

Павло ЧУЧКА

ПРИЗВИЩА

ЗАКАРПАТСЬКИХ

УКРАЇНЦІВ

ІСТОРИКО-

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ

СЛОВНИК

Павло Павлович Чучка

(22.02.1928, с. Баранинці, тепер Ужгородського р-ну Закарпатської обл.)

Український мовознавець, доктор філологічних наук з 1971 р., заслужений діяч науки і техніки України з 1993 р. Закінчив 1952 р. українське відділення філологічного факультету Ужгородського держуніверситету, вчителював.

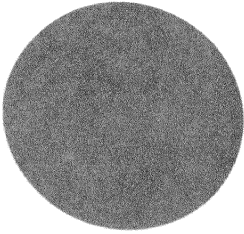
З 1954 р. – викладач кафедри української мови Ужгородського університету, з 1976 – завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства, з 1996 – завідувач кафедри словацької філології.

Досліджує українські говори, сучасну та історичну ономастику, мову писемних пам'яток, контакти української мови з її сусідами, укладає та редагує двомовні словники, підручники й посібники з української мови для шкіл України з угорською мовою навчання.

Основні наукові праці: "Антропонімія Закарпаття" (1970), "Вступ до слов'янської філології" (1988, 1989). Павло Чучка – один із укладачів і редакторів "Угорсько-українського словника" (1961), один із редакторів "Українсько-угорського словника" (1963), співавтор праць "Українська мова. Енциклопедія" (2000), "Słowiańska onomastyka. Encyklopedia" (2002), співавтор підручників "Українська мова" (1996, 1999).

Загальна кількість наукових публікацій ученого перевищує 250 назв.

Понад 40 років досліджує прізвища закарпатських українців.

Імена і прозвища, якими відрізняються люди між собою, здавна признані немаловажним матеріалом як для філолога для пізнання самої структури язика, так і для історика та етнолога. Історик віднаходить у них сліди певних історичних мандрівок, колонізації, мішання народностей і боротьби соціальних класів, а етнолог свідчить по ним розвій певних національних та громадських інституцій і уподобань, еволюцію родинного та громадського життя, занять, ремесел і відповідних їм звичаїв та вірувань. «Інтересна і дивна заразом річ, — каже один із дослідників сеї теми проф. Альберт Гайнце, — що чоловік у своїм ім'ю має такого товариша на все життя, що все йде біля нього з зачиненим наличником, товариша, що супроводить його від колиски до гробової дошки, 70, 80 літ, а якого значення чоловік дуже часто не знає, якого правдиве лице перед ним закрите. А проте ми так старанно заховуємо того товариша, не дозволяємо, щоб його в чім-будь укорочено, щоб від нього віднято або додано хоч одну букву, яка для вимови навіть не мала би ніякого значення. Оттак старанно дбаємо ми про зверхню оболочку та подобу, а мали б не дбати про внутрішній зміст і ядро, мали б ніколи не цікавитися ним?»

Іван Франко.
Причинки до української ономастики

Павло ЧУЧКА

**ПРІЗВИЩА
ЗАКАРПАТСЬКИХ
УКРАЇНЦІВ**

**ІСТОРИКО-
ЕТИМОЛОГІЧНИЙ
СЛОВНИК**

Львів.
Видавництво "Світ"
2005

ББК 81.411.1-44

Ч-96

Науковий редактор
член-кор. НАН України Василь НІМЧУК

Рецензент
д-р філол. наук, проф. Ужгород. національного ун-ту
Світлана ПАХОМОВА

Редактор *Леся Дячишин*

Видання здійснене за сприяння Закарпатської облдержадміністрації

Чучка Павло

Ч-96 Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. —
Львів: Світ, 2005. — 704+XLVIII с.

ISBN 966-603-279-1.

Розглядаються загальні питання теорії прізвища, історія становлення цього феномену та специфіка функціонування родових назв в Українських Карпатах. Аналізуються мовний та правовий статуси прізвища, глобальні національні, регіональні ознаки прізвищевих назв, їх варіантність, лексичне значення, морфемна будова, функції прізвищевих формантів, принципи етимологізування, правопис, вимова та відмінювання прізвищ. Подаються всі прізвища, які функціонували на території Закарпатської області в перші повоєнні роки і тепер функціонують як прізвища корінних українців (понад 11500). Крім правописних, орфоепічних та граматичних настанов, біля реєстрового прізвища наводяться нинішня його географія побутування з точністю до села, перші фіксації прізвищеві назви в давніх документах Карпатського регіону, дані про соціальний статус засновника роду. Статті завершуються етимологічною довідкою щодо походження прізвища, його початкової форми та допрізвищевого значення. Додається інверсійний покажчик прізвищ.

Для філологів, істориків, народознавців, учителів, юристів, державних службовців та широкого кола користувачів.

ББК 81.411.1-44

ISBN 966-603-279-1

© Чучка Павло, 2005
© Видавництво “Світ”, 2005

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІЗНАННЯ ПРИЗВИЩ

Кожна людина має індивідуальне власне особове ім'я. Ім'я обирають і дають дитині батьки, а реєструють працівники державних і церковних метрик у актах громадянського стану. Імена використовуює кожна людина для називання близьких, друзів та співрозмовників, але лише тих, віковий та соціальний статус яких не вищий, ніж у мовця.

У ширшій громаді українці, як і інші європейці, дорослу особу частіше називають на прізвище, тобто на те "спадкове іменування родини, яке звичайно носить кожний її член при власному імені і яке вказує на його належність до відповідної родини" (Основен систем 268). У повсякденному спілкуванні українці вдаються й до інших видів власних особових назв. Однак у точності ідентифікації родин жоден із антропонімів неспроможний конкурувати з прізвищем: прізвище є нині головним засобом офіційної ідентифікації родини в суспільстві.

ПРИЗВИЩЕ ЯК ОДИНИЦЯ МОВИ ТА ЙОГО ПРАВОВИЙ СТАТУС

Кожне прізвище є словом, а отже, одиницею мови. Прізвище покликане називати родину та кожного з її членів і в такий спосіб визначати місце іменованого в суспільстві.

Прізвище має всі ознаки слова і з огляду на це є предметом мовознавства. У нього є звучання, на нього поширюються норми вимови та правопису, тому до нього має стосунок фонетика, зокрема орфографія та орфоепія. Кожне прізвище має власну морфемну структуру та словотвірну будову, завдяки чому є предметом морфеміки і словотвору. Кожне прізвище належить до якоїсь парадигми граматичних форм, що робить його предметом морфології. У зв'язному мовленні прізвище здебільшого є членом речення, воно вступає в синтагматичні зв'язки з іншими словами, посідає там визначене для нього місце, завдяки чому є предметом синтаксису. Нарешті, кожне прізвище має своє походження, свою історію, що забезпечує йому належне місце в мові.

Сучасному прізвищу бракує лише лексичного значення. Прізвища, як і більшість власних назв, нині вже не виражають понятя: прізвище не характеризує денотата, воно лише називає родину і кожного з її членів та індивідуалізує їх серед інших родин. Отже, прізвища нині є типовими асемантичними знаками.

Однак кожне прізвище має етимологічне значення. Наприклад, українець на прізвище *Коваль* чи *Ковач* нині вже не мусить бути *ковалем*

за родом занять, а може працювати вчителем, лікарем, інженером, як і особи на прізвища *Коструб*, *Пелех*, *Кучерявий* не мусять ходити *кострубатими*, *пелехатими* чи *кучерявими*, а можуть бути гладковолосими та навіть лисими. Наш сучасник на прізвище *Німчук* не є ані “малим німцем”, ані “сином німця”, так само, як і особи на прізвища *Кемінь*, *Сабáдби* можуть і не підозрювати, що засновники їхніх родів мали (чи бодай могли мати) якийсь стосунок до угорців. Та все ж доки кожна із наведених лексем не стала прізвищем, вона виражала відповідне лексичне значення.

Стаючи спадковою власною особовою назвою, слово (окрім власних особових імен) мало ще лексичне значення: воно виражало певну семантику в тому середовищі, яке породило й використовувало цю назву. У Середньовіччі й навіть у XVI–XVII ст. прізвищеві назви ще перекладали іншою мовою. Наприклад, у с. Чумальові, що на Тячівщині, одна й та ж родина *Цибуляків* у документах 1588 р. представлена записом *Alex. Cibulyak*, 1605 р. — записом *And. Cibulyak*, тоді як 1665 р. у цьому селі вже не значаться *Цибуляки*, а записана родина з угорським прізвищем *St. Nagyma* (Bélay 143), що в перекладі українською — “цибуля”.

Майже кожне українське прізвище є давньою родовою назвою, вік якої налічує щонайменше 200 років: не випадково серед прізвищ відсутні неологізми. Слова, які тепер у слов'янських народів виступають прізвищами, не є ровесниками: кожне з них з'явилося в різні часи, починаючи з праслов'янської доби (наприклад, лексеми *борщ*, *ворон*, *губа*, *король*, *мотуз*, *соловей*) і завершуючи періодом сформованих слов'янських національних мов (наприклад, лексеми *гармаш*, *жовнір*, *табака*, *тенгеричáник*, *церківнік*). А це означає, що допрізвищеву семантику слід шукати не стільки у словниках сучасної мови, скільки в історичних та діалектних словниках відповідних регіонів.

У багатьох прізвищах ще можна розгледіти словотвірне значення, виразниками якого були прізвищеві форманти. У період формування нинішніх прізвищ (власне, прізвищевих назв) багато формантів, наприклад *-ик*, *-ець* ба навіть суфікси *-ят*, *-чат*, *-юк*, *-чук*, ще виражали здрібнілість, суфікси *-ан*, *-ун* спершу виражали атрибутивність, але з часом і за першими, і за другими закріпилася функція виражати патронімність.

Упродовж століть змінювалися також сполучувальні можливості формантів і твірних основ. Суфікси *-ович*, *-евич* спочатку могли приєднуватися лише до чоловічих імен із давньою основою на *-о* та *-ю* (наприклад, у прізвищах *Данилóвич*, *Жидóвич*, *Федькóвич*, *Цапóвич*, *Гайóвич*...), але в староукраїнську добу вони вже приєднувалися і до відапелятивних особових назв, зокрема й до назв на *-а* (*Коростóвич*, *Кострабóвич*, *Кудрóвич*, *Кузьмóвич*, *Олексóвич*). Суфікс *-евич* у давньоруські часи не міг поєднуватися з *г*, *к*, *х*, тоді як у давньоукраїнський період він уже безперешкодно сполучався з основами на *-к* (*Іванкéвич*, *Панькéвич*, *Печкéвич*...).

Лінгвістичний розгляд прізвищ показує, що вони різняться одне від одного й ономасіологічно, зокрема принципами номінації. Частина слів, які нині виступають як прізвища українців, з'явилася для того, аби характеризувати денотата за його особистими зовнішніми чи внутрішніми рисами (наприклад, прізвища *Носáль*, *Плаксій*), тоді як інші постали для того, аби іменувати за його батьком (*Попéнко*, *Попóвич*, *Поп'юк*), матір'ю (*Попáдич*, *Попівняк*...) чи іншими родичами. Однак для пересічного українця ці форманти вже є іррелевантними, а їх словотвірні значення розуміє лише лінгвіст.

Дослідник власних назв мусить рахуватися з тим, що більшість лексем, які нині правлять за прізвища, з'явилися в мові не для того, аби зразу стати прізвищами. На перших порах свого функціонування вони були особовими іменами, світськими або християнськими (наприклад, *Вовк, Гóлуб, Прóдан, Світлик, Страшкó, Гавріло, Гриць, Станкó, Хомá*). Він має знати й те, що інші подібні лексеми були апелятивами з різними значеннями, які згодом шляхом метафоризації стали індивідуальними прізвиськами, відтак — прізвищевими назвами (наприклад, *Віхрест, Варівода, Вóлох, Голóвня, Смола́*) і, нарешті, — прізвищами в термінологічному значенні цього слова.

Досліджуючи прізвища, ономаст мусить брати до уваги те, що перша фіксація прізвищевої назви в пам'ятках писемності і давність відповідного роду не тотожні й не обов'язково збігаються в часі. Та й не всі нинішні носії однакового прізвища вийшли з одного роду: одне й те ж прізвище упродовж століть могло виникати в різних куточках України по кілька разів, спонтанно. Отже, його денотати не обов'язково є родичами.

Дослідник слов'янських прізвищ мусить знати історію виникнення прізвищ (не слід плутати з процесом їх творення): коли і як сформувалися основні словотвірні типи особових іменувань, котрі нині виступають як стандартні слов'янські прізвища, тобто період формування експліцитних патронімних утворень із суфіксами на зразок *-юк, -чук, -енко, -як, -чак, -овець, -инець...*, оскільки такі іменування постали спеціально для того, аби вказувати, що іменований денотат є сином такого-то батька або матері. Адже серед експліцитних патронімних утворень (як і серед антропооснов) є моделі з праслов'янськими суфіксами (наприклад, із суфіксами *-ин, -ич, -ович*), а є й такі, що склалися лише наприкінці Середньовіччя, але знову-таки саме для того, аби іменувати конкретну особу за батьком, матір'ю або іншою особою з цього роду.

Крім мовознавців, по інформацію до прізвищ (але вже як до історичного джерела) часто вдаються історики, зокрема дослідники генеалогії і демографії, які прагнуть з'ясувати родовід окремої особи чи її родинну належність, місце в родині. Саме на матеріалі прізвищ вони намагаються визначити давність відповідного роду, простежити його історію від покоління до покоління через предківності однакового прізвища аж до родоначальника, аби скласти на підставі прізвищевої назви генеалогічну схему родоводу.

Будучи одиницею мови, прізвище є водночас і категорією права: нинішні прізвища фактично утвердилися як правова категорія для регулювання соціально-правових, зокрема сімейних та майнових, відносин між громадянами в державі новітнього часу. До остаточної юридичної стабілізації прізвищ, яка в Карпатах відбулася наприкінці XVIII ст., родові назви не були прізвищами в термінологічному значенні цього слова. Отже, ні юридичний статус, ні режим функціонування цих назв не були такими, аж доки в їх функціонування не втрутилася держава. Та й термін *прізвище* до XIX ст. мав інше семантичне наповнення, ніж тепер.

Лексема *прізвище* в українців досить давня. У м. Перемишлі вона фіксується ще 1366 р.: *сьг Кость проузвищемь Сорочичь* (ССУМ II 258). У закарпатському с. Королево вона вперше значиться 1401 р.: *имспемь стефань по прозвищу Винц* (там само). А на Київщині лексема *прозъвищ* згадується ще раніше — 1198 р. (Срезневский II 1527).

Однак ані лексема *прозъвищ*, ані її львівський відповідник 1421 р. *прозвиско* (ССУМ II 258) тоді не мали теперішнього термінологічного значення, а радше означали “прізвисько”, “додаткове неофіційне іменування”.

До речі, латинський термін *cognomen* (буквально — “співім’я”), який додавався до родової назви, як і німецькі терміни *Familienname*, *Nachname* і *Zuname*, англійський *surname* чи чеський *příjmení* або словацький *priezvisko*, польський *nazwisko*, на перших порах свого функціонування так само виражали не зовсім те, що вони виражають у відповідних мовах сьогодні. У латинській мові, з якої лексема *familia* прийшла і до німців, і до англійців, і до росіян, уживалася аж у шести значеннях, але не у значенні “прізвище”, оскільки прізвищ як таких у давньому Римі ще не було. У Західній Європі вживання прізвищ стало звичаєм лише у XV ст. для осіб вищих суспільних станів, у Східній Європі вони запроваджуються з XVI–XVII ст. спочатку для князів та бояр, пізніше — для дворян та багатих купців, а для селян — лише після ліквідації кріпацтва.

У карпатських українців прізвищами ставали здебільшого готові лексеми, які до втручання державної влади місцевий люд вживав, але тільки як родові прізвиська, які тепер починають називати прізвищевими назвами. Отже, запроваджуючи стабільні родові прізвища, австрійська державна адміністрація не утворювала якихось нових іменувань. Вона й неспроможна була це зробити, оскільки тогочасні державні службовці в Карпатах (ані австрійці, ані угорці) фактично не володіли українською мовою. Адміністрація лише закріпила за кожною родиною те родове (а часто й індивідуальне) іменування, яке на той час місцева громада вживала як прізвисько цієї родини. Цим актом держава назавжди припинила багатовікову народну традицію утворювати щораз нові й нові патроніми для кожного наступного покоління, зобов’язавши громадян зупинитися на тогочасному актуальному іменуванні родини й надалі не змінювати його. У такий спосіб адміністрація по всій країні офіційно закріпила вчорашні нестабільні прізвищеві іменування родин як спадкові прізвища. Однак прізвиська як антропонімічний клас особових назв на цьому не перестали існувати.

Оскільки прізвищами наприкінці XVIII ст. ставали прізвищеві назви, які на ту пору ще не втратили мотивацію, то, ймовірно, доцільно нагадати, чим, власне, вони відрізнялися від традиційних прізвищ.

Визначальною диференційною ознакою між прізвищем і прізвишкою стало те, що прізвисько було неофіційним знаком, тоді як прізвище було офіційним іменуванням родини. На Закарпатті, наприклад, бажаючи дізнатися прізвисько селянина, зацікавлена особа запитувала його односельців “Як ся кліче?”, а при бажанні довідатися про його прізвище треба було питати “Як ся піше?”. Крім цього, істотними диференційними ознаками були ще такі: а) прізвисько — знак факультативний, тоді як прізвище — обов’язковий для родини та її членів; б) прізвисько, як звичайно, — знак семантично мотивований, тоді як прізвище — асемантичний; в) прізвисько, як звичайно, — знак однопоколінний, тоді як прізвище — спадковий.

Визначаючи правовий статус прізвища, словникові дефініції найчастіше обмежуються двома ознаками. Наприклад, Українська радянська енциклопедія підкреслює лише спадковість прізвища: “Прізвище (у праві) — набуте при народженні або вступі у шлюб найменування особи, що додається до власного імені й переходить до потомків” (УРЕ II 506). Словник української мови, визначаючи статус прізвища, так само акцентує на його спадковості, правда, при цьому ще наголошує, що воно вказує на спорідненість: “Найменування особи, набуте при народженні або вступі у шлюб, що передається від покоління до покоління і вказує на спорідненість” (СУМ VIII 108). На спадковості побудоване й найавторитетніше

ономастичне визначення (див. вище). Останнє ще акцентує, що прізвище є іменуванням родини, а не іменуванням індивіда.

Приблизно в такий же спосіб дефінують правовий статус прізвища й інші словники, видані свого часу в Україні, Радянському Союзі, Чехословаччині, Угорщині та Австро-Угорщині, тобто в державах, де упродовж останніх трьохсот років жили закарпатські українці.

Сімейний кодекс кожної європейської держави нині декларує обов'язок батьків передавати прізвище у спадок дітям і право дітей носити прізвище батьків. Він визначає також режим використання прізвища в офіційних сферах, аби в такий спосіб засвідчувати спорідненість і родову наступність громадян. За сучасним українським громадянським правом, прізвище передається від батька до дітей у незмінному вигляді. Будь-яке самовільне внесення змін у прізвище (в його структуру і навіть у його правопис) забороняється законом, а переміна прізвища, як і внесення змін, доповнень та виправлень у записи актів громадянського стану, провадиться лише відділами реєстрації актів громадянського стану за пред'явленням відповідних документів громадянином України від 16-річного віку (Кодекс про сім'ю та шлюб України 360, 469–470).

Підхід правознавця до прізвища принципово відрізняється від підходу лінгвіста. Наприклад, прокурора, міліціонера, працівника банку, пошти мало цікавить фонетика прізвища (довге воно чи коротке, милозвучне чи немилозвучне...), їх не обходить ані морфологія (за яким зразком воно відмінюється), ані синтаксис (узгоджується прізвище з іменем чи ні, стоїть воно в препозиції до імені чи в постпозиції до нього), ані етимологія прізвища (українське воно з походження чи чужомовне). Правознавець не вникає в лексичне значення прізвища. Але його цікавить кожний компонент прізвища, бо кожна літера прізвища є юридично значущою як ідентифікаційний елемент денотата. Правознавця цікавить, чи родинний ідентифікатор, тобто те друге, додаткове, іменування особи, яке стоїть, як звичайно, після імені денотата, є тією ж самою незмінною назвою, чи не є нею, отже, чи є воно тим стабільним офіційним знаком, який уже кілька поколінь поспіль без суттєвих змін іменує всіх членів роду, аби часом не сплутати прізвище з якимись іншими додатковими позначеннями відповідного денотата, які так само могли б стояти при тому ж власному особовому імені.

Для юриста вагомим із фонетики прізвища є лише те, чи воно однозначно ідентифікує відповідного денотата, чи в письмовому його відтворенні не допущено часом якихось відхилень від автентичного запису. Дефініція правового статусу прізвищ вимагає й відповіді на питання про те, коли саме цей статус сформувався і хто конкретно його встановив. Інакше кажучи, з яких пір родинне прізвище батька (без якихось додаткових формантів) обов'язково починає передаватися у спадок дітям і внукам як стабільний знак роду. Закону, який зобов'язував би кожного громадянина мати стабільне прізвище і передавати його у спадок своїм нащадкам, на українських землях довго не було. В офіційних колах (а тим більше у повсякденному житті) людей називали то однослівними, то багатослівними іменуваннями, дотримуючись звичаєвого права, що діяло у громаді фактично до кінця XVIII ст.

Поза очі люди могли називати один одного неофіційно однослівними, двослівними чи багатослівними іменуваннями і вдавалися до таких способів називання не тому, що цього вимагав закон, а тому, що це давало змогу щоразу точніше

ідентифікувати денотата в ширших колах, наприклад, при складанні актів купівлі-продажу, у дарчих грамотах, судових справах, міжнародних відносинах. Навіть наприкінці XVIII ст. не всі соціальні групи в Українських Карпатах мали сталі й незмінні прізвищеві назви, тобто прізвища.

Двослівна і трислівна системи іменування, які прийшли на зміну давній однослівній системі, розвивалися в кожного народу спонтанно. Цього вимагали зростаючі суспільні потреби. Спершу другий компонент таких іменувань не був ані обов'язковим, ані спадковим (отже, він не був прізвищем у юридичному значенні цього терміна), а функціонував як звичайне вуличне прізвисько. Дуже часто такий антропонім називав денотата за якимось його родичем (батьком, матір'ю, дідом, бабою, чоловіком...), визначаючи за допомогою генесіонічних суфіксів (рідше — флексій) місце поіменованого в родині (ЧуСуч 83–88). Однак у спадок такі антропоніми стали передаватися лише з часом.

Навіть іменування, які характеризували денотата за батьком чи матір'ю, на перших порах, як звичайно, не передавалися у спадок наступному поколінню, а були лиш звичайними однопоколінними назвами. В офіційних документах XVII–XVIII ст. на різних слов'янських землях сини не обов'язково успадковували батькову приіменну назву. Часто для сина утворювали фактично нове іменування від батькового імені або від батькового прізвиська за допомогою актуального для цього регіону патронічного суфікса. Наприклад, батька могли записувати в документах *Петро Король*, а його сина вже називали і записували *Василь Королевич*; батько за документами був, скажімо, *Іван Раділо*, а його син — *Олекса Радилюк*. Інакше кажучи, в офіційних сферах давніше діяв той же мовленнєвий узус повзких патронімів, який понині виявляється в більшості слов'янських діалектів як живий процес назвотворення (ЧуСуч 83–88).

Процес юридичної стабілізації прізвищ у слов'ян розпочався досить рано. Аналіз писемних пам'яток показує, що частина однопоколінних прізвиस्क із XIV–XV ст. поступово ставала спадковою. Кілька таких прізвиस्क, засвідчених закарпатоукраїнськими писемними пам'ятками XIV–XV ст., повторюються в пізніших документах із тих же сіл. Наприклад, прізвища *Вблос*, *Стан*, які нині побутують у закарпатському селі Угля, чи прізвище *Іванчук* із села Солотвина безперервно повторюються там же в документах упродовж останніх 600 років (Bélay 201, 209).

Давня спадковість прізвищевих знаків спостерігається лише у привілейованих родів, особливо дворян. Згодом такі родові знаки стають спадковими й у заможних городян, багатих купців. Для решти громадян спадковість прізвищевих знаків стала нормою пізніше. Переходові на двослівні іменування з другим стабільним компонентом сприяли адміністративні заходи латифундій. Керуючись прагматичними міркуваннями, кріпосники вже у середині XVI ст. переходять від сумарної системи перепису людності за кількістю членів родини до поіменних переписів, тобто до урбарів. А для цього влада змушена була раз і назавжди закріпити за кожною родиною чинне для неї тодішнє родове прізвисько як обов'язковий спадковий прізвищевий знак, тобто в функції прізвища.

Вирішальний крок у юридичній стабілізації прізвищ як спадкових родових назв на Закарпатті здійснили державні інституції. Як і в інших народів, що населяли тоді Австрію та підлеглу їй Угорщину, прізвища серед закарпатських українців було закріплено спеціальним декретом австрійського цісаря Йосифа II від 1 листопада 1780 р. Цей декрет зобов'язував кожную родину мати стабільне

прізвище і впорядковував режим його вживання та передавання нащадкам (Венеґ 12–13, ЧуДо 110). Однак цей декрет не зупинив процесу дальшого творення прізвищ. Не випадково 13 листопада 1814 р. цар Франц І змушений був підписати ще одне розпорядження, яким забороняв змінювати прізвище без наявності вагомих мотивів та без дозволу державних властей (Венеґ 12–13).

Свідченням того, що зміни в класі прізвищ на Закарпатті тривають і досі, є такі факти: близько 15 % прізвищевих назв, які фіксують місцеві писемні пам'ятки середини XVIII ст., нині відійшли у забуття, бо відповідні роди упродовж двохсот років вимерли або перейшли на інші прізвища; серед корінної української людності з'явилися сотні прізвищ, які у середині XVIII ст. на Закарпатті письмово не засвідчені.

Минуло понад 200 років, і мінливі однопоколінні іменування предків стали стабільними ідентифікаторами нащадків. Реалізуючи сімейний кодекс, діти обов'язково нині успадковують прізвище за батьком (рідше — за матір'ю), а жінка, як звичайно, — за чоловіком. Однак окремі зміни у класі прізвищ українців відбуваються й у наші дні (ЧуСучПр 219–226), щоправда, вони здійснюються лише з дозволу державної адміністрації.

ГЛОБАЛЬНІ, НАЦІОНАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОЗНАКИ ПРІЗВИЩ УКРАЇНЦІВ

Усебічне дослідження прізвищ виявляє в них ознаки щонайменше трьох різних вимірів: а) глобальні, тобто універсальні, притаманні для прізвищ кожного суспільства, незалежно від того, в якому етнічному середовищі вони сформувалися і яку національну громаду обслуговують сьогодні; б) національні (експліцитні та імпліцитні), властиві лише прізвищам одного народу чи прізвищам кількох споріднених етносів; в) регіональні, характерні не для всієї нації, а лише для окресленого регіону чи окремої етнічної групи.

За першим виміром, прізвище — правова категорія, елемент сімейного права. Відповідно до цього основне призначення кожного прізвища — об'єднувати групу кровно споріднених осіб, аби в такий словесний спосіб, власне, за допомогою цього соціального знака, відрізнити і протиставляти один родинний осередок іншим аналогічним утворенням громади.

Ідея вербально виражати належність індивіда до відповідного родинного осередку не є винаходом чи здобутком якогось одного народу. Вона довго ви-зрівала і формувалася в надрах кількох народів середньовічної Європи, доки не опанувала весь світ (Чучка 1978, 104 і далі, Суперанская 56, Румут XXV). У цьому сенсі прізвища українців, як і прізвища будь-якого іншого народу, є феноменом глобальним, тобто наднаціональним, і режим їх використання українцями мало чим відрізняється від режиму функціонування прізвищ у словаків, сербів, італійців, німців чи вірмен.

Деякі європейські народи, наприклад, німці, румуни, угорці, навіть називають це поняття за його функцію “*сімйним іменем*” (пор. нім. термін *Familiennamen*, рум. *nume de familie*, угор. *családnév*). Особа лише тому і є носієм цього прізвища, що вона є членом відповідного роду. Окремо взяте власне особове ім'я (як і окремий антропонім якогось іншого класу, наприклад, прізвисько або псевдонім) неспроможне виконати розрізнявальну та ототожнювальну функції в сучасному розвиненому суспільстві так успішно: ім'я здатне ідентифікувати індивіда в межах

власної сім'ї денотата або в колі близьких друзів, а прізвисько — так само лише у вузьких колах та й то переважно поза очі.

Глобальним є й задум зробити прізвище, тобто цю родинну назву, не просто інтеграційним для всіх членів родини знаком, але й узаконити його як стабільний та незмінний знак для всіх прийдешніх поколінь роду. Багатопоколінна спадковість прізвищевої назви, зі свого боку, упродовж кількох століть зробила з повнозначного (нерідко навіть промовистого) прізвиська типову асемантичну одиницю мови, яка нині вже навіть не перекладається іншою мовою, а незмінно функціонує без просторових кордонів по всьому світі як і будь-яка інша мовна універсалія.

Можна дошукуватися й інших глобальних ознак прізвища як категоріальної величини. В індоєвропейських, семітсько-хамітських, тюркських та деяких інших мовах до таких універсалій, імовірно, слід зарахувати також ідею патронімності, власне, задум утворювати прізвище денотата за іменуванням його батька та передавати цей мовний витвір у спадок нащадкам іменованого саме по лінії батька, а не по лінії матері. Щоправда, національно-мовна реалізація цього задуму, передусім її експліцитні засоби вираження, майже у кожного народу (зокрема й українців) є специфічною національною, а часто — навіть регіональною.

На тлі антропонімів інших класів сучасному прізвищу притаманні такі глобальні ознаки:

1. *Юридична обов'язковість.* Прізвище — не факультативний знак, який може бути, а може й не бути у громадянина. Прізвище — обов'язковий знак офіційної ідентифікації кожного громадянина (причому найголовніший), який фігурує в усіх його документах.

2. *Родинна спадковість.* Прізвище — багатопоколінний родинний знак, який у кожному суспільстві передається у спадок від голови родини до його дітей та онуків відповідно до закону сімейного права держави.

3. *Часова стабільність.* Прізвище закріплюється за родиною раз і назавжди, і жоден з її членів та нащадків не має права самовільно замінити цей знак на якесь інше іменування. Саме ця ознака юридично забезпечує кожному прізвищу бути виразником тяглості зв'язку між поколіннями.

4. *Мінімальне звукове варіювання.* Законодавство кожної держави турбується, аби одне й те ж прізвище громадянина завжди вживалося в тому ж звуковому вигляді. В Україні відхилення від цієї вимоги допускається лише при потребі родо-статевого розрізнення осіб (наприклад, прізвище чоловіка *Біленький*, а жінки — *Біленька*, прізвище батька *Яцьків*, а дочки — *Яцькова*, прізвище брата *Петрішин*, а сестри — *Петрішина*) та у випадках, коли цього вимагає морфологія мови, зокрема обов'язкове чергування голосних або приголосних звуків при відмінюванні деяких прізвищ (наприклад, прізвища *Борода* — *Борід*, *Крémинь* — *Крémеня*, *Мазурок* — *Мазурка*, *Бігу́нець* — *Бігу́нця*, *Полю́га* — *Полю́зі*, *Стойка* — *Стойці*).

5. *Максимально можлива індивідуалізація.* Передавання прізвища у спадок від батька до дітей та онуків з кожним поколінням натурально збільшує кількість співпрізвищників, унаслідок чого кожне прізвище з колишнього абсолютно індивідуалізуючого знака поволи перетворилося на своєрідну омонімну назву: одним і тим же звуковим комплексом. Наприклад, прізвищем *Бойко*, *Попович* чи *Русин* на Закарпатті нині називають і записують не одну лише якусь родину (тим більш не одного якогось індивіда), а сотні чи й тисячі різних родин із цими ж прізвищами, носії яких навіть не припускають, що вони є нащадками якогось спільного предка, а дотримуються думки, що вони є просто співпрізвищниками.

Роль компенсатора при потребі точної індивідуалізації прізвища в таких випадках виконують особові імена, по батькові та інші додаткові засоби ідентифікації денотата, утворюючи різні антропонімні словосполучення.

Національно-мовна відмінність прізвищ, принаймні у європейських народів, виявляється у принципах та способах називання, а ще повніше — у засобах вираження зв'язків спорідненості між членами роду. Спостерігаючи за способами називання, реалізованими в українських прізвищах, доходимо висновку, що в період їх юридичної стабілізації (кінець XVIII–початок XIX ст.) кожне т. зв. стандартне українське прізвище з ономасіологічної точки зору відповідало на одне з таких запитань:

1. Чиїм сином був засновник роду, поймаєний цим прізвищем (*Брехлій-чук, Бугаєнко, Буківич, Головнич, Гаврїлів, Ворожилъчак, Панають, Підков'ят, Проданець, Федорїшин, Шєвчик*)? Як і в більшості східнослов'янських, південнослов'янських та прибалтійських і скандинавських народів, прізвищева патронімність в українців здебільшого виражена через спеціальні генесіонімні суфікси, тоді як у інших народів Європи вона, як звичайно, імпліцитна, тобто ховається в безсуфіксних утвореннях, які з часом могли зазнати десуфіксації (батька записано на прізвище *Коляють*, а сина прозивають *Коляса* — Рахівщина).

2. Яким він був на зовнішність або за внутрішніми ознаками (*Бабій, Балагур, Білоус, Брікало, Буркало, Блицкан, Гакавець, Гладкий, Горїзра, Дикун, Зїзень, Лївак, Нечистак, Окаль, Рогач, Трясїхвуст,...*)?

3. Звідки він був родом або звідки прийшов (*Бережняк, Бистрянїк, Бошняк, Буківчанїк, Верховинець, Волоський, Зайда, Марамороцїк, Молдавчук, Перечїнський, Талїянин, Турок,...*)?

4. Ким він був за видом діяльності або за фахом (*Бердар, Вівчар, Воловар, Воскобїйник, Колодїй, Копьош, Кухта, Мельник, Перевузник, Пицїальник, Рубїйвульха, Староста,...*)?

5. Чим володів або не володів денотат, чи до якого соціального стану належав (*Безвєрхий, Богач, Красножон, Сабадїш, Сирохман, Сухомлїн, Чорновїл,...*)?

6. Ким був у сім'ї (*Годованець, Зятїк, Нїйда, Пасимчук, Приймак, Пристїя, Притїла, Сїновець, Уцьоский, Хованець, Третїк,...*)?

7. Яку пригоду пережив (*Вїпадок, Зїденик, Мальованець, Перєста, Погорїлець, Продан, Роспїна, Схованик,...*)?

Перелічені ономасіологічні розряди прізвищ представлені в усіх народів середземноморської культури, але частка кожного з них у різних народів Євразії неоднакова.

Значно повніше виявляється частка національних відмінностей у засобах вираження спорідненості, а передусім — патронімності. Уже давно помічено, що більш ніж половина українських прізвищ (РедСуч 195), як і білоруських, російських, болгарських та сербських, містить генесіонімний суфікс, який натякає на прабатька денотата, тоді як у переважної більшості прізвищ поляків, словаків та чехів експліцитні патронімні форманти майже відсутні (Никонов 267).

Найпоширенішими засобами вираження родинної належності в період активного творення прізвищевих назв та їх юридичної стабілізації в Україні були патронімні суфікси *-енко, -юк, -чук* (за їх допомогою утворювалися т. зв. стандартні прізвищеві назви), тоді як поза східнослов'янським та південнослов'янським мовним масивом експліцитні прізвищеві утворення не запанували: у росіян і болгар перші місця за продуктивністю посіли суфікси *-ов, -ев, -ин*, тоді як у західних

слов'ян кількість подібних прізвищевих утворень мізерна. У сербів та білорусів високою була продуктивність суфіксів *-ич*, *-ович* (Никонов 266–267), тоді як у болгар подібні утворення майже відсутні. Крім цього, національні ознаки прізвищ виявляються навіть у їх орфографії та у відмінюванні лексем (наприклад, укр. *Шевченко* — білор. *Шеўченка*).

Зазначені національні відмінності прізвищ справді показові, але жодна з них не є універсальною: ареали їх функціонування мало коли покривають усю етнічну територію відповідної нації, а поза переліченими формантами залишається ще багато інших специфічних формальних особливостей, які мають регіональний, а часто й вузьколокальний характер. Регіональні особливості можуть стосуватися всіх мовних рівнів, почавши з принципів номінації, продовжуючи засобами вираження словотвірних значень, їх валентністю, продуктивністю кожного з них і, нарешті, фонетичними, зокрема акцентуаційними, особливостями, які так само надають прізвищам регіонального колориту.

Ономаст швидко зауважує, наприклад, таку західноукраїнську (але заодно й словацьку, малопольську та північносербську) особливість, як висока частотність прізвищ, утворених від іменувань матері денотата (від її імені або від її андроніма) за допомогою таких суфіксів, як *-ич*, *-ин* (наприклад, закарпатські прізвища *Вékлич*, *Ганус'як*, *Гánчин*, *Дúсин*, *Марúсич*, *Марúсин*, *Марус'як*, *Мотрúнич*, *Панькúлич*, *Пашкуляк*, *Стрóйн*,...).

Близький до зазначеного ареал поширення мають такі ж прізвища з патронімним суфіксом *-инець*: *Бáбинець*, *Варвáринець*, *Зозúлинець*. Примітне й те, що на Закарпатті прізвища зазначеної моделі мають наголос на тому ж складі, що й твірна основа (пор. *Марúся* — *Марúсинець*, *попад'я* — *Попад'инець*...), тоді як галичани переставляють наголос на суфікс (імовірно, за аналогією до здрібнєлих імен на зразок *Богданéць*, *Федорéць*), а при відмінюванні — аж на флексію (пор. на Закарпатті ім'я *Мáря* — прізвище *Мáринець*, родовий відмінок — *Мáриця*, у Галичині ж прізвище *Маринéць*, а родовий відмінок — *Маринця*).

Не менш помітною ареальною особливістю прізвищ українців Карпатського регіону (а вона характеризує й прізвища словаків, поляків, чехів, словенців та навіть прізвища румунів і угорців) є дуже високий відсоток прізвищ, план вираження яких (без додаткових формантів) повністю збігається з експонентом відповідних власних особових імен. Наприклад, прізвища *Бор'ис*, *Гавр'ило*, *Дан'іло*, *Кіндрáт*, *Микúла*, *Панáс*, *Пил'ип*, *Семéн*, *Тимкó*, *Юркó*. Ця регіональна риса імпліцитних патронімів повторюється і в прізвищах, співзвучних із місцевими апелятивами. Наприклад, сучасні українські прізвища *Барáн*, *Вівчáр*, *Гусáк*, *Дуб*, *Дяк*, *Жáба*, *Мóтуз*, *Пир'іг*, *Сл'івка*, *Субóта*, *Цап*, *Черéшня*.

Специфічна закарпатська регіональна особливість прізвищ виявляється також у високому відсотку місцевих лексичних діалектизмів (*Воробóк*, *Вúпадок*, *Гáвран*, *Гéлеван*, *Зáяць*, *Когúт*, *Лоскóріх*, *Медв'ідь*, *Мотáль*, *Повідáйчик*, *Слúтий*, *Шéршун*,...), у наборі архаїзмів та історизмів (*Дз'я́мка*, *Каз'убр'ід*, *Капрáль*, *Кміть*, *Кра́йник*, *Лях*, *Сирохма́н*, *Сивохо́вт*, *Стільг'і́к*, *Тáйстра*, *Товка́н*, *Табахáрь*,...), у специфічних запозиченнях (*Бланáр*, *Бóчкор*, *Кóчіш*,...) та навіть у творенні дериватів від іншомовних антропооснов (*Боднар'ю́к*, *Варгúлич*, *Шварц'ю́к*, *Югасéвич*,...). Однак найбільше регіональних особливостей припадає на звукове оформлення загальноукраїнських лексем, зумовлене регулярними і нерегулярними фонетичними змінами в місцевих українських говорах. Наприклад, прізвища *Вúдмаска*, *Гр'імут*, *Дем'éн*, *Зво́нарь*, *Кúндрат*, *Кус*, *Куч'і́р*, *Ломáга*, *Перевúзник*, *Фéдор*, *Хр'інь*, *Хвуст*,

Червеняк відповідно до загальноукраїнських лексем *відмазка, гриміт, Дем'ян, дзвонар, Кіндрат, кіс, кушнір, ломака, перевізник, Федір, хрін, хвіст, червоняк*.

ПОНЯТТЯ “ПРИЗВИЩА УКРАЇНЦІВ” ТА “УКРАЇНСЬКІ ПРИЗВИЩА”

Питання про співвідношення свого та чужого стосовно прізвищ в Україні не розв'язане навіть у загальних рисах. Не існує усталеного погляду на зміст поняття “свої прізвища” чи “українські прізвища” і т. ін. Ю.Редько, який оперує терміном “українські прізвища”, не визначає цього поняття, але на практиці повсюдно вживає цей термін у значенні “всі прізвища українців” (Редько, РедьСуч). В.Ташицький поділяв усі прізвища поляків на власне польські та запозичені. До останніх відносив ті, носіями яких є поляки. За словами Й.Бенеша, чеськими прізвищами є лише “прізвища, утворені чехами від чеських або від перейнятих слів”, хоча він вважає за можливе зараховувати до чеських також ті утворення, що виникли в інонародному середовищі, але пристосовані до чеських іменувань, наприклад, латинські та грецькі гуманістичні імена як прізвища чехів (Beneš 5).

Звичайно, фактом українського мовлення може бути всяке прізвище незалежно від національно-мовного походження цього іменування та національної належності його носія. Однак бути елементом українського контексту ще не означає бути українським прізвищем. Навіть якщо носії чужомовних прізвищ українізуються, їхні прізвища на цій лише підставі не можна кваліфікувати як українські лексеми. Адже ці назви продовжують зберігати етимологічну структуру або втрачати її, але від цього вони не перестають бути чужомовними одиницями в українській мові.

Щоб уникнути термінологічних непорозумінь, пропонуємо послідовно розрізняти такі поняття: “прізвища українців” та “українські прізвища”. Перше поняття протиставляємо поняттю “прізвища неукраїнців”, а друге — поняттю “чужомовні прізвища”, або “перейняті прізвища”. Критерієм розмежування понять “прізвища українців” та “прізвища неукраїнців” є національна належність їх носіїв, тоді як розмежувальним критерієм понять “українські прізвища” та “неукраїнські прізвища” для нас є лінгвальний, власне, етимологічний. Отже, до **прізвищ українців** у цій праці відносимо всі без винятку прізвища осіб української національності, якщо їх носії вважають себе українцями. Це означає, що крім прізвищ власне українського походження, до цієї групи зараховуємо також тисячі чужомовних лексем, утворених представниками інших народів, наприклад, такі прізвища закарпатських українців, як *Брадач, Кєрєкєш, Коперльос, Кравс, Лєндсл, Ловас, Мійгеш, Опіярї, Орос, Сабабдш, Сікєра, Скунць, Томчєні, Шєндєр, Шўбер*, якщо їх денотати є людьми української національності.

До **українських** відносимо **прізвища**, утворені засобами та способами українського словотвору від слів української мови. Це означає, що крім слів одвічно українських на зразок *Бєрєзич, Бистрянїк, Бігунєць, Білєн, Бєбрєвич, Мельничўк, Стєнчєк, Тєкар, Чорнєй...*, до **українських прізвищ** зараховуємо також ті, що походять від давніх українських адаптованих запозичень, як *Вєлєнтїр, Гўсар, Кєнпрєль, Кушнїр, Тўрок, Бєнко, Дитїс, Лўкєч, Тємєш*, навіть тоді, коли ареал функціонування запозичень обмежений (наприклад, прізвища *Бисєга, Вєргє, Кєчїш, Лєкєтєш, Мєчка, Мигєль, Феркє, Югєс, Янчїй*), а кінцева етимологія таких основ апелятивів чи імен — румунська, угорська, німецька, словацька, польська

чи якась інша. Поза всяким сумнівом, до **українських прізвищ** зараховуємо також усі прізвища українців, якщо вони утворені від чужомовних слів (навіть вузьколокальних, зокрема карпатських), але за допомогою українських словотворчих засобів. Наприклад, прізвища *Бесагáнич, Вайдúлич, Волощýк, Гáздик, Габорéць, Ферéнцик, Фрідмáнський*.

До речі, носіями українських прізвищ нині, як і раніше, є не лише люди української національності. Вони поширені також серед словаків, поляків, угорців, румунів та серед людей інших національностей на тих землях, де раніше жили українські громади, зокрема у східній Словаччині, в Польщі, у північній Угорщині та в румунському Марамороші.

ВАРІАНТНІСТЬ ПРІЗВИЩ В УКРАЇНІ

Наперекір тому, що стабільність прізвища є фундаментальною його ознакою, в українців, як і у більшості народів Європи, майже кожне прізвище як одиниця мови фактично може реалізуватися в кількох мовленневих варіантах. Дехто з ономастів навіть заявляє, що нормальна умова функціонування власної назви виявляється у її варіюванні, що власна назва неможлива без варіювання (СупУд 27). Головною підставою, яка дає змогу видозмінювати план вираження прізвища, є те, що прізвище нині вже вільне від зв'язку з поняттям. На відміну від прізвицьк, майже кожне нинішнє прізвище є омонімною назвою. Прізвище вже не є абсолютно індивідуалізуючим знаком денотата: носіями одного й того ж прізвища можуть бути особи різної статі, покоління, жителі різних територій (навіть не будучи родичами), які користуються різними мовами або діалектами однієї мови, різними системами письма, а їхні прізвища щоразу можуть виступати в іншому функціональному стилі. Ці фактори й породжують велику кількість варіантів кожного прізвища.

Розмаїття прізвищевих варіантів найдоцільніше розглядати за трьома критеріями — родостатевим, територіальним та функціонально-стильовим.

Родостатеві варіанти. Прагнення мовців до максимальної індивідуалізації денотата призводить до того, що частина прізвищ, поряд із чоловічим (основним) варіантом, у деяких народів має й узаконений чи неузаконений спеціальний варіант для дружини та для дочки, а нерідко — окремий варіант і для сина. Пор. українське прізвище *Бондар* із такими його варіантами, як *Бондарі́ха, Бондарі́вна, Бондарчýк* із Поділля чи чотири варіанти прізвища *Стахнє́к* (для чоловіка), *Стахнє́чка* (для дружини), *Стахнє́чок* (для сина) і *Стахнє́чі* (для дочки) із Лемківщини (КовТип 26).

Родостатеве розрізнення денотатів у прізвищах українців нині вже не знаходить повного і повсюдного вираження. У офіційно-діловому стилі лише прізвища-прикметники (та й то не всі) мають по два узаконені варіанти, тобто по дві родостатеві форми. Якісні та відносні прикметники як чоловічі прізвища мають флексію *-ий* (*Копéчний, Поля́нський, Маринці́вський*), а будучи жіночими, приймають формант *-а* (*Копéчна, Поля́нська, Маринці́вська*). Лише в зоні активних міжмовних контактів з угорцями та румунами часом виявляється тенденція вживати чоловічу форму не лише для чоловіків, але й для жінок (пор. *Грабовські Іван* і *Грабовські Марія*). Для жіночих прізвищ, співвідносних із формами присвійних прикметників на *-ин* та *-ів*, на зразок *Бúршн, Петрі́шинн, Селя́лчинн, Данкі́в*, варіанти з формантом *-а* (*Петрі́шинна, Данкóва*) кваліфікуються як

Усні та письмові варіанти. Українські прізвища як слова виникли в народно-розмовному мовленні: офіційні кола лише з часом письмово запровадили ці назви в документи і закріпили їх за громадянами як спадкові стабільні родові назви. Водночас офіційні записи, особливо якщо вони виконані латинською графікою в її угорському або чеському варіантах, точно не відображали живомовного звучання українських слів. Офіційна письмова фіксація українських прізвищ часто спотворювала їх автентичне звучання, чим породжувала багато нових письмових варіантів прізвищ. Українське діловодство, яке прийшло в Карпати на зміну латинському, угорському і чеському, часто орієнтувалося саме на ті неточні чужомовні записи, чим породило нові варіанти написань, які суттєво різнилися від їх усного живомовного їх вигляду. Наприклад, традиційні усні варіанти прізвищ *Бльшиниць, Грїчка, Тодобчич, Хьмич*, а письмові — *Блѣшинець, Грѣчко, Тодавчич, Хїмїч*.

Функціонально-стилістичні варіанти. Попри те що майже кожний територіальний варіант прізвища має власний ареал безперешкодного традиційного використання (наприклад, варіант *Сабадош* функціонує на Ужанщині, варіант *Сабáдош* — на півдні області, а варіант *Сабадьш* — у її східних районах), трапляються випадки, коли один і той же носій прізвища відомий під двома варіантами — у побуті під розмовним чи діалектним варіантом, а в офіційно-діловій сфері — під якимось змодифікованим. Ось кілька конкретних фактів, узятих із Закарпаття. Тут перший варіант розмовний, а другий — офіційний: *Божан* — *Бажан*; *Брусб* — *Бруссб*, *Гонак* — *Гонак*; *Деревлянка* — *Дерев'ярко*; *Васькó* — *Васкóв*; *Гомонáй* — *Гомоннáй*; *Харляк* — *Карляк*; *Попівнѣк* — *Попівняк*; *Перебздяк* — *Перевзяк*; *Сятыня* — *Святїня*; *Чулїй* — *Чулѣй*; *Шпынтáк* — *Шпонтáк*.

Ініціаторами творення таких стилістичних варіантів є здебільшого їх денотати. Це вони, прагнучи ошляхетнити свої прізвища, надати їм більшої престижності чи бодай псевдограмотності, за згодою рагсів чи при потуранні останніх вносять “корективи”. Як наслідок, попри те що державні органи узаконили прізвища у статусі незмінних стабільних знаків для юридичної ідентифікації громадян, насправді (і в усному мовленні, і на письмі) нові варіанти прізвищ виникають і тепер. Отже, загальна кількість прізвищевих варіантів нині зростає.

СЕМАНТИКА ПРИЗВИЩЕВИХ НАЗВ ТА ЇХ ІНФОРМАТИВНІСТЬ

Прізвища — типові асемантичні знаки, і нині жодне з них ніякого відтінку (ні позитивного, ні негативного) не виражає. Сучасне прізвище лише називає родину, позначає її і в такий спосіб ідентифікує сім'ю та кожного з її членів у громаді. У цьому — головне призначення прізвища.

Те, що твірні основи багатьох сучасних прізвищ своїм звучанням повторюють твірні основи загальних назв чи основи власних назв інших класів (наприклад, закарпатські прізвища *Борсук, Бублик, Варівода, Волосáч, Волошиш, Гарбуз, Гїря, Господáр, Дїдик, Довбня, Звопáр, Знак, Нїтка, Пáсіка, Рабиш, Сїрота, Слїтїй*), зовсім не означає, що прізвища дотепер є релевантними виразниками відповідної семантики.

Те саме стосується також словотвірного значення формантів, наявних у прізвищах. Наприклад, суфікс *-ович* у прізвищі *Павлюкович*, уже не свідчить, що батьком *Павлюковича* є особа на прізвище *Павлюк*, як і суфікс *-юк* у сучасному прізвищі *Павлюк* уже не вказує, що батьком *Павлюка* є *Павло*.

Зате кількасот років тому (власне, до юридичної стабілізації прізвищ, яка остаточно зробила з колишніх однопоколінних прізвищ стабільні багатопокілінні

правові знаки), кожна прізвищева назва ще була значущою одиницею: вона не просто називала особу, але й характеризувала її за якоюсь родинною, майновою, етнічною, професійною, зовнішньою, інтелектуальною чи якоюсь іншою примітною ознакою, яка виділяла цю людину (власне, засновника роду) із кола інших членів колективу. Тому, говорячи про семантику прізвищ, тут розумітимемо лише допрізвищеву семантику, та й то лише лексичну семантику твірної основи без семантики генесіонічних (тобто патронічних, метронічних та інших родичівських) і квалітативних формантів.

Те саме стосується й словотвірного значення прізвищ, передусім їх твірних основ. Зокрема, у сучасних прізвищах на зразок *Петрiшинець* кінцевий формант *-ець* уже не є релевантним виразником демінутивності та субстантивації. Суфікс *-ин*, який передує йому, вже не виражає присвійності, морф *-иш* (а він є рефлексом форманта *-иха*) не є виразником андронічності, яку він виражав, поки мислилася *Петрiха*, тобто “Петрова дружина”. Так само й кореневий сегмент прізвища *Петрiшинець*, тобто корінь *Петр-*, уже не асоціюється з *Петрiшинцевим* батьком (та, зрештою, *Петро* міг бути й дідом чи прадідом засновника роду *Петрiшинців*).

Поморфемний аналіз прізвищ на зразок *Петрiшинець* дає змогу виділити чотири релевантні морфемні (кореневу морфему *Петр-* і три суфіксальні морфемні — *-иха*, *-ин* та *-ець*) та доводить, що три останні до акту юридичної стабілізації прізвищ ще виражали якісь дериваційні, тобто словотвірні, значення. Лінгвіст спроможний відтворити генеалогічну схему роду *Петрiшинців*, хоч від засновника роду (тобто від *Петра* до *Петрiшинця*) змінилися щонайменше три генерації, доки за цим родом остаточно було закріплено прізвищеву назву *Петрiшинець*: засновник роду, тобто якийсь *Петро*, спочатку мусив оженитися, аби його дружину прозвали за ним *Петрiхою*. *Петрiха* мала народити й виховати сина, аби люди прозвали його *Петрiшиним*. До присвійноприкметникового іменування її сина *Петрiшина* після цього приєднали суфікс *-ець*, який перетворив цей прикметник на іменник не лише за змістом, але й за формою.

Дотримуючись концепції бінарності словотворчого акту у випадку з прізвищами на зразок *Петрiшинець*, лінгвісти спроможні виявити в ньому ще три лінійні словотворчі акти й довести, що кожний із цих актів щоразу додавав лексемі нового дериваційного значення. Однак нині жодна з наведених дериваційних морфем (ані *-иха*, ані *-ин*, ані *-ець*) фактично вже не є релевантна: кожна з них перестала виражати відповідне значення ще до кінця XVIII ст., коли однопоколінне прізвище (власне, прізвищева назва) перетворилося на спадкове прізвище. А перед тим у згаданому роді *Петра* мусили змінитися бодай три покоління.

Щось подібне відбувалося також із прізвищами на зразок *Дячiшин*, у якому українець ще спроможний відчути натяк на якусь жінку *Дячiху*, котра мала бути дружиною якогось *Дяка* чи *дяка*, а в форманті *-иш* ми ще здатні розпізнати суфікс присвійного прикметника, який приєднано до андроніма *Дячiха* чи *дячiха*. Однак нинішнє прізвище *Дячiшин* — це вже не прикметник, який відповідає на питання “чий” і відмінюється за відмінками як присвійні прикметники (*Дячiшин*, *Дячiшиного*, *Дячiшиному*...). Це звичайний іменник, який відповідає на питання “хто” і відмінюється за зразком іменників другої відміни (род. — *Дячiшина*, дав. — *Дячiшинови*, ор. — *Дячiшином*...), а головне — до діяльності *дяка*, тобто “служителя церкви, який допомагає священникові під час богослужіння”, цей *Дячiшин* уже прямого стосунку не має.

Отже, прізвища карпатських українців у наші дні справді є типовими асемантичними номінативними одиницями: вони не виражають ні лексичного, ні словотвірного значення. Про семантику українських прізвищ у термінологічному значенні слів “семантика” і “прізвище” можна говорити лише стосовно давніших часів, а саме — говорити про те, що вони означали як іменування, доки не перетворилися з однопоколінних прізвищевих назв на багатопокілінні спадкові назви, тобто доки не стали стабільними офіційними прізвищами. Тому й тут вважаємо за зручніше говорити не про семантику прізвищ, а лише про семантику прізвищевих назв та про семантику їх твірних основ. Для більшості українців, передусім для простих селян, що віками заселяють Українські Карпати, перехід прізвищевих назв у прізвища датується кінцем XVIII ст. Однак багато з тих слів, які нині виконують роль прізвищ, у закарпатських українців, передусім у заможніших верств населення, значно давніші. Вони були власними назвами (особовими іменами, індивідуальними прізвиськами, родинними прізвиськами) набагато раніше — частина у XIII–XV ст., а частина ще на межі I та II тис. після Р. Х. Семантику цих слів ще можна відтворити в пам’яті.

Погляд ономаста на семантику щонайменше 11 500 прізвищевих назв закарпатських українців дає змогу глибше зрозуміти процес формування прізвищ в Українських Карпатах, суттєво розширити відомості про лексичний склад давньоукраїнської та староукраїнської розмовної мови XIV–XVIII ст., а розкриття закладеної в них інформації обіцяє з’ясувати ще не одну сторінку соціальної, етнічної та культурної історії краю.

За семантикою твірних основ прізвищеві назви закарпатських українців поділяються на три групи: прізвищеві назви, в яких закладені особові імена; прізвищеві назви, побудовані на апелятивах; прізвищеві назви, мотивовані топонімами.

Відіменних прізвищ на Закарпатті 42 %, відапелятивних — понад 35 %, а відтопонімних — близько 6 %. Понад 6 % припадає також на прізвища спірної та нез’ясованої семантики, а більш ніж у 12 % прізвищ семантика розкривається лише на лексичному матеріалі інших мов.

Серед прізвищ зі спірною допрізвищевою семантикою є різні лексеми. Одні з них (наприклад, *Данилівський, Домагилець, Яремчук*) неможливо беззастережно віднести ні до відіменних, ні до відтопонімних, інші (наприклад, *Куля, Кулінич, Панчук*) мають прийнятні етимони як серед імен, так і серед апелятивів. Та найбільше спірних серед тих, які можна трактувати і як відапелятивні лексеми, і як автохтонні слов’янські імена (наприклад, *Біляк, Світлик, Страшко*). А загалом кількість прізвищ, які походять від давньослов’янських автохтонних імен, серед закарпатських українців сягає однієї тисячі. Слов’янських же іменних коренів там понад 100.

Сучасні прізвища закарпатських українців досить своєрідно віддзеркалюють у своїй основі християнський іменник. У них відображено близько 350 календарних імен, серед яких майже 270 чоловічих і 80 жіночих. Причин такої диспропорції дві: а) у період формування прізвищ церковні святці містили більше чоловічих імен, ніж жіночих; б) звичай називати дитину за батьком серед українців завжди був поширенішим, ніж звичай іменувати її за матір’ю. За матір’ю в селі прозивали переважно позашлюбних дітей, дітей, що росли без батька, та дітей із тих родин, у яких мати чимось виділялася над батьком.

Імена православного календаря у прізвищах українців зі зрозумілих причин мають значну кількісну перевагу над специфічними католицькими іменами. Із християнських імен в основах прізвищ представлені переважно новозаповітні

імена (*Василь, Григорій, Дмитро, Кость, Кузьма, Лука, Максим, Марко, Матій, Микола, Олекса, Павло, Петро, Пилип, Сава, Сидір, Степан, Хома...*). Менше біблійних імен (*Авел, Адам, Данило, Ісаак, Лазар, Михайло, Семен, Соломон, Ярема...*). І зовсім мало світських імен західноєвропейського походження (*Амадей, Кіндрат, Майор, Себастьян, Тіболт, Тобіяш, Фабіян...*).

Частка кожного конкретного імені у становленні прізвищ неоднакова. Відповідно до закону відносної негативності, прізвищами ставали, як відомо, не найпопулярніші імена, а навпаки, рідкісні, специфічні, які завдяки цьому якраз і мали високий ступінь індивідуалізації (наприклад, *Борис, Вакула, Станко*) та імена зі специфічними квалітативними суфіксами (наприклад, *Іваніна, Петрусь, Симчєра, Юрчєга...*). Найбільше прізвищ закарпатських українців пішло від таких чоловічих імен, власне від різних їх варіантів, як *Федір* (120), *Іван* (109), *Григорій* і *Петро* (по 97), *Михайло* (94). Отже, сучасні прізвища закарпатців не є пропорційним віддзеркаленням середньовічного іменника на Закарпатті, вони не є фотографією статистичного їх розподілу в прізвищах, а якщо є, то хіба що негативом того знімка.

Імена жінок у прізвищах закарпатських українців XIV–XVIII ст. представлені дуже мало, та й участь їх у творенні прізвищ незначна. Більш ніж по 20 прізвищ дали три жіночих імені: *Гафія* — 21 прізвище, *Анна* — 23, а *Марія* — 78. Зате п'ять жіночих імен самі (без спеціальної суфіксації) стали прізвищами: *Мáрда, Малáнка, Мóтря, Парáска, Полáга*.

Прізвищ, побудованих на апелювативних основах, значно менше (лише понад 3500 одиниць). Зате сума всіх апелювативів, закладених у прізвища, значно перевищує суму особових імен, закладених у місцевих відіменних прізвищах. Кількість таких апелювативів сягає 2000 основ.

Апелювати, відбиті у твірних основах прізвищ закарпатських українців, репрезентують дві різні категорії назв, а саме назви категорії *nomina personalia*, тобто особові, та назви категорії *nomina impersonalia*, тобто неособові. Кожну категорію назв доводиться розглядати окремо, оскільки шлях до прізвища у апелювативів першої категорії, тобто особових назв, суттєво відрізнявся від шляху, який долали до прізвищ апелювати з неособовим значенням.

У прізвищевих основ першої категорії цей шлях був простіший і коротший, бо зводився фактично до звичайної індивідуалізації апелювати, який у певній місцевості ще до процесу юридичної стабілізації прізвищ був особовою назвою з низькою частотністю вживання, а отже, з високим коефіцієнтом можливої індивідуалізації. Тому у прізвищах представлені не назви популярних видів заняття (наприклад, *косар, орач, пастух, сторож...*), а назви, які у громаді мали лише по одному денотату. Наприклад, у одному селі, звісно, працював лише один *бердár*, один *звонár*, один *ковáль*, один *мéльшик...*, тоді як *косарями, орачами, пастухами, сторожами* були майже всі жителі села. Те ж саме стосується й особових назв за їх місцем у родині. Іменники з такою семантикою, як наприклад, “тато”, “брат”, “зять”, “свекор”, “сусід”, тому й не стали прізвищами, бо заледве не кожний чоловік був *татом, братом, зятем, свекром, сусідом* у цій громаді. Зате прізвиська на зразок *Годóванець, Приймáк* чи *Прі́сташ, Сі́рота* ставали прізвищами, оскільки кожна з таких лексем характеризувалася у громаді високим ступенем індивідуалізації.

Із-поміж слів категорії *nomina personalia* при формуванні прізвищ на Закарпатті найактивнішими виявилися такі семантичні розряди апелювативів: назви за

зовнішніми ознаками (*Губаль, Клубей, Лісий*), за внутрішніми ознаками (*Брехлійчук, Дікий, Дурневич*), видом діяльності або фахом (*Кравець, Кухта, Співак*), етнічною ознакою (*Волощук, Ляхович, Мадярчик*), соціальним становищем (*Драб, Сирохман, Шляхта*), територіальною ознакою (*Горблянський, Лісній, Цегольняй*), місцем у родині (*Близнець, Єдинак, Найдюк*), ідеологічною чи релігійною ознакою (*Владика, Католик, Рабин*), міфологічними уявленнями (*Дяблук, Небесник, Хмарник*).

Із-поміж слів категорії *nomina impersonalia* найвищу продуктивність при творенні прізвищевих назв на Закарпатті виявили слова таких семантичних розрядів: назви знарядь виробництва, предметів побуту і їх частин (*Гряділь, Каганець, Своринь, Скріпка, Цін*), назви тварин, птахів, комах (*Бичок, Веприк, Кавка, Квочка, Комар*), рослин, їх частин і плодів (*Бучок, Голубінка, Коринь, Пастернак*), анатомічні назви (*Голінка, зуб, Літка, Мордяк, Носа*), назви їжі, напоїв і продуктів харчування (*Борщ, Вівсяник, Дзяма, Книш, Сметана*), одягу, взуття і прикрас (*Гулька, Кошуга, Плахта, Рубець, Тайстра*), назви абстрактних понять (*Голод, Гук, Доля, Порада, Смуток*), назви рельєфу та різних видів рослинного покриву (*Гушак, Дубрава, Мочар, Поляно, Хаща*), явищ природи та різних часових понять (*Буря, Казібрід, Погодич, Слота, Хмара*), назви речовин (*Глінка, Кремень, Сурма, Тросканич, Шкельчак*), одиниць виміру та грошових одиниць (*Карбованець, Піняшко, Філлер, Шістка, Шух*), назви хвороб та фізичних вад (*Бубич, Горячкун, Свербінка, Хандра, Чума*).

Вибір апелятива з того, а не з іншого семантичного розряду при називанні завжди був мотивований психологічно: він мусив відповідати одному з чинних принципів номінації. Німецькі ономасти, наприклад, дотримуються погляду, за яким навіть назви знарядь праці та продуктів виробництва завдяки метафорі ставали назвами відповідних занять, анатомічні назви — назвами за зовнішнім виглядом денотата, назви рельєфу — назвами за місцем проживання денотата і т. ін. (Fleischer 140–146).

Інтенсивність використання апелятивів різних семантичних розрядів у прізвищах закарпатських українців не була рівномірною. Репрезентативність кожного розряду залежала від кількох факторів, зокрема, від багатства розряду апелятивів, від структурної, власне, морфологічної, придатності слів семантичного розряду, і передусім від ступеня можливої ідентифікації лексеми при називанні денотата у відповідній громаді.

Саме тому прізвищами частіше ставали не загальнонародні лексеми високої частотності використання, а якраз навпаки: слова, які у XVI–XVIII ст. належали до периферійної лексики, зокрема, до архаїзмів, діалектизмів, екзотизмів та варваризмів.

Серед відапелятивних прізвищ закарпатських українців справді багато архаїчних лексем, глибоких архаїзмів, які належали до застарілої лексики ще у XVI–XVIII ст. Наприклад, прізвища *Гайдук, Глуханч, Дубрава, Дереш, Дюда, Казібрід, Квасніла, Кміт, Кошуга, Крайник, Кюруц, Кухта, Лях, Погоань, Стільник, Угрін, Товканець...* Деякі значення таких історизмів давно втрачені, і їх важко знайти навіть у історичних словниках.

Точно з'ясувати допрізвищеву семантику багатьох твірних основ часто заважає їх полісемія та омонімія (пор. сучасні прізвища *Банник, Бандурка, Гук, Гусар* та ін.), зокрема різні переносні значення слів на зразок *баран, когут, козуб, лисіця*. Але дошукуватися до таких допрізвищевих назв та їх значень треба. Адже час письмової фіксації частини з них значно давніший, ніж перші їх записи як

апелятивів (ЧуОтр 308–312). Наприклад, давньоукраїнські прізвищеві назви *Бльщановичь, Бобриковичь, Бобь, Боровикь, Гнидковичь, Головаты, Горбачевичь, Гроть, Грудкович, Губка, Гуца* та деякі інші пам'ятки писемності фіксують ще в XIV–XV ст. (ССУМ I 102–270), тоді як відповідні їм апелятивні основи вперше згадуються лише в документах XVI–XVII ст. (ЧуОтр 308–309).

Із ареальної точки зору, більшість апелятивів, представлених у прізвищах закарпатських українців (як і вся лексика південно-західного наріччя української мови), належить до загальноукраїнської мови. Більш ніж половина відапелятивних прізвищ, наявних серед прізвищ корінного населення Закарпаття, повторюється в Галичині та на Буковині. Дуже багато таких прізвищ на Волині, на Поділлі та навіть на сході України. Наприклад, із-поміж 500 прізвищ на букву Б, поширених на Лубенщині, 100 повторюються також серед корінних закарпатців.

Відтопонімних прізвищ серед закарпатських українців трохи більше ніж 6 відсотків загальної кількості, серед них 270 субстантивних і понад 330 ад'єктивних утворень. Серед субстантивних понад 20 таких, що фонетично збігаються з ойконімами Карпатського регіону (наприклад, прізвища *Б'уштин, Варад'їн, Ворохта, Дрозобич, Д'убровка, К'ічера, М'очар, М'ірча, П'асіка, Р'аковець, Р'емет'а, Р'остока, С'амбор, С'імир, Ч'ерна*), а решта — це суфіксальні відтопонімні утворення у формі іменників та прикметників, основи яких указували на територіальне походження засновників відповідних родів. Перші відтопонімні утворення на *-ський, -цький* на Закарпатті засвідчують місцеві пам'ятки писемності XVI–XVII ст. Вони утворені від місцевих ойконімів, а носіями їх були здебільшого кріпаки. Отже, припускати, що це сліди польської шляхти, немає підстав.

Частка топонімів різних класів, засвідчених у прізвищах закарпатських українців, неоднакова. Більшість прізвищ закарпатських українців (понад 500 іменувань) сягає місцевих ойконімів (пор. прізвища *Гукливч'ак, Довж'ан, Їзяник, Керечан'їн, Лют'ялський, Ославч'ук, Переч'інець, Рокосов'ик, Сваляв'іл, Солоч'їнський, Тухляг'іця*), близько 40 — від мікротопонімів (*Горбл'ялський, Копаньч'ук, Потуч'іяк...*) і лише менше 10 — від макротопонімів (*Мараморош'ак, Мор'авець, Подоль'як...*).

Загалом у 600 закарпатських відтопонімних прізвищах закладено близько 500 різних топонімів. Серед цих прізвищ понад 250 таких, основи яких містять географічні назви з Закарпаття, понад 100 з них указує на Прикарпаття, а понад 60 прізвищ утворено від топонімів східної Словаччини. Ще менше відтопонімних прізвищ походить від топонімів Угорщини, але морфемна структура останніх, як звичайно, угорська, що має своє пояснення.

Зіставлення сучасної географії відтопонімних прізвищ закарпатських українців із локалізацією відповідних географічних об'єктів на мапі Карпатського регіону (наприклад, *Бач'їнський, Бітлян'їк, Боринський, Гош'івський, Жупан'їн, Забр'уцький, Ільн'їцький, Пчол'їнський, Сможан'їця, Соля'ник, Сушан'їн, Штефур'івський, Яремч'ук*) із карпатськими ойконімами *Бітля, Бориня, Гош'ів, Жупани, Забр'одь, Ільник, Пчол'ине, Сможе, Сіль, Сухе, Штефур'ів, Яремча* спроможні дати важливу інформацію про напрями та інтенсивність давніх міграційних процесів людності в Українських Карпатах (ЧуЗа 365–369), про етногенез закарпатських українців.

СЛОВОТВІР ПРІЗВИЩЕВИХ НАЗВ

Нові прізвища в Україні нині майже не утворюються: право утворювати і вживати нові прізвищеві назви на українських землях було офіційно скасоване

понад 200 років тому. Сьогодні використовуємо лише продукти того давнього словотворчого процесу у вигляді кількохсот тисяч готових офіційних іменувань для родин та їх членів. Саме ці утворення кількохсотлітньої давності сьогодні називаємо прізвищами.

300–400 років тому процесу творення прізвищ як такого на українських землях ще не було: адже не існувало правової категорії “прізвище”. До XVIII ст. українська антропонімія знала лише хресні імена, прізвиська, патроніми, метроніми, андроніми, гінеконіми, тобто іменування особи за батьком, матір’ю, чоловіком, дружиною та інші генесіонімні назви. Тому вживані нині термінологічні словосполучення на зразок “творення прізвищ”, “словотвір прізвищ” стосовно періоду, який передував юридичній стабілізації прізвищ, фактично є анахронізмом.

Упродовж останніх десятиліть українські ономасти шукають влучний термін для узагальнення поняття “родові назви донаціонального періоду”, і, здається, вже більш-менш зійшлися на терміні “прізвищева назва”, запропонованому М.Худашем. Хоча й цей термін, очевидно, не розв’яже спірних питань, пов’язаних зі становленням прізвищ, зокрема і з творенням прізвищевих назв. Адже одні прізвищеві назви справді колись проходили процес творення, унаслідок чого народжувалися лексеми, яких раніше в мові не існувало. Наприклад, уперше створюючи прізвищеву назву *Мельничук* чи *Мельниченко*, українці приєднували до батькового іменування *Мельник* родичівські суфікси *-ук* чи *-енко*, аби утворити назву для його сина.

При виникненні ж прізвищевих назв на зразок *Рак*, *Стельмах*, *Хомá*... картина була зовсім інша. Експліцитного творення нового слова тут узагалі не було. Змінювалася лише функція існуючого слова: у випадку з *Рáком* і *Стельмахом* — метафоризація і антропонімізація, а у випадку з *Хомóю* — трансонімізація імені *Хомá*. Отже, прізвищами ставали готові лексеми, які досі реально функціонували на статусі сімейних прізвищ, тобто прізвищевих назв або особових імен. Здебільшого це були рідко вживані імена в різних їх формах, нестандартні імена по батькові, живі вуличні прізвиська, які достатньою мірою ідентифікували особу в громаді на загальному тлі друзів або краян. Тому серед них так багато рідкісних, застарілих і експресивних лексем, які в допрізвищевий період влучно, а то й дотепно характеризували денотата.

Навіть наші нинішні прізвища з такими давніми генесіонімними суфіксами, як *-ич*, *-ович*, *-юк*, *-чук*, *-енко*, *-як*, *-чак*, *-иш*, *-ищець*, *-овець*, були утворені як слова не для того, аби стати прізвищами, а лише для того, аби на тому етапі історії роду підкреслювати, що відповідний денотат є сином батька на таке-то іменування. Фактично це були експліцитні однопоколінні патроніми, створені для того, аби назвати сина за його батьком, а не для того, щоб цим дериватом надалі називати рід з усіма його нащадками.

Павлового сина на Правобережжі могли прозвати люди *Павлюком*, якщо батькове ім’я справді було *Павло*. Коли ж малий *Павлюк* підріс, одружився і застав свою сім’ю, став батьком, привів на світ сина (а для батьків — онука), то громада знову отримала нагоду повторити традиційну модель називання і прозвати наймолодшого нащадка *Павлюковичем*. Такі “повзкі” патроніми тоді траплялися по всій Україні, а серед живих вуличних прізвищ спостерігаються й тепер. Пор. запис 1704 р. на іконі з с. Гукливий: *отець Алексей Гукливский Попадичевич* (Яворск 209), у якому патронім *Попадичевич* однозначно утворено від метроніма

Попадінець, метронім *Попадінець* — від метроніма *попадін*, а цей — від поодинокого в селі апелятива *попадя* — “попова дружина”.

Прізвища як родові знаки в українців давно вже втратили родичівську мотивацію, а їх словотворчі компоненти нині є іррелевантними: сучасне прізвище *Кобстик*, наприклад, не означає, що його носій є “малим *Костею*”, прізвище *Зозулінець* не означає, що матір’ю нинішнього *Зозулінича* була “пташка *зозуля*”. Прагнучи розкрити словотвірну структуру сучасного прізвища, дослідник мусить звернутись до фактів історії мови, передусім місцевих народних говорів, бо процес творення прізвищ — то вже історія мови, то вже історичний, а не сучасний словотвір (ЧуСпец 131–133).

Завдання словотвірного аналізу прізвищевих назв — характеристика аналізованих антропонімів з погляду того хронологічного зрізу відповідної мови, на якому ці знаки перетворювалися з живих мотивованих однопоколінних прізвиськ (по-сучасному — прізвищевих назв) на спадкові родинні назви, тобто на прізвища. Такий підхід до їх аналізу дає змогу дослідникові принципово відрізнити словотвірний аналіз прізвищ від формально-типологічного, поморфемного та етимологічного, застосовуваних до апелятивів, не кажучи вже про те, що він спроможний розкрити перед дослідником надійну інформацію як з історії мови, так і з історії її конкретних носіїв.

В ономастичній літературі немає усталеного погляду на способи творення слов’янських прізвищевих назв, навіть на їх кількість. Продовжуючи застосовувати до словотвірного аналізу прізвищ методику словотвірного аналізу апелятивної лексики, деякі науковці налічують по п’ять-шість і більше способів їх творення. Якщо ж виходити з постулату, за яким кожна прізвищева назва ще до надання їй статусу прізвища була спадковим прізвиськом, то доведеться визнати, що всі прізвища виникли одним лише семантичним способом, тобто шляхом перетворення індивідуальних прізвиськ (відіменних, відапелятивних та відтопонімних) на родові. Інші (RosStru 50, Бірыла-1 13, Бірыла-4 12–29), беручи за основу морфемну структуру кожного окремого прізвища, поділяють слов’янські прізвищеві утворення на дві групи — первинні та вторинні прізвища.

Комплексний аналіз сучасних прізвищ закарпатських українців з урахуванням фактів і процесів загальноукраїнської антропонімії XIII–XVIII ст. свідчить, що в українців діяли лише два способи творення спадкових родових знаків, власне прізвищевих назв, а саме — морфологічний і семантичний. Перший полягав у творенні нових антропонімів за допомогою спеціальних прізвищевих формантів, а другий зводився до трансонімізації апелятивів, індивідуальних прізвиськ та особових імен без будь-яких додаткових експліцитних засобів словотворення.

При морфологічному способі творення прізвищ (власне, прізвищевих назв) використовували тільки суфіксацію. З-поміж усіх розрядів суфіксальних утворень найчисленнішу групу становили власне патронімні прізвища, тобто найменування сина за іменуванням батька. Значно біднішими кількісно були метронімні утворення, тобто іменування сина за матір’ю. І це при тому, що в Українських Карпатах метроніми часто утворювалися не лише від імені матері, як *Мару́хнич*, *Настішець* (від імен *Мару́хня*, *Настя*), але й від андронімів. Отже, безпосередньо твірними основами метронімів могли виступати також андроніми. Наприклад, прізвища *Петрі́шиш*, *Вовка́лич*, *Нитку́линець*, що від андронімів *Петрі́ха* — “Петрова дружина”, *Вовка́ля* — “Вовкова дружина”, *Нитку́ля* — “дружина *Нитки*”.

Зіставлення місцевих традиційних прізвищ закарпатських українців із сучасними живими мотивованими родичівськими прізвиськами дає змогу визначити

близько 30 давніх і новіших формантів (суфіксів), які в Карпатах спеціалізувалися на вираженні родинних стосунків, а також валентність, продуктивність, ареал функціонування кожного з них.

Префіксального способу творення прізвищ узагалі як такого не було, а префікси, наявні у прізвищах (наприклад, *Безушка, Зарєва, Набіванець, Нелінович, Одокста, Пересол'як, Побігач, Посипанка, Прадід, Прийма, Сусід*), опинилися в їх твірних основах ще задовго до процесу творення прізвищевих назв, власне, на етапі творення співзвучних їм апелятивів.

У процесі творення прізвищевих назв (ЧуСуч 83–88, ЧуІсто 13–88) морфологічним способом на Закарпатті найпродуктивнішими виявилися такі родичівські форманти: *-як, -чак* (7,0 %), *-ич* (6,4 %), *-юк, -чук* (6,1 %), *-ик, -чик* (4,0 %), *-ка* (3,9 %), *-инець* (2,9 %), *-ович* (2,7 %), *-ко* (2,5 %), *-ан, -ян* (1,1 %), *-ей* (1,0 %), а серед прикметникових суфіксів — *-ин* (1,5 %). Менше ніж по одному відсотку прізвищевих назв утворено за допомогою таких родичівських формантів, як *-евич* (0,6 %), *-я* (0,6 %), *-івський* (0,6 %), *-ун* (0,5 %), форма род. відмінка (0,5 %), *-ина* (0,4 %), *-ий* (0,4 %), *-аш* (0,3 %), *-ів* (0,3 %), *-цький* (0,3 %), *-ський* (0,2 %), *-инський* (0,2 %), *-ій* (0,2 %), *-цьо* (0,2 %), *-юр* (0,2 %), *-ок* (0,2 %), *-ят/-чат* (0,2 %), *-овець* (0,1%), *-иця* (0,1%), *-ище* (0,1%), *-чо* (0,1%) та *-ач* (0,1%).

Загальна кількість родичівських формантів, які брали безпосередню участь в оформленні прізвищ морфологічного способу творення, сягає 30. Одні з цих формантів (суфікси *-ович, -евич, -ич -инець, -овець*) з часу їх виникнення є генесіонімами, а інші до періоду їх спеціалізації на патронімності виражали або функцію посесивну (*-ів, -ин, -івський, -инський, -а*), або атрибутивну (*-ан, -ун, -ур, -ач*), або, що частіше, деминутивну (*-ик, -чик, -ко, -ка, -ок, -ець, -цьо*). Загальна кількість прізвищ морфологічного способу творення серед закарпатських українців становить 46 %. Досить високий відсоток патро- і метронімних прізвищевих утворень на Закарпатті є ще одним показником того, що формування прізвищ на Закарпатті відбувалося загалом у такому ж національному дусі, як і на більшості українських земель.

Друге місце за кількістю (майже 33 %) посідають прізвища, утворені семантичним способом. Серед їх твірних основ більшість припадає на календарні особові імена, зокрема на неофіційні їх варіанти, а частина — на апелятиви різних семантичних груп. Серед відіменних утворень переважають нейтральні щодо експресії варіанти на зразок *Августин, Адам, Азарій*, але значну частку становлять імена з гіпокористичними суфіксами. Зрідка прізвищами ставали навіть жіночі імена без спеціальних суфіксів (*Каська, М'яда, Мотря, Параска...*) та андроніми (*Васильха, Прокотіха*).

Серед утворень семантичного способу від апелятивів (таких прізвищ на Закарпатті 12 %) більшість походить від загальних назв категорії *nomina personalia* (див. підрозділ “Семантика прізвищевих назв та їх інформативність”) і дещо менше — від апелятивних назв категорії *nomina impersonalia*. Якась частина нинішніх безафіксних прізвищ є такими лише з синхронної точки зору, тобто нам лише здається, що вони належать до семантичних утворень. Насправді ж деякі з них колись мали у своєму складі патронімні суфікси, які з часом було утрачено. Наприклад, на Гуцульщині трапляються й тепер випадки, за яких голову сім'ї в різних документах записано на прізвище на зразок *Колясюк*, а його сина записано вже безсуфіксним утворенням, як *Коляса*. Отже, процес десуфіксації відбувається і тепер.

Майже 20 прізвищ закарпатських українців постало шляхом поєднання чи навіть повної лексикалізації двох прізвищ, наприклад, *Приймак-Харбака, Стеблюк-Шоломчук, Поп'юркалич, Семиван*.

Двоосновні прізвища не становлять окремого типу словотвору. Одні з них, як *Богдан, Владімир, Довгоміля, Станіслав*, стали прізвищами внаслідок трансонімізації співзвучних їм давніх слов'янських особових імен. А більшість із них, як *Варіввода, Великоклад, Воскобійник, Глоджікурка, Горіздра, Івандель, Зимомря, Коновал, Криволаб, Кривогуз, Ломіхаща, Макусій, Пивовар, Самодай, Скорчінога, Рубайвулька, Сухорібка, Сивоховн, Сорокопуд, Суховія, Твердохліб, Трясіхвуст, Чорнокішка*, є ситуативними апеллятивними утвореннями, частина яких лексикографічно не засвідчена.

ПРИЗВИЩЕВІ ФОРМАНТИ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ

Більшість сучасних прізвищ українців належить до поліморфемних утворень, і багато з цих іменувань упродовж останніх століть ускладнювали свою будову. Навіть прізвища, які нині називаємо первинними прізвищевими назвами, крім кореневої морфемі, мають також службові морфемі, передусім суфікси. Кожний суфікс на якомусь етапі функціонування відповідної основи (іменної, апеллятивної чи топонімної) виконав якусь конкретну (дериваційну чи модифікаційну) функцію. Прізвищам, утвореним від особових імен, притаманна багата палітра гіпокористичних, здрібніло-пестливих, здрібніло-зневажливих та інших квалітативних суфіксів. У прізвищ, які походять від апеллятивів, багато агентивних і атрибутивних суфіксів. У відтопонімних прізвищ багато катойконімних, сингулятивних, ад'єктивних та інших суфіксів. Однак ці суфікси були релевантними лише доти, доки відповідні лексеми, що їх містили, не стали спадковими власними особовими назвами, тобто прізвищами. Сьогодні ж, будучи компонентами морфемної будови прізвищ, вони не виконують жодної словотвірної функції.

Функцію виразника прізвищевого значення — указувати, що поіменований новоствореним антропонімом денотат є нащадком особи, згаданої у твірній основі, — ще в часи творення прізвищевих назв, перейняли спеціальні т. зв. родичівські (тобто патронімі в найширшому значенні цього терміна) форманти, отже, власне прізвищеві суфікси, зокрема, такі генесіонімі суфікси, як *-ич, -ович, -евич, -ят, -юк, -як -енко, -инець, -ів, -ин*. Майже кожний із таких суфіксів міг приєднуватися до батькового або материного актуального іменування, зокрема до особового імені чи індивідуального прізвиська, аби в такий спосіб утворити від цього антропоніма нове іменування для сина або для дочки.

Сучасні живі прізвиська українців по селах продовжують реалізувати давній неофіційний спосіб позначення родинності — закріплювати пам'ять про предків в іменуваннях їх нащадків. Наприклад, батька називають *Білак*, а за ним і його сина — *Білачок* (Новоселиця на Мж); матір називають *Варвара*, а її сина — *Варварюк* (Кваси); батька називають *Петрище*, а його сина — *Петрищак* (Ворочово); матір називають *Ярина*, а її сина — *Яринич* (Великий Бичків).

Таких родичівських формантів, спроможних утворювати синівські іменування з батьківських, на українських землях упродовж останніх століть діяло близько трьох десятків, але використання кожного з них завжди було регламентоване і простором, і часом, і валентністю. Найдавнішими виразниками родинної спадковості були, звісно, власне патронімі суфікси *-ич, -ович, -евич*, посесивні форманти *-ів* та *-ин*, а пізніше їх кількість у різних регіонах поволі збільшували демінутивні форманти *-ик, -ко, -ка, -ець, -ят, -чат* та деякі інші. Ареали цих формантів, а відповідно й ареали функціонування кожної з патронімічних моделей, часто

стикалися, але ще частіше перекривалися. Отже, в одному ареалі використовувалося й по кілька синонімних формантів.

Функції іменних суфіксів, зокрема їх квалітативних варіантів, уже описано в ономастичній літературі (Чучка 59–94). Функції апеллятивних суфіксів із дериваційним значенням описано ще раніше. Тому тут у алфавітному порядку розглядаємо лише власне патронімні, тобто родичівські, суфікси й характеризуємо ту конкретну роль, яку виконував кожний із формантів при творенні прізвищевих назв закарпатських українців.

-А. Формант *-а* при відмінюванні прізвищ на *-а* на заході Закарпаття поводитья як звичайна флексія іменників першої відміни, тобто замінюється на інші флексії. Наприклад: Наз. — *Дрѳзда*, Род. — *Дрѳзди*, Дав. — *Дрѳзові*, Знах. — *Дрѳзду*, Ор. — *Дрѳдом*, Клич. — *Дрѳзде*.

Серед ономастів утвердилася думка, за якою формант *-а* у прізвищах цього типу генетично є продовженням слов'янської флексії родового відмінка однини колишніх іменників з основою на *-о*, функція якої зводилася до вираження індивідуальної приналежності, тобто *genitivus possessivus*. Наприклад, син *Басара́ба*, внук *Гаври́ла*... (Žabska 39–45 та ін.).

Прізвищ із формантом *-а*, які представляють застиглу форму родового відмінка, у закарпатських українців нині близько 150 (наприклад, *Алекса́ндра*, *Андре́йка*, *Бориса*, *Гаври́ла*, *Гала́йка*, *Гли́ба*, *Го́рба*, *Дани́ла*, *Ка́рна*, *Козу́тка*, *Кучеря́вка*, *Моро́за*, *Но́са*, *Па́нця*, *Петри́чка*, *Пиро́га*, *Росо́ла*, *Руси́нка*, *Свири́да*, *Сидо́ра*, *Симо́чка*, *Ту́ра*, *Ча́на*, *Шве́да*, *Юри́ця*, *Яки́ма*). Більшість їх досі має відповідники на території Закарпаття і без цього закінчення в називному відмінку однини, тобто з нульовою флексією (наприклад, п-ща *Бо́рис*, *Гли́б*, *Го́рб*, *Моро́з*, *Пирі́г*), що опосередковано підтверджує зазначений генезис відповідних утворень.

Деякі десятиків таких прізвищ на *-а* мають аналогічні відповідники серед місцевих прізвищ на *-ко* (наприклад, *Гала́йко*, *Желі́зко*, *Кри́чко*, *Кучеря́вко*, *Левко́*, *Лешко́*, *Мати́ко*, *Мідя́нко*, *Пили́пко*, *Петри́чко*, *Плова́йко*, *Сімо́чко*, *Сірко́*, *Соломо́нко*, *Сопко́*, *Федо́рко*, *Черевко́*, *Ші́лко*), а частина з них, як *Григо́ра*, *Гри́га*, *Ко́ста*, *Мака́ра*, *Мику́льця*, *Сі́ма*, *Хі́ма*, дотепер уживаються на Закарпатті також як розмовні варіанти чоловічих імен (ЧуАнтр 72).

За твердженням І.Панькевича (ПанГов 184), в історії українських говорів Закарпаття був і такий період, коли чоловічі власні імена на зразок *Алекса́ндер*, *Петро́* в називному відмінку однини взагалі мали закінчення *-а*. Отже, не всяке нинішнє прізвище на *-а* є застиглою формою родового відмінка іменників чоловічого роду від імен з давньою основою на *-о*. Однак десятки прізвищ на *-а* все-таки походять із форм родового відмінка, а це означає, що вони є лише функціонально патронімами (Žabska 3–124, Фаріон-3 75).

Здатність виражати належність сина його батькові через форму родового відмінка однини дотепер є актуальною в розмовній мові українців Закарпаття. Ілюстрацією цього можуть бути сучасні живі прізвиська. Наприклад: голову родини називають *Добгий*, а сина його за ним прозивають *Петро́ Добгого* (Павлово), внука *Михайлі́хи* прозивають *Кири́л Йо́сифа Ильки́ Михайлі́шиного* (Іза). Перші фіксації патронімів із формантом *-а* на Закарпатті містять місцеві писемні пам'ятки XVI ст. Наприклад: *Joan Kozyka* — 1572, Неліпино (UetC 53-12); *Misko Rusina* — 1607, Волосянка (UetC 104-8), *Dmitruka Ivana Prokub* — XVII ст. — Смерекова (UetC 88-59), *Pyroha Zem.* — 1567, Нижні Ворота (UetC 53-12).

-АЙ. Новий локальний патронімний суфікс, який усталився в південних ра-

йонах Закарпаття за аналогією до великої кількості угорських патронімних прізвищ на *-i* на зразок *Babai, Magai, Margitai* та угорських відойконімних прізвищ на *-ai* на зразок *Bereznai, Illosvai, Krasznai, Szolyvai* і т. ін. Благодатним ґрунтом для засвоєння зазначеної антропонімної моделі могла стати також пам'ять про давні слов'янські імена близькозвучної моделі на зразок *Б'яльй, Дорожай, Миляй, Черняй* (див. Морощкин 24, Селищев 146, SvoSta 167–168) та подібні старорукіянські утворення (СімІст 701–702). Загальна кількість українських патронімних прізвищ на *-ай* на Закарпатті незначна. Вона не перевищує й 20 (*Галушк'ай, Гужв'ай, Данк'ай, Добр'ай, Довг'ай, Капуст'ай, Копч'ай, Лип'ай, Марушк'ай, Проц'ай, Рев'ай, Стрип'ай, Сурм'ай, Уст'ай, Фіц'ай, Ціфр'ай* та ін.), і майже в усіх випадках суфікс *-ай* тут приєднувався до антропонімів на *-а*.

-АКІ-ЯКІ-ЧАК. Давній слов'янський поліфункціональний суфікс, що широко представлений як у загальних, так і у власних особових назвах. Серед українських апелятивів зі значенням особи цей суфікс виявив найвищу продуктивність у таких категоріях іменника, як назви за діяльністю (*зуд'ак, їд'ак, риб'ак, спів'ак, хрип'ак...*), за зовнішньою або внутрішньою ознакою (*бос'ак, голодн'ак, замерзл'ак, лис'ак, лів'ак, мізер'ак, паскудн'ак, пияк, піш'ак, пудл'ак, ручн'ак, сил'ак, скуп'ак, слаб'ак, червен'ак, чуд'ак...*), за соціальним станом (*бідн'ак, дітв'ак, жебр'ак, небор'ак, передн'ак, про-ст'ак, худобн'ак...*), за спорідненістю чи святцтвом (*братн'ак, еден'ак, прийм'ак, род'ак...*), за місцем проживання або походження (*березн'ак, гукливч'ак, долишн'ак, крайн'ак, лісн'ак, марамороц'ак, подол'ак, потічн'ак...*), за етнічною ознакою (*лем'ак, лиш'ак, пол'ак, русн'ак, сот'ак, тирп'ак...*). Багато утворень із суфіксом *-ак, -як, -чак* також серед назв із категорії неособи (пор. *бол'ак, вовч'ак, гус'ак, желізн'ак, їж'ак, напир'ак, струг'ак, черв'ак, чир'ак...*).

Як бачимо, суфікс міг долучатися до слів усіх іменних частин мови, а щодо його трьох варіантів (*-ак, -як і -чак*), то майже в усіх випадках вони зумовлені позиційно. Суфікс пом'якшує майже всі кінцеві приголосні основи (*Галушч'ак, Головач'ак, Гуцул'ак, Качур'ак, Косяк, Пластун'ак, Швед'ак...*), а в основах на губний приголосний, як звичайно, виділяє *-й-, -ль-,* а часом і *-ль-* (*Баб'як, Дубл'ак, Липл'ак, Савл'ак, Томн'ак...*). Суфікс наголошений, а при відмінюванні дериватів наголос пересувається на флексію. Зазначені валентні та акцентуаційні особливості однаковою мірою стосуються не тільки апелятивів, але й прізвищ із цим суфіксом.

Із 936 сучасних прізвищ закарпатських українців на *-ак (-як)* понад 100 припадає на прізвища семантичного способу творення і близько 100 прізвищ на *-ак* етимологічно непрозорих. Отже, це найпродуктивніша патронімна модель на Закарпатті.

Серед 700 прізвищ на *-ак, -як, -чак*, утворених морфологічним способом за допомогою цього суфікса, значну частку становлять патроніми від батькового імені (*Андрус'ак, Вакульч'ак, Вінтоп'ак, Кирил'ак, Микул'ак, Терент'ак...*), приблизно стільки ж є прізвищ від різних прізвиць (*Білусяк, Бойч'ак, Бородавч'ак, Гладун'ак, Гнид'ак, Сухиш'ак*), зокрема й від готових уже патронімних прізвищевих назв на зразок *Соколич'ак, Федоровч'ак*, тобто вторинні патроніми.

Метронімних утворень на *-як* близько 100 (*Аштул'ак, Ворожилч'ак, Гафіяк, Маріч'ак, Орш'ак, Попів'ак...*).

Давність патронімної функції суфікса *-ак* довели ще В. Ташицький, К. Римут, Ян Свобода та інші польські й чеські ономасти (ТаPolN 17, Rymut XLVI, SvoSta 116). Понині жива патронімна функція суфікса *-ак* і в українських народних говорах (ЧуСуч 85, ЧуІсто 84).

Прізвища з суфіксом *-ак* побутують на всій території українського Закарпаття, але найбільше їх у західних районах краю. На Тячівщині їх близько 3 відсотків, але чим далі на захід, тим їх відсоток весь час зростає, а в деяких селах він сягає 15. Сучасний і давній ареали патронімних прізвищ із суфіксом *-ак* на загальнослов'янському тлі показують, що епіцентр патронімних прізвищевих назв під час їх становлення був десь на заході. Польські ономасти визначають його як південно-західний (БуNazw 3–4, RoSl-1 209). Цьому висновку не суперечать також матеріали Ю.Редька (РедОсн 120). Зростанню частки прізвищ на *-ак* у Східних Карпатах могла сприяти лемківська та східнославацька міграція населення у XVII–XVIII ст. До XV ст. майже всі антропоніми з суфіксом *-ак* локалізуються на захід від р. Уж (*Стеця́к, Таня́к, Юра́к*). Лише з середини XVI ст. вони доходять до річок Латориця та Боржава (*Боса́к, Зуба́к, Пеня́к, Почта́к, Світла́к...*), а сучасна картина розміщення патро- і метронімних утворень із суфіксом *-ак* на Закарпатті склалася аж у XVII ст. (ЧуРозв 613).

-АНІ-ЯН. Праслов'янський поліфункціональний суфікс *-*ань*, який в українській мові став виразником кількох словотвірних значень. На апелятивному рівні він дотепер зберігає продуктивність при творенні особових атрибутивів від іменників, прикметників, дієслів (пор. *біла́н, брюха́н, велика́н, довга́н, мовча́н, чолана́н...*) і катойконімів (*косова́н, росуца́н, тура́н...*). З давніх часів суфікс *-ан* використовувався для творення слов'янських язичницьких імен (*Божана́н, Голя́н, Голубана́н, Кохана́н, Сухана́н, Щербана́н...* — Maretić 89–92, SvoSta 157).

В українських говорах, що межують із румунськими, суфікс *-ан* понині утворює назви синів від іменувань їх батьків. Пор. прізвиська *Микула́н, Ферка́н* від імен *Мику́ла* та *Ферко́* (с. Олешник), прізвисько *Дока́н* за матір'ю *Дока* (Великий Бичків). На думку Д.Богдана, суфікс *-ан* утворював патроніми вже у староукраїнській мові (Богдан 263, 264), а писемні пам'ятки східнокарпатського регіону в XV–XVII ст. також фіксують прізвищеві назви з суфіксом *-ан*, наприклад, *Petran, Ruskan, Toporan* (ЧуИсто 606), які можна інтерпретувати як патроніми.

Нині на Закарпатті є понад 300 прізвищ на *-ан*, з-поміж яких близько 100 припадає на відіменні утворення (*Болекана́н, Грица́н, Івантя́н, Лавра́н, Лука́н, Маркана́н, Микуля́н, Сидора́н, Федорця́н...*), значна частина прізвищ має відпрізвисько-ву основу (*Волоша́н, Горба́н, Зуба́н, Макуха́н, Мороза́н, Мотуза́н, Оріха́н, Повха́н, Пойда́н, Щерба́н...*).

-ЕВИЧ. Давній слов'янський двоморфемний суфікс (м'який еквівалент суфікса *-ович*), який постав унаслідок злиття посесивного суфікса *-св-* та патронімного суфікса *-ич-* для того, аби утворювати назви для синів від іменування батька (Купчинський 49–50). Нині на Закарпатті функціонує 60 прізвищ із цим суфіксом, тобто 0,6 відсотка від загальної суми прізвищ корінних українців, та апелятив *царе́вич*. Спочатку суфікс *-свич* приєднувався лише до власних особових назв та до особових апелятивів на м'який приголосний (*Андрі́евич, Андрусéвич, Грипéвич, Гура́левич, Копа́евич, Королéвич, Коста́евич, Ляше́вич, Пушкаре́вич, Старче́вич, Токаре́вич...*), а з XV ст. — і до основ на *-к* (*Білинке́вич, Гайдукéвич, Паны́кевич, Печке́вич...* — ЧуИсто 604), ба навіть до іменників з основою на *-а* (*Герéвич, Тесле́вич*). Більшість прізвищ на *-евич* побутує у Воловецькому районі, тобто на Бойківщині.

-ЕЙ. На Закарпатті є 185 прізвищ із наголошеною фіналлю *-ей*. Незначна частина з них — колишні календарні імена на *-ей* (*Блаже́й, Мате́й, Мойсе́й*), частина — давні слов'янські імена (*Біле́й, Мисле́й*), але серед них більше лексем, які досі функціонують в українських говорах Карпат також як атрибутивні особові назви з

відтинком іронії, як *Бабéй, Головéй, Горбéй, Доромбéй, Курéй, Пальчéй, Ребрéй, Стегнéй* (Фаріон-3 87).

Близько 100 закарпатських прізвищ на *-ей* мають твірні основи серед місцевих традиційних прізвищ, прізвицьк та імен на *-а* (*Жабéй, Капустéй, Ключкéй, Липчéй, Лукéй, Марушкéй, Мішкéй, Хомéй, Томéй, Фекетéй, Чопéй, Щербéй*). Патронімна функція суфікса *-ей* у Східних Карпатах розвинулася на основі східнороманської флексії родового відмінка іменників на *-а*. Отже, це давня функція відмінка *genitivus possessivus* (ЧуУкр-ей 64–65).

-ЕНКО/-ЕНЬКО. Для Закарпаття не характерні прізвища з формантом *-енко*. До XVI ст. засвідчено лише прізвище *Петенко*, а в XX ст. ще прізвища *Кривéнько, Митéнько* та *Попéнько*, але всі вони, за винятком останнього, в народі поводяться не як патроніми на *-енко*, а як демінутиви на *-енько*. У 1618 р. прізвищеві назви на *-енко* на зразок *Wasilenko, Charenko, Hriczenko, Petrenko, Romanenko, Fedenko* були відомі на південній Лемківщині аж до Татр (Mars 69, 76, 77, 79, 82).

-ЕЦЬ. Поліфункціональний суфікс із випадним *-е-*. Серед 150 сучасних прізвищ закарпатських українців він утворює лексеми таких семантичних розрядів: етноніми та катойконіми (*Верховінець, Морáвець, Німець, Перечінець, Пчолінець*); атрибутивні особові назви від пасивних дієприкметників та прикметників (*Га́кавець, Гі́рйвець, Годóванець, Карбóванець, Лі́занець, Мальóванець, Ма́ханець, Наб́іванець, Порохна́вець*). Отже, суфікс виконує субстантивуючу функцію. В обох випадках він з випадним */e/* і ненаголошений.

Третю (найбільшу) групу становлять відіменні утворення з суфіксом *-ець* (*Гаврилéць, Габорéць, Данилéць, Лазорéць, Максимéць, Мигалéць, Михайлéць, Пиліпéць, Прокопéць, Семенéць, Славéць, Штефанéць, Штець, Юрéць, Яковéць, Якубéць...*). Первісна функція таких утворень, безумовно, була демінутивною (Богдан 262), але з часом вони вже фіксуються також при іменах, тобто в патронімній функції (див. прізвища *Василéць, Проданéць, Романéць, Столéць, Федорéць*). Патронімну функцію суфікс *-ець* міг виконувати також у прізвищевих назв, утворених від індивідуальних прізвицьк (наприклад, *Баранéць, Бігунéць, Біровéць, Вовканéць, Дякунéць, Сокирéць*), хоча серед таких утворень подібуються і прізвища з кореневим наголосом (*Бúторець, Кáлинець, Пóхилець, Шúбець*).

Суфікс *-ець* представлений також у двоморфемних формантах *-анець, -инець, -овець* (див. далі).

-ИК/-ЧИК. Загальна кількість прізвищ на *-ик* (зокрема, на *-ник* та *-чик*) серед закарпатських українців нині становить майже 600 одиниць. Серед них близько половини таких, що прямого стосунку не мають до патронімів. Це, зокрема, давні слов'янські відприкметникові імена на зразок *Бі́лик, Го́лик, Дóбрик, Ма́лик, Мúдрик, Огн́янік, Св́ітлик, Чéрник* та новіші атрибутивні утворення від прикметників і дієприкметників із цим же суфіксом на зразок *Гра́мотнік, Кло́чапнік, Кр́ишеник, Мальóванік, Небéсник, Порúбанік, Схóванік, Шалéтик*. Окремо стоять кілька колишніх катойконімів із ускладненими суфіксами *-чик* та *-яччик* на зразок *Бистр́ялчик, Бітл́ялчик, Лоѓівчик, Свал́явчик, Сими́рлчик, Топол́ялчик, Тур́ялчик*, але їх основи могли бути також назвами матерів за територіальною ознакою останніх (*бистр́ялка, бітл́ялка, лоѓівка, свал́явка, сими́рллка, топол́ялка, тур́ялка*).

Найчисленнішу групу прізвищ на *-ик* (понад 400 одиниць) становлять патроніми прізвищеві назви на *-ик, -чик*, спеціально утворені для найменування сина за іменуванням (близько 150) або за індивідуальним прізвицьком (близько 200

одиниць) батька. Твірними основами відіменних патронімів були переважно імена другої відміни на приголосний та на *-o* (*Васі́лик, Гна́тик, Їльчик, Стефа́ник, Фе-ре́нчик...*), а також імена на *-a* (*Ба́рник, Хо́мик, Ше́бик...*). У деяких відапелятивних утворень цей суфікс представлений ускладненим варіантом *-чик* (*Кова́льчик, Мада́рчик, Тока́рчик*), а у 15 — варіантом *-овчик* (*Грабо́вчик, Івано́вчик, Петро́вчик...*); останні скупчені на словацько-українському етнічному прикордонні. Цілком імовірно, що вони походять від місцевих андронімів на *-овка* (*Грабо́вка, Івано́вка, Петро́вка...*). Патронімні утворення з суфіксами *-ик, -чик* при власних особових іменах на Закарпатті фіксуються з XVII–XVIII ст. (див. прізвища *Бодна́рик, Васи́лик, Сі́мик...*), а в народних говорах закарпатські українці досі використовують суфікси *-ик, -чик* для творення живих патронімів. Наприклад, прізвище батька *Булéца*, а сина його прозивають *Булéцик*, матір прозивають андронімом *Косто́ля*, а її сина — *Косто́лик* (ЧуСуч 85).

-ИИ. У закарпатських українців 230 прізвищ на *-ин*. Одні з них (близько 70) є одвічними іменниками, в яких суфікс указував на одиничність (відетнонімні прізвища *Воло́шин, Литві́н, Ру́син, Сербін, Слов'я́нін, Угрі́н, Турчі́н, Цигані́н*), а інші — відкатойконімні прізвища на зразок *Колоча́він, Самборі́н, Бистряні́н, Довжані́н, Лучані́н, Сушані́н*. Отже, патронімності він не виражав.

Решта 150 прізвищ із суфіксом *-ин* — патроніми у широкому значенні терміна. Це колишні присвійні прикметники, які вказували, чиїм саме сином був його перший денотат. Суфікс індивідуальної належності *-ин* міг сполучатися лише з особовими назвами на *-а*, а це означає, що він додавався переважно до іменування матері. Отже, за його допомогою утворювалися, як звичайно, метроніми. Твірними основами таких метронімів виступали власні особові імена (*Гану́син, Ка́трин, Мару́син, Та́цин, Фе́нин...*), андроніми з формантами *-иха, -ка, -аня, -уля* (*Григорі́шин, Лаврі́шин, Васи́льчин, Маті́йчин, Марка́нин, Олексу́лин...*), зокрема й жіночі апелятиви (*Ма́мчин, Понаді́н, Селя́нчин*).

Власне патронімів із суфіксом *-ин* серед прізвищ дуже мало, оскільки й чоловічих особових імен на *-а* в українців небагато (*Копи́н, Ку́зьмин, Лу́чин, Мику́лин, Олécин, Савчи́н...*). Трохи більше серед них прізвищ, утворених від колишніх апелятивів чоловічого та спільного роду на *-а* (*Бу́ртин, Ду́пин, Кобри́н, Костри́н, Ку́хтин, Пойди́н...*).

Патронімні та метронімні прізвищеві назви з суфіксом *-ин* на Закарпатті фіксуються з XVI ст. Пор.: *Jac. Andrichin, Fran. Bulichyn* (UetC 53-14), *J. Babin, Jac. Katrin* (Bélay 173, 205), *Kosztyn Janos* (LehBer 819), *Jac. Kopin* (UetC 97-29), *Neszturtsin Jurko, Palaskin Ivan* (UetC 104-8).

-ИНА. Серед 66 сучасних прізвищ закарпатських українців на *-ина* близько 20 походить від чоловічих імен (*Гриці́на, Івані́на, Петро́на, Сеті́на, Феді́на, Юрі́на, Яці́на...*) і майже стільки ж — від апелятивних основ (*Булі́на, Дячі́на, Купі́на, Куці́на, Сухі́на, Чичі́на*), які можна кваліфікувати як патронімні утворення. Первісна функція форманта *-ина* в таких утвореннях, передусім у відіменних прізвищ, безумовно, здрібно-зневажлива (РедСуч 132). Однак у багатьох із них, а у від-апелятивних поготів, цей суфікс уже давно виражає патронімність, на що вказували І.Франко, І.Фаріон, Б.Ліндерт (ФранПр 187, Фаріон-3 66, LinLub 221) та інші антропонімісти. На Закарпатті патронімну функцію прізвищевих утворень із суфіксом *-ина* засвідчують записи з XVII ст. Пор. 1649: *Ploszkina Ivan, Jacobus Ploszkina* (ДжеДел 305); 1639: *Fedina Janos, Mikula; Andr., Lad. Foedina* (Bélay 200, 192) та ін. У розмовній мові чоловічі апелятиви, імена та прізвиська на *-ина* дотепер

належать до активно вживаних. Пор. апелятиви *дячіна, легініна, хлопчіна*, імена *Іваніна, Федоріна...*

-ИНЕЦЬ. Прізвищ із суфіксом *-инець* на Закарпатті понад 290. Усі утворені від антропонімів на *-а*, а саме: від жіночих імен (*Вєклінець, Тєтянінець, Ўлінець...*), від андронімів на *-иха, -аня, -уля, -ка* (*Лазарішінець, Максимішінець, Ільканинець, Мудранінець, Грабулінець, Маркулінець, Пилипчинець, Ракуцінець...*) та від прізвиць на *-а* незалежно від статі їх носіїв (*Бльшінець, Голузінець, Дорчинець, Дудінець, Дурдінець, Крупінець, Лозинець, Машкаринець, Худінець, Чаплинець...*). Спільною фонетичною рисою всіх закарпатських прізвищ на *-инець* є те, що кожне з них зберігає сталий наголос на тому ж складі, що й його твірна основа.

Крім Закарпаття, прізвища з суфіксом *-инець* є і на Прикарпатті, де, за словами В.Охримовича, підтриманими І.Франком та Ю.Редьком, вони позначали внука за його бабусею, тобто були прометронімами (Охрим 305, ФранПр 216, РедСуч 216). Поза карпатським регіоном української мови прізвища з суфіксом *-инець* наявні також у Словаччині, Чехії, Сербії та Хорватії (Šujan 2, 17, Holuby 192, Beneš 131, Maretić 117–118, Daničić I 464).

Утворення на зразок *Гафінець, Полажинець, Тєринець, Фіцінець* досі найчастіше виникають і функціонують як метроніми і лише зрідка — як прометроніми (ЧуСуч 86). Перші їх письмові фіксації, датовані XVI–XVIII ст., наприклад, *Моцінець, Савчинець, Хімінець*, як бачимо, могли бути не тільки метронімами, але й власне патронімами. Отже, суфікс *-инець* — пізньослов'янський патронімний формант у широкому значенні цього терміна, який охопив слов'янські мови всього Карпато-Дунайського басейну. А виник він шляхом зрощення посесивного суфікса *-ин* та субстантивууючого суфікса *-ець*, щоб утворювати назву сина за матір'ю чи батьком.

-ИНСЬКИЙ. З-поміж 50 закарпатських прізвищ на *-инський* більшість припадає на відтопонімні утворення на зразок *Солочінський, Ставінський*. Решта (близько 20 прізвищ) — це патронімні утворення з суфіксом *-инський*, який, подібно до утворень на *-ин*, так само приєднувався до особових назв на *-а* (*Бабінський, Брилінський, Костінський, Крупчінський, Лещінський, Лучінський, Маржінський, Федінський*). Формант постав унаслідок зрощення посесивного суфікса *-ин* та суфікса відносності *-ський*. На відміну від утворень на *-ин*, які вказували на приналежність іменованого одній особі, утворення на *-инський* засвідчували належність особи усій громаді. Перші записи таких утворень значаться з XVII ст. (див. прізвище *Брилінський*).

-ИЧ. Третій за продуктивністю (після *-як* та *-юк*) патронімний суфікс у прізвищах закарпатських українців: із загальної кількості 10 тисяч прізвищ понад 650 припадає на утворення з *-ич*. Такий високий відсоток прізвищ на *-ич* спонукав деяких істориків до думки про сербське чи хорватське їх походження. Насправді ж ні фонетика, ні семантика твірних основ не підтверджують припущення їх південнослов'янського походження. А наголошування кількох прізвищ на останньому складі, як *Барніч, Головніч, Доманіч, Іваніч, Кондріч, Никоріч, Паніч, Попадіч, Прокотіч, Фенніч*, радше зближує їх із румунськими та молдовськими прізвищами цієї моделі (Ер-Кос 83, 102, 106).

Спільною валентною ознакою суфікса *-ич* є те, що він поєднувався лише з особовими назвами на *-а* (понад 600 випадків). Отже, твірними основами для закарпатських прізвищ на *-ич* могли бути лише відповідні жіночі та чоловічі календарні імена на *-а* (*Вакўлич, Ганўсич, Костич, Крєстїнич, Ксєніч, Кўзьмич, Марўхлич, Микїтич, Нєстич, Тємич, Хємич, Юрич...*), язичницькі імена на *-а*

(Берінич, Голівнич, Дубр'ович, Мал'єтич, Надич, Радич, Родич, Р'усич, Станіч, Черн'явич...), прізвиська на -а (Березич, Вороніч, Г'урич, Калітич, Козич, Куд'єлич, Торбич...). За його допомогою утворено майже 300 прізвиськ від андронімів на -аня (Величк'аніч, Галушк'аніч, Крив'аніч, Сливк'аніч...) та -уля (Дяк'улич, Левк'улич, Панк'улич, Станк'улич...).

Випадків, у яких суфікс -ич міг приєднуватися до інших основ, ніж основи на -а (наприклад, Дяк'унич, Звірич, Ког'утич, Макс'имич, Мих'айлич, Прок'опич, Ц'аніч), на Закарпатті лише близько двох десятків серед 600 прізвиськ, але й їх можна пояснити. Однозначних південнослов'янізмів із цим суфіксом так само небагато (наприклад, Л'єпич, П'авичич, П'єйч, П'єшич, П'рїбич).

Перші фіксації закарпатських антропонімів на -ич наявні вже в писемних пам'ятках XIII–XIV ст. (наприклад, Б'абич, Б'єдич, К'удрич, П'єтич — ЧуІсто 82), а в розмовній мові патронімні прізвиська на -ич утворюються понині (ЧуСуч 85).

Отже, спільнослов'янський суфікс -ич, який походить із -*iĵi- (Купчинський 41), на Закарпатті з давніх-давен є продуктивним засобом творення чоловічих патронімів у найширшому значенні цього терміна.

-ІВ. Давній присвійноприкметниковий суфікс -овъ, який на Закарпатті (залежно від діалектної рефлексії етимологічного /o/ в закритому складі) реалізується в трьох фонетичних варіантах, як -ів, -ув та -'їв, а у відкритому складі — як -ов- (пор. Федьк'ів, Ільк'ув, Павл'ув, Яцк'ув, але Федьк'ова, Ільк'ова, П'авл'ова, Яцк'ова). У зоні активного контактування з угорцями суфікс -ов- інколи зберігається навіть у закритому складі (Б'ажов, Б'уков, Васк'ов, Ільк'ов, С'айков).

Первісна функція суфікса -ів (< -ов), безперечно, посесивна. Спочатку він утворював присвійні прикметники лише від особових назв з основою на -о-, а з часом, як і в словацькій та болгарській мовах, утворював їх також від чоловічих антропонімів на -а (пор. сучасні прізвиська К'узьмів, Гол'інкув...). У класі прізвиськ суфікс досі зберігає високу продуктивність (ЧуСуч 87).

-ІВСЬКИЙ. Слов'янський двоморфемний формант, який постав шляхом зрощення посесивного суфікса -ов- та суфікса відносності -ськ-, по сучасних говорах реалізується в трьох фонетичних варіантах: -і(в)ський, -у(в)ський та -'ї(в)ський (Григор'івський, Кухар'івський, Ур'юський, Шефан'уський, Маринц'уський...). Під впливом попередніх державних адміністрацій (передусім угорської та чеської) цей суфікс у багатьох українських прізвиськах реалізується як -овський, тобто не по-українськи. Наприклад: Волошин'івський, Митров'івський, Юров'івський. До речі, цей же варіант суфікса -івський, тобто -овський, функціонує у багатьох відтопонімних прізвиськах (Антал'івський, Данил'івський, Штефур'івський...), хоча трапляються й узаконені діалектні варіанти останнього з фонемою /y/ (пор. прізвиська Бичк'уський, Друг'уський, Герц'уський).

На відміну від суфікса -ів, який з самого початку виражав належність окремій особі, первісна функція суфікса -івський полягала в тому, аби виражати належність денотата громаді. Серед прізвиськ описана модель із суфіксом -івський є живою і продуктивною понині.

-ІЙ. Попри те, що понад 340 прізвиськ закарпатських українців закінчується на -і(й), серед них є ледве 20, у яких можна вбачати генетично слов'янський суфікс -ій, а патронімних утворень — ще менше (пор. прізвиська Кул'ій, Павл'ій, Ребр'ій, Роман'ій, Семен'ій, Федор'ій, Ян'ій).

Основна ж маса прізвиськ на -і(й) — це однозначно угорські відтопонімні прикметники на -i (Beregi, Váradi, Dorogi, Ladányi, Szatmári, Szegedi, Tomcsányi...), а

близько 10 — угорські патроніми з тим же формантом *-i* (*Balázsi, Iványi, Mihályi, Pajkosi, Peleski...*). Якесь частина корінних українців, дотримуючись традиційних угорських записів, записує такі прізвища з кінцевим *-i* (*Antalóczi, Huszti, Komlósi, Szigeti...*), тоді як у переважної більшості їх носіїв такі угорські прізвища повністю адаптувалися вже не тільки фонетично, але й морфологічно: бажання самих носіїв зробити ці прізвища відмінюваними словами української мови спонукало тутешніх українців не лише до вимови, але й до написання в них кінцевого *-iй*. Отже, аналогія до українських утворень на зразок *Андрій, брехлій, добродій, тюхтій* спрацювала.

-КА. Давній слов'янський поліфункціональний формант, який ще у допрізвищевий період у одних іменників виражав демінутивність (*Малінка, Сметанка...*), у інших — предметність (*Відмаска, Тічка*), а ще в інших — продукт діяльності (*Калабішка, Печунка, Роцінка*). На базі демінутивної функції з XIV ст. у прізвищевих назв розвивається патронімна функція. Порівняйте запис 1398 р. з с. Кричово *Ge., Jo., To. Ztoyka filius Ztoya* (Bélay 170), тобто *Георгій, Йоан, Тома Стойка* — сини *Стої*. Порівняйте ще записи прізвищевих назв XVI ст. *Holovenka, Hodinka, Kalabiska* (Bélay 168, UetC 53-14), а також запис XVII ст. *Ластивочка Сьротка* (ЛелПам 226, Яворск 203) та ін.

Серед сучасних 445 прізвищ на *-ка* патронімних утворень на Закарпатті близько ста. Патронімна функція проглядається, передусім, у прізвищ на зразок *Григорка, Колька, Копка, Костка, Лівка, Микұлка, Мішка, Савка, Чепка*, а також у прізвищ моделі *Бабурка, Бандурка, Бляшка, Глівка, Дзямка, Дудка, Калінка, Ключка, Курічка, Лучка, Малінка, Мушка, Пасічка, Пецка, Сметанка, Суремка...*, кожне з яких має відповідник серед безсуфіксних прізвищ.

Однак є кілька десятків прізвищ, які лише зовнішньо нагадують формант *-ка*, але історично це застигла форма родового відмінка однини антропонімів на *-ко* (порівняйте прізвища *Андрейка, Білічка, Галайка, Ганічка, Гордунка, Бубка, Іванічка, Козутка, Козічка, Кучерявка, Мадярка, Майданка, Матейка, Митрічка, Петрічка, Пилінка, Русинка, Соломонка, Федачка, Федорка, Чертічка, Юрічка...*). Не до кінця з'ясована й функція форманта *-овка* у прізвищ на зразок *Васильовка, Івановка, Матьовка, Михаловка, Митровка, Петровка, Федьовка*.

-КО. Між 500 закарпатоукраїнськими прізвищами на *-ко* є близько ста утворень із колишнім демінутивним суфіксом *-ко*, який виконав у них патронімну функцію. Передусім, це стосується відіменних прізвищ на зразок *Митрічко, Петрічко, Петрунько, Юрічко* та колишніх індивідуальних прізвищ на зразок *Головачко, Горбішко, Майданко, Русінко, Черепко, Ясіно...* Більшість же прізвищ на *-ко* — це або однозначні демінутивні імена на зразок *Васько, Данко, Петько*, або субстантивовані прикметники на зразок *Дерев'яно, Мидяно, Кучеряво, Полівко*. За аналогією до загальноукраїнської прізвищевої моделі на *-ко* на зразок *Жилко, Редько* цю групу поповнило кілька десятків прізвищ (наприклад, *Бородко, Гичко, Дзямко, Дичко, Дудко, Жабко, Литко, Лялько, Смерічко, Сокирко, Телічко, Халівко...*), які до Другої світової війни вживалися тут переважно з формантом *-ка*.

-ОВЕЦЬ. Непродуктивний двоморфемний формант західнослов'янського походження, який утворив лише 10 патронімних прізвищевих назв (*Гороховець, Галаговець, Галовець, Діковець, Кополовець, Крайниковець, Ляховець, Пашковець, Раковець, Шашовець*), локалізованих у західних районах області. Про ймовірне західнослов'янське походження суфікса може свідчити його сталий наголос на передостанньому складі та відсутність переходу суфіксального */o/* в інший монофтонг при відмінюванні прізвища.

-ОВИЧ. Давній слов'янський двоморфемний суфікс *-ович* (< *-ов-* + *-ичь*), який з часу його виникнення вживається як патронімний, хоча за роки функціонування у нього, як і в його м'якого еквівалента *-евич*, були і підйоми, і спади. Так, частина прізвищ із суфіксом *-ович* серед закарпатських українців у наші дні становить 2,7 відсотка, а в селах басейну р. Латориця — до 5 відсотків. Зате в середині XVI та в XVII ст. прізвищеві назви з суфіксом *-ович* по Закарпаттю подекуди сягали 40, а в деяких верховинських селах — 50 відсотків.

Суфікс *-ович* спершу міг приєднуватися лише до чоловічих імен на твердий приголосний та на *-о*, зокрема, до власних особових імен різного походження (*Бого́вич, Івашко́вич, Ілько́вич, Мирі́лович, Станко́вич, Тарасо́вич...*), до батькового індивідуального прізвиська (*Брюхо́вич, Жму́рько́вич, Качу́рович, Соколо́вич...*), а часом нанизувався навіть на готове патронімне утворення (*Грицако́вич, Павлюко́вич, Фалюко́вич*), породжуючи в такий спосіб патроніми другого ступеня. Твірними основами патронімів на *-ович* могли бути навіть давньослов'янські чоловічі імена в формі нечленних прикметників (*Глухо́вич, Дорого́вич, Мило́вич, Світло́вич*).

Із часом суфікс *-ович* став приєднуватися також до чоловічих іменувань на м'які та шиплячі приголосні (*Гайо́вич, Ільо́вич, Ісайович, Кийо́вич, Сеньо́вич, Стецьо́вич, Траньо́вич, Шпіньо́вич, Вічо́вич, Іляшо́вич, Осташо́вич...*), ба навіть до чоловічих антропонімів на *-а* (*Боро́вич, Бриндзо́вич, Дорóвич, Ключко́вич, Кузьмо́вич, Луко́вич, Лецо́вич, Магеро́вич, Неліо́вич, Олексóвич, Родо́вич, Стойко́вич, Тесло́вич*). Деякі утворення на *-ович*, наприклад прізвище *Мигóвич*, на Закарпатті вже з середини XVI ст. виступають спадковими традиційними іменуваннями родин.

Акцентуаційною особливістю закарпатських патронімів на *-ович* є те, що наголос у них переважно сталий на суфіксальному /*о*/. Однак є з десять прізвищ із наголосом на суфіксальному /*и*/ (*Ганько́вич, Куцько́вич, Лазові́ч...*), а деякі в одних селах мають одне наголошування, тоді як у інших — інше (*Дубо́вич, Марко́вич, Миго́вич, Павло́вич*). Відсоток прізвищ на *-ович*, які повторювалися б серед сербів чи хорватів, на Закарпатті невисокий.

-ОВСЬКИЙ. Див. **-ІВСЬКИЙ.**

-ОК. Серед 28 закарпатоукраїнських прізвищ на *-ок* у 20 суфікс міг виконувати патронімну функцію. Наприклад: *Гайдучо́к, Гудачо́к, Дячо́к, Лазоричо́к, Лемачо́к, Лучо́к, Мельничо́к, Павлючо́к, Полячо́к, Попадючо́к, Черепо́к, Чешо́к...* Звичайно, у деяких із них, як у прізвищ *Бичо́к, Вовчо́к, Рачо́к*, суфікс можна інтерпретувати як звичайний демінутивний формант зі значенням “малий бик”, “малий вовк”, “малий рак”. Однак важко припустити, що прізвища на зразок *Мельничо́к, Павлючо́к, Попадючо́к* первісно позначали лише “малого мельника”, “недорослого Павлюка” чи “низенького попадюка”. Правдоподібніше, кожне з них називало сина за його батьком: перше — *мельникового*, друге — *Павлюкового*, а третє — *попадюкового*.

Звичай утворювати і вживати прізвиська з суфіксом *-ок* для синів від іменувань їх батьків чи інших родичів понині живе на Закарпатті. Наприклад, прізвиська *Гаф'ючо́к, Дувачо́к, Курлючо́к, Лемачо́к, Литвачо́к, М'ури́шчок, Новачо́к, Петашо́к, Русанючо́к* (ЧуСуч 86). Він поширений також серед українців та поляків Малопольщі (КопТип 21, LipLub-2 288), у словацьких говорах (Buffa 312).

-УКІ-ЮКІ-ЧУК. Давній український демінутивний суфікс, який, крім об'єктивної здрібнілості, здатний виражати й суб'єктивну оцінку, зокрема, пестливість, іронію, а часом навіть зневагу, спроможний утворювати катойконіми (*довжса́по́к, жу́ківчу́к, косівчу́к, новоселю́к, сваявчу́к...*), а головне — назви сина від батькового

чи матиного іменування (*Антонюк, Меланчюк, Поштарюк...*). Нині серед закарпатських українців побутує понад 600 прізвищ із суфіксом *-юк/-чук*, 400 з яких — на Рахівщині, а решта 200 — в інших районах області. Кучність прізвищ на *-юк/-чук* серед гуцулів дуже висока. Так, у с. Чорна Тиса серед 135 прізвищ 98 припадає на прізвища з цим суфіксом.

У процесі творення прізвищевих назв суфікс додавався переважно до календарних чоловічих імен різної структури (*Грицюк, Йосипчюк, Климчюк...*), рідше — до жіночих імен (*Мотрюк, Паращюк, Фенюк...*). Але є й утворення від давніх слов'янських імен (*Божюк, Добротюк, Любенчюк, Радилюк, Русанюк...*).

Численну групу становлять прізвища на *-юк, -чук* від прізвищ різної структури, передусім від антропонімів чоловічого роду на приголосний (*Баранюк, Біличюк, Горбачюк, Дяблюк...*), дещо менше — від прізвищ з основою на *-а* (*Годинчюк, Ковбастюк, Найдюк, Роспочюк...*) та від прикметникових основ (*Кваснюк, Лівиччюк, Челленюк...*). Трапляються серед сучасних прізвищ на *-юк/-чук* і т. зв. подвійні патроніми, тобто патроніми другого ступеня (*Бойченюк, Мисенчюк, Олениччюк, Попенчюк, Шевченюк...*).

Вибір суфіксального варіанта (з-поміж *-юк* та *-чук*) диктувала фонетична структура твірної основи, яка, своєю чергою, підлягала при цьому відповідним змінам. Так, усі кінцеві приголосні основи, крім губних і шиплячих, обов'язково пом'якшувалися (*Варварюк, Гриджюк, Демидюк, Дзвінчюк, Кочержюк, Лопатюк, Морозюк, Соколюк, Тарасюк, Угринюк...*), а після губних перед суфіксом часто розвивалися епентетичні *й* або *ль* чи *нь*: (*Адам'юк, Гудимнюк, Дуб'юк, Карплюк, Поп'юк, Прокоплюк, Хромлюк...*).

Перші українські писемні фіксації особових назв із суфіксом *-юк/-чук* сягають XIII ст. і походять саме з Закарпаття. Порівняйте антр. *Teluk* — 1217, с. Холмовець (RegVar 217), *Hustugh* — 1284, Ужгород (Nagy-1, 30). Кілька антропонімів із цим суфіксом (*Buchuk, Vultuk, Henuk*) приносять латиномовні Варадинські реєстри з прилеглих до Закарпаття областей Угорщини, Румунії та Словаччини (Nagy-1 263, 177, 229, 215), у яких донедавна східнослов'янське населення жило впереміш із іншими етносами. У XIV ст. географія прізвищевих назв із суфіксом *-юк/-чук* суттєво не змінилася. Порівняйте записи *Vanchuk* із Ужгорода за 1363 р., *Vuchuk, Zowchuk* за 1358 р. із с. Німецьке, що біля Ужгорода, запис *Teluk* за 1358 р. із с. Переча, яке пізніше злилося м. Михайлівці (Nagy-1 331, 302), запис *Marochuk* із с. Дравці, що біля м. Берегово (LehBer 207). Упродовж наступних століть антропоніми з суфіксом *-юк/-чук* локалізуються переважно в східних районах області, тобто там, де вони мають кількісну перевагу над іншими прізвищевими моделями й нині. Порівняйте запис *Иванчоукъ Драгомиръ* — Сигіт, 1404 (ССУМ I 419), запис *Ivanchjuk* із Солотвини за 1585 р. (Bélay 201, 170) та ін. У західних районах області нові прізвищеві назви на *-юк/-чук* (*Дем'янчюк, Іллюк, Романчюк*) з'являються у XVII ст. (UetC 88-59). Той факт, що записи антропонімів на *-юк, -чук* фігурують при хресних іменах денотатів, а тяглість таких прізвищ, як *Иванчюк*, у тому ж селі є безперервною майже шість століть, свідчить, що суфікс *-юк/-чук* уже в XV ст. виражав патронімність. Але при цьому генезис суфікса *-юк/-чук* не перестає бути дискусійним. На нашу думку, сучасна українська словотвірна модель на *-ук, -'ук*, могла сформуватися під впливом відповідних тюркських демінутивних утворень десь у XIII–XIV ст. на Буковині чи в Молдові, а звідси поступово поширювалась на північний захід аж до білоруських земель (ЧуУк 70).

-УН. Малопродуктивний суфікс із первісною атрибутивною та агентивною функціями на Закарпатті утворив трохи більше десятка прізвищ від іменних та

апелятивних основ, як *Біс'їн, Васильк'їн, Васильціон, Войт'їн, Дим'їн, Дяк'їн, Кудр'їн, Лаб'їн, Рябціон, Чепак'їн...* У народних говорах здатність утворювати прізвисько з суфіксом *-ун* від батькового або матиного іменування чи від іменування якогось іншого родича для їх нащадка зберігається дотепер. Наприклад, прізвиська *Ільк'їн* (Іванівці), *Пилипк'їн* (Брид), *Савк'їн* (Малий Раковець), *Цильк'їн* (Довге), *Смертк'їн* (Кальник). Хоч поряд із ними можуть функціонувати індивідуальні прізвиська на зразок *Баб'їн, Вовк'їн, Марк'їн*, які натякають, що їх денотати чимось подібні на *бабу*, на *вівка*, на *Марьку* і т. ін.

З ономасіологічної точки зору прізвища на *-ун* подібні до прізвищ із суфіксом *-ур* (*Гайд'ур, Ганьч'ур, Гоц'ур, Лєнчур, Паньч'ур, Савч'ур*, утворених від антропонімів *Гайдю, Ганька, Гоца, Лєнка, Панцьоб, Савка*), хоча в останніх відчутний ще оцінний відтінок іронії, як у апелятивів *бач'ур, німч'ур*.

-Я(Т)/-ЧА(Т). Давній слов'янський патронімний суфікс, який пішов від форманта іменників середнього роду з основою на *-ѣ*, як *дитята, малята*, але на своєму історичному шляху внаслідок перерозкладу морфем початковий елемент *-ч-* втратив кінцевий елемент *-т-*, а відповідні деривати перетворив із іменників середнього роду на *-ят-* на іменники чоловічого роду першої відміни на *-ча*.

Первісна функція форманта *-ча(т)*, безумовно, була демінутивною, але деривати з цим суфіксом досить рано стали вказувати на відношення сина до його батька, а під кінець Середньовіччя стали патронімами майже в усіх слов'янських мовах. У Сваляві 1570 р. називаються брати *Alex., Paul. Jeremychet* (UetC 53-14), у XVII ст. в Дубриничах — *Barancsat Ivan* (UetC 88-59), у Загорбі — *Lazurtsath Lukats, Mikulcsat Olexa* (UetC 88-59) та ін.

Генітивне походження форманта *-ят/чат* призвело до невідмінюваності таких патронімів. Порівняйте запис 1603 р. із с. Бенедиківці: *пошоль см к Гудцевят, при Головчат* (ЛелПам 224). Те саме стосується прізвищевих назв із формантом *-ча*. Порівняйте запис 1687 р. з с. Заріччя: *з отцом нашым Сабовча* (ЛелеПам 229).

Нині прізвищ із колишнім патронімним формантом *-ча(т)* на Закарпатті лише 20. Переважно утворені від календарних та давньослов'янських (здебільшого усічених) чоловічих імен: *Бєрча, Б'їлча, Б'їрча, Гольча, Д'їлча, Др'їлча, Ів'їлча, Ів'їлча, К'їрча, К'їпча, Л'їлча, Мат'їйча, Р'їлча, Р'їца, С'їльча, Ст'їрча, Т'їрча, Фр'їца, Ф'їрча*. Ймовірно, сюди належать також прізвища *Лук'єча* та *Ром'єча*. У місцевих пам'ятках писемності XIV–XVII ст. таких і подібних прізвищевих утворень було значно більше. Наприклад: *Б'їлча, Бач'овча, В'їча, М'їкча, Мик'овча, М'їрча* (XV ст.), *Д'їлча, К'їпча, М'їрча, Макс'їмча* (XVI ст.), *Б'їкча, Г'їлча, Лаз'їрча, Мар'їлча, Март'їлча, Миг'їльча, Мик'їтча, Миг'їльча, Пав'їлча, Ст'їлча* (XVII ст.).

Формант *-ча(т)*, приєднуючись до чоловічих імен, надавав їм відтінку здрібності й переводив їх у парадигму іменників середнього роду, подібно до того, як і сучасні здрібніло-зневажливі чоловічі імена на зразок *Вас'їльча, Мик'їльча, Фед'їрча*, прізвищеві деривати на зразок *Бар'їнча, Угр'їнча* чи етноніми на зразок *мад'їрч'ї, циганч'ї...* на українсько-словацькому прикордонні (ЧуЗа 65). Еволюцію форманта *-ча(т)* на українських та прилеглих до них західнослов'янських землях розглядають Д. Богдан, Е. Вольнич-Павловська, Л. Гумецька, Б. Жабська, І. Кнієжа, З. Ніколаєнко, І. Панькевич, Я. Рігер, В. Сімович, Ю. Редько, І. Франко, В. Ярошенко та інші вітчизняні й зарубіжні лінгвісти.

У початковому вигляді (з наявністю суфіксального *-т*) до сьогодні на Закарпатті зберігається лише прізвище *Підк'їв'ят*, але і його вже інколи трансформують на прізвище *Підков'їк*. Однак у закарпатських бойків ще де-не-де зберігаються

мікротопоніми цієї структури. Наприклад, поле *Васков'ят* (Волосянка), *Петровлят вирьх*, *Гаранд'ята* (Скотарський), ойконім *Бегинд'ят* Пастіль (на В6).

-ЯКІ-ЧАК. Див. **-АК.**

Крім перелічених тут формантів, що давно утвердилися в українській мові як патронімні, у народних її говорах понині спроможні виконати цю функцію ще кілька суфіксів, передусім демінутивних і квалітативних, наприклад, суфікси *-цьо*, *-чо*, *-усь*, як у прізвиськах *Андрійцьо*, *Шимчо*, *Петр'усь*... (ЧуСуч 86), однак яку саме функцію виконав кожний із цих суфіксів перед 200 роками, тобто в період становлення прізвищ, коли конкретний суфікс додавався до іменування кожного конкретного денотата (патронімну, демінутивну чи квалітативну), нині з'ясувати важко.

Отже, для творення прізвищевих назв упродовж останнього тисячоліття на Закарпатті використано близько 30 спеціальних родичівських формантів. Серед них є суфікси праслов'янського походження (*-ич*, *-ович*, *-евич*, *-ів*, *-ин*), для яких патронімна (чи бодай посесивна) функція є одвічною. А й новіші суфікси, які розвинули патронімну функцію вже на власне українському ґрунті (*-ик*, *-чик*, *-як*, *-чак*, *-ка*, *-ко*, *-ок*, *-ець*, *-юк*, *-чук*, *-я(т)*, *-ча(т)*) на основі демінутивного значення відповідних утворень. А ще в інших це значення йде від атрибутивних формантів (*-ин*, *-ун*) чи навіть від поєднання посесивних суфіксів із субстантивними суфіксами (*-инкець*, *-овець*). І врешті, є суфікси, які виражають належність громаді (*-івський*, *-инський* та їх книжний еквівалент *-овський*).

Крім формантів слов'янського походження, карпатські українці впродовж останнього півтисячоліття утворювали прізвищеві патроніми також за допомогою трьох запозичених формантів — тюркського (*-юк/-чук*), румунського (*-ей*) та угорського (*-ай*).

ЕТИМОЛОГІЯ ПРІЗВИЩ

Прізвищам українців понад 200 років. У Галичині, на Буковині та на Закарпатті ще 1780 р. влада Австрійської імперії остаточно закріпила за кожним її громадянином стабільне прізвище, яке глава сім'ї мусив передавати у спадок своїм дітям (Франко 395, ЧуДо 104–110). Доти кожна особа, крім власного (хресного) імені, могла мати й індивідуальне прізвисько, але останнє не мусило передаватися нащадкам як ідентифікаційний обов'язковий знак роду.

До юридичного закріплення цих однопоколінних знаків (тобто прізвищевих назв) як стабільних багатопокілінних прізвищ майже кожне іменування було ще повнозначним словом: воно не лише називало, але, називаючи, й характеризувало свого денотата як члена відповідної громади. Отже, воно виконувало як номінативну, так і семасіологічну функцію назви.

Стаючи прізвищем, прізвищева назва поволі втрачала смисловий зв'язок із назвою, що його мотивує, власне, між звучанням і змістом назви. Морфемний склад прізвищевої назви завуальовувався, колишня вивідна назва поволі ставала незрозумілою, тобто етимологічно невмотивованою. Отже, відбувалася деетимологізація особової назви. Тому прагнучи дізнатися про походження прізвища, про його первісне (допрізвище) значення та давню звукову форму, дослідник мусить повернутися бодай на 200–300 років назад у минуле.

Багатьом словам, зокрема, загальним назвам, власним особовим іменам та географічним назвам, які наприкінці XVIII ст. ставали прізвищами, сьогодні вже навіть не по 200, 300, але й по 500 чи по 1000 років, а деяким і більше, а отже, процес їхньої деетимологізації міг відбуватися ще раніше. Декому могло б здатися,

що за з'ясуванням етимології таких прізвищ потрібно звертатися до етимології співзвучних їм апелятивів, визначаючи походження кожного з відповідних власних особових імен або історію кожної зі співвідносних географічних назв.

Однак розкривання етимології апелятивів, етимології власних особових імен та етимології топонімів, узятих за основу при творенні відповідних прізвищ, не належить до обов'язків дослідника прізвищевих назв. Ці проблеми не є предметом ономаста, а тим більш — укладача етимологічного словника прізвищ: вони розв'язуються в етимологічних словниках апелятивів, в етимологічних словниках власних особових імен та в етимологічних словниках топонімів.

В ономастиці загально визнано, що “історія загальних назв (апелятивів) і власних назв (онімів) суттєво інша, тому методику етимологізування апелятивів не слід застосовувати в етимологічному словнику антропонімів”, що “етимологія апелятива вимагає реконструкції максимально давньої форми і значення, тоді як етимологія оніма може обмежитися віднайденням передусім найближчого оніма, а відтак трансантропонімізованого апелятива, що лежить в його основі. При цьому апелятивні паралелі, які слугують для розкриття походження прізвищевої назви, добираються за принципом ономастичної ймовірності” (Фаріон-3 103, Суперанська 35–40).

Ономаст, який досліджує етимологію (тобто первісне значення і початкову форму) прізвищ, має розкрити походження прізвищевої назви, показати, з якої мови вона прийшла, і довести, чим була ця назва (що вона означала і якою була її структура), доки не стала умовним, але стабільним ідентифікаційним знаком роду і яких змін (фонетичних і граматичних) вона зазнала після юридичної кодифікації, а в тих випадках, коли це можливо, з'ясувати також мотиви виникнення прізвища.

Загально визнаним є й те, що ступінь достовірності ономастичних етимологій (а антропонімних поготів) значно нижчий за достовірність етимологій загальних назв. Дослідник, який з'ясовує етимологію апелятива, щоразу розв'язує задачу з трьома відомими величинами: а) експонент у вигляді акустичного чи оптичного знака, тобто слово, походження якого треба з'ясувати; б) десигнат, тобто зміст чи поняття, закладені в експоненті, тобто у слові; в) і власне референт, тобто денотат, у вигляді конкретного об'єкта, названого експонентом. Отже, дослідник етимології апелятива, дошукуючись первісної форми і первісного значення відповідної загальної назви, має змогу простежити звукову історію назви та її семантичну еволюцію, не спускаючи з ока при цьому ані онім, ані денотат, ані взаємозв'язки між ними.

Дослідник етимології топоніма, до речі, так само перебуває у зручнішому становищі, ніж антропоніміст. Топоніміст знає географічну назву, етимологію якої треба з'ясувати (наприклад, закарпатські географічні назви *Бістриця*, *Гор'яли*, *Явірник*), знає, що *Бістриця* — це назва конкретної річки, *Гор'яли* — назва конкретного села, а *Явірник* — назва конкретної гори. Він має змогу при потребі оглянути кожний із перелічених денотатів, тобто кожний із названих географічних об'єктів, локалізованих на Ужанщині, аби визначити ступінь семантичної відповідності між об'єктами та їх назвами.

У розпорядженні дослідника етимології прізвища є лише назва, тобто експонент (та й то не завжди автентичний). За нинішніми прізвищами вже не стоять їх перші денотати: кожне прізвище перед 200–300 роками втратило своє лексичне значення, релевантну словотвірну мотивацію воно загубило ще тоді, коли наші

пращури стали передавати назву автентичного об'єкта називання у спадок дітям та онукам. Антропоніміст не має змоги оглянути першого носія відповідної назви. Адже після смерті першого закарпатського *Бойчука* чи *Ковбасюка* змінилося вже близько 15 поколінь, тому у зовнішності чи у внутрішніх рисах *Бойчуків* і *Ковбасюковів* нащадків навряд чи можна ще углядіти ознаки та риси засновників відповідних родів. У нинішніх нащадків першого *Бойчука*, напевно, вже немає тих диференційних ознак, які були у їх пращура *Бойчука* чи *Ковбасюка* 300 років тому: залишилися лише їх прізвища та й їх вигляд нерідко спотворено чужомовною адміністрацією.

Крім цього, пойменована людина з конкретним прізвищем — не гора, не річка і не місто з їх стабільною локалізацією. Носій нинішнього прізвища, може, й не тутешній мешканець: його предок міг переселитися сюди з іншої місцевості, навіть із іншої країни, звідки приніс також готове прізвище, подібне чи не подібне на якусь українську лексему, а нащадки того носія з часом могли асимілюватися тут, зберігши принесене чужомовне прізвище. Носій нинішнього прізвища *Данко* міг одержати свою спадкову назву в ареалі, де особове ім'я *Данко* співвідноситься з *Богданом* чи *Йорданом*, а не з іменем *Даніло*, як на Свалявщині.

Тому перед дослідником етимології прізвища постають трохи складніші завдання. Об'єкт етимологічного аналізу прізвища — не вся історія лексеми з часу її появи в мові, а лише той відрізок у її історії, упродовж якого ця лексема ставала спадковою власною назвою засновника відповідного роду, тобто факт установлення того, чим, власне, вона була 200–300 років тому. Звідси: етимолог має визначити колишній план вираження лексеми, тобто її тодішній звуковий образ і тодішній план її змісту. Отже, він мусить визначити й те, якою саме була фонеморфемна структура прізвищевої назви, і те, як вона характеризувала свого першого денотата. Етимолог має з'ясувати, чи аналізований звуковий комплекс був тоді лише рідкісним для місцевості власним особовим іменем денотата, чи, може, назва була характеристичним прізвищем для нього.

У першому випадку шукати семантику й етимологію не доведеться, оскільки власні особові імена є назвами асемантичними, а їх кінцеву етимологію розкривають словники власних особових імен. Треба лише уточнити, — з якого саме діалекту чи з якої мови ім'я (наприклад, *Никола́й*, *Микю́ла*, *Мико́ра*, *Нико́ла*, *Нико́ра*, *Мі́кла* чи *Мі́клош*) прийшло, яким було тоді його експресивне навантаження.

У другому випадку завдання етимолога складніше: він мусить шукати апелятив і визначити його допрізвищеву семантику (ба навіть сему багатозначного апелятива), який міг бути прообразом відповідної прізвищевої назви. Якщо зважити, що більшість іменників, які дали початок нашим прізвищам, є полісемантичними лексемами, а метафоричні значення назв істот, рослин, предметів побуту та інших апелятивів у слов'янських словниках (а в історичних та діалектних поготів) розкриваються не завжди, то можна уявити, до яких пошуків і припущень мусить удаватися укладач етимологічного словника прізвищ.

Оскільки мотиваційного зв'язку між відапелятивними прізвищами, які виникли кількасот років тому, та реальними ознаками нинішніх живих їх носіїв уже не існує, то зрозуміло, що ступінь імовірності пропонованих етимологій мимоволі буде нижчий, ніж у прізвищ, які походять від особових імен. Навіть якщо максимально врахувати всі чинні принципи номінації людей, усі можливі функції та валентність кожної з морфем лексеми, наші етимології часто залишатимуться лише ймовірними етимологіями. Недарма укладачі етимологічних словників при

багатьох прізвищах цього типу обережно чи рішуче пропонують по дві та більше альтернативні етимологічні інтерпретації.

А в умовах Українських Карпат, де упродовж останнього тисячоліття українська людність тісно контактує зі словацькою, польською, хорватською, сербською, болгарською, румунською, угорською, німецькою, італійською, єврейською, циганською, чи навіть із тюркськими, відсоток прізвищ, які можуть мати по дві, три альтернативні етимологічні інтерпретації і більше (див., наприклад, словникові статті **Балéга**, **Бандурка**, **Бáник**, **Дóбош**, **Курта**), особливо високий. Отже, визначення етимології прізвищ закарпатських українців потребує чітких принципів та прийомів етимологізації.

У прізвищах закарпатських українців чужомовний елемент не просто значний, він там дуже різноманітний. Серед прізвищ закарпатців дуже багато готових чужомовних утворень, відомих також онімній та апелятивній лексиці відповідних сусідніх мов. До речі, значну частину таких апелятивів чужомовного походження вже давно освоїли й тамтешні місцеві українці. На Закарпатті чимало прізвищ, утворених українцями від чужомовних антропонімів, є прізвища з українськими антропоосновами, але з чужомовними формантами. Ще більше прізвищ, на звучанні та написанні яких позначився чужомовний, передусім угорський, словацький і навіть російський вплив. Завдання етимолога — щоразу з'ясувати істинний характер цього чужомовного елемента і дати йому належну наукову інтерпретацію.

Укладаючи історико-етимологічний словник прізвищ закарпатських українців, ми мусили рахуватися і з тим, що частину тамтешніх прізвищ утворили не українці, а люди інших національностей, передусім угорські службовці на зламі XIX і XX ст. під час бурхливої загальнодержавної акції *névmagyarosítás*, тобто акції цілеспрямованого масового помадярення неугорських прізвищ громадян Угорського королівства уже після хвилі юридичної стабілізації прізвищ. Частина ж прізвищ донедавна зазнавала всіляких спотворень під час різноманітних переписів, оформлення документів, коли писарі неукраїнської національності свідомо чи підсвідомо підганяли українські прізвища під якусь іншу національну модель.

Серед етимологів уже давно усталився погляд, за яким “етимологічний аналіз слова починається з визначення того, чи є воно здавна успадкованим у цій мові, чи воно запозичене з якоїсь іншої мови” (Мельничук 162). Однак проблема розмежування слів на “свої” та “чужі”, тобто перейняті, в етимології дуже складна. Полісемія та омонімія багатьох прізвищевих назв часто призводять до того, що одна й та ж прізвищева назва сьогодні може мати декілька задовільних етимологічних інтерпретацій, зокрема в багатонаціональних регіонах. Як зазначає відомий угорський етимолог Л.Кіш, у таких ситуаціях мусить діяти принцип самобутності, який зобов'язує дослідника шукати етимологічне пояснення, передусім, у власних ресурсах мови: “Якщо якесь слово можна проаналізувати і як одвічно своє, і як запозичене, причому ні перше, ні друге пояснення не має переваги, етимолог вчиняє правильно, віддаючи перевагу першому поясненню, не замовчуючи і другого” (Кіш 69).

Звісно, методика і конкретні прийоми з'ясування етимології генетично свого слова та слова перейнятого навіть при найщирішому бажанні дослідника докопатися до етимона мусять відрізнитися. На шляху до істини виникатимуть різні перепони, пов'язані з можливістю єдино правильної етимологічної інтерпретації. Наприклад, у прізвищах на зразок *Кóвач*, *Рак*, *Чолáл*. Адже прізвище *Кóвач* нині

побуває серед українців усіх районів Закарпаття. Тут поширений як традиційна лексема також апелятив *ковáč* у значенні “коваль”. Водночас прізвище *Кóвач* (із наголосом на першому складі), як і співзвучний йому апелятив *ковáč*, уживане також у всіх мовах Карпато-Дунайського басейну, навіть у румунів та угорців, і виводиться з праслов'янського **kovačь* — “коваль” (ЕССЯ 12 5), що походить від дієслова **kovati*. Однак наголос у закарпатському прізвищі *Кóвач* падає на корінь, тоді як у місцевому апелятиві *ковáč* він на суфіксі *-ач*, а при відмінюванні пересувається на флексію. Місцеві пам'ятки писемності фіксують прізвище *Кóвач* із XV ст., а апелятив *ковáč* там також давній. То ж звідки насправді походить прізвище *Кóвач* у закарпатських українців і як саме його кваліфікувати? Якщо переїняте, то з якої мови?

Прізвище *Рак*, поширене на Тячівщині та Хустщині, у Словаччині, Хорватії та Угорщині, у с. Раковець фіксується ще у XV ст. А назва прісноводної тварини *рак*, яка, крім слов'ян, відома так само румунам та угорцям, нині кваліфікується як лексема слов'янського походження (MNTESz 3 339). Зрозуміло, що за таких умов немає підстав вважати прізвище *Рак* у закарпатських українців чужомовним. Але й ігнорувати такий варіант його появи у якоїсь частини закарпатців також не можна.

Прізвище *Чолán*, поширене на Хустщині, а раніше також на Тячівщині (пор. ще місцеві прізвища *Чол*, *Чóла*, *Чолáк*, *Чолéй*, *Чóлинець*, *Чолій*, *Чолó*, *Чолóвич*, *Чоловінець*), відоме також угорцям і молдованам. На Закарпатті фіксується з XVI ст. Воно виводиться із загальноукраїнського апелятива *чолán* — “чолій” та з місцевих прізвищ *Чол*, *Чóла*. Однак угорські антропонімісти прізвище *Csalán* виводять із угорського апелятива *csalán* — “кропива” (Kázmér 214). А як же було насправді? У прізвища *Кúрта* так само прийнятних етимологій щонайменше три чи чотири (місцева українська, угорська, німецька і турецька), а у прізвища *Балéра* — ще більше.

Ще складнішу проблему доводиться розв'язувати дослідникові при етимологічній інтерпретації прізвищ, твірними основами яких є генетично чужі назви давніх професій на зразок *Бланáрь*, *Бóднар*, *Вáргá*, *Колесáрь*, *Кóчіш*, *Сáбов*, *Шнáйдер*, *Шúстер*. Кожне з таких прізвищ (а їх понад сто) має прямі еквіваленти не лише серед місцевих українських, а й серед словацьких, угорських, польських та німецьких апелятивів на позначення осіб за їх професією. Такі професійні назви дуже давні, а донедавна ледь не кожна з них була чи не єдиною назвою відповідної професії у місцевих говорах української мови на Закарпатті. Пор. закарпато-українські апелятиви: *бланáрь* — “кушнір”, *бóднарь* — “бондар”, *вáргá* — “чинбар”, *колесáрь* — “колісник”, *кóчіш* — “візник, фурман”, *сáбуь* — “крavecь”, *шнáйдер* — “крavecь”, *шúстер* — “швець” і т. ін. Отже, кожне з подібних прізвищ навіть по кілька разів могло поставати серед українців на основі діалектного апелятива, але його з таким же успіхом могли принести на Закарпаття в готовому вигляді як прізвище й давні переселенці зі Словаччини, Угорщини, Польщі, Німеччини, які з часом зукраїнізувалися в переважаючому українському середовищі, зберігши при цьому прізвища на пам'ять про свою прабатьківщину. Та все ж точно відповісти в кожному конкретному випадку, хто саме утворив відповідне прізвище для відповідного роду (українці чи неукраїнці), майже неможливо. Очевидно, є серед них і ті, й інші.

Не меншу проблему при визначенні історичного (а часом навіть генетичного) джерела оніма становлять прізвища закарпатських українців, співзвучні з угорськими, словацькими та польськими варіантами календарних імен на зразок *Андраш*, *Гáбор*, *Ігнац*, *Мігаль*, *Міклош*, *Пійтер*, *Пійшта*, *Тóмаш*, *Фéренц*, *Шáндор*,

Шімон, Штефан. Ці варіанти особових імен упродовж століть успішно функціонують не лише серед угорців, але й у частині місцевих говорів української мови як повноцінні (нейтральні щодо експресії) фонетично та граматично адаптовані розмовні еквіваленти українських імен *Андрій, Гавріло, Ігнат, Михайло, Микола, Петро, Хома, Фédір, Олександр, Семén, Сімон, Стефан* (ЧуТрад 179–194). Отже, маючи високий коефіцієнт індивідуалізації, кожне таке ім'я легко ставало прізвиськом українця в обхід угорців, словаків і поляків (про географію таких імен серед українців Закарпаття див. там само), хоча генетично ці лексеми не є українськими іменами.

Значно легше інтерпретувати прізвиська, утворені від чужомовних імен та апелятивів чужомовного походження за допомогою власних українських генесіонічних формантів, як *Бриндзéй, Бронтерю́к, Ва́йдич, Гро́шик, Драгу́шинець, Ферéнцик, Шварцю́к*. Однак і тут не обходиться без труднощів, оскільки не всі ці форманти є винятково українськими, а деякі прізвиська з такими суфіксами відомі й іншим слов'янським народам.

Перед укладачем етимологічного словника прізвиськ постає проблема етимологічної інтерпретації тих прізвиськ, які упродовж останнього півтора століття зазнавали цілеспрямованої або стихійної реетимологізації, що виразилося у формальному змадярщенні, спольщенні або зросійщенні багатьох прізвиськ українського походження. Укладач словника прізвиськ українців опиняється перед дилемою: розкривати сучасний zdeформований вигляд прізвиська, тобто його вторинну мотивацію (наприклад, у закарпатських прізвиськах *Браича́йко, Васко́в, За́йцев, Іва́нчов, Сайко́в, Луча́нін, Сéнін, Журако́вський, Рахо́вський, Сивохо́п, Січ, Гапа́к, Синета́р, Туні́ця...*), або ж виходити з первинної мотивації, тобто з того, чим, власне, було це прізвисько 100 років тому (у нашому випадку — *Бряца́йко, Васько́, За́яць, Іва́нчо, Сайко́, Луча́нін, Сеті́на, Журакі́вський, Рахі́вський, Сивоу́с, Сивохо́п, Сич, Гапа́к, Синета́рь, Туті́ця*).

Наукова етимологія прізвиськ (причому не лише прізвиськ чужомовного походження, але й власних питомих утворень) має ґрунтуватися на наукових принципах, які передбачали б чіткі прийоми етимологізування, а кожна пропонована етимологія відповідала б кільком критеріям достовірності. Пропонована етимологія прізвиська може вважатися прийнятною лише в тому випадку, якщо вона відповідає щонайменше п'яти наведеним нижче принципам:

1. Фонетична відповідність мотивованої назви назві мотивуючій. Принцип реалізується через урахування дії звукових законів у мотивованому знаку. Наприклад, прізвисько прикметникового типу *Драгу́ський* мотивоване місцевим закарпатським ойконімом *Дра́гово* та суфіксом *-івський*, який в укаючих говірках послідовно реалізується в рефлексі *-уський*, тобто з переходом /o/ > /y/ і стягненням /ов/ у /y/ (порівняйте аналогічні прізвиськеві утворення *Герцу́ський, Терту́ський, Уцю́ський* — від ойконімів *Герцу́вці, Тёрново* та апелятива *отець* “батько”); до речі, в ікаючих говорах суфікси *-івський, -івщина* також часто мають вигляд *-іський, -ищина* (пор. відойконімний прикм. *лазіський*, що з *лазівський*, а цей — співвідносний із ойконімом *Лазі́щина*, що від *Лазі́* (Рх)). Офіційний варіант прізвиська *Фетько́* мотивований місцевою діалектною вимовою чоловічого імені *Федько́*, в якому оглушене /дь/ перед глухим /к/ прийнято за письмову норму як /ть/.

2. Семантична відповідність прізвиська загальним і національним принципам називання осіб. Прізвиськами ставали не будь-які звукові комплекси, а лише ті реальні номінативні одиниці мови (найчастіше іменники та субстантивовані прикметники), які, називаючи денотата, успішно виділяли його з-поміж інших осіб

громади. Отже, створювані іменування мусили відповідати закону відносної негативності, високому коефіцієнту індивідуалізації, чинним моделям персоніфікації та метафоризації специфічних апелютивів або онімів. Наприклад, відетнонімна прізвищева назва *Рўсин* не могла вкоренитися в тому регіоні, де всі називають себе *русинами*, а тільки в ареалі самоназви *русна́к* або якоїсь іншої рідкісної самоназви (ЧуУкр-слов 27). Чоловіче ім'я *Олєкса* не могло перетворитися на прізвище там, де людей на ім'я *Олєкса* півсела, а лише в тій громаді, де це ім'я під час формування прізвищевих назв було рідкісним, тобто характеризувалося високим ступенем індивідуалізації. Найбільше шансів стати прізвищем мала не та особова назва, яка в громаді мала багато носіїв, а навпаки — лише та, у якої була мінімальна кількість денотатів у тій громаді, а ще частіше — котра мала лише одного носія. (Тому в Україні є прізвища *Вівча́р, Рибáк, Соля́ник,...*, але немає прізвищ *Хло́пець, Пrawdáк, Син,...*). Із-поміж апелютивів із неособовим значенням найвищим ступенем індивідуалізації в цьому процесі завжди виділялися лексеми з метафоричним значенням, як *вовк, дуб, когут, лисиця, цап,...*

3. **Словотвірна відповідність прізвища морфемній структурі та валентним можливостям базової назви.** При творенні нового іменування кожний прізвищотворчий суфікс виражав якесь значення (патронімне, метронімне, посесивне і т. ін.) і не міг поєднуватися з будь-якими основами. Наприклад, прізвище *Онїшинець*, яке нині невмотивовано записують *Аннїшинець*, не могло утворитися від жіночого імені *Анна* власне за допомогою суфікса *-инець* чи від андроніма *Анниха*, оскільки антропоніма *Аннїха* ніколи не існувало і не могло існувати. Формант *-иха* — це давній східнослов'янський андронімний формант, який міг приєднуватися лише до чоловічих іменувань, аби від них утворювати іменування жінки від іменування її чоловіка. Твірною основою для андроніма *Онїха* могло стати лише чоловіче ім'я *Она* або його варіант *Оня*, які досі вживаються у Східних Карпатах, зокрема в Румунії та Молдові (Jordan 314).

Те саме стосується закарпатського прізвища *Химїшинець*, яке дехто прагне виводити з жіночого імені *Хїма*, хоч насправді його утворено від андроніма *Химїха* — “дружина *Хїми*” за допомогою андронімного суфікса *-инець*. Так само прізвище *Мартóвич* не виводиться з жіночого імені *Мáрта* і суфікса *-ович*. Суфікс *-ович* є одвічно патронімним: він міг додаватися лише до чоловічих іменувань. У нашому випадку таким іменуванням було чоловіче ім'я латинського походження *Март*, що з *Martius* (Петровский 153). Те ж саме стосується однозначно патронімних прізвищевих утворень на зразок *Галькóвич, Ганькóвич, Калинóвич, Мар'янóвич*, які дехто з ономастів намагається виводити від жіночих імен *Гáлька, Гáнька, Калїна, Мар'яна*.

4. **Хронологічна відповідність між першими письмовими фіксаціями прізвища і давністю передбачуваної твірної основи.** Прізвища українців могли поставати лише на базі тих основ, які українці знали здавна. Наприклад, прізвище XV ст. *Рóман* не могло утворитися від сучасного угорського етноніма *román* — “румун”, а могло постати лише від чоловічого імені *Ромáн*, оскільки до XVIII ст. всі народи Європи румунів називали *воло́хами*, чи *влахами* (MNTESz 3 436), а *нероманами*, чи *румунами*.

Прізвище *Гáсич*, яке на Закарпатті значиться ще 1605 р., не могло утворитися від чеського апелютива *hasič* — “пожежник”, тобто “той, що гасить”: на початку XVII ст. фаху пожежника у Карпатах ще не було. Напевно, це прізвище утворилося від місцевого українського розмовного жіночого імені *Гáся*, тобто *Гафія*, за допомогою метронімного суфікса *-ич*, як і прізвища *Мáрдич, Нáстич, Парáсич, Хїмич...*

5. Просторова відповідність традиційного ареалу побутування прізвища та ареалу давнього функціонування відповідної твірної основи, співвідносною з особовим іменем або апелятивом. Достовірною етимологією може бути лише та, яка спирається на лексичні й словотворчі ресурси, що реально функціонували в тому регіоні, де виникла відповідна прізвищева назва. Наприклад, закарпатське прізвище XVII ст. *Гáлác* не могло постати на основі загальноукраїнського апелятива *галас* “шум, гармидер”, оскільки лексеми *галас* у цьому значенні закарпатці до XX ст. не знали взагалі, а насправді прізвище *Гáлác* утворилося від місцевого українського діалектизму угорського походження *галас* — “рибалка”, що з *halász* — “те саме”.

Послідовне застосування перелічених критеріїв спроможне зняти багато наївних і спірних етимологій та наблизити ономастичні етимології до ступеня достовірних (Суперанська 35–40).

ПРАВОПИС І ВІДМІНЮВАННЯ ПРІЗВИЩ

Прізвища закарпатських українців не становлять якоїсь особливої системи з власними нормами орфографії та словозміни. Як одиниці української мови, вони здебільшого “передаються на письмі відповідно до вимови за загальними нормами українського правопису” (Укр. правопис 164). Адже як слова вони виникли в українському середовищі з українського матеріалу за моделями української мови. Однак регулюванням їх правопису, зокрема приведенням їх написання у відповідність українській вимові, досі системно ніхто не займався. Під час юридичної кодифікації прізвищ ці знаки, як відомо, записували здебільшого латинською, після того німецькою, угорською, чеською, відтак знову угорською, і лише у XX ст. їх почали записувати російською та українською мовами, котрими писарі як слід не володіли. У такий спосіб для багатьох прізвищ на Закарпатті виникло по кілька графічних варіантів офіційного відтворення одного й того ж прізвища. Ці записи не завжди відповідали автентичній вимові ще й тому, що в національних алфавітах перелічених мов інколи навіть не вистачало потрібних літер для точного письмового відтворення живого українського звучання.

Запровадження української мови в реєстри актів громадянського стану та в інші сфери діловодства не усунуло цих графічних покрочів, а навпаки, санкціонувало їх та додавало до них немало нових перекручень. Останнє стосується передусім правопису суфіксів і твірних основ місцевих традиційних прізвищ. Через такі непослідовні правописні дії поспіхом декларований фонетичний принцип чинного українського правопису прізвищ на Закарпатті реалізується непослідовно, а стосовно передавання окремих звуків та звукосполучень на письмі часто не виконується.

Наприклад, “Проект найновішої редакції Українського правопису”, який відводить написанню слов’янських прізвищ спеціальний параграф (с. 171–176), жодним словом не згадує, як записувати українські прізвища з діалектними рисами — зберігати ці риси чи підганяти відповідні прізвища під якусь загальнонаціональну орфограму. А серед них, зокрема на Закарпатті, є багато таких, які неможливо вдало відтворити, не порушуючи при цьому чинного українського правопису. Ось кілька таких питань, на які чинний правопис не дає відповіді:

1. Як записувати місцеві прізвища, які без змін зберігають кореневе етимологічне /o/, наприклад, *Богáч*, *Горя́чко*, *Колачу́к*, *Кочáн*, *Холя́вка*, — через /o/ чи через /a/?

2. Як бути з правописом українських патронічних та відойконічних прикметникових прізвищ на зразок *Маринцівський, Яворівський*, які на Закарпатті у ХІХ–ХХ ст. насилу підганялися під чеські, словацькі, польські та російські моделі прикметників з фіналлю *-овський*? На Закарпатті й нині їх записують на кшталт *Волошинівський, Ляхівський, Митровський, Павлівський, Рокитівський, Смереківський, Чопівський*, а дехто навіть відстоює право записувати їх за чужомовними зразками або за діалектною нормою на *-уський*, як *Бичківський, Бобівський, Герцівський, Драгівський, Тернівський, Уціївський*.

3. Те саме стосується й правопису прізвищ із посесивним суфіксом *-ів* на зразок *Ільків, Павлів, Федьків, Яцьків*, які за різних режимів здебільшого записували з суфіксами *-ов* або *-ув*, як *Ільков, Ільків, Півлов, Півлів, Бівков, Дравов*, а в наш час продовжують здійснювати ту ж практику.

4. Сюди ж належить і прагнення деяких службовців усунути чергування суфіксального голосного /о/ з /і/ із прізвищ на *-овець* на зразок *Горохівець, Діковець, Крайніковець, Ляховець, Раковець*, тобто вирівняти їх основу при відмінюванні, аби й далі в закритому складі писати не *Горохівця, Диківця, Крайніківцеві, Ляхівцеві, Раківцем*, а *Горохівця, Діковця,...*

5. Як передавати фонему /ы/ в місцевих прізвищах на зразок *Бльіцкан, Бобьнич, Гьчка, Кьнч, Льтчак, Мьца, Мотьчка, Прьбыш, Сьтїня, Сухьняк* — через /и/, через /е/, через /і/, через /о/ чи через /у/? В написанні таких прізвищ панує різнобій. Порівняймо сучасні офіційні написання: *Блецкан, Бобонич, Гьчка, Кьнч, Летчак, Мьца, Мьца, Мьца, Мотьчка, Небола, Прьбош, Прибўла, Сухїня, Сухоняк...*

6. Як передавати специфічну місцеву фонему /ў/ у прізвищах на зразок *Вўвсьяник, Глодзьікурка, Грїмўт, Кўкало, Кўжсбей, Кўл, Кўс, Обўцький* — через /і/ чи через /у/?

7. Як записувати прізвища з кореневим голосним /у/, що постав на місці етимологічного /о/ в закритому складі прізвищ на зразок *Вульшільський, Краснобрўцький, Кукўльшк, Кўндрат, Перевўзшк, Прислўпський, Хвуст, Чуп* і як бути з його чергуванням при відмінюванні у відкритому складі — *Хвоста, Чьна* чи *Хвўста, Чўна*?

8. Як передавати гуцульську фонему /є/ після м'яких приголосних у прізвищах на зразок *Андрусєк, Білусєк, Богунєк, Дєчўк, Данишєк, Онуфрєк, Пластунєк, Полєпчўк, Попівнєк, Фукалєк* — через /є/ чи через /я/?

9. Як передавати гуцульське обниження /и/ — *Дрогобїцький* чи *Дрогобєцький, Петрїцький* чи *Петрєцький,...* ?

10. Як передавати пом'якшене /нь/ перед суфіксами *-ський, -чук, -чак, -ин* у прізвищах на зразок *Середняльський, Перечїнський, Довжсальчўк, Ганьчак, Гальчин* — зі знаком м'якшення чи без нього?

11. Як бути з ненормативним епентетичним /ль/ у прізвищах на зразок *Жабляк, Лупляк, Хромлюк, Деревлянка* — зберігати чи усувати його?

Стосовно коренів прізвищ таких правописних питань ще більше (ЧуФунк 83–84).

Усі прізвища, як знаки офіційної ідентифікації громадян України, підлягають єдиним загальноукраїнським правилам словозміни. Проте в розмовній мові, в якій вони, власне, й виникли як слова, багато цих знаків продовжує функціонувати за граматичними законами відповідного діалекту, звідки особливості їх відмінювання часто проникають і до офіційно-ділового стилю. Тут перелічимо лише найхарактерніші особливості прізвищ закарпатських українців, які виявляються при відмінюванні.

Усі прізвища закарпатських українців у місцевих народних говорах належать до відмінюваних слів. 94 відсотки з них відмінюються як іменники, а 6 — як прикметники.

Прізвища іменникового типу відмінювання за характером відмінкових закінчень поділяються на дві відміни. До першої належать прізвища на *-а* та на *-я* (наприклад, *Берéза, Славíта, Головня, Зозúля, Шевéря*), зокрема й ті, форма яких у називному відмінку однини лише нагадує якісні прикметники жіночого роду (наприклад, *Бóжа, Дóбра, Мúдра*). До другої відміни належать усі інші прізвища, тобто прізвища на приголосний (наприклад, *Кóник, Зубáль, Чорнiй*), прізвища на *-о, -е, -і* та *-у* (наприклад, *Станкó, Стерчó, Гриньó, Пúйо, Темрьó, Бiльце, Домiще, Лéле, Біловáрі, Брóвді, Томчáні, Гáйду, Дóру, Лéзу*).

Поділ прізвищ першої відміни на тверду та м'яку групи зберігся лише в родовому відмінку однини (порівняйте відмінкові форми *од Гарáйды до Нiткы, у Щéрбы, у Сóймь* з формами *од Пiнті до Сивúлі, од Сятыні до Кóпчі*) та в називному відмінку множини (порівняйте форми *два Дiрды, Кúрты, Сúслы, Слiвки* з формами *два Зимóмрі, Турянiці, Гóльчі, Рómжі*). У давальному, орудному та місцевому відмінках однини в західних районах області запанували закінчення іменників другої відміни *-ови, -ом, -ови* (наприклад, *дайте Булéцови, Гóйдови, Микiтови, Кострáбови, з Голiнком, Гаджéгом, Иванéгом, Петрiщом, на Микúлови, Гiчкови, Макарови, Сивúльови*), а в кличному відмінку всі вони послідовно набувають закінчення *-о* (наприклад, *Кúльо, Кúхто, Мúдро, Чопóвдьо, Цéндро*).

У родовому відмінку множини чисту основу зберігають лише ті прізвища на *-а*, основа яких закінчується на один приголосний (наприклад, *Булéц, Дулéб, Кручанiць, Куль, Симчér, Мигалiн, Порáд*), та й то не без винятку. Решта прізвищ, зокрема ті, основи яких закінчуються групою приголосних, використовують форми із закінченням *-ів* (наприклад, *Галайдiв, Кузьмiв, Кухтiв, Мудрiв, Зимóмрiв, Нéгрiв, Старóстiв, Сурмiв, Шустiв*).

Поділ прізвищ другої відміни на групи так само виражається не стільки через відмінкові закінчення, скільки через твердість/м'якість кінцевої приголосної основи (порівняйте словоформи прізвищ твердої групи *Сiдúн, Сiдуна́, Сiдуно́ви, Сiдуно́м, Сiдúне...* зі словоформами прізвища м'якої групи *Петру́нь, Петруня́, Петруньо́ви, Петруньо́м, Петру́ню, Лесьó, Лесья́, Лесьóви, Лесья́, Лесьóм, Лесьóви, Лесьi*). Правда, східні райони області ще зберігають закінчення м'якої групи *-еви, -ем, -еви*, наприклад, *Ковалéви, Бердарем, Бричém* (ПанГов 200–202). У називному відмінку множини традиційний поділ прізвищ на групи відмінювання зберігається (пор. словоформи *Гóлоды, Литвиньi, Русна́ки* зі словоформами *Гончарi, Коржi, Рогачi, Шукалi*).

За зразком прізвищ — іменників другої відміни відмінюються колишні присвійні прикметники на *-ів* та *-ин* (*Яцкiв, Бúков, Марúсин, Бистрiялин, Куклiшин,...*), нечленні прикметники (*Бiлоу́с, Кривогúз,...*), а також пасивні дієприкметники (*Жадáн, Прóдан, Чекáн,...*).

За прикметниковим зразком відмінюються лише членні прикметники на *-ий*, зокрема на *-ський, -цький* (*Кучеря́вий, Лéгкий, Стрiпський, Олiцький*), однак якась частина з них, зокрема в районах, що межують з угорцями та словаками, інколи переходять у парадигму іменників на *-i(й)*. Наприклад, у називному відмінку однини — *Грéцкi, Сúхи, Турéцкi*, а в непрямих відмінках — *Грéцкiя, Сúхiя, Турéцкiя, Грéцкiйови, Сúхiйови, Турéцкiйови*.

ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Тип словника і його дослідницька спрямованість

Пропонована праця є словником етимологічного типу. Матеріал, поданий у ньому, як і методи аналізу, спрямовані на те, аби розкрити і наочно показати походження, первісне значення та функцію кожної прізвищевої назви на етапі, доки вона не стала стабільним спадковим іменуванням відповідної родини, тобто прізвищем у термінологічному значення цього слова.

Розкриваючи етимологію прізвища, ми не дошукуємося кінцевої етимології кореня, не простежуємо всієї його еволюції. Однак щоразу прагнемо відповісти на питання, який народ створив відповідне прізвище (українці чи хтось інший), власне, чиї лексичні ресурси використано, чиї словотворчі засоби і способи застосовано для його утворення — власні чи чужі, загальнонаціональні чи регіональні, апелювативні чи пропріальні.

Особливістю цього словника є й те, що походження прізвищ подається не у вигляді готового кінцевого продукту встановлення початкової форми та первісного значення лексеми. Для більшої переконливості пропонованої етимології прагнемо відтворити мовне середовище, в якому відбувалося творення відповідної прізвищевої назви, наблизити користувача до умов, у яких формувалася лексема і закріплювалася як прізвищева назва закарпатського українця, намагаємося ілюструвати перші кроки її функціонування у статусі власної особової назви. Цими міркуваннями продиктовані також наші часті порівняння прізвищевих назв закарпатських українців із тотожними, спорідненими та подібними прізвищами українців XIV–XVIII ст. з інших регіонів, передусім сусідніх, українських земель.

Уточнення *історико-* при означенні *етимологічний* має підкреслити, що цей словник хоче показати і давність перших письмових фіксацій кожного прізвища, і ареали та інтенсивність функціонування відповідної лексеми в Українських Карпатах.

Крім етимологічної та історичної спрямованості, словник має і прагматичне призначення: він покликаний виконати роль філологічного радника з питань правопису, вимови та відмінювання прізвищ і висловити рекомендації, спрямовані на усунення із прізвищ спотворень і явних перекручень, які залишили після себе різні політичні режими в умовах тривалої української бездержавності.

Обсяг прізвищового матеріалу

Словник задумано як повне зібрання прізвищ корінних закарпатців української національності, які жили на території Закарпаття станом на січень 1946 р., тобто на час утворення Закарпатської області Української РСР (УРЕ V 133). З огляду на це словник справді є всеосяжним, а не вибіркоvim, складеним за якоюсь мережею.

Прізвища корінних угорців (близько 134 тис. осіб), словаків (близько 13 тис. осіб), румунів (близько 12,5 тис. осіб), корінних євреїв (близько 7 тис. осіб), німців (близько 2,3 тис. осіб) та прізвища корінних циган у словнику спеціально не розглядаємо, але принагідно використовуємо їх як порівняльний матеріал, пояснюючи прізвища українців.

До словника не внесено прізвища українців, які з'явилися на Закарпатті після Другої світової війни внаслідок переселення людності з інших областей України, Росії та з віддалених республік тодішнього СРСР, поза як це спотворило б традиційну картину розселення людності в Українських Карпатах і зробило б нашу працю малоприслужною для дослідження етнічної та демографічної історії українців Карпатського регіону.

Зазначене часове і просторове обмеження об'єкта дослідження (прізвища закарпатських українців станом на 1946 р.) не означає, що ця праця охоплює лише специфічні “закарпатські” чи лише специфічні “українські” прізвища. Адже тисячі реєстрових лексем, які розглядаємо, окрім Закарпаття, здавна функціонують також у інших регіонах України, передусім у Галичині та на Буковині, у суміжних із Закарпатською областю регіонах Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії, на півночі Сербії та Хорватії і навіть у таких віддалених країнах, як Канада, США, Австралія, з якими закарпатські українці вже понад 100 років безперервно підтримують економічні, культурні та родинні зв'язки.

Прізвищам українців суміжних із Закарпаттям регіонів, де живуть або раніше жили українці, так само не відводимо спеціальних статей у словнику, але використовуємо їх як порівняльний матеріал для висвітлення історії окремих прізвищ закарпатських українців. Залучення до словника ономастичних матеріалів із сусідніх регіонів Центральної Європи та зіставлення їх із прізвищами закарпатських українців допомагає визначити час і місце виникнення окремих прізвищ у Карпатах, переконливіше обґрунтувати їх етимологію, підтвердити або спростувати генетичну спільність назвотворчих засобів та способів, які діяли ще до остаточної юридичної стабілізації прізвищ у карпатських українців. Повторюваність тотожних і подібних прізвищ на Закарпатті і в Прикарпатті неспростовно доводить, що родинні зв'язки і переселенські процеси між людністю південних та північних схилів Карпат упродовж другого тисячоліття були неперервними.

Крім прізвищ закарпатських українців, які є громадянами України, до реєстру заносимо також кількост місцевих прізвищевих назв і власне прізвищ, які нині серед корінних закарпатських українців уже відсутні, але впродовж останніх трьох століть були органічною частиною закарпатоукраїнського ономастикону. Це прізвища, які функціонували серед корінних закарпатських українців упродовж XVII–XIX ст. (а більшість їх виникла на Закарпатті), але за останні 200 років з різних причин (носії одних вимерли, а носії інших вибули з краю) вони вийшли з активного вжитку. Біля кожного такого прізвища зразу після реєстрового гасла, де мало б бути сучасне місце проживання денотата прізвища, проставляємо знак † (хрестик), а тоді вже вказуємо роки давніх письмових фіксацій цього прізвища,

населені пункти, в яких воно функціонувало, та наводимо посилання на відповідні письмові джерела його фіксації.

Застосований відбір фактичного матеріалу показує, що в перші повоєнні роки серед корінного українського населення Закарпаття функціонувало понад 11 тис. прізвищ, враховуючи варіанти, із пересічною частотністю 1 прізвище на 53 особи.

Словник охоплює не лише генетично українські прізвища. До нього занесено не лише ті лексеми, що їх утворили українці з власне українськомовного матеріалу за моделями української мови. Поряд із такими однозначно українськими прізвищевими утвореннями, як, наприклад, *Бачинський, Біляк, Варівіда, Воронич, Гаврилéць, Доміще, Дячúк, Корóль, Мельник, Олéксик, Петрусь, Підков'ят, Попéнко, Стáнинець, Стецо́вич, Твердохліб, Федорішин, Яцьків*, у ньому на такому ж рівні представлені також усі прізвища, утворені не з українського мовного матеріалу, не за українськими словотвірними моделями. Здебільшого це угорські, румунські, німецькі, словацькі, польські, сербські, хорватські та інші за походженням лексеми, принесені на Закарпаття новішими поселенцями, що в переважаючому українському місцевому середовищі з часом поволі спонтанно українізувалися. Наприклад, прізвища *Ба́трін, Брэ́за, Брóда, Ва́йзер, Вéгеш, Врáбель, Гáнгур, Гла́ола, Кéрекеш, Коміно́то, Кі́рлик, Коперльóс, Кравс, Маргéвка, Мільчéвич, Млáвэць, Мúскур, Ску́нь, Томча́ні, Тивада́р, Шта́єр*.

Крім цього, серед закарпатських прізвищ угорської етимології є немало й таких, що їх нав'язала місцевим українцям (головним чином державним службовцям) угорська адміністрація впродовж XIX–XX ст. (наприклад, *Ердéлі, Каши́ай, Кінню, Шере́й*), але носії їх не належали до угорської національності, і тому їх також заносимо до реєстру.

Серед прізвищ корінних українців подибуємо й такі, що постали на основі слів чужомовного походження (наприклад, *Біровéць, Блаи́ар, Ва́пра, Габорéць, Кóчіш, Са́бов, Шварцúк, Шúстер, Югас*), але на час творення відповідних прізвищ ці запозичення вже були добре адаптовані на місцевому українському ґрунті. Очевидно, що такі прізвища закарпатських українців кваліфікуємо як українські утворення. Отже, прізвища українців не обов'язково мають бути прізвищами української структури, як і носії українських прізвищ не завжди є українцями за походженням. Тому в цьому дослідженні розрізняємо поняття “українське прізвище” та “прізвище українця”.

Загальна кількість прізвищ корінного українського населення Закарпатської області в 1946 р. становила близько 10 тис. окремих лексичних одиниць без урахування різних їх фонетичних, серед них і графічних та акцентуаційних, варіантів.

Джерельна база словника

Для укладення словника використано ономастичний матеріал трьох видів. Перший — сучасні прізвища корінних закарпатців, зібрані нами особисто в усіх населених пунктах усним опитуванням старожилів безпосередньо на місцях їх проживання. Такий спосіб збирання дав змогу записати за єдиною методикою автентичне звучання прізвищ без спотворень, яких ті зазнавали упродовж століть при угорському, австро-угорському, чехословацькому та радянському режимах.

Другим джерелом стали рукописні документи місцевого діловодства, передусім погосподарські та будинкові книги, державні та церковні метрики, різноманітні списки місцевої людності. Однак ці документи використано не стільки для з'ясу-

вання і відтворення точного звучання прізвищ, скільки для того, щоб не пропустити жодного прізвища й визначити частотність кожного з них у відповідному населеному пункті, а також для з'ясування давності проживання родини у цьому населеному пункті та її етнічної належності. І це робилося за участю працівників місцевих адміністрацій. Паспортизація зібраних матеріалів подається у словнику з точністю до адміністративного району, а при рідкісних прізвищах — з точністю до окремого населеного пункту (список скорочених назв районів, а також населених пунктів Закарпаття додається).

Третім джерелом були ономастичні факти, засвідчені місцевими пам'ятками ділової писемності XIII–XIX ст., писані латинською, угорською, німецькою та церковнослов'янською мовами. Загальна кількість виписаних фактів з історичної ономастики Карпатського регіону в нашій картотеці перевищує 30 тис. Більшість фактів — це архівні матеріали, упорядковані певним чином та опубліковані вченими Угорщини, Чехії, Словаччини, Росії і Польщі упродовж XIX–XX ст., зокрема, такими відомими дослідниками Українських Карпат, як Е.Балецький, В.Бийлаї, Ф.Габрієль, В.Гаджега, В.Геровський, А.Годинка, М.Грига, Л.Деже, Д.Дерффі, Ш.Карачоні, І.Кнієжа, Т.Легоцький, М.Лелекач, Ф.Макшаї, В.Микитась, Д.Надь, І.Панькевич, Ф.Перфецький, Л.Петров, І.Сабо, В.Саханєв, Г.Стрипський, І.Удварі (див.: Умовні позначення використаних джерел і літератури).

Частина історичних матеріалів — рукописні факти, які автор зібрав у державних архівах Ужгорода, Берегово, Будапешта, Львова та Праги. Частину ж прізвищевих назв, зокрема прізвища Бойківщини та Лемківщини на території Галичини кінця XVIII–початку XIX ст., взято з рукописів кандидатських дисертацій і публікацій Г.Є.Бучко та С.Є.Панцьо, виконаних під нашим науковим керівництвом у 80-х роках XX ст. в Ужгороді.

Більшість давніх записів, що дійшли до наших днів, здійснено латинською, значно рідше — кириличною графікою, для чого писарі використовували найрізноманітніші правописні системи, тому у давніх записах багато розбіжностей. З огляду на це ілюстрації з давніх пам'яток у словнику не транскрибуємо і не транслітеруємо, а наводимо автентичні їх записи із зазначенням року і місця написання та джерела фіксації.

Окрім писемних пам'яток, які стосуються населення Закарпатської області, наводимо історичні свідчення про давню українську людність східної Словаччини, північної Лемківщини, Бойківщини та Гуцульщини, північно-західної Румунії, північної Угорщини та навіть польського Подгалля. Старовинні записи допомагають точніше окреслити час виникнення, давню локалізацію окремих антропонімів Карпатського регіону та умови, в яких застала ці назви остаточною юридичною стабілізацією прізвищ наприкінці XVIII ст.

Словникова систематизація прізвищ

В ономастичній лексикографії застосовують декілька способів подання прізвищ, зокрема, тематичний, гніздовий, формантний та алфавітний (Илчев, Фаріон, Bahlow, Brechenmacher, Constantinescu, Dauzat, Gottschald, Iordan, Kázmér, Moldanová, Rospond, Rymut...). Однак найзручнішим для користувача є випробуваний алфавітний спосіб. Безумовно, словники прізвищ, укладені за алфавітом, громіздкіші, ніж інші, але вони дають змогу укладачеві зупинитися на специфіці кожного прізвища, розставити на свої місця “полісемію” та “омонімію” прізвищ,

розмежувати прізвища з подвійною та потрійною мотивацією, щоразу висловити власну думку щодо правопису, вимови та відмінювання кожного прізвища, вказати час і місце появи перших його письмових фіксацій, відзначити особливості його функціонування в різних сферах життя народу, з'ясувати, кому належить лексема генетично, а кому — лише історично, точніше визначити чи лексема запозичена, чи є дериватом від запозиченого слова, чи, може, є новішим переосмисленням або перекрученням якоїсь давнішої лексеми. Очевидно, що сказати все про кожне прізвище ні у гніздових словниках, ні в тематичних укладач не має такої змоги.

Недарма відомий польський ономаст К.Римут, уже підготувавши до видання великий історико-етимологічний словник прізвищ поляків, укладений за гніздовим принципом, зауважив: “Найліпшим способом аналізу прізвищ є докладне опрацювання кожного окремого прізвища. Тоді можна зайнятися не лише його історією, походженням, але й мовними змінами, які сталися в ньому” (Rymut VI–VII).

У нашому словнику прізвища розташовуємо в алфавітному порядку (а в одному з додатків до нього — за інверсійним принципом), дотримуючись при цьому сучасного розташування літер українського кириличного алфавіту, зокрема й місця літери г (п'ятої за порядком) та літери ы (третьої з кінця). При письмовій реабілітації української літери г у прізвищах закарпатських українців на зразок *Балéра, Ѓíта, Ѓóца, Ѓрédжа*, дотримуючись етимологічного принципу правопису, орієнтуємось, передусім, на традиційну місцеву вимову цих прізвищ, а також на їх давніші латинські, угорські та чеські записи, в яких фонем */h/* та */g/* послідовно розрізнялися.

Якихось додаткових графічних знаків у офіційне написання реєстрового варіанта прізвища не вносимо. Однак у тих випадках, коли між письмовим варіантом прізвища та його традиційною місцевою вимовою наявні суттєві розходження, у квадратних дужках наводимо протранскрибований місцевий говірковий варіант. Наприклад: Бугíна [*Бугíна*], Дáнишек [*Данише́к*], Дýнька [*Ды́нька*], Дíдо [*Дэ́йдо*], Дýрда [*Ды́рда*], Ді́янич [*Ді́янішь*], Кю́кало [*Кю́кало*]...

Для прізвищ з ініціальними диграфами */дж/* та */дз/* на зразок *Джéанда, Джэугáн, Дзвіччýк, Дзвона́рик, Дзýмка*, як і для прізвищ із диграфами */дь/, /ль/, /нь/, /ць/* (наприклад, *Дьóлог, Льопко́, Ньóрба, Цьóка, Цьóма*), у словнику окремого місця не відводимо, а подаємо їх під монографіями */д/, /л/, /н/, /ц/* на відповідних місцях.

До реєстру словника заносимо всі без винятку прізвища закарпатських українців за принципом: одне прізвище — одне реєстрове гасло. За наявності фонетичних варіантів прізвища на правах реєстрового слова також до словника заносимо сучасні реальні офіційні кириличні записи цього прізвища. Однак етимологію прізвища розкриваємо лише при основному його варіанті. Наприклад, *Алéчко — Олéчко, Браці́йко — Бряці́йко, Де́пис — Дипі́с, Во́каль — Ока́ль, Зазу́лич — Зозу́лич, Желі́зняк — Зелі́зняк — Залі́зняк, Ві́рста — Ву́кта — У́рста — Уста́*. При факультативних же варіантах (говіркових, графічних та ін.) їх походження не розкриваємо, а щоразу відсилаємо користувача до варіанта домінантного, власне, етимологічно найближчого.

Прізвища-омофони, власне, акцентуаційні варіанти прізвища (наприклад, *Микові́ч — Микóвич, Ке́рекеш — Керéкеш — Керекéш*), подаємо лише один раз, але при цьому щоразу прагнемо розкрити причину омофонії.

Вузьколокальних варіантів одного й того ж прізвища до реєстру словника не заносимо взагалі, але якщо прізвище, позначене діалектними ознаками, іншого

еквівалента не має (наприклад, прізвища *Ву́падок*, *Дагу́ський*, *Лоско́ріх*, *Циркуні́к*, *Хвуст*), то його обов'язково подаємо на правах реєстрового гасла.

Побудова словникової статті

Кожна словникова стаття має форму окремого абзаца з кількох рядків. Внутрішня структура статті стандартна. Вона складається з коротких або розгорнутих відповідей щонайменше на п'ять питань:

1. Яким є аналізоване прізвище нині за написанням, за вимовою та відмінюванням серед закарпатських українців?
2. У яких районах Закарпаття (а при непопулярних прізвищах — у яких саме населених пунктах області) воно побутує?
3. Якою є давність прізвища в Українських Карпатах, власне, на які саме роки припадають перші письмові його фіксації?
4. Де жили і до якої соціальної верстви людності належали перші носії прізвища?
5. Звідки походить прізвище (якій мові належить, від якого слова походить і як саме його утворено) та що означало слово, доки не стало прізвищем?

Реєстрове слово, його правопис, вимова та граматики

Реєстровим гаслом у словнику є лише офіційні, тобто паспортні, варіанти сучасних прізвищ корінних українців у формі називного відмінка однини. Прізвище записане жирним кириличним шрифтом, над дво- і багатоскладовим прізвищем проставляється знак наголосу.

До реєстру заносимо й ті паспортні варіанти прізвищ, живомовна фонетична структура яких не збігається з нормами сучасної української літературної вимови. Це стосується передусім прізвищ, які зберігають локальні діалектні риси, як *Бльи́ца́к*, *Ківада́р*, *Цирькуні́к* (при очікуваних *Блища́к*, *Тивада́р*, *Церківні́к*), а також змадяризованого, зчехізованого та зросійщеного написання прізвищ на зразок *Біла́нін*, *Браца́йко*, *Бруссó*, *Васко́в*, *Га́нчин*, *Кі́пець*, *Хі́мінець*, але при них проставляємо відсильний знак до правильно написаних (*Біла́нин*, *Бряца́йко*, *Брусьó*, *Васько́*, *Га́ньчин*, *Купе́ць*, *Хі́минець*). Це ж саме стосується й узаконених перекручень на зразок *Гопа́к*, *Се́ніна*, *Синько́*, при яких ставимо відсильний знак до етимологічно правильно написаних *Гапа́к*, *Сені́на*, *Сенько́*). Не заносимо до реєстру лише жіночі варіанти прізвищ на зразок *Кучеря́ва*, *Середня́нська*, *Федорі́шина*.

Якщо правописний варіант прізвища суттєво відрізняється від місцевого живомовного звучання, то біля реєстрового запису подаємо у квадратних дужках курсивом протранскрибовану живу вимову. Наприклад: **Борі́чок** [*Боры́чок*], **Бурча́ло** [*Бурчело́*], **Бур'я́н** [*Буры́ян*], **Буте́лька** [*Буты́лька*], **Вада́ський** [*Вада́скі*], **Валенти́р** [*Валенты́рь*], **Варгі́вчик** [*Варгу́вчик*].

Нормативну вимову кожного реєстрового прізвища, зокрема і його наголошування, подаємо. Для точного відтворення живої вимови прізвищ застосовуємо весь арсенал графічних засобів сучасної української кириличної абетки включно з літерою *Ґ*, якою послідовно передаємо зімкнену дзвінку задньоязикову фонему. Оскільки при з'ясуванні етимології прізвищ розрізнення фонем */г/* та */ґ/* має принципове значення, то ми, скориставшись моментом недовершеності чинного українського правопису (Укр. правопис 18), зімкнену фонему */г/* послідовно

зберігаємо відповідно до місцевої традиційної вимови прізвищ. Наприклад, пишемо: *Гаджéга, Галагáн, Гóйда, Гóмба, Грiга, Грус...*

Наперекір сучасній хибній практиці передавати угорські звукосполучення *gye, tye* через українські буквособолучення /де/, /те/, прізвища угорського походження на зразок *Лендел, Медеші* передаємо через звукосполучення /дє/, /тє/, тобто так само, як і російські прізвища *Медведев, Арсентьев* та ін.

Хоча пропонований словник і не є правописним довідником, але у випадку, якщо відмінювання прізвища становить труднощі або вагання, зразу після реєстрового гасла наводимо рекомендоване закінчення родового, а при потребі — й інших відмінків. Наприклад:

При прізвищах на *-ча*, структура яких нагадує іменники четвертої відміни, як *Бўньча, Гóльча, Дáньча, Матéйча*.

При прізвищах-іменниках жіночого роду, форма яких нагадує форму прикметників, як *Бóжа, Дóбра, Крiва, Мўдра, Чёрна*.

При прізвищах на *-е, -у* та *й(ї)*, як *Бiльце, Домiще, Петрiще, Турéцки, Гáйду, Дóру*.

При прізвищах на *-ьо* та *-йо*, як *Бадзьó, Гаврилё, Гвоздьó, Даньó, Лесьó, Малильó, Кустрьó, Пуйó, Стерчó*.

При прізвищах на *-ар, -яр*, як *Гончáр, Комендáр, Синетáр, Сiтар*.

При прізвищах на *-ин*, як *Бистрянчiн, Волóшин, Кóбрин, Куклiшин, Литвiн, Мáрин, Мáртiн, Марýсин, Мацiнiятин, Панýлин, Рýсин, Сёрбин, Тóвтин, Яцкáнин*.

При прізвищах на *-ець* та *-овець*, у яких редукція суфіксального *-е-* пов'язана з чергуванням кореневих /о/ та /е/, як *Галóвець, Дiковець, Крайникóвець, Столéць*.

При прізвищах із випадним /о/, /е/, як *Будьóк, Воробóк, Пальóк, Бiбен, Врáбель, Шўстер*.

При прізвищах із нерегулярною рефлексациєю кореневих та суфіксальних голосних /о/, /е/ та /ѣ/, як *Вакарýв, Грiмўт, Казiбруд, Кóринь, Кус, Медвiдь, Óлинь, Соловiй, Хвуст, Хрiн*.

Сучасна географія прізвища та його частотність

Територію поширеності сучасного прізвища подаємо з точністю до адміністративного району: при кожному прізвищі перелічуються скорочені назви районів, у яких прізвище мало традиційних носіїв станом на 1946 р. Назви адміністративних районів розташовані за принципом спадної частотності відповідного прізвища: спочатку називаються райони, в яких прізвище має найвищу частотність, а далі ті, де воно менш поширене. Якщо ж прізвище наявне лише у трьох, двох чи одному населеному пункті області, називаємо їх поіменно, причому так само за принципом спадної частотності. За допомогою наших позначень користувач може скласти уявлення про локалізацію відповідного прізвища на Закарпатті станом на середину ХХ ст.

Застосування такої методики подання географії кожного прізвища заодно є й показником його частотності на території області. Переконливою ілюстрацією цього є найпопулярніші на Закарпатті прізвища *Бóднар, Волóшин, Гóрват, Зáяць, Калiнич, Кóвач, Полiяк, Попóвич, Рýсин, Туряни́ця* та ін.

Відомості про локалізацію прізвищ, засвідчених пам'ятками минулих століть, наводимо зразу при цитуванні фактів з відповідним посиланням на історичні джерела, передусім на словники. При цьому й самі записи з відповідними прізвищами, і традиційні назви поселень та назви регіонів, у яких ці давні записи виявлено,

подаємо без суттєвих змін, тобто у їх традиційному вигляді без транслітерації, зберігаючи при цьому навіть давню географічну номенклатуру.

Безумовно, скласти бодай контурну карту поширеності конкретного прізвища в XVI чи XVII ст. на підставі двох-трьох давніх фіксацій неможливо, зокрема у словнику, але й ігнорувати свідчення перших письмових фіксацій також не слід. Адже вони вказують на можливі епіцентри, з яких прізвище поширювалося пізніше, підтверджують або спростовують наявні версії щодо походження прізвища та визначають місце прізвища на загальноукраїнському мовному тлі.

Давні письмові фіксації прізвищевої назви

Найдавніші достовірні письмові згадки закарпатських антропонімів приносять латиномовні записи місцевої людності XIII–XIV ст., зокрема, Варадинські реєстри, грамоти графа Стараї, Марамороські дипломи. Тих фіксацій небагато, в них немало розбіжностей, але все-таки на їх підставі можна уявити як формувалися українські прізвищеві назви у басейні Верхньої Тиси наприкінці Середньовіччя.

Значно ширші відомості про прізвищеві назви закарпатських українців містять місцеві писемні пам'ятки XVI–XVIII ст., але й до них не потрапили всі лексеми, які нині правлять за прізвища закарпатських українців, а ті антропоніми, яким пощастило, записані не завжди адекватно. Тому спосіб відтворення давніх записів антропонімів зберігаємо в тому вигляді, який вони мають у латинських, угорських та давньоукраїнських документах, тобто без розшифрування, транслітерації і суттєвих відступів від тодішніх правил орфографії. Не відступаємо навіть від застосованої послідовності компонентів у багатослівних антропонімних формулах. Дозволяємо собі лише інколи змінювати вжиту велику літеру замість малої, якщо потрібно в тексті пам'ятки однозначно виділити власну назву з-поміж загальних назв. Особливості ж правопису, що діяв у середньовічних канцеляріях Угорського королівства, зокрема звукове значення угорських диграфів *cz*, *ch*, *sz*, *zs*, *tsch*, прочитуємо за академіком І.Кніежею (Kniezsa 3–31).

Після окреслення сучасного ареалу побутування кожного прізвища на Закарпатті (та й в Українських Карпатах узагалі) намагаємося навести хоч по два-три факти найдавніших письмових фіксацій прізвищевої назви з тих районів, де її зафіксовано вперше. У випадку, якщо таких не виявлено на Закарпатті, шукаємо генетично споріднені або типологічно подібні антропоніми на Прикарпатті та в інших суміжних із Закарпаттям регіонах, де в ті часи також жили українці. Найбільше таких письмових свідчень приносять пам'ятки з Галичини (Бойківщина, Гуцульщина, Лемківщина), з польського Подгалля, зі східної Словаччини (комітати Унг, Земплин, Шаріш, Спіш), з північної Угорщини (комітати Саболч, Сатмар) та з північно-західної Румунії (Мараморош і Буковина). Такі письмові свідчення допомагають визначити ймовірний епіцентр появи деяких прізвищ або осередки, з яких почали поширюватися окремі словотвірні моделі, не кажучи вже про окремі прізвища, посилити достовірність пропонованої етимології.

Безумовно, відсутність конкретних історичних даних про кожне прізвище в писемних пам'ятках XIII–XVIII ст. ще не означає, що до XIX ст. цього прізвища взагалі не існувало. Воно могло випадково не потрапити в документи, що дійшли до наших днів, а ще ймовірніше, що предки закарпатця з таким прізвищем пересе-

лилися на Закарпаття з якогось іншого регіону вже після остаточної стабілізації прізвищ.

Отже, проставлені роки при перших письмових фіксаціях прізвища не обов'язково вказують на точний рік виникнення кожного з них, як і не вказують, що записи прізвищевих назв XVI чи XVII ст. уже були стовідсотковими прізвищами на той час.

Якщо тотожних звукових відповідностей між сучасними прізвищами та їх давніми еквівалентами не виявлено, наводимо для порівняння етимологічно споріднені прізвищеві утворення. Кількість історичних паралелей щоразу визначається принципом логічної доцільності, а їх послідовність — хронологічною наступністю.

Відомості про соціальний статус і родовід денотата

Окрім лінгвальної та лінгвістичної інформації, давні записи закарпатських антропонімів, а ще більшою мірою особові імена при них та означення денотата, які передують запису прізвищевої назви, містять вагому інформацію про соціально-майновий статус кожного з денотатів, згадуваного в місцевих документах Середньовіччя. За кількістю чоловічих імен при кожній прізвищевій назві голови родини в переписах людної XVII–XVIII ст. проглядається структура родини і популяція людної. Національна форма особових імен при прізвищевих назвах (пор. *Elek — Olexa, Hric — Griga, Fedor — Francz,...*) у писемних пам'ятках XVI–XVIII ст. на території Угорського королівства дає змогу дослідникові упевненіше говорити про етнічну належність їх носіїв.

Тому наводячи давні записи прізвищевих назв із місцевих документів, разом із зазначенням року фіксації та населеного пункту, в якому жив денотат, щоразу вказуємо й те, яку саме соціальну верству людної представляла іменована особа. А виявляється, що на переважаючому фоні кріпаків, городян і дрібної шляхти у документах тих часів досить щедро представлені сільські старости, кенези (старости), совтиси, крайники, вільновідпущені, воїни, слуги, вчителі, священники, дяки, єпископи, віровідступники, грішники, переселенці, втікачі, вдови, судді, підсудні, свідки..., що інколи може підказати напрям, у якому слід шукати етимологію відповідної прізвищевої назви.

Етимологічна інтерпретація прізвища

Походження кожного прізвища розглядається як завершальна процедура опрацювання відповідного гасла, отже, лише після того як з'ясовано його неспотворену автентичну фонетику і морфологію, традиційну локалізацію, хронологію функціонування та характер перших його письмових фіксацій. Без урахування цього дослідник етимології прізвищ закарпатських українців приречений на фантазування.

Надійність ономастичних етимологій (а етимології прізвищ і поготів), як відомо, набагато нижча, ніж достовірність етимологій апелятивів. Адже дослідник етимології апелятива, завданням якого є “докопуватися” до найдавнішої форми і найдавнішого значення слова, має змогу простежити і звукову, і семантичну еволюцію лексеми, не спускаючи з ока при цьому й самого денотата, поименованого відповідним звуковим комплексом.

У дослідника ж етимології прізвища ця друга можливість, тобто пошук семантики, майже повністю втрачена: слов'янські прізвища нині — це асемантичні мовні знаки. Вони вже давно втратили своє допрізвищеве лексичне значення, а свою колишню актуальну словотвірну мотивацію загубили ще тоді, коли їх стали передавати у спадок від батька до сина, з чоловіка на його дружину та на дальших нащадків.

Порівняно з етимологією інших онімів (оронімів, гідронімів, ойконімів...) завдання дослідника етимології прізвищ, напевно, найважче. Хоча прізвища є наймолодшим антропонімійним класом назв, той, хто досліджує походження сучасних прізвищ, має справу не з нинішнім його денотатом: той денотат жив кілька століть тому і тоді ще одержав живе, вмотивоване іменування за якусь індивідуальну ознаку. Нині дослідник того іменування має справу вже з нащадками 20-ї чи 30-ї генерації після засновника відповідного роду.

Нинішній денотат конкретного прізвища вже не є носієм первісної ознаки (зовнішньої чи внутрішньої), якою був наділений його пращур XVI чи XVIII ст., тобто засновник роду. Отже, сучасні прізвища вже не є характеристичними. Вони є лише ідентифікаційними знаками. Навіть ті оцінні стилістичні нашарування, що колись були релевантними для даного іменування, пересічний мовець нині уже не вловлює.

До того ж поійменована людина з конкретним прізвищем — це не гора, не річка, не місто з їх стабільною локалізацією. Своїм корінням носій нинішнього прізвища, може, й не тутешній мешканець. Його предок міг переселитися сюди з якоїсь іншої місцевості, навіть з іншої країни, з уже готовим прізвищем, подібним до місцевої української лексеми, а його нащадки з часом могли асимілюватися тут.

Тому перед дослідником етимології прізвища постають інші завдання. Об'єкт його аналізу — не історія лексеми взагалі з часу її появи, а лише той відтинок в її історії, за який вона ставала спадковою власною назвою засновника роду, тобто з'ясування того, чим, власне, вона була 200, 300 чи 400 років тому. Звідси: етимолог має визначити і колишній план вираження лексеми, і тодішній план її змісту. Отже, він мусить з'ясувати й те, якою була тоді фонеморфемна структура цієї лексеми, і те, що вона означала, тобто як саме характеризувала свого першого денотата.

Етимолог має з'ясувати, чи той звуковий комплекс був тоді живим прізвищем для першого його денотата, чи ж він був лише нетиповим власним особовим його іменем, онімом іншого класу, якому довелося проходити процес трансонімізації. Від цього залежить і глибина семантичних пошуків. Адже у відіменних прізвищах не доводиться шукати семантики чи кінцевої етимології відповідного імені (її розкривають численні словники власних імен), хоч визначити походження конкретного варіанта імені потрібно. Отже, слід визначити, з якого діалекту чи з якої національної мови прийшли такі, скажімо, розмовні варіанти базового імені **Микола**, як *Миколáй, Микóула, Никóла, Никóра, М'ікла, М'іклош...*

У випадку відапелятивних прізвищ завдання етимолога складніші. При кожному з них треба відтворити апелятив, який лежить в основі прізвища (а кількість апелятивів у кожному регіоні, як відомо, в тисячі разів більша за кількість особових імен), з'ясувати семантику апелятива, а частіше — сему полісемантичного слова, яка могла бути образом, тобто внутрішньою формою, прізвища.

Однак оскільки безпосереднього зв'язку між прізвищем, яке виникло перед 200–300 роками, та реальними ознаками нинішнього його носія вже немає, то

міра достовірності прізвищевих етимологій ніколи не буде настільки висока, як назв інших онімних класів. Навіть якщо максимально враховувати всі принципи номінації людей і функції кожної морфеми та її валентність, багато етимологій прізвищ назавжди залишаться лише ймовірними. Практично ця ймовірність етимології виражається в тому, що при багатьох прізвищах свідомо наводимо по дві, а нерідко й по кілька можливих етимологічних інтерпретацій.

У Карпатах кількість можливих етимологій для частини місцевих прізвищ висока, що зумовлене специфічними історичними особливостями цього маргінального регіону України. В умовах Закарпаття, де впродовж століть український елемент (і людський, і мовний) тісно переплітався зі словацьким, угорським, румунським, польським, німецьким, хорватським, сербським, болгарським ба навіть єврейським та циганським, відсоток прізвищ, які можуть мати двояку чи й трояку задовільну інтерпретацію, дуже високий. І укладач історико-етимологічного словника прізвищ мусить рахуватися з тим, що багато прізвищ, як, скажімо, *Банду́ра* чи *Банду́рка* або *Коза́р* чи *Коза́рик*, або *Терпа́к* чи *Тірна́к*, успішно розкриваються на ґрунті не лише української, але й словацької, угорської та деяких інших європейських мов, а окремі прізвища, наприклад *Курта*, знаходять задовільне пояснення і серед закарпатських українців, і серед угорців, і серед німців і, навіть серед турків.

Не є таємницею ані те, що якусь частину прізвищ закарпатських українців утворили не вони самі: замість них це зробили представники інших національних груп, здебільшого угорці за останні століття. Частину прізвищ принесли з собою на Закарпаття давні переселенці з інших регіонів Європи, а частину місцевих прізвищ упродовж XIX–XX ст. було спотворено чи підігнано під якусь іншу національну модель.

Як наслідок, поряд із прізвищами української та спірної етимології, серед закарпатських українців є чимало прізвищ-омонімів, які потрібно відрізнити від т. зв. полісемантичних прізвищ.

При багатьох прізвищах після умовного знака ◀ (“зафарбований трикутник, спрямований вершиною до гасла”) розглядається не одна, а декілька можливих його етимологій. Без інтерпретації залишено лише ті поодинокі прізвища, походження яких для укладача є непрозорим, тобто незрозумілим. Послідовність подання етимології кожної з таких версій у межах статті визначається ступенем імовірності етимології з урахуванням таких принципів наукової етимології, як фонетичний, семантичний, ономазіологічний, словотвірний, просторовий, часовий.

Відповідно до цього кожній інтерпретації присвоюється її порядковий номер. При потребі наводяться аргументи, покликані підтвердити або заперечити запропоновану інтерпретацію чи поставити її під сумнів.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- АО** — Акти села Одрехови / Упор.: І.М.Керницький, О.А.Купчинський. — К.: Наук. думка, 1970. — 260 с.
- БалКом** — *Балецкий Э.* О языковой принадлежности и заселении с. Комлошка в Венгрии // *Studia slavica*. — Budapest, 1956. — Т. 2. — Ф. 1–4. — Old. 346–364.
- Белей** — *Белей Л. О.* Ім'я дитини в українській родині. — Ужгород, 1993. — 118 с.
- Бірыла-1** — *Бірыла М. В.* Беларуская антрапанімія. Ёласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. — Мінск: Навука і тэхніка, 1966. — 328 с.
- Бірыла-2** — *Бірыла М. В.* Беларуская антрапанімія: Прозвішчы утвароныя ад апелятыўнай лексікі. — Мінск: Навука і тэхніка, 1962. — 506 с.
- Бірыла-3** — *Бірыла М. В.* Беларуская антрапанімія. Структура ёласных мужчынських імен. — Мінск: Навука і тэхніка, 1982. — 320 с.
- Бірыла-4** — *Бірыла М. В.* Беларускія антрапанімічныя назвы ў іх адносінах да антрапанімічных назваў іншых славянських моў (рускай, украінскай, польскай) // Дзкл. 5-го Міжнар. з'езда славістаў. — Мінск, 1963. — 55 с.
- Близинок** — *Близинок Б. Б.* Сучасні гуцульські прозвішча в історичному розвитку: Автореф. ... дис. канд. філол. наук. — Львів, 1997. — 24 с.
- Богдан** — *Богдан Д.* Связь между ономастикой молдавских и украинских актов // *Слов'янське мовознавство*: 36 ст. — Кн. 3. — К.: АН УРСР, 1961. — С. 253–284.
- Бучко** — *Бучко Д.* Інверсійний словник ойконімів України. — Люблін, 2001. — 327 с.
- Бучко-1** — *Бучко А. Е.* Фамилии Бойковщины в период их становления и в наши дни: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. — Ужгород, 1986. — 20 с.
- Бучко-2** — *Бучко Г. Є.* До питання про деривацію онімічну та апелятивну // *Словотвірна та семантична структура української лексики: Тези доп.* — Львів, 1991.
- Ванагас** — *Ванагас А.* Принципы и структура словаря современных литовских фамилий // *Ономастика и норма*. — М.: Наука, 1976. — С. 71–79.
- Варченко** — *Варченко І. О.* До основ наукового вивчення сучасних українських прізвищ // *Редько Ю. К.* Довідник українських прізвищ. — К.: Рад. школа, 1969. — С. 3–29.
- ВеЗн** — *Верхратський І.* Знадоби до словаря южноруського. — Львів, 1877.
- Вел** — *Верхратський І.* Про говір галицьких лемків. — Львів, 1902. — 409 с.
- Веселовский** — *Веселовский С. Б.* Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии. — М.: Наука, 1974. — 384 с.
- ВеУз** — *Верхратський І.* Знадоби до пізнання угорско-руських говорів: Словарець. — Зап. НТШ. — Т. 30. — Кн. 4. — Львів, 1899–1901. — С. 226–278.
- ВІЛ** — *Скриптик Л. Г., Дзятківська Н. П.* Власні імена людей. — К.: Наук. думка, 1986. — 310 с.
- Владыков** — *Владыков В.* Местные народные названия рыб Подкарпатской Руси // *Наук. зб. т-ва “Просвіта” в Ужгороді за 1927 р.* — Ужгород, 1927. — Річ. 5. — С. 206–232.
- Волчко-Кульч** — *Волчко-Кульчицький І.* Історія села Кульчиць і роду Драго-Сасів. — Дрогобич: Відродження, 1995. — 390 с.
- Гаджсера-3** — *Гаджсера В.* Додатки до історії русинів і руських церковей в бувшій

- Земплинській жупі // *Наук. зб т-ва "Просвіта"*. — Ужгород, 1934. — Річ. 10. — С. 18–120.
- Гаджсета-М** — *Гаджсета В.* Додатки до історії русинів і руських церковей в Марамороші // *Наук. зб. т-ва "Просвіта"*. — Ужгород, 1922. — Річ. 1.
- Гаджсета-Уг** — *Гаджсета В.* Додатки до історії русинів і руських церковей у жупі Угоча // *Наук. зб. т-ва "Просвіта"*. — Ужгород, 1927. — Річ. 5. — С. 1–62.
- Гаджсета-Уж** — *Гаджсета В.* Додатки до історії русинів і руських церковей в Ужанській жупі // *Наук. зб. т-ва "Просвіта"*. — Ужгород, 1923–1924. — Річ. 1–2.
- Галас** — *Галас К.Й.* Українська топонімія Закарпаття в лінгвістичному аспекті. — Ужгород, 1979. — 127 с.
- ГаласЗак** — *Галас К.Й.* Закарпатські географічні назви з називного відмінка однини особових назв (ч. 1) // *Тези доп. 19-ї наук. конф. Ужгород. ун-ту. Сер. мовознавча.* — Ужгород, 1965. — С. 24–27.
- Ганудель** — *Ганудель З.* Лінгвістичний атлас українських говорів Східної Словаччини. — Ч. 1–2. — Братислава, 1981, 1989.
- Гз** — Гуцульські говірки. Короткий словн. / За ред. Я.Закревської. — Львів, 1997. — 231 с.
- Геров** — *Геров Н.* Речник на българския език. (Фототипичне издание). Ч. 1–6. — София: Български писател, 1975–1978 + Допълнение.
- Геровский-1** — *Геровский Г.* Как называет себя народ Пряшевщины // *Костер.* — Пряшев, 1947. — № 1–2. — С. 7–10.
- Геровский-2** — *Геровский Г.* Южно-карпатское название *руснак* и его западнославянские соответствия // *Československá rusistika.* — 1957. — № 3.
- Гинкен** — *Гинкен Г.Г.* Древнейшие русские двусловные личные имена и их уменьшительные // *Живая старина.* — Вып. 4. — СПб., 1893. — С. 400–461.
- Годишка** — *Годишка А.* Нашѣ крелики в Трнавѣ (от 1722 до 1760 р.) — *Зоря.* — *Најнал.* 1–2. — Унгвар, 1841. — С. 18–47.
- Головацкій** — *Головацкій Я.* Материалы для словаря малорусского наречия... Опубликовали Й.О.Дзэндзелівський, З.Ганудель // *Наук. зб. МУК у Свиднику.* — Пряшів, 1982. — № 10. — С. 311–362.
- Горпинич** — *Горпинич В.О.* До питання про словник прізвищ України // *Ономастика східних слов'ян: Тези доп.* — К., 1996. — С. 18–19.
- Гошко** — *Гошко Ю.Г.* Населення українських Карпат XV–XVIII ст. — К.: *Наук. думка*, 1976. — 206 с.
- Гр** — *Григченко Б.Д.* Словарь української мови. — Л., 1907–1909. — Т. 1–4. (Перевидано фотоспособом).
- Грабовецький** — *Грабовецький В.В.* Гуцульщина XIX–XX століть: Істор. нарис. — Львів, 1982. — 151 с.
- Гренджа-Донський** — *Гренджа-Донський В.* Щастя і горе карпатської України. Щоденник. Мої спогади. — Ужгород, 2002. — 515 с.
- Грицак** — *Грицак М.Г.* Словник українських говорів Закарпаття (Рук. зберігається в Ін-ті укр. мови НАН України).
- Грк** — *Грковић М.* Речник личних имена код Срба. — Београд: Вук Караџић, 1977. — 325 с.
- ГркРеч** — *Грковић М.* Речник имена Банског, Дечанског и Призренског властелинства у XIV веку. — Београд: Народна књига, 1986. — 235 с.
- ГРПП** — Галицько-руські народні приповідки (Зб. упорядкував і пояснив Іван Франко). — Львів, 1901–1910. — Т. 1–3.
- Гум** — *Гумецька Л.Л.* Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст. — К.: АН УРСР, 1958. — 298 с.
- Гумецька-ят** — *Гумецька Л.Л.* Ономастичний формант *-ят* в українській мові // *Слов'янське мовознавство.* — К.: АН УРСР, 1962. — Кн. 4. — С. 17–32.

- Даль** — *Даль В.И.* Толковый словарь живого великорусского языка. — М.: Госиздат иностр. и нац. словарей, 1955. — Т. 1–4.
- Дей** — *Дей О.І.* Словник українських псевдонімів. — К.: Наук. думка, 1969. — 559 с.
- Демчук** — *Демчук М.О.* Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст. — К.: Наук. думка, 1988. — 172 с.
- ДэжеДел** — *Дэже Л.* Деловая письменность русинов в XVII–XVIII веках: Словарь, анализ, тексты. — Ниредьгаза, 1996. — 336 с.
- ДэжеМат** — *Дэже Л.* Материалы к словарю закарпатской литературы XVI–XVII вв. — Будапешт, 1965.
- ДэжеОч** — *Дэже Л.* Очерки по истории закарпатских говоров. — Будапешт, 1967. — 306 с.
- ДэжеУкр** — *Дэже Л.* Украинская лексика сер. XVI в.: Няговские поучения (словарь и анализ). — Дебрецен, 1985. — 525 с.
- ДзеАтл** — *Дзензелівський Й.О.* Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (Лексика). — Ужгород, 1958–1993. — Ч. 1–3.
- ДзеВре** — *Дзензелевський Й.О.* К вопросу о времени расселения восточных славян на южных склонах Украинских Карпат // Докл. 7-го Междунар. конгресса антропологических и этнографических наук. — М.: Наука, 1964. — 11 с.
- ДзеУЗЛП** — *Дзензелівський Й.О.* Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі. — К.: Наук. думка, 1969. — 211 с. + 16 карт.
- Дуйчак** — *Дуйчак М.* Мікротопоніми українських сіл Східної Словаччини // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Братислава: Словацьке педагогічне т-во. — 1994, 1995. — № 19, 20.
- Дуйчак-Антр** — *Дуйчак М.* Антропонімія Пряшівщини // Пряшів, 2003. — 349 с.
- Думбр** — *Думбрэвяну А.Н.* Молдавская диалектная антропонимия. — Кишинэу: Штиинца, 1982. — 104 с.
- ДумбрМик** — *Думбрэвяну А.Н.* Мик дикционар де пренуме диалектале молдованешть. — Кишинэу: Штиинца, 1983. — 164 с.
- Ер-Кос** — *Еремия А., Косничяну М.* Нуме де персоане. Личные имена. — Кишинэу: Штиинца, 1968. — 108 с.
- ЕСУМ** — Етимологічний словник української мови: В 7 т. (Гол. ред. — О.С.Мельничук). — К.: Наук. думка, 1983–1989.
- Жегуц, Піпаши** — *Жегуц І., Піпаши Ю.* Словник гуцульського говору в Закарпатті. — Мюнхен, 2001. — 180 с.
- Железняк** — *Железняк И.М.* Очерк сербохорватского антропонимического словообразования. — К.: Наук. думка, 1969. — 130 с.
- Ж-Н** — *Желеховський Є., Недільський С.* Малорусько-німецький словар. — Львів, 1886. — Т. 1–2.
- Жирош** — *Жирош М.* Бачванско-сримски Руснаци дома и у швецe. 1745–1991. — Кн. 1-ша. — Нови Сад, 1997. — 493 с.
- Жовтобрюх** — *Жовтобрюх М.А.* Про термін *прізвище* // Мовознавство. — 1969. — № 4. — С. 82–86.
- Закревська** — *Закревська Я.В.* Нариси з діалектного словотвору в ареальному аспекті. — К.: Наук. думка, 1976. — 197 с.
- Залеський** — *Залеський А.М.* Спостереження над українськими прізвищами XVII в. (на матеріалі с. Перегінське) // Дослідження і матеріали з української мови. — К.: Наук. думка, 1964. — Т. 6. — С. 133–145.
- Захаркив** — *Захаркив В.-А.* Словообразование имен существительных бойковского диалекта. АКД. — Ужгород, 1981. — 26 с.
- Илчев** — *Илчев С.* Речник на личните и фамилни имена у българите. — София: БАН, 1969. — 628 с.
- Илчев-2** — *Илчев С.* Речник на редки, остарели диалектни думи в лeтeратура та ни

- от XIX и XX век. — София: БАН, 1974. — 606 с.
- ИлчевЗа** — Илчев С. За хубави български имена на децата ни. — София: ИОФ, 1963. — 32 с.
- ЙМ** — Йосифінська метрика (Поземельний кадастр 1785–1788 років). Рукопис зберігається в Центральному державному історичному архіві України у Львові, фонд 19).
- Карп** — *Бернштейн С.Б.* Карпатский диалектологический атлас. — М.: АН СССР, 1967. — Т. 1–2.
- Керста** — *Керста Р.Й.* Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменованія. — К.: Наук. думка, 1984. — 152 с.
- Киш** — Киш Л. О некоторых принципах этимологизирования заимствованных слов // *Этимология* 1967. — М.: Наука, 1969. — С. 68–70.
- Кіпах** — *Кіпах Г.* Населення села Підмонастир в 1773 р. // *Наук. зб. т-ва “Прогрес”* в Ужгороді. — Ужгород, 1937. — Річ. 12. — С. 119–137.
- Ковалик** — *Ковалик І.І.* Типологія системи словотвору прізвицьк жителів села Млинів Жешівської області ПНР // ПУОК. — К.: Наук. думка, 1967. — Вип. 4. — С. 15–30.
- Ковачев** — *Ковачев Н.* Честотно-етимологичен речник наличните имена в съвременната българска антропонимия. — Велико Трново, 1995. — 521 с.
- Кодекс** — Кодекс про шлюб та сім'ю України. Постатейні матеріали. — Ужгород, 2001. — 499 с.
- Колесник** — *Колесник В.А.* Болгарская антропонимия Юга Украины: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Минск, 1984. — 16 с.
- КолОч** — *Коломиец И.Г.* Очерки по истории Закарпатья // *Тр. Томск. гос. ун-та. Сер. ист.* — Томск, 1953. — Т. 12.
- Кракалия** — *Кракалия Л.А.* Антропонимия Советской Буковины: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Черновцы, 1974.
- Красовський** — *Красовський І.* Прізвища галицьких лемків у XVIII ст. — Львів: Край, 1993. — 194 с.
- Купчинський** — *Купчинський О.А.* Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень. Географічні назви на *-ичі*. — К.: Наук. думка, 1981. — 250 с.
- Л** — *Лисенко П.С.* Словник поліських говорів. — К.: Наук. думка, 1974. — 260 с.
- Лавр** — *Лавровський П.* Сербско-русский словарь. — СПб., 1870.
- Лазорик** — *Лазорик О.* Наші місцеві назви і як їх уживати. — Пряшів, 1994. — 103 с.
- Латта** — *Латта В.* Атлас українських говорів Східної Словаччини. — Братислава: СПВ у Пряшеві, 1991. — 552 с.
- Лаучюте** — *Лаучюте Ю.А.* Словарь балтизмов в славянских языках. — Л.: Наука, 1982. — 212 с.
- ЛГВ** — Галицько-Волинський літопис // *Полное собр. рус. летописей. Т. 2. Ипатьевская летопись.* — М.: Наука, 1962.
- ЛелГрига** — *Лелекач Н., Грига М.* Выбор из старого русского письменства Подкарпатья (от найдавніших початков до середини XIX в.). — Унгар, 1943.
- ЛелПам** — *Лелекач М.М.* Пам'ятки українського письменства XVII–поч. XVIII ст., писані на Закарпатті (Публікація). — *Наук. зап. Ужгород. ун-ту.* — Львів, 1955. — Т. 14. — С. 221–234.
- ЛІ** — *Ипатьевская летопись // Полное собр. рус. летописей. Т. 2.* — М., 1962.
- ЛЛ** — *Лаврентьевская летопись и Суздальская летопись по академическому списку // Полное собр. рус. летописей. Т. 1.* — М., 1962.
- ЛР** — *Літопис руський за Іпатським списком переклав Л.Махновець.* — К.: Дніпро, 1989. — 591 с.
- Лук'янюк** — *Лук'янюк К.М.* Словотвір здрібно-пестливих імен у буковинських говірках // *Тези доп. міжвуз. наук. конф. з питань укладання обласних діа-*

- лектних словників. — Чернівці, 1960. — С. 44–47.
- Лучкай** — *Лучкай М.* Historia Carpatho-Ruthenorum / Наук. зб. МУК у Свиднику. — Братислава, 1986, 1988, 1990. — Т. 13–20.
- Лучкай-Іс** — *Лучкай М.* Історія карпатських русинів. — Ужгород: УжНУ, 2002. — Т. 3. — 321 с.
- Львов** — *Львов А.С.* Лексика “Повести временных лет” — М.: Наука, 1975.
- Масенко** — *Масенко Л.Т.* Українські імена і прізвища. — К.: Знання, 1990. — 46 с.
- Мат. до буков.** — Матеріали до буковинських говірок. — Чернівці: ЧДУ, 1971–1974. — Вип. 1–5.
- Медвідь** — *Медвідь-Пахомова С.М.* Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах. — Ужгород: УжНУ, 1999. — 244 с.
- Мельничук** — *Мельничук О.С.* Словник специфічної лексики говірки села Писарівки // Лексикогр. бюл. (Інст. мовозн. АН УРСР). — К.: АН УРСР, 1952. — Вип. 2. — С. 67–98.
- МельничукЕт** — *Мельничук О.С.* Етимологія // Українська мова. Енциклопедія. — К.: Наук. думка, 2000. — С. 162–163.
- Метрика** — *Метрика гори Чернек (1727–1816).* Рук. зберігається в бібліотеці Ужгород. ун-ту під шифром 337-Д.
- Микитась** — *Микитась В.Л.* Давні рукописи і стародруки. — Ужгород, 1961.
- Мик-Чу** — *Микитась В.Л., Чучка П.П.* Дві Закарпатські оригінальні пам'ятки початку XV ст. // Мовознавство. — К.: АН УРСР, 1968. — № 1. — С. 62–68.
- Морошкин** — *Морошкин М.Я.* Славянский именовослов, или собрание славянских личных имен в алфавитном порядке. — СПб., 1867. — 108 + 213 с.
- МУР** — *Петров А.* Материалы для истории Угорской Руси. Т. 12. Памятники церковно-религиозной жизни угророссов XVI–XVII вв. — СПб., 1911.
- Недзельский** — *Недзельский Е.* Очерк карпато-русской литературы. — Ужгород, 1932. — 289 с.
- НЗМУК** — Науковий збірник Музею української культури в Свиднику. — Пряшів.
- Никонов** — *Никонов В.А.* Типология славянской антропонимии // История, культура, этнография и фольклор славянских народов: Докл. 9-го Междунар. съезда славистов. — М., Наука, 1983. — С. 257–269.
- Ніколаєнко** — *Ніколаєнко З.Г.* Деякі питання історичної ономастики Закарпаття // Доп. та повідомлення. — Ужгород, 1958. — № 3. — С. 21–25.
- НімчукТер** — *Німчук В.В.* Українська ономастична термінологія // Повідомлення Укр. ономастичної комісії. — К.: Наук. думка, 1966. — Вип. 1. — С. 24–43.
- НімчукПр** — *Німчук В.В.* Українські прізвища з суфіксами -ук, -чук та етимологічно споріднені утворення // Українська діалектологія та ономастика: Зб. ст. — К.: Наук. думка, 1964. — С. 194–210.
- ОДА** — Общкарпатский диалектологический атлас: Лингвист. и этногр. аспекты. — Кишинев, 1976.
- ОЛА** — Общеславянский лингвистический атлас: Матер. и исслед. — М.: Наука, 1965, 1970, 1972, 1975, 1978, 1981.
- Оп** — *Ошикевич М.Й.* Словник бойківських говірок. — К.: Наук. думка, 1984. — Ч. 1–2.
- Оном** — Ономатолошки прилози. — Београд: Српска АНЗиУ, 1979–1989. — Т. 1–10.
- Основен** — Основен систем и термингологија на словенската ономастика. — Скопје, Македонска АНУ. — 1983. — 412 с.
- Ошташ-1** — *Ошташ Р.* Імена в козацьких реєстрах // Жовтень. — 1984. — № 4. — С. 105–107.
- Ошташ-2** — *Ошташ Р.* До походження прізвищевих назв Реєстру (спроба етимологічного словника) // Реєстр війська Запорозького. — К.: Наук. думка, 1995. — С. 517–567.

- Остап-3** — *Остап Р.И.* Украинская антропонимия первой половины XVII века. Мужские личные имена. (На материале Реестра Запорожского войска 1649 г.): Рук. дис. ... канд. филол. наук. Приложения. — Ужгород, 1986.
- Охрим** — *Охримович В.* Знадоби до пізнання народних звичаїв і поглядів правних // Житє і слово. — Львів, 1895. — № 3. — С. 302–307.
- ПаиБол** — *Панькевич І.* Українсько-болгарські мовні зв'язки в Семигородді // Slavia. — Praha, 1955. — R. 24. — S. 2–3.
- ПаиГов** — *Панькевич І.* Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей. — Прага, 1938. — 549 с.
- ПаиДві** — *Панькевич І.* Дві лемківські грамоти з початку XVI ст. // Slavia. — Praha, 1954. — R. 23. — Č. 1. — S. 23–46.
- Панцьо-1** — *Панцьо С.Е.* Антропонимия давней Лемковщины: Рук. дис. ... канд. филол. наук. — Ужгород, 1985. — 22 с.
- Панцьо-2** — *Панцьо С.Є.* Антропонимия давньої Лемківщини. — Тернопіль, 1995. — 125.
- Паньк** — *Панькевич І.* Матеріали до історії мови південнокарпатських українців // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Пряшів, 1970. — 220 с.
- ПаПо-1** — *Панькевич І.* Покрайні записи на підкарпатських церковних книгах // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1929. — Річ. 6. — С. 129–196.
- ПаПо-2** — *Панькевич І.* Покрайні записи на підкарпатських церковних книгах. Ч. 2. // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1937. — Річ. 12. — С. 1–36.
- ПаПо-3** — *Панькевич І.* Покрайні записи на закарпатоукраїнських церковних книгах з додатком 4 монастирських грамот // Збірка закарпатоукраїнських приповідок Івана Югасевича з 1809 р. — Прага, 1947.
- ПаПо-4** — *Панькевич І.* Матеріали до історії мови південнокарпатських українців // Наук. зб. МУК у Свиднику. — Пряшів, 1970. — Т. 4. — Кн. 2-га. — 223 с.
- ПеДрев** — *Петров А. Д.* Древнейшие грамоты по истории Карпаторусской церкви и иерархии 1391–1498. — Прага, 1930.
- ПеМатер** — *Петров А.* Материалы для истории Угорской Руси // Новый сб. ст. по славяноведению, составленный и изданный учениками В.И. Ломанского. — СПб., 1905. — С. 185–257.
- ПеМеж** — *Петров А.* Карпаторусские межевые названия из половины XIX в. — Прага, 1929.
- ПеПод** — *Петров А.Л.* Подписки крестьян 1781 г. о неимении жалоб на помещиков. — Прага: ČSAV, 1929. — 224 с.
- ПеПред** — *Петров А.Л.* Пределы угрорусской речи в 1773 г. по официальным данным // Зап. историко-филол. ф-та императорского С.-Пб. ун-та. — СПб., 1911. — Т. 55. — 337 с.
- Петровский** — *Петровский Н.А.* Словарь русских имен. — М.: Сов. энциклопедия, 1966. — 384 с.
- ПеУрб** — *Петров А.Л.* Первый печатный памятник угрорусского наречия. Урбар и связанные с крестьянской Марии Терезии реформой документы // Сб. Отд-ния рус. языка Российской АН. — Т. 84. — СПб., 1908. — 139 с.
- Подольская** — *Подольская Н.В.* Словарь русской ономастической терминологии. 2-е изд. — М.: Наука, 1988. — 192 с.
- Пом** — Поминальник із сіл Капішови та Кружельової, що на Сх. Словаччині, за 1784 р. (Рук. є частиною грамоти, яка зберігається у Празькому національному музеї під шифром IX H 35, де він фігурує як *Помяшук*).
- Потушняк** — *Потушняк Ф. (Beregiensis Th.).* Як народ ділить себе // Літ. неділя. — Ужгород (Унгвар): ПАН, 1942. — Річ. 2. — С. 185–189.
- Преобр** — *Преображенский А.Г.* Этимологический словарь русского языка. (Фототип. изд.). — М., 1958. — 1284 с.

- ПУРМЛ** — Пам'ятки українсько-руської мови і літератури. — Львів, 1896–1906. — Т. 1–5.
- Р** — Южнорусские грамоты, собранные Влад. Розовым. — К., 1917. — Т. 1.
- Радлов** — *Радлов В.В.* Опыт словаря тюркских наречий. — СПб., 1898. — Т. 1–4. (Перевидано фотоспособом. — М., 1963).
- РВЗ** — Реєстр війська Запорозького 1649 року: Транслітерація тексту. — К.: Наук. думка, 1995. — 591 с.
- Редько** — *Редько Ю.К.* Довідник українських прізвищ. — К.: Рад. школа, 1969. — 256 с.
- РедьОс** — *Редько Ю.К.* Основні словотворчі типи сучасних українських прізвищ у порівнянні з іншими слов'янськими // Філол. зб. — К.: АН УРСР. (Укр. комітет славистів), 1958. — С. 112–129.
- РедьСуч** — *Редько Ю.К.* Сучасні українські прізвища. — К.: Рад. школа, 1966. — 215 с.
- Роспод** — *Роспод С.* Перспективы развития славянской ономастики // Вопр. языкознания. — М., 1965. — № 3. — С. 3–21.
- РСКНЈ** — Речник српско-хрватског књижевног и народног језика. — Београд, 1959–1989. — Кн. 1–14.
- Рус** — Українські грамоти XV ст. (Підготовка тексту, вступ. стаття і комент. В.М.Русанівського). — К.: Наук. думка, 1965. — 163 с.
- Сабов** — *Сабов Е.* Христоматия церковно-славянских и угрорусских литературных памятников. — Унгар, 1893. — 236 с.
- Сах** — *Саханев В.* Новый карпаторусский эпиграфический материал // Наук. зб. т-ва "Просвіта". — Ужгород, 1932. — Річ. 9. — С. 68–100.
- СГГ** — Словник гуцульських говірок // Гуцульщина. Лінгвістичні етюди. — К.: Наук. думка, 1991. — 304 с.
- Севортян** — *Севортян Э.В.* Этимологический словарь тюркских языков. — М.: Наука, 1974, 1978, 1980. — Т. 1–3.
- Селищев** — *Селищев А.М.* Происхождение русских фамилий, личных имен и прозвищ // Селищев А.М. Избр. тр. — М.: Просвещение, 1968. — С. 97–129.
- СімІст** — *Сімович В.* Историчний розвиток українських (здрібнених та згрублених) чоловічих хресних імен із окремішньою увагою на завмерлі суфікси // Sborník prací I. sjezdu slovanských filologů, 1929. — Praha, 1932. — Sv. 2.
- СімУкрЧол** — *Сімович В.* Українські чоловічі ймення осіб на -но. (В історичному освітленні) // 36. Комісії для дослідження історії української мови. — Київ: ВУАН, 1931. — Т. 1. — С. 78–112.
- СімЧол** — *Сімович В.* Українські йменники чоловічого роду на -о в історичному розвитку й освітленні // Праці Укр. високого педагог. ін-ту ім. Мих. Драгоманова у Празі: Наук. зб. — Прага, 1929. — Т. 1. — С. 305–369.
- СІС** — Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. — К., 1974.
- Сл.вл.імен** — Словник власних імен людей / Уклад. Л.Г.Скрипник, Н.П.Дзятківська. — К., 1986.
- СНСК** — *Высоцкий С.К.* Средневековые надписи Софии Киевской. — К., 1976.
- Справочник** — Справочник личных имен людей народов РСФСР. 3-е изд., испр. — М.: Рус. язык, 1979. — 575 с.
- Срезн** — *Срезневский И.И.* Материалы для словаря древнерусского языка. — СПб., 1893–1912. — Т. 1–3. (Перевидано фотоспособом. — М., 1958).
- СРЯ** — Словарь русского языка XI–XVII вв. / Под ред. Ф.П.Филина. — М.: Наука, 1981–1995.
- ССУМ** — Словник староукраїнської мови XIV–XV ст. В 2-х т. — К.: Наук. думка, 1977–1978.
- Ставр** — *Ставровський О.* Словацько-польсько-українське прикордоння до 18 століття. — Братислава: СПВ, 1967. — 492 с.
- Стрипский-І** — *Стрипский Г.* Где документы старшей истории Подкарпатской Ру-

- сі. О межевых названиях. — Ужгород: Школьная помощь, 1924. — 66 с.
- Стрипский-2** — *Стрипский Г.* Заблудилымъ сынамъ Подкарпатя // Литературна недѣля. — Унгарь: Подкарпатское общество наук, 1941. — Річ. 1. — С. 117–191.
- Стрипський-3** — *Стрипський Я.* Языкова памятка із 1703 р. // Літературна неділя. — Ужгород, 1943. — Річ. 3. — С. 153–154.
- Суднік** — *Суднік М.Р.* Слоўнік асабовых ўласных імён. — Мінск: Навука і тэхніка, 1965.
- СУМ** — Словник української мови. — К.: Наук. думка, 1970–1980. — Т. 1–11.
- СУМ XVI–XVII** — Словник української мови XVI — першої половини XVII ст. — Львів: НАН України, 1989–2000. — Т. 1–7.
- Суперанская** — *Суперанская А.В.* Как Вас зовут? Где Вы живёте? — М., 1964. — 94 с.
- Суперанська** — *Суперанська О.В.* Імовірна ономастика // Мовознавство, 1971. — № 4. — С. 35–40.
- СуперСтрук** — *Суперанская А.В.* Структура имени собственного (Фонология и морфология). — М.: Наука. — 1969. — 208 с.
- Супер-Сус** — *Суперанская А.В., Сулова А.В.* “Нестандартные” русские фамилии // Ономастика и норма. — М.: Наука, 1976. — С. 59–71.
- СуперУд** — *Суперанская А.В.* Ударение в именах собственных в современном русском языке. М.: Наука, 1966. — 360 с.
- Сулова** — *Сулова А.В.* Восточнославянская ономастика. — М.: Наука, 1979. — С. 258–264.
- Сухомлиш** — *Сухомлиш І.Д.* Проспект словника українських прізвищ (Проект) // Лексикограф. бюл. — К.: АН УРСР. — 1961. — Вип. 8. — С. 18–34.
- Сюсько** — *Сюсько М.І.* Зоонімія Карпатського регіону: Рук. дис. ... д-ра філол. наук. — Ужгород, 1991.
- ТаМес** — *Ташицкий В.* Место ономастики среди других гуманитарных наук // Вопр. языкознания. — 1961. — № 2 — С. 3–11.
- Тарновецкая** — *Тарновецкая Л.А.* Становление украинских фамилий буковинского Поднестровья (по материалам ревизских сказок первой половины XIX в.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — К., 1990. — 21 с.
- Тиводар** — *Тиводар М.* Традиційне скотарство Українських Карпат другої половини XIX–першої половини XX ст. Історико-етнологічне дослідження. — Ужгород, 1994. — 558 с.
- Тиводар-1** — *Тиводар М.* Закарпаття: народознавчі роздуми. — Ужгород: Карпати, 1995. — 205 с.
- Тимч** — *Тимченко С.К.* Історичний словник українського язика. — Київ; Харків, 1930–1932. — Т. 1 (А–Ж).
- Тимченко** — *Тимченко С.* Матеріали до Словника писемної та книжної української мови XV–XVIII ст. Кн. 1 і 2. — Київ; Нью-Йорк, 2003.
- Трубачев** — *Трубачев О.Н.* Из материалов для этимологического словаря фамилий России // Этимология, 1966. — М.: Наука, 1968. — С. 3–53.
- ТрубТерм** — *Трубачев О.Н.* История славянских терминов родства. — М., 1959.
- Туп** — *Тушков Н.М.* Словарь древнерусских личных собственных имен. — СПб., 1903. — 913 с.
- Удварі-1** — *Удварі І.* Русинські жерела Урбарської реформи Марії Терезії. — Ниредьгаза, 1999. — 130 с.
- Удварі-2** — *Удварі І.* Причинки до історії підкарпатських русинів XVIII ст. Дослідження з історії культури і мови. — Ужгород, 2000. — 336 с.
- Укр.правопис** — Український правопис: Проект найновішої редакції. — К.: Наук. думка, 1999. — 340 с.
- УРЕ** — Українська радянська енциклопедія. — К., 1959–1965. — Т. 1–17.
- Успенский** — *Успенский Л.В.* Слово о словах. Ты и твое имя. — Л., 1962. — 634 с.

- УУС** — Угорсько-український словник / За ред. О.Рота, Ю.Сака, П.Чучки. — Будапешт; Ужгород, 1961. — 909 с.
- Фаріон-1** — *Фаріон І.* Основні принципи історичного лексикографування прізвищевих назв // Пробл. слов'янської ономастики: 36. праць. — Ужгород, 1999, — С. 173–179.
- Фаріон-2** — *Фаріон І.Д.* Антропонімійна система Підкарпатської Львівщини кінця XVIII–поч. XIX ст. (прізвищеві назви): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. — Львів, 1996. — 22 с.
- Фаріон-3** — *Фаріон І.Д.* Українські прізвищеві назви прикарпатської Львівщини кінця XVII–поч. XX ст. З етимологічним словником. — Львів, 2001. — 371 с.
- Фасмер** — *Фасмер М.* Этимологический словарь русского языка / Пер. с нем. и дополнения О.Н.Трубачева. — М.: Прогресс, 1964–1973. — Т. 1–4.
- ФМ** — Францисканська метрика (Поземельний кадастр 1820–1823 рр.) / (Рук. зберігається в Центральному державному історичному архіві України у Львові, ф. 20).
- Франко** — *Франко І.* Галицько-руські народні приповідки // Етногр. зб. НТШ. — Львів, 1901–1910. — Т. 10–28.
- Франко-Пр** — *Франко І.* Причинки до української ономастики // Тв. в 50 т. — К.: Наук. думка, 1982. — Т. 36. — С. 391–426.
- Худаиш-1** — *Худаиш М.Л.* З історії української антропонімії. — К.: Наук. думка, 1977. — 236 с.
- Худаиш-2** — *Худаиш М.Л.* Явище звукового збігу давніх слов'янських композитних скорочених особових власних імен або їх основ із загальноновживаними словами // Мовознавство. — 1990. — № 6. — С. 36–40.
- Худаиш-3** — *Худаиш М.Л.* К вопросу о возникновении украинских фамилий // Микропонимика. — М.: Наука, 1970. — С. 121–125.
- Чопей** — *Чопей Л.* Русько-мадярський словарь. — Будапешт, 1883. — 446 с.
- ЧуАп** — *Чучка П.П.* Словотвір українських андронімів // Питання словотвору. — К.: Вища шк., 1979. — С. 152–161.
- ЧуАндр** — *Чучка П.П.* Украинские андронимы на славянском фоне // Перспективы развития славянской ономастики. — М.: Наука, 1980. — С. 157–162.
- ЧуАп** — *Апелятивна лексика у прізвищах українців Закарпаття // Культура і побут населення Українських Карпат.* — Ужгород, 1973. — С. 254–261.
- ЧуВідтон** — *Чучка П.П.* Закарпатські відтопонімичні прізвища // Дослідження з словотвору та лексикології. — К.: Вища шк., 1985. — С. 125–131.
- ЧуДіал** — *Чучка П.П.* Діалектна основа українських прізвищ // Пробл. дослідження діалектної лексики і фразеології української мови: Тези доп. — Ужгород, 1978. — С. 135–136.
- ЧуДо** — *Чучка П.П.* До питання про давність прізвищ у слов'янських народів // Пробл. слов'язнавства. — Львів, 1978. — № 17. — С. 104–111.
- ЧуДопр** — *Чучка П.П.* До проблеми іншомовних елементів в українській антропонімії // Питання ономастики Південної України. — К.: Наук. думка, 1974. — С. 141–149.
- ЧуЕт** — *Чучка П.П.* Етимологічний словник прізвищ закарпатських українців. Проспект // Матер. 21-ї наук. конф. Ужгород. ун-ту. Сер. філол. — К.: КДУ, 1967. — С. 113–120.
- ЧуЕтн** — *Чучка П.П.* Етнімі та відетніміні прізвища на карті Закарпаття // Тези доп. 4-ї респ. ономаст. конф. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 103–106.
- ЧуЗа** — *Чучка П.П.* Антропонімія Закарпаття і міграція населення в Українських Карпатах // Пр. 12-ї респ. діалектол. наради. — К.: Наук. думка, 1971. — С. 365–373.
- ЧуЗак** — *Чучка П.П.* Закарпатські відетніміні прізвища // Питання сучасної ономастики. — К.: Наук. думка, 1966. — С. 127–132.

- ЧуЗах** — Чучка П.П. Західнослов'янізми в антропонімії сучасного населення Закарпаття // Пробл. слов'янознавства. — Львів, 1983. — Вип. 27. — С. 103–111.
- ЧуІст** — Чучка П.П. Історія становлення словотвірних типів прізвищ у говірках Закарпаття // Праці 13-ї респ. діалектол. наради. — К.: Наук. думка, 1970. — С. 80–89.
- ЧуНазв** — Чучка П.П. Назви жителів Закарпаття за місцем їх народження або походження // Питання ономастики: Мат. 2-ї респ. наради з питань ономастики. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 245–251.
- ЧуОтр** — Чучка П.П. Отражение апеллятивной лексики в антропонимике восточных славян // Proceedings of the Thirteenth international congress of onomastic science. — Wrocław etc, 1981. — Vol. 1. — P. 307–314.
- ЧуПатр** — Чучка П.П. Патроніми та їх місце в лексичній системі мови // Мовознавство. — 1984. — № 6. — С. 49–56.
- ЧуПр** — Чучка П. Прізвища // Українська мова. Енциклопедія. — К.: Укр. енциклопедія ім. М.Бажана, 2000. — С. 494–495.
- ЧуПріз** — Чучка П.П. Прізвища закарпатців і національна приналежність їх носіїв // Українські Карпати: етнос, історія, культура. — Ужгород, 1993. — С. 564–573.
- ЧуРозв** — Чучка П.П. Розвиток імен і прізвищ // Історія української мови. Лексика і фразеологія. — К.: Наук. думка, 1983. — С. 592–520.
- ЧуРуси** — Чучка П.П. О чим шведочи антропонимия войводянских Руснакох. — Шветлосц. — Нови Сад, 1973. — Ч. 1. — С. 95–110.
- ЧуСло** — Чучка П.П. Слов'янський зоонім VI ст. // Питання історичної ономастики України. — К.: Наук. думка. — 1994. — С. 248–254.
- ЧуСпец** — Чучка П.П. Специфіка словотворчого аналізу прізвищ // Пит. словотвору східнослов'янських мов. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 131–133.
- ЧуСуч** — Чучка П.П. Сучасні вмотивовані прізвиська і словотворча структура прізвищ // Zborník ped. fakulty v Prešove Univerzity P.J.Šafarika v Košiciach. Slavistika. — Bratislava, 1976. — Zv. 3. — S. 83–88.
- ЧуСучпр** — Чучка П.П. Сучасні процеси в класі прізвищ // Spoločenské fungovanie vlastných mien. VII. Slovenská onomastická konferencia. — Bratislava, 1980. — S. 219–226.
- ЧуТра** — Чучка П.П. Традиційні імена закарпатських українців. Волинь — Житомирщина // Істор.-філол. зб. з регіональних пробл. Зб. на честь 70-річчя професора В.В.Німчука. — Житомир, 2003. — С. 171–194.
- ЧуУк** — Чучка П.П. До походження і значення українських іменникових утворень із суфіксами -ук, -чук // Тези доп. та повідомлень 17-ї наук. конф. Ужгород. ун-ту. Сер. філол. — Ужгород, 1963. — С. 46–50.
- ЧуУкр-ей** — Чучка П.П. Українські прізвища з патронімічним суфіксом -ей // Пробл. ономастичного словотвору. — К.: Наук. думка, 1997. — С. 63–65.
- ЧуУкр-слов** — Чучка П. Українсько-словацька мовна межа, за даними історичної ономастики // Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti národnostných menšín. — Prešov, 1999. — S. 14–27.
- ЧуФунк** — Чучка П.П. Функціонування прізвищ у літературному мовленні на Закарпатті // Усне побутове літературне мовлення. — К.: Наук. думка, 1970. — С. 81–89.
- Чучка** — Чучка П.П. Антропонімія Закарпаття (Вступ та імена). — Ужгород, 1970. — 103 с.
- ЧуЯким** — Чучка П.П. Яким буде закарпатський словник прізвищ // Повідомлення Української ономастичної комісії. — К.: Наук. думка, 1970. — Вип. 8. — С. 15–24.
- Шухевич** — Шухевич В. Гуцульщина. — Львів, 1899–1908. — Т. 1–5.

- ЭССЯ** — Этимологический словарь славянских языков. Праславянский лексический фонд / Под ред. О.Н.Трубачева. — М.: Наука, 1974–1994. — Вып. 1–21.
- Яворск** — *Яворский Ю.А.* Исторические, личные, вкладные и другие записи в карпаторусских рукописных и печатных книгах XVI–XIX веков // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1931. — Річ. 7–8. — С. 189–216.
- AGB** — Atlas gwar bojkowskich/ Pod kierunkiem J.Riegera. — Wrocław etc: PAN, 1980–1991. — Т. 1–7.
- Ak. gr. i z.** — Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczy Pospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardzinskiego. — Lwów, 1868. — Т. 1.
- Bahlov** — *Bahlov H.* Deutsches Namenlexicon. 1500 namen nach Ursprung und Sinn erklet. — Hamburg, 1980. — 573 S.
- Balogh** — *Balogh-Beéri L.* A ruszinság rokon-sági kapcsolatai // Зоря. — Унгар, 1942. — № 1–2.
- Balzer** — *Balzer O.* Registr zloczynców grodu Sanockiego 1554–1638. — Lwów: Towarzystwo Hystoryczne, 1891. — Т. 1.
- Bélay** — *Bélay V.* Máramaros megye társadalma és nemzetiségei. A megye betelepülésétől a XVII. század elejéig. — Budapest, 1943. — 225 old.
- Beneš** — *Beneš J.* O českých příjmeních. — Praha: ČSAV, 1962. — 358 s.
- Bezlaj** — *Bezlaj F.* Sačasni slovar slovenskikh priimkov. — Lubljana, 1974.
- Blanár** — *Blanár V.* Príspevok ku štúdiu slovenských osobných a pomiestných mien v Maďarsku. — Bratislava, 1950.
- Bogdan** — *Bogdan F.* Dictionary of ukraine surnames in Canada. — Winnipeg; Vancouver, 1974. — 354 p.
- Brech** — *Brechenmacher J.K.* Etymologisches Wörterbuch der deutschen Familiennamen. Bd. 1. — Limburg a.d. Lahn, 1957–1963. — 1988 S.
- Br** — *Brückner A.* Słownik etymologiczny języka polskiego. — Warszawa: Wiedza pow-czechna, 1957. — 806 s.
- Bubak** — *Bubak J.* Nazwiska ludności dawnego starostwa Nowotarzkiego. — Wrocław etc, 1970–1971. — Т. 1–2.
- Bubak-Ks** — *Bubak J.* Księga naszych imion. — Wrocław etc, 1993: Zakład narodowy im. Ossolińskich. — 359 s.
- Buffa** — K charakteristike osobných mien v severošarišskej obci Dlhá Lúka // Onomastica. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1961. — R. 7. — Z. 1–2. — S. 292–316.
- Bystroń** — *Bystroń J.* Nazwiska polskie. — Lwów, 1936. — Wyd. 2. — 334 s.
- Cons** — Conscriptio fiscales Domini Ungvariensi (з XVIII ст.) (Рук. зберігається в Закарп. держ. обл. архіві).
- Conscriptio** — Conscriptio fiscales Domini Ungvariensi die 28. septembris A. 1728. (Рук. зберігається в бібліотеці Закарп. обл. краєзн. музею).
- Const** — *Constantinescu N.A.* Dictionar onomastic romînesc. — Bucureşti, 1963. — 468 c.
- ČuSlov** — *Čučka P.* Priezviská ukrajinských Slovákov // Slováci na Zakarpatskej Ukra-jine. — Bratislava: Dom Zahraničných Slo-vákov, 1998. — S. 50–58.
- Daničić** — *Daničić D., Valavac M., Budmani P.* Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. — Zagreb, 1882, 1884. D. 1–2.
- Dauzat** — *Dauzat A.* Dictionnaire etymologique des noms de famille et prénoms de France. — Paris: Librairie Larousse, 1951. — 626 p.
- Dezső** — *Dezső L.* A kárpataljai hivatalos irásbeliség emlékei. — Budapest: Egyetemi könyvtár kiadványai. 26, 1965. — Old. 153–184.
- Fleischer** — *Fleischer W.* Die deutschen Personennamen. — Berlin, 1968. — 244 S.
- GabPod** — *Gabriel F.* Poddanské poměry na Užhorodskem panství ke konci XVIII. století // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. — Ужгород, 1933. — Pir. 10.
- GabPoh** — *Gabriel F.* Pohyb obyvatelství v bývalé Užské župě v první polovici 18. století // Наук. зб. т-ва “Просвіта”. Ужгород, 1935. — Pir. 11.
- Golęb** — *Golębiowska T.* Antroponymia Orawy. — Kraków, 1971. — 157 s.

- Gottschald** — *Gottschald M.* Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen. — Berlin; New York, 1992. — 667 S.
- Grzenia** — *Grzenia Jan.* Słownik imion. — Warszawa: PAN, 2002. — 363 s.
- Györffy** — *Györffy Gy.* Az Árpádkori Magyarország történeti földrajza. I. Beregvármegye. — Budapest, 1966. — 519–550 old.
- Hajdú** — *Hajdú M.* Magyar-angol, angol-magyar szótár. — Budapest, 1983. — 116 old.
- Hermán** — *Hermán O.* A magyar pásztorok nyelvkinccse. — Budapest, 1914.
- HodAd** — *Hodinka A.* Adalékok az ungvári vár és tartománya és Ungvár városnak történetéhez. — Ungvár, 1917.
- HodGens** — *Hodinka A.* Gens fidelissima. — Budapest, 1937.
- HodOkm** — *Hodinka A.* A munkácsi görög-katolikus püspökség okmánytára. — Ungvár, 1911.
- HodTör** — *Hodinka A.* A munkácsi görög-katolikus püspökség története. — Budapest, 1909.
- Holub-Kop** — *Holub J., Kopečný F.* Etymologický slovník jazyka českého. — Praha: ČSAV, 1952. — 575 s.
- Hrabec** — *Hrabec S.* Nazwy geograficzne Huculszczyzny // Prace Onomastyczne PAN, № 2. — Kraków, 1950. — 246 s.
- Iv-Broz** — *Iveković F., Broz I.* Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. — Zagreb, 1901. — T. 1–2.
- Jordan** — *Jordan I.* Dicționar al numelor de Famile românești. — București, 1983. — 502 p.
- Kadlec** — *Kadlec K.* Valaši a valašské pravo v zemích slovanských a uherských. — Praha, 1916. — 530 s.
- Kálal** — *Kálal M.* Slovenský slovník z literatúry aj náreči. — Banská Bystrica, 1923. — 1012 s.
- Kálmán** — *Kálmán B.* A nevek világa. — Budapest: Gondolat kiadó, 1967. — 252 old.
- KarKob** — *Karpluk M.* Słowiańskie imiona kobiece. — Warszawa; Wrocław; Kraków: PAN, 1961. — 181 s.
- Karás** — *Karás M.* Studia nad dialektologią polską (Z materiałów b. katedry języków ruskich UJ). — Kraków, 1975. — 237 s.
- KarOr** — *Karácsonyi J.* Orosz-szláv lakosok Erdélyben. — Nagyvárad, 1925.
- KarSz-1** — *Karácsonyi S.* Zs. Személyneveink 1500-tól 1800-ig. — Budapest, 1961.
- KarSz-2** — *Karácsonyi S.* Zs. Személyneveink 1600-tól 1700-ig. // Páis emlékkönyv. — Budapest, 1956.
- Kázmér** — *Kázmér M.* Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. százod. — Budapest, 1993. — 1172 old.
- Keber** — *Keber J.* Lexicon imen: Izvor imen na slovenskem. — Celje, 1988.
- KLP** — *Księga ławnicza Przemysła.* Monumenta Przemysliae Historica. Librorum scabinalium. — Przemysł, 1936. — K. 1–2.
- KMNSZ** — A Kárpátaljai magyar nyelvjárások szótára (A–C) // Acta hungarica, 1998, 9-й рік видання. — Ужгород, 2000. — С. 295–342.
- Knappová** — *Knappová M.* Jak se bude jmenovat. — Praha: Academia, 1985. — 340 s.
- KnappováR** — *Knappová M.* Rodné jméno v jazyce a společnosti. — Praha: ČSAV, 1989. — 204 s.
- KnieHely** — *Kniezsa I.* A magyar helyesírás története. — Budapest: Tankönyvkiadó, 1953. — 31 old.
- KnieRe** — *Kniezsa I.* A magyar és szlovák családnevek rendszere. — Budapest, 1965. — 112 old.
- KnieSz** — *Kniezsa I.* A magyar nyelv szláv jövevényszavai. — Budapest: Akadémiai kiadó, 1955. — I. köt. — 582 old.
- Krandž** — *Krandžalov D.* O rumunských vlivech na Podhali // Onomastica. — R. 10. — Z. 1–2. — Wrocław etc, 1965.
- Krinj** — *Krinjalâ D.* Rumunské vlivy v Karpatech (se zvláštnym zretelem k moravskému Valašsku). — Praha, 1938.
- Krišt** — *Krištof S.* Slovenské príméná a priezviska utvorené z nazvov živočíchov // Onomastická práce, Sv. 2. — Praha, 1968.
- Kuczera** — *Kuczera A.* Samborszczyzna: Ilustrowana monografia miasta Sambora i ekonomji Samborskiej. — Sambor, 1935. — 429 s.
- Ladó** — *Ladó J.* Magyar utónévkönyv. — Budapest, 1971.

- LehAd** — *Lehoczy T.* Adalékok az oláh vajdák, oláh és orosz kenézek vagy soltészok és szabadosok intézmenyéhez hazánkban. I–III r. // Történelmi tár. — Budapest, 1894.
- LehBer** — *Lehoczy T.* Beregvármegye monográphiája. 3. — Ungvárott, 1881.
- LehLel** — *Lehoczy T.* A Leleszi levéltarból. 1868–1869-ben gyűjtött adatok. Beregvármegye vonatkozó családok névmutatója (Пук зберігається в бібліотеці Закарп. обл. краєзн. музею).
- Leksik** — Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske. — Zagreb, 1976. — 772 s.
- LinLub** — *Lindert B.* Przyrostki używane w funkcji patronimicznej na terenie woj. Lubelskiego // Język polski. — Kraków, 1956. — Cz. 4–5. — S. 284–292.
- Łysiak-1** — *Łysiak L.* Księga sądowa wsi Wary (1448–1623). — Wrocław, 1971.
- Łysiak-2** — *Łysiak L.* Księga sądowa kresu Klimkówskiego (1600–1762). — Wrocław, 1965.
- Machek-1** — *Machek V.* Etymologický slovník jazyka českého a slovenského. — Praha: ČSAV, 1957. — 627 s.
- Machek-2** — *Machek V.* Etymologický slovník jazyka českého. — Praha: ČSAV, 1971. — 866 s.
- Majtán** — *Majtánová M.* — *Majtán M.* K problematice pojmenování žen na Slovensku v 17. století // Onomastické práce. — Praha, 1966.
- MajtánNázvy** — *Majtán M.* Názvy obcí na Slovensku za ostatných dvesto rokov. — Bratislava, 1972. — 667 s.
- Majtán-Považaj** — *Majtán M., Považaj M.* Meno pre naše dieťa. — Bratislava, 1993. — 227 s.
- Maksay** — *Maksay F.* (szerkesztő). Urbáriumok XVI–XVII. század. — Budapest, 1959.
- MaksaySz** — *Maksay F.* A középkori Szatmár-megye. — Budapest, 1940.
- MalecBud** — *Malec M.* Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych. — Wrocław; Kraków etc: PAN, 1971. — 186 s.
- MalecStar** — *Malec M.* Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych. — Wrocław; Warszawa etc: PAN, 1982. — 220 s.
- Maretić** — *Maretić T.* O narodnim imenima u Hrvata i Srba // Zagreb: Rad Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti, 1886. — Kn. 81, 82. — S. 81–146.
- Mars** — Urbár hradného panstva Makovica 1618 // Urbare feudálných panstiev na Slovensku. 2. (XVII. storočie) / Na vydanie pripravili R.Marsina, M. Kušík. — Bratislava, 1959. — S. 58–124.
- MÉK** — Magyar értelmező kéziszótár. — Budapest: Akadémiai kiadó, 1975. — 1550 old.
- Miklošič** — *Miklošič F.* Die Bildung der slavischen Personennamen. — Wien, 1864.
- Milewski** — *Milewski T.* Indoeuropejskie imiona osobowe // Prace komis. językowej. — Wrocław, 1969. — S. 92–115.
- MNTESz** — A magyar nyelv történeti-etymológiai szótára. — Budapest, 1967–1976. — 1–3 köt.
- Moldanová** — *Moldanová Dobrava.* Naše příjmení. — Praha: Mlada fronta, 1983. — 288 s.
- Nagy-1** — *Nagy Gy.* Gróf Sztárai család oklevéltára. I (1234–1396). — Budapest, 1887.
- Nagy-2** — *Nagy Gy.* Gróf Sztárai család oklevéltára. II (1397–1457). — Budapest, 1889.
- Naumann** — *Naumann H.* Das große Buch der Familiennamen. Alter Herkunft, Bedeutung. — Niederhausend / Ts., 1993. — 320 S.
- Nieder** — *Niederle L.* Počátky slovanského osídlení na Podkarpatské Rusi // Národopisný věstník Československý. — Praha, 1931. — Č. 24.
- Nitsch** — *Nitsch K.* Kolejność imienia i nazwiska // Język polski. — Kraków, 1951. — R. 31.
- Obyv** — Obyvateľstvo Karpatskej kotliny. I. / Zostavili P.Kónya a R.Matlovič. — Prešov, 1997.
- Onomastica** — Onomastica. Pismo poświęcone nazewnictwu geograficznemu i osobowemu. — Wrocław; Warszawa etc., 1956–1980. — R. 1–25.
- OnomJug** — Onomastica jugoslavică. — Zagreb: JuAZU, 1970–1984. — Kn. 1–9.
- Pallas** — *Pallas nagy lexikona.* IV. — Budapest, 1893. — T. 13. — Budapest, 1896.

- Paňk** — *Paňkevič I.* Chrestomatie ukrajských textů ze současné a staré ukrajské literatury. — Praha, 1964.
- PePešt** — *Petrov A.* Sborník Fr.Peštyho. Helység névtára — Seznam obci v Uhrách z r. 1864–65. — Praha, 1927.
- Perfec** — *Perfeckij F.* Socialně-hospodářské poměry Podkarpatské Rusi ve století XIII–XV. — Bratislava, 1924.
- Profous-Svoboda** — *Profous A., Svoboda J.* Místní jména v Čechach. IV. — Praha, 1957. — 805 s.
- Ratkoš** — *Ratkoš P.* Vznik a osídlenie Makovického hradného panstva do začiatku 17. storočia // Prispievky k dejinam Východného Slovenska. — Bratislava: SAV, 1964. — S. 39–54.
- Reczek** — *Reczek S.* Podręczny słownik dawnej polszczyzny. — Warszawa; Wrocław; Kraków, 1968. — 933 s.
- RegVar** — Regestrum Váradinense examinum ferri cadentis ordina chronologici digestum curis et laboribus Joannis Karácsonyi et Samuelis Borovszky editum. — Budapest, 1903.
- Rieger** — *Rieger J.* Imiennictwo ludności wiejskiej w ziemi Sanockiej i Przemyskiej w XV w. — Wrocław etc., 1977. — 74 s.
- RiegerLemk** — *Rieger J.* Słownictwo i nazewnictwo lemkowski. — Warszawa, 1995. — 253 s.
- RiegerHuts** — *Rieger J.* A Lexical Atlas of the Hutsul Dialects of the Ukrainian Language. — Warsaw, 1996. — 390 s.
- RosNazw** — *Rospond S.* Nazwiska ślązaków. — Opole, 1960.
- Rospond** — *Rospond S.* Słownik nazwisk śląskich. — Wrocław etc, 1967, 1973. — Cz. 1–2.
- RosStru** — *Rospond S.* Struktura i klasyfikacja nazwiska słowiańskiego // Rozprawy Komisji językowej. — Wrocław, 1965. — T. 5. — S. 9–36.
- Rudnicki** — *Rudnicki J.* Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny // Rozprawy z Onomastyki Słowiańskiej I. — Lwów, 1939. — S. XV + 248.
- Rymut** — *Rymut K.* Nazwiska polaków: Słownik historyczno-etymologiczny. — T. 1. — Kraków, 1999. — 504 s.; T. 2. — Kraków, 2001. — 772 s.
- Samb** — *Kuczera A.* Samborszczyzna: Ilustrowana monographja miasta Sambora i ekonomji Samborskiej. — Sambor, 1935. — Cz. 1–2.
- Scurtu** — *Scurtu V.* Termini de înrudire în limba româna. — București, 1966.
- SJPDor** — Słownik języka polskiego / Pod. red. W.Doroszewskiego. — Warszawa, 1958–1969. — T. 1–11.
- SJPKar** — Słownik języka polskiego / Ułożony pod red. J.Karłowicza etc. — Warszawa, 1900, 1902. — T. 1–2.
- Sl** — Słownik imion / Opracowali W.Janowowa, A.Skarbek etc. — Wrocław; Warszawa etc: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1975. — 317 s.
- Skok** — *Skok P.* Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. — Zagreb, 1971–1974. — Kn. 1–4.
- Skulina** — *Skulina T.* Staroruskie imiennictwo osobowe. Prace onomastyczne. — Wrocław etc: PAN, 1973–1974. — Cz. 1–2. — 240 s.
- Sławski** — *Sławski F.* Słownik etymologiczny języka polskiego. — Kraków, 1952–1978. — T. 1–5 (A–Lu).
- Smailović** — *Smailović I.* Muslimanska imena orientalnog porjekla u Bosni i Hercegovini. — Sarajevo, 1977. — 544 s.
- Smolka** — *Smolka.* Księga ławnicza Przemysła: Monumenta Historia. Librorum scabinalium. — Przemysł, 1936. — 1–2.
- SP** — Słownik prasłowiański / Opracowany przez zespół Zakładu słowianoznawstwa PAN pod red. F.Sławskiego. — Wrocław; Warszawa etc, 1974–1991. — T. 1–6.
- SSJ** — Slovník slovenského jazyka. — Bratislava: SAV, 1959–1968. — Díl 1–6.
- SSN** — Slovník slovenských nářečí. I (A–K): Veda. Vyd-vo SAV. — Bratislava, 1994. — 933 s.
- SSNO** — Słownik staropolskich nazw osobowych / Pod red. i ze wstępem W.Taszyckiego. — Wrocław etc: PAN, 1965–1982. — T. 1–6.
- SSS** — Słownik starożytności słowiańskich. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1962–1992. — T. 1–8.

- StanSlo** — *Stanislav J.* Slovenský juh v stredoveku. — Bratislava: Národné literárne centrum, 1999. — T. 1. — 485 s.
- SvoSta** — *Svoboda J.* Staročeská osobní jmená a naše příjmení. — Praha: ČSAV, 1964. — 319 s.
- SW** — Słownik języka polskiego / Ułożony pod red. J.Karłowicza, A.Kryńskiego, W.Niedzwiedzkiego. — T. 1–8. — Warszawa, 1900–1927 (Słownik Warszawski).
- SŽK** — *Ryšánek T.* Slovník k Žilinské knize. — Bratislava: SAV, 1954. — 800 s.
- Szabó** — *Szabó I.* Ugocsa megye. — Budapest, 1937.
- Szamota** — *Szamota I.* Magyar oklevél szótár. — Budapest, 1902–1906. — 1209 old.
- Šimundić** — *Šimundić M.* Rječnik osobnih imena. — Zagreb, 1988. — 571 s.
- Šimunović** — *Šimunović P.* Naša prezimena. Porijeklo, značenje, rasprostranjenost. — Zagreb: Zakladni zavod Matice Hrvatske, 1985. — 366 s.
- Šujanský** — *Šujanský F.* Osobné a rodné mená slovenské. — Ružomberok. — 1893.
- Schlimpert** — *Schlimpert G.* Slawische Personennamen in mittelalterlichen Quellen zur deutschen Geschihte. — Berlin: Akademie-verlag, 1978. — 271 S.
- StieberAt** — *Stieber Z.* Atlas językowy Dawnej Lemkowszczyzny. — Łódź, 1960–1964. — Z. 1–8.
- StieberTop** — *Stieber Z.* Toponomastyka Lemkowszczyzny. Cz. I. Nazwy miejscowości. — Łódź, 1948.
- TaNajd** — *Taszycki W.* Najdawniejsze imiona osobowe // Rozprawy. Wydział filologiczny PAN, 1925. — № 3. — S. 3–124.
- TaPolN** — *Taszycki W.* Polskie nazwy osobowe. — Warszawa etc, 1924. — 32 s.
- TaWSlo** — *Taszycki W.* W sprawie słowników współczesnych nazwisk słowiańskich // Třetí zasedání mezinárodní komise pro slovanskou onomastiku. — Praha, 1967.
- TaWSpr** — *Taszycki W.* W sprawie słownika współczesnych nazwisk polskich // Język polski. — Kraków, 1967. — R. 47.
- Ud-1** — *Udvari I.* Adalékok a Magyarországi ukrán írásbeliség történetéhez a XVIII. században (Dél-máramarosi szerződésék) // Studia Russica XI. — Budapest, 1987.
- Ud-2** — *Udvari I.* Adalékok a XVIII. századi máriapócsi cirill betűs kéziratokhoz // Szabolcs-Szatmári Szemle. — Nyiregyháza, 1988/ 4. — 379–387 old.
- Ud-3** — *Udvari I.* A Munkácsi görögkatolikus püspökség lelkészségeinek 1806. évi összeírása. — Nyiregyháza, 1990. — 189 old.
- Ud-4** — *Udvari I.* A Mária Terézia korábeli úrbérrendezés szlovák nyelvű kéziratok forrásai. Szepes és Zemplén vármegyék. Udvari I. — Nyiregyháza, 1996.
- Ud-5** — *Udvari I.* A Mária Terézia-féle úrbérrendezés ruszin nyelvű forrásai. — Nyiregyháza, 1999. — 125 old.
- Ud-6** — *Udvari I.* A Mária Terézia-féle úrbérrendezés szlovák nyelvű dokumentumai. (Zsepeességi ruszin falvak népélete Mária Terézia korában) // Vasvári Pál Társaság füzetei 4. — Nyiregyháza, 1991. — 370 old.
- UetC** — *Urbaria et Conscriptioes* (Після скорочення наводиться інвентарний номер урбару чи перепису, рукописи яких зберігаються в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 97-29** — Урбаріальний перепис людності Мукачівської домінії за 1570 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 88-59** — Урбаріальний перепис людності верхньої Ужанщини другої пол. XVII ст. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 53-12** — Урбаріальний перепис людності Чинадіївської домінії за 1567 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 53-14** — Урбаріальний перепис людності Чинадіївської домінії за 1570 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- UetC 53-15** — Урбаріальний перепис людності Чинадіївської домінії за 1572 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).

- UetC 104-8** — Урбаріальний перепис людно-ності Невічанської домінії за 1607 р. (Рукопис зберігається в Державному архіві м. Будапешта).
- Uličný** — *Uličný F.* Dejiný osídlenia Užskej župy. — Prešov: UPJŠ, 1995. — 354 s.
- Vályi** — *Vályi András.* Magyar országnak leírása. — Budán, 1796–1799. — T. 1–3.
- Varsík** — *Varsík B.* Osídlenie Východného Slovenska do XIV storočia // Príspevky k dejinám Východného Slovenska. — Bratislava: SAV, 1964. — S. 9–30.
- Vincenz** — *Andre de Vincenz.* Traité d'anthroponymie Houtzoule. — München: Forum Slavicum, Band 18., 1970. — 613 S.
- Wolnicz** — *Wolnicz-Pawlowska E.* Osiem-nastowieczne imiennictwo ukraińskie w dawnym województwie Ruskim. — Wrocław etc, 1978. — 139 s.
- Woln-PawlLem** — Antroponimia łemkowska na tle polskim i słowackim. XVI–XIX wiek. — Warszawa: PAN, 1993. — 340 s.
- Zaręba** — *Zaręba A.* Formy nazwisk żon i dzieci v dialektach języka polskiego. — Cz. 1 // Onomastica. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1957. — R. 11.
- ZarOnom** — *Zaręba A.* Onomastyczne formacje odzieżowskie i odojcowskie w dialektach języka polskiego (z mapą) // Zprawozdanie z Posiedzeń Komisji Oddziału PAN. — Kraków, 1964.
- Żabska** — *Żabska B.* Nazwiska polskie typu dopełniaczowego. — Wrocław, 1977. — 124 s.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ НАЗВ РАЙОНІВ ЗАКАРПАТТЯ І ПРИЛЕГЛИХ РЕГІОНІВ

Бз — Берегівщина

Берег — комітат Берег

Бігар — комітат Бігар

Бойк — Бойківщина

Вб — Великоберезнянщина

Вл — Воловеччина

Ви — Виноградівщина

Гал — Галичина

Гуц — Гуцульщина

Дрог — Дрогобиччина

Зак — Закарпаття

Земпл — комітат Земплин (Словаччина)

Ів-Фр — Івано-Франківщина

Ір — Іршавщина

Лемк — Лемківщина (Польща)

Льв — Львівщина

Мар — комітат Мараморш (Румунія)

Мж — Міжгірщина

Мк — Мукачівщина

Подг — Подгалля (Польща)

Пр — Перечинщина

Пряш — Пряшівщина (Словаччина)

Рх — Рахівщина

Саб — комітат Саболч (Угорщина)

Сат — комітат Сатмар (Угорщина)

Св — Свалявщина

Слч — Словаччина

Спіш — комітат Спіш (Словаччина)

Транс — Трансільванія (Румунія)

Тч — Тячівщина

Угоча — комітат Угоча

Унг — комітат Унг

Ужс — Ужгородщина

Ужан — Ужанщина

Хс — Хустщина

Шаріш — комітат Шаріш (Словаччина)

НАЗВИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ І РАЙОНІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Абранка Вл*
Андріївка Уж
Анталівці Уж
Арданово** Уж

Бабичі Мк
Баранинці Уж
Бегендятьська Пастіль Вб
Бедевя Тч
Береги Бг
Берегово
Березинка Мк
Березники Св
Березово Хс
Бистриця Мк
Бігань Бг
Біла Церква Рх
Біласовиця Вл
Білин Рх
Білки Ір
Біловарці Тч
Бобовище Мк
Богдан Рх
Богиревиця Ір
Боржавське Вн
Бородівка Мк
Боронява Хс
Брестів Мк
Бронька Ір
Буківцьова Вл
Буковець Вл
Буково Вн
Буштино Тч

Велика Копаня Вн
Велика Розтока Ір
Великий Березний
Великий Бичків Рх
Великі Ком'яти Вн
Великі Лази Уж
Великі Лучки Мк
Велятин Хс
Вербовець Вн
Верб'яз Вл
Верхня Визниця Мк
Верхня Грабівниця Вл
Верхня Солотвина Уж
Верхне Водяне Тч
Верхні Ворота Вл
Верхні Ремети Бг
Верхній Коропець Мк
Верхній Студений Мж
Верховина Бистра Вб
Веряця Вн
Видричка Рх
Вилок Вн
Виноградів
Вишково Хс
Вільхівка Ір
Вільхівці Тч
Вільхівці-Лази Тч
Вільхівчик Тч
Вільховиця Мк
Вільшани Хс
Вільшинки Пр
Вовковиї Уж
Водиця Рх
Воловець
Воловиця Ір

Волосянка Вб
Вонігово Тч
Ворочово Пр
Вучкове Мж

Гандеровиця Мк
Ганьковиця Св
Герцівці Мк
Гетеня Вн
Глибоке Уж
Глибокий Потік Тч
Говерла Рх
Голубине Св
Голятин Мж
Горб Мж
Горбки Вн
Горбок Ір
Горінчово Хс
Горяни Уж
Грабово Мк
Гребля Ір
Грушово Тч
Гукливий Вл
Гусний Вб

Гайдош Уж
Ганичі Тч
Гать Бг
Горонда Мк
Гудя Вн

Данилово Хс
Дешковиця Ір
Діброва Тч
Ділове Рх

* Двобуквені скорочення після назв населених пунктів указують на відповідні адміністративні райони Закарпаття.

** Традиційні слов'янські назви населених пунктів Закарпаття на *-ово, -ино*, як *Арданово, Ждєньово, Завидово, Кузьмино, Неліпино...*, послідовно вживаємо замість штучних прикметникових утворень на *-ове, -еве, -ине*, як *Арданове, Ждєневе, Завидове, Кузьмине, Неліпине...*, які 1946 р. було рекомендовано як офіційні, але які населення дотепер не вживає.

Ділок Мк
Довге Ір
Довге Поле Уж
Добрянське Тч
Доманинці Уж
Домашин Вб
Домбоки Мк
Доробратово Ір
Дравці Уж
Драгиня Мк
Драгово Хс
Драчино Мк
Дротинці Вн
Дубино Мк
Дубове Тч
Дубриничі Пр
Дубрівка Ір
Дубрівка Уж
Дулово Тч
Дунковиця Ір
Дусино Св

Жборівці Мк
Жденьово Вл
Жнятино Мк
Жорнава Вб
Жуково Мк

Заболотне Ір
Забродь Вб
Завадка Вл
Завидово Мк
Завосина Вб
Загаття Ір
Загорб Вб
Задільське Вл
Залуж Мк
Запереділля Мж
Заричово Пр
Заріччя Ір
Збини Вл
Зняцьово Мк
Золотарьово Хс
Зубівка Мк

Іванівка Бг
Іванівці Мк

Івашковиця Ір
Іза Хс
Ізки Мж
Ільківці Мк
Ільниця Ір
Імстичово Ір
Ірлява Уж
Іршава

Калини Тч
Кальник Мк
Кам'яниця Уж
Кам'янське Ір
Карачин Вн
Кваси Рх
Квасово Бг
Келечин Мж
Керецькі Св
Кичірний Вл
Климовиця Ір
Клочки Мк
Ключарки Мк
Клячаново Мк
Княгиня Вб
Кобалевиця Ір
Кобилецька Поляна Рх
Кобиляри Уж
Колочава Мж
Коноплівці Мк
Копашново Хс
Коритняни Уж
Королево Вн
Косівська Поляна Рх
Костилівка Рх
Кострини Вб
Костринська Розтока Вб
Костьова Пастіль Вб
Котельниця Вл
Кошельово Хс
Крайниково Хс
Крайня Мартинка Св
Красна Тч
Крива Хс
Криве Тч
Крите Мк
Кричово Тч
Кузьмино Мк

Кушниця Ір
Куштановиця Мк

Лавки Мк
Лази Вл
Лази Тч
Лазівщина Рх
Лалово Мк
Латірка Вл
Лемківці Уж
Лецовиця Мк
Липецька Поляна Хс
Липовець Пр
Липча Хс
Лисичово Ір
Лікіцари Пр
Лінці Уж
Лісарня Мк
Ліскове Мж
Лісковець Мж
Лоза Ір
Лозянський Мж
Локіть Ір
Лопухово Тч
Лохово Мк
Луг Вб
Луг Рх
Луги Рх
Лубня Вб
Луково Ір
Лумшори Пр
Люта Вб

Майдан Мж
Макарьово Мк
Мала Мартинка Св
Мала Розтока Ір
Мала Копаня Вн
Мала Уголька Тч
Малий Березний Вб
Малий Раковець Ір
Маюрки Пр
Медведівці Мк
Медведжий Вл
Микулівці Мк
Минай Уж
Мирча Вб

Мідяниця Ір
Міжгір'я
Мокра Пр
Монастирець Хс
Мужієво Бг
Мукачів

Нанково Хс
Невицьке Уж
Негровець Мж
Негрово Ір
Неліпино Св
Нересниця Тч
Нижнє Болотне Ір
Нижнє Селище Хс
Нижній Бистрий Хс
Нижні Ворота Вл
Нижній Коропець Мк
Нижній Студений Мж
Нижня Солотвина Уж
Німецька Мокра Тч
Нове Барово Тч
Нове Давидково Мк
Нове Село Бг
Нове Село Вн
Нове Село Мк
Новоселиця Вн
Новоселиця Мж
Новоселиця Мк
Новоселиця Пр
Новоселиця Тч

Обава Мк
Округла Тч
Олександрівка Хс
Оленьово Св
Олешник Вн
Онiк Вн
Онокiвцi Уж
Орiховиця Уж
Оросієво Бг
Осiй Ір

Павлово Св
Павшин Мк
Пасіка Св
Пастілки Пр

Пацканьово Уж
Пашковець Вл
Перехресний Вл
Перехрестя Вн
Перечин
Пилипець Мж
Підвиноградів Вн
Підгірне Ір
Підгорб Уж
Підгород Мк
Підплеша Тч
Підполоззя Вл
Плав'є Св
Порошково Пр
Потік Мж
Приборжавське Ір
Присліп Мж
Пузняківці Мк
Пушкіново Вн

Раково Пр
Ракошин Мк
Рахів
Рекіти Мж
Рипинний Мж
Рівне Мк
Річка Мж
Розтока Мж
Розтока Рх
Розтоцька Пастіль Вб
Роково Хс
Росішка Рх
Росош Св
Ростоватиця Мк
Руська Кучава Мк
Руська Мокра Тч
Руське Поле Тч
Руське Мк
Руський Мочар Пр
Руські Комарівці Уж

Сасівка Св
Сасово Вн
Свалява
Свалявка Пр
Свобода Бг
Середнє Уж

Середнє Водяне Рх
Синевир Мж
Синевирська Поляна Мж
Синяк Мк
Сіль Мж
Сільце Ір
Сімир Пр
Сімирки Пр
Скотарський Вл
Смерекова Вб
Смолиговиця Ір
Собатин Ір
Сойми Мж
Солотвина Тч
Сокирниця Хс
Солочин Св
Софія Мк
Ставне Вб
Станово Мк
Старе Давидково Мк
Стеблівка Хс
Сторожниця Уж
Страбичово Мк
Стригальня Мж
Стрипа Уж
Стричава Вб
Стужиця Вб
Суша Ір
Сухий Вб

Тарасівка Тч
Теково Вн
Теребля Ір
Тересва Тч
Терново Тч
Тибава Св
Тишів Вл
Торунь Мж
Тросник Вн
Тростяниця Мк
Туриця Пр
Турички Пр
Тур'я Бистра Пр
Тур'я Пасіка Пр
Тур'я Поляна Пр
Тур'ї Ремети Пр
Тюшка Мж

Тячів
Угля Тч
Ужгород
Ужок Вб
Усть-Чорна Тч

Фанчиково Вн

Хижа Вн
Хмільник Ір
Холмець Уж
Холмовець Вн
Холмок Уж
Худльово Уж
Хуст

Циганівці Уж

Чабанівка Уж
Чабини Мк
Часлівці Уж
Чепа Вн
Червоне Уж
Черейці Мк
Червеньово Мк
Черна Вн
Чертіж Уж
Чинадьово Мк
Чопівці Мк
Чорна Тиса Рх
Чорний Потік Ір
Чорноголова Вб

Чорнотисово Вн
Чумальово Тч
Шаланки Вн
Шаян Хс
Широке Вн
Широкий Луг Тч
Шкуратівці Мк

Щасливе Мк
Щербовець Вл

Яблунів Мк
Яблунівка Хс
Ялове Вл
Ярок Уж
Ясіння Рх

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ НАЗВ, МОВ, ДІАЛЕКТІВ ТА ІНШИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

авар. — аварський
алб. — албанський
андр. — андронім (назва за чоловіком), андронімний
антр. — антропонім (вл. особова назва), антропонімний
апел. — апелятив (загальна назва)
араб. — арабський
арам. — арамейський
арум. — арумунський
арх. — архаїзм, архаїчний

балк. — балканський
бачв. — бачванський
б.м.н. — без місця написання
бібл. — біблійний
білор. — білоруський
бойк. — бойківський
болг. — болгарський
босн. — боснійський
буков. — буковинський

в. — верхній
вар. — варіант
вел. — великий
відм. — відмінок
вірм. — вірменський
вл. — власник
вл.п. — власна назва
верхньонім. — верхньонімецький

гал. — галицький
герм. — германський
гідр. — гідронім (назва водного об'єкта)
гінек. — гінеконім (назва за дружиною)
гіпок. — гіпокористичний, гіпокоризм
гов. — говір, говірка
гол. — голосний звук
гор. — городянин
гот. — готський

гр. — грецький
гр.-катол. — греко-католицький
гуц. — гуцульський
гурал. — гуральський

дав. — давальний
давньоєвр. — давньоєврейський
давньорус. — давньоруський
давньослов. — давньослов'янський
давньоукр. — давньоукраїнський
дак. — дакійський
двор. — дворянин
демін. — демінутивне (здрібніле), демінутив
див. — дивись
дит. — дитячий
діал. — діалектизм, діалектний
дісл. — дієслово, дієслівний
док. — документ
дохр. — дохристиянський

етн. — етронім

євр. — єврейський
європ. — європейський
єп. — єпископ

жіп. — жіночий (-а, -е)

загальнослов. — загальнослов'янський
закарп. — закарпатський
запор. — запорізький
заст. — застарілий
зах. — західний
західнослов. — західнослов'янський
західноукр. — західноукраїнський
згр. — згрубілий
здр. — здрібнілий

здр.-пестл. — здрібноло-пестливий
земл. — земплинський
зн. — значення
знев. — зневажливий

ім. — іменник, іменниковий
ін. — інший
індивід. — індивідуальний
ірон. — іронічний
іст. — історичний
італ. — італійський

їд. — їдиш

кал. — календарний
канон. — канонічний
карп. — карпатський
карпато-балк. — карпато-балканський
карпато-дун. — карпато-дунайський
карпатоукр. — карпатоукраїнський
катойк. — катойконім (назва мешканця)
катол. — католицький
квалітат. — квалітативний
кн. — книжний
коз. — козацький
ком. — комітат
кр. — кріпак

лат. — латинський
лемк. — лемківський
літ. — літературний

м. — місто
макед. — македонський
малопол. — малопольський
метр. — метронім (назва за матір'ю), метронімний
місц. — місцевий
мн. — множина
молд. — молдовський
морфол. — морфологічний
мусульм. — мусульманський

н. — нижній
напр. — наприклад
нар. — народний
невідм. — невідмінюваний

нижньонім. — нижньонімецький
нов. — новий

обл. — область
озн. — означає
ойк. — ойконім (назва поселення)
окр. — округ
ор. — орудний
орав. — оравський
орфогр. — орфографічний
орфоеп. — орфоепічний
ос. — особовий
оф. — офіційний

патр. — патронім (назва за батьком), патронімний
перен. — переносний
перс. — перський
пестл. — пестливий
письм. — письмовий
півд. — південний
південнокарп. — південнокарпатський
південнослов. — південнослов'янський
півн. — північний
північнокарп. — північнокарпатський
пізньюлат. — пізньюлатинський
піс. — пісенний
п-ко — прізвисько
подг. — подгальський
пол. — польський
пом. — поміщик
пор. — порівняй
пос. — посесивний (присвійний)
по-укр. — по-українськи
пох. — походження, походить
поч. — початок
правоп. — правописний
правосл. — православний
праіндоєвр. — праіндоєвропейський
праслов. — праслов'янський
пригол. — приголосний звук
прикарп. — прикарпатський
прикм. — прикметник, прикметниковий
присл. — прислівник, прислівниковий

псевд. — псевдонім
п-ще — прізвище

р. — рік
рідк. — рідкісне
римо-катол. — римо-католицький
р-н — район
род. — родовий
розм. — розмовний
ром. — романський
рос. — російський
рум. — румунський

с. — село
свящ. — священик
сел. — селянин
сер. — середній
середньозакарп. — середньозакарпатський
серб. — сербський
серб.-хорв. — сербсько-хорватський
серболуж. — серболужицький
синг. — сингулятивний (одиничний)
склад. — складений
скор. — скорочення
сли. — словінський
слов. — слов'янський
слц. — словацький
старопол. — старопольський
старосерб. — старосербський
староукр. — староукраїнський
старочес. — старочеський
ст. — століття
суф. — суфікс, суфіксальний
суч. — сучасний
сх. — східний
східнокарп. — східнокарпатський
східнором. — східнороманський
східнослов. — східнослов'янський
східнослц. — східнославацький
східноукр. — східноукраїнський

т.зв. — так званий
тат. — татарський

топ. — топонім (географічна назва)
т.с. — те саме
тур. — турецький
тюрк. — тюркський

угор. — угорський
ужан. — ужанський
укр. — український
усіч. — усічений
усіч.-суф. — усічено-суфіксальний

фемін. — фемінізуючий
фонет. — фонетичний
фольк. — фольклорний
фрак. — фракійський
франц. — французький

хорв. — хорватський
хрес. — хресний, хрещений
христ. — християнський

центр. — центральний
церк. — церковний
циг. — циганський

чес. — чеський
чол. — чоловічий (-а, -е)

шар. — шаріський
шл. — шляхтич

язичн. — язичницький

> — змінилося на

< — походить від

≤ — походить від і відповідає йому

◀ — етимологія прізвища

“...” — значення слова

* — історично незасвідчена форма

[...] — місцеве звучання

(!) — так написано в оригіналі

† — зникле прізвище

А

А́бел (род. — **А́бла**) — Св, Мк, Уж. 1215: *Abel archidiaconus* — Затисся (RegVar 189). ◀ Катол. (угор. або слц.) вар. бібл. імені *Авель* (Kázmér 21, SSJ VI 127).

А́бель (род. відм. **А́беля**) — Мк. ◀ Пом'якшений під впливом укр., рос. або пол. літ. вимови вар. антр. **А́бел** (ВІЛ 256, Справочник 370, Rospond 1).

А́блик — Св. ◀ Від антр. **А́бел** + **-ик**.

Абрагам †. 1704: кр. *Abraham István* — Жнятино (HodGens 16). ◀ Угор. або слц. вар. бібл. імені *Авраам* (Kálmán 18, 79, SSJ VI 127).

Абрамчук — Рх. Пор. 1353: піджупан *Ladislaus f. Abram* — Ужгород (Nagy-1 273); 1603: *Абрамувъ Василь* — Бенедиківці (ЛелПам 223). ◀ Від бібл. імені *Абрам* через пол. *Abram* (Grzenia 34 — укр. *Авраам*) + суф. **-чук**. Антр. *Абрам* в Укр. Карпатах фіксується з XIV ст.

А́бранський [*А́браньський*] — Вл. ◀ Від місц. ойк. *А́бранка* (Вл) + **-ський**.

Августин — Тч. П-ще є на Пряш (Дуйчак-Антр 53). 1507: шл. *Andr. Augustinus* — Джулешті (Bélay 142); 1787: п-ще *Jagustyn* — Тершів біля Старого Самбора (ЙМ). ◀ Від кал. імені *Августин* (Чопей 1).

Авра́м — Св. 1383: *Іона Аврам ключник* — Київ (ССУМ 64); 1684: кр. *Kotlan Avram* — Окно-Рахів (Bélay 182); 1682: *Avrama Andry* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від бібл. імені *Аврам*.

Агапчук — Хс. ◀ Від кал. імені гр. пох. *Агап* чи жін. *Агана*, що відповідає суч. оф. *Агапій*, *Аганія* (Справочник 372; Успенский 230, Геров 42, Jordan 22), + **-чук**. Пор. ще ім'я *Аганис* в Сучаві за 1448 р. (ССУМ 65).

Агип'юк — Рх. ◀ Від хр. імені *Агап* чи *Агана* + **-юк**. Зміна кореневої фонемі /a/ на /и/ — сліди рум. впливу.

Агі́й [рідше — **А́гій**] — Вн, Ір, Уж. ◀ Від бібл. імені *Агій* (пор. укр. оф. ім'я *Огій*, рос. і болг. *Агей*, п-ще *Огіско...*).

Агопшук — Рх. ◀ Від рум. п-ща *Агоря* (Jordan 22), що з вірм. імені *Агор* (Илчев 43 — укр. *Яків*), + суф. **-ук**. Імен. суфікс **-ша** присутній і в ін. місцевих прізвизах, як **Бокша**, **Лукша**, **Тимша**.

Агоста — Хс. 1705: *Agosta Luka* — Феєрфалва (HodOkm 457); 1787: кр. *Akosta(!)* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Хорв. вар. імені *Agosta* чи *Agostó*, що відповідає укр. *Август* (Daničić I 36).

А́гоштин — Тч. ◀ Від рум. імені *Agostin*, що відповідає укр. *Августин*.

А́гоштон — Тч. 1597: кр. *Agoston* — Терново (Szabó 540); 1602: *Agoston Istvan* — Доманинци (UetC 104-8); 1605: кр. *Ge. Mich. Agoston* (Bélay 189). ◀ Угор. ім'я *Agoston* (Hajdú 15), що відповідає укр. *Августин* (Чопей 1).

А́дам — Тч, Вн, Уж. 1226: *Adam arbiter* (RegVar 221); 1751: кр. *Ta. Adam* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Бібл. ім'я *Адам* з угор. наголосом.

А́дамик — Уж, Св. 1787: п-ще *Adamik* — Маластів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **А́дам** + **-ик**.

А́дамчо — Уж, Вн. ◀ Від **А́дам** + **-чо**.

Адамчук — Тч. ◀ Від **А́дам** + **-чук**.

Адам'юк, рідше — **Адамно́к** — Рх. ◀ Від **А́дам** + **-юк** зі вставним /н'/ після губного /м/ чи без нього.

Аза́рій [рідше без кінцевого **-й**, тобто **Аза́рі**] — Тч, Вн, Мк, Уж. 1208: *Azarias reus* — басейн р. Красна (RegVar 155); 1449: *Stephanus de Azar* — Михайлівці (Nagy-2 420); 1685: чоботар *Azari Pal* — Ужгород (HodOkm 125); 1787: п-ща *Ozarow, Ozaryniec, Ozaryszyn* — Труханів, Ріпне на Бойк (ЙМ). ◀ І. Бібл. ім'я давньоєвр. пох. *Azariy* (Успенский 230, 236; Справочник 373; Грк. 28). 2. Угор. утворення з суф. **-i** від східносл. ойк. *Azar*, суч. — *Ozovrovcе* (Majtán 305).

Айб — Тч, Рх, Уж. ◀ 1. Від верхньонім. (баварського) *Eibe* — “тис”. 2. Від араб. чол. імені *Аюб* — “Йов”, поширеного серед росіян (Справочник 373). П-ще *Eib* поширене і в суч. Німеччині (Bahlow 116).

Айбен [рідше — **Айбин**] — Рх, Ір. 1819: *Eibin* — Шевченкове на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, від нім. *eiben* — “тисовий”. Пор. нім. патр. п-ще *Eiben* (Bahlow 116).

А́йнгорн — Тч. ◀ Від нім. *Einhorn* — “одноріг” (Bahlow 118) або в метафор. зн. “наріжний будинок”.

А́йсбергер [*А́збергер*] — Рх. ◀ Від нім. *eisberg* — “айсберговий”, “льодовиковий”.

Айх — Пр. ◀ Від нім. *Eiche* — “дуб”, “тис”. Пор. нім. п-ща *Eich, Eicher, Eichler* (Bahlow 117).

А́кар — Хс, Мж. ◀ Від рум. апел. *acar* — “стрілочник”.

Аксеню́к — Рх. ◀ Від укр. чол. імені *Оксен* або жін ім. *Аксеня* + **-юк**.

Алб — Тч. 1284: *Simone nigro ... pro Simone Albo* — Ужгород (Nagy-1 30); 1433: *пана Алба чашика* — Сучава (ССУМ 68); 1484: шл. *Alb. Benedictus* — Кричово (Bélay 170); 1604: шл. *Briss. Albi* — Діброва (Bélay 120). ◀ 1. Від лат. *albus* — “білий” 2. Усїч. вар. кал. імені *Албін*, що від тієї ж основи.

Алберт — Мк, Св. 1459: *Albertum Czayka* (Łysiak-1 33); 1550: шл. *Jo. Albert* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Від катол. кал. імені *Альберт* (Kázmér 33).

Албічук — Рх. ◀ Від місц. антр. *Албі* (див. **Алб**) + -ук. Пор. 1604: шл. *Ihnat Albi* — Борша (Bélay 131). Останній, імовірно, — рум. (род. відм. від **Алб**).

Александра — Хс, Тч. 1215: *Alexandro comite* — ком. Нір (RegVar 203). ◀ Морфол. видозміна кал. імені *Александр* (укр. *Олександр*, молд. *Александру* — Думбр.-Мик. 27) + формант -а.

Алексаніч — див. **Олексаніч**.

Алексєвич †. 1751: *парох Василій Алексевич* — Торунь (Гаджега-М 208). ◀ Патр. від імені *Алексей*.

Алєксик — Ір, Мк. ◀ Від імені *Алекса* (укр. оф. *Олекса*) + -ик. Пор. 1689: кр. *Vota Petran Alexa* — Говдпоток (Bélay 147); 1717: *Alb Alexa* (там само).

Алексішинець, -нця — Хс. Див. **Олексішинець**. Пор. ще 1787: *Alexiczyn(!)* — Вільхівка на Лемк (ЙМ).

Алексій — Хс. 1219: *Alexius* (RegVar 224). ◀ Кн. вар. кал. імені *Олексій*.

Алєксівч — Ір. 1672: *Alexovics* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від імені *Алекса* + -ович.

Алєчка — Тч, Хс, Рх. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Алєчка* (< рум. *Алєси*, молд. *Алеку* = *Алексаандр* — ДумбрМик 28). 2. Від мусульм. гіпок. чол. імені *Алєчко*, що з *Alija* (< араб. *alām* — “велетень” (Smailović 139)).

Алєчко — див. **Олєчко**.

Алмашій [рідше — **Алмаші**] — Мк, Ір, Хс. 1567: шл. *Almasi* — Яблунів (Szabó 458); 1600: шл. *Almasi Janos* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Угор. утворення з суф. -і від місц. угор. ойк. *Almás* (укр. оф. Яблунів) чи якогось іншого *Almás'a*, яких на території Угор. королівства було 26 (Vályi 1 29, Kázmér 35).

Алфєлдій [рідше — **Алфєлді**, *Алфівдї*] — Мк, Ір. 1614: гор. *Alb. Alföldi* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з суф. -і від угор. макротопоніма *Alföld* — “Угорська низовина” (Kázmér 33).

Алч, -чя — Вн. 1550: кр. *Alex. Alch* — В.Водяне (Bélay 121); 1567: *Alch* — Чорнотисово (Szabó 558); пор. 1603: староста *Алчув Дмитрь* —

Бенедиківці (ЛелПам 222); 1648: *Alch Maxim* — Н.Ворота (Maksay 540); 1699: *Марко Алч* — Холмовець (Сах 70); 1744: андр. *Алчиха*, 1776: *Марія Алчулина* (Метрика); 1773: *палач Petrus Alcsu* — Підмонастир (Кінах 139). ◀ 1. Від місц. альч/яльч — “тєсля”, що з угор. діал. *álcs* (літ. *ács* “т. с.” — Чопей 438, Kázmér 33), яке в Нягівській Постиллі значиться у XVI ст. (ДжеУкр 8). 2. За Гркович, це ім'я на зразок *Аладин*, *Алтоман*, яке починається на *ал-* (ГркРеч 23).

Амарович — Вб. ◀ 1. Від мусульм. чол. імені *Amar*, що з араб. *ammar* — “правовірний” (Smailović 143) + -ович. Пор. ще чол. ім'я євр. чи араб. пох. *Омар*, відоме угорцям, туркам та деяким ін. народам (Hajdú 77; Ladó 198). 2. Менш імовірно, що від рум. апел. *amar* — “жук” (Iordan 108).

Амбруш — Рх, Хс. 1572–1575: кр. *Ambrus* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1614: гор. *Andr. Ambrus* — Вишково (Bélay 216). ◀ Від місц. імені *Амбруш* (= *Амвросій*), співвідносного з угор., слц. чи хорв. *Ambruš*, пол. *Ambroż* (Vincenz 237; Hajdú 18, Kázmér 40, Majtán-Považaj 213).

Ангєла — Рх. ◀ Від кал. імені гр. пох. *Ангел* (Справочник 377, Илчев 48) + -а. Пор.: *Mate Angelina* — Сачал (Bélay 191), 1720: *Alex. Angelin* — В.Руна (Bélay 186).

Андєл — Ір. ◀ Від чес. або слц. кал. імені гр. пох. *Anděl* (Кларова 69 — укр. оф. *Ангел*).

Андраш — Св, Мж. 1220: *Andreas* Уж (Nagy-1 34), Луг (Bélay 172); 1600: кр. *Mich. Andras* — Іза (Bélay 156); 1720: кр. *Mich. Andreas* — Крачуново (Bélay 181). ◀ Від угор. імені *Андрас*, співвідносного з укр. *Андрії* (Kálmán 21, 79).

Андрашинець, -нця — Ір. ◀ Фонетично видозмінене п-ще *Андрашинець*, що від андр. *Андрашка* — “дружина *Андраша*” + -инець.

Андрашій [рідше — **Андраші**] — Хс. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -і від *Андраш*.

Андрашко — Ір, Вн, Св, Вб [рідше *Андрашко* — Вн, Ір, Хс]. 1775: *Andrasko* — Гребля (Szabó 346); 1751: *Марія Андрашкова* — Невицьке (ГаджегаЗ 156). ◀ Від *Андраш* + -ко.

Андрашук — Рх. ◀ Від антр. *Андраш* + -чук або від *Андрашко* + -юк.

Андрєйка/Андрійка — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Андрєйко* / *Андрійко*.

Андрєйко/Андрійко — Мк, Уж, Хс. 1605: кр. *Jurko Andreko* — Керецькі (Bélay 163); 1605: кр. *Rusz Andreka, Prikop* — Довге (Bélay 136); 1618: *Iwan Andreikov* — Грабовчик (Mars 85); 1682: *Andreku Lukats* — Смерекова (UctC 88-59). ◀ Гіпок. до імені *Андрей*. Наявність кореневого /el/ на місці сподіваного /il/ дає змогу кваліфікувати імен. вар. *Андрей* як слц.

Андрейкович †. 1803: крелик *Petrus Andrei-kovits* — Гельцманівці у сх. Слч (Ud-2 384). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Андрейко**.

Андрейчик [*Андри́йчик*] — Уж, Мк. XVIII ст.: *Andrejszik* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Від **Андрейко** + суф. **-ик**.

Андрела — Мк, Ір, Св, Мж, Уж. XVII ст.: сваящ. *Andrella* — Мукачів (HodTör 51); 1654: кр. *Andrileeski Vasil*; 1715: кріпаки *Jo., Jon. Andrelu, Andrelon, Andrello, Andrellu, Andreuszka*; 1720: *Andrella Kozma, Sophron* — В.Руна (Bélay 180); 1773: *Daniel Andrela* — Підмонастир (Кінах 132); 1776: *Марія Андрелова*, а в 1782 — *Данил Андрела* (Метрика). ◀ Давнє місц. чол. ім'я *Андрела* (< *Андрій* — Охрим 305), що містить східнороман. демін. суф. **-ела** (ДумбрМик 28). Пор. ще закарп. п-ща **Беркела**, **Бучела**, **Мегела**, **Шебела**... та гуц. п-ще *Андрило* (Vincenz 150).

Андрешко — Уж. ◀ Від імені *Андреш* (< *Андрій*). Пор. 1452: *veniens Andrisch* — Перемишль (Smołka II 133), рум. п-ще *Andres*, угор. п-ще *Andris* (Iordan 30).

Андрішин, -на — Тч, Хс. 1570: *Jac. Andrichyn* — Свалява (UetC 53-14); 1715: кр. *Jo. Andricsin* — Терново (Bélay 166); 1780: *Andryszyn* — Жериця на Лемк (ФМ). ◀ Від андр. *Андри́ша* — “дружина *Андрія*” + **-ин**.

Андрієвич — Рх. 1567: *Andrewicz Jacz* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від імені *Андрій* + **-євич**.

Андрієць †. 1715: кр. *Andriecs Simon* — Бедєля (Bélay 126). ◀ Від антр. *Андрій* + **-єць**.

Андри́канич — Уж, Мк. ◀ Від андр. *Андри́каниа* — “дружина *Андри́ка*” + **-ич**. Пор. 1715: вдова *Andrejkanja* (Bélay 195).

Андри́ко — Мк, Рх. 1378: боярський син *Андр ѡйко* — Перемишль (ССУМ 76); 1582: *Andriko* — Петрово (Szabó 558); 1605: кр. *Andriko Ignath* — Криве (Bélay 164); 1715: кр. *Andriku Demeter* — Липча (Bélay 172); 1773: присяжний *Ignatius Andrijko* — Щасливе (Ud-5 59). ◀ Здр. ім'я *Андри́ко*.

Андри́кович — Уж. 1754: *Michaël Andrejkovics* — Егер (Лучкай 18, с. 93). ◀ Від **Андри́ко** + **-ович**.

Андри́кулич — Вб, Уж. ◀ Від андр. *Андри́күля* — “*Андри́кова* дружина” + **-ич**.

Андри́нюк — Вн. ◀ Імовірно, від здр. імені *Андри́еня* + **-юк** через редукцію ненаголошеного суфіксального гол. *le/*.

Андри́няк ◀ Імовірно, від здр. імені *Андри́сія* (< *Андрій*) + **-юк** з частковою редукцією суфіксального гол. *le/*.

Андри́ювич — Рх. 1546: *Myszko Andrzejowycz* — Вари (Łysiak-1 72). ◀ Від *Андрій* + **-ович**.

Андри́цьо — Хс, Тч, Уж. Пор. 1473: *сѡмрътъ Андрицеѡа* — Сучава (ССУМ 74); 1715: кр. *Jac. Andricsu* — Криве (Bélay 164); 1787: *Andryciow* — Новосілки на Лемк (ЙМ). ◀ Здр. вар. із суф. **-цьо** до повного імені *Андри́й*.

Андри́чак — Вн, Уж. Пор. 1787: *Andryczak* — Кальне та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Андри́ко** або **Андри́цьо** + **-як**.

Андри́чук — Рх, Ір. 1715: кр. *Sim. Andricsuk* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від **Андри́цьо** або **Андри́йко** + **-юк**.

Андри́канич — Див. **Андри́канич**.

Андри́кулич — Див. **Андри́кулич**.

Андри́чак — Див. **Андри́чак**.

Андри́чук — Див. **Андри́чук**.

А́ндрішів, -шова — Уж. ◀ Від давньоукр. імені *Андри́ш* (< *Андри́й* — Керста 105), вживано-го також на території Польщі, Німеччини, Угорщини, Слч, + **-ів**. Пор. 1452: *veniens Andrish* — Перемишль (Smołka II 133); 1381: *Andris* (Schlimpert 9, Bahlow 39, Hajdú 139, Iordan 30, Majtán-Považaj 213).

А́ндрішо — Ір. ◀ Від імені *Андри́ш* (див. **А́ндрішів**) + **-о**. Пор. 1751: *Марія Андри́щина Опоковска* — Невицьке (ГаджегаЗ 156).

А́ндрішув — Уж. — Див. **А́ндрішів**.

А́ндріюк — Рх. ◀ Від імені *Андри́й* + **-юк**.

А́ндрюк — Тч. 1715: *Andruk* — Чена (Szabó 314). ◀ Від чол. імені *А́ндро* (= *Андри́й*) + **-юк**. Пор. ім'я *А́ндро* з 1640 — Н.Вишава (Bélay 219).

А́ндрусевич — Рх. ◀ Від антр. **А́ндрусь** + **-евич**. Пор. 1651: *Vandrusovicz Ivanko* — Плав'є (LehBer 572). Апел. зн. імені *А́ндрусь* (< *Андри́й*) — “шибеник” (ПУС 14).

А́ндрусь — Мк, Уж, Мж, Хс, Тч, Вб, Пр. 1679: кр. *Andrusz Gyurko* — Росішка (Bélay 187). ◀ Гіпок. вар. імені *Андри́й* або давньоукр. *А́ндрус* (Керста 14, Чопей 3).

А́ндруський — Уж. ◀ Від **А́ндрусь** або **А́ндрш** + **-ський**.

А́ндрусяк [*А́ндруся́к*] — Рх. ◀ Від **А́ндрусь** + суф. **-як**.

А́ндрух — Уж. П-ще є на Пряш (Дуйчак-Антр 54). 1787: *Andruch* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *А́ндрух* (< *Андри́й* — Керста 105).

А́ндрухович — Рх. 1695: парох *Симеон Андрухович* — Рахів; 1759: *Васи́лій Андрухович* — парох *Ясіпський* (ПаПо-1 142); 1769: сваящ. *Basilius Andruhovich* — Ясіння (Лучкай 17, — 168). ◀ **А́ндрух** + **-ович**.

А́ндруц †. 1715: кр. *Hryny Andrucz* — Липча (Bélay 172). ◀ Від рум. демін. імені *А́ндруц* (укр. *Андри́йко*).

Андруш — Мж. ◀ Староукр. ім'я *Андруш*, співвідносне з *Андрій*, вживане також болгарами, сербами, словаками, угорцями та молдованами (Илчев 49, Kázmér 40, ДумбрМик 32, Грк 29, Majtán-Považaj 213). Пор. ще 1751: дякон *Василій Андрушин* — Данилово (Гаджега-М 195).

Андрушник — Уж. ◀ Андруш або Андрух + суф. -ник.

Андрушко — Уж. 1787: *Andruszko* — Залуж на Лемк, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від Андруш чи Андрух + -ко або від гіпок. *Андрушко*, вживаного в усіх мовах Карпато-Дунайського басейну. Пор. молд. ім'я *Андрушка* (ДумбрМик 32).

Андрушак [*Андрушчэк*] — Рх. ◀ Від Андруський або від Андрушко (ДумбрМик 32) + суф. -як.

Андял — Ір. 1614: шл. *Ta. Angial* — Вишково (Bélay 216); 1687: єп. *Рафайл Андял* (Лучкай-Іс 129). ◀ Угор. чол. ім'я *Angyal*, співвідносне з укр. *Ангел* (Kázmér 40–41, Kálmán 92).

Аннинець, -инця — Вн. ◀ Від жін. імені *Анна* + -ищець.

Аннининець, Анишининець, -нця — Тч, Хс. 1715: кр. *Ign. Lad. Annifinecz, Annicsinecz* — Ганичі (Bélay 141); 1715: кр. *Jo. Annifinecz* (Bélay 204). ◀ Реетимологізоване під місц. жін. ім'я *Анна* (оф. *Ганна* — Чопей 3) давнє п-ще *Онишиниць*.

Аннушак [*Аннушчэк*] — Рх. ◀ 1. Від давньоукр. жін. імені *Аннуша* (< *Ганна* — ССУМ I 77) + -ак. Пор. 1820: *Анносзак* на Бойк (ФМ); 2. Від серб. гіпок. чол. імені *Анушко* (< *Антон* — РСКНЖ I 135).

Аннушко — Уж. ◀ 1. Імовірно, від серб. гіпок. чол. імені *Анушко*, що з *Антон* (РСКНЖ I 135), яке відповідає укр. *Антін*. 2. Менш імовірно, що з давньоукр. імені *Опошко* (< *Опупфрій* — ССУМ 84) або жін. імені *Аннушка*, згадуваного 1424 р. (ССУМ I 77).

Антал — Тч, Хс, Вн, Мк. 1579: кр. *Paul Antal* — Рипинний (Bélay 184); 1673: кр. *Janos Antal* — Стеблівка (Bélay 192); 1715: *Antal Janos* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Від угор. чол. імені *Antal* (укр. *Антоній* — Hajdú 19).

Анталик — Мк, Уж. ◀ Від Антал + -ик.

Анталовський — Мк, Уж. ◀ 1. Місц. прикм. *анталовський* від ойк. *Анталовці* (Уж). 2. Від антр. Антал + -овський.

Анталовцій — Уж, Мк, Св, Вн. 1649: *Antalóczy* — Руське (LehBer 683). ◀ Угор. утворення з суф. -і від місц. ойк. *Анталовці*.

Антол — Ір, Хс. 1577: *Anttal* — Чорний Потік (Szabó 343). ◀ Від угор. імені *Antal*, пол. *Антол* чи серб. імені *Антул*, що відповідають укр. *Антін* (Грк 30, Bubak 33, Kázmér 41).

Антолик — Вн, Ір. 1618: солтис *Antolik* — Ортутова (Mars 87); 1775: *Antolik* — Рокосово (Szabó 454); 1750: *кума Антоличка* — Тополяни (Гаджега-3 75). ◀ Від антр. Антол + -ик.

Антон — Хс. 1693: кр. *Anton* — Феєрфалва (Bélay 140); 1715: кр. *Fr. Anton* (Bélay 168). ◀ Чол. ім'я *Антон*.

Антоник — Мк, Вб. 1775: *Antonik* — Рокосово (Szabó 454); 1787: *Antonik* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від Антон + -ик.

Антоній — Вл, Тч, Хс. ◀ Чол. ім'я *Антоній*. Пор. 1804: свідок *Antoniyuczuk* — Жаб'є (Vin-cenz 584).

Антоніок — Пр. ◀ Від Антон + -юк.

Антонь — Хс. ◀ Чол. ім'я *Антонь* (оф. *Антоній*) у результаті угор. пом'якшення кінцевого /н/, як і у п-сах на зразок *Зийкань, Мокань*.

Антоня, -ні — Хс. ◀ Від антр. Антон чи Антонь + формант -я або -я(т). Пор. серб. п-ще *Антонья* (РСКНЖ 131).

Антосяк [*Антосчэк*] — Рх. Пор. 1411: *Anthos* — Вербовець (Szabó 540); 1618: *Uaszil Antus* — Н.Петрина (Mars 65). ◀ Від гіпок. імені *Антось* (< *Антон*) + -як.

Апостол — Ір. 1597: *pana Łukasza Apostola* — Сянік (Balzer 125); 1618: *Stecz Apostolow zetz* — Н.Мирошів (Mars 22). ◀ Від давнього христ. імені *Апостол*, уживаного сербами, болгарами, румунами, угорцями (Грк 30, Илчев 51, Jordan 34, Hajdú 20).

Апшай — Тч, Хс, Уж. 1548: шл. *Danch Apsay* — Угля (Bélay 210); 1575: кр. *Triiffa Absagy* — Луг (Bélay 173); 1684: батрак *Apsay Demeter* — Грушово (Bélay 168). Перша фіксація п-щевої назви походить із 1448 р. (Kázmér 46). ◀ Угор. утворення з суф. -і від місц. ойк. *Апша* (суч. Діброва).

Апшітош — Хс. — Див. Обшітош.

Ап'ярій — Вб. — Див. Опіяр, Опіярій.

Арва — Вб. 1715: кр. *Laur. Arva* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Угор. п-ще *Арва*, що з апел. *árva* — “сирота”, “нещасний” (Kázmér 51).

Арганіні — Тч. ◀ Імовірно, п-ще італ. або гр. пох. (Jordan 35).

Ардан †. 1640–1642: мукачівський єп. *Ardan Porphyrius* (Лучкай-Іс 283). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Ардан*, яке є фонет. видозміною імені *Йордан* (Илчев 52). 2. Від укр. діал. *ardán* — “водохрещі” (Он I 36).

Арділан — Тч, Ір. 1715: кр. *Ardelan Lupul* — Малий Бичків (Bélay 173); 1773: *Ardzelan György* — Русково (ПеПред 308). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Argyilan* ~ *Argyelan*, апел. зн. якого — “ардялянин”, тобто “семигородець”. Пор. ще канон.

ім'я *Arđalion* (Справочник 378) та запис 1711 р.: *пемеш Дені мартон Арđялскій* — Стеблівка (UdAd 74).

Арендáцький — Мк, Вл [рідше **Орендáцький**]. ◀ Від антр. **Арендáч**, що з місц. *orendáč* — “орендар”, + **-ський**. Пор. 1787: кр. *Arendacz* — Мушинка на Лемк (ЙМ) та *Arđacz* — Плав'є на Бойк (ЙМ).

Арендáш — Св, Мк, Уж. ◀ Від місц. укр. *orendáš* — “орендар”, слц. *arendáš* (Чопей 4, SSN I 71) або молд. чи серб. апел. *arendau* — “т.с.” (РСКНІ 161).

Армáш — Тч. 1489: слуга *Луле Армаш* — Сучава (ССУМ 79). ◀ Від рум. *armaş* — “стрілець”, “начальник тюрми” (Iordan 37), молд. *армаш* — “воїн” або з укр. діал. *армáш* — “циганський ватажок” (Ж-Н І 6).

Арóвич — Тч, Хс. ◀ Від угор. кал. чол. імені *Áró* (укр. *Арон*) + **-ович**.

Артíм — Уж. 1459: *scabinus Artim* — Вара (Łysiak-1 27); 1682: *Artim Jurko* — Ставне (UetC 88-59); 1601: кенез *Artim* — Щербовець (LehBer 696); 1699: *Artim, Ivan Simko, Timko* — Щербовець (Maksay 610); 1787: *Artym* — Криниця на Лемк. (ЙМ). ◀ Кал. чол. ім'я *Артим, Артем*.

Артима́к †. 1715: кр. *Jo. Artimak* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Артíм** + **-ак**.

Артимович †. 1750: кр. *Mat. Artimovich* — В.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Артíм** + суф. **-ович**.

Артимóвський — Уж. 1681: купець *Jan Artimowski* — Самбір (Kuczera 162). ◀ Від **Артíм** + **-овський**. Пор. ще 1750: *Павел Артимов, Марія Артимова* — Стразьке (Гаджега-3 78); 1751: парох *Михаил Артимович* — Воля (Гаджега-3 77).

Артман — Св. ◀ Імовірно, від нім. чол. імені *Artmann ~ Hartmann* (Paul 33) або баварське п-ще *Artmeiner*, що зі співзвучного апел. у значенні “рільник” (Bahlow 43).

Архі́й [рідше — **Архі**] — Уж. ◀ І. Усіч. вар. чол.

імені на зразок *Архип, Архімед, Архібальд, Архістратиг* (Справочник 38) або *Иршиарх*. 2. Менш імовірно, що це усічення апел. зразка *архідиакон, архісрей, архіспископ*, у яких гр. *архі-* — “найстарший”. Пор. ще 1602: *Arky András* — Оноківці (UetC 104-8). 3. Угор. ненормативний прикм. *árki* від ойк. *Árok* (по-укр. — *Ярок*), що на Ужан (Kázmér 49).

Асталóш — Хс, Вн. 1593: шл. *Mich. Aztalos* — Сигіт (Bélay 197); 1640: п-ще *Aztalos* — Раковець (Szabó 458). В угорців п-ще *Asztalos* значиться з XV ст. (Kázmér 53). ◀ Угор. апел. слов. пох. *asztalos* — “столяр”.

Атанáш — Мж. ◀ Від кал. імені *Атанас* (оф. укр. *Опанас; Афанасій*, болг. *Атанас* — Илчев 55). Пор. 1819: *Aftanasov* — Танява на Бойк (ФМ).

А́финець, -ця — Ір. 1787: *Afines* — Красне, Задільське на Бойк. (ЙМ). ◀ Від місц. вар. імені *Афа* (< *Гафа* ◀ *Гафія*) + **-инець**.

А́фич/А́фіч — Вб. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Афа* (< *Гафа* ◀ *Гафія*) + **-ич**.

Ач — Вб. 1600: гор. *Jo. Ács* — Хуст (Bélay 151); 1648: *Ach Andras* — Чинадьово (Maksay 25); 1685: *Ács András* — Ужгород (HodAd 25); кр. *Andr. De. Ács* — Н.Селище, а за 1715 — *St. Álcs* (Bélay 319). ◀ Від угор. п-ща *Ács* (Kázmér 25), що з апел. *ács* — “тесля”.

А́чко — Уж. ◀ І. Від антр. **Ач** + **-ко**. 2. Від болг. або хорв. імен *Ачо, Ачко*, які є демін. від *Иван, Ангел, Атанас* (Илчев 56, Šimundić 305). 3. Від мусульм. чол. імені *Ako < Akif* (Smailović 138) або від *Аџм, Аџт* (Šimundić 395) + **-ко**.

Аше́ка — Мж. ◀ Від лексикографічно неза-свідченого укр. діал. апел. *аше́ка*, який проглядається в бойк. назвах *аше́га* та *паше́ка* — “частина сничок у візках, у яку закладають орчик або штельвагу” (Он І 37, Он ІІ 481), що пов'язаний з лемк. *ше́ка* — “шока” (RiegerLemk 128) чи старопол. *szczeka* — “нижня щелепа” (Reczek 483).

Б

Баба †. 1511: шл. *Jo. Baba* — Будешті (Bélay 131); 1570: кр. *Franciscus Baba, Ivan Babo* — Страбичово, *Јас. Baba* — Жнятинко, *Андр. Baba* — Лалово (UetC 97-29); 1605: *Lazar Baba* — Тересва (Bélay 204); 1649: *Baba* — Пістрялово (LehBer 650). ◀ Від укр. або пол. розм. апел. чи від співзвучного з ним п-ка *ба́ба* — “старша жінка”, “боягуз”, “пліткар” (Гр І 12–13, Он І 37, Rospond 11, Rymut 12).

Баба́й — Уж. 1587: *Babay* — Туртеребеш (Szabó 529); 1771: *Babai* — Мала Копаня (Szabó 393). ◀ І. Від тюрк. імені *Баба́й* (< тур. *baba* — “батько, дідусь”, поширеного серед мусульман (Справочник 383; пор. ще болг. *бабайко* — “татко”, “дядько” — Геров І 18), рум. *babaie* “т.с.” або від співзвучного укр. міфони́ма тюрк. пох. *Баба́й* — “домовик” (ЕСУМ 103). 2. Від антр. **Баба** + **-ай**, як і у п-щах моделі **Данка́й**,

Дубай, Марушкай. 3. За М.Казмиром (Kázmér 55), угор. п-ща *Bábai, Babai* інтерпретуються як угор. прикм. утворення з формантом *-i*.

Бабей — Тч, Вн, Хс, Св. П-ще поширене і на Пряш. (Дуйчак-Антр. 55). 1618: *Fedur Babey* — Никлова (Mars 81); 1787: *Babey* — Котів на Лемк (ЙМ). < 1. Від антр. *Баба* (див. **Бабай** 2) + суф. *-ей*. 2. Від місц. укр. апел. *бабей* — “бабій, пліткар” (Хс, Пр).

Бабейчук — Рх. < Від **Бабей** + *-чук*.

Бабець [*Бабіць*], *-бця* — Мж, Вл, Св, Хс 1567: *Lukas Babecz* — Горінчово (Bélay 144); 1715: *Kozmucz Babecz* — Річка (Bélay 183); 1773: *Babets Danilo, Jatzko, Vaszily* — Річка (ПеПред 310). < Від гуц. апел. *бабей* — “залицяльник” або від карп. *бабейць* — “вид дрібної риби”, “головач, бичок” (Чопей 6, Гр 13, ЕСУМ 104, Он I 35).

Бабідорич [*Бабидорич, Бабідорич, Бабідоріш*] — Пр, Мк, Уж. < Сполучення моделі серб. п-щ *Баба-Анїић, Бабадуић, Бабамилкић* (РСКНЈ 220), у якому перший компонент *баба* — “батько, вітчим, дід, свекор, старший чоловік” (там само), а другий, тобто *Дорич*, — метр. від імені *Дора*, що з *Федора, Мишедора, Доротей*, + *-ич*. Пор. ще хорв. п-ще *Мишбавіц* (Leksik 447), закарпатоукр. п-ще 1649 р. із с. Ізки *Lad. Koszti-babinecz* (Bélay 155) та гр. п-ща на зразок *Пана-йоантес*.

Бабіло — Уж. XVII ст.: свящ. *Babila Daniel, Babilovicz Daniel* — Мукачів (LehBer 487, HodTör 49, 50); пор. ще 1570: *Ivan Babel* — Сусково (УетС 53-14). < Від кал. імені гр. пох. *Вавіло* в катол. його вар., як і в іменах на зразок *Абель, Базель, Бенедикт, Барбара, Алжбета*.

Бабин †. П-ще є на Пряш (Дуйчак-Антр. 55). 1575: кр. *Jo. Babin* — Луг (Bélay 173); 1645: кр. *пань Иванъ Бабинъ* — Горінчово (Яворськ 203); 1678: п-ще *Vabina* — Підгірне (Szabó 445). < Від антр. *Баба* або від апел. *баба* + суф. *-ин*.

Бабинець, -нця — Ір, Мк, Вн, Уж, Пр, Св, Хс, Вл, Рх. Пор. 1634: *Babincza* (род. відм.) — Рокосово (Szabó 453); 1678: *Babinecz Szimeon* — Вел. Бичків (Bélay 126); 1720: *Петраш Бабинцов* — Крайниково (UdAd 75). 1720: кр. *Jo. Babinecs* — Довге (Bélay 136); 1772: присяжний *Alexander Babinecz* — Богиревця (Удварі-2 299). < Від антр. *Баба* чи апел. *баба* — “бабуся” + суф. *-иць*.

Бабінський — Уж. Пор. 1465: *Ивашко Бабинский* — Острог (ССУМ 82). < 1. Від прикарп. ойк. *Бабин* чи *Бабине* + *-ський*. 2. Від антр. **Бабин** + *-ський*. Пор. ще гуц. прикм. *бабинський* — “бабський” (СГГ 117).

Бабинюк — Рх. < Від антр. **Бабин** чи *Бабина* + суф. *-юк*.

Бабич — Хс, Тч, Пр, Ір, Уж, Св, Вн, Вб. 1212: *flium Babuci dicentes* — басейн р. Красна (RegVar 180); 1572: *Babech* — Крива (Szabó 387); 1600: шл. *Sim. Babicz* — Іза (Bélay 156); 1678: кр. *Kosztza Babicz* — Боркут (Bélay 130); 1715: *зарицький Игуать Бабичъ* — Заріччя (ПаПо-4 165). < 1. Від місц. апел. *бабич* — “бабій” (Тч, Хс; Ж-Н I 7, ЕСУМ 102). 2. Від давньорус. п-ка удільних князів *бабич* (Срезн 37). 3. Від серб. чол. імені *Бабич* (Грк 32). 4. Від апел. *баба* чи антр. **Баба** (див. **Бабідорич, Бабай**) + *-ич*.

Бабиченко — Ужгород. Переселенці 20-х років ХХ ст. з Київщини. < Укр. утворення з суф. *-енко* від **Бабич**.

Бабичук — Рх. < Від **Бабич** + *-ук*.

Бабідорич — див. **Бабидорич**.

Бабій — Хс. 1570: *Steph. Babbi* — Горонда (УетС 97-29); 1787: *Babij, Baby* — Либохора, Уріж на Бойк, Улюч — на Лемк (ЙМ). < Від давньорус. апел. *бабій* (Срезн 37). Пор. ще гуц. апел. *бабій* — “боягуз”, “залицяльник” (СГГ 118).

Бабійчин — Мж. < Від андр. *Бабійка* — “дружина бабія” + *-ин*.

Бабійчук [*Бабічук*]. < 1. Від п-ща **Бабій** або апел. *бабій* + *-чук* (Vincenz 494). 2. Від **Бабич** + *-ук*.

Бабіля — Мк. 1701: письменник XVII ст. *Babilya* (Лучкай 16, — 88). < 1. Видозміна п-ща **Бабіло**. 2. Від серб. *бабилья* — “баба-повитуха” (РСКНЈ 221).

Бабка †. 1570: *Mart. Babka, Lad. Babka* — Воловиця (УетС 53-14); 1645: солтис *Babka* — Гукливий (Яворск 8). < 1. Антр. **Баба** + суф. *-ка*. 2. Від місц. укр. *бабка* — “бабуся”, “вид риби” (ЕСУМ 104-106).

Баблюк — Вл. < 1. Від антр. *Баба* (див. **Бабай**) + *-юк* (зі вставним л), як у **Карплюк**. 2. Від серб. *бабљи* — “бабський”. 3. Від антр. *Бабел*, який у Сускові значиться 1570 р.: *Joan, Lad. Babel* (УетС 53-14).

Баблюк — Вл. < Із **Баблюк**. Фонет. видозміна суф. */к/* на */х/*, як у апел. *мицух, п'ястух, пацюх*.

Бабовка — Мк. 1470: *Bavoka* — Чорнотисово (Szabó 338). < Від закарп. *бабовка* — “лялька” (ЕСУМ 106).

Бабота — Вн. < Від серб. чол. імені *Бабота*, що з апел. *баб-* + *-ота* (Грк 32), яке згадується з XIV ст. (ГркРеч 24).

Бабрак †. XVIII ст.: присяжний *Vasilius Babrak* — Ключарки (Удварі-2 301). < Від місц. укр. апел. *бабрáк* — “той, що бабрається в чомусь, псує щось” (Мк). Пор. також бойк. *бабрáк* — “повільна, нездатна довести до кінця роботу людина” (Комарники на Бойк).

Бабраш — Хс. ◀ 1. Від ос. імені *Бабро* (пор. чес. ім'я *Babro* ≤ *Vavro* “Лаврін” — SvoSta 178) + демін. суф. *-аш*. 2. Від місц. апел. *бaбpáш* — “той, хто бабрається в чомусь”. Пор. діал. *бáброш* — “замазура” (ЕСУМ 106). Пор. також місц. антр. XVIII ст.: *Vaszily Babrak, Babrak Vaszily* — Ключарки (Dezso 96), *Babroca, Babrycz* — Побук на Бойк (ЙМ, ФМ).

Бабука — Пр, Уж, Св. — 1470: *Baboka* — Чорнотисово (Szabó 338); 1605: кр. *Ge. Babuk* — Грушово (Bélay 167). ◀ Від угор. *babuka* — “лялечка”. 2. Менш імовірно, що від рум. *babuică* — “бабусь” (Scurti 6) чи серб. гіпок *бáбука* — “т.с.”.

Бабура — Уж. 1695: кр. *Dan. Babora* — В. Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від серб. *бaбyp* — “баварець” + *-а* (РСКНД 225). 2. Від апел. *баба* + *-ура*, як і в антр. *Дідуря, Татура...* 3. Від місц. апел. *бaбúр* — “пуголюк” (ЕСУМ 102) чи болг. *бaбúр*, що означає декілька видів тварин (Героу 19).

Бабурка — Мк. ◀ Від **Бабура** + *-ка*.

Бабурнич — Хс, Тч, Ір, Вн. 1715: кр. *Baburni Stefan* — Липча (Bélay 172); 1751: дякон *Лука Бабурнич* — Липча (ГаджегаМ 196). ◀ Імовірно, від гуц. *бaбopня* — “бабище” (СГГ 120) чи серб. *бaбypня* — “т.с.” (РСКНД 225), які мають паралелі в рум. мові, + *ич*. Пор. рум. апел. *babornița* — “відьма”, “ворожка”.

Бабусь — Хс. ◀ Гіпок. утворення з суф. *-усь* від антр. *баба*. Пор. *братусь, Петрусь, татусь*.

Бабух †. 1572: п-ще *Babuch* — Крива (Szabó 387). ◀ Того ж пох., що й лемк. прикм. *бaбyхáтий* — “пузатий, череватий” (Гр I 15).

Бабуцький — Рх. ◀ Від антр. *Бабукя, Бабук* або *Бабуча* + суф. *-ський* Пор. *Babucsa* — В. Руна (Bélay 186).

Бабцьович †. 1570: *Ivan Babchowich* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Бабець* + суф. *-ович*.

Бабчак — Мк. 1607: *Fedko Babczak* — Сянік (Balzer 169); 1787: *Babczak* — Тихоня на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від *Бабець* + *-як*. Пор. 1597: *Iwan Babczyk* — Сянік (Balzer 115). 2. Від антр. *Бабка* + суф. *-ик*.

Бабчук — Рх. ◀ Від антр. *Бабець* або *Бабка* + суф. *-юк*.

Баб'як — Уж. XV–XVI ст.: пор. *Babiak* — Самбір (Kuczeга 156); 1618: кр. *Olexa Babiak* — В. Комарник (Mars 62); 1618: кр. *Babiak Petro* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1719: *от Бабьяка Петра* — Чертіж (ПаПо-4 106); 1787: *Babiak* — Барновець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Баба* + *-як*. (Див. ще Vincenz 486).

Баганович †. 1743: в *Феодора Багановича* — Ізки (Сах 95). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Баган*.

Багняк — Хс. ◀ 1. Правдоподібно, патр. утворення з суф. *-як* від давньоукр. чол. імені *Бахлю*, яке кілька разів представлено в Реєстрах війська запор. за 1649 р. (Осташ-3 6). Пор. *Багню* Гордієнко, *Бахлю* Красиловський..., а подало на основі якогось імені на *Ба-* (Males 22). Зміна /х/ на /г/ могла відбутися вже під впливом близькозвучних бойк. п-щ зразка *Bahney, Bahnyi* (ЙМ) чи навіть апел. як *багняк* — “вид гриба”, “горф” (ЕСУМ 110).

Багрийчук [*Багрічук*] — Рх. ◀ Від гуц. антр. *Bahry* (Vincenz 471) чи бойк. п-ща *Bahryj*, яке в Ясениці Сільній фіксується 1787 р. (ЙМ), + *-чук*. П-ща *Bahriniec, Bahrynis, Bahriak* на Бойк згадуються з кінця XVIII ст. (ЙМ, ФМ). Антропооснова *Багрий* припускає щонайменше три прийнятні інтерпретації: 1. Від діал. укр. *багрий* — “темночервоний” (ЕСУМ 111), що з давньорус. *багръ* чи *багоръ* “багрянний, червоний” (Срезн 37–38). Пор. діал. *багрий* — “віл чорно-червоної масті” (Головацкій 357), “сіро-бурий віл” (ЕСУМ 111), “темнокоричнево-червоний бик” (Ж-Н 9), “сірий віл” (СГГ 124). 2. Від бойк. *багрий* — “непотріб, неотеса” (Он 39), що, імовірно, з місц. *багрô* чи *багор* — “частина складеного колісного обода” (ЕСУМ 110, AGB I, к. 48). 3. Від тур. чол. імені *Bahri*, а це з араб. *bahriy* “моряк” (Smailović 158).

Багур'як — Хс. ◀ Патр. утворення з суф. *-як*. Твірні основа може мати щонайменше чотири пояснення: 1. Ос. назва *бахур, бахор* — “позашлюбна дитина” (Ж-Н 15), “чаклун, ворожбит, віщун, залицяльник, розпусник” (Гр 34). Зміна звука /х/ на /г/ зумовлена угор. впливом. 2. Апел. *багор* — “довга дерев'яна тичина з металевим вістрям і гаком” (ЕСУМ 110–111). 3. Від місц. укр. арх. *багор* — “пурпур”, “червоний бархат” (Чопей 6). 4. Від болг. діал. *бахур* — “товста кишка”, “вид ковбаси” (Героу I 28).

Бага †. 1234: *Bahga filius* — ком. Бігар (RegVar 300). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бага*, що з *Благоје* (Грк 32). 2. Від рум. апел. *bagă* — “черепаха”.

Багай — Мж. 1720: кр. *Lad. Bagaly* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бага*, що з *Благоје* (Грк 32), + *-ай*. 2. Від угор. апел. *bagoly* — “сова” або від угор. ойк. *Baga*, що в ком. Alsó Fehér, + формант *-i* (Kázmér 59).

Баган †. 1618: кріпаки *Danilo Bagan, Vasilenko Baganov* — Н. Мирошів (Mars 82). Пор. 1743: в *Федора Багановича* — Ізки (Сах. 95). ◀ Від антр. *Бага* або *Баго* + *-ан*.

Баганич — Вл, Св, Мк, Ір, Вн, Тч. 1668: *Гриц Батенич* — Тростяниця (ПаПо-1 164). ◀ Імо-

вірно, від андр. *Barálya* — “дружина *Baru*” (див. **Баґа́й**) + *-ич*. Пор. 1364: антр. *Vaganya* — с. Вийгардов на Бг (LehBer 21); 1668: гор. *Vaganya* — Мукачів (LehBer 21, 534). Пор. ще *bára* — “жувальний тютюн” (Ж-Н 9).

Баґара — Хс. Тч. 1715: кр. *St. Bagara* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще 1720: кр. *Bagarinka* — Колодне (Bélay 134). ◀ 1. Від карп. діал. *barára* “широкий шкіряний пояс” (Ж-Н 9), слц. та угор. *bagária* — “т. с.” або гуц. *barár* — “палиця” (СГГ 125). 2. П-ща *Bazar*, *Bagaruh* є й у хорватів та сербів (Leksik 17), де їх виводять із *bagur* — “багрянець, пурпур” (РСКНІ 228).

Баґе́ра — Вб. ◀ 1. Від антр. *Bára* + квалітат. формант *-е́ра*. Менш імовірно, з тур. *bagir* — “гордий”.

Баґин — Уж, Мк. 1311: *Pet. f. Bagyn* — Чорновода (Györffy 536); ойк. *Bag* на Бг з XIII ст. (Györffy 536); 1772: кр. *Joseph Bagin* у сх. Слч (Ud-4 250). ◀ Від антр. *Bára* + *-ин*. Пор. ще хорв. п-ще *Baginac* (Leksik 17).

Баґич †. 1572: *Bagich* — Теково (Szabó 498). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від антр. *Bára*.

Баго †. 1602: *Bago János* — Горяни (UetC 104-8); 1653: *Bagho* — Томашваролю (Szabó 435). ◀ Правдоподібно, хорв. п-ще *Bago* (Leksik 17), що від розм. хорв. імен *Baga* або *Bago*, співвідносних із *Blagoje*, *Blagiša*, *Blagodar*... (Šimundić 397).

Бада †. 1567: п-ще *Bada* — Підвиноградів (Szabó 491). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Bada*, що з *Obrad*, *Obradin* (Šimundić 397).

Баді́ла [рідше — **Баді́ла**] — Вб, Мк, Уж. 1787: *Vadyda* — с. Волосате на Лемк. (ЙМ). ◀ Імовірно, від бойк. апел. *badída* — “старий дід” (Домашин). Пор. ще рум. *bade* “брат”, звідки й серб. чол. ім'я *Bade* (Грк. 32).

Баді́ла [*Бадьі́ла*] — Вл. 1648: *Badela Iuan* — Н. Ворота (Максай 539). ◀ 1. Від місц. *бадьіла* “вайлувата людина”, “відплodyкo” (Мішкаревиця). 2. Від апел. *бадил*, який у сербів означає “кинджал” (Daničić 146), а у болгар — “шпилька” (Илчев 58).

Баді́ля [*Бадьі́ля*] — Вл, Св, Мк. 1699: кр. *Badelya Janos* — Н. Ворота (Максай 590). Правдоподібно, з **Баді́ла**. Фонет. видозміна зумовлена аналогією до апел. *бадилля*.

Баді́да — див. **Баді́да**.

Бадзьо́ — Мк. ◀ З **Базьо́**, що від угор. чол. імені *Bazil* (укр. *Василь*).

Бадович — Уж. 1516: *Badovch* (!) — Виноградів (Szabó 421). ◀ Від південнослов. імені *Бодо* чи *Баде*, яке з рум. *bade* — “брат”, “дядько” (Грк. 32, Илчев 58, Ковачев 65). П-ще *Bádo* поширене на півночі Угорщини (Kázmér 59) та

серед угорців Зак. Пор. 1775: вл. *Badó János* — Підвиноградів (Szabó 489). На Бойк у XVIII ст. фіксуються п-ща *Badycz*, *Badyczak*, *Badžega*, *Badzygow* (ЙМ, ФМ), а у поляків є п-ще *Badowic* (Rospond 15).

Бадул †. 1772: присяжний *Joannes Badul* — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Від південнослов. чол. імені *Будо*, що з *Обрад* (Šimundić 391), + формант *-ул*.

Бадю́к — Хс. ◀ Від антр. **Бадьо́** + *-юк*.

Бадю́л — Рх. ◀ Від рум. *badiul* — “дядько” або рум. вар. христ. імені *Badiul* (Vincenz 266).

Бадьо́ — Вб. 1715: кріпаки *Andr. Bagia*, *Bagy* — Крачуново (Bélay 161); кр. *Jo. Bogyó* — Колодне (Bélay 134). У 1787 р. п-ще *Badió* зафіксоване в лемк. селах Яблунів та Ясениця (ЙМ). ◀ Від карп. *бадьо́* — “дядько” (Головацькій 357, Мат. до буков. 14), “бойко́”, “долинанин” (СГГ 128).

Ба́ср — Вб, Вн. 1640: воїн *Grzegor Bajer* — Самбір (Kuczera 162); 1661: *Boer Jakab* — Рускова (Bélay 188); 1788: *пані матка Байровска* — Блажів (ПаПо-1 178). ◀ 1. Від нім. *Bayer* — “баварець” (Gottschald 106), імовірно, в його час. зн. “селянин”. 2. Від болг. *баер* — “головний убір зі старих монет у молодих жінок” (Геров 21).

Бажа́н, -на́ — Хс. ◀ Недавня індивід. видозміна місц. п-ща **Бо́жан** під впливом східноукр. п-ща *Бажа́н*.

Бажі́в [*Бажьі́в*], **-жо́ва** — Ір, Вн. 1751: *Василии Бажовъ* — Заріччя (ПаПо-4 168); 1767: сваяц. *Basilius Bazsó* — Великі Ком'яти (Лучкай 17. — 172); він же за 1776 р. *Василии Бажович* — Вел. Ком'яти (Стрипський 58). ◀ Від угор. імені *Bazsó*, що з кал. імені *Basileus* — “Василь” (Kálmán 64, Ladó 138, Hajdú 24, Kázmér 106–107) з укр. переходом голосного /o/ в /i/.

Бажо́в — Уж. ◀ Русифікований вар. укр. п-ща **Бажі́в**.

Базан — Мк. 1820: *Bazan* — Корчин на Бойк, Мочари на Лемк (ФМ). ◀ За Роспондом, від пол. імені *Bazily* (Rospond 33), а за Римутом, — від апел. *bazant* “фазан”. П-ще *Bazan* є і в румунів (Iordan 51).

Базе́й [*Базі́й*] — Тч. ◀ 1. Мадяризована вимова місц. п-ща **Базель** [*Базиль*]. 2. Від місц. укр. апел. *базя* — “молода вівця” (Чопей 7, Ж-Н 9).

Базе́ль — Вб, Уж. ◀ Від катол. (слц., чес. чи угор.) вар. імені гр. пох. *Василь*.

Базелю́к [*Бадзелю́к*] — Рх. ◀ Від антр. **Базе́ль** + суф. *-юк*.

Базилочич †. 1742: єп. *Йоштпикій Базилочич* — Гливище (Микитась 18); 1798: сваяц. *Basilovits Ivan* — Підмонастир (LehBer 360). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від катол. кал. імені *Bazil* (укр. — *Василь*).

Базьо [Бадзьо, Байзьо, Байзо] — Мк, Уж, Пр. Пор. **Базюк** — лемк. п-ще з Явірника Руського за 1787 р. *Vaziak*, а також бойк. п-ще з Ілемні за 1820 р. *Vaziak* (ФМ). ◀ 1. Від карп. вар. імені *Базьо*, *Базь* (Головацькій 387, Vincenz 238, ЕСУМ 114), що відповідає катол. вар. імені гр. пох. *Vazil* (укр. *Василь*). 2. Від місц. укр. дит. апел. *бáзя* — “овечка” (Чопей 7).

Базюк — Вл, Рх. ◀ 1. Від **Базьо** + -юк. 2. Менш імовірно, що безпосередньо з бойк. апел. *базюк* — “баран” (Он 40).

Бай †. У Карпатах відоме з XVII ст. 1663: *Vay Ferencz* — ком. Берег (LehLel 175); 1687: гор. *Vay Mihály* — Хуст (Bélay 152). ◀ Імовірно, від південнокарп. діал. *бай* — “знахарство” (Дже-Мат 12).

Байда †. 1602: *Hajda Bayd Dimitr* — Туриця (UetC 104-8); 1695: *Vajda* — Нове Село (Szabó 507); 1787: *Vojda* — Бахір на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *бáйда* “ледар”, “гуляка” (Гр I 20) або від пол. *bajda* “пліткар” (Rospond 16, Rymut 14). 2. Укр. регресивне утворення від дієсл. *бáйдати* “базікати” (Гр I 20). 3. Від гал. діал. байда “кусок” (Karas 108, Mat. до буков. I 14).

Байдиц — Вл. 1720: кр. *Philimun Bajdics* — В. Руна (Bélay 186). ◀ Від антр. **Байда** + суф. -ич.

Байзо [рідше — **Байзьо**] — Пр, Мк. ◀ Угор. п-ще *Bajza* від угор. апел. *bajza* “невгамовний”, “дикий” (Kázmér 65).

Байзьо — Мк. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Байзо**.

Байканич — Вб. ◀ Від місц. андр. *Байкания* — “дружина *Байка*” + -ич. П-ще *Байко* в Яблонці на Лемк згадується 1787 р. (ЙМ), а в Сучаві — 1453 р. (ССУМ 83). Антропооснова *Байко* може мати такі пояснення: 1. Від південнослов. побажального імені *Байко*, що з *Baja* + -ко (< *Baja*, *Vajislav* = *Братолоб*, *Братомир*...) або гіпок. від *брат* взято за пестл. ім'я (Dančič 157, Грк 32, Šimundić 297, Илчев 59). 2. Від укр. апел. *байко* — “казкар”, “брехун”, що з *бáяти* — “ворожити”. Пор. ще південнокарп. діалектизм XVII ст. *бай* — “знахарство” (ДжеМат 12); гуц. *байка* — “дрібниця”, “вігадка”, *бáйкати* — “колисати, люляти” (СГГ 13).

Байса — Мк, Вн. 1607: *Bajsa Mikola* — Порошково (UetC 408); 1787: *Bajsa* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1570: *Bajzatt* — Бекень (Szabó 299). ◀ 1. Хорв. п-ще *Bajs* (Leksik 118). 2. Укр. діал. *байсá* — “пусте базікання” (Ж-Н 10, ЕСУМ 118). 3. За М.Казмиром (Kázmér 65), угор. п-ща *Bajs* і *Bajusz* походять від апел. *bajusz* — “вуса”.

Байцүра — Уж. ◀ Від давнього гіпок. серб. чол. імені *Байац* (род. — *Байца*), що з *Братольуб* або *Братослав* чи від серб. діал. *байца* — “назва, яку вживає молодший брат стосовно старшого” (Грк 32, РСКНЈ 253), + -ура, як у антр. *Стахура*, *Стетура*. На Лемк (с.Височани) п-ще *Vausio* згадується 1787 р. (ЙМ), а у хорв. досі популярне п-ще *Vajs* (Leksik 17).

Байч — Тч. 1612: *Vausza* — Петрово (Szabó 450). ◀ Апокопований вар. серб. або болг. чол. імені на зразок *Байчо*, *Байче* (< *Братольуб*, *Братослав*) або гіпок. від апел. *брат* (Грк 32, Dančič 156, Šimundić 397, Ковачев 65). Пор. ще серб. апел. *байча* — “батько, родич” (РСКНЈ 253). Аналогічні скорочення імен подибуємо й у інших місцевих п-щах, напр., *Вайч*, *Дайч*, *Кийч*, *Станч*. Пор. ще дериват з 1449 р. *байчан* — Сучава (ССУМ 83, 85).

Байчко †. 1567 р. *Jo. Baichko* — Кольчино (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з формантом -ко від хорв. чол. імені *Vajo*, що з *Vajislav*, *Blažmir*, *Branislav*, *Bratoljub* (Šimundić 397).

Бак — Уж, Мк. 1565: *Bak* — Фанчиково (Szabó 328); 1787: *Bak* — Вислік Вел. (ЙМ). Має багато споріднених, напр., 1450: *Bako* — Верця (Szabó 545); 1372: *Vakow* — Н. Німецьке (Nagy-1 545); XVII ст.: *Гавриил Бакув* — В.Радвань (ПаПо-1 184); 1618: *Fedak Bakun* — Маковиця (Mars 22). ◀ 1. Від імені гр. бога вина і виноробства *Вакха* в його катол. звучанні (SvoSta 131, Справочник 388). 2. Від серб. діал. *бак* — “бик” (Грк 32). 3. Від угор. *bak* — “цап”. П-ще *Бак* поширене серед угорців (Kázmér 65–66) і хорватів (Leksik 119).

Бакай †. 1413: вдова *Bakai Orsola* — Мужієво (LehBer 620). ◀ Від антр. **Бак** або **Бако** + суф. -ай.

Бакáйса [рідше — **Бакáйся**]. Див. **Бакáся**. **Бакáся** — Мк, Уж, Св, Вб. 1787: *Bekaysa* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від чол. імені. *Бакась* (< **Бак** + -ась), як у іменах *Михась*, *Юрась* + -а.

Бакáйї [Бáкї] — Мк. ◀ 1. Правдоподібно, угор. утворення з суф. -ї від антр. **Бак** або від угор. ойк. *Vak* (Kázmér 68). 2. Від серб. гіпок. *бако* — “батько” + угор. формант -ї.

Бакáїта †. 1628: *Bakita* — Виноградів (Szabó 423). ◀ Укр. утворення з формантом -їта від антр. **Бак** або **Бако**.

Бакo †. 1684: гор. *Bako György* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Bako*, що відповідає повному імені на зразок *Branibor*, *Branimir*, *Branislav*, *Branivoj* (Šimundić 397).

Баконій [Баконьї] — Уж. ◀ 1. Недавнє угор. утворення з формантом -і від угор. ороніма *Vakony* (Kázmér 69). 2. Від серб. чи хорв. *бакоња* — “слабосила, безвілляна, легкодуха людина” (РСКНІ 260) + угор. формант -і. Пор. ще серб. ім’я *Бакоња* (Грк 32).

Бакoш — Уж, Мк. 1599: *Bakos* — Шаланки (Szabó 64); 1704: кр. *Bakos Sándor* — Балашівці (HodGens 12). ◀ 1. Від хорв. імені *Bakoš*, співвідносного з *Bako*, тобто *Bajislav* чи *Bratoljub* (Maretić II 124, Daničić II 160). У хорватів поширене і п-ще *Bakoš* (Leksik 19). 2. Від угор. імені *Bakos*, що з *Ákos* (Hajdú 162) або від давнього угор. апел. *bakos* — “олійник” (Kázmér 70).

Бакус — Св. ◀ Від слц. апел. *bakus* — “спеціальна маска або одягнена з нагоди масниць під товстуна особа” (SSN 89). Пор. ще слц. діал. *bachus* — “міцний чоловік” (SSN 87). Пор. також чes. *bakus* “товстун” (Machek 43).

Бакущик — Мк. ◀ Від антр. **Бакус** + -чик.

Бакша — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бак** + -ша. 2. Від угор. чол. імені *Baksa*, що із слов. *Бог*, + -ша (Hajdú 23). П-ще поширене також серед хорватів (Leksik 19). 3. Від укр. діал. *бáкша* — “багатий пан” (Ж-Н 10).

Балабан — Тч, Рх, Хс. 1400–1492: *Гришко Балабан* — м. Володимир (ССУМ 110); 1787: *Bakaban* — Нагуєвичі, Крушельниця на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також у Білорусі, Польщі, Сербії, Хорватії (Rymut 17, Rospond 19, РСКНІ 205, Leksik 20). ◀ 1. Від апел. *балабан*, що у мовах Карпатського регіону вживається в таких зн.: “пустомеля, хвалько”, “казковий персонаж” (Головацкій 358), “вайлувата людина”, “різновид сокола” та ін. (ЕСУМ I 121–122, Rospond 19, Rymut 17), “вид барана” та ін. (РСКНІ 265, Jordan 265, Ladó 135, Hajdú 23), а в тур. — навіть як ім’я з первісним зн. “великий, товстий” (Справочник 383); 2. Від антр. *Балáби* + -ан.

Балагура — Тч, Мк. П-ще поширене також на гал. Гуц (Vincenz 499), а похідне від нього *Balahurak* 1787 р. засвідчене на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. *балагур* — “веселун, жартівник, клоун, волоцюга” (Ж-Н 11, Vincenz 499, ЕСУМ 123, СГГ 134) + -а. У молдован апел. *балаур* — “змій, дракон, чудовисько, потвора”, у сербів *балаура* — “слинява людина, шмаркач” (РСКНІ 266).

Балагурі — Уж. ◀ Наслідок недавньої мадяризації укр. п-ща **Балагура**.

Балаж [рідше — **Балáж**] — Мк, Вб, Пр, Вн, Ір, Хс. 1305: *Balazs* — Грабарово (Györfy 540); 1526: шл. *Jo. Balas* — Діброва (Bélay 120); 1550: вл. *Szabó Balázs* — Золотарьово (Bélay 179); 1715:

кр. *Balas* — Часлівці (ПеПред 322); 1715: кр. *Bálás János* — Буштино (Bélay 133). ◀ Від угор. чол. імені *Balázs* (< лат. *Blasius* — Hajdú 23, Kázmér 76), що відповідає укр. вар. *Влас*, *Улас*.

Балажник — Уж. ◀ Від **Балаж** + -ак.

Балáжинець, -ця — Мк. ◀ Фонет. мадяризований вар. укр. п-ща **Блáжинець**, яке виводиться зі слц. *Blaha* та *Blaho* або серб. чол. імені *Блажа* (*Благомир*, *Благоје*), + -ицєць. Пор. ще п-ще **Блáжин**.

Балажій — Ір. ◀ Фонет. мадяризація слов. чол. імені *Блáжій*. 2. Угор. утворення з формантом -і від антр. *Balázs* або від ойк. *Balázs* (Vályi I 102).

Балажович †. 1570: *Joan., Nic. Balasowich* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Балаж** + патр. суф. -ович.

Балáн — Вл, Мж, Св, Мк. 1434: *баланъ от Стрымба* (ССУМ 84); 1684: утікач *Balan Lazar* — Буштино (Bélay 132). ◀ 1. Від південнослов. побажального імені *Балан* (< *Бълянъ*) чи його рум. відповідника *Balan* (Илчев 60, Ковачев 66, Грк 32). Пор. ще гуц. та молд. апел. *балан* — “білявий хлопечь”, “тварина білої масті” (Vincenz 473, 475; ЕСУМ 124). Кличка коня білої масті *Балáн* відома на Балканах з VI ст. (ЧуСло 248). 2. Від антр. *Бал*, який у Карпатах значиться з XV ст., + -ан. Пор. 1437: *Mich. Baal* — Прикопа (Nagy-2 343); 1444: шл. *Sandor f. Bala* — Йовд (Bélay 157) та ін. Семантично цю основу можна виводити також із бойк. *бала* — “ворожбит” (Он 41), пол. *bała* — “дурень” (SW 89), серб. діал. гіп. *бала*, *бале* — “брат” (РСКНІ 270). Інші етимології див. ГркРеч 25.

Балáнда — Хс. 1659: гор. *Walenty Balanda* — Самбір (Kuczera 163); 1787: *Balanda* — Поляни біля Н. Сонча на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. *бланда* — “повільна, неповоротка, неспритна людина”, “базікало” (Ж-Н 11, Гр 24, Vincenz 496), “баламут, балагур”, “жартівник” (Головацкій 358) чи пол. або слц. діал. *balanda* — “незграбна людина” (SW I, SSN I 90).

Баландюк — Рх. ◀ Від **Балáнда** + -юк.

Баланчук — Рх. ◀ Від **Балáн** + -чук.

Балéга — Ір, Вн, Мк, Бг. 1715: кр. *Balega Feczó*, а за 1720 — *Paul Balega* — Синевир (Bélay 200); 1773: присяжний *Joannes Balega* — Богиревця (Ud-5 54); 1773: кр. *Balega Mikula* — Келечин (ПеПред 319); пор. ще 1649: запор. козак *Єсько Балека* (РВЗ 61). ◀ Укр. утворення з карп. згр. формантом -єга, який представлений у місц. іменах на зразок *Василéга*, *Иванéга*, *Петрéга*, *Юрцéга*, п-щах *Гаджéга*, *Галéга*, *Чернéга*..., апел. *здоровéга*, *пащéга*, *яловéга*... Національномовне пох. і допрізвищева семантика основи *Бал-/Баль-*

має декілька задовільних інтерпретацій, а саме: 1. Католич. чол. ім'я *Bal*, співвідносно з повними іменами *Baltazar* (SvoSta 180, Bubak 37, Schlimpert 10, Moldanová 40), *Balázs*, *Baldint* (Kálmán 69, Ladó 135, 136, Hajdú 63), з *Baldovin*, *Baldwin* (Грк 32–33), пізнюлат. *Balius/Valentinus* (ГркРеч 25); 2. Південнослов. чи рум. чол. ім'я *Baló*/*Balyó*, співвідносно з прикм. *bъл* — “білий, alb” (Див. Const. 187, Jordan 45, болгар. чол. ім'я *Балика* — Илчев 60–62.). Чол. ім'я *Balyó* на Гуц фіксується 1600 р.: кр. *Kodrics Balya* — Кобилецька Поляна (Bélay 174), а п-ще *Balyó* — з XVIII ст. в Баранинцях: кр. *Balyó* (ПеПред 321). 3. Слов. ім'я *Бала*/*Bale*, що з *Братослав*, *Братолоб*, чи гіпок. ім'я від *брат* (Грк 32–33). Пор. п-ще *Bala* за 1689 р.: кр. *Bala Ignat* — Говдпоток (Bélay 146). 4. Слов. ім'я *Баля*, співвідносно з повними іменами *Балимир*, *Балислав* (Daničić I 164, Maretić II 97, Богдан 259, Грк 33), що пов'язане з *бáяти* — “ворожити” чи імен. *бали*, *балия* — “чаклун, ворожбит, знахар, лікар” (Срезн 39, 40, СРЯ 68). Патр. *Балослалич* у Сербії фіксується з XIV ст. (ДечХрис 122). Пор. ще бойк. *бала*, *баля* — “ворожбит” (Он 41), західноукр. *бáла* — “дурень, пентюх” (Мат. до буков. 15), “дрюк, ломака” (Гр 23), пол. апел. *baka* — “дурень” (SW I 89), *baló* — “незграбна людина” (Rymut 16), серб. *балo* — “сопляк, базика” (ЕСУМ 121) та деякі ін.

Баленд †. 1570: кр. *Andr. Balend* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Імовірно, спотворене написання угор. п-ща *Bolond* — “дурний”.

Балéга — Уж. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Балета*, що з *Бал(а)* (< *Балислав*, *Братислав* — Грк 33) + *-ета*. П-ща на *-ета* поширені серед українців Закарпаття: **Малéга**, **Чекéга**, **Шекéга**... 2. Від бойк. апел. *балита* — “ворожбит” (Он 41).

Балéцький [*Балицький*] — Мк. ◀ 1. Від антр. **Балéга** + *-ський*. 2. Новіший гіперкоректний вар. п-ща **Балицький**, як у п-щах **Дрогобéцький**, **Петрeцький**, **Турeцький**, у яких також за аналогією здійснено обниження артикуляції суфіксального *lul* до ступеня *le*.

Балiга — Вн, Мж. 1608: *Valiga*, *Balyga* (Bubak 38); 1715: кр. *Федоръ Балига* — Заріччя (ЛелПам 234, ПеПред 319). П-ще *Balyga* є у поляків (Rymut 16), які виводять його з *Baltazar* (Bubak 38). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-ига* від тієї ж основи, що й **Балéга**. Суф. *-ига* є у кількох п-щах, як **Іванiга**, **Лешiга**, **Сополiга**. 2. Тюрк. *baliga* — “великий” (Const 187).

Балицький — Мк, Вл, Хс. П-ще є і на *Пряш* (Дуйчак-Антр. 57). 1451: *пан татомиръ балицький* — Зудечів (ССУМ I 84); 1451: *dominus Iohannes Baliczsky* — Перемишль (Smolka 111); 1819:

Balicki — Сторона на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. антр. *Балиця*, *Балич*, *Балик* або *Балета* + *-ський*. Пор. 1648: *Бълко пръколаб* — Сучава (ССУМ 134); 1787: *Balicz* — Шандровець на Бойк (ЙМ), *Balik* — на Лемк (ЙМ); 1457: шл. *Bilkei Balicza Janos* — Дубрівка Ір (LehBer 239). 2. Від гуц. апел. *балита* — “ворожбит”, бойк. апел. *балич* чи *балита* — “син ворожбита” (Он 42) + *-ський*. Пор. ще серб.-хорв. демін. *балиця* — “брат”, п-ще *Baluh* (РСКНІ 273). 3. Від гал. ойк. *Балиця* або *Баличи* (ССУМ I 85) + *-ський*.

Балиця †. 1320: *Balicsza vajda* — Мар (HodOkm 26); 1404: *Балица восвода* — Сигіт (ССУМ 84). ◀ Слов. утворення з суф. *-иця* від омоніміної антропооснови *Бал-* (див. **Балéга**).

Балiнт — Уж, Св, Хс. 1499: гор. *Fabian Balint* — Кимпулунг (Bélay 148); 1673: *Balint* — Сарвасово (Szabó 481). ◀ Від угор. католич. імені *Bálint* (Kázmér 7) — укр. *Валентин*.

Балкó — Мк. 1419: шл. *Stan. f. Balk* — Угля (Bélay 209); 1567: *Balko* — Королево, Чорнотисово (Szabó 383, 338); 1641: *Balkó* — Боржавське (Szabó 416); 1648: *Бълко пръколаб* — Сучава (ССУМ 134). ◀ 1. Від давнього серб. імені *Балко* чи *Бълко* (< *Бълко*) в його волоському вигляді (Грк 36); пор. ще серб. *балъко*, *балъош* “назва для плямистого цапа” (РСКНІ 279); рум. антр. *Balca*, *Balco* (Const 168). 2. Від слц. імені *Balko* — оф. *Baltazár* (Majtán-Považaj 213). 3. Від гіпок. імені *Балó* або *Бала* (< *Baldovan*, *Bálint* — Ladó 136, Hajdú 104).

Балкович †. 1751: парох *Игнатій Балкович* — Тюшка (Гаджега-М 204). ◀ Укр. патр. із суф. *-ович* від антр. **Балкó**.

Балла — Уж. 1647: *Balla* — Туртеребеш (Szabó 530); 1773: *Balla Mihaly* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від угор. чол. імені *Bala*, *Balló* чи *Barla* (< *Bálint*, *Barnabás*, *Barlabás*, що відповідають укр. *Валентин*, *Варнава*, *Варлаам* — Hajdú 63, Ladó 136, Kálmán 63) або від серб. імені *Бала*, що з нім. *Baldvin* чи серб. *Братослав*, *Братолоуб* (Грк 323).

Балог — Мк, Уж, Св, Ір, Вн, Хс, Тч. 1439: *Balogh* — Туртеребеш (Szabó 526); 1478: *Balog*, *Balogh* — Холмовець (Szabó 368); 1550: шл. *Pe. Balogh* — Руське Поле (Bélay 211); 1704: кр. *Balog Mihaly* — Вел. Лучки, *Balog Istvan* — Ракошино (HodGens 16, 11). ◀ Угор. п-ще *Balog*, що з апел. *balog* — “лівак” (Kázmér 79–80).

Балóга — Уж, Мк, Вн. 1713: на *имя Фтеодора Балóгу* — Ребрин (ПаПо-4 98). ◀ Від **Бáлог** + *-а* або від східнослц. *baloga* — “ліва рука” (SSN 91).

Бáлота — Рх. 1418: шл. *Iwan f. Balota pap* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1787: *Balota* — Суховате на Лемк (ЙМ). Пор. ще XIV ст.: *Balotafalva* — зникле с. біля Квасова (Bélay 222). ◀ 1. Від антропооснови **Бал-** (див. **Балéга, Балéта**) + **-ота**. 2. Від серб. чол. імені *Балота*, що від *Бала* (Daničić 166, Грк 33).

Бáлош — Мж. 1432: *вѣра пана Бълоша чашишка* — Сучава (ССУМ 134); 1543: вл. *Mate Balos* — Біла Церква (Bélay 130), кенез *Dem. Ballos* — Балажівці (UetC 97-29); 1570: *Balos Jaczko* — Ялове (Maksay 537); 1570: *Petr., Mat. Ballos* — Яблунів (UetC 53-14); 1705: *Balos Janos* — Копашново (HodOkt 438). ◀ 1. Від антропооснови **Бал-** (див. **Балéга, Балéта, Балóта**), представлені також у серб. імені *Балослав* (ГркРеч 25), + **-ош**. П-ще **Бáлош** поширене в Хорватії (Leksik 22), а ім'я *Балослав* — серед сербів (ГркРеч 25). 2. Угор. п-ще *Balos*, що з апел. *balos* “лівак” (Kázmér 81).

Балтóвич — Уж, Мк. ◀ 1. Від імені *Балта* чи *Балто*, що з *Балтазар*, *Dietbald* або *Baldwin* (Кларова 74, Ladó 150), представлених у пол. п-щах *Bałun, Bałowicz* (Rymut 17), хорв. та серб. п-ща *Balta, Baltić, Baltović* (Leksik 22, Šimundić 397, РСКНЈ 276), + **-ович**. 2. Від персоніфікованого апел. угор. пох. *бáлта* — “мала сокира з коротким топорцем” (Kázmér 81). Пор. п-ще аналогічної семантики *Фййса* у бачв. руснаків (ЧуРусн 109).

Балу́дянський — Уж. 1757: свящ. *Petrus Balutyanski* — Коритняни (Лучкай 18, — 17); XVIII ст.: *Balugyanski* (HodTör 54). П-ще поширене на Пряш (Дуйчак-Антр. 57). ◀ Від ойк. *Балутянка*, що на Лемк. Пор. ще 1787: *Bałciński* — Завадка Руська на Лемк (ЙМ).

Балушáк — Вб. 1787: *Bałuszak i Baluch* — Хревт на Лемк (ЙМ). Пор. 1819: *Bałusz* — Нагуєвичі (ФМ). ◀ Від антр. **Бáлош** + **-ак**.

Балуши́н †. 1720: кр. *Mich. Balusziny* — Студені (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від андр. *Бáлушка* — “дружина *Бáлуша*” (див. **Балушáк**).

Балцeрóвич — Хс, Тч. ◀ Від нім. імені *Балцер*, що з бібл. *Балтазар* (Bubak 37, Rospond 18, Moldanová 41), + **-ович**. Пор. ще 1756: *сиу корчмара Балцера* — Чирч (ПаПо-4 118). У поляків антр. *Balzer* фіксується з 1396 р. (Rymut 16).

Баля́ля — Мк, Уж. ◀ 1. Імовірно, від рум. *balală* — “нероба, вайло” (Const 138). 2. Від молд. діал. етн. *балало* — “еврей” (Ономастика. — М., 1988. — С. 207).

Бан †. 1450: п-ще *Vaan* — Веряця (Szabó 345); 1478: п-ще *Ban* — Холмовець (Szabó 354); 1570:

п-ще *Ban* — Чепа (Szabó 319). П-ща з основою *Ban-* щедро представлені в Хорватії (Leksik 23–24), Румунії (Jordan 46) та Угорщині (Ladó 136). ◀ Давні балк. ім'я *Ban*, яке походить від авар. титула *bajan* — “воєвода”, “керівник орди”, “губернатор” (Илчев 63, Грк 33, Šimundić 28, Jordan 46). Із цим п-щем пов'язана також назва монети *бан*, яка раніше була відома в басейні нижнього Дунаю (Геров I 24, ССУМ I 86), а у сербів апел. *бан*. — “висока на зріст особа” (РСКНЈ I 281).

Бáнга — Мж, Тч. 1449: п-ще *Banga* — Олчва (MaksaySz 184). П-ще *Banga* є також у румунів (Const 191) та хорватів (Leksik 23). ◀ 1. Угор. п-ще *Banga*, що з апел. *banga* — “дурень” (MNTESz 238, Kázmér 83). 2. Від серб. або хорв. апел. *банга* — “кривий” (РСКНЈ I 283).

Бангровіч — Мк. ◀ 1. Імовірно, від нім. *banger* — “зажурений” або від нім. ос. назви *Banger* (Rymut 19) + **-ович**. 2. Можна припустити, що це фонет. видозміна незасвідченого п-ща *Бандрович*, твірна основа якого *Бандр-* у XVII–XVIII ст. часто фіксується в місц. документах.

Бандинець †. 1775: п-ще *Bandinecz* — Вел. Копаня (Szabó 549). ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від хорв. гіпок. імені *Banda*, співвідносного з повними іменами *Ban, Branimir, Braniša, Branoje* та ін. (Daničić 397).

Банді́й — Мк. ◀ 1. Імовірно, від угор. розм. імені *Bandi*, співвідносного з укр. іменем *Андрій* (Hajdú 65, Ladó 130). 2. Менш імовірно, що від антр. *Banda*, яке у хорв. та серб. виступає п-щем (Leksik 23, РСКНЈ 284), + **-ій**. Пор. ще укр. п-ще кр. *Bandinecz* із Вел. Копані за 1775 р. (Szabó 549) чи пол. п-ще *Bandyk* за 1679 р. (Bubak 39).

Бандра †. 1600: вл. *Bandra Pucz* — Готені (Bélay 149); 1640: шл. *Bandra Illy* — Н. Вишава (Bélay 219); 1705: свідок *Bandra Ivan* — Джулешті (HodOkt 451); 1715, 1720: кр. *Bandra* — Хмільник, Королево (Szabó 384); 1787: *Bandra* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще можна виводити з бойк. *бандер* — “позашлюбна дитина” (Karaš 58), а також із пол. п-ща *Bander* (Rymut 18) та рум. п-ща *Bandor* (Const 191).

Банду́р — Мк, Вб, Тч, Уж. 1787: *Bandor* — Белхівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *бандур* чи *пандур*, який у XVII–XVIII ст. у мовах Карпато-Дун. басейну вживався у зн. “патруль, сторож, караул” (РСКНЈ 287), “піхотинець, південнослов. воїн, обласний жандарм” (KnicSz 383), “розбійник, грабіжник” (Vincenz 93), а тепер — “шинкар, звідник” (Ж-Н 12, ЕСУМ 132, SSN 93). П-ща *Bandur, Pandur* поширені також у Хорватії (Leksik 23, 479) та Сербії (РСКНЈ 287).

Бандура — Пр, Уж. П-ще є також на Пряш 1787: *Bandura* — Вільшани, Лопушна, Терло на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *бандура*, який у західноукр. гов. та в пол. мові озн. “дурень, нездара, цимбал, болван, тухтій” (Головацькій 359, Он 43, 68, ЕСУМ 133, SW 95). 2. Від антр. **Бандур** + -а.

Бандурка — Уж. ◀ 1. Від **Бандура** + -ка. 2. Від карпатоукр. або східносл. апел. *бандурка* — “картоплина” (Чопей 7, AGB 55, СГГ 140, SSN 93, Kázmér 93).

Бандурович — Ір. 1787: *Bandurowicz* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бандур** чи **Бандура** + -ович.

Бандурчак — Мк. 1787: *Bandurczak* — Белхівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бандурка** + ак.

Бандусяк [*Бандусек* і *Пандусек*] — Рх. ◀ Укр. утворення з гуц. суф. -ск від антр. *Бандус* або *Бандос*. Реальною базою для п-ща могла стати пол. антропооснова *bandos* — “батрак”, угор. гіпок. ім'я *Bandus*, яке є еквівалентом оф. імені *András* (Hajdú 18) чи навіть серб або хорв. гіпок. імен *Банда*, *Бандо*, співвідносних із повними іменами *Бан*, *Бранибор*, *Бранко* та ін. (Грк 33, Šimundić 397).

Банік — Вн, Ір, Мк, Уж, Вб, Мж, Хс. 1715: *Banik* — Крива, Вел. Ком'яти, Боржавське (Szabó 384, 398, 416); 1729: *при Іоані Банікь* — Вел. Ком'яти (Стрипский 58); 1725: св'ящ. *Daniel Banik* — Теребля (Лучкай 16, — 197); 1773: присяжний *Simeon Banik* — Сільце (Ud-5 56). ◀ 1. Від південносл. чол. імен *Бан*, *Бана*, *Бања* чи *Бањо*, співвідносних із повними іменами *Бранимир*, *Бранислав* та з іменем авар. пох. *Баян* — “воєвода” (Šimundić 29), + -ик. 2. Від давньослов. апел. *банік*, який у давньорус. мові озн. “чарівник, чаклун, ворожбит” (СРЯ 61). 3. Від апел. *банік*, який у зах. закарп., східносл. та малопол. гов. озн. “ватрушка”, “корж” (ЕСУМ 135, SSN 93).

Банк — Тч. 1211: *iudice Bank* — біля Токая (RegVar 264); 1383: шл. *Bank* — Сарвасово (Bélay 173); 1424 шл. *Ivan dictus Bank* (там само); 1515: шл. *Jo. dictus Bank* — Білки (Bélay 213); 1456: *Jannis Bank* — Сарвасово (НЗМУК 14, — 102); 1548: шл. *Ge. Bank* — Миково (Bélay 214). 1604: вл. *Andr. Bank* — Біла Церква (Bélay 140); 1505: *Bank* — ком. Берг (LehLel 227). ◀ 1. Від гіпок. імені *Банк* або *Банко*, яке в середньовіч. Мараморші було еквівалентом календ. імені *Іван* (Bélay 118); 2. Від південносл. імені *Банко*, що відповідає оф. іменам *Ван*, *Varaban*, *Branibor* (Šimundić 397), утвореним редукацією кінцевого -о. Пор. ще болг. *банко* — “старший брат” (Героу 24, Илчев 63). 3. Від угор. ім. авар. пох.

Bank (Ladó 136; Hajdú 24). 4. Від східносл. апел. *bank* — “овід” (SSN 94).

Банко †. П-ще *Банко* фіксується на Ір та Мк з XVII та XVIII ст. (UetC 97-29, HodGens 8, ПЕПред 319), а ім'я *Банко* на Зак значиться 1404 р. (ССУМ 88). ◀ Від південносл. імені *Банко* (Героу 24, Илчев 63).

Банча [*Бальча*] — Колочава. 1221: *Bansa* — ком. Бігар (RegVar 251); 1378: *Georgium et Bancha fatulos* — Коромля (Nagy-1 44); 1462: антр. *Báncsa, Bancha* (Kázmér 82); 1493: *Банча Продънесскул* — Сучава (ССУМ 86); 1761: св'ящ. *Bancsa* — Карей Маре (ПеМатер 236). ◀ 1. Від чол. імені *Бан* (див. **Банік**, **Банк**) + -ча(т), тобто той же суф., що й у п-щах *Бунча*, *Гольча*, *Данча*, *Матейча*. 2. Від болг. гіпок. імені *Банчо*, що з *Баню*, *Банко* (Ковачев 67), у формі род. відм.

Банчат †. 1751: диякон *Іоанн Банчат* — Драгово (Гаджега-М 194). ◀ Від антр. **Бан** + суф. -ча(т).

Банчик †. 1565: *Banchyk* — Нове Село (Szabó 506); 1574: п-ще *Banchik* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Від антр. **Банк**, **Банко** або **Банча** + -ик.

Банчий †. 1691: *Bancsy Marton* — Ужгород (HodAd 35). ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. **Банча**.

Баняєс — Мк, Вн, Хс, Уж, Вб, Мж. 1550: гор. *Andr. Banyasz* — Сигіт (Bélay 197); 1600: кр. *Mich. Baniasz* — Іза (Bélay 156); 1602: кр. *Fr. Baniasz* — Н. Руна (Bélay 185); 1618: *Baniasz Timko* — Бенядиківці (Mars 87); 1649: *Banyasz* — Вел. Лучки (LehBer 264); 1715: кріпаки *Jo., Laz. Bányasz* — Сокириця (Bélay 194). ◀ 1. Від угор. *bányász* — “гірник, шахтар” (Чопей 7). 2. Від укр. діал. *баняєс* — “знахар” (ЕСУМ 130).

Бара — Мк. 1604: вл. *Lad. Bara* — Солотвина (Bélay 201); 1649: *Bara* — Іванівці (LehBer 329). ◀ 1. Від угор. гіпок. чол. імені *Bara*, що з оф. *Barabás* (Kálmán 79; Ladó 136; Kázmér 87, Rospond 23), хорв. розм. чол. імені *Bara*, співвідносного з повними іменами *Varabas*, *Barlam*, *Barnaba*, *Bartol* та ін. (Šimundić 397), або від чес. імені *Bartoloměj* (Moldanová 41). 2. Від серб. чол. імені *Баро* (< *Бранислав* — Грк 33) + -а.

Бараба — Мк. 1379: гор. *Barabam famulum...* — Ужгород (Nagy-1 441). ◀ Від місц. укр. *бароба* — “зайшлий робітник, зайда, пройдисвіт” (Он 44, СГГ 145), кінцева етимологія якого пов'язана з бібл. іменем розбійника *Варавви* в його катол. формі (Machek 46, ЕСУМ 137, РСКНУ 298).

Барабаш — Хс. 1215: *Varabas* — басейн р. Красна (RegVar 206); 1600: гор. *St. Varabas* — Тячів (Bélay 205). ◀ Від імені бібл. розбійника *Varabbaš* у його катол. формі (Vincenz 511, Ladó

136, Kázmér 88, Hajdú 24). Як ім'я представлене і в Реєстрах війська запор. за 1649 р.: *Барабан Карпенко*.

Баран — Вб, Уж, Мк, Св, Ір, Мж, Хс, Тч, Пр. 1448: *Andre et Petro dicto Baran* — Перемишль (Smolka 41); 1471: *Baran* — Сату Маре (MaksaySz 112); 1565: п-ще *Baran* — Вилоч (Szabó 513); 1582: п-ще *Baranj* — Тросник (Szabó 472); 1671: кр. *Baran Janos* — Дулово (Bélay 138); 1715: кр. *Baran Ivan, Stefan...* — Липча (Bélay 172). ◀ 1. Від дохр. імені *Баран*, співвідносного з апел. *баран*. 2. Від антр. *Бара* + *-ан*.

Баранець, *-пця* — Хс. 1820: *Varanec* — Турянське на Лемк (ФМ). ◀ Від *Баран* + *-ець*.

Баранишинець †. 1760: *Іоань Баранишинець* — Присліп (Сах 71). ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від андр. *Бараніха* — “дружина *Бараня*”.

Бараній [*Барань*] — Ір, Св, Тч. 1605: *Andr. Barani* — Липча (Bélay 172); 1607: *Barani Olexa* — Завосина (UetC 104-8). ◀ 1. Угор. утворення з патр. суф. *-і* від *Баран*. 2. Укр. відносний прикм. *бараній* — “баранячий”.

Баранка — Ір. 1648: *Varanko Máte* — Підгоряни (Maksay 559). ◀ Із антр. *Баранко* з подальшою заміною кінцевого *-о* на формант *-а*. Імовірно, цій зміні сприяла наявність місц. апел. *баранка* — “бараняче хутро”.

Баранко †. 1672: *batyko Baranko Pap János* — Кльочківці (LehBer 363). ◀ Від антр. *Баран* + суф. *-ко*.

Баранчат †. 1682: *Varantsat Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ча(т)* від антр. *Баран*.

Баранович — Ір. 1664: св. *Пахомій Баранович* — Ужан (Гаджега-Уж 55); 1787: *Varanowicz* — Ганчова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Баран* + суф. *-ович*.

Баранчик [*Бараньчик*] — Пр. ◀ Від антр. *Баран* + суф. *-чик*.

Баранюк — Рх, Мк. ◀ Від антр. *Баран* + *-юк*.

Барат — Св, Мж. 1572: *Brit Borath* — Н. Ворота (UetC 53-15). 1720: кр. *Fr. Barát* — Келечин (Bélay 162); 1715: вдова *Baratha* (там само). ◀ Від угор. слов'янізму *barát* — “друг, товариш”, “монах”.

Бард †. 1548: шл. *Sim. Bard* — Солотвина (Bélay 201). П-ща з антропоосною *Bard* поширені в Польщі (Rymut 20). ◀ Від імені герм. походження *Bardolf*, відомого угорцям у вигляді *Bardó* (Ladó 137), а у формі *Бард/Бардо* — сербам із XIV ст. (ГркРеч 26).

Бардз †. 1552: шл. *Sim Bardz* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Імовірно, від слов. нечленного прикм. *бързъ* — “борзий, прудкий”.

Бардзак — Див. *Барзак*.

Бардзул — Хс. 1715: *Barzul* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від антропооснови *Бардз*, співвідносної з рум. апел. *bárzã* — “лелека”, “істота рябої масті” (див. *Барзун*), + східнором. суф. *-ул*. Вінших регіонах України п-ще адаптоване як *Барзул*. 2. Менш імовірно, що антропооснова пов'язана з давнім слов. прикм. *бързъ* — “борзий, швидкий”.

Бардош — Мк. ◀ Від угор. апел. *bárdos* — “особа, що працює з *бардом* або виготовляє *барди*”; а місц. укр. *бард* (*bárdouš* “т. с.” — Мат. до букв І 19), як і угор. *bárd*, — “тесля”, “теслярська сокира з довгим вістрям і коротким топорищем” (Kázmér 94, ЕСУМ 141, Żabska 90). Антропооснова *Бард/Бардо* сербам відома з XIV ст. (ГркРеч 26). Пор. ще карп. ойк. *Бард*, *Бардів* у Словаччині. П-ща з антропоосною *Бард* поширені в Польщі (Rymut 20).

Бардус — Хс. ◀ 1. Ліпрійське ім'я *Bardus*, яке співвідноситься з алб. *Bardha* “білий” та рум. *Bardă* (ГркРеч 26). 2. Латинізований вар. чол. імені *Бард* чи *Бардо* (див. *Бардош*). П-ща *Bardaš*, *Bardos*, *Bardosz* відомі полякам (Rymut 20).

Барзак — Пр. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бързакъ*, що з *бързъ* “борзий, прудкий, швидкий”, у східносл. чи пол. звуковому оформленні з наголошеним суф. *-ак*. Пор. старочес. ім'я *Brzák* (SvoSta 46), суч. серб. імена *Брзан*, *Брзеј*, *Брзен*, *Брзота...* (Грк 46). 2. Від укр. діал. *бърза* — “тварина чорної масті”, “ряба істота” (ЕСУМ 142); так само в серб. (РСКНЈ 155) та в рум. мовах, де *barză* — “лелека”. Пор. серб. апел. *брзак* — “швидкий кінь”, “бистра людина”.

Барзан †. 1487: шл. *Vaarzan dictus* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Рум. апел. *bărzăn* — “шершень, джміль” або утворення з суф. *-ан* від рум. п-ща *Barză*, що з апел. *barză* — “лелека” (Jordan 19).

Барзун, *-на* — Ір. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Борзун*, підтримана пол. п-щами на зразок *Barzy*, *Barza*, *Barzak*, *Barzan*, *Barzon*, що містять прикм. основу *борзий* “швидкий” (Rymut 22). 2. Від рум. *barză* — “лелека”, який в укр., болг., серб. і макед. мовах уживається для позначення тварин сивої, сірої та рябої масті (ЕСУМ 142), + *-ун*.

Барилко — Уж. 1819: *Baryko* — Страшевичі на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: *Baryka* — Нова Весь, Перунка на Лемк (ЙМ); 1787: *Barylow*, *Barylewicz* на Бойк (ЙМ) і сучасне гуц. *Barylak* (Vincenz 519). ◀ Від апел. *барилко* — “бочка”, який у пол. мові та в укр. гов. уживається й у перен. зн. “товстун” (Rospond 31, Головацькій 361), “черевань, пузач” (ПУС 39).

Барич †. 1570: кр. *Gregor Nester Barics* — Страбичово (UetC 97-29). ◀ 1. Від антр. **Бара** + **-ич**. 2. Від хорв. розм. імені *Varić*, яке відповідає оф. *Bartul* (Štimundić 397).

Барій [*Bárj*] — Вб. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антр. **Бара** або від ойк. *Bár* (Kázmér 94).

Баркасі́й [*Bárkasj*] — Уж, Мк. ◀ Угор. утворення від закарп. ойк. *Barkasz* (по-укр. *Баркасово*). Вар. ойк. *Barkaszó* згадується з XIV ст. (Györffy 530).

Барна — Пр, Уж, Мк, Св, рідше (Хс, Тч, Мж, Ір) — **Барна́**. 1378: *Barnabasi Barna* — зникле село Дравці біля м. Берегово (LchBer 211); 1548: шл. *Barna Pap* — Угля (Bélay 210); 1618: *Barna Andrej* — Свидничка (Mars 70); 1689: *Иван Барна* — Пихні (ПаПо-2 182); 1715: кр. *Jo. Barna* — Синевирська Поляна (Bélay 201); 1756: *Марія Барниша* — Чичава (ПаПо-4 118); 1787: *Barna* — Воловець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. традиційного чол. імені *Barna* (< *Barnabás* — укр. *Варнава* — Ladó 137; Hajdú 24, Kázmér 96–97). 2. Від угор. апел. *barna* — “брунет, смагливий”.

Барна́к — Мк. ◀ 1. Від антр. **Барна** + **-ак**. 2. Від серб. чол. імені *Бриак*, що пох. від *Бриа* (< *Бриард* — Грк 47). 3. Менш імовірно, що від діал. *барна́к* — “кривизна на гирлидзі” (Ж-Н 14).

Барник — Пр. 1752: п-ще *Барникъ* — Дубриничі (ПаПо-2 30). ◀ Від антр. **Барна** + **-ик**.

Барнич, зрідка — **Барнич** — Хс, Вн, Мж, Ір, Св, Мк. 1618: *Barnics Fedur* — Стебник (Mars 101); 1648: *Barnich Iuan* — Латірка (Maksay 541); 1715: *Lad., St. Barnics* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Барна** + **-ич**.

Барничка — Вн, Хс. 1775: *Barniska* — Велика Тарна (Szabó 348). ◀ Антр. **Барничко** у формі род. відм.

Барничко — Мк. ◀ Від **Барнич** + **-ко**.

Барніок — Хс. ◀ Від антр. **Барна** + **-юк**.

Барняк — Пр, Уж. 1659: *Semanowi Barniakowi* — Климківка (Łysiak 2 184); 1787: п-ще *Barniak* — Вислік, *Barniat* — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Барна** + **-як**.

Барта — Уж. 1550: гор. *Mate. Bartha* — Сигіт (Bélay 197); 1607: кр. *Barta Peter* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Від слц., чес., пол. чи угор. імені *Barta* < *Бартоломій* (SvoSta 178, Knaproná 74, Moldanová 41, Kázmér 100, Rospond 41).

Бартко — Св. 1559: з *Bartkom Kurylcziet* — Сянік (Balzer 55); 1618: *Bartko Wasko* — Семетківці (Mars 68); 1787: *Bartko* — Устя Руське на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. або чес. імені *Bartko* (SvoSta 178, Knaproná 74), що відповідає укр. імені *Варфоломій*.

Бартіванець, **-нця** — Пр, Вб. ◀ Від місц. дієприкм. *бартіваний* “тесаний бартом” + **-ець**. Пор. аналогічні утворення **Годіванець**, **Карбіванець**, **Мальіванець**, **Мáханець**, **Набіванець**...

Бартош — Уж. 1415: *nan Bartosh* — Медика (ССУМ 87); 1553: гор. *Ge. Barthos* — Хуст (Bélay 151); 1787: *Bartosz* — Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. чи чес. розм. імені *Bartoš*, пол. *Bartosz* чи угор. *Bartos* (укр. *Бартоломій* — Knaproná 74, Moldanová 41, Rospond 29, Kázmér 102).

Барч — Пр. 1681: шл. *Barcz Merincse* — Джулешті (Bélay 143). Пор. ще 1600: вл. *Gr. Barchan* — Берсана (Bélay 144). ◀ 1. Від нім. ос. імені *Bartsch*, що з *Bartusch*, співвідносного з лат. *Bartholomaeus* (укр. *Бартоломій* — Rymut 20, Bahlow 54). 2. Від zdeформованої угорцями назви рослини *báracs*, співвідносної з пол. *barszcz*, укр. *борщ* (KnicSz 81, Rymut 20). Пор. 1561: *u kowala Barszcza* — Сянік (Balzer 82); 1618: *Antus Barszcz* — Н. Писана (Mars 70); 1751: вірник *Андрей Барц* — Дубрівка у сх. Словаччині (Гаджега-3 59).

Барчі́й, рідше **Бáрчі** [*Bárčj*] — Мк, Св. 1560: *Barchy* — Рокосово (Szabó 453); 1690: *Григорій Барчі* (Метрика) ◀ Від антр. **Барч** або від ойк. *Báracs* (Kázmér 93) + угор. формант **-i**.

Барша́й — Тч. 1715: кріпаки *Pe. Barsay, Borsally* — Дубове (Bélay 136); 1790: *Петро Барша́й* — Дубове (ПаПо-2 15). ◀ Угор. прикм. від трансільван. гідр. або ойк. *Borsa* (Kázmér 98).

Басара́б — Мж, Мк, Ір, Св, Пр, Уж, Тч. 1481: *Басара́б вoсвoдa* — Торговище (ССУМ 87); 1570: *Onofrey Bazzarab* — Неліпино (UetC 53-14); 1787: *Basarab* — Новий Кропивник на Бойк і Костева на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. етн. *басара́б* — “бесарабець”.

Басара́ба — Рх, Уж. 1481: *Басара́ба* (ССУМ 87); 1678: кріпаки *Basaraba Haraszin, Ivan* — Кваси (Bélay 130). ◀ 1. Від антр. **Басара́б** + **-а**. 2. Від місц. етн. *басара́ба* — “бесарабець”.

Басара́да — Тч, Хс. 1715: кріпаки *Jac. Basarada* — Терново (Bélay 166). ◀ Імовірно, з **Басара́ба** унаслідок дистантної дисиміляції губних приголосних **б-б**.

Басиста — Пр. 1787: *Basista* — Дидня на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *басіста* — “басист, контрабасист”.

Баталій — Тч. ◀ 1. Від закарп. діал. *баталий* — “копистка, якою мішають сир” (Он 45, СГГ 153, ЕСУМ 150). 2. Від рум. *batal* — “кастрований баран”. 3. Менш імовірно, що від діал. апел. *байтáла* — “незграба”, “бовдур” (ЕСУМ I 18). 4. Угор. утворення з формантом **-i** від ойк. *Batál* (Vályi 139).

Батарчанський †. 1693: сваяц. *Batarciancki Andreas* (Лучкай-Іс 284). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Батирч*, що вком. Угоча, зускладненим суф. *-ицький*.

Батин — Вн, Мк, Уж. 1423: *слуга батинь* — Сучава (ССУМ 88); 1542: шл. *Jo. Bathyn* — Біла Церква (Bélay 129); 1604: вл. *Sim. Bathin* — Берсана (Bélay 123). ◀ Від південослов. чол. імені *Батин*, похідного від *Бати* (< *Братислав* — Грк 33) або від болг. *Батъо* (< апел. *батъо* “дядько” — Геров 1 27, Илчев 66). Див. ще **Батъо**.

Батко †. 1574: п-ще *Batko* — Підгірне (Szabó 444); 1597: кенез *Batka* — Гукливий (LchBer 301). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Batko*, що з повних імен *Bato*, *Branimir*, *Braoljub...* (Šimundić 397).

Баторик — Вн, Мк. 1819: *Batoryk* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ Від угор. чол. імені тюрк. пох. *Bátor*, співвідносного з апел. *bátor* — “сміливий” (Ladó 138), + *-ик*. Антропооснова *Батор* відбита в закарп. родовій назві XIII–XIV ст. із с. Жнятино (LchBer 276). Пор. ще угор. андр. із Ужгорода за 1631 р.: *Vathoriné Anna* (HodAd 22). П-ща *Батор*, *Батори* поширені в Угорщині та в Польщі (Rymut 23).

Батрин [*Батрын*] — Ір, Св. 1655: кр. *Jo. Batrin* — Кушниця (Bélay 170); 1720: кр. *Paul Batrin* (там само). ◀ Від рум. *bătrîn* — “дідуць”, “стариган”. Пор. ще 1720: кр. *Mich. Batrincsak* — Крачуново (Bélay 161).

Батурчак — Рх. Пор. п-ще *Batorczak* із пол. Подгалля за 1713 р. (Bubak 43). ◀ Імовірно, від угор. імені *Bátor* (див. **Баторик**) + *-чак*.

Батко — Уж, Мк. 1447: *Humon fecit potentem Bathconem* — Перемишль (Smołka II 27); 1570: *Georg. Bajtko(!)* — Лавки (UetC 97-29); 1567: *Batyko pop Iwan Sandrowicz* — Н. Ворота (UetC 53-12); 1574: *Batko* — Підгірне (Szabó 444); 1597: кенез *Batko* — Гукливий (LchBer 301); 1602: *Batyka Fedor* — Вел. Лазы (UetC 104-8); 1607: *Batyko Hleb iudex* — Туриця ((UetC 104-8); *Vaszil Battjko, Hritz Battiko* — Заричово (UetC 104-8); 1648: *Batiko Stephan* — Ганьковича (Maksay 527). ◀ 1. Від апел. *батъко*, який в Укр. Карпатах до XIX ст. вживався у зн. “священик східного обряду” (GabPod 177). 2. Від бойк. апел. *батъко* — “батько”, “хресний батько” (Он 46). 3. Шаноблива назва старшого чоловіка (Гр I 33).

Батъо — Ір. 1587: *Batia* — Дротинці (Szabó 486); 1641: *Battyu Janos* — Мукачів (HodAd 97). ◀ 1. Від бойк. чи надсянського апел. *батъо* — “хресний батько” (AGB III 76). 2. Від південослов. побажального імені *Батъо*, співвідносного з апел. *батъо* — “старший брат”, “дядько” (Илчев 66, Геров 27, Ковачев 67, Machek 48, Грк 33). Пор. ще угор. *bátya* — “т. с.”.

3. П-ще *Bátya*, як і співзвучний йому апел. у зн. “старший брат”, відоме також угорцям, причому фіксується з 1548 р. (Kázmér 106).

Батяла — Рх. ◀ Від гуц. *батяла* — “незграбна людина” (Рх). Пор. ще рум. *beteală* — “прикраса на голові нареченої”.

Бауман [*Ба́рман*] — Мк. ◀ Від нім. *Bauman* — “селянин”.

Бахтанський †. 1693: св. *Bachtanszki Simeones* (Лучкай-Іс 57, 284). ◀ Імовірно, від закарп. ойк. *Бахта* + *-анський*. Пор. ще укр. діал. *ба́хта* “башта” (Гр I 34).

Бахтян — Ір. 1775: *Baktyán* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Від закарп. катойк. *бактян* — “житель с. Бакти” (Бг) або від укр. бахта “башта” (Гр. I 34). Ойк. *Bakta* тут згадується 1232 (Györfly 529, Kázmér 71), а поява звукосполучення *хт* — дисиміляція, як у словах на зразок *дохтор*. 2. Менш імовірно, що з серб. п-ща *Бахта* (РСКНІ I 340) + *-ян* або босн. мусульм. імені *Bahta* (< *Bahtiar* — Smailović 159).

Бахур †. 1603: *Бахурь Лукач, див Бахорови Мигальови* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Від діал. апел. *ба́хур* — “байстриок” (Karaš 58).

Бацко — Мк. 1787: *Vacko* — Шимбарк на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. або болг. чол. імені *Бацко*, *Бацо*, що з *Братослав*, *Брајуслав* (Грк 34, РСКНІ I 340, 346, Ковачев 68). Пор. ще 1787: *Vacik* і *Vacak* — Мізунь на Бойк (ФМ), оравські п-ща *Vaca*, *Vacak* (Golęb 60).

Бача — Уж. 1787: *Bacza, Baczek* — Вислік Вел., Костарівці на Лемк (ЙМ); 1608: *Bacza* — пол. Подгалля (Bubak 36). ◀ 1. Від карпато-балк. лексеми *бача* — “старший вівчар” (Чопей 8, Головацькій 362, СГГ 157, РСКНІ I 346, Грк 27, SSN 82, Bubak 36, Kázmér 57). 2. Від серб. апел. *бача* — “батько”, від серб. чол. імені *Баха*, що з *Братомир*, *Братослав* (Грк 34), або з рум. *bacsea* — “дідуган”. Антр. з основою *Бач*-у Карпатах фіксуються з XIII ст. 1215: *Vacina impetitor* — ком. Сатмар (RegVar 197); 1278: *Bach comes* — Земплин (Nagy-1 23); 1357: *Bachoucha de Fyzeser* (Nagy-1 260); *Baczik* — Розтока (Mars 75); 1720: кр. *Mich. Vacs* — В. Руна (Bélay 186).

Бачай †. 1614: гор. *St. Vaczay* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з патр. суф. *-і* від антр. *Бача*.

Бачинський [*Бачинський*] — Уж. 1698: *Ioanъ Бачинский* — Рафаївці (ПаПо-1 188); 1710: *Joan Ваѳинскій превѣтер* — Сандал (HodOkm 559); 1724: сваяц. *Феодор Бачинский* — Бенятина (ПаПо-2 31, 32); 1781: *Андрей Бачинский* — Ужгород (ПаПо-1 142); 1787: *Vaczyński* — Лодин на Лемк (ЙМ). ◀ Від катойк. *бачинський* — “той, що з с. Бачина” (Льв).

Бачі †. 1450: *Bachy* — Сасово (Szabó 480); 1693: гор. *Bacsi János* — Вишково (Bélay 217). ◀ Імовірно, від угор. апел. *bácsi* “дядько”, “старший чоловік”.

Бачіко †. 1602: *Bacsyko Hleb iudex* — Туриця (UetC 104-8). ◀ Від місц. укр. апел. мадяризму *báčko* — “дядечко”.

Бачкай — Вн, Вб. 1638: *Wasil Baczkaj* — Сянік (Balzer 215); 1648: *Bacsikai* — Кальник (LehBer 331); 1715: кр. *Bacsikai Istvan* — Іза (Bélay 156). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ай від антр. **Бачко** за аналогією до п-щ **Данкай**, **Маргітай**... 2. Угор. утворення з суф. -і від назви області **Бачка** (нині — Сербія) або від східносл. ойк. *Váčka* (Kázmér 58).

Бачкало — Тч, Рх. ◀ Від бойк. *бацькало* — “лінивий робітник”, “той, що *бацькас*, тобто бруднить” (Он I 46).

Бачко — Люта. 1570: *Blas Bacsko* — Вари (UetC 53-12); шл. *Bachko* — В.Селище (Bélay 196). ◀ 1. Імовірно, результат перенесення говіркової лютянської вимови п-ща **Батько** (пом’якшене т > ч). 2. Від серб. чол. ім’я *Бачко*, що з *Братислав*, *Братомир* (Грк 34). Пор. ще давньорус. *бачко* — “батько” (СРЯ I 81). 3. Від **Бачо** або від буков. *бач* — “чабан” (Мат. до буков. I 22), яке прийшло з балк. мов (ГркРеч 27).

Бачо — Уж, Мк. 1219: *Vacio comes* — ком. Боршод (RegVar 236); 1607: *Roman Vacio* — Новоселиця (Balzer 167). ◀ 1. Від карпато-балк. апел. *бача/бачо* — “вівчар, пастух” (SSN 82, РСКНІ I 346, Илчев 67). 2. Від південносл. побажального імені *Бачо* чи *Бача*, що з *Братолюб*, *Братислав*, або від гіпок. *Бачо* — “старший брат” (Грк 34, РСКНІ 336, Илчев 59, 67, Ковачев 68). Антропооснова **Бач-** широко представлена в Укр. Карпатах уже з Середньовіччя. Пор. 1357: *Bachoucha de Fieser* — Михайлівці (Nagy-1 260); 1488: *Бачюл* — Сучава (ССУМ I 89); 1605: кр. *Sim. Vaczul* — Леурдина (Bélay 171).

Бачов — Уж. ◀ 1. Книжний вар. п-ща **Бачо**, зумовлений в одних випадках свідомою мадяризацією п-ща *Vacsó*, а в інших — русифікацією (*Бачев*). 2. За М.Казмиром, — це угор. п-ще від апел. *bacsó* — “старший чабан” (Kázmér 58).

Бачович †. 1572: *Demet. Bachowich* — Н. Ворота (UetC 35-15). ◀ Від антр. **Бача** або **Бачо** + патроніміний суф. -ович.

Баш — Рх, Хс. 1222: *pristaldo ... nomine Bas de villa Harca* — Абов (RegVar 283); 1279: *Johannes filius Bach* — Земплин (Nagy-1 23); 1447: *Баши* — Сучава (ССУМ I 89); 1516: *Baska* — Нове Село (Szabó 505). ◀ 1. Від якогось катол. імені на *Баяк* *Barnabaš*, *Bartholomej* (SvoSta 110, Rospond 32, Rymut 23). 2. Від серб. або болг. імені *Баши*, що з

Братислав чи *Братолюб* (Грк 34, Ковачев 68). 3. Від тур. апел. *baş* — “голова, ватажок” (РСКНІ I 352, Rymut 23).

Баша — Уж. 1447: *съ паном Баша* — Сучава (ССУМ I 89); 1675: *Basa* — Вербовець (Szabó 540); 1735: *Baso* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Від антр. **Баш** + -а. 2. Від південносл. імені *Баша*, яке у сербів співвідноситься з *Братолюб*, *Братислав* (Грк 34). 3. Від укр. або від угор. тюркізму *баша* — “турецький урядовець, генерал” (Ж-Н 15, ЕСУМ I 155, Kázmér 102).

Баша́нда — Уж. ◀ Імовірно, від антр. **Баш** або **Баша** + експресивний суф. -анда. Пор. слц. апел. *fešanda* — “чепурун”.

Баюр [рідше **Баюр**] — Хс. ◀ 1. Від угор. етн. *bajor* — “баварець” (Kázmér 64). 2. Від місц. *баюр* — “людина, що вміє *баяти*, тобто ворожити” (Ір). 3. Від серб. імені *Байур*, що від *Баја*, + -ур (Грк 32). 4. Від буков. апел. *баюр* — “вид вузького жін. пояса” (Мат. до буков. I 22).

Баюра — Мж, Рх. ◀ Від антр. **Баюр** + -а. Пор. ще гуц. п-ще *Baiurca* (Vincenz 439).

Баюс — Уж. 1668: п-ща *Vajusz, Bajuszos* — Олешник (Szabó 325); 1787: *отець Вершо Баюсів* — Блажів (ПаПо-І 194). ◀ Від угор. п-ща *Vajusz*, що від апел. *bajusz* — “вуса” (Kázmér 65). Апел. *баюсы* — “вуса, вуси” є давнім запозиченням і в укр. говорах Зак (Чопей 9).

Бéбек, -ека — Хс. 1556: граф *Georgius Bebek* — ком. Гемер (НЗМУК 14, — 152); 1605: кр. *Bebek* — Липча (Bélay 172); 1705: кр. *Sim. Bebek* — Гориньково (Bélay 144). ◀ Від тур. *bebek* — “немовля, лялька” (Илчев 67), його південносл. відповідників (Грк 34, 221, РСКНІ I 364) або від болг. діал. *bebek* — “круглий камінець, що править за дитячу іграшку” (Илчев 67).

Бéвка — Хс. 1387: шл. *Belk* — Фаркашфалва (Bélay 139); 1574: *Beoka* — Сасово (Szabó 481). ◀ 1. Від гуц. *бéвка* — “поганий борщ” (СГГ I 60, Мат. до буков I 23). 2. Пол. п-ще *Belka* (Rymut 27). 3. Від південносл. імені *Белко*, співвідносного з прикм. *бллий* (Илчев 70, Грк 35) з наступною лабіовеляризацією кореневого /л/.

Бéга — Мк. 1570: *Thom. Bega* — Дубровиця (UetC 97-29); 1773: суддя *Joannes Bega* — Борсучина (Удварі-2 298); 1787: *Bega* — Маластів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від мусульм. імені *Bega* чи *Bero*, поширеного серед болгар та сербів (Илчев 68, Грк 34, РСКНІ 367, Smailović 164–165), яке походить від тюрк. титула *beg* — “пан, знатна людина” (Справочник 384); пор. серб. апел. *beg* із Боснії — “пан”, *бегич*, *бегович* — “панич”, *бегина* — “господиня” (РСКНІ 368–370). 2. Від давньослов. імені **Béga* в його пол. чи півден-

нослов. звучанні, яке виводять від дієслова *bęgati* “бігати” (Bubak 47); пор. пол. діал. *biega* — “бігунець у ручній січкарни” (SW I 149). 3. Від східнокарп. апел. *bęga* — “кирка”, “жердина, колода”, “торба” (Гр I 36, Он I 47, Мат. до букв. I 23, СГГ 160).

Беган †. 1592: п-ще *Begany* — Дротинці (Szabó 486). ◀ Хорв. чол. ім'я *Began*.

Бегей [*Begij*] — Мк, Уж. 1787: *Begey, Begiej* — Присліп, Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Бєга** + **-ей**. Пор. ще серб. апел. *begич* — “син бєга”, *begица* — “дружина бєга” (РСКНЖ 370, Smailović 165).

Бегеній †. 1728: п-ще *Begenyi* — Перечин (Conscr. Fiscales Domini Ungvarien). ◀ Імовірно, угор. утворення з формантом *-i* від андр. *Beginya* — “дружина Бєги”.

Бєгеш — Вл. 1618: *Jancsa Begess, Beges Sima* — Поляківці (Mars 93); 1773: присяжний *Daniel Beges* — Нова Розтока (Удварі-2 303). ◀ Імовірно, від серб. мадаризму *begеш* (< угор. *bőgős* — “бас”), від тюркізму *beg* або від п-ща **Бєга**.

Бегиній [*Beginya*] — Вб, Пр. — ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Begin* (див. **Бєга** + **-ин**), який у с. Климець на Бойк згадується 1787 р. (ЙМ). 2. Імовірно, що безпосередньо від серб. *begица* — “дружина Бєга, господиня” (РСКНЖ 370) у формі род. відм. однини. Пор. ще серб. п-ща *Begunih, Begovih* (РСКНЖ 371).

Бегинівський †. Пор. 1602: *Beginovska Maria* — Бегендятська Пастіль (UetC 104-8); 1607: *Begen-dihka Maria* (там само). ◀ Від антр. **Бегеній** + суф. **-івський**.

Бєгула — Мк. ◀ 1. Правдоподібно, від рум. п-ща *Begul* (див. Const 197) + формант **-а**. Антропооснова *Бегул-* у Карпатах фіксується з XVIII ст. Пор. 1791: *Biegula* на Подгаллі (Bubak 47), є також у сербів та хорватів: п-ще *Beguлиh* (РСКНЖ 370, Leksik 46). Семантично може бути пов'язана як зі слов. *běg* (див. **Бєга**, **Бегей**), так і з тюрк. *beg* (див. **Бєга**, **Бегиній**). Пор. ще давньорус. *бегоуль* — “пристав” (Срезн I 47).

Бедєвельський [*Bedivivskij*] — Тч. ◀ Місц. прикм. від закарп. ойк. *Бедєвля* (Тч).

Бедей [*Bedij*], **-дея** — Тч, Хс. 1214: *dux exercitus Bede* — басейн Верхньої Тиси (RegVar 190); 1510: шляхтичі *Gr, Jo. Marc., Mich. Bedey* — Бєдєвля (Bélay 126); 1542: шл. *Jo. Thywadar Bedey* — Бєдєвля (там само); 1607: *Bede Haurilo* — Вел. Березний (UetC 104-8). Нині п-ща на зразок *Běda, Bedě, Beděj* відомі також у Хорватії та Польщі (Leksik 33, Rospond 44, Bubak 47). ◀ 1. Від давньослов. захисного імені *Běda* (< **běda*), вживаного нині болгарами та македонцями (Илчев 68, Ковачев

68, OnomJug 2, 170), + місц. формант **-ей**. За Н. Ковачевим, ім'я мало захищати денотата від бід. У басейні Верхньої Тиси антр. *Beda* фіксується з 1213 р. (RegVar 240). 2. Від угор. чи хорв. гіпок. імені *Bēda* або *Bede*, що з *Benedictus* (Maret II 98, SvoSta 180, Кларровá 75), + **-ей**. 3. Угор. прикм. утворення з формантом **-i** від угор. назви укр. с. *Бедєвля* — *Bedő*. Пор. ще рум. утворення 1681 р.: шл. *Bedeana Griga* — Джулешті (Bélay 143).

Бєдек — Мж, Хс. 1622: шл. *Bedec Gergely* — Джулешті (Bélay 142). Пор. ще популярні в Хорватії п-ща *Bedek, Bedeković* (Leksik 33, РСКНЖ 374). ◀ 1. Із п-ка *Бєдик*, що з **Бєда**, **Бєдь**, **Бєдьо**, + **-ик**, через обниження артикуляції суфіксального **и**. 2. З угор. чол. пестл. імені *Bedőke*, що від *Bedő* (Ladó 138, Hajdú 25, Kázmér 111).

Бєдзир — див. **Бідзир**.

Бєдич †. 1222: *iudice Bedecs* (RegVar 276); 1570: *Joan Bedecs* — Бобовище (UetC 97-29). Пор. ще суч. хорв. популярне п-ще *Bedić* (Leksik 34). ◀ Від антр. *Běda* (див. **Бедей**) + **-ич** (Див. ще Kázmér 110, 111).

Бєднар — Рх. 1678: *Seman Bednar Rychwalski* (Łysiak-2 232). ◀ Від слц. *bednár* чи пол. *bednarz* — “бондар”.

Бєдокура — Мочола-Хутір Бг. Пор. 1682: *Bilukura Ivan, Fedor, Gyurko* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Правдоподібно, перекинування основи прикметника *білокорий* — “білявий”.

Бєдринець, **-ниця** — Мж, Ір, Мк. ◀ 1. Від антр. *Bědra* (< чес. жін. ім'я *Bedra*, співвідносне з *Bedřich* — SvoSta 178, що з нім. *Friedrich* — Кларровá 75), + **-ицець**. Антр. *Бєдра* в Україні значиться 1539 р.: *Бєдра Есиповъ холопъ* — Стародуб (Туп 43, 475). Пор. ще 1787: *Bedrin* — Крижівка на Лемк та *Bedryn* — Тисів на Бойк (ЙМ); антр. *Бєдрихъ* у Турейську фіксується 1429 р. (ССУМ I 89). 2. Менш імовірно, з діал. назви рослини *бєдринець* (Ж-Н 16), співвідносно з діал. прикм. *бєдрій* — “чорний, рудий, смугастий” (ЕСУМ I 159) чи давньорус. *бєдра* — “стєгна” (Срезн I 47). Пор. ще мусульм. жін. ім'я тур. пох. *Bedra* в Боснії (Smailović 163).

Бєдрич †. 1683: кр. *Bedrics Lutso* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від антропооснови *Бєдра* (див. **Бєдринець**).

Бєдь — Мк, Ір, Вн. ◀ 1. Від укр. чол. імені *Бєдь* (≠ *Бєдєдьо*, *Бєдєдикт*). 2. Малоімовірно, що від угор. *begy* — “воло”.

Бєдьо [ор. — **Бєдьом**] — Ір, Хс, Мж, Вб, Пр. 1787: *Bedzio* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. імені *Бєдьо* (≠ *Бєдєдьо*, *Бєдєдикт*), яке повторюється в угорців, хорватів, словаків, чехів та ін. народів (Ladó 139, Maret II 98,

Кларрová 75). 2. Менш імовірно, що від слов. захисного імені *Беда* (Илчев 68). Див. ще *Бедей*. 3. Від гал. апел. *бедьо* “селюк”.

Бедюк — Уж. ◀ Від антр. *Бедя*, *Бедь* чи *Бедьó* + -юк. Див. також *Бедей*.

Бедя — Тч, Хс. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Бедь* або *Бедьó*.

Бедя́к — Уж. ◀ Від антр. *Бедь* чи *Бедьó* + як. Див. також *Бедей*.

Безинець, -ниця — Мк, Уж. 1607: кр. *Besenicis* (!) *Iuan* — Княгиня (UetC 104-8); 1715: кр. *Luc. Bessinecz, Lad. Bessa* — Колочава (Bélay 160). Пор. ще 1787: *Bez* — Небінько на Лемк. (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. імені *Безжа* (< *безжати* — “бігти, тікати” — Грк 221) + -ицець. Пор. ще серб. *безжа, безженца* — “утікач, біженець”, “зозуля” (РСКНЈ I 379). 2. Від закарп. укр. жін. імені *Безжа*, що від угор. *Bözsi* (< *Erzsébet* — *Слизивета*), + -ицець.

Безовський — Уж. Укр. прикм. від східносл. ойк. *Безовци* (по-сл. *Bežovce* — *Majtán* 58).

Безед †. 1554: кріпаки *Andr., Cl. Bezdedy* — Ремети (Bélay 183). ◀ Давньослов. ім'я *Бездьдъ* з антропоосновною *did*, як і п-ще *Безуй*, що зберігає основу -уї “вуйко”.

Безевдій [*Безьвдї*] — Хс. ◀ Угор. утворення з формантом -ї від ойк. *Bezéd* (Vályi 205).

Безег — Мк. На Пряш п-ще записують як *Безек* (Дуйчак-Антр. 60). 1570: *Jac. Bezegh* — Н. Ворота (UetC 53-14); 1618: *Bezzeg Pawel* — Гажлин (Mars 88); *Bezek* — Вислік, Синява на Лемк (ЙМ). П-ща *Bezeg, Bezak, Bezek, Bezik...* поширені також у поляків, чехів та хорватів (Rymut 30, Moldanová 43, Leksik 45). ◀ 1. Від угор. модального слова *bezzeg* — “напевно, правда” (Kálmán 90, Kázmér 138). 2. Від тур. *bezek* — “прикраса”; пор. пол. *bezeka* — “негідник” (SW I 222).

Безега — Мж, Ир, Вн. 1219: *Bezegu* — ком. Земплин (RegVar 227); 1750: кр. *Pe. Bezega* (Bélay 162); 1570: *Mich. Bezegow* — В. Ворота (UetC 53-14); 1607: *Bezega Iuan* — Малий Березний (UetC 104-8); 1787: *Bezega* — Бойк (ЙМ); 1680: кр. *Buzega Kurilo* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ 1. Від карпатоукр. діал. *без* — “бузок” (Мат. до букв. I 23, СГГ 161, ЕСУМ I 161) чи пол. *bez, beza* в цьому та ще в кількох значеннях (SW I 119) + квалітат. суф. -ега; 2. Від болг. чол. імені *Безо* (≠ *Безистен, Безценен* — Илчев 69) + -ега. 3. За К. Римутом (Rymut 30), п-ще походить від префікса *без-*. 4. Від пол. *bezeka* — “негідник” (SW I 122). 5. Від п-ща *Безег* + -а.

Безегович †. 1715: кр. *Alex. Bezegovics* — Н. Студений (Bélay 145); 1715: кр. *Bezegovics Petro* — Ізки

(Bélay 155). ◀ Укр. утворення від антр. *Безега* з суф. -ович.

Безик — Св. 1787: *Bezyk* — Сторона на Бойк (ЙМ). П-ще *Bezik* та споріднені на зразок *Bezik, Beziuk* поширені в Польщі (Rymut 30), а п-ща *Bezič, Bezjak* — у Хорватії (Leksik 45). ◀ 1. Від антропооснови *Без-* (див. *Безега*) + -ик. 2. Від східнокарп. діал. *безик* — “сова”, “муха” (Тч). Великобичківці *безиками* прозивають жителів В. Водяного. Пор. ще рос. *бизый* — “короткозорий, підсліпуватий” (Даль I 86).

Безімешник — Св. Так записали в метрику наприкінці XIX ст. знайдену дитину, отже “той, що без імені”.

Безручко †. Доманинці. 1607: кр. *Bezruczka Makszim* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8). ◀ Від укр. апел. *безручко* — “безрукий”.

Безуханіч — Уж. ◀ Від андр. *Безуханя* — “дружина *Безуха*” (антр. *Bezuch* і *Besuch* фіксуються в Нагуевичах 1787 р. — ЙМ) або від апел. *безуханя* — “істота без вуха” + -ич. Пор. ще аналогічні антропооснови з преф. *без-*: 1607: *Bezruczka Maxim* — Уріж на Бойк (ЙМ); 1819: *Bezumiak* — Шевченкове на Бойк.

Безушка — Уж. ◀ Від *Безушко* + -а.

Безушко — Уж. 1787: *Bezuszko* — Гошів, Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. нечленного прикм. *безухъ* — “безвухий” (SvoSta 101, Moldanová 44), + -ко. Про антр. *Безух* див. **Безуханіч**. 2. Безпосередньо від бойк. апел. *безушко* “безвухий” (Головацькій 363).

Бейка — Див. **Бейко**.

Бейко [*Буйко*] — Пр. 1363: itcm *Beke sartorem iobagionem* — Уж (Nagy-1 331); 1449: гор. *Beke Molnar* — Михайлівці (Nagy-2 443). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Беја*, що від *Белослав, Берислав* (Грк 34), + -ка. 2. Від болг. побажального чол. імені *Бейко* “Нехай стане *бесм*, тобто паном!” (< тюрк. титулу *bey* — “пан” — ЕСУМ I 163, СРЯ I 130, Справочник 184, Ковачев 69). 3. Від угор. чол. імені *Beke* (≠ *Bencsek* — *Ladó* 139). 4. Від угор. апел. *béka* — “жаба”. Прізвиськові деривати *Beuczak, Beuczuk* у Шевченковому на Бойк значаться 1787 р. (ЙМ).

Бейкулинець †. Пор. 1715: удова *Beikulincova* (!) — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -ицець від андр. *Бейкуля* — “дружина **Бейки**”.

Бек — Мк. 1471: *Настя дочка Бекова* — Сучава (ССУМ I 91). Пор. 1787: *Bekanicz* — Смерековець, *Bekecz* — Поляни Малі на Лемк (ЙМ); хорв. п-ща *Bek, Bekavac, Bekić* (Leksik 35) та ін. ◀ Правдоподібно, від тюрк. титулу *bek* — “пан”.

Бéка — Вб. ◀ 1. Від антр. Бек + -а. 2. Від закарп. укр. апел. *бéка* — “бiдолаха” (Тч), “дурень” (Вонiгово, Стройно). 3. Від серб. чол. iменi *Бека* (≠ *Белослав*, *Борислав* — Грк 34). 4. Від пол. апел. *beka* — “бочка” (Rospond 36).

Бéла — Св, Ир, Вн, Мк, Бг. 1649: п-ще *Bela* — Крайня Мартинка (LehBer 409); 1661: кр. *Bella Jonucz* — Розавля (Bélay 187); 1726: сваяч. *Vasilius Bela* — Розтока (Лучкай 16, — 202); 1751: *супруга Василя Белла* — Рiчка (ГаджегаМ 204); 1715 i 1720: кр. *Andr. Jo. Bela* — Рiчка (Bélay 184). ◀ 1. Від давньослов. побажального iменi *Бéла* зi значенням “Хай буде бiла!” (Ковачев 69). 2. Від угор. розм. чол. iменi *Béla*, яке нинi спiвiдноситься з оф. вар. iменi *Адальберт* (Šujanský 21, Kларрová 75). 3. Менш iмовiрно, що з укр. дiал. *бéйла* — “дурень”, “пiяк” (Гр I 48, Он I 48, Мат. до букв. I 24).

Бéлас — Уж. П-ще *Белас* є i на Прях (Дуйчак-Антр. 61). 1570: *Sim. Belas* — Мартинка (UetC 53-14); 1715: кр. *Belas Fedor* — Теребля (Bélay 204). ◀ Від слов. iменi *Белас*, спiвiдносного з прикм. *бiлий* (Грк 34, Maret II 93, Rospond 46). Пор. хорв. п-ще *Belas* (Leksik 36), пол. *bielas* — “бiла iстота” (SW I 15), “хлопець iз бiлим волоссям” (Vubak 46).

Белáнинець, -ця — Вн, Мк. ◀ Від мiсц. укр. андр. *Белáня* — “дружина Бели” або серб. жiн. iменi *Белана* (< *Белослава* — Грк 221) + суф. *-инець*.

Белéба — Мк. ◀ Від мiсц. укр. *белéба* — “базикало” (Мк) або від апел. *билéба* — “дурень” (ЕСУМ I 182), що від *белебéнити* чи мiсц. *белебоiнити* — “теревенити” (ЕСУМ I 164). Пор. ще серб. п-ще *Блебиш* та дiєсл. *блебетати* — “верзти” (РСКН I 636, 637).

Белéй [Билéй] — Пр, Уж, Мк, Св, Хс, Тч, Рх. 1219: *ioubagiones Belae* — ком. Сiладь (RegVar 240); 1605: кр. *Bele Feth* — Розавля (Bélay 187); 1607: *Bele Fedor* — Гусний (UetC 104-8); 1607: *Bele Ivan* — Домашин (UetC 104-8); 1653: *Идран Белéй* — Вел. Ком’яти; 1671: крiпаки *Bele Borisza, Navrila, Ivan, Roman* — Вел. Бичкiв (Bélay 128); 1680: кр. *Bele Janos* — Довге (Bélay 203); 1715: кр. *El. Belej* — Вел. Бичкiв, кр. *Pe. Belej* — Дiлове (Bélay 129, 209); 1720: кр. *Jo. Bele* — Мiжгрi’я (Bélay 178). ◀ 1. Від давньослов. чол. iменi *Белéй*, що спiвiдноситься з прикм. “бiлий” (Илчев 69, Грк 34) чи з гуц. кличкою для бiлих свiйських тварин i п-ком для блондина (СГГ 164). 2. Укр. дiал. апел. *белéй* — “йолоп” (ЕСУМ I 65), “дурень”, “лiнюх” (Мат. до букв. I 24, СГГ 164). 3. Від антр. Бéла + -ей.

Белейкáнич — Пр, Уж. ◀ Від мiсц. укр. андр. *Белейкáня* — “дружина *Белейка*”, тобто

“малого *Белéя*” + -ич. Пор. запис XVII ст.: *Beleykanyí Prokub* — Смерекова (UetC 88-59).

Белейчúк — Св. ◀ Від *Белéй* + -чúк або від п-ка *Белéйко* + -чúк. Див. ще *Белейкáнич*.

Белендýк — Тч. ◀ Від антр. *Белéнда* + -як. Пор. 1752: кр. *Lad. Belenda* — Окно-Шугатар (Bélay 190), що від мiсц. укр. *белéнда* — “базика”, “нiсенiтниця” (Он 48, СГГ 165) чи від *белéндати* — “базикати” (Уж — ЕСУМ I 165). Пор. ще угор. *belenda* — “придуркуватий”.

Бéлин, -на — Тч. ◀ 1. Від пiвденнослов. жiн. iменi *Белин*, пов’язаного з *бiлий* (Грк 35, РСКН I 431, Илчев 70, Ковачев 69); пор. ще серб. чол. iм’я *Бельа*, що з *Белослав*, та кличку бiлих iстот *бельа* (РСКН I 458). 2. Від антр. *Бела* + -ин. 3. Наслiдок давньої спонтанної украiнiзацiї серб. чи хорв. п-ща *Бéлинац*.

Белóвич [Билóвич] — Уж, Мк. 1607: *Belouith Lazar* — Суха (UetC 104-8). Пор. 1404: *Левко Белкович* — Сигiт (ССУМ I 542). Пор. також п-ще *Беловиш* у сербiв (РСКН I 448). ◀ Від антр. *Бела*, що від слов. чол. iменi *Бело* або *Бела*, спiвiдносного з прикм. “бiлий” (Грк 34, 35, Илчев 70, Rospond 46).

Белóь, -ля [ор. — Бельóм] — Вб. Пор. 1607: *Belo Brad Vasili deserta* — Тур’я Поляна (UetC 104-8). ◀ Від пiвденнослов. побажального чол. iменi *Бельо*, спiвiдносного з укр. прикм. *бiлий*, та повними iменами на зразок *Белимир*, *Белослав* (Грк 35, Илчев 71). Пор. ще 1570: *Lad. Belchek* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1605: кр. *Ivan Belczik* — Рускова (Bélay 188). Пор. ще слц. дiал. *belko* — “блондин” (SSN 109).

Бéля [Бiля] — Мж, Хс, Вн, Ир, Мк, Уж. Пор. 1216: *Belat* — ком. Бiгар (RegVar 210). ◀ 1. Від антр. **Бельó** + -а. 2. Від серб. чол. iменi *Бельа*, спiвiдносного з повними iменами на зразок *Белимир*, *Белослав* (Грк 35, РСКН I 158). Пор. також гуц. *беля* — “тварина бiлої мастi” (там само). 3. Від рум. *belea* — “бiда”, “неприємнiсть”, “напасть”.

Бемáк — Пр, Вб. ◀ 1. Від етн. нiм. пох. *Бем* — “чех” (≠ *Böhme* < лат. *Bohemus* — Rymut 28) + -ак, який має низку аналогiв у мiсц. етнонiмiї, як *поляк*, *русáк*, *словáк*, *сотáк*, *спiшáк*, *терпáк*. 2. Від локального мiкроетн. *бемáк*, яким сваявцi прозивають жителiв району с. Довге за вживану ними умовну частку *бем* (< *бы ссм*). Аналогiчнi етн. з суф. -ак на Зак не є рiдкiсними. Пор. ще п-ща *Бесьмáк*, *Булак*, *Лемáк*, *Лишáк*, *Сотáк*, *Спiшáк*. 3. Від слц. дiал. прислiвника *bitak* “трохи” (SSN I 120).

Бемби́ло — Мж. ◀ Від закарп. укр. апел. *бемби́ло* — “здоровань”. Пор. ще дiал. *бэмби́ло* —

“незграбна людина”, *бембеляк* — “черевань” (Уж), *бѣмбас* — “здоровило” (ЕСУМ I 183), які в кінцевому підсумку пов’язані з пол. *babel* — “булька, пухир” (SW I 114, Rospond 34).

Бѣнда — Мк. 1470: *Benda* — Підвиноградів (Szabó 490). ◀ 1. Від пол. чол. імені *Będa* (≠ *Będziemir*, *Będzierad...* = *Будимир*, *Будирад* — Rospond 41, Rymut 31), яке містить носовий рефлекс дієсл. словоформи *бѣдѣж* — “буду”. Звідти через п-ще *Бѣнда* походить також андр. *Бѣндаля Феодосія*, яка записана 1770 р. у Метриці гори Чернек. 2. Від катол. імені *Benda*, що з лат. *Benedictus* (Кларрová 75, Moldanová 42–43, Ladó 138, Hajdú 25). 3. Найменш імовірно з карп. апел. *бѣнда*, який у бойків озн. “осока” (Он I 48), у гуцулів — “пов’язка”, у сербів — “губа” (РСКНУ I 463).

Бѣндак — Рх. 1787: *Bendak* — Перегінське, *Będak* — Ільник на Бойк (ЙМ); пор. ще *Bendics Péter* — Шелестово (HodGens 12). ◀ 1. Імовірно, з пол. п-ща *Będak*, що від імені *Będa* (Див. Бѣнда, яке містить патр. суф. -ак — Rymut 31). 2. Менш правдоподібно, з пол. апел. *bendak* — “високий каптур перських дервішів” (SW I 144) чи гуц. *бѣндѣк* — “джміль” (Мат. до букв. I 24).

Бѣнда́с, -са — Св. 1607: *Bendaz Ivan* — Вішка (УстС 104-8); 1692: кр. *Bendas Ilias* — Перехрестя (Лучкай 16, — 60). Пор. ще 1649: козак *Матвій Бѣндас* — (РВЗ 40); 1787: *Bendas* — Кремна, Поляни Малі на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Суфіксальний гіпок. вар. імені *Benda* (див. Бѣнда). 2. Від закарп. діал. *bęndaś* — “похмура людина” (Мк). 3. Від слц. чи пол. діал. *bindas* — “кайло, сокира” (SSN I 120, Vincenz 515).

Бѣндасович †. XVIII ст.: *купила Ана Бѣндасовичка* — с. Перехресний (Сах 60). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ович від антр. Бѣнда́с.

Бѣндасю́к — Рх. ◀ Від Бѣнда́с + -юк.

Бѣндик — Вн. 1772: кр. *Petrus Bendik* — с. Камйонка на Пряш (Ud-4 121); 1787: *Bendyk, Bendik, Będik* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. Бѣнда + -ик. 2. Від слц. діал. *będek* — “жирний огрядний хлопець” (SSN I 109).

Бѣнджа́к [Бѣньдѣжа́к] — Мк. ◀ 1. Наслідок фонет. адаптації пол. п-ща *Będziak* (див. Rymut 31), як у *Гвождѣжа́к* (із *Gwozdiak*). Про етимологію основи п-ща див. Бѣндза, Бѣндзя. 2. Могло виникнути також із п-ща Бѣньча́к (див. Бѣньча́к, Бѣнько...) як наслідок прогресивної асиміляції *пч > пдѣж*, як у місц. апел. *рѣньча > рѣньджа* — “рїнь” (Мк).

Бѣндза — Уж. XIV ст.: *Benze* (Nagy-1 564); 1705: кр. *Benza Dan* — Барцанфалва (HodOkm 459); 1820: *Bendza* — Яблінка на Лемк (ФМ). Пор. ще 1715: кр. *Gr. Bęzuk* — Рахів (Bélay 182);

1720: кр. *Lad. Bind* — Тюшка (Bélay 209). 1787: *Byndziak* — Коростіль, а 1819: *Benziak* — Корчин на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. П-ще походить від пол. гіпок. чол. імені *Będza*, котре, подібно до пол. п-щ *Będzak, Będziak* та ін., походить від повних двоосновних імен на зразок *Będziemir, Będziesław*, тобто від давньослов. *Будимир, Будислав* (Malec Star 64, 168, Rymut 31, Rospond 41). 2. Фонет. видозміна місц. п-ща Бѣнца як наслідок асиміляції *пч > пдѣж*, тобто як у імені *Гѣндзя* із *Гѣньця*.

Бѣндзо — Пр. ◀ Наслідок недавньої видозміни п-ща Бѣндзя.

Бѣндзьо [Бѣньдзьо] — Вб. ◀ Того ж пох., що й Бѣндзя.

Бѣндзя [Бѣньдзя] — Уж. Пор. пол. п-ща *Będzia, Będziak* (Rymut 31). ◀ Від пол. чол. імені *Będza*, що з повного слов. чол. імені на зразок *Будимир, Будислав, Дорогобуд* у їх пол. звучанні (MalecStar 64, 168, Rospond I 141, Rymut 31).

Бѣне́вич — Уж. ◀ Від антр. Бѣнь, Бѣньо чи Бѣня- + -евич.

Бѣне́дик — Ір. Вн. 1383: *Benedic parvo de Laza* (Nagy-1 464); 1576: гор. *Csebely Benedek* — Вишково (Bélay 215); 1696: кр. *Benedek* — Кимпулунг (Bélay 148). Пор. ще 1603: ... *nona Николы Бенедикувского* — Бенедиківці (ЛелПам 215). ◀ Від катол. імені *Бенедик*, тобто *Бенедьо, Бенедикт*, що з лат. *Benedictus* (ВІЛ 242, Moldanová 43, Rymut 28).

Бенедиківський †. 1692: св. *Benedikovski Danielus* (Лучкай-Іс 284). 1693: *ісрей Николас Бенедиковскій* — Бенедиківці (ЛелПам 225). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Бенедиківці*.

Бѣнеш — Уж. 1363: розбійник *Benes filium Kakas* — Ужгород (Nagy-1 331); 1478: *Benech* — Холмовець (Szabó 364). ◀ Від чес. чи слц. імені *Beneš* (≠ *Benedict* — Кларрová 75, Moldanová 48).

Бѣнка — Уж. — Див. Бѣнко, Бѣнко́.

Бѣнко — Уж. 1398: *пять Бенко староста* — Коломия (ССМ I 92); 1437: *Lucas filius Benkov* — Ремети (Nagy-2 338). Пор. ще 1684: кр. *Benkan Aleksza* — Теребля (Bélay 203). ◀ Від чол. імені *Бенко*, яке у більшості народів басейну Дунаю співвідноситься з повними іменем *Бенедикт* або *Beniamin* (Грк 35, Ladó 139, 140, Hajdú 26), а у болгар та сербів — також зі слов. іменами *Любен, Хубен* та лат. *Бенефацій* (Грк 35, Илчев 72).

Бѣнца — Тч, Хс. 1217: *impetiit ... Benczem, pristaldo Bencya* — ком. Бігар (RegVar 216, 250); 1426: *Bencze* — ком. Берг (LehLel, док. 10); 1437: *Georgius Bencze* — Войнятина (Nagy-2 339); 1452: шл. *Jac., Lad., To. Bentze* — Кричово (Bélay 170); 1550: шл. *To. Benche* — Чумальово (Bélay 133); 1574: *St. Bencze* — Виноградів (Szabó 421); Пор.

1682: *Kenez Benczovics Mihalko* — Плоский Потік (LehBer III 653); 1751: *диякон Димитрій Бенца* — Кричово (ГаджегаМ 189). ◀ Від давнього угор. чол. імені *Bence*, що з *Bencenc* < *Vincentus*, чи з імен *Benedek* або *Beniamin* (Ladó 138, Kázmér 119). У німців та чехів ім'я *Benz* співвідноситься також із повним іменем *Bernhard*. П-ще поширене і серед угорців та хорватів (Leksik 38).

Бенчак — Див. **Беньчак**.

Бень [Бінь] — Мк. ◀ Від чол. імені *Бень*, що з повних імен *Бенедикт* або *Бенямін*.

Бенько [Бінько, Бенько] — Тч, Уж, 1618: кр. *Andras Benko* — Зборов (Mars 101). ◀ Від чол. імені *Бенько* або *Бень* чи *Беньо* (≠ *Бенедикт*, *Бенямін*) + -ко. Вар. імені *Бенько*, *Беньо* поширені у болгар (Илчев 72), а п-ща *Benko*, *Vienko* — у хорватів і поляків (Leksik 40, Rymut 36).

Беньо, -ня, ор. — **Беньом** [Біньо] — Мк, Уж. 1696: *Venuo Koztan* — Івківці (LehBer 311); 1715: кр. *Venuo* — Чеке в Земпл (ПеПред 317); 1787: *Веню* — Смеречне на Бойк та Вислік на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1474: *Venuw* — Чедрик (Szabó 309). ◀ Від чол. імені *Беньо*, що з повних імен *Бенедикт* або *Бенямін*.

Беньчак [Біньчак] — Тч, Мж, Хс, Вл, Мк. 1720: кр. *Foegy Bencsak* — Бедевля (Bélay 126); 1750: *куму мала Анту Бенчачку* — Шамошовці (Гаджега-З 65). Пор. ще 1574: *Васко Бенча* — Одрехова (АО 50); 1715: *парох Михаил Бенча* — Кошельово (ГаджегаМ 198), *парох Павел Бенча* — Іза (ГаджегаМ 200). ◀ 1. Від **Бенько** + -як або від антр. *Бенча* (тієї ж етимології) + -як. Ім'я *Бенча*, що від *Бенедикт*, поширене у сербів та угорців (Грк 35, Ladó 139), а *Бенчо* — у болгар (Илчев 72, Ковачев 71). П-ще *Бенчак* популярне у хорватів та поляків (Leksik 38–39, Rymut 35, Rospond 50).

Беньчик [Біньчик] — Тч, Хс, Вн, Ір. 1471: *Benchuk* — с.Янк (Maksay 151); 1481: *Benchuk* — (Maksay 225); 1600: *гор.Јо. Bencsik* — Хуст (Bélay 151); 1236: *Андрѣи Бенчикъ* — Одрехова (АО 189); 1787: *Benczik* — Одрехова (ЙМ). П-ще *Беньчик* популярне у хорватів та поляків (Leksik 38–39, Rymut 35, Rospond 50). ◀ 1. Від антр. **Бенько**, **Бенько** чи *Бенча* + суф. -ик або від антр. **Бень** чи **Беньо** + суф. -чик. 2. Від карпатоукр. апел. *бєнчик* — “джміль” (Хс, Тч; див. також ЕСУМ I 168).

Беньчук — Тч. 1720: кр. *Rihor Bencsuk* — Рахів (Bélay 182). ◀ 1. Від **Бенько** чи *Бенча* + -юк або від **Бень**, **Беньо** + -чук. 2. Могло походити і від місц. апел. *бєнч* — “джміль” (див. **Беньчик**) чи навіть від бойк. *бицьо* — “бичок”.

Беня [Біня] — Вн. 1219: *impetit Benam de villa Seper* — сх. Словаччина (RegVar 217); 1429: *паиш пай Беня* — Сучава (ССУМ I 92); 1500: *Сима Беня* — Ясси (ССУМ I 92); 1602: *Bene Tomass* — Горяни (UetC 104-8); 1619: *Palis Benya* — Містичка (Mars 84). Нині п-ще *Benia* поширене у поляків (Rymut 35) і словаків. ◀ Від чол. імені *Беня*, що з *Бенедикт*, *Бенямін* або від слов. імені на зразок *Любен* (Илчев 72). Пор. ще східносл. ойк. *Бенятина*.

Беняк — Уж. ◀ Від антр. **Бень**, **Беньо** чи **Беня** + -як. П-ще *Beniak* поширене в Польщі (Rospond 48, Rymut 35), а *Benjak* — у Хорватії (Leksik 41).

Бенямінський †. 1690: св. *Beniaminski Detetrius* — Мукачів (Лучкай-Іс 28, 284). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від імені *Бенямін*.

Берак — Вл. Мж. ◀ Від південнослов. чол. імені *Берак*, співвідносного з *Бера* чи *Беро* (Ковачев 72), а ті — з *Беривой*, *Беримир*, *Берислав* (Илчев 73, Ковачев 7, Грк 35); однак можливі й інші інтерпретації (див. Rymut 28, 36). Пор. ще 1458: *циган Бера* — Дальній Торг (ССУМ I 92). Крім поляків і хорватів, п-ще *Берак* поширене й серед чехів (Moldanová 43).

Берап — Мк. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Берап*, співвідносного з *Бера*, *Беривой*, *Берислав* (Грк 35). У Сербії ім'я засвідчується з XIV ст. (ГркРеч 27), а п-ще *Берап* нині поширене в Хорватії (Leksik 41). 2. Від чес. п-ща *Beran*, співвідносного з апел. *beran* “баран”.

Бербеничук — Рх. ◀ Від п-ка *Бербениця*, співвідносного з карп. апел. *бербениця* — “дерев'яна діжка для молока” (Он 49, СГГ 167), + суф. -юк.

Бердальик — Св. ◀ Від місц. п-ка *Бердаль*, співвідносного з карп. назвою роду діяльності *бердаль/бердър* “бердник”, + -ик.

Бердаль †. 1678: кр. *Berdally Vasilj* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1787: *Berdal* — Посада Горішня на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *бердаль*, що постав унаслідок дистантної дисиміляції двох /р/ у апел. *бердър* — “бердник”. Крім Зак, антропооснова представлена в Хорватії (*Brdar*, *Brdarević* та *Berdalović*, *Brdalović* — Leksik 41, 70), але є й у Польщі (*Bardaliński* та *Bardarz* — Rymut 20).

Бердър [Бердър], -рѣ — Тч, Рх, Ір, Вн, Уж, Вб. 1607: *Ferens Berdarów* — Сянік (Balzer 174); 1631: *Лоукач бердар* — Одрехова (АО 108); 1678: *Berdar Vaszily* — Вел. Бичків (Bélay 128). Пор. ще п-ще *Bardziar* на Подг за 1645 р. (Bubak 41). Найбільше п-щ з антропоосною *бердар* у Хорватії: *Brdar*, *Brdarević*, *Brdarić*, *Brdarović* (Leksik 70). ◀ Від карпатоукр. *бердарь* “бердник”. Пор. ще слц. *brdár* — “т. с.” (SSN I 158).

Береґаніч — Хс, Мж. 1787: *Berechanicz* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Береґанія* “дружина *Береґа*”, твірна основа якого пов’язана або з топоапелятивом *берег*, або з дієсл. *берегти* чи його похідними зразка *береґіля*, *обереґ*.

Береґ †. 1552: *Beregh* — Підвиноградів (Szabó 490); 1567: *Hricz Beregh, Beregh Jaczko* — В. Ворота (UetC 53-12); 1570: *Jac. Beregh* — Н. Ворота, *Mich. Beregov* — Ждєньово (UetC 53-14). ◀ Правдоподібно, угор. катойк. від назви ком. *Bereg*, тобто “бережанин”, із втраченим кінцевим угор. формантом *-i*.

Береґварій [*Béregvár*] — Уж. ◀ Порівняно недавнє угор. утворення з формантом *-i* від місц. угор. ойк. *Beregvár* (нині — санаторій “Карпати”).

Береґій [*Béregi*] — Мк, Вл, Мж. 1600: гор. *St. Beregi* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від закарп. ойк. *Bereg*, який дав назву комітату *Bereg*, + *-i*. Перша письмова згадка ойк. з 1214: *Mesco comes de Beregu* (Györfy 530). Див. ще Kázmér 127, Vályi 1 180.

Береґаніч — Уж. ◀ П-щем став псевдонім мовознавця *І. Фогарошія*, утворений за продуктивною укр. словотвірною моделлю від назви ком. *Береґ*, де народився *І. Фогарошія* (Вел. Ком’яти). П-ще *Бреґаніч* є й у сербів (РСКНІ 1 142).

Береґанський — Рх. ◀ Від ойк. *Береґаніч* Львівської, Чернівецької або Тернопільської обл. за допомогою суф. *-ський*.

Береґнік — Тч, Рх, Хс, Вн. ◀ Від гуц. *береґнік* — “лісовий сторож”, “той, що береже ліс” (Рх). Пор. ще 1787: *Berežny* — Завадка Риманівська на Лемк (ЙМ).

Береґніак — Хс. П-ще є і на Пряш (Дуйчак-Антр. 62). ◀ Імовірно, від місц. *береґніак* — “житель узбережжя”, “горблянин” (Ір). Пор. аналогічні утворення: *горішніак*, *долішніак*, *потічніак*, *ліснійак* на Зак (див. ще ЕСУМ І 170).

Береґза — Уж. 1787: *Bereza* — Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *береґза*, імовірно, у зн. “ведучий парубок на вечірницях” (Гр І 51), “старший між колядниками” (Он І 49, СГГ 170, див. ще ЕСУМ І 171).

Береґич — Мк. ◀ Від антр. *Береґза* + *-ич*.

Береґівський [*Bereživskij*] — Тч. 1787: *Berezowski* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від карп. ойк. *Березово* чи *Березів* + *-ський*. Пор. ще 1720: кр. *Dem. Berezoza* — Горінчово (Bélay 144). 2. Від п-ща *Береґза*.

Береґнай — Уж, Ір, Тч. 1574: *Bereznai* — Велятин (Szabó 537); 1614: кр. *Luz. Bereznay* — Іза (Bélay 156), кр. *Bereznai* — Гетєня (ПеПред 313). ◀

Угор. утворення з суф. *-ai* від місц. ойк. *Береґній*.

Береґницький †. 1570: кр. *Dem. Bereznezki* — Кольчино (UetC 53-14); XVII ст.: кр. *Berezniczki Illko* — Костьова Пастіль (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від місц. ойк. *Береґники*, що на Свалявщині або від апел. *береґнік* “березовий ліс” (Гр І 51).

Береґніак — Пр. 1618: *Wasko Bereznyak* — Бенядиківці (Mars 87). XVII ст.: *Bereznak Ivan* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Правдоподібно, від місц. катойк. *береґніак* — “житель с. Березний” або “той, що живе в Березовому лісі”.

Береґовський — Вл. ◀ 1. Від ойк. *Березово* + *-ський*. 2. Від антр. *Береґза* + *-овський*.

Береґун — Тч. ◀ 1. Від місц. мікроетн. *береґун*, яким на Рх і Тч прозивають вихідців із Прикарпаття за їх строкатий одяг. 2. Укр. утворення з суф. *-ун* від антр. *Береґза* або від прикм. *береґий*. (Про зн. укр. прикм. *береґий* и болг. *брыз* — див. ЕСУМ І 171).

Береліок — див. *Берілюк*.

Береніч — див. *Бериніч*.

Берец [род. *Береца*] — Хс, Тч, Рх. 1567: *Berecz* — Шаланки (Szabó 463); 1676: кр. *Sim. Berecz* — Олександрівка (Bélay 189); 1773: *Berecz* — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Від угор. вар. ос. імені *Berec*, *Bereck*, що з *Bricius* — лат. *Britius* (Kálmán 79, Bélay 118, Kázmér 126), яке у словаків співвідноситься з ім. *Adalbert* (Šujan 17, Kázmér 126). Хресне ім’я *Berec* при п-щі *Kurta* в Хусті згадується 1684 р. (Bélay 152). 2. Могло утворитися й від давнього серб. чол. імені *Бер* або *Бера*, що з *Беривој*, *Берислав*... (Грк 35).

Берецко †. 1751: пресвітер *Василий Берецко* — Терєсва (Гаджеґа-М 180). ◀ Від антр. *Берец* + суф. *-ко*.

Берецький [*Беріцький*] — Мк. 1513: *Berecky* — Ана (Maksay 109); 1570: *Joan. Bereczk* — Мідяниця (UetC 97-29); 1605: кр. *Bereck Pall* — Довге (Bélay 136); 1672: кр. *Andr. Berecky* — Данилово (Bélay 189); 1720: кр. *Berecky* — Ачад у ком. Біґар (ПеПред 319). ◀ 1. Місц. традиційний укр. прикм. *беріцький* від назви ком. *Береґ* (угор. *Bereg*). 2. Менш імовірно, що від п-ща *Берец* або *Биріч*, хоч останній (*Михула Биріч*) у Н. Визниці згадується 1677 р. (ПаПо III 24). Пор. ще 1450: *Jacobo Bireczski* — Перемишль (Smolka II 80).

Береш [*Біґреш*] — Мк, Св, Ір, Уж. 1500: кр. *Pe. Beres* — Руське Поле (Bélay 211); 1659: *Beres* — Матієво (Szabó 411); 1715: кріпаки *Jo., Luc. Beres* — Довге (Bélay 141); 1715: кр. *Pe. Beres* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від угор. апел. *béres* — “орендар, наймит”, “слуга”, гуц. *bіреш* —

“пастух волів” (СГГ 182, Kázmér 129). П-ще *Bereš*, крім Угорщини, поширене також у Хорватії (Leksik 41).

Бержун — Хс. — Див. **Боржун**.

Берило †. 1564: *Berylla Gergely* — Бобовище (LehBer 174, 300); 1787: *Beryl* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Берило* (див. **Берилюк**).

Берилюк — Рх. ◀ 1. Від давньослов. імені *Берило* (≅ *Берислав*, *Бериваой*... — Daničić I 237, Maretić II 114, Грк 35), яке в Сербії фіксується з XIV ст. (ДечХрис 91), + -юк. 2. Від гуц. *беріло* “барило” (Vincenz 519) через стадіо п-ка + -юк.

Берида †. 1607: волоський кенез *Berengya Mihaly* — Воротниця (LehAd I 160). ◀ Того ж пох., що й п-ще *Памви Беринди*.

Беринець, -ця — Уж. ◀ 1. Від південнослов. імені *Бера* (≅ *Беривой*, *Беримир*, *Берислав*... — Илчев 73, Грк 35) + -инець. Ім'я цигана *Бера* у Дольному Торзі згадується 1458 р. (ССМ I 92), а п-ще *Bera* — 1787 р. у Лужку на Бойк (ЙМ). 2. Імовірно, п-ще **Беринець** є наслідком адаптації хорв. п-ща *Verinac*, популярного у Хорватії (Leksik 42).

Беринич — Вл. ◀ Від антр. *Берина* чи *Бериня* (пор. хрв. п-ща *Verina*, *Verinac*, *Verinici* — Leksik 42), що від слов. імені *Бера* (див. **Беринець**), + -ич.

Берич †. 1673: кр. *Bericz Daniel, Peter* (Bélay 158). ◀ Хорв. п-ще *Beric* (Leksik 42). Див. ще **Бирч**.

Беркела — Рх. П-ще *Беркела* є у молдован (Ер-Кос 90), а п-ще *Berkes* — у румунів фіксується з 1442 р. (Bélay 141). ◀ Від антр. **Берко** + рум. демін. формант -ела.

Берко — Вн. ◀ 1. Від давньослов. імені *Берко*, яке є демін. від імені *Беро*, що співвідноситься з двоосновними іменами моделі *Беримир*, *Берислав*... (SvoSta 69, 107, Грк 36, ГркРеч 28, РСКНІ І 476, Илчев 72). 2. У чехів та словаків може співвідноситься з іменами *Bernard, Adalbert* (SvoSta 180, Rymut 28, SSJ I 129), а в угорців — із *Bertalan* та ін. (Ladó 140). Ім'я **Берко** було також поширене серед місц. євреїв.

Беркович — Вл, Мк, Ір, Хс. 1691: *Birkovics* — Н. Ворота (LehBer 791). У сербів та хорватів патр. *Беркович* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 28), а у подг. поляків — з 1659 р. (Bubak 48). Давнім є і в Сілезії (Rospond I 39). ◀ Від антр. **Берко** + -ович. 2. Від слц. діал. *berko* — “зłodий” (SSN I 110).

Бернар [*Беріарь*] — Рх. Тч. Пор. 1572: п-ще *Bernard* — Дяково (Szabó 440). ◀ Від христ. імені нім. пох. *Bernard, Bernhard* (Moldanová 43) з втратою кінцевого /-d/ (Справочник 385).

Бернат — Св. 1445: *Пап бернат маршалко* — Луцьк (ССУМ I 94); 1600: вл. *Bernat László* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від христ. імені нім. пох. *Бернат*, котре в такій формі побутує серед багатьох народів Центральної Європи (Ladó 140, Hajdú 26, Kázmér 134, Bubak I 48, Moldanová 46, Roczek 19, Справочник 385), а у поляків має і метафор. значення “простак, неук” (SW I 154).

Берницький — Тч, Вн. 1750: п-ще *Berniczki* — Залуж (LehBer 18). ◀ 1. Від антр. *Берник* чи **Бирник** + -ський. Пор. 1759: *Бирник Грци* — Дубриничі (ПаПо-2 20). П-ще *Bernik* поширене у хорватів (Leksik 42, 74) та поляків (Rospond 40, Rymut 29). 2. Від серб. чол. імені *Бриш*, що з *Брича* чи *Бернард*, або від пол. п-ща *Biernic* (Rospond 50), + -ський. 3. Від болг. чи серб. апел. *берник* “збирач податків” або рум. апел. *birnik* — “платник податків” + -ський.

Берняк — Вб, Уж. 1787: *Biernak* — Лімна на Бойк (ЙМ). Крім Укр. Карпат, п-ще *Берняк* та споріднені з ним відомі в Польщі (Bubak 49, Rospond I 52, Gołeb 63), Хорватії (Leksik 75). ◀ 1. На думку багатьох ономастів, п-ще утворено від імені *Bernard* (Gołeb 63, Грк 46–47, Daničić I 238, 663) за допомогою суф. -як. 2. П-ще могло утворитися й від слов. кличок тварин, що “мають білу пляму на морді”, на зразок серб. *брьак, брьо, брьа* (РСКНІ 192); від гуц. апел. *бърня* чи *бърна* — “палиця з гаком” (Vincenz 440, Гр I 57) чи пол. апел. *bierniak* — “шнурок” (SW I 152).

Берта — Вн. 1221: *scilicet Otmar, Joan, Berta, Tota* — ком. Бийкийш (RegVar 269); 1497: *оноукове Петра Берте* — Ясси (ССУМ I 94); 1604: вл. *Jo. Berta* — Сачал (Bélay 191); 1699: *Berti Prokor* — Свалява (Maksay 570). ◀ П-ща *Берта*, *Бертич*, *Бертек* поширені в Польщі, Чехії, Хорватії, Угорщині, де їх співвідносять з іменами *Альберт*, *Адальберт* (Daničić I 238, Klaproná 64, 99, 105, Kázmér 132), *Bertold, Bertalan*, тобто *Варфоломій*.

Бертик — Рх. ◀ Від антр. **Берта** + -ик. Пор. суч. чес. розм. ім'я *Bertik* (≅ *Adalbert, Gilbert, Hubert* — Klaproná 64, 99, 105); 1437: *Bricius Berthok* — Прикопа (Nagy II 343).

Бертич [*Бертнич*] — Уж. ◀ Від антр. **Берта** + суф. -ич або від жін. імені *Берта*, співвідносного з чол. іменами на зразок *Альберт*, *Роберт* (Справочник 485, Илчев 73). П-ще *Bertic* і споріднені з ним популярні в Хорватії (Leksik 43).

Берцик — Вб, Уж, Св. 1590: п-ще *Biercik* — Вари (LehBer 783); 1605: кр. *Gyeraszim Berczik* — Грушово (Bélay 138). П-ще поширене у сх. Словаччині. ◀ 1. Від угор. чи слц. гіпок. імені *Berci, Bercik, Berce, Bercó* (≅ *Albert, Bernat, Bertalan* — Ladó

126, 128, Hajdú 26, 84, SSJ VI 129), + -ик. 2. Від пол. арх. *bierca* — “збирач” (SW I 152) + суф. -ик.

Бєрча — Тч. 1221: *Bercha Teu* — ком. Боршод (RegVar 272); 1450: шл. *Berche To*. — Діброва (Bélay 120); 1542: шл. *Jo. Berche* — Угля (Bélay 209); 1705: свідок *Bercse János* — Угля (HodOkm 433). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бєрча* (≠ *Бєривој*, *Бєримир*, *Бєрислав*). Пор. серб. ім'я *Бєрче*, болг. *Бєрчо* (Грк 36, Илчев 73). Серб. гіпок. *Бєрьче* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 28), а патр. *Бєрьчич* там само. 2. Від угор. чол. імені *Bercse*, що з *Bereck*, *Bertalan*, *Bernát* (Kázmér 125).

Бєрчай †. 1751: *парох Николай Берчай* — Нересниця (Гаджега-М 182). ◀ Утворення з суф. -ай від антр. **Бєрча**.

Бєрчак — Уж. 1819: *Berczak* — Опоарець на Бойк (ЙМ). Пор. ще *Bierczak* на Подг з 1691 р., яке ономасти виводять із *Bierka*, *Bierek*, а останні — від імені *Bernard* (Bubak 48, Rospond 38, Rymutut 36). ◀ 1. Від антр. **Бєрко** або від **Бєрча** + суф. -як. 2. Із слц. *birčak* — “вівчар” (Marsina 24, 30) чи *birčiak* — “наймит” (SSN I 121).

Бєрчич †. 1704 р.: кр. *Bercsics Fedor* — Бовище (HodGens 13); XVIII ст.: свящ. *Миклови оугольський Берчич* — Сигіт (ПаПо-І 148), свящ. *Бєрчич Вася* — Вільховець (ПаПо-І 153). ◀ Від антр. **Бєрча** + суф. -ич.

Бєрчук †. 1691: *Демян Берчуковъ Вася* — Вільховець (ПаПо-І 152). Пор. 1820: *Berczyk* — Жериця Вел. на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Бєрко** або **Бєрча** + -юк.

Бєряк — Вл, Вб. 1787: *Beriak* — Тисовиця, а за 1819 — Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ), ФМ). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Бєр*, *Бєра*, *Бєро* чи *Бєрьо*, що з повних імен *Бєривој*, *Бєримир*, *Бєрислав*... (Грк 35, Илчев 72), + -як. 2. Від закарп. арх. апел. *бєряк* — “сільський керівник”, що з угор. *birák* — “т.с.” (Чопей 13).

Бєсага — Мк, Ир, Св, Вл, Вб, Мж, Вн, Хс. 1659: кр. *Besagha Ferencz* — Келечин (Bélay 162); пор. 1580: *Biesagowie na Horbe ... pokradli pięć koni* — Сянік (Balzer 104). Пор. ще похідне гуц. п-ще *Besaszczuk* (Vincenz 521) та подг. п-ще з 1655 *Biesaga*, а з 1652 — *Vysaga* (Bubak 49). ◀ Від карп. множинного апел. *bєса́гу* — “сакви, подвійна торба” (Он I 50, СГГ 173, 174, Bubak I 49), перен. зн. якого на Зак — “ненажера”, а в слц. мові — “людина високої худой постави, довгань” (SSN I 111, 115).

Бєсаганіч — Уж. П-ще є і на Пряш (Дуйчак-Антр. 62). Пор. 1607: *Beszaganyi Janko* — Перечин (УсС 104-8). ◀ Від андр. *Besagania* — “дружина Бєса́ги” + -ич.

Бєсермєні — Уж. 1704: *Beszerményi Fedor* — Душино (HodGens 5). ◀ Угор. катойк. від ойк.

Böszörmény (оф. *Hajdú Böszörmény*). В угорців перші згадки п-ща походять із кінця XVI ст. (Kázmér 187).

Бєсерміній — див. **Бєсермєні**.

Бєскід [рідше — Бєскід] — Пр, Уж. 1766: *Бєскід Аша* — Чертіжне, а в наступні роки, зокрема 1806, — Пряшів, Кобильниця, Легнава, Якуб'яни у сх. Слч (Ud-4 96). Пор. ще споріднені п-ща з 1787: *Beskidniak*, *Beskimiak* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від ороніма *Бєскід* чи *Бєскід*, який в Укр. Карпатах позначає десятки більших та менших гірських об'єктів, чи навіть від співзвучного апел. *бєскід* — “недоступна стрімка вершина” (СГГ 174), “високогірне пасовисько” (Чопей 11). Творення антр. від оронімів для Карпат не є чужим. (Пор. п-ща *Кічєра*, *Мáгура*, *Мєнджул*...). Шлях від ороніма до п-ща *Бєскід*, як вважає Т. Голембйовська, міг пролягати через описові п-ка на зразок *За Бєскидом*, *На Бєскиді* (Golčb 116). 2. Менш імовірно, що п-ще **Бєскід** — це патр. утворення з гр. суф. -id від пол. антр. на зразок *Biesek*, *Biesko*, *Biesok*, пов'язаних із *bіsom*, *дияволом* (Rymut 37), або від босн. чол. імені мусульм. пох. *Besko*, що з *Besim*, а це з араб. *bāsīmā* — “усміхнений, веселий” (Smailović 73, 175–176).

Бєсмак — Ир, Мк. Пор. 1715: кр. *Luc. Bescimtak* (!) — Довге (Bélay 136). ◀ Правдоподібно, від місц. мікроетн. *бєсмак*, яким іршавці (тобто *бєсьмак-і*) прозивають верховинців за вживання енклітичної форми дієсл. *бе-сме* — “щоб ми”. Пор. аналогічні п-ща, дані за вимовою: **Бємак**, **Булак**, **Лємак**, **Лишак**, **Сотак**, **Щобак**...

Бєца — Пр, Св, Вл, Мж, Тч, Уж. 1445: *скупил от Бєцъ... , прометъли съ Бєцъю* — Сучава (ССУМ I 95); 1691: кенез *Besa* — Загорб (GabPod 162); 1787: *Besa* — Луковиця на Бойк, Волосате, Манів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чи хорв. гіпок. імені *Бєца*, співвідносного з повними іменами зразка *Бєрислав*, *Berimir*, *Beli*, *Belislav* (Грк 36, Šimundić 397). 2. Від укр. діал. *бєца* — “неповоротка жінка” (ЕСУМ I 179). Пор. ще серб. діал. *бєца* — “кличка корови, кобили, бика, кози” (РСКНД II 528), слц. *bєca* — “корова, коза” (SSN I 104), гуц. дит. *бєця* — “вівця” (СГГ 159, 176).

Бєца́нич — Вб, Уж. ◀ Від андр. *Бєца́ня* — “дружина Бє́ци” + -ич.

Бєціок — Тч. ◀ 1. Від *Бєца* + -юк. Пор. ще 1787: *Bєciak* — Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ). 2. Імовірно, від укр. діал. *бєціок* — “грудка тіста” (ЕСУМ I 179).

Бєча́й — Мк. 1214: *pristaldo nomine Becha* — ком. Абов (RegVar 291); 1470: *Bechy* (!) — Верця

(Szabó 546). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-ай* від серб. чол. імені *Бега*, співвідносного з *Беривој*, *Берислав* (Грк 36) чи хорв. іменем *Ве́са* (Šimundić 397). 2. Від угор. чол. імені тюрк. пох. *Becse*, що означало “яструб-перепелятник” (Ladó 141, Hajdú 25).

Бечка — Вб. 1600: гор. *Mati Beczke* — Вишково (Bélay 215). Пор. ще п-ще *Beczka* на Фодг з 1791 і 1807 (Bubak 43). ◀ 1. Від закарп. апел. *бечка* — “пласка”, що відлємк. *бечкати* — “рюмсати”. 2. Від гуц. *бечка* — “овечка”, “в’язанка вербових гілок”, “котики на вербі” (СГГ 164, 176–177). 3. Від пол. *beczka* — “бочка”. 4. Від хорв. гіпок. імені *Ве́ска*, що з *Berimir*, *Berislav*... (Šimundić 397), або від гіпок. босн. мусульм. імені *Ве́ско*, що з *Bečr*, *Bekir* (Smailović 162).

Беша †. 1568: *poroskói Besi Lukács* — Іванівці (LchBer 325); Пор. ще 1607: *Besenics Ivan* — Княгинин (UetC 104-8); 1715: кр. *Lad. Bessa* — Колочава (Bélay 180). ◀ Від серб. імені *Беша*, що з *Беривој*, *Берислав*... (Грк 36).

Бешко — Ір. ◀ Імовірно, від серб. чи болг. чол. імені *Бешко* (< *Беривој*, *Берислав*... — Грк 36, Илчев 73), + *-ко*. Від угор. чол. імені *Beskó*, що з давнього тюрк. *Bese* — “каня” (Ladó 141). П-ща з основою *Biesz-*, серед них і п-ще *Bieszko*, поширені в Польщі (Rumut 37), а ще більше — в Хорватії (Leksik 44).

Бешота — Рх. ◀ Від тієї ж основи, що й **Бешко**, + давній імен. суф. *-ота*.

Бешкович †. 1773: присяжний *Gregorius Bestkovic* (!) — Свалява (Ud-5 60). Пор. 1585: *Beszczak Stecz* — Сянік (Balzer 105); 1787: *Beszak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Бешук*, що з **Бешко**.

Бєя — Уж. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Беја* (≤ *Белослав*, *Берислав*... — Грк 34). 2. Від болг. чол. імені *Бєйю*, що з тур. *bey* — “пан, вельтень” (Илчев 69), + *-а*. 3. Від серб. діал. *beja* — “клепало, брязкальце” (РСКНХ ІІ 426).

Бзди́квас †. 1618: кр. *Dmitera Bzdkwas* — Куримка на Лемк (Mars90). ◀ Укр. прізвиськове утворення з імператива дієсл. *бзди́ти* + імен. *квас*.

Бзду́нич †. 1699: кр. *Bzdunich* (!) *Roman* — Свалява (Maksay 570). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. ос. назви *бзду́ня* — “особа, яка часто пускає вітри”, співвідносної з чол. назвою *бздун* (Гр І 54). Пор. також п-ще **Перебзді́як**.

Бйба [рідше **Бйба**] — Ір, Хс, Мж. 1214: *Bibo filius Pasche* — ком. Бігар (RegVar 187). ◀ 1. Імовірно, від південнослов. чол. імені *Biba*, що з *Borivoj*, *Dobroslav*, *Velibor* та ін. (Šimundić 398, Илчев 72). 2. Від місц. укр. *бйба*, *бйба* — “боляч-

ка, рана”. 3. Від пол. *biba* — “коляска” (Rumut 34). Пор. деривати: п-ща *Вубка*, *Вубук* з 1787 на Бойк (ЙМ); 1359: *у бубицкоґо* — Перемишль (ССУМ І 136); 1787: *Bibiczak* — Н.Кропивник на Бойк (ЙМ).

Бйга — Вб. XVII ст.: *Biga Ivan* — Стричава (UetC 88-59). ◀ 1. Від закарп. укр. апел. *бйга* — “цурка”, що з угор. *bige* — “т. с.” (Kázmér 139) чи серб. *бйга* — “сніп, зв’язка” (Dančić I 288). 2. Менш імовірно, від рідкісного угор. імені *Biga* (≤ *Gábor*, *Zsigmond* — Ladó 160, Haidú 162). П-ще *Biga* поширене у хорватів (Leksik 463, РСКНХ ІІ 54).

Бйгу́ла — Уж. 1787: *Bigul* — Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, з **Бєгу́ла**.

Бйдо́ — Вб. — Див. **Бєдо́**.

Бйджа [*Бйджэса*] — Тч. 1781: *Быча Група боженик* — Сарваш (ПеУрб 129); 1771: присяжний *Bicsa Thodor* — Діброва (ДжеДел 278); серб. п-ко *Буђа* (РСКНХ І 593). П-ще *Бйджэса* нині поширене також серед закарп. румунів, а його вар. *Bogca*, *Băgea*, *Vija* фіксують рум. писемні пам’ятки (Const 24, 186, 203). ◀ Правдоподібно, від серб. *буђа* — “недоносок”, “той, що захирів” або від діал. *буђо* — “брутальна, жорстока людина” (РСКНХ І 592). Пор. ще слц. діал. *bedžn* — “огидна людина” (SSN 106).

Бйдзир [*Бйдзирь*] — Тч, Хс. ◀ Очевидно, від східнокарп. *быдз* — “гедзь”, *бйдзитися* — “стрибати від укусів гедзя” (Тч). Пор. ще буков. *бедз* “овод” (Мат. до буков. І 23), гуц. *бондзирь*, *бйндзирь* “овід” (Vincenz 463, СГГ 160), угор. діал. на Зак *bondzár* “хрущ” (KMNSZ 206).

Бййка — див. **Бєйка**.

Бййреш — Уж, Мк, Св. 1673: п-ще *Béres* — Виноградів (Szabó 424); 1773: присяжний *Thomas Béres* — Лецовиця (Ud-5 57). ◀ Від закарп. мадяризму *бййреш*, *бйреш* “наймит” (угор. *béres* — “т. с.”) або й безпосередньо з угор. п-ща *Béres*. В Угорщині п-ще *Béres* значиться з XV ст. (Kázmér 129).

Бик †. 1215: *Bus servus* — ком. Саболч (RegVar 212); 1502: *Petrus Byk* — с.Вари (Łysiak-1 58); 1570: п-ще *Вук* — Неліпино (UetC 53-14); 1787: *Luca Вук* — Петруша Воля та *Vukanicz* — Бортне на Лемк (ЙМ), *Vukow* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від персоніф. апел. *быкъ*, тобто “бик”. 2. Від слц. діал. апел. *бйковес* — “батіг із бичачої шкіри” (SSN І 190).

Биківча́к — Вб. ◀ 1. Від катойк. *биківча́к*, тобто “житель с. *Биківці*” (Сяніцький повіт на Лемк) + суф. *-як*. 2. Дериват від слц. діал. апел. *бйковес* “батіг із бичої шкіри” (SSN І 190).

Биксе́й [*Биксѝй*], *-я* — Ір, Вн, Бг. ◀ Від західноукр. *бєкса* — “пласкій, скиглий” (Головац-

кій 363, ЕСУМ I 164) чи пол. апел. *beksa* — “т.с.” + -ей. Пор. ще укр. апел. утворення з фіналлю -са: *п'якса, р'юкса*.

Билей [*Билій*] — див. **Белей** і **Білей**.

Билень [*Билить*], -еня — Мж. 1595: *rana Marcina Byliny* — Сянік (Balzer 11); 1819: *Bylen* — Хітар (ФМ), а 1787 — *Bilinow* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. апел. *билить* або гуц. *билень* — “бияк, коротша частина ціпа” (AGB I 40, Он I 51; Чопей 12, Гр 24).

Билим — Уж. 1649: коз. *Данило Былим* — Черк. полк (РВЗ 36). ◀ Імовірно, усичений вар. двоосновного імені *Б'шилпир* або якогось ін. імені з дієсл. елементом -был- “був” (MalecStar 66).

Біля — ◀ 1. Фонет. п-ща **Бéля**. 2. Із серб. чи хорв. чол. імені *Бьѡа* (РСКНД II 553).

Бинд'ак — Рх. ◀ 1. Див. **Бенд'ак**. 2. Можливий і зв'язок із гуц. *бинд'ек* “джміль” (Гр 24–25).

Биндж'ак [*Бьинд'ас'ак*], -ка — Мж. ◀ 1. Імовірно, з **Беньч'ак** через асиміляцію *пъч > пьдж*, як у місц. апел. *р'иньча > р'иньд'жа* — “гравій” (Мк). Пор. ще укр. апел. *бинд'жук* — “ледар”, що *збишч* — “трутень” (ЕСУМ I 184). 2. Можливий зв'язок із бойк. *бинька* — “комаха сонечко” (AGB I 80).

Биндзя — Уж, Мж. ◀ 1. Див. **Бендзя**, **Бендза**. 2. Від антр. XVIII ст. *Биндз* + -я. Пор. 1720: кр. *Lad. Binz* — Тюшка (Bélay 209).

Бинкало [*Бьинкало*] — Мж, Хс, Тч. Частіше пишуть **Бонкало**. ◀ 1. Від місц. *бьинкало* — “калатайло, дзвінок” (Хс), що від гуц. *бьинкати* — “гудіти” (СГГ 182). Пор. ще пол. *бакало* — “бормотун, буркотун”. 2. Див. ще **Бонка**, **Бонкало**.

Бинь [*Бьи ъ*] — Хс, Вн. Здебільшого пишуть **Бонь**. 1573: *Vonj* — Тросник (Szabó 471). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бьиль*, що містить дієсл. компонент *бы-* (із *быти* — “бути”), як в двоосновних іменах на зразок *Прибыславъ*, та суф. -ль. Пор. чес. ім'я *Вуї* (з *Р'ыбуѣст* — SvoSta 52), пол. *Zbynek* (MalecStar 27) та ін. 2. Див. **Бонь**.

Бирак — Вл. — Див. **Берак** і **Бірак**.

Бир'авич — див. **Бор'авич**.

Бирінич — див. **Берінич**.

Бирич — Тч. 1449: шл. *Sandr. dictus Byreth* — Вонігово (Bélay 212); 1677: *Мукула Бирич* — Н. Визниця (ПаПо-3 24). Пор. серб. п-ща *Бирић*, *Биричић* та хорв. п-ще *Virić* (РСКНД I 565, Leksik 48). ◀ Від давньорус. *биричь* — “посадова особа, яка оголошувала розпорядження князя” (Срезн I 87).

Бирівч'ак — Вб. ◀ Від місц. андр. *бирівка* — “дружина бирова” (від угор. *biró* — “війт, староста, суддя”), тобто “старостиха”, + -як. Див. ще **Біров**, **Біровч'ак**.

Биркович — див. **Беркович**.

Бирник †. 1759: кр. *Бирник Гриц* — с. Дубриничі (ПаПо-2 20). ◀ Фонет. видозміна хорв. п-ща *Bernik* (Leksik 42).

Бирницький — див. **Берницький**.

Бирняк — див. **Берняк**.

Биров'аш — див. **Біров'аш**.

Бировч'ак — див. **Біровч'ак**.

Бирс'ак — Вн, Ір. ◀ 1. Імовірно, від діал. *б'урса* — “буря”, “епілепсія” (Гр I 57). Пор. ще п-ще **Борс'ак**. У хорватів поширені п-ща *Bersa*, *Brsa*, *Brsović* (Leksik 76). 2. Від нім. *Biersack* — “*Bierwirt*”, тобто “пивовар”.

Бирч'ак — Уж. 1787: *Byrczak* — Білянка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від п-ща чи від імені **Берко** + -як. 2. Утворення з суф. -як від апел. *б'урка*, який у карпатоукр. та у східносл. гов. уживається в кількох зн., як-от: “вівця з короткою кучерявою вовною”, “овеча шкірка”, “шапка-бирка”, “багнітка” (Гр I 56, SSN I 121). 3. Див. **Бірч'ак**.

Бир'як — див. **Бер'як**.

Бис'ага — Мк, Ір. 1570: *Tom. Bihsaha* — Косино (UetC 97-29); 1607: *Biszaha Denko* — Тур'я Поляна (UetC 104-8); 1618: *Iwan Biszaha* — Н. Комарник (Mars 62); 1690: управитель Маковиці *Bisaha Petrus* (Лучкай-Іс 24, 284); 1699: *Biszaha Janos* — Кольчино (Maksay 561); 1751: *парох Іоанн Бисага* (ГаджераМ 190); 1773: *Biszaha* — Чорнотисово (Szabó 315); 1787: *Bysacha* — Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ Від карп. діал. апел. *bis'ага*, *bis'ага*, часто — *bis'аги* — “сакви”, “подвійний мішок” (Он I 50, Гр 24, Гр I 53, SSN I 121), що з лат. *bisaccium* — “перекидна торба” через слц. посередництво (ЕСУМ I 76). У Карпатах його перен. зн. — “довгань”, “ненажера”. Див. ще **Бес'ага**.

Бистрян'ик [*Бьистрян'ік*], -ка — Мж, Мк. Пор. 1665: п-ще *Bistro* (!) — Гегеня (Szabó 372). ◀ Від карп. катоик. *бьистрян'ік* — “житель с. *Бьистрий* або с. *Бьистра*”. Катоик. на -лиш у Карпатах поширені (*березиян'ік*, *реметян'ік*, *ублян'ік*). Пор. 1715: кр. *Luc. Bisztriak* — Березово (Bélay 127).

Бистрян'ий — Уж, Мк. ◀ Від катоик. *бьистрян'ий* — “житель с. *Бьистра* чи с. *Бьистрий*”. Катоик. із суф. -яшиш у Карпатах належать до продуктивної моделі. Пор. *довжан'ий*, *хустян'ий*...

Бистрянський †. 1715: *Петр Бьистрянскій* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Бьистрий* або ойк. *Бьистра*.

Бистрянчик [*Бьистрянчик*] — Пр. ◀ 1. Від колективного катоик. *бьистрянчи* — “жителі

с. *Быстра* або с. *Быстрий*” + *-чик*. 2. Від жін. катойк. *быстрынка* — “жінка з с. *Быстра* чи з с. *Быстрий*” + *-ик*. Пор. 1665: антр. *Bistro* — Гетеня (Szabó 372).

Бистря́нчин [*Быстры́нчин*], *-на* — Вб. ◀ Від жін. катойк. *быстрынка* — “жінка з с. *Быстрий*” + суф. *-ин*.

Бисьма́к — див. **Бесма́к**.

Бицько́ — Мк. П-ще у вигляді *Бѣцько* є і на Пряш (Дуйчак-Антр 63). 1773: кр. *Basilius Biczko* — Дубино (Ud-5 54); 1773: присяжний *Cosma Biczko* — Солочин (Udvari-2 304). Пор. 1680: *Biczko* — Гетеня (Szabó 372); 1680: на *Lukacza Vucia* — Сянік (Balzer 159); 1787: *Вус* — с. Яблониця та *Вусіо* — Залуж на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від карпатоукр. *бицьо́, быцьо́, бѣцьо, бицько́* “бичок” (Головацкій 377, ЕСУМ I 182, СГГ 182, 184, Гр I 59), що пов’язане з місц. дієсл. *бицькатися* — “гедзатися” (Гг 24), “хвицати”, “брикати” (Хс, Тч). 2. Від південнослов. ім. *Бицо*, яке серби і хорвати виводять із *Лубисав, Лубиша*, а болгари — із *Бисер* (Грк 36, Šimundić 398, Илчев 76). У хорватів відоме також п-ще *Bico* (Leksik 45). 3. Від угор. імені *Bickó* (< *Béla, Albert* — Hajdú 127). 4. Від укр. молдованізму *биць* — “братик, дядько” (ЕСУМ I 202) + суф. *-ко*.

Бич — Уж, Вн. 1715: кр. *Dan. Bics* — Н. Студений (Bélay 145); *Bicz* — Бориня на Бойк; там само і похідні *Вуцзук, Вуцзусзун* (ЙМ). П-ще *Bicz* поширене у поляків (Rospond 44, Rymut 34), а у хорватів — *Vičak, Vičan, Vičć* та ін. (Leksik 45). ◀ Від укр. *бич* — “бич, бияк, кийок, батіг, билень, канчук...” (Гр I 59, Он 53, СГГ 184 та ін.).

Бича †. 1771: наймит *Bicsa Thodor* — Діброва (UdAd 278). ◀ Один із графічних (кириличних) вар. п-ща *Биджа* (див. **Биджа**).

Бича́й — Мк. ◀ 1. Видозміна п-ща **Бечай**. 2. Від **Бич** + *-ай*. 3. Від п-ща **Бѣча** (див. **Бѣджа**), співвідносного з місц. укр. **бык** — “бик”.

Бичка [*Бычка*] — Вб. 1221: кр. *Vychika* (!) — с. Евр (MaksaySz 188); 1572: *Laur. Vychka* — Підгоряни (UetC 53-15). ◀ 1. Від **Бѣча** (див. **Биджа**) + *-ка* чи від п-ка *Бык*. Пор. 1605: кр. *To. Vika* — Вільхівці (Bélay 154). 2. Від п-щ **Бичо́к** чи **Бичко́** у формі род. відм. 3. Від діал. апел. *би́чки* чи *бѣчка* — “сережка” (ЕСУМ I 188).

Бичківський [*Бычку́ський*] — Тч. ◀ 1. Від місц. ойк. *Бичкѣв* (діал. — *Бичкѣв*) + *-ський*. 2. Менш імовірно, від п-щ **Бичо́к** чи **Бичко́** + *-івський*.

Бичко́ [*Бычко́*] — Тч, Св. 1570: *Fran. Bichko* — Кольчино (UetC 53-14); 1572: *Ladisl. Bychko* — Кольчино (UetC 53-15); 1773: присяжний *Gregorius Biczko* — с. Щасливе, присяжний *Cosma Biczko* — Солочин (Udvari-2 304); 1787: *Vychko* —

Воловець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бик** (< *бык*) + *-ко*. Пор. ще *Buczkwicz* — Сколе на Бойк (ЙМ).

Бичківський — див. **Бичківський**.

Бичо́к [*Бычо́к*], *-чка* — Тч, Вб. 1720: кр. *Lad. Bicsok* — Криве (Bélay 164). Пор. 1608: подг. п-ще *Buczek* (Bubak 64). ◀ Від здр. апел. *бычо́к* — “бичок”.

Бичу́к [*Бѣчу́к*], *-ка* — Пор. 1221: сел. *Vichuk* — с. Руска (RegVar 263). ◀ 1. Від антр. **Бик** (див. **Бичко́**) + *-юк*. 2. Від гуц. *бичу́к* — “билень” (СГГ 185).

Бичковіч [*Бичкович*] — Мк. ◀ Від давньослов. імені *Бышко* (< *Прибыславъ* — SvoSta 110, MalecStar 23) + *-ович*. Лексема *Бышко* як п-ще-ва назва в Україні відома щонайменше з XVIII ст. Пор. 1787: п-ща *Vyszko, Biszko* — Бліхарня, Новиця на Лемк (ЙМ), гуц. п-ще *Vyszko* (Vincsz 579) та ін.

Біба — див. **Бйба**.

Біба́к, *-ка* — Уж. ◀ 1. Від **Бйба** + *-ак*. 2. Від місц. укр. *бйба* — “нарив, веред, чиряк” (Уж). Пор. ще 1787: антр. *Bibiak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Бібен, *-бна* — Тч. ◀ Імовірно, від рум. *biban* — “окунь”, представленого 1715 р.: кр. *Viban Gevrila* — Сурдок (Bélay 203). Пор. ще болг. п-ще *Бибенов* (Илчев 74). Однак випадне *lel* спонукає шукати в п-щі основу *бйбн*-, тобто ту саму, що й у апел. *бйбнік* — рослина “трилисник” (ЕСУМ I 190).

Бібка — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бйба** + *-ка*. 2. Від діал. апел. *бйбка* чи *бйбок* — “овечий та ін. послід”, “маленька кулька”, що пов’язані з апел. *бйб* (Гр I 59). Антропооснова *бйб*-/*бйб*- відома в Карпатах здавна. Пор. 1819: п-ще *Bib* — Галівка на Бойк (ФМ); 1787: п-ще *Bibko* — Волосате на Лемк (ЙМ) та ін.

Біга́н [рідше — **Бйган**] *-на* — Пр. Пор. 1773: антр. *Biĥaj* (!) *Olexa* — Річка (ПеПред 310). ◀ 1. Імовірно, з давньослов. чол. імені *Вѣһанъ*, пов’язаного з дієсл. *бѣһати* (SvoSta 47, 157). 2. Можлива контамінація серб. арх. *беган* — “утікач, біженець, дезертир” (РСКНІ I 366) з укр. *бигун*.

Біга́нич — Пр, Вб. ◀ Правдоподібно, від південнослов. жін. імені *Бегана, Бѣгана* (Грк 221, 222) + *-ич*.

Біга́р [*Бйгарь*], *-ря* — Мж, Вл, Св, Хс, Вб, Уж. 1663: *Bĥar* — Воловець (LehBer 799). Пор. 1819: п-ще *Vycharszyn* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Вѣһарь* (SvoSta 48, 172). 2. Від бойк. апел. *бйгар’* — “сильна людина” (Мж).

Біґарі — див. **Біґарій**.

Біґарій — Мк, Вл, Вн, Уж. — 1575: *Bihary János* — ком. Берег (LehLel 75); 1773: *Bihari* — с. Буль (ПеПред 320). ◀ Угор. утворення з формантом -і від назви ком. *Bihar* (Угорщина).

Біґорій [рідше — **Біґорі**] — Ір. Див. **Біґарі**.

Біґун, -на — Ір, Вн, Тч, Мк, Св, Уж, Пр. — 1648: *Bihun Lukacz* — Латірка (Maksay 542); 1648: *Bihon Danko* — Н. Ворота (Maksay 39); 1764: кр. *Bihun* — Чена (Szabó 314); 1775: п-ще. *Bihun* — Вел. Копаня (Szabó 549); 1787: *Bihun* — Баниця, Пантна на Лемк (ЙМ). ◀ Від загальноукр. *біґун* — “прудконога людина”, “біженець”, “утікач”, “бігунець”, що має еквіваленти в усіх слов. мовах (Чопей 22, Головацькій 3708, Он 54, Гр I 62, РСКНІ I 370, Reczek 19).

Біґунець [*Біґуніць*], -нця — Тч, Хс. ◀ 1. Від **Біґун**, + -ець. 2. Від апел. *біґунець*, який у слов. мовах уживається в кількох зн. (Гр I, СРКНІ I 370).

Біґунка — Уж, Хс, Тч, Ір. 1550: кріпаки *Mich, Sim. Vuhunko* — Липча (Bélay 172). ◀ 1. Із антр. **Біґунко** у формі род. відм. однини. 2. Від апел. *біґунка* — “пронос” (Гр I 61, Матер. до букв. I 29).

Біґунко — Уж, Мк. ◀ 1. Від **Біґун** + -ко. 2. Морфол. видозміна п-ща **Біґунка**.

Біґуняк — Уж, Мк, Хс, Ір. ◀ Від антр. **Біґун** + суф. -як.

Біґа †. 1686: *Biga Ivan* — Стричава (UetC 88-59). Пор. ще пол. п-ща *Bięga, Biegan* (Rospond I 45). ◀ Імовірно, хорв. п-ще *Biga* (Lekski 46).

Біґан †. 1332: *Bygan* — Бг (Györfly 530); 1592: п-ще *Begany* — Дротинці (Szabó 486); 1607: кр. *Bigany Janos* — Кам’яниця (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Біґа** + атрибут. суф. -ан.

Біґанович †. 1715: кр. *Jo., St. Biganowics* (!) — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Біґан** + -ович.

Біґар [*Біґарь*], -ря — Вб, Мж. 1649: кр. *Bigar János* — Колочава (Bélay 160); 1715: кр. *Bigar Ilko* — Липча (Bélay 172); 1787: *Bygar* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Від карп. апел. *біґарь* — “палиця” (Чопей 22, Гр I 36, 55).

Бідич †. 682: *Bidecz Danilo* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від персоніф. апел. *бідá*.

Бідичак [*Бідичек*], -ка — Рх. 1787: *Bidy-czak, Vudytczun* — Сторона на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Bida* — Дидня на Лемк (ЙМ), *Bidey* — Росохач на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бідич** або **Бідик** + -як.

Бідноґа — Уж. ◀ Від апел. *бідноґа* — “бідолаха”, що збідний, як і п-ща 1787 р. *Vidnyk* — Галівка на Бойк та *Vidnik* — Кожушне на Лемк (ФМ).

Бідух †. 1715: кр. *Lad. Biduch* — Кушниця (Bélay 170). ◀ П-ко від апел. *бідá* + атрибут. суф. -ух.

Бідяк — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бідá** (див. **Бідичак**) + -як або від закарп. апел. *бідáк* “бідолаха” (Чопей 22). 2. Крім слов., основа *Bida* може мати й араб. інтерпретацію — від мусульм. імені *Abid* (Smailović 177).

Бідзіля — Ір, Мк, Вн, Вб. 1443: *цигани на имена Микоула, Кьлиман, Бизиль і Славь* — Молдова (ССУМ I 95); 1775: *Bidzila* — Сасово (Szabó 482). ◀ 1. Імовірно, від тюрк. *bizālija* — “горох” (Радлов 1786). 2. Від рум. *bîzălău* — “шершень” або ім. *bîzălâl* — “дзижчання”.

Біжко [*Бішко*] — Вл, Мж. ◀ 1. Фонет. видозміна чол. імені *Бышко* (див. **Бишківч**). 2. Фонет. вар. давньослов. імені *Божько*, що з *Божидарь, Боголюбь* (Грк 39, Šimundić 480).

Бізіля — Ір. 1443: *чстири чслъди циганъ... на имѣ Микоула... и Кьлиман... и Бизиль* (ССУМ I 95). Пор. ще рум. антр. XVII ст. *Bizilă* (Const 204). ◀ 1. Від рум. апел. *bîzălău* — “шершень”. 2. Від рум. антр. *Bizu*, співвідносного з апел. *biză* — “бджола” (Iordan 66).

Бізінич — Хс. ◀ Від антр. **Бізіоня** + суф. -ич. Пор. ще 1787: *Bizuniak* — Шевченкове на Бойк (ЙМ).

Бізіоня — Хс. Пор. п-ще з пол. Подг за 1820 р. *Vizoń* та суч. чес. п-ще *Vizoň*, яке ономасти виводять із пол. *bizoń* — “велика незграбна людина” (Bubak 49, SW I 160, Moldanová 44). Пор. ще слц. діал. апел. *bizuň* — “хлопець, що вишкіряє зуби” (SSN I 29). ◀ 1. Імовірно, п-ще перенесено від зах. слов. 2. М.Казмир убачає в ньому угор. модальне слово *bizony* “справді” (Kázmér 144). 3. Від буков. апел. *бізіоня* “трясовина”, “безодня” (Мат. до букв. I 29).

Біківчак — див. **Біківчак**.

Біклан — див. **Біклян**.

Біклош — Хс. ◀ Імовірно, перекручене п-ще **Міклош**.

Біклян — Мж, Хс, Вн, Тч, Мк. 1775: п-ще *Biklân* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Імовірно, з антр. **Бітлян** чи зі співзвучного катойк. — “житель с. *Бітля*”, що на Бойк (Льв) з типовою зміною /тлв/ на /квл/, як у *тлѣти* > *клѣти*... 2. Від рум. *biclean* — “лицемірний, дворушний, лукавий”.

Біксієй [*Буксієй*] — див. **Біксієй**.

Біла †. 1604: вл. *Lad. Billa* — Бедевля (Bélay 126); 1604: шл. *Billa, Fr., Mate Gotsia* — Ванцешті (Bélay 213). ◀ Давньослов. чол. ім’я *Бѣлъ* або *Бѣло*, співвідносне з *Бѣломурь, Бѣлославь* (Šimundić 398).

Біла́вич — Пр, Уж. 1660: кр. *Bilovec Mikola* — Тересва (Bélay 204); 1715: кр. *Szimko Bilavicz* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від давньослов. імені *Бѣлава*, співвідносного з *білий*, *білявий* (Maret II 95, Daničić I 380, KarKob 13, Rospond 46, Leksik VIII, Гр I 64), + *-ич*. Пор. 1428: *nana Bilavy чайника* — Сучава (ССУМ I 95). П-ще *Bielawa* є у поляків (Rospond 46), а у хорватів — п-ще *Belavić* (Leksik 36).

Біла́й †. 1690: розбійник *Bilaj Jacobus* — Бистрий (Лучкай-Іс 27). ◀ Від укр. антр. *Біла* + суф. *-ай*.

Біла́к — Вн, Ір, Мк, Св, Вл, Мж, Хс, Тч, Рх, Уж. 1676: шл. *Fr. Bilaka* — Колодне (Bélay 134); 1715: кр. *Bilak Andri* — Буковець (Bélay 132); 1729: *Бѣлакъ Георгій* — Вел. Ком'яти (Стрипський 58); 1743: кр. *Bilak* — Чингава (Szabó 389); 1787: *Bilak* — Лімна, Бережниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Бѣлакъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 34). Пор. ще похідні та споріднені п-ща 1819 р.: *Bil* — Хрвст на Лемк (ФМ), суч. гуц. *Bilaczk* — Жаб'є (Vincenz 583), серб. *Белаковић* (РСКНЈ I 432).

Біла́н — Тч, Хс. 1600: вл. *Bilano Gothia* — Миколапоток (Bélay 178); 1787: п-ще *Bilan* відоме в семи селах на Бойк (ЙМ). П-ща *Bilan* і *Белан* поширені серед хорватів і сербів (Leksik 46, РСКНЈ I 432). ◀ Від давньослов. імені *Бѣланъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 31, 36, Илчев 69). Ім'я *Білан* функціонувало серед запор. козаків ще 1649 р., напр., у Брацлавському полку, а кличка *білан* для свійських тварин білої масті у Карпатах та на Балканах уживається дотепер (Он 80, РСКНЈ I 432, 452).

Біла́нин, *-па* — Мж., Пряш. ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Білана*, співвідносного з прикм. *білий* (Илчев 69, Ковачев 73), + *-ин*. 2. Від зниклого андр. *Біла́н* — “дружина *Біли*” + *-ин*. У сербів чол. ім'я *Біла*, що від *Љубислав*, уживається дотепер (Грк 36). 3. Від суч. карпатоукр. *біла́ня* — “блондинка”, “свійська тварина білої масті” (Чопей 22, ЕСУМ I 195, Он 80, Гг 25) + суф. *-ин*.

Біла́нинець, *-нця* — Мж, Хс. ◀ Від того ж андр., що й *Біла́нин*, + *-инець*.

Біла́нич — Тч, Хс, Ір, Уж. 1605: кр. *Bilanicz Mathe* — Ізки (Bélay 155); 1781: *Биланич Алексей десятицьк* — Терново (ПеУрб 131). ◀ Від того ж андр., що й п-ща *Біла́нин*, *Біла́нинець*, + *-ич*. П-ща *Belanić* і *Bilanić* поширені в Хорватії (Leksik 36, 47).

Біла́нін — Рос. прочитання укр. п-ща *Біла́нин*.

Біла́нчик [*Біла́льчик*] — Уж. ◀ Від п-ща *Біла́н* + *-чик*.

Біла́нчук [*Біла́льчук*] — Вн, Мк, Уж. ◀ Від антр. *Біла́н* + суф. *-чук*. 2. Від андр. *Біла́ня* — “дружина *Біли*” або від апел. *біла́ня* — “блондинка” + *-чук*.

Біла́ніок — Рх. ◀ 1. Від антр. *Біла́н* + *-юк*. 2. Від слов. імені *Білан* або *Білана*, андр. *Біла́ня* або від апел. *біла́ня* — “блондинка” + *-юк*.

Біла́с, *-са* — Св, Мк, Уж, Хс. 1606: *продали Васкови Бѣласови* — Одрехова (АО 112); 1672–1699: *Vasilj Bilasz* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1682: *Bilazu Olexa* — Сіль (UetC 88–59); 1754: *Bilasz* — Біласовиця (LehBer 65); 1787: *Bilas* — Нагуевичі на Бойк, Ратковиця на Лемк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Bielas*, *Bilas*, *Białas* (Rospond 46), хорв. п-ще *Bilas* (Leksik 47) та ін. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бѣласъ*, співвідносного з прикм. “білий” (Грк 34) та з іменем *Bēlimir* (Maretić II 93). У деяких селах Марамороша (напр., у Водяному, Діловому) лексема *Bilas* ще в XVII ст. виконувала роль ос. імені (Bélay 122, 208). 2. Від апел. *білас*, який у мовах Карпато-Дун. басейну вживається зі зн. “блондин”, “свійська тварина білої масті” (Гр I 64, РСКНЈ I 594, Bubak 64).

Білашівський — Мк. ◀ Від давньослов. імені *Бѣлашъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Грк 34 34, ДечХрис 124), + *-овський* у його ненормативному звучанні. Ос. ім'я *Білаш* в Україні вживалося в XVII ст. (Осташ-3 9).

Біла́шинець [*Біла́шичиць*], *-нця* — Мк. ◀ Від андр. *Біла́шка* — “дружина *Білаш*” або від андр. *Біла́ска* — “дружина *Білас*” + *-инець* з відповідними фонет. змінами твірної основи.

Біле́га †. 1699: кр. *Bilega Kuzma* — Задільське (Maksay 605). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ега* від антр. *Білий*. Пор. п-ще *Балéга*.

Біле́й [*Білі́й*], *-я́* — Св, Мк, Ір, Хс, Пр, Уж, Вл, Вб, Тч. 1642: вл. *Nic. Bile* — В. Селище в рум. Марамороші (Bélay 196); 1671: *Bilei Janos* — Солотвина (UetC 145-13); 1715: *Bile Ihnat* — Липча (Bélay 172); 1743: кр. *Bilej*, *Bilej* — Підгірне, Фанчиково (Szabó 445, 323); 1745: кр. *Bilej* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣлей*, співвідносного з прикм. *білий* (SvoSta 167). Пор. болг. чол. ім'я *Белей*, що з *Бело* чи *Бельо* (Илчев 69). 2. Від антр. *Біла* (див. *Біла́нин*) + *-ей*. 3. Від карпатоукр. апел. *біле́у* — “блондин” (Гг 23).

Білейчук [*Білійчук*], *-ка́* — Св. 1787: *Bileyczuk* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Білей* + *-чук*. Пор. ще 1787: п-ще *Bilejak* — Шимборн на Лемк (ЙМ).

Біле́нький [*Білі́лькый*], *-кого* — Хс. 1651: *ukradl u Bielerkiego u Strožach* — Сянік (Balzer

61). 1787: *Bileńki* — Дубрівка Руська на Лемк (ЙМ). Від прикм. *біленький*.

Білецькі †. 1715: *Bileczki* — Рокосово, Раковець (Szabó 454). ◀ Фонет. мадяризований або чехізований вар. п-ща **Білецький**.

Білецькій — див. **Білецький**.

Білець [*Біліць*], -льця — Пр, Уж. 1682: *Bilecz Iwan* — Загорб (UetC 88-59). На півн. Гуц п-ще *Bilec* фіксує А. Вінценз (Vincenz 473). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣлецъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Dančić I 293, SvoSta 46, ГркРеч 51, Грк 34). 2. Від співзвучного апел. на зразок пол. *bielec* — “блондин” (Rymut 33), серб. *белац* — “істота білої масті” (РСКНХ I 434), давньорус. *бѣлецъ* — “мирянин, не монах” (СРЯ I 132), відомого більшості слов. мов.

Білецький [*Біліцький*], -кого — Вн, Хс. 1421: *Ян Бѣлецкии* — Львів (ССУМ 148); 1692: *Demetrius Bileczki* — ком. Сатмар (Лучкай 16, — 169); 1703: *срєя Йоана Бѣлецкого* — Боржавське (Мик I 8); 1707: *отець Феодосий Бѣлецкий* — Білки (ПаПо-3 37); 1715: *протопоп ісрей Міхаиль Бѣлецкій* — Мукачів (HodOkt 637); 1721: святи *Michael Bileczky-Bilkenzi* (Лучкай 16, — 169); 1720: *пан Мигал Бѣлецкіи* — Імстичово (ПаПо-4 172). ◀ Від традиц. місц. укр. прикм. *біліцький* (суч. оф. — *білківський*) — “той, що стосується с. Білки Закарп. обл.” Інші етимології, зокрема ті, що мали б виводити закарп. п-ще *Білецький* із основ **Білета**, **Білець**, **Більце**, **Білько**, **Білик**, **Білич**, не відповідають основним принципам (передусім часовому та просторовому) етимологізування.

Білий [*Білій*], -лого — Св, Мж. 1393: *сынѡв бѣлого драгомира* — Сучава (ССУМ I 149); 1618: *Innath Bieleho Jaczka* — Мироля на Пряш (Mars 65); 1715: кр. *Phil. Bili* — Кошельово (Vélay 163); 1715: *парох Лука Бѣлій* — Колодне (ГаджегаМ 190); 1773: присяжний *Joannes Bili* — Підгоряни (Уд-2 303); 1787: *Bilyj* — Черемха на Лемк (ЙМ). П-ще **Білий** у відповідному національному фонет. оформленні є в усіх слов. мовах. ◀ Від давньослов. імені *Бѣль*, яке давали світловолоосим та світлошкірим дітям (Грк 35).

Білик — Уж. 1338: *максак ксиргивид Бѣликъ* — Лучиця (ССУМ I 148); 1454: *relicte Petri Bylyk* — Золочна (Nagy II 529); 1570: *Simon, Briccius Bilik* — Свалява (UetC 53-14); 1705: *Joan Bilek* — Ганичі (HodOkt 44); 1715: кр. *Lad. Biligk* — Ясиння (Vélay 167); 1720: кр. *Bilik Philip* — Кошельово (Vélay 164); 1772: присяжний *Alexius Bilika* — Белебово (Уд-2 298); 1787: *Biilik* — Чорноріки на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Бѣликъ*,

утвореного від прикм. *бѣль* “білий” + *-икъ*, як і імена *Добрик*, *Довжик*, *Світлик*, *Черник*... Як ім’я в Україні вживалося у XVI–XVII ст. (Керста 15), напр. серед козаків війська запор. (Осташ-3 9). У більшості слов. народів лексема *білик* уживається також як кличка для свійських тварин світлої масті та у зн. “блондин” (Vubak 47, РСРП I 591 та ін.).

Білици, -на — Мж, Тч. 1618: *Bilien Jaczko* — Крайне Чарно (Mars 59); 1705: *Michaelis Bilin* — Хотинка, Сірбі (HodOkt 453). ◀ Від давньослов. імені *Бѣлинъ*, співвідносного з прикм. *білий* (Maret II 116, Dančić I 302, КарКоб 127, Ковачев 73). Пор. серб. і болг. чол. ім’я *Белин* (Грк 35, Илчев 70). Базовий антр. *Біла*, від якого пох. п-ще, на верхній Тисі фіксується з XIII ст. Пор.: 1229: *cives Baldu, Bila et alii* — басейн р. Красна (RegVar 297); 1604: вл. *Lad. Billa* — Бедевля (Vélay 126). Нині лексема *білици* у різних фонет. вар. уживається як кличка для тварин білої масті (РСРП I 594).

Білинець [*Білиниць*], -ниця — Ір, Хс, Мк, Св, Мж. 1715: кр. *Jo. Bilinez* — Кушниця (Vélay 170); 1751: *Іоани Білинець* — Виноградів (ГаджегаУГ 28). ◀ Від давнього антр. *Біла* або *Біля* + *-ниця*. Слов. ім’я *Біла* в Онцешті (рум. Марамореш) згадується ще 1604 р. (Vélay 213) та в ін. селах на Зак (див. **Білици**). Антр. *Bila, Biela, Biala* поширені в Польщі (Rospond 46), Сербії та Хорватії (Грк 36, Leksik 46 та ін.).

Білінкєвич — Рх. Пор. 1649: кр. *Lad. Bolinkovicz* — Ізки (Vélay 155); 1699: кр. *Bolinkovitz Ivan* — Н. Ворота (Maksay 150). ◀ Від антр. *Білико* (з **Білици** + **-ко**) + *-евич*. Твірною основою могло стати також болг. здр. ім’я *Беленко*, що з *Бельо* (Илчев 69).

Білінський [*Біліньський*], -кого — Мк. Пор. 1564: *wydat por z Bielej od Humionnego* — Сянїк (Balzer 81). ◀ 1. Прикм. від ойк. *Біла* або ойк. *Білин*, яких в Укр. Карпатах є декілька. 2. Від п-ща **Білици** + **-ський**.

Білінчак — Вн. ◀ Від п-ща **Білинець** або від *Білико* + **-як**.

Білінчук — Рх. ◀ 1. Від місц. катойк. *білінчук* — “житель с. *Білин*”. 2. Від антр. **Білинець** або **Білико* + **-юк**.

Білинюк — Рх. ◀ Від антр. **Білици** + **-юк**.

Білич — Тч, Хс. 1547–1549: шл. *Lazar Bylycz (Bylyth)* — с. Вад (Vélay 139); 1671, 1715: кр. *Bilics Peter* — Терребля (Vélay 203); 1720: кр. *Fr. Bilicz* — Горинчово (Vélay 144); 1720: кр. *Jac. Bilics* — Олександрівка (Vélay 189). Пор. ще 1672: кенез *Belics Istvan* — Завидово (LehBer 805), серб. п-ща *Биљих, Бижелух* (РСРП I 555, 545). ◀ Від

давньослов. імені *Бѣла* (Грк 221, Илчев 69) + суф. *-ич*.

Біличак †. 1775: п-ще. *Bilitsak* — Теково (Szabó 498). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Білік** або **Білич**.

Біличка [рідше — **Біличка**] — Вл. Мк. Пор. XVIII ст.: п-ще *Bileszkanics* (!) — Ужан (ПеУрб 124). ◀ 1. Імовірно, форма род. відм. від **Біличко**. 2. Від давньослов. чол. імені *Бѣлиця*, співвідносного з “*білий*” (Грк 35), + *-ка*. Антропооснова *Білиця* в Укр. Карпатах фіксується з XVIII ст. Пор. 1787: п-ще *Vylica* — Тилява на Лемк. *Vilycza* — Перегінське на Бойк (ЙМ). 3. Від карпатоукр. апел. *білиця*, *біличка* — “білка” (Он I 56, GAB II 102, Гр 25), “кличка вівці білої масті” (Тч); пор. ще серб. кличку вівці *белица* — “т.с.”.

Біличко, -ка — Вл. Мк. ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣличько*, співвідносного з прикм. *білий*. Пор. суч. серб. та болг. ім'я *Беличко* (Грк 36, Илчев 70). 2. Від антр. **Білич** + *-ко*.

Біличкович †. 1648: кенез *Bilichkovich Tomas* — Жденюво (Maksay 531). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Біличко** або **Біличка**.

Біличук — Рх. Від антр. **Білич** або **Білік** + *-юк*. Пор. ще 1618: *Fedur Biliczziak* — Кожухівці (Marsina 64).

Білікан †. 1699: *Bilkan Matye, Ivan* — Ялове (Maksay 607). ◀ Від антр. **Білко** + *-ан*.

Біліканич — Вб. XVIII ст.: *Bilkanits* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Від андр. *Біліканя* — “дружина **Білка**” + суф. *-ич*. Пор. ще 1699: *Bilkan Ivan* (Maksay 607).

Білікэй [*Білікэй*], *-ея* — Бг, Вн. 1459: шл. *Bilkei Balicza Péter* — Білки (LehBer 156); 1463: шл. *Bilkei Sandor* — Арданово (Bélay 19); 1600: вл. *Fr. Bilkei* — Угля (Bélay 209). ◀ 1. Угор. відтоп. утворення з суф. *-і* від місц. (Ір) ойк. *Білки* (по-угор. *Bilke*), що в перекладі укр. — “*білицький*” (суч. оф. — *білківський*). 2. Можливо, від антр. *Білка* (Ковачев 73) + *-ей*. Пор. 1495: *Мърис Билка* — Сучава (ССУМ I 95). Пор. ще п-ще *Bialka* з флексією *-а* на Подг (Bubak).

Білко — Рх. У Карпатах антропооснова *Білк-* фіксується з XIV ст. Пор. 1383: шл. *Vylok* — с. Вад (Bélay 139); 1458: *Luczko Vyelko* — Вари (Łysiak-1 32); 1470: *пань Бѣлко з Белоград* — Сучава (ССУМ I 91). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бѣлъко*, що з *Бѣлмиръ* (Daničić I 294, Maretić 144). Пор. суч. серб. ім'я *Белко*, співвідносне з *білий*, + *-ко* (Грк 35) чи болг. ім'я *Белко* — “т.с.” (Илчев 70) або з *Билко*, *Бильо*, співвідносне з апел. *биля* — “зілля, бадилля” (Илчев 75, Ковачев 73). У Сербії ім'я *Бѣлъко* фіксується з

XIV ст. (ГркРеч 51), а у поляків антр. *Bilk* — з XV (Rymut 33). У гуцулів лексема *білко* й тепер уживається як кличка для білого бика, вола та собаки (СГГ 209, Гр I 65). 2. Від болг. чол. імені *Билко*, співвідносного з апел. *билки* — “лікарська рослина” (Ковачев 73).

Білкович †. 1699: *Bilkovics Ilnad* — Завадка (Maksay 586). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Білко**.

Білобрїт [*Білобрїт*] — Мж. 1787: *Bilobryd* — Риків на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Bilobrid* — Хітар, Кальне на Бойк (ФМ). Пор. ще 1607: *Belo Brad Vasili deserta* — Тур'я Поляна (UetC 104-8); 1618: *Szeman Bielobrady* — Стебник (Пряш. — Mars 101); пол. п-ща XV ст. *Bialobroda, Bialobrady, Bialobrodowicz* (Rymut 33), хорв. п-ща *Bjelobrk, Bjelobradić, Bjelovrat* (Leksik 43); пор. серб. апел. *белобрад, беловлас, белоглав, беловрат...* (РСРКР I 447-448), пол. п-ще *Beloryt* (!) на Ораві (Gołcб 63), спл. прикм. *bjelobradý*, укр. — *білобородий*. ◀ 1. П-ще однозначно слов. пох. Перший компонент цього композита зберіг укр. основу *біл-* “білий”, але приналежність другого — спірна. Правдоподібно, це південнослов. основа *брад-* “борода”, на якій позначився рум. перехід /a/ > /ă/, а наявність кінцевого /t/ замість сподіваного /d/ спонукає шукати в ньому контамінацію з місц. дієсл. основою *брѣти* — “голити”. Пор. місц. кличку *брѣтак* — “баран без вовни” (Тч), місц. п-ща **Брита́к, Британю́к, Брита́к**. Можливо, що закарп. п-ще **Білобрїт** — це напівкалька хорв. п-ща *Bjelobrk* (Leksik 50), апел. зн. якого — “біловує”.

Біловар — Вн. 1715: кр. *Bilovar Tomas* — Іза (Bélay 156); 1726: сваяц. *Andreas Bilovar* — Теково (Лучкай 16, — 202). ◀ 3 давньослов. двоосновного імені *Бѣловарь*, перший компонент якого — прикм. *бѣль* — “білий”, як і в імені на зразок *Бѣловолодь, Бѣлоглавь* (1685: Іпат. літопис 645, БЕР 51), а другий — дієсл. *варовати* — “берегти” (пор. чес. *Hostivar, Varobyl* — SvoSta 76, 98) або *варити* (MalccBud 1201).

Біловарій [*Біловарі*], *-я* — Мк, Ір. ◀ Угор. утворення з суф. *-і* від укр. п-ща **Біловар** або від закарп. ойк. *Біловарці*, який угорці з XV ст. називають *Bélavár* (Bélay 126). Менш імовірно, що твірною основою став угор. ойк. *Bélavára* із ком. Бігар (Kázmér 116) або хорв. ойк. *Bjelovar*. Співзвучне п-ще є і в Хорватії (Leksik 37).

Біловарський [*Біловарський*], *-кого* — Тч. ◀ Місц. прикм. від ойк. *Біловарці* (Тч).

Біловарчук — Тч. ◀ 1. Від місц. катойк. *біловарчук* — “житель с. *Біловарці*”. 2. Від п-ща **Біловар** + *-чук*. Пор. ще пол. п-ща *Biłowarczuk, Biłowarczyk* (Rymut 33-34).

Білович †. 1660: кр. *Bilovecz Mikola* — Тересва (Vélay 204); 1715: кр. *Bilovics Hricz* — Ізки (Vélay 157); 1749: *Варлаамъ Білович* — Мойсин (ПеМатер 201). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. Біла або Білий.

Білогірка [Білогърка] — Ір. 1715: кр. *Bilohurka* (!) *Jacsko* — Кушниця (Vélay 170); 1743: *Bilohorka* — Раковець (Szabó 459). Пор. ще спотворені записи 1715: п-ще *Bilurka* (!) — Раковець (Szabó 454); 1720: кр. *Bilohucs* (!) — Липча (Vélay 172). Пор. ще серб. п-ко *Бјелогрлац* (РСКНЈ I 595), у хорватів *Bjelogrlic* (Leksik 50), болг. міфонім *белогорка* — “лісова русалка” (Герв I 97), укр. діал. *білогурка* “міська ластівка”, що від *білогорлий* (за характером оперення ший), чес. *bělohřdlý* (ЕСУМ I 196), пол. *białogrdła* — “плиска біла” і т.ін. ◀ Від давньослов. апел. *бѣлогърлька* — “білошийка”, тобто “білошия істота”. Отже, утворення тієї ж моделі, що й укр. *голошийка*, слц. діал. *beloritka* — “птах з білим оперенням під хвостом” (SSN 109), пол. п-ще *Białogłowa* (Rymut 33) і т.ін. Наявність фонемі /ы/ в основі -гьрк- спонукає шукати в ній серб. або хорв. джерело (*гърл-о*), однак суч. закарпатоукр. *гиртанка* — “горло” та лексема XVI ст. *гьртань* — “гортань” (ДжеУкр 70) дають змогу кваліфікувати її також як власний укр. витвір.

Білогорка — Ір. Книжний вар. п-ща **Білогірка**.

Білоус — Мж. 1649: Мж. 1649: кр. *Biloucz Jacsko* — Річка (Vélay 183); 1787: п-ще *Bibusy* — Волосате на Лемк (ЙМ), а в с. Убля, що біля Мал. Березного, наприкінці XVIII ст. функціонувало п-ще *Belohus* (!). ◀ Від староукр. прикм. *бѣлоусъ* — “біловусий” (Срезн I 136).

Білу́н — Мж. 1671: *Bilon* (!) *Misal* — Солотвина (UetC 145-13); 1819: *Bilon* — Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від закарп. апел. *білу́н* — “блондин” (Вл). Співзвучна лексема та її похідні в укр. і в ін. слов. мовах нині вживається ще в кількох зн. Напр., пол. п-ща *Bieluń*, *Bielon* (Rymut 33, Vubak 46), серб. жін. ім’я *Белуна*, *Белунка* (Грк 222), гуц. *белун* — “вид грибів” (СГГ 196). Припускаємо, що лексема *Білу́н*, як і *Білан*, *Білас*, *Білам*, *Білей*, *Білець*, *Білин*, *Білко*, *Біляк*, у дохрист. часи вживалася також як ос. ім’я.

Білу́нка — Ір, Мк, Св. ◀ Род. відм. від антр. **Білу́нко**. Пор. ще серб. жін. ім’я *Белу́нка* (Грк 222), укр. діал. *білу́нка* — “вид білих яблук” (Головацькій 379).

Білу́нко — Ір. ◀ Від антр. **Білу́н** + -ко. Пор. гуц. *білу́н* — “белей” (СГГ 196).

Білустьяк — Тч. ◀ Патр. утворення з суф. -як від прикм. *білоустий* — “білоротий” зі стягненням звукосполучення /ou/ до /y/.

Білуць †. 1715: кр. *Fr. Bilus* — Тюшка (Vélay 201). ◀ Давньоукр. ім’я *Білуць*, яке походить від прикм. основи *біл-* “білий”, + здр.-пестл. суф. -уць.

Білусяк [Білуся́к], -ка — Рх. ◀ Від антр. **Білуць** чи **Білоу́с** + -ск. Пор. пол. п-ща *Biahus*, *Vialus* (Rymut 32), карпатоукр. кличку білої тварини *Білуць* (Тч), апел. *білуць* — “рослина *Anemone nemorosa*” (Рх).

Білу́шак [Білушчѣк] — Рх. ◀ 1. Від антр. *Білусько* (див. **Білусяк**) + -ск. 2. Від антр. *Білушко* чи *Білушка*, співвідносних із прикм. *білий*, + -як. Антр. **Білош** у Карпатах згадується з XV ст. Пор. 1432: *вѣтра пана Бѣлоша* — Сучава (ССУМ I 134). Основа широко представлена у сербів, хорватів, болгар. Пор. серб. ім. *Белош*, *Белоша*, *Белуш*, *Белуша* (Грк 35, РСКНЈ I 457, 596), хорв. п-ща *Beloš*, *Beloša*, *Belošević*, *Belušić* (Leksik 37, 38), пол. п-ща *Biehuszek*, *Biehuszko* (Rymut 33). Є вона в карп. та балк. зоонімії, напр. східнокарп. кличка тварини білої масті *Білушка* (Рх, Тч), серб. кличка білого барана, цапа *Белош* (РСКНЈ I 452), в апел. лексичі українців, сербів, молдован. Пор. укр. *білушка* — “біла слива” (РСКНЈ I 195), серб. *белош* — “чоловік з білим або світлим волоссям” (РСКНЈ I 452), молд. *блущкэ* — “білі брандушки” і т.ін. 3. Менш імовірно, що з **Білоустяк** унаслідок чергування *ст’/шч*.

Білько — Тч. Пор. 1787: п-ще *Bilow* — Явірник Руський на Лемк (ЙМ); *Bil*, *Biel* — Красна Ванівка на Лемк (ЙМ), а також 1383: шл. *Vulk* — с. Вад у Мараморші (Vélay 139). ◀ Від антр. **Більо** + суф. -ко.

Більо [ор. — **Більо́м**], -ля. 1642: шл. *Nic. Bile* — В. Селище (Vélay 192); 1751: парох *Григорій Більов* — Яблінка (Гаджега-З 95); 1787: п-ще *Bielo* — Войткова на Лемк (ЙМ). ◀ Від слов. імені *Більо* або *Бельо*, співвідносного з прикм. *білий* (пор. суч. болг. ім’я *Бельо* — Илчев 71, Ковачев73, Грк 35, Герв I 95).

Більце, -ця — Вн. 1490: *съ Билицу* — Сучава (ССУМ I 95); 1542: шл. *Alex. Jo. Belcz* — Н. Вишава (Vélay 218); 1640: шл. *Bilcz Alexa* — В. Вишава (Vélay 219); 1787: п-ще *Bielciak* — Шимборн на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣльце*, співвідносного зі старосерб. *Бѣльць* (КркКов 102, ГркРеч 51). Див. ще **Білець**. 2. Від апел. *бильцѣ* — “деталь у бороні” (Гр I 56) або “деталь у армі” (Чопей 12).

Більчак †. 1775: кр. *Bilcsák* — Теково (Szabó 498). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Білько** або **Більце**.

Більчик †. 1457: *Bölszik* — Олешник (Szabó 324); 1715, 1720: *Bilsik Alexius* (ПеПред 309, Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Білько** або **Більце**.

Біляк, -ка — Хс. Рх. 1787: п-ще *Biliak* — Шум'яч на Бойк, *Bilak* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бѣлякъ*, співвідносного з прикм. *білий* (пор. суч. серб. ім. *Бельак*, що від *Белимир*, *Белослав* — (Грк 35). Лексема *Бѣлякъ*, *Биляк* як ос. ім'я вживалась серед запор. козаків у XVII ст. (Осташ-3 9). 2. Від мікроетн. *біляк*, яким закарп. гуцули прозивали *гайналів* (див. *Гайналь*) за їх білий полотняний одяг (Рх). Пор. ще закарпатоукр. *біляк* — “білолиций хлопець”, “монета в 10 крейцерів”, “шістка в картах” (Чопей 23).

Біляка — Мк. 1772: *judex Michael Bilyaka* — Руське (ДжеДел 309). ◀ Від **Біляк** у формі род. відм.

Білян, -на — Уж. ◀ 1. Від давньослов. лексеми, яка у сербів та болгар досі править за чол. ос. ім'я *Билян*, *Бельан* (РСКНІ 553, 458, Гр 35, 36). Пор. ще серб.-хорв. *билян* — “назва для білого вола” (РСКНІ 458, Ковачев 73), бойк. *білян* “вид коржика” (Он І 157). 2. Від **Більо** + -ян.

Білячкович †. 1699: кенез *Biliaczkowicz Jaczko* — Жденьово (LehBer 608). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Білячок*, що від **Біляк**.

Бімба — Уж. ◀ 1. Можливо, з закарп. мадяризма *бѣмбов* (угор. *bimbó* “здоровило, велетень”). 2. Менш імовірно, що з пол. балтизму *bimba* “плаксії” (Лаучюте 75).

Біндас — Тч, Мк. 1787: п-ще *Bindas* — Ожина на Лемк (ЙМ); суч. гуц. п-ще *Byndas* (Vincenz 515). Пор. ще 1682: *Bindacs* (!) *Petro* — Кострини (UetC 88-59). ◀ 1. Від апел. *bindas*, який у східносл. гов. та пол. мові означає “важка вузька сокира з довгим топорищем”, “кайло”, “бард” (SSN І 120, Reczek 20, Vincenz 515) або жартівлива назва для “penis” (SW І 156). 2. Від укр. балтизму *биндас* — “велетень” (Лаучюте 59).

Біндя — Хс. 1787: п-ще *Bingya* — Виноградів (Szabó 424). Пор. ще 1819: п-ще *Bingyur* на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, пов'язане з гуц. *bindék* — “джміль” (Гг 24). Пор. ще пол. п-ща *Bindziej*, *Bindzio*, *Bindziuk* (Rymut 38).

Біра́к, -ка — Вн, Вл. ◀ 1. Від місц. арх. *birák* — “таксатор”, “сільський присяжний” (Уж), що від угор. *birál* “оцінювати”. 2. Від болг. імені *Биро* (Илчев 752) + -ак або від серб. імені *Берак*, що з *Беримир* чи *Берислав* (Грк 35–36).

Біреш †. 1773: присяжний *Joannes Bires* — Завадка (Ud-5 61). ◀ Від угор. діал. *bires* — літ. *béres* “наймит”.

Біркнер — Уж. ◀ Від нім. *Birke* “береза” + -er, а основа *Birken* — частий компонент нім. топ. (Gottschald 115).

Біров [ор. -вом], -ва — Ір, Вн, Хс, Уж. 1431: шл. *Zlaw Byro dictus* — Діброва (Bélay 150); 1439: шл. *Jo. Mich. filii Byro* — Хуст (Bélay 150); 1470: *Biro*, а за 1458 тут же *Judex* — Чорнотисово (Szabó 338); *Makzyn Byro* — Миково (Bélay 214). ◀ Від угор. п-ща *Bíró*, що з апел. *biró* “староста”, “суддя”.

Біроваш, -ша — Рх, Хс. ◀ Від антр. угор. пох. **Біров** + рум. демін. суф. -aş, тобто т. с., що й укр. утворення **Біровець**.

Біровець [*Біровиць*], -вця — Тч. 1715: кр. *Jo. Birovecz* — Кричово (Bélay 170). ◀ Антр. **Біров** + суф. -ець.

Біровчак, -ка — Уж, Тч. 1690: *Birovcsak* — Комлошка (БалКом 362). Пор. ще 1715: кр. *Pirovcsak* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Від антр. **Біровець** або андр. *бірówka* ~ *бірўвка* — “старости́ха” + -як.

Бірта — Хс. 1686: *Birta Gyurko* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від угор. або рум. вар. імені *Birta*, співвідносного з повним іменем *Birtalan* та укр. *Варфоломії* (Const 23). Пор. 1604: шл. *Jac. Birtalan* — Діброва (Bélay 120).

Бірчин, -на — Вл. ◀ Правдоподібно, від п-ка *Бірка*, співвідносного з укр. *бирка* “вівця”, яке має прямі відповідники в усіх мовах Карпато-Дун. ареалу (SW І 156, SSN І 121 та ін.), + -ин. У хорватів є і п-ще *Birka* (Leksik 48).

Бісага †. 1773: присяжний *Stephanus Bisaha* — Станово (Ud-2 304). — Фonet. вар. п-ща *Беса́га*.

Бісагович †. 1600: п-ще *Biszakovics* (!) — Ізки (Bélay 151). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Бісага**.

Біскун, -на — Уж. Пор. 1787: *Biskow* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Бѣсько* (Туп 79), співвідносного з укр. апел. *біс* — “чорт”, + -ун. Пор. суч. гуц. п-ще *Бісю́к* (Vincenz 531), пол. п-ща *Bies*, *Biesek*, *Biesko...* (Rospond 52–53, Rymut 37), бойк. ойконім *Бісковичі* та ін.

Бістрікер — Мж. ◀ Від слов. ойк. *Бѣстрик* + нім. прикм. суф. -er, тобто “бистриківський”, як і п-ща *Богородчя́нер*, *Вішдвер*, *Лѣу́кер...*

Бісун, -на — Хс. ◀ Від антр. *Бѣсъ*, співвідносного з суч. укр. *біс* — “диявол, чорт”, + -ун. Антропооснова *Бѣс-* у слов. фіксується з XIV–XV ст. (Rymut 37, Туп 79).

Бітляк — Мк. 1787: п-ще *Bitlak* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від катойк. *бітляк* — “житель с. Бітля” (Бойк).

Бітлян, -на — Мж, Вн. 1787: п-ще *Bitlan* — Волосянка на Бойк. ◀ 1. Від катойк. *бітляні* —

“житель с. Бітля” (Бойк). 2. Від рум. *bitlan* — “чапля”.

Бітляник, -ка — Вб. ◀ 1. Від катойк. *bitlynik* — “житель с. Бітля” (Бойк). 2. Від *Бітлян* + суф. -ик.

Бітлянин — Св. ◀ Від катойк. *bitlynni* — “житель с. Бітля”.

Біцько, -ка — див. **Бицько**.

Біцьков, -ва — Уж. ◀ 1. Фонет. мадяризований вар. п-ща **Бицько**. 2. Від угор. розм. імені *Bickó* (≅ *Béla* — *Hajdú* 27).

Біч — див. **Бич**.

Бічак, -ка — Уж. ◀ 1. Від антр. **Бич** + -як. 2. Від антр. *Бик*, співвідносного зі слов. назвою тварини *бик*, *бык*, + -як. За такої інтерпретації п-ще виходило б і на серб.-хорв. апел. *бичак* “міцний, здоровий чоловік” (РСКНУ I 590). 3. Від укр. діал. *бичак* — “складаний ніж із дерев'яною ручкою”, відомий також слц., пол., угор., серб., тур. та деяким ін. мовам (Чопей 12, SSN I 116, SW I 146, РСКНУ I 590).

Біша — Мк. ◀ 1. Від давньослов. імені на зразок *Бишь*, *Биша*, співвідносних із дієсл. компонентом таких двоосновних імен, як *Бырадъ*, *Събыгнѣвъ*, *Събыславъ* (SvoSta 110, Rospond 112). Пор. суч. пол. п-ща *Bysz*, *Bysz*, *Byszak*, чес. п-ще *Вуш* (Rymut 66, Moldanová 49). 2. Болг. ім'я *Бишо*, співвідносне з *Бисер* (Илчев 76) та з мусульм. ім'ям *Биш*, що від *Ibiš*, *Ibrahim* (Smailović 179).

Бішканич †. 1699: *Biskanicz Laszlo* — Бистриця (Maksau 559). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Бишкalia* — “дружина **Бішка**”.

Бішко — Вл, Мж. 1787: *Byszko*, *Biszko* — Бліхнарка, Новиця на Лемк (ЙМ). Пор. п-ща *Вушко*, *Вушек* у чехів (Moldanová 49), *Бишко* — у сербів (РСКНУ I 593), *Biško* у хорватів (Leksik 49), а також у гуцулів Гал (Vincenz 579). ◀ 1. Від здр. слов. імені *Бишко*, що з *Прибыславъ* чи *Събыславъ* (Rospond 112, SvoSta 110, MalecStar 23, 32). Це ім'я має багато дериватів серед п-щ і ойк. Пор. 1787: *Byszczak*, *Biszczak* — Баниця, Мохначка на Лемк (ЙМ); 1391: ойк. *Бишковичи* — Перемишль (ССУМ I 147) та ін. 2. Менш імовірно пох. від болг. імені *Бишко*, що від *Бишо*, *Дабижса*, тобто “да бъде жив!” (Илчев 74, 76), кореневе /ш/ з'явилося унаслідок оглушення /ж/. 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Biško*, що з повного імені *Ljubiša* (Šimundić 398).

Бішкович — Мк. ◀ Від **Бішко** + -ович.

Бішти(й), -я — Вн. ◀ Угор. утворення з формантрм -і від ойк. *Biste*, що в ком. Абауй (Bélyi I 217).

Бішук †. 1715: кр. *Fr. Bistuk* (!) — Ганич (Bélay 114). ◀ Від п-ща **Бішко** або **Біско** + -юк.

Блага, -ги — Вб, Пр, Уж, Св. 1720: *Blaga* — Ачад (ПеПред 319). П-ще *Blaha* нині поширене також серед словаків, чехів, хорватів, сербів (Moldanová 44, Leksik 51, РСКНУ I 599). Пор. XVIII ст.: *Іоаном Блаховским* — Перехресне (Сах 88). ◀ Від давньослов. побажального імені *Блага*, *Благо*, *Благ*, що з двоосновних імен на зразок *Благолюбъ*, *Благомиръ*, *Благославъ*, *Благовой* (Dančić I 338, SvoSta 69, Илчев 77, SSJ IV 129, Ковачев 75, Грк 37, SSJ VI 129).

Благут — Рх. ◀ Від давньослов. імені *Благут*, співвідносного з прикм. *благий* — “слухняний”, “покірний” (SvoSta 51). П-ще *Благут* поширене серед чехів, поляків, сербів, хорватів (Moldanová 44, Rospond 60, Golęb 65, Leksik 51).

Блаж — Рх. 1434: *Блажь* — Сучава (ССУМ I 99). Пор. ще: 1661: гор. *Laurenty Błażowicz* — Самбір (Kuczera 163). ◀ 1. Від давньослов. імені *Блаж*, *Благи* чи *Благо*, які є перекладом гр. імені *Макарій* (Илчев 77). Пор. суч. серб. імена *Блажа*, *Благоје*, *Багомир*, *Блажимир* (РСКНУ I 625, 627). 2. Від катол. імені *Blaž*, що з гр. *Blasios*, лат. *Blasius* (Грк 37).

Блажій — Рх. 1819: п-ще *Błażej* — Комарники на Бойк (ФМ); 1364: *Blasius magnus index* — Королево (LehBer 384); 1378: *ac Mathe filius Blasii* — Доманинці (Nagy I 441); 1435: гор. *Blasius* — Сигіт (Bélay 197); 1574: *Blassi* — Верця (Szabó 545). ◀ 1. Від слов. імені *Блажа*, що від *Благос*, *Благомиръ* (РСКНУ I 625, SSJ VI 131), + -ей. 2. Від пол., слц. або чес. імені *Błażej*, що з гр. *Blasios* “неспритний” (Moldanová 44, Klappová 77, Bubak 50). П-ща з антропоосновою *Blaž* поширені в Польщі та Хорватії (Rymut 41, Leksik 52).

Блажин, -на — Вн. 1638: шл. *Pe. Blazen* (!) — Мойсин (Bélay 175). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Блажин*, що з *Блажа*, + -ин (Maretić I 116, Грк 37, Ковачев 77, SSJ VI 139). 2. Від слов. жін. імені *Blaža* (< *Blažena* — *Majtán-Považaj* 213). 3. Від антр. **Блага** + суф. -ин, який, подібно до п-щ на зразок *Полтожин*, *Юршин*, нині не сприймається як посесивний.

Блажко [*Блашкó*], -ка — Мк. 1570: *Sim. Blasko* — Чинадьево (UetC 54-14); 1618: *Blasko Czeslia* — Кирчів (Marsina 95); 1787: п-ще *Błażkow* — Поляниця на Бойк (ЙМ); 1819: *Błażko* — Лопушанка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від слов. імені *Блажко*, що з *Блаж*, *Благос* (Илчев 77, Ковачев 77, Грк 77, РСКНУ I 628, 636). Лексема *Блажко* як ос. ім'я на Запоріжжі вживалася ще в XVII ст. (Корсунський, Полтавський полки), а в Сербії вживається досі (Грк 37). 2. Від катол. імені лат. пох. *Błażej* (*Majtán-Považaj* 213, Rymut 41), співвідносного з правосл. іменами *Власій*, *Улас*.

3. Від місц. етн. *блáха, блах, влах*, яким гал. бойки донедавна називали закарп. верховинців за їх широкий одяг волоського крою (Охрим 144).

Блажовський †. 1729: сваяц. *Hieronimus Blazovsky* — Мукачів (Лучкай 2002 239); 1738–1742: еп. мукачівський *Blazovski Gabriel* (Лучкай-Іс 284). ◀ Укр. пословачений прикм. від східнослц. ойк. *Blazov* (Лазорик 29).

Бланар [*Бланарь*], **-ря́** — Уж, Св. 1588: гор. *Albert Bbnar* — Самбір (Kuczera 163); 1606: *Bjornarz* (Bubak 52); 1618: *Bakulicz Blanar* — В. Ядлова (Mars 72). ◀ Від східнослц. *blanár*, яке в мовах східнокарп. регіону вживалося на позначення кушніра, хутровика, чинбаря, скляра (SSN I 125, Bubak 52, ЕСУМ I 205). Пор. закарп. апел. *блáна* “плівка у м’яси” (Ужан) та буков. *блáни* “хутро” (Мат. до буков. I 31).

Блáха — Пр. 1442: шл. *Jo. f. Blacha* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще п-ща кінця XVIII ст. з пол. Подг *Blach, Blacha* (Bubak 52). ◀ 1. Імовірно, від місц. етн. *блáха, блáха* (див. **Блажко** (пункт 3), а також Румун 40). 2. Гіперкоректний вар. п-ща **Блажко**.

Блажовський †. XVIII ст.: з *Іоанном Блажовским* — с. Перехрестий (Сах 88). ◀ Укр. утворення від антр. **Блáха** з суф. **-овський**.

Блэгер — Вб. ◀ Від нім. апел. *Blecher* “бляхар, жерстяник”, поширеного в Німеччині (Bahlow 68).

Блецкан, -на́ — див. **Блицкан**.

Близнець [*Близніць*], **-ця́** — Вб, Пр. Пор. 1704: *Bliznej* (!) — Бововище (HodGens 12, 28). ◀ Від бойк. *близнець* — “близнюк” (Чопей 13, Он I 58). Пор. ще давньорус. *близньць* — “т.с.” (Срезн I 116).

Близнюк — Мж. 1787: п-ще *Blizniuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. *близнюк* (Гр I 73), а також пол. *blizniuk* (SW I 167); пор. ще болг. чол. ім’я *Близник* (Ковачев 77).

Блицьоб, -ця́, ор. — **Блицьобом** — Вб. 1715: *Mich. Bliszczco* — Горинчова (Bélay 144); 1787: *Blizciow* — Н. Висоцьке, *Bliszcow, Bliszczow* — там само (ЙМ). Тепер пишуть **Блистів**. ◀ 1. Сингулятив від укр. діал. *близиці* — “близнята” (ЕСУМ I 208). 2. Усіч.-суф. утворення від давньослов. імені на зразок *Blizboř, Blizgostь* (SvoSta 69).

Блінда [*Бльнда*] — Мк, Вн. 1819: *Blynda* — Н. Кропивник на Бойк (ФМ); 1787: *Blendey, Błędey* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). ◀ Від карпатоукр. апел. *блáнда, бльнда*, яке у різних говорах має такі значення: “ліній” (Тч), “нездара”, “жебрак”, “співець” (ЕСУМ I 209), “висип на тілі”, “пляма” (Гр 26); пор. ще слц. *blinda* — “висип на тілі”, “пляма”, “міхур” (SSN I 130), рум. *blindă* — “кропив’янка”, буков. прикм.

блáндий “спокійний, смирний” (Мат. до буков I 32) та рум. *bleanda* “опудало”.

Блінтя [*Бльнтя*] — Тч. ◀ Імовірно, регресивне утворення від місц. *бльнтатися* — “плентатися”, “повільно рухатися” (Зак).

Блискан †. 1720: кр. *Jo. Bliszkan* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Того ж пох., що й антр. **Блискун**, але з суф. **-ан**.

Блисканович †. 1693: *отца Андрея Блоскановича* (!) — В. Студений (Сах 79, 94). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Блискан**.

Блискович †. 1773: присяжний *Joannes Bliszkovics* — Чиначово (Ud-5 59). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від давньослов. чол. імені *Бльскъ* (Илчев 77), пов’язаного з укр. *блиск*.

Блискун, -на́ — Св, Мк, Вл, Уж. 1773: присяжний *Daniel Bliszkun* — Плоске (Ud-5 58). ◀ 1. Від суф. апел. *блискун*, який у Карпатах уживається в таких значеннях: “моторна людина” (Мк), “близнець”, “близнюк” (Он 58), “каганець” (ЕСУМ I 209). Пор. ще давньорус. *блискунь* — “мак” (Срезн I 115), слц. діал. *blyskan* — “птаха трясогузка” (SSN I 193). 2. Від болг. чол. імені *Блеско* чи *Бльско*, що з *бльскъ* — “блиск” (Илчев 77), + суф. **-ун**.

Блистів, Блэстів — Хс. Книжні вар. п-ща **Блицьоб**.

Бльха [*Бльха*] — с. Прикра Снинського округу в Слч. (Mars 62), 1692: *Стефан Бльха* — с. Київ у Слч (ПаПо-4 79); 1688: *Ференц Бльхового* — Бодружал (ПаПо-4 37); XVIII ст.: *Bliha Ivan* — Ужан (ГеУрб 124); 1787: *Blycha* — Вислік Вел., Зиндранова на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Sztecz Blihanicz* (!) — с. Прикра у Слч (Mars 62). ◀ Від місц. укр. *бльха* — “блоха”.

Бльхтур [*Бльхтур*] — Вн. Частіше пишуть **Блохтур**. 1874: *Blektur* (!) — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від пол. *blichter* “блискітка”.

Бльцка [*Бльцка*] — Хс. ◀ Від **Блишко** урод. відм.

Блицкан [*Бльцкан*], **-на́**. Мж, Хс, Св. 1720: кр. *Jo Bliskan* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Укр. утворення з суф. **-ан** від антр. 1715 р. *Beleczkó* з с. Рипинний (Bélay 184) або від місц. дієсл. *бльцкатися* — “гедзатися”, “хвицати”. Пор. ще бойк. *бльскапка* — “плиска біла” (ЕСУМ I 210).

Бльцко [*Бльцко*] — Мж, Хс, Мк. 1715: кр. *Fr. Bleczuki* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Місц. укр. утворення від дієсл. *бльцкатися* — “гедзатися, брикати” (Тч). 2. Від болг. чол. імен *Блеско, Блеско*, що пов’язані з *бльскъ* — “блиск” (Илчев 77). П-ща *Blesk, Blešč* поширені в Хорватії (Leksik 54).

Блишинець [*Бльшиниць*], **-ниця́** — Тч. ◀ Від місц. укр. антр. **Бльха́**, що з *бльха́* “блоха”, + суф. **-инець**.

Блищак [Бльшичак], -ка — Вн, Ір, Мж, Мк, Уж. 1607: *Bliszhiaak Olexa* — Черногорова (UetC 104-8); 1696: п-ще *Bliszyiak* — Раковець (Szabó 458); 1787: *Blyszczak* — Бітля, *Blyszczak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. антр. *Бльшика*, що з місц. демін. назви комах *бльшика* “мала блоха”, + -як. Цю етимологічну версію підтверджують такі аргументи, як наявність кореневої фонем */ы/*, яка досі часто зберігається в цьому п-щі, передавання її через *ігрек* у лат. записах XVIII ст. на зразок *Blyszczak*, *Blyszczyk*, *Blyszczuk*, *Blyszczanko*, запис 1598 р. з Мозиря Федорь Бльшичановичь (ССУМ I 102), а особливо наявність п-ща зі спорідненою основою *блочиця*, напр. *Blyszczczak* — Заколоть на Бойк (ЙМ). 2. Від дієсл. основи *блиск-//блиц-*, представленої у болг. імені *Бльско*, *Блеско* (Илчев 77), лемк. апел. *блищак* “світлячок” (Гр I 75, ЕСУМ I 209), гуц. апел. *блищачка* “блискітка” (Гг 26), укр. діал. *блиска* “трясогузка” (Гр I 74, ВеУг 227), слц. апел. *blyštiak* — “лугова рослина *Fucaria verna*” (SSN I 134), пол. *blyszcz*, *blyszczak*, хорв. п-щах *Blesk*, *Blešč*, *Blešković* (Leksik 54) та ін., + суф. -як. 3. Від антр. *Блищико* чи апел. *близець* або прикм. *близький* + -як.

Блосканович †. 1693: за отця Андрея Блоскановича — В. Студений (Сах 79). ◀ Імовірно, графічно спотворений запис п-ща *Бльщканович* (див. *Блищак*).

Блѳхтур — див. *Бліхтур*.

Блудник †. 1699: кр. *Bludnik Vaszil* — Голубине (Maksay 176). ◀ Від апел. *блудник* (Гр I 76).

Блюда — Вб. ◀ 1. Від серб.-хорв. діал. *бьуда* — “сторож” (Даниčić). Пор. ще закарп. архаїзм *наблюда* “наглядач” (Чопей 195). 2. Від місц. *блюдо* — “миска” у формі род. відм.

Бляха — Ір. 1820: *Blacha* — Ветлина на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від мікроетн. *бляха*, *бляшин* (< *влах*, *волох* — “волох”), яким міжгірці прозивають іршавців (HodTör 73). 2. Від гал. ойк. *бляха* “леміш” (Karas 38).

Бляхтур — Вн. — Див. *Бліхтур*.

Бляшин, -на — Вл. ◀ Від місц. етн. *бляшин* — “волох, влашин” (Недзельский 254). Пор. 1570: *Vlassyn* — Голубине (UetC 53-14); 1638: кр. *Blasen* — Мойсин (Bélay 175); 1882: *андрей бляшинъ* — Лази (Сах 82). Пор. ще подг. п-ща за 1645, 1787 і 1789 рр.: *Blacha*, *Blaszeński*, *Blaszynski* (Bubak 50).

Бляшинець [Бльшишиць], -ниця — Хс. ◀ Від антр. *Бляха* + -ниця.

Бляшка — Вб. ◀ Від антр. *Бляшко* у род. відм.

Бляшко — Вл. ◀ 1. Від місц. мікроетн. *блях* (< *влах* — “волох”), яким міжгірці прозивають

іршавців (див. *Бляха*), + -ко. 2. Від болг. захисного імені *Бляхо* (≠ *Блехо* — Илчев 78) + -ко.

Боб †. 1715: кр. *Lad. Bob*, а 1720 — *Teod. Boob* — В. Водяне (Bélay 121); 1787: *Bob* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бобъ*, яке нині у півд. слов'ян співвідноситься з гіпок. *Боб*, *Бобо*, *Боба*... та з повними їх відповідниками *Бобан*, *Богдан*, *Богослав*, *Богумил*, *Борислав*, *Слободан*... (Илчев 78, Šimundić 398). 2. На думку Д. Богдана (Богдан 259), ім'я *Бобъ* давали низьким на зріст людям.

Боба †. 1578: п-ще *Boba* — Вербовець (Szabó 540). ◀ 1. Від антр. *Боб* + -а. 2. Від південнослов. чол. імені *Boba*, що з *Bogdan* (Šimundić 398). Пор. ще бойк. дит. *боба* (Он I 60), закарп. *бобка* — “зернятко”, “цятка”, пол. *bobo* — “малютко”, “крихітка”.

Бобай — Пр. 1587: *Babaj* — Туртеребеш (Szabó 259). ◀ 1. Від давньослов. імені *Боба* чи *Бобо*, яке болгари, серби, хорвати і чехи співвідносять із повними іменами *Богдан*, *Борис*, *Боян*, *Слободан*... (Илчев 78, Грк 37, Šimundić 398, Knappová 77, Kázmér 144), + -ай. 2. Дерибат із суф. -ай від давньослов. імені *Бобъ*, що від назви стручкової рослини *біб* (Moldanová 45). 3. Можливо, угор. прочитання укр. п-ща *Бобаль*, а в угорців м'яке /л'/ регулярно змінюється на /й/.

Бобайкович †. 1648: *Bobaikouich* (!) *Olexa* — Н. Ворота (Maksay 359). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Бобай*. 2. Генетично угор. п-ще з формантом -і від ойк. *Boba* (Kázmér 144).

Бобак — Уж. 1715: кр. *Lad. Bobak* — Синевир (Bélay 200), гор. *Jo.*, *Nic. Bobak* — Кимпулунг (Bélay 149); 1787: *Bobak* — Босько, Ждиня та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від вл. ос. назви *Боб*, *Боба* чи *Бобо* (див. *Бобай* 1, 2) + -ак. 2. Від апел. *bobak*, який у слц. мові означає “черв'як, хробак, жук” (SSN I 60, Gołeb 65, Rymut 42), а у поляків — “білка, опудало” (Bubak I 52).

Бобалик — Уж. ◀ 1. Від антр. *Бобаль* + -ик. 2. Від слц. *bobalik* — “традиційна різдвяна страва з випечених або зварених шматків тіста, вимішаних з маком” (SSN I 134).

Бобаль — Св, Мк. 1567: *Iwan Bobaly* — Сусково (UetC 53-12); 1592: кенез *Bobál János* — Визниця (LehBer 56); 1649: *Bobaly Maté* — Ждимир (LehBer 843); 1747: *Іван Бобал* — Вел. Липник (ПаПо-4 42); 1787: *Bobal* — Синява, Свіржова на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ща *Bobal*, *Bobala* в Польщі (Rymut 42). ◀ Від місц. укр. *бобаль* — “горошинка”, “овечий, козячий, заячий послід” (Ір), “дуже дрібна картопля” (Мк), “різновид пампушка”, “фрикаделька” (Уж). Пор. ще бо-

балька — “різновид галушок” (ЕСУМ I 216). В основу назви закладено образ чогось малого, дрібного, чорного.

Бобальський †. 1641: свщ. *Bobalyszki Janos* — Мукачів (HodOkm 98). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від антр. **Бобаль**.

Бобасович †. 1648: кенез *Bobaszowich Marko* — Медведжий, а 1699 — *Bobaszowich Lazur, Dmitr, Petro* — Н. Ворота (Maksay 539, 613). ◀ Від антр. **Бобас* + *-ович*.

Бобела — Мк. 1699: кенез *Bobela Ivan* — Н. Ворота (Maksay 590). Пор. пол. п-ща *Bobel, Bobek, Bobeж...* (Rymut 42). ◀ Від антр. *Боб, Боба, Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + рум. демін. суф. *-ela*, як і у п-щах **Бутэла, Шебэла, Дупэлич...**

Бобенич — Пр. — Див. **Бобинич**.

Бобер [*Бобурь*], **-бря** — Хс. 1787: п-ще *Bober* — Спас на Бойк, Королик на Лемк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1766 р. *Bober* (Rymut 42). Пор. ще 1787: п-ще *Boberczak* — Смільник на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. апел. *бобер* — “бобир” (Гр I 77). 2. Від етн. *бобри*, яким молд. цигани прозивають укр. циган (Ономастика. — М., 1988. — С. 206).

Боберський [*Бобурьський*] — Хс. ◀ 1. Від **Бобирь** + *-ський*. 2. Прикм. від ойк. *Боберки*, що на Льв.

Бобик — Хс, Вн, Мж, Ір, Вл. 1715: кр. *Stefan Bobik* — Міжгір'я (Bélay 178); 1649: *Hrys Bobek* — Климківка (Łysiak-2 177); 1775: кр. *Vabik* — Заріччя, Мала Копаня (Szabó 276, 393); 1787: *Vobuk* — Вільшани на Бойк (ЙМ); *Vobik* — Війське на Лемк (ЙМ); 1803: греко-католик *Michael Vabik* — Імстичово (Ud-2 383). ◀ 1. Дериват із демін. суф. *-ик* від давньослов. антропооснови *бобъ*, яка співвідноситься з бот. назвою *біб*. У Сербії антр. *Боб* фіксується з XI ст. як ос. ім'я, яке давали невисоким на зріст дітям (Богдан 259). На території України фіксується пізніше. Пор. 1715: антр. *боб опришак* (ССУМ I 103); кр. *Vob* — В. Водяне (Bélay 121). 2. Від апел. *бобик* — “дрібний біб” (ЕСУМ I 189), метафор. знач. якого — “малий хлопчик” (Тч); пор. ще пол. *bobik* — “біб”, бойк. бот. номен *бобик* “бегонія” (Он I 60), карп. зоонім *Бобик* — кличка для малих собак. 3. Від південнослов. або чес. імені *Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + *-ик*. Пор. хорв. п-ща *Bobek, Vobić, Vobićić* (Leksik 54).

Бобинець [*Бобинець*], **-иньця** — Мж, Тч. 1715: кр. *Vobinez Ondri* — Ізки (Bélay 155). ◀ Дериват із укр. суфісмом *-инець* від слов. імені *Боба*. Однак з'ясувати, хто був засновником роду *Бобинців* (чоловік чи жінка), словотворчий аналіз не дає змоги: суф. *-инець* частіше додавався до жін. іменувань на *-а* (напр., до жін.

слов. імені *Боба*, що з *Богданка, Босилька, Слободанка* — Грк 223), але він так само міг поєднуватися з чол. іменем на *-а*, на цей раз із чол. іменем *Боба*, співвідносним із повними іменами *Боголюб, Боровој, Слободан...* (Грк 37). Про інші можливі семант. інтерпретації твірної основи див. п-ща **Бобай** та **Бобак**. П-ще *Vobinas*, *-nca* дуже поширене в Хорватії та Сербії (Leksik 54, РСКНІ I 668).

Бобинич [*Бобинич*] — Хс, Мж, Тч, Ір. Частіше пишуть **Бобонич**. 1678: кр. *Vobinics Szimon* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1720: кр. *Pe. Vobinics* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від андр. *Бобиня* — “дружина *Боба*” чи “дружина *Бобы*” + *-ич*. Про семантику твірної основи *Боб*- див. **Бобай, Бобак**. Функція суф. *-иня* апел. фемінізуюча, як і у апел. *богіня, графіня, грекіня, газдіня*. 2. Від антр. *Бобиня* + *-ич*. Пор. 1476: *Opaiac Bobyia Хмелевский* — б. м. н. (ССУМ I 103).

Бобич — Мж. 1567: *Bobith* — Шаланки (Szabó 463). ◀ Від антр. **Боба** (про семантику основи див. **Бобай, Бобак**) + *-ич*. П-ще *Vobić* дуже поширене серед хорватів (Leksik 54), *Bobih* — у сербів (РСКНІ I 668), а *Bobicz* є серед поляків (Rymut 42).

Бобівський [*Бобуський, Бобуський*] — Мк. 1764: свщ. *Joanъ Bobovskij* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Традиційний розм. прикм. (при суч. оф. *бобовицанський*) від місц. ойк. *Бобовице* (Мк).

Бобіта [зрідка — **Бобіта**] — Мк, Ір, Вн. 1775: *Bobita* — Раковець (Szabó 459). Пор. ще 1787: *Bobitko* на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. апел. *bobit*, яке, за І. Вагилевичем, — “заїка”. Пор. там само *боботіти, боботливий*. 2. Від угор. діал. *bóbíta* — “пташиний чуб” (KMNSZ 199). 3. Від антр. *Боб, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + *-ита*.

Боболич †. 1572: *Bobolich* — Крива (Szabó 387). ◀ П-ще передбачає твірну основу *Бобола*, а вона мусила мати роман. демін. суф. *-ola* від антр. **Боб, Боба** чи *Бобо*.

Бобоleshкович †. 1699: кр. *Boboleskovicz David* — Н. Ворота (Maksay 590). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Бобуleshко* (див. **Бобул**).

Бобонич — Хс, Мж, Ір, Вн. Пор. 1715: кр. *Babonyi Lupsa* — с. Фаркашрейв (Bélay 139). ◀ 1. Наслідок спонтанної адаптації місц. п-ща *Бобинич* (із голосним *ы*) до суч. графічної системи укр. мови з літерою */и/*. 2. Від серб.-хорв. п-ща *Бабонья* (РСКНІ I 670), співвідносного з апел. *бобонья* — “ненажера”, “людина, яка *бубонить*, розмовляє грубим голосом” (РСКНІ I 670). 3. Від слц. діал. *boboŋa* — “чарівниця, ворожка” (SSN 135) + *-ич*.

Бобота — Рх. 1684: кр. *Bobota Daan, Todor* — В. Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від діал. *bobit* (див. **Бобіта**) у формі род. відм. 2. Від серб.-хорв. *bobot* — “звук від клацання зубів” (РСКНІ І 670), болг. *bobot* — “шум, рокіт”. 3. Дериват із суф. *-ота* від антр. *Боб, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**).

Бобрак †. 1773: присяжний. *Joannes Bobrak* — Чинадьово (Ud-2 304). ◀ 1. Від укр. персоніф. назви савця *бобр* + *-ак*. 2. Фонет. видозміна п-ща **Бабрак**.

Бобрик — Вб, Мк, Хс. 1618: *Bobrik Ivan* — В. Мирошів (Marsina 81); 1696: кр. *Alex. Bobrik* — Луг (Bélay 173). Пор. 1461: *пан Федко Бобрыкович* — Луцьк (ССУМ І 103). П-ща *Bobrek, Bobryk* є й у поляків (Rymut 42). ◀ Від **Бобер** + *-ик*. Можливо, що від давньорус. *бобрикъ* — “шкурка молодого бобра” (СРЯ І 253).

Бобриччин †. 1686: *Bobritsin Ignatz* — Сіль (УстС 88-59). ◀ Від андр. *Бобричка* — “дружина **Бобрика**” + *-ин*.

Бобрович — Тч. ◀ Від антр. **Бобер** + *-ович*.

Бобручка — Тч. ◀ Від бойк. апел. *бобрушка* — “комаха сонечко” (АГВ І 80). 2. Від антр. *Бобрух* або *Бобруш*. Пор. 1731: *Bobrouch* у Слч (Jaz. sb. І-ІІ 201); 1618: *Bobrus Stefanow* — Фрічка на Маковиці (Marsina 97).

Бобрушко — Тч. ◀ Новіша морфол. видозміна кінцевого /а/ у п-щі **Бобрушка**, як і у п-щах **Головко, Редько** з *Головка, Редька*.

Бобрюк — Рх. ◀ Від антр. **Бобер** + *-юк*.

Бобрук — Мж. ◀ 1. Імовірно, від серб. *bobruk* — “клобок, капелюк, міхур” (РСКНІ І 671). 2. Менш правдоподібно, від антр. *Боб, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + *-ук*.

Бобул — Рх. 1494: *Анна дочка Бобулова* — Сучава (ССУМ І 103). Пор. п-ща *Bobul, Bobula* в Польщі (Rymut 42). ◀ Очевидно, від давньослов. імені *Бобъ* (див. **Бобик**) з рум. формантом *-ул*, хоча могло постати і зі співзвучного апел. *бобулбобуль*, що означає якийсь круглий предмет: пор. серб. діал. *бобуль* — “валун, круглий камінь” (РСКНІ І 671), *бобульица* — “прищик”.

Бобулко †. 1715: кр. *Bobulka Iwan* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від антр. **Бобул** + *-ко*.

Бобульський — Ужгород. Пор. п-ща *Bobul, Bobula, Bobulski* в Польщі (Rymut 42). ◀ Від антр. **Бобул** + *-ський*.

Бобульський — Мк. ◀ Місц. традиц. прикм. від ойк. *Бобовице* — Мк (суч. оф. прикм. — *бобовицянський*). П-ще свідчить, що в Середньовіччя цей прикм. мав вигляд *бобовьський*.

Бобуш — Мк. 1819: *Bobusz* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бобъ*

(див. **Бобай, Бобак**) + квалітат. іменний суф. *-уш*. 2. Від серб. або хорв. чол. імені *Boboš* (Dančić 465). П-ще *Bobuš* (Leksik 54) та серб. п-ще *Бобуш* можуть виводитися також від апел. *бобуша* “велика горошина” та *бобушка* “скляна кругла прикраса” (РСКНІ І 671). 3. Від слц. розм. імені *Bobuš*, співвідносного з повними іменами *Bohumil, Bohumir, Bohuslav* (Majtán-Považaj 214).

Бобушак — Пр. XVIII ст. *Boboszsak* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ 1. Від **Бобульський** + *-як*. 2. Від п-ща **Бобуш** чи його похідних.

Боб'як — Мк. ◀ Від антр. *Бобъ, Боба* чи *Бобо* (див. **Бобай, Бобак**) + *-як*. (Див. ще Vincenz 445). Малоймовірно, що це з п-ща **Баб'як**.

Боббіта. Частіше пишуть **Бобіта** — Вн. ◀ 1. Мадярське прочитання укр. п-ща **Бобіта**. 2. Від угор. діал. *bóbíta* “пташиний чуб” (KMNSZ 199).

Бобга — Уж. ◀ Мадярське прочитання серб. чи хорв. імені *Боба, Voga*, співвідносного з повними іменами *Богдан, Богослав, Богумил...* (Грк 38, Šimundić 399).

Бобгар [*Бобгарь*], *-ря* — Хс, Тч, Рх. пор. 1600: гор. *Em., To. Bolgar* — Вишково (Bélay 215); 1614: гр. *Andr. Bolgar* (там само). ◀ Від карп. лексеми *бобгарь*, яка у гуцулів означає “пастух, що доглядає стадо великої рогатої худоби на полонині” і співвідноситься з рум. апел. *bouár* — “т. с.” (ЕСУМ І 218, Гр 27); у бойків — “пустун, бешкетник” (Он І 61); дехто (напр., М. Черемшина) зближує його з етн. *болгарин* (Гр І 78).

Бовдйі [*Бовдйі*], *-я* — Уж. 1574: *Bódy Borbála* — ком. Берег (LchLcl 40); 1691: гор. *Bódy István* — Ужгород (HodAd 40); 1699: *поган Бувдйі* — Леурдина (ПаПо-І 145); 1715: кр. *Gr. Bodi* — Н. Руна (Bélay 185). ◀ 1. Від угор. вар. ім. *Bódi ~ Boldi*, що з повного імені *Boldizsár* — укр. *Балтазар* (Kálmán 63, 79, Ladó 142, Kázmér 148). Пор. до цього ще 1473: *Болда* — Сучава (ССУМ І 109). 2. Від власне угор. імені *Bódi* (< *Boldog*, що з діал. *bódog* — “багатий” — Ladó 141). 3. Від угор. ойк. *Bód* (Vályi І 225) + формант *-і*.

Бовра — Вн. ◀ Мадярське прочитання слов. п-ща **Бора**.

Боган †. 1458: п-ще *Bohan* — Виноградів (Szabó 481). ◀ Від слов. імені *Боган*, що співвідноситься з коренем *Бог-* (Šimundić 399, ГркРеч 29).

Богач — Хс. ◀ Від місц. апел. *богач* — “багач” (Чопей 14).

Богачик — Тч. 1787: *Bohaczyk* — Мочари, Карликів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Богач** + суф. *-ик*.

Богдан [*Богдан*], *-на* — див. **Богдан**.

Богович — Ір, Св. 1600: кр. *Bogiovicz János, Lukác* — Студений (Bélay 145). Пор. ще п-ща *Bohowicz, Bohowiec, Bohów* на території Польщі

(Rymut 44), *Bogović* і *Bohović* у Хорватії (Leksik 57). ◀ Від антропооснови *Бог-* + *-ович*. Антропооснова *Бог-* з укр. щілинним /л/ в Укр. Карпатах представлена кронайменше з середини XV ст. Пор. 1542: кр. *Boho* (!) — В. Селище (Bélay 196); 1579: *за сына сепкова прозвищем богова* — Одрехова (АО 62); 1680: *Bohonyicz* — Комлошка (UetC 66-14); 1787: *Bohenko* — Мочари, Терепча на Лемк (ЙМ).

Боголовецький [*Боголовецький*] — Рх. ◀ Прикм. утворення від укр. двоосновної моделі на зразок *боголюбєць*, *богомалець*, *богоносєць*, другий компонент якої від дієсл. *ловити*.

Богоньк — Вб. Правдоподібно, від антр. *Богунь* чи *Богун* + *-ко*. Пор. 1787: п-ще *Bohuniow* — Орів на Бойк, а *Bohun* — там само 1819 (ЙМ, ФМ). Обниження артикуляції суф. /y/ до ступеня /o/ могла спричинити зовнішня аналогія до місц. *богоньк* “боженько”.

Богорівський — див. **Боги́рівський**.

Богуняк [*Богуняк*], *-ка* — Рх. Від давньослов. імені *Богунь*, котре як ос. ім'я значиться у запор. козаків ще 1649 р. (Ясташ-3 8). Саме як ім'я лексема *Богун* довго вживалася у болгар і сербів (Илчев 79, Грк 89).

Богут — Вл. 1778: присяжний *Bahut* (!) *Vaszily* — Ждєньово (Ud-5 61). ◀ Від давньослов. імені *Богуть* чи *Богута*, співвідносного з коренем *бог-*. Ім'я *Bohut* було поширене по всій Україні, а п-ща *Bohut*, *Bohuta*, *Bohutyn* зі щілинним /л/ наявні і в Польщі (Rymut 44).

Богуцький — Уж. ◀ Від слов. імені *Богуть* чи *Богута* + *-ський*. Як п-ще лексема згадується в Карпатах з XVI ст. Пор. 1596: *mieli na Boguckiego uderzyć* — Сянїк (Balzer 115).

Богуш — Мк. 1213: *Buhus ioubagio castris Zatmar* (RegVar 158); 1342: *Bohos* — с. Варшань (MaksaySz 322); 1704: кр. *Bohus Balas* — Жнятино (HodGens 16). ◀ Від давньослов. імені *Богушь*, співвідносного з двоосновними іменами на зразок *Богумиль*, *Богуславь* (Maretić 130, Богдан 259, Илчев 79, Грк 39, Кларрová 78, Суднік 20).

Бог †. 1550: кр. *Ge. Vogh* — В. Водяне (Bélay 121). ◀ Від давньослов. імені *Богъ*, співвідносного з повними іменами *Боган*, *Богдан*, *Богослав*, *Богодар*... (ГркРеч 29–30, Šimundić 399). Пор. також рум п-ще *Bog* (Iordan 68).

Боба †. 1705: *Jonás Boga* — Діброва (HodOkt 443). ◀ Антр. *Бог* у формі род. відм.

Боганіч — Мк. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Богана*, співвідносного з *Бог-* (Грк 223), + *-ич*. 2. Від місц. укр. андр. *Боганя* — “дружина *Богин*” + *-ич*, де *Богин* — це південнослов. ім'я

Богдан, *Богослав*, *Bogoljub*... (Илчев 79, Грк 38, Daničić 479, Šimundić 399).

Богар — Вн. 1570: *Mich. Bogar — Psbiter Ruthenus* — Лавки (UetC 97-29); 1687: *Bogar* — Широке (Szabó 348); 1715: кр. *Jo. Bogar* — Колодне (Bélay 134). У центр. р-нах Угорщини п-ще *Bogár* фіксується з XIV ст. (Kázmér 152). ◀ Від карп. мадяризму *бо́гар*, який у закарпатоукр. говорах означає “жук”, у словаків — “овід, комар, шершень, джміль” (SSN I 138), а у сербів — “жебрак” (РСКНІ 679). У місц. зоонімії **Богар** — “кличка вола, коня, kota, собаки чорної масті”. Сербі знають лексеми *Бугар* також як етн. для називання *болгар* (Грк 47).

Богаті(й) †. 1715: кр. *Bogaty* — Підвиноградів (Szabó 491); 1775: кр. *Bogati* — Фанчиково (Szabó 329). ◀ Угор. патр. утворення від їхнього ж чол. імені слов. пох. *Bogát*.

Богáč, -ча — Вн, Хс. 1607: *Bogath.Jethko* — Вел. Березний (UetC 104-8); 1699: *Bogacs Havrila* — Неліпино (Maksay 573); 1743: *Bogacs* — Черна (Szabó 307); 1787: *Bogacz* — Морохів, Суровиця на Лемк (ЙМ). Є п-ще *Bogacz* у Польщі (Bubak 54, Rymut 440). ◀ Від закарп. мадяризму *богáč* — “корж”, що з угор. *pogácsa* — “т. с.” (ЕСУМ I 220) або рум. *bogaciu* — “пірижок”. Наголос, географія та історія п-ща засвідчують, що антр. — місц. укр. утворення, а не запозичення з угор. мови.

Богаш — Вн, Хс. 1600: вл. *Bogassy Pal* — Кошельово (Bélay 163); 1773: кр. *Bogass* — Черна (ПеПред 315); 1775: кр. *Bogass* — Тарна (Szabó 395). ◀ Від південнослов. ос. імені *Богаш*, співвідносного з іменами *Богдан*, *Богомил*, яке містить квалітат. суф. *-аш* (Грк 38, Šimundić 399).

Богда — Вб. 1618: *Danko Bohda* — В. Вапеник на Маковиці (Marsina 75). ◀ Від південноч. західнослов. гіпок. імені *Богда*, співвідносного з повною його формою *Богдан* (Daničić I 483, Грк 38, Илчев 79, Šimundić 38, Ковачев 78, SvoSta 108). У сербів вар. чол. імен *Богьда*, *Богьде* фіксуються з XIV ст. (ГркРеч 32).

Богдан [рідше — **Богдан**] — Пр, Вб, Уж, Св, Мк, Вл, Вн, Тч. 1220: кр. *Bogdan* — Тросник (RegVar 224); 1353: *богданъ тивунъ* — Перемишль (ССУМ I 103); 1404: шл. *Bogdanus Ge., Jo., Stanislaus* — Довге (Bélay 136); 1474: шл. *Bogdan* — Добрянське, там само за 1479 — шл. *Andr. Bogdan* (Bélay 177); 1542: вл. *Pe. Bogdan* — Угря (Bélay 209); 1609: *Bogdan* — Підвиноградів (Szabó 490); 1703: сваящ. *Bogdan János* — Угря (HodOkt 433); 1705: *Bogdan Péter* — Добрянське (HodOkt 429). ◀ Від південнослов. чол. імені *Богдан* (Илчев 79, Грк 38, Rospond 67, Vincenz 261) через

волоське, тобто рум., посередництво. Доказом останнього, крім усього іншого, є наголос та зімкнене /r/.

Богей [Богей], -я — Тч. ◀ Від південнослов. чол. або жін. імені *Boga*, співвідносного з антропоосновною *Bog-*, яка представлена в іменах на зразок *Боголюб*, *Богослав*, *Bogdana*, *Bogomira* + суф. -ей.

Богір [Богір], -ря — Мк. 1214: підсудний *Boguir* — с. Бийкийш (RegVar 189); 1648: *Boghir Simko* — Н. Ворота (Maksay 549); 1715: *Боциру Василь* — Заріччя (ЛелПам 234). У Польщі є п-ще *Bogierczuk* (Rymut 44). ◀ 1. Можливо, фон. видозміна п-ща *Богар* на східнором. ґрунті. 2. Від нім. апел. *Boger* — “лучник”. П-ще *Boger* є і в Німеччині (Gottschald 121). Основу п-ща зберігає також традиційний місц. укр. ойк. *Богиревця*.

Богирівський [Богирівський] — Ір. ◀ 1. Від п-ща **Богир** + -овський. 2. Місц. традиційний прикм. *богирівський* (суч. оф. — *богиревецький*) від ойк. *Богиревця* (Ір).

Богіш — Вл, Мк. ◀ 1. Давньослов. чол. ім'я *Bogiš* чи *Богиша*, вживане дотепер у сербів та хорватів (Maretić 118, Daničić 486), як гіпок. від *Богдан*, *Богослав* (Грк 39). Чол. ім'я *Богиша* в південній Сербії та в Німеччині фіксується з XIV ст. (ГркРеч 29, Schlimpert 18). 2. Сілезький відповідник давньослов. імені *Bogumil* та *Boguslaw*.

Богля — Вн. 1715: кр. *Boglya*, 1743: *Bogja*, 1775 — *Vogja*, *Boglya* — Тросник (Szabó 473); 1775: кр. *Bagle* — Карачин (Szabó 380). ◀ 1. Можливо, від бойк. *бóгла* — “великий круглий стіг снопів у полі” (Он 62), що з угор. діал. *boglya* — “копиця, стіжок” (KMNSZ 200) або слц. *bogla* — “т. с.” (SSN I 138). У центр. р-нах Угорщини п-ще *Boglya* фіксується з XVI ст. (Kázmér 154). 2. Від давнього, але рідкісного слов. гіпок. імені *Богель*, котре, подібно до гіпок. *Богил*, *Богило*, виводять із двоосновних слов. імен на зразок *Богдан*, *Богослав* (Maretić 101, Daničić 486, Грк 38, ГркРеч 29). Похідні від цього імені п-ща *Bogiel*, *Boglic*, *Boglium* трапляються в Хорватії (Leksik 56) та Польщі (Rospond 68, Rymut 44).

Богнар †. 1692: сваящ. *Bognar Jurko* — с. Брестів (Лучкай-Іс 41). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Боднар**.

Богорівський — див. **Богирівський**.

Богорський †. 1690: сваящ. *Bogorski Joannes* — Ір (Лучкай-Іс 27). ◀ Напевно, укр. прикм. із суф. -ський від того ж антр. *Богирь*, що і в основі місц. ойк. *Богиревця* (Ір).

Богоста — Хс, Тч, Св, Пр. 1715: кр. *To. Bagoszta*, *Bogosta*, *Bohoszta* — Березово, 1720 — кр. *Nic. Bagoszta* — там само (Bélay 127). ◀ Від

давньослов. чол. імені *Богоста*, утвореного за допомогою того ж суф. -оста, що й ім'я *Радоста* (ГркРеч 159).

Богринець [Богриниць], -ниця — Мк. ◀ Від **Богря** + -инець.

Богря — Уж. 1618: *Pavel Bogra* — В. Орлик (Mars 76). ◀ 1. Рум п-ще *Bogrea* (Iordan 69). 2. Від молд. чол. імені *Bogrea*, що з південнослов. *Богдан* чи *Богослов* (Vincenz 261).

Бода — Мк. 1408: *вѣра... папа боди* — Суचाва (ССУМ I 107); 1439: *Boda* — ком. Берег (LehLel 210); 1509: *Boda* — Шаланки (Szabó 62); 1567: *Boda* — Підвиноградів (Szabó 491); 1715: кр. *Boda Dumitr* — Говдпоток (Bélay 147). П-ща з основою *Бод-* нині є в Польщі (Rospond 66, Rymut 43) та Хорватії (Leksik 54). ◀ 1. Правдоподібно, **Бода** — це гіпок. від зрідка засвідчених слов. двоосновних чол. імен на зразок *Бодивой*, *Bodislav*... (ГркРеч 33), але представлених у південнокарп. писемних пам'ятках XV ст. Пор. 1482: *Bodomer Chernik* — с. Філеп (MaksaySz 137); 1449: *Valentin Bodole* — Винна (Nagy I 444). 2. Основою п-ща **Бода** могло стати й слов. ім'я *Бода*, яке ономасти виводять із двоосновних імен *Слободан*, *Богдан*... котре й тепер широко вживається серед болгар та сербів (Илчев 79, Грк 39). Серед карп. п-щ ця основа дала декілька дериватів, як *Bodyk*, *Bodynczak*, *Bodyń* (ЙМ).

Бодан †. 1615: шл. *Bodan Istwanffy* — Угля (Bélay 210). ◀ Від антр. **Бода** + -ан.

Боджа [Бьдџа] — Тч. ◀ Від південнослов. чол. імені *Бодџа*, яке болгари співвідносять з антропоосновною *бог-* (Илчев 79), а хорвати свої гіпок. імена *Bođa*, *Bođo* — з повним іменем *Slobodan* (Šimundić 399). Деривати від імені *Бодџа* поширені серед хорв. п-щ (Leksik 55). Один із них треба вбачати і в мараморському п-щі 1542 р.: вл. *Alex. Bodza* — с. Сачал (Bélay 191).

Бодайло — Уж. ◀ Оказіональне місц. утворення з суф. -айло, на зразок апел. *мінйло*, *недбайло*, *пудсайло*, від дієсл. основи *бодати* ~ *бостити*, а імпульсом могли стати і п-ща **Бода**, **Бодак**, **Бодач**, **Бодяк**.

Бодак — Св, Пр, Вб, Уж, Вл, Ір, Хс. 1618: *Roman Bodak* — с. Довгоня (Marsina 71); 1773: *Bodak* — (ПеПред 320); 1787: *Bodak* — Бодаки, Перегонина та ін. на Лемк (ЙМ); *Bodak* — Орява, Яблунича на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *бодак* — “будяк, колючка” (Он I 62, Головацькій 369), що від *бодати* “колоти”; пор. також слц. *bodák* — “багнет”, серб.-хорв. *bodak* — “той, що буцає, коле рогами” (РСКНІ ІІ 16). Пор. також споріднені утворення з середини XV ст.:

Bogyak, Bodach (MaksaySz 157, Szabó 372). 2. Від угор. *bodak* — “вишкребок”, “остання дитина в родині” (KnieSz 800).

Боднар [Боднарь, Бошнарь], -ря — Мк, Гр, Уж, Пр, Вб, Св, Вн, Тч, Хс. 1449: *Demko Bodnar* — Гарна (Nagy II 444); 1570: *Franc. Bonnar* — Лавки (UetC 97-29); 1572–1575: кр. *Jo. Vodnar* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1603: *при Боднаровых Лазаровых* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1666: *Павел Боднарь* — с. Венеція у сх. Слч (ПаПо-4 47); 1736: *Петро Боднар* — Рафаївці у сх. Слч (ПаПо-1 188); 1762: *Стефан Боднар Кіфа* — Руська Поляна (ПаПо-2 9). ◀ Від місц. укр. *боднарь* — “бондар” (Чопей 15, Он I 63, СГГ 214, Гр I 81, ДзжеДел 6), яке має прями відповідники у слц. та угор. мовах, як *bodnár* — “т. с.”, “колісник” (Kázmér 148).

Боднарник — Пр. 1742: *Іоань Боднарікь* — Стразьке у Слч (ПаП-4 109). ◀ Від антр. **Боднар** + суф. -ик.

Боднарук — Вн. ◀ Від антр. **Боднар** + -ук.

Боднарчук — Рх. 1787: *Bodnarczuk* — Нижнє Синьовидне на Бойк. ◀ Від **Боднар** + -чук.

Боднарюк — Рх, Тч. ◀ Від антр. **Боднар** + -юк.

Бодня — Мж, Тч. Пор. 1787: *Bodnia* (!) — Войткова та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще XVIII ст.: *Bodniewicz, Bodnik, Bodniak* на Лемк (ЙМ) та п-ще *Bodnij* на Гуц (Vincenz 519). ◀ Від апел. *бодня* — “низька дерев’яна діжка з покришкою” (СГГ 214), перен. зн. якого на Зак — “ненажера” (Тч).

Бодо †. 1542: вл. *Alex. Bodo* — Данилово (Bélay 189). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Bodo*, що з *Bogdan, Slobodan* (Šimundić 399).

Бодрюк, -ка — Мк. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від основи *бодр-*. Етимологія та семантика твірної основи спірна. Це могла бути як укр., так і слц. основа прикм. *бодрий*, серб. *bodnar*, слц. *bodry* — “бадьорий, жвавий, сміливий” (Гр I 81, SSN I 137), слц. діал. ім. *bodor* — “чоловік міцної статури” (SSN I 137), але могло бути й угор. ос. ім’я *Bodor*, яке пов’язують із апел. *bodor, bodri* — “кучерявий, покручений” (Ladó 42, KMNSZ 199). Закарп. і трансільванські угорці вживають назву *bodor* як зоонім (Herzan 454), а закарп. українці — як кличку для собак, переважно кудлатих (Уж).

Бодьович †. 1660: кр. *Bogyovicz Janos, Lukas* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *Бодьо*, що з імені *Bogdan*, + -ович.

Боджа, -жі — Тч. 1231: *Bosou* — с. Саб (RegVar 159); 1226: *Busu sacerdos* — с. Саб (RegVar 276); 1604: шл. *Marko Bosa* — Сарвасово (Bélay 194), а 1680 — шл. *Fr. Sim. Bosa* (там само); 1628: шл. *Jac. Voja* — Коньга (Bélay 165); 1715: кр. *Bozaj Andras* — Шугатаг (Bélay 191); 1689: вл. *Bose*

Nastafie (Bélay 134). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Божжа*, яке у сербів та хорватів співвідноситься зі слов. іменами *Богдан, Богослав, Божидар, Боживој...*, рідше — з іменем *Амброзіј* (Maretić I 89, Daničić I 565, Гинкен 459, SvoSta 126, Грк 39, Šimundić 501, Ковачев 79 та ін.). 2. Менш імовірно, від угор. імені *Bazsa*, що з *Basileus* (Kálmán 79).

Божан — Хс. ◀ Від повного південнослов. чол. імені *Божан*, яке у болгар, сербів та хорватів співвідноситься з *Божидар, Боголюб...* (Ковачев 79, Грк 39, Šimundić 47, 401 та ін.). У Сербії ім’я *Божан* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 34).

Божаній [Божань], -я — Вл, Св. ◀ Морфол. мадьяризація п-ща **Божан**.

Божар — Мж, Мк. 1686: *Bozsaru Mikita* — Сіль (UetC 88-59); 1727: вл. *Bozsár* — Мукачів (LehBer 494); 1775: кр. *Bozar* — с. Турц (Szabó 524). ◀ Від хорв. чол. імені *Božara*, співвідносного з такими повними іменами, як *Божидар, Божимир, Божислав, Боживој* (Šimundić 401).

Божарович †. 1567: *Laz. Bossarowicz* — Сусово (UetC53-12); 1570: *Greg. Bossarowich* — Н. Ворота (UetC53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Божар**.

Божик — Уж. XVI ст.: антр. *Bozyk* — ком. Сатмар (MaksaySz 130); 1787: *Božyk* — Середнє Мале на Лемк, є також на Бойк (ЙМ). Пор. ще XVIII ст.: сп. *Bosicskovics* — Мукачів (HodTör 814). ◀ 1. Давньослов. чол. ім’я, співвідносне з *бог-* та південнослов. назвою Різдва *Божик*. Його давали хлопчикам, які народжувалися на Різдво (Илчев 81, Ковачев 80). 2. П-ще могло утворитися й від імені *Божко* або співзвучного п-ща за допомогою суф. -ик.

Божичкович †. XVIII ст.: сп. *Bosicskovics* (!) — Мукачів (HodTör 814). ◀ Хорв. п-ще *Božičković* (Leksik 65), співвідносне зі слов. іменами *Božca, Božka* (Šimundić 401) та серб. іменем *Божич* (ГркРеч 34).

Божієвич — Мк. ◀ Від незасвідченого антр. *Божій*, співвідносного з серб. чол. іменем *Божіан*, що з *Божжа* (Грк 40), + -евич або від прикм. *бож(у)ји* — “божий” (РСКНІ II 25).

Божжа [Бошка] — Вн. 1214: *dominus Bozk* — ком. Сіладь (RegVar 183); 1570: антр. *Boska* — Тросник (Szabó 471); 1689: *Boska Grigorie* — с. Валея Поркулуї (Bélay 135); 1715: *Ge. Boska* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від слов. чол. імені *Божжа* (Ковачев 81) чи співзвучного п-ща за допомогою форманта -ка.

Божканець [Бошканіць], -нця — Св. ◀ Від андр. *Божканія* — “дружина **Божки** чи **Бошки**” + суф. -ич.

Божканич [Божканич] — Св. ◀ Від андр. *Божканич* + -ич.

Божканик [Божканик] — Тч. ◀ Від андр. *Божканич* + -юк.

Божко [Божко] — Хс. 1214: *dominus Bozk* — ком. Сіладь (RegVar 183); 1630: z *Michalem Bozkiet* — Климківка (Łysiak-2 100); 1715: *St. Boska* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від здр. південнослов. чол. імені *Божко*, що з *Божо*, *Божил*, *Богдан*... (Илчев 81, Ковачев 81, Maretić 145, Грк 40, SSJ VI 130). У XVII ст. ім'я *Божко* вживалося серед запор. козаків (Осташ-3 8).

Божук — Рх. 1715: кр. *Jo., Matj. Bozuk* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1769: свящ. *Bazilius Bozsuk* — Вел. Бичків (Лучкай 17, — 168). ◀ Від антр. *Бож* + -ук.

Боздїй [Боздї], -я — Вн. ◀ Угор. утворення з суф. -ї від ойк. *Bózd* (Угорщина) або від серб. п-ща *Бозда*, співзвучного з апел. *бозда* — “не-слух, негідник” (РСКНД II 27).

Бозя — Тч. 1487: *цизан Боузь* — Сучава (ССУМ I 130); 1491: *Бозіова* — б. м. н. (ССУМ I 109). ◀ 1. Можливо, від укр. дит. *бозя* “бог”. 2. Від болг. захисного імені *Бозьо*, апел. зн. якого — “сивий”, “попелястий” (Ковачев 81).

Бойшка [Бойшка] — Вн, Ір. 1775: *Bolyiska* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від серб. чол. імені *Бојша*, що від *Боја* (Грк 40), + -ка, або род. відм. від п-ща **Боїшко**.

Боїшко [Бойшка] — Ір. 1661: п-ще *Bolyisko* (!) — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від антр. **Боїшка** за аналогією до п-щ наголошене -кó, як **Головкó**, **Жилкó**.

Бой †. 1453: *Boy Val.* — ком. Берег (LchLel 175). ◀ Від південнослов. імені *Боја*, *Боје*, *Бојко* чи *Бојислав* (ГркРеч 40–41).

Бойка — Тч. 1358: *Thome Fabri et Buyk* — с. Переча (Nagy I 301); 1646: *Bolyika Gergely* — с. Комлошка (БалКом 359); 1690: *Bolyka* (там само); 1715: кр. *Fr. Vojka* — Дубове (Bélay 136); 1775: кр. *Vojka* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від серб. чи болг. здр. чол. імені *Бојко*, що від *Боја*, *Борислав* і т.ін. (Грк 40, Илчев 81–82). Пор. ще 1682: кр. *Jac. Voja* — Коньга (Bélay 165); 1787: *Vojan* — Грабів, Лопушанка на Бойк (ЙМ); 1819: *Воуцзук*, *Војсзут* — Іванівці на Бойк (ФМ). Учені вбачають у імені *Бойко* корінь *бой-* “боязнь, боятися” (Илчев 82, 86, Rospond 69). У Сербії ім'я *Бойко* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 35).

Бойканич — Тч, Уж. ◀ Від андр. *Бойканич* “дружина Бойка” + -ич.

Бойкас — Мк. ◀ Напевно, від антр. **Бойко**, але функція форманта -ас незрозуміла.

Бойкенич [Бойкенич] — Тч. ◀ Від андр. *Бойкенич* “дружина Бойка” або від карп. жін. етн.

бойкенич — “жителька Бойківщини” (СГГ 217) + -ич. Суф. /є/ в орфогр. вар. п-ща — наслідок гуц. обниження артикуляції звука /и/ або аналогія до слів моделі *німкеія*, *туркєія*.

Бойко — Ір, Рх, Хс, Мк. 1661: кр. *Bojko Fedor* — с. Рускова (Bélay 188); 1672: кр. *Bojko Ivan* — Луг і *Bojko Szimjon* — Рахів (Bélay 173, 181); 1696: кр. *Jo. Vojko* — Ділове (Bélay 208); 1746: *гришник Иван Бойко с женою своєю Ксенією* — Поляна (Яворск 212). У XVII ст. п-ще *Бойко* фіксується на Лемк, Бойк та у віддаленіших регіонах України, а також у Польщі (Rymut 45), Хорватії (Leksik 58) та деяких ін. сусідніх країнах. ◀ 1. Від слов. здр. імені *Бойко*, співвідносного з іменами *Боян*, *Боя*, *Бойо*, *Богдан*, *Богослав*, *Борислав* (Илчев 32, Грк 40, ГркРеч 35). Болгаристи вбачають у давньому імені *Боян* побажання батьків: “Хай бояться його хвороби і вороги!” “Хай буде сильним у бою!” (Геров I 60, Илчев 82, Ковачев 82). У слц. говорах уживаний апел. *bojko* — “боязка людина, боягуз” (SSJ I 141). 2. Від карп. етн. *бойко* — “горянин” (Грк I 82), “житель низовини, Бойківщини” (Гг 28), який, на думку Л.Чопея, походить від надмірного вживання частки і сполучника *бо* (Чопей 16). Давність фіксації ос. імені *Бойко*, ареал поширеності п-ща *Бойко* та наголос спонукають до думки, що укр. п-ще *Бойко* відіменне. У Карпатах ім'я *Бойко* засвідчується з XVI (ПанБол 230), у Сербії — з XIV ст. (ГркРеч 35), тоді як етн. *бойко* — явище новіше. В укр. двоскладових іменах цього типу наголос, звичайно, на флексії (*Васькó*, *Грицькó*, *Славкó*), тоді як п-ще *Бойко* по всьому ареалу його функціонування зберігає кореневий наголос.

Бойкул — Рх. ◀ Від південнослов. чол. імені *Бойкул*, утвореного від імені *Бојко*, + -ул (Грк 41).

Бойсак — Хс, Уж. ◀ Імовірно, усіч. суф. утворення від хорв. чи серб. імені *Vojsav* чи *Vojasav*, похідних від *Vojan* (Šimundić 400).

Бойтош — Уж. ◀ Угор. п-ще *Bojtos*, що з апел. *bojtos* — “китичник”, а це від *bojt* — “китиця” + -os. Пор. 1705: антр. *Vojta* — Надьгійрче (Szabó 418). П-ще *Bojtoš* є і в Хорватії (Leksik 58) та Угорщині (Kázmég 156).

Бойценик [рідше — **Бойциник**] — Рх. ◀ 1. Від серб. чи хорв. імені *Бојица*, що від *Боја* (Грк 40, Šimundić 479), ускладненого суф. -ици або -еня, + -юк. 2. Від здр. етн. *бойцєня* (Рх) + суф. -юк.

Бойчак [Бойчєк], -ка — Рх. 1715: кр. *St. Vojsca* — Сарвасово (Bélay 194); 1720: кр. *Lad. Vojsak* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від антр. *Бойко*, *Бойка* або етн. *бойко* + -ск.

Бойченюк, -ка — Рх. 1715: кр. *Gr. Bojcsinuk* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Від серб. або болг. чол. імені *Бойчин*, що з *Бойче*, + *-ин* (Грк 41, Ковачев 82) за допомогою патр. суф. *-юк*. Гіпок. імена *Бойче*, *Бойшин* у сербів фіксуються з XIV ст. (ГркРеч 35).

Бойчич — Мж. ◀ 1. Від південнослов. імен *Бойка* чи *Бойча* (Илчев 81, Грк 41, Šimundić 399, 400, 479) + *-ич*. Обидва виводяться з імен *Боја*, *Бојан*, *Богдан*, *Богумил* та ін. слов. антропооснов на *Бо-*. 2. Від карп. жін. етн. *бóйка* — “бойкня” (Он I 64) + *-ич*. П-ще *Војџџ* поширене в Хорватії (Leksik 58), а споріднені — в Польщі (Rymut 45).

Бойчук, -ка — Рх, Тч. 1715: кр. *Fr. Bojcsuk* — Криве (Bélay 164); 1787: п-ще *Boyczuk* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бóйка**, **Бóйко** чи **Бойча** + суф. *-ук*. 2. Від етн. *бойчук* — “малий бойко”.

Бока †. 1542: шл. *To. Voka* — с. Ончешті (Bélay 214); 1664 і 1684: гор. *Voka Istvan* — Мукачів (HodOkm 256). ◀ Від хорв. чол. імені *Voka*, співвідносного з *Bogdan*, *Bogoslav* (Šimundić 400).

Боклаганіч — Хс. ◀ Від андр. *Боклаганя* — “дружина *Бóклага*” + *-ич*. Пор. 1740: *отець Федоръ Боклагъ* — Хуст (Яворск 193); 1787: *Voklach* — Яблунія на Бойк (ЙМ). Основа *Боклаг* — від діал. апел. *бóклаг* — “пласка бочечка, барильце” (Гр I 83, Он 64, СГГ 218) або *боклага* — “фляга” (Чопей 7, 16).

Боклажук — Рх. Пор. ще п-ща *Voklážuk*, *Voklászko* в записх А.Вінченза з прикарп. Гуц (Vincenz 519). ◀ Від антр. *Бóклаг* (див. **Боклаганіч**) + *-юк*.

Боклажчук [*Боклашчук*] — Від антр. **Бóклаг** (див. **Боклаганіч**) + *-чук*.

Боклашук — Рх. — Див. **Боклажчук**.

Бокотей [*Бокотій*], *-я* — Ир, Вн, Хс, Св. 1474: *Alexander Vakoty* — Раковець (Гаджега-Уг 41). ◀ Можливо, від південнослов. основи *Бакота*, закладеної у хорв. п-щах *Bakota*, *Bakotić*, *Bakotin* (Leksik 19), яку ономасти пов’язують із серб. *бак* “бик, бугай” (Грк 32). Якщо наше припущення правильне, то антропооснова мусила пройти угор. посередництво, де змінила голосний /a/ на /o/, а тоді вже прийняла укр. патр. суф. *-ей*. Антропооснова *Бака* на верхній Тисі фіксується з XIII ст. Пор. 1221: *praestaldus Vaca* — с. Саб (RegVar 265); 1684: *Voka Istvan* — Мукачів (Maksay 256).

Бокоч — Тч, Хс. 1331: *Stephanus filius Vococh* — Михайлівці (Nagy I 69); 1485: шл. *Sim. Vococh* — Угля (Bélay 209); 1513: кардинал і примас *Thomas Vokacs* — (Лучкай 14, — 132, 133); 1515, 1542: шл. *Nic. Vasoch* — Угля (Bélay 210); 1548: шл.

Lad., Mich. Bokoch — Угля (Bélay 210); 1567: *Bakocz* — Туртеребеш (Szabó 527); 1604: шл. *Luc. Bokoch* — Бедевя (Bélay 126). ◀ 1. Від основи *Бок-*, наявної в південнослов. імені *Бока*, *Боко*, яку ономасти пов’язують з іменами *Богдан*, *Богослав...* (Грк 41), до котрої додано хорв. суф. *-оџ* у таких іменах, як *Markoџ*, *Mikoџ*, *Nikoџ*, *Tihoџ...* (Maretić I 119–120). Однак п-ще могло походити також від слов. апел. *бóкач*, який у Карпатах уживається у зн. “перстень” (Ж-Н 38), а в зоонімії його споріднені *Бокица*, *Бокишана*, *Бокишій* уживані для “бокатиш” тварин, у яких один бік одної масті, а другий — іншої (Он 64). Пор. ще п-ще запор. козака 1649 р. в Чигиринському полку *Андрія Бокача*. 2. Рум. ономасти у п-щах *Бокоч*, *Бокачіо* вбачають дакійську основу (Iordan 67), а угор. припускають основу *bak* — “цап” (Kázmér 67).

Бóкош — Ир. ◀ П-ще могло утворитися за моделлю місц. укр. апел. *клóбош* — “клубастий”, *рéбреш* — “ребристий”, *смóлош* — “шмаркатий”, але більш імовірно, що це давнє угор. ос. ім’я тюрк. пов. *Bakos* (Kálmán 79). Пор. ще місц. угор. *bakoskötél* — “мотуз із засилкою” (KMNSZ 150).

Бóкша — Хс. 1648: *Bakssa Ihnad, Roman Baksa* — Н. Ворота (Maksay 551); 1699: *Boxovics Andre* — В. Ворота. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бокиша* (< *Богъша*), співвідносного з іменами *Богдан*, *Богуслав* (Maretić 151, Гинкен 459, SvoSta 149, ГркРеч 33). Суф. *-ша* той самий, що й у п-щах *Борша*, *Липша*, *Лушка*, *Ракша*, *Тимша*. 2. Від місц. зооніма *Бокиша* — “свійська тварина з чорно-білими боками” (Рх, Тч), “білобока коза, вівця, корова з чорними чи коричневими боками” (Ж-Н 38), *Бокишій* — баран такої ж масті (Ж-Н 38, Он 87, ЕСУМ I 225).

Бокшай — Тч, Уж. 1595: *исромонох Ананий Бокишай* (Метрика); 1652: *Vaksay* — с. Чарода (LehBer 190); 1743: *іерей Іоан Бокишай* — Старина (ПаПо-4 108). ◀ 1. Від антр. *Бокиша* + *-ай*. 2. У зах. районах п-ще могло утворитися від східносл. ойк. *Vokša* (Vályi I 239) за допомогою угор. суф. *-і*.

Бокшан [рідше — **Бóкшан**] — Пр, Уж. ◀ 1. Від п-ща **Бóкша** + *-ан*. 2. Місц. укр. катойк. *бокишан* — “виходець із с. *Бóкиша*, що у сх. Слч” (Лазорик 30). 3. Від місц. зооніма *Бокишан* чи рум. *bosșan*, *bucșan* — “тварина з чорно-білими боками” (Ж-Н 38, ЕСУМ 225).

Бóлаж — Ир. — Див. **Бáлаж**.

Бóлан — Мк. ◀ 1. Див. **Бáлан**. 2. Від серб. чол. імені *Боле*, співвідносного з гіпок. іменами *Богоје*, *Боголюб*, *Бошко* (РСКНІ ІІ 46), + *-ан*. Пор. ще закарп. п-ще 1680 р.: *Lad. Bola* — Річка

(Bélay 183), серб. п-ща *Болиновић, Болевић* (РСКНІ ІІ 46).

Болданюк — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. Болдан, що з *Болд-*. Антропооснова *Болд-* у Карпатах згадується з XV ст. Пор. 1473: до *Поляна Болди* — Сучава (ССУМ І 109). Там само і записи антр. *Болдоръ, Болдуръ*; 1787: пор. ще п-ща *Bołdys, Boldys* — Конечна на Лемк (ЙМ). Деривати цієї основи фіксують пам'ятки рум. мови: (*Boldež, Boldin*), вони відомі сербам, хорватам, словакам (*Bolduh, Boldiš* — РСКНІ І 246, Leksik 58). Основа Болда омонімічна (Kázmér 157). ◀ 1. Угор. скорочений вар. імені *Boldizsár* (< *Baltazar* — Kálmán 79). 2. Угор. арх. ім'я *Bolda*, яке виводять із угор. *boldog* — “щасливий”, “багатий” (Hajdú 23, Ladó 141). 3. Є спроби виводити основу з герм. *Bald, Archibald, Baldo-vin* та ін. (Hajdú 23, Ladó 132 та ін.) чи навіть із пол. *bold* — “одинока гола скеля”, “болван” (SW І 189). Чес. ономасти вбачають антропооснову *Bolda* у слов. імені *Bolemir, Boleslav* (Кнарповá 78). 4. Пор. ще рум. *bold* — “шпилька”, “колючка” (Kázmér 159).

Болдіжар — Мк, Тч, Уж. 1403: *Boldizsar* — Мукачів (LehBer 56); 1570: *Boldizeár* — Вел.Копаня (Szabó 548); 1600: гор. *Ant. Bart. Boldisar* — Кимпулунг (Bélay 148); 1631: вдова *Boldizsár Deákne* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Від угор. кал. імені *Boldizsár* чи слн. *Voltežar* (укр. оф. *Валтазар*).

Болехан — Мж, Тч, Ір. 1819: *Bolechan* — Вишків на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Болех* (< *Болезлав* — SvoSta 145, Moldanová 45, KarKob 91) + -ан. Ім'я *Болезлав* у Коломиї згадується 1424 р. (ССУМ І 110). Пор. ще 1787: п-ща *Bolesiak* — Ставища, *Bolehouski* — Войткова на Лемк (ЙМ) та ойк. *Bolexiv* на Ів.-Фр. 2. Менш імовірно, що від місц. апел. *булехан* — “огрядна людина” (Рх); пол. *bolecha* — “товстун, ледачка” (SW І 187) чи серб. *болехан* — “хворий” (РСКНІ ІІ 50).

Болинкович †. 1649: кр. *Lad. Bolinkovicz* — Ізки (Bélay 155). Пор. серб. патр. XV ст. *Болинович*, що від чол. імені *Болинъ* (ГркРеч 35). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від слов. чол. імені *Болико, Болин*, яке походить від тієї ж присл. основи *болс-* “більше”, що й давні композити *Болерадь, Болеславъ* та ін.

Болнар — Вн. ◀ Мадяризований вар. слов. п-ща *Бланар, -ря*.

Болог — Вн, Тч, Св. < Угор. вимова п-ща *Бáлог*.

Болонд †. 1554: кр. *Ge. Bolond* — Ремети (Bélay 183). ◀ Угор. п-ще *Bolond*, що з апел.

bolond “дурень”, “дурний”. Серед угорців п-ще *Bolond* згадується з XV ст. (Kázmér 160).

Болонда †. 1614: шл. *Bolonda Janos* — Довге (Bélay 136), а 1665: кр. *Laur. Bolonda* — там само. ◀ Антр. Болонд у формі род. відм.

Болондьяк — Уж. ◀ Від антр. Болонд або Болонда + суф. -як.

Болош — Хс. 1432: *вѣри пани Бьлоши чиишика* — Сучава (ССУМ І 134); 1715: кр. *Jo. Boloss* — Копашново (Bélay 141). ◀ 1. Імовірно, від слов. чол. імені *Боле* чи *Боло*, що з *Болерад, Болеслав* (Илчев 81, 82), + квалітат. суф. -ош. 2. Від угор. апел. *balos* — “шульга”, який згадується з XVI ст. (Kázmér 80).

Больбан — Мж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Бульбан*.

Боля †. 1773: п-ще *Bolya* — Тросник (Пе-Пред 314). Пор. 1661: кр. *Bole Gavrilla* — Стремтура (Bélay 202). ◀ Слов. чол. ім'я *Боля* тієї ж присл. основи, що й імена *Болезлав, Болерад, Болличь, Болякь* (ГркРеч 35–36).

Боляк — Св. Пор. 1720: кр. *Jo. Bulyak* (!) — Тячів (Bélay 207); 1787: *Bolak* — Балутянка, Балиця на Лемк (ЙМ), *Bolaczyszyn* — Балутянка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. антропооснови *болс-* “більше”, представленої в іменах зразка *Болезлав* (Ковачев 82), + -як. Пор. ще серб. похідне ім'я *Болякь* із XIV ст., що від *Болезлав* (Грк 36), серб. п-ще *Боляк* (РСКНІ ІІ 54), подг. і чес. п-ще *Bol* (Vubak 54, Moldanová 45). 2. Від укр. апел. *боляк* — “болячка, налив” (Ж-Н 39, ГрІ 85) чи гуц. *боляк* — “хворий” (СГГ 223).

Бомба †. 1648: наймит *Paul Bomba* — Мала Бистра коло Тишова (Maksay 535). ◀ Від назви розривного снаряда *бомба*, яка на території Угорського королівства відома з XVII ст. (MNTESz І 336).

Бомбák, -ка — Пр. 1720: кр. *Lad. Bombak* — Горінчово (Bélay 144), гуц. п-ща *Bombak, Bombiuk*, які А. Вінценз виводить із назви зброї *бóмба* (Vincenz 529). Пор. ще закарп. п-ща XVII ст. з *Вл Bomba, Bombinecz, Bombanicz, Bombics* (Maksay 535, 543, 606, LehBer 163), подг. п-ще 1796 р. *Bomba* (Vubak 55). ◀ Від апел. *бомбák* (рідше — *бумбák*), який у слов'ян означає істоту кулястої форми, бульку. Напр., закарпатоукр. *бомбák, бумбák* — “товста, неповоротка особа”, “жук”, серб. *бомбак* — “низькоросла товста людина” (РСКНІ ІІ 58), хорв. *bombak* — “джміль” (Dapičić 547, 732). Пор. також гуц. *бóмба* — “сорт круглої білої квасолі” (Vincenz 529, Матер. до буков. І 35), яку на заході Зак називають *бумбáня*. Див. ще п-ща *Бомбáч, Бумбák, Бумбiй*.

Бомбанич †. 1699: кр. *Bombonicz* (!) *Stephan* — Мала Бистра біля Тишова (Maksay 606). ◀ Укр.

утворення з суф. *-ич* від андр. *Бомбáня* — “дружина Бомби”.

Бомбáч, -чá — Хс. 1692: суддя *Bombacs Luca* — Лавки (Лучкай 16, — 68); 1720: кр. *Mich., St. Bombics (!)* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від місц. *бомбáч, бумбáч* — “насуплена, нахмурена людина” (Уж). Пор. ще діал. *бомбáрь* — “жук” (Ж-Н 39), *бумбáришка* — “комаха сонечко” (Уж), *зібумбáситися* — “насупитися” (Уж).

Бомбинець †. 1648: кр. *Bombincz Andrioua* — Калитовиця коло Н. Воріт (Maksay 543). ◀ Укр. утворення з суф. *-иць* від андр. *Бомбáня* — “дружина Бомби”.

Бомбич †. 1691: кр. *Bombics* — В. Мала Бистра на р. Латірці (LehBer 163). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Бомба*.

Бомбушкár [*Бомбышкár*], **-рjá** — Св, Пр, Мк, Уж, Вл. 1699: *Bomboskar* — Мала Тибава (LehBer 762); 1704: *Bombuskai (!) Janos* — Дунковиця (HodGens 10); 1715: кр. *Mich. Bombosnir (!)* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від місц. діал. *бомбушкáрь* — “булавочник”, що від *бóмбошка* — “булавка, шпилька”, а останнє, тобто *бóмбушка* (Ж-Н 39), — з угор. *gombostű, de gombos* — “гудзиковий”, а *tű* — “голка”. Пор. ще рум. *bomb*, що з угор. *gomb* “гудзик”.

Бона †. 1602: *Bona Janos* — Дравці (UetC 104-8); 1673: кр. *Sim. Bona* — Кричово (Bélay 170); 1715: кріпачка *Bona Marika* — Окно-Шугатар (Bélay 191). ◀ Від хорв. чол. імені *Bona*, що відповідає повним кал. іменам *Bonaventura, Bonifacij* та слов. іменам *Bonislav, Ljubomir* (Šimundić 400).

Бонгар, -ра — Хс, Тч. 1614: гор. *Andr., Mich. Bongar* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від угор. *bongár* — “джміль”, “шершень”.

Бонда — Ір. 1616: *Bonda* — Шаланки (Szabó 464). Пор. 1699: *Bondasz Philip* — Свалява (Maksay 57); 1770: *Вада, Во́нда* — Подг (Bubak 55). ◀ 1. Від старопол. імені *Dobrobąd* (Malec 65, Rospond 41) чи від апел. на *-bąd-a* (Румут 31). 2. Від чes. суф. імені *Bonda*, що з лат. *Bonifac...* (SvoSta 178, Кларповá 78). 3. Від болг. імені *Bonde* (< *Богдан, Боян* — Илчев 83–84). 4. Від угор. розм. імені *Bandi* (оф. *András*). 5. Від слов. балтизму *bónda* — “буханець”, “кусень сала” (SW I 190). 6. Від молд. *бондо* “тілогрійка”, що з *bundu* — “кожух без рукавів”.

Бондичáк — Вб. Пор. 1565: гор. *Стечко Бондич* — Хмельницький (Туп 484). ◀ Від антр. *Бондич*, що з *Бóнда*, + *-як*.

Бондjок — Рх. ◀ Від *Бóнда* + *-юк*.

Бонич †. 1649: *Bonecz (!) Janos*, а 1681 — *Bonicz Péter* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Бона*.

Бонка — Тч. 1213: *iobagiones Buncu (!)* — басейн р. Красної (RegVar 176); 1437: *Nicolaus Bonk* — Поростово (Nagy II 341); 1652: п-ще *Bonca* — Заболоття (Szabó 278); 1775: п-ще *Bonka* — Холмовець (Szabó 368); 1819: п-ще *Bonkow* — Більова на Бойк (ФМ); 1787: п-ще *Bonczak* — Волиця, Збоїська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Бона** + суф. *-ка*. Основа співвідноситься з повними іменами *Бонавентура, Боніфацій, Боніслав...* (Šimundić 400, Moldanová 45). 2. Від антр. *Бонк* чи *Бонко* у род. відм. Пор. 1787: *Ва́к* — Грабишів, Нова Весь на Лемк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Ва́к, Ва́цзек, Ва́цзала* (Rospond 34), а також південнослов. здр. імена *Бонка, Бончо* та ін. (Грк 42, Илчев 84). 3. Від апел. *бонк*, який в укр., пол. та слц. гов. означає “байстрюк, бенькарт” (Ж-Н 39, ЕСУМ I 228–229), “розбещене дитя” (Rospond 34) чи “овід” (AGB I 79, SSN I 144), “пугач” (Reczek 15), а в угорців апел. *bonka* — “паралізований”, “скалічений” (Kázmér 163).

Бонкало [*Бь́нкало*] — Хс, Тч. ◀ 1. Від місц. *бь́нкало* — “калатайло, дзвінок на вівці чи на корові” (Хс). Пор. гуц. *бь́нкати* — “гудіти” (про бджіл — СГГ 182). Пор. ще *бь́нькати* — “бриніти”, *бь́ньо* — “плакса” (Ж-Н 26) та рум. *boncalui* “мукати, ревіти”. 2. Від пол. *bańkalo* — “буркотун, бормотун,” що від *bańkać, bańkanie, bańknić*. Пор. також пол. п-ща *Ва́кало, Ва́кал* (Rospond 34, Румут 25).

Бонко — Хс. ◀ Від чол. імені *Бонко*, яке в одних народів співвідноситься з повними іменами *Богдан, Боян, Bohumil, Bonislav* (Грк 42, Илчев 84, Šimundić 400), а в інших — із *Боніфацій* та *Бонавентура* (Maretić 145, Петровский 253).

Бонтлаб — Хс. Можливо, рум. утворення з *bont* “обрубаний, куций” + *laba* — “нога”. Пор. 1442: *Bonta* — Васлуй (ССУМ I 112); 1600: кр. *Bonta* — Кимпулунг (Bélay 148).

Бонча †. 1216: *Boncia de villa Firu* — басейн верхньої Тиси (RegVar 209); 1583: *Boncha* — Шаланки (Szabó 464). ◀ Від антр. **Бона** або *Боню*, що з імені *Богдан* (Šimundić 400), + *-ча(т)*.

Бончына — Мк. ◀ Від антр. **Бонка, Бонко, Бонча** або **Бонче** (Ковачев 83) + *-ина*, хоч твірною основою могли стати й ін., передусім слов. етимології імена на *Бонк-* чи на *Бонч-*, а у поляків — від апел. *ба́к* — “пугач” (Reczek 15). Пор. 1787: *Boncz* — Рудавка та *Benczala* — Угрин на Лемк (ЙМ); 1787: *Bonczak* — Збоїська, Волиця на Лемк (ЙМ).

Бонь [*Бь́нь*] — Хс. 1573: *Bonj* — Тросник (Szabó 471); 1589: *Bone* — Дівичне (Szabó 354). ◀ Від чол. імені *Бонь* чи *Боньо*, які у півд. слов'ян

є скороченнями повних імен на зразок *Богдан*, *Божидар*, *Боніфацій*, *Боян* чи якогось ін. імені на *Бо-* (Илчев 84, Ковачев 83, Грк 42, Šimundić 400).

Бора — Вн. 1416: шл. *Sandor f. Bora* — Сопунка (Bélay 192); 1476: *пап борра шадро* — Сучава (ССУМ I 113); 1542: шл. *Borra* — Н. Вишава (Bélay 218); 1640: шл. *Bora Lukacz, Nikita* (там же); 1715: шл. *Dem. Bora* — Драгово (Bélay 168); 1703: сел. *Бора Томаш* — Вел. Копаня (Стрипський-3 154). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бора*, яке є здр. вар. повних двоосновних імен *Борислав*, *Боривој*, *Ratibor...* (Marčić 98, Илчев 84, Грк 42, Šimundić 400, Кларнов 79). 2. Дехто безпідставно пов'язує слов. імена *Бор*, *Боро* з апел. *бор* “сосна” і вбачає у них побажання дитині: “Хай молодшає!”, “Хай зеленіє!” (Ковачев 83).

Боратій [*Борати*] — Рх. 1219: антр. *Vorathe* — ком. Боршод (RcgVar 229); 1572: *Brit. Borath* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від антр. *Barát* (див. **Барат**) або апел. *barát* — “друг, монах” чи ойк. *Barát* (Kázmér 91, Vályi I 123).

Борбіль — Тч. Вл. 1600: гор. *Andr. Borbelj* — Сигіт (Bélay 197); 1631: гор. *Barbil Janos* — Ужгород (HodAd 23); 1638: *Borbely* — Юлівці (Szabó 360); 1751: *парох Василь Борб'іль* — Буштино (ГаджегаМ 190). ◀ Від місц. укр. *борбіль* “голяр”, що з угор. *borbély* (Kázmér 167), а те відповідно з нім. *Barbier* — “т. с.”.

Борда — Ір. 1602: *Borda* — Турц (Szabó 524). ◀ 1. Від угор. *borda* — “ребро”, “стігню” (Kázmér 167). Обидві семени реалізуються також серед п-щ укр. пох. 2. Від болг. чол. імені *Бърдо* чи рум. *Birda*, в основі яких болг. апел. *бърд* та рум. *bardă* — “меч, бард, топирець” (Илчев 97). Співзвучне п-ще поширене і в Хорватії (Leksik 60, 70). Пор. серб. апел. *borđa* — “вид холодної зброї” (РСКНІ II 66).

Бордак — Вн. Уж. 1567: *Bordak* — Турц (Szabó 523); 1604: *Bordak* — Кішгійрче (Szabó 391). Пор. ще подг. п-ще 1777 р. *Bordak*, яке пол. ономасти виводять від апел. *bordak* — “котел для випалювання поташу” (Bubak 55). У нашому випадку легше виводити його від серб. діал. *брдак* — “баран із закрученими рогами” (РСКНІ II 134). Пор. ще 1604: вл. *Jo. Bordan* — Будешті (Bélay 131).

Бордаш — Уж, Вн, Хс, Тч. 1542: шл. *Bordas* — Сірбі (Bélay 196); 1554: *Mart. Bordach* — Іза (Bélay 156); 1574: *Bordas* — Виноградів (Szabó 422); 1576: *Bwrducz*, у 1577 *Bwrdach* — Фанчиково (Szabó 328), 1705: гор. *Bordas* — Тячів (Bélay 207);

1692: столяр *Borghias* — Бобовище (Лучкай 16, — 69). ◀ 1. Від угор. апел. *bordás* — “ребристий”, “бердник” (Kálmán 88, Kázmér 167, KMNSZ 207). 2. Від рум. *bărdaș* “тесляр”, що з угор. *bordás* — “т. с.”.

Бордєй [*Бордуй*] — Хс. 1773: *Bardély Vazzily* — Келечин (ПеПред 310). ◀ 1. Від антр. **Борда** + *-ей*. 2. Від гуц. апел. *бурдєй* — “телепень” (Гр 31).

Бордун — Мж. 1715: кр. *Jo. Nic. Burdun*, (*Bordun*) — Рипинний (Bélay 184); 1787: *Bordan* (*Burdun*) — Н. Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від **Бурда** + *-ун...* 2. Від давньорус. *бордунь* чи *брьдунь* — “вид меча” (Срезні 184). 3. Від укр. діал. апел. *бордун* — “жовтець їдкий” (ЕСУМ I 229).

Бордзак — див. **Борзак**. Пор. ще 1787: п-ще *Bordzian* — Опорець на Бойк (ЙМ).

Борець †. 1693: кр. *Borecz Havrello* — Драгово (Bélay 168). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ець* від антр. **Бора**. 2. Менш імовірно, що від апел. *борєць*.

Борєцький [*Боріцький*] — Уж, Мк. 1772: кр. *Jaczko Boreck* (!) — Сулин у ком. Спіш (Ud-4 186, 187); 1787: п-ще *Borecki* — Страшевиці на Бойк (ЙМ). Носієм цього п-ща на межі XVI–XVII ст. був церковний і громадський діяч з Льв *Іов Борєцький*. ◀ 1. Імовірно, твірною основою для цього прикм. утворення стало розм. слов. ім'я *Борєць* або *Борета*, які у півд. слов'ян і досі співвідносяться з повними двоосновними іменами *Боримир*, *Боривој...* (Грк 42) та з видапел. іменем *Борєць* (Илчев 84). 2. Можливо, походить від давньорус. терміна *борєць* — “збирач податків” (Срезні I 157) або від бойк. назви півн. чи півд. вітру *бориць* (Он I 66). 3. Менш імовірно, що це відносний прикм. *борєцький* — “той, що належить борцеві” (Гр I 86).

Боржавич [*Бържавич*] — Мж. Пор. 1787: *Berzawicz* (!) — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від давньослов. жін. імені *Brzava*, співвідносного з прикм. *борзий* — “швидкий” (Svobodová 72, KarKob 29), + *-ич*. Зміна /з/ на /ж/, як і орфогр. зміна кореневого /ь/ на /о/, могла відбутися за аналогією до основи компаратива *боржій* “швидше” та до закарп. гідр. *Боржява*. Гідр. *Borsua*, *Borsva* на Зак згадується з XIV ст. (Gyöffy 533), а угор. п-ще від нього *Borsovai* — з XV та XVII ст. (LehLel 7, 167, Szabó 421, Bélay 199). 2. Від місц. апел. *боржява* — “спритна, моторна жінка” (Мк) + *-ич*.

Боржів, **-ва** — Тч. ◀ Від тієї ж антропоосновни *Боржє-*, що й укр. п-ще **Боржавич** та хорв. п-щ *Brženda*, *Bržć*, *Bržul*, *Bržulj* (Leksik 77), + суф. *-ов*.

Боржун — Тч. ◀ Від тієї ж основи *Боржє-*, що й п-ща **Боржавич** та **Боржів**, + *-ун*.

Борза, -зи — Тч. 1219: *pristaldo Burz* — ба-сейн верхньої Тиси (RegVar 219); 1222: *specialiter Borz* (там само, 278); 1219: *per pristaldum nomine Burz* — ком. Бігар (RegVar 219); 1574: п-ще *Borza* — Боржавське, Холмовець (Szabó 366, 368); 1605: кр. *Lad. Borz* — Ганичі (Bélay 141); 1688: п-ще *Borza* — Вел. Ком'яти (Szabó 357). ◀ 1. Від давньослов. побажального імені *Bъrъzъ*, співвідносного з прикм. *борзый* “прудкий, швидкий” (Чопей 17). Імена з цим коренем і тепер уживають півд. слов'яни: *Brza, Brzo, Brzota...* (Šimundić 402, SvoSta 260, Грк 46, Ковачев 91). Пор. ще рум. *borz* — “кострубатий”, що перегукується з угор. *borzos ~ borzas* та західнозакарп. *бóрзавий* — “кострубатий” (Коритняни). Пор. ще угор. п-ще *Bozza*, яке пов'язане зі значенням “пелехатий”.

Борзак — Уж. ◀ Від того ж слов. кореня *борзый* “швидкий” (Мат. до букв. I 36), що й п-ще **Борза**, + -ак. П-ща *Brzak, Brzek* є у чехів (Moldanová 47), сербів (РСКНІ II 156), у хорватів (Leksik 77). У сербів є й апел. *брзак* — “метушлива, поспішлива людина” (РСКНІ II 56), а у болгар — побажальне ім'я *Бърза*, яке дають дівчатам, щоб ті були *борзими*, тобто швидкими (Ковачев 91). У Карпатах також були споріднені п-ща з цією основою. Пор. 1600: шл. *Myk f. Stanislai f. Borzan* — Стремтура (Bélay 202); 1690: п-ще *Boroz* — Тарна (Szabó 437).

Борзаковський †. 1713: ігумен *Borzakowski Innocentius* — Зарічка (Лучкай-Іс 160). ◀ Від антр. **Борзак** + -овський.

Борзун — Вн. ◀ Від давньослов. імені *Bъrъzъ*, співвідносного з повними іменами на зразок *Brzhod, Brzivoj, Brzota*, які широко вживалися в Середньовіччі (Грк 456 SvoSta 260), + -ун. Пор. також місц. апел. *борзун* — “старша людина” (Вн), що від прикм. *борзый* — “прудкий” (Чопей 17).

Боріло [Боріло] — Вн. Пор. 1419: *Щефана Борыловича* — Сучава (ССУМ I 115); 1661: кр. *Borelko Ivan* — Стремтура (Bélay 202). ◀ Антропооснова *Борил-* представлена у серб., хорв. та рум. п-щах (Leksik 61, Const 209). Вона є давньослов. скороченим ім'ям *Борило*, співвідносним із повними іменами *Боримир, Боривој, Борислав...* (ГркРеч 37).

Боринський [Борын'ський] — Вб, Вл, Уж. 1421: *пан Ивашко Бориньский* — Зудечів (ССУМ I 112); 1623: кр. *Ge. Borinszki* — Рекіти (Bélay 183); 1787: *Vorynski* — Зубенсько на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Прикм. *боринський* від гал. ойк. *Бориня* (Дрогобиччина). 2. Менш імовірно, що від давньорус. імені *Бориня* або *Борина*.

Борис [рідше — **Борис**] — Рх, Вн, Пр, Уж. 1120: князь спільський *Boris*, син руської Предслави — Спіш (НЗМУК 14, с. 170); 1398: *пан Борисъ Хом'ковичъ* — Коломия (ССУМ I 112); 1400: *Boryz Mykou* — Тарна (Nagy II 444); 1401: *Boris, Jac., Lad. Saul Iwano* — Луг (Bélay 173); 1567: п-ще *Boriz* — Вел. Копаня (Szabó 548); 1699: кр. *Boris Ivan, Hicz, Demko* — Свалява (Maksay 569), *Boris Tomas* — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *Фтома Борис Опоковскій* — Невизьке (Гаджега-3 156). ◀ Від імені *Борис*, яке на Зак вживалось як хресте ім'я ще в XVI ст. Пор. 1567: *Borys Myhowych* — Павлово (UetC 53-12). Ім'я *Борис* могло постати шляхом апокопи зі слов. *Борислав*, стягненням тюрк. імені болгар. князя *Богориса*, який запровадив християнство в Болгарії і, нарешті, на нашу думку, з фрак. *buris (boris)* — “мужній, великий”. Отже, ім'я *Борис* могло бути фрак. семант. калькою гр. імені *Andreas ~ Andreios* — “мужній” (ЕСУМ I 72), а гр. птолемейська назва Дніпра *Boristenis* означала б “могутня вода”. Висловлювалася також думка, за якою *Борис* — це ім'я греко-фракійського божества півн. вітру (Ковачев 84).

Борисович †. 1648: кр. *Borizouich Stephan* — Н. Ворота (Maksay 538). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Борис**.

Борисюк — Рх. Пор. 1618: *Andrey Boriszak* — Гуньковце (Mars 60). ◀ Від **Борис** + -юк.

Боричький — Мк. ◀ 1. Від чол. слов. антр. *Борик, Борика, Борица* чи *Борич* + -ський. Антропооснова вживалася в Укр. Карпатах до XVIII ст. Пор. 1715: кр. *Boritz* — с. Сердогель (ПеПред 317); 1787: *Voryk* — Мацина, Свіржава, Святкова на Лемк (ЙМ). А в молдован чол. імена *Борика, Боричка* понині вживаються як еквіваленти імені *Борис* (Думбр Мик 37).

Борич †. 1509: п-ще *Borych* — Ком'яти (Szabó 397); 1576: п-ще *Borych* — Холмовець (Szabó 336). ◀ Від антр. **Бора** + -ич.

Боричка [Борычка] — Мж. ◀ 1. Видозміна п-ща **Боричко** або **Боричок** у формі род. відм. П-ще *Borycz* у с. Тарна (сх. Слч) згадується 1449 р. (Nagy II 444), а *Vorach* (!) у Н. Воротах — 1570 р. (UetC 53-14). П-ща *Борика, Борич, Боричко, Боричко*, що пов'язані з дієсл. осн. *бор-*, відомі сербам (Грк 42). 2. Від молд. чол. імені *Боричка* або *Борика*, що з *Борис* (ДумбрМик 37). 3. Ос. назва *боричко* могла утворитися від місц. дієсл. *борікати(ся)* за допомогою суф. -ко. Пор. *борікати* — “перекидатися, боротися з кимось” (Ж-Н 40), гуц. *борикатисе* — “брикати” (СГГ 225), пол. *borykać* — “розкидувати щось” (SW 192). Зміна

/w/ на /w/ спричинена аналогією до місц. *борьчкати* — “зводити наклеп”, *борьчи* — “ревіти” (Тч).

Борічок [Борьчок], -чка — Мж. ◀ Від антр. **Борич** або *Борик* чи серб. *Борих* (див. **Борічка**, **Боричький**) + ок.

Борка — Тч. Вн. 1525: шл. *Bl. Borka* — Діброва (Bélay 120); 1689: шл. *Borka Ivan, Simion* — Берсана (Bélay 123); 1787: *Borko* — Мичківці на Лемк, *Borkow* — Турянське на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. гіпок. імені *Борко* або *Борка*, співвідносних із повними іменами *Боривоје*, *Борислав* (РСКНІ ІІ 63, Гинкен 458, Maretić 145, Daničić 555, Грк 42). 2. Від антр. **Бора** + -ка. Пор. ще 1391: дериват *Мичко Боркович* — Перемишль (СУМ І 113); 1787: *Borkanin* — Красне на Бойк (ЙМ). П-ща *Borka, Borko, Borek* поширені в Хорватії та Польщі (Leksik 61, Rymut 48).

Боркан — Рх. Пор. 1715: вдова *Borkanka* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще рум. п-ще *Borcan* (Const 21), хорв. п-ща *Brkan, Brkanac, Brkanović...* (Leksik 73). ◀ 1. Від антр. **Борка** чи **Борко** (див. **Борка**) + -ан. 2. Від місц. апел. *borčan* — “той, що носить *борки*, тобто *бакенбарди*” (Рх, Тч — Ж-Н 40). 3. Від місц. зооніма **Борко** чи **Боркан** — “кличка пейсатої тварини”. 4. Від рум. апел. *borkan* “банка”. Антр. з основою *брк-* поширені також у Сербії та Хорватії (РСКНІ ІІ 181, Leksik 73).

Борканюк — Рх. ◀ Від **Боркан** + -юк.

Боркулеш — Мк. ◀ Від антр. *Боркул* (< **Борка** чи **Борко** + -ул) за допомогою квалітат. суф. -еш. Пор. хорв. п-ща *Brkulj, Brkulic* (Leksik 73).

Борівич — Уж. 1499: *Jacobum Borowycz* — Вари (Łysiak-І 56). ◀ Від антр. **Бора** чи **Боро** (< *Борислав, Боривоје* — Грк 43, Илчев 84) + -ович. П-ще *Борових* є у сербів, а *Borowicz* — у поляків (РСКНІ ІІ 70, Rospond 76).

Бородá — Мк. Пор. 1604: вл. *Nicita Borode* — Сірбі (Bélay 196). ◀ Від укр. апел. *борода*.

Бородавка †. 1715: кр. *Jo. Borodalka* (!) — Новоселиця Мж (Bélay 147). ◀ Від укр. апел. *бородавка* (Чопей 17).

Бородавчак — Пр. ◀ 1. Від антр. *Бородавка*, що з апел. *бородавки* (Ж-Н 40) або з апел. *бородавець* — “людина, що має бородавки”, + -як. 2. Могло утворитися й безпосередньо від співзвучного місц. апел. *бородавчак*.

Бородáч — Хс. 1538: *iuratus Phyedor Borodacz* — Вари (Łysiak-І 70); 1715: кріпачка *Rel. Borodaczka* — Н. Селище (Bélay 195); 1738: *Оидіріо Бородачу* — Люцина (ПаПо-4 178). ◀ Від місц. апел. *бородáч* — “бородань” (Чопей 17), яке могло виступати і як дохр. ос. ім’я (SvoSta 46).

Бородкánич [Бороткánич] — Ір. ◀ Від андр. *Бородкánя* — “дружина *Борóдка*” + -ич.

Борóдка [Борóтко] — Вн. 1743: *Borodka*, а 1775 *Borotka* — Веряця (Szabó 546). ◀ Морфол. видозміна п-ка *Борóдка*.

Борожняк — Св. ◀ Від місц. прикм. *борожній*, тобто “борозенний” (про коня чи вола) (Уж, Мк), + -як, або безпосередньо від апел. *борожняк* — “той, що в борозні” (Уж). Пор. серб. *бражњак* — “борозенний, тобто правий, віл або кінь” (РСКНІ ІІ 97).

Борóлич — Вб. ◀ 1. Від антр. *Бороля*, яке у формах *Borilá, Borála* фіксується з ХVІІ ст. (Const 209), + -ич. Отже, основа могла б сягати слов. імен *Борислав, Боровој, Борољуб...* (Грк 43). 2. Від укр. діал. *борóля* — “мала на зріст, товста людина...” (ЕСУМ І 304). 3. За К. Римутом, пол. п-ща на зразок *Borulicz* походять від євр. імені *Борух* (Rymut 48). Голосний /o/ другого складу пояснюється особливостями місц. фонетики.

Бороняк — Уж. 1699: кр. *Boronya* (!) *Timko* — Підгоряни (Maksay 555). ◀ 1. Можливо, від антр. *Бороня* + -як. 2. Від укр. *бороняк* — “робочий кінь” (Ж-Н 40).

Бороткánич — див. **Бородкánич**.

Борóтко — див. **Борóдка**.

Борóш — Вн. 1599: антр. *Boros* — Дівичне (Szabó 354); 1600: гор. *St. Boros* — Хуст (Bélay 151); 1607: кр. *Boros Ivan* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ 1. Від слов. гіпок. імені *Борош*, співвідносного з повними іменами на зразок *Борислав* (Maretić 124, Daničić 555, Грк 42). 2. Менш імовірно, болг. ім. *Боруш* (Ковачев 85) або угор. апел. *boros* — “винний”, “п’яний” (Kázmér 172).

Борсáк [Бьрсáк] — Ір, Вн. 1570: *Barsok* — Петрово, Тросник (Szabó 450, 471); 1579: *Borszak* — Холмовець (Szabó 366); 1775: *Borszak* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Імовірно, від антропооснови *Борса*, яка в Карпатах фіксується з ХV ст. Пор. 1470: антр. *Барсоу* — Сучава (ССУМ І 87); 1545: *Barsok* — Тросник (Szabó 471); 1819: п-ще *Borsa* — Поляни на Лемк (ФМ). Антропооснова *Birsu* відома румунам. Вони пов’язують її з дак. *Bars ~ Bers* (Const 204). П-ща *Brsak, Brsa, Brsatić...* відомі хорватам (Leksik 76). 2. Менш імовірно, від діал. *борсати* — “низати, шнурувати, застігати” (Ж-Н 40, ЕСУМ І 235). Пор. ще гуц. арх. *борса* — “шнурок для стягання постолів” (СГГ 227).

Борсук — Уж. 1570: *Jac. Borsuk* — Жденьово (UetC 53-14); 1607: *Borsik* (!) *Mikola* — Турички (UetC 104-8); 1715: кр. *Mich. Borsuk* — Драгово (Bélay 169); 1766: гор. *Tomasz Borsuk* — Самбір (Kuczera 164). Пор. ще 1235: оронім *Борсуковъ Дѣль* у Сх. Карпатах (Срезн І 155). ◀ Від апел. *борсук*.

Борта — Св. 1499: *Borta* — Гирлов (ССУМ I 113). ◀ 1. Правдоподібно, від угор. вар. чол. імені *Barta*, що відповідає кал. імені *Бартоломій* (Kázmér 99). 2. Від бойк. *борт* — “брус”, “балка в стіні, на якій лежить стеля” (Он I 67). 3. Від гуц. *борта* — “порохняве дерево”, “дупло”, “вулик” (Головацькій 371, Гг 28).

Борто, -та — Св. ◀ Від угор. вар. імені *Barta* (укр. оф. *Бартоломій*).

Борча †. 1690: п-ще *Borcsa* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Укр. утворення з суф. **-ча(т)** від антр. **Бора**. Антр. *Борча* в Карпатах значиться з XV ст. 1497: *Борча* — Сучава (ССУМ I 114).

Борчик — Вн. 1715: п-ще *Borcsik* — Карачин (Szabó 380); 1773: п-ще *Borcsik* — Карачин (Szabó 314); 1784: п-ще *Borcsik* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ 1. Від антр. **Борка** або **Борча** + **-ик**. 2. Від південнослов. чол. імені *Борча*, співвідносного з *Бора*, *Борислав* (Грк 43), + **-ик**. 3. Фонет. мадяризований вар. п-ща **Борщик**.

Борша — Тч. 1222: антр. *Borsa* — ком. Бнійкийш (RegVar 282); 1549: шл. *Phil. Borsa* — Борша (Bélay 131); 1640: шл. *Borsa Gavrilla* — Н. Вишава (Bélay 219); 1720: кр. *Luc. Borse* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Від південнослов. чол. імені *Борша*, що від *Бора*, *Борислав* (Maretić 151, SvoSta 126, 149, Грк 43). 2. Від давньоугор. чол. імені *Borsa*, пов'язаного з апел. *bors* — “чорний перець” (Hajdú 29).

Боршан †. 1545: кр. *Alex Borsan* — Іза (Bélay 157). ◀ Від ойк. *Борша*, що у Марамороші, + суф. **-ан**.

Боршіш — Вн. 1549: *Borsi* — Вербоєць (Szabó 540); 1554: кр. *Andr. Borsy* (Bélay 183); 1603: *на землі Боршисвуй* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Дериват із угор. прикм. суф. **-і** від п-ща **Борша** або від марамороського ойк. *Борша*.

Боршош — Вн, Ир, Мк. 1551: кр. *To. Borsos* — Петрова (Bélay 179). П-ще поширене на півночі Хорватії (Leksik 62). ◀ Правдоподібно, від місц. угор. прикм. *borsos* “перчений” (Kázmér 175, KMNSZ 211). Менш імовірно, що воно пов'язане з молд. чи болг. назвою борщу — *борш*.

Борщ — Хс, Тч. 1452: *veniens Borsch sartor* — Перемишль (Smolka II 127); 1561: кр. *Dion. Borch* — Липча (Bélay 172); 1605: кр. *Lad Borcs* — Ганичі (Bélay 141) і кр. *Lad. Borcz!* — Ганичі (Bélay 141); 1618: кр. *Antus Barscz* — Н. Писана на Маковиці (Mars 68); 1666: кр. *Borcs* — Мала Копаня (Szabó 393); 1715, 1720: кр. *Lad., Mich. Bors* — Кошельово (Bélay 163); 1720: кр. *Luc. Borsc* — Керецькі (Bélay 163); 1787: *Borszcz* — В. Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від назви страви *борщ* (Чопей 17). Менш імовірно, що від назви відповідної співзвучної рослини.

Борщик — Хс. 1715: *Borcsik* — Карачин (Szabó 380). Пор. ще 1787: п-ще *Borszczuk* — Гошів, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Борщ** + **-ик** або й безпосередньо від демін. апел. *борщик*.

Босак [рідше — **Босак**] — Ир. 1542: шл. *St. Bosak* — Бирсана (Bélay 123); 1567: *scabinus Dayko Bosak* — Вари (Łysiak-I 78); 1585: *Boszak* — Туртеребеш (Szabó 528); 1670: *Boszak Jancso* — Солотвина (UetC 145-7); 1674: у *Bosaka* — Гукливий (ЛелПам 227); 1787: п-ща *Bosak* і *Bosiak* — Брезова та Воловець на Лемк (ЙМ). Пор. 1552: *Danyko Bosacza* — Вари (Łysiak-I 73). ◀ 1. Від апел. *bosak* — “боса людина”, “босонога особа” (Чопей 17, Головацькій 371, Ж-Н 41). П-ще *Bosak*, як і співзвучний йому апел. *bosak* у цьому ж значенні, відоме також полякам (Bubak 56). П-ща *Bosak*, *Bos* поширені також серед хорватів, сербів і поляків (Leksik 62, РСКНІІ 73, Reczek 27, Rospond 78), а у давніх слов'ян лексема *bosakъ* виступала також як вл. ос. ім'я (SvoSta 117, Moldanová 45). В Укр. Карпатах кличку *Босак*, як і *Босий*, *Босик*, *Боско*, дають тваринам із білими ногами. 2. Від пол. *bosak* “різновид списа” (Reczek 27).

Босаківич †. 1570: *Bossakowych* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Босак** + суф. **-івич**.

Босий †. 1542: вл. *Pe. Bose* — Сопунка (Bélay 192). ◀ Від укр. прикм. *босий*.

Босинда †. 1749: городник *Boszinda Ferencz* — Чинадьово (LehBer 728). ◀ Від місц. апел. *босинда* з квалітат. суф. **-инда** — “босак”.

Босиндович †. 1648: *Bosindouich Iuan* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Укр. утворення від місц. антр. **Босинда** + суф. **-івич**.

Бота — Уж. 1217: *pristaldo Bota* — ком. Бігар (RegVar 170); 1219: *Bota* — Земпл (RegVar 219); 1505: *Both* — Беґер (LehLel 227); 1542: шл. *Sim. Botha* — В. Водяне (Bélay 121); 1570: кр. *Jo. Botka*, а 1585 кр. *Botha Janos* — Міжгір'я (Bélay 178); 1600: кр. *Nic., Pe. Both* — В. Руна (Bélay 186); 1641: *Pap Bota Simon* — Ромочевиця (HodOkt 86); 1704: кр. *Botta Janos* — Мідяниця (HodGens 8). Пор. 1787: *Botanicz* — Кальне на Бойк (ЙМ); 1804: *Iwan Botiuk Woyt Botiowskiy* — Жаб'є на Гуц (Vincenz 514). П-ща *Bota* і його похідні поширені в Хорватії та в Польщі (Leksik 64–65, Rospond 79). ◀ 1. Від південнослов. імені *Бота*, співвідносного з повними іменами *Богдан*, *Боримир*, *Божидар*, *Слоботко*, *Сьбота*... (Илчев 85, Грк 43, Ковачев 85, Šimundić 401). 2. Від закарп. діал. апел. *bota* — “палиця” (рум. *bota*, угор. *bot* — “т. с.”), перен. знач. якого — “дурень” (Гг 28), а у гуцулів — ще й “товстун”, “пузань” (СГГ 230).

Бóтар [Бóтарь], -ря — Хс. Пор. 1614: гор. *Jo. Bathari* — Тячів (Вéлау 206). ◀ 1. Від слц. діал. *botár* — “майстер, що шиє боти” (SSN I 148). 2. Від давньором. *бътрь* — “бочка” (Срезн I 199). П-ще відоме хорватам (Leksik 64). 3. Можливо, це спонтанно українізований вар. угор. прикм. *batári*, що від ойк. *Batár* (ком. Угоча) або молд. арх. *ботар* — “вуздечка”.

Бóтарський — Св. ◀ Укр. прикм. утворення від південнокарп. ойк. *Ботар* (ком. Угоча). Аналогічне угор. утворення *Bathari* як п-ще у Веряці зафіксоване 1567 р. (Szabó 545).

Ботка †. 1570: кр. *Jo. Botka* — Міжгір'я (Вéлау 178). ◀ Від антр. **Бота** + -ка.

Ботман †. 1550: кр. Dem., Mich. *Bothman* — Липча (Вéлау 172). ◀ Від антр. **Бота** + рідкісний суф. -ман, як у п-щах *Лехман, Розман, Шушман*.

Ботош — Вн, Ір, Хс. 1451: *Bothos* — Виноградів (Szabó 420); 1488: *Ботыш* — Сучава (ССУМ I 115); 1549: гор. Em. *Bothos*, а 1600 — *Bl. Botos* — Сигіт (Вéлау 197); 1605: кр. *Jeremia Botos* — Мал. Бичків (Вéлау 130). П-ще є в Хорватії (Leksik). ◀ 1. Від закарп. діал. *ботош* — “погонич худоби”, “чередник”, утвореного від угор. *bot* — “палиця” або перейнятого з місц. угор. *botos* — “озброєний палицею”, “пастух, чередник” (KMNSZ 214, Kázmér 180). 2. Від рум. *botoș* “товстомордий, сердитий, нахабний”. 3. Від угор. заст. імені *Botos*, що від *Botond* (Ladó 142).

Бóхи — Уж. Пор. 1787: *Bochenko* — Мочари, *Bochnak* — Тарнава на Лемк (ЙМ), пол. п-ща *Bochen, Bocheński, Bochniak, Bochnik* (Rospond 64–65) та хорв. *Bohen, Bohin, Bohnes* (Leksik 57). ◀ Від пол. апел. *bochen* — “бухан, великий буханець” (SW I 179, ЕСУМ I 311).

Боц †. 1698: кр. *Bocz Péter* — Теребля (Вéлау 204); 1689: п-ще *Boczó* — Гетеня (Szabó 372). ◀ Можливо, від хорв. гіпок. імені *Voco*, співвідносного із *Bogdan, Bojislav* та ін. (Šimundić 399).

Бóцан — Уж. 1819: *Vocan* — Дидня на Лемк (ФМ); 1787: *Vocian* — Нагуєвичі, Ямельниця на Бойк, Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імен *Боцан, Боца* або *Боцо*, співвідносних із повними іменами *Богдан, Бојислав, Боримир...* (Илчев 86, Ковачев 87, Грк 43, Šimundić 399). Основа *Боц-* в антропонімії Карпат наявна з XV ст. Пор. 1485: *Vocza* — Кемерев (MaksaySz 164); 1628: п-ще *Vocza* — Ботарч (Szabó 292). Пор. ще молд. *боц* — “грудка”. Ця основа представлена в антропонімії Молдови, Хорватії, Чехії, Словаччини і Польщі (Ер-Кос 91, Leksik 55, Moldanová 45,

Rospond 65). 2. Від апел. *боцан* (рідше — *боцян*), який в укр. та слц. гов. Зак озн. “чорногуз”, а метафор. знач. якого — “великий хлопець” (ЕСУМ I 240). У місц. зоонімії клички *Боцян, Боцїй* уживаються для іменування білобоких баранів, цапів та биків.

Бóцко — Мк, Рх. Антропоніми з основами *Боц-, Боцк-* у Карпатах побутують з XV ст. Пор. 1421: *nan Лацко Боц* — б.м.н. (ССУМ I 115); 1567: *Andr. Boczko* — Підгоряни (UetC 53-12); 1787: *Воско* — Кожушне на Лемк, Присліп на Бойк (ЙМ); 1787: *Voskowicz* — Лавочне на Бойк (ЙМ). Є також у сербів, хорватів, чехів та ін. слов. народів (РСКН II 82, Leksik 55, Moldanová 45, Rymut 43). ◀ 1. Від південнослов. імені *Боцко* чи *Боцо*, співвідносного з повними іменами *Богдан, Божидар, Борис...* (Илчев 86, Šimundić 399). 2. Від гуц. *бóцко* — “огрядний, товстий чоловік” (СГГ 231). 3. Від бойк. *боцкó* — “чорногуз” (AGB 77) або угор. діал. *bockó* “чорногуз” (Kázmér 144).

Бóчак †. 1787: п-ще *Bocsak* — Підвиноградів (Szabó 424). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від давнього антр. *Боча* (див. **Бóчик**) або **Бóка**.

Бóчарський — Тч. ◀ Від антропооснови *бóчар* — “майстер, що виготовляє бочки (бондар)”, + -ський. Пор. 1787: п-ще *Boczar* — Яблониця на Лемк (ЙМ). П-ще *Bočar* є в Хорватії (Leksik 55), а *Boczar* і *Boczarski* — у Польщі (Rymut 46).

Бóчик — Вн. ◀ Від південнослов. чол. імені *Воца* або *Воца́*, співвідносного з такими повними відповідниками, як *Bogimir, Bogoljub, Bogdan, Bogodar, Voljeslav* (Šimundić 399). Антропооснова *Боча-* в Карпатах фіксується з XIII ст. Пор. 1213: *Bohsa* — ком. Бігар (RegVar 162); 1485: кр. *Vocza* — Кемерев (MaksaySz 164). Основою могло стати також південнослов. ім'я *Voka*, яке співвідноситься з повними іменами *Bogdan, Bogomil, Borisav, Voždar* та ін. з квалітат. суф. -ук (Илчев 82, Daničić 400).

Бóчик †. 1715: кр. *Vocsics Ritt*, тобто *Гриць (!)* — Рипинний (Вéлау 184). Пор. ще хорв. п-ще *Воџџ* (Leksik 55). ◀ Слов. утворення з суф. -ич, імовірно, від антр. *Боча* (див. **Бóчик** та **Бóчок**).

Бóчка — Тч, Мк. ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імен *Воца, Воца́* або антр. **Бóка** (усі співвідносні з повними іменами *Bogdan, Borimir, Voždar...* — див. **Бóчик**) + -ка. Антр. **Бочка** в Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1424: кр. *Bothka* — Овварі (MaksaySz 186); 1705: *Voczka* — Ботарч (Szabó 293); 1819: *Voczka* — Синьовидне на Бойк (ФМ). У XX ст. антр. *Воца́* фіксується на Гуц (Vincenz 519). 2. У карп. зоонімії кличку

гладких корів і кобил *Бочка* пов'язують, то з лексеміою *бік* за їх круглобокість, то з назвою посудини *бочка* “діжка” за її круглу форму (Bubak 292).

Бочка́й — Тч, Мк, Уж. 1509: *Vocskoi Simon* — Берег (LehLel 24); 1571: кр. *Bric. Voczkoy*, а 1572–1575 — кр. *Luc. Vocsikoy* (!) — Вел. Бичків (Bélay 128); 1681: кр. *Vocskai György* та ін. — Грушово (Bélay 167); 1685: *Бочкасвы дві пивы...* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1743: п-ще *Vocskai* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Угор. прикм. утворення з суф. -і від місц. ойк. *Бичків*. Угорці традиційно називають село *Воскріль*. Сучасна географія п-ща підтверджує правильність такої етимології, однак не всі *Бочкаї* мусили вийти з закарп. *Бичкова*. Нині п-ще *Бочка́й*, окрім Зак, існує в Хорватії та Польщі (Leksik 55, Bubak 53). 2. Для якоїсь частини *Бочкаїв* п-ще може бути пов'язане також із антр. *Бочка* чи *Бочко*.

Бочкарю́к — Тч. ◀ Від місц. апел. *бочка́рь* — “майстер, що виготовляє бочки (бондар)”, + -юк. П-ще *Во́жар* є також у хорватів (Leksik 55).

Бочко́ — Св. 1675: *Vocsko* — Гетеня (Szabó 372); 1715: кр. *Jo. Vocsko* — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Правдоподібно, від південнослов. гіпок. імені *Во́чо*, *Во́чо* або *Воко* (чи навіть просто з *Во́чко*), співвідносного з повними іменами *Bogdan, Vogić, Bogoslav, Božmir...* (Šimundić 400), за допомогою суф. -ко. Безсуф. антр. цієї основи, зокрема *Vochoyo, Voczio*, у Чорнотисові та Вишкови значаться з XVI ст. (Szabó 338, Bélay 215).

Бочковський — Пр. ◀ 1. Перекручений (чехізований або мадяризований) вар. укр. п-ща *Бичківський*. 2. Книжний дериват із суф. -овський від п-ща *Бочка* або *Бочко*.

Бочкой, -йа — Рх. ◀ Недостатньо адаптований вар. угор. п-ща *Vocskai*. Див. ще *Бочка́й*.

Бочкор — Рх, Вн, Мк. XV ст.: антр. *Vocskor* — Даболц (Szabó 320); 1567: *Vockor* — Клиново (Szabó 272); 1640: п-ще *Voczkor* (!) — Ком'яти (Szabó 397); 1773: суддя *Andreas Vocskor*, присяжні *Alexander Vocskor, Georgius Vocskor* — Неррово (Ud-5 57). ◀ Нині п-ще сприймається як типова угор. лексема *vocskor* — “постіл” (Чопей 17, MNTESZ I 317). Однак, можливо, що п-ще переосмисленням укр. лексеми *бочка́р* (див. *Бочкарю́к*) як наслідок тривалих укр.-угор. взаємин.

Бочо́к [*Бычóк*], -чка́ — Тч. 1787: п-ще *Vocsak* — Підвиноградів (Szabó 424). ◀ Книжний (новіший) вар. п-ща *Бычóк*. Відхід від семантики “*бук*” до семантики “*бік*” був, очевидно, свідомим прийомом евфемізації “тваринного”

п-ща, тим більше, що лексема *бóчок* давно вживана в карп. антропонімії (СГГ 231, Он I 68).

Боше́нда — див. *Буши́нда*.

Боши́нда — див. *Буши́нда*.

Бо́шка — див. *Бо́жка*. Вар. з оглушеним /ж/, як і у сербів, досить давній. Пор. 1715: п-ще *Ge. Boska* — Драгово (Bélay 168); 1775: кр. *Boska* — Рокосово (Szabó 453).

Бошкане́ць [*Бошкани́ць*], -ниця́ — див. *Божкане́ць*.

Бошкани́нець [*Бошкани́нець*], -ниця́ — див. *Божкани́нець*.

Бошка́нич — див. *Божка́нич*.

Бошка́пюч — див. *Божка́пюч*.

Бошня́к, -ка́ — Св. 1625: *Busniak* (!) — Шаланки (Szabó 464); 1649: кр. *Busnyak* (!) — Косино, 1699: *Bosnyak Timko* — Солочин (LehBer 737). Пор. ще запис 1613: *Bosznik Sandor* — Вільховиця коло Чинадьово (LehBer 427). ◀ Від місц. укр., слц. або угор. етн. *бошня́к* — “босняк, боснієць” або від болг. чол. ім. *Бошняк* (Ковачев 86).

Бошо́та — Мж. ◀ Можливо, від південнослов. імені *Боша*, співвідносного з повними іменами *Богдан, Боговид, Божидар...* (Илчев 86, Гр 43, Šimundić 401), + малопродуктивний квалітат. суф. -ота.

Боян †. 1552: *Bojan* — Берег (LehLel 186). ◀ Південнослов. чол. ім'я *Bojan*, співвідносне з *Bogdan, Bogomir, Bogodar, Bojislav, Božidar, Slobodan...* (Šimundić 399).

Бра́дач — Мк. 1761: гр.-катол. еп. *Bradacs Janos* — уродженець ком. Спіш — Мукачів (LehBer 461). ◀ Від слц. *bradač* — “бородань”.

Бра́ср — Хс. ◀ Від нім. *Brauer* — “пивовар”.

Браї́ла [*Брайі́ло*] — Хс. 1715: кр. *Breila* (!) — Драгово (Bélay 168). ◀ 1. Від південнослов. імені *Braj, Brajo*, співвідносного з повними іменами *Brajislav, Branibor, Branimir, Brativoj...* (Илчев 87, Šimundić 41), у яких апел. *braj* — “брат” (Герв I 168, РСКНІ II 101), + суф. -ило. Імена *Брайіло, Брай, Брайіл* у Сербії поширені з XV ст. (ГркРеч 39), з 1649 р. наявні і в козацьких реєстрах (Осташ-3 8). 2. Від гуц. апел. *брай* — “довбня для трамбування капусти чи бриндзи в бочки” (Головацький 372, Ж-Н 42 та ін.).

Брай — Тч, Хс, Вн. 1421, 1440: *пан Борис Брасвич, пан Брая* — без місця написання (ССУМ I 123). ◀ 1. Від південнослов. імені *Брай*, яке співвідноситься з повними іменами *Браислав, Братослав, Братольуб...* (Илчев 168, Грк 43), а у болгар та сербів уживається навіть гіпок. апел. *брай* — “братик” (Герв I 168, РСКНІ II 101). Ім'я *Брайко* у XVIII ст. було й серед запор.

козаків (Осташ-3 8). 2. Від гуц. апел. *брай* (див. **Браїла**). 2. П-ща з антропоосновами *Vraj-, Vrajil-* поширені також у Хорватії (Leksik 67, 68).

Брайко †. 1542: кр. *Brayko* — Н. Вишава (Bélay 218); 1551: шл. *Brayko Pap* — Шайо (Bélay 189); 1640: кр. *Andro Brayko Pap* — Н. Вишава (Bélay 219); 1640: шл. *вдова Acheenia Brayko* — Шієв (Bélay 189). ◀ Від слов. антр. **Брай** + суф. **-ко**.

Браїтник — Мж, Св. ◀ Від південнослов. чол. імен *Браїтна* або *Браїтно*, співвідносних із повними іменами *Браислав, Братољуб* (Maretić 150, Илчев 87, Грк 49), чи від гіпок. апел. *брајан, брајане, брајно* — “братусь, братко” (РСКНЈ II 102), + **-ик**. Імена *Браси, Браши* у сербів побутують із XV ст. (ДечХрис 107, 110), а п-ща з основою *Vrajn-* є у хорватів (Leksik 68).

Брайчак — Вл. ◀ 1. Від слов. чол. імен *Брайко, Брайчо* або *Брайче*, які співвідносяться з повними іменами *Браислав, Братољуб...* (РСКНЈ II 101, Šimundić 401). 2. Від апел. *брайко* “братик” (Геров I 68, SvoSta 122, Илчев 44, Грк 44 та ін.) + **-ак**. Пор. ще жін. ім'я *Брайка* того ж пох. (Грк 225).

Браїна — Рх. 1715: кр. *Ign. Brana* — Окно-Рахів (Bélay 182). Пор. 1618: *Branin Mattias* — Гажлин (Marsina 88); 1775: *Brankowski* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. імені *Брана*, співвідносного з повними чол. іменами *Бранибор, Браислав, Драгобран* чи жін. *Branimira, Dobrana...* (Maretić 585, Šimundić 401, 480, Majtán-Považaj 214), та укр. дієсл. “боронити, захищати”. Чол. ім'я *Браїна* є у словаків (Majtán-Považaj 214). У хорватів та сербів поширені п-ща від основи *Бран-* (РСКНЈ II 104, Leksik 68–69).

Бранич †. 1775: п-ще *Branics* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від антр. **Браїна** + **-ич**.

Бранкович †. 1427: *Brankovics György* — Береги (LehVer 80); 1669: архієп. *Сава Бранкович* — Бедевля (Стрипский-1 63). ◀ Слов. утворення з суф. **-ович** від антр. *Бранко*. Пор. популярне в Хорватії п-ще *Branković* (Leksik 68–69).

Бранчук †. 1672–1796: кр. *St. Brancsuk* — Кваси (Bélay 130). ◀ Місц. укр. утворення з суф. **-юк** від південнослов. імені *Branko*, тобто *Branibor, Branislav, Branoje, Dobran...* (Šimundić 401).

Брата †. 1435: шл. *Andr. Bratha f. Stan* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Brata*, що з *Bratibor, Bratoslav, Vukobrat...* (Šimundić 402).

Братко †. 1570: кр. *Steph. Bratko* — Завидово (UetC 97–29). ◀ Від південнослов. чол. імені *Bratko*, що з *Bratimil, Bratoslav, Dragobrat...* (Šimundić 402).

Браткович †. 1648: *Bratkouich Ivan* — Голубине (Maksay 526). ◀ Від антр. **Братко** + **-ович**.

Браїтош — Уж. 1215: *Pristaldo Bratus* — басейн верхньої Тиси (RegVar 200). Пор. ще 1392: *братиша Братула* — Сучава (ССУМ I 121); 1403: *братѣю логофету* — Сучава (ССУМ I 123); 1430: *пан братко из Доулѣбъ* — Зудечів (ССУМ I 121) та багато ін. ◀ Від давньослов. імені *Братушь*, співвідносного з повним іменем на зразок *Бративој*, яке у сербів згадується з XV ст. (ГркРеч 44). Зміна ненаголошеного суфіксального *lyl* на *lo/* в Карпатах має і фонетичне, і аналогічне пояснення.

Братусь †. 1215: *Pristaldo Bratus* — басейн верхньої Тиси (RegVar 200). ◀ П-ще *Братусь* відоме також на Наддніпрянській Україні, а нині співвідноситься з апел. *брат*, ускладненим суф. **-усь**.

Братюк — Мж, Тч. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. **-юк** від давньослов. чол. імен *Брата, Брате* або *Брато*, співвідносних із повними іменами *Братибор, Братомил, Любо-брат...* (Šimundić 402). 2. Від бойк. *братюк* — фамільярний відповідник номена *брат*, тобто “братьо” (Он I 70).

Братя †. 1715: *парох Федор Братя* — Біла Церква (Гаджега-М 177). ◀ Від слов. антр. на зразок *Брат, Брате* чи *Брато* з суф. **-я(т)** (Илчев 87–88, Šimundić 402).

Брацьо, -ця — Уж. ◀ 1. Від серб. чи хорв. гіпок. імені *Брацо* або *Брацо*, співвідносного з повними іменами *Браслав, Братибор, Љубо-брат...* (Šimundić 401, Грк 46). П-ща від основи *брац-* та її вар. *брач-* на Зак фіксуються з XVII ст. Більше їх у Хорватії (Leksik 66–67) та Сербії (РСКНЈ II 124 і далі). 2. Від місц. гіпок. *братцьо* “братик, братунь” (Он і 70). Пор. давньорус. *братцьь* “брат” (Срезн I 174), серб. *брацо* — “братунь” (Лавр 30), а також старосерб. апел. *братиц* (ГркРеч 44).

Брачак †. 1720: кр. *Jo. Bracsak* — Голятин (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. *Братко* чи *Братцьо* або від хорв. імені на зразок *Braća, Bračko, Bračo*, що з *Brajslav, Bratibor, Bratislav...* (Šimundić 401).

Брачко †. 1699: *Bracsko Vaszil* — Латірка (Maksay 599); 1787: п-ще *Bracsko* — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Bračko* або *Bračko*, що з *Braslav, Bratimil, Bratislav, Bratoljub...* (Šimundić 401).

Брашкó, -ка — В6, Уж. 1787: *Braszko, Brasko* — Поляни на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1680: кр. *Braszlo* (!) *Szimjon* — Кушниця (Bélay 170); 1687: *Braha* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ 1. Від давнього південнослов. імені *Braško* чи *Brašo*, що з *Bratibor,*

Bratoslav, Dobraš... (SvoSta 146, Šimundić 401, Илчев 89, Грк 46). 2. Від гіпок. апел. *брах* — “братунь, братусь”, який, окрім півд. слов'ян, відомий також чехам та полякам (Bubak 56). Пор. ще 1449: *Bartholomeus Brach* — Винне (Nagy-2 444).

Браца́йко — Мк, Св, Уж. ◀ Фonet. видo-зміна давнішого вар. п-ща **Бряца́йко**, яка з'явилася на межі XIX–XX ст. через неможливість передати укр. пом'якшене /рь/ засобами угор., нім. та чes. писемності. Аналогiчних змін зазнали й бойк. п-ща *Бряцак* та *Бряцей*.

Бреба́н — Рх. Пор. 1443: *Щефан Бребь* — Сучава (ССУМ I 123); 1715: кр. *Breba Ivan* — Нанково (Bélay 158). ◀ Від антр. *Бреб*, що з рум. *breb* “бобер” (Const 216), + *-an*. Пор. ще серб. п-ща *Бребанов*, *Бреберин*, серб. апел. *бребар* “бобер” (РСКНД II 139), а також запис 1715 р. з Косівської Поляни: кр. *St. Brebud* (!) (Bélay 162). П-ще *Breban* є у хорватів (Leksik 70).

Брежінський — Мк. ◀ Імовірно, від антр. *Брижа*, що з апел. *брїжа* — “зморшка, складка” (ГрI 98), + *-инський*. Обниження артикуляції ступеня голосного /л/ до ступеня /л/ зумовлене ненаголошеною позицією.

Бре́за — Уж. 1649: *Breza Janos* — Росвигово (LchVer 642). ◀ Від слц. або хорв. *breza* у прямому, бот. зн. “береза” або у метафор. зн. *brez* “березий”, “перістий”, “пістряво-білий” (ЕСУМ I 172, 256).

Брези́нський — Пр. ◀ Від східнослц. ойк. *Brezina* (MajtánNázvy 73) + *-ський*.

Брезу́лич — Уж. ◀ Від андр. *Брезу́ля* — “дружина **Брези**” + *-ич* або від діал. апел. *брезу́ля* — “періста істота” + *-ич*. Пор. пол. апел. *brzezula* — “т. с.” (ЕСУМ I 172).

Брезо́вич — див. **Бриндзо́вич**.

Брепь [*Брипь*], *-ня* — Хс. 1570: *Jo. Bren* — В. Ворота (UetC 53-14); 1614: *Иванови Бренсви* — Одрехова (АО 135). Пор. ще 1618: *Brinniow Janca* — Містисько (Mars 84); 1715: кр. *Lad. Bren* (*Briny*) — Калини (Bélay 159); 1715: кр. *BrinyAndri* — Липча (Bélay 172). Пор. ще 1787: *Brenia* — Новиця на Лемк (ЙМ); *Brenkacz* — Воля Н. на Лемк (ЙМ); 1787: *Brenicz* — Опака, *Brynick* — Орява на Бойк (ЙФ), *Brynkow* — Присліп на Бойк (ЙМ), гуц. п-ще *Briñ* (Vincenz 577). ◀ 1. Від південносл. гіпок. імен *Brena*, *Brenko* чи *Brena*, що з *Dobren*, *Hrabrén*, *Obren* (Šimundić 402, Илчев 89, Грк 46). 2. Від сл. імені *Брепь*, співвідносного з дієсл. *брипїти*, власне з коренями *брепь/брыч* (Гинкен 459, SvoSta 53, Moldanová 47). Пор. чes. ім'я *Břetěň*, що з *Břetislav* (там само).

Брепько †. 1570: *Mich. Brenko* — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антр. **Брепь** або **Брепньо**.

Брепньо — Пр. 1787: п-ще *Brenio* — Орів, а також *Breniow*, *Bryniow* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Брепь** + іменний суф. *-о*, як у **Грипньо**, **Костьо**, **Стасьо**...

Брепняк — Уж. 1787: *Bryniak* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. апел. *брипьяк* “дрїзд”, який повторюється і в п-щах *Брипьяк*, *Brinjak* (РСКНД II 149, Leksik 72). 2. Серб. *брипьяк* — “свійська тварина з плямою на морді” (РСКНД II 102). 3. Від антр. **Брепньо**, **Брепньо**, **Брипнь** чи якоїсь іншої співзвучної вл. н. + *-як*. Див. **Брепнь**.

Брестовський †. 1692: свцш. *Brestofski Teodoros* — Мк (Лучкай-Іс 41). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від місц. ойк. *Брестів* (Мк).

Брехліїчук — Рх. ◀ Від гуц. апел. *брехлії* “брехун”, “гавкун” (правдоподібно, з першою семою) + *-чук*. Пор. ще гуц. *брехаль*, *брехльо* — “т. с.” (ГГ 29). Антр. з дієсл. основою *брех-* фіксуються з XV ст. Пор. 1349: *Брехович* — Казимир (ССУМ I 124); 1787: *Brechunik* — Дудинці на Лемк (ЙМ). У поляків таке антр. побутують із XV ст. (Rospond 93).

Брецько — Вл. 1668: *Breczko Jurko* — Латірка (Maksay 541); 1773: присяжний *Petrus Breczko* — Латірка (Ud-5 57); 1787: *Breczko* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ), *Brycko*, *Bryckow*, *Brycki*, *Brecki* — Шевченкове на Бойк, *Brecikow* — В. Яблунця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Гіпок. західносл. імені *Brecko* від повного вар. *Brecislaw*, що відповідає руському *Брицислав* (SvoSta 72, Malc 71). Можливе й південносл. пох. Пор. серб. п-ще *Брецић*, апел. *брецати* “дзвеніти, звучати”, *брецало* “брязкальце”, макед. *бреца* “дразнити”, болг. *брецам* “ревти” (про бугая); пор. ще рос. *брыцать* “брязкати”, пол. *breszczeć* — “верещати” (SW I 220) тощо. Отже, п-ще могло утворитися й за допомогою суф. *-ко* від дієсл. *брецати* ~ *брицати* — “брязчати”. 2. Дериват із суф. *-ко* від серб. ім. *брица* чи *брицо* — “безборода, безвуса людина”, “бритва”, “кишеньковий ніж” або від діал. прикм. *бриц* — “безбородий”, “безвусий” (РСКНД II 178, 179). 3. Від карпато-укр. *брицко*, *брицька*, *брєдзка* — “чорний баран або вівця з білими плямами” (СГГ 239). 4. Усіч.-суф. ім'я *Брицко* від імені лат. пох. *Bricius*, яке на Зак відоме з XIV ст. Пор. *Briccius* — Чорнотисово (Szabó 346).

Брешко́ — Мк, Уж. 1570: *Luc. Brecko* — Мукачів (UetC 97-29); 1648: *Bresko Marko* — Тишів (Maksay 535); 1705: пан *Joan Briska* — Криве (HodOkm 442). ◀ 1. Від укр. апел. *брешко́* —

“брехун”, “гавкун” (Гр I 97, Ж-Н 43, ССУМ I 253). Пор. ще давньорус. *брехъ* — “брехун” (Срезн I 178), кличку собаки *Брешко* (Рх). 2. Від діал. *брешчати* — “бряжчати” (Рх). 3. Від серб. діал. *бриша* “людина з бритою (поголоною головою)” (РСКН II 179). 4. Від болг. чол. імені *Брешко*, похідного від імені Обретен (Илчев 89). 5. Від карп. *брѣжі* — “зморшки, складки” (Он I 71, СГГ 240).

Брешкович †. 1699: *Briskovicz (!) Jaczko* — Поляна (Maksay 578). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Брешко**.

Брещайко — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща **Брящайко**.

Брижак [*Брыжак*], рідше **Бріжак** — Мк. ◀ 1. Від місц. *брыжб* “здорова, рум'яна людина” (Ір) + -ак. 2. Від п-ка *Брыжса*, що з апел. *брыжса* — “зморшка, складка”, “покорчена ковдра” (Он I 71 та ін. джерела), + -ак.

Брийдлі [*Брыйдлі*], -ія — Хс. ◀ Фонет. мадаризований вар. нім. п-ща *Бредлі*. Пор. 1783: п-ще *Breyda* — Явірки на Лемк (ЙМ). Елемент /л/ може бути нім. демін. суф., а кінцеве -і — угор. прикм. формантом.

Брикало — Хс. 1672–1692: кр. *Brikalo Felix* — Вел. Бичків (Bélay 129). Пор. ще 1548: кр. *And. Brykchio (!) deak* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від дієсл. *брыкати* — “хвицати”; пор. діал. *брыкайло*, *брыка*, *брыкатися* — “гратися, стрибати” (Он I 91, ЕСУМ I 256). Пор. також 1787: п-ще *Brykow* — Лолин на Бойк (ЙМ), хорв. п-ще *Brekalo* (Leksik 71). У поляків апел. *брыкало* вживається також у зн. “зухалець” (SW I 214).

Брыла [*Брыла*] — Уж, Вб. 1787: п-ще *Bryla* — Волиця на Лемк, *Brylo* — Мисцова на Лемк (ЙМ), *Brylak*, *Brylik* — Грозова, *Brylicz* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *брыла* — “глиба, великий шмат, кусень хліба” (Чопей 19, СГГ 242).

Брыльський [*Брыльський*] — Вб. 1639: *Пред пана Брыльського* — Одрехова (АО 191); 1787: *Brylinski* — Изби, Репедь на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Брыла** + -ийський.

Брыляк [*Брыляк*] — Рх. 1787: п-ще *Brylak* — Грозова на Бойк (ЙМ). Від антр. **Брыла** + -як.

Бриндза †. 1646: *Brinza Istvan* — Комлошка (БалКом 359); 1787: *Bryndza* — Мисцова, Райське (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *брындза* “овечий сир” (Чопей 9).

Бриндзак †. 1588: *Jędzej Bryndzak* — Вари (Łysiak-I 82); 1798: п-ще *Бринзак* — Дубрівка Ір (ПаПо-4 60). Пор. 1592: *Andrzej i Freyda Bryndzakowietha* — Вари (Łysiak-I 87). ◀ Від антр. **Бриндза** + суф. -ак.

Бриндзей [*Брындзей*], -ея — Хс, Тч. Пор. 1549: *Грицеви сынови Брынциному* — Одрехова (АО 41); 1787: п-ще *Bryndzow* — Березниця на

Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Брындза**, що з апел. *брындза*, + патр. суф. -ей. 2. Від апел. *брындзей* — “плакса”, “той, що часто *брындзольяс*, тобто плаче” (СГГ 242).

Бриндзівич [*Брындзівич*] — Тч. ◀ Від антр. **Бриндза** + -ович.

Бриндзяник [*Брындзяник*] — Тч. ◀ Від апел. *брындзяник* — “любитель бриндзи”, “мішок для бриндзи”, “неохайна людина”, “п-ко для мешканців с. Богдан” (Рх, Тч — ЕСУМ I 258).

Бриндуша †. 1605: кр. *Jo. Brundussa (!)* — Сокирниця (Bélay 184). ◀ Від місц. укр. діал. назви рослини *брындуша* — “шафран”, етимологія якої рум. або серб. (ЕСУМ I 258).

Бринь — Хс. 1715: кр. *Brin Hricz* — Буковець (Bélay 132); кр. *Pe., St. Brin (Briny)* — Тересва (Bélay 204). ◀ Див. **Брень**.

Бринькач — Уж. 1618: *Brenkacz* — Н. Ядлова (Mars 73); 1787: *Brenkacz, Brkacz* — Воля Н. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від карп. *брынькач* — “той, що бринькає”, “поганий музика”, “брехун” (закарп. та буков.). 2. Від бойк. *брынькач* — “дзвінка монета” (Он I 72, ЕСУМ I 252).

Брытак [*Брытак*], -ка — Мк. ◀ Від закарп. *брытак* — “людина з побритою (поголоною) головою”, “пострижений баран” (Тч).

Брытанок, -ка — Рх. 1787: *Brytan* — Уріж, *Brytanow* — Підгородці, Ямельниці, *Brytaniak, Brytaniuk* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давнього кал. імені *Брытан* (Кпаррová 80) + -юк. 2. Від п-ка *Брытан*, що з пол. *brytan* — “бульдого, порода великих псів”, + -юк. 3. Від давньослов. імені *Братан* (Илчев 87) у рум. огласовці + -юк.

Брытвак [*Брытвак*] — Хс. 1787: *Brytwak* — Сливки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *брытвак* — “хлопець, який уже бриється (голиться)” (Вн). 2. Від серб. захисного імені *Брытва*, яке на Балканах уживається з XIV ст. (ГркРеч 45), + -ак.

Брыч [*Брыч*] — Вн, Ір, Тч, Рх. 1541: шл. *Bricci* — Драгово (Bélay 168); 1600: гор. *To. Brucz (Bruacz)* — Вишково (Bélay 145); 1715: кр. *Dan. Brics* — Студений (Bélay 145); 1749: *Федор Брыч* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1775: *Brecs* — Гребля (Szabó 346); 1743: кр. *Brécs* — Приборжавське (Szabó 389); 1705: *pan Franc. Bricsi* — Калинн (HodOkm 440). ◀ Від місц. апел. *брыч* — “бритва”, “дуже гострий ніж” (Мат. до буков. I 40), яке має паралелі в давньорус. (*брычь*), болг., серб. та рум. мовах (ЕСУМ I 259).

Брычак †. Пор. 1715: кріпачка *Breacsacska* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від антр. **Брыч** + -як.

Бричинець †. XVII ст.: кенез *Brucsinics (!)* — Жденьово (LegBer 807). ◀ Від андр. *Брычка* — “дружина **Брыча**” + -инець.

Бричок †. 1772: кр. *Vanyo Briczok* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 163); 1775: п-ще *Bricsok* — Хмільник (Szabó 401). ◀ Укр. утворення з суф. -ок від антр. **Брич**.

Бріжак — див. **Брижак**.

Бровач †. 1614: гор. *Mart. Bruacz* — Вишково (Bélay 216). ◀ Імовірно, від апел. *бровач* — “той, у кого великі брови”.

Брөвдіі [Брөвдіі], -я — Ір, Вн, Мк, Мж. 1570: *Kos. Brodj* — Лалово (UetC97-29); 1622: п-ще *Brodi* — Онік (Szabó 375); XVIII ст.: присяжний *Georgius Brodi* — Брід (Удварі-2 298). ◀ Угор. дериват із суф. шляхетності -і від давнього місц. ойк. *Бродь*, тобто *Брід* (по-угор. — *Bród*), який до XIV ст. функціонував на зах. околиці Мукачева. Пор. давні записи ойк. *Brod, Borod* (Györfy 535, LehBer 813).

Бровчук — Рх. ◀ Від п-ка **Бровко* + -юк. Кличку *Бровко*, *Бривко* на Зак дають тваринам із довгою гривовою над бровами. Пор. ще у поляків 1654: п-ще *Brewka* (Bubak 57).

Бров'як — Мк. ◀ Від ім. *брова* чи прикм. *бровний* + -як. Антропооснова *Бров-* у Карпатах фіксується з початку XVI ст. Пор. 1601: *Андрій Бывва* — Одрехова (АО 95).

Брөда — Хс. 1447: *Stanislaus, dictus Broda* — Перемишль (Smołka II 38); 1604: вл. *Dem. Broda* — Біла Церква (Bélay 139); 1715: кр. *Jo. Broda* — Драгово (Bélay 168); 1542: вл. *Cozma Brodyk* — Будешті (Bélay 131); 1787: *Broda, Brodik, Brodzik* — Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від пол. антр. *Broda*, що з апел. *broda* — “борода”. 2. Укр. утворення від дієсл. *бродити*.

Бродак †. 1648: *Brodak* — Дунковиця (Lch-Ver 639). ◀ Від антр. **Брода** + суф. -ак.

Бродарич †. 1550: вл. *Brodarics Mate* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Південнослов. п-ще *Brodarič* (Leksik 75), що від апел. *brodar* — “мор'як”, + суф. -іч.

Брөдич — Уж. 1720: кр. *To. Brodis* (!) — Рахів (Bélay 182); 1787: *Brodyz* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Брөда** + -ич.

Брөді [Брөдіі] — див. **Брөвдіі**.

Бродський †. 1693: св'ящ. *Brodski Joannes* — Бакта в ком. Нір (Лучкай-Іс 53). ◀ Слов. утворення з суф. -ський від ойк. *Броди* або *Брід*.

Бродок — Мж, Тч. ◀ Від антр. **Брөда** + суф. -юк.

Брөйса — Рх. ◀ Можливо, видозміна давнього слов. імені *Броислав* (Морошкин 27).

Бройсюк — Рх. ◀ Від антр. **Брөйса** + -юк.

Броцельський †. 1715: кр. *Bruniczki* (!) *Steffan* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Брөцька*.

Бронзэй — див. **Бриндзэй**.

Бронтер — Рх. ◀ Від місц. нім. *bronter* — “хворий на гангрену”; пор. місц. угор. *bront*,

brant, літ. *brand* — “гангрена” (KMNSZ 218, SSN I 168), “погорілець”.

Бронтерюк — Рх. ◀ Від антр. **Брөтер** + -юк. А. Вінценз наводить п-ще *Brontaruk* і вважає його походження нез'ясованим (Vincenz 577).

Брөпьо †. 1699: кр. *Bronyo Mihaly* — Підгоряни (Maksay 556). ◀ Від пол. розм. імені *Bronyo* — оф. *Bronisław*.

Брошньовський †. XVII–XVIII ст.: *пан Дмитр Брошньовскій* — В. Березово (Яворск 207); 1787: *Broszniowski* — Присліп, Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від прикарп. ойк. *Брошнів* + суф. -ський.

Брошніак — Мж, Хс. Пор. 1715: кр. *Pe. Proshnyak* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ 1. Від прикарп. катойк. *брошніак* — “мешканець с. Брошнів”. 2. Від слц. апел. *brošňa* — “брошка”, “шпилька” (SSN I 169). 3. Менш імовірно, від укр. діал. *брашнь* — “брат” (ЕСУМ I 246) чи серб. *брашња* “кличка попелястої кози” (РСКНІ II 128).

Брудняк [Брушніак] — Св. ◀ Місц. укр. утворення з суф. -як від прикм. *брудний* (пор. *Біляк, Голодніак, Нечистяк, Червоняк*...). Пор. подг. п-ще 1634 р. *Brudny* (Bubak 58).

Бруженяк [Бружніак] — Вб, Уж, Пр. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -як, яке передбачає твірну основу *Бружніна* або *Брозжніна*. Якщо правильне перше припущення, то основою для п-ща став східнором. антр. *Бружса* (Ер-Кос 91, Const 25, 219), а якщо друге, то нею стало ім'я *Брож*, що з *Амброж*, тобто *Амврозій*.

Бруна †. 1671–1678: кр. *Bruna Ferencz* — Дулово (Bélay 138). ◀ Від кал. імені *Бруно*. Пор. ще рум. п-ще *Brună* (Iordan 82), а також апел. *brun* — “смаглявий”, “коричневий”.

Брунцик [Брунцик] — Вл, Уж. ◀ 1. П-ще угор. шляхетського роду нім. пох. *Brunswick* згадується біля м. Нітра 1598 р. (Encyklopedia Slovenska I 280). На Ораві *Brunswaj*-ями прозивають зайд із Німеччини (Gołeb 66). Правдоподібно, п-ще пов'язане з назвою нім. обл. *Брауншвайг*. 2. Від апел. *брунцик*, який у моравських говорах і на Зак означає “малий повнощоклий хлопець” (Moldanová 47); можливо, має стосунок до імені героя рицарської повісті *Brunsluk* (там само), а може, й до серб. діал. *брунцел* — “самець бджоли, трутень” (РСКНІ II 218).

Брунько †. 1648: кр. *Brunko Simcko* (!) — Неліпино (Maksay 548). ◀ Укр. дериват із суф. -ко від антр. **Бруна**.

Брус — Рх. 1649 р. в Уманському полку згадується козак *Андрушко Брус*. 1820: *Brus* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). П-ще *Брус* є у сербів

(РСКНІ ІІ 219), хорватів (Leksik 76), поляків (Rymut 56). ◀ Від давньослов. імені *Брусъ*, співвідносного з апел. *брус* — “колода у стіні”, “обрізок”, “точильний камінь” (Чопей 19, Он І 73, Срезн І 181, SSN І 171, Гг 30, СГГ 248). Метафор. значення лексеми *брус* у гов. укр. та пол. мов — “неотеса, грубіян, нахаба” (ЕСУМ І 268, Ж-Н 45).

Бруса — Уж. 1607: *Brusa Mikola* — Турички (UetC 104-8). ◀ І. Антр. **Брус** у род. відм. 2. Від серб. апел. *бруса* “молозиво”, “затверділе від молока місце на соску” (РСКНІ ІІ 219).

Бруско †. 1715: кр. *St. Brussko* — Колочава (Vélay 160). ◀ Від антр. **Брус** + суф. -ко.

Брусович †. Пор. 1614: кр. *Jo. Bruskovicza* — Дулово (Vélay 138). ◀ Від антр. **Бруско** + -ович.

Брусляч †. 1648: кр. *Bruslacz (!) Simko* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Імовірно, від апел. *брусляч* — “точильник”.

Бруссо [*Брусъо*] — Мк. — Порівняно новий книжний вар. п-ща **Брусъо**, що виник через бажання носія пристосувати його до угор. мови.

Брустурський †. 1715: кр. *Jo. Brusturski* — Кобилецька Поляна (Vélay 159). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Брустури* (суч. оф. Лопухово на Тч).

Брустуряк [*Брустурѣк*] — Рх. ◀ І. Місц. традиційний катойк. *брустурѣк* — “мешканець с. *Брѣстури*” (суч. оф. Лопухово на Тч). 2. Менш імовірно, від місц. укр. або молд. назви рослини *брѣстура* “лопух, реп'ях” (ЕСУМ І 270).

Брусъ — Мк, Св. ◀ Давній вар. антр. **Брус**, який втягує п-ще в коло вл. ос. імен зразка *Антонъ, Кость, Петрусь...*

Брусъо, -ся — Мк, Св. ◀ Дериват від імені **Брус** з іменним формантом -ъо, як *Васъо, Грицьо, Гаврильо, Костьо*. За С.Ілчевим, у болгар є ос. ім'я *Брус* (Ілчев 88). Пор. ще 1618: *Balas Bruzkow* — Гажлин (Vélay 160).

Брухевич †. 1699: кенез *Bruchewicz Stephan* — Ждєньово (Maksay 608). ◀ Укр. утворення з суф. -евич від незасвідченого антр. *Брухо*.

Брухович — Тч. 1787: *Bruchowicz* — Кальня на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1849: п-ще *Brzuchacz* на Подг (Bubak 60). ◀ Від антр. **Брухо* чи *Брухо* (з апел. *брухо* чи *брухо* — “живіт, черев”) + -ович.

Брянник [рідше — **Брянник**] — Мж, Мк, Ір, Вб. Пор. п-ща *Brzanik, Brzanyk* із Подг за 1617 р. (Bubak 59). ◀ І. Від гуц. прикм. *брянній* “запальний” (СГГ 249). Відприкм. ім. *бряннік* із цим же значенням уживається також на Пр і Тч. Пор. 1448: пан *Брян* — Берестя (ССУМ І 229). 2. Від *бряннік* “любитель *брянних*, тобто просяних, страв” (Вб), що з *брянній* “просяний” (пор. дав-

ньорус. *брь* “дике просо”, “чорне просо”, “пташине просо” (СРЯ І 290, ЕСУМ І 229).

Брянчик [*Брянльчик*] — Мк. ◀ Від місц. *брянльчик* “джміль” (Вн), що з *брянльчати* — “бряжчати”, “дзижчати”, “бриніти”. Пор. ще 1820: *Brenczko* — Морохів на Лемк (ЙМ), а також п-ща з Подг за 1622 і 1833 роки *Brzak, Brzek*, які виводяться з *brzък, brzъczenie* — “бряжчання, бриніння” (SW), а доп-щеve зн. яких — “нудна людина” (Bubak 59).

Брячак — Мж. ◀ Можливо, від давньорус. *брячати* — “дзвеніти”, тобто від того ж дієсл., що й ім'я *Брячиславъ* (СРЯ І 343), + -ак. Пор. ще рос. *брячатъ*, пол. *brzък, чes. břъceti* “шуміти” (Кнаррoв 81).

Брящайко — Св, Уж. Новіший вар. п-ща — **Бращайко**. Пор. 1715: вдова *Breacsacska* — Голятин (Vélay 147); 1720: кр. *Jo. Bracsak* — Голятин (Vélay 147); 1787: *Braszczey* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від антр. *Брянцй* від місц. дієсл. *брянцати* — “бряжкати, бриніти, дзвеніти”, “бренькати” (Он І 73, Ж-Н 46) за моделлю ос. назв *наливайко, пезидайко, повідайко...* Пор. ще інші місц. споріднені лексеми, як *брянцйло* — “брязкальце”, *брянцот* — “меч, лезо меча” (Ж-Н 46, ЕСУМ І 272).

Бубаніч — Вн. ◀ І. Від південнослов. жін. гіпок. імені *Bubana*, що відповідає повним іменам *Bubimira, Bubislava, Slavoljuba...* (Šimundić 481), + -ич. 2. Від укр. андр. на -аня з суф. -ич. Твірною основою для андр. *Бубаня* могли бути: а) південнослов. чол. ім'я *Buba*, яке співвідноситься з повними іменами *Branimir, Bubimil, Dragoljub...* (Šimundić 402). Чол. ім'я *Буба* в Карпатах значиться 1220: *specialimer Buba* — ком. Або (RegVar 279); б) від укр. діал. *буба* або рум. чи молд. *bubă* — “боляк”, “чиряк”, “нарив” (Ж-Н 46, Мат. до буков. І 41); в) від дит. *буба* — “зерно гороху, ягода” (Гр І 103), “комаха” (Уж); г) від пол. *buba* — “дурень, базікало” (SW І 223), болг. *буба* — “опудало” (Герoв І 80) та ін.

Бубач †. 1699 — *Bubats Olexa* — Неліпино (Maksay 577). ◀ Від антр. *Буба* + атрибутивний суф. -ач.

Бубаш †. 1649: кр. *Bubas Matje* — Неліпино (Maksay 548, 574). ◀ Від антр. *Буба* + укр. або рум. демін. суф. -аш.

Бубашович †. 1699: *Bubasovicz Matye* — В. Ворота (Maksay 592). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Бубаш**.

Бубенко †. 1705: свідок *Steph. Bubenka* — Терново (HodOkm 441). ◀ І. Укр. утворення з суф. -ко від антр. *Бубен*. Про п-ще Бубен див. **Бубняк**. 2. Укр. утворення з суф. -енко від антр. *Буба*.

Бубець [*Бубіць*], -бця — Мк. 1787: *Vubcza* — Шандровець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Бубац*, що від *Будимир* чи *Љубомир* (РСКНІ ІІ 232). 2. Від серб. апел. *бубац* — “шлунок, пупець” (там само). На користь відіменної етимології промовляють ще кілька п-щ XVII ст. зі Св та Вл.

Бубецу́к — Рх. ◀ Імовірно, від гіпок. хорв. імені *Vubiša*, співвідносного з іменами *Vubimir*, *Vudimil...* (Šimundić 402), + укр. суф. -чук.

Бубич — Мж. ◀ Від антр. *Буба* + -ич.

Бублєй [*Бублїй*], -єй — Хс. 1603: із *Ізнатом Бублеом* — Бенедиківці (ЛелПам 223). Укр. утворення з суф. -єй від антр. *Бубла*, поширеного на Бойк та в ін. слов. регіонах. Пор. 1787: *Bublow* — Дуби на Бойк (ЙМ). ◀ Антропоснова *Бубла*, імовірно, від західнослов. *bubla* “мовчун”, “гугнявець”, + суф. -єй.

Бублик — Уж. 1649: козак *Грицько Бублик* (РВЗ); 1787: *Bublik* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *бублик*. 2. Від антр. *Бубла* (див. *Бублєй*) + -ик. За другу етимологію промовляє і бойк. п-ще 1787 р. *Publicz* (ЙМ).

Бубник †. Пор. 1705: *Матїй Бубникув* — Сокирниця (UdAd 77). ◀ Від антр. *Бубен* + суф. -ик.

Бубнович †. 1751: *парох Лука Бубнович* — Дідачів (Гаджега-3 84). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Бубен*.

Бубніюк — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Бубен* (див. *Бубняк*).

Бубняк — Хс. 1787: *Bubniak* — Розділля на Лемк, Липа на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Бубен* (< діал. *бубен* — “бубон”) + -як. Пор. 1495: *Бубень* — Вільна (ССУМ І 127); 1787: п-ще *Bubniv* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ); 1820: п-ще *Buben* — Хрєвт на Лемк (ФМ).

Бубра — Мк. ◀ Очевидно, від пол. апел. *bóbr* “бобер” у род. відм. зі збереженням кореневого /y/. Утворення з кореневим /y/ є і в Польщі. Пор. *Bubrzyk*, *Buber*, *Buberow...* (Rymut 42).

Бубрик †. 1715: кр. *Alex. Bubrik* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Від антр. *Бубра* + -ик.

Бубринець [*Бубришць*], -нця — Вл. ◀ Від антр. *Бубра* + -инець.

Бубряк — Мк, Св, Вл, Мж. 1773: присяжний *Gregorius Vubrak* — Лінці (Ud-5 55). ◀ Від антр. *Бубра* + суф. -як. Однак твірною основою міг бути й місц. укр. вар. лексеми *бобірь* (див. *Бобер*), у якому ненаголошене /o/ зазнало звуження до ступеня /y/.

Бубушак — див. *Бобушак*.

Бугай — Ір, Св, Вн. Пор. запис XIV ст.: *лѣсь Бугасвь* (ССУМ І 127); 1610: *Iwan Buhajow* — Кручів (Balzer 186); 1743: *Buhaj* — Вел. Тарна

(Szabó 438); 1775: п-ще *Buhaj* — Бочков (Szabó 296); 1787: п-ще *Buhajczyk* — Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *бугай* — “племінний бик” або якесь ін. значення.

Бугрич †. 1605: кр. *Dom Buhrijcz* (!) — Драгово (Bélay 169). ◀ Від антр. *Бугра* + -ич. Пор. 1787: п-ще *Buhor* — Посада, Яслиська на Лемк (ЙМ).

Буга — Тч. 1215: *Buga* — басейн верхньої Тиси (RegVar 200); 1602: *Buga Misall* — Кам'яниця (UetC 104-8); 1624: шл. *Lazar Buga* — Діброва (Bélay 120); 1555: кр. *Buga Andras* — Монастирець (Bélay 175); 1680: кр. *Buga Kozma* — Руська Поляна (Bélay 180); 1705: *Buga Iván* — Золотарьово (HodOkm 428); 1720: кр. *Alex. Buga* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від укр. діал. *буга* — “плакса” (Ж-Н 47) або “бугай” (Гр І 105). Угор. ономасти в п-щі *Buga* вбачають сему “бугай” (Kázmér 191). 2. Від місц. укр. або рум. *buga* — “пугач, сова” (Тч, Рх — Мат. до букв. І 42), співвідносного із угор. апел. *bagoly* — “т. с.”.

Буганич — Вн. ◀ Від закарп. андр. *Буганич* “дружина *Буги*” + -ич.

Бугаш — Хс. ◀ Від антр. *Буга* + квалітат. укр. -аш або й відповідний рум. суф. -aş.

Бугєра — Мк. 1607: *Іаков сын Бугєров, попадя Бугєрова* — Тур'я Пасіка (ПаПо-І 172); 1607: кенез *Bugera Sándor* — Копинівці (LehVer 427); 1671: *продав...* *Марку Бугєровому* — Бобовище (ПаПо-3 36); 1787: *Bugiera* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. *бугєра* — “волоцюга” (ЕСУМ І 276). 2. Від антр. *Буга* + малопродуктивний квалітат. суф. -єра.

Бугіна [*Бугїна*] — Мж, Тч. 1775: п-ще *Bugina* — Хмільник (Szabó 401). ◀ 1. Від антр. *Буга* + квалітат. суф. -ина. 2. Давнє південнослов. гіпок. ім'я *Богина*, співвідносне з *Богдан*, *Богослав* (ГркРеч 29).

Бугирівський — див. *Богирівський*.

Бугір [*Бугірь*], -рїя — Вл, Мк. 1214: підсудний *Boguir* — ком. Бийкотш (RegVar 189); 1647: *Boghir Simko* — Н.Ворокша (Maksay 549); 1715: *Богіру Василь* — Заріччя (ЛелПам 234); 1781: *Bugier* — Бітля, Верхне на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від апел. *бугєр*, який у серб. та угор. мовах означає “простак” та “член християнської секти назаретів” (РСКНІ ІІ 224, Kniesza 601).

Бугліна — Мк. ◀ Укр. утворення з суф. -ина від антр. *Бугля*, *Богля* чи *Богуль*. Співзвучні антропоснові відомі українцям, румунам і хорватам. Пор. 1787: *Bugla* — Смушкова, Поляни Малі на Лемк, *Bugiel* — Бориня на Бойк (ЙМ), рум. п-ще *Buglea* (Const LXII 220), хорв. п-ща *Boglić*, *Buglić* (Leksik 56, 80). Етимологія

антропооснови *Богля* спірна. Правдоподібно, основа походить від слц. діал. мадяризму *bugla* або *bogla* — “купа сіна”, метафор. зн. якого “огрядна жінка” (SSN I 138). Менш імовірно, що це з болг. діал. *bugla* — “весілля”, “турбота” (Геров I 81) чи угор. *bagoly* — “сова”.

Бугра — Вб, Пр. ◀ I. Фонет. вар. п-ща **Богря**. 2. Род. відм. п-ща **Бугі́р**. Деривати цієї основи на Бойк за 1787: *Bugrin, Bugryniw, Bugriniec, Bugrytczyn* — Гниле (ЙМ). 3. Можливо, співвідносне зі слц. діал. *bugriš* — “товстий хлопчик” (SSN I 178).

Буда — Уж. 1214: *pristaldo Buda Bohus* (RegVar 118); 1514: антр. *Buda* — Кішгийрче (Szabó 390); 1576: антр. *Buda* — Холмовець (Szabó 366); 1614: гор. *Sim. Buda* — Вишково (Bélay 216). ◀ Від давньослов. гіпок. імені *Буда*, співвідносного з повними іменами *Будимирь*, *Хотъбудъ*, *Budislav...* (Marcitić 88, 116, SvoSta 72, 124, Грк 47, Šimundić 402, Moldanová 48). Іменна основа *Буда*- в її скороченому та в розширеному вигляді представлена в південнокарп. антропонімії упродовж усіх століть. Пор. 1419: шл. *Bud* — Вонігово (Bélay 212); 1661: кр. *Budin Juras, Vasil* — Стремтура (Bélay 202).

Будай — Мк. 1572: *Budai Istvan* — Зарічча (Szabó 275); 1627: гор. *Stephano Budai* — Мукачів (HodOkm 59); 1691: шл. *Budai Istvan* — Ужгород (HodAd 74). ◀ I. Угор. утворення з прикм. формантом *-і* від ойк. *Buda*. 2. Давньослов. гіпок. ім'я *Будай*, що з *Будимир...*, яке донедавна зберігалось в усіх слов'ян (Судник 95).

Будар — Тч. ◀ Можливо, з пол. п-ща *Budarcz* (пор. ще *Budarczyk, Budarkiewicz, Budarski...*), які можуть бути пов'язані з лужицьким *budar* “халупник” (Rymut 60). П-ща *Budar, Buder* є і в Хорватії (Leksik 78).

Будаш †. 1715: кр. *Budas György* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. **Буда** + квалітат. суф. **-аш**.

Будер — Св. ◀ Можливо, пов'язане з нім. ос. назвою *Buder* (Rymut 60) або з болг. чол. іменем *Будер*, що з *Будьо*, *Будимир* (Илчев 91).

Будера — Ір. ◀ Правдоподібно, від антр. **Буда** + квалітат. суф. **-ера**. Пор. ще чес. п-ще *Budera*, яке ономасти виводять від слов. імені *Buda* (Moldanová 48).

Будзак [частіше пишуть **Бузак**] — Рх, Тч. ◀ I. Від пол. чол. імені *Budz*, що з *Будимирь*, + **-ак**. Пор. 1646 і 1665: подг. п-ща *Budzak, Budzik, Budzisz*, які Й.Бубак, услід за В.Ташицьким та М.Малець, виводить зі скороченого слов. імені *Budz*, тобто *Budziwoj* чи *Budzimir* (Bubak 60, 61). У 1787 р. п-ща *Budz, Budza, Budzar, Bydzinski, Budzko, Budzow, Budzowski* побутують у с. Бітля та ін.

бойк. селах (ЙМ). Пізніше на Гуц п-ща *Budzanowicz, Budzej, Budzanowski, Budzuliak, Budzyszyn* фіксує А.Вінценз (Vincenz 488). 2. Від місц. апел. *будз* “груда овечого сиру” (Чопей 20, Гр 30, ЕСУМ I 278), “гудзик” (Vincenz 488). 3. Менш імовірно, з гуц. *будза* “мордочка теляти” (СГГ 242) чи зі серб.-хорв. *будза* “губа, уста, обличчя” (РСКНІІ 249). Вар. **Бузак** — наслідок новітньої спірантизації фонемі /дз/ та її веляризації.

Будзик — Хс. ◀ I. Укр. утворення з суф. **-ик** від тієї ж основи, що й п-ще **Будзак**. Аналогічні п-ща є у поляків. Пор. п-ща *Budzek, Budzyk, Budzyczak* (Bubak 60). Є у поляків і відповідні п-ка, зокрема на Ораві є п-ко *Budzik* (Golęb 67). Подібні п-ща є у чехів (*Buzek, Budzik*...). Усі вони виводяться зі слов. імен зразка *Budzimir, Budzislav* (Bubak 60, Golęb 67, Moldanová 49). 2. Походження п-ща від апел. *будз* — “груда овечого сиру” менш імовірно (**Будзак** 2).

Будкєвич [Буткєвич] — Уж. 1767: *Jan Budkiewicz* — Самбір (Kuczera 164). ◀ Від слов. імені *Будко*, що з *Будимир* чи *Будислав* (Daničić 749, SvoSta 72), + **-ович**. Пор. 1450: *dominus Budko* — Перемишль (Smołka II 94); *Бутка Василь* — Дубрівка на Ір (ПаПо-460); гуц. п-ща *Budko, Budkiv, Budczyszyn* (Vincenz 521) та серб. ім'я XIV ст. *Будько* (ГркРеч 47).

Буднєй, -ея — Рх. ◀ I. Від п-ка *Бодня*, що з апел. *бодня* (Гр I 81), + **-ей**. 2. Від серб. жін. імені *Будна*, що з повного імені *Будимира* (Грк 226), + суф. **-ей**.

Будний, -ного — Рх. ◀ I. Морфол. зміна п-ща **Буднєй** за аналогією до прикм. *бўдний* “буденний” (Гр I 106). 2. Від місц. укр. *бўдний* — “пильний, бадьорий” (Чопей 20).

Будогазій — Уж. 1729: свц. *Budahazi Andras* — Мк (Лучкай-Іс 242, 286). ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від угор. ойк. *Budaháza* (по-слц. — *Butkovec*).

Будомір †. 1388: *Budameri Janos* (LehBer 823). ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від слов. імені *Будомир*.

Будок †. 1775: п-ще *Budok* — Гетеня (Szabó 373). ◀ Від антр. *Буд*, співвідносного з іменем *Будимир*, + суф. **-ок**.

Будул — Ір, Св. 1421: *nan Будул* — Сучава (ССУМ I 128); 1715: кр. *Gr., Jo. Budul* — Кушниця (Bélay 170); 1775: п-ще *Budulj* — Олешник (Szabó 325); 1720: кр. *Lad. Budul* — Березники (Bélay 127). ◀ Дериват із суф. **-ул** (імовірно, рум.) від слов. імені *Буда*, що з *Будимир*, *Будислав* (Грк 47, Moldanová 48).

Будулець †. 1649, 1669, 1682: кенези *Budolics Mate, Budolics Jurko, Budulics Ivan* — Гукли-

вий (LehBer 82); 1772: присяжний *Theodorus Budules* — Канора (Удварі-2 300). ◀ Від антр. Бўдул + суф. -ець. На Бойк у 1787 р. зафіксоване п-ще *Bodulicz* (ЙМ).

Будьок, -дяка [часто пишуть **Бутьок**] — Мк. 1417: п-ще *Bugyak* (!) — с. Кароль у Сат (MaksaySz 157); 1775: *Budok* — Гетеня (Szabó 373); 1820: п-ще *Budiak* — Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від слов. імені *Будьо*, похідного з *Будимир*, *Будивой* чи *Жизнебудь*, за допомогою малопродуктивного в іменах суф. -ок (пор. закарп. п-ще **Пальок**).

Бўза — Тч. 1226: антр. *Buzu sacerdos* — Саболч (RegVar 286); 1450: п-ще *Busa* — Теково (Szabó 286); 1567: кр. *Buza Halko* — Бпсрниця (UetC 53-12); 1602: кр. *Buza Andras* — Оріховиця (UetC 104-8). Пор. ще 1652: *Buzinkai Péter* — Чарода (LehBer 190); 1684: кр. *Buzika Griga* — В. Руна (Bélay 186). ◀ 1. Правдоподібно, того ж пох., що й п-ща **Будзак** та **Бўзник**, тобто від *Budzimir*, але зі своєю спірантизацією африката /dz/, як і в чес. п-щак *Bouz*, *Buzek*, *Buzin* (Moldanová 49). 2. Менш імовірно, від болг. апел. *буза* “щока” або рум. *buză* “губа” чи укр. дит. апел. *бўзя* — “уста”, “щока” (Геров I 81, Гр I 108), хоч у болгар є й ім’я *Буза*, *Бузо*, *Бузе* (Илчев 91–92). 3. Найменш імовірно угор. пох. — від апел. *buzá* — “пшениця”, хоча в угорців антр. *Buza* значиться з XIV ст. (Kázmér 195).

Бўзак — Рх, Тч. 1542: шл. *Sim. Busaak* — Бирсана (Bélay 169). Пор. ще 1715: *Инокентій Бузакоського* — Заріччя (ЛелПам 234); 1720: кр. *Sim. Buzak* — Драгово (Bélay 169), пол. п-ще 1680 р. з Подг *Buzak* (Bubak 64). ◀ Від **Бўза** + -ак.

Бўзаш — Тч. 1418: *Микоуль Бузаш* — Сучава (ССУМ I 130); 1612: антр. *Buzas* — Тросник (Szabó 672). ◀ 1. Від **Бўза** + укр. квалітат. іменний суф. -аш або рум. демін. -аș. 2. Угор. відапелятивне п-ще з атрибут. суф. -ás. Отже, допрізвищево з лексики *bűzás* — “пшеничний”, “той, хто вирощує пшеницю, меле її або торгує нею” (Kázmér 196).

Бузаші †. 1600: гор. *To. Bozassi* (!) — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. **Бузаш**.

Будзенко †. 1710: *із жоновъ аттовъ будзенкова* (!) — Ялове (Сах 90). ◀ Правдоподібно, того ж кореня, що і **Бздуніч**.

Будзоган †. 1715: кр. *Buzdogan Szimon* — Тербля (Bélay 204). ◀ Рум. п-ще *Buzdugan*, як і споріднені *Buzdoagă*, *Buzdug*, *Buzdugă* (Iordan 92), співвідносне за апел. *buzdugan* — “булава”, “палиця”.

Бузег †. 1680: кр. *Buzega Kurilo* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ Від антр. **Бўза** + згр. суф.

-ега. Пор. ще 1684: кр. *Buzika Griga* — В. Руна (Bélay 186).

Бузигань †. 1728: *Ivany Buzigany* — Перечин (Conscriptio fiscatus domini... — Ужг. обл. музей). ◀ Імовірно, від антр. **Бузег** + суф. -ан з угор. пом’якшенням кінцевого /w/.

Бўйдош — Уж. 1715: кр. *Phil. Bujdies* (!) — В. Руна (Bélay 186). ◀ Від слц. діал. *bujdoš* “волоцюга, бешкетник”, “доглядач биків” (SSN I 181), що з угор. *bujdosó* — “блукач, мандрівник”. Звідси виводять п-ще *Bujdosó* і угор. ономасти (Kázmér 190).

Буйчўк — Тч. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Буйко* чи *Буй*, що з *Буйславь*, *Буй* (ГркРеч 48), + -чук. Пор. ще новіші серб. імена *Бујан*, *Бујина*, *Бујак*... (Грк 47), закарп. чол. ім’я *Буук* із с. Переча за 1358 р. (Nagy I 301), бойк. п-ща кінця XVII ст. *Буу*, *Буу* (ЙМ). 2. Фонет. видозміна п-ща *Бойчўк*: ненаголошене /o/ перед складом з /y/ звузилося до ступеня /y/.

Бук — Св, Уж, Пр, Мж. 1216: антр. *Bucservus* — ком. Саболч (RegVar 212); 1787: п-ще *Buk* — Нова Весь, *Bucan* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви дерева *бук*, перен. зн. якої тут — “силач, здоровань” (Зак). Пор. ще болг. чол. ім’я *Бук*, яке так само виводять із назви дерева *бук* (Ковачев 90). 2. Менш імовірно, що від серб. апел. *бук* “гудіння, шум, крик” (РСКНІ ІІ 264).

Букатка — Пр. 1720: п-ще *Bukatka* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від східнокарп. *букáтка*, *букáта* чи *букáт* “скиба, шматок” (Чопей 20, Ж-Н 48, Головацькій 375, Он I 74, Гг 30 та ін.). Апел. *буката* згадується у Нягівській постиллі XVI ст. (ДжеуКр 23), а п-ще *Букáта* — в козацьких реєстрах 1649 р. Етимологія апел. — рум. (*bucatu* — “кусок”). Р.Осташ виводить п-ще із укр. діал. *букáта* — “велике теля”, “бичок” (Осташ-3 531).

Буківчанік [*Букувчанік*] — Вб. ◀ Від місц. катойк. *буківчанік* “житель с. Буківцьова” (Вб). Пор. ще XVII ст.: *Bukunik Ivan* — Домашин (UetC 88-59).

Бўков, -ова — Уж. 1761: губернатор Трансільванії *А.Висов* (КолОч 119). ◀ 1. Від апел. *буков* — “насіння бука, буковий жолудь”, “буковий горіх” (Он I 75, ЕСУМ I 287). 2. Можливо, що це присвійний прикм. від антр. **Бук**, однак відсутність переходу суф. /o/ в /y/ заперечує таке припущення або ж спонукає думати, що це слц. п-ще. 3. Могло постати й із угор. діал. *bukó* — “купа, в’язанка сіна (KMNSZ 224) або у зн. “каліка”, “дурний” (Kázmér 192).

Буковецький [*Буковіцький*] — Хс, Вн. ◀ 1. Від ойк. *Бўковець* + -ський. Пор. 1820: *Bukow-*

сзук — Посада, Яслиська на Лемк (ФМ). 2. Від п-ща *Буковець*, еквіваленти якого є серед словаків, хорватів та сербів (ГркРеч 48, Leksik 81).

Буковинський [*Буковинський*] — Пр, Св, Уж. 1707: п-ще *Bukovinski* — Иршава (LehBer 319). ◀ Від топ. *Буковина* + *-ський*.

Букович — Хс, Мк. 1567: *Bukowicz Ztanko* — Неліпино (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Бук**, що від назви дерева *бук*, + *-ович*.

Буковиччин †. 1659: кр. *Bokoveczen* (!) *Riczko* — Голятин (Vélay 147). ◀ Пос. прикм. від андр. *Буковичка* — “дружина **Буковича**”.

Буковський [*Буковський*] — Хс, Вн. 1547: кр. *Stanislaw Bukowski* — Вел. Буковець у Слч (ПаПо-4 42); 1692: сваяц. *Bukofski Lukas* — Маковицька домінія (Лучкай-Іс 42, 286); 1716: *исреи Василий презбитар Буковскии* — Буковець Вн (ПаПо-3 17); 1771: кр. *Bukovszki Choma* — В. Студений (ДжеДел 275). ◀ Від місц. ойк. *Буковець* (Лазорик 30) + *-ський*. П-ще *Bukovski* поширене також у Хорватії (Leksik 81).

Букрич — Тч. 1605: кр. *Dem. Buhrcz* (!) — Драгово (Vélay 168); 1715: п-ще *Bukrics* — Тарна (Szabó 438), кр. *Alex. Bukrics, Bukrics* (!) — Н. Руна (Vélay 185). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Vucur* (< *bucuros* “веселий”), що має відповідники серед серб. та болг. імен (Илчев 92, Грк 48), + *-ич*. 2. Можливо, пов'язане з місц. апел. *букричка* “айстра” (Тч).

Букрій †. 1773: присяжний *Paulus Bukri* — Сусково (Ud-5 60). ◀ П-ще тієї ж етимології, що й **Букрич**, + суф. *-ій*.

Буксάρ [*Буксάρь*], *-ря* — Уж, Пр. 1773: п-ще *Vixar* — Добоц (ПеПред 317). Пор. 1782: *кума Агафія Буксарка* (Метрика). ◀ Від місц. *буксάρь* — “особа, що виготовляє *букси*, тобто скарбнички для монет”, та “особа, що збирає гроші до *букси*”. Апел. *букса* у зн. “скарбничка” відомий також сусіднім гов. слц. (*buksa*) та угор. (*buksza*) мов (Чопей 20, SSN I 182, KNMSZ 225).

Бұла — Уж. 1787: п-ще *Bula* — Щавник на Лемк (ЙМ). Пор. 1704: воїн *Bulyin Roman* — Вел. Бистрий (HodGens 6). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Бұла* або *Було*, що з *Будимир*, *Будислав* або імен *Булат*, *Bulimir* (Грк 48, Šimundić 402, ГркРеч 48). 2. Від давньослов. апел. *була*, який у суч. слов. мовах та в рум. мові озн. “велика булка”, “круглий хліб”, “гуля”, “брила”, “грудка”, “товстун” (ЕСУМ I 200, SW I 232, Moldanová 48, Rospond 103), а інколи — навіть “неотеса”, “грубіян” (Bubak 69), “бугай” (SSN I 183).

Булай †. 1715: кріпаки *Gr., Jo. Bulaj* — Луг (Vélay 173). ◀ Утворення з суф. *-ай* від південнослов. імені *Bula* (Šimundić 402).

Булайко †. 1672: кр. *Bulajko Toma*, а з 1696 р. — *Jo. Bulajko* — Луг на Рх (Vélay 173); 1684: *Bulaj Andreko* — В. Руна (Vélay 186). ◀ Від антр. **Була́й** + суф. *-ко*.

Булак, *-ка* — Св, Пр, Ир. 1449: *Philippus Bwllak* — Ороска (Nagy II 455); 1773: присяжний *Jacobus Bulak* — Оленьово (Ud-5 57); 1787: *Bulak* — Труханів, Орява на Бойк (ЙМ), *Bulak* — Явірки на Лемк (ЙМ). Пор. ще запис п-ща *Bulak* із Подг 1723, яке Й. Бубак виводить із *Bula* “велика булка”, “гуля”, “неотеса, грубіян” (Bubak 62). ◀ 1. Від мікроетн. *булак*. Так називають лемки зайшлого галичанина, який уживає дієсл. форми *бўла*, *бўли*, а не — *была*, *были* (Machek 76). 2. Пояснювати п-ще додаванням суф. *-як* до п-ща **Була** заважає твердість передсуф. */л/*.

Булас †. 1720: *Nic. Bulas* — Кошельово (Vélay 164). ◀ Від антр. **Була** + квалітат. суф. *-ас*.

Була́тко — Ир. 1773: п-ще *Bulatko* — Пеніслек (ПеПред 318); 1819: п-ще *Bulat* — В. Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від мусульм. імені, вживаного сербами (Грк 48), татарами, башкирами (Справочник 131, 77). Ім'я *Булат* було відоме на Русі (Туп 68), у Болгарії (Илчев 92), Польщі (Žabska 92), а кінцева його етимологія — перс. *pūlad* “загартована сталь”, “різновид шаблі” (Срезн I 192). 2. Від рум. апел. *bylat* — “ніж бондаря”.

Булданюк — див. **Болданюк**.

Буле́дза — Вн, Ир, Мк, Вл. Пор. 1787: *Buledzun* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від п-ща **Буле́ца** внаслідок одвінчення глухого */л/* по сусідству з сонантом */л/*, як і в імені *Гандзя* з (*Гандця*, що з *Апта*).

Буле́за [*Буле́дза*] — Вн. 1730: *а нижній на Булезового* — Заріччя (ПаПо-4 167). ◀ Фонет. спрощений вар. п-ща **Буле́дза**.

Буле́й [*Буле́й*], *-ей* — Хс. 1787: п-ще *Bulej* — Топільниця, а *Bulij* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Бұла** + *-ей*.

Буле́ста — Уж. ◀ Можливо, від серб. діал. *булест* — “біла пляма на голові” (РСКНІ II 276); пор. ще серб. кличку вівці *булета* (Оном 156).

Буле́ца — Мк, Ир, Пр, Св. За І. Свенціцьким, князь *Булецов* згадується з X ст. 1819: *Bulecun* — В. Гусине на Бойк (ЙМ). Пор. ще суч. чес. п-ща *Buleca, Bulisa, Bulej, Vulina...* (Moldanová 48). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Бұла** + квалітат. суф. *-еца*, як і в місц. іменах *Борке́ца*, *Мигале́ца*, що від імен *Борка*, *Мигаль* (оф. *Варвара*, *Михайло*). 2. Від серб. чол. імен *Буле*, *Буля* чи *Бульо...*, що з *Будимир*, *Будислав*, *Булат* (Грк 48), або співзвучних із серб. п-щами *Буль*, *Буля* (РСКНІ II 278), + суф. *-еца*. Суф. *-еца* присутній у таких

закарп. п-щах, як *Костреца, Сокиреца*, а на Бойк — *Булєца, Дупєца, Пукєца* (ЙМ). Можливо, він співвідносний із рум. демін. суф. *-eя*. 3. Можливе й пох. п-ща від бойк. апел. *бўля* “картоплина” (Чопей 23, Он I 75, Мат. до буков I 44) + експресивний суф. *-єца*. До речі, у гуцулів є і п-ще *Buliga* (Vincenz 489).

Булик — Мж. 1787: п-ще *Bulik* — Кобло на Бойк (ЙМ); 1820: *Bulik* — Небилів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ща *Bulow, Buluk* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Бўла* + *-ик*.

Булин †. 1704: воїн *Bulyin Roman* — Бистра коло Сваляви (HodGens 6). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від південнослів. імені *Bula* (Šimundić 402).

Буліна — Уж. Пор. 1787: п-ще *Bulincow* — Мізунь на Бойк (ЙМ), а 1820: *Bulinczyn* (там само). Пор. ще чес. п-ще *Bulina* (Moldanová 47). Багато п-щ із основою *Bul-*, серед них і *Bulin*, є у поляків (Rymut 62). ◀ 1. Від антр. *Була* чи апел. *буля* (див. *Булєца*) + *-ина*. 2. Від серб. апел. *бульина* “сова”.

Булишин †. 1570: *Fr. Bulichin* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Утворення від укр. андр. *Булїха* “дружина *Були*” з суф. *-ин*.

Булка †. 1742: *Григорій Булка* — Вел. Бичків (ПаПо-1 147); 1772: кр. *Petrus Bulka* — Орябина (Ud-4 108). ◀ Від хорв. розм. імені *Bula* або *Bulo*, що з повного імені *Bulimir* або *Budislav* (Šimundić 402), з суф. *-ка*.

Булько †. 1729: монах *Bulyko Gregorius* — Чернеча гора (Лучкай-Іс 240, 286). ◀ Напевно, від укр. апел. *буля* “бульба” з антропонімізацією і подальшою зміною форманта *-а* на *-о*.

Бўльбан — Вн. Пор. 1819: п-ще *Bulbanow* — Кам’янка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від діал. *бульбан* “бовван, дурень” (ЕСУМ I 292). 2. Від п-ща *Бульба* + *-ан*. 3. Від апел. *бульба* “картоплина” (Ж-Н 49) + *-ан*, як і діал. *бульбак* — “бульбашка на воді” (Гр 30).

Буляк †. 1704: гор. *Jo. Bulyak* — Тячів (Bélay 207). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Була*. 2. Фонет. видозміна п-ща *Боляк*.

Бумба †. 1715: кр. *Gabor Bumba* — Батїза (Bélay 125); 1761: сваяц. *Bumba* — Карєї Маре (ПеМатер 236); 1787: п-ще *Bumba* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, хорв. п-ще *Bumba* (Leksik 281). 2. Від рум. апел. *bumb* — “гудзик”, “кнопка”.

Бумбак — Уж, Мк, Пр. 1720: кр. *Lad. Vom-bak* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від місц. апел. *бумбак* “жук, хрущ” (Чопей 21), “огрядна, вайлувата, похмура людина”, який семантично пов’язаний із місц. апел. *бумбана* — “насуплена жінка”, “сорт великої квасолі”, *бумбєла* — “товстун”, *бумбастий* — “насуплений”, *бум-*

бўлька — “бульбашка, ягода винограду”, *забумбаситися* — “насупитися” (Уж), буков. *бўмбик* — “гудзик” (Матер. до буков. I 44) чи навіть із місц. угор. *bumbák* — “хрущ”, “ненажера” (KMNSZ 225). 2. Генетично походить від апел. *бѡмба* — “снаряд, наповнений вибухівкою”, + *-ик*. Пор. п-ще подг. поляків *Bumbak* за 1796 р. (Bubak 55) та пол. діал. *bumbak* — “паяк” (SW I 235), *bařać się* — “розвальцем ходити” (SW I 108). Пор. також серб. п-ще *Bumbih* (РСКНІ ІІ 283) та хорв. п-ща *Bumba, Bumbak* (Leksik 281), серб. апел. *бомбак* — “низькоросла товста людина” (РСКНІ ІІ 58). Див. ще *Бомбак, Бомбак, Бўмбїї, Бўмбул*.

Бумбар †. 1715: кр. *St. Bumber* — Колочава (Bélay 160); 1715: кріпаки *Bumber Dan, Ivan, Saul* — Рускова (Bélay 168). ◀ Від місц. укр. діалектизму *бумбар* — “хрущ” (Он I 76).

Бумбас †. 1773: *Bumbas Fedor* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. *-ас* від антр. *Бумба*. Пор. також західнозакарп. дієсл. *забумбаситися* — “насупитися”, “розсердитися” (Ужан).

Бўмбїї — Мк. ◀ Від місц. апел. *бўмбїї* — “похмура, мовчазна людина” (Уж).

Бўмбул — Вн. Пор. 1715: кр. *Gabor Bumba (Bumbully)* — Батїза (Bélay 125). Пор. ще гуц. п-ща *Bumbul, Bumbulak, Bumbuluk*, які А.Вінценз виводить із рум. апел. *bumb* — “бутон”, “брунька” (Vincenz 483, 577). ◀ 1. Від антр. *Бумба* (див. *Бумбак*) + *-ул*. 2. Від серб.-хорв. діал. *бумбул* — “соловей”, що з тур. *būlbūl* — “т. с.” (РСКНІ ІІ 283).

Бўна — Мж. 1365: волохи *Buna et Kalyn* — Коромля (Nagy-1 345). Пор. 1715: кр. *Būn* — Горінчово (Bélay 114); 1787: п-ще *Buniak* — Турів на Бойк (ЙМ), а 1820 — *Bunak* (там само). ◀ 1. Одні ономасти вбачають у таких антр. давнє слов. ім’я *Бун*, співвідносно з повними слов. іменами *Бунимир, Бунислав, Будислав*, де *бун* — від хорв. *buniti* “галасувати, шуміти”, “повставати”, чи навіть із “*pedere*” (Rymut 62, Maretić 135, SvoSta 33, 110, Грк 48, Vincenz 262). Імена *Бунь, Бунієс* в Україні зафіксовані з XVI ст. (Керста 14). 2. Інші ономасти виводять його від рум. імені *Bun*, що з лат. *bonus* — “добрий”, та з рум. *bun* — “дідусь”, “бабуся” (Матер. до буков. I 44). Із рум. імені *Bun* серби виводять ім’я XIV ст. *Бушило* (ГркРеч 48), а болгари — імена *Буно, Бунчо, Буньо* (Илчев 93).

Бўнга — Уж. Пор. 1459: *Bungus* — Евр (MaksaySz 188); 1443: *вѣтра пана Бонгу* — Сучава (ССУМ I 131); 1771: п-ще *Bunga* — Пчолине на Пряш; 1803: *Petrus Bunga* — Марія-Повч (Ud-4 384). Пор. ще двоякі записи цього антр. з 1437 р.: *Gregorius Bongh* і *Nicolaus Bonk* —

Поростово (Nagy-2 340–341). ◀ 1. Якщо реальному звучанню п-ща відповідає вар. із графемою /k/, то найдавнішим треба вважати запис у ком. Красна з 1213 р.: *iobagiones Buncu* (RegVar 176). Якщо давнішим є вар. *Бунка*, то його треба виводити з діал. назви комахи сонечко — *бўнка*, що від *буніти* “дзиччати” (ЕСУМІ 296). 2. Якщо ж давнішим є вар. **Бўнга**, то його можна пов’язувати з серб. діал. *бунгов* — “дармоїд, ледащо” (РСКНІ ІІ 285) або зі слц. *bonga* — “овід” (SSN І 144).

Бунгáнич — Мк. ◀ Від андр. *Бунгáня* — “дружина *Бўнга*” + *-ич*.

Бунда — Св, Мк, Уж. 1819: *Bunda* — Комарники на Бойк (ФМ). Пор. 1659: *Jan Bunderowicz tkacz* — Самбір (Kuczera 164); 1746: кр. *Бунда*, а 1770 — *теодосія Бунданя* (Метрика). ◀ П-ще *Bunda* відоме полякам (Bubak 62), чехам (Moldanová 48), хорватам (Leksik 82), угорцям (Kázmér 193) та ін. народам Дун. басейну. 1. Від укр. діал. *бўнда* “кожух, шуба” (Гр І 110, Гг 31, Мат. до буков. І 44), угор. чи слц. *bunda* — “т. с.” (SSN І 184), що від угор. назви верхнього одягу *bunda* (MNTESz І 389). 2. Від серб.-хорв. *бўнда* “вівця з грубою вовною”, “людина, яка говорить дурниці” і т. ін. (РСКНІ ІІ 285). 3. Від чес. *bunda* “сир із маслом” (Moldanová 48).

Бундаш — Мк. 1641: кенез *Bundas Sztanko* — Перехресний (LehAd III 69). ◀ 1. Від угор. арх. *bundás* “новобранець” або пов’язаного з ним діал. апел. *bundás* — “той, що одягнений у бўнду, тобто в шубу” (KMNSZ 225, Kázmér 193). 2. За кличкою кудлатого собаки *Бўндаши* чи *Bundás*, відомою закарп. українцям та словакам (SSN І 184).

Бундзяк — Мж. Пор. п-ще *Burdziak* із Подг. яке Й. Бубак виводить із *bońda*, а те — з *Bunda* (Bubak 62). ◀ 1. Правдоподібно, від п-ка **Бундз*, що від місц. апел. *бундз* — “груда овечого сиру” (Гг 31, Он І 76, ЕСУМ І 278), + *-як*. 2. Від давньослов. імені зразка *Będzieciech, Będziemir* у його пол. скороченому вар. (Rymut 31) + *-як*.

Буник †. 1618: *Bunik Iwan* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1773: присяжний *Joannes Bunik* — Кольчино (Ud-5 56). ◀ Від антр. **Буна** + суф. *-ник*.

Бунтушák [*Бунтушéк*] — Рх. ◀ Правдоподібно, від давнього рум. п-ща *Bontuş* (Const 209) + *-ск*. Пор. запис 1214 р. із ком. Саб: *Bunta de villa Vosian* (RegVar 174). Пор. також суч. хорв. п-ща *Bunt, Bunta, Buntak, Buntik...* (Leksik 83). Зв’язок із карп. *буит* “в’язка, сніп льону” (Он І 76) менш імовірний.

Бунча [*Бўльча*] — Мж. Пор. 1787: п-ще *Buni* — Мшанець на Бойк (ЙМ), *Bunio* — Грзова,

Шандровець (там само). ◀ 1. Від давньослов. імен *Buna, Bunja* чи *Bune*, співвідносних із повними іменами *Budimil, Budislav...* (Šimundić 402), + слов. іменний суф. *-ча*, присутній у місц. п-сах зразка **Бёрча**, **Гольча**, **Данча**, **Матейча**. 2. Від імені рум. пох. *Буно* (див. **Бўна**) або молд. імені *Бунїа*, що з *Харламбіє* (ДумбрМик 37), + *-ча*. 3. Від місц. апел. *бўльча* — “мале дитя” (пор. антр. *Мирча*), “п’ястух, кулак” (Уж), “оберемок сіна чи соломи” (Пр) або *бўлька* — “черевце” (СГГ 260). Від серб. етн. *буьа* чи *буьо* — “буневец” (РСКНІ ІІ 292), що пов’язане з місц. *буьча́ти* “гудіти” (Уж), + *-ча*.

Бунчак †. 1680: *Иштат Бунчаков* — Суха (Сах 74). ◀ Від антр. **Бунча** + суф. *-як*.

Бўльчик — Уж. ◀ 1. Від антр. *Бўльча* + *-ик*. 2. Від апел. *бўлка* — “булка” (Он І 76) + *-ик*.

Буня †. 1803: *Petrus Bunuа* — Марія-Повч (Ud-4 384). ◀ Імовірно, від антр. **Буна** + *-я(т)*.

Буня́к — Вб, Вл, Хс [рідше — *Бунéк*] — Хс. 1720: кр. *Gr. Bujnak* (!) — Луг на Рх (Bélay 173); 1775: п-ще *Bunyа* — Рокосово (Szabó 454); 1787: *Buniak* — Н. Синьовидне, Н. Яблунця та ін. на Бойк (ЙМ). П-ще поширене у хорватів (Leksik 93), сербів (РСКНІ ІІ 292), поляків (Rymut 62). ◀ 1. Від імені *Buna* або імені *Bunja*, яке у хорватів співвідноситься зі слов. повними іменами на зразок *Budimil*, а у болгар та молдован — зі східнором. *Bun*, що від *bun* — “добрий” (див. **Бўна**), + *-як*. Молдовани виводять його від імені *Бунїа*, співвідносного з *Харламбіє* (ДумбрМик 37). 2. Від діал. *буня́к*, який у кр. гов. озн. “джміль”, “непосида, пустун” (Ж-Н 49), “комаха сонечко” (AGB І 8), у слц. — “шершень”, “джміль” (SSN І 184), у серб. — “купа гною, смітник” (РСКНІ ІІ 292), а у чехів *буїа* — “дурень” (Moldanová 48).

Буняп †. 1671: п-ще *Bunyаn* — Виноградів (Szabó 74). ◀ Від антр. **Буна** або **Буня** + *-яп*.

Бу́ра, **-ри** — Хс. 1670: антр. *Bura* — Туртеребеш (Szabó 530); 1773: кр. *Bura* — Радванка (Пе-Пред 323); 1775: п-ще *Bura* — Онік (Szabó 376). Пор. ще 1449: *Petrus Bwr* — Стара (Nagy-2 445); 1787: п-ща *Buran, Buranicz, Burowicz* — Чистогорб, Климківка на Лемк; Завадівка та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Бура* (< *буря*), яке, за Маретичем та Гркович, давали дітям, що народжувалися під час бурі (Грк 48). Пор. укр. діал. *бўра* “буря” (Ж-Н 49), *бўритися* “хмаритися”, “хмуритися” (Уж). Пор. ще рум. *bura* — “віл” (Machek 51). 2. Можлива й угор. етимологія: від арх. угор. імені *Bura*, співвідносного з повним іменем *Gábor* (укр. — *Гаврило*). Пор. 1775: *Bura alias Gábor* — Кішгійрче

(Szabó 391). П-ще є у чехів (Moldanová 48), хорватів (Leksik 83) та угорців (Kázmér 193). 3. Від серб. *бура* “пузач”, “сувора людина, злюка” (РСКНЈ II 294).

Бурак — Мк, Вб, Ір, Вл. 1787: п-ще *Burak* — Тухля, Цинява на Бойк, Липовець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. чи пол. діал. *бурак* — “буряк” (Чопей 21, Ж-Н I 49, Он I 76, СГГ 260, Румут 62). 2. Від давньослов. імені *Burak*, відомого чехам (SvoSta 134, Moldanová 48) та сербам (РСКНЈ II 295). П-ще поширене також у хорватів (Leksik 83).

Бурач — Ір. Пор. 1787: п-ще *Buraczek* — Тарнава на Лемк (ЙМ); 1820: *Buraczak* — Орів на Бойк (ФМ). Пор. також серб. п-ще *Бурач*, у якому дехто вбачає ім'я *Бұра* (Грк 48, РСКНЈ II 296). ◀ Наголошений суф. *-ач* схиляє до думки, що це віддісл. дериват від *бұрити* — “підбурювати” (Румут 62).

Бурбак — Мк. 1834: п-ще *Burbak* — Мк (НЗМУК 14, — 130). ◀ Імовірно, від антр. *Burba*, зафіксованого в Сколе 1787 р. (ЙМ), + *-ак*. У м. Орша антр. *Бурба* згадується 1580 р. (Тупиков 70).

Бурда — Вб, Уж. XV–XVI ст.: гор. *Burda* — Самбір (Kuczera 156); 1709: *Лукач Бурда* — Кольчино (ПаПо-3 22); 1720: п-ще *Burda* — Дабоц (ПеПред 317); п-ще *Burda* — Вільшани на Бойк, Войтківка на Лемк (ЙМ). У Прикарпатті на межі XVIII–XIX ст. поширені п-щеві деривати *Burdak*, *Burdziak*, *Burdasz*, *Burdas*, *Burdyz*, *Burdzinski* (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від укр. апел. *бурда* — “бешкетник” (ЕСУМ I 299) чи близького до нього пол. *burda* — “війна”, “авантюра” (Reczek 33, Румут 63). 2. Від чес. апел. *burda*, який в одних регіонах має зн. “велетень, силач”, а в ін. — “невисока, але кремезна людина” (Moldanová 48).

Бурділо — Тч. ◀ 1. Правдоподібно, від укр. діал. *бурдѣлити* — “непокоїти, колобродити” (Он I 77). Пор. ще рум. п-ще *Burdila* (Const 223). 2. Менш імовірно, від рум. *burdu* — “пузо”.

Бурдул †. 1773: кр. *Burdul Vaszily* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від антр. *Бурда* + формант *-ул*.

Бурдун — Мж. 1715: кр. *Jo., Nic. Burdun* (*Bordan*) — Рипинний (Вéлау 184); 1787: п-ще *Burdun* — Торгановичі, Опорець та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Бурда* + *-ун*. 2. Від діал. апел. *бурдун* — “пустун” (ЕСУМ I 299).

Бурдюк — Вл, Св. 1715: кр. *St. Burgyuk* — Ганичі (Вéлау 141); 1773: присяжний *Burgyuk Stephan* — Ялове (Ud-5 56). ◀ 1. Від антр. *Бурда* + *-юк*. 2. Від апел. *бурдюк* — “мішок із козячої або телячої шкіри для зберігання молочних продуктів” (Ж-Н 50, Гр 31).

Бурдюх — Вл. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Бурдюк** за аналогією до місц. ім. на зразок *мірцух*, *пацірцух*, *п'ятцух*.

Бурех — Хс. ◀ 1. Євр. чол. ім'я *Бурех*, що з *Борух* або *Барух* (Справочник 37). 2. Менш імовірно, з нім. ос. назви *Burecht* (< *Buresh* — Gottschald 137).

Бурин, *-на* ◀ Від п-ща *Бұра* + *-ин*. Пор. 1448: *nobili Paulo Burzinski* — Перемишль (Smolka II 55). П-ще поширене у хорватів (Leksik 84) та поляків (Rospond 108).

Буринець †. 1775: кр. *Jo. Burinecz* — Студений (Вéлау 146). ◀ Укр. утворення з суф. *-ицець* від андр. *Бурія* або *Бур'я* — “дружина **Бурі** або **Бурі**”.

Бурих — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща **Бурех**.

Бурич — Уж. 1775: п-ще *Buricz* — Крива (Szabó 387); 1787: п-ще *Burycz* — Боберка на Бойк (ЙМ), *Buryczka* — Жупани (там само). ◀ Від антр. *Бұра* + *-ич*. П-ще дуже поширене в Хорватії (Leksik 84).

Бурішин, *-на* — Мж. ◀ 1. Від андр. *Буріша* — “дружина **Бурі**” або андр. *Боріша* — “дружина *Борі*” + *-ин* (пор. ще кличку віви чи кози бурої масті — *Буріша* і *Буріша* в Карпатах). 2. Від давньосерб. чол. імені *Бориша*, що від кореня *бор-*, власне ім'я *Борислав*, *Боривој* (ГркРеч 35), + *-ин*. 3. Від місц. угор. розм. імені *Boris*, що з оф. *Borbála* (укр. оф. — *Варвара*, а місц. розм. — *Боріша*), + суф. *-ин*.

Бурішинець [*Бурішиниць*], *-ниця* — Вн. 1715: кр. *To. Borisinyicz (!)* — Колочава (Вéлау 160). ◀ 1. Від андр. *Буріша* чи *Боріша* — “дружина **Бурі**” або “дружина *Борі*” + *-ицець*. 2. Від імені *Бориша* (див. **Бурішин** 2) + *-ицець*.

Бурішинець, *-ниця* — Вн. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Бурішинець** не без впливу угор. вимови.

Буркало — Мж, Тч, Вн. ◀ Укр. дериват із суф. *-ало* від дієсл. *буркати*. Апел. *буркало* в карп. гов. уживається в кількох зн., напр.: “буркотун, воркотун” (Гр I 112), “особа, що невиразно розмовляє, тобто буркас” (Мат. до букв. I 46), “брязкало”, “тріскачка” (Чопей 21), “місце в гірській річці, де вода тече з шумом” (Он I 77), “глибока чиста вода в потоці” (СГГ 263), “людина з невиразним мовленням” (Мат. до букв. I 46), “брязкальце, тріскачка” (Мк), а апел. *буркалі* — “витрішені очі” (Ж-Н 50).

Буркош — Св. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Буркуш**. 2. Можливе перенесення клички *Burkos* ~ *Burkus*, яку дають місц. угорці гарчливим собакам (Уж). Пор. також слц.

діал. *burkoš* — “бруківка” (SSN I 187). 3. В угорців лексема *burkus* і *burkos* донедавна вживалася також як етн. для позначення прусаків (Kázmér 194).

Буркуш — Мж, Ір, Тч, Хс, Св. ◀ 1. Місц. дериват із суф. *-ош* (пор. діал. *сікош*, *смóлош*, *фітькош...*) від дієсл. *буркати*, *буркотати* (Гр I 112). 2. Можливо, твірною основою для п-ща стала кличка собаки *Бурко́*, поширена в різних регіонах України (Vincenz 454, Он I 77). Кличку собаки *Burkus* знають і угорці, до яких вона прийшла з нім. — від номена *Brandenburgus* (ЕСУМ I 302). 3. Однак більш правдоподібно, що п-щем стала давня угор. назва прусаків *burkus* або *burkos* (Kázmér 194).

Бурма — Мк. ◀ Від укр. діал. *бурма* “буркотун” (ЕСУМ I 303), що з *бурмотати*, *бурмотіти*; пор. ще діал. *бурма* — “заколот, революція” (Ж-Н 51). Деривати цієї основи в укр. антропонімії походять із XVI–XVII ст. Пор. 1548: шл. *Gr. Burna* (!) — Угля (Bélay 210); 1649: козак *Бурмака Борисович* — канівський полк (Осташ-3 8); 1787: *Burmak* — Мізунь, *Burmicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ). Співзвучні та близькозвучні лексеми є у серб., болг. і тур. мовах. Однак довести залежність між ними та п-щем **Бурма** неможливо.

Бурмеляк — див. **Бурмиляк**.

Бурмик — Вн, Мк. ◀ Від антр. **Бурма** + **-ик**.

Бурмило †. Антр. *Бурмило* в Карпатах значиться з XVII ст. 1648: кр. *Burnilo* (!) *Hric* — Тишів (Maksay 535); 1787: п-ща *Burmikъ*, *Burmiк* — Кривка на Бойк, Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від клички ведмедя *бурміло*. Антропооснова *бурміло* — це “ведмідь, буркотун” (Гр I 113), а перен. зн. — “мовчазна, непривітна людина”, “людина висока на зріст”, “телепень” (Ж-Н 51, СГГ 264).

Бурмиляк [*Бурмелѣк*] — Рх. ◀ Від антр. *Бурміло* + **-як**.

Бурса — Рх, Тч, Хс. Антропооснова *Bursa* в Карпатах мусила функціонувати ще до XVII ст., про що свідчать її деривати. Пор. 1787: *Bursak* — Босько на Лемк (ЙМ). П-ща *Bursa* та споріднені відомі також хорватам і полякам (Leksik 84, Rospond 107). ◀ П-ще однозначно апелятивного пох. 3-поміж усіх значень, які могли стати його основою, найімовірнішими є пол. сема “гаманець” (Reczek 33, Rymut 64) “мішок, малі сакви” (SJP I 734), укр. сема “бійка, галабурда” (Он I 77), “гуртожиток” (Чопей 21).

Бурсин †. XVII ст.: п-ще *Bursin Lukats* — Буківцова (UetC 88-59); 1735: п-ще *Burszin* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Від антр. **Бурса** + **-ин**.

Буртин — Мж, Хс. 1715: п-ще *Burtin* — Дротинці (Szabó 487); 1787: *Burcio*, *Burciak* — Явірки, *Burtyczak* — Жегестів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Burta*, що з рум. *burtea*, — “товстун, пузач” або від *burta* — “пузо” + *-ич*. У зн. “велике пузо” лексеми *бурта* знають і гов. серб. (РСКНІ ІІ 308) та болг. мов (Геров I 86). 2. Від старопол. персоніф. апел. *burta* — “ворожба” (Reczek 33).

Бурч — Мк, Ір, Св, Хс. Антропооснова *Burч* на Русі відома з XII ст. Пор. 1196: патр. *Бурчевичь* — (ЛЛ 250); 1443: *Ходор Боурчоук* — Сучава (ССУМ I 132); 1749: ...*за померших родичов своих сына Стефана і Дайка Бурча* (ПаПоІІІ 21); 1787: *Burczyna* — Мушинка на Лемк (ЙМ); 1820: *Burczyn* — В. Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Від карп. апел. *burч* — “бичок від півроку до року, який ще ссе” (Гр 31, СГГ 265). Сам апел. *burч* — “бичок”, що функціонує в Сх. Карпатах, співвідноситься з місц. дієсл. *бурчати* “ревти” (про волів) (Он I 77). Пор. ще серб. діал. *бурчити* — “полохати” (РСКНІ ІІ 309).

Бурча, -чі — Вн, Хс. 1661: кр. *Burcsa Ivan* — Стремтура (Bélay 202); 1749: *и...* *Дайка Бурча* — Лецовиця (ПаПо-3 21); 1775: п-ще *Burcsa* — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1772: кр. *Burcsakov Maceg* — Койшов у ком. Спіш (Ud-4 130). ◀ 1. Антр. **Бурч** у формі род. відм. 2. Від антр. **Бурч** + **-ча**, як і у п-ща **Бунча**, **Гольча**, **Данча**. 3. Від місц. угор. прикм. *burcsa* — “розкуйовджена дівчина” (KMNSZ 226). П-ще *Burcsa* є і в угорців (Kázmér 193).

Бурчало [*Бурчѣло*] — Рх. [частіше пишуть **Бурчило**]. ◀ Від місц. апел. *бурчало* — “вид мухи, що сильно дзижчить” (Рх); пор. *бурчало* — “т. с.” (Гр I 115), а також *бурчило* — “т. с.” (Ж-Н 51).

Бурчик — Уж. 1445: *Ходор Бурчик* — Сучава (ССУМ I 132). ◀ Від антр. **Бурч**, **Бурча** чи **Бурчо** + **-ик**; демін. *бурчик* “бичок” є у гуцулів (СГГ 263). Подібні деривати є у хорватів та поляків (Leksik 83, Rospond 106).

Бурчило [*Бурчѣло*] — Рх. — Див. **Бурчало**. Пор. також зі серб. іменем *Борчило*, що від *Борча* (≲ *Бора* — Грк 43).

Бурчичко †. 1699: *Burczitsko* — Н. Ворота (Maksay 591). ◀ Від антр. **Бурчик** або **Бурчич** + суф. **-ко**.

Бурчо, -ча — Бг, Мк. ◀ 1. Від антр. **Бурч** або **Бурча** за аналогією до відіменних п-щ зразка **Іванчо**, **Янчо** або під впливом місц. угор. *burcsa* — “розкуйовджена дівчина” (KMNSZ 226). Пор. ще 1787: п-ща *Burč*, *Burcio*, *Burciak* — Явірки на Лемк (ЙМ). 2. Від болг. чол. імені *Бурчо* (< болг. імена *Буро*, *Бура* — Илчев 94).

Буря, -рі — Вн, Ір, Уж. 1456: *пан Мартин Боуря* — Сучава (ССУМ I 132); 1567: п-ще *Buria* —

Кішгийрче (Szabó 391); 1731: за Григорія Буря — В. Студений (Сах 94); 1715: п-ще *Burja* — Турц (Szabó 524); 1721: *срей Буря Буряник фъв пошовъ у Русъ* (ПаПо-4 147). ◀ 1. Від давньослов. по-бажального імені *Буря*, співвідносного з апел. *буря* (Dapičić 741, Илчев 94, Ковачев 90, ГркРеч 49), перен. зн. якого — “жвава, нестримна людина” (Уж). 2. Від рум. антр. *Bur(a)* (Const 23). П-ще *Burja* відоме хорватам (Leksik 84), угорцям (Kázmér 193), а *Burza* — полякам (Rymut 62).

Бур'як — Мж, Ір, Уж. 1787: *Buriak* і *Burak* — Липовець на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1649: козак *Мисько Буряк* — Чигирин (РВЗ 7). ◀ Від антр. *Буря* + -як. 2. Від апел. *бур'як*.

Бур'ян [Бур'яні] — Уж. Пор. 1653: *Бур'ян Стефан*, *Бур'ян Михаил* — Чукалівці (ПаПо-4 121); 1658: *Burian* — Кішгийрче (Szabó 391); 1668: п-ще *Burjan* — Виноградів (Szabó 391). Пор. ще 1787: п-ще *Burianik* — Команча на Лемк (ЙМ); 1820: *Burianik* — Волосянка на Бойк (ФМ). П-ще *Burjan* відоме чехам, які виводять його з імені *Burian* (Moldanová 49), хорватам (Leksik 84), а п-ще *Burjan* — полякам (Rymut 62). ◀ 1. Від місц. укр. *бур'ян* — “бур'ян” (Чопей 21), угор. *burján* (Kázmér 193) або слц. діал. *burian* — “т. с.” (SSN I 185, 186). 2. Від слов. чол. імені *Бурян* чи *Burjan* (Илчев 94, SvoSta 178). 3. Від п-ща **Бур'я** + -ян. 4. Від серб. імені *Борјан* (< *бор* — “боротися” — Грк 42).

Бур'яс, -са — Ір, Мк, Мж. ◀ Від місц. апел. *бур'яс* “коструб'яч, пелех'яч” (Тч, Рх).

Бурятник — Мж. ◀ Від серб. прикм. *бурятний* — “бочковий” + -ник. Пор. ще болг. п-ко *Бурето* у виразі *дебел като буре* — “товстий як бочка” (Илчев 94).

Бут †. 1435: шл. *Sandr. Buth* — Вонігово (Bélay 212); 1514–1523: шл. *Buth Fycza* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Бута**.

Бута — Мж, Хс, Св. 1214: антр. *Buta, Butha* — ком. Бігар (RegVar 170, 185); 1229: *Butha impetior* — Салдобадь (RegVar 287); 1649: п-ще *Buta* (*Bota*) — Нове Село (Szabó 507); 1678 і 1715: кр. *Jo. Bota* — Крачуново (Bélay 169); 1775: *Buta* — Шаланки (Szabó 465); 1820: п-ще *Buta* — Семичів на Бойк (ЙМ). П-ще **Бута** відоме майже всім народам Карпато-Дун. ареалу. ◀ 1. Від серб. чи хорв. гіпок. імені *Buto, Butko*, що з *Budimir, Budislav* (Šimundić 402); пор. ще чес. ім'я *But*, що з імені *Bohut* (Moldanová 49); там же і п-ще *Buta*. 2. Укр. діал. і молд. *бута* — “велика бочка, чан” (ЕСУМ I 306); пор. ще укр. *бута* — “гордість, зарозумілість” (Ж-Н 51) та пол. *buta* — “т. с.”. 3. Серб.-хорв. діал. *бута* — “гуля, наріст” (РСКНІІ 315) та слн. *buta* — “людина з великою головою”. 4. Гуц. *бута* — “важкий черевик”

(Рх), що співвідносне з пол. *but* — “чобіт”. 5. Угор. *buta* — “дурний” (Kázmér 194), слн. *butast* — “т. с.”. 6. Від п-ща *But*, представленого у багатьох народів карп. регіону у род. відм. Пор., напр., іменування запор. козака 1649 р. *Буть Даценко* (Осташ-3 9), етимологію якого виводять із апел. тюрк. пох. *but* — “перекладач” (Осташ-3 533).

Бута́ш — Тч. 1456: *Бутаиш* — Сучава (ССУМ I 132); 1720: п-ще *Butas* — Вашварі (ПеПред 318). ◀ Від антр. **Бута** чи **Буто** + укр. іменний суф. -аш чи рум. -аș. Пор. імена та п-ща *Григор'аш*, *Данилаш*, *Лукаш*... Пор. також, болг. здр. ім'я *Бута́шко* (Илчев 94).

Буте́ла — Мк. ◀ Напевно, від антр. **Бо́та** + рум. формант -ела (пор. п-ща *Буче́ла*, *Косте́ла*, *Шебе́ла*...). До цього гнізда належать і закарп. п-ща XVIII ст. *Ботелка*, *Ботелко*, *Бутал*, *Буталович*, які нефахівці нині пов'язують із лексемами *ботела*, *бутиль*, *бутилка* чи навіть зі зн. “пияк” (Ір); пор. ще суч. слц. діал. *butel'* — “округла, куляста пляшка” (SSN I 188). До речі, у серб. та укр. мовах апел. *бу́тєла/буте́ла* в зн. “пляшка” вживані дотепер (РСКНІІ 315).

Бутелко †. 1773: *Butelko Fedor, Hricz* — Баранинці (ПеПред 312); 1787: *Butel, Butelko* — Грозова, а *Butałowicz* — Козеве на Бойк (ЙМ). ◀ Дери-ват із суф. -ко з наступною зміною кінцевого /a/.

Буте́лька [Буті́лька] — Ір. ◀ 1. Імовірно, новіша видозміна п-ща *Ботелка* (див. **Буте́ла**) за аналогією до суч. апел. *бути́лка* чи *буте́лька* — “пляшка” (Ж-Н 51) з експресивним одзвінченням фонеми /к/. До речі, апел. *бути́лька* “пляшка” відомий болг. мові та серб. гов. (РСКНІІ 316), а чол. ім'я *Буті́л* (від *Буто* чи *Буть*) могло існувати в болг. мові (Илчев 94).

Бутинка †. 1691: гор. *Butinka Mihály* — Ужгород (HodAd 43). ◀ Укр. утворення з двоморф. суф. -инка від антр. **Бут** або **Бута**.

Бутка́й — Мк. 1412: *Butykai Kerek Domokos* — Саловка (LehBer 709); 1485: *Butykai Kovacs Istvan* — Ужгород (HodAd 25); 1580: *Butkai Lajos* — ком. Берер (LehLel 58); 1773: чоботар із ком. Земплин *Petrus Butkai* (Кінах 134). ◀ 1. Угор. утворення з суф. -і від східнослц. сйк. *Butka* (п-слц. — *Butkovec*, а за суч. нормами — *Budkovec* — Majtán 70, Kázmér 195). 2. Від південнослов. імені *Butko*, що з *Budimir, Budislav, Budiša* (Šimundić 402), + угор. формант -і.

Бутко †. 1550: кр. *Dem. Butko* — Руське Поле (Bélay 211); XVII ст.: *Бутка Василь* — Дубрівка на Ір (ПаПо-4 60). ◀ 1. Від антр. **Бут** + суф. -ко. 2. Хорв. гіпок. ім'я *Butko*, що від повних імен *Budimir, Budislav, Budiša*... (Šimundić 402).

Бутківський — Мк. ◀ 1. Із місц. катойк. *бўтковський* — “той, що зі східносл. с. *Vukovce*” (див. **Будкай**). 2. Від давньослов. імені *Бутко* або *Будко*, що з *Будимир* чи *Будислав* (ГркРеч 49), + *-овський*. П-ща *Butka, Butko, Butković* поширені в Хорватії, а *Butkewicz, Butkowski* — у Польщі (Leksik 85, Rospond 110).

Буторіць [*Буторіць*], **-рця** — Пр. ◀ Дери-ват із суф. **-ець** від антр. *Бутор*, який у Росії згадується з XVII ст. (Тупиков 73). Антропоснова має декілька пояснень: 1. Болг. *бўтур* — “дрючок, ломака”, “лобуряка, роззява”. 2. Балк. апел. *бўтур* — “від кінського захворювання” (Чопей 21, Геров I 86, AGB III 171). 3. Укр. діал. *бўтур* — “бите скло, цегла, каміння...” (Чопей 21, ЕСУМ I 309, 310). 4. Угор. *butor* — “меблі”, “пожитки” (Kázmér 195). 5. Від рум. апел. *băitor* — “пняк”.

Бутула — Пр. ◀ Можливо, від антр. **Бута** + суф. **-ула**.

Бутчик — Рх. Пор. 1787: *Budczak, Butczak* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Бутко* чи *Будко* (див. **Бутківський**) + **-ик**.

Бутюк — Рх. ◀ 1. Від п-ща **Бўта** або **Бўта** + **-юк**. 2. Від місц. апел. *бўтук* чи *ботук* — “стов-бур дерева, призначений для розпилювання” (Ж-Н 52, Гр I 90). Пор. ще буков. *бўтук* — “т. с.” (Мат. до буков. I 47), що з рум. *butuc* — “пень, колода” (ЕСУМ I 310).

Бўтук — Мк. Пор. 1705: *Greg. Butok* — Кимпулунг (HodOkm 444). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Бўто* (Илчев 95) + рідкісний іменний суф. **-ок**. 2. Фонет. видозміна п-ща **Бўтук**.

Бўхало — Тч. 1618: *Buchalo Harahura* — Н. Орлик на Маковиці (Marsina 76); 1671: кр. *Bukalo (!) Péter* — Теребля (Bélay 203); 1787: п-ще *Buchaylo*, а 1820 — *Buchalo* — Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). У Сваляві 1570 р. засвідчено п-ще *Jo. Buch* (UetC 53-14). Пор. ще пол. п-ща *Buchal, Buchala, Buchalik* (Rospond I 97). ◀ Від укр. *бўхало* “вайло, тюхтій” (Гр I 117), “бубон” (ЕСУМ I 311), “крикун” (Вонігово), “будинок, у який вдарив грім” (Горінчово). У болг. мові *бўхал* — “пугач”.

Бўхлак — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Buklak (!)* — В. Яблониця на Бойк та *Buchwak* — Ольховець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Бўхал* + **-ак**. Антр. *Бўхал* — від болг. апел. *бўхал* “сова, пугач”. 2. Від гуц. апел. *бўхлак (!)* — “збанок” (СГГ 256) або слц. діал. апел. *buchliak* — “великий плаский камінь” (SSN I 179). У с. Нова Стужиця (Вб) *Бўхлакових* дітей прозивають *Бўхлачатами*.

Буц — Вб, Пр. 1567: *Bwcz Iwan* — Свалява (UetC 53-12); 1604: вл. *St. Bwcz* — В. Селище (Bélay 191); 1616: п-ще *Bucz* — Дівичне (Szabó

534); 1715: кр. *Bucz Stephan* — Нове Барово (Bélay 210). Пор. ще деривати: *Vucio* — Бонарів на Лемк, *Buciak, Bucyk* — Страшевичі, Бусовисько, *Budz, Budzow* — Бітля на Бойк (ЙМ). Пор. також 1634: п-ще *Budz* на Подг (Bubak 60). ◀ 1. Від пол. вар. імені *Budz*, що є скороченням повного імені на зразок *Budziwoj, Budzimier* (Bubak 60). 2. Від укр. діал. апел. *буц* — “товста, гладка людина” (ЕСУМ I 312), “грудка сиру” (СГГ 269), “глузлива назва у південців України для подолян...” (Гр I 118), апел. *бўцик* — “пиріжок” (Ж-Н 52) та ін.

Бўцкó — Вл, Св, Мк, Ір, Хс. 1567: *Paul Buczko* — Кольчино (UetC 53-12); 1618: *Maczej Buczko* — Розтока (Mars 76); 1648: драбант *Buczko Mihaly* — Доробратово (LehBer 242); 1820: *Budzko* — В. Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від слов. імені *Будз* ~ *Буц*, що з *Будимир* (див. **Буц**), про що свідчить наголошений іменний суф. **-ко**. 2. Від південнослов. здр. імені *Бўцко*, що з повного імені *Бўца*, співвідносного з прикм. *бўцмаст* “повнощойий” (Грк 48), серб. апел. *бўцко* — “товстун” (РСКНІ І 327). Пор. ще слц. *buckó* — “т. с.” (SSN I 175), навіть угор. *buckó* — “дебела, низька на зріст людина”. 3. Укр. суф. утворення від діес. *бўцкати* — “бити лобом, рогами” (Он I 79, Гр I 118, Ж-Н 52).

Бўча — Вн, Тч. 1715: кріпаки *Dan., Lad. Bucsa* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще 1787: *Buczyn* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чи хорв. імен *Буча*, або *Бућа*, співвідносних з квіталентами *Будимир, Будислав* (Грк 48, Šimundić 402), або з болг. іменем *Бучо*, що з *Бучо, Бўто...* (Илчев 95). 2. Від укр. апел. *бўча* “шум, крик, гармидер” (Гр I 118).

Бўчак — Вб. 1600: *Rycia Buczaka* — Радошиці (Balzer 140); 1787: п-ще *Bucsak* — Виноградів (Szabó 425); 1787: *Buczak* — Вислочок на Лемк (ЙМ); 1820: п-ще *Buczak* — Ясениця Сільна, Козаківка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Бўча** + **-ак**. 2. Від антр. **Бук** + **-як**. 3. Укр. утворення від діесл. *бўчати* — “ревти” (Зак) + **-ак**.

Бўчан †. 1715: кр. *Nic. Bucsa (Bucsan)* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Від антр. **Бўча** + **-ан**.

Бўчела — Вн, Хс. 1715: п-ще *Bucsala (!)* — Гребля (Szabó 346); 1773, 1775: п-ще *Buczela* — Тросник (Пепред 314). Пор. ще деривати 1601: *testament Jacka Bucsilla* — Смольник (Balzer 149); 1686: *Budcsilu (!) Mihaly* — Сухий (UetC 83-59); 1699: *Bucsalin (!) Kozma* Н.Ворога (Maksay 592); 1787: п-ще *Buczczelak* — Семичів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Buczelo* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Бўча** + рум. демін. суф. **-ела**, як у п-щах **Беркела, Попела, Шебела...** Пор. ще буков.

апел. *бучало* “частина ткацького верстата” (Мат. до бук. I 48). 2. Від рум. апел. *busa* — “шока” + рум. суф. *-ela*. Рум. лексема *busa* у Сх. Карпатах часто використовується для називання овець та кіз (*Бўча, Бучай, Бучій, Бучій, Бучєла...*), які мають на морді якусь відмітну ознаку.

Бўчин — Мк, Ір. 1686: *Butsin Roman* — Заричово (UetC 88-59); 1787 — Лопушанка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Бўча** + пос. суф. **-ин**. 2. Безпосередньо від південнослов. чол. імені **Бўчин**, що з повних імен *Будимир, Будислав...* (Илчев 95, Грк 48).

Бўчина — Мк, Св. 1773: присяжний *Theodorus Bucsina* — Підгоряни (Ud-5 58). ◀ 1. Від антр. **Бўча** + zdr.-знев. суф. **-ина**, як *козачина, хлопчина*. За цю етимологію промовляє і наголос на суф. 2. Від серб. імені *Бучина* — з *Будимир* чи *Будислав* (Грк 48). 3. Від місц. укр. апел. *бўчина* “буковий горіх” (Карп., мапа 45).

Бўчинець [*Бўчинець*], **-иця**. ◀ 1. Від п-ща **Бўча** + **-инець**. 2. Від серб. чол. імені *Бучинац* (≠ *Будимир, Будислав*) шляхом трансонімізації вл. ос. імені.

Бўчинчак [*Бучильчак*] — Мк, Уж. 1688: *Butsintsak Ignacz* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Від п-ща **Бўчинець** + **-чак**.

Бўчипчик [*Бучильчик*] — Мк. ◀ 1. Від п-ща **Бўчинець** + **-ик**. 2. Від антр. **Бўчин** або **Бўчина** + суф. **-чик**.

Бўчинчўк [*Бучитьчўк*] — Мк. ◀ 1. Від **Бўчинець** + **-юк**. 2. Від антр. **Бўчин** або **Бўчина** + суф. **-чук**.

Бўчай †. 1715: кр. *Bucskai Janos, Simon* — Іза (Bélay 156). ◀ Утворення з суф. **-ай** від антр. **Бўчко**.

Бўчко — Мк, Уж. 1221: антр. *Buchika* (!) — Евр (Mars 188); 1618: совтис *Bucsko Marczin* — Строчин (Mars 83); 1649: кр. *Bucsko* — Коноплівці (LehBer 342); 1672: кенез *Bucsko Janos* — Симбрилово (LehBer 807); 1682: *Бучко съ Милькою* — Дубрівка на Ір (ПаПо-4 125); 1787: п-ща *Buczko, Buczkow* — Підбуж, *Buczkanicz, Buczkowicz* — Боберка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. імені *Бучко*, похідного від нейтрального імені *Бўча* або *Бухо*, що з *Будимир* чи *Будислав* (Грк 48, Илчев 95). 2. Від місц. клички барана чи цапа *Бучкó*, яку в Карпатах дають свійським тваринам за якусь відмітну ознаку на морді (пор. рум. *bucă* — “шока”). П-ще **Бўчко** та його деривати поширені в Сербії, Хорватії та Польщі (РСКНІ ІІ 322, Leksik 78, Rospond I 98).

Бўчмій — Ір, Св. ◀ Від антр. *Бўчма* (Редько 80), співвідносного з *Кўчма*, + **-ий**. Пор. східнозакарп. апел. *бўчма, бучматьий, бучмаій* — “кучма, волосатий...”.

Бўчок, -чка — Хс, Вн, Мж, Пр, Уж. 1704: кр. *Bucsk Janos* — В. Визниця (HodGens 10). ◀ Від місц. назви *бўчок* — “назва породи дерева бук”, яка втратила відтінок здрібнілості (Зак). Суф. **-ок** указує, що утворення не іменне (тоді було б *Бучкó*), а відапел.

Бўчўк — Вн. 1221: антр. *Buchuk* — Руска на р. Красна (RegVar 269). Пор. суч. серб. п-ще *Бучук* (РСКНІ ІІ 232). ◀ Імовірно, від антр. **Бўча** або *Буч* + **-ук**.

Буш — Хс, Вб. 1226: *Busu sacerdis* — Саболч (RegVar 286); 1570: кр. *Joa. Buch* — Свалява (UetC 53-14); 1639: кр. *Busa Alexa* — Сигіт (HodOkm 74); 1689: кр. *Busejke* (!) *Kosztan* — Десешті (Bélay 135). ◀ 1. Від чес. імені *Buš*, яке Д. Молданова виводить із *Budimir* чи з *Budislav*, а також із *Bohuš* (Moldanová 49; див. також *SvoSta* 33). 2. Від угор. прикм. *bús* — “смутний” (Kázmér 194). 3. Від рум. *buş* — “грудка”, “п’ястук”.

Буш-Бур’янішк [*Бурисбуряшк*], **-ка** — Уж. ◀ Укр. утворення із п-ща **Буш** і п-ка *Бур’янішк*. Про перший компонент див. вище, а другий походить з діал. лексеми *бур’янішк*, якою гуцули називають “породу невеликого бурого ведмеда, що живе в бур’янах та кущах” (Гр І 115, Гр 31).

Бушєла — Мк. ◀ Від п-ща **Буш** + рум. суф. *-ela*.

Бушєлич — Уж. ◀ Від п-ща **Бушєла** + **-ич**. Пор. хорв. п-ще *Bušelić* (Leksik 85).

Бушінда [рідше — **Бошінда, Бошінда**] — Мк, Ір. ◀ Від п-ща **Буш** + zdr. квалітат. суф. **-ида**, як у п-щі **Голєнда** та в апел. *глухїнда, хромїнда...*

Бушінич — Вб. ◀ Від п-ща **Бушіна**, засвідченого Д. Молдановою у чехів (Moldanová 49), + суф. **-ич**.

Бушінський [*Бушійський*] — Мк. ◀ Від антр. **Буша** + діоморфемний суф. **-ийський**. Пор. 1693: *Busa Alexa* — Сигіт (HodOkm 4).

Бушич †. 1570: *Joan Bwschich, Dem. Bwschich* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Буша** + суф. **-ич**.

Бушінда — Ір. — Див. **Бушінда**.

Бўчко — Мж, Мк, Уж, Хс. 1214: антр. *Buchika* (!) — Сатмар (MaksaySz 188); 1607: п-ще *Busko Simko* — Кострини (UetC 104-8); 1715: кр. *Jo., St. Buska* — Копашново (Bélay 141); 1787: п-ще *Buczko* — Чарна на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: *Buszczak* — Снітинець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Буш** + **-ко**. 2. Від болг. імені *Бушо* або *Бушко*, що з повного імені *Ламбуш* (Илчев 95). 3. Перенесення рум. клички *Вижа* (так називають у Карпатах білу вівцю чи козу з чорною мордою). П-ще *Вишо* та його похідні поширені у сербів, хорватів та поляків (РСКНІ ІІ 337, Leksik 85, Rospond 109, Rymut 64).

Бўштин — Мк, Уж. Пор. 1483: *Козма Боустъуль* — Сучава (ССУМ I 132); 1649: сваяц. *Bustyin Laszlo* — Новоселица на Мк (LehBer 396); 1746: *жена Івана Буштина* (Метрика); 1787: *Busztin* — Н. Висоцьке на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від скор. суф. чол. імені *Bušta*, що з *Buš-*, + *-ta* (SvoSta 122, 163), яке Д. Молданова виводить із *Budimir*, звідки й чес. п-ща *Bušta, Buštik* (Moldanová 186). На Зак антр. *Бушта* ~ *Буштя* фіксуються з XV ст. Пор. 1468 р.: шл. *Jo. Buztha*; 1549: вл. *Bl., Jo. Bufftha*, вл. *Jo., Pe. Bufftha* (!) — Коньга (Bélay 165); 1604: *Teod. Busta* — Коньга (Bélay 165); 1715: кр. *Lazar Buszta* — Терново (Bélay 166). Здавня фіксуються й деривати від цього антр. Пор. 1684: кр. *Busti Ferencz* — В. Руна (Bélay 186).

Декілька похідних, зокрема, *Buszta, Busztyka, Busztyfiski*, є й у поляків. К. Римут виводить їх від імені на зразок *Budzislaw* (Rymut 64). 2. Від гуц. *búšta* “великий шматок чого-небудь” (СГГ 254). 3. Від пол. діал. *busztyk* “бурштин” (SW I 240). 4. Від рум. антр. *Buştea*, що з *buşean* — “колода, пень” (Iordan 91).

Буштягазі(й) †. 1614: кр. *Bricc. Bustiaházi* — Теребля (Bélay 203). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. ойк. *Bustyaháza* (по-укр. — *Буштиню*).

Буяк †. 1618: наймит *Simko Bujak* — Петрова (Mars 97); 1704: гор. *Jo. Bulyak* — Тячів (Bélay 207). ◀ Від місц. укр. *буяк* — “бугай” (Чопей 21, Гр I 118).

В

Вабовський — Уж. ◀ 1. Від хорв. чол. імені *Vaba* або *Vabo*, що з повного імені *Vabian* (Štimundić 462). 2. Від укр. або пол. апел. *vaba, vib* “зваба”, “принада” (Чопей 24, Ж-Н 53, Гр I 20, ЕСУМ I 316) + *-овський*. На території Польщі антр. *Wabiowicz* та споріднені фіксуються з XV ст. (SSNO VI 5).

Вавриниць [Вáвриниць], -ниця. — Уж. Пр. Мк 1433: *Ваврѣнцъ Заруба* — Ланчина (ССУМ I 50); 1433: *złoczeńca Wawrzyniec* — Цернина (Mars II 85). У Польщі п-ще *Wawrzyniec* фіксується з XIV ст. (SSNO VI 33). ◀ 1. Староукр. ім'я *Вавринец*, що з *Лаврентій, Лавр, Лаврін* (Керста 118), якому у поляків відповідає *Wawrzyniec* (Grzenia 320), у чехів — *Vavřines*, а у словаків — *Vavrines* (Кпаррová 179, Majtán-Považaj 222). 2. Від староукр. чол. імені *Вавра*, що з *Лавръ* (Керста 117, Ж-Н 53, Moldanová 361), + *-ниця*. На Зак чол. ім'я *Вавра* засвідчене 1680 в с. Уйфалу (Bélay 211), а в Гал — з XV ст. (SSNO VI 31).

Вавринчак — Уж. ◀ Від антр. *Вавриниць* + *-як* або від імені *Ваврин* (< *Лаврін*) + *-чак*.

Ваган — Вб, Пр. Пор. 1734: *Петро Крайникъ на прозвище Ваганчик* — Ладомирів (Стрип 65). ◀ Від лемк. апел. *vagán* — “дерев'яне корито, джжа” (Ж-Н 53, RiegerLemk 137), правдоподібно, в його перен. зн. — “людина, яка виготовляє вагани” (Франко-Пр 199).

Ваганювич †. 1745: *Федор Ваганювич Вьшковецкий* — Гетена (ПаПо-2 20). Пор. 1452: *Ваганювичъ* — Луцьк (ССУМ I 150). ◀ Від антр. *Ваган* + *-ович*.

Вагін — Уж. ◀ Від чол. імені *Вага*, що з канонічної форми *Євагрий* (Петровский 1001), + суф. *-ин*.

Ваган — Вб, Пр. Пор. п-ще XVI–XVIII ст. з Гуменного *Iwan Waganczeta* (Balzer 96); 1787: п-ще *Waganka* — Терепча на Лемк (ЙМ). ◀ Від пол. апел. *wagan*, болг. *vagan* “миска”, “джжа”, серб.-хорв. *vagan* — “міра сипких тіл”, “бочка”. Антр. *Wagan, Waganowicz*, що з апел. *waga*, який у Карпатах означає також “штельвага”, “літні сани для спускання сіна з гір” (Ясиння, Мат. до буков. I 42), на території Польщі фіксується з XV ст. (SSNO V 7–8). Пор. також угор. п-ще *Vágány*, етимон якого — “волоцюга”, “мандрівник” (Kázmér 1111).

Вагацький — Вн. ◀ Від антр. *Вагач* (див. **Вагачій** + *-ський*). Пор. 1405: *Contra Nicolauum Wagacz* (SSNO VI 7). Пор. ще 1787: *Wahac* — Мисцова на Лемк (ЙМ).

Вагачій — Хс. ◀ Від того ж антр. *Вагач*, що й **Вагацький**, + угор. формант *-i*. Допризвищеве зн. апел., правдоподібно, пов'язане з серб.-хорв. *vagach* — “майстер з виготовлення дуг, клепок” (РСКНУ II 345).

Вагера — Уж. 1740: кр. *Григорій Вагера* — Добрянське (ПаПо-2 35). 1649 р. в Канівському полку записаний козак *Ильишъ Вагера* (РВЗ 66). ◀ Від апел. *vagéra* “дубина, палиця, тупа сокира” (Головацькій 391) або старопол. *wekiera* — “дрюк”, “кий” (Rozek 546). Правдоподібно, твір на основа п-ща пов'язана з бойк. п-щами XVIII–XIX ст. *Wagiela, Wagel, Wagil, Wagilewicz, Wagiowicz*, засвідченими в селах Небилів, Новотин, Смільна, Стрільба і Тухолька (ЙМ, ФМ).

Вагерич — Мж. ◀ Від *Вагера* + *-ич*.

Вадас †. 1704 р.: *Vadász László* (HodGens 15). ◀ Від угор. апел. *vadász* “мисливець, мисливський”.

Ойк. *Felső Vadász* згадується 1623 р. у зв'язку з маєтком князя Георгія Ракоці (НЗМУК 14, с. 172; 16, с. 42). Богемісти виводять чес. п-ще *Vadász* із імен *Vadislav, Vladislav* (Moldanová 258). П-ще *Vadász* відоме і хорватам (Leksik 700–701).

Вадаський [*Vadáscki, -ia*], -кого — Хс. ◀ 1. Прикм. утворення від північноугор. ойк. *Vadász*. Таких топ. біля м. Мішколц декілька, як *Alsó Vadász, Felső Vadászka, Vadászfalu* (Kázmér 110, Vályi III 576). 2. Від місц. п-ща *Вадас*, яке згадується в Іванівцях, а його дериват *Vadaszczak* — 1787 р. в Бітлі на Бойк (ЙМ).

Вадю́н — Хс. П-ща *Wadiun, Wadiunczyn* у с. Довжки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від слов. імені *Вад* чи *Водо*, що з *Вадим, Вадислав* або з *Розвад* (Гинкен 445, SvoSta 90), + *-юн*. Антропоснова *Vad-* на Зак фіксується з XIII ст. (RegVar 184, Gyöffy 536), однак з чим саме вона пов'язана (з *váda* — “недолік, хиба”, з *váditися* “сваритися” чи з *váditи* “шкодити”), з'ясувати важко. П-ща *Vadjun, Vadjon* є також у Хорватії (Leksik 701). 2. Від угор. п-ща *Vagyon*, апел. зн. якого — “маєток”, “багатство” (Kázmér 112).

Вадю́ник — Хс. ◀ Від **Вадю́н** + *-ик*.

Вадю́нка — Св. ◀ Від **Вадю́н** + *-ко* з подальшою зміною форманта *-ко* на *-ка*.

Вадяк †. 1607: кр. *Vagyak Sandor, Vagyak Pal* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від тієї ж основи, що й **Вадю́н**.

Вайгу́р — Мк. ◀ Імовірно, укр. видозміна чес. п-ща нім. пох. *Vaigert*, що з нім. імені *Weighart* (Moldanová 259) за аналогією до укр. суф. утворень **Ганю́р, Савчу́р** та ін.

Вайда — Вб, Уж, Мк і **Вайда́** — Вн, Тч. 1311: антр. *Wayda* — Чарода (LehBer 184); 1456: шл. *Mich. Wayda* — Розавля (Bélay 187); 1542: кр. *Jo. Wayda* — Сокирниця (Bélay 194); 1543: *laborius Stanislaus Wayda* — Вари (Łysiak-1 71); 1602: *Vajda Peter* — Коритняни (UetC 104-8); 1618: *Simko Wajda, Danilo Wajda* — Тварожець (Marsina 96); 1787: *Wajda* — Балигород на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. соц.-екон. терміна *восвода* ~ *вайда*, який у мовах Карп. регіону упродовж тисячоліття еволюціонував від “воєначальника”, “начальника міста”, “начальника округу” (Срезн. I 280), “титулу правителя Молдовського князівства”, “намісника короля або великого князя” (ССУМ I 280) через “керівника та суддю поселенців”, “ватажка волоських пастухів” (SW, Bubak 113), “волоського старосту” (Moldanová 252), “циганського старосту” (Чопей 24, Bubak 113) аж до “провідника групи “колядників” (Он I 81). Про ці та ін. зн. лексеми *вайда* див.: Голо-

вацькій 380, ПеДрев 46, KnicSz 545–546, Kázmér 1114, ЕСУМ I 320, ЧуРозв 251). Як п-ще лексема *вайда* функціонує в усіх мовах Карпато-Дун. басейну.

Вайдан †. 1682: *Vajdan Illko* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Вайда** + *ан*.

Вайданич — Мк, Св, Вб. 1787: п-ще *Waydanucz* — Біличі біля Старого Самбора (ЙМ). ◀ Від андр. *Вайданя* — “дружина **Вайди**” + *ич*. Пор. ще споріднене п-ще 1787: *Waydiak* — Веремінь на Лемк (ЙМ).

Вайдич — Мж, Тч, Вл, Св, Мк, Вн. У сх. р-нах обл. — здебільшого **Вайдич**. 1699: *Vajdics Ivan* — Н.Ворота (Maksay 591); 1715: кр. *Vajdics Roman* — Буковець (Bélay 132); 1787: п-ще *Wayducz* — Бітля, Орів на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1682: п-ще *Vadits* (!) *Hricz* — Ставний (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Вайда** + *-ич*.

Вайдю́лич — Вб, Вл. ◀ Від андр. *Вайдю́ля* “дружина **Вайди**” + *-ич*.

Вайзе́р — Уж, Вб. ◀ Від нім. сілезького *Weißer* “біловолосий” або від нім. *Weiser* — “мудрець”, “учитель”.

Вайкович †. 1692: кр. *Wajkovicz Demetrius* — Бобовище (Лучкай-Іс 44, 286). ◀ Імовірно, хорв. розм. ім'я *Vajko*, співвідносно з оф. іменами *Ravajlo, Valentin, Valerian...* (Šimundić 402), + суф. *-ович*.

Вайна́гій — Хс, Тч, Рх [рідше, зокрема на Тч, — **Война́гій**]. 1542: вл. *Jo. Waynaky* (*Waynaghy, Vainaghi*) — Бедевля (Bélay 126); 1549: шл. *Ge. Waynaghy, alias Wylyczko* — Вонігово (Bélay 212); 1614: кр. *Ant. Vaynaghi* — Буштино (Bélay 132). ◀ Угор. шляхецьке п-ще з передфінальним /h/, утворене від місц. угор. ойк. *Vajnag*, що на Тч (Vályi III 580), який має в своїй основі зрумунізоване слов. ім'я *Войнѣгъ* (традиційна укр. назва села — *Вонігово*). П-ще в укр. транспозиції було б “*Войнігівський*”.

Вайна́гін — Хс. ◀ Недавню зрусифікований вар. п-ща **Вайна́гій**.

Вайна́к — Довге Поле, Лемківці на Уж. ◀ Спонтанно видозмінений вар. п-ща **Вайна́гій** під впливом укр. п-щевих утворень на *-ак, -як* **Білак, Микю́ляк...**

Вайна́рович — Свалява, Поляна. Пор. запис 1787: п-ще *Waynar* — Босько на Лемк (ЙМ). В інших регіонах Польщі антр. *Wainar, Wainer, Weiner* значаться з XV ст. (SSNO VI 18). ◀ 1. Від нім. антр. *Wainer* чи *Weiner*, що від *weinen* — “плакати” (Moldanová 259), + *-ович*. 2. Можливо, твірною основою п-ща **Вайна́рович** став нім. антр. *Wagner*, відомий сусіднім слов. народам.

Вайнга́ртен — Буковинка на Мк. ◀ Від нім. *Weingarten* “виноградник”. Пор. нім. п-ще *Wiengarten* (Bahlow 538).

Вайтиківський — Ір. Див. **Войтиківський**.

Ва́ка — Велятин, Хуст, Ярок. 1219: *Vaca comes* — ком. Сіладь (RegVar 239); 1216: *filio vacae* — ком. Бігар (RegVar 210); 1688: кр. *Vaku Havrilla* — В. Бистрий (Bélay 127). ◀ 1. Від чол. імені *Вака* або *Вако*, яке в мовах Карпато-Дун. басейну є гіпок. до повних імен *Авакум*, *Вахх*, *Вакула*, *Василь*, *Валентин*, *Владимир*, *Іван* та деяких ін. (Илчев 100, Const 166, Грк 49, Šimundić 462...). 2. Менш імовірно, що основа походить зі східнокарп. говорів, де *вака*, як і в рум. мові, означає “корова” (Матер. до букв. I 50).

Ваканіч — Буштино, Крайниково. 1751: *diacon Ignatij Vakanic* — Буштино (ПаПо-І 190). Пор. ще 1787: кр. *Vacan* — Мисцова на Лемк (ЙМ), а також запис 1449 р. зі Золочева: *Wak, thuyw de Zloczow* (SSNO VI 1 9). ◀ Від андр. *Ваканія* — “дружина **Ваки**” + *-ич*.

Вакáр, -рjя — Ір, Уж [рідше — **Вакáрь**]. ◀ 1. Від східнокарп. румунізму *вакáрь* — “пастух корів” (Головацькій 380, Ж-Н 54, Гр I 123), “людина, що варить їжу на полонині та підтримує вогонь”. 2. Рум. п-ще *Văcar* (Iordan 481), що походить від апел. *văcar* — “пастух”.

Вакаринець †. 1773: присяжний *Prokopius Vakarinec* — Стройно (Ud-2 305). ◀ Укр. андр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Вакар(а)* (див. **Вакáр**).

Вакáров [*Вакарúв, -рóва*] — Хс, Тч. 1641: *Vakaró Miklós* — Вел. Лучки (HodOkt 85); 1649: драбант *Vakaró* — Вел. Лучки (LchBer 398). ◀ 1. Від антр. **Вакáр** + місц. пос. суф. *-ув* (літ. *-ів*). Аби уникнути чергування */y/* з */ol/*, мадяри і росіяни записували це п-ще з суф. */ol/*. 2. Від місц. мадяризма *вакарúв, вакарúв* “вишкребок”, “коржик”, “перепічка”, “груда солі” (угор. *vakaró*), вживаного на Хс, Вн, Ір (Чопей 24). Понині *вакарóвцями* прозивають мешканців Олександрівки за те, що ті донедавна розвозили і продавали по селах області *вакарóви* — “сіль”. 3. Найбільш правдоподібно, що п-щем стало угор. світське ім'я *Vakaró*, апел. зн. якого — “вишкребок”, тобто “остання дитина в сім'ї”, “мізинець” (Kázmér 1115).

Вакарúк — Рх. ◀ Від антр. **Вакáр** + *-ук*.

Вакéрич — Глибока, Н. Солотвина. ◀ 1. Від антр. *Вакéра* + *-ич*, а останній утворено від імені *Ва́ка* за допомогою згр. суф. *-єра*. Пор. п-ща 1787 р. лемк. сіл Репідь та Чистогорб: кр. *Wakiera*, *Wakierak* (ЙМ). 2. Можливо, що п-ще має стосунок і до давнішого антр. *Вакер*. Пор. 1477: *Johannes Wakier* — Польща (SSNO VI 9); 1773: кр. *Vaker* — Держ в ком. Сат (ПеПред 318), однак суф. *-ич* у Карпатах міг поєднуватися лише з основами на *-а*.

Ва́ків, -кова — Ужгород. ◀ Від антр. **Ва́ко**, **Ва́ка** чи **Вак** + пос. суф. *-ів*. П-ще **Вак** записане 1715: кр. *Vak* — Пеніслек — в Саб-Сат (ПеПред 319).

Вакі́й [рідше — **Ва́кіій**] — Тч, Хс, Рх. 1705: *Fr. Vaki* — Крива (Hodokm 441); 1751: *Георгій Вакій* — Добрянське (ПаПо-І 185). ◀ Від п-ща **Ва́ка** чи **Ва́ко** або від заст. імені *Вахх* (ВІЛ 232) + *-ій*.

Ва́ко — Мж. 1715: кр. *Jo. Vako* — Кимпулунг (Bélay 149). Пор. ще споріднені з XVI–XVIII ст. 1567: *iuratus Jan Wakowicz* — Вари (Łysiak-І 78); 1662: гор. *Albert Wacowicz* — Самбір (Kuczera 191); 1787: *Wakuc* — Бер на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Вако*, яке в мовах Карпато-Дун. басейну є гіпок. від імен *Вакула*, *Василь*, *Володимир*, *Іван* та ін. (Морошкин 34, Илчев 100, Ковачев 92, РСКНІ ІІ 363, Šimundić 462...).

Ваколич †. 1699: кр. *Vakolics Ihnat*, син *Timko* — Н. Ворота (Maksay 591). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Ваколя**.

Ва́коля [рідше — **Вакóля**] — Колочава, Руське Поле, Вишково. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Ваколія*, співвідносного з *Владилір* (ДумбрМик 38). 2. Від макед. *вакол* чи болг. *въкол* — “смугливий, чорнобривий”. П-ща з суф. *-оля* на зразок **Ігнатóля** на Зак рідкісні.

Ваку́ла — Пр, Вб, Св, Мк. 1787: *Wakula* — Муроване на Бойк (ЙМ). У Польщі наймит *Vakula* згадується 1489 р. (SSNO V 9). Ім'я **Вакула** часте у реєстрах війська запор., зокрема, в Канівському, Корсунському та Черкаському полках. Пор. ще староукр. ім'я XVI ст. *Вуколь* (Керста 107).

Ваку́лич — Княгинин, Ужгород. 1787: *Wakulicz* — Сколе (ЙМ). 1618: кр. *Bakulic* (!) *Blanar* — Вишня Ядлова (Mars 72); 1819: п-ще *Wakulycz* — Либохора (ФМ). ◀ Від канон. чол. імені **Вакула** + *-ич*. Менш імовірно, що від староукр. чол. імен *Окула* або *Акула*, які відповідали канон. *Акила* (Керста 103).

Ваку́лка — Ужгород. ◀ Від **Ваку́ла** + *-ка*. Присвійноприкм. дериват від **Вакулка** *Vakultšin Ivan* згадується у Вільшинках 1682 р. (UetC 88-59).

Вакульчак — Тур'ї Ремети. ◀ Від **Ваку́лка** + *-як*. Пор. староукр. чол. ім'я XVI ст. *Вакулько* (Керста 107).

Ваку́тич — Іза. ◀ Від антр. *Вакúта* (< *Вако* чи *Вако* + малопродукт. суф. *-ута*, як у п-щах **Мазю́та**, **Паню́та**), + *-ич*.

В'яладюрдь — Синебір. 1715: кр. *Sim. Vala Gyürgy* (*Vala György*) — Bélay 200. ◀ 1. Складення з хорв. імені *Vala* (≅ *Valentin*, *Valtazar*, *Vasil* — Šimundić 462) та угор. імені *György* (укр. *Георгій*). Див. докладніше п-ща **Валл**, **Валла** та **Дюрдь**. 2. Можливо, що компонент *вала* — це давній болг. тюркізм *вали* “керівник району” (Илчев 251).

Валáлик — Куштановиця, Мукачів. ◀ 1. Від місц. апел. *валáль* чи *валáлик* — “ледар” (Богдан). 2. Від угор. п-ща *Valali* + *-uk*.

Валента — Ужгород. 1282: *Walenth* — Ужгород (Nagy I 28, 29); 1787: кр. *Walanta, Walentyn, Walantyk* — Брунари, Мушинка, Чорна на Лемк (ЙМ), чес. п-ще *Valenta*, що з імені *Valentin* (Moldanová 259). ◀ Від чол. імені *Валента* або *Valent*, співвідносного з *Валентин* (Суднік 22, SvoSta 128, 182, Majtán-Považaj 223, Грк 49).

Валенті́р [*Валенті́брь*], **-ря** — Теково, Крива. ◀ Від місц. апел. *валенті́брь*, *валенті́рь* “нероба, гуляка, розпусник” (Мж, Рх), що з франц. *volontaire* — “доброволець”. Пор. ще слц. арх. *volencier* — “свавільна, недисциплінована людина” та укр. форми *валáнтатися*, *валáнтірош* (Ж-Н 54). Див. ще **Воленті́р**.

Валенчак †. 1682: кр. *Valentsaku Ivan* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Валéнта**, а точніше — *Валентка*, + *-як*.

Вáлик — Буштино. Пор. 1546: *Sikora Walek* (Balzer 77); 1511: свідок *Valek* (Łysiak-I 61); 1787: кр. *Walikow*, він же і *Walyjo*, — Підгородці на Сколівщині (ЙМ). ◀ Від демін. імені *Валик*, що є утворенням від повних імен *Валентин* і *Валерій* (SvoSta 180, Петровський 255, ДумбрМик 38, Const 166, Moldanová 159).

Валичко †. 1607: кр. *Senka Valeczka* — Тур'я Бистра (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антр. **Вáлик**.

Валл [*Вал*] — Дравці. 1446: наймит *Petrus Wal* — Гал (SSNO VI 9). ◀ 1. Усічений вар. імен *Валентин* або *Валерій* (див. **Вáлик**). 2. Від нім. етн. *Wahl, Wale* — “італієць”, “француз”.

Вáлла — Вел. Лучки. Пор. подгал. п-ще *Walla* за 1839 (Bubak 114), суч. чес. п-ще *Valla* (Moldanová 260). ◀ Від гіпок. вар. імен *Валентин* або *Валерій* (див. **Вáлик**).

Вáлух — Мукачів. ◀ Імовірно, від апел. *вáлух* чи *вáлох* “кастрований баран” (ЕСУМ I 323) або від апел. *валóх* — “лінивець”, “ледащо”, “вайло” (Ужан).

Вáлькó [зрідка — **Вáлькó**] — Уж, Пр, Вб. 1437: кр. *Trwhan filius Walko* — Коромля (Nagy II 341); 1593: *Walko Drobulik* — Сянік (Balzer 109); XVII ст.: кр. *Тимко Вáлькó* — Забродь (ПаПо-2 28); 1787: *Walko* — Вишоватка на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. або хорв. чол. імені *Вáлькó*, що відповідає повним іменам *Валентин*, *Валерій*, *Валтер* (Франко-Пр 202, Šimundić 462, Ковачев 94, SvoSta 135, 180, Ж-Н 55, Ladó 223, ЕСУМ I 324).

Вáлькóвський — Ужгород. ◀ 1. Від антр. **Вáлькó** + **-овський**. Пор. 1538: *Walkowycz Dywysz Dmythr* — с. Вари (Łysiak-I 69). 2. Від східнослц.

ойк. *Valkovce* (Majtán 439, Лазорик 31) + суф. *-ський*.

Вáльó — Св, Ір. 1787: кр. *Walo* — Майдан на Самбірщині (ЙМ). ◀ Від укр. або слц. розм. чол. імені *Вáльó*, похідного від *Валентин*, *Василь* та *Валерій* (див. **Вáлик**, **Вáлькó**). Див. ще Ковачев 94–95).

Вáльчич †. 1548: шл. *Thywadar Walyzych* (!) — Угля (Bélay 210). ◀ Від здр. жін. імені *Вáлька*, що з *Валентина* або *Васі́ля* (Šimundić 563), + суф. *-ич*.

Вáмош — Вонігово, Сасово. 1600: гор. *Ge. Vámos* — Вишово (Bélay 216); 1691: гор. *Vamos Istvan* — Ужгород (HodAd 41). ◀ Від угор. *vámos* — “митник”; пор. ще рум. *vameş* — “т. с.”.

Вáнк — Щасливе. Пор. 1450: *Vanko* — Перемишль (Smołka II 49); 1542: шл. *Wankul* — Сачал у Мар (Bélay 191); 1787: *Wanko* — Білична на Лемк (ЙМ). ◀ Давній усічений вар. чол. імені *Вáнка*, тобто *Іван*. Такі усічення імен, крім укр. мови, властиві й іншим (див. Илчев 100, Грк 49, Const 83, Bahlow 531).

Вáнкулиць †. XVII ст.: антр. *Vankulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Вáнкúля* “дружина **Вáнка**”.

Вáнтуш — Хуст, Ужгород. ◀ Від імені *Вáнто*, яке у болгар відповідає імені *Іван* (Илчев 100), + *-уш*.

Вáнтóх — Вн. 1511: *Jacobus Vantuch* — Вари (Łysiak-I 60); 1775: п-ще *Vantuch* (!) — Підвиноградів (Szabó 421); 1787: *Wantiuch* — Орів біля Сколе (ЙМ); 1451: *Wanczuch* — Перемишль (Smołka II 98). ◀ 1. Від карпатоукр. *вантóх* чи *вантúх* “пузата, важка людина” (Головацькій 382), “пузо” (Ж-Н 55), “черевко, шлунок” (Он 83), яке є похідним від пол. *łántuch* “грубе полотно”, а останнє з ним. *Leintuch* “полотно” (ЕСУМ III 191). Пор. пол. апел. *wantuch* “лантух”, “великий мішок” (Тимченко I 84, Reczek 541). 2. Від гуц. імені *Вáнтó* (< *Іван* — Vincenz 170) чи болг. імені *Вáнто* (< *Іван* — Илчев 100) + *-ох*. Пор. ще подібні закарп. імена *Льтóб*, *Паштó...*

Вáнц — Мукачів. 1409: *Volachus predicto Vanch* — Гуменне (Nagy II 77); 1570: кр. *Luc. Vanc* — Загаття (UetC 97-29); 1574: *Вáнцо Хамиль* — Одрехова (АО 50). ◀ 1. Від імені *Іванцо* (< *Іван*) унаслідок усічення початкового /i/ та флексійного /o/. (Див. ще Ковачев 97). 2. Від імені *Venceslav* (укр. *В'ячеслав*), доказом чого може бути запис 1449 р. з Перемишля: *Venceslaus, alias Wanch* (Smołka II 70). Ім'я *Vencezlaus* у ком. Сат фіксується 1214 р. (RegVar 196). За Д. Молдановою, чес. п-ще *Vanc* походить від імені *Venzel* (Moldanová 260).

Ванца — Нове Барово. 1386: *filiu Vancha* — Земпл (Nagy I 475); 1429: *Vanica* — Сучава (ССУМ I 151); 1569: *brat iego Wancza z Oslavie* (Balzer 86); 1542: шл. *Jo. Wanza* — с. Вад (Bélay 140); 1596: шл. *Wancza Georg* — Фарешті (Bélay 140); 1787: п-ще *Wanca* — Зиндранова, Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ванц** + формант **-а**. 2. Від молд. вар. чол. імені *Vanca* (укр. *Іван* — ССУМ I 151).

Ванча †. 1715: кр. *Lad. Vancsa* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. *-ча(m)* від імені (*Лван*).

Варадин — Монастирець, Липча. ◀ 1. Від південносл. імені мусульм. пох. *Varadin*, що з араб. *haireddin* — “добрий у вірі, побожний” (Даниčić, Илчев 102, Ковачев 97); пор. ще застаріле укр. чол. ім’я *Варадат* (Сл. вл. імен 184). 2. Від серб. назви рум. міста *Варадин* — рум. оф. *Oradea*. Від нього М.Гркович виводить серб. жін. імена *Варадина* і *Варадинка* (Грк 128). 3 ойк. *Варадин* (по-рум. *Oradea*, по-угор. — *Nagyvárad*), пов’язаного з суч. закарп. п-щем **Вародій**. 3. Рум. п-ще *Varodin* (Jordan 480).

Варадський †. 1682: кр. *Varatsky Havrile* — Заричово (UetC 88-59); 1686: *Варадскій Гриц с женею Марушкою* — Варадка (Яворській 205). ◀ Укр. прикм. із суф. *-ський* від топ. *Варадка* (Зак) або від ойк. *Варод* (Румунія).

Варахіб, -хоба — Ужгород. ◀ Правосл. чол. ім’я *Варахїл, Варахїй*, що з давньоєвр. *barakel* “бог благословив” (ВІЛ 232, Справочник 383), яке зазнало змін за аналогією до місц. лексем *варахобити, варахобник* (див. **Варахоба**).

Варахоба — Буковець, Пилипець, Синевир. Пор. 1682: кр. вдова *Varachonitska* (!) — Загорб (UetC 88-59). ◀ 1. Від антр. *Варахіб* у род. відм. однини. У Скс гарському (Вл) св'ящ. уже в ХХ ст. охрестив позашлюбного хлопчика іменем *Варахоба*. 2. Від місц. апел. *варахоба* — “буча, шум, метушня” (Мк, Ір, Хс — Чопей 25, 38); пор. ще *варахібник* — “заколотник, бунтівник” (Рх, Тч), *варахобити* — “бунтувати” (Головакцій 415), *ворохобити, ворохобник* (Ж-Н 122, ЕСУМ I 429).

Варахобва — Копашново. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Варахоба** під впливом угор. вимови.

Варварінець, -ниця — Мк, Ір, Хс. 1787: кр. *Warwaryniec* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Варвара* + *-ниць*. Пор. ще споріднені 1618: кр. *Sztec Waruarin* Собот (Marsina 91); 1787: *Warwarycz* — Перегінське на Бойк (ЙМ).

Варварюк — Ясіння. ◀ Від жін. імені *Варвара* (менш імовірно, що від співвідносного чол. імені *Варвар* — Справочник 389) + *-юк*. Ім’я *Варвара* на Зак фіксується здавна. Пор. 1682: кр. вдова *Varvauka* (!) — Кострини (UetC 88-59).

Варга — Уж, Пр, Вб, Св, Вл [рідше **Варга**] — Мк, Ір, Хс, Тч. 1449: *Mathe Warga* — Михайлівці (Nagy II 442); 1470: п-ще *Varga* — Чорнотисово (Szabó 333); 1516: п-ще *Varga* — Вербовець (Szabó 540); 1550: гор. *Cl. Warga* — Сигіт (Bélay 187); 1565: гор. *St. Varga* — Хуст (Bélay 151); 1680: *Varga Fedor* — Стричава (UetC 88-59); 1605: кр. *Stan. Varga* — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Від місц. мадяризму *várgá* “кожум’яка, чинбар” (Чопей 25), що з угор. *varga* — “т. с.” (Kázmér 1122). 2. У гал. лемків може виводитися з пол. апел. *warga* — “губа”; пор. 1787: п-ще *Warga* — Зубенське на Лемк (ЙМ). 3. По сусідству з румунами може виводитися з рум. апел. *vargă* — “прут”.

Варганіч — Тересва. 1715: кр. *Jo., Mich. Varganics* — Довге (Bélay 135); 1720: кр. *Jac. Varganics* — Криве (Bélay 164). ◀ Від андр. *Варгяля* “дружина **Варгі**” + *-ич*.

Варгівчик — Мукачів. Частіше пишуть: **Варговчик**. 1773: прая *Maria Vargűcsik* — Підмонастир (Кінах 134). ◀ Від патр. *Варгівець* “син **Варгі**” + *-ич*.

Варгүлич — Верховина Бистра, Кострини, Княгиня. ◀ 1. Від андр. *Варгүля* — “дружина **Варгі**” + *-ич*. 2. Від бойк. міфони́ма *Варгүля* “вигадана свята, назва якої пов’язана з пол. *warga* — “рот” (Он I 83), + *-ич*.

Вареха — Ясіння. 1478: *Jacobi Varicha* — Перемишль (AGZ XVII ст.); 1618: кр. *Waricha Olekszae* — Вишній Свидник (Marsina 67); 1787: кр. *Warycha i Waricha* — Ждиня на Лемк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1607 та 1680 років *Warzecha* (Bubak 117). ◀ 1. Від місц укр. апел. *вареха* (Чопей 25), лемк. *варі́ха* (RiegerLemk 138) або слц. *varecha* — “черпак” чи пол. *warzecha* — “т. с.”, яким в укр. гов. Зак здебільшого відповідає вар. *варі́ха, варі́ха, вареха* — “черпак, ополоник” (Ж-Н 56, Vincenz 525, Он I 84, ЕСУМ I 332). 2. Можливо, зв’язок з *варіхою* у п-ща вторинний, а первісно п-ще могло стосуватися канон. імені *Варахїсїй*.

Варівода — Рх, Тч, Мж. 1492: *cum servo Rutheno dicto Warzywoda* — Гал (SSNO VI 26); 1525: кр. *Elekze Wayvoda* (!) — Нанково (Bélay 153); 1775: п-ще *Varivoda* — Сасово (Szabó 482); 1819: кр. *Warywoda* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від укр. апел. *варівода* — “вередлива людина” (Чопей 25, Гр I 126), який у місц. гов. означає “пройдисвіт”, “баламут” (Ір), “вередун” (Вн), “паливода” (Мк).

Варіга — Ужгород. ◀ Карпатоукр. утворення з суф. згрубілості *-ига* від якогось усиченого імені на *Вар-* на зразок *Варадат, Варвар, Варлаам, Варнава, Варух, Варфоломій* чи навіть

Увар. Від такого усічення походять і гал. п-ща XV–XVIII ст. *Warko, Warym* та деякі ін. (SSNO VI I 21, 26).

Варка́лець [*Варка́лиць*], -льця — Волиця, В.Водяне. ◀ 1. Утворення з суф. *-ць* від місц. укр. апел. *ва́ркало* “буркотун”, що від карп. *ва́ркати* — “нявчати”, “канючити” (Матер. до букв. I 52, Он I 84), “сердито розмовляти” (Тч). Пор. ще серб.-хорв. діал. *вркавац* — “підбурювач, провокатор” (РСКНХ III 61) та болг. арх. *върколак* — “злий дух, народжений у крові вбитої людини” (Илчев-2 276). Можливо, твірна основа п-ща представлена у місц. сптоворених записках XVII ст. Пор. 1682: *Varkulyo Vaszily, Varkula batyko* — Дубринич (UetC 88-59). На території Польщі антропооснова *Warkala* представлена в XV ст. (SSNO VI I 21). 2. Твірною основою п-ща міг стати укр. полонізм *warchol* — “баламут”, уживаний традиційно в Карпатах (Тимченко I 86; ЕСУМ I 334), ускладнений демін. суф. *-ць*. Пор. 1597: *Ryc Warchola* — Сянїк (Balzer 126); 1759: сина *Юрка Вархолика* — Чичава (ПаПо-4 118), а 1787 р. у лемк. селах Ляджин, Душатин, Дубна згадуються п-ща *Warchoł, Warchoła, Werchoła, Warcholak* (ЙМ). 3. Можливо, що у п-щах *Вархол, Вархола* треба бачити розм. вар. кал. імені *Варфоломій*.

Варко́ч †. 1650: *Varkocs Margit* — Чинадьово (LelBer 722). ◀ Від староукр., пол. або слц. діал. *varkoč* — “заплітка”, “дівоча коса” (Тимченко I 84).

Вароді́й [*Вароді́*], -ія — Вн, Хс, Уж. 1693: *горя Varadi Janos* — Вишково (Bélay 217); 1715: *Марія Varadi* — Заріччя (ЛелПам 233); 1773: *Varadi* — Черна (ПеПред 315). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від трансільванського ойк. *Várad* (порум. — *Oradea*) чи якогось ін. угор. ойк. (Kázmér 1119, Vályi III 586).

Варца́ба — Гр, Рх, Вн, Хс, Мк, Уж. 1451: *nobilem Iohannem Warczaba* — Перемишль (Smołka II 104), а в 1452 р. — *Iohannis Warczabicz* — там само; 1736: *Ивана Варцаба* — Осій (ПаПо-2 22). ◀ Імовірно, канон. чол. ім’я араб. пох. *Варсава* (Справочник 389, Const 167), зближене з місц. апел. нім. пох. *варца́ба*, котрий у Карпатах має декілька зн.: “копиця сіна”, “стовпчик на боках вікон”, “віконна скринька”, “планка, на якій посувається вікно” (Он I 85, RiegerLemk 138), “валок згромадженого сіна” (ЕСУМ I 335) та ін. На території Польщі антр. *Warcab, Wercab* значаться з XV ст. (SSNO VI I 20).

Варца́б’юк — Богдан, Луги. ◀ Від антр. **Варца́ба** + **-юк**, хоч дехто виводить його безпосередньо від апел. *варца́ба* — “віконна рама” (Vincenz 522).

Варчак †. 1773: кр. *Varcsák* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Варко*, що з *Варлаам* або *Варфоломій* (Šimundić 463).

Варчик — Кошельово. ◀ Від гіпок. чол. імені *Варко*, співвідносного з повними іменами *Варвар, Варлаам, Варнава, Варфоломій, Увар* (Const 165–166, Илчев 102–103, Šimundić та ін.), + *-ук*. Пор. 1820: п-ще *Warczyn* — Мхава на Лемк (ФМ).

Варчич †. 1682: кр. *Vartsitsu Ignatz* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Варка* (оф. *Варвара*).

Варшик — Лозянський. ◀ 1. Пол. чол. ім’я слов. пох. *Warsz* чи *Warszo* (Karpluk 83, 166) + *-ук*. Антр. *Warsz, Warszo, Warszko, Warszewic* у Польщі фіксуються з XII ст. (SSNO VI I 23–25). 2. Від чол. імені *Варх* (< *Варфоломій*) або пол. апел. *warch* “гнів” (ЕСУМ I 335) + *-ук*.

Васа †. 1501: феодал *Vassa Istvan* — Кальник (LehBer 330). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Vasa*, що з *Vasil, Vladimir* (Šimundić 463).

Васелі́ха — див. **Василі́ха**.

Васелі́шип — див. **Василі́шип**.

Васечко́вич — Шелестово. ◀ Патр. утворення з суф. *-ович* від чол. імені *Васе́чко*, що з *Васе́к*, тобто *Васи́ль*. Пор. 1604: *Petro Wasieczko sołtyś* — Ольшинкова (Balzer 151). Пор. ще п-ща 1787: кр. *Wasieczko, Wasiczko* — Лемк (ЙМ). Ім’я *Васечко* вживане серед запор. козаків 1649 р., напр., у Кропивенському полку (РВЗ). Серед мдован поширене ім’я *Васичко*, яке відповідає оф. вар. *Василке* (ДумбрМик 42).

Василе́нко — Тячівські Лази. 1618: кр. *Waszilenko Onofrey* — Н.Орлик (Mars 76); 1775: п-ще *Waszilenko* — Королево (Szabó 384); 1787: п-ще *Wasylenko, Wasyleyko* — Скородне, Шкляри на Лемк (ЙМ). ◀ Від імені *Васи́ль* + укр. патр. суф. *-енко*, що із бойк. суф. *-енько*.

Василе́ць [*Василі́ць*], -льця — Вел. Раковець, Білки, Виноградів. 1451: *Vasilecz* — Гал (SSNO VI I 28); XVII–XVIII ст.: *Иванъ Василецъ* — Мирча (ПаПо-4 145). Пор. ще 1787: кр. *Wasyleczko* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Васи́ль* + *-ць*.

Васи́лик — Хс. 1720: кр. *Lad. Vaszilik* — Ясіння (Bélay 167); 1787: кр. *Wasylyk* — Свидник на Бойк, *Vasylik* — Тельня на Лемк (ЙМ); 1820: *Vasylik* — В.Стінава на Бойк (ФМ). ◀ Від імені *Васи́ль* + *-ук*.

Васили́н †. 1715: кр. *Dem. Vasilin* — Крайніково (Bélay 174). ◀ Укр. пос. утворення з суф. *-ин* від жін. імені *Васи́ля*, тобто *Василі́на*.

Васили́на — Кобиляри, Пацканьово. ◀ Укр. здр.-пест. утворення з суф. *-ина* від чол.

імені *Васіль* за моделлю п-щ *Гриціна, Дяціна, Іваніна, Федіна, Юріна, Яціна...* Чол. ім'я *Василіна* відоме українцям із XVI ст. (Керста 106), є й у козацьких реєстрах 1649 р., зокрема в Білоцерківському та Брацлавському полках.

Васили́ндра — Уж. ◀ Від чол. імені *Василь* + згруб.-знев. суф. *-ндра*.

Васили́нець [*Васі́лиць*], *-ця* — Хс, Вн, Тч, Св. 1626: кенез *Vaszilincz Ferenc* — Н.Ворота (LehBer 790); 1715: кр. *Sim. Vaszilincz* — Студений (Bélay 146); XVIII ст.: кр. *Simon Vaszilincz* — Кузьмино (Dezso 45). ◀ Від жін. імені *Васі́ля* (оф. *Василі́на*) + *-нець*. Жін. ім'я *Васила* є й у сербів (Грк 228).

Васили́нка — Н.Студений. 1787: кр. *Wasylenko* — Дудинці на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Василі́на* + патр. суф. *-ка*.

Васили́нко — Тячівські Лази. 1787: *тестамент Васили́нка Івана* — Імстичово (ПаПо-4 175). ◀ Від антр. *Васили́н* + *-ко*.

Васили́нько [рідше — **Васили́нько**] — Керецькі, Свалява, Руська Мокра. ◀ Видозміна п-щ **Василі́нко** або **Василі́нка**.

Васили́нюк — Ясиння, Ділове. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-юк* від чол. іменування **Василі́на**. 2. Метр. іменування з суф. *-юк* від жін. імені *Василі́на*.

Васили́няк — Горбки, Веряця, Ставне. ◀ 1. Від п-ща **Василі́на** + *-юк*. 2. Від жін. ім. *Василі́на* + *-юк*.

Васили́нян †. 1648: *Wasilinan (!) Dmetr* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Укр. утворення з суф. *-ян* від антр. **Василі́на** або *Василі́ня*.

Василі́ха — Перечин, Ярок. ◀ Результат трансонімізації андр. *Василі́ха* — “дружина *Василі́я*”.

Василі́шин — Лісарня, Кленовець. 1787: *Wasyliszyn* — Княжолука, Страшевичі, Тур'є на Бойк (ЙМ), Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Василі́ха* — “дружина *Василі́я*” + *-ин*.

Василі́шинець †. 1715 р.: кр. *Sim. Vaszilincz* — Студений (Bélay 146); 1720: кр. *Mich. Vasilicsinec (!)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-нець* від андр. *Василі́ха* — “дружина *Василі́я*”.

Василі́нко — Заріччя. 1715: кр. *Vaszilinkó* — Раковець (Szabó 459); 1775: п-ще *Vaszilinkó* — Королево (Szabó 384). ◀ Наслідок зміни п-ща **Василі́нка** через вплив угор. вимови та написання.

Василі́шка — Глибоке. ◀ Від чол. ім. *Василь* за допомогою двоморф. кваліт. форманта *-шка*, як і п-ща **Гаврі́шко, Петрі́шко, Федорі́шко...**

Василі́юк — Ужгород. ◀ Від чол. імені *Василь* або жін. імені *Васі́ля* + *-юк*.

Василь — Вішка, Перечин. 1484: шл. *Vasil* — Середне Водяне (Bélay 121); 1473: *Vasolfilius Ihnad* — Ремети (Nagy-2 338); 1542: вл. *Lad. Wazyl* — Драгомирешті (Bélay 137); 1570: *Jac. Waszil custo silverarum* — Косино (UetC 97-29); 1720: кріпаки *Alex., Det. Waszily* — Липча (Bélay 172). ◀ Від чол. імені *Васі́ль*.

Василькі́вський — Синевир. ◀ Від антр. **Василько́** або від ойк. *Василькі́* (Льв) + *-івський*.

Василько́ — Свалява. 1437: *Waszilko de Luczince* (SSNO VI I 28); 1595: *Andrej Vasielkow* — Ріпник (Balzer 116). 1819: п-ще *Wasylko* — Душатин на Лемк (ФМ). ◀ Демін. від антр. *Василь*.

Васильку́лич †. 1697: кр. *Vasilkulicz* — Бобовище (Лучкай 16. — С. 63). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Васильку́ля* — “дружина *Василька*”.

Васильку́п — Вн, Хс. ◀ Від **Василько́** + атрибут. суф. *-уп*.

Васильня́к — Вб. ◀ Від антр. *Васі́ль* + суф. *-як* з інтерфіксом /н/, за аналогією до утворень **Завидня́к, Федорня́к** або етн. *русня́к*.

Васильо́вка — Дубриничі. ◀ Від укр. антр. *Васі́ль* + угор. здр. суф. *-ока*, як у апел. *бабо́вка, жунчо́вка* (від *ба́ба, жі́нка*) і т. ін.

Васильцо́в [дав. **Васильцо́ві**] — Бедевля. ◀ Від антр. *Васі́ль* + демін. суф. *-цо*. Пор. 1787: *Wasylciw* — Середне Велике на Лемк, *Wasylciewicz* — Плав'є на Бойк (ЙМ).

Васильцо́п — Вн, Бг, Хс. ◀ Від **Васильцо́в** + атриб. суф. *-юп*.

Васильча́к — Ворочово. 1618: кр. *Waszilczak Iwan* — Єдинка (Marsina 80). ◀ 1. Від антр. *Василько́* або *Васильцо́в* + *-як*. 2. Морфол. видозміна п-ща **Васильча́т**, як і зміна п-ща **Підков'я́т** на **Підков'я́к**. Пор. 1449: *Васильч'є мьтник* — Сучава (ССУМ I 154); 1607: *Hnat Wasilczat* — Сянік (Balzer 169).

Васильчи́п — Вн. 1787: кр. *Vasilczyn* — Криничка на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Васі́лька* — “дружина *Васі́ля*” або від демін. жін. імені *Васі́лька* — “мала *Васі́ля*” + *-ин*. Пор. 1491: жінка *Василка* — Сучава (ССУМ I 154).

Васильчу́к — Рх. 1759: *Василчук Іван* — Ясиння (ПаПо 142). ◀ 1. Від антр. *Василько́* або *Васильцо́в* + *-юк*. 2. Від жін. здр. імені *Васі́лька* + *-юк*.

Василі́йка — Сімирки. ◀ Від імені *Васі́ль* + непродуктивний кваліт. формант *-айка*.

Васи́ляш — Кобилецька Поляна. ◀ Від чол. імені *Васі́ль* + демін. суф. *-аш*, як і у п-щах **Григорі́аш, Данила́ш, Дмитра́ш, Ілля́ш, Куба́ш, Петра́ш, Феда́ш, Юра́ш...** Відіменні п-ща з суф. *-аш* на Зак давні.

Василяшко †. Пор. 1715: кр. *Waszilyaszka Natyanik* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. **Василяш** + **-ко**. Пор. молд. ім'я *Васыляш* (ДумбрМик 42).

Васичківч — Шелестово. Пор. 1787: кр. *Wasiczko* на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Див. **Васечківч**. 2. Менш імовірно, що від імені (*I*)*vásik* через етап **Vasíčko* + **-ович**.

Васілинець — Вн. — Див. **Васілинець**.

Васістас — Мукачів. ◀ Імовірно, з п-ка, яке постало внаслідок швабської вимови нім. запитання *Was ist das?* — “Що це?”, “Що це таке?”. Див. ще п-ще **Возістас**. Пор. подібну пол. жартовливу особову назву для німців *derdydas* — “німець” (SW II 445).

Васко — Вн. 1511: *Vasko Bincja* — Лемк (ПанДві 44); 1542: вл. *Wazko Sandor* — Барбешті (Bélay 124); 1595: шл. *Vazko* — Діброва (Bélay 120); 1603: *дал...* *Vaskovi do vody* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1605: кр. *Kozta Vaszko* — Липча (Bélay 172); 1629: *Vaszko Miklós* — Свалява (LehBer 749); 1789: п-ще *Wasko* — Бортне на Лемк (ЙМ); 1682: *Vaszko Matyi* — Стричава (UeC 88-59). ◀ Від укр. імені *Васько*, що з *Васіль* (рідше — від *Івась*, а це — з *Іван*). Ствердіння /сь/ > /с/ — наслідок впливу рум., угор. або слц. вимови.

Васківч — Богдан. 1443: *панъ тадоръ Васковичъ* — Сучава (ССУМ I 155); 1567: *Waskowjcz Icko* — Стройно (UeC 53-12); 1615: *et Lucae Vaskovics* — Воловець (LehBer 66); 1715: кр. *Paul Vaskovics* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: *Waskowicz* — Розточка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Васко** + **-ович**.

Васлик — Вел. Лучки. ◀ Укр. утворення з демін. суф. **-ик** від антр. *Васля*, який з XV ст. функціонує серед закарп. українців. Пор. 1447: шл. *Wasle* — Горінчово (Bélay 143); 1715: кр. *To. Vaszlics* — Вел. Бичків (Bélay 129). Твірна основа п-ща, імовірно, — ім'я *Василь*, а елемент **-л-**, можливо, — нім. демін. суф. **-el**, хоч може мати й ін. пояснення. Пор. молд. діал. чол. ім'я *Васлику* — оф. *Василе* (ДумбрМик 42).

Васлин †. 1743: *Vaszlin* — Бекень у ком. Угоча (Szabó 302). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від здр. імені *Васля* (див. **Васлик**).

Васлич †. 1715: кр. *To. Vaszlics* (!) — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від тієї ж основи, що й **Васлик**, **Васлин**.

Васта †. 1572: п-ще *Vasta* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Vasta* або *Vasto*, що з *Sevastijan* (Šimundić 463).

Васько [зрідка — **Васько**] — Ір, Мк, Вн, Уж, Вб, Св, Бг, Вл, Мж, Хс. 1361: *пан васко кузмич* — Судомир (ССУМ I 155); 1542: шл. *Wazko Sandor* —

Бардфалва (Bélay 124); 1605: *Kozta Vaszko* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Wasko* — Ясениця Зелена на Бойк, Бортне та Жидівське на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Васько* (оф. *Василь*). Пор. латинографічний запис 1720 р. *Vasiko* (!), зроблений у неукр. середовищі с. Вашвар, що в ком. Сат (ПеПред 318), при якому писар мав проблеми з тим, як відтворити укр. м'яке /сь/. Чол. ім'я *Васько* було поширене серед козаків 1649 р., зокрема в Канівському та Кропивнянському полках.

Васьо — Мк, Уж, Бг, Вн. 1509: *Vozyo, Vazzo* — Шаланки (Szabó 463); 1501: шл. *Vassa Istvan* — Жуково (LehBer 809); 1606: свідок *Wasio* — Варн (Łysiak-I 103); 1648: шл. *Vaszio Judit* — Четово (LehBer 197). ◀ Від чол. гіпок. імені *Васьо*, що з *Василь* (Чопей 26) або *Івась*, тобто *Іван*. Пор. ще 1787: кр. *Wasiow, Wasiowicz* — Турківський р-н на Бойк, Половці, Тарнава на Лемк (ЙМ).

Васьовчик — Вел. Раковець. Пор. 1787: *Wasiowczyk* — Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від патр. *Васьовець* — “син *Вася*”, тобто “*Василів син*”, + **-ик**.

Васьок †. 1553: п-ще *Wasok* — Тросник, 1567: п-ще *Vasok* — Веряця (Szabó 471, 415). ◀ Від антр. **Васьо** + суф. **-ок**.

Васюта — Вільхівці, Тячівські Лазн, Зняцьово. 1440: *Wasiotha* — Гал (SSNO VI I 30); 1445: *панъ Васюта Тентковичъ* — Луцьк (ССУМ I 155); кр. *Wasiuta* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. форма імені *Василь* або *Váca*. Пор. ще 1787: *Wasiutyk* — Кобло на Бойк (ЙМ), *Wasiutyn* — Кам'янка на Бойк (ЙМ). Ім'я *Васюта* було поширене серед запор. козаків, зокрема в Брацлавському та Миргородському полках (1649).

Вата — Перечин. 1212: *Vata pater Julae dotini* — ком. Сіладь (RegVar 160). ◀ 1. Від чол. кал. правосл. імені гр. пох. *Váta, Vat* (Петровський 71, Справочник 390, Const 170). Інколи це ім'я співвідносять із *Іван*, *Васил* (Илчев 103, Ковачев 101) та *Саватій*. 2. Від бойк. апел. *váta* (род. відм. — *vátaga*, тобто з утраченням фінальним /t/, як і у словах *четвер* (г), *спасибі* (г)...) — “старший чабан” (Головацкій 384), а на Буковині — “товариш нареченого або нареченої”.

Ватаг — Ужгород. ◀ Від карпатоукр. *vataġ* — “ватажок”, “старший над пастухами” (Чопей 26, Ж-Н 57, Гр I 128, Он 85, Мат. до буков. I 53), давньоукр. *vataġ*, “керівник” (Тимченко I 86), “той, хто переробляє молочні продукти на полонині” (Гр 34, ЕСУМ I 339). Пор. ще такі похідні, як *Wasył Ferkaluk Wataška* з 1804 р. — Жаб'є (Vincenz 584) та сучасні гуц. п-ща *Wataszko, Wataszczuk* (Vincenz 415).

Ватага — Мукачів. 1782: *Михайло Vataga* — Метрика. 1787: п-ща *Wataha, Watahow* — Н.Кропивник, кр. *Watahowicz* — Козеве на Бойк (ЙМ). Пор. 1772: кр. *Miso Vataska* — с.Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 89). ◀ 1. Від апел. *vataga* — “старший чабан” (ЕСУМ I 339), болг. “великий тягар” (Он I 86), укр. і болг. *vataga* — “дружина”, “шайка”, “банда” (Гр I 128, Илчев-2 52). 2. Род. відм. від **Ватаг**.

Ватаман — Кобилецька Поляна, Водиця. 1501: кр. *Paul Vathomán* — Липча (Bélay 171); 1505: кр. *To. Vathamán* — Драгово (Bélay 168); 1789: *Attaman Wasyl Dżoguluk* — староста Жаб'ївської сільської громади (Vincenz 853). ◀ 1. Місц. апел. *vatamán* — “виборний (за руським правом) сільський старшина”, тобто т. с., що й молд. *vətəman* — “сільський староста” (Reczek 543). Можливі й інші значення, як “ватажок шайки розбійників на Гуцульщині”, “десятник у селі”, “козацький начальник” (Головацькій 356). 2. Від кримськотат. чол. ім. *Атаман* (Справочник 167). 3. Від серб. чол. ім'я XIV ст. *Алтомань* (ГрРеч 23).

Ватко †. 1682: *Vatko Kuzma* — Дубринич (UeC 88-59). ◀ Від хорв. розм. імені *Vatko*, що співвідноситься з оф. іменем *Vato* (Šimundić 463).

Ватрак — Ужгород. ◀ 1. П-ще опосередковано стосується карпатобалк. лексеми *vātra* “вогонь”, “вогнище”, “імпровізована літня кухня” (Ж-Н 57), наявної в серб. та хорв. гіпок. іменах *Vatra, Vatro* (оф. — *Ватромоз, Ватрослав*), у яких перший компонент означає “вогонь” (Грк 50, 259, Šimundić 463). Серед гуцулів побуває п-ще *Watrycz*, яке А. Вінценз виводить безпосередньо від лексеми *vātra* — “вогонь” (Vincenz 536). 2. Можливо, що *vatrák* — це самоназва ромів, тобто циган, із молд. м. Комрат. Молд. назва для осілих циган, які не мали своїх вогнищ, бо жили при поміщиках як слуги, — *ватрашів*. 3. Від гуц. *vatrák* — “помічник ватага” (Гр 34).

Ватрала — В.Водяне, Водиця. 1428: шл. *Jo. Vatralla* — С.Водяне (Bélay 121). ◀ Від місц. укр. *vatrála* — “ледачий мандрівник” (Гч).

Ватраль — Ужгород. 1629: *Яцко ватрал* — Одрехова (АО 175); 1692: *karty Łukasza Watrala* — Снятинець (Łysiak-2 291); 1787: кр. *Watral* — В.Турів, Шум'яч на Бойк, Мохначка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *vatráль* — “особа, яка доглядає ватру, тобто вогнище” (Рх), “дерев'яний рогач”, “кочерга” (Чопей 26), а перен. зн. — “йолоп” (ЕСУМ I 340, Он I 86). Пор. ще рум. *vătrai* “кочерга”, лемк. *watralka*, болг. і серб. *vatral* — “кочерга, палиця для

розгрібання жару” (RiegerLemk 138, Илчев 103, Лавр 42) та слц. *vatrál* — “т. с.”.

Ватуня — Кобиляри. ◀ Імовірно, від чол. імені *Вата* чи *Vat* + квалітат. суф. -уня, як у іменах *Петруньо, Федуньо*, з наступною зміною фінального /ol/ на /al/.

Ваца — Кам'яниця, Ужгород. ◀ Від чол. імені *Ваца* чи *Váco*, яке у різних слов. народів співвідноситься з *Vasíľь, Iván, Варфоломій* та ін. іменами на *Va-* (Илчев 104, Ковачев 101, Грк 50, Šimundić 462, Кпарповá 177, Петровский 259, Moldanová 258, РСКНЖ II 439). Пор. ще 1461: *Вацота* — луцький вїйт (ССУМ 156).

Вацки — Сімирки. 1405: *Waczik* — Льв (SSNO VII 7); 1682: за *презвитера Павла Вацькового* — Шашова (ПаПо-4 125). ◀ 1. Від імен *Ваца* чи *Váco* + -ик. Пор. ще староукр. імена XVI ст.: *Vacz, Вац, Вацина, Вацурь, Вацота, Вацута* (Керста 131). 2. Від пол. апел. *wacek* “торба”. “мішок” (Reczek 541).

Вацко †. 1570: кр. *Vaczko Kalinicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: кр. *Wacko* — Мисцова на Лемк та *Wackowicz* — Бусовиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Вацо* + -ко.

Вацо — Дравці. ◀ Від староукр. чол. імені *Váco* (див. **Ваца**). Пор. ще ім'я *Вацо*, властиве півд. слов. (Илчев 104, Šimundić 462).

Ваць — Горінчово. ◀ Від староукр. чол. ім. *Ваць*, співвідносного з повними іменами *Vasíľь, Iván, Вацлав* та деякими ін. (Керста 131, Петровский 239, Илчев 104, Грк 50, Vincenz 259).

Вацьо — Сіль, Забродь. 1787: *Waciow* — Бітля на Бойк (ЙМ); 1820: *Wacewski* — Підгородці на Бойк. ◀ Від тих же імен, що й **Ваца**, + імен. гіпок. формант -ьо.

Вачіля — Мк, Св, Пр. ◀ Від місц. вар. чол. імені *Вачіль*, тобто *Vasíľь* (як і ін. зруmunізовані локальні вар. імен на зразок *Чиль, Чильо*), + формант -а.

Вачіль — Бедевля, Тячівські Лази. ◀ Від місц. зруmunізованого вар. імені *Вачіль* (укр. оф. *Vasíľь*).

Вачіля — Лопухово, Пузняківці, Сільце. ◀ Від **Вачіль** у род. відм.

Ваш — Гр, Уж, Св. 1458: антр. *Was* — Теково (Szabó 497); 1470: кр. *Vas* — Чорнотисово (Szabó 338); 1549: шл. *Ant. Was, Vas Gabor* — Сигіт (Bélay 197); 1648: кр. *Vas Stefan* — Рахів (Bélay 181). ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Ваш*, що з *Іваш, Іван* (як *Лши* із *Ілляш, Ілля*). У чехів іменні вар. *Vaša, Vaško* виводяться з імені *Vaclav* (Moldanová 261). Ім'я *Ваш* в укр. пам'ятках писемності значиться з XVI (Керста 131), а у пол. — із XV ст. (SSNO VI 29). 2. Менш імовірно пох. з давнього угор.

імені *Vas*, апелятивне зн. якого — “залізо” (Kálmán 44, 92, Kázmér 1126).

Вáшаш — Жнятино. ◀ Правдоподібно, від давньоугор. *vasas* — “колісник”, “залізник” (Kálmán 44, Kázmér 1128).

Вашкéба — Зарічча, Іршава. ◀ Від **Вашкó** + непродукт. формант **-éба**, що представлений ще у п-щах **Костéба**, **Свадéба** та кількох ін.

Вашкó [зрідка — **Вáшко**] — Вб, Уж, Мк, Хс. 1413: *Waszko Hojvenczicz* — Галич (СУМ I 155); 1447: *Waszko — Riboticzky* — Перемишль (Smolka II 104); 1514–1524: шл. *Iwasko*, він же *Vasko* — Чумальово (Bélay 133); 1638: кенез *Ivanovics Vasko* — Іванівці (LchBer 821); 1771: *через Андрея Ваишка* — Іршава (ПаПо-3 18). ◀ Лексема *Ваишкó* є відіменним утворенням від чол. імені *Ваиш*, *Іван* або *Василь*, але й функція у неї так само є функцією вл. ос. імені. Пор. ще болг. ім'я *Ваишко*, що від *Ваиш* (Илчев 104, Šimundić 463). Як п-ще на Зак вона починає виступати лише з XVIII ст. (див. вище). На території Польщі у прирненній позиції вона представлена з XV ст. Пор запис 1411: *Przibislaus Waszko de Sczavino* (SSNO VI 29).

Вашкóвич — Пр. 1682: кр. *Vaskovits Vaszily* — Дубриничі (UctC 88-58); 1667: *Vaskovics Istvan* — Мукачів (LchBer 574); 1715: кр. *Jo., Paul. Vaskovics* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від **Вашкó** + **-ович**.

Вашу́га — Ужгород. ◀ Від чол. імені *Ваишуга*, що з імені *Ваиш*, + **-уга**, тобто з іменного ряду *Васю́га*, *Іваню́га*, *Грицию́га*. Чол. імена такої моделі у сх. слов'ян відомі в XV ст. Пор. запис 1495 р. з Михайлівського погосту: *Ваишут Алекс ѿйковъ* (Тупиков 81).

Вашáк — Нова Стужиця. 1787: кр. *Waszczak* — Опаки на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Вáшко** або від **Вашкó** + **-як**, тобто від того ж антр., що й п-ще *Waszczuk*, яке 1787 р. значиться в с. Порх, та п-ща *Waszczenko*, *Waszczyszyn* у с. Завадка на Лемк (ЙМ).

Вáщинець [*Вáщициць*], **-ниця** — Ір, Вн, Мк, Св, Рх. 1787: кр. *Vassincecz* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Від чол. імені *Вáска*, що є демін. від *Вáса*, тобто *Васи́ль* (див. Грк 49, Илчев 103), + **-инець**. Доказом функціонування такого імені, тобто чол. імені *Васа*, в Укр. Карпатах XVII–XVIII ст. є кілька антр. 1661: напр., *Vasza Fedur* — Рускова (Bélay 188); 1787: *Wasycz* — Солинка на Лемк (ЙМ).

Béges — Мк, Тч, Рх. ◀ Від угор. п-ща *Véges*, що з прикм. *véges* — “кінцевий”, “крайній” (Kázmér 1132). На Ужан по сусідству з угорцями його вимовляють як **Вийгеш**.

Вéждед — Ір, Мж. 1773: староста *Mathias Vesdel* — Веретичів біля Гукливого на Вл.

(Udvari-2 306). ◀ П-ще пов'язане з рум. п-щем *Vijdel(i)uk* (Iordan 485) або з болг. апел. *везжда* “брова”.

Вейка́й [*Вуйка́й*] — Вб, Уж. 1603: *Векай* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ 1. Угор. утворення з суф. **-i** від назви земпл. села *Véke* (Kázmér 1132, Vályi III 615). 2. Менш імовірно, що від південнослов. імені *Вейко* чи *Вейка*, співвідносних із повними іменами на зразок *Велимир*, *Велизар*, *Вјекослав* (Илчев 104, Грк 50 229) або з місц. апел. *війка* — “пристрій для звивання ниток із мітків” (Чопей 27).

Вейкало [*Війкало*] — Жденьово, Пашковець. ◀ Місц. укр. утворення з суф. **-ало** від дієсл. *вэйкати* “кричати, ревіти” (Гр I 130). Пор. ще серб. *вайкати се* — “плакати, скаржитися”.

Вéклинець [*Вéклициць*], **-ниця** — Тч, Хс. 1648: кр. *Veklinicz Matje* — Голубине (Maksay 526); 1699: кр. *Veklenicz Ivan* — Ганьковиця (Maksay 580); 1704: *Veklinecz Ivan* — Мельничний (HodGens 5); 1715: кр. *Jo. Veklinecz* — Березово (Bélay 127); 1787: кр. *Wekliniec*, він же *Weklicz* — Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Вéкла*, тобто *Тéкля*, + **-инець**. Ім'я *Векла* в Укр. Карпатах XVII–XVIII ст. належало до помірно поширених (див. ПаПо-3 22). Крім українців, воно функціонувало у марамор. румунів ((Bélay 145). Від нього утворювалися й ін. родові назви. Пор. 1787: кр. *Weklyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ).

Вéклич — Задільське, Підполоззя, Перечин. 1548–1549: кр. *Andr. Veklych* — Довге (Bélay 136); 1567: кр. *Havrillo Weklycz* — Свалаява (UctC 53-12); 1678: кр. *Veklics Fedur, Fetyko* — Рахів (Bélay 181); 1787: кр. *Weklycz, Weklicz* — Орів, Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Вéкла*, тобто *Тéкля*, яке на Мк вживалося з XVII ст. (ПаПо-3 22), + **-ич**. На Мж лексема *вékла* вживається й як апелятивне (“брехлива жінка”, “учасниця всіх весіль”).

Веклюк — Рх. ◀ Від жін. імені *Вéкла* + **-юк**. **Велегáн** — див. **Велигáн**.

Велигáн — Тч, Ір. 1687: *Велуган нун* — Зарічча (ЛелПам 829); 1819: *Weligan* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *велугáн*, *велегáн* — “велетень” (Хс), тобто з одзвінченням /к/ > /т/, як у словах *гóлесо*, *гúля*, *згло...* На Лемк XVIII ст. було також п-ще *Welikanicz*. А у болгар дотепер новонародженим хлопчикам дають побажальне ім'я *Великан* (Илчев 105).

Великий — Мокра, Вел. Лази. 1441: *патъ Кръста Великии* — Сучава (ССУМ I 161); 1605: кр. *St. Veliki* — Діброва (Bélay 120); 1618: кр. *Andras Weliky* — Местиська на Маковниці (Marsina 84); 1772: кр. *Visko Veliky* — Годемарк у ком.

Спіш (Ud-4 87); 1787: *Welyki* — Поляни Суровичі на Лемк (ЙМ). ◀ Від прикм. *великий*.

Великокляд — Пацканьово, Ужгород. ◀ 1. Складення прикметникової основи *великий* та слц. ім. *klada* — “колода” або болг. ім. *клада* “вогнище”. Пор. ще 1678: *Kladin Ivan* — Косівська Поляна; 1680: кр. *Kladkovics Stephan* — Новоселиця на Мж (Bélay 162, 147). Пор. серб. чол. ім'я аналогічної будови *Великобрат* (Грк 50).

Величак — Домашин. 1819: кр. *Welyczak* — Тисовець на Бойк (ФМ). Пор. ще 1605: кр. *Chira Velika* — Сарвасово (Bélay 194). ◀ Від антр. **Великий** + -ак. Твірною основою могло стати й відповідне жін. ім'я *Велика*, яке дотепер уживається у сербів та хорватів (Грк 229, Šimundić 564). Саме від нього походить п-ще кр. *Mich. Weliczen*, яке 1570 р. згадується в Мукачеві (UetC 97-29).

Величка́нич — Липецька Поляна, Вонігово, Руське Поле. 1715: кр. *Lad. Vegyiskaniics* (!) — Колодне на Тч (Bélay 134); 1787: кр. *Wéliszkaniecz* — Вижлів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Величка́ни* “дружина **Величка**” + -нич.

Величий †. 1689: п-ще *Veliczki* — Тиводар (Szabó 520). ◀ Від прикм. *величкий*.

Величко — Хс. 1437: *Lucas filius Welyczko, Cosmas similiter Veliczko* — Коромля (Nagy II 341); 1519: кр. *Jo. Weleczko* — Липча (Bélay 172); 1530: кр. *Ge., qui cum alio nomine Welyczko vocatur* — Вонігово (Bélay 212); 1548: кр. *Velychko*, 1549 — *Vyliczko*, 1553 — *Velicska Nyavalaya*, 1578 — *Velichko Kurta* — Горінчово (Bélay 144); 1549: шл. *Ge. Waynaghy alias Wyluczko* — Вонігово (Bélay 212); 1550: кр. *Gr. Welychko* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1688: гор. *Ge. Veliczko* — Мукачів (HodOkm 265). ◀ Від давньослов. чол. здр.-пестл. імені *Величко* (Илчев 105, Ковачев 103, ГркРеч 53).

Велюга — Чорнотисово. Пор. 1772: кр. *Tomek Veloha* — Сулин у ком. Спіш (Ud-4 187). ◀ 1. Можна припустити, що п-ще походить від мусульм. чол. імені *Velaga*, складеного з *Velja* + *-aga* (Smailović 523). 2. Від серб., хорв. або болг. імені *Velo, Vele*, що з *Велибор, Велимир, Велислав* (Грк 50–51, Šimundić 463). Пор. ще слц. розм. ім'я *Vela*, що з *Velimir, Velislav* (Majtán-Považaj 222). Антр. *Веле* функціонував серед кріпаків Мар. Пор. 1689: *Vele Odotye*, 1715 — *Vele Demeter* (Bélay 191). Серед угорців п-ще *Velegi* (Kázmér 1133), а в ком. Земпл біля м. Гуменне донедавна існувало с. *Vilagi* (Majtan 397).

Веля †. 1689: кр. *Vele Odotye* — Шугатар у Мар (Bélay 191). ◀ Слов. гіпок. ім'я *Веля*, що з повного імені *Велимир* або *Велислав* (Грк 51).

Велятинський †. 1727: пресвітер *Velatenszky Daniel* — Мукачів (Лучкай-Іс 218, 287). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Велятин*.

Венк — Мукачів. ◀ 1. Імовірно, усіч. вар. серб., хорв. або чес. імені *Венко*, що з *Венцямин, Вјенцеслав* і т. ін. (Грк 50, Šimundić 463, Кнаррová 179). 2. Північнонім. скор. ім'я *Wenk* із *Wenemar* або з *Wanulf* (Gottschild 524, Bahlow 542). Пор. споріднені 1787: *Wenczak* — Сторона на Бойк (ЙМ); 1819: *Wienkovski* — Блажив на Бойк (ФМ). Ім'я *Venko* на території Польщі значиться з XV ст. (SSNO VI 46), а нині функціонує серед болгар України.

Венцел — Ільниця, Осій. 1406: *Johann Wenzel* — Самбір на Бойк (Kuczera 162). ◀ Від нім. ос. імені *Wenzel*, що походить від пол. *Więcesław* (укр. *В'ячеслав* — Gottschald 524, Moldanová 263, Bubak II 120, Ladó 221). П-ще *Vencel*, як і ім'я *Vencel*, побутує також серед угорців (Kázmér 1134).

Венцель — Вб. ◀ Вар. нім. імені *Wenzel*, що постав недавно як наслідок невмотивованого правописного пом'якшення кінцевого /л/.

Вєприк — Нересниця, Терново. 1715: кр. *Fr. Veprik* — Нересниця (Bélay 176); 1787: *Wepryk* — Гарнава на Лемк (ЙМ); 1795: гор. *Stanisław Wieprzek* — Самбір (Kuczera 192). Перші записи антр. *Veprek* на території Польщі походять із XIII ст. (SSNO VI 65). ◀ Від укр. демін. *вєприк* “кабанчик” (Чопей 27).

Верба́к — Виноградів. ◀ 1. Від вл. ос. імені *Верба*, пов'язаного зі співзвучною назвою дерева, + -ак. Лексема *врба* у південних слов. дотепер уживається як жін., а *врбо* — як чол. ім'я (Илчев 120, Грк 223). П-ще *Верба* було й на Зак. Пор. 1691: вдова *Verbó Jánosné* — Ужгород (HodAd 70). 2. Прямий зв'язок п-ща **Верба́к** із болг. чи серб. апел. *врбак* “вербник” менш імовірний. Зв'язок із лемк. п-щем *Werbiak* 1787 р. (ЙМ) так само непрямий.

Вербешук, Вербишук — див. **Вербішук**.

Вербішук — Мукачів. Перші згадки п-ща **Вербішук** походять із Холмщини XV ст. (SSNO VI 16). ◀ 1. Від ойк. *Вербиці*, що на Льв., + -ський. 2. Від п-ща **Вєрбич** + -ський.

Вєрбич — Ір, Мк, Уж. 1772: староста *Verbics Pál* — Вовковиї (Ud-4 348); 1775: п-ще *Verbics* — Тросник (Szabó 473). ◀ 1. Від антр. **Вєрба** (див. **Вєрба́к**) + -нич. 2. Від апел. *вєрбич* “вербна неділя” (Гр I 133).

Вєрбішук — Рх. ◀ 1. Імовірно, від ойк. *Вєрбіж* (Льв) + -чук, отже, — “житель села *Вєрбіж* або виходець із нього”. 2. Від місц. апел. *вєрбиши* — “берег річки, порослий вербами” (Рх) + -чук. Апел. *врбиши* у цьому ж зн. властивий і серб. мові (РСКНІІІ 24).

Вербіа́ш — Жнятино. Можливо, від закарп. ойк. *Верб'яж* (Вл) як наслідок його пристосування до угорськомовного середовища.

Вербота — Мукачів. 1361: *nan vcrbota stavishiun* — Судомир (ССУМ I 164). ◀ Від давньослов. імені *Vrbota*, в основі якого назва рослини *верба* (Грк 18, 93). На Зак п-ще принесли судетські німці чес. пох. у XVIII чи XIX ст.

Вергун — Шелестово, Мукачів. 1715: кр. *Lad. Verhun* — Тересва (Bélay 205); 1787: *Werhun* — Звір на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *вергун* — “солодке печиво” (Гр I 134; див. ще Vincsz 508 та ЕСУМ I 352). 2. Від болг. гіпок. імені *Verga* (повне ім'я *Вергил* — Илчев 107) + суф. *-ун*.

Вердкел — Антонівка. ◀ Можливо, пов'язане з болг. п-щем *Вердеков* (Илчев 107), хоча фіналь-елдає змогу дошукуватися в ньому нім. пох.

Верджак — Перечин. ◀ 1. Від хорв. чол. імені *Verdo* або *Verde*, що з лат. *Vergilius* (Šimundić 463, Jordan 485), + -як. 2. Від рум. апел. *vergea* — “прутик, лоза” + -як.

Вередіюк — Ясиня. ◀ Від укр. *вередій* — “вередун” (ЕСУМ I 352) + -ук. Пор. ще бойк. *вереділь* — “т. с.” (Он I 90).

Верета †. 1696: кр. *Vereta Janoss* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Від місц. апел. *верета* — “простирадло”.

Веретчат — Ужгород. ◀ Від п-ща *Верета* + суф. *-чат*, який у минулі століття на Зак був дуже продуктивним.

Веретяк — Негровець, Синевир, Вишково. ◀ Від п-ща *Верета*, що з апел. *верета* — “рядно”, + -як.

Верецкій — Сасово. 1512: кр. *Werczky* — ком. Сат (MaksaySz 227); кр. *Vereczko Iuan* — Завосина (UctC 104-8); 1625: кр. *Vereczkei* — Онік (Szabó 375); 1677: *Vereczkei* — Заболотне (Szabó 278). П-ще *Verecke* поширене також серед угорців (Kázmér 1136, Vályi III 623). ◀ Угор. прикм. *Verecki*, *Verecke* від давнього закарп. ойк. *Верецькі* (суч. оф. — Н. і В. Ворота). Ойк. *Верецькі* дав ще кілька п-щ, записаних 1787 р. на Бойк, як *Wereszczanin*, він же *Wereszczanycia* і *Wereszczanicia* (ЙМ). Пор. ще 1712: *Уля Веречанка* — Студений (Яворській 210).

Верецький [Веріцький], -кого. Мк. ◀ Давно українізований вар. угор. п-ща *Верецкі*.

Веречанський †. 1715: *намісник Василій Веречански* — Мукачів (HodOkm 658). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Верецькі* (суч. оф. *Ворота*).

Вереш — Вн, Мк, Уж. 1391: кр. *Veres* — Бикинь (Szabó 298); 1442: шл. *Staan Veres* — Солотвина (Bélay 201); XV ст.: *Veres Mihaly* —

Арданово (LehBer 19); 1523: кр. *Ge. Weres* — Кошельово (Bélay 163); 1668: гор. *Veres Istvan* — Ужгород (HodAd 26). ◀ Від угор. діал. *veres* — “червоний”, “рудий” — літ. *vörös* (Kázmér 1138).

Верешмортій — Вел.Ком'яти. 1449: вл. *To. Weresmarthy* — Миково (Bélay 214); 1542: вл. *Pe. Weresmarthy* — Коньга (Bélay 165). ◀ Угор. прикм. від давнього місц. ойк. *Vörösmart* (Вн). Це село українці традиційно називають *Коня́ля*. Ойконімів *Vörösmart* на території Угорщини аж 10 (Kázmér 1138).

Веркалич — Нересниця. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич*, яке на території Польщі згадується з XV ст. Пор. 1445: *cum Nicolao Warkala* — Львів (SSNO VI 21), а вар. *Werkalka* — з XIV ст. (SSNO VI I 65–66). Твірна основа, імовірно, походить від чол. імені *Верко*, *Верк*, що з *Оверко*, *Аверкій* (Словник 185), представленого серед запор. козаків (1649). Елемент *-ала* у антр. *Веркала* може розцінюватися як рум. формант.

Вернер — Мукачів. 1773: кр. *Vernar* — Качава (ПеПред 323). ◀ Від нім. ос. імені *Werner* (Кнарпов 180, Bahlow 544).

Верховина †. 1720: п-ще *Verkovina* (!) — Королево (Szabó 384). ◀ Місц. топ. *Верховина* перенесено на особу.

Верховинець [Вірхівиниць], -ниця — Кальник. 1787: кр. *Werchowiniec* — Урич, Крушельниця, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *вир'ховиниць* — “жителі карпатської Верховини”. У XVIII–XIX ст. номен *Верхівина* закарпатці вживали лише стосовно Воловецького р-ну (ДжеДел 10). Пор. ще ін. п-ща від цієї основи.

Верховинський †. 1715: п-ще *St. Verchovinszki* — Крайниково (Bélay 174), кр. *Verchovinszki Panko* — Липча (Bélay 172). ◀ Прикм. від місц. макротоп. *Верховина*.

Вершак [Вершів], -акá — Рх. 1618: кр. *Sztec Wersak* — Кечківці на Маковиці (Mars 74). ◀ 1. Західноукр. утворення з патр. суф. *-ак* від давньослов. антропооснови *Върх-* // *Върш-* “верх” (пор. старочес. ім'я *Vrchoslav*, старопол. *Wirchoslaw*, жін. пол. *Wierszka* — SvoSta 92, MalecStar 123, SSNO VI I 68). Пор. ще чес. іменні деривати *Vrš*, *Vrša*, *Vršek* (SvoSta 130, 135), серб. чол. ім'я *Врико*, що з *Поврико* (Грк 58), + -як. Пор. також 1785: кр. *Вершо Баюсв* — Блажів (ПаПо-4 37); 1787: кр. *Wierszko* — Орявчик та кр. *Wierchowski* — Комарники на Бойк (ЙМ). П-ща зі слов. основою *Werch-*, *Werchn-* є навіть серед німців (Bahlow 543). 2. Від апел. *вершак* — “верхівка дерева” (Ж-Н 65), “гострий кінець будь-чого”, “верховіття дерева” (ГГ 35).

Веселик — Ярок. ◀ 1. Утворення з суф. *-ик* від давньослов. іменної основи *Vesel-* “веселий”, яка дотепер живе в серб. *Vesel, Veselini, Veselihu, Veselko, Veseljko, Veseljak* (Грк 52) та болг. іменах *Vesel, Veseljnika, Veseljko* (Илчев 108). Основа *vesel-* на Зак та в Польщі представлена антр. з XV ст. Пор. 1429: кр. *Vezet* (!) — Сарвасово (Bélay 194); 1424: *Petrus Wiessoly de Jasskowo* (SSNO VI 72); 1787: кр. *Wesoły* — Шумина на Бойк (ЙМ). 2. Від апел. *veselik* — “журавель” (Ж-Н 65), “лелека” (Матер. до букв. I 55) чи карп. клички свійської тварини *vesélik*, одержаної за її грайливу поведінку (Рх). Пор. ще серб. *veselik* “той, хто викликає співчуття” (РСКНД II 541).

Веселина — Тур'я Бистра, Свалява. Пор. 1772: кр. *Guura Veszelinak* — Словенка в ком. Спіш (Ud-4 56). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Veselin* + *-a*, що, правдоподібно, є калькою з гр. *Hilarius* (Грк 52, Илчев 108, Ковачев 113). Пор. ще хорв. і макед. чол. ім'я *Veselin* (Šimundić 464, ОномJug II 164). 2. Від південнослов. імені *Vesel* (Šimundić 464, Грк 52) + *-ина*.

Веселівка — Вел. Березний. ◀ Від слов. чол. імені *Vesel* (див. **Веселик, Веселина**) + місц. кваліт. формант *-овка*.

Веселівський — Вб. 1819: кр. *Weselowski* — Попелі на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, пол. утворення від *wiesioly* — “веселий”, яке на території Польщі представлено з XV ст. Пор. 1456: *Wiesiolowski* (SSNO VI 172).

Веселяк — Кошельово. 1787: кр. *Weselak* — Славсько на Бойк, Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. імені *Veseljak* або від імені *Vesel* + *-як* (Грк 52, Šimundić 464). 2. Від укр. прикм. *веселий* + суф. *-як*, як і у п-щах **Біляк, Зеленяк, Червеняк**.

Вечеринюк — Білин. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Вечерин*, що від *вечер*, + *-ин* (Грк 52, РСКНД II 61) + *-юк*. 2. Від місц. клички *Вечеріна, Вечеріна*, яку дають свійській тварині, що народилася увечері (Рх), + *-юк*. Пор. серб. чол. ім'я *Вечерко* (Грк 52).

Вечеркович †. 1650: учитель *Vecserkovics Laszlo* — Мукачів (LehBer 479). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Večerka*, відомого чехам.

Вечериюк — Рх. ◀ Очевидно, фонет. видозміна п-ща **Вечеринюк**.

Веселеній [*Вешеліні*] — Кам'янське, Клячаново. ◀ Угор. утворення від ойк. *Veselény*, що біля м. Тренчін на Слч (суч. оф. назва містечка — *Riečnica* — Majtán 354). Див. ще Kázmér 1140.

Вешелинчук — Боржавське. ◀ Від місц. п-ща **Вешелені** + *-чук*.

Вигодованець [*В'йгодованиць*], *-нця* — В.Гравівниця. 1787: кр. *Wyhodowaniec* — Завадка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: кр. *Wychowaneek* — Чаплі на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *в'йгодованець* “вихованець” (Ж-Н 71, Он I 98).

Видилянський — Ужгород. ◀ Суф. *-янський* указує, що п-ще — відтоп. пох. Однак територіально найближчою основою, яка могла б братися до уваги, є хіба що назва австр. столиці *Відень*, яку закарп. українці за Австро-Угорщини часто називали *Відньос*. Від цієї основи утворюються прикм. на *-янський*: *Видоцянський, Довжасянський, Середнянський*, що від народних назв сіл *Висоць, Довгос, Середньос...* Можливо, **Видилянський**, зокрема поява звука */д/* у п-щі, — це гіперкоректна форма прикм. *вишніянський* — “той, що з села *Вішньос*” (по-слц. *Vinné* у сх. Слч — Majtán 452). Пор. ще болг. п-ще *Веднянски* та апел. *видня* — “піч для виплавлення залізної руди” (Илчев 104).

Вижнянський — Ужгород. 1414: *пан кюс вижнїанський* — Львів (ССУМ I 173). ◀ 1. Від місц. прикм. *вижнїанський*, що з *вишнїанський*, тобто *вішній*, — “верхній”. 2. Від ойк. *Вижнїани* (ССУМ I 173) + *-ський*.

Візницький [*В'йзницький*] — Мк, Св. Пор. 1500: кр. *Andr. Viznica* — Мідяниця (UeIC 97-29); 1579: кенез *Grozovics Visnyczki* — Візниця (LehAd II 52); 1648, 1649: селяни *Viznicki* — Доробратово, Пашковець (LehBer 242, 646); 1664: вікарій *Basilius Viznicki* — Мукачів (Лукачій 14. — С. 219); 1715: *памістник Алексей Вицицький* — Мукачів (HodOkm 658). Угорці здавна перекладають і записують цей прикм. як *Viznicei*. Напр., 11641: кенез *Vizniczei Ferencz* — Мукачів (HodOkm 98, 126). ◀ Прикм. від місц. ойк. *В'йзници* (Мк).

Вийбер, -бера — Вн, Хс. ◀ Від нім. апел. *Weber* — “ткач”.

Вийгеш — Н.Солотвина, Середне. ◀ Від угор. прикм. *véges* — “кінцевий, крайній”.

Вийгшив †. 1648: *Veghseo Mihaly* — Чинадьово (Maksay 522). ◀ Від угор. *végső* — “кінцевий”.

Вийкай — 1389: *Stephani de Veyke* в Земпл. (Nagy-1 485); 1603: *оругий Векай* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ 1. Див. **Вейкай**. 2. Від земпл. ойк. *Véke* (Kázmér 1132 — суч. слц. оф. *Vojka* — Majtán 457) + угор. формант *-ai*.

Вийкало — див. **Вейкало**.

Вийкар [*В'йкарь*], *-ря* — Довге Поле. ◀ 1. Від місц. апел. *вийкарь* “майстер, що виготовляє *війки*”, тобто *війки* — “віячки” (Гр I 236). 2. Менш імовірно, що з апел. *вікарь* “твердий сир плоско-круглого вигляду” (Головацькій 402,

ДжеДел 24), “тістечко з сиром” (Ж-Н 105), який може мати стосунок до *vikária* — “помічника архієрея”.

Віличка — Хс, Ір. 1819: кр. *Wiliczka* — Топільниця на Бойк. ◀ 1. Можливо, від серб. чол. імені *Виличко* (Грк 53) з подальшою зміною форманта *-ко* на *-ка*. 2. Від апел. *вѣличка*, який в Укр. Карпатах має декілька значень, а саме: а) деминутив від *вѣлиця*; б) “щока” (Гр I 167); в) “дишель у саях” (Он I 102).

Віличко — Луково. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Виличко* (Грк 53). Пор. ще серб. п-ща *Вилич*, *Виличів* (РСКНЖ II 625). 2. Від укр. апел. *вилечко* “коровай” (Ж-Н 77–78).

Вина́р [*Вина́рь*], **-ря́** — Мк, Св. 1647: гор. *Mikołaj Winiarz* — Самбір (Kuczera 196); 1787: кр. *Wynar* — Лінина, Тисовець на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Winarz* згадується 1395 р. (SSNO VI 110). ◀ Від слов. апел. *винар* — “винороб” (Ж-Н 80), “торговець вином” (Головацькій 399), “винокур” (Он I 104).

Винарович †. 1570: кр. *Wynarowych* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Вина́р** + суф. **-ович**.

Вірста [*Вѣрста*] — Дубове. 1787: *Wirsta*, *Wyhrsta* — Перегінське (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *вѣрста* “вихрест”, “той, що вихрестився з іудея на християнина” (Тч, Хс). Пор. ще фонет. вар. апел. *вѣирста* — “вихрест” (Головацькій 444) та гуц. п-ще *Virstiuk* (Vincenz 325–326).

Вирстіюк — Ясиня. ◀ Від **Вірста** + **-юк** або безпосередньо з апел. *вѣирстиок* — “син вихреста” (Головацькій 444).

Віслоцький — Ужгород. 1787: *Vyslocki*, *Wislocki* — Чорна Вода та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від гал.-лемк. топ. *Вислік* у його пол. фонетиці *Wisłok* + **-ський**.

Височанський [*Височанський*] — Клячаново. 1648: *Wisochanszkj* — Котельниця (Maksay 544); 1691: шл. *Viszocsányi György* — Ужгород (HodAd 81); 1723: *Петро дяк Вісочанській родом* — Пчоліне (ПаПо-4 96); 1770: *Височанський* (Метрика); 1787: кр. *Wysoczanski* — Розтоки, Комарники, Матків на Бойк, Мичківці на Лемк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Височани* (Лемк), *Висоцьке* (Прикарпаття) або ойк. *Високе* (сх. Слч) + **-яцький**.

Вішківський †. 1690: сваяц. *Viskouszki Bazilius* — Мукачів (Лучкай-Іс 33, 287). ◀ Укр. утворення з суф. **-ський** від ойк. *Вишків* або ойк. *Вишково*.

Вішнівський — див. **Вишнівський**.

Вишнівчич †. 1681: вдова *Visnovitné* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. *Вишня*.

Вишнівський [*Вишнівський*] — Пр, Св. 1588: гор. *Walenty Wisniowski* — Самбір (Kuczera 191); 1787: кр. *Wisniowski* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Вишня* (Бойк) + **-овський**. 2. Від східносл. ойк. *Višton* (Majtán 453) + **-ський**. 3. Від болг. чол. імені *Вишньо* (Илчев 112) + **-овський**.

Вишован [*Вишован*] — Рх. 1689: кр. *Visoan Jone* — Барбешті (Bélay 125), кр. *Visoan Nicora* — Миколапоток (Bélay 174); 1715: *Visoan Dan* — Шугатаг (Bélay 191). ◀ Від ойк. або від гідр. *Вишава* (по-рум. — *Vișeu*) + **-ан**.

Вів'яник [*Вѣв'яник*, *Вѣсяник*] — Приборжавське, Ляниця. 1470: *Онос да Овсѣлик* — ССУМ I 74; 1618: кр. *Iuan Owsanik* — Цернина (Mars 86); 1660: *за бирова церковного Олекси Восяника* — Осій (ПаПо-2 21); 1743: *Йоан Вусѣлик* — Холмовець (Сах 70); 1775: кр. *Vuszanic* — Батарч (Szabó 293); 1803: гр.-катол. сваяц. *Michael Vűszanic* — Марія-Повч (UdAd-2 384). ◀ Від місц. укр. апел. *восяник*, *в(ѣ)сяник* — “вівсяний хліб”, “вівсяник” (Чопей 32, 38 Гр I 203).

Вівчар [*Вѣвчарь*], **-ря́** — Кам'янське. 1618: *Jakub Owczar* — Тисинець (Mars 109); 1785: *охрестил цорку ... оувчара* — Блажів (ПаПо-І 194); 1819: кр. *Owczar* — Струтинь, Любинці на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: кр. *Owczarczyn* — Звір, В.Лужок на Бойк (ЙМ). На території Польщі антр. *Owczarz* згадується 1398 р. (SSNO IV I 62). < Від давнього місц. апел. *вѣвчарь* — “вівчар”.

Вівчарович †. 1728: п-ще *Vulcsarivcz(!)* — Раковець (Szabó 459). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Вівчар**.

Вігу́ла — Рокосово, Буштино, Ужгород. ◀ 1. Вар. календ. імені *Вікул* (Успенский 152, Суднік 95) з одзвінченням /к/ > /г/ по сусідству з сонантом /л/ + формант **-а**. Пор. рум. ім'я *Vigul* (Const 406), яке є й у сербів (ГркРеч 53). 2. Від угор. антропооснови *Víg*, що від *víg* — “веселий” (Kálmán 90), + рум. формант **-ула**, як і у п-щі *Драгу́ла*, *Ваку́ла*. П-ще *Vígh* представлене в місц. пам'ятках писемності XVII–XVIII ст. (ПеПред 321).

Відмаска — Верховина Бистра. ◀ Від місц. апел. *відмаска* “відмастка” (Гр I 218). Див. ще **Вудмаска**.

Віза́вер — Чорна Тиса. ◀ 1. Нім. прикм. із суф. **-er**. Можливо, від чес. ойк. *Vizov* (*Profous* — Svoboda IV 565). 2. Фонет. видозміна нім. п-ща *Wischaer*, яке можна виводити з місц. гідр. *Вишава* (Мараморш).

Віза́нтії — Хс, Вн, Мж. Пор. 1721: *список Бизанцій* — Ужгород (Гаджега-І 101). ◀ Від календ. чол. імені *Византії*, яке походить від

назви давньої країни *Vizantia* (Справочник 392, Илчев 109, Ковачев 116, Const 407). Пор. ще апел. *bizant* — “візантійська золота монета” (SW I 160).

Візичканич — Тч, Хс. 1751: *парох Стефан Визичканич* — Терново (Гаджега-1 184). ◀ Від андр. *Визичканич* — “дружина Візичка” + *-ич*. Антропооснова *Визичко*, правдоподібно, пов’язана з хорв. п-щем *Vezić* або серб. *Vezih* (Leksik 712, РСКНЈ II 473) чи з рум. *vezika* — “пухир, міхур”. Пор. ще рум. п-ще *Veze(a)* (Iordan 484).

Віконь — Хуст. ◀ Угор. п-ще *Vikony* (Kázmér 1144), що з діал. *vikony*, літ. *vékony* — “тонкий”.

Віллич — Теково, Н.Визниця. ◀ Слов. патр. утворення з суф. *-ич* від давнього імені *Віла* чи *Віля*, яке у півд. слов’ян співвідноситься з міфонімом *вила* та з повним іменем *Виліпа*, тобто *Пиліпа* (Илчев 110, Грк 236).

Віло †. 1715: кр. *Pe. Vilo* — Терново (Bélay 166). ◀ Від гіпок. чол. імені *Vilo*, що співвідноситься з повними кал. іменами *Vilhelm*, *Karanvil* ... (Šimundić 464).

Вільчак [Вульчак] — Н.Ремети, Ільниця, Білки. 1618: кр. *Wilczak Sztecz* — Вишня Поляна на Маковиці (Marsina 79); 1787: *Wilczak* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Wilczak* фіксується 1686 р. (Bubak II 123), а по ін. регіонах Польщі — з XV ст. (SSNO VI I 99). ◀ Напевно, патр. утворення з суф. *-як* від пол. антропооснови *wilk* — “вовк”. У ком. Саб антропонім *Wilk* значиться 1221 р. (RegVar 272). Поява голосного /y/, як і поява /y/ в першому складі антропооснови, не зовсім зрозуміла. Пор. записи 1648 р. з с. Латірки: *Wülk Khoma*, *Wülk Prokup* (Maksay 542).

Вінар [Вінар] — Мк, Ір. — Див. **Винар**.

Вінницький — Ясиння, Чорнотисово. 1421: *пань Ять виницький* — Львів (ССУМ I 174); 1787: кр. *Winnicki* — Крушельниця, Уріж та ін. на Бойк. ◀ 1. Від ойк. *Виниця* або ойк. *Виники* в його пол. звучанні + *-ський*. 2. Від антр. *Виник* або співзвучного апел. *виник* + суф. *-ський*. Пор. 1787: кр. *Winnik* — Небилів, Спас на Бойк (ЙМ); пор. ще 1582: *вѣникъ* (СУМ XVI–XVII ст. 6 141).

Вінтџон — Терново, Вільхівці-Лазі. 1678: кр. *Havrilla Vonton* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1715: кр. *Onton Todor* — Шайов-Поляна (Bélay 181); 1787: кр. *Wjnton* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Антон* зі зміною початкового /a/ на /o/, а далі — на /i/ та протетичним /v/. Вар. імені *Вінтџон* відомий в Україні (Vincenz 151). До XVI ст. на Зак його записували здебільшого як *Онтон*. Пор. 1542: вл. *Onthon* — В.Вишава (Bélay 219), а в Реєстрах війська запор. 1649 р. його записано то як *Воитџонъ*, то як *Воитџунъ*, то як *Вуитџунъ*.

Вінтџоніок — Нове Барово. ◀ Від *Вінтџон* + суф. *-юк*.

Вінтоняк [*Vintoniék*], *-няк* — Рх. 1787: *Vintoniak* — Лицівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Вінтон** + *-як*.

Вінтун — Руська Мокра. ◀ Фонет. вар. чол. імені *Антон* (див. **Вінтџон**).

Вінц — Ужгород. 1401: шл. *Стефан Винц* — Королево (ССУМ I 175); 1405: шл. *Winch de Kozzo* — Будешті (Bélay 131); 1513: шл. *Jo. Vincz* — Вінцфалва (Bélay 215). Пор. ще 1364: *priden Vince de Karus* — Капушани (Nagy I 342); 1493: *Vincenius litt.* — Хуст (Bélay 150); 1600: кр. *Gr. Pe. Vincze* — Іза (Bélay 156). ◀ 1. Усіч. вар. слов. чол. імені *Věnceslavъ* (укр. *В’ячеслав*), яке в сусідньому ком. Сат фіксується з XIII ст. (RegVar 196). 2. Усіч. вар. лат. імені *Vincenius* — “перемагаючий” (Šimundić 464).

Вінчук — Пасіка. ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Винко*, *Винч* або *Vinc* (усі з лат. *Vincenius* “переможець” — Грк 53, Илчев 119, Ковачев 119), Šimundić 464) + *-юк*. Південнослов. антропооснова *Вінко* засвідчена також у давній назві приселка *Вінково* (адміністративно — с. Зняцьово).

Вінчура — Ужгород. ◀ Від антр. *Винко* або *Винчо* (див. **Вінчук**) + квалітат. формант *-ура*, як у антр. *Стахура*, *Стецюра*, *Штефура*...

Віраг — Горбок, Виноградів, Ужгород. 1567: кр. *Wirag* — Юлівці (Szabó 360). ◀ Від угор. особ. імені *Virág*, що з апел. *virág* — “квітка”, “квітуча рослина” (Hajdu 99, Kázmér 1146).

Вірва †. 1685: *Вірвовы 2 пивы на Кормилици* — Кам’янське, *Вірвова сдна пива* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Імовірно, від укр. апел. *вірва*.

Вірван — Вб, Вл, Мк. 1689: шл. *Stephanus Virvan* — Валеа Поркулуй (Bélay 135); 1787: кр. *Wasil Wyrwa*, він же *Wasil Wyrwan* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Ікаючий вар. календ. чол. імені *Урван* (Петровський 211). Пор. ще п-ще *Вурван* з протетичним /v/ в укаючій говірці с. Тур’ї Ремети (Пр). 2. Серб. етн. *вируан* — “циганин”, апелятивне зн. якого ще — “диявол, чорт” (РСКНЈ II 643). 3. Від антр. *Вірва* + суф. *-ан*. Антропооснову *Вірв-* знає кілька народів. Пор. 1685: *Вірвовы 2 пивы* — Кам’янське (ЛелПам 228); 1687: *Wyrwa* — Подг (Bubak II 129); 1689: кр. *Metelis Virve* — Десешті (Bélay 134). Тому й кількість можливих зн. тут зростає. Напр. укр. діал. *вірва* — “шахрай” (ЕСУМ I 402–403); пол. *wyrwa* — “зла, брехлива людина” (Bubak II 129); пасивний дієприкм. від дієсл. *вірвати*; рум. вар. жін. ім. *Virva*, що з *Varvara* (Const 172), навіть апел. *virvan* — “в’юн”.

Вірлич [Віллич] — Теково. ◀ 1. Правдоподібно, південнослов. патр. із суф. *-ич* від імені *Vrла* (Грк 58). Пор. хорв. п-ща *Vrlic, Vrljičak, Vrljić* та ін. (Leksik 730). Пор. ще серб. п-ща *Vrлуh, Vrлечиc* та апел. *врлич* — “людина, сповнена позитивних рис” (РСКНІ ІІІ 65). 2. Менш імовірно, п-ще з рум. антропоосновою *Virlan*, що з імені *Varlaam* (Const 167, 172).

Віро †. XVII ст.: кр. *Luc. Vira* — Терново (Bélay 166). ◀ Від гіпок. чол. кал. імені *Vipo*, що відповідає повному імені *Vipginiū* (Šimundić 465).

Вісаник — Ужгород. 1660: за *Олекси Восяника* — Осій (ПаПо-2 21); 1807: учень *Georgius Vüszanik* — Марія-Повч (Ud-2 387). ◀ Фонетично мадяризований вар. традиційного місц. п-ща **Вівсяник** або апел. *восаник* (Чопей 38).

Вісик †. 1787: п-ще *Vüszik* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від гіпок. чол. імені *Viso*, що з *Visarion, Prvoslav* та ін. (Šimundić 465).

Вісяник †. 1778: кр. *Иоани Вюсяник* — Боржавське (Микитись 9). ◀ Від місц. укр. апел. *вўвсьлик* — “вівсяний хліб”.

Віт — Дубринич. 1305: *Simon fia Vit* — Грабарово (Györfy 540). Пор. ще 1220: *Vitun de villa Petur* — Угоча (RegVar 246); XV ст.: шл. *Wytkos* — Бекень (LehBer 298); 1633: *Vittevics Péter* — Гергелі (LehBer 267); 1572: кр. *Pe. Wytul, Lad. Vitta* — Шугатар (Bélay 190). ◀ 1. Від давньослов. імені на зразок *Vitомир, Vitослав, Добровит, Гостевит* (SvoSta 91, SSI VI 150) або скор. вар. двоосновного імені на зразок *Dobrovit, Ljudevit* (Šimundić 465). Пор. ще 1787: *Wituslawski* — Воля Блажівська на Бойк (ЙМ). 2. Від календ. чол. імені *Vut*, що з лат. *vitus* — “провідник” (Справочник 392), або *vitalis* — “жвавий” (Ladó 298, Moldanová 267).

Віткан — Підгірне. Пор. 1787: кріпаки *Witko, Witka* на Лемк (ЙМ), кріпаки *Wit, Witkowicz* на Бойк (ЙМ). Пор. також із XV ст.: шл. *Wytkos* — Бекень (Szabó 298); 1518: *Vitkai Istvan* — Гулач (LehBer 272). ◀ Від антр. *Vimko* (див. **Віт**) + *-ан*. Чол. імена *Витко, Витка* є у південних слов'ян, де вони співвідносяться з *Bogovid, Dobrovit, Vitomir*... (Илчев 111, Ковачев 121, Грк 53-54, Šimundić 465); є вони, як і відповідні п-ща, у чехів (Knaprová 182, Moldanová 267).

Вітківський — Хс. ◀ Від чол. імені *Vimko* (див. **Віт, Віткан**) + *-овський*. На території Польщі п-ще *Witkowski* згадується з XIV ст. Пор. 1415: *Jaroslaus Vitkowski* (SSNO VI 132).

Віч †. 1567: *Wicz Petral* — Н.Ворота (UcC 53-12). ◀ Напевно, від південнослов. імені на зразок *Vić, Vićo* або *Viča*, співвідносних із повними іменами *Vid, Vitomir, Vičentia, Victor, Vite-slav*... (Šimundić 464).

Вічак †. 1704: кр. *Viczak Matyij, Olexa* — Зняцьово (HodGens 11). ◀ Від антр. **Віч** + суф. *-як*.

Вічко †. 1666: п-ще *Viczko* — Дротинці (Szabó 486). ◀ Від антр. **Віч** + суф. *-ко*.

Вічєвич — Свалява. ◀ Від південнослов. чол. імені *Вичо, Виче* або *Viča* чи *Viča*, співвідносних із повними іменами *Vitомир, Вишеслав, Вікентій, Віктор*... (Ковачев 122, Грк 53, 54, Šimundić 464), + *-євич*. Антропооснова *Віч-* на Зак фіксується з XIV ст. Пор. 1358: *Michaelis fillii Wychuk* — Земпл (Nagy-1 302).

Вішпівський — див. **Вишпівський**.

Вішован — Рх. — Див. **Вишован**.

Віщак — Мк, Св, Вн, Хс, Уж. 1607, 1649: *Viscsak* — Н.Визниця (LehBer 795); 1649: кенез *Viscsak Janos* — Глинянець (LehBer 308); 1641: гор. *Viscsak Agoston* — Мукачів (LehBer 81); 1773: староста *Joannes Viscsak* — Лінці (Ud-5 55). ◀ 1. Від усічено-суф. слов. імені *Вишко*, співвідносного з *Вишеславъ, Vušeborъ, Выша* (Marcitić II 135, Ковачев 123, Гинкен 459, SvoSta 98), + *-як*. Антропооснова *Виш-* на верхній Тісі побутує щонайменше з XIII ст. Пор. XIII ст.: *Vys, Visa, Visata* (RegVar 244, 246, 250, 258, 296); 1447: *erga Wyszkonet* — Перемишль (Smolka II 30); 1458: *болѣре Мълиш и Выша* — Сучава (ССУМ I 223). 2. Від південнослов. гіпок. чол. імені *Viska* або *Visko*, що з *Vislav, Prvoslav, Vincenco*... (Šimundić 465). 3. Від прикм. основи *вищій* чи ім. *виц* — “ясновидець” (Ж-Н 109) + *-ак*. Пор. старопол. апел. *wieszcz* — “ворожка” та *wieszczy* — “ворожити” (Reczek 554-555). 4. Від ойк. на зразок *Вишка* + *-як*.

Віщанський — Люта. 1682: кр. *Vistyanski Ivan* — Домашин (UcC 88-59); 1787: кр. *Wiczanski* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. ойк. *Вишка* + *янський*.

Віщур — Розтоцька Пастіль. 1787 і 1820: кр. *Wiszczur i Wiszur* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *вищур* — “вішун, віщ, ясновидець” (Ужан, Гр I 243, Ж-Н 109). Пор. 1819: кр. *Wiszczun* — Ільник на Бойк (ЙМ). 2. Від дразливого колективного п-ка *вищур*, яким жителі навколишніх сіл прозивають вихідців із с. Вішки. На Уж вживана подібна назва *лащур* для вихідців із с.Вел. Лазы.

Віялка †. 1773: кр. *Wyalka Waszily* — Бараниці (ПеПред 321). ◀ Від місц. апел. *віялка* — “лопата для віяння зерна” (Он I 134).

Влад — Рх, Тч. 1393: *напъ Оуладъ* — Сучава (ССУМ I 179); 1406: шл. *Ivan f. Vladi* — Середнє Водяне (Bélay 121); 1419: шл. *Symon f. Wlad Kenezius* — Добрянське (Bélay 177); 1604: вл. *Phil. Vlad* — Берсана (Bélay 123). ◀ Від південнослов.

чол. імені *Влад* (із *Владимир*, *Владислав*...), поширеного також серед румунів і молдован (Илчев 112, Грк 54, Const 408, ДумбрМик 47).

Владика [Ладіка] — Ужгород, Сторожниця Дравці. 1467: *Иванко Владыка од Сочавъ* (ССУМ I 180); 1448: *Iwanko Ruthenus, frater Wladicae* — Перемишль (Smołka II 48); 1787: кр. *Wladyka* — Босько на Бойк (ЙМ) і 1819: кр. *Wladyka* — Вільхова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від укр. *владика* “єпископ”, “власник”, “глава сім’ї” (Ж-Н 110, Гр I 244, Он I 136, ДэжеДел 12). Див. ще серб. чол. ім’я *Владика* (Maretić II 114). 2. Від південнослов. чол. імені *Vladika*, співвідносного з повними іменами *Vladimir*, *Vladislav* (Šimundić 465).

Владичинець †. 1751: *парох Ѡедор Владычинець* — Дубове (Гаджега-М 183). ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від антр. **Владика** або від апел. *владика* — “єпископ”, “священик”.

Владимир [*Владимірь*], рідше — [*Владимірь*] — Вл, Ір, Вн, Хс. 1405: вл. *Nan filius Ladomery* — Бедевля (Bélay 196). ◀ Південнослов. ім’я *Владимир* у формі присвійного прикм. На Зац цей південнослов’янсьм принесли волохи.

Влашин — Волиця, Ганичі, Лемківці. 1418–1436: шл. *Vlasin* — Бедевля (Bélay 219); 1525: шл. *Jo. Wlassyn* — Діброва (Bélay 120); 1567: кр. *Steph. Wlassin* — Голубине (UetC 53-12); 1601: кр. *St. Vlasin, Vlasin Andre* — Рускова (Bélay 188). ◀ Від південнослов. етн. *влашин* — “волох, волошин”.

Вовилка [*Вовылка*, рідше — **Вовилко**] — Міжгір’я, Колочава, Н.Бистрий. ◀ Правдоподібно, від календ. ім. *Вавило* + *-ко* з подальшою зміною форманта *-ко* на *-ка*.

Вовк — Мк, Вл, Рх. 1221: *сум Petro cognato Vilc dixerunt* — Саб (RegVar 272); 1606: *Тимкови Вовкови* — Одрехова (АО 110); 1649: кр. *Vok Laszlo* — Добрянське (Bélay 177); 1773: зайшлий *Lucas Vok* — Підмонастир (Кінах 133); 1782: *Димитрій Вовк* (Метрика); 1819: Біличі на Бойк (ФМ); 1787: кр. *Wowk* — Воловеч та ін. села на Лемк (ЙМ). ◀ Від догр. слов. чол. імені *Вовк*, основою якого стала назва хижого звіра.

Вовкан — Мукачів. 1214: *impetiit convillanum suum Vulcanum* — Берег (RegVar 184); 1404: *пан Волкан угорщицки* — Галич (ССУМ I 189); 1493: *Walkan* — Лекенце в Сат (MaksaySz 168). Пор. ще 1819: кр. *Wolkonowicz* — Мита на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. чол. імені *Вълканъ*, в основі якого апел. *вовк* (Maretić II 92, SvoSta 157, Илчев 119). Пор. ще місц. укр. апел. *вовкулък* — “чоловік, що перетворився на вовка” (Чопей 32).

Вовканець [*Вовканиць*], **-ниця** — Хс, Мж, Тч. ◀ Від **Вовкан** + **-ець**.

Вовканинець [*Вовканиць*], **-ниця** — Руське Поле. ◀ Від андр. *Вовкани* — “дружина **Вовка**” + **-инець**. Пор. ще 1787: кр. *Wokanin* — Височани на Лемк (ЙМ).

Вовканич — Ір, Вн, Св, Тч. 1697: *Wlkanih Mihalko* — Тур’я Бистра (UetC 104-8); 1787: кр. *Woukanicz* — Мшанець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Вовкани* — “дружина **Вовка**” + **-ич**.

Вовківський — Ясиння. ◀ 1. Від антр. *Вовк* або від ойк. *Вовки* + **-івський**. 2. Від антр. *Вовків* чи співзвучного ойк. + **-ський**.

Вовкогріб †. XVIII ст.: кр. *Volkohrib* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Нині на Турянщині побутує подібне п-ще **Окобріб**.

Вовкулич — Невицьке, Оноківці. ◀ Від андр. *Вовкуля* “дружина **Вовка**” + **-ич**. Андр. *Вовкуля* засвідчує запис 1782 р. з-під Мукачева (Метрика).

Вовляник — В.Визниця, Кленовець. 1672: кенез *Vajnyanik (!) Illés* — В.Визниця (LchBcr 796); 1704: кенез *Vovnyanik András* — В.Визниця (HodGens 10); 1773: присяжний *Demetrius Vovnyanik (!)* — В.Визниця (Ud-5 61). ◀ Від місц. апел. *вовляник* — “предмет, виготовлений із вовни” (Мк, Уж, Пр).

Вовчак — Ужгород. 1720: кр. *Mathé, Sim. Vocsak* — Вишня Руна (Bélay 186); 1787: кр. *Wowczak* — Н.Воля на Лемк, кр. *Woczak* — на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Вовк** або *Вовчий* + **-як**. Антр. *вовчий* згадується в ком. Сат 1216: *Vulchi pristalod* (RegVar 209). 2. Від апел. *вовчак* — “гірда собак”, “вовче зілля” (Ж-Н 114).

Вовчик — Нове Барово, Крайниково. 1597: *Awriło Wolczek* — Сянік (Balzer 126); 1787: кр. *Wowczyk* — Середнє Велике на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Wolczyk* — Морохів на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від **Вовк** + **-ик**. 2. Від апел. *вовчик* — “довгоносик” (Мат. до букв. I 74).

Вовчок [зрідка — **Вовчок**], **-чка** — Хс, Мж. 1213: *Vluc* — басейн верхньої Тиси (RegVar 177); 1618: кр. *Iwan Wolczok* — Нижня Писана (Marsina 70), *Wolczok Wasil* — Рівне (Marsina 89); 1727: *Вовчкув Илкув дълок* — Сокирниця (Ud-2 76). ◀ 1. Від **Вовк** + **-ок**. 2. Від апел. *вовчок* “сережка на вербі”, “довгоносик” та деякі ін. (Гр I 246).

Вовчук [рідше — **Вовчук**] — Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *Jo. Vocsuk* — Вишня Руна (Bélay 186); 1751: *Ісремія Вовчук* — Миково (Гаджега-І 174); 1787: кр. *Woczuk* — Бережок, Спас на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від **Вовк** + **-юк**. 2. Від апел. *вовчук* — “молодий вовк” (Гр I 246).

Вогар [*Вогарь*], **-ря** [зрідка — **Огар**] — Дубриничі, Вел. Березний. ◀ Від місц. *огарь* “висока худа істота”, “вугор на шкірі” (Пр, Уж),

тобто *ógar* — “вуграк” (Ж-Н 552) чи навіть “обпалений пеньок” (ЕСУМ I 567).

Вóгурка — Свалява. ◀ Від місц. укр. *вóгурка* — “огірок”. Пор. ще 1570: *Gr. Wgorka* — Горонда (УетС 97-29). Див. ще **Огирчак**.

Возістас — Пłosкановиця. — Див. **Васістас**.

Возніцький [*Вѣзницький*] — Вел. Лучки. — Див. **Візницький**. Пор. ще староукр. прикм. *возницькій* “кучерський” (Тимченко I 111).

Возняк [*Возняк* і *Вѣзняк*] — Іршава, Черевці. 1819: *Wozniak* — Шимборк на Лемк (ФМ). ◀ 1. Правдоподібно, від *вѣзний* — “судовий пристав” + *-як*. 2. Від пол. апел. *woźniak* “тягловий кінь”. У гов. Подг п-ще *Wozniak* і п-ще *Woźny* фіксуються з XVII ст. (Bubak II 127). В Україні п-ще *Wozny* значиться в Сможому на Бойк 1787 р. (ЙМ).

Войвода †. 1525: кр. *Eleksze Waywoda* — Нанково (Bélay 153); 1671–1673: кр. *Vajvoda Ferencz* — Дулово (Bélay 138). ◀ Від давньослов. апел. *восвода*.

Воїла †. 1715: кр. *Andr. Voila*, а 1720 р. *Rhics Voila* — Широкий Луг (Bélay 195). ◀ 1. Правдоподібно, давньослов. ім'я *Вой*, що від дієсл. *восвати*, + суф. *-ило*. 2. Можливо, від рум. топ. *Voila* (Jordan 489).

Воїна †. 1680: кріпаки *Vojna Griga, Laver* — Руська. Поляна в Мар; 1720: кр. *Vojna Maxim* — Руська Поляна (ПеПред 309). Пор. 1476: *nan Voyna Немѣрич* (ССУМ I 187). ◀ Від слов. гіпок. імені *Vojna*, співвідносно з повними іменами *Vojmir, Vojslav, Vojdnogol* та ін. (Šimundić 466).

Воїнар — Ужгород. 1447: *inditio Niclosz woynar* — Перемишль (Smołka II 16); 1450: *Iohannet Woynar* — Перемишль (Smołka II 94); 1787: кр. *Woynar* — Вороблик на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнішого *Vognar*, що з нім. *Wagner* — “колісник” (Moldanová 270). На Подг пол. ономасти фіксують п-ще *Wojnarowski*, що від ойк. *Wojnarowa*, з XVII ст. (Bubak II 126). Пов'язувати п-ще з давньослов. іменем *Воїна* не дозволяє фіналь *-ar*, хоч антропооснова *Воїна* для укр. антропонімії не чужа.

Воїнарівич — Свалява, Поляна. ◀ Від **Воїнар** + *-ович*. Пор. ще патр. п-ще XVII ст. *Войницький*, що від слов. *войтик* — “воїн”. 1661: *велькомоєстного пана Яна Войницкого* — Варадка (Яворский 204).

Воїницький †. 1664; пана *Яна Войницкого* — Завадка (Яворск 204). ◀ Укр. прикм. від антр. *Войтик* або *Войнич*.

Войтанич — Середне. ◀ 1. Від андр. *Войтання* — “дружина *Войти* або *Войта*, тобто *Vojtěcha*”, + *-ич*. Твірною основою антр. *Войта*

стало чес., слц. чи хорв. чол. ім'я *Vojta, Vojto*, яке є усіч. вар. давнього композитного чол. імені *Войтѣхъ*, а останнє містить основи *вой-* — “воїн” і *-тѣх-* — “втіх” (пор. чес. *Vojtěch*, пол. *Wojciech*, хорв. *Vojtjeh...* (Кларповá 185, SSJ VI 150, Majtán-Považaj 223, Šimundić 466)). Лексема *Войт*, зокрема з демін. формантом *-ко*, тобто *Войтко*, в XVII ст. ще виконувала роль чол. імені в Україні, напр., у козацьких реєстрах 1649 р. Пор.: козак *Войтко Брапченко* та ін. (Осташ-3 11). Пор. також 1470: вл. *Theod. Mojsen f. Voyth* — Барбешті (Bélay 124). 2. Від андр. *Войтання* “дружина *війта*” + *-ич*. Укр. полонізм *війт* ~ *войт* “сільський староста”; у XIV ст. він означав “голову місцевого самоврядування або міського суду”. Етимологічно укр. *війт* — це давній полонізм *wójt*, який сягає давньовірхньонім. лексеми *Voigt* (Moldanová 270); він широко використовувався на всіх землях Речі Посполитої (ССУМ I 188–189). Пор. подг п-ще XVII–XIX ст. *Wójt* (Bubak II 128).

Войтик — Хуст. 1446: *Voytek porexit* — Перемишль (Smołka II 19); 1618: кр. *Andrey Woytyk* — Липова (Marsina 93); 1787: кр. *Woytyk* — Чершава на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Войти*, *Войто*, що з *Войтѣхъ* (див. **Войтанич** 1). 2. Від назви посади *війт* ~ *войт* (див. **Войтанич** 2).

Войтикович †. 1671: *Piotr Woytykowicz* — Бобовище (ПаПо-1 36). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Войтик**.

Войтиківський — Осій, Білки. ◀ Від антр. **Войтик** + *-івський*. Відсутність асибіляції /т/ → /ч/ показує, що це утворення не пол., але відсутність зміни суф. /о/ в ін. монофтонг свідчить про вплив угор. або слц. мов.

Войтко — Ужгород. ◀ Правдоподібно, від чол. імені *Войтко*, що з *Войтѣхъ* (див. **Войтанич**). Пор. 1408: *nan Voitko* — Судомир (ССУМ I 188); 1511: *scabinus Vojtko* — Вари (Łysiak-1 60); 1618: кр. *Woitko Szurmacz* — Дубова (Mars 82). Формант *-ко*, очевидно, належить імені, а не п-щу, доказом цього можуть бути записи з козацьких реєстрів 1669 р. (Осташ-3 11).

Войтович [зрідка — **Войтовіч**] — Білки, Виноградів. 1787: кр. *Wojtowicz* — Топільниця, Тур'є на Бойк (ЙМ), Ляджин на Лемк (ЙМ). У 1614 п-ще *Wojtowicz* фіксують на Подг (Bubak II 128). ◀ Патр. утворення з суф. *-ович* від слов. імені *Войта* або *Войто*, що з *Войтѣхъ* (див. **Войтанич** 1) або від полонізму *wójt*, тобто “війт”, “голова міського суду”, “сільський староста” (Тимченко I 111).

Войтун — Верб'яз, Завадка. Пор. подг. п-ще *Wojtun* (1830), яке Й. Бубак виводить із імені

Wojciech (Bubak II 127). ◀ П-ще могло утворитися від слов. імені *Войта* чи *Войто*, а також від антр. *Войт*, що походить від укр. *війт* або пол. *wójt* — “т. с.”, але могло постати й на основі місц. дієсл. *wojtuwáti* — “бити, воювати”, тобто як атрибутивний апел. зі зн. “войовнича людина”, “розбишака” (Тч, Рх, Хс).

Вок — Середне. 1671: кр. *Vak* — Зарічча (Szabó 276). ◀ 1. Угор. п-ще *Vak* від угор. апел. *vak* “сліпий” (Kázmér 1115). 2. Менш імовірно, що п-ще є видозміненим вар. серб. чи хорв. чол. ім. *вока*, яке виникло з *Војмир*, *Војислав* (Грк 57, Šimundić 466) під впливом угор. мови.

Вокáль — Ужгород. Пор. 1789: кр. *Окаль Олекса* — Підгірне (ПаПо-4 175). ◀ 1. Від місц. *вóкáль* — “людина з великими *вучмі*, (тобто очима)”. На Ужан ім. *око* і всі його похідні (*вóко*, *вóчі*, *вóкáлий*) мають протетичне *в*. 2. Можливо, що підставою до виникнення п-ща стало співзвучне серб. чол. ім'я *Вукаль*, *Вукало*, що з *Вукол* (Грк 59).

Вокáн — Мукачів. 1642: кр. *Vakan Miklós* — Вел. Лучки, Мукачів. (HodOkm 129). ◀ Серб. чи хорв. чол. ім'я *Вокан*, що від *Вока*, + *-ан*, у якому *Вока* — це *Војислав* або *Војмир* (Грк 57, Šimundić 466).

Волентір [*Волентірь*], **р-я** — Вел. Лучки. ◀ Від місц. *волентірь* — “нероба”, “волоцюга” (!). Пор. гал. *валентірош* — “ледар”, *валандатися*, *вал'янтая* (Ж-Н 54); пор. ще слц. *volencier* — “свавільна, недисциплінована людина”. Кінцева етимологія лексеми *волентірь* виводиться з франц. *valantaire* — “доброволець”. Див. ще **Валентір**.

Волечко — Хс. 1607: *Szenka Valeczka* — Тур'я Бистра (UetC 104-8). ◀ Правдоподібно, фонет. видозмінене п-ще *Валичко* (див. **Вáлик**).

Волинський †. 1695: *рабъ Фтиодор Волинскій* — Воловець (Яворск 206). ◀ Прикм. від мікротоп. *Волинь*.

Воличáк паралельно з **Воличék** (Білин, Кваси), а останнім часом — **Вóличék** (Рахів). ◀ Від антр. *Вóлик* + *-як*.

Вóличко [*Вóличко*] — Чорнотисово, Підвиноградів. 1634: кр. *Valicsko* — Гетеня (Szabó 372); 1715: п-ще *Valicska*, а 1692 — *Velicska* — Чепа (Szabó 314); 1772: кр. *Volyczko Janko* — Порач у ком. Спіш (Ud-4 80). ◀ 1. Від давнього серб. чол. імені *Волица*, співвідносного з іменем *Волислав* (ГркРеч 59–60), + *-ка*. 2. Від антр. *Волик*, що є демін. від апел. *вил*, + *-ко*. 3. Молд. чол. ім'я *Вóличкó*, співвідносне з повним іменем *Валентин* (Думбр-Мик 39). 4. Від апел. *воличка* — “вовняні нитки або шнурки вищої якості” (Мат. до букв. I 75, Он I 141, Ж-Н 117) або апел. *воличко* — “мале воло”.

Волівський †. 1715: кр. *Vuliszki Luka* — Липча (Bélay 172). ◀ Прикм. від давнього місц. ойк. *Воловій* (суф. оф. — Міжгір'я).

Вóличков, -ва — Веряця, Гудя. ◀ Мадяризована вимова укр. п-ща **Вóличко**, закріплена в оф. документах.

Волка́й — Перечин, Мирча, Пастілки. 1314: шл. *Valkajai Mihaly* — Баркасово (Györfy 530); 1533: гор. *Valkai Mihaly* — Мукачів (LehBer 535). ◀ 1. Спонтанно українізоване угор. прізвище утворення *Valkai* — “вовковийський” або “вовківський”, що від традиційного місц. укр. ойк. *Вовковій*, який 1946 р. радянські кодифікатори перейменували на *Вовкове*. “Заслугою” місц. українців було те, що угор. фіналь *-ai* вони змінили на *-ий* і пересунули наголос, як у п-щах **Добра́й**, **Липа́й**... 2. П-ще могло утворитися також від співзвучних назв ін. поселень на зразок *Valkaja*, *Valka*, яких на території Угорщини було декілька (Kázmér 1116).

Волкóвський — Виноградів. ◀ 1. Від східносл. ойк. *Vlková* або *Vlkovce* (Спіш) або *Valkovce* (Шаріш — Majtán 456) + *-ський*. Пор. 1719: *куніли* (!) *волковние до веси Волковец* — Вальківці (ПаПо-4 40). 2. Можливий і вар. від антр. *Wolkov*, який у с. Луків на Лемк згадується 1787 р. (ЙМ).

Волова́р [*Волова́рь*], **р-я** — Дравці, Ужгород. ◀ Від місц. укр. апел. *волова́рь* — “волячий пастух”, “пастух, що пасе ялову худобу” (Уж, Мк; ДжеДел 14, Он I 140, ЕСУМ I 393, Ж-Н 118, RiegerLemk 142). Апел. *volovar* — “той, що працює з волами”; у Ключарках (Мк) згадується у XVII ст. (Dezso 96). Апел. *воловар* — “волар” є й у серб. мові (РСКНД II 772). Пор. ще 1787: п-ще *Wolownik* — Дубно на Лемк (ЙМ).

Воло́вич — Ужгород. 1778: кр. *Wolwycz* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Віл* (род. — *Волá*) + *-ович*. 2. Допрізвищева семантика твірної основи лексеми — або назва тяглової тварини, або канонічне правосл. ім'я *Віл*, що відповідає гр. *βήλος* “поріг, житло” (Справочник 392). Пор. ще 1787 генетично споріднені п-ща *Wolwicz* — Терепча на Лемк та *Wolewicz* — Кальне на Бойк (ЙМ).

Волода́р †. 1602 і 1607: утікачі *Volodar Andras et Volodar Andre deserta* — Тур'ї Ремети (UetC 104-8); 1649: драбант *Volodar* — Тростянця (LehBer 771); 1701: свідок *Alezander Volodar* — Мукачів (HodOkm 408). Пор. 1787: *Woludczak*, *Woludziak* — Опака на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Володарь* (ЛР 473–474) або від укр. апел. *володар* (Чопей 36).

Володурдь — Синевир. 1715: кр. *Sim. Vala Gyürgy (Vala György)* — Синевир (Bélay 200). ◀ 1. Напевно, це складення з повним наступним

злиттям хорв. гіпок. чол. імені *Volo* або *Vola*, що з повного імені *Volislav* (Šimundić 466), та угор. імені *György* (укр. оф. *Георгій, Юрій*). На користь цього припущення свідчить окреме написання обох компонентів п-ща (1715). 2. Менш імовірно є припущення, за яким початок п-щу дала давньорус. антропооснова *Volodar*, яка на поч. XVII ст. функціонувала на Зак як п-ще.

Волонтір [*Волонтьір*], -рй — Мк, Ір, Св. — Див. **Волентір**.

Волос — Тч. У с. Угля, що на Тч, з 1435 по 1548 рік називається 11 шляхетських родин, главами яких були чоловіки на п-ще *Волос* у таких записах: дворянин *To. Wolaz*, який 1542 р. володів однією портою; дворянин *Alex. Volaz*, який 1600 р. володів двома портами, а ін. — звичайні шляхтичі перелічуються під такими записами: 1440 — *Andr., Ivan Volasz f. Stan*; 1448: *Olaz*; 1471: *Ivasko, St Wlaz (Wolaz)*; 1500: *To. Volyoz*; 1515: *To. Wolaz*; 1542: *To. Woloz*; 1548: *Thywadar Walyzych* (!); 1570: *Fr. Volaz* (Bélay 209–210). За межами с. Угля п-ще функціонує ще в кількох селах Тч та на гал. Бойк. Пор. 1787: кр. *Wolohs* — Орявчик, Виців, Тисовець, Бачина (ЙМ). Окрім Карпат (Vincsz 466), антр. *Волос* дослідники фіксують ще в кількох регіонах сх. слов'янства (Тупиков 93). ◀ 1. Можливо, від теоніма *Волос* — “давньоруське божество, опікун скотарства і торгівлі”, ім'я якого київські поляни досить рано починають сплутувати з іменем христ. святого *Власія, Власа, Уласа, Блажея* (SSS VI 359, Успенский. Филологические разыскания, 33 й далі). Як вл. ос. ім'я при п-щі лексема *Волось* фігурує ще в козацьких реєстрах 1649 р. Пор. запис козака *Волос Старый* (Осташ-3 11). 2. Не менш правдоподібно, що карп. п-ще *Волос* — це вар. етн. *волох*, який на початку другого тисячоліття встиг закріпитися в ареалі активних русько-волоських контактів, тобто там, де предки карп. українців жили впереміш із волоськими гірськими пастухами. Мовною підставою для закріплення звука /c/ у п-щі *Волос* замість очікуваного /x/, тобто замість *Волох*, стала зовнішня аналогія, зокрема наявність звука /c/, як наслідок другої палаталізації звука /x/ у таких формах, як *волоси* “волохи”, *волоський* “пастуший, румунський”, карп. ойк. *Волосянка, Волоське*.

Волосач †. 1773: староста *Joannes Voloszacs* — Жборівці (Udvari-2303 Ud-559). ◀ Від укр. апел. *волосач* — “волосата людина” (Чопей 36).

Волосинович — Ужгород. ◀ Імовірно, результат угор. прочитання пол. запису п-ща *Woloszynowicz*, тобто *Волюшинович*: адже пол.

диграф *sz* угорець, як відомо, читає як звук /c/, а укр. звук /c/ він передає диграфом *sz*. Така заміна могла статися у XVIII ст., бо найдавніший відомий нам запис антр. зі звуком /c/ датований 1787 р. Пор.: кр. *Wolosinowski* у Грубишові на Лемк (ЙМ), а антр. *Волюшинович* зафіксовано в с. Медика 1407 (ССУМ I 193).

Волоський — Кваси. Частина осіб із цим п-щем нині вже підписується як **Волюшук**. ◀ Від місц. прикм. *волоський* — “румунський”. Пор. 1505–1506: сваяц. *Pe. presb. Wolachalis* (Bélay 153) с. Горінчово (Хс).

Волосянський [*Волосьянський*] — Вб. 1751: *парох Ioani Wolosjanicki* — Тихий (Гаджега-Уж 170); 1787: кр. *Wolosianski* — Розлуч на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Wolosianski* — Комарники на Бойк (ФМ). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Волосьянка* (Льв, Зак або Лемк). У с. Либохори 1787 р. записано п-ща *Wolosianik* та *Wolosniak* (ЙМ).

Волосяч — Жборівці, Визниця. ◀ Від місц. апел. *волосач* — “волосата особа” (Мк, Уж, Ір), тобто “волохач” (Ж-Н 119) у прямому чи в перен. зн. — “евфемістична назва ведмедя” (Бойк). Пор. ще 1820: кр. *Wolosacki* — Ославиця на Лемк (ФМ).

Волох — Клячаново. 1419: шл. *Walentinus Volahus* — Йовд (Bélay 157); 1436: кр. *Paul Pap Wolachus* — Бедевля (Bélay 126); 1470: шл. *Tyvadar volahus* — Сопунка (Bélay 193); 1519: кр. *Sim. Wolah* — Липча (Bélay 172); 1678: п-ще *Valahus* — Турц (Szabó 523); 1819: кр. *Woloch* — Блажів на Бойк (ФМ). ◀ Від лексеми *волох* у її етнічному значенні “волошин”, соціально-професійному значенні “гірський пастух” або територіальному значенні, тобто “буковинець” (Чопей 36, Гг 40).

Волюшан — Косівська Поляна. ◀ Від антр. **Волох**, що з етн. *волох* “румун” або від професійного зн. лексеми *волох* — “гірський пастух”, + атрибут. суф. -ян. Пор. ще місц. *волюшанка* — “волоська коза” (Рх). У Гал антр. *Wolosz* фіксується з XV ст. (SSNO VI 2 199).

Волошин — Мк, Уж, Ір, Хс, Вл, Св, Тч, Рх. 1359: *Щепанъ Волюшинъ* — Перемишль (ССУМ I 193, SSNO VI 1 15); 1419: шл. *Dragamer Wallasyn* — Йовд (Bélay 157); 1567: кр. *Wolossen Mikola, Wolossin Waszko, Wolossen Duma* — В.Ворота (UetC 53-19); 1619: крайник *Kost' Vološin* — Перечин (GabPoh 157); 1699: *Voloszyn Prokop* — Латірка (Maksay 598); 1710: *лаз Мигалья Волюшинового* — Вільхівці (ЛелПам 232); 1787: *Wolozyn* — Криве, Плав'є, Лавочне на Бойк та Черемна на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнього етн. *волошин* “румун” (Чопей 36).

Волошинканич †. 1715: кр. *Volosinkanics Stephan* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Волошинканиа* — “дружина *Волошинка*”.

Волошинівський — Ільниця. 1652: *спископ Volosinovszki J.* — Мукачів (HodTör 532); 1699: *Iosephus. Volosinovsky ep-pus* — Мукачів (HodOkt 235). Пор. ще 1709: *Симеонъ Волошиньскій* — Нехвалова Поляна (ПаПо-4 79) та бойк. п-ща XVIII–XIX ст., зокрема, *Wołoszynowski, Wołoszinski, Wołoszczak, Wołoszczuk* (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Волошин** або етн. *волошин* + кн. (або пол.) суф. *-овський*.

Волошинчат †. 1691: сваяц. *Volocincsat Thodorius* — Червеньово (Лучкай-Іс 33, 87). ◀ Укр. утворення з суф. *-ча(т)* від антр. **Волошин**.

Волощак †. 1755: вдова *Волощак Варвара* — Ділове (ПаПо-2 11). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Волошко*, прикм. *волоський* або від жін. іменування *волошка*.

Волощинець [*Волощичиниць*], *-ниця* — Шкуратівці. ◀ Від жін. етн. *волошка* “румунка” або андр. *волошка* “дружина **Волоха**” чи жін. патр. *волишка* — “дочка **Волоха**” + *-ниця*.

Волощук — Рх, Хс, Вн, Мж, Тч. 1680: кр. *Voloscsuk (!) Stefan* — Руська Поляна (Bélay 180), *Voloszuk Gliga, Oniszim* (там само); 1678: кр. *Voloscsuk Ivan* — Рахів (Bélay 181); 1680–1720: кр. *Voloszczuk Foedur, Volostyuk Ivan, Voloszuk Gliga, Nekifor Voloszczuk* — Руська Поляна (Bélay 180); 1787: кр. *Voloszczuk* — Ялинкувате, Бережок, Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *волощук* — “малий *волах*” або “син *волоха*” чи “син *волишки*” (Головацькій 419). 2. Від антр. *Волох, Волос, Волоський* чи від відповідного андр. *Волишка* + суф. *-чук*.

Вольвач †. 1572: п-ще *Wolwach (!)* — Олешник (Szabó 325). ◀ Імовірно, від місц. апел. *вольвач* — “особа з *волом*”.

Воля †. 1649: кр. *Vólya* — Німецька Кучава. (LehBer 365). ◀ Укр. гіпок. чол. ім'я *Воля*, співвідносе з іменами *Володимир, Володислав, ...*

Волянський †. 1689: *презвитер Іоанъ Волянскій* — Пихні у Слч (ПаПо-І 183). ◀ Прикм. від топоапел. *воля* або ойк. *Воля*.

Вонтон †. 1678: кр. *Havrilla Vonton* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Фонет. видозміна чол. імені *Онтон* (пор. суч. п-ще **Вінтонік**).

Ворга — Велятин. ◀ Від лемк. або бойк. апел. *ворга* “губа” (Уж). Пор. ще 1449: гор. *Georgi Warhal* — Михайлівці (Nagy II 443), хоч останнє могло утворитися також від чол. імені *Várhol*, тобто *Варфоломій*.

Ворганич — Ізки. 1751: *Лазар Ворганич* — Баранинці (Гаджега-2 60). ◀ Від андр. *Ворганиа*

“дружина **Ворги**” або місц. апел. *воргана* — “губата жінка” + *-ич*.

Воринка — Колочава, Вільшани, Вишково. 1704: кр. *Varinyka Ferencz* — Руське (HodGens 15). ◀ Від апел. *воринка, ворина* “жердина в огорожі” (Головацькій 415, Он I 143, ЕСУМ I 401; Гг 41).

Воринко — Підвиноградів. ◀ Зміна кінцевого *-а* на *-о* у п-щі **Воринка** зумовлена або зовнішньою аналогією з укр. п-щами на *-ко* (пор. **Головка** > **Головко**), або впливом угор. мови, в якій ім. не можуть закінчуватися на *lá/*.

Вориняк — Керецькі. ◀ Від антр. *Ворина* (див. **Вориняк**) + *-як*.

Воробель [*Воробіль*], *-бля* — Домашин, Сіль, Княгиня. 1772: кр. *Matyo Vorobely* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 96). ◀ Від бойк. або лемк. *воробіль* — “горобець” (Головацькій 414, Он I 144, Rieger-Lemk 143). 1443: *воробисва пасика* — Нямц (ССУМ I 197); 1618: кр. *Vereboly Geörg* — Курима (Marsina 122); 1819: кр. *Worobij* — Топільниця на Бойк (ФМ).

Воробець [*Воробіць*], *-бця* — Мж. 1715: кр. *Jo. Vorobec* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: кр. *Worobec* — Підліски на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Worobiec, Worobciow* — Ялинкувате на Бойк. ◀ Від закарп. укр. апел. *воробіць* — “горобець” (Тч, Мж).

Воробканич — Ір. 1771: присяжний *Varakanits (!) Ivan* — В.Студений (ДжеДел 275). ◀ Від андр. *Воробканиа* — “дружина **Воробка**” + *-ич*.

Воробко †. 1720: кр. *Panyko Voropka* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Напевно, від місц. апел. *воробок* “горобець”.

Воробок, *-бка* — Ір, Мк, Хс, Мж, Св. ◀ Від західнозакарп. апел. *воробок* “горобець” (Гр I 254), перен. зн. якого — “жавий чоловік невисокого зросту” (Уж, Мк). Пор. похідні 1608: *Wacko Worobkowuch* — Сянік (Balzer 131) та відоме п-ще *Воробкєвич* — Буковина.

Воробчук — Ясиня. ◀ Від антр. **Воробок** + *-юк* або від демін. *воробчук* “горобчик”.

Ворожиль †. 1682: кр. *Vorosili (!) Hricz* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Місц. чол. відповідник до жін. апел. *ворожіля* “ворожка” (Чопей 37, Rieger-Lemk 143).

Ворожильник — Вб, Уж. 1618: кр. *Hricz Worozelnik* — Рівне (Mars 89). ◀ Від закарп. або лемк. *ворожільник* “ворожбит” (Rieger-Lemk 143).

Ворожильчак — Дубриничі, Ужгород. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-чак* від місц. апел. *ворожіль* “ворожбит”. 2. Метр. утворення з суф. *-як* від місц. демін. апелятива *ворожілька* — “мала ворожка”. Лексема *ворожіля* в Карпатах давня.

Ворон — Вн, Хс, Тч, Мж, Вл, Мк. 1745: кр. *Jo. Voron* — Чумальово (Bélay 133); 1782: кр. *Данко Ворон* — Чирч (ПаПо-4 119); 1787: кр. *Woron* — Новотин, Яворів, Залокоть на Бойк (ФМ). ◀ Від назви птаха *ворон*, який у півд. слов'ян функціонує як вл. ос. ім'я (Грк 57, Илчев 116). В Укр. Карпатах лексема *ворон* так само давно використовується в антропонімії. Пор. 1398: *Воронко войт коломыйскый* (ССУМ I 197).

Ворона — Тячів, Ужгород. 1458: *пан Ворона* (ССУМ I 197); 1666: кр. *Sandr. Vorona* — Тересва (Bélay 204); 1715: кр. *Olexa Vorona* — Соїми (Bélay 220); 1787: кр. *Worona* — Созань на Бойк, Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від назви птаха *ворона*, яку слов'яни раніше використовували як вл. ос. ім'я (див. **Ворон**). Вона дала багато дериватів. Пор. 1819: кр. *Woronka* — Н.Стінава, а 1819 — *Woronyszyn* у с. Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ); 1638: *Iwan Woroniczak* — Вислік (Balzer 214) та ін.

Вороник †. 1699: *Voranik* (!) *Danko* — Н.Ворота (Максау 591). ◀ Від антр. **Ворон** + **-ик**.

Вороницький — Люта. 1436: *пань стань бырлиць вороницькым* — Львів (ССУМ I 197). ◀ Від антр. **Вороник** або **Воронич** + **-ський**.

Воронич [зрідка — **Вороніч**] — Пр, Св, Мк. 1787: кр. *Weronicz* (!), а 1819 *Woronics* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Ворона** + **-ич**.

Воронюк — Косівська Поляна. 1787: кр. *Woroniuk* — Бабине, Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ворон** або **Ворона** + **-юк**.

Вороняк — Розтоцька Пастіль, Руське. 1787: кр. *Woroniak* — Жаданівка, Бабине, Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Woroniak* — Белківка на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Ворон** або **Ворона** + суф. **-як**.

Воротниця †. 1607: родина *Vorotnicza család* — Грибівці (LehBer 797); 1704: кр. *Vorotniczai Maxim* — Воротниця (HodGens 13). ◀ Імовірно, назву місцевого присілка *Вороніцця* перенесено на його власника.

Ворóхта — Рх. До сер. XVIII ст. п-ще **Ворóхта** згадується лише у Вел. Бичкові. Пор. 1678: кр. *Vorokta Ivan*; 1672–1696: кр. *Vorokta Mathe*; 1720: *Voropta* (!) *Kost* (Bélay 128–129); 1720: св'ящ. *Ворохта Андрій* (Гаджега-1 174); 1742: *...ворохтиной церкви* (ПаПо-1 147); 1769: св'ящ. *Joannes Vorochta* — Бичків (Лучкай 17. — 168). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Ворох** + малопродуктивний іменний формант **-та**, що й у давніх іменах *Бохта*, *Бухта*, *Милта*, *Чухта* (SvoSta 163). Антропоснова *Ворох-*, мабуть, від місц. апел. *ворох* — “купа невіяного зерна”, “неспокійна юрба”, “неспокій”, “інтрига” (Головацькій 415, Он I 145, Ж-Н 122, Гр I 256, ЕСУМ I 429). Вона

пов'язана з п-щами **Варахиб**, **Варахоба**, **Варшик**. 2. П-ще **Ворóхта** могло утворитися також від гуц. ойк. *Ворóхта*, подібно до п-щ Ю. Дрогобича чи М. Коперника, тобто шляхом елімінації лат. прикметника **de** — “із”; отже, зі словформ на зразок *Georgius de Drogoicz, Micolaus de Kopernik* через їх трансонімізацію, хоч це менш імовірно.

Ворохтюк — Ясіння. ◀ 1. Від антр. **Ворóхта** + суф. **-юк**. 2. Від катойк. *ворохтюк* — “виходеш із с. *Ворохта*”, як і катойк. *ясінчюк* — “житель с. *Ясіння*” (Рх).

Вороча †. 1728: кр. *Elie Vorotha* (!) — Перечин (*Conscriptio fiscales* — Ужгород. обл. музей). ◀ Від незасвідченого слов. імені *Вороча* (≠ *Воротислав*), що лежить в основі закарп. ойк. *Ворочово*.

Ворочівський †. Пор. 1607: *Vorocsovi Ivan* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Угор. прикм. утворення з суф. **-i** від місц. ойк. *Ворóчово*.

Ворошко †. 1607: кр. *Vorosko Lazar* — Мирча (UetC 104-8); 1571: *Gr. Warsza* — Шугатар (Bélay 190). Пор. 1483 р.: *Syenko Woroschylo* — Львів (SSNO VI 2 200); 1446: *Item Worrasz stetit* — Перемишль (Smołka II 13); 1552: гор. *Вороша* — Київ (Тупиков 96). ◀ 1. Імовірно, від персонафікованого апел. *ворох* — “купа невіяного зерна”, “гурт” (Гр I 256) + **-ко**. 2. Менш імовірно, що від жін. ос. назви *ворóжка* (Гр I 2155).

Ворчик — Тюшка. ◀ 1. Від гал. пестл. ім. *Óрчик*, *Óрцьо* (< *Orcest*) з протетичним **/в/**. 2. Від діал. *ворко* “буркотун”, “той, що бурчить” (Ж-Н 121). 3. Від гуц. *ворч* — “хворобливий наріст на буковому дереві” (Гг 41), бойк. *ворча* — “грубий наріст на дереві” (Чопей 38, Он I 146). 4. Від бойк. апел. *ворчик* “орчик” (там само) або від пол. апел. *worek* — “мішок, гаманець”.

Вор'ю — Чорнотисово. 1542: шл. *G. Waryw* — Діброва (Bélay 120). 1671: кр. *Varju* — Рокосово (Szabó 453). ◀ Угор. п-ще *Varju*, що від апел. *varju* “ворона”. У центр. р-нах Угорщини п-ще *Varju* згадується з XV ст. (Kázmér 1127).

Воскоб'їшник — Білки, Осій. 1435: гор. *Laurencius alias Woskoboynik* — Перемишль (SSNO VI 2 201); 1437: *Stanislaus Woskoboynuk* — Львів (там само); 1584: *Hrycko Woskobończyk* — Самбір (Kuczera 191). ◀ Від староукр. апел. *воскоб'їшник* — “той, що добуває віск із вошини або торгує воскоб'їнами” (Тимченко I 116; СУМ I 742, Головацькій 415), “той, що виготовляє свічки з воску” (Рх), “власник воскоб'їни” (Гр I 356). Пор. закарп. апел. *воскоб'їня* (Чопей 38).

Восковіч — Ужгород. ◀ 1. Див. **Васьковіч**. 2. Від чес. п-ща *Voska* ~ *Vozka*, що *vozataj* — “візник” (Moldanová 272).

Вотьканич — В.Ворота, Н.Ворота, Лази Вл. ◀ 1. Від андр. *Вотьканич* — “дружина *Вотька*” + *-ич*, а *Вотько* — це болг. ім’я *Втьмо*, співвідносне з гіпок. вар. і повним іменем *Вълко* (Илчев 121, 118 та ін). 2. Не менш імовірно, що основа цього п-ща — не *Воть-*, а *Водь-*, тобто болг. чол. ім’я *Водьо*, співвідносне з назвою христ. свята *Водокрыц* — “Водохреща” (Илчев 114).

Вощик — В.Ремети, Н.Ремети. Пор. 1696: кр. *Gr. Vociak* — Вишня Руна (Bélay 186). ◀ Правдоподібно, від південнослов. імені *Въцо*, *Воца* чи *Воце*, яке у болгар співвідноситься з повним іменем *Вълк* “Вовк” (Илчев 121), а у хорватів — із десятком імен, як *Verivoj*, *Vojdrag*, *Vojnomir* та ін. (Šimundić 465) + *-ик*. Пор. ще 1696: кр. *Gr. Vociak* — Вишня Руна (Bélay 186).

Вош — Іршава, Чорнотисово. ◀ 1. Наслідок спонтанної мадяризації укр. п-ща **Ваш**, що з **Івáš**, тобто *Івась*, *Іван*. 2. Давнє угор. чол. ім’я *Vas*, співвідносне з суч. апел. *vas* “залізо”, “залізний” (див. **Ваш**; Kázmér 1126). 3. Можливо, походить від укр. назви комах *вош* (до речі, як і п-ще *Блохá* та споріднені з ним). П-ща в записках *Wossz*, *Wosch*, *Woss* на території Польщі фіксуються з XV ст. (SSNO VI 2 201), п-ще *Воша* в Сербії значиться з XIV ст. (ГркРеч 60), а на Зак — з 1605: кр. *Vosa Prikop* — Батіза (Bélay 125).

Вошваріі [*Вóшваріі*] — Іванівці. 1600: гор. *Vasvári* — Тячів (Bélay 125). ◀ Від угор. ойк. *Vasvár* + угор. прикм. формант *-і*.

Вошкэба — Ір, Вн. 1736: *Япош Вошкеба* — Осій (ПаПо-2 21). ◀ 1. Мадяризований вар. укр. п-ща **Вашкэба**. 2. Від антр. *Вóшка* або *Вошкó* (див. **Вош**) + малопродуктивний суф. *-эба*. Пор. болг. чол. ім’я *Въшко*, що з *Въшо* (Илчев 121).

Вошковц — Велятин. ◀ Результат мадяризації укр. патр. утворення *Вáшковець* (< Від **Вашкó** + *-овець*).

Вошош — Чорнотисово. П-ще *Vasas* у центр. р-нах Угорщини згадується з XIV ст. (Kázmér 1127). ◀ Від староугор. апел. *vasas* — “колісник”.

Вошак — Куштановиця. Пор. 1720: кр. *Mathe, Sim. Vocsak* (!) — Вишня Руна (Bélay 186). ◀ Патр. утворення з суф. *-як* від антр. **Вошкó**, **Вóшка** або **Вóска**. У Гал антропооснова *Воша* відома з XV ст., а в Сербії — з XIV (ГркРеч 60). Пор. 1416: *Woszko inguilinus*, 1430 — *Wosasco de Szütience*, *Wassyo de Súho* (SSNO VI 2 201); 1538: суддя *Fyedor Woszko* — Вари (Łysiak-1 69); XVII ст.: *Vaszu Waszily* — Кострини (UeC 88-59). Пор. ще закарп. апел. *вошка* — “мала вош” (Чопей 39).

Вощепинець [*Вощепиниць*], *-ня* — Розтока, Мж, Голятин. ◀ Суф. *-инець* указує, що твірною

базою п-ща мусив бути ім. на *-а*, тобто **Вошэпа** або **Ощэпа**. Однак у Карпатах наявний лише апел. чол. роду *ощеп* (Гр II 85) та похідний від нього імен. *ощепина* (Ж-Н 589). Тому п-ще може мати два пояснення: 1. Патр. утворення від антр. **Вощэпа* (род. відм. одн. від *Вощеп*) за допомогою суф. *-инець*. Семантика базової назви *ощеп* — “зруб, колода, сволок над стіною будівлі” (Гр II 85, Ж-Н 589). Пор. бойк. *вощеп* “грабилно, ручка до грабель” (Он I 148). Пор. ще пол. *oszczer* — “спис, рогатина”, слц. *ošter* — “т. с.”; 1797: лемк. п-ще *Oszczep* — Завада (ЙМ). 2. Можливо, що допрізвищева семантика твірної основи п-ща перебуває в кулінарній сфері. Пор. укр. діал. *оцинок* — “коржик із прісного тіста” (Гр II 84), староукр. *оцинок* “вид їжі” (ДжеУкр 239), слц. *ošier* — “вибуджений овечий сир конусоподібної форми”, угор. *ostyepka* — “т. с.” (KnicSz 364). Пор. ще 1787: п-ще *Oszczypok* — Присліп на Бойк (ЙМ).

Вошиняр [*Вошчинярь*], *-ря* — Свалява. ◀ Від давньоукр. апел. *воципярь* — “воскобієник”, який на Буковині згадується з XV ст. Пор. 1488: *шесть воципярс* — Сучава (ССУМ I 198), а також закарп. *воципа* (Чопей 39).

Вошинець, *-ня* — Тячів. ◀ 1. Правдоподібно, результат мадярської вимови укр. п-ща **Вáшинець**. 2. Від антр. **Вóшка* (див. **Вош**) або **Вóска** (див. **Воскóвич**) + *-инець*. Пор. 1618: лемк. п-ще кр. *Lazara Woszczenka* — Раківчик (Mars 85), хоча останнє могло утворитися також від п-ка *Вóшка*, що з апел. *вóшка* “мала вош” (Чопай 39).

Вояк, *-ка* — Глибоке, Комарівці, Середнє. 1720: кр. *Jo. Vojak* — Ясиння (Bélay 167); 1770: *ведорь Воякъ* — Чернеча гора (Метрика); 1819: кр. *Woyak* — Вільшаник на Бойк (ФМ). У Гал поряд із *Wojak* та *Woyak* у XV–XVII ст. згадуються похідні антр. Пор. 1760: гор. *Stanislaw Wojakowski* — Самбір (Kuczera 191); 1659: кр. *Wojakowicz* — Подг (Bubak 125); 1787: кр. *Wojakowski* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Давньослов. ім’я *Вояк*, що від основи *вой-*, представлено такими серб. та хорв. іменами, як *Војак*, *Војан*, *Војин*, *Војко*, *Војна*, *Војмир*, *Војислав* (Грк 56, 233, Šimundić 466), болг. іменами *Војко*, *Војмир*, *Војномир* (Илчев 114–115, SvoSta 133 та ін.). Пор. ще давньоукр. антр. XV ст. *Војка*, *Војко* та ін. (ССУМ I 183). Антропооснова *вой-* дала кілька дериватів і на Зак. Пор. 1418–1423: шл. *Woyk* — Феєрфалва (Bélay 140); 1715: кр. *Fr. Vojko* — Вел. Бичків (Bélay 129).

Врабель, *-бля* — Іванівці, Клячаново, Перечин. 1449: гор. *Valentin Vrabel* — Михайлівці

(Nagy-2 143); 1618: кр. *Petr Wrabel* — Габолтів на Маковиці (Marsina 94); 1808: кр. *Vrabely* — Чирч (ПаПо-4 119). У Гал в XIII ст. фіксується антр. *Wrobl, Wrobel* (SSNO VI 203–204). Пор. ще 1787: кр. *Wrobel* — Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ Від лемк. апел. *vráběl* “горобець” (Чопей 39); пор. ще серб. прикм. *vrabљи* — “гороб’ячий” та рум. *vrabie* “горобець”. П-ще *Vrabel, Vrabeli* є в Хорватії (Leksik 726).

Врабец †. 1704: сторож *Vrabecz Stefan* — Лінці (HodGens 11). ◀ Від слц. апел. *vrabec* “горобець”.

Вра́жа, -жі — Хижа. 1493: кріпаки *Wrasa, Zthoyka* — Негрешті (MaksaySz 136); 1550: кр. *Dem. Varasa*, 1572: кр. *Ge. Varasa* — Шуратар (Bélay 190); 1574: кр. *Vrasa*, а 1641 — *Varasa* — Тарна (Szabó 437); 1668: кріпаки *Vrasa*, 1705 — *Varasza*, 1743 — *Rása* — Тарна (Szabó 394–395). У Хорватії поширене п-ще *Vražić* (Leksik 728). ◀ Рум. п-ще *Vraja* (Iordan 490), що походить від рум. апел. *vraja* “чари, чаклунство”, *vrajire* — “ворожба, ворожн”. Пор. також серб. *vrajica* — “чари, заклинання, ворожба”, “вігадки” (РСКНН II 298).

Вражович †. 1682: *Wrosowits (!) Ivan* — Буківцова (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Вража + -ович**.

Вудмаска — Вб. ◀ Від місц. апел. *вудмаска*, тобто “відмастка”, “клейстер із кукурудзяної муки для змащування ниток основи на кроснах” (Ж-Н 99, Гр I 218, Он I 122). Пор. ін. вар. цієї назви *юдмазка* — “т. с.” (Чопей 405).

Вудут, -га — Велятин. 1219: *Vodad (!) reus* — ком. Орадя, басейн верхньої Тиси (RegVar 228). ◀ Фонет. видозміна бойк. апел. *вудуд* — “одуд” (Он I 152). Пор. ще апел. *вудвуд* — “т. с.” (Гр I 258).

Вуйко †. 1649: кр. *Vujko Ferenc* — Широкий Луг, а в 1715 кр. *Jas. Vujlo i Vojla* — там само (Bélay 155). ◀ Від місц. апел. *вуйко* “дядько по матері” (Чопей 41).

Вуйчик — Ужгород. ◀ 1. Зак п-ще легко виводиться з місц. апел. *вуйко* “материн брат” (Чопей 41), або з перен. зн. “ведмідь” (Гр 259, Гг 42) + суф. *-ик*. Пор. ще болг. імена *Вуйко, Вуйча*, які також походять від праслов. кореня *цъ* — “дядько по матері” (Илчев 117, ЕСУМ I 438). Ця основа (без протетичного /в/) представлена в таких давніх іменах, як *Безуй, Милоуй, Радуй, Боривуй, Домавуї* (Svoboda 90, MalecStar 129). 2. П-ще так само просто виводиться з серб. чи хорв. імен *Vujko, Vujka*, співвідносних із повними іменами *Vuk, Vukan, Vičeta*... (Šimundić 467) та з базовим слов. іменем

Вовк. На Зак і в Прикарпатті п-ща з основою *Вуйк-* та основою *Вуйч-* представлені з XIV–XV ст., але чітко розмежувати їх не завжди можливо. Пор. *Wuj, Wujec, Ujec, Wujko*... (SSNO VI 222–223); пор. ще 1635: *у пана отця Вуковського* — Тварожець (ПаПо-4 110); 1787: кр. *Wuycik i Wuyczak* — Вульшанки на Бойк (ЙМ); кр. *Wujasz* — Тихоня на Лемк (ЙМ), а 1787 — Явірник на Лемк — *Uyczak* (ЙМ).

Вуйчо — Сімирки. ◀ П-ще успішно виводиться як із місц. здр.-пестл. *вуйчо* — “дядечко” (Ужан), так і з південнослов. імен *Вуйчо, Вуйче, Вуйца*..., що від повного імені *Вук*, тобто “Вовк” (Илчев 117, Грк 58–59, Šimundić 467).

Вук †. 1720: кр. *Lad. Vuk* — Діброва (Bélay 120). ◀ Хорв. п-ще *Vuk* (Leksik 735), що від південнослов. чол. імені *Вук*, співвідносного з апел. *вълкъ*.

Вукович †. 1648: кр. *Artim Vukovich* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Хорв. п-ще *Vuković* (Leksik 738), що від антр. **Вук + -ович**.

Вукста — Уж. 1728: кр. *Lad. Vuksta* — Перечин (Consripto fiscales — Ужг. обл. музей). ◀ Від місц. апел. *вукста* — “вихрест”, “особа, що вихрестилась з іудея на християнина” (Гр I 198). Пор. ще 1819: кр. *Wuhryst* — Хітар на Бойк (ЙМ).

Вукстинець †. 1775: кр. *Mati Vuxinecz (!)* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Вукста**.

Вукстич — Ужгород. ◀ Від антр. **Вукста + патр. -ич**. Пор. ще споріднені п-ща (Vinčenž 325–326).

Вулк †. 1648: кр. *Wülk Prokup* — Латірка (Maksay 542). ◀ Імовірно, слов. чол. ім’я *Вълкъ* як п-ще.

Вульшинкаї †. 1607: кенз *Vulsinkai Miklos* — Копинівці (LehBer 842); 1607: кенз *Vülsinki (!) Miklos* — Вільшинки (LehOd 160). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від місц. ойк. *Вульшинкі*.

Вульшинський [*Вульшинський*] — Вб, Уж. 1607: кенз *Vülsinki (!) Miklos* — Вільшинки (LehAd 160). XVIII ст.: кр. *Vulyssnzki* — Ужан (ПеУрб 125). Пор. ще угор. еквівалент цього п-ща з 1607 р.: кенз *Vulsinkai Miklós* — Копинівці (LehBer 842). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Вульшинкі* (оф. *Вільшинки* на Пр).

Вулянцзович †. 1648: кр. *Wuljanczovich Dmitr* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Вулянець* чи *Вулянець*, тобто *Улян*.

Ву́падок, -дка — Вб, Пр. 1682: кр. *Vupadok Szimko* — Загорб (UetC 88-59); 1649: кр. *Vupatko (!)* — Заболотне (LehBer 688). ◀ Від місц. апел. *вупадок* — “той, що *вупав*”, тобто “*випав* із чогось” (Ужан).

Вурбан — Турї Ремети. ◀ Від давньоукр. вар. чол. імені *Вурбан*, тобто *Урбан*, із протетичним /в/ (Керста 128). Пор. ще п-ща **Ўрбан**, **Ўрван** та **Вірван**, а також серб. чол. ім'я *Врбан*, яке ономастично так само пов'язують із лат. іменем *Urbanus* (Грк 58).

Вурда — див. **Ўрда**.

Вурста — Хс, Тч, Вн, Рх. ◀ Від місц. апел. *вўрста* (Хс) — “той, што ся *вўрстив*, *вўрстив*”, тобто “вихрест” (Гр I 198). Див. ще споріднені закарп. п-ща **Вірста**, **Вирстюк**, **Вукста**, **Вукстич**, **Ўкста**, **Ўрста**, **Ўста**, **Одокста**, **Перєста**.

Вусяник †. 1743: *Иоан Вусяник преставися* — Холмовець (Сах 70). ◀ Від місц. апел. *вусялик* “вівсяний хліб”.

Вучак †. 1751: *лихвар Андрей Вучак* — Виноградів (Гаджега-Уг 28). ◀ Від антр. **Вук** + **-як**.

Вучкап — Хс, Тч. Останнім часом стали писати **Очкап**. ◀ I. Від місц. апел. *вучкап* — “людина або тварина, у якої навколо очей якісь плями” (Тч). Пор. ще місц. прикм. *вучкапїстий* — “т. с.” та кличку вівці *Вучкапя*. 2. Утворення з атрибут. суф. **-ап** від серб. або хорв. гіпок. чол. імені *Вўчко*, співвідносного з повним іменем *Вук*, *Вукослав*... (Грк 61, Šimundić 466). Антропооснова *Вук* справді вживалася на Зак. Пор.

1720: кр. *Lad. Vuk* — Діброва (Bélay 120), а також ойк. *Вучково* (Хс). Пор. ще 1699: кр. *Artim Vukouich* — Ганьковиця (Maksay 527); 1775: кр. *Vocska* (!) — Новоселиця на Вн (Szabó 476).

Вучковський †. XVI ст. *Олекьса Вучковський* — Вучкове (ПаПо-4 141). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Вучкове*.

В'язанич [*Везанич*] — Заричово. ◀ I. Від андр. *Везаня* — “дружина *Вєзи* або *Вєзи*” + **-ич**. Твірна основа *Везо* чи *Веза*, імовірно, це болг. захисне ім'я, співвідносне з *Вєзьо*, яке виводять із дієсл. *веза*, вбачаючи у ньому побажання батьків: “Хай буде прив'язаний до дому і до батьків!” (Илчев 104). 2. Від бойк. апел. *в'яз* — “в'язи” (Он I 153). 3. Від назви дерева *в'яз* (Гр I 260).

В'язач [*Язач*] — Тихий. ◀ I. Від місц. апел. *язач* “в'язальник”, тобто “особа, яка в'яже в снопи покоси за женьцями” (Ужан). Пор. серб. апел. *везач* з таким же зн. (РСКНІ ІІ 468). 2. Від місц. апел. *вийзач* — “чоловік, у якого великі в'язи” (пор. типологічно подібні утворення *бородач*, *головач*, *вухач*, *зубач*...).

В'ячало — Св, Вл, Мж. ◀ Від місц. апел. *в'ячало* “верещака, плакса, скиглій”, тобто “той, що *в'ячить*” (ЕСУМ I 443).

Г

Габакан — Онік. Пор. 1787: кр. *Habak* на Бойк (ЙМ). ◀ I. Від антр. *Габак*, наведеного вище, + патр. суф. **-ан**. Твірна основа *Габ(ак)* може мати щонайменше три прийнятні інтерпретації: а) від чес. ос. імені *Haba*, що з *Habel-Havel* (SvoSta 179, Moldanová 75), тобто кал. імені *Авель*; б) від мусульм. гіпок. імені *Haba*, що з араб. *Habibā* — “дорога, мила” (Smailović 257); в) від слц. діал. *habák* — “подерте взуття” (SSN I 527). Упродовж XVII–XVIII ст. основа *Hab* повторюється ще в кількох п-щах на Зак, як *Habka*, *Habiczka*, *Habota*, *Habina*. 2. Можливе й бібл. пох. п-ща від імені *Авакум*, як наслідок появи протетичного /г/ та зміни /в/ на /б/.

Габел — Жнятино. 1787: *Habel* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від пол. або чес. імені бібл. пох. *Habel*, що відповідає укр. *Авель* (Rymut 289). Пор. ще хорв. п-ще *Habel* (Leksik 212).

Габель [*Габиль*], **-еля** — Мк. ◀ Те саме, що й **Габел**, лише з новішим пом'якшенням кінцевого /л/.

Габикан [*Габыкан*, зрідка — *Абыкан*] — Імстичово, Мала Копаня. Пор. новгород. антр.

XV ст. *Абыкань* (Тупиков 31). ◀ I. Можливо, з місц. апел. *габыкан* — “висока, худа людина” (Вн). 2. Фонет. видозміна п-ща **Габакан**. Пор. ще популярне хорв. п-ще *Habek* (Leksik 212).

Габора [*Габура*] — Св. 1751: *парох Алексій Габора* (!) — Зубне (Гаджега-3 104); 1787: кр. *Habura* — Фльоринка на Лемк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, пов'язане зі східнослц. ойк. *Habura* (Majtán 127). Див. **Габурай**.

Габурай — Загаття. ◀ Угор. утворення з суф. **-і** від укр. ойк. *Габура*, що біля м. Гуменне у сх. Слч.

Гававка — див. **Хававка**.

Гавачко — Уж. 1602: садиба, яку опустив кр. *Havacko* — Доманинці (UetC 104-8); 1773: кр. *Havaczko Vaszily* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Укр. утворення з суф. **-ко** від серб. п-ща *Гаовац*, **-овца**, що від прикм. *гао*, *гала*, *гало* — “чорний, темний, смаглякий” (РСКНІ ІІІ 188). Пор. ще хорв. п-ща *Galovac*, *Galovec* (Leksik 181).

Гавашій [*Гаваші*, рідше — *Говоші*] — Уж. 1691: гор. *Havasi Mihaly* — Ужгород (HodAd 38). ◀ Від угор. *havasi* — “полонинський”, “сніжний”.

Гавей [Гавей], -ей — Мж, Св, Рх. XVIII ст. староста *Petrus Have* — Скотарський (Desz6 89). ◀ Місц. укр. утворення з патр. формантом -ей, від антр. *Гáva*. Допрізвищеве зн. основи — чес. розм. ім'я *Hava* (≠ *Havel*, укр. *Авель* — Кларрова 102) або укр. дит. *гáва* — “собака” (Vincsz 454).

Гавелей [Гавелей], -ей — Мк. Пор. ще запис 1787 р. із Загір'я на Лемк: *Hawala* (ЙМ). ◀ Місц. укр. утворення з патр. суф. -ей від антр. *Гавéла*, що від чес. імені *Havel* (див. Гавей). П-ща *Havela*, *Havelka* є у чехів (Moldanová 78).

Гавелюк — Св. ◀ Від чес. або слц. імені *Havel* (укр. оф. *Авель*) або його деривата *Гавéла* (див. Гавелей) + укр. патр. суф. -юк.

Гавран — Мж, Вл, Мк. 1607: кр. *Hauran luan, Stanko* — Нова Стужиця (UetC 104-8); 1715: кр. *Ge., Timko Hauran* — Рипинний (Bélay 184); 1787: кр. *Hawran* — Воля Н. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. ім. *Гавран*, яке поряд із такими розмовними вар., як *Гáврик*, *Гáврьши*, *Гáврош*, уживається в Карпатах як еквівалент повного імені *Гаврило* (Керста 107, ДумбрМик 49, Грк). 2. Від слц. чи чес. апел. *havran* — “назва птаха гайворон”, який у давніх слов'ян виконував функцію захисного імені (SvoSta 45, Грк 62). У словаків і чехів лексема *havran* і тепер використовується як кличка вороного коня (SSN I 556, SSJ I 464), а у сербів — як кличка барана та інших тварин чорної масті (РСКНІ ІІІ 141). За твердженням М.Гркович, суч. серб. ім'я *Гавран* так само співвідносне з назвою *гайворон*, а не з іменем *Гаврило* (Грк 62). В укр. гов. зах. районів Зак апел. *гáвран* уживається у зн. “гайворон”.

Гавраник — Мк. ◀ Від *Гавран* + -ик.

Гаврей †. 1672: кр. *Haurei Prodan* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Гавра* або угор. фонет. запис укр. п-ща *Гавриль*.

Гаврик — Уж. Пор. 1787: кр. *Gawryk* — Гуманець на Бойк. ◀ Здр.-пестл. утворення з суф. -ик від гіпок. імені *Гавро*, співвідносного з повним іменем *Гаврило* чи Гавриіл (ДумбрМик 49, Грк 62).

Гаврила — Уж. 1493: шл. *Howryla* (!) — Бартфалва (MaksaySz 113); 1542: шл. *Hawryla* — Вишня Вишава (Bélay 219); 1572: кр. *Havrilla* — Вел. Ком'яти (Szab6 396). Пор. ще 1792: подг. п-ще *Hawryla* (Bubak 135). ◀ Від імені *Гаврило* у формі род. відм.

Гаврилєць [Гаврилїць], -льця — Мк, Тч, Уж, Хс, Вл. ◀ Від імені *Гаврило* + суф. -ець.

Гаврилєшко — Уж. ◀ 1. Від молд. чи рум. гіп. ім'я *Гаврилешу*, що від *Гавриіл* (ДумбрМик 49), + укр. суф. -ко. Пор. ще аналогічні імена

Данишеу, *Матюшеу*... 2. Безпосередньо від укр. імені Гаврило за допомогою слов. суф. -ешко, як і серб. імена *Добрешко*, *Радешко*...

Гаврилик — Ір. 1787: *Hawrylik* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ); 1819: *Hawrylik* — Воля Мала на Лемк (ФМ). ◀ Від імені *Гаврило* + -ик.

Гаврилканич — Уж. 1787: кр. *Hawrylkanicz* — Воля Мала на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Гаврилканич* — “дружина Гаврилка” + -ич.

Гаврилко — Тч, Хс, Вб. 1378: *Гаврилко Дробышевцъ* — Перемишль (ССУМІ 237); 1602: *zona nieboszczyka Hawryka* — Вари (Łysiak-I 97); 1715: кр. *Ihnat Hawrilko* — Нове Барово (Bélay 210). ◀ Від здр.-пестл. імені *Гаврилко*.

Гаврило — Уж, Хс, Тч, Мж, Вл, Ір. 1419: шл. *Hawrillof. Michaelis* — Угля (Bélay 209); 1567: кр. *Hawrillo* — Підгоряни (UetC 53-12); 1570: кр. *Laur. Haurillo* — Рипинний (Bélay 184); 1648: *Haurilo Demko* — Павлово (Maksay 547); 1567: кр. *Havrilu Andry* — Вільшинки (UetC 88-59); 1715: кр. *Jo. Hawrillo* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від чол. імені *Гаврило*.

Гаврилович †. 1649: кр. *Haurilovicz Mikula* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Гаврило*.

Гавриль — Мж, Хс. ◀ Від ім. *Гаврило* пом'якшенням кінцевого /л/.

Гаврильо [ор. відм. — Гаврильо́м] — Ір. 1773: *Nicolaus Havrylyo* — Скотарський (Desz6 99, Ud-5 59). ◀ Від місц. гіпок. імені *Гаврильо* — оф. *Гаврило*.

Гаврильцо́ [ор. відм. — Гаврильцо́м] — Вн. ◀ Від імені *Гаврило* + -цьо́.

Гаврилюк — Рх, Тч, Хс. 1819: кр. *Hawryluk* — Ілемня на Бойк (ЙМ). ◀ Від *Гаврило* + патр. суф. -юк.

Гавриляк — Мк, Пр, Вб. 1787: п-ще *Haurylak* — Лаврів на Бойк (ЙМ), п-ще *Hawrylak* — Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Гаврило* + -як.

Гаврин — Вн. ◀ Від імені *Гавра*, співвідносного з *Гаврило*, + пос. суф. -ин. Пор. хорв. ім'я *Gaura*, співвідносне з *Gavril* (Šimundić 414).

Гаврич — Тч. 1672: кр. *Makszim Hawrits* — Рахів (Bélay 121). Пор. ще 1672–1696: кріпаки *Havricsila Jur, Lepa, Marko* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від імені *Гавра* (оф. *Гаврило*) + -ич. 2. Від хорв. демін. імені *Gavrić* (Šimundić 414).

Гавриш [Гаврьши] — Св, Мж, Хс. 1672: кр. *Hawris Ivasko* — Ізки (Bélay 155); 1705: свящ. *Joan Havris* — Добрянське (HodOkt 439); 1715: кр. *Hauris Jur* — Рускова (Bélay 188); 1720: кр. *Hawrysz* — Уновиці на Лемк (Łysiak-2 363); 1787: кр. *Hawrysz* — Лип'янка на Бойк, Ожина на Лемк (ЙМ). ◀ Староукр. чол. ім'я *Гавриш*, що з

Гаврило (Керста 107). У XVII ст. ім'я *Гавриш* уживалося в Мараморші (Bélay 118, 160), а також серед запор. козаків (Осташ-3 13).

Гавришак — Пр. 1819: п-ще *Hawriszak* — Лосинець, Ветлина на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від **Гавриш** + -ак. 2. Від андр. *Гавриха* — “дружина *Гаври*” + -як.

Гаврищук — Рх. 1676: *Rusz Havriscsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від **Гавриш** або **Гавриш** + -чук. 2. Від **Гавришко** або андр. *Гавришка* — “дружина **Гавриша**” + -юк.

Гавріль — Мж. — Див. **Гавріль**.

Гавріш — Пр, Вн, Ір, Вл. 1672–1796: *Josip Havris* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від місц. ім. *Гавриш* (оф. *Гаврило*), яке в Мараморші відоме з XVII ст.

Гаврішка — Мк. ◀ Видозміна п-ща **Гавришко**.

Гаврішко — Мк. 1542: вл. *Siim. Haurislo* (!) (Bélay 159). ◀ Від **Гавриш** + -ко.

Гаврош — Пр, Тч. 1605: кр. *ven Hauros*, тобто “старий *Гаврош*” — Ізки (Bélay 155). ◀ Від традиційного карп. вар. імені *Гаврош*, відомого українцям і молдованам (ДумбрМик 49), співвідносного з повним іменем *Гаврило*.

Гаврюк — Рх. ◀ Від розм. вар. імені *Гаври* чи *Гавро* (оф. *Гаврило*) + -юк.

Гавшинський — Уж. ◀ Від давнього антр. *Гавшин* + -ський. Особу *Жук Гавшин* писемні пам'ятки фіксують 1562 р. (Тупиков 513), а основа *Гавша* — давній вар. імені *Гаврило* тієї ж моделі, що й *Лукуша*, *Прокуша*, *Тимша*.

Гагара †. 1775: п-ще *Hagara* — Дротинці (Szabó 486). П-ща *Hagara* і *Hager* є також у Хорватії (Leksik 214). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Гада †. 1693: кр. *Hada Janos* — Лавки (Лучкай 16 — с.73). ◀ Від заст. бібл. імені *Гаад*, *Гад* (ВІЛ 257) у формі род. відм.

Гадак †. 1720: кр. *Andr. Hadak* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Від антр. **Гада** або *Гад* (ВІЛ 257) + суф. -ак.

Гадей †. 1720: кр. *Andr. Hade* — Сопунка (Bélay 193); 1773: староста *Petrus Hade* — Скотарський (Ud-5 59). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ей від застар. кал. імені *Гад* (ВІЛ 257). 2. Хорв. гіпок. ім'я *Hade*, що з *Hadrian* (Šimundić 417).

Гаджега — Ір, Мк, Пр, Св, Бг, Тч, Уж. 1729: *при Іоані Гачета* — Вел.Ком'яти (Стрипский 58). 1743: *Тимко Гаджега* — Ізки (Сах 95); 1763: *раб божий Лука Гаджерца* — Ясиня (ПаПо-1 141). ◀ Місц. укр. утворення зі згруб. суф. -éга, як і у п-щах **Василéга**, **Іванéга**, **Петрéга**, **Юрцéга**, від мусульм. чол ім. *Hadžo*, що з араб. *hadžija*), апел. зн. якого — “пілігрим, паломник, який

побував у м. Мекка” (Smailović 260, SW II 3). Є також у босн. мусульман (Smailović 260). Відоме татарам (Справочник 95). Серби давали ім'я дітям як захисне (Грк 203). У словаків лексема *hadži* так само означає “магометанина, який побував у м.Мекка”, хоч у деяких гов. *hadžo* має зн. “дурний” (SSN I 533). Пор. ще хорв. п-ща *Hadžó, Hadžja, Hadžak, Hadžja, Hadžkan, Hadžna...* (Leksik 213–214).

Гадьма †. 1656: кр. *St. Hagyma* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від угор. апел. *hagyma* “цибуля”.

Гадьмаш — Мк. Пор. 1399: *Hagymasi János*, еконо *Hagymas* — Геленеш, Берегово (Györfy 542). Пор. ще 1656: кр. *St. Hagyma*, але раніше напр., 1558 р., ця родина там же записана як *Cibulyak, Cibuliak* — Чумальово (Bélay 133). 1704: вдова *Hagymás Jánosné* — Вел. Лучки (HodGens 16). ◀ Від угор. апел. *hagymás* — “цибульний, цибулястий” або “той, що вирощує цибулю” (Kázmér 446).

Гадяк — Уж. 1720: кр. *Andr. Hadak* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Від заст. христ. імені *Гаад* чи євр. імені *Гад* (ВІЛ 232, Справочник 37) + -як. Із часом ім'я та його деривати стали асоціюватися з місц. апел. *гид/гад* — “гадюка” (пор. ще пол. *hadź* — “гидота”, рос. *гадость*); з'явилися записи 1715 р. на зразок *Höd* (*Hod*) *Mihailo* — Міжгір'я (Bélay 178). До речі, гуц. п-ще *Gadzinski* також пов'язують із апел. *gadzina* — “гадюка” (Vincenz 463).

Газа — Пр. Пор. подг. записи п-ща *Haza, Chaza* 1707 і 1724 років, які Й.Бубак виводить з угор. *ház* — “хата” (Bubak 135). ◀ Імовірно, закарп. п-ще **Газа**, як і чес. п-ща *Haaz, Haase*, походить від нім. апел. *Hase* — “заєць” (Moldanová 75), поширеного в Німеччині (Bahlow 210).

Газій [Газі], -ія — Мк, Вб. 1773: кр. *Lucas Hazi* — Вел.Лучки (Decsó 294, Ud-5 113). ◀ 1. Від угор. *házi* — “хатний, домашній”. 2. Від почесного титулу переможеця в мусульм. країнах *gazi* (CIC 133), що від араб. *haza* — “воювати, герой...”, (РСКНІІІ 157, 158) або навіть від спорідненого чол. імені *Hase*, що з повного імені *Hasan* (Smailović 274).

Газуга †. 1214: *Hazuga de villa Yka* — ком. Бийкийш (RegVar 189); 1470: кр. *Hazug* — Горбок (Szabó 480). 1772: староста *Hazuga Andri* — Кузьмино (ДжеДел 289). ◀ Угор. утворення від прикм. *hazug* — “брехливий”.

Газуда — Мк, Уж. 1567: кр. *Hazuda Fetyko* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1607: кр. *Haluda* (!) *Senko* — Порошково (UetC 104-8); 1648: *Hazuda Timko* — Н.Ворота (Maksay 359). ◀ 1. Від угор. *hazud*

hazug — “брехливий, фальшивий”. 2. Можливе пох. від вживаного в Боснії мусульм. чол. імені *Azudin*, що з араб. *Azauddin*, складеного з *aza* “втіха” та *addin* “радисть” (Smailović 156).

Гайда — Тч. 1607: кр. *Hajda Bajd Dimitr* — Туриця ((UctC 104-8). Пор. ще 1664: подг. п-ще *Hajda* (Bubak 132); 1785: лемк. *Hajdak* — Терепча (ЙМ); 1819: бойк. *Hajdeuczuk* — Перегінське (ФМ). ◀ 1. Правдоподібно, від пол. *hajda* — “гірський пастух”; пор. укр. *gajdár* — “вівчар” (Гр I 265, SW II 4). Так пояснюють це п-ще Й. Бубак, К. Рымут (Bubak 132, Rymut 290) та деякі ін. ономасти. 2. За С. Роспондом, *hajda* — “незграбна людина” (Rospond II 120). 3. За Т. Голембйовською, орав. п-ще *Hajda* походить зі слц. *hajda* — “сопілка” (Golęb 84). 4. Можливо, від нім. *Heide* — “язичник” та деякі ін. інтерпретації. Пор. популярні хорв. п-ща *Hajdić, Hajdin, Hajdina, Hajdinac, Hajdinović, Hajdinjač* та ін. (Leksik 214). 5. Від слц. діал. *hajda* — “польова колиска з простирадла” (SSN I 535).

Гайдабура — Уж. ◀ Від укр. *gajdabúra* — “розбійник” (Гр I 265), “гайдамака” (Ж-Н 134).

Гайдамак — Хс. ◀ Від апел. *gajdamák*, що з тюрк. “гайде” — “турбувати, гнати”, а в укр. мові означав “повстанець, гульвіса, розбійник” (Чопей 50, Головацкій 470), у рум. *hajdamac* — “бродяга”, у слц. *hajdamák* — “приблуда, нікчема” (SSN I 535). У поляків означає “козак, учасник руху на Правобережній Україні XVIII ст.” (Rymut 290).

Гайдама́х — Рх. ◀ Від апел. *gajdamáx* — те ж саме, що й **Гайдамак** (Rymut 290), а в пол. гов. — “запор. козак, який живе з бандитизму” (SW II 5). Зміна кінцевого /k/ на /x/ зумовлена фонетично, як і в діал. апел. *mićúx, pańróx...*

Гайдан — Вб. ◀ Від **Гайда** + патр. суф. -ан.

Гайданка — Вб. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Гайданко**.

Гайданко — Вн. ◀ Від **Гайдан** + -ко.

Гайдила — Уж. — Див. — **Гойдило**.

Гайду — Хс, Тч. 1600: гор. вдова *Gr. Hajdú* — Вишково (Bélay 215); 1614: гор. *Pe Hajdú* — Хуст (Bélay 115); 1673: кр. *Hajdu Ferenc* — Іза (Bélay 156); 1705: *ou Matin Gajdova* — Крайниково (UdAd 72); 1720: кр. *Jo. Nadu* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Угор. п-ще від апел. *hajdú* — “гайдук”, тобто “озброєний сторож”, “розсильний сільської управи” (Kálmán 87). Кінцева етимологія лексеми — угор. Угор. апел. *hajdú* — “розбійник” (ЕСУМ I 453) або “пастух, чередник, пішак” (Kázmér 448).

Гайдук, -ка — Вн, Ир, Хс, Уж, Пр. 1574: *Sawa Hajduk* — Сянік (Balzer 101); 1618: кр. *Roman Hajduk* — Длга Лука (Mars 98); 1648: *Andri Haiduk* — Неліпино (Maksay 548); 1677: п-ще *Hajduk* — Підвиноградів (Szabó 490); 1787: кр. *Hajduk* — Лімна, Суходіл на Бойк, Скородне, Ляджин та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від заст. соц.-екон. терміна пізнього Середньовіччя *гайдук*. У народів Карп.-Дун. басейну пройшов складну семантичну еволюцію від угор. етн. через семи “повстанець-партизан”, “угорський воїн-піхотинець”, “воїн, який на власний розсуд воював проти турків”, “поліцей в Угорщині”, “опришок”, “злодій”, “волоцюга”, “слуга”, “гайовий”, “доглядач” (SW II 5). Крім цих значень, лексема *гайдук* уживалася й у ін. зн., як “солдат придворної охорони” (СУМ XVI–XVII ст. VI 182), “озброєний вартовий” (Мат. до букв. I 79, Гг 43). У румунів та сербів вона також уживалася в кількох зн. П-ща *Hajduk, Hajduković* популярні серед хорватів (Leksik 214–215).

Гайдуканин †. 1787: кр. *Олекса Гайдуканин* — Крайниково (UdAd 72). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Гайдуканія* “дружина **Гайдука**”.

Гайдур — Хс. ◀ 1. Імовірно, від укр. діал. *gajdur* — “велетень”, “неповоротка людина” (Головацкій 470). Пор. ще пол. *hajdur* — “незграбний чоловік” (SW II 5). 2. Від **Гайду** + атрибут. суф. -ур, як у **Ганьчур**, **Савчур**, який зробив із незмінного антр. **Гайду** відмінюваний ім.

Гайду́чок — Пр. ◀ Від **Гайдук** + патр. суф. -ок. Пор. лемк. п-ще 1787 р. із Явірника Руського *Hajduczyk*, подг. п-ще XVII ст. *Hajduczak* (Bubak 133).

Гайко †. 1697: п-ще *Hajko* — Тарна (Szabó 395). П-ще *Hajko* відоме також у Польщі (Rymut 290), Чехії (Морошкин 56), навіть у Румунії (Jordan 234, 235). ◀ Від кал. чол. імені *Гай* (див. **Гайович**) + суф. -ко. Ім’я *Hajko* у Вираві на Лемк згадується 1608 р. (Balzer 174), а серед запор. козаків 1649 р. згадується *Гайко Дудченко* (Осташ-3 13). Твірна основа антр. *Гайко* пох. від староукр. календ. імені *Гай*, що з лат. *Gaius, Caius* (Справочник 394), від серб. імені *Gajo* (< *Гаарило* — Грк 63) або болг. *Драгай* (Илчев 124) чи навіть від дохр. слов. імені *Гай* (SvoSta 49). За А. Вінцензом, антр. *Гайко* пох. від дієсл. *гайтати* (Vincenz 503). Однак ім’я *Гайко* в Карпатах уживалося і без суф. -к-. Пор. антр. *Haj* у Туртребеші за 1687 р. (Szabó 530), *Hajow* — у Козаківці на Бойк за 1787 р. (ЙМ).

Гайкулинець [*Гайкулинець*], -нця — Мк. 1773: присяжний *Lucas Hajkulinecz* — Іванівці

(Ud-5 55). ◀ Від андр. *Гайкўля* — “дружина *Гайка*” + *-ицець*.

Гайла — Мк. 1743: п-ще *Hajla* — Петрово (Szabó 451). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Gajul* (< *Гаврило*) або *Gojil* (< *Гожимир*, *Гојислав...* — Грк 63, 65) з відповідними морфологічними змінами. 2. Менш імовірно, від прикм. *гайливий* — “той, що гає час” (Ж-Н 134).

Гайлик — Мк. ◀ 1. Від **Гайла** + *-ик*. 2. Від нім. *heilig* “святий” чи пол. *heilich* — “золота монета” (SW II 26). 3. П-ще *Heilig* поширене також у Німеччині (*Bahlow* 220). Отже, воно могло утворитися за допомогою укр. суф. *-ик* від нім. прикм. *heil* “здоровий”.

Гайпаль — Рх. ◀ 1. Від закарп. етн. *гайпаль*, яким гуцули прозивають долинян із Тч, Хс. За Яновим (Vincenz 497, 342), етн. *гайпаль* пох. від *гайнувати* “ледарювати” + *-аль* (пор. ще діал. *гайний* — “повільний” (Головацькій 470, Грк I 265)). 2. Від угор. *hajnal* — “світанок”. П-ще *Hajnal* поширене також у хорватів (Leksik 215). В угорців лексема *hajnal* виконує роль ос. імені (*Hajdú* 47).

Гайпалій — Тч. 1682: кр. *Hajnali Vaszily* — Кострини (UctC 88-59). ◀ Від **Гайпаль** + угор. формант *-i*.

Гайпác — Мк. — Див. **Хапác** і **Хайпác**.

Гайнинець †. 1648: кр. *Hajnicz (!) Iuan* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від незасвідченого антр. *Гайна* + *-ицець*. З огляду на те що цього ж року в цьому ж селі фігурує запис *Haninicz Iuan*, припускаємо, що написання *Hajnicz* — це описка конскриптора, хоч таке утворення загалом можливе. Принаймні полякам відоме п-ще *Hajna* (Rymut 291).

Гайніш — Уж. Імовірно, нім. п-ще утворення від ос. імені *Heinrich* (пор. чес. п-ща *Hajna*, *Hajner*, *Hajniš* — Moldanová 76) або від імені *Heiman* (Rymut 291). Німецькі ономасти кваліфікують п-ще *Heinisch* як сілезьке, а суфікс *-иш* у ньому — як слов. елемент (*Bahlow* 221).

Гайнович — Хс. ◀ 1. Від христ. імені *Гай* (див. **Гайкўлинець**) + *-ович*. П-ще *Гайовиш* є також у сербів (РСКНІІІ 165). 2. Менш імовірно, що від вірм. самоназви *haj*.

Гайош — Уж. 1428: шл. *Pe. f. Iwan Hajjas* — Коболапоток (Bélay 158); 1450: кр. *Hajas* — Крива (Szabó 387). ◀ Від угор. *hajas* — “сальний, жирний” або від угор. *hajós* “човнар” (*Kázmég* 449).

Гайсак — Ір, Мк. ◀ 1. Імовірно, від слц. діал. *hajsá* — “повія” (SSN I 537) + *-ак*. 2. Від чес. п-ща *Hajs* чи *Hais*, що мають в основі північнорим. прикм. *heis* — “суворий” (Moldanová 76), + *-ак*.

Гайсяк — Вб. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Гайся*, *Гáся* (оф. *Гафія*), відомого на Вб, + *-як*. Пор. ще запис п-ща *Hosiak* 1787 р. у с. Городок на Лемк (ЙМ).

Гайч — Пр. ◀ 1. Імовірно, фонет. змодифікований вар. хорв. п-ща *Haič* (Leksik 214), що від імені *Haj*. 2. Усіч. вар. чол. імені *Гайко*, аналогічно, як у п-щах на зразок *Данч*, *Станч*.

Гайчук — Уж. ◀ Від **Гайч** або від імені *Гайко* (див. **Гайкўлинець**) + *-юк*. Пор. ще 1819: кр. *Hayczak* — Славське (ЙМ).

Гак — Уж. ◀ Від апел. *гак*, який в Україні фіксується 1582 р. (СУМ XVI–XVII ст. VI 183). П-ще *Гак* є у сербів (РСКНІІІ 167) та німців (*Bahlow* 197).

Гакавець [*Гакавиць*], *-вця* — Уж. 1773: кр. *Hakavets Stephanus* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від закарп. *гакавець* — “заїка” (Св).

Гакавий [*Гакавій*], *-вого* — Вб. ◀ Від закарп. *гакавий* — “заїкуватий” (Пр). Пор. аналогічне серб. *гакав* — “гаркавий” (РСКНІІІ 167).

Гакало — Мк. ◀ Від апел. *гакало* — “той, що часто повторює вигук *га*”. Пор. ще серб. *гакало* — “людина з писклявим голосом”, “базікало” (РСКНІІІ 167). Пор. також бойк. антр. *Накајю*, *Накајовиц* (Kuczera 169, ФМ).

Гаківич — Уж. ◀ Від **Гак** + *-ович*. Пор. у сербів п-ще *Гаковиш* (РСКНІІІ 167).

Гал †. 1560: п-ще *Haly* — (Szabó 453); 1448: *Hal de Kopystno* — Перемишль (Smołka 50). ◀ 1. Кал. чол. ім'я *Гал*, що з лат. *Gallus* або гр. *Galactos* (ВІЛ 50). 2. Давньослов. ім'я *Галь*, співвідносно з прикм. *галь* — “чорний” (Илчев 121, Šimundić 121, ГркРеч 62).

Гала †. 1605: кр. *Jo. Hala* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). П-ще *Hala* відоме також чехам та полякам (Rymut 291). ◀ Від давньослов. прикм. *гал*- “чорний” у род. відм.

Галабурка — Уж. Окрім Ужгорода, п-ще **Галабурка** є також у с. Стацин у сх. Слч. ◀ Укр. утворення з суф. *-ка* від давнього антр. *Гарабура* з дисиміляцією /pp/ на /лр/. Пор. 1588: гор. *Feodor Harabura* — Самбір (Kuczera 169); 1681: гор. *Jan Harbura* (там само); пор. ще 1647: гор. *Anna Haraburowska* — Самбір (Kuczera 170). Семантика твірної основи та сама, що й у молд. *харабурэ* та суч. укр. діал. *галабурда* — “бешкет”, “розгардіяш”, “безлад”, “розбрат”, “суперечка” (Ж-Н 135, ГрI 267, СУМ II 18). Пор. ще новіші записи, а саме 1787 р.: кр. *Halaburda* — Королево на Лемк (ЙМ) та 1819 р. — *Haraburd* — Новоселиця на Бойк (ФМ), у яких дисиміляція /pp/ на /лр/ не відбулася, подібно як і в пол. апел. *haraburda* “авантюрист” (Rospond II 131). Кінцеву етимологію апел. *галабурда* подає ЕСУМ I 455.

Галагóрич — Тч. — Див. Галагúрич.

Галагúрич — Вб. Пор. записи 1614 р. з Нижнього Орлика у сх. Слч: *Fedur Harahura, Harahura Haliko* (Mars 76). ◀ Можливо, від серб. апел. *голо̀зрла* — “білошийка” або від діал. *галахура* — “глузливе п-ко духовної особи” (Гр I 267). Пор. ще слц. застережливий вигук *halahu* (SSN I 540).

Галáга — Вб. ◀ П-ще може мати декілька інтерпретацій, а саме: 1. Укр. утворення зі згр. суф. *-aga* від чол. імені *Гал*. Ім'я *Гал* у XVI ст. співвідносилось з іменем *Галактион* (Керста 73), далі — з календ. іменем *Гал*, співвідносним із лат. іменем *Gallus*, з серб. *Гало*, співвідносним із *Гаврило* (Грк 63) і нарешті — з давньослов. іменем *Гал*, співвідносним із прикм. *галь* — “чорний”, “темний”, “смуглий” (Илчев 124–125, Грк 63). Останній укр. мова зберігає в назві птаха *гáлка* — “ворона”. Однак з'ясувати, з котрим саме повним іменем співвідноситься, напр., іменування XVI ст. *Hal Wolossin* чи львів. іменування 1421 р. *Hal Rutenus* (SSNO II 2 246), — нині неможливо. Так само, як неможливо з'ясувати, з яким повним іменем співвідноситься п-ще *Гала* в іменуванні 1605 р. з Новоселиці (Тч) кр. *Jo. Hala* (Bélay 176). 2. Від пол. арх. *chalag* — “доглядач волів”, “грубіян”, “хам” (SW I 269). 3. Від рум. апел. *halagea* — “шум, гам”. 4. Від мусульм. чол. імені *Alaga* (Smailović 83, 138).

Галагáн — Уж, Пр. П-ще є і на Пряшівщині (ДуйАнтр. 81). ◀ 1. Від Галáга + *-ан*. 2. Від *галагáн* — “давня австрійська монета” (Он I 158). 3. Від закарп. *гольгáн* — “голяк” (Мк). 4. Від молд. *гэлиган* — “здоровань”.

Галаговець, -гівця [Галагóвиць, род. відм. — *Галагúвиця*] — Вб, Пр. ◀ Від Галáга + патр. суф. *-овець*.

Галáй — Мж, Хс, Ір, Св, Вн, Мк. 1715: кр. *Halaj Vaszil* — Соїми (Bélay 220); 1715: кр. *Ilko, Jo. Halaj* — Синевир (Bélay 200); 1787: кр. *Наку* — Заслав'є, Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. апел. *галáй* — “крикун”, “верещака” (Грк I 267), пол. діал. *hakaj* — “вітрогон”, “вертихвіст”, “шибеник”, “гультай” (SW II 10) або від слц. діал. *halaj* — “крик”, “шум”, “грюк” (SSN I 540). Усі апел. від *галáкати*.

Галáйка — Пр. 1787: кр. *Накайка* — Рибне на Лемк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна п-ща Галáйко.

Галáйко — Вл, Мж, Тч. 1751: *парох Яков Галайко* — Добрянське (Гаджега-М 106); 1810: кр. *Налауко* — Кобло на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від карп. апел. *галáйко* — “нахабна, запальна, поспішлива людина” (Головацькій 471), “кри-

кун”, “верещака” (Гр I 267), слц. діал. *halajko* — “непосидоче, пустотливе дитя” (SSN I 540). 2. Від Галáй + *-ко*.

Галайчúк — Мк. ◀ Від Галáйко + *-юк* або від Галáй + *-чук*.

Галáс [рідше — Гáлас] — Ір, Хс, Св, Мк, Уж, Бг, Тч. 1567: кр. *Halasz* — Фанчиково (Szabó 328); 1614: кр. *St. Halaz (piscator)* — Іза (Bélay 156); 1614: кр. *Alex. Halasz* — Буштино (Bélay 132); 1648: кр. *Halasz Haurillo* — Голубине (Maksay 525); 1699: кр. *Halasz Danko* — Сусково (Maksay 581); 1787: кр. *Halas* — Підліски на Бойк (ЙМ). ◀ Однозначно від давнього закарп. мадяризм *galác* (угор. *halász* — “рибалка”, опосередкованим доказом чого є й спроби XVII ст. “перекладати” п-ще лат. апел. *piscator* — “рибалка”). Немає найменших підстав виводити п-ще Галас від апел. *gáлас* — “шум” стосовно Зак, оскільки цей апел. на Зак не вживається.

Галáсник — Уж. ◀ Від пол. *halaśnik* — “*hala-sownik*”, тобто “крикун, авантюрист” (SW II 10).

Галатéй [Галатúй], -ей — Уж. ◀ Від антр. *Галáта* + *-ей*. Пор. 1787: кр. *Halata* — Перегінське на Бойк (ЙМ), Брунари Вижні на Лемк (ЙМ), *Halatiak* — Побук на Бойк (ЙМ). Пор. ще відоме п-ще *Галятóвський*. Антропооснова *Галата* — це рідкісне жін. ім'я (Петровський 82) або видозмінене календ. чол. ім'я *Галатион*, болг. *Галатион* (Илчев 124), молд. *Галатон* (Думбр 49).

Галатíба — Мж. ◀ Від закарп. апел. *галатíба* — “млява, неповоротка людина” (Тч) + малопродуктивний формант *-иба*. Пор. ще діал. *галатíн* — “запальна, славожадна, самовпевнена людина” (Ж-Н 135), бойк. *галатým* — “запальна, легковажна, бездумна особа” (Головацькій 471).

Гáлаш — Вб. ◀ 1. Ос. назва *Галаш*, що від *гал-* “чорний”, яку Н. Тупіков фіксує 1495 р. (Тупіков 102). 2. Від угор. *hálás* — “вдячний”.

Галашчúк — Мж. ◀ 1. Від Гáлас + *-чук* із чергуванням *сч/шч* або від антр. Галаско + *-чук*. Пор. 1618: кр. *Halaszko Petro* — Андрейова (Mars 98). 2. Можливо, Галашчúк представлено також у записі 1720 р. з с. Руська Поляна: кр. *Holoszcsuk Jur* (ПеПред 309).

Галевич †. 1699: *Halevits Ivan* — Неліпино (Maksay 513). 1715: кр. *Halevics Jurko* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від антр. Гальó.

Галéга — Св. 1696: кр. *Helega (!) Sandor* — Голубине (Maksay 576). ◀ Укр. утворення з карп. знев. суф. *-ega* від тієї ж антропооснови, що й п-ще

Галага, тобто від болг. чол. імені *Гальо* (< *гал* — “чорний”) чи серб. *Гале* (< *гавран*, *Гаврило* — Грк 63). Пор. ще ін. деривати. 1696: кр. *Klimovics Halig* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1798: кр. *Halyszak* — Опака та *Halyszyn* — Церківка на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Halej* — Ілемня на Бойк (ФМ). Пор. ще запис 1757 р. з Мукачєва: св'ящ. *Joannes Halik* (Лучкай 18, с. 97).

Галецький †. 1732: *Андрей Галецкый* — Вел. Поляна (ПаПо-4 44); 1758: єрей *Іоанн Галецкый* — Варадка (Яворск 212). ◀ 1. Від незасвідченого антр. *Галець* + *-ський*. 2. Гіперкоректна форма п-ща *Галицький*.

Галикович †. 1570: кр. *Gr. Halykovicz* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Галик* (див. **Галєга**).

Галинець [*Галинець*], *-нця* — Ір, Вн. ◀ 1. Від жін. імені *Галя*, яке в Україні співвідноситься з повним іменем *Галіна*, рідше — з *Ганна* та *Олена* (Головацькій 472, Гр IV 550), + *-иць*. 2. Якщо твірною основою було чол. ім'я, то воно в Карпатах мусило бути ім. I відміни, напр., як серб. ім'я *Гала*, що з *Гавран* чи *Гаврило* (Грк 62). Пор. споріднені утворення від основ на *-а*. 1787: кр. *Halicz* — Гниле чи *Halynsiow* за цей же рік із с. Тухля на Бойк (ЙМ).

Галиця — Тч, Хс. ◀ Від давньослов. імені *Галиця*, співвідносного зі співзвучним апел. *галиця* — “галка” (Гр I 268). Як ос. назва лексема *Галиця* фіксується 1495 р. (Тупиков 102). Можливо, з цієї основою пов'язаний також антр. 1746 р. *Іоань Галецькій* — *парох Варадській* (Яворск 212). Нині назву *галиця* серби використовують як кличку для свійських тварин чорної масті (РСКНІІІ 177). Пор. ще 1619: подг. п-ще *Galica* (Bubak 108), хорв. п-ще *Halić* (Leksik 216).

Галичка — Тч. ◀ Від *Галиця* + *-ка*. Пор. хорв. п-ща *Galić* і *Halić* (Leksik 181, 216), серб. п-ще *Галић* та апел. *галић* — “ворон” (РСКНІІІ 177); а у болгар. апел. *галиця*, як і в українців, донедавна вживався у зн. назви птаха *галка* (Геров I 209).

Галкєвич — Тч. 1743: *Іоан Галкевич* — Старина (ПаПо-4 108); 1787: кр. *Halkiewicz* — Богуша, Ганчова на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Галко** чи **Галько** + *-евич*. Ім'я *Галко* (чи то від *Галактіон*, чи то від *Галик*) вживане в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 13).

Галко — Пр. 1449: гор. *Blasii Halk* — Михайлівці (Nagy II 443); 1549: *перед папом Галком* — Одрехова (АО 41); 1638: *Halko Semeliszyn* — Сянік (Balzer 216); 1726: св'ящ. *Mich. Halko* — Крива (Лучкай 16, с. 202). У сх. Слч. ім'я *Halk* фіксується з 1449 р. (Kázmér 451). ◀

Від демін. чол. імені *Галко*, співвідносного з повними іменами *Гал*, *Галактіон* чи навіть із *Галиця* (Илчев 124, Грк 63, SvoSta 33, Maret II 145).

Галкóвич — Св, Мк. 1570: кр. *Joan. Halkovicz* — Бистриця (UetC 53-14), у 1572 р. він же *Ivan Halkovich* (UetC 53-15); 1570: кр. *Gr. Halykovicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: кр. *Halkowicz* — Більцарова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Галко** чи від **Галько** + *óвич*.

Галóвич — Мк. 1648: кр. *Halouich Demko* — Голубине (Maksay 526); 1699: кр. *Halovits Fedur* — Драгошевиця (Maksay 612). П-ще *Galović* поширене в Хорватії (Leksik 181-182) та в Сербії (РСКНІІІ 178). ◀ Від власного ос. чол. імені *Гал*, що має кілька задовільних пояснень (див. **Галєга**, **Галиця**, **Галко**...), + *-ович*.

Галóвка — Пр. ◀ Від чол. імені *Гал*, *Гало* чи *Гале* (див. **Галєга**, **Галиця**, **Галко**...) + квалітат. суф. *-ówka*, як у п-щах **Матьóвка**, **Пітьóвка**, **Грицьóвканич**...

Галóжинець, *-нця* — Св. ◀ Імовірно, від серб. п-ща *Голужа*, що з *голужав* — “необрослий мохом, голий” (РСКНІІІ 452), + *-иць*. Див. ще **Галóзинець**.

Галóзинець [*Голóзиниць*], *-нця* — Вл. 1787: кр. *Chołuziniec* — Жупани на Бойк (ЙМ), кр. *Haluzyn* — Куляни та *Haluzka* — Тельня на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Галуза* + *-иць*. Антропооснова мусила бути щонайменше п-ком, а можливо, й п-щем, як у чехів п-ще *Haluza* (Moldanová 76), або п-ком від апел. *галуза*, який в українців, словаків, поляків та сербів означає “гілка дерева”.

Галóшка — Уж. 1648: кр. *Griga et Jacob Haluska* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Gabriel Halusska* (там само); 1787: кр. *Haluszka* — Сколе на Бойк, Босько — на Лемк (ЙМ); 1819: *Haluszka* — Луг на Лемк (ФМ). Пор. ще 1618: кр. *Paul Haluseczka* — Н. Орлик (Mars 77); 1787: *Haluszczyniec* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ Як і ін. п-ща, що походять від назв кулінарних виробів на зразок *Борц*, *Кисіль*, *Кипши*, *Ковбаска*, *Корж*, *Пуріг*, п-ще отримує задовільне пояснення в назві традиційної укр. страви із прісного тіста — *галушки* (СУМ II 22). Однак зв'язок із назвою страви, імовірно, вторинний. Чес. п-ще *Haluš*, яке виводять від імені *Havel* (Golęb 80), а ще більшою мірою наявність болг. імені *Галуш*, що від імені *Гало* (Илчев 125), серб. клички корови чорної масті *Галушка* (РСКНІІІ 180) та клички чорного кабана *галош* (там само), спонукає вважати, що укр. п-ще **Галóшка** походить від давньослов. антропооснови *гал-* зі зн. “чорний”.

Галушкái — Хс. ◀ П-ще утворене у ХХ ст. унаслідок мадяризації укр. п-ща Галу́шка.

Галушкáнич — Вб. 1787: кр. *Haluszkanicz* — Манів на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Галушкáня* — “дружина Галу́шки” + -ич.

Галушáк — Мк, Ір. 1819: кр. *Haluszczak* — Воловець, Гладішів на Лемк (ФМ); 1787: кр. *Chaluszczak* — Розлуч на Бойк (ЙМ); 1819: він же *Haluszczak* (там само — ФМ). ◀ 1. Від Галу́шка + -як. 2. Виводити його від *галу́зка* (див. Галу́зинець) чи від *халу́ска* (див. Халу́с) немає достатніх підстав.

Галчáк — Уж. Пор. подг. п-ще 1657 р. *Halczak* та п-ще *Halczyk* з 1638 р. (Bubak 133). 1772: кр. *Feczko Halczak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164). ◀ 1. Від чол. імені *Галко* + -як, яке в Анталівцях згадується 1602 р. Пор. кр. *Hocsics Halko* (UetC 104-8). 2. Твірною основою п-ща міг стати й антр. з основою на -а, зокрема *Галка*, пов’язаний прямо з назвою птаха або через давньослов. імена на зразок *Галчо*, які виходять на корінь *гал-* — “чорний”, “смагливий” (Илчев 125). Підставою для останнього можуть бути два записи п-ща *Галчич* із с. Чинадьово за 1648 р.: *Halchich Janos* і *Halchich Georg* (Maksay 521).

Галшúстер — Мк. ◀ Імовірно, нім. композит *Hau* + *Schuster*, що від *hauen* — “бити, вдаряти” + *Schuster* — “швець”, тобто “швець, який б’є”. Допрізвищевим значенням цього утворення було, мабуть, “той, що б’є молотом”.

Галькó — Ір, Св. 1567: кр. *Pryslak Halýko* — Чинадьово (UetC 53-12); 1607: кр. *Halýko Marton* — Кострини (UetC 104-8); 1618: *Haliko seliar* — Маковиця (Mars 59); 1704: кр. *Halyko Mikula* — Кутка (HodGens 7); 1773: присяжний *Basilius Halyko* — Дунковиця (Ud-5 54); 1787: кр. *Halko* — Стрільбиці на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Здр.-пестл. ім’я *Галькó*, яке поряд із безафіксним вар. *Галь*, що від давньослов. антропоними *гал-* “чорний, темношкірий, смагливий” (Грк 63), у Карпатах уживалося аж до XVIII ст. Пор. 1448, 1560: кр. *Haly* — Рокосово (Szabó 453); 1567: *Halyko Judex* — Кольчино (UetC 53-12); 1579: за сина *Спикова* прозвищем Богом а именем за *Галя* (AO 62); 1618: кр. *Haly Chanasz* — В. Вапенник (Mars 75); 1649: кр. *Dohanovics Halyko* — Соїми (Bélay 220); 1699: *batýko Halyko Mikula* — Покуття (LehBer 380); 1819: кр. *Halcíow* — Перегінське на Бойк (ФМ). У XIV ст. ім’я *Галь* було поширене в Україні та в Сербії (ГркРеч 62). У серб. мові функціонує також лексема *галько* — “назва свійської тварини чорної масті” (РСКНІ III 181). 2. Від календ. імені *Гал*, що з лат. *Gallus* або гр. *Galaction*

(Maretić II 45, SvoSta 33) чи від місц. *галько* — “придуркуватий” (Ір).

Галькович †. 1570: кр. *Gr. Haykovicz* (!) — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Галькó*.

Гальó — Мк, Вн. 1585: кр. *Hallyo Gergely* — Міжгір’я (Bélay 178). Пор. 1787: кр. *Halow* — Козаківка, Лужок, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Давньослов. чол. ім’я, співвідносно з болг. іменами *Гальо*, *Гало*, що від апел. *гал* — “чорний” (Илчев 125). 2. Календ. чол. ім’я *Гальо*, співвідносно з укр. офіційними *Гал* чи *Галактион* або з серб. *Гале* — Гаврило (Грк 63).

Гальóвчик — Уж. ◀ 1. Від письмово незасвідченого патр. *Гальовець* + -чик. 2. Від місц. апел. *гальóвка* “придуркувата жінка” (Ір) + -ик.

Гальчич †. 1648: кр. *Halchich Janos* і *Halchicz Georg* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ Від антр. *Галка* або *Галька* + -ич.

Гальчишинець †. 1715: кр. *Halcsisinecz Szimko* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Гальчúха* — “дружина Галькá”.

Галюк †. 1784: п-ще *Halyuk* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від антр. *Галь* або *Гальó* + суф. -юк.

Гам — Уж. 1751: *Франц Гам* — Дравці (Гаджега-Уж 60); 1614: *Гамъ Скрыпицинь* — Росія (Тупиков 102); 1787: кр. *Chatow* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від нім. ос. імен *Ham* чи *Hamt*, що від якогось повного імені на *Ham*, як *Abraham* (див. Bahlow 203, Moldanová 77, Rymut 293). Підтвердженням може бути й ім’я *Франц* у найдавнішій його письмовій фіксації. За нім. пох. п-ща промовляє й те, що воно нині поширене в Австрії та Хорватії (Leksik 216). 2. Від бібл. імені *Хам* у його угор. чи хорв. звучанні, тобто *Hám*. 3. Від укр. апел. *хам* чи його пол. відповідника *cham* — “простак”, “селянин” (Rospond II 125, Rymut 293), тобто в метафоричному зн. імені. 4. Від укр. апел. *гам* — “шум, гамір” (Ж-Н 136). 5. Від угор. *hám* — “кінська збруя” чи його рум. відповідника *ham*. 6. Від слц. діал. *hám* — “гальмо” (SSN I 543). 7. Найменш імовірно, що від мусульм. імені *Ната* або *Нато* (< *Muhammed* — Smailović 73, 267).

Гамáда — Ір. 1618: кр. *Iwan Hamada*, *Hamadik Hricz* — Кечківці (Mars 74); 1819: кр. *Hamada* — Вишнів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1819: кр. *Hamadin* — Хітар на Бойк (ФМ). ◀ Від катол. вар. календ. імені *Hamadeus* — укр. *Амадей*. Пор. ще 1739: *Томко жак сын Гамидеовъ* — Блажів у сх. Слч. (ПаПо-І 194).

Гамáш — Уж. 1773: п-ще *Hamás* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: кр. *Hamasz* — Н. Турів на

Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від імені *Гам* (див. *Гам* 1.) + демін. суф. *-аш*, як у *Григорáш*, *Данилáш*, *Петрáш*... Можливо, звідси й бойк. п-ща XVIII ст. *Haman*, *Hamaniczuk* та гуц. п-ще тих часів *Hamaniuk*, якщо вони не від імені іудейського святого — *Гамана*. 2. Від угор. апел. *hátás* — “шорник, майстер, що виготовляє кінську збрую”.

Гамóвич — Вл. ◀ Від *Гам* + *-ович*.

Гáмор — Рх. 1682: кр. *Natar Szkosztyi* (!) — Дубриничі (UeC 88-59). Пор 1787: кр. *Hamer* — Пулави на Лемк (ЙМ); 1699: кр. *Hamaros Danko* — Кольчино (Maksay 156). ◀ 1. Від місц. укр. *zámor* — “гамір, гармидер, шум крик” (Головацькій 472) чи з відповідного пол. апел. *hamor* (SW II 11). 2. Від східносл. *hámor* — “великий молот” (SSN I 544), що з нім. апел. *Hammer* “молоток” у Німеччині ім. *Hammer* також став п-шем. Імовірно, доп-щева семантика лексеми *Hamor* була “коваль” (Bahlow 203) або *гамра*, тобто майстерня з обробки металу” (Kázmér 452).

Гáморик — Мк. 1775: кр. *Hamorik* — Дяково (Szabó 441). ◀ Від *Гáмор* + *-ик*.

Гаморчúк — Рх. ◀ Від *Гáмор* + *-чук*.

Гамрáк — Пр. 1767: кр. *Georgii Gamrak* — Койшов (ПаПо-4 66); 1772: кр. *Hamrak Lukacs* — Завадка в ком. Спіш (Ud-4 201). ◀ Від арх. *гамрáк* — “робітник *гамри*”, де *гамра*, як і *гамéрня*, — “металоплавильний завод” (Головацькій 472); пор. ще слц. *hamor* — “майстерня з обробки металу” (SSN I 544).

Гандéра — Хс, Вн, Ір, Вл. 1570: кр. *Petr Handera* — Чинадьово (UeC 53-14); 1649: кенез *Handera Janos* — Мк (LehBer 362); 1704: *Handera Lazar* — Підмонастир (HodGens 8); 1715: кр. *Luc. Handera* — Кушниця (Bélay 170); 1715: *Handera* — Виноградів (Szabó 291). ◀ Правдоподібно, зі слц. діал. *handra* — “ганчірка”. Пор. ще *handierka* — “кляпоть полотна для проціджування молока”, *handrovic* — “домотканий килим” (SSN I 548). 2. Не менш імовірно, що від нім. ос. назви *Handr*, яка походить від календ. імені *Andreas* (укр. оф. *Андрі́й* — Rymut 295), + *-a*.

Гандеровець †. 1773: присяжний *Andreas Handeroncz* (!) — Підгород (Ud-5 60). ◀ Патр. із суф. *-овець* від антр. *Гандéра*. Пор. ще закарп. ойк. *Гандеровіщун*.

Гáндич — Уж. 1509: п-ще *Handycz* — Заріччя (Szabó 275); 1751: вірник *Василій Гандич* — Перечин (ПаПо-2 156). ◀ Від імені *Га́нда*, яке у гуцулів співвідноситься з *Ганна* (Vincenz 275), у чехів — так само з *Hana* (Кларрová 230), або від серб. *Анда* (< *Андон* < *Антон* — Грк 29), + *-ич*.

Пор. ще споріднені. 1618: кр. *Handcziu Jaczko* — Црнина (Mars 85); 1787: кр. *Handziak* — Бонарівка, Воля Вел. на Лемк (ЙМ).

Гандреáс [*Гандріáс*] — Вб. ◀ Від гр. чол. імені *Аνδρέας* (апел. зн. — “хоробрий, мужній”) з протетичним */г/*.

Гандрич †. 1751: диякон *Петр Гандрич* — Селище (Гаджега-М 199). ◀ Від антр. *Гандра*, що з імені *Андрі́й*, + суф. *-ич*.

Ганечко †. 1670: *рабъ божии Феодор Ганечко* — Тишів (Сах 91). ◀ Від антр. *Ганько* + демін. суф. *-ко* або від антр. *Ганьо* + іменний суф. *-ечко*.

Гáндзлик [*Гáндзлик*] — Мк. Пор. подг. п-ща 1699 р. *Handzel, Handzlak* (Vubak 133) та нім. п-ще *Hansel* (Bahlow 205). ◀ Від нім. демін. імені *Hansel* чи його чес. відповідника *Hanzel*, що з повного імені *Johann* (Rymut 294–295), + *-ик*.

Гáник — Хс. 1618: *Timko Hanuk* — Єдлінка (Mars 80); 1695: *Петро Га́ник* — Давидів (ПаПо-1 176); 1787: кр. *Hanik* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від нім. ос. імені *Hán*, що є скороченням від *Johann, Johannes* (Rymut 294), + *-ик*. 2. Менш імовірно, що твірною основою п-ща стало болг. ім'я *Гаи*, *Гаю* чи *Ганьо* (< *Драсан* — Илчев 125–126) чи серб. *Гане* (< *Гаврило, Драган* — Грк 63). Пор. ще споріднене п-ще *Stecz Haniow* із Вислока за 1605 р. (Balzer 156).

Гáнинець [*Гáнищюць*], *-нця* — Св, Мк, Мж. 1648: кр. *Haninicz Iuan* — Н. Ворота (Maksay 538); 1715: кр. *Ant. Haninecz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з метр. суф. *-ицець* від місц. жін. імені *Ганя* (оф. *Ганна*). Жін. ім'я *Ганя* в Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1466: *Jacz uxor sua Hanyu* — Вари (Łysiak 37). Крім укр., іменний вар. *Ганя* властивий також слц. та молд. ономастиці (ДумбрМик 160). Пор. ще 1668: споріднене п-ще *Jaczko Hanin* (Łysiak-2 205).

Гáнич — Вб, Пр, Уж. 1618: кр. *Fedur Hanycz* — Крушинець (Mars 84); 1682: кр. *Hanits Hrisz* — Вільшинки (UeC 88-59); 1721: кр. *Hanicz* — Дротинці (Szabó 487); 1778: *Hanicz György* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: *Hanicz* — Репедь на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. або слц. вар. жін. імені *Ганя* (оф. укр. *Ганна*) + *-ич*. Виводити його з південнослов. імені *Гана*, що з імені *Драгана*, тобто з зімкненим */г/*, не дозволяє фонетика, хоч такі утворення в Мараморосі в XVII ст. були. Пор. 1684: *Ganyu Koszta Petras* — Грушово (Bélay 167).

Гані́чка — Пр. 1670: кр. *Федоръ Ганечко* — Тишів (Сах 91). ◀ Імовірно, род. відм. від незбереженого п-ща *Ганичко*, що від *Гáнич*.

Гані́чка — Мк, Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Гані́чка*.

Ганко — Тч. 1370: кат *Hanko* — Берегово (LehBer 95); 1405: шл. *Jo. f. Hank, Hankof. Vanchik* — Онцешті (Bélay 213); 1449: *Andreas Hanko* — Ороска (Nagy II 445); 1491: *мецианипъ кievскій Гроска* (ССУМ I 238); 1570: *Andr. Hanko* — Свалява (UetC 53-14); 1572, 1715 і 1773: п-ще *Hanko* — Велятин (Szabó 537, 538, ПеПред 35). ◀ Укр. здр.-пестл. ім'я, утворене за допомогою суф. *-ко* від скороченого нім. імені *Han*, що відповідає повному імені *Johann, Johannes* (Rymut 294). У Мараморощі вар. *Hanko* і *Vanchik* у XIV–XVIII ст. виконували функцію оф. імен (Bélay 137, 213). Німецькі ономасти так само кваліфікують ім'я *Hanko* як слов. утворення (Bahlow 204-205).

Ганулич — Уж. 1618: кр. *Hanulicz Roman* — Крайня Чарна (Mars 59). ◀ 1. Від укр. або слц. жін. імені *Гануля* (оф. *Ганна*) + *-ич*. Пор. 1449: вдова *Hanula* — Перемишль (Smołka II 68); 1600: *Hanola z Bielonky* (Łysiak-2 38). 2. Версія з андр. *Гануля* “дружина *Гана*” — менш імовірна.

Гануляк — Мк. 1787: *Hanulak* — Завої, Сияява на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Гануля* (оф. *Ганна*) + *-ак* або від болг. чол. імені *Ганул* (< *Ган* < *Драган* — Илчев 126) + *-як*.

Ганус — Вн. 1401: *Михалко ... Ганусов зять* — Галич (ССУМ I 237); 1547: п-ще *Hanusz* — Раковець (Szabó 276). Пор. 1743: *за младецов Ганусовъ* — Бехерів у сх. Слч (ПаПо-4 35). ◀ Від нім. імені *Hanus*, що з *Johann, Johannes* (Rospond II 130, Rymut 294). П-ще *Hanus* є у чехів (Moldanová 77) та поляків (Rymut 294).

Ганусин — Вб. 1787: *Hanusyn* — Тур'є на Бойк (ЙМ); 1820: *Hanusin* — Воля Мигова на Лемк (ФМ). ◀ Від місц. жін. імені *Гануся* (літ. *Гануся* — *Ганна*), яке в Карпатах зафіксоване з XVI ст. (Łysiak-1 82, ПаПо-1 186). Пор. 1749: *Гануся товстого русина жєна* (Метрика). Можливо, від цього імені походить бойк. п-ще XVII–XVIII ст. *Hanusiak*, як і подг. п-ще 1664 р. *Hanusiak* (Bubak 134).

Ганусинець [Ганусяниць], -ниця — Вн, Хс, Ир, Вл. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Гануся* (оф. — *Ганна*, розм. — *Гануся*) + *-ицець*.

Ганусич — Пр, Вб. ◀ Від місц. вар. жін. імені *Гануся* (оф. *Ганна*) + *-ич*.

Ганушак — Уж. ◀ 1. Від жін. імені *Гануша* (укр. оф. *Ганна* або слц. розм. *Hanuša*) + *-ак*. Пор. 1673: запис жін. імені кр. *Hanusza* в с. Розтока на Мж (Bélay 187). 2. Патр. утворення з суф. *-ак* від чол. імені *Гануш* (< від імені *Ган, Johann*), яке у Перемишлі згадується 1452 р. (Smołka II 136). Ім'я *Гануш* відоме болгарам (Илчев 125), словакам (SŽK 172) і чехам (Knarrová 102,

Moldanová 77), широко представлене в середньовічній антропонімії на території Речі Посполитої (SSNO II 2 263–264).

Ганушинець, -ниця — Ир, Хс. ◀ Від місц. жін. імені *Гануша* (оф. *Ганна*) + *-ицець*.

Ганушак — Вб. ◀ 1. Від місц. здр. жін. імені *Гануська* або *Ганушка* (обидва — від *Ганна*) + *-як*. 2. Від андр. *Гануска* — “дружина *Гануса*” або андр. *Ганушка* — “дружина *Гануша*” + *-як*.

Ганушин, -на — Пр. ◀ 1. Від місц. жін. імені *Гануська* або *Ганушка* (оф. *Ганна*) + пос. суф. *-ин*. 2. Від андр. *Гануска* “дружина *Гануса*” або *Ганушка* — “дружина *Гануша*” (див. *Гануцак*) + пос. суф. *-ин*.

Ганчик — Пр. 1604: вл. *Pe. Hanczik* — Вишава (Bélay 120). ◀ Від нім. імені *Hanz, Hans*, тобто *Johann, Johannes* (Rymut 294). Пор. ще укр. діал. апел. *ганца* — “житель Моравії” (Ж-Н 136).

Ганцьо †, 1509: кр. *Hancho* — Шаланки (Szabó 463). XVII ст.: кр. *Hantsu Ivan* — Вульшинки (UetC 88-59); ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Ганко* із суф. *-цьо*.

Ганчак — Уж. 1618: кр. *Lazur Hanczak* — Пстрина на Маковиці (Mars 65). ◀ 1. Від *Ганко* + *-як*. Див. ще *Ганччак*. 2. Від слц. діал. *hanka* — “пальцевий суглоб” (SSN I 548).

Ганчарик [Ганьчарик] — Уж. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ик* від місц. або гал. укр. ос. назви *ганчарь* — “гончар”, яка в Карпатах згадується з XVII ст. (Ж-Н 137, Karaś 54). Пор. 1614: *Sebestyan Hańczarów* — Тополяни (Balzer 206); 1787: кр. *Honczaryk* — Квятонь на Лемк (ЙМ); 1682: *Hantsar Iván* — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. ще лемк. п-ще *Ganczaryk* у записі 1819 р. з с. Новоселиця (ФМ). 2. Від староукр. *ганчар* — “вузкий прямиий меч із довгим гранованим клинком” (СУМ XVI–XVII ст. VI 190).

Ганчин [Ганьчин], -на — Вб, Пр. 1618: кр. *Hanczyn Jaszko* — Н.Мирошів (Mars 82). ◀ 1. Від місц. жін. імені *Ганька* або *Ганьча* (оф. *Ганна*) + пос. суф. *-ин*. 2. Від андр. *Ганка* — “дружина *Гана*, тобто *Йоганна*”, + пос. суф. *-ин*.

Ганчич [Ганьчич], -ча. ◀ Те саме, що й *Ганчин*, лише з суф. *-ич*. Жін. ім'я *Ганка* чи *Ганька* в Перемишлі згадується 1452 р.: *Hanka ancilla*, тобто “служниця, рабиня” (Smołka II 133). Пор. ще серб п-ще *Ганчих* (РСКНІІІ 187).

Ганчук — Тч. 1787: *Hanczuk* — Гуманець на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. *Ганко* або болг. чи серб. *Ганчо* (< *Ган* — Илчев 126, Гр 63) + *-юк*. Пор. 1509: кр. *Hanchuo* — Шаланки (Szabó 463), а також запис 1773 р. з Довгого Поля *Ganczo* (ПеПред 322).

Ганчур [Ганьчур], -ра — Уж. ◀ Правдоподібно, гінек. утворення від імені *Галька* або *Гальча* (обидва від *Ганна*) + -юр, хоч останній міг виконати й атрибутивну функцію, як у місц. апел. *баччур, дівчур...*

Ганьківський †. 1773: присяжний *Theodorus Hanküszky* — Брестів (Ud-5 53). ◀ Місц. укр. прикм. від тутешнього ойк. *Ганьковиця*.

Ганько — Бб. 1369: гор. *Ганько Сварць* — Львів (ССУМ I 38); 1570: *Aug. Hanyko* — Неліпино (UetC 53-14); 1641: свідок *Hanyka Lukacz* — Мукачів (HodOkm 97); 1648: кр. *Hanyko Prokur* — Неліпино (Maksay 548); 1682: кр. *Hanyko Petro* — Кострини (UetC 88-59); 1641: гор. *Hanyka Lukacz* — Мукачів (HodOkm 97). ◀ Від гіпок. чол. імені *Ганько*, співвідносного з нім. *Han, Johann* (див. **Ганик** 1.), або від болг. *Гано, Ганьо*, тобто *Драган* (див. **Ганик** 2.). Усі ці вар. в Україні відомі з XIV–XVI ст. (СімЧол 315, Керста 131), зокрема й на Зак. Пор. 1442: *Hanyo* — Домбов (MaksaySz 131); 1693: кр. *Ganko Nikita* — Драгово (Bélay 168). Були вони й у Прикарпатті. Пор. 1787: *Han* — Гниле та *Наї* — Вислочок (ЙМ). За В.Бийлаї (Bélay 213), вар. *Hanko, Hank* для Марамороша — це угор. *János*, тобто *Іван*.

Ганьківич [рідше — **Ганькович**] — Мк, Св, Ір. 1449: *a Stephano Hankowicz* — Перемишль (Smolka II 56); 1567: *Hankowicz Andre, Koz., Rycz* — Неліпино (UetC 53-12); 1605: *Hankowicz Lukacz* — Ізки (Bélay 155); 1648: *Hankouich Mikhalko* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Від антр. **Ганько** + -ович.

Ганькулич — Св, Вл, Мк. ◀ Від андр. *Ганькуля* — “дружина **Ганька**” + -ич.

Ганьчак — Пр, Бб, Уж, Мк. 1618: кр. *Lazur Hanczak* — Н.Пстрина (Mars 65); 1697: *u Danka Hańczaka* — Климківка (Łysiak-2 325); 1787: *Hanczak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ганко** чи **Ганько** + -як. 2. Від жін. імені *Ганька* або *Гальча* (оф. *Ганна*) + -як. Можливі й ін. пояснення, напр., від антр., засвідченого 1600 р. в Радошчах: *Hancza Michajlo* (Balzer 140).

Ганюк — Тч. 1490: *Ганюк Тимошко* — Луцьк (ССУМ I 238). ◀ 1. Від місц. жін. імені *Ганя* (≅ *Ганна*) + -юк. 2. Від чол. антр. *Ган, Гано* чи *Ганьо* (див. **Ганик, Ганич** та ін.) + -юк.

Ганяк — Ір. ◀ 1. П-ще виводиться з місц. жін. імені *Ганя*, тобто *Ганна*, або з чол. імені *Ган, Гано* чи *Ганьо*, співвідносних із нім. *Johann* та болг. *Драган*. 2. Однак більш правдоподібно, що давніший звуковий вигляд антр. засвідчує запис **Ганят**. Тому у п-щі треба вбачати давній

патронімний формант -ят (пор. п-ще **Підков'ят**), із часом витіснений суф. -як. До речі, як і в поодиноких селах, де на зміну незрозумілому п-щу **Підков'ят** прийшло п-ще продуктивної моделі **Підков'як**.

Ганят †. 1560: кр. *Fr. Hanyath* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Укр. утворення з суф. -ят від антр. *Ганьо* або *Гано*, співвідносних із герм. іменем *Johann*.

Гапак — Пр, Бб. В останні роки дехто став писати **Гопак**. 1773: *Hapak* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Від місц. жін. імені *Гана*, співвідносного з повним вар. *Гафія* та чол. відповідником *Аганит*, + -ак. Ім'я, якому в ін. гов. відповідають *Ганка, Гануля* (Ж-Н 137), у Марамороші фіксується з XVI ст. Пор. 1550: удова *Нара* — Крачуново (Bélay 161). У сербів та болгар є чол. імена *Гана, Гано* (Грк 63, Илчев 126).

Гапака — Пр. < П-ще **Гапак** у род. відм., як і п-ща **Коцака, Федака**...

Ганинець [Ганьниць], -ниця — Хс. ◀ Від жін. імені *Гана* (див. **Гапак**) + -инець.

Гапоюк — Рх. ◀ Від чол. ім. *Гапон* (оф. *Агафон*) + -юк. Ім'я *Гапон* вживалося ще в XVII ст. (Осташ-3 13).

Гапчук — Тч. ◀ Від жін. імені *Ганка* (оф. *Гафія*) або чол. *Ганко* (оф. *Агафон*) + -юк.

Гарагаль, -ля — Уж. ◀ Від місц. назви птаха *гарагаль* — “дятел”. Див. ще **Гаракаль**.

Гарагонич — Мк, Пр, Св, Уж, Бб. 1671: *при Івані Гарагоничу* — Бобовище (ПаПо-3 36). ◀ 1. Імовірно, від слц. діал. *haragaŋa* — “розпусна, зла дівчина” (SSN I 550). 2. Менш правдоподібний зв'язок із укр. діал. *гаруг* “тичина” (Мат. до буков. I 82).

Гарайда — Пр, Уж. 1787: *Narayda, Herajda* — Сторожі, Шкляри на Лемк (ЙМ). Пор. ще запис 1751 р.: *парох Михаил Гарандович* (!) — Гусний (Гаджега-3 171). ◀ 1. Від слц. арх. діал. *harajda* — “верхній жіночий одяг” (SSN I 550). 2. Регресивне утворення від серб. дієсл. *арайдати* “веселитися, радіти”.

Гарайдич — Пр, Бб. ◀ Від **Гарайда** + -ич.

Гарайдович †. 1751: *парох Михаил Гарандович* (!) — Гусний (Гаджега-Уж 171). ◀ Від антр. **Гарайда** + -ович.

Гаракаль, -ля — Уж. ◀ Від місц. назви птаха *гарагаль* — “дятел”, яка відома також у південноземпл. гов. слц. мови як *harakály*. Іст. джерелом лексеми *гарагаль* є угор. *harkály* — т. с. (Kázmér 458). До речі, перший запис п-ща *Гаркаль* (Мк (Метрика) 1742) фонет. близький до першоджерела.

Гараксім — Рх, Уж. Імовірно, від нетипового для Карпат чол. імені *Гарасим* зі вставним звуком /к/, який з'явився як наслідок якоїсь зовнішньої аналогії, можливо, з угор. дієсл. словоформою *haragszom* — “серджуса”.

Гаранко — Мк, Ір, Бг, Вн. Пор. 1435: *Harapsky Balázs fia* — Берег (LchBer 7). 1607: полишена оселя *Harubko* — Оноківці (UetC 104-8). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ко від давнього етн. *garán* ~ *arán* — “аравієць, негр, темношкіра людина”, “брудна людина” (Ж-Н 137, Гр I 9, 272, Он I 161, ЕСУМ I 81); пор. ще карп. кличку коня темної масті *Garap* (Тч). 2. Від бойк. апел. *gápan* — “батіг, сплетений із тонких ремінців” (Головацькій 473) чи пол. *harap* — “нагайка”, “довгий батіг з короткою ручкою” (SW II 15, Rymut 296).

Гарасім — Хс, Рх. 1648: вільновідпущений *Haraszim* — Н. Писана (Marsina 69); 1699: *Haraszim Prokop* — Щербовець (Maksay 611); 1785: кр. *Haraszim* — Белків на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гарасим*, що з *Герасим* (Керста 107).

Гарасимович — Вн. 1819: *Harasimowicz* — Плав'є на Бойк (ФМ). ◀ Від **Гарасім** + **ович**. Пор. ще 1787: кр. *Harasimow* — Цинява на Бойк (ЙМ).

Гарасим'я(т) †. 1680: кр. *Haraszimia* (!) *Peter* (Bélay 180). ◀ Від антр. **Гарасім** + **-я(т)**.

Гарасин †. 1648: кр. *Haraszin Prokup* — Щербовець (Maksay 532); 1704: кр. *Haraszin* (!) *Jurko* — Пашковець (HodGens 4). ◀ Імовірно, графічне спотворення антр. **Гарасім**.

Гарасиняк — Мк. 1787: *Harasyniak* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Гарасим** + **-як** через асиміляцію /мі/ на /мп/.

Гарастей [*Гарастей*], -ей — Хс, Тч. ◀ 1. Антр. можна пов'язати із угор. ойк. XIV–XV ст. *Haraszthow* (Györfy 544), із угор. сербизмом *haraszt* — “дубняк” (KnieSz 213), із хорв. п-щами *Harasti*, *Harastia* (Leksik 218), із серб. *garast* — “смуглявий”. Однак наявність суф. -ей спонукає шукати твірну основу лише серед ім. на -а. Така основа представлена у хорв. чол. імені *Hrasta*, що є гіпок. від повного імені *Hrastimir* або *Hrastomir* (Šimundić 417), пол. п-щах *Harasta*, *Harastewicz*, *Harastiuk*, *Harastowicz*, *Harastowski* (Rymut 296) та в закарп. п-щі 1743 р. *Arrastovics* — Шаланки (Szabó 465), у якій К.Римут убачає пол. лексему *harast* — “гарний, добрий” (Rymut 296). 2. Можлива, але менш імовірна етимологія в укр. адаптації угор. відойк. п-ща *Гарасті* (Kázmér 457). Пор. 1397: шл. *Nicolaus de Harasth* — Земпл; 1450: шл. *Blasius de Harazth* (Nagy II 4, 467); 1600: гор. *Mich. Harasti* — Хуст (Bélay 151); 1715: кр. *Lad. Haraszti* — Данилово (Bélay 190).

Гарбуз — Тч. 1671: кр. *Harabucz* (!) *Janos, Simon* — Дулово (Bélay 138); 1696: кр. *Jo. Harbuz* (там само); 1787: *Harbuz, Charbus, Harbus* — Поляна на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *гарбуз* — “диня” (Гр I 373), рум. *harbuz* — “кавун” чи закарп. діал. *гарбуз* — “картоплина” (В6).

Гаргай — Мк. 1719: кр. *Михаил Гаргай* — Чичава у сх. Слч (ПаПо-4 118); 1787: *Harhay* — Команча на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. утворення з суф. -i від ойк. *Harhaj*, що в ком. Шаріш (Majtán 131).

Гаргат — Уж. 1787: *Harhat Jacko, Ilko* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від молд. *харгат* — “наймит”, “батрак”.

Гардэй [*Гардэй*], -ей — Мк. ◀ Від антр. *Гарда* + -ей. Антр. *Гарда* і його споріднені фіксуються в Карпатах з XV ст. Пор. 1444: *Шандроу Гардоу* — Сучава (ССУМ I 238); 1682: кр. *Hardes* (!) *Michalo* — В6 (UetC 88-59); 1787: кр. *Harda* — Костарівці, *Hardyk* — Вислік Вел., *Chardysz* — Мшана, *Hordosz* — Ізби на Лемк (ЙМ). 1819: *Hardiuk* — на Бойк (ФМ); 1773: кр. *Hardžgan* — Бочков Уг (ПеПред 313), суч. гуц. п-ща *Hardžuk*, *Hardedžuk* (Vincenz 578, 580). Семантика антропооснови *гард-*, як і у прикм. *гард-*, спірна: “гарний” (Он I 162, Ужан), “гордий”, “пихатий”. Пор. східносл. *hrdy* — “пихатий” (SSN I 622, SW II 17, Головацькій 473).

Гардицький — Пр. ◀ Від антр. *Гардик* (див. **Гардэй**) + **-ський**.

Гардйй — Мк. ◀ Від апел. *гардйй*, який на Ужан співвідноситься з *гардйй*, тобто “красень”, а в Слч і в Польщі означає то “пишний”, то “пихатий”. Пор. пол. *hardziec* — “гарнішати” і *hardy* — “пихатий”. Апел. *гардйй* має таку ж словотвірну модель, як і апел. *скупйй*, *чорйй*, *червопйй*...

Гардубей [*Гардубей*], -бей — Мк, Ір. ◀ 1. П-ще утворене від лексеми *Гардуба*, апел. зн. якого “лелека” (Рх), а на Мк — “гуля”, + -ей. 2. На слц. мовному ґрунті п-ще виводиться також із діал. апел. *hrdoba* — “пишного, розкіш, краса” (SSN I 622), а на серб. — з апел. *грдоба* — “потвора” з додаванням до нього форманта -ей. У сх. р-нах області за останню версію промовляють два споріднені апел.: *гардубай* — “людина з грубими рисами обличчя” (Рх) та *гардубаня* — “потовщена ділянка нитки” (Тч).

Гардунка — Мк. ◀ Від апел. *гордуи* (Гр I 311) + суф. -ка з подальшою зміною -ка.

Гаринець [*Гариниць*], -иця — Мк, Св, Вл, Ір. Рік 1787: кр. *Haryniec* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від імені на зразок *Гара*. Пор. серб. чол. гіпок. *Гара* від

Гаврило (Грк 63), хорв. розм. ім'я *Hara* до повних імен *Harlampije, Hariton, Laharij...* (Šimundić 417). На Бойк кінця XVIII ст. було декілька п-щ від цієї основи. Пор. 1787: *Hara, Haruw, Harow, Harowicz, Harowczyk* та ін. (ЙМ). Пор. ще пол. *hara* — “смердюча горілка” (SW I 15).

Гаригівський — Тч. ◀ Пол. утворення з суф. *-овський* від антр. *Гарига*, яке є у гуцулів (Vincenz 450) та поляків (Rymut 296). Від апел. *hariga* — “сильний, але незграбний кінь” (Vincenz 450).

Гаркавчук — Тч. ◀ Від місц. апел. *гаркавець* — “гаркава людина” + *-юк*. Менш імовірно, від серб. апел. *гркавац* — “захриплий” чи від співзвучного йому серб. п-ща *Гркавац* (РСКНІІІ 637).

Гарман [рідше — **Гарман**] — Ір. 1570: кр. *Andr. Harman* — Іванівці (UetC 97-29). Пор. ще 1492: *Torany Garmanoich* — Друцьк (ССУМ I 238). ◀ Від середньовісн. *Harm, Harne* — “ласиця, горностай” (Bahlow 207, Rymut 298).

Гарновдій — Мк. ◀ Імовірно, спонтанно зформоване нім. ім'я *Arnold* за участю угорців і українців. Пор. давні угор. п-ща *Arnót, Arnóti* без протетичного *h* (Kázmér 49).

Гарпаш — Ір. Пор. 1445: *Arpash* — Сучава (ССУМ I 79). ◀ 1. Від угор. *árpás* — “ячмінний” із приставним *l/*. 2. Від рум. *arpași* — “арфіст”. Пор. рум. *harpă, harpist* (Iordan 376 238).

Гартіванець [*Гартіванець*], **-ниця** — Рх. 1787: кр. *Hartowaniec* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. або пол. пос. дієприкм. *гартіваний* за допомогою субстантивууючого суф. *-ець*. П-ще *Гартіваний* є серед козаків війська запор. 1649 р. (СУМ XVI–XVII ст. VI 192).

Гаршані(й) †. 1761: парох *Феодор Гаршани* — Брестів (Микитась 60). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Гаршань*.

Гасинець [*Гасиниць*], **-ниця** — Тч, Мк, Вл, Уж. 1773: присяжний *Paulus Haszinecz* — Лінці (Ud-5 55); 1787: кр. *Hasinecz* — Рожанка на Бойк (ЙМ); 1819: *Hasyniec* — Семичів на Бойк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Гася* (оф. *Гафія*) + *-ич*. Ім'я *Гася* на Зак згадується з XVII ст. Пор. 1676: *Гася* — Вел. Русків (ПаПо-4 45). Пор. ще споріднені п-ща: 1787: *Hasyn* — Танява, *Haszczak* — Княжолюка, *Hasiak* — Біличі на Бойк (ЙМ).

Гасич — Вб, Пр. 1605: кр. *Kozma Hazicz* — Колодне (Bélay 134); 1648: кр. *Haschicz Haurillo* — Підполоззя (Maksay 530). ◀ Від жін. імені *Гася* (≠ *Гафія*) + *-ич*.

Гаснюк — Вл, Вн. ◀ 1. Можливо, від мусульм. жін. імені *Hasna*, що з араб. *hasnā* — “добра жінка” (Smailović 276), + *-юк*. 2. Від місц.

імені *Гася* (оф. *Гафія*) + суф. *-юк*, ускладнений інтерфіксом *-и-*, як у *русняк, Завиди́як*. Пор. ще п-ща з цієї мусульм. основою. 1718: кр. *Hasan* — Верхне і 1819 — кр. *Hasnyk* — Княжолюка на Бойк (ЙМ, ФМ).

Гатала †. 1593: *Marko Hatala* — Сянік (Balzer 108); 1602: вдова *Hatala Janosné* — Доманинци (UetC 104-8); 1618: кр. *Michal Hatala* — Кечківці у сх. Слч (Mars 74); 1633: *Hruc Hatala* (Łysiak-2 108); 1787: п-ще *Hatala* — Висова, *Hatalewicz* — Воловець, *Hatalik* — Прибишів на Лемк (ЙМ); 1798: кр. *Hatalo* (!) — Дубрівка (ПаПо-4 60). ◀ Семантику основи розкривають серб. апел. *гатало* — “вішун”, “базікало”, *гаталиц* і *гаталица* — т. с., а також серб. п-ща *Гатало, Гаталовић, Гаталица* (РСКНІІІ 209). Усі походять від старослов. дієсл. *гатати* — “гадати”.

Гаталіяк — Мк. 1787: п-ще *Hatalak* — Залокоть на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гатала* чи *Гатало*, які в Карпатах представлені з XVI ст., + суф. *-як*.

Гататія — Тч. ◀ Можливо, п-ще має стосуюнок до двох імен босн. мусульман: чол. *Ата*, що з *Ahmed*, та жін. *Атія* — араб. *Атіуа* — “дарунок” (Smailović 150–151).

Гатра — Уж. ◀ 1. Від бойк. апел. *гатра* — “вістка”, “чутка” (Он I 163). 2. Менш імовірно, що від серб. *гатар* — “ворожбит” (РСКНІІІ 209).

Гатрак — Уж. 1682: *Hatraku Jeczko* — Стричавя (UetC 88-59); 1751: *Марія Гатрак Опоковска* — Невицьке (Гаджега-3 156). ◀ 1. Від **Гатра** + **-ак**. 2. Від слц. діал. *hatrat* “постійно крокувати” (SSN I 555).

Гафинець [*Гафиниць*], **-ниця** — Вл, Св, Ір, Вн, Хс, Тч. 1560: кр. *Haffynecz Kozma* — Кушниця (Bélay 170); 1715: кр. *St. Haffinecz* — Рипинний (Bélay 184); 1773: староста *Stephanus Haffinecz* — Драгушевиця біля Н.Воріт (Ud-5 54); 1819: кр. *Hafiniec* — Н.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. жін. імені *Гафа* (оф. *Гафія*), яке в Голятині згадується 1715 р. (Bélay 147, Словник 204). Пор. ще 1742: жін. імена *Гафа* і *Таця* (Метрика) та 1715: кр. *Petro Hafin* — Н. Селище (Bélay 195).

Гафич [зрідка — **Гафіч**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Мж. 1603: *Гафичь Іван* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Від місц. жін. імені *Гафа* (оф. *Гафія*) суф. + *-ич*.

Гафичак [*Гафичек*] — Рх. ◀ Від **Гафич** + **-ак** або від жін. імені *Гафі(й)ка* + **-як**.

Гафіч — див. **Гафіч**.

Гафіяк [*Гафійек*], **-ка**. 1787: кр. *Hafiak* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Гафія* + суф. *-ек*.

Гафіянич — Пр. XVII ст.: *Hafianics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Гафіяня* — “дружина

(*Azáfia*) + -ич. Чол. ім'я *Анатий, Аганій* і тепер живаються у болгар та сербів (Илчев 42, Грк 27).

Гафунич †. XVIII ст.: кр. *Hafunics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. жін. імені *Гафунія* (оф. — *Гафія*).

Гачавський — Вн. ◀ Прикм. від ойк. *Нацава* — ком. Гемер у сх. Слч. (Лазорик 40).

Гачкайло — Вб, Уж. ◀ Епізодична назва особи за дією, що виконується *гачком*. Пор. закарп. *гачковати* — “в'язати, плести”, слч. *hačkovat* — “т. с”.

Гачко — Мк. 1567: п-ще *Hacsko* — Раковець (Szabó 458); 1743: кр. *Haczko* — Нове Село (Szabó 507); 1787: *Haczka* — Максимвка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гак* + -ко. 2. Від східнослч. *hačko* — “лошатко” (SSN I 529). Пор. ще 1554: гор. *Sim. Hacho* — Сигіт (Bélay 197); 1574: *Hachia* — Черна (Szabó 306); 1601: *Iwan Hacz* — Варн (Łysiak-292).

Гашко — Хс. 1618: солтис *Haszko* — Гавринець (Mars 71); 1601: подг. п-ще *Haszko* (Bubak 135). ◀ 1. Від бойк. *гашко* — “гарно одягнений парубок”, що з пол. *gaszek* — “т. с.” (Он I 163). 2. Від розм. імені *Гашко*, яке у болгар співвідноситься з *Гашо, Ганьо* (Илчев 128), у сербів — із *Гаша, Гаврило* (Грк 63), а у чехів — із *Havel* (SvoSta 181). Пор. ще споріднені п-ща 1787: *Haszow* — Завадівка, *Haszczak* — Терло, *Haszczowski* — Яворів на Бойк (ЙМ).

Гашуляк — Вб. Пор. 1787: *Haszulya, Hasulaka* — Середне Мале на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Гашуля* — “дружина *Гаша* або *Гаши*” + -як. Антр. *Hasza* на території Речі Посполитої значиться з XV ст. (SSNO II 2 272). Твірною основою андр. *Гашуля* могла стати слч. особова назва *hašo* — “легковажна людина, пройдисвіт” (SSN I 554).

Гаян — Уж. ◀ 1. Від календ. імені *Гай* (див. *Гайкулинець, Гайович*), + -ан. 2. Від серб. імені *Гајан*, що з *Гаја* (≠ *Гаврило* — Грк 63). 3. Від укр. нечленного дієприкм. *гаян* — “сповільнений”, подібно до п-щ *Жадап, Кохан, Куплен, Продап, Собран*...

Гвоздák [рідше — **Гвóздак**] — Вл, Мк. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ак від давньослов. антропооснови *Гвозд-*, яка завдяки первісному зн. “залізо”, “цвях” стала захисним іменем (ГркРеч 62). Правдоподібно, твірною основою п-ща був антр. *Hvozda* чи *Gwozda*, тобто іменування на -а, які закладені в бойк. п-щах 1787 р. *Hwozdey* і *Gwozdey* — Гнила (ЙМ).

Гвóздик — Хс. XVII ст.: кр. *Hvozdik János* — Імстичово (LehBer 428); 1691: кр. *Hoszdig (!) Janos* — Бобовище (HodGens 12); 1743: п-ще *Hvazdik* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. *Гвоздь* або

Гвозда + -ик. Пор. ще давно назву квітки *гвóздик* — “гвоздика” (Головацькій 475). Можливо, від п-ща *Гвóздик* походять і бойк. п-ща 1785 р. *Hwozdecki* та *Gwozdecki* — Опорець і Бачина (ЙМ). З кінця XVIII ст. походять також записи подг. п-щ *Gwoźdź* і *Gwoźdźk* (Bubak 132).

Гвоздúлич [рідше — **Гоздúлич**] — Вб. ◀ 1. Від андр. *Гвоздúля* — “дружина *Гвозди*” (див. **Гвóздак**) + -ич. У праслов. період лексема *Гвоздь* була захисним ос. іменем із первісним зн. “залізо” (ГркРеч 62). Вар. **Гоздúлич**, тобто без фонем */в/*, вказує на пол. пох. основи, адже семема “ліс” по-пол. — *gozd*, а семема “цвях” — *góźdź* (Rospond II 115, Rymut 287). 2. Можливо, твірну основу п-ща треба вбачати й у записі 1570: кр. *Fran., Mat. Hwoztul (!)* — Свалєва (UetC 53-14).

Гвоздь — Св, Вл. XV ст.: *пан Гвоздь* — б. м. н. (ССУМ I 239); 1605: *Gwoźdź mody* — Сянік (Balzer 156); 1787: *Gwoźdź* — Лабова на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1760: гор. *Gwoźdźwicz* — Самбір (Kuczera 170). У мараморських грамотах до XVIII ст. п-ще часто перекладали угор. лексемою *szeg*, тобто “цвях”. Пор. 1720: кр. *Fr. Prodan Szeg* — Крайниково (Bélay 174). У Росії антр. **Гвоздь** значиться з XV ст. (Тупиков 103).

Гвоздьó [ор. — **Гвóздьóм**] — Вн. ◀ Від праслов. антропооснови **Гвоздь**. Формант -ьó виконував функцію ос. імені, як і в іменах *Васьó, Іваньó, Костьó*...

Гвóздяк [рідше — **Гвóздяк, Гвóздєжак**] — Вл. 1667: п-ще *Hosgyak (!)*, а 1672 — *Hozgyan (!)* — Раковець (Szabó 458); 1772: кр. *Vasko Hvosdsak* — Липник у ком. Спіш (Ud-4138); 1819: *Gwozdiak* — Блажів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від давньослов. захисного імені *Гвоздь*, апел. зн. якого — “залізо”, “цвях”, “ліс” (ТаPolN 3, Грк 63), + -як. 2. Від пол. апел. *gwoździak* — “свердлик”.

Гвóздякський — Тч. ◀ 1. Від ойк. на зразок *Гвóздєжани*, яких у Чехії, за підрахунком А.Профуса (Profous-Vsoboda I 818-819), аж п'ять, + -ський. 2. Твірною основою п-ща **Гвóздякський**, очевидно, було п-ще *Hvozgyan*, яке 1672 р. згадується в с. Раковець (Szabó 458), а належало до гнізда давньослов. імен на зразок *Гвозд, Гвозда, Гвоздо, Гвозде* (Грк 63).

Гевгáчик — Вл. Пор. 1787: кр. *Hewkacz* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. мікроетн. *гевгáч*, яким жителі навколишніх сіл прозивають жителів с. Буковець (Вл) за вживання присл. *гévka* — “суди”. Пор. ще місц. дієсл. *gévratu* — “осаджувати назад” (до волів — Гр I 278); пор. ще слч. діал. *hevğ* — “т. с.” (SSN I 563).

Гевкан — Вн, Мк. ◀ Від **Гévko** + -ан.

Гевко — Мк. 1819: *Hewko, Heuko* — Волишинове на Бойк (ФМ). ◀ Від мікроетн. на зразок *лёмко*, яким *лишаки* прозивають *лемиків* за вживання присл. *гэвка* — “суди” (Мк, Ір). Можливо, з цим колективним п-ком пов’язане і п-ще кр. *Danko Hewak* із с. Вишній Мирошів 1618 р. (Mars 81), бойк. п-ще 1787 р. *Hewicz* із с. Плав’є (ЙМ), однак більш імовірно, що вони, принаймні перше, утворені від слц. діал. *heva* — “дівчина-підліток” (SSN I 562).

Гегедивш — Мк. — Див. **Гегедюш**.

Гегедош — Мк. — Див. **Гегедюш**.

Гегедюш — Хс, Рх. — Див. **Гегедюш**.

Гегедюш [*Gégedyiu*] — Мк, Ір. 1552: гор. *Hegedus* — Сигіт (Bélay 197); 1600: кр. *Sim. Hegedeös* — Терєбля (Bélay 203); 1666: кр. *Hegedüs* — М.Копаня (Szabó 393); 1691: гор. *Hegedüs Janos* — Ужгород (HodAd 44). ◀ Угор. п-ще *Hegedüs* від апел. *hegedüs* — “скрипаль”.

Гедсш — Уж, Горяни. 1458: *Heges* — Королево (Szabó 383); 1684: гор. *Hegyés Lőrincz* — Хуст (Bélay 152); 1773: *Hegyés* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від угор. *hegyes* — “кінчастий”, “гострий”. Пор. ще назву гострогого барана *gédsci* (Вн, Уж).

Гейдел [*Güidel*] — Св. ◀ Від нім. *Heide* — “іновірець”, “ідолопоклонник”.

Гелебрант — Мк. < Від нім. *Held* — “герой” чи *Helle* — “блиск” + *Brand* — “запал, завзяття”. За Б.Калманом (Kálmán 29), *Hiltibrant* = *hilt* — “війна” + *brant* — “шабля”; *held* — “герой, багати́р”. За Д.Молдано́во (Moldanová 79), ценім. ос. ім’я *Helde Brand*, а за К.Римутом, з *Hilde* — “війна” + *brant* — “меч” (Rymut 307).

Геленіч — Мж. ◀ Від катол. жін. імені *Gelena* (укр. оф. *Олена*) + -ич. Пор. запис імені за 1571: кріпачка *Helena filia Lucae* — Вел.Бичків (Bélay 128).

Гендрів †. 1603: *Гендрувъ Олекса* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Укр. пос. утворення від антр. *Гендрю* (див. **Гендрюк**).

Гендрюк — Тч, Рх. 1498: *Гендрух Карлович* — Вільна (ССУМ I 241). Пор. ще 1787: *Hendryk* — Висоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -юк від чол. імені *Hender* чи *Hendro*, яке є контамінацією нім. імені *Henrich* та укр. імені *Андрій*. 2. Від гуц. *gëndra* — “ганчірка”.

Генел — Мк, Ір. 1493: *Hennel* — Удварі (MaksaySz 225). ◀ 1. Від нім. ос. назви *Hennel*, а остання — від імені на *Hein-* або *Hagin-* (Rymut 302). 2. Із нім. п-ка *Henne* — “курка”, “квочка”.

Генрюк — Вб. ◀ Від нім. антропоснови *Henr-*, наявної в ос. імені *Henrik*, + укр. патр. суф. -юк.

Гера — Ір. 1654: кр. *Hera Gergely* — В.Руна (Bélay 186); 1715: кр. *Andr. Hera* (там само). ◀ 1. П-ще можна виводити з нім. імені, яке починається або закінчується на *-Her-*, напр., *Herald, Herbert, Erhart...* (Moldanová 80), або з якогось адаптованого укр. календ. імені на зразок *Герасим, Гервасій*. 2. Від пол. апел. *hera* — “пиха” (Rymut 303).

Гераксім — Рх. ◀ Видозміна календ. імені *Герасим* за якоюсь зовнішньою аналогією.

Герасім — Хс, Рх, Мж. 1633: шл. *Kozma Geraszim*, а 1624 р. він же — *Gyirazim* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1673: *монах Герасим* — Іршава; 1705: *Hodor Gyiraszim* — Барцанфалва (HodOkm 459). ◀ Від календ. імені *Герасим*.

Гєрба — Хс. Пор. 1699: *Herbovicz Ivan* — Щербовець (Maksay 610); 1715: кр. *St. Herba (Hirba)* — Крива (Bélay 164); 1720: кр. *Volphg. Herbil* — Н.Руна (Bélay 185); 1787: *Herbut* — Дошниця на Лемк (ЙМ), *Cherbal* — на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, з нім. чол. імені *Herbert*. 2. Від гуц. апел. *gєрба* — “стара вівця або корова”, “стара жінка” (Гр 44).

Гербович †. 1699: кр. *Herbovicz Ivan* — Щербовець (Maksay 610). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Гєрба**.

Герінга — Мк, Ір. ◀ Імовірно, від закарп. діал. мадяризму *gerinta/gerint* — “оселедець”. До угорців слово *hering* прийшло від німців у XVI ст. (MNTESz I 97).

Гєрка — Мк. ◀ 1. Від **Гєра** + -ка. 2. Морфол. видозміна п-ща **Гєрко**. 3. Від пол. діал. *herka* — “білка” (SW II 33).

Гєрко — Мк. 1564: *Herko z Węglówki* — (Balzer 81). ◀ Імовірно, гіпок. від імен *Герасим, Герман, Геркулес, ...* (Vincenz 221, Грк 64, Ladó 167). Пор. ще 1787: кр. *Heroszko* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ).

Гєрман — Рх. 1422: *ватман Герман*, а 1479 — *пан Герман постелик* — Сучава (ССУМ I 242); 1549: кр. *Ge. Herman* — Горінчово (Bélay 144); 1614: гор. *Jo. Herman* — Хуст (Bélay 152). 1618: кр. *Hricz Hermanik* — Андрейова на Маковиці (Mars 98) ◀ Від календ. імені *Herman*, що з лат. *germanus* — “рідний” (Справочник 398).

Германович — Св. 1680: кр. *Hermanovicz Jaczko* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від календ. імені *Герман* + -ович.

Германський — Хс. Пор. 1447: *domino Johanni Hermanowski* — Перемишль (Smołka II 24). ◀ Від календ. імені *Герман* + -ський.

Герц — Мк. 1592: кенез *Hercz*, який одержав кенезство від Ракоці Жігмонда (Maksay 605). 1704: вдова *Herz Dankóne* — Герцівці (HodGens

13); 1773: присяжний *Alexius Hercz, Constantinus Hercz* — Лохово (Ud-5 57). Пор. ще 1787: *Hercik* — Тухолька, а 1819 — *Hercyk* — Плав'є на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від евр. імені *Герц* (≠ *Григорій* — Справочник 37). 2. Від нім. апел. *Hertz* — “серце” (Румут 303), “життєрадісний”, “милий серцю”, “музикант” (Gottschald 249, Bahlow 233–234). 3. Пол. розм. назва масті в картах *herc* — “чирва” (SW II 17). 4. Від серб. чол. імені *Грца* (< *Григорій*, *Гркослав* — Грк 69).

Герцак — Мк. 1787: *Herciak* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1740: *Василь Гырцигъ* — Колочава (Сахан 99). ◀ Від антр. **Герц** + -ак.

Герцег — Пр, Уж. 1235: *uxor Herczeg de genere Borsa* — ком. Бігар (RegVar 307); 1508: гор. *Mich. Herczegh* — Хуст (Bélay 150); 1691: гор. *Herczeg János* — Ужгород (HodOrm 44). ◀ Від угор. або слц. діал. *herceg* — “герцог, граф”. П-ще *Herczeg* дуже поширене в Хорватії та Угорщині (Leksik 222, Kázmér 469).

Герцівський [*Герцяський*] — Мк. ◀ Від закарп. ойк. *Герціви*.

Герцуський — Мк, Св. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Герцівиці* (оф. *Герцівиці*).

Гершканини, -ного — Мж. Пор. 1720: *W sprawie Herszka* (Łysiak-2 368); 1743: *Herszko* — Нове Село, *Herszkowicz* — Фанчиково (Szabó 329); 1819: *Herszkow* — Телешниця на Лемк (ФМ). ◀ Від андр. *Гершканиа* — “дружина *Гершка*” + -ин. *Гершко* — традиційне евр. ім'я або болг. чол. ім'я *Гершко*, що з *Герчо*, *Гердьо* (Илчев 149), або нім. ос. назва, що пох. від апел. *Hersch* — “олень” (Rumut 304).

Гершко †. 1743: п-ще *Hersko* — Нове Село (Szabó 507). ◀ Від евр. імені *Гершко*.

Гершкович †. 1743: п-ще *Herskovics* — Фанчиково (Sxhabó 329). ◀ Патронімне утворення з суф. -ович від евр. імені *Гершко* або від імені *Hersch*, яке у німців функціонувало як еквівалент імені *Herman*.

Гетєнський [*Гетіньський* і *Гетєнскі*] — Вн. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Гетєніа* (Вн), що відповідає традиційному угор. *Hetény*. П-ще *Hetényi* згадується 1450 р. (Kázmér 472).

Гетик — Св, Мк. ◀ Від болг. чол. імені *Гета* чи *Гето* (< *Георгій* — Илчев 172) + -ик. Пор. 1235: *Heta filius ancillae* — ком. Бігар (RegVar 307); 1787: *Hetey* — Шкляри на Лемк (ЙМ).

Гехт — Рх. ◀ Нім. п-ще від апел. *Hecht* — “рибалка, селянин”, “шука”.

Гешур — Вл, Св. 1699: рк. *Heszur Fettyko* — Щербовець (Maksay 110). ◀ Від південнослов. чол. імені *Гешо* (< *Георгій*, *Герасим* — Илчев 132, Грк 64) + -ур. Пор. серб. п-ща *Гешух*, *Гешов*

(РСКНІ ІІІ 251), а також бойк. п-ща 1819 р. *Geszow, Heszow* (ФМ).

Гибалов †. 1773: кр. *Hibalov Vaszily* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Правдоподібно, віддісл. утворення з суф. -ало від *гібатися* — “ворушитися” + пос. суф. -ов.

Гивкан — Вн, Хс. — Див. **Гевкан**.

Гіврій — Мж. ◀ Можливо, з угор. прикм. *őri* — “сторожовий” з укр. приставним /г/.

Гид †. 1715: кр. *Höd (Had) Mihailo* — Міжгір'я (Bélay 178); 1720: кр. *Andr. Mate Hid* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Імовірно, від місц. укр. діал. *гид* — “гадюка”.

Гійдел — Св. — Див. **Гейдел**.

Гиндрюк — Рх. — Див. **Гендрюк**.

Гирцак — Мк. — Див. **Герцак**.

Гірча — Хс. XVII ст.: кр. *Hirtsa Hricz* — Дубриничі (UctC 88-59); 1820: *Hyrcza* — Чашин на Лемк (ФМ); 1787: *Hirczyn, Hirczyn, Hirczowicz* — Кальне, Хітар на Бойк (ЙМ); *Hirczyi* — Любинці на Бойк (ФМ). Пор. ще подг. п-ща XVII ст. *Hercza, Hyrcza, Chyrcza, Hyrczka, Hyrczyk* (Bubak 136, 177). ◀ 1. Від закарп. діал. *гърча* — “гуля, набряк, пухлина на тілі” або від відповідного слц. діал. *hrča* (SSN I 620) чи пол. *hyrcza* — “гуля, нарід на дереві” (Rumut 317, SW II 70). 2. Від болг. чол. імені *Гирчо*, що з *Гирко*, *Гиро* від повного імені *Аргур* (Илчев 133).

Гирчак, -ка — Мк. 1787: *Hyrzczak, Hirczak* — Дністрик, Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від **Гірча** + -ак. 2. Від імені *Гирко* чи *Гирчо*, що від повного імені *Аргур*, + -як. Пор. 1398: *пань Гърка* — Коломия (ССУМ I 270). 3. Від гуц. *гърка* — “головка цвяха” (Гг 45).

Гірчок, -чка — Уж. Пор. 1787: *Hyrzczka, Chyrczka* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. діал. *гърчок* — “хом'як”; пор. слц. діал. *herčok*, рум. *hirciog*, угор. *hőrcsög* — “т. с.” В угорців п-ще *Hőrcsög* згадується 1446 р. (Kázmér 484).

Гіря — Рх. 1586: гор. *Szymon Gira* — Самбір (Kuczera 168); 1649: козак *Гира Войтеико* — Умань (Осташ-3 14); 1787: *Hyra, Chyra* — Ждиня, Солотвина на Бойк, *Hyria* — Криниця на Лемк (ЙМ). Пор. ще деривати. 1787: *Hyricz* — Волосянка, Жупани, Кальне на Бойк, *Hyryniec* — Тернава, *Hyrowicz* — Бориня на Бойк, *Hyriak* — Сторожі на Лемк (ЙМ); 1819: *Hyryk* — Монастирець на Лемк (ФМ). ◀ Від апел. *гъря*, який на Зак означає “набряк, гуля”, у гал. гов. — “слуга”, “низько острижена голова” (Тимченко I 174), “чуприна” (Головацькій 477, Караš 96), у пол. мові — “пиха”, “чуприна” (SW II 69, Rumut 317), а у слц. діалектах — “гуля, опух після удару” (SSN I 565).

Гірявець [*Гірявиць*], -вця — Пр. ◀ Від апел. *gürveць*, який на Зак означає “той, що має чиряки, гулі на тілі”, а в ін. місцевостях України — “кострубатий” (Ж-Н 141).

Гічка [*Гічка* і *Гічка*] — Мж, Хс, Ір, Мк, Вн. 1715: кр. *Jac. Hecska* — Сокирниця (Bélay 194); 1715: кр. *Gicska Roman* — Кушниця (Bélay 170); 1787: *Huczka* — Лімна на Бойк (ЙМ), *Huczka, Niczka* — на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *gічка*, який на Зак та у сх. Слч (*hička*) означає “качан кукурудзи без зернят” (Гр I 284, SSN I 563), а також — “затичка” (Зак), “низька на зріст людина” (Зак). 2. Менш імовірно, що від південнослов. чол. імені *Гичко, Гичо*, що від *Георгій, Драгиша...* (Илчев 134, Грк 64).

Гічко [зрідка — *Гичко́*] — Вн. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Гічка* на зразок *Голо́вка* > *Головко*.

Гіштинь [*Гіштинь*] — Св. ◀ Пох. п-ща невідоме. Зовнішньо воно нагадує п-ще сербо-луж. письменника Юрія *Гавитина*, нім. п-ще закарп. німця 1600 р. зі с. Вишково *Mich. Keöstein* (Bélay 216) та пол. апел. *Huszyna* — “кляпоть шкіри між полотном і пришвою” (SW II 35).

Гівчак — Пр. ◀ Від антр. *Niwka*, який називається 1819 р. у Вільшані на Бойк (ФМ), + -як.

Гільтяюк — Рх. ◀ Від апел. *gільтяй* — “гультай” (Ж-Н 141, Он 171) + -ук. Пор. 1451: *Голтисвич* — Краків (ССУМ I 249); 1787: *Hiltay* — Новоселиця на Бойк (ЙМ).

Гіндрюк — Рх. — Див. *Гиндрюк*.

Гіняк — Хс, Тч, Вн. Пор. 1478: *Hencz* — Бабонь (Szabó 281); 1504: шл. *Jó. Henzel* — Крива (Bélay 164); 1720: кр. *Alex. Hencsak* — Драгово (Bélay 169). ◀ 1. Від здр. імені *Генцьо* (≅ *Євген, Геншадій*) + -як. 2. Від нім. імені *Heinz* (≅ *Heinrich* — Rymut 307, Справочник 471). 3. Від молд. жін. імені *Хенцја* (≅ *Ганна* — ДумбрМик 159) + -ак. 4. Від рум. апел. *gînsac* — “гусак”.

Гіре́й [*Гіре́й*] — Ір. ◀ Від *Гіря* чи *Гіря* + -ей.

Гіріц — Уж, Тч. 1604: вл. *Alex. Hirciz* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Мадяризована вимова укр. імені *Гриць*.

Гірка — Рх. 1398: *nan Gьrko* — Коломия (ССУМ I 270). ◀ Імовірно, від ос. імені на зразок *Гирко* (< *Арґир* — Илчев 133), *Гриґір*.

Гірчак — Мк. 1819: *Hirczak* — Полянське на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *gірчак* — “вид риби”, “вид рослини...” (Ж-Н 102, Гр I 286). 2. Від антр. *Гірка* + -як.

Гірчанік [*Гурчанік*] — Мк. ◀ Можливо, від місц. *огурчанік* — “огірчаний”, як і п-ще *Тенгеричанік*, що від діал. *тенгеріця* — “кукурудза”.

Гіря — див. *Гіря*.

Гісем — Тч, Св. ◀ І. Можливо, від староукр. чол. імені *Исемианъ* (Керста 133) як наслідок приставлення /г/ та редукції кінцевого -ианъ. 2. Від мусульм. (тат.) чол. імені *Гисам* (Справочник 146).

Гісемка — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Гісемко* (< *Гісем* + -ко).

Гітнер — Тч. ◀ Нім. п-ще від апел. *Hüter* — “доглядач за покладами солі” (Gottschald 253).

Гіша — Хс. ◀ Імовірно, від серб. чол. імені *Гіша* (≅ *Драгиша* — Грк 64), хорв. *Giša* (≅ *Bogomir, Gideon...* — Šimundić 415) чи болг. *Гішо* (Илчев 134). Пор. ще 1787: *Hiszyn, Hyszczak* — Орів на Бойк (ЙМ).

Главатий — Уж. ◀ Слц. п-ще *Hlavatý* від апел. *hlavatý* “головатий”, “уперта людина”.

Главач — Мк. 1699: кр. *Hlavats Maxim* — Мк (Maksay 612). ◀ Слц. п-ще *Hlavač* від східнослц. *hlaváč* — “головань, головач”, “керівник”, “твердоголовий” (SSN I 572). Пор. ще 1607: кр. *Hlavar Ivanko* — Стричава (UeC 104-8); 1819: *Hlawciwo* — Яворів на Бойк (ФМ); подг. п-ще 1782 р. *Hlavacz* (Bubak 136).

Гладжікурка — Мк. — Див. *Глоджікірка, Глоджікурка*.

Гладінець [*Гладіниць*], -нця — Мк, Бг. ◀ Від незасвідченого антр. на -а **Гладиа* + -инець. Антр. *Глад* у Карпатах значиться з поч. XVII ст. Пор. 1618: *Hlad Matyej* — Гуньковці (Mars 60); 1787: *Hlad* — Мисцова на Лемк (ЙМ). Семантика твірної основи пов'язана або зі слов. лексемами *gláditu, gladkij*, або зі слц. *hlad* “голод”. Пор. ще карп. назву вівиці з гладкою вовною *гладя*.

Гладиш [*Гладиши* і *Гладыш*] — Уж. 1612: *pan Stanisław Gladysz* (Łysiak-2 53); 1787: *Hladysz* — Яворів, *Gladysz* — Чершава на Бойк та Дубрівка на Лемк (ЙМ). Пор. подг. п-ще 1607 р. *Gladysz* (Bubak 18), п-ще запор. козака *Васка Гладыша* за 1649 р. (СУМ XVI–XVII ст. VI 215), а також староукр. гладуш — “глиняна посудина без вушка” (Тимченко 175). Пор. ще укр. діал. *гладыш* — “гладун, товстий, повновидий парубок” (Головацькій 478, Vincenz 481), або від пол. діал. *hladysz* — “франт, чепурун, панич” (SW I 838), “красень” (SW II 45). 1772: кр. *Hladiss Onda* — Завадка в ком. Спіш (Ud-499). А в м. Жіліна антр. *Hladiš* згадується 1378 р. (SŽK 173). П-ко *Гладыш* було ще у давньорус. мові (Селищев 136, 149).

Гладкий — Уж. 1618: кр. *Iwan Hlatky* — Єдлінка (Marsina 80); 1724: *Андрей Гладкий, Глаткий Юрко* — Дубрівка на Уж (ПаПо-1 166);

1787: *Glatki* — Кункова на Лемк (ЙМ). ◀ Від прикм. *гладкий* у зн. “рівний”.

Гладко́ — Тч. ◀ Від антропооснови *Глад-* (див. *Гладінець*) + *-ко* або від давньослов. імені *Гладьо* + *-ко*. Пор. 1787: кр. *Hladio* — Пулави на Лемк (ЙМ); 1819: *Hladok* — Княжолука; п-ще *Hladkow* — Вишків на Бойк (ФМ).

Гладович †. 1648: кр. *Hladovich Fedor* — Задільське (Maksay 536). ◀ Утворення з суф. *-ович* від південнослов. або слц. антр. *Глад*.

Гладонік — Вб, Уж. ◀ 1. Правдоподібно, від пол. арх. *hladon* — “гарний кінь, жеребець” (SW II 45). 2. Менш імовірно, що від серб. *gladoňa* — “ненажера” (РСКН J III 312) чи укр. *гладоня* — “нарядна, гарна жінка” (Ж-Н 143), + *-ик*.

Гладун — Уж, Мк. 1787: кр. *Hladun* — Витвиця, Ріпна на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1649: запор. козак *Смень Гладунь* (СУМ XVI–XVII ст. VI 215). У давньорус. мові було чол. ім'я *Гладунь* (Селищев 128), а в Карпатах овець із гладкою вовною називають *гладунка* (Тч). ◀ Від західноукр. апел. *гладун* — “товстий, повновидий парубок”, “наряджений хлопець”, “товстун” (Головацькій 478, Гр I 287, Ж-Н 143). Пор. ще гуц. *гладун* — “емальований глечик” (Vinccsz 520), “вуж” (Гг 46), “гадюка” (“RiegerHuts” 135) та ін.

Гладуняк [*Гладуняк*], *-ка* — Рх. ◀ Від *Гладун* + *-як*.

Гладюк — Рх. ◀ Від антр. *Глад* (див. *Гладінець*, *Гладко́*) + *-юк*.

Глеб — Рх. 1446: *agri Hleboni* — Перемишль (Smolka II 14); 1607: *Batyko Hleb iudex* — Туриця (UetC 104-8); 1672–1696: кр. *Heleb (!) Mihaly* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від імені XVII ст. *Hleb* (Керста 108), що походить від давньорус. імені норман. пох. *Глѣбъ*.

Глеба [зрідка — *Гле́ба*] — Ір, Мж, Мк, Св, Хс, Вн. Ір: XVI ст.: *Balthasarus Gleba* — юнак із Угорщини, який учився в Віттенберзі (Луцкая 14, с. 137); 1715: кр. *Hleba Hrehur* — Соїми (Bélay 220). ◀ 1. Від *Глеб* + *-а*. 2. Менш імовірно, що від місц. апел. *глі́би* — “брила, скиба, грудя” чи пол. *gleba* — “грунт”, “брила землі”.

Глебанич †. 1682: кр. *Hlebanits Matyi* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Глеба́ня* — “дружина *Гле́би*”.

Глебіна [*Гле́біна*] — Вл. ◀ Від *Глеб* чи *Гле́ба* + демін. суф., як у п-щах *Івані́йна*, *Петри́на*, *Юрі́йна*...

Глебович †. 1772: присяжний *Joannes Hlebovics* — Дицковиця (Ud-5 54). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Глеб* або *Гле́ба*.

Глі́ва — Мк, Уж, Пр. 1558: *Misiek Gliva* — Вари (Łysiak-1 81); 1787: *Hliwa, Hlywa* — Пантина, Peretiv та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. андр. 1618 р.: *Hlivania Hania* — Вел. Тварожець (Mars 96). ◀ Від місц. укр. *глі́ва* — “гриб”, “вид гриба”, “гриб на дереві”, “печериця” (Он I 173, Гг 46, Гр I 289).

Гліва́к — Уж. 1787: *Hlewiak* — Біличі на Бойк, *Chliwiak* на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від *Глі́ва* + *-ак*. 2. Менш імовірно, що безпосередньо від назви масті *глі́вний* — “сіро-жовтий” чи “чорно-жовтий” (Гр I 289) або пол. дієсл. *gliwieć* — “гни-ти”, “псуватися” + *-ак*.

Глі́вляк — Вб, Уж. 1485: *Dyvyschy Glywka gener* — Вари (Łysiak-1 49); 1715: *архипрезвитер стужицький Alexander Hlywka* — Мукачів (HodOkt 637); 1819: *Hliwka* — Веремін на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Глі́ва* + *-ка*.

Глі́влязь — Вл. 1648: кр. *Hliuz Simko* — Задільське (Maksay 536); 1699: *Hlias (!) Danko* — Задільське (Maksay 605); 1733: *Иви́г Гливлязь* — Обляска на Мж (Сахан 96). ◀ Можливо, від апел. *глі́ва* (див. *Глі́ва*) + непродукт. суф. *-язь*, як у місц. ім. *дрі́блязь*, *молоді́зь*, тобто “дрібнота”, “молодь”. Пор. ще буков. *глі́воть* — “глевкий, невипечений хліб” (Мат. до буков. I 87).

Глі́вляс — Св, Вл. 1648: кр. *Hliuz Szimko* — Задільське (Maksay 536); 1773: присяжний *Basilius Hlivjasz* — Н. Грабівниця (Ud-5 55). ◀ Від місц. апел. *глі́вляс* — “збирач глив”, “любитель глив” (Св).

Глі́шка — Тч. 1448: *Glinka apud Albertum* — Перемишль (Smolka II 57); 1787: *Glinka* — Нагуєвичі, *Hlinka* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *глі́шка* — “штучна глина”, “червона або синя глинка” (Головацькій 479), “фарфорова глина” (Гр I 289). У Карпатах кличку *Глі́шка* дають віцям, коровам та кобилам жовтої масті (Хс).

Глі́б †. 1696: кр. *Hlib Péter* — Ївківці (LehBer 311). ◀ Від староукр. чол. імені *Глі́б*.

Глі́ба — Мк. 1715: кр. *Gliba* — Виноградів (Szabó 424); 1567: *u Hlibka* — Бризава (Balzer 82); 1349: *Глѣбъ Дворскович* (ССУМ I 245); 1696: *Hlib Péter* — Ївківці (LehBer 311); 1773: староста *Michael Hliba* — Щасливе (Ud-5 59); 1787: *Hlibko* — В. Лужок на Бойк (ЙМ); 1570: кр. *Hlib Kurach* — Н. Ворота (UetC 53-14); 1648: *Hlibowich Lazur* — Н. Ворота (Maksay 539).

Глі́бник †. 1699: кр. *Hlibnik Hricz, Simko* — Завадка (Maksay 187). ◀ Можливо, угор. спотворення укр. ім. *хлі́бник*.

Глі́бович †. 1648: кр. *Hlibovich Lazur* — Н. Ворота (Maksay 539). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Глі́б*.

Глінка — див. **Глінка**.

Глішко — див. **Глінка**.

Глодан — Вб, Пр [рідше — **Глодан**] — Хс, Вн. Пор. 1549: *Иван Глоденский* (!) — Одрехова (АО 41); 1618: *Andrei Hloden* (!) — Маковиця (Mars 59); 1689: кр. *Glodan Ivona* — Гернешті (Bélay 145); 1715: кр. *Glodan Ricz* — Ізки (Bélay 185). ◀ 1. Нечленний пасивний дієприкм. від дієсл. *glodáti* — “гризти” (Головацкій 479). 2. Менш імовірно, від назви рослини *глід* (род. — *глюду*). За цю версію промовляють бойк. п-ща *Hlodyszyn* та *Hludiow* 1787 р. (ЙМ).

Глодя́н [рідше — **Глодя́н**, **Глоде́н**] — Рх. ◀ Те саме, що й **Глода́н**, лише з суф. -я́н. Пор. ще серб. апел. *glohan* — “худий, слабкий” (РСКНІІІ 357).

Глоджікірка [*Глоджікі́рка*, *Глоджіку́рка*] — Мк. ◀ Давньослов. складена основа з наказової форми дієсл. *glodáti* — “гризти” (пор. слц. діал. *hlodati*, пол. діал. *hłodać* — “гризти” — SSN I 527, SW II 46) + місц. апел. *кїрка* — “кірка, скорина, скоринка хліба” (СУМ IV 168, IX 299). Отже, первісне звучання композита *глоджікорка*, а первісне його зн. — “гризти скоринку”, тобто те саме, що й у серб. апел. *глоґи́корица* — “той, що гризе суху скоринку хліба”, а в переносному зн. — “бідняк” (РСКНІІІ 358).

Глоджікурка — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща **Глоджікірка**, наявний в укаючих гов. Мк, де нині пов’язується вже не з *кіркою* (тобто не зі “скоринкою хліба”), а з назвою свійської птиці *кїрка*. Див. ще **Ладжікурка**.

Глудз †. 1773: присяжний *Joannes Hludz* — Н.Ворота (Ud-5 61); 1819: *Hludz* — Либохора, Тухля на Бойк, *Glucz* — Складноте на Лемк (ФМ). ◀ Імовірно, того ж кореня, що і **Глю́дза**.

Глуха́н — Мк, Ір, Вн, Мж. 1787: *Huchan* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Глухъ*, апел. зн. якого — “глухий” (Селищев 137), + -ан. Пор. подг. п-ще 1602, 1605 і 1607 років *Głuch* (Bubak 120); 1787: *Hluchy*, а 1819 — *Głuchow* — Тур’є на Бойк (ЙМ); 1763: *zkrz Jana Hucheho Juhasza* — Гельцманівці (ПаПо-4 54); кенез *Hlukotics* — Глухановиця біля Верб’яжа на Вл (LehBer 294). 2. Від апел. *gluchán* — “глухар” (Ж-Н 145).

Глухани́ч — Пр, Уж, Мк, Св, Вл. 1787: кр. *Hluchanicz* — Грозова на Бойк, Луг на Лемк, *Gluchanicz* — Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від андр. *Глухánя* “дружина *Глуха*” + -ич. Пор. ще 1787: кр. *Hluchanczyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ). 2. Менш імовірно, що від місц. апел. *глухánя* — “глухувата жінка” (Уж), “глибокий сон” (Головацкій 479), “тиф” (Он I 175) + -ич.

Глухані́ок — Рх. ◀ Від **Глуха́н** + -юк.

Глухіння †. 1704: кр. *Hluchinia Stefan, Kuzma* — Йовбовиця (HodGens 6). ◀ Правдоподібно, від укр. діал. *глухіння* — “глушко”.

Глухотич †. 1672: кенез *Hlukotics* (!) — Глухановиця біля Верб’яжа (LehBer 294). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від незасвідченого антр. *Глухоти*.

Глу́шка — Вн, Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Глушко́**.

Глушко́ — Ір, Вн, Мк. 1743: п-ще *Hluska* — Раковець (Szabó 451); 1775: *Hluska* — Заболотне (Szabó 459); 1787: *Hluszko* — Грабовець, Тисовець на Бойк, *Głuszko* — Воловець, Перунка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Глушкѡ*, що з *Глухъ* — “глухий” (Селищев 137). 2. Від апел. *глушко́* — “глухий” (Ж-Н 145, Гр I 292), “той, що недочуває” (Зак). Пор. 1649: п-ще **Глушко́** серед запор. козаків (СУМ XVI–XVII VI 226).

Глу́шман — Рх. ◀ Від апел. *глу́шман* — “глуха людина” (Гр I 229, Гг 46). Пор. ще гуц. п-ще *Huchmaniuk* (Vincenz 484).

Глушмані́ок — Рх. ◀ Від **Глу́шман** + -юк.

Глю́дза — Уж. 1699: кр. *Glussa Mihalyko* — Свалява (Maksay 569); 1751: *Ioan Глюза* — Коритняни (Гаджега-3 60); 1787: *Chluda* (!) — Реґетів на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. апел. *глю́дза* — “жмут клоччя”, “грудка муки” — Н.Ворота, Домашин. Пор. ще східнослц. *hľuza* — “стверділий болісний вузлик на тілі” (SSN I 580), пол. арх. *gluza* — т. с.

Глю́дзик — Уж. ◀ Від **Глю́дза** + -ик.

Глю́дзо — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Глю́дза**.

Гнат — Мк. 1596: *Hnata Skladenka* (Balzer 140); 1732: *Марина малґеєнка Гнатова* — Блажів (ПаПо-І 193); 1787: *Hnat* — Лопушниця на Бойк, Завадка, Кінське на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: *Hnatyszyn* — Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Гнат*, що з *Гнат*.

Гна́тик — Уж. 1787: *Hnacik* — Мацина на Лемк (ЙМ); 1819: *Hnatyk* — Лопушниця на Бойк (ФМ). ◀ Від **Гнат** + -ик.

Гнатко́вич — Св, Вл. 1787: *Hnatkowicz* — Жегестів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гнатко* (< **Гнат** + -ко) + -ович.

Гне́вко — Ір. ◀ 1. Від давньослов. антропоснови *Гнѣв-*, представленої в іменах *Събыгнѣвъ, Стытигнѣвъ, Гнѣвошь, Гнѣвомиръ...*, + -ко. Пор. чес. розм. ім’я *Hněvek* (≠ *Sprytihněv* — Кларрová 167). 2. Від слц. діал. апел. *hnevko* — “той, що швидко гнівається” (SSN I 582).

Гнепа — див. **Гніпа**.

Гнетѣла — Вн. ◀ Правдоподібно, від серб. діал. *гъетель* або *гъетео* (род. відм. — *гъетела*) — “фазан” (РСКНІІІ 392).

Гнетіло — Вн. ◀ Можливо, має якийсь стосунок до укр. діал. *гнетенс* — “припикання” (Ж-Н 145) або до слц. діал. *hnetaci* — “той, що служить для мисіння”, але правдоподібніше, що це серб. лексема *гъетео* (див. **Гнетѣла**) в більш українізованому вигляді.

Гнид'як — Вн. Пор. 1787: *Gnida* — Богуша на Лемк (ЙМ), *Нгудун* — Лужок, а 1819 — *Нгудун* — Тершів на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1386: *Гнидкович* — б. м. н. (ССУМ І 245). ◀ Від антр. **Гніда*, що з апел. *гніда* — “яйце воші”, + -*як*.

Гобан [рідко — **Гóвбан**] — Тч. 1720: кр. *Jo. Goban* — Липча (Bélay 172). ◀ Від серб. діал. *гобан* — “горбун” (РСКНІІІ 402). Пор. ще бойк. п-ща 1787 р. *Hobela, Hobelin* (с. Спас), які так само походять із серб. діал. *гобелья* — “горбун” (РСКНІІІ 403), як і серб. п-ща *Гобель, Гобелья* (там само).

Гóблик — Мж, Мк, Вн, Хс, Тч. 1819: *Hoblik* — Ялинкувате на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *гóблик, гóбель* — “рубанок” (Чопей 54) або співзвучного йому східнослц. *hoblik* — т. с. (SSN І 588). 2. Від серб. п-ща *Гобель*, співвідносного з апел. *гобела, гобелья* — “горбун” (РСКНІІІ 403), + -*ик*.

Гóвбан — див. **Гóбан**.

Говгѣринець [*Говгѣриниць*], -*нця* — Мж. Пор. 1819: кр. *Howhera* — Н.Стинава на Бойк (ФМ). ◀ Від карп. апел. *говгѣра* — “велетень, силач” (Чопей 54), що з угор. *hóhér* — “кат, тиран”, + -*иць*. Угор. п-ще *Hóhér* зафіксоване 1426 р. (Kázmég 477).

Говд'ан — Вл. Пор. 1787: кр. *Howdysz* — Тяпче на Бойк (ЙМ); 1819: кр. *Howdyk* — Хітар на Бойк (ФМ). ◀ Від ос. назви *гóвда/гóвда* — “людина з остриженою головою” (Головацкій 503) + -*ан*. Пор. ще апел. *гóвда* — “гола гора без лісового покриву” (там само), гуц. *гóвда* — “висока гора” (там само, а також Ж-Н 147).

Говдаш †. 1773: присяжний *Vaszely Hodás* — Тростяниця (Ud-5 60). ◀ Правдоподібно, того ж пох., що й **Говд'ан**.

Говѣй [*Говѣй*], -*ея*. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Гавѣй**.

Говн'ак — Мк, Ір. — Див. **Гон'ак**.

Гогерч'ак [*Гогурч'ак*], -*ка* — Вл. У с.Жденьово з ХІХ ст. збереглися записи п-ща *Hohürczák*. ◀ 1. Від місц. п-ка *Гóзурок*, що з апел. *гóзурок* — “огірок” (Вл), + -*ак*. Пор. ще сваяв. п-ще **Вогурка** та подг. п-ща ХVІІІ ст. *Ochurczak, Ogórczak*, які Й.Бубак виводить із назви росли-

ни *ogórek* — “огірок” (Bubak ІІ 10). 2. Фонет. видозміна п-ща **Огирч'ак**, що від *óгир* — “жеребець” (ГрІІ 55). 3. Дериват від апел. *говгѣра* (див. **Говгѣринець**).

Года †. 1600: кр. *Goda János* — Кобилецька Поляна (Bélay 158); 1693: кр. *Hoda Janos* — Бобовище (Лучкай 16. — С. 69); 1773: присяжний *Vaszely Hodas* — Тростяниця (Ud-2 305); 1819: *Hoda, Hodyk* — Топільниця на Бойк (ФМ). Пор. 1787: *Hodycz* — Ріпник, Сваткова і *Godzik* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. гіпок. імені *Года*, співвідносного з повним іменем на зразок *Годимир, Годислав, Богодир* (Šimundić 415).

Год'аннич — Пр, Уж. 1572: кр. *Hodenich* (!) *Mat.* — Павлово (UetC 53-15); 1721: свящ. *Basilio Hodonits* (!) — Фанчиково (Лучкай 16. — С. 196). ◀ 1. Від андр. *Год'аня* — “дружина *Годи*” + -*ич*, де антропооснова *Год* — це давньослов. ім'я з *Годеслав, Годимир* (ГркРеч 63, Šimundić 414). 2. Фонет. видозміна п-ща **Ход'аннич** або **Худ'аннич**.

Годемарський †. 1714: мукачів. еп. *Hodemarski* (HodTör 119). ◀ Прикм. від ойк. *Годемарк*, що на Слч.

Годило †. 1570: кр. *Stan Hodila* — Червеньово (UetC 97-29). ◀ Давньослов. гіпок. ім'я *Годило*, співвідносне з повними іменами моделі *Годимир, Годослав*... (Šimundić 415).

Гóдинець [*Гóдищиць*], -*нця* — Св, Мк. 1773: присяжний *Petrus Hodinecz* — Поляна (Ud-5 58); 1787: кр. *Hodyniec* — Хітар, Кальне на Бойк (ЙМ); 1819: *Godziniec, Godzyniec* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Года* чи *Годя* + -*иць*, де твірною основою є давньослов. ім'я, співвідносне з *Годимир, Годеслав* (Грк 65, 237). 2. Менш імовірно, від бойк. апел. *года* — “передшлюбний договір” (Он І 177).

Годинка — Уж. 1570: *Mat., Alex. Hodinka* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1605: кр. *Hodnika* (!) *Thamas* — Студений (Bélay 145); 1648: *Hodinka Michal* — В.Ворота (Maksay 550); 1699: *Hodinka Andras* — Підгоряни (Maksay 555). ◀ 1. Від давньослов. імені *Годин*, що з *Года, Годеслав* чи *Годимир* (Гинкен 459, Грк 63), з подальшою зміною кінцевого -*ко* на -*ка*. 2. Від південнослов. п-ща *Година* (РСКНІІІ 416) + -*ка*.

Годинко [зрідка — **Годінко**] — Рх. 1735: *до ... Михайла Годи́нка* — Буковець на Вл (Сахан 78); 1715: кр. *Koszt Hotinko* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Годінка**.

Годинч'ук [зрідка — **Годич'ук**] — Рх. 1755: *Годичук Фтеодор* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від **Годінка** або **Годінко** + -*юк*.

Годóванець [*Годóваниць*], -*нця* — Вл, Св, Пр. 1787: кр. *Hodowaniec* — Яблунівка, Шум'яч

на Бойк (ЙМ); 1819: *Hodowaniec* — Бориня, *Chodowaniec* — Луч, Хревт на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від карп. апел. *годóванець* — “адаптований син”, “вихованець”, “приймак” (Головацькій 481, Ж-Н 147, Vincenz 509, СУМ II 104, Он 178). 2. Від гуц. *годóванець* — “чорт” (Гг 47).

Годóвич [рідше — **Годóвич**] — Мж. 1649: кр. *Hodovicz Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від давньослов. усіч. чол. імені *Года* чи *Годо*, що з повного імені *Годомир* або *Годислав* (Грк 65, Илчев 136), + *-ович*. Пор. ще споріднене п-ще 1570 р. кріпаків зі Стройно: *То., Лус. Hodewa* (UstC 53-14).

Годóска [рідше — **Ходóска**] — Уж. Пор. 1542: шл. *Hodos Prykor* — Сопунка (Bélay 192). ◀ Усіч. вар. слов. імені *Годос*, що з повного імені *Годослав*, + *-ка*.

Годулько †. 1699: кр. *Hodulka Simko* — В.Ворота (Maksay 597). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від незасвідченого антр. *Годул*, що містить слов. антропооснову *Год-*.

Годь — Ір. 1665: кр. *Jo. Hogy*; 1720: кр. *Лус. Hogy* — Кушниця (Bélay 170); 1649: *Hogy* — Загаття (LehBer 286). ◀ Усіч. вар. давньослов. повного імені на зразок *Годемир*, *Годеслав*, *Годивой*.

Годькó — Мк. 1542: шл. *Sim. Hadko* — Вишне Селище (Bélay 196); 1567: п-ща *Hotka*, 1584 — *Hotthka*, 1604 — *Hogjka* — Нодьгийрче (Szabó 418); 1671: ім'я *Natyko* — Дулово (Bélay 138); 1715: шл. *Hutyko Haurillo* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від слов. чол. імені *Годь* або від п-ща **Годьó** + *-ко*.

Годьмáш — Мк. — Див. **Гадьмáш**.

Годьó — Мк. 1510: *Нagyó* — Тросник (Szabó 470); 1597: п-ще *Hagio* — Гетеня (Szabó 372); 1600: вл. *Hogie* — Шайов-Поляна (Bélay 180); 1605: вл. *Vulasin Hogia* (де *Годьó* — ім'я) — с.Діброва (Bélay 120); 1634: п-ще *Нagyó* — Фанчиково (Szabó 328). ◀ Слов. чол. ім'я *Годьó*, похідне від *Годимир*, *Годеслав* чи *Годивой* (Šimundić 417).

Гóдя — Мк. 1235: *Нagyа civis — Culusiensis* (RegVar 306); 1600: вл. *Jo. Hogie* — Шайов-Поляна (Bélay 180, 189); 1787: *Hodyi* — Н.Яблунка, Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Давньослов. чол. скор. ім'я від повних імен *Годєбрат*, *Годеслав*, ... (ГркРеч 63, Илчев 136).

Гóср — Пр. ◀ Від нім. *Häuer* — “гірник”, “косар” (Gottschald 249); пор. ще пол. *hajer* — т. с. (SW II 5).

Гóжик — Вб. ◀ Давньослов. утворення з суф. *-ик* від прикм. *гожий* — “гарний, вродливий” (Чопей 55), яке належить до тієї ж іменної моделі, що й імена *Білик*, *Веселик*, *Голик*, *Добрик*, *Малик*, *Світлик*, *Черник*...

Гóйдила — Уж. ◀ 1. Дериват із суф. *-ила* від ос. назви *гóйда*, яка у бойків означає “розпусниця” (Он I 178), у ін. гов. — “висока худя людина” (ЕСУМ I 546), а у пол. гов. — “довгань” (SW II 47). У обох випадках твірна основа — дієсл. *гóйдáтися* “колисатися”. 2. Від п-ща *Гóйда*, яке у чехів пов'язують зі слов. іменем *Hojislav* (Moldanová 83).

Гóйдзан — Вб. — Див. **Гóйзан**.

Гóйдра [рідше — **Хóйдра**] — Вб, Пр, Уж. ◀ Від місц. укр. *гóйдра* — “довгань” (Уж). Пор. ще укр. діал. *гóйдáр* — “пастух, вівчар” (Ж-Н 148).

Гóйзан — Вб. 1787: *Hoysan, Goysan* — Карликів на Лемк, там само і *Hoysak* (ЙМ). Пор. ще 1596: *przeciwko Kuźmie Hojsakowi* (Balzer 120); 1608: *Michal Hojsa z Wołowa* (Balzer 175). ◀ 1. Від слц. діал. *hojza* — “легковажна дівчина, жінка” (SSN I 595) + *-ан*. В укр. мові цій лексемі відповідає діал. *гóйса* — “жвава, непосидюча людина” (ЕСУМ I 547). 2. Менш імовірно від чес. ос. назви *Hojsa* (Moldanová 83).

Гóйнош — Хс. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Гојна* (Грк 65) або болг. *Гојно* (≠ *Драгојно* — Илчев 136) + квалітат. суф. *-ош*. 2. Від укр. діал. *гóйний* — “щедрий”, “гарний” (Головацькій 482, Он I 179) чи співзвучних пол. або слц. прикм. + суф. *-ош*. Пор. ще подг. п-ща 1786 р. *Hoјnas i Hoјnos* (Bubak 136).

Гóйс — Пр. ◀ 1. Правдоподібно, усіч. серб. чол. ім'я *Гојусав* чи *Гојуслав* (Грк 65, Демчук 70). Пор. ще 1787: *Hojsak* — Карликів на Лемк (ЙМ). 2. Давньонім. ім'я *Heuβ*, що з *Hāβ* “Haus”, тобто “дім” (Brech. 713), або усичення нім. імен на *Haus* на зразок *Hausold*, *Hauswalter* (Gottschald 237).

Гóйчук — Мж, Ір, Хс. 1715: кр. *St. Hocsuk* (!) — Луг (Bélay 173). ◀ 1. Від давньослов. імені *Гојко*, *Гојчо* або *Гојче*, яке походить від повних імен *Гојуслав*, *Драгој*... (Грк 65, Илчев 136), + *-чук*. Пор. 1787: *Hoyszak* — Тарнавка на Лемк (ЙМ); 1820: *Hoyszuk* — Забродь на Лемк (ФМ). 2. Від мікроетн. *гóйчук*, яким жителі с. Абранка прозивають міжгірців.

Гóксич — Уж. ◀ Від вл. ос. імені *Гокса*, що з *Окса*, тобто *Оксана* або *Аксентій*, із приставлянням *лг*, + *-ич*. Пор. 1787: кр. *Oksa* — Морохів на Лемк (ЙМ).

Гóлбáй — Хс. ◀ Від слц. діал. або чес. апел. *holba* “склянка”, посудина на 1,9 літра” (SSN I 595, Moldanová 84) + *-áй*.

Гóлгáч — Мк. ◀ Можливо, від болг. *гологач* — “безштанько” (Илчев 173).

Гóлда — Хс. 1819: *Golda, Gowdyn* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від нім. ос. назви *Gold* або

від апел. *Gold* — “золото”, що відомі полякам (Rymut I 250). 2. Від пол. діал. *gokla* — “залізна руда”, “п’яниця” (там само). Споріднені п-ща в Карпатах фіксуються з XVI ст.: *Яцко Голдыш* — Одрехова, *Holdus* — Рипинний, *Goldyszczuk* — Мерешори та ін. На Закарп. гуцули дають клички *Голдыш*, *Голдџи* волам і баранам яскраво-жовтої масті (Рх).

Голдуш †. 1715: кр. *Holdus (Hodos) Ilko* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Правдоподібно, ім’я західноєвроп. пох.

Голéнда — Уж. 1787: *Holenda* — Торгановичи на Бойк (ЙМ). ◀ Від прикм. основи *гол-* — “голий” + квалітат. суф. *-енда* (як *глухéнда*, *дурнџнда*, *хромџнда*). Пор. ще болг. демін. *маленди* — “маленький” (Геров III 46). П-ще *Holenda* є у хорватів (Leksik 228), а *Holanda* — у чехів (Moldanová 83).

Голеня, **-ні** — Хс. 1704: кр. *Golena Jaczko* — Чорний Потік (HodGens 7); 1787: *Holenejow* — Ступосяни на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. антропооснови *гол-* — “голий” + патр. формант *-еня(т)*. 2. Від бойк. *гóльиць* — “кість”, “голінка” або пол. *goleń* — “гомліка” + я. 3. Від слц. діал. *holeňa* — “халява” (SSN I 596).

Гóлий †. 1607: *Holy Fedor* — Ворочово (UetC 104-8). ◀ Від прикм. *гóлий*.

Гóлик — Уж. 1741: *ісрей Федоръ Гóлик* — Мергешка (ПаПо-4 77); 1787: кр. *Holik* — Жупани, Гнилів на Бойк, Полонна на Лемк (ЙМ). Антропооснова **Гóлик-** і в зн. “голий” і в зн. “бідний” відома більшістю давньописемних слов. мов. Пор. пол. арх. *holik* (SW II 49), чес. п-ще *Holik* (Moldanová 83) і т. ін. ◀ Відприкметн. дериват із суф. *-ик* моделі *Білик*, *Веселик*, *Добрик*, первісним значенням якого було “неодягнена особа”.

Гóлинський †. 1715: кр. *Jo. Holenszki* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від слов. антр. **Гóля** + суф. **-инський**. Пор. ще 1720: кр. *Sim. Hollicsin* — Рипинний (Bélay 184).

Гóлич — Уж. 1437: *Holycz* — Михайлівці (Nagy-2 342); 1607: *Holizuv Iuan* — Заричово (UetC 104-8); 1715: кр. *Luc. Holicsa* — Копашново (Bélay 141). 1720: кр. *Sim. Hollicsin* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ич* від слов. ос. назви *Гола* або *голя*. У першому випадку *Гола* — це чол. ім’я *Голуб* або *Драголюб* (Грк 66), а у другому — *голи* або *голяти* — “молода істота, яка ще не обросла мохом” (РСКНІ III 455). Пор. 1715: кр. *Нoля* — Турц (Szabó 524), а також закарп. ойк. *Голятин*. 2. Від слц. апел. *holič* — “голяр”.

Гóлиш [*Гóльиш*] — Мк, Ір, Св. 1220: *Hollus reus de villa Peczera* — Бігар (RegVar 241); 1620:

гор. *Piotr Holysz* — Лемк (ЙМ). ◀ Від давньо-слов. чол. імені *Гольиш* (Моршкин 60, 61, SvoSta 153, Демчук 70), первісне зн. якого “гола, неодягнена особа” (SSN I 597) або “голяк” (Он I 178), “бідняк” (Ж-Н 148).

Гóліба — Хс. Вн. 1819: *Guliba* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від антропооснови *Гол-* — “голий”, “бідний”.

Гóлібанич — Пр. ◀ Від андр. *Гóлібаня* — “дружина **Гóліби**” + *-ич*. Пор. 1682: *Holibantsin Timko* — Дубриничі (UetC 88-59).

Гóліпка — Вл, Пр, Уж. 1485–1500: *памістник путивльський Митко Голска* (ССУМ I 248); 1618: *Fedor Holinkow* — Бехеров (Mars 77); 1755: *Holinka* — Дротинці (Szabó 487); 1787: *Holinka* — Іванів на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1618: кр. *Jaczko Holinczak* — Липова на Маковиці (Marsina 93). П-ще *Holinka* є у чехів (Moldanová 83) та хорватів (Leksik 228), було поширене серед запор. козаків, напр., у Лохвиці. ◀ Від давньоукр. апел. *голіпка* — “частина ноги”, “гомліка” (СУМ XVI–XVII VI 300, Он I 179).

Гóлінко — Вн. ◀ Морфол. вар. п-ща **Гóліпка**.

Гóлмінець [*Гóлміниць*], **-ниця** — Ір. ◀ Місц. укр. катойк. *голміниць*, утворений від ойк. півн. Угорщини *Гóлмін*. Пор. 1600: гор. *Mich. Halmi* — Хуст (Bélay 151); 1614: гор. *Halmi* — Сигіт (Bélay 198).

Гóлоботóвський — Хс. ◀ Пол. (без переходу суф. *lo/* в *li/*) утворення від антр. *Гóлобут*. Пор. 1411: *Остан Гóлобутъ* — Зудечів (ССУМ I 248).

Гóловáнич — Ір, Хс. 1787: кр. *Hołwanicz* — Яблунів на Бойк. ◀ 1. Від місц. укр. *голова́ни* — “жінка з великою головою” (Мк) + *-ич*. 2. Від андр. *Гóлова́ни* — “дружина **Гóлови**” + *-ич*. Пор. XVII ст. *Holowa Gyurko* — Туриця (UetC 88-59); 1787: антр. *Gjowa* — Завадка, Мшана на Лемк (ЙМ).

Гóловáтий — Рх, Уж. 1421: *пан Борис Гóловаты* — б. м. н. (ССУМ I 249); 1571: *rowołał Hołowatego z Wróblika* (Balzer 87); 1772: *Alexander Holowati* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 109) 1620 п-ще *Holowaty* згадується на Подг (Bubak 136), а 1649 — *Олексъ ѿ Головатый* серед запор. козаків (СУМ XVI–XVII VI 254). ◀ Від укр. прикм. *головатий* — “той, що має велику голову”, “розумний”, “упертий” (Головацькій 482, Гр I 302).

Гóловáч — Уж, Мк. 1452: шл. *Sim. Holwath (!)* — Кричово (Bélay 170); 1547: кр. *Ananias Holowach* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1603: *побоживъ насъ Головачъ Сеико* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1607: *Holowath Mikola scultetus* — Вішка (UetC 104-8); 1618: *Holowacs Ihnath* —

Шариське Чієрне (Mars 90); 1682: *Holovats Illko* — Заричово (UetC 88-59); 1707: *Головачь Иван* — Імстичово (ПаПо-3 37); 1751: *парох Стефан Головач* — Завада у сх. Слч (Гаджега-3 119). ◀ Від західноукр. *головач* — “людина з великою головою” (Ж-Н 148, Сум II 112), “ке-рівна особа” (там само), “мудра, розумна людина” (Он I 179).

Голова́чко — Мк, Уж. 1780: *Петро Головачко* (Метрика). ◀ Від **Голова́ч** + **-ко**.

Голове́й [*Головій*], **-ея** — Пр, Уж, Вб. 1607: кр. *Holobeow (!) Demeter* — Заричово (UetC 104-8); *Holowej, Holowej* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *голове́й* — “людина з великою головою”, “головань, головач” (Ж-Н 149, Гр I 302), тобто від місц. укр. апел. моделі *зубе́й, посе́й, пелехе́й, череве́й, чоле́й*... 2. Від антр. *Голова* + **-ей**, тобто “син *Голови*”. Отже, п-ще належить до моделі *Луке́й, Миките́й, Косе́й, Маришке́й, Капусте́й*. Пор. 1682: кр. *Holova Gyurko* — Туриця (UetC 88-59).

Головене́ка †. 1581: кр. *Ge. Holovinka* — Драгово (Bélay 169); XVIII ст.: кр. *Holovenka* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Імовірно, від антр. **Голо́вня** + суф. **-ка**.

Голове́цький, -кого — Гіперкоректний вар. природного п-ща **Голови́цький**, як **Бале́цький, Криве́цький, Петре́цький** із **Бали́цький, Кри-ви́цький, Петри́цький**.

Голови́цький — Рх. ◀ 1. Від п-ща **Голови́ч** + **-ський**. 2. Можливо, від антр. *Головець*. Пор. 1787: кр. *Holowiw* — Тухолька на Бойк (ЙМ).

Голович, -ча — Уж. 1413: *pan Drobisz Sczten Holowicz* — Галич (ССУМ I 249); 1648: *Halauch Andri* — Н.Ворота (Maksay 538); 1680: кр. *Ge. Holovics*, а 1720: *Gr. Holovics* — Липча (Bélay 172); 1682: кенез *Halauch Szimko* — Сасівка (LehBer III 708); 1745: *Васили Голович стропковский* — Мукачів (HodOkt 638); 1787: *Иван Голович* — Вел. Липник (ПаПо-4 42). ◀ Від антр. *Голова́*, що пов'язаний з апел. *голова* — “анатомічне поняття” або “керівник”, + **-ич**.

Голо́вка — Мж, Вл, Мк, Св, Ір, Хс, Вн. 1425: *Головка* — Сучава (ССУМ I 249); 1514–1524: шл. *Holóka* — Чумальово (Bélay 133); 1592: *Iwanko Holówka* — Самбір (Kuczera 170); XVII ст.: *Мафтеј Головка* — Присліп (Сах 77); 1705: *Holovka Ivan* — Кричово (HodOkt 430); 1715: кр. *Mich. Holoka (!)* — Довге (Bélay 136); 1773: присяжний *Andreas Holovka* — Мала Розтока (Ud-5 58); 1735: *Йоан Голоука* — Буковець (Сахан 78); 1781: *Holowkow* — Нагусвичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *головка* — “мала голова”, “розумна голова” чи яесь ін. зн. (Он I 180). 2. Від антр.

Голова (див. **Голови́ч**) + **-ка**. Пор. ще: 1642: у *Головки пять копъ грошей* (СУМ XVI–XVII ст. VI 254).

Голо́вич — Св, Ір, Вн. 1682: *Holovinitus (!) Hrits* — Кострини (UetC 88-59); 1775: *Halanics (!)* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від **Голо́вня** + **-ич**.

Голо́вня — Св, Ір. 1570: *Helias Holonj (!)* — Косино (UetC 97-29); 1610: *Феодоур Головня* — Одрехова (АО 225); 1682: *Holovnya Khoma* — Туриця (UetC 88-59); 1738: *Marcianus Holownia* — архимандрит Мелецький (Лучкай 16, с.239). Пор. ще 1410: *Костько Головенчичь* — Галич (ССУМ I 249); 1581: кр. *Ge. Holovenka* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від староукр. *голови́н* “недогоріле поліно” (СУМ XVI–XVII VI 3, Ж-Н 149, Гр I 303, Гр 47) чи в якомусь ін. зн. Можливо, допрізвищевою функцією лексеми було дохристиянське особове ім'я (Демчук 121). Правдоподібно, за темний колір шкіри або волосся.

Головча́к — Мж, Вл, Вб, Пр, Вн. 1585: *Hołowczakowa wdowa* — Самбір (Kuczera 170); 1603: *при Головачь* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1605: *wybrali Hołowczaka* (Balzer 224); 1787: *Hołowczak* — Перегінське, Тершів на Бойк (ЙМ), Тилич на Лемк (ЙМ); 1715: кр. *Jo. Holocsak* — Ясиння (Bélay 167). ◀ 1. Від антр. **Голо́вка** або **Голове́ць** + **-як**. 2. Менш імовірно, від назви виду метелика *головча́к* (Ж-Н 149).

Головчин †. 1772: присяжний *Stephanus Holocsin* — Буковець (Удварі-2 298). 1772: присяжний *Joannes Holopezcin (!)* Глухановиця (Udvar-2 299). XVIII ст.: *рабь болей Олекси Головичь* — Присліп (Сах 72), *Илко Головичь* — Розтока (Сах 72). ◀ Від антр. **Голо́вка** + **-ин**.

Головчич †. 1715: кр. *Ign., Lad. Hollocsics (!)* — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. **Голо́вка** + суф. **-ич**.

Головчу́к — Рх, Тч. 1787: *Hołowczuk* — Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Голо́вка** або від **Голове́ць** + **-юк**.

Го́лод — Мк, Уж, Хс. 1673: кр. *Holoda Gergely* — Іза (Bélay 156); 1692: за *Oleksem Hobodem* (Łysiak-2 290); 1697: кр. *Holot Mate* — Драгово (Bélay 168); XVIII ст.: *Holod* — Ужан (ПеУрб 125), Лексема *голод* як антр. фіксується 1578 р. (СУМ XVI–XVII VII 5). ◀ Від староукр. *голод* — “гостре відчуття потреби їжі” (СУМ II 113).

Голодні́як — 1649: козак *Семен Голодник* (СУМ XVI–XVII VII 5); 1720: кр. *Fr. Holodniak* — Лісковець (Bélay 173); пор. ще 1578: кр. *Holodnia (!) Janos* — Поляна (LehBer III 173). ◀ 1. Від бойк. або загальноукр. апел. *голодія́к* — “вічно голодна людина” (Он I 181), “ненажера” (Уж). 2. Від буков. *голоді́як* — “круглий камінь, відшліфований у річкових водах” (Мат. до

буков. I 90). 3. Від антр. *Голодний* чи *Голоден* + -як. Пор. 1607: кр. *Holiothy Andras* (!) — Тур'я Поляна (UetC 104-8).

Голодчак — Пр. ◀ Від антр. *Голодѡк*, *Голодѡкѡ*, *Голодѡчч* (усі від *Гѡлод*) + -як.

Голопецин †. 1773: присяжний *Joannes Holopesczyn* — с. Глухановиця (Ud-5 55). ◀ Морфемна структура п-ща слів. (прикм. “голий” та ім. основа “пич”), але допрізвищева семантика спірна.

Голопуп †. XVIII ст.: кр. *Holopur* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. складений нечленний прикм. *голопуп* у зн. “голопуний”.

Гѡлѡс — Пр. Хс. 1212: *per pristaldum nomine Golosa de villa Ban* — ком. Красна (RegVar 173); 1570: *Lukats Holosa* — Ділок (UetC 97-29); 1720: кр. *Sim. Holos* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від укр. апел. *голос*.

Голосич †. 1696: кр. Lad. *Holosics* — Рахів (Bélay 173). ◀ Укр. утворення з суф. -ич, яке передбачає твірну антропооснову *Голоса*.

Гѡлош — Пр. 1484: шл. *Hollos János* — Бобовице (LehVer 173); 1604: *Holos* — Олешник (Szabó 353); 1720: кр. *Alex., Sim. Hollos* — Петрова (Bélay 179). ◀ 1. Від місц. укр. *гѡлош* — “гола людина”, співвідносного зі східносл. апел. *hološ* — “т. с.” (SSN I 599). Пор. ще болг. ім'я *Голуш* (Илчев 137). 2. Фонетично українізоване угор. п-ще *Hollós*, яке походить від апел. *holló* “ворон” (Kázmér 477).

Голошук †. 1720: кр. *Holoszczuk Jur* — Руська Поляна (Bélay 179, 309). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. *Гѡлѡс* або *Гѡлош*.

Гѡлуб — Мк, Уж, Ір, Пр, Вб. 1719: *Стефанъ Гѡлубъ* — Волковець (ПаПо-4 40); 1787: *Ноѡѡ* — Ольховець, Суловиця, 1819 — Хрєвт на Лемк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1444: *Панаско Гѡлубович* — Ступня (ССУМ I 249). У східнокарп. гов. клички *Гѡлуб*, *Гѡлубан*, *Гѡлубка* дають свійським тваринам за колір їх масті. ◀ Давньослов. ім'я *Гѡлуб*, що від назви птаха *гѡлуб* (Грк 66, Илчев 137).

Гѡлубан — Вн. 1649: *Нѡлѡпан* (!) — Вел. Лучки (LchVer 398). ◀ Давньослов. ім'я *Гѡлубан*, що з *Гѡлуб* (Грк 66, Илчев 147). П-ще є у сербів (РСКНІ ІІІ 439).

Гѡлубѡць [*Гѡлубѡць*], -бѡя — Вб, Св. 1687: *отцу Иоану Колубѡцу* (!) — Заріччя (ЛелПам 229); XVIII ст: кр. *Holubecz Fegyo* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: *Holubiec* — він же *Holuba* — Тухолька на Бойк (ЙМ). Пор. серб. п-ще *Гѡлубац* (РСКНІ ІІІ 450). ◀ 1. Від антр. *Гѡлуб* + -ѡць, як *Михайлѡць* від *Михаѡло*. 2. Від апел. *гѡлубѡць* в одному з його зн. (Гр I 305): назва птаха, назва страви тощо.

Гѡлубина †. 1648: кр. *Holubina Janos* — Чинадьово (Maksay 522). ◀ Укр. утворення з суф. -ина від антр. *Гѡлуб*.

Гѡлубѡцький — Вн. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ський від антр. *Гѡлубич* (пор. *Гѡлуб*, *Гѡлубѡць*). Твірною основою могло стати як тутешнє п-ко *Гѡлубич*, так і серб. ім'я цього ж кореня *Гѡлубић* (Грк 66). П-ко *Гѡлубич* представлене в Карпатах з XVI ст. Пор. 1548–1549: вл. *Cosma Halubych* — Крачуново (Bélay 161); 1787: *Holubicz* — Хітар на Бойк (ЙМ). Могло утворитися від болг. чол. імені *Гѡлѡбик* або жін. *Гѡлѡбица* (Илчев 147). 2. Місц. вимова п-ща *Гѡлубѡць* (зі звуčenим суфіксальним /e/) закріпилася в офіц. записах як /и/.

Гѡлубѡнка — Мк. 1787: кр. *Holubinka* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ); *Holobinka* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Напевно, утворення з суф. -ка від давнішого п-ща *Гѡлубѡна* (пор. *Дячѡна*, *Іванѡна*...) Пор.: кр. *Holubina Janos* — Чинадьово (Maksay 552); 1787: *Holubines* — Лавочне на Бойк (ЙМ). П-ще пов'язане зі слов. іменами *Гѡлуб*, *Гѡлубин*, *Гѡлубинко*, поширеними у болгар (Илчев 137, 147). 2. Нині п-ще асоціюється з назвою їстівного гриба *гѡлубѡнка*, відомого українцям (Гр I 306), словакам (SSN I 600).

Гѡлѡбка — Вб, Хс, Тч. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща *Гѡлѡбка* за аналогією до п-щ на -ка, як *Мицька*, *Стойка* із *Мицько*, *Стойко*, або род. відм. від *Гѡлѡбка*. 2. Назва птаха *гѡлѡбка* в переносному зн. 3. Від антр. *Гѡлѡба* + демін. суф. -ка.

Гѡлѡбка — Тч, Хс, Вб. 1550: *межи Гѡлубѡком Грицом*; 1579: *Илѡш Гѡлубко* — Одрехова (АО 63); 1618: *Iwan Holubkow* — Раковець (Mars 85); 1787: *Holupczyk* — Полянчик на Лемк (ЙМ); 1787: *Holubczyszyn* — Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гѡлуб* + -ко. 2. Від апел. *гѡлѡбка* — “голубок”, який укр. писемні пам'ятки фіксують із XVI ст. (СУМ XVI–XVIII VII 10).

Гѡлубович †. 1751: дякон *Стефан Гѡлубович* — Вишава на Пряшівщині (Гаджега-3 97). ◀ Від антр. *Гѡлуб* + суф. -ович.

Гѡлубчак — Пр. ◀ Від *Гѡлубѡць*, *Гѡлѡбка* чи *Гѡлубко* + -як.

Гѡлѡзинець [*Гѡлѡзиниць*], -нѡя — Вл, Мк. 1787: кр. *Chołuziniec* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з метр. суф. -нѡць від давньослов. антропооснови *Гѡлуза* — “галуза, галузь”, “гілка” в її місц. звучанні, тобто без переходу кореневого /o/ в /a/ (Чопей 57). Можливо, ця основа представлена у п-щі вдови *Koluska* (!) *Andrasne*, записаному 1672 в Кобилецькій По-

ляні (Bélay 159). У сербів ця основа має вигляд *Голужа* і пов'язується з прикм. *голужав* “голий, необрослий”, а в українців *галуза* — з родо-водом.

Голупан †. 1649: драбант *Holupan* — Вел. Лучки (LehBer 398). ◀ Імовірно, укр. складення із *голий* + *пан*.

Голчо — Св. 1487: *c oticm Goltcm* — Луцьк (ССУМ I 249); 1649: свящ. *Holcza Lukacs* — Буковинка (LehBer 181); 1715: кр. *Luc. Halicsa* (!) — Копашново (Bélay 141); 1720: *Holcsán* — Раковець (Szabó 459). ◀ Південнослов. чол. ім'я *Голчо*, яке є здр. від повного імені *Гольо*, а це, своєю чергою, бере початок від болг. діал. *гольо* — “нехрещене дитя” або від імен *Драгол*, *Нягол...* (Илчев 137). Ім'я *Голко*, як і *Галча*, було поширене й на Русі. Пор. 1370: *Голко Залѣскии* — Львів (ССУМ I 248), *Голча Васко* фіксується 1385 р. М. Тупиковим.

Гольничин †. 1773: староста *Stephanus Holnicsin* — Пересирова на Вл (Ud-5 58). ◀ Імовірно, пос. прикм. від імені *Гольничка*.

Гольбергер — Тч. ◀ Від нім. *Holz + berger* — “той, що з залісної гори”.

Гольча, -чі — Ір, Мк. 1570: *Alex. Holtsia* — Кучава, Бистрий (UetC 97-29); 1648: *Holcsa* — Доробратово (LehBer 242); 1649: вільний селянин *Holcsa László* — Загаття (LehBer 286); 1570: *Tran. Holtsa* — Ділок (UetC 97-29). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Гольча* (на Русі згадується 1274 р. — Морощин 61, Демчук 71), що від *Голя* (Марціє II 71) за допомогою суф. *-ча*, як у п-щах *Бунча*, *Данча*, *Копча*, *Матейча*. Пор. ще серб. діал. *гольча* — “голяк, бідняк”, “голодранець” (РСКНІІІ 454), *гольче* — “ягня з рідкою вовною” (там само). Пор. ще запис 1570 р.: *przy tym s Golia* (Balzer).

Гольчан †. 1720: п-ще *Holcsan*, він же *Holcsunszki* (!) — Раковець (Szabó 459). ◀ Від антр. *Гольча* + суф. *-ан*.

Голя †. 1715 і 1743: п-ще *Holya* — Турц за Тисою (Szabó 524). ◀ Від давньослов. імені з антропоосною *гол-* — “голий” + *-я(m)*.

Голяк — Хс, Вн, Тч. 1681: кр. *Holyak Vaszily* — Ганичі (Bélay 141); 1697: кр. *Holat* (!) *Mate* — Драгово (Bélay 168); 1715: *Holyak* — Минай (ПеПред 322); 1715 і 1720: кр. *Jac. Holyak* — Золотарьово (Bélay 179); 1743: п-ще *Holyak* — Тросник (Bélay 473); 1787: *Holak* — Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ І. Від укр. апл. *голяк* — “гола людина”, “бідняк”, “голодранець” (Гр I 306, Мат. до буков. 90), який фіксується в цьому зн. 1600, а як п-ще козака — з 1649 р. (СУМ XVI–XVII VII 14). Пор. ще слц. діал. *holiak* — т. с.

Менш імовірно, що опорним зн. для цього п-ща стала сема “бритва” (Гр I 306). 2. Від серб. імені *Гольак*, що від *Гольо* (< *Голуб*, *Голубан* — Грк 66). Див. ще *Голчо*.

Голятинський †. 1751: *парох Яков Голятинский* — Голятин (Гаджега-М 203). ◀ Укр. прикм. від закарп. ойк. *Голятин*.

Гомада — Мк, Уж. ◀ Правдоподібно, гіперкоректний вар. п-ща *Гамада*.

Гомечко — Бг, Хс. ◀ Із укр. імені *Хомечко* під впливом угор. вимови, яка не знає задньозязыкового /x/. Пор. подібне написання 1600: *Homenda* (Balzer 141); 1602: *Homiczya Kozma* — Вел. Лазі (UetC 104-8); 1618: *Iwan Homonda* — Раківчик (Mars 85); 1775: *Homak* — Заріччя (Szabó 276).

Гомза — Рх, Ір. 1595: *Homza* (Balzer 112); 1607: *Hamza Lukath* — Перечин (UetC 104-8); 1772: кр. *Jaczko Homza* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 165); 1773: *Homza* — Бочков в Угочі (ПеПред 313); 1787: *Homza* — Конечна на Бойк, *Chomza* — Мочари на Лемк (ЙМ), *Homzak* — Вислочок на Лемк, *Homziak* — Біличі на Бойк та *Homziak* — Комарник на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від діал. *гомза* — “вертлява людина”, що з *гомзитися* — “капризувати, вередувати” (Он I 183).

Гомічко — Мж. ◀ Укр. утворення від патр. *Хомич* (< *Хома* + *-ич*) з суф. *-ко*, на якому позначилася угор. вимова задньозязыкового звука /x/.

Гомічков — Уж. ◀ Русифікований вар. п-ща *Гомічко*.

Гомович — Вб. ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від змадяризованого чол. імені *Хома*.

Гомокій [Гомокі] — Вн. 1691: гор. *Homoki Andras* — Ужгород (HodAd 37). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Homok* (укр. *Холмок*).

Гомоляк — Ір. 1787: *Homulak* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ), *Homulkow* — Радошичі на Лемк (ЙМ), *Homil* — Тарнавка на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. антропооснови *гомола* — “бріла, куля”, слц. діал. *homola/homula* — “гомілька тощо” (SSN I 602) або пол. діал. *gomula* — “головка овечого сиру” (Golęb 82) + *-як*. П-ща з цієї основою є в українців, словаків, чехів, поляків. У сербів є демін. апл. *гомольак*, що від *гомоль* — “картоплина”.

Гомонай — Мк. 1391: *Ladislau filium Johannis de Hunonna* — Земпл (Nagy-2 498); 1693: *Валентин Гомонай* — еп. Мукачівський (Гаджега-М 158); 1693: гор. *Homonnai Istvan* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Homonna* (по-укр. *Гуменне* — сх. Слц; Kázmér 478).

Гомулич — Вб. ◀ Від пол. антропооснови *gomoła* чи *gomika* — “головка сиру” (ЕСУМ I 559), “куляста брила чогось м’якого, напр., масла, сиру” (Bubak 137) + *-ич*. П-ще *Homola* є у чехів (Moldanová 84), *Gomola* — у поляків (Bubak 122), а п-ще *Homolka* 1449 значиться в Михайлівцях (Nagy-2 443).

Гонак — Мк. 1788: кр. *Honak* згадується в с. Нірбийлтек (ком. Сатмар). П-ще *Honak* є у Польщі (Rymut I 253). ◀ 1. Правдоподібно, пох. від дієсл. *goniti* “гнати, бігти, котити, лякати”. 2. Від чес. етн. *hanák* “мораванин” у його угор. вимові.

Гонза [Гондза] — Вн. 1584: *Hantz* — Туртеребеш (Szabó 528). ◀ Чехізоване ім’я нім. пох. *Honza*, що відповідає нім. *Hanz*.

Гоніхмара (арх.) — Бобовище. 1671: *при Иванъ Гонихмаръ* (ПаПо-3 36). ◀ Власне укр. утворення моделі *Гонивітер* (Гр I 308). У суч. закарп. гов. є апел. *гоніхмаршик* (Уж).

Гончар [Гоньчар’, Гульчар’], **-ря** — Мж, Уж, Хс. 1682: *Hancsar Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59); 1787: *Ganczar* — Тисів, *Honczarjuk* — Квятонь на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1599: *Wasil Hunczarszykow* — Тисовець (Balzer 134). Див. ще **Горшар**. ◀ Від укр. апел. *гончар*.

Гонак — Пр. ◀ Суч., недавно переосмислений (за аналогією до укр. національного танцю *гонак*) вар. п-ща **Гапак**.

Гонко — Уж. 1437: *Petrus Napko* — Мала Поруба (Nagy-2 342); 1604: кр. *Sim. Napka* — Вишня Вишава (Bélay 219); 1618: *Petro Hopko, Iwan Hopko, Fedur Hopko* — Вишній Орлик (Mars 76), *Hopko, Hopczuk* — Гуц (Чопей 57, Vincenz 512). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Gona*, що з *Господин* (Илчев 138, Грк 66) + *-ка* з подальшою зміною на *-ко*. Пор. ще 1476: шл. *Hora Jo.* — Бірсана (Bélay 123); 1567: *Hopra* — Сасово (Szabó 480); 1787: *Horeu, Horcio* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). 2. За А. Вінцензом, від дієсл. *gónati* — “тупати в танці” (Vincenz 512).

Гопонько — Мк. 1772: присяжний *Норонуко Demeter* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Правдоподібно, того ж пох., що й **Гонко**. Пор. ще споріднене п-ще 1819 *Horaninies* у Хітарі на Бойк (ФМ), серб. ім’я *Гонча* та серб. п-ща *Гоншиац, Гонш, Гончевих* (РСКНІІІ 472).

Гора †. 1687: п-ще *Hora* — Тросник (Szabó 472). Пор. 1605: кр. *Hel. Hora* — Десешті (Bélay 135); 1684: кр. *Hora Andrés* — Вишня Руна (Bélay 186); 1687: п-ще *Hora* — Тросник (Szabó 472); 1787: *Hora* — Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, усіч. вар. давньослов. чол. імені *Горимирь, Гориславь*... (пор. суч. хорв.

гіпок. чол. імена з цим дієсл. коренем *Gora, Goro, Gorko* — Štimundić 416, ГркРеч 65). 2. Гіпок. чол. ім’я *Гора*, співвідносне з іменами *Georg, Gregor*... (там само).

Горан — Рх. Усі записи п-ща, зроблені в 1787 і 1819 роках латиницею на Бойк, починаються з зімкненого звука: *Goran, Gorun, Goranow* (ЙМ, ФМ), а ті, що походять із Зак XVII–XVIII ст., фіксують початковий щілинний звук *h*. Пор. 1684: *Horan* — Онік (Szabó 375). Пор. ще споріднені. 1421: *Рждь Горановъ* — б. м. н. (ССМ I 251). ◀ Від південнослов. чол. імені *Горан*, відомого сербам, хорватам і болгарам (Грк 66, Štimundić 128, Илчев 138), зокрема й в Україні (Колесник 8). За Вуком Караджичем, ім’я давали дітям, які народилися в *горах*. Але могло співвідноситися й з іменем *Григор* (Грк 66). У сербів та хорватів є п-ща *Горан, Гораниш, Горанових* (РСКНІІІ 476, Leksik 196).

Горб — Уж. Пор. 1649: козак *Васко Горб* (СУМ XVI–XVII VII 22). ◀ Правдоподібно, від південнослов. чол. імені *Грб*, співвідносного зі співзвучною назвою частини тіла (Грк 68).

Горба — Хс. ◀ Співвідносне з серб. апел. *грба* — “горбун” (РСКНІІІ 584) та з іменем *Грб* (див. **Горб**).

Горбай — Тч. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від укр. ойк. *Горб*, що означало б “горблянський” або від антр. **Горб** з тим же угор. формантом *-і*.

Горбак — Пр. 1787: *Horbak* — Волиця на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Горб** + **-ак**.

Горбаль — Вб. 1655: *Иван Горбаль* — Н.Репаші (ПаПо-І 195); 1772: кр. *Daniel Horbaly* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 97); 1787: *Horbaly, Chorbaly* — Бортне на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *горбаль* — “горбун” (Мк), серб. *грбаль* — т. с. чи слц. *hrbal’* — “кіпка на ріллі” (SSN I 619). П-ще *Грбаль* є у сербів (РСКНІІІ 586).

Горбан — Хс. 1673: *Görban* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Можливо, від південнослов. чол. імені *Грбан*, що з *Грб*, + *-ан* (Грк 68, Илчев 147), співвідносного з укр. *горб* — “випуклість на спині”. Пор. ще староукр. *горбань* — “горбун” (СУМ XVI–XVII VII 22), слц. діал. *hrбай* — “т. с.” (SSN I 619). Пор. також серб. кличку барана *грбан* та п-ща *Грбанових, Грбануших* (РСКНІІІ 586).

Горбанич — Тч. ◀ 1. Найімовірніше, від андр. *Горбаня* — “дружина **Горба** або **Горби**” + *-ич*. 2. Менш імовірно, від п-ка *Горбаня* — “горбата жінка” + *-ич*.

Горбас — Тч, Ір. ◀ Від серб. чол. імені *Грбас* (< *грб* — “горб” + *-ас* — Грк 68). Пор. ще серб. п-ще *Грбасових* (РСКНІІІ 58).

Горбач — Рх, Вн. 1393: *Wazzyl dictus Horbach* — Завада в Земпл (ДжеОч 61); 1618: *Horbács Oleksza* — Цернина (Mars 85–86); 1773: *Horbács* — Баранинці (ПеПред 32); 1819: *Horbacz* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. *горбач* — “горбун” (Ж-Н 152) чи східносл. *hrbač* — “т. с.”. Пор. ще 1585: *syn Grzegora Horbatego* — Самбір (Kuczera 170). Апел. *горбач* фіксується у XVI ст. (СУМ XVI–XVII VII 22).

Горбачук — Рх. ◀ Від **Горбач** + -ук. Пор. ще 1388: *Горбачевичь* — Лучиця (ССУМ I 251).

Горбей [*Горбѣй*], -ея — Мк, Вл, Тч. 1787: *Horbey* — Верхне, Яворів на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також серед гуцулів Гал. (Vincenz 485). ◀ 1. Від п-ща **Горба** + -ей. 2. Від місц. апел. *горбей* — “горбун” (Вл).

Горбейович †. 1648: кр. *Horbeovich Fetyko* — Пересирова біля Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Від антр. **Горбей** + -ович.

Горбляпський — Ір. 1715: п-ще *Horbjanszki* — Велятин (ПеПред 315); 1819: *Horbjanski* — Опака на Бойк (ФМ). ◀ Від ойк. *Горб*, яких на Закарпатті близько десяти, або від топоапел. *горб* за допомогою суф. -япський.

Горбович †. 1648: кр. *Horbovich Ivan* — Щербовець (Maksay 532). ◀ Від антр. **Горб** або **Горба** + -ович.

Горват — Мк, Вл, Мж, Пр, Уж, Вн, Хс, Тч. 1500: шл. *Horwath Istvan* — Нове Барово (Bélay 210); 1565: *Horvat* — Фанчиково (Szabó 328); 1600: гор. *Matí Horwath* — Хуст (Bélay 151); 1595: гор. *Janusz Horvat* — Самбір (Kuczera 170); 1653: *Симко Горват* — Вел.Ком'яти (Стрипський 61); 1672: *Horvath Jeremie* — Луг на Рх (Bélay 173). В угорців антр. *Horvat* фіксується з 1355 р. (Kázmér 449). ◀ Від етн. *хорват* у його угор. звучанні *horvát*.

Горгош — Уж. 1715: кр. *Phil. Hargas* — Данилово (Bélay 190). ◀ Угор. п-ще *Horgos*, що з прикм. *horgas* “гачкуватий”, “горбатий”, зігнутий (Kázmér 479), від *horog* або від сл. діал. *horga* — “вудичя” (SSN I 607). Пор. ще закарп. діал. *gorigórou* — “довгов'язий” (Мж), що з угор. *horihorgas* — “т. с.”.

Горда †. 1640: шл. *Horda Jonucz* — Н. Вишава (Bélay 219). Пор. ще 1593: кр. *Luc. Horgy* — Березово (Bélay 127). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Горда* від давнього двоосновного слов. імені на зразок *Гьрдимирь*, *Гьрдиславь* або від кал. імені гр. пох. *Гордій* (Šimundić 416, ВІЛ 53).

Гордан — Ір. 1505–1506: кр. *Koztka Hordan* — Горінчово (Bélay 143); 1597: *Gordan* — Тросник (Szabó 472); 1648: *Gardan Feduor* — Н. Ворота (Maksay 529). ◀ 1. Від слов. імені *Гордан*, що з

гьрдъ — “гордий, великий” (пор. болг. *Гьрдан*, серб. *Грдан* — Илчев 148, Грк 68, РСКНІІІ 596) або від ін. імені цього ж кореня, напр. *Грд*, *Грдо*, + -ан. 2. Від календ. імені гр. пох. *Гордан*. Серед українців обидві основи знані з XV ст. Пор. 1414: *Исаїи Грьдовичь* — Сучава (ССУМ I 267); 1448: цигани *Нан і Грдъ* (там само). 1648: *Hordeovich Fetyko*, а 1699 — вдова *Hordei* — зникле село Пересирова коло Н.Воріт (Maksay 583, 590).

Гордей †. 1593: кр. *Luc. Horgy* — Березово (Bélay 127); 1699: вдова *Hordei Mihalyné* — Пересирова біля Н. Воріт (Maksay 583). ◀ Від антр. **Горда** + суф. -ей.

Гордінський — Хс. 1787: *Hordynski* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. ойк. *Гордиця* + -ський. 2. Від сл. прикм. *hrdinský* — “героїчний”. 3. Від серб. імені *Гордин*, що від **Гордан** (Грк 66). 4. Від місц. антропооснови *Горда* + -инський. Пор. 1640: кр. *Horda Jonucz* — Н. Вишава (Bélay 219).

Гордич — Хс. ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Гьрда* (пор. суч. серб. *Грда* — Грк 238) + -ич. 2. Від серб. жін. імені гр. пох. *Горда* (≠ *Гордана* — Грк 237) + -ич. Пор. 1572: *Garda* — Туртеребеш (Szabó 527); 1597: *Luch. Horgy* — Головецьке, *Hordyniec* — Погар, Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Грдух* у сербів (РСКНІІІ 597).

Гордош — Ір. 1607: *Gordos Matti* — Заричово (УетС 104-8). ◀ 1. Від давньослов. імені *Гьрдошь* (Морошкин 61, Maretić II 124); пор. суч. серб. ім'я *Грдош*, співвідносне з прикм. *грд* — “великий, страшний” (Грк 68 застар. сл. ім'я *Hrdoš* (SSJ VI 136). 2. Від серб. діал. *грдош* — “потворна особа” (РСКНІІІ 599). 2. Від угор. п-ща *Hordós*, що з апел. *hordós* “бондар” (Kázmér 449).

Гордубей [*Гордубѣй*] — Мк. 1787: *Horduda* (!) — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. *грдоба* — “потвора” + -ей. Див. ще **Гардубей**. 2. Від сл. діал. *hrdoba* — “краса, розкіш, пишність” (SSN I 622) + -ей. Див. ще **Гардубей**.

Гордунко — Мк. ◀ Від укр. *гордун* — “горда людина” + -ко (Головацькій 485).

Горей [*Горѣй*], -ея — Вн. Пор. 1783: *Horeyko*, *Choreyko* — Завіз на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від імені *Гора* чи *Горя*, яке у молдован та сербів співвідноситься з *Григорій* (ДумбрМик 160, Грк 66), + -ей. 2. Від слов. імені *Гора*, яке серби давали дітям, що народилися в *горах* (Грк 66), + -ей.

Горнієцький — Тч. — Див. **Горнієцький**.

Горігівський — Уж. ◀ Правдоподібно, наслідок фонет. мадяризації місц. катойк. *оріховський*, що від ойк. *Оріховиця* або від ойк. *Narhov* (Majtán 532).

Горій — Тч. ◀ 1. Від чол. імені *Горій*, що з *Григорій* (Илчев 138). 2. Угор. утвор. з формантом *-i* від ойк. *Hór*, що в Земпл (Kázmér 479).

Горіздра (арх). 1648: *Horizdra Iuan* — Кали-товича біля Н.Воріт (Maksay 543). ◀ Від місц. укр. *горі* — “угору” + *здри́ти* — “дивитися”, тобто “той, що дивиться вгору”.

Горінецький [*Горініцький*], **-кого** — Хс, Тч, Вн. 1655: у селі *Горъльчевъ, Горъльчане, до церкви Горянецкой* (Мало б бути *Горълецкой* — Яворск 202). Пор. ще угор. вар. 1605: шл. *Herenczei* (*Herinczei Janos*) — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Традиційний місц. укр. прикм. від давнього місц. ойк. *Горіньча* (суч. вар. — *Горіньчово*, а оф. — *Горіньче*). У с. Залокоть на Бойк 1787 р. фіксується п-ще *Horianiczki* (ЙМ), а також п-ща *Horyncow, Horyniw, Horynczyn*, що пов'язані гідр. *Горинь*, а в рум. Марамороші 1720 — *Prokop Horina* — Герніцешті (Bélay 145).

Горіньчій — Ір. Пор. 1689: *Harincsy* — Дівичне (Szabó 354) та 1605 — шл. *Herenczei Janos* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Угор. утворення з прикм. формантом *-i* від давнього місц. ойк. *Горіньча* (суч. *Горіньчово*). Більш віддалений зв'язок із серб. діал. *горинчија* — “верховина”, *горинац* та *гориньца* — “верховинець” (РСКНІІІ 637, 484).

Горіньчій †. 1689: п-ще *Horincsy* — Дівичне (Szabó 354). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від давньої назви укр. села *Горіньча* (суч. *Горіньчово*).

Горкавець [*Горкавиць*], **-вця**. 1787: кр. *Horkawies* — Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *горкавець* — “гаркава людина” (пор. староукр. *горкавий* — СУМ XVI–XVII VII 26). П-ще *Грквац* знають серби (РСКНІІІ 637), а *Grkavec* — хорвати (Leksik 205).

Горкавчук — Тч, Рх, Ір. ◀ 1. Від *Горкавець* + **-юк**. 2. Від *горкавий* — “гаркавий” + **-чук**.

Горкий, **-ий** — Ір, Мк. 1834: *Chorkej* — Мк (Лучкай 14 — С.130). Пор. ще 1219: *Horkyan* — Земпл (RegVar 227); 1550: шл. *Alex. Harka* — Руське Поле (Bélay 211); 1582: *Horkai Pál* — Лоя (LehBer 394); 1570: *Mat. Gorka* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Правдоподібно, від серб. жін. імені *Горка*, що з *Гора* (Грк 238), + **-ей**.

Гормотій [*Гормоті*], **-йя** — Вн. ◀ Угор. п-ще *Harmati* від апел. *harmati* — “росяний”, що з *harmat* — “роса”. Однак є підстави вважати, що це вже вторинна мотивація, якій передував укр. *Грімліт/Грімліт* або слц. *hrmot* — “грім, звук грому”, а можливо, навіть п-ще *Harmatiak* 1787 р. зі Сколе (ЙМ).

Горницький — Мк. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Горінецький*, можливо, під впливом *Горничар*. 2. Менш імовірно, від слц. *hornik* — “лісник”.

Горничар [*Горничарь*], **-ря** — Тч, Хс. 1715: кр. *Hornicsar Stephan* — Рускова (Bélay 188); 1720: кр. *Sim. Harnicsar* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1781: гор. *Горничарь* — Добрянське (ПеУрб 131). ◀ 1. Від місц. укр. *горничарь* — “гончар” (Рх). 2. Менш імовірно, зі слц. діал. *hornik* “лісник” (SSN I 608) або укр. *гориниця* + **-яр**.

Горнодь — Ір, Св. ◀ Від слц. діал. *harnad* — “ватажок опиришків” (SSN I 552).

Горняк — Вб, Пр, Уж, Св, Ір. 1649: *Hornyak* — Червеньово (LehBer III 193); 1723: *Горняк Лука* — коло Мукачева (Метрика); 1773: *Hornyak* — Хорватик (ПеПред 323); 1787: *Horniak, Hurniak* — Війське та ін. на Лемк (ЙМ); 1750: *Аша Горнячка* — Ластомир (Гаджега-3 65). ◀ 1. Від місц. укр. апел. горняк “верховинець, горянин” (Чопей 58), від слц. *horňak* — “верховинець” або від серб. *горњак* — т. с. 2. Можливий і дериват із суф. **-як** від східнослц. ойк. *Horňa* (Majtán 139).

Горобей [*Горобій*], **-ейя** — Вл. ◀ Від місц. апел. *горобій* — “горобець” (ГрІ 314, Ж-Н 153).

Город †. 1773: кр. *Horod Joannes* — Бараниці (ПеПред 231). П-ща *Horod, Horodiuk, Horodko, Horodie* є в Польщі (Rymut 269), п-ща *Horodea, Horodic, Horodilá, Horodinka* є в Румунії (Jordan 246), а особові імена *Городиславь, Городиша, Городята* були й на Русі (Морошкин 62). ◀ 1. Імовірно, усіч. вар. давньослов. двоосновного чол. імені зразка *Городислав*. 2. Давнє слов. ім'я *Гьрдь* — “гордий” як наслідок другого повноголосся.

Горобній [*Горобньий*], **-нього**. ◀ Від прикм. *городий* — “той, що на городі”.

Городнянин — Хс. ◀ Від катойк. *городити* — “жителі м. *Городио*”, який згадується 1526 р. (СУМ XVI–XVII VII 36).

Горопко — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Гаранко* під впливом мадярської вимови.

Горóх — Ір. ◀ Від назви рослини *горóх*. **Горохóвцев**, род. **Горохóвця** — Ір. ◀ Від *Горóх* + патр. суф. **-овець**.

Горохóвич — Мк. ◀ Від *Горóх* + патр. суф. **-ович**.

Горошкó — Уж. 1609: *Iwan Horoszko* (Łysiak-2 48); 1819: *Horoszko* — Воля Сенькова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Горóх* + **-ко**. 2. Менш імовірно, що від серб. чол. імені *Гороши* (з імені *Гора* + *-оши* — Грк 66) + **-ко** чи від угор. апел. *garas* — “гріш” + **-ко**.

Горошáк — Уж, Мк. 1618: *Harasczak Iwan* — Н.Писана (Mars 70); 1787: *Horoszczak* — Розтока Вел., *Choroszczaka* — Богуша, Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Горошкó* + **-як**.

Горсáр — Тч. 1604: *Stecz Horsak* — Вирава (Balzer 151). Фонет. видозміна п-ща *Орсар*.

Гортиняк †. 1696: кр. *Ge. Hartinyak* — Луг (Bélay 173). ◀ П-ще передбачає слов. твірну основу *Гортин* або *Гортини*, до якої приєднано суф. -як. Пор. хорв. чол. ім'я *Horta*, що з *Hortenzij* (Simundić 417).

Горуля †. 1720: кр. *Timothaej Harula* — Лісковець (Bélay 173). ◀ Морфемна структура п-ща тотожна пол. п-щу *Gorula* (Rymut 254), але фонетика не дозволяє ототожнювати їх.

Горун — Уж. 1787: *Gorun* — Ясениця Сільна, *Hornies* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Горуи* (Грк 66, Илчев 139), що пов'язане з болг. *горуи* та рум. *gorun* — “вид дуба”.

Горцер — Уж. ◀ Нім. суф. утвор. від імені *Horz*, яке походить від *Hart*, що з *Harduin* або *Hardolt* (Gottschald 235).

Горчак — Мк. 1819: *Horczak* — Тур'є на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від сл. діал. *hrčak* — “сукувате, жилаве дерево”, а в перен. зн. — “здоровий чоловік” (SSN I 620). 2. Від чол. імені *Горко*, *Горчо* або *Горцьо*, які в мовах Карпато-Дун. ареалу співвідносять з *Григорій*, а у південнослов. — ще й із іменем *Гора* (див. **Горан**), + -як. 3. Від апел. *гірчак* чи *горчак*, який у цьому регіоні озн. декілька різних рослин (див. ЕСУМ I 516, РСКНУ III 498–502).

Горчар †. 1720: кр. *Luc. Horcsar* — Міжгір'я (Bélay 178). 1772: кр. *Fedor Horcsar* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 97). ◀ Від місц. апел. *горчарь* “гончар”.

Горшаній [*Горшані*] — Вн. ◀ Угор. утворення з суф. -і від ойк. *Harsány*, які повторюються в комітатах Бігар, Боршод і Бараня (Kázmér 458).

Горшар [*Горшарь*], -р'я — Тч, Хс, Мж. 1618: *Harcsár Janos fazekas* — Строчин (Mars 83); 1720: кр. *Lucas Horczár* — Міжгір'я (Bélay 178); 1715: кр. *Fr. Horcsar* — Присліп (Bélay 118). ◀ Від місц. апел. *горшарь* — “майстер, що виготовляє горщики, горщачки, горщечки”, тобто *гончар* (Хс, Вн). Про значення відповідність свідчить і угор. епітет *fazekas* при п-щі *Harczár*, що означає “гончар” (1618).

Горяльський [*Горяльський*] — Ір, Вн. 1707: *диякъ Василь Горьискии* — Ужгород (Яворск 193). Пор. угор. переклад п-ща 1602: удова *Gerenyi Estvanné* — Дравці (UetC 104-8). ◀ 1. Регулярне прикм. утворення від місц. ойк. *Горяли*. 2. Менш імовірно, що від серб. імені *Горан*, що з *Гора* (Грч 66), + -ський. Пор. 1821: п-ще *Норуан* — Герова, Карликів на Лемк (ФМ).

Горячко — Уж. 1552: *Терешко Горачка* — Житомир (СУМ XVI–XVII V 64); 1649: *Прокоп*

Горячка Сотник (СУМ XVI–XVII V 46). Пор. орав. п-ще *Góreczka* (Golčb 82), подг. п-ще 1837 *Garączka* (Bubak 137). ◀ Імовірно, від місц. апел. *горячка* — “жар, температура” (Чопей 59), який писемні пам'ятки фіксують із XVII ст. (СУМ XVI–XVII VII 46).

Горячкун — Мк. ◀ Від антр. **Горячка** + -ун.

Господар [*Господарь*], -р'я — Св. Мк. Тч. 1450: *Hospodarczuk Zeml Kijowskich* — Київ (Рус 29); XVIII ст.: *Hospodar* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: *Hospodar* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від титулу молд. князів *господар* — “володар”, “пан” (Деже Дел 28) (ССУМ I 254), “власник”, “газда” (SSN I 610).

Госсу (невідм.) †. 1666: кр. *Szim. Hoszszu* — Грушово; 1705: св'яз. *Alexius Hoszszu* — Грушово, 1673 і 1720: кр. *Jo. Hoszszu* — Грушово (HodOkm 442, Bélay 161, 168). ◀ Угор. п-ще *Hosszú* від прикм. *hosszú* “довгий”.

Гостиняр [*Гостинярь*], -р'я — Уж. ◀ 1. Від східносл. *hostinár* — “учасник гостини” (SSN I 611). 2. Могло походити від рум. *gostinar* — “збирач податків із овець та свиней”. Пор. у гуцулів п-ще *Hostar* (Vincsz 511), а у сх. Слч — *Гостиняк*, *Гостович*, *Гостовицький*.

Гостич †. 1691: кенез *Hasztics* — Підполоззя (LchBcr 678); 1699: кенез *Hasztics Pavel* — Романовиця біля Підполоззя (Maksay 585). ◀ Напевно, давнє слов. патр. утворення з суф. -ич від усіч. імені на зразок *Гостирад*, *Гостислав* (Морошкин 63). Пор. ще старочес. ім'я *Hostič* (SvoSta 440), а також пол. п-ще *Hosta* (Rymut 259).

Гостовицький †. 1652: архідиякон *Григорій Гостовицький* — Гуменне (Гаджега-З 30). ◀ Прикм. від східносл. ойк. *Гостовиця* (Majtán 142).

Гость — Св. 1618: *Dmitr Hosty* — Н.Вапеник (Mars 75). ◀ Від давньослов. імені *Гость*, співвідносного з двоосновними іменами *Гостимир*, *Милгость*..., із яких у Карпатах зафіксовані *Gostola*, *Hostics* та деякі ін. Первісне зн., імовірно, — “купець”.

Готкулин †. 1638: *Іван Готкулин* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від місц. андр. *Готкюля* — “дружина *Готка*”.

Готівка — Вб. ◀ 1. Можливо, від сл. діал. *hotovka* — “гроші, які є в наявності”, “готівка” (SSN I 612). 2. Можливо, в антропооснові слід убачати давню слов. лексему *хоть* — “бажання”, як у антр. *Хотель*, *Хотило*, *Хотимирь*, *Доброхоть*, + суф. -овка. Антр. з цією основою фіксуються в Карпатах із XVI ст. (Bélay 135, 149 та ін.).

Готра — Вб, Пр, Уж. Пор. 1790: св'яз. *Симсон Готраній* — Дубове (ПаПо-2 15). ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща **Гатра**.

Готрак †. 1751: *Георгій Гатрак Опоковскій* — Невицьке (Гаджега-3 156). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. **Готра**.

Готраній †. 1790: *парох Симеон Готраній* — Дубове (ПаПо-II 15). ◀ Українізований вар. угор. п-ща *Hatrányi*, утвореного від ойк *Hatrány* за допомогою форманта -i.

Готр́ович — Вб, Пр, Уж. ◀ Від **Готра** + -ович.

Готько́ — Мк. 1429: шл. *Ge. Hutyko* — Сарвасово (Bélay 194); 1469: пан *Фетс Готкъ* — Ясси (ССУМ I 257); 1638: шл. *Jo. Natko (!)* — Вишне Селище (Bélay 196); 1682: *Natku Demko* — Станвий (UetC 88-59); пор. 1671: ім'я *Hutyko* — Дулово (Bélay 138). 1715: *Hutyko Havrillo* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Від слов. демін. імені *Годько*, яке є скороченим вар. двоосновного імені на зразок *Годимир*, *Годеслав* (Грк 65, Šimundić 417, Илчев 136). Оглушення кореневого /д/ до ступеня /т/ зумовлене позицією перед глухим приголосним. 2. Можливо, твірною основою п-ща стала лексема *хот* (від *хот вти*), яка представлена в іменах *Хотимирь*, *Хотило*, *Хотить*, але з одвінченням початкового /х/ на /г/.

Готфан — Ір. ◀ Можливо, нім. п-ще *Höft*, що з апел. *Haupf* — “голова, керівник”, + -an (Bahlow 243).

Гошик †. 1678: кр. *Hasik Fodur (!)* — Рахів (Bélay 181). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від давньослов. усіч. імені на *Го-* на зразок *Гостимир*, *Горислав* (Rymut 259).

Гошко́ — Вб. 1557: *to wszystko Hoskowie (!) z Iwanczem* (Balzer 54); 1567: кр. *Hasko* — Рокосово (Szabó 453); 1648: кр. *Hosko Dmeth.*, а 1699: *Hosko Marczy* — Голубине (Maksay 526, 576); 1772: присяжний *Gabriel Hosko* — Яблуново (Удварі-2 298); 1787: *Hožko, Hoszko* — Височани, Граб на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Гошко́*, яке в одних слов. народів співвідноситься з повним іменем *Георгій*, а в ін., як у сербів, болгар, — ще й з слов. *Гостислав*, *Голуб*, *Драгослав*... (Илчев 140, Грк 67). Пор. серб. п-ща *Гошевић*, *Гошицац* (РСКНЈ III 529). 2. Польські написання XVII ст. на зразок *Hožko* показують, що тоді воно могло асоціюватися також із прикм. *гожий* — “гарний, вродливий”. Пор. 1787: *Hožko* — Височани, Граб на Лемк (ЙМ).

Гошкович †. 1648: *Hoskovich Ivan* — Поляна (Maksay 534). ◀ Від антр. **Гошко** + **ович**.

Госовський — Уж, Мж, Хс. 1451: *Kosth de Hoschow* — Перемишль (Smofka II 11); 1787: *Hoszowski* — Витвиця, Станківці на Бойк, Смерек на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. прикм. від укр. ойк. *Говів*, що на Ів.-Фр. Таку інтерпретацію

підтверджують відсутність переходу суфіксального /о/ в /і/ та наголос на передостанньому складі.

Гошак †. 1705: сваяц. *Greg. Hoscsak* — Ганичі (HodOkt 440). ◀ Від антр. Гошко + -ак.

Гошар [*Гошарь*] — Хс, Тч, Мж. ◀ Фонет. різновид п-ща *Горицар*, який поставив через редукцію кореневого /р/, а первісне його зн. — “гончар”.

Гошук — Рх. 1284: *Hustugk* — Ужгород (Nagy-2 30); 1645: *Hoscsuku* — Котельниця (LehBer 370), Рокосово (Szabó 453). П-ще *Hoszczuk* є і в Польщі (Rymut 259). ◀ Від **Гошко** + суф. -юк.

Гоян — Уж. 1448: *пан Гоян комис* — Сучава, а 1459 — *пан Гоян дворник* у Яссах (ССУМ I 258); 1570: *Clem. Gojan* — Бобовище (UetC 97-29). ◀ Давньослов. ім'я *Гоянь*, що від основи *гой-* — “гоїти, лікувати”, представлена в іменах *Gojislav, Mirogoj*... (Šimundić 415, Rymut 248). Пор. ще слц. діал. *hojana* — “купальський вогонь” (SSN I 594).

Граб — Пр, Уж, Мк, Св. 1787: *Hrab, Grab* — Злоцьке, Щавник на Лемк (ЙМ). Пор. 1649: козак *Єсиф Граб* (СУМ XVI–XVII ст. VII 67). ◀ Давньослов. ім'я *Грабь*, співвідносне з назвою дерева *граб* (SvoSta 94).

Грабар [*Грабарь*], -ра — Св, Мк, Ір, Хс, Вн, Уж, Пр, Вб. 1413: *Hrabar Janos* — Мужієво (LehBer III 621); 1773: староста *Teodorus Hrabar*, присяжний *Paulus Hrabar* — Мала Тибава (Ud-5 60); 1787 і 1819: *Grabar, Hrabar, Chrabarow* — Тухолька на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від староукр. *грабарь* — “землекоп”, “копач” (СУМ XVI–XVII VII 66), “гробкопач” (Гр I 320, Тимченко 187, СУМ 150, ПУС I 307); а в пол. мові *grabarz* — “грабар, землекоп, гробокоп” (SW II 463). 2. Менш імовірно, що це фонет. видозмінений вар. серб. чол. імені *Храбар* із *храбар* — “хоробрый” (Грк 204).

Грабичя — Уж. ◀ Від **Граб** + рідкісний патр. суф. -ичя, як у суч. п-щах *Галичя*, *Іваничя* та давніших п-щах *Наурича*, *Kalnicza*, *Kozmicza* (Bélay 184, 175, 178).

Грабів †. 1758: кр. *Павел Грабув (!)* — Раково (ПаПо-I 172). ◀ Місц. пос. прикм. від антр. **Граб**.

Грабівницький — Мк. — Див. **Грабувницький**.

Грабівчак [*Грабівчак*] — Мк, Вн. 1775: *Hrabuczak* — Олешник (Szabó 326). ◀ 1. Від ойк. *Грабовець* або *Грабівці*, яких у Карпатах декілька (пор. угор. п-ще 1699 р. *Hraboczi Janos* — Кольчино — Maksay 562), утворене за допомогою суф. -як. 2. Від патр. *Грабовець*, відомого кільком слов. народам, + суф. -як; пор. суч. серб. п-ще *Грабовац* (РСКНЈ III 536). 3. Від андр.

Грабо́вка — “дружина *Гра́ба*” + -як. Пор. 1787: *Grabowczyn* — Гребенів на Бойк (ЙМ); 1600: *Апуш і Пелеш Грабо́вчики, Грабо́вчик* (ПаПо-4 55).

Грабо́вський [*Грабо́вський*] — Мк. 1404: *пап Михалко Грабо́вський* — Галич (ССУМ I 259); 1618: *Hrabovesckj Matuwas* — Гажлин (Mars 88). ◀ Прикм. від ойк. *Грабо́вець*, яких в Україні налічується сім, а у Словаччині — чотири (Majtán 143–144).

Грабо́вич — Вн. 1648: кр. *Hrabowucz (!) Dmetr. Jacz* — Неліпино (Maksay 548), *Grabowicz* — Плав’є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Граб** + -ович.

Грабо́вський [*Грабо́вський*] — Уж. 1715: св. *Василіс Грабо́вскіи* — Мукачів (Hod Okt 637). ◀ Кн. (або слц. чи пол.) вар. п-ща *Грабо́вський*, який міг утворитися як від п-ща **Граб** за допомогою патр. суф. -івський/-овський, так і від місц. ойк. *Гра́бова, Гра́бово, Гра́бо́вець, Гра́бі́вка*, яких у Карпатах декілька (Лазорик 41–42).

Грабо́вач — Вн, Мк, Мж, Вб. — Див. **Грабівчак**.

Грабо́вницький — Мк. ◀ Від місц. ойк. *Гра́бовиця* (оф. *Грабо́вниця*) + -ський.

Грабо́линець [*Грабо́линець*], -нця. ◀ Від андр. *Грабо́ля* — “дружина *Гра́ба*” + -инець. Пор. ще слц. діал. *hrabiľa* — “жінка, яка згрібас сіно” (SSN I 615).

Грабо́чак — Мк. 1787: *Hrapczak, Chrapczak* — Баниця, Рететів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гра́бо, Гра́боць* чи *Грабець* + -як. Пор. 1787: *Hrabko* — Вільшани на Лемк (ЙМ). 2. Від андр. *Гра́бка* — “дружина *Гра́ба*” + -як. 3. Від апел. *грабчак*, який в укр. Карпатах озн. “молодий граб” (Головацькій 490), а у слц. гов. *hrabčak* — “істівний гриб, що росте під грабами” (SSN I 615).

Грамо́тник — Уж. ◀ Від апел. *грамотник*, який в укр. мові XVI–XVII ст. вживався у зн. “учитель, дяк, освічена людина, книжник” (СУМ XVI–XVII VII 72), а пізніше — “архівар” (Ж-Н 157); у пол. діал. *hratomnik* — “конюшина”, “клевер” (SW II 58).

Гряні́ло — Ір. ◀ Від південнослов., передує серб., чол. імені *Храпило*, похідного від імені *Храна*, котре співвідноситься з двоосновними іменами *Храпимир, Храпислав*... (Грк 204, Илчев 521). Див. ще **Гряніло** і **Гряніло**.

Гранко †. 1699: кр. *Hranko Fedúr* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Hranko*, що співвідноситься із двоосновним іменем *Hranimir* (ГркРеч 189, Šimundić 417).

Гранча́к — Мк. 1773: п-ще *Hrontsak* — Гачава (ПеПред 323). Пор. 1648: *Hranchi Haurillo* — Свалява (Maksay 528); 1787: *Hranik* — Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імен

Hranko, Hranča, Hranče чи *Hranac*, що співвідносяться з повними двоосновними слов. іменами *Hranimir, Hranislav, Hranivoj*... (Šimundić 417, Илчев 521, Ковачев 546), а перший компонент яких пов’язаний із дієсл. *hraniti* “охороняти” (Šim. 142), + -як. 2. Від бойк. апел. *гранчак* чи *грацьчак* — “рубель для качання білизни”, “чотиригранний ячмінь” (Он I 191); від середньозакарп. *гранчак* — “гранчаста склянка” чи від слц. *hranka* — “копа скошеного зерна”, “зв’язка пруття”, “сніп збіжжя”, “обжинковий вінок” (SSN I 618) або й від закарпатоукр. апел. *гра́нка* в кількох його зн. (Чопей 60).

Гребеня́р [*Гребеня́р*], -ря — Тч. Пор. 1787: *Hrebennikow* на Бойк (ЙМ). ◀ Від західноукр. апел. *гребеня́рь* — “гребінник”, тобто “майстер, що виготовляє гребінці” (Ж-Н 158), від слц. діал. *hrebénár* — “виготовлювач або продавець гребінців” (SSN I 623) або від серб.-хорв. *гребенар* — “т. с.”. (РСКНЈ III 602). П-ща *Гребенаревућ* і *Гребенаровућ* є у сербів (там само), а *Grebenar* — у хорватів (Leksik 201).

Гребеня́ч — Мж, Вл. ◀ 1. Від місц. укр. *гребеня́ч* — “гребенятий”, “той, що має великий гребінь” (Уж, Гр I 323) або від слц. діал. *hrebenač* — “півень із великим гребенем” (SSN I 623). 2. Менш імовірно, що від серб. *гребеняч* — “той, що чеше вовну” (РСКНЈ III 603).

Гребеник †. 1572–1575: кр. *Gr. Hrebenik, Hrebeuca* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. **Гре́бінь** + суф. -ик.

Гре́бик — Уж. ◀ Від слц. діал. *hrebik* — “цвях”, “гвоздика” (SSN I 624).

Гребінець [*Гребінець*], -нця — Уж. 1751: *парох Феодор Гребінець* — Доманинці (Гаджега-У 64); 1770: *Феодору Гребінецькому* — Доманинці (ПаПо-4 142); 1787: *Hrebincow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гре́бінь** + суф. -ець. 2. Від апел. *гребінець* — “знаряддя для розчісування волосся” (Головацькій 491, Гр I 323). Пор. серб. апел. *гребеняц* із тим же зн. і п-ще *Гребеняц* (РСКНЈ III 603). 3. Від апел. *гребінець* — “наріст на голові деяких птахів” (СУМ XVI–XVII VII 80).

Гре́бінка — Мк. 1649: козак *Иван Гребі́нка* (СУМ XVI–XVII VII 82). ◀ 1. Від місц. *гребінка* — “гребінець” (Пр). 2. Від *гребі́нка* — “пристрій для розчісування льону, конопель, вовни” (Ж-Н 158, Гр I 323, Мат. до буков I 94).

Гре́бінь [*Гре́бінь*], -беня — Вб, Вл. 1715: кр. *Hrebin Timofj* — Гересниця (Bélay 176); 1773: староста *Alexius Hrebiny* — Латірка (Ud-5 75); 1787: *Hrebiń, Hrebiniak* — Сколе на Бойк (ЙМ), *Hrebenia, Hrebinią* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *гре́бінь* — “пристрій для розчісування волосся” (Гр I 323). 2. Менш імовірно,

що від *грєбїнь* — “прядильний гребїнь”, оскільки в Карпатах його так, здається, не називають.

Греділь †. 1715: кр. *Hredil Jeczko* — Новоселиця на Мж, а за 1680 р. тут же *Radily Szimko* (Bélay 147). ◀ Див. **Гряділь**.

Грекевич †. 1697: *Гаврісл Грекевич*, а з 1701 — він же *Гаврісл Грекісвич* — Руськова (ПаПо-1 144). ◀ Антр. *Грек*, що з етн. “грек”, + суф. -*евич*.

Грєник — Рх, Ір. ◀ Від антр. *Грєнь* чи *Грєньо* (оф. *Григорій*) + -*ик*. Пор. 1732: *цорка Томка Греца* — Блажів (ПаПо-1 194). 1787: *Hreney* — Скородне на Лемк (ЙМ).

Грєнка́нич — див. **Грипка́нич**.

Грєнюк — див. **Гришюк**.

Грєню́ [*Гришю́*] — Пр, Уж. 1743: *Hrenyu* — Веряця (Szabó 546); 1775: *Hrenyu* — Рокосово (Szabó 454); 1787: *Greniow* — Демне на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. імені *Гришю* (оф. *Григорій*).

Грєчєнюк — див. **Грєчєшюк**.

Грєчин — Мж. 1436: пан *Матюль Грєчинъ* — Сучава (ССУМ I 268). ◀ Від давньоукр. етн. *грєчин* — “грек” (Тимченко 189, СУМ XVI–XVII 71 83), тобто тієї ж моделі апел., що й *волошин*, *лїшин*, *турчїн*.

Грєчинюк — Рх. ◀ Від антр. **Грєчин** + -*юк*.

Грєшан — Уж. 1773: *Hresan* — Довге Поле (ПеПред 222). ◀ Від давнього вар. календ. імені *Грєша* або *Гриша*, що з *Григорій* або *Георгій*, + -*ан*. Пор. 1446: *Hrysz* — Перемишль (Smołka II 12); 1454: *Ladislai Hresa de Winna* — Кривоштяни (Nagy-2 528); 1459: *Georgius alias Grzesz, Hrysz Iwan* — Вари (Łysiak-1 27).

Грєшко — Мк, Уж. 1449: *Ladislai Hresko* — Винне (Nagy-2 444); 1459: *панъ Гришко Борисковскій* — б. м. н. (ССУМ I 205); 1664: кр. *Orosz Hresko* — Леурдина (Bélay 171), *Грєшко на имя Федор* — Вільхівці (ПаПо-4 39). 1695: *Грєшко Марія* — Округла (ПаПо-4 124). ◀ Від місц. чол. вар. імені *Грєшко/Гришко*, що відповідає оф. *Григорій* та *Георгій* (див. **Грєшан**).

Грєшко́вич — Уж. ◀ Від **Грєшко** + -*ович*.

Грєшкю́лич — Уж. ◀ Від андр. *Грєшкюля* — “дружина Грєшка” + -*ич*.

Гриб — Вб, Св, Ір, Мж, Хс. 1488: *пан Гриб Ивсислсвич* — Острог (ССМ I 262); 1715: кр. *Kancs Hrib* — Рипинний (Bélay 184); 1773: присяжний *Georgius Hrib* — Нова Розтока (Ud-5 59); 1787: *Hryb* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *гриб* у його ботанічному зн.

Гриба́к — Ір. ◀ Від **Гриб** + -*ак*.

Гриба́н — Уж. ◀ Від **Гриб** + -*ан*.

Гриба́нич — Св. 1691: *Gribalics (!) Lengyel János* — Ужгород (HodAd 31). ◀ Від андр. *Гриба́ня* — “дружина Гриба” + -*ич*.

Грибко †. 1648: кенез *Hripko (!) Hricz* — Голубине (Maksay 525). ◀ Від антр. **Гриб** + -*ко*.

Грибо́вич — Св. 1648: кенез *Hripkouich Ivan* — Голубине (Maksay 521). ◀ Від антр. *Грибко* + -*ович*, який тут же, у Голубині, під тим же 1648 р. кілька разів фіксується як кенез *Hripko Hricz, Janko Hripko, Ihnat Hripkov* (Maksay 525). Тепер майже всі пишуть **Ріпкович**.

Грибо́вич — Уж. 1787: *Gribovich* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Гриб** + -*ович*.

Грибо́вський — Св, Хс. 1715: *Hribowsky*, а за 1716 р. він же записаний як *Ribószky* — Шаланки (Szabó 465). ◀ Від ойк. *Грибі́вці* (у народі — *Грибу́вці*) + -*ський*. Доказом того, що п-ще походить не від антр. **Гриб**, а від ойк. *Грибі́вці*, є угор. переклад *Ribóczy*, а відсутність тут початкового *л/є* доказом того, що п-ще записував угорець.

Гриба́к — Уж. Пор. 1638: *Hrybko* — Вислік (Balzer 215); 1648: *Hripko Hricz* — Голубине (Maksay 525).

Гривна [частіше — **Гривна**] — Уж. 1704: *Алексей Гривна* — Бехерів (ПаПо-4 35). Пор. 1787: споріднені п-ща *Hrywпак* — Страшевичі на Бойк, Бельхівка на Лемк (ЙМ), *Grywпa* — Маластів на Лемк (ЙМ). 1607: *woly Hrywпakowe* (Balzer). ◀ 1. Від апел. *гривна* — “основна одиниця грошово-товарних розрахунків на Русі” та в Польщі (ССУМ I 262, Ж-Н 151). 2. Від апел. *гривна* — “монета”, “медаль” (Головацькій 492), “металева прикраса у вигляді обруча, яку носили на шиї” (СУМ II 166). П-ща **Гривна** і **Грива** інколи взаємозамінювалися. Пор. 1787: *Hrywпa*, він же і *Grywпa* — Полонна на Лемк (ЙМ). У Карпатах лексема *гривна* дотепер уживається в зн. “кінська грива” (Мк, Ір), “штраф” (Vincsz 530). Лексема *гривна* відома також болгарам і сербам.

Гривня́к — Уж. 1787: *Hrywпiak* — Созань та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гривна** + -*як*. 2. Від мікроетн. *гривняк* — “русин з-під Перемишля та Ярослава” (Ж-Н 159). Пор. ще серб. *гривняк* — “чубатий голуб” (РСКНІІІ 624), укр. діал. *гривняк* — “кружляючий голуб” (Ж-Н I 159), слц. діал. *hrivnák* — “вид дикого голуба” (SSN I 626).

Гривчу́к — Рх. ◀ Від антр. *Гривки* чи *Гривко* + -*юк*. Пор. 1787: *Hrywкoв* — Радошиці на Лемк (ЙМ); кличка собаки *Гривко́* (Гр I 325); карп. клички свійських тварин із довгою шерстю на шиї: *Гривка*, *Гривко́*, *Грива́к*, *Гривя́н*... Можливий також зв'язок п-ща з болг. прикм. *грив* — “сивий, сивобокий”.

Григір †. 1715: кр. *Jo. Hrihir* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від чол. ос. імені *Григір*.

Григірчак [*Грегирчэк*] — Рх. ◀ Від антр. *Григір* (оф. *Григорій*) + *-чак*.

Григор †. 1478: *Hrihor* — Бахна в ком. Саб (MaksaySz 111). 1720: кр. *Jo, Lad. Rhihor* (!) — Колодне (Bélay 134); 1787: п-ще *Hrihor* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від кн. вар. чол. імені *Григір*.

Григора — Тч, Вн. ◀ Від антр. *Григір* у род. відм.; подібно до запису 1787 р. з Тур'є на Бойк: *Hryhorowego* (ЙМ).

Григораш — Рх. 1649: козак *Григораш* із Уманського полку. Пор. ще молд. чол. ім'я *Григораш*, яке відповідає оф. імені *Григоре* (ДумбрМик 53). ◀ Від укр. здр. вар. чол. імені *Григораш* (оф. *Григорій*).

Григорець †. 1715: кр. *Mathe Rhihorecs* — Чумальово (Bélay 134). Від антр. *Григор* + *-ець*.

Григори́к — Хс. ◀ Від антр. *Григір* чи *Григора* + *-ик*.

Григорич †. 1720: кр. *Fr. Rhihorics* (!) — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від антр. *Григора* + *-ич*.

Григорішин, -на — Тч. ◀ Від андр. *Григоріша* — “дружина **Григора** чи **Григори́**” + *-ш*.

Григорівський [*Григорѳвський*] — Мж. ◀ Від антр. *Григір* + *-івський*.

Григорка — Св. ◀ Від антр. *Григора* + *-ка*.

Григорівич — Мк. 1623: *Іоани Григорович* — Мукачів (Гаджега-М 159). ◀ Від антр. *Григір* (див. **Григірчак**) чи *Григора* + *-ович*.

Григорівський — Вн. ◀ Від антр. *Григір* + *-овський* без переходу голосного /o/ в ін. монофтонг.

Григорчак — див. **Григірчак**. Пор. ще подг. п-ще *Grzegorzczak* 1644 р. (Bubak 128).

Григорчик — Мк. ◀ Від імені *Григорко* чи *Григорка* + *-ик*. Пор. 1618: *Jancza Gregorcziak* — Строчин (Mars 83).

Григорчук — Рх. ◀ Від *Григорко* чи *Григорка* + *-юк*.

Григоряк — Тч. ◀ Від *Григір* чи *Григора* + *-як*.

Григур †. кр. *Gergely Hrihur* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від місц. укр. вар. чол. імені *Григур* (оф. — *Григір*).

Грімїт [*Грімїт*], *-мота* — Мж, Ір, Хс, Вн, Св. ◀ Від карп. апел. *грімїт* — “грїм”, “звук грому”, що від дієсл. *грімїтїти, грімїтати* (Гр I 326, Он I 193), тобто утворення тієї ж моделі, що й віддієсл. ім. *гавкіт, гуркіт, плєскїт, стїкїт...*, староукр. *громоть* (Тимченко 190). Пор. пол. *grzmot* і *grzymot* — “грїм” (SW I 927),

сли. діал. *hrmot* — “тупий гуркотливий звук” (SSN I 628). Пор. ще п-ще *Дуркот* і *Дуркота*. П-щ від *грім, грімїти* в Карпатах близько десяти.

Грімут, -мута — Хс, Тч. ◀ Укаючий відповідник п-ща **Грімїт**, представлений в укаючих гов. Марамороша.

Гридич — див. **Гриндич**.

Грипівч — Тч. 1787: *Hryniiewicz* — Сколе на Бойк, Смільник на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Грип* чи *Грипоб* (оф. *Григорій*), *-евич*.

Грипеджук — Рх. ◀ Від антр. *Грипета* + *-юк*.

Грипик — Рх. 1787: *Hryniuk* — Мшанець, Уріж на Бойк (ЙМ), Небіцько на Лемк (ЙМ). ◀ Від імені *Грип* (оф. *Григорій*) + *-ик*.

Грипканич — Ір. ◀ Від андр. *Грипканиа* — “дружина **Грипка** чи **Грипкка**” + *-ич*. Пор. 1375: *Грипко пани староста подольський* — Смотричі (ССУМ I 263); 1685: *Грипковы два дарабы* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1787: *Hryenko* — Воловець, Збоїська на Лемк (ЙМ); 1608: *Hrynczak z Hrynowiec* (Balzer 175); 1607: *Hrinko Steth* — Волоссянка (UetC 104-8).

Грип — Уж. 1437: *Antonius Hryn* — Прикопа (Nagy-2 343); 1446: *Rutheno dicto Hryn* — Перемишль (Smołka II 12); 1449: *Hryn* — Вари (Łysiak-1 27); 1449: *Fed et Hryn de Tharnowyc* — Перемишль (Smołka II 59); 1458: *Грип* — б. м. н. (ССМ I 264); 1550: кр. *Hryn* — Липча (Bélay 172); 1571: шл. *Dem. Hrin* — Біла Церква (Bélay 139); 1787: кр. *Chryn, Hryn* — Войтківка, Мриоглод, Репедь, Лубна на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Грип* (оф. *Григорій*).

Грипканич †. 1685: *Грипковы два дарабы* — Кам'янське (ЛелПам 228). ◀ Від укр. розм. імені *Грипко* (оф. — *Григорій*).

Грипоб [ор. — **Грипб**] — Мк, Св, Пр, Тч. 1450: *pro Hrynyowa* — Перемишль (Smołka II 96); 1715: кр. *Filler Hrynyo* — Рипинний (Bélay 184); 1743: *Renyo* — Королево, а 1775 тут же *Hrynyo* (Szabó 384); 1787: *Hrynyo* — Босько, Команча на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Грипоб* (оф. *Григорій*).

Грипчук †. 1773: кр. *Hrintsuk Hrihor* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Від антр. *Грипко* + *-юк*.

Грипюк — Рх, Тч, Хс, Ір. ◀ Від імені *Грип* (оф. — *Григорій*) + *-юк*. Пор. 1602: *Fiedor Hryniuk* — Вари (Łysiak-1 96).

Грипюлинець †. 1773: піший *Vaszily Hrynylinecz* — Ключарки (ДжеДел 321). ◀ Укр. андр. утвор. з суф. *-илиць* від андр. *Грипюля* “дружина Гриня”.

Грись [рідше — **Грись**] — Тч. 1648: *Gris András* (Bélay 536); 1787: *Hryś* — Сторона на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Hrysiak* — Головецьке на

Бойк, Здвижень на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гриць*, що відповідає оф. *Григорій*, як *Ада́сь*, *Фесь* відповідають повним іменам *Адам*, *Федір*.

Грица — Вб. ◀ Від чол. імені *Гриц*, що з *Гриць* (оф. — *Григорій*), у род. відм. Пор. ще серб. ім'я *Грица* (< *Григор* — Грк 68).

Грицак — Пр, Хс, Тч, Рх. 1641: *Hrecak* — Подг (Bubak 137); 1686: *Роман Грицакув* — Пилипець (Яворск 205); 1715: кр. *Nic. Hriczak* — Студений (Bélay 145); 1751: *Деметрій Грицак* — Липча, *Іоанн Грицак* — Вел.Копаня (Гаджега-М 174, 196); 1755: *Грицак Іван* — Ділове (ПаПо-3 11); 1787: *Нрусак* — Ілемня на Бойк, Морохів та ін. на Лемк (ЙМ). Найдавніший випадок ствердіння /ць/ фіксується 1571: *Стефан Грицахно* — Липча (ПаПо-396). ◀ Від чол. імені *Гриць* (оф. *Григорій*) + *-ак*.

Грицакович — Ір. 1659: гор. *Laurenty Hryciakowicz wojt* — Самбір (Kuczera 170). ◀ Від *Грицак* + *-ович*.

Грицан, *-на* — Тч. 1743: п-ще *Hrécany* — Рокосово (Szabó 454); 1819: *Нрусан* — Семичів на Бойк (ФМ). ◀ Від *Гриць* або *Грица* + *-ан*. Пор. ще 1682: андр. п-ща *Hritsanics* — Дубриничі (UetC 88-59) та з 1715 *Jo. Hriczanyin* — Присліп (Bélay 181).

Грицанюк — Рх. ◀ 1. Від *Грицан* + *юк*. 2. Від андр. *Грицяня* — “дружина *Грица*” + *-ук*.

Грицахно †. 1751: грішник *Стефан Грицахно* (!) — Липча (Гаджега-М 196). П-ще *Нрусак* є і в Польщі (Rumut 279). ◀ Від чол. імені *Гриць* + давній укр. іменний формант *-ахло*.

Грицьк — Хс, Тч, Уж. 1567: *Paul. Hrycik* — Стройно, тут же за 1570 — *Paul Hriczikowych* (UetC 53-14); 1618: *Hrycikowie* (Balzer 212); 1633: *Нрусук* (Bubak 137); 1787: *Нрыцик* — Церківка та ін. на Бойк, Балутянка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від імені *Гриць* (оф. *Григорій*) + *-ик*. 2. Для якоїсь частини *Грицькиїв* їх п-ще може походити від назви найдрібнішої монети в Польщі *грицьк* або від назви рослини *грицьк* (Головацькій 497, Гр I 326–327).

Гриціна — Вл, Уж. Пор. *Hryczin Ivan* — Голубине (Maksay 526); 1787: *Нрыцинун*, *Нрыцин* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від *Гриць* або *Грица* + іменний суф. *-ина*, як *Дячина*, *Мигалина*, *Федина*, *Сенина*, *Щербина*...

Грицінко [*Грицінько*] — Ір. XVI–XVII ст.: *Гриценко Сепко*, *Лазорь* — Мирча (ПаПо-4 64); 1618: *Iwan Hricenko* — Бехерів (Mars 77); 1710: *Іоан Гриценкув Вілшенскій* — Клокочова, 1787: *Нрусенко* — Прибишів на Лемк (ЙМ); 1819: *Нрусенко* — Вільхівка на Лемк (ФМ). ◀ На Зак п-ще *Грицінько* походить від здр.-пестл. вар.

імені *Гриценько*, у якому суфіксальне /el/ перед наступним пом'якшеним приголосним /ny/ за місц. фонетикою обов'язково звужується до ступеня /n/, як у ім. *день*, *конець* > *днй*, *копнць*. На оформлення п-ща впливала також п-щева модель із суф. *-ина*, як *Петріна*, *Яцина*, і не останньою чергою наддніпрянська модель п-ща на *-енко*, як *Гриценко*, *Дорошенко*.

Грициняк †. 1720: кр. *Recsinak* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. *Грицина* + *-як*.

Грицишин †. 1695: кр. *Ференц Грицишин* — Угля (ПаПо-2 15). ◀ Від андр. *Гриціша* + *-ин*.

Гриціще — Уж, Мк, Св. XVIII ст.: *Hriczisty Ivan* — Кузьмино (Dezso 45). ◀ Від чол. імені *Гриць* + згр.-знев. суф. *-ище*, як у п-щах *Домище*, *Петрище*.

Грицішук — Вн, Хс, Ір, Мк. ◀ Від *Гриціще* або згр. імені *Грицісько* (< *Гриць*) + *-юк*.

Гриців [*Грицьв*], *-цева*. — Мк. Присв. прикм. від антр. *Гриць*.

Грицович †. 1648: кр. *Hriczowicz Paniko*, а 1699 — кр. *Hricsovits Panko* — В.Грабівниця (Maksay 534, 583); 1570: *Fran., Sim. Hriczowich* — Воловець (UetC 53-14); 1699: *Hriczowicz Panko* — Грабівниця (Maksay 583). ◀ Від антр. *Гриць* або *Hriczo* + суф. *-ович*. Пор. слц. розм. ім'я *Hrico*, співвідносне з оф. *Gregor* (Majtán — Považaj 216).

Грицовляк — Мк, Вл. Пор. 1819: *Нрусовіат* — Жеренця на Лемк (ФМ). ◀ Від імені *Гриць* за допомогою давнього патр. суф. *-ов'ят*, який з часом змінився на *-ов'як*, як і у п-щі *Підков'як* із давнішого *Підков'ят*.

Грицув [*Грицьув*], *-цова* — Мк. 1682: *Нрусци Ivan* — Буківцьова (UetC 88-59); 1778: присяжний *Demetrius Hriczu* — Брід (Ud-5 53). Пор. 1787: *Нрусцив* — Мізунь, Сянки на Бойк (ЙМ). ◀ Від *Гриць* + діал. суф. *-ув*, що відповідає загальнонаціональному *-ів*.

Гриць — Хс, Ір, Вл, Вб. 1388: *Гриць* — Лучиця (ССУМ I 264); 1437: *Simonis Hryz* — Ремета (Nagy II 338); 1449: *Нрыс Івана* — Вари (Łysiak-I 27); 1467: *Нрысз* — Перемишль (Smolka II 12); 1605: кр. *Hricz Mihalikovicz* — Рипинний (Bélay 184); 1672: кр. *Timko Hricz* — Руське Поле (Bélay 211); 1633: *Нрус*, *Нрыц* — Подг (Bubak 137); 1715: кр. *Andr. Hricz* — Сопунка (Bélay 193); 1775: *Hritz* — Теково (Szabó 498). ◀ Від чол. імені *Гриць* (оф. *Григорій*). Для якоїсь частини галичан підставою закріплення п-ща міг бути й пол. зн. апел. *hryc* — “простак, хам” (SW II 59).

Грицько — Пр, Уж, Мк, Ір, Вн, Хс. 1511: *Грицько* (Пандві 43); 1715: кр. *Jac. Hriczko* — Кошельово (Bélay 163); 1603: *Грицькув Іван* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1715: *Hricko* — Рад-

ванка (ПеПред 325); 1787: *Нрыско* — Загір'я, Дубна, *Грыско* — Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Грицько́* (оф. *Гриць*).

Грицькович †. 1597: кенез *Hricskovicz Andras* — Строїно (LehAd 166); 1648: *Hriczkouich Mikula* — В.Ворота (Maksay 549); 1600: кенез *Hricskovicz Matyas*, а 1672 — *batyko Hriczkouicz Luka* — Строїно (Maksay 549). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Грицько́**.

Грицьо́ [ор. — **Грицьо́м**] — Уж. 1513: *Нрысе Jan* — Приборжавське (Bélay 220); 1773: *Hriczo* — Гачава (ПеПред 323); 1787: *Hricio* — Скородне на Лемк (ЙМ), *Нрысов* — Звір на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. гіпок. імені **Грицьо́** (оф. *Григорій*).

Грицьовка́нич — Ір. ◀ Від місц. андр. *Грицьовка́нія* — “дружина *Грицьо́вки*” + -ич, де *Грицьо́вка* є гіпок. іменем від *Гриць*, як *Матю́вка*, *Пітьо́вка*... від *Матій*, *Пітьо*...

Грицьо́к — Рх, Тч. ◀ Від *Гриць* + -юк, подібно до п-ща запор. козака 1649 із Черкасько-го полку *Гришу́к*.

Грицюлинець, -ниця †. 1773: присяжний *Basilius Hriculinecz* — Ключарки (Ud-5 56). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від місц. андр. *Грицю́ля* “дружина *Гриця*”.

Грицянин †. 1715: кр. *Jo. Hriczanin* — Присліп (Bélay 181). ◀ Пос. прикм. від андр. *Гриця́нія* — “дружина *Гриця*”.

Грицяну́к — Ір. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -юк від незасвідченого антр. *Грицяшко*, який співвідноситься з ім. *Гриць*.

Грича́к — Вб, Пр. 1720: кр. *Nic. Rhicsak* (!) — Студений (Bélay 146); 1819: *Hryczczak* — Волошиново на Бойк (ФМ). ◀ Від **Грицько́** + -як. Отже, у первісному вигляді п-ще було *Гричча́к*, а утворення означало “син *Грицька*”.

Гричка †. 1773: присяжний *Fedir Hricska* — Тростяниця (Ud-5 60). ◀ Угор. графічне спотворення укр. імені *Грицько́* або від місц. назви рослини *гричка* “гречка”.

Грищина †. 1648: *Hrisin Stecz* — Голубине (Maksay 526). ◀ У Польщі п-ще *Hryszyn* згадується 1481 р. (Rymut 279). Воно передбачає твірну основу *Гриша*.

Гришко †. 1694: кр. *Hrisko Demeter, Mihaly* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від укр. розм. імені *Гришко* (оф. — *Григорій*). Чол. ім'я *Hrisza, Hrysza* вживалося в Україні XVI ст. (Керста 108).

Гришу́нич — Вб. ◀ Від незасвідченого гіпок. чол. імені *Гришу́ня*, що співвідноситься з *Гриш*, *Гриша* чи *Гришо* (оф. — *Григорій*), + -ич. Пор. також 1787: *Hryszkanicz* — Манів на Лемк (ФМ). Див. ще *Греша́н*, *Грешко́*, *Грешко́вич*, *Грешку́лич*.

Гри́нь — Рх. — Див. **Гри́нь**.

Грі́цко — Мк. Мадризована або словакізована вимова укр. п-ща **Грицько́**.

Громовчу́к — Вн, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від ойк. *Громівка* Львівської або Чернівецької обл. Тоді доп-шевим зн. лексеми *громовчук* було б “виходець із с. *Громівка*”. 2. Менш імовірно, що п-ще утворене від бойк. антропооснови *громівка* — “камінь для кресання вогню” (Он I 194). 3. Від незасвідченого антр. *Громове́ць* + -чу́к. Ос. імена з основою *Grom* дотепер уживані хорватами (*Šimundić* 134), а п-ща *Grmovšek, Grmuša* — так само (*Leksik* 206). П-ща з коренем *grim-* досить щедро представлені в Укр. Карпатах і на суміжних землях. Пор. *Hrom, Hromczak, Chromczak, Gromiak, Gromko, Gromosiak, Gromek* у Польщі, але п-ще **Громовчу́к** із них не виводиться, хіба що з пол. п-щ *Gromow, Gromow, Gromów* (Rymut 270).

Грубець †. 1715: кр. *Hrubecz Iwan* — Міжгір'я (Bélay 178). П-ще *Hrubec* є і в Польщі (Rymut 271). ◀ Напевно, дериват із суф. -иць від прикм. *грубий* (*Šimundić* 135). Пор. хорв. чол. ім'я *Грубац* (Грк 69).

Грубік — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. -ик від прикм. *грубий*, який на заході Зак озн. “товстий, повний”, а на сході — “великий”. Пор. пол. п-ще *Grubik* (Rymut 271). Можливо, що лексема *груб* сягає ще тих часів, коли вона була вл. ос. іменем (Грк 69). Пор. серб. чол. ім'я *Грубац* (Грк 69).

Грубі́нка — Мк. ◀ 1. Можливо, від серб. чол. імені *Грубина* (РСКНІ III 695) або від слц. діал. *hrubina* — “стовбур дерева” (SSN I 633) + -ка. 2. Могло утворитися також від пол. п-щ *Grubin* чи *Grubina* (Rymut 271).

Грубі́нко — Мк. ◀ Морф. вар. п-ща **Грубі́нка**.

Грубча́к — Мк. ◀ 1. Від слов. чол. імен *Грубцею* або *Грубко*, співвідносних із прикм. основою *груб-* — “грубий” (Грк 69, РСКНІ III 694, 711). 2. Від східнослц. *hrubec* — “груба людина, грубіян” (SSN I 633).

Грудна́к — Хс, Тч. 1715: кр. *Dem. Hrudnak* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від прикм. *грудній* — “той, що стосується грудей” (СУМ XVI–XVII I 634).

Грудня́к — Хс. ◀ 1. Від місц. прикм. *грудній* (див. **Грудня́к**) + -як. Пор. пол. п-ще *Grudniak* (Rymut 272). 2. Від серб.-хорв. *грудняк* — “куртка, тілогрійка” (РСКНІ III 701).

Грунянський — Вб. ◀ Від місц. ороніма *Грунь* або топоапелятива *грунь* — “пагорб” + -янський.

Грушинець †. 1704: кр. *Hrusinecz Ivan* — Гукливий (HodGens 4). ◀ Укр. утворення з суф. *-ишець* від антр. *Груша* (див. **Гру́шка**).

Гру́шка — Мк. 1787: *Gruszka* — Богуша, Опарівка на Лемк (ЙМ); 1819: *Hruszka* — Перегінське на Бойк (ФМ). Пор. ще 1659: гор. *Włażej Gruszkowski* — Самбір (Kuczera 170). ◀ Від назви дерева *гру́шка* або від назви її плода.

Грушовський — Уж. 1465: *Данило восвода Грушовскій* — Кобрин (ССУМ I 267). ◀ Прикм. від ойк. *Hrušov*, що в сх. Слч (Majtán 150–151).

Гряді́ль — Мж, Ір, Св, Мк, Вб. 1459: *Borycz Hredel* — Тарна (Nagy II 444); 1680: кр. *Radily Szimko*, а 1715 — *Hredil Jeczko* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1760: *Грядель Иван, Гряд Эль Михайлю* — Новоселиця на Мж (Сах 82); 1777: *Грядилович* (ПаПо-4 147). ◀ Від укр. апел. *гряді́ль* — “дишло у плузі” (Ж-Н 262). П-ще від лексеми *гряді́ль* є у поляків, сербів та хорватів (Rospond II 100, Rymut 275, РСКНН III 567, Leksik 208).

Грянйі́к — Ір. 1787: *Hranik* — Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ Утворення з суф. *-ик* від укр. діал. прикм. *грянйі́ий* — “той, що стосується зеленої, тобто русальної, неділі” (Гр I 334), або від слц. *hriany* — “грітій”.

Грянйі́ло — Ір, Мк. ◀ Від **Грянйі́ло** за аналогією як місц. укр. діал. *ряхова́ти* із *рахова́ти*.

Губа́ль — Хс, Вн, Мж, Тч. 1451: *Guboly* (!) — Виноградів (Szabó 420); 1715: кр. *Hubal Ivan* — Липча (Bélay 172); 1715: кр. *Hubaly Mikula* — Сойма (Bélay 220); 1787: *Hubal* — Ясеновець, а з 1819 — *Hubal* — Волошинове на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. укр. *губа́ль* — “губань”, пол. *gębal*.

Губа́н — Тч. 1715: кр. *Gabr. Huban* — Солотвина (Bélay 201); 1787: *Guban* — Долина на Лемк (ЙМ). Ім'я *Губан* було уже в давній Русі (Селищев 136, 146). *Губка* в Перемишлі згадується 1336 (ССУМ I 268), а непохідна основа *Губа* — з XVII ст. Пор. 1612: *Коѣ Huba* (Łysiak-2 55); 1618: *Raoul Huba* — Тисянець (Mars 109). ◀ Від антропооснови *губа* в її анатом. зн. + *-ан*. Пор. ще пол. п-ще *Huban* (Rymut 314).

Губатий †. 1672: п-ко *Hubati Szmikalo* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від загальноукр. прикм. *губа́тий*.

Губерт — Мк. 1762: *Францишек Губертъ* — Чирч (ПаПо-4 119). ◀ Від нім. імені *Hubert*, що з апел. *hugu* — “розум” + *bert* — “славний” (Rymut 314).

Губи́нець [Губи́ниць], *-иця* — Вл. ◀ Від антр. *Губа́* (див. **Губа́н**) + *-ишець*. Деривати від *губа́*, зокрема, *Hubicz*, *Hubisz*, *Hubiszyn*, у Прикарпатті фіксуються з XVIII ст. (ЙМ).

Губко — Рх. 1366: *Иванко Губка* — Перемишль (ССМ I 268); 1570: *Paul Hupka* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1618: *Hubko Stecz* — Куримка (Marsina 90). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Губка*, яке, своєю чергою, є демін. або патр. від антр. **Губа́** (див. **Губа́н**).

Губко́вський — Св. ◀ Від **Губко** + *-овський*.

Гу́га — Уж. 1603: *Гуга Стець* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Від макед. чол. імені *Гуга*, що з *Гурга́*, тобто *Георгій* (Oponjug X 127), з серб. *Гуга* (< *Греур*, *Драгутин* та ін.), болг. ім'я *Гуго* (< *Гюрго* — Илчев 144). Пор. серб п-ща *Гугић*, *Гуговић*, *Гугановић* (РСКНН III 734). Пор. ще XV ст.: ойк. *Гуговь* на Волині та мікрогідронім *Гуговьский ставъ* — (ССУМ I 268). Пор. ще слц. лайку: *Ty huha sprostá* (SSN I 638).

Гуда †. 1715: кр. *Andr. Huda* — Ремети (Bélay 183); 1787: *Huda* — Загутин на Лемк (ЙМ). Чол. антр. *Гуда* кілька разів згадується в Карпатах і на Балканах упродовж останніх трьох століть. ◀ 1. Угор. запис укр. п-ща *Худа*. На території Польщі п-ще *Chuda* згадується з XIV ст. (Rymut 87). 2. Можливе усічення від слов. імен *Гудимир* чи *Гудислав*.

Гуда́к — Вб, Пр, Мк, Св, Вн, Хс, Тч. 1449: *Ladislav Hudak* — Винна (Nagy II 444); 1618: кр. *Hudak* — села Грабовчик та Раковець (Mars 85); 1639: *Hudak Stefan* (Łysiak-2 144); 1700: *Федор Гудак* — Блажів (ЛелПам 231); 1727: *Hudakov Jurko* — Койшов (ПаПо-4 66); 1730: *Адамъ Гудацьк* — Вел.Поляна (ПаПо-1 175); 1751: *крім Владислава Гудака* — Буштинго (Гаджега-М 190); 1772: присяжний *Georgy Hudak* — Руське (Дже 309); 1775: *Hudak* — Ачад (ПеПред 319); 1787: *Hudak, Chudak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ Від лемк. або східнослц. *hudak* — “музикант” (Чопей 62, SSN I 638), що від місц. укр. *густі́* — “грати на музичному інструменті”.

Гуда́нич — Уж. ◀ 1. Угор. запис укр. п-ща *Худаніч* або *Ходаніч*. 2. Від андр. *Гуданія* — “дружина *Гуди*” + *-ич*, а *Гуда* — усіч. суф. дериват від давньослов. імені зразка *Гудимир*. Пор. 1751: *Илій Гуданчин* — Вулшинки (Гаджега-У 158). Пор. серб. чол. ім'я та п-ко *Гудда* (РСКНН III 736), серб.-хорв. п-ща *Гуданца*, *Гудановић* (там само).

Гуда́чик — Мк. 1787: *Chudaczek* — Бортне на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Гуда́к** + *-ик*.

Гуда́чок, *-чка* — Мк. 1618: *Ihnat Hudacsok* — Дуброва (Mars 82); 1778: присяжний *Andreas Hudacsok* — Обава (Ud-5 54). ◀ Від **Гуда́к** + *-ок*.

Гудебня́к — Ір. ◀ Імовірно, від чес. прикм. *hudebný* — “музичний” + *-як*. Інколи записують

п-ще як *Худобляк*, зближуючи його з місц. укр. прикм. *худобний* — “бідний”.

Гудець [*Гудіць*], -дця [рідше — *Гудеца*] — Св, Мк. ◀ Від слц. або чес. апел. *hudec* — “музикант, що грає на струнному інструменті” (SSN I 638). Пор. чес. п-ще *Hudec* (Moldanová 87). Пор. 1603: *на Костя Гудцевого, к Гудцевят Пилипови; Стефанувъ Иванъ Гудцевят побраталися* — Бенедиківці (Лел Пам 222, 224).

Гудивок, -вкá — Мк. ◀ 1. Здеформований слов. композит, який генетично представляє серб. чи хорв. чол. ім’я *Гудивук*, складене з імператива *гуди*, що від дієсл. *гудѣти* — “густи, вити, грати на скрипці” + ім. *вук* — “вовк” (пор. суч. укр. п-ще *Убийвовк*). За місц. переказом, *Гудивовком* люди прозвали музиканта (засновника роду *Гудивків*), який грою на скрипці серед поля прогнав від себе голодного вовка. За словами проф. П. Гудивка, до його діда односельці (Лавки на Мк) зверталися ще *Гудивовче*, а не *Гудівче*, як тепер. 2. Правдоподібно, до п-ща **Гудивок** має прямиий стосунок запис кріпаків 1570 р., зроблений угор. конскриптором у с. Стройна на Св: *Thom., Luc. Hodewa* (UetC 53-14), який слід читати як *Хома і Лука Гудива*. Останнє мало б свідчити, що п-ще **Гудивок** постало на ґрунті праслов. складноскор. чол. імені *Гудивъ* (повна форма — *Гудивълкъ* або *Гудивой*) + здр. суф. -ъкъ, тобто -ок.

Гудік — Уж. 1787: *Hudik* — Виноградів (Szabó 424); 1819: *Hudik* — Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Від давнього імені *Гудьо* + -ик. Доказом того, що антр. *Гудьо* справді був ос. іменем, є його формант -ьо. Пор. 1787: *Hudio, Hudiow* — Лавочне на Бойк та Волосате і Костарівці на Лемк (ЙМ). Пор. ще суч. укр. п-ща *Гудець, Гудок, Гудима, Перегуд...* Пор. ще 1618: *Hric Hudics* — Корейці (Mars 62). Правда, останні можна тлумачити і як п-ща від антропооснови *худ* — “худий” (пор. укр. п-ща *Худа, Худашч, Худаш, Худищець, Худолій...*).

Гудимінок — Рх. ◀ Місц. діал. вимова (зі зміною /мй/ на /мнь/) загальноукр. п-ща *Гудим’ок*, що від п-ща *Гудима*, + -юк.

Гудимніак [*Гудимнік*], -ка — Рх. ◀ Від антр. *Гудим* або *Гудима*, що з давньослов. імені *Гудимиръ* (Морошкин 66, Демчук 72), + -як. Поява звука /нь/ після /м/ є наслідком прогресивної асиміляції. Дехто виводить п-ще безпосередньо від дієсл. *гудити* — “густи” (Vincenz 503), але це не пояснює появу передсуфіксального /мнь/. Пор. ще запис 1572: *Thom. Hodeta* — Стройно (UetC 53-15).

Гудцев’ят †. 1603: *Гудцевяты Пиликувъ даровал..., Стефанувъ Иванъ Гудцевяты, ...и пошоль см к Гудцевяты к Пилипови...* — Бенедиківці (ЛелПам 222, 224). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -евят від антр. *Гудець*.

Гудя — Мк. ◀ П-ще того ж пох., що й *Гудик, Гуда, Гудьо*, тобто від імені на зразок *Гудивой, Гудислав, Гудимир* усіч.-суф. шляхом.

Гудь — Ір. 1640: *Gugy* — Раковець (Szabó 458); 1607: кенез *Gudjak Jakab* — Скотарський (LehBer 375). Пор. ще 1772: кр. *Michal Hudy* — Орябина (Ud-4 109). ◀ Правдоподібно, того ж пох., що й *Гудик, Гудя, Гудьо*.

Гужай — Мк. ◀ Місц. утворення з суф. -ай від антропооснови *Гужва*. Апел. *гужва* у вигляді східнослц. *hužwa*, як і похідний від нього *гужовка*, в Карпатах озн. “скручений природний матеріал, пристосований до зв’язування чогось” (Головацькій 495, Ж-Н 163, Гр 336, Гг 50, SSN I 646, СУМ XVI–XVII ст. VII 115). П-ще згадується вперше, мабуть, у XVI ст. Пор. 1570: *Sandrin Housch* (UetC 53-14). П-ще *Huževka* є у гуцулів (Vincenz 516), *Гужвица* — у сербів (РСКНІІІ 741), а *Gązwa* і *Gęzwa* — у поляків (Rymut 225). Пор. п-ще *Гужва* в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 536).

Гузак — Уж. 1567: *Sim. Hwzak* — Чинадьово (UetC 53-12). Пор. 1819: *Huziak* — Лоп’янка на Бойк (ФМ), гуц. п-ща *Huzak, Huzarj, Huzyciatuj*, які Вінценз виводить від апел. *гуз, гузіць, гузічка*, а також 1787: бойк. п-ща *Huzel, Huzzelewicz* — Мшанець (ЙМ) та серб. п-ще *Гузин* (РСКНІІІ 742). Пор. ще 1525: гор. *Jo Chwzy* — Хуст (Bélay 150). У регіонах, що межують із поляками та півд. слов’янами, п-ща цієї семантичної групи зберігають зімкнений звук /r/. Пор. подг. п-ща *Guzek, Guziak, Guzik, Guzkonicz, Guzała* (Bubak 131), *Guziniak, Guzik, Guziak* (Golęb 84). ◀ П-ще утворене від тієї ж основи, що й *гузир, чорногуз, трясигузка, гузка* — “задня частина тулуба людини”, “задок” (Чопей 62), + -ак.

Гузанич — Хс. ◀ Від андр. *Гузана* — “дружина Гузи” або “дружина Гуза” + -ич. Пор. 1787: кр. *Huzanowicz* — Кальне на Бойк (ЙМ).

Гузар †. 1570: п-ще *Huzar* — Виноградів (Szabó 490), а 1567 — п-ще *Huzar* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від укр. діал. *гузар* — “нижня, потовщена частина снопа або дерева”.

Гузацький †. 1570, 1572: *Sim. Huzzachky* — Чинадьово (UetC 53-14, UetC 53-15). ◀ Від антр. **Гузак** + суф. -ський.

Гузінець — Мк, Уж. 1819: кр. *Huzyniec* — Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Гуза*, що

від *гуза* — “задня частина чогось, напр., задня частина човна” (Гр I 337), + *-ищєць*. Див. ще **Гузак**, **Гузанич**, **Гузій**.

Гузиця †. 1567: *Joa. Hńwsycza* — Бистриця (UetC 53-12). ◀ Від місц. укр. апел. *гузіця* — “сідниці”, “задок”.

Гузичка †. 1715: *Huzicska* — Королево (Szabó 384). ◀ Від антр. **Гузиця** + здр.-пестл. або патр. суф. **-ка**. Правдоподібно, цю основу засвідчує також мікротоп. 1602 р. із с. Оноківці: *Hüizitskana Pusztaja* (UetC 104-8).

Гузій [паралельно з **Гузій**] — Уж. 1226: *Gusij de villa Solumus* — ком. Сат (RegVar 285); 1787: *Guzy, Huzy* — Мацина, Явір’є на Лемк, *Huzijow, Huzyow* — Тухолька, Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *гузії* — “людина з великим задом” (Вл).

Гузов, -ова — Рх. ◀ 1. Від тієї ж основи, що й п-ща *Гузак, Гузанич...*, + пос. суф. **-ов**. 2. Від угор. *húzó* — “тягач”.

Гуїван — Мж, Св, Мк, Пр. 1761: попович *Basilius Hujvan* — Гукливий (ПеМатер 245); 1773: присяжний *Joannes Hujvan* — Душино (Ud-5 54) 1819: кр. *Hujwan* — Підсухе, *Hууwan* — Погар на Бойк (ФМ); 1787: кр. *Hууwanowych* — Орява, Плав’є, Погар на Бойк (ЙМ). Пор. 1222: *Hуuan ioubagio castrі* — ком. Новград (RegVar). ◀ 1. Імовірно, результат повної лексикалізації синтагми, першим компонентом якої був укр. ім. зі зн. “penis” у його угор. вимові, а другим — чол. ім’я *Ivan*. Аналогічні випадки універбації серед п-щ трапляються. Пор. закарп. п-ще *Файв́ан* (із угор. *fa* “дерев’яний” + *Iván*). Укр. антрополоксема зі зн. *penis* так само не є рідкісною серед п-щ Карп. регіону. Пор. 1363: *Andream, guondam famulum Pauli dicti Chue* — Ужан (Nagy 232); 1433: *Хуець* — Сучава (ССУМ II 521); 1636: *Chota Lanowiec alias Huj z Łosia* (Łysiak II 126), *Hujko, Hujek, Hujcz, Hujczek, Hujczyk* (там само); 1787: *Huiiw* — Присліп, *Hууwanowicz* — Орява, Плав’є, Погар на Бойк, *Chuik* — Кункова на Лемк (ЙМ). 2. Менш імовірно, що п-ще пов’язане з назвою річки *Гуїва*, що на Київщині (ССУМ XIV–XV ст. 268–269).

Гуїчук — Вл. ◀ 1. Від антр. *Гуїко* чи *Гуцць* (див. *Гуїван*) + **-юк**. 2. З антр. **Гойчук** у результаті звуження артикуляції ненаголошеного кореневого /o/.

Гук — Тч, Хс. 1678: кр. *Huk Szimion* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1715: гор. *St. Huka* — Хуст (Bélay 152); 1649: козак *Грицько Гукь* (СУМ XVI–XVII VII 116); 1787: *Huk* — Вільшаник, Тисовиця, Чаплі на Бойк, *Huk, Чуk* — Гирова, Кункова на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1730: *Луки Гуканишого*

сьпль Андры́й (Ud-1 77); 1760: *Bazili Hukowciów* — Самбір (Kuczera 170). ◀ 1. Від чол. імені *Гукь*, яке в Україні вживалося в XVI ст. (Керста 15). 2. Від апел. *гук*, який у Карпатах має близько 10 зн. Пор. укр. *гук* — “крик” (Головацькій 495), “звук, шум, водоспад, гуркіт, гриміт” (Гр I 337, СУМ XVI–XVII ст. VII 115), “бас, тривожна чутка, радість, забава” (Он I 198), “свиняче рило” (Гг 50). У слц. мові його зн. приблизно ті ж самі (SSN I 638).

Гуклиський — Вл, Вб. 1652: *Popadincz Huglivajensi* (по-лат.) та *Ukliski* (!) (Лучкай 16 — С.85, 60); 1787: *Hukliwski* — Тухолька, Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Гукливий* (Вл), співзвучний з пол. прикм. *hukliwy* — “гучний” (SW II 61).

Гукливчак — Св. ◀ Від катойк. *гукливчак* — “виходець із с. *Гуклиий*” (Вл).

Гула́й — Вб, Пр, Уж. 1787: *Hukij* — Яблунів на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Hulejow* (!) — Орява, *Hulik* — Воля Сенькова на Бойк, *Hulicz* і *Gulicz* — на Лемк (ЙМ). Пор. також 1421: *Гулевич* — Львів (ССУМ I 269); 1618: *Kuzma Hulka* — Розтока (Mars 75); 1633: гор. *Hulewicz* — Самбір (Kuczera 408). ◀ 1. Від діал. *гула́й* “бродяга, нероба” (ЕСУМ I 617). 2. Морфемна структура п-ща **Гула́й**, як і структура наведених тут споріднених утворень, свідчать, що твірною основою п-ща міг бути антр. *Гу́ла*, а призвищотворчим формантом — **-ай**. Допризвищеву семантику цієї основи з’ясувати неможливо, але на неї натякають карп. зоонім *Гула* “віл із прямими конічної форми рогами” (Вб), діал. прикм. *гу́лий* — “безрогий” (СУМ II 190), гуц. *гула́вий* “дурний, придуркуватий” (Гг 50), лемк. апел. *гу́ла* “круг полотна” (Rieger-Lemk 57) та слц. діал. *hula* — “кажан” (SSN I 639). П-ща *Hulaj, Hulajew, Hulajko* є й серед поляків (Румут 315).

Гула́н — Вл, Мж. 1787: *Hulan* — Вислік Вел. на Лемк, *Hulaniw, Hulanczyn* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Від арх. апел. *гулан* — “улан”, тобто “вершник із довгим списом у нім. та австро-угорській армії” (Головацькій 495, SSN I 538). Крім укр. та слц. мови, цей апел. у такому ж звучанні властивий і пол. мові (SW II 63), у якій він дав декілька п-щ (Румут 315).

Гулатка́н — Мж. ◀ 1. Пох. п-ща незрозуміле. Його фіналь **-кан** натякає на тюрк. лексему *хан*, а позиція цього титула при вл. назві *Гулат* — так само. 2. Можливо, **-ан** п-ще утворене за допомогою атрибут. суф. **-ан** від незасвідченого антр. *Гулатко*.

Гульо [дав. — **Гульові**, ор. — **Гульо́м**] — Пр, Мк, Уж. ◀ Від місц. укр. *гульо* — “крикун,

придуркуватий”, що пов’язане з загальноукр. *гульокати* та місц. *гульовітий* — “придуркуватий” (Уж). Пор. ще укр. діал. *гуль* — “дурень, ледащо” (Головацькій 495, Он I 199), *буков. гуліти* — “дурити, обманювати” (Мат. до букв. I 96). Пор. також 1618: *Hulka* — Розтока (Mars 75); 1785: *Hulik* — Шум’яч на Бойк; 1819: *Hulkiewicz* — Небилів на Бойк (ФМ).

Гу́льпа — Вн, Ір. ◀ Від місц. діал. апел. *гу́льпа* “вітрогон” (Заріччя, Богдан), співвідносного з місц. рум. *hulpe* (літ. — *vulpe*) — “лисиця”, метафоричне зн. якого — “хитрун”, “лукавець”. Пор. також лат. ім’я римського імператора І-II ст. *Ulpius*.

Гу́мен — Вб, Мж. ◀ Від староукр. апел. *гумен* — “ігумен” (СУМ XVI–XVII VII 117). Пор. також пол. *humen* — “т. с.” (SW II 63).

Гуменю́к — Рх. Пор. 1819: *Humeniak* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гумен* + -юк.

Гу́нд — Тч. ◀ Від нім. апел. *Hund* — “собака”. За Г.Готшалдом, нім. п-ще *Hund* — “мисливець”, а також “нижча судова посада” (Gottschild 237). П-ща від цієї основи є й у поляків (Rymut 315).

Гу́нда — Тч. ◀ 1. Від п-ща *Гу́нд* + -а. 2. За А.Вінцензом (Vincsenz 478), гуц. п-ща *Hunda, Hundiak, Hundawuj* пох. від арх. *hunda* “гидкий”.

Гу́ндяк [*Гульдѣк*] — Рх. ◀ Від антр. *Гу́нда* + -як. Пор. ще 1787: *Hundak* — Головецьке, а 1819 — Ялинкувате на Бойк (ЙМ, ФМ); 1787: *Hundey* — Лолін на Бойк (ЙМ). Пор. також подг. п-ще 1802 р. *Gądziak*, яке Й.Бубак виводить із пол. *gądek, gędek* — “музикант” (Bubak 114).

Гуно́вал — Уж. ◀ Композит із місц. діал. *гуно* — “лайно” + дієсл. *валіти* “класти”. Пор. слц. апел. *hovnovál* — “жук-гноювик”. Пор. укр. аналогічне утворення *гівноїд*.

Гу́нтей [*Гунтій*], -я — Вб. < 1. Як і всі п-ща на -ей, передбачає антропооснову на -а. Такою в Карпато-Дун. ареалі є лише серб. ім. *гуита* — “клубок, шийка, наріст, грудка” (РСКНІІІ 356). Можливо, до п-ща має стосунок антр. *Hunt* (1220) з Боржави (RegVar 248). 2. Від болг. імені *Гуито*, співвідносного з повними іменами *Драгун, Бегун*... (Илчев 145). 3. Найменш імовірно, що це нім. п-ще від *mon. Hunte* (Bahlow 253). Воно є фонет. видозміною місц. апел. *гуитяй* — “гультай” (Іза).

Гу́нтинович — Мк. ◀ Патр. утворення з суф. -ович передачає твірну основу *гуитин*, а оскільки етн. *гуитин* не виявлено, то базою для п-ща міг стати лише присвійний прикм. *Гуитин* від антр. *Гуита*, засвідченого 1772 р. в Ольшавиці у вигляді *Hunta Vanjo* (Ud-4 157).

Гу́нька — Уж. 1618: *Stecz Hunika* — Комлош (Mars 77); 1773: кр. *Hunyka* — Часлівці (ПЕПред 322); 1787: *Huńka* — Гирова, Угрин на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Hunczak* — Залокоть, Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від староукр. *гунька* — “гуня, вовняний, кожух” (СУМ XVI–XVII VII 118, Мат. до букв. I 97) або від антр. *Гу́ня* + -ка.

Гу́ньча †. 1602: *Huncsa Thamas* — Вел.Лазі (UetC 104-8). ◀ Від антр. *Гу́нька* + суф. -я(т).

Гу́ня — Уж. 1687: *Honya* — Туртеребеш (Szabó 530); 1705: кр. *Szimjon Gunya* — Кричово (HodOkm 430). Пор. 1692: *Jaczo Huniak* (Łysiak-2 308); 1750: *Михайль Гунянь* — Ужок (Сах 83); 1787: *Huniak* — Нагуєвичі (ЙМ). В угорців антр. *Hunya* фіксується 1517 р. (Kázmér 184). Пор. ще суч. гуц. антр. *Hunycha, Huniowski* (Vincsenz 492). Пор. також назву вівці з густою вовною в Карпатах *гу́ня* (Мж, Вл). ◀ Від назви одягу *гу́ня* — “селянська шуба з довгої звисаючої вовни” (Чопей 62, ДзжеДел 30, Гр I 340, Он I 199, СУМ XVI–XVII VII 118).

Гу́нян †. 1750: *Михайл презвитер Гу́нянь* — Ужок (Сах 86). ◀ Імовірно, від антр. *Гу́ня* + -ян.

Гу́няра — Ір. ◀ 1. Від ос. назви *гу́няр*, яка в серб. мові озн. “кравець, який шие гуні” (РСКНІІІ 758), а в слц. — *huniar* — “взуттєвик, який виготовляє пантофлі з гуні, з сукна” (SSN II 641), + закінчення род. відм. -а. 2. Менш імовірно, що це локальний вар. загальноукр. апел. *гівня́р* — “лайник, гівноїд, гнойовий жук” (Ж-Н 141, Гр I 284) у род. відм.

Гу́рбаніч — Мк. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Горба́нич**.

Гу́рдан — Св. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Го́рдан**. 2. Менш імовірно, що це дериват від діал. *гурда́* — “вурда”, “жентяця” (Golęb 87, Он I 200, Гр I 340) + -ан.

Гу́рко — Св, Рх. 1410: імена *Гоурко, Стецко* — Перевали (ССУМ I 269). Пор. ще 1452: пан *Жоурек Гьорикъ* — Сучава (ССУМ I 270); 1459: шл. *Gurko Kraynak* — Калінешти (Bélay 159); 1787: *Hurio* — Чистогорб на Лемк, *Hurczak, Churczak* — Лімна, Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Гурко*, що з *Гурій* або з *Григорій*.

Гу́рцик — Св. ◀ Від чол. імені *Гурицьо*, що з *Григорій* або *Гурій*, + -ик. Пор. 1787: *Hurciak* — Жегестів, *Hurczyk* — Монастирець на Лемк, *Hurcz* — Бачина на Бойк (ЙМ).

Гу́с †. 1715: кр. *Andr. Husz* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від давньослов. імені *Гусь* (SvoSta 49). Антр. *Гус* є традиційним у Півд. Карпатах. Пор. 1235: *Hus dominus* — півн.-сх. Угорщина (RegVar 307).

Гу́сáк — Хс, Тч, Ір, Св. 1648: *Huszak Marton* — Чинадьово (Maksay 521); 1649: козак *Стенан*

Гусак (СУМ XVI–XVII VII 119); 1715: кр. *Sim. Husak* — Колочава (Bélay 160); 1715: кр. *Huszak Daniel*, а 1720: кр. *Mich. Huszak* — Липча (Bélay 172); 1787: *Husak* — Липча, Сухе на Бойк, Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. антр. *Гус* (SvoSta 49) + -ак. Пор. 1787: *Husowicz* — Липовець на Лемк (ЙМ). 2. Від назви свійської птиці *гусáк* — “самець гуски”, яка, крім прямого, має ще декілька перен. зн. (Демчук 28).

Гу́сар [зрідка — *Гу́сарь*], -ра — Вб, Пр, Уж, Св, Вн, Тч, Рх. 1545: *Huszar Gy.* — Берез (LehLcl, док. 71); 1548: *Huszar György* — Добронь (LegBer III 234); 1567: *Huzar* — Веряця (Szabó 543); 1607: *Huszar Lazar* — Кострини (UetC 104-8); 1618: *Lazur Huszar* — В. Комарник (Mars 62); 1699: *Huszar Vaszil* — Лецовиця (LehBer 384); 1751: *парох Георгій Гусар* — Пасіка (Гаджега-3 157); 1787: *Husar, Chusar* — Більцарова та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви роду військ *гусари*, що з угор. сербізма *huszár* (MNTESz I 174). 2. Для якоїсь частини *Гу́сарів*, передусім для тих, які вимовляють це п-ще з пом'якшенням /рʲ/, твірною основою могла стати місц. особова назва *гусáрь* — “хлопець, що доглядає гусей” (Зак). 3. Для частини денотатів п-ще могло постати від укр. діал. назви самця гуски *гусарь* (СУМ XVI–XVII ст. VII 120) або слц. *husár* з тим же зн. (SSN I 643).

Гусе́лниця — Мк. ◀ Від місц. назви личинки метелика *гусе́лниця* (Уж). Пор. ще діал. *гусевниця*, *гусі́льниця*, *гусе́льниця*, *вусі́льниця* — “гусениця” (Ж-Н 165, Гр I 342, Гг 50). Пор. 1673: *Huszilya* — Матієво (Szabó 414).

Гусе́ниця — Мк. 1787: *Husienica* — Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *гусениця*.

Гу́сника — Уж. ◀ Від східнослц. *húsenka* — “гусениця” або від *hušinka* — “хвороба яшур” (SSN I 643–644).

Гу́сінко — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Гу́сника*.

Гу́ска — Ір. 1572: *Sandr. Howsk* (!) — Неліпино (UetC 53-15); 1650: пол. п-ще *Gąska* — Подг (Bubak 115); 1772: кр. *Vasilius Huska* — Орябина (Ud-4 109); 1787: *Huska* — Сторожі, Чертеж на Лемк (ЙМ). ◀ Від назви птиці *гуска*, яка раніше могла виступати й власним ос. іменем (Илчев 149). У Карпатах дотепер білим свійським тваринам часто дають кличку *Гуска*.

Гу́ско †. 1607: *Huszko Sinko* — Порошково (UetC 104-8). ◀ Від антр. *Гус* + суф. -ко.

Гу́снай — Пр, Мк. 1648: *Husznianin Jaczko* — Ганьковиця (Maksay 527); 1649: *Hosznai* — Іванівці (LehBer III 325). ◀ 1. Угор. прикм. з суф.

-i від місц. ойк. *Huszna* (по-укр. — *Гу́сний*). 2. Від мусульм. гіпок. чол. імені *Husna* чи *Husno*, що від повного імені *Husnija*, а це з араб. *husn* — “краса” (Smailović 288). Пор. ще тат. ім'я *Хосні*, *Гусні* (Справочник 47).

Гу́снянин †. 1648: кр. *Husznianin Jaczko* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Від місц. катойк. *гуснянін* — “виходець із с. *Гусний*” (Вб).

Гу́сонька — Мк. Пор. 1787: *Husończak* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. утворення від *гуска* (див. *Гуска*).

Густа †. 1729: *Василій Густа* — Ком'яти (Стрипський 58). ◀ Правдоподібно, укр. дериват від кал. імені *Августин*.

Густе́й [*Густій*] — Хс, Мж. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ей від антр. *Густа*. Антропологічна основа *Густа* — розм. вар. чол. імені *Августин* (Суднік 25, Бірыла-1 17, Петровский 275). Пор. ще пол. п-ще *Gusta* (Rospond II 112), а також молд. жін. ім'я *Густя* (≠ *Юстия* — Думбр Мик 160). П-ща *Husta*, *Hustié* поширені в Хорватії (Leksik 239).

Густин †. 1699: *Husztin Ferencz* — Свалява (Maksay 570). П-ще *Густин* є у сербів (РСКНД III 775), а *Gustin* — у поляків (Rospond II 113). ◀ 1. Імовірно, усіч. вар. кал. імені *Августин*. 2. Укр. утворення з суф. -ин від антр. *Густа*.

Густинка [рідше — *Густинко*] — Пр. ◀ Від антр. *Густин*, що з *Густа* (≠ *Августин*) + -ко.

Густич †. 1607: *Hustiith Sieth* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Густа*.

Гу́стий [*Гу́цмі*] — Вн, Ір, Хс. 1470: *Huszthy* — Вербоваць (Szabó 540); 1518: *Husztii* — Хмільник (LehBer III 365); 1600: гор. *St. Huszti* — Хуст (Bélay 151); 1691: *Husztii Istvan* — Ужгород (HodAd 250); 1693 і 1715: гор. *Husztii Janos* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. утворення з суф. -i від ойк. *Хуст*, тобто “хустський, хустянин”.

Гу́ський [*Гу́ські*] — Ір, Бг. ◀ Мадярска вимова укр. катойк. *ху́стський*.

Гута́й — Уж. ◀ Угор. утворення з формантом -i від місц. ойк. *Гу́та*, яке в перекладі укр. озн. “гутянин”, “гутянський”.

Гутелю́к — Рх. ◀ Патр. утворення, яке передбачає існування особової назви *Гуте́ла*, але такої не виявлено. Правдоподібно, твірну основу п-ща треба шукати в рум. утвореннях на -ela, можливо, від слов. антропологічної *Хот-*, представленої в іменах на зразок *Хотимирь*.

Гу́тник — Мк, Св, Пр. 1775: *Hutnik* — Чапа (Szabó 314); 1787: *Hutnik* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. *гүтнік* — “робітник гуті”,

“майстер на скляному заводі” (Гр I 344). Пор. слц. *hutnik* — “металург”. В укр. текстах лексема *гутник* фіксується 1633 р. (СУМ XVI–XVII VII 122).

Гутора — Уж. ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *гуторити* — “розмовляти” (Гр I 344), яке на Лемк має багато фонет. вар. Пор. 1628: *Fedor Hutera* — Ліщини (Łysiak-2 96); 1785: *Hutyra, Hutera, Huterak* — на Лемк (ЙМ); 1819: *Hutorak* — Воловець (ФМ).

Гуца — Св. Мк. 1680: кр. *Huczon* (!) *Ferencz* [очевидно — *Hucosa*] — Бронька (Bélay 131); 1739: пол. шл. *Hucza*, інакше — *Gorovics Ignacz* — Пузняківці (LehBer III 666). Пор. 1488: *Гоуцша* — Сучава (ССУМ I 269); 1618: *Iuanko Huczikow* — Рівне (Mars 89); 1648: *Huczouich Petro, Ivan* — Голубине (Maksay 525); 1649: *Гуцько Ескевич* — козак Канівського полку; 1739: п-ще *Hucza*, а інакше *Gorovics Ignacz* — Пузняківці (LehBer 666); 1787: *Huc, Guc* — Костарівці, Фолюш на Лемк, *Huciak, Hosiak* — Дубшари; 1819: *Hucsa* — Сливки на Бойк (ФМ). Факти з віддалених регіонів України та Румунії наводять М.Худаш (Мовознавство. — 1984. № 5. — С. 61). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Гуц* або *Гуць*, яке в Україні вживалося в XVI ст. Пор.: *Гуц* Ілкович, *Гуць Петрович* (Керста 94). Ім'я *Гудь*, імовірно, з повного імені *Гудислав, Гудьслав* (Мовознавство. — 1984. № 5. — С. 62). 2. Від серб. чол. імені *Гуца*, що з *Драгутин* (Грк 70) або болг. чол. імені *Гуцо* (≠ *Гутьо*), а це — з *гуцїтка* — “горлиця” (Илчев 146). 3. Від рум. календ. імені *Ници*, яке у рум. співвідноситься з *Mihael* (Const 108), а у молд. — з *Георге, Григоре, Борис* (ДумбрМик 53). 4. Від місц. апел. *гуца* — “розбишака” (Льв), “велетень” (Тч).

Гуцович †. 1648: кр. *Huczowich Petro* — Голубине (Maksay 525). ◀ Від антр. *Гуца* + суф. *-ович*.

Гуцул — Тч, Рх. 1745: *Hucul* — Іспас на Гуц (Грабовецький 39); 1787: *Hucul* — Дуба на Бойк (ЙМ). На території Румунії антр. *Huful* згадується з XVI ст. (Const 300; Худаш. До питання 61; ZMK ČSAV R. XIX, §. I–II 21). ◀ 1. Від етн. *гүцул* у його прямому зн. — “українець Сх. Карпат” або в метафор. — “чоловік міцної статури” (SW II 59, Rymut 314). 2. Від *Гуца* + формант *-ул*.

Гуцуляк [Гуцулєк], *-ка* — Рх. ◀ 1. Від *Гуцул* + *-як*. 2. Від апел. *гуцулєк* — “кінь низькорослої породи” (Гр I 344).

Гуч — Мк. 1423: кр. *Huch f. Oltus* — Крачуново (Bélay 161); 1649: гор. *Hucz Pal* — Мукачів (LehBer III 439); 1599: ойк. *Huczfalva* (LehBer III 559). Пор. ще подг. п-ща XVII ст. *Hucz, Huk*, які виводять від дієсл. *huczeć* —

“шуміти” (Bubak 138). ◀ Від давнього імені *Гук* за допомогою пос. суф. *-ьб*, як ім'я *Крич* від *Кричк*. Пор. ще 1672–1696: кр. *Hucsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129).

Гучєла — Уж. 1787: *Huczjo* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від *Гук* або *Гуч* + рум. демін. формант *-ela*.

Гучканюк — Рх. ◀ Від незасвідченого антр. *Гучкан* (< *Гучко* або *Гучок*) + *-юк*.

Гучко †. 1743: п-ще *Hocska* (!) — Терново (Szabó 406). Пор. XV–XVI ст.: п-ще *Huczko* — Самбір (Kuczera 156); 1600: *Petro Huczko* — Зборів (Balzer 138); 1618: кр. *Kristof Hucsko* — Зборів (Mars 101); 1696: кр. *Jo. Gucso* — Луг (Bélay 173); 1787: *Huczko, Huczkow* — Лопушанка, Сушиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Гук* або *Гуч* + суф. *-ко*.

Гучковіч — Св. 1789: *Huczkwicz* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гүчок* або *Гучко* + *-ович*. 2. Від дієсл. *гучати* + *-ко*.

Гүчок, -чка — Вн. 1587: гор. *Marcin Huczek* — Самбір (Kuczera 170); 1672–1696: кр. *Luc. Hucsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: *Huczek* — Іванівка, Чапли на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Гук* або *Гуч* + *-ок*. 2. Від укр. апел. *гучок* — “заганяч при облаві” (Гр I 344), “водоспад” (Головацькій 495), пол. *huczek* — “крикун” (Bubak 138), слц. *huček* — “качка на кісці” (SSN I 130).

Гучук †. 1672: кр. *Luc. Hucsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Гук* або *Гуч*.

Гушівський — Хс. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Гошівський*. Пор. ще 1787 р.: п-ще *Husziv* — Тухолька на Бойк (ЙМ).

Гүштан — Пр, Вб. ◀ Від серб.-хорв. чол. імені *Гуштан* або співзвучного з ним прикм. *гуштан* — “смачний” (РСКНІ III 790). Пор. 1757: *ukradli dva konia u Huszczanowej* (Balzer 53). 2. Менш імовірно, від імені *Гуштан*, що з оф. вар. *Августин* (Бірьла-І 17). У сербів та хорватів є п-ще *Гуштан* (РСКНІ III 792, Leksik 211).

Гушак — Вн. 1787: *Huszczak* — Козево на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-ак* від антр. *Гуца* або *Гуска*. Пор. 1449: *Стенан Гуца* — Луцьк (ССУМ I 269). Пор. ще 1787 і 1819: *Huszczyn* — Красне на Бойк (ЙМ), а також місц. укр. апел. *гуца* “лісові зарості” (Чопей 62). 2. Від антр. *Гошко* + *-як*. 3. Менш імовірно, від староукр. апел. *гушак* — “гушавина” (СУМ XVI–XVII VII 104).

Гушук — Рх. 1284: воїн *Hustugk* — Ужгород (Nagy-1 30). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-юк* від тієї ж основи, що й п-ще *Гушак*. 2. Фонет. видозмінене п-ще *Гошук*.

Г

Габай — Хс. 1729: *Юра Габай* — Стеблівка (UdAd 76). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ай* від чол. імен *Gaba, Gabo* чи *Gabi*, співвідносних з катол. календ. іменем *Gabriel*, які дотепер побутують у словаків, чехів, хорватів та угорців (Knaprová 98, Šimundić 413, Ládo 140, Kálmán 79, Kázmér 386) як відповідники до укр. імені *Гаврило*. Ім'я *Gaba* в ком. Бігар згадується 1214 р. (Reg Var 185). 2. Менш імовірно, від євр. *gabaj* — “староста синагоги” (Opatastica XXIII 262).

Габайський †. 1715: кр. *Gabajuszky (!) Iwan* — Нове Барово (Bélay 110). ◀ Укр. патр. із суф. колективної належності *-івський* від антр. **Габай**.

Габан, -на — Княгиня, Руське Поле. ◀ Від антр. *Гáба* (див. **Габай**) + *-ан*.

Габовда — Мк, Св, Мж. ◀ 1. Від угор. або слц. розм. імені *Gábó, Gabi*, співвідносного з повним іменем *Gábor*, укр. *Гаврило* (Kálmán 79, Najdú 43, SSJ VI 134, Majtán- Považaj 216), + квалітат. суф. *-овда*, як у п-щах *Куйовда, Міклóвда, Мицьóвда*. 2. Від нім. чол. імені *Gabold// Gebold* (*Slavia orientalis* 1973 158), представленого також у південнолемк. ойк. *Gabolto* (= Guebold), що біля м. Бардіїв (Majtan 122).

Габор — Тч, Вн, Хс, Мк, Уж. 1605: кр. *Jo. Gabor* — Олександрівка (Bélay 189); 1676: кр. *To. Gabor*, 1696: *Gabor Ignat* — Руське Поле (Bélay 211–212); 1720: кр. *Lad. Gábor* — Крайниково (Bélay 174); 1773: візник *Andreas Gábor* (Кінах 134); 1787: *Gábor* — Небилів на Бойк, Устя на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. кал. чол. імені *Gábor*, співвідносного з укр. *Гаврило* (Kázmér 386).

Габорак, -ка — Дубове. ◀ Від **Габор** + *-ак*. **Габорець** [*Габоріць*], *-рця*. 1720: кр. *Andr. Gaborecs* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від **Габор**.

Габорюк — Вільхівці. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від **Габор**.

Габоряк — Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-як* від **Габор**.

Габрин — Вн, Мж. ◀ Від хорв. або слц. чол. імені *Gabra, Gabro*, співвідносного з повним іменем *Gabriel*, тобто *Гаврило* (Šimundić 413, SŽK 167). Пор. 1661: кр. *Gabria Stephan* — Стремтура (Bélay 202); 1787: *Habrycs* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ); 1819: *Gabruš* — Криве на Бойк (ФМ).

Гáva — Білин. 1649: козак *Андрушко Гава* (СУМ XVI–XVII VI 178). ◀ 1. Від укр. *gáva* — “ворона, галка” (Гр I 344) або в його перен. зн.

“роззява” (там само). 2. Від хорв. чол. імені *Gava*, що є гіпок. від повного імені *Gavriel* (Šimundić 414).

Гавалєць [*Гаваліць*], *-льця* — Уж. ◀ Від слц. діал. *gaval* — “великий кусень хліба” (SSN I 483) + *-ець*. Пор. ще пол. *gawalek* — “чепіга на плузі” (SW II 810).

Гавлянець [*Гавляніць*], *-нця* — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від незасвідченого антр. *Гавляни*. Основа *Гавляни* може мати кілька пояснень: 1. Від пол. календ. імені *Gawel*, що з лат. *Gallus* (Bubak 113, Moldanová 75), + *-ян*. 2. Від рум. п-ща *Gaulea* + *-ан* (Const 281). 3. Від нім. ос. назви *Gaul*, що з апел. *Gaul* — “шкапа” (Rymut 221).

Гав'юк — Рх. 1819: *Gawiuk* — Тур'є на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: *Gawiak* — Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Gáva*, що з апел. *gáva* — “сіра ворона, галка”, + *-юк*.

Гав'ятко — Уж. Пор. 1595: *Olexa Gagatowicz* — Устрики на Лемк (Balzer 118); 1628: кр. *Prackup Gagata* — Коньга (Bélay 195). ◀ 1. Від пол. апел. *gagatek* — “улюбленець”, “коштовна дрібниця” (SW I 172); “чорний бурштин” (Reczek 103). 2. Від місц. діал. *gawátko* — “недорід” (Рокосово на Зак).

Гаджа — Хс, Рх. 1497: *Гажа* — Ясси (ССУМ I 237); 1672: кр. *Gacsá Roman*, а 1696 — *Gadsa, Godsá* — Ділове (Bélay 208); 1689: кр. *Gadse Jetyim* — Барбешті (Bélay 123); 1715: вдова *Fenne Gadjova* — Крайниково (Bélay 174); 1715: кр. *Gádsá (Gacsá) Gavriel, Vaszuk* — Діснопоток (Bélay 135). ◀ 1. Від ос. імені *Gádjica* чи *Gádjico*, яке у болгар, сербів та хорватів співвідноситься з іменем *Gavriilo* (Илчев 123, РСКНХ III 123, Šimundić 414). 2. Від імені *Gažo, Gaško*, яке у словаків співвідноситься з іменем *Gašpár* (SSJ VI 134). 3. Від апел. *gadžo*, який у словаків озн. “селянин, газда”, а також “дурень” (SSN I 472), у рум. циган — “людина” (Const 280), а у болг. циган — “чужинець” (Български език 1960. № 5. С. 433).

Гáзда — Уж. 1600: гор. *Jo. Gazda* — Сигіт (Bélay 198); 1715: гор. *Gazda* — Тячів (Bélay 207). Пор. ще 1785: *Gazdovicz* — Скриня на Бойк (ЙМ). Це п-ще є у сербів, хорватів і поляків (РСКНХ III 153, Leksik 184, Rymut 223). В угорців воно фіксується з 1439 р. (Kázmér 397). ◀ Від місц. апел. угор. пох. *gázda* — “господар”.

Газда́г — Хс, Уж. 1552: *Kazdagh* — Раковець (Szabó 552); 1715: гор. *Jo. Gazdagh* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від угор. прикм. *gazdag* — “багатий” або рум. *gázdac* — “т. с.”.

Гáздик — Ір, Вн, Бг, Мк. 1720: кр. *Alexa Gazdik* — Горінчово (Bélay 144); 1775: п-ще *Gazdik* — Фанчиково (Szabó 330); 1720: кр. *Alexa Gazdyk* — Поворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Гáзда** + суф. -ик.

Гáзіста — Уж. Від слц. діал. *gažista* — “армійський службовець зі змішаною платнею” (SSN I 486).

Гáйда — Тч. 1580: *Gayda* — Нове Село (Szabó 506); 1607: *Wojtko Gajdzik* (Łysiak-2 47); 1787: *Gajducz* — Спас, *Gajdyk* — Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Від карп. апел. *gáйда*, який у староукр. мові вживався у зн. “різновид пастушої сопілки” (СУМ XVI–XVII VII 125, Гр I 345), у румунів *gajda* — “волинка”, а у поляків — “волинка, дудка, кобза” та “дудар, музикант” (SW I 792).

Гáйдан †. 1552: гор. *St. Gaydan* — Сигіт (Bélay 197); 1642: кенез *Gajdan Mihaly* — Ромочевиця (LchBer 679). ◀ Від антр. **Гáйда** + суф. -ан.

Гáйдош — Уж, Мк, Пр, Ір, Св. 1727: *Andreas Gajdos* — Койшов у сх. Слч (ПаПо-4 66); 1730: *Гриць Гáйдош* — с. Біла у сх. Слч (ПаПо-1 186); 1750: *Григорій Гáйдош* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 35). ◀ Від місц. укр. *gáйдош* — “дудар, сопілкар”, співвідносного зі слц. *gajdoš*, угор. *gajdos* (SSN I 473). У говорах апел. *gáйдош* має й ін., здебільшого *експресивні*, зн., як “людина, яка ходить погойдуючись”, “людина, що ка-нючить”.

Гал — Вн. 1248: *filio comitis Galli* — Ужгород (Nagy-1 30); 1550: гор. *Ge. Gal* — Хусг (Bélay 151); 1605: кр. *Jo. Gaal* — Крайниково (Bélay 206); 1670: вл. *Gal* — Тросник (Szabó 469). У 1605 р. лексема ще використовувалася як вл. ім'я: кр. *Gallus Farkas* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ 1. Від календ. імені лат. пох. *Gallus* (по-слц. — *Gál*) — “галлієць”. 2. Від південнослов. захисного імені *Гал*, що з прикм. *гал* — “чорний, темний, смаглявий” (Илчев 124–125, Грк 63, РСКНІІІ 167).

Гала [рідше **Гáлла**] — Мк, Уж. 1773: при-сяжний *Joannes Gala* — Іванівці (Ud-5 55). ◀ Від антр. **Гал** у род. відм.

Галáйда — Уж, Мк. 1618: *Galajda Fedur* — Курів (Mars 95); 1772: кр. *Janó Galajda* — Завадка в ком. Спіш (Ud-5 202); 1773: *Galajda* — Радванка (ПеПред 323); 1787: *Galajda* — Вороблик Королівський, Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від загальноукр. апел. *галáйда* — “мандрівник, бурлака” (Гр I 267), але з лемк. наголосом. Пор. ще волинське й одеське *галáйда* — “крикун”, “безголовий”.

Галáмба — Пр, Вб, Мк, Уж, Св, Мк. ◀ Від пол. антр. *Gałąb* або угор. антр. *Galamb*, які

походять від праслов. **goląbъ* — “голуб”, у род. відм. Наголос підказує пол. пох. п-ща. П-ще мусило існувати у XVII ст.

Галамбич †. 1715: кр. *Fr. Galambics* — Студений (Bélay 145), а 1720: кр. *Galambics* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. **Галамба**.

Галамбіца — Хс, Вн, Тч. ◀ Фонетика п-ща, передусім зімкнене /t/, носове /m/, тверде /ц/ та наголос, указують, що воно пох. від пол. апел. *golębica* — “голубка”.

Гáлац — Тч. 1787: *Gakac* — Бачина на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще пох. від серб. чол. імені *Галац*, що з вл. ос. імені лат. пох. *Gal* або від слов. *гал* — “чорний, темний” (Грк 62). Пор. ще серб. апел. *галац* — “темношкіра людина”, “лукава особа”, “шахрай” (РСКНІІІ 171).

Галиба — Уж, Св. ◀ 1. Від місц. укр. *галіба* — “нещастя, біда, клопіт” (ГГ 51), що, як і слц. *galiba*, — “т. с.” (SSN I 475), з угор. *galiba* — “т. с.”. 2. Можливе й мусульм. ім'я тур. чи араб. пох. *Galib* — “переможець” (Smailovici 252).

Гáлик — Уж. 1437: утікач *Galygh* — Коромля у сх. Слч (Nagy-2 341); 1454: *Andre Galyk de Wynna* — Винне усх. Слч (Nagy-2 523); 1578: *Halik z Zahutynia* (Balzer 102); 1570: кр. *Halykowicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: *Galik* — Заболотці, Крижівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від кал. ім'я *Гал* (див. **Гал**) + -ук. 2. Від старопол. апел. *galik* — “кила” (Reczek 104).

Галіца — Пр, Ір, Хс. 1619: *Galica* — Подг (Bubak 108). ◀ 1. Можливо, від карп. апел. *гáлиця* — “гадюка чорна” (Гр I 346), “хижі звірі, комашня, воші — все, що кусає худобу”, “нужа” (ГГ 51, Мат. до буков. II 6). 2. Початкове /t/ і наголошений суф. -ица схилиють до думки, що це не укр. утворення. Воно може бути серб. чол. іменем *Galica* (≠ *Gabriel* — Maretic II 106), болг. іменем *Галица*, що від *Гала* (Ковачев 135), як і закарп. п-ща *Юріца, Якіца*, рум. демін. іменем *Galii* (≠ *Gallus, Gal* — Const 62). 3. Від болг. апел. *галица* — “галка”, “ласкава дівчина”, серб. *галица* — “кличка тварини чорної масті”, молд. *галицэ* — “домашня птиця”, а може мати й ін. пояснення (Rumut 213).

Галóвечь, -лівця [*Галóвєця*] — Пр, Уж. ◀ Від антр. **Гал** + патр. суф. -овечь. П-ща *Galovec* і *Galovac* поширені у хорватів (Leksik 181).

Гáнгур — Хс, Тч, Св. 1456: пан *Гангоур Спатарь* — Васлуй, а з 1493 — пан *Гангоур Орхештський* — Сучава (ССУМ I 238); 1705: кр. *Gangur György* — Копашново (HodOkm 428); 1715: кр. *Mich. Gangur* — Копашново (Bélay 141). ◀ 1. Від серб. етн. *Гангур* — “циган” (РСКНІІІ

184). 2. Від рум. *gangur ~ grangur* — “вивільга”, перен. — “важлива персона”, “цяця”. 3. Від пол. діал. *gagur* — “гусак” (SW I 812).

Ганів †. XVIII ст.: кр. *Ganyuw* — Ужан (ПеУрб 125). Пор. 1715: городяни *Dem., Pe., St. Ganyi* — Кимпулунг (Bélay 140). ◀ Від антр. *Ган, Гано, Ганьо* або **Ганя** + пос. суф. -ів.

Ганко †. 1693: кр. *Ganko Nikita* — Драгово (Bélay 168). ◀ Від антр. *Ган* або *Гано* + суф. -ко.

Ганський †. 1672: кр. *Ivan Gancski* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Місц. укр. прикм. від закарп. ойк. *Ганічі*.

Ганчо †. 1773: кр. *Ganczo* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Від чол. ос. імені *Gan* або *Gano*, співвідносних із *Dragan, Dragomir, Gavriel...* (Šimundić 414), + суф. -чо.

Ганя †. 1684: кр. *Gannya Koszta, Petras...* — Грушово (Bélay 167). ◀ Від південнослов. чол. імені *Gana*, що з *Dragan, Gavril, Galiel* (Šimundić 414). Пор. ще 1720: п-ще *Maii Ganyai* — Діброва (Bélay 120).

Гарга — Уж, Тч. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Грга*, що з *Гргур*, тобто *Григор* (Грк 68). 2. Від болг. апел. *гарга* — “ворона”, “роззява”.

Гаргала — Уж. ◀ Від місц. укр. апел. *гаргала* — “барило, бочечка для носіння води” (Уж), “глек” (Чопей 63, Гр I 346), східнослц. *gargala* — “посуд для носіння води і поливання” (SSN I 480).

Гарджук — Рх. ◀ 1. Від антр. **Гарга** + -юк. 2. Від антр. *Гарда* + -юк. Пор. 1572: антр. *Garda* — Туртеребеш (Szabó 527); 1607: *Gardos Matti* — Заричово (UetC 104-8). Пор. також болг. чол. ім'я *Гардско*, що з *Гарчо, Гаро* (Ковачев 137).

Гармасин †. 1715: кр. *Prokop Garmasin* — Присліп (Bélay 181). ◀ Імовірно, з *Кармасин*.

Гартнер [рідише **Гатнер**] — Вб, Пр. ◀ Від нім. *Gartner* — “садівник” (Bahlow 160).

Гатлер — Пр. ◀ Від нім. *Gatler* — “пилора́мник”.

Гатьош — Уж. ◀ Від місц. укр. *гатьош* — “той, що в кальсонах”, східнослц. *gatōš* — “дитя в кальсонах” (SSN I 482, Kázmér 397). Пор. 1574: кр. *Christ. Gathia (Gacha)* — Горінчово (Bélay 145).

Гачош — Уж. ◀ 1. Те ж саме, що й *гатьош*, лише зі східнослц. асиміляцією /ть > ш/. 2. Мало ймовірно, аби воно мало прямий стосунок до південнослов. імені *Гацо*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з іменем *Гаврило* (Грк 63, Илчев 28), чи до пол. *гас* — “пеніс” та “кажан” (Bubak 107).

Гача — Вн. 1619: *Gacza* — Клиново (Szabó 273); 1692: кр. *Gacs Roman* — Ділове (Bélay 208). ◀ Імовірно, від серб. чол. імені *Гача* (≠ *Гаврило* — Грк 63) або хорв. *Gavrilo* чи *Gaspar* (Šimundić 414). (За М.Казмиром, угор. ім'я *Gácsa* так само співвідноситься з оф. *Gábor* (Kázmér 387).

Гачай †. 1685, 1720: кр. *Gacsaj Luka, St. Gacsá* — Ділове (Bélay 209). ◀ Від антр. **Гача** + суф. -ай.

Гачура †. 1661: кр. *Gacsura Vaszil* — Рускова (Bélay 182). ◀ Від антр. **Гача** + квалітат. суф. -ура.

Гашко — Хс. ◀ 1. Від розм. чол. імені *Гаи* чи *Гах*, яке утворилося з якогось повного імені на *Га-* на зразок *Gabriel, Gavel, Gašpar* (Šimundić 500, Rymut 221), + -ко. Пор. 1819: *Gach* — Страшевичі на Бойк (ФМ). 2. Могло утворитися також від західноукр. апел. *гах* — “волоцюга”, “франт” (Головацькій 501).

Гашпар [*Гашпарь*] — Хс, Вл, Вн. 1499: *Олах Йопьш и Гашпар* — Гирлов (ССУМ I 239); 1525: *Gaspar* — Клиново (Szabó 272); 1672: кр. *Gaspar Ivan* — Ясинів (Bélay 166); 1787: *Gaszpar* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Від календ. імені *Каспар* у його угор. чи слц. звучанні. Підставою для виникнення п-ща могла бути і східнослц. сема лексеми *gašpar* — “нерозважна, дурна людина” (SSN I 481).

Гаштур — Мж. 1588: гор. *Iwan Gasztur* — Самбір (Kuczera 168). ◀ Можливо, від гуц. *gášтур* — “пустота” (Головацькій 474).

Гвобдесак — Вл. П-ще пол. пох. з суф. -ак від апел. *gozd* “ліс” (Reczer 117).

Геба [*Гьба*] — Тч. 1787: *Gieba, Giba* — Чашин на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від місц. *геба* чи *гьба* “кляча” (Хс, Тч, Уж; про етимологію апел. див. ЕСУМ I 488) або угор. *gebe* — “шкапа”, що зв'язувало б його з тур. *geba* — “роздутий” (Севортян 63). 2. Можливо, з пол. *gęba* — “губа”. Не випадково в с. Шандровець на Бойк одну й ту ж особу 1787 р. записано то як *Gebula*, то як *Gębata*.

Гебан †. 1715: кр. *Lad. Geban* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від антр. **Геба** + суф. -ан.

Гебей [*Гьбей*] — Пр, Уж, Вн. ◀ 1. Від **Геба** + -ей. 2. Від бойк. *гебей* — “велика людина” (Он I 164). За М.Казмиром, угор. п-ще *Gebe* могло утворитися від чол. імені *Geberjén* (Kázmér 398).

Гебеш [*Гьбеш* і *Гьбеу*] — Св, Мж, Мк. 1755: *Göbös* — Турц (Szabó 524). ◀ 1. Від **Геба** + -еш. 2. Від тур. *gebeş* — “простак”, “дурень”, що відоме й болгарам (Илчев 128).

Гебич — Хс. В угорців п-ще *Gebecs* фіксується 1542 р. (Kázmér 598). ◀ Від **Геба** + -ич.

Гебрей †. 1678: кр. *Gebre Waszilj* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. *Гебра* або *Гебрія* + суф. -ей.

Гебрин — Мк. XVIII ст.: *Fran. Gebrin* — Руське (Cezsó 78). ◀ Імовірно, від антр. *Гебра* чи *Гебрія* + суф. -ин, що з імені *Gabra* або *Gabriel* (Šimundić 413).

Гебрія — Вб, Пр. 1213: *Gabrian* — Солнок (RegVar 165); 1311: *Gabrian* — Береги (Györfy

540); 1605: кр. *Gabrian*, а 1715 *Gebrian*, *Gebrijan* — Стремтура (Bélay 202, 203); 1720: кр. *Marc. Gibreany* — Синевир (Bélay 200). XVIII ст.: *Gibranowa Fenya* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Того ж пох., що й Гéбрин.

Гéва — Хс, Вн. Пор. 1608: кенез *Gévén László* — зникле село Гевинфалва біля Сваляви (LchAd I 160). ◀ Можливо, від рум. імені *Găvan* (≤ *Gavril* — Const 63, 64).

Гевáза — Пр. 1649: козак *Дмитро Гавадза* — (СУМ XVI–XVII VII 178); 1751: вірник *Григорій Гевазу* — Перечин (Гаджега-Уж 156). Пор. 1787, 1819: *Gewadziak* — Перегінське на Бойк (ЙМ, ФМ). У Хорватії — *Гаваз*, яке виводять із апел. *гаваз* — “слуга” (РСКНЖ III 139). Пор. ще 1715: кріпачка *Gavazulyaszka* (!) — Рахів (Bélay 182). ◀ 1. Від тур. апел. *geveze* — “базикало, жартун” (Севортян В, Г, Д 7). 2. Від укр. діал. *гавадза* “неохайна людина” (ЕСУМ I 446) або болг. ім’я *Гевеза* (Ковачев 138).

Гéвциї [Гéвци] — Мк. 1773: присяжний *Michael Gőczy* — Кайданово (Ud-5 56). ◀ Угор. прикм. від ойк. *Gőc* (ком. Добовка).

Геганич †. 1775: п-ще *Geganics* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Гетаня* — “дружина *Гету*”, а *Гету* — це розм. ім’я від повних імен *Georg, Gerasim* та ін. (Šimundić 414).

Гегінка [Гегінка] — Хс. ◀ Від хорв. чол. імені *Gega* чи *Gego*, що з повного імені *Georg, Gerasim* (Šimundić 414), + демін. суф. *-инка*.

Гéда — Ір. ◀ Від серб., хорв. чи угор. гіпок. імені *Geda*, співвідносного з повним іменем *Gedeon* (Грк 63, Šimundić 414, Ladó 160, Kázmér 400). Чол. розм. ім’я *Geda* відоме і чехам (Кпаррová 98). Ім’я *Gedeon* було відоме в Зак. Пор. 1600: вл. *Gedeon Lypchej* — Липча (Bélay 171).

Гедалóвич — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від ос. назв *Gedalja, Gađal* та *Gđala*, відомих полякам (Rospond II 29, Rymut 224).

Гедéй [Гедéй] — Хс, Мк. ◀ Від антр. *Гéда* + суф. *-ей*.

Гедео́н †. 1600: вл. *Gedeon Lypchej* — Липча (Bélay 171). ◀ Від кал. імені *Gedeon*.

Гéдзур — Ір, Вн. Пор. 1819: *Gedzio* — Полянки на Лемк (ФМ), *Gedzowicz* — Лавочне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Результат пол. асиміляції в імені *Гедьó* з подальшою суфіксацією. 2. Від укр. назви комах *гедзь* (Головацькій 502) + *-ур*.

Гедьó — Пр, Мк. Пор. 1787: *Gedjowicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гіп. імені *Гедьó* (< *Gedeon* — див. *Гéда*). Ім’я *Gedeon* у Сучаві згадується 1428 р. (ССУМ I 241). Пор. ще угор. п-ще від цього ж імені з 1600 р. *Geode* у

с. Вишково (Bélay 115). 2. Від букв. *гедьó* — “дядько” (Мат. до букв. II 9).

Гейзович †. 1617: кенез *Geisovecz Luka* — Н.Розтока на Вл (LchAd 161). ◀ Від специфічного угор. чол. імені *Géza* + *-ович*.

Гéйруш [Гéйруш] — Вн. 1573: *Gerwch* — Дівичне (Szabó 354). ◀ Від угор. розм. імені *Gérus* (≤ *Gergely*), що відповідає укр. *Григорій*.

Гéла — Мж. 1787: *Gela, Gelin* — Лоп’янка на Бойк та *Giela* — Фльоринки на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. чол. ім’я *Гела* та *Гелó*, що від *Ангел, Георгіје, Геласій* (Грк 63, Илчев 129, Ковачев 138).

Гелб — Вн. ◀ 1. Від нім. ос. імені *Gelbert, Gelbart* чи *Gilbart*. 2. Від нім. *gelb* — “жовтий”.

Гéлбич [Гéлбич] — Мж. 1773: кр. *Gelbits Matyi* — Річка (ПеПред 310). ◀ Правдоподібно, від ос. назви *Гéльба*, що з місц. апел. *гэльба* — “воло” (угор. *gelyve* — “т. с.”) + *-ич*.

Гелеба́н — Хс. 1715: кр. *Geleban Janos*, кр. *Geleban Laszlo* — Теребля, Нове Барово (Bélay 204, 210). Пор. 1715: вдова *Gelebanka* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від серб. чол. імені *Галебан* (РСКНЖ III 173) або від антр. *Галиба* + *-ан*. Пор. ще 1607: *Helebant Ivan* — Люта (UctC 104-8).

Гелева́н — Хс, Ір, Вб. 1715: кр. *St. Gelevan* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від місц. укр. апел. *гелева́н* — “брюхан, черевань” (Рх); пор. бойк. *гелево* — “черевно”, *гелева́тий* — “пузатий” (Чопей 63, Головацькій 502), п-ще *Gelewacz* із с. Підліски на Бойк 1787 р. (ЙМ) та бойк. апел. *гелева́ч* — “черевань” (Он I 165), що відповідає пол. *gielewacz* — “т. с.” (SW I 822).

Гелево́йда — Св, Вл. 1648: *Kelevojda Olexa, Ivan* — Св (HodTör 724); 1699: *Kelevoida Olexa, Hricz, Ivan* — Свалява (Maksay 569, 570); 1720: кр. *Kelevojda, Kelevoda* — Пеніслек (ПеПред 319); 1773: *Kelevajda* — Ачад (ПеПред 319). ◀ Можливо, від місц. прикм. *кíлавий* — “той, що має грижу” за допомогою експрес. форманта *-ойда*, як у *Лопóйдя, Логóйда*... Прикм. *кíлавий* на Зак має й вар. *гíлавий* (Хс), як *кóлесо* має вар. *гóлесо*.

Гелега́н — Хс, Мк. 1773: *Gelegan* — Ачад в Угорщині (ПеПред 319). ◀ 1. П-ще передбачає твірну основу *Гелéга*, яка могла постати лише з антр. *Гела* + *-ега* + суф. *-ан*. 2. Із п-ща *Helega*, засвідченого 1699 р. у с. Голубине на Св (Maksay 576), що постало як наслідок дистантної асиміляції */r/* — */r/* або якоїсь зовнішньої аналогії. Можлива асиміляція у п-щі *Делега́н*.

Гелéй [Гелéй] — Св. ◀ Від антр. *Гéла*, що може бути гіпок. від повного імені *Angel* або *Evangel* (Šimundić 414), + *-ей*.

Гелемáнич — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Келемáнич**: (звук */k/* поряд із сонантом */l/*

одзвінчився) або видозмінилося п-ко *Гелева́нич* — “син *Гелева́ни*, тобто пузатої жінки”.

Гелема́р [*Гелема́рь*], -ря — Мк, Хс, Вн. ◀ Від місц. укр. *телема́рь* — “черевань”.

Гелета †. 1644: кр. *Geleta* — Вел. Копаня (Szabó 548); 1715, 1720: кр. *Jo. Geleta, Sim. Gelete* — Синевирська Поляна (Bélay 201); 1787: *Geleta* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *гелета* — “діжка для продуктів харчування” (ГР I 348). Перен. зн. апел. *гелета* — “стара баба” (SW1821). Антропооснова *Гелета* в Карпатах дала багато дериватів, як *Geleta, Geletczak, Geletiuk, Geletczuk, Geletij, Geletkanicz, Geletkovicz, Geletykova*.

Гелетій [*Гелетій*], -ей — Ір, Мк, Вн. 1486: шл. *Elethey* (!) — Вонігово (Bélay 212); 1775: п-ще *Geletei* — Чома (Szabó 319); 1775: кр. *Лука Гелетій* — Арданово (ПаПо-2 38). ◀ І. Укр. утворення з патр. суф. -ей від антр. *Гелета*, апел. зн. якого — “дерев'яна діжка близько 25 літрів для молока, бриндзи та ін. продуктів харчування” (Гр I 348, Vincenz 519–520, AGB I 23, SSN I 488, Bubak 116). 2. Від місц. апел. *гелетій* — “товстун” (Вл).

Гелетич — Вб. ◀ Від антропооснови *Гелета* (див. *Гелетей*) + -ич.

Гелецький [*Геліцький*] — Уж. ◀ Від антр. *Гелета* + -ський зі звуженням /e/ до ступеня /u/.

Гелеш — Уж. ◀ І. Від антр. *Гела* + квалітат. суф. -еш. 2. Від апел. *гельо*, який (*gelo*) у східносл. гов. озн. “ліниву, недбалу людину” (SSN I 488), а у сербів (*гельо*) — “криву, кульгаву особу” (РСКНІІІ 235), + -еш.

Гельбич [*Гільбич*] — Мж. — Див. **Гельбич**.

Гемба — Мк. XVII ст.: *Gemba Roman* — Сіль (UetC 88-59); 1787: *Gemta, Geba* — Грабів на Бойк (ЙМ), *Gembala, Gembar* — Богуша, Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від полонізму *гемба* (пол. *gęba*) — “губа”, який на укр. ґрунті встиг розширити семантику. Пор. закарп. *гембо* — “пузо” (Пр), *гембач* — “пузач”, *гембіць* — “черев” і “шлунок” (Он I 165).

Гембей [*Гимбій*] — Хс. ◀ І. Від антр. *Гемба* + -ей. 2. Від апел. *гембій* та *гимбій* — “пузач” (Мк, Вл, Ір).

Гендей [*Гиндій*] — Мк. ◀ І. Від пол. апел. *genida* — “нездара” (SW I 816) + -ей. 2. Від імені *Генда*, яке у сербів співвідноситься з *Гено*, *Геден*, а у болгар — із *Георгій* (РСКНІІІ 236, 241, Илчев 129). Пор. 1458: *вѣра пана Томѣ Гиндѣ* — Сучава (ССУМ I 242); 1495: *сестри Марша и Гинда* — Ясси (там само). Пор. ще 1787: *Ginda* — Складисте на Лемк (ЙМ). 3. Від угор. п-ща *Gönde*, що з апел. *gönde* — “низька повна людина” (Kázmér 421).

Генерал — Уж. ◀ Від ос. назви *генерал*.

Генік — Вб, Пр, Рх. ◀ Від укр. розм. імені *Гель* чи *Гельо* (є *Євген* — Керста 40, Vincenz 290) + -ик. У сербів, болгар та словаків це ім'я співвідноситься з *Гемадій* та *Геден* (Грк 63, Илчев 129–130, Majtán-Považaj 216). Пор. ще 1653: *Геня Юрко* — Ком'яти (ПаПо-І 157).

Генюта — Вб. ◀ Від імені *Гель*, *Гельо* чи *Геня* + іменний суф. -юта, як у **Васюта**, **Мазюта**...

Геня †. 1653: кр. *Геня Юрко* — Ком'яти (ПаПо-І 157). ◀ Гіпок. ім'я *Геня*, що з *Євген*.

Георгій †. 1605: кр. *Alex. Georgi* (!) — Горінчово (Bélay 144); 1715: кр. *Georgin* (?) *Hricz* — Липча (Bélay 172). ◀ Від чол. імені *Георгій*.

Гера — Ір. 1567: кр. *Gerah Hrycz* — Неліпино (UetC 53-12); 1787: п-ще *Gera* — Виноградів (Szabó 424), Смушкова на Лемк (ФМ). ◀ Від чол. імені *Гера*, яке у Карп. регіоні співвідноситься з повними іменами *Георгій*, *Герасим*, *Гервасій*, *Гергардт*, *Герман*, *Gergely* та ще кількома ін. (Ladó 162, ДумбрМик 59, Kálmán 64, Šimundić 414, Knappová 99, Moldanová 80, Грк 64, Илчев 130–131, Const 68, Rospond II 35, Kázmér 403).

Герба — Хс. 1614: гор. *To. Georbe* — Хуст (Bélay 151); 1614: кр. *To. Görbe* — Стеблівка (Bélay 191); 1715: кр. *Lad. Gerba* — Ганичі (Bélay 141). ◀ І. Від угор. слов'янізму *görbe* — “горбатий, кривий, горбун” чи від рум. слов'янізму *gîrbă* — “т. с.”. 2. Від серб. чол. імені *Грба*, співвідносного з апел. *гpb* — “горб” (РСКНІІІ 584, Грк 68). Пор. 1820: *Gierbisz* — Веремін на Лемк (ФМ); 1787: *Gerbiak* — Свидник, *Hrbkowicz* — Грозова на Бойк (ЙМ).

Гербей [*Гербій*], -ей — Хс. 1614: кр. *To. Görbe* — Стеблівка (Bélay 191). ◀ Від **Герба** + -ей.

Гербик — Вн. ◀ Від **Герба** + -ик.

Гербелáба — Тч. ◀ Із угор. прикм. *görelabá* — “кривоногий” унаслідок дистантної асиміляції /r - b/ > /r > r/.

Гергель [*Гіргілі*] — Мк, Ір, Уж. 1567: *Gergely* — Клиново (Szabó 272); 1570: *Banko Gergely* — Мідяниця (UetC 97-29); 1649: козак *Федоръ Кзеркгель* (СУМ XVI–XVII VII 138); 1705: сваяц. *Joan Gergely* — Добрянське (HodOkm 439); 1715: кр. *Gergelly Hrihur* — Вонігово (Bélay 213). 1715 р. у Руській Поляні *Gergely Jur*, а 1720 р. він же записаний як *Gregorius Jur* (Bélay 189). В угорців п-ще *Gergely* фіксується з XV ст. (Kázmér 398). ◀ Від угор. кал. імені *Gergely* (укр. *Григорій*), уживаного зрідка й українцями Зак.

Геребан †. 1715: кр. *Fr. Gereban* — Копашново (Bélay 141). ◀ Фонет. мадяризоване п-ще **Гребан**.

Геревич [рідше — **Геревич**] — Мк, Ір, Уж. 1572: кр. *Gerewicz* — Шаланки (Szabó 463); 1704: кенез *Gerewics János* — Доробратово (HodGens 8); 1704: кр. *Gerewics Illés* — Макарьово (HodGens 14). ◀ Від антр. **Гѣра** + **-евич**.

Гѣрег — Хс, Вн. 1691: гор. *Görög Péter* — Ужгород (HodOkt 33); 1715: кр. *Görög János* — Вонігово (Bélay 213); 1715: гор. *Görög Marton* — Хуст (Bélay 153); 1743: *Görög* — Ком'яти (Szabó 398). В угорців п-ще *Görög* фіксується з XV ст. (Kázmér 398). ◀ 1. Від угор. етн. *görög* — “грек”. 2. Від бойк. *réper* — “торговець” (Головацькій 502, Он І 166).

Герѣга †. 1567: п-ще *Gerega* — Вел. Копаня (Szabó 458). ◀ Від антр. **Гѣрег** у формі род. відмінка.

Герѣгач — Вб. Пор. 1677: *a gerégi spomagani* — Н.Визниця (ПаПо-3 23). Пор. укр. діал. *geréga* — “дзига” (Гр І 438), “коло, яке хлопчики котять по землі, вдаряючи його палицею” (Головацькій 502); пор. східносл. *karikovat'sa* — “гратися, котячи обруч по землі” (SSN І 752). ◀ Укр. утворення з суф. *-ач* від діал. дієсл. *geréatnu (sia)*; отже, *gerégač* — “той, хто ганяє обруч”.

Гереччук [*Гереччук*], **-ка** — Тч. 1773: кр. *Gyiretsuk Andri, Fedor* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Гіперправильний вар., що постав за допомогою суф. *-чук* від антр. *Гѣрек*. Отже, мав бути *Гереччук*.

Герей [*Герей*] — Мк. 1450: *Gere* — Копаня (Szabó 451); 1671: *Gere* — Виноградів (Szabó 433); пор. ще 1787: *Gereyczak* — Гирова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гѣра** + **-ей**. 2. Менш імовірно, що це тат. титул *girei*, співзвучний з іменем *Герей*. Пор. 1462: *султан Аж-Гирей*, що з *haž-girej* — Сучава (ССУМ І 242).

Герекевич †. 1648: кр. *Gerkeuich Haurilo* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від антр. **Гѣрег** (з оглушеним кінцевим приголосним) + **-евич**.

Герѣнда [рідше — **Геренда**] — Уж. 1773: *Gherenda* — Гачава в ком. Торна (ПеПред 323). ◀ Від місц. мадаризму слов. пох. *geréndá* — “сволок, балка” (Гг 52). Однак давність фіксації календ. імен *Геронтії* і *Герондіс* в Карпатах спонукає до думки, що зв'язок зі сволоком тут уже вторинний. Пор. 1475: *non Geronidic* — Сучава (ССУМ І 242).

Герендаш — Уж. ◀ Від східносл. *gerendaš* — “висока на зріст людина”, “довгань” (SSN І 490).

Гереш †. 1498: *Lepin Geresh* — Краків (ССУМ І 242); 1600: гор. *Alb. Geres* — Хуст (Bélay 151); 1820: *Gerysz* — Радошиці на Лемк. Пор. 1474: шл. *Bart, Sim. Gerhes* — Сарвасово (Bélay 194). ◀ Угор. вар. гіпок. ім'я до повного імені *Geraszim*.

Герешій [*Гѣришиї*] — Ір. ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від антр. **Гереш**, який, правдоподібно, є іменем *Герасим*.

Гержєній [*Гержєній*] — Св. 1505: *Gerzsanoi Janos* — Добросілля (Szabó 67); 1730: шл. *Gerzsenyi Panda* — Серне (LchBer 269); 1754: *Gerzsényi Eva* — Мала Добронь (LchBer 235). ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від назви закарп. села *Gerzsenyő*, яке колись було біля Страбичово на Мк (Györfy 540).

Герзанич — Вб, Пр, Уж, Св. Пор. 1625: “брати *Garzanich Franciscus, Georgius et Joannes* і сестра *Anna* отримують дворянські грамоти” (НЗМУК 14. — 172); 1691: крайник *Garzanič Ihnat (!)* — Вел.Березний (GabPod 157); 1802: *Ауцшиї Герзанич* — Заричово (ПаПо-2 31). ◀ 1. Від андр. *Герзания* — “дружина *Герзи*” + *-ич*, де *Ghersa* — рум. ім'я, яке відповідає повному імені *Gherasim* (Const 68), фонетично мадяризов. вар. болг. чол. захисного імені *Гроз* чи *Гроза*, або назви квітки *герзи* (Літ. неділя III 22). 2. Хорв. п-ще *Gerzanič, Gherzanich* або *Grzanič* (Leksik 187, 208), яке могло утворитися від апел. *grz* — “молодий хлопець” або від дієсл. *gerziti se* — “наряджатися, франтувати” (РСКНІІІ 246).

Герич — Пр, Мк, Ір. 1542: шл. *Sandr. Gerecz* — Сірбі (Bélay 196); 1787: *Gerycz* — Вільшани, Майдан, Грабовець, *Gierycz* — Гророва, Тисовець на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Гѣра** + **-ич**.

Герлан — Рх. 1715: кр. *Prodan Girlan* — Крачуново (Bélay 161). Пор. споріднені антр. 1574: *Gerlech* — Хмільник (Szabó 400); 1607: *z Petrem Gerlaniczem* — Бандрів (Balzer 165); 1644: *M. Gerla* — Самбір (Kuczera 169). ◀ 1. Від антр. *Гѣрла*, який співвідноситься з серб. іменами *Грла, Грља, Грљо...*, що з *грлица* — “горлиця” (Грк 63, 239), + *-ан* або утворені безпосередньо від імені *Грљан* (там само). 2. Від угор. слов. *gerle* — “горлиця” + *-ан*. 3. Від серб. апел. *grlan* — “горласта людина” (РСКНІІІ 636). 4. Від сл. діал. *grlañ* — “людина з вóлом” (SSN І 531).

Герлич †. 1574: п-ще *Gerlech* — Хмільник (Szabó 400); 1654: кр. *Gerlics (Girila) Hauri*, 1672 — *Girlics Jonas, Lukas* — Крачуново (Bélay 161); 1751: парох *Павел Герлич* — Крачуново (Гаджега-М 172). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Гѣрла*, що з угор. слов. янізму *gerle* — “горлиця”.

Германіч — Мж, Св. ◀ Від жін. календ. імені лат. пох. *Germana* + *-ич*. Пор. хорв. п-ще *Germanič* (Leksik 187).

Гернській [*Гѣрнсуї*] — Хс, Мж, Пр. 1568: шл. *Pe. Gernech* — Петрова (Bélay 179); 1715: кр. *Gernyessy Gergely* — Стеблівка (Bélay 192); 1720: кр. *Dem. Gernyesi* — Горінчово (Bélay 144). ◀

Угор. утворення з суф. *-i* від місц. угор. ойк. *Gernyés* (по-укр. — Копашново).

Герівич [рідзе — **Герович**] — Мк, Св, Уж. 1570: *Gerowych, Jerowouch* — Неліпно (UetC 53-14); 1787: *Herowicz* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. антр. **Гѣра** або від болг. чол. імені *Геро*, що з *Герасим, Герман...* (Ковачев 144), + **-ович**.

Геруша — Тч. ◀ 1. Від п-ща **Гейруш** + **-а**. 2. Від пол. п-ща *Gierusz* (Rymut 232) + **-а**.

Герча †. 1715: кр. *Fr. Gercsa (Gircsa)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. **-ча(т)** від антр. **Гѣра**.

Герчович †. 1690. *Gircsovics (!) Haurillo* — Задільське (Maksay 605). ◀ Від антр. **Герча** + суф. **-ович**.

Гесневич †. 1674: сваяц. *Vasilj Giesnevič* — Н.Ворота (HodOkm 248). ◀ Укр. утворення з суф. **-евич** від антр. **Гѣсня** або **Гѣсньо**.

Гесно †. 1690: сваяц. *Gesno Pap Vaszil* — Н.Ворота (Maksay 593); 1773: присяжний *Gesznyó Mihalo* — Жденьово (Ud-5 61). ◀ Див. **Гісньо**.

Гѣсньо [Гісньо] — див. **Гісньо**.

Гѣсня [Гісня] — див. **Гісня**.

Гѣф'юк — Рх. ◀ Можливо, від рум. жін. імені *Gafia* чи похідних від нього + укр. суф. **-юк**.

Гец — Хс. ◀ Правдоподібно, з південнослов. чол. імені *Gec*, співвідносного з повними іменами *Gedeon, Genadij, Georg, Gerasim, Gerhard, German, Gervasij...* (Šimundić 414, Илчев 132, Ковачев 144). Пор. 1494: *Михаль и брат сго Гицул* — Сучава (ССУМ I 242); 1819: *Gecs* — Торгановичі на Бойк (ФМ), а 1787 р. у цьому ж селі п-ща *Giecz* і *Gieczy* (ФМ).

Геца †. 1704: кр. *Gecze Istvan* — Кайданово (HodGens 14). ◀ Від гіпок. чол. імені *Geca*, що з *Gedeon, Georg, Genadij...*, відомого кільком народам Європи (Šimundić 414).

Геценич †. 1605: кр. *Gecenics Janos* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від антр. **Гецѣня**, що від **Геца**.

Гѣцій [Гіцій] — Ір. 1542: шл. *St. Getzey* — Горінчово (Bélay 143); 1600: гор. *Ge. Geczi* — Сигіт (Bélay 207); 1715: *Geczi István* — Тячів (Bélay 207). ◀ 1. Угор. чол. ім'я *Geci* (≅ *Gergely* — Kálmán 8), *Géci* (≅ *Béla* — Haidú 44) або хорв. ім'я *Gecse*, що з *Gedeon, Georg, Gerasim...* (Šimundić 414). Функцію ос. імені антр. *Geczy* виконував у Марамороші ще 1715 р. Пор. імена снівів *Орочи* з Нового Барово: *Fedur, Geczy та Ilyas* (Bélay 210). 2. Угор. прикм. із суф. **-i** від ойк. *Géc*, що в ком. Сатмар і Новград (Kázmér 399).

Гѣцка — Ір, Вн, Св. ◀ Від антр. **Гѣца** (див. **Гец**) + **-ка**. Безпосередньо твірною основою

п-ща могло бути південнослов. чол. ім'я *Geca*, співвідносне з тими ж іменами, що й **Гец**, як і антр. **Гецко**, у род. відм.

Гецко [Гіцко, рідзе — *Гыцкó*] — Ір, Вн, Св. 1715: *Goczka (!) (Gicsko) Roman* — Кушниця (Bélay 170); 1775: *Geczko* — Онік, Підгірне (Szabó 376, 445). ◀ 1. Від антр. **Гец** + **-ко**. 2. Від місц. укр. апел. *gedz* — “овод” + **-ко**.

Гецо †. 1607: *Getso Pawel* — Гусний (UetC 104-8). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Геца**.

Гецович †. 1715: кр. *Gecsovics (!) Danielo, Ilko, Pavel...* — Ізки (Bélay 156). Пор. ще 1649: *Gecsovics maskép Gyitkovics* — Нова Розтока біля Н.Воріт (LehBer 681). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Гец**, **Гецо** або **Геца**.

Гѣцянин — Мж. 1715: кр. *Timot Goczanin (!)* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Гѣцяня** або **Гѣцяня** — “дружина *Гѣці* або *Гѣци*” + **-ин**.

Гѣцянич — Вн. 1605: кр. *Geczenicz Janos* — Ізки (Bélay 105). ◀ Того ж пох., що й **Гѣцянин**.

Гібеш [Гібеш] — Мж. 1775: *Göbös* — Турц (Szabó 524). ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Гѣбеш**. Пор. ще 1787: *Giba* — Граб, Рєгешів, Чашин на Лемк (ЙМ). 2. Угор. п-ще *Göbös*, апел. знач. якого — “горб, пухир, набряк” (Kázmér 398).

Гівдїй [Гівді] — Вн. 1567: *Gewde* — Веряця (Szabó 545); 1600: гор. *Ge. Geode* — Вишково, кр. *Göde Pal* — Кошельово (Bélay 115, 163); 1600: вл. *Göde Pál* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Угор. утворення з суф. **-i** від ойк. *Göd*.

Гівнєш — Хс. ◀ Результат місц. укр. адаптації угор. лексеми *gyűztes* — “переможець”.

Гівцій [Гівці] — див. **Гѣвцій**.

Гідза [Гідза] — Хс. ◀ Від місц. укр. *гидз* — “овід” + **-а**. Пор. місц. дієсл. *гідзатися* — “хвицати” (про худобу), а також записи п-щ 1787 р. *Gidziak, Giza* — Монастирець, Ванівка, Опарівка на Лемк (ЙМ).

Гільбич [Гільбич] — Мж. 1773: кр. *Gelbits Matyi* — Річка (ПеПред 310). ◀ Правдоподібно, від місц. укр. *гълба* — “воло”, що з угор. *gelyve* — т. с. (Мж).

Гімба [Гімба] — Мж. ◀ Фонет. вар. п-ща **Гѣмба**. Пор. пол. п-ще *Gѣba* з 1136 р. (Rymut 228).

Гимбяр [Гімбяр], **-ря**. ◀ Від місц. укр. *гимбяр/гймбяр*, яке в різних говірках озн. людину, що має якусь випуклість — “горбун”, “губаль”, “черевань”. Пор. пол. п-ще *Gѣbarz* (Rymut 228).

Гиндэй [Гиндїй] — Мк, Хс. 1454: *Тома Гьнде* — Сучава (ССУМ I 242). ◀ Від антропологооснови *Гінда* + патр. суф. **-ей**. Пор. 1605: кр. *Ginda Ignath* — Луг на Рх (Bélay 173); 1787: *Ginda, Gynda, Gindora* — Вінське, Дальова, Складисте

на Лемк (ЙМ); 1819: *Hindiak* — на Бойк (ФМ). Твірна основа *ginda* може мати щонайменше три інтерпретації в Карпатах: 1. Від місц. укр. *ginda* — “незграбна, кволта людина, яка повільно ходить, ліниво розмовляє” (Вл), або від *gindati*, *gindaব্যয়* (там само). 2. Від рум. *ghinda* — “жолудь” або *gind* — “думка”. 3. Від жін. ос. імені *Гинда*, яке у болгар співвідноситься з *Георгина*, *Євгина* (Илчев 133, Ковачев 146). Пор. 1495: сестри *Федка*, *Мърина* і *Гинда* — Ясси (ССУМ I 242). Ім'я *Гинда* є і в ін. народів (Справочник 41).

Гіндич [*Гіндич*] — Тч. 1458: *вѣтра пана Томѣ Гиндс* — Сучава (ССУМ I 242); 1781: *Гиндич* — Луг на Рх (ПеУрб 131). ◀ 1. Від *Гінда* (див. **Гіндэй**) + *-ич*. 2. Видозміна серб. п-ща *Гендић* (РСКНД III 236), яке могло утворитися від серб. імені *Гендо*, що від *Гедеои* (там само).

Гінник — Рх. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Генник**. 2. Від болг. чол. імен *Гине*, *Гино* або *Гиньо* (< *Гергин*, *Драгин*... — Илчев 131) + *-ик*.

Гінця — Ір. ◀ Правдоподібно, від чол. імені *Геня* чи *Геньо* (< *Євген*, *Феноген*, *Гешадій*...) у його здр.-пестл. вар. Пор. 1750: *Іоан Гиньчик* (!) — Шамудовці (Гаджега-3 65), а також серб. імена *Генча*, *Генчина* і п-ще *Геняц* (РСКНД III 241).

Гіняга — Вн. ◀ Від антр. *Гельо* чи *Геня* (див. **Генник**, **Генюта**) або від *Longin* + *-яга*. Пор. 1446: *пан Гиня* — Сучава (ССУМ I 270); 1787: *Ginaga* — Гирова на Лемк (ЙМ). Пор. також південнослов. ім'я *Гиньо* (< *Гергин*, *Драгин* — Илчев 131) + *-яга*.

Гірба — Тч, Вн. 1604: шл. *Alex. Girba* — Драгомирешті (Бéлау 137). ◀ Морфол. адаптація угор. п-ща *Görbe*, апел. знач. якого “горбун” (Kázmér 421).

Гірбан †. 1720: кр. *El. Girban* — Міжгір'я (Бéлау 178); 1720: *Fr. Ghirban* — Колочава (Бéлау 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. **Гірба**.

Гірбей [*Гырбѣй*], *-ей* — Хс. ◀ Від п-ща **Гірба** + *-ей*.

Гіргиль — Ір, Св. ◀ Фонет. різновид антр. *Гергель*, який постає унаслідок звуження голосних /e/ в позиції перед пом'якшеним /л'/ в угор. імені *Gergely*, що відповідає укр. *Григорій*.

Гірида — Мж. ◀ Можливо, фонет. вар. п-ща *Геріда*.

Гирдчук †. 1773: *Gyiretsuk Andri* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від **Гірида**, власне, від його варіанта *Гиридка*, + суф. *-чук*.

Гіришій [*Гыршій*] — Ір. ◀ Напевно, угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Géres*, що називає село на території Слч.

Гірч — Мж, Вл. 1554: кр. *Ambr. Casp. Gherch* — Ремети (Бéлау 183). ◀ 1. Від угор. апел. *görchs* —

“корчі, спазми” чи його серб. відповідника *грч* — т. с. 2. Від болг. чол. імені *Гърчо* (< *Гърдчо* — Илчев 149).

Гірча †. 1715: кр. *Fr. Gercsa (Gircsa)* — Колочава (Бéлау 160). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Герча**, що від імені *Gerasim* або *Georgij* (Šimundić 414).

Гірчак †. 1705: сваяц. *Matias Gircsak* — Ганичі (HodOkm 440), 1715 р. кр. *Gircsak Demeter, Kozma* — Ізки (Бéлау 155). ◀ Від антр. **Гірч** + суф. *-ак*.

Гірчич †. 1715: кр. *Andr Gircsicz* — Крачуново (Бéлау 161). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Гірча**.

Гісньо [ор. — **Гісньом**] — Ір. 1699: *Geszno Ivan, Vaszil* — Жденьово (Maksay 608), *Geszno Michalko* — Ялове (там само); 1674: сваяц. *Vaszilj Gesneviič* — там само (HodOkm 248); 1761: *Michaël Gesznyó* — Жденьово (ПеМатер 242). ◀ Від пол. діал. прикм. *gieśny*, що від апел. *giez* — “гедзь, овід” (напр., у словосполученні *ządło gieśne* — SW I 827).

Гісняя — Ір. 1648: кенез *Gesznia Petro* — Жденьово (Maksay 531). ◀ 1. Того ж пох., що й **Гісньо**, у род. відм. 2. Від слц. діал. *gisńa* — літ. *kisńa*, тобто “бодня” (SSN I 492).

Гіцій — Мж, Тч. ◀ 1. Від угор. чол. імені *Geci* (< *Gergely* — укр. *Григорій*). 2. Від серб. чол. імені *Геца* (< *Гедеои*, *Герасим* — Грк 64), болг. *Гецо* (< *Георги* — Илчев 132), молд. *Гицы* (< *Георге*, *Григоре* — ДумбрМик 53). Пор. ще 1494: *Гицуль* — Сучава (ССУМ I 242); 1715: *Hiczaj* — Ганичі (Бéлау 141).

Гіцьно — Вл. ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща **Гісньо**.

Гібрян †. 1720: кр. *Marc. Gibreany* — Синевир (Бéлау 200). Пор. ще XVIII ст.: вдова *Gibranova Fenua* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Того ж пох., що й **Гібрян**.

Гіга — Ір, Мк. 1773: присяжний *Demetrius Gyiga* — В.Яблунів (Ud-5 53). ◀ 1. Від чол. імені *Гіга*, яке у більшості середньоевропейських народів співвідноситься з повними іменами *Григорій*, *Герасим*, *Драгши*, *Ігнатій*..., а в угорців та росіян — із *Гігантій* (Грк 64, Šimundić 44–45, Илчев 132, Const 69, Петровский 272 ...). Пор. ще похідні за 1819: *Gigej* — Стрільбичі на Бойк (ФМ); 1787: *Gigosz* — Бабина на Бойк (ЙМ). 2. Від назви давнього пол. смичкового інструмента *giga* — “жига”, “скрипка” (Reczer 109, SW I 828, Bubak 117).

Гігора †. 1720: кр. *Jo. Gigora* — Рипинний (Бéлау 184). ◀ Від антр. **Гіга** + квалітат. суф. *-ора*.

Гідьо [ор. — **Гідьом**] — Пр, Мк. ◀ 1. Від вл. ос. імені *Гідо*, яке в середньоевропейських

мовах співвідноситься з повними іменами *Гідеон, Геддеон, Езидій, Драгутин* (SvoSta 33, 182, Šimundić 114, Ladó 162, Грк 64). Пор. 1470: *сынъ си Гидъ* — Сучава (ССУМ I 242); 1775: *Gidovics* — Нове Село (Szabó 507); 1819: *Gidyk* — Воловець на Лемк (ФМ). 2. Від пол. *gidja* — “висока незграбна людина” (SW I 821).

Гімбóвда — Вб. ◀ Від антр. Гімба + квалітат. суф. -овда, що і в п-щах Габóвда, Міклóвда, Мицьóвда.

Гіре́й [Гірі́й] — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща Герей.

Гія́нич [Гія́ниш] — Вб. 1756: *из Иоаном Гяничом* — Стричава (ПаПо-227). ◀ Фонет. видозміна п-ща Дія́нич.

Глаго́ла — Мк, Св. 1671: кенез *Glagola Janos* — Обава (LehBer 245); 1704: кенез *Glalola Mihaly*, кр. *Glagola Demeter* — Дунковиця (HodGens 10); 1735: *Глагола Єва Швеюха* — (Метрика...); 1772: староста *Marcus Glagola* — Обава (Ud-5 54), присяжний *Gregorius Glagola* — Іванівці (Ud-5 55). ◀ Від рум. слов'янізму *glagole* — “розум, смысл” або хорв. *glagola* — у далмат. “священик, який служить по-слов'янськи” (І.Огієнко. Повстання азбуки й літ. мови у слов'ян. — Жовква, 1937. — С. 81).

Глаго́лич — Мк. ◀ Від Глаго́ла + -ич. Пор. ще п-ще *Hlahol* із 1878 в с. Княжолука на Бойк (ЙМ), серб. п-ще *Глаголић* (РСКНІІІ 302), хорв. п-ще *Glagolić* (Leksik 190) та болг. п-ще *Глаголица* (Илчев 134).

Глі́ба [Глі́ба] — Ір. 1715: п-ще *Gliba* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Фонет. вар. п-ща Глѐба або апел. *глі́ба* — “груда землі” (Ж-Н 143).

Глі́га †. 1470: шл. *Glyga* — Н.Вишава (Bélay 219). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Gliga*, що з *Gligor* (Šimundić 415).

Гліганич †. XVIII ст: кр. *Gliganics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Глігáня* — “дружина Глі́ги”.

Глі́чка †. 1720: кр. *Fr. Glicska* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Gliga*, що з *Gligor* (укр. *Григорій* — Šimundić 415), + суф. -ка.

Глодан †. 1715: кр. *Glodan Alexa* — Стремтура (Bélay 203). ◀ Від рум. п-ща *Glod* (Iordan 226) + -ан.

Глодя́н [Глоде́н] — Рх. ◀ Правдоподібно, від серб.-хорв. апел. *глођан* — “худий, слабкий” (РСКНІІІ 357) або від старопол. *głodać* “грязти, обгрязити” (Reczek 110).

Глос — Пр. 1631: гор. *Glos Gergely* — Ужгород (HodAd 23), а в Жіліні ім'я *Gloz* зафіксоване 1378 р. (SŽK 169). ◀ Від пол. апел. *głos* — “голос, звук”.

Гмі́тер [род. — Гмі́тра] — Уж. ◀ Від болг. чол. імені *Гмитер, Гмитр*, співвідносного з укр. оф. *Дмитро*, відомого укр. лемкам та болгарам (Илчев 155, Ковачев 148). Пор. 1787: похідні п-ща *Gmiterko, Gmitrik, Gmiterczyk* — Реґетів та ін. на Лемк (ЙМ).

Гі́папа — Мж. ◀ Від укр. діал. *пип* — “короткий шевський ніж” (Гр I 349) або від пол. його перен. зн. — “низька на зріст людина” (Golęb 82) + -а.

Гобаль — Ір. ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща Кóбаль.

Гобан †. 1720: кр. *Jo. Goban* — Липча (Bélay 172). ◀ Можливо, від антр. *Губа* + -ан унаслідок обниження артикуляції кореневого *yl*. Див. *Губаш*.

Гобонá — Вн, Ір. ◀ Угор. п-ще *Gabona*, що з апел. *gabona* — “збіжжя, зерно” (Kázmér 398).

Говда́н — Вл. Пор. 1787: *Gowdyn*, він же *Gokla* — Орів на Бойк, *Howdysz* — Тяпче на Бойк (ЙМ); 1819: *Houdyk* — Хітар на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. *гóвда* чи *гóвда* — “брила солі” (AGB II 125), “голова, довбешка” (Мат. до букв. II 12), “людина з остриженою головою” (Головацькій 503), “висока гора без лісового покриву” (там само), + -ан. 2. Від бойк. *говдан* — “жебрак, прошак”, співвідносного з закарпатоукр. *говдџн* — “т. с.”, що й угор. діал. *kódus* та літ. *koldus*, + укр. формант -ан.

Гóвді́й [Гóвді́] — Вн, Ір, Хс. ◀ Угор. утворення з суф. -і від південнослов. імені *Goda* або *Godó*, що з *Godimir, Godislaw* (Šimundić 415), або від угор. ойк. *Gód*, що на Зак.

Гóга — Ір, Св, Мк. 1473: *Goga* — Сучава (ССУМ I 246). ◀ 1. Від чол. імені *Гога, Гого*, яке у болгар, сербів, хорватів, румунів співвідноситься з іменами *Георг, Горан, Григор...* (Илчев 136, Грк 65, Šimundić 415, Const 70). 2. Від серб. апел. *goga* — “каменярь, муляр”, а також знев. назва для македонців та косоварів (РСКНІІІ 413). 3. Від рум. *gogă* — “опудало” чи *gog* — “дурник”. 4. Від пол. *gogo* — “чепурун”. 5. Від укр. дит. *гóга* — “воша”, “блоха” (Уж), “чорна гадюка” (ЕСУМ I 542), “ягода” (Головацькій 503). Пор. серб. п-ще *Goguh* (РСКНІІІ 413), хорв. п-ще *Gogić* (Leksik 193).

Гоганич †. 1715: кр. *Goganics Prokup* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Гогáня* — “дружина *Гогі*”.

Гóгна — Мк, Пр. ◀ Правдоподібно, пов'язане з пол. п-щами *Gogniak, Gogniat* (див. *Rumut 245*), власне, служить твірною основою для них.

Гого́ліч — Уж. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Гогола* чи *Гоголја* (≠ *Григоре* — ДумбрМик 53) + -ич. 2. Від укр. апел. *гóголя* — “високо-спроможна жінка” (Ж-Н 147) + -ич. 3. Від подг.

п-ща 1635 *Gogola*, що з апел. *gogol* — “птах із родини качок” (Bubak 121), + -ич. Пор. ще запис 1699 р. з Котельниці *Gogál Kundrath* (Maksay 600) та орав. п-ще *Gogolak*, яке виводять із пол. чи слц. *gogol* — “воло” (SSN I 147), діал. *gogol* — “пташине воло” (Golęb 82, SSN I 82). Антропооснова *Gogol* у функції п-ща фіксується 1787 р. в с. Побук на Бойк (ЙМ), а *Hoholik* — у с. Команча на Лемк (ЙМ). П-ща з основою *gogol-* є в Польщі (Rymut 247).

Гороба — Мж, Тч. ◀ Нестандартне утворення з формантом -ора від антр. *Гора*.

Года †. 1600: кр. *Goda Janos* — Кобилецька Поляна (Bélay 158). ◀ Від південнослов. імені *Goda* чи *Godó*, що з повних імен моделі *Godimir*, *Godoslav* (Šimundić 415).

Гозда — Вн. 1687: *Гозда Иван* — Заріччя (ПаПо-4 164). ◀ 1. Від угор. апел. *gazda* — “господар”. Пор. серб.-хорв. п-ще *Гоздаиовић* (РСКНІІІ 423). 2. Пол. антр. *Gozda*, який постав із антр. *Gwozda* (Rymut 261).

Гоздик — Вн. 1775: *Gazdik* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від антр. *Гозда* + -ик.

Гоздог — Вн, Хс. ◀ Угор. п-ще *Gazdag*, що з апел. *gazdag* — “багатий”.

Гойда — Мк, Ір. 1596: *z Iwanem Gojda* — Ольшинкова (Balzer 123); 1618: *Maczko Goyda* — Вишній Вапеник (Mars 75); 1667: *Goida* — Раковець (Szabó 458); 1787: *Gojda* — Пулави, Репедь на Лемк (ЙМ); 1819: *Gojdan* — Лупків на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. *gõйда* — “нероба, ледар” (Он I 178), “здоровило, висока на зріст людина” (Ж-Н 141); з цим же зн. апел. *gõйда* засвідчується 1649 р. — “висока, незграбна людина” (СУМ XVI–XVII VI 247); пор. ще пол. *hojda* — “довгань” (SW II 47). 2. Від угор. місц. діал. апел. *gojda* — “колиска”.

Гойдаш — Мк. ◀ Від антр. *Гойда* + -аш.

Гойдич — Уж. 1787: *Goyducz, Hojducz* — Барвінок, Дальова, Щавник на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Гойда* + -ич.

Гойдош — Бг, Вн. ◀ Від *Гойда* + -ош.

Голіян — Уж. ◀ За К.Римутом, п-ще постало в Середньовіччі зі словосполучення *Goly Jan*, тобто “голий Ян”, яким охрестили Йоана Хрестителя (Rymut 249).

Голомб — Мк, Ір. 1574: *Galamb* — Боржавське (Szabó 416); 1773: присяжний *Simeon Galamb* — В.Яблунів (Ud-5 53). На Подг п-ще *Goląb* згадується з XVII ст. (Bubak 122), а в Перемишлі *Golambek* — 1449 р. (Smółka II 72). ◀ П-ще з пол. апел. *goląb*, угор. *galamb* чи рум. діал. *golumb* — “голуб”.

Голомба — Мк. ◀ Від антр. *Голомб* + -а.

Голомбич †. 1715: кр. *Fr. Galambics* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *Голомба* + -ич.

Голомбош — Вн. ◀ Угор. п-ще *Galambos* апел. зн. якого “голубовод”. В угорців п-ще фіксується з 1388 р. (Kázmér 390).

Гольва †. 1715: кр. *Pe. Golyva* — Крачуново (Bélay 151). ◀ Від угор. апел. *golyva* — “воло”.

Голяп — Уж. 1332–1335: *Nic. sac. de Golyanus* — Береги (Györfy 539); 1787: *Golan* — Сушиця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. ос. імені *Голянь*, співвідносного з прикм. *голий* та *Голуб*, яке нині відоме сербам, а раніше — й полякам (ТаМес 83). Пор. ще південнослов. чол. ім'я *Golja*, що з *Blagoljub, Gordan, Gostislav* (Šimundić 416). Окрім українців, п-ще відоме ще сербам, молдованам та деяким ін. народам.

Голяна — Ір, Мк. 1567: кенез *Jeczko Golyana* — В.Ворота (UetC 53-12); 1619: кенез *Golana Jaczko* — Яблунів (Maksay 613); 1699: кенези *Golana Jaczko, Fedor, Hricz, Ivan, Vaszil, Stephan* — Яблунів біля В.Воріт (Maksay 613); 1819: *Golena* — Сторона на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Голяп* + -а.

Голянич — Вл. 1570: *Joan., Steph. Gollenich, Jac. Golynych* — В.Ворота (UetC 53-14); 1720: кр. *Jo. Golancs* (!) — Кошельово (Bélay 164); 1775: п-ще *Golanicz* — Вел. Копаня (SDzabó 549). ◀ Від антр. *Голяна* + -ич.

Гомба — Ір, Мк, Вн. ◀ 1. Угор. п-ще *Gomba*, апел. зн. якого “гриб”. 2. Від угор. п-ща *Gomb*, що з апел. *gomb* — “гудзик, застібка, брошка, булавак” (Kázmér 414). Пор. 1704: *Gombi Marton* — Загаття (HodGens 7).

Гомбаш — Хс. ◀ Від місц. *гомбаш* — збирач грибів (Kázmér 414).

Гомбош — Уж. 1600, 1614: гор.*Jo. Gombos* — Хуст (Bélay 151); 1648: вл. *Gombos László* — Зняцьово (LehBer III 310); 1751: *Марин Гомбош* — Невицьке (Гаджега-Уж 150). ◀ 1. Від угор. *gombos* — “гудзикар” (Kázmér 415, Kálmán 86). 2. Від слц. діал. *gomboš* — “варена борошняна страва з начинкою і посипкою” (SSN I 502).

Гомбоші(й) †. 1704: кр. *Gombosi Janos* — Визниця (GodGens 11). ◀ Від п-ща *Гомбош* + угор. формант -і.

Гонак [рідше — *Гонак*]– Мк. 1692: кр. *Gonak* — Бобовище (Мучкай. — С. 63). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від південнослов. чол. імені *Gona* або *Gono*, співвідносних із *Godimir, Gorislav, Bogoboj, Dragoboj* (Šimundić 416, Ковачев 148). 2. За К.Римутом, від дієсл. *gonić* — “гонити” + суф. -ак (Rymut 253).

Гонар [*Гонарь*] — Хс. ◀ Від місц. укр. *гонарь, конарь* — “гілка”.

Гонда — Пр, Уж, Св, Вн. 1213: *pristaldo Gonda* — Орада (RegVar 176). ◀ 1. Від місц. укр. *gonďá/konďá* — “кнур” (AGB I 66), що з угор. *kanda* — “т. с.”. 2. За М.Казмиром, *Gonda* — угор. розм. ім'я *Konréd* (Kázmér 416).

Гондóла — Уж. Пор. 1618: *Gondeli* (!) *András* — Мостиська (Mars 84). ◀ Можливо, від *Gónďa* + ром. демін. суф. *-ola*.

Гондорич †. 1715: кр. *Jo. Gondoricz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від *Gondora* + суф. *-ич*.

Гондóрчин [частіше — **Гондóрчин**], **-на** — ВБ, Пр, Уж. Пор. суч. гуц. п-ще *Gondurak* — Криворівня, Ясенів (Vincenz 577). ◀ Зіставлення дериватів підказує думку, що твірною основою п-ща був андр. *Кондорка* — “дружина *Кóндора*”, а словотвірним формантом — пос. суф. *-ин*.

Гондяк — Уж. ◀ Від антр. **Гонда** + **-як**.

Горазда †. 1550: шл. *Mich. Gorazda*, 1676: шл. *Mich. Garazda* — Воногово (Bélay 202). ◀ 1. Від давньослов. імені *Gorazd* (Šimundić 129) + формант *-a*. 2. Від угор. апел. *garázda* “задирака”.

Гордан †. 1648: кр. *Gordan Simka, Andri, Fedur* — Н.Ворота (Bélay 539). ◀ Від давньослов. імені *Gordan* або *Gordian* (Šimundić 128).

Гордзów — Ір. — Див. **Горзów**.

Горзéй [*Горзій*] — Мк. 1773: присяжний *Mathias Gorze* — Косино (Ud-5 56). Пор. ще 1781: п-ще *Горзан* — Луг (ПуУрб 127). ◀ Від антр. *Гóрза* + *-ей*. У румунів антропооснова *Goza* співвідноситься з ос. іменем *Georg* (Const 64, Bélay 121), але на Зак поширилася також слов. антропооснова *Groza*, яку угорці видозмінили в *Goza*. З огляду на це, нині важко сказати, котра саме основа лежить у п-щі **Горзéй**.

Горзów [рідше — **Гордзów**, ор. — **Горзówом**] — Ір, Вн, Тч. 1415: шл. *Gozof Dobrozlo* — Ферешті (Bélay 121); 1428: шл. *Thomas Gorzo* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1505: шл. *Nyzthor, Sim. Gorzo* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1542: вл. *Lad. Gorzo* — Липча (Bélay 171). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Groza*, що з *Georgius* (Bélay 118, Const 64, 71), + *-ов*. 2. Угор. деформація південнослов. імені *Грозо* (≲ *грозьль* — “страшний” — Илчев 142, Грк 69) або *Грозавь* (Богдан 257). Пор. 1438: *Грозавь* — Васлуй, 1493: *Грозвь* — Сучава (ССУМ I 257). Кінцеве *-ов* — наслідок впливу угор. фонетики.

Горович †. 1597: кенез *Gorovics Ivasko* — Пузняківці (LehBer 665). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від гіпок. імені *Gora* або *Goro*, співвідносних із повними хорв. іменами *Georg, Gordan, Gorislav*... (Šimundić 416).

Горондá — Мк. ◀ Наслідок зближення календ. імені гр. пох. *Геронтий* з місц. ойк.

Gorondá. Пор. XV ст.: *non Gsprondic* — Сучава (ССУМ I 242).

Горондéй [*Горондій*] — Св. ◀ Від антр. **Горондá** + **-ей**.

Гостович †. 1550: *Horvath Gosztovics György* — Гергелі в ком. Берег (LehBer 267). ◀ Хорв. п-ще *Gostović* (Leksik 197), що від імені *Gosta* чи *Gosto* (оф. *Gostimir, Radogost* — Šimundić 416).

Гóта — Рх. 1471: шл. *Sandr. Gota* — Біла Церква (Bélay 139); 1678: кр. *Gota, Got Jovan* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1678: кр. *Gota Simone* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1720: кр. *Mich. Gota* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Хорв. ім'я *Gota*, що з *Bogota, Dragoslav*... (Šimundić 116). 2. Від болг. імені *Гото*, що з *Георги* (Илчев 159). 3. Можливо, від нім. ос. назви *Gott* у род. відм. або нім. гіпок. ім'я *Gota*, стосовно *Gotfrid, Gotlieb*. Таке п-ще є й у поляків (Rymut 259).

Гóтич — Рх. ◀ 1. Від антр. **Гóта** + **-ич**. 2. А.Вінценз виводить п-ще від рум. *goatǎ* “привид, примама” (Vincenz 531).

Гóца — Мк, Ір. 1570: кр. *Basil Hocza, Stephan Hotsa* — Станово (UetC 97-29); 1542: вл. *Dankul Groza (Gocz)* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1604: шл. *Mate Gotsia* — Онцешті (Bélay 213); 1715: кр. *Gocza Joseph* — Слатинка (Bélay 202). Пор. ще 1757: *Гануся цорка Гоцихи* — Стебник (ПаПо-4 109). ◀ 1. Від гіпок. імені *Goca*, яке у хорватів, сербів, болгар, румунів і поляків є еквівалентом до десятків різних повних імен, що починаються на *Go-*. Напр., хорв. *Godislav, Gojan, Gostimir, Georgij* (Šimundić 415), серб. *Горан, Гордан, Драгослав* (Maretić II 110, Грк 67), болг. *Георги* (Илчев 139), рум. *Neagota* (Const 286), пол. *Godzimir* (Rospond II 54). 2. Виводити п-ще з пол. діал. *goca* — “кий, палиця” (SW I 862) не дозволяє принцип просторової відповідності.

Гоцанинець †. 1709: *Іван Гоцанинець* — Кольчино (ПаПо-3 22). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Гоцáня* — “дружина **Гоци**”.

Гóцинець, **-нця** — Вл. ◀ Дериват із суф. *-инець* від антропооснови **Гóца**, яка в Карпато-Дун. регіоні виступає не лише чол. іменем та п-щем (див. **Гóца**), а й скороченим еквівалентом до повних жін. імен, на зразок серб. *Гордана, Господина* (РСКНІІІ 529). Пор. 1819: *Hociniec* — Вижлів на Бойк (ФМ); 1787: *Hocynow* — Ямельниця, *Hocyn, Hocynow* — Мізунь, *Hocan* — Гнила на Бойк (ЙМ). Пор. ще серб. п-ща *Гоцицац, Гоцић* (РСКНІІІ 529).

Гоцко †. 1715: кр. *Goczko Roman* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Здр. вар. із суф. *-ко* від південно-

слов. гіпок. чол. імені *Goco*, що з *Georg, Godislav, Golub, Goran* (Šimundić 415).

Гочур — Вб. 1819: *Hocur* — Бітля, Нижне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Гоча** + атрибут. суф. -ур, як у п-щі **Савчур**.

Гоч — Вн. 1787: *Gocz* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. імені *Гоч*, співвідносного з повними іменами *Георгій, Гостимир, Гостидраг...* (Илчев 140, Грк 67, Šimundić 415).

Гоча †. 1542: вл. *Mate Gocha*, а з 1550 — *Alex., Jo. Gochya* — Ванцешті (Bélay 213); 1720: гор. *Wolph. Gocsa* — Сигіт (Bélay 190). ◀ Хорв. гіпок. вар. *Goča* до чол. імен *Gojan, Gojdan, Gojслав, Golub, Goran...* (Šimundić 415).

Гощпер [Гощпирь] — Мж. ◀ Правдоподібно, здеформований вар. угор. календ. імені *Gáspár* (укр. — *Каспар*, хорв. *Gašpar*).

Град †. 1664: шляхтичі *Dan., Nic. Grad* — Вишня Вишава (Bélay 219). ◀ Від хорв. чол. імені *Grado* або *Grada*, що з повних імен на зразок *Gradimir, Gradivoj...* (Šimundić 416).

Гранило — Ір. ◀ І. Іменний вар. із суф. -ило від календ. імені *Граній* (Петровській 274) або *Сєграф* (Справочник 400). 2. Важче виводити його з серб. або хорв. чол. імені новішого часу *Гранислав* (Грк 67, Šimundić 416), а тим більш — від серб. апел. *грана* — “гілка” (РСКНІІІ 563–567).

Гранат †. 1720: кр. *Timothaej Granat* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від апел. *гранат(а)* — “розривний снаряд”, назва якого в Угор. королівстві відома з 1643 р. (MNTESz I 1095).

Граніюк — Рх. Пор. ще гуц. п-ща *Grepiniek, Grapiniak* (Vincenz 577). ◀ І. Від жін. імені *Грапина* (≠ *Агрпина* — ДумбрМик 53, Const 71) + -юк. Пор. ще серб. п-ко *Грапинац* (РСКНІІІ 574). 2. Від гуц. апел. *грапине* — “графиня” + -юк.

Греба — Ір, Мк, Вн. 1498: *comes Petrus Greb* (!) — Станово (LehAd II 478); 1634: *Greba* — Рокосово (Szabó 457); 1819: *Grebow Hric* — Славське на Бойк (ФМ). ◀ Від нім. ос. назви *Greb* або від старовірхньонім. *grēbe* — “граф” (Rymut 266) + -а. П-ща від основи *Греб-* — поширені в Польщі (Rospond II 101, Rymut 266), трапляються у хорватів (Leksik 201).

Гребан †. 1715: кр. *Greban, Graban* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Греба** + -ан.

Греблич — Рх. ◀ Імовірно, від антропооснови *Гребля* + -ич. Твірна основа походить від рум. *greblă* — “граблі” або від серб. *гребља* — “лопатка для вигрібання жару, попелу” (РСКНІІІ 605). До речі, у хорватів е п-ща *Greblić* і *Greblički* (Leksik 201).

Грега — Вб, Пр, Св. 1226: *Martinus filius Grege* — Бігар (RegVar 285); 1618: *Grega Drabow* —

Строчин (Mars 83); 1751: *Грегорій Грега* — В.Водяне (Гаджера-М 179); 1787: *Grega* — Рихвальд, Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. чи пол. вар. імені *Grega*, співвідносного з укр. *Григорій* (Majtán — Považaj 216, Rospond II 102), або від рум. *Grăga* — “т. с.” (Const 71–72).

Грегул — Рх. 1448: *пан Микла Греоул* — Коломия (ССУМ I 261). ◀ Можливо, від рум. *greu* — “важкий” + формант -ул.

Грегор — Пр. 1456: шл. *Jo. Gregor* — Нан (Bélay 176); 1655: шл. *Paul. Gregor* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від катол. вар. чол. імені *Грегор* — “Григорій” (SSJ VI 135).

Грегорович †. XVII ст.: еп. *Gregorovics Jan* — Мукачів (HoTör 228). ◀ Від антр. **Грегор** + суф. -ович.

Греджук — Рх. ◀ Від антр. **Грега** + -юк.

Грекул — Рх. ◀ Від місц. укр. етн. *грек* — “грек” + рум. формант -ул. Пор. 1787: *Grak, Grekow* — Ступосяни на Лемк (ЙМ).

Гренджа — див. **Гринджа**.

Гринеджук — Рх. — Див. **Гринеджук**.

Гренцер — Уж, Пр. ◀ Нім. п-ще від апел. *Grenzer* — “прикордонний”.

Греца — Вб, Уж, Мк, Св. 1547: гор. *Jo. Gretha iudex* — Хуст (Bélay 150); 1607: *Gretso Pael* — Гусний (UetC 104-8); 1605: кр. *Alex. Grecz* — Сарвасово (Bélay 194); 1739: *Григорій Грецула* — Уйлак біля Требішова (ПаПо-4 113). ◀ Імовірно, від нім. ос. назви *Gretz* (Rymut 266) + -а.

Грецькій [Грецькі], -ія — Уж. ◀ Словакізований і мадяризований вар. п-ща **Грецький** [Грицький], що від прикм. *грецький* — “грецький”.

Грецько — Вб. 1414: *старець Грецько* — Луцьк (ССУМ I 261); 1570: *Jac. Gracko* (!) — Завидово (UetC 97-29); 1605: кр. *Alex. Grecz* — Сарвасово (Bélay 194). ◀ Імовірно, від **Греца** + -ка з наступним переходом у парадигму на -ко, як п-ще **Головка** у **Головко**.

Грецький [Грицький], рідше — *Грецькі*. 1481: *Jaczko Grechsky* — Вари (Łysiak-1 45). ◀ Прикм. від місц. етн. *грек* — “грек”, який у Карпатах зберігає таке традиційне звучання. Пор. записи подг. п-щ *Grek* і *Gryk* 1727 та 1767 років (Bubak 125).

Гречак — Вб. ◀ Від місц. етн. *грек* + -як. Пор. 1692: подг. п-ще *Greczak* (Bubak 125).

Гречка. ◀ Спотворений вар. п-ща **Гричка**.

Гречко. ◀ Новостворений вар. п-ща **Гричка**.

Гривна — Вб, Пр. 1787: *Grywna* — Маластів, Полонна на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: *Griwnacz Iwanko* — Н.Орлик (Mars 77). На Подг п-ща *Grzywna* і *Grzywnowicz* значаться 1679 р. (Bubak 129). ◀ Імовірно, від пол. апел. *grzywna* —

“грошова одиниця Київської Русі”, “міра ваги” чи “монета” (SW I 927) або від побажального болг. імені *Гривна* (Ковачев 152).

Гріґа — Вл, Мж, Св, Мк, Ір, Хс, Тч, Рх. 1715: кр. *Griga Jura* — Руське поле (Bélay 212); 1781: боженик *Быча Грѡга* — Сарваш у ком. Мар (ПеУрб 129). ◀ Від чол. ос. імені *Грѡга*, яке в Укр. Карпатах та в рум. Марамороші є традиційним еквівалентом до оф. імені *Григорій*. Зокрема, у пам'ятках XVII ст. антрополексема *Грѡга* повсюдно вживається не як п-ще, а як вл. ос. ім'я (Керста 108, Bélay 129, 171). Напр., 1605: кр. *Kis Griga* — Вел. Бичків, 1672: *Koztyo Griga* — Ясиння, 1678: *Bosztan Griga* — Косівська Поляна (Bélay 128, 166, 128). Пор. ще: *отця свосго Григи и матер свою Мотрю* — Горінчово (Яворській 203). У козацьких реєстрах 1649 р. антр. *Керикга* так само часто виступає як вл. ос. ім'я (Осташ-3 18).

Гріґаніч — Хс, Тч. ◀ Від андр. *Грѡганя* — “дружина *Грѡги*” + *-ич*.

Гріґаший — Вл, Уж. XVII ст.: *парох Григаший* — Гукулий (Hajnal I-II 24). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від п-ща *Грѡгаш*.

Гріґора — Вн, Тч, Рх. ◀ Кал. ім'я гр. пох. *Grigor* у його рум. звучанні + формант *-а*.

Гріґорич †. 1715: кр. *Matı Gregoricz* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від антр. *Гріґора* + *-ич*.

Гріґулька — Тч. ◀ Від рум. антр. *Grigula* + укр. суф. *-ка*.

Гріґуца †. 1720: кр. *Lad. Girgucsa (!)* — Ділово (Bélay 209), кр. *Mich., St. Grigucsa* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від чол. імені *Griga* + рум. формант *-uŝă*.

Гріґжин †. 1672: кр. *Greczen* (він же— *Gridsin i Griczin Ivan* — Ясиння (Bélay 166). ◀ Від антр. *Грѡга* + *-ин*.

Гріґжинець [*Грѡджиниць*], *-нця* — Тч. ◀ Від антр. *Грѡга* + *-инець*. Пор. 1689: *Gricsea (!) Naste* — Десешті (Bélay 135); 1787: *Hrydzey* — Верхнє на Бойк (ЙМ).

Гріґжович †. 1617: кенези *Luca et Franciscus Grecsovecz* — Н.Розтока на Вл (LehAd 64, 65). ◀ Від антр. *Гріґжа* + *-ович*.

Гріґжук — Рх. ◀ Від місц. антр. *Грѡга* + *-юк* або від серб. чол. імені *Грѡґа*, що так само *Григорій* (Грк 68), + *-юк*. Пор. ще п-ща з прикарпат. Гуц *Grydzak, Grydžuk* (Vincenz 224).

Гріґиджа — [*Грѡпѡдґжа*] — Мж, Хс. 1. Від укр. діал. *Грѡпѡдґжа* “сніг з дощем” (ЕСУМ I 596) або пол. п-ща *Gryńdzia* (Rymut 266). 2. Від антр. *Грѡнда* + *-я* з чергуванням *л/дл* — *л/дж*. 3. Від болг. чол. імені *Гринго*, що з *Гринко, Грѡньо, Угрин* (Илчев 142) з тим же суфіксом.

Грѡндич [рідше — **Грѡндич**] — Вб. ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Грѡнда*, що з *Григорій* (Керста 108, Осташ-3 15), + *-ич*. Пор. 1625: *Грѡнда Филов* — Одрехова (АО 167); 1787: п-ща *Hrynda, Hrynday, Hryndak, Hryndyczat* на Бойк та п-ща *Hrynda, Hryndio, Hryndzio* на Лемк (ЙМ). Пор. ще болг. ім'я *Грѡндьо* (Илчев 143). 2. Від антр. *Грѡнда*, що з рум. апел. *grindă* — “балка, поперечина” (Jordan 231), тобто того ж кореня, що й рум. *grindei* — “гряділь” (Const 288), угор. *gerenda* — “сволок”, староболг. *града* “сволок”, + *-ич*. Пор. ще 1787: лемк. п-ще *Gryndziak* (ЙМ) та бойк. п-ще *Gryndzola* (ЙМ).

Грѡсь — Тч. 1614: кр. *Gris András* — Задільське (Bélay 536); 1643: подг. п-ще *Gryś* з імені *Gryś*, тобто *Григорій* (Bubak 128). ◀ Від укр. розм. імені *Грѡсь* чи *Кгрѡсь*, яке співвідноситься з повним іменем *Григорій* та місц. давнім еквівалентом *Грѡга*.

Грѡтчак [*Грѡччак*] — Вб. ◀ Гіперкоректний писемний вар. п-ща *Грѡччак*, що з *Грѡчка* + *-як*.

Грѡцький — Уж. ◀ Від антр. *Грѡга* + *-цький*.

Грѡчка — Хс, Мк. 1661: кр. *Gricska Ivan* — Руська Поляна (Bélay 180); 1680: кр. *Gricska Szimjon* — Руська Поляна (Bélay 180); 1715: кр. *Gricska Demeter* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від антр. *Грѡга*, тобто *Григорій* + суф. *-ка*.

Грѡчкан — Хс. ◀ Від антр. *Грѡчко* + *-ан*.

Грѡчкань — Хс. ◀ Мадяризований вар. п-ща *Грѡчкан*.

Грѡчко †. 1570: *Jac. Greczko* — Завидово (UetC 97-29). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Грѡчка*.

Грѡщик †. 1705: свідок *Grisis (!) Miklos* — Чумальово (HoOkm 432). ◀ Від незасвідченого антр. *Грѡша* + *-ич*.

Грѡга — Мк, Ір, Вн, Хс. 1605: кр. *Kis Griga* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1715: п-ще *Griga* — Веряця (Szabó 546); 1773: присяжний *Gregorius Griga* — Чинадьово (Ud-5 59). ◀ Угор. і рум. відповідники місц. укр. традиційного імені *Грѡга*, тобто *Григорій* (див. **Грѡга**).

Грѡгаш — Вл, Св. ◀ Укр. або рум. утворення за допомогою суф. *-аш* від імені *Грѡга*.

Грѡгаші — Ір. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Грѡгаш*.

Грѡгѡра — Рх. Пор. 1368: *Павель Григорь* — Львів. ◀ Вар. імені *Грѡгѡра*.

Грѡгѡраш — Рх. ◀ Від імені *Грѡгѡра* (оф. *Григорій*) + укр. або рум. квалітат. суф. *-аш*.

Грѡдґжак — Рх. ◀ Від антр. *Грѡга* + *-як*.

Грѡдґжан — Рх. ◀ Від антр. *Грѡга* + атрибутивний суф. *-ан*.

Грѡдза — Тч. ◀ Асиміляційна видозміна п-ща **Грѡза**.

Гроз †. 1605: кр. *Groz Dan* — Рускова (Bélay 188). ◀ Від болг. чол. імені *Гроз*, співвідносного з жін. захисним іменем *Гроза* (Илчев 142).

Гроза — 1495: *пан Гроза витязь* — Сучава (ССУМ I 265); 1525: шл. *Jo. Groza*, 1542 — шл. *Lad. Groza* — Діброва (Bélay 120); 1604: шл. *Laz. Groza* — Сер.Водяне (Bélay 121); 1624: *Pe Groza* — Гернічешті (Bélay 145); 1570: *Paul Groza* — Мідяниця (UetC 97-29); 1787: *Groza, Grozik, Groziak* — Мшана, Фльоринка, *Grodzio, Grozio* — Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. захисного чол. імені *Гроза*, що з апел. *groza* “жах, страх” або рум. — *groză* (Илчев 142, Грк 69).

Грозович †. XVII ст.: кенез *Grozovics Ivasko* — Мукачів, Порошково (LehAd 52). ◀ Від антр. **Гро́за** + суф. -ович.

Гро́скоп — Мк, Уж. ◀ Нім. п-ще від *groß* — “великий” + *Kopf* — “голова” (Bahlow 189).

Гроф — Хс. ◀ Від місц. укр. *grof* — “граф”, що з угор. *gróf* чи слц. *grof* — “т. с.”.

Гро́фик — Уж. ◀ Від антр. **Гроф** + -ик.

Грофчук — Рх. ◀ Від **Гроф** + укр. суф. -чук.

Гро́шик — Уж. ◀ 1. Здр.-пестл. утворення з суф. -ик від назви давньої (імовірно, пол.) грошової одиниці *grosz*. 2. Версія з пол. апел. *groch* — “горох” відпадає, бо в такому разі п-ще в утворення мало б суф. -ок.

Грудзур — Вл. ◀ Імовірно, укр. утворення з атрибут. суф. -ур від антр. **Гро́дза** зі звуженням кореневого /о/ в ненаголошеній позиції до /у/.

Груз — Мк. ◀ Очевидно, угор. етн. *gruz* — “грузин”.

Грузур — див. **Грудзур**.

Гру́лик — Тч. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від апел. *гру́ля*, який у пол. та у слц. гов. озн. “картоплина” (SSN I 516), а у серб.-хорв. — “грудка, клубок” (РСКНІ ІІІ 704). До речі, в Сербії поширене п-ще *Грулових* (РСКНІ ІІІ 704), а в Польщі — *Grulewicz* (Rymut 272). 2. П-ще виводиться також зі слц. діал. *grul* — “свиняче рило” (SSN I 516). 3. Найменш імовірно, що воно пов’язане з болг. ос. іменем *Грульо*, яке походить від *Грудьо* (Илчев 143).

Грульо †. 1600: кр. *Jo. Gurullio* (!), 1671 — *Grulio Laszlo*, 1684 — вдова *Grulylo* (!) *Tomásné*, 1698 — *Grullyo Péter*, а 1715 — *Grulyo Laszlo, Miklos* — Теребля (Bélay 203). Пор. ще 1817: подг. п-ща *Grula* і *Gruliczak*, які Й.Бубак виводить від апел. *grula* — “картоплина” (Bubak 127). ◀ Імовірно, від пол. або слц. апел. *grula* “картоплина” (Bubak 127).

Грус — Уж. П-ще *Grus* поширене в Хорватії (Leksik 208). 1787: *Hrus* (!) — Лубна, Куляшне на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, фонет. видо-

зміна нім. п-ща *Gross* — “великий” (Moldanová 74). 2. Нім. п-ще *Gruf* “грузин” (Gottschald 225, Bahlow 190).

Грянйло [рідше — **Грянйло**] — Ір, Мк. ◀ Походження невідоме.

Губа †. 1416: *Guba Imre* — Мукачів (LegBer 470). Пор. 1618: *Guba Jurko* — Фіяш (Mars 86); *Губа Петро* — Гутка (ПаПо-4 57). ◀ 1. Фонет. видозміна слц. кал. імені *Kuba*, тобто *Jakub*. 2. Від угор. апел. *guba*, якому в карпатоукр. гов. відповідає апел. *губя*. 3. Від хорв. гіпок. імені *Guba*, що відповідає повному імені *Golub* (Šimundić 417).

Губанич †. XVIII ст.: кр. *Gubanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Губаня* — “дружина **Губи**”.

Губаній [*Губані*] — Св. ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. *Gubány* або *Guban*. Пор. 1787: п-ще *Guban* — Долина на Бойк (ЙМ).

Губаш — Вл. 1450: *Gwbas* — Сасово (Szabó 450); 1608: кр. *Gubas Jurko* — Фіяш на Маковиці (Mars 86). 1704: вдова *Gubas Sandorina* — Коропець (HodGens 9). Пор. ще п-ще *Губаш* у сербів та хорватів (РСКНІ ІІІ 725, Leksik 209). ◀ 1. Від угор. *gubás* — “той, що одягається в *губу*, тобто в *гуно*”, “селянин”. 2. Від слц. антр. *Губа*, що з вл. ос. імені *Kuba*, тобто *Яків, Якуб*...

Гудз — Рх. 1787: п-ща *Gudz, Gudzow, Gudzowicz* — Волошинове та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. *гудз* — “вузол” (Головацькій 506, Он I 197). 2. Десуфікація букв. апел. *гудзан* — “хом’як” (Мат. до букв ІІ 16).

Гудзан — Вб, Уж. 1787: п-ще *Gudzan* — Бабило, Залокоть та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Гудз** + -ан. 2. Від букв. апел. *гудзан* — “хом’як” (Мат. до букв. ІІ 16).

Гудь — Ір. 1640: п-ще *Gugy* — Раковець (Szabó 458). ◀ Можливо, від болг. чол. імені *Гудьо* (Илчев 144).

Гудяк †. 1607: кенез *Gudják Jakab* — Скартарський (LehBer 375). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Гудь**.

Гузій — Уж. 1226: *Gusij de villa Solanus* — ком. Сат (RigVar 285); 1525: гор. *Chwzy* — Хуст (Bélay 150); 1787: п-ща *Guzy, Huzy* — Мацина, Явір’є на Бойк, *Husijow, Huzyow* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від лемк. *гүзій* — “куций” (Гр I 352) або від старопол. *guz* — “карлик” (Reczek 122).

Гу́ла — Мж, Уж. 1697: *Iwan Gula soltyz* — Уновиці (Łysiak-2 311); 1699: *Gula Demeter* — Свалаява (Maksay 569); 1725: *Гула Иванъ* — Бенядиківці, Щавник (ПаПо-1 192, ПаПо-4 34); 1787: *Gula* — Гниле, Лімна та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. діал. *гу́ла* — “дурень, вайло,

ненажера” (Головацкій 506, Он I 198) чи пол. *gula* — “повільна, мовчазна людина” (SW I 940). 2. Від південнослов. чол. імені *Gula*, співвідносного з пвними іменами *Драгул*, *Драгутин*, *Нягул...* (Šimundić 417, Грк 70, Илчев 45, Ковачев 155).

Гула́нич — Мк. ◀ Від андр. *Гула́ня* — “дружина **Гу́ли**” + *-ич*.

Гулédза — Вл. ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + згруб. суф. *-еца* (як і в п-щі **Булéца**), який по сусідству з сонантом /л/ одзвінчився в /дз/, внаслідок чого з *Гулéца* стало **Гулédза**, як і з п-ща **Булéца** стало **Булédза**.

Гулéй [*Гулі́й*, зрідка — **Гулі́й**] — Вб, Пр, Уж. 1787: *Guliy* — Небилів, *Gulycz, Gulicz* — Біличі, Бистриця та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + *-ей*. Пор. ще староукр. прикм. *гүлий* — “безрогий” (СУМ XVI–XVII VII 148).

Гу́ли — Рх. 1696: кр. *Gulin* — Ділове (Bélay 208); 1787: *Gulin* — Галівка, Шум’яч, він же в род. відм. — *Gulinego* (ЙМ). ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + *-ин*.

Гу́линець — Ір, Св. 1787: *Gulincz* — Гуманець на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Гу́ла** або **Гу́ля** + *-инець*.

Гуло́вич — Св, Мж. 1751: *парох Иван Гулович* — Поруба (Гаджега-3 118); 1763: *Basilio Gulowits paroch* — Гельцманівці (ПаПо-4 54). ◀ Від антр. **Гу́ла** + *-ович*.

Гу́ля — Уж. 1600: гор. *Tom. Gulia* — Сигіт (Bélay 198); 1787: *Gula* — Гниле на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1605 і 1634: подг. п-ще *Gula* (Bubak 130). ◀ Від укр. апел. *гүля* — “наріст, шишка” (ГрI 352) або слц. діал. *gula* — “куля” (SSN I 519).

Гуля́на — Ір. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Голя́на**. 2. Від буков. *гүля́н* — “гарбуз” (Мат. до буков. II 17).

Гуля́нич — Вн. Пор. 1787: *Hulanicz* — Кункова на Лемк (ЙМ). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Голя́нич**.

Гуля́ш — Уж. 1715: *Gulyás* — Шаланки (Szabó 465); 1819: *Gulas* — Біличі на Бойк (ФМ). ◀ Від закарп. діал. *гүляш* — “чередник” (Чопей 64), що з угор. діал. *gulyás* — “т. с.”. П-ще *Gulyás* в угорців фіксується 1576 р. (Kázmér 426).

Гуна́к — Мк. ◀ Можливо, від болг. імені *Гуно*, що з *Бегун*, *Драгун* (Илчев 145), + *-ак*.

Гу́ня †. 1705: кр. *Szimjon Gunya* — Кричово (НодОкм 430). ◀ Імовірно, дериват південнослов. імені *Guna*, що з *Драгун* (Šimundić 417).

Гу́ра †. 1715: кр. *Paul. Gura* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Gura*, що з *Grigur* (Šimundić 417).

Гуралéвич — Мж. ◀ Від антр. *Гураль*, що з етн. *гураль* — “житель пол. Бескидів” + *-евич*.

Гура́ль — Рх. ◀ Від етн. *гураль* — “житель пол. Бескидів”.

Гура́нич — Мк, Пр. ◀ Від андр. *Гура́ня* — “дружина **Гури**” + *-ич*. Антр. *Гу́ра* в Карпатах може мати такі інтерпретації: 1. Від пол. *góra* — “гора”, яке на Ораві виконує роль п-ща (Golęb 82). 2. Від серб.-хорв. *гура* “горб”, “горбун” (РСКНЈ III 760). 3. Від рум. *gură* — “рот”, “ідець”. 4. Від календ. імені *Гурій* або від хорв. розм. імені *Gura*, що з *Grigur* (Šimundić 417). Пор. 1819: п-ща *Guran, Guryk* у селах Воля, Кальне та ін. на Бойк (ЙМ).

Гурдза́н — Мж. 1781: п-ще *Гурзан* — Луг на Рх (ПеУрб 127). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Górzan* (Rymut 255, Rospond II 77). 2. Менш імовірно, що це дериват від п-ща *Горза* (див. **Горзе́й**, **Горзо́в**) + *-ан*.

Гуре́й [*Гури́й*] — Пр. Пор. суч. гуц. п-ща *Gurej, Gurijko, Gurijczak* (Vincenz 225). ◀ Від *Гу́ра* (див. **Гура́нич** та **Гурич**) + *-ей*.

Гуре́ла — Пр, Уж. 1600: кр. *Jo. Gurulio* (!) — Терребла (Bélay 203); 1648: *Gurella Illes* — Бистриця (Maksay 523); 1787: *Gurley* — Костарівці на Бойк. П-ще *Górela* є і в Польщі (Rymut 255). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Гу́ра* (див. **Гура́нич**) + формант *-ела*. 2. Від молд. імені *Гурел*, що з *Ігор* (ДумбрМик 55, 75).

Гурич †. 1597: кенез *Gurics* — Голубине (LehBer 294); 1699 — там само *Gurics Fedur* (Maksay 576). Пор. давніші записи п-ща та його похідних: 1452: *нау Жоуржа Гъоуричъ* — Сучава (ССУМ I 270). ◀ Від гіпок. чол. імені *Gura*, що з *Grigur* або *Gligur* (Šimundić 419). П-ще *Gurić* є і в Хорватії (Leksik 210).

Гури́ш †. 1648: кенези *Guris Ivan, Dmet., Mikita, Vasilj* — Голубине (Maksay 525). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Gura* (Šimundić 417) + квалітат. суф. *-іш*.

Гу́рніш — Уж. ◀ Від ід. *Gurnisch* — “марнотрат, базікало”.

Гу́стій [*Гүстї*] — Ір, Вн. ◀ Від угор. або хорв. розм. вар. імені *Gusztı*, що відповідає оф. *Gusztáv, Áuguszt* (укр. *Августин*).

Гу́та — Вн. 1215: *iustificatus est contra Guta Boiciud* — Дем у ком. Бігар (RegVar 204); 1787: п-ще *Guta* — Вислік та *Gutzak* — Бортне на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1550: гор. *Luc. Guth* — Хуст (Bélay 151). П-ще *Guta* поширене також у Польщі (Rymut 285). ◀ 1. Хорв. розм. ім’я *Guta*, що з *August, Blagutin, Dragutin* (Šimundić 417) або болг. імені *Богут* чи *Драгут* (Ковачев 155). 2. За К.Римуттом, п-ще виводиться з праслов.

gutati — “роздумувати” та від нім. *gut* — “добрий” (Kálmán 174, Moldanová 74). На Зак його можна пов’язувати також із апел. *gúta* — “апоплексія, подагра”, вживаним у місц. укр. гов. (Чопей 64), у слц., рум. та в угор. мовах. Крім цього, може братися до уваги також серб.-хорв. *gúta* — “наріст, гуля, грудка” (РСКНІІІ 778).

Гутич — Вб, Пр, Уж. 1680: кр. *Gutes* (!) *Demeter* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від антр **Гута** + -ич. Пор. серб.-хорв. п-ща *Гутинь, Гутеца, Гутовинь* (РСКНІІІ 781–782).

Гутиї [*Gúti*] — Мк, Бг, Вн. 1540: *Guthi Andras* — Дідове (LehBer III 222); 1704: кр. *Guti Guörғы* — Макарьово (HodGens 13). ◀ Угор. утворення з формантом -i від місц. ойк. *Gut*, який на Бг згадується 1312 р. (Györffy 540).

Гутовський — Тч. Пор. 1642 і 1789: подг. п-ща *Gutow* і *Gutowski*, які Й. Бубак виводить від антр. *Gut* (Bubak 131, див. ще Румут 285).

Гучко †. 1696: кр. *Jo. Gucska* — Луг (Bélay 173). ◀ Можливо, гіперизм стосовно п-ща **Гучко**.

Гушка — Хс. ◀ 1. Від серб.-хорв. чол. імені *Гуша* (≠ *Драгутин, Драгушан* — Грк 70, Šimundić 417). 2. Від апел. *gúша*, який у більшості мов Карп. регіону озн. “воло, горло, шия”, “горлиця”, + -ка чи просто — “пухлину щитовидної залози” (РСКНІІІ 786).

Гушул — Рх. ◀ Від антр. *Гуша* (див. **Гушка**) + суф. -ул.

Д

Давід — Луг на Рх [*Давьід*] — Арданово. 1479: шл. *David presb. ruthenorum* — Леурдина (Bélay 171); 1579: кр. *David* — Рипинний (Bélay 184); 1618: *David Ivan, Davidow Hricz* — Березовка (Mars 94); 1654: кр. *David Szimjon* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від староукр. календ. імені *Давидъ* (оф. *Давид*).

Давидович — Уж, [*Давьідович*] — Мк, Тч. 1688: кр. *Davidovics Miklos* — В. Бистрий, а 1715 — кр. *Hricz Davidovics* (Bélay 127, 181). ◀ Від староукр. календ. імені *Давидъ* + -ович.

Дагулич — Мирча, Княгиня. ◀ Від укр. андр. *Дагүля* — “дружина *Даги* або *Дага*” + -ич. *Дага* — серб. чол. ім’я, співвідносне з *Драгослав* (Грк 71, ГркРеч 74), або болг. *Даго*, співвідносне з ім. *Дагор, Диагор* (Илчев 153, 170). Пор. ще хорв. ім’я *Dagul* (Daničić II 220) та серб. п-ще *Даговинь* (РСКНІІІ 17).

Дада — Луг на Рх. 1696: кр. *Mich Dada* — Широкий Луг (Bélay 173). ◀ Від застар. чол. імені *Дада* або від хорв. імені *Dada*, співвідносного з *Dabiživ, Dalibor, Damian, Danil...* (Šimundić 405).

Дайко — Ужгород. 1567: *scabinus Dajko Bosak* — Вари (Łysiak-I 78); 1631: гор. *Dajka Istvan*, а 1685 — гончар *Dajka Mihaly* — Ужгород (LehAd 48, 24); 1773: кр. *Dajka* — Карас у ком. Саб (ПеПред 320). Пор. ще подг. п-ща *Dajko* і *Daiko*, які виводять з імені *Daniel*, власне, з *Даїко* (Bubak 84), а також серб.-хорв. п-ще *Дайковинь* (РСКНІІІ 23). ◀ 1. Від південнослов. імені *Dajko*, що походить із побажальних імен *Дабижив, Дайбог, Данило, Даймір...* (Грк 71, 72,

Šimundić 405) або болг. побажального імені *Дайо, Дайко* — “Дай йому, Боже!” (Илчев 154) + -ко. Пор. ще серб. п-ще *Дайковинь* (РСКНІІІ 23). Можливе й рум. посередництво при перебиранні цього слов. імені (ГркРеч 74). 2. Від слц. діал. апел. *dajko* — “той, хто щиро роздає” (SSN I 290).

Дако †. 1458: п-ще *Dako* — Чорнотисово (Szabó 338); 1509: п-ще *Dako* — Шаланки (Szabó 463). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Dako*, що з апел. *Dabiživ, Dalibor, Daniel, Daslav...* (Šimundić 405).

Далекар [*Далекарь*] -ря — Свалява. — Див. **Далекорій**.

Далекорій [*Далекорьій*] — Ир, Мк, Вл, Вб. 1773: присяжний *Philippus Dalikovi* (!) — Кичірний (Ud-5 56). ◀ Імовірно, від п-ща *Делікарі*, поширеного в Греції. Пор. ще 1648: *Dahlekuich O. Fetyu* — Збин (Maksay 532).

Далинець — Кошельово. ◀ 1. У селі п-ще частіше записують як **Данилець** і наголошують його останній склад. Отже, воно сприймається як патр. утворення з суф. -ець від чол. імені *Данило* (див. **Данилець**). 2. Вар. **Далинець** виводиться від серб. жін. імені *Дала*, що з *Далжанка, Даница* (Грк 240) та з болг. побажального імені *Даля* — “хай буде почута далеко!” (Ковачев 160), + -инець. Пор. також 1787: лемк. п-ще *Dalak* із с. Більчарова (ЙМ) та серб. і хорв. п-ща *Далуш* (РСКНІІІ 36, Leksik 120).

Даліда — Мж. ◀ 1. Від бібл. жін. імені *Даліда* — жінка, яка зрадила Самсона (Daničić II 242). Ім’я *Даліда* — видозміна давньоєвр. жін. імені *Dalila*, апел. знач. якого — “ніжна” (Šimundić 64)

2. За М.Кнапповою (Knaprová 212) та М.Гайду (Hajdú 31), *Далида* — ім'я італ. пох. із нез'ясованим зн.

Дамаскід — Сокирниця. ◀ Коренева частина п-ща співзвучна з чол. іменем *Дамаск*, що з *Дамаскин* (Илчев 155, Šimundić 405), і з назвою столиці Сирії *Дамаск*, а фінальна — з гр. патр. суф. *-ид/-ід*.

Дам'ян †. 1450: п-ще *Damyanius* — Боржавське (Szabó 416); 1560: кр. *Damian Jo.* — Лисиче (Bélay 183). ◀ Від кал. чол. імені гр. пох. *Дам'ян* (суч. укр. — *Дем'ян*).

Дан — Тч. 1404: *Дань* — Сигіт (ССУМ I 280); 1419: *Dan f. Dragamer* — Йод (Bélay 177); 1479: шл. *Dan* — Добрянське (Bélay 177); 1550: шл. *Lad. Dan alias Nan* — Солотвина (Bélay 201); 1572: шл. *Dan* — Крива (Szabó 387); 1600: кр. *Sim. Dan* — Рахів (Bélay 181); 1605: кр. *Andr. Dan* — Золотарьово (Bélay 139); 1676: кр. *Dan Jur* — Миково (Bélay 214); 1781: *Дан Никола присяжниць* — Діброва (ПеУрб 130). Пор. 1787: кр. *Danenko* — Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Дан*, яке у народів Карпато-Дун. регіону співвідноситься з повними іменами, що починаються на *Дан-*, як *Данило*, *Данайл*, або закінчуються на *-дан*, як *Богдан*, *Йордан* (Богдан 256, ДумбрМик 55, Const 39–40, Šimundić 406, Илчев 155, Грк 72, Ladó 148, Majtan-Považaj 42).

Данайко †. 1671: кр. *Danajko Janos* — Буштино (Bélay 132). ◀ Від кал. імені гр. пох. *Danail* — укр. *Данило* (Grzenia 93).

Данайканич — Неліпино, Поляна, Сусково. ◀ Від андр. *Данайкания* — “дружина *Данайка*”, твірна основа якого значиться в Буштино 1671 р. Пор.: кр. *Danajko Janos* (Bélay 135). Антр. *Данайко* походить від старопол. імені *Danajko* (MalecStar 102) і співвідноситься з календ. іменем *Данайл* ≤ *Данило* (MalecStar 67, Справочник 402).

Данац — Ужгород. ◀ 1. Від рум. діал. *dănac* “парубок, хлопець, підліток”. 2. Серб.-хорв. п-ще *Данац* (РСКНЖ IV 48), утворене від демін. імені *Дан* (див. *Дан*).

Данакко — Уж, Мк. ◀ 1. Від антр. *Данац* + *-ко*. 2. Від серб. чол. імені *Танацко*, що з *Атанаско* (Грк 30, 191) внаслідок одзвінчення ініціального /т/.

Данашівський — Мк. — Див. *Данашівський*.

Данашівський — Мк. ◀ Можливо, від слц. ойк. *Danišovce* в ком. Спіш (Majtan 99).

Данік — Тч. 1819: кр. *Danuk* — Хашів на Бойк (ФМ). ◀ Від імені *Дан* (див. *Дан*) + демін. суф. *-ик*. Ім'я *Даник* є в коз. реєстрах 1649 р. (Осташ-3 18).

Даниканич — Св. ◀ Від андр. *Даникания* — “дружина *Даника*” + *-ич*.

Даникович †. 1648: кр. *Danikouich Metro* — Голубине (Maksay 256) і *Danikouich Simko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від антр. *Даник* + суф. *-ович*.

Даніла — Люта. 1568: кр. *Danila* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від імені *Данило* у род. відм.

Данилáš — Н.Болотне, Рахів. 1705: кр. *Danilasa Ivan* — Сопунка (HodOkm 435); 1787: кр. *Danilas* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від імені *Данило* + укр. або рум демін. суф. *-аш*.

Данилєць [*Данилиць*], *-льця* — Вн, Хс, Ір. 1787: кр. *Danilec* — с.Добра на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Данило* + *-єць*.

Данилик — Березний. Пор. 1715: вдова *Danieliczka* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від антр. *Данило* + *-ик*.

Данилич — Тч, Рх. 1715: кр. *Pe. Danilics* — Крива, То. *Danilics* — Добрянське (Bélay 164, 177). ◀ Від антр. *Данила* + *-ич*.

Данилко — Росішка, Вел.Бичків, Синевир. 1787: кр. *Daniłko* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: *Danilkow* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Данило* + *-ко*.

Данилкович †. 1572: кр. *Aaron Danikouich* — Голубине (UetC 53-15). ◀ Від антр. *Данилко* + суф. *-ович*.

Данило — Пр, Уж, Ір, Вн, Хс, Тч. 1509: п-ще *Danylo* — Заріччя (Szabó 275); 1605: кр. *Danilo Sowago* — Нересниця (Bélay 176); 1751: *віповідстутник Іоани Данило* — Гудя (Гаджега-Уг 22); 1775: п-ще *Danilo* — Вел. Ком'яти (Szabó 459). ◀ Від календ. імені *Данило*.

Данилов †. 1709: *Гриц з Веряци Данилов* — Черна (ПаПо-3 16). ◀ Пос. прикм. від антр. *Данило*.

Даниловіч — Св. 1423: *пань Дмитрь Данилович* — Зудечів (ССУМ I 428); 1607: *Andre Danilovics* — Мукачів (LehAd III 57); 1648: кр. *Danilovich Mikula* — Бистриця (LehBer 525); 1751: *парох Григорій Данилович* — Раковець (Гаджега-Уг 69). ◀ Від антр. *Данило* + *-ович*.

Данилівський — Нанково, Селище, Буштино. 1715: кр. *Pe. Danielowski* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від прикм. *Данилу(в)ський*, що від місц. ойк. *Данилово*. Відсутність переходу суфікс. /о/ в /у/, як і переставлення наголосу на суф., — результат кн. (пол. або слц.) впливу.

Данилюк — Рх, Тч, Хс. 1787: кр. *Danyluk* — Городок на Лемк (ЙМ).

Даниляк [*Данилєк*] — Косівська Поляна. 1775: кр. *Danijek* (!) — Колодне на Тч (Bélay 134); 1783: кр. *Danilak* — Тур'є та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Данило* + *-як*.

Данич — Нове Барово. 1678: кр. *Danics Koszta* — Рахів (Bélay 181); 1715: кр. *Danics* —

Веряця (Szabó 546). Пор. ще укр. деривати за 1787: кр. *Daniczko, Danicki* — Мушинка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Dana*, яке у Підвиноградові фіксується 1552 р. (Szabó 490). Антр. *Dana*, як і *Dania*, це жін. ім'я, яке у народів Центр. Європи співвідноситься з *Даніела, Йордана, Богдана* та деякими ін. подібними іменами (SSJ VI 131). 2. Від серб. чол. імені *Даниш*, що з *Дане*, + *-иш* (Грк 72). У сербів є і п-ще *Даниш* (РСКНІ IV 52).

Данийш — Ясиння, Лазівщина, Костилівка. 1672: кр. *Danis Michal* — Ясиння (Bélay 166); 1678: *Danis Koszta* — Рахів (Bélay 181); 1715: кр. *Jo. Daniss (Danis)* — Сокирниця (Bélay 194). ◀ Від розм. вар. імені *Даниш*, яке у деяких народів Центр. Європи співвідноситься з повним іменем *Данило* (Maretić II 118, SvoSta 151, SSJ VI 131, Ladó 148).

Данишак [Данишэк] — Білин, Костилівка. ◀ 1. Від антр. *Данийш* + *-як*. 2. Менш імовірно, що від андр. *Даніша* — “дружина *Дана*” + *-як*. Пор. запис 1696 р. із Кобилецької Поляни: *Pribechina Danicha* (Bélay 159).

Данишек — Рх. ◀ Новий кн. вар. п-ща *Данишак*, підігнаний під відому чес. та пол. модель п-щ на *-ек*.

Данишук — Ясиння. ◀ Від антр. *Данийш* + *-чук* або від *Данишко* + *-юк*.

Данкай — Чорнотисово, Дротинці. ◀ Від антр. *Данко* + *-ай*. Пор. 1337: сел. *Dank* — Тополя (Nagy I 149).

Данканич — Мк, Ір, Св, Вн, Бг, Хс, Уж, Вб. ◀ Від андр. *Данкіля* — “дружина *Данка*” + *-ич*.

Данківський †. XVII ст.: п-ще *Dankuszki* — с. Чома (Szabó 319). ◀ Від антр. *Данко* + суф. колективної належності *-івський*.

Данко — Уж, Пр, Мк, Бр, Вн, Хс. 1436: *пан Данко Хоуржсевич* — Львів (ССУМ I 279); 1337: *Dank* — Тополя в Земпл (Nagy I 149); 1570: *Joan. Danko* — Динковці (UetC 97-29); 1613: *Danko Demeter* — Коноплиці (LehBer 342); 1612: гор. *Danko Istvan* — Мукачів (LehBer 560); 1682: *Danko Andry* — Домашин (UetC 87-59); 1686: *Mihovics Pap Danko* — Душино (LehBer 264); XVIII ст.: *Олена Данко* — Невицьке (ПаПо-І 170); 1773: кр. *Danko Basilius* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від розм. імені *Данко*, яке в Карпатах співвідноситься здебільшого з іменем *Данило*, а на Балканах — також із *Богдан* та *Йордан* (Керста 132, НЗМУК XVIII 160, Илчев 156, Грк 73, Ladó 148, Hajdú 104).

Данкович — Вн, Тч. 1491: *сьоме Данковичи* — Сучава (ССУМ I 279); 1648: наймит *Dankouicz Olexa* — Поляна (Maksay 534); 1648: *Dankouich Mihajl* — В. Ворота (Maksay 549); 1773: при-

сязний *Andreas Dankovics* — Лази на Вл (Ud-560). ◀ Від антр. *Данко* + *-ович*.

Данкулинець [Данкулишце], *-ниця* — Мк, Св, Уж. ◀ Від андр. *Данкуля* “дружина *Данка*” + *-инець*.

Данкулич — Мк, Уж, Пр, Вб. XVIII ст.: *Dankulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Данкуля* — “дружина *Данка*” + *-ич*.

Даночко — Шелестово, Завидово. ◀ Від антр. *Данко* + *-ко*, отже, “малий *Данко*” або “*Данків син*”.

Дансічак — Баранинці. ◀ Фонет. здеформований вар. занесеного з Гал п-ща *Данишшак*, яке постало на базі антр. *Данча*.

Данц — Приборжавське. 1543: вл. *Dancz Ilie*, а 1548 — шл. *Jon. Dancs* — Біла Церква (Bélay 130); 1604: вл. *Phil. Dancz* — там само; 1751: *Василь Данц* — Сарваш Рум. (Гаджега-М 172); 1756: *Данцъвъ Андрѣй* — Терново (там само). У комітатах Бігар і Гемер з XVI–XVII ст. фіксується п-ще *Danci* (Kázmér 279). ◀ 1. Від імені *Данцьо*, тобто *Богданцьо* чи *Данильцьо*, як наслідок редукції флексії *-о*. 2. Версія від рум. апел. *danț* “танець” малоїмовірна.

Данцо — Приборжавське, Довге. 1605: кр. *Dancza Griga* — Колочава (Bélay 160). ◀ Наслідок ствердіння звука /ць/, як у п-щах *Ванцо*, *Панцо*, *Яшцо*.

Данцьо — Визниця, Свалява. 1756: *Данцъвъ Андрѣй* — Терново (ПаПо-І 150); 1787: кр. *Danciov* — Козаківка на Бойк (ЙМ), Манів на Лемк (ЙМ). ◀ Від пестл. імені *Данцьо*, співвідносного з *Данило* або *Богдан*.

Данч — Тч, Рх, Св, Уж, Пр. 1389: шл. *Dancs Andras* — Підгоряни (LchBer 655); 1411, 1418: вл. *Pe. Danch* — Бедевля (Bélay 126); 1450: *Danch* — Крива, Теково (Szabó 387, 497); 1678: кр. *Dancs Lazar, Laver Dancs* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1705: свідок *Dancs Janos* — Н. Селище (HodOkt 428); 1715: кр. *Dan. Dancs* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Усіч. вар. п-ща *Данча* або *Данцо*, як *Байч*, *Ванч*, *Гайч*, *Книч*, *Станч*. Пор. ще запис 1753 із с. Цернина: *Ияков Фанч* (ПаПо-4 116), що, ймовірно, зі *Стефанчо*, рум. п-ще *Манџ*, що від *Манеа*, тобто з *Manuil* (Vincenz 227). Пор. ще запис 1592 р. з с. Угля — *Ge. Danachi* (Bélay 210). Версія з рум. апел. *danci* “циганча” малоїмовірна.

Данча — Хс, Тч, Пр. 1548–1551: шл. *Jo. Dancza* — Берсана (Bélay 123); 1605: кр. *Dancza Griga* — Колочава (Bélay 160); 1618: кр. *Jurko Dancziat* — Бистра (Mars II 61); 1715: кр. *Fr. Dansa* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від здр.-пестл. чол. імені *Данча*, співвідносного в Карпатах із повним іменем *Данило* (Kázmér 278), а у їх сх.

частині — з іменем *Богдан* та *Йордан*. Пор. ще п-ща такої ж структури *Буньча*, *Гольча*, *Копча*, *Матейча* (Šimundić 406, Чучка 65).

Данчинець †. 1720: кр. *Dem. Dancsinecz* — Терново (Bélay 166). ◀ Від антр. *Данча* + суф. *-инець*.

Данчі(й) †. 1592: шл. *Ge. Danchi* — Угря (Bélay 210). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Danč*, що з *Bogdan*, *Danimir*, *Jordan* (Šimundić 406), + формант *-i(iy)*.

Данчішак — Баранинці (тепер пишуть: *Дансічак*). 1787: *Danczyszak* — Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Данчии*, що з *Данч* або *Данча*, + *-ак*. 2. Від андр. *Данчіха* — “дружина *Данка*, *Данча* або дружина *Данчі*” + *-ак*.

Данчо — Св, Мк. 1618: кр. *Dancso* — Тварожець (Mars II 96); 1715: кр. *Jac. Dancso* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від укр. або болг. здр.-пестл. ім'я *Данчо*, співвідносного з *Дашило*, *Богдан*, *Йордан*, як і *Іванчо*, *Томчо*, *Юрчо*... (Чучка 63, Илчев 156). У Марамороші ім'я *Dancsul* уживалося до кінця XVII ст. (Bélay 146, 190).

Данчук — Прибровжаське, Білин. 1715: кріпак *Dem. Danczuk, El. Danczuk* — Терново, Тересва (Bélay 166, 195). ◀ Від антр. *Данч*, *Данча* чи *Данчо* + *-ук* або від антр. *Данко* + *-юк*.

Даньо [дав. — *Даньові*] — Жорнава, Ужгород. 1404: *Дань* — Сигіт (ССУМ I 280); 1787: кр. *Danio* — Вислік Вел., Прибишів на Лемк, Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від розм. імені *Даньо*, співвідносного з повними іменами *Даніло*, *Дам'ян*, *Богдан*, *Йордан* (SSJ VI 131, Грк 73, Илчев 156, Колесник 8). Пор. суч. закарп. вар. імен *Іваньо*, *Лесьо*, *Мутьо*, *Федьо*... (Чучка 71).

Дарвай — Колодне Тч. 1568: шл. *Pe. Darvai* — Кричово (Bélay 170); 1548: шл. *Mich. Pe. Darvai* — Колодне (Bélay 134); 1671: кр. *Darvai Pal* — Дулово (Bélay 138); 1751: *парох Симеон Дарвай* — Колодне на Тч (Гаджега-М 190). ◀ Угор. шляхетське п-ще з формантом *-i* від місц. ойк. *Darva*, що відповідає укр. ойк. *Колодне* (Kázmér 284).

Даровці †. 1607: *Darocsi Thamas* — Горяни (UetC 104-8). 1691: шл. *Daróczi Istvan* — Ужгород (Hod Ad 34). ◀ Угор. прикм. від місц. ойк. *Дравці* в його угор. звучанні (по-угор. *Daróc*).

Даролін †. 1694: кр. *Darolin Steczk* — Воногіво (Bélay 213). Пор. ще 1772: кр. *Vancso Darolyak* (Ud-4 167). ◀ Правдоподібно, від місц. клички *Дароля*, яку дають сивій корові, + суф. *-ин*.

Дароліч — Нове Барово. Пор. 1694: кр. *Darolin Steczk* — Воногіво (Bélay 213). ◀ Правдоподібно, в основі п-ща лежить молд. жін. ім'я *Доруля*, співвідносне з повним іменем *Тудора* (ДумбрМик 60), + *-ич*. Пор. ще слц. п-ще *Doruľa*. У словаків та в закарп. українців донедавна

вживали кличку *Дароля* для корів журавлиної масті (Чопей 66). Її давали здебільшого дарованим коровам (Пр, В6), а волам — відповідно кличм *Даров*. Угорці пов'язували останню з назвою птаха *daru* — “журавель”.

Даруда — Тч, Хс. 1570: кр. *Alex. Daruda* — Пістрялово (UetC 97-29); 1671: кр. *Daruda Simon* — Теребля (Bélay 293); 1704: кр. *Daruda Istvan* — Пістрялово (HodGens 14); 1720: кр. *Mathi Doroda* (!) — Рипиний (Bélay 184); 1749: п-ще *Daruda* — Гетеня (Szabó 373). ◀ За Д. Молдановою, чес. п-ще *Daruda*, як і *Darda*, походить від слов. імені *Bohudar* (Moldanová 55).

Даскало — Богдан, Розтока на Рх. ◀ Від староукр. апел. гр. пох. *даскал* — “учитель, дидакал, дячок” (ССУМ I 281, СУМ XVI-XVII VII 181, Ж-Н 172, Головацькій 58), який досі вживається в укр., болг. та рум. мовах, а в серб.-хорв. уживався навіть у формі *даскало* (РСКНЖ IV 65).

Даскалюк — Вел. Бичків. ◀ Від антр. *Даскало* + суф. *-юк*.

Дахо †. 1449: *Georgius Dacho de Eur* — Сторожниця (Nagy-2 425). ◀ Укр. іменне утворення з формантом на *-хо* від якогось імені на *Да-*, як *Дашило*, *Давид*, *Даймир*.

Дацко — Руське, Ужгород. 1820: *Dacko* — Лопінка на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. здр.-пестл. чол. ім'я від *Дацьо*, яке широко вживалося по всій Україні в XVI-XVIII ст. (Керста 132, Осташ-3 19).

Дацьо — Колочава, Синевир, Раково. 1453: *Nos Georgius Daczo de Eur* — Капушани (Nagy II 503); 1506: *Dacza Tomás* — Станово (LehBer 742); 1562: *Thomae Dacho* — Балажівці (LehAd II 487); 1787: п-ща *Dacio, Daciow, Daciowiat* часто фіксуються в селах Бойк та Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від староукр. імені *Дась*, *Дицик*, що від повного імені *Дасій* (Керста 109), яке з XVIII ст. починає співвідноситися також із іменами *Дашило*, *Богдан*, *Йордан* (Илчев 158, Šimundić 405, Ladó 148), чи навіть із *Давид* (Грк 73, РСКНЖ IV 76). 2. На Зак, зокрема на півд. Тч, чол. ім'я *Даць* досі виступає як еквівалент імені *Андрій*.

Даш — Тч. 1715: кр. *St. Dass* — Вільхівці (Szabó 458). Пор. споріднені антр. 1449: *Georgius Dacho de Eur* — Сторожниця (Nagy II 425); 1787: *Daszyk* — Петруша Воля на Лемк, п-ща *Dasz, Daszo, Daszow, Daszk, Daszkowski, Daszczak* на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. імені *Даш*, яке в XVI-XVII ст. співвідносилось з повними іменами *Дасій*, *Давид*, *Євдоким* та деякими ін. іменами на *Да-* (Керста 92, 108, 109, Осташ-3 25), з іменами *Дашило*, *Давид*, *Йордан* (Бірыла-1 59,

Грк 73, Илчев 158, Šimundić 406, Ladó 148, Moldanová 55, Rymut 127).

Дашко †. 1467: *пан Дашько Калстикович* — Кременець (ССУМ I 285); 1574: кр. *Dasko* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. **Даш** або **Дахо** + суф. -ко.

Дворак [рідше — **Дворак**] — Білки, Довге. 1715: кр. *St. Dworza* (!) — Драгово (Bélay 168). Пор. ще подг. п-ще 1774 *Dworak* (Bubak 91). ◀ Від апел. *дворак*, який у XVII–XVIII ст. озн. “безземельний кріпак, що живе у панському дворі” (Головацькій 509), а в зах. слов’ян — “королівський дворянин, магнат” (SW I 595), “вільний, багатий господар, службовець при дворі” (Moldanová 61), “дворовий парубок, слуга” (Bubak 91). 2. Можливо, від серб.-хорв. чол. імені *Двор*, співвідносного з апел. “двір” (Грк 73, 241), + -ак.

Дворський [*Двурський*] — Кошельово та [*Дворські*] — Виноградів. Пор. подг. п-ще 1796 р. *Dworski*, яке виводять із пол. *dwór* (Bubak 91). Пор. ще 1237: *Дворському Григорию* (ЛІ 777); 1349: *пань Глѣбъ Дворсковичъ* — Казимир (ССУМ I 290). ◀ Від давньоукр. *дворський* “дворецький, княжий сановник”, який у староукр. мові озн. “керуючий маєтком” (Дже 33), “той, що стосується панського двору” (СУМ XVI–XVII VII 208). Те ж саме в серб.-хорв. мові — “придворний, дворовий, палацовий управитель маєтку” (РСКНІ ІV 113–114).

Двійла — Сокириця. ◀ Від п-ща **Двійло** у род. відм.

Двійло — Колочава, Вишково. Пор. 1715: кр. *Mich. Gyvilu* — Присліп (Bélay 181); 1720: кр. *Mich. Duello* — там само; 1787: кр. *Dwójło* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. (з укаючої говірки) *двійло* або від пол. *dwójło*, що відповідає загальнонац. укр. *двійло* — “жердина, якою з’єднують 2–3 яра уздовж при запряганні кількох пар волів” (Гр I 362), “дишель упряжки, до якої чіпляється ярмо” (Он I 206).

Двурський — див. **Дворський**.

Дѣбач — див. **Дібач**.

Дѣбель [*Дѣбиль*] — Синевир. Пор. 1787: кр. *Debelak* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ); серб. п-ща *Дебьовић, Дебьовски* та чол. ім’я *Дебѣла* (РСКНІ ІV 124, 129). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *дѣбиль, -бля* — “великий дерев’яний цвях” (Головацькій 533), “чопик” (Вишків на Бойк), співвідносний прикм. *дебелий* “грубий, товстий, огрядний” (СУМ XVI–XVII VII 215) та бойк. *дзібель* — “вовк” (Он I 212). 2. Від серб. чол. імені *Дебель*, що від імені *Деба* (Даниčić II 325, Грк 73), співвідносних із апел. *дебаль, -бля* — “частина

дерева від кореня” (РСКНІ ІV 127); пор. ще слц. діал. *debela* — “огрядна, неповоротка жінка” (SSN I 299). 3. Від пол. діал. *debel* — “чорт” (SW II 426).

Дѣбич [зрідка — *Дѣбич*] — Бедевля, Тячівські Лази, Вільхівці. 1668: вл. *Debics Paraszka* — Десе (Bélay 134) ◀ 1. Від серб. пестл. імені *Дѣба* (див. **Дѣбель**) + -ич. Антр. *Деба* в с. Скриня на Бойк згадується 1819 р. (ФМ). У хорватів також поширене п-ще *Debić* (Leksik 23), а у сербів — *Деба* (РСКНІ ІV 121). 2. Від діал. *дѣбы* “кайдани” (Он I 213), “ходули” (Гр I 381) з гуц. обниженням артикуляції голосного /b/ + -ич.

Дѣбнар [*Дѣбнаръ*], -ра — Кольчино. ◀ Від слц. діал. *debnár* — “бондар” (SSN I 299).

Дѣв’ян [*Дѣв’ян*] — Поляна, Голубине, Солочин. ◀ Правдоподібно, від південнослов. жін. імені *Дева*, що пов’язане з *Дивою Марією* (Илчев 158, Грк 73, Šimundić 73) або й зі співзвучним йому серб. чол. ім’ям *Дева* (РСКНІ ІV 12), які у сербів дали п-ща *Деванић, Девановић* (там само), *Devčić* (Leksik 129). Пор. ще гуц. п-ще *Dewczuk* із с. Пасічна (Vincenz 577). Див. ще **Див’ян**.

Дѣда — Кошельово. 1222: *Michael filius Deda* — ком. Абауй (RegVar 282). Пор. споріднені. 1667: *Dedics* — Раковець (Szabó 458); 1787: *Dedzio* — Петруша Воля на Лемк та *Dedasz, Dedyk* — Вільшаник, *Deduch* — Нижне на Лемк (ЙМ), а також пол. п-ща з цієї основою (Rymut 130). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Деда* або *Дедо*, співвідносних із повними іменами *Дедомир, Дедослав, Дедош* (Даниčić II 331–332, Грк 73, Илчев 158–159, РСКНІ ІV 150), від якого у хорватів та сербів утворено декілька п-щ на зразок *Dedić* (Leksik 123, РСКНІ ІV 150). 2. Малоімовірно, що п-ще пов’язане з пол. діал. апел. *deda* — “кляча” (SW I 433).

Делерський — Ясиння. ◀ Від незасвідченого антр. *Дедѣра* (див. **Дедерчук**) + -ський.

Дедерчук — Ясиння, Лазівщина, Чорна Тиса. Пор. гуц. п-ща *Dederka* і *Dederczuk* із сіл Татарів, Яблунця і Ворохта (Vincenz 577), а також запис 1567: *офіцер Юрій Дедерка* (Vincenz 577). ◀ Від антр. *Дедерка* + -юк або від незасвідченого антр. *Дедѣра*, який, імовірно, від антр. *Дѣда*, + -чук.

Дедич †. 1667: кр. *Dedics* — Раковець (Szabó 507). ◀ Від антр. *Дѣда* + -ич.

Дежницький [*Дежніцький*] — Вел. Бичків, Рахів. ◀ Слов. патр. утворення з суф. -цький, яке передбачає твірну основу *Дежна*, власне — *Дежнич*, а базою для цього могло бути лише угор. ім’я *Dezső*, співвідносне з іменем лат. пох. *Дезидерій*.

Дежко [*Дешко*] — Тур’я Поляна. ◀ 1. Можливо, укр. демін. з суф. -ко від угор. імені *Dezső*

(укр. *Дезидерій*) або рум. чол. ім'я *Dej* (Ковачев 165). Серед українців це ім'я ніколи не було вживаним, але деривати від нього відомі. Пор. 1570: *Mat. Dezzowuch* — Свалява (UetC 53-14); 1577: *panъ ѿ Дезофка Елизавета* — Чирч (ПаПо-4 118). 2. Більш імовірно, що це гіперкоректний вар. п-ща *Дешко*.

Дейман [*Дійман*] — Бистриця, Вільховиця, Лецовиця. 1648: кр. *Deman Ferencz* — Бистриця (Макау 523); 1672–1696: кр. *Nikita Deman* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: *Deman* — Ганчова на Лемк (ЙМ), а також п-ще *Demaniszyn* із 1820 в с. Студий на Лемк (ФМ). ◀ 1. Можливо, з блгт. чол. імені *Диман*, що з *Димо*, тобто *Димитър* (Илчев 172). 2. Можливо, з рум. імені *Demon* (Const 259).

Декет — Тч. Див. **Декит**.

Декит [*Декѣт*, рідше — *Декѣта*] — Тч. ◀ 1. Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, пов'язане з застарілим календ. іменем *Дукитій* (ВІЛ 233; Справочник 407). 2. Можливо, перебуває в тому ж колі лексем, що й закарп. *deret* “дъоготь” (Чопей 67), гуц. п-ка *Dekies*, *Dekusa*, *Dekieciukiv*, *Dekescyn* (Vincenz 58) або з південнослов. іменами *Deka*, *Dekica*, *Deko* (Šimundić 406). Пор. ще старосерб. чол. ім'я XIV ст. *Дехоутъ* (ГркРеч 77), яке на Зак могло бути фонет. деформоване угорцями.

Делеган [*Дьлиган*] — Мк, Ир, Вн. 1570: *Pet. Delehan*, *Mat. Delegan* — Покуття, Ділок (UetC 97-29); 1570: *Georg Gyaligan* — Чинадьово (UetC 53-14); 1613: кенез *Delegan Janos* — Мк (LehBer 816); 1649: кр. *Delegan* — Бабиці, Климовиця (LehBer 38, 341); 1704: кр. *Delegan Jurko* — Пістрялово (HodGens 14). ◀ 1. Від місц. арх. *дълиган* — “назва давньої чотирикрейцерової монети” (Чопей 84). 2. Від південнослов. чол. імені *Дельо* або *Дельа*, що з *Недельо*, *Недельо* (Илчев 160, Грк 74), ускладненого експресивним суф. *-ета*, як і в п-щах *Василѣга*, *Иванѣга*, *Юрѣга*, + патр. суф. *-ан*. У сербів та хорватів побутують також гіпок. імена *Dela*, *Dele*, *Delj*, *Delo*, які співвідносяться з повними іменами *Dejan*, *Delimir*, *Delivoj*, *Desimir*, *Radenko*, *Vendelin* (Šimundić 406), п-ща *Дельић* та відповідно *Delić* (РСКНІV 188, Leksik 125). 3. Малоімовірно, що від тюрк. апел. *deli* — “витязь, герой” (Ladó 149).

Делен — див. **Делін**.

Делін — Калини. 1493: *Деленовиі лис* — Сучава (ССУМ I 292); 1618: кр. *Dilin Lukacz* — Кружльова, *Dilinowe Dmitr* — Свидничка (Mars 70); 1625: *pospolu z Delinowym synem* — Климківка (Łysiak-2 85); 1787: кр. *Deleniow*, *Deliniow* — Бистриця, *Delenkiewicz* — Луковиця на Бойк

(ЙМ). Пор. ще 1629: *księżca Wojciecha Dylowycza* — Климківка (Łysiak-2 97). ◀ Як і п-ще *Делеган*, від південнослов. імені *Деля*, *Дельа*, тобто *Неделя* (Илчев 160, Грк 74), + *-ин*.

Делитенчук — див. **Делятинчук**.

Делятин [*Делѣтин*] — Лазівщина. Пор. 1404: *Стецко Делятинський* — Галич (ССУМ I 277); 1618: кр. *Petro Deletko* — Крайне Чорне (Mars 59). ◀ 1. Від антр. *Делята*, що зі слов. імені *Деля* чи *Дель* (≠ *Неделя*) або з *Дила*, *Дило* (< *Димитрије*, *Дионосије* — Грк 75), + пос. суф. *-ин*. 2. Від староукр. терміна лат. пох. *делята* “відстрочка” (Тимченко 204). Про реальне існування антр. *Делята* свідчить серб. п-ще *Делетин* (РСКНІV 175) та укр. ойконіми *Делета*, *Диятин*.

Делятинчук [*Делстинчѣк*] — Лазівщина, Ясиння, Чорна Тиса. ◀ 1. Від антр. *Делѣтин* + *-чук*. 2. Менш імовірно, що від катойк. *делстинчѣк* — “виходець із *Делятина*”.

Дема †. 1696: гор. *Jo. Dema* — Хуст (Bélay 152). ◀ Чол. гіпок. ім'я *Dema*, що з *Demetrij*, *Demjan* (Šimundić 71).

Деман †. 1648: кр. *Deman Ferenc* — Бистрий (Макау 523). ◀ Від антр. *Дема* + суф. *-ан*.

Демедюк — див. **Демидюк**.

Деметер — Уж, Мк, Св, Вн. 1570: кр. *Andr. Demeter* — Ясиння (Bélay 166); 1715: кр. *Ant. Demeter* — Чумальово (Bélay 193). ◀ Від угор. або слц. імені *Demeter* (укр. оф. *Дмитро*).

Деметро †. 1715: кр. *Pe. Demetro* — Добрянське (Йедфн 177). ◀ Фонет. вар. чол. імені *Дмитро*.

Демеч †. 1600: гор. *Jo. Demecs* — Вишково (Bélay 218); 1696: кр. *Andr. Demecs (Demeter)* — Вел. Бичків (Bélay 196). ◀ Угор. гіпок. ім'я *Demecs* від повного імені *Demeter* (Kázmég 290).

Деміда — Тч. 1715: *нарох Мафтей Думида* — Вонігово (Гаджера-М 187). Пор. ще 1715: кр. *Demed (Dimide) Andr.*, *Vaszil* — Синевир (Bélay 200). П-ще *Demida* є і в Польщі (Rymut 131). ◀ Від правосл. календ. імені *Демид*, що з *Діамид*, у род. відм.

Демидик †. 1720: кр. *Jo. Dimidik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Демид* + *-ик*.

Демидович †. 1672: утікач *Demedovics Bala* — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. *Демид(а)* + *-ович*.

Демидюк — Ясиння, Чорна Тиса, Лазівщина. 1819: *Demediuk* — Княжолука на Бойк (ФМ). Пор. ще топ. *Демидовъ Ровъ* на Волині (ССУМ I 293); 1720: кр. *Jo. Demidik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Демід* або *Деміда* + *-юк*.

Деміцький — Гудя. ◀ Від місц. антр. *Деміч* + *-ський*, про що свідчить також переклад цього патр. утворення з 1547 р. угор. мовою: *Sandor*

Demuse fua — Липча (Bélay 172). Твірна основа *Демеч* часто повторюється в закарп. антропонімії XVI–XVII ст. Базовим іменем для патр. *Демич* є антр. *Дема*, який уживався і як жін., і як чол. ім'я, еквівалентне іменам *Дмитро*, *Дем'ян*. Пор. 1333: *domina relicta Dema* — Ужан (Nagy I 80); 1648: гор. *Jo. Dema* — Хуст (Bélay 152). Пор. ще чол. ім'я *Дема* з XVII ст. (Керста 84, Осташ-3 19).

Демко [рідше — *Демко*] — Мж, Тч, Вн, Ір. 1449 як імена: *Demko Vodnar*, *Demko Dwitko* — Тарна, Винне (Nagy II 444); 1682: *Demko Roman* — Ставне, *Demkanis Stephan* — Сухий (UetC 88-59); 1787: *Демко Янош* — Добрянське (ПеУрб 131); 1748: *Демкового Петра Гьркы* — Лімна (ПаПо-4 75); 1787: *Демко* — Босько, Улюч на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1668: *Маруша Демканя* — Тростяниця (ПаПо-1 164). ◀ Від укр. розм. імені *Демко*, співвідносного з іменем *Дем'ян* (Осташ-3 19).

Демковіч — Арданово. 1648: *Demkovich Petro* (Maksay 526); 1567: *Dem. Demkovicz* — Свалява (UetC 53-12); 1787: кр. *Demkovicz* — Добра на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Демко*, що з *Дем'ян* або *Деметій*, + *-ович*.

Демчак — Уж. 1561: Уж. 1561: *Demczak* — Сянік (Balzer 62); 1787: *Demczak* — Галбів та ін. на Лемк (ЙМ); 1819: *Demczak* — на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Демко* + патр. суф. *-як*. У XVI ст. цей суф. міг виконувати і демін. функцію.

Демчеля [*Демчіля*] — Березники, Керецькі. 1715: кр. *Luc. Demcsela* (*Demcsilla*) — Керецькі (Bélay 163). ◀ Рум. утворення з ром. демін. суф. *-ela* (власне — *-еля*) від антр. *Демко* або від *Демча*, що фактично те саме. Антр. *Демча* в Сопунці фіксується 1715 р.: *Demcse* (Bélay 193), а в угорців — 1476 р. (Kázmér 290). Однак суф. *-еля*, а тим більш *-ила*, не мусив бути рум. Пор. білор. п-ще *Дзямчила* (Бірыла-1 58).

Демчик — Ір, Вн, Мж. ◀ Від антр. *Демко* + *-чик*.

Демчіля — див. *Демчеля*.

Дем'ян — Хс, Мж, [*Дем'яні*] — Св, Вл, Хс, Мж, Тч [*Дем'яні*] — Рх. 1219: *Demenus comes de Zothmar* (RegVar 226); 1440: *Demjen* — Підвиноградів (Szabó 490); 1500: кр. *Lukasko Demjen*, а 1600 — *Demian Fr., Jac., Jo* — Липча (Bélay 172); 1715: кр. *Paulo Dimjan* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від укр. кал. імені *Дем'ян*.

Дем'ян-Грицюк [*Дем'яні-Грицюк*] — Розтока на Рх. ◀ Прикладка *Грицюк* з'явилася при традиційному п-щі *Дем'яні* спонтанно для індивідуалізації родин серед численних *Дем'янів* у селі.

Дем'янівч [*Дем'янівч*] — Чертіж, Мукачів. 1672–1696: кр. *Alex. Demjanovics* — Кваси (Bélay 130); 1799: *парох Деметрій Дем'янівч* — Марковці (Гаджега-3 63). ◀ Від антр. *Дем'ян* + *-ович*.

Дем'янчук [*Дем'янівчук*] — Тч. [*Дем'янівчук*] — Рх. 1682: *Demiencsuk Ilko* — Сіль (UetC 88-59). Пор. ще 1631: *Дем'янчик Іоан* — Матисова (ПаПо-4 76). ◀ Від антр. *Дем'ян* + *-чук*.

Денес — див. *Деніс*.

Деник †. 1597: кенез *Denik* — Голубине (LehBer 294). ◀ Здр.-пестл. вар. імені з суф. *-ик* від ос. імені *Дена*, *Дено* чи *Деньо*, тобто *Дені*, *Десимир*, *Младен* або *Найден* (Šimundić 407).

Деніс [*Деніс*] — Ір. [*Деніс*] — Св. 1699: кр. *Denész Iván* — Голубине (Maksay 575); 1787: кр. *Dunyus* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). Пор. споріднені 1473: *пан Сенко Денисович* — Вільна (ССУМ I 293); 1570: кріпаки *Aug. Dionisz, Luc. Dionisowuch* — Бистриця, Сусково (UetC 53-14); 1595: *Iwan Dynisów* — Требішов (Balzer 112); 1648: *Deniszowicz Hricz, Demko* — Задіпське (Maksay 536). ◀ Від кал. імені *Деніс*, церк. — *Dioniciy*.

Дениско †. 1689: кр. *Denisko Anecze* — Горінчово (Bélay 145). ◀ Від антр. *Денис* + *-ко*.

Денич †. 1720: кр. *Andr. Dennics* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Утворення з суф. *-ич* від імені *Дена*, що з *Денис* або з *Найден* (Šimundić 407).

Деничко †. 1738: *отець Василій Деничко парох* — Новоселиця на Мж (Сах 81). ◀ Від антр. *Деник* або *Денич* + *-ко*.

Денко †. Антропооснова *Денко* на Зак відома з XIV ст. Напр., 1362: *Johannis filii Dhenk de Laaz* — Вел. Лазі (Nagy I 323); 1530: кр. *Denko* — Терново, Вонігово (Bélay 162, 212); 1607: *Denko* — Туриця (UetC 104-8); 1687: кр. *Denko* — Чепа (Szabó 306), п-ще *Denko* з 1607 у м. Сянік (Balzer 163), суч. гуц. п-ща *Denko, Denczuk* у м. Жаб'є (Vincenz 577) та ін. ◀ За Р. Керстою (Керста 109), староукр. ім'я *Денко* було еквівалентом повного імені *Даміан*, тобто *Дем'ян*.

Денцій [*Денцій*] — Дравці. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від укр. імені *Денцьо* (≠ *Денис*) або безпосередньо від угор. імені *Dönci* (≠ *Dénes, Dezső* — Ladó 149–150). 2. Від хорв. гіпок. імені *Denci*, співвідносного з повним іменем *Gaudencij* (Šimundić 407).

Денчик — Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. *Денко* або *Денько*, що з *Денис*.

Денчіля — Лисичово. ◀ 1. Від антр. *Денко* (див. *Денчик*) + *-ія*. Пор. хорв. імена *Denča, Denč*, співвідносні з *Desimir, Mladen* (Šimundić 407). 2. Фонет. видозміна п-ща *Демчіля*.

Депинець [*Депиниць*], *-ниця* — Гукливиї. ◀ Правдоподібно, від жін. імені *Дена*, яке у болгар

та македонців співвідноситься з повними іменами *Десна*, *Десниа* (Илчев 161, 162, *Onomastica Jugoslavica* X 127), + *-шець*. Пор. ще серб. п-ще *Депух* (РСКНІV 212).

Дербай — Мукачів. ◀ Результат угор. субституції укр. п-ща **Дербаль**.

Дербак — Вн, Хс, Тч, Мж. 1787: кр. *Derpak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. апел. *дербак* — “нероба, ледащо, каліка, інвалід” (Ж-Н 177), але у говорах має й інші зн., як “старий віник” (Рх), “шипшина” (Мж) та ін., зокрема й ті (“негідник”, “шалапут”), які *darebak* має також у слц. мові (SSN I 293, ЕСУМ II 35).

Дербаль [*Дирбаль*, *Дырбаль*] — Вл, Св, Пр. В Україні п-ще Дербаль не належить до давніх лексем. Воно характерне для чес., слц. і пол. мов. Можливо, звідти прийшла лексема і до українців. Чеські ономасти кваліфікують п-ще *Drbal* як віддієслівне утворення з агентивним суф. *-al*. А оскільки дієсл. *drbat* є полісемантичним, то й у дериваті *Drbal* убачають щонайменше два допрізвищеві зн., а саме: а) “той, що шкрябає” і б) “пліткар” (Moldanová 25). Поляки так само виводять його з дієсл. *dyrbac* — “*dyrdač*” (Rymut 165). На Пр апел. *дербаль* — це “здоровань”, “лінох”. Пор. ще бойк. *дербату* (Он I 208).

Дерда — див. **Дірда**.

Дердюк — див. **Дирдюк**.

Деребєцький [*Деребєцький*] — Чорна Тиса. Пор. 1787: п-ще *Derebeski* (!) — Монастирець на Лемк (ЙМ). ◀ Можливо, дериват від серб. п-ща *Дерепух* (РСКНІV 225). Пор. ще 1541: п-ще *Деребин* (Тупиков 530).

Дерев'яник [*Деревляник*] — Тч, Мк. ◀ Від місц. апел. *деревляник*, який у одних гов. озн. рослину *Lonicera xylostem* (Гр I 369), а в ін. — “черв'яка, який точить дерево” (Он I 208).

Дерев'янка [*Деревлянка*] — Пр, Уж. Пор. 1649: козак *Деревянка* (СУМ XVI–XVII ст. 7135); 1787: кр. *Derevianko* — Черхавна на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *деревлянка* — “дерев'яний предмет, напр., черевик, нога” (Ж-Н 177), “дерев'яна посудина” (Чопей 68).

Дерев'яно [*Деревляно*] — Пр, Св, Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Дерев'янка**.

Дерек †. 1720: кр. *Andr. Derek* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Дир** (з угор. обниженням кореневого голосного) + **ик**. 2. Від угор. *derék* — “бравий”, “стрункий”.

Деренко †. 1648: кр. *Derenko Sztanko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Дир** + **-енко**. 2. Від антропонімізованого апел. *déren* + *-ко*.

Дерецький [*Дерєцький*] — Луги на Рх. ◀ 1. Можливо, дериват від хорв. п-ща *Derić* (Leksik 127). 2. Від антр. **Дерек** + **-ський**. 3. Від апел. *дерєча* “сорт кисли вишень” (Гр I 369) + **-ський**. На Запоріжжі козак *Дереча* згадується 1649 р. (СУМ XVI–XVII 71236).

Дерещук — Ясиння. Пор. 1595: *Andrej Deresko* — Ріпник (Balzer 117); 1787 і 1819: п-ще *Deresz* — Топільниця на Бойк. ◀ 1. Від антр. *Дерешко* + *-юк* або *Дереш* + *-чук*. Основа *дереш* у Карпатах уживається в кількох зн., а саме: в укр. гов. *déresh* — “чалий кінь” (Ж-Н 177, Он I 209), у пол. — “сивувата людина” (SW I 445), у рум. *dereș* — “веснянкуватий”, в угор. *deres* — “інистий, сирій, сивий” (Kázmér 295), у слц. *dereš* — “сивий або гнідий кінь” (SSN I 306). 2. Більш імовірно, що в основі п-ща лежить лексема *déresh*, яка в угор. мові, у слц. та укр. гов. має зн. — “довга лавиця, на якій за кріпацтва карали биттям винних” (Чопей 68, Головацькій 511, SSN I 306).

Дерич — Мж. — Див. **Дирич**.

Дєркавець [*Діркавиць*] — Мк. Пор. 1773: присяжний *Andreas Derkovics* (!) — с. Драгушівця (Ud-5 54). ◀ Від прикм. *деркавий* — “заїка” (Ж-Н 178) + субстантивуючий суф. *-ець*, як і в апел. *сліпавець*, *смілавець*.

Дєркач — Мк, Ір, Мж, Св, Вб. 1618: кр. *Derkaczow Kost* — Стразьке Чарне (Mars 89); 1649: козак *Тышко Деркач* (СУМ XVI–XVII VII 249); 1720: кр. *El. Derkacs* — Колодне (Bélay 134); 1787: кр. *Derkacz* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *деркач* — “коростіль”, “перепел”, “тріскачка”, “віник” (Ж-Н 178, Гр I 371, Vincenz 460 та ін.).

Дєркович — див. **Дєркавець**.

Дєрценій [*Дєрцени*] — Чорнотисово. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Derceny* (поукр. — *Дрисино*).

Дєспотівич — Мукачів. ◀ Від південнослов. імені гр. пох. *Дєспот*, яке у Середньовіччя було високим титулом (Тимченко 206, Maretic II 71, Dapčić II 353, Грк 74, Илчев 162), + *-ович*.

Дєха — Мідяниця, Тихий, Дубриничі. 1567: кр. *Duch* — Дяково (Szabó 410). ◀ Від чол. імені *Дєха*, *Дєхо*, *Дєх*, які в українців співвідносилися з *Дєм'ян* (СімЧол 103), а у сербів — із *Дєсимир*, *Дєдослав*, *Дєспот* (Maretic II 120, Грк 75).

Дєхман †. 1699: кр. *Dechman Péter*, *Dechman Mikula*, *Jaczko* — Бистриця (Maksay 559, 560). ◀ Пох. п-ща незрозуміло. Можливо, від слов. гіпок. імені *Дєхо*, що з *Дєсислав*, *Дєсивој* (Грк 777), + формант *-ман*.

Дєшко [рідше — **Дєшко**] — Мк, Ір, Св, Вн, Пр. 1213: *Desc* — с. Бухт у ком. Сат (RegVar 163);

1414: *Desko et Cosmas filii Ihnath* — Убля (Nagy II 142); 1498: з *Гришм а з Дсиуком* — б.м.н. (ССУМ I 299); 1581: кенез *Desko Andras* — Дешковиця (LehAd I 159). ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Дех*, співвідносного з *Дем'ян* (Керста 109, 132), у болгар — із іменем *Радеши* (Ковачев 171) а у сербів з ін. іменами на *Де-* (див. *Де́ха*). 2. Від хорв. гіпок. чол. імені *Deško*, що від повних імен *Dejan, Demeter, Demir, Deziderij...* (Šimundić 407), або від слц. демін. *Dežko*, співвідносного з угор. оф. *Dezső*, що з лат. *Desiderius* (SSJ VI 131).

Де́як [зрідка — **Де́як**] — Хс, Тч, Вн. 1548–1550: кр. *Sim. Deak* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1649: кр. *Sim. Deak* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від угор. арх. апел. *deák* — “дяк”, “учень”. 2. Від серб. чол. імені *Dejak*, що з *Deja*, а це — з *Десимир, Десислав* (Даниčić II 88, 332, Грк 73).

Деякович †. 1678: п-ще *Djakovecz* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Деяк** + **-ович**.

Дердь — Забродь, Макарьово, Виноградів. 1720: кр. *Mich. György* — Горинчово (Bélay 144). ◀ Від угор. імені *György*, етимологічно співвідносного з укр. *Георгій*. В угорців п-ще *György* згадується з 1411 р. (Kázmér 436).

Джавре́й [*Джаврій*] — Червеньово. ◀ Від бойк. *джавра* — “криклива, галаслива жінка” (Он I 210) + **-ей**.

Джа́нда — Вб, Пр, Хс. 1704: кр. *Gsanna* (!) *Janos* — Іванівці (HodGens 15). ◀ 1. Від місц. апел. *джанда* — “настирливий прохач, рвач” (Синеvir); пор. ще *джандіти* — “белькотіти” (Турица). 2. Від серб. чол. імені на зразок *Дженда*, співвідносного з *Венадије, Веедон* (Maretić II 144, Грк 87).

Джа́хман — Розтока на Мж. ◀ Можливо, фонет. видозміна хорв. п-ща *Đakman* (Leksik 150).

Джі́ма [*Джі́ма*] — Теково. Пор. серб. п-ще *Ђимић* (РСКНІ V 95). ◀ Зн. твірної основи незрозуміле. Можливо, п-ще пов'язане з болг. іменем *Дима, Димитрій*.

Джі́дик — Люта, Забродь [здебільшого пишуть *Ді́дик*]. ◀ 1. Напевно, від місц. апел. *джі́дик* — “ді́дусь”: у традиційній укр. говірці, як і в серб. та хорв. мовах, м'які приголосні /дъ, ть/ регулярно змінюються на /джъ, чь/. 2. Можливо, від хорв. гіпок. імені *Đido*, співвідносного з повним іменем *Đenadij* (Šimundić 411).

Джі́джина [*Джі́джіна*] — Мал. Раковець. ◀ Від серб. чол. імені *Ђуђа*, що з *Ђорђе*, тобто з *Георгиј* (Грк 87), або від молд. *Джиджи* такого ж пох. (ДумбрМик 57) + **-ина**. Пор. ще серб. апел. тур. пох. *ђуђа* — “іграшка, цяця” (РСКНІ V 92), рум. дит. *gigea* — “т. с.” та болг. п-ко

Джиджи і п-ще *Джиджов* (Илчев 166). Пор. ще хорв. п-ще *Ђађа* (Leksik 151).

Джі́джиняк [*Джі́джініак*] — Імстичово, Луково. ◀ 1. Від **Джі́джина** + **-як**. 2. Антропооснова *джиджінна* може мати й болг. інтерпретацію, адже у болгар *джиджінна* — це “шматок”, “гиря” (Илчев 106). Пор. також п-ще *Джиджіннов* (там само).

Джоба́к — Ужгород. — Див. **Дзьоба́к**.

Джу́га — Пр, Хс, Вн, Ір. 1671: кр. *Dzsoga*, а 1715 *Dsuga, Csugha* — Рокосово (Szabó 453). ◀ Від рум. імені *Juga*, що з *Georgius* (Const 67) або болг. імен *Джога, Джего* того ж пох. (Илчев 167), що менш імовірно.

Джу́ган — Тч, Хс. 1665: кр. *To. Dsugan* — Довге (Bélay 136); 1787: кр. *Dzugan* — Ялин на Бойк, Воля Синькова на Лемк (ЙМ); 1715: кр. *Jo Gyugan (Csuganj)* — Новоселиця на Тч (Bélay 176), гуц. *Džogan* (Vincenz 512); 1772: кр. *Jura Csugan* — Нижній Репаші в ком. Спіш (Ud-4 47). ◀ 1. Від антр. **Джу́га** + **-ан**. 2. Від укр. *джога́н* — “кайло” (Гр I 376, Гг 58) чи пол. *dżugan* — “т. с.” (Bubak 96). 3. Від слц. дал. *džogan/džugan* — “розбишак, забіяка” (SSN I 427), рум. *jugan* — “кастрований жеребець”.

Джу́гля — Пашковець, Верб'яж, Нова Розтока. Пор. 1819: п-ща кріпаків *Džugla, Džuglin* — Вишлів на Бойк (ФМ), суч. гуц. п-ще *Džyglan* (Vincenz 580), хорв. п-ще *Đuglić* (Leksik 152) та рум. п-ща *Giuglea, Giuglan* (Iordan 224). ◀ Від укр. апел. *джу́гля* — “кругла зимова шапка” (Ж-Н 179, Гр I 376, Гг 58), який у гуцулів озн. також “неохайна жінка” (там само). У болгар апел. *джю́гла* — “гостра кам'яниста вершина”. Пор. ще бойк. *джю́гати/джю́гати* — “колотити” (Головацкій 512) та слц. гов. *džugel* — “гуля” (SSN I 427).

Джу́да †. 1672: кр. *Dsude Nekita, Dsuda Istvan* — Луг (Bélay 173). ◀ Імовірно, від південнослов. гіпок. імені *Đžoda* або від *Đuda*, співвідносних із *Đurđija* (Šimundić 411).

Джу́ланич †. XVIII ст.: кр. *Dzsulanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Дюла́ня* — “дружина *Дюли*”. 2. Від хорв. гіпок. чол. імені *Đula* (Šimundić 411), що з угор. *Gyula*, тобто укр. *Юлі́й*.

Джу́лин, -на — Пилипець. ◀ Антропооснова **Джу́лин** досить давня в Карпатах. Пор. запис 1606 р. із с. Вари: *Truchanowi Dziulinowetu* (Łysiak-1 101). Вона пох. від основи *Джула, Джуля* або від угор. *Gyula* (укр. *Юлі́й*). Пор. 1556: *iuratus Iwasor Džula* — Вари (Łysiak 75); 1567: *Iwasko Dzulicz* (там само 78); 1588: *Ilko Dziula* (там само 81); 1618: *Dsula Mattyas* — Містиська (Mars 84); 1787: кріпаки *Džula, Džula, Dziula, Dziulik* —

Дошно, Морохів та ін. на Лемк (ЙМ). 1. Від рум. жін. імені *Jula* (< *Julia*), угор. *Gyula* або серб. *Ђула*, *Ђуља*, співвідносного з повними іменами *Ђунисије*, *Ђурђа* (Грк 89, 249), + -ин. 2. Зв'язок п-ща *Джу́лин* із прикм. *джу́лий/чу́лий* “коротковухий” менш імовірний. Див. Чулей.

Джумей [*Джумей*], -мея — Ужгород. ◀ 1. Від антропооснови *Джу́ма/Чу́ма*, представленої у кількох п-щах Карп. регіону, + -ей. Пор. гуц. п-ща *Džutaga*, *Džutadžik*, *Džutuga* (Vincenz 482). Допризвищева семантика твірної основи *Джума*, напевно, та ж сама, що і в апел. *чума* — “епідемія”. У гуцулів та бойків *чума* й досі називається *джу́ма* (Он I 200, Ж-Н 179), а одзвінчення звука /ч/ поряд із сонантом /м/ у Карпатах не є випадковим. Пор. бойк. *джемáк* у зн. “чумáк” (Головацькій 513). П-ща з основою *Džuta* є й у поляків (Rymut 176). 2. Твірною основою п-ща *Джумей* могло стати й мусульм. жін. ім'я *Ђута*, що з повного імені *Ђутиша*, а те з тур. *gütüş* — “срібло” (Smailović 62, 214); серб. лексема *ђума* — “потворний, противний” (РСКНЈ V 116) та кличка чорної вівці з буйною вовною *Ђума* (Ономатолошке прилози I 159).

Джумеля [*Джумеля*] — Майдан, Голятин, Річка. ◀ Від антр. *Джу́ма* + роман. демін. суф. -*ela*. Пор. Демко → Демчеля, Яким → Якимеля.

Джумурат — Хуст, В.Бистрий, Липча. ◀ 1. Укр. п-щеve утворення з суф. -*ят* від бойк. *джемурь* “чумак” (Он I 210). 2. Від караїмського *джемурт*, болг. діал. *джемурт* — “щедрий” (Илчев 168) та киргизького *думур* — “круглий”.

Джунь — Богдан, Розтока на Рх. 1787: кр. *Džun* — Прусик на Лемк (ЙМ), суч. хорв. п-ще *Ђуніо* (Leksik 153). ◀ 1. Правдоподібно, від серб. чол. імені *Ђуне*, що з *Ђіонісії* або *Ђурђ*, тобто з *Георгій* чи рум. імені *Junia*, власне, в лат. *Junias* (Const 90, Грк 89, 211). Пор. ще хорв. гіпок. ім'я *Džuna*, що з *Ђурад* (Šimundić 410), та з іменем *Ђуні*, що з *Ђуніе* (Šimundić 411). 2. Можливе й болг. пох. п-ща, зокрема від болг. імені *Джуньо* або *Джунє*, що з *Гюна*, *Гюньо*, які також із імені *Георгій* (Илчев 149, 151, 169).

Джупанін — Рокосово. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Жупанін*.

Джупіна [*Джупіна*] — Вб. ◀ Від рум. апел. *jurin* — “пан, господар, хазяїн, добродій”. Пор. 1787: кр. *Dziury* (!) — Підгородці на Бойк (ЙМ).

Джупинюк [*Джупинюк*] — Ділове, Рахів. ◀ Від антр. *Джупіна* або й безпосередньо від апел. *jurin* + -юк. Пор. ще серб. п-ще *Ђупинювић* (РСКНЈ V 119).

Джурджа — Тч, Вб, Пр. 1596: *pana Dziurdzia Humienskiego* — Сянік (Balzer 121); 1672: кр.

Dzsurdza Petran — Луг на Рх (Bélay 173); 1678: кр. *Dsurdsa Demjan* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1680: кр. *Dsurdsa Szimion* — Крачешті (Bélay 211). ◀ Від рум. ос. імені *Giurgiu*, болг. *Джурджя*, серб. *Ђурђа* чи хорв. *Ђурда*, які походять від календ. імені *Георгій* (Const 66–67, Илчев 169, Грк 89, 121, Šimundić 96, 412).

Джурджак †. 1662–1696: кр. *Vaszi Dsurdsak* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. *Джурджа* + суф. -*ак*.

Дзвеняк — Лопухово, Дубове. ◀ Від болг. імені *Звено*, що зі *Звездо* (Илчев 211), + -як.

Дзвінчук — Богдан, Луги. ◀ Від антропооснови *Звонко* або *Звоика*, які в Укр. Карпатах фіксуються з XVII ст. (правда, без переходу кореневого /о/ в /і/, + -юк. Пор. 1678: з *Dzwonkiem Fedorem* (Łysiak-2 233); 1787: п-ща *Dzwonko*, *Dzwonczik*, *Zwonzczyk*, *Dzwonik* — Фльоринка, Мшана, Кункова, Березка на Лемк, *Dzwonków* — Тисів на Бойк (ЙМ). У Румунії засвідчені укр. п-ща *Zvinka*, *Zvincă* (Jordan 502). Пор. ще ім'я Довбушевої коханки *Дзвінка*, а також клички *Звонок*, *Звінка*, *Звінкаін*, які карп. українці дають баранам, цапам, вівцям і козам, що мають білу смугу навколо шиї. Та все ж основою для творення стали, мабуть, не зооніми і не гуц. назва масті *бубна* в картах, тобто не *дзвінка*, а серб. або слц. ім'я *Звонко* чи *Звоика*, що з імен *Звоимир*, *Звоимира* (Грк 96, 254, Šimundić 468, 570, Majtán–Považaj 223).

Дзвона́р [*Дзвона́рь* і *Звона́рь*], -ря — Ір. ◀ Від місц. укр. апел. *дзвона́рь*.

Дзвона́рик — Ужгород. ◀ Від *Дзвона́р* + -*ик*.

Дзеленчук [*Зелиньчук*] — див. Зеленчук.

Дзелинько — див. Зеленко.

Дзерун — Ужгород. ◀ Можливо, від персоналізованого місц. апел. *дзер* — “молочна сироватка” (Гр I 378, Головацькій 514, Он I 212) + -ун.

Дзийкан — див. Зийкан.

Дзіхір [*Дзіхіър*], -хора — Приборжавське. — Див. Зіхір.

Дзубільчак — Ганьковиця. — Див. Зубільчак.

Дзунда — див. Дзюндзя.

Дзурило — Ужгород. ◀ Від східнослц. імені *Dzuro* (укр. оф. *Юрій*) + квалітат. суф. -*ило*, як у п-щах *Петрило*, *Журило*. Пор. ще п-ща від цього ж імені за 1787 р.: кр. *Dzurak* — Галівка, Коростів на Бойк (ЙМ), *Дзуровчик* та деякі ін.

Дзурина — Ужгород. ◀ Від східнослц. здр. пестл. чол. імені *Dzurina*, співвідносного з укр. *Юрина*, тобто *Юрко*. Імена *Dzura*, *Dzuro* та похідні від них поширені на території сх. Слч (Чопей 69). Пор. за 1618: *Dzuro Choma*, *Dzura Drabow* (Mars 58, 83), *Galajda Dzura* (Ud-4 180). *Дзуро Балаж* — Гажин (ПаПо-4 52).

Дзу́ринець [Дзу́риниць], -ця — Ужгород. 1787: *Dzuriniec* — Бітля, *Dziuryniec* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від східнослц. або від пол. імені *Dzura* (укр. оф. *Юрій*) + *-инець*.

Дзу́рич — Чертіж, Солотвина, Ужгород. Пор. п-ще *Zuruh* у Югославії (РСКНХ VII 195). ◀ Від східнослц. чол. імені *Dzura* (див. **Дзу́рица**) + *-ич*.

Дзу́рówчик — Мукачів. ◀ Від лемк. розм. імені *Дзу́рówka*, що від *Дзу́ро*, тобто *Юрій* (пор. імена цієї ж моделі **Матьóвка**, **Пітьóвка**), + *-ик*. Пор. ще 1618: кр. *Stefan Dziurowej* — Довге Поле на Маковиці (Marsina 98).

Дзьóба — Дубриничі, Раково, Баранинці. ◀ Від незасвідченого антр. *Дзьоб*, що з апел. *дзьоб* — “клюв” (Гр I 379), + *-а*.

Дзьóбáк — Мж, Вл, Хс. 1646: *Tymko Dziubak* — Чорне (Łysiak-2 172). ◀ 1. Від антр. **Дзьóба** + *-ак*. 2. Від бойк. апел. *дзьобáк* — “дятел” (AGB I 73), “молоток із гострим кінцем”.

Дзьога́йло — Підполоззя. Пор. 1787: *Dziogał* — Н.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від *дзьога́йло* — “той, що невиразно розмовляє” (Вл).

Дзьоф — Худльово. Пор. 1787: п-ще *Dzoch* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Дзю́дзяк [рідше — **Дзю́зяк**] — Лопухово. Пор. 1787: п-ща *Dziudzia*, *Dziudzio* — Боберка на Бойк та Гвоздянка на Лемк (ЙМ). ◀ Від гуц. *дзю́дзя* — “бог зими” (Ж-Н 181) або від пол. апел. *dziudzia* — “сонна, млява людина” (SWI 659, Rymut 174) + *-як*.

Дзю́ндзя [рідше — **Дзю́ндза**] — Ужгород. ◀ Можливо, від апел. *дзю́ндзя*, для якого Б.Грінченко (Гр I 380) припускає зн. *vulva*, а загалом пох. п-ща спірне.

Дзя́бка — Іза, Кошельово, Липча, Липовець. ◀ 1. Від бойк. *дзя́пка* — “цятка” (Он I 213); на Уж — це *дзьóбка* (Баранинці). 2. Від середньозакарп. *дзя́бка* — “замерзлюк”, “худорлява особа”, “зяблик” (Ір), співвідносного з місц. *зя́бнути* — “мерзнути”. Пор. ще гуц. п-ща *Dz’abko*, *Dz’abczuk*, які А.Вінценз виводить із *дзяб/зяб* — “осіннє орання” (Vincenz 515). 3. Від пол. *dziaba* — “лінивий робітник, ледар, жебрак” (SW I 630).

Дзя́бо — Калини, **Дзя́бо** — Ганичі. ◀ Від місц. апел. *дзя́бка* (див. **Дзя́бка**) внаслідок морфол. видозміни лексеми.

Дзя́дик — Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Dzidyk* Воловець та ін. на Лемк (ЙМ) і 1638: п-ще *Dziadek* на Подг (Bubak 92). ◀ 1. Від бойк., лемк. чи пол. апел. *dziad* — “старець, жебрак, дідусь” (Он I 213) + *-ик*. 2. Безпосередньо від пол. апел.

dziadek з тим же зн. П-ща з твірною основою *Дзяд*-у XVII ст. часто згадувалися на Лемк.

Дзяк — Доманинці. 1787: п-ща *Dziak*, *Dziakow* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від східнослц. апел. *dziak* — “учень” SSN I 423).

Дзя́ма — Волосянка, Верховина, Бистра. Пор. 1608: кр. *Stecz Dزاميك* — Вишня Писана (Marsina 72). 1787: *Dziama* — Галбів, Ростайне та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від західноукр. апел. *дзя́ма*, пряме зн. якого — “відвар із яловчичини” (Чопей 69, Гр I 381) або й відвар зі свинини, “суп” (з рум. *zeamă* — “т. с.”); апел. *дзя́ма* у Карпатах має декілька близьких метафоричних зн., як “худа жінка” (Он I 213), “повільна неповоротка людина” (Головацькій 514), а в пол. — “нікчема” (SW I 634, Bubak 93, Rymut 168).

Дзя́мка — Мк, Св, Вл, Ір. 1657: кенез *Dزامكا Mihaly* — Н.Ворота (LchBer 793); 1648: *Deزامكا (!) Mihalka* — В.Ворота (Málsay 549). Пор. ще суч. п-ща *Dz’emjuk*, *Dзумыга*, які А.Вінценз виводить з метафоричного зн. апел. *d’zema* — “боягуз” (Vincenz 496). ◀ Від антр. **Дзя́ма** + суф. *-жа*.

Дзя́мко [рідше — **Дзя́мкó**] — Вл, Св, Мк, Уж. 1691: кенез *Dزامكا Mihaly* — В.Ворота (LchBer 793); 1704: *Dزامكا Péter* — Руське (Gens 15). Пор. XVIII ст. присяжний *Joannes Cزامكا* — Дубино (Ud-2 299). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Дзя́мка**.

Дзя́мкович †. 1648: кенез *Deземкович (!) Mikola, Iuan, Vasil* — В.Ворота (Maksay 549); 1704: *раб божий Алексей Зямковичь (!)* — Гукливий (Яворський 209). ◀ Від антр. **Дзя́мка** або **Дзя́мко** + *-ович*.

Дзя́мулич — Вб, Пр. ◀ Від андр. *Дзя́муля* — “дружина **Дзя́мки** або **Дзя́мка**” + *-ич*.

Дзя́пка — Вишково, Липча. ◀ Із п-ща **Дзя́бка** унаслідок асиміляції звуків /бк/ в /пк/.

Дзя́пко — Сасово, Вільхівці, Дубове. ◀ Із антр. **Дзя́бо** внаслідок асиміляції приголосних.

Дя́бач [Дя́бач] — Малий Березний, Заричово. Пор. 1649: козак *Иванъ Дя́бка* (СУМ XVI XVII 8/224) ◀ 1. Від рум. *dibaci* — “спритний”. 2. Суфікс. утворення від місц. дієсл. *дй́бати/дй́бати* — “ліниво ходити, важко переступаючи з ноги на ногу” (Ужан). Отже, може перебувати у зв’язку зі староукр. *дй́бы* — “дерев’яні колоди, які набивають злочинцеві на ноги” (Чопей 84). Пор. ще пол. *dyba* — “колода, на якій били злочинців” (Bubak 91). 3. Від давньорус. антр. *Дя́бач*, батько якого *Семьюнь Дя́бачевичь* згадується 1188 р. у Новгород. літописі (с. 38).

Дя́вал — Руське Поле. 1448: *Pyotrowa Diba-юwa*, а 1450 — *mater mariti sui Petri Dybala*. ◀ Із угор. імені герм. пох. *Dévald*, що з *Dietbald* (<

Theudobald — “народ + відвага” — Ladó 149, Bahlow 99). Див. ще **Тіболт**.

Дівусь [рідше — **Дівусь**] — Мк, Св. Див. ще **Діус**. 1214: *Deus impetitor* — Надь Кер — Бігар (Reg Var 213). Пор. 1461: *venientes Divis cum Vasil* — Вари (Łysiak-1 36); 1787: кр. *Dewiszak* — Боберка на Бойк (ЙМ). ◀ Від імені лат. пох. *Divus* (угор. вар. *Dius*), що з гр. *Διος* — “божий” (Петровський 95). 2. Від хорв. чол. імені *Div*, що з *Vladivoj* (Šimundić 407).

Див’ян — Ворочово, Тур’я Бистра. Пор. серб.-хорв. п-ща *Деванин*, *Девановин*, *Диван*, *Дивановин*, *Дивин*, *Дивиш*, *Див’як*, *Див’яковин*, *Дивкиш*... (РСКНІV 130, 269, 274) та чол. ім’я *Дивко*, що є гіпок. від імені *Див* (там само, с. 275), і п-ща *Див’яковин*, *Див’ян* (там само, с. 278). ◀ 1. Від чол. імені *Див* (див. **Дівусь**) + -ян. 2. Від давнього прикм. *дивий* — “дикий” (Гр I 382, ЕСУМ I 65) + -ян. Див. ще **Рутут** 175.

Диганіч [*Дыгáнич*] — Давидково, Чабанівка, Ірлява. 1721: кр. *Doganics* — Раковець (Szabó 459); 1775: п-ще *Déganics* — Нове Село (Szabó 507). ◀ 1. Від андр. *Дыгáня* — “дружина *Дыга*” або “дружина *Дыга*” + -ич. У твірній основі антр. *Дыга* і *Дыго* пол. ономасти вбачають дієсл. *dygać* — “кланятися непевно” (Rospond I 223–224, Рутут 162). Вона засвідчена 1487 р.: *Дигица съ чслъдью* — Сучава (ССУМ I 299). Більш імовірно, що це давня угор. антропооснова *Dög*, що з апел. *dög* “чума, моровиця”, а в метафоричному значенні — “ледар” (Kázmér 314). 2. Можливо, в антропооснові приховано етн. *дйго*, яким серби прозивають італійців (РСКНІV 285), а закарп. українці — циган.

Дйда — Велятин, Вишково, Нанково. 1618: кр. *Dida Iwan* — В.Мирошів (Mars 81); 1787: кр. *Dyda* — Ільник на Бойк (ЙМ). Пор. споріднені з 1640: *Maria Dydyczka* (Łysiak-2 147); 1787: *Dydzky* — Полонна на Лемк (ЙМ); 1820: *Dydanicz* — Ветлина на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від чол. імені *Дидо*, яке у сербів та болгар співвідноситься з *Димитр* (Гр 75, Ілчев 171, Šimundić 407), а у румунів та росіян — із *Кандид*, *Дидим* (Const 42, Петровський 278, Справочник 405, ВІЛ 232). На відіменне пох. п-ща вказують і бойк. похідні п-ща з суф. -ан, -ю: *Dydasz*, *Dydio* (ЙМ). 2. Від місц. апел. *дйда* — “заїка”.

Дйдар [*Дыдарь*], -ра — Присліп, Торунь, Вишково. ◀ 1. Утворення з суф. -арь від пол. діал. дієсл. *dydać* — “ссати з грудей” (Bubak 92, Рутут 161). 2. Могло бути утворене й від місц. дієсл. *дйдавати* — “заїкатися”.

Дидачук — Росішка. ◀ Від антр. *Дидич* або від *Дидак* + -юк. Пор. 1787: кр. *Dydacz*, *Didacz* —

Нагуєвичі, а 1819 — кр. *Dydak* — Тур’є на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1570: *Joan Dedaka* (!) — Бобовище (UetC 97-29), якщо це не *Fedaka*.

Дидерчук — Вел. Бичків. — Див. **Дедерчук**.

Дийж — Н.Болотне. ◀ 1. Мадыризований вар. рум. імені *Dej* (угор. оф. *Dezső*, укр. — *Дезидерій*). 2. Можливе й пох. від серб. імені *Дежа* (≠ *Десивој*, *Десимир* — Грк 73).

Дийкань — див. **Дикан**.

Дийнеш — Микулівці. 1428: *Симеонъ и Костя и Дісишиъ Шандро* — Сучава (ССУМ I 301); 1519: кр. *Jo. Dienis* — Липча (Bélay 172); 1600: кр. *Jo. Dienes* — Дулово (Bélay 138); 1704: кр. *Dénes Vaszily* — Доробратово (HodGens 8). ◀ Від угор. імені *Dénes* (укр. оф. *Денис*, *Діонісій* — Kázmér 292–293).

Дикан — Іршава. 1570: *Dukan* — Лалово (UetC 97-29). ◀ 1. Серб. чол. ім’я *Дикан* (≠ *Дикосав*, *Димитрије* — Marčić II 98, Daničić II 395, Грк 75) або болг. ім’я *Дико*, що з *Радико*, *Димитър* + -ан (Ковачев 176). 2. Від назви церковної посади *декан* чи *dékan* “куратор”, “десятник” (Kázmér 289).

Дійкий — Ір, Вб. 1570: кр. *Paul Dyke* — Бистриця (UetC 53-14); 1787: кр. *Dyki* — Підгородці на Бойк, Мисцова та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. *дйкий*. 2. Від заст. укр. календ. імені на зразок *Адикій*, *Єкдикій*, *Лаодикій* (ВІЛ 256, 258, 259).

Дйкля — Глибоке. ◀ Від серб. жін. імені *Дикла*, яке в зах. Сербії вживається і як апел. у зн. “дівчина” (Daničić 395, Грк 242). Пор. ще серб. *декла* — “дівчина” та п-ще *Деклевиш* (РСКНІV 164, 167).

Диковець, -ківця — Вб, Уж [род. відм. — *Диківця*] — Ір. ◀ Утворення з патр. суф. -овець від антропооснови *Дик-*, яка в Укр. Карпатах може мати декілька інтерпретацій: 1. Бойк. *дик* — “дяк” (ОН I 214). 2. Західноукр. *дик* — “дикий кабан” (Гр I 383, Гр 59). 3. Південнослов. чол. ім’я *Дико*, що з болг. *Димитър*, *Динко* або хорв. *Benedikt*, *Dikomir*, *Dimirij* (Ілчев 171, Šimundić 407). Основа повторюється також у бойк. п-щах XVIII ст.: *Dyk* — Сушиця, *Dukowski* — Мшанець, *Dukacz* — Підгородці, *Dukun* — Спас (ЙМ), у суч. гуц. п-щі *Dyk* (Vincenz 455).

Дикун — Уж, Мк, Вн, Мж, Тч, Рх. 1715: кр. *St. Dicun* — Ганичі, кр. *Dicun Prodan* — Калини (Bélay 141. 159); 1751: *Андрей Дикун* — Ганичі (Гаджега-М 182); 1787: *Dukun* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від західноукр. апел. *дикун* — “дикий кабан”, “відлюдько” (Чопей 71, Ж-Н 182, Гр I 383). 2. Від південнослов. чол. імені *Дико*, яке у болгар співвідноситься з *Димитър*, *Динко*

(Илчев 171), а у хорватів — із *Benedikt, Dikoslav, Dionizij, Kostadin* (Šimundić 407), + -ун.

Ділін — Ужгород. 1618: кр. *Hricz Dilin* — Свидничка (Marsina 70). 1787: *Dylin, Delin* — Свіржова, Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ Від південнослов. імені *Dila*, що з *Radul, Dikoslav, Dimitrij, Dionisij...* (Ковачев 176, Šimundić 407), + -ин.

Димикат †. XVII ст.: *пресбитер Димитрій Димикат* — Нове Барово (Гаджега-М 191). ◀ Від слц. діал. *demikát* — “різновид супу” (SSN 304).

Димитр †. 1715: кр. *Andr. Dimitr* — Добрянське (BNélay 177); 1715: кр. *Marc. Dimiter* — Нересниця (Bélay 176). 1715: кр. *Jac Demetro, Pe Demetro* — Крайниково, Добрянське 174, 177). ◀ Імовірно, болг. вар. кал. чол. імені *Дмитро*.

Димийцький [Діміцік] — Гудя. 1819: *Dymicki, Demicki* — Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від закарп. ойк. *Демич* (оф. *Демечово*) + -ський. 2. Від антр. *Демич* або *Дімич* + -ський. Пор. 1356: *Oruz et Dymyth hospites* — Переча (Nagy 300); 1720: гор. *Demecs* — Вишково (Bélay 218); 1787: *Dymicz* — Ославича на Лемк (ЙМ). А антр. *Демич* — від імен *Dimitrij, Nikodim, Vladimir*, власне від їх гіпок. відповідника *Dima* (Šimundić 407). Пор. ще серб. п-ща *Демих, Димих* і *Димичих* (РСКНІV 195, 315). 3. Найменш імовірно, що п-ще безпосередньо утворене від імені *Демид* чи *Деміда* + -ський. Пор. 1751: *Мафтей Деміда* — Вонігово (Гаджега-М 187).

Димун — Середне. Пор. 1720: кр. *Gr. Dimo* — Вишня Руна (Bélay 186); 1787: кр. *Dymon* — Липовець на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб., болг. чи молд. імені *Дима, Димо, Димуца* (с. *Дмитро, Владимир* — Грк 75, ГркРеч 77, Илчев 172, ДумбрМик 58) + суф. -ун.

Дим'ян †. 1720: кр. *Mich. Dimjan* — Колочава (Bélay 160); 1775: п-ще *Dimjon* — Велятин (Szabó 538). ◀ Фонет. вар. антр. *Дем'ян*.

Диніс — Св. 1519: кр. *Jo. Dyenis* — Липча (Bélay 172); 1570: кр. *Fr. Lad. Dienes* (Dyenes) — Добрянське (Bélay 177); 1595: *Iwan Dynisów* — Требішов (Balzer 112); 1773: присяжний *Joannes Dines* — Голубине (Ud-5 55); 1787: кр. *Dynis* — Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. вар. календ. імені *Діонісій* — *Динис* (суч. *Денис*), угор. *Dénes*.

Динисович †. 1648: кр. *Diniszouicz Hricz, Demko* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від антр. *Диніс* + -ович.

Динцій [Діциц] — Дравці, Ужгород. ◀ Угор. утворення з суф. -і, яке співвідноситься з повними угор. іменами *Dénes, Dóniós, Dömötör* (Ladó 149).

Дінчик [зрідка — *Дьльчик*] — Середне, Лінці, Худльово. ◀ Дериват від антр. *Дінька* чи *Дінько* з суф. -ик.

Дінька [Дьлька, рідше — *Добька*] — Худльово, Кибляри. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Дінько* і перехід його в парадигму іменників на -а.

Дінько [Дьлько] — Кибляри, Худльово. ◀ 1. Від серб.-хорв. чол. імені *Dino, Dinko* або рум. *Dinu*, співвідносного з повними іменами *Bernardin, Kostadin, Nikadin, Dimitar...* (Šimundić 407). 2. Від антр. *Діня* (Дьня) шляхом суфіксації і переведення антр. *Дьнька* у розряд лексем на -ко. Зміна кореневого /и/ на /ь/, а з часом — навіть на /ь/, лабіалізоване, спричинене аналогією до місц. апел. *дільька* — “мала диня”. Твірну основу *Дик-* засвідчує запис назви колишнього с. *Диковці* (1449), яке тепер є частиною с. Вел. Лази на Уж [по-угор. — *Déngláz*]. 3. Дзвінкий приголосний /л/ у фіналі угор. вар. *Déng, Déngláz* може свідчити, що першими носіями цього антр. в Укр. Карпатах були волоські цигани. Пор. 1453: *циган на ім'я Динга — пан Динга* — Сучава (ССУМ I 300).

Діяня [Дьня] — Ужгород. 1787: кр. *Dynio, Dyńko, Dynko, Dynyszczak* — Завої, Босько на Лемк (ЙМ), *Dyniak* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від болг. чол. імені *Диньо*, яке є скороченим вар. повних імен *Господин, Костадин...* (Илчев 173). Пор. ще хорв. гіпок. імена *Dinja, Dinjo*, співвідносні з повними іменами *Kostadin, Miladin, Stojadin...* (Šimundić 407). Див. ще *Дінчик, Дінька* і *Дінько*. Зміна кореневого /и/ на /ь/ зумовлена, як і в попередніх п-щах, зовнішньою аналогією, отже, зв'язок п-ща із *динею* секундарний.

Дир — Зняцьово. 1689: гор. *Mykołaj Dyr* — Самбір (Kuczera 167). Пор. ще споріднені. 1720: кр. *Andr. Derek* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ща *Dyrow* — Ясеновець, Цинява на Бойк (ЙМ), *Dyryk* — Мощанець на Лемк (ЙМ); 1789: *Semen Derylczyk* — Жаб'є на Гуц (Vincspz 583); 1804: *Iwan Czornodyrczyk* — Жаб'є (Vincspz 584). ◀ Можливо, п-ще продовжує пам'ят' давньорус. князя *Дира*. 2. С. Роспонд пов'язує пол. п-ще *Dyr* з нім. *Dier-*, що від *Dier-*, і порівнює його з *Theudhar* (Rospond I 226). К. Римут убачає у співзвучних антропоосновах слов. діал. корінь *дир-* зі зн. “діра”, “отвір” (Rymut 165), а угор. ономасти шукають у ньому дохрист. угор. ім'я *Dér* (Kázmér 294).

Дирбаль [Дырбаль] — Вл. ◀ 1. Від місц. апел. *дырбаль* — “здоровань”, “лінох” (Пр). 2. К. Римут виводить п-ще *Dyrbal* із *dyrbac* — “дырац”, тобто “дріботіти” (Rymut 165), а Д. Молданова — з чес. дісл. *drbat* — “шкрябати” і “пліткувати” (Moldanová 25).

Дірда [Дьірда] — Св, Ір, Мж, Хс [рідше — Дєрда (Рх)]. Пор. 1787: п-ще *Dyrdecz* — Довге на Лемк з (ЙМ), суч. гуц. п-ща *Dyrda, Dyrd'uk* (Vincenz 501). Крім українців, п-ще в кількох його фонет. вар., передусім у вигляді *Drda*, мають словаки, чеши та хорвати, а у вигляді *Dyrda* — поляки (Moldanová 59, Goleb 75, Leksik 142). ◀ Ономасти сходяться на тому, що лексема *dürda* — це регресивне віддієсл. утворення, однак первісна його семантика у різних слов. мовах нині вже досить віддалена. Пор. укр. *дърды* — “бігти дрібними кроками, дріботити” (Головацькій 553, Ж-Н 187), чес. *drda* — “непошида”, білор. *дырда* — “висока на зріст, із довгими ногами неповоротка людина”, пол. *dyrda* — “священик з поганими звичками” (SW I 620), серб.-хорв. діал. *дрда* — “зухвала людина” (РСКНІV 678), рум. *drdală* — “базикало”. Правдоподібно, у кожного народу, який має це п-ще, воно виникло вже на власному ґрунті (див. ще ЕСУМ II 74–75).

Дирдіок — Рх. ◀ Від **Дірда** + -юк.

Дирей [Дірій] — Мукачів. — Див. **Дірей**.

Дірич [Дьірич] — Мж. 1819: кр. *Dirycz* — Грозова на Бойк (ФМ). Пор. 1234: *Dera* — Бігар (RegVar 302); 1787: кр. *Dyryk* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. захисного імені *Dera*, яке збереглося у болгар (Илчев 173), + -ич. Як п-ще лексема *Dera* понині функціонує у сербів (РСКНІV 217) та хорватів (Leksik 127).

Діркавець [Дьіркавиць], -вця — Руське Поле, Буштино. ◀ Від місц. апел. *дьіркавиць* — “коростіль”.

Дічка — Св, Мк, Мж, Вб, Уж. До кінця XVIII ст. п-ще не фіксується в Укр. Карпатах, а всі записи (і кириличні, і латиничні) називають тільки вар. **Дічко**, тобто з кінцевим -о. ◀ Нинішній вар. п-ща, тобто **Дічка**, є новішим. Він не має прямого стосунку ані до загальноукр. апел. *дйчка* — “дике, неокультурене плодове дерево” (СУМ II 292), ані до його закарп. семи “дика груша” (Чопей 71), ані тим більш до локального мікроетн. *дйчка*, яким жителі південних р-нів області прозивають жителів передгірської смуги, передусім сваяльців.

Дічкевич †. 1570: *Mat. Deczkeuych* (!) — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Дічка** або **Дйчко** + -ович.

Дйчко — Мк, Св, Уж. 1461: *Ивашко Дичько Васильович* — Луцьк (ССУМ I 300); 1570: *Steph. Dicsko* — Макарьово (UetC 97-29); 1667: п-ще *Dicsko* — Раковець (Szabó 458); 1715: кр. *Dicsko Mihaly* — Липча (Bélay 172); 1787: *Dyczko* — Конечна, Крампна на Лемк (ЙМ); 1820: *Dyczkow* —

Воля Мигова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Дичко* або *Дико*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з повними іменами *Бенедикт, Дикослав, Димитар, Диошисі* (Грк 75, 76, Šimundić 407), а у болгар — із *Димитър, Дико, Радичко* (Илчев 172–173, Ковачев 182). 2. Від західноукр. *дик* — “дикий кабан” + -ко.

Дйшкант — Баранинці. 1787: Королева Руська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від пол. або західноукр. апел. *дйшкант* — “високий дитячий голос хлопчиків” (Чопей 71). 2. Від слц. діал. *diškant* — “хлопець віку статевого дозрівання” (SSN I 316).

Дйяк — Хс, Тч. ◀ Від угор. арх. *deák* — “дяк, учень”. Пор. ще серб. п-ща *Дйяк, Дйякових* (РСКНІV 295).

Дівинець [Дьівиниць], -ниця — Хс. 1773: п-ще *Divinetz* — Велятин (ПеПред 315); 1775: п-ще *Divinecz* — Велятин (Szabó 558). ◀ 1. Від давньослов. імені *Дѣва*, співзвучного з апел. *дѣва* (Морошкин 70, 81), + -ицець. На думку ономастів, означення Богородиці лексемою *дѣва* тут було взято за особове ім'я (Marčić II 71, Daničić II 418, SvoSta 116, Грк 24, 243). А загалом антропооснова *дѣв-а* представлена кілька разів у карпатоукр. ареалі, напр., лемк. п-ща 1787 р. *Diweczka* та *Diwczur* (ЙМ). 2. Можливо, що антропооснова *Діва* тут не має жодного стосунку до *Богородиці Діви*, а це — чес. розм. чол. ім'я *Diva*, яке відповідає оф. вар. *Diviš* та етимол. вар. *Dionýsos* (Кларповá 87).

Дівус — Ромочевиця. — Див. **Дівусь**.

Дідич — Вб, Пр, Мж, Мк, Уж, [Джєдідик] — Люта. 1618: *za Iwanem Dziedzikiem* — Уновиці (Łysiak-2 66); 1678: кр. *Gidik Stephan, Rhihor* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: *Dzid* — Чорне на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. чол. імені *Дѣдъ* або *Дѣдо*, співвідносного з укр. апел. *дід, дідусь* (Daničić II 331, Гинкен 457, SvoSta 44, 137), + -ик, або безпосередньо з апел. *дідик* “дідусь”. Пор. ще гуц. п-ща *Didajko, Diduszko* (Vincenz 487).

Дідич — Хс, Вл, Тч. 1643: *Wasiel Dziedzicz* — Климківка (Łysiak-2 160). Пор. 1677: кр. *Dedics* — Раковець (Szabó 458). ◀ 1. Від укр. апел. *дідич* — “спадкоємець, власник, поміщик” (Тимченко 238, Головацькій 534, Ж-Н 184, Гр I 338, Он I 219); пор. ще слц. *dedit'* — “успадковувати”. 2. Можливо, твірною основою п-ща був не безпосередньо апел. *дѣдичь*, а тільки споріднене власне ос. ім'я *Дѣда* (Морошкин 81), до якого додавався патр. суф. -ич. П-ща *Дидих* і *Дедих* є й у сербів (РСКНІV 287, 151) та хорватів (Leksik 123).

Дідиччин, -на — Дубриничі, [Джєдішишин] — Люта. ◀ Від андр. *Дідичка* — “дружина Дідика” +

-ин. П-ща *Дедичин* і *Дедичинац* є й у сербів (РСКНІ IV 152).

Дідичинець †. 1649: кр. *Didiczinecz Petro* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-ишець* від жін. патр. *Дідичка* — “дочка *Дідика*” або від співзвучного з ним андр. *Дідичка* — “дружина *Дідика*”.

Дідко — див. **Дітко**.

Дідо — Страбичово, Кр. Мартинка, Вел. Березний. 1819: кр. *Dido, Didow* — Тухля на Бойк (ЙМ); 1787: *Dzid* — Чорне на Лемк (ЙМ). Пор. ще з 1787 р. п-ще *Didul*, а з 1819 — *Dydiuk* — Недільна на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. апел. *dido* — “дідусь” у прямому чи в якомусь переносному із його зн. (ЕСУМ II 86–87, Он I 219). Пор. серб. чол. ім'я давньослов. пох. *Дедо*, п-ще *Дедов* (РСКНІ IV 152), а головне — притисянський антр. 1222 р. *Dedus* із с. Чапа в. ком. Саб, носій якого на “Божому суді” у руці тримав розпечене залізо (RegVar 284).

Дідович — Ужгород. 1618: кр. *Gidovecz* — Кечківці (Mars 74); 1773: присяжний *Joannes Gydovics* — Підгоряни (Ud-5 58); 1775: п-ще *Gidovics* — Нове Село (Szabó 507). Пор. ще 1596: *Iwanowi Dziedowczykowi* — Бружниця (Balzer 12); 1787: *Dzidowycz* — Фльоринка на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Didiowski* — Галівка на Бойк (ФМ), а також серб. п-ще *Дидовић* (РСКНІ IV 287) та хорв. *Didović* (Leksik 129). ◀ Від антр. *Дід* чи **Дідо** + **-ович**.

Дідренцел — Неліпино, Свальява. ◀ Імовірно, дериват нім. імені *Дідріх*, що з *Dietrich* (Справочник 406, Rymut 134).

Дідун — Мукачів. ◀ 1. Від давньослов. імені *Дѣдунъ* (Селищев 150), спорідненого з серб. регіоналізмом *dedun* — “богумильський священик, старійшина” (РСКНІ IV 153). 2. Від антр. **Дідо** чи *Дід* + **-ун**.

Дідюра — Порошково. ◀ Від укр. апел. *dido-ра* або *dido-ра* — “завзятий дідусь, дідуган” (Чопей 85, Головацькій 534). Пор. аналогічні утворення серед п-щ закарп. українців: **Бабюра**, **Козюра**, **Стахюра**, **Штефюра**. Є такі утворення й у чехів, напр. *Dědour* (Moldanová 55).

Дідух — Нересниця. 1787: *Diduchow* — Н.Струтинь, *Diduk* — Недільна, а з 1819 — *Diduch* — Тухля на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від апел. *dido-ux* — “дід” (Он I 219) або від перен. його зн. “сніп зерна за різдвяним столом” (Головацькій 535, Гр I 389, Vincenz 487).

Ділонг — Чинадво. ◀ Від слц. діал. германізму *diflong* — “довгань” (SSN I 314), що з нім. *Dielung* — “т. с.”.

Дінес — Бородівка, Тур'я Поляна. 1715: кр. *Ign. Dienez* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Фонет.

вар. п-щ **Диніс**, **Деніс**, що від календ. імені *Dionisij*.

Дінцлер — Руська Мокра. ◀ Від нім. ос. назви *Diensteler*, що з апел. *Dienst* “служба”, “посада”, отже, якийсь посадовець.

Дірэй [*Dipúy*] — Келечин, Білки, Мукачів. Пор. 1773: кр. *Gyirejczuk Andri* — Келечин (ПеПред 310); 1789: десятник *Semen Dirylczuk* (!) — Жаб'є (Vincenz 589). ◀ 1. Імовірно, від болг. побажального жін. імені *Дюра* (Илчев 173–174) + *-ей*. 2. Пол. п-ща зі співзвучною основою *Dyra, Dyrka, Dyroń, Dyrowicz*, які К.Римут виводить від пол. діал. *dyra* — “діра”, “отвір” (Rymut 115).

Дітко — Ужгород. 1567: *Dem. Gyitko iudex* — Чинадво (UetC 53-12); 1689: п-ще *Gyitko* — Тросник (Szabó 473); 1787, 1819: кр. *Diuko, Dytko* — Гирова, Поляни та ін. на Лемк (ЙМ, ФМ); 1819: кр. *Detkow* — Лопушанка на Бойк (ФМ), 1787: *Dytyncza* — Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від антропооснови *dim*-и, *dim*-и-а — “дитина”, можливо, зі зн. “знайденья” (Он I 221). 2. Від антропооснови *dido-ко/дідько* — “діявол, чорт” (Гр I 389, Он I 219) через втрату дзвінкості звука /д/ перед глухим /к/. До речі, гуц. п-ще *Ditkowski* дехто виводить саме від цього *dido-ка* (Vincenz 531), як і пол. п-ще *Detko* — від діал. *dytko, detko* — “страх” (Rymut 133).

Діткович †. 1649: кенези *Gyitkovics* — Нова Розтока на Вл (LehBer 679, 681); 1689: п-ще 1704: кр. *Gyitkovics Vaszily* — Нова Розтока (HodGens 27). ◀ Від антр. **Дідо** + **-ович**.

Діус — Св. Пор. 1819: кр. *Dzius* — Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від христ. канон. імені *Дій*, *Диос* у його лат. вар. *Dius* (ВІЛ 232, Справочник 405), а зрештою — із назви гр. поганського божества *Зевса*. 2. Менш імовірно, що це чес. розм. ім'я *Dius*, яке постало на ґрунті скор. вар. імен *Klaudius* чи *Ovidius* (Кларрová 119, 146).

Діцко — Вел. Раковець 1667, 1693: кр. *Dicsko* — Раковець (Szabó 473, 458); 1773: кр. *Diczko* — Держ у ком. Сат (ПеПред 318). Пор. ще староукр. чол. ім'я *Децко*, що є вар. імені *Деско*, тобто *Дешко* (Керста 132), *Дец*, *Децикь*, *Дѣц* (Осташ-3 20), а також ойк. XVII ст. — *Діцковиця* на Вл (ДэжеОч 249). ◀ 1. Спольщений вар. давнього укр. антр. *Дѣтко* (див. **Дітко**). 2. Укр. дериват із суф. *-ко* від пол. германізму *Dus, Duć*, що з нім. імені *Dietrich* (Rymut 161). 3. Хорв., серб. або болг. демін. ім'я *Dicko*, співвідносно з такими повними іменами, як *Dikomir, Dimitar, Dionizi* (Šimundić 407, Грк 76, Илчев 174).

Діш †. 1715: кр. *Diss* — Кушниця (Bélay 170); 1720: кр. *Sim Diss* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Хорв. гіпок. ім'я *Diso*, співвідносне з повними іменами *Budiša, Dimitrij, Dionisij, Radiša* (Šimundić 407).

Дішо — В. Водяне. Пор. суч. серб. п-ще *Дишув* (РСКНЈ IV 358), а також відповідні імена *Дишо, Дишко, Диша* (там само). ◀ Напевне, від південнослов. чол. імені *Dišo* або *Diša*, який у хорватів, сербів та болгар співвідноситься з чол. іменами *Budiša, Dimitry, Dionizij, Vladiša* (Šimundić 407, Грк 76, Илчев 174), а у югосл. мусульман — навіть з іменем *Derviša* (Smailović 194).

Дішович †. 1572: *Mat. Dyzowich* (!) — Свалява (УетС 53-15). ◀ Від антр. **Діш** або **Дішо** + суф. **-ович**.

Діянч [*Діянш*] — Пр, Мк, [*Гіянч*] — Вб. 1756: *из своим зятюм Иоанном Гіянчюм* (!) — Стричава (ПаПо-227). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. **-ич** від омонімічної антропооснови *Діша*, яка у південних слов'ян досі виконує функцію жін. особового імені. Одні вчені вбачають у цій основі давньослов. ім'я *Дѣяна*, що від дієсл. *дѣяти* (Daničić II 332, Maretić 332), а ін. — ім'я римської богині поховання *Diana* (Илчев 170, Ковачев 182, Петровський 95, SSJ 131, Грк 242, Hajdú 33). 2. Щодо вар. *Діянши* висловлюється думка, що він давній і походить від імені *Діян*, власне, від гр. імені *Διονύσιος* або лат. *Dionisius* (ГркРеч78).

Дмитроган †. 1715: кр. *Dmetrogan Iwan* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. *Дмитрога*, що з імені *Дмитро*, + **-ан**.

Дмитряк †. 1645: *Дмитриак Янчій* — В.Раковець (ПаПо-1 159). ◀ Від антр. *Дмитро* + суф. **-як**.

Доба †. 1544: п-ще *Doba* — Виноградів (Szabó 421). ◀ Праслов. гіпок. чол. ім'я *Doba* від повних імен *Dobrijan, Dobril, Dobromir, Dobroslav* або *Dobrovoj* (Malec-Star 67, Šimundić 408).

Добай †. 1553: *Dobay Mih.* — ком. Берег (LehLel 47); 1600: вл. *Dobai Istvan* — Горінчово, Драгово, Колочова (Bélay 43, 168, 160). ◀ Від антр. **Доба**, тобто того ж кореня, що й укр. *добрий* (рос. — *удобный*), + суф. **-ай**.

Добак [рідше — **Довбák**] — Ир. 1517: антр. *Dobak* (SŽK 136). 1715: кр. *Dobak* — Королево (Szabó 384); 1773: кр. *Dobak* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). ◀ Від південнослов. імені *Doba* чи *Dobo*, співвідносного з повними іменами *Dobrijan, Dobril, Dobrivoj, Dobroslav...* (Šimundić 408, SvoSta 126, Илчев, Румут 137), + **-ак**. Особова назва *Doba* у Виноградіві фіксується 1544 р. (Szabó 421), а її споріднені без елемента **-р** — навіть раніше. Пор. 1363: шл. *Dobow* — Ужан (Nagy I 331); XIV ст.: *Dobo* — Бг (Györfy 524). 2. Версія від рум. *dobă* — “барабан” мало-ймовірна.

Добака †. 1715: кр. *Ge. Dobaka* — Нанково (Bélay 154). ◀ Імовірно, род. відм. від антр. **Добák**.

Добан †. 1678: утікач *Doban Ivan* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. **-ан** від південнослов. чол. імені *Doba*, що з *Dobrijan, Dobril, Dobromir, Dobroslav* (Šimundić 408).

Добей [*Добуй*] — Пр, Вб, Уж, Мк. 1648: вл. *Dobé* — Кальник (LehBer 331); 1728: *Demien Dobé* — Перечин (Conscr. Fiscales...)1751: шл. *Dobey* — Забродь (Гаджера-3 167). Пор. ще 1213: *Duba libertinus* — Варадин (RegVar 164); 1678: *Dobicz* — Торганович на Бойк, а *Dobycz* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Доба** або **Добе** (див. **Добák**) + **-ей**. М.Малець припускає, що *Dobiej* — праслов. ім'я (MalecStar 67).

Добенко †. 1685: *Dobenko Istvan* — Ужгород (HodAd 26). ◀ 1. Імовірно, від антр. **Доба** (Šimundić 408) + суф. **-енко**. 2. Від антр. **Добня** + суф. **-ко**.

Добіаш — Вел.Березний. ◀ Від чол. календ. імені *Добіаш*, поширеного у чехів (SvoSta 74, Moldanová 157).

Добка †. 1628: *Dobka* — Сасово (Szabó 481). ◀ Від антр. **Доба** + суф. **-ка**.

Добко — Ділове. 1468: *папа Добка з Бышо-ва* (ССУМ I 304); 1447 *Domini Dobkonis* — Перемишль (Smołka II 11); 1554: *Добко Немеїкевич* — Жмудь (Тупиков 128); 1769: сваяц. *Andreas Dobka* — Діл на Рх (Лучкай 17. — с. 168). ◀ Східнослов. демін. утворення з суф. **-ко** від давнього імені **Добо** (див. **Добák**), якому в чехів та поляків відповідає *Dobek* (Moldanová 157, Румут 137), + **-ко**.

Добнич — Красна. 1715: кріпаки *Ge., St. Dobnics* — Золотарьово (Bélay 179); 1819: кр. *Dobnicz* — Кривка на Бойк (ФМ). ◀ Від антропооснови **Добня**, що з місц. апел. *дóбня* — “довбня” (Он I 223), + **-ич**.

Добня †. 1715: кр. *Dobnya* — Підвиноградів (Szabó 491). Антропооснова *Добня* в Україні фіксується з XVII, зокрема на Зак — з XVIII ст. Пор. 1630: *Семень Кременчук Долбня* (Тупиков 130). ◀ Від місц. апел. *дóбня* — “довбня”.

Добони — Ир, Вн. ◀ 1. Угор. утворення з суф. **-і** від закарп. ойк. *Добоня* (Бг), але топ. *Добона* є і в Сербії (Daničić II 510). 2. Твірною основою п-ща міг бути і слов. антр. *Добонь* (Румут 137).

Добош — Мк, Св, Ир, Хс, Тч, Вн. 1572: п-ще *Dobos* — Королево (Szabó 387); 1649: *Dobos* — Іванівці (LehBer 325); 1672: кр. *Dobos Jonas*, а 1699 — *Dobos Vaszil* (Bélay 182); 1742: *Добош Шандор* — Зняцьово (ПаПо-1 165); 1773: староста *Basilius Dobos* — Чабини (Ud-5 53); 1787: *Dobosz* —

Костарівці на Лемк (ЙМ). В угорців антр. *Dobos* згадується з 1347 р. (Kázmér 304). ◀ 1. Від угор. апел. *dobos* — “військовий барабанщик”, відомого, крім укр. мови (Чопей 72, Головацькій 516, Тимченко 210), також пол. мові у тому ж зн. (Bubak 86). 2. На думку чес. ономастів, п-ще *Doboš* виводиться також із давньослов. дво-основних імен на зразок *Dobčslav, Dobčstoj, Dobročaj* (Moldanová 157).

Добошівський †. 1715: кр. *Dobusuvszke* (!) — Рахів (Bélay 182). ◀ Від антр. **Добош** + суф. колективної належності **-івський**.

Добра, ри — Ір, Вн, Мк, Св, Тч. 1341: *Zekuli Dobra* — Лашкод у Сат (MaksaySz 167); 1488, 1648: *Dobra Matyás* — Луково (LehBer 194, 401); 1657: свѣдок *Добра Шандор*, а 1666 — *Матѹ Добра* — Заріччя (ПаПо-4 169, 171); 1602: *Dobra Ambrus* — Коритняни (UetC 104-8). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Добра*, яке співвідноситься з повними іменами *Добраи, Добраиш, Добрета, Добромир, Добрислав, Доброта* (Šimundić 408, Илчев 174). Гіпок. ім'я *Dobra* відоме й чехам (Кларнов 87). 2. Від слов. ойк. *Dobra*, який повторюється в сімох комітатах давньої Угорщини (Vályi I 495, Kázmér 305).

Добрай — Ір, Вн, Хс, Тч, Св. 1636: *Dobray János* — Дешковиця (LehBer 228); 1636: кр. *Dobray* — Чедрик (ПеПред 314); 1746: *Марія Добрай* — Імстичово (Сах 99); 1754: *Мафтей Добрай* — Токай (ПаПо-4 153). ◀ Від антр. **Добра** + суф. **-ай**, як і в **Данкай, Маргітай**...

Добрач †. 1614: гор. *Andr. Dobracz* — Тячів (Bélay 206). ◀ Нерегулярне утворення з суф. **-ач** від прикм. антропооснови *добрий*, подібно до п-щ **Голінкач, Довгач**.

Добрик †. 1720: кр. *Alex. Dobrik* — Луг (Bélay 173). ◀ Від давньослов. імені *Добрикъ* (Морошкин 72).

Добрич †. 1605: кр. *Pe. Dobrjcz* (!) — Діброва (Bélay 120). ◀ Від антр. **Добра** + **-ич**.

Добро — Гудя. ◀ Мадярська субституція слов. антр. **Добра**.

Доброва — Теково. Пор. 1565: кенез *Dobrova Andras* — Берегово (LehBer 326), який мав заснувати с. *Добровка*. ◀ 1. Від антр. *Доброва*. 2. Видозміна серб. чол. імені *Добровка*, що з *Добровојко* у род. відм. (Грк 78).

Добровкай †. 1574: п-ще *Dobrokaay* (!) — Заболотне (Szabó 278). ◀ Від укр. ойк. *Добровка* + угор. формант **-і**.

Добромільський [Добромільський] — Імстичово, Білки. ◀ 1. Прикм. від ойк. *Доброміль*, що на Льв, але зміна голосного /и/ в другій основі композита на /й/ не зовсім зрозуміла.

Пор. 1819: кр. *Dobromilski* — Уріж на Бойк (ФМ). У поляків антр. *Dobromilski* фіксується з 1385 (Rymut 138). 2. Якщо п-ще від серб. жін. імені *Добромила* (Грк 243), то голосний /й/ так само не має пояснення.

Добронич †. 1705: свідок *Dobronis* (!) *Mihaly* — Колодне (HodGens 433). ◀ Від південнослов. жін. імені *Dobruna* (Šimundić 489) + **-ич**.

Доброни(й) †. 1691. гор. *Dobronyi Szigm.* — Ужгород (HodAd 341). ◀ Угор. прикм. від місц. укр. ойк. *Добронь*.

Добротюк — Ясиння. ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-юк** від південнослов. імені *Доброта* або *Доброт*, яке фіксується у XIV ст. (ГркРеч 82).

Добротський — Ділове, Костилівка, Розтока на Рх. ◀ 1. Імовірно, від давньослов. імені *Доброта* або *Доброт* (Maretić II 125, Daničić II 553, Илчев 176, Грк 78–79) + **-ський**. Проміжним етапом між іменем і нинішнім п-щем міг бути також антр. **Доброч**. Пор. 1417: кр. *Dobroch* — Тюкод у ком. Сат (Maksza 224). 2. Від ойк. *Доброч* + **-ський**. Пор. 1321: ойк. *Dobrach* — Сат (MaksaySz 130).

Добрушк — Тч. ◀ Від давньослов. імені *Добруш*, яке в Лаврентіївському літописі згадується 1018 р., а в серб. хрисувах — у XIV ст. (ГркРеч 83). Пор. ще хорв. ім'я *Dobrun* (Šimundić 408).

Добруцький — Вел. Бичків. ◀ Від слов. імені *Доброта* (див. **Доброцький**) + суф. **-ський** з переходом суф. /о/ в голосний /у/ в закритому складі укаючої говірки. Пор. 1762: гор. *Józef, Marja Dobrucci* (!) — Самбір (Kuczeга 166); 1819: кр. *Dobrucki* — Звір на Бойк (ФМ).

Добрянський — Червеньово, [Добрянський] — Хс. XIV–XV ст.: гор. *Dobrzanski* — Самбір (Kuczeга 156); 1607, 1615: *Андрѹ Добрянський* — Одрехова (АО 118, 147); 1787: кр. *Dobrzanski* — Лаврів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Добряни* Львів. обл. + суф. **-ський**. 2. Від слов. чол. імені *Добряни*, що з *Добряни* (Илчев 176, ГркРеч 80 Maretić II 101, Daničić II 511), + **-ський**.

Добша †. 1474: *Franciscus Dobsa* — Раковець (Гаджега-Уг 41). ◀ Від антр. **Доба** (Морошкин 74) + суф. **-ша**.

Доб'юк — Ділове. ◀ Від антр. **Доба** + **-юк**.

Доб'яник †. 1605: кр. *Ciurilo Dobianik* — Драгово (Bélay 168). ◀ Слов. утворення з суф. **-ик** від антр. *Доб'ян* (із **Доба** + **-ян**), але такого антр. не виявлено.

Довб'як — Вн, Ір, Хс. 1715: кр. *Donbak* (!) — Нанково (Bélay 154). ◀ 1. Від бойк. чи буков. апел. *довб'як* — “дятел” (Он I 223, AGB I 73, Мат. до буков. II 30). 2. Видозміна п-ща **Доб'як** на **Довб'як** пояснюється аналогією до дієсл. або

угор. субституцією. Відсутність давніх фіксацій п-ща посилює цю думку.

Довба́ка — Нанково, Боронява, Селище. 1715: кр. *Ge. Dobáka* — Нанково (Bélay 154); 1715: кр. *Dobáka* — Крива (Szabó 387). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Довба́к**.

Довба́р [Довба́ръ], -ря. ◀ Укр. утворення з агентивним суф. -ар від дієсл. *до́вбати*. Пор. ще місц. апел. *довба́ч* — “дятел” і пол. п-ще *Dhubacz*, що з апел. *dhubacz* — “т. с.” на Подг (Bubak 86).

Довбе́й [Довбе́й], -ея — Вб, Пр. 1618: кр. *Fedur Dolbé* — В. Писана (Marsjina 72). ◀ Видозміна п-ща **Добе́й**, що від **Доба**, яка постала за аналогією до дієсл. *до́вбати*.

Довбінча́к — Вб. Пор. запис п-ща тої самої родини 1787 р. *Dobinczak* із записом п-ща відповідної родини *Dowbinczak* із с. Орявчик на Бойк (ЙМ та ФМ), а також запис суч. гуц. п-ща *Dowbenczak* (Vincenz 517). ◀ Від антропооснови *Dóbenka*, засвідченої 1685 р. в Ужгороді, + -як. Природа звука /в/ в кінці першого складу п-ща — питання не ономастичне, а діалектологічне. Вона залежить від того, як саме звучали базові лексеми в конкретній говірці — *до́вбня* і *довбе́нка* (див. Гр I 461) чи *до́бня* і *добе́нка* (Он I 222–223).

Довбінчи́к — Тч, Хс. 1492: *сьоме Ходка Долбнича* — Сучава (ССУМ I 314); 1730: *Довбичеви Василеви* — Буштино і *Василь Довбичуць* — Нове Барово (UdAd 76, 77); 1819: кр. *Dowbnicz* — Крива на Бойк (ФМ). ◀ Від антропооснови *До́вбня*, співвідсною з апел. *до́вбня* — “великий дерев’яний молот” (Тимченко 213, Чопей 72, Гр I 461). П-ще *Довбня* серед запор. козаків фіксується 1649 р. (СУМ XVI–XVII 8/77).

До́вга, -ги — Чорнотисово, Холмовець, Ужгород. 1415: *Долха Драгомиръ*, 1480 — *пан Долга* — Сучава (ССУМ I 314); 1661: кр. *Dolha Ivan* — Батиза (Bélay 125); 1689: шл. *Dolha Jacob, Peter* — Барцанфалва (Bélay 123). ◀ Від давньослов. чол. імені *Дълга*, що з *Дългомиръ* у його скороченому вар. *Довга* (див. Гинкен 444, SvoSta 74). У давньоукр. пам’ятках писемності традиційне чол. ім’я *Долгъ* не узаконене святцями (Керста 45). Пор ще гуц. діал. *довга* — “гадюка” (Гг 61), а також суч. серб. чол. імена *Дуга*, *Дугас* (Грк 84) та подг. іменування 1824 р. *Johannes Duga* (Bubak 86). Типологічно п-ще перебуває серед таких, як **До́бра**, **Му́дра**, **Ху́да**, **Че́рна**.

Довга́й — Гр. Кінець XIV ст.: *Богдан Долгай* — Гр (Гаджега-М 155); 1418: вл. *Dolhay Joannes* — Боржава (LehBer 165); 1542: кріпосник *Pe. Dolhai*, 1550 — кріпосник *Em. Dolhai*, 1600 — кріпосники *Ge. Dolhai* та *Jo. de Dolha* — Довге (Bélay

136); 1550: вл. *Dolhai Imre* — Ганичі, Вільхівці (Bélay 154); 1600: вл. *Dolhai Janos* — Голятин. ◀ 1. Укр. вар. цього вимерлого п-ща, тобто **Довга́й**, постав із давньоукр. неофіційного імені *До́вга* шляхом поєднання його з патр. суф. -а́й. 2. Оф. угор. вар. п-ща цієї вимерлої дворянської родини (*Dolhai*) нині трактують як угор. шляхетське утворення з формантом -i від назви давнього закарпатоукр. с. *До́вге* (по-народному *Довгос*, по-угорськи *Dolha* — *Vályi* I 504, *Kázmér* 308).

Довга́н — Воловиця, Бородівка, Бичків. XV–XVI ст.: гор. *Dolhan* — Самбор (Kuczera 156); 1605: кр. *Dolhan Elexe* — Соїми (Bélay 220), кр. *Dolhan Janos* — Ізки, кр. *Dolhan Georgi* — Кушниця (Bélay 155, 170); 1672: кр. *Dolhan Ivan* — Косівська Поляна, Вел. Бичків (Bélay 162, 119); 1715: кр. *Fr. Dohan* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **До́вга** + патр. суф. -а́н. Пор. ще пол. п-ще *Dhugan* (Rymut 136), рос. п-ще *Долганов* та серб. кличку вола *Дуган* (РСКНІ IV 785). Укр. атрибутивний апел. *довгаль* — “довгаль” (Ж-Н 189, Гр I 401) лише опосередковано стосується п-ща.

Довга́нинець [Довга́нищя], -нця — Вл. ◀ Від андр. *Довга́ня* — “дружина **До́вги**” + -и́нець.

Довга́нич — Мк, Хс, Тч, Вн, Вб. 1336: *Iwan Dolhanicz* — Уновиці (Łysiak-2 129); 1704: *Vasyl Dowhanicz* — Розтока на Вл (Сах 76); 1787: *Dowhanicz* — Радошиці на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Довга́ня* — “дружина **До́вги**” або апел. *довга́ня* — “висока на зріст жінка” + -и́ч. Місц. апел. *довга́ня* — “довга сорочка” (Гр), “веретільниця” (Ж-Н 190, Гр 136) не можна брати до уваги через їх далеко ономастологічну відстань.

Довгані́вський †. 1715: кріпачка *Dovhanovszka* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. колективної належності -і́вський від антр. **Довга́н**.

Довганови́ч †. 1649: кр. *Dohanovics* (!) *Halyko*, 1715: кр. *Dolhanovicz* — Ізки (Bélay 155). Пор. 1819: *Douhan, Douhanowicz* — на Бойк (ФМ). ◀ Укр. патр. із суф. -ови́ч від антр. **Довга́н**.

Довгані́ок — Вел. Бичків, Росішка. Пор. суч. гуц. п-ща на Ів-Фр *Dovhaniuk, Dovhan* та жіночу назву *Dovhaniučka* (Vincenz 476), а також запис 1631 р. з Лемк: *z Iwanem Dlhaniakiem* — Брунар (Łysiak-2 103). ◀ Від антр. **Довга́н** + -юк. Андр. *Довга́ня* — “дружина **До́вги** або **До́вгого**” навряд чи міг стати твірною основою, оскільки ареал андр. моделі з суф. -а́ня сягає з заходу лише до р. Тересви.

Довгач †. 1715: п-ще *Dogacs* (!) — Олешник (Szabó 325). ◀ Морф. структура п-ща прозора, але етимологія не зовсім зрозуміла.

Довгѣй [Довгѣй], -ей — Бобовище, Микулівці. 1787: *Dowhej i Doŋhej* — Підбуж, Смільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Довга + патр. суф. -ей.

Довгѣй [Довгѣй], -гого — Мк, Св, Хс. 1401: *Иван Долгѣй* — Галич (ССУМ I 314); 1600: гор. *Dem., Mich. Dohi* — Сигіт (Bélay 198); 1607: *Dohi* — Туртеребеш, а за 1686 р. там само — *Hossu*, що в укр. перекладі з угор. озн. “довгий” (Szabó 530); 1618: кр. *Fediko Dolhij (!)* — Ортутова (Mars 87); 1672–1696: *Fr. Dohi* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від прикм. *довгий*, який раніше в Карпатах виконував функцію неофіційного ос. імені. Пор. запис 1436: *Петре Длъг* (Богдан 265, див. ще Керста 45).

Довгина †. 1773: вихователь *Stephanus Dohina (!)*, присяжний *Nicolaus Dohina* — Ільниця (Ud-5 55). ◀ Від антр. Довга + суф. -ина, як і у п-щах *Дячина, Мигалина, Сицина...*, що з -ина.

Довгінка [Довгінка] — Мж. Пор. 1560: *Мацей Долгінка на Русі* (Тупиков 130); 1720: кр. *Fr. Dohinka* — Лісковець на Мж (Bélay 173); 1787: кр. *Dowhenka i Dowhinka* — Тернівка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: антр. *Dowenczak* — Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Наведені антр. підказують, що їх основою мав бути антр. (імовірно, дохристиянське ос. ім'я) *Дългына*, який належав до тієї ж відприкм. іменної моделі, що й *Благына, Добрына, Плоскына, Сухына*, отже, характеризував денотата за його зростом. Суф. -ка у п-щі міг виконувати як демінутивну, так і патр. функцію. Пор. ще хорв. п-ще *Dugina* (Leksik 145).

Довгій — Липча, Монастирець. 1600: гор. *Dem., Mich. Dohi* — Сигіт (Bélay 198); 1720: кр. *Teod Dolhir (!)* — Батіза (Bélay 125). ◀ Від місц. апел. *довгій* — “довган” (Вл).

Довгіль — Рокосово. ◀ Від місц. апел. *довгіль* — “довган” (Ір). Пор. апел. *довгѣла, довгѣла, довгѣль* (Гр I 401).

Довгінка — Ір. ◀ Фонет. видозміна лексеми Довгінка.

Довгінко — Крайня Мартинка, Климовиця. ◀ Морфол. видозміна п-ща Довгінка.

Довгівич — Мукачів, Хуст, Довге. ◀ 1783: *Василь Довгович* — спочатку антр. був псевдонімом, який прибрав собі відомий культурний діяч Зак із с. Золотарьово **В.Довганіч**. П-ще перегукується з п-щем кр. *Luc. Dugovicz*, записаного 1715 р. в с. Крива (Bélay 164), а також із п-щем героя Угорщини XVII ст.: *Dugovics Titusz*, який мав південнослов. пох.

Довгомѣля — див. Довгомѣля.

Довгомѣля — Мж. ◀ Від давньослов. чол. імені *Дългомиль*, складеного з присл. *довго* та

прикм. *мілий* (SvoSta 74). Зв'язок другого компонента з дієсл. формою *мѣле* малоімовірний. Пор. ще пол. аналогічне утворення *Długomil* (Rospond I 189), а також іменування особи *Dolhomud* із с.Владичі, що у сх. Слч за 1618 р. (Mars 64).

Довгомѣля — Дубрівка на Ір. ◀ Від імені *Дългомиль* у род. відм. (див. Довгомѣля) зі зміною кореневого голосного /и/ на /і/ під чужомовним впливом. Кінцеве -а, як і в п-щі Довгомѣля, має морфол. причину.

Довгунік — Тересва, Тячівські Лази, Криве. Пор. 1819: кр. *Dohun* — Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Довгуні*, що з прикм. *довгий* (див. вище), + -ик.

Довгунчак [частіше — Догунчак] — Кострини, Костринська Розтока. ◀ Від андр. *Довгунка* — “дружина Довгуні” + -як.

Довгош — Уж, Мк. На письмі, як звичайно, — Дългош. 1576: городянка *Dolgos Anna* — Вишково (Bélay 215). ◀ 1. Від місц. угор. *dougos* — “працьовитий”, що відповідає літературному *dolgos* — “т. с.”. 2. Більш правдоподібно, що у цього п-ща зв'язок з угор. мовою вторинний, а насправді воно походить від здеформованого пол. апел. *długoś* — “довган”, яке дало багато похідних у пол. та сусідніх мовах (Rymut 136). Пор. ще слц. п-ще *Dlugoś*, слц імена *Dlhoś, Dlihoś* (SŽK 132), серб. п-ще *Дугошевић* (РСКНІ IV 798).

Довжан — Підвиноградів, Онік. ◀ Від катойк. *довжѣн* — “житель с. Довге”. Пор. 1787: кр. *Dołżanik* — Кіндратів та *Dołżanski* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ).

Довжаніи — Вн, Хс, Ір. ◀ Від катойк. *довжаніи* — “житель с. Довге”, як і **Керечаніи, Лучаніи, Сушаніи**.

Довжанчук — Олешник. ◀ П-ще пов'язане з ойк. *Довге*, але має щонайменше три мотивації: а) п-ще Довжан + патр. суф. -чук; б) від катойк. *довжанчук* — “хлопець із с.Довге”; в) від жін. катойк. *довжѣнка* — “уродженка с. Довге” + -юк.

Доврій [Добрій], -ія — Теково. ◀ Мадяризована вимова п-ща **Дорій**. Див. **Дорій**.

Доганіч — Чертіж. Пор. 1721: п-ще *Doganics* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща Довганіч через усвідомлене відштовхування від звукосполучення /ов/, котре сприймається тут як угор. 2. Можливо, п-ще є продовженням хорв. п-ща *Doganić* (Leksik 134), яке згадується в с. Вел. Раковець 1721 р.: кр. *Doganicz* (Szabó 459).

Догунчак — Костринська Розтока. ◀ Фонет. видозміна п-ща Довгунчак.

Дода — Ділове. 1685: кріпаки *Doda Ivan, Mihaly, Simeon, Todor* — Ділове, 1691 — кріпаки

Mich., Theod. Doda, кр. *Doda Dombrava* (там само), 1715 — *Teod. Doda* — там само (Bélay 208, 209); 1696: кр. *Mich. Doda* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ 1. Від південносл. чол. імені *Doda*, співвідносного з *Добровој, Доброслав* (Грк 79), *Додим* (Илчев 176), *Dobrić, Domanir, Todor* і та ін. (Šimundić 408). 2. Укр. заст. ім'я *Додо* (ВІЛ 233) або сл.ч. розм. ім'я *Dodó* — оф. *Jozef* (Majtán-Považaj, 214). 3. Угор. розм. ім'я *Dodó* — оф. *Dávid* (Kázmér 306). 4. П-ще могло утворитися також від рум. *dod* — “простий” (Jordan 76).

До́давчик — Королево. ◀ Можливо, від серб. апел. *додавик* — “додаток” (Daničić II 55) + *-ик*. Пор. ще пол. п-ща на зразок *Dodalski* (Rymut 139).

До́давчич [Додобчич] — Веряця. ◀ 1. Від тієї ж основи, що й **До́давчик**, + суф. *-ич*. 2. Від незасвідченого антр. *Додовка*, який міг би бути укр. андр. від антр. *До́да*, + *-ич*.

До́дик — Гукливи́й. ◀ Від антр. *До́да* + *-ик*. Пор. 1655: кр. *Dodan* — Турц (Szabó 524); 1819: кр. *Dodycz* — Страшевичі на Бойк (ФМ); суч. серб.-хорв. п-ща *Додик, Додих* (РСКНІ ІV 444, 446) та пол. п-ща *Dodak, Dodek, Dodik, Dodisz...* (Rymut 139).

До́дурич [Дудурич] — Дубриничі. ◀ Від антр. *Доду́ра*, представлено на Зак і в Польщі (Rymut 139), + *-ич*, або безпосередньо перенесене пол. п-ще *Dodura*, яке поляки виводять із апел. *doda* — “старий член родини” (Rymut 139). Див. ще **Дуду́рнич**. Можна б шукати етимон п-ща і в укр. апел. *доду́ра*, але його зн. невідомо (Ж-Н 193).

До́йда †. 1700: *Дойда Иван...* — Бенедиквіці (ЛепПам 230). ◀ Від апел. *до́йда* — “мисливський собака” (Гр І 142).

До́йко †. 1591: п-ще *Daika* — Чедрик у ком. Угоча (Szabó 310). ◀ Південносл. гіпок. чол. ім'я *Dojkoj* від *Dobromir, Dobroslav, Dobriša, Radoj, Vladoje...* (Šimundić 408).

До́йна †. 1591: п-ще *Dayna* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від молд. ос. імені *До́йна* (Еркос 65).

До́ка †. 1684: кр. *Dóka Demeter* — Мукачів (НодОкм 256). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Doka* від повних імен *Dobromir, Jevdokim, Teodor...* (Šimundić 408).

До́ктор — Червеньово, Горонда, Ракошин. 1572: кр. *Doctor* — Чедрик (Szabó 309); 1704: кр. *Doktor Mihály* — Ракошин (НодGens 14). ◀ Від апел. *доктор* — “лікар”, який у поляків також править за п-ще з XIV ст. (Rymut 140, Bubak 86).

До́лгай †. 1418: вл. *Іоанн Долгай* — Ір (Гаджега-М 156). ◀ Див. **Довгай**.

До́лганович †. ◀ Див. **Довганович**.

До́лгош [Доврош] — Уж, Мк. Українці послідовно записують це п-ще як **До́лгош**, а угорці — відповідно *Dolgos*. 1575: городянка *Dolgos Anna* —

Вишково (Bélay 215); XVI ст.: шл. *Dolgos* — Гетеня (Szabó 370). ◀ 1. Від місц. угор. апел. *dógos* — “працьовитий”, що відповідає літературному *dolgos*. 2. Трансформація популярного пол. імені *Długoś* (Rymut 136), що відповідає чес. *Dluhoš* (Knappová 87) та лат. *Longin*.

До́лешак [Долишак] — Гусний, Волосянка, Пастілки. ◀ 1. Від антр. *До́леш* + *-ак*. Пор. 1646: кр. *Dolesz Janos* — Комлошка (БалКом 359). Антр. *До́леш* — дериват від серб. чи хорв. чол. імені *До́ла* або *До́ле*, співвідносного з повними іменами *Добромир, Доброслав, Радольуб, Тодор* та ін. (Maretić II 71, Грк. 79, Šimundić 408). 2. Від укр. андр. *До́ліха* — “дружина **До́лі**” + *-як*.

До́лина †. 1605: кр. *Andr. Dolina* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від власного ос. імені або від п-ща **До́ля** + *-ина*. Твірною основою іменного деривата *До́лина* було давнє слов. скорочене чол. слов. ім'я *До́ля*, яке у хорватів та сербів дотепер співвідноситься з двоосновним іменем *Радольуб* (Daničić 408, Грк 79).

До́линній — Мк, Ір, Вн. XVII ст.: гор. *Dolinai Gábor* — Мукачів (LehBer 587); 1571: *нарох Іоанн Долинай* — Ужгород (Гаджега-Уж 63); 1757: вл. *Dolinai Miklós* — Косино (LehBer 339). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-ай* від антр. *До́лина*, що відповідає такій місц. іменній моделі, як *Васуліна, Лукачіна, Петріна, Юріна*. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від слов. ойк. *До́лина*, однак наголошення кінцевого складу п-ща спростовує угор. версію.

До́лінич — Пр, Уж, Мк, Тч. 1682: *Dulinitz Ivan* — Заричово (УстС 88-59). ◀ Від укр. антр. *До́лина* (див. **До́лина**) + *-ич*. Пор. ще твірні основи п-ща 1787: *Dolina* — Лупків та з 1819 — *Dulina* — Кам'яна на Лемк (ЙМ, ФМ), а також серб. п-ще *До́лина* (РСКНІ ІV 501) та хорв. п-ща *Dolina, Dolinić* (Leksik 135).

До́лінка [До́лінка] — Страбичово. 1699: кенез *Dolinka Ivan* — Котельниця (Maksay 600). Пор. також 1787: дериват *Dolenczak* — Вислок на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *До́лина* (див. **До́лина**) + *-ка*. 2. Від південносл. чол. імені *До́лин*, яке виводять із повних імен *Добромир, Доброслав, Одола* (Грк 79, Илчев 178), + суф. *-ко*. У Сербії чол. ім'я *До́лин* фіксується з XIV ст. (ГркРеч 84). На користь другого тлумачення п-ща свідчить і місц. традиційне наголошення.

До́лінович †. 1688: свяц. *Іоанн До́лінович Ославіцький* — Гуменне (ПаПо-І 183). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *До́лина*.

До́лінський — Мукачів, Перечин, Синевир. 1450: *dominus Dolinski* — Перемишль (Smołka II 56); 1739: *Петро До́линський* — Ша-

мудовце у сх. Слч (ПаПо-4 123); 1787: кр. *Dolinski* — Вілька, Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від слов. ойк. *Долина* + *-ський*.

Долишак — Вб. ◀ Найбільш імовірно, що п-ще пов'язане з андр. *Доліха* “дружина Дóлі” + *-як*.

Долишкович †. 1715: сваяц. *Doliskovecz Nuketa* — Ізки (Bélay 155). ◀ Див. *Дулишкович*.

Долопікула — Мала Копаня. — Див. *Долопікуло*.

Долопікуло — Теково. ◀ Правдоподібно, з італ. антр. *Dolo* + постпозиційне означення *picolo* — “малий”.

Долош — Нанково. ◀ 1. Від угор. *dalos* — “співучий” (Kázmér 275). 2. Укр. дериват із атрибутивним суф. *-ош* від південнослов. гіпок. імені *Доля* або *Доло*, співвідносного з повними іменами *Добромір*, *Доброслав*, *Одола* (Грк 79, Илчев 178, Maretić II 71).

Доля — Нанково, Велятин. 1715: кр. *Buchu Dolya* — Кошельово (Bélay 163). Пор. 1622: кр. *Dwlay* — Онік (Szabó 375); 1787: *Dolowski* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Пол. ономасти пов'язують п-ще з апел. *доля* — “щастя” (Rymut 140). Однак для Карпат така етимологія п-ща мало ймовірна, оскільки там ця лексема не вживається. 2. Легше довести етимологію від особового імені: а) від болг. імені *Дольо*, співвідносного з повними слов. іменами *Радол*, *Видол* (Илчев 178), або з хорв. чи серб. іменами *Dolja* (≠ *Radoljub* — Šimundić 408), *Доля* (≠ *Добромдир*, *Доброслав* — Гр 79); тим більш, що гіпок. ім'я *Доля* у сербів функціонує щонайменше з XIV ст. (ГркРеч 84); б) від неслов. імені *Доля*, співвідносного з ос. іменами *Адолій*, *Ардаліон* (Петровський 280). Можливі й ін. пояснення (Maretić II 71, SvoSta 94, Справочник 494).

Доляш — Олешник. ◀ Від слов. імені *Доля* + гіпок. суф. *-аш*, подібно до серб. імен *Доляк*, *Долян* (РСКНН IV 506).

Дома — Рахів. 1567: п-ще *Дома* — Холмовець, 1570 — Дротинці, 1579 — Туртеребеш, 1775 — Ком'яти (Szabó 365, 486, 528, 397). ◀ 1. Від чол. імені *Дома*, співвідносного з давніми слов. іменами *Домаславъ*, *Домамиръ*, *Домаиъгъ*, *Домагоъ...* (Maretić II 80–83, 90, Гинкен 457, Šimundić 408, SvoSta 74–75, Илчев 179). Такі імена до пізнього Середньовіччя функціонували і на Зак. Пор. 1284: кр. *Domozlo* — Ужгород (Nagy-1 30); 1213: кр. *Damang* (!) — Бан на р. Красна (RegVar 18); 1415: *Domorad* — Палі в ком. Сат (MaksaySz 190, 155). П-ща на зразок *Доморад* — у лемків, напр., у с. Жерниця, фіксується на поч. XIX ст. (ФМ). 2. Від календ. імені *Дома*, спів-

відносного з лат. *Dominicus, Domentian, Domian...* (Daničić II 616, Петровський 80, Knappová 87, Справочник 406, Ladó 150, Kázmér 308).

Доманіч — Підвиноградів, Онік, Вел. Ком'яти. 1696: кр. *Domaniacs* — Матієво (Szabó 411); 1682: кр. *Domaniis Ivan* — Домашин (UctC 88-59); 1787: п-ще *Domaniacs* — Войкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Домани*, співвідносного з чол. іменами *Домаи*, *Дома* (Daničić II 620, Грк 80). Пор. 1454: вдова *Domani Ilkone* — Золочка (Nagy-2 529); 1602: п-ще *Domanij* — Бабонь (Szabó 282). 2. Від андр. *Доманія* — “дружина Дóми” + *-ич*. 3. Можливо, від чес. п-ща *Доманя* (Moldanová 57) + *-ич*.

Домашинінець — Кострини. ◀ 1. Від катоик. *домашинінець* — “житель с. *Домашин*”. 2. Від жін. імені *Домаша* або *Домаша*, співвідносного з повними іменами *Домпа* або *Домослава* (SvoSta 15, Петровський 280), + *-инець*. Пор. ще чол. ім'я *Domach* за 1363 р. в Ужгороді: розбійник *Lucasim filium Domach divagentum* (Nagy-1 332). Роль твірної основи міг виконати також апел. *домаша* — “хазяйська дочка, переважно у весільних піснях” (Головацькій 521). 3. Від антр. *Domaszyn*, який згадується 1787 та 1819 років у Завадці Морохівській на Лемк (ЙМ, ФМ), + суф. *-ець*.

Домашинський — Ужгород. XVIII ст.: кр. *Domasinszky* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від місц. ойк. *Домашин* + *-ський*.

Домбай — Грушово, Криве, Тересва. 1329: *Dombo de Salank* — у верхньому Потиссі (Nagy-1 59); 1509: кр. *Sim. Dombai* (Bélay 211); 1605: кр. *Kozma Dombai* — Дубове (Bélay 136); 1715: кріпаки *Laz. Dombai, Sim. Dombai* — Грушово (Bélay 168). ◀ Від місц. угор. ойк. *Dombó* (по-укр. — с. *Дубовé*) + угор. формант *-i*. Допризвищеве зн. цього утворення — “дубівський”.

Домбов †. 1715: кр. *Laz. Dombai* (Dombai) — Грушово (Bélay 168); 1720: кр. *Lad. Dombo* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Угор. п-ще від ойк. *Dombó* (по-укр. — с. *Дубове*).

Доміще — Вб. ◀ Від антр. *Дóма* + квалітат. суф. *-ище*, як і у п-щах *Петрище*, *Павлище*, *Тóмищ*, *Мигалиско...*

Домінечел †. 1644: кр. *Domineczel Ivan* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Рум. п-ще утворення з суф. *-el* від антр. *Dominic* (Iordan 177).

Домко †. 1775: п-ще *Domko* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Південнослов. гіпок. ім'я *Domko*, що від *Domoslav, Radoman...* (Šimundić 408).

Домкович †. 1699: кр. *Domkovics Vaszil* — В.Ворота (Maksay 596). ◀ Укр. утворення з суф.

-ович від хорв. чол. імені *Domko*, що відповідає оф. іменам *Domamir, Domoslav, Domenik...* (Šimundić 408).

Домнич †. 1715: кр. *Lad. Domnics* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Утворення з суф. -ич від хорв. жін. імені *Domna* (Šimundić 490).

Доморад †. 1415: кр. *Domorad* — Палі в ком. Сат (MaksaySz 190). ◀ Від давньослов. чол. імені *Доморадь* (SvoSta 203).

Домша †. 1548–1550: шл. *Bart Domsa* — Біла Церква (Bélay 139). ◀ Від антр. *Дома* + демін. суф. -ша.

Дом'ян †. 1509: п-ще *Domjan* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Хорв. ос. ім'я *Domjan* (Šimundić 408).

Донінець — Боронява, Вишково, Хуст. ◀ 1. Укр. метр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Доня*, яке на Гуц співвідноситься з повним іменем *Євдокія*, на Вінниччині — з *Теодосія*, на Одещині — з *Федоня*, тобто з *Федора*. У молдован *Доня* — це *Домика* і *Тудора* (ДумбрМик 59), у болгар — *Андои* і *Антон*, у сербів — *Домана*, *Домишикуја*, а в угорців — *Donát* і *Donáld*... 2. Зв'язок п-ща з укр. апел. *доня* — “дочка” малоїмовірний, оскільки апел. такої семантики прізвищами часто не стають та й апелятива цього Укр. Карпати донедавна не знали. П-ще *Done* згадується в Матієво 1574 р. (Szabó 410), а 1694 р. в с. Дротинці згадується кр. *Danya* (Szabó 487).

Донич — Веряця. 1715: кр. *Danics* — Веряця (Szabó 457). У сербів та хорватів також є п-ще *Доич* (РСКНІ IV 538, Leksik 137). ◀ 1. Від того ж імені, що й п-ще *Донінець*, але його твірною основою могло стати також чол. ім'я *Доня* або *Дона*: пор. гуц. п-ща *Donyk, Donykiv* (Vincenz 59). Пор. хорв. чол. гіпок. ім'я *Dona*, співвідносне з *Dominik, Donat, Andon* (Šimundić 409). 2. П-щем могло стати й готове молд. ім'я *Доныч*, співвідносне з повним іменем *Спиридон* (ДумбрМик 59). 3. Можливо, це спонтанна угор. субституція укр. п-ща *Данич*.

Донку (невідмінюване) — Гудя. Пор. 1284: кр. *Donk* — Ужгород (Nagy-1 30); 1468: шл. *Donka*, а 1684 — *Paul Donka* — Шієв (Bélay 189); 1651: шл. *Gabr. Donka* — Будешті (Bélay 131). ◀ 1. Південнослов. чол. ім'я *Donko*, співвідносне з *Andon, Dionizij, Donat, Spiridon* (Šimundić 409, Грк 80, Илчев 179). 2. Угор. фонет. вар. укр. імені *Данко*.

Донч — Неліпино, Свалява. 1333: *Donch filii Nicolai* — Ужан (Nagy-1 80); XIV ст.: підданий *Donch* — с.Бакта (Györfy 524). ◀ 1. Угор. гіпок. ім'я *Doncsi* (< *Donáld, Donát* — Ladó 151) або болг. чол. ім'я *Дончо* (< *Андои, Антон* — Илчев 179). 2. Угор. субституція укр. антр. *Данч*.

Доля †. 1694: п-ще *Danya* — Дротинці (Szabó 487). Пор. п-ще 1574 р. з с. Матієво *Done* (Szabó 410). ◀ Імовірно, південнослов. гіпок. чол. ім'я *Дона* або *Done*, які співвідносяться з повними іменами *Donat, Spiridon Dominik* (Šimundić 409).

Дор †. 1509: п-ще *Dorr* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Того ж пох., що й *Дора*, тобто від якогось чол. імені, що починається на *Дор-* або закінчується на *-дор* (Šimundić 409).

Дора †. 1550: кр. *Damica Dora* — Липча (Bélay 172); 1567: п-ще *Dora* — Холмовець (Szabó 365). ◀ Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Dora*, що з *Dorijan, Isidor, Teodor* (Šimundi 409).

Дораж — Підвиноградів, Тросник. ◀ Укр. розм. ім'я *Дорош* (< *Дорофій* — ВІЛ 56) або рум. чи молд. ім'я *Doraş* (< *Teodor* — Const 46, ДумбрМик 59), видозмінене під впливом угор. апел. *darázs* — “джміль” (Kázmér 282).

Доринець [Дориниць], -иця — Медведівці, Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Дора*, яке у багатьох народів Європи співвідноситься з жін. іменем *Isidora, Teodora, Доротея, Теодора, Ісидора* (SSJ VI 131, Кларровá 216, Илчев 179, Šimundić 409, Колесник 13, Majtán-Považaj 214), а в деяких — із чол. іменем *Афінодор, Агафодор* (Справочник 407). Антр. *Дора* в с. Липча згадується 1550 р.: кр. *Damica Dora* (Bélay 172).

Дорич — Загорб. 1787: кр. *Dorycz* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від тієї ж основи, що й п-ще *Доринець*.

Дорій — Підгород, Вільховиця. 1704: кр. *Dóri Mihók* — Давидково (HosdGens 15). ◀ Від календ. імені *Дорій*, яке у народів Карп. регіону співвідноситься з іменами *Dorian, Гадоріан, Тудор, Теодорій, Діодорій*... (Илчев 179, Šimundić 409, ДумбрМик 59, Ladó 127, 151, Справочник 494 та ін.).

Дорко †. 1571: кр. *Dorka* — Сасово (Szabó 481). ◀ Від антр. *Теодор* + -ко (Šimundić 409).

Дорман †. 1410: шл. *Nic. dicti Dorman* — Волигово (Bélay 212). ◀ Імовірно, нім. утворення від антропооснови *dorr* — “худий, сухий” + формант -mann.

Доробан [зрідка — *Доробан*] — Вн, Хс, Рх. 1617: кр. *Darabant* — Вел.Копаня (Szabó 458); 1715: кр. *Doroban, Daraban* — Вел.Копаня (Szabó 459); 1715: кріпаки *Dan, Pe, St. Daraban (Drabant)* — Данилово (Bélay 189); 1720: кр. *Lad. Daraban* — Крайниково (Bélay 126), *Doruban* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від рум. апел. *darăban, dorobant* — “гвардієць”, “солдат лейб-гвардії” або спорідненого угор. апел. *darabont* “піший воїн, караул, зброєносець” (Kázmér 281).

Доробратовський †. 1715: *Никола Доробратовскій пам'ятник* — Мукачів (HodOkt 658).

◀ Прикм. від місц. ойк. *Доробратово*.

Дорівич — Хуст. 1449: селяни *Stephanus Dorowycz, Jacobus Dorowycz* — Ороска (Nagy-2 445); 1626: *при палу Олекса Доровскоум* — Одрехова (АО 173). Пор. ще запис 1736 р. на Подг *Dorowicz* (Vubak 87). ◀ Укр. патр. утворення від чол. іменування *Дора* (див. *Доринець, Дорич*).

Дорог †. 1570: кр. *Nic. Dorogh* — Міжгір'я (Bélay 178); 1573: кр. *Darah* — Холмовець (Szabó 529). Антропооснову засвідчує також давній закарп. ойк. *Доробратово*. ◀ Давньослов. чол. ім'я в формі нечленимо прикм. *дорогій*. Опис-редкованим підтвердженням такої етимології є суч. закарп. п-ще *Дорого́вич*.

Дорого́вич — Бб, Пр, Уж. ◀ Від давнього східнослов. чол. імені *Дорогъ*, співвідносного з прикм. *дорогий* (Селищев 138, SvoSta 130), + *-ович*.

Доро́гій [*Дорогі*], **-ія** — Ір, Вн, Уж. 1572: п-ще *Dorogy* — Дротинці (Szabó 486); 1720: кр. *Dorogi* — с. Ачад (ПеПред 319). ◀ Угор. суф. утворення від ойк. слов. пох. *Dorog*, яких в Угорщині декілька (Kázmér 313).

Доромбей [*Доромбій*] — Горінчово. 1715: кр. *Dorombi (Dorombe)* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від місц. апел. *доромбій* — “губань”, “губатий”, що з *доромба, торомба* — “велика губа”, + *-ей*.

Доротей †. 1442 р.: шл. *Dorothea* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Від кал. імені *Доротей*, що відповідає суч. *Дорош, Дорофій* (ВІЛ 56).

Дорофій [*Дорофій*], **-ея** — Кам'яниця. ◀ Від чол. імені *Дорофей~Дорофій* (ВІЛ 56).

Дорош — Пр, Уж, Св, Рх. 1563: *Dorosz pop z Olszynkowa* (Balzer 73); 1567: *Kopchyowics Doros* — Поляна (UetC 53-12); 1648: кр. *Petro Doros* — Неліпино (Maksay 548); 1661: кр. *Dorosz Lupul, Vaszil* — Рускова (Bélay 188); 1682: кр. *Daros Mattyi* — Дубриничі, *Dorossu Vaszily* — Домашин (UetC 88-59); 1715: кр. *Paul, Doros* — Синевир (Bélay 200); 1755: професор *Demetrius Doros* — Мукачів (Лучкай 18. — 82); 1787: *Doros* — Орів на Бойк, Чарна на Лемк (ЙМ). У Карпатах є похідні п-ща, як *Doroszewicz, Dorosczak*. ◀ Від укр. імені *Дорош*, тобто *Дорофій* (Сл.вл.імен 50).

Дорський — Виноградів. ◀ Від антр. *Дор, -ський*. Твірна основа п-ща, напевно, пов'язана з особовим іменем, яке починається на *Дор-*, як *Дорофей*, або закінчується на *-дор*, як *Теодор* (див. *Румут 144*).

Дору (невідміюване) — Олешник, Вел.Ком'яти. ◀ 1. Від рум. гіпок. імені *Doru*, що з *Teodor, Tudor* (Iordan 179, ДумбрМик 60). 2. Від угор.

апел. *daru* — “журавель” або від співзвучного угор. п-ща (Kázmér 284).

Дору-Товт (відмінюється лише другий його компонент) — Олешник. ◀ П-ще новішого творення. Складене з п-щ *Дору* і *Товт*.

Дорчак †. 1712: кр. *Dorcsak* — Комлошка (БалКом 362). ◀ Від антр. *Дорко* + *-як*.

Дорчи́нець [*Дорчи́нець*], **-ниця** — Ір, Вн, Хс, Мк. ◀ Від антр. *Дорка* + *-ниця*. Імовірно, твірною основою п-ща стало жін. ім'я *Дорка*, яке в XVI ст. було поширене у сх. та центр. районах Зак (Bélay 206), але не тільки. Жін. ім'я *Дорка*, що з *Доротей, Теодора, Нимидора, Сидора*, має давню традицію вживання й у болгар, сербів, хорватів, словаків (SŽK 146) та угорців (Илчев 179, Грк 214, РСКНІ IV 569, Šimundić 490, SSJ VI 131, Hajdú 33). Однак твірною основою п-ща міг бути й відповідний чол. антр. на *-а*, тобто чол. ім'я *Dorka* (Šimundić 409).

Доса †. 1567: п-ще *Dosa* — Клинове (Szabó 272). Пор. ще 1787: лемк. п-ща *Dosiak, Dosinec* — Вел. Лужок, Бачина та ін. (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Dosa*, що з *Dobrosav, Dositej, Teodosij...* (Šimundić 409).

Досиник †. 1648: кр. *Dosinik Szimko* — Свалява (Maksay 528). ◀ Утворення з суф. *-ик* від антр. *Досин*, який походить від укр. жін. імені *Дося* (Євдокія) або від південнослов. імені *Dosa* (Šimundić 409).

Добсич — Волиця. 1781: кр. *Dosycz* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Дося*, яке в українців Карп. регіону, болгар, росіян, поляків і молдован дотепер співвідноситься з повними іменами *Євдокія, Теодосія, Доротей* (Справочник 494, Goleb 52, ДумбрМик 60), + *-ич*. 2. Від чол. імені *Доса*, яке у сербів, хорватів та болгар співвідноситься з повними іменами *Dositej, Dobroslav, Todosija* (Šimundić 409, Грк 80, Илчев 180), + *-ич*. П-ща з антропоосновою *Dos-* у Карпатах фіксуються з XVI та наступних століть.

Достин †. 1677: п-ще *Dosztin* — Чепа (Szabó 314). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від південнослов. жін. імені *Dosta* (Šimundić 491, Илчев 180).

Досюк — Росішка, Луг на Рх. ◀ 1. Від місц. укр. жін. імені *Дося*, співвідносного з повним іменем *Євдокія* (Рх), + *-юк*. 2. Утворення з суф. *-юк* від південнослов. чол. імен *Dosa* або *Doso*, співвідносних із *Dobroslav, Radislav, Dositej, Teodosij* (Šimundić 409).

Досятник †. 1648: наймит *Mihal Doszatnik* — Поляна (Maksay 534). ◀ Можливо, спотворене п-ще *Десятник*.

Дохторюк — Ясиння. ◀ Від апел. *дохтор* — “лікар” або від антр. **Доктор** + -юк.

Доча — Гудя. ◀ Від серб. або хорв. чол. імені *Доча*, співвідносного з повними іменами *Dobran, Evdokije, Dojčn, Teodor...* (Šimundić 408, Грк 80), та з угор. розм. *Dócsa* (оф. *Dávid* — *Kázmér* 306).

Дочак †. 1715: кр. *Jo. Docsak* — Калини (Bélay 159). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Дока**, який становить гіпок. ос. імені, співвідносного з повними іменами *Євдокій, Докія, Євдокія...* (Šimundić 408, 489). Пор. ще 1710: *у своєю жнопою Дочєю...* — Тюшка (Сах 72).

Дочин †. 1720: кр. *Mich. Docsiny* — Нове Барово (Bélay 200). ◀ Укр. пос. прикм. *Дочин* від антр. **Дока**, тобто *Євдокія*, або від південнослов. чол. імені **Дока** (див. **Дока**).

Дочинець [Дочиниць], -иця — Тч, Ір, Мк, Св, Вн, Хс та [Дочинец] — Рх. 1750: кр. *Elias Dochynecz* — Строїно (UctC 53-14); 1699: кр. *Docsinecz Ilko* — В.Ворота (Maksay 595); 1715: кр. *Docsinicz* — Кушниці (Bélay 170); 1743: кр. *Docsénecs* — Фанчиково (Szabó 323). ◀ 1. Укр. метр. утворення з суф. -ицець від жін. імен *Доча* або *Дока*, які в українців, сербів та молдован співвідносяться з повними іменами *Євдокія*, а у сербів та хорватів — навіть із такими іменами, як *Dobrana, Dominika, Dora, Doroteja, Dostieja, Radojka* (Šimundić 489, Грк 245, ДумбрМик 59). Пор. 1710: *у своєю жнопою Дочєю і со чади* — Тюшка (Сах 72); молд. *Дочья* — *Євдокија* (ДумбрМик 59–60); серб. *Дока* — *Добрила* (Грк 245). 2. В українців, хорватів, сербів та угорців імена *Дока* і *Доча* могли співвідноситися також із чол. повними іменами; напр., в угорців — із іменами *Domonkos, Dávid* (Ladó 150), у хорватів — *Andonije, Dobrin, Jevdokim, Teodosijo, Todor* (Šimundić 408), а в карп. українців спроможні були виступати й повноцінними п-щами без спеціальних суф. Пор. 1474: п-ще *Doka* — Вн (Szabó 494); 1684: гор. *Dóka Demeter* — Мукачів (HodOkt 256). Пор. також серб. п-ще *Дока* (РСКНІV 468).

Дошка — Подобовець, Розтока на Вл. ◀ Від чол. імені *Doško* або *Doša*, які у хорватів, сербів і болгар співвідносяться з *Dobromir, Dobroslav, Dobrivoj, Radislav* (Šimundić 409, Грк 80, Maretić II 82, Daničić II 699, SvoSta 110, Илчев 181). У Сербії чол. ім'я *Доша* і патр. *Дошевић* фіксуються з XIV ст. (ГркРеч 85). 2. Гуц. п-ще *Došak* А.Вінченз схильний виводили від апел. *дошка* (Vincsenz 523).

Дошкар [Дошкарь], -ря — Вел.Бичків. ◀ Правдоподібно, з п-ща **Дошка**, як наслідок

свідомого зближення з потенційним апел. *дошкар* — “людина, яка виготовляє дошки”.

Дошівник †. 1787: п-ще *Döscsünik* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від можливого апел. *доцітник*, але серед давніх лексем ми такої не виявили.

Драб — Вн, Хс, Вб. 1556: *u Kaspra Draba* — Львів (Balzer 51); 1616: *Станислав Драбъ* — Варшава (СУМ XVI–XVII ст. 8/196); 1775: п-ще *Drabb* — Заболотне (Szabó 278); 1787: кр. *Drab* — с.Верхне на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1618: кр. *Timko Drabko* — Розтока на Маковиці (Marsina 76). ◀ Від давнього укр. запозичення з пол. мови *драб* — “озброєний слуга, воїн-піхотинець, здоровань, бідняк, жебрак, негідник, волоцюга” (ЕСУМ II 118, Reczek 76). Апел. *драб*, окрім укр., властивий також пол., слц. та чес. мовам (Rymut 145, Bubak 87, SSN I 378), але в кожній із них упродовж останніх чотирьох століть по кілька разів змінював семантику. В укр. мові він означав “панський слуга, обірванець” (Головацькій 526), “босья” (Гр I 439), “ледащо” (Он I 231), а у пол. — “висока незграбна особа”, “здоровило” (Rospond 203, Bubak 87) і т. ін.

Драбант — Мк. 1567: кр. *Jo. Drabant* — Підгоряни (UctC 53-12); 1567: п-ще *Drabanth* — Турц (Szabó 523); 1605: кр. *Cl. Drabant* — Терново (Bélay 166); 1685: гор. *Drabant Marton* — Ужгород (HodAd 26); 1715: кр. *St. Drabant* — Данилово (Bélay 189). ◀ Від укр. архаїзму *драбант* — “охоронець” (Ж-Н 203), “офіцерський денщик у козацьких військах” (СУМ II 403), який прийшов, імовірно, з чес. мови (ЕСУМ II 118), а в пол. мові озн. “розбійник, опришок” (Bubak 87).

Драбов, -ва — Довге Поле. 1618: кр. *Dzura Drabow, Grega Drabow* — Строчин (Mars 83); 1787: *Drabow* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Драб**. Відсутність переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг свідчить, що утворення є слц.

Драбчук — Руське Поле. ◀ Від антр. *Драбко*, що від **Драб**, + укр. патр. суф. -юк. Пор. 1618: кр. *Timko Drabko* — Розтока (Mars 76).

Дравецький [Дравіцький] — Ужгород, Забродь 1713: гор. нотар *Caspar Draveczy* — Ужгород (HodOkt 582). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Дравці*. Трохи раніше фіксуються угор. прикм. від цього ж ойк. Пор. 1602: кр. *Daroczi Thamas* — Горяни (UctC 104-8); 1691: шл. *Daroczi Istvan* — Ужгород (HodAd 34).

Драгішак [Драгішак] — Кваси. ◀ 1. Від південнослов. імені *Драгиша* або *Драгиш*, що з *Драгомир, Драгослав, Miodrag, Vukodrag...* (Грк

81, Šimundić 409), + -чак. Зміна зімкненого /g/ на щілинний /h/ у лемків фіксується у записах XVIII ст. Пор. 1787: *Drahan* і *Dragan* — Вороблик, Перунка на Лемк (ЙМ), ойк. *Драгово* та ін. 2. Твірною основою п-ща могло стати п-ще *Драгуський*, яке опинилося в ікаючому ареалі.

Драгньовський †. XVIII ст.: кр. *Drahnyoszky* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Прикм. від слц. ойк. *Drahňov*, що в Земпл (Majtán 109).

Драгнюк — Вел.Бичків. ◀ Від південнослов. чол. імені *Драгна*, *Драгно* чи *Драгньо*, що з двоосновних імен на зразок *Драгомир* (Илчев 181, Грк 81, 245), + -юк. Зміну зімкненого /g/ на щілинний /h/ могла спричинити аналогія до укр. *драго* — “болото, грязь” (Грк I 439).

Драгобицький — Доробратово, Вел.Лучки. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Дрогобицький**, однак запис 1678 р. кр. *Draguvisti* (!) *Ivan* із Вел.Бичкова (Bélay 128) ставить під сумнів достовірність такої етимології.

Драгомирецький [*Драгомиріцький*], -кого — Оленьово. 1363: злочинець *Drager filium Zanyzlai voivode* — Ужгород (Nagy-1 332); 1365: волох *Drager filius Romani* — Коромля (Nagy-1 345); 1424: *пан влякон драгомирсцкии* — Галич (ССУМ I 324). ◀ Від мараморського ойк. *Dragomirești*, що згадується з XIV ст. (ДжеОч 250, Bélay 137).

Драгуський [*Драгуський*] — Боржавське, Н.Селище, Широкий Луг. 1715: кр. *Alex. Drahuczki* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: кр. *Pe. Drahuski* — Дулово (Bélay 138). ◀ 1. Від місц. ойк. *Драгово* + суф. -ський. 2. Від антр. **Драгуш**, який на Зак згадується з XVII ст.

Драгуш †. 1641: гор. *Drahus Mathé* — Мукачів (HodAd 82, HodOkm 128), а біля Перемишля — з XV ст. Пор. 1449: *Drahusz*, а з 1493 — *Drahuszko* — Вари (Łysiak-1 25, 54). ◀ Від західнослов. чол. імені *Drahuš* або від південнослов. імені *Draguš*, але з фарингалізацією зімкненого /g/.

Драг †. 1405: землевласник *Pe. f. Drag*, а 1418–1436 рр. *Dragh* — Воңігово (Bélay 126); 1420: шл. *Dragh f. Sthan* — Чумальово (Bélay 143). ◀ Від давнього південнослов. чол. імені *Drag*, похідного від слов. двоосновних імен на зразок *Драгомир*, *Драгобрат*, у яких основа *Драг-* — це прикм. зі значенням “дорогий”.

Драга — Мк. 1570: кр. *Fr. Draga* — Доробратово (UetC 97-29); 1648: кр. *Draga* — Доробратово (LehVer 242). ◀ Від південнослов. чол. імені *Draga*, яке є скор. повних імен *Čedodrag*, *Dragimir*, *Dragoslav*, *Dragivoj*, *Dragmil*, *Dragutin*, *Miledrag*, *Ljubodrag*, *Živodrag*... (Šimundić 409), або від болг. чи серб. *Драг* у род. відм.

Драган — Хс. 1439: шл. *Draagan Negres* — Солотвина (Bélay 201); 1548: *Dragan iudex* — Добрянське (Bélay 177); 1572–1575: кр. *Phil. Dragan* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1672, 1696: *Jonas Dragan* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від популярного південнослов. чол. імені *Драган* (Илчев 181, Šimundić 83) або рум. імені *Dragan* (Vincenz 262).

Драговішт †. 1678: кр. *Draguvisti Ivan, Lazar* — Вел.Бичків, а 1684 — кр. *Dragest Mihal* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Утворення південнослов., але суф. /-шт/ не зовсім зрозумілий.

Драгомир †. 1363: розбійник *Drager filium Zanizlai* — Ужгород (Nagy I 332); 1404: *Иванчук Драгомирь* — Сигіт (Укр. грам. XV ст. 133); 1429: шл. *Em., To., f. Dragomery* — Сарвасово (Bélay 184). ◀ Від давнього південнослов. чол. імені *Dragomir* (Šimundić 87), складеного з основ *Драг* “дорогий” та *мир* (ГркРеч 88).

Драгут †. 1684: кр. *Dragut Dutka* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від південнослов. антр. **Драг** + суф. -ут або пряме усичення повного імені *Dragutin* (Šimundić 409).

Драгуш †. 1405: шл. *Dragus* — Будешті (Bélay 131); 1705: шл. *Dragus Illjes* — Крачуново (HodOkm 452). Тут же і *Dragusta*. ◀ Від південнослов. чол. імені *Dragoš* (Илчев 182, Jordan 180).

Драгушевич †. 1404: *Костс Драгушевич* — Сигіт (ССУМ I 325). ◀ Від антр. **Драгуш** + суф. -евич.

Драгула — Хс, Тч, Св. 1775: п-ще *Dragula* — Рокосово (Szabó 450). ◀ Від серб. чол. імені *Драгула*, що з кореня *драг-* — “дорогий” Грк 82) або від болг. імені того ж кореня *Драгул* (Илчев 182) + формант -а. На Зак його принесли волохи. Пор. ще серб. п-ща *Драгулић*, *Драгуловић* (РСКНІ IV 649) та пол. п-ще *Dragula* (Rymut 146).

Драгун — Тч, Хс, Рх, [зрідка — **Драгун**] — Широкий Луг. ◀ 1. Від популярного болг., хорв. або серб. чол. імені *Драгун*, похідного від кореня *драг* — “дорогий” (Илчев 182, Šimundić 409, Грк 82). 2. Від антр. **Драга** + суф. -ан. 3. Найменш імовірно, що з апел. *драгун* — “кавалерист”.

Драгуниак — Лопухово. ◀ Від антр. **Драгун** + суф. -як.

Драгушинець [*Драгуншиниць*], -ниця — Хс, Тч. ◀ Від болг., серб. або хорв. жін. імені *Драгуша* (Илчев 183, Грк 246, Šimundić 491) + укр. суф. -илиць.

Дранік †. 1743: кр. *Dranik* — Крива (Szabó 387). ◀ Утворення з суф. -ик від антр. *Дран* (див. **Дранко**).

Дранко — Боронява, Нанково, Буштино. 1678: кріпаки *Dranka Andreka, Dranko Ivan* —

Рахів (Bélay 181); 1715: кр. *Pe. Dranko* — Кошельово (Bélay 163); пор. 1787: п-ще *Dran* — Незнайова, Святковка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від болг. здр. імені *Дранко*, що із *Драню*, а це з *Драган* (Илчев 184). 2. Від пасивного дієприкм. *дран* — “драний” (Ж-Н 203), що лежить в основі укр. апел. *дрáнка* — “дрантина” (Ж-Н 204), “поношена білизна, лахи” (Гр I 441), “гонт” (там само). Саме від останнього К.Римут та А.Вінценз схильні виводити пол. та гуц. п-ща *Dranczuk, Dranek, Draniak, Dranka, Dranko* (Rymut 147, Vpncsz 493). 3. Найменш імовірно, від місц. укр. дієсл. *дрáньчати* — “настирливо просити, канючити”, яке відоме й сербам (РСКНУ IV 659).

Дранчак — Вб, Пр, Уж. ◀ Від антр. *Дранко* + суф. -ак.

Дранчук — Ясиння. 1819: кр. *Dranczuk* — Липа на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Дранко* + -юк.

Драпак — Ужгород. ◀ 1. Імовірно, від укр. діал. *драпак* — “лісова ожина” (Ж-Н 204). Пор. ще 1618: п-ще *Ivan Drapacz* — Бехерів (Mars 77) та Розтока на Лемк (ЙМ). П-ще *Drapacz* 1743 р. фіксується також на Подг (Bubak 88). 2. Від антр. *Драна*, який 1772 р. згадується у сх. Слч: *Jano Drapa* (ПаПо-4 54). Пор. ще слц. антр. *Drarka* з 1488 р. (SZK 151).

Дра́тва — Вб. ◀ Від апел. *дрáтва* — “просмолена нитка” (Чопей 80, Ж-Н 204). П-ще відоме полякам і словакам (Rymut 147).

Драч — Горінчово, Колочава, Н.Селище. 1645: *продал ... Васкови и Прокопови Драчоум* — Одрехова (АО 166); 1787: кр. *Dracz* — Ісаїв на Бойк та Босько на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *драч* “ожина” (AGB II 93), “колючий куш” (Головацькій 527), “вальдшнеп” (Он I 232) та “збирач податків” (Гр I 440); 2. Від пол. *dracz* — “грабіжник, здиря” (SW I 549, Reszek 76) або від серб. *драч* “брус для гостріння сокири” (РСКНУ IV 661).

Дранчó — Мукачів. 1682: кр. *Dratsku Ivan* — Сіль (UeIC 88-59). ◀ 1. Від антр. *Драг* або *Драч* + суф. -ко. 2. Із апел. *драчка* “колючка”, “кизил” (Чопей 80) внаслідок переосмислення.

Драшка́ба — Богдан, Солотвина, Ужгород. ◀ Від болг., хорв. або серб. чол. імені *Драшко*, що з *Дражско, Драга, Драгомир, Драгослав, Дражсию, Дражса* (Илчев 181–184, Šimundić 410, Грк 81, 82, РСКНУ IV 664), + малопродуктивний квалітат. суф. -аба, як у п-щах *Костра́ба, Куля́ба*. Ім'я *Дражек* є у чехів (Кларнова 88, 89).

Драшкови́ч †. 1567: землевласник *Draskovics Gaspar* — Олешник, Вел.Копаня (Szabó 324, 547), кр. *Dreskowicz (!) Wlassen* — Неліпино (UeIC 53-12). ◀ Хорв. п-ще *Drašković* (Leksik 241), утво-

рене від чол. імені *Draško*, що від *Dražimir, Dragota, Dragan, Čedodrag* (Šimundić 410).

Драшкóвці [*Драшкóвци*] — Ужгород. В угорців фіксується 1617 р. (Kázmér 316). ◀ Угор. утворення з формантом -i від східносл. ойк. *Dražkovce* (Majtán 110).

Дребі́т, -бота — Косівська Поляна, Вел.Бичків. 1696: кр. *Fr. Drebut (!)* — Косівська Поляна (Bélay 162). Пор. 1787: кр. *Drebot* — Тухля, Бітля, Гусине Н. Бережниця..., *Drebotiv, Drebotow* — Хащів, Клинець на Бойк (ЙМ), *Drybak* — Чертеж, *Drybczak* — Воловець, Пантна на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. віддієсл. апел. *дрéбит* — “хід у танці зі швидким перебиранням ніг” (Он I 233), який пох. від того ж кореня, що й *дрéботити* — “швидко говорити, торохтіти, цокотіти” (Ж-Н 204), тобто “той, що *дрібоче, дробітькас*”. Пор. ще болг. апел. *дрéб* — “мала на зріст людина” (Илчев 184). Пор. також 1570: кр. *Hal. Dřeb (!)* — Бобовище за (UeIC 9729).

Дребі́тка [*Дрыба́тка*] — Вел.Лучки, Росош, Н.Грабівниця. 1672: кр. *Fedor Drabutka (!)* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Дребі́тко*.

Дребі́тко [*Дрыбу́тко*] — Голубине, Свалява. ◀ Від антр. *Дребі́т* + -ко.

Дребот †. 1696: кріпаки *Fr., Makszim Drebut* — Косівська Поляна (Bélay 162), а 1672 — *Drabutka* там само. ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *дрі́ботити* (пор. ще п-ща *Дробі́тко* і *Дробко*) та апел. *дробітько* — “той, що говорить швидко і незрозуміло” (Гр I 446) або “той, що дрібцює ногами” (Гр I 444).

Дребо́та — Рх. 1716: п-ще *Darabota (!)* — Шаланки (Szabó 465). ◀ Від антр. *Дребі́т* у род. відм.

Дрежилю́к — Лазівщина. ◀ 1. Імовірно, від південнослов. чол. імені *Дражил* або *Дражиславо, Драгомир, Дражско...* (Илчев 183, Грк 82–83), + -юк. Пор. ще 1787: бойк. п-ще *Dražok* у с. Лімна (ЙМ). Зміну кореневого голосного мгло спричинити рум. посередництво. 2. Менш імовірно, що в основі п-ща слов. дієсл. *дрэжати*, як у іменах *Держимирь, Держикрай...* (Skulina II 157), або дієсл. *дрэжати* — “дразнити, дрозити” (Rymut 147). У сербів є п-ще з фонет. подібною основою *Дрежух* (РСКНУ IV 681, Leksik 142).

Дрє́нка — Новоселиця на Пр. 1648: кр. *Jaczko Drenko* — колишне с. Драгошовець біля В.Воріт (Bélay 551). ◀ 1. Від південнослов. чол. захисного імені *Drenko*, що від *Drenislav* або від *Jadren*, які співвідносні з апел. *dren, drenka* “терен, кизил” (Daničić II 767, Šimundić 410, Грк

84, Илчев 184), а в народних повір'ях символізують здоров'я. 2. Можлива й пол. інтерпретація від півн. пол. п-ща *Drenko* (Rymut 146).

Дренкалюк — Ясіння, Лазівщина. Пор. 1787: кр. *Drękało* — Сколе (ЙМ); 1819: кр. *Drenkałowski* — Бистриця на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Дренкало* чи *Дренькало* + укр. патр. суф. -юк. Апел. *дренкало* — однозначно віддієсл. Про його семантику промовляють як місц. укр. дієсл. *дренчати*, *деренчати* (Гр I 442), так і серб.-хорв. *дрикало* — “поганий музикант (РСКНІV 722).

Дриглок — Теремля. Пор. 1787: кр. *Dryl* (!) — Росохач, Головецьке, *Drylinicz* — Мшанець на Бойк, *Dryła*, *Dryłowicz* — Поляни на Лемк (ЙМ) та суч. гуц. п-ща *Dryko*, *Drylukiv*. Останні А. Вінценз вважає нез'ясованими (Vincenz 580). ◀ Від антр. *Дрила* або *Дрило* (див. вище) + патр. суф. -юк. Основа *Дрил-* може мати такі пояснення: 1. Укр. *дриль* — “вид свердла” (Гр I 442) або пол. *dryl* — “протичка для очищення люльки”. 2. Болг. чол. ім'я *Дрельо* або серб. апел. *дрельо* — “людина з закоченими в'язми” (РСКНІV 684).

Дрижилюк — Ясіння. ◀ 1. Можливо, фонет. видозміна п-ща *Дрежилюк*. 2. Може походити від гуц. *дрижѣти* — “дрижати”.

Дримбалюк — Ясіння. Пор. 1605: кр. *El. Drimbik* — Угтя (Bélay 210). ◀ Від гуц. *дримбайло* — “ледар, волоцюга” (Px) + -юк.

Дримбик †. 1605: кр. *El. Drimbik* — Угтя (Bélay 210). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від незасвідченого антр. *Дримба*, що з назви відповідного музичного інструмента *дрімба*, метафоричне зн. якого — “нехлюя”, “повія” (Гр I 442).

Дрислевич †. 1648: кр. *Drizleuich Hadin* — В. Ворота (Maksay 550). ◀ Укр. утворення з суф. -евич від незасвідченого антр. *Дрисля*, що з апел. *дрисля* — “пронос” (Гр I 443) або “дизентерик”.

Дристович †. 1648: наймит *Drizstauich Onophrit* (!) — Тишів (Maksay 535); 1648: кр. *Drizstouich Matje, Ihnad, Hricz* — Н. Ворота (Maksay 538, 539). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від незасвідченої ос. назви, яка пов'язана з дієсл. *дристати*.

Дрібняк [*Друбняк*] — Дубрівка на Уж, Перечин. 1618: кр. *Olexa Drobniakow* — Дубова (Mars 82); суч. гуц. *Dribniak* (Vincenz 476); 1787: кр. *Drobny* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *дрібняк*~*дробняк* — “дрібна монета, дрібні гроші” (Ж-Н 205, Головацькій 528); пор. ще серб.-хорв. *дробьяк* — “маленька людина”.

Дрімер — Сокирниця. ◀ Суф. -er указує на нім. пох. п-ща, але семантика твірної основи незрозуміла.

Дріминець †. 1720: кр. *Virtok Drimincec* — Стремтура (Bélay 203). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від п-ка *Дріма*, зн. якого, мабуть, “вид весняного хороводу” (Гр I 445).

Дрімлюк — Синеvir. Пор. 1720: кріпаки *Jo., Lad. Dremuk* (!) — Вишня Руна (Bélay 186); 1787: кр. *Drymak* — Зиндранова, Тилява на Лемк (ЙМ); 1715: кр. *Drimincez Jonas* — Стремтура (Bélay 203); суч. гуц. п-ща *Drimajluk, Drimusz* (Vincenz 418). ◀ Від закарп. апел. *дрімлюх* — “сонлива людина”, “флегматик”. Пор. ще укр. *дрім'юх* — “т. с.” (Чопей 80, Ж-Н 206).

Дрімуш — Кобилецька Поляна. 1654: кр. *Drimus Griga* — Вишня Руна (Bélay 186); 1684: *Drimus Fodor, Stephan, Vaszil* — (там само). ◀ Від вигаданого південнослов. чол. імені *Дримуш*, яке надавали сонливим дітям (Maretić II 766, Илчев 184).

Дріпча, -чі — Мідяниця. ◀ 1. Можливо, болг. здр. пестл. чол. ім'я *Дриччо*, співвідносно з повними іменами *Дришо* або *Дрина* (Илчев 185). 2. На серб.-хорв. ґрунті п-ще може виводитися з гідр. *Дріпа*, а також із діал. *дрин* — “герен, кизил” (Šimundić 89).

Дрія — Горбки. Пор. 1787: кр. *Drejowicz* — на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. ономасти схильні вбачати у п-щах *Dryja, Dryj* назву нім. герба *Dryja*, яка спирається на нім. числівник *drei* “три” у його верхньонім. звучанні, тобто *dri* (Rymut 146), власне, “трикутник” (SW I 568).

Дробіт †. 1720: кр. *Vontun Drobot* — Косівська Поляна (Bélay 162). Пор. 1787: кр. *Drobot* — Костарівці, Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *дроботити* — “дріботити” зі збереженням місц. діал. рефлексії кореневого голосного /o/.

Дробітко [*Друбітко*] — Вел. Лучки. 1672: кріпаки-втікачі *Drabutka Fedor. Ivan* (Bélay 162); Антропооснова *Дробот* представлена в таких закарп. п-щах XVII ст., як *Drabotina, Darabota* (!) (Szabó 465). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від діал. ім. *дробот*, *дробут* чи *дробіт*..., що виражав процесуальне зн. “дріботіння”, а особовим зн. його було — “той, що ходить дрібними кроками”, “той, що швидко розмовляє”, тобто — *дріботун* (Bubak 88, SW I 559).

Дробоко — Мукачів. 1787: *Drobko* — Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Дроб* (SvoSta 201), співвідносного з основою *дроб/дріб* у зн. “щось дрібне, мале” + -ко. У бойків апел. *дріб* дотепер озн. “дріб'язок, дрібнога” (Он I 234), “дрібна худоба”, “дрібна птиця” (Головацькій 528), у гуцулів — “овечка” (Vincenz 452, Гг 63), а у слц. лемків лексема *дробоко* — це

фактично пестл. ім'я для улюбленого малюка (Пряшівщина). Антропооснова *Дроб-* дала багато дериватів у XV–XVIII ст., як *Drobysz, Drobak, Drobosz, Drobczak*. Аналогічну еволюцію пережила ця основа й у чехів. Пор. п-ща *Drobak, Drobec, Drobeš, Droblik, Drobeňa* (Moldanová 57). Відсутність переходу кореневого /o/ в інший монофтонг свідчить про участь слц. мови у творенні та юридичному закріпленні п-ща. П-ще *Drobko* знають і поляки (Rymut 149).

Дроби́ч — Ужгород. ◀ Патр. утворення з суф. *-ич* від слц. *drobŭa* — “дрібниці за невисоку ціну”, “мале дитя” (SSN I 393–394).

Дроби́як — див. **Дроби́як**. ◀ Від пол. *drobniak* — “дрібна монета” (SW I 555). Пор. ще серб.-хорв. апел. *дробьяк* — “невисока на зріст людина” (РСКНІ IV 728). П-ще *Drobnjak* поширене в Хорватії (Leksik 143).

Дроби́вич — Мк. Правдоподібно, угор. субституція укр. утворення **Дроби́вич**.

Дроби́к [род. — **Дроби́ка**] — Куштановиця, Н.Ворота. П-ще **Дроби́к** є у гуцулів (Vincenz 476); 1773: присяжний *Joannes Drobok* — Н.Ворота (Ud-5 59). ◀ Від місц. апел. *дроби́к* — “шматок” (Чопей 81), “грудка солі” (Вл).

Дроби́тина †. 1715: п-ще *Drabotina*, а 1716 — *Darabota* (!) — Шаланки (Szabó 465). ◀ Укр. утворення з суф. *-ина* від антр. **Дроби́т** або **Дроби́т**.

Дроби́т †. — Див **Дроби́т**.

Дроби́цький [*Дроби́цький*]. 1787: кр. *Drohobucki* — Нагуевичі (ЙМ). ◀ Прикм. від п-ща **Дроби́ч** або від ойк. *Дроби́ч*. Обниження артикуляції суфіксального /и/ до ступеня /e/ має два пояснення: а) гуц. вимова наголошеного /и/ та б) неможливість точно відтворити укр. звук /и/ засобами угор. графіки.

Дроби́цький [*Дроби́цький*] — Мк, Ір та [*Дроби́цький*] — Рх. ◀ 1. Від місц. антр. **Дроби́ч** + *-ський*. 2. Від ойк. *Дроби́ч*; однак проти цієї етимології свідчить наголос п-ща.

Дроби́ч [рідне — **Дроби́ч**] — Росішка, Вел.Бичків. ◀ 1. Один із рідкісних укр. антр., у якому лат. применникове іменування особи за місцем її пох. *Georgius de Drohobucz* (ідеться про укр. вченого XV ст. *Юрія Котермака de Russia*) стає п-щем для нього та для його нащадків. 2. Правдоподібно, початкове звучання п-ща закарп. **Дроби́чів**, як і пол. (Rymut 150), мало вигляд **Дроби́ш**, а оформлення його з кінцевим *-ич* — є наслідком аналогії до назви укр. міста *Дроби́ч*.

Дроби́ло [*Дроби́ло*] — Підполоззя. ◀ Ситуативне утворення з суф. *-айло* від дієсл. *дроби́ти* — “швидко перебирати ногами” (Гр I 442).

Дрога́р †. 1649: кріпаки *Kozcak i Drogár* — Дубино (LehBer 244). ◀ 1. Від місц. апел. *друга́рь* — “той, що уміє *другати*”, тобто “сукати мотуз із ниток” (Чопей 81). 2. Від південнослов. апел. *другар* “товариш”.

Дрозд [у вимові часто — *Дрүзд*], род. — **Дрозда́** — Сусково. 1618: кр. *Drozd Dmitr* — Дубова (Mars 82); 1680: кр. *Drozd Alexa* — Руська Поляна (Bélay 180); 1787: кр. *Drozd* — Стрілки на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. назви птаха *дрозд* “дрізд” (Чопей 81).

Дрозда́ — Середнє. ◀ 1. Від антр. *Дрозд* у род. відм. Пор. ще серб. апел. *дрозда* — “дрізд” (Dančić II 792).

Дроздо́вич — Ужгород. 1820: *Drozdowicz* — Кальниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Дрозд** або **Дрозда́** + *-ович*. Пор. ще серб. апел. *дроздович* — “дрізд” (РСКНІ IV 731).

Дротар́ [*Дротар́*], *-ря́* — Вільхівці-Лазі. 1787: кр. *Drotar, Drutar* — Брунари на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарпатоукр. *дротар́* — “майстер, що *дроти́с*, тобто *дротами* латає глиняний посуд” (Головацький 529, Ж-Н 206).

Дру́бич — Ужгород. ◀ Те саме, що й **Дроби́ч**, лише в укр. укаючому вираженні.

Друг †. 1605: кр. *Drugh Ferencz*, а 1639 — кріпаки *Jo., Nic. Drugh* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від апел. *друг* “товариш”. П-ще *Друг* є і в Польщі (Rymut 151).

Дружі́цький — Ужгород. ◀ Утворення з суф. *-ський* від антр. *Дружі́с*, що відомий полякам (Rymut 152), або *Дружі́ш*, що відомий сербам (РСКНІ IV 756) і хорватам (Leksik 143).

Друзд — Олександрівка. Пор. 1618: кр. *Fedur Druzdzak* — Вишня Писана (Mars 72). ◀ Укаючий вар. п-ща **Дрозд**.

Друля́к [*Друля́к*] — Рх. ◀ 1. За А.Вінчензом, п-ще походить від гуц. *друль* — “тачка”, тобто те, що *друляють* — “штовхають” (Vincenz 502, Головацький 528, ОН I 236, SSN I 398), + *-як*. 2. Від рум. особового апел. *drula, drulea* — “розбещена жінка” (Const 267) + *-як*.

Дру́мик — Луги на Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від болг. чол. імені гр. пох. *Друм*, апел. значення якого — “предок” (Ковачев 193), + *-ук*. 2. Від нім. особової назви *Drumm* (Rymut 152) + укр. суф. *-ук*.

Друскач †. 1699: кр. *Druskacz Pavel* — Ждєньово (Maksay 608). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована.

Дру́тко †. 1605: кр. *Drutka Koszta* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Імовірно, пол. п-ще *Drut*, що з апел. *drut* — “дріт” (Rymut 152), + суф. *-ко*.

Дряпак [Дрспак] — Ясіння. ◀ 1. Від гуц. *drypak* — “якийсь предмет, що *дряпас*, напр., куш ожини” (Vincenz 502), “старий віник”, “гострий гребінь” (Гг 63). У поляків є понад 50 п-щ, пов’язаних із дієсл. *drypati* (Rymut 147). 2. Від антр. *Drapa* + -ак. Пор. 1772: *Jano Drapa* — Гельцманівці (ПаПо-4 54).

Дряшкáба — Вел.Бичків, Росішка, Кобилицька Поляна. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Драшкáба**.

Дуб — Ставне, Ізки, Пилипець, Велятин. 1715: кр. *Dub Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1787: кр. *Dub* — Опака та ін. на Бойк, Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Дуб*, співвідносного з назвою дерева *дуб* (Maretič II 71, SvoSta 45). Пор. 1213: *Duba libertinus* — Варадин (RegVar 164); 1619: у *Описка Дуба* — Луцьк, а 1649 — *Яким Дубъ* (СУМ XVI–XVII 8/222).

Дубак — Ужгород. 1819: кр. *Dubak* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Дуб* + -ак. 2. Від бойк. *дубак* — “нескладаний ніж, яким колють свиней” (Чопей 82, Он I 237), “кий” (Чопей 82), слц. *dubák* — “білий гриб” (SSN I 402).

Дубанин †. 1715: кр. *Dubaniin Timko* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від місц. андр. **Дубáня** — “дружина **Дубá**”.

Дубáнич — Мж, Ір, Мк. 1720: кр. *Jo. Dubanics* — Суха (Bélay 202); 1743: кр. *Dubanics* — Підгірне (Szabó 445); 1773: кр. *Dubanics Ivan* — Ізки (Ud-5 35); 1819: кр. *Dubanicz* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. **Дубáня** — “дружина **Дубá**” + -ич.

Дубей [Дубій] — Хс, Тч, Рх. 1715: кр. *Dube Janos* — Терєбля (Bélay 204); 1715: кр. *Dubej* — Грозова, Лінина на Бойк (ЙМ); 1420: кр. *Duby* — Ветеш у ком. Сат (MaksaySz 234). ◀ 1. Від антр. *Дуба*, який на Мк фіксується 1406 р. (LehBer 667), + -ей. 2. Фонет. видозміна п-ща **Добей**. 3. Продовження давньослов. чол. імені *Duběj* (SvoSta 167). 4. Від хорв. чол. імені *Duba* (< *Dubravko* — Šimundić 410) + -ей.

Дубець †. 1707: *Дубець Василь, Дубець Гриць, Дубець Михало* — Імстичово (ПоПо-3 37). ◀ Від антр. **Дуб** + -ець.

Дубик — Бобовище, Уклин, Н.Розтока. 1775: кр. *Dubik* — Карачин (Szabó 380); 1787: *Dubik, Dubyk* — Орів та Орявчик на Бойк, Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Дуб** + -ик.

Дубинець [Дубишць], -ниця — Білки. 1648: кр. *Dubinecz Roman* — В.Ворота (Maksay 549); 1699: *Dubinecz Fedur* — Н.Ворота (Maksay 591); 1720: кр. *Lad. Dubinecz* — Ізки (Bélay 155); 1819: кр. *Dubiniecz* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Дубá** (див. **Дубей**) + -ишець, тобто від тієї

ж основи на -а, що й п-ще *Dubics* 1787 р. в с.Морозовичі на Бойк (ЙМ).

Дубінський — Вишково. 1715: кр. *Dubinszki Tomas* — Липча (Bélay 172). ◀ Від ойк. *Дубино* + -ський.

Дубинчак [Дубинчак] — Волосянка, Ужгород. 1787: кр. *Dubinczak* — Н.Яблулька на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Dubinka*, який у Коропці згадується 1649 р. (LehBer 691), + -ак.

Дубичко †. 1775: п-ще *Dubicska* — Зарічча (Szabó 276). ◀ П-ще передбачає твірну основу *Дубич* або **Дубик**.

Дубішко — Строїно. — Див. **Дубішко**.

Дубівський †. 1715: кр. *Dubirszki (!) Janos* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Дубовé*.

Дубіш — Довге, Лисичово. ◀ Від слов. чол. імені *Дубиш*, співвідносного з *Дуб, Дубислав* (Грк 84). Пор. ще кличку барана *Дубіш* та кози *Дубéша*, які дають у Карпатах за світло-коричневу (*дублену*) масть.

Дубішко — Ільниця. 1699: кр. *Dubisko Andras, Ivan* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від антр. **Дубіш** + -ко.

Дубка — Тячівські Лази. Пор. 1787: кр. *Dubkanicz* — Лупків на Лемк (ЙМ), 1819 р. — *Dubkowicz* — Майдан на Бойк (ФМ). ◀ 1. Імовірно, за кличками *Дубка, Дубко, Дубок*, які дають на Зак свійським тваринам світло-коричневої масті. 2. Можливий зв’язок п-ща з пол. апел. *durka, durka* “задок” та зі слц. *dubka* — “людина, яка хоронить падаль”.

Дубкович †. 1773: кр. *Dubkovicó Ivan* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Від антр. **Дубка** + -ович.

Дублэй [Дублій], -ея — Хс, Тч. 1720: кр. *Mich. Duble* — Нове Барово (Bélay 210). ◀ Від антр. *Дубла* або *Дубля* + -ей. Антропоснова *Дубла/Дубля* може мати щонайменше три зн.: 1. Давньослов. ім’я *Dubla* (SvoSta 26). 2. Рум. апел. *dublă* — “мірка для сипких тіл”. 3. Кличка свійської тварини *дубленой*, тобто гнідої, масті, як *Дублена, Дублета, Дубліста*. Пор. місц. укр. *дублений* — “оброблений дубовою корою”, *задублений* — “сильно замазаний”.

Дублицець †. 1715: кр. *Ign. Dubtanicz (!)* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від антр. *Дубля* + суф. -ишець.

Дубляк — Вн, Хс, Ір, Бг, Рх. 1667: *Dublyak* — Олешник (Szabó 325); 1775: кр. *Dublyak* — Мала Копаня (Szabó 393); 1819: *Dubiak* — Кальне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. апел. *дубляк* — “замазура, нехлюя” (Мк) або *дуб’як* — “будяк” (Ж-Н 208). 2. Від серб. чол. імені *Дубляк* (Daničić II 841).

Дубнич — Велятин, Вишково. 1720: кр. *Ti-mot Dubrics* (!) — Добрянське (Bélay 177); 1787: кр. *Dubnicki* — Дубне на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. жін. імені *Дубни* (Грк 246) + *-ич*. Пор. слц. п-ще 1518 р. *Dubnó* (SZK 155).

Дубничак — Ужгород. ◀ Від антр. **Дубнич** + *-ак*.

Дубович — Вл, Мк, Вл, Хс. 1567: кр. *Dubowicz Iwan* — Воловиця (UetC 53-12); 1570: *Dominicus Dwbowuch* — там само (UetC 53-14); 1699: кр. *Dubowicz Ihnat* — В.Ворота (Maksay 595); 1715: кр. *Prodan Dubowicz* — Ізки (Bélay 164). ◀ Від антр. **Дуб** + *-ович*.

Дубрава — Доманинці. Пор. 1672: кр. *Dubrovai Mihályne* — Іванівці (LehBer 326); 1787: кр. *Dubrowa* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чи хорв. імені з основою *Дубрав*, *Дубравко*, співвідносного з ім. *дубрава* “дїброва”, яке давали дітям, народженим у дїброві (Грк 84). 2. Менш правдоподібно, що від серб. чол. імені *Добрава* (Грк 77).

Дубрівський [*Дубрівський*] — Ір. Пор. 1680: кр. *Dubroki* — Заріччя (Szabó 276); 1819: кр. *Dubrawski* — Топільниця на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. ойк. *Дубрівка* + *-ський*.

Дубровіч — Мукачів. Пор. 1565: селянин *Дуброва Глѣшошовъ* — Каменець (Тупиков 138). ◀ Від антр. *Дуброва* + *-ич*. Пор. серб. чол. імена *Дубрав*, *Дубравац*, *Дубравко* (Грк 84), а також місц. апел. *дуброва* “густий дубовий ліс” (Чопей 82).

Дубровка — Вн. 1574: кр. *Dobroka* — Заболоття (Szabó 278); 1775: кр. *Dobroka*, тут же і *Dobrokai* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Від антр. *Дуброва* + суф. *-ка*.

Дубровкі(ї) †. 1680: п-ще *Dubroki* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. укр. ойк. *Дубровка*.

Дубровський — Тч, Хс. 1616: *pana jana Dąbrowskiego* — Вари (Łysiak-1 105). ◀ 1. Від ойк. *Дуброва* або *Дубровка* + *-ський*. 2. Від антр. *Дуброва* (див. **Дубровіч**) + *-ський*.

Дубрянський — Синевирська Поляна. — Див. **Добрянський**.

Дуб'юк — Рх. Пор. 1787: кр. *Dubiak* — Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Дуб** + *-юк*.

Дувак — Дравці. 1787: кр. *Duwak* — Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давнього жін. імені *Дува* (Морошкин 80, 113), яке закарп. волохи на Турянищині вживають дотепер, + *-ак*. Пор. рум п-ще *Duvas*, що з тюрк. *duvak* — “вуаль” (Iordan 1187). 2. Від тюрк. *дувак* — “вуаль, фата нареченої”, вживаного в серб. та рум. мовах (РСКНІV 77, Iordan 187). 3. Можливо, що п-ще

Дувак — це дериват із суф. *-ак* від чол. імені *Дула* або *Дуло* в його лемк. реалізації, тобто з лабіовеляризацією сонанта /л/. Пор. пол. п-ща *Duko, Dułak* (Rymut 157).

Дувалка — Хс, Ір. ◀ Від гуц. *дува́лка* — “частина дудки”, а в перен. зн. — “непривітна людина” (Гг 64); “рогатка” (Довге).

Дувалко — Колодне на Ір, Довге. ◀ Від карп. апел. *дўвало* — “ковальський міх” (Головацький 530) у його здр. вар. Пор. 1787: кр. *Duwało* — Н.Синьовидне та *Duwalczuk* за 1819 р. (там само).

Дувіряк [*Довіре́к*] — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Можливо, від гуц. апел. *довірс*. Пор. гуц. п-ще *Nedovirej* (Vincenz 533).

Дугань — Климовиця. 1570: кр. *Greg. Duhan* — Жнятино (UetC 97-29). Пор. 1776: кум *Дуганич* (Метрика); 1787: кр. *Duhan* — Мичківці на Лемк (ЙМ). ◀ Можливо, від давньослов. жін. імені *Duha* (Majtán-Považaj 16) + *-ань*.

Дугас †. 1720: п-ще *Dugas* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована. Можливо, пов'язана з хорв. прикм. *dug* — “довгий”.

Дуглавець †. 1672–1696: кр. *Ivan Duglavecs* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована.

Дугович †. 1715: кріпаки *Luc., Sim. Dugovics* — Криве на Тч (Bélay 164). ◀ Імовірно, серб. п-ще *Дугович*, тобто *довговіч*.

Дуда — Мж, Ір, Хс, Св, Мк. 1479: *Nicolaus Duda* — Вари (Łysiak-1 43); 1499: кр. *Duda* — Мерек (MaksaySz 179); 1567: п-ще *Duda* — Шаланки (Szabó 463). ◀ 1. Від укр., угор. або пол. апел. *дўда* — “духовий музичний інструмент з суцільної козячої шкіри, тобто волинка” (Тимченко 235, Гг 64), переносні зн. якого — “простак, глупа людина” (Головацький 530), “поганий музикант” (SW I 433, Bubak 90, Žabska 90). 2. Від чол. імені *Duda*, яке у хорватів та сербів співвідноситься з повними іменами *Drago-ljub, Dubravko, Dušan* (Šimundić 410, Грк 85).

Дудан †. 1715: п-ще *Dudán* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від антр. **Дуда** + *-ан*.

Дударич †. 1775: кр. *Dudaricz* — Шаланки (Szabó 465). ◀ Укр. патр. із суф. *-ич* від антр. *Дудара* — “дудник”. Див. **Дударчук**.

Дударчук — Велятин. Пор. 1787: *Dudara* — Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *дудар* — “дудник, сопілка” (Головацький 531) + *-чук*.

Дудáš — Мк, Хс, Тч, Вн, Св, Уж, Вб. 1683: кр. *Dudas* — Королево (Szabó 384); 1759: *Стефана Дудашевого зятя* — Вилок (ПаПо-4 119); 1799 р. п-ще *Dudas* згадується і на Подг (Bubak

90). У ком. Сатмар згадується 1494 р. (Kázmér 317). ◀ Від угор. апел. *dudás* — “дудар, сопілкар” або серб. *dudaš* — “т. с.”

Дулашук — Вільхівці. ◀ Від антр. *Дудаш* + суф. -чук.

Дудик — Уж, Пр, Тч. 1676: *Andrzej Dudik* — Вари (Łysiak-2 217); 1699: кр. *Dudik Vaszil* — Підполоззя (Maksay 584); 1787: *Dudik, Dudyk* — Заслав’є, Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дуда* + -ик.

Дудинець [*Дудиниць*], -ниця — Мк, Ір. 1648: *Dudinec Andre* — Підполоззя (Maksay 530); 1773: присяжний *Gregorius Dudinec* — Станово (Ud-5 60); 1787: *Dudinec* — Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дуда* + -иниць, тобто як і в серб.-хорв. п-щі *Дудинац* (РСКНІ V 3).

Дудинський — Жнятино, Виноградів, Баранинці. 1763: *parox Vasiliu Dudinskiu* — Рейпаші (ПаПо-4 99). ◀ Прикм. укр. утворення від ойк. *Дудин*, що на Львівщині, ойк. *Дудинці*, що на Лемк, або від антр. *Дудин* або *Дудинець* + суф. -ський.

Дудич — Мк, Пр, Св. 1502: *Matias Dudicz* — Вари (Łysiak-1 58); 1720: *Kuzma Dudiczow* (Łysiak-2 368); 1787: кр. *Dudycz* — Білянка та ін. на Лемк (ЙМ); 1883: *Дудич* — Порошково (Микитась 36). ◀ 1. Від укр. антр. *Дуда* + -ич. 2. Від укр. діал. *дудич* — вид жука “довгоносик” (Ж-Н 209).

Дудіш — Н.Студений, Розтока на Мж. ◀ 1. Від антр. *Дуда* + квалітат. суф. -іш. 2. Фонет. видозміна п-ща *Дудич*.

Дудка — Ясиння. 1787, 1819: *Dudka, Dutka* — Вітрилів, Воловець та ін. на Лемк (ЙМ, ФМ). На Подг п-ще *Dudka* значиться 1631 р., і пол. дослідники виводять його з апел. *dudka* — “мала дуда, пищавка, флюяра” (Bubak 90). Пор. ще 1584: гор. *Marcin Dudkowicz* — Самбір (Kuczeга 167); 1787: *Dudkar* — Сколе на Бойк та *Dudkanicz* і *Dutkanicz* — Берест, Дубне, Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Дуда* + -ка. 2. Від апел. *дудка* — “сопілка” (Гр. 1 453, Дажє Дел 43, Żabska 100), який у слц. говорах означає “сосок” (SSN 404). Від назви давньої австр. або пол. грошової одиниці вартістю три крейцери *dudki*, а та — від апел. *dudek* — “одуд” (Чопей 82, Головацькій 531).

Дудла — Тч, Ір, Вн, Мж. Давніх фіксацій п-ща в Укр. Карпатах не виявлено, але є деривати від цієї антропооснови. Пор. 1787: кр. *Dudlicz* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *дудла*, який, за укр., слц. та пол. лексикографічними джерелами, означає “дупло” (Ж-Н 208, Гр 1 453, SSN 404). 2. На Зак віддісл. ім. *дудли* “людина, яка *дудлить*, тобто жадібно п’є” (Ужан).

Дудлак †. 1570, 1572: кр. *Demetr Dudlak* — Н.Ворота (UeC 53-14 та 53-15). Пор. 1715: кр. *Laur Dudlil* (!) — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. *Дудла* + -ак.

Дудрбич — Ужгород. 1762: *Franciszek Dudra soltes* — Вари (Łysiak-2 389); 1787: кр. *Dudra* — Лосє, Розділля на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Дудра* + -ович, а допрізвищеве зн. основи — “людина, яка *дудрас*, тобто нарікає, бурчить”. З таким зн. лексема *дудра* знана на Ужан, у Слч (SSN 1 405), в Чехії (Moldanová 60) та Польщі (Rymut 156). Дієсл. *dudrál* знають навіть угорці.

Дудура — Тячівський Лази, Росош. 1773: присяжний *Nicolaus Dudara* — Дусино (Ud-5 54); 1787: кр. *Dudura* — Попільна на Бойк (ЙМ). Пор. ще *Duduryszyn* — Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Напевно, від антр. *Дуда* або *Дода* + квалітат. суф. -ура. 2. Можливе й пох. від дієсл. *дудуритися* — “ставати дуба”, напр., про коней (Он 1 38, Гр 1 451), “стовбурчитися”, “тремтіти від страху” (Ж-Н 208).

Дудурич — Костьова Пастіль, Розтоцька Пастіль. 1787: кр. *Dudurycz* — Бориня, Ільник на Бойк. ◀ 1. Від антр. *Дудура* + -ич. 2. Фонет. вар. п-ща *Додурич*.

Дудчук [*Дутчук, Дуччук*] — Рахів, Розтока, Ясиння. Пор. 1819: *Dudczak, Dutzyn* — Ямельниця на Бойк (ФМ). ◀ Напевно, від антр. *Дудка* + -юк.

Дужар [рідше — *Дужар*], -ря — Вл, Вн, Уж. 1691: кенез *Duzsar Istvan*, а за 1699 — кенез *Duzsár Stephan, Matejko* — Ялове (LchBer 303, 665). ◀ 1. П-ще могло утворитися від прикм. *дузей* — “міцний, сильний”, який наявний також у слц. та у пол. мовах (SSN 1 415, Rymut 160), хоча прикм., із суф. -ар часто не сполучається. 2. Від серб. апел. *дузар* — “майстер, що виготовляє *дузи*, тобто клепки до бочок” (РСКНІ V 7).

Дужарюк †. 1720: *Andr. Dusarjuk* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Дужар*.

Дужей [*Дужей*] — Ужгород. Пор. 1588: *Jacka Dužego* — Сянік (Balzer 55). ◀ П-ще передбачає наявність твірної основи на -а, як *Дужа*, але такої основи не виявлено.

Дужук — Красна. ◀ А.Вінценз виводить сучасні гуц. п-ща *Dužuk, Dužko, Dužcik* від прикм. *дузей* “міцний, здоровий” (Vincenz 480). Пор. ще 1787: кр. *Dužak* — Рожанка на Бойк (ЙМ).

Дуйчак — Буштино, Вонігово. 1629: *Иван Дойчак* — Одрехова (АО 176). П-ще наявне і в сх. Словаччині (Дуйчак Антр. 115). ◀ 1. Напевно, від котрогось із південнослов. імен групи *Дуйко, Дуйка, Дуйчо* або *Дойко, Дойка, Дойчо...*

які співвідносяться з *Радуй, Радой, Дубравко, Душан...* (Daničić II 880, Грк 79, 85, Šimundić 410, Илчев 177, 186–187), + -як. 2. Від нижньонім. чи голланд. самоназви німців *дуйч* — “німець” (Стрипский-2. 117). 3. Від укр., слц. або молд. назви годовувальниці *дуйка* + -як.

Дука — Бегендятьська Пастіль, Люта. 1747: кр. *Duka* — Підгородці на Бойк (ЙМ). Пор. 1214: *Duca pristaldus* — Бігар (RegVar 187). Пор. ще 1618: гор. *Jan Dukan* — Самбір (Kuczera 167); XVII ст: кр. *Dukanyat Maricza* — Загорб (UetC 88-59). ◀ 1. Від укр. арх. *дуйка* “багач, магнат” (Головацкій 531, Ж-Н 209, Гг 64), який має паралелі в серб.-хорв. (*дука* — “герцог”), рум. та деяких ін. мовах. 2. Від південнослов. або рум. чол. імені *Дука, Дуко*, гр. чи лат. пох. (Daničić 880, 881, Грк 85, Šimundić 410, Илчев 187, Const 267). 3. Від серб. або хорв. чол. імені *Дука*, що з *Душан* чи *Радуй, Дубравко* (Грк 85, Šimundić 410).

Дукай — Св, Ір, Бг, Уж. ◀ 1. Від антр. *Дука* + -ай або від серб. імені *Дукоје* (Грк 85). 2. Угор. утвор. з суф. -і від ойк. *Duka* (Kázmér 318).

Дукляк †. 1547: п-ще *Dukliak* — Заболоття (Szabó 287); 1680: кр. *Sim. Duklagh* — Липча (Bélay 172). ◀ Можливо, від ойк. *Дукля* + -як.

Дул †. 1387: *Andre Dulo dicti* (Nagy-1 478); 1427: *Lucas Dul* — Тибава (Nagy-2 252); 1449: шл. *Ge. Dwl* — Хуст (Bélay 150); 1509: п-ще *Dwl* — Шаланки (Szabó 463); 1600: гор. *Dul* — Хуст (Bélay 151). ◀ Імовірно, заст. гіпок. чол. ім'я *Дул* від повних імен *Радул, Христодул...* (ВІЛ 257, Šimundić 410).

Дула †. 1600: гор. *Jo. Dula* — Тячів (Bélay 205); 1720: кріпаки *To., Andr. Dula* — Горінчово (Bélay 144); 1743: п-ще *Dula* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Дул* + формант -а.

Дулай †. 1622: п-ще *Dwlay* — Онік (Szabó 375). ◀ Від антр. *Дул* або *Дула* + -ай.

Дулас — Пилипець. Антропооснову *Дул-*, зокрема, у вигляді імен та п-щ *Дул, Дуло, Дула, Дулин, Дулина, Дулинець Дулемба, Дулак, Дулій*, дуже часто фіксують документи XIV–XVII ст. на Зак. Однак антр. з формантом -ас не виявлено. ◀ Правдоподібно, від імені гр. пох. *Дула* або *Дул*, що з *Теодул* (Справочник 407), + рідкісний формант -ас. У сербів і хорватів, крім цього, ім'я *Дуло, Дула* співвідноситься також зі слов. *Душан, Радул* (Грк 85, Šimundić 410).

Дулєба — Уж. Пор. 1787: *Dulibicz* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньорус. імені *Дулѣбъ*, первісне зн. якого — “нетямаущий йолоп” (Селищев 138); пор. ще укр. *дулєба* — “дурний (Ж-Н 209), пол. *delęba* — “незграбна людина” (SW 1582). 2. А.Вінценз виводить п-ще з антр. *Дуля* + -єба

(Vincenz 478), хоча краще б його пов'язувати з давньорус. етн. *дуліби* (ЕСУМ II 144).

Дуліш — В.Водяне, Вел.Бичків. 1787: кр. *Dulesz* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від застар. чол. імені *Дул* (ВІЛ 257) чи *Дуло* + суф. -иш.

Дулишкович — Гукливий, Вел.Ворота, Свалява. 1572: *Artim, Donibkovich* (!) — Голубине (UetC 53-15); 1696: ікрей *Феодорь Дулишкович* — Пилипець (Яворск 195); XVII ст.: гор. *Duliskovics Mihaly* — Мукачів (HodTör 50); 1715: *Doliskovecz Nyketa*, 1720 — кр. *Alex. Duliskovics* — Изки (Bélay 205, 155). ◀ Від антр. *Дулишко* (див. *Дуліш*) + -ович.

Дулішкович — Свалява. 1788: парох *Ioan Дулішкович* — Тюшка (Сах 82). Див. *Дулишкович*.

Дулка — Хуст 1605: кр. *Mich. Dulko* — Липча (Bélay 172), а 1775 — кр. *Dulka Ivan* (там само). ◀ Від чол. імені *Дула* (див. *Дулас*) + -ка. Пор. похідні. 1448: *Дулсвич* — Хотин (ССУМ I 330); 1819: *Dulkiewicz* — Залокоть на Бойк (ФМ).

Дулкай — Хс. ◀ Від антр. *Дулка* + -ай.

Дулко †. 1605: кр. *Mich. Dulko* — Липча (Bélay 172). ◀ Від південнослов. гіпок. чол. імені *Dulko*, що з повного імені *Дул* (Šimundić 410).

Дулов — Пістрялово, Лалово, Шелестово. ◀ 1. Від чол. імені *Дул* (див. *Дулас*) + пос. суф. -ов без переходу суф. /ol/ в /jŷ/. 2. Угор. п-ща *Duló*, що з апел. *duló* “збирач податків” (Kázmér 318).

Дуля — Горінчово, Монастирець, Сасово. 1705: кр. *Dulya Ferencz* — Драгово (HodOkt 427). Пор. ще 1787: *Dulak* — Гирова, а *Dulski* — Посада Яслиська на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Dulak* на Бойк (ФМ). ◀ 1. Чол. ім'я *Дуля*, яке у румунів співвідноситься з *Radu, Radomir, Radul* (Const XLI), а у болгар — з *Христодул* (Илчев 187). 2. Менш імовірно, що від апел. *дуля*, яке в українців та поляків озн. “грушу” (Гр I 455, Он I 238, Rymut 157), а у болгар — “айву” (Илчев 187).

Дума — Іза, Н.Бистрий, Крайниково. 1456: *пан Доума Мукач, пан Доума Галбин* — Васлуй (ССУМ I 237); 1500: *сьовне Мушини и племстник их Доума, сын Калиши* — Сучава (ССУМ I 330); 1567: *Woloszen Duma* — В.Ворота (UetC 33-12); 1618: кр. *Hricz Dumow* — Бехерів (Mars 77); 1705: кр. *Duma Szimjon* — Серфалва в Мар (HodOkt 455); 1720: кр. *Lad. Duma* — Добрянське (Bélay 177), *Nic. Duma* — Горінчово (Bélay 144). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Duma*, що відповідає оф. вар. *Dumitru* (Iordan 186, Const 268). Позитивну роль у поширенні імені *Дума* серед слов'ян могло зіграти те, що у деяких із них, зокрема у болгар, лексема *дўма* сприймалася як слов. побажальне ім'я *Дума*, апелативне зн. якого — “слово” (Илчев 187). Те, що первісною функцією

лексеми *Дума* на Зак була функція власного ос. імені, свідчить його сполучуваність з ін. антр. (див. вище), а те, що це ім'я було рум., підтверджує його ареал функціонування: воно вживалося лише у “волоських” селах. Це ж саме підтверджують також Молдова та Сербія, не останньою чергою і деякі деривати імені, як *Думитру* — воевода Сигота 1404 (ССУМ I 331), *Dumitrilo Ivan* з Вишньої Руни 1648 та ін. (Bélay 186). 2. Від староукр. *дума* “гордість, пихатість” (Тимченко 237).

Думен — Рахів. — Див. **Думин**.

Думило †. 1715: кр. *Dumelo (!) Paulo* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від антр. *Дума* + квалітат. суф. -ило.

Думин, -на — Розтока, Костилівка. 1226: *iudice Dumeno comite Bodolo* — ком. Берг (RegVar 285); 1225: суддя *Dumenus ispan* — Бодолов (Györfy 528). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Дума* + -ин. 2. Із пол. *Dumin* — *Dominik* (Rymut 158).

Думинець [Думиниць], -ниця — Тч. 1699: *Duninez (!) Fedur* — Н.Ворота (Bélay 593); 1775: кр. *Duninez* — Олешник (Szabó 487); 1819: кр. *Duminiec* — В.Синьвидне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Дума* + -инець.

Думитраш †. 1678: кр. *Ivan Dumitras* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1680: *Dumitras Griga* — Ділове (Bélay 208). ◀ Від рум. zdr. імені *Dumitraș*, тобто *Дмитро* (Bélay 177).

Думишинець [Думишиниць], -ниця — Келечин, Вучкове, Ізки. 1721: кр. *Dumissinicz* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від андр. *Думіха* — “дружина *Думи*” + -инець.

Думко †. 1648: кр. *Dumko Ihnad* — Павлово (Maksay 547); 1649: кенез *Dumko Máté* — Обава (LehBer 245). ◀ Від антр. *Дума* + суф. -ка з подальшим його переходом до п-щ на -ко.

Думкович †. 1648: кр. *Dumkouich Fetjko* — Павлово (Maksay 547). ◀ Від *Думко* + -ович.

Думнин †. 1715: кр. *Fr. Domin (!)* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Того ж походження, що й **Думнич**, але з суф. -ин. Пор. ще хорв. п-ща *Dumnin, Duminik* (Štimundić 410).

Думиниць [Думиниць], -ниця — Вонігово. 1715: кр. *Duminičz Prodan* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). Пор. ще 1449: *Dumna Gorcziczina* — Перемишль (Smolka II 71). ◀ 1. Від серб. апел. *думна* — “монашка”, “жінка повної комплекції” (РСКНД V 23) + -ич. 2. Від укр. апел. *дбна* — “пані, господиня, власниця” в Молдові (Головацькій 522).

Думницький [Думніцький] — Вел.Бичків. XVIII ст.: монах *Иоаникий Домницький* — Мараморш (Микитась 61). ◀ 1. Від антр. **Думнич** +

-ський. 2. Від рум. імені *Dumnica* (≡ *Domnica* — Const 47) + -ський.

Думнич — Тч. 1705: кр. *Ladisl. Dumnicz* — Добрянське (HodOkt 439); 1743: кр. *Dumnics* — Холмовець (Szabó 368); 1781: кр. *Думничь Ивась* — Добрянське (ПеУрб 531). Пор. ще запис 1694 р. з Вонігово *Domineczel Ivan* (Bélay 213). ◀ 1. Від серб. антропооснови *думна* + -ич. Лексема *думна* в серб. мові — “монашка” та “жінка повної комплекції” (РСКНД V 23). 2. Менш імовірно, що від жін. особового імені *Долна*, яке співвідносне з іменем *Домініка* (Štimundić 490).

Дунда — Доманинці. 1787: кр. *Dunda* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *дунда*, який в українців озн. “ледача, неговірка людина” (Он I 238), “товстун”, “незграба”, “дурень” (Карп, мапа 83), у словаків — “соска” (SSN I 408), у чехів — “той, що п'є” (Moldanová 61), у сербів — “дядько”, а у словенців — “якесь міфологічне божество” (РСКНД V 24). Серед хорватів багато осіб на п-ще *Dundović* (Leksik 147).

Дундич — Свалява. ◀ Від антр. **Дунда** + -ич. П-ще поширене у сербів та хорватів (РСКНД V 25, Leksik 147).

Дунинець †. 1699: кр. *Duninez Fedor* — Н.Ворота (Maksay 593). ◀ Утворення з суф. -инець від укр. жін. імені *Дуня* або від південнослов. чол. імені *Dunja*, тобто *Dušan* (Štimundić 410), + -инець.

Дуніч — Мирча, Завосина. 1787: кр. *Dunycz, Dumnicz* — Іванів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. жін. імені *Дуня*, співвідносного з повним іменем *Євдокія* (Сл.вл.імен 206), + -ич. У ін. мовах *Дуня* може співвідноситися також із чол. іменами. Пор. п-ща 1787 р. *Dunyk, Dunajski* у с. Лужок на Бойк (ЙМ) чи хорв. імена *Duna, Duno*, які співвідносяться з *Dunavko, Dušan, Radun, Spiridun* (Štimundić 410).

Дунківський †. 1773: присяжний *Basilius Dünkivszkij (!)* — Дунковиця (Ud-5 57, Dezsó 95). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Дунковиця*.

Дунко †. XVIII ст.: вдова *Dunka Janosova* — Діброва (Dezsó 25); 1751: парох *Іоани Дунка* — Ганичі (Гаджега-М 181). ◀ Від південнослов. гіпок. імені *Dunko*, що з *Dunat, Dušan, Radun, Sladun* або *Spiridun* (Štimundić 410).

Дунчак [Дуньчак] — Ужгород. 1680: *Dunka Vaszilj* — Шієв (Bélay 189); 1705: *Joanae Dunka* — Миколапоток (HodOkt 458); 1820: кр. *Dunczyk* — Кальниця на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Дунко, Дунка*, які в Карпатах фіксуються з XVI ст. (Керста 132), + -як, а співвідносяться з повними іменами *Dušan, Medum, Radun, Spiridun, Гладун, Сладун...* (Štimundić 410, Илчев 168). Пор. ще

закарп. ойк. XVI ст. *Дупковиця* (ДжеОч 250) та хорв. гіпок. ім'я *Dunko* (Šimundić 410).

Ду́ня — Свалява. ◀ Правдоподібно, від слов. чол. імені *Дуньо*, що з *Гладун*, *Радун*... (Илчев 188, Грк 85, Šimundić 410).

Дупалкóвич — Мирча. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Дупалко*. Твірна основа п-ща визначається на основі пол. віддісл. п-щ *Dupało* і *Dupałko* (Rymut 158), до яких додавався ще суф. *-ко*. Семантика твірної основи *дупало*, напевно, — “той, хто *дўнас*, *дўнкас*, тобто *тупоче*” (Ужан). Пор. ще серб. п-ще *Дупало*, хорв. *Dupalo* (РСКНЈ V 28, Leksik 148) та болг. *Дупалов* (Илчев 188).

Дупе́лич — Берегово, Ужгород. Пор. пол. п-ще *Dupelicz* (Rymut 158). ◀ Укр. метр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченої основи *Дупела*, а остання, своєю чергою, є демін. від поширеної в Карпатах лексеми *дупа* — “задок”.

Дупи́н — Вл. Пор. споріднені п-ща з 1715 р. *Dupik Ivan*, а з 1773 — *Dupik Fedor* — Рускова (ПеПред 308); 1787: *Dupiak*, *Dupiniec* на Бойк (ЙМ); 1733: *Ян Дупак* — Сташин, Старина (ПаПо-3 26, ПаПо-4 109); *Dupcy*, *Dupczak* — Фльоринка, Конечна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Дупа*, апел. зн. якої — “задок” (Чопей 82, Гр I 456), + *-ин*. Пор. ще п-ще *Dupin*, *Dupifski* у поляків (Rymut 158).

Дупи́ч — Тячівські Лази, Новоселиця на Тч, Довге Поле. П-ще є також у сербів та хорватів (РСКНЈ V 29, Leksik 148). ◀ Від тієї ж основи, що й *Дупин*, + *-ич*.

Дупи́т †. 1694: кр. *Dupit* (!) *Janos* — В.Водяне (Bélay 121). ◀ Укр. регресивне утворення від місц. дієсл. *дупотіти* — “тупотіти”.

Дупчóк — Тячівські Лази, Округла. Пор. 1787: кр. *Dupczak* — Конечна, Рететів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Дупка* або *Дупко*, що від апел. *дўпа*(див. *Дупин*, *Дупич*), + *-чук*. 2. Від антр. *Дуб* + *-чук*.

Дура́н [зрідка — *Дуран*] — Пр, Вб, Св, Мк. 1365: *Thomas de Duran* — Земпл (Nagy-I 343); 1787: кр. *Duran* — Гниле, *Duryn* — Комарники на Бойк (ЙМ). ◀ Від серб., хорв. чи рум. імен *Dura*, *Duro*, співвідносних із повними іменами *Todur*, *Dušan* (Грк 85, Šimundić 410, Const 47), + *-ан*. У сербів є не лише ім'я *Дуран*, але й п-ща *Дуран*, *Дурановић* (РСКНЈ V 34).

Дурда — Приборжавське. П-ще *Durda* є у поляків та румунів (Iordán 187). Найдавніша письмова фіксація п-ща *Durda* 1813 походить із Подг (Bubak 91). ◀ 1. Й.Бубак схильний виводити антр. від рум. *durda* — “повний, товстий, вродливий” або від рум. *durdã* —

“пищаль”, “зброя” (Bubak 91). 2. Чес. дослідники вбачають у старочес. п-щі *Durd* та у п-щах *Durda*, *Durdak*, *Durdik* свої утворення від дієсл. *durditi se* — “сердитися”, “гордитися” (Moldanová 61, SSN I 411), а пол. — у п-щі *Durdala*, що є дериватом від дієсл. *durdać* — “недбало працювати” (Gołęb 75). 3. П-ще могло постати від тюрк. заклинального чол. імені *Durda*, апел. зн. якого “Хай залишиться живим!” (Селищев 142), а угорці могли б додати, що *durda* це “ляц”. 4. Найбільш імовірно, п-ще споріднене з хорв. п-щем *Durdov* (Leksik 148), яке походить від гіпок. імені *Durda*, що відповідає повному імені *Dušan* (Šimundić 410).

Дурда́нин, -на — Довге. ◀ Від андр. *Дурда́ня* — “дружина *Дурди*” + *-ин*.

Дурда́нинець [*Дурда́нишиць*], **-нця**. 1715: кр. *Durdovinecz* (!) — Березово (Bélay 127). ◀ Від андр. *Дурда́ня* — “дружина *Дурди*” + *-инець*.

Дурди́нець [*Дурди́шиць*], **-нця** — Ромочевця. ◀ Від антр. *Дурда* + *-инець*.

Дурень †. 1715: кр. *Jo. Duren* — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1751: кр. *Mихай Дуриш* — Пакостов у сх. Слч (Гаджера-3 117); 1715: гор. *Ge. Durjanszky* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Від укр. апел. *дўрєнь*.

Дуркóт — Вб. 1819: кр. *Durkot* — Біньова на Бойк (ФМ). Пор. 1787: *Durkaka*, *Durkako* — Ільник, *Durkatoł* — Вільшаник, *Durkawiec* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. ім. *дўркот* із первісним процесуальним зн. “стукіт, гримання”, що від дієсл. *дўркати*, *дуркотіти*, *дуркотати* — Ужан (Чопей 83, Ж-Н 210, Гр I 457). Пор. ще бойк. *дуркотіти* — “т. с.” (Он I 239). У такому ж зн. лексема *durkot* відома словакам (SSN I 412), а серби знають її у вигляді ім. *дркат/дрхат* (РСКНЈ IV 714).

Дуркóта — Уж. ◀ Від місц. ім. *дуркóта* — “той, що багато *дуркотіть*, *дуркóче*, тобто “торохтії, балакун” (Ужан).

Дура́с — Вел.Бичків. ◀ Від ім. *дўрнас* — “дурень” (Гр I 257).

Дурнасо́к — Вел.Бичків. ◀ Від антр. *Дура́с* + суф. *-юк*.

Дурне́вич [рідше — *Дурневіч*]. Вл, Мж. Пор. 1636: *Jacko Durniak* — Вари (Łysiak-2 120); 1561: *Durnik z Markowiec* (Balzer 63); 1772: кр. *Missko Durniak* — Н.Словенки в ком. Спіш (Ud-4 57). Пор. ще серб. п-ще *Дрньић* (РСКНЈ IV 723). ◀ Від особової назви *дўрєнь* + *-евич*.

Дурович †. 1648: кр. *Durauich Iuan* — Н.Ворота (Maksay 5328). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від розм. чол. імені *Duro* або *Dura*, що з *Todur* або *Dušan* (Šimundić 410).

Дурунда — Тч, Мж, Рх, Мк. 1715: кр. *Dan Durunda* — Дубове (Bélay 136); 1784: *Данило Дурунда* — Дубове (ПаПо-2 15); 1784: кр. *Doronda* — Чорнотисово (Szabó 339). Пор. 1787: *Durundak, Dorundak* — Комарники, Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. діал. *дурўнда* — “колода”, “гряда”, а в метафор. зн. — “довгов’язий” (РСКНЖ V 38). Пор. п-ще серб. діал. *дрнда* — “погано, з несмаком одягнена особа”, “товста, незграбна жінка” (РСКНЖ IV 720). 2. Від слц. *drnda* — “легковажна, непорядна жінка, карга” (SSN I 392).

Дурундич †. 1648: кр. *Durundics Fedor* — Рекіти (Bélay 183). ◀ Від антр. **Дурунда** + **-ич**.

Дусин, **-ни** — Сасово, Виноградів. 1773: п-ще *Duszin* — Черна (ПеПред 315, Szabó 307); 1787: кр. *Dusin* — Комарники на Бойк (ЙМ). Пор. ще закарп. ойк. *Дўсино*, відомий з XV ст. (ДжеОч 250), та похідне від нього угор. п-ще *Duszynai* з 1570 та 1699 років (УетС 97-29, Maksay 562). ◀ Від жін. імені *Дўся*, яке на Зак співвідноситься з *Магда*, тобто *Магдўся*, *Магдаліни*, а в інших регіонах — з *Євдокія*.

Дуско †. 1619: п-ще *Duzko* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Можливо, від південнослов. чол. імені *Doso* (< *Dositej, Dobrosav, Teodosij...* — Šimundić 409) + суф. **-ко**.

Дусюняк [Дусюне́к]. — Рх. ◀ Імовірно, від пестл. жін. імені *Дусюня*, що з *Магдўся* або *Євдокія*, + суф. **-як**.

Дўтка — Вб, Пр, Уж, Ір, Рх. 1556: *Stephanus Duthka* — Чоп (Kázmér 319). 1648: кр. *Dragut Dutka* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: кр. *Dutka* — Тернівка на Бойк (ЙМ), *Dutkiewicz* — Вороблик Королівський на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Із антр. **Дўдка** унаслідок оглушення дзвінкого *дл*. 2. Від назви грошової одиниці *дўтка*, яку використовували на території Австро-Угорщини (див. **Дўдка**); пор. також рум. *dútcă* — “т. с.”

Дутко — Пр. 1449: кр. *Demko Dwthko* — Гарна (Nagy-2 444); 1618: кр. *Wasil Dutko* — Курів (Mars 95). Пор. 1772: андр. *Гацафія Дуткаія*, 1776: андр. *Федя Дуткуля* (Метрика). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Дўтка**.

Дутчак — В.Водяне, Вел.Бичків. 1720: кр. *Fr. Ducsak* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Дўтка** або **Дутко** + **-як**.

Дутчўк — Рх. ◀ Від антр. **Дўтка** або **Дутко** + суф. **-юк**.

Дўфинець [Дўфинуць], **-ниця** — Мк, Ір. 1775: кр. *Duthinecz* (!) — Раковець (Szabó 459). ◀ П-ще передбачає обов’язкову твірну основу на **-а**, як *Дўфа*, а оскільки такої, окрім слц. дієсл. *dúfať* “сподіватися”, не виявлено, доводиться шукати

її в болг. чол. імені *Дуфьо*, співвідносному з *Духо* (Илчев 362). Пор. ще 1772: кр. *Vasko Dufala* — Якуб’яни в ком. Спіш (Ud-4 95).

Дух †. 1412: кр. *Dwch* — Вая у Сат (MaksaySz 230). ◀ Імовірно, від апел. *дух* — “повітря”, “запах”, “тепло”, “дыхання” (Гр I 459).

Духінович † — Ужгород. На території Польщі п-ща *Duchno, Duchnowich, Duchniewicz, Duchnicz* та ін. побутували з XV ст. (Rymut 155). Пор. ще з Білорусі 1552: *Логвиць Духновичь* — м. Мозир (Арх ЮЗР VII 1630; Тупиков 540). У XVIII ст. п-ще **Духінович** було поширене на Льв (Фаріон 191). Пор. 1574: кр. *Duchnay* — Підгірне (Szabó 444); 1773: кр. *Duhona* — Піліш у ком. Саб (ПеПред 320); 1819: кр. *Duchniak* — Плав’є на Бойк (ЙМ); староукр. ім’я XVI ст. *Дохно* (Керста 132), подг. і слц. п-ще 1833 р. *Duchoń* (Bubak 90). ◀ 1. Укр. п-ще від співзвучного чол. імені *Духи́б/Дохно́*, що з *Досифей* (Гум 15), + **-ович**. 2. На думку К. Римута, від старопол. *duchna* “подушка”, “жінка легкої поведінки” (Rymut 155).

Духінівський — Мукачів. ◀ Від того ж імені *Духи́б*, що й **Духінович**, + **-івський**.

Дуцак — Ясиння. Пор. 1787: кр. *Duciak* — Одрехова, Опарівка, *Ducik* — Сторожі на Лемк, *Ducyłowicz* — Тернівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від болг. чол. імені *Дуц*, що з *Радуш* (Ковачев 194), + **-ак**.

Дўцич — Люта. ◀ Від болг. жін. імені *Дуци*, що з чол. *Дуко*, *Дуцо* або від рум. імені *Duful* (Илчев 189), + **-ич**.

Дучак †. 1720: кр. *Fr. Ducsak* — Присліп (Bélay 181). П-ще *Duczak* є і в Польщі (Rymut 156). ◀ Від антр. **Дўка** + **-як**.

Дўшко — Мукачів. 1611: п-ще *Duska* — Гетеня, а 1619 р. — п-ще *Duzka* — Чорнотисово (Szabó 372, 339); 1682: *Dusko Hricz* — Кострини (УетС 88-59). Пор. XVIII ст.: *Душенка Алексій* — Клокочово у сх. Слч (ПаПо-1 176). ◀ Від давньослов. чол. імені *Духъ* + **-ько** або від слц. розм. імені *Duško*, що з оф. *Dušan* (Majtán-Považaj 214).

Дьолог — Тч. 1699: кр. *Gyalogh György* — Кольчино (Maksay 561). В Угорщині п-ще *Gyalog* фіксується з XV ст. (Kázmér 434). ◀ Угор. п-ще від прикм. *gyalog* — “піший”.

Дьондя — Перечин. ◀ Угор. п-ще *Gyöngy* від співзвучного жін. імені *Gyöngy, Gyöngyi*, співвідносного з угор. апел. *gyöngy* — “перлина” (Hajdú 46).

Дьопйош — Буштино, Онік. ◀ Угор. п-ще *Gyarjas* від апел. *gyarjas* — “волосатий” (Kázmér 429).

Дьордїй [Дьордї] — Хуст, Велятин. ◀ 1. Від угор. чол. імені *György* (укр. оф. *Георгій*) + угор. патр. формант *-i*. 2. Від болг. чол. імені *Дердїй* (Колесник 10).

Дьордїлук — Ділове. ◀ Імовірно, від серб. чол. імені *Ђорђило* (укр. оф. *Георгій* — Грк 88) + суф. *-лук*.

Дьордь — Сасово, Крива. 1542: вл. *To Gyewrgy* — Угля (Bélay 209); 1704: кр. *György Orban* — В.Визниця (HodGens 10); 1715: кр. *Jac. György* — Олександрівка (Bélay 189). Серед угорців п-ще *György* значиться з XV ст. (Kázmér 436). ◀ Від угор. імені *György* (укр. оф. *Георгій*).

Дьордїй — Тч. ◀ Від угор. антр. **Дьордь** + угр. формант *-ай*.

Дьордіак — Хс, Тч, Мж. ◀ Від угор. антр. **Дьордь** + укр. суф. *-як*.

Дьорка — Драчино. Пор. 1782: *Дюрка, на той час гайдук монастирський* — Мк (Метрика). ◀ Видозміна угор. антр. *Györke* (Hajdú 47).

Дьогів [рідше — **Дюгов**] — Уж. Пор. 1751: *од Тomy Дюга* — Чемирня (Гаджега-Уг 73). ◀ Від бойк. *дюг* “упир” (Он I 241), закарп. арх. *дюг* — “домовик”, “злий дух” (Чопей 86) або від слц. діал. *dig* “виразкова хвороба худоби та свиней” (SSN I 405), що, ймовірно, пов’язане з угор. *dög* “здохлятина”, + посес. суф. *-ов*.

Дьогіванець [Дьогіватиць], *-нця* — Уж. ◀ Від місц. дієсл. *дюгати*, яке на заході Закарп. і на Бойк. означає “буцати, колоти, давити” (Он I 241), а у слц. гов., крім цього, ще й “штовхати”, “напихати, наповнювати чимось” (SSN I 405). Тому допрізвищеve зн. цього антр. тут могло бути “колотий”, “напханий” (подібно до закарп. п-щ **Годіванець**, **Набіванець**) або “стусан, штовханець”.

Дюговник †. XVIII ст.: *Gyugovnik* (!) *Fedor* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Імовірно, того ж кореня, що й п-ще **Дьогів**.

Дюдя — Рипинний, Підплеша, Ганичі. 1787: кр. *Diodia* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *дюдьо* — “страховисько, яким лякають дітей” (Головацькї 53). 2. Від дит. *дюдьо* — “холод” (там само); пор. ще вираз “свистить *дюдя* в кишені” (Ж-Н 212). 3. Від дит. вар. якогось імені на зразок *Дюдьо* (на Уж — це **Дюрб**, тобто **Юрій**).

Дюлай — Клячаново, Довге Поле. 1349–1360: шл. *Gyula* — Джулешті (Bélay 142); 1642: вл. *Gyulai Zsigmond* — Мукачів (HodOkm 124). ◀ Від угор. чол. імені *Gyula* (укр. оф. **Юлій**) або угор. ойк. *Gyula*, яких на території Угорського королівства було аж 6, а один із них — на Вн (Kázmér 441), + формант *-i*.

Дюланич †. XVII ст.: кр. *Gyulanits Ilko* — Туриця (УетС 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Дюлаія* — “дружина **Дюлі**, тобто **Юлія**”.

Дюліна — Ужгород. ◀ Від угор. чол. імені *Gyula* (укр. оф. **Юлій**) + укр. здр.-пестл. суф. *-ина*, як і у п-щах **Федина**, **Юріна**, **Яціна**.

Дюрак — Мукачів. 1437: кр. *Gyurak* — Орловець (Nagy-2 432). ◀ Від слц. розм. імені *Ђуро* (укр. оф. **Юрій**) + *-ак*.

Дюрдь — Ір, Вл, Вн, Хс. 1542: вл. *To Gyueorgy* — Угля (Bélay 209); 1678: пана *Георки Дюрдя* — Сачурів (ПаПо-4 103). ◀ Від угор. імені *György* (укр. оф. *Георгій*).

Дюрендак — Уж. — Див. **Дюриндак**.

Дюрик — Уж, Пр. ◀ Від західнозакарп. чол. імені **Дюрб** або слц. *Ђurik* (SSJ VI 132 — укр. оф. **Юрій**) + *-ик*.

Дюріна — Ужгород. ◀ Від місц. укр. імені **Дюрб** (укр. оф. **Юрій**) + *-ина*. Пор. ще серб. *Ђуриша* — “т. с.”

Дюриндак — Ворочово, Перечин. 1773: кр. *Gyurindak* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Від згруб.-знев. вар. імені *Дюрінда*, що з **Дюрб**, тобто **Юрій**, + *-ак*.

Дюрічка — Дубриничі, Ворочово. ◀ Морфол. зміна п-ща **Дюрічко**.

Дюрічко — Свалява, Мукачів. ◀ Від антр. **Дюрик** + *-ко*.

Дюрій [Дюрі] — Вел. Ком’яти, Сільце. 1773: кр. *Gyuri* — Минай (ПеПред 322). ◀ Від угор. розм. імені *Gyuri* (укр. *Юра*).

Дюрічко — Дравці. ◀ Від слц. імені *Ђurik*, або угор. *Gyurika* (укр. *Юрик*) + *-ко*.

Дюрко — Чинадъово. 1442: шл. *Gyurko* — Ферешті (Bélay 140); 1570: кр. *Luc., Sim. Gyurko* — Рипинний, 1649 — *Gyurko Markos* — Річка (Bélay 184, 183); 1715: кр. *Ge. Gyurko* — Рипинний (Bélay 184); 1720: кр. *Andr., Gr. Gyurko* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від слц. чол. імені *Ђurko* або від угор. *Gyurkó* (укр. *Юрко*). Для півн. р-нів області написання антр. з ініціальним *Гуу-* замість сподіваного *Юу-* є даниною угор. орфографії.

Дюркóвич — Ужгород. 1751: *парох Іоанн Дюркович* — Рипинний (Гаджега-М 210). ◀ Від антр. **Дюрко** + *-ович*.

Дюрть — Вел.Раковець. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Дюрдь** з орфогр. закріпленням кінцевого глухого */гь/* замість */дь/*.

Дяблук [Дьблук] — Богдан, Рахів. 1447: *Nicolaus, dictus Dyabel*, 1450 — *Katherina Dyabkwa* — Перемишль (Smolka II 28, 80). Пор. XVII–XIX ст.: *Diablak* — Подг (Bubak 85). ◀ Від гуц. *дэбол* — “диявол” + *-ук*.

Дяволик †. XVIII ст.: *Guawolik Ivan* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від укр. міфони́ма *дияволик* — “чортик”.

Дядьо — Липча, Липовець, Горінчово. 1787: *Diadio* — Команча на Лемк (ЙМ). Пор. 1753: *Joanne Dyatko* — Гельцманівці (ПаПо-4 54). ◀ Від апел. *дядьо* — “дядько”.

Дядюк — Н.Бистрий. ◀ Від укр. антр. **Дядьо** + суф. -юк.

Дяк †. 1458: *Dyak* і тут же *Literatus* — Виноградів (Szabó 420), а 1451: *Iwan Gyak* — Драгомирешті — (Bélay 137); 1715: кр. *Diak Vaszil* — Ізки (Bélay 155); 1762: *Ioanъ Діак поповичъ* — Дубриничі (ПаПо-2 30). ◀ Від укр. апел. *дяк*.

Дякович †. 1751: парох *Василій Діакович* — Волосянка (Гаджега-Уж 173). ◀ Від антр. **Дяк** + суф. -ович.

Дякулинець †. XVIII ст.: п-ще *Gyakulinez* (!) — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Дяку́ля* — “дружина **Дяка** або *дяка*”.

Дякулич — Пр, Уж, Мк, Ір. Пор. 1742: *Анна дякуля* — Підмонастир, 1746 — *Марія дякуля* — Росвигово (Метрика). ◀ Від місц. укр. андр. *Дяку́ля* — “дружина **Дяка** або *дяка*” + -ич.

Дяку́н — Боронява, Велятин. 1678: кр. *Djakon Fedor* — Кобилецька Поляна, 1715 — кр. *Paul Dyakon* — Рипинний, *Mati Djakuni* — Сокириця (Bélay 159, 184, 194); 1734: *Петро Дякунь* — Стеблівка (Удварі-2 232); 1787: *Diakun* — Задільське, Жданівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц.

арх. *дяку́н* — “диякон”. Пор. 1719: *анѣ потъ, анѣ дякунь, анѣ дякъ, анѣ жадна громада* (Яворск 210).

Дякунець [*Дякуніць*], -нця — Вел.Бичків. 1678: кр. *Gyakunics Mihaly*, а 1715 — *Jo. Gyakunecz* — Вел.Бичків (Bélay 128, 129); пор. 1819: кр. *Diakoniszyn* — Задільське на Бойк (ФМ). ◀ Від заст. *дяку́н* “диякон” або від антр. **Дяку́н** + -ець.

Дяку́нич — Домашин. 1787: кр. *Dyakonicz* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Дяку́н**.

Дякунів †. 1715: кр. *Mati Djakuni* (!) — Сокириця (Bélay 194). ◀ Від антр. **Дяку́н** + діал. суф. -ув (літ. -ів).

Дякунович †. 1699: кенез *Gyakonovics Janos* — Збин (Maksay 609). ◀ Від антр. **Дяку́н** + суф. -ович.

Дяку́чак — Жнятино. 1787: кр. *Diakunczak* — Мала Волосянка, а 1819 — Комарники на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Дяку́нець** + -як.

Дячєнко — Пр. ◀ Новітня видозміна місц. п-ща **Дячїнка** за аналогією до укр. п-щ на -енко.

Дячїна — Підгорб. 1787: кр. *Diaczyna* — Лоп'янка, Рожнятин, *Diaczynyn* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *дяк* + здр.-пестл. суф. -ина.

Дячїнка — Дубриничі, Тур'ї Ремети. ◀ Від антр. **Дячїна** + суф. -ка.

Дячїнка — див. **Дячїнка**.

Дячо́к, -чка — Негровець, Іза, Кошельово. 1659: *Mikołaj Diaczek* — Самбір (Kuczcza 166); 1819: кр. *Diaczok* — Підліски на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *дячок* — “малий дяк”.

Дячу́к [*Дсчүк*] — Рх. ◀ Від апел. *дяк* або антр. **Дяк** + патр. суф. -юк.

Е

Еврі́й [Йврі], -ія — Уж. Пор. 1363: злочинець *Georgium filium Stephani dicti Eur* — Ужан (Nagy-1 332); 1492: *Őri János* — Вamoш Атя (LehBer 29); 1691: *Гор. Őri István* — Ужгород (HohAd 40). ◀ Угор. п-ще від апел. *őr* — “сторож, вартовий” або від місц. угор. ойк. *Őr* (по-укр. *Сторожниця*) + формант -і(й).

Еґресі́й [Еґреші], -ія — Вн, Ір. XIV ст.: шл. *Egresy* — Тросник (Szabó 469); 1684: гор. *Egresi János* — Хуст (Bélay 152); 1773: *Egresi* — Гомок (ПеПред 316). В угор. джерелах п-ще *Egresi* фіксується з XV ст. (Kázmér 323). ◀ Від угор. ойк. *Egres* (суч. укр. Олешник) + угор. формант -я або від ойк. *Egresz*, що у сх. Слч (Majtán 120).

Ежик — Ір. ◀ Можливо, від болг. апел. *еж* — “їжак” + укр. демін суф. -ик. Основа *Їжс-, Їжак*,

представлена у слов. антропонімії (див. **Їжак**). Див. також Bubak 149, РСКНІ VIII 687–691.

Езеро́вський — Уж. Пор. 1456: *пан Єзерні* — Васлуй (ССУМ I 347); суч. болг. псевдонім *Езеров* (Илчев 195). ◀ 1. Можливо, від угор. числівника *ezer* “тисяча” + суф. -овський. 2. Менш імовірний зв'язок п-ща з болг. топоапелятивом *ezero* “озеро”.

Ейбер [Ййбер] — Мк. ◀ 1. Від нім. *Eber* “кабан”. 2. Від нім. імені *Eberhard* (Bahlov 112, Rymut 177).

Ембер — Уж. 1598: *Ember* — Туртеребеш (Szabó 529); 1600: гор. *Mat. Ember* — Вишково (Bélay 215). ◀ Угор. антр. *Ember*, що з апел. *ember* — “людина”.

Енґел — Мк. П-ще поширене в хорватів (Leksik 157). ◀ Угор. гіпок. ім'я від нім. повного

імені *Engelbert, Engelhard* (Ladó 154, Bahlov 124). Пор. також чес. п-ще *Engel*, яке виводять із нім. імені *Engel* та з двоосновних імен *Engelbert, Engelbrecht*, які містять лексему зі зн. “ангел” (Moldanová 63).

Ендредій [Е́ндруйді́], -ія — Мк. 1773: п-ще *Endrédi* — с. Вашварі (ПеПред 318). ◀ Угор. утворення з суф. -і від угор. ойк. *Endrédi*, яких на території Угорщини декілька (Kázmér 323, Vályi 1557).

Ердéвді — див. **Ердивді́й**.

Ерде́й [невідм.] — Вн. 1220: *Erdei dominus* — ком. Бігар (RegVar 244). ◀ Угор. п-ще від угор. прикм. *erdei* “лісовий” або фонет. видозміна прикм. *erdélyi* — “трансільванський” (Kázmér 330).

Ердек — див. **Ердик**.

Ердéлій — див. **Ерділі́й**.

Ердив — Тч. 1410: шл. *Sandor f. Erdew*, a 1419 — *Manko f. Erdew* — Терново (Bélay 166); 1440: шл. *Jo., Sandr. Erdeu* — Угля (Bélay 209); 1610, 1613: шл. *Sandr. f. Erdeu, Erdew* — Терново (Bélay 166); 1439, 1440: шл. *Erdew, Erdeu* — Угля (Bélay 200); 1614: гор. *Casp. Erdő* — Тячів (Bélay 206); 1781: дяк с'їлски писувь *Ердевь Бокочь Штефань* — Вільхівці (ПеУрб 131). ◀ Угор. п-ще від апел. угор. *erdő* — “ліс”, “діброва” (Kázmér 332).

Ерді́вді́й [Ердівді́й] — Мк. 1211: *Erded pristaldus* — біля с. Комарно (RegVar 269). Угор. ойк. *Erdőd* у ком. Сат згадується у XIII та XV ст. (RegVar 268, HodOkm 15) та біля с. Станово — в XVI ст. (LehAd I 158). Пор. ще 1721: граф. *Antoni Erdődi* — Мараморш (Лучкай 16, с.184). ◀ Угор. утворення за допомогою форманта -і від колишнього місц. ойк. *Erdőd* (Ір).

Ердик [Йрдік] — Уж. 1369: *Paulum dictum Urdug* — Стара в Земпл (Nagy-1 353); 1408: *Urdugh* — Петрово (Szabó 450); 1449: *Stephanus*

Erdegh de Thyba — Ужан (Nagy-2 425); 1567: гор. *Ewrdeugh András* — Ужгород (HodAd 48). ◀ Від угор. апел. *ördög* “чорт”.

Ерділі́й [Ерділі́й] — Ір, Уж. 1600: вл. *Erdelyi Miklos* — Вел.Бичків, Ясиня (Bélay 127, 166); 1621: гор. *Erdélyi János* — Ужгород (HodAd 34). ◀ Угор. прикм. від макротоп. *Erdély* (укр. оф. — Трансільванія, Семигород) + формант -і.

Ерстиню́к [Ирстиню́к] — Рх. ◀ Від місц. укр. імені *Ирстїна* (оф. *Христїна*) + -юк.

Е́ртель — Тч. ◀ 1. П-ще нім. пох. Пор. нім. п-ща *Ert(e), Örtel* (Bahlv 128, 363). 2. Угор. п-ще *Erdelyi* в нім. його вимові.

Ерфан — Хс, уж. ◀ За С.Ілчевим, *Ерфан* — болг. чол. ім'я, що з гр. *ὄρφανος* — “сирота”, “бідолаха” (Ілчев. 200). Можливе й босн.-мусульм. пох. п-ща — від араб. імені *Irfan* — “той, що розпізнає” (Smailović 297).

Ерфаню́к — Хс. ◀ Від **Ерфан** + -юк.

Есевич — Вл. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща *Ісевич*. 2. Від болг. чол. імені *Есо* (≠ *Евстати* — Ілчев 208) + -евич.

Есенівський — Уж. ◀ 1. Імовірно, від антр. **Е́сень** або **Е́сінь** + -овський. Див. **Е́сінь** (Уж). 2. Від місц. традиц. ойк. *Е́сень* (суч. оф. *Яворове*). 3. Від болг. чол. імені *Есен*, що з *Ясен* (Ковачев 215), + суф. -овський.

Е́сінь — Пр. ◀ Імовірно, від староукр. чол. імені XVI ст. *Есїнь, Jesyn* (Керста 133).

Е́стїнко — Вн. ◀ Укр. утворення з демін. суф. -ко від антр. *Естїн*, що є пос. прикм. від жін. ос. імені *Еста* (оф. *Estera, Eustazija* та ін. — Šimundić 496).

Е́шток — Уж. 1600: гор. *To. Estok* — Вишково (Bélay 215). ◀ Від угор. розм. імені *Estók* (< оф. *István* — укр. *Степан*).

Є

Є́вич — Мк, Пр, Вб, Уж. 1672: кр. *Jevics Thoma* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1789: *Jevicz* — Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Єва* + -ич. Пор. ще п-ща *Евуу* у 1787 р. та *Jewin* у 1819 — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ, ФМ). У сербів ім'я *Jeva* — ще *Євдокія* (Грк 259).

Євля †. 1773: присяжний *Paulius Jevlya* — Шелестово (Ud-5 59). ◀ Усіч. вар. кал. чол. імені на зразок *Євламній, Євлогій* (ВІЛ 58).

Євчак — Вб, Пр, Уж. 1773: *Jewczak* — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: *Jewczak* — Тур'є на Бойк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Jewczak* (1695) на Подг (Bubak 148). ◀ Утворення з суф. -як від жін. імені

Євка (див. **Є́вич**) або чол. імені *Євко*, яке в українців співвідноситься з такими повними іменами, як *Євдоким, Євген, Євлогій, Євмен, Євстигній, Євстрат* (ВІЛ 136, 57, 58, 59, Керста 110).

Євчинець [Євчиниць], -ниця — Пр. 1787: *Jewczyniec* — Жупани на Бойк (ЙМ). Пор. 1720: кр. *El. Jetinecs* (!) — Керецькі (Bélay 163); 1787: *Jewczyn* — Виців на Бойк (ЙМ); 1742: *Anna Ewiczуля* (Метрика). ◀ Від жін. імені *Євка* + -як.

Єдинак [Єденіак] — Уж. 1437: *Johannes Jednak* (!) — Мала Поруба (Nagy-2 342); 1689: *Jedyniak* — на Подг (Bubak 148); 1772: кр. *Stephanus Jedinak* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4

109); 1787: *Одинак* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *сдинак* — “єдиний син”, “одинак” (Ж-Н 213, Головацкій 244, Мат. до букв. II 45).

Єлен — Вн. 1763: *Jelen* — п-ще на Подг (Bubak 148). ◀ 1. Від хорв. або серб. чол. імені *Jelen* (Šimundić 157, 419). 2. Від західно- або південнослов. апел. *jelen* — “олень”.

Єлеш — Св. ◀ Імовірно, від угор. *jeles* — “відмінний”, “зразковий”.

Єрем — Хс. 1542: кріпаки *Jeremi, Sim. Mottra* — Угля (Bélay 209). ◀ Усіч. вар. кал. імені *Єремія*.

Єрема — Вн. ◀ Від розм. вар. імені *Єрема* (оф. *Ярема, Єремія*), популярного в Україні у XVI–XVII ст. (Осташ-3 23, Керста 113).

Єремій †. 1570: *Dan. Jeremij* — Бистриця (UetC 53-14). ◀ Від чол. кал. імені *Єремій, Єремія*.

Єремко †. 1696: кр. *Veléti Jerenko (!)* — Стеблівка (Bélay 192). Пор. 1678: кр. *Jerinko (!) Ivan, Lazar, Vaszilj* — Крачуново (Bélay 169). ◀ Від укр. здр. власного ос. імені *Єремко* (оф. — *Ярема*).

Єремчат †. 1570: *Jac. Jeremychet (!)* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. *-ят* від антр. *Єремко* або *Яремко*.

Єремчук — Рх. ◀ Від чол. імені *Єремко* (оф. *Ярема*) + *-юк*. Пор. ще 1672: *Fenicz Ivan, Jerinko* — Ясиння (Bélay 167).

Єринчич †. 1678: кр. *Jerincsis (!) Rhina* — Кваси (Bélay 160). ◀ Від антр. *Єринка*, що з жін. імені *Яринка* або *Іринка*, + *-ич*.

Єркі — Пр. 1787: *Jerko* — Присліп на Бойк. ◀ Від поширеного на Вл та Вб чол. імені *Єркі, Йиркі* (оф. *Юрій*), яке укр. писемні пам’ятки фіксують із XVI ст. (Керста 133). Пор. ще серб. ім’я *Јерко* (≠ *Јерелија, Јеврем...* — Грк 105) та угор. *Jerko* (≠ *Jernő, Jeromos* — Ladó 174).

Єсенич †. 1648: кр. *Jesenicz Vasily* — Бистриця (Maksay 523). ◀ Патр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Jesena*. Пор. хорв. жін. імена *Jeska, Jesenka...* (Šimundić 511).

Єсепівський — Уж. ◀ Прикм. від східносл. мікротоп. *Jesenoj, Jesenova...* (Majtán 546) із суф. *-ський*.

Єцович †. 1699: кр. *Jecsovicz Laszlo* — Бистриця (Maksay 559). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович*, імовірно, від чол. імені *Яцьо*, тобто *Яків*.

Ж

Жаба — Мж. 1715: кр. *Žaba Hricz* — Рипиний (Bélay 184); 1775: п-ще *Zsaba* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). П-ща *Žaba, Žabel, Žabiak, Žabka, Žaborta* та ін. споріднені є в Польщі (Rymut II 755). ◀ Від укр. апел. *жа́ба* або від хорв. жін. імені *Žaba*, співвідносного з повним іменем *Elizabeta* (Šimundić 570). Кличку *Жаба* карп. українці дають малій істоті, яка вирізняється витріщеними очима або якимись особливостями ходи.

Жабей [*Жабуй*] — Вл, Св, Мк, Ір. ◀ Від антр. *Жа́ба* + *-ей*.

Жабка — Ір. 1649: кр. *Mich. Žabka*, а з 1656 — *Žabkovecz Roman* — Тюшка (Bélay 209); 1787: п-ще *Zsabka* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Від антр. *Жа́ба* + *-ка* або, що менш імовірно, від здр. апел. *жа́бка*.

Жабко — Ір. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Жа́бка*.

Жабкович †. 1655: кр. *Zabkovecz (!) Roman* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Жабко* або *Жа́бка*.

Жабляк — Мж. ◀ Від антр. *Жа́ба* + *-як* з епентетичним /л’/.

Жабур — Ір. ◀ 1. Від антр. *Жа́ба* + атрибут. суф. *-ур*. 2. Від місц. апел. *жабу́р* — “самець жаби” (Ужан).

Жадан — Вб. 1420: *Sadan* — Санісло (MaksaySz 210); 1476: *Sadan* — Кошар (MaksaySz 210); 1428: *Zadan* — Ченгер (MaksaySz 124); 1644: *Іоани Жаданович (!)* — Варадка у сх. Слч (Яворск 204). ◀ Від давньослов. чол. імені дієприкм. типу *Жадан*, яке в Україні функціонувало до XVII ст. (Осташ-3 23), або від співзвучного апел. (Тимченко 246).

Жаданій [рідше — *Жодані* (невідм.)] — Рх. 1649: *Іван Жадан’ї* — Стеблівка (UdAd 79). 1775: п-ще *Zsadányi* — Сасово (Szabó 482). 1734: *Жадані Іван* — Стеблівка (Удварі-2 232), а також ойк. *Zadányu* у півн. Угорщині (Majtán 667). ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від угор. ойк. слов. пох. *Zsadányu* (Hajdú 102), наявного в ком. Абайї, Бігар, Гевеш, Сатмар, Темеш, Земплин (Kázmér 1064).

Жаданович †. 1664: *у раба Божія Іоани Жадановича (!)* — Варадка (Яворск 204). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Жадан*. Пор. ще п-ще *Жаданський*, поширене у сх. Слч.

Жалізняк — Мк, Пр. ◀ Контамінація місц. традиційного п-ща *Желізняк* із новішим його східноукр. еквівалентом **Залізняк**.

Жапко — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Жабко**, закріплена офіційно.

Жаткович †. XVIII ст.: свящ. *Zsatkovics Kalmán* — Мукачів (НодТөр 49). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Жадко**, що зі слов. чол. імені *Жадан* з оглушенням /д/ перед /к/. Пор. пол. п-ща *Zatkiewicz* та *Zatkowski*, які К.Римут виводить із прикм. *rzadki* — “рідкий”, “рідкісний” (Рымут II 380). Пор. ще східносл. ойк. *Жатківці* (Лазорик 45).

Жбіра [Жбѣра]. ◀ 1. Від карп. діал. *жбыр* “горбок між висохлими потоками” (Он I 249), *жбыр* “лука з чагарниками” (Ж-Н 21) чи “гора” (Гр I 476, Rieger-Lemk 678-679) у род. відм. 2. Від серб. *жбыр* — “поліційний патруль”, “жандарм”; “шептун”, “шипгун” (РСКНІ V 305).

Жбѣра [Жбѣра] — Мк. — Див. **Жбіра**.

Жбура — Мк, Пр. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Жбіра**. Пор. 1699: *Zburovits Ivan* — Поляна (Maksay 578).

Жгáнич [Жгáнишь] — Вб. ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще не має задовільної інтерпретації. Припускаємо перенесення п-ща з Хорватії, де патр. *Žganić, Žganac, Žganec*,... відомі (Leksik 757). 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Zganicz* (Рымут II 762), що від дієсл. *zganic* — “зганити”, “негативно оцінити” (Рымут II 738).

Жгѣбура — Чопівці. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Ждєньовський [Ждєньовській] — Вб. Пор. 1787: *Ždyniak, Ždynak* — Криниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. ойк. *Ждєньово* (Вл) + прикм. суф. **-ський**, але без переходу /о/ в /і/, як і в більшості укр. оф. п-щ на **-овський**, або від лемк. ойк. *Ждѣнія* (Красовський 178) + **-овський**.

Жебрак †. 1574: п-ще *Sebrok* (!), а 1638 — *Sobrak* (!) — Сасово (Szabó 481). ◀ Від укр. апел. *жєбрáк*.

Жебракович †. 1648: кріпаки *Zebrakouich Hricz, Zebrakouich Iuan* — Неліпино (Maksay 548). ◀ Утворення з суф. **-ович** від антр. **Жебрак**.

Жѣгора [рідше — **Джегора**] — Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від слов. чол. імені *Жего*, яке С.Ілчев пов’язує з апел. *жега* — “спека, спрага” (Ілчев 203). Ця основа відома в Карпатах як у апел. лексиці (пор. лексеми *жегло, жигало, жигавка* — Головацькій 541, 543), так і в пропріальній (пор. пол. ім’я *Żegota* — SwoSta 44, MalecStar 60, 78). 2. Можливо, це фонет. zdeформоване пол. ім’я *Grzegorz, Grzegza* (Rospond II 102) у род. відм. 3. Можливо, від пол. антропооснови *žeg*

“палити” або від основи *žegotać* “реготати” (Рымут II 759).

Жѣгуц — Рх. ◀ Рум. іменне утворення з демін. суф. **-uț** від антр. *Жера* (див. **Жѣгора**).

Жѣка — Уж. ◀ Правдоподібно, з болг. імені *Жеко* (s *Жельяко* — Ілчев 203, Ковачев 320) у формі род. відм.

Желипський †. 1678: кр. *Zelensko* (!) *Ostas* — Ясіння (Bélay 167). Пор. пол. п-ща *Żeleń, Rzelinski*, які К.Римут виводить із давньослов. двоосновних імен *Želistaw, Želimir* (Рымут 579).

Желізка — Пр, Уж. Пор. 1787: п-ще *Zelaska* — Ставища на Бойк, *Żeliszczyn, Żeliszczycz* — Сухий Потік на Бойк (ЙМ). ◀ Морфол. вар. п-ща **Желізко**.

Желізко — Уж, Пр. П-ще *Żelazko* та його деривати здавна відомі полякам (Bubak 141, Żabska 95). 1450: *Żelassko de Crasnepole* — Перемишль (Smołka II 83); 1649: козак *Желизко Малыха* (Осташ-3 24); 1751: *Марія Зелѣжкова* (!) *невицанська* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1819: *Żeliszkowicz* — Завадівка на Бойк (ФМ). П-ще *Żeliska* є і на території Польщі (Рымут 759). ◀ Від давньослов. імені *Желѣзко* (пор. болг. ім’я *Железко, Желязко* — Ілчев 203, Колесник 7). 2. Менш імовірно, що з апел. *жєлізко* — “капкан” (Он I 250), “праска”, “припікальні щипці, припалювач” (Тимченко 249, Головацькій 95, Ж-Н 219).

Желізник [рідше — **Желізняк**] — Св, Мк, Уж, Вб. П-ще *Железник* побутує серед українців Слч, а також у Хорватії (Leksik 758). Пор. 1787: *Żeleznik* — Підгородці на Бойк, Жегестів, Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. *жєлѣзникъ* — “торговець залізом”, “майстер по залізу”. Пор. ще слц. апел. *Żeleznik* — “т. с.” і старопол. *żeleznik* — “металіст” (Reczek 637).

Желізняк — Мк, Св, Ір, Уж, Пр, Мк. ◀ 1. Від апел. *жєлізняк* — “торговець залізними виробами” (ЕСУМ II 228–229), “ніж із залізною ручкою”, “чавунний котел” (Чопей 91, Головацькій 541), “твердий річковий камінь” (Вільхівці), “сорт твердих горіхів” (Баранинци). 2. Від місц. прикм. *жєлізний* + **-як**.

Желляр †. 1673: п-ще *Sellyer* — Веряця (Szabó 545); 1684: кріпаки *Seller Jakim* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Andr., St. Seller* — Солотвина (Bélay 201). ◀ Від угор. соц.-екон. терміна *zsellér* — “наймит”, “халупник”.

Желтвай — Уж. ◀ 1. Утворення з суф. **-ай** від незасвідченого ойк. *Желтва*, тобто того ж ряду ойконімів, що й *Жовква, Неретва, Плотва*... 2. Можливо, п-ще є наслідком давнього спотворення традиційного угор. п-ща *Zsitvai* (Kázmér 1170) в укр. середовищі.

Жентичка — Мж, Рх. 1715: кр. *Alex., Mati. Zendicska* (!) — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Zentyuczka* — Бистриця, Турів на Бойк, Лупків на Лемк (ЙМ). ◀ Демінутив від апел. або від п-ка *жентичь/житичья* — “овеча або козяча сироватка” (Чопей 91, Гр I 478, Ж-Н 220, Он I 252, Чопей 91, Гр 69).

Женюх — Ір. П-ще побутує на Пряшівщині та в Польщі (Rymut II 761). ◀ Від бойк. *жентох* — “жених”, “парубок” (Он I 250).

Жереб'ак — Мк. Пор. 1699: *Zrebin Luka* — Свалява (Максай 569). ◀ 1. Від антр. *Жереб*, що заapel. *жєрєб* “жеребок” (Ж-Н 220, Гр I 479), + -ак. 2. Менш імовірний зв'язок із *жєрєбітсья, жєрєбєць*.

Жеребєцький [*Жеребєцький*] — Рх. ◀ Правдоподібно, від укр. ойк. *Жеребки* (Тернопільщина) або від апел. *жєрєбєць* + -ський.

Жеткей †. 1781: парох *Георґіу Жеткей* — Терново (ПеУрб 131). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від південнослов. чол. імені *Žitka*, співвідносного з повним іменем *Žitomir* (Šimundić 469).

Жєцік — Уж. ◀ Від східносл. *žec* — “зять”, тобто з переходом /зь/ в /ж/, + -ик.

Живаль †. 1567: кр. *Zywal Walyko* — Н. Ворота (UcC 53-72). ◀ Від хорв. чол. розм. імені *Živalj* — оф. *Živoslav, Živomir, Živorad* (Šimundić 469, Грк 92), яке закріпилося як п-ще і в ін. слов. народів, напр., у поляків п-ща *Żiwka, Żiwko, Żywłuk* (Rymut II 768).

Живан †. 1676: кр. *Zivan Tomas* — Рахів (Bélay 181). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Živan*, співвідносного з *Živomir, Živoslav...* (Šimundić 469, Грк 92). 2. Від місц. мадяризму *жіван* (угор. *zsványu*) — “злодій”.

Живчак — Хс. 1819: *Żywczak* — Лопушна на Бойк (ЙМ); 1640, 1644: *Żywczak* — Подг (Bubak 142). ◀ 1. Від давньослов. захисного імені *Живко*, що з *жив-* (Грк 93, Илчев 204), + -ак. Пор. хорв. імена *Živko, Živka, Živče* (Šimundić 469). Пор. 1787: укр. п-ща *Живко, Жывков* — Орів на Бойк (ЙМ), а також *Жыван* — Мшана, *Жывіcki* — Криниця на Лемк (ЙМ) та *Жывожд* — Погар на Бойк (ЙМ). П-ща з коренем *жив-* представлени здавна по всьому Зак. Пор. 1449: *Andree Zywas* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1454: *Żywylyk de Jezthrab* — Кривоштян (Nagy-2 528). 2. Від антропооснови *живець* — “живиця на хвойних деревах” (Он I 251), “життєва сила”, “молоде дикоросле дерево” та ще з декілька ін. зн. (Гр I 480-481) + -ак. 3. Може мати й відоконімне пояснення (Bubak 142), а також пол. інтерпретацію. Пор. пол. п-ще *Живчак* (Rymut 767).

Жига [*Жыга*] — Пр. ◀ 1. Від слов. дієсл. основи *жиг-*, *жєг*, *жс-* у зн. “палити, пекти”,

засвідченої антр. **Жига**, що в суч. серб. та хорв. мовах уживається і як гіпок. ім'я від повних імен *Živko, Živodrag ...*, і як п-ще, і як п-ко (Šimundić 469, ГркРеч 99, РСКНІІІ 393; див. ще **Жєгора**), а у поляків — як п-ща *Żyga, Żygaj, Żygało...* (Rymut II 750). Пор. ще діал. *жигало* “залізний прут для випалювання дірок у дереві” Гр I 483). 2. Від угор. або хорв. чол. гіпок. імені *Zsiga* (= *Zsigmond*, що з герм. *Sigmund, Sigismund*, — Ladó 230, Hajdú 44, Kázmér 1168, Šimundić 469).

Жиган — Мж. Пор. серб.-хорв. п-ща *Жига, Жиган, Жигух* (РСКНІІІ 394-395). ◀ Від антр. **Жига** + суф. -ан. Пор. ще сл.ч. розм. чол. ім'я *Žigo*, що із *Žigmond* (Majtán-Považaj 223).

Жиганський — Св, Ір. П-ще *Żyganski* є і в Польщі (Rymut II 750). ◀ Від антр. **Жиган** + суф. -ський.

Жигір, -гора — Тч. ◀ Правдоподібно, контамінація п-щ **Жєгора** та укр. імені *Григір*, а може, й пол. імені *Grzegorz*.

Жигора — Рх. — Див. **Жєгора**.

Жигор'як [*Жигор'єк*] — Рх. ◀ Від **Жигора** + суф. -як.

Жигуц — Рх. ◀ Від антр. **Жига** + рум. демін суф. -уц.

Жид †. 1401: *пан Михалко Жидь Ганусовь зять* — Галич (ССУМ I 360); 1715: кр. *Jo. Sid* і тут же *Jo. Sido* — Крачуново (Bélay 161); 1716: давніше родове п-ще еп. *Симеона Ольшавського* — **Жид** (Лучкай 16 с 228); 1772: кр. *Zsid Miklus* — Ольшавиця у ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ 1. Від етн. *жид*. 2. Від південнослов. розм. імені *Žida*, співвідносного з *Vožidar, Voživoj* (Šimundić 409).

Жидак — Тч. Пор. 1787: *Žydiak* — Вишоватка, Рихвальд на Лемк (Красовський 71); 1388: *Иван Жидович* — Лучиця (ССУМ I 360). ◀ 1. Від давньослов. імені *Жидь*, співвідносного з дієсл. *жєдати* — “чекати”, з іменами *Жидислав, Жидята, Ждимир, Ждан...*, + суф. -ак. 2. Від апел. *жидак* — “ніж із дерев'яною ручкою” (Осій).

Жидик — Ір, Вн, Уж. Пор. 1775: п-ще *Zsidik* — Олешник (Szabó 326); 1787: *Žydyk* — Торгановичі на Бойк, *Žydzik* — Бліхнарка на Лемк (ЙМ); 1787: *Žyduczyn* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Жид** (див. **Жидак**) + -ик. 2. Від етн. *жідик* — “малий жид”. 3. Від апел. *жідик* — “ніж із дерев'яною ручкою”, “горобець” (Он I 251). 4. Від укр. назви комахи *жідик* (Мат до букв II 54).

Жидко — Св. ◀ Від антр. **Жид** + -ко.

Жидов †. 1572: *Dan. Zidow* — Сусково (UcC 53-15); 1715: п-ще *Sido* — Велятин (ПеПред 315); 1775: п-ще *Zsidó* — Теково (Szabó 489). ◀ 1. Укр.

пос. прикм. від антр. Жид. 2. Угор. етн. *zsidó* — “єврей”.

Жидівнич — Кимпулунг. 1388: *Иван Жидович* — Лучица (ССУМ I 360); 1682: *Sidovits Olexa* — Ставне (UetC 88-59); пор. 1787: *Żydowski* — Дубне на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. Жид + -ович.

Жижак [Жижак] — Уж. ◀ І. Від серб. чи хорв. імені *Жижко*, *Жижка*, співвідносного з повними іменами *Живомир*, *Живорад*, *Живан* (Грк 93, Šimundić 469–470), + -ак. 2. Від серб. апел. *жизјак* — “світильник”, “поплавок”, “черв’як”. Пор. також серб.-хорв. п-ща *Жижак*, *Жижацић*, *Жижасков*, *Жижих* (РСКНЈ V 399, Leksik 762). 3. Менш імовірно, від укр. дит. *жійжа* “вогонь” (Ж-Н 222, Гр I 483, Он I 251) або від пол. апел. *żyża* — “скнара” (Rymut II 768).

Жилканич — Мк. Пор. 1363: злочинець *Joseph filium Syle* — Ужгород (Nagy-I 332); 1682: *Zilki Hricz* — Стричава (UetC 88-59); 1464: *Жилчич* — Острог (ССУМ I 360). ◀ Від закарп. укр. андр. *Жилканиа* — “дружина *Жилка* або *Жилки*”+ -ич.

Жилляр †. — Див. Желляр.

Жиляк [Жіляк] — Рх. П-ще *Żiljak* поширене і в Хорватії (Leksik 760). Пор. 1787: *Żyła*, *Żylicz*, *Żelicz* — Дальова, Мисцова, Кам’яна та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1790 р. *Żylak* (Bubak 142). П-ща *Żylak*, *Żyła*, *Żyлан* є і в Польщі (Rymut II 767). ◀ І. Від антр. *Жіла*, що з апел. *жійла* “кровоносна судина”, “сухожилля”, а в перен. зн. — “скупар, скнара” (Гр I 484), + -як. 2. Укр. утворення з суф. -як від південнослов. чол. імені *Жіла* або *Жіло*, співвідносних із повними іменами *Dabiživ*, *Žitimir*, *Živoljub*... (Šimundić 460). 3. Пол. п-ще *Żylak*, що співвідноситься з апел. *żila* “жила” (Rymut 767).

Жиляччин †. 1714: *срей Стефан на прѣзвище Жиляччин* — Костринська Розтока (ПаПо-2 26). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Жилячка* “дружина *Жиляка*”.

Жирок †. 1720: кр. *Jo. Zerik* (!) — Колочава (Bélay 160). ◀ П-ща *Zer*, *Zerek*, *Zerko* є і в Польщі, а К.Римут схильний виводити їх від пол. апел. *żer* — “жир” чи від давньослов. імен, як *Жирослав* (Rymut 761).

Жірош — Хс, Уж, Мк. П-ще **Жірош** побутує також серед руснаків Югославії (ЧуРусн 109, Leksik 760). У Польщі антр. *Ziros* та *Zirosch* фіксуються у XIII–XIV ст. (SSNO VI 380 1649: козаки *Процик Жир*, *Андрусъ Жирко* (РВЗ 302, 188); п-ще *Zsiró* серед закарп. угорців (Баранинці). ◀ І. Від давньослов. імені *Жирош*, співвідносного з *Жирослав*, *Жирота*, *Жирко* (SvoSta 44, 93, MalecStar 79, 91), або з гіпок. вар.

імені *Žira*, що з *Živoslav*, *Živorad*... (Šimundić 469). Пор. ще суч. укр. апел. *жир* у кількох його зн. (Головацкій 544, Гр I 484). 2. Від угор. п-ща *Zsíros*, апел. зн. якого — “жирний, міцний, багатий”. Перші угор. записи п-ща *Zsíros* зафіксовані у XVI ст. (Kázmér 1170).

Жітко — Пасіка, Сусково, Свалява. П-ще *Żytko*, *Żytka*, *Żyto*, *Żyta* є і в Польщі (Rymut II 762) та Хорватії (Šimundić 462). ◀ І. Усіч.-суф. вар. повного двоосновного давньослов. імені на зразок *Житомиръ* (Морошкин 86) із суф. -ко. 2. Фонет. вар. антр. **Жидко**.

Житкович †. 1677: кр. *Žitkovics Koszt, Fedor* — Сусково (LehBer 748). ◀ Патр. утворення з суф. -ович від гіпок. імені *Житко*, що з *Žitimir* (Šimundić 469).

Жітник — Мк. 1715: кр. *Andr. Zetnik* (!) — Керецькі (Bélay 163). Пор. пол. п-ща *Żitnik*, *Żitniak* ..., які К.Римут виводить від назви збіжжя *жійто* (Rymut 767). П-ще *Żitnik* відоме в Хорватії (Leksik 760). Пор. ще 1819: *Żytniak* — Бінзова на Бойк (ФМ). П-ще *Żytnik* є і в Польщі (Rymut II 767). ◀ Від апел. *жійтник* — “селянин”, “жук, що з’являється під час цвітіння жита” (Гр I 486). 2. Від серб.-хорв. *житник* — “житниця”, “хлібна комора” (РСКНЈ III 413); пор. ще чес. п-ще *žitný*, яке ономасти виводять від прикм. *žitný* — “багатий на зерно” (Moldanová 287).

Житяк †. 1715: кр. *Zetjak* (!) *Vaszil* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Слов. утворення з суф. -як від антр. *Жито* або *Жит*, співвідносних із назвою збіжжя *жійто* (Rymut 767).

Жічкó [Жічкó] — Мк. 1597: кенези *Zicsko Pal*, *Zicsko Tamas* — Арданово (LehAd 160); 1613, 1649, 1682: кенези *Zicsko Hicz*, *Zicsko Prokop*, *Zicsko Andras* — Діцковиця (Bélay 229); 1775: п-ще *Zicska* — Рокосово (Szabó 454). ◀ І. Від південнослов. чол. імені *Жико* або *Жичо*, співвідносних із повними іменами *Живомир*, *Живорад*, *Живослав*, *Божицо*... (Богдан 226, Maretić 85, Илчев 138, Грк 93–94, Šimundić 469). Знають це ім’я і молдовани (ДумбрМик 70). 2. Від укр. діал. апел. *жійчка* — “червона нитка”, “червона гарусова стрічка” (Головацкій 554), “ложечка” (Гр I 486). 3. Із пол. п-ща *Życzko*, що від дієсл. *życzyć* — “бажати” (Rymut II 766).

Жіра — Мк, Вб, Хс. ◀ І. Фонет. вар. закарп. п-ща **Жіра**. 2. Угор. чол. ім’я *Zsiga* або хорв. ім’я *Žiga*, що співвідносяться з повним іменем *Zsigmund*, *Žigmund* (Šimundić 469).

Жігуц — Тч. — Див. Жігуц.

Жідов, -ва — Ір, Мк, Св. 1397: *Sidov* — ком. Берг (LehLel); пор. 1401: *пан Михалко Жидъ Гауусов зять* — Галич (ССУМ I 360). ◀ І. Від

угор. етн. *zsidó* “єврей, єврейський”. 2. Від слов. імені *Жид*, що від *жьдати*, + пос. суф. *-ов*.

Жіжак — див. **Жижак**.

Жірош — див. **Жірош**.

Жітко. ◀ 1. Див. **Жітко**. 2. Можливий і дериват від чес. п-ща *Žit*, що з імені *Žitomir* (Moldanová 287).

Жічко — див. **Жічкó**.

Жменяк — Уж. Пор. 1633: *Жмень Офаницович* — Пінськ (Тупиков 151). ◀ Від антропологооснови *Жмєня* (Джедел 48) за допомогою суф. *-як*. Апел. *жмєня* — “горсть” (Чопей 93) на Уж вживається також для названня скупої людини.

Жмурко [*Жмурько*] — Тч. ◀ Від діал. апел. або від п-ка *жмурько* — “людина, яка часто *жмурькає* очима, тобто жмуриться” (Гр I 488, Он I 253, СУМ II 538). На Тч *Жмурькою* прозивають вівцю з чорними смугами навколо очей. Пор. ще серб. чол. ім'я *Жмурко* (РСКНУ V 437).

Жмуркович [*Жмурькович*] — Св. ◀ Від антр. **Жмурко** + *-ович*.

Жовнір [*Жовнір*], *-ра* — Ір. 1678, 1679: *Żolnierz* — Подг (Vubak 141); 1787: кр. *Żolnierz* — Підгородець на Бойк і Ляджин на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнього укр. запозичення *жовнір* — “солдат”, яке прийшло до українців від поляків.

Жовтаній — Уж. [У с. Вовкової записують **Жолтані**]. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-і* від угор. імені *Zsol tán*, що із *Zoltán* або з *Zsolt* (Ladó 230). 2. Від карп. клички *Жовтан*, уживаної для вола, коня чи барана жовтої масті (Он I 254), оформленої угор. суф. *-і*.

Жовтун †. 1715: п-ще *Zsotun* (!) *Velicska* — Бедевля (Bélay 124). ◀ Від укр. прикм. *жовтий* + атрибут. суф. *-ун*.

Жовтяк — Пр. ◀ 1. Від прикм. *жовтий* + *-як*. 2. Від апел. *жовтяк*, який у різних гов. має різні зн.: “бліда, хвороблива людина” (Мат. до букв II 59), “перезрілий огірок”, “людський кал”, “гриб лисичка” та ін. (Гр I 490, Ж-Н 221, Он I 254).

Жовчак — Вн. ◀ 1. Можливо, від апел. *жовч* + *-ак*. 2. Більш правдоподібно, що це гіперизм від п-ща **Жофчак**.

Жоданій [*Жодані*] — Вн. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від слов. ойк. *Zsadaný*.

Жолдош — Вн, Ір. 1508: гор. *Mich. Soldos iudex* — Хуст, а 1600 — там само *Mate Soldos* (Bélay 150). ◀ Угор. п-ще *Zsoldos*, що з угор. апел. *zsoldos* — “жовнір, найманий солдат” (Kázmér 1171).

Жолоб — Рх. 1720: кр. *Solob* — Горінчово (Bélay 144); 1775: *Zolop* (!) — Дівичне (Szabó 355);

пор. 1787: *Zołbowysz* — Орявчик, Козеве на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *жолоб* — “жоліб, жолобина, ринва” (Головацькій 546, Ж-Н 225, Гг 71, Он I 254). У сербів лексема *жлеб* виступала власним ос. іменем (Грк 94).

Жолобак †. 1774: п-ще *Zsolobák* — Чома (Szabó 319). ◀ Від антр. **Жолоб** + суф. *-ак*.

Жолобо †. 1715: кр. *Jo. Zalabko* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Жолоб** + *-ко*.

Жолобчук — Рх. ◀ А. Вінценз умотивовано виводить п-ще від *Žolobok* або від *Žolbec* (Vincenz 522).

Жолтаній — див. **Жовтаній**.

Жонін, *-ного* — Уж. ◀ 1. Від закарп. апел. *жонá* “жінка” + *-ин*, тобто “жінчин”. 2. Укр. утворення з суф. *-ин* від хорв. чол. гіпок. імені *Žona*, співвідносного з повними іменами *Živan*, *Živadin*, *Živoslav* ... (Šimundić 470).

Жорпавський — Св. ◀ Від закарп. ойк. *Жорпáва* (Вб) + суф. *-ський*.

Жофчак — Уж. ◀ Від слц. жін. гіпок. імені *Žofka*, що з угор. *Zsófi* (≠ укр. *Софі́йка*), + *-як*.

Жребин †. 1699: кр. *Zrebin* (!) *Luka* — Свалява (Maksay 569). ◀ Імовірно, від західнослов. антропооснови *жреб-* “лоша”, “лошачий” + суф. *-ин*.

Жуга †. 1781: *парох лужанский Лука Жуга* — Луг (ПеУрб 131). ◀ Можливо, від пол. п-ща нім. пох. *Žug* (Rymut II 550) у род. відм.

Жудачівський †. 1750: *младенцемъ Іаковомъ Жудачовскимъ из весы Семегинова* — Ізки (Яворск 201). ◀ Імовірно, спотворений ойк. *Жудачів* + *-ський*.

Жук — Мк. 1445: *Федоръ Жукъ* — Луцьк (ССУМ I 364); 1787: *Žuk* — Орів, Лімна на Бойк, Кам'яне, Лосе на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Żuczkw* — Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *жук*. У зоонімії цю лексему використовували для іменування тварин чорної масті. Пор. укр. порівняння *чорний, як жук* (СУМ II 546).

Жукивчук — Рх. ◀ Від катоїк. *жуківець* — “житель с. *Жуків*” + *-юк* або безпосередньо від катоїк. *жуківчук* — “хлопець із с. *Жукова*”, що на Івано-Франківщині, Тернопільщині та Хмельниччині. Пор. ще 1704: угор. п-ще *Sukoi Ferencz* — Герцівці (HodGens 13).

Жулканич — Вб, Уж. Пор. антр. 1492: *Жоулка П'ятетс* — Сучава (ССУМ I 364). ◀ Від закарп. андр. *Жулканя* — “дружина *Жулки*” + *-ич*. Контекст підказує, що при закладинах роду *Жулкаишів* стояли молдовани або румуни (див. Iordan 269). Пор. ще антр. XV ст. з р-ну Сучави: *Жулиш*, *Жулич* (ССУМ I 364). Пор. також п-ще *Žulka* в Польщі (Rymut 765).

Жупан — Ір, Вн, Хс, Тч, Св. Лексема *župan* як п-ще поширена в Хорватії (Leksik 746), а її деривати — так само. 1470: *Zupan Peter* — Косино (LehBer 334); XV ст.: шл. *Supan* — Дротинці, Петрово (Szabó 484, 449); 1509: *Zupan Matyas* — Береги (LehLel, док. 23); 1775: п-ще *Zsupanu* — Гетеня (Szabó 373). ◀ 1. Від давнього південнослов. титулу *жупан* — “губернатор, боярин, пан, старшина, вождь племені, господар” (Илчев 206, ДужеДел 48). 2. Від серб. імені *Жупан*, яке, подібно до *Кнез*, *Кнезьиба*, *Кральица*, із титулу стало іменем (ССУМ I 365, Грк 94, РСКНІ V 458). 3. Менш імовірно, з назви давнього верхнього одягу *жупан* — “бекеша” (Чопей 94).

Жупанин — Ір, Вн. ◀ Від катойк. *жупанин* — “жител с. Жупани, що на Бойк”, “виходець із названого села”.

Жупик — Уж. XVII ст.: кр. *Zsupik* — Бекень у ком. Угоча (Szabó 302). ◀ Від місц. апел. *жупа* — “околот, тобто зв’язка житньої соломи для стріхи” (Ужан). П-ще *Zsúr* такого ж пох. є і в угорців (Kázmér 1172). П-ще *župik* є і в поляків, але вони виводять його від назви соляної копальні *župa* (Rymut II 765).

Жупник — Рх. ◀ 1. Від місц. апел. *жупник* — “солекоп” (Vincenz 396). 2. Від серб. апел.

жупник — “адміністративний керівник жупи”, “парафіяльний священик” (РСКНІ V 460).

Жураківський — Рх. Пор. 1787: *Žurakowski* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). П-ща *Žurak* і *Žurakiewicz* мають давню традицію на Подг (Bubak 141, 142), а *Žurak* є і на гал. Гуц (Vincenz 488). Пор. ще п-ще *Žuryk* (1787) у с. Снятинка на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. ос. назви *жура*х “джура” (Ж-Н 226), спорідненої з *жюра*, *джюра* (Гр I 492–493), або від серб. діал. апел. *журак* “карлик”, “пуголовок” (РСКНІ V 461), + *-івський*.

Журило — Уж. П-ще трапляється в Хорватії та Польщі (Rymut II 765). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ило* від дієсл. *журитися* “сумувати” або безпосередньо від антр. *Жюра*, *Журба* ..., як і давньорус. імена *Добріло*, *Станіло* ... 2. Від запозиченої лексеми *жура* “слуга” або від чол. імені *Жура*, яке в Сучаві згадується 1487 р. як кал. ім’я Георгій. Пор. ще хорв. розм. чол. ім’я *Žuro*, яке відповідає повному імені *Božur* (Šimundić 470), та хорв. п-ще *Žurila* (Leksik 765). 3. Можливий зв’язок п-ща з закарп. діал. назвою горілки *журілка* (Чопей 94). 4. П-ще могло бути занесене і з Польщі. Пор. пол. п-ще *Żuryło* (Rymut II 765).

3

Забора †. 1684: втікачі *Zabara Domitru, Stephan* — Окно-Рахів (Bélay 182). Пор. пол. п-ща *Zabor, Zaborak, Zaborski...* (Rymut 775), які К.Римут виводить зі словоформ на зразок *za borem*, тобто “за бором, за лісом”.

Забранці †. 1685: ... *Забранціовъ Лазок и шивы* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від якогось ойк. на зразок *Собранці*.

Заброда — Мж. ◀ 1. Від апел. *забрóда*, *забрóд* — “зайшлий робітник”, “забрідник”, “чужинець” (Ж-Н 231, Гр II 9, СУМ III 29). 2. Лексикалізована словоформа *з-за брод* або *за бродом*.

Забруцький [зрідка — *Забруцький*] — Уж. ◀ 1. Прикм. від місц. укр. ойк. *Забродь* на Зак в укаючому вар. 2. Менш імовірно, що від антр. *Забрóда* + *-ський*.

Завáда — Уж. 1787: п-ще *Zawada* — Дидня, Вислік, Ропиця на Лемк (ЙМ); 1819: кр. *Zawada* — Скринька на Бойк (ФМ). П-ще *Zawada* є і в Польщі (Rymut II 728). ◀ Від апел. *завáда* — “перешкода”, “хвороба” (Тимченко 258. Ж-Н

232, Гр II 11, СУМ III 34). Пор. ще серб.-хорв. *завáда* — “сварка” та пол. апел. *zawada* — “т.с.”

Завадський †. XVII ст.: *отцу Андрию Завадскому* — Перехресний (Сах 88); 1772: кр. *Jaczo Zavadzski* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 165). Пор. 1787: *Zawadski, Zawacki* — Нагуєвичі, Залокоть, Славське на Бойк (ЙМ) ◀ Від ойк. *Завадка* + суф. *-ський*.

Завадяк — Ір, Мж, Мк, Вл, Св. 1787: *Zawadiak* — Опорець, Хашованя, Хітар на Бойк (ЙМ). П-ще *Zawadziak* є і в Польщі (Rymut II 728). ◀ 1. Від антр. *Завáда*, що з апел. *завáда* “перешкода” (СУМ III 34), + *-як*. 2. Від ойк. *Завáда* (Льв і сх. Слч) + *-як*.

Завáльнич — Ір. ◀ 1. Ім. від прикм. *завáльний* “завалистий” (Ж-Н 332), “великий, важкий” (СУМ III 37) + субстантивуючий суф. *-нич*. 2. Менш імовірно, що це дериват від місц. топо-апел. *завáл* “провалля” (Чопей 96) або від дієсл. *завалити* + *-нич*.

Завáцький — Ір, Св, Уж. 1648: вл. *Zavatzki Andras* — Луково (LchBer 401); 1661: *Лука Завацики* — Н.Ворога (Сах 90); 1690: свящ. *Joannes Zawacki* (Лучкай 16, с. 49); 1715: *срей Павелъ*

Завацкій — Мукачів (HodOkm 637). П-ща *Zawacki* і *Zawadski* поширені також серед поляків (Rymut II 728). ◀ 1. Прикм. від ойк. *Завада*, *Завадка* або *Завади*. 2. Від антр. *Завáда* + *-ський*.

Завидівський †. 1690: *вікарій Йоан Завидівський* — Іршавська Крайна (Лучкай-Іс 25, 289). Пор. 1690: *Jo. vic. Zavidouski* — Мукачів (Лучкай 16, с. 42). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Завідово* на Мк.

Завидняк [*Завидняк*] — Ір. ◀ 1. Слово-твірна структура п-ща підказує, що ім. *завидняк* утворений від прикм. *завидний* “ненависний, заздрісний, примітний”, тобто так само, як і ім. *завідник* (Ж-Н 234, Гр П 16, Тимченко 260), пов’язаний із місц. апел. *завіда* “заздрість” (Чопей 97). 2. Наявність фонем */ы/* в корені п-ща, як і наявність її в ойк. цього ж району *Завідово*, схиляють до думки, що тут ідеться про катойк. *завидняк* — “житель села *Завідова*”. Пор. ще подібні гал. п-щеві утворення (1787) *Zawidczak*, *Zawitczak* — Гирова на Лемк (ЙМ), а також закарп. п-ща *Бескидняк*, *Васильняк*, *Русняк*. Єдине, що тут нерегулярне, — це інтерфікс *-ль-* у п-щі *Завидняк*.

Завидфалуші [*Завітфолуші*] — Мк. П-ще *Zavidfalusi* угор. писемні пам’ятки фіксують із 1580 р. (Kázmér 1158). ◀ Угор. катойк. на *-i*, від угор. ойк. *Zavidfalva* — “Завидово”, тобто від назви того ж самого села, яке українці з давніх-давен називають *Завідово*.

Завода — Уж. П-ще *Zawoda* є і в Польщі (Rymut II 728). ◀ 1. Лексикалізована словоформа *за вода* — “за водою”, тобто “той, що живе за водою”. 2. Регресивне утворення від дієсл. *заводіти* — “ридати”, “голосити” (Головацькій 533).

Заводяк — Мк. ◀ Від антр. *Завода* + *-як*.

Заводяпський — Уж, Ір. ◀ Від антр. *Завода* + *-япський*. Можливо, твірною основою п-ща був колективний катойк. *заводяпи* — “ті, що живуть за водою, тобто за річкою”. Пор. 1613: аналогічне п-ще з *Zahoránski* — Жденьово (LehBer 181); 1775: *Zadnyanski* — Королево (Szabó 384).

Завойський — Мк. 1618: кр. *Fedur Zawoizskj* — Свидничка на Маковиці (Mars 70); 1787: *Zawoiski* — Торгановичі на Бойк (ЙМ), Одрехова, Королик на Лемк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Завій* (Ів.-Фр. обл.) + суф. *-ський*.

Завольський — Пр. ◀ Твірною основою прикм. п-ща стала лексикалізована словоформа *за Воля* у зн. “за Волею”. У часи залюднення Карпат назву *Воля* давали поселенням, які прибульці засновували на *вільних*, тобто на пільгових, умовах (пор. східноукр. *слобода*,

слобідка, слц. *lehota* та ін.). У сх. Слч таких *Воль* нині близько 10 (Majtán 459–460).

Загайко †. 1649: барабанщик *Zahayko* — Н.Грабівниця (LehBer 299). ◀ П-ще *Zahajko* є і на території Польщі, а К.Римут не без підстав виводить його від давньослов. апел. *zagaj* — “лісок, гай” (Rymut 717), тобто “За гаєм”.

Загарі — Св. П-ще *Zahory* угор. пам’ятки писемності фіксують з 1574 р. (Kázmér 1156). ◀ 1. Мадяризована вимова і відповідно написання укр. кал. імені *Захарій* або його хорв. відповідника *Zagarij* (Šimundić 467), тобто *Захар*. 2. Угор. прикм. із формантом *-i* від східнослц. ойк. *Zahor* (Majtán 468).

Загон †. 1550: шл. *Vittus Zahon* — Кобилицька Поляна (Bélay 158). ◀ 1. Можливо, від місц. ойк. *Загонь* з утратою ним угор. прикм. форманта *-i*. 2. Від слов. апел. *загон*, тобто “загін”. Пор. п-ща *Zahon* і *Zagon* у Польщі (Rymut 118).

Загора — Уж. Пор. 1787: *Zahorowicz* — Верхне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від болг. жін. побажального імені *Загора* (Ковачев 227). 2. За Д.Молдановою (Moldanová 278), чес. п-ще *Zahora* первісно означало “той, що живе за горою” (див. ще Rymut II 718).

Загорівський — Уж. 1483: *пан Михайло Загорівський* — Луцьк (ССУМІ374). ◀ Від антр. *Загора* + *-овський*.

Загорський — Уж, Мк. 1787: *Zagorski* — Мацина на Лемк (ЙМ). П-ща *Zagorski* і *Zagurski* є у поляків (Rymut II 718). ◀ Від ойк. *Zahor* (див. Majtán 468) + *-ський*.

Загорчак — Мк. XVIII ст.: *Zahorcsak* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Загорка* або його чол. еквівалента *Загорко* (Грк 254, SvoSta 132, Ковачев 227, Šimundić 378) + *-як*. 2. Від катойк. *загорчак* — “той, що походить із *Загора*”, або “той, що живе за *горалми*, *загорець*”.

Загорянский †. 1613: кенез *Zahoránszki Iván* — Буковець (LehBer 181). ◀ Прикм. від ойк. *Загоряни* (Rymut 718), тобто “той, що живе за горою або за *горалми*”.

Задільський — Мк, Тч. ◀ Твірною основою прикм. стала лексикалізована словоформа *за Ділом*, у якій лексема *Діл* — це оронім на позначення високої гори, власне на позначення вододілу. Так виникли і закарп. ойк. *Задільське*, *Занерёділья*. Отже, **Задільський** первісно — це “той, що живе за *Ділом*”. Пор. ще антр. 1819 р. *Zadolski* та антр. 1787 р. *Zadolinski* на Бойк (ФМ, ЙМ), які пов’язані з *долом*, тобто з *доліною*.

Задняй †. 1687: п-ще *Zannyai*, а 1720 — *Zadnyai* в ком. Угоча (Szabó 384). ◀ Угор. утво-

рення з суф. *-i* від місц. укр. ойк. *Задис* (суч. оф. — Приборжавське).

Заднянський †. 1775: п-ще *Zadnyanszki* — Королево (Szabó 384). ◀ Укр. утворення з суф. *-янський* від місц. укр. ойк. *Задис* (суч. оф. — Приборжавське).

Задор — Уж. 1221: кр. *Zadur Petro* — ком. Борша (RegVar 272); 1391: угор. ойк. *Zadorfalva* — Земпл (Nagy-1 509); 1691: вдова *Zador Mihalyné* — Ужгород (HodAd 26). ◀ 1. Від угор. слов. *zador* “задирака” (КніеSz 784), який в угорців був раніше власним ос. іменем *Zádor* (Ladó 227, Kázmér 1154). 2. Від укр. апел. задор — “завзяток, розбрат, суперечка, ворожнеча” (Тимченко 267, Ж-Н 243). Пор. ще ойк. *Zador* (Majtán 468). За К.Римутом (Rymut II 717), п-ще *Zador* походить від апел. *zador* — “скалка, скабка”.

Задорко †. 1641: медведівський *Zadurka Simon* — Мукачів (HodOkm 82, 128). ◀ Від п-ща **Задор** + *-ко*.

Задранський — Рх. ◀ 1. Від якогось мікротоп. на зразок *Задран* чи *Задранка* + суф. *-ський*. 2. Від антр. *Zadran*, поширеного в Польщі (Rymut II 711), + *-ський*.

Зажичський — Тч. ◀ За фонет. ознаками, п-ще пол. пох., яке на Подг згадується як *Zarzycki* і *Zarzecki* з XVII ст. (Vubak II 134). Поукр. мало б звучати *Заричський*, тобто “той, що за рікою”.

Зазимко — Вн. ◀ Укр. утворення, структура і компоненти якого нагадують п-ща **Озимко**, **Озимок**. Пор. ще укр. апел. *зазимчак* — “малий морозяний проміжок”, *зазимки* — “перед зимою” (Ж-Н 245).

Зазулич — Вн. 1715: *Zazurics* (!) — Матієво (Szabó 384); 1787: *Zazulicz* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). Пор. прикарп. п-ща XVIII ст.: *Zazulin*, *Zazulinec*, *Zazuluk*, *Zazulczak* (ЙМ). ◀ Від антр. *Зазуля*, що від карпатоукр. апел. *зазуля* — “зозуля” (Чопей 101, Головацькій 563, Гр II 42, RiegerLemk 150), + *-ич*.

Зазуля †. 1661: кріпаки *Zazulya Demeter, Ivan* — Рускова (Bélay 188); 1691: гор. *Zozulya János* — Ужгород (HodAd 42); 1715: кр. *Jo. Zazula* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від апел. *зозуля*, відомого кільком слов. мовам. Кличку *зазуля* закарпатці давали свійським тваринам рябої масті.

Зазуляк — Ір. 1819: *Zazulak* — Рожанка на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Зазуля* (див. **Зазулич**) + суф. *-ак*.

Зайдел — Пр. П-ща *Zajdl, Zajdla, Zaidel* та подібні є і в Польщі (Rymut II 720). ◀ 1. За Д.Молдановою, п-ще *Zeidel* — це нім. ос. ім'я

Siegfrid (Moldanová 205). 2. Від пол. п-ща *Zajd*, що з апел. *zajda* — “рядно для носіння сіна” (Rymut 720) + нім. демін.суф. *-el*.

Зайко †. 1743: п-ще *Zajko* (!) — Королево (Szabó 384). ◀ Можливо, пестл. вар. до місц. апел. *зайць* — “засць”.

Зайтлер — Уж. ◀ Нім. чол. ім'я *Seitler*, співвідносно з повними іменами *Siegebert, Sygfrid* ... (Gootschald 459–460).

Зайцев — Вл. ◀ Результат свідомого зросійщення місцевого п-ща **Зайць** у рос. полоні під час Першої світової війни.

Закуса †. 1751: парох *Василій Закусса* — Бедевля (Гаджега-М 186). ◀ Від укр. апел. *закус*, тобто *закуска*.

Закутянський — Уж. ◀ Від катойк. *закутяни* — “ті, що живуть за кутом”, + *-ський*.

Залай †. 1508: шл. *Ge. Zalay* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від топ. *Zala*. 2. Можливо, що це своєрідний запис угор. п-ща *Zsalai*.

Залізняк — Тч. 1787: *Zelizniak* — Кам'яна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *залізняк* чи *залізнєк* — “залізний горщик” (Он I 274, Гр 76).

Залом — Уж. П-ще *Zalom* є і в Польщі (Rymut II 722). ◀ Правдоподібно, від апел. *залом* — “бурелом”, “густий ліс”, “праліс” (Чопей 103, Он I 274–275), “коліно річки” (СУМ III 193) чи в якомусь ін. зн. від дієсл. *ломіти*.

Замборі † 1762: ерей *Георґіи Замборѣ* — Руська Поляна (ПаПо-2 12). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від гал. ойк. *Самбір* або угор. ойк. *Zombor*. 2. Фонет. адаптація угор. п-ща *Zombori*.

Зан — Вн, Ір. 1437: *kenez Zan dictus* — Коромля (Nagy-2 341); 1439: *Zaan ruthenus* — Раковець (Szabó 457); 1509: п-ще *Zaan* — Гребля (Szabó 345); 1552: кр. *El. Zan* — Сокирниця (Bélay 197); 1581: кр. *Zan Laszlo* — Стеблівка (Bélay 197); 1618: кр. *Zani Peprenics* — Біловежа на Маковиці (Mars 99). Пор. також 1618: батрак *Fedur Zany* — Фрічка та кр. *Zaniko Rusznak* — Доброслав на Маковиці (Mars 97, 73). ◀ Від якогось кал. імені, як *Захарій*, яке починається на *За-* (Rymut II 724). Можливо, від італ. венеціанського імені *Zan*, який є еквівалентом оф. імені *Ioan* (Const XLIV; Šimundić 378). Пор. хорв. гіпок чол. імена *Zana, Zano, Zanko*, співвідносно з повними їх вар. *Zaharij, Zamfir* ... (Šimundić 467). На Зак ім'я могли занести волохи. Посереднім доказом ром. пох. імені є численні похідні цього імені в регіонах, де у пізньому Середньовіччі жили волохи. Пор. 1436: *Занча, Занчо* — Сучава (ССУМ I 319); 1513: кр. *Zany Tomas* — Н.Селище (Bélay 195).

Заніска — Вл. ◀ Від місц. апел. *zániska*, що з *zanizka* — “заноза в ярмі” (Чопей 105, Ж-Н 259, Гр II 72).

Занко †. 1657: *Zanka Vazul* — Кольчино (UetC 53-12). Пор. 1618: кр. *Zaniko Rusznák* — Доброслав на Маковиці (Mars 73). ◀ Від антр. *Зан* + *-ко*.

Зань †. 1573: кр. *Zany Tomas* — Н.Селище (Bélay 195). Пор. 1618: наймит *Fedur Zany* — Фрічка на Маковиці (Mars 97). ◀ Змадяризований вар. п-ща *Зан*.

Запара †. 1567: п-ще *Zapara* — Вел.Копаня, 1572 — Веряця, 1574 — Виноградів (Szabó 548, 545, 422). ◀ Імовірно, віддісл. утворення від *zapáputi* (Rymut 725).

Запаринець †. XVIII ст.: кр. *Zaparinics* (!) — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від антр. *Запара* + суф. *-инець*.

Запотушнік — Хс. Пор. 1787: *Zapotoczny* — Вільшаник на Бойк, Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. прикм. *zapotúshnyj* — “запотічний” (Хс) + *-як*. Отже, допрізвнщеве зн. лексеми — “той, що живе за потоком”. Пор. ще п-ще **Потушнік**, у якому звукосполучення /чн/ так само дисимілювалося в /шн/, як і в словах *тушній*, *яєшня* із *тучній*, *яєчня*.

Зарева — Мк, Св. 1704: кр. *Zareva Pap Peter* — Кльочківці (HodGens 11); 1672: *batyko Zariva* (!) *Pap Gergely* — Визниця (LehBer 796); 1699: *Zareva* (!) *Pap Mikula* — Голубине (Maksay 576). Пор. ще 1819: *Zarewicz* — В.Синьовидне на Бойк та *Zarewczyk* — Стежниця на Лемк (ФМ). ◀ Правдоподібно, регресивне утворення від дісл. *zarevati* — “заревти”, “заплатати”.

Заріцький — Вн, Ір. 1704: кр. *Zavriczki* (!) *Janos* — Лецовиця (HodGens 36); 1726: *отець Григорій Зарѣцьки* (ПаПо-3 38); 1819: *Zarzycki* — В.Висоцьке, Підгородці на Бойк (ФМ). ◀ Від прикм. *заріцький* — “той, що за рікою”.

Зарічанський — Вб. 1819: *Zaryczanski* — Бистре на Лемк (ФМ). ◀ Від катойк. *zaríčani* — “ті, що живуть за рікою” + *-ський*. Пор. 1618: кр. *Zaricsnik Petro* — Ніклова на Маковиці (Mars 81).

Заруба †. 1645: п-ще *Zaruba* — Підгірне (Szabó 423). ◀ Від апел. *заруба*.

Зарута — Вн. 1715: кр. *Jo. Zaruta* — Н.Селище (Bélay 195); 1775: п-ще *Zaruta* — Ком'яти (Szabó 398). ◀ Правдоподібно, від південнослов. гіпок. імені *Zaro* або *Zara*, що з повних імен *Cezar*, *Svetozar*, *Lazar*, *Nazarij*, *Baltazar*, *Ruzarij*, *Zaharij*, *Zarija* (Šimundić 467, 568), + суф. *-ута*, як і в укр. п-щах **Васюта**, **Іванюта**.

Застілка [Засту́лка] — Мк. ◀ Від місц. *zastúлка* — “латка на взутті” (Мк, Ір). Пор. ще гуц. та бойк. *застілка* — “клаптик шкіри, яким підшивають чи латають постолі” (Гг 79, Он I

287), а також *засті́л, застбо́ла* — “т. с.” (Ж-Н 273).

Засту́лка — Мк, Уж. ◀ Від апел. з місц. укаючих гов. *zastúлка* — “те саме, що й *засті́лка*”.

Затварницький — Вб. 1787: п-ще *Zatwardnicki* (!) — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від східносл. або пол. *zatvarnik* — “затвірник, самітник, монах”, тобто “затвірницький” (СУМ III 344).

Затик — Уж. ◀ Фонет. zdeформований здр.-пестл. апел. *zátnik* зі ствердінням фонем */z/*. Див. ще **Зятю́к** і **Же́цик**.

Затурецький †. 11701: сваяч. *Fr. Zathureczky* — Мукачів (HodOkm 410). ◀ П-ще відтоп. пох. Можливо, від ойк. *Турець, Туриця* а точніше — від сл. ойк. *Zaturče* (Majtán 470).

Захár [Захáръ] — Вн. 1649: чол. ім'я *Захарь* серед запор. козаків (Осташ-3 24); 1787: п-ще *Zacharko* — Зубриця, Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Від бібл. імені *Захар*.

Захарій †. 1773: присяжний *Joannes Zachary* — Лази (Ud-2 305). ◀ Від чол. імені *Захарій*.

Захарія †. 1649: кр. *Jo. Zacharia* — Добрянське (Еклар 177). Пор. 1715: кр. *Offrim Zacharia* — с.Деце (Bélay 135). ◀ Від чол. кал. імені *Захарій* (ВІЛ 60).

Захарі́яш — Уж. 1221: *Zakarias curialis comes* — Сатмар (RegVar 274); 1576, 1581: *Zakarias, Zachachias* (!) — Туртребеш (Szabó 528); 1682: п-ще *Zakarias Ignatz* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Катол., власне сл., пол. або чес. вар. імені *Захарій*. Пор. сл. чол. ім'я *Zachariáš* (Majtán-Považaj 223).

Захно †. 1548–1550: кр. *Cosmas Zakno* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від давньоукр. імені *Захно*, що з повного імені *Захарій*.

Зачко́ — Хс. ◀ Здр.-пестл. вар. календ. імені *Зако*, *Зак* чи *Захк*, співвідносний із повними іменами *Захкей, Захар* (SvoSta 34, 135, Керста 112, Грк 95, Справочник 135, Ladó 227). Пор. ще хорв. гіпок. чол. ім'я *Zako* від повних імен *Svetozar, Zakej, Zarija, Zamfir...* (Šimundić 467).

Зáяць, -яця — Вб, Пр, Св, Вл, Мж, Мк, Уж, Ір, Вн, Хс, Тч. 1449: *Johannes Zajacz* — Стара (Nagy-2 445); 1572: *Lad. Zajecz* — Родниківка (UetC 53-15); 1572, 1678: *Mart. Zajach, Zajecz Fedur* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1618: кр. *Zaiacz Fedur* — Курова на Маковиці (Mars 95); XVII ст.: *Zajacz Vaszil* — Дусино (LehBer 246); 1751: *Василий Заяц* — Студений (Гаджега-М 207). ◀ Від місц. апел. *záяць* “заець” в укр. говірковому місц. звучанні. Кличку *Зáяць* на *Зак* дають лякливим істотам.

Заячик †. 1771: кр. *Zajacsik Fedur* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Від антр. *Зáяць* + *-ик*.

Збона — Уж. 1607: *Zbona Janos* — Горяни (UetC 104-8); 1775: п-ще *Szbona* — Кішгирче в ком. Угоча (Szabó 395). ◀ Імовірно, від діал. вар. давньослов. імені *Збын*, що відповідає чес. імені *Zbyňa*, *Zbyňe*, пол. іменам *Zbyna*, *Zbynek* (< *Zbygniew*, *Zbysław* — MalecStar 27) та старопол. антр. *Zbynek*, *Zbynko* (SSNO VI 296). Пор. ще суч. закарп. ойк. *Збыны* на Вл.

Збоян — Пр, Вб. ◀ І. Від катойк. *збоин* — “житель села *Збій* або *Збіине*, що у сх. Слч (Лазорик 34, 46, Majtán 474; по-слц. *Zboj*, *Zbojne*). 2. Менш імовірно, від антр. *Збій*, що з апел. *збій* “грабіжник” (Головацькій 562, ГрІ 124), + -ян. Пор. ще пол. п-ща *Zboj*, *Zbojak*, *Zbojny...* (Rymut II 732).

Збурович †. 1699: кр. *Zburovics Ivan* — Поляна (Maksay 578). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Збур*. Пор. п-ща *Zbor*, *Zborek*, *Zborenko*, *Zborowicz...* у Польщі, які К.Римут виводить зі слов. двоосновних імен (Rymut II 732).

Зваріч — Мк, Св, Ір, Рх. 1787: *Zwarycz* — Біличі на Бойк (ЙМ); 1819: *Zwarycz* — Н.Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ І. Від прикарп. апел. *зваріч* — “солевар”, “робітник, який виварює сіль із ропи” (Ж-Н 286, Головацькій 596, Гр 80). 2. Від пол. п-ща *Zwara*, що від дієсл. *zwarzyć* — “зварити” (Rymut II 748), + -ич.

Звездар [Звездарь], -ря — Уж. Пор. 1819: *Zwizdak* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ І. Від укр. арх. *звиздарь* — “астроном” (Ж-Н 288, СУМ II 481). 2. “Колядник, який колядує з саморобною зводзою” (Ужан).

Звездарюк — Рх. ◀ Від Звездар + -юк.

Звіпчук — Рх. — Див. Дзвіпчук.

Звір [Звірь], -ра — Мж, Хс, Вн. 1787: *Zwier* — Криниця, *Zwirek* — Костарівці на Лемк (ЙМ); 1787: *Zwierczuk* — Чистогорб на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *звір* “дика хижа тварина” (Головацькій 593, СУМ III 484), який у давніх слов'ян правив за особове ім'я *Звѣръ* (Морошкин 89, SvoSta 45, 98).

Звірипець †. 1715: кр. *Andr. Zvirenez* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Правдоподібно, дериват від антр. *Звіря* + -ипец. Пор. п-ща *Zwierz*a, *Zwierzyk*, *Zwierewicz*, *Zwierzyniec...* у Польщі (Rymut 748–749).

Звірич — Мж. ◀ Імовірно, з серб. п-ща *Zverich* (РСКНІ VI 666) або від місц. апел. *звіря*, яким називають лякливих істот.

Звірка [Звірька] — Тч. ◀ Від місц. апел. *звірка* — “дрібна звірина” (Чопей 118, Гр 81), бойк. *звірк* — “миші” (Он І 300).

Звіряк — Рх, Уж. П-ще *Zwierzak* є і в поляків (Rymut II 748). ◀ Від антр. *Звір* + -як.

Згانیч [Зганішь] — Вб, Пр. ◀ Пор. хорв. п-ще *Zganić*, представлене двома родинами в

Хорватії (Leksik 749). Пор. також п-ща Ізгانیч та Жгانیч.

Згань †. 1743: п-ще *Zgain* (!) — Онік (Szabó 376); 1768: п-ще *Zgajn* (!) — Гребля (Szabó 346). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, п-ще споріднене зі Зганіч (Rymut 738).

Згóra — Мк. 1715: кр. *Michael Szgoga* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1772: присяжні *Michael Szgoga*, *Stephanus Szgoga* — Івашковиця (ДжеДел 286); 1773: присяжний *Marcus Zgoga* — Чинадьово (Ud-5 59). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, має стосунок до старопол. антр. *Zgaga* (SSNO VI 314).

Здріпка — Баранинци, Горяни, Вел.Лазі. ◀ 1. Від місц. апел. *здріпка* — “зіниця ока”, *здрячий* — “косокий”. Пор. апел. *зріпка*, *здріпка* у лемків (Гр II 184, RiegerLemk 153). 2. Від хорв. чи серб. чол. імені *Zrinko* (зі вставним звуком /д/), яке ономасти виводять від хорв. ойк. *Zrin* (Šimundić 485). Пор. також пол. п-ще *Zdręka* (Rymut II 734, RiegerLemk 153).

Здрінок — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Здріпка*. Пор. ще 1787: *Zdrękowicz* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ); 1819: *Zdrenik* — Вільшаник на Бойк (ФМ).

Зейкан — Ір, Вн, Хс, Мж [зрідка — Зйкан] — Мж. Перші записи п-ща цього дворянського роду походять із сер. XV ст., а точніше — з 1455 р., і в основі містять літеру /e/, а в кінці — /n/ без знака м'якшення (Лекач М. Зейкан /z/ Зоря. — Najnal 1–2. — Ужгород, 1942. — С. 35, 39). Пізніше на написання п-ща позначився угор. вплив — звуження наголошеного голосного /e/ та подовження його до ступеня /iij/, як у словах *Piijuter*, *Piijnaui*, а також пом'якшення кінцевого /n/, як у слові *kapitány*. Пор. 1530: *Zékan János* — Білки (LehBer 157); 1666: еп. *Zeykan* — Імстичово (Гаджера-М 160); еп. *Ioannicius Zékany* — Мукачів (Лучкай 16. — 133); 1773: *Zekan* — Держ у ком. Сат (ПеПред 318); 1807: ученя *Michael Zikány* — Марія-Повч (Ud-2 387). Крім Зак, п-ще поширене в Сербії (пор. *Зекан* — РСКНІ VI 70) та Хорватії — *Zekan* (Leksik 748). ◀ І. Імовірно, від співзвучного серб. п-ка, яке дають чоловікові з зеленкуватими очима, а також тваринам як кличку за їх зеленкувату масть (РСКНІ VI 70). 2. За М.Гркович (Грк 96), серб. ім'я *Зекан* пох. від гіпок. серб. імені *Зека* чи *Зеко* + -ан, а болг. жін. ім'я *Зека* — це *Езеки* (Ковачев 233). Пор. хорв. імена *Zeka*, *Zeko*, *Zekan*, які співвідносяться з повними іменами *Zefir*, *Zemfir*, *Zvezdan* (Šimundić 380, 468). 3. Від серб. пестл. назви для зайця — *зекан* “зайчик”. 4. Від болг. п-ка *Зейко* “роззява” + -ан.

Зейлик — Тч. 1787: *Zeylik, Zelik* — Волосянка, Тершів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від євр. чол. імені *Зейлик* (Справочник 38). 2. Від нім. прикм. *selig* — “щасливий”. П-ще *Zelig* є і в Польщі (Rymut II 736).

Зелд — Мк. — Див. **Зивд**.

Зелді — Вн. — Див. **Зивдйй**.

Зелєник — Уж. ◀ П-ще однозначно пов’язане з укр. лексемою *зелєний*: 1. Відприкм. дериват, утворений за допомогою субстантивуючого суф. *-ик*, як і у лексемах *Білик*, *Світлик*, *Чєрник*, які досить рано в слов. мовах виконували функцію власних ос. імен (РСКНЖ VI 772). 2. Від укр. діал. апел. *зелєнь* “травень” (Головацькій 598). 3. Від закарп. назви масті в картах *зелєнь* — “бубна”, тобто “дзвінка” (Ужан).

Зелєницький — Вб. ◀ Від антр. **Зелєник** + *-цький*.

Зелєнко — Тч. 1567: *Zelenko Janos* — Павлово (UciC 53-12); 1570: *Zylynko* — Павлово (UciC 53-14); 1672: кр. *Zelenko Fodor* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1698: кр. *Zelenko Peter, Simon* — Теребля (Bélay 204); 1715: кр. *St. Zelenko* — Терново (Bélay 166); 1753: гор. *Стефанъ Зелєнко* — Тячів (GFj-2 18). ◀ Від вл. ос. імені *Зелєнко*, що з прикм. *зелєн*, + *-ко* (див. Šimundić 380). У сербів і хорватів є п-ще *Зелєнко* (РСКНЖ VI 780, Leksik 748), а також кличка *Зелєнко*, яку дають тваринам зеленкуватої масті (там само). У чехів є п-ще *Zelenka*, яке пох. від апел. *zelenka* “бліда людина” (Moldanová 281).

Зелєнкович †. 1649: кр. *Zelenkovicz Vaszil*, а з 1699 — *Zelenkovicz Elexe Kurila* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Зелєнко** + *-ович*.

Зелєнчук — Тч, Рх [зрідка — *Дзелєньчук*] — Рх. 1672: вдови *Zelencsuk Fetykoné, Nikitané* — Ясиння (Bélay 166); 1819: *Zelencsuk* — Славське на Бойк (ФМ), ◀ Від антр. **Зелєнко** + *-юк*.

Зелєнько — Тч, Рх, Хс [зрідка — *Дзелєнько*] — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Зелєнко**.

Зелєняк — Ір, Хс, Вн, Бг. 1618: кр. *Fedur Zelenak* — Собош на Маковиці (Mars 91); 1654: *Peter Zelenyak* — Маковиця (Лучкай 14. — 207); 1682: *Zelenyak Andri* — Заричово (UciC 88-59); 1743: п-ще *Zelenyak* — Раковець (Szabó 459); 1787: п-ще *Zeleniak, Zieleniak* — Волошинове, Майдан та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще могло утворитися додаванням патр. суф. *-як* до антр. *Зелєний* або до *Зелєнь*, якщо такі були в регіоні. Так пояснюється поява чес. п-ща *Zelean* (Moldanová 281). 2. Від апел. *зелєняк*, який у різних регіонах України вживається в таких зн., як “хворобливо біла людина” (Вл), “жук-зелєнюк” (Ж-Н 297), “позелєніла від сонця молода картоплина” (Ір).

Зелєпар †. 1720: кр. *El Zelepar* — Терново (Bélay 166). ◀ Правдоподібно, пов’язане з місц. апел. *зелєняга* — “зелений, незрілий фрукт” (Ужан).

Зеліско — Тч. 1672: кр. *Zeleszko Jerinko* — Ясиння (Bélay 166); 1787: *Zeliskowicz, Zeliszczic* — Сухий Потік, Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Такого ж пох., як і п-ще **Желіско**, тільки твірною основою п-ща стала діалектна лексема *зеліско* — “праска” (Мат. до буков III 63).

Зеліжник †. 1773: присяжний *Georgius Zelyznik*, присяжний *Theodorus Zelyznik* — Пасіка (Ud-5 58). ◀ Те ж саме, що й **Желіжник**.

Зелізняк — Тч. 1787: *Zelieniak, Zeleznik* — Кам’яна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. діал. *зелізняк* — “залізний горщик” (Гр II 149, RiegerLemk 151). 2. Патронімність цього утворення довести важко, оскільки не засвідчено антр. *Зелізняк*.

Зелінко †. 1704: кр. *Zelinko Petro* — Бистра (HodGens 4). ◀ Фонет. вар. п-ща **Зелєнко**.

Зелінський — Рх. 1787: *Zielinski* — Поляни, Новий Санч, Ялин на Лемк (ЙМ). ◀ П-ще походить від пол. *Zieliński* (Rymut II 740), напевно, від пол. ойк. *Zieleń* (Rymut II 741).

Зеллер — Ір. ◀ Від місц. назви рослини *зеллер* “селера”, що з угор. *zeller* або слц. *zeler*.

Земляк [*Землєк*] — Рх. ◀ Від апел. *земляк* — “краянин”. П-ще *Земляк* поширене в Сербії та в Хорватії (РСКНЖ VI 795, Leksik 749).

Землян [*Землян*] — Уж. 1685: гончар *Zemleny Farkas Ferencz* — Ужгород (HodAd 24); 1678: п-ще *Zemlan* — Волтушова, Шкляри на Лемк (ЙМ). Пор. 1773: *Teodorus Zemena*, предки якого переселилися з Польщі — Підмонастир (Кінах 135). ◀ 1. Від староукр. *земляни(ин)* — “особа шляхетського стану, яка володіла земельною власністю” (ССУМ I 397); пор. ще слц. *zemān* “дворянин”, а також чes. п-ще *Zeman*, яке чes. ономасти виводять із апел. *zeman* — “дрібний шляхтич з гербом”, а згодом — “вільний господар” (Moldanová 282, Тимченко 320). 2. Можливо, історія лексеми *земляни* сягає початків міста, яке було центром ком. *Земплин* (давніша назва — *Землин*), як і п-ща *Zemléni, Zemlini* серед угорців (Kázmér 1159).

Землянський [*Земляньський*] — Ір. 1787: *Zemlanski* — Шкляри на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Землян** + *-ський*. 2. Від слц. *zemlanský* — “дворянський”.

Зем’яп [*Земляп*] — Уж. — Див. **Земляп**.

Зєнинець [*Зєниниць*], *-ниця* — Вл. 1579: кр. *Sim. Zamenuch* (!) — Міжгір’я (Bélay 178); 1773: присяжний *Joannes Zeminec* (!) — Гукливій (Ud-5 55); 1787: *Zeninec* — Козєве, Плав’є на Бойк (ЙМ).

Пор. ще 1672–1796: кр. *Zameniecz* (!) *Joszip* — Вел. Бичків (Bélay 129); XVIII ст.: присяжний *Joannes Zeminecz* (!) — Гукливий (Удварі-2 300). ◀ Від жін. імені *Zéna* або *Zéня*, що з *Ziiaida* (ВІЛ 140), + *-ицець*.

Зѐнич — Ір. 1507: *Joa. Zenyh* — Свалава (UetC 53-14); 1682: *Zenits Jeczko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від жін. або чол. імені *Zena* чи *Zeня*, що з *Ziновія*, *Ziновій*, *Zenon* (ВІЛ 140, Кпаррова 305, Šimundić 380, 468), + *-ич*.

Зеру́та — Вн. Пор. 1787: п-ще *Zerunik* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від болг. чол. імені *Zéro*, що з перс.-тур. *zer* — “золото” (Илчев 213), + укр. здр.-пестл. суф. *-ута*, як і в іменах *Васю́та*, *Гетьо́та*...

Зивд — Мк. 1773: *Zád* — Держ у ком. Сат (ПеПред 318). ◀ Угор. п-ще від діал. апел. *zád* (літ. *zöld* “зелений”), очевидно, у зн. “блідий” (Kázmér 1163).

Зивді́й [Зывді́] — Вн. 1787: *Zádi* — Виноградів (Szabó 224). ◀ Угор. п-ще утворення з формантом *-i* від антр. **Зивд** (Kázmér 1163).

Зізьень [Зізьи́нь], **-зня** — Тч. ◀ Від місц. апел. *зызьень* “косоока людина” (Хс, Тч). Пор. ім. *зиз* — “т. с.”, прикм. *зізіый*, *зизоокий* — “косоокий” (Головацкій 611, Гр II 151, Karaš 100).

Зизиня́к [Зізіня́к] — Вн. ◀ Від **Зізьень** + **-як**.

Зізіч [Зызіч] — Пр. ◀ Від діал. апел. *зызи* — “косоока людина” (Св), спорідненого з прик. *зиз*, *зизий*... (див. **Зізьнь**, **Зизеня́к**) + **-ич**. (Див. також СУМ III 566).

Зійкап — див. **Зейкап**.

Зійпич — Мк. ◀ Фонет. і орфогр. узаконений мадяризований вар. п-ща **Зіппич**.

Зика — Рх. ◀ Від антропооснови **Зик-**. Пор. загальноукр. *зик*, *зікати*, *зікнути* — “крик, галас, пискати” (СУМ III 566). Ця основа представлена в пропріальній лексиці України і Росії.

Зікап — Ір. ◀ 1. Вар. п-ща **Зійкап**. 2. Від антр. *Зіко* (Ковачев 234) + **-ап**.

Зилд — Мк. — Див. **Зивд**.

Зима †. 1465: шл. *Zimo* — Середнє Водяне (Bélay 121); 1593: кр. *Zima Abraham* — Берсана (Bélay 124); 1602: шл. *Luca Zyta* — Сопунка (Bélay 185). ◀ Від давньослов. імені *Зима*, співвідносного зі співзвучним апел. *зимá*.

Зіман — Рх. Пор. 1580: кр. *Jo. Zemanuat* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Зима** + **-ан**. Кличку *Зимá* давали істотам, які народжувалися взимку. П-ще *Ziman* є у Славонії (Leksik 750).

Зиманя́т †. 1580: кр. *Jo. Zemanuat* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Зіман** + **-ят**.

Зиминець [Зі́мичиць], **-нця**. 1773: присяжний *Joannes Zeminec* (!) — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Від антр. **Зимá** + **-инець**.

Зимомря — Мж. ◀ Правдоподібно, від серб. апел. *зимомора* — “дрож, лихоманка, трясця”. Пор. ще сілц. *zimotravu* — “замерзлякуватий” і *zimotravel* — “мерзнути, замерзати”.

Зійнич — Вб, Пр, Мк. 1787: *Zynucz, Zynicz* — Бориня, Ластівка, Спас та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. імені *Зи́ня* (≠ *Zиновія*, *Zиновій*) + **-ич**. Пор. 1787: п-ще *Zynuо* — Одрехова на Лемк (ЙМ). Пор. також хорв. жін. ім'я *Zena* (< *Zenaida* — Šimundić 381).

Зіхір [Зі́хурь, Дзі́хурь], **-хоря** — Ір. 1423: *Sychur* — Сакас у Сат (MaksaySz 208); 1437: *Sychor* — Пелешке в ком. Сат (MaksaySz 194). Пор. запис 1773 р.: староста *Alexander Czichor* — Ільниця (Ud-5 55). ◀ 1. Від пол. п-ща нім. пох. *Sicher*, що походить від нім. двоосновного імені *Sigiheri* (Rymut II 415). 2. Можливо, від серб. чи болг. тюркізму *зехер/зэхур* — “отрута” (РСКНІ VI 19, Илчев 213). Пор. також серб. п-ще *Зехеровић* (там само) та буков. прикм. *незіхур* — “недоумкуватий” (Мат. до буков. VI 48).

Зіцько — Вн. ◀ Здр.-пестл. утворення від староукр. чол. імені *Зиць*, яке, крім основного вар., у XVI ст. вживалося також у вар. *Зыць* та *Зець* (Керста 139). Можливо, його дериватами є записи 1682 р. з с. Стричава п-ща *Zitsicz Ignacz* та *Zitszak Sztecz* (UetC 88-59).

Зізіня́к — Вн. — Див. **Зизиня́к**.

Зі́лбер — Тч. ◀ 1. Від нім. ос. назви *Silber*, що походить від нім. назви благородного металу *Silber* — “срібло”. 2. Від нім. ойк. *Silber* (Gottschald 495).

Зі́липець [Зі́липиць], **-нця** — Ір. ◀ Укр. утворення з метр. суф. *-ицець* від тієї ж основи, що й п-ще **Зі́липський**. Правдоподібно, п-ще має прямий стосунок до таких давньослов. композитних імен, як *Зылодрагъ* (ГркРеч 101).

Зін — Рх. ◀ Від чол. імені *Ziнь*, що є скор. вар. повного імені *Zиновій* (Сл.вл.імен 53) і 1649 р. представлене серед козаків (Осташ-3 24).

Зі́нич — Вб, Мк, Рх. ◀ Від жін. імені *Zina* або *Zи́ня* + **-ич**.

Зі́нчак [Зі́нчак] — Уж. 1787: *Zinczak, Zińczak* — Бахір, Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Ziнько* або жін. імені *Zи́нька* (≠ *Zиновій*, *Zиновія*) + **-як**.

Зі́нь — Рх. ◀ Від скороченого чол. імені *Zи́нь*, співвідносного з повним іменем *Zиновій* (Сл.вл.імен 53). Пор. 1787: споріднені п-ща *Ziniak* — Небилів, *Zinuk* — Перегінське, *Ziniewicz* — Крушельниця на Бойк, *Zynio* — Одрехова, *Ziński* — Боднарка на Лемк (ЙМ).

Зі́фт — Хс. ◀ Можливо, серб. тюркізм *зифт* — “осад нікотину в люльці”, “чорна смоляна речовина” (РСКНІ VII 45).

З'їденик — Ір. 1570: *Zydenik* — Підгоряни (UetC 53-14), а 1572 — *Timoth. Zidonik* (!) — там само (UetC 53-15). ◀ Укр. дериват із субстантивуючим суф. *-ик* від дієприкм. *з'їдений*. Пор. аналогічні п-ща **Кришеник**, **Мальованик**.

Злоцький — Уж. 1767: свящ. *Stephanus Zloczki* — Заріччя (Лучкай 17. — 172). ◀ 1. Від укр. полонізму *злото* — “золото”, а точніше — від назви пол. грошової одиниці *złoty*, + *-ський*. 2. Пол. п-ще *Złocki*, що від ойк. *Złota* або *Złocko* (Rymut 743).

Знак — Ір. 1787: п-ще *Znak* — Улюч, *Znaczko* — Жерденка на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *знак* — “умовна позначка, свідчення” (ССУМ I 403). Клички *Знак*, *Значко* в Карпатах дають тваринам з якоюсь відмітною ознакою.

Звдун — Ір. ◀ Від антр. *Зивд* + атрибут. суф. *-ун*.

Зівнич — Ір. ◀ Суч. вар. п-ща постав із давнішого *Зівнич*, який пох. або від серб. чи хорв. жін. імені *Зона* (= *Зона*, *Зорана*, *Зорислава* — Грк 225, *Šimundić* 569, Илчев 215), або від молд. імені *Зона* чи *Зонія* (< *Зіновія*, *Захарія* — ДумбрМик 74), + *-ич*. Подовження кореневого /o/ до ступеня /ov/ — наслідок угор. впливу.

Зозулинець [*Зозулиниця*], *-ниця* — Вл, Уж, Мк. ◀ Від антр. *Зозуля* + *-инець*.

Зозулич — Мж, Пр, Вн. 1690: гор. *Zozulics János* — Ужгород (HodAd 83); 1787: *Zozulicz* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Зозуля* + суф. *-ич*.

Зозуля — Пр, Уж, Мк, Св, Вл, Ір. 1649: п-ще *Zazula* — Коропець (LehBer 691); 1691: гор. *Zozulya Janos vincola* — Ужгород (HodAd 42); 1704: кр. *Zozula János* — Лохово (HodGens 12); 1787: *Zezula* — Березова, *Zozula* — Завадка та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Zozulak* — Мочари на Лемк та *Zuzulak* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *зозуля*. Серед козаків 1649 р. лексема *Зозуля* правила за власне ос. ім'я (Осташ-3 25). Кличку *Зозуля* в Карпатах давали рибям тваринам.

Зока †. 1509: п-ще *Zoka* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Імовірно, хорв. гіпок. чол. ім'я *Zoka*, що відповідає повним іменам *Zoran*, *Zorilo*, *Zorislav*, *Zorivoj*, *Zorko* (*Šimundić* 468).

Золотар [*Золотарь*], *-ря* — Ір. Вн., Тч. 1715: *Zolotar*, а 1775 — *Zalotar* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від давнього укр. апел. *золотарь* — “ювелір” (Тимченко 336, Чопей 125). Старосерб. назва роду заняты *златарь* ще в XIV ст. стала п-щем (ГркРеч 100).

Золотарівський †. XVIII ст.: у *pona Aleksia Zolotarjovskogo* — Мар (Микитась 60). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Золотарьово*.

Золотарчич †. 1667: п-ще *Zlotarszczic* (!) — Раковець (Szabó 458). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Золотарька* — “дружина **Золотаря**”.

Золотник — Тч. Пор. 1787: п-ще *Zolnicki* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від арх. *золотник* — “ювелір” (Тимченко 324, Гр II 178).

Золтан — Ір, Вн, Мк. 1550: шл. *Mich. Zoltan* — Вонігово (Bélay 212); 1600: шл. *Zoltan* — Горінчово, Голятин, Липча (Bélay 143 та 14). Серед угорців п-щева назва *Zoltan* значиться 1380 р. ◀ 1. Угор. чол. ім'я *Zoltán* (Ladó 229), що з південнослов. чол. імені *Zlátan*. 2. Деякі апел. ономасти виводять п-ще з відомого тюрк. апел. *szultán* (Kázmér 1161).

Золтаніч — Пр. ◀ Штучний прізвисьвий витвір родини колишніх *Жовтяків* у XX ст.

Зомбор — Уж. 1470: шл. *Zombor f. Ge.* — Шайов (Bélay 189); 1625: п-ще *Zombor* — Кекенешд (Szabó 405). Пор. запис 1381: шл. *Georgius parvus de Zombor*, тобто “малий Георгій із Зомбора” (Nagy-1 457); 1549: *Michal de Zombor* (Гаджега-3 146). ◀ 1. П-ще *Zabr* є в Польщі. К.Римут пов'язує його зі старопол. апел. *zabr* — “зубр” і зі старопол. назвою хвороби ясен у коня (Rymut II 731). 2. П-ще *Zombor*, як і ойк. *Zombor*, є також в угорців, але, на думку угор. ономастів, це давнє угор. ім'я слов. пох. зі значенням “зубр, тур” (Ladó 228, Hajdú 102, Kázmér 1162).

Зомборії [*Зомборі*] — Вн. 1685: гор. *Zombori Szócs Laszlo* — Ужгород (HodAd 25); 1672: *срей Георгиу Зомборъ* — Руська Поляна (ПаПо-2 12). ◀ 1. Від ойк. *Зомбор*, яких щонайменше два на території Слч та на Середньому Дунаї, + угор. формант *-і* (Kázmér I 162). На думку колишнього міністра А.Штефана, п-ще його бабці, як і п-ще матері президента Карпатської України А.Волошина, *Зомборі* є угор. адаптацією укр. ойк. *Самбір* (*Штефан А.* За правду і волю. Спомини і дещо з історії Карпатської України. Кн. 1. — Торонто, 1973. — С. 240.). 3. Від антр. **Зомбор** + угор. формант *-і*.

Зонга — Рх. ◀ Від болг. чол. імені *Зонго*, яке є відповідником жін. імені *Зоя* (Илчев 16).

Зорило †. 1618: кр. *Iwan Zorillo, Timko Zorillo, Fedur Zorillo* — Н.Ядлова на Маковиці (Mars 72). ◀ Напевно, давньослов. ім'я *Зорило*, співвідносне з серб. антр. *Зорич*, *Зорислав* ... (ГркРеч 100).

Зорівчак — Вл. ◀ 1. П-ще виводиться з місц. апел. *зорівка* “горілка” + *-як*. 2. Можливо, від слов. ос. назви *Zorylo*, засвідченої 1787 р. в с. Яськова на Лемк (ЙМ), або від південнослов. імені *Zoro*, що з *Zoran* чи *Lazorij* (*Šimundić* 468).

Зорка †. 1604: вл. *Pe. Zorka* — Біла Церква (Bélay 139). ◀ Від південнослов. гіпок. чол.

імені *Зорко*, співвідносного з повними іменами *Zoran, Zorislav, Zorivoj* (Šimundić 468).

Зорчич † 1692: пан *Paulo Zorchich* — Ужгород (HodOkt 340). ◀ Від південносл. чол. або жін. імені *Зорка* (Šimundić 468) + *-ич*.

Зуб — Вл, Пр, Уж, Мк, Тч. 1602: *Zup Péter* — Ярок (UctCa 104-8); 1612: *Zubko korutar* — Свалява (LchBer 841); 1648: *Zupko Stecz* — Поляна (Maksay 534), *Zubouecz Iuan* — Ялове (Maksay 537); 1787: *Zubyi, Zubyk, Zubykow* — Козеве, *Zubkowicz* — Красне на Бойк, *Zubenko, Zubko, Zubik, Zubiak* — Вари, Воля, Гирова та ін. на Лемк. ◀ Від апел. зуб, який у деяких народів дотепер є власним ос. ім'ям. Пор. іменування козака в 1649 р. *Зубь Кондратенко* (Осташ-3 25) та серб. записи XIV ст. (ГркРеч 100).

Зубак — Мк, Св. 1691: кенез *Zubak*, 1699 — кенез *Zubak Koszt Fedur, Prokop* — В.Ворота (Maksay 595); 1773: присяжний *Theodorus Zubak* — Брестів (Ud-5 53); 1787: *Zubak* — Топільниця на Бойк. ◀ 1. Від антр. *Зуб* + *-ак*. 2. Від місц. апел. *зубак* — “гребінець” (Пр). 3. Від серб. апел. *зубак* — “зуб”.
Зубака — Пр. 1715: кр. *Zubaka Jezcko* — Студений (Bélay 146). Пор. ще 1549: шл. *Jo. Zubaczka* — Розавля, Драгомирешті (Bélay 137, 187). ◀ Від апел. *зубака* — “великий зуб”.

Зубаль — Уж, Вл. 1618: кр. *Zubali (!) Marczin* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98); 1715: *Zubáll* — Велятин (Szabó 538); 1787: *Zubal* — Лолін, Максимівка та ін. на Бойк, Гирова, Сквіртне на Лемк (ЙМ); 1819: *Zubal* — Тухолька на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. укр. апел. *зубаль* — “зубата людина” (Ужан).

Зубан — Тч. ◀ 1. Від антр. *Зуб* + *-ан*. 2. Від серб. чол. імені *Зубан*, похідного від імені *Зуб* (Грк 97, РСКНІ VII 174).

Зубанич — Мж, Хс, Мк, Вб, Пр. 1649: кр. *Zubanicz Lazur, Szinko* — Річка (Bélay 182); 1715: кр. *Jo. Zubanics* — Келечин (Bélay 162); 1733: *Иван Зубанич, Лука Зубанич* — Обласка (Сах 96). ◀ 1. Від андр. *Зубани* — “дружина Зуба” або бойк. апел. *зубаня* — “зубата жінка” (Он I 321) + *-ич*. 2. Від метафоризованого апел. *зубаня* — “дрючок із гілками для сушіння сіна” (Karaš 45).

Зубань — Св. ◀ Від діал. *зубань* — “зубата людина” (Гр II 187).

Зубатий †. 1704: гайдук *Zubaty Mihaly* — Коропець (HodGens 9); 1773: кр. *Zubaty Olexa, Petro* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Від укр. прикм. *зубатий*.

Зубач — Тч. 1678: кр. *Zubacs Onofre* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1698: кр. *Zubacz alias Moranko Alexa* — Діброва (Bélay 120); 1772: кр. *Janko Zubacs* — Н.Словенки (Ud-6 56). ◀ 1. Від укр.

діал. *зубач* — “зубата людина” (Чопей 127, Он I 321, Ж-Н 515, RiegeLcmk 153). Пор. ще 1549: шл. *Jo. Zubaczka* — Розавля (Bélay 120). 2. Від серб. чол. імені XIV ст. *Зоубачь*, що від апел. *зуб* (ГркРеч 100).

Зубачко †. 1549: шл. *Jo. Zwbaczka*, а 1604 — землевласник *Mate Zubaczko* — Драгомирешті (Bélay 137). ◀ Від антр. *Зубач* + суф. *-ко*.

Зубаш †. 1773: наймити *Zubás Thoder, Zubás Vászok* — Діброва (Ud-5 100). ◀ Від антр. *Зуб* + рум. або укр. демінут. суф. *-аш*.

Зубер †. 1567: *Kozma Zwber* — В.Ворота (UctC 53-12). ◀ Фонет. вар. зниклого антр. *Зубр* (див. *Зубрик*).

Зубільчак [рідше — *Дзубільчак*] — Св 1787: кр. *Zubiel* — на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *зубильце*, що є здр.-пестл. утв. від *зубило* (СУМ III 726), + *-як*, або від діал. основи *зубили* чи *зубелá* — “вуздечка, вудила” (Гр II 187, Он I 321, Гг 84).

Зубко †. 1612: коритар *Zubka* — Івашковиця (LchBer 841); 1648: *Zupko Sztecz* — Голубине (Maksay 525); 1649: кр. *Zupko* — Середня Визниця (LchBer 841). Чол. ім'я *Зубко* наявне в козацьких реєстрах 1649 р. (Осташ-3 25). ◀ Від антр. *Зуб* + суф. *-ко*.

Зубович †. 1648: кр. *Zubovecz Iuan* — Ялове (Maksay 537). ◀ Від антр. *Зуб* + *-ович*.

Зубревич †. 1648: *Zubreicz Stecz* — Поляна (Maksay 534). ◀ Від антр. *Зубр* + *-евич*.

Зубрик — Св. 1404: антр. *Зоубрь* — Галич, а 1425 — Сучава (ССУМ I 409); 1498: шл. *Zubor* — Жаролян у ком. Сат (MaksaySz 237); 1787: *Zubrycki* — Комарники на Бойк, *Zubryl, Zubrycki* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Зубр* + *-ик*.

Зубрій †. 1648: *Zubri Janos* — Чинадьово (Maksay 521). Пор. 1787: *Zubryi* — Головецьке, *Zubryjow* — Урич, *Zubryn* — Бабина, *Zubrycz* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Зубр* + суф. *-ій*.

Зубр'ович — Св. ◀ Від антр. *Зубр* + *-ович*.

Зубчак — Тч. ◀ Від антропооснови *Зубко*, *Зубок* або *Зубець*, що від *Зуб* + *-як*.

Зубчик †. 1602: *Supsik (!)* — Оноківці (UctC 104-8). ◀ Від антр. *Зубко* + *-ик*.

Зюзяк — Вл. ◀ Правдоподібно, від укр. дит. *зюзя* “комаха” (Гр II 190) або від пол. дит. *ziuziu* — “холодно” + *-як*. П-ща *Ziuzia, Ziuziak, Ziuzio* є також у поляків (Rymut 743).

Зямківчич — див. *Дзямківчич*.

Зятюк — Вл. 1732: у *Зятюка*, а 1736 — *Алексій Зятюк* — Присліп (Сах 77, 78); 1787: п-ще *Ziatuk* — Семчів на Бойк, а також *Ziatuk* — Одрехова, Солинка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Зять* + *-юк*. У Карпатах ця основа фіксується з XVII ст. Пор. 1604: вл. *Lad. Zet*, а 1640 — *Zet Vaszil* — Вишня Вишава (Bélay 219–220).

І

Іван [*Iván*, в неукр. оточенні — *Ivan*] — Уж. 1416: шл. *Jo., Pe. f. Ivan* — Сопунка (Bélay 192); 1512: кр. *Iwan* — Довге (Bélay 136); 1600: кр. *Fr. Ivan* — Рахів (Bélay 181); 1715: *Iván* — Матієво (Szabó 411); 1715: кр. *Mich. Ivan* — Ясиння, кр. *Lad. Ivan* — Крайниково, кр. *Mati Ivan* — Руське Поле (Bélay 167, 174, 212). У центр. р-нах Угорщини п-ще *Ivan* побутує з кінця XIV ст. (Kázmér 502). ◀ Від імені *Ivan*, яке у селах із неоднорідним національним складом населення виявилось достатнім засобом родинної ідентифікації українця.

Івандель [*Ivándily*], -еля. ◀ Від гуц. назви свята *Ivándely* — “свято Івана Купала” (Рх), яке в ін. р-нах Зак називають також *Ivándely* (Чопей 128).

Іванега [звідка — *Іваніга*] — Вб. ◀ Від місц. згр. вар. імені *Ivan*, як і у п-щах **Василега**, **Юрцега** та ін.

Іваніга [рідше — *Іванега*]. 1775: п-ще *Ivaniga* — Королево (Szabó 384). Пор. 1618: кр. *Waniga* (!) *Ribar* — Н.Свидник (Mars 68). ◀ Від антр. **Іван** + суф. згрублості -ига.

Іваніганіч †. 1743: п-ще *Ivaniganics* — Черна (Szabó 307). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Ivanigánia* — “дружина **Іваніги**”.

Іванік — Вб, Пр, Мк, Св. 1603: *Іванікувь впуць ... з Іваніковои землі* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1699: *Ivanik Demeter* — В.Ворота (Maksay 596); 1720: кр. *Dem. Ivanik* — Терново (Bélay 166); 1759: кр. *Іванікь Васил* — Дубриничі (ПаПо-2 30); 1773: присяжний *Joannes Ivanik* — Грабово (Ud-5 59). ◀ Від здр.-пестл. імені *Іванік* (Керста 114).

Іваніна [*Ivanína*] — Мж, Хс, Тч. 1467: *Іваніна* — Кременець (ССУМ I 418); 1715: *Ivanyna* — Карачин (Szabó 380); 1819: *Ivanyna* — Черхава на Бойк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. вар. імені *Іваніна*, як і *Мигаліна*, *Сепіна*, *Федіна*, апел. *хлопчіна* (див. ще Керста 114, Осташ-3 26).

Іваніско [*Ivanísko*] — Уж. 1819: *Ivanisko* — Березовець на Лемк. ◀ Від згруб. вар. імені *Ivan*. Пор. ще п-ще **Мигаліско**.

Іваніцький [*Ivaníčьkый*] — Мж. 1787: *Ivanicki* — Бусовисько на Бойк, Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Іванік**, **Іваніч** або **Іваніця** + -ський.

Іваніця — Вб, Уж. ◀ Від імені *Ivan* + -иця. Оскільки цей суф. у Карпатах до чол. імен не додається, то доводиться припускати болг., серб. або хорв. пох. п-ща (пор. чол. імена з суф.

-иця у болгар, сербів і хорватів — Ковачев 242, Šimundić 417, а також п-ще *Ivanica* у хорватів — Leksik 244).

Іваніч [*Ivaníč*] — Св, Мк, Тч. 1570: *dominus Ivanics* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1672: вдова *Ivanics Szimonné* — Ясиння (Bélay 166); 1720: кр. *Alex. Ivanics* — Лисичово (Bélay 183); 1787: *Iwanicz* — Андреївка на Лемк та *Iwaniczow* — Орів на Бойк (ЙМ); 1819: *Iwanyczak* — Сливки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. або болг. жін. імені *Івана* (оф. *Іванна* — Ковачев 411) + суф. -ич. Пор. ще чес. і хорв. жін ім'я *Ivana* (Кнаррová 236, Šimundić 151–152), а також серб. чол. ім'я *Іваніч* (≡ *Ivan* — Грк 98). 2. Перейняте південнослов. п-ще *Ivaníč*, яке дуже поширене в Хорватії (Leksik 244).

Іванічак †. 1720: кр. *Lad. Ivanicsak* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Іванік** або **Іваніч**.

Іванічко [*Ivaníčko*] — Пр. 1819: *Iwaniczko* — Грабів на Бойк (ФМ). ◀ Від п-ща **Іванік** або **Іваніч** + -ко. Наголошеність передостаннього складу і суф. -ічко підказують можливість східносл. пох. п-ща.

Іванічний †. 1720: кр. *St. Ivanicsny* — Ясиння (Bélay 163). ◀ Укр. нерегулярне прикметникове утворення від антр. **Іванік** або **Іваніч**.

Іваніш [*Ivanísh*] — Мж, Тч, Ир, Св, Вб. 1392: *Іванішь Роман* — на Сереті (ССУМ I 418); 1451: шл. *Wanys Baly*, шл. *Bogdan f. Wanysa* — Євд (Bélay 157); 1605: кріпаки *Balocza Gergeli, Ivanis, Leuko* — Рипинний (Bélay 184); 1787: *Iwaniszow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ); 1819: *Iwanisch* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Давній гіпок. вар. імені *Ivan*. До речі, у записі 1605 р. із Рипинного антр. *Іванішь* — так само є лише іменем. Пор. ще серб. ім'я *Іваніш* (РСКНЈ VII 206), хорв. гіпок. ім'я *Ivaniš* (Šimundić 151, 418), закарп. патр. 1570 р. зі Сваляви *Greg. Iuanissovuych* (UetC 53-14) та ін.

Іванишин †. 1715: кр. *Mich. Ivaniszyn* — Н.Селище, кр. *Mati Ivanisin* — Крайниково (Bélay 195, 174). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Іваніша* — “дружина *Івана*”.

Іванішинець [*Ivaníshinicz*], -иця — Ир. ◀ Від андр. *Іваніша* — “дружина *Івана*” + -иць. Пор. 1787: споріднене п-ще з *Ivaniszyn* — Княжолука, Струтинь та ін. на Бойк (ЙМ).

Іванишинів †. XVII ст.: кр. *Ivanisinuv* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. пос. прикм. від п-ща **Іванішин** у його діал. оформленні.

Івапішко [Івапішко] — Ір. ◀ Від імені *Івапіши* або від п-ка *Івапіши* + -ко.

Іванів †. 1575: кріпаки *Boryz, Jac., Lad., Zauul Iwano (!)* — Луг (Bélay 173) і тут же кр. *To. Iwanul*; 1773: кр. *Ivanuov (!) Olexa* — Баранинці (ГПЕПред 321). ◀ Пос. прикм. із суф. -ів від антр. **Іван**.

Іваніга [Іваніга] — Вн. 1575: *Ivanyiga* — Королево (Szabó 384). ◀ Згруб. вар. чол. імені *Ivan*.

Іваній — Ір, Св. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ій, як у **Петрій**, **Павлій**... 2. Угор. катойк. *Iványi* від співзвучного йому ойк. *Iványi* (Kázmér 503; по-укр. — *Івапіва*).

Івапіцький — Вн. ◀ Вар. п-ща **Івапіцький** зі слідами угор. фонет. впливу.

Іванканич — Вн. 1699: кр. *Ivankanics Roman* — Свалява (Maksay 569). ◀ Від андр. *Ivankania* — “дружина *Ivanka*” + -ич.

Іванкевич — Вб. Пор. 1570: *Jac. Iwankewych* — Мартинка (УстС 53-14); Пор. 1648; *Ivankouich Mikula* — Свалява (Maksay 578). ◀ Від **Іванко** + патр. суф. -евич.

Іва́нків [Іва́нків], -кова — Ір. 1787: *Iwankiw* — Витвиця, Танява на Бойк, *Iwankow* — Лукове на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Іванко** + пос. суф. -ів.

Іва́нко [рідше — **Іванко́**] — Ір, Уж. 1279: *Kozma et Ivanko* — Бар у ком. Берег (Györfy 529); 1437: *Simon Wanko* — Мала Поруба (Nagy-2 342); 1696: п-ще *Iwanko* — Матієво (Szabó 411), гор. *Ge. Ivanko* — Кимпулунг (Bélay 149); 1720: кр. *Lad. Ivanka* — Терново (Bélay 166); 1772: староста *Alexander Ivanko* — Іршава (Ud-5 55). ◀ Здр.-пестл. вар. укр. імені *Ivan*.

Іванкович †. 1648: кр. *Ivankowich Mikula* — Вл (Maksay 528); 1648: кр. *Lukach Ivankouich* — Калитовиця коло Н.Воріт (Maksay 543); 1751: парох *Іоан Іванкович* — Верховина Бистра (Гаджега-Уж 173). ◀ Від антр. **Іванко** + -ович.

Іванкулінець [Іванкулінець], -ниця — Мк. ◀ Від андр. *Ivankúlya* — “дружина **Іва́нка**” + -инець.

Іванов †. 1715: кр. *Sim. Ivanou* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Пос. прикм. від антр. **Іван** без переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг.

Іванович — Тч, Мк. 1366: *Іванович* — Перемишль (ССУМ I 419); 1638: кенез *Ivanovics Vasko* — зникле село *Ivanfalva*, що по-укр. *Іванівці* (LehBer 821); 1781: *сынъ Михайль Івановичъ* — Н.Нереснича (ПеУрб 130). ◀ Укр. патр. від імені *Ivan*. П-ще *Івановіч* дуже поширене в Хорватії (Leksik 245).

Івановка — Тч, Вн. ◀ Укр. дериват із квалітат. суф. -овка, подібно до п-щ **Митрівка**, **Матю́вка**, **Пітьо́вка**.

Івановчик — Вб, Пр, Уж, Мк. ◀ Від антр. **Івановка** + -ик.

Іваночко — Хс, Мж. 1787: *Iwanoczko* — Майдан на Бойк (ЙМ); 1819: *Iwanoczko* — Манів на Лемк (ФМ). ◀ Укр. дериват із суф. -очко від антр. *Iván* (про ім'я *Іваночко* див. Керста 144).

Івантэй [Івантэй] — Вб. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ей від глузливого імені *Івантёб* (пор. *Ільтёб*, *Паитёб*). Пор. ще рос. ім'я *Ивантэй* (Петровский 291).

Івантян — Вн. ◀ Укр. утворення з атрибутив. суф. -ян від антр. **Івантёб**.

Іванул †. 1575: кр. *To. Iwanul* — Луг (Bélay 173). ◀ Рум. утворення з суф. -ul від укр. антр. **Іван**. Пор. аналогічне утворення 1542: вл. *Fatwl (Fatul) Iwancho* — Сер. Водяне (Bélay 121).

Іванулич — Мк. ◀ 1. Від андр. *Ivanúlya* — “дружина *Ivana*” + -ич.

Івануц †. 1676: кр. *Pe. Ivanuc* — Руське Поле (Bélay 211); 1678: кр. *Ivanucz Pavel* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Рум. утворення з демін. суф. -uc від антр. **Іван**.

Іванціан — Ір, Вн. ◀ Від андр. *Ivanciánia* — “дружина *Ivanca*” + -ич.

Іва́нчик — Вб. Пор. 1787: *Iwancukow* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Ivanécy* або **Іванцьо́** + -ик.

Іванцьо́ [Іва́нцьо́] — Тч, Мж, Мк, Уж, Пр. 1548—1551: кр. *Ivanczo Pop* — Сер. Водяне (Bélay 122); пор. 1773: кріпаки *Evantzú, Evantz, Evantzá Stefan* — Келечин (ГПЕПред 310); 1787: *Iwanciov* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Від пестл. імені *Ivanécy*, що від *Ivan* (Керста 114).

Іванцьо́к — Тч. 1787: *Iwancziuk* — Побук, *Iwanciuch* — Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Іванцьо́** або *Ivanécy* + -ук.

Іванцю́линець [Іва́нцю́линець], -ниця. Пор. 1787: *Iwanczulakow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Ivancjólya* — “дружина *Ivanця́*” + -инець.

Іванцю́вський — Вб. Пор. 1819: *Iwanciewski* — Слобода Неблівська на Бойк (ФМ). ◀ 1. Прикм. від ойк. *Ivanці́* з діал. суф. -уський, тобто -івський. 2. Від антр. **Іванцьо́** або **Іванець** + місц. патр. суф. -уський; отже -івський, як у п-щах **Маришчю́вський**, **Уцю́вський**...

Іванч †. 1424: шл. *Iwanch* — Солотвина (Bélay 201). На території ком. Сатмар у XVІ ст. досить часто фіксуються вар. цього п-ща *Ivancs, Iwanch*, тобто без кінцевого голосного /о/ (Kázmér 503). ◀ Фонет. видозміна антр. **Іва́нча** або **Іва́нчо**.

Іва́нча [Іва́нча] — Хс. Пор. 1405: шл. *Vancha* — Солотвина (Bélay 201); 1434: *Іванча діякъ* — Сучава (ССУМ I 419); 1698: кр. *Ivantzá*

Janos — Тереля (Bélay 204); 1605: кр. *Istvan Ivancza* — Руське Поле (Bélay 211); 1649: кр. *Ferencz Ivancsa* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від здр.-пестл. чол. імені *Іванча*, що відповідає повному імені *Іван*. Утворення *Іванча* та *Іванче* у сербів і хорватів дотепер уживаються як гіпок. вар. до імені *Ivan* (Грк 98, Šimundić 151, 418). Первісний вигляд цього іменного суф. мав бути *-ча(т)*.

Іванчей †. 1715: кр. *Jakub Iwancsei* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від антр. **Іванча** + *-ей*.

Іванчик — Вб, Уж, Мк, Мж, Рх. 1505: шл. *Jo. Iwanchuk* — Сер.Водяне (Bélay 122); 1787: *Iwanczyk* — Нагуєвич на Бойк, Мощанець на Лемк (ЙМ); 1682: *Ivantssek Fedor* — Заричово (UetC 88-59). ◀ 1. Від імені *Іванець* або *Іванцьо*, чи *Іванчо* + *-ик*. 2. Лексико-семантичне утворення від лексеми *Іванчикь*, яка в Україні в XVII ст. правила за оф. варіант імені *Ivan* (Осташ-3 27).

Іванчип †. 1715: кріпаки *Lad., Mich. Ivancsin* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1787: п-ще *Iwanczyn* — Гнила на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Iwanczyn* — Войткова на Лемк (ФМ). ◀ Укр. пос. утворення від андр. *Iváńka* — “дружина *Івана*” або від патр. *Іванка* — “дочка *Івана*”.

Іванчів †. 1773: присяжний *Joannes Ivancsiv* — Станово (Ud-2 305). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Іванчо**.

Іванчо [рідше — *Іванчов*] — Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Вн, Хс. 1548—1551: шл. *Janczo (Ivanczo) Pap* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1694: кріпаки *Ivancso Juzszip, Toder* — В.Водяне (Bélay 121); 1773: присяжний *Basilius Ivancso*, тут же і присяжний *Joannes Ivancsiv* — Станово (Ud-5 60). ◀ Укр. або болг. здр. вар. чол. імені *Ivan* із суф. *-чо*, як і в іменах *Адамчо*, *Юрчо*...

Іванчов †. 1618: кр. *Stecz Iwanczow* — Бистра на Маковиці (Mars 61). ◀ Пос. прикм. від антр. **Іванчо** без переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг.

Іванчук — Тч. Пор. 1363: шл. *Ladislauum filium Vanchuk* — Ужгород (Nagy-1 331); 1404: шл. *Іванчукъ Драгомирь* — Сигіт (ССУМ I 419); 1505—1506: шл. *Jo. Iwanchuk (Iwanchuk)*, а 1693 — *Ivanchuk Jonas* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1715 і 1720: кр. *Lad. Ivancsuk* — Колодне на Тч (Bélay 134). ◀ Перші власне укр. п-щеві утворення із патр. суф. *-ук*, *-чук* уживалися ще як власні ос. імена (Керста 114). Пор. 1585: *Korolj Ivonchjuk, Nikita* — Кричово (Bélay 170).

Іваньо — Ір, Мк, Тч. 1720: кріпаки *Fr., Lad. Ivanya* — Суха (Bélay 202); 1773: *Ivanya Andri* — Річка (ПеПред 310); 1787: *Ivanio* — В.Лужок та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. вар. чол. імені *Ivan*, як і *Васьо*, *Гришьо*, *Даньо*...

Іваньовчик — Уж. ◀ Від розм. вар. чол. імені *Іваньовка* (див. **Іванівка**), + *-ик*.

Іваньос — Хс. — Див. **Іваніяс**.

Іваньош — Мж. П-ще *Ivanuos* у ком. Шомодь згадується 1720 р. (Kázmég 530). ◀ Від чол. імені *Ivan* + квалітат. суф. *-юш*.

Іванюга †. 1715: кр. *Gr. Ivaniuga* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Іван** + суф. згрубілості *-юга*.

Іванюк — Тч, Мж. 1720: кр. *Fr. Ivanuk* — Терново (Bélay 1'66). ◀ Від імені *Ivan* + *-юк*. У козацьких реєстрах 1649 р. лексема *Іванюк* виступає ще власним ос. іменем (Осташ-3 27).

Іванюта — Уж. Пор. 1787: *Iwaniutydz* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. утворення *Іванюта* (< *Іван* + суф. *-юта*). У XVII ст. вживалося як власне ос. ім'я (Осташ-3 27).

Іваніяс — Рх, Хс. Пор. 1684: кр. *Ivanyasza, Jakub* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від чол. імені *Ivan* + квалітат. суф. *-яс*.

Івась — Тч, Хс, Мж. 1760: *охрестих отроча раба божого Івася у Гряделя Івана* — Новоселиця на Мж (Сах 82); 1787: *Iwasiow* — Сторона, *Iwasiw* — Сливки та ін., *Iwasyszyn* — Витвиця на Бойк. ◀ Від давньоукр. гіпок. імені *Івась*, що відповідає оф. імені *Ivan*. Пор. також карп. вар. *Iwasio* — так само *Ivan* (Керста 114).

Івачко †. 1505: шляхтичі *Nic. Iwaczko, Sim. f. dicti Iwaczko* — Солотвина (Bélay 201); 1505: шл. *Ge. Iwachko* — Н.Вишава (Bélay 219); 1623: кр. *Iwaczko* — Рєкіти (Bélay 189); 1704: кр. *Ivácsko Makszim* — Мартинка (HodGens 5); 1775: п-ще *Ivácsko* — Черна, Чорнотисово (Szabó 359). ◀ Укр. демін. утворення з суф. *-ко* від хорв. гіпок. імен *Ivač* або *Ivak*, співвідносних із повним іменем *Ivan* (Šimundić 418).

Івашко — Мж, Вл, Св, Вн, Хс. 1378: *nan Івашко Дроздь* — Перемишль (ССУМ I 420); 1418: шл. *Iwasko* — Бедевля (Bélay 126); 1471: шл. *Iwasko St. Wlaz (Wolaz)* — Угря (Bélay 209); 1567: *Steph. Iwasko* — Голубине (UetC 53-12); 1570: *Mich. Ivasko* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1607: кенез *Ivasko László* — Івашковиця (LchBer 160); пор. ще 1699: *Ivaskovics Marko* — Голубине (Maksay 576); 1715: кр. *Fr. Ivasko* — Голятин (Bélay 147); 1787: *Iwaskow* — Тур'є, Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Із давньоукр. чол. імені *Івашко* (суч. оф. *Ivan* — Керста 114).

Івашківич — Вб, Уж, Св. 1648: кенези *Ivaskouich Lazur, Andrij, Mikula, Ivan* — Голубине (Maksay 576); 1787: *Iwaszkowicz* — Козеве на Бойк, 1567: *Iwkasowicz (!) Vasko* — Ждєньово (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Івашко** + *-ович*.

Івереш — Ір, Вн, Хс. 1614: кр. *Jo. Jueges*, а з 1673 — *Üveges Illyés (üvegablak csináló)* — Іза (Bélay 156); 1666: *Üveges* — Мала Копаня (Szabó 593). ◀ Від угор. п-ща *Üveges*, що з апел. *üveges* — “скляра” (Kázmér 1108).

Івко — Уж. 1437: *Iwko filius Gregori* — Ремети (Nagy-2 339); 1449: *Elias Iwko* — Тарна (Nagy-2 444). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Ивко*, *Iwko* (Керста 133), яке у болгар, сербів, хорватів і словаків дотепер співвідноситься з оф. іменем *Ivan* (Илчев 219, Грк 98, Šimundić 151, 418, SSJ VI 136). Вар. *Івко*, імовірно, був здр.-пестл. Адже тоді, крім вар. *Ivan*, уживався також безсуфіксний вар. *Ivo*.

Іво †. 1513: кріпаки *Hrycze Jan, Iwan, Iwo* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Південнослов. еквівалент чол. імені *Ivan*.

Івов †. 1775: п-ще *Ivó* — Тросник (Szabó 368). ◀ Пос. прикм. від антр. **Іво** без переходу суф. */ol/* в ін. монофтонг.

Івонич †. 1567: *Iwonicz Kozth* — Жденьово (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Івона*, тобто *Ivanna*.

Івонча — Тч. 1672: кр. *Vaszilj Ivoncsa*, а 1788 — *Lazar* та *Ivan Ivoncsa* — Ясиння (Bélay 134). ◀ Здр.-пестл. вар. давньоукр. імен *Ивон* або *Ивона*, що походять від бібл. імені *Йона* (Керста 114, 115, Сл.вл.імен 57). Іменний вар. *Івонча*, тобто вар. зі вставним */л/*, як і в імені *Радишон*, у Мараморощі живився у XVI–XVII ст. Пор. 1600: вл. *Ivoncze, Lad. Perse* — Десешті (Bélay 134); 1624: кріпаки *Andr., Jo. Ivoncsa (2), Koszta Pop Dan* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1604: шл. *Sim. Ivonchik* — Водиця (Bélay 129).

Івончик †. 1604: шл. *Sim. Ivonchik* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Від антр. **Івонча** + *-ик*.

Івончин †. 1715: кр. *Lad. Ivancsin* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Івонча**.

Івончук †. 1585: кріпаки *Korolj Ivonchjuk, Nikita* — Кричово (Bélay 170). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Івонча**.

Івончун †. 1715: кр. *Gabr. Ivoncsun* — Криве на Тч (Bélay 164); 1715: кріпаки *Ivancson (!) Ferencz* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Від антр. **Івонча** + атрибут. суф. *-ун*.

Ігнадович †. 1648: кр. *Ihnadzouich Dmetr* — В.Ворота (Maksay 540). ◀ Графічно спотворений вар. п-ща **Ігнатівич**, власне *Ігнацович*.

Ігнат [*Ignát*, рідше — *Ignat*] — Уж, Вб, Мк, Хс, Тч. 1414: *Cosmas filii Ihnat* — Убля (Nagy-2 142); 1600: кр. *Jo., St. Ihnath* — Іза (Bélay 156); 1687: *Dmitrii Ignat nupň* — Заріччя (ЛелПам 229); 1648: *Daniel Ihnatt* — Щербовець (Maksay 532); 1715: кр. *Ihnat Havrilko* — Нове Барово

(Bélay 210); 1751: парох *Феодор Игната* — Вел.Березний (Гаджега-Уж 166); 1787: *Ihnatow* — Комарники, Ямельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від власного ос. імені *Ignát*.

Ігнатик — Пр. 1819: *Ihnatek* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від імені *Ignát* + *-ик*.

Ігнатин †. 1773: присяжний *Petrus Ihnatin* — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Пос. утворення з суф. *-ин* від укр. жін. антр. *Игната*, який відповідає чол. імені *Ignat*.

Ігнатич — Уж. ◀ Від жін. імені *Ignáta*, поширеного в Болгарії (Илчев 219), *-ич*. П-ще *Игнатиѡ* поширене в Сербії (РСКНЈ VII 219).

Ігнатишак — Ір, Бг. ◀ Від андр. *Игнатиѡа* — “дружина *Игната*” + *-як*.

Ігнатишин, -на — Вл, Мж, Хс, Тч, Уж. 1787: *Ihnatyszyn* — Козаківка, Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Игнатиѡа* — “дружина *Игната*” + *-ш*.

Ігнатів †. 1756: дяк *Василя Игнатив сынъ* — Терново (ПаПо-1 150). ◀ Від антр. **Ігнат** + пос. суф. *-ів*.

Ігнатко — Вн, Хс, Ір, Тч, Пр, Вб. 1751: *Марія Игнатко* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); пор. ще 1768: *Ignatko* — Гребля (Szabó 346); пор. ще 1787: *Ihnatkow* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1378: *Игнатко Чрнисвич* — Перемишль (ССУМ I 421). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Ignat*, який уживався як оф. ім'я у 1649 р. (Осташ-3 27).

Ігнатівич — Уж. 1570: *Paul., Marc., Greg. Ihnatowich* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Патр. від антр. **Ігнат** + *-ович*.

Ігнатівський — Уж. ◀ Від антр. **Ігнат** + патр. суф. *-овський* без переходу суфіксального */ol/* в ін. монофтонг.

Ігнатоля — Мк, Св. Пор. 1751: *Марія Игнатуля Невичанска* (Гаджега-Уж 156). ◀ Від чол. імені *Ignát* + демін суф. *-ола*. Пом'якшення суфіксального */л/* — це вже новіший етап в історії цього п-ща.

Ігнатіо — Мк, Уж, Пр. ◀ Місц. гіпок. вар. чол. імені *Ignat*, як *Гавриліо, Іваніо, Стецьо...*

Ігнатіок — Рх, Пр, Уж. 1787: *Ihnatiuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ігнат** + *-юк*.

Ігнатицець [*Игна́чичинець*], *-ниця* — Уж, Мк. 1715: *Ignatinicz (!) Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від андр. *Игнатка* — “дружина *Игната*” + *-ицець* з подальшим стягненням двох */ч/* в один звук.

Ігнась [*Игна́сь*, зрідка — *Игнась*] — Вл, Мж. ◀ Гіпок. вар. імені *Ignat*. Пор. ще 1720: кр. *St Ignasko* — Драгово (Bélay 169).

Ігнасько †. 1720: кр. *St. Ignasko* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від антр. **Ігнась** + суф. *-ко*.

Ігнац — Уж, Мк, Пр. 1602: *Ignacz Paulo* — Лікіцари (UetC 104-8). Пор. 1699: кр. *Ignecz (!)*

Laszlo — Чинадьово (Bélay 564). ◀ Від слц., пол., хорв. або угор. вар. календ. імені *Ignác* (укр. оф. *Iziam*).

Ігнацій — Мк, Уж. 1699: *Ignáci Laszlo* — Чинадьово (Maksay 564); 1751: *Марія донька Игнація господаря из Стржасан* (Гаджега-3 75). ◀ 1. Від хорв. або пол. імені *Ignacij*, *Ignacy* (Šimundić 145). 2. Від угор. ойк. *Ignéc* (по-укр. Зняцьово (оф. — *Знищеве*) — ДужеОч 254).

Ігу — Ір. ◀ Можливо, болг. або серб. ім'я *Igo*, що від *Ignatius*, з лат. формантом *-us*, як у п-щах Медардус, Пётрус, Трібус, Цірікус.

Іжак — Мк. 1448: *Жакъ* — Сучава (ССУМ I 353); 1787: *Izsak* — Сушиця, *Izak* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. оф. імені *Izsák*, що відповідає бібл. іменам *Isak*, *Icudor* (Ladó 170, Hajdú 54); пор. ще слц. розм. вар. чол. імені *Ižo* — *Icudor* (SSJ VI 137). 2. Від болг. розм. імені *Ижо*, що з *Иго*, *Игнат* (Илчев 220), + *-ак*. 3. Від місц. укр. апел. *іжак*, який утратив ініціальну йотацію. Для говірок Мк така втрата властива і тепер (пор. дієсл. *істи*, *іміти* та навіть апел. *іжак* у с. Вел.Лучки). Пор. також пол. п-ща *Iż, Iżak, Iżakiewicz...* (Rymut 352). П-ща *Iżak* та *Iżaković* поширені в Хорватії (Leksik 248).

Іжовський — Св. ◀ Від слц. імені *Ižo* або угор. *Izsó*, що з *Icudor*, *Cudip* (SSJ VI 137, Ladó 172, Hajdú 54), + патр. суф. *-овський*. Пор. ще **Іжовський**.

Ізай [*Изай*] — Ір, Вн, Хс, Тч. 1450: *Izay* — Веряця (Szabó 357); 1600: кр. *Nic. Izaj* — Іза (Bélay 156); 1614: кр. *Pe. Izai* — Стеблівка (Bélay 156); 1684: гор. *Izai Janos* — Хуст (Bélay 152). ◀ Угор. прикм. з суф. *-i* від закарп. ойк. *Iza*. М.Казмир наводить запис п-ща *Izai* 1508 р. (Kázmér 504).

Ізанський — Вб. Прикм. п-ще передбачає твірну основу *Izan* — і така основа є. Пор. 1680: кр. *Izan Jonas* — Кречешті (Bélay 211). У хорватів є гіпок. імена *Iza* та *Izo*, співвідносні з повним іменем *Izak* (Šimundić 152). У босн. мусульман є ім'я *Иза* — гіпокоризм від повного імені *Изет* (РСКНЖ VII 583). На Прикарпатті в кінці XVIII—на поч. XIX ст. фіксуються п-ща *Izucz* — Шум'яч на Бойк, п-ща *Izyk* та *Izuk* — Небіцько на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Правдоподібно, п-ще походить від антр. *Izan*, яке сягає імені *Изидора*. Пов'язувати його з ойк. *Iza*, а тим більш із давнім іменем *Изяслав*, не дозволяє твердість передсуфіксального *із*.

Ізганиць — Уж. ◀ Правдоподібно, пол. п-ще *Zganić*, яке ономасти виводять від дієсл. *zganicé* “зганити, розкритикувати” (Rymut II 738).

Ізяник [*Изяник*] — Хс. 1715: кр. *Fr. Ezanik* (!), а з 1720 р. — *Izanik* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від місц. катоик. *изяник* — “житель с. Изі” (Хс).

Ілевич †. 1648: кр. *Peuich Andrë* — Н.Ворота (Maksay 540). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від діал. імені *Иля*, тобто *Илля*.

Ілик [*Илик*] — Хс. ◀ Місц. здр.-пестл. вар. чол. імені *Иля*, тобто малий *Илля*, + *-ик*.

Ілиньо [*Илиньо*] — Ір. 1572—1575: кр. *Jo. Plona* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. споріднені 1446: *Ilenecz* — Перемишль (Smolka II 11); 1787: *Ilyniak* — Небилів на Бойк (ЙМ); 1213: *Magnet et Ilega filia* (RegVar 190). ◀ П-ще постало з місц. здр.-пестл. вар. імені *Илиньо*, тобто *Илля* (пор. запис імені *Илуна* на Гуц — Vincenz 168). Отже, витвір *Иліна* був лише проміжним етапом між іменами *Иля* та *Илиньо*.

Ілков — Вн. У ком. Бач п-ще *Ilko* фіксується 1522 р. (Kázmér 491). ◀ Частково змадяризований вар. п-ща *Ильків* або укр. імені *Илько*.

Ілку (невідм.) — Вн, Бг. 1775: п-ще *Ilku* — Холмовець, а в Троснику — *Ilkú* (Szabó 368, 473). ◀ Повністю змадяризоване укр. діал. іменування *Илькүв*, тобто *Ильків*.

Ілліш [*Иллиш*] — Вн, Рх. 1444: *Иллиш* — Сучава (ССУМ I 431); 1510—1515: шл. *Sandr. Ilyes* — Бедевля (Bélay 126); 1597: кенез *Ilyés* — Голубине (LchBer 294); 1690: кр. *Ilyes Janos* — Чинадьово (LchBer 563); 1704: кр. *Illés Mihaly* — Косино (HodGens 11); 1720: кр. *Jo. Ilyes* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від угор. імені *Illés*, що відповідає укр. *Иля*, *Иллиш* (Ladó 170, Hajdú 51). Пор. ще молд. *Илијеш* (ДумбрМик 76).

Іллів †. 1687: староста *Илюв Лука* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Пос. прикм. від антр. *Иля* в його діал. звучанні.

Іллюк [*Илюк*] — Хс, Рх. 1335: *Nicolaus filius Ilyuce* — ком. Земпл (Nagy-1 87); 1612: *Ilyuk Vonufer* — Ставне (UetC 88-59); 1787: *Iluk* — Коростів на Бойк (ЙМ); 1804: *Iwan Iluk* — Верховинське (Vincenz 584). ◀ Від чол. імені *Илюк*, яке сх. слов'янам відоме як еквівалент повного імені *Иля* (Суднік 29, Петровський 293).

Ілля †. 1720: кр. *Jo. Ilie* — Луг (Bélay 173). ◀ Укр. осолове ім'я *Иля* в його гуц. звучанні.

Ілляш [*Илляш*] — Вн, Ір, Тч, Пр. 1407: *Иллияш* — Львів (ССУМ I 433); 1510: шл. 1649: ім'я *Иллиш* було серед козаків війська запор. (Осташ-3 28); 1745: *Илли* — Гетеня (ПаПо-2 20); 1787: *Plasz* — Вілька, Ропиця на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. імені *Илляш* (Керста 143), що відповідає оф. імені *Иля*.

Ілляшик [*Илляшик*] — Мк. ◀ Від антр. *Илляш* + *-ик*.

Ілляшко [*Илляшко*] — Тч, Вн. 1773: староста *Simon Ilyasko* — Дубровиця (Ud-5 54). ◀ Від антр. *Илляш* + *-ко*.

Ілляшківич [Илляшківич] — Тч. 1768: *срею Георгио Илляшковичу* — Сокирниця (Яворск 212, 219). ◀ Від антр. **Ілляшко** + **-ович**.

Ілляшівич [Илляшівич] — Хс. 1699: *Ilyasovicz Ivan* — Ждєньово (Maksay 608). ◀ Від антр. **Ілляш** + **-ович**.

Ілошваї — Вн. 1454: вл. *Illosvai* — Ільниця (LehBer 312); 1542: вл. *Nic. Posvay* — Горінчово (Bélay 143); 1604: кр. *Laz. Posvai* — Іза (Bélay 156); 1691: *Илошвай Арасмі позосталася* — Бенедиківці (ЛелПам 233). ◀ Угор. прикм. з суф. *-i* від угор. оijk. *Illosva* (по-укр. — *Іришава*). Крім закарп. *Іришави*, назвою *Illosva* угорці іменують ще кілька населених пунктів Угорщини (Kázmér 493).

Ілкан †. 1509: п-ще *Ihkan* (!) — Ком'яти (Szabó 397). ◀ Від антр. **Ількó** + **-ан**.

Ільканинець [Ильканинець], **-нця**. ◀ Від андр. *Ількánя* — “дружина *Ількá*” + **-нєць**.

Ільканич [Ильканич] — Ир, Хс. 1682: *Ikanits Stephan* — Сімирки (УстС 88-59); 1704: *Ikanics Kozma* — Країна Мартинка (HodGens 71). ◀ Від андр. *Ількánя* — “дружина *Ількá*” + **-ич**.

Ільків †. 1600: ... за бирова *Яреми Ількового* — Осій (ПаПо-2 21). ◀ Пос. прикм. від антр. **Ількó**.

Ількó [Илькó] — Тч, Хс, Вн. 1695: *Ілко* — Нове Село (Szabó 507); 1715: *Ілко Петро* — с'їльски божєеник — Синевир (ПеУрб 130); 1751: *дѣти Василя Ілька* — Невизьке (Гаджега-Уж 156); 1781: *Ілко Петро с'їльски божєеник* — Діброва (Bélay 130). ◀ Від чол. ім'я *Ілько*, яке в Карпатах функціонує щонайменше з XV ст. Пор. 1437: *Lucas filius Ilko* — Ремети (Nagy-2 339); 1672: кр. *Fedorik Ilko* — Ясінина (Bélay 166).

Ількóв [Ильков], **-ва** — Тч. 1437: *Hriz filius Ilkow* — Ремети (Nagy-2 338); 1787: *Ilkow* — Княжолука, Князєве на Бойк (ЙМ). ◀ На Зак це п-ще становить законсервованій угорцями староукр. присвійний прикм. від імені *Ількó*.

Ількóвич [Илькович] — Рх, Вн. 1570: *Joan Ilkowusch* — Нєліпино (УстС 53-14); 1600: *срєй Іоу Ількович* — Осій (ПаПо-2 21); 1787: *Ilkowicz* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ількó** + **-ович**.

Ількóв [род. — **Ількóва**] — Вб. 1600: за бировства *Яреми Ількового* — Осій (ПаПо-2 21). ◀ Присвійний прикм. від імені *Ілко* узаконєно як п-ще в його діал. звучанні, власне з рефлексом /y/ на місці сподіваного суфіксального /i/.

Ільницький [Ильницький] — Вл, Мж, Св, Мк, Ир, Тч, Пр. 1667: *Ільницькі Тимот* із Польщі — Мукачів (LehBer 567); 1699: *Illicki Mikita, Illiczki Ivan* — Латірка (Maksay 591); 1773: присяжник *Theodorus Illiczky* — Драгушовець (Ud-5 54); 1787: *Illicki* — Розтока, Сухий Потік на Бойк

(ЙМ). Пор. ще 1625: *Honzay Maté* — Онік (Szabó 375). ◀ Прикм. від прикарп. оijk. *Ільнік*, а вар. *Honzai* — угор. прикм. від закарп. оijk. *Ільниця*. **Ільницькі** (невідм.) — Вн. ◀ Мадяризований вар. укр. п-ща **Ільницький**.

Ільович — Пр. Пор. 1648: *Heuich Andrë* — Н. Ворота (Maksay 540); Пор. 1687: *Ілов Лука* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Від місц. укр. або болг. вар. імені *Іля* чи *Ільб*, що відповідають оф. імені *Ілля* (Ковачев 294), + **-ович**.

Ільтьó [ор. — **Ільтьóм**] — Ир. ◀ Від місц. розм. вар. імені *Ільтьó* (подібно до п-ща *Пантьó*), що відповідає загальноукраїнському *Ілько*.

Ільцьó [ор. — **Ільцьóм**] — Хс, Вн, Уж 1787: *Ісїо* — Карликів на Лемк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Ілько*, тобто малий *Ілля*.

Ільчák [Ильчák] — Мк, Уж. 1787: *Ісзак* — Луковниця та ін. на Бойк, Снітниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ількó** або **Ільцьó** + **-як**.

Ільчик [Ильчик] — Уж. 1819: *Ісзук* — Збоїська на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ількó** або **Ільцьó** + **-ик**.

Ільчó [Ильчó, ор. — **Ільчóм**] — Мк. ◀ Місц. здр.-пестл. вар. імені *Ільчó* від стилістично нейтрального *Ількó*. Пор. ще болг. *Илчó* — так само від *Ілля* (Илчев 221).

Ільчúк [Ильчúк] — Рх. ◀ Від антр. **Ількó** або **Ільцьó** + **-юк**.

Ілюшів †. 1740: *Ілюшового Івана зять* — Улич (ПаПо-2 29). ◀ Укр. пос. прикм. від незасвідченого антр. *Ілюш*, тобто *Ілля*.

Інкúлиць — Пр. 1787 *Inkula* — Яблониця на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Інкúля* — “дружина *Інка*”, + **-нєць**, а *Інко* — це *Інокентій* (Грк 100, Илчев 222).

Іргóвцій — Тч, Хс. 1605: кр. *Jo. Irhóczy* — Вільхівці (Bélay 154); 1696: гор. *Jac. Irhóczy* — Кимпулунг (Bélay 203); 1715: кр. *Irhocz György* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Угор. прикм. від оijk. *Irhoc* (по-укр. — *Вільхівці*), що на Тч (Kázmér 498).

Іргóлці †. 1600: кр. *Paul. Irlhotzi* — Терєбля (Bélay 203). ◀ Те саме, що й **Іргóвцій**, але без зміни кореневого приголосного /л/ на /л'v/.

Іржик — Св. ◀ Від чес. здр.-пестл. імені *Jiřk* (укр. — *Юрик*, *Юрій* — Knaprová 114) з втратою початкового /й'v/.

Ірко †. 1585: п-ще *Irko* — Дротинці (Szabó 486). ◀ Укр. здр.-пестл. ім'я *Ірко* від кал. імен *Ірней* або *Іраклій*. Пор. ще хорв. гіпок. імена *Irka, Irko, Iro* (Šimundić 418).

Ірхо, **-ха** — Вн. ◀ Можливо, від місц. апел. *úrxa* — “вичинєна овєча або козяча шкіра” (ЕСУМ II 318).

Ірчак — Мж, Ір. Пор. 1743: *Ircsanics* — Новоселиця на Вн (Szabó 476). 1787: *Jersaka*, а 1819 — *Irszak* — Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від імен *Ірко*, що з *Ірпей*, або з *Ірка*, + -як.

Ірчанич †. 1743: п-ще *Ircsanics* — Новоселиця на Вн (Szabó 476). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Ірчания* — “дружина Ірча”, де *Ірча* — це гіпокоризм від чол. імен *Іраклій*, *Ірпей* або *Ірод* (Šimundić 418).

Ірш — Ір. ◀ Можливо, з нім. апел. *Hirsch* — “олень”.

Ісаєвич — Мж. 1753: *Павел Исасвичь* — Обляска (Сах 96). ◀ Від бібл. імені *Ісай* + -евич. Ім'я *Ісай* було поширене серед козаків XVII ст. (Осташ-3 26) та болгар (Ковачев 253).

Ісайович — Вн. ◀ Такого ж пох., як і п-ще **Ісаєвич**, але з суф. -ович.

Ісайський — Вб. 1787: *Isayski* — Залокоть на Бойк (ЙМ). ◀ Від бібл. імені *Ісай* + -ський.

Ісак [*Исак*] — Ір, Вн, Мк, Мж, Пр. 1570, 1574: *Isaak* — Олешник (Szabó 325); 1572 : п-ще *Izak*, а 1574 — п-ще *Iszak* — Заріччя (Szabó 276); 1605: кр. *Laur. Iszak* — Руське Поле (Bélay 211); 1751: *парох Іоан Исак* — Чорнотисово (Гаджега-Уг 25); 175: ... *крім Стефана Исак* — Приборжавське (Гаджега-М 202). ◀ Від бібл. імені *Ісак*.

Ісєвич — Вл. ◀ Укр. патр. з суф. -евич від календ. імені *Ісє*, *Ісá*, а може, й *Ісьб*, що з повних імен *Ісак*, *Ісидор*, *Ісус*, *Ісай*... (Петровский 125, Грк 110, Илчев 223, Ковачев 253, РСКНЖ VIII 123, 206).

Ісківич — Ір. 1787: *Iskowicz* — Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ Патр. від хорв. чи якогось ін. слов. імені на зразок *Іско*, що з *Ісо*, *Ісай*, *Ісак* або *Ісидор* (Šimundić 418).

Ісько †. 1784: п-ще *Izko* (!) — Чорнотисово

(Szabó 339). ◀ Від укр. гіпок. чол. імені *Ісько*, яке відповідає повним іменам *Ісидор*, *Йосип* (Гр IV 553).

Іткєвич — Св. ◀ Патр. від болг. імен на зразок *Итко*, *Ито*, *Хито*..., що є скор. від імені *Христо* (Илчев 225).

Іцик †. 1720: кр. *Lad. Iczik* — Вучкове (Bélay 220). ◀ І. Укр. утворення з суф. -ик від хорв. чол. гіпок. *Іса*, який відповідає повним іменам *Ігнacij*, *Іnocentij*, *Іsак*, *Іsидор*, *Іzrael* (Šimundić 418). 2. Можливо, місц. євр. ім'я *Йіцик*, тобто *Іцхак*, стало п-щем.

Іцькє [*Ицькє*] — Тч. Пор. 1720: кр. *Lad. Iczuk* — Вучкове (Bélay 220). ◀ І. Від євр. імені *Йіцько* чи *Йіцик*, співвідносного з *Іцхак*; пор. ще пол. оравське *Icek* — “т. с.” (Golęb 87). 2. Від серб. імені *Ицко*, що з *Илија*, *Исидор*... (Гр. 101), або болг. імені *Ицко*, що з повних імен *Христо*, *Илия* (Илчев 225).

Ічканич †. 1715: кр. *Luc. Icskanics* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Ічканя* — “дружина *Ічка*”.

Ічкович †. 1743: п-ще *Icskovics* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Іčko* (оф. *Ivan, Ilija* – Šimundić 418) + -ович.

Ішкович †. 1773: староста *Joannes Iskovics*, присяжний *Lucas Iskovics* — Плав'є (Ud-5 58). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ович від діал. чол. імені *Іськб*, що відповідає повним іменам *Ісак* та *Ісай*.

Іштван — Уж. 1571: кріпаки *Fr., Laur. Istwan* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1787: *Istwan* — Реґетів на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. ім'я *István*, що відповідає укр. оф. *Степан* (Kázmér 500).

Іштєвка — Вб. ◀ Угор. гіпок. ім'я *Istók*, що відповідає оф. *István* (Ladó 171), укр. оф. *Стефан*.

І

Їжак — Рх. ◀ І. Давньослов. ім'я *Їжс*, яке співвідноситься з назвою тварини *Їжак* + -ак. Пор. серб ім'я *Језе* (Грк 105). 2. Наслідок спонтанної українізації угор. імені або п-ща *Izsák*, тобто *Ісак*.

Їжєвський — Св. Пор. запис XVIII ст.: присяжний *Joannes Jesova* — Голубине (Ud-2 299). ◀

І. Від давньослов. імені *Їжс* (див. **Їжак**) + -овський. 2. Наслідок новішого переосмислення п-ща **Їжєвський** і зближення його з п-щем **Їжак**.

Їшкєвич — Св. ◀ Патр. від антропооснови *Їшко*, представлені такими пол. п-щами, як *Jeżewicz, Jeżko, Jeżow* (Rymut 352).

Й

Йобак †. 1773: староста *Joannes Jobak* — Павлово (Удвари-2 302); XVIII ст. присяжний *Jobak* — с. Йовбовиця (Удвари-2 300). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ак від угор. або слц. імені *Jób* (укр. ім'я *Іов*).

Йов †. 1567: п-ще *Jo (!)* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від бібл. імені *Іов*.

Йовбáк — Св, Мк. 1583: кенез *Jobbák Máté* — Йовбовиця біля Сускова (LehBer 308); 1773: староста *Joannes Jobak*, присяжний *Jacobus Jobak* — Йовбовиця (Ud-5 56); 1773: староста *Joannes Jobak* — Павлово (Ud-5 58). ◀ П-ще утворене за допомогою суф. -ак від угор. або слц. імені *Jób*, якому у правосл. світі відповідає бібл. вар. із фонемою /в/, тобто *Йов*, *Іов*. Перші згадки цього імені з кінцевим /б/ у Карп. регіоні походять з XIII–XIV ст. (RegVar 196, 198, Györfy 54), але згадуються й пізніше. Напр., 1570 р. у Сускові фіксується п-ще *Joba* (UcC 53-14) і тут же 1583 р. значиться кенез *Jobba Szánya* (LchAd 53).

Йовдiй [Йóvði] — Тч. 1525: шл. *Mich. Jodi* — Діброва (Bélay 120). ◀ 1. Угор. прикм. на -i від давнього трансільв. ойк. *Jód* (ДжеОч 255, Kázmér 519). 2. Від давньоугор. імені *Jód* (Kálmán 43, 140), яке в ком. Саболч згадується 1216 р. Пор. *Joud servus* (RegVar 211).

Йóвжiй [Йóвжiй] — Хс, Тч. ◀ Від місц. угор. імені *Józsi*, що є розм. вар. до оф. *József* (укр. *Йосиф* — Hajdú 56).

Йовкович — Уж. ◀ Патр. утворення з суф. -ович від давньоукр. здр.-пестл. імені *Йовко*. Етимологічним відповідником у християн сх. обряду є *Йов*, *Іов* (Керста 114), а у християн римо-катол. обряду — *Јов*, *Јов* (див. **Йовбáк**).

Йóвнаш — Рх. ◀ Угор. календ. ім'я *Jónás* (Ladó 174, Hajdú 55), що відповідає укр. *Йона*, *Іона* (Сл.вл.імен 57), слц. *Jonáš* і пол. *Jonasz*. Пор. 1649: кріпаки *Jona*, *Teod. Bele*; *Jona Proc.*, *Turda* — Розавля (Bélay 187); 1673: *Jona Ricz* — Солотвина (Bélay 201).

Йóвнiй [Йóвнiй] — Уж. ◀ Імовірно, від угор. розм. *Jóni*, що є оф. відповідником до імені *Jonatan* (Ladó 174) та *Йона*. Фонема /в/ в кінці першого складу є наслідком укр. регулярного подовження угор. довгого /б/, як у п-щах **Йовбáк**, **Йóвдiй**, **Йóвжiй**, **Йóвнаш**.

Йоганчúк — Рх. Пор. 1214: *...iudicibus Mocud et Johanca* — Шом у ком. Берег (RegVar 179). ◀ Від нім. вар. імені *Йоганн* + -чук або *Йоганко* + -юк.

Йойкалюк — Рх. Пор. 1720: кр. *Lad. Jajkalo* — Луг (Bélay 173). ◀ 1. Від місц. апел. *йойкало* — “плакса, скиглий”, що від *йойкати* — “охкати,

стогнати” (Гр II 201, Он I 332, Гг 87, Мат. до букв. III 85), + -юк. На користь цієї етимології промовляють і деякі ін. п-ща карп. українців XVII–XIX ст. Напр., запис 1691 р. *Jojkan Popovics* — Ганьковиця (LehBer 284); 1820: *Joykan* — Довжиця, Телесниця на Лемк (ЙМ). Аналогічні апел. знає і пол. мова. Пор. *jękała, jękała* — “т. с.” (SW II 177). Є вони й серед пол. п-щ (Rymut 355). 2. Можливий зв'язок цього п-ща з південнослов. іменем *Йойко* (є *Йован*, *Йордан* — Илчев 226, Грк 107, Šimundić 420). Його могли б підтверджувати також бойк. п-ща XVIII ст. *Joyczyn*, *Joyczuk* із с. Вислоцьке (ЙМ).

Йойкун †. 1691: кр. *Jojkan Popovics* — Ганьковиця (LehBer 284). ◀ Від місц. апел. *йойкун* — “плакса”. Пор. також хорв. гіпок. чол. ім'я *Jojkan*, яке відповідає повному імені *Jovan* (Šimundić 420).

Йóкоб — Вн. ◀ Угор. вимова календ. імені *Jakab*, закріплена орфогра. (укр. оф. — *Яків*).

Йóлич — Пр, Уж. ◀ 1. Укр. метр. з суф. -ич від місц. імені *Йóла* (саме так звучить жін. ім'я *Юла* (оф. *Юлія*) в кількох селах між м. Мукачів та с. Середне). 2. Від імені *Јола*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з чол. іменами *Johan*, *Josip*, *Jovan*, *Jozip* (Šimundić 420), жін. іменами *Jovana*, *Jovanka* (Грк 262), у хорватів, крім цього, — з *Jolanta*, *Jozefina* (Šimundić 512), а в угорців — із *Jolán* (Hajdú 55). П-ще могли принести на Зак й безпосередньо хорвати, у яких воно популярне (Leksik 265), адже між Мукачевом та Середнім у XV–XVII ст. проживало найбільше південнослов. утікачів від турків, а передмістя Мукачева Підгород саме тоді німці називали *Kroatendorf*, тобто “хорватське село”.

Йон — Мк. 1605: кр. *Iuon Mihaila* — Руська Поляна (Bélay 189). ◀ Від молд. імені *Ион*, що відповідає укр. *Іван* (ДумбрМик 78). Гіпокоризми цього імені *Jona* та *Jonuc* у XVII ст. правила із оф. вар. у Мар. Пор. 1605: шл. *Szawa Jonucz* — Миколапоток (Bélay 171); 1649: кр. *Jona*, *Proc. Turda* — Розавля (Bélay 174).

Йóнаш — Рх. 1715: *Jónás* — Нове Село (Szabó 507). Пор. ще 1600: вл. *St. Jonasko* — Мойсин (Bélay 175; 1657: *Петрь*, *Докія*, *Ионашко* — Рус — Кривий (ПаПо-2 113); 1689: кр. *Jonaszkuo Jonas* — Барбешті (Bélay 123). ◀ Від молд. чи рум. гіпок. імені *Ионаш*, співвідносного з оф. іменем *Ион* (ДумбрМик 78). Пор. ще чес. п-ще *Jonaš* (Moldanová 96). Чол. ім'я *Jonasko* у XVII ст. широко представлене в рум. Марамороші (Bélay 131, 186, 219).

Йо́ник — Хс. ◀ Від бібл. імені *Йона* чи *Йон* + демін. суф. -ик. Пор. ще 1819: *Jonak* — Цавник на Лемк (ФМ).

Йо́нуц †. 1696: кр. *Paul Jonucz* — Луг (Bélay 1173). Тут же й імена *Sndr.*, *Jonucz*, *Timoffi*. Чол. ім'я *Jonuc* у XVII ст. часто фігурує також у селах рум. Марамороша (Bélay 125, 134, 165, 214 та деякі ін.). Рум. здр.-пестл. ім'я *Ionuf*, тобто малий *Йона*.

Йо́нчій [Йо́нчі] — див. **Янчій**.

Йордан — Уж, Мк. 1252: *Jordan comes* — Спіш (HodTör 67); 1638: кр. *Ordan Nistor* — Леурдина (Bélay 171). ◀ Від календ. імені *Йордан*, що пох. від гідр. *Йордан*, яке відоме всім народам Карп. регіону (Кнаррová 115).

Йосан †. 1574, 1567: п-ще *Jozan* (!) — Вино-

градів, Сасово (Szabó 422, 480); 1638: *Joszan* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від південнослов. чол. імені *Josan*, що походить з повних імен *Josip* та *Jovan* (Šimundić 420).

Йосип †. 1483: кр. *Cosmas Josep* — Горінчово (Bélay 143); 1567: п-ще *Josip* — Велятин (Szabó 537); 1605: кр. *Bl. Joseph* — Миково (Bélay 214); 1696: кр. *Fr. Joszip* — Луг (Bélay 173). ◀ Від чол. імені *Йосун*.

Йосипів †. 1572–1575: кр. *Paul Jozyro* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Йосип**.

Йосипчук — Рх. 1678: кр. *Joszipcsuk* (*Joszip*) *Kozta* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1696: кр. *Fr. Joszip* — Луг на Рх (Bélay 137). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -чук від імені *Йосун*.

К

Кабала — Уж. 1614: кр. *Mich. Kabala* — Іза (Bélay 156); 1743: п-ще *Kabola* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1787: *Kabala* — Тарнава на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1720: кр. *Roma Kabalicz* — Крачуново (Bélay 151). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *кабалá* — “ворожіння”, “гадання на картах”, “магія” (Ж-Н 328, Гр II 202), який, окрім укр. мови, відомий також слц., пол. (SSJ I 567, Rospond II 234, Rymut 362), а в серб., крім цього, “свр. релігійне вчення”, “плітка” (РСКНХ IX 20). 2. Від апел. *кабалá* — “повна залежність”, “поневолення” (СУМ IV 63), а в пол. — ще й “клопіт” (SW II 193). Пор. також укр. діал. апел. *кабáлик* — “клопіт” (Ж-Н 328).

Кабáль — Рх. 1787: *Kabal* — Тисів на Бойк (ЙМ). Пор. серб. п-ще *Кабáльєвић* (РСКНХ IX 683). ◀ 1. Місц. укр. *хабáль* — “франт, джигун” (Ужан) та бойк. фонет. спотворений апел. *хабáль* — “перелюбник”. 2. Від серб.-хорв. діал. *кобал* — “цебер, шаплик” (РСКНХ IX 20).

Кабáлюк — Рх. ◀ 1. Від антр. **Кабáль** + -юк. 2. Від антр. **Кабáла** + -юк.

Кáбат — Уж. Пор. 1618: кр. *Fedur Kabatik* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1787: *Kabatiak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від назви верхнього одягу *кабат*, яка у словаків та в угорців озн. “пальто”, “шинеля”, “піджак” (SSJ I 658, Kázmér 524), у бойків — “короткий каптан” (Он I 301), а у сх. Слч — навіть “спідниця” (SSN I 729). П-ще відоме і в Польщі (Rymut 362).

Кабáцій — Мк. 1780: *Ioanъ Кабаџи* (Метрика). Пор. 1787: *Kabacki* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀

1. Адаптоване укр. мовою угор. п-щеve утворення *Kabáci*, яке містить у своїй основі серб.-хорв. назву птаха *кобац* — “кібчик”, “малий яструб”, метафоричне зн. якого — “злодій”, “злочинець” (РСКНХ X 684). 2. Можливо, угор. утворення з формантом -i від пол. п-ща *Kobac* (Rymut 418).

Кабаштур — Ір. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Кабаштура — Мк. 1803: гр.-катол. св'ящ. *Mich. Kabasztura* — Марія-Повч (Ud-4 384). ◀ Від п-ща **Кабаштур** у род. відм.

Кáваль — Вл. Пор. п-ща 1787: *Kawalko*, *Kawalczyk* — Мушинка і Волиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Із пол. п-ща *Kawał*, що від апел. *kawał* — “шматок, частина чогось” або у зн. “жарт” (Rymut 387, SSN I 757). 2. Зв'язок із серб. тюркізмом *кавал* — “вид короткої старовинної рушниці”, “вид сопліки” менш імовірний (РСКНХ IX 32), сумнівний.

Каверзніок — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ка *Кáверзний*, що з прикм. зі зн. “вередливий”, “шкідливий” (Ж-Н 328, Гр II 204).

Кáвка — Хс, Мж. Пор. 1449: *Kawka* — Перемишль (Smolka II 60); 1618: кр. *Kawka Hricz* — Рівне на Маковиці (Mars 89); 1787: п-ще *Kauka* — Виноградів (Szabó 424). Пор. ще 1787: *Kawka* — Босько, Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені *Кáвка* (Majtán-Považaj 16), співвідносного з діал. назвою птаха *ка́вка* — “галка”, “ворона” (Гр 88, SSN I 758), метафоричне зн. якої в Карпатах — “темноволоса людина” (Ужан), а в поляків — “повія” (SW II 304, Reczek 151). Основа *Кавк-* часто повто-

рюється у п-щах Карп. регіону. Пор. пол. п-ща *Kawczak, Kawczuk, Kawecki, Kawczyński, Kawcio, Kawczani* (Rymut 386). Представлена і в місц. зоонімії.

Кавчик †. 1773: п-ще *Kaucsik* — Тросник (Szabó 314). ◀ Від місц. антр. *Кавка* + *-ик*.

Каган — Вб. ◀ Від апел. *kağan*, який у Карп. регіоні вживався у таких зн.: 1. “Найвищий титул ватажка у тюрк. народів”, “хан” (СУМ IV 67); 2. Слц. діал. *kahan* — “каганець” (SSN I 734); 3. Пол. *kahan* — “намордник” (Rymut 365). П-ще *Kagan, Kağanowicz, Kaganowski* були поширені на території Речі Посполитої (Rymut 365).

Каганець [*Kağanieць*], **-ниця** — Вб, Уж, Мк, Вн. ◀ 1. Від загальноукр. апел. *kağanieць*, який у Карпатах уживався у зн. “примітивний світильник, що складається з гнота і посудини, заповненої олією” (Ж-Н 829, Гр I 206, СУМ IV 67, SSN I 734). 2. Від антр. *Каган* + *-ець*.

Каганчик — Уж. ◀ Від антр. *Каганець* + *-ик*.

Кагач — Св, Мк. ◀ Можливо, утворення з суф. *-ач* від серб. дієсл. *кахати* — “чіпати, підштовхувати, дражнити” (РСКНІ IX 362).

Кадар [*Kádár*], **-ра**, рідше, **-ря** — Хс, Тч, Рх, Вн, Ір, Мк. 1514: п-ще *Kadar* — Тросник (Szabó 343); 1565: п-ще *Kadar* — Чорний Потік (Szabó 343); 1571: кр. *Jo. Kadar* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1727: *Микитувъ Кадарювъ* — Сокирниця (UdAd 76); 1787: *Kadar* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Угор. п-ще *Kádár*, що від угор. слов’янїзму *kádár* — “бондар” (MNTESz II 300, Kázmér 528). В основі апел. *kádár* лежить слов. назва міри місткості *kadъ*, що й у лексемі *кадіб* (ССУМ I 458, KnieSz I 657).

Кадош — Уж. 1567: гор. *Kadas István* — Ужгород (HodOkm 48); 1574: п-ще *Kados* — Виноградів (Szabó 422); 1684: гор. *Mich. Kados* — Мукачів (HodAd 48). ◀ Від місц. угор. п-ща *Kádas*, апел. зн. якого те саме, що й у *kádár* (Kázmér 528), тобто “бондар”.

Кажимір — Уж. 1215: *per pristaldum nomine Kazimir* — ком. Сат (RegVar 197); 1280: *pro Kazimierio* — ком. Земплин (Nagy-I 26); 1312: *Kazimerius de Kyrsan* — ком. Бєгер (Györfy 542); 1690: п-ще *Casimir* — Виноградів (Szabó 424); 1787: п-ща *Kazimir, Kazimirz* — Опака, Зубриця на Бойк. ◀ Фонет. змадяризований вар. давньо-слов. чол. імені *Казимир* (< “той, що казить мир” — ЭССЯ IX 170). На думку Н.Ковачева, перший компонент імені *Казимир* походить не від дієсл. *казити* у зн. “псувати”, “руїнувати”, а у зн. “проповідувати” (Ковачев 263). Пор. ще серб. та хорв. чол. ім’я *Kažimir* (Грк I 110, Šimundić 173, 421), отже, вар. того ж імені зі зміною звука /z/ на звук /ж/.

Казібрід [*Kazíbrud, Kazíbríd, Gazíbrud*], **-брѳда** — Мж, Вл, Мк. 1685: чоботяр *Kazibrud Janos* — Ужгород (LehAd 25); 1787: *Kazybrod* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. складеного апел. *казібрід*, як і його синонім *казідорога*, у зн. “місяць лютий”, “березень” (Ж-Н 330, Гр 89, Мат. до букв. IV 8). Пор. ще Он I 304, ЭССЯ IX 170). Отже, *казібрід* — “той, що казить, тобто руйнує, псує броди”.

Кайдас — Мк. ◀ Пол. п-ще *Kajdas*, яке походить від апел. *kajda* — “футляр, у якому косар носить точильний брусок” (Rymut 366).

Кайла — Уж. 1720: кр. *Kajla* — Добра в Земпл (ПеПред 317); 1828: п-ще *Kajla* — Чорнотисово (Szabó 340). ◀ 1. П-ще *Kajla* побутує і серед угорців, а угор. ономасти виводять його від діал. апел. *kajla* — “горбатий”, “косий” (Kázmér 529). За I.Верхратським (Гр II 208), *kajlú* — це “угор. воли з великими рогами”. Кличку *Кайла, Кайло* рогатій худобі, що має великі сильні роги, дають і на Зак (Вн — Он I 333). 2. Менш імовірно, що п-ще *Кайла* походить від серб. чол. імені *Кайле*, що є гіпок. від повних імен *Казимир, Микайло* (РСКНІ IX 86). 3. Від слц. *kajlo* — “запобіжний клин” (SSN I 375).

Кайланич — Вн, Ір, Мк. ◀ 1. Від андр. *Кайлани* — “дружина *Кайли*” + *-ич*. 2. Малоімовірно, що від бойк. клички корови *Кайлани* (Он I 335) + *-ич*.

Кайлик — Пр. ◀ Від п-ща *Кайла* + *-ик*.

Кайло — Вн, Ір. ◀ 1. Вар. п-ща *Кайла*. 2. Від серб.-хорв. *kajlo* — “наконечник на шевській колоді” (РСКНІ IX 77).

Кайс — Рх. ◀ 1. П-ще *Кайс* є і в поляків. Пол. ономасти виводять його від нім. ос. назви *Keis* (Rymut 366). 2. П-ще *Kajsza* є в угорців, які виводять його від апел. *kajsza* — “горбатий” (Kázmér 536).

Калабіга — Уж. 1584: кенез *Kalabiha* — Св (LehBer 162). ◀ Від місц. апел. *калабіги* (pl. t.) — “дерев’яний пристрій до саней або до передньої телеги воза, на якому спускають довгі колоди з гори” (Пр, Вб). Апел. *калабіга* в укр. мові постав як наслідок десуфіксації давнішої назви *калабіжка* — “самокат” (див. **Калабішка**).

Калабішка — Св, Ір, Пр, Мж, Рх. 1570: вдова *Kalabiska Mathene* — Поляна (UetC 53-12), *Georg Kalabysca* — Павлово (UetC 53-14); 1590: *Kalabiska Demeter* — Мала Бистра (LehBer 122); 1613: *Kalabiska Peter*, 1648: *Kalabiska Havrillo*; 1693: *Kalabiska Luka* — Солочин (LehBer 737); 1715: *Kalabiska Hricz* — Буковець (Bély 132). ◀ Давня слц. двоосновна назва самоката *kolobežka* (чес. *koloběžka* — від *kolo* + *běhat*) — “дитячий самокат” (SSN I 804), яка зазнала повної деети-

мологізації при її звуковій адаптації до системи укр. мови.

Калáнич — Св. ◀ 1. Укр. андр. *Калáния* — “дружина *Кáла*” + *-нич*, де антр. *Кал-* — це староукр. ім'я *Каллишикъ* (Керста 116), серб.-хорв. ім'я *Кале*, співвідносне з повними іменами *Казимир*, *Николай* (РСКНХ IX 113, Грк 110), або чес. розм. ім'я *Kála*, яке відповідає оф. імені *Gála*, *Havel* (Moldanová 98). 2. Від самоназви молд. циган *кало* чи *калі*, або циг. прикм. *кало́* — “чорний”, закладеного в болг. п-щі *Калов* (Български език, 1960. — № 5. — С. 434).

Кáлвин — Уж. ◀ Від місц. ос. назви за релігійною приналежністю *ка́лвин*, тобто “кальвініст” (Чопей 42). У гов. Буковини апел. *ка́лвин* — “зла, безсердечна людина” (Мат. до буков IV 11).

Каленáр [*Калина́рь*], *-ря* — Вн. — Див. **Калина́р**.

Калéта — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Кали́та** під впливом пол. апел. *kaleta* — “гаманець, торба” (Reczek 147) або внаслідок угор. написання *kaléta*.

Кáлин — Хс, Тч, Вб. 1365: волохи *Buna et Kalyn olaches* — Коромля (Nagy-I 34); 1491: ім'я *Калин* — Сучава (ССУМ I 465); 1605: кр. *Alex. Kalin* — Терново (Bélay 166); 1548–1581: шл. *Cl. Kalyn* — Берсана (Bélay 123); *Олекса Калинув* — Ділове (ПаПо-3 10); 1605: кр. *Kalin Kriczko* — Ясіння, *Kalin Istvan* — Міжгір'я (Bélay 166, 178); 1715: кр. *Alex. Kalen (Kalin)* — Горінчово (Bélay 141), *St. Kalin* — Чумальово, *Jo. Kalin* — Нересинця (Bélay 133, 176). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Кáлин*, співвідносне з кал. ім'ям гр. пох. *Калитик* (Керста 116). Пор. запис 1787: *Mandra Kalyn* — Окно-Шугатаг (Bélay 190). Воно представлене серед запор. козаків 1649 р., зокрема, в Кальницькому та Чернігівському полках. Чол. ім'я *Кáлин* функціонувало також у румунів (*Călin*) та болгар (Const 26, Илчев 231). Виводити його від назви куца *калина* немає достатніх підстав. 2. Від слов. по-бажального імені *Кален*, відомого болгарам, яке виражало ідею “Нехай буде загартованим!” (Ковачев 264).

Кáлина — Мк, Уж. 1500: *слуганши ... Калина* — Сучава (ССУМ I 466); 1507: кр. *Lad. Kalina* — Соїми (Bélay 200); 1676: кр. *Alex. Kalina* — Колодне (Bélay 134); 1680: кр. *Fr. Kalina* — Липча (Bélay 172); 1751: *Федор Калина* — Руна (Гаджега-М 175). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Калина*, співвідносного з іменем гр. пох. *Калешик* (ВІЛ 66), яке в XVII ст. функціонувало серед запор. козаків, зокрема, в Брацлавському, Переяславському та Черкаському полках (Осташ-3

29), та й серед ін. соціальних верств укр. людності. 2. Від назви куца *каліна*.

Калина́р [*Калина́рь*], *-ря* — Вн. ◀ Від антр. **Кáлин** або **Кáлина** за допомогою суф. *-арь*. Однак оскільки в укр. мові цей суф. не поєднується з власними назвами, то в п-щі **Калина́рь** треба вбачати рум. або алб. утворення. Пор. рум. *Буштенари* (Const LVI), алб. катойк. *Kosovar*, що від топ. *Буштино* і *Косово*. Отже, допрізвище зн. лексеми *калина́рь* могло б бути “виходець із с. *Калини*”.

Кáлинець [*Кáлиницъ*], *-ниця* — Вб. 1682: кр. *Kalenyc Michaelo* — Стричова (UcC 88-59); 1715: кр. *Kalencz Fedur* — Соїми, *Kalencz Hricz* — Присліп, *Kalencz Dmit.* — Липча (Bélay 220, 181, 172). ◀ Кореневий наголос на п-щі примушує вбачати у ньому двоморфемний суф. *-инець*, який міг приєднуватися лише до антр. на *-а*, а в умовах Карпат це могло бути лише болг. жін. ім'я *Каля* або чол. ім'я *Кала* (Илчев 236, 232), співвідносні з *Калина* та *Калоян*.

Кали́ник †. 1715: кріпаки *Simeon Kalinik, Kalinik Prokop* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від чол. імені гр. пох. *Каленик* (ВІЛ 66).

Кали́нинець [*Кали́ницъ*], *-ниця* — Вл. 1772: присяжний *Kalininecz Vaszil* — Задільське (Удварі-2 306). ◀ Від уживаного на Вл жін. імені *Калі́на*, що з давнього чол. імені *Калі́на* або від п-ща **Кáлина** + *-инець*.

Кали́нич — Мк, Св, Ір, Вн, Бг, Хс, Тч, Уж, Вл. 1525: кр. *Pe. Kalynuch*, 1579 — *Korcha Kalinich*, а 1580 — *Alex. Kalinich* — Соїми (Bélay 220); 1567: кр. *Kalencz Waszel* — Неліпино (UcC 53-12); 1570: кр. *Waczko Kalinicz*, 1580 — *Ztec Kalinich* — Міжгір'я (Bélay 178); 1696: кр. *Sim. Kalinics* — Ясіння (Bélay 167); 1699: кр. *Kalinics Leczo* — Мала Розтока біля Н.Воріт (LehBer 680); 1720: *Prodan Kalinics* — Ганичі (Bélay 141); 1787: *Kalinicz* — Вишків, Завадівка, Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ), *Kalinicz* — Смерековець на Лемк (Красовський 76). ◀ Від антр. **Кáлина** + *-нич*. Жін. ім'я *Калина* в Карпатах має давню традицію вживання. XVII ст.: *срей Іоан Петровский из женою Калиною* — Руський Кривий (ПаПо-2 12). П-ще поширене в Хорватії (Leksik 277).

Кали́ничак — Мк. ◀ 1. Від антр. **Кали́нич** або імені *Калитик* + *-ак*. 2. Від антр. **Кали́ник** + *-як*.

Кали́ничів †. 1772: присяжний *Niceforus Kalinicsov* (!) — Кичірний (Удварі-2 301). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Кали́нич**.

Кали́нка — Хс. ◀ Від п-ща **Кáлина** + суф. *-ка*, який тут виконав патр. функцію. Від антропооснови **Кали́нка** на Бойк утворено також п-ща XVII ст. *Kalinczyn* (Грабово) та *Kalynczyez* (Ропавське).

Калино́вич — Хс. 1787: гр. *Kalinowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. антр. **Кали́на** або від антр. **Кали́н** + **-ович**.

Кали́нський — Рх. 1781: *Федор Дякь Кали́нський* — Калини (ПеУрб 130). ◀ Місц. регулярне укр. прикм. утворення від ойк. *Кали́ни* (Тч).

Калинча́к — Пр, Уж. 1787: *Kalinczak* — Смерековець, Сер. Село на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** або **-чак** від антр. **Кали́н**, **Кали́на**, **Кали́нка**, **Кали́нець** чи навіть від антр. *Кали́нча*, який згадується 1487 р. в Сучаві (ССУМ I 466).

Калинчу́к — Рх. ◀ П-ще могло утворитися від тих же осн, що й **Калинча́к**, але за допомогою суф. **-юк** або **-чук**.

Калино́к — Рх, Хс. 1787: *Kalyniuk* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кали́н** або **Кали́на** + **-юк**.

Калиня́к — Уж, Мк. Пор. 1618: кр. *Kalinyak Warhow* — Кожухівці на Маковиці (Mars 65); 1787: *Kaliniak* — Галівка на Бойк, Вільхівка, Чертіж, Ястрабик на Лемк (Красовський 76). ◀ Від антр. **Кали́на** або **Кали́н** + **-як**.

Кали́та — Тч. 1388: *Калита Иван* — Лучиця (ССУМ I 466). Пор. 1787: *Kalityn* — Орява, Підгородці, *Kaliciak, Kalysiak* — Бережниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *калитá* — “гаманець”, “торба”, “грошовий мішок” (Ж-Н 331, Гр II 210, Reszek 147), а також “вид печива”, “корж” (Матер. до буков. IV 10).

Кали́тко — Вл, Мк. 1648: *Kalitis Jaczko, Mateu, Fetuko* — Калитовиця коло Н.Воріт (Maksay 543); 1773: присяжний *Nicolaus Kalities* — Мішкаревиця (Удварі-2 302). ◀ Від того жантр. **Кали́та**, яке дало початок назві с. *Калитовиця*, + суф. **-ич**.

Кали́ч — Уж. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. **-ич**. від антр. *Кала́*. Пор. 1649: кр. *Kala* — Іванівка (LchVer 408). Можливо, *Кала́* — угор. гіпок. від чол. імені *Kálmán* (Ladó 77) чи, навіть, п-ще **Кали́ч** — угор. пестл. ім'я до *Kálmán* (Kázmér 534). 2. Твірною основою п-ща **Кали́ч** з таким же успіхом могло стати південнослов. ім'я *Кáля*, співвідносне з повними іменами *Кали́на* чи *Кали́на* (Грк 264, Илчев 236). П-ще *Kalič* поширене також у Хорватії (Leksik 277).

Кали́й — Мк, Бг. 1570: *Mat., Joan Kali* — Бородівка. Пор. ще 1436: п-ще *Кали́нович* — Львів (ССУМ I 407). ◀ 1. Скор. вар. котрогось із таких чол. імен гр. пох., як *Кали́н*, *Кали́мах*, *Кали́оний*, *Кали́страт* (Богдан 267, Šimundić 169, Справочник 421). Пор. болг. чол. імена *Кали*, *Калий*, *Кало*, що з гр. *kalos* “добрий”, “гарний” (Ковачев 265). 2. Угор. гіпок. чол. ім'я *Káli*,

співвідносне з повним іменем *Kálmán* (Ladó 177). 3. Угор. п-ще утворення *Káli*; а це угор. катойк. *káli* від ойк. *Kál*, що в ком. Мар, Пешт, Шопрон і Зала (Kázmér 534). Пох. від циг. імені *Kali*, що з прикм. *kali* — “чорний” (Opomastica III 191), менш імовірне.

Кали́страт — Уж. Пор. 1376: антр. *Калист* — Холм (СУМ I 466). ◀ Від кал. чол. імені гр. пох. *Кали́страт* (ВІЛ 66, Šimundić 169, 421).

Каллі́й — ошляхетнений вар. п-ща **Кали́й**.

Калма́н — Рх. 1222: *Coloman reus* — ком. Абауй, Борш (RegVar 283, 866); 1365: волох *Kaliman* — Коромля (Nagy-I 345); 1441: антр. *Кълиман* — Сучава (ССУМ I 534); 1552: гор. *Val. Kalman iudex* — Сигіт (Bélay 197); 1572: антр. *Kalman* — Дяково (Szabó 446); 1614: кр. *Luc. Kalman* — Стеблівка (Bélay 191); 1787: *Kalman* — Репідь на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. апел. *кальман* “куховар у лісі” (Karaš 134). 2. Від давньоугор. побажального імені *Kálmán*, яке з часом зі світського стало канонічним (Kázmér 535). Первісне зн. угор. імені *Kálmán* — “залишок”, “вишкребок” (Kázmér 36, Hajdú 57, Ladó 177, Šimundić 169).

Калу́я — Уж. 1570: *Mich. Kaluja* — Бородівка (UetC 97-29). Пор. 1441: *пашь Колояня* — Сучава (ССУМ I 467). ◀ 1. Правдоподібно, скор. вар. складеного імені гр. пох. *Калоян* — “добрий Іван”, яке в Україні, Молдові, Румунії, Болгарії та Сербії відоме з XV ст. (Const 27, Илчев 235, Ковачев 265, ГркРеч 110). 2. Від староукр. апел. *калуй* — “монах” (Джежел 67).

Кали́їн — Уж. ◀ Укр. катойк. *калийін* — “житель села *Кали́н*, що в обл. Клуж” (Kázmér 539).

Каме́нський — Вб. 1690: священник *Katianski Simeon* — Іршавщина (Лучкай-2002. 32, 290); 1787: антр. *Kameński* — Дубна на Лемк (ЙМ), 1819: *Katianski* — Стрільбичі на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від ойк. *Каме́нь*, що на Лемк, + **-ський**. 2. Від власного ос. імені *Камен*, відомого болгарам, сербам і хорватам (Илчев 237, Грк 110, Šimundić 170), + **-ський**.

Каме́нца — Вб, Уж, Бг. Пор. 1602: *Kemenczei Haurillo* — Кам'яниця (UetC 104-8); 1691: *Kemenczei Istvan* — Ужгород (HodAd 43). ◀ 1. Наголошеність передостаннього складу і відсутність переходу голосного *le/* в голосний *li/* схиляють до думки, що п-ще є пол. утворенням і належить до того ж ряду, що й пол. п-ща *Катенс*, *Катенсак*, *Катенза* (Rymut 372), споріднені з болг. побажальними іменами *Камен*, *Каменчо*, смисл яких “Хай буде твердий характером, як камінь!” (Ковачев 367). 2. Від східносл. *kamenec* — атмосферні опади “град”,

“крупі” (SSN I 740) у род. відм., який на етапі творення п-ще уже мусив бути особовою назвою.

Камінський — Вб. 1688: монах *Petrus Kaminski*, а 1715 — парох *Simeon Kaminski* — Мукачів (HodOkt 273, 637). ◀ Від геогр. назви *Камінь*, яких у Карпатах декілька, або від південнослов. чол. імені *Камєнь* (Илчев 237, Šimundić 421, Грк 110), + *-ський*.

Каміньчук — Св. Пор. 1819: п-ще *Kamen-czuk* — Князеве на Бойк (ФМ). ◀ В основі цього укр. п-ща лежить лексема *камінь*, як і у п-щах *Kamieńczuk*, *Kamieniuk* на території Польщі (Rymut 371, 372). Однак з'ясувати зн. безпосередньо твірної основи (ос. ім'я чи топ.) неможливо.

Кампів [*Камп'їв*], *-пова* — Мк, Ир, Св. XVII ст. *Basilius Kamro* (Лучкай. — 13. — 205). ◀ І. Укр. адаптація угор. п-ща *Kámpó*, що з апел. *kámpó* — “палиця з гаком” (Kázmér 540). 2. Менш імовірно, що п-ще має прямий стосунок до пол. діал. апел. *kampa* — “кий” (SW II 225) + пос. суф. *-ів*.

Кампій — Ир, Св. ◀ Послідовніша адаптація угор. п-ща до укр. орфогр. п-ща **Кампів**.

Кампов — Мк. 1773: присяжний *Basilius Kamro* — Станово (Удварі-2 305). ◀ Вар. п-ща **Кампів**, який підтримували угор., чес. та рос. адміністрації.

Кан — Уж. Пор. 1600: гор. *Jo*, *Tom Kanko* — Хуст (Bélay 151). ◀ І. Від угор. тюркізму *kán* — “хан”. 2. Наслідок усичення давньослов. ос. імені *Канимирь*, перший компонент якого дієсл. *канити* “запрошувати” (Bubak 169).

Канайло — Вл, Ир. Пор. запис 1682 р. з с. Кострини *Kanayku Ignacz* (UetC 88-59). ◀ І. Імовірно, від серб.-хорв. арх. *канајлија* — “виродок”, “протисвіт”, “авантюрист”, “волоцюга” (РСКНІХ 183). 2. Можливо, що це перекручення віддієслівного ім. *канайло* або продовження арх. дієсл. *канити* “просити”, закладеного в давньослов. імені *Kanimir* (Bubak 169).

Каналош — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Ир, Вн. П-ще дуже поширене серед волохів, українських та угорськомовних циган. 1628: п-ще *Kanalos* — Чорнотисово (Szabó 340). ◀ Угор. ономасти об'єктивно виводять його з угор. ос. назви *kanalas ~ kanalos* — “ложар” (Kázmér 541).

Канєвський [*Каньовський*], *-кого* — Хс. — Див. **Каньовський**.

Каній [рідше — **Каній**] — Мк. ◀ П-ще *Káni* відоме угорцями, і угор. ономасти виводять його від ойк. *Kan*, що в ком. *Вагана*, + формант *-i* (Kázmér 572).

Канський — Уж. На Подг п-ще *Kański* згадується 1787 р. (Bubak 156). ◀ Імовірно, від

якогось антр. або ойк. на зразок *Канія* + *-ський*. Пор. ще 1429: п-ще *Kanuo* — Туртереш (Szabó 526).

Канча †. 1715: кр. *Kancs Hrib*, *Kancso Ilko* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Пох. п-ща *нез'ясоване*. Можливо, пов'язане з чол. іменем *Кан*, *Kandid* або *Vukan* (Šimundić 421), + суф. *-ча(т)*.

Канчик †. 1775: п-ще *Kancsik* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від антр. **Канча** + *-ик*.

Канчій — Ир, Мк, Св. Пор. 1408: кр. *Kancha* — Туртереш (Szabó 526); *Kancs Hrib* (!), *Kancso Ilko* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Угор. утворення від апел. *kancsi* — “косоокий, зизоокий” (Kázmér 542) або від антр. **Канч**.

Канчо †. 1696: *Kanco Kovacs* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Вар. п-ща **Канча**.

Каньовський — Хс. 1819: п-ще *Kanowski* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, пол. п-ще *Kaniowski*, що від ойк. *Kaniowo*. Значиться у Польщі з 1627 р. (Rymut 374).

Каньовшій [*Каньовшій*], *-ія* — Хс. ◀ Від серб. чол. імені *Каньош* (Грк 110, РСКНІХ 214) із подовженням голосного основи *ol* + угор. формант *-і*.

Канюк — Вб, Уж, Мк, Мж, Хс. 1602: *Kaniuk Stecz* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8); 1691: кенез *Канюк* — Щербовець (LchVcr 691); 1749: *Канюк Павель* — Дубрівка на Уж (ПаПо-І 167); 1751: кр. *Олекса Канюк* — Тересва (Гаджега-М 180); 1773: *Kaniuk Mihaj* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ща *Kaniuk*, *Kaniok* — Фльоринка та ін. на Лемк (Красовський 77), Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ І. Від укр. апел. *канюк* — “пташеня кані, тобто хижого птаха родини яструбових” (СУМ ІV 91, АГВ ІІ 106) чи в якомусь ін. з його значень (Он І 338). 2. Від антр. **Каня**, співвідносного з апел. *канія* — “яструб, сокіл” (Гр ІІ 216), + *-юк*.

Канюка — Тч, Хс. 1655: *пань Канюка* — Горинчово (Яворській 203); 1715: кр. *Alex. Kaniuka* — Дубове (Bélay 136); 1775: п-ще *Kaniuka* — Чома (Szabó 319). ◀ Від укр. апел. *канюка* у зн. “*канюк, канюк*” або, що більш імовірно, у зн. “набридливий прохач”, “жебрак” (СУМ ІV 91, Гр ІІ 215).

Канюс — Рх. ◀ Окрім Зак, п-ще відоме в Польщі. К.Римут вважає його, як і п-ще *Kaniusz*, похідним від п-ща *Kania* (Rymut 373).

Каня †. 1772: кр. *Ilias Kania* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 475). ◀ Від місц. укр. назви птаха *канія* — “мала сова”, “канюк” (Чопей 143). Апел. *канія* давно антропонімізувався у слов'ян (SvoSta 45) і виступає п-щем на Лемк (Красовський 77), на Подг (Bubak 156), у чехів (Moldanová 99), хорватів (Leksik 280), навіть в угорців (пор. 1570: п-ще *Kanió* — Шаланки (Szabó 463).

Капак — Рх. ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще не має задовільної інтерпретації, бо виводити його з закарп. діал. *kapák* — “вид найгіршого гатунку тютюну” (східносл. *karák* — “т. с.” — див. SSN I 745) заважає молодість цієї рослини в Карпатах. Найбільш правдоподібно, що п-ще є пол. утворенням від дієсл. *kapác* — “капати” або від ім. *kapa* — “покривало, попона”, “ковпак над димовою трубою”, як це вважають і пол. дослідники (Rospond II 253, Rymut 374), хоч друга сема не чужа й укр. мові (Гр II 216). П-ще *Karak* відоме в Польщі; на пол. пох. закарп. п-ща **Ка́пак** натякає і наголос на передостанньому складі та відсутність давніх його фіксацій у місц. пам’ятках писемності. 2. Від серб. апел. *kapak* — “краплина”, що є демін. від лексеми *kap* — “крапля” (пор. також серб. п-ще *Kapa* — РСКНІХ IX 217, 221).

Капальчик — Уж. Пор. 1819: п-ще *Kapawczyk* (!) — Монастирець на Лемк (ФМ), лемк. п-ще 1787 р. *Kapelczyk* (Красовський 78), бойк. п-ще цього ж року *Kapajo* із с. Синьовидне (ЙМ), пол. п-ща *Kapal*, *Kapala*, *Kapalka* (Rospond II 254). ◀ П-ще пол. пох. *Kapalczyk* виводиться з пол. дієсл. *kapác* — “капати” (Rymut 374–375).

Капар †. 1705: кр. *Joan Karar* — Калини (HodOkm 440). ◀ 1. Від укр. апел. *kapar* — “зубожилій”. 2. Серб. ос. назва за родом діяльності *kapar* — “капелюшник”. 3. Пол. апел. *kaparz* — “одягнений у шапку” (Rospond II 254).

Капарник — Вб. Можливо, п-ще слід убачати і в угор. записі ужгородця *Kapornaki György* із 1691 р. (HodAd 35). П-ще *Kaparnik* знають і в Польщі (Rymut 375). ◀ Від укр. діал. *kapárnuk* — “нікчема, маруда, партач, поганий працівник” (Гг 90, ЕСУМ II 369).

Капац [род. — **Капаца**] — Мк, Св. ◀ Від серб.-хорв. апел. *kapac* (род. — *kapca*) — “крихітка”, що є демін. від ім. *kap* — “крапля” (РСКНІХ IX 225).

Капич †. 1684: кр. *Kapics Miklos* — Теребля (Bélay 203). ◀ Від персоніфікованої власної назви *Kapa* (див. **Капар**) + *-ич*.

Капичак [*Капичак*] — Уж. ◀ 1. Від заст. чол. імені *Kapik* (ВІЛ 234) + *-ак*. 2. Від п-ща *Капич* + *-ак*. 3. Пол. п-ще *Kapiczak* (1640) Й. Бубак виводить від апел. *kapica* — “монаший одяг” (Bubak I 157, SW II 242). Якщо прийняти відапелативне пох., то можна так само вбачати в ньому й укр. апел. *капиця* — “шкіряне взуття без халяв” (Гр II 24).

Капітан [рідше — **Капітан**] — Ір, Мк, Вн. 1772: присяжні *Gregorius Kapitany*, *Franciscus*

Kapitany — Чертіж (Удварі-2 219); 1773: п-ще *Kapitan* — Чома (ПеПред 316); 1778: п-ще *Kapitanow*, а 1819 — *Kapitan* — Яворів на Лемк (ЙМ, ФМ); 1787: п-ще *Kapitan* — Крем’яна на Лемк (Красовський 77). ◀ Від кал. ім’я гр.-лат. пох. *Kanímón* (ЕСУМ II 373, ВІЛ 66), яке з часом зазнало змін під впливом військового звання *kanimán*. Пор. 1751: *Хома Канитон* — Крайниково (Гаджега-М 193).

Капко — Вб. ◀ 1. П-ще **Ка́пко** є у поляків (Rymut 375) і походить від дієсл. *kápati* (днв. п-ща **Ка́пак**, **Капальчик**). Строкатих тварин, шерсть яких має вигляд покропленої, в Карпатах досі називають *Капкăя*, *Капкăишта*. 2. Від болг. побажального імені *Kanka*, первісне зн. якого “Нехай буде чистим і гарним, як краплина води!” (Ковачев 268).

Каплар [*Капларь*], **-ря** — Тч. 1715: п-ще *Kaplar* — Ботар (Szabó 289, ПеПред 313); *Káplár* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Угор. п-ще *Káplár* походить від угор. назви військового звання *káprály* — “десятник, сержант” (Kázmér 547), яка підлягла метатезі на рівні апел.

Капраль — Вб. 1750: *Анна Капралька* — Шамудовці в Земпл у Слч (Гаджега-3 65); 1787: п-ще *Kapral* — Вислік на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kapralik* — Стрільбичі на Бойк (ФМ). ◀ Від давньої назви військового звання “унтер-офіцера піхоти” (SSN I 478, SW II 249, Moldanová, Гр II 218).

Капто́ла — Тч, Рх. 1785: *Димитрій Каптола* — Лопухово (ПаПо-2 16). Пор. ще 1715: п-ще *Kapta* — Ботар (ПеПред 312), яке виводиться з угор. апел. *kapta* — “копито, копил” (Kázmér 550). ◀ Від заст. місц. укр. апел. *капто́ла* — “постіл” (Вільшани на Хс).

Каптур — Мж, Хс, Вн. Пор. 1648: кр. *Kapturicz Szauka* — Тишів (Maksay 535); XVII–XVIII ст.: *Михаїло* и *Луцо Копьтуровы* (!) *сыны* (Сах 85). У Польщі п-ще *Kaptur* значиться з 1548 р. (Rymut 376). ◀ Від назви давнього головного убору *каптур* — “з’єднаний із плащем”, “ковпак” (Гр II 218, Он I 339, Матер. до букв. IV 20, СУМ IV 97).

Капу́ста — Св. 1618: кр. *Uaszil Kapusztá* — Вишній Тварожець (Mars 96) 1704: *Kapusztá Rotan* — Давидково (HodGens 15); 1715: кр. *Ign. Kapusztá* — Колодне (Bélay 134), *Kapusztá Koszt* — Керецькі (Bélay 169); 1787: п-ще *Kapusta* — Н. Синьовидне на Бойк (ЙМ). Пор. 1447: *Ioannis Kapusta* — Перемишль (Smoła II 34); 1618: кр. *Adam Kapusniak* — Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ Від назви рослини *капу́ста*. П-ще *Kapusta* є й у хорватів (Leksik 281) та поляків (Rymut 376).

Капустей [*Kapustej*], -ей. — Ір, Вн, Мк, Св, Мж. ◀ Від п-ща **Капуста** + -ей. Пор. також угор. п-ще в записі 1614: кр. *Laur. Karosztás* — Буштино (Bélay 182).

Капусяк [*Kapuscák*], -ка. — Рх. Пор. 1715: п-ще *Kopuszorszke* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). Основу *Капус* засвідчує й серб. п-ще *Kapusovih*, що також від апел. *капус* — “капуста” (РСКНІ ІХ 257), + -ових (РСКНІ ІХ 257). ◀ Від серб. або хорв. п-ща *Kapus* (Leksik 281) + -як.

Капуш — Тч, Хс, Вл. 1649: п-ще *Kapus* — Микулівці (LehBer 428); 1715: кр. *Kapus Laszlo* — Дулово (Bélay 138); 1819: п-ще *Kapusz* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. апел. *капус* — “сторож, швейцар”, “воротар”. 2. Від укр. діал. *капуш* — “овечий кліщ” (Гр ІІ 219, Vincenz 465), що відповідає рум. *săpusa* — “т. с.”, назва рослини *капуш* (Мат. до букв ІV 21) та серб.-хорв. кличка вівці *капуша* (Оном І 159).

Капцош — Хс, Ір. 1773: староста *Andreas Karpcos* (!) — Лопушанка (Удварі-2 298). ◀ 1. На думку М.Казмира, угор. п-ще *Karcás* походить від їхнього ж апел. *karpcás* — “той, що виготовляє онучі” (Kázmér 546). З огляду на те, що лексема *капці* в Карпатах полісемант., що в українців та поляків *капці* — це і шкіряні черевики, і пантофлі, і суконні шиті шкарпетки, і онучі (Гр ІІ 217, SW ІІ 240, SSN І 746), припускаємо, що на допрізвищевому етапі лексема *капцоші* могла означати не тільки особу, яка виготовляє онучі, але й того, хто взуває їх, ходить у них, чи навіть “онучаря”, тобто “бідну людину”. Можливо, спорідненим із п-щем **Капцош** є лемк. п-ще 1787 р. *Karpcio* (Красовський 77), однак оформлення лексеми фіналлю -цьо схиляє до думки, що антр. *Капцьо* — це колишне власне ос. ім'я, як і *Капка*.

Капчук — Рх. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -юк від п-ща **Капко**. 2. Від бойк. апел. *капчук* — “капшук”, “калитка для тютюну” (Он І 340, AGB ІІІ 170). До речі, апел. *карпцук* у цьому ж зн. відомий і полякам (SW ІІ 240).

Кара — Мк, Уж. 1787: п-ща *Kara, Karan* — Опорець, *Karyn* — Вишнів, *Karuk* — Головецьке, *Karyczort* — Корчин, Сколе на Бойк (ЙМ). П-ще *Kara* є й у чехів, які виводять його з гіпок. імені *Kara*, співвідносного з повним іменем *Karel* (Moldanová 99). ◀ 1. Від укр. апел. *кара* — “покарання”, “покута”. 2. Від давньоугор. світського імені *Kára*, яке з часом стало у них канонічним, а нині співвідноситься з такими іменами, як *Károly, Karácsóny, Kardos* (Kázmér 551, Ladó 178, 179). 3. Тюрк. лексема *kara* — “чорний”, яка у народів причорноморського

регіону виступає не лише як власне ос. ім'я, але й першим компонентом складених п-щ на зразок *Карабдіскаков* (Грк ІІО, Илчев 240–244, Kпаррová 317).

Караба — Вн. 1704: кр. *Karaba Gergely* — Лохово (HodGens 12); 1775: п-ще *Karaba* — Надьгийрче (Szabó 418); 1775, 1778: *Karaba* — Ботарч (Szabó 228). Пор. ще споріднені. 1375: *Семенко Карабевський* — Смотрич (ССУМ І 470); 1787: п-ще *Karabicz* — Мшанець, *Karabin* — Вишнів на Бойк (ЙМ). П-ще *Karaba* є й у чехів, які виводять його від свого діал. прикм. *karabaty* — “krabaty” (Moldanová 99). ◀ 1. Від серб.-хорв. апел. *караба* — “сопілка” (РСКНІ ІХ 262). 2. Від тур. апел. *karaba* — “пляшка” (Const 230, Шухевич ІІ 88).

Карабелеш — Мк. 1692: кр. *Karabellis* — Тросник (Szabó 473). ◀ Гіперкоректна форма п-ща **Карабильош**, яка постала під впливом пол. апел. *karabela* — “оздоблена шляхетська шабля без каблука” (SW ІІ 255) або заст. укр. *карабеля* — “т. с.” (Гр ІІ 263).

Карабильош — Св, Мк. 1751: *Йоанн Карабильош* — Сокирниця (Гаджега-М 192); 1772: присяжний *Vasilius Karabilyos* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Угор. п-ще *Karabélyos* — від апел. *karabélyos* — “кіннотник, озброєний карабіном” (Kázmér 551), тобто “карабінер”. Пор. серб. архаїзм *карабийль* — “карабін” (РСКНІ ІХ 263, HodGens 4).

Карабін — Мж, Уж. 1787: *Тумко Karabin Muscianczat* — Вишнів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Karabin* — Ратнавиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. П-ще утворене від антр. **Караба** за допомогою пос. суф. -ин, і наголос, отже, падав у ньому на другий склад. Із часом відбулася асоціація з назвою вогнепальної зброї *карабін* — і наголос пересунувся на третій склад. 2. Від тур. словосполучення *kara bin* — “смуглява людина”.

Карабинець †. 1715: *Karabencz* (!) *Pür* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. антр. **Караба**.

Карабінчак — Пр, Уж. ◀ Від антр. **Карабинець** або андр. *Карабінка* — “дружина **Карабіна**” + -як.

Карабильош — Ір, Хс. 1773, 1775: кр. *Karabélyos* — Велятин (ПеПред 315, Szabó 538). ◀ Від місц. укр. апел. *карабильош* — “карабінер”.

Карабінюк — Рх. ◀ Від п-ща **Карабін** + -юк. **Карабка** [*Karapka*] — Мк. ◀ Від п-ща **Караба** + патр. суф. -ка.

Карабчук [*Karapczuk*] — Рх. ◀ А.Вінценз намагається вивести п-ще з назви гуц. музичного інструмента *карапки* — “флейта” (Vincenz 594), але п-ще просто виводиться від п-ща **Караба** + укр. патр. суф. -чук.

Карава́н — Рх. ◀ 1. Нині п-ще асоціюється з загальновідомим апел. *карава́н* — “колона в'ючних тварин”, “фургон”, “катафалк” (СІС 310, Гр II 220, SW II 259). 2. Насправді колишне словосполучення тюркського *кара* — “чорний” + укр. ім'я *Іван* на зразок хорв. п-щ *Karabeg, Karabogdan, Karađorđević, Karafilipović, Karaivanov* (Leksik 281) чи болг. *Каракапитанов, Караковачев, Карапазов, Карачор...* (Илчев 241–243).

Каражія — Вн. 1775: п-ще *Karasia* (!) — Олешник (Szabó 326). ◀ 1. Від болг. діал. *карджия* — “наклепник, брехун”, що з тур. *karaci* — “т. с.” (Илчев 241). 2. Менш імовірно, що з серб. чол. імені *Карађа*, що з тур. *karaca* — “брюнет” (Грк 110). Оними такої структури на території Молдови фіксуються з XV ст. Пор. 1437: місцевість *Каражиин* — Сучава (ССУМ I 470).

Карама́н — Вб, Пр. 1457: антр. *Караманъ* — Байчани (ССУМ I 470–471); 1682: *Karamen* (!) *Petro, Andry* — Стричава (UeC 88–59). ◀ 1. Від болг. тюрк. *карма́н* — “брюнет”, “людина міцної статури” (Илчев 242). 2. Укр. *карма́н* — “кличка чорного вола” (Гр II 220). 3. Від серб. катоїк. *карма́н* — “житель Карамані” (РСКНІ ІХ 277). 4. Від пол. апел. *karaman* — “пастушачий собака” (Rymut 377).

Карама́нич — Вн, Мк. ◀ Від ос. назви (п-ща чи апел.) *карма́н* + *-ич*. Однак оскільки в закарп. укр. нар. говорах суф. *-ич* може приєднуватися лише до основ на *-а*, то п-ще **Карама́нич** доводиться кваліфікувати як таке, що принесене в такому оформленні з Балкан.

Кара́па — Св. ◀ Пох. п-ща нез'оване. Можливо, воно від місц. укр. *ка́рап* — “карапуз”, “пацан” (Ужан), або перекручене п-ще **Кара́фа**. Можливо, з пол. діал. прикм. *karapcny* — “бридкий”, “нездатний ні до чого” (SW II 258).

Карапчу́к — Рх. ◀ 1. Імовірно, фонет. здеформоване п-ще **Карабчу́к**. 2. Укр. патр. від п-ща **Кара́па** або від діал. апел. *карап* — “шмаркач”.

Ка́рас — Уж. 1373: *Johannes dictus Karaz* — В. Німецьке у сх. Слч (Nagy-I 405); 1448: п-ще *Karaz* — Петнегаза (MaksaySz 196). Пор. 1602: пустка *Karas* — Доманинці (UeC 104–8). ◀ 1. Від укр. назви риби *кара́сь* або від слц. чи пол. її еквівалента *karás*. П-ще *Karas* є й у Польщі. На пол. пох. п-ща натякає і наголос. Але таке ж п-ще та апел. є в Сербії та Хорватії (РСКНІ ІХ 283, Leksik 282), і в Слч (SSN I 750). 2. Від буков. апел. *ка́рас* — “вид покрівлі з очерету” (Мат. до буков. IV 22).

Карасла́й — Вн. 1612: п-ще *Karaszlai* — Ком'яти (Szabó 393); 1625: *Karaszlai*, а 1652 — *Karazlai* — Онік (Szabó 375); 1760: *Илия Мѣднискій, дискал Караиславскій* — Мідяниця (Микитась 32). ◀ Угор. п-ще в утворення з формантом *-i* від місц. мадяризованого ойк. *Karaszló* (Kázmér 553). Давня слов. назва цього села — *Караслав* (суч. — *Гребля* на Ір).

Кара́фа — Уж. 1684: шл. *Karapha* — Туртеребеш (Szabó 530); 1688: шл. *Karaffa* — Вари (LehBer 786). Пор. ще 1819: п-ще *Karafunda* — Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Імовірно, від укр. апел. *кара́фа* — “графин” (ЕСУМ II 378, СУМ IV 191).

Карачинський †. 1690: свящ. *Karacsenszki Stephanus* — ком. Сат (Лучкай-Іс 33). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Карачин*.

Карбо́ванець — Уж. Пор. 1787: п-ще *Karbowniczek* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ Власне укр. утворення з суф. *-ець* від пасивного дієприкм. *карбо́ваний* — “той, що має карби, нарізки, насічки”. У нашому випадку це, ймовірно, перенесення назви давньої укр. металевої монети *карбо́ванець* на людину за якісь її характерні ознаки, зокрема “надризуваний”, “позначений, таврований” (ЕСУМ II 388, Мат. до буков. IV 23, SSN I 751).

Кара́ш — Уж. 1773: п-ще *Kardas* — Вашварі в ком. Сатмар (ПеПред 312); 1787: п-ще *Kardasz* — Тилява на Бойк і Тарнава на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kardasz* — Мочари на Бойк (ФМ). П-ще *Kardasz* із XVI ст. функціонує в Польщі (Rymut 378, Rospond II 260). ◀ Пол. дослідники безспідставно виводять п-ще від тюрк. *kardasz* — “повертим, брат” (SW 266).

Кара́шинець [*Кара́шиниць*], *-ниця* — Уж. ◀ Морфемна структура п-ща свідчить, що твірною основою для нього був андр. *Кара́шика* — “дружина **Кардаша**”. Лише до такої основи (тобто до основи на *-а*) міг приєднуватись двоморфемний метр. суф. *-иць*. Згодом звукосполучення */шч/*, яке постало на міжморфемному шві, спростилося до ступеня */ш/*, і замість сподіваного *Кара́шиниць* нині п-ще звучить як **Кара́шинець**. Пор. п-ща *Пара́шинець, Раку́шинець*, при закономірних п-щах **Пара́шинець, Раку́шинець**.

Ка́рдош — Уж. 1600: кр. *Niztor Kardos* — Рахів (Bélay 181); 1605: кр. *Kardos Andras* — Ставне (UeC 104–8); 1677: кр. *Nic. Kardos* — Миково (Bélay 214); 1715: кріпаки *Dem., Sim., To. Kardoss* — Окно-Рахів (Bélay 152). ◀ Угор. п-ще в утворення *Kardos* походить від апел. *kardos* у зн. “шабліст” або у зн. “майстер, що кувє шаблі” (Kázmér 554).

Каринда †. 1715: п-ща *Karinda* — Підвиноградів (Szabó 491). ◀ Від антр. **Кара** + квалітат. суф. **-инда**.

Каритон — Св. Пор. 1600: п-ще *Hariton* — В.Руна біля Сигота (Bélay 186). ◀ Від укр. кал. імені *Харитон* з угор. субституцією ініціального звука /x/ > /k/.

Карич †. 1600: гор. *Mich. Karicz* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від антр. **Кара** + **-ич**.

Карляк [частіше — **Харляк**] — Уж. Пор. 1470: *Карлак Ласювъ* — Сучава, а 1499 р. — *жєна Карвак Леоринци* — Гирлов (ССУМ I 471); 1787: п-ще *Karlak* — Новиця, Ліщини, Розділля на Лемк (Красовський 77). ◀ 1. Від кал. імені *Карло* або *Карел*, *Карол* (Majtán-Považaj 217) + **-як**. 2. Від серб. чол. імені *Крља*, *Крло* або *Крле*, що з *Крста*, *Кристофор*... (Гр 115, РСКНХ Х 604), + **-як**. Обидві етимології підтримуються також лемк. п-щами 1787 р. *Karlik* та *Karli* (Красовський 77). Див. ще **Харляк**.

Кармазин — Мк, Уж. 1715: кр. *Prokop Garmazin* (!) — Присліп на Мж (Bélay 181); 1773: присяжний *Theodorus Karmasin* — Шелестово (Джедел 313); 1787: п-ще *Karmazin* — Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *камáзин* — “старовинне дороге темно-червоне сукно” (Ж-Н 336, СУМ IV 107, ЕСУМ II 393), який у слц. гов. озн. також темно-червону фарбу і темно-червону шкіру, а у поляків, де є і п-ще *Karmazin*, апел. озн. “пурпур” та “шляхтич старожитнього роду” (Румут 379). У І.Франка (“Галицько-руські народні приповідки” ХХІІІ 245) апел. *кармазин* — “магнат”.

Каролець, **-льця** — Вл. Пор. 1572: п-ще *Gr. Karolyi Antal* — Заріччя (Szabó 275); 1600: гор. *St. Karoly* — Кимпулунг (Bélay 148); 1502: шл. *Karolus* — Берсана (Bélay 103); 1678: кр. *Károly Mathe* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від угор. чол. імені *Károly* чи пол. або слц. *Karol* (SSJ IV 138) + укр. формант **-ець**.

Каролина — Уж. Пор. 1631: гор. *Karoly Zsigmond* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Від антр. *Кароль* (див. **Каролець**) + укр. здр.-пестл. суф. **-ина**, як і в п-щах **Василина**, **Мигалина**, **Юриина**...

Каролович — Св. 1699: кенез *Karolovics* — Абранка (LehBer 17). ◀ Від пол. або від слц. імені *Karol* + слов. патр. суф. **-ович**.

Карпа — Мж, Хс [рідше — **Карпá**]. 1435: шл. *Mich. Karpa* — Діброва (Bélay 120); 1699: *Karpa Janos* — Бистриця (Maksay 560); 1715: п-ще *Karpa* — Колочава, *Karpa Lazur* — Кошельово (Bélay 163); 1787: п-ще *Karpa* — Ріп'яна на Бойк та п-ще *Karp* — Павлокома та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. імені *Карпа* (Керста 116) або

від кал. чол. імені *Карпо* чи *Карп* у род. відм. До речі, у сербів це ім'я так само належить до основ на **-а** (Грк 110).

Карпáтій [*Kárpáti*], **-ія** — Вн. ◀ Угор. п-ще створене в роки Другої світової війни від ороніма *Карпати* за допомогою угор. форманта **-і**.

Карпинець [*Kárpintz*], **-ниця** — Мж, Хс, Вн, Мк, Св. 1715: кр. *Andr. Karpenecz* — Кошельово (Bélay 163); 1751: *diakon Stefan Karpiniec* — Кошельово (Гаджега-М 198); 1787: п-ще *Karpiniec* — Майдан, Вільшаник та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Карпа** + **-ниця**.

Карпліок і **Карп'юк** — Рх. ◀ Від антр. **Карпа** або **Карпó** + укр. суф. **-юк** з епентетичним **ль/**.

Карпó — Хс, Вн. ◀ Від чол. кал. імені *Карпó*. У с. Веряця до 1945 р. **Карпí** записували себе на мадяризоване п-ще *Kárpáti*.

Карпов — Горінчово. ◀ Наслідок зугорщення та зросійщення укр. п-ща **Карпó**.

Карпович — Мж. ◀ Від антр. **Карпó** або й **Карпа** + **-ович**.

Карп'юк — Рх. ◀ Від антр. **Карпа** або **Карпó** за допомогою укр. патр. суф. **-юк** без епентетичного **ль/**.

Карцуб — Вн, Уж. ◀ Правдоподібно, спотворений вар. болг. імен *Кърцо* або серб.-хорв. імен *Крцо* чи *Крцул* (Илчев 290, Грк 116, Šimundić 421).

Каршляк — Уж. Пор. 1787: п-ща *Korszlak* і *Korslai* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Пол. п-ще *Charszlak* (Румут 382), яке походить від пол. апел. *karślak* — “низьке сукувате покривлене дерево” (Rospond II 266, SW II 278). 2. Серб. п-ще *Крильак*, що походить від апел. *крильак* — “людина, що живе в скелястій місцевості” (РСКНХ Х 372), або від серб. прикм. *крильав* — “хирлявий, зачаклий” (там само).

Каршніак — Вб. ◀ Закарп. п-ще **Каршніак** перебуває в тому ж гнізді, що й давні пол. п-ща *Karsznu*, *Karszna*, *Karsznez*, *Karsznia*, *Karsznic*, які К.Ринут справедливо пов'язує з старопол. *karsz* — “хоробрий”, “пихатий”, з діал. *karšniawy* — “лівак” та виводить їх із праслов. **křchъ* — “ліва рука” (Румут 381–382, Reczek 150). Однак кваліфікувати п-ще як однозначно пол. не дозволяють серб. діал. апел. *крильак* — “скеляста місцевість”, “карет” та прикм. *кришан* — “міцний” (РСКНХ Х 372).

Касарда — Вб. Пор. 1618: кр. *Kaszardow Iwan* — Бистра на Маковиці (Mars 61). ◀ Очевидно, п-ще пох. від слц. розм. *kasár* — “зломник сейфів”, ускладненого експресивним формантом **-да**, як і ім. *fešanda*, *srandu*..., або від

старопол. дісл. *kasac* — “бравувати” (Rcczek 150). У поляків є п-ще *Kasiar* із цим же апел. значенням (Rymut 383).

Касинець [*Касиниць*], -ниця — Мк, Уж, Св, Пр. 1773: присяжний *Ivan Kaszépész* — Тростяниці (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Kasiniec* — Сможе на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Kasyn* за цей же рік у с. Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ П-ще **Касинець** утворене, поза всяким сумнівом, від місц. гіпок. жін. імені *Кася* (оф. *Katerina* — Он I 315) + продуктивний метр. суф. -ицець. Пор. 1738: *Ивалъ Дмитрю изъ женовъ свосвь Касевъ* — Волосянка (Сх 75). П-щ від жін. імені *Кася* на Бойк у XVIII ст. було багато. Пор. *Kasiak, Kasiuk, Kasimucz, Kasuricz, Kaszczyniec...* (ЙМ, ФМ).

Касич — Вб, Пр, Уж. 1450: *Nicolaus Kazucz et Katherina mater ipsus* (Smołka II 90). Запис дуже вагомий, бо прямо вказує, що матір'ю поіменованого *Миколи Касича* була жінка на ім'я *Катерина*. 1751: *парох Ioan Kásich* — Сухий (Гаджега-Уж 172). XVII–XVIII ст.: *шолтыс гуслицький Касич* — Суха (Сх 75). 1787: п-ще *Kasicz* — Котень на Лемк (ЙМ). ◀ Від традиційного бойк. жін. імені *Кася* (оф. *Katerina*) + давній метр. суф. -ич, який дотепер не втратив продуктивності.

Каська — Пр. ◀ П-щем стало жін. ос. ім'я *Каська* (< *Katerina*), власне апелятивізований його відповідник. Пор. пол. діал. *kaśka* — “базікало”, “пустомеля”, “неделікатна людина” (SWP 293).

Катаніяця — Уж. ◀ 1. Пряме перенесення серб.-хорв. п-ща *Katanića* (РСКНІ ІХ 329, Leksik 285) в укр. середовище. На серб. мовному ґрунті п-ще *Катониця* можна розглядати як деминутивне (або патр.) утворення з суф. -ица від серб.-хорв. антр. *Katana* (Leksik 285). 2. Суф. дериват від пол. апел. *katana* — “військова куртка, яку носили у XVIII ст.” (Rymut 585).

Катериніок — Рх. Пор. 1819: п-ще *Katarynicz* — на Бойк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Катерина*, яке ніколи не належало до популярних, але здавна відоме у Карпатах, + метр. суф. -юк. Пор. записи імені. 1509: шляхтичка *Katharina* — Хуст (Bélay 150); 1513: кріпачка *Katharina* — Приборжавське (Bélay 220).

Катерняк — Тч. ◀ Фонет вар. п-ща **Катриняк**.

Католик — Св. 1787: п-ще *Katolik* — Турянка на Лемк (Красовський 78). ◀ Від назви людини за її віросповіданням, яким вона виділялася з-поміж оточуючих.

Катона — Тч. 1551: п-ще *Katona* — Фанчико-во (Szabó 328); 1554: кр. *Sim. Kathona* — Іза

(Bélay 156); 1602: вдова *Katona Matyasné* — Доманинці (UetC 104-8); 1607: вдова *Katona Andrasné* — Доманинці (UetC 104-8); 1705: кр. *Mich. Katona* — Золотарьово (HodOkt 427). ◀ 1. Від апел. *katona* (в укр. гов. Зак — *катона́*), який у суч. угор. мові озн. “солдат”, а раніше мав зн. — “озброєний слуга рицаря” (MNTESz II 409). 2. Від заст. правосл. імені *Катѳји* (ВІЛ 192, Суднік 98, Илчев 247), фонет. видозміненого під впливом угор. апел. *katona* — “солдат угорської армії” + -а.

Катран — Мж. 1715: кр. *Roman Katvan* (!) — Річка (Bélay 183); 1773: кр. *Kotran Fedor* — Річка (ПеПред 310). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що це власне укр. або слц. утворення з суф. -ан від антр. *Катря* (традиційне ім'я *Катерина*), яке у Новому Селі на Вн згадується 1581 р. (п-ще *Katra* — Szabó 506, Majtán-Považaj 217). 2. Від укр. діал. тюрк. *катран* — “смола, дьоготь” (ЕСУМ II 406), яке могло стати п-ком завдяки тому, що лексема *катран* є виразником чорного кольору. 3. Від назви степової рослини *катран* (СУМ IV 120). 4. Від укр. діал. назви фартуха *катран* (Гр II 226), “ганчірка” (Мат. до букв. IV 26).

Катреняк — Тч. — Див. **Катриняк**.

Катрин — Тч. 1600: городяни *Jac. Catrin, Bl., Fr., Mate Katrin* — Тячів (Bélay 205); 1696: гор. *Paul. Katrin* — Кимпулунг (Bélay 149); 1699: кр. *Katra*, а за 1715 р. — *Katrin* — Бикинь (Szabó 301). ◀ 1. Від місц. укр. вар. жін. імені *Катря* (оф. *Katerina*) + пос. суф. -ин. Пор. 1657: *своято матерю Катрею* (Микитась 65). 2. Від чол. ос. назви *Katra*. Показово, що ту саму особу в с. Бикинь (нині село вже змадяризоване) 1699 записано як *Katra*, а 1715 — *Katrin* (Szabó 301). Пор. ще болг. ос. ім'я *Katrin* (Ковачев 272).

Катриниць [*Катриниць*], -ниця — Мж, Хс, Ір, Св, Тч. 1649: кр. *Katrinecz Ivasko* — Міжгір'я (Bélay 178); 1677: *Феодор Катриниць* — Н.Визниці (ПаПо-3 24); 1699: кр. *Katrinecz Hricz* — Чинадлово (Maksay 563). Пор. ще запис п-ща 1773 р. *Katrinacsak* — Добра у Земпл (ПеПред 317). ◀ Від укр. жін. ос. імені *Катря* (< *Katerina*) або від його змадяризованого чи словакізованого вар. *Kátra* + укр. метр. суф. -ицець.

Катриняк — Тч. ◀ Від п-ща **Катрин** (або жін. імені *Катрина*, *Катрена* чи *Катрина*) + суф. -як.

Катрич — Тч, Мк, Св. 1678: кр. *Katrics Ivan*, 1684 — *Katrics Dumitru*, 1715 — *Nic. Katrics* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1715: кр. *Alex., Lud. Katrics* — Ганичі (Bélay 141); 1776: *Марія Катричка* (Метрика); 1787: п-ще *Katrycz* —

Небилів, Ріп'яна на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Катря* (див. *Кáтриц, Кáтринець*) + *-ич*.

Кáтро — Хс. 1581: п-ще *Katra* — Нове Село (Szabó 506); 1715: п-ще *Katra* — Бикинь (Szabó 301). Пор. ще 1648: кр. *Katrik Mihal* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ 1. Очевидно, мадяризований вар. укр. жін. імені *Káтрыя*. 2. На думку К.Римута, пол. п-ща *Katra, Katro* могли постати як від імені *Katarzyna*, так і від нім. ос. назви *Kater* (Rymut 385–386).

Катуи †. 1771: кр. *Katun Luka* — В.Студений (Джедел 275). ◀ Імовірно, від місц. укр. мадяризму *катуї* — “воїн” (Чопей 145).

Кату́на — Вб, Ір, Вн, Хс. 1463: *nai Katyna* *Маршалко князя* — Острог (ССУМ I 471); XVIII ст. кр. *Katun Luka* — В.Студений (Dezsó 23); 1787: п-ще *Katun* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від заст. правосл. імені *Катуи* (ВІЛ 192, Суднік 98, Справочник 442, Илчев 247). Формант *-а* міг з'явитися за аналогією до місц. мадяризму *кату́на* чи *катона́* — “солдат”, “жовнір”. 2. Від місц. укр. мадяризму *катуна́* — “вояк”, що з угор. *katona* — “т. с.” (Чопей 145).

Кáхнич — Вб. 1690: вдова *Kachnics Jánosné* — Ужгород (HodAd 68); 1720: кр. *Sim. Kaknics* (!) — Нересниця (Bélay 176); 1787: п-ще *Kachnicz* — Головецьке на Бойк, Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Kachniak* — Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від давнього розм. імені *Кахна* (оф. *Катерина*) + *-ич*. Пор. 1448: пані *Woythcowa alias Kachna* — Перемишль (Smołka II 41); 1608: кр. *Fegyű Kachnuw* — Комлош на Маковиці (Mars 77).

Кача́йло — Мж. 1787: п-ще *Kaczajlo* — Опорець на Бойк (ЙМ). П-ще *Kaczajlo* поширене і в Польщі (Rymut 363). ◀ Укр. утворення з суф. *-айло* від дієсл. *кача́ти* — “котити”, “перевертати”, “гойдати”, тобто ім. моделі *недба́йло, побіга́йло, пошива́йло*, який указував, що його носій сам *качався* або *качав* когось чи щось (див. ще Vincenz 504).

Кача́ла — Пр. 1787: кр. *Kaczala* — Височани на Лемк (Красовський 78). Пор. ще суч. гуц. п-ща *Kaczala, Kaczulak* (Vincenz 508). ◀ 1. П-ще *Kaczala* відоме і полякам, а К.Римут виводить його від діал. *kaczala* — “незграбна людина”, “мотуз”, “батіг” (Rymut 363). 2. На укр. ґрунті виводиться з апел. *кача́ло* — “кругла шайба” (Ж-Н 338), “дерев'яне кільце” (Гр II 227), “коліщатко”, “гойданка” (Он I 343), а на слц. — із діал. *kačalo* — “кругла металева покришка для розкривання грубки” (SSN I 731).

Качин †. 1572: *Stephan Kachin* — Свалява (UetC 53-15); 1720: кр. *Ge. Kacsiny* — Студений

(Bélay 146). ◀ Від антр. *Кáча* (див. *Качі́й*) + пос. суф. *-ич*.

Качинець †. 1715: кр. *Lad. Kacsinics* (!) — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від антр. *Кáча* (див. *Качі́й*) + *-инець*.

Качі́й — Уж. 1582: п-ще *Kacsi* — Шаланки (Szabó 463). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ій* від імені *Кача* ~ *Ка́ча*, яке у багатьох народів регіону співвідноситься з жін. іменем *Катерина* (Knapová 18, SvoSta 33, SSJ VI 138, Maretić II 83, Šimundić 513, РСКНІХ 349, Илчев 248, Морошкин 98), а в деяких — із чол. іменем *Károly* (Hajdú 93). Наявність імені *Кáча* на Зак у минулому підтверджують записи п-щ *Качин* і *Качинець*. На Подг запис п-ща *Kaczca* походить із 1633 р. (Bubak 152). Пор. ще сілезьке п-ще XVI ст. *Kaczej* (Rospond II 236). 2. П-ще легко інтерпретується як угор. відойконімне утворення з формантом *-i* від назви села *Kács*, що в ком. Боршод (Kázmér 52).

Качкович †. 1715: вдова *Kacskoviczova* — Ізки (Bélay 155); подг. п-ща XVII–XVIII ст. *Kaczko, Kaczkowicz* (Bubak 152). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Качко*.

Качко́вський [*Качко́вскі*], **-кого** — Вн. У Польщі п-ще *Kaczowska* згадується 1489 р. (SSNO VII 99). ◀ 1. Від антр. *Качка* або *Качко*, що від назви домашньої птиці *качка*. 2. Могло постати також від антр. *Качко́*, що від імені *Акакі́й*.

Качу́з — Рх. 1520: п-ще *Kachwk* — Евр (MaksaySz 188). ◀ Імовірно, від антр. *Кáча* (див. *Качі́й*) + *-ук*.

Качу́р [рідше — *Кáчур*] — Хс. Уж, Пр, Св, Вн. 1492: антр. *Качюрювь* — Острожниця (ПаПо-1 181); 1618: кр. *Kacziur Demko* — Ладича на Маковиці (Mars 64); 1699: кр. *Kaczur Stephan* — Кольчино (Maksay 562); 1715: кр. *Nic. Kacsur* — Добрянське, *Gr. Kacsor* — Драгово (Bélay 117, 168); 1749: п-ще *Kacsur* — Чома (Szabó 319); 1787: п-ща *Kaczor, Kaczurko* — Кам'яна, Ждиня, Босько на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. назви самця качки *качу́р*.

Качу́ра — Уж. 1661: кр. *Gaczura Vaszil* — Рускова (Bélay 188); 1715: кріпаки *Mich., Sim. Kacsura* — Колодне (Bélay 134). Пор. ще 1618: кр. *Hricz Kaczurik* — Гавринець на Маковиці (Mars 74). ◀ Від антр. *Качу́р* у род. відм.

Качу́рик — Вб, Уж. 1618: кр. *Hricz Kaczurik* — с. Гавринець на Маковиці (Mars 74). ◀ Від давнього антр. *Качу́ра* + *-ик*.

Качу́рович — Мк. 1645: п-ще *Kaszurovics* (!) — Котельниця (LehBer 370); 1648: кр. *Kaphorovich* (!) *Prekup* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. *Качу́р* + *-ович*.

Качуряк [Качурѣк], -ка — Рх. ◀ Від антр. Качур + -ѣк.

Ка́ша — Ужгород. 1937: учень Ужгород. гімназії *Йосип Ка́ша* — Ужгород. 1567: кр. *Kasa Danilo* — Сусково (UetC 53-12); 1607: кр. *Lukas Kasa* — Горяни (UetC 104-8). ◀ Від апел. *каша* — “нагрубо змолоте зерно”, “страва з круп, пшона, рису...” (Kázmér 558, СУМ IV 121).

Каша́й — Уж, Ір. — Див. **Кашша́й**.

Ка́шка — Хс. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кашко́**.

Кашко́ †. 1600: кр. *Dem. Kasco* — Іза (Bélay 156); 1614: кр. *St. Kasko*, 1763 — *Kasko Peter*, 1715 — *Kassko Illyes, Jakob* та ін. — там само. ◀ Дериват із суф. -ко від давнього антр. **Ка́ша**, який в угорців звучить як *Káiso*.

Кашко́в — Хс. ◀ Мадяризований і зросійшений вар. п-ща **Кашко**.

Кашкович †. 1705: кр. *Kaskovits Jaczko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Ка́шка** + суф. -ович.

Ка́шої (невідм.) — Вн. ◀ Угор. п-щеve утворення з формантом -і від укр. антр. **Ка́ша**.

Кашта́н — Рх. ◀ За А.Вінцензом, гуц. п-ще **Кашта́н** походить від апел. *kaustán* — “кінь рудої масті”. Пол. п-ще *Kasztan* К.Римут пов’язує з коричневим кольором плодів *каштана* (Rymut 385), а С.Роспонд — із найменуванням коня каштанової масті (Rospond II 273–274).

Кашу́ба — Рх. 1696: кр. *Jac. Kasuba* — Рахів (Bélay 182). У Польщі п-ще *Kaszuba* фіксується з 1386 р. (SSNO II 546). ◀ 1. К.Римут виводить його з етн. *Kaszub* чи *Kaszuba* — “житель обл. *Кашуби*” (Rymut 385). 2. Від укр. діал. *кашуба* — “засік” (ЕСУМ II 412).

Кашу́к — Хс. ◀ Від антр. **Ка́ша** + -ук. У Польщі п-ще *Kaszuk* значиться 1456 (Rymut 384).

Кашу́ла — Уж, Мк. ◀ 1. П-ще *Kaszula* є і в Польщі, а К.Римут схильний виводити його від імен на *Ка-*, як *Kanimir, Katarzyna, Kazimier*, або від апел. *kasza* (Rymut 384). 2. На нашу думку, п-ще походить від антр. **ка́ша**.

Кашша́й — Уж, Ір. 1691: гор. *Kassay György* — Ужгород (HodAd 32). ◀ Від угор. назви слц. міста *Kassa* (слц. *Košice* — укр. *Кошиці*) + угор. формант -і. В Угорщині п-ще *Kassai* фіксується 1428 р. (Kázmér 559).

Квак — Вн, Ір, Уж. 1743: п-ще *Quak* — Підвиноградів (Szabó 491); 1787: п-ще *Kwak* — Грубешив на Лемк (ЙМ). П-ще *Kwak* у Польщі фіксується з 1603 р. (Rymut 502). ◀ Від укр. діал. апел. *квак* — “бруква” (Ж-Н 339), “пук клоччя після першої його обробки на терлиці” (Karaš 135) чи від діал. назви птаха *квак* (Гр II 229).

Квакóвський — Вб. ◀ Від антр. **Квак** + -овський. Географія п-ща, наголос та відсутність переходу суф. /о/ в ін. монофтонг дозволяють припускати, що воно прийшло з Польщі (Rymut 502).

Квасни́ца — Мк. 1772: присяжний *Kvasznina* — Іванівці (Удварі-2 300). Пор. ще 1618: кр. *Kwaszniczat Fedur* — В.Мирошів на Маковниці (Mars 81). ◀ Від місц. апел. *квасни́ца*, що є похідним від прикм. *квасни́й* — “кислий”. В укр. гов. *Зак квасни́й* — “кислий” (Гр II 231), “квашений” (Гр 92), а *квасни́ца* — “жентиця в бочці” (Он I 345), “сироватка” (Чопей 146). У XVI ст. апел. *квасни́ца* — “кисла мінеральна вода” (ДжеДел 68). Пор. ще споріднені п-ща з коренем *квас-* на Бойк з кінця XVIII ст.: *Kwas, Kwasow, Kwasniewicz, Kwasnicki* (ЙМ).

Квасни́чат †.: кр. *Kwaszniczat Fedur* — В. Мирошів на Маковиці (Mars 81). ◀ Укр. патр. утвор. з суф. -чат від антр. *Квасни́ца*.

Квасни́ок — Рх. ◀ Від укр. *квасни́й* — “кислий”, “квашений” + -ок. Пор. 1451: *Blasium quassny de Lyrzawicza* — Перемишль (Smolka II 110); 1787: п-ще *Kwasniewicz* — Вільшаник на Бойк (ЙМ).

Квач — Хс. ◀ 1. Від апел. *квач*, який в укр. мові озн. “щітка, ганчірка для мащення чогось”, “дитяча групова гра з м’ячем”, “саморобна соска для дитини” (Мат. до букв. IV 32) та “слабовільна безхарактерна людина” (Гр II 232, СУМ IV 132). У пол. *kwacz* — це “пензлик, щітка” (SW 653). 2. Чес. п-ще *Kvač* виводять від нім. *Quattsch* — “брехня” (Moldanová 122).

Квич — Пр, Уж. 1787: п-ща *Kwicz* — Н.Турів, *Kwiczkow* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. назви нічного птаха із родини совиних *квич* — “пугач”, “сич” (Вб), яка пов’язана з дієсл. *квичати* — “кувікати” (ЕСУМ II 417). Пор. слц. діал. *kvičak* — “писклива тварина” (SSN I 925).

Кві́тківський [Кві́тківські], -кого — Вн. ◀ Дериват укр. антропооснови *Кві́тка*, що від апел. *кві́тка* зі слов. патр. суф. -івський, але без переходу суфікального /о/ в ін. монофтонг. П-ще відоме і в Польщі (Rymut 504). У карп. зоонімії лексему *кві́тка* використовують для найменування тварин рябої масті. В антропонімії ця лексема може бути й перекладом кал. імені лат. пох *Florian*. Пор. іменування козака *Квітка Гуляницький* із Корсунського полку 1649 р.

Квóчка — Уж, Мк. 1782: *Трифон Квочка* — Черник (Метрика); 1787: п-ще *Kwoczka* — Гладшів, а *Kwoka* — Ізби — Ясьонка на Лемк (Красовський 79). Пор. ще 1600: кр. *Gr. Kloczka* — Рахів (Bélay 181). ◀ Від загальноукр. назви *квочка* (СУМ IV 138).

Кéбелеш — Ір. ◀ 1. Можливо, від угор. апел. *kebeles* — “грудастий”. Пор. 1570: кр. *Fran., Jo. Keblesh* — Свалява (UetC 53-14); 1682: кр. *Köblös Vaszily* — Сухий (UetC 88-59); 1787: *Kieblesz, Keblesz* — Берест, Тилич на Лемк (ЙМ). Пор. також 1567: кр. *Keblek (!) Fedur* — Свалява (UetC 53-12); 1648: кр. *Szeni Keblek* — Підполоззя (Maksay 529). 2. Важче виводити його зі старовірхньонім. *Göbl* — “голова” (Moldanová 101).

Кéвешлігетій [*Kéveshligeti*], -ія — Тч. 1720: кр. *Andr., Ge. Kövesligeti* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Угор. утворення з формантом -i від угор. ойк. *Kövesliget* (укр. назва закарп. села — *Драгово*). Див. ще **Кивешлігетій**.

Кевпáнич [зрідка — **Кеопáнич**] — Вб. Пор. ще пол. п-ща з Сілезії *Kiełfik, Kiełpin* (Rospond II 290, Rymut 395), які К.Римут виводить від пол. діал. *kielp* — “лебідь”. ◀ 1. Від укр. андр. *Кевпáня* — “дружина *Кевпа*” + -ич, а *Кевп* — відповідно *Лебідь*. 2. Менш імовірно, що п-ще **Кеопáнич** пов’язане з заст. чол. іменем *Кеона* (ВІЛ 192).

Кéдик — Вн, Ір. 1819: п-ще *Kiedyk* — Дуба, Танява на Бойк (ФМ). ◀ 1. Співзвучні п-ща з основою *Кед-* є і в пол. мові. К.Римут схильний виводити пол. п-ща *Kiedyk, Kiedak, Kiedewicz* від прислівника *kiedy* — “коли” (Rymut 393). 2. На нашу думку, п-ще є радше здр.-пестл. вар. якогось чол. імені, можливо, *Македон* або болг. чол. іменем *Кедо* (Илчев 242). 3. Можливо, що це фонет. вар. апел. *кидик* — “молода людина” (Гр II 237).

Кедо †. 1600: гор. *Jo. Kedo* — Вишково (Bélay 216), а 1649 р. в Черкаському полку війська запор. називається козак *Богдан Кедо*. ◀ Правдоподібно, скор. вар. чол. імені *Македон*.

Кедьó — Мж, Вн. 1715: кр. *Kegjo Vaszily* — Бедевля (Bélay 126); 1771: кр. *Kegyo Danilo* — Сер.Студений (ДжеДел 217). ◀ 1. Фіналь лексеми -ьó вказує, що це якесь гіпок. чол. ім’я, правдоподібно, *Македон*. Див. ще **Кéдик** і **Кедьóлич**. 2. Від болг. чол. імені *Кедо* (Илчев 242).

Кедьóлич — Пр, Уж. ◀ 1. Від андр. *Кедьóля* — “дружина *Кедя*” + -ич. 2. Менш імовірно, що від пол. діал. *kidula* — “нехлюя” (SW II 320) + -ич.

Кейпáза [*Kiypáza*] — Уж. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. 1. Можливо, це одзвінчений вар. пол. п-ща *Kiepas* + -а, у якому К.Римут схильний бачити пол. іменник *kiep* — “дурень, глупак” (Rymut 396). 2. Можливо, це албанське демін. ім’я, на що могла б вказувати фіналь п-ща -за.

Кéка — Мк. 1603: *Федко Кекувь из Федором Кековым* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1676: св'ящ. *Teodorus Kéka* — Руськова (НЗ МУК 14. — 235). ◀ 1. Імовірно, від болг. апел. *кека, кекав* —

“немічна людина” (Илчев 250). 2. За М.Казмиром, угор. п-ще *Kéka* — це давнє світське ім’я (Kázmér 568).

Кекерчійній — Вн. — Див. **Кикирчійній**.

Келемáн — Уж, Рх. 1365: волох *Kaliman* — Коромля (Nagy-1 345); 1444: *Кълиман* — Сучава (ССУМ I 534); 1565: кр. *Maxim Kelyman, Hriczko Keleman* — В.Ворота (UetC 53-12); 1570: кр. *Greg. Keleman* — В.Ворота (UetC 53-14); 1648: кенези *Keleman Vaszil, Jartin* — Щербовець (Maksay 532). ◀ Від молд. чи рум. чол. імені *Кэлиман* (Ер-Кос 56, Jordan 212, Богдан 267). Ім’я *Калиман*, співвідносно з кал. іменем гр. пох. *Калиник* та *Калимах*, що побутувало серед козаків Брацлавського полку 1649 р.

Келемáник — Пр. ◀ Від антр. **Келемáн** + -ик.

Келеманчин †. 1682: *Kelemancsen Miikula* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Від місц. андр. *Келемáнка* — “дружина *Келемáна*” + -ин.

Келемéн — Вн, Хс, Тч, Рх. 1216: *Kelemen dominus* — Бігар (RegVar 210); 1333: св'ящ. *Kelemen* — Серне (LehBer 28); 1572: кр. *Mate Kelemen* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1579: *Kelemen Koszta* — Климовиця (LehBer 341); 1691: гор. *Kelemen Demeter* — Ужгород (HodAd 42); 1701: *Michael Kelemen* — Іванівці (HodOkm 408). ◀ Від угор. вар. кал. імені *Kelemen* (укр. *Климентій, Клим*), що із лат. *clemens, -nis* — “милосердний” (ВІЛ 60).

Келемéник — Тч. ◀ Від **Келемéн** + -ик.

Келемéць [*Килимéць*], -мця — Вб. ◀ Мадяризований вар. укр. чол. імені *Климéць* (див. **Клим**). Пор. ще 1648: кр. *Tinko Klimeczki* — Ганьковиця (Maksay 527).

Кéлер — Уж. ◀ Від верхньонім. *Köler* — “смоляр, вугляр” (Rymut 394).

Келечéв — Уж. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване, очевидно, перекручене. Можливо, пов’язане з пол. п-щем *Kielczawa* або з пол. ойк. *Kielczew, Kielczewo* (Rymut 395).

Келечéва — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kielczawa* — Ставища на Лемк (ЙМ). ◀ Род. відм. від **Келечéв**.

Кéлеш — Вб. ◀ 1. Від серб. діал. апел. *kélesh* — “хворий на грижу (килу)” (РСКНІ ІХ 421), якому в укр. гов. Зак відповідає *кiлош, килавий, кiлавець* (Гр II 238). 2. Рум. п-ще *Cheleş*, що з апел. *cheleş* — “лисий” (Jordan 112). 3. Від угор. апел. *köles* — “просо, пшоно”. П-ще *Köles* є і в угорців, і вони виводять його від угор. назви проса — *köles* (Kázmér 636).

Келешовчák — Вб. Пор. 1787: п-ще *Keleszowiec* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Келешóвець* + -як, яке, своєю чергою, походить

від Келеш. Пор. ще рум. п-ще *Chaleș*, співзвучне з апел. *cheles* — “лисий” (Iordan 112).

Кельман [Кільман] — Мк. 1787: п-ще *Kielman* — Лукавиця на Лемк (Красовський 79). ◀ 1. Від укр. діал. *кельман* — “хлопчик, що виконує різні роботи” (Vincsz 393). 2. Пол. п-ще *Kielmann* чи *Kellmann* походить від баварського *kiel* — “глу-пак, тупак, тупиця” (Rymut 394). 3. Рум. п-ще *Chelman*, яке є фонет. видозміною п-ща *Chelman*, що з імені *Klement* (Iordan 112).

Кельник — Вн. Пор. 1787: п-ще *Kielnia* — Крушельниця, *Kilnik* — Дністрик, Дубовий, Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще *Kielnik* є і в Польщі. К.Римут виводить його з назви мулярського інструмента *kielnia* — “кельня” (Rymut 394) + *-uk*.

Келюшак — Уж. ◀ 1. Очевидно, вар. пол. п-ща *Kielusuak* чи *Kielusiak*, які К.Римут виводить із апел. *kielich* — “келих” (Rymut 394), + *-як*. 2. Менш імовірно, що п-ще пов’язане укр. діал. апел. *келюх* — “пузо” (Ужан) або з рум. антр. *Căluș*, що зі співвідносного йому апел. у зн. “кляп”, “кобилка” (Iordan 105).

Кеменшій — Ір. ◀ Угор. утворення з патр. суф. *-i* від п-ща *Keményes*, апелятивним зн. якого було “коминар” або “майстер, що споруджує комини” (Kázmér 572).

Кемени †. 1607: *Kemenczi Istvan* — Оноківці (UetC 104-8). ◀ Угор. прикм. утворення з суф. *-i* від місц. укр. *Кам’яниця*, який угорці традиційно називають *Kemence*.

Кемениш — Мк, Вн, Бг. 1773: присяжний *Basilius Keminyas* — Пасіка (Удварі-2 302). ◀ Від п-ща угор. пох. **Кеминь** + рум. демін. суф. *-aş*.

Кеминь [рідше — **Кемінь**] — Хс. 1554: гор. *Val. Kemeny* — Хуст (Bélay 151); 1570: кр. *Kemen*, а 1576 — *Kemeny* — Холмовець (Szabó 366); 1645: гор. *Kemény János* — Мукачів (LchBer 34). ◀ Угор. п-ще від апел. *kemény* — “твердий, суворий, невблаганний” (Kázmér 572).

Кемінь — Хс. — Див. **Кемінь**.

Кенез [Кенізі, Кеніш] — Ір, Вн, Мк, Бг. 1348: *Ladislaus filius kenez* — Земпл (Nagy-1 209); 1419: *Symon f. Wlas Kenezius* — Добрянське (Bélay 177); 1429: солтис *Kenéz Ferencz* — Ділок (LchBer 644), 1572: кр. *Kenez* — Ком’яти (Szabó 397); 1608: кенез *Kenéz János* — Белебова (LchAd I 160); 1704: *Kenéz Gergely* — Зубівка, *Kenéz Laszlo* — Ремети (HodGens 9); 1773: присяжний *Michail Kenez* — Дунковиця (Джедел 320). ◀ Лексема *kenez* чи *kénisz* у такому її звучанні історично є угор., а генетично — слов. Іменник *кѣнѣзь* спочатку означав князя — “главу держави, князівства”, з часом у сх. слов’ян став титулом бояр, вельмож, а у

словаків озн. “священик”. У період формування п-щ лексема *kenez* у сх. частині Карпат (в ареалі дії волососького права) — “засновник поселення”, “ватажок волохів”, “сіельський староста”, а син. до неї в ареалі дії нім. права були терміни *soltnis*, *kráijnik* (Kázmér 575). В угорців лексема *kenéz*, а у сербів — *кнез* уживалися також як власні особові імена (Грк 11, Hajdú 59, Ladó 180).

Кенізі — див. **Кенез**.

Кеніш — див. **Кенез**. Написання **Кеніш** орієнтоване на суч. угор. вимову.

Кеніс — див. **Кенез**.

Кенідра — Хс. 1715: кр. *Fr. Kenyidra* — Горінчово (Bélay 144). Пор. 1619: кр. *Keandra* (!) *Kifor* — Ділове (Bélay 208). ◀ П-ще є наслідком якогось давнього перекручення. 1. Припускаємо, що це композит на зразок давньочеського п-ка *Konědra* (SvoSta 126). Пор. серб.-хорв. п-ще *Коньодер* та співзвучний йому апел. *коньодер* — “той, що дере здохлих коней” (РСКНХ Х 195), пол. п-ща *Koziara*, *Kozydra* (Rymut 453), а також укр. п-ща *Коповал*, *Копьонуд* та деякі ін. 2. Можливо, що це видозмінений вар. пол. п-ща *Kieńdra*, тобто *Kędra* (йому відповідає укр. *Кудря*) або укр. кал. ім’я *Кіндрат*, яке в місц. укаючих гов. звучало як *Кїндрат*, *Кїндря*.

Кенізі †. 1773: староста *Georgius Keniz*, присяжний *Michail Keniz* — Дунковиця (Удварі-2 302). ◀ Див. **Кенез**.

Кептеш — Мк. ◀ 1. Імовірно, угор. п-ще *Köntös*, що походить від угор. назви одягу *köntös* — “вільне пальто, плащ” (Kázmér 538), тобто укр. “кунтуш”. 2. Менш імовірно, що воно походить від серб.-хорв. діал. *кептеша* — “повільний, неповороткий” (РСКНХ ІХ 426) або від кал. імені *Інокентій*.

Кепч [Кьпч] — Вн. 1715: кр. *Pup Kencs* (*Kincs*) — Рипиний (Bélay 184). Тут же й записи кріпаків *Kancs Hrib*, *Kancso Ilko*, ◀ 1. Можливо, від угор. апел. *kincs* — “скарб”. 2. Більш правдоподібно, що це болг. чол. ім’я *Кѣнчо*, що є здр. від *Кънъ* або від повного імені гр. пох. *Кеню*, *Кенчо* (< *Кръстью* — Илчев 289, Ковачев 273).

Кеню (невідм.) — Вн. XVII–XVIII ст.: *Ioana Kentyogo* — Бистра біля Н.Воріт (Сах 83). ◀ Імовірно, наслідок суч. письмового відтворення угор. п-ща *Könnuy*, апел. зн. якого “легкий” (див. **Кинів**). Правдоподібно й болг. пох. від чол. імені *Къльо* (Илчев 289).

Кеопаніч — Вб. ◀ Від андр. *Keopania* — “дружина *Keoni*” (див. **Кевпаніч**) + *-ич*.

Кепа †. 1220: *pristaldus Kepa, scilicet Michael et Kepat* — Мезевтур у Сат (RegVar 253). ◀ Від укр.

діал. апел. *képa* — “дурень” (Гр II 235), сл. діал. жартівливого *kiera* — “голова” (SSN I 767) або серб.-хорв. *képa* — “кий, палиця” (РСКНІ ІХ 428).

Кепенач [*Кипи́нч*], -ча — Мк, Св. 1819: п-ще *Kerepiacz* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ Від бойк. *кепеня́чий* — “дуже гарячий”, “кипучий” (Он I 348). Пор. ще середньозакарп. *кипиль*, *кiпень* — “кип'яток” (Гр II 238).

Кепич — Мк, Ір, Пр, Св. XVII ст.: кр. *Kepics* — Зубівка (LehBer 251); XVIII ст.: присяжний *Joannes Kepics* — Сільце (Удварі-2301); 1787: п-ще *Kierucz* — Н.Синьовидне на Бойк, *Kepcz* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ); 1803: русин *Basilius Kepits* — Билтек у ком. Саболч (Ud-4 382). Пор. ще 1785 і 1815: споріднені п-ща *Kierczyniec* — Козаківка, *Kierczynow* — Слобода Болахівська на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Кéпа** + -ич. К.Римут зараховує п-ще до тих, що походять від апел. *kier* — “глупак”, “дурень”. У Середньовіччі апел. *kier* мав зн. “невістин сором” (Rymut 396).

Кéпша — Ір, Вн, Хс. 1773 і 1775: кр. *Kepsa* — Раковець (Szabó 459). Пор. 1787: п-ще *Kepesz* — Воля Яворова на Лемк (Красовський 79). ◀ Від антр. *Képa* + суф. -ша (див. **Кéпич**), як і п-ща **Лúкша**, **Пóпша**, **Тiмша**, **Шiмша**... Пор. ще бойк. компаратив *képińii* — “гірше” від *képsько*, співвідносний із пол. компаративом *kierpszy* від *kierpski* — “кепський” (Он I 349).

Кера †. 1720: кр. *Luc. Kera* — Синевир (Bélay 200) ◀ 1. Від болг. чол. імені *Кера* або *Керо* (Илчев 251–252). 2. П-ще *Kiera* на території Польщі побутує з 1661 р. К.Римут виводить його з апел. *kier* — “давня тканина, яка символізує жалобу” (Rymut 396).

Кереґецький †. 1727: парох *Kerehiczki Joannes* — Рокосово (Лучкай-Іс 218, 291). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. угор. пох. *Keregedь* (по-угор. *Kerékhegy* — суч. укр. оф. — *Округла*).

Кережан — Св. ◀ Можливо, наслідок мадяризації чес. імені *Křizan*, що від *Křiz* — “хрест” (SvoSta 157), або південнослов. антр. 1495 р. *Шандру Крѣже*, записаного у м. Васлуй (ССУМ I 518), до якого приєднувався атрибутивний або патр. суф. -ан.

Керек †. 1363: волоцюга *Kerekh divagens* — Ужан (Nagy-I 332); 1393: волоцюга *Andreas dictus Kerekh* — Збудя та *Georgium dictum Kerek* — там само (Nagy-I 532). ◀ Стосовно етимона **Кéрек** можливий щонайменше дві версії: а) це укр. ім'я гр. пох. *Керек*, власне, *Кирик* (ВІЛ 59–60) і б) угор. апел. *kerék* — “колесо”, який у давнину угорці вживали також у зн. “майстер, що виготовляє колеса”, тобто “колісник” (Kázmér 575).

Перші записи антропооснови *Керек* ~ *Кирик* не пояснюють зн. допрізвищевої основи, хоч більше схиляють до думки, що *Керек* — це п-ко. Записи XVIII ст., напр., запис *Стефань дижъ подграцки на прозвище Керек*, що з Руського Бистрого (ПаПо-2 32), так само радше промовляють на користь п-ка, а не імені.

Кереканич — Уж, Мж. ◀ Достовірно можна стверджувати, що п-ще утворене від місц. андр. *Кереканя* — “дружина **Кéрека**” + -ич.

Керекеш — Мк, Бг, Вн, Уж. На Ужан наголошують у цьому п-щі передостанній склад, тобто по-східносл.с., а решта р-нів перетягує наголос у цій генетично угор. лексемі з першого складу на останній. Найдавніша виявлена нами писемна згадка антр. **Керекеш** походить із с. Карачин, що на Вн, з 1470: кр. *Kerekes* (Szabó 379); далі є згадка з 1600 р.: гор. *Paul Kerekes* — Сигіт (Bélay 198); 1705: кр. *Kerekes Sandor* — Вел.Лучки (HodGens 16). ◀ П-ще **Кéрекеш** є також в угорців та румунів. Угор. ономасти виводять його з угор. апел. *kerekes* — “колісник”, що від *kerék* — “колесо” (Kázmér 580).

Керий — див. **Кирий**.

Керенович — Мж, Хс. П-ще *Kirin* дуже поширене в Хорватії (Leksik 294). ◀ Можливо, його утворено від серб. чол. імені *Кириш*, що з *Кира*, *Кирило* (Грк II 1, РСКНІ ІХ 489). + -ович.

Керепецький †. 1716: архіпресвітер *Kerepeczky Joannes* — Мукачів (Лучкай-Іс 173, 291). ◀ Фонет. мадяризований укр. прикм. *коропецький*, що від місц. ойк. *Кóропец* (по-угор. *Kerepec*).

Керестанич — Тч. Пор. серб. п-ще *Kрстанuh* (РСКНІ Х 663) та хорв. *Kрстанović* (Leksik 339). ◀ 1. Адаптоване серб. п-ще *Kрстанuh*, утворене від жін. імені *Kрстана* (жін. еквівалент чол. імені *Kрстан* — Грк 268), до фонет. структури угор. мови, зокрема до так зв. угор. повноголосся, унаслідок якого з серб. *крст* виходить угор. *kereszt*. 2. Метр. утворення з суф. -ич від місц. укр. андр. *Керестаня* — “дружина *Кéреста*” або, що менш правдоподібно, — “дружина *Кéрсту*”. Антр. *Кéрест*, який для угорців є етимологічним еквівалентом укр. лексеми *хрест*, у XVIII ст. виступав як п-ще на різних теренах Угор. королівства. Пор. 1751: кр. *Василь Керестов* — Пихні у сх. Слч (Гаджега-3 101); 1720: *Petrus Kereszt* — ком. Комарно (Kázmér 582). Лексема ж *Кирста*, *Кърста*, яку можна пов'язувати і з чол. іменем Христофор (Грк II 115), у сх. Карпатах безперервно фіксується з XV по XVIII ст. Пор. 1411: *пан Крстя Чашик* — Бирсана (Bélay 123); 1715: *Kirszte Andre* — Гєрнічешті (Bélay 145). Чол. ім'я *Кирсть* 1649 р.

представлене в Кальницькому полку війська запор.

Керестей [*Керестій*] — Тч. ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Керста* чи *Кирста*, співвідносно до повним кал. іменем *Христофор* (Керста 130, ССУМ I 520) або з серб.-хорв. іменем *Крста*, співвідносним із повним кал. іменем *Христофор* та ін. (Грк 115, Šimundić 423), + *-ей*. Поява голосного /e/ в другому складі п-ща **Керестей** — наслідок дії т. зв. угор. повноголосся. Без неї п-ще звучало б нині *Кирстей* або *Керстей*. 2. Закономірна регулярна фонет. зміна давнього угор. чол. імені *Keresztely* (Kálmán 22, Hajdú 59), унаслідок якої м'яке /l/ спонтанно змінилося на /j/ ще в середовищі угорців.

Керестеш — Вл. 1567: *Keoreozteos Demko* — Свалява (UetC 53-12); 1603: *ou Керестеша ou Костя* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1751: вл. *Paulus Keresztes* — Раковець (Гаджега-3 41); 1775: вл. *Keresztes* — Гребля (Szabó 345). ◀ Угор. п-ще в утворення від кал. імені *Keresztes*, яке угорці використовували у XVI–XVII ст. (Kázmér 583).

Керестешій [*Керестеші*] — Вн. ◀ Угор. п-ще з формантом *-і* від ойк. або від антр. *Keresztes* (Kázmér 583).

Керета — Вн. — Див. **Кирита**.

Кереман — Пр, Вб, Уж. ◀ Від серб. чол. імені *Крцман* чи *Крман* (із імені *Крста* або *Крца* + *-ман* як в іменах *Вукман*, *Радман* — Гр 115, 116, РСКНХ 658–720), яке зазнало фонет. зміни за законом т. зв. угор. повноголосся.

Керецький †. 1727: свящ. *Kereczky Georgius* — Чапа (Луцкай-Іс 291). ◀ Угор. прикм. від місц. укр. ойк. *Керецькі*.

Керечан — Вн. 1715: п-ще *Kerecsan* і *Kerecsanin*, 1743 — переключений запис *Kelecsenen* (!), а 1775 — п-ще *Keretsanin* — Гребля (Szabó 346); 1775: п-ще *Kerecsán* — Боржавське (Szabó 417). Пор. XVIII ст.: *Иванъ Керечаускии* — у рум. Марамороші (Микитась 24). ◀ Від місц. короткого катойк. *керечан* — “виходець із с. *Керецькі*, що на Св”.

Керечанин — Ир, Вн. 1715: п-ще *Keretsanin* — Гребля (Szabó 347). ◀ Від місц. укр. катойк. *керечанин* — “виходець із с. *Керецькі*, що на Св”. В угорців для вираження цього поняття були два п-ща. Пор. запис 1628 р. *Kereczky* — Виноградів (Szabó 423) із записом 1666 р. п-ща *Kereczkei* — Підгірне (Szabó 455).

Керечун — Св, Пр. 1202: *Корочунъ Вьполитъ з Угрив* (Jl 717); 1215: *pristaldo Karachun* — Саб (RegVar 237); 1339: *Karachun de Bilke* — Білки (Györfly 553); 1350: шл. *Val. Karachun* — Липча (Bélay 171); 1570: *Nic., Thom. Karachun, Joan*

Krachon — Доробратово (UetC 97-29); 1608: кенез *Karacsony Simon* — Дунковиця (LchVcr 638) та ін. Наведені приклади ілюструють не п-ще **Керечун**, а лише якийсь його віддалений вар. Лексеми *Керечун* у такому її фонет. вираженні ми виявили в записі 1324 р., та й тут вона не називає особу, а тільки характеризує її за територіальним походженням. Пор. *Nic. fi. Petri de Kerechun* — Карачин (Györfly 542). ◀ Лексема слов. пох. *Карачун* чи *Корочун* (по-угор. *Karacsony*) в угорців та у їх сусідів упродовж століть була назвою для Різдва Христового, а також чоловічим іменем (Hajdú 58, Грк 114). Лексема *керечун* того ж самого пох., але в карп. українців вона означала (а у бойків дотепер означає) не Різдво, а “великий ритуальний хліб, печений до Святвечора” (Чопей 147, Он I 382). Угор. офіціоз часто ставив цю лексему у зв'язок з лат. іменем *Gratián(us)*. Див. ще п-ще **Корочун**.

Керешій — див. **Киршій**.

Керещан — див. **Кирищан**.

Керита — див. **Кирита**.

Керичун — див. **Керичун**.

Керичут — Тч. Пор. 1494: *Михайль Крычуль* — Сучава (ССУМ I 520). ◀ Від заст. кал. імені *Керичут* (ВІЛ 192), але причина перезвуку /o/ > /y/ незрозуміла.

Кертійс — Ир, Пр, Мк. 1600: п-ще *Kertes* — Королево (Szabó 383); 1699: кр. *Kertés Daniel* — Підгоряни (Maksay 556); 1715: кр. *To. Kertes* — Довге, *Kertész Ferencz, Lászlo* — Іза (Bélay 136, 156). ◀ Угор. п-ще *Kertész* співзвучне з їх же апел. *kertész* — “садівник, городник” (Kázmér 585); те ж саме у слц. гов. (SSN I 765) та, зрештою, і в укр. Пор. укр. діал. *кертіс* (Чопей 147).

Кертис — див. **Кертійс**.

Керуца [рідше — **Кируца**] — Тч. 1715: кр. *Sim. Kirucza* — Крачуново (Bélay 161); 1787: п-ще *Keruc* — Кожушне на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Кера* + рум. демін. суф. *-уц*. 2. Більш імовірно, що п-ще походить від рум. апел. *căruța* — “бричка”.

Керч — див. **Кирч**.

Керча — Мк. Пор. 1648: кр. *Kericzan* (!) *Andrij Vasil* — Розділля (Maksay 533). Пор. пол. п-ще 1628 р. *Kierczek* (Rymut 396). ◀ 1. Правдоподібно, від антр. **Кера** + давній слов. суф. *-ча(т)*. Див. ще **Кірча**. 2. Від болг. чол. імені *Кърчо*, *Керчо* або серб. *Крча*, що з імен *Кръто*, *Кристофор*... (Илчев 291, Ковачев 274, Грк 116).

Кеселічка — див. **Киселиця**.

Кешеля [*Кишля*] — Мк. Пор. 1641: п-ще *Kesselii*, а 1672 — *Keselyü* — Мала Копаня (Szabó 393); 1665: кр. *Láz. Keselyü* — Приборжавське

(Bélay 221); 1704: солтисів гайдук *Keselyi László* — Руське (HodGens 15). ◀ Від середньокарп. *késhily, kíshily, keshelísty* — “сивий, рябий віл” (Чопей 147, ЕСУМ II 427). У слц. гов. лексема *kešo*, крім цього, озн. також “дурна людина” (SSN I 766), а в серб. — “дідуган” (РСКНІ IX 450). Кінцева етимологія назви — угор. (MNTESz II 466–467).

Кешкентій — Вб, Пр. ◀ З угор. п-ща *Kiskendi*, що від ойк. *Kiskend* — ком. Кікілів (Kázmér 599).

Кібера — Рх. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, пов’язане з укр. апел. *кіба* — “чайка”, “страховище”, “потвора” (ЕСУМ II 427–428) або з пол. апел. *kieba* — “плакса” (Rospond II 287).

Кібза [зрідка — **Гібза**] — Пр, Вб. 1728: п-ще *Kebza* — Раковець (Szabó 459); 1787: *Kibza* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, регресивне утворення від бойк. дієсл. *кибзувати* — “думати, міркувати” (Он I 347). Пор. ще чес. п-ще *Kebza*, яке Д. Молданова виводить від волосючого дієсл. *kebzat* — “плакати” (Moldanova 101) та пол. діал. *kiebzić się* — “глумитися” (SW II 141, Rymut 393).

Кивак — Хс. ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ак* від імені *Кива*, яке в українців, молдован та сербів співвідноситься з *Параскева* (Гр IV 553, Ер-Кос 19, ДумбрМик 85, РСКНІ IX 450). Пор. ще рум. чол. ім’я *Chivu*. 2. Від укр. дієсл. *кивати* чи його пол. або слц. відповідників + *-ак*. Пор. укр. діал. апел. *ківа, кивач, кивѣн, ківало, ківани* (Гр II 236–237, Чопей 147, 148).

Ківеждій [*Ківежді*] — Вн, Ир. ◀ Угор. утворення з формантом *-ді* від місц. традиційного ойк. *Kövesd*, яким закарп. угорці називають укр. село *Ким’яське* (Зак). Назва *Kövesd* дуже давня. Вона фіксується 1462 р. як *Кив’яжда*, правда, для позначення річки в Молдавському князівстві (ССУМ I 473), де перед тисячоліттям зупинялися угорці на шляху з Уралу на Дунай.

Ківер [рідше — **Кевер**] — Вн. 1715: кр. *Andr., St. Köver* — Грушово (Bélay 168). П-ще *Kövér* є і в угорці (Kázmér 646). ◀ Від угор. апел. *kövér* — “товстий, повний, жирний”.

Кіवेशлігетій [*Кіवेशлігеті*], **-ія** — Тч. 1671: кр. *Kövesligeti Péter* — Дулово, *Kövesligeti Szava* — Теребля (Bélay 138, 203); 1715: кр. *Kövesligeti János* — Вонігово (Bélay 213); 1773: кр. *Kövesligeti* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Угор. п-ще *Kövesligeti*. Від ойк. *Kövesliget* (так угорці називали укр. село *Драгово*) + формант *-і*.

Кідора [рідше — **Кидора**] — Пр, Вб, Уж, Мк. 1787: п-ще *Kydora, Kidora* — Лупків, Височани, Вислік Вел. (Красовський 79). ◀ 1. Фіналь *-ора* підказує шукати етимон у яко-

мусь заст., імовірно в давньоукр., імені *Макидон* (Керста 118). Див. ще **Кедьб**, **Кедюлич** і **Кидьб**.

Кидьб — Мж, Вл. 1574: п-ще *Kegeye* — Виноградів (Szabó 422). Пох. п-ща нез’ясоване. 1. Фіналь *-ьо* спонукає шукати його корінь серед чол. імен на зразок *Бенедьбо, Федьбо* або серед імен на *-кед, -кид* чи *-кід*. 2. Імовірно, пов’язане з карп. укр. *кидик* — “маленька людина” (Ж-Н 342, Гр II 237), “попелюшка” (ЕСУМ II 430).

Кизак [рідше **Кізак**] — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kizakowicz* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, укр. патр. утворення з суф. *-ак* від чол. імені *Кизь*, представленою ще серед козаків Корсунського полку 1649 р. За Р. Остащем, і *Кизь*, і *Кизым* — це ім’я *Кузьми* (Осташ-3 30). Ствердіння передсуф. */зь/* пояснюється впливом угор. та слц. вимови. 2. Від пол. арх. *kiz* — “кремінь” (SW II 345). Такі лексеми часто ставали п-щами в Карпатах. Пор. п-ще **Кремінь**.

Кизюр — Уж. Пор. 1819: антр. *Kiziur Wasil* — Гнила на Бойк. Пор. ще 1787: п-ще *Kizio* — Підгородці на Бойк (ЙМ), суч. пол. п-ще *Kieza* (Rospond II 293), а також серб.-хорв. чол. ім’я *Kezo* (Грк 111). ◀ У п-щі **Кизюр** проглядається атрибутивний суф. *-юр*, як і у п-щах на зразок **Ганьюр**, **Савчур**. Однак більш правдоподібно, що це фонетично українізований пол. апел. *kedzior* — “кучері”, “локон”.

Кий [**Кый**] — Мж. Пор. 1414: *палѣ Яхна Кыйская* — Львів (ССУМ I 45); 1567: п-ще *Kius* — Холмовець (Szabó 364); 1787: п-ще *Kijow* — Волошинове, Опака на Бойк (ЙМ); *Kijak* — Лінина, Тисовиця, *Kiyko* — Ріп’яна на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньослов. імені, співвідносного з укр. апел. *кий* — “палиця”, “ціпок”, “дрючок”, “франт” (Чопей 148). Пор. слц. *kyi* чи пол. *kij* — “т. с.” (Гр II 237, SSN I 928, Rospond II 293). Ім’я *Кий* у сх. слов’ян уживалося до ХХ ст. (Восточнославянская ономастика. — 1972. — С. 258), а у сербів (у формі *Kuja*) вживається дотепер (РСКНІ IX 458).

Кийпаза — див. **Кейпаза**. Написання п-ща орієнтоване на його укр. вимову.

Кикина [**Кыкына**] — Мж, Хс. [**Кікіна**] — Ир. Пор. пол. п-ще *Kikina* (Rymut 399). ◀ 1. Давньослов. утворення з суф. *-ына* моделі *Бугына, Квогына, Плоскына...* Твірною основою п-ща *Кыкына* (а цей вар. з-поміж наведених є найдавнішим) могла бути лише давньослов. лексема *кыка* — “кукса”, “залишок відтатої кінцівки, пальця” (Rymut 929), “лівак”, “однорукій” (Rospond II 295). Пор. укр. діал. *кыкоть* — “решток відрізаного пальця, руки, ноги” чи “недорозвинута рука, нога” (Гр II 238); пор.

також сл. діал. *kykot* — “т. с.” (SSN I 929) та ще в кількох близьких зн. 2. Іншою лексемою, що могла стати твірною основою в районі Карпат, було південносл. гіпок. ім'я *Кико* або *Кика*, співвідносно з повним іменем *Кирило* (Илчев 254, 256, Ковачев 275, Грк 111, РСКНІХ 295).

Кікинські — Тч, Уж. 1500: кр. *Cozma Keokkeniesi* — Крачуново (Bélay 161); 1654: кр. *Kokenyesi Mathe* — Добрянське (Bélay 177); 1684: гор. *Kökenyesdi Demeter* — Хуст (Bélay 152) та ін. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Kökényes*, яким угорці донедавна називали укр. село *Терново* на Тч та ще кілька населених пунктів на території тодішнього Угорського королівства (Kázmér 635).

Кікірник — Уж. ◀ 1. Від незасвідченої словниками слов. лексеми **Кікірник**, яка могла утворитися від сл. діал. *kykerit'sa* — “виставлятися”, “пишно вбиратися”, “франтувати” (SSN I 929) або від серб.-хорв. *kekeriti se* — “викривлятися, гримасувати”, “вишкіряти зуби” (РСКНІХ 420). 2. Мало ймовірно, що ця лексема була семантичним відповідником серб.-хорв. терміна нім. пох. *Keker meister* — “тюремник” (там само).

Кікірчій [*Кыкырчій*] — Вн. 1638: п-ще *Kökorcsin* — Ботарч (Szabó 293). Пор. ще 1720: *Mich. Kökörcsik* (!) — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від угор. назви рослини *kökorcsin* — “віт-рогоноч” або від її укр. еквівалента *кокірчики* чи *кокірчки* (див. **Кікірч**).

Кікович †. 1761: дяк *Gregorius Kikovics* — Річка (ПеМатер 242). ◀ Від антр. *Кіка* (див. **Кікіна**) + *-ович*.

Кімак — Уж [рідше — **Кімак** — Св.] 1787: п-ще *Kimak* — Турянське, Суковате, Ожина на Лемк (Красовський 80), *Kimakowicz* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Ким* або *Кима*, які є усіченням повних кал. імен *Яким*, *Євдоким* (Грк 111, Šimundić 422, Ковачев 275, ДубмрМик 85, Справочник 423), + *-ак*. П-ще *Кіма* 1819 р. засвідчено в с. Воловець (ФМ); пор. ще чес. розм. ім'я *Кіма*, *Kímek* (Кларрová 119). 2. Від місц. апел. *кімак*, *кымак* — “оцупок”, “колода”, “телепень” (Чопей 148, Гр II 238), “бджолиний вулик” (Он I 348, Гг 92), “дебела людина” (Чопей 148) або пол. діал. *kimak* — “поліно, палиця” (SW II 338), буков. *кімак* — “дрюк” (Мат. до буков. IV 43). Апел. *кымак* у зн. “бджолиний вулик” на Зак є давньою лексемою (Джедел 79). 3. Менш ймовірно, що п-ще **Кімак** сягає ще тих часів, коли тюркомовних половців називали етнонімом *кімак* (SSS II 566). 4. Утворення з суф.

-ak від пол. дієсл. *kimać* — “дрімати” (Rymut 400).

Кінів [*Кын'юв*, род. **Кініва**] — Вн. Інколи намагаються записувати це п-ще як рос. *Кінів*. ◀ 1. П-ще *Könnuy* відоме й угорцям, і вони виводять його від свого прикм. *könnuy* — “легкий”, “той, що спритно рухається” (Kázmér 638). 2. Від серб. чол. імені *Кньо* чи *Кньо* або з хорв. *Kinja*, *Kinja*, співвідносно з повним іменем *Кирило* (Грк 111, Šimundić 422), + пос. суф. *-iv* у його місц. діал. звучанні. Оскільки при відмінюванні п-ща т. зв. суф. голосний не виявляє чергування, то друга версія відпадає. 3. Від болг. чол. імені *Кньо*, що з *Кръстьо* (Илчев 289).

Кінч [*Кынч*] — Мж. 1413: *pan Kinsz* (!) — Ганичі (ССУМ I 474); 1450: *Kyncza de Suburbio* — Перемишль (Smolka II 94); 1567: п-ще *Kincs* — Веряця (Szabó 543); 1715: п-ща *Kencs*, *Kincs* — Рипиний (Bélay 184). Пор. ще 1449: *Kynches Doncho* — Михайлівці (Nagy-2443), а також записи п-ща 1787 р. в лемк. селах Граб та Ожина — *Kuncz* і *Kuńcz* (Красовський 94). ◀ 1. Якби поряд із п-щем **Кінч** у Карпатах не функціонували з XVIII ст. п-ща *Кунчик* та *Куньч*, то можна б стверджувати, що воно походить від угор. лексеми *kincs* — “скарб”. Тим більш, що п-ще *Kincs* в угорців, які в пізньому Середньовіччі дозаселявали Міжгіршину, справді є (Kázmér 592). 2. Так само можна доводити, що п-ще **Кінч** походить від болг. чол. імені *Кынчо*, — “Кръстьо” (Илчев 255, 289) або від болг. гіпок. імені *Кинчо*.

Кіпіла [рідше **Кипіла**] — Уж. Пор. 1597: *московський півчій Богдан Кип'юльов* (Тупиков 570); 1787: п-ще *Kipa* — с. Конечна на Лемк, *Kipisz*, *Kipesz* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *кіпа* — “незграбна особа”, “неповоротка людина”, “товстун” (Ж-Н 342, Гр II 238), пол. *kiep* — “беззь, бовдур” (Rymut 396) + *-ла*. 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Kipa*, співвідносно з повним іменем *Киприн* (Šimundić 422), + *-ла*.

Кира †. П-щеві назви *Кера* та *Кира* в Карпатах фіксуються з XVI ст. Пор. записи 1576: *Kyra Kovach*, *Kopcha Kyra* — Крецешті (Bélay 169); 1696: кр. *Alex. Kira* — Ділове (Bélay 208); 1720: кр. *Lucas Kera* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від чол. імені *Кира*, що є гіпок. вар. повного кал. імені *Кирило*, *Кіріак* (Грк 111, Šimundić 422).

Кирацук — Рх. ◀ Від чол. імені на зразок *Кирах* або *Кираш* чи *Кирась*, що з *Кирило*, + *-чук*. Пор. пол. п-ща *Kierach*, *Kieras*, *Kierasś*, *Kieraszc* (Rymut 396).

Киргицький [*Кергіцькый*], -кого — Ір. ◀ Напевно, укр. прикм. від угор. спотвореного ойк. *Kerekhegy* (суч. укр. оф. назва села — *Округле* на Тч).

Киріей [*Кирій*], -рея — Вн, Хс. 1565, 1677 та ін.: п-ще *Kerei* — Фанчиково (Szabó 328); 1638: п-ще *Kirei* — Виноградів (Szabó 423); 1648: гор. *Kerei Marton* — Хуст (Bélay 152). Чол. ім'я *Кирей* співвідносне з оф. іменами *Кирик*, *Кирило*, *Киріак* (ВІЛ 67). ◀ 1. Від кал. імені *Кирей* (ВІЛ 35, Грк 114). 2. Від антр. **Кіра** (можливо, безпосередньо від жін. імені *Кира* — Грк 111, 226) + -ей.

Кирік — Ір, Вб, Мж. 1394: *Andreas dictus Kerekh*, волоцюга *Georgium dictum Kerek* — Ужан (Nagy-1 332); 1787: п-ща *Курык*, *Kiryk*, *Kirik* — Вислік, Височани, Миків та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від староукр. чол. канон. імені Кирик (Керста 116) або від чол. імені *Кир* чи *Кира* + -ик. Антр. *Кир* у XVIII–XIX ст. вживали в Карпатах. Пор. 1820: п-ще *Kir* — Лупків на Лемк (ФМ).

Киріло — Хс. 1720: кр. *Kirillo Kozak* — Вонигово (Bélay 213); 1787: п-ща *Kierylo* — с. Звір, *Kieryłow* — Либохора на Бойк (ЙМ). Під рукою угор. службовця це п-ще могло перетворитися й на угор., як це сталося, напр., з кр. *Кирилом* 1691 р., котрого записали *Kerülő Peter*, що в перекладі “сторож Петро” (HodAd 41). ◀ Від чол. імені *Кирило*.

Кириляк — Вб. 1812: п-ще *Kierylak* — Тарнава на Лемк (ФМ). ◀ Від **Кирило** + -як.

Киріта [*Киріта*] — Хс, Тч, Вн. ◀ 1. Від місц. мадаризму *керітбв* — “охоронець”, “сторож”, “вартовий”, що з угор. *kerülő* (Чопей 147). 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Карита* — “Харитон” з рум. зміною голосного в першому складі. 3. Від місц. апел. *киріта* — “ненажера” (Хс).

Кирицький [*Киріцькый*] — Мж. 1628: п-ще *Kerecky* — Виноградів (Szabó 423); 1659: п-ще *Kereczkei* — Раковець, а 1666 — Підгірне (Szabó 458, 445); 1680: п-ще *Kereczkeu* — Боржавське (Szabó 416); 1694: кр. *Kereczkei Janos* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ 1. П-ще могли утворити як українці, так і угорці від одного й того ж множинного закарп. ойк. *Керецькі*: українці це зробили накладанням суф. -ський на цей ойк., а угорці — додаванням форманта -i до ойк. *Kerecke*. 2. Фонет. вар. п-ща **Киргицький**.

Кирішій [*Кіришиі*] — Вн. ◀ Угор. п-ще ве утворення з формантом -i від топ. *Körös* (центральна Угорщина), від мікротоп. *Кіреши* (Хуст) або від молд. імені *Киріуеш* (ДумбрМик 85).

Киришан — Вн. ◀ Укр. катойк. із суф. -ян від прикм. *Киришський*, що від угор. ойк. *Körös*.

Кирій — Чопівці. ◀ Від п-ща **Кіра** + -ій.

Кирлик — Пр, Вб, Уж. 1682: кр. *Kerlek Ivan* — Смерекова (УетС 88-59); 1808: *Ivan Kurlik* — Вб (Микитась 42). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від серб.-хорв. чол. імені *Крло* чи *Крле* — “*Кристофор, Крста*” (Грк 115, Šimundić 423) або від болг. імені *Кирльо* — “*Киро, Кърло, Кърльо, Кръстьо*” (Илчев 256, 290). 2. Від болг. банатського апел. *кърлик* — “*гирлига*” (Български език. — 1960. — № 5. — С. 389). Пор. також укр. *кирлиг* — “*герлига*” (Ж-Н 343). 3. Рум п-ще *Cîrlig*, що з апел. *cîrlig* — “гак” (Jordan 134).

Кирюца — див. **Керюца**.

Кирч [*Кырч*] — Мж, Вн, Тч. Пор. 1467: *Kércsi Demeter* — с. Гулач (LehBer 272); 1648: кенез *Kerczan Andrj, Kerchan Vaszil iunior* — Розділля (Maksay 533); 1787: п-ще *Kircz* — Тур'є на Бойк (ЙМ). ◀ Етимологія п-ща спірна. 1. Могло утворитися, як і інші відіменні закарп. п-ща на зразок **Вапч**, **Данч**, **Кишч**, **Станч**, чи аналогічні пол. п-ща *Jurcz, Kiercz, Parcz, Galcz*, за допомогою суф. -ч (Rospond II 292). Твірною основою при цьому могло бути кал. ім'я гр. пох. *Кир*, *Кирик*, *Кирило* чи *Киріак* (ВІЛ 67–68). 2. Менш імовірно, що це фонет. адаптоване серб.-хорв. або слц. п-ще *Krč* (Leksik 332) від апел. *krč* — “судомо”, “кущ винограду” (SSN I 870). Можливе й нім. пох. назви (Rymut 396).

Кирча — Мк. Пор. 1787: п-ща *Kircza* — Смільна, *Kirczow, Kirczuw* — Корчин, *Kirczay* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Род. відм. від п-ща **Кирч** або болг. імені *Кърчо* — “*Кирил, Киро*” (Илчев 291). 2. Від кал. чол. імені *Кир*, *Кирило* або *Кира* + суф. -ча(т). Пор. болг. чол. ім'я *Кирча*. 3. Із серб.-хорв. чол. імені *Крџа* — “*Кристофор, Крста*” або болг. *Кърчо* — “*Кръстьо*” (Грк 111, Илчев 257, 291).

Киряк — Мк. Пор. 1484: *Киракол* — Сучава (ССУМ I 475); 1720: кр. *Rihor Khirak*, а 1715 — *Kirak Iwan* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. болг. чол. ім'я *Киряк* (Илчев 256). ◀ Ім'я гр. пох. *Киріак* стало п-шем.

Киселиця [*Киселиця*] — Мж. 1787: п-ще *Kiselica, Kiselica* — Страшевичі на Бойк, Яселко на Лемк (ЙМ). Пор. 1720: кр. *Fr. Keszeli* (!) — Тересва (Bélay 205); *Kiseliczka* — Дністрик, *Kiseliczyn* — Розлуч на Бойк (ЙМ). П-ще *Киселиця* відоме й сербам (РСКНХ ІХ 494). ◀ Від місц. апел. *киселиця* — “борщ із вівсяної муки”, “густий компот” (Чопей 147, Он I 350), “кисле яблуко” (Зак), “відварені й потовчені сливи”, “кислувата мінеральна вода” (Мат. до букв. ІV 39, ДездеЛ 69).

Китей [*Кытій*], -ей — Ір. Пор. 1628 і 1655: подг. п-ща *Kita, Kieta* (Bubak 165, 163); пор. ще

1787: п-ща *Kiczyn* — Мізунь, *Kiettyczyszyn* — Розлук на Бойк (ЙМ); 1820: п-ща *Kicza* — Смільний на Лемк, *Kiczak* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Вторинне п-щеве утворення з суф. -ей від основи *Кита*, апел. зн. якої — “китиця”, “в’язка прядива, гороху, бобу” (Чопей 148, Он I 350, Гр II 240); пор. слц. діал. *кута* — “в’язанка з пучка вичесаного льону, конопель”, “немоторна, неспритна жінка” (SSN I 933); пол. *kita* — “в’язанка, сніп, купка, пук” (SW II 343), молд. *китэ* — “т. с.”. Н.Ковачев вважає, що жін. ім’я *Кита* у болгар є побажальним, а його смисл — “Нехай буде гарна як кита, тобто як квітка!” (Ковачев 279). 2. Від південнослов. імені *Кита* — “*Кирило, Крста*” (Гр 111, Илчев 259) або усіч. від імені *Микита* чи *Дукитий* + -ей. Кличкою *Кита* в Карпатах називають також козу чи вівцю з сережками на шії.

Кица — Вб. 1604: шл. *Kosztin Kicze* — Селище в Румунії (Bélay 196). Пор. п-ще *Kicej, Kicey* — Гирова, Криве, *Kicura, Kiciura* — Вірхомля на Лемк, *Kiciak* — Яблунів на Бойк (ЙМ), *Kiciak* — Гуц (Vincenz 583). ◀ 1. Від місц. апел. *кїца, кїця* — “кошеня” (Ужан; Мат. до букв. IV 40); пор. ще слц. діал. *куса* — “оздобловальні торочки на батозі” (SSN I 927). 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Кица* — “*Кирил, Којица*” (Грк 111).

Кйцка — Рх. ◀ Від антр. **Кйца** + -ка.

Кйцук [Кйцук] — Мж. ◀ Від **Кйца** + -ук.

Кич — Вб. 1787: п-ща: *Kicz* — Биківці, *Kecz* — Граб, Святкова на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1462: *Кича сь челвѣю* — Сучава (ССУМ I 475); 1604: власник *Kotin Kicze* — В.Селище (Bélay 196); 1720: кр. *Jo. Kiczik* — Тересва (Bélay 205); 1787: п-ще *Kiczuk* — Гуманець, *Kiczur* — Гнила на Бойк, *Kiczow* — Смільний на Лемк (ЙМ). ◀ Від бойк. апел. *кич* [кыч] — “чуб”, “гичка”, “волосся, скручене у вузол на голові у жінки” (Он I 351); пор. пол. *kicz* — “в’язанка, пучок, снопик” (SW II 319), слц. діал. *кучка* — “скручена спіраллю коса на голові жінки” (SSN I 927). Ос. імена цього ж пох., як *Кича, Киче, Кичо*, є і в болгар (Ковачев 279).

Кичак — Вб. 1787: п-ща *Kiczak* — Граб, *Kuczak* — Лоп’янка на Лемк (ЙМ); 1820: п-ща *Kiczak, Kiczak* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ П-ще **Кичак** допускає декілька етимологічних інтерпретацій, а саме: 1. Від п-ща **Кич** або від п-ща *Кича* (див. **Кич**) + -як. 2. Від антр. *Кйтка* чи *Кйтча* (див. **Китэй**) + -як. 3. Від антр. *Кіка* (див. *Кікіна*) або *Кйчка* + -як. 4. Від серб. чол. імені *Кіка* або *Кіко* — “*Киријан, Кирил*” (Грк 111), “*Крста*” (РСКНХ IX 513–516) + -як.

Кичера — Мк, Пр, Вб. 1395: пан *Kuczry* (!) — Глиняни (ССУМ I 475); 1689: кр. *Kicsire Ivan* —

Ненешті (Bélay 176); 1715: кр. *Kuczora Janos* — Стеблівка (Bélay 192); 1787: п-ще *Kiczera* — Клопітниця, *Kuczurka* — Топольниця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *кїчера ~ кїчера* — “гора, вкрита лісом, горб” (Гр II 241, Он I 351, Гр 94). 2. Менш імовірно, що від антр. **Кич** + -ера.

Кйчка — Мк. Пор. 1618: кр. *Kiczka Petro* — с. Черна на Маковиці (Mars 90); 1787: п-ще *Kuczka* — Лосе, Нова Весь на Лемк, *Kiczka* — Лавочне на Бойк (ЙМ). 1462: *Кича с челвѣю* — Сучава (ССУМ I 475). ◀ П-ще має щонайменше три прийнятні інтерпретації, а саме: 1. Від бойк. апел. *кйчка* — “підоплічок”, “грубий обруч з полотна під чіпцем жінки” (Он I 351), “дерев’яна паличка для підтримування зачіски під очіпком” (AGB III 148), “вузол соломи” (Ж-Н 345, Мат. до букв. IV 41), старопол. *kiczka* — “китиця” (Reszek 153), слц. діал. *кучка* — “китиця” (SSN I 927). 2. Від антр. *Кика* (див. **Кікіна**) + -ка. 3. Від антр. *Кича* (див. **Кичак**) + суф. -ка.

Кичканич †. 1705: свідок *Kicskanicz Luka* — Кричово (HodOkm 43). ◀ Від місц. андр. *Кичкїня* — “дружина **Кички**” + -ич.

Кйшіля — див. **Кешеля**.

Кйшк — Уж. 1787: п-ще *Kiszka* — Демня, Цинява на Бойк, Загір’я на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1608: подг. п-ще *Kiszka* (Bubak 165), 1787: п-ще *Kiszczuk* — на Бойк Княжолука (ЙМ). ◀ 1. З загальноукр. апел. *кйшка* в одному з його зн., зокрема в анатомічному або кулінарному (Гр II 242), з переходом його в парадигму до іменувань на -ко, як **Головк**, **Жилк**, **Редьк**. Пор. ще пол. п-ща *Kiszkan, Kiszko, Kiszczak* та ін. (Rymut 402–403). 2. Від болг. чол. імені *Кйшко*, що з *Кйшо, Кйцо, Кйчо* (Илчев 258).

Кйштулінець [Кйштулінець], -ня — Мк. Пор. 1444: шл. *Mich. Kwstula* — с. Ферешті (Bélay 140); 1715: кр. *Lad. Kicsul* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Словотвірна структура п-ща укр. Це утворення з андр. суф. -ицець, приєднаного до твірної основи *Кйштїля* — “дружина *Кйшту*” або “дружина *Кйшма*”. Однак з’ясувати допрізвищеву семантику основи *Кйшт-* не вдається. Її можна шукати в бойк. п-щі 1787 р. *Kiczta* у с. Либохора, вона проглядається в серб. апел. *кйшта* — “скриня” (РСКНХ IX 528) та в деяких інших лексемах. Імовірно й те, що вона генетично перегукується з п-щами **Кйштан**, **Кйштинець**.

Кйщак [Кйщак] — Вб. ◀ Від п-ща **Кйшк** + -як. Див. ще **Кйщак**.

Кйяк [зрідка — **Кіяк**] — Мк, Пр, Уж. 1787: п-ще *Kujak* — Одрехова на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kijak* — Лінина, Тисовиця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від

місц. укр. апел. *ки́як* — “палиця”, “дрючок” (Чопей 148) чи його слц. діал. відповідника *ку́жак* (SSN I 928). 2. Від антр. **Кий** + **-ак**.

Ківир [*Ківи́ръ*], **-ря** — Вн, Ір. ◀ 1. Імовірно, від угор. п-ща *Kövény* (Kázmég 646), апел. зн. якого *kövény*, тобто “товстий, жирний”. 2. Менш імовірно, що до Карпат лексема *ківер* у зн. “висока шапка з чаковом” (Ж-Н 341) могла дійти як готове п-ще.

Кідготко — Тч. Пор. 1781: присяжник *Кидотка* — Лопухово (ПеУрб 130). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Кіжбей [*Күжбей*] — Ір, Вн. 1743: п-ще *Kisbé* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від незасвідченого антр. *Кужбá*, що з місц. апел. *күжбá/кужбá* — “гак у триніжці, на який підвішується казан” (Гр II 320), + *-ей*. Див. ще п-ще **Кужбей**, яке є у молдован (Ер-Кос 90) і румунів (Jordan 160).

Кізяк [*Күзяк*] — Ір, Вн. ◀ 1. Від антр. **Козёл** + **-як**. 2. Від укр. апел. *кізляк* — “козлик” (Ж-Н 345).

Кізмап [*Күзман*] — Мк. ◀ 1. Від іршав. чол. імені *Күзма* (оф. *Кузьма*) + *-ап*. Пор. аналогічне п-ще в м. Михайлівці 1449 р. *Kozman* (Nagy-2 443). 2. Імовірно, що п-ще **Кізмап** продовжує на Зак серб. ім'я *Козман* (Грк 112).

Кій — Уж. — Див. **Кий**.

Кійович — Уж. 1787: кр. *Kieowicz* — Кальне, Козева на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кий** + **-ович**.

Кікавець — Уж. 1787: п-ще *Kikawiec* — Дністрик на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще належить до слов. відприкм. моделі ос. назв із суф. *-ець* на зразок *сликавець, слиавець*. Пор. слц *koktavec* — “заїка”, серб.-хорв. *күкавац* — “той, кого спітало лихо”. Твірною основою цього прикм., очевидно, була основа *кіка* — “кукса” (див. **Кикина**), тобто “людина з покаліченою рукою”.

Кікало [*Күкало*] — Ір, Св. 1715: кр. *Gr. Kikalo* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Місц. утворення з суф. *-ало* від місц. діал. дієсл. *күкати* (про зозулю), яке є еквівалентом загальнонаціонального *күкати, куқүкати, кувати*. П-ко *Күкало* міг одержати перший його денотат за його мовленневими особливостями. Пор. ще чес. п-ще *Кукал*, яке Д. Молданова виводить від чес. дієсл. *кукат* — “бити кием” (Moldanová 123). П-ща *Кикал, Кикаю* є у поляків, але вони іншого пох. (Rymut 399).

Кікіна [*Кыкына*] — Вн, Ір. — Див. **Кикина**.

Кілб — Ір, Мк. Пор. 1787: п-ще *Kelbicz* — Гутка на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. п-ща *Kieľb, Kieľba, Kieľfik* та подібні походять від апел. *kieľb* — “назва дрібної риби з родини карпових” (Rymut 395).

Кілійчук [*Кілічүк*] — Рх. ◀ Від місц. апел. *килій* — “килавий” (Рх) + *-чук*.

Кількович — Мк. 1699: кр. *Kilkovicz Hrisz* — Медведжий (Maksay 613). ◀ 1. Від антр. *Кілько* + *-ович*. Пор. 1787: п-ще *Кіко* — с. Святкова на Лемк (ЙМ). Пол. п-ща *Kielek, Kielik, Kielka, Kielo* К. Рымут підводить під ім'я гр. пох. *Kielian, Kilian* (Rymut 394). 2. Від п-ща *Kieľko* чи *Kielek*, яке К. Рымут пов'язує з апел. *kiľk* — “кила, грижа” (Rymut 400).

Кіляшук [*Килциүк*] — Рх. П-ще поширене і в Прикарпатті (Vincenz 578). ◀ Пор. пол. п-ща *Kielaszczyk, Kielaszek, Kielaszewski*, що від апел. *kielich* — “келик” або від кал. імені гр. пох. *Kilijin* (Rymut 394) + *-юк*.

Кімпан — Хс. 1456: *Кымпанъ* — Васлуй (ССУМ I 536); 1773: кр. *Kimpan Janos* — Рускова (ПеПред 309). ◀ Імовірно, від давньої назви ударного музичного інструмента *кимпан* — “бубон”, “кимвал”, “дзвін” (РСКНХ IX 475). Пор. ще місц. апел. *тімпан* — “барабанна перетинка” (Хс).

Кінаш [рідне — **Кінаш**] — Мж, Хс. 1787: п-ща *Kinaasz, Kynasz* — Бабина, *Kinaszow* — Либохора, *Kinasziw* — Рожнятів, *Kinaszenko* — Біличі на Бойк (ЙМ); 1820: п-ще *Kinaszyk* — Стрільбичі на Бойк (ФМ). ◀ Від розм. чол. імені *Кінаш*, що з *Кіндрат* (Vincenz 180), із імені *Кина* (< *Акинди, Киндей* — Петровський 299) або серб. *Киваш* (< *Кирил, Крста* — Грк 119). Отже, в оформленні п-ща завершальний акт належав квалітат. форманту *-аш*.

Кіндра — Тч. 1691: кр. *Keandra* (!) *Kifor* — Ділове (Bélay 208). Пор. ще молд. діал. вар. імені *Кондря*, що відповідає оф. вар. *Кондратіе* (ДумбрМик 88). ◀ 1. Від чол. кал. імені *Кіндрат* шляхом апокопи. 2. Від нім. ос. імені *Konder* чи *Kondra*, що від оф. імені *Günter* (Rymut 432).

Кіндрак — Уж. ◀ Від антр. **Кіндра** + **-ак**.

Кіндрат — Вб, Вл, Мж, Хс. 1715: кр. *Koztik Kindrad* (*Kondrat*) — Голятин (Bélay 147). ◀ Від укр. кал. імені *Кіндрат*.

Кінеш — Мж. ◀ Від того ж імені, що й п-ще **Кінаш**, тільки з суф. *-еш*.

Кінт — Св. ◀ Наслідок усичення канон. імені *Кінтіліан*, що з лат. *quintilis* — “п'ятий”.

Кінтор — Мж. 1773: кр. *Kentyur Hrehor* — Річка (ПеПред 310). ◀ Можливо, спотворене угор. п-ще *Kintornas*, що з апел. *kintornas* — “шарманка, катеринка” (Kázmég 593).

Кінч — Вл. 1715: кр. *Pup Kens* (*Kincs*) — Рипинчий (Bélay 184). ◀ 1. Вар. п-ща **Кинч** у його фонет. еволюції. Наявність п-щевих вар. **Кінч** і **Кінчик** на тлі п-щ XVIII ст. *Кунч, Күнчик* є свідченням того, що в ту пору антр. *Кінчик* у

свідомості українця пов'язувався з поняттям “кінець”, “край”. 2. Більш правдоподібно, що п-щевий вар. **Кінч** розвинувся на ґрунті імені *Кіндрат* так само, як і п-щевий вар. *Купч* від імені *Кундрат*. 3. Від угор. апел. *kincs* — “скарб”. Пор. угор. п-ще *Kincsés* (Kálmán 90).

Кінчик — Вл. ◀ 1. Від антр. **Кінч** + -ик. Пор. 1720: кр. *Mich. Kuncs* — Кошельово (Bélay 184); 1787: лемк. п-ща *Kuńcz, Kuncz, Kunczyk, Kunczík* (ЙМ), *Kuńcz* (Красовський 93, 94). 2. Пол. п-ще *Kińczyk*, яке К.Римут виводить від антр. *Kinko*, вбачаючи у ньому дієсл. основу *kinąć* — “зростати, кипіти, тиснути” (Rymut 400).

Кіра — Тч. ◀ 1. Серб. розм. чол. ім'я *Хура*, співвідносне з повним правосл. іменем *Кирил* (Грк 11). 2. Укр. п-ще з угор. субституцією укр. звука /x/ в антр. **Хіра**. Пор. аналогічні випадки. 1696: кр. *Alex. Kira* — Ділове (Bélay 208); 1720: кр. *Rhihor Khirak* — Міжгір'я (Bélay 178).

Кірай — Вн. ◀ Фонет. вар. угор. п-ща *Király*.

Кіраль — Мк, Вн. 1470: п-ще *Kiraly* — Виноградів (Szabó 450); 1508: гор. *Ben. Kiraly* — Хуст (Bélay 150); 1787: п-ща *Kiral, Kirall* — Славське на Бойк. ◀ Трансформування угор. п-ща *Király*, апел. зн. якого — “король”.

Кіральгáзій [*Кіральгáзі*], -ія — Вн. 1773: п-ще *Királyházi* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Угор. прикм. катойк. *királyházi* від традиційного угор. ойк. *Királyháza* (суч. укр. ойк. — *Королево* на Вн).

Кіреш [*Кіриш*] — Вб. Пор. 1542: вл. *Kyras* — с. Сербі (Bélay 196). Пор. також мікротоп. *Kirešii* (передмістя Хуста). ◀ Від молд. чол. імені *Кириєш*, співвідносного з іменем *Кирил* (ДумбрМик 85).

Кірик — Вб. 1787: п-ще *Kiryk* — Ільник на Бойк, Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Kip*, співвідносного з повним іменем *Кирил*. Пор. 1751: *грішниця Марія Кірова* — Березово (Гаджега-М 196).

Кірлик — Вб. — Див. **Кірлик**.

Кіс — Вл. [В ікаючих гов. пишуть і вимовляють **Кіс**, а в ўкаючих (Мж, Ір) вимовляють *Күс*]. Род. відм. здебільшого — **Кóса**, але останнім часом деякі мовці вирівнюють це чергування звуків, зумовлених позицією голосного. Записували п-ще по-різному. 1509: *To. Kys* — Руське Поле (Bélay 211); 1567: *Kius Jakab* — Холмовець (Szabó 365); 1600: *Gr., Laur. Kūs* — Тербля (Bélay 208); 1618: *Kusz Hricz* — Бистриця (Maksay 523); 1715: *Kusz Hrecz* — Синевир (Bélay 200); 1787: *Kis* — Гнила, *Kistiow* — Підгородці, Сопіт на Бойк (ЙМ). ◀ Від назви птаха родини дроздів *кіс*, яка в укаючих гов. вимовляється як *кус*, а в ўкаючих — як *күс*.

Кіська [*Күська*] — Ір. ◀ Імовірно, від місц. пестл. назви кішки *кіська* (Ір).

Кіт [*Күт*, род. — **Котá**] — Мж. 1715: кр. *Fr. Kúd* (!) — Синевир (Bélay 200); 1787: п-ща *Kit, Kot* — Гладивів, Вислік на Лемк. *Kityk, Kocik* — Галбів, Березова на Лемк. *Kot* — Скриня на Бойк, Волиця та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. назви тварини *күт* — “кіт” (Зак). Відповідне п-ще є і у чехів — *Kot*, і Д.Молданова справедливо виводить його від чес. апел. *kot* — „кіт” (Moldanová 112).

Кітлан [*Күтлан*] — Вн. Пор. 1787: п-ще *Kitlak* — Висоцьке, *Kiřyczka* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ), *Kiřyk* на гал. Гуц (Vincsz 250). ◀ Від антр. **Котел**, співвідносного із загальнонаціональним *kazán*, + -ан.

Кіфор — Рх. 1743: п-ще *Kifur* — Веряця (Szabó 546). ◀ Від розм. імені *Кіфор*, що з імені Никифор (Илчев 258, ДумбрМик 86). У Марамороші ім'я *Кіфор* фіксується щонайменше з XVII ст. Напр., чол. ім'я *Kifur* у родині кр. *Петрика* з Руської Поляни за 1680 р. (Bélay 180). Пор. ще 1689: *Moldowan Kiphor* — Бирсана (Bélay 135).

Кіцьо — Мж. ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Кицо*, що з *Кирил, Којица* (Грк 111, Илчев 258), з пом'якшенням /ц/. 2. Від загальноукр. апел. *кіця, кіцька* — “котик” (Ж-Н 346) з подальшою зміною парадигми.

Кічак — Вб, Вл. — Див. **Кічак**.

Кічєра — Мк, Вн. — Див. **Кічєра**.

Кіш [род. — **Кіша**] — Мк, Вн, Ір, Хс, Тч, Уж, Вл, Рх. 1270: *Kis (parvus) Mihaly* — Кольчино (Györfy 543); 1468–1470: шл. *Dancs Mich. Parvus (Kys)* — Драгомирешті (Bélay 137); 1499: *Kiш Ласльоу* — Гирлов (ССУМ I 475); 1572: кр. *Dem. Kyss* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1751: *парох Даниїл Киш* (Гаджега-Уг 15); 1787: *Kisziv* — Н.Рожанка, *Kiszyc* — Роп'яна на Бойк (ЙМ). Пор. 1820: п-ще *Kizak* — Слобода Небилівська на Бойк (ФМ). ◀ Угор. п-ще *Kis*, що з апел. *kis* — “малий”, доказом чого є й те, що біля давніх угор. записів писарі часто наводять також лат. переклад — *parvus*.

Кішвайда — Уж. ◀ П-ще утворене з угор. прикм. *kis* — “малий” + антр. *Vajda* (див. **Вáйда**). Пор. аналогічне п-ще в утворення з 1554 р.: *Ge. Kysmihal* — Горінчово (Bélay 144) чи новіший приклад **Кішсуєта**.

Кішкáш — Св. ◀ Укр. утворення з суф. -аш від антр. **Кишкó**. Пор. ще 1787: деривати *Kizkanicz* — Мшанець, *Kiszczak* — Бусовисько, *Kiczczyszyn* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ).

Кішсуєта — Св. ◀ Гібридне угорсько-укр. утворення з угор. п-ща **Кіш** чи апел. *kis* та

давнього слов. антр. *Суста* (про останнє див. Морешкін 188, Тупиков, Селищев 138).

Кіштулінець — див. **Кіштулінець**.

Кішак †. 1618: кр. *Kiszczak Oleksza* — с. Ладомирова на Маковиці (Mars 59). ◀ Від антр. *Кішко* + -як. Див. **Кишкó**.

Кія — Уж. Пор. 1445: *пать Янь Кіяцкы* — Серет (ССУМ I 476). ◀ 1. Від антр. **Кий** у формі род. відм., як **Макара**, **Свирида** та ін. 2. Від серб. чол. імені *Kija* (РСКНІ ІХ 458).

Кладня — Рх. 1696: кріпаки *Alex., Jo. Kladnya*, а 1678 — *Kladni Ivan* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від місц. апел. *кладня* — “поля збіжжя в полі з 15–20 снопів” (Гр II 247). Мотив називання за зростом або комплекцією денотата.

Клайн — Мж. ◀ Нім. п-ще *Klein*, що з прикм. *klein* — “малий, низький”.

Клаптюк — Вн. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -юк від п-ща **Хлапта**. Зміна звука /х/ на звук /к/ зумовлена впливом угор. вимови.

Клевéць [*Кливіць*], -вця́. 1715: кр. *Klewiec Panko* — Рипиний (Bélay 184); 1720: кріпаки *Andr. Jo. Klivacs* — Колочава (Bélay 161). П-ще *Cliveč* і в Румунії (Jordan 136). ◀ Від місц. укр. *клевéць* — “молоток”, “брус” (Ж-Н 347, Гр II 249, Гр 95, Он I 357). Пор. ще: буков. *клевец* — “т. с.” (Мат. до буков. IV 52); пол. *klewicz* — “т. с.” (SW II 366); давньорус. *клевъць* — “військовий знак у вигляді молотка” (Срезн I 1215), *Клевчиха Катерина* — (там само).

Клевзюник — Вн. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, з п-ща *Клевціжник*, що від **Клевéць**.

Клевчак †. 1755: удова *Клевчакова Калша* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від антр. **Клевéць** + -як.

Клевчишин †. 1720: кр. *Jo. Klibecsiny* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ Від андр. *Клевчиха* — “дружина **Клевця**” + -иш.

Клев’яник — Хс. — Див. **Клив’яник**.

Клейн — Мж. — Див. **Клайн**.

Клёмба [*Глёмба*] — Вл. ◀ Пол. п-ще *Klemba* чи *Kłeba*, яке походить від апел. *kłęb* (род. — *kłęби*) — “жмут, клубок” (Rymut 411–412). Одзвінчення звука /к/ > /г/ поряд із сонорними приголосними — явище, характерне для бойк. та середньозакарп. гов.

Клембáк — Мж. 1715: удова *Jo. Klembak* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від п-ща **Клёмба** + -ак.

Клеменча †. 1720: кр. *Andr. Klemencse* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Укр. утворення з суф. -ча(тв) від чол. кал. імені **Клемент** або **Климент**.

Клеменчук — Хс. Пор. 1323: *Clemens filius Chled* — Чорнотисово (Szabó 337); 1715: кр. *Kleminus Tinko* — Річка (Bélay 183). ◀ Від антр.

Клеменча (див. вище), співвідносного з кал. іменем *Klemens* (род. *Klementis*), + -юк. Пор. ще пол. п-ща *Klemenc* і *Klimenczak* (Rymut 407).

Клемонца — Тч. — Див. **Климонца**.

Клёмпуш — Рх. 1672: кр. *Klympus (Klimpus) Paul* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1684: удова *Klimpus Matene* — В.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від гуц. апел. *клёмпуш/клімпуш* — “чип”, “затичка до бербениці” (Гг 96, Vincenz 518), молд. *клемпуш* — “гак”. Пор. ще укр. апел. *клёмта* — “нечепура” (Ж-Н 348), пол. *klępa* — “нехлюя”, “товста жінка” (Rospond II 307), східносл. *klępa* — “т. с.” (SSN I 771), серб.-хорв. *клёмпа* — “клаповухий”, “тлюхтій”, “особа з негарною ходою” (РСКНІ ІХ 567). 2. Від пол. п-ща *Klempa, Klemp* або *Kłępa* чи *Kłępo* + суф. -уш, як у пол. п-щ *Klempas, Klempis, Klempisz* (Rymut 409), у яких твірною основою є пол. ім. *klępa* — “самий лося”, а метафорично — “старша жінка”.

Клен †. 1775: п-ще *Kleni* — Крива (Szabó 387); 1787: п-ще *Klen* — Мичківці на Лемк, Лаврів, *Kleniow* — Підліски на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від назви дерева *клен* (Чопей 149).

Кленівський — Вб. ◀ 1. Укр. прикм. від ойк. *Кленова*, що у сх. Слч (Лазорик 48, Majtán 189). 2. Укр. утворення з патр. суф. -івський від п-щ **Клен** або **Кленьо**.

Кленьо †. 1715: кр. *Pusztanin Klenyo* — Келечин (Bélay 162). ◀ За всіма формальними ознаками, **Кленьо** — це гіпок. вар. чол. імені **Климент**, як і укр. розм. імена моделі *Ваньо, Гриньо, Леньо, Сеньо, Штеньо*. Пор. хорв. чол. ім’я *Klinja*, що з *Kliment, Klimentije* (Šimundić 422).

Клєпа — Рх, Мж. 1604: вл. *Toma Klępa* (!) — В.Селище (Bélay 196); 1775: п-ще *Klipa* — Рокосово (Szabó 454). Пор. також 1819: п-ще *Klepak* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від заст. чол. імені *Клеопа*, що з гр. *κλεο* — “славити” (ВІЛ 259, Справочник 424, Ковачев 280). 2. Укр. регресивне утворення *клєпа* від дієсл. *кленати* (пор. суч. укр. п-ща **Клєпар**, **Клєпáч**, п-ко *Клєпало*). 3. Від серб.-хорв. апел. *клєпо* — “клапатий”, “клаповухий”.

Клєпар [*Клєпарь*], -ра — Мж, Ір, Вн. ◀ Первинне слов. п-ще, утворене від дієсл. *кленати* за допомогою суф. -арь. Однак з’ясувати його точну семантику для Карп. регіону заважає міжслов. полісемія лексеми *кленарь*. Пор. місц. укр. *кленарь* — “людина, яка щось *кленас*”, слц. *кленар* — “відлтий металевий дзвінок для худоби”, “млин, який при меленні *кленас*” (SSN I 777), серб.-хорв. *кленар* — “бляхар”, слн. *klepar* — “робітник”, а пол. *kleper* — *szlępak* — “вид їздового коня” (SW II 356).

Клепач — Уж, Вб, Хс. 1726: сваяц. *Andreas Klepacs* — Иршава (Лучкай 16. — 22); 1773: староста *Joannes Klepacs* — Підгород (Удварі-2 305); 1775: п-ще *Klipats* — Туртеребеш (Szabó 531); 1787: п-ще *Klepacz* — Войкова, Мохначка на Лемк, Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *клепач*, який у давньоукр. мові озн. “коваль” (ССУМ I 476), а нині на Зак — “молоток” (Чопей 149, Он I 357). У гов. слц. мови апел. *клепач* озн. “людину, що клепає косу” (SSN 1777). П-ще *Клепач* є й у хорватів (Leksik 298–299).

Клеца́нич — Вб. ◀ Від місц. андр. *Клеца́нія* — “дружина *Клеца́*” + *-нич*. Антр. *Клецо́* або *Клецо́к* походять від апел. *клец* — “чурбан, короткий обрубок дерева” (Ж-Н 348) або *клець* — “т. с.” (Гр II 250).

Клецо́ — Вб. 1787: п-ще *Kleczo* — Новиця на Лемк (ЙМ), *Klesun* — Щавне (Красовський 81). П-ща *Klesko* і *Klisun* є і у поляків (Rymut 405), але пропонувана К.Римутом їхня інтерпретація не відповідає ономазіологічним вимогам. ◀ Імовірно, від апел. *клец* (див. **Клеца́нич**) + *-ко*. Пор. ще бойк. *клец* — “колода” (Он I 353).

Кливі́яник [*Кливя́нік*] — Мж, Хс. Пор. 1787: п-ще *Klywak* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. катойк. *кливя́нік* — “виходець із присілка *Кліви*; бойк. апел. *кліви* — “висока гора, поросла темним смерековим лісом”, “глибока яруга”, “безодня” (Он I 357). Словотвірна модель на *-яник* характерна для місц. ойк. Пор. катойк. *Зак безрезня́нік*, *красня́нік*, *ізя́нік*, *ремля́нік*, *соля́нік* і та ін.

Клим — Вл, Мк, Ир, Мж, Тч. 1477: *Klym nomine ruthenus* — Раковець (Szabó 458); 1604: вл. *Phil. Clim* — Н.Вишава (Bélay 218); 1684: кр. *Klem Navřila* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1787: п-ще *Klim*, *Klym* — Лавочне, Мізунь, Новотин на Бойк, Пельня, Улоч на Лемк (ЙМ); XVII–XVIII ст.: *за раба божієго Федора и Татяноу Клима* — с. Варадка (Сах 100). ◀ Від давньоукр. ос. імені *Клим*, співвідносного з повним іменем *Климент*, *Климентій* (Керста 116, Ковачев 121).

Климба́к [*Кльмба́к*] — Мж. — Див. **Клемба́к**. **Климецький** †. 1648: кр. *Timko Klimeczki* — Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Від незасвідченого антр. *Климець* + *-ський*.

Кли́мик — Вб. 1787: п-ще *Klimik* — Бітля на Бойк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Paul Klimak* — Дрінча на Маковиці (Mars 63). ◀ Від антр. **Клим** + *-ик*.

Кли́мко — Тч, Уж. 1447: *guan Climkowa* — Перемишль (Smolka II 24); 1787: п-ще *Klimko* на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1820: п-ще *Klimkowicz* — Посада Горішня на Лемк (ФМ). ◀ Від укр. чол.

імені *Клим*, співвідносного з повним іменем *Климент*, + *-ко*.

Климо †. 1773: староста *Stephanus Klimo* — Мала Розтока (Удварі-2 303). ◀ Наслідок десуффікації антр. **Кли́мко**.

Климо́вич — Вл. 1570: кр. *Ladisl. Klemowich* — Бистриця, *Joan Klimowich* — Павлово (UctC 53-14); 1648: кр. *Klimowich Sztecz* — В.Ворота (Maksay 550); 1715: кр. *St. Klemovics* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1787: п-ще *Klimowicz* — Внців на Бойк, Вітрилів на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. імені *Клим* або слц. *Klimo* (Majtán-Považaj 217) + *-ович*.

Климо́нца — Тч, Уж. Пор. 1657: кр. *Det. Klemontis* — Бистриця (UctC 53-12); 1715: кр. *Pe. Klimoncsa (Klemencse)*, а 1720 — *Andr. Klemencse* — Вільхівці (Bélay 154); 1787: п-ще *Klimunda* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ Видозміна кал. чол. імені *Клеменс*. Пор. молд. вар. імені *Клименцел* (ДумбрМик 87).

Климо́та — Рх. ◀ Від пол. антр. *Klempa*, *Klemp* або *Klepa* чи *Klepo*, які походять від пол. апел. *klepa* — “самиця лося” або знев. назва “старшої жінки” (Rymut 409), + давньослов. імен. суф. *-ота*. Пор. ще середньозакрп. апел. *клялти* — “кляча”, а також серб.-хорв. *клилав* — “незграбний, неспритний” (РСКНХ IX 60).

Климо́тюк — Рх, Хс, Мк. ◀ Від **Климо́та** + суф. *-юк*.

Кли́мпуша́к [*Кли́мпуше́к*] — Рх. — Див. **Клемпуша́к**.

Кли́мський — Вб, Вл. ◀ Від п-ща **Клим** + *-ський*.

Климчак †. 1720: п-ще *Klimcsak* — Часлівці (ПеПред 322); 1772: кр. *Vasilius Klimcsak* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 107); 1787: п-ще *Klimczak* — Барновець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кли́мко** або *Климець* + *-юк*.

Кли́мчук — Тч. ◀ Від **Кли́мко** або *Климець* + суф. *-юк*.

Кли́н — Вб, Рх. Пор. 1618: кр. *Klin* — Гавринець на Маковиці (Mars 71); 1787: п-ще *Klinik* — Пельня на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Klin* — Соснівка на Бойк (ФМ). Пор. 1715: кр. *Puzstonin Klenyo* — Келечин (Bélay 162). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Клин*, співвідносного з кал. іменем *Климентій* (Керста 117). Пор. ще серб. чол. ім'я XV ст. *Клиньць* того ж пох. (ГркРеч 104). 2. Від укр. апел. *клин* — “загострений брусок дерева чи металу”, “кусок тканини, паперу, землі у вигляді трикутника” (Чопей 149, Гр II 251, SSN I 780).

Кли́нчак — Хс, Вн. Пор. 1715: кр. *Klencz (!) Ivan* — Сойми, *Jo. Klencsou (!)* — Колочава (Bélay 200, 150). ◀ Від антропооснови *клинець*

або *клинок*. 1. Якщо п-ще походить від *кльінець*, то змістом основи могло бути згадуване серб. ім'я (див. *Клини*), яке закладене в суч. серб. чи хорв. п-щі *Клишца* (РСКНІ ІХ 62, Leksik 299), укр. п-ко *Кльінець*, співвідносне з місц. діал. *кльінець* — “цвях” (Гр ІІ 251, Мат. до букв. ІV 54). 2. Якщо ж у його основі лексема *клинок* чи *клинко*, то допрізвншева семантика могла бути пов'язана з іменем *Клиш* (див. *Клини*).

Клиничко †. 1618: кр. *Klinczka Jaczko* — Сташківці на Маковиці (Mars 67). ◀ Від давньо-слов. чол. імені *Кльіньць* (див. *Клини*) + суф. *-ко*.

Кльіна [*Кльіна*] — Мж. 1775: п-ще *Кльіра* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Заст. чол. ім'я гр. пох. *Кльіона*, співвідносне з повним іменем *Кльіонапра* (Справочник 424, Hajdú 61). 2. Серб. гіпок. *кльіна* від повної назви *кльіана* — “неотеса”, “дурень”, “брязків” (РСКНІ ІХ 606–608), який, імовірно, стосується і серб. та хорв. п-щ *Кльіна*, *Кльіановић*, *Кльішина* (там само, Leksik 299).

Кльіса — Уж. Пор. 1676: кр. *Klis Aleksza*, *To Klis* — Н.Руна (Bélay 185), серб. п-ща *Кльіска*, *Кльісч* (РСКНІ ІХ 612), 1787: п-ща *Кльісиак* — Нагуевичі, *Кльісиак* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. На думку К.Римута, пол. п-ща *Klisa*, *Klis*, *Kliš*, *Klyś* походять від чол. імені *Klemens* (Rymut 407–408). 2. Від серб.-хорв. клички свійських тварин *Кльіса* (РСКНІ ІХ 610). 3. Імовірно й рум. пох. п-ща: від апел. *clisă* — “глина”, “недопечений хліб”, “сало” (Iordan 136).

Кльіщ †. 1787: п-ще *Kliszcz* — Брунари і *Kleszcz* — Кункова та Явірник Руський на Лемк (Красовський 81). ◀ Від назви павукоподібної тварини *кльіщ* (Чопей 150, СУМ ІV 188).

Кльіщо, -ща †. 1715: п-ще *Klistyo* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Від антр. *Кльіщ* + іменний формант *-ьо*.

Кльішович †. 1648: *Klischouich Fetyko* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від антр. *Кльіщ* або *Кльіщо* + -ович.

Кльован †. 1693: кр. *Klovan Thomae* — Драгово (Bélay 168) і тут же — *Klavics Joszip*. ◀ Напевно, від персоніф. серб.-хорв. апел. *кльова* — “ікло” або відповідного пол. ім. *klow* (SW ІІ 364) + *-ан*.

Кльованіч — Мж, Хс, Тч, Ір. 1743: п-ще *Klovanicz* — Рокосово (Szabó 457). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченої атрибутивної назви жінки *кльованя* — “жінка з великими іклами чи взалгі зубата жінка”. Отже, від назви тієї ж словотвірної моделі, що й *вуханя*, *губаня*, *посаня*, *язиканя*. Пор. співвідносні прикм. *кльоватый* — “іклистий” (Ір), “зубатий”, “кривозубий” (Он І 358), ім. *кльовач* — “зубатий чоловік”, *кльовак* — “ікло” (Гр ІІ 259), букв.

кльовач — “ікло”, *кльовак* і *кльовак* — “т. с.” (Мат. до букв. ІV 50, 52).

Кльович †. 1678: *Klavics Joszip* — Вел.Бичків (Bélay 168). ◀ Правдоподібно, хорв. п-ще *Klovicé* (Leksik 300) або метр від імені *Кльова*.

Кльопотар [*Кльопотарь*], -ря — Вн, Хс. 1773 і 1775: п-ще *Klopotar* — Велятин (ПеПред 315, Szabó 538). У ХVІ ст. в Україні побутувало ім'я *Кльот* (Керста 15), а нині в бойк. гов. *кльотит* — це “крик, галас” (Он І 358). ◀ П-ще виникло у болгар або у румунів. У болгар *кльопотар* — “дзвіночок, який вішають на шию худобі, тронка”, у сербів апел. *кльопотар* — “дзвонар” (про барана з дзвіночком на шії), а метафорично — “говорун, крикун” (РСКНІ ІХ 630). У поляків *klopotarz* — “людина, пригнічена клопотами”, “заклопотана особа” (SW ІІ 373). Пор. ще п-ща *Clopot*, *Clopot*, *Clopotaru* у румунів (Iordan 156), що від апел. *clopot* — “дзвінок”.

Кльочаник — Пр. 1787: *Kloczanik* — Грабовець на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. *-ик* від відносного прикм. *кльочаний*. Отже, допрізвншеве зн. лексеми “зроблений із клоччя” або “кустар, що плете сіті” (Гр ІІ 253).

Кльочанка — Мк, Вл. ◀ Від апел. *кльочанка* — “пряжа з клоччя” (Гр ІІ 253). Сюди належить і гуц. прикарп. п-ще *Kloczienka*, яке розглядає також А.Вінценз, але з діал. рефлексациєю суф. голосного (Vincenz 526).

Кльочка †. 1600: *Gr. Kloczka* — Рахів (Bélay 181); 1605: кр. *Kozma Kloczka* — Петрова (Bélay 179); 1675: кр. *Nic., Pe. Kloczka* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від гуц. апел. *кльочка* — “квочка” (Гр 96). П-ще *Kloczka* є і в Польщі, але поляки виводять його від основи *Kłok* (Rymut 413).

Кльочко †. 1570: кр. *Grego Klotsko* — Белебово (UcC 97-29); 1602: кр. *Kloczko Lucacs* — Тур'я Бистра (UcC 104-8). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Кльочка*.

Кльочуряк [*Кльочурек*] — Рх. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-як*, але семантика твірної основи п-ща спірна. Це міг бути антр. *Кльочур*, утворений від основи *Кльочка* (як, скажімо, антр. *Савчур* від антр. *Савка*), тобто утворення з маскулінізуючим суф. *-юр*. Однак це міг бути й антр. *Кльочура*, що також від *Кльочка* або від *кльока*, але вже з квалітат. суф. *-юра*, як у п-щі *Стещора* — *Стець*, *Стегюра* — від *Стєга*.

Кльочин †. 1672: кр. *Klocsin Prokup* — Соїми (Bélay 220). ◀ Від антр. *Кльочка* + пос. суф. *-ин*.

Кльубей [*Кльубій*] -ей — Хс. ◀ Від місц. апел. *кльубей* — “клубаста людина” (Мж, Вл), який належить до тієї ж місц. моделі атри-

бутивних іменувань, що й *головей, зубей, черевей, чолей* та ін.

Клюва́к — Вн. ◀ Від укр. апел. *клюва́к* — “дятел”, тобто “той, що клює” (15, Он II 358), або узн. “риба *Leuciscus cephalis*” (Владыков 217).

Клю́ка — Мк. Пор. 1787: п-ще *Kluka* — Виців, Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *клю́ка* — “жердина з гаком для витягування води з колодязя” (Он I 358, Гр II 254, Мат. до букв. IV 57), метафорично озн. “довгань” (Ужан — SSN I 786–787). Пор. ще *клю́ка* — “дверна ручка”, “скоба”, “гак” (Ж-Н 350). У пол. гов. цей апел. озн. “квочку” (SW II 366), а серб. *кљук* — це “виснажена хворобою людина” (РСКНЈ IX 648).

Клюс — Вн. 1393: *пан Клюсъ* — Вишня (ССУМ I 477); 1430: *пан Клюсъ* — Зудечів (там само); 1787: п-ще *Kluzow*, 1818 — *Klus* — Дуба на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від пол. *klus* — “груда гончарної глини”.

Клюса — Вн, Ір. 1570: кр. *Dem., Joan Kluz* — Свалява (UetC 53-14); 1648: кр. *Kluzsa Fedur Mihalko* — Свалява (Maksay 528). ◀ 1. Від місц. назви локшини *кльо́са* (Чопей 150). 2. Від давньослов. назви коня — *клюса*. Пор. давньорус. *клюса* — “лоша” (Срезн I 1230), болг. *клюсе* — “шкапа”, серб.-хорв. *кљусе* — “т. с.”, пол. *klus* — “кінь, кобила” (SW II 366).

Ключа †. 1704: кр. *Klucsa Péter karabélyos* — Йовбовиця (HodGens 6). ◀ Від незасвідченого антри. *Ключ*, що з апел. *ключ*, у формі род. відм. одини. Див. ще **Ключа́й**.

Ключа́й — Уж. ◀ 1. Від антр. **Ключа** + патр. суф. -а́й. 2. Апел. зн. лексеми *кльо́ча* — “дерев'яний гак” (Гр II 255). П-ще *Кључа* є і в сербів (РСКНЈ IX 652).

Ключи́нець [*Клю́чиць*], -ниця — Пр, Уж. 1715: кріпаки *Fr., Ge., Jo. Klucsinecz (Klucsinczi, Klucska)* — Добрянське (Bélay 177). Пор. 1787: п-ща *Kluczyn* — Лавочне, *Kluczycz* — Синьовидне, *Kluczynczyn* — Опака, *Kluczak* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Метр. утворення з суф. -и́нець від антр. **Клю́ка**, **Ключа** або **Клю́чка**.

Ключі́вський — Рх, Хс. ◀ Від антр. **Ключа** + -і́вський.

Клю́чка — Уж. Пор. 1618: кр. *Iwan Kluczka* — Цигла на Маковиці (Mars 81), кр. *Andrej Kluczka* — Біловежа на Маковиці (Mars 99). 1649: *Klucska*, 1672 — кенез *Klucska Janos*, 1704 — *Klucska Andrés* — Кльочківці (LehBer 363, HodGens 11); 1680: *Klucska Fedor* — Руська Поляна (Bélay 180); 1713: кр. *Klucska György* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: п-ща *Kluczka, Kluczko* — Лавочне на Бойк, Мохначка, По-

лонна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Клю́ка** або **Ключа** + -ка. 2. Від апел. *кльо́чка* — “гачок, зачіпка, бант” (Он I 359), “защипка на вікні”, “гачок для в'язання”, “вузол з петлею” та ін. (Мат. до букв. IV 58). У перен. зн. — “зневажлива назва для жінки” (Ір). У гов. слц. мови дослідники називають 9 зн. цієї лексеми (SSN I 786), а в пол. ще й “хитрощі”, “підступ” (Reczek 157).

Ключе́й [*Ключі́й*] — Тч, Хс. ◀ Від антр. **Клю́чка** + -ей.

Ключі́вський — Рх. ◀ Від антр. **Клю́чка** + -і́вський.

Ключо́вич — Св, Пр. 1677: кр. *Klucskovics Stecz* — Н.Ворота (LehBer 781). ◀ Від антр. **Клю́чка** + -ович.

Кля́га — Мк. ◀ Від давньої карпат. лексеми *кляг/кляг*, яка часто вживається як ім. жін. роду *кляга* — “частина шлунка жуйної тварини, використовувана при виготовленні бриндзи” (Гр I 349, Гр 53); пор. ще слц. діал. *кляга* — “сичуговий фермент з телячого шлунка” (SSN I 770), пол. *kleg* — “т. с.” (SW II 345). Ідеться про метафор. зн. цього румунізму — “нездарна, дурна людина” (там само).

Кляп — Вн, Ір, Хс, Мк. 1775: *Klyapp* — Заболотне, *Klyáp* — Підгірне (Szabó 278, 445); 1787: п-ще *Klap* — Сквіртне на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *кляп* — “чіп, затичка”, у деяких гов. — “репіс” (ЕСУМ II 470); у давньорус. мові *кляп* — “клин” (СРЯ VII 190).

Кляпа †. 1715: кр. *Jo. Klapa* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від антр. **Кляп** у формі род. відм.

Кме́нт — Вб. ◀ Імовірно, від пол. арх. *knent* — “тонке біле полотно” (SW II 376).

Кмет — Уж. 1787: *Kmiec, Kmetyszyn* — Головецьке, Кобло на Бойк (ЙМ), *Kmetryk* — Грабівка на Лемк (Красовський 81). ◀ Від давньоукр. *кмѣть* — “незакріпачений оброчний селянин із правом виходу” (ССУМ I 478); пор. діал. *кмѣть* — “селянин”, “господар”, “тямуша людина” (Чопей 150, ЕСУМ II 472, СУМ IV 195), пол. *kmec/kmiec* (SW II 376), слц. *kmec'* — “мудрий старець”.

Кме́тій — Св. ◀ Угор. утворення з формантом -і від антр. *Кметь*.

Кміть — Хс. Пор. 1394: *пан Кмита* — Краків (ССУМ I 478); 1485–1500: *пань Кмѣта* — Черлеків (ССУМ I 478); XVI ст. апел. *кмѣть* — Нягівська Постилла (ДжеУкр 155); 1787: *Kmityk, Kmetryk* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. *кмѣть*, який раніше уживався в таких зн., як “посол”, “суддя”, “хлібороб”, “кріпак” (ССУМ I 478, ДжеДел 70).

Кнап — Св, Ір. 1445, 1450: *Nicolao, dicto knapp, Nicolaus Knap* — Перемишль (Smojka II

12); 1567: п-ще *Kanap* (!) — Сасово (Szabó 480); 1787: п-ще *Knar* — Гирова на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. лемк. апел. *кнан* — “ткач” (Гр II 257), пол. *кнар* — “ткач сукна”, “сукновал” (Reczek 159), кінцевим джерелом яких є нім. *Knarre* — “наймит”, або *Knabe* — “хлопець” (ЕСУМ II 472–473).

Книш [*Кныш*], -шá — Мж. 1715: кр. *Mich. Knosz* (!) — Студений (Bélay 145); 1787: п-ща *Knysz, Knisz* — Граб, Лубня, Ястрабик на Лемк, Біличі на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Kniszow* — Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. апел. *книш* — “пиріг з картоплі” (Чопей 151, Он I 361), “калач” (Мж), “хліб з картоплею і сиром” (Vincenz 90).

Книшук — Рх. ◀ Від **Книш** + -ук.

Кні́пик — Уж. ◀ І. Із пол. п-ща *Knopik*, що є видозміною п-ща *Knarik* із *Knar* (Rymut 415). 2. Від пол. діал. *knop* — “парубок, молодик”, “ткач” (SW II 380).

Князь — Ір, Хс, Мк, Св. 1726: сваяц. *Petrus Knyasz* (!) — Шаланки (Лучкай 16, с. 202); 1787: п-ще *Kniaz* — Підгородці на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Kniazow* — Сможе на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. соціально-політичного терміна *князь*, який у часи прізвищотворення в Укр. Карпатах означав “глава князівства”, “боярин”, “католицький священник”, “староста сільської общини на волоському праві” (ССУМ I 481, ДужеДел 71), “заможна, багата людина” (Он II 361), а з часом — і “наречений”, “жених” (Чопей 151, Гр II 258, Он I 361, Гг 97, Мат. до букв. IV 61).

Князьо́ [дав. — **Князьові́**] — Ір. ◀ Від апел. *князь* + квалітат. формант -о, як у апел. *братьво* від *брат* чи в іменах на зразок *Васьо́, Гришю́, Лесьо́*...

Князьович †. 1680: *Knezovics Hricz*. 1715 — *Lad. Knazovics* — Новоселиця на Мж (Bélay 167). ◀ Від антр. **Князь** або **Князьо́** + -ович.

Коба — Пр. 1787; п-ще *Koba* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Kobyn* — Мізунь, *Kobinski* — Тухолька на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kobincow* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ І. Імовірно, від катол. (пол., хорв. чи якогось іншого) вар. імені *Яків*, тобто *Koba* (Rymut 418, Šimundić 422, Moldanová 105). 2. За К.Римутом (там само), пол. п-ще *Koba* виводиться також із праслов. **koba* — “ворожіння за польотом птахів” та від пол. *kob* — “хлів”. 3. Для Карп. регіону можна виводити його також від назви риби *ко́ба* — “ковбик” (Он I 361). 4. Від укр. діал. *ко́ба* — “капошон у верхньому одязі” (Гр II 258).

Коба́к — Мк. 1452: п-ще *Kobach* (!) — Дярмат (MaksaySz 143); 1607: кр. *Kobak Koszty* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ І. Від **Коба** + -ак. 2. Угор.

п-ще *Kobak*, що з апел. *kobak* — “сорт гарбуза, яким витягають вино з бочки” (Kázmér 603).

Коба́ка — Мк. ◀ П-ще **Коба́к** у формі род. відм. однини.

Кобаль [рідше — **Кобаль**] — Ір, Вн, Мк, Бг, Св. 1772: староста *Joannes Kobaly* — Кобалевниця (ДужеДел 286); 1775: п-ще *Kobaly* — Заріччя (Szabó 277). Пор. 1542: вл. *Kabalas* — Барбешті (Bélay 124). П-ще *Kobal* є у чехів (Moldanová 105), у поляків (Rymut 418), хорватів (Leksik 303), у сербів є похідні (*Кобальєвац*) (РСКНХ IX 683). ◀ І. Імовірно, від місц. назви риби *кобаль* чи *ковбель* (Владыков 227). Пор. також укр. назву комахи *кобалька* (ЕСУМ II 475). 2. Правдоподібніше, *кобаль* — це фонет. видозмінений у закарп. умовах укр. діалектизм *хабаль* — “коханець”, “перелюбник”, “волоцюга” (Гр IV 383, Он I 336), відомий і в пол. мові (там само). Зміна /x/ на /k/ у гов., що межують з угорцями, не є рідкістю (пор. п-ща **Карляк** < **Харляк**, **Каритон** < **Харитон**). 3. Найбільш правдоподібно, що це пол. ім'я *Kubal* із *Kub* < *Jakob*, яке фіксується 1461 р. (Rymut 329). 4. Імовірно, п-ще походить від діал. апел. *кобаль* — “дерев'яний черпак біля польової криниці” (Мат. до букв. IV 62, 102).

Кобальський †. 1567: вдова *Kobaliska* (!) *Mathene, Mikola* — Павлово (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Кобаль** + -ський.

Кобан †. 1607: кр. *Koban Iuan* — Вел.Лазі (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Коба** + -ан.

Кобеля́ш — Уж. Пор. 1787: п-ща *Kobela, Kobiela, Kobelak, Kobeluch* та ін. — Петруша Воля, Половці та ін. на Лемк (Красовський 82). ◀ Вторинне суф. утворення з укр. квалітат. суф. -иш (або рум. демін. суф. -аш). Твірною основою п-ща могли стати: 1. П-ще **Кобіла**, яке кілька разів згадується в XVIII ст. 2. Карпатоукр. ос. назва *ко́бил* — “байстрюк” або *кобіля* чи *кобеля* — “кошик, торба” (Он I 362, ЕСУМ II 176). 3. Пол. знев. назва селянина *kobiel* (SW II 382).

Кобець [*Кобіць*, род. — **Кобця́** (при сподіваному **Кібця́**)] — Уж. 1684: кр. *Kobecz Haurillo Vaiszko* (!), *Hricz* — Свалява (Maksay 528); 1773: присяжний *Michael Kobec* — Свалява (Удварі-2 304). ◀ І. Від назви хижого птаха *кобець* — “кібчик” (Гр II 259), співвідносної зі слц. *kobec* (SSN I 791), серб.-хорв. *кобац* — “т. с.”, метафоричне зн. якого — “злодій, злочинець”. До речі, у сербів і хорватів лексема *кобац* так само виступає як п-ще (РСКНХ IX 684–685, Leksik 303). 2. Зв'язок п-ща з **Коба** малоімовірний: його відкидає валентність як основи, так і суф. -ець.

Кобза †. Сел. *Kobza* — Доробратово (LehVer 248). 1648: кр. *Jurko Kobza* — с. Местичко на Маковиці (Mars 84). ◀ Від назви музичного інструмента *кобза* (Гр II 259).

Кобзич †. 1648: кр. *Kobzēh (!) Ihnad (!)* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. **Кобза** + **-ич**.

Кобзович †. 1648: *Kovzouich (!) Iuan* — Н.Ворота (Maksay 359). ◀ Від антр. **Кобза** + **-ович**.

Кобила [*Кобыла*] †. 1715: кр. *Laur. Kobila (Kobela)*, а 1720 — *Jac. Kobila* — Горинчово (Bélay 144). Пор. 1618: кр. *Ivan Kobilow* — Раковець на Маковиці (Mars 85). ◀ Від назви тварини *кобила*.

Кобилин [*Кобылин*] †. 1715: кр. *Andr. Kobilin*, а 1720 р. — *Pe., Jo. Kobiliny (!)* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Кобила** + **-ин**.

Кобілич [*Кобълич*] — Уж. 1682: кр. *Kobolits (!) Andri* — Сухий (УсІС 88-59); 1715: кр. *Roman Kobolicz (!)* — Крачуново (Bélay 161); 1787: п-ще *Kobylizc* — Задільське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1750: *Анна Кобылович из Кривоциан* (Гаджега-3 78). Тут же і *Гелена Кобылиця* (Гаджега-3 78). Пор. також 1787: п-ща *Kobylun, Kobyliniec* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кобіла**, співвідносного з апел. *кобіла*, + **-ич**. Антр. **Кобіла** часто згадується у XVIII ст.

Кобилка †. 1715: кр. *Jo., Lad. Kobelka (Kobilka)* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Кобила** + **-ка**.

Коблин. 1787: п-ще *Koblin* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ин** від незасвідченого антр. *Кобля*, що з **Коба** (див. **Коба**, **Коб'юк**).

Коболівський — Св. — Див. **Кобуловський**.

Кобра †. 1699: *Kobra Ferencz* — Підгоряни (Maksay 555); 1703: п-ще *Kobra* — Ялове (LehVer 650); 1704: *Kubra (!) Sandor* — Мк (HodGens 8); 1773: присяжний *Franciscus Kobra* — Сасівка (Удварі-2 304). ◀ 1. Від апел. *кобра* — “вид отруйної змії” (СУМ IV 201). 2. Від пол. апел. *kobra* — “зміїний, гадючий камінь” (SW II 278).

Кобрик †. 1618: кр. *Iwan Kobrik* — Раковець на Маковиці (Marsina 85). ◀ Від антр. **Кобра** + суф. **-ик**.

Кобрин — Вл, Вн, Ір. 1640: п-ще *Kubrin*, 1715, 1720 — *Kobrin*, 1743 — *Kobrény*, 1775 — *Kabrin* — Раковець (Szabó 458); 1645: *Иван Кобрин* — Вел.Раковець (ПаПо-І 159); 1787: *Kobryn, Kobrynow* — Мизунь на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: присяжний *Alexius Kobrin* — Канора (Удварі-2 300). ◀ Від антр. **Кобра**, співвідносного з апел. *кобра* — “вид отруйної змії” (СУМ IV 201). Антр. **Кобра** та його споріднені в Карпатах побувають з XVII ст.

Кобулэй [*Кобулі́й*] — Св. 1720: кр. *Jo. Kobule* — Липча (Bélay 172); 1720: кр. *Fr. Kobolaj (!)* — Річка (Bélay 184); 1773: присяжний *Basilius Kobulyi (!)* — Поляна (Удварі-2 303). ◀ Від антр. **Кобу́ла**, співвідносного з місц. укр. *кобула* (Ужан) — “кобила”, тобто “самця коня” або східносл. *kobula* — “т. с.” (SSN I 792), + патр. суф. **-ей**. Метафоричне зн. лексеми *кобу́ла*, як у закарпатоукр., так і в східносл. гов. — “дебела, дурна жінка або дівчина” (SSN I 792). Лексема *Kobula* на Бг згадується 1321 р. (Györfy 542), а антр. **Кобу́лка** — з початку XVIII. Пор. 1704: кенез *Kobulka Janos* — с. Кобулка при Визницькому потоці (LehVer 824).

Кобу́лич — Мк. Пор. 1618: кр. *Jakim Kobulicz* — Кечківці на Маковиці (Mars 74); 1715: кр. *Roman Kobulicz* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від антр. **Кобу́ла** (див. **Кобулэй**) + **-ич**.

Кобу́лка †. 1704: кенез *Kobulka Janos*, кр. *Kobulka György* — с. Кобулка при Визницькому потоці (LehVer 824). ◀ Від антр. **Кобу́ла**, співвідносного з місц. укр. діалектизмом *кобу́ла* — “кобила”, тобто “самця коня” (Ужан), або східносл. *kobula* — “т. с.” (SSN I 792) + суф. **-ка**.

Кобуловський — Св. ◀ Від антр. **Кобу́ла** (див. **Кобулэй**, **Кобу́лич**) + **-івський**.

Коб'юк — Рх. Пор. 1775: п-ще *Kobja (!)* — Велятин (Szabó 538). ◀ Від антр. **Коба** + **-юк**.

Ковалів †. XVII–XVIII ст.: *Иван Ковалѣвъ* — Ужок (Сах 84); 1710: *Лазорь Ковалов и своєю женою Дочєю* — Тюшка (Сах 72). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Коваль**.

Коваль — Вб, Вл, Мж, Ір, Тч, Св, Уж. 1682: *Kovall Hricz* — Кострини (УсІС 88-59); XVII ст.: *Марко Коваль* — Студений (Яворській 208); 1773: *Kovály Luka* — Келечин (Bélay 183). Пор. 1787: п-ще *Kowalczat* — Велике Поле на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *коваль*.

Ковальович †. 1672: кр. *Kovalyovics Simon* — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. **Коваль** + **-ович**.

Ковальчик — Мк. 1787: п-ще *Kowaluczyk* — с. Урич на Бойк, Воловець, Збоїська на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коваль** + **-чик**.

Ковалюк — Рх, Вл. 1787: п-ще *Kowaluk* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коваль** + **-ук**.

Ковач і **Ковач** — усі р-ни області, як і весь Карп.-Дун. басейн. 1449: *Clemens Kowach* — Ороска (Nagy-2 445); 1450: гор. *Kovacs* — Кимпулунг (Bélay 148); 1567: кр. *Mat. Kowacz* — Мартинка, *Kowacz Mýkola* — Свалява (УсІС 53-12); 1512: кр. *Kowach Ihnagh* (Bélay 136); 1697: *Васил Ковач* — Рускова (ПаПо-І 144); XVIII ст.: *Федор на прозвище Ковачь* — Лінці (ПаПо-І 168). У поляків п-ще *Kowacz* відоме з XV ст. (Rymut

452). ◀ Від давньослов. апел. *kováčь* — “коваль” (ЭССЯ XII 5). Наголос у п-щі пересунуто на перший склад під впливом угор. або слц. мов для розрізнення п-ща **Ковач** та апел. *kováč*; у місц. гов. наголос дотепер падає на суф. *-áč*.

Ковачик — Вн, Мж, Тч. 1672: вдова *Kovacsik Matene* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. **Ковач** + **-ик**.

Ковачій [*Ковачі*], **-ія** — Пр. 1573: кр. *Andr. Kovachy* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Угор. п-щеve утворення з суф. *-i*, від п-ща **Ковач**.

Ковачкевич †. 1707: дякан *Ковачкевич* — Горінчово (Микитась 26); XVII–XVIII ст.: *Іоань діакон Ковачкевич* — Монастирець (Яворск 213). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від антр. *Ковачко*.

Ковачук — Рх. ◀ Від антр. **Ковач** + **-ук**.

Коваччин †. 1710: *Кость Ковачин* — Ялове (Сах 90). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від місц. андр. *Ковачка* — “дружина **Ковача**”.

Ковба — Вб. 1787: п-ще *Kowba* — Ріп’яна, В.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від укр. діал. *ковба* — “низька, товста, незграбна жінка” (ЕСУМ II 479).

Ковбаль — Св. ◀ Угор. вимова укр. п-ща **Кобаль**, закріплена орфографічно.

Ковбас — Мк. 1572: п-ще *Kolbaz* — Турц (Szabó 523); 1672–1696: *Ivan Kolbasz (Kobasz)* — Кваси (Bélay 130); 1685: *Kolbasz Istvan* — Ужгород (HodAd 26). ◀ Від угор. діал. апел. *kóbasz* (орфографічно *kolbász*) — “ковбаса”.

Ковбаса — Ір. 1787: п-ще *Kolbasa, Kiolbasa* — Бортне та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *ковбаса* в його місц. діал. оформленні.

Ковбаска [зрідка — **Колбаска**] — Св, Мк. ◀ Від антр. **Ковбаса** + **-ка** або від здр. апел. *ковбаска*.

Ковбаско — Св, Ір, Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Ковбаска**.

Ковбаснюк — Рх. Пор. 1787 і 1819: п-ща *Kowbasnik i Kolbasnik* — Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення від прикм. *ковбасний* — “той, що стосується ковбаси”, + **-юк**.

Ковбашель — Мж. — Див. **Ковбашин**.

Ковбашин, **-на** — Хс. ◀ Напевно, колишній присв. прикм. *ковбасчин* від п-ща **Ковбаска**. Асимілятивна зміна /сч/ > /шч/ з подальшою ліквідацією звукосполучення /шч/ та закріплення звука /ш/ спричинена тими ж факторами, що й у п-щах **Парашинець**, **Ракущинець** із **Парашинець**, **Ракущинець**.

Ковбел — Рх. — Див. **Ковбель**.

Ковбель [*Ковбиль*], **-бля** — Хс. ◀ Від місц. назви риби *ковбиль* — “ковбель” (Он I 363).

Ковбель [*Ковбиль*], **-бля**. ◀ Від назви риби *ковбель* — “бичок” (Св, Хс, Вб — Он I 363).

Ковбин, **-на** — Мк. ◀ Від антр. **Ковба** + **-ин**.

Ковбиця — Мж. 1682: кр. *Kobicza (!) Ivan* — Загорб (UetC 88-59). ◀ 1. Від місц. апел. *ковбиця* — “колода для рубання дров” (Зак — Гр II 261, Он I 363); пор. ще пол. *kowbica* — “підпора, вкопана в землю для встановлення лавки” (SW II 508). 2. Від діал. апел. *ковбиця* — “нога старовинного ліжка” (Мат. до буков. IV 62).

Ковбінь, **-бня** — Св. — Див. **Ковбель**.

Коверніюк — Хс. ◀ Укр. утворення з суф.

-юк, однак семантику його твірної основи не з’ясовано. Лише з натяккою можна виводити з укр. діал. *ковиріти* — “хворіти, нездужати, марніти” (ЕСУМ II 48), а тим більш — із серб.-хорв. діал. *коврьав* — “перстень”, “каблучка” (РСКНХ ІХ 702).

Ковня — Вн. 1478, 1499, 1567: п-ще *Konia* — Томашваролйо (Szabó 494); 1446: п-ще *Konyu* — Мерк (MaksaySz 179); 1567: п-ще *Konia* — Чорнотисово, а 1586 — Ботар (Szabó 338, 288); 1600: п-ще *Konia* — Хуст (Bélay 151). Можливо, сюди і 1605: кр. *Kovenicz (!) Janos* — Студений (Bélay 145), а також 1739: *ісромонах Прокопій Ковенчак* (Микитась I 8). ◀ Правдоподібно, болг. гіпок. ім’я *Коя*, що з канон. імені *Копон*, *Никон*, *Константин* (Илчев 267, 268), або болг. жін. ім’я *Ковня*, що з апел. *ковня* — “ковадло” (Ковачев 281). 2. Угор. п-ще *Kónya*, що з угор. апел. *kónya* — “похилий, звисаючий” (Kázmér 616). Пор. буков. апел. *ковенька* — “вирваний із землі, викорчуваний пенюк соняшника, кукурудзи, кущового дерева” (Мат. до буков. IV 63), а *кóвня* — “викорчуваний трухлявий пень” (там само 64).

Ковордан — Вл. 1597: свящ. *Paulus Kovordan* — Н.Ворота (НЗМУК XIV 166); 1648: свящ. *Kovordan Paul* — Н.Ворота (Maksay 540); 1787: п-ще *Koverdan* — Княжолука на Бойк (ЙМ); 1794: *парох Андрей Ковордан* — Хуст (ПаПо-2 18). ◀ 1. Імовірно, серб.-хорв. апел. *ковордан* — “вид меча”, “меч, кований у Кордові” (РСКНХ ІХ 707). 2. Нечленний пасивний дієприкм. від місц. дієсл. *ковырдати* — “колотити, змішувати” (Ужан).

Кóворданій [*Ковордані*], **-ія** — Мк. ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від укр. п-ща **Ковордан**.

Ковпéй [*Ковпій*] — Мк. ◀ 1. Наслідок мадяризації укр. п-ща **Ховпéй** або **Копéй**. 2. Угор. п-ще *Kóré*, що від апел. *kóré* — “шахрай, шельма”. 3. Від пол. діал. *кофра* — “морський лебідь” + **-ей**.

Кóвтан [рідше — **Ковтáн**] — Вб, Уж. Пор. прикарп. гуц. п-ща *Kovtanyj, Kovtaniuk* (Vincsenz 504), а також п-ще *Kowtyła* в 1787 р. із с. Вовче на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, нечленний пасивний дієприкм. від місц. укр. дієсл. *кóвтити* — “стукати, товкти, бити” (Vincsenz 504, СУМ IV 205, Он I 363). Отже, “битий, товчений”. 2. Імовірно, від пол. *kołtan* — “пелехата людина” (SW II 413).

Ковтаниóк — Св. ◀ Від антр. **Кóвтан** + -юк.

Кóвтун — Вл, Св, Мк, Уж, Ир, Вн. 1619: кенез *Kotun* — Тишів (LchBer 764); 1648: кенези *Koltun Iuan, Matjě, Prokup, Hricz, Feduor, Vasil*, кр. *Koltun Leuko* — Тишів (Maksay 535); 1695: кенези *Kotun Ivan, Havrila, Leczso, Prokop, Stepha, Pavel* — Тишів (Maksay 601); 1715: кр. *Lad. Kotun* — Нанково (Bélay 182); 1720: кр. *Jo. Kotun* — Студений (Bélay 146). ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще **Ковтун** інтерпретується як власне семантичне утворення від апел. *ковтýн*, який у різних регіонах України має такі зн.: а) “жмут збитого волосся, вовни, шерсті” (СУМ IV 206); б) “хвороба шкіри в людей на голові...” (там само), “парша у волоссі” (Гр II 262, ЕСУМ II 487); в) “клопіт” (Франко. Галицько-руські нар. приповідки. — XIII. — С. 276). Приблизно ці зн. властиві лексемі *kołton* і в пол. мові, із якої К.Римут виводить пол. п-ща *Kołtun, Kołunek, Kołuniak, Kołuniec* та ін. (Rymut 429). 2. На ґрунті слц. мови п-ще **Ковтýн** етимологізується так само, як семантичне утворення від апел. *koltun*, але зі зн. “зуб” (SSN I 806).

Ковтуно́вич — Мк. ◀ Від антр. **Ковтун** + -ович.

Ковцýн — Уж. 1787: п-ще *Kowciun* — Сколе на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kowcun* — Станківці, *Kołcun* — Страшевиці, Телешниця на Бойк (ФМ). Пор. ще 1689: *Kolcz Thoder* — Миколапоток (Bélay 174); 1684: *Kolcson (!) Aleksze* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від місц. апел. *кови́цýн* — “довга панчоха з грубої вовни” (Мат. до буков. IV 72), що відповідає рум. *cațun* — “т. с.” Пор. ще місц. *кови́цýн* — “клубок збитої вовни” (Зак), а також місц. кличку кудлатого барана *Кови́цýн* (Тч).

Кóвчар [*Кóвчарь*], -ра — Хс, Тч, Вл. 1570: *Joan Koltzar* — Лалово (UetC 97-29); 1572: п-ще *Kulchyar*, а 1581 — *Kochar (!)* — Шаланки (Szabó 463); 1715: кр. *Gr. Kolcsar* — Копашново (Bélay 141); 1751: *Василь Кочарь* — Виноградів (Гаджега-У 28). ◀ 1. Від місц. угор. слов’янізму *kócsar* (літ. *kolcsár*) — “ключник”, “комірник”, “майстер з виготовлення ключів”, “охоронець ключів”. 2. Від серб.-хорв. *ковчар* — “грабіжник”, “шахрай”, “картяр” (РСКНІ ІХ 705–706).

Кóган — Уж. Пор. 1401: *Мордовин Коганович* — Кобрин (ССУМ I 484); 1691: гор. *Kohányi Gabor* — Ужгород (HodAd 38). ◀ 1. Наслідок мадяризації п-ща **Кóхан**. 2. Менш імовірно зв’язок зі східним титулом *каган* — “хан”.

Когач †. 1773: присяжні *Stephanus Kohács, Joannes Kohacs* — Вел.Тибава (Удварі-2 305). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Когýт — Мк, Св, Вл, Ир, Пр, Вл, Хс, Мж, Вн, Тч. 1618: кр. *Kohut Iwan* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96); 1649: кенез *Kohut Koszyu* — Родниківка (LchBer 3); 1705: *iudex Gregor Kohut* — Дубове (HodOkm 440); 1745: *срей Стефан Когут*, купили за грошів *козуга андрѣя* — Гетеня (ПаПо-2 20); 1787: п-ща *Kohut* — Грабів, Майдан, Кривка, Мшанець на Бойк (ЙМ), Боднарка, Крамна, Полонна та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *когýт* — “півень” (Чопей 151) в одному з таких його метафоричних зн., як “залицяльник”, “хлопець-забіяка” (Гр II 262, Мат. до буков. IV 103, SW II 390, SSN I 376). На думку Я.Свободи (SvoSta 49), антр. *Когýт* — давньослов. ім’я.

Когутанич †. 1680: кр. *Kohutanits Prokup* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Когутáня* — “дружина **Когутá**”.

Когутик †. 1699: кр. *Kohutik Gergely* — Голубине (Maksay 577). ◀ Від антр. **Когýт** + -ик.

Когýтич — Мк, Мж, Св. 1773: присяжний *Basilus Kohutics* — Сер.Визниця (Удварі-2 300). Пор. споріднені утворення. *Kohutak* — Крамна, *Kohuteyko* — Середне Велике на Лемк, *Kohutiak* — Плав’є на Бойк (ЙМ). ◀ Слов. утворення з суф. -ич. Однак оскільки цей суф. в укр. гов. Карп. регіону приєднується лише до особових назв на -а, то п-ще **Когутич** кваліфікуємо як слц. за пох.

Когýтка — Уж. ◀ 1. Припускаємо, що це застигла форма род. відм. від незасвідченого укр. антр. *Когýтка* або західнослов. *Kohutek* чи *Kohoutek* (див. Rymut 423). 2. Менш імовірно, від місц. апел. *кови́тка* — “сережка, яка відростає на шії кози чи вівці” (Зак).

Когутович †. 1751: *парох Михаил Когутович* — Калини (Гаджега-М 183). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Когýт**.

Кóда — Хс. 1787: п-ща *Koda, Kodyk* — Луг на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kodak* — Луг на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від давнього розм. чол. імені *Кóда*, співвідногого з оф. іменами на зразок *Кикодил, Костади* (Керста 121, Илчев 261, Грк 112). Пор. ще чes. п-ща *Kodak, Kodeš, Kodera...* (Moldanová 107). 2. Від буков. апел. *кóда* — “стрічка” (Мат. до буков. IV 65). 3. На думку

К.Римута (Rymut 423), п-ще Кода могло походити і від співзвучної назви птаха.

Кодран †. 1720: кр. *Jo. Kodran* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. *Кодра* або **Кодря** + -ан. Пор. сучасні хорв. п-ща *Kodre, Kodrić, Kodrun* (Leksik 305). Серед румунів у XVII ст. було поширене чол. ім'я *Kodran* (Bélay 135, 143). У болгар є побажальне ім'я *Кодрьо*, апел. зн. якого — “кучерявий” (Ковачев 297).

Кодриш [*Кодрыш*] — Св. ◀ Давній гіпок. вар. чол. імені *Кодра* або *Кодря* з квалітат. суф. -иш. Пор. 1600: вл. *Kodrichy Balya* — с. Евд (Bélay 157).

Кодрош — Мк, Ір. ◀ Вар. п-ща **Кодриш**, співвідносний з іменами *Кодра* та *Кодря*.

Кодря — Вн. Пор. 1751: *парох Василій Кодре* — Бербешті (Гаджега-У 202). ◀ Від христ. імені *Кодра*.

Кожан — Мк. ◀ 1. Від укр. діал. *кожа́н* — “кажан” (Гр II 263). 2. Від серб.-хорв. прикм. *кожан* — “шкіряний”.

Кожухар [*Кожухарь*], -ря — Уж. ◀ Від загальноукр. апел. *кожухарь* — “кравець, що шиє кожухи” (Гр II 263); пор. також пол. *kożucharz* — “т. с.” (Rymut 456). Апел. *кожухарь* укр. писемні пам'ятки фіксують з XV ст. (ССУМ I 485), *kożuchár* є також у слц. гов. (SSN I 885).

Кожушканич — Вб. Пор. 1542: *Syenko Kożuszek* — Перемишль (Smolka II 122); 1787: кр. *Kozusska* (!) — Виноградів (Szabó 427). ◀ Від андр. *Кожушканич* — “дружина *Кожушка*” + -ич.

Ко́за †. Пор. 1424: *оасть слугъ внашему Юркови Козенити* — Коломия, а 1432 — *въбри пана Кози* — ССУМ I 485); 1450: п-ще *Koza* і *Kosa* — Вел. Копаня (Szabó 457); 1463: кр. *Koza* — Янк (MaksaySz 151); 1574: п-ща *Kaza, Kasa* — Вилоч (Szabó 513); 1657: п-ще *Koza* — Боржавське (Szabó 416). Від антропооснови *Коза́* походить також антр. *Kozka*; XVIII ст.: *Дмитрій Козей* — Гажин у Слч (ПаПо-І 184). ◀ Від апел. *коза́* у зн. “свійська рогата тварина” (СУМ IV 209). Однак можливі й ін. зн.

Козак — Вб, Вл, Мж, Мк, Ір, Хс, Вн, Тч. 1611: п-ще *Kozak* — Угоча (Szabó 473); 1618: кр. *Kozak Marczin* — Гажлин на Маковиці (Mars 88); 1649: кр. *Kozak* — Макарьово (LehBer 407); 1673: кр. *Mich. Kozak* — Кричово (Bélay 170); 1682: кр. *Kozak Ivan* — Туриця (UetC 88-59); 1664: кр. *Kozak alias Szabodos Janos* — Леурдина (Bélay 171); 1685: гор. *Kozak László* — Ужгород (HodAd 26, HodOkm 350); 1701: *Андрія Козакового сица* — Залотарьово (ПаПо-І 155); 1715: кріпаки *Alex., Gr. Kozak* — Драгово (Bélay 169); 1715: кріпаки *Kozak Fedor* — Голятин (Bélay 147) та ін. ◀ Від апел.

коза́к, який в укр. мові вживається щонайменше в шести зн. (СУМ IV 209, ЕСУМ II 496), три з яких особові; з-поміж них найвищий коефіцієнт антропонімізації у XVII–XVIII ст. мала лексема *коза́к* у зн. “вільна людина з кріпосних селян або міської бідноти, що втекла на південні землі України і брала участь у визвольній війні проти татаро-турецьких і пол. загарбників”. Можливі й інші зн., зокрема, такі особові, як “представник військового стану”, “відважний, завзятий, хоробрий чоловік” (СУМ IV 209).

Козан †. 1725: сваяц. *Йосип Козан* — Заболотне (Лучкай 16, с. 197). Пор. 1787: п-ще *Kozan* — Лавочне, Н.Висоцьке, Тернавка на Бойк (ЙМ). Пор. 1570: кріпаки *Stan., Marc. Kozanowuch* — Неліпино (UetC 53-14). У Польщі п-ще *Козан* фіксується з XV ст. (Rymut 453). ◀ Від антр. **Ко́за**, співвідносного з укр. апел. *коза*, + -ак. Пор. ще рум. п-ще *Cozan* (Iordan 154).

Козаніч — Уж. ◀ Від андр. *Козаніч* — “дружина *Кози*” + -ич.

Козанович †. 1572: кр. *Thom Kozanowuch* — Душино (UetC 53-15). ◀ Від антр. *Козан* + *ович*.

Козанюк — Рх. ◀ Від антр. *Козан* + -юк.

Козар [*Козарь*], зрідка — **Козар** [*Козарь*] -ря — Мк, Св, Вн, Уж. 1424: п-ще *Kozarus* — Оварі (MaksaySz 186). Пор. 1430: пан *Kozarin* — Луцьк (ССУМ I 485); 1437: *Lucas filius Kozar* — Ремети (Nagy-1 338); 1570: *Petr Kozar* — Зняцьово (UetC 99-29); 1602: *Kozar Tomas* — Баранинці (UetC 104-8); 1551: комендант Мукачівського замку *Kozar Marton* (LehBer 536); 1746: *Пелага з Лавок Козарова* (Метрика); 1678: кр. *Kozar Andras* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1787: п-ще *Kozar* — Страшевичі, Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀

1. Наявність традиційного апел. *коза́рь* — “козопас” (Чолей 152) в Укр. Карпатах і в Прикарпатті (Гр II 265, Гр 98) та його вар. *коза́рь* у тому ж апел. зн. (Он I 365) дає достатні підстави виводити п-ще **Коза́рь** саме з останнього (Rymut 45), хоча п-ще *Kozanás* також наявне в Карпатах. Воно значиться 1787 р. в селі Гнила на Бойк (ЙМ). Такої ж думки про пох. чес. п-ща *Kozar* дотримується Д. Молданова (Moldanová 114). 2. Більш імовірно, що тут ідеться про давній етн. *хозар* (*шт*), який під угор. впливом (угор. *kazár*) змінив ініціальне /х/ на /к/. За словами А. Штефана, “перед Першою світовою війною на Мадярщині жидівських ліхварів жартівливо називали *казарями*” (Штефан А. Августин Волошин. — Торонто, 1977. — С. 25). Угор. ономасти однозначно виводять п-ще *Kozár* лише від давнього етн. *kazár* — “хозарин”, “торгаш” (Kázmér 565).

Козара — Уж. 1787: п-ще *Kozara* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Козар** у формі род. відм. 2. Менш імовірно, від серб.-хорв. *kozara* — “вівця з закрученими рогами” (РСКНІ ІХ 721).

Козарік — Хс. ◀ Від антр. **Козар** + -ик.

Козарюк — Рх. ◀ Від антр. **Козар** + -юк.

Козел [род. — **Кізіла**, рідше — **Козела**] — Мк, Уж. 1567: *Laz. Kozzel* — Свалява (UetC 53-12); 1570: *Jo. Kazzal* (!) — Дусино (UetC 53-14); 1602: *Kazal* (!) *Thomas* — Баранинці (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ща *Kozlik* — Завадка Морохівська, Поворозник на Лемк (Красовський 84), *Kozlak, Kozlow* — Манів, *Kozłowczak* — Здвижень на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *козёл*, але не в зн. “цап”, тобто не в зн. “самець кози” і не в зн. “дикої жуйної тварини родини порожнисторогих, що живе в горах” (СУМ ІV 211), бо для цих денотатів Карпати мають традиційну назву *цап*. Очевидно, лексема *козел* — тут “таран”, “довга жердина, якою керують плотами” (ОнІ 365), *кізла* — “кроква” (Гр 98) чи якийсь інше антропоморфне значення (ЕСУМ ІІ 497–498), скажімо, “скирта соломи” (Чопей 152).

Козик — Вл, Св. 1565: кр. *Kozyk Iwan* — Неліпино (UetC 53-12); 1691: кенез *Kozik*, а 1699 — *Kozik Prokop, Olexa* — В.Ворота (LehBer 793, Maksay 595); 1715: кр. *Hrinyo Kozik* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Kozyk* — Страшевичі на Бойк, Гравівка, Райське на Лемк (ЙМ). 1654: кр. *Nisztor Koziczuk* — В.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від антр. **Коза**. 2. Від апел. *козик* — “якийсь маленький предмет” (пор. приказку про злюдія у І.Франка: “Від *козики* до *ножика*, від *ножика* до *коники*...” — Етн. зб. НТШ. — ХХІІІ. — С. 28). 3. Від пол. апел. *kozik* — “складаний ніжик”, “ніж різника”, “плакса”, “розтелепа”, “тюхтій” (*Żabska* 83, *Rcczek* 168).

Козика †. 1455: *князь Федоръ Козика* — Луцьк (ССУМ І 485); 1570: *Jo. Kozzyka* — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Род. відм. однини п-ща **Козик**.

Козикович †. 1648: *Kozikouich Kuzma* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Утворення з суф. -ович від місц. антр. **Козик**.

Козіцький — Мк. 1787: п-ще *Kozicki* — Телешниця на Лемк (ЙМ). Пор. 1570: *Jo. Kozzyka* — Неліпино (UetC 53-14). ◀ 1. Від антр. **Козик**, староукр. антр. *Козіка* (див. вище) або антр. *Козіч* (див. Редько 128) + -ський. 2. Пояснення від бойк. апел. *козіця* — “коза”, “дівчина, що пасе кози”, не відповідає словотворчим вимогам етимологізації.

Козич †. 1715: *Koziss* (!) *Nyissko* — Кошешово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Коза** + -ич.

Козичар [*Козичарь*], -ря — Тч. ◀ Укр. апелятивне утворення з суф. -ар від основи *козич*. Суф. -арь указує, що це назва за родом діяльності першого її денотата. Продуктом діяльності поймаєваної особи могли бути також якісь *козики* (див. **Козик**), але в такому разі фінальне /к/ не змінилося б на /ч/ та й вийшов би *козичар* (подібно як у апелятивів *кошикар*, *лозскар*, *сопінкар*...). Отже, твірною основою могла бути лише основа *козич*, а апел. *козич* функціонує лише в серб.-хорв. мові у вигляді *козић*, де він називає “козеня”. Таким чином, перший *козичар* мав доглядати *козенят*.

Козічка — Тч, Хс. Пор. 1715: кр. *Jo. Kozdicska* (!) — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Від антр. *Козіка* (див. **Козіцький**) + -ка. 2. Укр. утворення з суф. -ка від незасвідченого антр. *Козіця*, співвідносного з бойк. апел. *козіця* — “дівчина, що пасе кози” (ОнІ 365), “коза”, “волинка”, “вид комахи” (Гр ІІ 266) та ін., з пол. апел. *kozica* — “палиця для очищення плуга”, “чепіги у плузі”, “держално батога”, “капчук”, “шабля”, “кобза” (SW ІІ 512), зі слц. *kozica* — “копа конопляних сніпків”, “стояк для навивання пряжі” та ін. (SSN І 852). 3. Від антр. **Козічко** у формі род. відм.

Козічко — Тч, Хс. ◀ Від гал. антр. *Козіч* або закарп. антр. **Козік** + -ко.

Козічник — Тч. 1726: *Козишійъ* (!) *Иван* — Сокириця (UdAd 75). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від прикм. *козичний* — “той, що стосується козиці”, тобто “волиниці”, “дудки” (СУМ ІV, SW ІІ 512). Отже, допрізвищеве зн. лексеми *козічник*, імовірно, — “волинщик, дудар”.

Козишин †. 1648: кр. *Ihnath Kozichyn* — Латірка (Maksay 542). ◀ Від андр. *Козіха* — “дружина **Козя**” + -ин.

Козленат †. 1680: *Андрій Козльнять із своєю женою на имѧ Гафою* — Присліп (Сах 98). ◀ Від антр. **Козел** + давньослов. патр. суф. -еня(т).

Козловський — Мк. 1445; *Хвѣдко Козловский* — Луцьк (ССУМ І 486); 1787: *Kozłowski* — Витвиця, Станківці на Бойк (ЙМ), Глуків на Лемк (Красовський 84); п-ще *Kozłw* — Слобода Небилівська на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Козлів*, що на Тернопільщині, + -ський.

Козма †. 1414: волоські кріпаки *Desko et Cosmas* — Коромля (Nagy-2 142); 1605: кріпаки *Dem. Kozma, Kozma Koszta* — Вел.Бичків (Bélay 130); 1720: кр. *Jo. Kozma* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від традиційного вар. кал. імені *Кузьма*.

Козман — Уж. 1449: *Ladislai Kozman* — Михайлівці (Nagy-2 443). ◀ Від кал. чол. імені *Козма*, тобто Кузьма, + *-ан*. Пор. 1437: *Welicsko Cosmas* — Коромля (Nagy-2 342); 1525: шл. *Cosman* — Сер.Водяне (Bélay 112); 1787: п-ще *Kosman* — Тисовина на Бойк (ЙМ). Останні три фіксації п-ща походять від староукр. вар. того ж імені, але зі збереженням кореневого /cl/ (див. Керста 117).

Козмович — Вн. ◀ Від антр. *Козма* + *-ович*.

Козопас †. 1750: *Стефанъ Козопасъ, Илко Козопас* — Ужок (Сах 86). Пор. п-ща *Kozopas*, *Kozołup* є у поляків (Румут 453). ◀ Від давньо-слов. утворення *козопас*.

Козош — Вн. 1493: кр. *Kazas* — с. Удварі (MaksaySz 151); 1572: п-ще *Kazos* (!) — Веряця (Szabó 545); 1582: п-ще *Kazzas* — Вербоєць (Szabó 540). ◀ 1. Місц. укр. архаїзм *козош* — “козопас”, який належить до тієї ж семант. групи професійних назв, що й апел. *копюши, ба-р'анюши* та деякі ін. 2. Від серб. діал. *козош* — “старша людина”, “старий бабій”, “волоцюга” (РСКНІ ІХ 734).

Козуб — Пр, Св, Ір, Вн. 1542, 1550: кр. *Lad. Kozup* — В.Водяне (Bélay 121); 1570: *Luc Kozup* — Кольчино (UetC 53-14); 1605: кр. *Kozup Onofre* — Липецька Поляна (Bélay 180); 1729: *Дмитрій Козуб* — Вел.Ком'яти (Стрипський 58); 1751: *Марія Козубова* — Невицьке (Гаджега-Уж 151); 1687: п-ще *Kozub* — Жегестів, Токарня на Лемк (Красовський 84). ◀ Від укр. апел. *козуб* — “коробка із лубка” (Гр II 266), “кошик зі смерекової кори для ягід”, знев. називання старої корови (Он I 365, ДездеЛ 71), “низька на зріст людина” (Чопей 152), “пузо”, “дитина з великим животом” (Чопей 152). У поляків (п-ще *Kozub* фіксується з XIV ст. — Румут 455) і апел. *kozub* так само полісемантичний. Він означає і “кошик із кори дерева”, і “жебрачу торбину” (SW II 515), і “вперту людину” (Rospond II 392), а слц. діалектологи наводять чотири його зн. (SSN II 853–854).

Козура — Рх. ◀ Семантично п-ще пов'язане з лексемою *козак*. Пор. апел. *козур* — “козарлюга” (Ж-Н I 353) та здр.-пестл. *козуря* — “козак” (Гр II 266).

Козурак — Рх. ◀ Від *Козура* + *-ак*.

Козуряк [*Козуряк*] — Рх. ◀ Від антр. *Козура* + суф. *-як*.

Козьма — Вн, Хс. 1414: *Desko et Cosmas filii Ilnath* — Угля (Nagy-2 142); 1437: *Weliczko Cosmas* — Коромля (Bélay 120); 1550: *Ge. Kozma* — Руське Поле (Bélay 211); 1567: кр. *Mart. Kozma* — Кольчино (UetC 53-12); 1607: кр. *Kozma Matthas* —

Смерекова (UetC 104-8). ◀ Від староукр. кал. імені *Козма* (суч. *Кузьма* — Керста 117).

Койт'юк — Рх. ◀ Імовірно, від серб.-хорв. п-ща *Kojman* (РСКНІ ІХ 741) або від пол. п-щ *Kajta, Kajtak, Kayta* та ін. + *-юк*, які К.Римут справедливо виводить із кал. імені лат. пох. *Kajetan* (Румут 366). Ім'я *Кастан* у Карпатах згадується з XIII ст.

Кока †. 1560: п-ще *Damian Jo. f. Koka* — Лисичово (Bélay 183); 1665: п-ще *Kóka* — Вербоєць (Szabó 540). Пор. 1787: п-ще *Kokow* — Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Південнослов. гіпок. ім'я *Кока*, що з імен *Козма, Константин, Никола...* (Грк 112, Simundić 422). 2. Рум. апел. *coca* — “дитя”. П-ща *Coca* і *Cocajciuk* є і в румунів (Iordan 137).

Кокай †. 1519: п-ще *Kokai* — Клячаново (LehBer 353). Пор. 1773: староста *Joannes Kaka-csin* (!) — Чинадьово (Ud-2 304). ◀ Від антр. *Кока* + *-ай*.

Кокайка — Мк. Пор. 1773: староста *Joannes Kokacsin* — Чинадьово (Udvari-2 304). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Кокайко*.

Кокайко — Мк. ◀ 1. П-ща на зразок *Koka, Kokiej* могли постати на основі діал. *kokać* — “видавати звуки, подібні до курячого квоктання чи кудкудакання” (Румут 424; див. ще SW II 392). 2. Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Koka*, тобто *Kokai*, ускладнене укр. суф. *-ко*.

Коканич †. 1678: кр. *Kokanics Rhihor* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Кок'яна* — “дружина *Кокі*”.

Кокирч — Рх. Пор. 1715: кр. *Al. Kokera* (!) — Криве (Bélay 164). ◀ Імовірно, видозміна пол. п-ща *Kokarczyk* або *Kokoriec*, які К.Римут виводить від пол. назви рослини *kokorz* — “ряст” (Румут 424), а може, усічення укр. діал. назви рослини *кокірчики, кокір'ічки* (ЕСУМ II 505).

Кокіш, -кіша — Рх. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща *Котіш* (а в кінцевому підсумку — *Кочіш*), який постав унаслідок гуц. нерозрізнення звуків /*ть*/ і /*кь*/, як це у словах *кісто, кістий, скіпа, п'єжик* — “тісто, тійний, стіна, нежить” (див. *Кочіш*). 2. К.Римут пол. п-ще *Kokisz* зараховує до тих, що походять від дієсл. *kokać* — “квоктати” (Румут 424).

Кокіш-Мельник — Рх. ◀ Новіше складення двох п-щ з метою розрізнити численних однопрізвищників *Кокішів* у деяких селах Рх.

Кокішук — Рх. ◀ Від п-ща *Кокіш* + *-чук*.

Кокладь — Уж. Пор. 1787: п-ще *Кокла* — Вислик на Лемк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Коклан †. 1772: присяжний *Stephanus Koklan* — Івашковиця (ДездеЛ 286). ◀ Від антр. *Кокла* + *-ан*.

Кокланич †. 1648: *Koklanits Pavel* — Буківцова (UeC 88-59). ◀ Від укр. андр. *Коклания* — “дружина *Кокли*” + *-ич*.

Коклович †. 1687: кр. *Kokovits Mikola* — Ставне (UeC 88-59). ◀ Утворення з патр. суф. *-ович* від антр. **Кока**.

Коконіць [*Кокуніць*], *-ниця* — Вн. 1787: п-ще *Kokun* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ець* від антр. *Кокон*, яке К.Римут виводить від дієсл. *kokać* або ім. *koko* — “яйце” (Rymut 424). 2. Не виключений і прямий зв’язок п-ща з апел. *kokon* — “ларва” (SW II 392).

Коккош — Тч. 1363: злочинець *Benech filium Kakas* — Ужгород (Nagy-1 367); 1418: *Kokos Janos* — Хмільник (Szabó 367); 1720: кр. *Lad. Kokuska* — Петрова (Bélay 179); 1820: п-ще *Kokos* — Полянки на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Безпосереднім джерелом пох. закарп. п-ща міг бути західноукр. діал. *кóкош* — “півень” (Гр II 267), як і співзвучний пол. діал. *kokosz* — “курка, квочка” (Rospond II 309), тим більше, що в поляків п-ща *Kokosz* та *Kokuszka* значаться з XVI ст. (Rymut 424). 2. Поштовхом до появи п-ща **Коккош** у закарп. українців могло стати й угор. п-ще *Kakas* тієї ж апелятивної семантики “півень”, яке в угорців значиться з 1327 р. (Kázmér 530). Однак п-ще генетично не є ані пол., ані угор. за пох.: лексема *кóкош* становить праслов. спадщину (MNTESz II 311) і є загальнослов. лексемою. Мотивація антр. як “забійка, бабій...” так само належить усім слов’янам.

Колáč — Рх. 1478: п-ща *Kalacs, Kolocs* — Кекенешд (Szabó 403); 1600, 1614: кріпаки *Jo., Mich. Kalacz* — Дулово, гор. *Kalacz* — Хуст (Bélay 138, 151); 1772: кр. *Kolacz Bazily* — Літманова в ком. Спіш (Ud-4 149); 1787: п-ще *Kolacz* — Н.Струтинь на Бойк, Біла Вода, Мохначка на Лемк (ЙМ). Пор. 1649: козак *Куриш Колаченко* (PB3 54). ◀ 1. Від місц. укр. традиційної назви білого круглого (обрядового) хліба *колáč* (суч. літ. — “калáč”, “коровай” — Гр II 267, СУМ IV 75). Лексема *колáč* у Карпатах має й інші зн. (Он I 366, Гг 98, Мат. до букв. IV 68), але вони далекі від актуальних принципів номінації людей. У карп. зоонімії є співзвучні клички рогатої худоби *Колáč, Колачук, Колачун*, але асоціюються не стільки з *кóлом*, скільки з дієсл. *колóти*. 2. П-ще *Kolacz* є й у поляків; пол. ономасти фіксують його з XIII ст. (Rymut 427).

Колачук — Рх. Пор. 1820: п-ще *Kolaczyk* — Явірник Руський на Лемк (Красовський 84). ◀ Від **Колáč** + *-ук*.

Колбак †. XVIII ст.: присяжний *Alexander Kolbak* — Косино (Ud-2 301). ◀ Пох. п-ще нез’ясоване. Імовірно, від нім. *Kolb*.

Колдуш †. 1772: присяжний *Joannes Kuldus (!)* — с. Павшин (Удварі-2 303). ◀ Від місц. апел. угор. пох. *кóвдуш* — “жебрак”, що з угор. *koldus* — “т. с.”.

Колесár [*Колесáрь*]–*ря* — Мк, Св, Уж. 1449: *Martin Kolezar* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1605: кр. *Vaszilj Kolezar* — Терново (Bélay 166); 1775: п-ще *Koleszar* — Раковець (Szabó 459); 1780: *ісромонах Аврамій Колесарь* (Метрика). ◀ Від апел. *колесáрь*, відомого, передусім, слц. та серб.-хорв. мовам (SSN I 800, РСКНХ ІХ 792), але знаного та вживаного й серед українців Зак у зн. “колісник, стельмах” (Чопей 152, Джедел 71). До речі, п-ще *Kolesár* поширене й серед сербів, хорватів та словаків (РСКНХ ІХ 792, Leksik 308).

Колібаб(а) †. 1454: *Petrus Kolibab* — Кривоштяни у сх. Слч (Nagy-2 529). Пор. 1715: кр. *Koliba (!)* — Кекенешд у ком. Угоча (ПеПред 314); ойк. *Колібабіви* є біля Михайловець у сх. Слч (Majtán 195). П-ще **Колібаб** поширене на півночі України та в інших її регіонах (Редько 129), а також у Румунії (Jordan 141). ◀ У поляків п-ще *Kolibaba*, за К.Римутом, значиться з 1417 р. Він виводить його від апел. *kolibaba* зі зн. “обважніла, неповоротка, млява людина” (Rymut 426), хоч таку мотивацію етимолог не доводить. І це, зрозуміло, шкода, бо якщо антр. складено з дієсл. *колóти* та ім. *баба*, то напротується інша мотивація.

Колін †. 1699: кенези *Kolin Mikita, Ivan, Vaszil, Danilo...* — Підполоззя (Maksay 584). ◀ Від антр. **Коля**, що з чол. імені *Никола, Коста...*, + пос. суф. *-ин*.

Колішак — Вб. 1787: п-ще *Kolisczak* — Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. гуц. п-ще *Koliszczuk*, яке А.Вінценз виводить від апел. *колісце* — “коліща” (Vincenz 526). ◀ П-ще, безсумнівно, є укр. утворенням, про що свідчить, передусім, його фонетика. Не перечить цьому ані його морфемна будова. Однак установити його твірну основу, а передусім її семантику, заважає полісемія. У його основі може лежати і *колісце* чи *коліща*, і п-ще **Куліш**, і **Куліс** чи навіть слц. *koliska*, тобто “колиска” (SSN I 802).

Колода †. 1672–1696: кр. *Koloda Ferencz* — Вел.Бичків (Bélay 189). ◀ Від укр. апел. *колода* — “стовбур зрубаного дерева”, “обрубок товстої деревини” (СУМ IV 228) або якесь інше метафоричне значення.

Колодій — Уж. 1787: п-ща *Kolodziej* — Білянка, Кінське на Лемк, *Kolodziej* — Віль-

шанки на Бойк (ЙМ). Пор. 1819: п-ще *Kołodziak* — Бабина на Бойк (ФМ); 1787: п-ща *Kołodziejczak* — Ріпник та *Kołodziejczyk* — Вапенне на Лемк (Красовський 84). ◀ Напевно, первинне семантичне утворення від укр. або від пол. складеної назви *колодїй* (пол. *kołodziej*) — “майстер, що виготовляє колеса і вози” (Чопей 152, SW II 411). У поляків п-ще *Kołodziej* фіксується 1330 р. (Rymut 428). У словаків апел. *kolodej*, крім цього, — ще й “нехлойна людина” (SSN I 804).

Колодніанський [*Колодніанський*], -кого — Мк, Вн. 1482: *Смен Васильевич Колоднскый* — Вільна (ССУМ I 490); 1715: кр. *Kołodnaszke* (!) — Ділове (Bélay 209). ◀ Укр. прикм. катойк. *колодніанський* від місц. оік. *Колодні*, що на Ір і Тч.

Коложварій [*Коложварі*] — Вн. 1691: гор. *Kolozsváru Mihály* — Ужгород (HodAd 31); 1715: гор. *St. Kolosvári* — Хуст (Bélay 158). ◀ Від угор. оік. *Kolosvár* (по-рум. *Kluj*) за допомогою угор. форманта -i.

Коломазник †. — Ужгород. ◀ Від укр. карп. назви *коломазник* — “той, хто продає мазь для коліс, дьоготь” (Гр II 269, ЕСУМ II 519) або від його слц. відповідника (SSN I 805).

Колоніцький — Вб. ◀ Місц. прикм. катойк. *колоніцький* від оік. *Колоніця*, що у сх. Слч (Majtán 195, Лазорик 49).

Коло́нич — Бг. 1570: *Mich., Pet. Kolanich* — Голубине (UetC 53-14); 1602: *Kolonics Fedor* — Бегендятьська Пастіль (UetC 104-8); 1688: еп. *Kollonics Lipót* — Берегово (LchBer 102). Пор. серб. п-ща *Колоних* і *Колона* (РСКНІ ІХ 17, 14) та хорв. п-ща *Kolonići* *Kolonj* (Leksik 309). ◀ Патр. п-ще *Kolonić* принесене від півд. слов'ян.

Колочавін — Тч. ◀ Від місц. катойк. *колочавін* — “виходець із с. *Колочава*, що на Мж”.

Колочавський †. 1715: кр. *Lad. Koloczaszki* (!) — Тересва (Bélay 204). ◀ Прикм. від закарп. оік. *Колочава*.

Колочай †. 1600: кр. *Fr. Kaloczai* — Теребля (Bélay 203); 1614: кр. *Mich. Kalócsai* — Дулово (Bélay 138). ◀ Адаптоване українцями угор. утворення з формантом -i, що від оік. *Kalocsa*, яким угорці називали укр. село *Колочава*.

Колца — Мк. ◀ Імовірно, хорв. п-ще *Kolca* (Leksik 308), співвідносне з південнослов. чол. іменем *Колца*, яке є демінутивом від імен *Никола*, *Микола* (Грк 112, Илчев 265).

Колчар [*Ковчар*], -ра — Тч, Хс. 1449: гор. *Johannis Kolchar* — Михайлівці (Nagy-2 422); 1554: гор. *St. Kolchar* — Хуст (Bélay 151); 1715: кр. *Gr. Kolczar* — Копашново (Bélay 141). ◀ Від місц. угор. діал. *kócsár* (літ. *kulczár*) — “ключар,

ключник”. Отже, від давнього угор. слов'янізму. Див. ще *Кулчар*.

Колька — Мж. 1684: кр. *Kolka Mate* — Кобилицька Поляна (Bélay 159). Пор. 1404: *пан Ян Колич* — Галич (ССУМ I 489); 1435: *пан Кола* — Галич (ССУМ I 486); 1497: *Нскраш Кољевич* — Кременець (ССУМ I 491). ◀ 1. Від здр. вар. чол. імені *Коль*, що з *Микола*, *Никола* і т. ін. (Грк 112, Šimundić 515, Илчев 265, ДумбрМик 88), тобто *Колька*. 2. Від укр. діал. назви захворювання *кілька* — “коліка” (Гр II 273, Мат. до букв. IV 73) або “біда”, “лихо” (Он I 370).

Кольча †. 1709: свещ. *Kolchia Janos* — Мукачів (HodTör 454). ◀ Укр. п-ще утворення з давнім патр. суф. -ча(т) від антр. *Коля* або *Кóла*, що з чол. імені *Никола*, *Микола* (Šimundić 422, Грк 112). Твірною основою міг бути також антр. *Колька*, який так само здавна відомий у Карпатах. Пор. ще закарп. оік. *Кольчино*.

Кольчак †. 1772: кр. *Danilo Kolcsak* — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 99). ◀ Від антр. *Колька* + суф. -як.

Кольчик †. 1663: гор. *Kolcsik Péter* — Мукачів (LchBer 494); 1715: гор. *Balt Kolcs* — Тячів (Bélay 207). ◀ Місц. антр. *Колька* або *Кольча* + суф. -ик.

Кольчин, -на †. 1720: *Volphg. Kolcsin* — Рахів (Bélay 182). Пор. 1787: п-ща *Kolcz, Kolczun, Kolczow* на Лемк (Красовський 84–85). ◀ Від антр. *Колька* + -ин.

Кольчинський †. 1690: свещ. *Kolcsinszki Daniel* — Кольчино (Лучкай-Іс 33). ◀ Укр. прикм. від місц. оік. *Кольчино* (Мк).

Коля †. 1720: гор. *Sig. Kollja* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Від гіпок. чол. імені *Коля*, що з повних імен *Кóста* або *Нико́ла* (Šimundić 422).

Коляда — Уж. Пор. 1787: п-ще *Koladzuk* — Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *коляда* — “різдвяне свято”, “різдвяна пісня” (Гр II 274), “винагорода за колядування” (ЕСУМ II 526), “гурт колядників” (Мат. до букв. IV 74).

Колядка — Св. ◀ Від антр. *Коляда* + -ка. **Колядко** — Св. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Колядка*.

Коляса [*Колéса*] — Рх. Пор. подг. п-ще *Kolasa* з 1669 р. (Bubak 173), хоч антр. *Kolasa* на території Польщі фіксується з 1414 р. (Rymut 425). ◀ Від апел. *коляса* — “чотириколісний екіпаж із відкидним верхом”, “коляска, невеликий візок” (Гр II 274, ЕСУМ II 527).

Колясюк — Рх. ◀ Від антр. *Коляса* + -юк. **Кóман** — Вб. 1215: *per pristaldus nomine Coman* — верхня Угорщина (RegVar 207); 1409: п-ще *Кóмань* — Сучава (ССУМ I 492); 1437: *Bri-*

tcius Komancsa — Орловець (Nagy-2 342); 1487: *Данчюл сын Команов* — Сучава (ССУМ I 491); 1602: кр. *Koman Miklos, Koman Pal* — Коритняни (UeiCV 104-8); 1638 — шл. *Gr., Vaszil Coman*, a 1640 — *Sim. Koman* (Bélay 175); 1689: кр. *Koman Odoty* — Шугатар (Bélay 191); 1787: п-ще *Koman* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. За М.Казмиром (Kázmér 610), угор. п-ще *Komán* походить від давнього етн. *komán*, тобто “куман”, “кун”, “половець”. 2. Від чол. імені *Kóman*, поширеного у сербів, болгар, румунів та молдован (Грк 112, Илчев 226, Const 247, Ер-Кос 19).

Комар [паралельне з *Комарь*], -ра — Вб, Уж, Мк, Ир, Вн, Хс, Мж. 1715: кр. *Komar Ivan, Petro* — Липча (Bélay 172); 1775: п-ще *Komar* — Сасово (Szabó 428); 1787: п-ще *Komar* — Слобода Болевівська на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Komarus* на Лемк (Красовський 85) і 1434: *пан Комарич* — Сучава (ССУМ I 492). ◀ Від назви комахи *комар*, очевидно, в метафор. її зн. — “худа істо-та” (Гр II 375).

Комара †. 1600: *Gr. Kamara* — Іза (Bélay 156). ◀ Від антр. *Комар* у формі род. відм.

Комарницький — Вл, Св, Мк, Ир. 1661; шл. *Стефань Комарницькіи* — Н.Ворота (Сах 90); 1772: староста *Komarniczky Andri* — В.Грабівниця (Удварі-2 300); 1787: п-ще *Komarnicki* — В.Гусине, Лінина та ін. на Бойк (ЙМ), Перегримка на Лемк (Красовський 85). ◀ 1. Прикм. катойк. від ойк. *Комарник, Комарники* або *Комарниці*, наявних у Карпатах (Лазорик 35). 2. Від карпатоукр. назви *комарник* — “вид куреня для вівчаря в полонині” (Гр II 275, Он I 370, ЕСУМ II 531, Гр 100) + *-ський*. Пор. ще пол. *komárnik* — “приміщення, в якому вівчарі зберігають жентицю, бриндзу і сир” (SW II 415, SSN I 806). 3. Від п-ща *Комарник* + *-ський*. Пор. 1772: кр. *Simeon Komarnyik* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108).

Комарняк — Мк. ◀ 1. Іменниковий катойк. від ойк. *Комарне* (Льв), тобто “виходець із с. Комарне”. 2. Від серб. апел. *комарьяк* — “хата вівчаря в полонині” (РСКНХ Х 43).

Комаромій [*Комаромі*], -ія — Вн. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Komárom* (слц. *Komárno* — Majtán 196).

Комендар [*Комындарь*], -ря — Тч. Пор. 1679: *Oleksze Cominthor* — Тюшка (Bélay 209). ◀ 1. Від місц. арх. лексеми *комындарь* — “начальник, керівник, командир”, співвідносного з місц. арх. *комында* — “команда” (Тч). У поляків *komendarz* — “той, що має духовну команду”, “доглядач у костелі, вікарій” (SW II 417). 2. Від

серб. *комендар* — “комендант, старійшина” (РСКНХ Х 51).

Комендаш †. 1687: присяжний *Комендаш Федор* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Рум. п-ще *Comendașu*, що зі співзвучного апел. *comîndaș* — “комендант” (Iordan 142).

Комишак — Хс. 1787: п-ще *Komiczak* — Яселка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. андр. *Коміха* — “дружина *Кóми*”; п-ще *Кóми* згадується у В.Водяному 1720 р.: кр. *Lad. Koma* (Bélay 121). Антр. є вар. повного імені *Кóманчи Комиен* (Грк 112). 2. Менш імовірно, що п-ще є укр. патр. від серб. арх. титула *кóмеш* — “граф” (РСКНХ Х 112). 3. Від серб. діал. *комашиак* — “облушений качан кукурудзи” (РСКНХ Х 64). 4. Імовірно, що *Кóма* — це угор. прочитання укр. чол. імені *Хомá*.

Комісар [*Комісарь*] — Тч. Пор. суч. п-ще *Komisar* у гуцулів (Vincenz 529) та *Комесар* у сербів і хорватів (РСКНХ Х 54, Leksik 310). ◀ Від арх. бойк. апел. *комісар* — “службовець, який збирав податки” (Он I 371).

Комлówшій [*Кóмлówшій*], -ія — див. *Кóмлówшій*.

Комлоський †. 1690: свяч. *Андрій Коллоський* — Маковицька діюнія (Лучкай-Іс 42, 292). ◀ Укр. прикм. від східнослц. ойк. *Komloš* — суч. оф. *Chmel'ova, Chmel'ovec* (Majtán 156).

Кóмлówшій [*Кóмлówшій*], -ія — Мк, Св. 1476: службовець *Komlosi Imre* — Білки (LehBer 157); 1550: вл. *Mich. Komlossy* — Вел.Бичків (Bélay 130); 1685: *пан Комлошій Мігаль* — Кам'янське (ЛелПам 228); XVIII ст.: *пан Komlosi Ferencz* — Сер.Студений (Dezsbó 19). ◀ Угор. катойк. від ойк. *Komlós* (суч. оф. *Хмільник* — Вн), тобто *комлоський* (Kázmér 611). Пор. ще серб. п-ще *Комлушки* (РСКНХ Х 65).

Комлошняник †. 1735: *Анд.. Комлошняник* — Брестів (ПаПо-3 20). ◀ Місц. укр. катойк. *комлошняник* від давнього ойк. *Кóмлош* (суч. оф. *Хмільник*).

Комораш — Рх. ◀ 1. Від місц. укр. назви “комірника”, яка у кількох мовах Карп. регіону майже тотожна. Пор. рум. *sămăras*, слц. *komoraš*, серб.-хорв. *комораши*. У сербів є і п-ще *Комораши* (РСКНХ Х 69). 2. П-ща *Komorás* і *Kamaras* є також в угорців, але угор. антропонімісти вбачають у них трохи інше зн., а саме: “службовець палати”, “передовий дворянин” (Kázmér 540).

Ком'ят [*Коми́ят*] — Уж. ◀ Правдоподібно, давньоукр. патр. утворення з суф. *-ит* (пор. *Підкова* — *Підков'ят*) від антр. *Кóма*. Інший фонет. вар. цієї антропооснови засвідчено у п-щі **Кум'ятський** та псевдонімі закарпатоукр. письменника **Боршоша-Кум'ятського**.

Кóm'ятій [Kómi'ati], -ія — Вн, Хс, Тч. 1339: *Komiaty* — Білки (Györfy 533); 1454: *Komjathy* — Іршава (LehBer 314); 1574: *Komjati* — Боржавське (Szabó 388); 1691: гор. *Komnyati Istvan* — Ужгород (HodAd 33). ◀ Угор. п-ще з формантом -i від закарп. ойк. *Ком'яти* (укр. традиційна назва *Кумія́та*) (див. Kázmér 611).

Кóm'ятський †. 1727: св'ящ. *Лука Комятський* — Ком'яти (Лучкай-Іс 212). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Ком'яти*. Див. ще **Кум'ятський**.

Кóнар [Кóнарь], -р'я — Мж, Хс, Тч. 1787: п-ще *Konar* — Посада Яворова, *Konarski* — Ванівка, Студений на Лемк (ЙМ). П-ще *Konárek* є у чехів (Moldanová 109). ◀ Від місц. укр. апел. *кóнарь* — “груба гілляка”, “віта” або від співзвучного пол. апел. (Чопей 154, Он I 372). Пор. ще гуц. *кoпáрь*, слц. діал. *konár* — “т. с.” (Гг 100, SSN I 809). Так пояснюють п-ще *Konar* і пол. антропономасти (див. Румут 431).

Кóнас — Вн. Пор. 1787: п-ще *Konasiewicz* — Липовець на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. п-ще *Kanász*, що походить від апел. *kanász* — “свинопас” (Kázmér 541). Виводити його від імені *Коурад*, як це робить К.Римут (Румут 43), немає підстав.

Конда †. 1602: *Konda György* — Солотвина (UetC 104-8). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *кoндá*, що з угор. діал. *konda* — “кнур” (Чопей 154). 2. Від хорв. чол. імені *Konda*, що є гіпок. від *Kondrat* (Šimundić 422).

Кондáš — Хс. 1565: п-ще *Kundach* — Фанчиково (Szabó 388); 1751: *Яков Кондаш* — Чорнотисово (Гаджега-Уг 25); 1787: п-ще *Kondás* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від місц. укр. мадяризму *кoндáш* — “свинопас” (Чопей 154, Ж-Н 262), співвідносного з місц. угор. діалектизмом *kondás* та співзвучним угор. п-щем *Kondás* (Kázmér 541).

Кóндор — Св, Ір, Вн, Мк, Ір. 1470: п-ще *Kondor*, 1567 — Ботар (Szabó 338, 228); 1684: кр. *Kondor Janos* — Грушово (Bélay 168); 1773: п-ще *Kondor* — с. Нанкор у ком. Саболч (ПеПред 321), а 1726 — св'ящ. *Alexius Kondorak* — Ботар (Лучкай 16. — 202). ◀ 1. Імовірно, це угор. п-ще *Kondúr*, яке виводять із апел. *kondúr* — “дикий кіт” (Kázmér 543). 2. Виводити п-ще із закарпатоукр. *кóндоры* — “кострубате волосся”, “кучері” (Мк), як і від нім. ос. назви *Konder*, *Günter* (Румут 432), немає підстав.

Кондра †. 1668: кр. *Lad. Kondra* (!) — Грушово (Bélay 167). ◀ Від чол. імені *Кондра* (оф. *Кіндрат*), яке вживалося раніше. Пор. 1614: кр. *Condra Zabo* (тобто *Сабов*) — Іза (Bélay 156).

Кóндрат — Рх, Тч, Хс. 1440: *Ілвовський Кундрат* — Львів (ССУМ I 493); 1605: кр. *Roman Kondratt* — Чумальове (Bélay 133); 1672: кр. *Volphg. Kondrat* — Миколово (Bélay 214); 1698: кр. *Kondrat Istvan* — Терєбля (Bélay 204); 1691: кенез *Kondratt* — Мішкаревиця (LehBer 204). У XVIII ст. п-ще **Кóндрат** було дуже поширене на Лемк (Яворський 85). ◀ Від староукр. або болг. кал. чол. імені *Кондрат* (оф. *Кіндрат*) ще до переходу звука /of/ в інший монофтонг (Ковачев 283). Чол. ім'я *Кондрат* часто повторюється в козацьких реєстрах війська запорозького. Пор. ще чес. ос. ім'я *Kondrat* (Moldanová 109).

Кондратівич — Уж. 1487: пан *Юрбий Кондратович* — Добучини (ССУМ I 493); 1648: *Kondratouich Onufrik* — Котельниця (Maksay 544). ◀ Від антр. **Кóндрат** + -ович.

Кóндраш — Хс, Вб. ◀ Усіч.-суф. вар. чол. кал. імені *Коудрашко* у функції оф. імені *Кондрат* станом на XVI ст. фіксує Р.Керста (Керста 117).

Кóндрич — Мж, Вл, Ір, Вн, Мк, Св, Хс. 1771: кр. *Kondrecs Ivan* — В.Студений (Dezső 22). ◀ Від антр. **Кóндра** + -ич.

Кóндур — Уж. ◀ Фонет. вар. п-ща **Кóндор**.

Кóндра — Св. ◀ 1. Усіч.-суф. вар. чол. імені *Кóндрат*, який міг постати як на укр., так і на молд. мовному ґрунті. 2. Рум. п-ще *Condrea* (Iordan 144) або молд. діал. ім'я *Кондря* (оф. *Кондратіе* — ДумбрМик 88).

Конéвич — Св, Мк. 1819: п-ще *Konewicz* — Головецьке на Бойк (ФМ). Пор. лемк і бойк. п-ща 1787 р.: *Кoл̄ь, Koniow, Konik* (Красовський 85). Пор. серб. п-ща *Кoнeвиh, Кoньовиh, Кoнь* (РСКНХ X 191, 195, 184), хорв. п-ща *Konjević, Konjevod, Konjevoda, Konjić* та ін. (Leksik 312). Пор. також 1478: п-ще *Konia* — Томашвароліо, а 1586 — Ботар (Szabó 288). ◀ 1. Імовірно, від місц. антр. **Кунь**, що з діал. *кунь*, співвідносного з загальноукраїнською назвою тварини *кiнь* (пор. п-ща **Кун, Кóник** та ін.). 2. Наявність давніх фіксацій антр. *Кoня* дає змогу припускати, що п-ще **Конéвич** походить від чол. імен на зразок *Конон, Никои, Константин*, власне, від їх усіч. варіантів.

Конéчко [Кoпiчкo] — Уж. — Див. **Кoпiчкo**.

Конéчний [Кoпiчний], -ного — Уж. 1819: п-ще *Koneczny* — Гуманець на Бойк. ◀ Від прикм. *кoпéчний* — “кінцевий”. Однак оскільки прикм. *кoпéчний* для Зак є неологізмом, то припускаємо, що п-ще **Конéчний** занесли на Зак словаки або поляки. У поляків таке п-ще є давнім (Румут 433).

Кóник — Уж, Ір, Пр. 1570: *Joan, Mich. Konyk* — Лалово (UetC 97-29); 1699: кенез *Kanyk*

Mihaly — Щербовець (Maksay 610); 1787: п-ще *Konyk*, *Konik* — Волошинове, Муроване та ін. на Бойк, Граб, Дальова, Токарня на Лемк (ЙМ), давні й суч. пол. п-ща *Koń*, *Końko*, *Koniczko* та ін. (Румут 435), суч. серб. п-ща *Końыk*, *Końыkоwuh*, *Końыh* та ін. (РСКНХ Х 192). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від давнього антр. *Koń* чи новішого його вар. **Кунь**, співвідносного з назвою відомої свійської тварини. Основою для цього п-ща міг стати й апел. *кoнник*, який у районі Укр. Карпат є іменником із розгалуженою полісемією. Пор. закарп. апел. *кoнник* — “демін. від кінь”, “підставка для кування коня”, “стояк для змотування ниток із мітків у клубок”, “вид комахи” (Карп. мапа № 27), “бігун”, “ніжка ліжка” (Он I 372) чи в якомусь іншому зн. (Гр II 277, Мат. до букв. IV 75, SSN I 813 та ін.). 2. Від південнослов. чол. імені *Кон*, *Копо* чи *Копьо*, співвідносних із *Константин*, *Никола*, *Кондрат* (Илчев 267, Šimundić 422), + -ик.

Кони́ч †. 1672: кр. *Konecs* (!) *Rihor* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1775: п-ще *Konecz* (!) — Дівичне (Szabó 355). ◀ 1. Укр. утворення від антр. **Кoня** або **Кoвня** + -ич. 2. Хорв. п-ще *Konić* (Leksik 312).

Кони́чко — Уж. Пор. пол. п-ща *Koniczko*, *Koniczkiewicz* та ін. (Румут 435). ◀ П-ще може мати щонайменше три інтерпретації: 1. Від антр. **Кoник** + -ко. 2. Від антр. **Кoни́ч** + -ко. Антр. *Кoни́ч* на Зак фіксується з XVII ст. 3. Фонетико-морфол. видозміна п-ща **Куні́чка**.

Кони́кус — Уж, Мк. Пор. 1531: п-ще *Konka* — Туртеребеш (Szabó 531); 1787: п-ще *Konkiewicz* — Одрехова на Лемк (Красовський 85). ◀ 1. Імовірно, фонет. видозміна пол. п-ща *Konkos*, яке К.Римут схильний виводити від нім. ос. назви *Kohnke*, від імен на *Kun-* (Румут 433). 2. Перекручений бойк. апел. *кoнклус* — “нечиста сила” (Он I 373).

Кони́ба — Вл. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Кони́вал — Уж. 1787: п-ще *Konowal* — Біла Вода на Лемк (Красовський 85). П-ще *Konowal* та його споріднені поширені також на території Польщі. ◀ Від апел. *кoновал* — “недипломований ветеринар”, “кастратор коней” (Гр II 278, СУМ IV 261).

Кони́рат — Мк. Пор. 1570: кр. *Mich. Kontrat* (!) — Горонда (UetC 97-29). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Кондрат**, яка засвідчена і в пол. п-щі *Kontrat*, що з імені *Кондрат*, тобто *Kindrat* (Румут 434). 2. Від місц. апел. *кoнтра́т* — “контракт даровизни, дільби і т. ін.” (Он I 374).

Кони́раш — Св. 1715: кр. *Jo. Kontras* — Сокирниця (Bélay 195); 1751: *парох Андрей Кон-*

траши — Велятин (Гаджега-М 37); 1775: кр. *Kontrás* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від місц. укр. *кoнтра́ши* — “скрипаль, що грає другу скрипку”. По-угор. також *kontras*.

Кони́уря́к — Вл. ◀ 1. Укр. утворення з укр. патр. суф. -як від пол. п-ща *Koncur*, яке К.Римут виводить від нім. ос. назви *Konzer*, а ту, своєю чергою, від якогось імені на *Kun-* (Румут 432). 2. Пояснення від укр. діал. апел. *кoнцур* — “лахміття”, “ганчірка” (Гр II 215) малоімовірно.

Кони́ч — Пр, Мк. Пор. 1509, 1577: п-ще *Koncz* — Шаланки (Szabó 463); 1547: гор. *Andr. Konth* — Хуст (Bélay 150); 1682: *Kontsu Sztecz*, *Simon* — Кострини (UetC 88-59); 1685: п-ще *Konch* — Дяково (Szabó 441), а також пол. п-ща *Koncz*, *Konczow*, *Konczyk* (Румут 434). ◀ К.Римут виводить п-ще від нім. чол. імені *Konrad* (там само).

Кони́рович — Уж. ◀ Від антр. **Кони́ч** + -ович.

Кони́рович †. 1773: присяжні *Franciscus Konyovics*, *Georgius Konyovics* — Сасівка (Удварі-2 304). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Кунь** або **Кoня**.

Кони́ови́й [*Кoньoви́й*], -ія — Хс, Мж, Вн, Гр, Мк. ◀ 1. Здеформований під впливом угор. мови староукр. термін *кoнoви́ий* — “боярин, що видав королівськими чи княжими конюшнями” (Гр II 279, ССУМ I 495). Основою для п-ща могла бути співзвучна пол. назва *koniusz* — “начальник над кінями і конюшнями у короля чи у великого пана” (SW II 442). У поляків п-ще *Koniusz* фіксується 1599 р. (Румут 435). 2. Від ойк. *Кoнoви́*, що на слц. боці кордону біля Ужгорода (Majtán 198), + угор. формант -i.

Кони́опуд — Вл. ◀ Від слов. композита на зразок пол. *konioploch* чи *konistrach*, що має зн. ботанічного номена (SW II 442); пор. ще давні слов. імена *Konerad*, *Konislav* (Majtán-Považaj 15), серб. апел. *кoньoкpaд*, *кoньoльyб*, *кoньoдep*, укр. *сoрoкoпyд*, *стpaхoпyд*. Однак точно з’ясувати допрізвищеве зн. цього утворення важко.

Кони́ош — Уж. Пор. 1819; п-ща *Koniusyko*, *Koniuszka* — В.Синьовидне на Бойк (ЙМ), *Koń* — Лубна, Пулави, *Koniow* — Щавне, *Koniuczak* — Фльоринка на Лемк (Красовський 85). ◀ 1. Від пол. діал. *кońaś* — “конюх”, “пастух коней” (ЭССЯ X 185). 2. Від слц. діал. *кońoś* — “ледар, гультяй” (SSN I 816).

Кони́ок — Рх, Пр. Пор. 1787: п-ще *Koniuczak* — Фльоринка на Лемк (Красовський 85), а також пол. п-ща *Koniuk* і *Koniuczak* (Румут 435). ◀ Від антр., співзвучного з назвою свійської тварини *кiнь* (див. **Кунь**, **Кoник** та ін.), + -ук.

Коню́лич — Пр. ◀ Від місц укр. андр. *копю́ля* — “дружина **Коня**” + -ич.

Конюхár [*Конюхáрь*], -ря — Вл. 1787: п-ще *Koniuschar* — Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *кошохáрь* — “конюх” (Он I 374), який має відповідник у серб. мові (*коњухар* — “т. с.” — РСКНХ X 197).

Коня †. 1567: п-ще *Konia* — Чорнотисово, а 1586 — Ботар у ком. Угоча (Szabó 338, 228); 1600: гор. *Pe. Konja* — Хуст (Bélay 151). ◀ Давнє місц. утворення з формантом -я(т) від антропооснови **Кон-** (див. **Копéвич**).

Кóпа — Ир, Рх. 1423: п-ще *Kopa* — Ветеш у ком. Сатмар (MaksaySz 234); 1547: п-ще *Kopa* — Воңогово (Bélay 212); 1548: кр. *Andr. Kopa* — Добрянське (Bélay 177); 1570: *Georg. Kopa* — Копинівці та ін. (UetC 97-29); 1618: кр. *Hricz Kara* — Куримка на Маковиці (Mars 90); 1684: *Kopa Griga* — В. Руна (Bélay 186); 1715: *Jo. Kopa (Korak)* — В. Руна (Bélay 186); 1787: п-ще *Kopa* — Ясьонка на Лемк (Красовський 85). Загалом за 1787 р. на Льв зафіксовано 17 п-щ від цього імені: *Кона, Копина, Копишак, Кописко, Копицький, Копичко, Копій, Копійчак, Копка, Копцил, Копцилик, Копцо, Копча, Копчак, Копчик, Копчишик, Коп'як* (Красовський 85–86). ◀ Від заст. місц. гіп. чол. імені *Кóпа*, співвідносного з повним іменем *Прокіп* (Vincentz 206); пор. ще серб. ім'я *Копча*, болг. *Копи, Копчо*, хорв. *Kopa* (Грк I 113, Илчев 269, Šimundić 422).

Копáнич — Вб, Уж. ◀ 1. Від андр. *Копáня* — “дружина **Кóпи**” + -ич. 2. Від серб. п-щ *Копанья, Копанић* або від серб. апел. *копанья* — “корито” (РСКНХ X 204).

Копáньський [*Копáньський*] — Хс. 1653: *Тимофей даскаль Копанський* — Ком'яти (Стрипський 61); 1751: *парох Петр. Копанський* — Копаня (Гаджега-Уг 30). Пор. 1684: гор. *Кирапуі Gergely* — Хуст (Bélay 152). ◀ Прикм. катоїк. від місц. ойк. *Копáня* на Вн або від давнього апел. *кóпань* — “ділянка землі, розчищена від лісу” (Джедел 73).

Копанчúк [*Копанчúк*] — Рх. ◀ 1. Катоїк. від мікротоп. *Копань* або співзвучного топо-апел. *кóпань* — “пасовище в лісі” (Он I 374), утворений за допомогою суф. -чук. 2. Укр. утворення з суф. -чук від рідкісного угор. чол. імені *Korránu* (Hajdú 61).

Копáч — Мк, Уж. 1451: *nan Kopach* — Сучава (ССУМ I 496); 1459: п-ще *Korach* — с. Дярмат (MaksaySz 143); 1570: кр. *Nic. Koracz* — Росвігово, та кр. *Laur. Koracz* — Лалово (UetC 97-29); 1648: *Koracz Iuan* — с. Драгошовець коло В. Воріт (Maksay 551); 1607: *Kopath Hriith* — Домашин (UetC 104-8); 1659: кр. *Korach Jaczko* — Келечин

(Bélay 162); 1787: п-ще *Koracz* — Розлуч, Стрліки та ін. на Бойк, Воловець, Воля на Лемк (ЙМ). П-ще **Копáч** с в Сербії (РСКНХ X 206) та Польщі (Rymut 436). ◀ 1. Від укр. ос. назви *копáч* — “землекоп”, “могильник” (Гр I 280). Пор. ще пол. апел. *koracz* — “людина, яка копає землю, руду, вугілля, сіль” (SW II 463). 2. Від місц. апел. *копáч* — “коротка паличка” (Чопей 155), “кіл в огорожі” (Он I 375).

Копаччин †. 1715: кр. *Koracziny, Koraczten Ivan, Luka* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від андр. *Кóпачка* — “дружина **Копача**” + -ин.

Копей [*Копій*], -ея †. 1686: кр. *Kopey Mihalo* — Кострини (UetC 88-59). ◀ 1. Місц. укр. утворення від антр. **Кóпа** + -ей. 2. Хорв. гіпок. ім'я *Kopi, Kopija* (< *Prokopija* — Šimundić 422).

Коперльóс — Рх. ◀ П-ще може мати дві задовільні інтерпретації: 1. Від давньої традиційної назви барвника *копервác* (Чопей 155, по-сл. *koprvas, koprvajs* — SSN I 825) — “сіро-кисла сіль, сульфат”, який закарпатці, галичани та словаки донедавна вживали для фарбування тканини (Чопей 155); пор. ще буков. апел. *капервác* — “фарба для тканини” (Мат. до букв. V 18). Саме з цим ім. нім. пох. К. Риму́т пов'язує пол. п-ща *Koperwas* і *Koperwa* (Rymut 437). Лексема складена з нім. *Kupfer* — “мідь” і *Wasser* — “вода”, тобто “мідний купорос” (Reczek 164). 2. Від нім. композита *Kopferlos*, де *Köpfer* — ос. назва у зн. “голова”, + формант -los — морфема, яка вказує на відсутність того, що називає основа. Отже, етимон п-щевої назви *Kopferlos* — “безголовий”. Поява пом'якшеного звука /л'/ у закарп. п-щі **Коперльóс** (чи вже воно від *Koperwas*, чи від *Kopferlos*), в укр. гов. Карп. регіону має задовільне пояснення.

Кóпик — Мк. Пор. пол. п-ща *Kopik, Korokouski* за 1473 р. (Rymut 436). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від ос. назви **Кóпа**.

Копил [*Копиль*] †. 1699: *Kopil (!) Marko* — Збини (Maksay 609). ◀ 1. Від місц. укр. румунізму *кóпил* — “байстриук”. 2. Від рум. апел. *copil* — “дитя”, “пасинок”. 3. Безпосередньо з рум. п-ща *Copil* (Iordan 145).

Копилаш †. 1678: кр. *Kopilas Mihaly* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Рум п-ще *Copilaş*, що з апел. *copilaş* — “дитя”.

Кóпилець [*Кóпильиць*], -льця — Тч. 1699: кр. *Kopolecz Keregh (!)* — Латірка (Maksay 599); 1720: кр. *Jac. Kopulecs (!)* — Тересва (Bélay 205). Пор. 1787: п-ща *Kopylciov* — Ступосяни на Бойк, *Kopylec, Kopilec* — Команча, Мшанець, Склядисте на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. рум. пох. *кóпильиць* — “байстриук”, “хлопчак” (Зак);

пор. букв. *кóпил, кóпилець* — “т. с.” (Мат. до букв. V 77, Он I 376). 2. Від серб. чол. імені *Копил*, що з рум. *copil* — “дитя” (Грк I 113), + *-ець*. Пор. 1783: п-ще *Kopel* у с. Ріпне та п-ще *Korelea* — Бабина на Бойк (ЙМ). 3. Від укр. *копiл* або від пол. *kozy* “копито” (Гр II 280, SW II 470).

Копилко †. 1720: кр. *Jas. Kopilka* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Копил** + **-ко**.

Копилóвич [*Копьлóвич*] — Мк. 1648: *Kopilouich* (!) *Demko* — Латірка, *Karlouich* (!) *Mikola* — В.Ворота (Maksay 542, 549); 1659: кр. *Kovilovicz* (!) *Janos* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Кóпил** + **-ович**, тобто “син **Копила**” або “син бай-строюка”.

Копильчак †. 1682: *Kopylczak Vaszil* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення від антр. **Копилець** або **Копилко** + **-як**.

Копильчук †. 1678: кр. *Kopulczuk (Kopul) Fetyko* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Копильчак**, але з суф. **-юк**.

Копилóк — Рх. Пор. 1699: *Kopul Marko* — Збини (Maksay 609); 1678: *Kopilcsuk (Kopul) Fetyko, Fodor* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Кóпил** (див. *Копилóвич*) + **-юк**.

Копин [рідше — **Кóпин**], **-на** — Мк, Ір, Вл, Бг. 1570: *Jas. Kopin* — Бобовище, *Petr Kopin* — Доробратово (UetC 98-29); 1648: *Kopin Marko* — Н.Ворота (Maksay 539); 1699: *Koppin Andras* — Бистриця (Maksay 559); 1699: *Koppin Janos* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від власного ос. імені **Кóпа**, яке в Карпатах упродовж століть виступало як усіч. вар. повного імені *Прокiн* (див. **Кóпа**), + **-ин**.

Копинець [*Кóпиниць*], **-ниця** — Вн, Ір, Хс, Тч. 1775: п-ще *Karpinecz* — Широке (Szabó 348); 1773: староста *Kopeneecz Fedür* — Тростяниця (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Kopiniec* — Ялинкувате на Бойк (ФМ). Пор. 1787: п-ща *Kopina* — Вороблик Королівський, *Kopinka* — Буньковичі, *Kopiniak, Koruniak, Koreniak* — Лімна, Головецьке, *Kopiniuk* — Тисовиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви **Кóпа** + **-инець**.

Копиновський †. 1674: *священець канітули Илия Копиновски* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ П-ще, яке кореспондує з закарп. ойк. *Копинівці*, а через нього вже з п-щем **Кóпин** та іменем **Кóпа**.

Копитко †. 1696: кр. *Lad. Kopyitko* (!) — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Копито** + **-ко**.

Копито [*Копiто*] †. 1680: кр. *Jo. Koputa* (!) — Березово (Bélay 127). ◀ Від анат. номена *копiто*.

Копич — Мк, Рх, Вн. 1570: *Lad., Joan Kopicz* — Зубівка, *Paul. Kopicz* — Лалово (UetC 97-29); 1684: *Kopits Riva*, 1715 — *Dem., Gr., St. Kopicz*,

1720 — *Lak., Nic. Kopecs* — Росішка (Bélay 187); 1715: *Jo. Kopicz* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Від ос. назви **Кóпа** + **-ич**. Пор. ще 1787: *Kopiczko, Kopiczko* — Загір’я на Лемк, *Kopitzczak* — Н.Турів, Шандровець на Бойк (ЙМ).

Копичак †. 1735: п-ще *Копичак* — Мк (Метрика). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. **Кóпик**, **Кóпич** або **Копiтко**.

Копичук — Рх. ◀ 1. Від ос. назви **Кóпич** або **Кóпик** + **-юк**. 2. Від антр. **Копiтко** + **-юк**.

Копиш †. 1684: кр. *Kopis Tamas* — Теребля (Bélay 204). ◀ Від чол. імені *Кона* + квалітат. суф. **-иш**.

Копiтан — Ір. — Див. **Капiтан**.

Кóпка — Св. 1673: кр. *Kopka Istvan*, а 1715 — *Kopka Laszlo* — Іза, гор. *Fr. Kopka* — Хуст (Bélay 156, 152); 1787: п-ще *Kopka* — В.Висоцьке на Бойк, Вислік, Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви **Кóпа** + **-ка**.

Кóпка [рідше — **Копкó**] — Вб. 1787: п-ща *Kopko, Kopkanicz* — Вовче на Бойк, а *Kopkow* — Бальниця на Лемк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кóпка** за аналогією до п-щ на **-ко**.

Копович †. 1648: кр. *Kopovicz Dmet.* — Свалява (Maksay 258). ◀ Від антр. **Кóпа** + **-ович**.

Кополóвець [*Копьлóвиць*], **-лівця** — Мж, Мк, Ір, Вн. ◀ Від антр. **Копил** + двоморф. патр. суф. **-овець**.

Кополóвич [*Копьлóвич*] — Вн, Хс. 1648: *Kopilouich* (!) *Demko* — Латірка (Maksay 542). П-ще *Копиловиш* є у сербів (РСКНХ Х 210) та у хорватів (Leksik 313). ◀ Від ос. назви **Копил** + двоморф. суф. **-ович**. Заміна кореневого звука **/л/** на звук **/о/** у п-щах **Кополóвець** та **Кополóвич** зумовлена бажанням їх денотатів уникнути асоціації з неprestижним апел. *кóпыл* “байстроюк” та знайти вдалий графічний відповідник для позначення укр. діал. фонем **/л/**.

Кóпос — Хс. 1312: *videlicet Kopoz palatini* — Ужан (Nagy-1 40); 1600: кр. *Mich. Kopaz* — Іза, *Laur., Mich. Kopaz* — Хуст (Bélay 156, 151); 1648: *Koposz Matye* — Латірка (Maksay 540); 1684: кр. *Kopas Juszko, Sofrone* — В.Руна (Bélay 186); 1715: кріпаки *El., Jo. Koposz, Kopasz* — Горінчово (Bélay 144) та п-ще *Kopasz* — Черна (ПеПред 316). ◀ 1. Напевно, угор. традиційна ос. назва *Kopasz*, що походить від апел. *kopasz* — “лисий”, “безволосий”. П-щева назва *Kopasz* в угор. пам’ятках писемності фіксується 1324 р. (Kázmér 618). 2. Зв’язок із серб. апел. *копус* “капушта” (РСКНХ Х 225) менш імовірний.

Копосóвський — Вл, Св. Пор. 1699: *Koposoczky Matye* — Латірка (Maksay 599). ◀ Від ос. назви **Кóпос** + **-овський**.

Копрушак — Уж. ◀ Пор. пол. п-ща *Kopruch*, *Koprucha*, *Koprusza*, які К.Римут умотивовано виводить від давньої пол. назви рослини *koper* чи старопол. *kopr* — “кріп пахучий”, діал. — “копрій” (Rymut 437; див також Rospond II 360). На укр. мовному ґрунті п-ще не отримало задовільного висвітлення. Отже, п-ще, імовірно, пол. за пох. Пов’язати його з застар. кал. чол. іменем *Копрій* важко (ВІЛ 192).

Копта — Ір. 1680: кр. *Jo. Koputa* (!) — Березово (Bélay 127); 1773: п-ще *Kapta* — с. Ботар у ком. Саболч (ПеПред 313). ◀ 1. Навпевно, від угор. ос. назви *Kaptha*, співвідносно з угор. слов’янізмом *kapta* — “копито” (MNTESz II 365). П-ще *Kapta* є також в угорців (Kázmér 550). 2. Пов’язувати його з чес. гіпок. іменем *Kopta*, співвідносним із *Prokop* (Moldanová 110), як і зі слц. апел. *kopt* — “кіпоть, сажа”, немає достатніх підстав.

Коптик — Уж. ◀ Від ос. назви *Копта* + -ик.

Коптур †. XVII–XVIII ст.: *гриць и мишаило и луцо коптуровы сыны* — Ужок (Сах 85). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Ка́птур*.

Копус — Рх. 1668: п-ще *Kopusz* — Виноградів (Szabó 423). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Копос*.

Копусяк — Рх. ◀ Від ос. назви *Копус* + -як.

Копча — Ір, Вн, Мж, Мк, Св, Вл, Хс, Вб. 1479: шл. *Koptha*, а 1504: *Jo. Koptha* — Добрянське (Bélay 177); 1515: шл. *Jo. Kopcha* — Угтя (Bélay 210); 1534: *Jac. Kopcha* — Горінчово (Bélay 143); 1567: *Laz. Kopcza* — Бистриця (UetC 53-12); 1570: *Andrj Kopcza* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Joan Kopcza* — Зубівка, *Dem. Kopczia* — Коропець (UetC 97-29); 1572: п-ще *Kopchya* — Ком’яти (Szabó 397); 1604, 1617, 1652: п-ща *Kopchia*, *Kopcsa* — Онік (Szabó 375); 1607: кр. *Kopcsa Simon* — Малий Брестів (LehBer 152); 1648: кенез *Kopcsa Roman* — Бистриця (Maksay 523) 1682: *Koptsa Vaszilj* — Стричава, *Koptzu Jezcko* — Кострини (UetC 88-59); 1772: присяжний *Alexander Kopcsa* — Станово (Удварі-2 304); 1778: п-ще *Kopcza* — Мохначка на Лемк (ЙМ). П-ще *Сорсеа* є в румунів (Iordan 145). ◀ 1. Давне гіпок. чол. ім’я від усіч. вар. *Kóna* і повного його відповідника *Прокін*. У XVI–XVII ст. ім’я *Копча*, яке раніше належало до ім. сер. роду з основою на -а(т), -я(т), широко функціонувало в різних регіонах Зак. Пор. 1567: *Zthanicz Kopcza* — Неліпно (UetC 53-12); 1579: *Kopchia Kalinich* — Сойми (Bélay 220). Ім’я дотепер широко вживане у болгар, сербів та хорватів (Илчев 269, Грк 113, Šimundić 422) і дало багато похідних у Карп. регіоні (див. далі). Здр.-пестл. ім’я *Копчо* відоме також болгарам (Ковачев 284). 2. К.Римут

пол. п-ще *Kopcza* чомусь виводить від апел. *kopéc* — “кіпоть” (Rymut 436).

Копчак — Уж. 1787: п-ще *Kopczak* — Торгановичі на Бойк, Дідня, Мочари на Лемк, *Kirczak* — на Лемк (ЙМ). П-ще *Сорсеак* так само є і в румунів. ◀ Від ос. назви *Копча* або *Копка* чи *Копко* + -як. Пор. ще споріднені п-ща 1787 р.: п-ще *Kopcio* — Дібрівка, *Kopcian* — Воловець, а 1819 — *Kopczyszak* — Мочари на Лемк (ЙМ, ФМ).

Копчанський — Уж. ◀ Дериват із суф. -ський від ос. назви *Копчан*, відомої полякам як п-ще *Kopczan* (Rymut 436).

Копчик — Вб, Мк. 1787: п-ще *Kopczyk* — Загір’я, Морохів та ін. на Лемк, *Kirczyk* — Лукове на Лемк (ФМ). ◀ Від ос. назви *Копча*, *Копка* чи *Копко* + -ик.

Копчович †. 1567: *Kopchyowicz Dorosz* — Поляна (UetC 53-12); 1570: *Joan Kopchowych* — В.Ворота (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Копча*.

Коп’як — Ір. 1787: п-ще *Kopriak* — Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ос. назви *Копя* + -як. 2. Виводить його з назви списа *коп’я*, як К.Римут (Rymut 437), немає підстав, оскільки цей вид збр’ї для Зак, як і назва її, в період прізвищтворення були чужими. Правда, в угорців п-ще *Коп’я* фіксується з 1450 р. (Kázmér 618).

Корган — Ір. 1699: *Korhany Miklós* — Підгоряни (Maksay 555). ◀ 1. Правдоподібно, рум. апел. *corhan* — “тарган”. До речі, у румунів також є п-ще *Corhan*, і вони виводять його від назви цього інсекта (Iordan 147). 2. Від бойк. апел. *korǵán* — “кривуля” (Он I 377), але може стосуватися також серб.-хорв. апел. *krǵa* — “кущ, пень виноградної лози” чи *krǵ* — “дерев’яна лопата” (РСКНХ Х 473) та навіть до серб. п-ща *Krhan*. 3. Із чес. віддієсл. імені *Krhan* (SvoSta 157).

Корда — Мж, Ір. 1584: п-ще *Korde* — с. Надгійрче (Szabó 418); 1751: *парох Яков Корда*, а 1773 — кр. *Korda Hrehur, Jurko, Timko* — Річка (Гаджега-М 204, ПеПред 310); 1684: кр. *Korda Ferencz* — Кимпулунг (Bélay 148). Пор. співзвучні та споріднені утворення. 1787: п-ще *Kordan* — Прибишів на Лемк (ЙМ). У XVI–XVIII ст. часто згадується в Карпатах п-ще *Кордиш*. Пор. 1446: *Katherina dicta Cordissowa* — Перемишль (Smołka II 11); 1611: *Кордыш Пентрь* — с. Трипа (Яворск 203); 1661: кр. *Kordis Filimon* — Сурдок (Bélay 202); 1720: кр. *Teod. Kordis* — Стремтура (Bélay 203). У поляків п-ще *Kordysz* значиться з 1430 р. (Rymut 440). Є п-ще *Кордиш*

у сербів (РСКНХ Х 231) та румунів (Jordan 147).
 ◀ Етимологія п-ща неоднозначна, а україномовна приналежність твірної основи спірна.
 1. Такі п-щеві утворення, як *Кордыш*, зокрема їх суф. -*ыш*, свідчать, що лексема *Корда* раніше мусила виконувати функцію власного ос. імені, а таким іменем могло бути лише заст. чол. кал. ім'я *Конкордій* (ВІЛ 234) або рідкісне ім'я Корделій (Šimundić 422). 2. П-ще *Корда*, як і п-ща *Кордан*, *Кордевич*, могли постати також із давнього апел. *кърда*, тільки на перешкоді остаточного з'ясування етимона стоїть омонімія антропооснови *кърд-*: і в укр. мові, і в контактуючих із нею мовах ця основа фактично функціонує аж у чотирьох зн. (ЕСУМ III 13–14). Враховуючи семантичну специфіку кожної з основ, їх давність у Карпатах, припускаємо, що п-щем найлегше могла стати лексема *кърда* у зн. “довгий мотузок, на якому ганяють коней по колу...”, “уздечка” або ж лексема *кърд* у зн. “меч”, “палаш”, “шабля”, “шпага” (ЕСУМ III 13, SSN I 827).

Кордевич †. 1680: кр. *Kordevicz Stefan* — Суха (Bélay 202). ◀ Від антр. *Корда* + *-евич*.

Кордяк — Уж. 1787: п-ще *Kordyak* — Бабино на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Корда* + *-як*.

Коренюк — Рх. Пор. 1618: кр. *Korenak Hricz* — с. Дубова на Маковиці (Mars 82); 1819: п-ще *Koryniowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Коринь* + *-ук*. 2. Від серб. чол. імені *Корина*, яке виводять із давнього імені *Корислав* чи *Коридуб* (Грк 113). Пор. ще молд. чол. ім'я *Корина* (ДумбрМик 89). У поляків п-ще *Korzeń* значиться з 1393 р. (Rymut 443).

Корець [*Коріць*], род. — *Кірця* [*Куриця*] — Тч. 1570: *Sim., Greg. Korecz*, а 1648 — *Korecz Ferencz* — Бистриця (UeC 53-14, Maksay 523); 1819: п-ще *Korzec* — Шимбарк на Лемк (ФМ); суч. гуц. п-ще *Kirczuk* (Vincenz 527). У поляків п-ще *Korzec* зафіксоване 1783 р. (Rymut 443). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що закарп. п-ще **Корець** походить від укр. апел. *корєць*. Нині неможливо з'ясувати, яка сема лягла в його основу: а) “міра сипких тіл, обсягом у 4 полумацьки, чвертки” (Чопей 156, Гр II 283, Он I 337, ДжеДел 73); б) “залізний або дерев'яний ківш” (Гр II 283); в) комаха “щипавка” (Гр 101, Мат. до букв. IV 79) чи якась ін. Див. ще слц. діал. *korec* (SSN I 282), пол. *korzec* (Rospond II 363), серб.-хорв. *корац* (РСКНХ Х 237) та ін. 2. Імовірно, на Тч. де побутує чол. ім'я *Никора* (відповідник до гуц. *Никола*, тобто *Микола*), основою для п-ща **Корець** став його тамтешній усіч. вар. *Кора*,

до якого додався демін. суф. -*ць* (пор. аналогічне п-ще **Микулєць**, що від імені *Микұла*).

Корецький [*Коріцький*] — Мж. 1465: *князь Корсцкій* — Кобринь (ССУМ I 497); 1787: п-ще *Korecki* — Босько на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Корець*, що на Рівненщині, + *-ський*. 2. Закарп. п-ще **Корецький**, напевно, є прикм. дериватом від місц. антр. **Корець**, **Корик** або **Корич**.

Корж — Рх. Пор. 1715: кр. *Korzan Lupu*, а 1720 — *Jo. Korzan* — с. Розавля, с. Борша в рум. Марамороші (Bélay 187, 131). Правдоподібно, сюди належить і запис великобичківських кріпаків 1678 р. *Korss (Korts) Ivan, Thoder* (Bélay 128). ◀ Від місц. апел. *корж*, який в одних селах Зак нині озн. “вівсяний хліб” (Он I 377), у інших — “кукурудзяний хліб” (Хс), а в загальнонаціональній мові — “коржик”, “перепічка” (Гр II 283, СУМ IV 288).

Корженюк — Рх. ◀ Беззаперечне укр. утворення з патр. суф. -*юк*, однак його твірна основа спірна. Її функцію міг виконати місц. антр. *Коржєн* у його місц. гуц. вимові, тобто *Коржєн* (див. **Корж**) або пол. лексема *korzeń* — “корінь” чи суч. серб.-хорв. апел. *кржица* — “крихта” (РСКНХ Х 517).

Корик — Вн. Пор. 1787: п-ще *Kora* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від антр. *Кора* + *-ик*.

Коринда †. 1567: *Korenda Andre* та 1648 — *Wasko Korinda* — В.Ворота (UeC 53-12, Maksay 549). ◀ Від антр. *Кора* + квалітат. суф. -*инда*.

Коритар [*Корытáръ*], -*ря* — Хс. Пор. 1618: кр. *Jaczko Koritar* — Н.Вапник на Маковиці (Mars 75); 1773: п-ще *Koritar* — Сердагель у ком. Земпл (ПеПред 317). Пор. запис 1689 р. п-ща *Teknőcsiniló*, що фактично є угор. перекладом укр. “коритар”, “виготовлювач корит” (Szabó 395). П-ще *Koryciarz* є у поляків (Rospond II 368, Rymut 443), *Koritar* — у хорватів (Lcsik 315), *Korumarov* — у болгар (Илчев 269) та ін. слов. народів. ◀ Від місц. апел. *корытáръ* (Чопей 157, Гр II 284).

Коритарюк — Рх. ◀ Від ос. назви **Коритар** + суф. -*юк*.

Корітко [*Корытко*]. 1445: *Senko, filius Coritconis* (Smołka II 6); 1607: *Koritko Demko* — Люта (UeC 104-8). Пор. 1787: п-ще *Korytko* — Березка, Явірник Руський на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Koryto* — Гошів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1715: кр. *St. Korotka* (!) — Широкий Луг (Bélay 195). П-ще *Korytko* є у поляків (Rospond II 369, Rymut 443). ◀ Від укр. zdr. апел. *корытко* — “малі ночви”, “коритце” або від ос. назви *Корито* (див. вище) + суф. -*ко*.

Корич †. 1699: кр. *Koricz Timko, Pavel* — В. Ворота (Maksay 591). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від гіпок. чол. імені *Kora*, яке у південно-слов. народів співвідноситься з повними іменами *Kordelij, Kornelij* та *Skoromir* (Šimundić 422).

Коріш [Корьш] — Вл. 1648: *Koris Petro* — Завадка (Maksay 546); 1749: *Корьшъ Микула* — Мішкаревиця (Сах 92); 1773: присяжний *Gregorius Koris* — Н. Ворота (Удварі-2 305). Пор. 1819: п-ще *Koriszczak* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Кора* (див. **Корець, Корик**) + *-иш*. 2. Чес. п-ще *Koreš* Д. Молданова виводить від чол. імені *Kornel* (Moldanová 111). 3. Від бібл. імені гр. пох. *Κορίσσης* (Const 35).

Корінь — Вб, Пр. 1787: п-ща *Koryń, Korzeń* — Перегінське на Бойк, Волосате, Регетів на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: п-ща *Korniewicz, Korynicz* — Головецьке, Рожанка та ін. на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Korzen* зафіксоване з 1567 р. (Rymut 443, Rospond II 370), є воно у сербів, хорватів (РСКНХ Х 246, Leksik 315) та ін. слов. народів. ◀ Від укр. апел. *корінь*, можливо, у зн. “рід”, “предки” (Он I 377).

Коріньчук — Пр, Уж. ◀ Від антр. **Корінь** + суф. *-чук*.

Коріцман [Куріцман] — Уж. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Крицман*, похідного від *Крица*, + *-ман* (Грк 116), або від хорв. оф. імені *Krstan*, яке є дериватом від *krsmati* — “чекати” (Šimundić 183). Отже, допрізвишеве зн. лексеми *коріцман* — “очікуваний”. 2. Імовірно, п-ще є ситуативним утворенням від місц. дієсл. *коріцматися* — “ворушитися, вертітися” (Ж-Н 367).

Корлат — Мк. 1421: *nan Корлат* — б.м.н. і 1473: *nan Корлат* — Сучава (ССУМІ 497); 1450: *Georgius Korlath de Helmech* — Холмець (Nagy-2 468). Правдоподібно, це той *Корлат*, від імені якого походить угор. назва підгородського села *Korláthelmech* (по-укр. — *Холмці*, а оф. — *Холмець*). ◀ 1. М. Казмир (Kázmér 681) чомусь виводить угор. п-ще *Korlát* із нім. імені *Konrád*, але без пояснень звукових змін. 2. На нашу думку, воно є угор. і виводиться з давнього угор. апел. невідомого пох. *korlát* (MNTESz II 576), яке не тільки в угор., але навіть у слц. гов. має кілька зн.: “примітивна огорожа”, “загороджений простір”, “кутець для свиней”, “закопанний стовп з ярмом для корови при спусканні бугая”, “кам'яний стовп при дорозі” (SSN I 830).

Кормош — Вн, Ір, Бг. 1449: *Thome Kormos* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1715: п-ще *Kormos* — Підгірне (Szabó 445); 1787: п-ще *Kormosz* —

Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. прикм. *kormos* — “закопчений”, “замазаний сажею”, що метафорично могло б означати “людина зі шкірою задимленого, чорного кольору” (Kázmér 621). 2. Зв'язок п-ща з серб. апел. *кормош* — “якась комаха” (РСКНХ Х 275) малоімовірний. 3. Зі слц. діал. *kormos* — “зручна посудина з кори дерева” (SSN I 830) так само не виводиться.

Корнаш — Вл. 1753: *Стефан Корнаш* — Лази на Вл (Сах 69). Пор. 1787: п-ще *Kornač* — Гломча на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kornacki* — Смільна на Бойк (ФМ). Пор. також пол. п-ще XVIII ст. *Kornasz* (Rospond II 366). ◀ Можливі щонайменше дві етимології п-ща: 1. Усіч. суф. вар. повних імен *Корній, Корнут, Корнелій* (ВІЛ 69,259). 2. Утворення з квалітат. суф. *-аш* від давнього слов. прикм. **kьrнь* — “куций”, “короткий”.

Корнел — Вн. Пор. 1743: вдова *Kornelicska* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від чол. кал. імені *Корнел* (Ковачев 284, ДумбрМик 89), вживаного кількома європейськими народами (пор. пол. *Kornel* — Rymut 441).

Корник †. 1570: *Fran., Petr. Kornik* — Чинадово (UctC 59-14). ◀ Імовірно, укр. утворення з суф. *-ик* від гіпок. чол. імені *Korn, Korna* або *Korno*, що відповідають повному імені *Kornelij* (Šimundić 422).

Корніло — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kornilow* — Підгородці, Ямельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. чол. імені *Коршило* (ВІЛ 61). П-ще *Cornilăc* й у румунів, але рум. ономасти пов'язують його з зоонімом *Cornilă* — “віл із великими рогами” (Iordan 148).

Корніш — Мк. 1600: вл. *Kornis György* — Ізки, Синевир (Bélay 155, 200); 1665: п-ще *Korniz* — Карачин (Szabó 380); 1731: *Sigismundus Kornis* — Трансільванія (ПеМатер 209). П-ще *Corniș* є у румунів (Iordan 148). ◀ Того ж пох., що й **Корнаш**.

Корнішак — Вн. ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від патр. *Корнішко* або андр. *Корнішка* — “дружина **Корніша**”.

Корнівці [Корнівці], *-ія*. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від втраченого слц. ойк. *Kornovce*. Пор. ще ойк. *Karna* — біля Гуменного (Majtán 184).

Корнута — Тч, Хс, Пр. Пор. 1787: п-ще *Kurneta* — Залокоть, *Korniuycz*, а 1819 — *Kurnuycz* — Перегінське на Бойк (ЙМ, ФМ) та п-ще *Cornut* у Румунії (Iordan 148). ◀ 1. Від заст. канон. чол. імені лат. пох. *Корнут* (буквальний переклад — “рогатий”) + *-а*. 2. У поляків уживаний також апел. *kornut* для

називання “чоловіка, якого зрадила жінка, тобто для “роголя” (SW II 477).

Корнута́к — Вб. 1787: п-ще *Kornutiak* — Вовче, Вел. Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від ос. назви *Корнут* або *Корнута*.

Корович †. 1699: кр. *Karawicz* (!) *Andras* — В. Ворота (Maksay 596). ◀ Від антр. **Кора** + -ович.

Корóвський — Вн, Ір. ◀ Імовірно, від ос. назви *Кора* (див. **Кóрик** і **Кóриш**) + -овський.

Короді́й — Рх. 1787: п-ща *Korudiow, Korudyiow, Korydiowicz* — Хащованя, *Korodowicz, Korudowicz* — Волосянка на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Korud* — Оперець, Тухолька на Бойк (ФМ). ◀ 1. Специфічне укр. утворення з суф. -іу від арх. карп. апел. *корóда* — “дуже сукувате дерево” (Гр II 286), “запліснявіла колода”, “велика купа поліні” (ЕСУМ III 37), спорідненого з пол. *kroda* — “копиця снопів у полі” (Rymut 465), давньослов. *кpaдa* — “вогнище, багаття”. 2. Можливо, п-ще має якийсь стосунок до серб. імені *Kopađe* (РСКНХ X 23).

Королéвич — Вл. 1699: *Korolevicz Ihnath* — Ждєньово (Maksay 608); 1773: *Franciscus Korolewicz* — Ключарки (ДжеДел 324). ◀ Від ос. назви **Корóль** + -евич.

Королінча́к — Пр. ◀ П-ще, напевно, принесено з Польщі, де воно було елементом такого гнізда п-щ, як *Karolin, Karolinczak, Karoliniak, Karolinski, Karoliszyn*, які містять в основі пол. чол. ім'я *Karol*, тобто *Karел* (Rymut 380).

Королóвич — Мк. 1699: кенез *Korolowich* — В.Абранка (LehBer 7). ◀ Від ос. назви **Корóль** + суф. -ович із невмотивованим ствердінням кореневого /ль/.

Корóль — Пр, Вб, Уж, Мк, Ір, Мж, Хс, Тч, Вн. 1464: *Carul* — В.Вишава, *Koroу* — Ванцешті в Мараморощі (Bélay 219, 213); 1567: *Korol Iwan* — В.Ворота (UetC 53-12); 1574: п-ще *Koruly* (!) — Олешни (Szabó 325); 1585: *Korolj Ivonchjuk* — Кричово (Bélay 170); 1605: *Karuli Janos* — Колочава (Bélay 160); 1603: *Король Ignat* — Кайданово (ЛелПам 222); 1672: *Kurulyu Kuzma* — Сімирки (UetC 88-59); 1773: присяжний *Ladis. Koroly* — Вел.Лучки (ДжеДел 294); 1787: п-ще *Korol* — Бусовисько, Виців та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від канон. імені *Король* або від апел. *корóль* “титул монарха” (СУМ IV 297) в якомусь із переносних його зн. Доказом того, що лексема *король* у закарп. українців існувала як власне ім'я (подібно, як *Karol* у поляків чи *Károly* в угорців), може бути запис 1585 р. з с. Кричова (див. вище). Пор. ще деривати 1787: п-ще

Korolik — Коростів на Бойк; 1819: *Koroliszyn* — Кальниця на Лемк (ЙМ, ФМ).

Коромислéй [*Коромыслéй*], -ея — Ір. ◀ Від ос. назви **Корóмысла*, співвідносно́ї з апел. *корóмысло* — “спеціальна жердина, на якій носять воду у відрах”, + -ей. Виводити п-ще безпосередньо з апел. *коромисло* не можна, бо суф. -ей приєднується лише до основ на -а. П-ще *Coromislā* є у румунів, які виводять його з діал. *coromislā*, а йому в літ. мові відповідає *cobilīta* (Iordan 334).

Коромля †. 1662 р.: *Koromia Istvan* — Горяни (UetC 104-8). ◀ 1. Східносл. ойк. *Koromla* (Majtán 199, Лазорик 49) як п-ще. Ойк., як на це вказує, зокрема, епентетичне /ль/, є східнослов., а не західнослов. назвою. Лексема *корóмля* дуже давня, напевно, давніша, ніж назва села. Імовірно, що і п-ще, і ойк. **Корóмля** сягають ще імені болг. хана на ім'я *Крума* чи *Крумеля*, яке означало “захист”, “влада” (Ковачев 292), а звукосполучення -оро- між приголосними в назві — вже наслідок східнослов. мовної стихії. 2. Від давнього місц. апел. *кормля* — “кормлення, годівля” (ДжеДел 74).

Кóроп — Вн. 1607: кр. *Korop Iuan* — Ужок (UetC 104-8). ◀ Напевно, від укр. назви прісноводної риби *кóроп*. На території Польщі п-щ із цією основою більше (Rymut 381). Основу *кoрoп-* засвідчує також п-ще мукачів. пресвітера *Іоана Коропецького* з 1712 і 1715 років (ЛелПам 223, НодОкм 637), але вже як компонент місц. ойк. *Кóропец* (Мк).

Коропецький †. 1704: архідиякон *Kuropecki* (!) *Joannes* — Доробратово (Лучкай-Іс 105); 1712: *Йоанґ Коропецки* — Коропець (ЛелПам 233); 1715: *Йоанґ Коропецкий пресвітеръ Мукачовский* — Мукачів (НодОкм 637). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Кóропец* (Мк).

Коросла́й — Вн. 1574: п-ще *Karazlai*, а 1720 — п-ще *Karaszlai* — Зарічка (Szabó 276); 1574: п-ще *Karazlai*, а 1625 — *Krazlai* — Боржавське (Szabó 386). Пор. ще 1743: п-ще *Karasznamics* (!) (можливо, *Караславич?*) — Боржавське (Szabó 388). ◀ Угор. катойк. *karaszlai* — від давнього місц. слов. ойк. *Корослав* (суч. села *Гребля* і *Заріччя* на Вн) чи угор. *Karaszló* (Kázmér 553).

Коросте́й [*Коростéй*], -ея — Уж. Пор. 1787 і 1819: п-ще *Korostoski* — Вижлів на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще п-ща зі співзвучною основою *корост-* на території Польщі: *Korościk, Korościak, Korościk, Korościurki* (Rymut 467). ◀ 1. Від антр. *Короста*, співзвучного з апел. *корóста* — “шкірна хвороба”, “сверблячка” (СУМ IV 298), + -ей. 2. Можлива й фонет. видозміна укр. п-ща

Коростіль під впливом угор. вимови, як у п-ща Шерегій, що з угор. *seregély*.

Коростович †. 1648: *Korosztouich Fetyko* — Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Коробста* (див. **Коростей**).

Корочун †. 1339: *Korachun de Bylke* — Білки (Györfy 533); 1350: шл. *Val. f. Karachun* — Липча (Bélay 171); 1591: *Korachion Kozta* — Бирсана (Bélay 125); 1680: *Karocsin (!) Mikula* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1608: *Karacsony Simon* — Дунковиця (LchBer 638); 1704: *Karácson Lukács, Illés* — Доробратово, Мідяниця (HodGens 8). ◀ Від давньорус. хроніміа *Корочунь/Корочюнь* — “піст перед Різдвом” (Срезн I 1291), фонет. відповідники якого *Крочун* у болг. та серб. мовах тривалий час були власним ос. іменем (ЕССЯ II 56). Угор. слов’янізм *karacsony* так само виконував роль власного ос. імені (MNTESz II 371). Огляд фонет. та семантичної еволюції лексеми *корочунь/крочун* див. у ЕССЯ II 56–58. Див. також п-ще **Керечун**.

Корошиявий [*Корошиявьий*] — Мк. — Див. **Корчиавий**.

Корпа †. 1458: шл. *Korpa* — Діброва (Bélay 124). ◀ Пох. п-ща спірне (див. **Корпанець**).

Корпанець [*Корпанциць*], *-ниця* — Пр, Мк. 1715: кр. *Jo. Korpanecz (Korpanics)*, а 1720 — *Tr. Korpanecs* — Синевир (Bélay 200); 1775: п-ще *Korpanczu (!)* — Королево (Szabó 384); 1787: п-ще *Korpaniec* — Славське на Бойк (ЙМ). Пор. 1785: п-ще *Korpan* — Мита на Бойк (ЙМ). А 1649 р. серед козаків Брацлав. полку був *Корпань Паска*. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ець* від дієприкм. *кóрпати*, як у п-щах **Карбóванець**, **Лізанець**, **Набіванець**. Однак точно визначити етимон п-ща важко через полісемію дієсл. Пор. укр. діал. *кóрпати* — “порпати, бабрати” (Гр II 288, Он I 379), “важко накопичувати” (Зак, Гг 101, Он I 379), “колупати, копирсати” (ЕСУМ III 42). У слц. мові *krapa'* — “негарно шити” (SSN I 887); у пол. мові *korpać* — “латати”, “ремонтувати” (Rymut 381). До речі, у поляків є і віддієсл. п-ща *Korpan*, *Korparz* (Rymut 481). 2. Враховуючи географію п-ща та його наголошування, можна відстоювати думку, за якою етимомом цього віддієсл. утворення є “важко здобутий”, “той, на кого тяжко спромогтися”. 3. Беручи до відома те, що на Стрийщині у XVII–XIX ст. функціонували також п-ща *Korpaniш*, *Korpanишець* (п-ща однозначно відандронімі), визнаємо, що основою для цього п-ща могла стати також середньовічна п-щева назва *Корпа*,

яка 1435 р. в с. Діброва на Тч називала шляхтича (Bélay 120).

Корпач †. 1715: кр. *St. Korpacs* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. *-ач* від дієсл. *кóрпати* (див. **Корпанець**).

Корпош — Вн, Ир, Хс. Пор. пол. п-ще *Korposz*, яке фіксується 1446 р. (SSNO III I 88). ◀ 1. Угор. п-ще *Korpás*, що від апел. *korpás* — “той, що має лупу в волоссі”. П-ще є і в Румунії (Iordan 148). 2. Укр. утворення з агентивним суф. *-ош* від дієсл. *кóрпати* у зн. “збирати, концентрувати, згуртовувати” (пор. аналогічні місц. укр. утворення *бáброш*, *зáсрош*, *сїкош*, *фїтькош*....).

Корса †. 1661: кр. *Korsa Demian, Pertras, Larivon* — Розавля (Bélay 187). Пор. 1715: кр. *Korsin Alexa, Simeon* — Стремтура (Bélay 203). ◀ Етимон антр. *Корса*, напевно, пов’язаний з діал. апел. *кóрса* — “полоз саней”, “вигин полоза” (Гр II 288, Гг 101, Мат. до букв. IV 82, СУМ IV 301, Он I 379) та ін. Уживається також на позначення інших кривих предметів, напр., у зн. “обручч у формі півкола, вживаний для спорудження колиби” (Он I 379), “кривий дрючок, на якому тримається комин” (Пр). Очевидно, етимон п-ща **Корса** — “кривоногий” так само, як і в буков. апел. *корсонóгий* (Мат. до букв. IV 82).

Корсак — Тч. 1715: кр. *Dem. Korsak* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1493: *Жошу Василевича Корсаковича* — Вільна (ССУМ I 500). Пол. п-ще *Korsak* значиться 1414 р. (Rymut 422). ◀ 1. Від давньої назви лисиці *корсак*, відомої українцям (СУМ IV 301) і полякам (SW II 481). 2. Від місц. апел. *корсак* — “черевик із заковченим догори носком”, “довжелезна нога” (Пр). 3. Від антр. **Корса**, засвідченого на Зак у XVII ст., + **-ак**.

Корсик †. 1678: кр. *Korsik Fodor* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Корса** + **-ик**.

Корсіюк — Рх. ◀ Від антр. *Корса* (див. **Корсак**) + **-юк**.

Коруца — Мк. — Див. **Курюца**.

Корч — Вн. 1478: п-ще *Korch* — Холмовець (Szabó 365); 1648: кріпаки *Jo., Laz. Korcz*. Пор. 1787: п-ще *Korczowicz* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *корч* у зн. “кущ” (Он I 379, СУМ I 302). 2. Від апел. *корч* у зн. “корчі”, “спазми” (СУМ I 302, Мат. до букв. IV 83).

Корча †. 1720 — *Gr., Jo. Korcsa* — Липча (Bélay 128). Пор. 1457: *пан Сима Корча* — Сучава (ССУМ I 501); 1490: кр. *Korcha* — с. Гомок у ком. Сатмар (MaksaySz 418). ◀ Антр. **Корч** у формі род. відм.

Корчак — Мж. 1414: *nan Korčak* — Львів (ССУМ I 501); 1684: кр. *Korcsak Peter* — Рахів (Bélay 182); 1773: кр. *Korczak* — с. Гачава в ком. Торни у Слч (ПеПред 323); 1787: п-ща *Korczak* і *Korcziw* — Ялинкувате на ін. на Бойк, Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Корч** + **-ак**. 2. Від апел. *корчак* — “водяний млин з наливним колесом” (Гр II 288); пор. пол. *korczak* — “дерев’яний черпак”, “совок” (SW II 473). 3. Від антр. **Корєць** + **-як**. До цієї думки спонукає ситуація 1787 р. на Бойк, де паралельно співіснують п-ща *Kurczak* (!) і *Kurecki*, а в селах Великосілля та Головецьке — п-ща *Kurczewicz* і *Kurczyski* (ЙМ). 4. Утворення з суф. **-як** від якогось імені на зразок серб. *Kpha* (≠ *Kрста*, *Крстифор* — Грк 116), *Корко* (< *Корислав*, *Корибуд* — Грк 116) та ін.

Корчійський [*Корчійський*] — Мк, Вн. 1787: п-ще *Korczynski* — Корчин, Радич на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гал. ойк. *Корчин* + **-ський**. 2. Від болг. чол. імені *Кърчин* (Илчев 291) + **-ський**.

Корчмар [*Корчмарь*], **-ря** †. 1616: кр. *Karczmar Mihaly* — Грушово (Bélay 167); 1618: кр. *Andrej Karczmar* — с. Цигла на Маковиці (Mars 81). ◀ Від укр. апел. *корчмарь* — “господар корчми”, “шинкар” (СУМ V 302), або слц. *krčmár* — “т. с.” (SSN I 870).

Корчявий [*Корчявий*] — Мк. ◀ Від укр. діал. *корчявий* — “лівак” (Пряш). Пор. бойк. *корчяк* — “коренастий” (Он I 372).

Корш †. 1715: кріпаки *Fr., Sim., Timot Korss* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1715: кр. *Lad. Korss (Kors)* — Рахів (Bélay 1182). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що це серб. п-ще *Крш* (див. **Коршан**, **Коршійський**). 2. Менш імовірно, що п-ще **Корш** — це оглушений вар. п-ща **Корж**.

Коршан — Хс. ◀ 1. Імовірно, серб. або хорв. п-ще утворення з тієї ж етимол. групи, що й серб. п-ща *Кршанац*, *Кршанин* (РСКНХ Х 729) або хорв. п-ща *Krš, Kršak, Kršan, Kršanac* (Leksik 340). Безпосередньо твірною основою його міг бути етн. *Крша*, яким серби і хорвати називають албанців обл. Враня (РСКНХ Х 728), або навіть серб. нечленний прикм. *кршан* — “міцний, ставний”. 2. Можна вбачати у п-щі назву хижого птаха *коршуна* — “шуліка”, якого словаки називають *krš* (SSN I 88), а частина українців — *коршак* (Ж-Н 369, Гр II 289, ЕСУМ III 46). Тут твірною основою п-ща могли бути й карпатоукр. антроп. XVI–XVIII ст. Пор. 1600: гор. *Kors* — Хуст (Bélay 151); 1678: кр. *Korss Ivan, Thodor* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1715: кр. *Jo., Lad. Korss (Kors)* — Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Korszak* — Монастирець на Лемк (ЙМ).

Коршійський — Тч. 1751: *парох Василь Коршійський* (!) (Гаджега-М 187). ◀ 1. Напевно, від серб. етн. *крша* — “албанець області Враня” (РСКНХ Х 728) + суф. **-ийський**. 2. Менш імовірно, що від болг. чол. імені *Кършо*, що з *Кръстьо* (Илчев 291).

Коряк — Пр. 1400: п-ще *Koryak* — Тросник (Szabó 470). ◀ Від апел. *коряк* — “ківш”, “плата за помол”, “корець” (Гр II 289), “посудина для пиття” (Ж-Н 361), “дерево, що погано росте” (ЕСУМ III 47).

Корятович †. 1636: *Presente domin(o) magnifico duce Alle* (SSNO III I 89). ◀ Від литов. імені *Korpiat* + **-ович**.

Кос †. 1559: кр. *Jo. Kocz* — Миково (Bélay 205); 1600: гор. *Balt. Kos*, 1715 — гор. *Koos Andras, Gaspar* — Тячів (Bélay 205, 207); 1696: кр. *Cosmas Fr. Koss* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Koss Prokopi* (!) — Студений (Bélay 145); 1787: п-ща *Kos, Koss* — Липа, *Kosow* — Перегінське (ЙМ), а 1819 — *Kosowicz* — Вижлів, Плав’є, *Kosyszyn* — Гошів на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, від діал. назви співочого птаха *kic* (род. — *koca*) — “дрізд чорний” без переходу голосного /o/ в /i/ чи в /y/ у закритому складі. Є підстави стверджувати, що до сер. XVII ст. лексема *Koc* правила тут також за власне ос. ім’я. Пор. запис членів родини Бабиців із гуц. с. Кваси за 1672–1696 рр. *Kosz, Petras, Vaszil Babics* (Bélay 130), але в Рахові за 1696 р. *Koc* — уже п-ще. Пор. також фіксацію членів родини *Cosmas, Gr. Koss* (Bélay 182).

Коса †. 1417: п-ще *Kosza* — с. Тюкод (MaksaySz 224); 1509: шл. *Kosa* — Хуст (Bélay 150); 1519: гор. *Ge. Kossa* — Сигіт (Bélay 197); 1649: кр. *Kasza János* — Іванівці (LehBer 329); 1694: кр. *Kosza Havrilko* — Руське Поле (Bélay 212); 1775: п-ще *Kosza* — Холмовець (Szabó 368). ◀ 1. Від антр. **Кос** у формі род. відм. У поляків п-ще *Kosa* значиться з 1595 р. (Rymut 443). 2. Від назви знаряддя виробництва *kosá* (Moldanová 111). 3. Від апел. *kosá* — “заплетене волосся” заважає виводити це п-ще те, що дане зн. є відносно новим для Карпат.

Косар [*Косарь*], **-ря** †. 1584: п-ще *Koszar* — с. Кекенешд (Szabó 404). Пор. 1618: кр. *Fedur Kosar*, кр. *Kosarczat* — с. Крайня Чорна на Маковиці (Mars 59); 1720: кр. *Nic. Kosarj* — Тюшка (Bélay 209); 1773: п-ще *Kosaltsek* (!) — Сердагель у Земпл (ПеПред 317). У Польщі п-ще *Kosarz* називається 1488 р. (Rymut 444). ◀ Від місц. агентивної ос. назви *kosáрь*.

Косач — Вл, Мк. 1819: п-ще *Kosacz* — Стрільбичи на Бойк (ФМ); 1787: п-ще *Kozaczko* — Ялин на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. атрибут. ос.

назви *kosáč*, утвореної від прикм. *kosáтий* так само, як ім. *бородáč*, *зубáč*, *носáč*, *черевáč*... від прикм. *бородатий*, *зубатий*, *носатий*, *череватий*. Пор. ще бойк. апел. *kosac* — “овес із колоссям у формі коси” (Ж-Н 361, Он I 380) та пол. *kosacz* — “кінй із буйною гривою” (SW II 487). 2. Агентивне утворення з суф. *-ac* від дієсл. *kositi* (косою, ногою, очима чи всім корпусом), як і віддієсл. ім. *брехáč*, *в'язáč*, *помагáč*, *сватáč*. Закарп. п-ще **Косáč**, як і серб. п-ща *Kosah*, *Kosaheuh* (РСКНХ 296), інтерпретується, передусім, як віддієсл., оскільки лексема *kosáтий* з цим значенням у Карпатах відсутня, а в сербів є і прикм. *kosat* — “волосатий”.

Косáш — Вн. 1450: п-ще *Kazas* (!) — Крива (Szabó 387); 1715: вдова *To. Kaszas*, а 1720 — кр. *Jo. Kaszas* — Сопунка (Bélay 193). ◀ Від місц. укр. діал. ос. назви *kosáш* (пор. з угор. *kaszás* — “косар”), співвідносної такими місц. тавтонімами, як *kosáрь* і *koséць*. П-ще *Kaszás* є і в угорців (Kázmér 561).

Косва †. 1696: кр. *Mich. Kosva* — Фегер Поток (Bélay 140). ◀ Імовірно, з місц. ойк. *Косва*. Пор. ще болг. п-ще *Късев*, що від п-ка *Късьо* (Илчев 291); п-ще *Късовски* (там само).

Косей [*Косій*], *-ей* — Ір, Мк, Уж, Пр. Пор. гуц. п-ще *Kosij*, *Kosiják* (Vinccsz 514). ◀ Від антр. **Коса** + патронім. суф. *-ей*. П-ще *Kosiej* є і у поляків (Rymut 444). Твірною основою п-ща могло бути й серб. або болг. жін. ім'я *Коса* (< *Косана*, *Косара*, *Костадина* — Грк 267). У болгар жін. ім'я *Коса* є побажальним: воно виражало побажання, щоб його денотат мав “густе, буйне волосся” (Ковачев 285).

Косік — Ір, Вн. 1600: кр. *Kosik Ferencz* — Феєрче (LehBer 250); 1602: *Michail Kosik* — Вільшинки (UetC 104-8); 1607: *scultetis Michael Kosik* — Волосянка (UetC 104-8); 1715: кр. *Lad., To. Koszik* (*Kaszik*, *Kosik*) — Довге (Bélay 136). ◀ З огляду на давність фіксації п-щ на *Кос-* та їх варіантів, доходимо висновку, що п-ще є укр. патр. утворенням, а етимон його сягає діал. назви співочого птаха *kic* — “дрізд чорний”.

Косинка †. 1682: кр. *Koszinku* (!) *Jeczko* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Імовірно, це здр.-пестл. вар. давньослов. чол. імені *Косина*, що від нейтрального імені *Kic* (див. **Кос**).

Косівський — Рх. 1787: п-ще *Kosowski* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Косів*, що на Ів-Фр, + *-ський*. 2. Від антр. **Косів** чи його споріднених (див. **Кіс**, **Кос**, **Коса**, **Косва**) + *-ський*.

Косівчук — Мж. ◀ Імениковий катойк. *kosivčuk* — “виходець із м. Косів” (Ів-Фр) або “виходець із с. Косівська Поляна” (Зак).

Космач †. 1648: кр. *Koszmach Janko* — Н. Ворота (Maksay 530). ◀ Правдоподібно, укр. утворення з суф. *-ac* на основі укр. прикм. *kosmáтий* — “кошлатий” (СУМ I 306) чи пол. *kosmaty* — “т. с.” В Укр. Карпатах кличку *Космач* дають тваринам з густою шерстю чи вовною.

Косме́да — Ір. ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Kosmieda*, що з апел. *kosmida* — “коновал” (Rospond II 380). 2. Імовірно й угор. джерело, а саме — угор. назва рослини *köszméte* — “агрус” (MNTESz III 276), яка відома і закарп. українцям. Якщо наше друге припущення правильне, то етимон п-ща — “косматий” (Rymut 445).

Косова́н — Рх. 1542: шл. *Lad. Kozowan* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Укр. або рум. катойк. *kosováи* — “виходець із Косова, що на Івано-Франківщині”. Правда, Й. Йордан рум. п-ще *Cosovan(u)* пов'язує з сербським *Косовом* (Jordan 149–150). Імовірно також, що цей дериват походить від давньої місц. власної назви *Косва*.

Косові́лка — Уж. ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, це укр. утворення з прикм. *косий* + місц. апел. *вилка*. Можливо, це рум. п-ще гр. пох. *Copvilca* (Jordan 153).

Коста́ — Вн, Тч. 1404: *Kostc Драгуисвич* — Сигіт (ССУМ I 502); 1222: селянин *Joannem Costam* — ком. Абауй (RegVar 276); 1458–1459: *Cosmas Kostha fya* — Крачуново (Bélay 161); 1492: *сдин был Костою* — Острожниця (ПаПо-І 181); 1570: шл. *To. Koztha* — Угля (Bélay 209–210); 1570: *Greg. Kozta* — Росвигово, *Joan Kozta* — Вел. Лучки (UetC 97-29); 1605: *Hel. Cozta* — Березово (Bélay 127); 1715: кр. *Kozta Haurillo, Ondrej* — Руське Поле (Bélay 212); 1751: *Василій Коста парох* — Заріччя (Гаджега-Уг 38). ◀ Гіпок. вар. чол. імені *Костянтин* — *Коста*, який у Карпатах фіксується з XIV ст. Пор. 1404: *Kostc Поповь* — Сигіт (ССУМ I 502); 1542: *Koztha, Mich. Vakoch* — Угля (Bélay 209); 1605: *Kozta Nagi* — Липча (Bélay 172). У сербів ім'я *Коста* фіксується з XIV–XV ст. (ГркРеч 113). Уживають його також болгари, румуни, чехи.

Коста́к — Вн, Ір, Бг, Хс. 1743: п-ще *Kosztak* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від ос. назви **Коста** + *-ак*. Становленню п-ща могло сприяти те, що у сусідів, передусім у румунів, функціонує власне ос. ім'я *Коста́к* (*Costache*) та ін., а в укр. мові апел. *костáк* — “костогриз” (Ж-Н 370), “твердий горіх” (Ір).

Коста́н — Рх, Хс. 1447: *Costani Rutheno* — Перемишль (Smolka II 24); 1678; кр. *Kosztan Griga* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1689: *Busejko Kosztan* — Десешті (Bélay 135). ◀ Від ос. назви

Коста + -ан. В Україні до XVII ст. лексема *Костан* уживалася як власне ос. ім'я (Керста 117), а у болгар та сербів вона дотепер уживана як ім'я для *Костянтина* (Илчев 271, Грк 113).

Костанюк — Рх. ◀ Від *Костан* + -юк.

Костевіч — Тч, Хс. 1605: кр. *Kozteuicz Gergeli* — Келечин (Bélay 162); 1715: кр. *Pe. Koczterics* (!) — Терново (Bélay 166); 1781: *бож-ник Костевич* — Терново (ПеУрб 131); XVIII ст.: *парох Феодор Костевич* — Лопухово (ПаПо-2 16); 1787: п-ще *Kostewicz* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Кость*, *Костьо* — “Костянтин” + суф. -евич.

Костелба — Бг, Ир. Пор. 1525; *пресвітер Јас. Koztholan* — Діброва (Bélay 120); 1406: шл. *Kostollya*, 1423 — *Kozholya* — Ферешті (Bélay 140); 1773: *Kosztelyan Kosztye* — Рускова (ПеПред 309); 1787: п-ще *Kostyl* — Вислочок, *Kostylo* — Лубна на Лемк (ЙМ), *Kostelenin* — Рожанка на Бойк (ЙМ). Пор. також серб. п-ща *Костела*, *Костелин* (РСКНЈ Х 311) і хорв. п-ща *Kostlec*, *Kostekoć* (Leksik 319). П-ще *Costel* із цим квалітат. суф. є і в Румунії (Iordan 150). ◀ В основі п-ща розм. чол. ім'я *Кость* чи *Костьо*, тобто *Костянтин*, ускладнене демін. суф. -ела (пор. *Андрела*, *Попеліч*), а з часом і новішим суф. згрубілості -еба. Суф. -ел представлений у рум. та молд. чол. іменах *Костел*, *Костелаи*, *Костелуи* (Iordan 156, ДумбрМик 89). Можливо, в його реанімації зіграв роль також давній укр. суф. -ило, дотепер уживаний сербами, напр., у імені *Костило* (< *Коста* — Грк 113).

Костелій [*Костелій*], -ея — Вб. ◀ Від ос. назви *Костела* (див. *Костелба*) + -ея.

Костелик †. 1672: кр. *Kosztilik Stephan* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. *Костела*, що з *Костя*, *Костянтин*, + -ик.

Костенят †. 1699: *Kasztened* (!) *Andras* — Н.Ворота (Maksay 592). ◀ 1. Місц. укр. утворення з давніх слов. суф. -ят (пор. п-ще *Підков'ят*, що від *Підкова*) від місц. ж традиційного чол. імені *Костин*, що відповідало повному кал. імені *Костянтин*. Ім'я *Костин* широко вживалося (Керста 117) у центр. регіонах України, а в Карпатах зафіксоване у XVII ст. Пор. запис 1651 р. з сіл Джулешті і Рахів: *Pop Ivan, Kosztin* та *Andreka Kosztin* (Bélay 142, 181). У сербів лексема *Костин* є п-щем (РСКНЈ Х 313). 2. П-щем стало здр.-пестл. ім'я *Костенія* з суф. -енят.

Костецький [*Костіцький*] — Вб. ◀ Гіперкоректний вар. п-ща *Костіцький*.

Костибабинець [*Костібабинець*], -ниця †. 1649: кр. *Lad. Kosztibabinecz* — Ізки (Bélay 155). ◀

1. Місц. утворення, що постало від злиття антр. *Коста* у формі род. відм. та антр. *Бабич* (пор. аналогічне утворення *Бабидорич*). 2. Можливо, основою цього п-ща став лексикаліз. антр. **Костібаба*, до якого додався метр. суф. -ич.

Костик — Вб, Пр, Уж, Мк, Св. 1682: *Kosztiku Mattyi, Ivan, Ignacz* — Буківцова (UctC 88-59); 1720: кр. *Jo. Kostik* — Горінчово (Bélay 144); 1773: староста *Alexius Koszük* — В.Ворота (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Kostyk* — Опака та ін. на Бойк, Збоїсько та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від власної ос. назви *Кость*, *Костьо* або *Коста* + -ик.

Костиш †. Пор. 1506: *Kosztin Janos* — Ердевд (LehBer 818); 1678: кр. *Kosztin Mihaly* — Крачуново (Bélay 169); 1694: п-ще *Kosztin* — Чома (Szabó 319); 1787: п-ще *Kostyn* — Босько на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Коста* + суф. -иш.

Костинець †. 1715: кр. *Andr. Laur. Koszinecz* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. *Костин* + суф. -ець або від антр. *Костя* + -инець.

Костінка — Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ка від здр.-пестл. імені *Костина* (< *Кость*, *Костянтин*), яке перебуває в тій структурній групі, що й п-ща *Сеница*, *Федіна*, *Юріна*... 2. Морфол. видозміна п-ща *Костінко*.

Костінко — Уж. ◀ Утворення з суф. -ко від власної ос. назви *Костин*, яка з XVI ст. на Зак вживається як п-ще. У молдован, болгар і сербів та на Зак раніше лексеми *Костин* і *Костен* виконували роль власного ос. імені *Костянтин*. 1649 р. у Брацлавському полку війська запор. кілька козаків мали ще ім'я *Костин*.

Костинський — Уж. ◀ Від антр. *Костин* (див. *Костінко*) + -ський. Пор. 1715: кр. *Kosztinowske* — Білий Потік (Bélay 140).

Костинчак — Рх, Мк. ◀ Від антр. *Костінко*, *Костінка* або *Костинець* + -як.

Костіцький — Вб. 1787: п-ще *Kostycki* і *Kosztecki* — Лімна, Уріж та ін. на Бойк, Устя Руське на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Костич* або *Костик* + -ський. 2. Твірними основами п-ща могли бути також молд. імена *Костицы*, *Костикы* та *Костикэ* (ДумбрМик 89) чи серб. імена тієї ж етимології *Костиц*, *Костица* (Грк 113).

Костич — Рх. 1427: *nan Костиць* — Сучава (ССУМ I 503); 1649: кр. *Fasza Kosztics* — Рипинний (Bélay 184; 1696: кр. *Jo. Kosztics* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: п-ще *Kostycz* — Дольова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Коста* + -ич.

Костичак — Мк. ◀ Від антр. *Костик* або *Костич* + -як.

Костиш †. 1715: кр. *Fr., Jo. Kosztiss* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1755: *Костиш*

Яремій, Гнат, Григорій — Ділове (ПаПо-3 111). ◀ Антр. **Коста** + квалітат. суф. -иш.

Костів, -тева — Уж. 1442: *nan Kostecv Logoфет* — Сучава (ССУМ I 502); 1750: *Яцко Костовь сынъ* — Блажів (ЛелПам 231); 1773: п-ще *Kosztzo* — Хорватик (ПеПред 323); XVIII ст.: п-ще *Kostyuv* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Kościow* — Квятонь, Чистогорб, *Kościowiczak* — Здвижень на Лемк (ЙМ), *Kościowiat* — Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кость** або **Костьо** + -ів.

Костка — Мк. 1682: *Kosztku Haurila* — Стричава (УцС 88-59); 1738: *Kosztka Tamas* — Н.Ворота (LehBer 791); 1787: п-ще *Kostka* — Пельня на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Коста** + -ка. 2. Від антр. *Костько* у формі род. відм. Пор. 1336: антр. *Костько* — Перемишль (ССУМ I 503).

Костович — Уж. 1559: *Horvath György, más-ker Kostovics* — Косино (LehBer 50); 1648: кр. *Kosztavicz Fodyna* (!) — Міжгір'я (Вélay 178); 1699: *Kosztovics Demeter* — Канора (LehBer 332); 1715: *Andr., Pe. Kostovics* — Терново (Вélay 166); 1750: вдова — *Єлисавета Костовичка* і тут же *Єлисавета Костовка* — Тополяни у сх. Слч (Гаджега-3 75). ◀ Від антр. **Коста** + суф. -ович.

Костраба — Вб, Уж, Ір, Св. 1680: кр. *Kusztraba* (!) *Janko* — Лисичово (Вélay 183); 1751: кр. *Kostréba*, а 1773 — *Kostraba Janko* — Баранинці (ПеПред 321). Пор. 1787: п-ще *Kostrabin* — Ясеновець на Бойк (ЙМ); 1715: п-ще *Kostrova* — Черна (ПеПред 315). Пор. рум. еквівалент п-ща *Costoroabă* (Iordan 151). ◀ 1. К.Римут припускає, що співзвучне пол. п-ще *Kostreba* могло утворитися з пол. назви трав'яної рослини *kostrzewa* — укр. місц. “костирява” (Румт 446). Для укр. п-щ це пояснення неприйнятне, оскільки залишає без пояснення низку фонет. невідповідностей. 2. Більш правдоподібно, що в основі п-ща є місц. укр. апел. *кострáба* — “висока худа людина” (Вл), який кореспондує з слц. діал. *kostrba* — “високий стрепеханий стояк, на якому сушать сіно” (SSN I 839) та з чес. апел. *kostroun* — “худа людина” (Moldanová 111) чи навіть серб.-хорв. діал. *кострба* — “вид павука”, “паразит” (РСКНХ X 315). У чехів є і п-ще *Kostřab*, однак Д.Молданова вбачає у ньому контамінацію назв двох хижих птахів — *jestřaba* і *jstřže* (Moldanová 111).

Кострабан †. 1720: кр. *Jo. Kostraban* — Лисичово (Вélay 173, 183). ◀ Від антр. **Костраба** + суф. -ан.

Кострабович †. 1715: кр. *Michajlo Kosztrabovicz* — Лісковець. ◀ Від антр. **Костраба** + суф. -ович.

Кострэй [*Kostrpúj*], — ея — Уж. Пор. гуц. п-ще *Kostrejuk* (Vincenz 444). ◀ 1. Однозначне укр. утворення з патр. суф. -ей від антропооснови *Костра*, однак основа щонайменше двозначна: у словаків *kostra* означає “скелет”, а пол. арх. *kostra* — “падзір'я”, “поламаний льон, поламаний коноплі” (SW II 498), отже, щось стрепехате. 2. Можна б виводити п-ще також із рум. апел. *costrei* — “сорго”, “індійське просо”, якби ця рослина мала у Європі давнішу історію.

Костреца — Тч. ◀ Румунізований або мадяризований вар. п-ща **Костриця**.

Кострини, -на — Вб, Мк. Пор. місц. ойк. *Кострини* (оф. **Кострино** — Вб). ◀ Від антропооснови *Костра* (див. **Кострэй**), яка у слц. та чес. мовах озн. “скелет” (SSN I 839), + -ини. Кличку *Костра* на Зак дають “кошлатим” тваринам.

Костриця — Уж. Пор. 1819: п-ще *Kostruckyi* — Новоселиця, а 1787 — *Kustruckyi* — Яблунів на Бойк (ФМ, ЙМ). ◀ Від апел. *кострiця* — “внутрішня тверда частина стебел конопель, льону” (СУМ IV 308), тобто те, що у слц. мові *kostrba* (SSN I 839), а в серб.-хорв. мові — “тонкі дрібні реб'ячі кістки” (РСКНХ X 316).

Костроба — Вн. 1775: п-ще *Kozstroba* — Черна (ПеПред 315), у Сасові — *Kozstruba*, а 1784 р. в Чорнотисово — п-ще *Kozstroba* (Szabó 339). ◀ Від гуц. *кострьоба* — “шкапа” (Ясіння).

Кострович — Уж. ◀ Від антропооснови *Костра* + -ович.

Коструб — Мк, Св, Уж. 1699: *Kozstrup György* — Бистриця (Maksay 559). Пор. XVII ст. село *Kozstrubácsfalva*, яке було біля Лохово (LehBer 826, ДжеОч 258–259). ◀ Від ос. назви *коструб*, яка в різних гов. укр. мови має такі зн.: “скелет”, “скуйовджене волосся” (Ж-Н 371); “яструб”, “весняна хороводна гра”, “нехлюя” (Гр II 371), а на Зак — “нечепура”, “неохайний” (СУМ IV 308), “пелехач”, “кострубач”, “кучматий” (Хс), “довга звисаюча вовна на гуні” (Ір). Пор. ще слц. *kostrub* — “ховп волосся” (SSN I 839), чес. прикм. *kostrbaty*, пол. *kostruba*.

Коструба †. 1775: п-ще *Kostruba* — Сасово (Szabó 428). ◀ 1. Від антр. **Коструб** + закінчення род. відм. + -а. 2. Від пол. апел. *kostruba* — “коструб”.

Костуняк — Уж. ◀ Від пестл. імені *Костунь* (≠ *Костянтин*) + -як. Пор. молд. чол. ім'я *Костунюца* — “т. с.” (ДумбрМик 89).

Костур — Уж. 1715: кр. *Dem. Kostzora* (*Kustur*) — Колочава (Вélay 160); XVIII ст.: присяжний *Joannes Kuzstur* (!) — Іванівці (Уд-2 300); 1787: п-ща *Kostur*, *Kosturczyn*, *Kosturowicz* — Лопушниця, Перегінське, Стрільбичі, Торгановичі на

Бойк (ЙМ). Пор. ще 1772: кр. *Jaczo Kosztrak* — с. Остурня (Ud-4 164). ◀ Від лексеми праслов. пох. **kosturь*/**kostura* (ЭССЯ XI 105–106), яка в суч. укр. мові вживається в кількох зн.: “дрючок”, “палиця” (Ж-Н 371), “клячка, посох” (Гр II 292), “ціпок” (Он I 38), “милиця” (СУМ IV 308). У слц. — *kostúr* — “розпатлана, скупйовджена людина”, “стояк зі стрепехатого стовбура дерева для сушіння сіна” (SSN I 840); пол. *kosztur*/*kostur* — “кий, тичка, палиця, окована залізом” (Rospond II 376, SW II 496). У серб. *kostur* — “скелет”, але у сербів є й чол. ім’я *Kostur*, що співвідноситься з *Kosta* (Грк II 113).

Костура — Мк. 1787: п-ще *Kostura* — Ястрабик на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *костура* — “звичайний ніжик” (Он I 381) або від серб. *костура* — “кишеньковий ніж” (РСКНІ Х 318). 2. Від антр. **Костур** у формі род. відм. (Див. ще **Коштұра**). У румунів є п-ще *Custură*, яке вони так само виводять із апел. *custura*, що озн. “ножик” (Iordan 162).

Костурак †. 1772: кр. *Jaczo Kosztrak* — с. Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164). ◀ Від антр. **Костур** + -ак.

Кость — Мк, Пр, Св, Вл, Мж, Рх, Вб, Пр, Вн. 1404: *Костс Поповъ* — Сигіт (ССУМ I 502); 1570: *Mart. Kost* — Бистриця (UetC 53-14); 1720: кр. *Const. Kost* — Студений (Bélay 146); 1646: *Кость из сыном своим Гаврилом* — Ділове (ПаПо-3 10); 1700: *Я Кость продал см млин за водов* — Блажив (ЛелПам 230). ◀ Від давнього розм. укр. вар. імені *Кость* (оф. *Костянтин*).

Костько †. 1772: присяжний *Andreas Kosztyko* — с. Брід (Удварі-2 298). ◀ Від антр. **Кость** або **Костьо** + суф. -ко.

Костьо — Вн, Уж. 1395: *Костя* — Сучава (ССУМ I 503); 1579: кенез *Kelemen Kosztya* — Климовиця (LchBer 34); 1649: *batyko volt Pap Kosztya* — Загаття (LchBer 286); 1682: *Kosztyu Lukacs* — Домашин (UetC 88–59); 1787: п-ще *Košćo* — Голодно на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. або від болг. імені *Костьо* чи від його слц. відповідника *Kostò* (оф. *Костянтин* — Чопей 158, Ковачев 286).

Костюк — Рх, Мк, Св, Мж, Вн, Вл, Тч, Уж. 1432: *Костоковъ лѣсокъ* — Сучава ((ССУМ I 503); 1775: п-ще *Kosztyuk* — Широке, Рокосово (Szabó 348, 454); 1787: п-ща *Kosciuk, Kostiuk* — Небилів, Опорець та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від староукр. розм. імені *Костюк*, співвідносного з гіпок. іменем *Кость* (оф. *Костянтин* — Керста 117). 2. Від антр. **Коста**, **Кость** чи **Костьо** + -ук.

Костюлич — Мк. ◀ Від андр. *Костюля* — “дружина **Костя**” + -ич.

Костюн †. 1773: староста *Kosztyun Fedor* — Задільське (Ud-2 306). ◀ Від антр. **Костьо** або **Кость** + атрибут. суф. -юн.

Костюх — Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Костюк** через втрату експлозивності звука /к/, як у місц. укр. апел. *пирюх, п'ястух* — “поросся”, “п'ястук”.

Костяк — Тч, Вн., Ір, Рх, Мк. 1787: п-ще *Kosciak* — Галбів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Коста** або **Кость** + -як, але п-щем могло стати й ім'я *Костяк* (≠ *Костянтин*), яке вживалося в Україні в XVI ст. (Керста I 17). 2. Безпосередньо від готового апел. *костяк* — “скелет” (Ж-Н 371) чи в якомусь іншому зн. (Гр II 246).

Костян †. 1597 р.: кенез *Kosztyán Sandor* — Куштановиця (LchAd II 160). ◀ Від антр. **Кость**, **Костьо** або **Коста** + атрибут. суф. -ян. П-ще *Costean(u)* поширене і в Румунії (Iordan 150).

Костянець [*Костянтиць*], -ниця — Хс. ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Костян*, співвідносного з повним іменем *Костянтин* (Керста I 17), + -ець. 2. Менш імовірно, від пол. апел. *kościac* — “костур” (Rospond II 379) + -ець.

Костянинець [*Костянтиниця*], -ниця — Ір. ◀ Від андр. *Костяня* — “дружина **Костни**” або “**Костева** дружина” + -ицець.

Косько — Ір. Пор. 1366: *Костько Бѣззи* — Перемишль (ССУМ I 503); 1437: *Косковъ* — Сучава (ССУМ I 502); 1680: *Kuska Ivan* — Руська Поляна (Bélay 180); 1720: кр. *Luc. Kosku* — Лисичово (Bélay 183). ◀ Імовірно, від антр. **Кость** або **Костьо** + -ко при спрощенні групи приголосних /стьк/.

Косюк — Рх, Тч, Хс. Пор. 1715: п-ще вдови *Koszucska*, тобто “дружини **Косюка**” — Підгірне (Szabó 445). ◀ Від антр. **Кіс**, **Кос**, **Кус** чи **Коса** + суф. -юк.

Косяк — Мж, Тч, Хс, Св. 1820: п-ще *Kosiak* — Манів на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Кіс**, **Кос**, **Кус** чи **Коса** + -як. 2. Виводити закарп. п-ще **Косяк** із апел. *косяк* у якомусь із його зн. немає підстав, оскільки апел. *косяк* є відносно новою лексемою в Карпатах.

Кота †. XVIII ст.: п-ще *Kota* — Фанчиково (Szabó 329); 1773: *Kota Illyes* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Антр. **Кім** у формі род. відм.

Котак †. 1751: грішник *Стефан Котак* — Вел.Бичків (Гаджега-М 175). ◀ Від антр. **Кота** + суф. -ак.

Котей [*Котій*], -ея — Вн. Пор. 1720: *El. Kotom* (!) — Лисичово (Bélay 183); 1751: *Стефан Котак* — Вел.Бичків (Гаджега-М 175). ◀ 1. Від

антр. *Koma* + *-ей*. Пор. ще п-ща з цієї антропоосновою. 1471: *Козма Котець* — Сучава (ССУМ I 504); 1638: шл. *Jona Kotecz* — В.Селище (Bélay 196); 1787: п-ще *Kot* — Дністрик, Ілемня, Лопнянка на Бойк, Воля, Волиця на Лемк (ЙМ). 2. Етимологія п-ща, яка спиралася б на серб. або на болг. чол. ім'я *Koma* (< *Kosta* — Грк 113, Ковачев 286), менш прийнятна через просторову відстань ареалів. П-ще *Kotej* є і в Польщі. К.Римут також виводить його від назви тварини (Rymut 450).

Котёл [род. — *Кітлá* (*Kjmtlá*)] — Вн. 1653: свящ. *Kotel Яць* — Вел.Ком'яти (Стрипский 61); 1781: п-ще *Kotel* [род. *Kitla*] — Вільшаник на Бойк при паралельному записі *Kotelmach* (ЙМ), 1819 — *Kotel, Kotil* — с. Липа, Підсухе на Бойк (ФМ). ◀ Не відкидаючи в принципі можливості утворити п-ще **Котёл** від давнього апел. *komél* — “казан” (Чопей 158, ДژهДел 75), вважаємо, що у назви свійської тварини *kim* було більше підстав для цього через її вищий коефіцієнт ідентифікаційності. Отже, спочатку п-ще сприймалося як похідне від антропооснови *kim* (род. відм. *komá*), ускладнене рум. формантом *-el*, а пізніше стало асоціюватися з казаном (пор. еволюцію п-ща **Попéлич**...). Цю думку підтверджують, наприклад, деякі записи антр. XVIII ст. із Прикарпаття. Пор. 1787: п-ще *Kotyła* — Загір'я на Лемк, *Kotylyk* — Княжолука на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ща *Kotel, Kotela* зафіксовані 1496 р. К.Римут так само виводить їх від назви тварини *kit* — “кіт” (Rymut 450).

Котела †. 1570: *Joa. Kotela* — Чинадьово (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Kóta* + демін. суф. *-ela*.

Котеня †. 1672–1696: кр. *Kotenyá Jozzip* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Напевно, від антропооснови **Кіт** (< *котъ*) + суф. *-еня*(т).

Котес — Мк. Пор. 1665: шл. *Tod. Kotez* (!) — Шайо (Bélay 189). ◀ Припускаємо, що це перекручене п-ще *Котець*. Пор. ще записи 1567: *Kothos Marko* — Неліпино (UetC 53-12); 1570: *Mat. Kotos* — Колодне на Ір (UetC 97-29); 1571: *St. Kotes* — Окно-Шугатар (Bélay 190); 1638: шл. *Jona Kotecz* — В.Селище (Bélay 196); 1787: п-ща *Kotes* і *Kotys* — Балутянка, Дальова та Черемха на Лемк (ЙМ). У пол. п-щах *Kotys* і *Kotys* К.Римут так само вбачає твірну основу *kit* — “кіт” (Rymut 450).

Котик — Мж, Тч. 1715: кр. *Jo. Kotih* (!) — Колочана (Bélay 160); XVIII ст.: *Kotik Hricz* — В.Студений (Dezsö 22); 1787: п-ще *Kotyky* — Небилів, Свобода на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: кр. *Kotik Hricz* — В.Студений (Dezsö 22); 1819: *Kotyky* — Воля Мизова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антропооснови **Кіт** або

Кота + *-ик*. Дериватів серед п-щ Зак і Гал від цієї основи у XVI–XVIII ст. дуже багато. Наприклад: *Kotecz, Kotow, Kotiw, Kotowicz, Kotyszyn, Kotak, Kotyniak, Kotański*. 2. Від апел. *kótnik* — “сущівтя верби, лози тощо” (СУМ IV 58).

Котич — Ір. Можливо, так треба читати запис 1559 р. з мараморського села Шієв: вл. *Andr., Mat. Kotecz* (Bélay 189). ◀ Від антропооснови **Котá** + *-ич* (якщо це не антр. *Котець*).

Котіш — Вн. 1570: *Gr. Kothis*, 1648 — кр. *Szenyko Kotis, Kotis Hawrilo* — Неліпино (Maksay 547), 1699 — кр. *Kottis Olexa* — Неліпино (Maksay 573); 1648: кр. *Kotis Dumko* — Бистриця (Maksay 523). ◀ П-ще має дві прийнятні інтерпретації: 1. Від місц. апел. *kótniush* — “фурман”, який постав із угор. *kocsis* — “т. с.” унаслідок діал. нейтралізації м'яких фонем /ч/ та /ть/. 2. Пол. гіпок. апел. *kotysz* чи *kotys* — “котусь, котик”, який у Польщі (Rymut 450) став п-щем.

Котка †. 1570: *Gr. Kotka* — Мідяниця (UetC 97-29). ◀ 1. Від антр. *Kóta* + суф. *-ка*. 2. Від давньоукр. апел. *котка* — “кішка”.

Котко †. 1567: кр. *Kotko Marton, Andras* — Ужгород (HodAd 48). ◀ Від антр. *Kom* + *-ко*.

Котлан — Рх, Вн. 1449: *Pauli Kotlancs* (!) — Михайлівці (Nagy-2 443); 1672: кр. *Kotlan Jurko*, а 1684 — *Kotlan Avram, Jeremias, Vasil* — Рахів (Bélay 182); 1720: кр. *Kotlan Dudas* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від антропооснови **Котел**, співвідносною з апел. *kim* і з апел. *komél* — “казан”, + *-ан*. У поляків п-ща *Kotlan, Kotlak, Kotla* с давніми (Rymut 421). 2. Для якоїсь частини **Котланів** їхнє п-ще виводиться також із угор. розм. чол. імені *Katlan*, що з *Antal* (укр. *Антон* — Hajdú 181). Напр., у записі 1720 р. із с. Вел.Бичків *Katlan Dudas* (Bélay 129), де антр. *Katlan* — однозначно є власним ос. іменем. 3. Від угор. апел. *katlan* — “казан”.

Котлар [*Котларь*] — Вб. 1694: кр. *Kotvar* (!) *Ricz*, а 1720 — *Jo., Mich. Kotrally* (!) — Руське Поле (Bélay 212); 1720: кр. *Sim. Kotlar* — Студений (Bélay 146); 1787: п-ще *Kotlarz* — Дудинці, Марківці на Лемк (ЙМ). У поляків п-ще *Kotlarz* значиться з 1467 р. (Rymut 421). ◀ Від місц. укр. ос. назви *котлар* без пом'якшення кореневого /л/ та зі збереженням кореневого наголосу, як у слц. мові, тобто *kotlár* (SSN I 846).

Котловіч — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kotlewicz* — Ясениця на Бойк (ЙМ). ◀ Від антропооснови **Котёл**, співвідносною з укр. апел. *komél* — “казан” та пол. п-щем *Kotla* (Rymut 421), + *-ович*.

Котлярчик — Уж. 1787: п-ще *Kotlarczyk* — Ялин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Котляр* (див. **Котлар**) + *-чик*.

Котобей — Вн. — Див. **Котубей**.

Котóвський — Пр. 1787: п-ще *Kotowski* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ще *Kotow* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кіт** або **Кота** + **-овський**.

Котора — Уж. Пор. 1619: п-ще *Kotor* — Виноградів, а 1673 — *Kotor* — Сасово (Szabó 422, 481). ◀ Від давнього укр. апел. *котора́* — “сварка, розбрат, кривда” або *котóра* — “морока” (Гр II 293), який сягає праслов. доби (ЕСУМ III 61).

Которага — Рх. 1684: кр. *Kotoraga Jonas* — В.Руна (Bélay 186). Пор. 1680–1685: кр. *Keterig* (!) (*Katharig*) *Irimie* — Горінчово (Bélay 145); 1720: кр. *Pe. Katarama* (!) — Н.Селище (Bélay 195). ◀ 1. Імовірно, укр. дериват із суф. **-ага** від антр. **Котора**. 2. Від рум. апел. *cotoroagă* — “холодець зі свинячих ніг”, засвідченого в рум п-щі *Cotoroagă* (Const 251).

Которажук — Рх. ◀ Від антр. **Которага** + **-юк**.

Которей [*Которій*] — Вб. ◀ Від антр. **Котóра** + **-ей**.

Котубей [*Котубій*] — Пр, Мк, Вн, Св. Пор. 1704: кр. *Koltuban Ivan* — В.Бистра на Св (HodGens 6). ◀ Фономорф. структура п-ща передбачає твірну основу *Котуба* або *Кутóба* на зразок п-щ *Коцуба*, *Худóба*, але такої в карп. онімії не виявлено. Тому, не маючи переконливішої інтерпретації, ми вимушені припускати в ньому складення ім. *kit* та дієсл. *убити* у формі імператива, хоча в Карпатах *котá* не *убивають*, а *збивають*.

Котула — Уж. Пор. 1550: вдова *Kotulkané* — Руське Поле (Bélay 211); 1787: п-ще *Kotuki Kotula* — Ждиня на Лемк, а 1819 — п-ще *Kotula* — Галівка на Бойк (ЙМ, ФМ), суч. гуц. п-ще *Kotula* (Vincenz 454). ◀ 1. Від антр. **Кóта** + східнороман. суф. **-ul**, як у п-щах на зразок *Драгúла*, *Трищúла*. 2. Від слц. діал. *kotula* — “металевий кружок”, “коліща”, “колесо”, “кругла покришка, яка спроможна котитися” (SSN I 844).

Котулич — Уж. П-ще **Коту́лич** є у сх. Слч. ◀ 1. Від п-ща **Коту́ла** або від андр. *Коту́ля* — “дружина **Котá**” + **-ич**. 2. Від ос. назви **Коту́ла**, співвідносної з апел. *коту́ла*, + **-ич**.

Котурбáч — Тч. — Див. **Кутурбáч**.

Котьюко †. 1607: гор. *Kotyko Petr* — Ужгород (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Котью́** + **-ко**.

Котью́ [дав. відм. — **Котью́ві**, ор. відм. — **Котью́м**] — Пр. Пор. 1775: п-ще *Kotyha* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Можливо, морфол. видозміна п-ща **Котя** за аналогією до п-щ на **-о** або до місц. укр. чол. імен на **-о**, як *Гри́ньо*, *Федьо́*, *Стецьо́*.

Котюшко † 1773: присяжний *Franciskus Kotyuska* — Луково (ДжеДел 296); 1784: п-ще *Kotyuska* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від неза-свідченого антр. *Котю́х* + **-ко**. Твірна основа може співвідноситися також із місц. апел. *котю́х* або *ковтю́х* — “дерев'яний молоток” (Ужан).

Котя, **-ті** — Пр. Пор. 1513: п-ще *Kotyа* — с. Апа в ком. Саболч (MaksaySz 109); 1512: п-ще *Kothyа* — Виноградів (Szabó 421). Пор. ще серб. п-ще *Koha* (РСКНХ Х 341) і серб. ім'я *Коча*, співвідносне з повним іменем *Костантин* (Грк 113). ◀ 1. Правдоподібно, давньоукр. утворення з суф. **-я(т)** від традиційного місц. антр. **Кіт** або **Кóта**, співвідносних із назвою свійської тварини *kit*. Апел. *котя́* функціонує на Бойк як здр.-пестл. ім. сер. роду для позначення “кошеняти” (Он I 382, ЕСУМ II 64). 2. Від угор. апел. *kotyа* — “придурок”, засвідченого в угор. п-щі *Кóтуа* ще 1513 р. (Kázmér 629).

Кофель, **-феля** — Вб. 1819: п-ще *Kofel* — Войтиківка на Лемк (ФМ). ◀ Від бойк. апел. *кофель* — “посудина для міряння зерна” (Он I 382), співвідносного з суч. пол. *kufel* — “кухоль” (SW II 620) або давнішим його вар. *kofel*; пор. ще гуц. апел. *кофля* — “черпак, ополоник” (Гр 103).

Кофла́н — Мк. 1773: присяжний *Mathias Koflan* — Підгород (Удварі-2305). ◀ 1. Від антр. **Кóфель** + **-ан** при втраті м'якості звука /л/. 2. Гіперкоректний вар. п-ща **Кóтла́н**.

Кофланович [зрідка — **Кофлонович**] — Мк, Вн. ◀ Від **Кофла́н** + **-ович**.

Кóхан — Св, Мк. 1570: *Steph., Greh. Kochan* — Мідяниця (UetC 97-29), *Sim. Kohan i Kochan* — Свалява (UetC 57-14); 1635: п-ще *Kochan* — Шаланки (Szabó 464); 1649: кенез *Kochan* — В.Гравівниця (LehBer 299); 1787: п-ще *Kochan* — Ілемня на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kochan* — Воловець та ін. на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від місц. укр. *ко́хан* — “вихованець”, “годованець”, “пасерб, прийомний син” (ЕСУМ III 63, Гр II 294), співвідносного з ос. іменем дієприкм. пох. *Kochan*, властивого передусім полякам, меншою мірою — чехам (Морошкин 163, Rospond II 331–332, SvoSta 157). Сюди відносимо і п-ще *Кохлай* у записі 1715 р. із Міжгір'я — *Kochlaj Ilko* (Bélay 178), хоч під час активного прізвищтворення лексема *ко́хан* могла мати і різні конотації, напр., “коханий”, “коханець”. (Rymut 420). 2. Менш імовірно, що від антропооснови нім. пох. *Koch*, співвідносної з апел. *Koch* — “кухар” (Rymut 420) або іменем *Konrad* (Rospond II 331). Пор. ще закарп. п-ще **Кóхман** у записі 1682 р. і з с. Ставний *Kochman Andri, Kokman Hricz* (UetC 88-59).

Коханович †. 1649: *Kochanouich Ihnath* — Ждєньово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Кóхан** + суф. **-ович**.

Кóхтич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kochtyn* — Сколе, *Kichtan* — Галівка, *Kichtacz* — Підгородці на Бойк (ЙМ). П-ще *Kochto* є і у поляків (Rymut 420), яке К.Римут схильний інтерпретувати як дериват від дієсл. *kochać* — “кохати” або від нім. *Koch* — “кухта”. ◀ П-ще **Кóхтич** — укр. утворення з патр. суф. **-ич** від антропооснови *Кóхта*, однак семантика твірної основи спірна. 1. Найбільш правдоподібно, що антропооснова *Кохт(a)* — це те саме, що й *кўхт(a)* — “кухарчук” у місц. говірковому (великобєрезнянському) звучанні, де наголошене *lʊl* послідовно обнижує артикуляцію до ступеня вузького (закритого) *lʊl*, як, наприклад, у словах *гóска*, *капóста* при сподіваних *гўска*, *капўста*. 2. Менш імовірно, що це лексикогр. незасвідчений апел. *кохтá* (від — *кіготь*, *кітí*), аналогічний апел. *пoxтá* — “ніготь” при оглушеному кореневому звуку *lʊl*, як у місц. *кіхоть*, *піхоть* (Гр II 247).

Кóца — Мж. Пор. 1605: п-ще *Koczó* — Теково, (Szabó 497). ◀ 1. Від укр. гіпок. чол. імен *Коць*, *Кóцьо*, співвідносних із повними іменами *Костянтин*, *Копон*, *Микола* або від болг. гіпок. імен *Коца* чи *Коць*, співвідносних із *Константиин* (Ковачев 287). 2. Можливо, п-ще прийшло від угорців як *Коса*, співвідносне з угор. апел. *kosa* — “сирота”, “пацан” (Kázmég 604), а також із угор. діал. апел. *kosa* — “свиноматка” (Ужан). 3. Від укр. або пол. антропооснови *Коц*, співвідносної з апел. *коц* — “грубий килим, ковдра” (Гр II 295, СУМ IV 315, ЕСУМ III 63) у формі род. відм. 4. Щодо п-ща XVIII ст. *Коцола*, то тут не виключений і вар. від нім. ос. назви *Kotzel* (Rymut 420).

Коцайло — Ір. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване, хоч його фіналь **-айло** спонукає вбачати у ньому укр. віддієсл. утворення.

Коцáк — Уж. 1649: п-ще *Koczak* — Дубино (LehBer 244); 1737: *Арсеній Коцак* — Буковець у сх. Слч (Микитась II 13). У поляків п-ще *Kocak* фіксується з 1496 р. (Rymut 420). ◀ 1. Від антр. **Кóца** + **-ак**. 2. Від пол. апел. *kociak* — “молодий кіт” (SW II 386). 3. Теоретично можливий, але маловірогідний через семантичну і просторову відстань вар. пох. п-ща від болг. або серб.-хорв. апел. *коцак* — “дівоча коса”, “заплітка” (Герв II 405, РСКНХ X 345).

Коца́на — Мк. ◀ Від антр. **Коца́к** + **-а**.

Коца́н — Вн, Ір, Тч, Мк. 1567: кенез *Danko Koszan* — Дунковиця (LehAd II 450); 1641:

Kozan — Мала Копаня, 1667 — Раковець (Szabó 393, 458); 1775: *Kotzan, Koszta Orosz* — Бонарч (Szabó 293); 1787: п-ще *Kocan* — Волошинове, Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кóца** + **-ан**. Пор. ще болг. чол. ім’я *Къца́н* (Илчев 291).

Коца́ник — Уж. 1787: п-ще *Kocanik* — Суховате на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коца́н** + **-ик**.

Коца́нич — Уж. ◀ Від андр. *Коца́ня* — “дружина **Кóци**” + **-ич**.

Коце́ла — Уж. Пор. 1453: *пан Иван Коцелън* — Сучава (ССУМ I 535); 1775: п-ще *Koczola* — Ком’яти (Szabó 398); 1787: п-ще *Kocelko* — Тисів, *Kocielski* — Уріж на Бойк та *Kocyla* — Тельня на Лемк (ЙМ). П-ще *Kocela* є також у поляків (Rymut 420). ◀ 1. Імовірно, це пол. п-ще нім пох. з нім. ос. назви *Kotzel* (Rymut 420). 2. Від антр. **Кóца** + румун. формант **-ela**. 3. Від пол. апел. *kocyl* — “мала людина”, “малий ніж з великою рукою” (SW II 385). 4. Від болг. чол. імені *Къцел*, що від *Къцо*, + **-ел** (Илчев 291).

Коци́ба — Тч, Рх. 1605: *Kocoba Dan* — Розавля (Bélay 187); 1773: п-ще *Kacziba* — с. Ваварі в ком. Сатмар (ПеПред 31); 1787: п-ще *Kusyba* — Луг на Лемк, *Kosyba, Kosybyn* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *коци́ба* — “ціпок”, “коцюба”, “кочерга” (Чопей 158, ОнI 382, AGB I 16). Пор. ще слц. діал. *kociba* — “дерев’яна палиця для регулювання вогнища” (SSN I 793).

Коци́бан [*Коци́ба́н*] — Мк. 1820: п-ще *Kociban, Kuciban* — Щербанівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Коци́ба** + **-ан**.

Коцка — Уж, Пр, Ір. 1649: п-ще *Koczka* — Косино біля Свалвья (LehBer 364); 1699: *Koczka Szalamon* — Котельниця (Maksay 600); 1704: *Koczka Ferencz* — Брєстів (HodGens 6). Пор. ще 1787: п-ще *Kockowicz* — Розточка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Кóца** + **-ка**. 2. Від місц. діал. укр. *коцка* — “кубик”, “жереб”, “квадрат”, що має прями відповідники у слц., угор., болг. мовах (SSN I 793), що кінце-кінцем із давньослов. *костька* — “т. с.” (ЕСУМ III 64; див. ще Kázmég 604). 3. Рум. п-ще *Cořcã* від діал. апел. *cořca* — “обман”, “шахрайство” (Jordan 153).

Коцкó — Пр. ◀ 1. Від п-ща **Кóцка** за аналогією до укр. п-ща на **-ко**. 2. Від південнослов. (болг. або серб.) імені *Коцо*, що від *Коста* або *Костодин* (Илчев 273, Грк I 13), + **-ко**. Пор. ще чол. ім’я *Коцько*, що від чол. імені *Микоць*, *Микола*, в реєстрах війська запор. за 1649 р. (Осташ-З 34).

Коцкүлич [здебільшого пишуть *Куцкүлич*] — Уж XVIII ст.: *Коцкулич Андрей* — Невицьке (ПаПо-I 170); 1819: п-ще *Kockulicz* — Орів на

Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Коцкѹла* — “дружина *Коцки*” або “дружина *Коцкѹ*” + *-ич*.

Коцмеда — Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Космеда**.

Коцола †. 1775 — п-ще *Koczola* — Ком’яти (Szabó 398). ◀ Від антр. *Кѹца* + *-ола*.

Коцур, **-ра** — Пр, Мж, Мк, Св, Вб. 1704: *Koczura Andri* — Куштановиця (HodGens 9); 1715: кр. *Alex. Koczor* — Дубове, 1715 — кр. *S. Koczuru* — Колочава (Bélay 136); 1787: п-ще *Kocur* — Бітля, Витвиця та ін. на Бойк, Розділля та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1447: *Stanislaus Kocurovski* — Перемишль (Smołka II 35); 1773: *Maxim Koczuran* — с. Коцура в Бачці (ПеПред 323), а за 1720 — *Szima Kuczuranin* — с. Коцура (ПеПред 323). ◀ Від місц. апел. *коцур* — “кіт, самець кішки”, який є спільним для укр. гов. Зак, слц. та пол. мов (Чопей 158, Гр II 295, ЕСУМ III 64, SSN I 794, SW II 388), очевидно, в метафоричному його зн. “бабій” (SSN I 794). Аргументом на користь укр. пох. п-ща **Коцур** може бути його наголошування, а наголос у п-щі, як і у апел. *коцур*, падає на суф. *-ур*.

Коцурицяк — Уж. ◀ П-ще утворене від антр. **Коцур** за допомогою суф. *-як* за участю інфікса *-н-*, тобто так само, як і місц. деривати **Бескидніяк**, **Завидніяк**, **Русніяк**.

Коцюба — Мж. Пор. 1787: п-ще *Кѹцьо* — Поляни на Лемк та Топільниця на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. **Коцюн* (< від чол. імені *Коць* чи *Кѹцьо* — *Микола*) + *-ун* у формі род. Відм. Пор. ще пол. п-ща *Koszuna, Koszui*, які К.Римут схильний виводити з пол. *kos* чи діал. *koczko* — “кішка” (Rymut 422).

Коцюрюба — Ір. ◀ П-ще має декілька прийнятних етимологій. 1. Від укр. діал. *коцюрюба* — “черемха” (SticberAt IV 178). 2. Від укр. діал. *куцюрюб* — “зігнутий палець унаслідок скалічення” (Гр II 334). 3. Від буков. ботанічного номена *коцюрюпка* — “вид грибів” (Мат. до буков. IV 87). 4. Від пол. діал. *kociurba* — “кочерга” (SW II 388). Пор. ще серб. п-ще *Коцуреп* (РСКНХ X 348).

Коцяба — Уж. 1787: *Kociaba* — Балутянка, Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, споріднене з бойк. апел. *коцѹба* або *коцѹба* — “кочерга”, “кухонний погрібач” (Он I 382), але видозмінений під впливом місц. діал. *коцѹбитися/куцѹбитися* — “скорчуватися, скручуватися в клубок” (Ужан). Пор. ще 1787: п-ще *Kociaba* — Торгановичі на Бойк, Терепча на Лемк (ЙМ).

Коча — Пр. 1358: *Paulus dictus Kocha* — с. Збудя в ком. Земплин (Nagy-1 303); XVII ст.: п-ще *Kocsa* — Жденьово (LehBer 807); 1615: п-ще

Kocz — Теково, а 1646 — Клинове (Szabó 273). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Koha* або серб. чи болг. *Коча* — *Константин, Коста* (Грк 113, РСКНХ X 341, Ковачев 287). 2. Угор. п-ще *Kocsa/Kócsa*, що від давнього дохр. чол. імені *Kocs/Kócs* (Kázmér 804).

Кочан, **-на** — Пр, Мж, Уж, Св, Вл. 1567: *Symko Kochyan, Koczán Mihalko* — В.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Jac. Koczian* — Дунковиця (UetC 97-29), *Mat. Koczán* — Чинадьово (UetC 53-14); 1602: *Kocsán Danko* — Тур’я Бистра (UetC 104-8); 1699: *Kocsán Miklos* — Жденьово (Maksay 608); 1649: п-ще *Kocsan* — Завидово (LehBer 805); 1715: кр. *Kocsan Jur.* — Каліни (Bélay 159); 1743: п-ще *Kocsan* — Велятин (Szabó 537); 1787: п-ще *Koczán* — Волосате, Мощанець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від хорв. чи від серб. чол. імен *Коѹа, Коѹо* або *Коѹе*, співвідносних із повними іменами *Konstantin, Kostadin, Kosta, Nikola* (Šimundić 422, Грк 113), + *-ан*. 2. Від місц. апел. *кочан* — “капустяний качан”, “стрижень головки капусти”, “недоїдена серединка яблука, груші”, що відповідає слц. *kočán, kočán* (Чопей 158, SSN I 795), укр. *качан* (СУМ IV 123). 3. Від болг. чол. імені *Кочо* (< *Кръстьо* — Илчев 292) + *-ан*.

Кочанник — Уж. 1607: *KoczaneK Steth* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1682: *Kocsanik Vaszily* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Кочан** + *-ик*.

Кочанович †. 1648: кенез *Koczanovich Andrij* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Кочан** + суф. *-ович*.

Кочерган — Мж, Св. 1570: *Lucas Kochyrhana* — Голубине (UetC 53-15); 1715: *St. Kocserhan* — Присліп (Bélay 181); 1735: п-ще *Кочерган* (Метрика); 1787: п-ще *Koczerhan* — Бережок на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1452: *veniens Koczarahinski* — Перемишль (Smołka II 136); 1820: п-ща *Koczerha, Koczerhow* — Лупків на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кочѹрга*, співвідносного з місц. апел. *кочѹрга* — “кощоба”, тобто “дерев’яне знаряддя для розгрібання жару в печі” (Чопей 158, СУМ IV 315).

Кочержук — Рх. ◀ Від антр. *Кочѹрга* (див. **Кочерган**) + *-юк*. Пор. 1787: п-ще *Koczereszko* — Лавочне на Бойк (ЙМ).

Кочик — Вб. ◀ Від антр. **Коча** + *-ик*. Пор. 1646: п-ще *Kocz* — Клиново (Szabó 273); 1691: гор. *Kocsi Janos* — Ужгород (HodAd 32).

Кочій — Хс. ◀ 1. Від антр. **Коча** + *-ій*. Пор. ще серб. п-ще *Кочи* (РСКНХ X 352). 2. Угор. п-ще *Kocsi* з формантом *-i* від ойк. *Kocs*, що у ком. Сатмар (Kázmér 605). Пор. ще 1691: слуга *Kocsi Janos* — Мукачів (HodAd 32, 42).

Кóчіш — Хс, Вн, Ір, Мк, Вб. 1567: п-ще *Kocis* — Веряця (Szabó 545); 1600: гор. *Jo. Kocis* — Хуст (Bélay 151); 1602: *Kocsiss Hallko* — Анталівці (UetC 104-8); 1631: гор. *Kocsis György* — Ужгород (HodAd 23); 1715: вдова *Kocziska* — Горинчово (Bélay 144); 1750: *Василіи Кочіш* — Шамудовці (Гаджега-3 655). ◀ Від давнього місц. укр. мадяризму *kóčíш* — “їздовий, візник, фурман” (Чопей 158), по-угор. *kocsis* — “т. с.” (див. Kázmér 606).

Кочка †. 1784: п-ще *Kochka* — Чорнотисово (Szabó 339). ◀ Від антр. **Кóча** + суф. -ка.

Кочмáр [Кочмáрь], -рjя — Пр. Пор. 1787: п-ще *Kaczmar* — Кальніця на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Karczmar* — Новосілка на Лемк (ФМ). ◀ Від місц. укр. традиційної назви заняття *корчмáрь* — “власник корчми, шинкар” (СУМ IV 303), фонет. видозміненого під впливом угор. *kocsmáros* — “т. с.” або слц. діал. *kačmar* — “т. с.” (SSN I 732, 870). Див. ще **Корчмáр** (Дани з історії п-ща *Kocsmár/Korcsmár* див. у Kázmér 619).

Кóша — Уж. 1462: *Koша* — Сучава (ССУМ I 508); 1470: п-ще *Kosa* — Чорнотисово (Szabó 338); 1605: кр. *Lad. Kosa*, а 1720 — *Ge., Lad., Mich., Volphg. Kosa* — Петрова (Bélay 179); 1773: п-ще *Kossa* — Кекенешд (ПеПред 314). Пор. ще 1819: п-ще *Kosz* — Тершів на Бойк та Частів на Лемк (ЙМ); 1787: п-ща *Koszow, Koszuw*, а 1819 — *Kosziw* — Тершів, Ялинкувате (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Для частини носіїв п-ща **Кóша**, передусім для прикарп., ця омонім. антропооснова, як і основа пол. п-ща XVII ст. *Kosz* (Rospond II 376), без сумніву, пов’язана з укр. лексемою *кіш* (род. відм. — *кошá*), тобто “кошик”, пол. *kosz* — “т. с.”, а в нашому випадку є морфол. видозміною п-ща **Кіш**. 2. Для іншої ж частини денотатів п-щем стало південнослов. чол. ім’я *Koша*, яке у сербів виконує роль гіпок. від імені *Кошута* (РСКНХ Х 361), а у болгар — *Костянтин* (Илчев 273, 274). 3. Чес. ономасти вбачають у своєму п-щі *Košá* кал. ім’я на *Ко-* зразка *Kochan, Kornel*, а угорці — якесь своє дохр. ім’я на зразок *Kossa* (Kázmér 626).

Кошáн — Хс, Тч, Ір, Вн. Пор. 1459: *Kosan* — Евр у ком. Сатмар (MaksaySz 188); 1602: *Kosan Ivan* — Вел.Лазі (UetC 104-8); 1605: кр. *Mathe Kosan, Pe. Kosan, Kósan Luckács*, а 1720 — *Ge., Jo., Sim. Kossan* — Крайніково (Bélay 174); 1682: *Kossan Mikula* — Кострини (UetC 88-59); 1699: *Kosan Fedur, Ivan* — Неліпино (Maksay 573); 1717: кр. *Ge., Jo., Luc. Kossan (Kasan)* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ 1. Від антр. **Кóша** + -ан. Пор. 1819: п-ще *Kosz* — Тершів на Бойк, Чушин на Лемк

(ЙМ). 2. Від болг. чол. імені *Къшо*, що з *Къто*, *Къчо* або *Къцо* (Илчев 292), + -ан.

Кошанóвич †. *Kozzanowicz* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кошáн** + -ович.

Кошар †. 1720: кр. *Nic. Kosarj* (Bélay 209); 1419: п-ще *Kosar* — Ботар (MaksaySz 210); 1648: *Kosar Wasil* — Неліпино (Maksay 547); 1787: п-ща *Koszar* — Довге на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ща *Koszar* (1778), *Koszarczyk* (1736), *Koszarek* (1638), *Koszarka, Koszarkewicz, Koszarny, Koszarycz, Koszarcz, Koszor, Koszorek, Kószorny*, які К.Римут пов’язує з апел. *кошáр* — “загорода чи хлів для овець, кіз” (Рымут 447, СУМ IV 315). ◀ 1. Від апел. *кошáра*, хоча ім. такої семантики дуже рідко стають п-щами. 2. Від місц. назви *кóшика* — *кошáр/кóшиар* — “кошик, корзина” (Гр II 296, Он I 383), подібно до того, як це сталося з п-щем **Кóзуб**. До речі, п-ща *Kosár, Kosaros, Kosari, Kosáros* є і в угорців (Kázmér 626) та румунів, як і апел. *kosár* у таких зн., як “кошик”, “солом’яний вулик для бджіл”. (MNTES II 585–586). 3. Запис 1720 р. *Кошарь* міг поєсти з букв. ос. назви *кошáрь* — “кошикар” (Мат. до букв. IV 89). Пор. ще пол. п-ще *Koszarcz* (Рымут 447).

Кошáра — Рх. 1720: кр. *Lad., To. Kosara* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Форма род. відм. від п-ща **Кошáр**. 2. Від апел. *кошáра* — “загорода для овець чи кіз” (Чопей 158, ДжеДел 76), властивого всім мовам Карп. регіону (пор. рум. п-ще *Coșara*, апел. зн. якого, за І.Йорданом, — *coș, coșnița* — Jordan 151).

Кошарка †. 1762: *Феодор Кошарка* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від антр. **Кошáра** + -ка.

Кошарович †. 1570: *Art. Kossarowich* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Кошар** або **Кошáра** + -ович.

Кошарчат †. 1618: кр. *Kosarczat* — с. Крайне Чарно на Маковиці (Mars 59). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ча(м) від антр. **Кошáр** або **Кошáра**.

Кошеля [Кoшiля] — Св, Ір. Пор. 1439: *Стцко Кошилович* — Сучава (ССУМ I 508); 1787: п-ще *Koszyłowicz* — Погар на Бойк (ЙМ); 1804: *Stefan Koszelak* — Хаб’є на Гуц (Vincenz 584); 1819: *Kozel* — Любинці, Н.Синьовидне на Бойк (ФМ). Пор. також пол. п-ща *Koszela* (1395), *Koszelak* (1789), *Koszelan, Koszelarz, Koszelczuk* та деякі інші, які К.Римут виводить зі старопол. назв *koszel, koszela* — “кошик, сплетений із лози” (Рымут 447). Пор. ще пол. *koszela* “великий плетений і закритий кошик” (SW II 494). ◀ 1. Напевно, від пол. діал. *koszela* — “великий кошіль” (Rospond II 377), що відповідає укр. апел. *кошiль* — “торба”, “короб із лози” (Он I

383. AGB III 154, Ж-Н 373). 2. Імовірно й те, що це укр. діал. *кошеля* — “кошуля”, “селянська сорочка” (Ж-Н 373, ДжеДел 76).

Кóшик — Вб. 1728: *Васил Кошик* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Koszyk* — Орів, Спас на Бойк, Климківка, Пулави на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Koszyczki* — Опака на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Кóша** або *Kiш* (< *Koш*) + -ик. 2. Від апел. *кошик*. У поляків п-ще *Koszyk* фіксується 1418 р. (Rymut 447).

Кóшилка — Тч. 1715: кр. *Dem. Kosilka* — Нересниця (Bélay 176). ◀ 1. П-ще виводиться з бойк. апел. *кошілка* — “опалка без ручки на січку” (Он I 383). 2. Виводити його з антр. **Кóшеля** заважає тягівська укаюча фонетика, а виводити антр. *Кóшил* не дозволяє морфологія.

Кoшка †. 1720: кр. *Luc. Koska* — Лисичово (Bélay 183). ◀ Від антр. **Кóша** + -ка.

Кoшкович †. 1715: п-ще *Koskovics* — Черна (Szabó 307); 1715: кр. *Koszkovics Szenia* — Ізки (Bélay 155). Пор. пол. п-ще 1204 р. *Koszek*, п-ще 1393 р. *Koszka*, п-ще 1409 р. *Koszkowicz* та ін. На думку К.Римута, п-ще походить від старопол. *koszka* — “солом'яний вулик” (Rymut 447).

Кoшовий, -вого — Ір. 1660, 1715: *Sim. Koshave* — Терново (Bélay 166); 1775: п-ще *Koskovics* — Черна (Szabó 307). ◀ П-ще, ймовірно, принесено на Зак зі сходу, оскільки така лексема в Карпатах відносно нова.

Кoшович †. XVII ст.: гор. *Kossovics Gabor* — Мукачів (HodTör 42); XVIII ст.: *трнавський грелик закарп. пох. Андрий Кошович* (Годинка 21). ◀ Від антр. **Кóша** + -ович.

Кóшої (невідм.) — Вн. ◀ Неадаптований угор. прикм. *kassai*, що в перекладі укр. означає “кошицький”, “виходець із м. Кошиці”.

Кoштýра — Мк, Уж, Вл, Пр. 1570: п-ще *Kochythura* — Голубине (UetC 53-14). Пор. пол. п-ща *Kosztur, Kosztyra* (Rymut 446). ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще виводиться з місц. апел. *коштýра* та апел. *коштýр* — “ціпок”, “палиця”, “загнута палиця” (Чопей 158, Он I 381) та з буков. апел. *кóштур/кúштур* — “тонка мотузка для прив'язування собаки” (Мат. до буков. IV 90), “шкребачка” (ЕСУМ III 54). На пол. так само: пор. апел. *kosztur/kostur* — “палиця”, “кий” (SW II 496). 2. На слц. ґрунті п-ще виводиться з омонім. лексеми *koštúr*, яка в одних гов. має зн. “непосида”, “цікава людина”, а в інших — “пристрій для набирання вина з бочки”, “склянка для дегустації вина” (SSN I 844). 3. На серб.-хорв. мовному ґрунті апел. *коштурса* — це згр. вар. до ім. *кост* “кістка” (PCYHJ X 378).

Кoшýк — Рх. ◀ Від антр. **Кóша** або від **Кiш** (див. **Кóша**) + -ук.

Кoшýля — Мк. Пор. 1378: кенез *Kuchulad* — Коромля (Nagy-I 441). У поляків п-ще *Koszula* значиться 1566, а *Koszulka* — 1476 р. (Rymut 448). П-ще *Coşula* є і в румунів (Jordan 151). ◀ 1. Від укр. апел. *кошýля* — “сорочка” (Ж-Н 373, Гр II 297, Он I 384, Мат. до буков. IV 90, Гр 103), “струп на голові дитини” (Гр II 297, Гр 103), “вид нариву” (Ж-Н 374). 2. Від слц. діал. *kosula* — “сорочка” (SSN I 844) чи його пол. відповідника *koszula* — “сорочка” (SW II 496).

Кoшýп, -на́ — Св, Вл. 1648: кенези *Kosun Dmił., Simko, Fedor, Jacko*, 1699 — кенези *Kosun Vaszil, Marko, Lecko* та ін. — Задільське (Maksay 536, 605). ◀ Від антр. **Кóша** або від антр. **Кiш** (див. **Кóша**) + -ун.

Кoшýта — Пр, Вб, Уж. У сербів є п-ще *Кошута* (РСКНХ Х 384), у поляків п-ще *Koszuta* значиться 1442 р. (Rymut 448). У чехів та угорців є п-ще *Košut* (Moldanová 112, Kázmér 636). Д. Молданова виводить його зі слов. апел. *košut* — “кастрований цап” (Moldanová 112). ◀ Від давньослов. лексеми *кошýт/кошýт*, первісне зн. якої було, імовірно, “безрога, безвуха істота”, тобто те, що карпатоукр. “шутий”. У різних слов. мовах вона з часом змістила свою семантику. Пор. укр. *кошýт* — “стебло кукурудзи разом із листям без качанів” (ЕСУМ III 70), серб. *кошут* — “олень” та *Кошута* — жін. ім'я, а *кошута* — “самиця оленя” (РСКНН Х 384), слц. *košut* — “баран”, “енергійна, владна людина”, “переверт” (SSN I 841) чи навіть ім'я (Majtan-Považaj 16). У болгар лексема *Кошута* — побажальне ім'я зі зн. “Хай буде граціозна, як козуля!” (Ковачев 287). У пол. гов. *koszuta* — “лупа на голові” (SW II 497). У давньорус. мові вживалася у зн. “коза”, “лань” (Срезні I 1036), у церковнослов. — “т. с.” (ЕСУМ III 70).

Кoшáк — Мк. 1787: п-ще *Koszczak* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). Пор. пол. п-ща *Koszka* (Rospond II 377) і *Koszczak* (Rymut 447). ◀ 1. Від лемк. вар. чол. імені *Кошч* або *Кошó*, співвідносних із бойк. та закарп. *Кoсть, Кoстьó* + -як. 2. Від закарпатоукр. назви горіха з твердою шкаралупою *кошáк* (Чопей 159), що відповідає східнослц. *koštiak* — “т. с.” (SSN I 843). 3. Від антр. *Кoскó, Кoськó* чи *Кóшка* + -як.

Крaвeць [Крaвiць], -вцiя — Мж, Вл. 1495: *Ивашко Кравець* — Вільна (ССУМ I 508); 1699: *Kravicz Fetyko* — Н.Ворота (Maksay 591); 1715: *Kravec Miketa* — Ізки (Bélay 153); 1787: п-ще *Krawiec* — Мізунь, Турів та ін. на Бойк,

Вислочок, Ждиня та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. назви заняття *кравець* (Чопей 159).

Кравецький [*Кравецький*], -кого — Рх. ◀ Від антр. **Кравець** + -ський.

Кравс — Рх, Уж. Ір. 1451: *Michaelis Craus* — Перемишль (Smolka II 98). ◀ Нім. п-ще від ос. назви *Kraus* — “кучерявий”, яка у поляків згадується 1408 р. (Rymut 460).

Кравчук — Рх. 1787; п-ще *Krawcsyuk* — Комарник, Липа, Росохач на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ща *Krawczak, Krawczyk*, а 1819 — *Krawczyszyn* (ФМ). ◀ І. Від ос. назви *кравець* — “фахівець із пошиття одягу” (СУМ IV 319) або від антр. **Кравець** + -юк. 2. Від апел. *кравчук* — “учень кравця” (Чопей 159).

Країло [*Крайіло*] — Тч, Хс. 1781: *диак Краила* — Мокра (ПеУрб 132); 1787: п-ще *Kraiilo* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Пор. галицькі гуц. п-ща *Krajilo, Karjiluk* (Vincenz 504); 1458: *nan Патрик & Красвскии* — Острог (ССУМ I 508); 1787: п-ще *Krajewski* — Галівка, *Kraiecki* — Спас на Бойк, *Krajowski* — Рететів на Лемк (ЙМ). ◀ Від незасвідченого в онамості літературі усіч.-суф. імені *Країло* (< *Край* + -ило), що співвідноситься з праслов. композитними іменами на зразок *Краимирь, Краиславь, Държескрай*.

Країльчук [*Крайильчук, Краільчук*], -ка — Тч. ◀ Від антр. **Країло** + -чук.

Край †. 1460: *nan Mik Krai* — Бирлад (ССУМ I 508); 1614: гор. *St. Kray* — Хуст (Bélay 151); 1689: кр. *Kraj Aleksza* — Котинешті (Bélay 149), кр. *Kraj Thodora* — Уйфалу в ком. Сатмар (Bélay 211). ◀ Давньослов. усіч. ім'я *Край* із двоосновних імен зразка *Крајимир, Крајислав* (Грк 114). Нині п-ще *Crai(u)* представлене у румунів (Iordan 155).

Крайко — Тч. ◀ Давньослов. здр. чол. ім'я *Крайко*, що від нейтрального *Край* або *Крайо* (< *Краимир, Краислав* — Гр 114, РСКНХ Х 406, Илчев 275).

Крайницький †. 1773, 1775: кр. *Krajnoczki* (!) — Велятин (Szabó 315). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ський від антр. **Крайник**.

Крайнер — Вн. ◀ Нім. утворення з суф. -er від місц. ойк. *Крайна*, яких у південнокарп. ареалі у XV–XVII ст. було щонайменше три (Ір, Пр, Слч). Крім цього, прикм. *крайній* був компонентом ще кількох ойк.

Крайник — Мк, Уж. 1450: п-ще *Kraynik* — Виноградів, *Krajnik* — Боржавське, Тарна (Szabó 389, 437); 1570: *Dem., Mich. Kraynyk* — Коропець, *Andr. Krainik* — Дунковиця (UetC 97-29); 1572: *Krajnik* — Олешник, 1640 — *Krajnik* — Ком'яти

(Szabó 397); 1607: кр. *Kraynik Janos* — Антонівка (UetC 104-8). Пор. 1682: *Krajniku Vaszuly, Petro, Jaczko, Krayniku Ilko* — Заричово (UetC 88-59); 1787 і 1819: п-ще *Krainik* — Вільхова, Воля на Лемк (ЙМ, ФМ); XVIII ст.: п-ще *Krajnik* — Ужан (ПеУрб 125). П-ще *Crainic(u)* поширене у румунів (Iordan 155). ◀ І. Від арх. сусп.-екон. терміна *країник*, який у XV–XVII ст. на території Угор. королівства означав “виборного домініального службовця на рівні сільського старости” (Bélay 37), “прикажчик маєтку”, “осавул” (Джедел 76). Пор. запис 1674 р.: “ешпаном, крайником, бировом по селах найдучихся” (Studia slavica V 104). Термін уживали серби (РСКНХ Х 407), словаки; румуни перейняли його, як *krainic* у зн. “вісник, оповісник”. При цьому майже кожний народ уживав цю лексему як апел. і закріпив її як п-ще. 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Krajci* або *Krajci* (Грк 114, РСКНХ Х 403) чи болг. чол. імені *Крайло, Крайньо* (Илчев 275), + суф. -ик.

Крайниківський [*Крайниківський*], -кого — Тч. 1720: *Петро Крайникуський* — Крайниково (UdAd 79). ◀ Від місц. ойк. *Крайниково* + -ський.

Крайниковець, -ківця — Вб. ◀ Місц. укр. утворення з патр. суф. -овець від п-ща **Крайник**.

Крайникович — Пр, Вб. ◀ Від антр. **Крайник** + -ович.

Крайниківський [*Крайниківський*] — Тч. 1773 і 1775: п-ще *Krajnoczki* (!) — Велятин (Szabó 315). ◀ Укр. утворення патр. суф. -ський від антр. **Крайник** з подальшим угор. сингармонізмом. Див. ще **Крайниківський**.

Крайній — Ір, Вн. 1572: п-ще *Kraynai* — Ком'яти, 1641 — *Krajnai* — Тарна (Szabó 389, 394). ◀ І. Угор. утворення з формантом -i від арх. закарпатоукр. ойк. *Крайна* чи *Крайня* (Kázmér 647). Отже, допрізвищеве зн. цього утворення — “виходець із Крайни або з Крайні”, що на Ір та на Пр. Пор. укр. село *Руська Крайня* Воронівського р-ну в сх. Слч. 2. Від болг. чол. імені *Крайньо* (Илчев 275) + -ай.

Крайняк — Уж. 1454: *Gurko Kraynak* — Калінешті (Bélay 159); 1475: п-ще *Kraynik* — с. Дендь (MaksaySz 159); XVIII ст.: *Krajnyak Petro* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Krayniak, Krainiak* — Андреївка, Войкове та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ І. Укр. прізвишкове утворення з суф. -як від місц. топ. XV–XVII ст. *Крайна* або *Крайня* (Ір та Пр) аналогічно до утворень на зразок *подоляк, марамороц'як, земплиняк*. 2. Менш імовірно, що це патр. від болг. імені *Крайньо* або *Крайно* (Илчев 275).

Крайнякович — Вб. ◀ Від антр. **Крайняк** + **-ович**.

Крайняниця — Мк. ◀ Від арх. місц. катойк. *крайняниця* — “виходець із *Крайни*” (див. **Крайняй**, **Крайняк**). Раніше словотвірний тип ойконімів із суф. *-лиця* і на Зак, і на Поліссі, і на Наддніпрянщині належав до продуктивних. Пор. аналогічні відойконімні утворення **Сможаниця**, **Тураніяця**, **Тухляниця** від карп. ойк. *Смѡже*, *Тур'я*, *Тухля* чи наддніпрянські п-ща *Кияниця*, *Острияниця* від *Київ*, *Остер*. Пор. ще запис п-ща 1751 р.: *парох Максим Крив'яниця* (Гаджага-М 203), що від ойк. *Крїва* або *Крїве* (Зак).

Крайняський — Вб, Пр. ◀ Прикм. від давньоукр. топ. *Крайна* або *Крайня*, яких на Зак у XIV–XVII ст. було декілька, а саме: *Березька Крайна*, *Ужаська Крайна*, *Земплинська Крайна*, *Шариська Крайна* (ПеДрев 37–44). Крім цього, деякі назви сіл також мали в своєму складі цей прикм.: *Крайня Бистра*, *Крайня Порубка*, *Ружька Крайна*, *Крайня Мартинка*...

Крайчик — Уж. ◀ 1. Напевно, від слов. чол. імені *Крайко* або від п-ща **Крайко** + **-ик**. 2. Від буков. апел. *крайчик* — “окраець”, тобто “останній шматок хлібини” (Мат. до буков. IV 91).

Кралик — Уж. Пор. 1461: *пан Мик Краль* — Сучава (ССУМ I 510); 1604: кріпосник *Sim. Kraly* — Коболопоток (Вéлау 158); 1618: кр. *Timko Kraliow* — с. Грабовчик на Маковиці (Mars 85). ◀ 1. Від слц. або південнослов. апел. *kralj* — “король” в одному з багатьох його зн. (SSN I 864, РСКНХ Х 413–414) + **-ик**. 2. Більш правдоподібно, що п-ще **Кралик** принесено до карп. українців у готовому вигляді, адже воно відоме і сербам, і хорватам, а передусім, сусідам словакам.

Кралицький †. Мукачів. ◀ Від слц. п-ща **Кралик** або серб. п-ща *Краљичи*, чи навіть від апел. *краљич* — “королевич” + **-ський** (РСКНХ Х 417).

Крамар [Крамарь], **-ря** — Уж. ◀ Від апел. *крамар* — “крамник”, “торговець”, “купец” (Гр II 298), яке, крім укр., відоме всім західно- і південнослов. мовам; у поляків п-ще *Kramarz* фіксується з 1404 р. (Rymut 458).

Крамницький — Мк. ◀ Від апел. *крамнік* — “власник крамниці” або від співзвучної власної ос. назви + **-ський**.

Краса †. 1775: п-ще *Krása* — Тарна (Szabó 438). За цей же рік у с. Ремети повторюється запис п-ща *Krasa*, але паралельно з *Krasna* (Вéлау 183). ◀ Від давньослов. ос. імені *Красимир*.

Красилинець [Красилинці], **-ниця** — Ір. Пор. серб. п-ще *Красилович* (РСКНХ Х 426). ◀ П-ще є

однозначно місц. укр. утворенням із метр. суф. *-инець* від основи *Красили* чи *Красіля*. Однак про семантику твірної основи можна лише здогадуватися — “жінка, яка щось розфарбує”, подібно до діал. *бавіля*, *пряділя* і т. ін. Пор. ще давній місц. укр. апел. *красіло* — “оздоблювальний, прикрашувальний засіб” (Чопей 159).

Красин †. 1648: *Szanka Kraszin* — В.Ворота (Maksay 596). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Крася**.

Красич †. 1692: кр. *Kraszicz* — Лавки (Лучкай 16. — 64). ◀ Від антр. **Краса** або **Крася** + суф. **-ич**.

Краско †. Мж. 1715: кр. *Andr. Kraszko* — Річка (Вéлау 183). Пор. 1787: п-ще *Kraska* — Іванівка на Бойк (ЙМ). ◀ Дериват із суф. *-ко* від слов. імен *Красимир*, *Красо*, *Красоје*... (Грк 114, РСКНХ Х 426–430). П-ще *Krasko* поширене також серед словаків.

Красній — Вн. 1692: *Samuel Krasnay* — Мукачів (HodOkt 317). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від назви річки (а відповідно і басейну) *Красна* — лівої притоки Тиси біля м. Виноградів. Отже, п-ще — це угор. катойк. від давньослов. гідр. 2. Від ойк. *Красни*, що в ком. Земплин, + формант *-i* (Kázmér 648).

Краснець †. 1220: слуга *Kraznet* (!) при королівській фортеці в колишньому с. Дравці (тепер Тросник біля Виноградова — ДужеОч 46, RegVar 224). XVIII ст.: *pani Krasznetz Istvanova* — Руські Комарівці (ПеУрб 116, 117). ◀ 1. Давньослов. ім'я з суф. *-ець* від прикм. *красний* “гарний”. 2. Від назви річки *Красна* (ліва притока верхньої Тиси), яка з часом дала назву комітату *Красна* в Трансільванії, як і в п-щах **Млавець**, **Моравець**, **Оравець**.

Красний [Красный], **-ого** — Вл. 1607: кр. *Krasne* (!) *Joanum* — Стрипа (UciC 104-8). П-ще *Krassny* є в Польщі (Rymut 459). Пор. 1458: у п. *Красныша постслика* — Сучава (ССУМ I 510). Пор. запис 1219 р.: *Karasun* (очевидно, треба читати *Красонь*, *Красьнь* або *Красень* — с. Гайду Бесермень (RegVar 229). Пор. ще 1787: п-ще *Krasoń*, *Krasunko* — Лубна, Биківці на Лемк (ЙМ). ◀ Прикм. *красний* у зн. “гарний” (Гр II 300, Гр 104).

Красник †. 1648: *Kraszniik Olexa, Simko*, 1699 — *Kraszniik Mikula, Mihalo* — В.Ворота (Maksay 549, 550, 597). П-ще *Krasny* є в Польщі (Rymut 459). ◀ Давньослов. дохр. ім'я від прикм. *красний* + **-ик**, тобто тієї ж іменної моделі, що й *Білик*, *Голік*, *Добрик*, *Світлик*...

Красницький †. 1648: *Vaszil Kranickij* (!) — Голубине (Maksay 526). ◀ Від антр. **Красник** + **-ський**.

Краснобрúцький — Вб. ◀ Укр. прикм. від східносл. складеного ойк. *Красный Бруд* (полс.: *Krásny Brod* (Majtán 211, Лазорик 128).

Красня́ник — Мж. 1715: кр. *Kost Krasnanik*, а в 1720 — *Jo. Krasnanik* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від місц. укр. катойк. *красня́нік* “виходець із с. *Красна*”. Пор. ще споріднені утворення 1787: п-ще *Krasnianski* — Погар, Задільське, *Krasnianszyn* — Комарне на Бойк (ЙМ).

Красуля †. 1618: кр. *Marko Kraszulia* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Імовірно, від сл. діал. *krasula* — “красуня” (SSN I 867). Пор. укр. назву комах *красуля* (Гр II 301).

Красіюк — Св. Пор. гуц. п-ща *Krasij, Krasijko, Krasijiv, Krasijczuk* на Прикарпатті (Vincenz 475). П-ще *Krasijuk* і похідні є в Польщі (Rymut 459). ◀ 1. Від антр. *Краса́* або *Крася́* + -юк. 2. Від укр. ос. назви *красю́к* — “красень” (Ж-Н 376, Гр II 301).

Крася́ — Пр. Пор. 1715: кр. *Sim. Krasna* (*Krasa*) — Ремети (Bélay 183). Пор. 1715: п-ще *Krasa* — Тарна (Szabó 438). ◀ 1. Від місц. укр. зооніма *Крася́*. Кличку *Крася́*, як і клички *Краська, Крása, Красю́ля, Красю́ста*, в Карпатах традиційно дають корові рябої (біло-червоної) масті або червоної корові з білими плямами (Он I 386). 2. Від бойк. назви комах *крася́* — “жу-желиця” (там само). 3. Від укр. діал. *крася́* — “райдуга” (Ж-Н 736, Мат. до букв. IV 93). 4. Від південнослов. чол. імен *Красьо, Крась, Крася́*, співвідносних із повними іменами *Красимир, Крапислав* (Илчев 276, Грк 111, Štimundić 422–423). У болгар антр. *Крася́* був побажальним іменем (Ковачев 288).

Крачкóвич — Уж. Пор. серб.-хорв. п-ще *Крачкових* (РСКНХ Х 447). ◀ Слов. патр. із суф. -ович від антропооснови *Крачко*, яка в Укр. Карпатах має декілька задовільних інтерпретацій. 1. Від болг. чол. імені *Крачко* (< *Крачо* ≤ *Крайчо* ≤ *Краислав* — Илчев 275–276). 2. Від серб. чол. імені *Крач*, що від імені *Крачун* (Грк 114). 3. Від бойк. або букв. апел. *крак* — “куш”, “гілка” (Он I 381, Мат. до букв. IV 91). 4. Від серб. *крак* — “нога”, “голінка”, “милиця, ходуля”, “палиця” (РСКНХ Х 410–411). 5. Від пол. діал. *крак* — “шкапа”, “крук” (Rospond II 447).

Крачун †. 1221: *ferri praedicti Micula et Crachun* — ком. Ваш (RegVar 271, 272); 1414: *натъ Крачонъ* — Сучава (ССУМ I 511); 1726: сваяч. *Василій Крачунъ* — *парох Ковнянський* (Лучкай 16. — 205); 1648: *Krachun Iuan* — с. Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545), *Kraczur* (!) *Olexa, Vaszil, Mihalj* — Н.Ворота (Maksay 538); 1699: кенез *Kracsol Szimko* — Пересирово (Maksay 589);

Kracsuly (!) *Mihaly* — Звадка (Maksay 587). П-ще *Kračun* поширене у хорватів (Leksik 327), а п-ще *Crāciun* та споріднені з ним — у румунів (Jordan 156). Пор. ще давній місц. прикм. *красунóвий* — “різдвяний” (ДжеДел 77) ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Крачун*, співвідносного з назвою свята *Крачун* (*Карачун*) — “Різдво Христове”, яка дотепер уживана у болгар, сербів та румунів (Илчев 277, Ковачев 290, Грк 114, Const 36), а в апел. зн. — й у закарп. українців (Чопей 159) та словаків (SSN I 860). Див. ще *Корочун* та *Керечун*. П-ще *Crāciun* та споріднені з ним поширені у румунів (Jordan 156). 2. Від бойк. апел. *кράчун* — “великий різдвяний хліб”, “великий різдвяний пиріг, начинений різними стравами” (Он I 386).

Крашово́ац — Вн. ◀ П-ще серб. пох., давно перенесене без суттєвих змін до українців. Допрізвище зн. серб. лексеми *крашовоац*, імовірно, — “виходець із області *Краш*, яка є частиною рум. Банату” (РСКНХ Х 448).

Кре́гул — Тч. Хс. 1705: *Joan. Krehul* — Калини (HodOkm 440); 1715: кріпаки *Jo., Lad., Nic., St. Krehul* — Калини (Bélay 159). Пор. 1775: кр. *Krehunecz* (!) — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від назви яструба чи кібчика *крегул*, засвідченої у суфіксованому її вигляді як *крегулець* (Ж-Н 377), *кригулець* та *кragулець* (Он I 387). 2. Від серб. гіп. чол. імені *Крехо*, що з *Крешимир* (РСКНХ Х 507), + східнороман. формант -ul.

Кре́лик — Уж. ◀ Від місц. укр. *крéлик* — “невисвячений випускник духовної семінарії”. Див. апел. *крéлик* (ССУМ I 514).

Кре́мінь [*Крiмiнь*], -меня — Пр. Св. 1715: кр. *Dan. Kreminy* — Суха (Bélay 202); 1787: п-ще *Krzemen, Krzemeniow* — Лімна, Труханів на Бойк (ФМ); 1819: п-ща *Kremen, Kremen* — Тершів, Залокоть на Бойк (ФМ). П-ща *Kremenu* і *Kremeniuc* знані також серед румунів (Jordan 156). ◀ Від укр. традиційної назви мінералу *крéмiнь* (Чопей 160, СУМ I 334). У болгар лексема *кремен* виконує функцію побажального імені, виражаючи ідею: “Хай має твердий характер!” (Ковачев 290).

Крепенці́яш — Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, пов’язане з місц. п-щем XVIII ст. *Крепчи́нець* або з серб. п-щем *Крепчи́нац* (РСКНХ Х 494).

Кре́пчи́нець †. 1715: кр. *Krepcsinecz Michailo* — Лісковець (Bélay 173). ◀ Словотвірна модель місцева. Це укр. п-ще на -и́нець, але твірна основа п-ща непрозора.

Кресáнич — Тч. — Див. **Крисáнич**.

Кресті́нич — Тч. 1605: кр. *Ofrim Kresztenicz* — с. Валея Поркулуй (Bélay 135); 1787: п-ще

Krystynicz — Висова на Лемк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Крестина* (оф. *Христина*), яке в Карпатах згадується 1463 р.: *Крестина* — Сучава (ССУМ 1 511), + *-ич*.

Крестіян — Уж. 1424; шл. *Gr. f. Cristiani*, а 1426 — *Gr. f. Keresythzn, Keresytheyen* — Крачуново (Bélay 160); 1715: *Kristian (Krisan) Janos* — с. Вад (Bélay 139). ◀ Від кал. чол. імені *Kristijan*, що відповідає укр. *Християн*.

Крес'як — Мж. — Див. **Крисак**.

Креф'юн — Мк. — Див. **Крив'юн**.

Крехп'як — Св, Мк. Пор. пол. п-ще *Krech-niak*, яке К.Римут пов'язує зі старопол. *krechy, krechki* — “крихкий”. Пор. також 1413: *паль Лань Крехович* — Галич (ССУМ 1 512). ◀ 1. П-ще справді можна виводити від прикм. *крихкий*, але тоді перед суф. *-як* треба передбачати інтерфікс *-н-*, як у п-щі **Русп'як** тощо. 2. Від якогось давнього усіч.-суф. імені на *-хно* на зразок *Махно, Сахно, Стехно*, а може, й від незасвідченого *Крехно* або від серб. імені *Крехо*, що з *Крешмир* (РСКНХ 507), + *-як*.

Крец — Хс. 1466: *Крец* — Сучава (ССУМ 1 513); Пор. 1454: *паль Ходко Крецович* — Сучава (там само). Пор. 1443: *Крецоуль* — б.м.н. (там само); 1689: кр. *Krecz Dumitru* — Ненешті (Bélay 176); 1774: сел. *Стефан Крець* — Угля (UdAd 80); 1787: п-ще *Krecik* — Мацина на Лемк (ЙМ). ◀ Від рум. *creț* — “кучерявий”, яке у болгар стало ос. іменем (ГркРеч 108, Илчев 277).

Крецул — Тч. 1465: шл. *Ge. Krethwl* — Будешті (Bélay 131); 1570: *Mat., Fran. Krezul* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1605: *Sim. Krezul* — Драгово (Bélay 168); 1648: *Krezul Stez* — Бистриця (Maksay 552); 1676: кр. *To. Krezul* — Руське Поле (Bélay 212); 1751: *Михаил Крецул* — Олександрівка (Гаджега-М 198); 1787: *Krezul* — Присліп на Бойк. Пор. ще серб.-хорв. п-ща *Крецо, Крецул, Крецулов* (РСКНХ 508), рум. п-ща *Crețul, Creține* (Const 252–253). ◀ Рум. утворення з формантом *-ul* від антр. **Крец** (ГркРеч 108).

Крецула — Вб. Пор. 1691: кенез *Krezul* — Пересирово біля Н.Воріт (LehBer 648). ◀ Від антр. **Крецул** + *-а*.

Крець [*Криць*]. 1689: кр. *Krecz Dumitru* — Ненешті (Bélay 176). ◀ Рум. п-ще *Creț*, фонет. видозмінене під впливом укр. мови.

Кречан †. 1720: кр. *Lad. Krecsan* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Дериват із суф. *-ан* від південнослов. антр. *Креč* або *Креča* (Leksik 333), які сягають рум. антропооснови *Creț*, що походить від лат. *crispare* — “закручувати(ся)” (про волосся. Див ГркРеч 108).

Кречка — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Кречко**.

Кречко — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Kreczko* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. чол. імені *Кречко* (РСКНХ 511), похідного від імені *Креч* (Грк 114).

Кречковський — Мк. 1787: п-ще *Krzczkowski* — Біличі, Висоцьке на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1691: кенез *Krecsok* — Завадка на Вл (LehBer 804). ◀ Від антр. **Кречко** або від антр. *Кречок* (див. вище) + слов. прикм. суф. *-овський*.

Кречок †. 1691: кенез *Krecsok* — Завадка (LehBer 804). ◀ П-ща *Krečak* і *Kreček* є і в Хорватії (Leksik 393) і, за словами М.Гркович (ГркРеч 108), вони є похідними від рум. антропооснови *Creț*, що в перекладі укр. — “кучерявий”.

Кречул †. 1720: *Andr., Fr. Krecsul* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Східнороман. утворення з формантом *-ul* від антропооснови *Creț*, апелятивне зн. якого — “кучерявий”. Безпосередньо твірною основою для п-ща могли бути також південнослов. чол. імена *Креч, Креча* (ГркРеч 108, Илчев 277) чи навіть хорв. п-ща *Kreča, Kreč* або *Kreća, Kreći* (Leksik 333).

Кречун [*Кричун*], — Ір. 1689: кр. *Krecsun Griga, Toder* — Говдпоток (Bélay 146). Пор. 1414: *пан Крачюнь Блчсскул* — Сучава (ССУМ 1 511). Пор. рум. п-ща *Crăciun, Crăciunas, Crăciuni* (Const 37, Iordan 158). ◀ Рум. фонет. вар. південнослов. чол. імені *Крачун* (див. ще **Корочун, Керечун**), яке південні слов'яни правосл. обряду, румуни та молдовани давали дітям, що народилися на Різдво (Грк 114, Илчев 227, Богдан 258). Ім'я *Кречун* трапляється ще серед ресстрових козаків війська запор. 1649 р., напр., *Кречун Бордоусь*.

Кречун'як [*Кречун'як*] — Рх. ◀ Від **Кречун** + суф. *-як*.

Крива, -ви — Хс. 1693: п-ще *Kirva* (саме такий запис, тобто з угор. метатезою звуків */ри/* на */ір/*, — Szabó 314). Пор. подібні переключення на догоду угор. фонет. системи у п-щі *Kirvai*, засвідчені 1574 р. в с. Тарна, а 1649 р. — в с. Добрянське (Szabó 437, Bélay 177). Саме так угор. записи відображають від укр. назву закарп. села *Крива*, котре угорці називають *Kirva*. ◀ Давньослов. утворення з формантом род. відм. *-а* від короткого прикм. *крив* — “кривий”, “фальшивий”, як і в п-щевих утворення **Добра, Довга, Мудра, Черпа** та деяких ін. Пор. ще п-ща в записях 1787 р.: *Krzywiak* — с. Вислік Вел. на Лемк (ЙМ), п-ще *Крувиу* — Завадівка на Бойк (ЙМ).

Криванік — Тч, Уж. ◀ І. Укр. утворення з суф. *-ик* від одного з таких антр., як пол. п-ща

Krzywan, Krzywania, Krzywań (Rymut 479). 2. Твірною основою могли бути й співзвучні укр. або навіть серб. п-ща чи апел., як серб. діал. *криван* — “крива людина” (РСКНІ Х 526), а також слц. апел. *krivaň, krivaňa*, кожний з яких мав по декілька зн. (SSN I 877). 3. Від букв. ботаничного апел. *криваник* — “деревій”.

Крива́нич — Мж, Хс, Вн, Вл. 1680: вдова *Krivanics Elexene*, а 1715 — *Krivanicz* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1699: *Krivanecz Ihnath* — Латірка (Maksay 599). Пор. 1649: *St. Krivianicza* — Ізки (Bélay 155). ◀ 1. Від андр. *Крива́нія* — “дружина **Криви**” + *-ич*. 2. Від ос. назви *крива́нія* — “горбата жінка” + *-ич*.

Крива́нь †. 1682: *Krivani (!) Ilko* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Правдоподібно, від слц. діал. *krivaň* — “людина, що кульгає”, “криве дерево” (SSN I 887).

Крива́ч — Уж. 1787: п-ще *Kriwacz* — Пеніслек (ПеПред 318). ◀ 1. Від пол. апел. *krzywacz* “криве низьке дерево” (SW II 597) чи співзвучного п-ща *Krzywacz* (Rymut 479). 2. Від серб. апел. *krivac* — “покручене дерево” чи співзвучних п-щ *Кривача* або *Кривачић* (РСКНІ Х 529).

Криве́нька [*Криві́нька*], **-ки** — Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Криве́нько**.

Криве́нько [*Криві́нько*]. Пор. 1787: п-ще *Krywenki* — Лаврів, а 1819 — *Kriwenki* — Великосілля на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Правдоподібно, укр. утворення з суф. *-ко* від пол. п-ща *Krzywień* або *Krzywień* (Rymut 479), хоч могло прийти на Зак п-ще в готовому вигляді, як *Krzywienko* з Польщі (Rymut 479). Але так чи інакше допрізвище зн. твірної основи *криве́нь* або *криві́нь* — “кривий”, “фальшивий”. П-ще *Криве́нь* могло постати і на Зак. Пор. запис 1699 р.: *Krivnak Andrej, Matte, Timko* — Ганьковиця (Maksay 580). Правда, ос. назва *Криві́ньк* може співвідноситися також із давнім укр. терміном спорідненості *кривняк* — “родич” (ЕСУМ III 81).

Криве́ньчик †. 1648: *Kriwenzich Halko, Juan* — Латірка (Maksay 541). ◀ Від антр. **Криве́нька** + суф. *-ич*.

Криве́цький [*Криві́цький*] — Мк, Св, Уж. 1787: п-ще *Krzywiecki* — Виців, *Krywecki* — Струтинь, а 1819 — *Krywecki* — Криве на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від ойк. *Криве́ць* (Ів-Фр) + *-ський* або, що менш імовірно, від давнього ойк. *Кривча*, що біля Перемишля. Пор. 1446: *domini Raphaelis de Krzywca* — Перемишль (Smołka II 11). 2. Від давнього антр. *Криве́ць* + *-ський*. Пор. 1385: *Криве́ць Федорове́* — б.м.н. (ССУМ I 513); 1475: *пан Митко Криве́ць* — Хвалимичі (ССУМ I 514); пор. ще серб.-хорв.

п-ще *Кривац* (РСКНІ Х 527), а також укр. геогр. термін *кривець* (Ж-Н 378).

Кривий †. 1720: кр. *Jo. Krive* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Укр. прикм. *кривий* — “горбатий”.

Криві́цький — Мк, Св, Уж. 1787; п-ще *Krywicki* — Яблонця на Лемк. *Krywicki* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Кривичі* (Льв) або антр. *Кривич* + *-ський*.

Кривка — Пр, Св, Вл, Мж. Пор. 1787: п-ще *Krywkow* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1720: *Jo. Krive* — Ясиння (Bélay 167), а також п-ще 1819 р. *Krywczyn* у бойк. селі В.Висоцьке (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Крива** + *-ка*. Пор. ще пол. п-ще *Krywka* (Rymut 479). 2. Морфол. видозміна п-ща **Кривко**.

Кривко — Пр, Мк. У Польщі п-ще *Krzywko* зафіксоване 1428, а *Krywka* — 1773 р. (Rymut 479). ◀ Від антр. *Кривий* (див. **Кривка**), як і п-ща *Білько, Величко, Малко, Сушко, + -ко*.

Кривля́к — Мж, Тч. ◀ 1. Від місц. укр. апел. *кривля́к* “покривлений предмет” (Рх), “епілепсія” (Тч). 2. Від антр. **Крива** або прикм. *кривий* + *-як* з епентетичним *ль/л*. Пор. ще укр. п-ще *Крив'як* (Редько 134).

Кривля́ник — Вб. ◀ Імовірно, від катоїк. *кривля́ник* — “виходець із села *Крива* чи *Криве*” на зразок катоїк., закріплених у закарп. п-щах *Ізяник, Соля́ник*... Пор. ще 1682: *Kriviani (!) Ilko* — Сухий (UetC 88-59).

Кривля́нський — Уж, Тч. ◀ Прикм. від ойк. *Крива, Криве* або *Кривий*, яких в Укр. Карпатах близько 10, + двоморфемний суф. *-тиський*. Пор.: шариський ойк. *Крив'яни* (по-слц — *Krivany* — Majtán 212).

Кривогу́з †. 1567: *Lazar Krywohuz* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Укр. двоосновне складення з прикм. основи *кривий* + ім. *гуз* — “задок”. Пор. 1787: типологічно подібне п-ще *Nizkohuz* — Висоцьке на Бойк (ЙМ).

Кривола́б — Хс. ◀ Місц. укр. утворення з прикм. *кривий* + діал. *лаба* — “нога”, допрізвищевим змістом якого було “кривоногий”. Ця словотворча модель серед п-щ карп. українців поширена. Пор. 1787: п-ще *Krywonos* — Биківці на Лемк, Турів на Бойк (ЙМ). Пор. також запис 1819 р.: п-ще *Kryworuczyszak* із с. Урїж на Бойк, тобто п-ще *Криворук* ускладнене андр. суф. *-их(а)* та метр. суф. *-як*.

Кривола́ба — Тч. ◀ Від антр. **Кривола́б** у формі род. відм.

Криворя́к [*Криворéк*] — Рх. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-як* від незасвідченої основи *кривора*, що з *кривий*. 2. Переосмислений болг. композит *криворек* “брехун” + суф. *-як*.

Кривський [*Krívський*] — Хс. 1715: вдова *Krivoszka* — Сокирниця (Bélay 195); 1715: *Vasilij Krivoskij* — Сокирниця (Гаджега-М 192). ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Крива* на Хс або *Криве* на Тч, який указував на територіальне пох. засновника відповідного роду.

Кривулька †. 1602 р.: *Kriwulka Jacsco* — с. Симбриля коло Вішки (UetC 104-8). ◀ Дери-ват із суф. *-ка* від п-ща *Кривуля*, поширеного в Гал (див. **Кривуляк**).

Кривуляк — Вн. Пор. гуц. п-ща *Krywulak, Krywuluk, Krywulczak* (Vincenz 477). Пор. також запис 1787: п-ще *Krzywula* — Бережок, Тарнавка на Бойк (ЙМ). Крім українців, п-ща *Krywulak* і *Krywula* обслуговують і поляків (Rymut 480). ◀ П-ще утворене за допомогою суф. *-як* від антропооснови *Кривуля*, однак точно з'ясувати допрізвищеве зн. основи неможливо, оскільки і в українців, і у поляків вона належить до полісе-мантичних. У закарп. та буков. гов. *кривуля* — “крива палиця” (Мат. до буков. IV 95, Гр 105), у гуц. та у південнокарп. гов. *кривуля* — також “закрут, зигзаг” (Гр 105), у бойк. гов., як і в гуц., *кривуля* — зневажлива назва кульгавої людини (Гр 105). Найбільш правдоподібно, засновник роду був *кривим* (горбатим) або хтось із батьків був горбуном.

Кривцун — Уж. ◀ 1. Від апел. *кривциун* — “кульгава людина” (Ж-Н 379). 2. Можливо, це дериват від п-ща *Кривець* (див. **Кривецький**).

Кривчаниця †. 1699: *Krivcsanica* (!) *Hricz, Szimko, Fedur* — Збини (Maksay 609). ◀ Місц. укр. катойк. від гал. ойк. *Кривець*, як і закарп. п-ща **Крайняниця**, **Сможаниця**, **Турянниця**.

Крив'янік — див. **Кривлянік**.

Крив'яниця †. 1649: кр. *St. Krivianicza* — Ізки (Bélay 155); 1751: *парох Максим Крив'яниця* — Ізки (ПаПо-1 203). Пор. ще 1680: вдова *Krivianics Elexene* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Катойк. *крив'яниця* — “виходець із с. *Крива* або *Криве*”. Пор. аналогічні катойк. *крайняниця*, *кручаніця*, а також запис п-ща 1699 р.: кріпаки *Krivcsanicza Hric, Szimko, Fedor* — Ізки (Maksay 609), хоч останнє вказує на ойк. *Кривче* (Тернопільська обл.).

Крив'яничич †. XVII–XVIII ст.: *срей Петро Кривяничич* — Ізки (Сах 77). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. антр. **Крив'яниця**.

Кривович †. 1680: кр. *Jo. Kremovicz* — Вучкове (Bélay 220). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Крим* або *Крем* (див. **Кримський**), допрізвищеве зн. і пох. якого спірне. Найбільш імовірно, що це болг. ос. ім'я *Крим*, що з повного імені *Красим* (Ковачев 291).

Кримський [*Krímський*] — Хс. ◀ 1. Укр. прикм. від назви півострова *Крим*. 2. Наявність запису антр. *Jo. Kremovicz* у закарп. с. Вучкове за 1680 р. (Bélay 220), п-ща *Крем* у лемк. с. Трепча за 1787 р. (ЙМ), а також п-ща *Krymski* на території Польщі (Rymut 471) спонукає до думки, за якою п-ще походить від болг. ос. імені *Крим*, що від ос. імені *Красим* (Ковачев 291), та від нім. ос. назви *Krim*, яка сягає північнонім. апел. *grim* — “забороло” (Rymut 471).

Криницький [*Kriniцькі*] — Уж. 1787: п-ще *Krynicki* — Войкова на Лемк (ЙМ). ◀ Із огляду на фонет. особливості кореня (*Крин-* замість сподіваного *Крен-*), твердість суф. */ц/* та редукцію кінцевого */й/*, висловлюємо припущення, що на Зак п-ще принесли гал. лемки або поляки, а етимологом для нього був “виходець із м. Криниця” (суч. Польща).

Криса — Уж, Мк, Вл. 1570: *Petr. Kriso* — Коноплівці (UetC 97-29); 1715: *Krisa Dumitr.* а 1720 — *Volfg. Krisa* — Говдпоток (Bélay 147); 1787: п-ще *Krysa* — Завадка, Загір'я на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Krysa* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Антропооснова **Криса** омонімічна. Вона охоплює кілька скорочених імен гр.-лат. пох. на зразок *Krisant, Kristofor, Kristijan, Kрискепт* (Šimundić 181–182, Керста 127, Ковачев 291), які нині у п-щах уже неможливо відрізнити одне від одного. Крім цього, серед слов. п-щ є й такі, що походять від слов. імен *Кресимир, Кресею* (Грк 114), і, нарешті, є п-ща від пол. основ *kres/krys* — “край”. Закарп. п-ще **Криса**, імовірно, сягає найдавніших часів. Його можна шукати вже у записах XIII–XV ст. Пор. 1220: антр. *Crisius* — ком. Уточа (RegVar 246). Однак у деяких п-щах XVI–XVIII ст. проглядається й основа *кріса/крес* — “край”, “поле” (Чопей 161). Якщо в п-щах XVII–XIX ст. *Kryzyna, Krysik, Krysio, Krysiow* можна вбачати кал. імена, то п-ще 1775 р. *Kreszanicska* з с. Теково (Szabó 498) ближче до апел., а рум. п-ще *Crăsa* — до слов. апел. *kracá* (Const 252).

Крисак †. 1567: *Krisak Stecz* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Криса** + *-ак*.

Крисаніч — Тч. 1715: кр. *Jo. Kreszanics* (*Kriszanics*) — Колодне на Тч (Bélay 134); 1775: андр. *Kreszanicska* — Теково (Szabó 498). ◀ 1. Від місц. ос. назви *Крисанія*, співвідносної з апел. *крисанія* — “капелюх” (Чопей 161, Он I 389, Гр II 307), + *-ич*. 2. Від андр. *Крисанія* — “дружина **Криси**” + *-ич*. 3. Від серб. жін. імені *Крисијана* (< *Кристијана* — Грк 268) + *-ич*.

Крисанов †. 1403: *Krisanov György* — с. Бовтрадь (LehBer 171). ◀ Пос. прикм. від чол. імені

Krisan, яке є гіпок. стосовно імен гр. пох. *Krisant*, *Krisantos* (Šimundić 181).

Крисанович †. 1570: *Mich., Joan. Krjżanowich* — Н. Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Krucán* (див. **Крисанов**) + *-ович*.

Крисович †. 1680: кр. *Krisovicz Miklos* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Утворення з патр. суф. *-ович* від чол. імені *Krisa* або *Kriso*, які є гіпок. стосовно повного імені гр. пох. *Krisant* (Šimundić 181).

Крицьо †. 1567: *Kryczzo Hrycz* — Н. Ворота (UetC 53-12). ◀ Можливо, п-ще пов'язане з кал. іменем *Криштофор*.

Крицьок — Рх. ◀ 1. Напевно, від антр. **Креци** чи **Криць** + *-юк*. 2. Пов'язувати п-ще з ім. *кріци* — “масна глина”, “чиста сталь” (ЕСУМ II 96) менше підстав.

Крицький [*Крицікій*] — Уж. ◀ П-ще виводиться з таких антр., як *Крик*, *Крич*, *Криць* (фонет. критерій не заважає цьому), але, це радше прикм. від назви острова *Крит*, власне, від імені великого канона Андрія *Крицького*, якого церква відзначає за Юліанським календарем 13 квітня. Фонет. зміна звукосполучення /*тсь*/ на /*ць*/ така ж закономірна, як і у п-щі **Левийцький**, що з *левит*, а отже, не може бути перешкодою до запропонованої етимології.

Крич †. 1220: *Crisius portato ferro* — ком. Уточа (RegVar 246); 1375: шл. *Crich Stanislaus* — Кричово (Bélay 170); 1705: *Krecc Dumitru* — Ненешті (HodOkm 460); 1819: п-ще *Krych* — Росохац на Бойк (ФМ). ◀ Від давньослов. імені *Кричь*, що з *Крик*, + *-ьв*. Пор. ще 1751: *Андрей Кричак* — Верешмарт у Румунії (Гаджега-М 174) та гуц. п-ще *Kryczuk* (Vincenz 534). Від цього антр. походить і назва закамп. села *Кричово*, яке згадується 1375 р. (Bélay 169), а від ойк. *Кричово* утворено й рум. п-ще XVIII ст. *Kricsovan Pintye* в Діброві (Dezső 27) та угор. п-ще 1715 р. в Сопунці *Pe. Kricsovai* (Bélay 193).

Кричка — Тч. П-ща *Кричка*, *Кричковић* є у сербів (РСКНХ Х 592), хорватів (Leksik 334). У поляків п-ще *Kryczka* значиться з 1468 р. (Rymut 477). ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Кричкó**. 2. Від пол. апел. *kryczka* — “рибалка” (SW II 596).

Кричкó — Тч, Вн. Пор. 1787: п-ще *Kryczak* — Майдан на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Kryczko* фіксується 1438 р. (Rymut 477). ◀ Від давньослов. імені *Кричь* або *Кричь*, що від дієсл. *кричати*, + *-ко*.

Кричован †. 1771: присяжний *Kricsovan Pintye* — Діброва (ДжеДел 278). ◀ Рум. катоїк. від місц. ойк. *Кричово*.

Кричовський †. 1690: сваяц. *Kricsouszki Alexander* — Кричово (Лучкай-Іс 33). ◀ Прикм. від укр. ойк. *Кричово*.

Кричун — Ір. Пор. прикарп. гуц. п-ще *Kryczuniek*, яке А. Вінценз виводить від назви птаха *кричун* (Vincenz 460). ◀ 1. Від рум. антр. *Crăciun* (Iordan 156) — див. ще **Кречун** і **Корочун**. 2. Від антр. **Крич** + *-ун*.

Кричован †. 1771: присяжний *Kricsovan Pintye* — Діброва (ДжеДел 278). ◀ Рум. катоїк. від місц. ойк. *Кричово*.

Кричфалушій [*Кричфалушій*], *-ія*. 1452: вл. *Sim. Krichfalussy*, а 1462 — шл. *Lad. Krychfalussy* — Кричово (Bélay 170); 1550: вл. *Lad. Krichfalussy*, він же *Krichfalvai* — Чумальово (Bélay 133) і вл. *Sim. Crichfalussy* — Колодне на Тч (Bélay 134); 1751: *парох Григорій Кричфалушій* — Кричово (Гаджега-М 189). ◀ Угор. прикм. утворення з формантом *-i* від угор. ж ойк. *Kricsfalu*, яким угорці з XIV ст. називають укр. село *Кричово* (див. *Kázmér* 648).

Кришаник [*Кришаник*] — Ір. Пор. 1787: п-ще *Kresz* — Загір'я на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від п-ща *Кришан* + *-ик*. П-ща *Kryszan*, *Kryszak*, *Kryszczak* є у поляків. К. Римуц виводить їх від імені *Krzysztof*, *Krysztof* (Rymut 477). 2. П-ще *Кришан* є й у сербів (РСКНХ Х 592) і виводиться від імені *Крешиа*, *Крешио*, що відповідає повному імені *Крешимир* (Грк 114). П-ща *Creşan* і *Crişan* є і в румунів (Iordan 156, 157).

Кришеник [*Кришеник*] — Ір. ◀ Того ж пох., що й **Кришаник**, але п-ще зазнало ретимологізації під впливом місц. дієсл. *крийшѣти*, *крийшѣный* — “трошити, трощений” (Чопей 163).

Кришіло [*Крийшіло*] — Ір. Пор. п-ще *Kryszylo* у поляків, яке К. Римуц виводить від чол. імені *Krysztof*, тобто *Христофор* (Rymut 477, 478). ◀ 1. Від пол. чол. імені *Kryzsa* або чес. імені *Kryša*, яке співвідноситься з іменем *Kryštof* (Кнаррová 122), + *-ило*. 2. Суф. *-ило*, а ще більшою мірою кореневий голосний /*ы*/ прив'язують п-ще до місц. дієсл. *крийшѣти*.

Кришинець [*Крийшиниць*], *-лиця* — Мж. ◀ 1. Від пол. розм. жін. імені *Kryša* — “Христина” + *-илиць*. 2. Від чес. чол. імені *Kryša* чи пол. імені *Kryzsa*, які відповідають повному імені *Kryštof* (див. **Кришіло**), + *-илиць*.

Кріба — Мк. ◀ Пол. п-ще *Kriba* або *Krzyba*, яке, своєю чергою, походить від нім. ос. назви *Kribbe*, а та — від середньонім. *kribbe* “жолоб” або від нижньонім. *kribbe(n)* — “сокіл” (Rymut 471).

Кріж — Рх. ◀ Від слц. апел. *križ* — “хрест” або співзвучного йому чес. імені *Kříž*, яке від-

повідає повному імені *Kryštof* чи *Kryšpin* (Moldanová 118).

Кріжан — Тч. ◀ Від хорв. або серб. чол. імені *Križan*, що в перекладі озн. “розп'яття” (Šimundić 182).

Крільо — Мж. Пор. 1787: п-ще *Kryl* — Спас на Бойк, *Kreley* — Монастирець на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Krilyk* — Волосянка, Тарнавка на Лемк (ФМ). ◀ Правдоподібно, від пол. діал. *kryl* — “король” (SW II 584, Żabska 83). Гуц. п-ще *Krilykiw* А. Вінценз виводить від укр. *кріль*, “*крілик*” (Vincenz 454).

Кріс [род. — **Кріса**, рідше — **Крєса**]. ◀ 1. За Р. Керстаю, це усіч. вар. давньоукр. чол. імені *Кристайо* (Керста 133). 2. За А. Вінцензом (Vincenz 528–529), п-ще походить від укр. назви рушниць *кріс*.

Кріштівка — Мк. ◀ Від угор. гіп. чол. імені *Kristófka* — оф. *Kristóf* (укр. *Христопфор* — Ladó 182–183, Nadú 162).

Кріштофóрик — Уж. Пор. 1550: шл. *Pe. Nykyfor f. Christophori* — Н. Руна (Bélay 185). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від кал. імені гр. пох. *Христофор* у якомуся західноєвропейському вар.

Крішфоловші — Хс. ◀ Фонетично спотворений вар. п-ща **Кричфалúші**.

Крільович †. 1648: *Kroljowich Ihnat, Krolaich Hricz* — В. Ворота (Maksay 550). ◀ 1 Патр. утворення з суф. -ович від антр. **Круль**. 2. Фонет. видозмінений пол. апел. *królewic* — “королевич”.

Крöpfка †. 1660: кр. *Kropka Marko* — Широкий Луг (Bélay 195). ◀ Імовірно, від пол. апел. *kropka* — “краплина”, “крапка”.

Крöpfкó — Уж. Пор. 1787: п-ще *Krok* — Шимбарк та *Krokosz* — Чертіж на Лемк (ЙМ), а також подг. п-ща 1781 р. *Kroczek, Kroczkiewicz, Kroczkowicz* (Bubak 185). ◀ 1. Напевно, від імені *Крок*, а точніше — від пол. *kroc* — “дрібна і бистра кінська хода” чи *kroczek* — “дрібний крок” (SW II 555). 2. Менш імовірно, від болг. чол. імені *Кръчко*, співвідносного з повним іменем *Кърство* (Илчев 281).

Крúба — Св. ◀ Можливо, від пол. апел. *kroba* — “дерев'яна коробка з лика” (SW II 555).

Крúглик — Уж. Пор. 1448: *Кроугль Оагча* — Сучава (ССУМ I 517); 1819: п-ще *Kruhel* — Криниця на Лемк (ФМ). ◀ 1. Давньослов. ім'я з суф. -ик від прикм. *крúглий* тієї ж моделі, що й *Білик, Добрик, Світлик*. 2. Від апел. *кругель* — “кулик” (Ж-Н 383) + -ик.

Крук — Тч. 1787: п-ща *Kruk* — Вапенне, Вислік Вел., Новосілка на Лемк, Турка на Бойк (ЙМ), *Kruczik, Kruczek* — Костева, *Kruczak* — Тарнава на Лемк, *Krucz* — Турка, а *Kruczko* —

Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. або пол. назви хижого птаха ворона *крук* (СУМ IV 372), яку на Буковині вживають для позначення лелеки (Мат. до буков. IV 101). Пов'язувати п-ще з фонет. діалект. *крук* “крюк, гак” немає підстав.

Круль — Уж. Пор. 1618: кр. *Kruli Andrei* — Грабовець на Маковиці (Mars 85); 1787: п-ще *Krul* — Мощанець, Ольховиця, Репедь, Фолюш та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від пол. ос. назви *król* — “король”. Пов'язувати його з південнокарп. *круль* — “дідух” (Ж-Н 384), як і з північним. *krul* — “кучер” (Moldanová 117), немає підстав.

Крулькó — Тч. У поляків є п-ща *Królek, Królczuk* і подібні (Rymut 468). ◀ Від пол. ос. назви *król* чи *krul* — “король” + укр. суф. -ко.

Крúпа — Мж, Вб. Пор. 1606: *Иванъ Крупа* — Фольварок (ЛелПам 226); 1618: кр. *Wasko Krupa* — Вел. Поляна на Маковиці (Mars 79); 1787: п-ще *Krupa* — Кривка, Лінина, Лімна та ін. на Бойк, Залуж, Пантна та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ща *Krupej, Krupik* — на Лемк (ЙМ). П-ще *Krupa* та багато ін. п-щ від цієї основи поширені в Польщі (Rymut 469). ◀ Від апел. *крúпа* (частіше — *крúпы*) — “очищені й подрібнені зернини злакових плодів” (Чопей 162), “атмосферні опади, подібні на дрібні кулясті зернята” (СУМ IV 372, SSN I 891).

Крупаніч — Уж. 1678: п-ще *Krupanicz* — Розлуч на Бойк (ЙМ). Пор. подг. п-ще 1620 р. *Krupa*, а за 1719 р. — *Krupania* (Bubak 187). ◀ Від андр. *Крупаня* — “дружина **Крúпи**” + -ич.

Крúпинець [*Крúпиниць*], -иця — Вб. ◀ Від андр. *Крупаня* — “дружина **Крúпи**” + -ицець.

Крúпка — Мк. У поляків п-ще *Krupka* фіксується 1387 р. (Rymut 469). Пор. 1787: п-ще *Krupczyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ), 1819: п-ща *Krupak, Krupicz* (ЙМ). ◀ Від п-ща **Крúпа** + -ка.

Крúпчак — Вб, Уж. 1787: п-ще *Krupczak* — Бориня, Н. Висоцьке на Бойк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Krupczak, Krupczan* (Rymut 469). ◀ Від антр. **Крúпка** + -як.

Крúпчинський — Пр, Уж. П-ще *Krupczyński* є у Польщі (Rymut 469). ◀ Від **Крúпка** + -инський.

Крута, -ти — Вл, Мк. Пор. 1787: п-ща *Kruty* — Лімна, *Krutkow* — Тур'є на Бойк, *Krutio* — Мичківці на Лемк (ЙМ), суч гуц. п-ща *Krutko, Krutčak, Krutuluk* (Vincenz 497); староукр. запис 1420 р. з Кам'янець: *пагъ Яыко Крутиборода* (ССУМ I 518). П-ща з основою *крут-* є у чехів (Rospond II 412) та у поляків (Rymut 470): *Krut, Kruta, Krutak, Krutasz* та ін. В Укр. Карпатах є багато кличок для круторогих тварин: *Крутáч,*

Крутька та ін. ◀ Від нечленного прикм. *круть* — “крутий”, “норовистий” (Он I 391) у формі род. відм. однини, в його метафор. зн. “суворий, твердий, міцний, негіддатливий” (СУМ IV 374).

Крутіло — Мк. 1787: п-ще *Krutylo* — Лосе, Пантна на Лемк (ЙМ). Пор. серб. п-ще *Krutil* (РСКНХ X 702) та пол. п-ща *Krutył, Krutyła, Krutylo* (Rymut 470). ◀ Місц. утворення з суф. *-ило* від дієсл. *крутіти*, отже, допрізвищеве зн. основи — “крутій, мудрагель, спекулянт”.

Круціан — Мк. Пор. 1787: п-ще *Kruc* — Плав'є, *Kruciov* — Турів на Бойк (ЙМ), гуц. п-ща *Krucaniek, Krucyk* (Vincenz 578), рум. п-ща *Cruđu, Cruđan, Cruđean* та ін. (Jordan 158). ◀ Правдоподібно, від укр. апел. *круць* “цвях” (Гр II 315) + *-ан*.

Круцієй [Круції], *-ея* — Уж. Пор. пол. п-ща *Kruc, Krusa, Krusaj, Krusan, Kruciewicz, Krucyk* та ін. (Rymut 468). ◀ Від п-ща *Круца* + *-ей*.

Круцьківич — Вл. 1626: п-ще *Kruszkovicz* — Н.Ворота (LehBer 790); 1648: кенез *Kruczkowicz Fedina, Petro, Andri...* — Н.Ворота (Maksay 538); 1699: кенези *Kruczkowicz Oleha, Marko* — Мала Бистра біля Тишова (Maksay 535); 1773: присяжний *Simeon Kruskovics* (!) — Н.Ворота (Ud-2 305). ◀ 1. Від антр. *Круцько* + *-ович*. Антропоснова *Круцько*, напевно, походить від *круць* + *-ко* або від *Крутько*, тобто від апел. *крутько* — “вертун” (Гр II 215).

Кручай †. 1680: замковий свящ. *Kruczai Miklos* — Мукачів (LehBer 581). ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. або топ. *Круча*, співвідносного з апел. *кру́ча* “високий стрімкий берег” (СУМ IV 378), + *-ай*. Посереднім аргументом на користь такої інтерпретації може бути п-ще *Кру́чик*: адже суф. *-ик* не міг додаватися до ім. жін. роду.

Кручанийця — Мк, Св. 1787: п-ще *Kruczanicz* (!) — Вовче на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, катойк. *кручанийця* — “виходець із населеного пункту *Кру́ча*”.

Крученік — Ір. ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. *-ик* від дієприкметника *кручений*. П-ще *Крученік* може походити від місц. апел. *крученік* — “вид булочного виробу” (Уж), але в його основу могло лягти і зн. “кучерявий”, і зн. “придуркуватий” (Гр II 316).

Кручениця — Ір. ◀ 1. П-ще могло постати як наслідок перенесення на людину клички вівці *кручениця* — “вівця з крученою вовною”. 2. Фонет. видозміна п-ща *Кручанийця* за аналогією до *кручений*.

Кручик †. 1773: п-ще *Krucsik* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Імовірно, від антр. *Крук* + *-ик*.

Кручко †. 1607: кр. *Cruska Fedor* — Турниця (УстС 104-8); 1618: кр. *Tomas Krusko* — с. Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ Від антр. *Крук* + суф. *-ко*.

Кручкович †. 1773: присяжний *Simeon Kruskovics* (!) — Н.Ворота (Удварі-2 305). ◀ Від антр. *Кручко* + *-ович*.

Крю́ка — Мж, Хс, Ір, Св. 1743: п-ще *Krōka* — Раковець (Szabó 459). ◀ Можливо, від лемк. апел. *кря́ка* “жаба” (Гр II 316).

Кряк — Уж. 1787: п-ще *Krzak* — Полонне, Чарна на Лемк, Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від лемк. апел. *кряк* — “куц” (Ж-Н 386); пор. ще пол. *krzak* — “т. с.” (SW II 590). 2. Від назви водної птиці *кряк* (Гр II 316).

Ксєніч — Св. 1787: п-ща *Ksenicz, Xenicz* — Конечна, Незнайова на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ща *Xeniak, Ху́ніак* у Синяві та ін. бойк. селах (ЙМ). ◀ Від місц. жін. імені *Ксєня* + *-ич*. Пор. запис цього імені 1746 р.: *сь жєсною своєю Ксєніцю* — с. Поляни (Яворск 212).

Кубака †. XVII–XVIII ст.: *...апельны кубаки* — Обласька (Сax 73). ◀ Імовірно, чол. ім'я *Куба* з квалітат. суф. *-ака*, як і п-ща на зразок *Фєда́ка*.

Кубар [Кубарь] — Тч. ◀ 1. Від незасвідченої назви “майстра, який видовбував дерев'яні кубки” (Гр II 317), або від апел. *кубар* — “прилад для знімання рою бджіл із дерева” (ЕСУМ III 118). 2. Від болг. чол. імені *Кубар* (Ковачев 294). За К.Римутом, пол. п-ще *Kubar* походить від чол. імені *Jakub* (Rymut 329).

Кубарич [зрідка — Губарич] — Тч. 1715: *Prodan Kubaricz* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антропоснової *Кубара*, а остання, напевно, співвідносна з пол. п-щем *Kubara* (Rymut 329) та чес. п-щем *Kubera* (< ім'я *Kuba, Jakub* — це *Яків* — Moldanová 118). Пор. ще 1720: кр. *St. Kobarin* — Рипинний (Bélay 184). 2. Твірною основою п-ща могла стати й давня лексема *кубара* — “пристрій для зняття бджолоного рою” (Гр II 317).

Кубаш — Вл. П-ще *Kubaš*, як і *Kubasz*, поширене в Чехії та Польщі. ◀ Чес. та пол. ономасти виводять п-ще від чол. імені *Kubaš*, співвідносного з оф. іменем *Jakub*, тобто *Яків* (Moldanová 118, Rospond II 429, 431, ДумбрМик 91).

Кубєрка — Уж. ◀ П-ща з основою *Кубер* поширені в Польщі. Пор. *Kuber, Kubera, Kuberczak, Kuberczyk, Kuberka* та ін. К.Римут виводить їх від базового імені *Якуб* (Rymut 329).

Кубік — Уж. 1780: п-ще *Кубик* (Метрика); 1787: п-ще *Kubik* — Нова Весь на Лемк (ЙМ). ◀ Від здр.-пестл. слц., пол. чи чес. імені *Kubik* (< *Kuba*), що відповідає укр. імені *Яків* (Knappová 111).

Кубинець [*Кубициць*], -ця — Тч. 1714: *Kubincz* — Бобовище (HodGens 12). ◀ Від західнослов. кал. чол. імені *Kuba* (укр. оф. — *Яків*) + *-ицець*.

Кубіна [*Кубіна*] — Вб. ◀ Укр. утворення зі здр.-знев. суф. *-ина* від західнослов. чол. імені *Kuba* (< *Jakub* — укр. *Яків*). Пор. білор. гіпок. ім'я *Кубіна* — “Яків” (Суднік 106).

Кубичан †. 1682: *Kubitsan Timko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від п-ща *Кубич* (див. **Кубічка**) + суф. *-ан*.

Кубіній [*Кубіній*], -ія — Вн. 1629: п-ще *Kubinyi* — ком. Берг (LchLcl 58); 1600: вл. *Kubinyi* — Саловка (LchBer 711). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від сл. ойк. *Kubin* (Kázmér 649), що на Ораві.

Кубіря — Пр. ◀ Напевно, від антропооснови *Kuba*, співвідносної з іменем *Jakub* (див. **Куберка**).

Кубічка — Вб. П-ща *Kubicz, Kubiczak, Kubiczko, Kubiczka* поширені в Польщі (Rymut 330). ◀ П-ще пох. від сл. або пол. здр.-пестл. імені *Kubička* чи *Kubičko*, співвідносного з розм. *Kuba* та повним іменем *Jakub* — укр. *Яків* (SSJ VI 139, Knaprová 111).

Кубичук [*Кубичук*] — Рх. ◀ Від антр. *Кубик*, співвідносного з пол. іменем *Kuba, Jakub*, + *-юк*.

Кубрин †. 1640: п-ще *Kubrin* — Раковець (Szabó 458). ◀ Можливо, фонет. видозміна п-ща **Кобрин**.

Кувік, -ка — Вб, Уж. ◀ Від місц. назви птаха з родини сов *кувік*, який ночами *кувікас* — “пугач, сич” (Чопей 163, Гр II 318). П-ще *Kuwik*, як і апел. *kuwik*, є також у поляків та словаків (Rymut 500, SSN I 918).

Куделя [*Куділя*] — Ір. Пор. 1787: п-ще *Kudylczak* — Н.Яблунів на Бойк. ◀ Від укр. апел. *куділья* (місц. укр. *куділья*) — “кужиль” (Чопей 163, СУМ IV 383, Гр 106) або, що менш імовірно, — “вовна поганної якості”, “прядиво” (Гр II 318, СУМ IV 383). У другому зн. — “вичесаний льон, коноплі, приготовлені для прядіння” — лексема *kudela* відома сусіднім гов. сл. мови (SSN I 899).

Куделич — Уж. 1680: кр. *Kudevicz* (!) *Stefan* — Суха (Bélay 202). Пор. ще серб. п-ща *Kudelinh, Kudelinh* (РСКНХ Х 758, 760) та хорв. п-ще *Kudelić* (Leksik 343). ◀ Від антр. **Куделя** + *-ич*.

Кудла — Уж. 1673: кр. *Kudla Gergely* — Іза (Bélay 156); 1688: п-ще *Kudla* — Туртеребеш (Szabó 530); 1715: кр. *Kudla Ilko* — Ізки, *Kudla Tamás* — Стеблівка (Bélay 155, 192); 1787: п-ще *Kudla* — Климець на Бойк, Мисцова, Тихоня, Чарна на Лемк (ЙМ). Пор. ще лемк п-ща 1787 р. *Kudlik, Kudlin, Kudlak* (ЙМ) та гуц. п-ща *Kudlik,*

Kudlejko, Kudlejčak (Vincsz 466). ◀ Від апел. *кудла*, місц. укр. *кудло* — “розкуйовджена голова” (Чопей 163, Гр II 319, Reczek 175), “кудлатий собака” (Ж-Н 386), “людина з розкуйовдженим волоссям” (СУМ IV 385), відомого також словакам у зн. “пучок, пасмо волосся” (SSN I 900) та полякам. Клички *Кудла, Кудлеша, Кудлай* у Карпатах дають тваринам із розкуйовдженою вовною.

Кудлик †. 1618: кр. *Hricz Kudlik* — с. Ольшавка на Маковиці (Mars 22). ◀ Від антр. **Кудла** + *-ик*.

Кудлич †. 1572: п-ще *Kudliczy* (!) — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Від антр. **Кудла** + *-ич*.

Кудлович †. 1659: кр. *Kudlowicz Ivan* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Кудла** + *-ович*.

Кудрач — Уж. 1750: *Stefan Kudroč* — Шамудовці у сх. Слч (ПаПо-1 65). Пор. 1448: *Кудрѣ* — Сучава (ССУМ I 526); 1649: козак *Кудра Филопенко* — Кропивницький полк (Осташ-3 35). П-ща *Kudracz, Kudraczow* є в Польщі (Rymut 485). ◀ Укр. утворення з суф. *-ач* від ім. *кудри* (рідше у однині — *кудря*) — “кучері” або від сл. прикм. *kudratý* — “кучерявий” (SSN I 901). Пор. ще буков. *кудря* — “домотканий волохатий килим” (Мат. до буков. IV 104).

Кудрей [*Кудрій*], -ей — Ір, Вн. 1689: кр. *Kodre Ivan* — Ванч (Bélay 214); 1754: п-ще *Kudre* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від ос. назви *кудря* чи *кудра* “кучерява жінка” (Гр II 319) або від антр. *Кудря* чи *Кудра* + *-ей*. П-ща *Кудра* та *Кудря* на Зак побутують з 1720 р. Пор. кріпаки *Lad., Nic., Pe Kudra* — Крачуново (Bélay 161). П-ще *Kudra* є у чехів (Moldanová 119), у поляків (Rymut 485). У козацьких реєстрах 1649 р., зокрема Чигиринського полку, був *Хвесько Кудря* (РВЗ 7).

Кудрик — Вн. 1499: сел. *Joannes Kudrik* — с. Тарна (Nagy-2 446). ◀ Від антр. *Кудря* або *Кудра* (див. **Кудрач**) + *-ик*. П-ще могло походити і від давньослов. імені *Кудрикъ* — того ж пох. Пор. ще п-ще *Kudryk* у поляків (Rymut 485).

Кудриниць [*Кудриниць*], -ця — Мж. 1691: вдова: *Kudrinicz Miklosné* — Кольчино (LchBer 366); 1699: *Kudrinycz Gergely* — Кольчино (Maksay 561); 1787: п-ще *Kudrinicz* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кудря* (див. **Кудрач**) + *-ицець*.

Кудрич — Рх, Хс. 1379: *Nicolai dicti Kudrech* — Земпл (Nagy-1 447); 1682: *Kudricz Andri* — Буківцьова (UetC 88-59); 1787: п-ще *Kudricz* — Кривка, Присліп на Бойк (ЙМ); *Kudryk, Kudryn* — Монашець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кудря* або *Кудра* (див. **Кудрач**) + *-ич*.

Кудрун — Хс. ◀ Від апел. *кудрун* — “кучерявець” або від антр. *Кудря* (див. **Кудрач**) + *-ун*.

Кўжба — Вб. 1661: *Kusba Ivan* — Рускова (Bélay 188). П-ще *Cujbã* є у румунів та у молдован (Jordan 160, Ер-Кос 90). ◀ Від укр. діал. апел. *кўжба* — “триніжка” (Ж-Н 387), “гак для підвішування казана” (Гр II 320, Гр 106), що з молд. *кўжба* — “т. с.” (ЕСУМ III 125). Пор. рум. *cujba* — “т. с.”.

Кўжбей [*Кўжбій*], -ей — Мж. 1715: кр. *Kusbej (Kusbé) Hricz*, а за 1677 — *Prokup Kusbej* — Соїми (Bélay 220). ◀ Від укр. антр. **Кўжба** чи його рум. відповідника *Cujbã* (Jordan 160) + -ей. Див. ще **Кіжбей**.

Кузán — Ир, Вл. 1665: кр. *Kuzan Mikula* — Тюшка (Bélay 209); 1682: *Kuzan Lukats* — Сімирки (UetC 88-59); XVII–XVIII ст.: ...*Стефаном Козаном* (!) — Ужок (Сах 86); 1787: п-ща *Kuzan, Kuzanow* — Ясеновець, *Kuzankiewicz* — Лужок, Сушиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від болг. імені *Кузо*, *Кузьо* чи *Куза*, співвідносних із чол. іменем *Кузма* (Илчев 282, 116, Ковачев 295), або серб. ім'я *Куза*, співвідносного з іменем *Кузман* (РСКНХ Х 769).

Кузаніок — Мк. 1715: кр. *Timko Kuzaniuk* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від антр. **Кузán** + -юк.

Кузевич — Вл. 1699: *Kuzevics Hricz* — Драгошевиця біля В.Воріт (Maksay 612); 1787: п-ще *Kuziewicz* — Риків, Славське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Kuz* — Ластівка, а 1787 — *Kuzeluk, Kuzeukow* — Нянжолука, Долина на Бойк (ФМ, ЙМ). ◀ Від антр. **Кузь** або **Кузьо** + -евич.

Кузик — Мж, Рх. 1787: п-ще *Kuzyk* — Біличі, Бусовисько та ін. на Бойк. Пор. ще 1678: кр. *Kurus Artim* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від антр. **Кузь** або **Кузьо** + -ик.

Кузич — Вб, Уж. Пор. 1787: п-ще *Kuzia* — Монастирець та ін. на Лемк (Красовський 93). ◀ Від антр. **Кўзя** (≠ *Кузьма*) + -ич.

Кузівський — Вл. ◀ 1. Від антр. *Кузь*, **Кузьо** чи **Кўзя** + -івський. 2. Від ойк. *Козеве*, що на Сколівщині, + -ський.

Кўзла — Мж. Пор. 1567: *Laz. Kozzel* — Свалява (UetC 53-12). Більше паралелей див. у статті **Козел**. ◀ 1. Імовірно, від антр. **Козел** у формі род. відм. з пересуненням наголосу на перший склад. П-ще *Kozla* є також у поляків (Rymut 455). 2. Від серб. діал. *кўзел* — “козуб” або п-ща *Кузель* у формі род. відм. (РСКНХ 768–769).

Кузівич — Вб, Вл, Уж. Пор. 1787: п-ще *Kuziowicz* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Куз*, співвідносного з іменем *Кузьма* (див. **Кузевич**), + -ович. П-ще *Куз* значиться в с. Ластівка на Бойк 1819 р. (ФМ). Чол. ім'я *Куз* часто фігурує в реєстрах війська запор. за 1649 р.

Кузусь †. 1678: кр. *Kuzus Artim* — Ясіння (Bélay 166). ◀ Від здр.-пестл. чол. імені *Кузусь*, похідного від *Кузьо*, *Кузьма*.

Кўзьма [в укаючих гов., зокрема на півночі Ир, — *Кўзьма*, тобто з переходом кореневого голосного звука /j/, як і в апел. *кўзия*, *кўхия*]. 1576: п-ще *Kozma* — Шаланки (Szabó 464); 1603: *Кузма Мигаликовъ зять* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1682: *Kuzma Ivan* — Дубриничі, *Kuzmi Matyi* — Домашин (UetC 88-59); 1773: присяжний *Joannes Kuzma* — Копинівці (Удварі-2 302); 1787: п-ще *Kuzma* — Душатий, Тилява на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Кузьма*. Пор. ще 1715: кр. *Jo. Kuzmisen* — Присліп (Bélay 181).

Кузьмáнич — Пр. 1682: *Kuzmanits Andris* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Кузьмáния* — “дружина **Кузьмий**” + -ич. П-ща *Кузманух* і *Кузманових* є і в сербів, але там вони походять від імені *Кузман* (РСКНХ Х 769).

Кузьмик — Тч, Рх, Хс, Вн. 1715: кр. *Lad. Kuzmik* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1740: *Кузьмик Андрей* — Вел.Бичків (ПаПо-І 147). ◀ Від **Кўзьма** + суф. -ик.

Кузьмикович †. 1648: *Kuzmikouich Andri* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. **Кўзьмик** + суф. -ович.

Кузьмин, -на — Уж. 1772: присяжний *Stephanus Kuzmin* — Шелестово (ДжеДел 313); 1787: п-ще *Kuzmin* — Лоп'янка, Ріпне та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Кузьма* + -ин. Пор. також серб. ім'я *Кузьин* (Грк 116).

Кўзьмич [рідше — *Кўзьмич*] — Рх, Мк. 1361: *nan Vasco Kuzmich* — Судомир (ССУМ I 526); 1682: *Vaszily Kudzmith* — Кострини (UetC 88-59); 1773: присяжний *Joannes Kuzmics* — Станово (Ud-2 305); 1787: п-ще *Kuzmicz* — Погар, Радич на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Кўзьма** + -ич.

Кузьмичу́к — Рх. ◀ Від антр. **Кўзьмик** або **Кузьмич** + -юк.

Кузьмович — Уж, Пр, Рх. 1570: *Petr. Kuzmowuch* — В.Ворота (UetC 53-14); 1682: *Kuzmouits Andris* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Від **Кўзьма** + -ович.

Кузьмяк — Уж. 1772: кр. *Wanio Kuzmiak, Detko Kuzmiak* — В.Кромпахи в ком. Спіш (Ud-4 63); 1787: п-ще *Kuzmak* — Розтока, Чорна Вода та ін. на Лемк (Красовський 93). ◀ Від **Кўзьма** + суф. -як.

Кўзьо [дав. — **Кузьові**] — Мк. 1787: п-ще *Kuzio* — Яблунів, Заслав'є на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1789: *Анна Козіова* — Колонія у сх. Слч (ПаПо-І 179). ◀ Усіч.-суф. вар. чол. імені *Кузьма*. Пор. ще болг. ім'я *Кузьо* (Илчев 282, Ковачев 295).

Кузюк — Рх, Тч. ◀ 1. Від антр. *Куз, Кузь* чи *Кузьо* + -юк. 2. Від антр. *Коза́* зі звуженням кореневого звука /о/ + -юк.

Кук †. 1570: *Luc. Kuk* — В.Водяне (Bélay 121). ◀ Рум. п-ще *Cuc(u)*, що від апел. *cuc* — зозуля (Iordan 159).

Кю́ка — Уж. 1213: *pristaldo Cuca* — ком. Красна (RegVar 162); 1699: *Kuka Ivan* — Неліпино (Maksay 573, 574); 1787: п-ще *Kuka* — Бабина на Бойк (ЙМ), а п-ще *Kuk* — Мисцова на Лемк (ЙМ); тут же і п-ще *Kukieda, Kukietka* — Зиндранова, Ростайне (Красовський 93). ◀ В умовах Карп.-Дун. регіону п-ще може мати кілька інтерпретацій: 1. Від серб. *кука* — “цвях, гак, кирка” та ін. (РСКНХ Х 774). 2. Від укр. дит. *кю́ка* — “воша” (Гр II 320, Мат. до буков. IV 105). До речі, п-ще *Kuka* з 1787 р. значиться і в поляків, але вони його виводять від дієсл. *кю́кати* (Rymut 486).

Кю́кало [частіше — *Кю́кало*, а пишуть то *Кікало*, то *Кюкало*] — Ир, Св. Пор. пол. п-ща *Kukaki, Kukaika, kukaćwicz*, які К.Римут виводить від дієсл. *kukać* — “видавати звук “куку” (Rymut 486). ◀ Закарп. п-ще **Кю́кало** також віддієсл., а наявність звука /й/ в ньому — наслідок говіркового гіперизму. Такого ж пох., ймовірно, і лемк. п-ще 1787 р. *Kukutka* із сіл Нижня і Середня Поляни (ЙМ).

Кю́кла — Ир, Хс. 1696: кр. *Kukla Janos* — Стеблівка (Bélay 192); 1715: кр. *Mich. Kukla* — Довге (Bélay 136); 1787: п-ще *Kokla (!)* на Лемк (ЙМ). П-ще **Кю́кла** та його деривати наявні в більшості слов. народів. Пор. 1787: п-ща *Kukela, Kukeika* — Зиндранова, *Kukulka* — Нижня і Середня Поляни на Лемк (ЙМ). Є воно у чехів (Moldanová 120), п-ща *Кукльич, Куклинац* є у сербів (РСКНХ Х 787), близько двадцяти їх є у поляків, причому базове п-ще *Kukla* згадується у них 1599 р. (Rymut 487). ◀ П-ще, безперечно, є давньослов. ос. назвою, однак з'ясувати точне його допрізвище зн. заважає полісемія лексеми *кю́кла*. В укр. мові воно означає “личинку гусениці”; (Ужан), “ляльку” (Чопей 163, Гр II 321), “клоччя, намотане на кужіль для прядіння” (Мат. до буков. IV 105), “головний убір, капюшон”, “саморобна соска з жованого хліба” (СУМ IV 387) та ін. Приблизно такі зн. лексема *кю́кла* має у слц., пол., чес., серб. та ін. слов. мовах (SSN I 903, SW II 622, Moldanová 120, РСКНХ Х 786, Rospond II 446, Rymut 486).

Кукланич †. 1682: *Koklanits (!) Pavel* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Кукля́ня* — “дружина **Кю́кли**”.

Куклич † 1648 р.: *Marko Kuklich* — Щербо-вець (Maksay 532). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. антр. *Кю́кла*.

Куклішин, -на — Вб. ◀ Від незасвідченого пам'ятками андр. *Кукля́ха* — “дружина **Кю́кли**” + суф. -ин.

Кукольнік †. 1618: кр. *Kukoli (!) Swecz* — Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ Імовірно, від місц. апел. *кю́коль* — “кукіль”.

Кукольник — Св. 1699: *Kukalnik Ivan*, він же і *Kuka Ivan* — Неліпино (Maksay 574); 1773: присяжні *Petrus Kukolnik, Joannes Kukolnik* — Сасівка (Удварі-2 304); 1787: п-ще *Kukownik (!)* — Гусине та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще *Kukolnik* є і в поляків. На думку К.Римута (Rymut 487), воно походить від назви птаха *kukulka* — “зозуля”. Укр. п-ще **Кукольник** походить від апел. *кукю́л* — “самець зозулі” (Ж-Н 387, Гр II 321) або, що більш імовірно, — це той, хто виготовляє ляльки (“кукли”) або бавиться ними.

Кю́ко́ра — Уж. Пор. 1787: п-ще *Kukoryniec* — Витвиця на Бойк (ЙМ). Крім Зак, п-ща з основою *Кукор/Кукур* є у Польщі, Сербії та Угорщині. ◀ 1. Пол. п-ща *Kukor, Kukorenda, Kukorka* виводять від дієсл. *kukać* — “кукати” (Rymut 486), а серб. *Кукорих* зближують з іменем *Кукор/Кукол* (РСКНХ Х 791). 2. Закарп. п-ще **Кю́ко́ра** походить, очевидно, від угор. п-ща *Kúkura*, що з апел. *kukura* — “горбатий”, “похилий” (Kázmér 649) або від рум. *Cucoare*, що з назви птаха *ciscoară* — “журавель” (Iordan 159).

Кю́кул — Рх. Пор. 1787: п-ще *Kukulka* — Нижня і Середня Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ 1. На укр. мовному ґрунті п-ще пояснюється як таке, що постало з апел. *кукю́л* — “самець зозулі” (Гр II 321) або з буков. назви рослини *кукю́ль* — “волошка” (Мат. до буков. IV 105). 2. На пол. ґрунті п-ще *Kukol* виводять від дієсл. *kukać* — “кю́кати” (Rymut 486) або від антр. *Kuk, Kuka* (Rospond II 447). 3. На серб. ґрунті воно виводиться від того ж кореня, що й *кукавица* — “зозуля” (Грк II 116) та п-ща *Куколечка* (РСКНХ Х 789). 4. На рум. ж, як і п-ща *Cuculea, Cuculeanu, Cuculescu* (Iordan 159), — від укр. п-ща **Кю́ка** + формант -ул.

Кукю́ль, [зрідка — *Кукю́ль*, род. — *Кукю́ля*] — Ир. ◀ 1. Імовірно, від місц. назви рослини *кукю́ль* — “кукіль”. 2. Від староукр. грецизму *кукуль* — “капюшон” (Срезн I 1361), який перегукується з серб. п-щами *Кукю́ль, Куку́ван, Кукулевіш* (РСКНХ Х 793-794).

Кю́кульнич — Св, Мк. — Див. **Кукольник**.

Кю́куч — Уж. ◀ Пор. пол. п-ща *Kukuczko, Kucucz, Kucuc, Kucúć*, які К.Римут виводить від

пол. діал. *kukuczka* — “зозуля” (Rymut 487). Морфемна будова лексеми *Кукуч* спонукає до думки, що орієнтиром для називання особи була не зозуля, а зозуль.

Кул [род. — **Кола**] — Уж. Пр. 1747: *Куль Димитри* — Улюч (ПаПо-2 291); 1787: п-ща *Кофук, Кольук* — Шкляри на Лемк. Пор. ще серб. п-ща *Колух, Колюх* (РСКНХ Х 20, 34). ◀ Фонетика п-ща, зокрема чергування кореневого голосного /y/ з /o/, свідчить, що п-ще сформувалось в укаючій говірці, як і п-ща *Друзд, Кунь, Кус, Кут, Перевузнук, Хвуст* та ін. подібні.

Кўла — Ір. 1579: п-ще *Kula* — Фертившалма в ком. Угоча (Szabó 35). Пор. ще 1787: п-ще *Kulejow* — Тершив та *Kulan* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Як і більшість ономастів (Грк 116, Rospond II 447, Илчев 283, Rymut 489, Moldanová 120), вважаємо, що закарп. п-ще *Кўла* походить від місц. скороченого вар. чол. імені *Микула* (оф. *Микола*). 2. У сербів воно могло постати і на основі серб. діал. *кула* — “зозуля” (РСКНХ XI 1).

Кула́га — Мж. 1715: *Kulyaga Ivan* — Міжгір'я, Кричово (НодОкм 429); 1715: кр. *Dan., Jo. Kulah* (!) — В.Водяне (Bélay 121). ◀ 1. Від давньої назви борошняної страви *кулáга* (Гр II 322). П-ще *Kulaga, Kulag, Kulagin* є і в Польщі, але поляки також виводять його від східнослов. лексеми *кулáга* — “каша з сиром” (Rymut 489). 2. Імовірно, йдеться про слц. діалектизм *kuřaga* — “палиця для ходіння”, “гирлига”, “ходуля” (SSN I 905).

Кула́к — Ір. 1482: п-ще *Kulak* — с. Белтек (MaksaySz 116); 1769: подг. п-ща *Kukuk, Kulakowicz* (Bubak 195, Rymut 489); 1819: п-ще *Kukuk* — Тенетів на Лемк (ФМ). ◀ Від укр. апел. *кулак* — “п'ястук” (СУМ IV 389, Он I 394).

Куле́ба — Пр. Мк. 1787: п-ще *Kuliba* — Біличі на Бойк (ЙМ). Можливо, це п-ще треба вбачати і в записах 1663, 1668 та 1715 років *Kolyba, Kaliba* із сіл Боржавське, Клинове та Кекенешд (Szabó 445, 416, 273, ПеПред 314). ◀ 1. Найбільш імовірно, що це з апел. *кулéба* “густий переварений куліш” (Гр II 322), етимологічно пов'язаний з *куліш, куліша* (ЕСУМ III 132). 2. За К.Римутом, пол. п-ще *Kuleba* могло піти від антропооснови, власне від апел. *кула* (Rymut 487). Але з таким же успіхом, на нашу думку, його можна виводити від давньої ос. назви *куль* — “мішок”. Пор. 1492: *Иван Тимофеевич Коуль* — Друцок (ССУМ I 527); 1648: *Kuly Petro* — Підполоззя (Maksay 529).

Кулі́к — Вб, Уж. 1668: *Кулик Иван* — Тростяниця (ПаПо-1 164); 1715: вдова *Kulika*

Hajsa misera vidua — Теребля (Bélay 204); 1787: п-ща *Kulik, Куфук* — Волошинове, Опака, Перегінське на Бойк, Вислік, Висова та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1440: *Мичко Куликовеский* — Львів (ССУМ I 527). ◀ 1. Від назви птаха *кулі́к*. 2. Укр. утворення з суф. *-ик* від антропонімів **Кул, Кўла, Кўля**.

Кўли́н — Уж, Хс. 1593: п-ще *Kulin* — Гетеня (Szabó 371); 1685: п-ще *Kullin* — Туртеребеш (Szabó 530); 1751: *Василь Кулин* — Невіцьке (Гаджега-Уж 156); 1757: *Kulin Istvan* — Вашарошнамен (LchBer 635); 1787: п-ще *Kulin* — Городок на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. чол. імені і п-ща *Кулин*, що, ймовірно, з чол. імені *Микула, Никола* (Грк 116, РСКНХ XI 8). Можливо, п-ще береже пам'ять про “великого бана Боснії XII–XIII ст.” (РСКНХ XI 8). 2. Від антр. *Кўла* або *Кўля* + *-ин*.

Кўли́нець [*Кўли́ниць*], *-нця* — Вл. 1819: п-ще *Kuliniec* — Липа на Бойк, Миків на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Кўла* або *Кўля* + *-инець*.

Кулі́нич — Вл. 1773: п-ще *Kolinicis* — Нанкор у ком. Саболч (ПеПред 321); 1787: п-ще *Kulinicz* — Висоцьке, Орів на Бойк, Паворозник на Лемк, *Kulenicz* — Перегримка, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кулина* + *-ич*. Антр. *Кулина* міг бути п-щем (від *Кўлин* у формі род. відм.), яке згадується у Виноградіві 1787 р.: кр. *Kulina* (Szabó 424). Це могло бути й жін. ім'я *Кулі́на*.

Кулі́нко †. 1682: *Kulinka Fedor* (UctC 88-59). ◀ Від антр. *Кўлин* + суф. *-ко*.

Кулі́няк [*Кулі́нік*] — Рх. 1787: п-ще *Kulyniak* — Галівка, Опака та ін. на Бойк, Миків на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кўлин* або від жін. імені *Кулі́на* + *-як*.

Кулі́ч — Хс. 1668: кр. *Jac. Kulicz* — Н.Руна (Bélay 185); 1704: *Kulit* (!) *Fedor* — Лецовиця (НодGens 6); 1819: п-ще *Kulycz* — Підгородці на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Kulyczok* — Перегінське на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Кўла* або *Кўля* + *-ич*.

Кулі́жа — Уж. ◀ Пох. п-ща незрозуміле, але К.Римут такі пол. п-ща, зокрема *Kuliza, Kuliz, Kulizek*, зараховує до тих, що походять від основи *kula* — “куля”, *kulec* — “кульгати”, *kulić się* — “шулитися” (Rymut 487).

Кулі́й — Тч, Хс. 1648: кенези *Kolij Fechko, Kulij Petro* — Підполоззя (Maksay 529). ◀ Від апел. *кулі́й* — “кульгавий”, “кривий” (Ж-Н 388), пов'язаного з дієсл. *кўлитися* — “зіщулюватися”. До речі, п-ща *Kulij, Kuliyczuk, Kulijewicz* пол. ономасти так само виводять від дієсл. *kulec* “кульгати” (Rymut 487).

Кўліс — Уж. 1720: кр. *Fr. Kulis* — Синевир (Bélay 200). Пор. ще 1437: потік *Кулисс* — Сучава (ССУМ I 527). ◀ 1. На перший погляд, це угор. прочитання пол. п-ща *Kulisz* (подібно до того, як прочитання угр. п-ща **Волосипович** замість сподіваного *Волошипович*). 2. К.Римут не без підстав убачає в цьому п-щі основу *Кул* (Rymut 487), лише не уточнює, яку саме (іменну чи дієслівну), а давність першої письмової фіксації п-ща *Kulis* відносить до 1594 р.

Куліш — Мж, Хс, Св. 1787: п-ще *Kulisz* — Мохначка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. назви рідкої каші *куліш* (Гр II 322). 2. К.Римут схильний зараховувати пол. п-ща *Kulisz, Kulisza, Kuliszak, Kuliszczak* до таких, що походять від основи *Kul-* (Rymut 487).

Кулішак — Мк. ◀ Дериват із п-щевим суф. *-ак* від пол. п-щ на зразок *Kuliszka, Kuliszka* (Rymut 487).

Кулла †. 1651: п-ще *Kulla* — Олешник (Szabó 325); 1684: п-ще *Kulla*, а 1688 — уже *Kudla* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ Імовірно, наслідок асиміляції звукосполучення /дл/ > /лл/, як і в ін. словах на зразок *пўло* > *пўлла* (див. **Кўлла**).

Кўлтап — Вл. ◀ Імовірно, п-ще пол. пох. За К.Римутом, воно утворене від іменної основи *kult* “честь”, “палка любов” + -суф. *-ап* (див. Rymut 489).

Кулчак — Рх. 1704: кр. *Kulcsak Lazar* — В.Визниця (HodGens 10); 1773: п-ще *Kulka* — с. Аяк у ком. Саболч (ПеПред 320). Пор. подг. п-ще 1659 р. *Kulczak* (Bubak 94); 1787: п-ще *Kulka* — Шляхтова на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Kulka* на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *кульчак* — “придуркуватий” (Он I 394). 2. Від діал. *кўлка* — “дівоча коса” (Гр II 323). *Кўлка* могла позначати косу, укладену в коло (по-польськи — *w kółko*) (ЕСУМ III 134). Отже, прозвати *кульчак*ом могли того, хто носив *кўлку*. 3. Від укр. чол. імені *Кўлка* (< *Микўлка*) або рум. п-ща *Culcea*, що також із чол. імені *Neculea* (Iordan 160), +суф. *-як*.

Кўлчар — Мк, Вн, Хс. 1483: п-ще *Kulczar* — Тисакерестур (Szabó 501); 1547: шл. *St. Kwulczar* (!) — Хуст (Bélay 150); 1611: п-ще *Kulczar* — Фанчиково (Szabó 329); 1685: замковий *Kulcsar Istvan* — Ужгород (HodAd 26); 1720: кр. *Jo. Kulcsar* — Крайниково (Bélay 174). П-ще *Kulcsár* є в угорців, а п-ще *Culcear* — у румунів (Iordan 160). ◀ Від давнього угор. слов. *kulcsár* — “ключар”, “той, що зберігає ключ від чогось”, “комірник” (MNTESz II 663).

Кульчицький — Вб. 1685: *Porphyrium Kulczycki* — Яздів (HodOkm 257); 1787: п-ще *Kulczy-*

cki — Воля Цеклинська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ойк. *Кульчиці* (Льв) + *-ський*. 2. Від антр. *Кульчик* + *-ський*. Пор. 1682: *Kwlczik Ilko* — Кострини (УетС 88-59); пор. ще буков. *кўльчик* — “сережка”, “шпилька до волосся” (Мат. до буков. IV 108).

Кўля — Св, Мк, Вн, Пр. 1579: п-ще *Kula* — Фертившалма (Szabó 350); 1649: козак *Клим Куля* — Черкаси (РВЗ 47); 1690: п-ще *Kulya* — Підгірне (Szabó 445); 1773: присяжний *Paulus Kulya* — Шелестово (ДжеДел 313); 1773: присяжний *Ignatius Kulya* — Солочин (Удварі-2 304). Пор. ще 1773: *Gajin Kulanin* — Коцура в Бачці (ПеПред 324). Пор. також подг. п-ще 1766 р. *Kula* (Bubak 194). На території Польщі п-ще *Kula* задується 1253 р. (Rymut 487). ◀ Пох. п-ще неоднозначне: 1. На укр. мовному ґрунті п-ще **Кўля** виводиться з омонім. апел. *кўля*, яке має такі зн.: а) “геометричне тіло”; б) “маленький свинцевий снаряд” (Чопей 165). Більш імовірно, що основою для п-ща став апел. *кўля* у зн. “костур”, “милиця” (СУМ IV 392, Гр II 323, Он I 394), хоча з таким же успіхом цю роль могло виконати й чол. ім'я *Кўля*, яке в українців, росіян, чехів, сербів, болгар, румунів, молдован співвідноситься з такими повними іменами, як *Микóла, Никóла, Вакўла* та деякі ін. (Петровский 307, Iordan 160, ДумбрМик 91, Илчев 283, Грк 116). Й.Йордан вважає, що рум. п-ще *Culea* походить від рум. гіпок. чол. імені *Culea*, співвідносного з повним іменем *Niculea* (Iordan 160). 2. На слц. мовному ґрунті, крім цього, п-ще виводиться з діал. *кулє* — “довга дерев'яна тичка (ключка) з гаком на кінці для відра, яким набирають воду з колодязя” (SSN I 905). 3. На пол. мовному ґрунті *kula*, — це ще й “частина сідла”, а на серб. *кўља* — “пузо”, “пузата людина” (РСКНІ ХІ 16).

Кулявчўк — Рх. ◀ Від місц. укр. *кўлявець* або прикм. *кўлявий* — “кульгавий” (Ужан) + *-чук*. Пор. пол. *kulawiec* — “т. с.”.

Кумик †. 1696: Тестамент *Кумика Грица* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Здр.-пестл. утворення *кўлик*, що від ім. *кум*.

Кум'ятський †. 1653: *биров с'ятский Кум'ятский Станко* — Вел.Ком'яти (Стрипский 61); 1721: *отец Василий Кумяцкий* — Боржавське (Микитась I 8). ◀ Прикм. від традиційного місц. ойк. *Кум'ята* (суч. оф. — *Вел. Ком'яти*).

Куи — Вн, Св. 1467: п-ще *Kwn* — Бекень (Szabó 299); 1475: п-ще *Kun* — Вамошотьо (LchBer 300); 1550: вл. *Kun Laszlo*, 1600 — *Kun Gáspár* — Данилово (Bélay 189). ◀ 1. Від угор. етн. *kún* — “куман, половець” (Kázmér 651). 2. Від нім. чол. імені *Kun* (< *Kunrad, Konrad* — Moldanová 119, Rymut 490, Rospond II 542).

Куняк — Мк. 1336: п-ще *Konak* — Зміївка, Мужієво (LchBer 23, 94). Пор. 1787: п-ща *Kuna*, *Kunka*, *Kunko* — Босько, Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. патр. з суф. *-ак* від антропооснови *Кун-*, яка співвідноситься або з п-щем **Кун**, або з іменем на зразок *Куи*, *Куно*, *Куна*. Ім'я *Кун*, *Кунах* в одних слов. мовах, як в укр., болг., співвідноситься з *Колоном*, *Константином* (Керста 394, Илчев 284), тоді як у інших — з іменами *Конрад*, *Кунгута* (SvoSta 19, 180, Rymut 490). Іменні вар. *Кунась*, *Кунахъ*, *Кунагъ*, *Кунаць*, *Куниа* широко представлені в реєстрах війська запор. 1649 р., а у поляків п-ще *Kunak* зафіксоване 1397 р. (Rymut 490). 2. П-ще **Куняк** могло утворитися й на основі бойк. апел. *кўна* — “куниця” (Он I 394), слц. *kuna* — “т. с.” (SSN I 907) та пол. *kuna* — “т. с.”.

Кундра †. 1773: присяжний *Kundra* — Уклин (Ud-2 305). ◀ Напевно, від кал. імені *Kindrat* у його місц. (укаючому) звучанні та з втратою суф. *-я(т)*.

Кундран †. 1607: *Kundran Kozma* — Завосина (UetC 104-8); 1672–1696: кр. *Kundran Mikula* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Від п-ща **Кундра** + *-ан*.

Кундрат — Уж. 1401: *Кундратъ* — Новоселиця (ССУМ I 493); 1699: *Kundrat Koszt* — Мішкаревиця (Maksay 603); 1715: кр. *Jo. Kundra* (*Kundrath*) — Келечин (Bélay 162). ◀ Від місц. укр. чол. імені *Кундрат* (< нім. *Conrad*), яке належало до популярних на Зак у XVII–XVIII ст., напр., у с. Завадка (ПаПо-1 188).

Кундратович †. 1648: кр. *Kundratovech Koszty* — Котельниця (Maksay 544). ◀ Від антр. **Кундрат** + *-ович*.

Кундрик — Мк, Уж. 1819: п-ще *Kundryk* — Урич на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від п-ща **Кундра** чи **Кундра** або від чол. імені *Кўндря* (оф. *Kindrat*) + *-ик*. 2. Менш імовірно, що п-ще походить від серб.-хорв. діал. *кўндра* — “пелехата жінка” (РСКНХ XI 33), оскільки суф. *-ик* до жін. іменувань не додається.

Кўндра — Хс. 1614: п-ща *Kundora* (!) — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *Jo. Kundra* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від чол. імені *Кўндря* (оф. *Kindrat*), яке дотепер уживається у верхів'ї Дунаю.

Куник †. 1771: присяжний *Kunik Mihaj* — В. Студений (ДжеДел 275); 1773: *Kunik Jaczko* — Баранинці (ПеПред 321); XVIII ст.: *Kunik Mihaj* — В. Студений (Dezso 23). ◀ Від антр. **Кун** + *-ик*.

Кунічка — Мк, Вл. П-ще *Kunica* з 1393 р. значиться у Польщі. Крім цього, там згадуються п-ща *Kunicyn*, *Kuniczak* та ін. (Rymut 490). Пор. 1787: п-ще *Kunicz* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Напевно, укр. деминутив від назви хижого

звірка *куніця* (СУМ IV 399). 2. Від незасвідченого на Зак антр. *Куніця* (Редько 137) або від рум. п-ща *CuniŃă* (Iordan 160) + *-ка*.

Кунишин †. 1618: кр. *Pawel Kunissin* — Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). ◀ Від андр. *Куніша* — “дружина **Кўна**” + *-ин*.

Кунець †. 1450: пан *Куницъ* (!) — Сучава (ССУМ I 528); 1720: кр. *Mich. Kuncs* — Кошельово (Bélay 164); 1787: лемк. п-ща *Kuńcz*, *Kuncz*, *Kunczyk*, *Kunczik* (Красовський 93, 94). ◀ Правдоподібно, давньоукр. чол. ім'я *Кунець* або *Кунцьо*, співвідносне з повними іменами на зразок *Кундрат*, *Колоп* (Керста 177).

Кунь [род. — *Коня*, ор. — *Коньом*] — Уж. 1583: п-ща *Kwnj* — Туртеребеш, а 1576 р. там же *Kun* (Szabó 528); пор. 1787: п-ще *Koń* — Лубна, Пулави на Лемк, Витвиця на Бойк (ЙМ), *Koniow* — Щавне, *Koncio* — Райське, *Konik* — Одрехова та ін. на Лемк (ЙМ); XVIII ст.: п-ще *Konywn* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від місц. укаючого вар. назви свійської тварини *кунь* — “кінь”.

Кўнар [*Кўнаръ*] — Ір. Вн, Хс. ◀ 1. Рум. арх. апел. *cupar* — “чашник”, відбитий в укр. п-щі *Cuparencu* (Iordan 160). 2. Від серб.-хорв. апел. *кўнар* — “майстер, що виготовляє *купи*, *кубки*, *келихи*, *чаші*” (РСКНХ XI 43).

Кўпец, *-пеца* — Мк, Ір. — Див. **Купець**.

Купець [*Купіць*], *-иця* — Ір, Уж. 1672: кр. *Kupecz Andras* — Росішка (Bélay 187); 1787: п-ще *Kupiec* — Висова, Красне на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *купець* — “покупец” (Ужан), “особа, яка займається приватною торгівлею” (СУМ IV 402).

Купин †. 1715: п-ще *Kupin* — с. Добра в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ 1. Укр. утворення від п-ща *Кўна*, яке називається в бойк. селі Мшанець 1787 р., + *-ин*. Пор. п-ще *Кирка* з того ж року в бойк. с. Ославець (ЙМ), *Kupiniac* у с. Росохач (ЙМ). Пор. ще 1456: п-ще *Коунка* — Сучава (ССУМ I 530); 1705: кр. *Kupcsa György* — Будешті (HodOkt 455). Допризвищева семантика основи *Купа* та спорідненних п-щ пов'язана з апел. *кўна* — “куча”. У поляків п-ще *Кира* згадується 1762 р., а К. Римути (Rymut 491) пов'язує його зі співзвучним апел. До речі, п-ща *Kircz*, *Kupina* — так само. 2. Фонет. видозміна болг. імені дієприкм. пох. *Купен*, тобто “куплений”, яке є своєрідним антонімом до імені *Продан* (Ковачев 296).

Купина — Хс. ◀ 1. Від місц. апел. *купина* — “мурашник”, “кротовиння”, “куп'як” (Чопей 164, Он I 395, СУМ IV 402, АГВ I 72). Кличку *Купина* на Зак дають круглим товстим тваринам.

2. Від серб. назви рослини *купина* — “ожина”, яка у них стала жін. ос. іменем (Грк 269).
3. Фонет. видозміна місц. здр. чол. імені *Копина* — “малий *Kóna*”, тобто *Прокін*, унаслідок звуження ненаголошеного кореневого /о/ до ступеня /у/. Пор. запис п-ща 1787 р. *Kopina* в лемк. селі Вороблик (ЙМ). Можливо, звідси походить й п-ще *Kopinowicz* — с. Погар за 1787 р. (ЙМ).

Купич †. 1672: кр. *Kupics Fedur* — Росішка (Bélay 187). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Купна*, який можна кваліфікувати як хорв. гіпок. чол. ім'я *Кура*, що з *Јакур* (Šimundić 423).

Купінка — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kopinka* — Бруньковичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від п-ща *Купина* (в його діал. вимові) + *-ка*. 2. Від місц. апел. *купінка* — “купина мурашника”, “кратовиння” (Он I 395) чи *купінка* — “зелень на горбочку серед води” (Гр II 321). Пор. ще п-ще 1787 р. *Kupieniczak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Купієра — Хс. 1715: гор. *Jo. Kupiser* — Хуст (Bélay 152). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, від пол. п-ща *Kupisz* (Rospond II 455) + *-era*.

Купрій — Уж. Пор. 1720: п-ща *Kupres, Kupriska* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Куприан* або *Купрѣй* (Керста I 16), широко представленого ще серед козаків військової запор. в 1649 р.

Купчик — Тч. 1787: п-ще *Kurczyk* — Стрільбиці на Бойк (ЙМ). Приблизно тоді ж п-ще *Kurczyk* згадується і на Подг (Vubak 196). ◀ 1. Від антр. *Купець* + *-ик*. 2. Від антр. *Купка* або *Купча* (див. *Купин*) + *-ик*. П-ще шл. *Pe. Kupchia* у с. Вінцешті згадується 1553 р. (Bélay 215).

Курак — Мк, Уж, Ір. 1567: *Kurak Fedor* — Н.Ворота (UcтC 53-12); 1617: п-ще *Kurak* — Чинадолово, Н.Ворота (LchBer 718); 1699: *Kurak Jurko* — Латірка (Maksay 598); 1715: *Kurak Iwan* — Руська Поляна (ПеПред 309). ◀ 1. У поляків п-ще *Kurak* згадується 1428 р. К.Римут виводить його від старопол. апел. *kurak* — “півень” (Rymut 493). Пор. ще пол. діал. *kurak* — “молодий півень” (SW II 638). 2. Так само і укр. п-ще виводиться з укр. діал. *кур* — “півень” (Он I 369). Пор. давньорус. *куръ* — “т. с.” (Срезн I 1379) та лемк. і буков. *кюра* — “курка” + *-ак* (Мат. до букв IV 110).

Курах — Вл, Св, Пр, Уж, Вб. 1570: *Hlib Kurach, Joan Kurach* — Н.Ворота (UcтC 53-14). ◀ Від апел. *курáx* — “курець” (Ж-Н 390, Гр II 328). П-ще *Kurach* є і у поляків (Rymut 492).

Курахович †. 1570: *Mich. Kurachowicz* — Н.Ворота (UcтC 53-14). ◀ Від антр. *Курáx* + суф. *-ович*.

Курбаба — Пр. ◀ Утворення з *кур-* + *баба*, у якому перший компонент — короткий прикм. у зн. “курячий”, а другий — “старша жінка”, але етимон цього композита не з'ясовано. Інші паронімні утворення як п-ща *Curbilla, Kurbela*, засвідчені в сусідніх селах рум. Марамороша (Bélay 202, 161), прямого стосунку до цього п-ща не мають. Отже, п-ще — якесь експресивне утворення на зразок *куцібаба* (ЕСУМ III 166).

Курей [Курій], *-ей* — Уж. 1787: п-ща *Kurey, Kuryi, Kuriy* — Гнила, Перегінське на Бойк, Фльоринка, Королева Руська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Кура* + *-ей*. Пор. 1819: п-ще *Kura* — Хревт на Лемк (ФМ), пол. сілез. п-ще *Kura* (Rospond II 456). Апел. *кюра* у зн. “курка” на Зак фіксується здавна (ДжеДел 79). 2. Від місц. укр. *курій* — “курка-гермафродит” (Ужан); пор. східносл. *kurej* — “т. с.” (SSN I 911). Пор. бойк. *курій* — “т. с.” (Он I 397). П-ще *Kurej* є і у поляків (Rymut 492).

Куріла — Мк. 1447: *Nigri Johannes et dictus Curilo* — Перемишль (Smolka II 34); 1680: кр. *Buzega Kurilo* — Приборжавське (Bélay 221); 1751: *Петер Курела* — Паригузівці у сх. Слч (Гаджега-Уж 92). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Куріло*, співвідносного з оф. *Куріло* (Керста I 116). Пор. запис 1655 р. із с. Рипиний: кр. *Zelenkovicz Elexe, Kurila* (Bélay 184). П-ща *Kurylo, Kurylak, Kurylcio* є і у поляків (Rymut 106).

Курилик †. 1720: кр. *Jo. Kurelik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Курило*, співвідносного з *Курило*, + суф. *-ик*.

Курилович †. 1655: *Szemko Kurillovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Куріла*.

Куриляк [Курилєк] — Рх, Тч. 1618: кр. *Kuriliak* — с. Ладомирів на Маковиці (Mars 59); 1787: п-ще *Kurylak* — Ісаїв, В.Турів на Бойк, Ванівка, Реґетів та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Куріло* + суф. *-як*.

Курильцьо — Рх. ◀ Здр.-пестл. ім'я *Курильцьо* від повного імені *Курило*, тобто *Курило*.

Курин — Мж. XVIII ст.: *книга раба божія Курина Стефана* — Новоселиця на Мж (Сах 97). Пор. 1787: п-ща *Kurinieć* — Явірки, *Kurenieć* — Біла Вода на Лемк (ЙМ); 1819: *Kurynieć* — Грабів на Бойк (ФМ). Пор. також серб. п-ще *Курин* (РСКНІ XI 73). ◀ Від п-ща *Кура*, співвід-

носного з назвою свійської птиці *кúра* (див. **Курей** — Он I 396), + *-иш*.

Курилко †. 1780: *из иваном курилков* — Колочава, Негровець (Сах 78). ◀ Від антр. **Кúрин** + суф. *-ко*.

Кúриця — Мж, Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *Fr. Kuricza* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Kurycia* — Мшана на Лемк (ЙМ). П-ще *Курица* є у сербів (РСКНХ XI 75). ◀ 1. Від місц. діал. апел. *кúриця* — “курка” (Чопей 164, ДжеДел 79). 2. Від серб. апел. *курица* — “vulva”. 3. Від давньоукр. чол. імені *Курица*, співвідносного з *Курило/Кирило*, представленого серед козаків Уманського полку в 1649 р.: *Курица Хоменко*.

Кúричка — Мк, Хс, Тч. 1648: *Kurichka Waszil* — Щербовець, *Kuriczka Ihnad* — Драгошівця біля В.Воріт (Maksay 551). Пор. 1678: п-ще *Kureczka* — Биківці, Улюч на Лемк, *Kuryczak, Kurytczak* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ); 1699: *Kuricskanics Fedor* — Драгошівця біля Н.Воріт (Bélay 612). ◀ 1. Від закарпатоукр. антр. **Кúриця** + *-ка*. Пор. східносл. *kurička* — “молода курка”, “курочка” (Чопей 164, SSN I 912). 2. Від п-ща *Курик* (див. запис 1787 р. з Ясениці Сільної на Бойк) + *-ко* з подальшою зміною за аналогією до п-ш на *-ка*.

Куриччин †. 1720: кр. *St. Kuricsin* — Присліп на Мж (Bélay 181). ◀ Від антр. **Кúричка** + пос. суф. *-иш*.

Курій — Вб. 1787: п-ще *Kuriy* — Перегінське та ін. на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Kurij* — Тисовиця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. *курій* — “гермафродит курячої породи” (Он I 397). 2. Менш імовірно, що від *курій* — “курець”, оскільки зцим зн. ця лексема в Карпатах була маловідома.

Курійчук — Тч. ◀ Від **Курій** + *-чук*.

Кúріх — Пр. ◀ Імовірно, усіч.-суф. ім'я *Куріло* з непродуктивним суф. *-их*. Пор. імена *Кúриш, Кúрса* та ін. (Осташ-3 36).

Кúрицман — Уж. ◀ 1. Напевно, від серб. чол. імені *Крицман*, утвореного з імені *Криц(a)*, + *-ман*, як *Вукман, Радман* та ін. (Грк 116). 2. Фонет. видозміна нім. ос. назви *Kurzman* — “короткий, низький” (Rymut 494). 3. Менш імовірно, що воно пов'язане з лемк. п-щем *Kuryc*, зафіксованим 1819 р. в с. Мочари на Лемк (ФМ), або з серб. п-щем *Куриц* (РСКНХ XI 75).

Курищук — Рх. ◀ Напевно, від розм. імені *Куриш* чи *Куриць* (< *Курило, Кирило*) або п-ще **Кúріх** + *-чук*. Пор. ще укр. п-ще *Курішко*.

Кúрка — Хс. 1448: циган *Коурка* — Сучава (ССУМ I 530). П-ще *Kurka* з XVII ст. в пол.

Сілезії (Rospond II 458). Пор. 1787: п-ща *Kurczyk, Kurkisz, Kurkusz* на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від загальноукр. назви свійської птиці *кúрка*, вживаної в зах. р-нах Зак. Пор. ще серб.-хорв. п-ща *Куркаи, Куркашовиц, Куркешц, Куркишц* (РСКНХ XI 78). 2. Рум п-ще *Curca* або *Curcă*, апел. зн. якого — “індикка” (Jordan 161).

Куркей [*Куркій*], *-ей* — Уж, Мк. ◀ Від антр. **Кúрка** + *-ей*.

Курлюк — Уж. ◀ 1. Від бойк. апел. *курлюк* чи *корлюк* — “болячка на язиці худоби” (Чопей 164, Он I 378, 398). 2. Від серб.-хорв. чол. імені *Крльо, Крло, Крље* або болг. *Кърльо*, що відповідають повним іменам *Крста, Крстифор* — Грк 115, Илчев 290), + *-юк*. 3. Від укр. дісл. *курлюкати*. 4. Рум. п-ще *Curluc*, яке І.Йордан виводить з діал. апел. *curlă-corlă* — “гагарка” (Jordan 181).

Курник †. 1648: *Kurnik Matte, Laszlo* — Бистриця (Maksay 523). ◀ 1. Від місц. апел. *курнік* — “приміщення для курей” (СУМ I 411). 2. Від сл. діал. *kurnik* — “пристрій для підкурювання бджіл” (SSN I 913).

Кúрочка — Пр. 1787: п-ще *Kureczka* (!) — Биківці, Улюч на Лемк (ЙМ), *Kurotczyn* — Ластівка на Бойк (ЙМ). П-ща *Kuroczka, Kuroczkin* є й на території Польщі (Rymut 492). Пор. ще 1715: кр. *Jo. Kurosecs* — Новоселиця Мж (Bélay 147); 1751: *Данил Курочич* — Лісковець (Гаджега-М 209). ◀ 1. Від антр. **Кúрка** + *-чка*. 2. Від місц. назви *кúрочка* — “мала курка”.

Курпіль — Рх. ◀ Від старопол. апел. *kurpiel* — “личак, лапоть, ходак” (Rospond II 460). На території Польщі п-ще *Kurpiel* згадується 1408 р. (Rymut 495). 2. Від серб.-хорв. апел. *крпель* — “вид павука-паразита” (РСКНХ XI 654).

Курта — Хс, Уж, Тч, Мк. 1485: п-ще *Kurtha* — Цегень у ком. Саболч (MaksaySz 121); 1534: кр. *Dem. Kurtha (Curta)* — Горінчово (Bélay 143); 1578: кр. *Velyczko Kurta* — Горінчово (Bélay 144); 1550: *Jo. Kurta* — Липча (Bélay 172); 1614: кр. *Pe. Kurta* — Буштино (Bélay 132); 1678: кр. *Kurta Mihaly* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1704: кр. *Kurta Tamas* — Червеньово (HodGens 13); 1773: староста *Mathias Kurta* — Червеньово (Удварі-2 298); 1787: п-ще *Kurta* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ В умовах Карп.-Дун. басейну п-ще **Курта** має декілька прийнятних етимол. інтерпретацій. 1. Від місц. укр. прикм. *кúртій* — “укорочений, куций” (Чопей 164), який кінець-кінцем сягає лат. *curtus* — “укорочений”, котрий до карп. українців, як і до сх. словаків (SSN I 914) чи

навіть до частини пол. гов. (Bubak 1973), принесли угорці або волохи (Фасмер II 429). Подг. *kurty*, *kurta* — “людина без одного пальця”, “собака з притягим хвостом” (Bubak 1973), а у словаків — “незвичайно мала на зріст, недорозвинена істота” (SSN I 914). В угорців від цього прикм. утворено декілька п-щ. Провідний угор. антропоніміст М.Казмир вважає, що поширене серед угорців п-ще *Kurta* походить саме від нього у зн. “низька на зріст, куца людина” (Kázmég 653). Пор. запис кр. 1772 р. з с. Орябина, що в ком. Спіш: *Michal Kurty* (Ud-4 108). 2. Провідний пол. ономаст К.Римут справедливо вважає, що п-ще *Kurta* серед поляків завдячує нім. впливу і походить від нім. гіпок. імені *Kurt* (перша згадка — 1391 р., а у формі *Kurta* — 1396 р.), що від повного імені *Konrad* (Румут 495). 3. Провідні серб. та болг. ономасти (С.Илчев, Н.Ковачев, М.Гркович, І.Смайлович та ін.) не без підстав відстоюють погляд, за яким п-ща *Курт* і *Курта* — це мусульм. за пох. тотемні імена, які прийшли на зміну слов. іменам *Вьлк* та *Вук* (апел. зн. “вовк” — по-турецьки *curt* — Ковачев 296). Покликаючись на Махмеда Ганджича (1585), Смайлович пише, що під час ісламізації Боснії імена тамтешніх сербів перекладали тур. мовою: кого звали *Živko*, ставав *Zahija*, *Vuk*, прибирав ім'я *Kurt*, а хто мав ім'я *Gvozdén*, ставав *Timur* (Smailović 506, 319). Ім'я *Курт* поширилося й серед болгар та гагаузів на півдні України (Колесник 7). І.Йордан так само у рум. п-щах *Curta*, *Curtă*, *Curtu* припускає можливість пох. і від герм. імені *Kurt*, і від тюрк. *kurt* — “вовк”, і від угор. *kurta* — “куций” (Iordan 161).

Куртан — Мк. ◀ Від антр. *Курта* чи *Курт* + -ан. У сербів, крім імені та п-ща *Курта*, побутує і кличка куцохвостого собаки *Куртан* (РСКНХ XI 83).

Куртанин — Рх. ◀ Від андр. *Куртаниа* — “дружина Курти” + -ин.

Куртанич — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Kurtanicz* — Шандровець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Куртаниа* — “дружина Курти” + -ич.

Куртэй [*Куртій*], -ей — Вб. 1787: п-ще *Kurtey* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Курта* + -ей.

Куртий †. 1772: кр. *Michal Kurty* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108). ◀ Від антр. *Курта* + суф. -ий.

Куртинець [*Куртиниць*], -ця — Ір, Вн, Св, Мк, Бг. 1772: присяжий *Vasilius Kurtinecz* — Ільниця (Удварі-2 300). Пор. 1787: п-ще *Kurtyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ), а також

суч. серб. п-ща *Куртинац* і *Куртих* (РСКНХ XI 83, 85).

Куртяк — Мж, Хс, Вб, Вн. 1787: п-ще *Kurtyak* — Виноградів (Szabó 424), *Kurtiak*, *Kortiak* — Лавочне, Сухий Потік, Ялинкувате, *Kurtianyuk* — Риків, Славське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1645: п-ще *Kurtakovics* — Котельниця (LchBer 370). П-ще *Curteac* поширене також серед румунів (Iordan 161). ◀ І. Від антр. *Курта* + -як. 2. Зв'язок п-ща *Куртяк* з бойк. апел. *куртяк* (Он I 397) уже новіший.

Курюц — Ір, Мк, Хс, Вн, Мж, Св, Уж. 1691: гор. *Kurucz* — Ужгород (HodAd 33); 1692: п-ще *Kurucz* — Гетеня (Szabó 372); 1787: п-ще *Kurucz* — Росохач, Тухолька на Бойк, Височани, Полонне, Кожушне на Лемк (ЙМ), а також п-ще *Kurudz* — Кальне, Плав'є, Тишів на Бойк (ЙМ). ◀ Від угор. історизму *kurucz* — “повстанець XVII–XVIII ст. проти Габсбургів”, а первісне зн. — “учасник селянського повстання 1514 р.” (MNTESz II 681), тобто “солдат, що воював у армії Текелі або Ракоці проти Габсбургів”, метафор. зн. — “твердий воїн” (Kázmég 653).

Курюца — Мк, Уж. ◀ Від антр. *Курюц* + -а. Пор. ще 1819: п-ще *Kuruczak* — Тухля на Бойк (ФМ).

Курючик — Мк. ◀ Від антр. *Курюц* або *Курюца* + -ик.

Курцеба — Мк. ◀ І. Можливо, від пол. апел. *kurcaba*, *kurcab* або *korcaba* — “кілок”, “заколісник (у возі)” (SW II 639). 2. Пов'язувати його з чес. п-шем нім. пох. *Kurc* (< *kurz* — “короткий”) заважає словотвір. Пор. ще 1475: *Иван Василевич Курцевич* — Володимир (ССУМ I 530).

Курятник — Хс, Мж. 1773: староста *Lucas Kurjatnik* — Павшин (Удварі-2 303); 1787: п-ще *Kuratnik* — Майдан на Бойк (ЙМ). Пор. аналогічне п-ще утворення з того ж року *Chusiatnik* у с. Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ І. Від місц. *курятник* — “особа, яка доглядає курей” (Ужан). 2. Менш імовірно від *курятник* — “приміщення для курей” (Чопей 165, Гр II 331, СУМ IV 414). П-ще *Kuriatnik* і *Kuriatnyk* є й на території Польщі, але пол. дослідники чомусь зближують його з бібл. геогр. назвою *Kariom* (Румут 379). 3. Можливо, що ос. назву *курятник* утворено від серб. дієсл. *куретати* — “белькотіти”; тоді вона мала б означати “белькотун”. Пор. ще укр. ботан. номен *күрятник* — “спорши звичайний” (ЕСУМ III 159).

Курячка †. 1720: кр. *Kuriacsko* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від місц. апел. *курячка* — “кура-

чий послід” (Гр II 332), але можливі й інші інтерпретації. Напр. у словаків є ботан. номени *kuriačko, kuriečko* (SSN I 912).

Кус' [род. — **Кўса**] — Тч. 1420: шл. *Kws drag* (!) — Чумальове (Bélay 133); 1600: кр. *To. Kws* — Дулово (Bélay 138); 1648: *Kusz Hricz* — Бистриця (Maksay 523). Пор. 1787: п-ще *Kus* — Бобрка, Чертїж, *Kusy* — Березовець, Душатин, *Kusyk* — Криниця на Лемк (ЙМ, Красовський 94). ◀ 1. Від давньорус. нечленного прикм. *кусь* — “короткий, куций” (Срезні I 1382), який має прями відповідники в усіх слов. мовах, напр., у пол. мові *kusy* — “короткий”, у болг., серб. — навіть пестл. імена від цієї основи (пор. болг. *Кусо, Кусьо* — Илчев 287; серб. *Кусо, Кусьо* — Грк 111, 269). У поляків є відповідні п-ща, як *Kusek* (Rymut 496, Rospond II 463). 2. Від місц. укр. апел. *кус* — “кусень”, “шматок” (Чопей 165).

Кус' [род. — **Кўса**] — Тч. У місц. пам'яток писемності фіксуються лише фонет. вар. п-ща *Кус* без переходу кореневого /о/ в монофтонг /у/. Пор. 1696: кр. *Fr. Koss* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від діал. вар. назви дрозда чорного *кус*.

Кусканич †. 1618: *Jaczo Kuskanicz* — с. Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Від андр. *Кускánя* — “дружина *Кускá*” + *-ич*.

Куско †. 1680: *Kuska Ivan, Luka, Szimeon* — Руська Поляна (Bélay 180). ◀ Від антр. *Кус* + *-ко*.

Кускович †. 1500: *Fran., Sim. Kuskowyth* — Поляна (УстС 53-14). ◀ Від антр. *Куско* + *-ович*.

Кусович †. 1715: кр. *St. Kusovicz* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. *Кус* + суф. *-ович*.

Кустраба †. 1680: кр. *Kusztraba Janko* — Лисиче (Bélay 183). Більше прикладів див. на **Костраба**. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Костраба**.

Кустран †. 1618: кр. *Kusztran Maczko* — с. Гажлин на Маковиці (Mars 88). ◀ Від антр. **Кустрбó** + *-ан*.

Кустрбó — Тч, Хс. 1787: п-ще *Kustrycki* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, такого ж пох., як і **Костраба**, **Костре́й**, **Кóстрип**, **Кострóвич**..., але ще й зі зміною кореневого /о/ на /у/.

Кустур †. 1772: присяжний *Joannes Kuszur* — Іванівці (Удварі-2 300). ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща **Кóструр**.

Кут' [род. — **Кўта**] — Мж. 1221: п-ще *Cuta* — с. Чура в ком. Саболч (RegVar 266). Пор. 1787: п-ще *Kutyucz* — Підгірці на Бойк, *Kunulics* — Богуша на Лемк (ЙМ). Пор. серб. п-ща *Кутеван* *Кутин*, *Кутин* (РСКНІ XI 97-100). ◀

Можливо, усічення від кал. імен *Кутій*, *Кутоній* (Справочник 427).

Кут' [род. — **Котá**] — Тч. 1672: кр. *Kut Havrilo* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1720: кр. *Mihalljo Kuth* — В.Водяне (Bélay 121). Пор. 1649: козак *Котенко* — Канівський полк (Осташ-3 34). Пор. чес. п-ща *Kut, Kút* (Moldanová 122). ◀ Від діал. назви *котá*, *кут* — “кіт”.

Куташ †. 1699: *Kutas Mihaly* — Н.Ворота (Maksay 590); 1752: кр. *Петрь Куташ* — Руська Поляна (ПаПо-2 9). ◀ Від антр. *Кут* + квалітат. суф. *-аш*.

Кўтка — Уж. 1751: парох *Яков Кутка* — Студений (Гаджега-М 207); XVIII ст.: *Kutka Janos* — Мукачів (LehBer 487); 1781: *професора Івана Кутки* — Ужгород (Микитась 451). ◀ Від місц. укр. назви кішки *кўтка* (Мк). П-ще *Kutka* є і в поляків (Rymut 499) з 1627 р.

Куткáнич — Уж. ◀ Від андр. *Куткánя* — “дружина *Кўтка*” + *-ич*.

Кутлán — Уж. 1638: п-ще *Kutilan* (!) — Мала Копаня (Szabó 393); 1681: шл. *Kutelen Jonucz* — Джулешті (Bélay 148); 1720: кр. *Kottlan Dudas* — Вел.Бичків (Bélay 129). П-ща *Kottlan* і *Kutla* нині є також у поляків (Rymut 421). ◀ Фонет. вар. п-ща **Котлán**.

Кўтлик — Вл. ◀ Від п-ща **Котéл** + *-ик* з чергуванням кореневого /о/ в закритому складі.

Кўтнич — Вн, Ір. 1775: п-ще *Kutnics* — Фанчиково (Szabó 330). ◀ Імовірно, від пол. арх. *kotnia* “мішок” (SW II 505) + *-ич*. Пор. ще лемк. п-ще 1787 р. *Kuteń* (Красовський 95).

Куторéй [*Которéй*], *-ея* — Вб. Пор. 1715: кр. *Jac. Kuttre* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Можливо, пов'язане з давнім угор. світським іменем *Kutor* (Kázmér 655).

Кутурбáч — Тч. ◀ Пол. п-ще *Koturbacz*, яке походить від давнього пол. апел. *kocierba* (Rymut 421) або, що більш імовірно, від сілезької основи *kotorb* — “голова” (Rospond II 382) + *-суф. -acz*.

Кутчáк — Пр. ◀ Від антр. *Кўтка* + *-як*.

Кўхар [*Кўхарь*] — Тч, Мк, Вб. Лексему *кўхар* на укр. землях раніше засвідчують ойк., а не антр. Пор. 1437: ойк. *Кухарсвици* — Сучава (ССУМ I 531); 1618: кр. *Kuchar Wojtek* — Зборів (Mars 102); 1787: п-ща *Kuchar, Kucharz* — Біличі та ін. на Бойк, Гирова на Лемк (ЙМ). ◀ Від назви роду заняття *кўхарь* (Чопей 165). У поляків п-ще *Kucharz* значиться 1393 р. (Rymut 482).

Кухарівський †. 1715: п-ще *Kucharivske* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від антр. *Кўхар* + патр. суф. *-івський*.

Кухта — Тч, Рх, Вн, Мк, Пр. 1452: п-ще *Kuchta de Shol* — Перемишль (*Smolka II* 138); 1654: кр. *Kuchta Simon* — Вонігово (*Bélay* 212); 1772: кр. *Jano Kuhta* — с. Гельцманівці в ком. Спіш (*Ud-4* 78); 1773: п-ще *Kukta* — Часлівці (ПеПред 222); 1787: п-ще *Kuchta* — Орів на Бойк, Завадка Руська на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *кўхта* — “кухар, кухарчук” (Ж-Н 393, Гр II 334), який має прямі відповідники в сусідніх мовах. У поляків п-ще *Kuchta* фіксується 1408 р. (*Rymut* 483), в угорців — 1654 р. (*Kázmér* 649).

Кухтáнич — Уж. ◀ Від андр. *Кухтáни* — “дружина Кухти” + *-нич*.

Кухтин — Рх. 1787: п-ще *Kuchtyn* — Турка на Бойк, а 1819 — *Kuchtyk* — Телешниця на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від п-ща *Кухта* + *-ни*. П-ще *Kuchtyn* є у поляків (*Rymut* 483).

Кухтjак — Мж. ◀ Від п-ща *Кўхта* + *-як*.

Куц †. 1618: кр. *Kucz Simek, Marko Kuczow* — с. Габолтів на Маковиці (*Mars* 94); 1819: п-ще *Кус* — Мізунь, а 1787 — *Kuciw* — Мізунь і Бубнище на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Нечлениий прикм. до повної форми *куций* — “короткий”. У болгар є захисні імена *Куц*, *Куца*, що від прикм. *куц* “кульгавий”, “кривий” (Ковачев 297). Пор. ще пол. апел. *kuc* — “коник”, “безхвоста тварина” (*Rospond II* 436).

Куца, *-ци* — Пр. ◀ Род. відм. від антр. *Куц*. У поляків п-ще *Куса* представлено 1614 р. (*Rymut* 482).

Куцик — Пр, Гр, Вн, Вб, Хс, Вл. 1653: п-ще *Kuczik* — Туртеребеш (*Szabó* 530; 1680: *Kuczik Ivan* — Новоселиця на Мж (*Bélay* 147); 1787: п-ще *Кусук*, *Kucik* — Залокоть, Гнила на Бойк, Мохначка на Лемк (ЙМ), *Kusak, Kucyszyn* — Яворів, Луги на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Кўца* + *-ик* або від прикм. *кўций*, як давні слов. імена моделі *Голик*, *Добрик*, *Світлик*. Пор. ще апел. *кўцик* — “кінь малої породи”, “коротка куртка” (Ж-Н 693, Гр II 334). Нині на Зак кличку *Кўцик* дають короткохвостим та низькорослим тваринам. Серед запор. козаків 1649 р. вживалося ім'я *Куць* Пор. записи *Куць Хоменко*, *Куць Найден* та ін.

Куцима †. 1659: п-ще *Kucima* — Раковець (*Szabó* 454). ◀ Якщо п-ще записали правильно, то це усіч.-суф. утворення на зразок п-щ *Гудіма*, *Суліма* від композитних антр. моделі *Куцекінь*, *Куцерец*, *Куцериб*, *Куцевіл* та апел. *куцолапий*, *куцолапий*...

Куцимович †. 1724: кр. *Штефан Куцимув*, *Штефан Куцимович* — Мала Копаня (Микитась 32). ◀ Від антр. *Куцима* + суф. *-ович*.

Кўцип — Тч, Рх, Вн, Мж. 1787: п-ще *Kucip* — Орявчик на Бойк (ЙМ). П-ще *Суципи* є у румунів (*Iordan* 162). ◀ 1. Від антр. *Кўца* + пос. суф. *-ип*, подібно до *Кузьмип*, *Савчинп*. 2. Від болг. чол. імені *Кўцип* чи *Куцеп*, що від того ж кореня *куц* — “куций”, але суф. *-ип* у них сингулярний (Илчев 288).

Кўципа — Тч, Св. 1787: п-ще *Кисупа*, *Кисупа*, *Кисіпа* — Токарня на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Кисунда* — Радошинці на Лемк (ФМ). П-ще *Суципи* є і в румунів (*Iordan* 162). ◀ Від п-ща *Кўца* або антр. *Куц* + здр.-знев. суф. *-ипа*, як у антр. *Дячїпа*, *Іванїпа*... Пор. ще серб. діал. *кўципа* — “сучка” та *кўцип* — “молодий пес, щеня” (РСКНХ XI 125). П-ща *Кисупа*, *Кисупіак*, *Kucyszyn*, як і п-ще *Кисуп*, є і на території Польщі (*Rymut* 482).

Кўципак — Вб. 1819: п-ще *Kucipak* — Сянки на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, з пол. діал. *kucipczek* — “хвостик” або з *kuciapa* — “кучма” (SW II 618). Пор. також пол. п-ща *Косіра*, *Косўба* (*Rymut* 442). Пор. ще місц. укр. *коциба*, *куциба* — “ціпок”, “милиця” (Ужан), по-слц. *kosiba* — “т. с.” (SSN I 793).

Кўцир [*Кўцирь*], *-ря* — Пр. 1787: п-ща *Kucier* — Підбуж, *Kucirak* — Сторона на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1437: *Коус срь* — Сучава (ССУМ I 53). ◀ 1. Правдоподібно, пол. п-ще *Kocer*, котре, як і *Коцирка*, походить від пол. апел. *kacierz* — “еретик” (*Rymut* 363). 2. Інші пол. ономасти вважають, що пол. подг. п-ще *Kucier* походить від апел. *kucier* чи *kuczer* — “візник, кучер, фурман” (*Bubak* 192). 3. Можливе й болг. пох. п-ща: пор. болг. чол. ім'я *Куцер/Куцар*, що, на думку С.Ілчева, від діал. апел. *куц* — “куций” (Илчев 287–288).

Кўцирка — Вб. 1787: п-ще *Kuciorka* — Смеречне на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від *Кўцир* + *-ко* з подальшою зміною фінального */o/* на */a/*.

Кўцир [*Кўцирь*], *-ря* — Св, Мк. 1648: кенези *Kuczkir, Kuczker Fedur, Stecz, Petro, Jurko* — Поляна (*Maksay* 534); 1699: кенези *Kótskir Ivan, Fedor, Hricz, Kucskir Olexa, Vaszilj* та ін. — Поляна (*Maksay* 579). ◀ Імовірно, утворення з малопродукт. суф. *-ирь* від слц. дієсл. *kuckat'* — “кашляти”, “чхати” (SSN I 899) або серб. дієсл. *куцкати* — “постукувати” (РСКНХ XI 125).

Куцко — Уж. 1646: *Kutzka Peter* — Колошка (БалКом 359); 1787: п-ща *Kucio* — Присліп, *Kuciak, Kuculin* — Перегінське на Бойк, *Kucia, Kuciw* — Городок, *Kucki* — Воловець на Лемк (ЙМ); 1819: *Kucunik* — Новосілки на Лемк

(ФМ), а також п-ще **Кóчка** на Зак. ◀ 1. Від антр. **Куц** або **Куць** + -кó. Пор. болг. імена *Куцко*, *Куцо*, *Куцьо* тієї ж етимології (Илчев 288). Пор. ще чол. ім'я *Коцько*, що з *Коць*, *Микоць* серед запор. козаків 1649 р. (Осташ-3 34). 2. Від місц. п-ка низької на зріст людини (Зак) або серб. апел. *куцкó* — “пес, песик”, “кличка барана” (РСКНХ XI 125). Пор. також слц. *kusko* — “згорблена людина” (SSN I 899).

Куцкúлич — Уж. 1738: *Куцкуличъ Андрей* — Невицьке (ПаПо-1 170); 1819: п-ще *Kockulicz* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Куцкúля* — “дружина *Куцька*” або від андр. *Коцкуля* — “дружина **Кóчки**” + -ич.

Куцюрóба — Хс. Ір. Пор. 1787: п-ще *Kuczurabko* — Н.Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від діал. апел. *куцюрóб* — “палець, зігнутий унаслідок каліцтва” (Гр II 334). 2. Від лемк. апел. *koćurupka* чи *koćurba* — “черемха” (StieberAt IV 178).

Кучáк — Пр, Уж. Пор. 1787: п-ще *Kuczak* — Яворів на Бойк, Розтока Вел. на Лемк (ЙМ), а також новіше гуц. п-ще *Kučak*. ◀ А.Вінценз виводить п-ще від апел. *kuča* — “хлів для свиней” (Vincenz 522, Гр 108). Приблизно такої ж думки з приводу пох. оравського п-ща *Kuczak* дотримуються Т.Голембйовська (Golęb 102) та Н.Ковачев, який вбачає у п-щі давнє слов. побажальне ім'я (Ковачев 297). Однак можливі й інші інтерпретації, а саме: 1. Від антр. куч. Пор. 1787: п-ще *Kucz* — Жегестів, Зубрик та ін. з Лемк (ЙМ). П-ще *Куч* представлене і серед козаків війська запор. 1649 р., а також в укр. грамотах XV ст. (ССУМ I 532). 2. Від антр. **Кúка** або **Кук** + -як. Пор. 1550: кр. *Luc. Kuk* — В.Водяне (Bélay 121); 1787: *Kuk* — Мисцова на Лемк (ЙМ). 3. Від антр. **Кúчка** (див. **Куцкó**) + -як. 4. Від серб. чол. імені *Кухо* (РСКНХ XI 119) + суф. -ак.

Кучар †. 1614: *Mich. Kuczyar* — Хуст, *Sim. Kuczyar* — Іза (Bélay 151, 156); 1787: п-ще *Kuczara* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Видозміна п-ща **Кóвчар**. 2. Від серб. апел. *кухар* — “сторож будинку”.

Кучáрський — Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від п-ща **Кóвчар** (з відповідними фонет. змінами) + -ський. 2. Від антр. **Кучар** + -ський. Пор. ще серб. прикм. *кучарски*, що від *кучарац* — “мандрівний торговець” (РСКНХ XI 113).

Кучéла — Вб. Пор. 1787: п-ще *Kuczala* — Мохначка, *Kuczawa* — Залуж на Лемк, *Kuczauo* — Опорець на Бойк (ЙМ). П-ща *Kuczela* і *Koczela* є і у поляків (Rymut 483, 422). ◀ П-ще може мати щонайменше дві задовільні інтерпретації: 1. Від

антропооснови *Куч-* або *Коч-*, які широко представлені в карп. антропонімії, + роман. демінут. формант *-ela*, як у п-щі **Попéла**, **Дупéлич**. 2. Від серб. *кухела* — “коза червоної масті” або *кучéла* — “передня чи задня частина колиби” (РСКНХ XI 115, 129).

Кúчер — Уж. 1787: п-ще *Kuczeryk* — Дубшари, *Kuczeryk* — Цинява на Бойк (ЙМ). ◀ Від ім. *кúчерь* — “локон кучерявого або завитого волосся” (Чопей 165, Гр II 234, ЕСУМ III 167). Омоніму лексему *кúчер* — “візник” не можна брати до уваги, оскільки в Карпатах вона відносно нова, тоді як основа *кúчері*, *кучерявий* представлена не лише в антропонімії, але й у місц. традиційній зоонімії.

Кúчера — Уж, Мк, Св. 1618: кр. *Koczera* (!) *Iwan* — В.Орлик на Маковиці (Mars 76); 1649: *Kuczera Tomas* — Пузняківці (LchBer 666); 1715: кр. *Kucsora Janos* — Стеблівка (Bélay 192). П-ща *Cucera* і *Cuciera* є і в румунів (Iordan 159). ◀ Від слц. або чес. апел. *kučera* — “кучеряве, хвилясте волосся” (SSN I 899) або, що менш імовірно, від назви повзкої рослини *kučera* (там само).

Кучéрка — Уж. ◀ Від слц. *kučerka* — “локон кучерявого волосся” (Golęb 102).

Кúчеря [Кúчиря], -рі — Тч. Пор. клички кучерявих овець: *Кúчеря*, *Кучéра*, *Кучіря* (Зак). ◀ Від місц. апел. *кúчеря* “кучерявець, кучерявка” (Хс).

Кучерявий [Кучирявий], -вого — Тч, Пр, Хс, Мж. XVIII ст.: кр. *Kucsiravi* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від прикм. *кучерявий* (Чопей 165).

Кучерявка — Уж. ◀ 1. Від східнокарп. апел. кучерявка — “смушева шапка” (Тч). Пор. буков. апел. *кучерявка/кучерéвка* — “дівчина з кучерявим волоссям” (Мат. до буков. IV 117). 2. Від лексикографічно незасвідченого ім. *кучеря́во* — “кучерявець” із подальшим переходом антр. у парадигму на -а.

Кучик †. 1715: кр. *Jo. Kucsik*, а 1720 — *Lad. Kucsik* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від п-щ **Кук**, **Кúка** або **Куч** чи **Кúча** (див. **Кучáк**) + -ик.

Кучин †. 1684: *Kucsin Alexa* — Теремля (Bélay 203); 1704: *Kucsin Gergely* — Вел.Лучки (HodGens 16); 1715: віровідступник *Георгій Кучин* — Руське Поле (Гаджега-М 191). ◀ Від антр. *Куча*, що з болг. апел. *куче* — “собака”, + -ин.

Кучинець †. 1715: кр. *Prokip Kucsinecz* — Студений (Bélay 145). ◀ Від антр. **Кúча** (див. **Кучáк**) + -инець.

Кучинка [Кучінка] — Мк, Св, Вн. 1772: присяжний *Andreas Kucsinka* — Н.Гравівниця (Удварі-2 299). П-ща *Kuczyna*, *Kuczynka* і *Kuczynko* є у поляків (Rymut 483), а *Кúчина* — у сербів

(РСКНІ XI 130). ◀ Теоретично кожне з наведених п-щ могло стати основою для п-ща **Кучінка**, однак, враховуючи природу голосного другого складу, а особливо його наголошеність, вважаємо, що на Зак воно є п-щем пол. пох.

Кучинський †. 1751: парох *Андрей Кучинский* — Дубравка у сх. Слч (Гаджега-3 58-59). ◀ Від п-ща *Кучин* (див. **Кучінка**) + *-ський*.

Кучінка — див. **Кучінка**.

Кучір [*Кучірь*], *-черя* — Тч. ◀ Від місц. апел. *кучірь* — “локон кучерявого волосся” (Тч).

Кучірка — Вб. Пор. 1715: кр. *St. Kucsira* — Добрянське (Bélay 177); 1607: *Kutzirkanith* (!) *Jetzko* — Ставне (UetC 104-8). ◀ Від п-ща **Кучір** + *-ка*.

Кучірявий — Тч. — Див. **Кучерявий**.

Кучка †. 1649: сваящ. *Kucska Luka* — Поляна (LchBer 657). ◀ Від антр. *Куча* (див. **Кучак**) + *-ка*.

Кучкип †. 1715: кр. *Alex. Kuczkin* (!) — Керещкі (Bélay 163). ◀ Від антр. **Кучка** + *-ип*.

Кучкір †. 1773: присяжний *Joannes Kucskir* — Поляна (Удварі-2 303). — Див. **Кучкір**.

Кучма †. 1715: кр. *Kucsma Peter* — Теребля (Bélay 204); 1787: п-ще *Kuczma* — Ялин на Лемка та *Kuczminiec* — Орява на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *кучма* — “висока бараняча шапка” (Чопей 165) або “висока копиця волосся” (ЕСУМ III 168; Мат. до буков. IV 117). Пор. ще слц. *kučma* — “т. с.” (SSN I 899).

Кучмаш — Вб. 1773: п-ще *Kucsmás* — Марія-Повч у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Від апел. *кучмаш* — “той, що носить *кучму*” (Вн).

Кучнір [*Кучнірь*], *-ра* — Вб, Вл. 1751: *Анна Кучнір* (!) — Невицьке (Гаджега-Уж 156). Пор. 1682: *Kutsmirtsin Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1787: п-ще *Kuczniierz* — Бігтя на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. назви роду заняття *кучнір* — “кушнір” (Он I 40); пор. ще східнослц. *kučnir* — “т. с.” (SSN I 899).

Кучович †. 1680: кр. *Kucsovics Mikula* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від основи *Куч-*, етимологія якої спірна (див. п-ще **Кучак**).

Кучілка — Тч. — Див. **Кошілка**.

Кущка †. 1661: кр. *Kuska Janoska* — Батіза (Bélay 125); 1680: кр. *Kuska Ivan, Luka* — Руська Поляна (Bélay 180). ◀ Від діал. *кущка* — “дерев’яний футляр, у якому косарі тримають гострилний брусок” (Гр II 335).

Кушков †. 1618: кр. *Iwan Kuskow, Waszil Kuskow* — с. Раковець на Маковиці (Mars 85). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Кушка**.

Кушницький †. 1648: кр. *Kusnickij* (!) *Dmitr, Olexa* — Н.Ворота (Maksay 539, 540); 1715: кр. *Phil. Kusniczki* — Кошельово (Bélay 163). ◀

Прикм. від закарп. ойк. *Кўшниця*. Пор. ще 1672: кенез *Kusnicska Lazar* — Кушниця (LchBer III 6); 1704: кр. *Kusznics* (!) *Gergely* — Шелестово (HodGens 12).

Кушнір — Рх, Мж, Вл, Вб, Ір, Хс, Тч, Вн, Мк. 1672: кр. *Kusnyer Ignat* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1678: *Kusnyer Mihaly* — Ясинія (Bélay 166); 1685: *Кушнірова лива* — Кам’янське (ЛелПам 228); 1695: *Кушнір Іван* — Пилипець (Яворск 207); 1715: *Mich., Vaszil Kusnyir, Kusnyirik* (Bélay 167); 1682: *Kusnir Mihaly* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від назви роду заняття *кушнір* — “фахівець, що вичиняє хутро і шие хутрянні вироби” (Чопей 165, ЕСУМ III 170).

Кушнірчук — Св. Пор. 1451: *Kuschmyerczyk* — Перемишль (Smołka II 119).

Кушнірюк — Рх. ◀ Від **Кушнір** + *-юк*.

Кушніта †. 1715: кр. *Luc. Kuspita* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від пол. п-ща *Kuśpita*, що з апел. *kuśpita* — “хлопчик”, “кавалер” (Rymut 499).

Кўштан — Св, Мк, Пр, Вб, Ір, Вл. Пор. 1773: присяжний *Basilius Kustan* — Плоске (Удварі-2 303); 1349-1360: шл. *Kusta (Kozta)* — Джулешті (Bélay 142); 1819: п-ще *Kusztá* — Сможе, *Kusztuk* — В.Стинава на Бойк (ФМ); 1782: *Марія Кошанова, з Коштаневицъв Манякова Марія* — Черник (Метрика). П-ще *Kusztan* є й у поляків, і вони виводять його зі старопол. *kost* — “харч”. ◀ 1. Від серб.-хорв. прикм. *куштан* “хитрий, лукавий” (РСКНІ XI 140). 2. Морфемна структура п-ща **Кўштан**, зокрема формант *-ан*, а ще більшою мірою наявність спорідненого з ним п-ща **Кўштинець**, схиляють до думки, що твірною основою п-ща тут мусив бути антропонім на *-а*, власне *Кўштан* або *Кўштан*, а такі антропооснови мають чес. п-ща *Košta* і *Kušta*. Другу з них Д.Молданова бачить у назві знаряддя праці *kušta*. 3. Твірну основу п-ща **Кўштан** варто шукати і в пол. мові. До цього можуть спонукати такі діал. лексеми, як *kuszyg* — “клишоногий”, *kusztugac* — “кривлять ногами”, *kuszyk* — “кульгавий”, *kuštak* — “коротка нога” (SW II 651), а також лемк. п-ща 1787 р. *Kusztelan* і *Kosztyla* — Добра, Лубна (ЙМ).

Кўштинець [*Кўштиниць*], *-ниця* — Вл. 1772: присяжний *Kustminéc* (!) *Jurko* — Кузьмино (ДжеДел 289). ◀ Від антр. *Кўштан* + *-инець*.

Куштура — Мк, Уж. У румунів є п-ще *Custureac*, але, враховуючи суф. *-ак*, І.Йордан кваліфікує його як укр. утворення (Jordan 162). ◀ 1. Від буков. молдованізму *куштура* — “металева шкребачка” (Мат. до буков. IV 118), який перегукується з серб.-хорв. апел. *кустура* —

“зневажлива назва тупого старого ножа, бритви, шаблі” (РСКНХ XI 93, 141). 2. Фонет. видозміна п-ща Кошту́ра. 3. Від антр. *Kúшта* + -ура. 4. Від слц. діал. *koštúr* — “непосида” (SSN I 844) + -а.

Куштурнич †. 1720: кр. *Jo. Kusturnics* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. **Кушту́ра**, однак інтерфікс -и- не знаходить задовільного пояснення.

Кушак — Мк. ◀ 1. Від антр. *Кúшка* + -як. 2. Від діал. назви горіха з твердою шкаралупою

кушак (укаючі говірки). 3. Твірною основою міг стати й пол. діал. *kuszka* — “penis” (SW II 651).

Кúщинаць [*Кушчициць*], -нця — Мж. 1720: кр. *Jo. Kuscinsicz* — Присліп (Bélay 181); 1787: п-ще *Kuszcziniec* — Сколе (ЙМ); 1819: п-ще *Koszcziniec* — Розтоки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від п-ща *Кúшка* або від пол. діал. *kuszka* — “penis” (SW II 651) + -нцяць. 2. П-ще могло постати внаслідок асиміляції /шт/ > /шч/ із п-ща **Кúштинцяць**, властивої бойк. і закарп. гов.

Кúкало — див. **Кúкало**.

Л

Лáба — Пр, Тч. 1618: кр. *Haurilo Laba* — с. Довгоня на Маковиці (Mars 71); 1676: кр. *St. Laba* — Чумальово (Bélay 133); 1682: *Labá Mikula* — Заричово (UetC 88-59); 1773: присяжний *Paulus Laba* — Лінці (Ud-2 300), присяжний *Andreas Laba* — Кольчино (Ud-2 301); 1787: *Labá* — Лужок, Тур’є на Бойк, Тихоня на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Labin* — Тур’є, *Labicz* — Розлуч і *Labinieć* — Кальне на Бойк (ЙМ). Пор. ще хорв. п-ща *Labá, Labak, Laban* (Leksik 353), а також серб.-хорв. клички свині, кози, вівці *Лаба, Лабо* (РСКНХ XI 143). ◀ 1. Від серб.-хорв. або болг. чол. гіпок. імені *Labá* або *Labo*, що з оф. *Labud*, співвідносного з апел. *labud* — “лебідь” (Šimundić 186, Грк 116, Ковачев 299). 2. Від карпатоукр. згр. апел. *лаба* — “нога людини або тварини” (Чопей 166, Ж-Н 394, Мат. до буков. V 3).

Лабáк — Мк. П-ще *Labak* є і в Хорватії (Leksik 353). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *лабáк* — “людина з великими або довгими ногами” (Уж, Мк). 2. Від антр. **Лáба** + -ак. 3. П-ще *Laban* могло походити від пол. лайки або від апел. *лаба* — “великий пес” (Rymut II 30).

Лабáн — Мк. 1680: кр. *Laban Ignat* — Довге (Bélay 203); 1715: кр. *Luc. Laban* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1400: *Лабанскыи* — Львів (ССУМ I 536); 1787: п-ща *Labaniec* — Тухолька і *Labanczyn* — Тернівка на Бойк (ЙМ). П-ще *Лабан* є й у сербів (РСКНХ XI 144) та у хорватів (Leksik 353). ◀ 1. Від серб. чол. імені бібл. пох. *Лабан* (Гр 116). 2. Від антр. **Лáба** + -ан. 3. П-ще *Laban* могло виникнути на основі пол. лайки або пол. апел. *лаба* — “великий пес” (Rymut II 30).

Лабáнич — ВБ, Пр, Уж. 1819: п-ще *Labanicz* — Тухолька (ФМ). ◀ 1. Від андр. *Лабáня* — “дружина **Лáби**” + -ич. 2. Від жін. п-ка *лабáня*, яке в закарп. укр. гов. озн. “жінка з довгими або великими ногами” (Уж, Пр, Мк та ін.), бойк.

“лабаня” — “кіл із напівзрізаними гілками для сушіння сіна” (Он I 400).

Лабáниц — Уж. 1755: свец. *Basilius Labancz* — Мукачів (Лучкай 18. — 97). Пор. 1787: п-ща *Labaniec* і *Labanczyszyn* — Тухолька (ЙМ). ◀ Від арх. карпатоукр. або пол. апел. *лабáниц* — “піхотинець давньої австрійської армії” (SW II 784); пор. ще п-ще *Lábánc* в угорців, яке М.Казмир справедливо кваліфікує як “габсбурзький воїн часів Текелі та Ракоці” (Kázmér 658). В угорців п-ще побутує з 1667 р. (там само).

Лабáтій, -ія — Вн. 1775: п-ще *Lábati* — Верця, Вел.Копаня (Szabó 546, 549). Є і в Польщі (Rymut II 30). ◀ Від місц. укр. *лабáтій* — “довгоногий”, “людина з великими ногами” (Ж-Н 394, Гр II 337, Мат. до буков. V 3, Гг 108). Трансформація відносного прикм. на -ий у ім. на -ій зумовлена угор. впливом.

Лабáч — Вл, Бг. 1787: п-ще *Labacz* — Бережок, Тернівка на Бойк (ЙМ). Є воно і в Польщі (Rymut II 30). ◀ Від місц. укр. апел. *лабáч* — “довгонога людина” (Пр, Ір) або від співзвучного йому буков. відповідника (Мат. до буков. V 4).

Лабéцький [*Лабіцький*] — Уж. 1819: п-ще *Labecki* — с. Нижне на Бойк (ЙМ). Пор. 1773: п-ще *Labics* — с. Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ Гіперкоректна форма п-ща *Лабіцький* (< *Лабич* + -ський або *Лабик* + -ський). Пониження артикуляції суф. /и/ до ступеня /e/, як і в п-щах **Балéцький**, **Петрéцький**, **Турéцький**, зумовлене впливом сусідніх мов, які не мають звука /и/.

Лабик — Пр, Уж. 1787: п-ще *Labik* — Петруша Воля, Святкова на Лемк (ЙМ). П-ще *Labik* є і в Польщі (Rymut II 30). ◀ Від антр. **Лáба** + -ик.

Лабóвський — ВБ. Пор. 1690: вікарій *Labowski Lazarus* — ком. Саболч (Лучкай-Іс 30); 1787: п-ще *Labowski* — Білянка, Лось на Лемк

(ЙМ). ◀ Від п-ща Лабa або від південнослов. імені *Лабo* (< *Лабуд* — Гр 116) + *-овський*.

Лабoш — Вн, Хс. 1682: *Labos Ignacz* — Кострини, *Labos Andry* — Стричава (UetC 88-59); 1787: п-ще *Labasz* — Висова, Мохначка на Лемк, *Labasiak* — Складисте на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Labeszow* — Кобло на Бойк (ФМ). На території Польщі п-ще *Łaborz* зафіксоване з 1382 р. (Rymut II 30). П-ща *Labaš, Laboš, Labuš* поширені й у хорватів (Leksik 354). ◀ 1. Імовірно, угор. п-ще *Lábas*, яке значиться з XV ст., а походить від угор. апел. *lábás* — “довгоногий, ногоастий” (Kázmér 658). Пор. ще пол. *łabas* — “високий, товстий, незграбний чоловік” (SW II 784) та закарп. кличку *Лабіш*, яку дають собаці з білими або чорними лапами (Вб). 2. Від місц. апел. *лабош*, що з угор. *labos* — “сковорода”, “каструля” (Чопей 166).

Лабун — Мк. 1787: п-ще *Łabun* — Чистогорб на Лемк (ЙМ), є також у Польщі, й пізніше (Rymut II 30) ◀ Від місц. укр. *лабун* — “довгонога людина” чи співзвучного йому пол. діал. відповідника *labun*.

Лаб'як [*Лабляк*], *-ка* — Пр. 1787: п-ще *La-biak* — Босько, Пулави на Лемк, *Laibiak* — Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лабa* + *-як*.

Лавер [род. — *Лавера*] — Мк, Вл, Вб. 1488: кр. *Lauor* — Леурдина (Bélay 171); 1602: *Laur. Andre* — Смерекова (UetC 104-8); 1618: солтис *Lauer* — с. Брезовка на Маковиці (Mars 93); 1661: кр. *Laur Jonicz* — Стремтура (Bélay 202); 1678: кр. *Laver Dancz* — Вел.Бичків (Bélay 126); 1819: п-ще *Lauer* — Сопіт на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Лавер* або *Лавр*, що з лат. *Laurus* (Керста 117), яке в Мараморші фіксується з XVI ст. (Bélay 118). Пор. напр., запис 1720 р.: кр. *Laver, Szawa Huk* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. ще вар. цього імені з XIV–XV ст. *Лаоурь, Лаворь* (ССУМ I 536), подібно до вар. *Павел, Павло, Павол...*

Лавеський — Ужгород. П-ще *Lawecki, Lawiescki* є і в Польщі (Rymut II 35). ◀ Від ойк. *Лавки* + *-ський*.

Лавір †. 1773: присяжний *Lavir (!) Ihnath* — Пашковець (Удварі-2 302). ◀ Фонет. вар. антр. *Лавер* в ікаючій гов.

Лавкаї — Мк. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Лавки* (Мк). Пор. 1787: п-ще *Lauka* — Мисдова на Лемк (ЙМ). Пор. також 1674: свящ. *Васил Лавоцки* — Мукачів (ЛелПам 227).

Лавра — Уж. 1570: *Thom. Laura* — Лалово (UetC 97-29); 1720: кр. *Hrihor Laura* — Терново (Bélay 166); 1787: п-ща *Lawro, Lawrow* — Здвигень на Лемк, *Lauryk* — Стрільбиці на Бойк

(ЙМ). ◀ Від антр. *Лавр, Лавро* або *Лавер* у формі род. відм. Пор. ще чес. гіпок. ім'я *Laura* (≠ *Laurenc* — Кнарповá 124) та хорв. ос. ім'я *Lauro* (≠ *Laurencij* — Šimundić 424).

Лавричко — Вн, Хс. Пор. XV ст.: ім'я *Лавришь* (ССУМ I 536); 1819: п-ще *Lawrynczyn* — Сливки на Бойк (ФМ). ◀ Від чол. імені *Лаврін* + *-ко*.

Лавришин, -на — Тч. 1787: п-ще *Lawryszyn* — Підгород, Сливки на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Лавриша* — “дружина *Лавра*” + *-ин*.

Лаврович — Мж, Мк. 1715: *Laurovics Liso* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ще *Lawrowicz* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лавер, Лавра* або *Лавро* + *-ович*.

Лаврув †. 1682: *Lauru Lukats* — Кострини, *Lauru Kuzma* — Заричово (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lawro* — с. Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Пос. прикм. від антр. *Лавер* в укаючій гов.

Лаврюк — Тч, Рх. Пор. 1787: п-ще *Lawruch* — Дуби на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лавро, Лавра* або *Лавер* + *-юк*.

Ладанії — Мк. 1599: шл. *Ladanyi Boldizsar* — Мукачів (LehBer 432). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Ladány*, яких на території Угор. королівства аж 5, зокрема й у ком. Саболч (Kázmér 660), а ойк., мабуть, від слов. чол. імені *Ladan, Lado*, що з *Ladislav* (Šimundić 424), менш імовірно, що з серб. *хладан* — “холодний” (РСКНХ XI 160).

Ладжикурка — Мк. ◀ Фонет видозміна п-ща *Глоджикурка* або *Глодзжикурка*.

Ладжун, -на — Мк, Уж. Пор. хорв. п-ща *Lađevac, Lađević* (Leksik 355). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Ладжео*, що з *Владьо, Ладьо* (Илчев 295, Грк 116, Šimundić 424), + *-ун*. Іменні варіанти *Влаш* і *Влахо* у сербів також належать до популярних (Грк 55). 2. Від серб. назви рослини *лажун* — “дрік” (Лавр 282).

Ладика — Уж. 1377: *hospitis Ladyk* — Михайлівці (Nagy-1 150); 1705, 1715: кр. *Lad., To. Ladika* — Колодне (HodOkm 443, Bélay 134). П-ще *Ладика* поширене у сербів та хорватів (РСКНХ XI 161, 162, Leksik 355). ◀ 1. Від місц. апел. *ладика* — “єпископ” (Чопей 166), “священик” (Ужан, Мк). 2. Імовірно, від молд. чол. імені *Ладик*, співвідносного з чол. іменем *Владимир* (Думбр 91).

Ладикович †. 1648: *Ladikovich Kuzma, Lazar*, 1699: *Ladikovics Jaczko* — Поляна (Maksay 534, 578). ◀ Від антр. *Ладика* + *-ович*.

Ладіш — Уж. Пор. 1691: свящ. *Ladisinszki Basilius* — с. Фольварок у ком. Спіш (Лучкай-Іс 293); 1787: п-ще *Ladusz* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Як і хорв. п-ща *Ladiš, Ladišić* (Leksik

355) та серб. ім'я *Ладуш* (Грк 117), п-ще співвідноситься з південнослов. чол. іменем *Ладо* (≠ *Владимир*, *Владислав*) або з кал. іменем гр. пох. *Еладій* (*Šimundić* 424) + *-iu*.

Ладомир †. 1370: *Ladomer* — Ужгород (Nagy-I 366); 1374: шл. *Ladomerius* — Криве (Bélay 216); 1377: *Ладомиръ Волошинъ* — Бохур (ССУМ I 536); 1383: шл. *Ladomer* — Сопунка (Bélay 192); 1438: *Pe. f. Ladamer* — Н.Руна (Bélay 185); 1405: шл. *Nan f. Ladomery* — Бедевля (Bélay 192), там же і шл. *Ladomer* за 1510–1515 рр. П-ще *Ладомер* та ім'я *Ладомир* побутує у сербів (РСКНХ XI 166) та угорців (Hajdú 63). ◀ Фонет. вар. імені *Владимир*.

Ладомир'як — Вб, Уж. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-як* від слов. чол. ос. імені *Ладомир*, принесеного в Карпати з Болгарії чи Валахії десь у XIII ст. Пор. XIII ст.: *Ladomér mester* — ком. Берег (Györfy 532). Менш імовірно, що п-ще утворене від східносл. ойк. *Ladomirov* або *Ladomirová* (Majtán 224) за допомогою форманта *-як*, або служити катойк.

Ладак †. 1602: *Ladijak Thomas* — Дравці (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Ладьо*, що із *Владьо*, тобто *Владислав*, або наслідок субституції пол. п-ща *Ładziak*, яке К.Римут виводить із дієсл. *ładzić* — “упорядковувати”, *ładny* (Rymut II 32).

Лазар [Лазарь] — Хс, Тч, Ір, Мк, Мж, Вн, Уж, Рх, Пр. 1465: шл. *Cozmas Lazari* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1470: шл. *Lazar* — Дулово (Bélay 138); 1513: кенез *Lazar* — Кальник (LehAd II 482); 1548: шл. *Jo. Lazar* — Угля (Bélay 210); 1571: кр. *Dem. Lazar* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1648: *Lázár Tamas* — Білки (LehBer 160); 1701: *Georgius Lazar* — Мукачів (HodOkm 409); 1787: п-ще *Lazar* — Війське на Лемк (ЙМ). П-ще дуже поширене у хорватів (Leksik 359). ◀ 1. Від бібл. імені євр. пох. *Лазарь*, популярного в усіх мовах Карп. регіону. 2. Підставою для виникнення і поширення п-ща *Лазар* у деяких регіонах Славії, зокрема в Хорватії, Сербії, Польщі та навіть в Укр. Карпатах, було й метафор. зн. цієї лексеми, а саме — “хвора людина”, “бідна людина”, “прохач” (РСКНХ XI 175), “хворий, кволий, мізерний”, “жебрак” (SW II 802), “каліка, скалічений” (Чопей 167).

Лазарець [Лазаріць], **-рця** — Хс. 1720: кр. *Pe. Lazarecs* — Горінчово (Bélay 144). Пор. серб. п-ще *Лазариц* (РСКНХ XI 175) та хорв. п-ще *Lazarac* (Leksik 353). ◀ Від ім. *Лазар* + *-ець*.

Лазарик — Мк, Уж. 1696: кр. *Jo. Lazarik* — Ясиня (Bélay 167). Пор. ще 1692: *Lazarikav Ignat* — Бобовище (Луцкай 16. — 63). ◀ Від антр. *Лазар* + суф. *-ик*.

Лазарішинець [Лазарішиниць], **-нця** — Хс. ◀ Від андр. *Лазаріха* — “дружина Лазара” + суф. *-инець*.

Лазарко — Уж. 1787: п-ще *Lazarko* — Квятонь на Лемк, *Lazarkow* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від здр. імені *Лазарко*. Пор. 1496: *Лазарко Мошкевич* — Мереч (ССУМ I 536). 2. Від антр. *Лазар* + *-ко*.

Лазарович — Рх, Вн. 1787: п-ще *Lazarowicz* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ). Пор. ще п-ще серб. деспота, що жив у закарп. с. Середне і помер 1427 р., *Lazarovics Istvan* (LehBer 543). ◀ Від антр. *Лазар* + *-ович*.

Лазарчук — Хс, Тч, Рх. Пор. 1787: п-ще *Lazarczak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лазар* + *-чук*. 2. Від антр. *Лазарко*, *Лазарець*, *Лазарц* або *Лазарча* + *-юк*.

Лазарюк — Мж. ◀ Від антр. *Лазар* + *-юк*.

Лазір [Лазірь, род. — Лазіря] — Мж, [Лазірь, Лазіря] — Ір. 1638: кр. *Jon Lazir* — Мойсин (Bélay 175); 1693: *Лазірь Пупанич* — В.Студений (Сах 79); 1715: *Lazi (!) Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178); 1773: присяжний *Mikula Lazür* — Тростянин (Удварі-2 305). ◀ Від місц. вар. чол. імені *Лазар* (Керста 118), на якому позначився вплив рум. еквівалента *Lazăr*. Пор. ще 1431: топ. *Лазирова долина* — Сучава (ССУМ I 537).

Лазірчин †. 1648: *Lazirchin Petro* — с. Латірка (Maksay 541). ◀ Від андр. *Лазірка* — “дружина Лазіра” + суф. *-чин*.

Лазович і **Лазович** — Ір. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від чол. імені *Лазо* чи *Лаз*, що з давньоєвр. *Лазар*, *Слизар*, поширеного також у болгар, сербів та угорців (Илчев 496, Ковачев 300, Грк 117, Hajdú 63). Пор. 1436: *...Лазь нуса* — Васлуй (ССУМ I 537).

Лазор [Лазорь], **-ря** — Тч, Мж. 1787: п-ще *Lazor* — Завадка Руська, Репедь, *Lazoryszak* — Манів, *Lazoryszyn* — Щербанівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Лазорь*, співвідносного з суч. оф. *Лазар* (Керста 118, ГрІV 554). У молд. грамотах іменні вар. *Лазор* і *Лазорь* фіксуються з XV ст. (ССУМ I 537).

Лазорець [Лазориць], **-рця** — Хс, Вб. ◀ Від антр. *Лазор* + *-ець*.

Лазорик — Ір [рідше — Лазорик] — Пр, Уж, **Лазорік** — Тч. XVIII ст.: п-ще *Luzurik* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Lazoryk* — Березниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лазор* + *-ик*.

Лазоричок, **-чка** — Тч. ◀ Від антр. *Лазорик* + суф. *-ок*.

Лазоришин †. 1705: *Федурь Лазоришинъ* — Крайниково (UdAd 73). ◀ Укр. утворення із суф. *-ин* від андр. *Лазоріха* — “дружина Лазора”.

Лазорка — Хс, Тч, Св, Уж. 1787: п-ще *Lazor-ka* — Вишнів на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Lazorczyn* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лазорко** у род. відм.

Лазорко — Ір, Хс. 1787: п-ще *Lazorko* — Вишнів, Синьовидне, Тишів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Lazorko* — Одрехова на Лемк (ФМ). ◀ Від староукр. здр. чол. імені *Лазорко*, співвідносного з *Лазор* (Керста 118).

Лазоркович †. 1647: *Lazorkovics Horvath György* — Мужієво (LehBer 625). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від місц. антр. **Лазорко** або **Лазорка**.

Лазорович †. 1570: *Jac., Sim., Alex Lazorowich* — Бистриця (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Лазор** + **-ович**.

Лазорчак — Пр. 1787: п-ще *Lazorczak* — Біла Вода на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лазорець**, **Лазорко** або **Лазорка** + **-як**.

Лазорчик — Уж. 1787: п-ще *Lazorczyk* — Лосє на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-ик** від тієї ж основи, що й **Лазорчак**.

Лазор'як [Лазор'як], **-ка** — Рх. ◀ Від антр. **Лазор** або **Лазір** + **-як**.

Лазур [Лазурь], **-ря** — Тч, Хс, Ір, Св. 1649: кр. *Łubanicz Lazur, Szimko* — Річка (Bélay 173); 1682: *Luc. Lazur* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від староукр. чол. імені *Лазур*, співвідносного з оф. *Лазар* (Керста 118, Гр IV 554, Bélay 210).

Лазуришин †. 1715: кр. *Fr. Lazurisin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від андр. *Лазуриша* — “дружина Лазура” + **-ин**.

Лазурицьо †. 1729: *Иванъ Лазурицо* — Крайниково (Ud-1 76). ◀ Місц. укр. здр.-пестл. вар. імені *Лазур* із суф. **-цьо**.

Лазурицьович †. 1648: *Lazurchouich Ihnad* — Неліпино (Maksay 548). ◀ Від антр. **Лазурицьо** + суф. **-ович**.

Лазурча †. 1699: *Lazurcza Ivan* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від антр. **Лазур** + суф. **-ча**.

Лазурчат †. 1682: *Lazurtsath Lukats* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Лазур** + **-чат**.

Лазіон — Ір. Пор. 1787: п-ще *Lazio* — Вислік Вел., Радошиці на Лемк (ЙМ); 1489: *nan Laziya* — Сучава (ССУМ I 537). ◀ 1. Від антр. *Лазьо* чи *Лазя*, співвідносного з оф. іменем *Лазар*, + **-ун**. 2. Від закарп. укр. *лазіун* — “той, що лазить, повзає”, тобто “повзун” (Чопей 167), “той, хто добре лазить по деревах” (Гр II 341). Із дієсл. основою *лазіити* пов'язується і пол. п-ще *Łazunda* (Rymut II 35).

Лайко †. 1715: *Juras Lajko* — Криве на Тч (Bélay 164); 1773: присяжний *Franciscus Lajko* — Кайданово (Ud-2 300). ◀ 1. Угор. п-ще *Lajkó*, яке

М. Казмир виводить від угор. імені *Lajos* (Kázmér 661). 2. П-ще *Лайко* є і в Польщі, але пол. ономасти виводять його від дієсл. *lajać* — “ляяти, дорікати” (Rymut II 32).

Лайкун — Мк. ◀ 1. Укр. утворення з атрибут. суф. **-ун** від чол. імені *Лайко*. У словаків ім'я *Lajko* — це гіпок. до *Ludovít* (Kálal 296, SSI VI 139), у хорватів — від *Lazar, Arhelaj Lastimir* (Šimundić 424), у болгар — із *Влайко, Николайко* (Илчев 296, Ковачев 300). У Сучаві ім'я *Влайко* фіксується 1467 р. (ССУМ I 180). 2. Менш імовірно, що це укр. утворення з суф. **-ун** від імені *Лайка*, а тим більше — від пол. *lajka* — “оброблена овеча або теляча шкіра” (Bubak 210). П-ще *Lajkun* є і в Польщі (Rymut II 32).

Лайт'яр, -ря — Вл. 1787: п-ще *Laytar* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *лайтар* — “рейтар”, *лейт'яр* — “т. с.” (Гр II 353).

Лайтер — Вл. ◀ Від нім апел. *Leiter* — “керівник, провідник”, відомого й сербам та хорватам (РСКНХ XI 183, Leksik 355).

Лакатиш [Лак'атиш] — Тч. ◀ Із рум. п-ща *Lacatus* або угор. *Lakatos*. Див. **Лакатош**.

Лакатош [рідше — **Лакат'ош**, а в півд. районах — **Лакатош**] — Вб, Пр, Уж, Вл, Мк, Ір, Вн, Бг, Хс, Мж, Тч. 1565: п-ще *Lakathos* — Сасово, 1574 — Виноградів (Szabó 48-0, 422); 1600: гор. *Ge. Lakatos* — Хуст (Bélay 151); 1642: *Lakatos Janos* — Мукачів (HodOkm 124); 1751: *Василь Лакатош, Петро Лакатош не сповідалися* — Вишній Шард (Гаджега-Уг 32); 1772: присяжний *Andreas Lakatos* — Клочківці (Удварі-2 301). ◀ Від місц. мадяризму *лак'ат'ош* — “слисар” (Чопей 167). В угорців п-ще *Lakatos* фіксується 1469 р. (Kázmér 662).

Лакос — Уж. 1787: п-ще *Lakos* — Меджибрід на Лемк, *Lakosz* — Біличі на Бойк (ЙМ), хорв. п-ще *Lakas* (Leksik 365). ◀ 1. Серб. чол. ім'я *Лакас*, яке є гіпок. до *Лак*, *Лако*, тобто *Лазар* (Грк 117, РСКНХ XI 183). 2. Пол. п-ще *Lakos* К. Римути виводить від дієсл. *lakomitisia* (ласувати) (Rymut II 33).

Лалак — Мк. У Сучаві антр. з основою *Лал* згадуються з XV ст. Пор. 1453: *Лалоу*, 1480 — *Лаль* (ССУМ I 538), а укладачі словника пов'язують її з гр. *Εὐλάλιος*. ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. **-ак** від чол. імені *Лало*, яке у болгар співвідноситься з іменем *Лазар* (Илчев 296, Ковачев 301), у хорватів — із *Labud, Aleksandar, Ladimir, Lalislav*... (Šimundić 424), у чехів — з *Ladislav* (Кнарповá 123, Moldanová 124), а у босн. мусульман — із іменем *Halil* (Smailović 320). Пор. також молд. чол. ім'я *Лалу* (Ер-Кос 47). 2. Від хорв. глузливого етн. *lala*, яким вони прози-

вають воєводинських сербів. 3. Можливо, твірною основою для п-ща став рум. діал. апел. *lală*— “дідуся”, “дядько” (Scurtu 134) або навіть пол. апел. *lujok* чи *lujac*— “відвисла шкіра підшійка вола” (Rymut II 33).

Лалакúлич — Пр, Мк. ◀ Від місц. андр. *Лалакúля* — “дружина Лалака́” + *-ич*.

Лáлик — Мк. ◀ Від антр. *Лáло* чи *Лáла* (див. **Лáлак**) + *-ик*.

Лалкúлич — Мк. Пор. 1819: п-ще *Łalko* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ Від андр. *Лалкúля* — “дружина *Лалка́*” + *-ич*, а *Лалко* — дериват від **Лáло**, тобто **Лазар** (Грк 118).

Лáло — Ир, Мж, Тч. 1453: *два цигани на имѣ Лалоу* — Сучава (ССУМ I 538). ◀ Від власного ос. ім'я *Лало*, яке в мовах Карп.-Дун. регіону співвідноситься з кількома кал. і некал. іменами (див. **Лáлак**).

Лаловський †. 1674: *священник Іоанъ Лаловски* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Лáлово* (Мк).

Лáлиць — Уж. ◀ Від незасвідченого в нашій картотеці антр. *Лáлиць* або *Лáлицьо*, які, очевидно, є дериватами імені *Лало*, + *-ик*.

Лáмбрух — Ир. Пор. запис XI ст. *Lambert* — ком. Берг (Györfy 523); 1635: лелеський єпископ *Lamperti* (HodOkt 68). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ух* від болг. чол. імені *Ламбро* чи *Ламбри* або серб. *Ламбра*, хорв. *Lambro*, що з *Lambrecht* (Šimundić 424), які сягають гр. імені *Λαμπρός* — “світлий”, “прекрасний” або ім. *Λαμπρή* — “Великдень” (Илчев 297, Ковачев 302, РСКНХ XI 208). 2. Від чол. імені герм. пох. *Lambert* або *Lamprecht* (Bubak 200–201, Справочник 428). П-ще *Lambru* є у румунів (Jordan 272), а п-ща *Lambrych*, *Lembryk* є у поляків (Rymut II 7).

Лáмпер — Бг. ◀ Від чол. імені нім. пох. *Lambert* чи *Lamprecht*, поширеного серед чехів, словаків, поляків, угорців та деяких ін. народів. Первісне зн. лексеми — “славний своєю владою на землі” (Кнаррова 124, SvoSta 182). П-ще *Lampert* є у хорватів (Leksik 357).

Лангазóв [*Лангузúв*], *-ова* — Уж. ◀ З болг. п-ща *Лангазов* або *Лангозов* (Илчев 297, 307).

Лангв́ізер — Пр, Вб. ◀ Нім. утворення з суф. *-er* від топ. *Lange Wiese*, яких у Слч було три. Одне з сіл тепер називається *Dhá Lúka* в Шариському краї (Majtán 221, 251).

Ландóвський — Мк. Пор. 1718: п-ще *Landowski* — Подг (Bubak 201); 1787: п-ще *Landa* — Вороблик на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Слов. (імовірно, пол.) п-ще утворення зі слов. суф. *-овський* від чол. гіп. імені *Landa* чи *Lando*, що від *Landolf*, *Roland*, *Mikulanda*, які побутують у чехів, хор-

ватів та деяких ін. народів Центр. Європи (Moldanová 125, Кнаррова 158, Šimundić 424, Справочник 428). 2. Пол. п-ще *Landowski*, утворене від нім. ос. назви *Land* — “поле”, “рілля”, “земля”, “край” (Rymut II 8). Менш імовірно, що від укр. діал. *lánda* — “бродяга, ледар, грабіжник” (ЕСУМ III 190) + *-овський*, буков. *lándati* — “ходити без діла, байдикувати” (Мат. до буков. V 12) або серб.-хорв. ос. назви *ландов* — “той, що пісяє під себе” (РСКНХ XI 216), + *-ський*.

Лáні(й) [**Лáнгій**] — Кольчино, Мукачів. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Лань* або *Ланьо* (див. **Ланькó**, **Ланьбó**).

Ланькó — Тч. Пор. 1618: кр. *Waszil Lan*, *Fegika Lany* — с. Ортутова на Маковиці (Mars 87); 1772: кр. *Vanjo Lanko*, *Vasko Lanko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157); 1787: п-ще *Lanko* — Вороблик на Лемк (ЙМ). Пор. співзвучні і споріднені 1462: *Яль Ланка* — Сучава (ССУМ I 358). Пор. 1787: *Lankowicz* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ланьбó** + *-ко*.

Ланьбó — Мк, Хс, Вн. 1773: присяжний *Demetrius Lanyó* — Куштановиця (Ud-2 301). ◀ Від староукр. чол. імені *Ланьо* або *Лань*. Пор. записи 1404: *пан Лань Креховичь* — Галич (ССУМ I 538), імена *Лань*, *Ланик*, *Ланчикъ*, *Łan*, *Laniec...* (Керста 96, 133) та похідні від них п-ща *Łan* — Голомча, *Laniak* — Бонарівка, Ванівка та ін. на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Lanik* — Миків на Лемк (ФМ); болг. імена *Ланьо*, *Лано*, *Ланко*, серб.-хорв. *Лано*, *Ланьо*, *Ланко*, які співвідносяться з *Милан*, *Милодин*, *Харлан*, *Daniel*, *Silvan...* (Илчев 297, Грк 118, РСКНХ XI 96, Šimundić 424).

Ланьцó †. 1715: кр. *Nic. Lancza* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ще *Lancio* — Радошиці на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ланьбó** + суф. *-цьо*.

Ланьчак †. 1682: *Lantsak Michaelo* — Дубриничі (UetC 88–59); 1787: п-ще *Lanczak* — Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ланькó** + *-як*.

Лапа †. 1715: п-ще *Lapa* — Чумальово (Bélay 133). 1775: кр. *Lapa* — Велятин (Szabo 537). ◀ Імовірно, від апел. *lápa*.

Лапкó [рідше — **Лáпко**] — Ир, Св, Вл. 1672: кр. *Lapko Ivan* — Ясинія (Bélay 166); 1678: *Lapko*, а 1678 — *Lopko* — Гетеня (Szabo 325); 1773: *Lapko Michaeli* *Labko* — Баранинці (ПеПред 321); 1787: п-ще *Lapko* — Монастирець та ін. на Лемк і Бойк (ЙМ). ◀ 1. Морфол. видозміна незасвідченого п-ща **Ланка*, яке фіксується 1665 р. на пол. Подг (Bubak 211). Додаком функціонування такого п-ща, тобто п-ща з кореневим /п/ у карп. українців, є записи 1787 р. п-щ *Łapey* — Ждиня, Луг, *Lapiczka* — Вислік Вел., *Lapikurka* — Радошиці

на Лемк, *Lapiniec, Lapiński, Lapanowski, Łapriow* — Лужки та ін., суч пол. п-ще *Łapa* (Вубак 211). 2. За С.Ілчевим (Ілчев 297), чол. ім'я *Лана* у болгар співвідноситься з *Арлантия*, тобто *Харлантий*, а серб. ім'я *Лано* і *Лапац* — із апел. *хлапац* — “хлопець” (Грк 118). На користь другої етимології свідчать прикарп. п-ща 1787 р. *Łapasa, Lapca* — Тухля, *Łapaczak, Łapacak, Łapecki* — Гниля. 3. Від укр. діал. апел. *лапко* — “негідник, босяк, обідранець” (Ж-Н 397, Залеський 135); пор. ще серб.-хорв. діал. *лапо* — “белькотун, базика” та апел. *лапов* і *лопов* — “крадій, злодій” (РСКНХІ 228) та бойк. *лапка* — “мишоловка” (Он 1 403), що від місц. укр. дієсл. *лапати* — “ловити” (ДжеДел 80). Пор. ще місц. укр. апел. *мухоланка* — “мушоловка”.

Лапочка †. 1572 : п-ще *Lapocka* (!) — Ком'яти (Szabó 397); 1668: *Lapoczka* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від антр. *Лапа* + суф. *-очка*.

Лапчак — Тч. 1787: п-ще *Lapczak* — с. Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лапо* або *Лапцо* + *-як*.

Лар [*Ларь*], **-ря** — Хс, Тч, Уж. 1607: *Lar Andre* — Смерекова (UetC 104-8); 1556: *Larius episcopus* — Ердевд (HodOkm 16). ◀ Від давньоукр. чол. імені гр. пох. *Лар* — “Іларіон” (Керста 133, Осташ-3 38); пор. ще білор. *Лар* — “т. с.” (Суднік 31), молд. *Ларо* — “т. с.” (ДумбрМик 92), а також серб. ім'я *Ларо*, хоча воно у сербів та хорватів співвідноситься з іменем *Лаврентије* (Грк 118, РСКНХІ 243, Šimundić 424).

Ларивон — Тч. 1366: *вдѣка Ларивуѣ* — Перемишль (ССУМ I 539); 1550: вл. *Jo. Larion* — Мойсин (Bélay 175); 1715: *Jo., St. Larivon* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від кал. чол. імені *Ларивон*, тобто *Іларіон*. Ім'я *Ларіон* ніколи не належало в Карпатах до популярних. Пор. запис 1720 р. із с. Чумальово: кр. *Larivon Lak* (!) (Bélay 133).

Ларивончич †. 1705: свідок *Larivanchis Vaszily* — Чумальово (HodOkm 432). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Ларивонка* — “дружина *Ларивона*”, тобто *Ларіона*.

Лармер — Вб. ◀ Нім. п-ще від. апел. *Lärmer* — “крикун”.

Ларчук — Тч. Пор. 1570: *Steph. Larczka* (!) — Копинівці (UetC 97-29). ◀ Від антр. *Лар* + *-чук* або від його деривата *Ларко* + *-юк*.

Ларьо — Хс. ◀ Від місц. розм. вар. чол. імені *Лар* за аналогією до імен на зразок *Васьо*, *Гришо*, *Федьо*.

Ласко — Уж. 1471: *пан Ласко* — Володимир (ССУМ I 540); 1572: кр. *Laz. Laszko* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1715: кр. *Laszka Miklos* — Іза (Bélay

156); 1787: п-ще *Łaska* — Черна, *Łasyk* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. гіпок. чол. імені *Ласко*, співвідносного з повними іменами *Улас*, *Євласій*, *Олексій*... Широко представлене в реєстрах 1649 р. Нині вживають болгари (Ілчев 298), серби (Грк 118), хорвати, у яких воно співвідноситься і з такими повними іменами, як *Lazar, Vlastimir, Vlastimil* (Šimundić 424). 2. Місц укр. віддієсл. утворення від *ла́ска-тися/ла́щитися* — “пеститися” (Ужан) із суф. *-ко*, від укр. або пол. назви тварини *ла́ска* — “ласиця”.

Ласлов — Мк, Тч. 1458: шл. *Sim. Lazlo* — Біла Церква, *Gr. Lazlo* — Крачуново (Bélay 139, 161); 1605: кр. *Ge. Lazlo* — Кошельово (Bélay 163); 1699: *Pavolcha Laszlo* — Чинадьово (Maksay 565); 1715: кр. *Mich. Laszlo* — Олександрівка (Bélay 189). ◀ Від угор. чол. імені *László*, яке генетично походить від слов. (*Vladislav*, але угорці вже здавна використовують його як еквівалент до укр. кал. імені *Василь*).

Ластівка [*Ластівка*] — Ір, Вн. Пор. 1606: *Семанъ Ластивочка* — Фольварк на Пр (Лел Пам 226); 1471: *пан Ластавский* — Київ (ССУМ I 540). ◀ Від назви птаха *ластівка*, метафор. зн. якої на Зак — “рухлива, працьовита особа” (Мк). У місц. зоонімії лексему *ластівка* використовують для називання плямистих тварин.

Ластовецький [*Ластовецкий*] — Рх. ◀ 1. Катоїк. від ойк. *Ластівці* (Ів-Фр). 2. Від антр. *Ластовиця* + *-ський*. Пор. болг. лексему *ластовица* — “ластівка”, серб.-хорв. антр. *Ластовица*, який у сербів і хорватів є також іменем, п-ком і п-шем. У сербів та у хорватів, крім цього, є і п-ще *Ластавицки* (РСКНХІ 241, 245, Leksik 358).

Ластовичак [*Ластовичек*] — Рх. ◀ Від персоніф. апел. *ластовиця* — “ластівка” (Гр II 346) + *-як*.

Ластомірський — Мк. ◀ Від східносл. ойк. *Lastomír* (Majtán 225), співвідносного з давньослов. іменем *Lastomir* та *Vlastimir* (Majtán-Považaj 15, Šimundić 188, Грк 118), + *-ський*.

Лата (серед українців сх. Слч є спроби писати *Латта*) — Пр. 1620: п-ще *Lata* — Вербо-вель на Вн (Szabó 540); 1772: присяжний *Paulus Lata* — Оленьово (Удварі-2 302). Пор. 1215: *Latus reus* — ком. Сатмар (RegVar 196); 1773: *Марин Латапка* — Нятів у сх. Слч (ПаПо-2 34), присяжний *Paulus Lata* — Оленьово (Уд-2 302); 1787: п-ще *Łatka* — Посада Яворова, *Łataniszyn* — Чистогорб на Лемк, *Łatajo* — Нижне на Бойк (ЙМ); пор. також подг. п-ща XVII–XVIII ст. *Laciak* і *Łatasz* (Вубак 212, 210). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Лато*, співвідносного з *Влатко* (≠ *Влад* — Грк 56, 118) чи хорв. *Lata* (≠ *Ladimir, Ladislav* —

Šimundić 424). 2. Можна виводити п-ще з давньоукр. чол. імені *Латион* (≠ *Галактион*), зафіксованого в козацьких реєстрах 1649 р., зокрема в Переяславському полку; можна пов'язувати його з місц. укр. апел. *ла́та* — “планка” (ДжеДел 80), “довга жердина”, а також “заплата” (Гр II 347), однак імовірність таких спроб невисока.

Латинський — Уж. ◀ Від чол. імені *Латин*, відомого болгарам і сербам, а особливо — хорватам (Илчев 298, Ковачев 303, РСКНХ XI 249, Leksik 358), + суф. *-ський*. Семантика основи, ймовірно, — “католицький”.

Латиньош — Хс. ◀ Від місц. укр. *латиньош* — “латинець” — “римокатолик на відміну від православного та греко-католика” (Гр II 347); пор. серб.-хорв. *латинаш* — “католич. свящ., який богослужіння править лат. мовою” (РСКНХ XI 249).

Латко́ — Ужгород. ◀ 1. Імовірно, видозміна п-ща *Ладко́*. П-ще *Ladko* є і в Польщі, а виводиться від антропооснови *лад-*, *ладити* — “впорядковувати” (Rymut II 31) чи безпосередньо від західнослов. імен на зразок *Ladislaw*. 2. Від антр. *Лата* + *-ка* з подальшим переходом його в парадигму на *-ко*. П-ща *Latko* і *Latka* поширені і в Польщі (Rymut II 35).

Лаутербáх — Рх. ◀ Нім. п-щеве утворення із прикм. *lauter* — “чистий” + ім. *Bach* — “потік”.

Лаутнер — Мк. ◀ Із нім. *lauten* — “звучати” + суф. *-er*.

Лакхита — Уж. ◀ 1. Від пол. ос. назви *lachita* або *lacheta* — “обірванець”, що з *lach* — “лахи, ганчір'я” (SW II 785). Пор. пол. п-ще *Łacheta* з 1401 р. (Rymut II 31). 2. Від хорв. антр. *Lach* (Leksik 355) + *-ита*.

Лáхман [зрідка — Лóхман] — Мк. 1787: п-ще *Łachmann* — Залокоть, *Łachmańcow* — Лицівка, *Łochmann* — Задільське на Бойк, *Łachman* — Вислочок на Лемк (ФМ). ◀ 1. Полісемант. антропооснова *Lachman*, яка в нім. та чес. мовтах озн. “той, що зрікся чогось” або “житель чес. області *Lašsko*” (Moldanová 124), а в укр. — “обірванець”, “ганчір'я”, “лахи” (Гр II 348). В укр. гов. Зак *láxman* і *ráxman* — “роботяга”, а у слн. гов. *lachman* — “легковажна людина”. 2. Пол. п-ща *Lachman* виводять із нім. ос. назв *Lachmann* і *Lahmann*, апел. зн. яких — “межовий знак” (Rymut II 6).

Лакхманіч — Св. ◀ Морфол. видозміна пол. ос. назви *lachmaniec* — “обірванець, жебрак” (SW II 785).

Лаци́нич — Вб, Св, Уж, Вн. Пор. 1720: кр. *Fr. Lyackanics* — Студений (Bélay 146). Пор.

запис XVIII ст. із Ужан: *Lencsanics* (!) (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Лацáня* — “дружина *Лаца*” + *-ич*, а *Лацо* — слц. і чес. чол. ім'я *Laco*, співвідносне з *Ladislav*, *Vladislav* (Majtán-Považaj 15, Кпаррová 223), у сербів — *Александр*, *Владислав* та ін. (Грк 118), у болгар — *Лазар* і *Лата* (Илчев 298, Ковачев 304), у хорватів — *Evlasiј*, *Ladislav*, *Lastimir*, *Radoslav*... (Šimundić 423), в угорців — *László* (Ladó 184). Іменний вар. *Лаца* в Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1437: *Lacza filius* — Ремети (Nagy-1 338). Пор. ще прізвищевий дериват, зафіксований 1641 р. в Мукачеві: пан *Láczay Janos* (HodOkm 109).

Лаци́о — Уж, Ір, Мж. 1403: *за душу Лацьяка восводи* — Сучава (ССУМ I 540); 1435: шл. *Laczko*, а 1560 — *Jac. alias Laczko* з с. Керещькі (Bélay 170, 163); 1682: *Laczko Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1773: кр. *Laczko Jankó*, *Prokop* — Часлівці (ПеПред 322); 1787: п-ще *Laczko* — Волосате на Лемк, а *Lackow* і *Locko* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від слц. або хорв. гіпок. імені *Lacko*, співвідносного з *Ladislav*, *Vladislav* (SSJ VI 139, Šimundić 424) чи від угор. гіпок. *Lackó*, що з *László* (Kázmér 659), але відомий він і кількома іншими мовам, зокрема й укр. (Он I 405), де співвідноситься з повним іменем *Володимир*. П-ща *Lacko*, *Lacković* є у хорватів та словаків (Leksik 354).

Лаци́ун — Вн. ◀ Від антр. *Лаци́о* + атрибут. суф. *-ун*.

Лашка́й — Мк, Св. 1574: п-ще *Laskai* — Виноградів (Szabó 422). ◀ 1. П-ще *Laskai* є угор. утворенням, яке походить від ойк. *Laskó*, що в ком. Бараня (Kázmér 666). 2. Від розм. давньоукр. імені *Лашко́*, співвідносного з іменами на зразок *Василашко*, *Євлашко*, *Михайлашко* (Керста 130 і козацькі реєстри), болг. чи серб. імені *Лашко*, співвідносного з повним іменем *Лазар* та з іменем *Блашко* (Илчев 299, Ковачев 304, Грк 118), чи навіть із місц. іменем, яке в документах XIV–XV ст. записували як *Lachk*, + *-ай*. Пор. 1362 — Ужгород, а 1415 — Матівці (Nagy-1 324, Nagy-2 146). 3. Етимологію п-ща можна спробувати виводити навіть із рум. ос. назви *laș* — “боягуз”, “негідник”, а також лемк. п-ща *Lasz*.

Лашо́ — Уж. Пор. 1787: п-ще *Laszczak* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Лаш* або *Лашо*, співвідносного з іменами *Євласій*, *Євламій*, *Ладислав*... (див. **Лашка́й**) + здр.-пестл. суф. *-чо*, як у іменах *Адамчо*, *Іванчо*, *Юрчо*. Пор. лемк п-ще *Lasz* у селах Черна та Фльоринка з 1787 та 1819 років (ЙМ, ФМ); 1715: кр. *To. Lascsinia* — Тересва (Bélay 204); 1751:

diakon Илий Лаиур — Діброва (Гаджега-М 179). 2. Регресивне утворення з формантом *-o* від місц. укр. дієсл. *лїцитися* — “пеститися”.

Лєб †. 1604: вл. *Pe. Leb* — Борша (Bélay 131); 1648: *Leb Jakob, Lukacz*, а 1699 — *Leb Laszlo, Mihaly* — Чинадьово (Maksay 521, 163). Пор. рум. п-ще *Lebu* (Jordan 276). ◀ Антропооснова *Лєб-* може співвідноситися з західнослов., пол. або чес. лексемою *leb* — “лоб, чоло, голова” (SW II 806) або, що менш імовірно, з іменем *Глєб* (< *Глѣбъ*).

Лєбавка — Рх. — Див. **Лїбавка**.

Лєбович — Св. 1715: п-ще *Lebovics* — Бекень (Szabó 302); 1699: *Lebovits Marko* — Павлово (Maksay 579); 1699: кенез *Lebovics Simon* — Дешковиця (LehBer 229). ◀ Від антр. *Лєб-* + *-ович*, який кілька разів фіксується в XVII ст. Антропооснова *Лєб* — це або пол. апел. *leb* — “голова”, “головка”, або фонет. видозмінене чол. ім'я *Глєб* (Rymut II 37).

Лєва — Тч, Хс, Вн, Рх, Ір, Вб. 1234: *emisset terram a Leva* — ком. Земплин (RegVar 298); 1421: *паи Ходко и брат сго Лева* — б.м.н. (ССУМ I 541); 1684: кр. *Leva Domitru* — В.Руна (Bélay 186); 1720: кр. *Jo. Leva* — Терєбля (Bélay 204). Пор. ще 1787: п-ща *Lewak, Lewacki* — Плав'є, Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Лєв* у формі род. відм. або в його хорв. гіпок. формі. Пор. імена *Leva, Levka, Levko*, співвідносні з *Levin, Levterije* (Štimundić 425). Ім'я *Лєв* у Карпатах хоч і не було дуже популярним, але про нього знали. Пор. 1408: *Stanislaf. Leu* — Бирсана (Bélay 123). 2. Менш імовірно, що від назви рум. грошової одиниці *лев* (SW II 724).

Лєвадник †. 1715: кр. *Jo. Levadnik* — Терново (Bélay 166). ◀ Від лексикогр. незасвідченого апел. *лєвѣдник* — “особа, яка працює або й живе на леваді”.

Лєвай †. 1684: гор. *Levai Samuel* — Хуст (Bélay 152). ◀ 1. Від антр. *Лєва* + суф. *-ай*. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Léva* (по-слц. *Levice* — Matán 235).

Лєвадівський — Мк. ◀ 1. Пол. лінгвісти виводять п-ще від назви рослини *lewanda* “лаванда” (SW II 696, 725, Rymut II 11, 17). 2. На нашу думку, воно могло утворитися й від давньоукр. імені *Лєвон* (≠ *Леонтий* — Керста 118) чи від чол. імені *Лєв*, ускладненого суф. *-аида*, за допомогою суф. *-овський*.

Лєвдар [*Лївдар*] — Ір. — Див. **Лєвдер**.

Лєвдер [*Лївдєрь*] — Мк, Уж. 1743: п-ще *Ládör* — Приборжавське (Szabó 383). ◀ 1. П-ще *Ládör* — це угор. утворення, яке вперше зга-

дується 1522 р., а походить від угор. апел. *ládör* — “бродяга”, “гуляка” (Kázmér 683). 2. Імовірно, суч. п-ще раніше мало вигляд рум. ос. назви *lăudăros* — “хвалько” або *lăutar* — “музикант, що грає на лютні”. До речі, в Молдові до кінця XIX ст. частину циган прозивали *лєвтаряи*. 3. Є всі підстави вбачати у п-щі *Ливдєрь* також чол. кал. ім'я гр. пох., яке у болгар звучить як *Лєвтар*, а у сербів — *Лєвтеріју*, що з гр. *Ἐλευτήριος* — “вільний” (Илчев 299, Грк 118, Štimundić 425), нім. *Leutard* чи *Liodor* (Справочник 430).

Лєвеш — Вн. ◀ Від давньоукр. чол. імен *Лєвошє*, *Лєвошєкко*, *Лєвушєкко*, співвідносних із повними іменами *Лєонтъ* і *Лєвъ* (Керста 118, Осташ-3 38). Нинішнього вигляду п-ще набуло під впливом закарп. діалектизму угор. пох. *lèveş* — “суп, бульйон” (угор. *leves* — “т. с.”).

Лєвінець [*Лєвіницъ*], *-иця* — Хс, Вл. 1715: кр. *Jo. Lewinecz* — Рахів (Bélay 130, 182); 1787: п-ще *Lewiniec* — Кальне, *Leviński* — Турчин на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лєва* + *-инець*. 2. Від укр. апел. *лєвѣнецъ* — “молодець, рослий парубок, гайдамака” (Ж-Н 398, ГрII 350); у пол. мові *leweniec* — це *levens*, що “гайдамака”, “опришок”, “грабіжник” (SW II 725).

Лєвіцький — Вб, Пр, Уж, Мк [зрідка — **Лєвіцький**]. 1787: п-ще *Lewicki* — Нагуєвичі, Ільник та ін. на Бойк, Добра, Карлик на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лєвич* + *-ський*. Антр. *Лєвич* у Карпатах фіксується з XV ст. Крім цього, п-ще *Levický* є у чехів та словаків. 2. Від давньої ос. назви *лєвіт* — “служитель храму у давніх іудеїв з племені *Лєвія*” (СУМ IV 458, SW II 725, РСКНІ XI 279), “протестант, священик і вчитель” (Kálal 932). П-ща *Lewitski, Levitzki* поширені і в Польщі (Rymut II 17). За Д.Молдановою, *Levit* — це ос. ім'я *Levit*, що належало нащадкові четвертого сина бібл. Якова. Саме від нього, мовляв, походить суч. чес. п-ще *Levit* (Moldanová 132). 3. За Н.Ковачевим, у болгар *Levit* — давнє побажальне ім'я, смисл якого — “Хай стане лєвитом, тобто священиком!” (Ковачев 304–305). П-ще могло також походити від назви слц. міста *Levice* (Majtán 235).

Лєвич †. 1443: *паи Александръ Лєвичъ*, 1492 — *Иванко Лєвичъ* — Сучава (ССУМ I 542); 1648: *Levitsz Andre* — Н.Ворога (Maksay 592). Пор. ще п-ще *Levuh* у сербів та хорватів (РСКНІ XI 279, Leksik 3654). ◀ Від антр. *Лєва* + *-суф. -ич*.

Лєвка — Вб, Тч. 1404: *Лєвка Бєлковичъ* — Сигіт (ССУМ I 91, 543); 1715: кр. *El. Leuka* — Крачуново (Bélay 161); 1775: п-ще *Levka*, а з 1778 р. — *Leuka* — Заболотне (Szabó 278). ◀

1. Род. відм. від антр. **Левко́**. 2. Демінутив від п-ща **Лéва**.

Левко́ — Вб, Мк, Св, Ір, Вн, Бг, Пр, Уж [зрідка — **Лéвко**] — Ір, Св. 1471: *путь Левко Верьбскии* — Володимир (ССУМ I 542); 1600: гор. *Cl., Pe. Leoke* — Вишково (Bélay 126); 1787: п-ще *Lewko* — Перегінське на Бойк, Бонарівка на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1450: *Andree Lewkowicz* — Перемишль (Smoika II 77); 1787: п-ще *Lewkun* — Сприня, *Lewczyk* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. чол. імені *Левко*, що з ім. *Левь*, + *-ко* (Чопей 168, Керста 118) або *Левкій* (Сл.вл.імен 193, 259). Чол. ім'я *Левко* на Зак має давню традицію вживання. Пор. 1665: ім'я *Leuko* — Рипинний (Bélay 184).

Левкош †. 1444: *Lewkos* — Рокосово (Szabó 153). ◀ Від антр. **Левко́** + атрибут. суф. **-ош**.

Левкóulich — Мк, Уж, Пр. 1682: *Leukalics Ivan* — Сухий (УстС 88-59); 1787: п-ще *Liwkulicz* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Левкóли* — “дружина **Левка**” + *-ич*.

Левля́с [*Ливля́с*] — Св. ◀ Правдоподібно, фонет. вимозіна п-ща **Гливля́зь** під впливом угор. риводів.

Леву́рда — Тч. 1710: шл. *Leurdo Enois* — Вільхівці (ПаПо-2 40); 1680: шл. *Leordan Grigori, Kozma, Miron, Nekita* — Леурдина (Bélay 171). Пор. ще 1542: вл. *Dan. Leordynay* — Леурдина, Петрова (Bélay 171, 213). ◀ Від укр. назви рослини *леву́рда* — “ведмежий часник” (Гр II 350, Геров III 8).

Левча́к — Уж. 1787: п-ще *Lewczak* — Ванівка, Височани на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. **Левко́** + **-як**.

Левчу́к — Хс. ◀ Від антр. **Левко́** + **-юк**.

Лев'я́с — Вл. ◀ Недавно олітературнений (усуненням епентетичного /ль/) вар. п-ща **Левля́с**.

Легáч — Хс, Тч, Рх. 1715: кр. *Lehacs* — Драгово (Bélay 169); 1750: п-ще *Lehacs* — Фанчиково (Szabó 324). ◀ Від місц. апел. *легáч* — “лежебок” (Ір); пор. апел. *лéга* — “т. с.” (Гр II 350).

Легéлчик — Мк. ◀ Від давнього угор. п-ща *Lehel* (Ladó 185) + укр. суф. здр. **-чик**.

Легéта — Св, Вл. Пор. 1496: *Легетишъ* — Васлуй (ССУМ I 542), запис антр. 1661 р. *Lehet Gavrilla* з с. Стремтура (Bélay 202); 1772: присяжний *Mathias Legetics* — В. Ворота (Удварі 305) та суч. серб. п-ще *Легетих* (РСКНХ XI 290). ◀ Антропооснова того ж кореня, що й в укр. прикм. *легéнький, легкий*, ім. *полегшиєня, пільга*, тобто *лег-*. Можливо, п-ще походить від ім. *legit* — “легкий пріємний вітерець” (СУМ IV 461) у формі род. відм. Пор. ще вар. цієї лексеми *легот* — “т. с.” (Ж-Н 400, Гр II 351).

Лéгкий [*Лéхкий*], **-кого** — Вн. 1687: *присяжний Легки Яков* — Заріччя (ЛелПам 229); 1773: п-ще *Lekka* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1819: п-ще *Lechkey* — Бусовисько на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. прикм. *лéгкий*. Див. ще п-ще **Кйїїів**.

Леготáй — Св. 1782: *Lehotay Istvan* — Лісковець (LchBcr 254). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Lehota*, яких на території суч. Слч. 30 (Majtán 227–231). Ойк. *Lehota* наявний у 9 комітатах Угорщини (Kázmér 670).

Легу́н — Ір. 1715: кр. *El., To. Lehun*, а 1720 — *Timot. Lehun* — Керецькі (Bélay 163). П-ще **Легу́н** є і на Гуц (Vincsz 497). Пор. ще бойк. п-ще *Legunow* із с. Князівське за 1787 р. (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від антр. **Лéга** або **Лéга** + **-ун**.

Лéга — Мк. 1787: п-ще *Lega* — Тилява, *Lyga, Liga* — Мушинка, Розтока Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: *Lygus, Ligus* — Гирова, Граб та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *лéга, лéга* — “лежень, ледащо, лежебок” (Гр II 351, Vincsz 497, Мат. до букв. V 18).

Лéган — Уж. 1715 і 1720: п-ща *Lehan* і *Legan* — с. Чеке в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ Від антр. **Лéга** + **-ан**. Пор. ще серб. апел. *леган, лиган* — “ледащо” та похідні від них п-ща *Лиган, Лигановух* (РСКНХ XI 418).

Лéгар [*Лéгарь*, рідше — **Лéгар**] — Св. Пор. 1720: кр. *Jo. Lihar* (!) — Рипинний (Bélay 184); пор. суч. гуц. п-ще *Legaruk* (Vincsz 523). ◀ Від бойк. апел. *лéгарь* — “сволок”, “балка”, “брус” (Он I 403, Vincsz 523, ЕСУМ III 208), пол. *legar* і *ligar* — “лага”, тобто “балка, на яку кладуть підлогу” (SW II 702).

Легéза — Вб, Пр, Уж, Св [зрідка — **Легéзда** чи навіть — **Легéзда**]. 1407: *pan Jan krakowski Ligeza z Nemirowa* — Краків (ССУМ I 553); 1699: кенез *Legezö(!) Demeter* — Підполоззя (Maksay 584), кенез *Legeza Péter* — Пашковець (LchBcr 647); 1819: п-ще *Legedza* — Нижнє і Верхнє на Бойк (ФМ). ◀ Пол. п-ще *Legieza*, що з діал. апел. *ligeza* — “лежебок”, “підліза” (SW II 740, Rymut II 13, 20). На Подг п-ще *Ligeza* фіксується з XVII ст. (Bubak 205).

Легéздич — Хс. ◀ Від антр. **Легéзда** (див. **Легéза**) + **-ич**.

Легéзич — Мк. ◀ Від **Легéза** + суф. **-ич**. Пор. 1699: *Legesztec Ivan, Fedur* — В. Ворота (Maksay 593).

Легéзчик — Вл. ◀ Від **Легéзка** (≠ **Легéза** + **-ка**) + суф. **-чик**.

Легезчу́к [*Легешчу́к*] — Тч. ◀ Від антр. **Легéза** + суф. **-чук**.

Легетич †. 1773: присяжний *Mathias Legetics* (!) — В. Ворота (Уд-2 305). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від письмово незасвідченого антр. **Легéта**.

Легéщик — див. **Легезчик**.

Легéщик — див. **Легéзич**.

Легешýк — див. **Легезчýк**.

Легíрда [*Ligirda*] — Св, Мк. 1772: св'яц. *Lekurd Lazarus* (!) — Сторожниця (Лучкай 2002 32); 1773: староста села *Basilius Ligirda* — Голубине (Ud-5 46). Пор. 1607: *Lukorda* (!) Remelj — Антонівка (UetC 104-8); 1772: *Logorda Vaszil* — Кузьмино (ДжеДел 289). ◀ Від укр. або пол. діал. експресивної назви лінивої людини *legéjda* (*legiejda*) — “лежень, ледащо, волоцюга” (Мат. до букв. V 18, Гр II 351, SW II 703), спорідненої з діал. лексемами *légarь* — “неповоротка особа”, “вайло”, “тихотій”, “нероба” (Гр II 351, ЕСУМ III 230), *legírний* — “повільний” (там само), *legóрити* — “вилежуватися в ліжку” (Мат. до букв. V 18), а також із бойк. *lérapт* — “нероба, ледар”, що з пол. *legart* — “т. с.” (Он I 406).

Легінь †. 1693: кр. *Leghen Andreas* — Бобовище (Лучкай-Іс 50). ◀ Від місц. апел. *legíнь* — “парубок”, що з угор. *legény* — “т. с.”.

Лéгош — Вл, Мж. 1819: п-ще *Legosz* — Явірник на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ща *Legoski* — Корчин, *Legucki* — Созань на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. дериват із атрибут. суф. *-ош* від антр. **Лéра**.

Ледíда — Мж, Уж. 1715: кр. *Lidida Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 172). ◀ Укр. експресивне утворення від ім. *ледáй* або *ледар* — “ледащо”, “ледацюга” (Ж-Н 400, Гр II 351) за аналогією до *legéjda* (див. **Легíрда**). Пор. ще споріднені укр. діал. *ледáк*, *ледáка* — “ледащо”, “нуждар” (Он I 406).

Ледин †. — Див. **Ледне́й**.

Ледне́й [*Ledniy*], **-ея** — Мж, Хс, Ір. 1715: кр. *Pe. Ledni*, а 1720 — кр. *Mati Ledin* — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1412: *Олександро ледницькии* — Львів (ССУМ I 542). ◀ П-ще, зокрема його морфемна структура, передбачає твірну основу *леди-а*, але такої в укр. мові ми не виявили. Правдоподібно, це болг. жін. ім'я *Ледна*, співвідносно з чол. іменем *Леден*, яке раніше слугувало побажальним іменем зі смислом “Хай буде чистий, як лід!” (Ковачев 305). У чехів є ім. *leden* (род. — *ledna*) — “січень”, а у сербів прикм. *ледан* — “льодовий”. П-ще *Lednei* відоме румунам (Jordan 276), а антропооснова *Leden-*, *Ledan-* часто повторюється у хорв. п-щах. Пор. *Ledenčan*, *Ledenik*, *Ledenko*, *Ledina*, *Ledniaki*, *Lednič...* (Leksik 360–361).

Ледчáк [*Лытчáк*] — гіперправильний орфогр. вар. п-ща **Литчáк**.

Лéйба [*Лүйба*] — Мж. Пор. 1787: п-ща *Leuybiak*, *Laibiak* — Бабина на Бойк (ЙМ). ◀

1. Від місц. євр. чол. імені *Лéйба/Лүйба* (Зак). Таке п-ще є в Польці (Rymut II 13). 2. Від укр. діал. апел. *лéйба* — “ледар, ледащо” (ЕСУМ III 214), пол. апел. *lejba* — “розкислий, вайлуватий, незграбний чоловік” (SW II 706). Пор. ще буков. апел. *лейба* — “неакуратно пошита одежина” (Мат. до букв. V 20).

Лéйбóвич [*Лүйбóвич*] — Вб. 1787: п-ще *Leuybowicz* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Лéйба** + **-ович**. 2. Можливо, п-ще утворилося під впливом угор. вимови на п-ще **Лéбóвич**.

Лéйка [*Лүйка*] — Уж. Пор. 1538: п-ще *Leyka* — Вари на Лемк (Lysiak 70). Пор. також пол. п-ща *Leyka*, *Leuko*, *Lejka*, *Lejko* (Rymut II 13). ◀ 1. Від чол. імені *Лейко*, яке в укр. мові співвідноситься із *Іллейко*, тобто *Ілля* (НЗ МУК XVIII 160), у болгар — із *Малейко* (Илчев 300), у сербів та хорватів — із *Алекса*, *Александр* (Грк 118, Šimundić 424), а в угорців — із *Lóvinc* (Ladó 187). 2. Від букв. апел. *лея* — “ледащо” (Мат. до букв. V 22) + *-ка*.

Лéйка †. 1538: *Михаил Лейко* — Коритняни (Гаджега-Уж 60); 1787: п-ща *Leiko*, *Leuko* — Довжки, Корчин на Бойк (ЙМ), Карликів, Ляджин на Лемк (ЙМ). Антр. *Lejko* відомий полякам і румунам (Jordan 276). ◀ Правдоподібно, від пол. апел. *lej* — “п'як”, “базікало” (SW II 706).

Лела †. 1775: п-ще *Lela* — Тросник (Szabó 473). ◀ Усіч.-суф. утворення від двоосновного слов. імені на зразок *Лслистрый* чи від праслов. дієсл. *lelǎi* — “колисати” (Rymut II 14).

Лéле [*Лéлс*, рідше — *Лéльо*, невідм.] — Рх. 1787: п-ще *Lelo* — Жерденка на Лемк, *Lylo* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гуц. апел. *лéльо* — “дядько”, “тато” (Гр II 354, Vincenz 509, Гр 111); пор. пол. діал. *lele* — “зніжена, жінкоподібна людина” (SW II 713). 2. Від серб. гіпок. чол. імені *Лéльо*, співвідносно з повними іменами *Александр*, *Леонтије...* (Грк 119), хорв. повним іменем *Lejo* (Šimundić 190) та з угор. гіпок. *Lele*, яке виводять із *lélek* — “душа” (Ladó 185). 3. Від серб.-хорв. теоніма *Лéльо* — “давньослов. бог шлюбу й кохання” (РСКНХ XI 660).

Лелекáч — Уж. У сербів і хорватів є п-ща *Lelek*, *Leleković*, *Lelečć* (РСКНХ XI 323, 324, Leksik 361). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ач* від дієсл. *лелéкати*, яке у гуцулів озн. “кричати” (Гр II 353, Гр 110), у бойків — “голосити, плакати” (Он I 407), у сербів та македонців — “стогнати, оплакувати, ридати, голосити” (РСКНХ XI 323, 324), або від ім. *лелек* — “плач, голосіння” (там само). 2. Від гуц. апел. *леликáч* — “кажан” (Жегуц, Піпаш 85).

Лелігда — Мк. 1772: присяжний *Leligda Mihaly* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, пов'язане з п-щами *Лела, Лэле, Лелік, Лелек*.

Лелік — Мк, Вб. 1715: кр. *Andr., Dem. Lelek* — Дубове (*Bélay* 136); 1715: кр. *Kurillo Lelik* — Криве на Тч (*Bélay* 164); 1771: *Lelek Petro* — Студений (ДжеДел 271). Пор. 1787: п-ще *Lelik* — Мізунь, *Lelow* — Волосянка, *Leluch* — Орів, *Lelak, Lilak, Lilin* на Бойк (ЙМ) та п-ща *Lelak* і *Leluk* на Гуц (*Vincenz* 509). П-ща *Lelik, Lelyk* і *Lelyk* є і в Польщі (Rymut II 14). Пол. ономасти схильні виводити їх від двоосновних слів. імен на зразок *Lelistryj* або від дієсл. *lełci* — “колисати” (Rymut II 14). ◀ Географія п-ща та його споріднених, а ще більшою мірою морфемна структура і валентність морфем свідчать, що п-ще утворене від слів. ос. назви *лельо* — “дядько” (див. *Лэле*) за допомогою суф. *-ик*. 2. Менш імовірно, що це закарпатоукр. апел. *лїлїк* — “кажан” (Гр II 354, ЕСУМ III 217) або болг. чи серб. апел. *лелек* — “чорногуз” чи пол. *lelek* — “диявол”, “тупоумний” (SW II 713) “нічний крук” (*Reczek* 181).

Леліч — Уж. 1618: кр. *Lilics* (!) *Hricz* — Курова (Mars 95). Пор. серб. та хорв. п-ще *Леліч* (РСКНХ XI 325, *Leksik* 362), а також запис укр. п-ща 1715 р. *Gr. Lelesz* — Рипинний (*Bélay* 184). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-ич* від закарп. антр. *Лела*, який у Троснику згадується 1775 р. (ПеПред 314). Основа *Лела*, співвідноситься з давньослов. жін. іменем *Лела*, первісне зн. якого — “тітка, мамина сестра”. Пор. ще букв. апел. *леля* — “братова дружина” (Мат. до букв. V 21), “старша сестра” (ЕСУМ III 218), “паніматка” (Ж-Н 401) чи просто “сестра”, як це у сербів *леља* (РСКНХ XI 659). 2. Може співвідноситися з серб. жін іменем *Лела* або *Леља* (≠ *Лелена, Љељена* — Грк 271, 273) чи навіть — із угор. жін. іменем *Léla*, яке виводять від угор. апел. *lél* — “душа” (Hajdu 64). 3. Із укр. чи пол. діал. назви *леліч*, по-польськи *lelicz* — “вільха зелена”, “вільха гірська” (Он I 407, ЕСУМ III 217, SW II 713).

Лелітка — Ір. Пор. пол. п-ща *Lelit* і *Lelito*, які дехто виводить з апел. *lelito* — “кишка” (SW II 713), а також п-ще *Leketawczuk* (1787) із бойк. с. Іванівка (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *лелітка* — “вид блискучої жін. прикраси на голові” (Гр II 354, Он I 407). Пор. ще закарпатоукр. апел. *леліточка* — “лілея” (Чопей 169). 2. Менш правдоподібно, що це регресивно-суф. утворення від бойк. *лелетати* “співати”, “цокотати” або від апел. *лелет* — “вид малої сови” (Он I

407), “сич”, “сова-яструбина” (ЕСУМ III 218), *лїлїт* — “кажан” (Karas 84).

Лельо — Рх. ◀ Від укр. діал. *лельо* — “батько, тато” (ЕСУМ III 219).

Леля — Рх. ◀ Див. *Лэле* і *Лельо*.

Лемак — Вн, Хс, Мж, Ір, Тч. XVI ст.: *Лемак Скобельцигъ* — Полісся, Обонеж (Тупиков 225); 1693: п-ще *Lemak* — Чепа, а 1775 — Черна, Холмовець, Гетеня (Szabó 314, 307, 368, 373); 1715: кр. *Andr. Lemak* — Кушниця, *Laur Lemak* — Суха (*Bélay* 202); 1720: п-ще *Lema* (!) — Вел.Копаня (Szabó 548); 1773: присяжний *Franciscus Lemak* — Ільниця (Ud-2 300); 1787: п-ще *Lemak* — Мшанець, Сторожне на Бойк (ЙМ). П-ща *Lemak, Lemaczko* є і в Польщі (Rymut II 7). ◀ Від місц. укр. етн. *лемак*, яким населення Марамороша, тобто *лишаки* (Хс, Ір, Мж), прозиває жителів зах. р-нів Зак (Мк, Св, Вл). Лексема *лемак*, правдоподібно, походить від місц. укр. присл. *лем* — “лише”, який протиставляється прислівникові *лише* — “тільки”. Лінія поділу між *лемаками* та *лишаками* постала ще до XVII ст. і нині проходить приблизно по р. Боржава. Майже всі носії п-ща *Лемак* традиційно живуть у ареалі справжніх *лишаків*, тоді як усі носії п-ща *Лишак*, звісно, живуть у ареалі *лемаків* (ЧуЗа 129–130).

Леманінець [*Леманінець*], *-ниця*. — Тч, Мж. ◀ Від місц. мікроетн. *леманія* — “лемкіня”, власне “жінка з ареалу присл. *лем*”, + *-ич*. Пор. ще один дериват від цієї основи за 1787 р.: п-ща *Lemanucz, Lemanicz* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ).

Леманюк — Хс. ◀ 1. Від мікроетн. *леманія* (див. *Леманінець*) + *-ук*. 2. Від антр. нім. пох. *Leman* (Rymut II 14) + *-юк*. П-ще *Леман* у Карпатах згадується 1787 р.: п-ща *Lehma* і *Leman* — Вишлів на Бойк (ЙМ). Останнє є і в Хорватії (*Leksik* 362).

Лемачок, *-чка* — Хс, Св. ◀ Від антр. *Лемак* + *-ок*. Пор. ще запис спорідненого п-ща 1715 р.: *Laur Lemacs* — Кушниця (*Bélay* 170).

Лемачук †. 1751: *Іоан Лимачук* (!) — Сокирниця (Гаджега-М 192). ◀ Від антр. *Лемак* + *-юк*.

Лембак — Рх, Мк. ◀ 1. Від місц. дієсл. *лѣмбати*, яке у зах. районах Зак озн. “тинятися”, “вештатися” (можливо, співвідносне з *лїмбас* — “бродяга” — Ж-Н 401), а у сербів, що межують із румунами, *лѣмбати* озн. “базкати”. Пор. ще *лѣмбас* і *лѣмбас* — “лобуряка” (Мат. до букв. V 21). 2. Укр. утворення з суф. *-ак* від болг. жін. імені *Лемба* (Ковачев 306) або фонет. видозміна пол. п-ща *Lembach*, що походить від нім. імен *Lembert, Lambrecht* (Rymut II 7).

Лембей [*Лимбій*] — Хс, Мк. ◀ 1. Від місц. апел. *лимбій* — “вайло” (Вл), що пов'язане з дієсл. *лїмбати* — “вештатися”, “гойдатися”.

2. Імовірно, п-ще має стосунок до рум. апел. *limbă* — “мова”. Пор. у молд. грамотах XV ст. п-щеву назву *Лимбадулче* (ССУМ I 545), а в Румунії — суч. п-ще *Limbă* (Iordan 280).

Лéмен — Тч. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, воно пов’язане з хорв. гіпок. іменем *Lema* (≠ *Filemon*, *Alem* — Šimundić 424) або з бойк. п-щем *Лéма* (див. **Леманюк**), або з молд. іменем *Лима* (≠ *Паптелеймон* — ДумбрМик 95).

Лéмеш — Хс. 1715 і 1720: п-ще *Lemes* — с. Бочков (ПеПред 313). П-ще *Lemeš* є в хорватів (Leksik 362) та у сербів (РСКНХ XI 328). ◀ Від місц. апел. *лéméш* “леміш”, тобто “частина плуга, що підрізує шар землі” (СУМ IV, Он I 407), якому в серб.-хорв. мові так само відповідає *лемеш* (РСКНХ XI 328).

Леміш — Хс. ◀ Див. **Лéмеш**.

Лéмка — Хс. ◀ П-ще **Лéмко** в род. відм.

Лéмко — Хс, Ір, Мж. 1570: *Jac. Lemko* (!) — Страбичово (UctC 57-29); 1715: кр. *Lemko Iwan* — Руське Поле (Bélay 212). Пор. 1787: п-ща *Lemko* — Лолин, Сможе, *Lemkow* — Орів, Підліски, *Lemkałowicz* — Орява, *Lemciow* — Кіндратів на Бойк, *Lemciw* — Глодно, Радошиці на Лемк (ЙМ). У пол. джерелах антр. з сегментом *Лемк* фіксуються з XIV ст. Пор. 1371: *Lemco de Pantelicz*, 1399: *Thomas Lemkonis*, 1408: *Johanem Lemkonis* (SSNO III 224). У новіші часи п-ща *Lemka*, *Lemko*, *Lemkowicz*, *Lemkowski* є в Польщі (Rymut II 7). ◀ Імовірно, всі наведені антр. походять від етн. *лémко* (ЕСУМ III 220). Однак М.Худаш вважає, що не п-ще **Лемко** походить від співзвучного етн., а навпаки, — етн. *лémко* походить від співзвучного антр. (Мовознавство. — 1985. — № 6. — С. 45–52). До речі, у хорватів є й чол. гіпок. ім’я *Lemko*, співвідносне з повним іменем *Filemon* (Šimundić 424).

Лен — Пр, Вб. ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Лен*, співвідносного з повним іменем *Павлен* (Керста 134, Остах-3 38). Пор. 1459: *пап Львль Роужитць* — Сучава. В укр. пам’ятках писемності XVI–XVIII ст. багато записів імені *Лень/Лень/Леньо* та *Ленець, Ленько, Ленчик, Лешок* (Керста 134, Сможа II 10 та ін). 2. Від місц. назви волокнистої рослини *лен* — “льон”. 3. Нім. п-ще *Lehn*, що від чол. імен *Magdalen* або *Lenart* (Rymut II 14).

Лéнарт [*Лéнарп*] — Уж. 1602: *Lenart Andras* — Циганівці (UctC 104-8); 1603: *Lenart Battiko* — Кострини (там же); 1819: п-ще *Lenart* — Бельхівка на Лемк (ФМ). ◀ Від чол. імені герм. пох. *Lenart*, що з *Leonhard* (Ladó 185, Rymut II 15, Moldanová 62).

Лéнгер — Тч, Хс. ◀ Фонет. видозміна місц. п-ща угор. пох. **Лéндсл**, зумовлена дисиміляцією двох /л/ та переходом /д/ у звук /г/, як у словах *гід, гіло, що з дід, діло*. Пор. ще серб.-хорв. п-ще *Ленгеровић* (РСКНХ XI 332), яке зазнало таких же змін.

Лéндсл — Мк, Св, Ір, Вн, Бг, Уж. 1473: *Georgius Lengyel* — Поруба у сх. Слч (Nagy-2 342); 1581: кр. *Gr. Lengyel* — Крачуново; 1592: *Phil. Lengiel* — Чумальово; 1600: *Jo. Lengyel* — Теребля, *Jo. Lengel* — Буштино, *Sim. Lengel* — Іза (Bélay 161, 163, 203, 132, 156); 1648: *Lengyel Orszagi Demeter* — Грушово (Bélay 161); 1699: *Lengyen* (!) *Sandor* — Кольчино (Maksay 561); 1772: староста *Gregorius Lengyel* — Чертіж (Удварі-2 298). ◀ Від угор. етн. *lengyel* — “лях, поляк”, який сягає слов. **lęd* + *inь*, тобто — “лядин”, “лядський” (див. ще Kázmér 673). Упродовж останніх століть закарп. українці не називають поляків ані *лендслами*, ані *ляхами*, а лише загальнонац. назвою *поляки*.

Лéндсер — Мк, Ір, Пр. [Здебільшого пишуть **Лéндсл**, але як і в хорв. записках п-ща *Lender*, кількість фіксацій із дисиміляцією двох /л/ зростає]. ◀ Фонет. видозміна угор. п-ща *Lengyel*.

Лендрáнич — Уж. ◀ Від андр. *Лендрáня* — “дружина **Лéндра** або **Лéндри**” + *-ич*. Етимон п-ща спірний. 1. Від заст. кал. ім’я гр. пох. *Леандр* (ВІЛ 234). 2. Від пол. етн. (*h*)*ollender* — “голландець” (SW III 764). 3. Від укр. апел. *лéндра* — “шматок полотна” (ЕСУМ III 228).

Лендіюк — Рх. ◀ Укр. п-ще втворення з суф. *-юк*, однак етимол. належність твірної основи спірна. У ній можна шукати і рум. п-ще *Lindea* (Iordan 280), і нім. ос. назву *Lend* чи *Land* у зн. “земля”, “край” (Rymut II 8), і нім. апел. *Linde* “липа”, і хорв. гіпок. ім’я *Lendo* (Šimundić 424), і декілька фонет. близьких апел. Див. ще **Липдіюк**.

Лендяк — Мк, Мж, Хс. 1819: п-ще *Lędiak* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-як* від давньої слов. основи *ляд* — “лях” або від герм. антропооснови *Lend* — “земля”.

Ленішинець [*Ленішницць*], *-щя*. ◀ Від андр. *Леніха* — “дружина **Лéна** або **Леня**” + *-инець*.

Ленівський [*Леніцький*] — Мк. ◀ 1. Від місц. укр. ойк. *Ленівці* (колись село *Летовці*, що тепер має статус частини с. *Лóхово* на Мк), + *-ський*. 2. Від місц. антр. *Леньо* + *-івський*.

Ленчин †. 1720: кр. *Gr. Lencsiny* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від усіч. жін. імені (*Оуленка*).

Ленчко [Ліньчко] — Вн. ◀ Укр. утворення з суф. -ко, котрий міг додатися або до антр. **Ленькó**, або до антр. *Ленчо*, відомого болгарам як чол. ім'я від *Слен*, *Милен*, *Свилен* (Илчев 300).

Ленчур [Ліньчур] — Вн, Ір, Мк, Вл. 1773: *Lentsur Ivan* — Річка (ПЕПред 310). ◀ І. Укр. утворення з атрибут. суф. -ур, як і у п-щах **Ганчур**, **Панчур**, **Савчур**, від антр. **Ленькó** або якоїсь іншої власної ос. назви на зразок болг. імен *Ленка*, *Ленчо* (Ковачев 306–307) чи пол. п-ща *Lencz* (Rymut II 15). Пор. записи 1226 р.: *servus Lench* — ком. Бийкийш (RegVar 290); 1456: *nan Жууржъ Лѣнцѣ* — *Васлуй* (ССУМ I 561); 1567: *Lenczy Iwan* — Павлово (UetC 53-12); 1787: п-ще *Lenczak* — Вислочок, *Lenczyszyn* — Команча на Лемк (ЙМ). Твірною основою могло бути і пол. п-ще *Lencz*, що від нім. ос. назви *Lenz*, а та від лат. імені *Laurentius* (Rymut II 15). 2. Морфол. видозміна серб.-хорв. ос. назви *ленчура* — “ледащо, нероба, лінвенец” (РСКНЖ 336).

Ленькó [Линькó] — Вб, Ір, Вн, Хс. Пор. 1411: *nan Лєико Зарубич восвода* — Зудечів (ССУМ I 543); 1773: присяжний *Pantaleon Lenko* — Дунковиця (ДжеДел 320); 1819: п-ще *Leńkow* — Лоп'янка на Бойк (ФМ). ◀ Здр.-пестл. ім'я **Ленькó** з суф. -ко від імен зразка *Лень*, *Леньо* (див. **Леп**). 2. Від буков. апел. *лень* — “ледар” (Мат. до буков V 21) + -ко.

Леньо [дав. — **Леньові**] — Мж, Ір, Вн, Хс, Тч. 1607: *Lenio Iuan* — Дубриничі (UetC 104-8); 1715: *Lenyo Jaczko* — Ізки (Bélay 156); 1773: *Lenyo Fedor, Ivan, Kuzta* — Келечин (ПЕПред 310); 1775: п-ще *Лену* — Веряця (Szabó 546); 1787: п-ща *Lenio* — Лолін, Страшевичі, *Leniow* — Лужок, Небилів, *Leniuk* — Сухий Потік на Бойк (ЙМ), *Leniak* — Більцарова на Лемк та ін. (ЙМ). ◀ І. Від місц. укр. імені *Леньо* (оф. *Олекса*) чи болг. *Леньо* (оф. *Милен* та ін. — Илчев 300).

Леньовський [Линьóський] — див. **Ленівський**.

Ленькó — Вн. — Див. **Ленчкó**.

Леньчур [Ліньчур] — див. **Ленчур**.

Леопольд [Леопóлд] — Вн. ◀ Від чол. імені нім. пох. *Leopold*, що з північним. *liut* — “народ” + *bald* — “відважний” (Кнаррová 85, Šimundić 191).

Лепа †. Пор. 1618: кр. *Jaczko Lepa* — с. Н.Ядлова на Маковиці (Mars 73). 1715: кр. *Gr, Jo. Lepra* — Драгово (Bélay 169); 1787: п-ще *Lepa* — с. Городок (ЙМ). Багато п-щ, утворених від основи *Lep-*, є в Польщі (Rymut II 16). ◀ Від давньослов. імені *Лѣпа* у його південнослов. рефлексії, апел. зн. якого — “гарний”, “розумний” за Н. Ковачевим (Ковачев 308), *Лепа* — давньослов. побажальне жін. ім'я з настановою

“Нехай буде гарна!”. Пор. також серб. чол. імена *Лепоша*, *Лепуш* (Грк 119), хорв. чол. імена *Lepa*, *Lepan* та жін. імена *Lierpa*, *Lierpaša* (Šimundić 424, 523).

Лепай †. 1659: *Lepay dictus Roman* — Студенний (Bélay 178). ◀ І. Від антр. *Лепа* + суф. -ай. 2. Від бойк. апел. *лѣпай* “недбалець” (с. Комарники).

Лепей — Св, Іршава. 1570: *Sim. Lepe* — Свалява (UetC 53-12); 1720: кр. *Roman Lepe* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Давньослов. ім'я *Lepěj*, яке давали дітям за їх зовнішній вигляд (SvoSta 49). Імена з коренем *лѣп* — “гарний” дотепер уживаються у південних слов'ян. Пор. хорв. імена *Lepa*, *Lepe*, *Lepi*, *Lepko*, *Lepo* та їх повні відповідники *Lepan*, *Lepomir*, *Lepoja*, *Leposav* (Šimundić 424).

Лепетчук, -ка — Рх. Пор. суч. рум. п-ще *Lipiciuk* (Iordan 280), суч. хорв. п-ща *Lepetan*, *Lepetić*, *Lepitak* (Leksik 363). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від лексикогр. незасвідченого антр. *Лепет*, співвідносного з дієсл. *ленетати* “базікати” та ім. *лѣпетель*, *лѣпетун*, *лѣпотій*, *лѣпотіа*, *лѣніт* (Ж-Н 402, Гр II 370, Он I 408).

Лепеш — Св. 1682: *Lepes Gyurka* — Загорб (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lepez* — Розлуч, *Lepeszewicz* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ І. Дериват із суф. -еш від місц. апел. *леп* — “бруд на тілі” або прикм. *лепавий* (Чопей 169, Гр II 344, Гр II 110), отже, “брудний”. Пор. буков. *лѣпавий* — “брудний” (Мат. до буков V 22), закарп. клички вимазаних, брудних тварин *Лѣпавий*, *Лѣпавка*. 2. Поляки виводять п-ще із дієсл. *лѣріс* — “ліпити” (Rymut II 16). Зв'язок п-ща з давньослов. основою *лѣп* — “гарний”, “добрий” менш імовірний, хоча основа часом поєднувалася з атрибут. суф. -еш.

Лепич — Уж. Пор. суч. хорв. п-ще *Lepić* (Leksik 363). ◀ Укр. утворення від давньослов. імені *Лѣпа*, апел. зн. якого — “гарний”, “розумний”. Пор. суч. хорв. і болг. гіпок. імена *Lepa*, *Lepe*, *Lepo* (Šimundić 424, Илчев 301), п-ще 1715 р. *Lepra* із с. Драгово (див. **Лепеш**).

Лепкаїнич — Уж, Вб. ◀ Від укр. андр. *Лепкаїя* — “дружина *Лепка* або *Лѣпки*” + -ич. П-ще кріпака *Lepke Mihaly* у с. Комлошка згадується 1646 р. (БалКом 356), а слов. чол. ім'я *Lepko* дотепер уживається в Хорватії (Šimundić 424).

Лептичович †. 1645: п-ще *Lepticsovics* — Котельниця (LchBer 370). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від назасвідченого антр. *Лѣптич*, який передбачає основу *лѣпти* — “дрібна монета”.

Леп'як [Леп'як] — Рх. Пор. 1787: п-ще *Lepak* — Пантна, Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ І. Від антр. *Лепа* (див. **Лепич**). 2. Дериват від ім. *леп* — “бруд” + -як.

Лесак †. — Див. Лисак.

Лєсик — Вб. 1787, 1819: п-ще *Lesyk* — Яблониця Руська на Лемк і Сушиця на Бойк (ФМ, ФМ). ◀ Від чол. імені *Лєсь*, *Лєсьо*, *Лєсо*, яке в укр., серб., хорв. та деяких інших слов. народів співвідноситься з *Олекса*, *Олександр*, *Єлисеј*, *Лєв*, *Омелян* (Он I 408, Šimundić 424 та ін.). Пор. ще п-ще *Leseňko* за 1819 р. у с. Любинці на Бойк (ЙМ).

Лєсів [*Лісьвѣ*], -сева — Св. Пор. 1787: п-ще *Lesiow* — Лолин, Поляниця та ін., *Lesiw* — Кальне, Славське та ін. на Бойк. ◀ Від антр. *Лєсь*, що з імені *Лєсь*, + -ів.

Лєскó — Вн. 1787: п-ще *Lesko* — Бережок, *Lysko* — Бонарівка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ща *Leszczekow*, *Liseczko* — Орява на Бойк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Лєскó*, яке відповідає повному імені *Олекса*. Пор. ще 1787: п-ще *Lesak* — Лужок на Бойк (ЙМ).

Лєскович †. 1648: *Liszkoüich* (!) *Pauel* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. *Лєскó* + суф. -ович.

Лєсничка — Мк. — Див. Лисничка.

Лєсов. ◀ Фонет. спотворення п-ща *Лєсів*.

Лєсович — Уж, Мк. ◀ Від місц. чол. імені *Лєсо*, що з *Лєсьо*, *Лєсь*, тобто *Олекса*, + -ович. Пор. запис імен кріпаків 1715 р. з с. Руське Поле — *Orosz Leszo*. *Onofrej*, а також запис п-ща того ж року з с. Терново: *Dem. Leszok* (Bélay 212, 166).

Лєспух — Рх, Тч. — Див. Ліспух.

Лєсь [*Лісь*] — Тч. 1743: п-ще *Less* — Турц (Szabó 525). Пор. 1787: п-ще *Lesienko* — Воля Сенькова, *Lesiejko* — Межибрід на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. чол. імені *Лєсь*, співвідносного з повним іменем *Олекса* (Чопей 169).

Лєськó — Тч, Хс, Св. 1570: п-ще *Lyezko* — Рокосово (Szabó 453); 1787: п-ще *Lesko* — Бережок на Бойк (ЙМ), *Lesieczko* — Королик Волоський на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Лєсь* + -ко або безпосередньо від місц. пестл. імені *Лєськó* — оф. *Олександр* (Чопей 169).

Лєсьó [ор. — *Лєсьóм*] — Мк, Уж, Пр. 1720: кр. *Lad. Lesze* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Lesio* — Воля Сенькова на Лемк, В.Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. вар. імені *Лєсьó* — *Олєкса*. Це ім'я часто фігурує в документах. Пор. 1618: батрак *Liesso Szentzissin* — с. Петрова на Маковиці (Mars 97). Пор. ще 1775: кр. *Laurovics Liso* — Студений (Bélay 145).

Лєсьóк — Рх. 1787: п-ще *Lesiuk* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Lesiuczko* — Розточка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Лєсь* або *Лєсьó* + -ук. 2. Від жін. імені *Лєсья*. Посереднім доказом уживання жін. імені в

минулому може бути наявність п-ща *Lesiniec* у бойк. с. Кропивники 1787 р. (ЙМ). Адже суф. -ишець, як відомо, в Карпатах міг приєднуватися лише до особових назв на -а.

Лєта — Тч, Рх, Пр. 1229: антр. *Letha* — ком. Бігар (RegVar 289); 1217: *diaconus Lete* — там само (RegVar 216); 1715: кр. *Jo. Leta* — В.Водяне, а 1720 — кр. *Lad. Leta* — Рахів (Bélay 121, 182). П-ща *Leta*, *Letko* є і в Польщі (Rymut II 10). ◀ 1. Від чол. гіпок. імені *Leta*, яке у хорватів дотепер співвідноситься з повними іменами *Leontij*, *Maleta*, *Mileta* (Šimundić 425), а у болгар — із жін. іменами *Милета*, *Виолета* та з чол. іменем *Лето* — “той, що народився влітку” (Ковачев 308). 2. Менш імовірно, від серб.-хорв. діал. апел. *leta* — “хапко, квапливець” (РСКНХ XI 374).

Лєтáк — Уж. ◀ Від антр. *Лєта* + -ак.

Лєтипець [*Лєтишиць*], -иця — Мж. ◀ 1. Від антр. *Лєта* + -ишець. 2. Твірною основою могло бути жін. ос. ім'я *Лєта*, поширене у болгар, сербів та словаків (Илчев 302, Грк 271, SSI VI 139).

Лєтkáш — Мж. ◀ Спотворений вар. п-ща *Литkáш*.

Лєтці́вський — Рх. ◀ Суперкоректний вар. п-ща *Лєці́вський*.

Лєх †. 1437: *Cosmas filius Leh* — Поростово у сх. Слч (Nagy-2 341); 1565: *Paskowicz Lech* — Дусино (UeIC 33-15); 1787: п-ще *Lech* — Вислочок, Дошно, Костева на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Lechow* — Ямельниця, Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Лєх* (Керста 134).

Лєхман — Тч, Рх, Уж. XVII ст.: п-ще *Lechman* — Горяни (UeIC 88-59); 1787, 1819: п-ща *Lehman*, *Lechman* — Вижлів, Опоpecь на Бойк (ЙМ, ФМ); 1787: *Lechmanik* — Жегестів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. За Д.Молдановою (Moldanová 126), чес. п-ще *Lehman* походить від давньоверхньонім. *Lehenman* — “найманець”, “васал”. 2. У творах Ю.Федьковича *лєхман* — “лейтенант”. 3. За Й.Бубаком (Bubak 203), *lechman* — “розтринькувач грошей”.

Лєхно †. 1649: кр. *El. Lehkna* (!) — Грушово (Bélay 167). ◀ За Р.Керстою, *Лєхно* — давньоукр. чол. ім'я, яке походить від *Олекса* або *Олександр* (Керста 134), а за К.Римутом, пол. п-ща *Lechno* і *Lechnio*, які походять від давнього двоосновного слов. імені на зразок *Lšćimir* або від імені *Lach* (Rymut II 12).

Лецак — Ір. 1226: *Leca itaque... portate ferro* — ком. Бігар (RegVar 173). Пор. 1787: п-ще *Lec* — Здвижень на Лемк, *Leciuk* — Н.Стинана на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. чол. імені *Леца* або болг. *Лецо* чи серб. *Леца*, хорв. *Лєса*, які співвідносяться з повними іменами *Олекса* та *Олек-*

сандр (Чопей 169, Керста 104, Илчев 302, Грк 271, Šimundić 424).

Леца́нич — Мк. ◀ Від андр. *Леца́ня* — “дружина **Леци**” + *-ич*.

Лецівський — Рх. ◀ Від антр. *Лѣца*, *Лѣцо* або **Лецьо** + *-івський*.

Лецо [зрідка — **Лѣцо**] — Ир, Уж. ◀ Від місц. укр. гіпок. чол. імені *Лѣцо*, співвідносного з повним іменем *Олекса* (Чопей 169). Пор. це ім’я в записі XVII ст., а саме з 1699 р.: *Kotun Leczó, Kotun Ivan, Kotun Prokor* — Тишів (Maksay 601). Від цього антр. походить суч. закарп. ойк. *Лѣцовиця*. Пор. ще 1819: п-ще *Лусив* — Розточки на Бойк (ЙМ).

Лецович — Мк. 1699: кенез *Leczovics Istvan* — Верб’яж (LehBer 780). ◀ Від місц. укр. антр. *Лѣца* або **Лѣцо** + *-ович*.

Лець †. 1649: кенез *Lecz Janos* — Лѣцовиця (LehBer 184). ◀ Від місц. розм. імені *Лѣць* — оф. *Олекса*. У XVII ст. на Зак. цей вар. імені був загальновідомим. Пор. 1649: кр. *Petriczka Lecz* — Міжгір’я (Bélay 178).

Лецько †. XVIII ст.: присяжний *Petrus Leczko* — Обава (Удварі-2 299). ◀ Від антр. **Лецьо**, тобто *Олекса*, + суф. *-ко*.

Лецьо — Вб. XVII ст.: *Олекса Лѣцовъ* — Монастирець (Яворск 213); 1715: гор. *Alexand. Léczi* — Хуст (Bélay 153). ◀ Те саме, що й **Лѣцо** зі збереженням м’якого /ць/ у місц. формі привітного прикм.

Лѣцов †. 1602: *Litziuu Jatsko* — Ворочово (UetC 104-8); XVIII ст.: *Олекса Лѣцовъ* — Монастирець (Яворск 213). ◀ Місц. говірковий укр. прикм. від антр. **Лѣць** або **Лецьо**.

Лѣцига [*Личи́га*, зрідка — *Личи́га*] — Вб. 1715: *Liczihá Daniko* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Від південнослов. чол. імен *Леко*, *Лѣца* або *Лѣчо*, які співвідносяться з повними іменами *Алеко*, *Алекса*, *Александр*... (Илчев 392, Грк 119, Šimundić 424), + квалітат. суф. *-ига*.

Лѣцигач — Вб. Пор. 1787: п-ще *Lesieganicz* (!) — Ольховець на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Лѣца́ня* — “дружина **Лѣциги**” + *-ич*.

Лѣцинда [*Личи́нда*] — Вн. ◀ Місц. укр. утворення з експресивним суф. *-инда* (як у апел. *глухында*, *хромында*...) від гіпок. імен *Луко*, *Личо*, співвідносних із повними іменами *Илийко*, *Илийчо*, *Svetolik*, *Milan*... (Илчев 303, Šimundić 425).

Лѣшіак — Вб. 1690: п-ще *Lesak* — Олешник (Szabó 325), а з 1668 та з 1671 років — у Виноградіві (Szabó 423, 424). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Лишіак**. 2. Від антр. **Лѣх** + *-як*. 3. Від антр. *Лѣш*, співвідносного з чол. іменем *Лѣш*, *Лѣшо* чи *Лѣша*, що від *Aleš*, *Алексий* (Илчев 302, Грк 119, Moldanová 127), + *-ак*.

Лѣшанич — Вб. ◀ Від андр. *Лѣшаниа* — “дружина **Лѣша**” + *-ич*. Пор. споріднене аналогічне п-ще 1787 р. у с. Волосате на Лемк *Leczkanin* (ЙМ), що з андр. *Лѣчка́ня*.

Лѣшенда — Св, Мж. ◀ Від антр. *Лѣш* або **Лѣшо** + квалітат. суф. *-енда*.

Лѣшендяк — Св. ◀ Від антр. **Лѣшенда** + *-як*.

Лѣши́га — Уж. 1772: кр. *Alexander Lyesiga* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108). Пор. 1819: п-ще *Leszega* — Угерці на Бойк (ФМ) та 1787 п-ще *Lesieganicz* із лемк. с. Ольховець (ЙМ). ◀ Від антр. *Лѣш* або **Лѣшо** + суф. згрубулості *-ига*.

Лѣшо́ — Мк. ◀ Правдоподібно, род. відм. від антр. **Лѣшко́**, хоч п-щем могло стати й ім’я *Лѣука*, відоме деяким слов. народам (Грк 119, Moldanová 127).

Лѣшко́ [рідше — **Лѣшко**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Вн, Ир. 1219: *Lescu impetiitor* — ком. Бігар (RegVar 221); 1648: *Lesko Danko* — Голубине (Maksay 526); 1704: *Lessko Péter* — Дунковиця (HodGens 10); 1753: *при Григорію Лѣшко* — Ужок (Сах 84). ◀ 1. Від розм. чол. імені *Лѣшко*, тобто *Олекса* чи *Олександр*, широко вживаного колись у Карпатах. Пор. 1700: *Лѣшко Иванов* — Блажів (ЛелПам 231). Це ім’я дало багато похідних серед п-щ. Аналогічна картина з іменем *Leško* та п-щами *Leško* і *Lešković* у хорватів, сербів та словаків (Šimundić 425, Leksik 364, Šujanský 23) та навіть поляків. 2. У поляків (а через них і в українців) ім’я *Leszko* може пов’язуватися також з іменами *Lech*, *Lechomir*, *Льсьько*, *Lšćimir*... (Rymut II 17).

Лѣшкович †. XVII ст.: *Лѣшковичови Микулѣ* — Розтока (Сах 93); 1751: парох *Николай Лѣшкович* — Розтока Мж (Гаджега-М 205). ◀ Від антр. **Лѣшко** + суф. *-ович*.

Лѣшкүлич — Пр. ◀ Від андр. *Лѣшкүля* — “дружина **Лѣшка**” + *-ич*.

Лѣшо́, -ша — Уж. 1787: п-ще *Leszo* — Іванівка, Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від розм. чол. імені *Лѣшо* або *Лѣсьо*, співвідносного з *Олекса*, *Алеко*, *Олександр* у різних слов. народів (Илчев 302, Грк 119). 2. П-ще **Лѣшо́** могло прийти до закарпатців від поляків, де його пояснюють як усіч.-суф. розмовне ім’я від повного двоосновного імені *Lšćimir* або *Leon* (Rymut II 17).

Лѣшак — Уж. 1787: п-ще *Leszczak* — Пулави, Розтока на Лемк (ЙМ). Пор. 1787: п-ще *Leszczow* — Турка, Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лѣшко́** чи **Лѣсько́** або його похідного *Лѣшо́* + *-як*.

Лѣщин †. 1618: кр. *Michal Leszczin* — с. Вагринець на Маковиці (Mars 59). ◀ Від здр. жін. ос. імені *Лѣсьька*, тобто *Олеся*, + *-ин*.

Лещинець — Мк. ◀ Від антр. *Лешка* або від жін. імені *Леська* (оф. *Олександра*) + *-инець*.

Лещинський — Уж, Мк. 1740: вл. *Leszczinski Szaniszo* — Мукачів (LehBer 496); 1787: п-ще *Leszczyński* — Ждичів на Лемк, Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, пол. утворення з суф. *-ski* від ойк. *Лещина*, що біля м. Горлиць.

Лещинин, -на — Мк. 1787: п-ще *Leszczyszyn* — Труханів на Бойк, Вислік, Грушівка, Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Лещуха* “дружина Лешка” або “дружина Леська” + *-ин*.

Либавка — Тч. [рідше — *Лéбавка*] — Рх. ◀ 1. Від місц. укр. *либавка* — “худоба, яка з’їдає лише верхівку рослини” (Ж-Н 403, Гр II 357), що з діал. *либати, либнути* — “кволо істи” (Мат. до букв. V 23), “повільно пастися” (Гр II 357, Он I 408), або від гуц. апел. *либавка* — “суп” (Жегуц, Піпаш 84). Усі ці зн. виходять на пол. діал. прикм. *libawy* — “повільний”, “лінійний” (Rymut II 18). 2. Менш імовірна версія — з серб. *либав* — “рухливий, спритний” (РСКНХ XI 402) та з болг. *либави* — “милий, люб’язний” (Героу III 11).

Либак — Пр, Св. Пор. п-ща *Ліба* та *Лібак*. ◀ 1. Від бойк. апел. *либак* — “робітник, що збирає нафту з поверхні води” (Ж-Н 403, Гр II 357). 2. Від пол. *łebak* — “головач”, що від *łeb* — “мудрагель” (SW II 806).

Либаківич †. 1704: кр. *Libakovics* (!) *Fedor* — Свалявка (Hodgens 6). ◀ Від антр. *Либак* + суф. *-ович*.

Либівка — Тч. — Див. *Либавка*.

Либохора — Мж. 1720: кр. *St. Lebochora* — Синевир (Bélay 200). ◀ Імовірно, місц. укр. утворення з давнім суф. *-я(т)* від бойк. ойк. *Либохора*. Допривзищеве зн. цього утворення могло бути “малятко з *Либохори*”. Угор. прикм. від цього ж ойк. засвідчує п-ще, записане в с. Карачин на Вн 1665 р.: *Libokori* (Szabó 380).

Либохурчин, -на — Вб. ◀ Закарпатоукр. присвійноприкм. утворення з суф. *-ин* від жін. іменування *либохурка*, яке означало або “дружина *Либохори*”, або “жінка родом із с. *Либохори*”. Однак у обох випадках п-ще оформилося вже в укаючій, а не в ікаючій говірці, бо у гал. бойків воно звучало б *Либохірчин*. Пор. суч. бойк. катойк. *либухурци* — “либохоряни” (Он I 408).

Ливдар [Ливдарь] — Ир, Вн, Хс. ◀ Можливо, від кал. імені гр. пох. *Слевтерій* (ВІЛ 233), однак нинішній вигляд п-ща зобов’язаний угор. п-щу *Lödör*, апел. зн. якого — “бродяга, волоцюга” (Kázmér 68).

Лівка — Хс, Мж. ◀ Видозміна п-ща *Лéвка*.

Лівко — Тч, Мк. ◀ 1. Фонет. видозміна укр. п-ща *Левко́*. 2. Укр. морфонологічна

адаптація угор. п-ща *Lök* або *Löke*, яке виводять від чол. імені *Lörinc* (Kázmér 685).

Лівринець, -нця — Тч, Хс, Вн. 1436: *Леуринець* — Васлуй (ССУМ I 544); 1633: кр. *Lörinc Mihaly* — Н.Барово (Bélay 210); 1676: кр. *Sim. Lörincz, Jo. Lörinc* у селах Олександрівка та Сокирниця (Bélay 189, 194). Пор. ще 1452: *co своим сыномъ Леуринцем* — Сучава (ССУМ I 544). ◀ Угор. п-ще *Lörinc*, що від угор. імені кал. пох. *Lörinc* (укр. *Лаврентій* — Kázmér 685). Пор. пол. п-ща *Leurenz* та *Lewrync*, що з нім. ос. назви *Leurenz*, а те з лат. імені *Laurentius* (Rymut II 17). В угорці лексема *Lörinc* фіксується з 1420 р. (там само).

Ліврінці — Ир, Вн. 1520: п-ще *Lewrincz* — Тросник (Szabó 470); 1571: кр. *Andr. Leörincz* — Вел. Бичків (Bélay 128). ◀ Того ж пох., що й *Лівринець*, але морфол. не адаптоване.

Ливч [Лывч] — Св. 1773: присяжний *Joannes Lócs* — Вел. Тибава (Удварі-2 305). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *ливч* — “люшня” (Чопей 169). 2. Усіч. вар. укр. імені *Левчо́*, *Левко́* або угор. гіпок. *Lócs* від повного імені *Lörinc* (Kázmér 683).

Ливчак — Ир. ◀ 1. Див. *Левчак*. 2. Від *Ливч* + суф. *-як*.

Лигор [Лигорь] — Мк. 1720: кр. *Jo. Lihor* — Рипиний (Bélay 184). Пор. ще 1787: п-ще *Lygor* — Хітар, Козеве на Бойк (ЙМ), а також рум. п-ще *Lihor* (Iordan 280). ◀ 1. Від чол. імені *Лигор* (≠ *Григорій*), поширеного серед українців, молдован, румунів та сербів (ДумбрМик 96, Грк 64). 2. Можливо, крім дисиміляції, на п-щі позначився й вплив укр. діал. апел. *лигир* — “жебрак” (ЕСУМ III 230).

Лигірда — Св, Уж, Мк. — Див. *Легірда*.

Лидида — Мк, Уж. — Див. *Ледида*.

Лидний — Мк, Хс, Ир, Вн. — Див. *Ледній*.

Лижечко [Льижечко] — Ир. ◀ Морфол. видозміна укр. діал. апел. *лижочка* або пол. *łyżeczka* — “ложечка”. Пор. бойк. демін. *лижча*, що з “ложечка” (Он I 409).

Лизак [зрідка — *Лізак*] — Мк. 1773: *Joannes Lizak* — Лохово (ДжеДел 289); 1773: присяжний *Alexander Lizak* — Кольчино (Удварі-2 301); 1787: п-ща *Lyzak, Lizak* — Бодаки, Граб, Розділля на Лемк (ЙМ). П-ще *Lizak* є і в Хорватії (Leksik 369). ◀ Дериват із суф. *-ак*, але семантику твірної основи *лиз-* визначити важко. Це міг бути укр. або серб. віддієсл. апел. *ли́за* — “прилизаний” (Гр II 358, РСКНХ XI 427), бойк. апел. *лизо́* — “лезо ножа” (Он I 409), укр. назва хвороби *лизак* (СУМ IV 483), слц. *lizak* — “незагусле повидло” (Kálal 310). Твірною основою п-ща могло бути й жін. ім’я *Ліза* (оф. *Слизавета*).

Лізанець [*Lizanić*], -ця — Св, Мк, Ір, Вн. 1582, 1584: кенез *Lizanec Janos* — Родниківка (LehBer 328); 1592: кенез *Lizanecz Marton* — Оленьово (LehBer 640); 1648: кенез *Lizanecz Sandor* — Плоске (LehBer 653); 1787: п-ще *Lizaniec* — Красне на Бойк (ЙМ). П-ща *Lizan*, *Lizankiewicz*, *Lizanowski*, *Lizanski* є й у Польщі (Rymut II 24). ◀ Від нечленного пасивного дієприкм. *lizani* — “лизаний” (імовірно, у зн. “пещений”) + субстантивуючий суф. -ець. Пор. буков. апел. *lizuni* — “пестун” (Мат. до буков. V 24), закарп. *lizuni* — “той, що вилізує тарілки” (Чопей 169). Пор. ще 1810: п-ще *Lizan* — Красне та 1787: *Lezan* — Витвиця на Бойк (ЙМ).

Лізаніч — Вн. 1570: *Mat., And., Sim. Lyzanycz* — Павлово (UetC 53-14); 1704: *Lizanics Vaszily* — Плоске (HodGens 28); 1704: хустський гайдук *Lizanics Lbrinc* — Арданово (HodGens 8); 1772: староста *Theodorus Lizanics* — Оленьово (Удварі-2 302). ◀ Від місц. укр. андр. *Лізія* — “дружина *Лізи*” або “дружина *Ліза*” + суф. -ич. П-ще *Ліза* є у сербів (РСКНІ XI 422).

Ліійзя — Ір. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Правдоподібно, якесь чол. ім’я. Пор. чес. *Lojza* — оф. *Alojz* (Кнаррová 127), євр. *Лейзар* (є *Єлизар* — Справочник 36).

Лико †. 1570: *Joan. Lyko, Steph. Lyko* — Ждєньово (UetC 53-14), *Laur. Liko* — Лалово (UetC 97-29), 1787: п-ще *Лыко* — Одрехова, п-ще *Лык* — Терстяна на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Lekow* — Ілемна на Бойк (ФМ). ◀ 1. У болгар і сербів *Лыко* — це ім’я *Илийко*, *Илија* (Илчев 303, Грк 119, Šimundić 425), у молдован ім’я *Лыкы*, крім цього, ще й *Александру*, *Василе*, *Лука*, *Павел* та деякі ін. (ДумбрМик 96). У босн. мусульман *Лыко* — це гіпок. від *Halil* (Smailović 322). 2. Антропооснова *Лыка*, *Лык* представлена також у пол. п-щах, але Б.Жабська вбачає у них пол. апел. *лык* — “нероба, ледар” (Zabska 830). 3. Від апел. *lyko* — “внутрішня частина кори молодих листяних дерев” (СУМ IV 485). Цю версію підтримує також К.Римут (Rymut II 17).

Ликович — Св, Мк. 1570: *Stan. Lykowych* — Бистриця (UetC 53-14); 1602: кенез *Likovics* — Вел. Брестів (LehBer 153); 1645: кенез *Likovics Lászlo*, а 1704 — кенез *Likovics Ivan* — Свалява (LehBer 762), 1682 — головний кенез *Likovics Jurko*, а 1699 — кенез *Likovics* — Стройово (LehBer 746). ◀ Патр. утворення з суф. -ович від антр. **Лыко**, який щедро представлений у карп. антропонімії з XVI ст. та серед суч. південнослов. ос. імен (Šim 425, Илчев 303).

Ликовицький †. 1645: кенез *Likoviczki Laszlo* — Свалява (LehAd I 161). ◀ Від антр. **Лыкович** + патронім. суф. -ський.

Лылик [рідше — **Лылик**] — Ір, Мк. 1787: п-ще *Lylyk* — Мізунь на Бойк, а 1819 — *Lillig* у с. Яблінка на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Дериват із суф. -ик від болг., серб.-хорв. чол. імені *Лыло* або *Лыла*, співвідносного з *Илија*, *Милослав*, *Милован* (Илчев 303, Грк 119, Šimundić 425) чи молд. імені *Лыли*, співвідносного з *Илие* та *Лылиан* (ДумбрМик 96). У Прикарпатті в XVIII–XIX ст. фіксувався також антр. *Лыло* та похідні. Пор. 1787: п-ще *Лы* — Строна, *Лыlyn* — В.Рожанка, а 1819 р. — *Лыlów*, *Лыlów* — Волосянка (ЙМ). 2. Від місц. укр. апел. *лылик* — “кажан” (Чопей 169, Он I 409, Мат. до буков V 25, Гр 112, Ж-Н 403, Гр II 403) або від пол. апел. *lylyk* — “т. с.” (SW II 831).

Лылітка — див. **Лелітка**.

Лындяр — див. **Лєндєр** і **Лєндєл**.

Лындюк — Рх. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Лєндюк**. 2. Укр. утворення з патр. суф. -юк від укр. діал. назви *лында* чи *лында* — “ледача, неохайна людина” (ЕСУМ III 235) чи співзвучного їй пол. діал. еквівалента *lynda* — “волоцюга, бродяга” SW II 831). Пор. ще *lyndać*, *lyndanie* (там само).

Лынтур [*Лынтур*, *Лынтурь*, *Лынтур*, *Лынтурь*] — Мк. У XVII ст. біля В.Визниці згадується с. *Linturovicza* (LehBer 797, 828), тобто ойк. давньорус. словотвірної моделі на -овиця. Звідси антр. *Лынтур* — засновник с. *Лєнтуровиця*, як *Щек* — власник київської *Щекавиці*, *Лец* — власник закарп. *Лєфювиці*. ◀ На укр. ґрунті п-ще не має задовільного розкриття. П-ща з ініціаллю *Lint-* (*Lintaru*, *Linte*, *Lintec*, *Lintescu*, *Lintes*) є в Румунії, а *Linta* — в Хорватії (Leksik 367). Й.Йордан схильний виводити їх від рум. апел. *linte* — “сочевиця” (Iordan 280), але не пояснює, що становить формант -ур. До речі, апел. *лынти* “сочевиця” відомий і в Галичині (Karaš 125). Можливо, непрямої стосунку до цього п-ща має запис антр. 1648 р. з с. Підполоззя *Lintouit Jeczko* (Maksay 529), а також повідомлення Ф.Мокшої, за яким 1699 р. двох синів *Івана Лынти* з с. Підполоззя вбили смолярі (Maksay 584). Пор. ще пол. п-ща *Lenta*, *Lento*, які К.Римут пов’язує з апел. *lento* — “стрічка” та “сочевиця” (Rymut II 15).

Лыпай — Пр, Рх. 1490: п-ще *Lippay* (Szabó 513); 1659: кр. *Lepai dictus Roman* — Студений (Bélay 145); 1672: свщ. *Lipai Janos* — Івашковиця (LehBer 327); 1787: п-ща *Лыpay*, *Лыpay* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені *Лыпа*, яке у сербів та хорв. співвідноситься

з повним іменем *Филип* (Грк 120, Šimundić 425), а у болгар та росіян — з іменем *Алипий* (Илчев 304, Справочник 430), + *-ай*. Антр. *Липа* раніше вживався й в Укр. Карпатах. У XVII ст. у Вел. Бичкові двічі зафіксоване чол. ім'я *Липа*: вперше у записі *Липа* серед таких імен, як *Ivan, Josip, Kirila* (1678), а вдруге — у вигляді *Лера* з іменами *Jur* та *Marko* (Bélay 129). Пор. 1720: кр. *Mate. Lipa* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Lipa* — Гуманець на Бойк (ЙМ). Доказом його існування є і п-ще *Lipiniec* 1787 р. в с. Орява на Бойк (ЙМ). 2. Угор. вчені кваліфікують п-ще *Liprai* як власне утворення від ойк. *Lipra* з формантом *-i* (Kázmér 677).

Липей [Липій], *-ей* — Хс, Мж, Ір. П-ща *Lipa, Lerej, Lipej* поширені також у Хорватії (Leksik 363, 367). ◀ Фонет. вар. п-ща **Лепей**.

Липень †. 1618: кр. *Waszil Lipen, Fedak Lipen* — Н.Тварожець (Mars 96). ◀ Від укр. назви місяця *липень*.

Липетчук — Рх. Пор. 1392: *Дмитриу Липлати* — б.м.н. (ССУМ I 546). ◀ 1. Місц. гуц. фонет. видозміна п-ща *Лепетчук*. 2. Від антр. *Липята* + *-чук*.

Липецький †. 1571: парох *Василій Липецкій* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174); 1819: п-ще *Lipesci* — Волошинове, Сторона, Черхава на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від ойк. *Ліпча* (Хс), що на Закарпатті.

Липканич — Уж, Вб. 1751: грішник *Георгій Липканич* — Люта (Гаджега-Уж 170). Пор. ще 1787: п-ще *Lipkiewicz* — Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Липканія* — “дружина *Ліпки*” або “дружина *Липка*” + *-ич*. П-ще *Lipka* на Подг фіксується 1710 р. (Vubak 200), а на Лемк та на Бойк — 1819 р., зокрема, в селах Синьовидне та Гошів (ФМ). Зн. твірної основи *Липк-* з'ясувати неможливо, оскільки вона омонімічна. Це могло бути власне ос. ім'я (див. **Липей**), назва дерева *ліпка*, назва “ручки серпа” (ЕСУМ III 238), пол. апел. *łup* — “дурень, йолоп, ідіот” (SW II 831) та ін.

Липко — Уж. ◀ 1. Фонет. видозміна південнослов. імені *Лепко* (див. **Липей**). 2. Морфол. зміна п-ща *Ліпка* (див. **Липканич**). 3. Здр.-пестл. ім'я *Липко* від *Филипко* (Ковачев 311).

Липляк — Тч. ◀ Місц. діал. вар. п-ща *Лип'як* з епентетичним *ль*, як у словах *деревляний, жаблячий, здорбля...*

Липня †. 1704: кр. *Lipna* (!) *György* — Горонда (HodGens 16). П-ща *Łypna, Łypnik, Łypień, Łypko* є і в Польщі (Rymut II 46). ◀ Імовірно, род. відм. від антр. *Липень*.

Липняпський — Уж. ◀ П-ще передбачає твірну основу *Липняпи* як катоїконім або ойконім.

Липча — Мк. 1720: п-ще *Lipcsa*, а 1668 — *Lipcsai* у с. Онік (Szabó 375). ◀ Від антр. *Липа* (див. **Липай, Липканич**) + *-ч(ам)*, як у п-щах *Гольча, Данча, Матейча...* Пор. 1737: *Грегорій Липчак* — Краснобруд (ПаПо-2 33). Пор. також болг. здр. чол. ім'я *Липчо*, що з *Липко* (Ковачев 313).

Липчанка — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Липчанко*.

Липчанко — Мк. ◀ Від катоїк. *липчан* — “виходець із с. *Липча*” + *-ко*.

Липчевич †. 1648: *Lipcheuich Philip* — Ялове (Maksay 537). ◀ Від антр. *Липча* + *-евич*.

Липчій [Липчій], *-ей* — Хс, Тч, Ір, Мж, Уж. 1542, 1550, 1600: вл. *Jo. Lypchey* — Липча (Bélay 171); 1550: шл. *Sim. Lipchei* — Руське Поле (Bélay 211); 1600: кр. *Ge. Lipczei* — Буштино (Bélay 132); 1600: землевласник *Lipcsai Ferena* — Голятин (Bélay 147); 1726: *Липчей Продаи* — Сокирниця (Гаджега-М 75). ◀ 1. Укр. патр. з суф. *-ей* від антр. *Липча*. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Липча* (по-угор. — *Lipcse*, а по-рум. — *Lipşa*). Останнє відбулося й на деяких офіційних записках п-щ. Пор. рум. п-ща *Lipşa, Lipşei* (Iordan 280).

Липшай †. 1751: парох *Алексій Липшай* та диякон *Матій Липшей* — Липча (Гаджега-М 196). ◀ Від місц. укр. та рум. назви с. *Ліпша* (оф. *Ліпча*) + угор. формант *-i*.

Лип'як [Липляк] — Тч. 1787, 1819: п-ща *Lipiak* — Тур'є на Бойк, *Lipian* — Рихвальд на Лемк (ЙМ, ФМ) та в Польщі (Rymut II 46). ◀ Від антр. *Ліпа* (див. **Липай, Липей, Липканич**) + *-як* зі вставним *ль*.

Лисак [Лысак] — Уж. 1690: п-ще *Lesak* — Олешник (Szabó 325); 1787: п-ща *Lysak* — Терло на Бойк, *Lysak* і *Lisak* — Лосе, Шкляри, *Lisiak* — Бахор, Прусик на Лемк, Тур'є на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. *лысак* — “лисань”, тобто “лиса людина” (Ж-Н 404, Гр II 361, СУМ IV 489). 2. Від гіпок. імені *Liso*, що з *Jelisej* (Šimundić 425), + *-ак*. 3. Від персоніф. апел. *лис* — “самець лисиці” + *-ак*.

Лисий [Лысый], *-ого* — Вл, Ір. 1366: *Лысый, у Аньдрѣжа у дому Лысого* — Перемишль (ССУМ I 560); 1447: *domina Lyssa Jadwiga* — Перемишль (Smołka II 16, 19); 1618: кр. *Lukacz Liszi* — Н.Тварожець (Mars 96); 1715: кр. *Jo. Leszi* — Сопунка, а 1720 — кр. *Lad. Lesze* — Ізки (Bélay 193, 155); 1787: п-ще *Łusy* — Тяпче на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. прикм. *лисый* — “без волосся на голові”. Пор. ще суч. гуц. п-ща *Lysak, Lysko,*

Lysun (Vinccsz 479). 2. Від молд. чол. імені *Лисый* (≠ *Алексей* — ДумбрМик 96).

Лисицький [*Лисіцький*] — Вн. ◀ 1. Від антр. *Лисик* або антр. *Лисич* + *-ський*. Пор. 1787: п-ща *Lysyk, Lysik* — Біличі на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Lycicz* — Біличі на Бойк (ФМ). Пор. ще пол. апел. *łysiec, łysiek* — “лисак, лисань” (SW II 831). П-ще *Lysik* на пол. землях згадується з 1720 р. (Rymut II 47). 2. Від антр. *Лисиця* + *-ський*. Пор. 1499: *Лисица* — Пустинька (ССУМ I 457); 1787: п-ще *Lisica* — Завіз на Лемк (ЙМ). Твірною основою могло стати й співзвучне серб. чол. ім'я *Лисица* (Грк 120) та серб.-хорв. п-ща *Лисич* або *Лисица* (РСКНХ XI 473). 3. Коли зважити, що давнішою формою назви закарп. села *Лисичово* була природна народна назва *Лисиче* у формі відносного прикм., то слід визнати, що саме цей ойк. лежить в основі п-ща.

Лиси́чка — Ір, Мк. 1668: п-ще *Liszicska* — Виноградів (Szabó 423). ◀ 1. Від антр. *Лиси́ця* (див. **Лисицький**) + *-ка*. 2. Від назви гриба *лисичка*.

Лисичко — Ір. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Лиси́чка**, як у п-щі **Головко́** з **Голо́вка**. 2. Від п-ща *Лисич* або *Лисич* (див. **Лисицький**) + *-ко*. 3. Менш імовірно, що п-ще є відозміною п-ща *Лесечко*, яке походить від чол. імені *Лесь*, *Лесьо*. Пор. 1787: п-ще *Lesieczko* — Королик Волоський на Лемк, *Liseczkiw* і *Liseczkow* — Орява на Бойк (ЙМ). Ім'я *Лесьо* засвідчене в с.Руське Поле 1715 р. записом кр. *Oros Leszo* (Bélay 212).

Лиско †. 1570: *Mich. Lyzko* — Неліпино (UetC 53-14); 1682: *Liska Petro* — Дубриничі (UetC 88-50). Пор. 1787: п-ща *Lysko, Lyskow, Leskow* — Цинява, Підбуж, *Lisków, Liskowicz* — Орява, *Lisowcow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ); 1819: п-ща *Lyska, Lyskanicz* — Реґетів, *Lysko* — Вільхова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Вимерле п-ще **Лиско**, як і суч. клички тварин *Лыско́*, *Лысько́*, котрі дають озняком, баранам, собакам, волам з білою ознакою на чолі, засвідчує давній спосіб іменування людей за ознаками зовнішності. 2. Фонет. вар. п-ща **Лєско́**.

Лиспичка — Мк. 1648: *Lisznjczka Iuan* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ 1. Належність п-ща до парадигми ім. на *-а* схиляє до думки, що воно походить від місц. ім. *лиснич* або *лисничка* — “дика яблуна”, “дике яблуко” (Чопей 170, 174). 2. Наявність п-к *Лисничий* та *Лиснич* спонукає до припущення, що п-ще могло утворитися також від назви роду заняття *лісник* чи *лісничий*, але в такому разі вокалізм антропооснови підказує віднести п-ще до західнослов. Пор.

1787: п-ще *Lesniczy* — Лоп'янка на Бойк, *Lesniczyk* — Здвижень на Лемк (ЙМ). Хоч голосний *le/* в корені цих записів можна кваліфікувати і як “заслугу” пол. писаря.

Лисович — Св. 1458: *пани Стаско Лисовичь — боярин* — Острог (ССУМ I 547). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. *Лис*. Твірною основою для останнього могла бути і пол. чи укр. ос. назва *łys* — “лиса людина” (SW II 831), тобто “лисань”, і особове ім'я *Liso* (див. **Лисак**), і назва тварини *лис* (див. **Лисак**).

Ліспух — Тч, Рх [рідше — **Лєспух**]. 1790: *Павел Лиспухъ* — Дубове (ПаПо-2 15). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, зі складення з прикм. *лісий* — “лисячий” + ім. *пух*.

Лисьо — Пр. — Див. **Лесьо**.

Литва †. 1570: п-ще *Lithwa* — Тросник, 1577 — Фанчиково, 1599 — Чома (Szabó 470, 318, 319); 1567: *Jac. Ljthwá* — Підгоряни (UetC 53-12); 1567: п-ще *Litwa* — Підвиноградів, 1575 — Чопа, 1604 — Матієво, 1668 — Дротинці (Szabó 490, 313, 413, 486). ◀ Від давнього етн. *литва́*, який до XVII ст. в Україні вживався не лише у зн. “Литовське князівство” та у зн. колективного етн. “литовці”, “громадяни Литви”, але подібно до лексеми *москв́а*, *мордв́а*, мав також зн. “особа, що належить до відповідного народу”.

Литва́й — Тч. 1419: шл. *Mich., Sim. f. Lythway* — Угля (Bélay 209). ◀ Від колективного етн. *литва́* — “литовці”, “литовські люди”, “литовський народ” + угор. прикм. формант *-i*. На території сучасної Угорщини п-ще *Litvai* фіксується з 1617 р. (Kázmér 679).

Литва́к — Мж. 1787: п-ще *Lytwak* — Бліх-нарка на Лемк, *Litwak* і *Letwak* — Біличі та Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від деривата *литва́к*, який у XVII–XVIII ст. міг означати людину з *Литви*, подібно до етн. *поляк*, *словак*, *руспя́к*, та деякі ін. утворення з суф. *-ак*. 2. Укр. утворення з патр. суф. *-ак* від п-ща **Литва**.

Литвинчин †. 1682: *Litvinczin Danielo* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Литвинка* — “дружина *Литвин*”.

Литвинчу́к — Уж. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-чук* від етн. *литвин* — “литовець” або від п-ща *Литвин*. Пор. кілька споріднених укр. п-щ XIV–XIX ст., які містять сингулятивний суф. *-ин*, але без патр. суф. *-чук* або *-ець*. Напр., 1392–1393: *Литвинь* — б.м.н. (ССУМ I 549); 1459: *Petrus Lythwin* — Перемишль (Smolka II 138); 1787: п-ща *Litwin, Litwinow* — Підліски, Долина, Ляджин на Бойк, *Lytowczak* — Смерекова на Лемк (ЙМ). Донедавна лексему *литвин* українці вживали не

лише стосовно *литовців*, а й щодо *білорусів* (ЕСУМ III 245) та поліщуків.

Литинець [Лѣтинець], -ця — Мж. Пор. 1682: *Litincow Fetuko* — Кострнини (UetC 88-59). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -инець від антр. *Літа*. Антропооснова *Літа* має дві прийнятні інтерпретації: 1. Від персоніфік. діал. *літа* — “товста литка” (Матер. до буков. V 26), співвідносного з закарп. діал. *лѣтка* — “гомілка, голінка” (Чопей 173) і пол. діал. *lyta* — “м’ясиста, тильна частина голінки” (SW II 832, 829, Rymut II 46). 2. Менше підстав виводити п-ще з болг. жін. імені *Лита* (≪ *Юлита* — Илчев 305), як і з серб. діал. *лита* — “дощ зі снігом”, “злива”, “кличка кози” (РСКНІ XI 491).

Литка [Лѣтка] — Тч, Хс. 1715: кр. *Lotka* (!) *Simeon* — Рипинний (Вéлау 184); 1787: п-ще *Lydka* — Скородне на Лемк (ЙМ); 1750: *Георгій Литочки* — Стражське у сх. Слч (Гаджега-3 78). ◀ Від місц. укр. *лѣтка* — “округлий м’яз на голінці людини” (Чопей 137, ЕСУМ III 247, Караś 195); пор. ще пол. діал. *lytka* — “т. с.” (SW II 832).

Литка́ш [Лѣткаш] — Мж. ◀ Від лексикографічно незавідченої апел. лексеми *лѣткаш* (від *лѣтка* + атрибут. суф. -аш), допрізвищеве зн. якої — “людина з товстими литками”.

Літко [Лѣтко] — Вн. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Літка**.

Литчак [Лѣтчак] — Мк. ◀ 1. Від антр. **Літка** + -як. 2. Виводити його з п-ща **Лічко** чи з ос. назви *Ліко* (див. **Лікович**) немає підстав.

Лихтэй [Ліхтэй] — Ир, Вн, Хс. Пор. 1437: кр. *Jacobus Lykthan* — ком. Унг (Nagy-2 343); 1755: п-ще *Likte* — Широке (Szabó 348); 1751: *Феодор Лахтей* (!) — Голятин (Гаджега-М 207). ◀ Суф. -ей передбачає антропооснову на -а, точніше — *Лихта*, але такої не виявлено. Імовірно, це герм. корінь *licht* — “світлий”, що представлений у кількох хорв. п-щах (Leksik 366), як і в пол. п-щах на зразок *Lichte*, *Lichty* (Rymut II 19). На думку К. Римуца, ці пол. п-ща мають нім. походження.

Лиць †. 1704: кенез *Lécz Olexa* — Лецовиця (HodGens 6); 1715: кр. *Fr. Licz* — Олександрівка (Вéлау 189). ◀ Місц. діал. вар. розм. імені *Лець*, тобто *Олекса* (Чопей 169).

Лицьо [ор. — Лицьом] — Вб. — Див. **Лецьо**. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Лецьо**, зумовлений звуженням кореневого голосного /e/ перед пом’якшеним /ць/. 2. Південнослов. чол. ім’я *Лицо*, співвідносне з іменем *Илия* або *Licinij* (Илчев 305, Šimundić 425).

Личак †. 1682: *Litsak Szyecz* — Стричавя (UetC 88-59). ◀ 1. Укр. п-ще від діал. апел. *лѣчак*

“взуття, виготовлене з лика” (Грк II 365). 2. Від антр. *Лико* + патр. суф. -як. 3. Від південнослов. чол. імен *Liko* чи *Lika*, співвідносних із повними хорв. іменами *Pija*, *Likoje*, *Likoje*, *Milan* (Šimundić 425).

Личи́нда — Вн. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Лечи́нда**. 2. Від чол. імені *Лико*, широко представленого у карп. антропонімії XVI ст. (див. **Лікович**), + квалітат. суф. -и́нда. 3. Твірною основою могло бути й чол. ім’я *Лико*, *Личо*, яке у південних слов’ян співвідноситься з *Илийчо*, *Илия...* (Илчев 305, Ковачев 314), *Величко* (Šimundić 425). Пор. запис 1715: кр. *Fr. Licz* — Олександрівка (Вéлау 189).

Личко́ — Уж. 1549: п-ща *Lyczka*, *Wylichko* — Рокосово (Szabó 453); 1787: п-ща *Liczkow* — Смільник на Лемк, *Lycz* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ліко** + -ко. 2. Демін. вар. чол. імені *Ліко*, співвідносний з іменем *Личо*, повними іменами *Илия*, *Илийчо* (Илчев 305) або *Величко*, *Светолик* (Šimundić 425).

Личко́вський — Рх. ◀ 1. Від гуц. ойк. *Личківці* (Vincsep 349) + слов. суф. -овський. 2. Від антр. **Лічко** + слов. патр. суф. -овський.

Ліша́к — Мк, Пр. 1682: *Lisaki* (!) *Varsola* — Ставне (UetC 88-59); 1690: п-ще *Lesak* — Олешник (Szabó 325); 1704: *Lisák Sandor* — Шелестово (HodGens 12). ◀ 1. Від західнозакарп. етн. *лиша́к*, яким мукачівці та свалаявці називають жителів центр. р-нів області, зокрема Ир та Вн, за вживаний ними присл. *лиш* (тут він протиставляється лемк. прислівнику *лем* — див. **Лема́к**). 2. Фонет. видозміна п-ща **Леша́к**, яке могло утворитися від пол. антр. *Леш* чи від *Лешу*. 3. Від слц. діал. апел. *lišak*, пряме зн. якого — *лис*, а метафор. — “хитрун, лукавець” (Káral 309, Rymut II 47). 4. Можливо, від болг. імені *Лишо* або *Лиша*, що з *Илия* (Илчев 305) чи від хорв. імен *Lišo*, *Liša*, що з *Veliša* (Šimundić 425).

Ліша́нич — див. **Леша́нич**.

Ліша́к — Уж. Пор. 1618: кр. *Dmitr Liscsak* — с. Цигла на Маковиці (Mars 81). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Леша́к**. 2. Укр. суф. утворення від антр. **Лиско**. 3. Від пол. *łyszczak* — “лушак” (SW II 832). 4. Від місц. персоніф. апел. *lišuka* — “лисиця” (Чопей 170, Караś 84), що зі слц. *liška* — “т. с.”, + -як. 5. Від хорв. чол. імені *Liško* — “Velimir, Velibor” (Šimundić 425).

Ліба — Мк. Пор. 1552: *Занко Либа* — Черкаси (Туп 226); 1618: кр. *Liba Fedur* — с. Порубка на Маковиці (Mars 61); 1787: п-ще *Liba* — Гирова на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Libun* — Стрільбичі на Бойк. ◀ Угорці виводять п-ще *Liba* від свого апел. *liba* — “гуска” (Kázmér 668), чехи — від прикм. *libý* — “любий, милий,

присмний” (Moldanová 128). П-ща *Lib* і *Liba* є у поляків, і вони схильні виводити їх від праслов. **libь* — “слабкий”, “худий” (Rymut II 19). На Зак п-ще **Ліба** могло прийти від кожного з цих народів унаслідок переселення людей, але може мати й інші пояснення.

Ліба́к — Св, Уж. 1787: п-ще *Libak* — Миків на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від **Ліба** + -ак. 2. Від апел. *либа́к* — “робітник, що збирає нафту з поверхні води” (Гр II 357).

Ліберман — Рх. ◀ Із мови їдиш бао з нім. *lieber* — “миліший, дорожчий” + формант -ман.

Лібра — Пр. 1682: *Libro Havrilo* — Заричово (UetC 88-59). Чехи виводять його від назви давньої грошової одиниці (Moldanová 128). П-ща *Libra*, *Liber*, *Libr* з XVII ст. є і в поляків (Rymut II 19). Пор. ще болг. чол. ім’я *Лубер*, яке виводять від імені римського бога плодючості *Liber* (Ковачев 309). На хорв. Адріатиці є й апел. *либра* — “зла, недобра людина” та співзвучні п-ща *Lebrić*, *Librović* (РСКНХ XI 409–410). ◀ 1. Від укр. чи пол. діал. *лібра* — “міра паперу”, “міра ваги”, “грошова одиниця” (ЕСУМ III 254). 2. Від лат. *liber* — “вільний” або з нім ос. назви *Lieber* чи навіть від лат. апел. *libra* — “вага” (Rymut II 19).

Ліва́к — Ір, Вн, Мж. 1828: п-ще *Livak* — Чорнотисово (Szabó 340); 1787: п-ща *Liwy* — Сторона, *Liwkun* — Воля Болевхівська, Скриня на Бойк (ЙМ). П-ща *Livak* і *Livakovič* є й у хорватів (Leksik 368). ◀ Від укр. *лівак* — “лівша” (Он I 412, Чопей 173, RiegerLemk 76).

Лівіноківський — Рх. ◀ Слов. прикм. утворення, але зміст твірної основи нез’ясований.

Ліга †. 1618: кр. *Liga Sztaszko* — с. Строчин на Маковиці (Mars 83). ◀ На думку К.Римута, п-ще походить від пол. дієсл. *ligać* — “хвицати”, “кóпати” або діал. ім. *liga* — “ковзанка” (Rymut II 20).

Ліган — Мк, Ір. П-ща *Liga* і *Ligań* є і в Польщі (Rymut II 21). На думку К.Римута, вони походять від старопол. дієсл. *ligać* — “брикати”, “хвицати” (Rymut II 21). ◀ Від антр. *Liga*, який згадується 1618 р. в с. Строчин на Маковиці (*Liga Sztaszko* — Mars 83), а 1773 р. в с. Добра ком. Земпл (ПеПред 317), + суф. -ан.

Ліза́к — Св. — Див. **Ліза́к**.

Ліза́нець, -ниця — див. **Ліза́нець**.

Ліза́нич — Ір. — Див. **Ліза́нич**.

Лій [род. — **Лоя**] †. XVIII ст.: кр. *Luuj Jurka* — В.Студений (Dezsó 23). ◀ Від апел. *лії* — “жир рогатої худоби” (Чопей 171). Див ще **Лой**.

Ліпнівчук — Рх. ◀ Від ос. назви *ліпівець* — “лінох” (Ж-Н 408) + -ук.

Лі́нтур [*Лі́нтур*, *Лі́нтурь*, *Лі́нтур*] — Мк. 1772: присяжний *Lintur Pal* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Правдоподібно, це місц. укр. утворення з суф. -ур (пор. знев. назву для німців *лі́нтур* — Гр II 567) від антр. *Лі́нта*, який у XVII ст. на Вл, а точніше у с. Підполоззя, мав уже щонайменше 9 носіїв чоловічої статі. Пор. 1648, 1699: *Linta Roman*, *Lenta Andri*, *Linta Ihnat*, *Linta Peter*, *Jacko*, *Vaszil*, *Ivan* (Maksay 529, 530, 584). 1648 р. там засвідчено й запис *Lintovit* (!) *Jeczko* (Maksay 529). П-ще могло утворитися від основи *lint-*, яка в рум. мові озн. *сочевизию* (див. **Лі́нтур**), але воно могло утворитися й від хорв. розм. чол. імені *Lenta*, яке співвідноситься з повними іменами *Milentiija*, *Valent*, *Valentin* (Šimundić 424).

Лі́пківський — Рх. ◀ 1. Від місц. укр. ос. назви *ліпко* — “ледар” (Зак) + -овський. 2. Від місц. чол. імені *Липько*, відображеного у п-щі **Липи́о**, + -овський. Пор. ще болг. імена *Липьо*, *Липко*, співвідносні з повним іменем *Илия* (Илчев 304). Пор. 1454: *пан Федор Липевскій* — б.м.н. (ССУМ I 546).

Ліпича́к — Вб. ◀ Укр. утворення з суф. -як від ос. назви *ліпко* — “ледар” (Зак).

Ліпе́й [*Ліпій*], -ея — Вн. Пор. 1819: п-ще *Lipiak* — с. Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ей від давньослов. імені *Лѣпа*, що в перекладі суч. укр. — “гарна”. Пор. хорв. жін. ім’я *Lijepa*, яке співвідноситься з двома основними іменами *Ljepomira*, *Ljeposlava* (Šimundić 52), та чол. ім’я *Lipa*, співвідносне з *Filip* (Šimundić 425). Пор. ще закарп. ойк. *Неліпшо*.

Ліпінський †. 1703: п-ще *Лѣпинский* — Приборжавське (Микитась 43, 8). ◀ Напевно, укр. утворення з суф. -ський від антр. *Lipin* або *Lipina*, відомих у Польщі (Rymut II 22).

Ліпта́к — Вн. 1787: п-ща *Liptak*, *Leptak* — Боднарка на Лемк (ЙМ). ◀ Від слц. катойк. *ліпта́к* — “житель області *Liptov* у Слч”.

Ліпча́к [*Ліпчэк*] — Рх. ◀ Від давньослов. чол. імені *Лѣпко* або *Лѣпка* (див. **Ліпе́й**) + -як.

Ліса́к — див. **Лиса́к**.

Лісі́цький [*Лісіцькый*] — Вн. — Див. **Лисі́цький**.

Літа́к — Пр. Пор. 1500: *Дехно Лѣто* (Туп 236); 1787: п-ща *Lyusiak* — Чертіж на Лемк (ЙМ); 1819: *Litus*, *Litusow*, *Litysz*, *Letysz* — Бусовисько на Бойк (ФМ), пол. п-ща XVII ст. з Подг *Latocha*, *Latosiak* (Bubak 202) та старочес. ім’я *Letoň* (SvoSta 46). ◀ Від давньослов. імені

Лѣто, яке давали дитині за часом її народження, + суф. -ак.

Літун — Тч, Хс. 1775: п-ще *Litun* — Рокосово (Szabó 454); 1682: *Litunu Olexa* — Кострини (UetC 88-59). Пор. ще 1649: п-ще *Litonovics* (!) — В.Розтока біля В.Воріт (LehAd 160). ◀ 1. Імовірно, давньослов. ім'я, утворене за допомогою суф. -ун від назви пори року *літо*. 2. Менш імовірно, від дієсл. *літати* за допомогою атрибут. суф. -ун.

Ліхтєй — Ір, Вн, Хс. — Див. **Лихтєй**.

Лішак — Уж. — Див. **Лишак**.

Лобкович †. 1715: кр. *Lad. Lopkovics* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Лобко*, що з *Лоб* (див. **Лобович**).

Лобович — Мк. 1819: п-ще *Lobowicz* — Урич на Бойк (ФМ). Основа *лоб-* широко представлена в карп. антропонімії, як і в антропонімії ін. регіонів України XVII—XIX ст. Пор. 1649: козак *Ярош Лобко* — Канів (PBЗ 46); 1787: п-ще *Lob* — Орів на Бойк (ЙМ); 1819: п-ща *Lobow, Lobyk* — Урич, Тур'є на Бойк (ФМ) та ін. П-ща *Łob, Łobacz, Łobak, Łobik, Łobko, Łobos...* широко представлені на пол. землях (Rymut II 38–39). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від персоніф. назви *лоб* — “хлопець, парубок”, “лобуряка” (СУМ IV 535).

Лобода — Уж. 1597: *Лобода* — козацький полковник (Туп 229); 1664: гор. *Loboda Ferencz* — Мукачів (HodOkt 205); 1772: кр. *Seman Loboda* — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 97). 1787: п-ще *Loboda* — Криниця на Лемк. ◀ Від назви найпоширенішого виду бур'яну *лободá*.

Лобоз, -бза — Вб, Уж. 1682: *Lobzuv Petro* — Сіль (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lobza* — Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *лобоз* — “неотеса”, “грубіян”, “бовдур” (Гр II 373, ЕСУМ III 275) чи від пол. *lobuz* — “хуліган, гультай, гульвіса, шибеник” (SW II 809, Rymut II 39).

Лобур — Мж. П-ще *Łobur* є і в прикарп. гуцулів (Vincenz 498). ◀ Від ос. назви *лобур* — “бездіяльна й ледача людина”, “гультай”, “пройдисвіт” (СУМ IV 536, ЕСУМ III 276).

Ловас — Хс, Вн. 1449: *Ladislai Lovaz* — Михайлівці (Nagy-2 77); 1631: п-ще *Lovaz* — Гетеня, а 1743 — Виноградів (Szabó 372, 424); 1715: вдова *Lowaszka* — Криве (Bélay 164). ◀ Для закарп. українців п-ще *Ловас* — угор. утворення від апел. *lovász* “конюх”. Для Слч *lovás* — це “наганяч під час полювання”, що від слов. лексем *лови, ловити* (Golčb 107).

Ловга — Ір. 1715: *St. Loga* — Довге (Bélay 136); 1743: п-ще *Lóga* — Королево (Szabó 384). ◀ 1. Місц. укр. регресивне утворення від дієсл.

ловгати — “гойдати” (Чопей 171). Допрізвище зн. лексеми *ловга* — “т. с.”, що й у місц. ім. *ловгало* — “людина, яка ходить гойдаючись”. Аналогічне утворення *lógó* з цим же зн. становить п-ще *Lógó*, яке є і в угорців з XV ст. (Kázmér 737). Пор. чес. п-ще аналогічного способу творення *Louda*, що від *loudat se* — “тинятися” (Moldanová 131). 2. Місц. назва риби *ловга* — “*Albertus alburnus*” (Владыков 228), як і пол. *loga* — “барило, бочка”, прямого стосунку до цього п-ща не мають. 3. Від болг. імені *Лоза* (з угор. подовженням кореневого голосного), що з гр. *logás* — “обраний”, “первісток” (Ковачев 314).

Ловгош — Рх. Пор. гуц. п-ще *Łoguš* (Vincenz 450). ◀ 1. Від угор. ос. назви *lógos* — “дезертир, утікач”, уживаної також у серб.-хорв. мові як *логош* — “т. с.” (РСКНІ XI 358). 2. Від пол. *logosz* — “припряжений (третій) кінь” (Rymut II 39), “орчикий кінь” (SW II 810) або його слц. еквівалента *logoš* — “т. с.” (Káral 311).

Ловза — Хс. Пор. 1570: *Яцко Борисович Лоза* — Київ (Туп 231); 1781: п-ще *Loza* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Давньослов. ос. ім'я *Лоза*, що постало з апел. *лоzá* — “народна назва деяких кушових видів верб та винограду” (СУМ IV 540, Чопей 171). У балк. слов'ян лексема *Лоза*, як знак плодючості, дотепер виконує функцію власного ос. імені (Грк 120, Илчев 306, Šimundić 197). Подовження кореневого голосного /o/ до ступеня /ov/ — наслідок угор. вимови. У Польщі багато п-щ від антропооснови *Loza*, які фіксуються з 1320 р. (Rymut II 42).

Ловпіт [*Łovny̯t*], -пота — Св. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Лопіт*. Подовження голосного /o/ до ступеня /ov/ зумовлене угор. впливом.

Ловска, -ки — Ір, Вн. ◀ Імовірно, від антр. *Ловза* + -ка при оглушенні кореневого /z/ перед демін. формантом -ка. Пор. запис п-ща *Lósza* (!) 1748 р. з с. Велятин (Szabó 537) та запис *Pe. Loszacs* 1715 р. із с. Драгово (Bélay 169).

Ловскій [*Łovskij*], -ія — Вн. ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. п-ща **Ловска**.

Ловскун, -на — Ір. ◀ Від **Ловска** + атрибут. суф. -ун.

Логай — Мк, Вн. 1693: кр. *Jo. Lochaj* — Мк (Лучкай 16. — 74). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від місц. укр. ойк. *Лохово*, що по угор. *Lohó* (Мк). 2. Менш імовірно, що це укр. утворення з суф. -ай від давнього антр. *Лога*. Пор. 1493: *Ion Loga* — Сучава (ССУМ I 555) та пол. п-ща *Łoha, Łohan, Łohyn...* (Rymut II 39).

Логин — Уж. 1663: кр. *Fr. Lohun* (!) — Кушниця (Bélay 170); 1691: гор. *Lohenszki Mihaly* — Ужгород (HodAd 44); 1715: кр. *Jo. Lohin (Lohna)* — Крива (Bélay 164); 1728: *Олекса Логынець* — Волиця (ПаПо-1 186); 1787: п-ще *Lohun* — Орявчик на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. кал. імені *Логин* (оф. *Логвин*). 2. Від бойк. ос. назви *логин* — “ледар, нероба” (Он I 416) чи апел. *логин* — “дерево, що впало”, “дерево, повалене бурєю” (Гр II 374, ЕСУМ III 279).

Логівчик [*Логівчик*] — Мк. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ик* від катойк. *лóховець* — “виходець із с. *Лохова* Мукачівського р-ну” (зі слідами угор. впливу, які виразилися в зміні кореневого /x/ на /r/).

Логіта — Ір, Св. ◀ 1. Фонет. видозміна пол. п-ща *Łocheta* (від діал. *łoch* “грубіян, хам” — Rymut II 38) під впливом угор. вимови. 2. Наслідок впливу угор. вимови укр. п-ща *Лохита*. Пор. ще укр. апел. *лахитя* “ганчірник”, “міняло” (ЕСУМ I 202).

Логівчик — див. **Логівчик**.

Логучк — див. **Логівчик**.

Логойда — Мк, Уж, Вб. 1761: *Федорь Лагойда* — подільський селянин (Туп 222); 1720: кр. *Jo. Legojda* (!) — Кошельово (Bélay 164); 1743: п-ще *Lagojda* — Виноградів (Szabó 424); 1787: п-ще *Logoyda* — Воля Волосянська, Ясеновець, *Logoydycz* — Залокоть, Корчин на Бойк (ЙМ). Пор. ще суч. гуц. п-ще *Łogojda* (Vincenz 477) та п-ще *Андрѣя Логойденка* з Уманського полку за 1649 р. ◀ Від укр. діал. ос. назви *логойда* — “бродяга, волоцюга, проїдисвіт, шибеник, опришок” (Чопей 171). Пор. ще гуц. *logáйда* — “ледар” (Гр 108).

Логойданич — Мк. ◀ Від андр. *Логойданія* — “дружина *Логойди*” + *-ич*.

Лодій †. 1607: *Lodi Janos* — с. Чена (UetC 104-8), XVIII–XIX ст. — ком. Уж, Земплин. ◀ 1. П-ще *Lódi* утворене від угор. зниклого ойк. *Lód* за допомогою форманта *-i*, а вперше фіксується 1602 р. (Kázmér 679). 2. П-ще могло постати також на ґрунті хорв. розм. імен *Lodi* чи *Loda*, співвідносних із повним іменем *Lodovik* (Šimundić 195).

Ложкар [*Лошкарь*], **-ря** — Пр. ◀ Від місц. ос. назви *ложкарь* — “токар по дереву”, “майстер з виготовлення дерев’яних ложок, корит...” (Чопей 171). Дерев’яні ложки та корита на Зак виготовляли переважно волохи.

Лозан — Мж, Тч, Св, Мк. 1574: п-ще *Lozan* — Виноградів, а 1567 — *Jozan* (!) — Сасово (Szabó 480); 1715: *Pe. Lozan* — Студений, *Lozan Michal* — Ізки, *St. Lazanu* — Колочава (Bélay 145, 155, 160).

Пор. 1715: вдова *Manza Lozanka* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Lozanczyn* — Бориня на Бойк, *Lozaniak* — Смерековець на Лемк (ЙМ). П-ща *Lozan*, *Lozancyn*, *Łozański* є і в Польщі (Rymut II 42). ◀ Від слов. чол. імені *Lozan*, співвідносного з жін. іменем *Loza*, яке походить від назви виноградної лози (Šimundić 197). Пор. ще укр. *лоза* — “верболіз” (Гр 114), “виноградна лоза”, “рокита” (Чопей 171) та укр. арх. *лозан* — “одна з порід лози” (ЕСУМ III 280).

Лозанко †. 1715: *Lozanka Kmit* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Лозан* + *-ко*.

Лозанський †. кр. *El. Lozanski* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ Від ойк. *Лозанський*, що на Мж, або від антр. *Лозан* + суф. *-ський*.

Лозинець, **-ця** — Вл. Пор. 1507: *Яцко Борисовичь Лоза* — Київ (Туп 230); 1787: п-ща *Loza* — Страшевичі, *Loziuk*, *Malanka Loziczka wdowa* — Н.Висоцьке, *Lozyszyn* — Лаврів, *Lozyczak* — Н.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від слов. власного ос. імені *Лоза* (див. **Лозан**) + *-инець*.

Лозяк [*Лозék*], **-ка** — Рх. Пор. 1819: п-ще *Łozak* — Лінина на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Лоза* (див. **Лозан**, **Лозинець**) + *-як*.

Лой — Мж, Хс. 1370: *non Лой* — Львів (ССУМ I 556). П-ща від антропооснови *Łoj* (*Łoj*, *Łojko*, *Łojka*...) побутують у Польщі з XIV ст. (Rymut II 40) і, на думку К.Римута, так само походять від апел. *łoj*. ◀ 1. Від давньослов. персоніф. апел. *лой* — “жир рогатої худоби” (Чопей 171, Джедел 82), “овече сало”, “свічкове сало” (Гр II 368), що відповідає укр. *лій* (род. — *ліо*). Пор. ще серб.-хорв. імена *Лоја*, *Лојо* (РСКНХ XI 547). 2. Від апел. *лой* — “самець отруйної змії” (Гр 114, ЕСУМ III 281).

Лойзяк [*Лойзék*] — Рх. ◀ Від чес. розм. імені *Lojza*, що з *Alois*, *Alojz* (Knappová 127), + *-як*.

Лойка — Хс, Мк. Пор. 1226: *Кузма Лойковичь* — Полоцьк (Туп 626); 1715: кр. *Jo. Lojko* — Драгово (Bélay 169); 1787: п-ще *Loyko* — Перегінське на Бойк, Дубна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. ос. імені *Lojko*, *Loja*, що з повного імені *Miloja*, *Sviloja*, *Eloj*... (Šimundić 425). 2. Від апел. *лойка*, який у гуцулів озн. “змія, гадюка” (Ж-Н 412, Гр 114), у словаків — “жирна вівця” (Kálal 311), а у поляків — “теляча або козяча шкіра, оброблена начисто” (SW II 810).

Лойкун — Уж. ◀ Від антр. **Лойка** + *-ун*.

Лойович †. 1366: *Стцко Лосвичь* — Перемисьль (ССУМ I 556); 1648: *Loiowich Mikula*, а 1699 — *Lojovis Janos* — Нелпіно (Maksy 548, 574). Пор. ще серб.-хорв. п-ща *Loj*, *Lojevuh*, *Lojovuh* та ін. (РСКНХ XI 547, 549, 550). ◀ Від антр. **Лій**, **Лой** або **Лоя** + суф. *-ович*.

Локес — Мк, Бг. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Пор. із серб. п-щем *Локас* (РСКНХ XI 553, Leksik 369), серб. чол. іменем *Локе* (≠ *Александр* — Грк 120) та пол. п-щами *Łokas*, *Łokasik*, які К.Римут пов'язує з багатозначним дієсл. *łokać* (Rymut II 40).

Локіта — Мк. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, з антр. *Лукіта*. Пор. ще запис 1705 р. п-ща *Lokuta* в с. Нодьгийрче з (Szabó 418), а в с. Копашново запис 1756 р. п-ща *Лукас* (Гаджега-М 195).

Локота [*Локота*] — Рх. Пор. 1300–1305: антр. *Локотко* (Морошкин 112); 1669: *Леско Локоть* (Туп 230); 1819: п-ще *Łokocki* — В. Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. діал. *лѳот* — “моток” (Ж-Н 412), “міра пряжі” (ЕСУМ III 283), що відповідає укр. *лікоть*, у формі род. відм. Перенесення назви предмета на людину відбулося, мабуть, за величиною порівнюваних об'єктів. 2. Пол. п-ща *Łokot*, *Łokota*, *Łokotko* К.Римут пов'язує з дієсл. *łokać* — “жадібно пити”, “хлепатати” (Rymut II 40). 3. Від угор. апел. *lahat* — “висячий замок”.

Локотей [*Локотій*], -ей — Уж. ◀ Від антр. **Локота** + -ей.

Локотош [на заході Зак — **Лакатош**] — Вн, Мк. Ир. 1649: гор. *Lakatos* — Мукачів (LchBer 440). ◀ Від місц. мадяризму *лакатош*, що з угор. *lakatos* — “слюсар”, або, що більш правдоподібно, перенесення готового угор. п-ща в укр. середовище.

Локоть, -кта — Св. ◀ Від місц. анатомічної назви *лѳоть* — “лікоть” (Чопей 171) як міра пряжі, “моток” (ЕСУМ III 283). Пор. пол. апел. *łktek* — “низька на зріст людина”, “карлик”, “ліліпут”, “пігмей” (SW II 812).

Лолак — Уж. Чол. антр. *Lola* згадується 1219 р. в потисянському замку Красна (RegVar 239). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -ак від власного ос. імені *Лола*, яке у сх. слов'ян, словаків та молдован співвідноситься з повним чол. іменем *Лоллій* (< лат. *Lollius* — ВІЛ 234, Справочник 430, Ер-Кос 20, SSJ VI 139), у сербів — з іменем *Лонгин* (Лавр 800); у чехів *Loula* — це *Ludovik*, але й загальна назва *глупак* (Moldanová 131). У болг. циган є п-ще *Лолов*, яке виводять із циг. *лоло* — “рудий” (Български език, 1960. — 5. — С. 435). 2. Пол. п-ща *Lolak*, *Lola*, *Lolka*... К.Римут пов'язує із діалектизмами *lol*, *lola* “зла людина”, “нікчема”, “ледащо” (Rymut II 638).

Лолли — Мж, Ир. Пор. 1443: ...и *всстръх сго Лолъ* — Сучава (ССУМ I 556). ◀ 1. Від пол. антр. *Lola* (див. **Лолак**) + -ли. 2. Від жін. імені *Лола*,

яке у хорватів співвідноситься з повним іменем *Miloja* (Šimundić 425), у словаків — із *Laura*, *Karolina*, *Alojza* (SSJ VI 140); у румунів *lola* — термін спорідненості зі зн. “старша сестра” (Scurtu 282). Пор. ще суч. ойк. *Лолли* на Ів-Фр.

Лолниць, -ниця — Хс. 1715: кр. *Ign. Lolenecz* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Лола** (див. **Лолли**) + -ниць.

Ломага — Ир, Мк, Мж, Вл. 1648: *Lomaga Iuan*, *Lomaga Lukach* — Н.Ворота (Maksay 538); 1772: присяжний *Andreas Lomaga* — с. Брід (Удварі-2 298); 1787: кр. *Łomaga*, 1819 — *Lomag*, *Lomak* — Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. укр. апел. *ломга* — “ломака” (Он I 417), “суха товста гілляка” (Мат. до буков. V 35) або від пол. ос. назви *łomaga* — “каліка”, “горбун поламаний” (SW II 793), “нікчема” (Rymut II 40). Пор. ще метафор. зн. укр. апел. *ломка* — “висока на зріст людина” (Гр II 376).

Ломака †. Пор. 1552: *Ломака Кухмистрович* — чорнобильський міщанин (Туп 230); 1672: кр. *Lumaka Ignat*, 1696 — кр. *Jerem Lomaka*, а 1775 — *Jo. Lomaka*, *Lomacsonska* (!) — Луг (Bélay 173). П-ще *Lomaka* побутує серед гуцулів Прикарпаття (Vincenz 505), а п-ща *Łomak*, *Łomaka* і *Lomaga* — у Польщі (Rymut II 40). ◀ Від загальноукр. апел. *ломка*.

Ломбарт — Уж. 1787: п-ще *Lompart* — Вірхомля на Лемк (ЙМ). Пор. п-ще *Lampert*, яке в угорців фіксується з 1446 р. (Kázmér 663). П-ще *Lombardo* і його похідні є у хорватів (Leksik 369), а *Lombart*, *Lompart* — у Німеччині та в Польщі (Rymut II 7–8). ◀ П-ще походить від нім. чол. імені *Lambert*, що має своїм вар. *Lamprecht*. У Слч і в зах. районах Зак нині воно асоціюється з апел. *lombar* — “люмп, волоцюга” (Kálal 312).

Ломіга [*Ломьга*] — Ир, Хс. ◀ Регресивне утворення від укр. діал. дієсл. *ломьгати* — “бити ломакою” (Он I 417, ЕСУМ III 284, Гр II 376), а його допрізвищеве зн. збігається зі зн. апел. *ломга*.

Ломихаща †. 1605: кр. *Lomikaszca* (!) *Laszlo* — Синевир (Bélay 200); XVII ст.: *Ломихащя Гриць* — Ир (ЛелГрига 103). ◀ Укр. утворення моделі на зразок *валігора*, компонентами якого є імператив від дієсл. *ломити* + ім. *хаща* у його східно-закарпатському зн. — “ліс”. Пор. типологічно і семантично тотожне пол. п-ще *Łomilas*, яке значиться з 1429 р. (Rymut II 40).

Ломпа — Мж. ◀ 1. Імовірно, фонет. видозміна кал. ім'я *Лампад*, *Євлампій* або *Харлампій* (пор. хорв. *Lampe*, що *Harlampije* — Šimundić 424) під впливом місц. експресивного дієсл. *ломпати* —

“чвалати”, “вайлувано ходити”. 2. Від пол. п-ща *Łętra* або *Łępra*, що від апел. *niedolęga* — “розтелепа”, “мамула” (Румут II 38).

Ломпарт [Ломбарь] — Мк. — Див. Ломбарт. **Ломпéй** [Ломпій] — Ир. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. Ломпа.

Ломперт — Бг. ◀ Фонет. вар. п-ща Ломпарт. **Лойхман** — Рх. ◀ Можливо, видозміна п-ща Лехман.

Лонкай — Рх. 1458–1459: кр. *Jo. Lankai* — Луг, 1546 — *Ge. Lonkay* — Руна (Вéлау 173, 185). ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Lonka* (по-укр. це село одвічно називається Луг Рахівського р-ну). П-ще вимерло: на початку ХХ ст. остання тамтешня родина *Тодерюк* поміняла п-ще на угор. **Лонкай**.

Лопата †. 1534: кр. *Mich., Sim. Lapatha* (!) — Горінчово (Вéлау 144); 1618: кр. *Lukacs Lopata* — с. Строчин на Маковиці (Mars 83). У Львові патр. *Лопатичь* (Іван) зафіксований 1421 р. (ССУМ I 556). Пор. ще п-ще *Лопáта* з 1577 р. (Туп 231). ◀ Від апел. *лопáти*.

Лопатáр [Лопатогáрь] — Вб. ◀ 1. Від апел. *лопáта* за допомогою суф. -арь. Таке утворення (п-ще **Лопатáр**) є у сербів (РСКНХ XI 581), де воно озн. “майстер, що виготовляє лопати”, “той, хто працює лопатою”. 2. Більш правдоподібно, що закарп. п-ще *Лопотарь* походить не від *лопáти*, а від дієсл. *лопотáти* — “белькотіти”.

Лопáтка — Св. 1772: кр. *Lapatka Janko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157); 1787: п-ще *Łopatka* — Райське, *Łopaczuk* — Вислік на Лемк, *Łopaczak* — Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Лопата* (див. **Лопатáр**) + -ка. 2. Від апел. *лопáтка* в одному з його зн. (СУМ IV 546).

Лопатюк — Рх. ◀ Від антр. *Лопата* (див. **Лопатáр**) + -юк.

Лопіт [род. — Лопота і Лопіта] — Вл, Мк. 1495: *Нестерикъ Лопотъ*, 1520: *Мацко Лопот*, 1577 — *пань Янъ Лопоть* — Литва (Туп 231); 1743: п-ще *Lapat* — с. Черна (Szabó 307). Пор. ще п-ще з прикарп. Гуц *Łopitywuj*, яке А.Вінценз справедливо виводить від *лопіт*, *лопотіти* — “базікати, верзти” (Vincenz 479). ◀ Від діал. ім. *лопіт* — “стукіт”, спорідненого з *лопотіа* — “базікання” (Гр II 373), з буков. *лопотáйло* — “базікало, лопотун” (Мат. до буков. V 36), з гуц. *лопітлівий* — “надмірно балакучий”, (Гр II 14), загалноукр. *лопотáти* — “базікати” (Чопей 171). П-ща з основою *лорот* — “відгомін від якогось удару” є і в Польщі (Румут II 41). Пор. також пол. *лорот*, *лоротаніе* — “шум від тупотіння” (SW II 815).

Лопойда — Хс, Вн. 1715: кр. *Pe. Lapujda, Lapaıda*, а 1751 — грішник *Петр Лопойда* — Копашново (Гаджега-М 195); 1720: кр. *Det. Lorojda* — Олександрівка (Вéлау 189); 1751: парох *Васиій Лопойда* — Луг (Гаджега-М 185). ◀ Від місц. укр. ос. назви *лопйда* — “замазура”, “нехлюя” (Хс, Ир), утвореної регресивним способом від дієсл. *лопйдати* — “бовтати”, “бабрати”. Пор. ще буков. апел. *лапайдѹх* — “ледащо” (Мат. до буков. V 14).

Лопондіяк — Вл. 1819: п-ще *Lopundziak* — Жупани на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. укр. ос. назви *лопондіяк* — “базікало”, “белькотун” (Уж, Мк), співвідсною з дієсл. *лопоніти* — “белькотати”.

Лопот — див. **Лопіт** і **Лопніт**.

Лопотень †. 1699: кенез *Lopatin Fedur* — Жденьово (Maksay 608); 1720: кр. *Fr. Lopatiny* — Міжгір’я (Вéлау 178). 1773: староста *Lopateny Stephan* — Жденьово (Ud-2 306), присяжний *Lopateny Ivan* — там само. ◀ Від місц. апел. *лопотень* — “базікало” (Мк).

Лопоцько †. 1648: кр. *Lopaczko Mikula, Lopackonick Ivan* — Голубине (Maksay 526). ◀ Правдоподібно, від дієсл. *лопотіти* — “белькотати”.

Лопух — Уж. 1570: *Petr Lapuch* — Жнятино (UetC 97-29); 1715: кр. *Timko Lopuch* — Рипинний (Вéлау 184); 1787: п-ще *Lopuch* — Сухий Потік на Бойк; 1819: *Lopuch* — Ветлина на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від назви рослини *лопух*, одним із метафор. зн. якої є “некмітлива людина” (Гр II 114).

Лопуцяк [Лопуцѹк], -ка — Рх. 1787: п-ще *Lopociak*, а 1819 — *Lopuciak* — Гнила на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1572: кр. *Lapocka* — Ком’яті (Szabó 397) та закарп. ос. назву *лопуцѹга* — “базікало”, “белькотун” (Ужан, Мк). ◀ Від ім. *лопіт* чи *лопут* (див. **Лопіт**), а ще точніше — від пол. п-ща *Łopisć*, що від дієсл. *лоротас*, + -як. Зміна ненаголошеного /o/ на /y/ у відкритому складі є регулярним уканням для цієї місцевості, а перехід /ть/ у /ць/ — наслідком пол. впливу.

Лоскій [Лоскі], -ія — Пр. ◀ 1. Вар. п-ща **Ловскій**. 2. Спотворений прикм. *лоський*, що від ойк. *Лоза*. (Пор. прикм. *лазький* від ойк. *Лазы*).

Лоскоріх — Св. 1773: староста *Laszkorich Ivan* — Неліпино (Ud-2 302); 1787: п-ще *Oskorich* (!), а 1819 — *Luskorich* — Тур’є на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від бойк. назви птаха *лускоріх* — “горішанка”, “дрозд” (Он I 420 — с. Комарники), одержаної за те, що він “лускає”, тобто трощить, горішки. Пор. ще закарп. вар. назви

лоскóвріх (Хс), ловскóвріх (Ір). Метафор. зн. апел. лоскоріх — “сміхун” (Рокосово).

Лóстик — Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, від серб. апел. *lost* — “дрючок для перенесення різних речей” (РСКНІ ХІ 590). Пор. 1819: п-ще *Lostowski* — Вислік на Лемк (ФМ).

Лóфердіок — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -юк від рум. антр. *Loverda*, який Й. Йордан виводить з гр. імені *Loverdos* чи *Loverdu* (Jordan 283), однак основою п-ща могло стати й пол. п-ще *Loffer*, що з *laufer* — “хлопчик, “бігун”, “непосида” (Rymut II 24).

Лóфінець, -ниця — Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, від місц. ос. назви *льофа* — “повія” (Довге) + -инець.

Лóхівський — Вл. 1668: *non Ivan Loховский* — Тростяниця (ПаПо-І 164); 1674: сваяц. *Іоан Лоховский* — Мукачів (Лел Пам 227); 1690: гор. *Lochoszki Mihaly* — Ужгород (HodAd 61); 1773: присяжний *Marcus Lochüvszky* — с. Канора (Ud-2 300). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Лóхово* (Мк).

Лохівчик †. 1772: присяжний *Franciscus Lochusik* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від катойк. *лоховець* — “виходець із с. Лохово”.

Лóхман — Мк. ◀ Від нім. ос. назви *Lochmann*, в основі якої *loch* — “яма”, “нора” (Rymut II 24).

Лощак — Вб, Пр, Уж. 1819: п-ще *Loszak* — Ветлина на Лемк (ФМ). ◀ І. Імовірно, від укр. *лошак* — “молодий кінь, жеребець” (AGB I 69, ЕСУМ ІІІ 296, Karaš 87), “мул” (Чопей 172). 2. Від південнослов. чол. імені *Лоша* чи *Лошо*, співвідносного з повними іменами *Белош*, *Милош* (Грк 120, Šimundić 425), або від чес. п-ща *Loch* (Moldanová 130), + -як.

Лощкар [Лощкарь] — Пр. — Див. Ложкар.

Лóя — Уж, Мк. ◀ І. Від антр. *Лой* у формі род. відм. 2. Від хорв. чол. розм. імені *Lojo*, що відповідає повному імені *Miloja*, *Sviloje*... (Šimundić 425).

Лубéньський [Лубіньський] — Вб. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Лубія* на Вб.

Лўгош — Мк, Вн, Рх, Мж, Уж. Пор. 1672–1696: *Lugoza* (!) *Prikop*, *Thoder* — Вел. Бичків (Bélay 129). У хорватів є п-ще *Lugošija* (Leksik 375). ◀ І. П-ще *Lugos* М. Казмир пояснює як угор. апел. *lugos* — “людина, яка доливає луг при миловарінні” (Kázmér 688). Із назвою хім. розчину *lug* К. Рымут пов’язує й пол. п-ща *lugas*, *Łużny* (Rymut II 44). 2. На нашу думку, п-ще *Лугош* легше виводити з угор. апел. *lugas* — “альтанка”.

Лужоцький — Вб. 1787: п-ще *Lużeczki* — Комарник, Лужок, Стрільбичі, Тершів на Бойк

(ЙМ). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Луг* (Вб) або, що більш імовірно, від прикарп. ойк. *Лужок* (Он І 495).

Лўка — Мк. 1437: *Lucas filius Welyczko* — Коромля (Nagy-2 342); 1542: шл. *Jerem. Luca* — Угля (Bélay 210); 1567: *Lucas Misko* — Мартинка (UctC 53-12); 1682: *Lukka Szenko* — Стричава (UctC 88-59). ◀ Від чол. імені *Лука*. Пор. 1740: *Лука Дякунувъ Крайтинкусый* (Ud-1 78).

Лукан — Вб, Пр. 1787: п-ща *Lukan*, *Lukanow* — Спас на Бойк, Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від кал. чол. імені *Лукап*, відомого майже всім народам Центр. Європи (ВІЛ 64, ДумбрМик 98, Šimundić 426, Rymut II 44).

Лукандій [Луханді] — Вн, Ір, Мк. 1715 і 1775: п-ще *Lukangyi* — Раковець (Szabó 459). ◀ Угор. утворення з формантом -і від серб.-хорв. п-ща *Lukenda* (Leksik 376, РСКНІ ХІ 618) або від незасвідченого угор. ойк. *Lukan*, на що вказує формант -d-.

Луканинець, -ниця — Мк, Уж. ◀ Від андр. *Луканія* — “дружина Луки” + -инець.

Луканік — Хс, Вн, Мк. 1773: присяжний *Lucas Luanic* — с. Брід (Удварі-2 298); 1775: п-ще *Lukanics* — Гетеня (ПеПред 313). ◀ Від антр. *Луканія* — “дружина Луки” + -ич.

Луканчик †. 1720: кр. *Fr. Lucancsiny* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з пос. суф. -чик від андр. *Луканка* — “дружина Луканія” або жін. патр. *Луканка* — “дочка Лукана”.

Луканьо, -ня [ор. — Луканьом] — Мк. ◀ Від розм. ос. імені *Луканьо*, яке належить до тієї ж словотвірної моделі, що й *Іваньо*, *Гаврильо*, *Михайльо*.

Луканьяк †. 1685: *Lukaniak Szimeon* — Ділове (Bélay 208). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Лукан* або антр. *Луканьо*.

Лукач [рідше — Лўкач] — Уж, Мк, Хс, Тч, Вн, Рх, Вл. 1548–1549: кр. *Sim. Lukach* — Крачуново, 1579 — *To. Lukach* (Bélay 161, 184); 1787: п-ще *Lukacz* — Погар, Тур’є на Бойк, Костева на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор., слц. або хорв. вар. чол. імені *Lukács*, що відповідає укр. кал. імені *Лука*. Пор. 1698: *Лукачъ Петро Радванський* — Вишня Радвань (ПаПо-І 185). В угорців п-ще *Lukács* фіксується з 1398 р. (Kázmér 689).

Лукачик †. 1715 р.: кр. *Jo., Lad. Lukacsik* — Ясинія (Bélay 167). ◀ Від антр. *Лўкач* + -ик.

Лукачина — Уж. 1602: *Lukacsina Mihaly* — Антонівка (UctC 104-8); 1773: присяжний *Basilus Likacsina* — Щасливе (Удварі-2 304). ◀ Від чол. імені *Лукач* (укр. оф. *Лука*), яке в Україні вживається з XVI ст. (Керста 118), + здр.-знев.

суф. *-ина*. Отже, суф. присднувався не до п-ща, а до імені *Лукач*, яке донедавна в півд. р-нах Зак. вживалося. Посереднім доказом цього можуть бути й деякі антр. в записах XVIII ст. Напр., 1787: п-ща *Lukczat, Lukaszczan* — Костева на Лемк., Горянка на Лемк та ін. (ЙМ).

Лукáчинець, -шня — Ир, Вн. 1720: п-ща *Lukacsin i Lukacsines* — Раковець (Szabó 459). ◀ П-ще **Лукáчинець**, як і п-ще *Лукáчин*, могли виникнути лише на основі андр. *Лукáчка* — “дружина **Лукáча**” або на основі жін. патр. *Лукáчка* — “дочка **Лукáча**”. Отже, первісний вигляд п-ща був *Лукáчшинець* (з подовженням /ч/). Такі випадки повної асиміляції двох /ч/ позначилися й на записах інших п-щ.

Лукáчкó — Хс, Вл. 1449: гор. *Ladislaus Lukachko* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1513: п-ще *Lukachko* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Від антр. **Лукáч** + **-кó**.

Лукáчов †. 1773: присяжні *Lukacsov Ivan, Lukacsov Fedor* — Пашковець (Ud-1 302). ◀ Присвійний прикм. у його книжній формі від антр. **Лукáч**, що з угор. кал. імені *Lukács*.

Лукáчович †. 1648: *Lukaczowich Waszil, Hricz, Petro*, а 1699 — *Lukacsovicz Mihalko* — Латірка (Maksay 541, 598). ◀ Від антр. **Лукáч** + суф. **-ович**.

Лукáчóк — Рх. ◀ Від антр. **Лукáч** + укр. патр. суф. **-юк**.

Лукáччин †. 1682: *Lukacsin Petro* — Домашин (UetC 88-59); 1787: п-ще *Lukaczyn* — Квятонь, Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Лукáчка* — “дружина **Лукáча**”.

Лукéй [*Лукій*], **-ея** — Вн. ◀ Від антр. **Лукá** + суф. **-ей**.

Лукéча [*Лукіча*] — Мк. ◀ Графічний вар. п-ща **Лукіча**.

Лукіря [*Лукіря*] — Мж. ◀ Імовірно, від жін. кал. імені *Ликерія*, що з кал. імені *Гликерія* (ЕСУМ III 303). Пор. ще серб. чол. ім'я *Лукар* (Грк 120) та хорв. жін. іменні вар. *Lukrija, Lukra* (Šimundić 523), а також чес. чол. іменна *Lukra, Lukrouš*, що з *Lukrecius* (Кнарповá 129).

Лукіча — Мк. ◀ 1. Від антр. *Лукич* у формі род. відм. Твірною основою могло стати і п-ще. Пор. суч. серб. п-ща *Лукећ* і *Лукућ* (РСКНХ XI 619). 2. Можливо, нинішнє п-ще **Лукіча** чи **Лукéча** мало дещо інший первісний вигляд. Воно могло містити суф. *-ит*, тобто мало вигляд *Лукичáт*, як і п-ще *Підков'ят*. Пор. записи 1787 р. п-ща *Lukoczat, Lukaszczat* із лемк. с. Горянка (ЙМ).

Лукóвич — Мк, Бг. 1715: кр. *Jo. Lukovics* — Ганичі (Bélay 141); 1720: п-ще *Lukovics* —

Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. **Лукá** + **-ович**.

Лукша — Мк. П-ща *Łuczsa, Łukszan, Łukszewics* та ін. є і в Польщі (Rymut II 44). ◀ Із серб. розм. чол. імені *Лукуша* чи хорв. *Lukša*, що відповідають оф. вар. *Лука* (Грк 120, Šimundić 426). На півд. Лемк цьому імені у XVII ст. відповідав вар. *Лукча*. Пор. 1618: кр. *Lukcsa Maliow* — с. Местичко (Mars 83).

Лумей [*Лумій*], **-ея** — Рх. Пор. 1680: кр. *Lome Danko, Szinko, Vaszilj* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1743: п-ще *Lomé* — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Імовірно, антр. *Лома* — аферезований вар. кал. імені *Варфоломей* + *-ей*. 2. Від хорв. жін. розм. імені *Luma*, що відповідає оф. вар. *Luminosa* (Šimundić 523), + *-ей*. Пор. ще 1819: лемк. п-ще *Lumiak* (ЙМ).

Лунга — Тч. ◀ 1. Від рум. прикм. *lung* — “довгий”, “високий”, наявного в багатьох рум. п-щах на зразок *Lung, Lungu* (Iordan 284). 2. Від серб. діал. *лунга* — “волоцюга”, “шибеник”, “хуліган” (РСКНХ XI 629).

Лупа †. 1705: *Lupa Alecza, Lupa Gabor* — Будешті ком. Мар (HodOkt 455); 1819: п-ще *Lupa* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від заст. кал. імені лат. пох. *Луп, Луна* (від *lupus* — “вовк”), вживаного у більшості правосл. народів Центр. Європи (ВІЛ 259, Справочник 431, Илчев 308, Грк 121). Кінцеве *-а* — закінчення род. відм. однини імені *Луп*.

Лупáк — Ир, Св, Хс. ◀ 1. Від п-ща **Лупа** або від імені *Луп* + **-ак**. 2. Від апел. *лупáк* — “колотий, неотесаний камінь”, метафор. зн. якого — “грубіян”, “неотеса” (Мат. до букв. V 39), “лупець”, “лушпиння”, “висівки” (Ж-Н 495, Гр II 381), “груба тріска” (Гг 114).

Лупей [*Лутій*], **-ея** — Вб, Пр. 1604: вл. *Pinte Lupe*, а 1640 — шл. *Alp. Lupe* — Сер. Вишава (Bélay 219, 220); 1681: шл. *Hrihor Lupe* — Джулешті (Bélay 143); 1715: кр. *Gr. Lupe* — М.Бичків, *Lad. Lupej* — Колочава (Bélay 130, 160); 1787: п-ще *Lupej* — Ждиня на Лемк (ЙМ), а п-ще *Lupej* — у прикарп. гуцулів (Vincenz 267–268). ◀ 1. Рум. чол. ім'я *Lupe* (Const 312, Vincenz 267), яке поряд з іменами *Lup, Lupā* вживалося в Марамороші у XVI–XVII ст., а інколи перекладалося в документах як *Volphgangus* (Bélay 24, 118, 125). Напр., 1689 р. в рум. с. Десешті чол. ім'я *Lupe* наводиться як однорідний член речення при імені *Olexa* (Bélay 134). Пор. ще п-ще *Lupa* в с. В.Синьовидне на Бойк (ЙМ) за 1819 р. 2. Місц. укр. патр. утворення з суф. *-ей* від жін. імені *Луна*, властивого болг. і рум. мовам та співвідносного з рум. чол. іменем *Lupo* (Ковачев

318). 3. Від апел. *lupéy* — “жолудева миша” (Ж-Н 416, ЕСУМ III 307).

Лупич [Лупіч] — Вб, Пр. ◀ 1. Від антр. *Луна* + *-ич*. Пор. 1787: п-ще *Лурун* — Криве на Бойк (ЙМ). 2. Від слц. ос. назви *lupíc* — “злодій, грабійник”.

Лупір [Лупірь], **-рй** — Тч. Пор. пол. п-ща *Lupierz* і *Lupier*, які К.Римут виводить від старопол. *lupierz* — “кат”, “гицель” (Румут II 45). ◀ Від місц. укр. ос. назви *лупірь*, якій у інших гов. укр. мови відповідають апелятиви *лупірь*, *лупій* — “шкуродер”, “лихвар” (Гр II 382, ЕСУМ III 308), а в пол. мові — “злодій”, “розбійник”, “сувора людина”, “тиран”, “кат” (SW II 825).

Луплян — Пр. Пор. 1787: п-ще *Лупан* — Біличі, Криве на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Луп*, *Луна* (див. **Лупак**, **Лупей**) + *-як* з епентетичним /лп/, як у *лупляк*, *луплений*...

Лупша — Хс. Пор. 1423: *Лушиц* — Сучава (ССУМ I 559); 1542: вл. *Lupsa* — Калинешті, 1633 — шл. *St. Lupse* — Валея-Поркулуй, 1691 — кр. *Lupsa Stephan*, а 1696 — *Nic. Lupsa* — Ділове (Вéлау 159, 103, 28). Пор. ще 1604: шл. *Jo. Luposan* — Драгомирешті (Вéлау 137). ◀ Від чол. імені *Лупша*, що від чол. імені *Луп*, + *-ша*, вживаного в Сербії та Румунії (Грк 121, Іордан 285). У рум. Марамороші п-ще *Лурша* в XV ст. належало до вживаних (Вéлау 131, 140, 190 та ін.), а нині пов’язується як із іменем *Лур*, так і з апел. *лур* — “вовк”.

Лупшак — Рх. ◀ Від антр. **Лупша** + *-ак*.

Лупшанок — Рх. ◀ Від антр. *Лупшан* (див. **Лупак**, **Лупша**) + *-юк*.

Луп’як [Лупіак], **-ка** — Уж. 1787: п-ще *Lupiak* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Луп* (див. **Лупак**, **Лупей**, **Лупич**, **Лупша**) + *-як*. 2. Від апел. *луп’як* — “той, що лупиться” (Ж-Н 416).

Лутак — Ір, Вн, Мк, Хс, Уж. 1678: кр. *Lutak Ivan*, а 1715 — *Nic. Lutak* — Рахів (Вéлау 181); 1704: *Lutak Janos* — Абранка (HodGens 7); 1715: п-ще *Lutaj* (!) — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: п-ща *Lutak*, *Lutakow* — Ріпне, Липа на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Luto* або *Luta*, співвідносного з оф. *Luka*, *Lutvij*, *Milun* (Грк 121, РСКНХ XI 643, Šimundić 426), + *-ак*. 2. Від серб. апел. *лутак* — “лялька”, “дитяча іграшка у вигляді чоловіка” (РСКНХ XI 639). 3. Від назви бойк. або старопол. міри ваги *лут* (Он I 420, ЕСУМ III 312, Румут II 45) чи пол. *lut* — “т. с.”, що з нім. *Loth* (SW II 828, Румут II 45).

Луткович †. Пор. ще 1648: *Lutkovich Mikola*, *Kostj*, а 1699 — *Lutkovics Olexa*, *Ivan*, *Pavel* — Н.Ворота (Maksay 539–540, 592). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від тієї ж основи *Лут-*, що й п-ще **Лутак**, але ускладненої суф. *-ка*.

Луца — Мк, Хс, Рх. 1513: кр. *Luce Zan* — Приборжавське (Вéлау 220); 1542: шл. *Jerem Luca* — Угтя (Вéлау 210); 1649: *Luca Andras* — Берегово (LehBer 101); 1703: п-ще *Luca* — Ялове (LehBer 655). ◀ Давньоукр. чол. ім’я *Луц*, співвідносне з оф. іменем *Лука* (Керста 118), + *-а*. Пор. з молд. іменами *Луцу*, *Луцы* (ДумбрМик 99) та серб. з іменами *Луц*, *Луца* (РСКНХ XI 645).

Луцак — Ір, Хс, Рх. 1678, 1715: *Luczak Makszim*, *Sim. Luczak* — Вел.Бичків (Вéлау 128, 129). ◀ 1. Від антр. **Луца** + *-ак*. 2. Від апел. *луцак* — “товстошока людина” (Гр II 383).

Луцанич — Ір. 1773: присяжний *Lucas Lucanics* — Брид (Ud-2 298); ◀ Від андр. *Луцанія* — “дружина Луци” + *-ич*.

Луцевич †. 1680: *Pe. Luczewicz* — Тюшка (Вéлау 209). ◀ Від антр. **Луць** або **Луцьо** + суф. *-евич*.

Луцев’ят †. 1655 р. — *Luczewiat Ivan* — Тюшка (Вéлау 209). ◀ Від чол. імені *Луць* або *Луцьо* + давній патр. суф. *-ев’ят*.

Луцьк — Уж. 1787: п-ще *Луцьк* — Ілемня, Лоп’янка, Орів, Созань на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Луца** чи від розм. імен *Луць* або *Луцьо*, що так само співвідносяться з іменем *Лука*, + *-ик*.

Луцо — Мк. 1567: *Liŕczo Iwan* — Свалява (UctC 53-12). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Луцьо** через диспалаталізацію африкати /ць/.

Луцович — Вб, Ір. 1648: *Luczowicz Iuan* — Павлово (Maksay 547). Пор. 1463: *Луцьвич* — Луцьк (ССУМ I 559). ◀ Від антр. **Луца** + *-ович*.

Луць — Хс, Св. 1570: *Joan Lucz* — Павлово (UctC 53-14); 1720: кр. *Paul. Lucs* — Липча (Вéлау 172). Пор. 1819: п-ще *Luc* — Тершів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від староукр. імені *Луць*, співвідносного з *Лука*, *Лукіял* (Керста 118, Гр IV 555). 2. Від бойк. апел. *луць* — “п’яного” (Он I 420).

Луцьо [рідше — **Лүцьо**, дав. — **Луцьові**, ор. — **Луцьом**] — Мк, Уж, Пр, Вб. 1452: антр. *Lucya* — Деврпоток (MaksaySz 144); 1484: п-ще *Lucya* — Петрова (Szabó 450); 1787: п-ще *Luciow* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. вар. чол. імені *Луцьо*, що відповідає оф. імені *Лука* (Чопей 172).

Луцьок — Рх. ◀ Від антр. **Луца**, **Луцо**, **Луць** чи **Луцьо** + *-юк*.

Луцак — Тч, Хс, Пр. 1672–1696: кр. *Sim. Lucsak* (!) — Вел.Бичків (Вéлау 129). ◀ Від антр. **Луць** чи **Луцьо** + *-як*.

Лучан — Мк. Пор. 1715: *Marina Luczanova* — Присліп (Вéлау 181). Пор. ще слц. п-ще *Lúčan* та серб.-хорв. п-ща *Лучан*, *Лучановић* (РСКНХ XI 649, Leksik 374). ◀ 1. Атрибут. утворення з суф. *-ян* від антр. **Лука** (пор. старопол. ім’я *Luczan* —

Румут II 43, хорв. ім'я *Lučan* — Šimundić 425), рум. чол. ос. ім'я *Lucian*. 2. Давній катоик. *лучан* (без форманта сингулятивності *-ин*) від ойк. *Вел. Лучки*. 3. Старопол. чол. ім'я *Łuczan*, тобто суч. *Lucian* (Румут II 43).

Лучанин — Уж. Пор. давній множинний катоик. *лучани* — “жителі м. Луцька” з 1433 р. (ССУМ I 560). Аналогічне утворення *лучанин* у Росії згадується з XVI ст. (Туп 234). ◀ Від місц. катоик. *лучанин* — “виходець із с. Лучки” (Мк).

Лучанський †. 1674: сваяц. *Семіон Лучански* — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Укр. традиційний прикм. від місц. ойк. *Вел. Лучки* (по-сучасному — *лучківський*).

Лучанчин †. 1773: присяжний *Alexius Lucsančsin* — с. Грабово (Удварі-2 304). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від місц. жін. катоик. *лучанка* — “жінка з с. Вел. Лучки (Мк)”.

Лучанчик †. 1682: *Lutsantsits Ivan* — Кострини (УсС 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *лучанка* — “дружина **Лучана**” або від катоик. *лучанка* — “жінка з с. Лучки”.

Лучик — Мк. 1787: п-ще *Luczyk* — Галівка, *Luczyski* — Черхава на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лука** + **-ик**.

Лучин, -на — Мж, Мк. 1481: *Ion, брат Лоучинь* — Сучава (ССУМ I 560); 1678: кр. *Lucsin Fedur* — Рахів (Bélay 181); 1787: п-ще *Luczyn* — Залокоть, Тисів, Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лука** + **-ин**.

Лучинець, -пця. 1682: *Lusinets Lukats* — Сімирки (УсС 88-59); 1715: *Djakon Lucsinicz* — Ізки (Bélay 155), 1730 — *срей Григорій Лучинець* — Ізки (Сах 76); 1751: *Петр Лучинець* — Ізки (Гаджега-М 203); 1819: п-ще *Luczyniec* — Тухля на Бойк (ФМ). Пор. ще п-ще *Лучинець* у Росії за 1609 р. (Туп 630) та *Лучинац* у Сербії (РСКНХ XI 651). ◀ 1. Від антр. **Лука** + **-инець**. 2. Від ойк. *Лучин* (Ів-Фр) + **-ець**.

Лу́чка — Хс, Тч, Ір, Рх. 1411: *папъ Лучка* — Зудечів (ССУМ I 560); 1477: *Luczka fastus est* — Перемишль (Smołka II 27); 1699: гор. *Lucska* — Берегово (LchBer 105); 1720: кр. *Sim. Lucska* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Luczka* — Кальна, Корчин, Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лука** + **-ка**.

Лучка́й — Ір, Мж, Хс. 1627: сваяц. *Daniel Lucskaj* — Вел. Тарна (Лучкай 16. — 197); 1641: *Lucskai Miklos* — Мукачів (HodAd 84); 1649: кенез *Luckai Dienes* — Дубино, Кучава (LchBer 365); 1715: *Pe. Luskai* — Данилово (Bélay 190). У внутрішніх р-нах Угорщини п-ще *Lucskai* фіксується 1440 р. (Kázmég 687). ◀ 1. Від ойк. *Лучки*, яких на південних схилах Карпат є декілька

(Majtán 249–250), + угор. формант. *-i*. 2. Від антр. **Лу́чка** + укр. суф. **-ай**.

Лучке́й — Хс. ◀ Від антр. **Лу́чка** + **-ей**, як у п-щах **Голове́й, Капусте́й**...

Лу́чок, -чка — Мк. 1570: *Mart. Lutsok* — Кайданово (УсС 97-29); 1523: п-ще *Lwchak* — с. Медеш (MaksaySz 177); 1672–1696: кр. *Sim. Lucsak* — Вел. Бичків (Bélay 129). Пор. 1787: п-ще *Luczkow* — Поляниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Лу́ка** + **-ок**, як у п-щі **Пальбо́к**. 2. Від бойк. апел. *лучо́к* — “лук”, “смичок” (Гр II 83, Он I 420).

Лу́шпінь — Мк. Пор. співзвучне п-ще *Luszipr* за 1787 р. із с. Завадівка та п-ща *Luszipaga, Luszipiga* із с. Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ Очевидно, пароніміне утворення від апел. *луштіна, лушпайка* чи *лушпа́* (Гр II 381, 384, ЕСУМ III 317).

Лушча́к — Вб. 1743: п-ще *Luszczak* — Фанчико-во (Szabó 329). ◀ 1. Від місц. апел. *лушча́к* — “дозрілий плід горіха, з якого відлушується шкаралупа” (Чопей 173, Гр II 384, Он I 420, SW II 828, РСКНХ XI 655). Пор. ще бойк. апел. *луска* — “лушпина”, “полова” (Он I 420). 2. Від укр. персоніф. діал. назви птаха *луц* — “костогряз” + **-ак**. 3. Від прикарп. антр. *Луц*, який може співвідноситися як із укр. назвою птаха *луц* — “костогряз”, так і з пол. назвою рослини *luszcz* (Bubak 216). У Прикарпатті п-ще фіксується 1787 р.: *Luszcz* — Липа на Лемк, *Luszczow* — Лемня, Суходіл на Бойк (ЙМ). 4. Від молд. жін. імені *Лоушк*, яке у м. Васлуй згадується 1495 р. (ССУМ I 560).

Льо́кко — Мж. ◀ 1. Від болг. чол. імені *Льопо*, що з діал. *льоп* — “гарний” (Илчев 309). 2. Від місц. дієсл. *льо́кати* — “базікати” (Вл, Мк); пор. ще *льо́пати* — “мазати” (Гр II 385) та буков. *льопа* — “брудна, неохайна людина” (Мат. до буков. V 46).

Люба́с — Тч. Пор. 1787: п-ща *Lubas, Lubasz* — Волошинове, Хашована на Бойк (ФМ), чес. п-ще *Lubas*, яке Д. Молданова виводить з моравського імені на *Lub-* (Moldanová 132). ◀ 1. Від власного ос. імені **Люба́с**, яке до XVII ст. вживалося в Україні, напр., серед козаків 1649 р. (Осташ-3 40). 2. Від суч. укр. апел. *люба́с* — “коханець” (Гр II 385, Он I 420, Мат. до буков. V 41, Гр II 116, Чопей 174).

Любенчу́к — Рх. Пор. 1787: п-ща *Lubenicz* — Межибрід, *Lubin* — Войткова на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб.-хорв. пестл. чол. імені *Любенко* або жін. імені *Любенка* (Грк 122, РСКНХ XI 675, Šimundić 201) + **-юк** або від болг. жін. імені *Любена, Любенка*, апел. зн. якого — “кохана” (Илчев 310, Ковачев 319), + **-юк**. Лексеми *Лю-*

бенко, Љубинко у хорватів та сербів також виступають п-щем (Leksik 379, 380, РСКНХ XI 675).

Любісник — Уж. ◀ Від укр. діал. назви рослини *любісник* — “любисток” (Ужан).

Любич †. 1548–1549: кр. *Fr. Lyubycz* — Крачуново (Bélay 161); 1478: *пан Васко Любич* — Львів (ССУМ I 565). Пор. 1567: гор. *Lywby György*, а 1631 — *Lubi György* — Ужгород (HodAd 48); 1672: кр. *Lubcsik Fetyko, Vaszko* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від слов. жін. імені *Люба* + *-ич*.

Любка — Вн. 1413: свідок *Lubko* — Галич (ССУМ I 565); 1652: п-ще *Луурка* — Олешник (Szabó 325). ◀ 1. Давньослов. чол. ім'я *Любка* (Гинкен 410, Морошкин 114) у формі род. відм. Чол. ім'я *Любка* чи *Любо*, які походять від двоосновних *Любомир*, *Любослав*, дотепер представлені майже у всіх слов. народів (ВІЛ 64, SvoSta 125, Грк 123, Илчев 310, SSJ VI 140 та ін.). 2. Від місц. апел. *любка* — “коханець”, “милий” (Чопей 175, Он I 421, Гр П 386).

Любович — Уж. ◀ Від антр. *Любо*, яке у багатьох слов. народів є розм. чол. іменем (напр., у словаків, *Libo* — SSN VI 140), у болгар *Любо* (Ковачев 320), + *-ович*. Пор. п-ще *Lub* у с. Турів із 1819 р. та п-ще *Lubow* у с. Рожанка з 1787 р. на Бойк (ФМ, ЙМ).

Любомирський †. 1709: шл. *Lubomirska Ilona* — Чинадьево (LehBer 726). ◀ Від ойк. *Любомир*, що в Польщі (Rymut II 26), від антр. іменного пох. *Любомир* + суф. *-ський*.

Люй †. 1771: присяжний *Луцј Jurko* — В.Студений (Джедел 27). Напевно, треба читати: *Лүй* (род. — *Люя*). ◀ Отже, п-ще *Люй* походить від місц. діал. апел. *лүй* — “жир рогатої худоби” (СУМ IV 512). Пор. п-ще *Люя*.

Лютнянський — Уж. ◀ Видозміна прикм. *Лютянський* за аналогією до прикм. *Березнянський*, *Ставнянський*, у яких передсуф. *-н-* належить твірній основі ойк.

Лютянський — Вб, Вл, Уж. 1693: сваяц. *Vasilius Lutianski* — Ужан (Лучкай 16. — 65). ◀ Регулярний прикм. від місц. ойк. *Люта* (Вб).

Лявинець, *-нця* — Св, Вл, Ір, Тч. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від пол. п-ща *Lawa* (Rymut II 11), яке пол. ономасти виводять від імен *Laurentius* та *Nicolaus*. 2. Від рум. п-ща *Leaia* (Iordan 276) + суф. *-инець*.

Лядинос †. 1715: *діакон Іоани Лядинос* — Верховина Бистра (Гаджега-Уж 172). ◀ П-ще слов., але структура його дискусійна.

Лялька — Вб. 1787: п-ще *Lalka* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *лялька* — “іграшка” (Гр П 392), “дитина” (Он I 392). Пор. ще 1500: *Ондр'яко Ляля* (Туп 238).

Лялькó — Уж. 1819: п-ще *Lalko* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ 1. Морфол. видозміна місц. укр. традиційного п-ща **Лялька**. 2. Від антр. **Ляльо** + *-кó*. 3. Від карп. діал. *лялькó* — “зіниця у оці” (Гр П 392).

Ляльо — Уж. ◀ Можливо, від слц. *ľal'o* — “глупак” (Káral 297).

Лях — Вл, Мж, Хс, Тч, Вн, Ір, Св, Уж. 1437: *Cozmas filius Leh* — Пороство у сх. Слч (Nagy-2 341); 1444: пан *Лях Копоский* — Ступно (ССУМ I 569); 1715: кр. *Ljach Jakab* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від заст. укр. етн. *лях* — “поляк”, який, крім цього, вживався українцями також у значенні “католик” (Rymut II 5).

Ляховець, *-вця* — Пр, Уж, Св. 1649: *Сенка Ляховец* — білоцерківський козак (РВЗ 238); 1787: п-ще *Lachowicz* — Н.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лях** + патр. суф. *-овець*, як у п-щі **Крайніковець**.

Ляхóвич [рідше — **Ляхóвич**] — Уж, Пр, Мк, Мж, Вл, Тч. 1789: *парох Михайль Ляховичь* — Пилипець (Сах 92); 1787: п-ще *Lachowicz, Lahowicz* — Біличі, Волянка, Головецьке та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Лях** + *-ович*.

Ляхóвський [*Ляхúвський*], *-кого*. 1450: *патр Михайло Ляховский* — б.м.н. (ССУМ I 569). ◀ Імовірно, від місц. ойк. *Ляхúвці* (суч. оф. — *Лемківці* на Уж) + *-ський*.

Ляш — Уж. 1726: у *Ляша Митрикового* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Lasz* — Чарна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Ляш*, що з *Лляш*, тобто *Лляя*. 2. Видозміна антропооснови *лях* “поляк” під впливом етн. *ляшóк*, прикм. *ляський* і т. ін.

Ляшéвич — Св. ◀ Від антр. **Ляш** або **Лях** + *-евич*.

Ляшкó — Тч, Вн, Ір, Бг. 1532: *пан Lachk (!)* — Ужан (Nagy-1 324); 1386: *пан Бьдагь (!) Ляшковський* — Львів (ССУМ I 569); 1787: п-ще *Laszkow* — Н.Стінава на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ляш** або **Лях** + *-кó*.

Ляшкóвич — Хс, Тч. Пор. 1789: *Григорий Ляшковичь парох* — Розтока (Сах 80). ◀ Від антр. **Ляшкó** + *-ович*.

Лящинóць †. 1715: кр. *To. Lascinicz* — Тересва (Bélay 204). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Ляшка* — “дружина **Ляха**”.

Лящук — Ір, Пр. ◀ Від антр. **Ляшкó** + *-юк*.

М

Ма́га — Пр, Уж. 1758: *Васил Магув* (п-ще вжите у формі присв. прикм.) — Раково (ПаПо-1 172). ◀ 1. Від давньорус. апел. *мага* “імла” (Срезн. II 99). 2. Від чол. імені босн. мусульман *Маха*, яке є гіпок. вар. повного імені *Mahmud, Mahir...* (Smailović 325).

Магарі́та — див. **Могорі́та**.

Ма́гник — Раково. Пор. суч. п-ще *Mahnitz* у прикарп. гуцулів, яке А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578). П-ще *Mahnik* є і в Хорватії (Leksik 384). ◀ Від адаптованого українцями кал. імені лат. пох. *Магн* (лат. *Magnus* — “великий” — Кпаррová 180) + -ик. Пор. 1383: шл. *Paul. Magnus* — Боронява (Bélay 122).

Ма́га — Св, Тч. Пор. 1699: *Magha Ilko* — Романовиця біля с. Підполоззя (Maksay 583). П-ще *Maga* є у поляків, яке Б.Жабська виводить від діал. апел. *мага* — “відьма”, “баба-яга” (Žabska 91, SW II 843). П-ще *Maga* та *Mag* є також у хорватів (Leksik 382). ◀ П-ще *Ма́га* має кілька можливих пояснень: 1. Від південнослов. чол. імені *Мага*, яке є гіпок. вар. чол. імен *Маргарит, Марко...* (Грк 125), або від болг. *Маго*, що з *Магдó, Маргарит* (Илчев 312, 313). 2. Від серб. апел. *мага* — “ослик”, що є гіпок. до *магирац* — “осел” (РСКНХ XI 721). 3. Від ос. назви *маг* — “волхв, чаклун”, яка поширена в багатьох європ. мовах. Пол. п-ще *Maga* К.Римут так само виводить від основи *таг* “жрець”, а точніше — від діал. *мага* — “відьма” (Rymut II 54).

Мага́да — Пр. ◀ Можливо, це регресивне утворення від серб.-хорв. дієсл. *магадати* — “бідувати”, “надмірно економити” (РСКНХ XI 721).

Мага́й — Хс. ◀ Від антр. *Ма́га* + -ай.

Мага́ль — Мк, Вн, Тч. 1773: присяжний *Joannes Magaly* — Пересирово біля В.Воріт (*Udvari-2 303*); 1819: п-ще *Magal* — Кальне, 1787: п-ще *Magala* — Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще *Magal* є і в поляків, а К.Римут убачає в ньому основу *таг* — “жрець”, “священик” (Rymut II 54). ◀ Можливо, п-ще сягає середньовічних серб. антр. *Маголь* та *Маголевичь* (ГркРеч 116).

Мага́н — Ір. П-ще відоме також прикарп. гуцулам (Vincenz 299), вар. *Magañ* — полякам (Rymut II 54), а у сербів лексема *маган* виконує функцію клички цапа (РСКНХ XI 23). ◀ 1. Правдоподібно, від кал. імені лат. пох. *Magnus*, яке до кінця Середньовіччя фіксувалося як власне ос. ім'я, а з часом стало перекладатися угор. мовою як *Nagy*, а укр. — як *Величко* (Szabó 458, Справочник 432). 2. Від п-ща *Ма́га* + -ан.

Магашу́к — Рх. Пор. 1787: п-ща *Magas, Magasow* — Липа, Суходіл на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще **Магашук** — власне укр. утворення з патр. суф. -чук від антр. *Magaš*, властивого хорватам і сербам (Leksik 833, РСКНХ XI 727). Твірною основою для нього став угор. антр. *Magas*, допрізвищеве зн. якого “високий” (Kázmér 695), але могло бути й пол. п-ще *Magas*.

Ма́гда — Уж. 1542: вл. *To. Magda*, 1638 — *Jo. Magdo* — с. Сачал (Bélay 123). П-ще є також у сербів, хорватів, угорців та поляків (РСКНХ XI 427, Leksik 383, Kázmér 695, Žabska 91, Rymut II 54). ◀ Від чол. імені *Magda*, що з жін. *Магдалина* (Илчев 313), яке в одних мовах дотепер сприймається як усічений дериват останнього, а в інших, зокрема у чеській, співвідноситься з іменем *Magnus* (Кпаррová 130).

Ма́гдинець, -иця — Ір, Вн, Св. П-ще *Магдинцац* поширене в Сербії (РСКНХ XI 728). ◀ Від антр. *Ма́гда* + -инець. Жін. ім'я *Магда* в Сучаві фіксується 1453 р. (ССУМ I 571).

Ма́гдич — Мж, Вн. 1787: п-ще *Magdicz* — Гнила, Завадівка, Сколе, Стрільбиці на Бойк (ЙМ). П-ще *Магдиц* дуже поширене в Сербії (РСКНХ XI 728) та в Хорватії (Leksik 383), є воно також у Польщі (Rymut II 54). ◀ Від антр. *Ма́гда* + суф. -ич.

Маге́й [Маг'ій], -ей — Тч, Хс, Рх. 1549: вл. *Maghy Peter* — Клинове (Szabó 271); 1607: п-ще *Magé* — Рокосово (Szabó 458). Пор. ще 1819: п-ще *Magiowicz* — Тухолька на Бойк (ФМ); 18121: *книга Матея Стефана* — Білки (Яворск 213). ◀ 1. Від антр. *Ма́га* + -ей. 2. Угор. утворення з формантом -i від ойк *Mág*, що в ком. Н.Фегер (Kázmér 695).

Магеревич †. 1648: *Magereuich Jakim* — Неліпино (Maksay 548). ◀ 1. Від старопол. антр. *Magier* (SSNO III 364), апел. зн. якого — “мадяр”. 2. Від пол. ос. назви *Mager*, що з нім. *mager* — “худий” (Rymut II 54–55), + суф. -евич.

Магерóвич — Мк. Патр. *Магеровичь* у Сербії фіксується з XIV ст., де його пов'язують із гр. апел. *μαγερος* — “кухар” (ГркРеч 116), а антр. *Маг'ера* в Карпатах — з XVII–XVIII ст. Пор. запис 1787 р. п-ща гал. лемків *Magera, Magiera* в селах Андріївка, Лосе (ЙМ) та подг. п-ща *Magera, Magiera* 1631 р. (Bubak 221). ◀ Антрополозна може мати кілька пояснень: 1. Етн. *Magier*, яким поляки раніше називали угорців (Rymut II 54). Пор. ще пол. діал. *magierka* — “повстяна угорська шапка” (SW II 844). 2. Болг. апел. *магер* — “кухар” (Илчев 312). 3. Пол. ос.

назва *Mager*, що з давньоверхньонім. *mager* — “худий, щуплий” (Rymut II 54). 4. Від гуц. клички райбої кози *Магура* (Рх).

Магінинець [*Магѳішинець*], -пця — Вл. ◀ Від місц. андр. *Магѳія* — “дружина *Магѳи*” + -шинець. До речі, серби культивують їстівну рослину *магѳива* з родини бобових (РСКНХ XI 750).

Магнус †. 1383: шл. *Paul Magnus* — Боряня (Bélay 122); 1410: п-ще *Magnus* — Тросник (Szabó 470); 1618: кр. *Magnus Waszil* — с. Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). П-ще *Magnus* є і в поляків (Rymut II 55). ◀ Від кал. імені лат. пох. *Magnus*, що в перекладі укр. — “великий”.

Магѳвчій †. 1751: *парох Михаил Магѳвчій* — Руське Поле (Гаджега-М 191). ◀ Фонет. видозмінений вар. п-ща **Магѳчій**.

Магѳчій — Уж, Вн. 1611: орендар *Magocsi Ferenc* — Мукачів (LehBer 7); 1584: *Caspar Magocsy* — Мала Бистра коло Сваляви (LehAd 53-8); 1602: *Magocsy Tomas* — Баранинці (UetC 104-8); 1640: шл. *Magucsа (!) Juon* — Н.Вишава (Bélay 219). У Хорватії є п-ща *Магѳѳ, Магѳѳ, Магѳѳ* (Leksik 383). ◀ П-ще **Магѳчій** є угор. утворенням з формантом -i від ойк. *Магѳс*, що в ком. Бараня (Kázmér 696).

Магудичини †. 1682: п-ще *Maguditsin* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Магѳдичка* — “дружина *Магѳдича*” (див. **Мадуда**) + -ин.

Магѳла — Тч, Хс. Пор. 1605: кр. *Pe. Magulia (!)* — Діброва (Bélay 120); пор. 1787: п-ща *Magulik* — Тухля, *Magola, Magolyn* — Мізунь, *Magulaj* — Небилів на Бойк (ЙМ). Пор. ще подг. п-ще 1788 р. *Magula* (Bubak 221). ◀ 1. Від укр. діал. *магѳла* — “незграбна людина” (ЕСУМ III 356). З цим же значенням К.Римут пов’язує і пол. п-ща *Magula* та *Magula* (Rymut II 54). 2. Від південнослов. чол. імені *Магул* або *Макул*, яке у болгар співвідноситься з повними іменами *Магдо, Маргарит* (Илчев 313), а у сербів — із *Емануел* (РСКНХ XII 12). 3. Від буков. апел. *магула*, пряме зн. якого — “груба палиця з потовщеним руків’ям”, а метаф. — “незграбна людина” (Мат. до буков V 49). 4. Від макед. діал. *магула* — “могила”.

Магулик †. 1618: кр. *Magulik Ihnat* — с. Семетківці на Маковиці (Mars 68). Пор. ще 1618: кр. *Fedur Magulaczko* — с. Рівна на Маковиці (Mars 87). ◀ Від антр. **Магѳла** + -ик.

Магѳрський [*Магѳрський*], -кого — Ір, Бг. 1715: крїпачка *Magurszka* — Луг на Рх (Bélay 173). Пор. 1787: п-ще *Magurszak* — Тернівка на Бойк (ЙМ). П-ща *Magórski, Magurski* є і в Польщі (Rymut II 55). ◀ Укр. прикм. із суф. -ський від

ороніма *Магура*, яких налічується кілька десятків в Укр. Карпатах (див. Мат. до буков. V 49, ЕСУМ III 356 та ін.).

Мадай — Хс, Тч. 1565: п-ще *Madai* — Нове Село (Szabó 560); 1604: кр. *Moda* — В.Селище (Bélay 196); 1720: кр. *Mádai* — с. Вошварі у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ай від антр. *Мада*, який у Карпатах побуває з XIII ст. Пор. 1213: *pristaldo Mada* — Трансільванія (RegVar 167); 1570: *Fran., Jac., Mat. Mada* — Павлово (UetC 53-14); 1682: *Mada Hricz* — Туриця (UetC 88-59). Антропооснова *Мад*-співвідносна з південнослов. чол. іменами *Миладин, Младен* та з кал. іменем *Магдалена* (Илчев 313, Грк 125, 275). 2. Угор. утворення з суф. -i від трансільв. ойк. *Mada* (Iordan 287), що в ком. Саболч-Сатмар (Kázmér 692).

Мадар — Тч. 1542: вл. *Luc. Madar* — Барбешті; 1605: кр. *To. Madar* — Дубове (Bélay 124, 136); 1787: п-ще *Madara* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Угор. п-ще від апел. *madár* “птах”. 2. Від кал. імені *Мадард*, що з *Медард, Медардїї* (Ladó 190).

Мадарко †. 1699: *Madarko Peter* — Неліпино (Maksay 573); 1704: *Madarka Gergely* — Лохово (HodGens 12). ◀ Від антр. **Мадар** + -ко.

Маджара — Тч. ◀ Серб. п-ще *Мађар* чи хорв. п-ще *Мадар* (РСКНХ XII 242, Leksik 382) у формі род. відм. Антропоосновою п-ща став їхній же етн. *мађар* — “мадяр, угорець” (РСКНХ XII 242). П-ще *Маджар* є й у болгар (Илчев 313), а 1649 р. серед козаків Чигиринського полку військо запор. називається *Васько Маджар*.

Мадзар [*Мадзарь*] — Рх. 1715: кр. *Madzar Vaszil* — Сурок, 1720 — крїпаки *Dem., Fr., Sim., St. Mazar* — В.Водяне (Bélay 203, 121). Пор. 1787: п-ще *Madzara* — Терстяна, п-ще *Madziara* — Тилява на Лемк (ЙМ), а п-ще *Madzar* — Сколе і Демне на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Madziar* фіксують 1676 р. (Bubak 108), а на Ораві, як і в Польщі взагалі, воно вживається і в наші дні (Góleb. 108, Żabska 84). ◀ Від давнього пол. етн. *madziar* — “угорець” (SW II 843, Rymut II 54), рефлексацию якого дотепер зберігає бойк. прикм. *мадзарський* — “угорський” (Он I 425).

Мадзур — Тч. 1715: гор. *Phil. Madzur* — Кимпулунг (Bélay 149). ◀ 1. Від укр. етн. *мадзур* — “українець католицької віри” (Гр II 396, Ж-Н 432). 2. Менш імовірно, від апел. *мадзур* — “великий щур” (там само).

Мадїй [*Мадїй*], -ія — Хс. 1715: п-ще *Mády* — Виноградів (Szabó 424). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Мад*, що в ком. Земплин (Kázmér 694). 2. Для якоїсь частини українців,

зокрема галичан, п-ще *Mádij*, як і для поляків лексема *Madzej*, виводиться з чол. імені *Алюдей*. П-ще *Madej* у Зиндранові та в кількох інших лемк. селах згадується 1787 р., а на Подг — 1649 р. (Bubak 220). У сербів дотепер уживане чол. ім'я *Madoje* (РСКНХ XII 199).

Мадлик — Ір. П-ще *Madl* є у чехів (Moldanová 134), у Загребі (Leksik 382). 1819 р. називається п-ще *Madelik* у Крушельниці на Бойк (ЙМ), але пох. його незрозуміле. ◀ Фіналь *-ик* спонукає вбачати у ньому слов. утворення, а передсуф. *-л-* — нім. демін. суф. або здеформоване кал. ім'я *Madlen, Madel...* (Rymut II 54), тобто *Магдаліна*.

Мадлій — Тч. ◀ Тієї ж етимології, що й п-ще *Мадлик*, + формант *-ій*.

Мадуда — Мк, Бг. 1773: присяжний *Ignatius Maduda* — Підгоряни (Ud-2 303); 1787: п-ще *Maduda* — с. Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, пов'язане з серб.-хорв. п-щем *Магуда* (РСКНХ XI 741) та закарп. п-щем *Магудичини*.

Мадяр — Вл, Св, Мк, Пр, Вб, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1437: *Clemens Magyar* — Ком'яти (Szabó 396); 1546, 1600: кр. *Pe. Magyar* (Bélay 185); 1575: кр. *Nic. Magyar* — Кричово (Bélay 169); 1607: кріпачка *Magyar Janosné* — Горяни (UetC 104-8); 1771: присяжний *Joannes Magyar* — Велятин (Джедел 284); 1787: п-ще *Madiar* — Ріп'янка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. традиційного етн. *мадляр* — “угорець”.

Мадярій — Тч. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від лексеми *магар*. Ця твірна основа могла виражати те саме зн., що й топ. *Magyarország* — “внутрішні р-ни Угорщини” на відміну від периферійних р-нів (Kázmég 698); вона могла бути п-щем *Magyar* чи етн. *magyar* і, нарешті, вона могла бути навіть ойк., хоча останнє для Зак мало ймовірно, оскільки населені пункти з назвою *Magyar* далеко від Карпат — у ком. Боршод, Пожонь (Kázmég 698).

Мадярка — Хс, Вн. ◀ Від втраченого антр. *Мадярко* (< *Мадяр* + *-ко*) у формі род. відм.

Мадярчик — Уж. ◀ Від антр. *Мадярко* + *-ик* або від антр. *Мадяр* + *-чик*.

Масрчик — Мк. ◀ Від антр. *Маср* + *-чик*. П-ще *Маср*, власне *Mayer*, 1819 р. фіксується в с. Сушиця на Бойк (ФМ), у XVIII–XIX ст. п-ща *Majer, Majerczak, Majerczyk, Majerz* фіксуються на Подг (Bubak 222); п-ща *Majer* і *Mayer* є в Чехії (Moldanová 135) та Хорватії (Leksik 385, 413). Твірною основою цього слов. утворення могло стати власне ос. ім'я *Mayer*, поширене раніш серед місц. євреїв (Справочник 41). Як і нім.

апел., ос. назва *Meier* — це “управитель двору, економ, багатий селянин”, “орендар” (Moldanová 135, Rymut II 54, Ковачев 325).

Мажар — див. *Можар*.

Мазаник — Св. П-ще *Mazanik*, як і споріднені *Mazan, Mazanec, Mazanko, Mazanj*, поширені в Хорватії (Leksik 413), є і в Польщі (Rymut II 78). ◀ Слов. утворення з субстантивуючим суф. *-ик* від пасивного дієприкм. *мазанний*, який в одних слов. мовах зберігає первісне зн. “помазаний”, “вимазаний”, тоді як у інших, напр. у чес., — “пещений”, “спритний” (Гр II 396). Пор. чес. *mazánek* — “пестун”, “мазунець”, а також пол. арх. *mazanik* — “т. с.” (SW II 906).

Мазар [*Мазарь*], *-ря* — Уж, Рх. 1720: кр. *St. Mazar* — В.Водяне (Bélay 121). П-ще *Mazar* поширене в Хорватії (Leksik 413), Сербії (РСКНХ XI 759), споріднене з ним *Мазаров* — у Болгарії (Илчев 314), а п-ще *Maziarz* — у Польщі (Bubak 230). ◀ Як і пол. п-ще *Maziarz*, воно походить від давньослов. назви *мазарь* чи *мазар* — “особа, що виготовляє мазь, дьоготь”, “переганяє смолу або продає цей продукт” (Ж-Н 422. Гр II 397, Он I 426, Bubak 230, Rymut II 78), а інколи — “гівняр” (Ж-Н 422). Отже, лексема виступає як синонім до професійних назв *дегтяр*, *кулімазник* і т. ін. (там само).

Мазэпа — Уж. Один із закарп. *Мазен*-пришельців, уникаючи переслідувань, на початку ХХ ст. перекутив своє п-ще на *Незэпа*. ◀ Від укр. або пол. апел. *mazéna* — “замазура”, “неохайна людина”, “нечепура” (Гр II 806, SW II 906).

Мазур — Тч, Хс, Вн, Рх, Ір, Мж. 1450: *Ivannes sutor Mazur* — Перемишль (Smołka II 77); 1607: вдова *Mazur Pálné* — Ужгород (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ща *Mazur, Mazura, Mazuryk, Mazurczyn* — Воловець, Ляджин та ін. на Лемк, Присліп, Шум'яч та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від етн. *мазур* — “поляк із Мазурії, тобто з півн. Мазовша” (Ж-Н 432, Гр II 397, Rymut II 79), метафор. зн. якого — “неосвічена людина” (Bubak 231), “простак” (SW II 907).

Мазутинець — див. *Мазютинець*.

Мазюта — Мк, Уж. ◀ Укр. відіменне утворення з суф. *-юта*, як у п-щах *Васюта, Семенюта* та ін. Суф. *-юта* свідчить, що твірною основою для п-ща мусила бути особова назва *Мазя* або *Мазя*. Вона присутня у п-щі 1618 р. кр. *Mazik Michal* — Раковець на Маковині (Mars 85) та у п-щі XVIII ст. *Мазяк*. Суф. *-юта* представлений 1787 р. у лемк. п-щі *Masiutyecz* із с. Дошниця (Красовський 104). Хорв. розм. ім'я *Maza* чи *Mazo*, співвідносно з повним іменем *Damaz* (Šimundić 65) або з серб. пестл. жін. іменем

Маза, що від *mázati* — “пестити” (Грк 275, РСКНХ XI 756). Лексема *маза* у сербів вживається також як кличка свійських тварин (там само). У Боснії поширене мусульм. ім'я *Mazo*, що від *Almaz* (Smailović 329).

Мазю́тинець — Мк, Уж. ◀ Від антр. **Мазю́та** + **-инець**.

Мазяк †. Пор. 1653: *Мазяк Федор* — Вел. Ко м'яти (ПаПо-1 157). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від імені *Мазя* (див. **Мазю́та**) або від дієсл. *mázati*, як і пол. п-ще *Maziak* (Rymut II 78).

Майдáн — Рх, Уж. Пор. 1787: п-ща *Majda* — Вислік, *Majdak*, *Majdicz* — Дубна, *Majdosz* — Посада Яслиська на Лемк (ЙМ, Красовський 101). У XVII–XVIII ст. на Подг фіксуються п-ща *Majda*, *Majdewicz*, *Majdziak*. ◀ Словотвірний аналіз цих п-щ виявляє спільну антропооснову *Майд-а*, до якої, власне, й приєднано атрибут. суф. **-ан**, як і у п-щах *Грица́н*, *Козма́н*, *Лавра́н*, *Лука́н*. Семантика твірної основи неоднозначна. 1. Нею міг бути антр. 1219 р. *Mojad*. Пор. іменування куряльного службовця з ком. Берег *Mojad* і *Mayad* (RegVar 239). 2. Це могло бути жін. мусульм. ім'я *Maida* чи відповідне чо. ім'я *Maid*, які в перекладі з араб. озн. “сердита, лота” (Smailović 326). 3. Це могло бути також слц. жін. розм. ім'я *Majda*, що відповідає вар. *Magda*, *Magdalena* (SSJ VI 140, Majtán-Považaj 219) чи серб. жін. ім'я *Majda* того ж знач. (Грк 275). 4. Основою могло стати укр. діал. дієсл. *májdати* “махати хвостом” (Ж-Н 423, ЕСУМ III 362) чи навіть пол. апел. *majda* — “лівак, шульга” (Rymut II 56).

Майдáник — Вб. ◀ 1. Від антр. **Майдáн** + **-ик**. 2. Із укр. діал. *майдáнник* — “поташник”, “службовець, який працює на заводі для варіння смоли” (Гр II 398), або “гуляка” (Чопей 177).

Майдáнка — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Майдáнко**.

Майдáнко — Вб. ◀ Від антр. **Майдáн** + **-ко**. **Майданчúк** — Рх. П-ще **Майданчúк**, як і **Майдáн** та *Майдантóк*, є також у гуцулів Прикарпаття, а А. Вінценз виводить його із місц. дієсл. *májdати* — “ворушити” (Vincenz 500). ◀ 1. Від антр. **Майдáн**, яких в Україні багато, + **-чúк**, отже, перший **Майданчúк** був сином **Майдáна**. 2. Від назви населеного пункту *Majdán*, яких в Україні понад 10, і перший **Майданчúк** був вихідцем із с. *Majdán*.

Майдик †. 1772: кр. *Maydek Gyurko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Від антр. *Майда* + **-ик**.

Майдич — Вб, Пр, Уж. 1682: *Majdits Lazur* — Кострини (UetC 88-59); 1787: п-ще *Majdicz* —

Дубна на Лемк (ЙМ). Крім цього, п-ще поширене в Хорватії (Leksik 385). Пор. ще 1772: кр. *Maydek Gyurko* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ 1. Географія п-ща змушує думати, що воно мало виникнути по сусідству з ареалом антр. *Мáйда*, тобто на укр.-слц. прикордонні, де антр. *Мáйда* вживається як ім'я *Магдалина*. 2. Укр. утворення з суф. **-ич** від антр. *Мáйда*.

Майканич †. 1720: кр. *Lad. Majkanics* — Тересва (Bélay 205). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від андр. *Майkáня* — “дружина **Мáйка**”.

Мáйко — Уж. 1641: *Majko Peter* староста — Росвигово (HodOkt 83, 128); XVIII ст.: *Иван Майкувь* — Осій (ПаПо-2 21). Пор. ще споріднені антр. 1418: *Майканича дьци Стоянова* — Баня (ССУМ I 571); 1787: п-ща *Majko* — Мшанець, *Mauczyk*, *Маусук* — Одрехова і Пулави, *Majowski* — Жерденка на Лемк, *Maicow* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). П-ще *Majko* є і в Хорватії (Leksik 386). ◀ 1. Від серб. або хорв. чол. гіпок. імені *Majko*, співвіднесено з повним *Марко*, *Максим* та ін. (Грк 125, Šimundić 427). 2. Від назви місяця *май*, як і чес. та пол. п-ща *Maj*, *Majko* (Moldanová 134, Rymut II 55). Серед карп. кличок свійських тварин такі утворення не дивина. 3. Від рум. апел. *mai* — “кувалда”, “маглівниця”.

Майкович †. 1680: кр. *Majkovics Ivan* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від антр. **Мáйко** + суф. **-ович**.

Майкóвський [*Майкóвський*], -кого — Тч. ◀ 1. Відантр. **Мáйко** + **-овський**. 2. Від волинського ойк. *Майків* + **-ський**.

Майо́р — Вн, Хс, Тч, Уж, Мк [зрідка — **Мáйор**] — Тч, Хс. 1572: п-ще *Major* — Дротинці (Szabó 486); 1684: кр. *Major Janos*, 1715 — *Major Peter* — Терєбля (Bélay 204); 1704: кр. *Major Miklós* — Арданово (HodGens 8). Пор. 1787: п-ще *Maior* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). П-ще поширене у чехів, хорватів та угорців (Moldanová 135, Leksik 386, Kázmér 699). ◀ У класичній латині *maior* — вищий ступінь порівняння прикм. *magnus*, отже, — “більший, старший, цінніший”. На період становлення п-щ лексема *майор* у Центр. Європі виступала у таких функціях: а) власне ос. ім'я, як і *Magnus* та *Maximus*; б) відповідне офіцерське звання; в) “керівник”, “особа, яка заступає господаря в його обійстю, коли той виїжджає кудись на довший час” (Охрим 391); г) в умовах Угор. королівства апел. *major* означав також “власника ферми або вівчарні”, “головний вівчар” (Kázmér 699). У деяких народів ім'я Майор було побажальним, і в нього закладали побажання денотатіві “Хай

досягне чину майора!” (Ковачев 326). Кожне з наведених зн. могло лягти в основу п-ща **Майор**, однак вимогам індивідуалізації особи у XVI–XVII ст. найбільшою мірою відповідали перше і четверте зн.

Майорош — Уж. 1773: кр. *Majoros* — Радванка (ПеПред 323); 1803: руський учень *Michael Mojoros* у с. Марія-Повч (Ud-2 384). Пор. 1787: п-ще *Majornik* — Мхава на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. апел. *majoros* — “господар, власник майорні, тобто ферми” (Kázmér 699).

Майцо †. 1682: *Maytzo Ivan* — Дубриничі (UcтC 88-59). ◀ Здр.-пестл. вар. антр. **Майко**.

Мак †. 1600: антр. *Maak* — Вишково (Bélay 216). У Сербії та в Хорватії п-ще *Мак* функціонує і тепер (РСКНХ XII 8, Leksik 387). ◀ Вар. імені *Мако* (див. **Маківич**). Антропооснова *Мак*- могла асоціюватися також із назвою рослини *мак* чи з її плодами (Rymut II 57).

Макай — Уж, Мк, Тч. 1507: шл. *Makay Nic.* — Джулешті (Bélay 142); 1772: *Makai István* — Бєня (LehBer 71). П-ще *Макай* є в угорців, у руснаків Сербії (ЧуРусн 108), а також у хорватів (Leksik 386). ◀ Фонет.-морфол. структура п-ща і, особливо, його географія, дають право стверджувати, що закарп. п-ще походить від угор. ойк. *Makó* — ком. Чонад (Kázmér 701), але можливі й інші джерела (Rymut II 57).

Макар і **Макар** [рідше — *Макарь*] — Мж, Мк, Уж, Св, Хс. 1405: *Michael dictus Makaria* — Ужгород (Nagy-2 47); 1452: *Macar et Clemens* — Перемисьл (Smołka II 126); 1678: вдова *Makar Fedorné* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1715: кр. *Luc. Makar* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Makar* — Волошинове, Сторона на Бойк, Вороблик, Мочар на Лемк (ЙМ). П-ще поширене також у хорватів та сербів (Leksik 386–387, РСКНХ XI 799). ◀ Від чол. імені *Макар*. М'якість кінцевого /р/ зумовлена рум. впливом. Пор. 1749: *non Makaric* — Ясси (ССУМ I 571).

Макара — Бб, Пр, Уж, Мк, Вн. 1618: кр. *Marko Makara* — с. Чернина на Маковиці (Mars 86); 1691: *Makara Molnar* — Ужгород (HodAd); 1720: кр. *Makara Oniszim* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). П-ще *Makara* є і в поляків (Žabska 84, Bubak 222). ◀ 1. Від місц. чол. імені *Макара*, що з імені *Макар*. 2. Від п-ща **Макар** у формі род. відм.

Макарич — Мк. 1570: *Koz. Makarisi* (!) — Вел.Лучки (UcтC 97-29); 1787: п-ще *Makarits* — Виноградів (Szabó 425); 1787: п-ще *Makarycz* — Глодне, Чорноріка на Лемк (ЙМ). П-ще *Makaric* поширене в Хорватії (Leksik 387). ◀ Від антр. **Макара** + *-ич*.

Макарович — Бб, Уж. Пор. 1787: п-ще *Makarowicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Макар** + *-ович*.

Макаровський †. 1693: сваяц. *Makorofski* (!) *Basilius* — Заріччя (Лучкай-Іс 53). ◀ Імовірно, укр. прикм. від місц. ойк. *Макарьово*.

Макаус — Мк, Уж. П-ще *Makaus* є і в Хорватії (Leksik 387). ◀ 1. Можливо, з лат. бібл. імені *Макавей*, власне, *Machabaeus* (Šimundić 205). Пор. 1219: *Macobio de villa Elop* — коло Дебрецена (RegVar 221). 2. Менш імовірно, що від укр. назви птаха коноплянки *маколу* (ЕСУМ III 367).

Макес — Вн. ◀ Імовірно, фонет. видозміна чол. імені *Мака*.

Маківич — Уж. 1575: кріпаки *Abr., Gr. Makowych Kozta* — Луг на Рх (Bélay 173); 1580: кр. *Fr. Makowich* — Рипинний (Bélay 184). 1632 р. п-ще *Makowicz* зафіксоване на Подг (Bubak 222), а тепер є у хорватів (Leksik 387). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович* від чол. імен *Мако* чи *Мака*, співвідносних з *Макавей* (Илчев 315), *Макар*, *Максим* чи якимись іншими іменами на *Ма-* (Грк 125, Ladó 188). П-ще *Мако* в Михайлівцях згадується 1449 р.: *Georgii Mako* (Nagy-2 443).

Маковійчук — Рх. ◀ 1. Правдоподібно, від укр. чол. кал. імені *Маковій* + *-чук*. 2. Від бойк. апел. *маковісць* — “піст перед успінням Богородиці” (Он I 427) + *-юк*. Ім'я *Макавей* у Сучаві згадується 1403 р. (ССУМ I 571), а *Makovius* у Бичкові — 1672 р. (Bélay 129).

Маковці — Хс. ◀ Утворення з угор. формантом *-і* від ойк. *Makovce* або *Маковець*, що у сх. Слч (Majtán 257, Лазорик 55, Kázmér 702).

Макосій — Мк. П-ще *Makosiej* є і в Польщі (Rymut II 57). ◀ 1. Місц. укр. утворення з ім. основи *мак* — “насіння відомої олійної рослини” + основа дієсл. *сіяти* з інтерфіксом *-о-* (модель суч. укр. *макогін*, *макотерть* чи староукр. *мукосія*). Отже, ос. назвала *макосій* — “той, що сіє мак”. Точніше визначити етимон п-ща заважає полісемія дієсл. *сіяти*. Фундатор роду **Макосій** міг *сіяти мак* у зн. “висівати, засівати у ґрунт, щоб той дав сходи”, але з таким же успіхом він міг *сіяти* його крізь сито, тобто “просівати насіння, очищуючи його від сміття” чи “очищати його на вітрі”. 2. Оскільки словники укр. мови не засвідчують лексеми *макосій*, а в староукр. текстах XV ст., поряд із патр. *Мукоc'всвич*, фіксується й вар. *Мокоc'всвич*, то доводиться припускати, що нинішнє закарпатоукр. п-ще **Макосій** (чи **Макусій**) могло розвинутися саме з утворення *Мокоcій*, котре, своєю чергою, походить від *мукоcій*, тобто “той, що муку сіяв” (див. ще **Макусій**).

Макс — Св. П-ще *Maks* є також у поляків (Żabska 84). ◀ Від слц. або пол. розм. чол. імені *Max*, що відповідає повному імені *Maxim* (Majtán-Považaj 219), або від співзвучного пол. імені *Maks* (Rymut II 58).

Максім — Ір, Мк, Хс, Вн, Тч, Св. 1341: *Makszem f. Thathameri* — волох з Иршави (Györfly 541); 1450: землевласник *Krisfalusi Maksim György* — Ільниця (LehBer 312); 1751: кр. *Jp. Makszym* — Бел. Бичків (Bélay 128); 1720: кр. *St. Makszim* — Колодне на Тч (Bélay 134). Пор. 1787: п-ще *Махут* — Біличі, Яблунька на Бойк, Завадка, Морохівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. кал. імені *Максім*.

Максимець, -ця — Вн, Мк. Пор. 1787: п-ще *Махумієс* — Буньківці на Бойк (ЙМ). У сербів є п-ще *Максимац* (РСКНХ XII 11). ◀ Від кал. чол. імені *Максим* + *-ець*.

Максімич — Пр. 1715: кр. *Lad. Maximicz* — Колодне (Bélay 134); 1787: п-ща *Махуміц* — Грозова, В.Яблунка, *Махумін* (!) — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. кал. імені *Максима*, співвідносного з чол. іменем *Максим*, відомого болгарам, сербам і хорватам (Илчев 315, Грк 275, Šimundić 206), + *-ич*.

Максимішинець [*Максимішиниць*], **-ця** — Тч. ◀ Від андр. *Максімїха* — “дружина *Максіма*” + *-иць*. Пор. 1787: споріднене п-ще *Maximiszyn* із бойк. с. Перегінське (ЙМ).

Максимлюк — див. *Максим'юк*.

Максимпюк — див. *Максим'юк*.

Максимович — Мж, Св, Уж. XVI ст.: *Maximovics Janos* — Долина (HodTör 794); 1751: *парох Максимович* — Веряця (Гаджега-Уг 18); 1787: кр. *Махумовіц* — Волосянка, Тухля, Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Максім* + *-ович*.

Максимча †. 1574: п-ще *Makszincha* (!) — с. Підгірне (Szabó 444). ◀ Від антр. *Максім* + патр. суф. *-ча(т)*.

Максімчик — Св. ◀ Від антр. *Максім* + *-чик* або від антр. *Максимець*, *Максимко* чи *Максимча* + *-ик*.

Максим'юк [*Максимлюк*, *Максимпюк*], **-ка** — Рх. ◀ Від антр. *Максім* + *-юк*.

Макусій — Вел. Лучки. ◀ Офіційно узаконений вар. п-ща *Макосій*, який виник як наслідок говіркового звуження артикуляції голосного /o/ до ступеня /y/ в ненаголошеній позиції. Див. ще *Макосій*.

Макухан — Уж. Пор. 1787: п-ще *Makuch* — Бахор, Красне, Мисцова, Чарна та ін. на Лемк, *Makuchanicz* — Бачина на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Makuch* згадується 1621 р. (Bubak 223). ◀ Укр. утворення із суф. *-ан* від антропооснови

Макух-. Апел. *маку́х* у Карпатах — “макуха”, “залишки після вичавлення олії з насіння олійних культур” (Чопей 177, Гр II 400, Мат. до букв. V 51, ГГ 119), а на Буковині, крім цього, *маку́х* — ще й “вайлувата, млява людина” (Мат. до букв. V 51).

Малай — Рх. 1638: шл. *Pe. Malai* — В.Селице (Bélay 196). ◀ Від східнокарп. румунізму *малай* — “кукурудза”, “вид коржика з кукурудзяного борошна” (Чопей 182, Ж-Н 443, Гр II 416, ГГ 112) чи рослина “глід” (Мат. до букв. V 53). Див. ще *Мелай*.

Малайчук †. 1715: кр. *Jo. Malajcsuk* — Вел. Бичків (Bélay 196). ◀ Від антр. *Малай* + *-чук*.

Маланін, -на — Уж. Пор. 1787: п-ще *Malanin* — Козаківка, Крушельниця, Танява на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Маланія* чи *Малана*, що з *Меланія*, + *-ин*. Жін. ім'я *Malania* у XVIII ст. було відоме в Карпатах. Пор. ще 1787: *Malania wdowa* — Либохора на Бойк (ЙМ).

Маланіч — Мк. 1525: кр. *Elia Malanuch* — Керецькі (Bélay 163); 1603: *побожився Маланіч Матій* — Бенедиківці (ЛелПам 222) і 1819: п-ще *Malanucz* — Яворів на Бойк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Малана* або *Маланія* + *-ич*.

Маланка — Ір. Пор. 1605: кр. *Jo. Malanka* — Шугатар (Bélay 190); 1715: кр. *Andr., Jo. Malanka* — Приборжавське (Bélay 221), *Malanka Jonas* — Год (Bélay 147). ◀ 1. Від східнокарп. апел. *маланка* — “свято напередодні Нового року” (Мат. до букв. V 53, ЕСУМ II 370). 2. Від південнослов. або чес. антр. *Malan*, що з прикм. *мал-* (Leksik 387, Moldanová 136, РСКНХ XII 15), + суф. *-ко* з подальшим переходом п-ща в парадигму ім. на *-ка*.

Маланчук — Св. 1819: п-ще *Malanczuk* — Біличі, Вишків на Бойк (ФМ), а 1787 — п-ще *Malanczyn* — Лужки та Цинява (ЙМ). ◀ Від антр. *Маланка* + *-юк*.

Маласник — Мк. ◀ 1. Правдоподібно, від пол. прикм. *malasny* “малий”, закріпленого і в п-щі *Malasny* (Румут II 61). 2. Можливо, з давньослов. дієсл. *молсати* — “ссати, гризти” (про кістку), що споріднене з серб. *мласкати* — “жувати” (ЕСУМ III 373).

Малац [род. — *Малаца*] — Тч. Пор. 1715: кр. *Malaczko Petrus* — с. Фаркашрийв (Bélay 139); 1720: кр. *Malathi* — Пеніслек (ПеПред 319). ◀ 1. На думку угор. антропонімістів, п-ще *Malac*, яке вперше фіксується 1432 р., походить від угор. апел. *malac* — “порося” (Kázmér 703). 2. Від серб. лексеми *малац*, яка у XIV ст. виступала як ос. чол. ім'я з первісним зн. “малюк” (ГркРеч 117), а тепер — як “мізинець”, “кличка коня” та в інших функціях (РСКНХ XII 17).

Малевич — Уж. Пор. суч. серб.-хорв. п-ще *Малевић* (РСКНХ ХІІ 19). ◀ 1. Слов. утворення з патр. суф. *-евич* від антропооснови *Мал-* чи *Маль-* із первісним зн. “малий”. Пор. п-ще *Мал* із бойк. с. Топільниця за 1787 р. (ЙМ). 2. Менш імовірно, що твірною основою було чол. ім'я *Маль*, яке на Тч нині співвідноситься з іменем *Мигаль*, тобто *Михайло*.

Малейко [*Малійко*] — Мк, Ір. ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антропооснови *Малей*. Пор. 1787: лемк. п-ще *Макеј* із с. Хревт (ЙМ), пол. п-ща *Макеја, Макејко, Макејак* (Румут II 61), болг. чол. ім'я *Малей*, що походить із *Мальо* (Илчев 316, Ковачев 328). Пор. ще серб. чол. ім'я *Мальо* та *Маложко*, а також давньорус. чол. ім'я *Малей* (Петровский 149), які так само походять від прикм. основи *мал* — “малий”.

Малета — Мж, Хс, Тч, Вн, Св. 1715: кр. *Dem. Maleta* — Кушниця, *Maleta Ihnat* — Липча (Bélay 179, 172). Ця антропооснова в Укр. Карпатах фіксується й раніше, але у графічно спотвореному вигляді. Пор. 1591: шл. *Malat, Simon Kodra* — Бирсана (Bélay 124); 1680: кр. *Dem. Malatha* (!) — Липча (Bélay 172) та ін. На північ від Карпат її не виявлено, але в Польщі є п-ща *Maleta, Maletka, Maletko* (Румут II 61). ◀ Від давньослов. чол. імені *Малета*, яке дотепер уживається у сербів та хорватів (Maretić II 74, Грк 126, РСКНХ ХІІ 21, Šimundić 206) і як чол. ім'я, і як п-ще, а співвідноситься зі слов. прикм. *малий*. У карпатоукр. зоонімії лексема *малета* функціонує як кличка малих свійських тварин.

Малетинець [*Малетиниць*], *-ниця* — Мк. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-инець* від п-ща *Малета*.

Малетич — Св, Уж. Пор. 1787: п-ще *Maleucz* — Бітля, Задільське, Яворів на Бойк. П-ще поширене й у Хорватії (Leksik 388). ◀ Від антр. *Малета* + суф. *-ич*.

Малец, -леца — Уж. — Див. *Малець*.

Малець, -льця — Мк, Уж. Пор. 1787: п-ще *Malecz* — Н.Яблунька на Бойк, *Malec* — Тарнава та ін. на Лемк (ЙМ), пол. п-ще *Malec* (Румут II 61). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Мальць*, рефлекси якого дотепер збереглися у різних слов. мовах. У сербів ім'я фіксується з ХІV ст. (ГркРеч 117), в Україні було поширене серед козаків війська запор. 1649 р. (Паралелі з інших мов 136), у Maretić II 74, SvoSta 117, Селищев 136). П-ще *Malec* поширене серед хорватів, чехів та ін. слов. народів (Leksik 388, Moldanová 136), а у поляків та росіян — наявні навіть апел. (SW II 856).

Малецький [*Малійський*] — Уж. П-ще *Малецьки* є у сербів (РСКНХ ХІІ 22). ◀ Від антр. *Малець* + *-кий*.

Малеш — Пр, Мк, Уж, Св. Пор. 1787: п-ще *Malesz* — Фльоринка на Лемк (ЙМ). П-ще *Malesz* є і в Польщі (Rumut II 61). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Малеш* від прикм. *маль* — “малий”, яке в Сербії фіксується з ХІV ст. дотепер (ГркРеч 117, Грк 126, РСКНХ ХІІ 22).

Малешко — Мк. ◀ 1. Від антр. *Малеш* + *-ко*. Однак твірною основою п-ща могли бути й безпосередньо південнослов. імена *Малеш* чи *Малешко*, які дотепер функціонують у болгар та сербів (Илчев 316, РСКНХ ХІІ 22) чи навіть як апел. *малія, малійтко* (там само). 2. Можливо, від староукр. чол. імені *Малехъ* + *-ько* (Керста 134).

Малик — Вб. 1600: кр. *Malyk Foedur* — Руська Поляна (Bélay 179). 1618: кр. *Hricz Malik* — с. Семетківці (Mars 69). Пор. 1787: п-ще *Malik* — Біличі, Сушиця та ін. на Бойк, Дошниця, Тилява та ін. на Лемк (ЙМ). Можливо, саме так треба читати й запис антр. *Malek* із Перемишля за 1449 р. (Smołka II 60). П-ще *Malik* є також у хорватів (Leksik 389), чехів (Moldanová 135) та у деяких ін. слов. народів. ◀ Від давньослов. чол. імені *Маликъ*, співвідносного з прикм. *маль*, яке в Україні фіксується принаймні з ХІV ст. (Керста 75), представлене в козацьких реєстрах ХІVІІ ст. 2. Зв'язок п-ща з мусульм. чол. іменем *Малик* “володар, господар” (Smailović 327, РСКНХ ХІІ 25) на Зак малоймовірний. Ближче серб. апел. *малик* — “карлик”, “молодий слуга”, “потерча” (РСКНХ ХІІ 26).

Малило — Мк. ◀ Укр. дериват із суф. *-ило* від слов. чол. імені *Маль*.

Малильо — Вл. 1773: свідок *Marcus Malilo* с. Береговець біля Н.Воріт (Ud-5 18). ◀ Від місц. укр. *малильо* — “мала на зріст людина” (Вл).

Малина — Уж. Пор. 1542: вл. *Alex. Malina*, вл. *Malina Nikita* — В.Вишава (Bélay 219); 1550: кріпаки *Bric., Jo., Paul. Malina* — Руське Поле (Bélay 211); 1715: кр. *Malina* — Рокосово (Szabó 454); 1787: п-ще *Malina* — Мшанець на Бойк та *Malinka* — Улюч на Лемк (ЙМ). П-ще *Malina* та похідні є у хорватів (Leksik 389). ◀ 1. Із жін. імені *Малина*, в основі якого слов. назва куща *Rubus idacus*. Ім'я *Malina* є не лише у хорватів (Šimundić 207) та болгар (Илчев 316, Ковачев 328). У ХІVІ ст. його вживали і серед закарп. українців. Пор. запис 1570 р. з Н.Воріт: вдова *Malyna* (UciC 53-14), а 1456 р. жін. ім'я *Малина* зафіксоване в Сучаві (СМСУМ I 572). Однак оскільки імена жінок дуже рідко стають п-щами чоловіків, то цю версію, імовірно, треба відкинути або від-

коригувати в той спосіб, що п-ще утворене не від власного ос. імені *Малина*, співзвучного з назвою куша *малини*, а безпосередньо від персоніф. назви рослини, як, скажімо, п-ща *Капуста*, *Сливка*, *Черешня*. (До речі, для румунів лексема *mălină* — це “ягода черемхи”). 2. Більш правдоподібно, що в основі п-ща *Малина* не назва рослини, а омонім. основа *мал-*, співвідносна з прикм. *малий*, власне, давньослов. чол. ім'я *Мал*, розширене здр. -пестл. суф. *-ина*, як у п-щах *Лукачіна*, *Мигаліна*, *Сеніна*, *Федоріна* чи апел. *парубчіна*, *козачіна*, *хлопчіна*... Цю думку підтримує також К.Римут (Rymut 61).

Малинич — Уж, Вл, Ір. 1567: *Iwan Malinycz* — Голубине (UetC 53-12); 1570: *Joan Malenych* — Н.Ворота, Голубине (UetC 53-14); 1607: *Maleniuh Steth* — Стричава (UetC 1048); 1648: *Malinich Dmitr* — Н.Ворота (Maksay 539). ◀ Від антр. *Малина* + *-ич*. П-ще *Malinić*, як і п-ще *Malina*, є й у хорватів (Leksik 389) та у сербів (РСКНХ XII 27).

Малинят †. 1618: кр. *Maliniat Waszil* — с. Ольшавка на Маковиці (Mars 66). ◀ Від антр. *Малина* + патр. суф. *-ят*.

Малиш [*Мальш*] — Мк, Св, Вб. Пор. 1787: п-ще *Malysz* — Топільниця на Бойк, *Malisz* і похідні від нього — Босько і Костарівці на Лемк (ЙМ). П-ще *Malisz* є і в Хорватії (Leksik 389). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Мальшиъ*, співвідносного з прикм. *малий* (Гинкен 460), яке вживалося в Україні, зокрема серед запор. козаків, до XVI ст., як і в Болгарії (Илчев 317). 2. Для якоїсь частини закарпатців п-щем *Малиш* міг стати й безпосередньо апел. *мальш* — “малюк”.

Малишка [*Мальшка*] — Мк, Уж. 1451: *Maliska* — Перемишль (Smołka II 98). П-ща *Malyszka*, *Malyszko* з XV ст. значаться й на пол. землях (Rymut II 61). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Мальша* (РСКНХ XII 31, Грк 126) + *-ка*. 2. Від місц. апел. *мальшка* — “малюк” (Ворохово) або серб.-хорв. його еквівалента *малишко* (РСКНХ XII 32).

Малишко [*Мальшко*] — Ір. ◀ Давньослов. чол. ім'я *Мальшко*, співвідносне зі спорідненими іменами *Маль*, *Мальшиъ*... та місц. апел. *мальшко* — “малюк” (Ж-Н 424, Гр II 401). Чол. ім'я *Мальшко* часто фігурує в реєстрах війська запор. 1649 р. (Осташ 7).

Малій †. 1618: кр. *Luksa Maliow* — с. Месичко на Маковиці (Mars 83). ◀ Від укр. антропооснови *мал-* “малий” + формант *-ій*.

Маліш — Вб. 1787: п-ще *Malisz* — Босько на Лемк (ЙМ). П-ще *Malisz* є й у хорватів та чехів

(Leksik 389, Moldanová 135). ◀ Фонет. вар. п-ща *Малиш*.

Малішка — Мк. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Малишка*.

Малія — Уж. ◀ 1. Серб.-хорв. чол. ім'я *Малија*, що з прикм. *мал-* “малий” (Грк 126). 2. Форма род. відм. антр. *Malij*, відомого в Польщі (Rymut II 62).

Малкович — Св. Пор. 1787: п-ще *Malkowicz* — Тухля на Бойк (ЙМ). П-ще *Малкович* є у сербів та хорватів (РСКНХ XII 33, Leksik 389), у Польщі п-ща *Мако*, *Макович* відомі з кінця XIV ст. (Rymut II 61). ◀ За допомогою патр. суф. *-ович* від антр. *Малко*, який на Лемк 1787 р. виконував функцію п-ща (ЙМ). Доп-щева функція цього антр. — слов. чол. ім'я, зафіксовано в козацьких реєстрах середини XVII ст., а у сербів та болгар зафіксоване дотепер (Грк 126, Илчев 317).

Малюш — Вб, Пр, Уж. ◀ 1. Нині п-ще *Малюш* побутує в Боснії (РСКНХ XII 50–51). Походить від давньослов. чол. імені *Малюшъ* (Морошкин 118, SvoSta 48), яке в середині XVII ст. вживалося серед козаків війська запор. 2. Розм. вар. укр. кал. імен *Малюфій* чи *Малюхия* (Керста 119). Ці імена засвідчено в першій пол. XV ст. (ССУМ), а на території Польщі — з XIII ст. (Rymut II 61).

Малюшко — Мк. ◀ Давне слов. утворення з суф. *-ко* від слов. чол. імені *Малюш* (< *малъ*), яке дотепер уживають серби та болгари (Грк 126, Илчев 317, Ковачев 382).

Малфіч — Рх. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від персоніф. антр. *малфа* (літ. “мавпа”). Можливо, що основа *Малфа* тут — пересмілене кал. ім'я *Малофей* (Керста 119).

Малько — Тч. Пор. 1447: *ad bona dicti Malconis* — Перемишль (Smołka II 18); 1699: кр. *Maliko Ivan* — Романовиця біля Підполоззя (Maksay 585). ◀ 1. Здр.-пестл. чол. ім'я від нейтрального вар. *Мал*, співвідносного з прикм. *малий*. Пор. болг. ім'я *Мальо*, серб. *Маьо* та *Маько* (Илчев 317, Грк 126). 2. Здр.-пестл. вар. місц. імені *Маль*, яке на Тч є іменем *Мигаль*, тобто *Михайло* (Бедевля). Пор. ще 1787: п-ще *Malo* — Минява на Бойк і Мшана на Лемк (ЙМ).

Мальованець [*Мальованиць*], *-ниця* — Мк. П-ще *Malowaniec* є і в Польщі (Rymut II 59). ◀ Укр. утворення з субстантивуємим суф. *-ець* від пасивного дієприкм. *мальований* — “гарний”. Пор. 1449: *Nicolaus Malowani* — Перемишль (Smołka II 63); 1820: п-ще *Malowany* — Чашин на Лемк (ФМ). У пол. мові діал. апел. *malowaniec* — “мальована біла тканина” (SW II 859).

Мальованик — Мк. 1772: головний староста *Malyovanik Janos* — Горонда (Ud-5 38). ◀ Від бойк. апел. *мальованик* — “ремісник, що малював тканину для спідниць” (Он I 428).

Мальованчук — Рх. П-ще *Malowaniczuk* є і в Польщі (Rymut II 59). ◀ Від антр. **Мальованець** + суф. -юк.

Мальчак — Уж. Пор. 1787: п-ще *Malczak* — Перунка на Лемк (ЙМ), а також пол. п-ще *Malczak* (Rymut II 61). ◀ 1. Від антр. **Малець** або **Малько** + -як. 2. Від слц. розм. жін. імені *Malka* або *Málča*, що з *Amália* (Majtán-Považaj 219), + суф. -як.

Мальчицький, -кого — Уж. ◀ Укр. або слц. утворення з суф. -ський від назви с. *Málčse*, що у сх. Слч (Majtán 258), або від ойк. *Мальчици*, що на Льв.

Малюк — Пр, Уж, Св. 1787: п-ще *Maluk* — Яликувате на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Maluk* згадується 1430 р. (Rymut II 62). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -юк від давньослов. імені *Маль*, болг. *Мало* чи серб. *Мальо* (Илчев 317, Грк 126). Антр. *Мало* в бойк. с. Минява згадується 1787 р. (ЙМ). 2. Укр. апел. *малюк* — “малий хлопець” (Гр II 402).

Малючкий — Уж. Пор. п-ще *Maluczki* на території Польщі з 1402 р. (Rymut II 62). ◀ Західнозакарп. прикм. *малючкий* — “малюсінський” (Гр II 402).

Маляр і Маляр [*Маляр* і *Малляр*] — Тч, Рх, Мк, Св, Уж, Вн, Ир. Пор. 1772: кр. *Tomko Maliar* — Н.Словенка в ком. Спіш (Ud-4 56); 1787: п-ще *Maliar* — Гломча, *Malar* — Мочари, *Malarz* — Мшана на Лемк, Н.Стинава, Шандровець на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Malarz* зафіксоване 1613 р. (Bubak 223), а в ін. регіонах Польщі — 1520 р. (Rymut II 59). ◀ Від місц. укр. апел. *маляр* (Чопей 178, ДėjeДел 84).

Малярчик [*Малярчик*] — Мк, Св. Пор. 1772: кр. *Petro Malarczyk* — с. Сулин у ком. Спіш (Ud-4 186); 1787: п-ще *Malarczyk* — Войткова, Солотвини на Лемк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Malyarczyk* згадується 1622 р. (Rymut II 59). ◀ Від антр. **Маляр** + -чик.

Малярчинець [*Малярчинець*], -ниця — Вл. ◀ Від жін. ос. назви за родом діяльності *малярка* або від андр. чи жін. патр. *Малярка* + -инець.

Ман — Пр. Пор. 1600: вл. *Teod. Man* — Нанешті (Bélay 179); 1638: шл. *Teod. Man* — Мойсин (Bélay 175); 1705: пан *Man Steph. de Sajo* — Нанешті (HodOkm 460); XVIII ст.: *семен ману* — с. Варадка (Сах 99). П-ще є також у чехів, хорватів та ін. народів Центр. Європи (Moldanová 136, Leksik 391). ◀ 1. Від чол. імені *Man*, співвід-

носного з повними іменами *Мануїл*, *Манасія* та з давньослов. іменем *Манислав*, тобто з іменами, які починаються на *Ma-* або закінчуються на *-ми* (Керста 73, Илчев 320, Грк 126, Богдан 256, Гинкен 460, Rymut II 63). 2. Від нім. апел. *Man* — “васал”, “ленник” (Moldanová 136). 3. Від нім. ос. назви *Mann*, що зі співзвучного апел. зі зн. “чоловік”.

Манайло — Ир, Мк, Вн, Уж. 1419: шл. *Jo. Monaylo*, а 1434 — *Jo. f. Manalla* — Добрянське (Bélay 177); 1470–1487: *Ge., Jo., Sim. Manaylo* — Барбешті (Bélay 124); 1459: шл. *Manaylo* — Коньга (Bélay 140); 1691: кенез *Manajlo* — Латірка (LchBer 381). ◀ Від укр. розм. чол. імені *Манайло* (укр. оф. *Мануїл*, *Мануїло*, болг. — *Манаил*, *Маноїло*, серб. — *Манојил*, *Манојл*, *Манојло*, хорв. — *Manojlo* — Илчев 318, 320, Грк 126, 127, Šimundić 208).

Манастирєцький [*Манастирєцький*], -кого — Рх. ◀ Від закарп. ойк. *Манастирєць* (Хс) + -ський. Пор. 1787: п-ще *Manastyrski* — Сушиця, а з 1819 р. *Manasterski* — Воля Болахівська на Бойк (ЙМ, ФМ).

Мангес — Мк. 1743: кр. *Mangu* (!) — с. Тивадар (Szabó 520). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. 1. Можливо, від серб.-хорв. діал. *манга* — “циган”, “хуліган”, “шибеник” (РСКНІ ХІІ 75), болг. етн. *манго* “циган” чи молд. *манг/мангу* — “дурень, йолоп”. У болг. циган є п-ще *Мангов*. 2. Видозмінене нім. п-ще *Mangels*, що від чол. імені *Mangholz* або *Mangold* (Bahlow 299).

Мангур — Мк. Пор. болг. п-ще *Мангъров* (Илчев 318). ◀ 1. Від серб.-хорв. або болг. *мангур* — “давня турецька мідна монета” (РСКНІ ХІІ 78). 2. Від місц. назви риби *мангур* — *Lametra Bergi* (Невицьке).

Мандзич — Пр, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від антропооснови *Мандзи* або *Мандзя*. Вдова *manza Lozanka* в с. Ізки згадується 1715 р. (Bélay 155), а з 1787 р. з бойк. с. Фовча походить запис антр. у формі род. відм. *Fedia Manzy* (ЙМ). 1. *Мандзя* — це ос. ім'я *Манька*, *Маня*, *Магдалина* (Фаріон-3 236). 2. Твірною основою могло стати п-ко *Manza*, що з рум. *mânză* “кобила” або пол. п-ща *Mandza* чи *Mandzia*, які походять від нім. ос. назви *Mand* (Rymut II 84). 3. Пор. ще бойк. словосполучення, засвідчене в с. Нагусевичі у виразі *mânzъ завивати* — “починати піст”; але зн. апел. *мандзя* не зовсім зрозуміле.

Мандзулич — Пр, Уж. Пор. 1820: п-ще *Mandzelanczyn* (!) — Куляшне на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Мандзюля* — “дружина *Мандзи*”, де рум. *mînz* — “лоша”. Пор. 1443: *пашъ мынзуль* — Сучава (ССУМ I 625); 1444

papa Ivana Mandzjola — Дольний Торг (ССУМ I 594).

Мандзюк [зрідка — **Мандзюк**] — Тч, Хс, Рх, Мж. 1715: кр. *Jo. Mandziuk* — Добрянське (Bélay 177); 1787: п-ще *Mandziuk* — Тисів, а 1819 — Небилів на Бойк (ЙМ, ФМ). Є п-ще *Mandzjuk* і у прикарп. гуцулів, але А.Вінценз відносить його до незрозумілих (Vincenz 578). П-ща *Mandziuk, Mandziuch* є і на пол. землях, а К.Римут виводить їх із нім. ос. назви *Mand* (Rymut II 84). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-юк** від тієї ж антропооснови, що й **Мандзич, Мандзюлич**. 2. Від рум. апел. *mînzoc* — “дворічний жеребець” або від *mînz* — “жеребець”, “хлопчак”. Пор. 1489: чол. ос. назва *мынзатуль: дочка Петра мынзатула* — Сучава (ССУМ I 622).

Мандзюх — Тч. 1715: кр. *Jo. Mandzuch* — Добрянське (Bélay 177). У XVIII ст. п-ще *Мандзюх* значиться і на Льв (Фаріон-3 236). ◀ 1. Від місц. гуц. *mándzюx* — “турист” (Гг 119), “маляр” (Кваси). 2. Фонет. видозміна п-ща **Мандзюк**.

Мандзяк — Вб. Пор. 1878: п-ще *Mandziak* — Ступосяни на Лемк, Бистриця, Розлуч на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Mandziak* — Слобода Небилівська, *Mandiak* — Тухолька, Хітар та ін. на Бойк (ЙМ). Є воно і на пол. землях (Rymut II 84). ◀ 1. Від бойк. апел. *мандзяк* — “тарган” (Он I 429). 2. Від тієї ж антропооснови, що й **Мандзич, Мандзюлич**.

Мандич — Уж. 1704: замковий солтис *Mandics Janos* — Руське (HodGens 15); 1743: кр. *Mandics* — Крива на Хс (Szabó 387); 1787: п-ще *Mandycz* — Бережок, Смільна на Бойк (ЙМ). П-ще *Mandycz* є на пол. землях (Rymut II 84). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ич** від жін. ос. імені *Mánda*, яке у сербів та чехів співвідноситься з *Магдаліна* (Грк 276, SvoSta 32, Moldanová 135), в угорців — із *Amanda* (Ladó 22), а у болгар — із чол. іменем *Мануил*, що з *Диаманди* (Илчев 318, Ковачев 329). 2. Від чол. імені *Мандя*, що з *Мануїл*, яке фіксується 1649 р. серед козаків Брацлавського полку. 3. Від місц. ос. назви *mánda* — “розпещена дитина”, як регресивне утворення від дісл. *mándатися* “пеститися” (Мк).

Мандичак — Уж. ◀ 1. Від **Мандич** + **-ак**. 2. Від антр. *Мандик* + **-ак**. Пор. 1649: чол. ім'я *Мандик* — Реєстр Корсунського полку запор. козаків.

Мандії [*Mándi*], **-ія** — Бг. 1567: п-ще *Mandi* — Клинове (Szabó 272); 1665: п-ще *Mandi* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ Можливо, від болг. чол. імені, що є скороченням від *Диаманди* (Илчев 319).

Мандрик — Хс, Вб. 1648: *Mandrik Dmitr*, а 1699 — *Fetyko, Maxim Mandrik* — Н.Ворота (Maksay 530, 591). П-ще є також в інших регіонах України. Пол. п-ще *Mandryk* К.Римут виводить від нім. ос. назви *Mander* та від пол. прикм. *mały* — “розумний”, “мудрий” (Rymut II 84). ◀ 1. Від укр. апел. *mándрик*, який у бойк. гов. озн. “велика грудка сиру” (Он I 429), у інших — “коржик із сиром”, “сирник”, “ватрушка” (Ж-Н 426, ЕСУМ III 381), або від пол. *mądrak* — “мудрагель, розумака”. 2. Укр. утворення з суф. **-ик** від антропооснови *Мандра*. Пор. 1463: шл. *Mandra Kozta*, 1504: *Mich. Mandra* — у Н.Вишаві (Bélay 219); 1425: *наш Мандричка* — б.м.н. (ССУМ I 574); 1437: *Драгомир Мыдричиш* — Сучава (ССУМ I 622); 1787: п-ще *Mandryczyn* — Задільське на Бойк (ЙМ). У XVI ст. п-ще *Мандра* кілька разів згадується в рум. Мараморші. Напр., 1542: кр. *Mandro* — с. Шайо, а 1571 — кр. *Mandra Kalyn, Luc. Mandra* — с. Шугатар (Bélay 190). 3. Від рум. *mîndru* — “гордий”, “щасливий”, “гарний”.

Мандрич — Тч. ◀ Укр. дериват із суф. **-ич** від антропооснови *Мандра* (див. **Мандрик**).

Мандруц — див. **Миन्द्रуц**.

Мандула — Уж. Пор. 1787: п-ще *Mandulak* — Загір'я на Лемк (ЙМ), п-ща *Mandulak, Mandulewicz* на пол. землях (Rymut II 84). Пор. ще хорв. п-ще *Mandulić* (Leksik 392). ◀ 1. Можливо, від місц. ботан. номена *mándула* або від укр. румунізму *mandulá* — “миндаль” (Kázmér 704–705). 2. Від чол. антр. *Мандо* чи *Манди* (Илчев 319), ускладненого балк. формантом **-ул** чи **-ула**.

Манилець [*Manilécъ*], **-льця** — Рх. ◀ Від болг. чи серб. чол. імені *Маншо*, що з *Мануїл*, правда, так воно само виводиться з нім. ос. назви *Mannel*, апелятивне зн. якої — “чоловік” (Rymut II 64), + **-ець**.

Манипець, -пця — Вн. 1787: п-ще *Maniniec* — Матків на Бойк (ЙМ). ◀ Карпатоукр. утворення з суф. **-пець** від антр. *Маня* або *Мана*, однак точно з'ясувати зн. твірної основи неможливо. Це могло бути жін. ім'я *Маня*, яке в місц. українців, словаків та угорців співвідноситься з *Марія* (Majtán-Považaj 219), з серб. чол. ім'ям *Мана*, співвідносним із *Мануїл, Манасиј, Манислав* (Грк 126), чи навіть із мусульм. жін. *Мана*, яке є гіпок. від повного імені *Elimana* (Smailović 328). Антропооснова *Мана* в Карпатах дуже давня. Пор. 1576: *Manna Laszlo* — Вишково (Bélay 215); 1500: *наш Мани* — б.м.н. (ССУМ I 574).

Манівлець [*Manivléцъ*], род. — **Манівлеця** [частіше — *Manivécъ*] — Рх. Пор. 1572: *Sim. Mani-*

yuch (!) — Свалява (УстС 53-12). ◀ Можливо, від апел. *манівець* — “непрямий шлях”, але вставне /л/ не піддається поясненню.

Манівський [*Манівский*] — Рх. 1482: *князь Сзмъль Машивский* — Вишнівець (ССУМ I 575). ◀ Напевно, від ойк. *Манівці*, що на Хмельниччині, + *-ський*, але можливе й відантропонімне пох.

Манівчук — Рх. ◀ Від ойк. *Манівці* Хмельницької обл. + *-юк*.

Манківич — Уж. Пор. 1680: кр. *Alex Manukowicz* — Міжгір'я (Bélay 178); 1737: сваяц. *Joanъ Манькович* — Блажів (ПаПо-1 194); 1787: п-ще *Mankowicz* — Команча, Репедь, Чистогорб на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Манко* або *Манько*, співвідносного з *Мануїл* (Керста 119) або *Томаи* (Ковачев 330). Ім'я *Манько* на Зак згадується з XV ст. Пор. 1419: шл. *Manko* — Терново (Bélay 166); 1682: *Manki* (!) *Fedor* — Ставне (УстС 88-59), а в ін. регіонах України так само. Пор. 1411, 1413: *панъ Маанько*, *пан Манко* (ССУМ I 574). 2. Менш імовірно, від пол. апел. *tankowicz* — “розтратник”.

Манкулич — Уж, Пр. ◀ Від місц. андр. *Манкюля* — “дружина *Манки*” (див. Манківич) + *-ич*.

Мануляк [*Манулék*], *-ка* — Рх. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-як* від чол. імені *Манул*, що з *Мануил* (Грк 127, Rymut II 65); або від п-ща *Манула*, що з *Мануил* (РСКНХ XII 105).

Манфредій [*Манфреді*] — Рх. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від чол. імені герм. пох. *Manfred* — “мужній” (Ladó 188).

Мапцүлич — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Мапцүла*. Пор. 1705: свідок *Joanę Mancula* — Сопунка (HodOkm 436). Можливо, ця ж основа закладена і в мараморських п-щах XVII–XVIII ст. *Mancz*, *Mancza*, *Mancze* з сіл Миково і Стремтура (Bélay 214, 203), однак визначити її допріззвищеву семантику важко.

Манча †. 1720 — кр. *Rhihor Mancsa* — Окно-Рахів (Bélay 203). ◀ Від антр. *Ман* + суф. *-ча(т)*.

Манчик [*Маньчик*] — Вл, Мж. 1715: кр. *Mancsik Michael* — Ізки (Bélay 155); 1773: кр. *Mancsik Oleksa*, *Hric* (Ud-5 36); 1787: п-ще *Mańczyk* — Вапенна, Гладишів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Манько* або *Манко* (див. Манківич) + *-ик*. 2. Твірною основою п-ща могла бути й особова назва *манько* — “манькут” (Гр II 405, ЕСУМ III 388) або старопол. апел. *тайка* “ліва рука” (Reczek 199).

Маньо, *-ня* [дав. — *Маньові*] — Мж, Пр, Вн. 1449: *Benko et Johannes Manyo* — Ороска (Nagy-2 445); 1787: п-ще *Maniow* — Князівське, Вільхівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Маньо* (≅ *Мануїл*), поширеного у болгар, сербів та

деяких ін. народів карп. ареалу (Илчев 320, Ковачев 331, Грк 127). На Зак ім'я *Маньо* так само було відоме. Пор. 1715: кр. *Jacsko Manio* — Соїми (Bélay 220); на пол. землях антр. *Manio* зафіксований 1480 р., а *Maniak* — 1610 р. (Rymut II 64).

Манюра — Уж. ◀ Можливо, від чол. імені *Маньо* + квалітат. суф. *-юра*.

Маняк — Мк, Ір, Св. ◀ 1. Від чол. імені на *Ма-* (*Ман*, *Мано*, *Маньо*, *Маня*, *Маняк*), які в болг., серб., хорв., рум., чес. і пол. мовах співвідносяться з кал. іменем *Мануїл*, слов. двоосновними іменами на зразок *Маномирь* (Илчев 320, Грк 126–127, Šimundić 427–428, Vincenz 227, Moldanová 136, Rymut II 63), + *-як*. В Україні такі імена фіксуються з XV ст. Пор. 1429: *Мань*, а 1445 — *Манъ* — Сучава (ССУМ I 575). 2. Від жін. імені *Маня*, яке в місц. говорах укр., слц. та угор. мов співвідноситься з *Марія*, + *-ак* (Гр IV 554). 3. Від укр. апел. *маняк* — “опудало”, “привид”, “дурисвіт” (Гр II 405, ЕСУМ III 388).

Марадік — Уж, Мк. 1222: *Morodescu* — с. Тур у ком. Угоча (RegVar 284); 1771: сільський староста *Maradek Hrenyo* — В.Студенний (Дже Дел 275). ◀ Від угор. світського імені *Maradék*, що з апел. *maradék* — “нащадок”, “виплодок” (Kázmér 705) чи безпосередньо від угор. апел. *maradék* — “залишок, остача”.

Мараморощак — Пр. ◀ Від місц. катоїк. *мараморощак* — “виходець із ком. Мараморош”, тобто “людина зі сх. частини Зак”. Пор. 1404: *вициштапъ Марамурешкый* (ССУМ I 575). Укр. еквівалент угор. п-ща 1715 р. *Maramaros* — Теково (Szabó 408).

Марганіч — Уж. Пор. серб.-хорв. п-ще *Marганич* (РСКНХ XII 122). П-ще *Марга* 1715 р. фіксується в мараморському с. Десе: кр. *Marha Deteter*, *Lazar* (Bélay 135). П-ще *Marha* є у чехів (Moldanová 137). Угорці п-ще *Marha* виводять від власного апел. *tarha*, пряме зн. якого — “худоба”, а метафор. — “скарб” і “дурість” (Kázmér 707). Пор. ще закарп. і ойк. апел. *марга* — “рогата худоба”, “бидло” (Он I 430). ◀ 1. Від андр. *Марганя* — “дружина *Марги*” + *-ич*. П-ще *Марга* легше виводити з чол. імені *Марго* (< жін. *Маргарита* — Илчев 321, Ковачев 333), що і з ним. імені *Marhold* (Moldanová 137). 2. Основою стало, імовірно, пол. п-ще *Marcha*, яке К.Римут кваліфікує як відапел. особову назву з первісним зн. “труп людини” та “труп тварини”. Антр. *Marcha* біля Кракова фіксується 1444 р. (Rymut II 67).

Маргівка — Уж. Пор. 1772: кр. *Lesko Marhevka* — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 96). Пор. подг. п-ще XVIII ст. *Marchewka* (Bubak 225). Узагалі на території Польщі п-ще *Marchewka*

фіксується з 1421 р. (Rymut II 68). ◀ Із пол. апел. *marchewka* — “морква” (SW II 879).

Маргіт †. 1772: присяжний *Joannes Margit* — Велятин (Дже Дел 278). ◀ Угор. жін. ім'я *Margit* (укр. *Маргарита*, хорв. *Margit* і *Margita*) стало п-шем.

Маргіта — Ір, Вн, Мк. Пор. 1481: п-ще *Margyth* — Томашваролю (Szabó 491); 1614: кр. *Pe. Margitt* — Іза (Bélay 165). ◀ Від жін. кал. імені *Margit* чи *Margita* (суч. укр. оф. еквівалент — *Маргарита*), яке на території Угор. королівства зафіксоване 1213 р.: *Margueta ancilla* (RegVar 165). Пор. ще болг. чол. ім'я *Marzut* (Илчев 321) та хорв. жін. розм. ім'я *Margita* (Šimundić 428).

Маргітай — Мк. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Margitta*, що в ком. Спіш і Торонтал (Kázmér 707). 2. Від п-ща **Маргіта** + **-ай**.

Маргітич — Вн, Ір, Бг. Пор. 1787: п-ще *Margietycz* — Бориня, Нижнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Маргіта** + **-ич**. П-ще *Marzutih* та *Marzuh* є у сербів (РСКНХ XII 123), а *Margetić* — у хорватів (Leksik 395).

Марек — Св. ◀ Від чес., слц. або пол. імені *Marek*, яке відповідає укр. імені *Марко*.

Марєнич. 1604: п-ще *Marenics* — Раковець (Szabó 457). П-ще *Marenic* поширене й у хорватів (Leksik 395). ◀ Від персоніф. місц. назви риби *maréna* (Чопей 179, Rymut II 69) + **-ич**. Див. ще **Мерєнич**.

Марещук — Рх. ◀ 1. Від чол. імені *Máresh*, яке у чехів та словаків співвідноситься з *Marek*, тобто *Марк* (Кларрová 131), + **-чук**. Пор. 1495: слуга *Марец* — Васлуй (ССУМ I 576). 2. Менш імовірно, від укр. жін. імені *Маріська* (оф. *Марія*) + **-юк**.

Маржинський — Уж. ◀ 1. Від антр. *Марга* (див. **Марганіч**) + **-инський**. 2. Від місц. прикм. *маржинський* — “той, що стосується *маржєни*, тобто рогатої худоби”, напр., *маржинський дохтор* “ветеринар” (Ужан). 3. Від давнього молд. ойк. *Маржину* (ССУМ I 576). Пор. 1705: п-ща *Mardsinan*, *Marsinan* — Миколапоток (Bélay 175).

Маригун — Хс. Пор. 1678: кр. *Marigna* (!) *Oniszko* — Рахів (Bélay 181). ◀ Укр. утворення з суф. **-ун**, але семантика твірної основи спірна. 1. Із хорв. п-ща *Marega* (Leksik 394) + **-ун**. 2. З жін. імені *Мар'я* (оф. *Марія*), ускладненого згр. суфіксами **-ети** + **-ун**. 3. Можливо, переключене п-ще *Марєконь*, яке в лемк. с. Черемха згадується 1787 р. (див. **Маріконь**).

Марилін †. 1648: *Mikula Marillyn* — Підполоззя (Maksay 529). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ин** від жін. імені *Маріля* (Rymut II 66).

Мариляк — Св. Пор. 1490: *Toader Marelc* — Сучава (ССУМ I 576), серб. п-ще *Марелих* (РСКНХ XII 123) та хорв. п-ща *Marelič*, *Marelja* (Leksik 395). ◀ Від жін. імені *Маріля* або *Маріля*, відомого полякам, чехам та українцям як розм. до оф. *Марія* (Кларрová 262, Ковачев 335, Rymut II 66), чи від чол. імені *Marelja*, співвідносного з *Marijan*, *Marko* (Šimundić 428), + **-як**.

Марин — Вб. 1666: вл. *Marin Péter* — Черевці, а 1678 — Блажієво (LehBer 192); XVII ст.: *Marin Istvan* — Мукачів (LehBer 587); 1787: п-ще *Maryn* — Слобода Болехівська на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від заст. укр. чол. імені *Маринь*, що з лат. *Marinus* — “морський” (Керста 119, ВІЛ 259, Справочник 433). Це чол. ім'я ще є у болгар (Илчев 322, Rymut II 73), сербів (РСКНХ XII 125), хорватів (Šimundić 428) та румунів. 2. Менш імовірно, що це укр. дериват із пос. суф. **-ин** від розм. жін. імені *Маря* (укр. оф. *Марія* — Гр IV 554).

Марина — Тч. 1452: вл. *Lad. Maryna* — Кричово (Bélay 170); 1548: вл. *Lazar Marina* — Горінчово (Bélay 144); 1550: кріпаки *Bricc., Jo., Paul Marina* — Руське Поле (Bélay 211); 1580: шл. *Mich. Marina* — Кричово (Bélay 170); 1633: шл. *St. Marina* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1653: п-ще *Maryna* на Подг (Bubak 227); 1705: вл. *Ladisl. Marina* — Діброва (HodOkm 443). ◀ Від антр. **Марин** у формі род. відм. з пересуненням наголосу на другий склад. П-ще *Marin* поширене у хорватів (Šimundić 397).

Марінець [*Марішиць*], **-ниця** — Вл, Мж, Св, Мк, Ір, Хс, Тч, Пр, Рх, Вн. 1648, 1699: *Marinicz Maczė*, *Marinecz Timko* — Н. Ворота (Maksay 591, 538); 1715: кр. *Andr., Fr. Marinecz* — Колочава, а 1726 — кр. *Gr. Marinecs* — Келечин (Bélay 160, 162); 1761: дяк *Joannes Marinecz* — Річка (Пе Матер 242); 1787: п-ще *Maryneic* — Лоп'янка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. вар. жін. імені *Маря* (укр. оф. *Марія*, слц. розм. *Mara* — “т. с.” — Majtán-Považaj 219) + суф. **-ниць**. П-ще *Marinac* поширене у хорватів (Leksik 297) та у сербів (РСКНХ XII 126).

Марінич — Вн, Уж. 1667: п-ще *Marenycs* — Виноградів (Szabó 425); 1787: п-ще *Marynucz* — Стрільбичі, Яворів на Бойк (ЙМ). П-ще *Mariníč* дуже поширене у хорватів (Leksik 397–398) та у сербів (РСКНХ XII 126). ◀ Від жін. імені *Марина* або *Мариня*, яке в Укр. Карпатах фіксується з XV ст. Пор. 1401: *Марина* — Королево (МикЧу 68); XVII ст.: *купила Марина калугерица* (Яворск 207); 1715: кр. вдова *Marina Lucanova* — Присліп (Bélay 181). Розм. жін. ім'я *Марина* є й у словаків (Majtán-Považaj 219), але як похідне від *Mária*.

Маринка — Вн. 1705: кр. *Marinka Vaszali* (!) — Будешті (Bélay 131). ◀ Від антр. **Марина** + суф. **-ка**.

Марицівський [*Máriczűský*], **-кого** — Ір. ◀ Від антр. **Маринець** + **-івський**. Пор. 1787: п-ще *Maryncow* — Дуба, Лоп'янка на Бойк (ЙМ).

Маринчак — Пр, Уж. 1772: кр. *Mazeg Marintsak* — Н.Словенка в ком. Спіш (Ud-4 56); 1787: п-ще *Marynczak* — Явірник Руський на Лемк (ЙМ). Пор. 1705: п-ще дворянина *Marincza* — Кимпулунг (HodOkt 444). ◀ Укр. патр. утворення з суф. **-як** від антр. **Маринець**, **Маринка** або від пестл. імені *Маринча*.

Мариняк — Ір. Пор. 1787: п-ще *Maryniak* — Королік Волицький, Мисцова, Ожини на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Maryniak* зафіксоване 1685 р. (Bubak 227). ◀ Патронімне утворення з суф. **-як** від антр. **Марин** чи **Марина** або від жін. імені *Марина*.

Марич — Вб, Тч, Мж. 1682: *Marits Pauel* — Стричава (UetC 88-59); 1720: кр. *Jo. Marics* — Н.Студений (Bélay 146); 1787: п-ще *Marycz* — Луг на Лемк (ЙМ). П-ще дуже поширене у Хорватії (Leksik 396). ◀ Від укр. жін. імені *Мара* чи *Мара*, співвідносного з оф. *Марія* (Чопей 180), + **-ич**. Пор. записи цього імені з 1481, 1491 та 1495 років (ССУМ I 575).

Маричук — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. **-юк** від жін. імені *Мариська* чи *Маришка*, які відповідають оф. імені *Марія*. Пор. ще бойк. апел. *мариська* — “сонечко” (AGB I 80).

Марінець [*Marjinić*], **-нця** — Тч. ◀ Від жін. імені *Марія* + **-инець**.

Маріканич — Ір. ◀ Слов. метр. утворення з суф. **-ич**, але семантика твірної основи спірна. Може, твірною основою послужив антр. **Марек**.

Маріконь — Мж. Пор. 1787: п-ще *Marekoń* — Черемха на Лемк (ЙМ). ◀ Деетимологізоване старопол. прізвище утворення *Morzykoń* (Rymut II 115), складене з дієсл. основи *морити* та ім. *конь* — “кінь”. Пор. 1343: *Petrus Morzykoń* та ін. пол. композитні п-щеві утворення XII–XIV ст. як *Morzypiwo*, *Morzyskot*, *Morzysław* (SSNO III 3 558).

Марінець — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Маріінець**.

Марічак — Пр, Тч. Пор. 1787: п-ще *Maritzczak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Марі(ї)ка* або *Марічка* + **-як**. Пор. 1682: *Maritsin Szimko* — Вільшинки (UetC 88-59). 2. Від антр. **Марич** + **-як**.

Марічак — Уж. ◀ Від західнозакарп. жін. імені *Маришка*, східносл. *Mariška*, пол. *Maryška* або угор. *Mariska* (Чопей 179) + суф. **-як**. Пор. ще серб.-хорв. жін. ім'я *Маришка* (РСКНХ XII 130).

Маріян — Ір. ◀ Від канон. чол. імені *Маріан*.

Маріянин, -на — Мк. ◀ Від жін. ос. імені *Маріана* + пос. суф. **-ин**. Одна родина з таким п-щем живе і в Хорватії (Leksik 397).

Маріяччик — Мк. ◀ Від антр. **Маріян** + суф. **-чик**.

Маріяш — Мк, Св. П-ще *Mariasz* є і на пол. землях (Rymut II 70). ◀ 1. Імовірно, від назви давньої австр. срібної монети *marjau*, із зображенням Діви Марії (Kázmér 798). 2. Від давньої назви місц. гри в карти *marjau* (Зак).

Маркан — Вн. ◀ 1. Від чол. ос. імені *Марко* + атрибут. суф. **-ан**. 2. Від серб. чол. захисного імені *Мркан*, що від прикм. *мрк* — “темний” (Грк 141, РСКНХ XII 131).

Марканин, -на — Мж. ◀ Від антр. *Марканія* — “дружина **Марка**” + **-ин**.

Марканинець [*Markánić*], **-нця** — Мж. ◀ Від антр. *Марканія* — “дружина **Марка**” + **-инець**.

Марканич †. 1787: п-ще *Markanicz* — Виноградів (Szabó 425); 1820: п-ще *Markanicz* — Довжица на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від антр. *Марканія* — “дружина **Марка**”.

Марканчук — Вн, Хс. ◀ Від антр. *Маркан* + суф. **-чук**.

Марко і Марко — Уж, Мк, Ір, Св, Хс, Тч, Вн. 1220: *pristaldo Marco* — ком. Угоча (RegVar 246); 1509: п-ще *Marko* — Заріччя (Szabó 276); Пор. 1605: кр. *Halasz Laszlo, Marko* — Руське Поле (Bélay 211). 1607: *Marko Iuan scultetus* — Порошково (UetC 104-8). ◀ Від кал. чол. імені *Марко*.

Маркович — Мж, Ір, Мк, Хс, Тч, Св, Вб, Вн, Уж, Рх. 1570: *Mich. Markowith* — Жденьово (UetC 53-14); 1649: *Markovicz Hricz* — Неліпино (Maksay 573); 1715: кр. *Fr., Kuzma Markovics* — Келечин (Bélay 162); 1773: присяжний *Basilius Markovics* — с. Буковинка (Удварі-2 298). П-ще дуже поширене в Хорватії і Сербії (Leksik 399-400). ◀ Від антр. **Марко** + **-ович**.

Марковіч — Ір, Вн. 1715: кр. *Ge. Markoczi* — Кошельово (Bélay 163); 1773: присяжний *Stephanus Murkóczi* (!) — Ільниця (Ud-2 300). ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від ойк. *Markovce*, що в ком. Земплин та ще кількох регіонах (Kázmér 710, Majtán 261), або від патр. *Markovec*.

Маркош — Хс. 1605: кр. *Pe. Markos* — Терново, *Andr. Markos* — Міжгір'я (Bélay 116, 178); Пор. 1649: кріпаки *Giurko Ignat, Markos* — Річка (Bélay 183). 1751: *diaconi Ioanni Markos* — Бедевля (Гаджега-М 186); 1772: присяжний *Joannes Markos* — Велятин (ДжеДел 284). ◀ Від чол. імені *Маркош*, співвідносного з оф. іменем

Марко, яке в Мараморші вживалося в XVII–XVIII ст., а в Польщі — з 1386 р. (Rymut II 69).

Марку́лин, **-на** — Мк, Уж. 1787: п-ще *Markulin* — Стрілки на Бойк (ЙМ). П-ще є також у сербів та хорватів (РСКНХ XII 134, Leksik 401). ◀ Від андр. *Маркўля* “дружина **Марка́**” + *-ин*.

Марку́линець [*Маркўлиниць*], **-ниця** — Пр, Мк, Св, Вн. ◀ Від андр. *Маркўля* “дружина **Марка́**” + *-инець*.

Марку́лич — Вб, Вн. ◀ Від тієї ж основи + суф. *-ич*. П-ще *Маркўлич* є й на території Румунії, Сербії та Хорватії, але там п-ще утворилося від чол. імені *Маркул* (див. Bélay 145, 182, 193) за допомогою суф. *-ич*.

Маркульчак — Рх. ◀ 1. Від антр. *Маркўлець* або **Маркулко* + *-як* (пор. молд. чол. ім'я *Мэркулєц* — *Марко* — ДумбрМик 101). 2. Від антр. *Маркул* + *-чак*. Пор. 1672: п-ще *Markul* — Скотарський (LehBer 375); 1720: кр. *Mart. Markul* — Н.Руна (Bélay 185).

Марку́сь [рідше — **Ма́ркусь**] — Тч, Мж, Ір, Мк. Пор. 1337: св'яц. *Marcus* — Михайлівці (Nagy-2 122); 1450: п-ще *Markus* — Ботар (Szabó 292); 1548: кр. *Ananias Markus* — Крачуново (Bélay 161); 1787: п-ще *Markus* — Комарник на Бойк. П-ще *Markus* є і на пол. землях (Rymut II 69). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Марко*, як *Петрусь*, *Павлусь*...

Марку́ц — Тч. Пор. 1715: кр. *Lad. Markucz* — Крачуново (Bélay 161). П-ще *Markuc* є і в Польщі (Rymut II 69). ◀ Рум. вар. чол. імені *Марко* з рум. демін. суф. *-уц*. Пор. ще молд. *Маркуцы* (ДумбрМик 10).

Ма́ркуш — Тч, Хс, Ір. 1337: св'яц. *Markus* — Михайлівці (Nagy-2 133); 1509: п-ще *Markus* (Szabó 397); 1721: кр. *Markus Stephan* — Буковець (Bélay 132). П-ще поширене також серед угорців (Kázmér 711), поляків (Rymut II 69) та хорватів (Leksik 401). ◀ Від угор. вар. давнього кал. імені *Markus* (Ladó 189, Hajdú 69).

Ма́ровдій — Св, Мк. П-ще *Marodij* є також у хорватів (Leksik 401), а *Marold* — у чехів (Moldanová 137). ◀ 1. Від чол. ос. імені *Marold*, у якому *mâr* — “славний”, а *walt* — “сила”, “влада” (Moldanová 137). 2. Від староукр. чол. імені гр. пох. *Маародій* з незначними фонет. змінами (ВІЛ 259). 3. Від місц. апел. *маровда* “інвалід” (Он I 431, ЕСУМ III 400), представленою також у ін. народів Карп. регіону. Пор. пол. п-ща *Maruda*, *Marudny* (Rymut II 72), співвідносні з пол. дієсл. *marudzić* — “робити щось повільно”.

Ма́ровтій — Мж. Пор. 1751: *землевлад Фльцю Александру Маротію* — Присліп (Гаджега-М

184, 209). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Marót*, наявного в чотирьох комітатах Угор. королівства (Ladó 190, Kázmér 712). У хорватів є п-ще *Marot* (Leksik 402).

Ма́ро́чко — Св. Пор. 1787: п-ще *Maroczko* — Висова на Лемк (ЙМ). Пор. п-ще *Marozkowicz* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від кал. чол. імені *Марко* + здр.-пестл. суф. *-ко*. Пор. ще запис антр. 1353 р. *Marochuk* — березький губернатор (LehBer 93, 207).

Ма́роша́н — Рх. Пор. 1482: шл. *Marosvana* (!) — Коньга (Bélay 165); 1701: п-ще *Marusan* — Ботар (Szabó 289). ◀ 1. Рум. катойк. *maroşan* від угор. топ. *Maros* (рум. *Mureş*), утворений за допомогою суф. *-an* (Iordan 293), тобто “житель регіону Марош”. 2. Утворення з суф. *-an* від слц. імені *Maroš* (SSJ VI 141).

Ма́рта — Вн. Пор. 1476: шл. *Lad. Martha* — Бирсана (Bélay 173); 1773: п-ще *Martha* — с. Таш у ком. Саболч (ПеПред 321). Пор. також п-ще *Marti* — с. Минай (ПеПред 322). ◀ 1. Від розм. вар. чол. імені лат. пох. *Мартин*, який у чехів та українців зрідка реалізувався у формі *Март*. Пор. чес. чол. розм. ім'я *Marty*(y), засвідчене у словнику М.Кнаппової (Кнаппová 132), у п-щі укр. письменника Леся *Мартовича*. 2. Можливо, що п-ще, яке з XV ст. вживане і на пол. землях, походить від жін. імені араб. пох. *Martā* з первісним значенням “пані” (Rymut II 72).

Ма́ртин [*Ма́ртіи*] — Мж, Тч, Св [рідше — **Ма́ртин**] — Мк, Ір. 1226: *Martinus filius Cochid* — ком. Сатмар (Bélay 285); 1435: *Georgius Martinii* — Веряця (Szabó 545); 1757: *Анна Мартиноваа Оноковска* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ 1. Від чол. імені лат. пох. *Мартин* (ВІЛ 67). 2. Від жін. імені *Марта* (ВІЛ 142) + пос. суф. *-ин*.

Ма́ртинєць [*Ма́ртіиць*], **-ниця** — Тч. 1715: кр. *Lad. Martinecz* — Тересва (Bélay 204). ◀ Від антр. **Ма́рта** + **-инець**. П-ща *Martinac* і *Martinec* поширені в Хорватії (Leksik 402, 403).

Ма́ртінич — Тч. 1635: *Jo. Martinis* — затисянський архідіякон (НЗМУК 14. — 176); 1715: кр. *Jo. Martinics* — Керецькі (Bélay 163); 1785: п-ще *Martynucz* — Бистриця на Бойк (ЙМ). П-ще *Martinić* поширене в Хорватії (Leksik 403). ◀ Від місц. гіпок. імені *Ма́ртіна* “Марточка” (оф. *Марта*) + суф. *-ич*.

Ма́ртинча †. 1649: кенез *Martincza* — Крайня Мартинка (LehBer 410). ◀ Від антр. **Ма́ртин** + суф. *-ча(т)*.

Ма́ртіню́к — Рх, Тч. 1787; п-ще *Martyniuk* — Розточка на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Ма́ртин** або від жін. імені *Ма́ртіна*.

Мартиняк — Вб. Пор. 1787: п-ще *Martyniak* — Пельня на Лемк (ЙМ). П-ще поширене й у Хорватії (Leksik 404). ◀ Від антр. **Мартин** або від жін. імені *Martyna* + -як.

Мартіш — Рх. П-ща *Martisz, Martysz, Martyszko* та споріднені з ними є і в Польщі (Rymut II 72). ◀ 1. Від чол. імені *Март* (див. **Марта**) + квалітат. суф. -иш. П-ще *Martiš* є у хорватів (Leksik 404). Пор. ще запис *Martyzuk* із гуц. с. Жаб'є із 1785 р. (Vincenz 583). 2. Угор. гіпок. чол. ім'я *Mártis*, що від *Márton* (Ladó 190).

Мартішинець — Хс. ◀ Від андр. *Martína* — “дружина **Марта**” + -ищєць.

Мартон — Пр, Мк, Хс. 1572: *To. Marton* — Довге (Bélay 136); 1567: п-ще *Marthon* — Веряця (Szabó 545); 1711: шл. *Deni Marton* — Крайниково (Ud-I 73). ◀ Від угор. кал. імені *Márton* (укр. оф. *Martín*). На території Угор. королівства п-ще *Márton* згадується 1453 р. (Kázmér 714). П-ще *Marton* є серед хорватів (Leksik 404) і серед поляків (Rymut II 72).

Мартяк †. 1803: руський учень *Nicolaus Martyak* — с. Петнегаза в ком. Саболч (Ud-2 384). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Марта* або від чол. імені *Март*.

Марунич — Мк, Св. 1787: п-ща *Marunicz, Maruncz* — Гнила, Побук на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. метр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Мару́ня* або *Мару́ня*, які представлені в різних гов. Карп. регіону (Чопей 180, Он I 431). Пор. ще запис жін. імені *Мару́ня* (оф. *Марія*) з 1715 р.: вдова *Маруна* — Ізки (Bélay 155), а також молд. жін. ім'я *Мару́ня*, співвідносно з *Марина*, *Марія* та ін. (ДумбрМик 101), і серб. ім'я *Маруна* (Грк 177). П-ще *Marunić* є у хорватів та сербів (Leksik 404, РСКНХ XII 141).

Маруняк — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. -як від розм. імені *Мару́ня*, співвідносного з *Мару́ся*, *Марія* (Ж-Н 428, Гр IV 555).

Марусич — Тч, Хс. 1751: парох *Максим Марусич (!)* — Буковець (Гаджега-М 203, 210). Пор. 1750: *оу отця Максима Маруцашича (!)* — Ізки (Яворск 201); 1787: п-ще *Maruszanicz* — Хашованя на Бойк (ЙМ). ◀ Видозміна п-ка *Маруцашич* (див. вище) за аналогією до імені *Мару́ся*. Про пох. п-ща **Маруца́н** див. нижче.

Марусин, -на — Уж. 1682: *Marusin Jeczko* — Кострини (UetC 88-59); 1772: кр. *Janko Marussin* — с. Н.Репаші в ком. Спіш (Ud-4 48); 1787: п-ще *Marusin* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від імені *Мару́ся*, яке в Карпатах є традиційним. Пор. запис XVIII ст.: *доццѣ своєї Маруси...* — Мараморш (Микитась 56).

Мару́синець, -иця — Мк, Хс. Пор. 1660: кр. *Marusincz (!) Aleksze* — Тересва (Bélay 204); 1819: п-ще *Marusinić* — В.Гусине на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення із суф. -ищєць від жін. імені *Мару́ся*.

Марусинич †. XVII ст.: *срей Макъсимъ Марусиничъ* — Ізки (Сах 73). ◀ Від гіпок. жін. імені *Мару́сяна* (< *Мару́ся*) + -ич.

Мару́сич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Marusicz* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з метр. суф. -ич від жін. імені *Мару́ся*.

Мару́сяк — Вб, Рх. Пор. 1787: п-ще *Marusiak* — Задільське, Мізунь та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Мару́ся*.

Мару́та — Уж. ◀ Правдоподібно, застаріле бібл. чол. ім'я *Маруф* (ВІЛ 259) у західноукр. рефлексії звукосполучення /th/. Пол. п-ща *Maruta* і *Marutko* також виводять із імен *Марія* та *Мартин* (Rymut II 66). Пор. 1787: п-ще *Marutiak* — Топільниця на Бойк (ЙМ).

Мару́х †. 1689: п-ще *Maruch* — Гетеня (Szabó 372). ◀ Імовірно, фонет. еволюція бібл. імені *Маруф* (ВІЛ 259).

Мару́хлинець, -иця — Мк. ◀ Укр. утворення з метр. суф. -ищєць від жін. ос. імені *Мару́хля* (< оф. *Марія* або *Маруф* — ВІЛ 259) + суф. -ищєць.

Мару́хлинич — Мк. ◀ 1. Укр. метр. утворення з суф. -ич від здр.-пестл. імені *Мару́хліна* (< *Мару́хля* — *Мару́ся* + -ина) + -ич. 2. Фонетична видозміна п-ща **Мару́хлинець**.

Мару́хлич — Пр, Св. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Мару́хля* (оф. *Маруф* або *Марія*) + -ич.

Мару́хнич — Мк, Пр, Уж. 1787: п-ще *Maruchnicz* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від жін. імені *Мару́хля* (≠ *Маруф* або *Марія* — СімУкрЧол 107) + -ич. 2. Від п-ща *Мару́хля*, яке в Кобилецькій Поляні згадується 1672 р. (Bélay 159), + -ич.

Мару́хно †. 1672: кр. *Maruchna Ivan* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Мару́хно*, яке є похідним від кал. імені на *Мар-*, як *Марко*, *Мартин* (Rymut II 66).

Маруца́н — Хс. ◀ Від східнором. жін. імені *Маруца* (оф. *Марія*, *Маруф* — ДумбрМик 103) або від рум.чол. імені *Maruț* (Илчев 324) + -ан. Пор. XVII ст.: *за малъсонки своєї Маруцаѣ* — Студений (Яворск 208). Пор. ще серб.-хорв. п-ще *Маруцић* (РСКНХ XII 141) та пол. п-ща *Maruc, Maruca* (Rymut II 66).

Маруца́нич †. 1750: *оу отця Максима Маруцашича* — Ізки, *книга...* *Маруцашичова* (Яворск 201). ◀ Від місц. андр. *Маруца́ня* — “дружина *Мару́ца*” або “дружина *Мару́ци*” + -ич.

Мару́ш †. 1689: п-ще *Maruch* — с. Гетеня (Szabó 372). ◀ Від рум. чол. імені *Măruș* (Iordan

294, Илчев 324), спорідненого з кал. жін. іменем *Маруф* (ВІЛ 259), або від слц. імені *Maroš* (SSJ VI 141).

Марушинець, -ця — Уж, Хс. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. імені *Маруша*, співвідносного з оф. *Марія*, відомого серб.-хорв. та слц. мовам (РСКНХ XII 141, Majtán-Považaj 219). Пор. серб. п-ще *Марушиновић* (там само). 2. Фонет. видозміна п-ща **Марушинець**.

Марушка — Вн, Ір, Хс. 1483: шл. *Marusca consors dicti Vana* — Корнешті (Bélay 190); 1498: *Mariusc consor* — Леурдина (Bélay 171); 1567: *Joan Maruska* — Підгоряни (UetC 53-12); 1600: кр. *Ge. Maruska* — Буштино (Bélay 132); 1715, 1720: п-ще *Maruska* — Заріччя, а 1743 — Королево (Szabó 276, 384); 1772: присяжний *Georgius Maruska* — Негрово (Удварі-2 302). ◀ Від південнослов. чол. імені *Марушка* або *Маруш*, співвідносного з рум. *Maruș* (Грк 128, Илчев 324) або з болг. чол. іменем *Марушко*, яке є демін. від *Маруш* (Jordan 294, Илчев 324).

Марушкэй — Хс. 1715: кр. *Maruskai Ferencz, László, Sandor*, вони ж і *Maruska* (Bélay 157). ◀ П-ще може бути витлумачене і як укр. патр. утворення з суф. *-ай* від антр. **Марушка**, і як угор. патр. утворення з формантом *-i* від того ж п-ща.

Марушкэй — Хс. ◀ Угор. утворення з суф. *-ей* від антр. **Марушка**. Зазначимо, що, крім чол. іменування *Марушка*, в Карпатах функціонувало й жін. ім'я *Марушка*. Пор. 1433: жінка *Марушка* — Сучава (ССУМ I 578); 1655: *Варадский Гриц ись своца жеиною Марушкою* — Варадка (Яворск 204). Жін. ім'я *Марушка* є у сербів (Грк 277, РСКНХ XII 141), а *Maruša* — в хорватів (Šimundić 527) та словаків (Majtán-Považaj 219).

Марушчак — Рх, Вн, Мж. 1743: п-ще *Maruscák* — Раковець (Szabó 458); 1787: п-ще *Maruszczak* — Спас на Бойк, Монастирець на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. здр. утворення з суф. *-як* від чол. антр. **Марушка** або від жін. імені *Маруська*.

Марушинець, -ця — Ір, Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від чол. антр. **Марушка** або від жін. імені *Маруська*.

Марфа †. 1575: кріпаки *Jo., Lad., Pe., St., Marffa* — Луг (Bélay 173). ◀ Від жін. кал. імені *Марфа*, властивого для правосл. світу. Ім'я *Марфа* на Зак згадується уже 1401 р. (МикЧу 68), але перехід жін. імен у п-ща (напр., *Marđa, Марушка, Мотря, Параска...*) — явище характерніше для румунів, ніж для українців.

Марфинець, -ця — Св. Пор. 1715: кр. *St. Harfinez* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Марфа**, тобто *Марта*.

Марфич [рідше — **Марфіч**, інколи навіть — **Мáлфіч**] — Тч, Рх. 1672: кр. *Marfics Artim, Panyko* — Луг (Bélay 173). ◀ 1. Від жін. імені *Марфа* або співзвучного йому п-ща + *-ич*. 2. Твірною основою міг бути й апел. антр. *Марфа*, який у деяких селах Зак озн. “пліткарка”, “ледача жінка” (Ір, Хс), а у гуцулів — “дерево, яке збивають у плоти” (Гр II 407).

Марцин, -на — Уж. 1433: *Марциль с Калинова* — Ланчиця (ССУМ I 578); 1787: п-ще *Marcin* — Бусовисько на Лемк, Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від пол., слц. або чес. ос. імені *Marcin*, що вже давно співвідноситься з оф. чол. іменем *Martin* (Керста 119, Moldanová 137, Rymut II 68). 2. Від пол. апел. *marcin* — “телепень”, “неотеса” (SW II 879). 3. Від жін. пестл. імені *Марця* — “Марта” і “Марія” (Ж-Н 428).

Марциччак — Уж. ◀ Від антр. **Марцин** + **-чак** або, що більш імовірно, — від ускладненого імені *Марцишко* + **-як**.

Марцішин, -на — Уж. 1787: п-ще *Marcyszyn* — Тарнава на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ин* від андр. *Марціха* — “дружина **Марці**”. 2. Можливо, видозміна п-ща **Марцішин** за аналогією до п-щ **Марчак**, **Марчишин**, **Марчішинець**, **Марчук**...

Марцій — Уж, Мк, Св, Вл. Пор. 1685: *Федора Марцивого I пила* — Кам'янське (ЛелПам 227); 1711: *раб божій Марціфй пудполоскій* — Підполоззя (Сах 89); XVII ст.: *Marci János* — Мукачів (LehBer 587). ◀ Угор. п-ще *Marci*, яке на угор. землях згадується 1431 р., є гіпок. чол. імені *Marcel* і *Márton* (Kázmér 705, Ladó 189).

Марціччук — Тч, Вн. ◀ Від **Марцій** + **-чук**.

Марчак — Уж. 1715: кр. *Gr. Marcsar* (!) — Окно-Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Marczak* — Гладивів та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Марко** + **-як**. 2. Від місц. жін. імені *Марька* або *Марча* (укр. оф. *Марія* — Чопей 180) + **-як**. Пор. 1222: *Marcha de Scyllii* — с. Чепя в ком. Саболч (RegVar 284); 1715: вдова *Stepanova Marka* — Крайниково (Bélay 174). Розм. жін. ім'я *Марча* є у сербів (РСКНХ XII 142) та словаків.

Марчішин, -на — Мж. 1715: кр. *Ge., Sim. Marcsisin* — Синевир (Bélay 200); 1715: кр. *Alexand. Marcsisyn* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від андр. *Марціха* “дружина **Марка**” + **-ин**.

Марчішинець [*Марчішиниць*], **-ця** — Хс. 1720: кр. *Lad. Marcsisinez* — Синевир (Bélay 201). ◀ Від андр. *Марціха* “дружина **Марка**” + **-инець**.

Марчук — Рх. 1787: п-ще *Marczuk* — Княжолюка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Марко** + **-юк**. 2. Від розм. жін. імені *Марька* (укр. оф. *Марія* — Чопей 180) + **-юк**. 3. Від укр. діал.

марчук — “шеня, яке народилось у *марті*, тобто в березні” (Гр II 407).

Марюніч — Уж, Мж. ◀ Від розм. жін. імені *Марю́ня* (укр. оф. *Марія*) + *-ич*.

Марюханіч — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Маруха́ня* — “дружина *Марухи*”. Пор. пол. п-ще *Marucha* (Rymut II 66).

Мар’ян — Вн, Хс. 1715: кр. *Sim. Marjan* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від чол. імені *Мар’ян*, відомого більшості народів Центр. Європи.

Мар’янович — Ир. 1704: кр. *Marianovics Gergely* — Іванівці (HodGens 15). П-ще *Мари́янович* поширене у сербів та хорватів (РСКНХ XII 125, Leksik 397, 399). ◀ Утворення зі слов. патронімічним суф. *-ович* від антр. **Мар’ян**.

Масайло — Вл. 1699: сваяц. *Maszajlo Lukats*, кенези *Maszalo Szimko, Maszalo Ivan* — Латірка (Maksay 598, 599). ◀ Напевно, від заст. кал. імені *Масил* (Петровский 160). Пор. пол. п-ще *Masajo*, яке К.Римут виводить від кал. імені *Mosiej*, тобто *Мойсей* (Rymut II 73). Див ще **Масалович**.

Масалович — Мк, Вн. 1550, 1572: *Mich. Mossolovych, Mossolovich* — Неліпино (UetC 52-14, UetC 53-15); 1648: *Maszallovich Hricz, Fedko, Dmitr, Vaszil* — Латірка (Maksay 541); 1773: кр. *Maszalovics Ivan* — Ключарки (ДжеДел 96). П-ще *Масалович* є у сербів, а *Mazalovič* — у хорватів (РСКНХ XII 148, Leksik 405). ◀ 1. Від антр. *Масало* + *-ович*. П-ща *Masał, Masała*, співвідносні з іменем *Мойсей*. Є вони на пол. землях (Rymut II 73). 2. Від серб. арабізму *масал* — “байка” (РСКНХ XII 148) + *-ович*.

Масинець, -нця — Мк. ◀ Напевно, від жін. імені *Мася* (оф. *Марія* — Гр IV 555) + *-инець*. Пор. це ім’я ще в записі 1447 р. з Перемишля: *Massa dicta Drobyszowa* (Smolka II 32).

Маскалік — Вл, Уж. ◀ Від антр. **Маскаль** + суф. *-ик*.

Маскалюк — Рх. ◀ Укр. утворення за допомогою суф. *-юк* від антр. **Маскаль**.

Маскаль — Мж, Тч, Хс, Уж. 1607: *Maskalis Timko* — Стричава (UetC 104-8); 1787: п-ще *Maskal* — Н.Висоцьке на Бойк (ЙМ). П-ще *Maskal* та його деривати широко представлені на пол. землях (Rymut II 74). ◀ 1. Від місц. традиційного етн. *маскаль* — “росіянин” (Чопей 180, Гр 120). 2. Від слц. або пол. апел. *maskal* — “вівсяний коржик” (SSJ II 102, Bubak 241).

Маскальчук — Ир. ◀ Від **Маскаль** + *-чук*.

Маслак †. 1682: *Maslak Timko* — Домашин (UetC 88-59). П-ща *Maslak, Maslakow* є і в Польщі (Rymut II 74). ◀ Від місц. укр. апел. *маслак* — “дурман” (Чопей 180).

Маслей [*Маслій*], *-ея* — Мж, Хс. 1618: кр. *Maszei Oleksza, Pawel Maszeiczik* — с. Раковець на Маковиці (*Marsina* 85). 1787: п-ще *Masley* — Вишоватка, Гирова, Горб на Лемк, Тур’є на Бойк (ЙМ). Пор. ще: *Maszejowicz* — Козеве на Бойк, *Maslejczyk* — Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ Карпатоукр. утворення з суф. *-ей* від давньослов. імені *Масла*, яке у чехів фіксується 1052 р. (Морошкин 120), пізніше у них виступає п-ком *Maslej* (SvoSta 167), а у поляків і утворення *Maska*, і утворення *Maskej* — п-щами (Rymut II 74). Менш імовірно, що цей антр. залежний від рум. апел. *maslă* — “масть у картах”. Деривати лексеми *масло* поширені в карп. антропонімії. Напр., 1450: *Thomas cum Mask* — Перемишль (Smolka II 90); 1787: п-ще *Maslik* — Невістка, *Masloch* і *Masluch* — Луг на Лемк (ЙМ); 1787: *Maslygan* — Довжки на Бойк (ЙМ). Є вона серед п-щ козаків 1649 р. П-ща *Масла, Маслан* є також у сербів (РСКНХ XII 155).

Маслян †. 1574: п-ще *Mazlan*, а 1671 — п-ще *Mazlan* — Боржавське, Ком’яти (Szabó 388, 397). ◀ Укр. утворення з атрибут. суф. *-ян* від антр. *Масло* (див. **Маслей**), співвідносного з апел. *масло* (пор. ще антропооснови *Лій-, Жур-* та ін.). Пор. ще 1787: *Maslany* — Костарівці на Лемк (ЙМ). Метафор. зн. прикм. *maslany* у пол. мові — “недолугий”, “розтелепа” (Bubak 228), а в укр. — “той, що з *масляниц*, тобто з *масниць*” (Гр II 408).

Масляник — Вб, Пр, Уж, Мж. Пор. 1787: п-ще *Maslanik* — Борина на Бойк, Вислік Вел., Дарів на Лемк (ЙМ) та п-ще *Maslanik* у Польщі (Rymut II 74). ◀ Від антр. **Маслян** + *-ник*.

Маснич †. 1715: кр. *Dan. Masznics* — Студений (Bélay 145). Пор. ще хорв. п-ще *Masnić* (Leksik 405). ◀ Слов. утворення від прикм. *масній* “жирний” (Rymut II 74), але без дотримання місц. валентності суф. *-ич*.

Масніок — Тч, Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Масній* або прикм. *масній* — “жирний”, “соромітницький” (Мат. до букв. V 61). П-ще *Masny* називається в бойк. с. Бережок 1787 р. (ЙМ). Пор. ще 1682: *Mesniku* (!) *Fedor* — Дубриничі (UetC 88-59); 1787: п-ще *Masnik* — Тарнавка на Лемк, *Masnyk* — Лоп’янка на Бойк, а *Masniak* — Гломча та Лодин на Лемк (ЙМ). Пор. також пол. п-ще *Maśniuk* (Rymut II 74), серб. п-ща *Масникових, Масниково, Маснак* та ін. антр. з цією основою (РСКНХ XII 164–176).

Мастей [*Мастій*], *-ея* — Хс. 1715: кр. *Masztz Gergely* — Іза (Bélay 157). Пор. 1787: п-ще *Mastey* — Тарнавка на Лемк (ЙМ), а також п-ща *Mastej, Mastejak* на території Польщі (Rymut II 74). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Структура п-ща

передбачає твірну основу *Маста* + суф. *-ей*, а така виявлена лише у серб.-хорв. мові. Це ім. *маста* — “посудина для масті” (РСМКНХ XII 170). Можливо, що при витворенні п-ща *Мастей* “спрацювала” її аналогія до п-ща *Маслєй*.

* **Мастило** — Мж, Хс. 1715: кр. *Ignat Masztilo* — Присліп (Bélay 181); 1819: кр. *Mastylo* — Ялинкувате на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Mastylik* — Буковець на Бойк, *Mastylak* — Бальниця на Лемк (ЙМ), а також запис 1607 р. *Mastola* (!) *Rawel* — с. Тур’я Пасіка (UetC 104-8). П-ще *Мастило* є і в сербів (РСМКНХ XII 173). П-ща *Mastylo*, *Mastilo* є і в Польщі (Rymut II 74). ◀ Від апел. *мастило* — “мазь”, “помада” (Ж-Н 429) чи “пензель, щіточка для змазування” (Гр II 408).

Мастяк — Вб. Пор. 1787: п-ще *Maszczak* — Бориня на Бойк (ЙМ). П-ще *Маściак* є і в Польщі (Rymut II 74). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антропооснови *Маст-* чи *Масть-*, але допрізвищева семантика її спірна.

Масяк — Мк. Пор. 1787: п-ще *Masiak* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від якогось гіпок. імені на *Ма-*, правдоподібно, *Мар’уса* або *Максім*. Пор. запис 1452 р. *Mascha Syenkowa* — Перемишль (Smołka II 123); 1787: п-ще *Masyn* — Завіз, *Masiutycz* — на Лемк (ЙМ). У півд. слов’ян такими усіч.-суф. іменами є *Маса*, *Масо* і *Масе*, а співвідносяться вони з повним іменем *Максим* (Илчев 324, Грк 128). У мусульман ім’я *Masa* — це *Almasa* (Smailović 328).

Мата †. 1605: кр. *Sim. Matha* — Калини (Bélay 159). На пол. землях п-ще *Мата* фіксується 1463 р. (Rymut II 75). ◀ Від чол. кал. імені *Мата*, який у хорватів відповідає повним іменам *Matej*, *Marko*, *Matislav* (Šimundić 428).

Маталєга — Ір. Пор. пол. п-ще *Matafyga* (Rymut II 77). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мателєга*.

Маталєшка — Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мателєшка*.

Матвійчук — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-чук* від антр. *Матвій*. Пор. 1787: п-ще *Matwiej* — Бахор, Глодно, *Matwij* — Н.Рожанка на Лемк, *Matwejko* — Вороблик та *Matwiczyn* — Лолин на Бойк (ЙМ).

Матей [*Matij*], *-ей* — Уж, Пр, Мк, Св, Хс. 1479: *Matcū* — Сучава (ССУМ I 579); 1530: шл. *Pe. Mathe* — Нове Барово (Bélay 210); 1678: кр. *Mathe Prikop* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1691: шл. *Mathe György* — Ужгород (HodOkm 75). ◀ Від староукр. чол. кал. імені *Матей* (оф. *Матвій*, *Матій* — ВІЛ 76), яке має прями паралелі у слц. та рум. мовах.

Матейка. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Матейко*.

Матейко — Уж, Вн. Пор. 1787: п-ще *Mateyko* — Середнє Велике на Лемк. ◀ Від антр. *Матей* + суф. *-ко*.

Матейча [*Matijcha*], *-чі* — Ір, Вн. 1449: гор. *Martin Mathecha* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1511: *Hanyk Maczyeucz* — Вари (Lysiak-1 61). Пор. п-ща кріпаків 1715: *Matycsat*, *Rebreccsat*, *Michnevat* — Нехваль-Полянка в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ Від давньоукр. кал. імені *Матей* + патр. суф. *-чат*, який з часом утратив кінцевий елемент *-т*.

Матейчак †. 1618: кр. *Mateiczak Wancza* — с. Андрейова на Маковиці (Mars 98). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Матейка*, *Матейко* або *Матейча*.

Мателєга — Св, Ір. ◀ Укр. утворення зі згр. суф. *-егу* від чол. імені *Матель*, *Matelja* або *Matl*, яке в сербів, хорватів і чехів співвідноситься з кал. іменем *Матій* (РСМКНХ XII 181, Šimundić 215, Moldanová 139). На східнослов. землях воно було відоме як *Мателій* (Морошкин 120). У Карпатах антропооснова *Мател-* фіксується з XIII ст. Пор. 1213: *Mathel vero renunciavit* — Трансильванія (RegVar 167). Пор. ще запис імені *Мателіс* із 1689 р.: кр. *Matelis Anicz* — Шуратар (Bélay 191), а також суч. п-ще *Mateluh* у сербів та хорватів (РСМКНХ XII 181, Leksik 407).

Мателєшка — Уж. 1705: кр. *Alexius Mateleska* — Сопунка (HodOkm 436); 1751: грішниця *Марія Сенкова донька Мателескулі* (!) — Вільшинки (Гаджега-Уж 158). ◀ Дериват із суф. *-ка* від антр. *Мателєга* при позиційному оглушенні дзвінкого /ж/ перед суфіксальним /к/.

Мателєшко — Уж, Бг, Тч. 1605: кр. *Mate Matelesko* — Драгово (Bélay 168); 1715: кр. *Petras Matelejko* (!) — Тересва (Bélay 204). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Мателєшка*.

Матичак †. 1618: кр. *Hricz Maticzak* — Н.Кожмарник на Маковиці (Mars 62). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Матейчак*.

Матішин, *-на* — Мж. ◀ 1. Укр. присв.-прикм. утворення з суф. *-ин* від андр. *Матіша* — “дружина *Мату*” або “дружина *Мата*”, тобто *Матвія*. Антр. *Matha* називається в закарп. с. Калини 1605 р.: кр. *Sim. Matha* (Bélay 159). 2. Від серб. чол. імені *Матіша*, що з *Мата*, *Мато*, тобто *Матвій* (Грк 129), + *-ин*. Від антропооснови *Матіша* походить і п-ще 1787 р. *Matyszak* із бойк. с. Грозова (ЙМ), а від нього — закарп. андр. 1746 р. *Анна Матишачка* (Метрика).

Матишиновець, *-вця* †. 1680: кр. *Pe. Mathisynovecz* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-овець* від місц. антр. *Матішин*.

Матієвич — Тч. 1570: *Jac. Matheowych* — Свалява (UeC 53-14). ◀ Від **Матій** + **-евич**.

Матійшин [*Matijšyn*], **-на** — Хс. 1787: п-ще *Matyiszyn* — Ясеновець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Matijša* — “Матієва дружина” + **-ин**.

Матійшинець [*Matijšyncy*], **-ниця** — Ир. ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від тієї ж основи, що й **Матійшин**.

Матій, **-ій** — Вн, Хс, Мк. 1488: *Mat'ju stolnyk* — Сучава (ССУМ I 580); 1607: *Mathija Vazil* — Ворочово, *Mattiuw Giurko* — Мал. Березний (UeC 104-8); 1715: кр. *Lad. Mattyi* — Криве (Bélay 164). ◀ Від укр. кал. чол. імені *Матій*.

Матійка [*Matijka*] — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Матійко**.

Матійко [*Matijko*], **-ка**. 1715: кр. *Matyihu* (!) *Stephan* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Matyikow* — Слобода Болахівська на Бойк (ЙМ). ◀ Здр. -пестл. вар. укр. чол. імені *Матій* із суф. **-ко**.

Матійцьо [*Matijco*] — Уж. Пор. 1787: п-ще *Matyiciow* — Головецьке на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Matijcio* — Бусовисько на Бойк (ФМ). ◀ Здр. -пестл. вар. чол. імені *Матій* із суф. **-цьо**.

Матійчак [*Matijcak*] — Мж, Хс. 1618: кр. *Hricz Maticzak* — Н. Комарник (Mars 62); 1618: кр. *Mateyczak Wancza* — с. Андрейова (Mars 98). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. **Матійко** або **Матійцьо**.

Матійчик — Мж, Тч. Пор. 1819: п-ще *Matyyczuk* — Грозова, Плав'є на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Матій** + **-чик**.

Матійчин [*Matijcin*], **-на** — Мж, Вн. XVII–XVIII ст.: *Василии Мат'вичин* — Колочава (Сax 79); 1773: присяжний *Joannes Maticsin* (!) — Иршава (Ud-2 300). ◀ Від андр. *Матійка* — “дружина *Матійка*” або патр. *Матійка* — “дочка *Матієва*” + пос. суф. **-ин**. Пор. також п-ще з 1349 р. *Мат'вичь* — Казмир (ССУМ I 581).

Матійчук — Рх, Хс. Пор. 1819: п-ще *Maticzuk* — Опорець на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Матій** + суф. **-чук**.

Матіка — Уж, Тч. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Матійка**. Пор. ще серб. п-ще *Матика* і хорв. п-ще *Matika* (РСКНХ XII 123, Leksik 409). 2. Від молд. чол. ім'я *Матикы* (ДумбрМик 104).

Матіко — Ир, Хс, Вн, Уж. — Див. **Матійко**, а також угор. п-ще *Matika* (Kázmér 717). Пор. ще 1711: *за кварт'ель... Івани Мат'кового* — Сокирниця (Ud-2 73). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Матійко**.

Матін †. 1720: кр. *Jo. Matyin* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ін** від антр. *Máta*, тобто *Матій* (≠ *Матвій* — Грк 128, Šimundić 428).

Матінко — Мк. 1678: кр. *Matinka Janos* — Крачуново (Bélay 168). ◀ Від антр. **Матін** + **демін**. суф. **-ко**. Пор. ще хорв. гіпок. чол. ім'я *Matina* стосовно *Matěj* і *Matij* (Šimundić 428), а також серб. п-ща *Matin*, *Matina* (РСКНХ XII 193).

Матічак — Пр. Пор. 1715: кр. *Jo. Maticsi* (!) — Криве (Bélay 164), а також суч. серб. п-ща *Матица* і *Матух* (РСКНХ XII 194). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-як** від укр. антр. **Маті(й)ко** або **Маті(й)ка**. 2. Укр. утворення з суф. **-як** від серб. антр. *Матух* або *Матица* (див. вище), хоч п-ще *Матич*, власне запис 1787 р. *Matycz*, наявний і в бойк. с. Бітля (ЙМ).

Матічин — Мж. 1772: присяжний *Joannes Maticsin* — Иршава (Удварі-2 300). ◀ Напевне, від антр. **Матіка**, тобто **Матійка**, + **-ин**.

Матічук — Рх. — Див. **Матійчук**.

Матішин — Хс. Пор. 1787: п-ще *Matyiszyn* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, результат контракції п-ща **Матішин** (див. вище).

Матіяш, **-ша** — Мж. 1604: вл. *Ant., Lad., Prokop Matias* — В.Селище (Bélay 196). ◀ Від чол. кал. імені *Матій* у його серб.-хорв., слц., угор. або рум. подобі (Šimundić 419, Majtán-Považaj 219, Kálmán 20, Iordan 295). П-ще *Matijaš*, крім Угорщини, поширене в Хорватії (Leksik 409).

Матлах — Мж. Пор. 1772: кр. *Vasko Matliak, Vano Matliak* (!) — с. Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 95); 1787: п-ще *Matlak* — Дністрик, Лаврів, п-ще *Matlasz* — с. Урїж та ін. на Бойк (ЙМ). У поляків є п-ща *Matol, Matla*, які фіксуються з XV ст. (SSNO III 3 424), у хорватів п-ща *Matla* і *Matle-ković* (Leksik 410), а у чехів — п-ще *Matlach* (Moldanová 139). ◀ 1. Від чес. або нім. кал. імені *Matl* — укр. оф. *Матвій* (Moldanová 137, 159). 2. У Словаччині та в Польщі п-ще *Matlach* асоціюється з апел. *matlach* “пришелепкувата людина” (Kalál 326, Bubak 229).

Матола — Вл, Мк. 1728: п-ще *Матола*, а 1782 — пан *Матола* (Метрика); 1773: присяжний *Matola Paulus* — Ключарки (ДжеДел 324), а в бойк. селах Орявчик та Опорець — п-ща *Matulines* і *Matulin* (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Фонет. видозміна пол. п-ща *Мотола* чи *Мотола*, похідного від імені *Mateusz* або від дієсл. *motac* — “мотати”, “скручувати” (Rymut II 119). 2. Від південнослов. чол. імені *Мато* чи *Мата* (оф. *Матвій* — Илчев 325, Грк 128–129, Šimundić 428) + **-ола**.

Матоліч — Уж. ◀ 1. Від антр. **Матола** + **-ич**. П-ще *Matolic* є і в Хорватії (Leksik 410), а п-ще *Matolicz* — у Польщі (Rymut II 119). 2. Від укр. діал. *матоліч* — “дурень”, “блазень” (Ж-Н 430).

Матоляк — Мж. 1787: п-ще *Matolak* — Цинява на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Матола** + -як. Пор. п-ще *Matula* з лемк. с. Незнайова за 1787 р. (Красовський 105). П-ще *Matoljak* є і в Хорватії (Leksik 410).

Маточка — Уж. 1744: п-ще *Matoka* (!) — Велятин (Szabó 537). ◀ 1. Від місц. укр. *маточка* — “тітка, тіточка”, “хресна мати” (Чопей 180). (Див. ще ГрII 411). 2. Гіпок. від південнослов. чол. імен *Мато*, *Матко* (оф. *Матей* — Илчев 325) або *Матука* — “т. с.” (РСКНХ XII 207).

Матрипець [*Mátrpince*], -ця — Уж. ◀ Від гіпок. жін. імені *Matra*, що з повного імені *Matronija* (Šimundić 527), + -ицець. Пор. бойк. п-ще *Matrucy* 1787 р. у с. Бітля (ЙМ) та подг. п-ща XVII–XVIII ст. *Matra*, *Matrak*, *Matrzak* (Bubak 229).

Матта [*Máta*] — Уж. ◀ Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Mata*, співвідносне з повними іменами *Marko*, *Matej*, *Matislav* (Šimundić 428). Подвоєне /т/ у написанні — наслідок свідомого правописного ошляхетнення п-ща.

Матусо — Вн. 1443: *Матусь* — Сучава (ССУМ I 581); 1603: *Матусув Юрко* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1715: кріпаки *Jo.*, *Mati*, *Nic.*, *Teod. Matys* (*Matuz*) — Н.Руна (Bélay 185); 1743: п-ще *Matuz*, а 1768 — *Mathus* — Гребля (Szabó 346). П-ща *Matus*, *Matusak* є в Польщі (Rymut II 52). ◀ Від старозаповітного євр. чол. імені *Матус*, що з *Матвій* (Справочник 38), або з бібл. імені *Матусалим*.

Матучина †. 1478: *Matucsina Miklos* — Бєня, а 1498 — *Matucsina Doroty* — Білки (LehBer 67, 221). ◀ П-ще могло постати на основі присвійного прикм. від місц. укр. апел. *маточка* — “хресна мати” (Чопей 180), тобто з присвійного прикм. *маточчина*, або від антр. на зразок пол. п-щ *Matok*, *Matuk*, *Matuka*, *Matuko*, співвідносних із іменем *Матій* (Rymut II 76), + квалітат. суф. -ина.

Матуш — Ір. 1565: п-ще *Mathyus* — Фанчиково, а 1572 — те саме — Нове Село (Szabó 328, 506). ◀ Від слц. чол. імені *Matuš*, пол. *Matusz* або від угор. гіпок. *Matus*, які відповідають укр. оф. *Матвій* (Majtán-Považaj 101, 219, Kázmér 717, Rymut II 52). Ім'я *Матуш*, крім цього, є у болгар, сербів, чехів та ін. європ. народів, а ім'я *Матейш* — є і в українців (БІЛ 259).

Матушак — Бб, Пр, Св, Рх. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від антр. **Матуш** або від букв. румунізму *матуша* — “тітка, батькова або материна сестра” (Мат. до буков. V 63). 2. Серб. чол. ім'я *Матушак*, співвідносне з оф. іменем *Матей*, *Матија* (РСКНХ XII 208). 3. Фонет. видозміна прикарп. п-ща *Матуциак*, яке постало на основі

антр. *Матушко* або ос. апел. *матушка*, + -як. Пор. 1787: п-ще *Matuszczak* — Долина, а 1819 — *Matuszczak* — Небилів на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще 1819: п-ще *Matuszko* — Нагуєвичі на Бойк (ФМ). П-ще *Matoušak* є й у чехів, і ономасти виводять його з чес. імені *Matouš*, тобто *Matčj* (Moldanová 140).

Матчук — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від чол. імені *Матко* чи *Matek* (від імені *Матій*, *Матвій*), яке є в українців, болгар, сербів, чехів, угорців та деяких ін. народів Європи (Ковачев 341). Пор. прикарп. п-ща 1787 р. з цією ж основою: *Matczakow* — Завадівка та *Matczyszyn* — Орів на Бойк (ЙМ).

Матьківський — Мк, Св. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Матько* (оф. *Матвій*) + слов. суф. -овський. Розмовні вар. імені *Матьо*, *Матько*, крім цього, є у словаків, угорців та в деяких ін. сусідніх народів (Majtán-Považaj 219, Ladó 190, Kázmér 719). Перші фіксації антропонімів із цієї основою походять із XV ст. Пор. 1436: кр. *Matyka* — с. Вада (MaksaySz 229).

Матьówka — Бб, Пр, Уж, Вн. 1746: п-ще *Matyoka* — Ботарч (Szabó 293). ◀ 1. Угор. гіпок. ім'я *Matyóka* — від оф. імені *Máté*, тобто *Матій* (Ladó 190, Kázmér 719). 2. Укр. чол. ім'я *Матьо* “Матвій” + -ówka. Пор. пол. п-ща *Mascelko*, *Maciow*, *Maciowczyk*, *Masewka*, *Maciołka* на території Польщі (Rymut II 48).

Матьола — Ір, Вн, Мк. ◀ Укр. розм. чол. ім'я *Матьо* (оф. *Матій* — Ковачев 341) + -ола.

Матюш †. 1321: *Matyus Juna* — ком. Берег (Györffy 542); 1565: п-ще *Mathyws* — Фанчиково, а 1572 — Нове Село (Szabó 328, 506); 1720: кр. *Jo. Matyus* — Нове Барово (Bélay 210). ◀ Від угор. гіпок. чол. імені *Matyus*, співвідносного з повним іменем *Máté*, тобто укр. *Матій* (Ladó 190).

Матюшко — Рх. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Матюшко*, співвідносного з оф. іменем *Матій* (значить серед козаків Корсунського полку). У сербів чол. ім'я *Матушко* також є гіпок. до імені *Матија* (РСКНХ XII 208).

Матяцко — Уж. 1751: *парох Кондрат Матяцко* — с. Пуцаків (Гаджега-3 119); 1819: п-ще *Matiaczkow* — Н.Кропивник на Бойк (ФМ). ◀ В основі п-ща лежить чол. ім'я *Матій*, але фінальна частина твірної основи /аш/ п-ща незрозуміла. Можливо, вона пов'язана з подг. п-щем *Maciaciaci* (Bubak 218).

Матяш — Хс, Тч, Св, Мк, Уж, Бб. 1484: п-ще *Mathyas* — Петрово, а 1574 — *Mattias* — Заріччя (Szabó 540, 276); 1604: кріпаки *Ant.*, *Lad.*, *Procop Matias* — В.Селище (Bélay 196); 1787: п-ще *Matiasz* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від староукр.

чол. імені *Матяш* (оф. *Matiŭ* — Керста 119). Ім'я *Matiáš* є у словаків і поляків (Majtán-Považaj 219), а в угорців зафіксоване як п-ще 1440 р. (Kázmér 719).

Мах — Тч. Пор. 1787: п-ще *Machowiat* — Головатець, а 1819 — п-ще *Machowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ, ФМ). На землях Речі Посполитої антр. *Mach.*, *Macho* та споріднені фіксуються з XIII ст. (SSNO III 2 351), а на Подг п-ща *Mach*, *Macha*, що з імені *Masaj*, значаться з 1608 р. (Bubak 217). ◀ Староукр. чол. ім'я *Махъ* (Керста 134), яке може бути скороченням імені гр. пох. *Епимах* (СімУкрЧол 97), усиченням імен, що починаються на *Ма-*, як *Матвій*, *Макар*, *Максим*, *Мартин*... (SvoSta 19, Moldanová 134). Пор. старопол. ім'я *Mach*, що з *Mateusz* (Reczsek 169).

Маханець [*Máxanіць*], -нця — Тч, Хс, Мж. Пор. 1715: кр. *Alex. Machanjcz* — Колодне (Bélay 134). Пор. 1787: п-ще *Machanowicz* — Головецьке на Бойк (ЙМ); 1765: п-ще *Machan* на Подг (Bubak 218), а також пол. п-ща *Machanіec*, *Machan*, які К.Римут пов'язує з іменами на *Ма-* (Rymut II 49). ◀ 1. Від іменної антропооснови *Махш* (див. **Мах**) + суф. -ець. 2. Менш імовірно пох. п-ща від дієприкм. *máxanіy* “розгойданий” (Чопей 180) + субстантивуючий суф. -ець.

Маханський [*Máxanіський*] — Вб. ◀ Напевно, від тієї ж основи, що й **Маханець**, + -ський.

Махія [*Máxія*] — Тч. Пор. пол. п-ща *Machinia*, *Machina* (Rymut II 50). ◀ Від діал. *máxія* — “велика людина”, “здоровило”, “одорболо” (Гр II 412, Он I 434).

Махлинець [*Máxлиньць*], -нця — Мк. ◀ 1. Утворення на -нця передбачає твірну основу на -а зі зн. особи, а така є лише в євр. жін. імені *Máxля* (Справочник 41). 2. Убачати в п-щі основу від місц. дієсл. *máxльовати* “обманювати”, “фальсифікувати” не дозволяє його словотвір.

Махніч — Вб. 1607: кр. *Machniŭ Lauer* — Люта (UetC 104-8). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. антропооснови *Máxня*. Пор. 1414: *пани Махна Узрповаска* — Львів (ССУМ I 581). П-ще *Махніч* є й у Сербії (РСКНХ XII 221). Ім'я *Махна*, імовірно, є усич.-суф. вар. імен на *Ма-* (*Марія*, *Марта*, *Мадгаліна*...).

Махнó, -ня [дав. — *Махнóв*] — Бг. Пор. 1819: п-ще *Machniow* — Лопушниця на Бойк (ФМ). ◀ Вар. чол. імені *Махнó* (див. **Махніок**).

Махніок — Уж. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Махно* або *Махна*, співвідносних із іменем *Мах*. Пор. 1787: п-ще *Machnowicz* — Солинка на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Machnik* — Витвиця, Лопушниця на Бойк (ФМ), *Machneuko* — Терло на Бойк (ЙМ). П-ще *Machnik* є і в чехів.

Д.Молданова також виводить його від імені *Mach*, тобто *Matš* (Moldanová 134). На території Речі Посполитої чол. ім'я *Machna* фіксується з XV, а жін. — з XIV ст. (SSNO III 2 352).

Маціак — Пр, Вб. 1715: *Andr. Maciak* — Рипинний (Bélay 144); 1787: п-ще *Maciak* — Вовче, Присліп на Бойк (ЙМ). П-ще *Masak* та інші споріднені з іменем *Maciej* поширені в Польщі (Rymut II 48). ◀ 1. Від староукр. імені *Маць*, яке у м. Вільно згадується 1341 р. (Керста 134), + -ак. Ім'я *Маца* могло постати через усичення таких імен, як *Матій*, *Максим*, *Марко* (SvoSta 33), або від жін. імен *Марія*, *Марина* (Грк 227, Илчев 326). Пор. ще п-ще *Masa* з лемк. с. Снява за 1787 р. (Красовський 165). 2. Від апел. *маціак/моціак* — “міцний мужчина” (Ж-Н 341).

Маціанич, -на — Вб. ◀ Від андр. *Маціаня* — “дружина *Маца* або дружина *Маці*” + -ич. Див. **Мацо**.

Мацієра — Пр. 1819: п-ще *Macega* і *Maczega* — Яворів на Бойк (ЙМ). На Подг п-ща *Macyga* і *Maciga* згадуються 1766 р. (Bélay 220). П-ще *Macega*, що від імені *Maciej*, є і в інших р-нах Польщі (Rymut II 48). ◀ Від антр. **Мацо** + квалітат. суф. -єра.

Мацієйко — Уж. ◀ Здр.-пестл. чол. ім'я *Мацејко* від *Matej* (укр. *Matiŭ*) відоме словакам та полякам (Rymut II 51). Пор. 1404: *Мацѣй* — Медика (ССУМ I 581); 1433: *епископ перемиський Мацѣй* — Ланчиця (ССУМ I 581); 1788: п-ще *Maciej* — Морозовичі, *Maciejowski* — Крушельниця на Бойк, а *Maciejczak* — на Лемк (ЙМ).

Маціцька [*Маціцька*], -ки — Мк, Пр. ◀ 1. Правдоподібно, від місц. прикм. *маціцький/маціцький* “маносінський”, але нині п-ще функціонує як іменник на -а. Пор. ще лемк. апел. *маць* — “усе маленьке” (Гр II 413). 2. Фонет. зв'язок із антр. *Маціця* (= *Matiŭ*), що 1787 р. фіксується у лемк. м. Вислік Вел. (ЙМ), менш імовірний.

Мацік — Уж, Пр. 1787: п-ща *Macyk*, *Masik* — Пулави, Мисцова, Волиця, *Мацек* — Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Мацо** + суф. -ик.

Мацікович †. 1649: кр. *Maczikowics* — Широкий Луг (Bélay 195). ◀ Від антр. **Мацік** + суф. -ович.

Маціна — Хс. 1400: *пани Маціна* — Львів (ССУМ I 581); 1787: п-ще *Macyna* — Середнє Вел., *Macynski* — Солинка на Лемк, а *Macienczak* — Липовець на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. або пол. здр.-пестл. утворення з суф. -ина від гіпок. імені *Мацо*. Пор. ще 1699: кр. *Maczinecz Dmetr, Fedur* — Борсучини (Maksay 604). Багато п-щ від антропооснови *Мас*, що походять від імені *Maciej*, як *Masina*, *Macyna*, *Macinik*, *Maciniak*, *Masirki*...,

поширені і в Польщі (Rymut II 48–50). Чол. ім'я *Мацша*, яке є дериватом від *Матій*, поширене в староукр. пам'ятках писемності (Керста 134).

Мацинятин, -на — Вб. ◀ Від укр. патр. *Мацшята*, що з антр. *Маціна*, + пос. суф. -ин.

Маціна — див. **Маціна**.

Мацкаль — Вб, Мж. 1444: *Andre Maczkal*, а 1449 — *Adam Machkal* — с. Винне (Nagy-2 444). ◀ 1. Від бойк. або середньозакarp. етн. *мацкаль* — “росіянин” (Он I 434). 2. На думку К.Римута, якась частина п-щ з основою *Maczkal*, навіть п-ще *Maczkalski*, пов'язана не з етн. *мацкаль*, а з ос. іменем *Mac*, *Maco*, *Macsko*, тобто *Maciej* (Rymut II 48).

Мацканич — Вб, Уж. XVIII ст.: *Maczkanicz* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Maczkanicz* — Висова, Смерековець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Мацканиа* “дружина **Мацка**” + -ич.

Мацканіок — Хс. ◀ 1. Від андр. *Мацканиа* — “дружина **Мацка**” + -юк. 2. Від антр. *Мацкан*, що з **Мацко** + -ан, + суф. -юк. Пор. 1787: п-ще *Maczanik* — Радошиці на Лемк (ЙМ), а також п-ща *Maczan*, *Maczanies*, *Maczaniak* у Польщі (Rymut II 49).

Мацко [зрідка — **Мацко**] — Вб, Уж, Вл, Св, Ір, Тч. 1451: *Мацко Волковяшиць* — м. Вільно (ССУМ I 581); 1509 і 1572: п-ще *Maczko* — Заріччя, *Maczka* — Ком'яти (Szabó 276, 397); 1605: кр. *Mate Maczko* — Петрова (Bélay 179); 1699: *Maczko Istvan, Prokop, Ilko...* — Підгоряни (Maksay 556). ◀ Від давньоукр. або пол. чол. імені *Мацко*, співвідносного з оф. *Матвій* (Керста 134). Пор. ще 1685: ...*Петром и братом своим Мацкомъ* — Гажин, Гуменне (ПаПо-2 33). Пор. також 1787: п-ще *Maczkowiat* — Луковиця на Лемк (ЙМ).

Мацо [рідше — **Мацо́**] — Вб, Пр. 1495: гор. *Мацо Иван Носович* — м. Вільно (ССУМ I 581). ◀ Чол. ім'я *Мацо*, яке у білорусів, поляків та словаків співвідноситься з оф. *Матій* (Majtán-Považaj 219, Ковачев 342, Rymut II 49).

Мацівка — Вл. Пор. 1787: п-ще *Macewka* — Тухля, *Масивка* — Хігар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Мацо** + -овка. Пор. п-ще *Масіюжа* на території Польщі (Rymut II 48).

Мацо́ла — Тч, Рх, Мж, Хс. Пор. 1495: *Роуска, дочка Оника Мъцьюла* — Сучава (ССУМ I 623), 1820: п-ще *Масіла* — Сер. Село на Лемк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Maculak* — Семичів на Бойк (ЙМ). Пор. також серб.-хорв. п-ще *Мацоліх* (РСКНІ XII 231, Leksik 381). П-ще *Масола* є й на пол. землях (Rymut II 49). ◀ 1. Від антр. **Мацо**, тобто **Матвій**, + суф. -ола. 2. Не можна виключати, що п-ще є лише реетимологізацією п-ща *Mocola*, що від основи *tos-*,

яке поряд із *Mociol*, *Mocolek*, фігурує також на території Польщі (Rymut II 109). Можливе й пох. від італ. апел. *macola* — “дерев'яний молоток”, але останнє менш імовірне.

Мацуніч — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від лексикографічно незасвідченого імені *Мацуня* (пор. серб. жін. ім'я *Маца* — *Марія* — Грк 227). Пор. також пол. п-ще *Macunic* (Rymut II 49).

Мацур — Вл, Вб. 1720: кр. *Nic. Macsur* (!) — Студений (Bélay 146); 1787: п-ще *Macura* — Завадка на Лемк, а *Macur* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. чи бойк. *мацур* — “кіт” (Чопей 181, Ж-Н 431, Гр II 413, Он I 434) або від співзвучного рум. апел. *maur* — “т. с.”. 2. Від антр. **Мацо**, що з *Матій* (Moldanová 133), + -ур.

Мацько — Хс. ◀ Пол. п-ще *Maczko*, що з імені *Maczko*, співвідносного з повним іменем *Maciej* (Rymut II 49), тобто *Матвій*.

Мацьок — Вб. ◀ Від антр. **Мацо** + -юк.

Ма́чка — Хс, Тч. 1221: *Mathka reus* — ком. Бігар (RegVar 174, 164); 1673: кр. *Maczka Ferencz* — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *Gr. Maczka* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Lad. Maczka* — Нове Барово (Bélay 144). ◀ 1. Від традиційного карпатоукр. апел. *ма́чка* — “кішка” (Чопей 181, Ж-Н 431, Гр II 413, Он I 435), відомого також словакам, сербам та угорцям (Kázmér 690). 2. Укр. утворення з демін. суф. -ка від серб.-хорв. гіпок. імені *Ма́ца*, співвідносного з *Emanuel*, *Maksim*, *Marko*, *Matej* та ін. (Šimundić 427, Грк 129, РСКНІ XII 209, Ковачев 342).

Мачуга †. 1715: кр. *Mich. Maczuga* — Синевир (Bélay 200). П-ща *Maczuga*, *Maczug* є і в Польщі. ◀ За К.Римутом, воно походить від виду давньої зброї *maczuga* (Rymut II 53).

Маші́ка — Мк. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Імовірно, це форма род. відм. від пол. п-ща *Maszuk*, яке К.Римут тлумачить як дериват від імені на *Ма-*, як *Maciej*, *Marcin*, *Malomir* (Rymut II 75).

Маші́ко — Мк, Ір. ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Машка́ра — Уж, Мк. П-ще *Машкара* є також у сербів (РСКНІ XII 257). Є воно й у поляків, а К.Римут виводить його із апел. *maszkara* — “потвора”, “страховисько” (Rymut II 75). ◀ Від місц. укр. *машка́ра* — “ма́ска”, “потвора” (Ужан) або від серб. *машкара* — “людина в масці” (РСКНІ XII 257).

Машка́ренко — Пр. ◀ Від місц. п-ща *Машка́ра* + -енко. П-ще з'явилося на Зак 1918 р. Його приніс до с. Порошково з рос. полону корінний житель *Машка́ра*.

Машка́ринець, -ниця [в селах на межі зі словаками — **Машкаринець**, -ниця] — Уж, Мк,

Пр, Св. У сербів та хорватів є п-ще *Машкарин* (РСКНХ XII 258, Leksik 406). ◀ Від антр. *Машкара* + *-инець*.

Машкулинець †. 1773: староста *Gregorius Maskulincez* — Поляна (Удварі-2 303). ◀ Від андр. *Машкүля* “дружина *Машка*” + *-инець*.

Машталер — Мк. Пор. 1819: п-ще *Masztalerz* — Чаплі на Бойк (ФМ). На пол. землях п-ще *Masztalerz* побутує з 1593 р. (Rymut II 75). ◀ Від укр. діал. *машталер*, *машталір* — “конюх”, “іздовий” (Гр II 411).

Маюр — Ир. Пор. п-ща *Majór* і *Majur* у Польщі (Rymut II 56). ◀ 1. Серб. діал. *majur* — “майстер” (РСКНХ XI 791). 2. Серб. чол. ім'я *Majur*, співвідносне з *Марко*, *Миґајло* та ін. (Грк 125).

Маюрєць [*Маюріць*], *-рця* — Ир. ◀ Від антр. **Маюр** + *-ець*.

Мегєла — Вб, Пр, Св, Мк. Пор. 1787: п-ще *Megiela* — Бориня на Бойк (ЙМ); 1787 і 1820 — п-ще *Migielicz* — Суховате, а *Migala* — Черемха на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, утворення з демін. суф. *-ела* від антр. *Miga* або *Meга*, які широко представлені в карп. антропонімії XVII–XVIII ст. Пор. 1787: п-ще *Miga* — Спас, Тершів та ін., *Muga* — Торгановичі, *Migo*, *Migow* — Головецьке, Грабовець на Бойк (ЙМ) та ін. Антропооснова *Миг* може мати два пояснення: а) серб. чол. ім'я *Migo*, співвідносне з *Михайло*, *Миргуд* та ін. (Грк 130); б) серб. чол. ім'я *Meга* — “Милентије” (Грк 129). 2. Можливо, від нім. ос. назви *Megel*, *Meegel* або *Megiel* (Rymut II 82). 3. Від чол. імені *Meга*, пов'язаного з гр. основою *mēga* або *megalē* — “великий” (Ковачев 342).

Мєґлис [рідше *Міґлис*] — Вн. Пор. 1658: п-ще *Miglész*, 1678 — *Mikles*, а 1679 — *Migleczi* — с. Туртеребеш (Szabó 529). У хорватів є п-ща *Megla*, *Meglić*, *Migla*, *Migles* та ін. з 1715 р. На Подг здавна значиться п-ще *Miegel* (Bubak 235). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, пов'язане з пол. п-щем *Miglos*, яке ставить у зв'язок із пол. дієсл. *migać* — “моргати” (Rymut II 95).

Медардус †. 1773: присяжний *Joannes Medardus* — Ключарки (Джедел 324). ◀ Від чол. імені нім. пох. *Medard* (Rymut II 81) з лат. формантом *-us*.

Мєдве (не відмінюється) — Ир. 1214: *Medue castrensis* — ком. Бігар (RegVar 187, 255); 1567 — п-ще *Medve* — Велятин (Szabó 537). ◀ Від угор. слов'янізму *medve* — “ведмідь”.

Медведич † 1773: присяжний *Kosma Medvedics* — Голубине (Ud-5 46). ◀ З огляду на те що суф. *-ич* додано до основи на приголосний (а не на голосний *-а*), вважаємо, що це слов.

патр. утворення на Зак принесено. Можливо, з Хорватії (Leksik 415).

Медвєцький [*Медвїцький*], *-кого* — Мж, Св, Вн, Тч. 1699: *Medveczky Janos* — Голубине (Maksay 576); 1772: кр. *Theodorus Medveczky* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 110). Пор. 1648: *Medvedi Simon*, *Medvedich Stefan* — Голубине (Maksay 526). ◀ Прикм. від ойк. *Медведже*, що у Свидницькому окрузі ком. Шаріш (Majtán 265, Лазорик 57).

Медвїдь, *-вдія* — Мж, Тч, Рх, Мк, Св, Уж, Пр. 1715: *срей Јоанъ Медвѣдь декань* — Мукачів (HodOkt 638); 1715: кр. *Medvigu Haurilo*, *Vaszil* — Сойми (Bélay 220); 1715: кр. *Juros Medvegy* — Криве (Bélay 166); 1787: п-ще *Medwid* — Бітля на Бойк, Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Давньо-слов. ім'я (SvoSta 45), співвідносне з місц. укр. апел. *медвїдь* — “ведмідь” (Чопей 182).

Медвїдьчук — Рх. 1819: п-ще *Medwidczuk* — Погар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Медвїдь** + *-чук*.

Медєнцій [*Медїнций*], *-ія* — Мк, Уж. 1670: п-ще *Medenczi* — Онік (Szabó 376); 1659: п-ще *Medenczey* — Карачин (Szabó 379); XVIII ст.: присяжний *Joannes Medencei* — с. Клочківці у Слч (Удварі-2 301). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Medence*, що в ком. Берег (Kázmér 721). Так угорці донедавна називали укр. село *Мїднїця* (оф. *Мідяниця*). 2. Угор. дериват від серб.-хорв. п-ща *Медєнац* або *Мединац* (РСКНХ XII 283, 288, Leksik 414).

Медзєр — див. **Мєцєр**.

Медрєцький [*Медрїцький*] — Вн. Пор. серб.-хорв. п-ще *Medricky* (Leksik 414). ◀ Імовірно, серб. прикм. *медрески*, що від апел. *медрєсе* — “середня (рідше вища) мусульманська школа”, “той, що стосується *медрєсе* або належить йому” (РСКНХ XII 298).

Медўлич — Мж, Хс, Мк. Пор. 1787: п-ща *Medulka*, *Medulak* — Ріпне, Погар, Нова Рожанка на Бойк (ЙМ). П-ща *Medulić*, *Medula* є і у чехів (Moldanová 71). ◀ Слов. утворення з метр. суф. *-ич* від антропооснови *Медўля*. У сербів *Медўля* — кличка корови та вівці медової, тобто темно-червоної, масті (РСКНХ XII 299). На Зак клички, що містять корінь *мед-* (*Мїдья*, *Мидьбоша*...), дають вівцям і козам за їх жовті (нач мед) плями навколо очей або на голові (Ір).

Медяник [*Мїдьяник*] †. 1734: *купиць... вудь Медяника Толы* — Стеблівка (Удварі-2 239). Пор. 1781: п-ща *Midian*, *Midzian* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від карпатоукр. апел. *медя́ник* — “медовий калач” (Ж-Н 432, Гр II 415, Гр 121).

Пор. ще серб.-хорв. апел. *меденик* — “калач, намазаний медом” (РСКНІ ІІ 28).

Межовік — Хс. ◀ Від загальноукр. апел. *межовік*, одним із зн. якого є “землемір”, “фахівець з межування площі” (СУМ ІV 667).

Межуник — Тч. ◀ Від місц. укр. *межуник* (< **межевникъ*) — “демон, що живе на межі” (Тч). Пор. ще бойк. *меджівник* — “сусід по полю” (Он І 436).

Мезей — Тч, Рх. 1673: гор. *Mezei Pal* — Тячів (Bélay 206); 1781: *Мезей Андри повзар* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Угор. прикм. *mezei* — “польовий”, “той, що живе в полі, тобто подали від села” (Kázmér 750).

Мезив — Уж. ◀ Угор. п-ще *Mező*, яке згадується 1446 р., а походить від угор. апел. *mező* — “поле”, “рілля”, “лука”. На думку М.Казмира (Kázmér 730), п-ща з такою семантикою вказують на рід занять денотата.

Мейсарош — див. **Мийсарош**.

Меклеш — Тч. 1787: п-ща *Meklesz, Meklysz* — Плав'є, Орів на Бойк. ◀ Можливо, від антр. **Мійкла** з гуц. обниженням артикуляції кореневого /м/ + -еш.

Мелай — Ір, Вн, Хс, Мк. 1743: п-ще *Melaj* — Гребля (Szabó 349). ◀ 1. Слов. чол. ім'я *Милай*, що з прикм. *мил-* “милий” + *-ай* (Грк І31, РСКНІ ХІІ 524). Ім'я *Милай* побутувало і серед запор. козаків 1649 р. (Осташ-3 7). 2. Від місц. румунізму *mălai*, представленого в гуц. і буков. гов. як *мелай*, *малай*, *милай* — “кукурудза”, “кукурудзяне борошно”, “кукурудзяник” (Гг 122, Мат. до буков. V 52, див. ще Чопей 182, Ж-Н 443, Он І 436, ДжеДел 85).

Меланіч — Тч, Уж. 1715: кр. *Ge. Melanics* — Кошельово (Bélay 163). ◀ 1. Від жін. імені *Мелана*, поширеного серед українців, словаків, молдован та ін. народів (ВІЛ 162, Majtán-Rovažaj 219, ДумбрМик 104), + *-ич*. 2. Від південнослов. жін. імені *Мирана*, що з прикм. *милий* (Гр 278), + *-ич*.

Меланка †. 1715 і 1773: кр. *Melanka* — Велятин (ПеПред 315). Пор. 1715: кріпаки *Jo., Luc. Melancics* — Терново (Bélay 166). ◀ Імовірно, від назви зимового свята *Меланка*.

Меланчук — Тч, Рх. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ук* від антр. *Меланка*, який міг бути здр.-пестл. вар. жін. імені *Мелана* (див. **Меланіч**), але й сам міг бути п-щем. Пор. 1689: кріпаки *Melanka Dumitru, Maria, Vaszilj* — Говдпоток (Bélay 146). 2. Менш імовірно — від чол. імені *Melan*, що від лат. *Melanius* або *Melichar* (Moldanová 71). 3. Від назви свята *Меланка* — “вечір напередодні Нового

року”, яке широко відзначається у Сх. Карпатах (Гг 123), + *-юк*.

Меланюк — Рх. ◀ Від жін. імені *Melána* (див. **Меланіч**) або від співвідносного з ним чол. *Мелан* (див. **Меланчук**) + *-юк*.

Мелер †. 1673: гор. *Meleg Márton* — Сигіт (Bélay 199); 1715: кр. *St. Meleg* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Угор. антр. *Meleg* прийшов на Зак як готове угор. п-ще, в основі якого прикм. *meleg* “теплий”, “розігрітий” (Kázmér 723).

Мелеганіч — Ір, Вн, Вл. 1743, 1775: п-ще *Meleganics* — Гребля (Szabó 346). ◀ 1. Від андр. *Melegánia* — “дружина **Мелера**” + *-ич*. 2. Із таким же успіхом можна припускати, що в основі закарп. п-ща **Мелеганіч** (*Melegánich*) не угор. антропооснова *meleg* — “теплий”, а слов. чол. ім'я *Милен*, яке є експресивним вар. від імені *Милян* чи *Миле*, тобто “милий” (РСКН ХІІ 526).

Меленіч — Хс. 1787: п-ще *Melenicz* — Ямельниця на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: п-ще *Melenin* — Комарник на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з метр. суф. *-ич* від слов. жін. імені *Милен*, співвідносного з чол. іменем *Милен* (Грк 278, Šimundić 532, Илчев 333), або від місц. жін. імені *Мелена* — *Меланія* (Чопей 182). 2. Від чес. п-ща *Melena*, що з кал. *Melichar* (Moldanová 141), + суф. *-ич*.

Мелень [*Мілинь*] — Ір, Вн. 1648: *Melin Pauel* — Завадка (Maksay 456). Пор. ще 1458: чол. ос. назву *Мълинь* — м.Вільно (ССУМ І 622); 1787: п-ща *Melén, Meleniow, Melenczuk* — Страшевичі та ін. на Бойк, *Melin* — Миків на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Давньоукр. гіпок. ім'я *Мелень*, співвідносне з повним іменем *Мелетій* (Франко-Пр 197, Керста 120) і жін. — *Меланія* (Rymut ІІ 82). 2. Слов. чол. ім'я *Милен* (РСКНІ ХІІ 527), позначене угор. впливом у наголошуванні першого складу та в палаталізації кінцевого /п/.

Мелечинський — Уж. ◀ Слов. утворення з суф. колективної належності *-инський* від південнослов. антропооснови *Милика, Милина* чи *Милічин* (РСКНІ ХІІ 532, 537, 538, Грк 133, 279) або від молд. імені *Милицы* (< *Емліліан, Михайл* — ДумбрМик 105).

Мелеш [зрідка — **Меллеш**] — Мж, Вл, Св, Ір, Вн, Тч. 1449: утікач *Meles* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1567: *Јас. Meles, Miho Meles* — Свалява (UetC 53-12); 1597: кенез *Melles Janos* — Вел. Бистра біля Сваляви (LchBcr 162); 1672: кенез *Meles Péter*, 1699 — *Melles Vaszil* — Душино (LchBcr 246); 1772: присяжний *Simon Melyes* — Вел. Бистра (Удварі-2 298); 1773: присяжний *Stephanus Melles* — Душино (Удварі-2 298); 1773: присяжний *Alexius Meles* — Гукливій (Удварі-2

300); 1787: п-ще *Meleszko* — Н.Синьовидне, *Meleszczuk* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. розм. імені *Мелеш*, *Мелех*, співвідносного із повним кал. іменем *Мелетій* (Керста 120) або з кал. іменем *Melichar* (Moldanová 141). Чол. імена *Мелехъ*, *Мелешъ*, *Мелешка* широко представлені 1649 р. серед козаків війська запор. Написання п-ща з двома /лл/ зумовлене аналогією до угор. прикм. *melles* — “грудастий”.

Мелешко †. 1567: *Melesko Iwan*, *Mart. Melesko* — Свалыва (UetC 53-12). ◀ Від антр. *Мелеш* + суф. -ко.

Меліх — Мк. Пор. 1370: *Стснаръ Мелсховичъ* — Львів (ССУМ I 584). ◀ 1. Від давньоукр. чол. ім'я *Мелехъ* — суч. чол. ім'я *Мелех* (див. *Мелеш*). 2. Слц. розм. чол. ім'я *Melich*, співвідносне з повним іменем *Melichar* (Majtán-Považaj 219). У чехів та угорців є також п-ще *Melich* (Moldanová 141).

Меліка [рідше — *Меліка*] — Мк, Пр. ◀ Пох. п-ща спірне. 1. Молд. розм. чол. ім'я *Меликы*, співвідносне з повними іменами *Emilian*, *Muxail* (ДумбрМик 105). 2. Угор. гіпок. ім'я *Melike*, співвідносне з повним іменем *Meliuton* (Ladó 191). 3. Серб. чол. ім'я *Милика*, що від антропооснови *Мил* “милий” (Грк 133). 4. Чес. або слц. ім'я *Melich*, співвідносне з повними іменами *Melichar* і *Melchior* (Moldanová 141, Majtán-Považaj 219). 5. Тюрк. апел. *melik* — “володар”, “князь”, поширений на Балканах (Ковачев 344).

Меліник — див. *Мельник*.

Мельник [паралельно з *Меліник*, зрідка вимовляють *Мелік*] — Пр, Мк, Св, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1570; *Jo. Melnik* — Кольчино (UetC 53-14); 1678: *Melnik Jur.*, *Nikita* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1682: *Melynik Vaszily* — Ставне, *Melnik Ivan* — Домашин, *Melnik Michal* — Дубриничі (UetC 88-59); 1740: *Олекса Мельник* — Крайниково (UdAd 78); 1787: п-ще *Mielnik* — Бубнича та ін. на Бойк, Тарнавка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від загальноукр. апел. *мельник* — “мірошник” (Чопей 182, ДездеЛ 85).

Мельничок [паралельно з *Меліничок*, зрідка вимовляють *Меліличок*] — Мж. Пор. 1787: п-ще *Melniczek* і *Mielniczek* — Підгородці, Созань на Бойк, Глодно на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Mielniczkow* — Воля Сенькова на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Мельник* + -ок.

Мельничук [паралельно з *Меліничук*] — Рх, Тч. 1787: п-ще *Mielniczuk* — Любинці на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Мельник* + -юк.

Менделович †. 1773: присяжний *Elias Mendelovics* — Н.Ворота (Удварі-2 305). ◀ Від нім. ос. назви *Mendel* (Rymut II 84) або від євр. чол. імені *Мендел* (Справочник 39) + суф. -ович.

Менджул [*Мьнджул*] — Тч, Мж. 1429, 1493: *Манчюль* — Сучава (ССУМ I 575); 1443: *Мынзоуль* — Сучава (ССУМ I 625); 1715: *Mensul* (*Menzul*) *Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Minczul*, співвідносного з іменем *Михайло* (Керста 120). 2. Від давньоукр. чол. імені *Манчюль*, співвідносного з кал. іменем *Мануїл* (ССУМ I 575). 3. Від серб.-хорв. п-ща *Menha* + формант -ул. Лексема має паралелі в серб. зоонімії. Пор. серб. кличку кози *menha* та кличку цапа *menhan*, у яких є сережки під бородою (РСКНХ XII 365).

Мендикаш [*Мьндикаш*] — Хс. ◀ 1. Напевно, від закарпатоукр. *мендикаш* — “бродяга, волоцюга, пройдисвіт” (Чопей 182) або від старопол. апел. *mendyk* чи *medyk* — “жебрак”, що з лат. *mendicus* (Žabska 85, SW II 922), + рум. демін. суф. -аș. 2. Від п-ща *Мьндик* + суф. -аш.

Менькив — Вб, Уж. ◀ Від угор. апел. *mennykő* “блискавка”. У центр. р-нах Угорщини п-ще *Menkő* фіксується з 1720 р., але виводять його так само від апел. *mennykő* — “блискавка, удар грому” (Kázmég 725). Можливо, що наше зближення п-ща з угор. апел. зумовлене лише звуковою подібністю порівнюваних лексем, і таких подібностей у Карпатах можна знайти ще кілька. Напр., давньоукр., серб. і болг. чол. ім'я *Менко* (Грк 190–191, Šimundić 429, Илчев 329), рум. апел. *mâncău* — “ненажера” чи навіть угор. чол. ім'я *Menkó* (оф. *Ménrot* — Ladó 190–191).

Менькив'ят †. 1701: кр. *Menykováj* — Тихий (UetC 115-27). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ят від антр. *Менькив*.

Менькій — Вб. ◀ Вар. п-ща *Менькив*.

Менько — Ір. ◀ 1. Здр.-пестл. утворення з суф. -ко від антр. *Меньо*. 2. Усіч.-суф. чол. ім'я від якогось із повних імен *Армен*, *Євмен*, *Фломен* або укр. імен на зразок *Микола*, *Миша*, *Михайло* (Керста 135, Петровський 322, Грк 129, Ladó 190 та ін.).

Меньо — Вб. Пор. 1787: п-ща *Meniow* і *Myniow* — Комарник, Бачина на Бойк (ЙМ). ◀ Чол. ім'я, яке починається на *Ме-* чи *Ми-*, як *Мелетій*, *Методій*, *Микола*, *Миша*, або закінчується на *-мін* чи *-мен*, як *Вен'ямін*, *Євмен*, *Філомен*.

Меньчик — Мк. ◀ 1. Утворення з суф. -ик від антр. *Менько*. 2. Твірною основою п-ща могло стати й пол. п-ще *Мека*, співвідносне з апел. *тека* — “мукá”.

Менюк — Пр. ◀ Від антр. *Меньо* + -ур.

Мерендіюк — див. *Меридіюк*.

Мереніч — Ір, Вн. 1772: присяжний *Michael Merenics* — Іршава (Удварі-2 300); 1755: п-ще *Merenics* — Заріччя (Szabó 276). Пор. ще 1787:

п-ща *Merena* — Поляни, Ставища та ін. на Бойк, *Meryna* — Кам'янка на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антропонімізованої назви риби *мерена* (Чопей 183, Владыков 228, Гр 122, Он I 437).

Мереній [*Merénij*] — Пр. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антропооснови *Merena* (див. **Мереніч**).

Меренка — Хс. 1605: кр. *Merinka Ferencz* — Колочава (Bélay 160). Пор. 1681: шл. *Marcz Merincse* — Джулешті (Bélay 143). ◀ Від антр. *Meréna* (див. **Мереніч**).

Меренко — Хс. Пор. 1819: п-ще *Merenko* — Волосянка, Лавочне на Бойк (ФМ). ◀ Морфол. зміна п-ща **Меренка**.

Мересій — Ір, Уж. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, розм. вар. чол. кал. імені *Марес* (Справочник 433), що відповідає повному імені *Маресій*.

Мерза — Рх. 1469: *пан Мырза* — Ясси (ССУМ I 625); 1470: *Мързс сий Станчюль* — б.м.н. (ССУМ I 622); 1689: кр. *Mirze Tomas, Toder* — Нан (Bélay 176). ◀ 1. Імовірно, від тат. чол. імені *Мурза/Мурза* (Справочник 137), відомого молдованам, балк. народам, зокрема боснійцям (РСКНХ ХІІІ 602), що з тюрк. *mirza*, а останнє — з араб. *amir* “князь” (ССУМ I 625). Голосний */e/* в корені п-ща — наслідок гуц. обниження артикуляції. 2. Карп. діал. *мерза/мирза* — “мерзотник, негідник” (Мат. до букв. V 72, Гр 122, Гр II 418), “наклеп” (Он I 437).

Мерзінич [*Мързінич*] — Св. ◀ Від андр. *Мирзія* “дружина **Мерзі**” + *-ич*.

Мериндіок — Тч. Пор. 1819: п-ща *Merendiak, Merenducz* — Либохора, Орявчик на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від персоніф. місц. діалектизму *меріндя/меріндя* — “торба з харчами”, “харчі на дорогу”, “вим'я корови”, “полуденок” (Ж-Н 434, Чопей 183, Гр II 418, Гр 12, ДездеЛ 86, Мат. до букв. V 73), що від рум. *merinde* — “провізія”, “приготовлена їжа”.

Мерунка — Мк. ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Мерцел — Хс. ◀ Імовірно, від кал. чол. імені *Marzellus, Marcel, Marsel*, властивого німцям.

Мерцин — Мк. ◀ Фонет. вар. кал. чол. імені *Мърцин* (укр. *Мартин*).

Месарош †. 1773: присяжний *Samuel Meszaros* — Кайданово (Удварі-2 300). ◀ Угор. п-ще від їх же апел. *mészáros* — “м'ясник”.

Метелешко — Тч, Св. Пор. 1213: *Methel pristaldus* — ком. Сіладь (RegVar 176). ◀ Від чол. імені лат. пох. *Metellus*, що від назви відповідного римського роду (Šimundić 218). Пор. ще

запис 1673 р.: *стрий муй Митилько* — Іршава (ПаПо-2 24). Серед мараморських румунів ХVІІ ст. було п-ще *Metelis* (Bélay 134), а нині побутує п-ще *Metelescu*, яке Й. Йордан, не мотивуючи, зіставляє з рос. ім. *метель* (Jordan 303).

Метенко — див. **Митенко**.

Метельканич — див. **Мительканич**.

Метінський — Рх. ◀ Можливо, від південнослов. чол. імені *Muta* (< *Димитрије, Митар* — Гр 138) + *-ицький*.

Метківський — Мк. ◀ Дериват зі слов. суф. *-овський* від чол. імені *Метко*, яке в болгар та хорватів співвідноситься з *Методій*, а у сербів — ще й із *Mega* (Илчев 330, Šimundić 429, Гр 130); поляки виводять його з нім. ос. назв *Met* та *Mett* (Rymut II 86).

Мецак — Рх. ◀ Напевно, фонет. вар. п-ща **Мицак**, що постав унаслідок гуц. обниження артикуляції голосного */m/*. Пор. ще староукр. чол. ім'я *Мець* (Керста 135).

Мецгер [*Médzger*] — Мк. П-ще *є* у чехів та хорватів. Д. Молданова виводить його з нім. діал. *Metzger* “різник” (Moldanová 143). Уперше п-ще фіксується у ХV ст.: *землю присудили Мезкирю* — м. Вільно (ССУМ I 584).

Мешанич — див. **Мишіанич**.

Мешко [зрідка — **Мешко**] — Мк, Ір, Пр, Вб, Вн, Рх, Св. 1214: *iudice Mescu comes de Beregu* — Береги (RegVar 75); 1720: кр. *Dem. Mesko* — Колодне (Bélay 134); 1738: свящ. *Григорій Мешко* — Арданово, а 1773 — *Иван Мешко* (там само); 1772: староста *Andreas Mesko* — Кайданово (Удварі-2 300); 1772: присяжний *Gregorius Mesko* — Грабово (Удварі-3 304). ◀ 1. Від розм. чол. імені *Мешко*, яке співвідноситься з повними іменами *Методій, Мелетій*. В Україні ім'я *Мешко* фіксується в козацьких реєстрах 1649 р. 2. Фонет. видозміна п-ща **Мишко**.

Мешкулич — Пр. ◀ Від андр. *Мешкуля* — “дружина **Мешка**” + *-ич*. Пор. п-ще аналогічного змісту 1787 р.: *Meszczyszyn* — Росохач на Бойк (ЙМ).

Мештер — Хс. 1404: *Драг мсцпр* — Сигіт (ССУМ I 588); 1542: вл. *Jo. Mesther* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1696: гор. *Lad. Mester* — Хуст (Bélay 152); 1720: кр. *Ge. Mester* — Петрова (Bélay 179). ◀ Від угор. апел. *mester* — “майстер”, що раніше означало “керівник” (Kázmér 726). В угорців лексема *mester*, що прийшла з лат. *magister* через нім. *meister*, фіксується з 1436 р. (там само), а у сербів — із ХІV ст. *Мсцпрь Радославь* (ГркРеч 120).

Мещик — Тч. ◀ Від антр. **Мешко** + *-ик*. Пор. аналогічні утворення 1787 р. в гал. с. Каль-

на: *Meszczak, Myszczak, Myszczyk* (ЙМ). Пол. ономасти схильні виводити п-ще від дієсл. *mieszać* — “мішати”, а також від слов. двоосновного імені *Mieczisław* (Rymut II 93).

Мигалевич — Новоселиця на Мж. 1652: *Maftссm Mигалевичом среом колоницким* (Яворск 200); 1819: п-ще *Mihalewicz* — Головецьке на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. чол. імені *Мигаль*, співвідносного з угор. *Mihály* (оф. *Михайло*), + *-евич*. Пор. ще серб. п-ще *Михалевич* (РСКНХ XII 654).

Мигалєга — Ір, Вн, Хс. 1787: п-ще *Michalega* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. чол. імені *Мигаль* (оф. *Михайло*) + згр.-знев. суф. *-ega*.

Мигалєйко — Мк, Хс. ◀ Від антр. *Мигаль* + бойк. здр. суф. *-ейко*, що відповідає загальноукр. суф. *-енько*.

Мигалєць [*Мигаліць*], *-льця* — Домашин, Ільниця. ◀ Від місц. чол. імені *Мигаль* (оф. *Михайло*) + *-ець*. Пор. ім'я козака *Михалець* у Ніжинському полку 1649 р. У хорватів є п-ще *Mihalec* (Leksik 421).

Мигалік — Вонігово, Бедевля, Дусино, Горонда. Пор. 1787: п-ще *Michalik* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від староукр. імені *Мигалік*, що з *Мигаль* “Михайло”, + *-ик*. (Керста 120). П-ще *Mihalik* є у хорватів (Leksik 422).

Мигаліна — Уж, Пр. ◀ Від місц. чол. імені *Мигаль* (оф. *Михайло*) + здр.-знев. суф. *-ина*, як у іменах *Гриціна*, *Іваніна*, *Федіна*. П-ща *Михаліна*, *Mihalina* є також у сербів та хорватів (РСКНХ XII 654, Leksik 422).

Мигалініок [*Мигалєніок*] — Рх. ◀ Від антр. *Мигаліна* + *-іок*.

Мигаліско — Ужгород. В останні роки записують *Михаліско*. ◀ Від місц. укр. чол. імені *Мигаль* (оф. *Михайло*) + *-иско*.

Мигаліч — Виноградів. 1715: кр. *Fr. Mihalicz* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). П-ще дуже поширене у Хорватії (Leksik 421–422). ◀ П-ще, імовірно, принесено з Хорватії, а утворено його від рідкісного жін. імені *Мигалія* (оф. *Михаліна*) за допомогою метр. суф. *-ич*.

Мигалішин †. 1715: кр. *Феодор Мигалішин* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Місц. укр. утворення з пос. суф. *-ин* від андр. *Мигаліша* — “дружина Мигалія”.

Мигалішинець [*Мигалішиниць*], *-нця* — Дубове. ◀ Від андр. *Мигаліша* — “дружина Мигалія” + суф. *-инець*.

Мигалів †. XVII ст. *Федѣръ Мигалѣвъ* — В. Студений (Сах 74). Пор. ще 1401: у Михалєвѣ избѣ — с. Королево (МикЧу 64) ◀ Від антр. *Мигаль* + пос. суф. *-ів*.

Мигалка — Грушово. Пор. 1705: кр. *Mihalyka Mihaly, Steph.* — Калинешті (HodOkm 457); 1705: свяц. *Joan. Mihalka* — Терново (HodOkm 44). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Мигалко*.

Мигалко — Вб, Мк, Св, Хс, Тч. 1570: *Jac. Mihalko* — Неліпино (UeC 53-14); 1603: *Мигалкув брат Кузма Лазур* — Бенедиківці (Лел Пам 223). ◀ Від місц. чол. імені *Мигаль* (оф. *Михайло*) + *-ко*.

Мигалкович — Вільхівці, Вільхівці-Лазі. 1567: кріпаки *Marc. Mihalkowicz, Mihalkowicz Jac.* — Свалява (UeC 53-12). ◀ Від антр. *Мигалко* + суф. *-ович*.

Мигалович — Костринська Розтока, Воловець. 1582: *Horvath Mihalovics Simon* — Давидково (LehBer 219); 1648: *Mihalouicz Pavel* — Свалява, *Mihalouich Fetyko* — В. Ворота (Maksay 528, 549); 1699: *Mihaloviz Jurko* — В. Ворота (Maksay 596). ◀ Патр. від чол. імені *Мигаль* (угор. *Mihály* — укр. оф. *Михайло*), яке в Україні (напр., у козацьких реєстрах) фіксується з XVII ст. (У сербів вар. *Михал* кваліфікується як гіпок. — РСКНХ XII 654).

Мигаль — Мж, Св, Уж. 1401: у *Михалєвѣ избѣ* — с. Королево (МикЧу 64); 1525: шл. *To. Mihal* — Сер. Водяне, 1600 — вл. *Jo. Mihalj* — Солотвина (Bélay 122, 120); 1571: п-ще *Mihaly* — Юлівці (Szabó 360); 1604: кр. *Jo. Mihaly* — Вонігово (Bélay 212); 1711: *Місаль Якобин* — Сокирниця (UdAd 73); 1720: *діакон Феодор Мигаль* — Сер. Водяне (Гаджега-М 178). ◀ Від традиц. укр. чол. імені *Мигаль*, на якому позначилася угор. вимова фонемою /x/ (оф. *Михайло* — Чопей 184, Керста 120). На Зак ім'я *Мигаль* фіксується з XIV ст. Пор. 1372: *Luchy Pal fia Mihaly* — Боржава (LehBer 165); 1492: *дьяк Мигаль пыхьиски* — б.м.н. (ССУМ I 588).

Мигалько [рідше — *Мигалько*] — Уж, Хс. 1567: п-ще *Mihalyko* — Раковець (Szabó 458); 1665: кр. *Mate Mihalyko* — Довге (Bélay 136); 1705: кр. *Mihályka Mihaly Steph.* — Калинешті (HodOkm 457). ◀ Від місц. здр.-пестл. чол. імені *Мигалько*, що від *Мигаль*, тобто *Михайло*. Пор. ще 1631: шл. *Pap Jaczko Mihalyko* — Тюшка (Bélay 209).

Мигальницький — Оріховиця. ◀ Від персоніф. слц. апел. *mihalnica* — “повіка, вія” + *-ський*.

Мигальчинець [*Мигальчичиць*], *-нця* — Порошково, Ужгород. ◀ Від андр. *Мигалька* — “дружина Мигалія” + *-инець*.

Мигальчич — Богдан 1715: кр. *Jo. Mihulesicz (!)* — Терново (Bélay 166). П-ща *Михалчич, Михольчич* є у сербів (РСКНХ XII 654–655), а *Mihalčič* — у хорватів (Leksik 421). ◀ Від андр. *Мигалька* “дружина Мигалія” + *-ич*.

Мигóвич [рідше — **Мигович**] — Св, Мк, Ір, Бг, Вн. 1567: *Mihowich Iwan* — Поляна, *Mihowicz Rucz* — Підполоззя, *Boris Mihowicz* — Павлово (UetC 53-12); 1570: *Nic. Mihowich* — Дусино, *Fran. Michowich* — Павлово (UetC 53-14); *Mihovics* — Росош (LehBer 679); 1682: *Mihovics Danko* — Дусино (LehBer 246); 1704: *Mihovics Andri* — Кучава (HodGens 7); 1704: кенези *Mihovics Olexa, Danko, Fedor, Jurko...* — Росош (HodGens 11). П-ще *Mihović* є і в Хорватії (Leksik 424), а *Meovuh* — у сербів (РСКНХ XII 379); 1772: староста *Joannes Mihovics*, присяжні *Gabriel i Theodorus Mihovics* — Росош (Удварі-2 303). ◀ Слов. утворення з патр. суф. *-ович* від чол. імені *Михо* або *Михо*, яке у сербів співвідноситься з *Михош* (Грх 138, 139), у хорватів — із *Miho* (Šimundić 141), в угорців — із *Mihó*, тобто *Mihály, Михайло* (Ladó 191, Hajdú 71). На Зак п-ще *Miho* зафіксоване 1607 р. в с. Костьова Пастіль: *Miho Fetyko* (UetC 104-8).

Мигóвк — див. **Мігóвк**.

Миговкáнич [рідше **Міовкáнич**] — Вб. ◀ Від андр. *Миговкáня* “дружина *Миковка*” + *-ич*, а *Мигóвк(а)* — це угор. чол. гіпок. ім'я до повного імені *Mihály*, тобто *Михайло*. Пор. 1705: свідок *Alexius Mihuc* — Сопунка (HodOkt 436).

Мигóлинець — Мж. 1773: присяжний *Joannes Miholinecz* — Чертіж (Удварі-2 299). Пор. хорв. п-ще *Miholinec* (Leksik 423). ◀ Очевидно, від серб. назви осіннього свята *Михоља* — “*Михаїла*” (РСКНХ XII 654) + суф. *-иць*. Чол. ім'я *Mihol* у хорватів фіксується з XIII ст. (Šimundić 141).

Мигул †. 1715: кр.*Jo. Mihul* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від антр. *Міго* (див. **Мигóвич**) + рум. формант *-ul*.

Мигульчич †. 1715: кріпаки *Jo., Nic. Mihulcsicz* — Терново (Bélay 166). ◀ Від андр. *Мигу́лька* — “дружина *Мігуля*” + суф. *-ич*.

Мигулянич †. 1715: кр. *Mihulanicis* — Терново (Bélay 166). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Мигу́ляня* — “дружина *Мігуля*”.

Мі́глис — Вел.Ком'яти, Онік, Чорний Потік. Пор. 1638: п-ще *Migles* — Туртербеш (Szabó 531). Пор. п-ще *Migles* у хорватів (Leksik 421). ◀ 1. В угорців є п-ща *Migléci, Miglészi*, які вони виводять від ойк. *Migléc* (Kázmér 731), але закарп. п-ще не подібне структурою на відтопимне. 2. Імовірно, пол. п-ще *Miglas, Miglus* чи *Miglos*, що від дієсл. *migać* — “моргати”, “кліпати” (Rymut II 95), фонет. zdeформоване в укр. мові.

Мидинцій — див. **Меденцій**.

Мидяник — Теребля. 1730: *вуд Медяніка Томы сума десять золотых* — Стеблівка (Ud-1 78); 1787: п-ща *Midian, Midzian* — Одрехова на

Лемк (ЙМ). ◀ Від карпатоукр. апел. *медяник* — “медовий калач” (Ж-Н 432, Гр II 415, Гр 121). Пор. ще серб.-хорв. діал. *меденик* — “калач, намазаний медом” (РСКНХ II 283).

Мидянка — Тячівські Лази ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Мидяно**. 2. Від закарп. апел. мидя́нка — “медунка”, “медоносна рослина, нарцис” (Хс). Пор. ще гуц. апел. *медэнка* — “дерев'яна посудина для меду” (Гр 121).

Мидяно — Угля. 1715: кр. *St. Megyanka, Migyanka* — Дубове (Bélay 136); 1787: п-ще *Medianko* — Лопушниця на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. дериват із суф. *-ко* від карпатоукр. прикм. *мидяний* чи *медіний* — “медовий”, “солодкий”, *мідстий* — “дорогий” (Гр II 415, Гр 121, Он I 435). 2. Підставою для виникнення цього п-ща могла бути не лише смакова, але й кольорова ознака першого денотата, зокрема медово-жовтий колір шкіри (див. п-ще **Меду́лич**). 3. Від серб.-хорв. чол. імені *Mubjan* (РСКНХ XII 509).

Мійгеш — Тч, Хс, Вн, Ір. 1544: п-ще *Myhes* — Виноградів (Szabó 421); 1605: кр. *Mehes Lázár* — Приборжавське (Bélay 220); 1715: кр. *To. Mehes* — Сокирниця (Bélay 195). ◀ Від угор. діал. апел. *méhes* — “пасічник” (Kázmér 722–723).

Мійс — Медведівці. ◀ 1. На думку М.Казмира, угор. п-ще *Mész* походить від апел. *mész* — “вапно” і спочатку могло позначати вапняра (Kázmér 727). 2. На нашу думку, воно могло походити й від угор. апел. *mész* — “мед”.

Мійсар — Свалява, Луг на Рх. ◀ Від слц. апел. *mäsár* — “м'ясник” або від співзвучного серб.-хорв. апел. *mesar* із тим же зн. У цих мовах є не лише зазначені апел., але й відповідні п-ща (РСКНХ XII 407, Leksik 418). Поява звука /й/ у п-щі — наслідок впливу угор. вимови, зокрема аналогія до угор. п-ща *Mészáros*.

Мійсарош [рідше — **Місарош**] — Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Хс, Тч. 1600: гор.*El. Mizaros* — Тячів (Bélay 205); 1685: гор. *Mészáros Mihaly* — Ужгород (HodAd 26); 1715: гор. *Andr., St. Mészáros* — Хуст (Bélay 153). ◀ Від угор. слов'янізму *mészáros* — “м'ясник”.

Мікеш — див. **Мікеш**.

Микіта — Мк, Ір, Вн, Вб, Хс, Тч, Мж, Пр, Уж. 1483: п-ще *Mykytha alias Bethew* — Горінчово (Bélay 143); 1682: *Mikita Illko* — Сіль (UetC 88-59); 1699: *Mikita Kundrath* — Котельниця (Maksay 600); 1720: кріпака *Vekla Mikita* — Косельово (Bélay 164); 1772: староста *Daniel Mikita* — Сундаковиця (ДжеДел 286). ◀ Від укр. кал. імені *Микита*.

Микитанинець — Чинадьово, Н. Грабівниця, Глинянець. ◀ Від андр. *Микитаня* — “дружина Микити” + *-инець*.

Микитанич — Стричава, Руські Комарівці. ◀ Від андр. *Микитаня* — “дружина Микити” + *-ич*.

Микитєря [*Микитіря*] — Синевир. ◀ Від чол. кал. імені *Микіта* + квалітат. суф. *-єря*. Пор. також пол. п-ще з цією основою *Nikite-rowicz* (Rymut II 96).

Микитинець [*Микітиниць*], *-нця*. 1648: *Kuzma Mikutinicz* (!) — Задільське (Maksay 536); 1649: *Mikisinecz* (!) *Matyi* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. 1646: *сьиць Микитин* — Ділове (ПаПо-3 10); 1787: п-ща *Мукутун, Мукітун* — Тухля, Ялинкувате та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Микіта* + суф. *-инець*.

Микитич — Вб. Пор. 1787: п-ще *Mikiticz* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Микіта* суф. + *-ич*.

Микитович †. 1743: *димитрії микитович* — Мішкаревиця (Сах 92); XVIII ст.: присяжний *Lucas Mikitovics* — Латірка (Удварі-2 301). ◀ Від антр. *Микіта* + суф. *-ович*.

Микитча †. 1699: *Mikicse Pál* — Кольчино (Maksay 562). ◀ Від антр. *Микіта* або *Микітка* + суф. *ча(т)*.

Микитчак — Мж, Хс, Ір. ◀ Від антр. *Микітка* + *-як*. Пор. п-ще *Mikityak* — Кропивник на Бойк (ЙМ).

Микитюк — Рх, Ір. ◀ Від антр. *Микіта* + *-юк*. Пор. 1696: кр. *Jo. Mikityuk* — Ясиння (Bélay 167).

Микитєй — Руське Поле, Буштино, Нове Барово. П-ще *Мукусеј* є на прикарп. Гуц (Vincenz 195). Пор. 1787: *Мукітеј* — Ясениця Сільна на Бойк, а *Мутрусеј* — Спас біля Рожнятова (ЙМ). ◀ 1. Від здр.-пестл. чол. імені *Микитця* (≠ *Микіта*). Пор. ще давньоукр. чол. ім'я *Никитей* (< *Никіта* — Керста 121). 2. Утворення з карп. суф. *-ей* від укр. чол. імені *Микитця*, серб.-хорв. чол. гіпок. імені *Микица* чи *Микеца*, які відповідають повним іменам *Микајло, Микола, Микула, Милан, Мирослав, Митар* (РСКНХ XII 516, Грк 131, Šimundić 431–432).

Микла — Уж, Мк. 1418–1436: вл. *Mykle* — Бедевля (Bélay 126); 1431: чол. ос. назва *Микля* — Баскаківці (ССУМ I 589); 1551: шл. *St. Mykle* — Вільхівці (Bélay 154); 1705: свідок *Mikle Prikop* — Бирсана (Bélay 449); XVIII ст.: *Миклови сьтове* — Середне (ПаПо-1 167). Пор. ще 1787: п-ще *Miklak* — Головецьке на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Mikla* фіксується 1418 р. Там само фіксуються і п-ща *Miklan, Miklas, Miklasz* та ін. (Rymut II 97). ◀ Від карп. вар. чол. імені *Мікли* (оф. *Микола*). Антр. *Микла, Миклѣ* часто висту-

пають у молд. грамотах XV ст. (ССУМ I 589) як співвідносні з повним іменем *Микола*. У сербів цю роль виконують вар. *Микља, Миклик* (РСКНХ XII 516, 517). В угорців є також п-ще *Mikla* (1522), і вони так само виводять його від гіпок. до імені *Miklós* (Kázmér 734).

Миклаш †. 1618: кр. *Michal Milkas* — с. Юркова Воля на Маковиці (Mars 90); 1673: *Миклаш у Гаврила хижі* — Иршава (ПаПо-2 24); 1715: кр. *Mich. Miklas* — Келечин (Bélay 162); 1720: кр. *Ign. Miklas* — Керецькі (Bélay 163). У поляків також є п-ще *Miklasz*, і вони пов'язують його з іменем *Mikolaj* (Rymut II 96). ◀ Отже, п-ще тієї ж етимології, що й п-ще *Мікла*.

Миклєвда — див. **Міклєвда**.

Миківич [рідше — **Миковіч**] — Уж. 1567: *Mykouicz Lazar* — Павлово, *Laz. Mikowich* — Дусино (UetC 53-14); 1648: *Mikouich Koszty* — В.Ворота (Maksay 549). ◀ Від давнього місц. чол. імені *Мико*, яке в давньоукр. мові співвідноситься з *Микола, Микула* (Керста 121, 135), у сербів — із *Михајло* і *Митар* (Грк 131), у угорців — із *Mihály* (Ladó 191), у молдован — із *Думитру* (ДумбрМик 105). Твірна основа *Мик-* на Зак фіксується з XIII ст. Пор. 1213: *per pristaldum nomine Miciu* — ком. Саболч (RegVar 159); 1214: *Majd. Mikow* — Чинадьово (LchBer 713); 1290: *Mikov custade* — Ужгород (Nagy-1 34); 1411: вл. *Myke* — Бедевля (Bélay 126); 1572: кр. *Miko* — Тросник (Szabó 471); 1333: земпл. піджупан *Mikowcha* (Nagy-1 70 та ін.).

Микола †. ◀ Від укр. чол. імені *Микола*. Чол. ім'я *Микола* з заміною ініціального /ш/ на /м/ фіксується на Зак з XIII ст. Пор. 1213, 1280: *Mikola* — ком. Угоча (Szabó 159, 180); 1482: *Mykola Nemes* — Драгово (Bélay 168); 1508: гор. *To. Mykola* — Хуст (Bélay 150).

Миколай †. 1589: п-ще *Mikolai* — Чєпа (Szabó 313); 1606: *Mykolay Istvan* — Четово (LchBer 196). ◀ Від укр. імені *Миколай* чи пол. імені *Mikolaj*, яке у Польщі з 1369 р. функціонує як п-ще (Rymut II 96).

Миколайчук — Руське Поле. Пор. 1787: п-ще *Mikolajczyk* — Мисцова, Тилява на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Миколáй* (Керста 121) + суф. *-чук*.

Миколич †. 1567: *Mykolycz Lazar* — Дусино, *Mykolycz Fedor* — Голубине (UetC 53-12), *Juzko Mikolich* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1678: кр. *Mikolicz Pahnó* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Mikola* + *-ич*.

Микора — Теребля, Копашново. 1428: п-ще *Mikor* (!) — Сер.Водяне (Bélay 121); 1715: кр. *Gergely Jur, Mikora* — Рус. Поляна (Bélay 180);

1787: п-ще *Mikort* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Місц. рум. вар. чол. імені *Микола* — *Micoară* (Const 117), тобто *Міко́ла*, але з ротацізмом. Антр. *Mikora, Mikorda* з рум. ротацізмом у XV ст. дійшли вже навіть на пол. землі (Rumut II 97).

Микор'як — Драгово, Ужгород. ◀ Від антр. **Міко́ра + -як**.

Микоч †. 1727: св'ящ. *Ігнатій Микоч* — Олешник (Лучкай-Іс 212). ◀ Напевно, від усіч. імені *Микола*. Пор. пол. п-ща *Mikoć, Mikoczyński* (Rumut II 97).

Міку́ла — Уж, Мк, Ір. 1221: *ferro predici Micula et Crachun* (Reg Var 231, 271); 1499: *опоуковс Микоула* — Гирлів (ССУМ I 589); 1603: *Абрам Микоула побожис...* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1682: *Mikula Ignacz* — Кострини (UetC 88-59); 1715: *Mati Mikula* — Студений (Bélay 145); 1720: кр. *Lad. Mikula* — Терново (Bélay 166); 1787: п-ще *Mikula* — Верхня, Луг на Лемк (ЙМ). П-ще *Mukula, Mukulak* є й на пол. землях (Rumut II 97). ◀ Від традиційного давньоруського чол. імені *Міку́ла*, яке в Карпатах фіксується в найдавніших документах і в суч. говорах (Чопей 184). Пор. 1434: *Микоула Хоудс* — Сучава (ССУМ I 590). Ім'я *Мікула* з початковим /m/ та голосним /u/ в корені представлене в давньорус. билинах (*Мікула Селянинович*), у старосерб. мові (Грк Реч 120), у рум., слц., чес. і пол. мовах, а таке його фонет. оформлення завдячує, мабуть, рум. апел. *mic* “малий”.

Мікула́нінець — Мк, Уж, Ір. Пор. 1720: кр. *Alex., Jo. Mikulanec* (!) — Нересниця, а 1715 — *Mich. Mikulanicz* (!) — Кричово (Bélay 176, 170). ◀ Від андр. *Мікула́ня* — “дружина **Міку́ли**” + суф. *-инець*.

Мікуле́ць [*Мікуліць*], *-льця* — Хс, Тч, Рх, Вн. 1640: шл. *Mikulcz* (!) *Illye, Zimeon* — Н.Вишава (Bélay 219); 1715: кр. *Jo. Mikulecz* — Сер.Водяне (Bélay 121). ◀ Від антр. **Міку́ла + -ець**. П-ще *Mikulec* є також у хорватів (Leksik 427), а у поляків антр. *Mikulec* фіксується 1387 р. (Rumut II 96).

Мікулі́н, *-на* — Хс, Мж. 1470: *сылы Микулины* — Сучава (ССУМ I 590); 1720: *Jo. Mikulin* — Керецькі (Bélay 163); 1695: *зять дякона Микулиного* — Воловець (Яворск 205). ◀ Від антр. **Міку́ла + -ин**. П-ще *Мікулин* є у сербів, хорватів (РСКНХ XII 523–524, Leksik 428) та у поляків (Rumut II 96).

Міку́лич — Ужгород. 1478: *пан Стецько Микоулич* — Львів (ССУМ I 590); 1645: п-ще *Mikulics* — Котельниця (LehBer 370); 1648: кр. *Mikulicsa Alexa* — В.Руна (Bélay 186); 1751: кр. *Гелена Микоулич невичанська* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1787: п-ще *Mikulycz* —

Боднарка на Лемк, *Mukulycz* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Міку́ла + -ич**. П-ще *Мікулић* є також у сербів (РСКНХ XII 523), хорватів (Leksik 428) та у поляків (Rumut II 96).

Мікулі́чинський, -кого — Рахів. ◀ 1. Прикм. від ойк. *Мікуличин* (Ів.-Фр. обл.). 2. Від антр. *Mikulistsin* (!), який згадується в с. Рокосово 1775 р. (Szabó 454).

Мікуличиніюк — Ясиння. ◀ 1. Імовірно, від катойк. *микуличиніюк* — “виходець із с. *Мікуличин*”, що на Ів.-Фр. 2. Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від серб. або хорв. п-ща *Мікуличин* (РСКНХ XII 523, Leksik 428).

Міку́лка — Н.Бистрий, Березово, Кальник. 1446: *dominus Nicolaus, dictus Mikulka* — Перемишль (Smołka II 11); 1720: кр. *Jac. Mikulka* — Кошельово (Bélay 164); XVIII ст.: *Петро Мукулку* — Горінчово (ПаПо-2 19). ◀ Від давньоукр. або пол. здр.-пестл. імені *Мікулка* (оф. *Микола* — Керста 121, Rumut II 96).

Міку́льцьо — Бегендятьська Пастіль ◀ Морфол. вар. п-ща **Міку́льця**.

Міку́льця — Пр, Св, Уж. ◀ Від антр. **Міку́ла + здр.-пестл. суф. -ця**.

Мікульча́к — Березово, Горінчово, Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Міку́лка, Мікулéць** або **Міку́льця**.

Мікульчат †. 1682: *Mikulcsat Olexa, Mikulcsat Hricz* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Міку́лка** або **Міку́льця + суф. -я(т)**.

Мікулю́к — Мала Копаня. ◀ Від антр. **Міку́ла + суф. -юк**.

Мікуля́к — Тч, Хс, Мж. 1618: кр. *Iwan Mikulyak* — Медведжий на Маковиці (Mars 60); 1787: п-ща *Mikulak, Mukulak* — Холми, Розтоки, Ілемня та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Міку́ла + суф. -як**.

Мікуля́н — Велятин, Вишково. П-ща *Мікуля́н* і *Мікуля́нац* є також у сербів та хорватів (РСКНХ XII 523, Leksik 478). ◀ Від антр. **Міку́ла + атрибут. суф. -ян**.

Мікуля́нінець, -ниця — Тч. 1720: кр. *Jo. Mikulanec* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Від антр. **Мікуля́н + -ець**.

Мікуля́нич — Тч. ◀ Від андр. *Мікуля́ня* — “дружина **Міку́ли**” + *-ич* (Див. ще *Мігулянич*).

Міку́рич — Сасово. П-ще записують також **Ніку́рич**. Пор. запис 1772 р.: присяжний *Mathias Mekutrics* (!) — Гузливий (Удварі-2 300). ◀ Укр. патр. утворення із суф. *-ич* від антр. **Міку́ла** зі слідами рум. ротацізму (див. **Міко́ра**). Пор. пол. п-ще *Mikura* (Rumut II 98).

Микурка †. 1715: кр. *Gr. Mikurka* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від рум. чол. імені *Micura*, спів-

відносного з місц. укр. *Микула* і пол. діал. *Micula* (Rumut II 98), + *-ка*.

Мілень [*Мілень*], *-ня* — Довге, Королево. Пор. 1787: п-ща *Mileniow* — Церківка, *Miliniowicz, Mileniewicz* — Грабів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, слов. розм. ім'я *Милен*, що від прикм. *мил* “милий” (Грк 132, Šimundić 434, 435, РСКНХ XII 527). М'якість кінцевого /л/ — наслідок угор. впливу. 2. Фонет. видозміна п-ща *Мелень*.

Мілович — Буковець, Ужгород. П-ще *Милових* є також у сербів та хорватів (РСКНХ XII 542, Leksik 434), а *Milowić* — у поляків (Rumut II 101). ◀ Від праслов. чол. імені *Миль*, співвідносного з прикм. *милий* і двоосновними іменами моделі *Милославъ, Добромиль*, яке має продовження в суч. слов. мовах у вигляді імен *Мил, Мило* (Marčić II 135, Грк 131, Илчев 332–335, Rumut II 101), + *-ович*. Антропооснова *Мил* здавна популярна в Карпатах. Пор. середньовічні закарп. антр. *Mylyuzh* (Nagy-I 130), *Milota* (LehBer 231), *Mylych* (MaksaySz 151) та ін. У Прикарпатті у XVIII ст. також було чимало п-щ із цією основою: *Милевич, Миъ, Milanicz, Milytycz, Milaw, Milow, Milik*.

Мільо — Рипинний, Сойми. ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Мильо*, що з *Милован, Милодраг, Добромиль* (Грк 135), яке у болгар виражало побажання “Хай буде милим!” (Ковачев 353), або від пол. імені *Milo* (Rumut II 101). Пор. 1491: топ. *Милсьв став* — Сучава (ССУМ I 591). 2. Від кал. імені *Мило*, співвідносного з *Михайло* та *Еміль* (Илчев 335).

Мільович †. 1750: п-ще *Melyavics* — Фанчиково (Szabó 329). П-ще *Milovicz* є і в поляків (Rumut II 101). ◀ Від антр. *Мільо* + *-ович*.

Мінай †. 1350: *Jan Minaj* — власник с. Лазі (Perfсс 95). П-ще *Мунaj* є і в Польщі (Rumut II 102). ◀ 1. Від кал. чол. імені *Мина* + *-ай*. Ім'я *Міно* вживалося на Зак у минулому. Пор. запис 1787 р. із с. Гусний: *сыны Павловы Мино и Сенько* (Сах 87). 2. Усіч.-суф. дериват від давньослов. двоосновного імені на зразок *Мипигиѣвъ* (Rumut II 102).

Мійнда [*Мійнда*, зрідка пишуть *Монда*] — Вл. ◀ 1. Регресивне утворення від місц. дієсл. *мійндати* — “невизначно, ліниво говорити” (Мк, Ір). Можливо, від угор. *mondani* — “казати”. 2. Від бойк. *мінда* — “незугарна особа” (Долина). Пор. також 1787: п-ща *Mendak, Menduk* — Бережок на Бойк (ЙМ). 3. Від пол. апел. *minda* — “монета” (Rumut II 102).

Міндик [*Міндик*] — Св, Ір, Мж. [Інколи пишуть *Мондик*]. Пор. 1570 р.: *Mat. Mendegh* —

Бистриця (UetC 53-14). Пор. ще суч. п-ще *Mundiczka* у прикарп. гуцулів (Vincsz 581). ◀ Від *Мійнда* + суф. *-ик*.

Міндикаш [*Міндикаш*] — Вишково, Хусг. (Див. *Мендикаш*).

Міндович †. 1787: п-ще *Mendovits Ivan* — Загороб (UetC 88-59). ◀ Від антр. *Мійнда* + суф. *-ович*.

Міндрич [*Міндрич, Мондрич*] — Рипинний, Річка, Луково. 1680: *Mendriis (!) Gyurko* — Буківцьова (UetC 88-59). Пор. 1570: *Laz. Mendrig (!)* — Обава (UetC 97-29). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Міндра*. Пор. 1428: *вѣтра пана Мьндръѣ* — Сучава (ССУМ I 624); 1436: *тѣмьль съ паномъ мьндрую* (там само). ◀ 2. Від буков. діал. апел. *міндра* — “чепуруха” (Мат. до буков. V 76), що з рум. *mîndru* — “гарний”, “коханий”, + *-ич*.

Міндруц [*Міндрѹц*] — с.Хижа. [Здебільшого пишуть *Мандруц*]. ◀ Рум. п-ще *Mîndruca*, яке є демін. від *mîndru* — “коханий” (Jordan 311), а це з *mîndruѣ* — пестл. прикм. відповідник до укр. *гордий, задоволений, гарний, чудовий*.

Міндюк — Костилівка, Рахів, Розтока. ◀ Від *Мійнда* + *-юк*.

Мінев'ят †. 1575: *Lad. Meneviat* — Верб'яж (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ев'ят* від антр. *Мійньо* або *Міля*.

Мінинець [*Мінищѣ*], *-иця* — Рипинний, Тюшка. Інколи пишуть: *Монинець*. Пор. 1787: п-ща *Minik, Муик* — Тершів, *Minucz* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Міня* (орфогр. — *Миля*), що від місц. діал. *мьня* — “книця, кішка” (Зак, Он I 440), + *-инець*. 2. Менш імовірно, від укр. кал. чол. імені *Мина* (Керста 120) або серб. чи молд. *Мина*, кожне з яких у цих мовах має власні етимологічні відповідники (РСКНХ XII 575, ДумрМик 107). 3. Від апел. *миня* — “примара” (ЕСУМ III 463) + *-ич*.

Мінька [*Мінька*, часто пишуть *Мінькó*] — Тч. ◀ Від місц. апел. *мьнька* “кішка, книця”, метафор. зн. якого — “мовчазна, блага людина” (Ір, Хс). На Буковині апел. *лїнья, лїнька* — це “корова” (Мат. до буков. V 80).

Мінькó [*Мінькó* і *Мінька*] — Бедевля. Пор. 1787: п-ще *Minko* — Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Видозмінене п-ще *Мінька*. 2. Південнослов. чол. ім'я *Мінька*, яке є гіпок. до таких повних імен, як *Михайло, Милько, Мирослав*. (РСКНХ XII 591, Šimundić 436–437).

Мійньо, *-ня* [дав. — *Міньові*] — Вел. Березний. 1705: *Minye Vaszale* — Миколапоток (HodOkt 458); 1787: п-ща *Minio* — Поляни Суровичні на Лемк. *Myniow* — Росохач, Славсь-

ке та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від чол. кал. імені *Мино*. Пор. запис імен XVII–XVIII ст. із с. Гусний: *сыны Павловы Мино и Сенко* (Сах 87). 2. Від південнослов. чол. імені *Мишо*, яке у сербів співвідноситься з *Миладино* і *Мишано* (Грк 136), а у хорватів кількість таких співвідносних імен перевищує 50 (Šimundić 436).

Миньчак †. 1756: *Гриць Мынчак, Лецьо Мынчак* — Стричава (ПаПо-2 27). ◀ Укр. утворення з суф. -як від місц. персоніф. апел. *мъльька* “киця”.

Мирзанич [*Мырзанич*] — Ір, Св, Вн. Пор. 1715: *Merdzian Thodor* — Говдпоток (Bélay 147). ◀ Від андр. *Мырзани* “дружина *Мырзи*” + -ич. Антропооснова *Мирза* інтерпретується щонайменше двоюко: а) захисне слов. ім’я *Мрзан*, співвідносне з південнослов. прикм. *мрз, мрзан* — “гідкий” (пор. рос. *мерзкий*), “осоружний” (Marčić 96, Грк 141); б) мусульм. чол. ім’я перс. пох. *Мирза*, вживане на Балканах (РСКНХ XII 602, Smailović 356). Раніше п-ще *Mirza, Merza* вживалося в рум. частині Марамороша. Пор. 1689: кр. *Mirze George* — с. Бирсана (Bélay 123), *Mirze Thomas* — Ненешті (Bélay 176); 1705: *Merza Ivan* — Бирсана (HodOkt 459). У XVII ст. ім’я *Мирза* побутувало також серед запор. козаків (Осташ-3 48).

Мірик — Буковець. ◀ 1. Від слов. гіпок. чол. імені *Миро*, співвідносного з повними іменами *Володимир, Мироніг, Мирослав* (Majtán-Rovažaj 219, Кларрова 137, Moldanová 145), + -ик. Пор. 1349–1360: шл. *Myruslou, Miroslou* — Джулешті (Bélay 142). Слов. антропооснова -мир- представлена і в антропонімії, і в топонімії Карпат. Пор. ойк. *Мірча, Міроля, Ждѣмир...* 2. Менш імовірно, від пол. апел. *mira* — “живиця шпилькових дерев” (Žabska 91, SW II 996).

Мірилка — Королево. ◀ Імовірно, з давньослов. чол. імені *Мирило* + суф. -ка з пізнішим переходом імені до парадигми на -а.

Мірилович — Широке. Пор. 1606: *Алексій Мирилович* — Фольварок (ЛелПам 225). П-ще *Mirilović* є також у хорватів (Leksik 436). ◀ Від слов. чол. імені *Мирило* (РСКНХ XII 603) + суф. -ович.

Міриндѣк — Вел.Бичків. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мериндѣк*, що від діал. персоніф. антр. *мерендѣ* — “їжа” (Чопей 183) + -ук.

Мірович †. 1787: п-ще *Myrowicz* — Витвиця, Шевченкове на Бойк (ЙМ). П-ще *Мировић* є також у поляків, сербів та хорватів (Rymut II 104, РСКНХ XII 614, Leksik 437). ◀ Слов. утворення з патр. суф. -ович від чол. імені *Миро*, співвідносного з такими повними іменами, як

Мирослав, Любомир, Мирон (Илчев 337, Ковачев 357).

Мірча †. 1403: *Иоанъ Мирча Восвода* — Чжурзев, а 1499: *братаничи Настили Мирча и сестра его Стана* — Сучава (ССУМ I 595); 1470: шл. *Myrche*, а 1550 — шл. *Lazar Mirchje* — Вонігово (Bélay 212); 1498: шл. *Mirtse*, а 1680 — шл. *Mirtse Dumitru* — Леурдина (Bélay 171); 1607: *Merchie Iuan* — Горяни (UetC 104-8) та ін. ◀ Від південнослов. чол. імені *Мирча*, утвореного усіч.-суф. способом від імен моделі *Миролоб, Любомир* (Грк 137, Šimundić 437, Илчев 337, Ковачев 358). На Зах ім’я принесли, ймовірно, волохи в XIII ст.

Мірявчик — Кам’яниця. ◀ Укр. утворення з суф. -чик від карпатоукр. прикм. *мір’явий* — “лінивий”, “повільний” (Ж-Н 439, Гр II 427, ОН I 440) або ж від апел. *мір’явка* — “перебірлива до їжі тварина” (Вл, Вб). Пор. пол. п-ща *Mierawa* та *Mierzawa* (Rymut II 104).

Міса — Сусково. П-ща *Misa, Misak, Misan...* є і в поляків (Rymut II 105). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Мисъ*, співвідносного з *Михайль* (Керста 120), у формі род. відм. Пор. п-ща 1787: *Mys* — Корчин, *Missiewicz* — Виців на Бойк (ЙМ); 1689: крпачка *Misz Naszte* — Уйфалу (Bélay 211). 2. Від серб. або хорв. чол. імені *Муса*, співвідносного з *Мацаул, Mislav, Miroslav, Miloslav...* (Грк 137, Šimundić 438), болг. усіч. вар. імені *Мусо*, що з *Мойсей* (Ковачев 358) або пол. імені на зразок *Myślibor* (Rymut II 129). 3. Від укр. апел. *муса* — “миска”, “велика глибока тарілка” (ДжеДел 87, Гр II 427, ОН I 440).

Місайло †. 1567: *Mich. Misajlo* — Кольчино (UetC 53-12) а 1572 — *Laur Mizajlo* (UetC 53-15); 1819: п-ще *Misajlo* — Гнила на Бойк (ФМ). ◀ Від давньоукр. чол. кал. імені *Мисайло* (оф. *Misajl* — Керста 120). Пор. ще 1659: кр. *Miszal* (!) *Kozma* — Келечин (Bélay 162).

Місак — Ужгород. 1570: *Mich. Misak* — Кайданово (UetC 97-29); 1649: кр. *Misat* (!) *Eleksze* — Річка (Bélay 189). Пор. пол. п-ще *Misak* (Rymut II 105). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Мисъ* (див. **Міса**) + суф. -ак.

Місаківич — Ужгород. ◀ Від антр. *Місак* + суф. -ович.

Місан — Ужгород. Пор. пол. п-ще *Misan* (Rymut II 105). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Мис* (див. **Міса**) + -ан. Ім’я *Мисан* представлене як *Михайло* серед козаків Уманського і Полтавського полків 1649 р. 2. Від серб. діал. *мисан* — “індюк”, “телепень” (РСКНХ XII 623).

Місар [*Місарь*] — Вл. 1437: *Jacobus Mysar* — Войнятина (Nagy-2 339); 1570: *Greg. Mezar* —

Косино (UetC 97-29); 1778: староста м. Мукачів *Mészár Janos* (LehBer 446). На Подг п-ще *Miesar* фіксується 1786 р. (Bubak 235), а в угорців — 1560 р. (Kázmér 737). ◀ 1. Імовірно, від східносл. апел. *mesár* — “мясник”. 2. Можливо, від укр. діал. *míсарь* — “мисник”, “той, хто виготовляє миси”, як і апел. *бердάρь*, *сúтарь*, *коритарь*, *ложкарь*. 3. Від давньої пол. назви професії *misiarz* — “кастратор” (Rymut II 105).

Місарчин, -на — Ужгород. ◀ Від андр. *Míсарька* — “дружина Місаря” + *-ин*.

Мисенчук [*Мисеньчук*] — Рахів. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-юк* від антр. *Мисенько*, що від *Мись*.

Мисечко — Рх. Пор. 1449: *Mathei Mezethko* — Винне (Nagy-2 443); 1787: п-ща *Miseczko*, *Misieczko* — Жегестів, Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Мись* або *Мисьо*, що з *Михайло* або *Мисайл*, + *-чко*.

Мисичук — див. Мисенчук.

Мискó — Онiк, Вел.Ком'яти. Пор. 1378: *Миско Тяпукович* — Львів (ССУМ I 596); 1787: п-ще *Myskowski* — Мочари на Лемк (ЙМ), а 1819 — п-ще *Миско* — Волошинове, Кропивник на Бойк (ФМ). ◀ Давньоукр. кал. ім'я *Миско*, *Миско*, що з *Михайло* (Керста 120–121).

Місла [*Мысла*] — Завидово, Загаття, Негрово. 1720: кр. *Const. Mislas* (!) — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1787: п-ща *Mysliwiec*, *Mysliwiow* — Семичів на Бойк та *Myslecki* — Іздебки і Квятонь на Лемк (ЙМ). П-ща *Mysla*, *Myslak* є і в Польщі (Rymut II 129), а п-ще *Mislea* — в румунів (Iordan 312). ◀ Від давньослов. імені *Мисль* (SvoSta 126), яке є усиченням двоосновних імен на зразок *Гостомысль*, *Перемысль*, *Myslislavь* (Majtán-Považaj 15), *Myšibor* (Rymut II 129). Пор. ще хорв. гіпок. чол. імена *Misla*, *Mislo*, співвідносних із повними вар. *Mislav*, *Mislen*, *Premislav*, *Primislav*, *Tomislav* (Šimundić 438).

Мислей [*Мыслий*] †. 1449: *Paulus Mysley* — Ороска (Nagy-2 445); 1691: *Mislei Mihaly* — Ужгород (HodAd 40). П-ще *Mislej* є у поляків (Rymut II 129), п-ще *Мисль* — у хорватів (Leksik 437). ◀ Від слов. жін. імені *Мисла*, яке дотепер побутує у хорватів як *Misla*, що співвідносне з повними іменами *Mislava*, *Premislava* і *Tomislava* (Šimundić 535), + суф. *-ей*. М.Казмир схильний виводити п-ще *Miszlei* від угор. ойк. *Miszla*, що в ком. Толна (Kázmér 739).

Мись, -ся — Вл, Мж. Пор. 1787: п-ща *Mysik*, *Misik* — Созань, Корчин на Бойк (ЙМ), 1819 — п-ща *Mysio* — Мшанець, Головеське, *Mysio* — Сливки, *Misiuk* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від розм. укр. чол. імені *Мись*, співвідносного з оф. іменем *Михайло*.

Миськó — Воловець, Гукливий. 1787: оф. п-ще *Mysko* — Ісаїв, Підгородці на Бойк, *Miskow* — Збоїсько на Лемк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Мисько* (оф. *Михашь* — Керста 120).

Мисюта †. 1715: кр. *Dem. Mesuta* (!) — Колочава (Bélay 160). Пор. 1495: на старого *Мисютича* — Вільна (ССУМ I 596). ◀ Від антр. **Мись** + суф. *-юта*.

Митейко — див. Митенько.

Митенькіанич [*Митицькіанич*] — Ір, Хс. ◀ Від андр. *Митенькія* — “дружина Митицька” + суф. *-ич*.

Митенько [*Митицько*] — Страбичово. ◀ Місц. здр.-пестл. вар. чол. імені *Митьо*, *Митьо*, співвідносний із розм. іменами *Митро*, тобто *Дмитро*, + *-енько*. Пор. аналогічне молд. іменне утворення *Митицька* (з імен *Митру*, *Дулитру* — ДумбрМик 106). Пор. також 1689: кр. *Metengje* (!) *Fie* — Хотин (Bélay 149).

Митеньчук — Росішка. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Митенько*.

Митикович †. 1709: *Петру Митикович* — Н.Ворота (Сах 91). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від незасвідченого здр. чол. імені *Мітик*, що з *Митьо*, тобто *Дмитро*.

Мітнік — Ясиння. 1618: кр. *Hricz Mitnik*, *Hricz Mincizat* — с. Ладомірова на Маковиці (Mars 58); 1715: кр. *St. Mitnik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від укр. апел. *мітик* (Гр II 428). Апел. *мітнік* у Сучаві згадується з XV ст. (ССУМ I 625).

Митничук — Рх. ◀ Від антр. **Мітнік** + *-юк*.

Митра́к — Розтока Вел., Волосянка, Мукачів. Пор. 1819: кр. *Mitrak* — Бережок, Тарнавка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-ак* від місц. розм. чол. імені *Митро* або *Мітер* (оф. *Дмитро*). Пор. запис 1715 р. *Onofrej Metter* — В.Водяне (Bélay 121). 2. Основою для цього п-ща могло стати й співзвучне серб. ім'я *Mítar*, від якого походить не тільки серб. ім'я *Митрак*, але й п-ще *Митракович* (РСКНХ XII 649). Укр. ім'я *Митрак*, співвідносне з *Митро*, *Дмитро*, *Мітер*, фіксують словники XIX ст. (Ж-Н 440, Чопей 186).

Митра́ш — Арданово, Пасіка. Пор. 1787: п-ще *Mytraszko* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. гіпок. чол. ім'я *Митра́ш*, яке і в українців, і у молдован, і у сербів співвідносне з *Дмитро*, *Митар*, *Дмитрије* (ДумбрМик 106, Грк 138).

Мітрик — Арданово, Пасіка. Пор. 1682: *Mitriku Hricz* — Сіль (UetC 88-59); 1787: п-ще *Mitryk* — Смеречне на Лемк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. чол. ім'я *Мітрик* (оф. *Дмитро*).

Митрикіанич — Ужгород. ◀ Від андр. *Митрикія* “дружина Митрика” + *-ич*.

Митрикович †. 1567: *Mythrykowicz Peter* — Неліпно (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Мітрик** + суф. **-ович**.

Мітрич — Ужгород. П-ще *Mitruh* є також у сербів та хорватів (Leksik 439), а, крім цього, в обох цих народів є й гіпок. ім'я *Mitrić*, що відповідає укр. *Дмитро* (РСКНД XII 650, Грк 138, Šimundić 440). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від жін. імені *Мітра*, яке в усіх південнослов. народів еквівалентне чол. імені *Митар*, *Димитрије*. П-ще могло бути й принесене з Балкан, про що свідчить відсутність його в давніх місц. записях.

Мітричка — Мк, Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Мітричко**.

Мітричко — Свалява, В.Коропець. ◀ Від **Мітрич** + **-ко**.

Мітришин, -на — с. Стара Стужиця, Лінці. Пор. 1787: п-ще *Mitryszyn* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Mitrixa* — “дружина **Мітра**” + **ин**.

Мітро — Вб, Пр, Уж, Св. 1715: кр. *Jac. Demetro* — Крайниково (Bélay 174); 1720: *Metro Ivan* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від місц. укр. вар. імені *Митро*, що відповідає оф. *Дмитро*. Вар. імені *Mitro* в цій функції відомий також словакам (Majtán Považaj 219), сербам, хорватам і болгарам (Грк 138, Šimundić 440, Ковачев 359).

Мітрович [рідше — **Митрович**] — Ір, Мк, Св, Хс, Вл, Пр, Вн, Уж. П-ще поширене серед сербів, хорватів та болгар (РСКНД XII 651, Leksik 439). ◀ Від антр. **Мітро** + **-ович**.

Мітровка — Уж, Хс, Мк, Св. 1715: кр. *Jo. Mitroka*, а 1720 — *Jo., Phil. Metroka* — Кошельово (Bélay 164); 1773: присяжний *Stephanus Mitroka* — Лохово (ДжеДел 291); 1787: кр. *Timko Dmitrowka* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Мітро* (оф. *Дмитро*) + квалітат. суф. **-овка**, як і у п-щах **Васильовка**, **Папівка**, **Петрівка**...

Мітровський — Горяни, Дравці. ◀ Слов. антр. утворення з суф. **-овський** від антр. *Митро* чи *Мітер*, тобто *Дмитро*. Можливо, від назви осіннього свята *Мітра*, тобто *Дмитра*.

Мітровці — Ір, Уж. ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від незасвідченого ойк. *Митровці* за аналогією до таких п-щ, як *Анталівці*, *Петривці*, *Станківці*.

Мітрук †. 1720: *Илия Митрукув* — Крайниково (UdAd 74). ◀ Укр. утворення з суф. **-ук** від (місц. антр. *Мітро* або *Мітер* — оф. *Дмитро*).

Мітрус — Тч. ◀ Фонет. видозміна укр. п-ща *Мітрусь* під угор. впливом.

Мітрусь — Тячів. ◀ Від укр. пестл. чол. імені *Мітрусь* (оф. *Дмитро*), як і у п-щах на зразок **Петрусь**.

Мітрьо [ор. — **Мітрьом**] — Іванівці. ◀ Місц. укр. та болг. гіпок. ім'я *Митрьо* (оф. *Дмитро*), як і *Гаєрильо*, *Даньо*, *Федьо*... (Ковачев 360).

Мітріок — Рх. ◀ Від антр. **Мітро** + **-юк**.

Мітря — Клячаново. ◀ 1. Род. відм. антр. **Мітрьо**. Пор. ще молд. чол. ім'я *Митрја* (укр. *Дмитро* — ДумбрМик 106). 2. Від місц. назви осіннього свята *Мітря*.

Мітуля — Лохово, Кальник, Мукачів. ◀ 1. Можливо, род. відм. серб.-хорв. чол. імен *Митуль*, *Mitula*, співвідносних з іменами *Мита*, *Димитрије* (Грк 138, Šimundić 440). У сербів є п-ща *Митул*, *Митулка*, *Митульевич* (РСКНД XII 652). 2. Пол. п-ща *Mitula* або *Mytula* (Rymut II 106, 136).

Мітько — Лубня. ◀ Укр. або болг. здр.-пестл. ім'я *Мітько* від *Мітьо*, тобто від *Дмитро*. Пор. ще слц. ім'я *Mitō* — *Demeter*, *Mikulaš*, *Michal* (Majtán-Považaj 219).

Михайлєць, -лець [у живому мовленні частіше — *Михальця*, *Михальцьові*, *Михальцьом*...] — Ір, Мк, Св. Пор. 1819: п-ще *Michaylec* — В.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Михайло* + суф. **-ець**.

Міхайлич — Горінчово. 1715: кр. *Fr. Michailicz* — Калини (Bélay 159); 1819: п-ще *Michajlicz* — Синьовидне на Бойк (ФМ). П-ще *Michajlicz* є і в Польщі (Rymut II 89). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від рідкісного жін. імені *Михайла* (Грк 282) або від чол. імені *Михайл* (ДумбрМик 107).

Міхайло — Завидово, Дуби. 1695: *Michailo Demko* — Міжгір'я (Bélay 178); 1678: утікач *Mihailo Nikola* — Ясиння (Bélay 167); 1715: кр. *Lad. Michalo* — Калини (Bélay 154); 1715: кр. *Simeon Michailo* — Синевир (Bélay 145); 1787: п-ща *Michajko*, *Muchajkow* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. імені *Михайло*, яке в народі конкурує з вар. *Мігаль*.

Міхайлович — Новоселиця на Мж, Горінчово. 1582: *Mihalovics Simon* — Давидково (LehBer 219); 1787: п-ще *Michajlowicz* — Риків, Головеське на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 421). ◀ Від антр. *Михайло* + **-ович**.

Міхайлівський — Королево. 1715: кр. *Michaluszke* — Ясиння (Bélay 167). ◀ 1. Від антр. *Михайло* + **-овський** без переходу суфіксального *lo/* в ін. монофтонг. 2. Від східнослц. ойк. *Михайловиці* (слц. *Michalovce*) чи якогось ін. ойк. + **-ський**.

Міхайлєчко — Білки. ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Михайло*.

Міхайлюк — Рахів, Кваси, Розтока. 1720: *Michajluk Vontun* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: п-ще *Michajluk* — Небилів, а 1819 —

Michayliuk — Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від чол. імені *Михайло* + *-юк*.

Михайльо [ор. — **Михальом**] — Тч. 1600: вл. *Hel. Mihajlo* — Вільхівці (Bélay 154). Пор. пол. п-ща *Michalyo, Mihalo* (Rymut II 90). ◀ Місц. розм. ім'я *Михайльо*, що відповідає оф. *Михайло*.

Михайлянич — Білки. ◀ Від андр. *Михайляня* “дружина *Михайля*” + *ич*.

Михайніюк — Кваси ◀ Укр. нерегулярне утворення з суф. *-юк* від імені *Михайньо*, тобто від імені з суф. *-ань*, але зі збереженням кореневого */й/*.

Михаліско — Ужгород. ◀ Штучний вар. п-ща, який постав недавно з традиційного п-ща **Мигаліско**.

Михалішка [*Михалішка*] — Вільшинки. 1820: п-ще *Michalisko* — Березовець на Лемк (ФМ). ◀ Твірна основа *Міхал* (без */й/*), як і суфіксальне */ш/* замість сподіваного */ч/*, указують на лемк. або на західнослов. етимологічну належність п-ща.

Михалко — Тч. 1390: *персмьшльскіи Михалко* — Перемишль (ССУМ I 599); 1685: *Михалка попового* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1751: *грішник Козма Михалкув* — Буківцьова (Гаджега-Уж 162). ◀ Від чол. імені *Michalko*, яке в марамороському селі Будешті фіксується 1472 р. (Bélay 131).

Михальський — Софія. Пор. 1787: п-ще *Michalski* — Завої на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Михал* (укр. оф. *Михайло* — Керста 120) + *-ський*.

Михальцьо, -ця [ор. — **Михальцьом**] — Медведівці, Мукачів. 1773: п-ще *Michalczó* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1778: п-ще *Michalcio* — Полонне на Лемк (ЙМ). ◀ Лемк. гіпок. ім'я до оф. *Михайло*.

Михальчик — Бедевля. Пор. 1787: п-ще *Muchalczuk* — Королева Руська, Сторожі Вел. на Лемк (Красовський 108). На Подг п-ще *Michalczuk* фіксується 1663 р. (Bubak 232). ◀ Від здр.-пестл. вар. чол. імені *Михалько* + *-чик*.

Михальчин, -на — Ужгород. ◀ Від жін. іменування *Михалька* — “дружина *Михаля* або його дочка” + *-ин*.

Михальчинець — Ужгород. ◀ Від андр. *Михалька* — дружина *Михаля*” + *-инець*.

Михальчич — Тч. 1715: кр. *Fr. Michajljcsics* — Калини (Bélay 1569). ◀ Від тієї ж основи + *-ич*.

Михальчук — Терсва, Ділове, Розтока. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-чук* від чол. імені *Михаль*, яке в с. Королево згадується 1401 р. (Мик-Чу 68). Пор. 1475: ім'я *Michal* — Окно-Шугатаг (Bélay 190).

Михалюк — Рахів, Синевирська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від староукр. або від пол. чол. імені *Михал* (Керста 120, Rymut II 89).

Михаліянич — Н. і В.Ремети, Білки. ◀ Від андр. *Михаліяня* — “дружина *Михалія*” + *-ич*.

Михасюк — Ясиння, Кваси, Чорна Тиса. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Михась* (оф. *Михайло*). Пор. 1787: п-ще *Michas* — Морозовичі на Бойк (ЙМ).

Михасяк †. 1720: кр. *Lad. Michaszak* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від чол. імені *Михась* (оф. *Михайло*) + суф. *-як*.

Михей — Хуст. Пор. 178: п-ще *Mechayko* — Заболотці на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені євр. пох. *Михей*, співвідносного з укр. *Михайло*.

Михніевич — Ужгород. 1715: кр. *Laur. Michnowicz (Michnivecs)* — Келечин (Bélay 162); 1715: кр. *Michnewat* — Нехваль-Полянка (Пе Пред 317). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від укр. чол. імені *Михно*, співвідносного з *Михайло* (Керста 121, Осташ-3 50), або від його рум. еквівалента *Michnea*. Ім'я *Михно* у Львові згадується 1370 р. (ССУМ I 606).

Михньо — Мукачів. Пор. 1439: імена *Балаи* и *Михнѣ* — Сучава (ССУМ I 600); 1450: *Michno Ruteno* — Перемишль (Smołka II 95). Пор. 1608: кр. *Danko Michniow* — с. Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Михньо*, співвідносне з оф. іменем *Михайло* (Керста 121). Пор. ще болг. імена *Михна*, *Михньо*, співвідносні з іменем *Михайло* (Ковачев 361).

Миця [*Мѣца*] — Мж, Хс, Вл, Св, Мк. Пор. 1215: *impetierunt ante Micam* — ком. Бігар (RegVar 203); 1787: п-ще *Мус* — Недільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від карпатоукр. пестл. назви кішки *мѣцн/мѣца* — “киця, кицька” (Он I 442, Гр 429), яка вживається також стосовно коханої дівчини, дитини. Крім українців, лексему *тїца* використовують у цій ролі також румуни і молдовани. Отже, іменування повністю відповідає рум. апел. *тїт* — “кіт, котик”. 2. Від чол. імені *Мица*, яке в укр. та болг. мовах співвідноситься з іменами *Михайло*, *Микола*, *Дмитро*, у серб.-хорв. — *Милан*, *Милован*, *Милутин* та *Велимир*... (РСКНД XII 659, Šimundić 429), у пол. — *Миколай* (Rymut II 98), в угор. — *Михайло* (Ladó 191). На Мж ім'я *Миц* уживалося й без кінцевого *-а* (Bélay 178).

Мицак — Рх. 1787: п-ще *Мусак* — Орів, Звір, Топільниця на Бойк, Свіржова Руська на Лемк. П-ще *Micak* є і в Польщі, де співвідноситься з іменем *Mikolaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Від антр. *Мица* + *-ак*. 2. Від серб.-хорв. пестл. прикм. *мицак* — “манюсінський” (РСКНД XII 656), тобто те, що й укр. п-ще *Мицюцький*.

Мицан [*Мыцан*] — Мк. П-ще *Mican* є у хорватів (Leksik 420). ◀ 1. Від антр. **Мйца** + **-ан**. 2. Рум. п-ще *Mițan*, що з апел. *tîțan* — “кіт”. 3. Серб., хорв. або болг. гіпок. ім’я *Мицан*, співвідносне з *Милан*, *Милослав*, *Михайло* (Грк 139, РСКНХ XII 656, 139, Šimundić 429).

Мйцик [*Мъцик*] — Майдан, Верховина Бистра, Тур’я Бистра. Пор. 1773: кр. *Miczik* — с. Добоц у ком. Земплин (ПеПред 316); 1787: п-ще *Мусук* — Мисцова на Лемк, Опорець на Бойк (ЙМ). П-ще *Micik* є і в Польщі, де співвідноситься з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Від антр. **Мйца** + **-ик**. Чол. ім’я *Миц*, співвідносне з оф. ім’ям *Михайло*, фіксують козацькі реєстри 1649 р. (Осташ-3 50). 2. Пол. антропонімісти співвідносять це п-ще з ос. іменем *Mikołaj* (Rymut II 98).

Мицила †. 1772: староста *Simon Miczila* — Івашковиця (ДжеДел 286). ◀ Напевно, від антр. **Мйцьо** + суф. **-ила**.

Мицканіок — Ясиня. ◀ Укр. утворення з патронімним суф. **-юк** від антр. *Мицкан*, яке наявне в Польщі і співвідноситься з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). П-ща *Мускап*, *Мусканиук* засвідчив на поч. ХХ ст. А.Вінценз у прикарп. гуцулів (Vincenz 494).

Мйцко [*Мъцко*] — Плав’є. 1474: *per Johan- net olim Mickonis filium* — Перемишль (Smolka II 15); 1787: п-ще *Муско* — Дубно, Небінко, Тилва на Лемк, Біличі, Торчин на Бойк (ЙМ). ◀ Напевно, чол. ім’я *Мицко*, яке в українців співвідносне з іменами *Михайло* (Керста 135) та *Микола* (Rymut II 98), у сербів та болгар — із *Димитрије*, *Милан*... (Грк 139, Šimundić 429, Илчев 340), у угорців *Mickó* — із *Miklós* (Hajdú 72), у словаків — так само з *Mikuláš* (Majtán-Považaj 219), а у поляків — із *Mikołaj* (Rymut II 98).

Мйцков †. 1618: кр. *Makszim Miczkow* — с. Біловежа на Маковиці (Mars 99). ◀ Від антр. **Мйцко** + пос. суф. **-ов** без переходу голосного /o/ в іншій монофтонг.

Мйцилч [*Мицилч*] — Невичьке. ◀ 1. Від андр. *Мицилч* — “дружина **Мйци**” або “дружина *Мйця*” + **-ич**. 2. Від серб. чол. гіпок. імені *Мицула*, співвідносного з іменем *Мицун* (РСКНХ XII 659), або від пол. п-ща *Micula*, співвідносного з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98), + **-ич**.

Мйцька [*Мъцька*] — Пр. 1787: п-ща *Муска*, *Муско* — Берест, Новиця на Лемк, *Муско* — Розлуч на Бойк (ЙМ). У Польщі є п-ща *Мічка* та *Муско*, які пол. ономасти співвідносять їх із іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Антр. **Мйца** + **-ка**. 2. Бойк. або середньокарп. апел. *мъцька* — “кицька, кішка”, “білка”, “ласиця” (Гр II 421, Он I 441, AGB II 102, Мат. до букв. V 77).

Мйцьо — Сухий, Верховина Бистра. ◀ 1. Імовірно, чол. ім’я *Миць* або *Мицьо*, співвідносне з кількома повними іменами, найчастіше — з іменем *Мицула* (Rymut II 98). 2. Більш імовірно, від апел. *мъца* — “товстошкоке дитя” (Гр II 429).

Мйціок — В.Водяне. Пор. 1804: *Seten Musiak* — присяжний — Жаб’є (Vincenz 584). П-ще *Micuk* є і в Польщі, а пол. ономасти пов’язують його з іменем *Mikołaj* (Rymut II 98). ◀ 1. Від антр. **Мйца** або **Мйцьо** + **-юк**. 2. Рум. антропонімісти п-ще *Mițuk* пов’язують з апел. *tițuk* — “котик, кицька”.

Мйця [*Мъця*] — Тур’я Поляна. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Мйца**, яке співвідноситься з апел. *миця* “киця”.

Мйціанка [*Мъцианка*] — Туриця. Пор. 1819: п-ще *Micianka*, а 1787 р. — *Muciunka* (!) — Тисів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Імовірно, від антр. *Мициан* + суф. **-ко** з подальшим переходом п-ща до парадигми на **-ка**.

Мйшіак [*Мъшіак*] — Раково, Іванівці. 1704: кр. *Missak Balas* — Кайданово (HodGens 14); 1751: *Mapia Muusak* — Невичьке (Гаджега-Уж 156); 1787: п-ще *Myszak* — Чарна, Вислік Вел., Війське на Лемк, Верхне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ак** від антр. *Мыша*. На думку К.Римута (Rymut II 129), базою для антропооснов на *Му-* моделі *Mysz* могли бути також давньослов. двоосновні імена на *Му-* моделі *Myšibor*. П-ща *Mysza* і *Myszak* засвідчено 1787 р. в лемк. селі Мохначка (Красовський 108), а в с. Небилів — п-ща *Mysz* і *Myszow*. Кличку *Мышіак* у Карпатах дають тваринам за їх мишачу, тобто сиву, масть. Пор. у Б.Грінченка апел. *мйша* — “кінь сірої масті” (Гр II 429). 2. Від укр. власного ос. імені *Миш* або *Мишв*, яке фіксують писемні пам’ятки укр. мови з XVI ст. (Керста 120, 135). На Ужан в поодиноких селах, зокрема біля Середнього, дотепер уживають чол. ім’я *Мйшиа* на позначення *Михайла*. У Сербії цю ж функцію виконує *Мишак* (Грк 139), у Хорватії — так само (Šimundić 432). Кількість імен, які репрезентує гіпок. вар. *Mišak*, там сягає 80.

Мйшіанч [*Мъшіанч*] — Мж, Уж. 1715: кр. *Michanics* (!) *Ivancho* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ич** від андр. *Мйшіанч* — “дружина *Мйшич*” або “дружина *Мйшиа*”. Твірною основою для п-ща *Мйшіанч* могло бути також індивідуальне п-ко *Мйшіанч*, яке в Карпатах нині дають істотам жін. статі за їх *мишасту* (тобто сіру) масть, але раніше ця основа могла асоціюватися також зі слов. антропоосновою *мысль* (Rymut II 129). 2. Можливо, що

первісний вигляд п-ща був **Мишанич**, а вар. *Мышанич* є лише наслідком новішої народної його реетимологізації. У такому разі п-ще **Мишанич** постало б на ґрунті андр. *Мишаня* — “дружина *Міши*, тобто *Михайла*”. Чол. ім’я *Міша*, як і співвідносні йому *Мишко*, *Мишці*, *Мишиня*, були характерні для українців XVI й пізніших століть (Керста 120). Пор. 1435: *Мишино село* — м. Хотин (ССУМ I 601). Сьогодні вони властиві і сербам, і хорватам, і молдованам, де співвідносяться з іменами *Михайло*, *Мітро* та ін. з початковим *Ми-* (РСКНХ XII 663, Šimundić 439, ДумбрВик 108).

Мишинський, -кого — Розтока на Рх. 1787: п-ще *Myszynski* — Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від антр. *Мішин* (або *Мишиня*), який у бойк. селі Гнила згадується 1787 р. (ЙМ). Однак з’ясувати етимон п-ща (від *м’иша* чи від *Міша*) неможливо, оскільки гуцули давно втратили розрізнення фонем /и/ та /ы/.

Мишка — Княгиня, Раково. Пор. 1819: п-ще *Myszka*, а 1789 — *Myszkw* — Підгородці та Н.Висоцьке на Бойк (ФМ, ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, укр. або болг. здр.-пестл. чол. ім’я *Мішка* (оф. *Михайло* — Ковачев 362). 2. Наслідок новішої фонет. і графічної видозміни антр. *М’ишка*. Пор. запис чол. ос. назви *Мышка* з 1438 р.: *пану Петроу штак Мышце Кухъмистру* — Луцьк (ССУМ I 626). Отже, можливий етимол. зв’язок суч. п-ща *Мишка* з апел. *мишка* (Гр II 429).

Мишкар, -ря †. 1699: кенез *Miskar Kuzma* — Мішкаревця (Maksay 603); 1772: староста *Marcus Miskár* — Мішкаревця (Удварі-2 302). ◀ Від місц. укр. апел. *мишкаръ* — “кастратор” (Зак).

Мишко — Св, Хс. Пор. 1448: *pan Мишко Глуцкий* — Берестя (ССУМ I 601); 1567: *Lucas Misko* — Мартинка (UcC 53-12); 1682: кр. *Misku Timko* — Стричава (UcC 88-59). ◀ Здр.-пестл. чол. ім’я *Мишко* (оф. *Михайло*).

Мишкович †. Пор. 1773: присяжний *Ioannes Miskovics* — Мала Тибава (Удварі-2 305). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Мишко**.

Мишкўлинець, -ниця — Зняцьово, Лохово. ◀ Від західнозакарп. андр. *Мишкўля* — “дружина *Мишк’а*” або “дружина *Мішки*” + *-инець*.

Мишуляк [*Мишул’ек*] — Ділове. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від антр. *Мишўла* або *Мишўля*, співвідносних з іменами *Михайло*, *Милаш*, *Милан* та ін. (Грк 139, Šimundić 440). 2. Можливе й п-кове пох. — від клички мишастої істоти жін. статі *Мишўля*.

Миш’ак [*Миш’ек*] — Кваси, Білин. Пор. 1787: п-ще *Miszczak* — Жерестів на Лемк, Кальне

і Верхне на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Мишка**, **Мишко** або **Мисько**.

Мівк’аніч — Люта. ◀ Західнозакарп. утворення з суф. -ич від андр. *Мівк’аня* — “дружина *Мівка*, тобто *Милка*, *Милослава*, *Добромил*”, а може, й *Мізовк’аніч*. Голосний /і/ в корені імені (а ще більшою мірою лабіовеларизація кореневого /л/) натякають на пол. або навіть на серб. пох. твірної основи. (Пор. пол. ім’я *Milko* і серб. ім’я *Миоко* та п-ща *Миковић*, *Миоковац* — РСКНХ XII 592–593).

Міг’айлик — Вел.Березний, Завосина. 1715: кр. *St. Mihalylik* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Укр. здр.-пестл. чол. ім’я *Мих’айлик* у його угор. вимові.

Мігалій — Оріховиця. 1794: *парох Wan Migalij* — Хуст (ПаПо-2 19); 1605: кр. *Ferenc Mihali* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Угор. утворення з формантом -i від угор. кал. імені *Mihály* (укр. оф. *Михайло*) або від угор. ойк. *Mihaly*, наявного в іменуваннях на зразок *Nagy Mihaly* (по-слц. *Michalovec*). На території Угор. королівства п-ще *Mihály* фіксується з 1488 р. (Kázmér 732).

Міг’алко — Уж, Вб, Тч. — Див. **Міг’алько**.

Міг’аль — Ворочово. 1604: кр. *Jo. Mihaly* — Вонігово (Bélay 212); 1649: кр. *Mihaly* — Макарьово (LehBer 407). ◀ Угор. чол. ім’я *Mihály* (укр. *Михайло*), адаптоване в місц. укр. середовищі.

Міг’алько †. 1668: п-ще *Mihalyko* — Виноградів (Szabó 423). ◀ Від антр. **Міг’аль** + **-ко**.

Міг’альніок — Антонівка. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Міг’алиніюк**.

Міг’альчик — В.Водяне. ◀ Укр. дериват із суф. -ик або -чик від місц. антр. **Міг’аль**, *Міг’алько*, *Міг’альцьо* чи *Міг’альч’а*. Пор. 1604: вл. *Jo. Mihalcz* — Н.Вишава (Bélay 219).

Міг’альчич — В.Водяне. П-ще *Mihalčić* є у хорватів (Leksik 421). ◀ Від андр. *Міг’алька* — “дружина *Міг’алья*” або жін. патр. *Міг’алька* — “дочка **Міг’ал’я**” + суф. -ич.

Міг’ович — Ир, Мф, Св. — Див. **Міг’ович**.

Міг’овк — Тч, Вн, Хс. 1570: *Joan Mihok* — Зубівка (UcC 97-29); 1678: кр. *Mihok* — Тросник (Szabó 472). ◀ Угор. гіпок. чол. ім’я *Mihók* (оф. *Mihály* — укр. *Михайло* — Ladó 191, Kázmér 735).

Міг’овка — Вн, Ир, Тч. ◀ П-ще **Міг’овк** у формі род. відм.

Мідянка — Широкий Луг. Пор. 1787: п-ще *Miodzianka* — Сможє, 1819 — *Midzianczyn* — Хітар на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. прикм. *медяний*, *мідяний* чи *мідяний* — “солоденький” (при звертанні), що від ім. *мед*, + субстантивуючий суф. -ка (Он I 435). Пор. запис п-ща 1787 р. *Miedziany* (род. відм. — *Miedzianego*) з

с. Страшевичі на Бойк (ЙМ). Аналогічні п-ща та імена від кореня *мед-* на зразок *Meĥan* є й у сербів та хорватів (Грк 129, 227, Šimundić 429, 527, РСКНХ XII 509, Leksik 415).

Мідя́нко — Тарасівка. ◀ Тієї ж етимології, що й **Мідя́нка**, лише п-ще **Мідя́нко** вторинне щодо п-ща **Мідя́нка**.

Мідя́нчик — Іванівці. ◀ П-ще легко виводиться з антр. **Мідя́нко**, однак, враховуючи розірваний ареал побутування обох п-щ (Мукачів і Тячів), ми схильні думати, що **Мідя́нчик** — це катойк. від назви села *Мідя́ниця* (Ір).

Міжа́к — Ужгород, Доманинци. ◀ Укр. або слц. утворення з суф. *-ак* від місц. слц. імені *Mižo*, що відповідає більш відомому вар. *Mišo* (оф. *Михайло*). Кореневий голосний /i/, а ще більшою мірою східнослц. дистантна асиміляція фонем /ш/ після /м/, підтверджує думку про слц. пох. твірної основи.

Мізерак — Чинадьово, Мукачів. Пор. подг. п-ще 1786 р. *Mizera* (Bubak 238). ◀ Від карпатоукр. апел. *мізерак* — “бідак, бідняк” (Гг 123, Мат. до букв. V 79) або старопол. *mizerak* — “т. с.” (Reczek 211).

Мізолик [рідше — **Мізьолик**] — В. Студений. ◀ Від персоніф. бойк. апел. *мізіль* (род. — *мізоля*) — “мозоль” “пухир” (Он I 443) + суф. *-ик*.

Мізу́н [рідше — **Мізу́н**] — Мж, Тч, Хс, Вн. 1720: п-ще *Mizuny* — Раковець (Szabó 549). Пор. ще 1787: п-ща *Miziunski* — Перегінське, Славське на Бойк, *Mizik* — Вапенне, Мацина на Лемк (ЙМ). Пор. також прикарп. гуц. п-ще *Mizuniuk* (Vincenz 486) та серб. п-ща *Mizuh* і *Mizunovuh* (РСКНХ XII 512). ◀ Пол. п-ще в утворення *Mizun* від дієсл. *mizać* — “гладити”, “пестити” (Rymut II 107).

Мізяк †. 1653: *повгар Мизяк Федор* — Ком’яти (Стрипский-1 61). ◀ 1. Пол. п-ще *Miziak* від дієсл. *miziac* — “гладити”, “пестити” (Rymut II 107). 2. Від прикарп. антр. *Мизь* + суф. *-як*.

Міка́йло — Уж. ◀ Серб.-хорв. чол. ім’я *Микајло*, що відповідає серб. оф. *Михајло* (Грк 131).

Мікеш — Ір, Уж. ◀ 1. Пол. п-ще *Mikesz*, яке співвідноситься зі співзвучним іменем і функціонально відповідає повному імені *Mikołaj* (Rymut II 97). 2. Угор. гіпок. чол. ім’я, що відповідає оф. *Mihály* (Ladó 192). В угорців п-ще *Mikes* уперше згадується 1400 р. (Kázmér 734). Нині п-ща *Mikeš* і *Mikešić* є також у хорватів, сербів (Leksik 425, РСКНХ XII 516), чехів та словаків.

Мікі́тич — див. **Мікі́тич**.

Мі́кла — Мк, Уж. — Див. **Мі́кла**.

Мі́клóвда — Пр, Уж. 1773: п-ще *Mikloda* — ком. Гемер (КніеSz 81). ◀ П-ща *Mikloda*, *Miklota*, *Mikleđa*, *Mikluda* у чехів умотивовано виводяться

від кал. імені *Mikuláš*, тобто *Микола* (Moldanova 144). У поляків є п-ще *Mikóda*, і вони також виводять його від імені *Mikołaj* (Rymut II 98).

Мі́клóвцик — Невицьке, Ужгород. ◀ Слц. або укр. суф. дериват чес. п-ща *Miklota*, співвідносного з чол. іменем *Mikuláš*. Передсуф. /u/, тобто асиміляція м’якого /tʃ/, вказує на слц. діал. або на пол. пох. твірної основи. У поляків є п-ща *Mikleč*, *Miklic*, які ставлять прізвище у зв’язок із іменем *Mikołaj* (Rymut II 97).

Мі́кловш [рідше — **Мі́клош**] — Хс, Тч, Вн. Пор. 1212: *Miklous ioubagio* — ком. Саболч (RegVar 220); 1510–1515: *Thywadar Myklos* — Бедевля, 1550: кр. *Cl. Miklos* — Руське Поле, 1586: кр. *Jo. Miklos* — Драгово (Bélay 126, 211, 169); 1705: *Miklós Tamas* — Золотарьово (HodOkt 428). ◀ Угор. кал. ім’я *Miklós* (укр. *Микола*) як п-ще. Пор. 1411: *Миклоуш* — Сучава (ССУМ I 517).

Мі́кловші — Н. і В. Ремети ◀ Угор. патр. із формантом *-i* від угор. антр. *Miklós* (див. **Мі́кловш**).

Мі́клош — Ір, Хс. 1662: п-ще *Miklos* — Нове Село (Szabó 507); 1671: кр. *Miklos Elexa* — Дулово (Bélay 138); 1773: кр. *Miklós* — Велятин (Пе Пред 315). ◀ Угор. чол. кал. ім’я *Miklós* (укр. відповідник — *Микола*) із усуненням довготи голосного /o/.

Мі́клуш — Олександрівка, Золотарьово. ◀ Фонет. адаптоване угор. кал. ім’я *Miklós* (укр. *Микола*). Пор. ще слц. розм. ім’я *Mikluš* — “т. с.” (Majtán-Považaj 219).

Мі́клушук †. 1769: *Mikluscsuk* — Вел. Бичків (Лучкай 17. — 168). ◀ Укр. дериват із суф. *-юк* від місц. антр. **Мі́клуш**.

Мі́кор — В. Водяне, Водиця. 1428: шл. *Sim. Mikor* — Сер. Водяне, Водиця (Bélay 121); 1787: п-ще *Mikort* (!) — Волосате на Лемк (ЙМ). Пор. п-ще *Mikora*, яке трапляється серед поляків (Rymut II 97). ◀ Місц. рум. ос. ім’я *Nicoara* (укр. *Микола*) зі зміною початкового /N/ на /M/ та втратою кінцевого /a/, але зі збереженням ротацізму, який охопив це ім’я серед румунів ще в Середньовіччі (Jordan 333, 304).

Мі́кулáнинець, **-ниця** — Бородівка. — Див. **Мі́кулáнинець**.

Мі́ліка — Мк. ◀ Самостійне хорв. чол. ім’я *Milika*, в основі якого лежить слов. прикм. *mil*, тобто “милий” (Šimundić 227). Пор. ще суч. серб.-хорв. п-ща *Milikić* та *Miliković* (Leksik 432, РСКНХ XII 532).

Мі́лканич †. 1607: *Milkanith Ivan* — Костри-ни (UetC 104–8). ◀ Від місц. андр. *Milkánia* — “дружина **Мі́лка**” + *-ич*.

Мілко — Ужгород. ◀ Чол. ос. ім'я *Милко*, яке у болгар співвідноситься з *Милети* (Илчев 335), у сербів та хорватів є самостійним іменем від прикм. *мил* — “милий” (Šimundić 229, SvoSta 134). Є воно і у словаків (Majtán-Považaj 219), де співвідноситься з іменами *Bohomil*, *Emil*, навіть у угорців (Ladó 102).

Міллер — Хс, Тч, Св. ◀ Нім. п-ще *Miller*, апел. зн. якого — “мірошник” (Rymut II 100).

Мільо [ор. — Мільюм] — Стрипа, Ужгород. ◀ 1. Чол. ім'я *Мільо*, яке у Прикарпатті співвідноситься з іменем *Омелян*. 2. Від серб. чол. імені *Миљо* чи з інших слов. імен на зразок як *Миљислав*, *Миљдріз* (Грк 135), або від болг. побажального імені *Миљво* з настановою “Хай буде милий!” (Ковачев 353).

Мільчак — Мал.Березний. 1787: п-ще *Milczak*, *Mielczak* — Князівське на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Milczak* фіксується 1652 р. ◀ Пол. ономасти виводять п-ще від дієсл. *milczeć* “мовчати” (Bubak 237), однак, враховуючи валентність суф. -*як* та валентність твірних основ, вважаємо, що це не віддієсл., а відіменне утворення, а саме — від чол. імені *Milek* або *Milko* (SSNO III 3 511), + -*як* чи навіть від жін. імені *Milka*.

Мільчевич — Ясиня, Ужгород. Пор. 1570: *Joan. Melchych* — Ждєнєво (UetC 53-14). П-ще *Миљчевич* є у сербів, хорватів і поляків (РСКНХ XII 567). ◀ Слов. утворення з патр. суф. -*евич* від чол. імені *Миљко* або *Milko*, властиво сербам та полякам (РСКНХ XII 565, SSNO III 3 511).

Мілян †. 1646: кр. *Milian Janos* — Комлошка (БалКом 539). ◀ Від антр. *Мільо* + -*ан*.

Міндэй [*Minděj*] — Св, Мк. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. -*ей* від антр. *Minda*. П-ща *Minda*, *Mindyk*, *Mindera* 1787 р. фіксуються у лемк. селах *Мхава* та *Мушишка* (ЙМ), а нині п-ще *Mindou* функціонує серед українців Пряшівщини, зокрема в с. Пчолине. Зн. твірної основи не зовсім певне. Правдоподібно, це усичення від місц. дієсл. *мындати* — “невиразно, ліниво говорити” (Мк, Уж). 2. Болг. чол. ім'я *Minda*, що співвідноситься з *Мино*, тобто *Михаил* (Илчев 335). 3. Хорв. жін. ім'я *Minda*, співвідносне з *Marija* (Šimundić 533). Див. ще **Мінда**.

Мінджа — Веряця, Горбки. Пор. 1715: кр. *Minsola Peti* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Mindzala* — Воля Болехівська на Бойк (ЙМ). П-ща *Minda*, *Mindak* і *Mindək* є у хорватів (Leksik 435). У сербів є п-ще *Meiņa* (РСКН XII 565), а також кличка *Миңа* для свійських тварин із сережками на шиї (РСКНХ XII 578). ◀ Етимологія п-ща спірна. Її можна виводити з буков.

апел. рум. пох. *мінджа* “м'яч” (Мат. до буков V 79), з гал. антр. XVII ст. *Міндзя*, який І.Фаріон пов'язує з дієсл. *мінджувати* — “постійно мінятися” (Фаріон-3 245), від болг. чол. імені *Минджо*, співвідносного з *Михаил* (Илчев 335–336). Найбільш імовірно, що це циг. апел. *мінджа* — “vulva”, який знають, крім циган, і українці, і словаки, і угорці Зак, і навіть болг. цигани мають п-ще *Минджата*, а журнал “Български език” у числі 5 за 1960 р. пояснює його саме як “pendendum mulibere”.

Міндюк — Рахів. 1787 і 1819: п-ще *Mindiuk* — Небилів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -*юк* від антр. *Minda* (див. **Міндэй**).

Міннига †. 1667: п-ще *Miniga* — с.Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. *Міньо* або *Міня* + -*нига*.

Мінський [*Мінський*] — Кушниця. ◀ Імовірно, від антр. *Міньо* або *Міня* + -*ський*.

Мінчак — див. **Міньчак**.

Мінчик — див. **Міньчик**.

Мінчич — див. **Міньчич**.

Міньківчич — Пастілки. Пор. 1819: п-ще *Minkowicz* — В.Висоцьке, а 1787 — п-ще *Minkiewicz* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -*ович* від антр. *Мінько* або *Мишко*. Пор. 1787: п-ще *Minko* — Морозовичі на Бойк, Рибне на Лемк (ЙМ). Антропооснова *Мінько* має щонайменше дві задовільні інтерпретації: а) укр. здр.-пестл. чол. ім'я від кал. імені гр. пох. *Мина* (ВІЛ 69); б) болг. демін. ім'я *Мишко* від повного імені *Миљво* або *Мино*, тобто *Михаил* (Илчев 336).

Міньо — Дубове. Пор. 1787: п-ще *Miniow* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Серб. ім'я *Миљво*, співвідносне з повними іменами *Миладин*, *Милап*, *Милован*, *Михајло* (РСКНХ XII 591, Šimundić 436, Ковачев 355). 2. Угор. гіпок. ім'я *Міnya*, співвідносне з *Mihály* (укр. оф. *Михайло* — Ladó 191). 3. Слц. чол. ім'я *Мињо*, співвідносне з повним іменем *Marián* (SSJ VI 143).

Міньчак — Бб. Пор. 1787: п-ще *Munciow* — Козаківка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -*як* від антр. *Мињко* чи *Мињцо*, похідних від *Міньо* чи *Міня*. 2. Укр. утворення з суф. -*як* від персоніф. апел. *мињка* “кішка, киця” (Чопей 193, Он I 443).

Міньчик — Рахів. ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Міньчак**, + суф. -*ик*.

Міньчич — Королево. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Мишка* або *Мишча*, якому в болг. мові відповідає повне ім'я *Марія* (Илчев 335, 336), а в хорв. — понад 100 подібних імен, що містять звукосполучення -*Mi-* (Šimundić 533). 2. Персоніфікований апел. *мињка* — “кицька” + -*ич*.

Міня — Ужгород. ◀ 1. Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Миша*, співвідносне з повними іменами на зразок *Мишивоје*, *Милован*, *Мухайло*, *Budimir*, *Milan* (РСКНХ XII 591, Šimundić 436), угор. *Minya*, що з *Mihály* — укр. *Михайло* (Ladó 191). 2. Від місц. апел. *міня* — “кицька” (Зак). За К.Римутом, може співвідноситися з давніми двоосновними слов. іменами на зразок *Minigniew*, тобто з дієсл. *minac* — “минути” (Rytm II 101).

Міняйло — Ужгород. Пор. суч. п-ще прикарп. гуцулів *Minajluk*, яке А.Вінценз пов'язує з рум. іменем *Minail* та кал. іменем *Mān āil ā* (Vincenz 235). 2. Від давньоукр. апел. *міняйло* — “той, що обмінює одні речі на інші” (СУМ IV 743). В усякому разі чинні принципи етимологізації промовляють за таке його пох. Пор. ще буков. апел. *мінйайлик* — “ганчірник” (Мат. до буков. V 80).

Міняччик — Клячаново, Лавки, Іванівці. ◀ Правдоподібно, укр. утворення з субстантивуючим суф. -чик від пасивного дієприкм. *мінящий*, чим уписується до дохр. імен на зразок *Куплен*, *Найден*, *Обретен*, *Продан*, *Собран*.

Міравчик — Ужгород — Фонет. видозміна п-ща *Мирявчик*.

Міроп — Росішка, Перечин. ◀ Фонет. видозміна чол. імені *Мироп*.

Мірявець, -вця — Руське Поле, Вишково. Від закарп. діал. апел. *мирявець* “перебірлива до їжі істота”.

Місарош — Тч, Ір, Пр. 1600: гор. *Mizaros* (!) — Тячів (Bélay 205). ◀ Угор. п-ще *Mészáros*, яке походить від апел. *mészáros* — “м'ясник” зі збереженням північноугор. говіркового ікання. На Зак і в Слч п-ще не сприймається як чуже, оскільки і українці, і словаки для позначення м'ясника вживають назву слов. етимології *m'ясáрош*, а словаки — *mesaroš*.

Місечко — див. *Місечко*.

Місла [*М'ісла*] — Дуби, Свалява. Пор. 1234: воїн *Mizla* — район м. Ваца (RtgVar 304). ◀ 1. На території Угор. королівства було і п-ще *Mislai*, яке М.Казмир виводить від ойк. *Mizsla* (Kázmér 739). На нашу думку, п-ще зберігає праслов. антропооснову -*мысль*, засвідчену такими композитними іменами, як *Осомысль*, *Перемысль*, *Добромысль*, *Мыслославъ*. Пор. чес. ім'я *Myslík*, що з *Přemysl* (Кларровд 151, Рутот II 129). Непрямим підтвердженням такого пох. п-ща може бути кореневе /ы/ в традиційному народному його звучанні. 2. Малоімовірно, що п-ще походить від кал. імені *Мисаїл*.

Місльо — Голубине. ◀ Фонет. вар. п-ща *Мисла*. У молдован є п-ща *Міслья* і *Мисляну* (Ер-Кос 193).

Міт'юла — див. *Мит'юла*.

Міхняк — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Michniak* — Новиця, *Michnewicz* — Вороблик на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від староукр. чол. імені *Михлю*, співвідносного з повним іменем *Михайло* (Керста 120–121). Пор. ще 1605: кр. *St. Mihne* — Миколапоток (Bélay 174).

Міца — Щербовець. Пор. 1220: *curialis Micae comitis* — ком. Бігар (RegVar 257). ◀ 1. Фонет. і графічний вар. п-ща *М'іца* (див. *Міца*), який виник через те, що ані лат., ані угор., ані нім., ані чес. мови, якими велися записи в Карпатах, не мали в своїй графіці більш відповідного засобу відтворювати укр. голосний /ы/. 2. Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Mica*, що співвідноситься з сотнею хорв., серб. та болг. імен на зразок *Božmir*, *Dalimir*, *Mihajlo*, *Miloslav*, *Mirosljub*, *Milan* (Šimundić 429, РСКНХ XII 657, 659, Ковачев 362), або й чес. чи угор. чол. ім'я *Mica* (Moldanová 143, Ladó 191). У молдован є також п-ще *Міцу* (Ер-Кос 93).

Міцан — Довге Поле. ◀ 1. Від антр. *Міца* + -ан. 2. Серб. або хорв. гіпок. ім'я *Mican*, співвідносне з такими повними іменами, як *Mihail*, *Milen*, *Milorad*, *Stanimir*... (Šimundić 429, Грк 139 та ін.). 3. Безпосередньо від серб. гіпок. апел. *мицан* — “кіт” (РСКНХ XII 657).

Міцик — Горяни. Пор. 1787: п-ще *Miczuk* — Ільник на Бойк, *Myczenko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. *Міца* або *Міцьо* + -ик чи від слц. розм. імені *Mico* (≠ оф. *Mikuláš* — *Majtán-Považaj* 219).

Міц'юра — Руська Мокра. ◀ Антр. *Міца* + суф. -юра (імовірно, рум.). Пор. 1680: кр. *Mitsurko Andreas* і *Georg* — Рус. Поляна (Bélay 180).

Міцьо [дав. — *Міцьові*] — Строїно, Мочар. 1751: вірник *Петро Міцо* — Вішка (Гаджега-Уж 169). Пор. 1787: п-ще *Myciow* — Лубна на Лемк (Красовський 108), *Miciv* — Спасна Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. ім'я *Мицо*, яке у сербів та хорватів співвідноситься з *Миланом*, *Михайлом*, *Велимиром* та ін. (РСКНХ XII 659, Šimundić 429).

Міцьовда — Вел.Березний, Мал.Березний, Завосина. Пор. 1229: *Muicud pristaldus* — Земплин (RegVar 298). ◀ 1. Антр. *Міцьо* + квалітат. суф. -овда, як і у п-щах *Мікл'овда*, *Шкал'овда*. 2. Від слц. апел. *micuda* — “дурень, телепень” чи від пол. *micuda* — “розтелепа, мамула” (Bubak 223).

Міцюк — Вел.Бичків. ◀ Від антр. *Міцьо* або *Міца* + -юк.

Мічак — Пилипець, Ізки. Пор. 1787: п-ща *Mitczak, Miczak* — Завадівка на Бойк (ЙМ). Пор. 1750: *Марія Мичація* — Тополяни (Гаджера-3 75). Суч. серб. п-ще *Мичак* (РСКНХ ХІІ 660). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Мик*, співвідносне з повними іменами *Микбла*, *Миччфор*, тобто *Никифор* (Керста 121), зі старочес. іменем *Міček* (ССУМ I 601), + -як. Пор. ще запис 1390 р. з Перемишля: *пан Мичко* (там само), суч. чес. п-ще *Міч*, яке Д. Молданова виводить від чес. імені *Mikuláš* (Moldanová 143). 2. Серб. чи хорв. ім'я *Мухак*, співвідносне з іменами *Bratimir, Gostimir, Miladin, Milan...* (Šimundić 430), яке закладене і в п-щах *Muh, Мухаковух, Мухан...* (РСКНХ ХІІ 652) та *Mičan, Mičič, Mičović...* (Leksik 420).

Мічуда — Мукачів. 1220: *Michud* — ком. Бігар (RegVar 244); 1217: *Michodeus reus impetitor* — ком. Солнок (RegVar 215, 280); 1726 і 1793: подг. п-ще *Miczuda* (Bubak 233). П-ще *Mičuda* поширене також серед хорватів (Leksik 420). ◀ 1. Серб.-хорв. експресивне чол. ім'я *Мухода*, *Мухо*, співвідносне з повним іменем *Мича*, *Мишорад*, *Мухажлю...* (РСКНХ ХІІ 653, Грк 138) та з п-щами *Муханда*, *Мухановух*, *Мухацевух*, *Мухалух*, *Мухол*, *Мухукух...* (РСКНХ ХІІ 635). 2. Менш імовірно, але можливо, що від угор. питального займ. *micsoda* — “що за...?”, складеного з питального займ. *mi* — “що?” та ім. *csoda* — “чудо” (MNTESz II 917). Отже, від п-ка за особливостями мовлення. У с. Банське (ком. Земплин) наприкінці ХVІІІ ст. функціонувало й інше п-ще такої ж структури — *Kicsoda*, тобто зі значенням “хто саме?”.

Мічуляк †. 1672–1696: кр. *Vaszyly Micsulak* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від андр. *Мічюля* — “дружина *Мічі* або *Міча*” + суф. -як.

Мішак — Руське, Мукачів. Пор. 1787: п-ща *Miczak, Muczak* — Верхне на Бойк, Вислік Вел., Війське, Черна та ін. на Лемк (ЙМ). П-ща *Mišak, Mišan, Mišević* та ін. споріднені з ним поширені також у Хорватії (Leksik 437–438), а п-ща *Misza, Miszo, Miszak* — у Польщі й інтерпретують їх як такі, що утворені від імен на *Mi-* зразка *Mikołaj, Michał, Miłosław* (Rymut II 105). ◀ 1. Імовірно, від укр. чол. імені *Міша*, співвідносного з *Михайлом* (тобто, як і п-ще *Міжак*), + -ак. Однак твірною основою могло бути й слц. ім'я *Mišo* (Majtán-Považaj 219), і угор. ім'я *Misa*. Вони так само співвідносні з *Михайлом*. 2. Менше підстав для зближення п-ща з апел. *міша*.

Мішаль — Тур'ї Ремети. 1602: *Misaly Janos* — Солотвина (UetC 104-8). П-ща *Miszal, Miszala, Miszalski* є в Польщі, а К.Римут виводить їх від імен на *Mi-*, як *Mikołaj, Michał, Miłosław* (Rymut II

105). П-ще *Mišal* є у Загребі (Leksik 437), а *Мишальки* — у інших регіонах колишньої Югославії (РСКНХ ХІІ 663). ◀ *Мабуць*, від місц. віддієсл. деривата *мішаль* — “той, що мішає”.

Мішиндур — Горонда. ◀ Утворення з експресивним суф. -ур від здр.-знев. імені *Мишинда*, як *Грицинда*, *Йовжцинда...*

Мішка — Мукачів. Пор. 1220: свідок *Myska* — ком. Саболч (RegVar 264). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Мишко*, співвідносне з *Михайлом* (Керста 121). Нині це ім'я наявне майже в усіх мовах народів Карп. регіону (Чопей 194, РСКНХ ХІІ 670, SСJ VI 143, Ladó 191).

Мішкар — див. **Мишкар**.

Мішкэй [*Мишкэй*], -ей — Свалява. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Мішка*. 2. Угор. п-ще, яке фіксується 1428 р., походить від угор. ойк. *Miske*, що в комітатах Бігар, Саболч та ще в кількох, + прикм. суф. -i (Kázmér 739).

Мішкó — Св. Мк, Ір. 1671: кр. *Misko Istvan* — Теребля (Bélay 208); 1704: кр. *Misko Lázár, Fedor* — Тибава (HodGens 5); 1720: кр. *Nic. Misko* — Колочава (Bélay 160); 1772: присяжний *Joannes Misko* — В.Тибава (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Miszko* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Мишко*, співвідносного з *Михайлом*, що є в усіх мовах Карп. регіону (Ковачев 362).

Мішкович — див. **Мишкович**.

Мішкóвський — Н.Студений, Гукливий. Пор. 1787: п-ще *Myszkowski* — Кремпна, Малі Поляни на Лемк (Красовський 108). У ХVІІІ ст. п-ще *Miskovics* значиться на Зак (Maksay 541, 574, Bélay 155 та ін.), а у ХVІІІ — на Подг (Bubak 238). ◀ 1. Від антр. *Мішкó* + суф. -овський. 2. Давній місц. прикм. від ойк. *Мішкóвц* (суч. угор. — *Miskolc*).

Мішкóлинець [*Мишкóлинець*], -ниця — Бобо-вище. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від місц. андр. *Мішкóля* — “дружина *Мішкá*” або “дружина *Мішки*”. Суфіксальне *loj* на місці очікуваного *lyl*, тобто замість *Мішкóлинець*, зумовлене локальною рефлексцією наголошеного *lyl*, як у словах *Йóлич*, *гóска*, *китóста* (замість *Юлич*, *гýска*, *китýста*).

Мішкуп †. 1668: кр. *Miskup Mate* — Довге (Bélay 136). ◀ Антр. *Мішкó* + атрибутив. суф. -уп.

Мішук — Рх. ◀ 1. Від антр. *Міша* + -ук. 2. Можливо, п-ще у первісному вигляді було *Міщук*. У такому разі п-ще походить від здр. угор. імені *Мішко* або від буков. апел. *міщук* — “жителі міста” (Мат. до буков V 82) чи “малий мішок” (Зак).

Міщанин — Синевир, Н.Бистрий, Вучкове. П-ще *Mieszczanin* на Подг фіксується 1608 р. (Bubak 238). ◀ Від староукр. апел. *мѣщанинъ* —

“городянин” (ССУМ I 629, 630) або від фонет. адаптованого сербізму *meštani* — “земляк”, “городянин” (РСКНХ XII 500). Апел. *мицани* і в загальноукр. мові (але не на Зак) досить давній (ССУМ I 630, Чопей 194).

Міщик — Вел.Бичків. ◀ Від антр. **Мішка** або **Мішко** + **-ик**.

Млавець [рідше — **Млавéць**], **-вця** — Новоселиця, Присліп, Давидково. ◀ І. Укр. апел. утворення з суф. *-ець* від діал. *млавій* — “слабкий” (Ж-Н 445), “несмачний”, “нудний” (Он I 446). Пор. ще буков. назву хвороби великої рогатої худоби *млава кров* (Мат. до буков. V 84), прикарп. апел. *млавіця* — “квола, лінива до їди корова” (м. Долина), серб.-хорв. діал. *млав* — “благий” (РСКНХ XII 67). 2. Серб. катойк. *Млавац* (род. відм. — *Млавци*) — “житель басейну р. *Млава*, правої притоки р. Дунай” (РСКНХ XII 676). 3. Пол. катойк. *mlawiec* — “житель м. *Млава* над р. Вкра, що на півночі Мазовша”.

Млинар [*Млинарь*], **-ря** — Королево. 1618: кр. *Marko Mlinar* — с. Дубова на Маковиці (Mars 82). Пор. 1685: *Тимофей Млинар гажинський...* — Гажин, Гуменне (ПаПо-2 33); 1772: кр. *Hricz Mlinar, Jaczko Mlinar* — с. Якуб’яни в ком. Спіш (Ud-4 97); 1787: п-ще *Mlynarz* — Грушівка, *Мацша* та ін., *Млунарук, Млунарські, Млунарчук* на Лемк (Красовський 109). На Подг п-ще *Mlynarz* фіксується 1606 р. (Bubak 239). Є воно в Сербії, Хорватії (РСКНХ XII 727, Leksik 440) та у зах. слов’ян. ◀ Західноукр. апел. *млинарь* — “мірошник” (Чопей 186, Karaš 232 ДужеДел 87, Гр II 435, ССУМ I 603, Мат. до буков. V 83).

Млинецький [*Млинецький*] — Нове Барово, Синевир. ◀ Прикм. *млинецький*, що від ойк. *Млинець* + суф. *-ський*.

Мліньський [*Мліньський*] — Негровець. ◀ Діал. прикм. *мліньський* — літ. “млиновий” (Гр II 436, Гр 124).

Мозер — Кольчино. П-ще *Mozer* є також у хорватів і сербів та в угорців (Leksik 445). ◀ Нім. п-ще *Mooser*, яке походить від *Moos* — “болото”, + *-er*, тобто “той, що в болоті, трясовині”.

Мович — Клячаново. ◀ Імовірно, серб. патр. утворення *Мовић* (РСКНХ XII 769), що могло постати з антр. *Мохви*.

Мовшар [*Мовшарь*] — Хс, Тч, Вн, Рх, Мк, Уж. ◀ Угор. п-ще *Mónar*, яке походить від місц. угор. *mónár* (літ. — *mólnár*) — “мірошник” (Kázmér 747).

Мовчан — Чинадьово. 1618: кр. *Danko Malchian* — с. Ладомірова на Маковиці (Mars 58); 1690: п-ще *Molcsan* — Виноградів (Szabó

424); 1699: *Molcsán Vaszil* — Свалява (Maksay 569). Пор. ще 1572: п-ща *Moychan* (!), 1574 — *Moczian*, 1667 — *Moczan*, 1690 — *Mulczan* в с. Олешник (Szabó 325); 1665: п-ще *Mulczan* — Матієво (Szabó 411); 1787: п-ще *Molczan* — Пантна на Лемк (Красовський 109). ◀ Давньослов. ос. ім’я *Мълчанг* або його апел. відповідник *мовчан* — “мовчазна людина” (Гр II 437).

Могіла [*Могъла*] — Керецькі. 1720: кр. *Fr. Mohila* — Керецькі (Bélay 163); 1787: п-ще *Mogila* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. діал. *могъла* — “пагорб”, “купа чогось” (Чопей 187, Гр 125). “на-сип на місці поховання” (Мат. до буков. V 85).

Могильницький — Ужгород. ◀ Прикм. від ойк. *Могильниця*, що на території півн.-зах. Румунії.

Могорита [*Могорыта* і *Могръта*] — Мж, Ір, Вн. Пор. 1570: *Koz. Macharisi* (!) — Вел.Лучки, *Andr. Machar* — Бородівка (UetC 97-29); 1787: п-ще *Mahorita* — Виноградів (Szabó 425). У хорватів є п-ща *Moharić, Mohor, Mohorovičić, Mohorović* (Leksik 441, 442). ◀ І. Можливо, від рум. *mohorit* — “темно-коричневий”, “багрянний”, а в перен. зн. — “похмурий, понурий”. 2. Від буков. назви квітки *могорыта*.

Могріта — Келечин. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Могорита**.

Могуч — Станово, Буковинка, Мукачів. 1613: кенез *Mohucs Sandor* — Лецовиця (LehBer 384); 1773: п-ще *Mohocs* (!) — с. Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ Імовірно, давній прикм. *могуч* — “могутній, міцний”, “той, що може”. Крім українців (див. Гр II 438), прикметник зберегли серби, хорвати і росіяни. Антр. *Могучий* засвідчив Іпатіївський літопис 1250 р. Пор. ще запис 1607 р. з Верховини Бистрої *Mohun* (!) *Luka* (UetC 104-8), а також суч. прикм. *могучий* — “велетенський”, “міцний” (Чопей 187).

Могіша [род. — **Могіша**] — Вл, Мж, Ір. 1773: кенези *Mógis Andrij, Fedür* — Скотарський (Dezsbó 88, 89); 1773: присяжний *Andreas Mogis* — Скотарський (ДужеДел 316). ◀ Імовірно, фонет. видозміна давнього угор. п-ща *Magas*, що з прикм. *magas* — “високий на зріст” (Kázmér 695), яка спричинила перехід голосного /o/ другого складу в голосний /i/.

Могош — Боржавське, Мала Розтока, Ділове. Пор. 1214: *Mogus impetiter* — ком. Саболч (RegVar 186, 189); 1449: *Blasii Magas* — Винне (Nagy-2 443); *Magas Istvan* — Горяни (ГуеС 104-8). П-ще відоме також угорцям, хорватам, румунам, молдованам і болгарам (Kázmér 695, Leksik 382, 441, Maretić II 130, Ер-Кос 93, Const 325,

Илчев 341). У центр. р-нах Угор. королівства п-ще фіксується 1389 р. (Kázmér 695). ◀ На думку М.Казмира, п-ще походить від угор. прикм. *magas* — “високий на зріст”. Однак абсолютної впевненості в цьому немає. Запис антропонімів шл. *Moga Stephan*, кр. *Mogenua Fedur* (Bélay 220, Maksay 574). 1686 і 1699 років із сіл Сер.Вишава та з Неліпино змушують сумніватися в цьому.

Модінець — Бедевля. ◀ І.Морфол. структура п-ща на **-инець** спонукає шукати твірну основу серед слів на **-а**. І така антропооснова в Карпатах справді була. У ком. Земплин 1214 р. та в ком. Бігар 1219 р. фіксується назва особи *Moda* (RegVar 193). Пор. ще 1715: кр. *Moda Lupul* — Руська Поляна (Bélay 180). Отже, п-ще є укр. утворенням з суф. **-инець** від антр. *Moda*, а *Moda* — це, імовірно, гіпок. ім'я від кал. імені гр. пох. *Modestus*, що в перекладі укр. — “проста людина” (Ковачев 363, Ladó 192). Пол. п-ще *Moda* К.Римут схильний виводити від імен *Modlibog*, *Modest* чи від нім. ос. назви *Mod* (Rymut II 110). У сербів є п-ща *Moduca* і *Moduh* (РСКНХ XII 780, 782), а у хорватів — гіпок. імена *Moda*, *Mode*, *Modo* (Šimundić 243). 2. Мало-імовірно, що в основі п-ща лежить бойк. лексема *мѡда* — “дрюк, яким викочують колоди на віз” (Он I 449), чи гуц. апел. *мода* — “звичка”, “спосіб” (Гт 125).

Модич — Солотвина. Крім Зак, п-ще *Modič* є і в Хорватії (Leksik 441). ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Модінець**, за допомогою патр. суф. **-ич**. Пор. 1219: *Modam nomine portare ferrum* — ком. Земплин (RegVar 233).

Модьор — Підвиноградів. ◀ Від угор. етн. *Magyar* — “угорець, угорський” без типової його фонет. адаптації до усталеного місц. етн. *ма́яр*. В інших регіонах Угор. королівства ця лексема використовується як п-ще з 1331 р. (Kázmér 697).

Можар — Коритняни. 1606: кр. *Mich. Mozar* — Окно-Рахів (Bélay 182); 1648: *Mozzor (!) Miklos* — Неліпино (Maksay 548). П-ща *Možar* і *Mažar* поширені також у Хорватії (Leksik 413, 444). ◀ Від місц. укр. апел. *мѡжар* — “товчка”, “металева ступка для розчавлювання чорного перцю” (Чопей 187). Цей архаїзм знають також угорці (*tozsár*), румуни (*mojar*), серби та хорвати (*móžar*), німці (*Mörser*). В угорців п-ще фіксується з 1599 р. (Kázmér 696), є воно в поляків (Rymut II 117), а у хорватів наявне з XVII ст. (Maretić II 31). Допрізвищева семантика лексеми *мѡжар* — не тільки “ступа”, але й “вид гармати”. До слов'ян вона прийшла від німців

через Словенію (MNTESz II 969). 2. Можливо, що закарп. п-ще **Можар** — це серб. етн. *Маджар* або *Мажар* — “угорець, мадяр” (РСКНХ XII 754).

Можарівич — Боронява, Нанково. 1570, 1572: *Steph. Mozzarovich, And. Mozzorovyuch* — Н.Ворота (UctC 53-15). ◀ Від антр. **Можар** + суф. **-ович**.

Можарівський — Ужгород. ◀ Від антр. **Можар** + **-овський**.

Мозоль †. Пор. 1219: *Mozul reus* — ком. Земплин (RegVar 226); 1567: *Mozwl Myhalko* — Голубине (UctC 53-12); 1787: п-ще *Mozol* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *мозоль*.

Мойса — Косівська Поляна. 1691, 1775: п-ще *Mojsza* — Турц (Szabó 524, 525); 1775: п-ще *Mojszi* — Тросник (ПеПред 314); 1787: п-ще *Mojsia* — Мохначка на Лемк, *Moysiewicz* — Опока на Бойк (ЙМ). П-ща *Moys*, *Moysa*, *Moysak* є і в Польщі (Rymut II 112). ◀ Східнором. чол. гіпок. ім'я *Мойса*, співвідносно з повним іменем *Мойсей* (Vincenz 229, ДумбрМик 108, Ер-Кос 229, Rymut II 112), або угор. *Mojsza* того ж пох. (Hajdú 64). У східних р-нах Зак ім'я *Мойса* побутувало в XVI ст. (Bélay 81). Становленню такого вигляду імені могло сприяти слов. ім'я *Мојсав*, що з імені *Мојслав* (SvoSta 81).

Мойсей [*Мойсій*] — Ір. 1787: п-ще *Moyssey* — Петруша Воля, Святкова Воля на Лемк (Красовський 109). Пор. XVII ст.: *срей Мойсей* — Мараморош (Микитась 56). ◀ Від кал. імені *Мойсей*.

Мойсенюк — Косівська Поляна. — Див. **Мойснюк**.

Мойсик †. 1618: кр. *Moyszik Fedur* — с. Хоньковці на Маковиці (Mars 69). ◀ Від антр. **Мойса** + **-ик**.

Мойсин †. Пор. 1445: *Moysyn et Benedictum* — Михайлівці (Nagy-2 373); 1542: вл. *Mayzyn Veres* — Джюлешті (Bélay 142); 1705: свідок *Majszin Lupul* — Бирсана (HodOkm 449); 1775 — *Mojszin* — Тросник (ПеПред 314). П-ще *Mojsyn* є у Сербії (РСКНХ XIII 5). ◀ Антр. **Мойса** + пос. суф. **-ин**. На початку XVII ст. лексема *Мойсин* у Марамороші виконувала ще роль чол. ос. імені. Пор. запис 1605 р. із села Герінчешті: кр. *Szar Moyszyn* (Bélay 145).

Мойснюк — Косівська Поляна. ◀ Від укр. антр. **Мойсин** + **-юк**.

Мойсюк — Рх. ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-юк** від антр **Мойса**.

Мойш — Косівська Поляна. 1332: *Moys* — Грабарово (LehBer 281); 1705: свідок *Mois Thodor* — Бирсана (HodOkm 449); 1720: гор. *Lad. Mois* — Сигіт

(Bélay 199). ◀ Ім'я *Мойш*, співвідносно з повним іменем *Мойсей* (Const 113). Пор.: кріпаки *Mois, Nic., Ochwath* — Косівська Поляна (Bélay 162). Ім'я *Моїша* було в давньоєврей. мові (Грк Реч 130), а до Другої світової війни — і в місц. євреїв (Чопей 187). На території Польщі п-ща *Mojszy, Mojszewski, Mojszyc* фігурують із XVI ст. (Rymut II 112).

Мокан — Тч. П-ще *Мокану* поширене передусім серед румунів і серед молдован (Ер-Кос 93). ◀ 1. Рум. етн. *mocan* — “трансільванський румун” (Vincenz 391). 2. Від букв. *мокán* — “мовчун”, “повільний, незграбний мужчина” (Мат. до букв. V 86).

Моканій — Підвиноградів. ◀ Угор. патр. з формантом *-і* від антр. **Мокан**.

Мокар [*Мокарь*] — Олешник, Тросник. ◀ Укр. антр. *Макар* в його zdeформованій угор. вимові.

Мокрянін — Синевир, Руське Поле, Худльово, Перечин. ◀ Місц. катойк. *мокрянін* — “виходець із с. *Мокра*, яких в Укр. Карпатах декілька”. У XVI–XVII ст. вихідців із цього села часто записували угор. назвою *Mokrai* (LehBer 51, 108, 304).

Моланіч — Підвиноградів. ◀ Угор. вимова укр. п-ща *Маланіч*, що від жін. імені *Малана*, + *-ич*, але не обов'язково. Адже жін. ім'я *Молана* у формі *Меланя* побутує і в таких регіонах, куди угор. вплив не сягав.

Молд †. 1470: п-ще *Mold* — Чорнотисово (Szabó 338). ◀ Від етн. *mold* — “молдованин” у його угор. звучанні.

Молдавчук — Рх. ◀ Місц. етн. *молдавчук* — “син молдованина”, “малий молдованин”. Пор. 1783: сваящ. *Стефан Молдавчук* — Мараморош (Микитась 60). Пор. ще 1727: *Томиш Молдавин* — Сокирниця (UdAd 75).

Молдован — Тч, Рх. 1469: шл. *Jo. Moldovan* — Діброва (Bélay 120); 1542: вл. *Jo. Moldowan* — Бирсана (Bélay 123). ◀ Укр. етн. *молдован*.

Молента — Вишково. 1607: *Molentj Andro* — Сімир (UedтC 104-8). ◀ 1. Фонет. видозміна кал. чол. імені гр. пох. *Melentija* (Šimundić 216). 2. Пол. п-ще *Molenta*, що від лат. *molendinator* — “мірошник” (Rymut II 113).

Молнар [паралельно з *Мовнар*] — Св, Мк, Вн, Вб, Пр, Хс, Рх, Уж, Вл, Ир, Тч. 1548: кр. *St. Molnar* — Вел.Бичків, 1550 — *Casp., Laur. Molnar* — Сер. Водяне, 1600 — Буштино (Bélay 128, 121, 13); 1604: вл. *Molnar* — Кричово (Bélay 170); 1772: присяжний *Andreas Molnar* — Кайданово (Удварі-2 300); 1773: кр. *Molnar Janos* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Угор. п-ще *Molnár*, що з апел. *molnár* — “мірошник”.

Момухід, -хóда, [У більшості мовців чергування /i/-/o/ вже усунено. Отже, род. — **Момухіда**] — Ужок. Пор. 1787: п-ще *Motohod*, а 1819 — *Motochod* — Гниле на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. демононіму *момохід* — “мимохідник”, “нечиста сила”, “злий дух (Он I 451, 440).

Монда [*Мьинди*] — Хс, Мк, Уж, Св. 1603: *Mate Monda* — Мк (LchBer 559); 1715: кр. *St. Monda* — Тересва (Bélay 204). Пор. також 1715: кріпаки *Mondya Griga, Jacob, Vaszil* — Слатинка (Bélay 202). ◀ 1. Імовірно, регресивне утворення від місц. дієсл. *мьиндати* — “невизначно, ліниво говорити” (Кайданово) або від *мондати* — “бабрати”, “повільно щось робити” (Ворочово). 2. Пол. п-ще *Męda*, що з апел. *męda* — “вид воші”. Пор. пол. п-ща *Mondak, Mondyk...* (Rymut II 87).

Мондак — Мукачів. ◀ Від антр. **Монда** + **-ак**. **Мондик** — Дунковиця, Арданово. ◀ Антр. **Монда** + **-ик**.

Мондич [рідше — *Мьиндич*] — Хс, Тч, Ир, Мк. 1721: сваящ. *Basilio Mondics* — Керецькі, а 1725 — сваящ. *Simeon Mondics* — Сухий Потік (Лучкай 16. — 196, 197); 1773: п-ще *Mondics* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). ◀ 1. Антр. **Монда** + **-ич**. 2. Менш імовірно, що основою стало угор. гіпок. ім'я *Mandi*, що з давньоєвр. *Emanuel* (Ladó 153).

Мондок — Синевир, Сімир, Чинадьово. 1775: кр. *St. Mondok* — Синевир (Bélay 200); 1775: п-ще *Mondok* — Підвиноградів (Szabó 421). ◀ Видозміна укр. п-ща **Мондик** під впливом дії угор. сингармонізму.

Мондяк — Дешковиця. ◀ Укр. п-ще **Монда** + суф. **-як**.

Монинець, **-ня** — Присліп, В. Бистрий. 1560: кр. *Jo. Monencz* — Кушниця, *Det. Monines* — Присліп (Bélay 170, 181). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Моня** або **Мона**. Якщо **Мона** — це чол. ім'я, то керіг бути *Паптелеймон, Симеун, Милован* (Цеستا 135, Грк 141, Илчев 343), а якщо жін., то — *Філімона, Симопа* чи навіть *Monika* (Šimundić 536, Илчев 343, Majtán-Považaj 219). 2. Укр. утворення з суф. *-ич* від пол. п-ща **Моня**, що з апел. *monia* — “лінива людина” (Rymut II 114), або рум. ос. назва дакійського пох. *monca* — “батько” (Scurtu 3).

Монич — Пр, Вб, Хс, Уж. 1682: *Monicz Matyi* — Кострини (UedC 88-59); 1715: *Jo. Monics* — Сокирниця (Bélay 195); 1787: п-ще *Monicz* — Гнила на Бойк, Войткова, Рихвальд на Лемк (ЙМ). П-ще **Моніс** є і в Хорватії (Leksik 443). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антропооснови **Моня** або **Мона**, можливу семантику яких розкриваємо під гаслами **Моня** та **Монинець**.

Монка — Пр. Пор. 1214: *Moncu pristaldus* — фортеця Кікілів (RegVar 189); 1358: *Monk et Laurentii* — ком. Землин (Nagy-1 302). П-ща *Ма́ка* і *Ма́ков* у XVII ст. зафіксовані на Подг (Bubak 231). П-ща *Монка, Монко, Monkosz...* значаться і в інших регіонах Польщі (Rymut II 80). ◀ 1. Правдоподібно, здр.-пестл. чол. ім'я *Монко*, що від *Симон, Соломон, Парамон* чи *Філімон* (ВІЛ 231, Грк 141, Илчев 343, Ковачев 354, Петровський 326, ДумбрМик 108). 2. Менш імовірно, пол. п-ще *Ма́ка*, яке виводять як із основи *та́ка* — “борошно, мука”, так і з основи *тѣка* — “м'юка”, “тортури” (Rymut II 80). 3. П-ще могло постати також на основі місц. апел. *мѡнька* — “м'лява, слабка, тиха людина” (ЕСУМ III 510).

Монтак — Порошково, Хуст. ◀ Нім. п-ще *Montag*, що з апел. *Montag* — “понеділок”, спонтанно підігнане під укр. модель із суф. -ак.

Монцел — Мукачів. Пор. 1661: кр. *Vaszil Moncze* (!) — Батіза (Bélay 125), а також чол. ім'я *Moncze* в с. Бирсана з 1636 р. (Bélay 124). ◀ Пол. п-ще *Moncel*, яке могло утворитися від нім. ос. назви *Menzel* (Rymut II 114, 83).

Мончак — Новоселиця на Пр, Ужгород. 1649: п-ще *Monczak* — Герцівці (LchBer 287); 1690: п-ще *Monsak* — Виноградів (Szabó 424); 1756: *Мышчак Лецо, Гриць Мышчак* — Стричова (ПаПо-2 27); 1787: п-ща *Monczak* — Плав'є, *Mąszak* — Виців, *Męszak* — Ясениця Замкова на Бойк, *Monczak* — Берест, Суrowиця на Лемк (Красовський 109). На Подг п-ще *Ма́szak* значиться 1630 і 1632, а п-ща *Ма́ка* — 1619 і 1626 рр. (Bubak 231). ◀ П-ще є слов. утворенням із суф. -як, однак семантика основи у нього спірна. 1. Воно могло утворитися від кожної з тих основ, що й п-ще *Монка*. 2. Крім цього, воно могло постати і на ґрунті апел. *мънька* — “киця” (див. *Мійнька*).

Моньош — Велятин. ◀ 1. Укр. утворення з непродуктивним квалітат. суф. -ош від імені *Моньо*, яке на Зак співвідноситься з повними іменами *Мирон, Паптелеймон*, а в Болгарії — також із *Симеон, Симон* (Илчев 343). 2. Суф. -ош більше схиляє до думки, що це експресивний дериват від антр. *Моня*.

Моня †. Пор. 1470: шл. *Ge. Monya* — с. Бард (Bélay 124); 1720: кр. *Gabr. Monya* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Гіпок. ім'я від *Соломон* або *Філімон* (Šimundić 441). 2. Пол. п-ще *Monia*, що від пол. діал. апел. *tonia* — “лінива людина” (Rymut II 114).

Моняк — Ставне, Люта, Гайдош. 1772: присяжний *Franciscus Monyak* — Куштановиця

(Удвари- 2 301). П-ще *Moniak* є і на Ораві (Golčb 114). ◀ 1. Утворення з суф. -як від тієї ж антропооснови, що й п-ща *Монинець, Мони́ч*. 2. Від бойк. апел. *муня́к* — “вередун”, “капризник” (Он II 456). 3. Від молд. п-ща *Моня* (Ер-Кос 93) + -ак.

Мора †. 1587: п-ще *Mora* — Чепа (Szabó 413). Пор. 1546: кр. *Jo. Morych*, 1550: кр. *Sim. More* — В.Руна (Bélay 185, 211). ◀ Імовірно, від антропооснови *мор-* — “зараза”, “сморід” чи дієсл. *моріти* (Rymut II 116) або від хорв. гіпок. чол. імені *Mora*, що з повного імені *Moremil* (Šimundić 441).

Моравець, -вця — Мукачів. П-ще *Moravec* є у чехів, словаків, а *Моравиц* — у сербів (РСКНХ XIII 50) та хорватів (Leksik 443). На Подг п-ще *Moravec* фіксується 1796 р. (Bubak 240). ◀ 1. За словами Й.Бубака, п-ще утворене від топоапелатива *morava* — “мокре трав'яне місце”, “сморід” (Bubak 240, Rymut II 115) за допомогою суф. -ець. 2. За нашими даними, п-ща з суф. -ець від топоапелативів та від мікротопонімів утворюються дуже рідко. Це радше могла бути назва річки і відповідно назва басейну *Морáви*, що на чес.-сл. кордоні. Пор. ще слц. п-ща *Oravec, Hronec*, що від топ. *Orava, Hron*. Однак п-ще може сягати й серб. *Морáви* — “правої притоки р. Дунай”, власне, серб. катойк. *моравиц* (род. відм. — *моравица*) — “той, хто походить із басейну серб. р. *Морави*”. До річ., серед сербів також поширене п-ще *Моравиц* (РСКНХ XIII 50).

Морва́й — Королево, Холмовець. 1715: гор. *St. Morvai* — Хуст (Bélay 153). ◀ Угор. прикм. утворення з суф. -і від топ. *Morva*, що зі слц., чес. чи серб. *Морави* (див. *Моравець*), з укр. частковою редуцією цього форманта.

Морга́нич — див. *Мурганіч*.

Моргіта́й — Олександрівка. ◀ Укр. утворення з суф. -ай від місц. вар. жін. імені *Моргіта* (укр. оф. *Маргарита*), яке до народів Дунайського басейну прийшло від німців (Šimundić 210).

Моргіта́н — Дулово. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від тієї ж основи, що й *Моргітай*.

Морда †. 1570: *Georg Morda* — Страбичово (UetC 97-29); 1649: мушкар *Morda Miklos* — Мукачів, Вел.Лучки (LchBer 398, 439); 1641: *Nicolaus Morda* — Мукачів (HodOkm 791); 1667: свідок *Morda Pal* — Мукачів (LchBer 575). Фонет. подібні п-ща були і в Галичині. Пор. за 1787 р. п-ща *Myrda* — Вислік Вел., *Myrdak* — Полонне та *Myrdysz* на Лемк (Красовський 107). ◀ 1. Подібні п-ща є й у хорватів: *Mrdalo, Mrdalj...* (Leksik 446) та навіть п-ще *Mrda*, яке Т.Маретич виводить із дієсл. *mrdati* — “ворушитися, крутитися, вертитися”, і п-ще *Mrdaković*, яке він виводить від незасвідченого імені *Mrdak* (Maretić 52). 2. К.Ри-

мут схильний пов'язувати пол. п-ще *Morda* з дієсл. *mordować* — “мордувати”, “мучити”, “вбивати” (Rymut II 116). 3. На нашу думку, п-ще походить від імені асіро-вавилонського бога *Mordohay* (Ковачев 365), яке ніни побутує і серед євреїв Зак у вигляді *Mordko*.

Мордак †. 1682: кр. *Mordok* (!) *Michaelo* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Морда** + **-ак**. Наявність голосного /o/ в другому складі — вплив угор. писаря.

Морданінець, -нця — Св, Ір. ◀ 1. Закарпа-тоукр. п-щеve утворення з продуктивним суф. *-инець* від андр. *Mordánni* — “дружина **Морди**”. 2. На карпатоукр. мовному ґрунті п-ще піддається етимології і як таке, що походить від місц. ос. назви *mórda* — “неговірка, тиха людина” (Осій) та від бойк. *mórda* — “кішка”, “миця” (Он I 430).

Морданіч — Завадка. 1597: кенез *Mordanicz* — Голубине (LehBer 294). ◀ Від андр. *Mordánni* — “дружина **Морди**” (див. **Морданінець**) + *-ич*.

Мордованець [*Мордováнець*], **-нця** — Вб. ◀ Місц. укр. апел. *мордованець* — “мученик”, “замордований”, що, як і п-ща **Годіванець**, **Карбіванець**, **Набіванець**, походить від пасивного дієприкм. *мордований*.

Мордуняк [*Мордунік*] — Лазівщина. Пор. п-ще *Mordun* на території Польщі (Rymut II 116). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від бойк. ос. назви *мордун* — “убивця” (Он I 452).

Мордяк — Медведівці, Копинівці. Пор. п-ща *Mordzak*, *Mordziaku* Польщі (Rymut II 116). ◀ Укр. або пол. утворення з суф. *-як* від антр. **Морда** (див. також **Морданінець**, **Морданіч**). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з канон. іменами *Mardárij*, *Mardóbij* (Справочник 433, Šimundić 209).

Морєка — Ірлява, Смерекова. Пор. 1682: *Amoreku* (!) *Lucats* — Смерекова (UetC 88-59); 1772: присяжний *Ioannes Marejko* — Климовиця (Джедел 286). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. У XV–XVII ст. на Зак засвідчено декілька п-щ із твірною основою, подібною на **Морєка** (див. **Мора**, **Морик**, **Мороц**), а на території Польщі — п-ще *Morejko* (Rymut II 115). Припускаємо, що п-ще є дериватом від кал. імені лат. пох. *Mauricius* (Šimundić 215). Пор. угор. похідні *Mór*, *Moric*, *Móré* та ін. (Kálmán 237).

Мореляк — Св. — Див. **Мориліак**.

Моржа — Веряця. ◀ 1. Правдоподібно, угор. апел. *morza* — “крихта хліба”, “м'якушка”, “шматок”. 2. Південнослов. чол. захисне ім'я *Mp̄ha*, що від дієсл. *mp̄dituce* — “ворушитися, вертатися” (Грк 141, Šimundić 244). У

сербів та у хорватів є і п-ще *Mp̄ha*, і чол. ім'я *Mp̄han* (РСКНХ XIII 152).

Моржіль [*Моржіль*], **-жолія** — Суха. Пор. 1774: присяжний *Joannes Morzsuly* — Вел. Бистра (Удварі-2 298). У пол. Сілезії є п-ще *Moržol*, яке К.Римут виводить від антропооснови *mor-*, тобто “зараза” (Rymut II 115), не пояснюючи, яку функцію виконала при його творенні фіналь *iol*. ◀ 1. Від антр. **Моржа** + рум. формант *-ul* у його пристосованому до укаючої говірки вигляду. 2. Спотворене серб. чол. ім'я *Mp̄heli*, співвідносно з лат. апел. *margela* — “бісер, перли” (Грк 141). 3. Серб. діал. апел. *mp̄heli* — “зернятко, перлина як прикраса” (РСКНХ XIII 152).

Морзанич [*Мырзанич*] — Вн. 1743, 1775: п-ще *Morzanicz* — Приборжавське (Szabó 398). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Мырзанич**.

Морик †. 1509: п-ще *Moryk* — Шаланки (Szabó 472). Пор. 1546: кр. *Jo. Morych* — В.Руна (Bélay 185). ◀ Від антр. **Мора** + суф. *-ик*.

Мориконь — див. **Маріконь**.

Мориліак — Павлово, Плоске, Тур'я Бистра. Пор. 1720: кр. *Andr. Moril* — Керецькі (Bélay 163). П-ща *Morylak*, *Moryko*, *Moryb*, *Moryll* є і в Польщі (Rymut II 116). ◀ 1. За К.Римутом, від нім. ос. назви *Morel*, що від імені *Maurellus*. 2. Менш імовірно, що твірною основою п-ща було угор. жін. ім'я італ. пох. *Morella*, апел. зн. якого “чорна” (Hajdú 73), + *-як*. На нашу думку, п-ще виводиться простіше з пол. розм. жін. імені *Maryla* (див. **Мариліак**).

Моримуха †. Ужан. XVIII ст.: п-ще *Morimucha* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від місц. назви неїстівного гриба *morimuxa* — “мухомор” (Чопей 189, Гр II 445), утвореного за тією ж моделлю, що й пол. п-ща *Morzydusza*, *Morzygamba*, *Morzywolek*, *Morzyglód*, *Morzypiwo* (Rymut II 115).

Моринка — Сімир. ◀ Імовірно, дериват від серб. п-ща *Morina* (РСКНХ XIII 65) або від хорв. п-ща *Morin* (Leksik 444). Пор. ще 1484: жін. ос. назва *Мъринка* — Сучава (ССУМ I 623).

Морінка — Колочава. ◀ Фонет. вар. п-ща **Моринка**.

Моркляник — Терєбля. ◀ 1. Місц. апел. *моркляник* — “любитель моркви” (Хс). Пор. ще загальнонац. апел. *морквяник* — “страва з моркви” (СУМ IV 803). 2. Від серб. прикм. *mrkov* — “гнідий кінь”, “чорна собака”.

Морквощій — Приборжавське. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від східносл. ойк. *Markovce* (Majtán 261), яке з часом зазнало ретимологізації під впливом лексеми *морква*.

Мороз — Тч, Хс, Ір, Мк, Вб. Пор. 1213: *Maraz Stephanum* (RegVar 158), а з 1226 — *Moraz* — с. Кад

біля угор. м. Кішварда (RegVar 286); 1530: кр. *Laur. Moroz* — Терново (Bélay 166Г); 1567: *Moroz Fedor* — Воловиця, *Moroz Kozma* — Яблунів (UeC 53-12); 1603: *Игнат Мороз Ракошишский* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1618: кр. *Pawel Moroz* — с. Куримка на Маковиці (Mars 90). ◀ Від укр. апел. *мороз*. У місц. зоонімії лексему *морóз* використовують як кличку для свійських тварин сивої масті.

Морóза — Давидково. ◀ Антр. **Морóз** у формі род. відм.

Морозан — Вишково. ◀ 1. Від антр. **Морóз** + -ан. 2. Менш імовірно, що це видозміна серб. імені *Mrzan* (Грк 141).

Морозчат †. 1618: кр. *Sztanko Morozcziat* — с. Біловежа на Маковиці (Mars 99). ◀ Від антр. **Морóз** + -ча(т).

Морозюк — Рх, Тч. ◀ Від антр. **Морóз** + -юк. Пор. п-ще 1787 р. *Moroziak* — Корчин на Бойк (ЙМ).

Мóрон — Іванівці. ◀ Від ботан. номена *móron* — “вид ромашки”, “гусячі квіти” (Ж-Н 453).

Мóроц — Драгово. 1600: гор. *Andr., Em., Tom. Moroz*, 1614 — гор. *Ge. Morocz*, а 1696 — гор. *Morocz Istvan* — Тячів (Bélay 206, 207). 1772: кр. *Morocz Antoni* — с. Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Фонетично мадяризований вар. хорв. гіпок. чол. імені *Marac*, співвідносний із повним іменем *Marko* (Šimundić 428), або серб.-хорв. апел. *моруц* — “індик” (РСКНХ XIII 57).

Морочіло — Рх, Тч. ◀ Місц. віддісл. апел. *морочіло* із суф. -ило — “те саме, що й бойк. апел. *морочіголова*” (Он I 453, Vincenz 505).

Морóчко — Поляна. Пор. 1353: *Morochuk, Morochok*, а 1365 — *Morocha* — губернатор ком. Берег (LehBer 93); 1485: кріпаки *Bocza* і *Moroch* — с. Кимирич (MaksaySz 164); 1787: п-ще *Moroch* — Рететів на Лемк, *Moroczkowicz* — Риків, Головецьке, *Moroczkanicz* — Довжик на Бойк (ЙМ). П-ща *Morocz, Moroczko* є і на території Польщі (Rymut II 122). ◀ Від персоніф. апел. *Морок* — “мряка”, “чорт”, “нечиста сила” (Грк II 446) + суф. -ко.

Морошан — Луг на Рх. — Див. **Марошан**.

Морцін — Буштино. ◀ Мадяризований вар. слц. або пол. чол. імені *Marcin* (укр. оф. *Муртін*).

Москаль — Синевир, Рахів. Пор. 1772: кр. *Michael Moszkaly* — с. Камійонка в ком. Спіш (Ud-4 119); 1787: п-ще *Moskal* — Майдан, Мшанець, Лінина на Бойк, Висова, Грушівка, Мисцова, Улюч та ін. на Лемк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Moskal* значиться з 1389 р. (SSNO III 558). ◀ Етн. *москаль* — “росіянин”, “тради-

ційна назва для вихідця з Московії” (Чопей 190, Гр II 447). Див. ще **Маскаль**. У старопол. мові апел. *moskal* уживався також у зн. “ненажера” та “вид коржика” (Rymut II 118).

Москалюк — Рахів, Лазівщина. Пор. 1819: *Moskalczuk* — Перегінське на Бойк, а *Moskalik* — Мхава на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. **Москаль** + -ук.

Москвá — Довге. 1787: п-ще *Moskwa* — Ізби, Снітниця на Лемк (Красовський 110). П-ще *Moskwa* на пол. землях фіксують 1420 р. (SSNO III 3 559). ◀ Від заст. етн. *москвá* — “москаль, московит, росіянин” (ЕСУМ III 519), подібно до етн. *литва, мордва*.

Моставлюк — Богдан. ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, це дериват п-ща *Мостовій*, який згадується в Угерцях на Лемк 1819 р. (ФМ). Пор. ще суч. хорв. п-ща *Mostovljan, Mostovljanac* (Leksik 444).

Мотáль — Сіль, Мирча. Пор. 1787: п-ще *Motal* — Вовче на Бойк (ЙМ). П-ща *Motal, Motucz, Motak, Motnik* та ін. є і в Польщі (Rymut II 119). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *мотáль* — “метелик” (Ж-Н 454). 2. Лексикографічно неза-свідчений чол. еквівалент до жін. агентивної назви *мотáля* — “жінка, що мотає пряжу” (РСКНХ XIII 87).

Мотика †. 1618: кр. *Wasko Motika* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96). Пор. 1671: п-ще *Motka* (!) — Рокосово (Szabó 453), серб.-хорв. п-ще *Мотика* (РСКНХ XIII 92, Leksik 444). ◀ 1. Від молд. чи рум. розм. імені *Мотикы*, співвідносного з повними кал. іменами *Матей* і *Тимотей* (ДумбрМик 104, 108), яке з часом стало асоціюватися зі слов. назвою знаряддя праці *мотіка*. П-ще *Мотіка* та його деривати в Карпатах фіксуються з XV ст. Пор. 1436: *Mathyka* — с. Вада (MaksaySz 229); 1787: п-ща *Motyka* — Баниця, Барвінок, Незнайова та ін. на Лемк (Красовський 110); 1787: п-ще *Motyka* на Льв (Фаріон-3 247). На Подг п-ща *Motyka, Motycza* значається з XVII ст. (Bubak 243). 2. Від назви знаряддя праці *мотіка*. 3. У словенців є п-ще та ім'я *Motico*, які вони співвідносять із давнім слов. іменем *Motimir* (SvoSta 136).

Мотилевич †. 1648: сваяц. *Motilowicz Gergely* — Сусково (Maksay 524). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від місц. антр. **Мотиль** зі стверділим фінальним /ль/.

Мотиль [*Мотыль*] — Вб, Пр, Св, Ір, Хс. Пор. 1787: п-ще *Motyl* — Вовче на Бойк (ЙМ). ◀ Карпатоукр. апел. *мотыль* — “метелик” (Чопей 190, Гр 126, Мат. до буков. V 90).

Мотильчак [*Мотыльчак*] — Уж, Мк. ◀ Від андр. *Мотылька* — “дружина *Мотыля*” + -як.

Мотічка [*Мотычка*] — Колочава, Руське Поле, Негровець. ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-ка** від антр. **Мотика**.

Мотовильний [*Мотовильный*] †. 1715: кр. *Motoviłni* — Кошельово (Bélay 163). Пор. п-ща *Motowię* та *Motowuę* на пол. землях (Rymut II 119). ◀ Прикм. від назви ткацького знаряддя праці *мотовіло* (Гр II 449). Пор. ще молд. п-ще *Мотовелшик* (Ер-Кос 93).

Мотрин — Буштино. 1720: кр. *Ge. Matrin* — Сокирниця (Bélay 195). ◀ Від антр. **Мотря** + пос. суф. **-ин**.

Мотринець, -ця — Тч, Хс, Ір, Св, Вл. Мк, Уж. 1618: кр. *Ilias Matrinicz* (!) — с. Корейці (Mars 60); 1699: *Motrinec Hawrilla, Ivan* — Щербовець (Maksay 610); 1727: ...*Михлия Мотрицового* — Сокирниця (UdAd 75); 1742: п-ще *Мотринець* (Метрика); 1787: п-ще *Motrynicz* — Росохач на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Мотря** + суф. **-инець**.

Мотрич †. 1655: кр. *Matricz Ivan, Matthy* — Тюшка (Bélay 209). Пор. ще 1715: кр. *Jac. Motricsko* — Сарвасово (Bélay 194). П-ще *Motrycz* є і в Польщі (Rymut II 77). ◀ Від антр. **Мотря** + суф. **-ич**.

Мотрунич — Вел.Ком'яти, Онік. 1726: *на Мотруничову загородь* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1729: *Мотрунич Василій* — Заріччя (Стрипський-1 58); 1787: п-ще *Motrunicz* — Росохач на Бойк (ЙМ). П-ще *Motrunicz* є і в Польщі (Rymut II 77). ◀ Від укр. здр.-пестл. жін. імені *Мотруня* (оф. *Мотря, Мотроня*) + суф. **-ич**. Пор. запис цього імені з 1428 р.: *и сестра их Мотруна* — Сучава (ССУМ I 615).

Мотрюк — Рх. П-ща *Motriuk* і *Motruk* є і в Польщі (Rymut II 77). ◀ Від антр. **Мотря** + **-ук**.

Мотря — Тч. 1484: шл. *Motre* — Сер.Водяне (Bélay 121); 1542: вл. *Jeremy, Sim. Motthria* — Угля (Bélay 209). Нині п-ще **Мотря** на Зак функціонує головним чином серед румунів Тячівського р-ну, а у прикарп. гуцулів є п-ще *Мотрик* (Vincenz 505). ◀ Від жін. імені *Мотря* (див. **Мотрунич**), яке на Тч фіксується 1484 р. Пор. запис шляхтичів *Vasil, Motre uxor* — Діброва (Bélay 120).

Мотуз †. Пор. 1322: кр. *Matuz* — с. Янк (MaksaySz 151); 1699: *Motusz Hricz* — В.Ворота (Maksay 597); 1676: кр. *Ge. Matasz, Matuz Marko* — Н.Руна (Bélay 185); 1775: кр. *Motuz* — Гребля (Szabó 346). Нині побутує також серед українців сх. Слч, зокрема в Собранцях. ◀ Від місц. апел. *мотуз* (Чопей 190). Цілоком імовірно, що імпульсом до виникнення та утвердження п-ща стали антр. *Matus, Maturz* від імені *Mamej* чи *Mamij*, живані на території Польщі (Rymut II 52).

Мотузан — Теково. ◀ Від антр. **Мотуз** + **-ан**. Пор. 1787: п-ще *Motuziak* — В.Турів на Бойк (ЙМ). У прикарп. гуцулів є п-ще *Motuzok* (Vincenz 516), а у сербів — *Мотузових* (РСКНХ XII 207).

Мотуля — Ставне. Пор. 1787: п-ще *Matul* — с. Незнайова на Лемк (Красовський 105). ◀ 1. П-ще могло утворитися від серб. чол. імені *Мотул*, похідного від імен *Методије, Тимотије*... (Грк 141). 2. Менш імовірно, від рум. прикм. *mut* — “німий” + формант **-ул**, хоч серб. ос. назву XIV ст. *Моутуль* М.Гркович виводить саме з рум. прикм. (ГркРеч 130). 3. Від серб. діал. *мотуль* — “клунок” (РСКНХ XIII 101).

Мох — Баранинці. Багато п-щ з антропологічною основою *Moch-* є на території Польщі (Rymut II 109–110). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. вар. чол. імені *Мойсей* або *Моймир*... (СімЧол 105, SvoSta 110). 2. Місц. укр. апел. *мох* — “пух”, “спорова рослина”, “жмуток овечої шерсті” (Чопей 190, Гр II 450).

Мохналь — Вб, Пр. 1787: п-ще *Mochnal* — Скородне на Лемк (Красовський 110); 1819: п-ще *Mochnal* — Славське на Бойк (ФМ). П-ще *Mochnal* є і в Польщі (Rymut II 109). Пор. ще запис 1715 р.: кр. *Fr. Mochnul* (!) — Присліп (Bélay 181). ◀ Місц. апел. *мохналь* — “порослий мохом”, “мохнатий” (Пр). Пор. укр. діал. *мохналька* — “мокриця” (ЕСУМ III 525).

Мохначук — Богдан. ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-ук** від антр. *Мохліач* або апел. *мохліач*, що з моделі ім. *волосіч, кострубаць, пелехач*... Пор. 1787: п-ща *Mochnac, Mochnac* — Яселко, *Mochnacki* — Ізби, Кам'яна на Лемк (ЙМ). Апел. *мохліач* міг бути використаний як у прямому зн. (у тому ж зн., що й *мохналь*), так і в переносному, тобто “багач” (Ж-Н 454).

Мохней [*Мохній*], **-ея** — Вільхівці, Вільхівці-Лазі. П-ща *Mochniej* і *Mochnij* є і в Польщі (Rymut II 107). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ей** від антр. **Мохня**. 2. Укр. утворення з суф. **-ей** від персоніф. ботан. номена *мохля* — “перстач повзкий” (Мат. до букв. VI 91).

Мохня — Лопухово. Пор. 1449: *Mochno Iudeus* — Перемишль (Smołka II 67); 1786: п-ще *Mochniak* — Витвиця на Бойк (ЙМ). П-ща *Mochnia, Mochniak, Mochnewicz, Mochnik, Mochnio* та ін. споріднені є і в Польщі (Rymut II 109). ◀ Усіч.-суф. утворення з укр. іменним суф. **-хню** від антр. *Мойсей, Мокій, Тимоха*... (СімЧол 105).

Моц †. 1614: гор. *Jo. Mocz* — Вишково (Bélay 216). ◀ Утворення з формантом **-ць** від усіч. кал. імені на *Мо-*, як *Мойсѣй* чи угор. *Móric* (укр. оф. — *Маврикій*).

Мо́ца — Березники, Середнє. 1775: п-ще *Mocza* — Широке (Szabó 348). Пор. 1715: п-ще *Moczan* — Олешник (Szabó 325). П-ща *Моса*, *Мосак*, *Мосей*, *Mosewicz* та низка споріднених утворень є і в Польщі (Rymut II 109). ◀ 1. Від західнослов. антропооснови *tos* — “міць, сила” (Rymut II 109). 2. Південнослов. гіпок. ім'я *Мо́ца*, співвідносно з повними іменами *Моймир*, *Мойсей*, *Симон*... (Илчев 435, Грк 411, Šimundić 441). 3. Фонет. видозміна п-ща *Мѣца* (див. *Мѣца*).

Мо́цик — Березники. ◀ Від антр. *Мо́ца* + *-ик*. **Мо́цинець**, *-ниця* — Вел.Лучки. 1648: *Moczinicz Fedor, Moczinecz Hricz* — Калитовиця біля В.Воріт (Maksay 543); 1691: батрак *Mocsinecz* — Борсучина біля Латірки (LehBer 164); 1773: присяжний *Andreas Moczinecz* — с. Борсучина (Ud-2298); 1773: присяжний *Maximus Mocsinecz* — Мішкаревиця (Удварі-2 302). ◀ Від антр. *Мо́ца* + суф. *-инець*.

Мо́цко [*Мѣцко*] — Бородівка, Плав'є. Пор. 1668: кр. *Moczkon (!)Janos* — Довге (Bélay 136). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мѣцко* (див. *Мѣцко*).

Мо́цька [*Мѣцька*] — Вел.Березний. — Див. *Мѣцька*.

Мочалько †. 1681: кр. *Moczalko Mathe* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від антр. *Moczal*, який у Польщі згадується 1751 р. (Rymut II 110). В основі п-ща дієсл. *мочѣти*.

Мочан [рідше — *Мочай*] — Мк, Ір. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Мовчан*. Пор. 1570: *Mouczán* — Олешник, 1665 — *Mulczán* — Матієво, 1690 — *Molcsan* — Виноградів (Szabó 325, 411, 424), тобто теж саме, що й серб. п-ще *Мохан* (РСКНХ XIII 102).

Мо́чар [зрідка — *Мóчарь*] — Тч, Мк. 1715: кр. *Mocsar Illyés, János*, а 1720 — *Ge., Lad., Laur., Luc. Mocsár* — Вонігово (Bélay 213). ◀ 1. Укр. безсуф. утворення з топогр. номена *лóчар* — “млака”, “мокроста місцевість”, “трясовина” (СУМ IV 814, Чопей 814, ДездеЛ 89, Гр 190, 126). В угорці п-ще *Mocsár* фіксується з 1602 р. (Kázmér 741). 2. Більш імовірно, що в основі п-ща *Мо́чар* лежить пол. ос. назва *mocarz* — “володар”, “силач”.

Мо́чарій — Бородівка. 1600: гор. *Andr. Moczari* — Тячів, гор. *Jo., Paul., St. Mociari* — Вншково (Bélay 206, 216); 1704: кр. *Mocsari Ferencz* — Бородівка (HodGens 14). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Mocsár*, що в ком. Бігар, Земплин, Унг (Kázmér 741), морфол. пристосоване до укр. слів на *-ій*, як *Корній*, *крадій*...

Мочарко — Ір, Св, Бг, Вн. ◀ Від п-ща *Мо́чар* + *-ко*. Можливо, від нього й угор. п-ще *Mocsarkai* — Доробратово (LehBer 828).

Мочарний †. 1715: кріпаки *Lad., Sim. Mocsarny* — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від місц. прикм. *мочарний* — “мочарнистий” (Гр II 450).

Мочарник — Вел.Копаня. 1775: п-ще *Mocsarnik* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від апел. *мочарник* — “той, що живе в *мочарі*, тобто в багні”.

Мочаріак — Рх. ◀ Місц. утворення з суф. *-ак* від гуц. прикм. *мочарний* — “мочарний” (див. *Мочарник*).

Мочерняк [*Мочернѣк*] — Ясиння. ◀ Фонет. вар. п-ща *Мочерняк*.

Мо́чкош — Мк, Ір. ◀ Давнє угор. п-ще *Mocskos*, що з апел. *mocskos* — “брудний, замузаний” (Kázmér 471). Його твірна основа *mocsok* — “бруд” закладена також у п-щі *Mocsok*, згадується 1576 р. у с. Туртеребеш (Szabó 528).

Моша †. 1605: кр. *Luc. Mosa* — Вонігово, Вел.Бичків (Bélay 212). Пор. 1720: кр. *Gr., Sim. Moss* — Батіза (Bélay 125). ◀ 1. Від слов. гіпок. чол. імені *Моша*, що відповідає оф. іменам *Мojmir, Mojsij, Motšil* чи якомусь іншому імені з ініціальною *Мо-* (Šimundić 441, Rymut II 119). 2. Від рум. *moș* — “дід”, “дідуся”.

Мошак — Пр, Уж, Мк. ◀ 1. Імовірно, фонет. видозміна п-ща *Мышак* (див. *Мишак*). Пор. ще молд. п-ще *Мошалу* (Ер-Кос 93). 2. Від антр. *Мо́ша* або якогось іншого імені, що починається на *Мо-* (Rymut II 118), + суф. *-ак*.

Мошич †. 1605: *Mosics János* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. антр. *Мо́ша*.

Мошкевич †. 1691: п-ще *Moskevics* — М.Бистра на Латірці (LehBer 163). ◀ Від антр. *Мо́шка* або *Мо́шко* + суф. *-евич*.

Мошкович †. 1570: *El. Maskowych* — Дусино (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Мо́шко* + суф. *-ович*.

Мо́шко — Заричово. Раніше записували: **Мо́шка** і **Му́шка**. ◀ 1. Місц. євр. ім'я *Мо́шко*, співвідносно з *Моїш*, *Моїсей* (Чопей 190), або угор. *Móska*, співвідносно з угор. *Mózes* (Ladó 193). 2. Рум. апел. *moș* — “дідуся”.

Мошкóла [зрідка — *Мошкóла*] — Ір, Мк, Вн, Тч. 1567: *Moskola Zen*, 1570 — *Stan Moskola* — Свалява (UetC 53-12, 53-14); 1574: п-ще *Moskola* — Підгірне, 1638 р. — *Moskula* в Оноці, а 1787 — п-ще *Moskola* у Виноградіві (Szabó 444, 375, 425). ◀ 1. Правдоподібно, від антр. *Мо́шко* + суф. *-ола*. 2. Фонет. видозміна карпатоукр. апел. *moskolá* — “непогода”, “сльота”. 3. У поляків є п-ще *Moszkala*, але вони пов'язують його з етн. *Moskal* (Rymut II 119).

Мошкúла — Королево. ◀ Фонет. вар. п-ща *Мошкóла*.

Мошкулинець †. 1773: староста *Gregorius Masculinecz* — Поляна (Ud-2 302). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Мошкѹля* — “дружина **Мо́шка**”.

Мошак — Вб. Пор. 1618: кр. *Pauel Moszciak* — с. Комлош на Маковиці (Mars 77); 1787: п-ще *Moszczak* — Пельня на Лемк (Красовський 110). На Гуц є п-ще *Moszczuk* (Vinccsz 583), а на Стрийщині (Льв) — *Мошич*. ◀ Від антр. **Мо́шко** або від *Мо́шка* чи *Мо́шко* (Rymut II 119) + *-як*.

Мря́на, -ни — Ділове, Луг на Рх. ◀ Місц. назва риби *мря́на* або *мре́ана* (Владыков 228), що відповідає болг. назві *марена* — “усач” і рум. болгаризмові *mareana* — “т. с.”. У сербів є також п-ще *Мрянух* (РСКНД XIII 134).

Мудра, -ри — Вел.Ком’яти. 1565: п-ща *Modra* (!) — Фанчиково (Szabó 328); 1773: п-ще *Mudra* — Пеніслек (ПеПред 318); 1787: п-ще *Mudryczyn* — Підгородці на Бойк (ЙМ). П-ще *Mudra* є у чехів (Moldanová 149). ◀ Давньослов. чол. гіпок. ім’я *Мудра*, властиве давньоукр. і південнослов. мовам (Богдан 258, Maretić II 75). У хорв. мові чол. ім’я *Mudra* дотепер активно функціонує як чол. гіпок. вар. до повного імені *Mudroslav* (Šimundić 245, 441), у болгар воно виступає як *Мудро* (Илчев 346), а у сербів — *Мудре* Грк 142).

Мудра́к — Перечин. 1772: кр. *Petro Mudrak* — с. Остурня в ком. Спіш (Ud-4 165); 1787: п-ще *Mudrak* — Вислік, Добра на Лемк, Спас на Бойк (ЙМ). П-ще *Мудра́к* є і в чехів (Moldanová 149). ◀ Утворення з суф. *-ак* від антр. **Мудра** або від антр. **Мудрий**. Пор. пол. п-ща *Madrak, Madrakiewicz, Madroń* (Rymut II 79). 2. Від бойк. апел. *мудра́к* — “мудрагель”, “хитрун” (Он I 456, Гр II 425, Мат. до буков. V 97). Пор. ще суч. серб. апел. *мудрак* — “мудрець”.

Мудра́нинець, -ниця — Ільниця, Хмільник, Вільхівка. ◀ Від андр. *Мудра́ня* — “дружина **Мудри**” + *-инець*.

Мудрий [Мудро́й], *-рого* — Вб, Пр, Уж, Св. 1618: кр. *Mudry Andras* — Гажлин (Marsina 88); 1773: п-ще *Mudrej* — Минай (ПеПред 322); 1787: п-ще *Mudry* — Ільник, Спас, *Mudrej* — Товче на Бойк, Волосате, Мощанець, Поляна на Лемк (ЙМ). ◀ Прикм. *мудрий* — “розумний” (Чопей 191). П-ще *Mudri* поширене і в Хорватії (Leksik 448).

Мудрик — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Mudryk* — Ільник, Лінина на Бойк, Вільшня, Завої, Павлокома на Лемк (ЙМ). П-ще *Mudrik* є в Чехії (Moldanová 149) і в Польщі (Rymut II 79). ◀ Утворення **Мудрик** давнє. В Україні воно фіксується з Середньовіччя. Пор. жіноче іменування в Сучаві з 1403 р.: *Балица Моудричка*

(ССУМ I 618). Правдоподібно, воно виконувало функцію побажального імені ще в дохрист. часи, як *Голик, Добрик, Світлик...* Отже, п-ще **Мудрик** — це або відприкм. чол. ім’я з суф. *-ик* або дериват від п-ща **Мудра**. Апел. *мудрик* — “хитрун” (Гр II 453) на Зак непоширений.

Мудря́н [Мудря́н] — Олешник, Виноградів. ◀ Первісний вигляд п-ща, напевно, *Мудря́н*, що виник від додавання продукт. в цьому регіоні суф. *-ян* до антр. **Мудра**. Поява вар. **Мудря́н**, тобто ліквідація м’якого /рʲ/ і заміна його звукосполученням /рійʲ/, є наслідком угор. або чес. втручання у написання цього п-ща: ані угор., ані чес. правопис не мають відповідних засобів для точнішого відтворення укр. пом’якшеного /рʲ/.

Мудря́нинець, -ниця — Івашковиця. ◀ Від андр. *Мудря́ня* — “дружина **Мудри**” + *-инець*.

Му́жак — Ужгород. П-ще *Mužak* є у хорватів (Leksik 451), п-ще *Му́жа* — у сербів (РСКНД XIII 241), п-ще *Mužak* — у поляків (Rymut II 127). ◀ 1. Слов. утворення з суф. *-ак* від ос. назви *му́ж* — “мужчина”, “знатна особа” (ССУМ I 619) або від пол. діал. апел. *muža* — “дурень”. 2. Від апел. *му́жак*, який у сербів озн. “самець” (РСКНД XIII 241), а у чехів — “молодий жонатий чоловік”.

Му́жикаш — Дравці, Ужгород. ◀ Угор. апел. *muzikás* “музикант” або співзвучний йому кайкавський апел. *mužikaš* у тому ж зн. (Maretić VII 199).

Му́зичка — Сияк. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ка* від ос. назви *му́зика* — “музикант, капельмейстер” (Гр II 453). Пор. 1787: п-ще *Muzyka* — Станківці на Бойк, Костева на Лемк, *Muzyczyn* — Тисів на Бойк (ЙМ).

Му́ла — Угля, Вільхівці. Пор. 1787: п-ща *Mulik* — Ольховець на Лемк, *Mulyk* — Біличі, В.Турів, Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ, Фаріон-3 249); 1819: п-ще *Mulo* — Опорець, Спас на Бойк (ФМ). Багато п-щ зі співзвучною твірною основою є в Хорватії, напр., *Mula, Mulabečirović, Mulaostanović, Mulahalilović, Multić, Mulig* (Leksik 448–449). ◀ 1. Від тюрк. чи араб. апел. *мулла́* — “мусульм. служитель культу”. 2. Менш імовірно, що п-ще пов’язане з назвою свійської тварини *мул*, *мула*, — “гібрид коня та осла”. Принагідно зауважимо, що антропооснова *мул* у Сербії фіксується з XIV ст. (ГркРеч 131), а на Подг — з початку XVII ст. (Bubak 245).

Муле́га [Мульга́] — Горинчово, Білки. Пор. 1727: з *Муляком Василом* — с. Волиця у сх. Слч (ПаПо-1 186). ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. *-ьга* від основи *мул*. Основа може бути пов’язана з назвою свійської тварини *мул*, *мула*. Метафор. зн. лексеми *мул* — “трудяга”. Назва добре

відома в Карпатах. Однак не можна скидати з рахунку ані тюрк. її пох., зокрема сему “мусульманський служитель культу” та чол. ім'я *Mulega*, поширене серед босн. мусульман (Smailović 369). Пор. ще пол. п-ща *Muliga i Mulik* (Rymut II 124).

Мулеса — Пр, Вб, Мк. ◀ Етимологія п-ща незрозуміла. Його корінь, правдоподібно, той самий, що й у п-щах *Мула*, *Мулега*, *Муличак*, а фіналь нагадує рум. п-ще *Сандулеса*. Пор. ще молд. п-ще *Молеску* (Ер-Кос 93).

Мумряк — Вл. ◀ Від місц. апел. *мумряк* або *мымряк* — “людина, що *мьмірить*, тобто невиразно говорить”, “недоріка” (Вл). Пор. ще пол. *tumrzeć* — “бурчати” (SW II 1068).

Мунка — Доманинці. Пор. 1216: *Munku de villa Veruci* — Сатмар (RegVar 209); 1215: *servum nomine Muncam* — біля Приборжавського (RegVar 201). ◀ 1. Можливо, слов. розм. ім'я *Мушко* або *Мьшко*, співвідносно з *Саламун* (Илчев 347, 349, Moldanová 74). 2. Пол. п-ще *Мака*, що з апел. *мака* — “мўка”, “страждання” (Rymut II 80).

Муникач †. 1220: *convillanus Munkach* — ком. Бігар (RegVar 251). ◀ Пох. п-ща спірне.

Муникачі †. 1645: *Munkacsi Janos* — Мукачів (LchAd III 73); 1652: п-ще *Munkaczy* — Шаланки, Копаня (Szabó 464, 548). ◀ Угор. катойк. із формантом *-i* від угор. назви закарп. міста *Munkács*, тобто “мукачівський”.

Муникаш †. 1576: гор. *Munkos Pal* — Вишково (Bélay 216). ◀ Від угор. апел. *munkás* — “робітник, робочий”. Пор. ще пол. п-ща *Макоша*, *Макашевський* (Rymut II 80).

Мукович † 1605: кр. *Munkovicz Nikita* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від місц. антр. *Мунка* + суф. *-ович*.

Муничинко †. 1775: п-ще *Muntsinko* — В.Копаня (Szabó 549). ◀ Від незасвідченого антр. *Муничин*, що від *Мунка*, + суф. *-ко*.

Мураний — Ужгород. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Muraj*, що в ком. Гемер (Majtán 280), з наступною його укр. морфол. адаптацією.

Муранський — Середне. 1787: п-ще *Muranski* — Лукове на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Murański* згадується 1617 р. (Bubak 247). ◀ Від того ж ойк., що й п-ще *Мураний*.

Мурга [рідше — *Мурга*] — Тч, Мк. Пор. 1500: *Murga Janos* — с. Гергелі над Тисою (LchBer 267); 1715: кр. *Jo. Murga* — Нересниця (Bélay 176), а 1781: *Мурга Лука с'їсний биру* — Н.Нересниця (ПеУрб 130); 1773: кр. *Murga* — Новоселиця в ком. Угоча (ПеПред 315); 1787: п-ще *Murga* — Радошиці на Лемк (Красовський

110). Пор. ще 1462: *пашь ion Моургъ* — Сучава (ССУМІ 620). ◀ 1. Найближча етимологія цього п-ща в карпатоукр. апел. *мўрга*, який у різних гов. має кілька зн., як “нечепура, брудний хлопець” (Ж-Н 458, Чопей 191), “уперта людина” (Мат. до букв V 16), “настирлива людина” (ЕСУМ III 536), “непривітна людина” (с. Комарники на Бойк), а в пол. мові — “простак”, “тютьтій” (SW II 1071). Кінцева ж етимологія лексеми, напевно, ховається в рум. прикм. *turg* — “гнідий”, “карий”. Пор. ще молд. п-ще *Мўргу* (Ер-Кос 94).

Мурганич †. 1597: кенез *Morganics* — Голубине (LchBer 294), а 1715: кріпаки *Jo., Mich. Marganics* — Довге (Bélay 136). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Мурганя* — “дружина *Мўрги*”.

Мургаш — Голубине, Солочин. 1648: *Murgas Andrij* — Голубине (Maksay 526). П-ще *Murgaš* є і в Хорватії (Leksik 449). ◀ Рум. прикм. *turgaș* — “каро-гнідий”.

Мурека — Розтоцька Пастіль. П-ще *Murek* є і в Хорватії. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, пол. діал. *murek* — “похмура людина” (SW II 1077) у формі род. відм.

Мўржа — Тч, Рх, Хс. Пор. серб.-хорв. п-ще *Муржило* (РСКНХ XIII 303). ◀ Серб.-хорв. чол. захисне ім'я *Мржа*, співвідносно з повним іменем *Мрчуд* (Грк 140), або болг. побажальне ім'я *Мурдже* зі смислом “Нехай буде смуглявим!” (Ковачев 366). Пор. також молд. п-ще *Муржил* (Ер-Кос 94).

Мурикович †. 1696: *Mati Murikovics* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Укр. патр. з суф. *-ович* від місц. антр. *Морик*, у якого ненаголошене кореневе /o/ змінилося на /y/.

Мўрин — Вб, Рх. 1787: п-ще *Muryn* — Тухолька, Підгородці на Бойк, Рудава, Суровиця на Лемк (ЙМ). Пол. запис п-ща *Murzyn* значиться в Тухольці та в с. Іванівці так само 1787 р. (ЙМ). На Подг п-ще *Murzyn* фіксується 1635 р. (Bubak 247, Rymut II 126). ◀ Від давнього етн. *мўрин* — “мавр”, “негр”, що з гр. *μαυρος* — “чорний” (ЕСУМ III 538).

Мўринко [рідше — *Мури́нка*] — Грушово. 1787: п-ще *Murenka* — Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Мўрин* + *-ко*.

Мури́нчак — Ужгород. ◀ 1. Від антр. *Мўринко* + *-як*. 2. Від андр. *Мўришка* — “дружина *Мўрина*” + *-як*.

Муркович †. 1699: *Murkovics Stanko* — Свалява (Maksay 569). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від п-ка *Мурко*, а останнє, мабуть, від *мўркати* — “бурчати”.

Мурковці †. 1772: присяжний *Stephanus Murkóczy* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слов. ойк. *Мурковце* (пор. **Моркóвцій**).

Мурмук — Підполоззя, Ждєньово. ◀ Від діал. апел. *мурмук* — “мурмило”, “буркотун” (Гр II 455).

Мурник — Ир, Св, Вн, Хс. 1787: п-ще *Murnik* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Закарпатоукр. чи бойк. назва професії *мурник* — “муляр” (Чопей 191, ДездеЛ 90, Он I 457).

Мурша — Олександрівка. ◀ Серб. захисне чол. ім'я *Мрша*, співвідносне з прикм. *мршав* — “худий”, “дохлятина” (Грк 142). 2. Серб. діал. *муша* — “циганчук” (РСКНХ XIII 306).

Мушка — Ир, Вн, Бг, Тч. 1604: кр. *Muszka Mikola* — Туртеребеш (Szabó 529); 1715: кр. *Muszka Tamas* — Липча (Bélay 172); 1775: п-ще *Muszka* — Крива (Szabó 387); 1773: староста *Joannes Muszka* — Богирєвниця (Удварі-2 299). ◀ Давне угор. іменування росіян *muszka*, співвідносне з укр. *москаль*.

Мускúр [рідше — **Мускúрь**] — Ясіння, Вел. Бичків. Пор. пол. антр. XV ст.: *Moskorz* (SSNO III 3 358–359). ◀ 1. Рум. апел. *muscur* — “кабан”. 2. Молд. апел. *мускур* — “рибалка”.

Мустьян †. 1570: *Math. Mustien* — Верб'яз (УетС 53-14); 1648: *Mustjan Mikula* — Драгушевиця біля В.Воріт (Максай 51). ◀ П-ще *Мустьян*, безперечно, походить від антр. *Муста*, який згадується 1495 р. в Васлуї: *сыну Оаны Моусты* (ССУМ I 620). Пор. ще молд. п-ще *Мúстя* (Ер-Кос 94). Етимон ховається або в тюрк. імені *Мустафа* або в рум. антр. *Muste(a)*, який Й.Йордан пов'язує з апел. *must* — “виноградний сік”, “сусло” (Jordan 321).

Мустьянович — Мукачів. Пор. 1819: п-ще *Muscianowicz* — Вишків і *Moscianowicz* — Вишлів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Muscianczat* (там само). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від чол. ос. назви *Мустьян*.

Мусько — Голубине. ◀ Імовірно, чол. ім'я *Мусько*, що з *Мусій*.

Му́ха — Мк, Тч, Вб, Уж, Св, Вн. 1773: п-ще *Му́ха* — с. Бочков у ком. Угоча (ПеПред 313); 1787: п-ще *Mucha* — Вовчий, Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Назва комахи *му́ха*.

Му́цик — Руська Мокра. ◀ 1. Від бойк. апел. *муц* — “гладка, мала, але сильна людина” (Он I 458) з демін. суф. *-ик*. 2. Серб. гіпок. чол. ім'я *Муца* (< *Милутин* — Грк 142) + демін. суф. *-ик*.

Муцька — Мал.Березний. — Див. **Мийцька**.

Мучічка — Мк, Уж, Пр, Вл. 1743: кр. *Micsicska* — Велятин (Szabó 537); 1745: *Щефань*

прозвіском Мучічка — Гукливий (Яворск 211). Пор. ще п-ще *Muczka* з лемк. с. Квятонь за 1787 р. (Красовський 111). ◀ Слц. утворення зі здр.-пестл. суф. *-ічка* від антр. *Мука*, що пов'язане з назвою “борошна”, тобто, як і в словах *ру́йчка*, *ру́жчка*, *сукнічка*...

Мучічка — Мк. ◀ Фонет. вар. п-ща **Му-чичка**.

Муша †. 1604: вл. *Jo., To. Musa* — Біла Церква (Bélay 139); пор. 1661: кр. *Mus Jonucz* — Батиза (Bélay 125); 1715: кр. *Muss Nikora, Thader* — М.Бичків (Bélay 130). ◀ Гіпок. ім'я *Мúша*, яке могло співвідноситися з кількома повними іменами, зокрема *Мутимир*, *Музл-брат*, *Milan* (Грк 142, РСКНХ XIII 359, Šimundić 441).

Мушак — Вб. 1787: п-ща *Muszak, Muszakow* — Підгірне, Поляниця, Сукіль на Бойк (ЙМ). П-ще *Muszak* поширене в Польщі, і, як і ін. п-ща на *Муш-*, на думку К.Римута, походить або від основи *му́ха*, або від основи *мусити* (Rymut II 126). ◀ 1. Від антр. *Мúха* + *-ак*. 2. Укр. утворення з суф. *-ак* від жін. імені *Муша*, співвідносного з повним іменем *Марія*. Пор. жін. ім'я *Муша*, співвідносне з іменем *Марія*, яке було на Зак і у болгар (МикЧу 68, Илчев 348), а також у Молдові. Пор. 1401: *и сестръ моих и Моушоу и Стану* — Королево (ССУМ I 621); 1495: *Иванко сын Моушин...* — Сучава (ССУМ I 621). 3. Від чол. антр. *Муша* або *Муш* (див. **Муша**). П-ще могло утворитися за допомогою суф. *-ак* від болг. чол. імені *Мушо*, яке походить від рум. прикм. *mușu* — “гарний” (Ковачев 366).

Му́шка — Ир, Вн, Хс. 1567: п-ще *Muska* — Дяково, 1598 — Матієво, а 1605 — Чєпа (Szabó 440, 411, 395); 1720: кр. *Jo. Muska* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Muszka* — Рєпєдь на Лемк (Красовський 111). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ка* від антр. *Мúха* або *Муша*. 2. Апел. *мушка* — “мала муха” чи в якомусь ін. його зн. (Чопей 192).

Муці́нка — Мк, Св. Пор. 1819: п-ще *Muszczyn* — Погар на Бойк (ФМ). ◀ Давній укр. апел. *моузьчьинька* — “хлопець на відміну від дівчини” (ССУМ I 619). Пор. ще споріднений з ним бойк. апел. *муці́на* — “чоловік” (Он I 459, Чопей 192) та суч. гуц. апел. *муші́на* — “жонатий чоловік” (Гг 127).

М'ясар [*Миясарь*], **-ря** †. 1787; п-ще *Мясарь* — с. Пеніслєк у ком. Саболч-Сатмар. Пізніше цей вар. п-ща, як і апел. *м'ясарь* — “м'ясник”, був поступово витіснений угор. еквівалентом *Мийсáрош*. ◀ Від місц. укр. апел. *мьясарь* “м'ясник”.

Н

Набіванець, -ця — Ужгород. ◀ Місц. укр. апел. *набіванець* — “міцної будови, повнуватий чоловік” (Ужан). Пор. п-ще подібної структури *Побиванець* у запор. козака, зафіксоване 1649 р., яке, на думку Р.Осташа, означало “забіяка” (Осташ-3 555).

Нагірняк [*Нагүрняк*]. Частіше пишуть: **Нагорняк**, тобто без переходу *o > i*.] — Рокосово, Чорнотисово, Вел.Ком'яти. 1787: п-ще *Nahirniak* — Ялинкувате, Либихора на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ще *Nahirnicz* — Ластівка на Бойк, *Nahurny* — Костева, Селиська на Лемк (ЙМ). П-ща *Nahorny*, *Nahirny*, *Nachorniak* є і в Польщі. К.Римут кваліфікує їх як укр. (Rymut II 134). ◀ Укр. апел. утворення з суф. -як від прикм. *нагүрний* — “той, що на горі” (Гр II 476, Чопей 197, SSNO IV 9).

Нагорняк [*Нагүрняк*] — Вн. Вар. п-ща **Нагірняк**. В угор. записах XVIII ст. з п-ща часом робили антр. *Nahori* — с. Добра (ПепПред 317).

Нагоряньський [*Нагоряньський*] — Довге. П-ще *Nagórzanski* є і в Польщі. К.Римут виводить його від ойк. *Nagórzany* (Rymut II 134). ◀ Укр. прикм. *нагоряньський* від словоформи *на горі* — “той, що живе на горі”.

Нагурський — Ставне. Пор. п-ще *Nahurski* в Польщі (Rymut II 134). ◀ Діал. (може, й пол.) прикм. *нагурський* — “нагірний” зі збереженням укаючої рефлексії етимологічного /o/.

Надич — Визниця, Буковець. 1819: п-ще *Naducz* — Гнила, Комарник, В.Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Слов. утворення з суф. -ич від південнослов. жін. імені *Nada* (Ковачев 368, Šimundić 245) або від укр. чи молд. його відповідників *Надя*, *Нада* (ВІЛ 164, ДумбрМик 109), які кінцець-кінцем є перекладом гр. імені *Επίς* — “надія” (Грк 284). Пор. ще 1787: п-ще *Nadziak*, *Nadziejowski* на Бойк (ЙМ).

Надравецький [*Надравіцький*] — Заричово. Пор. п-ще *Nozdrew*, *Nozdrowicz* у Польщі (Rymut II 164). ◀ Новіша видозміна п-ща **Надравецький**, за аналогією до п-ща **Дравецький**, що від місц. ойк. *Дравці*.

Надравецький [*Надравіцький*] — Королево, Теково, Луково [у вимові угорців — *Nazdrovecki*]. XVIII ст.: *u rana Nozdrowiczkeho* — Руські Комарівці (ПеУрб 116). ◀ П-ще не має стосунку ані до відтопонімного прикм. *дравецький*, ані до серб. ім. *надравица* — “тост”, а передбачає твірну основу *поздровець*, тобто *поздроватий*, *поздровитий* (Ж-Н I 532), до якої приед-

нався суф. -ський. П-ща від цієї основи у слов. світі відомі. Пор. укр. п-ще *Ноздратенко* в Приморському краї, рос. п-ще *Ноздрёв*. П-ще справді містить ускладнену прикм. основу, як і пол. діал. ім. *nozdrawość* — “губастість, діркастість” (SW III 421), укр. — “ніздрюватість” (СУМ IV 422).

Надь — див. **Нодь**.

Найденик †. 1682: *Najdenik Hricz* — Заричово (УетС 88-59). Пор. ще аналогічні утворення з 1787 р.: п-ща *Nahulanik* — Довжиця на Лемк (ЙМ), *Nawalany* — Чорна Вода (там само). ◀ 1. Укр. апел. *найденник* — “найда”, “найдух”, “знайдена, позашлюбна дитина”, “байстрюк” (Гр 490), рос. найденыш, пол. — *nalezonek*, серб. чол. ім'я *Наход* (Грк 144). 2. Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від болг. чол. побажального імені *Найден* (Ковачев 368).

Найдюк — Ясіння. Пор. 1787: п-ща *Naydych* (!) — Боднарка, Святкова, *Naydyk* — Сер. Велике на Лемк, *Nayda* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ща *Найда*, від імені *Найда* або від апел. *найда*, відомого багатьом слов. мовам у зн. “позашлюбна”, “підкинута дитина”. Пор. суч. хорв. п-ща *Najdanovič*, *Najdek*, *Najden*, *Najdenac*, *Najdenič*, *Najdič*, *Najduček*, *Najduk*, *Najdanec* (Leksik 453), хорв. імена *Najda*, *Najdan*, *Najdana*, *Najden*, *Najdena* (Šimundić 246), болг. імена *Найда*, *Найден*, *Найдена*, *Найденка*, *Найденко*, *Найденчо*, *Найдина*, *Найдо...* (Илчев 353, Колесник 8), укр. апел. *найдух*, *найда*, *найдушка* (Ж-Н 478, Чопей 200, Он I 467, Гр II 490 та ін.).

Найкснер — Черногорова. ◀ П-ще нім пох.

Наймák — Кобилецька Поляна. Пор. 1751: *парох Наймак* — с. Тополяни (Гаджега-3 75). ◀ Апел. назва особи від *найми* — “наймання”, як і *наймит* (Ж-Н 478, Гр II 491), + -ак.

Найман [частіше пишуть **Неуман**] — Жборівці. ◀ 1. Нім. п-ще *Neuman(n)* — “новосел”, як і чес. п-ще *Neumann* (Moldanová 154). 2. Кваліфікувати п-ще як слов. нечленний пасивний дієприкм. *найман* — “найманий” (аналогічно до *Продан*, *Собран*) немає підстав.

Наливайко — Новоселиця на Мж, Свалява. 1495: *Земко а Наливайко* — Кам'янець (ССУМ II 18); 1618: кр. *Nalivajko Hricz* — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1699: кр. *Nalivajko Ferencz* — Підгоряни (Maksay 555); 1720: кр. *Luc. Nalivajko* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Naliewajko* — Ясениця Сільна на Бойк, *Nalivayko* — Миків на Лемк

(ЙМ). Нині п-ще *Nalywayko* є і на прикарп. Гуц (Vincenz 506), 1642 р. п-ще *Nalewajko* було й на Подг (Bubak II 5), а 1497 р. в Польщі згадується п-ще *Nalewacz* (SSNO IV 3 10). ◀ 1. Від апел. *налива́йко* — “наливач”, “той, що наливає” (Гр II 496). З таким же зн. апел. *nalewajko* вживаний і в пол. мові, хоча там, крім цього, він має також метафор. зн. — “прибічник православної церкви” (SW III 90). 2. Від укр. назви хлібного жучка *налива́йко*, який “з’являється, коли наливається жито” (Гр II 498).

Налисник †. 1572: *Nalyznik* (!) — Чинадьово (UetC 53-15); 1618: кр. *Naliesznik Simko* — с. Бенедиківці на Маковиці (Mars 87); 1691: гор. *Nalesnik Janos* — Ужгород (HodAd 41); 1648: вдова *Nalisztk* (!) *Janosne* — Чинадьово (Maksay 521); 1819: п-ще *Nalesnik* — Опарівка на Лемк (ЙФМ). ◀ Укр. апел. *нали́стик* — “млинець” (Гр II 499).

Намняк [частіше пишуть **Нам’як**] — В. Водяне. ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Нап †. 1370: злочинець *Naan* — ком. Земплин (Nagy-I 367); 1405: вл. *Nan Ladomeri* — Бедевля (Bélay 126); 1456: *Michaelis Nan* — Сопунка (НЗМУК XIV. — 102); 1438, 1550: власники *Jo., Pe. Naan* — Н.Руна (Bélay 185); 1404: *паль от съпункы* — Сигіт (ССУМ II 21); 1549: власники *Nan To., Gr., Havrillo* — Вишава (Bélay 219); 1430: п-ще *Nan* фіксується і в Польщі: *Ivanko filius Nan* (SSNO IV 3 13). ◀ 1. З кал. імені *Ананій* (Керста 104, Rymut II 137), але є аргументи, які схиляють до думки, що у румунів, молдован і болгар *Нап* — це слов. ім’я *Найден* (Jordan 324, Ек-Кос 94, Илчев 353). 2. Окремі факти наводять на висновок, за яким ім’я *Нап* у середньовічному Мараморощі кореспондувало також із церковнослов. іменем *Йоан*. Пор. 1462: *Naan alio nomine Janko Pap* — Джулешті (Bélay 142). Ім’я *Нап* дало багато похідних у Сх. Карпатах, причому і антропонімів, і топонімів, напр., лемк. *Nanio, Naniak, Nancio* та бойк. п-ща 1787 р. *Nanoski, Nanowski* (ЙМ), закарп. ойк. *На́нково*. 3. К.Римут припускає, що п-ще *Нап* могло походити також від старопол. апел. *нап* — “батько” чи від нім. ос. назви *Nann* (Rymut II 137).

Напашій — Дубове. ◀ Угор. утворення з формантом -і. Від угор. ойк. *Nánás* (Kázmér 765). На нашу думку, це угор. патр. від рум антр. *Napaş*, де *Nan* — ім’я *Найден* або *Ненад* (Грк 143), + рум. формант -aş (Jordan 324).

Напинець, -ниця — Синевер, Синеви́рська Поляна. 1715: кр. *Navinecz* (!) *Fedur* — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Nanyniec* — Лавочне і *Naninieć* — Сможе, Мита на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від імені *На́на*. Ім’я *На́на* на півд. схилах Карпат згадується 1221 р.

Пор. запис *Nana comes* — ком. Бігар (RegVar 260), причому антр. *Nana* вживався і як чол. ім’я, співвідносне з *Ананій* (ДумбрМик 110, Успенський 75, 230), і як жін. імена *А́нна* (Илчев 353, Šimundić 246, Majtán-Považaj 220) та *Настасія* (Грк 284). За К.Римутом, пол. п-ща на зразок *Nańczic* могли походити і від старопол. апел. *nana* — “мама” (Rymut II 137).

Напківський †. 1724: *срей Василии Напкуски* — М.Копаня (Микитась 32). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *На́нково*, що на Хс.

Напуда — Мк, Св, Пр, Вл, Уж. 1649: кр. *Napuda Janos* — Добрянське (Bélay 177); 1693: свящ. *Theodorus Napuda* — с. Лавки (Лучкай XVI. — 69); У прикарп. гуцулів є п-ща *Napuda* і *Napudenyj*, які виводять від дієсл. *напудити* — “налякати” (Vincenz 496). ◀ Від гуц. апел. *напуда* — “страх” (Гр 131, 159) або від бойк. чи буков. *напуда, перетуда* — “боягуз” (Он I 474, Мат. до буков. VI 32). Отже, п-ще того ж кореня, що й пол. п-ще *Rospond*, а семантично перегукується з серб. п-щем *Поплах* та західнозакарп. *Страшко*.

Напудинець †. 1692: сел. *Napudinetz* — Лавки (Лучкай-Іс 44). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від місц. антр. **Напуда**.

Напудич †. 1649: кр. *Napudincs* (!) *Jonas* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від антр. **Напуда** + суф. -ич.

Настасинець †. 1743: *Nasztaszinecz* — Олешник (Szabó 325); 1819: — *Nastasyniec* — Красне на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від жін. імені *Настя́*.

Настасіо́к — Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Nastasiak* — Розточки на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від жін. імені *Настася*, тобто *Анастасія*. Пор. запис 1649: жінка *Nastasa* — Сойми (Bélay 220), 1764: *Штефан, Настася* — Суха (Сах 75, 77). 2. Від давньоукр. чол. імені *Настась*, яке у XVI та в пізніших століттях було відоме не лише в Україні (Керста 104), але й у Росії, Молдові, Сербії та в ін. країнах Європи (Успенський 236, ДумбрМик 110, Грк 143).

Настинець — Вел.Копаня. 1699: кр. *Nyestenez* (!) *Hricz* — Мішкаревиця (Maksay 603). Пор. ще 1682 р.: *Naszin Haurilach* (!) — Домашин (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від жін. імені *Настя*, тобто *Анастасія*, яке в Карпатах є традиційним (Чопей 207). Пор. 1447: імена *Wachna et Nastka* — Перемисьль (Smolka II 24); 1696: жін. імена *Fenna, Fetyana, Naszja* (!) — Дулово (Bélay 138); 1720: крпачка *Naszta Banyacska* — Міжгір’я (Bélay 178).

Настич [*На́стичь*] — Черногоро́лова, Кострини, Люта. 1720: кр. *Pe. Nasztics* — Ганичі (Bélay

141); 1771: кр. *Nascsecz* (!) *Andre* — Студений (Джедел 275); 1787 р.: п-ще *Naszticz* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Настя* або чол. *Наста* (див. *Нáсти-нець*; ССУМ II 27, Грк 284, 141).

Настуняк [*Настунѣк*] — Рх. Пор. п-ще *Nastuniak* у Польщі (Rymut II 140). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ск* від гуц. жін. гіпок. імені *Настунс* (≡ *Настя*, *Анастасія*). Від цього імені утворено п-ще *Nastuney*, зафіксоване 1787 р. в бойк. с. Мізунь, але там зафіксоване й чол. п-ще *Nastuniow* (ЙМ).

Нáтич [*Hátič*] — Синевирська Поляна. Пор. 1787: п-ща *Natycka*, *Natyczko* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич*, але етимологія твірної основи спірна, хоч основа *Ната* в Карпатах фіксується з Середньовіччя. Пор. 1266: ім'я *Nata* — Лесна, Микута в ком. Земплин (Nagy-1 10); 1357: *Nata filius Chekze* — ком. Земплин (Nagy-1 258). ◀ 1. П-ще може бути пов'язане з бібл. іменем *Nata*, що з *Natanael* (Ladó 194), з чол. іменами *Anastasij*, *Donat*, *Fortunat*, *Natislav*... (Šimundič 442) чи з жін. іменами *Anastasia*, *Dominata*, *Renata* (Šimundič 537), *Изната*, *Наталія* (Ковачев 372). 2. Основою міг бути і давній рум. апел. *nata* — “родич” (Scurtu 66).

Нáхман — Неліпино. ◀ Від ос. назви *Nachman*, що із нім. *Nachtmann* — “пастух, який доглядає стадо вночі” (Rymut II 131).

Нац †. XVIII ст.: присяжний *Constantinus Nác* — Дешковиця (Удварі-2 299). П-ща *Nac*, *Nacín*, *Nacik*, *Nackowicz* є і в Польщі (Rymut II 132). ◀ Давньоукр. розм. чол. ім'я *Нац*, співвідносне з повним іменем *Игнатій* (Керста 94, Rymut II 132).

Нацак — Вел.Березний. Пор. 1787: п-ще *Naciak* — Головецьке, Тур'є на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. та пол. чол. імені *Нац*, що з *Игнатій* (Керста 94), + *-ак*. Розм. імена *Náco*, *Nácko* відомі також словакам (SSJ VI 193), а імена *Náci*, *Náciko* — угорцям (Hajdú 51). Пор. 1478: *...на пани Михайловую Нацевича; пани Нацовая* — Лукове (ССУМ II 28). З іменем *Ignac* гіпок. *Nasek* співвідноситься й у чехів (Knappová 108), а у сербів чол. ім'я *Нац*, *Наца* кореспондує з іменами *Hajojan* і *Наум* (Грк 144). 2. Від жін. імені *Наця*, яке на Пряш співвідноситься з повним вар. *Настя* (НЗМУК XVIII. — С. 160). У словаків жін. ім'я *Náca* — *Ignacia*, а чол. *Naco* — *Ignác* (Majtán-Považaj 219). У сербів жін. ім'я *Наца* — *Надежда*, *Наталіје* (Грк 285), а в угорців жін. ім'я *Naca* — *Анна* (Hajdú 152). На Зак жін. ім'я *Наца* фіксується 1756 р. у с. Стричава (ПаПо-2 27). І.Франко навіть записав у Гал приказку: “*Не*

тебе беру, Нацю, а — свою працю” (див. “Галицько-руські народні приповідки”, XXIV. — С. 437).

Нáцинець [*Háciñeць*], *-ня* — Вишково. ◀ Укр. утворення з суф. *-иць* від жін. імені *Наца*. (Про пох. імені *Наца* див. *Нацак*).

Небела — Рахів, Костилівка. Пор. 1787: п-ще *Nebelicki* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). У прикарп. гуцулів є п-ще *Nebyluk*, у якому А.Вінценз убачає лексему *небиліця* (Vincenz 499). ◀ Гуц. рефлексія закарп. п-ща *Небіла*, що з *Небіла*.

Небилівський — Рахів. ◀ Місц. укр. утворення від п-ща *Небела* з суф. колективної належності *-івський*.

Небело — Ділове. ◀ Угорськомовна морфол. субституція гуц. п-ща *Небела*.

Небесник — Дравці, Коромля. 1787: п-ще *Nebesnik* — Воловець, Явір'я на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Nebesnik* — Бережок на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: п-ще *Nebesniak* — Кобло на Бойк (ЙМ), а також п-ще прикарп. гуцулів — *Nebesjczuk* (Vincenz 533). П-ща *Nebesny*, *Nebesniak* є в Польщі (Rymut II 147). ◀ 1. Лексему *небесник* утворено від прикм. *небесний* за допомогою субстантивуючого суф. *-ик*, як і *лістник*, *місячник*... П-ще *Небесний* у формі прикм. відоме у Слч поблизу Ужгорода і в Гал, однак доп-шева семантика основи нечітка. Не виходячи за межі укр. мови, апел. *небесник* можна тлумачити як “астроном” (Гр II 536); але це могла бути й назва якогось демона на зразок *водянік*, *хмарнік*, *пекельник*, як серб. апел. *небесник* — “небожитель” (РСКНХ XIV 675). Зрештою, п-ще може бути маскулінізованим вар. бойк. апел. *небесна* — “жеб-рацька торба” (Он I 481). 2. На пол. мовному ґрунті п-ще виводиться з пол. ботан. номена *niebiestnik*, який є син. до *blękitnik* (SW III 257).

Небіла — Розтока, Рахів. Сусіди закарп. гуцулів (гайналі), для яких невластиве обниження артикуляції голосного /m/, а поготи ті, що дотепер зберігають фонему /ɲ/, вимовляють п-ще як *Небіла*, а в с. Тересва — як *Небола*. Пор. 1787: п-ще *Nebelicki* — Лопушанка на Бойк (ЙМ). На пол. землях XV ст. фіксуються антр. *Niebylec*, *Niebylczyc*, *Nibylczyc* (SSNO IV 34–35), а пізніше — п-ща *Niebyła*, *Niebyłowicz*, *Niebylski*... (Rymut II 148). ◀ Ян Свобода (SvoSta 83) та деякі інші ономасти в таких п-щах убачають усіч. слов. особові імена від дієсл. *бѣти* з заперечною часткою *не-* (MalceStar 66), які означали “той, кого не було” (Rymut II 148). Отже, щось магічне.

Небилівський — Рахів. Пор. п-ще *Niebyłowski* у поляків (Rymut II 148). ◀ 1. Прикм. від ойк.

Небилів, що на Ів-Фр. 2. П-ще **Неби́ла** + суф. колективної приналежності **-івський**.

Небилю́к — Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. **-юк** від п-ща **Неби́ла**.

Неби́ляк [*Небилѣк*] — Розтока. ◀ Місц. патр. утворення з суф. **-як** від антр. **Неби́ла**.

Небо́ла — Тересва. ◀ Фонет. видозміна давньої особової назви *Небы́ла* (див. **Неби́ла**) через лабіовеляризацию праслов. *lyl*. Див. аналогічне явище у п-щі **Прибу́ла**.

Неви́цький †. 1715, 1773: кр. *Nevicki Andras* — Часлівці (ПеПред 322); 1803: угор. учень *Stephanus Nevitsky* — ком. Саболч (Ud-2 384). ◀ Субстантивация прикм. *Неви́цький*, що від місц. ойк. *Неви́цьке*, який, своєю чергою, є дериватом від бойк. апел. *невидь* — “п’ятьма” (Он I 482) або демононіма *Невид*. Пор. ще пол. п-ща *Niewidek*, *Niewidowski* (Rymut II 156).

Неве́ркла — Ужгород. П-ще *Nevrkla* є в Чехії і в Хорватії (Leksik 457). ◀ П-ще у ХХ ст. принесено з Чехії, де воно колись мало вигляд *Nevrkla*, що є здр. утворенням від *nevrla*, а те, своєю чергою, походить від прикм. *nevrlý*, тобто *mrzlnutý* — “мерзлий” (Moldanová 154).

Не́реда [пишуть **Неде́да**] — Калини. 1570: *Nic. Nededa* — Чорний Потік (UetC 97-29). ◀ 1. Можливо, фонет. спотворене слово на зразок слов. *negoda* чи пол. апел. *niegada* — “німий” (SW III 283). 2. Більш імовірно, давньоугор. ім’я *Negyed*, що від порядкового числ. *negyed* — “четвертий” (Kálmán 44), або давньослов. ім’я *Недѣдъ*.

Негритич †. 1570: шл. *Jo. Negrithicz* — Угля (Bélay 210). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від незасвідченої антропооснови *Негрѣта* або *Негрѣта*, похідної від рум. *Не́гра* (див. **Не́гра**).

Не́грич — Вел.Бичків. Пор. 1254: *Nigro Ivano* — Боржава (Győrffy 534); 1403: *вѣра нана Негра* — Сучава (ССУМ II 34); 1422, 1458: шл. *Negre* — Солотвина (Bélay 201); 1442: шл. *Negrila* — Ферешті (Bélay 140); 1514–1526: шл. *Ge. Fekethe (Negre)* — Солотвина (Bélay 201); 1720: кр. *St. Negre* — Гересниця (Bélay 176); 1787: п-ща *Neger, Nigier, Negier* — Гнила на Бойк (ЙМ). П-ща *Negriz, Negru, Negrul* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 474), п-ща *Negriz* і *Negrucz* — у Польщі (Rymut II 143). К. Римут виводить останні від пол. ос. назви *Neger*, яку пов’язує з середньовісним. назвою птаха *сича*. ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від генетичного рум. імені *Не́гра* (див. Jordan 330), що в перекладі озн. “чорний” (Ковачев 375). П-ща *Negrić, Negri, Negro* є і в Хорватії (Leksik 455), був антр. *Negra* і в старопол. мові (SSNO IV 26).

Не́грю [*Нѣгрю*] — Бобовище, Свалява. ◀ Від рум. або молд. чол. імені *Negru*, апел. зн.

якого — “чорний” (Vincenz 269, Const 334, Илчев 356). Кінцеве **-ю** — наслідок укр. впливу за аналогією до імен на **-ю**, як *Васю́б, Гаврилю́б, Костю́б, Федю́б*.

Не́гря [*Нѣгря*] — Тч, Мж. П-ща *Негрю, Негря* поширені у молдаван (Ер-Кос 94). ◀ Рум. чол. ім’я *Negrea* (Const 334).

Недба́йло — Вел.Лучки. П-ща *Niedbaj, Niedbajlo, Nidbajluk* є і в Польщі. К. Римут виводить їх від дієсл. *nie dbać* — “не дбати” (Rymut II 149). ◀ Апел. *недба́йло* — “лінивець”, “недбайливець” (ССУМ V 283). Пор. 1651: на Подг — *Niedbałowicz* (Vubak II 6); 1787: п-ще *Niedbalski* з бойк с. Муроване (ЙМ).

Недобийчу́к — Богдан. ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ук** від антр. *Недобич*, який, своєю чергою, постав на основі пол. апел. *niedoba* — “недоля”, “недозрілість” (Rymut II 149). 2. Фонет. видозміна п-ща **Недобийчу́к**.

Недобийчу́к — Богдан. П-ще *Nedobijczuk* є у гуцулів Прикарпаття, а п-ще *Niedoibyczuk* — також у Польщі (Rymut II 149). ◀ А. Вінценз виводить п-ще з антр. *Недобійко* — “недобитий” (Vincenz 499) + **-юк**.

Незба́йла — Червеньово. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Незба́йло**.

Незба́йло — Уж. ◀ Від укр. місц. апел. *незба́йло* — “недбайлива людина”, “ледащо” (Ужан).

Незго́дя — Клячаново. П-ще *Nezhoda, Niezgodzik, Niezgodowski* та ін. є в Польщі (Rymut II 157). ◀ Дериват від давньослов. антр. *Нѣзгодъ*. Пор. старопол. ос. назву *Niezgod*, засвідчену 1472 р. (SSNO IV 61), а також суч. укр. апел. *незго́да* — “суперечка” (Гр II 547, Чопей 211). Прикінцеве м’яке */дъ/* спонукає до думки, що раніше цей ім. мав суф. **-ят**, отже, п-ще належало до моделі **Підко́в’ят, Мате́йчат, Семене́ят**.

Незнайо́мий, -омого — Ясіння. Пор. п-ще *Nieznajomski* в Польщі (Rymut II 157). ◀ Так зареєстровано в селі сирото, який у перші повоєнні роки втрапив батьків.

Не́ймет [*Нѣймет*] — Вн, Хс, Тч, Мк, Ір. 1437: кр. *Osvaldus Nemeth* — Ремети в ком. Земплин (Nagy-2 338); 1449: *Bartholomei Nemeth* — Михайлівці (Nagy2 442); 1600: гор. *Andr. Nemeth* — Вишково (Bélay 216). ◀ Традиц. угор. етн. *nemet* — “німець”. Див. ще **Ниймет**. У Хорватії записують *Nemet* (Leksik 456).

Неліпінський, -кого †. 1570: *Fr. Nelipincki* — Н.Ворота (UetC 53-14). П-ща *Nielepeński, Nielepa, Nielepiec, Nielepiuk, Nielepka, Nielipinski, Nielipczuk, Nielipowicz*, є в Польщі. К. Римут пов’язує їх із дієсл. *lepić* — “ліпити”. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Неліпінно* (Св), який, своєю чергою, походить від

антр. *Неліпа*. Пор. 1649: п-ща запор. козаків Чигиринського полку *Тимош Нелѣпа, Костя Неліпа*.

Неліпович — Мукачів. Пор. 1649: козак Черкаського полку війська запор. *Микита Нелѣпович*; 1715: свящ. *Павле Нелѣпскыи* — Мукачів (HodOkm 637). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від ос. назви *Неліпа*. За І.Вагилевичем, бойк. *неліпа* — “ледащо”, “ледар” (Жовтень. — 1978. — № 12. — С. 121). Давньоукр. чол. ім'я давньослов. пох. вживалося у XVI ст. (Керста 14), а за Є.Желехівським та С.Недільським, — “невихована, гідка жінка, нехлюя” (ЕСУМ IV 82). Пор. ос. назву *Нелѣпка* з 1463 р. (ССУМ II 38).

Нелюбич †. 1678: кріпаки *Nelubics Andras, Miron*, 1715 — кріпаки *Jo., Juras., Lad. Nelubicz* — Рахів (Bélay 181, 182). Пор. ще 1463: свідок *паш Нелюбь* — б.м.н. (ССУМ II 38). П-ща *Nieluba, Nielubiec* у Польщі зафіксовані з XV ст. (Rymut II 157). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Нелюба*. Пор. 1618: укр. антр. *Nesztrach Iwan* — с. Миршів (Mars 81).

Немеш — Тч, Мк, Хс, Вн. Ір. 1390: шл. *Pe. Nemes* — Сарвасово (Bélay 193); 1405: шл. *Mich dictus Nemes* — Драгомирешті (Bélay 137); 1482: *Mykola Nemes* — Драгово (Bélay 168); 1542: вл. *Luc. Nemes* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Угор. титул *nemes* — “шляхтич”, який у Середньовіччі увійшов у побут закарп. українців як еквівалент лат. терміна *nobilis*.

Немешук — Ужгород, Чорна Тиса. ◀ Укр. патр. із суф. *-чук* від антр. **Немеш**.

Непутько — Неліпано. 1570: *Mich. Nepuczko*, 1572: він же *Mich. Neputko* (UcC 53-14, UcC 53-15). ◀ І. Імовірно, укр. утворення з суф. *-ко* від румунізму *perot* — “онук”, “племінник”. Пор. ще молд. п-ще *Неноту* (Ер-Кос 94). 2. Менш імовірно, що п-ще зберігає давню слов. антропооснову *-путь*, як у імені *Путья*.

Нересниця — Руське Поле, Теребля, Буштино. 1671: кр. *Nic. Nereszneci* — Ремети (Bélay 183). ◀ Від гуц. і буков. апел. *нересниця* — “вид дрібної мілководної риби” *Proximus laevis* (Гг 132, Мат. до буков. VI 52). Пор. також бойк. апел. *нерест, нерестка* — “т. с.” (Он I 485). Народну назву цієї риби зафіксував І.Франко: “І в *нересниці* розум у голові, не в г-ці” (Галицько-руські народні приповідки, ХХІV. — С. 444). Пор. ще запис 1600 р.: кр. *St. Nierazka* — Дулово (Bélay 138).

Несторчин †. 1602: *Nesturcsin Gyurka* — Сухий (UcC 104-8); 1787: п-ще *Nester* — Вітрилів, Миків на Лемк. (ЙМ). ◀ Від андр. *Несторка* — “дружина *Нестора*” + *-ин*.

Несух — Теребля, Росішка, Худльово. 1684: кр. *Neszuk (!) Simon*, а 1715 — *Neszuk (!) Alexa* — Теребля (Bélay 204). ◀ Правдоподібно, мусульм. чол. ім'я *Nezuh* (< араб. *nāsūh* — “ширий”, “сердечний” — одне з перших імен у Боснії та Герцеговині кінця XVI—поч. XVII ст. — Smailović 51, 402). Пор. іменування боснійців *Nesuh, sin Ranka, Nesuh sin Vukosava* (Smailović 54). 2. Менш імовірно, що п-ще містить прикм. основу *сух-* — “сухий” із *не-*.

Нечистак — Ярок, Ужгород. XVIII ст.: кр. *Necsisztak* на Ужан (ПеУрб 125). Пор. 1787, 1819: п-ще *Niczisty, Nieczysty* — Белківка, Завадка Морохівська на Бойк. (ЙМ, ФМ). Пор. п-ща *Nieczysty, Nieczystiaci* у Польщі (Rymut II 148). ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від прикм. *нечистий*. Однак неможливо з'ясувати, котре із трьох зн. лексеми стало основою п-ща: а) “брудний, замазаний” (Гр II 562), б) “диявол” (Он I 487), в) “курвач” (Marcetić VII 797, Rymut II 148).

Німчик — Стрипа. Пор. 1618: кр. *Maraczin Nyemczik* — Габолтв на Маковиці (Mars 94), *Nyemecz Hannicz* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98); 1787: п-ща *Niemczyk, Nimczak, Niemczyszyn* у кількох селах на Лемк. (Красовський 112), 1819: — п-ще *Niemec* — Лавочне на Бойк. (ФМ). П-ще *Niemczyk, Niemczyc, Niemczak* і подібні є в Польщі (Rymut II 152). ◀ І. Укр. утворення з суф. *-ик* від західнослов. від етнічного антр. *Нсмец*. 2. Слц. або пол. здр. етн. *netčik* — “малий німець”, тобто “німчук”. У Польщі антр. *Niemczyk* згадується з XV ст. (SSNO IV 44).

Ніргеш — Пр, Мк, Ір, Хс, Тч. 1565: п-ще *Nerges* — Вилок (Szabó 513). ◀ Угор. п-ще *Nyerges* від апел. *nyerges* — “сідляр”, “сідельник”.

Нижнійський — Ужгород. ◀ Місц. прикм. *нижнійський* — “той, що живе в долішньому кінці села”.

Ніймет. ◀ Фонет. вар. угор. п-ща *Német*, орієнтований не на його угор. написання, а на реальну угор. вимову (**Неймет**).

Никитинець, *-ниця* †. 1720: кр. *Lad. Nikitinecs (!)* — Рипинний (Bélay 185). П-ще *Nikitiniec* є і в Польщі (Rymut II 96). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від непопулярного кал. імені *Никита* (оф. *Микита*).

Нікіфорчин, *-на*. 1550: п-ще *Nykyfor*, а 1600 — *Nichyfor* — Ділове (Bélay 208). ◀ Від андр. *Нікіфорка* — “дружина *Нікіфора*” + *-ин*, де *Нікіфор* — укр. або рум. кал. ім'я.

Нікірка — Рх. ◀ Здр.-пестл. вар. східномамороського імені *Нікіра* з ротацізмом і переходом *lo/ > /il*, яке відповідає загальноукр. імені *Мікіла, Мікілка*.

Николайчук — Косівська Поляна, Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від давньоукр. чол. імені *Николай*. Пор. 1352: гор. *Fr. f. Nicolai* — Вишково (Bélay 215); кріпаки *Petrik Jur, Nikolaj Simeon, Toma* — Рус. Поляна (Bélay 180).

Николюк — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від місц. чол. імені *Никола* (оф. *Микóли*), яке дотепер широко вживається у сх. Мараморощі. Пор. 1406: шл. *Nan Nikola*, а 1463 — *Nikola Pap* — Н. Вишава (Bélay 219); 1678: кр. *Mihailo Nikola* — Ясиння (Bélay 167).

Никора — Руське Поле. 1715: гор. *Jo. Nyikora* — Кимпулунг (Bélay 194). ◀ Рум. ім'я *Никора*, що з *Никóла* (зі збереженням початкового *h/* та ротацізмом у третьому складі), поширеного навколо Мараморського Сингота. Пор. 1715: кр. *Marko Nikora* — Рускова (ПеПред 309); 1715: кр. *Jo. Nikor* — В. Водяне (Bélay 121).

Никорич [рідше — *Никорич*] — Водиця, В. Водяне, Вел. Бичків. Вар. п-ща **Никорич** поширений серед молдован (Ер-Кос 95). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. антр. *Никора*.

Никоряк [*Никорéк*] — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Никора* або *Никор*.

Никурич — див. **Микурич**.

Нийик — Бронька, Суха. ◀ Від слов. чол. імені *Нито*, що з двоосновного *Ninoslav* (Илчев 361, Ковачев 384, Maretić VIII 188), де **nin-* — “новий, молодий” (MalecBud 101).

Нийько — Луг на Вб. Пор. 1649: козак *Нийько Товстиченко* в реєстрах війська запор. за 1649 р. (Осташ-3 54). П-ща *Nino, Ninko, Nińczuk* та ін. споріднені з давньослов. іменем на зразок *Ninogniew, Ninomysl* є і в Польщі (Rymut II 159). ◀ Давньослов. ім'я від композита *Нитослав* (ГркРеч 136).

Нийьчак — Верховина Бистра. ◀ Укр. утворення із суф. *-чак* від антр. **Нийько**, що з імені *Нитослав*, власне з *Нин*, + *-чак*, або від серб. чол. імені *Нийько* (< *Никола* — Грк 147) + *-як*.

Нітка — Керещів. 1705: кр. *Simeon Nitka* — Дубове (HodOkm 449); 1704: *Nitka Ivan* — Дунковиця (HodGens 28); 1762: *Нитка Феодор* — Дубове (ПаПо-2 16). На Подг п-ще *Nitka* фіксується 1635 р. (Vubak II 7). Пор. ще п-ща *Nitka, Nytka, Nytko* в Польщі (Rymut II 147). ◀ 1. Наведені ілюстрації нашттовхують на думку, що п-ще походить від апел. *нітка* — “тонко зсукана пряжа”, а від нього власне і п-ще *Nicsinics* (≠ *Ничинець*), тобто *Нітчишець*, яке згадується 1720 р. в Ганичах (Bélay 141). 2. Заглиблення в історію п-ща дає підставу припустити, що воно могло походити також від заст. чол. імені *Нит* (ВІЛ 259) + *-ко* з подальшим переходом лексеми

до парадигми ім. на *-ко*. Чол. ім'я *Нита*, вживалося також серед запор. козаків Корсунського полку 1649 р. (Осташ-3 177).

Ніткюлинець, -ниця — Антонівка, Ірлява, Андріївка. Пор. XVIII ст.: *Nitkulinecz* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Ниткюля* — “дружина *Нітки*” + *-инець*. Від п-ща **Нітка** походять і п-ща прикарп. гуцулів *Nytczuk* та *Nytczukiv* (Vincenz 524).

Нітчинець †. 1720: кр. *Alex. Nicsiniscs* (!) — Ганичі (Bélay 141). Пор. п-ща *Nitczyński, Nitkiewicz, Nitecki* в Польщі (Rymut II 147). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Нітка**.

Ніцкюлич — див. **Ніцкюлич**.

Нібак — Строїно, Свалява. 1787: п-ще *Nibak*, а з 1819 р. *Niba Andrzej* — Незнайова на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ка *Нібáк*, яке отримала людина за вживання незвичного для цієї місцевості спол. *ніби* — “немов, наче” (пор. аналогічні п-ща закарп. українців **Булак, Лемáк, Лишáк, Щобáк...**).

Нілабóвич [рідше — **Нилабóвич**]. 1648: *Nialabovich (Andri)* — Задільське (Maksay 536), а 1699 — *Nyilabovits Jaczko, Ivan* — Н. Ворота (Maksay 590). ◀ Напевно, укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Нилаб*, який згадується 1602 р. в с. Ярок: *Nilab Lukacs* (UetC 104). Твірна основа *Nilab-*, очевидно, та ж сама, що й в угор. назві замку закарп. селища Королево 1401 р. — *Nyalábi vár* (Мик-Чу 64). Не випадково, запис цього п-ща 1648 р. як *Нялабóвич* (днів. вище) містить у першому складі голосний *ja*. Якщо наше припущення правильне, то етимон п-ща **Нялабóвич** — угор. апел. *nyaláb*, що в перекладі укр. — “зв'язка”, “вузол”. Пор. ще угор. п-ще *Nyalábos*, яке М. Казмир пов'язує з основою *nyaláb* і вбачає в ньому “носильника” (Kázmér 792).

Німáк — Ужгород. ◀ Від місц. укр. експресивного апел. *німáк* — “німий”, “мовчазна людина” (Ужан). Пор. п-ща *Nimak, Nimaczuk* у прикарп. гуцулів (Vincenz 484). Пор. ще п-ще *Nimas* із с. Кропивник на Бойк за 1787 р. (ЙМ).

Німець [*Німиць*], *-ниця* — Вб, Пр, Уж, Св, Мк, Вл. 1467: пан *Німєць* — Кременець (ССУМ II 61); 1715: *Nimecz Ivan, Olexa* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Nimetc* — Складисте, Посада на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. етн. *німець*.

Німчук — Довге, Бронька, Іза. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Німець** або від андр. *Німка* — “дружина **Німиця**”. 2. Від місц. апел. *німчюк* — “малий німець”, як і п-ща **Волощук, Лящук, Молдавчук, Раціок** — “малий волох”, “малий лях”, “малий молдованин”, “малий рац”.

Нірії [Híri] — Підвиноградів, Тросник. 1600: шл. *Ge. Nyíri* — Хуст, Кошельово (Bélay 151, 163). ◀ Угор. утворення з формантом -i від угор. макротоп. *Nyír* (Kázmér 778).

Ніро́да — Мж. П-ща *Nieroda, Nierodka, Nierodko* є і в Польщі (Rymut II 153). ◀ І. Давньослов. ім'я *Нерода*, співвідносно з такими дво-основними іменами, як *Родомил, Родослав* (SvoSta 96, MalecStar 73), яке складається з кореня *-rod-* і преф. *nc-*. 2. Від дієсл. *nie rodzić* — “не родити”, від старопол. *nierod* — “вид дрібної риби” або від *nieroda* — “якась рослина” (Rymut II 153). М'якість префіксального /ny/ і наголос на передостанньому складі п-ща вказують саме на пол. мову, з якої ім'я *Nieroda* могло потрапити на Зак. У пол. мові антр. *Nieroda* чи п-ще **Ніро́да** фіксується впродовж віків починаючи з XIII ст. (SSNO IV 54). Непрямий стосунок до цього п-ща має й укр. апел. *перо́да* — “бездітна жінка” та апел. *перод* — “неврожай” (Гр II 557). Пор. старопол. прикм. *nierodny* — “безплідний” (Reczek 248).

Ністор — Буштино, Вишково. П-ще *Нистор* поширене серед молдован (Ер-Кос 95). 1570: *Sandr., Sim. Nistor* — Загаття (UcC 97-29); 1600: кр. *Niztor Kardos* — Рахів (Bélay 178); XVIII ст.: *Nyistor* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Рум. або молд. чол. ім'я *Nistor*, що відповідає укр. імені *Ністор* (Iordan 335).

Ністорець †. 1672: кр. *Nisztorics (!) Vaszilj* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Рум. антр. *Ністор* + укр. суф. *-ець*.

Ністрія́нський, -кого — Заричово. ◀ Прикм. *ністрія́нський* — “дністрянський” із асиміляцією /dn/ > /n/, як і в бойк. гов. (Он I 493). П-ще *Ністріяну*, що від того ж гідроніма *Дністро*, поширене в Молдові (Ер-Кос 95).

Ніцкúльч — Ужгород. ◀ І. Від місц. андр. *Ніцкúля* — “дружина *Ніцька́*” або “дружина *Ніцьки*” + *-ич*. Антропооснова *Ніцько́* чи *Ніцько́* — молд. чол. ім'я *Ницку* або рум. *Niță* — демін. від *Ion* (ДумбрМик 115, Iordan 336). Східнором. чол. ім'я *Nița, Ionița* (оф. *Ion*) представлене у реєстрах війська запор. 1649 р. (Осташ-3 53), а також у суч. п-щах прикарп. гуцулів *Ну́ска, Ну́сак* (Vincenz 226) та у молд. п-щі *Ницэ́ску* (Ер-Кос 95). Пор. ще дражнилку з цим іменем: “*Грицько-ницько по болоту літав, жабенята хватав*” (Гр II 564). 2. Від старопол. терміна спорідненості *niec* — “кузен” (Reczek 230) або від пол. антр. *Nicka*, що з апел. *nić* — “нитка” (Rymut II 147).

Ніща́к — Мукачів. Пор. 1787: п-ща *Niszka, Niszczyn* — с. Спас та *Niszczakow* — Страна на

Бойк. П-ща *Niczcs, Niszczak, Niszczak* є і в Польщі. К. Римут кваліфікує їх як такі, що могли бути утворені від дієсл. *niszczyc* — “нищити” та від прикм. *niski* — “низький” (Rymut II 159). ◀ П-ще має багато інтерпретацій, але найімовірніша з них така: укр. утворення з суф. *-ак* від чол. імені *Ниско* (< *Описько* — Керста 135), від серб.-хорв. *Нишка* (< *Никола* — Грк 148) або від болг. *Нишо* (< *Никифор* — Илчев 361).

Нова́к [зрідка — **Новак**] — Вб, Пр. Уж, Мк, Вн, Тч. 1449: городяни *Johannis, St. Novak* — Михайлівці (Nagy-2 442); 1602: *Novak Marton* — Невицьке (UcC 104-8); 1773: кр. *Novak* — Минай (ПеПред 322); 1604: вл. *Jo. Nowak* — Бедевля (Bélay 126); 1787: п-ще *Nowak* — Дидня, Шимбарк на Лемк (ЙМ). ◀ І. Давньослов. чол. ім'я *Новак* (Ковачев 385), яке у сербів ще в XIV ст. виконувало функцію п-щевої назви (ГркРеч 136). 2. Від апел. *новáк*, який у кількох слов. народів, крім цього, озн. ще й “новоприбулий”, “новопоселенець”, “рекрут, новобранець” (Гр II 568, Он I 494, Чопей 217, ДжеДел 98, Bubak II 8, Rymut II 163, Moldanová 156). П-ще дуже поширене у зах. слов'ян та у хорватів (Leksik 461-462).

Новоселéцький [*Новоселéцкий*], -кого. — Див. **Новоселіцький**.

Новоселіцький, -кого — Лазівщина, Ясіння. Пор. п-ща *Nowosielecki* і *Nowosilecki* у Польщі (Rymut II 161). ◀ Прикм. від ойк. *Новоселіця*, яких в Укр. Карпатах понад десять.

Новоселю́к — Ясіння, Чорна Тиса. ◀ Укр. апел. утворення з суф. *-юк* від лексеми *новосел*.

Новоселю́к-Глушманю́к — Ясіння, Лазівщина. ◀ П-ще є відносно новим утворенням. До популярного місц. базового п-ща **Новоселю́к** приєдналося додаткове розрізніюче означення у вигляді готового п-ща **Глушманю́к**, яке також побутує в названих селах.

Новотний — Доманинці. 1570: кум *Ioanș Novotnyj* — Тополяни (Гаджега-3 75); 1618: кр. *Timko Nowotnj* — Н.Свидник (Mars 68). П-ще *Novotnyj* дуже давнє. Воно є також у поляків (Bubak II 8, Rymut II 164), чехів та словаків (Leksik 463). ◀ Від східносл. або пол. прикм. *novotny* — “новітний”, хоча п-ще відоме й сусідам-українцям (Чопей 216, Он I 494). Однак прикм. *новотний* місцеві українці досі сприймають як неосвоєний елемент.

Новотник — Приборжавське. П-ще побутує серед чехів та словаків Хорватії (Leksik 463), а головним чином — у Чехії та Слч, де його,

правдоподібно, й утворено. ◀ Від слов. прикм. *novotny* — “новітній” за допомогою субстантивуючого суф. *-ik*.

Ногаль †. 1720: кр. *Nohaly* — Вел.Бичків (Bélay 129). П-ще *Nogal* є і в Польщі. К.Римут пов’язує його з апел. *nogal* — “довгонога людина” (Rymut II 161). ◀ Від місц. апел. *ногаль* — “довгоногий” (Rymut II 161), як і інші місц. ім. (*зубаль, вокаль, вухаль, зубаль, носаль...*). Як арх. апел. *nogal* є і у поляків.

Ногач †. 1773: п-ще *Nohacs* — Карачин, 1775 — Олешник (Szabó 313, 326). П-ща *Nogacz, Nogaczyk* є і в Польщі (Rymut II 161). ◀ П-ще *Нобац* є й у чехів, які пояснюють його семантику як “ногата людина” (Moldanová 156).

Нодзэй [Нодзій] — Ганьковиця. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-ей* від антр. *Nędza*, який є у поляків (Bubak II 6). Антропооснова походить від пол. апел. *nędza* чи від слц. *nůdza* — “нужда”, “злидні”, “біда”, “нестатки”. 2. За К.Римутом, пол. п-ща *Nodzак, Nodźак, Nodzel* походять від апел. *noga* — “нога” (Rymut II 161).

Нодзій — Свалява. ◀ Імовірно, п-ще є фонет. вар. п-ща **Нодзэй**, наявного в сусідній Ганьковиці, а до антр. *Nadziej* із 1136 і 1265 р. (SSNO IV 6) стосунку не має.

Нодь — Вн. Бг, Мк, Уж, Ір, Тч, Вб. Сучасне написання п-ща орієнтоване не на угор. традиційне написання *Nagy*, а на традиційну його вимову. 1450: п-ще *Nagh* — Веряця (Szabó 545); 1484 і 1545: п-ще *Nagy* — с. Бекень (Szabó 299). 1467 р. в с. Бекень ніхто не записаний з таким іменуванням, але є його лат. еквівалент *Magnus*. Пор. ще 1519: кр. *Fr. Nagh* — Липча, 1560 — кр. *Mich Nagy* у Кушніці (Bélay 172, 170); 1602: *Nagy Peter* — Коритняни (UeIC 104-8) та ін. ◀ П-ще *Nagy* з угор. прикм. *nagy* — “великий”. В Угорщині п-ще *Nagy* фіксують із 1341 р. (Kázmér 763).

Нодяпош — Драгово. ◀ Утворення з угор. п-ща *Nagy* та чол. імені *János*, що в транспозиції укр. можна б передати “Великий Іван”. У центр. р-нах Угор. королівства п-ще *Nagyjános* фіксують з 1495 р. (Kázmér 761).

Нойгебавер — Ставне. ◀ Нім. п-ще в утворення *Neugebauer*, що з середньовірнонім. *niubürle* — “новосел” (Naumann 203, Rymut II 145).

Нонай — Вишково. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ай* від жін. кал. імені лат. пох. *Nona*, що в перекладі укр. — “дев’ята” (Šimundić 256, Ladó 195, Najdó 76, ДумбрМик 115). Від імені *Nona* утворювалися й п-ща. 2. Від пол. *nona* — “сплячка” (Rymut II 161) + *-ай*.

Нонич †. 1768: діяку *Vasiljо...* *Ноничу* — Варадка (Яворск 212). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від того ж жін. імені *Нона*, що й п-ще **Нонай**.

Носа — Дубове, Красна, Вел.Бичків. Пор. 1213: *Nusata* — с. Бан на р. Красна (RegVar 180); 1542: вл. *Nic. Nazai* — Драгомирешті (Bélay 137); 1696: гор. *St. Nosz* — Кимпулунг (Bélay 149); 1773: кр. *Noska* — Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318); 1701: *Nosa Олекси* — Дубове (ПаПо-2 15). П-ще *Nos* і похідні є у поляків (Bubak II 7), чехів (Moldanová 156), хорватів та сербів (Leksik 460, ГркРеч 136). ◀ Форма род. відмінка слов. лексеми *Nos*, яку в новіші часи пов’язують із анатомічною назвою *nis*. Пор. староукр. чол. ім’я *Носко* (Керста 135, Moldanová 156), п-ща *Нос, Безпоско, Носенко, Носович*. Генетично п-ще **Носа** пов’язане з дієсл. основою *nositi*, яку містить, напр., хорв. і болг. ім’я *Nosimir* (Ковачев 387), укр. п-ще *Богососок* (останнє — своєрідна калька з гр. *Теофор, Христофор*). Від антр. **Носа** походить і декілька гал. п-щ XVIII–XIX ст. Напр., п-ща 1787 р. *Nosyn* — Цінява, *Nosowicz* — Витвиця (ЙМ) та п-ще 1820 р. *Nosiow* із с. Кальниця, що на Лемк (ФМ).

Носович — Вел.Ком’яти. 1495: *Иванъ Носовичъ* — м.Вільно (ССУМ II 57); 1787: п-ще *Nosowicz* — Витвиця на Бойк (ЙМ). П-ще *Nosowicz* є і в Польщі (Rymut II 162). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Носа** або п-ка *Нос*. До нього прилягає й кілька укр. лемк. п-щ XVIII ст.: *Nosal, Nosalik, Nosula, Nosko* (Красовський 112–113), а також укр. особова назва XVI ст. *Nosal* (Керста 15). Однак вони асоціюються з анатомічним поняттям “*nis*”.

Нюфрэй [Нюфрїй] — Грушово. ◀ Усіч. вар. староукр. чол. кал. імені *Onofrei*, що від повного імені *Онуфрїй* (Керста 122).

Нусер — Н.Селище. ◀ Нім. п-ще *Nusser*, “торговець горіхами” (Bahlow 357) з прикм. *nusser* — “горіховий”.

Нусін, -на — Свалява. ◀ Укр. утворення з посес. суф. *-ин* від місц. усіч. жін. імені *Нуся* (< *Ганґґя* < *Ганґґя*).

Нуцул — Вел.Бичків. 1696: кр. *To. Nucza*, а 1715 — *Pe. Nucza* з с. Окно-Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Roska Nuczul* — Розавля (Bélay 196). ◀ Рум. п-ще *Nuțul* (пор. *Nuțulescu* — Iordan 337), що від рум. чол. імені *Nuți, Ioniți*, тобто *Йон* (ДумбрМик 115, Ковачев 387). Антропооснова *Нуц-* представлена і у п-щах прикарп. гуцулів (пор. п-ща *Nuciv, Nuc’o, Nuc’uk*, що з *Ioniți, Nuți* — Vincenz 226).

Ньорба — Мж, Ір, Св, Хс, Вн. ◀ Правдоподібно, нім. чол. ім’я *Norbert* (з *Nord + berah* =

“північне сяйво”), яке змінилося на угор. мовному ґрунті у *Norbi* (Ladó 195, Kálmán 31, Hajdú 76), а у словаків — на *Noro* (Majtán-Považaj 220). Ім'я *Norbert* у поляків зафіксоване 1455 р. (SSNO IV 73).

Нюл — Олешник. 1720: кр. *Lad. Nyul* — Калини, а *Nyull* — Нересниця (Bélay 176). У центр. регіонах Угор. королівства п-ще *Nyúl* зафіксоване 1438 р. (Kázmér 78). ◀ Угор. п-ще від назви тварини *nyúl* — “засць”, “кріль”.

Ню́лька — Онік, Олешник, Домашин. Пор. 1226: *Nuna reus* — ком. Сатмар (RegVar 285). Пор. п-ща *Niulka*, *Niulko* в Польщі (Rymut II 159). ◀ 1. Імовірно, бойк. апел. *нюлька* — “пестлива назва дитини на зразок “рибка”, “пташка” (Он I 194). 2. Західнозакарп. апел. *нюлька* — “тиха, але підступна людина” чи пол. апел. *niunia* — “лінива людина” (Rymut II 159). Пор. ще укр. *нюня* — “плакса” (Гр II 357).

Нюс — Руські Комарівці. ◀ Можливо, угор. апел. *nyuszt* — “кунниця” (Kálmán 45) або якась пестл. назва.

Нюсович †. 1699: кнез *Nyuszkovics (!) Timko* — Драгошевниця коло В. Воріт (Maksay 612). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Нюс**.

Няга́й — Стеблівка, Вишково. 1473: *Вѣра пана Нягуя и пана Иваишка* — Сучава (ССУМ II 59). ◀ Давнє пів.-сн.-слов. чол. ім'я *Нѣгоъ*, що з *Нѣгомиръ*, *Нѣгослав* (ГркРеч 137), у болг. рефлексії кореневого голосного /ѣ/ (пор. болг. чол. імена *Няг*, *Нягол*, *Нягул* — Илчев 364, Jordan 327). Несподіваною може здатися фриктивна рефлексія кореневого приголосного імені *Нѣгъ*. Однак у традиційних назвах навколишніх укр. сіл, як *Нягово* та *Гачичі* (суч. оф. назви — *Добрянське*, *Гачичі*), зімкнений приголосний /л/ так само зберігся дотепер, тоді як у інших стародавніх ойк. зразка *Войногово* (< *Войнѣгово*), *Драгово*, він давно змінився на щільний приголосний /г/. Отже, п-ще є компромісним рефлексом південнослов. імені *Нягос*, як і молд. п-ща *Нягаї*, *Нягос* (Ер-Кос 95).

Няг †. 1458: п-ще *Nyagh* — Виноградів (Szabó 421); 1600: шл. *Negh* — Стремтура (Bélay 202). Крім Зак, антр. *Няг* як ім'я здавна відомий молдованам (ССУМ II 59–60, 61), румунам (Jordan 327), болгарам (Илчев 364) та сербам (ГркРеч 137–138). Пор. ще суч. рум. п-ща *Neag*,

Neaga, *Neagi* (Jordan 227). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Нѣгъ* у його болг. (і рум.) фонет. вар., зі збереженням зімкненого /л/. Ім'я є наслідком усичення таких прадавніх двоосновних імен, як *Нѣгомиръ*, *Нѣгославъ*, *Милоуѣгъ*. Апел. зн. основи -нѣгъ-, напевно, — “розкіш” (MalceBud 101), “ніжність” (Ковачев 388). Пор. ще давній закарп. ойк. *Нягово* (суч. оф. — *Добрянське*) та східносл. ойк. *Нягів* (Лазорик 63).

Ня́гуський [*Ня́гуський*] — Колодне, Руське Поле, Вишково. ◀ Місц. укр. прикм. *ня́гуський* — “нягівський” від традиційної назви села *Нягово* Тячів. р-ну (суч. оф. назва — *Добрянське*).

Ня́йкало [*Ня́йкало*] — Рахів, Костилівка, Лазівщина. ◀ Від п-ка *ня́йкало* — “особа, що вживає частку *няй* замість поширеної *тутнай* — “нехай” або від п-ка за якоюсь іншою ознакою мовлення.

Ня́лка — Мукачів. 1720: кр. *Nyalka* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 319). ◀ 1. Імовірно, угор. п-ще *Nyalka*, що з апел. *nyalka* — “гарний, стрункий”, “чепурн”, звідки й закарпатоукр. апел. *ня́лка*, *ня́лкош* — “франт” (Чопей 219). 2. Пропонована етимологія не належить до сдино можливих, зокрема якщо зважити, що на пол. землях антр. *Nialko* і *Nialek* фіксуються з XIV ст. (SSNO I 30). К.Римут припускає зв'язок п-ща *Nialek* з пол. прикм. *miałko* — “дрібний” (Rymut II 87).

Ня́лканич †. 1682: *Nalkanicz (!) Lazur* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Ня́лкаля* — “дружина **Ня́лки**”.

Ня́меш — Хуст, Синевир, Вел.Ком'яти. ◀ Від східнозакарп. заст. титулу *ня́меш* — “шляхтич”, що з угор. *netes* — “т. с.” (Чопей 219). Пор. ще бойк. *ня́миш* (Он I 495).

Ня́мешук — Терново, Вел.Бичків. ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. **Ня́меш** чи від співзвучного йому апел. *ня́меш* — “шляхтич”.

Ня́мчук — Рахів, Росішка, Луг на Рх. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від рум. п-ща *Neamtzi* або від співзвучного йому рум. етн. *neamtz* — “німець”. Пор. ще молд. п-ще *Ня́мцу* (Ер-Кос 95).

Ня́чко — Забродь. ◀ 1. Правдоподібно, фонет. видозміна сл. п-ща *Міа́шко*. 2. Менш імовірно, що це укр. деминутив від рум. *neac* — “хлопець” (Scurtu 55).

О

Оберлайтер — Горонда. ◀ Нім. п-щеве утворення з *ober* “старший” + *Leiter* — “керівник”.

Обіцький [Обуцький] — Ір, Мк. ◀ Місц. прикм. від топоапел. *обұч* — “обочина” або від співзвучного йому мікротоп. *Обұч* (Он II 7, Мат. до букв. VI 77).

Обладан — Рх. Пор. 1775: п-ще *Abloda* — с. Чепа (Szabó 314); 1773: кр. *Obleda* (!) — с. Белтек у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ 1. Правдоподібно, укр. пасивний дієприкм. від староукр. дієсл. *обладати* — “бути володарем” (ССУМ II 68). Пор. новіші укр. апел. утворення *облад*, *облада* — “влаштування, обстановка” (Ж-Н 541), *облада* — “нерухоме майно” (Гр III 13), пол. діал. *obład* — “лад, порядок” (SW II 477). Пор. бойк. фразеологізм *дати собі облад* — “дати собі раду” та дієсл. *обладати* — “керувати”, “порядкувати” (Он II 8). 2. Дериват із суф. *-an* від серб.-хорв. жін. імені *Oblada* (KarKob 19, 44).

Обладанюк — Ясинія, Костилівка. ◀ Укр. утворення із суф. *-юк* від антр. *Обладан*.

Обоній — Мала Копаня. ◀ Угор. п-щеве утворення, яке згадується 1499 р., з формантом *-i* від ойк. *Abony*, що в ком. Земплин або від якогось іншого ойк. (Kázmér 22).

Оборошко — Невицьке. ◀ Імовірно, дериват від апел. *oboriz* — “повітка на чотирьох стовпах для зберігання сіна, збіжжя і т. ін.”, “птаха із родини качок”, “руда качка”, “личинка овода”, “овід” (СУМ V 550, ЕСУМ IV 152). Пор. *оборощень*, *оборощина* — “стовп у оборозі” (Гр III 21).

Обреський [Обріський] — В.Водяне. ◀ 1. Прикм. від східносл. ойк. *Ubrež* (Majtán 433). 2. Укр. прикм. від болг. чол. імені *Обрешко*, яке є вимозною повного імені *Обрётко* (Илчев 365). Пор. ще молд. п-ще *Обрежа* (Ер-Кос 95) та хорв. п-ща *Obrež*, *Obreški*, *Obrez*.

Обреський [Обрецький] — Богдан. Пор. 1715: кр. *Obrecsu Roman* — Терново (Bélay 166). ◀ Укр. прикм. утворення від болг. або серб. чол. імені *Обретен*, первісне зн. якого — “знайдений” (Илчев 365, Грк 150).

Обриський — див. **Обреський**.

Обручар, *-ря* — Середнє, Хуст. ◀ Місц. укр. апел. *обручар* — “майстер, що виготовляє обручі” (Ужан).

Обшитник — Дравці. ◀ Західноукр. *ab-shitnik* — “абшитований, тобто відставний, увільнений від військової служби” (Головацький 353). Пор. пол. *abszyt* — “т. с.” (Rcczek 3), що з нім. *Abschied* — “відставка”.

Обшитош — Тч. 1715: п-ще *Obsitos* — Кенешд, 1775 — Ботар і Теково (Szabó 406, 413, 498). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ou* від тієї ж основи з тим же зн., що й **Обшитник**.

Обнодій [пишуть *Онаді*] — Баранинці. 1685: чоботар *Onadi Janos* — Ужгород (HodAd 24, 26); 1692: п-ще *Onodi* — с. Бикинь (Szabó 301). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Onad*, що в ком. Саболч і Земплин.

Овсак [зрідка — **Овсак**] — Св, Ір, Мк, Пр, Уж. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ак* від усіч. вар. чол. кал. імені *Овсій*, що з гр. *eusebés* — “благочестивий” (ВІЛ 83). 2. Від назви рослини *овес*. Пор. п-ще *Owsiak* у Польщі (Rymut II 192).

Овсик — Туриця. ◀ Такого ж пох., як і п-ще **Овсак**, лише з суф. *-ик*.

Овчварій — Червеньово. ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від ойк. *Ócsvár* (оф. *Olcsvár*), що в ком. *Abauj* (Kázmér 786). Перша письмова згадка ойк. — 1452 р. (Kázmér 786).

Огар [Óгарь], *-ря*. — Пр, Вн, Мк, Бг. У Польщі, крім п-щ *Ogar*, *Ogarewicz*, *Ogarski*, які виводяться від апел. *ogar* — “мисливська собака”, функціонують також п-ща *Ohar*, *Ohara* (Rymut II 174). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *óгарь*, який в Укр. Карпатах уживається в кількох значеннях: “личинка овода” (Чопей 228), “висока худа людина” (Турї Ремети), “обгорілий пень” (Гр III 34, Rieger-Lemk 89, ЕСУМ IV 152). 2. Менш імовірно, від укр. полонізму *óгарь* — “жеребець” (Мат до букв. VI 89), лемк. *óгарь* — “чоловік міцної статури” (Rieger-Lemk 90). 3. Безпосередньо від пол. *ogar* ~ *ogarz* — “вид собак”, “недогоріла скіпка”, “прізвисько малого хлопця” (SW III 702).

Огерчак — див. **Огирчак**.

Огирчак — Н.Солотвина, Чинадьово. Пор. п-ща прикарп. гуцулів *Ohyr'uk*, *Ohyruk*, *Ogieruk* (Vincenz 450). На пол. землях є п-ща *Ogórek*, *Ogórczak*, що від апел. *ogórek* — “огірок”, але є також п-ща з укр. фонет. ознаками *Ohorok*, *Ohorczak* (Rymut II 174). ◀ Можливі дві етимології п-ща: а) воно сягає укр. апел. *огірок*, який у Карпатах має декілька фонет. вар., + суф. *-як*. На користь такої етимології промовляють подг. п-ща 1786 р. *Ohórczak*, *Ochurczak* (Bubak II 10) та оравське п-ще *Ogórek* (Golęb 117); б) можна виводити його від бойк. апел. *огір* чи *огер* — “жеребець” (Он II 14), але на перешкоді стає те, що у закарп. п-щі **Огирчак** нині звучить традиційне щільне */rl/*, а не зімкнене */rl/*. (Див. ще п-ще **Вогурка**).

Огнянік — Ір. ◀ 1. Напевно, укр. утворення з суф. *-ик* від південнослов. захисного імені *Огнян* (Илчев 366, Ковачев 319, Maretic II 76, 91, Šimundić 259, Грк 150, Svoboda 44), первісно зн. якого — “вогняний”. У півд. р-нах Зак сто років тому *огняніком* називали молотарку з паровим двигуном. 2. Від укр. назви птаха *огнянік* — “*Lanius ruficeps*” (Гр III 36).

Огурчак — Пр, Уж, Мк. Пор. 1570: *Fran., Greg. Wgorko, Greg. Wgorka* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від п-ка *Огурок* або *Огурки*, яке безпосередньо пов’язане з місц. говірковим апел. *о́гурок* чи *о́гурка* — “огірок” (Джедел 100). На пол. землях п-ще *Ogurek* зафіксоване 1430 р. (SSNO IV 103, Rymut II 174).

Огоштин — Вільхівці-Лазі. — Див. **Агоштин**.

Огородник — Ясиння, Чорна Тиса, Вел. Бичків. Пор. 1787: п-ще *Ogrodnik* — Буківсько на Лемк (ЙМ); 1819: *Ogrodnik* — Страшевичі на Бойк (ФМ). П-ща *Ogrodnik, Ogrodny* поширені здавна на пол. землях (Rymut II 174). ◀ Від пол. ос. назви *ogrodnik* — “городник”, “садівник”.

Одинець, -ниця †. 1720: кр. *Mich. Odinecs* — Сойми (Bélay 220). ◀ Від апел. *одуні́ць* — “одинак”, “єдиний син у родині” (Гр III 39). Пор. 1787: п-ща *Odyńiczn, Odyniszyn* — Мізунь на Бойк (ЙМ).

Одорож — Сокирниця. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, пов’язане з пол. *odorężnik* — “мечник” (SW III 632).

Ожоґаніч — Ір, Хс. Пор. 1787: п-ще *Ożoga* — Завадка (Красовський 113), хорв. п-ща *Ožeg, Ožęgić, Ožęgonić, Ožoga* (Leksik 474); 1447: с. *Ожегов* — Сучава (ССУМ II 77). Пор. п-ща *Ožog, Ožoga, Ožóg* та ін. антр. від основи *ожегъ*, дуже поширені в Польщі (Rymut II 193). ◀ 1. Від андр. *Ожоганя* “дружина *Ожого*” + *-ич*. Укр. *о́жог* (діал. *о́жуг, о́жугъ*) — “палиця для розгрибання жаринок у вогнищі” (Гр III 44, Ж-Н 562), “опік”, “припалена жердка” (Он II 16). Пор. ще пол. апел. *ożog i ożeh* — “головня”, “коцєрга” (SW III 932). На території Польщі п-ще *Ožęg* згадується 1451 р. (SSNO IV 166). 2. Від місц. ос. назви *ожоганя* — “худа, висока на зріст жінка” (с. Люта).

Озиманіч — Мал. Березний, Новоселиця на Пр. Пор. 1618: кр. *Iwan Azima* — с. Ортутова на Маковиці (Mars 87); 1787: п-ще *Oziminski* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). На Подг. п-ще *Ozimina* згадується 1680 р. (Bubak II 14), а п-ще *Ozimkowicz* — 1438 р. (Rymut II 192). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. жін. ос. назви *Озиманя*. Однак з’ясувати семантику твірної основи п-ща неможливо. Найбільш імовірно,

що це чол. власне ос. ім’я *Озима*, яке в Марамороші згадується 1689 р.: кріпаки *Albas Anucze, Hafte, Jeremie, Ozima, Szimion* у с. Барбешті (Bélay 124). Отже, того ж кореня, що й укр. *озимий, озимина, озимок* (СУМ V 654, Гр III 45, Он II 16) чи пол. *ozimek, ozimu...* 2. Менш імовірно, що це чол. мусульм. ім’я *Azem* — “непохитний” (Smailović 536, Справочник 129, 167). 3. Можливо й те, що це укр. діал. *азима* — “прісний хліб”, “прісняк” (ЕСУМ I 49) чи молд. апел. *азимэ* — “коржик із прісного тіста”.

Озімко — Ужгород. 1787: п-ще *Ozimka* — Складисте на Лемк (ЙМ). Поширені в Польщі п-ща *Ozimko, Ozymko, Ozimiek, Ozimek* виводяться зі старопол. апел. *ozimek* — “молода істота, народжена перед зимою” (Rymut II 192). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Озімок**, що відбулася за аналогією до імен та п-щ на *-ко*, як **Василько**, **Черевко**. На Ужан апел. *озімки* — “корова, яка лишилася яловою”.

Озімок, -мка — Уж. ◀ Від апел. *озімок* — “весняний мороз” (Гр III 48), “однорічне теля”, “вгодоване теля” (Гр III 48). У Польщі п-ще *Ozymek* згадується у XV ст. (SSNO IV 164). Пор. подг. п-ще *Nazimak* 1848 р., що з *Nazima*, “пізня осінь” (Bubak II 6). Пор. також хорв. п-ща *Ozimec, Ozimac, Ozimica* (Leksik 474).

Окаль, -алья — Мк. 1567: *Wkal Fedor* — Павлово (UetC 53-12); 1607: *Akall Demeter* — Вел. Березний (UetC 104-8); 1787: п-ще *Okal* — Смерековець на Лемк (Красовський 113). Крім Зак, п-ще **Окаль** поширене також серед українців сх. Слч. ◀ Від апел. *окаль-вокаль* — “той, у кого великі очі”, подібно до апел. *вухаль, зубаль, зубаль...* (Ужан); т. с. у пол. мові *okal* (SW III 728). Кличку *окаль* у Карпатах дають волоокій тварині, а також тваринам, у яких навколо очей пляма іншого кольору.

Оковецький [*Оковіцький*] — Вел. Бичків. ◀ Імовірно, укр. прикм. від апел. зразка *оковіта*, *оковітка* — “горілка” (Гр III 48, Он II 18). Пор. ще пол. діал. *okowit*, літ. *okowita* — “алкоголь”, “один раз дистильована горілка” та прикм. *okowity* — “т. с.” (SW III 744).

Окоґріб [звідка — **Окоґріб**], -ґріба — Тур’я Поляна, Мокра. Пор. XVIII ст.: п-ще *Volkohrib* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ П-ще складене з двох слов. основ — *око* + *ґріб*, однак поєднання їх значень нині вже не виражає якоїсь ідеї. Тому припускаємо, що суч. п-ще **Окоґріб** (давніх письмових записів його не виявлено) — наслідок ретимологізації давнішого фонет. слов. композита на зразок серб **Vuko-repa* < **vŭlko-repъ* — “вовчий хвіст” (Leksik 737).

Олаг — Тч, Хс, Вн. 1363: *Ladislaum dictum Olah* — Ужан (Nagy-2 331, 332); 1489: кр. *Mich. Olah* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1450: п-ще *Olah* — Веряця (Szabó 545); 1515: кр. *Jac. Olah* — Руське Поле (Bélay 211); 1771: присяжний *Ladislaus Olah* — Велятин (ДжеДел 284); 1772: присяжний *Ioannes Olah* — Негрово (Удварі-2 302). ◀ Угор. етн. *oláh* — “волох”, який постав через вокалізацію південнослов. назви *vlach* — “т. с.”. До кінця XVI ст., напр. 1572 р., 1575 р., цю назву часто записували ще як *Wlach* (Bélay 128). За М.Казмиром, на території Угорщини п-ще *Олаг* фіксується з 1418 р. (Kázmér 783).

Олайко †. 1704: кр. *Olajko Laszlo* — Доробратово (HodGens 8). ◀ Від п-ка *Ола́й*, апел. зн. якого “оля”, + -ко.

Ола́йник — Горяни. ◀ Місц. еквівалент укр. літ. лексеми *ола́йник*, слц. *olejnik*, що оформилась під впливом місц. мадяризму *olaj* — “оля”. В угорців п-ще *Olaj* фіксується з 1459, *Olajcsinaló* — 1604, а *Olajgyárto* — 1569 р. (Kázmér 784).

О́лас — див. **О́лос**.

О́лах, -ха — Вонігово, Волосянка, Клячано-во, Довге. 1449: *Georgii Alach* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1570: *Lad. Olech* (!) — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Місц. укр. вимова угор. етн. *oláh* — “волох”.

Ола́шин, -на — Мк, Ір, Хс, Вн, Тч, Рх. 1570: кр. *Fr. Olassin* — Коропець (UetC 97-29); 1773: присяжний *Andreas Olasin* — Луково (ДжеДел 296). ◀ 1. Від місц. етн. *о́лах* — “волох” додаванням суф. сингулярності -ин. 2. Можливо, готовий південнослов. етн. *vlašin* — “волошин” перенесено у закарпатоукр. середовище з вокалізацією початкового /v/. У Польщі йому деколи відповідає вар. *Ulaszyn*. Пор. п-ще пол. лінгвіста *H. Ulaszyn*.

Ола́шинець [*Ола́шиниць*], -ни́ця — Лінці. 1787: п-ще *Olaszyniec* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Суф. -ини́ць і наголос на основі свідчать, що п-ще утворене від андр. *Ола́шка* — “дружина О́лаха”, а наявність передсуф. /ш/ на місці очікуваного /шч/ лише повторює звукову зміну, як у п-щах *Пара́шинець*, *Раку́шинець*... Отже, первісний вигляд п-ща мусив бути *Ола́шинець*, що від андр. *Ола́шка* — “дружина О́лаха” + суф. -ини́ць.

Ола́шко — Довге. ◀ 1. Від антр. **О́лах** + -ько. 2. Південнослов. чол. ім'я *Влашко* (Илчев 114, Грк 56) з поступовою вокалізацією початкового /в/, як у словах на зразок *внук* > *оу́к*.

Олеа́н — див. **Оліа́н**.

Олега́ш — Лисичово, Кушниця. ◀ Можливо, молд. здр. чол. ім'я *Олегаши*, співвідносно з нейтральним іменем *Oleg* (ДумбрМик 118).

Оле́йник — Уж. 1787: п-ще *Olejnik* — Спас, Перегінське, Княжолюка, Ріп'яна на Бойк, Смільник на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. або слц. п-ще *Olejnik*, що з відповідного апел. *olejnik* — “олійник” (Zabska 98), або у зн. “посудина для олії” (Reczek 293). П-ще *Olejnik* є і на Ораві (Galeb 117).

Олейничу́к — Лазівщина, Ясиння. ◀ Від **Оле́йник** + -юк.

Оле́кса — Ужгород. 1451: *Olexe filius* — Перемишль (Smoika II 106); 1607: *Olexa Fedor* — Перечин (UetC 104-8); 1682: *Olexa Ivan* — Смерекова (UetC 88-59); 1715: кр. *Ge. Olexa* — Чумальово (Bélay 133); XVIII ст.: п-ще *Olexa* — Минай (ПеПред 322); 1787: п-ще *Olexa Stefan* — Гуманець, Труханів на Бойк, Яселко на Лемк (ЙМ). ◀ Непопулярне ім'я стало п-щем, а підставою для цього могла бути назва свята теплопо *Олексі* (Он II 19). Пор. ще 1750: *Murja Olexovka* — Тополяни (Гаджега-3 75).

Олекса́ндр, -дра — Хуст. 1699: *Olexandri Andri, Mati; Olexandra Janos* — Свалява (Maksay 528). ◀ Рідкісне ім'я стало п-щем.

Олекса́ндра [частіше пишуть **Алекса́ндра**] — Міжгір'я, Вучкове. ◀ Від антр. **Олекса́ндр** у формі род. відм. однини.

Олекса́ндрич †. 1605: *Olexandricz Dmeth.* — Свалява (Maksay 528). ◀ Від антр. **Олекса́ндра** + суф. -ич.

Олекса́нич — Вн, Ір. 1605: *Oleszanics* (!) *Pall* — Синевир (Maksay 200). ◀ Від андр. *Олекса́н* — “дружина **Оле́кси**” + -ич.

Олекса́нчин †. 1715: кр. *Alexanchin* — Раковець (Szabó 459). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від здр. жін. іменування *Олекса́нка* — “дружина **Оле́кси**”.

Оле́ксик [часто пишуть **Але́ксик**] — Вн, Ір, Хс, Мж. 1750: *Eva Olexsika* з *Кривоцян* — Страшке (Гаджега-3 78); 1787: п-ще *Olexuk* — Біличі на Бойк, *Olexuko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). На Подг п-ще *Olekszik* фіксується 1652 р. (Bubak II 11). ◀ Антр. **Оле́кса** + суф. -ик.

Олексико́вич — Воловець. 1605, 1695: *Ми́коли Олексикович* — Воловець (Яворск 206); 1649: *batyko Olexikovics Prokop* — Воловець (LehBer 799). ◀ Від антр. **Оле́ксик** + -ович.

Оле́ксин, -на — Лопухово. 1720: кр. *Sim. Olexin* — Крайніково (Bélay 174); 1787: п-ще *Olexyn* — Сукіль, Лужок, Ціявва та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Антр. **Оле́кса** + пос. суф. -ин.

Олексич †. 1778: кр. *Andr. Alexicz* — Тересва (Bélay 204). ◀ Від антр. **Оле́кса** + -ич.

Олексішинець, -ця — Н.Барово. Пор. 1787: п-ще *Olexiszyn* — Перегінське, а 1820 — п-ще *Olexyszak* у Ветлині на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Олексіха* — “дружина Олексі” + -ш.

Олексій — Тч, Хс, Вн, Ір, Св. 1625: новий кенез *Olexi Simon* — Воловець (LchBcr 798); 1751: *Алексій Анас* — Сташин (Гаджега-3 110); 1787: п-ще *Olexyi, Olexij* — Небилів, Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ З кал. імені *Олексій*.

Олексівич — Горінчово, Березово, Плоскиновиця. 1645: кенези *Andr., Mich. Olexovics* — Мукачів (LchAd III 68); 1672: п-ще *Alexovics* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. *Олексіа* + -ович.

Олексулин, -на — Перечин. ◀ Від андр. *Олексуля* — “дружина Олексі” + -ш.

Олексюк — Кваси, Тячівські Лази. 1720: кр. *Lad. Olekszuk* — Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Olexiuk* — Сливки, Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Олексіа* + -юк. Пор. також 1787: п-ще *Olexiak* — Вороблик на Бойк (ЙМ).

Оленінець, -ця — Хуст, Новоселиця на Мж, Ужгород. 1787: п-ще *Oknivics* — Коростів, а 1819 — п-ще *Olenin* у с. Новоселиця на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від жін. імені *Олена* + -нець.

Оленіч — Мж, Вб, Уж. 1715: п-ще *Olenich* — Раковець (Szabó 459); 1715: кр. *Mich. Olanics* (!) — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Olenicz* — Перегринка, Чарна на Лемк, Бітля, Семичів та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Олена* + -ич.

Оленичик †. 1720: кр. *Markus Olenicsik* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Оленіч* + суф. -ик.

Оленичук — Лазівщина. ◀ Від антр. *Оленіч* суф. + -ук.

Оленишак — Вб, Уж. ◀ Від андр. *Оленіха* — “дружина Оленя” + -ак.

Оленишинець, -ця — Мукачів. ◀ Від андр. *Оленіха* — “дружина Оленя” + -ак.

Оленчак — Ужгород. 1736: *Юра Перец Оленчя(к)* — Липецька Поляна (ПаПо-1 156); 1820: п-ще *Olenczak* — Гузелі на Лемк (ФМ). ◀ Від жін. імені *Олена* або від андр. *Оленька* — “дружина Оленя” + -ак.

Оленчук — Росішка, Вел.Бичків. 1819: п-ще *Olenczuk* — Созань на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юк від жін. імені *Оленка* або від гуц. апелятивізованої ос. назви *оленка* — “ворожка” (Гг 139). 2. Від староукр. чол. імені *Оленко* (Керста 135) + -юк.

Олень [Олінь] — Вб. — Див. **Олінь**.

Олепат †. 1603: *Олепат Іонат* — Кайданово, Бенедиківці (ЛелПам 223). Пор. ще 1682: *Olenyi Gyurko* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від антр. **Олень** + давній слов. патр. формант -ят, що виражав патронімність.

Олер — Доманинці. П-ще *Ohler* є серед закарп. німців, а у поляків *Oler* значиться з 1385 р. (SSNO IV 115). ◀ 1. Від нім. ос. назви *Oler* або *Ohler*, а та з середньовірхньонім. *Öler, Öleier* — “виробник рослинної олії” (Rymut II 179). 2. Від нім. діал. *oler* — “старший” — синонім до *alt*.

Олесніч, -на [Олесніч] — Мк. ◀ Морф. структура п-ща вказує, що це колишній присв. прикм. від жін. імені *Олеся*, тобто *Олександра*, а м'якість кінцевого /нь/ — наслідок угор. впливу, подібно як у п-щах **Зікань**, **Мокань**. Чол. ім'я *Oles* на Подг фіксується з 1791 р. (Bubak II 11), а на деяких інших пол. землях жін. ім'я *Olesza* фіксується 1458 р. (SSNO IV 117). Пор. також лемк п-ще 1787 р. *Oleśniewicz* — с. Берет і Чарна (Красовський 114) та лемк п-ще 1820 р. *Oleszczak* у с. Балигород (ЙМ).

Олефір [Олефірь] — Рх. 1366: *Олефърько суддя* — Перемишль (ССУМ II 81). 1787: п-ща *Olifer* і *Olefir* — Нагуєвчі на Бойк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я гр. пох. *Олефір* (ВІЛ 86).

Олецький — див. **Олицький**.

Олечко — Тч. 1715: кр. *Pe. Alecska* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1819: п-ще *Olczuk* — Ясениця Сільна (ЙМ). ◀ Новіший вар. чол. імені, який постав із давнішого *Алечко*, *Алеко*, що з гр. *alexo* — “захищаю” (ВІЛ 84).

Олеяр †. 1449: *Petrus Olejarz* — Перемишль (Smołka II 67; 1743: п-ще *Olezar* (!) — Виноградів (Szabó 424, 425); 1787: п-ще *Olear, Olejar* — Ванівка, Рихвальд та ін. на Лемк (Красовський 114). На Подг п-ще *Olejarz* фіксується з 1744 р. (Bubak II 11). ◀ Від слц. *olejár* або пол. *olejarz* — “олійник”.

Олійник — Уж. ◀ Фонет. видозміна слц. п-ща *Olejnik* внаслідок укр. звуження голосного /e/ перед /й/. Первісна семантика п-ща — “олійник”. Зн. “скляр”, яке В.Шухевич убачає в карп. апел. *олійник* “олійник” (Гр III 51), ми на Зак не виявили.

Оліцький [зрідка пишуть *Олецькі*], -кія паралельно з -кого — Довге Поле. ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Уліч* Гуменського р-ну у сх. Слч (Majtán 435). Ініціальне /o/ на місці очікуваного /y/ — наслідок гіперизму в ненаголошеному складі.

Олич †. 1570: *Lad. Olecz* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від розм. жін. імені *Оля* + суф. -ич.

Олійник — Рх, Вб, Вн. [На Вн п-ще вимовляють *Олійник*]. ◀ Від давньоукр. апел. *олійник* — “виготовлювач олії”, “продавець олії”.

Олінь [род. — **Оліня**] — Вб, Хс. ◀ 1. Від закарпатоукр. назви тварини *олінь*, що є еквіва-

лентом до загальноукр. *ольень* (Чопей 293). На території Польщі п-ще *Oleń* фіксується 1423 р. (SSNO IV 115). 2. За К.Римутом, п-ще *Олень* могло постати також із власних ос. імен з ініціаллю *Ол-*, як *Олекса, Олександр...* (Rymut II 178).

Оліян [інколи пишуть *Олеян*] — Вовковий, Руські Комарівці, Нижня Солотвина. Пор. молд. п-ще *Олан* (Ер-Кос 95). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. За І.Йорданом, рум. п-ще *Olian* — це *holian*, що в перекладі укр. — “нечистий дух” (Iordan 342).

Олос [рідше — **Олас**] — Хс. 1374: *Olaz* — Лашкад у ком. Сатмар (MaksaySz 167); 1449: *Jacobi Olaz* — Михайлівці (Nagy2 442); 1673: шл. *Olaz Demjén* — Іза (Bélay 156); 1704: кенез *Olaz Laszlo* — Станово (HodGens 9). ◀ Від угор. етн. *olasz* — “італієць”.

Ольшавський †. 1695, 1733–1735: сп. *Olsavsky Stephanus Simeon* — Мукачів, а родом із с. *Ольшавице* в ком. Спіш (Лучкай-Іс 294). ◀ Укр. прикм. від східносл. ойк. *Ольшавице* (по-укр. *Вільшавиця* і *Вільшавка* — Лазорик 38).

Ольшівський — Дубриничі. 1722: *Olsavsky Mihaly* — Дабоц у ком. Земплин (Hajnal 1–2); XVII ст.: митрополит *Емануїл Олиавский* — Ясиння (ПаПо-І 142). ◀ Прикм. від східносл. ойк. *Olšava* або *Olšov* (Majtán 297, 298).

Омелян — Дубове. 1715: кр. *F.Omelan* — Дубове (ПеПред 316). ◀ Від чол. кал. імені *Омелян* (Чопей 233). На території Польщі, зокрема в Кракові, іменування *Omelian Rutenus* згадується 1393 р. (SSNO IV 125).

Она — В.Водяне. 1433: *пашь Онъ ключникъ* — Васлуй (ССУМ I 84); 1496: *слуги Онъ и Федоръ* — Васлуй (ССУМ I 84); 1689: кр. *One Dsurdse Orbus* — Говдпоток (Bélay 146); 1787: п-ще *Onylo* — Лопушниця, а 1819 — *Onowczak* — Орявчик, Тисів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Рум. або молд. чол. ім'я *Он, Она* або *Они*, що відповідають повному імені *Ion* (Const 122–123). Пор. ще молд. п-ща *Оанз, Ону, Оня...* (Ер-Кос 95).

Онаць — Станово. Пор. 1473: *къде Онацко сидѣлъ* — б.м.н. (ССУМ II 84); 1787: п-ща *Онас, Опсиw, Опациow* — Славське, *Онасчyszyc* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀ Демінутив від рум. чол. імені *Она*. Ім'я *Онац*, власне *Онацко*, що з *Анапій*, є у поляків (Rymut II 184) і в реєстрах війська запор. з 1649 р. (Осташ-3 56).

Онда — Дравці. 1602: кр. *Ondo* — Шаланки (Szabó 464); 1720: вільні селяни *Anda Ferencz, Janos* — Вел.Лучки (HodGens 16); 1773: п-ще *Onda* — Сердагель у ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ Від слц. розм. імені *Ondo*, що відповідає оф. *Ondrej* — укр. *Андрій*. Пор. ще дериват

1437 р.: *Petrus filius Wndak* — Мала Поруба (Nagy-2 342).

Ондила [*Онѣла*] — Ужгород. ◀ Дериват із квалітат. суф. *-ила* від антр. *Онда*.

Ондик (!) — Чинадьово (UctC 53-12). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від слц. чол. імені *Onda*, що відповідає повному імені *Ondrej* (укр. оф. *Андрій*). Див. *Онда*.

Ондица — Ужгород. ◀ Дериват імені *Ónda* + слц. квалітат. суф. *-ица*.

Ондовчик — Ужгород. ◀ Дериват зі слов. суф. *-ик* від угор. антр. *Andóka*, що з *András* (Kálmán 65).

Ондрюк — Доманинці, Невизьке, Ворочово. ◀ Демінутив із суф. *-ук* від слц. розм. імені *Ondro* (оф. *Ondrej* — укр. *Андрій* — Majtán-Považaj 220).

Ондуляк — Середне. ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від андр. *Ондуля* — “дружина *Онди*”.

Онїско — Уж, Мк, Вн. ◀ Фонет. вар. п-ща **Онїсько**, зумовлений ствердінням кореневого /с/ під впливом угор. та слц. вимови. (Див. **Онїсько**).

Онїсько — Вн, Ір, Мк, Хс, Тч. 1570: *Joan Orizko* (!) — Завидово (UctC 97-29); 1775: п-ще *Oniszko* — Боржавське, Виноградів (Szabó 425, 389). ◀ Від укр. розм. імені *Онїсько*, співвідносного з повним іменем *Онїсим* (ВІЛ 86). Пор. 1672: кр. *Orosz Oniszim* — Кобилецька Поляна (Bélay 159).

Онїцко — Макарьово. Пор. 1487: *Цыгане Никита и Онци* — Сучава (ССУМ II 85); 1570: *Ladis Onis* — Бородівка (UctC 97-29); 1478: шл. *Mich. Vnycza* — Сірбі (Bélay 196). ◀ Здр. утворення з суф. *-ко* від молд. чол. імені *Онцицы*, що від повного імені *Йон* (ДумбрМик 119).

Онїшинець, *-ниця* — Хуст. ◀ Укр. утворення з суф. *-ишець* від андр. *Онїха* — “дружина *Онї*”.

Онїшко — Рахів. 1542: вл. *Jo., Onissa* — Десешти (Bélay 134), 1604: вл. *Mate Oniska* — Діброва (Bélay 120); 1787: п-ща *Onyszko. Oniszkow* — Ісаїв, Плав'є, Тянява та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. гіпок. ім'я *Онїшко*, співвідносне з оф. іменем *Онїсим* (ВІЛ 86).

Онїцко — Сасово. — Див. **Онїцко**.

Онофрій [зрідка — **Онофрій**] — Тч, Хс. 1428: вл. *Dem. Onophre* — С.Водяне (Bélay 121); 1570: *Lad. Onofriy* — Голубине (UctC 53-14); 1699: *Григорій Онофрїшин* — Леурдина (ПаПо-І 145); 1705: *Иван Онофреювъ* — Сокирниця (UdAd 72). ◀ Чол. ім'я *Онуфрій* (ВІЛ 87).

Онофріок — Кобилецька Поляна, Водиця. Пор. 1787: п-ще *Onufer* — Городок на Лемк та

п-ща *Onufry, Onufrow* у селах Кривка, Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від чол. імені *Онупфер*, відомого словакам та угорцям (укр. оф. *Онупфрій*).

Онтол — Крайниково, Нове Барово. ◀ Угор. кал. ім'я *Antal* (укр. оф. еквівалент — *Антон*), закріплене як укр. п-ще. (Див. ще **Антал**).

Онүфер — Уж. ◀ Угор. або слц. вар. імені *Онүфрій*, закріплений як п-ще.

Онүфрій — Тересва, Чумальово, Негровець. 1787: п-ще *Onufry* — Корчин, а 1819 р. в с. Полянське на Бойк (ЙМ). ◀ Чол. ім'я *Онүфрій* (ВІЛ 87).

Онүфрjак [*Онүфрjек*] — Лазівщина. Пор. 1720: *Fr. Onoprak* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Онүфер**.

Онучак †. П-ще *Onuczak* фіксується на прикарп. Гуц (Vincenz 509). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від ос. назви спорідненості *онүк*. Пор. 1423: кр. *Unoka* — Ветеш (MaksaySz 234); 1579: п-ще *Unoka* — Туртеребеш (Szabó 528). 2. П-ща *Onuczyn, Onuczynski* є і в Польщі, а походять вони від апел. *онүк, онуча* (Rymut II 181).

Опалєник [новіший наголос — **Опалєник**]. 1602, 1607: *Opalenik Olexa* — Чорноголова (UstC 104-8); 1704: шл. *Opalenik Lázár* — Кобула біля Визниці (LchBer 824). Пор. 1787: п-ще *Opalanek* — Середнє Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. *опалєник* — “паляниця, яку лекли перед регулярною випічкою домашнього хліба” (Ужан), або співзвучне з ним давнє західнослов. ім'я (Морошкин 144, SvoSta 44). Пор. ще пол. апел. *opaleniec* — “той, що спалив собі волосся або обличчя” (SW III 785). У поляків п-ще *Opalenicki* фіксується в XV ст. (SSNO IV 131).

Опарєнік — Рх. ◀ Імовірно, укр. утворення з суф. *-юк* від дієприкм. *опарєний* — “ошпарений”. У с. Турянка на Лемк 1781 р. згадується п-ще *Opar* (ЙМ), а на прикарп. Гуц фіксується п-ще *Opariak* (Vincenz 490).

Опацький — Данилово. 1787: п-ще *Opacki* — Урич, Тур'є, Підбуж на Бойк. Пор. ще 1787: п-ще *Opada* — с. Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Пол. прикм. *opacki* від ім. *opat* — “абат”, тобто найвищий чин у бенедиктинському та ін. монастирях (SW III 783); пор. ще укр. *опат* — “монах” (Гр II 546). 2. Укр. прикм. від ойк. *Опака* або *Опацьке*, що на Бойк та Лемк. 3. Слов. прикм. від угор. ойк. *Apáti*, яких на території Угор. королівства наприкінці XVIII ст. було аж 30 (Vályi I 41–47).

Опачко — Тур'я Бистра, Порошково, Ужгород. 1750: *Михаил Опачко* — Стражське (Гаджега-3 78). У поляків п-ща *Opacz*, *Opacz*-

ko, Opacz) фіксуються з XIV ст. (SSNO IV 130). Нині п-ща *Opacak, Opacsek, Opacśc* поширені в Хорватії (Leksik 468–469). ◀ Правдоподібно, слц. утворення з суф. *-ko* від дієсл. *opacovat, opacít'* — “мацати, обмацувати”. Отже, *opacsko* — “той, що обмацує”, або від пол. *opaczać, opaczyc* — “робити навпаки” (Rymut II 181). Пор. пол. п-ща *Opaczko, Opaczka, Opaczuk, Opaczuk* (там само).

Опіяр — Керецькі, Руське Поле. ◀ 1. Можливо, це слц. утворення з суф. *-ar* від дієсл. *opřajati* — “напиватися”. Отже, “пняк”, подібно до укр. *лун'яр* — “шкуродер” (Ж-Н 416–417). 2. Можливо, від назви конгрегації отців побожних шкіл (*scholarum piarum*), заснованої в Римі для безкоштовного виховання молоді. До Польщі *пняри* прибули 1682 р. Одну з колегій заснували в Мараморському Сиготі (див. Енциклопедію українознавства. Т. 4, 2118).

Опіярій — Кушниця. Пор. 1787: п-ще *Ofiara* (!) — Мушинка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Угор. утворення з суф. *-i* від місц. п-ща **Опіяр**. 2. Від пол. п-ща *Ofiara*, що з апел. *ofiara* — “жертва”, “пожертва”.

Опрєдїк — Перечин. На Подг п-ще *Oprzędek* і *Oprządek* фіксується в 1786 і 1788 роках. Й.Бубак виводить їх від пол. апел. *oprzęd* — “пряжа, якою щось обмотують” (Bubak II 12). П-ще *Oprzędek* є і на Ораві (Gołemb 118). ◀ П-ще однозначно пол. походження від зоол. номена *oprzędzik* — “довгоносик бульбочковий” або від *oprządek* — “пряжа, яку навівають на щось”. З цим другим знач. п-ще *Oprządek* пов'язує і К.Римут (Rymut II 183).

Оприч — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від давнього рум. заклінального імені *Oprea*. Ім'я давали дитині з тим, щоб надалі припинити дітонороджування в родині (OnomYug X 63–64). Отже, ім'я походить від дієсл. *a (sã) opri* — “припинити, перестати”, як болг. жін. ім'я *Доста*, тобто “досити”.

Оприш — Тч, Хс. 1428: *вѣра паша Оприш* — Сучава (ССУМ II 89); 1458: шл. *Parvus f. Oprissa* — Діброва (Bélay 120); 1483: шл. *Jo. Opressa Wana* — Будешті (Bélay 131); 1600: вл. *Nestor Opressa*, 1624 — шл. *Pe. Opris* у с. Вінцешті (Bélay 215). У старопол. документах 1465 р. фіксується патр. *Opryszowicz* і *Opryszowski* (SSNO IV 135). ◀ 1. Рум. п-ще *Opriș(a)* походить від того ж чол. імені, що й п-ще **Оприч** (Iordan 344). 2. За К.Римутом, *oprych, oprysz* — “розбишак”, “опришок” (Rymut II 183).

Опришан — Чинадьово. Як і п-ще **Оприш**, це п-ще поширене також у Молдові (Ер-Кос 95). ◀ Походить від антр. **Оприш** + *-ан*.

Опріш — див. **Обриш**.

Опшітош — див. **Обшітош**.

Оравець [*Oráviць*], -вця — Мала Копаня. На Подг. п-ще *Orawiec* згадується 1624 р. (Bubak II 12). Пол. п-ща *Orawec, Orawiec*, як такі, що походять від макротоп. *Orawa*, розглядає і К.Римут (Rymut II 184). ◀ Від слц. катойк. *oravec* — “житель регіону *Орави*, що на території Словаччини і Польщі”.

Орбан — Мк, Ір, Зс. 1573: кр. *Fr. Orban* — Ясіня, а 1649 — кр. *Orban Pal* у с. Крайниково (Bélay 166, 174); 1772: староста *Joannes Orban*, присяжний *Ladislaus Orban* — Кам'янське (Удва-рі-2 301). ◀ Угор. п-ще *Orbán*, що від співзвучного кал. імені (укр. заст. ім'я *Ўрбан* — ВІЛ 261).

Орда †. 1550: вл. *Orda i St...*, а 1450: шл. *Ivasko, Mich. Orda (Urda)*; 1473: шл. *Jo. Orda*; 1638: шл. *Ordan Nisztor*; 1680: шл. *Urda Ivan*; 1680: шл. *Leordan Grigori* — Леурдина (Bélay 171). Крім мараморського с. Леурдина, в якому п-ще **Орда/Урда** неперервно фігурує як знак дворянської династії впродовж 200 років, п-ще **Орда** згадується в XVII ст. у Рахові; 1672: кр. кр. *Orda Ivanca*, 1678 — кр. *Orda Vaszilj* (Bélay 181). ◀ 1. Фонет. вар. давнього п-ща *Ўрда/Вурда*, який постав через таке ж обниження артикуляції голосного /y/ до ступеня /o/, як і в угор. словах *Orbán, Orosz, csoda*. Див. ще **Ўрда**. 2. Пол. п-ще *Orda* та кілька десятків споріднених із ним, як *Ordak, Ordanowicz, Ordega*, походить від апел. *orda* — “давня татарська держава” (Rymut II 184).

Ордошович †. 1672: кр. *Ardosovich Timko* — Н.Ворота (Maksay 539). Пор. пол. п-ще *Ordoszewski* (Rymut II 184). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Ордош*, що з **Орда**.

Орел †. 1618: кр. *Wasko Orel* — Бенедиківці на Маковиці (Mars 87). ◀ Від назви птаха *орел*.

Орендяцький [частіше пишуть **Арендяцький**] — Мк. Пор. 1676: кр. *Arendar Mate* — Миково (Bélay 124). ◀ Прикм. від п-ща *Arendáč/Opredáč*. Пор. 1787: п-ща *Arendacz* — Мушинка та *Arendziak* — Явірки на Лемк (Красовський 28).

Орендáš [частіше пишуть **Арендáš**] — Св, Пр, Мк, Уж. Пор. 1720: кр. *Jo. Arendar* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від місц. укр. *орендáš* — “орендар” або від слц., молд. чи серб. його еквівалентів.

Ореняк — див. **Ориняк**.

Оринич †. 1648: *Orinicz Waszko* — Пересирово коло Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Від жін. імені *Орїна* + суф. -ич.

Оринчák [*Ориньчэк*] — Рахів, Розтока, Мукачів. 1772: кр. *Jaczko Orincsak* — с. Н.Репаші в ком. Спіш (Ud-448); пор. ще 1787: п-ще *Orynczak* —

Н.Струтинь та ін., *Orynczyn* — Ціявья на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Орїнка*, що з *Ірина* (ВІЛ 171). Ім'я *Оринка* та його деривати здавна побутують у Карпатах. У Польщі жін. ім'я *Orynka* згадується з XV ст. (SSNO IV 141).

Оринчин †. 1715: кр. *Mich Orinccin* — Присліп (Bélay 181). ◀ Укр. пос. прикм. із суф. -ин від здр.-пестл. жін. імені *Орїнка*, тобто *Ірїнка*. Пор. 1743: *помыши рабу свою Орымку (!)* — Ізки (Сах 95).

Ориняк — Вл, Св. 1787: п-ще *Oryniak* — Жегестів на Лемк, Орів, Погар, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. жін. імені *Орїна*, що з *Ірина* (ВІЛ 171), + -як. Пор. ще 1500: *Оринъ Ондръсьвъ жєнъ* — б.м.н. (ССУМ II 91); 1787: п-ща *Orenicz* — Жидівське, *Uryniak* — Близнянка на Лемк (Красовський 114, 152), 1819: п-ще *Orynij* — В.Струтинь на Бойк (ФМ).

Оришко †. 1570: *Joan Orizko* — Завидово (UeC 97-29); 1607: *Oresko Vasko* — Порошково (UeC 104-8). Пор. ще 1435: *Радум и Ориш* — Сучава (ССУМ II 92); 1392: *въра Оришва* — с. Роман (ССУМ I 91); 1787: п-ще *Oryzko* — Райське на Лемк та ціла низка сіл на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від укр. гіпок. імені *Оришьо, Оришько* (оф. *Орест*) з діал. видозміною /сь/ на /ш/. 2. Видозміна болг. чол. імені *Орешко* (Ковачев 492) під впливом місц. укр. назви дерева *оріх* — “горіх”.

Оринчáй — Ір, Хс, Св. 1787: *Oryncziy* — Князівське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ай від незасвідченого антр. *Оринча*, який, можливо, походить від імені *Орїна, Орїнка*. 2. Фонет. видозміна п-ща **Горинчáй** шляхом усунення ініціального /г/, як у бойк. апел. *орóх* — “горох”, у п-щі *Ошóвський*, що з п-ща **Гошóвський** (Он II 24). Запис п-ща *Oszowski* здійснено у бойк. с. Матків у 1787 р. (ЙМ).

Орїхán — Веряця, Крива, Хуст. Пор. 1775: п-ще *Oricho (!)* — Крива (Szabó 387). Пор. також пол. п-ща *Orzechowicz, Orzechowniak* та ін. подібні (Rymut II 185). ◀ Укр. утворення з суф. -ан від антр. *Орїх*, засвідченого в укр. ойк. *Орїховиця* (Ужан) та східнослц. ойк. *Orechova* (Majtán 301).

Орїховський — Середне, Мукачів. 1570: п-ще *Greg. Orekozki* — Ділок (UeC 97-29). ◀ Від реального місц. прикм. *орїховський*, співвідносного з місц. ойк. *Орїховиця*, що на Ужан.

Орлаї — Ужгород. 1588: вл. *Orlai Mihaly* — Кальний (LehBer 331); 1678: кр. *Orlar (!) Jur* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ П-ще **Орлаї** значиться на території Угор. королівства з 1604 та 1610 років, а утворено його за допомогою угор. форманта -i від шариського або спіського ойк.

Orló (Kázmér 391). На території Польщі п-ще *Orlay* зафіксоване 1399 р. (SSNO IV 138).

Орлявський — Петрусовиця. ◀ Видозміна п-ща **Ірлявський**, що від закарп. ойк. *Ірлява*. Можливо, за аналогією до угор. назви закарп. с. *Худльово* — *Horlyó* (Ужан).

Орос — Хс, Тч, Вн, Мк, Бг, Мж, Рх, Св, Уж. 1214: кр. *Wrusz* — с. Дян у ком. Бігар (RegVar 187, 273); 1219: *Uruz pristaldus* — с. Добовка в ком. Сатмар (RegVar 238); 1388: *Joannes dictus Oroz de Checher* — Ужгород (Nagy-1 482); 1411: шл. *Jac. Oroz* — Вонігово (Bélay 212); 1602: *Orosz Juszko* — Чертіж (UetC 104-8); 1607: *Oros Daniel* — Люта (UetC 104-8); 1772: присяжний *Joannes Oroz* — Богиревиця (Удварі-2 299). ◀ Угор. етн. *orosz*, що з тюрк. *uruz* — “русин, руський” (а останній із *рус-*), яким угорці з XII ст. і дотепер називають усіх сх. слов'ян (MNTESz 2 1093).

Оросвігівський †. 1669: *Михаил Оросиговский* (Адрелла) — Бедевля (ПаПо-1 151). ◀ Місц. укр. прикм. (*о*)росвігівський від ойк. *Росвігово* (колишне окреме село, а нині — передмістя Мукачеве), що в перекладі з угор. *Oroszvég* — “руський кінець, руська окраїна”.

Оросфелді †. 1550: кр. *Jac. Orozfeoldi* — Руське Поле; 1575: кр. *Dem. Orozfeoldi* — Ясиння; 1614: кр. *Gr. Orozfeoldi*, а 1720 — кр. *Alexand. Orozfoldi* — Буштино; 1715: кр. *Oroszföldi Laszlo* — Стеблівка (Bélay 211, 166, 132, 192). ◀ Угор. прикм. утворення з формантом *-i* від макротоп. *Oroszföld* — “Руська земля”, “Русь”.

Орохівич [пишуть — **Горохівич**] — Вел. Лучки. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від персоніф. бойк. назви *Оро́х*, що з назви рослини *горо́х* (Он II 24). Пор. таку ж елімінацію початкового */r/* у п-щі *Ошівський* з 1787 р. у с. Матків на Бойк (ЙМ).

Орсаг — Чумальново, Кричово. 1526: п-ще *Orszag* — Ботар у ком. Угоча (ПеПред 313). ◀ За М.Казмиром (Kázmér 795), п-ще *Orcaf, Ország*, угор. утворення, зн. якого нині — “державна”. Раніше лексема *ország* означала “король”, “панівник”, “вождь” (див. ще MNTSz II 1095).

Орсагій — Чорнотисово. ◀ Угор. патр. з формантом *-i* від п-ща **Орсаг**.

Орсагош — Страбичово. ◀ Угор. утворення з суф. *-os* від антр. **Орсаг** або від апел. *ország*, що в перекладі укр. означало “державний”.

Ортутай — Виноградів, Коритняни. ◀ Угор. прикм. із суф. *-i* від східносл. ойк. *Ortutova* (Majtán 302).

Орбяка [зрідка пишуть **Орбяко**] — Вільхівці, Новоселиця на Тч, Терново. 1579: кр. *Nic.*

Orabko — Рипинний (Bélay 184); 1715: кр. *Paul Orepka* — Новоселиця на Тч. ◀ Від закарпато-укр. апел. *орьяка* або *орьяко* — “рябчик”, ку-ріпка” (Гр III 64, Он II 25, Гр 140).

Орьявський [**Орьявський**] — Гукливий, Вер-б'язк. 1787: п-ще *Orawsky* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від ойк. *Орьява*, що на Льв.

Осип — Іршава. 1337: *Ozyph rutheni hospitii de eadem Wynna* — Винне (Nagy-1 132); 1679: кр. *Osebka (!) Mate* — В.Водяне (Bélay 121); 1787: п-ще *Osyр* — с. Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ Давньоукр. кал. ос. ім'я *Осип*, що співвідноситься з іменем *Йосип*.

Осіський [**Осуський**] — Ір. ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Осуї* (оф. *Осії*).

Ославський — Ясиння, Лазівщина. 1690: закарп. свящ. *Теодор Ославський* (Лучкай-Іс 33). ◀ Укр. прикм. від прикарп. ойк. *Ослав* або від давньослов. імені *Ославъ* (Морошкин 145).

Ославчук — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Катойк. *ославчук* — житель басейну р. *Ослава*, що на Ів-Фр, або від давньослов. імені *Ославъ* (SvoSta 86, 100).

Осовський — Мукачів. 1736: за священика *Федора Усовського* — Осій (ПаПо-2 22); 1787: п-ще *Osowski* — Н.Гусине на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Osowski* зафіксоване 1687 р. (Bubak II 13). ◀ Тут це кн. прикм. до місц. закарп. ойк. *Осії* (Ір).

Остап — Тч, Хс. Пор. 1689: кр. *Ozstap Alexa* — Барцанфалва (Bélay 123); 1720: кр. *Nic. Ozstap* — Калини (Bélay 150); 1751: *парох Михаил Остап* — Теково (Гаджага-Уж 21). Пор. 1787: п-ще *Ostapow*, а 1819 — *Ostap* — Максимівка на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. чол. ім'я *Остап*, що з *Євстафій* (Чопей 238). Пор. ще молд. п-ще *Ostap* (Ер-Кос 95).

Остапович †. 1649: кр. *Mate, Nic. Ozstapovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Остап**.

Остапчук — Ясиння. Пор. 1446: *Ostanku Ogorzku служиль* — Сучава (ССУМ II 97). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Остапко*, що з імені *Остап*.

Осташ — Рх, Тч, Мж, Пр. 1459: шл. *Ozthas* — Сарвасово (Bélay 194); 1467: шл. *Mich. Ozthas* — Драгомирешти (Bélay 137); 1550: кр. *Mate Ozthas* — Руське Поле (Bélay 211); 1570: кр. *Ozstas Pap* — Рипинний (Bélay 184); 1570: *Sim. Kozma Ozstas* — Вел.Лучки (UetC 97-29); 1600: кр. *Pe. Ostas* — Рускова (Bélay 188); 1720: кр. *Jac. Ostas* — Дулово (Bélay 138); 1773: *Ozstas Nekita, Timofi* — Рускова (ПеПред 309). ◀ Давньоукр. чол. кал. ім'я *Осташ*, що відповідає оф. імені *Остап* (Керста 110, SvoSta 182) та церк. *Євстафій*.

Осташак †. 1720: кр. *Paul. Ozstasak* — Ясин-ня (Bélay 167). ◀ Від антр. **Осташ** + суф. *-ак*.

Осташко — Дубрівка на Ір. Пор. 1419: *Осташко Потрутович* — Перемишль (ССУМ II 98); 1392: *Федор Осташкович* — б.м.н. (ССУМ II 98). ◀ Давньоукр. здр.-пестл. чол. ім'я *Осташко*, що від кал. імені *Евстафій* (Керста 110).

Осташович — Вл. 1565: *Ozthassowicz Kosth* — Неліпино (UetC 53-12); 1656: кр. *Toma Osztasovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Патр. із суф. *-ович* від укр. імені *Остах*.

Осташук — Луги на Рх. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-чук* від антр. *Осташ* або з суф. *-юк* від антр. *Осташко*.

Остич — В.Солотвина. Пор. 1570: *Dem. Oztyl* (!) — Свалюва (UetC 53-14); 1773: п-ще *Osztylko* (!) — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Патр. утворення з суф. *-ич* від серб. або хорв. чол. імені *Оста*, що відповідає повним іменам *Остаја*, *Стојумир* (Грк 152, Šimundić 263). 2. Фонет. видозміна п-ща *Ўстич* унаслідок діал. обниження артикуляції наголошеного */y/* до */o/*, що характеризує середнянський мікрорайон.

Остолош — Тч, Хс, Ір, Вн, Св. 1593: шл. *Mich. Aztatol* — Сигіт (Bélay 197); 1640: кр. *Aztatol* — Раковець (Szabó 458). ◀ Угор. п-ще від апел. *asztalos* — “столяр”. Перша згадка п-ща в Угор. королівстві датована 1405 р. (Kázmér 53).

Острівка — Св, Мк. 1772: присяжний *Joannes Osztroka* — Стройно (Удварі-2 305). ◀ Від бойк. апел. *острівка* — “кіл із хвойного дерева, з обрізаними до половини гілками, на якому сушать сіно” (Он II 28), а в метафор. зн. — “висока людина” (Пр).

Осуський — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Osusch* — Зиндранова на Лемк (Красовський 115). ◀ Правдоподібно, фонет. вар. п-ща **Осовський** або **Осійський**.

Отроба — Доманинці. Пор. подг. п-ще 1695 р. *Ótręba* (Bubak II 14). ◀ 1. Ї. Бубак

виводить п-ще від пол. апел. *otręba* “висівки” (там само). 2. Можлива й укр. етимологія — від бойк. апел. *утроба* — “гельбухи”, “нутроці”, “пронос” (Он II 30; Гр III 76).

Отрошина †. XVIII ст.: *Ioan Otroşina* — Гажин (ПаПо-1 184). ◀ Від місц. укр. *отрошина* — “крихта, крихітка” (Ужан).

Отченаш [*Оченаш*] — Горяни, Дравці. П-ще *Otčenaš*, крім цього, є у словаків, чехів (Moldanová 161), а *Ojczenasz* — у поляків (Bubak II 10) і, на думку Д.Молданової (там само), походить з п-ка, яке давали проповідникові у процесіях за проголошуваним відповідну молитву.

Офрім — Підплетша, Вільхівці. Пор. 1392: *рикайло охрѣмъ* — б.м.н. (ССУМ II 118). ◀ Від кал. чол. імені *Офрїм* (укр. оф. *Охрїм*, *Єфрїм*), яке вживалося ще у XVII ст. Пор. запис 1680 р.: кр. *Buga Kozma, Ofrim* — Рус.Поляна (Bélay 180).

Охват — Косівська Поляна, В.Водяне. 1618: кр. *Fedur Ochuat* — Фрічка на Маковиці (Marsina 97); 1672, 1673: кр. *Okvath Aleksze* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від укр. діал. *охват* — “хвороба стрільняні в поясниці” (Гр III 78) або від еквівалентної пол. лексеми *ochwat* — “ламання в суглобах” (SW III 551).

Оченаш — див. **Отченаш**.

Очкап — Чумальово. 1715: кр. *Fr. Ocskan* — Драгово (Bélay 169). Пор. 1787: п-ща *Oczko* — Поляниця, *Oczkanik* — Н.Кропивник на Бойк (ЇМ). На Подг п-ща *Oczko* та *Oczkowicz* побутують з 1655 р. (Bubak II 10), а п-ще *Oczko* є на Ораві (Golęb 117) та у Хорватії (Leksik 466). ◀ 1. Очевидно, від п-ка *очкап*, яке давали людині за великі очі. 2. Укр. утворення з суф. *-ап* від болг. жін. імені *Очка*, що від антр. *Очо* (Ковачев 393).

Ощипок †. 1618: кр. *Osczipok Kaczurow* — Бистра на Маковиці (Mars 61). ◀ Від місц. укр. апел. *ощіпок* — “коржик”.

П

Павел, -вела — Антонівка. Пор. 1220: *iudice Paulo comite de Ogocha* (RegVar 246); 1221: кр. *Paulo* — ком. Саболч (RegVar 272); 1368: *короткии павель григорь павель писарь* — Львів (ССУМ II 120); 1414: *Paulus videlicet Desko* — Убля (Nagy-2 142); 1639: кр. *Paul* — Синевир (Bélay 200); 1715: кр. *Jon. Pavel* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Pawel* — Середне Вел. на Лемк (ЇМ). П-ще *Pavel* здавна відоме у Чехії, Польщі (SSNO IV 201) та Слч. ◀ Давньоукр. кал. ім'я лат. пох. *Павель* (Керста 122), яке в поодино-

ких селах на Зак затрималося в такому звучанні аж дотепер (Чопей 245), а в XVI ст. ще було основним вар. (Bélay 118).

Павелканич †. 1773: присяжний *Stephanus Pavelkanics* — Сусково (Удварі-2 305). ◀ Від андр. *Павелканиа* — “дружина **Павелка**” + *-ич*.

Павелко — Хуст, Кушниця. 1772: кріпачка вдова *Pavelka* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 110); 1787: п-ще *Pawelko* — Радоцина, Середне Вел., Телешниця на Лемк (Красовський 115). Пор. 1787: *Pawelkow* — Мізунь на Бойк (ЇМ). П-ще

Pawelka є у Польщі, Хорватії (Žabska 86, Leksik 486). ◀ Слов. здр.-пестл. утворення з суф. -ко від антр. **Павел**.

Павліч — Горонда. Пор. 1819: п-ще *Pawicz* — Цінява на Бойк (ФМ). П-ще *Pavličić*, як і гіпок. до чол. ім'я *Pavčić* (Maretić II 84, 112), поширені також у Хорватії (Leksik 486). ◀ П-ще однозначно є хорв. або серб. утворенням із патр. суф. -uh (по-хорв. -ić) від гіпок. чол. імені *Pavuh*, тобто *Павлик* (Грк 153, Šimundić 445), яке на Мк потрапило з Балкан у XVI–XVIII ст.

Павлєй [*Павліій*] — Уж, Мк. П-ща *Pawlej*, *Pawlejo* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від жін. імені *Павла*. Це ім'я, яке співвідноситься з чол. іменем *Павло*, не належить до поширених у Карп.-Дун. басейні (Кпаррoвá 275, Šimundić 542), але є там давнім. Пор. 1213: *Paulia domina* — Варадин (RegVar 165).

Павлік — Вб, Уж, Мк, Св, Мж, Хс. П-ще дуже поширене на Лемк (Красовський 115). 1672: кр. *Paulik Artim* — Ясиння (Bélay 166); 1682: *Paulik Vaszily* — Ставне (UetC 88-59); 1715: вдова *Paulikova* — Н.Селище (Bélay 195); 1787: п-ще *Pawlik* — Зубрик, Пантна на Лемк, Завадівка та Нагуевичі на Бойк (ЙМ). На території Польщі антр. *Pawlik* згадується 1212 р. (Rymut II 217). ◀ Від антр. **Павло** або **Павел** + -ик.

Павликівський — Зняцьово, Хмільник. ◀ Слов. утворення з патр. суф. -овський без переходу суф. /o/ в інший монофтонг. Можливо, воно є продовженням пол. п-ща *Pawlikowski*, яке на Подг згадується 1790 р. (Bubak II 22) чи навіть значно раніше (SSNO IV 205).

Павліна — Медведівці, Гойдаш, Ужгород. 1715: п-ще *Paulina* — Ботар (Szabó 289). Пор. 1787: п-ще *Pawlin* — Матків та п-ще *Pawlinka* — Вільшанка на Бойк (ЙМ). П-ще *Pavlina* поширене в Хорватії (Leksik 488) і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. здр.-знев. утворення з суф. -ина від чол. імені *Павло* чи *Павел*, як у п-щах **Гриціна**, **Мигаліна**, **Сеніна**, **Федіна**...

Павлич [зрідка — **Павліч**] — Пр, Мк. 1795: майстер *Paulics* — Мукачів (LchBcr 803). П-ще *Pavlič* поширене в Хорватії (Leksik 488) та в Польщі (Rymut II 217). ◀ 1. Укр. утворення з метр. суф. -ич від жін. імені *Павла*. 2. Готове п-ще *Pavlič*, *Pawlich* перенесене з Балкан або з Польщі (Maretić II 112, Šimundić 445, SSNO IV 204).

Павличанин †. 1772: присяжний *Alexander Paulicsanin* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Укр. утворення з суф. присвійності -ин від місц. андр. *Павличана* — “дружина **Павлича**”.

Павлішин, -на — Вл, Мк. 1715: кр. *Fr. Paulisin* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Pauliszyn* — Князівське, Липа, Тисовець, *Pawlyszyn* — Сопіт, Ісаїв, Тисів, Бубнище на Бойк, Полонне на Лемк (ЙМ) та в суч. Польщі (Rymut II 218). ◀ Від укр. андр. *Павліха* — “дружина **Павла**” + пос. суфікс -ин.

Павлішинець, -ниця — Ір, Мк, Хс, Тч, Св, Уж, Пр. 1715: кр. *Fr. Palsinecz* (!) — Новоселиця на Тч (Bélay 170). ◀ Андр. *Павліха* — “дружина **Павла**” + суф. -ицець.

Павлищак †. 1772: кр. *Petrek Pavliscsak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 167). П-ще *Pawliszczak* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Від антр. **Павліще** + суф. -як.

Павліще — Ір, Мк. Пор. 1715: кр. *Fr. Palsinecz* (!) — Новоселиця на Тч (Bélay 170). П-ще *Pawlyszcze* наявне і на пол. Помор'ї (Rymut II 217). ◀ Згр. вар. імені *Павло* з суф. -ище, як і у п-щах **Доміще**, **Петрище**, **Томіще**, **Павліско**...

Павлів [*Павліў*], -лова. Пор. 1715: кр. *Paulu* — Синевир (Bélay 200). Пор. 1787: п-ще *Pawlow* — Волосянка, Опорець, В.Висоцьке, Тисів, Дністрик на Бойк (ЙМ), Андріївка, Биківці та ін. на Лемк (Красовський 116). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Павел** або **Павло**. Діал. вар. цього пос. прикм. з суф. -ув засвідчено 1607 р. в с. Дубриничі: *Pauluu Artim* (UetC 104-8).

Павліій — Вн, Хс. ◀ Чол. ім'я *Павло* + квалітат. суф. -іі.

Павліійо †. 1773: присяжний *Lucas Paulijo* — Дунковиця (ДжеДел 320). ◀ Імовірно, морфол. видозміна п-ща **Павліій**.

Павліш і **Павліш** — Мж, Пр. 1787: п-ще *Pawlisz* — Луковиця, *Pawlish* — Гнила на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Pawlisz* фіксується 1766 р. (Bubak II 22), а в ін. регіонах — з XIV ст. (Rymut II 217). П-ще *Pavliš* поширене в Хорватії (Leksik 489). ◀ Від антр. **Павло** + квалітат. суф. -іш.

Павліщак — Косівська Поляна, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Pawliszak* — Більшарова, Тилич на Лемк, Кропивник, Вільшаник на Бойк (Красовський 116, ЙМ). Є п-ще *Pawliszczak* і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. утворення з суф. -чак від антр. **Павліш** або за допомогою суф. -як від антр. *Павлішко*, який так само фіксується в лемк. с. Радошиці 1787 р. (там само).

Павло †. 1649: *Paulo Oexa* — Міжгір'я; 1715: кр. *Paulo Dimjan*, *Fr. Paulu* — Синевир (Bélay 178, 200); 1787: п-ще *Pawlo* — Дністрик на Бойк (ЙМ). ◀ Особове ім'я *Павло* стало п-щем.

Павлович [рідше — **Павлович**] — Мк, Ір, Св, Уж. 1649: кр. *Sim. Paulovicz* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Pawlowicz* — Урич, Плав'є, Вільшаник на Бойк (ЙМ). П-ще *Pawlovič* дуже

поширене в Хорватії (Leksik 489–490). У Польщі антр. *Pawłowicz* згадується 1213 р. (Rymut II 217). ◀ Від антр. **Павло** + суф. -ович.

Павлівський [рідше — **Павлувський**] — Уж. 1787: п-ще *Pawłowski* — Мокре на Лемк, *Pawłowski* — Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Павло** + -овський без зміни суф. /о/.

Павловиц — Середне. ◀ Українізований вар. угор. відойк. п-ща *Pávlócz* або слц. патр. п-ща *Pavlovcs*.

Павлůв — див. **Павлів**.

Павлувський — Вел.Лазі, Циганівці. Пор. 1715: вдова *Pauluszka* — Криве (Bélay 164). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. -ський від ойк. *Павлůв*, що на Ужан (оф. *Pávlóv*). 2. Від антр. **Павло** + говірковий суф. -у(в)ський, співвідносний із загальнонац. -івський.

Павльó [дав. — **Павльóв**, ор. — **Павльóм**] — Вел. і Малий Раковець, Н. Болотне. 1772: кр. *Lucas Paulyo* — Дунковиця (Джедел 320); 1772: присяжний *Lucacs Paulyo* — Дунковиця (Удварі-2 302). ◀ Від локального вар. чол. імені *Павло*, як і п-ща **Васьó**, **Гаврильó**, **Даньó**. Пор. болг. чол. ім'я *Павльо*, що з *Павел* (Ковачев 395). Однак п-ще **Павльó** могло бути принесене і з Польщі. Пор. пол. п-ще *Paulo* (Rymut II 217).

Павлюк — Рх, Тч, Хс, Мж, Мк, Ір. 1672–1696: *St. Pauljuk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: *оу Павлюка* — Крайниково (UdAd 74); 1715: кр. *Ge., Jo., Lad. Pauluk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: кр. *Jac., Jo. Pauluk* — Ясиня (Bélay 167). ◀ 1. П-щем могло стати давньоукр. ім'я *Павлюк*, співвідносне з тодішнім оф. іменем *Павель* (Керста 122). Ім'я було поширене в козацьких реєстрах 1649 р., як і імена *Васюк*, *Грицук*, *Костюк*, *Машок* (Осташ-3 119). 2. Від антр. **Павло** + укр. патр. суф. -юк.

Павлюкович — Глинянець. Пор. 1787: п-ща *Pawluczkwicz, Pawloczkowicz* — Тершів, Орів на Бойк (ЙМ). П-ще *Pawlukowicz* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Від антр. **Павлюк** + -ович.

Павлюлинець, -ниця. — Руські Комарівці, Н. Солотвина, Ужгород. ◀ Від місц. андр. **Павлюля** — “дружина Павла” або “дружина **Павля**” + -инець.

Павлючóк, -чка — Рх. Пор. 1678: п-ще *Pawluczkwicz* — Тершів на Бойк (ЙМ). П-ще *Павлючок* згадується 1649 р. в Корсунському полку, є воно і в Польщі (Rymut II 217). ◀ Укр. утворення з суф. -ок від антр. **Павлюк**.

Павляк [*Павлѣк*], -ка — Рахів. 1720: кр. *Paulak Griga* (Bélay 129); 1787: п-ще *Paulak* — Фолюш, Гута, Межибрід та ін. на Лемк (Красов-

ський 116). На Подг п-ще *Pawlak* зафіксоване 1640 р. (Bubak II 22). ◀ Від антр. **Павло** + -як.

Паву́к [частіше пишуть **Пау́к**] — Мк, Ір, Хс. 1773: кр. *Pavok* — Гаचाва в ком. Торна (ПеПред 323). 1787: п-ще *Pawuk* — Шумина на Бойк (ЙМ). П-ще *Pawuk* є і в Польщі (Rymut II 217). ◀ 1. Від назви комахи *паву́к*, можливо, в метафор. зн. “підступна людина” (СУМ VI 8). 2. Імовірно, що суч. план вираження *паву́к* з’явився у п-щі як наслідок реетимологізації іменного вар. чол. імені на зразок *Павко́*, *Паву́ра*.

Пагі́ря [рідше — *Пагі́рря*] — Щербовець, Кальник, Горонда. Пор. 1570: *Steph Paher* — Глинянець (UetC 97-29); 1570: *Joan. Pohyr* — Мартинка (UetC 53-14); 1567: *Pohyr Iwan* — Мартинка (UetC 53-12); 1605: *Лансви Похыроволу* — Одрехова (АО 136), *Лань Пахыров* (АО 108); 1630: *Яцько Пахырчат* (АО 176). П-ще *Paher* є у хорватів (Leksik 476). Пор. також 1549: кенез *Papiricza* (!) *Tamas* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Можлива як слов., так і герм. етимологія п-ща: 1. П-ще могло постати на основі укр. діал. *пуху́рь/пухи́рь* — “туля”, “міхур” (Гр III 502) з формантом -я(т). Серед слц. лемків дотепер побутує п-ще *По́хырь/Пу́хырь*. Лемківську версію підтримує й те, що п-ща *Ręchyrz, Ręcherz, Ręchra* та їх споріднені на території Польщі зафіксовані в XIV–XV ст. Напр., *Nicolao dicto Pachyrs* (SSNO IV 217). 2. П-ще можна витлумачити також як еволюцію пол. п-ща *Pacher*, яке К.Римут виводить від пол. апел. *pacherz* — “зухвалець” (Rymut II 196). 3. Продовження баварського діал. *Pacher* (літ. *Bäcker* — “пекар”), яке є суф. дериватом від *Bach* — “потік” чи навіть від апел. *Pacher* — “продавець смоли” (Moldanová 102). На п-щі позначився й угор. вплив, зокрема в заміні звука /x/ на /t/.

Пагу́ла — Ужгород. Пор. 1661: кр. *Pahaloc* (!) *Szimeon* — Розавля (Bélay 187); 1787: п-ще *Pahulak* — Радошинці на Лемк (ЙМ), *Pagulek* — Пельня на Лемк (Красовський 116), *Pahulicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Пох. спірне, хоч фінальне -ула спонукає шукати в ньому рум. утворення. 2. Від чол. імені *Пах*, *Пахо* або від укр. *пахóлок* — “слуга”, “підліток”. Пор. п-ща 1787: п-ща *Pacholkow, Pacholczyn* — Урж на Бойк (ЙМ). На думку К.Римута, пол. п-ща *Pachula, Pachula* та *Pahula* постали на основі власного ос. імені з ініціальним *Pa-*, як *Pawel, Pakosław* (Rymut II 195).

Пагута †. 1567: *Pet. Pahwta, Iwan Pahüta, Alex Pahwta, Pahwta Penyko, Miko* — Чинадьово (UetC 53-12); 1570: кріпаки *Jo., Mate. Pahota* — Рипинний (Bélay 184); 1607: *Pahuta Anna* — Кос-

трини (UetC 104-8); 1648: кр. *Pahuta Andras* — Чинадьово (Максай 522). Пор. також подг. п-ще 1608 р. *Pachota*, яке Й. Бубак виводить із чол. імені *Pach*, тобто *Pawel* (Bubak II 14). ◀ Очевидно, п-ще справді раніше мало вигляд *Пахута*, як і в іменах *Пахомій*, *Пах*, але в угор. оф. переписах писарі субституювали укр. /х/ на угор. /h/. Ім'я *Пахута* справді було відоме українцям XVI ст. (Керста 135, Осташ-3 555), а апел. подібного звучання відомі й тепер (Он II 45). Від цього імені утворився й дериват, засвідчений у 1693 р., *Ioannes Pahuticz* — Саболч (Лучкай 16. — 55). На пол. землях п-ще *Pachuta* зафіксоване 1471 р., а є похідним від нейтрального кал. імені *Paulus* (Rymut II 196).

Пагутич †. 1690: сваяц. *Pahuticz Vasilius*, *Joannes* — с. Караш (Лучкай-Іс 35). ◀ Від антр. **Пагута** + **-ич**.

Падєнич — Верховина Бистра, Луг на Вб. ◀ Утворення слов., але семантика твірної основи непевна.

Падух — Н.Солотвина. 1787: п-ща *Paduch*, *Padoch* — Бонарівка на Лемк (Красовський 116). У поляків антр. *Paduch* фіксується з XIV ст. (SSNO IV 177). ◀ Від укр. діал. *náduх* — “хирлява людина”, “боягуз” (Ж-Н 596), чес. апел. *paduch* — “тілесно хвора людина” (Moldanová 162), чес. апел. *padouch* — “негідник, мерзотник”, або від старопол. апел. *poduch* — “бандит”, “гультай”, “ледащо”, “нікчема” (Reczek 309).

Падяк — Ставне. Пор. 1819; п-ща *Padiak* — с. Криве та *Padio* — с. Гуманець на Бойк (ФМ). П-ща *Padziak*, *Padziuk* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від дієсл. *padać* — “падати”, “впадати” (Rymut II 198). ◀ 1. Утворення з суф. **-як**, але зн. твірної основи спірне. 2. Наявність на сусідній Лемк таких п-щ із іменним суф., як *Padziesz* (Красовський 116), дає підстави висловити припущення, що й п-ще **Падяк** є відіменним утворенням від імені *Ламнад* або болг. жін. імені *Пада*, співвідносного з повним іменем *Олимпиада* (Ковачев 395). Ще одним доказом такого пох. є п-ще *Падьо* з 1819 р.

Пазіна — Міжгір'я, Синевир. 1602: *Pazina Ivan* — Дубриничі (UetC 104-8). Пор. ще 1787: п-ще *Paziow* — с. Орів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще виводиться з укр. імені *Пазіна*, тобто *Пазя*, *Палазька* (Гр IV 558), але квалітат. суф. **-ина** (пор. утворення на зразок **Федіна**, **Яціна**, **Юріна**), а головним чином, наявність п-ща *Пазьов* у сусідніх гал. бойків, передбачає в основі не жін., а чол. ім'я на зразок *Пазьо*. 2. Більш правдоподібно, що воно, як і пол. п-ща *Pazuś*, *Pazyn*, *Pazyna*, *Pazyniak*, *Pazyniuk*, пов'язане

з апел. *paza*, який у пол. мові означає “паз, “жолоб у дощі” (Rymut II 218).

Пазінець, **-ця** — Тч, Уж. 1787: п-ще *Pazines* — Н.Тур'є на Бойк (ЙМ). Пор. також 1728: антр. *Пазин* (Метрика), 1787: п-ще *Pazyn* — с. Бітля та п-ще *Pazenic* — Сушиця на Бойк (ЙМ), а також бойк. п-ща 1819 р. *Pazynczup*, *Pazynczyszen* (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від жін. імені *Пазя*, тобто *Палазька* (Гр IV 558), що побутувало в Карпатах упродовж віків. Пор. запис XVII–XVIII ст. із с. Ужок: *раба божся Пазя Сивуличка* (Сах 85). Наголошування суф. **/и/** на Уж свідчить про східносл. або пол. вплив.

Пазінець — Уж. — Див. **Пазінець**.

Пазуханіч — Мк, Уж 1808: вл. *Иван Пазуханіч* — Червеньово (Микитась 43). ◀ Укр. утворення з метр. суф. **-ич** від ос. назви *пазуханя* — “жінка з великою пазухою” (Ужан). Можливо, що твірна основа *пазуханя* була й андр. Адже антр. *Пазуха* вживався на Зак, а в Польщі антр. *Pazucha* фіксується з 1411 р. (Rymut II 219).

Пазушка †. 1673: кр. *Pazuska* — Виноградів, 1689 — Підгірне, а 1715 — кр. *Pazoska* — Виноградів (Szabó 424, 445). На території Польщі п-ще *Pazucha* фіксується з 1411 р. (SSNO IV 207). ◀ Від антр. *Пазуха*, співвідносного з апел. *pázuха* — “перед сорочки з розрізом” (Он II 34), + демін. або патр. суф. **-ка**.

Пазяк — Вб, Мж, Тч. 1715: кр. *Andr. Pazak* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ще *Pziak* — Ілемня на Бойк (ЙМ). Є воно і в Польщі (Rymut II 219). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від жін. імені *Пазя*, що з *Палазька*. Ім'я *Пазя* на Зак відоме здавна (Сах 85).

Пайда — Мк, Уж. 1787: п-ще *Payda* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ), *Paydosz* (Красовський 116). На Подг п-ще *Pajda* зафіксоване 1632 р. (Bubak II 15), а в ін. регіонах Польщі — 1532 р. (Rymut II 199). ◀ Від гал. апел. *náйда* — “великий кусень хліба” (м. Комарно на Льв), “дарунок”, “приношення” (ЕСУМ IV 256), який широко відомий і в пол. мові.

Пайдяк — Ір, Мж, Тч. 1715: кр. *Lad. Pajdak*, а 1720 — *Jo. Pajdak* — Келечин і Річка (Bélay 162, 183). Є воно і в Польщі (Rymut II 199). ◀ Від антр. **Пайда** + **-ик**.

Пайдиш — Пр, Вб, Уж. Пор. 1682: *Patsdits (!) Ivan* — Стричаво (UetC 88-59); 1787: п-ще *Payducz* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пайда** + суф. **-ич**. П-ще *Pajdič* є й у хорватів (Leksik 476).

Пайдишміт — Худльово. ◀ П-ще нім. пох. від *Beidel* + *Smidt*, що в перекладі укр. — “коваль, який робить стамески”.

Пайз'як — Оріховиця. Пор. 1715: кр. *Andr. Pazak* — Студений (Bélay 145). ◀ Фонет. вар. п-ща **Паз'як**, який постав через те, що жін. ім'я *Пази* (≠ *Пелагея*) на Бардівщині XIX ст. чомусь мало подовжений вигляд *Пайза* (НЗМУК 18. — 160).

Пайко †. 1648: *Pajko Herman, Stephan* — Н.Верецькі (Maksay 540). П-ща *Paj, Pajk* і *Pajko* є і в Польщі (Rymut II 198). ◀ 1. П-ще *Pajko*, а також п-ще *Paj*, яке значиться в Польщі 1385 р., походить від апел. *raj* — “частина”, “пай” або від пол. діал. *raja* “морда, пика” (Rymut II 198). 2. Від хорв. гіпок. імені *Pajko*, що з *Pahomije, Pajsije, Pamfil, Panajot...* (Šimundić 444).

Пайкош — Дравці, Ужгород. 1772: *Слена Пайкош* — Дравці (ПаПо-1 169); 1787: п-ще *Paykosz* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). П-ще *Pajkos* є в угорців, де фіксується з 1672 р. П-ща *Pajkosz, Pajkusz, Pajkos* відомі також у Польщі (Rymut II 198). ◀ 1. Пол. п-ще *Pajkosz* є суф. дериватом від п-ща **Пайко**. 2. П-ще може бути пов'язане також із хорв. гіпок. іменами *Pajka, Pajkan, Pajoš, Pajus*, співвідносними з оф. іменем *Pavle* (Šimundić 444). 3. Із угор. апел. *pajkos* — “розпутний, похитливий, нечемний, бешкетливий” (Kázmér 809). Пор. п-ще **Пайко**.

Пайкошій — Дравці, Ужгород. ◀ Угор. патр. з формантом -і від антр. **Пайкош**.

Пайтіна — Ір. ◀ 1. Хорв. гіпок. ім'я *Pajetina*, співвідносне з оф. іменами *Pantelejmon* і *Pavle* (Šimundić 444). 2. Від пол. п-ща *Pajt*, що з діал. апел. *rajta* — “навіс для соломи, сіна, оборіг” (Rymut II 199).

Пак — Вн, Бг, Вб. 1226: *scilicet ... Tumpane Pacan* — ком. Бігар (RegVar 285); 1726: св'ящ. *Joannes Pak* — Карачин (Лучкай 16. — 202); 1775: вл. *Pák Janos* — Раковець (Szabó 457). У Польщі п-ще *Pak* фіксується 1354 р. (Rymut II 199). ◀ Усіч. вар. давньослов. двоосновного імені на зразок *Пакослав*, у якому компонент *Пак*- виражав зн. “сильний” (Moldanová 163).

Паканіч — Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *To. Pahnics* (!) — Чумальово (Bélay 133). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Паканя* — “дружина **Пака**”.

Пакич †. 1705: св'ящ. *Joan. Pakies* — Добрянське (Bélay 133). П-ще *Pakić* є у Хорватії (Leksik 477). ◀ Імовірно, п-ще принесене з Балкан.

Пакселіч †. 1775: п-ще *Pakszelics* — Заріччя (Szabó 276). ◀ П-ще слов. моделі, але твірна основа незрозуміла.

Пал — Тч. 1605: кр. *Vaszi Pall* — Крачуново; 1614: шл. *Pall Ferencz* — Довге (Bélay 169, 136). ◀ П-ще від угор. кал. імені *Pál* (укр. оф. *Павло*).

Палагоніч — Довге Поле. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. пестл. імені *Палагоня*. Пор.

бойк. *Палагойка* — “Палажка” (Он II 35). Пор. ще 1787: п-ще *Palaszyczka* — Суровиця на Лемк (Красовський 116); 1819: п-ще *Palahniuk* — Любінці на Бойк (ФМ).

Палагуніч — Перечин, Вел.Березний. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Полагуня*, що з жін. імені *Палага*, яке згадується на Ужан у XVIII ст. (ПеУрб 125).

Палагусинець, -ниця — Терново, Вільхівці-Лазі. ◀ Укр. утворення з суф. -ицець від жін. пестл. імені *Палагуса* — “Палага”.

Палагунінець, -ниця — Див. **Палагусинець**. **Палагута** — Ужгород. ◀ Від розм. вар. жін. імені *Палага* + суф. -ута.

Паладіок †. 1429: п-ще *Paladj* — Туртеребеш, 1574 — Виноградів, 1575 — Чедрик (Szabó 526, 422, 310). ◀ Від кал. імені гр. пох. *Палладій* (ВІЛ 89) + -ук. Пор. ще 1696: гор. *Val. Paladi* — Сигіт (Bélay 189).

Палажинець †. 1715: кр. *Palasinecz Matys* — Лісковець (Bélay 173). ◀ Від жін. імені *Палага*, тобто Пелагія, + суф. -ицець.

Палапа — Мж. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Імовірно, укр. фонет. зміна пол. п-ща *Pulapa* (Rymut II 273).

Палаташ — Вн, Ір, Хс. 1720: кр. *Palotás* — Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1775: п-ще *Palotas* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Від угор. апел. *palotás* — “особа, що обслуговує королівський або якийсь інший палац”. На території Угор. королівства згадується з 1403 р. (Kázmér 813).

Палашкин †. 1607: *Palaskin Ivan* — Княгиня (УетС 104-8). ◀ Укр. присвійноприкм. утворення від жін. імені *Палажка* зі збереженням двох місц. діал. фонет. особливостей — оглушене /ж/ та відсутність чергування /к/ — /ч/.

Палашинець, -ниця †. 1715: кр. *Palasinecz Matys* — Ляховець (Bélay 438). ◀ Укр. утворення з суф. -ицець від жін. імені *Палашка*.

Паленчар [*Паленчарь*]. 1750: *Єлисавета Паленчарова* — Стразьке (Гаджега-З 78). ◀ Від діал. апел. *паленчарь* — “той, що виробляє *паленку*, тобто горілку” (Ужан).

Палетич — Вб, Пр. ◀ Утворення з метр. суф. -ич від імені франц. пох. *Poleta*, що з лат. *Paulla* (Šimundić 273), або, що більш імовірно, від старопол. антр. *Paleta* (SSNO IV 182), який дехто пов'язує з пол. апел. *paleta* — “плитка для розробки і мішання фарб” (Rymut II 201).

Палешник — Хижа, Велятин. 1743: кр. *Palesnik* — Тарна (Szabó 395); 1775: п-ще *Palesnik* — Бочков (Szabó 246). 1787: п-ще *Palesnik* — Бонарівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від

болг. *палешник* — “леміш”, “сошник”. Пор. болг. п-ще *Палешников* (Илчев 375).

Паливода †. XVIII ст. Ужан (ПеПред 125). У поляків п-ще *Paliwoda* відоме з 1698 р., К.Римут пов'язує його з апел. *paliwoda* — “брехун”, “обманець” (Rymut II 201). ◀ Від укр. апел. *палівода* — “шибеник”, “урвиголова” (Гр III 89).

Палин †. 1682: *Palin Ivan* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ Від жін. імені *Паля* (оф. укр. *Палага*) або від болг. жін. імені *Пала*, що з *Павла* (Илчев 374, Ковачев 395), + суф. *-ин*.

Палій — Сусково. 1605: кр. *Jo. Paly* — Данилово (Bélay 189); 1787: п-ще *Palij* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. *палій* — “підпалювач”. 2. Бойк. *палій* — “пророк Ілля” (Он II 36). 3. Угор. розм. вар. імені *Pali* (укр. оф. *Павло*). На території Угор. королівства п-ще *Pali* фіксується з 1417 р. М.Казмир виводить це п-ще від ойк. *Pali* (Kázmér 816).

Палійчук [*Палічук*] — Богдан. ◀ Від антр. *Палій* + *-чук*.

Палінкаш — Тч. 1649: драбант *Palinkas* — Страбичово (LehBer 745); 1679: п-ще *Palinkas*, а 1684 — *Pajinkas* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ 1. Угор. п-ще *Palinkás*, яке походить з апел. *pálinkás* — “людина, яка виготовляє *пáленку* (горілку) або торгує нею” (Kázmér 816). Лексема *пáленка* в укр. гов. Зак давня. Принаймні, вона згадується 1750 р. (ДжеДел 108). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 478). 2. Малоймовірно, аби п-ще було утворене від слц. розм. чол. імені *Palinko*, що з *Pavol*, тобто *Павло* (Majtán-Považaj 158).

Палінчак — Вн, Хс, Ір. 1618: кр. *Stefan Palinczak* — Семетківці на Маковиці (Mars 68); 1787: п-ще *Palynczak* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Утворення з суф. *-як* від слц. гіпок. чол. імені *Palinko* або *Palenko*, співвідносного з повним іменем *Pavol* (SSJ VI 144, Majtán-Považaj 158). 2. Катоїк. із суф. *-чак* від назви підужгородського с. *Pálin* (нині с. Слч.) (Majtán 307).

Палканин, *-на* — Синевирська Поляна. ◀ Від укр. андр. *Палкánя* — “дружина *Палкá*” + *-ин*.

Палканинець, *-нця* — Хуст, Негровець. Пор. 1787: п-ще *Palkuliniec* — Климець на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Палкánя* + *-инець*.

Палко [рідше — *Пáлко*] — Тч, Хс, Вн. 1462: шл. *Pe. Palko* — Миково, а з 1463 — *Iwaskof. Palko* — Миково (Bélay 214); 1575: *Palko János* — Білки (LehBer 158). ◀ Угор. гіпок. чол. ім'я *Palkó* або слц. гіпок. ім'я *Palko*. Перше співвідноситься з оф. *Pál*, а друге — з *Pavol* (укр. — *Павло*). П-ще поширене у Слч та Хорватії (Leksik 478).

Палкович †. 1567: *Th. Palkowich*, а 1567 — *Palkowicz Ihnath* — Душино (UetC 53-14, UetC 53-

12); 1607: кенези *Palkovics Andras, Laszlo, Ivan* — Скотарський (LehBer 735, LehAd I 160); 1773: присяжний *Basilius Palkovics* — Скотарський (ДжеДел 316); 1787: п-ще *Palkowicz* — Орявчик на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ще *Palkow* — Грзова на Бойк (ЙМ). ◀ Слов. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. *Пáлко*. П-ще поширене у Слч та Хорватії (Leksik 478).

Палкúц — Виноградів. ◀ Від антр. *Пáлко* + рум. демін. суф. *-уц*.

Палкуш — Водиця. ◀ Від антр. *Пáлко* + квалітат. суф. *-уш*.

Паллáг — Мк. 1672: кенез *Parlag Orban* — Загаття (LehBer 286); 1649: кр. *Parlag* — Косино (LehBer 364). ◀ Угор. п-ще *Pallag*, що розвинулося на основі давнішого вар. *Parlag*. На території Угор. королівства вперше згадується 1392 р. як *Parlag* (Kázmér 826). П-ще походить від угор. слов'янізму *parlag/pallag* — “переліг”, “покинута, неорана земля”. Можливо, що укр. п-ще *Паллáг* походить безпосередньо від місц. діал. *паллáг/нарлáг* “дерен”.

Паллагі́й — Бенедиківці. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Parlag*, що в ком. Саболч (Kázmér 826, Vályi III 23), або від антр. *Паллáг*.

Паллáк — Белебово. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Паллáг* або *Парлáг*.

Пáлош — Вн, Ір. 1599: п-ще *Pallos* — Гетеня (Szabó 37). Антр. *Palkosz* на території Польщі згадується з XIV ст. (SSNO IV 182). ◀ П-ще омонімне. 1. За М.Казмиром (Kázmér 818), угор. п-ще *Pálos* походить від гіпок. імені *Palos* або *Pallos*, що з лат. *Paulus* (укр. *Павло*). 2. Від угор. *pálos* — “павлин, тобто монах ордену святого Павла” (Bélay 45). 3. Від апел. *nálosh* — “довгий важкий двогострий меч”, тобто *палáш* (Гр III 88), який знають майже всі мови Карп.-Дун. регіону (Он II 35, Rymut II 202).

Пáлфій — Королево. 1574: п-ще *Palfy* — Королево (Szabó 422). ◀ Угор. патр. утворення з формантом *-фі* — “син” від чол. імені *Pál*, тобто *Павло* (Kázmér 815), яке буквально означало б “Пáвлович”.

Палцаш †. 1704: кр. *Palcsas Ferencz* — Руське (HodGens 15). ◀ Від угор. *pálcás* — “той, що з палицею”.

Палцúлич — Чертіж. ◀ Укр. метр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Палцúо́ля* — “дружина *Палцúя*”. Твірна основа *Пáлць* представлена в Карп. антропонімії. Пор. старопол. антр. XV ст.: *Palec, Palczek, Palczyk* (SSNO IV 181) та подг. п-ща XVII ст.: *Palcaty, Pakzak* (Bubak II 17, 18).

Палчук — Хс, Рх. 1775: п-ще *Paltsuk* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Палко́*.

Палько́ — Завадка, Фанчиково, Ужгород. 1570: кр. *Th. Palyko* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Слц. або укр. діал. вар. імені *Пальо́*, тобто *Павло́*.

Пальо́, -ля [дав. — *Пальо́ві*, ор. — *Пальо́м*] — Дубрівка, Ужгород, Середне. ◀ Від західнозакарп. вар. чол. імені *Пальо́*, ареал якого продовжується у Слч в імені *Paľo* (укр. оф. *Павло* — *Majtán-Považaj* 220).

Пальо́к, -лька [новіший наголос — *Пальо́к*, -лька́] — Ір, Вн. 1470: п-ще *Palyk* — Карачин (Szabó 379). ◀ 1. Укр. апел. *пальо́к* — “палець”, “деркач” (Гр III 90), який на Тч означає “палох”, а у гал. бойків — “кіл”. 2. Менш імовірно, що це місц. укр. утворення від антр. *Пальо́* з малопродуктивним суф. -ок.

Пальчэй [*Пальчій*] — Вн, Хс. 1720: п-ще *Palcsei*, а 1743 і 1745 — *Palcsé* — Раковець (Szabó 459). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ей від ім. *палець*, подібно до таких, як апел. *зубей*, *зубей*, *клубей*, *черевей*, *чолей*..., а отже, допрізвищевим зн. його було “людина з довгими пальцями”, як і у подг. п-щі 1779 р. *Palcuty* (Bubak II 16).

Пальчик. 1597: *Joan Palczik* — Пістрялово (UetC 97-29); 1602: *Palczik Denko* — Сухий (UetC 104-8); XVII ст.: *Palcsik Ján* — Мукачів (LchBer 487). У XVIII ст. п-ща *Palczyk* і *Palczak* згадуються на Подг (Bubak II 16, 18). Пор. ще 1787: п-ще *Palczyk* — Кам'яна, Смерековець на Лемк, п-ще *Palczyszyn* (Красовський 117) та старопол. п-ще XV ст. *Palczyk* — Семушова (SSNO IV 181). ◀ 1. Укр. здр.-пестл. апел. *пальчик* став п-щем. 2. Дериват із суф. -ик від антр. *Палко*, *Палько́* або *Пальо́к*.

Пальчій, -ія — Білки. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Пальчэй*.

Пальчук †. 1775: п-ще *Paltsuk* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Імовірно, від антр. *Палько́* + -юк.

Палю́ха, -ха — Хс, Вн, Ір, Бг, Мк, Пр. 1787: п-ще *Paluch* — Торгановичі на Бойк, Босько, Волтушова, Вороблик Королівський, Завіз, Пельня на Лемк (ЙМ, Красовський 117). Пор. також лемк. п-ща 1787 р. *Paluszko*, *Paluszczak* та деякі інші в Чертіжному та Гладішеві (там само). На Подг п-ща *Paluch*, *Paluszak*, *Palusz-kowicz* згадуються з XVII ст. (Bubak II 17), а в ін. регіонах Польщі — з XIV ст. (SSNO IV 182). ◀ Від місц. укр. апел. *пальо́х* — “великий палець”, “вид ворожіння на клоччяних ляльках” (Чопей 247) чи в якомусь ін. його зн. (Гр III 90).

Пан — Доманинці. 1416: *Pán Ferencz* — Берегово (LchBer 21, 29); 1452: вл. *Mich. Paan* — Кричово (Bélay 170); 1508: кр. *Elie Pan* — Березово (Bélay 127); 1550: кр. *Pan f. Jo. Paul...* — Крачуново (Bélay 161). Антр. *Pan* у Польщі зга-

дується з XIV ст. (SSNO IV 183). ◀ 1. Імовірно, наслідок аферези якогось кал. імені, яке починається на *Пан*-, на зразок *Пантелеймон*, *Панфілій*, *Панкратій* (див. ДумбрМик 121), або апокопи якогось імені, котре закінчується на *-пан*. 2. Від апел. *пан*.

Панас — Вел.Лучки. 1443: *panaszъ съ чслѣдѣми* — Сучава (ССУМ II 123); 1458–1459: *Tom., San Panaz*, а 1575 — *Panaz* — Луг на Рх (Bélay 173); 1570: *Jac. Panaz*, а 1567 — *Panaz Iwasko* у Ждєньові (UetC 53–14, UetC 53–12); 1672: *Panasz Michalo* — Сімирки (UetC 88-59); 1699: кр. *Panas Luka* — Сусково (Maksay 581); 1787: п-ще *Panas* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Від власного ос. імені *Панас*.

Панасович — Задільське, Ждєньово, Ясіння. 1570: *Steph., Lad., Laz. Panazzowyth* — Сусково (UetC 53-14); 1648, 1699: *Panaszovich Kusz* — Ждєньово (Maksay 531, 608); 1699: кенез *Panasovics Panko, Ivan* — Збини (Maksay 609). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. *Панас*.

Панда — Мукачів. 1730: шл. *Gerzsenyi Panda* — с. Серне (LchBer 269). ◀ 1. Угор. п-ще *Panda*, що від гіпок. жін. імені *Panda*, співвідносного з іменем *Anna* (Kázmér 820). 2. Більш вірогідно, від чол. імені *Panda*, яке у хорватів і румунів співвідноситься з повними чол. іменами *Pandor*, *Pantelej*, *Pantelejmon* і *Pantelija* (Šimundić 444), у болгар — з іменем *Пандолей* (Ковачев 397), а у поляків та німців — з нім. ос. назвою *Pand*, яка походить від герм. складених імен на *Vand-* (Rymut II 204).

Пандусяк [*Пандусєк*] — Ясіння, Лазівщина. ◀ Укр. утворення з суф. -як від передбачуваного чол. імені *Пандусь* або *Пандос*, яке могло постати лише з гіпок. *Панда*. Отже, перший *Пандусяк* — “син *Пандуся*, тобто *Пантелеймона* чи *Пандора*”. Див. ще *Бандусяк*.

Паніч — Довге. 1429: ... *Михоуль и панічъ* — Сучава (ССУМ II 123); 1570: *Anton Panicz* — Лалово (UetC 97-29); 1602: кр. *Panicz*, а 1607 — *Kozma Panich, Panith Andras* — Заричово (UetC 104-8). У Польщі п-ще *Panicz* зафіксовано з кінця XV ст. (Rymut II 204). ◀ П-ще виникло не з апел. *паніч*, вік якого відносно молодий, а як наслідок приєднання суф. -ич до якогось ос. імені на -а. Цим іменем могло бути чол. ім'я *Пана*, яке у хорватів співвідноситься з *Панайот*, *Пантелеймон*... (Грк 154, Šimundić 444), або жін. ім'я *Пана*, яке у болгар співвідноситься з повним іменем *Понайота*, *Панагия* (Илчев 376), а у молдован і хорватів — з іменем *Паня*, що від *Парасковија*, *Степанида*, *Gospaña*, *Pantelejka* (ДумбрМик 121, Šimundić 452). Нині п-ще поширене в Хорватії (Leksik 479–480).

Паній †. 1550: вл. *Mich. Pani, Mich. Pane* — Чумальово, Колодне (Bélay 133, 134); 1570 і 1580: п-ще *Pani* і *Pany* — Дротинці, Чепа (Szabó 486, 313). ◀ Угор. патр. утворення з формантом *-i* від антр. **Пан**.

Паніш †. 1715: *Ge., Jo. Panyin Lazaru (Lazur)* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Імовірно, пос. прикм. від апел. *náni*.

Паніта †. 1720: кр. *Fr. Panyita* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від антр. **Пан** + суф. *-іта*.

Панкєвич — Уж. 1570: *Paul. Paniewych (!)* — Н.Ворота (UetC 53-14). Пор. 1819: п-ще *Pankiewicz* — Воля Яворова на Лемк (ФМ). ◀ Утворення з патр. суф. *-евич* від антр. **Панк**, **Паньк** чи навіть **Панк**, яке в Марамороші побутувало ще в Середньовіччі. Пор. 1407, 1450: шл. *Pank, St. Panku* — Крачуново (Bélay 160, 161).

Панклик — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пантлик**.

Панк — Хс, Ір. 1387: *панко слуга королевь* — б.м.н. (ССУМ II 123); 1605: кр. *Panko* — Приборжавське (Bélay 221); 1715: кр. *Ivan, Simon Panko* — Липча (Bélay 172). На пол. землях антр. *Panko* значиться 1400 р. (Rymut II 203). ◀ І. Укр. розм. ім'я **Панк**, співвідносне з оф. іменем *Пантелеймон*, стало п-щем. 2. З таким же успіхом п-ще могло утворитися також від антр. **Пан** додаванням до нього демін. суф. *-ко*.

Панкович †. 1772: присяжний *Basilius Pankovics* — Бистриця (Удварі-2 303). Пор. ще мукачів. єпископа XIX ст. *Йосиф Панкович*. ◀ Див. **Панькович**. П-ще поширене в Хорватії (Leksik 480).

Панкўлинець, -ниця — Вовковії. ◀ Від місц. андр. *Панкўля* — “дружина **Панк**а” + *-ич*.

Панкўлич — Вл, Мк. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Панкўля* — “дружина **Панк**а”.

Панович †. 1505: *Mich. Panowych* — Міжгір'я (Bélay 178); 1699: кр. *Panovits Andrej* — Неліпино (Maksay 574). П-ще *Panowicz* є і в Польщі (Rymut II 203). ◀ Патр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Пан** або від чол. імені *Pána* (див. **Паніч**).

Пановка †. 1692: п-ще *Panoka* — Тросник (Szabó 473). ◀ Угор. або укр. утворення з суф. *-óka* від антр. **Пан**.

Панський †. 1715: *Gr. Panczki* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від укр. прикм. *пáнський*.

Панта †. 1773: суддя *Joannes Panta* — Луково (ДжеДел 294). ◀ Південнослов. розм. вар. чол. імені *Pantelej* (Šimundić 444).

Пантлик — Тч. ◀ Дериват із суф. *-ик* від хорв. гіпок імені *Pantle*, яке відповідає оф. імені *Pantelejmon* (Šimundić 444). Пор. ще 1567: *Pantha* — Вел.Копаня (Szabó 548).

Пантул †. 1720: кр. *Pantul Markulecs* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Рум. утворення з суф. *-ul* від антр. **Панта**.

Пантьо, -тя [дав. — **Пантьові**] — Ір, Вн, Мк, Бг. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Пантя* чи *Панта*, співвідносних із повним іменем *Пантелеймон*, які донедавна вживались у різних областях України (Осташ-3 59), Молдови (ДумбрМик 122), Сербії (Грк 154) та в ін. регіонах Карп.-Дун. басейну.

Пантя †. 1748: *Федор князь Пантя* — Мукачів (Микитась 40). ◀ Видозміна п-ща **Панта**.

Панўла — Циганівці. ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Panula*, яке К.Римут пов'язує з апел. *pan* та з іменем *Pankracy* (Rymut II 203). 2. Рум. або болг. утворення з формантом *-ула*, як у п-щах **Драгўла**, **Катўла**, **Фатўла**.

Панўлиш, -иш — Пацканьово, Кальник. ◀ Від антр. **Панўла** + посес. суф. *-иш*.

Панўлинець, -ниця — Пацканьово, Баранинци. ◀ Від місц. андр. *Панўля* — “дружина **Пан**а” + суф. *-инець*.

Панўлич — Мукачів. ◀ Від того ж андр. *Панўля*, що й **Панўлинець**, або від антр. **Панўла** + суф. *-ич*.

Панча †. 1605: кр. *Pancza Ferencz* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від антр. **Пан** + *-ча(т)*.

Панчик — Костиликівка. ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Панча** або **Панк**о чи навіть від *Панч*. Пор. 1489: п-ще *Panch* — Дендь у ком. Сатмар (MaksaySz 174).

Панчина †. 1720: кр. *Lacsko Pancsina* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. *-ина* від чол. імені **Панк**о, як у п-щах **Федїна**, **Сепїна** та ін.

Панчинич †. 1715: кр. *Pancsinicz Iwan, Jacsko, Petrigan* — Міжгір'я (Bélay 1798). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від **Панчина**.

Панчір'я — Ромочевія. ◀ Імовірно, від антр. **Панча** або від його споріднених + квалітат. формант *-ір'я*.

Панчўк — Мукачів. 1787: п-ще *Panczuk* — Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Пан** або від антр. **Панк**о + суф. *-юк*.

Панчўр — Стройно. ◀ Від антр. **Панк**о чи **Панча** + атрибут. суф. *-юр*, як п-ще **Савчўр**.

Паньканинець, -ниця — Богиревія, Кам'янське. ◀ Від укр. андр. *Панькани* — “дружина **Паньк**а” + *-инець*.

Панько — Вн, Хс, Ір, Мк, Тч, Уж, Вб. 1570: *Laz. Paniko* — Горонда (UetC 97-29); 1602: *Paniko Ferencz* — Горяни (UetC 104-8); 1678: кр. *Panyko Aleksza, Fedur, Petras* — Рахів (Bélay 181). ◀ Розм. ім'я **Паньк**о у XVII ст. на Зак широко викорис-

товували як співвідносне з суч. оф. *Паптелеймои*. Пор. 1672: кріпаки *Marfics Artim i Panyku* — Луг на Рх (Bélay 173).

Паньківич [рідше — **Паньківіч**] — Мк, Св, Уж. 1572: *Aug. Panykovich (!)* — В.Ворота (UetC 53-15); 1648: *Pankowich Pavel* — Жденьово (Maksay 531); 1787: п-ще *Pankowicz* — Либохора на Бойк (ЙМ); 1787: п-ще *Pankowicz* — Команча на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Панько́**, співвідносного з повним вар. імені *Паптелеймои*, + **-ович**. На території Польщі п-ща *Panikowicz i Pankowicz* значаться з XV ст. (SSNO IV 186).

Паньку́лич — Пр, Вл, Св, Ір, Хс. 1772: староста *Stephanus Panykulics*, присяжний *Joannes Pankulics* — Кичірний (Удварі-2 300), староста *Basilius Panykulics* — Вел.Розтока (Удварі-2 303). ◀ Від місц. андр. *Панькúля* — “дружина **Панька́**” + суф. *-ич*.

Паньцьо́б, -ця [дав. — **Паньцьові́в**] — Хуст. 1773: кр. *Panczó* — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: п-ще *Pancio* — Тилява, Зубенсько на Лемк (Красовський 117). ◀ 1. Здр.-пестл. вар. чол. імені **Панько́**, тобто *Паптелеймои*. 2. Від апел. *панцьо́б*, яким південні лемки називають священика.

Паньця, -ці — Липча-Липовець, Хуст. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Паньцьо́б**.

Паньчіши́н, -на — Дубрівка на Уж. Пор. 1715: кр. *Pancsinicz (!) Stephan* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від занесеного андр. *Паньчúха* — “дружина **Панька́**” + суф. *-ш*. П-ще *Панчúшин* є в лемк с. Лукове (Красовський 117), а також у бойк. селах Швеченкове та Слобода Болехівська (ЙМ).

Паню́та — Рипиний. Пор. 1576: *Ponuta (!) Mykola* — Неліпино (UetC 53-14). П-ща *Paniuta, Paniutyct* є і в Польщі (Rymut II 203). ◀ Ім'я **Пан** або п-ще **Пан** + іменний квалітат. суф. *-юта*. Пор. ще старопол. антр. *Panętha* (SSNO IV 185).

Паню́шка — Стеблівка. Пор. 1705: *Якуб Пашов* — Сокирниця (UdAd 70); 1787: п-ще *Paniow* — Залокоть на Бойк (ЙМ). Пор. п-ща *Paniusz, Paniuszkin* на території Польщі (Rymut II 203). ◀ Порівняльний матеріал показує, що твірною основою п-ща **Паню́шка/Паню́шко** міг бути лише антр. *Паньо*, а до нього додано суф. *-ушко*.

Паню́шат †. 1667: кр. 1667: п-ще *Panyustyat* — Раковець (Szabó 458). ◀ Від антр. **Паню́шка** + суф. *-ят*.

Паню́щик †. 1775: кр. *Panusztik* — Тросник (Szabó 473). ◀ Від антр. **Паню́шка** + **-ик**.

Пан — Зняцьово, Іванівці. 1431: шл. *Andr. Paap* — Біла Церква (Bélay 139); 1452: шл. *Fr. Pap*, 1463 — шл. *Sim. f. Elie Pap*, 1673 — шл. *Nic. Pap* — Угля (Bélay 209); 1474: *Paul. Pap Wolachus* — Бедевля (Bélay 126); 1551: кр. *Luca Pap* — Липча

(Bélay 172); 1579: кр. *Pap Stech dictus* — Довге (Bélay 136). П-ща *Pap i Papp* нині поширені в Хорватії (Leksik 480, 481) та Угорщині. ◀ Угор. п-ще *Pap*, що з давньої лат. назви св'ящ. *por* у її адаптованому до укр. мови звучанні (але без переходу кореневого /o/ в ін. монофтонг). Отже, не *nin*, не *nyn*, не *nün*, але й не **Поп**, а, як і в п-щах **Са́кач**, **Та́маш**, **Фа́ркаш**, із кореневим /a/. П-ще з такою фонет. і графічною адаптацією поширене також у Хорватії (Leksik 480). Див. ще **Поп**. Угор. п-ще *Pap*, апел. зн. якого — “духівник”, на території Угорщини згадується 1342 р. (Kázmér 882).

Папарі́га — Рх. П-ще *Paparega* є і в прикарп. гуцулів (Vincenz 489), а п-ща з компонентом *Pána-* — у румунів, болгар, хорватів і греків. Пор. рум. п-ща *Papacostantin, Papadavid, Papadumitru, Papagheorge, Paraivan, Papalazar, Paranicola* (Iordan 352), болг. п-ща *Паподоков, Папакочев, Папаризов, Папаришов, Папа Симов* (Илчев 378–379), далматинське п-ще *Paparella* (Leksik 481) та подібні п-ща у Греції. ◀ 1. Від рум. назви страви *paparã* — “тетера з хліба і бриндзи” за допомогою суф. *-yga* (Vincenz 489). П-ще *Papara* є у поляків (Rymut II 206). 2. На нашу думку, п-ще **Папарі́га** є гр. композитом. Перший його компонент — гр. лексема *palās* — “піп”, “батьושка”, яка в Росії до ХХ ст. використовувалася також як христ. ім'я Папа (Справочник 443). Другий його компонент — якесь особове ім'я, представлене болг. іменем *Riga* (Илчев 425) чи навіть закарп. п-щем *Рыган* (див. **Рыган**).

Папича́к — Ужгород. 1820: п-ще *Papinczak* — Лопінка на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від східносл. катоик. *папича́к* — “виходець із земпл. с. *Papin*, що недалеко від Ужгорода” (Majtán 308). 2. Менш імовірно, що п-ще має прямий стосунок до заст. кал. імені *Pána* (див. **Папарі́га**). Пор. ще хорв. п-ще *Papinka* в м. Карловац, що в Хорватії (Leksik 481), а також старопол. антр. XIV ст. *Papen* (SSNO IV 187).

Папич †. 1570: *Martin Papics* — Мукачів (UetC 27-29). ◀ Від заст. імені *Pana* + суф. *-ич*. П-ще *Papic* поширене в Хорватії (Leksik 481).

Папі́рник — Середне, Ужгород. 1787: п-ще *Papirnik* — Вільшаник на Бойк (ЙМ). П-ще *Papirnik* на Подг згадується 1786 р. (Bubak II 19), а на ін. землях — з 1594 (Rymut II 206). ◀ За І.Кніежею (KnicSz 385), *папі́рник* — “робітник папірні, тобто паперового заводу” або “той, що торгує папером” (Bubak II 19).

Пані́ш — Вл, Св, Мж, Хс. П-ща *Papisz, Papesz i Papiesz* є і в Польщі (Rymut II 206). ◀ Від

традиц. місц. укр. апел. *nániu* — “римокатолик” (Чопей 248), що етимологічно збігається з пол. *papież* — “папа римський”. В угорців п-ще *Pápista*, яке так само веде до “визнавача папи римського”, а донедавна лексема *nána* вживалася і як апел. зі зн. “римокатол. свящ.”. Фіксується з 1720 р. (Kázmér 823). Пор. також п-ще *Papes* у Хорватії (Leksik 481).

Папн — Ужгород, Мукачів, Берегово. 1751: *parox Nukitta Papp* — с. Турц у ком. Уточа (Гаджега-Уг 13), *кромъ Владислава Папн* — Приборжавське (Гаджега-М 202); 1773: *Papp Dumiru, Ivan* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Графічний вар. п-ща **Пап**, що виник з метою його “аристократизації”, тобто письмового ушляхетнення роду. Подібна практика подвоснення кінцевого приголосного серед носіїв цього п-ща є і на території Хорватії (Leksik 480).

Папул — Ясиня. 1715: кр. *Dem. Papol* (!) — Рипинний (Bélay 184). Пор. 1787: п-ще *Papayka* — Мшана на Лемк (Красовський 117). 1608 р. на Подг згадується п-ще *Papula*, яке Й. Бубак пов’язує з апел. *papa, papula* — “писок”, “рот” (Bubak II 19). ◀ На нашу думку, формант *-ул* у цьому випадку — східнором. елемент, а твірна основа п-ща — той же антр. *Pána*, який згадується в молд. грамотах 1497 р. (ССУМ I 126) і має стосунок до молд. та лат. *papa* — “батько”, “тато”, “батюшка”.

Парада [інколи записують **Порáда**] — Ір, Вн, Хс. Давніх записів п-ща **Парада** в Карп. регіоні не виявлено, а пов’язувати його пох. з таким європ. неологізмом XVIII ст. як *paráda* “парад”, “показ”, “наряди”, “убрання”, “демонстрація” (Ж-Н 601, MNTESz III 98) немає достатніх підстав, хоча пол. п-ща *Parad, Parádko, Paradowicz, Parádiuk* К. Римут пов’язує саме з цим апел. (Rymut II 207). Не сягає воно ані давнього угор. патр. п-ща *Parádi*, оскільки те однозначно є угор. дериватом від ойк. *Parád*, що в ком. *Heves* (Kázmér 824). ◀ Правдоподібно, п-ще постало з укр. традиційного п-ща **Порáда** або на ґрунті заст. кал. чол. імені *Paród* (ВІЛ 260) аналогічно до паронімної лексеми *paráda*.

Паради́чко — Мукачів. ◀ 1. Наслідок ретимологізації втраченого антр. *Порáдич* (із **Порáда** + *-ич* + *-ко*) та випадкового зближення його з місц. апел. *паради́чка* — “помідор”. 2. Можливо, що це фонет. видозміна пол. п-ща *Paradysz*, яке пов’язують із пол. апел. *paradysz* чи *paradyż* — “найвище місце”, “улюблене місце тварин” (Rymut II 207).

Пара́нич — Тч, Ір. 1618: кр. *Stecz Paranicz* — Н.Вапеник на Маковиці (Mars 74), *Paranicz Fedur* —

с.Черна на Маковиці (Mars 85); 1715: кр. *Ivan Paraniczu* (!) — Нове Барово (Bélay 210); 1787: п-ще *Paranicz* — Білянка, Луг, Присліп і п-ще *Paraniak* — Голомча, Костарівці на Лемк (Красовський 117). Пор. ще п-ще *Paranin* за той же рік у с.Зубенське (ЙМ). У Польщі п-ще *Paranic* фіксується 1272 р. (SSNO IV 188). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Пара́ня*, тобто *Пара́ска*. Крім українців (Гр IV 559), лексему *Пара́ня* як повне ім’я використовують молдовани (ДумбрМик 122) і росіяни (Справочник 416).

Пара́сич — Вб, Пр. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від розм. жін. імені *Пара́ся*, що з *Параска*, *Параскева*, широко відомого українцям, росіянам та молдованам (Гр IV 559, Справочник 416, ДумбрМик 122).

Пара́ска — Вн, Ір. 1570: *Paraska* — Кайданово (УстС 97-29); 1689: кр. *Danis Paraszka* — Барц (Bélay 123); 1787: кр. *Paraszka* — Гучвниці на Лемк (ЙМ). ◀ Від болг. чол. імені *Параско* або рум. *Paraschiv*, що кореспондують із чол. іменем гр. пох. *Параска*, *Параскева* (Илчев 380). Апелятизоване зн. імені *Пара́ска* — “красуня” (Ж-Н 601). У румунів також є п-ще *Parasca* (Iordan 353). Чол. ім’я *Paraszka* у марамороських селах Десе і Барц фіксуються 1689 р. (Bélay 134, 123).

Парасюк †. 1715: кр. *Paraszuk Luk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від жін. імені *Пара́ся*.

Пара́ска — Забродь 1649: кр. *Jo. Paraczka* — Міжгір’я (Bélay 210); 1715: п-ще *Paráčsko* (!) — Теково (Szabó 498). ◀ Видозміна п-ща *Пара́ска* за аналогією до жін. імені *Пара́ця* (з приголосним /ц/), яке на Мж фіксується з початку XVIII ст. Пор. 1715: вдова *Paracza* — Голятин (Bélay 147).

Паращинець †. 1715: кр. *Paracsinecz Michalo* — Сойми (Bélay 220). ◀ Укр. п-щеве утворення з суф. *-инець* від імені *Пара́ска* з угор. регулярно видозмінною звукосполучення /шч/ на /ч/, як у п-щах *Борч*, *Чедрик*, *Чука*...

Паращак [*Паращак*] — Кваси. Пор. 1618: кр. *Simko Paraszak* — Юркова Воля на Маковиці (Mars 90); 1787: п-ще *Paraszczask* — Підгородці, Сопіт, Опака, Мшанець на Бойк (ЙМ) і Поляни, Радошинці на Лемк (Красовський 118). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Пара́ска**.

Паращин †. 1740: *боженник Иван Паращин* — Стеблівка (UdAd 79); 1751: *Василій Паращин* — Стеблівка (Гаджега-М 192). ◀ Укр. пос. прикм. із суф. *-ин* від антр. **Пара́ска**.

Паращинець, -ниця — Пр. Пор. 1661: за *отпущеніс грѣхов ... Паращина* — Ільниця

(ПаПо-223); 1682: *Pararascsin Petro* — Кострини (UetC 88-59); 1715: кр. *Parasinecz Michalo* — Соїми (Bélay 220); 1715: кр. *Parastinecz* і *Pararascsinics Olexa* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. **-нєць** від антр. **Параска**.

Парашук — Ясіння, Чорна Тиса. 1715: кр. *Paraszuk Luc.* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Paraszczuk* — Орів, Плав'є, Коростів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-юк** від антр. **Параска**.

Парвус †. 1458: антр. *Parvus* — Виноградів, а 1574 — антр. *Kys* (Szabó 422). П-ще *Parvus* є і в Польщі (Rymut II 211). ◀ Від лат. прикм. *parvus* — “малий”. Підкреслимо, що і лат. лексема *parvus*, і угор. лексема *kis*, і нім. лексема *klein* у перекладі укр. — “малишко”, “малюк” (Про ареал п-щ із коренем **Мал-** та про їх давність див. п-ща на літеру М). 1458: шл. *Parvus f. Oprissa* — Діброва (Bélay 120). Випадки “перекладання” позначилися також на п-щах **Величко** — *Magnus* — *Nagy*, **Мельник** — *Molnár*, **Цибуляк** — *Naguta* та деяких ін.

Парей †. 1680: кр. *Parej Janos* — Лисичово (Bélay 183); 1819: п-ще *Parej* — Погар на Бойк (ЙМ). П-ща *Parej* і *Parejko* є також у Польщі (Rymut II 207). ◀ 1. На Подг 1714 р. фіксується п-ще *Para*, яке Й. Бубак схильний виводити від пол. апел. *para* — “подих” чи “горілка” (Bubak II 19). 2. На нашу думку, п-ще виводиться з чол. хорв. гіпок. імені *Para* (оф. *Parmenija*, *Partenija*) + суф. **-ей**, а також із рум. апел. *pară* — “груша”. Пор. також болг. жін. ім'я *Пара*, повним еквівалентом якого є *Параскева* (Ковачев 399).

Парига †. 1772: свідок *Pariha Luka* — Щербовець (ДжеДел 315). ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Париж — Доманинці. П-ща *Parysz*, *Paryś*, *Paryz* є у поляків (Rymut II 211). ◀ Угор. фонет еквівалент світського імені гр. пох. *Паріус* (син царя Трої *Пріяма*) (Кпаррoвá 147). Як п-ще в угорців лексема *Párizs* фіксується з 1428 р. (Kázmér 825), а як антр. *Paris constanten* фігурує 1234 р. у Варадинських реєстрах (RegVar 304). Пор. ще болг. імена *Паруз* і *Парус* (Ковачев 400), старопол. ім'я *Parysz* (Rymut II 211).

Парлág — Св, Мк. 1649: кенез *Parlag Lukacs* — зникле с. Свателець біля с. Дубино (LehBer 839); 1672: кенез *Parlag Orban* — Загаття (LehBer 286); 1704: вдова *Parlag Janosne* — Косино (HodGens 11); 1773: *iudex Joannes Parlagh* — Лохово (Дже Дел 291); XVIII ст.: присяжний *Joannes Parlagh* — Косино (Удварі-2 301). ◀ Угор. п-ще від апел. *parlag* — “переліг”, а могло виражати “осуд господаря, який занедбав рілля” (Kázmér 825).

Паропко †. 1607: *Hretz Paropko* — Мирча (UetC 104-8). П-ща *Parobko*, *Parobkiewycz*, *Paradziuke* є і в Польщі (Rymut II 209). ◀ Від місц. укр. *парóбок* — “парубок” із оглушеним /б/. Пор. ще старопол. антр. XV ст. *Ioannes Parobie* (SSNO IV 190).

Парубóчий, -чого — Ділове. ◀ Від прикм. *парубочий* — “парубоцький”, “той, що парубкує” (СУМ VI 81).

Парчетич †. 1711: рід *Partsetich* — Білки (LehBer 160). П-ще *Parčetić* є у Хорватії (Leksik 482). ◀ Імовірно, п-ще принесене з Хорватії.

Парчич †. 1602: *Gyurko Parcsics* — Вільшинки (UetC 104-8). П-ща *Parčič*, *Parčika* є і в Хорватії. ◀ Правдоподібно, п-ще хорв. за пох.

Паршин, -на — Клячаново. Пор. 1581: кр. *Lad. Pars* — Руське Поле (Bélay 211); 1614: кр. *Gr. Parochus* — Теребля (Bélay 203). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ин** від ос. назви *пáрши*, апел. зн. якого — “заразне шкірне захворювання” (СУМ VI 83). 2. Укр. утворення з пос. суф. **-ин** від якогось староукр. імені на зразок *Паршá*, *Паршúк*, що мають у своїй основі кал. ім'я *Парфеній* або *Парум* (Керста 123, ВІЛ 90, 173). 2. Від місц. антропооснови *пархи* — “кострубата людина” або суф. **-ин** (Чопей 248).

Пасерб †. 1618: кр. *Andrej Passerb* — с. Щавник на Маковиці (Mars 86). ◀ Від давнього терміна спорідненості *пáсерб* — “пасинок”, “брат чоловіка”, “нерідний син”, “приймак” (Он II 42, Чопей 249) (Гр II 99).

Пасербович — Ужгород. ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-ович** від антр. **Пасерб**.

Пасимчúк — Криве. ◀ Укр. утворення з суф. **-юк** від гуц. терміна спорідненості *пáсимок* — “пасинок” (ГГ 144).

Пасич — Ужгород. П-ще *Pasicz* є й у Польщі (Rymut II 211). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від жін. усіч. суф. імені *Пáся*, що з *Палáга* або *Парáска*, яке подибуємо у Францисканській та Йосифінській метриках. Пор. ще серб. жін. ім'я *Паса* та хорв. *Pasa* (обидва вживаються як гіпок. до повних імен *Paraskeva*, *Aspasija* та ще кількох подібних — Грк 292, Šimundić 542).

Пасіка — Вел.Лучки, Шелестово. Давні місц. писемні пам'ятки в такій формі п-ще не фіксують. На Подг та на Льв п-ще *Pasieka* значиться 1786 р., а Й. Бубак вважає, що воно походить від апел. *pasieka* — “місце, на якому викорчувано ліс”, “терембіж” (Bubak II 21). На пол. землях п-ще *Pasieka* згадується з 1399 р. (SSNO IV 193). ◀ 1. Зв'язок із *лісовою пасікою* (про *бджолину пасіку* в закарп. умовах не може бути й мови) у п-ща **Пасіка** секундарний. 2. Є

підстави твердити, що п-ще утворилося від кал. чол. імені *Паїсій* (ВІЛ 89, Петровский 339), власне від його деривата *Паїсійко* із втратою звука */й/* перед суф. -к-, як і в іменах *Маріка*, *Гафіка*, *Тоніко*...

Пасіцький †. 1775: п-ще *Pasziczky* — Сасово (Szabó 482); 1746: *Йоан Посицький* (Метрика). ◀ 1. Від ойк. *Пасіка*, яких на Зак два, або від співзвучного йому топоапел. *пáсіка*. 2. Менш імовірно, що це патр. від п-ща *Пасіка*.

Пасічак — Чорний Потік. ◀ Правдоподібно, укр. патр. із суф. -як від *Пасіка*, тобто “син *Пасіки*”.

Пасічний — Перчин. 1819: п-ще *Pasiecznik* — Бориня на Бойк (ФМ). У XVII ст. п-ще *Posieczny* побутувало на Подг (Bubak II 20). ◀ 1. Можливо, катоїк. від назви гуц. с. *Пасічна* (Vincenz 336). 2. Від прикм. *пáсічний* — “той, що стосується місцевої *пасіки*, тобто лісосіки”, + субстантивуючий суф. -ик, як у п-щі *Небесник*.

Пасічук — Чорна Тиса, Лазівщина. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -юк від антр. *Пасіка*.

Паска †. 1529: кенез *Paszka Janos* — Лохово (LchAd I 159). ◀ 1. Від усіч. вар. кал. чол. імені *Паскаль*, який у чехів має розмовний вар. *Paska* (Кнаррová 147), або від болг. імені *Паска* чи *Паско*, що зі *Снас* (Ковачев 401). 2. Від назви укр. великоднього ритуального калача *пáска*.

Паскар, -ря — Ужгород. Пор. 1819: п-ще *Paskasz* — Бережок на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від пол. апел. *parkarz* — “спекулянт”. 2. Від гуц. апел. *паскарь* — “кошик для паски” (Г 144). У деяких селах *паскарем* прозивають горбунá (Ж-Н 604). Імовірно, нинішня звукова подоба п-ща *Паскар* є вторинною і виникла внаслідок реетимологізації старопол. п-ща XVI ст. *Pac(z)kar* (SSNO IV 175).

Паскура †. 1572: п-ще *Pazkura* (!) — Заріччя (Szabó 276). ◀ Можливо, від антр. *Паска* + -ура.

Паславський — Мирча, Вел.Березний. 1787: п-ще *Paskawski* — Дністрик, а з 1819 р. — Плав'є, Волосянка на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від ойк. на зразок *Паслав* чи співзвучного йому давнього слов. ос. імені (Rymut II 212) + -ський.

Пастелій †. XVIII ст.: сваяц. *Pasztélyi* — Мк (HodTör 596). ◀ Угор. утворення з формантом -і від закарп. ойк. *Пáстіль*.

Пастеляк — Пр, Вб, Уж. Пор. п-ще закарп. поета кінця XVIII ст. мукавіч. каноніка *І.Пастелія* (Недзельський 88). ◀ Угор. прізвище утворення з формантом -і від закарп. ойк. *Пáстіль*.

Пастиряк †. 1757: *Маря Пастирякова* — Невицьке (ПаПо-І 170). ◀ Укр. патр. із суф. -як

від місц. апел. *пастырь* — “пастух” або “сто-рож” (ДжеДел 111).

Пастіль †. 1607: *Pastillu Mikola* — Лікіцари (UetC 604-8); 1682: *Pasztiu* (!) — Домашин (UetC 88-59); 1691: *Jan Pastel* — Вел.Березний (GabPod 157); 1787: п-ще *Pastley* — Щавне на Лемк (Красовський 118). У Польщі є п-ща *Pastel*, *Pastelwicz*, але пол. ономасти пов'язують їх із назвою фарби *пастель* та з колишньою назвою паштету (Rymut II 213). ◀ П-ще перегукується з назвою с. *Пáстіль*, яких у Великоберезнянському р-ні щонайменше три — *Бегендятська Пастіль*, *Костьова Пастіль* і *Розтоцька Пастіль*. Однак ні зн., ні пох. апел. *пáстіль* незрозуміле. Можливо, його утворено від дієсл. *пáсти* в такий же спосіб, як і лексеми *важіль*, *кўпіль*, *кисіль*...

Пáстор — Довге Поле. 1574: п-ще *Paztor* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Від угор. апел. слов. пох. *pásztor* — “пастух”. На землях Угор. королівства п-ще *Pásztor* уперше згадується 1373 р. (Kázmér 828).

Пасулька — Ір, Вн, Хс, Св. ◀ Антр. *Пасуля* + суф. -ка.

Пасулько — Керецькі. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Пасулька*.

Пасуля — Ір, Вн. ◀ Місц. укр. назва городньої культури *пасуля* “квасоля” (Чопей 349). Для творення п-щ назву *квасоля* використовували і гал. бойки. Пор. 1787 р.: п-ще *Fasolnik*, а 1819 — *Fasolniak* на Бойк (ЙМ, ФМ). У місц. зоонімії клочки *Пасуля*, *Фасоля* дають rybям тваринам.

Пасюк — Гребля. Декілька п-щ із антропоосновною *Пась-* знає і прикарп. Гуц. Напр.: *Paś*, *Pas*, *Paśak*, *Paško*. А.Вінценз виводить їх із кал. імені *Павло* (Vincenz 202). Є подібні п-ща, як *Pasiowicz* (1787), у бойк с. Яблунька (ЙМ), п-ще *Pasiuk* є і в Польщі (Rymut II 211). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Пасюк*, яке співвідносилося з повним іменем *Павло* (Керста 122, 135). Оравське п-ще *Paś* так само співвідносять з іменем *Paweł* (Golęb 120).

Пáтер — Чорнотисово. 1631: гор. *Pater Sámuel* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Угор. або пол. п-ще *Páter*, яке в центр. р-нах Угорщини фіксується з 1665 р., походить із лат. апел. *pater* — “катол. чернець, монах” (Kázmér 830). На території Польщі п-ще *Pater* фіксують з XV ст. (SSNO IV 200). К.Римут виводить його від лат. апел. *pater* — “батько” (Rymut II 214).

Пáтрус — Тч. Пор. 1787: п-ще *Patrosz* — Команча, Чистогорб та ін. на Лемк (Красовський 118). Пор. 1661: кр. *Patruziat Czikotoja* — Рускова (Bélay 188). П-ще *Páru(ə)* є в Румунії (Iordan 359).

◀ 1. Укр. видозміна рум. п-ща *Pătruț*. 2. Пол. п-ще *Patrus*, яке виводиться з кал. імені лат. пох. *Патрицій*, що в перекладі укр. — “шляхетний” (*Rymut II 215*).

Патруц — Терезля. ◀ Рум. чол. ім'я *Pătruț* із демін. суф. *-uț*, що відповідає укр. імені *Пéтрпк* (ДумбрМик 124, Ковачев 402, Грк 152).

Патяник — Тч, Хс, Вн. Пор. 1214: *Jacou filius Pata* — ком. Бігар (RegVar 190). Пор. також 1715: кр. *Vaszilyaszka Natyanik* (!) — Вел.Бичків (*Bélay 129*). ◀ Відправним пунктом для творення п-ща було, очевидно, давньоукр. кал. ім'я *Іпатій*, власне один із його вар. *Патій*, *Патко* (Керста 115). Безпосередньо твірною міг стати незасвідчений його вар. *Патян*, до якого згодом додався демін. суф. *-ик*. Однак роль такої основи міг виконати також слц. гіпокоризм *Patò*, що кореспондує з повним іменем *Patrik* (Majtán-Rovažaj 220) або болг. гіпокоризм *Патьо*, співвідносний із повним іменем *Павел* (Илчев 383–384).

Паўк [рідше — **Павўк**] — Мк, Ір. 1787: п-ще *Pauk*, *Pawuk* — Брезова, Пельня, Ізби на Лемк (Красовський 116), Бусовисько, Перегінське та ін. на Бойк (ЙМ). Пор. ще бойк. п-ща 1787р. *Rawkiw*, *Raukow*, *Raukowicz* із сіл Лавочне, Климець, Матків та ін. П-ще *Pauk* є у чехів (*Moldanová 166*) та хорватів (*Leksik 484*). ◀ Від бойк. назви комахи *паўк* “паук” (Он II 45), а точніше — від давньослов. ос. імені *Паук*, яке постало на основі співзвучної назви комахи. Спільну слов. назву цього інсекта, тобто *паук*, у старосерб. мові вживали як ос. ім'я захисного характеру (ГркРеч 142).

Пафко — Жденьово, Свалява. ◀ Говіркову вимову антр. *Pavko*, що з *Pavel* чи *Pavol* (імовірно, слц.), було закріплено в статусі п-ща. Пор. записи слц. п-щ *Krafčik*, *Ftačnik* замість очікуваних *Kravčik*, *Vtačnik*.

Пахо †. 1618: кр. *Wasko Pachuw* — Кечківці на Маковиці (Mars 74); 1682: *Paha Vaszulj*, *Lukacs* — Пр (UetC 88-59). ◀ 1. Імовірно, від чол. імені *Пахó*, співвідносного з повними іменами *Пахómій* і *Павлó* (див. ще **Пагута**). 2. Пол. п-ще *Pacho* К.Римут схильний виводити також від давньослов. імені *Пакослав* (*Rymut II 196*).

Пацан — Мж, Ір, Св. 1787: п-ще *Pacan* — Снітниця та п-ще *Pac* — Кінське, Незнайова, Чарна на Лемк (Красовський 119). Пор. ще 1787: п-ща *Pasau* — Гуманець, *Pacak* — Бусовисько, *Pasakow* на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Pacanowski* згадується 1620 р. (*Bubak II 14*). П-ща *Pacan*, *Pacanek*, *Pacaniuk* є в різних регіонах Польщі й виводяться зі слов. двоосновного

імені на зразок *Pakosław* (*Rymut II 195*). ◀ Давньослов. утворення з атрибут. суф. *-an* від гіпок. імені *Пац*, *Паца* або *Пацо*, яке в одних мовах співвідноситься з іменем *Pawel* (*Goleb 119*, Ковачев 403), у інших — з *Inatij* (Керста 136), ще в інших — із *Пантелій*, *Паун* (Грк 155), а в деяких — із десятком кал. чол. та жін. імен (*Simundić 444, 541*). Чол. імена *Пац*, *Пацко*, як і *Вац*, *Гац*, *Мац*, *Нац*, *Хац*, були поширені в Україні у XVI ст. (Керста 94, 136). На території Польщі утворення з антропоосною *Пац-*, як *Pacanowski*, *Pacewicz*, *Pac(z)ko*, *Pac(z)kowski*, письмово засвідчуються з XIV–XV ст. (SSNO IV 172–176). П-ще *Pățan* є також у Румунії (*Iordan 360*).

Пацілинець, -ниця — Вільхівка, Мала Розтока на Ір. ◀ Утворення зі слов. метр. суф. *-инець* від незасвідченого антр. *Паціля* чи *Паціло*, який міг співвідноситися з основою *Пац-* (див. **Пацан**). Пор. пол. п-ще *Pacylek* (*Rymut II 195*), а також пол. п-ща *Paciela*, *Pacielewicz*, у яких вбачається білор. вплив на антропооснову *Pociel* (*Rymut II 258*). Можливо, що цю основу засвідчує також запис 1720 р. із с. Рипинний: кр. *Thimothaej Patyila* (*Bélay 185*).

Пацкал †. 1715: кр. *Paczkal Vaszil* — Міжгір'я (*Bélay 178*). ◀ Імовірно, від христ. чол. імені лат. пох. *Paschalis* (*Šimundić 266*).

Пацкан — Хс, Ір, Тч, Мк, Бг, Рх. 1605, 1715: кр. *Jo. Poczkan*, *Lad. Paczkan* — Золотарьово (*Bélay 179*); 1690: *Jacobus Paczkan* — Кам'янське (Лучкай 16. — 48); 1787: п-ще *Packan* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від слов. чол. імені *Пацко*, яке є гіпокоризмом до таких імен, як *Inatij*, *Пахомій*, *Паскал*, *Панкратій*, *Пантелеймон*, *Парфеній*, *Партеній* (Морошкин 148, *Šimundić 444*), + атрибут. суф. *-an*. Таким іменем могло бути й кал. ім'я *Paczkal* чи *Paskan* (оф. *Paschalis*), яке на Зак також фіксувалося в минулому (*KnieRe 73*, *Bélay 115, 178*). 2. Асоціювання з місц. укр. діал. назвою гризуна *пацкaн* — “пацюк”, “шур”, напевно, новіше. Доказом цього є суч. закарп. ойк. *Пацкaньово* та похідне від нього п-ще св'ящ. *Константин Пацкановського* з Мукачева за 1715 р. (*HodOkt 637*). Його земляка у Вел.Лучках за 1704 р. записано як *Patkanóczy Mihaly* (*HodGens 16*).

Пацкaнь — Вб, Пр. Пор. 1682: *Pocskanyu* (!) *Ivan* — Ставне (UetC 88-59). Пор. пол. п-ща *Packań*, *Packaniak*, *Packanik*, які К.Римут схильний виводити від пол. кал. імені *Pawel* або від слов. двоосновних імен на зразок *Pakosław* (*Rymut II 195*). ◀ 1. Суч. вар. п-ща постав із давнішого вар. **Пацкaн** під двома впливами:

а) спонтанною угорськомовною тенденцією пом'якшувати кінцеве *lul* у назвах на *-an*, як у випадках *bárány*, *kapitány*, *Mokány*, *Dékány*, що з *biran*, *kapitan*, *Močan*, *Zeykan*...; б) зовнішньою аналогією до угор. назви гризуна *patkány* — “пацюк”.

Пацко́ — Св. Пор. 1570: *Math. Paczka* — Мукачів (UetC 97-29). П-ще *Packo* у поляків зафіксоване в 1408–1410 рр. (Rymut II 195). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Пацко*, що є демін. від *Пац* (Керста 94, 136). Див. **Па́чан**. 2. Угор. п-ще *Packo* — гіпок. від кал. імені *Pál* (укр. оф. *Павло*). На території Угор. королівства п-ще *Packó* вперше фіксується 1653 р. (Kázmér 809). 3. Серб.-хорв. ім'я *Пацко*, що є гіпок. еквівалентом до повних імен *Pachomie*, *Pavle*, *Pantelejmon* та ін. (Símundić 444, Грк 155).

Пацкун — Мж. 1787: п-ще *Packun* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Пацко́** + *-ун*. 2. Від місц. укр. назви гризуна *пацкун* — “пацюк, щур” (Чопей 249). Однак поширеність п-ща в Гал XVIII ст. ставить під сумнів цю версію.

Па́ціо — Обава, В.Коросець. 1226: *Paca reus* — ком. Бігар (RegVar 285). Пор. 1499: *на Юрій Пацьовичь* — Кам'янець (ССУМ II 130); 1787: лемк. п-ща *Pac*, *Pacala*, *Pacan*, *Packanicz* (Красовський 119) та бойк. п-ща *Pacur* — Урич, Майдан, *Paciur* — Ільник, *Paciuk* — Муроване (ЙМ). ◀ Давнє гіпок. ім'я *Пацо*, яке співвідноситься з повними кал. чол. іменами *Павло*, *Пахомій*, *Пантелеймон*, *Інатій*... (див. **Па́чан**, **Пацкán**, **Пацко́** та ін. п-ща на **Пац-**).

Па́ціо, *-ця* [дав. — **Па́цьові**] — Вл. Св. Пор. оравське п-ще *Pacio*, яке Т.Голембйовська виводить із імені *Pawel* (Goleb 119), а також подг. п-ща XVII ст. *Paciata*, *Pacyga* та *Pac(z)ek* (Bubak II 15). ◀ Від тієї ж іменної основи, що й **Па́ціо**.

Паш — Хс, Тч. 1214: *...filio Pasche* — ком. Бігар (RegVar 187); 1235: *Pascha ... pristaldus* — Солнок (RegVar 305); 1353: *Pasche domini celebrata* — ком. Земплин (Nagy-1 239); 1547: шл. *Laz., Mat. Pas* — Нове Барово (Bélay 210); 1550: кр. *Ge., Jo., Paul., To. Pas* — Руське Поле (Bélay 211); 1605: кр. *Lad. Paas* — Крайниково (Bélay 174); 1715: кр. *Lad. Paas* — Ясиння (Bélay 167); 1715 і 1720: кр. *Dem., St., Pe. Paas* — Данилово (Bélay 190). На території Польщі антр. *Pasz* згадується 1404 р., а *Paszko* — 1278 р. (Rymut II 213). ◀ 1. Від староукр. чол. імені *Паш*, співвідносного з повним кал. іменем *Павло* (Керста 136). Чес. п-ще *Paš* так само виводиться від імені *Paš*, що кореспондує з іменем *Pavel* (Moldanová 165). 2. Пол. п-ще *Pasz*, яке виводиться зі слов. двоосновного імені *Pakostaw* (Rymut II 213).

Пашко́ — Мк, Уж, Пр. 1280: *filius Paska* — ком. Земплин (Nagy-1 26); 1370: *Пашко Бортуик* — Львів (ССУМ II 131); 1570: *Thod., Din. Pasko* — Поляна (UetC 53-14); 1570: *Lad. Pasko* — Балашівці (UetC 97-29); 1570: *Petr. Pasko* — Бородівка, *Greg. Pasko* — Бобовище (UetC 97-29); 1592: кенез *Pasko Janos* — Лохово (LehAd I 159); 1574: п-ще *Pasko* — Боржавське (Szabó 416); 1704: кр. *Passko Istvan* — Червеньово (HodGens 15); 1772: присяжний *Joannes Pasko* — Ільниця, *Demetrius Pasko* — Кайданово (Удварі-2 300); 1787: п-ще *Paszko* — Бортне, Вільхова, Радошинці, Тернава на Лемк (Красовський 119) та декілька сіл на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. усіч.-суф. імені *Пашко́*, яке співвідноситься з повним іменем *Павло* (Керста 122). Такої ж думки про пол. та молд. ономасти (Bubak II 21, Żabska 98, ДумбрМик 123). Укр. ім'я *Пашко* — це *Пахомій* (Ж-Н 606) або *Пафнутий* (Сім УкрЧол 315), угор. *Pasko* — *Paschalis* (Ladó 202). У болгар ім'я *Пашко* — *Павел і Пирашкев* (Ковачев 403). Як власне чол. ім'я лексема *Пашко* на Закарпатті досить довго. Напр., 1414: *Pasca et Maria vocatum* — Угля (Nagy-1 142, 143); 1452: шл. *Pasko, Mich. Ztoyka* — Кричово (Bélay 170).

Пашковець †. 1618: кр. *Dimitr Paskouecz* — Петрова на Маковиці (Mars 96). ◀ Від антр. **Пашко́** + патр. суф. **-овець**.

Пашкович — Мк. 1483: *пан Федко Пашкович* — Рівне (ССУМ II 131); 1542: вл. *Paskauch (!)* — Сірбі (Bélay 196); 1565: *Paskowicz Lech*, а 1567 — *Paskowicz Demetriu* — Душино (UetC 53-12); 1565: *Kozi Paskowicz, Maxim* — Сусково (UetC 53-12); 1570: *Mich. Paskowich* — Поляна (UetC 53-14); 1545: *Paskovics* — Котельниця (LehBer 370). П-ще *Paszkwicz* на території Польщі згадується 1337 р. (Rymut II 213). ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-ович** від антр. **Пашко́**.

Па́шкуй — Мукачів. 1640: шл. *Paskul Gregori* — Н.Вишава (Bélay 219); 1665: кр. *Philimon Paskul* — Шайов-Поляна (Bélay 180); 1699: *Paskilyi (!) Demeter* — Чинадьово (Maksay 563). ◀ Мадяризований під угор. патр. модель на *-i* вар. рум. п-ща *Paşcul* або укр. п-ща **Пашко́**.

Па́шкуляк — Черногорова, Дубриничі. ◀ 1. Укр. метр. із суф. **-як** від укр. андр. *Па́шкүля* — “дружина **Па́шкя**”. 2. Укр. патр. із суф. **-як** від рум. антр. *Paşcul* або від пол. п-ща 1743 р. *Paszcula* (Rymut II 213).

Пашута †. 1602: *Pasuta Anna* — Кострини (UetC 104-8). Пор. пол. п-ще *Paszut* 1481 р. та п-ща *Paszuta*, *Paszutek* 1555 р., у яких К.Римут убачає кал. ім'я на *Pa-* на зразок *Pawel* або *Pakostaw* (Rymut II 213). ◀ Укр. антр. *Паш*,

ускладнений іменним суф. *-ута*, як у п-щах **Васюта**, **Генюта**, **Мазюта**, **Семенюта**...

П'яюнг — Оноківці. На території Польщі п-ще *Rajak* значиться 1455 р., а похідні — ще раніше (Rymut II 199). ◀ Пол. п-ще *Rajak*, укр. еквівалентом якого є **Павук**. Див. ще **П'яюнк**.

П'яюнк — Поляна. Пор. 1729: *вуд Паюка Олексы* — Стеблівка (HodAd 6). ◀ Пол. п-ще *Rajak*, що з апел. *rajak*, укр. еквівалентом якого є “павук”. На Подг п-ще *Rajak* зафіксоване 1611 р. (Bubak II 15), а в ін. воєводствах Польщі — з XV ст. (SSNO IV 177).

П'яган — Сухий. ◀ Фонет. структура і морфема будова п-ща схиляє до думки, що це пол. або серб.-хорв. лексема зі значенням “веснянкуватий”, “плямистий” (пор. пол. *piegi* — “ластовиння”, *piegus* — “плямистий”, старопол. *piega* — “пляма на шкірі” (Rymut II 231), серб.-хорв. *pegav*, *pegast*... — “т. с.”), однак базового апел. чи бодай твірної основи на зразок *pega* в укр. мові ми не виявили. Оскільки у поляків цього п-ща не зафіксовано, то припускаємо, що п-ще утворене за допомогою суф. *-an* українцями від персоналіз. пол. апел. *piegi* — “веснянки, ластовиння”.

П'якар, **-ря** [Упродовж останніх десятиріч наголос перемістився на кореневий голосний: **П'якарь**, **-ря**] — Бб, Пр, Уж, Мк, Ир, Вн, Бг, Хс. 1682: *Pekara Ivan* — Заричово (UetC88-59); 1715: вдова *Pekarka* — Іза (Bélay 157); 1772: присяжний *Joannes Pekar* — Куштановиця (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Piekarz* — Шумина на Бойк (ЙМ). Пор. 1715: кріпачка *Pekarka* — Іза (Bélay 157). На території Польщі п-ще *Piekarz* згадується з XVI ст. (SSNO IV 235). ◀ Від місц. назви роду заняття *pekář* — “пекар” (Чопей 250).

П'якарчик — Бг. 1690: сваяц. *Pekarczik Ignatius* — Онік (Лучкай-Іс 31). Пор. бойк. п-ще 1819 р. *Piekarczuk* у с. Смільна (ФМ). ◀ Від антр. **П'якар** + суф. **-чик**.

П'якарюк — Ділове, Богдан. ◀ Від антр. **П'якар** + **-юк**.

Пекулинець †. 1715: кр. *Pekulinec Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1735: п-ще *Pekulinec* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Укр. утворення з суф. *-шинець* від місц. андр. *Пекюля* — “дружина *П'яка*”, поугор. *Pék*, що в перекладі укр. — “пекар”.

Пелгівніч — Бенедиківці, Червеньово. Пор. 1819: п-ще *Peluhowicz* — В.Тур'є на Бойк (ФМ). ◀ Слов. утворення з патронімічним суф. *-ович* від персоналізованого західнослов. назви *nільха*, тобто *хом'яка*, *щуря* чи *кротя*, польової *миші* (пор. пол. *pilch*, *polcha*, чес. *plch* — “т. с.”) зі специфічною рефлексією групи **ilt* на укр.-

угор. прикордонні. Див. ще п-ща **Повх**, **Повхан**. П-ще *Peck* є у поляків (Rymut II 222).

Пеленка — Мукачів. Пор. 1787: п-ща *Pele-nyak* — Граб та п-ще *Pelejko* — Волиця, Збоїсько на Лемк (Красовський 119). У Польщі є п-ще *Pielenko* (Rymut II 232). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *пеленка* — “пелюшка” (Чопей 250, RiegerLemk 97, Гг 145). 2. Від бойк. *пеленка* — “потік, що падає на колесо лісопилки” (Он II 47).

Пелех — Перечин, Ужгород. 1570: *Davis, Mich. Pelich* — Мартинка (UetC 53-14); 1705: сваяц. *Joan. Peleh* — Добрянське (HodOkm 439); 1715: кр. *Peleh Ivan, Laszlo, Rihur* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ща *Pelech* і *Pielech* — Володж, Поляни, М.Пулави, Воловець, Турянське, Явірник на Лемк (Красовський 119) і п-ща *Pelecha, Pellicha* — Торчиновичі та п-ще *Pelechowicz* — Яблунька на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Pielech* фіксується 1532 р. (Rymut II 232). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Пелех*, співвідносно з оф. іменем *Пулін* (Осташ-3 61). 2. Від укр. апел. *пелех* — “локон волосся”, “ковтун”, а в метафор. зн. — “старий дід” (Гр III 106, Чопей 250).

Пелехач — Вн, Хс. 1775: п-ще *Pelekács* — Тарна, Веряця (Szabó 395, 546); 1770: п-ще *Пелехач* (Метрика). Пор. ще 1820: п-ще *Pelechaty* — Лучківці на Лемк (ФМ). П-ща *Pelechacz* і *Pekchacz* є і в Польщі (Rymut II 221). ◀ Від загальноукр. *пелехач* — “людина з довгим, густим, скуйовдженим волоссям”.

Пелеш — Ганьковиця. Пор. 1772: кр. *Thomas Pelles* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 108); 1787: п-ща *Pielesz* і *Pielisz* — Должиця, Команча, Липна і Чарна Лемк (Красовський 119), а п-ще *Pelesczak* у Н. та В.Войті в Явірнику (там само). П-ще *Peleş* поширене також у Хорватії (Leksik 493). П-ща *Pielesz, Pieleszak, Pieleszko, Pelesz* та подібні є і в Польщі (Rymut II 232, 221). ◀ 1. Від лемк. *пелеш* — “скуйовжене волосся” (RiegerLemk 97). 2. Від серб. апел. *pelеш* — “волосся, коса у чоловіка” (Лавр 456).

Пелешич †. 1682: *Pelesitz Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. також 1787: п-ще *Peleszaty* — Побуж та п-ще *Pelesz* — Мшанець на Бойк (ЙМ). П-ще *Peleşić* є і в Хорватії (Leksik 493). ◀ Оскільки суф. *-ич* у Карпатах міг приєднуватися лише до основ на *-а*, то припускаємо південнослов. пох. п-ща.

Пелешів †. 1618: кр. *Michal Pelessow* — Н.Писана на Маковиці (Mars 70). ◀ Від персоналізованого лемк. апел. *пелеш* — “скуйовжене волосся” (RiegerLemk 97) + пос. суф. *-ів*.

Пелешкeй [*Пелешкeй*, *Пелешкeй*] — Королево, Сасово. 1638: кр. *Peleskei* — Веряця (Szabó

545). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від назви укр. села *Peleske* в ком. Сатмар (Vályi III 45, Kázmér 837).

Пелешкеї (невідм. — Теково. ◀ Транслітерований вар. угор. п-ща *Peleskei* (див. Пелешкеї). Пор. ще 1773: п-ще *Peleskei* — с.Кекеншд у ком. Угоча (ПеПред 314).

Пелешко — Руські Комарівці. 1787: п-ще *Peleszko* — В.Лужок на Бойк, а 1820: п-ще *Peleszkowicz* — Лукавиця на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від антр. **Пелех** або **Пелеш** + **-ко**. Пор. ще діал. *пелешо́к* — “віл з довгою шерстю” (Ж-Н 607). Див. ще **Пелеш**.

Пелу́шій — Велятин. ◀ Угор. утворення з формантом *-i*. Пох. і зн. основи непевні.

Пелчарський — Імстичово, Хуст, Ужгород. ◀ 1. Слц. п-ще *Pelczarski* наявне і на Ораві (Galęb 121). Від слц. назви роду заняття *pliar* — “плотогон”, “плотар”. 2. П-ще *Pelczarski* і п-ща *Pelczar* та *Pelczarek* є і в Польщі. К.Римут вважає, що вони походять від нім. ос. назви *Pelz*, а та, своєю чергою, — від імені *Baltazar* або від апел. *Pelz* — “кожух” (Рымут II 221).

Пельца — Солотвина на Рх. Пор. 1819: п-ще *Pelc* — Вітрилів на Лемк (ФМ). ◀ Можливо, здр.-пестл. утворення із суф. *-цьо* від хорв. чол. імені *Pelja* чи *Peljo*, яке відповідає повним іменам *Petar*, *Predrag* (Šimundić 445).

Пензельік [*Péndzéliк, Píndzелик*] — Чертіж, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Penzak* — Біличі (ЙМ) та 1819: п-ще *Penziola* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Пензель** + **-ік**.

Пензель [*Píndzель*], **-еля**. ◀ 1. Очевидно, з бойк. апел. *pénzель* — “пензась” (Ж-Н 609, Он II 47) або з пол. апел. *penzel* — “пензель”, “помазок для гоління”, що з ним *pinsel* — “щіточка”. Пор. ще записи 1600 р.: гор. *Sim. Penez* — Вишково (Bélay 216); 1772: кр. *Jossek Penza* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 163). 2. Фонет. видозміна пол. п-щ *peział* та *peziół*, що від дієсл. *pezić* — “біднішати”, “худнути” (Рымут II 228).

Пензенік [*Píndzеник*] — Кольчино. — Див. **Піндзеник**.

Пензик — В.Гравівниця. ◀ 1. Можливо, від укр. діал. апел. *pénzик* — “помазок для гоління” (с. Гошів на Ів-Фр). 2. Пол. п-ще *pezik*, що з *peza*, а останнє — від дієсл. *pezić* — “біднішати”, “худнути” (Рымут II 228).

Пенишинець †. 11751: *діакон Петр Пенишинець* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від місц. андр. *Пені́ха* — “дружина *Пенія*”, де *Пеньо́* — укр. ім'я *Петро*.

Пеньора — Лопухово. 1819: п-ще *Peniora* — Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ Правдоподібно, від

чол. імені *Пеньо*, що з *Петро* (Илчев 388), + квалітат. суф. *-ора*.

Пеня́к — Вб, Пр, Уж. 1567: *Penyak Nezther*, а 1570 — *Paul. Rynyak, Nest. Penyak* — Неліпино (UetC 53-12, UetC 53-14); 1752: *Силко Пеняк* — Дубриничі, а 1759 — *Пеняк васил* — Дубриничі (ПаПо-2 30); 1787: п-ща *Pieniak, Pinyak* — Корчин, *Peniow* і *Pyniow* — Семичів на Бойк (ЙМ). П-ще *Peniak* є на Ораві, а Т.Голембйовська виводить його з апел. *pień* або *pena* (Golęb 121). У Польщі п-ще *Pieniak* фіксують 1365 р. (Рымут II 233). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-як* від гіпок. чол. імені *Пеньо́*, що з *Петро* (Илчев 388, Ковачев 405). 2. Від апел. *пеня́к* або *пень* — “тупа людина” (Мк). Пор. прикм. *пенякуватий* — “затверділий, запеклий, упертий” (Ж-Н 608), гуц. *пéньвий* — “повільний” (Гр 145). 3. Пор. також старопол. п-ще *Pieniak* із XIV ст. (SSNO IV 238), яке К.Римут виводить від апел. *pień* — “пень” (Рымут II 233), хоча п-ще *Peniak* він пов'язує з апел. *pena* — “пеня”, “штраф” (Рымут II 222).

Пенякович †. 1570: *Penyakowych* — В.Ворота (UetC 53-14), а 1648: *Peniakowich Andri, Dmicz, Onufri* — Н.Ворота (Maksay 538, 539). Пор. пол. п-ще *Pieniekiewicz* (Рымут II 233). ◀ Від антр. **Пеня́к** + **-ович**.

Пепинець †. 1715: кріпаки *Pepincz Andri, Ivan*, вдова *Polahna Pepinczika* (напевно, *Пепинчі́ха*) — Ізки (Bélay 155). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від чол. імені *Пена*, яке у хорватів співвідноситься з повними іменами *Petar, Predrag, Josip*... (Šimundić 445), а у чехів — з іменем *Jozef* (Кнаррová 148). 2. Пол. п-ще *Pepa* та споріднені походять від апел. *pera* — “губи”, “балакун”, “базикало” (Рымут II 223).

Пера †. 1682: *Peru Lazur* — Сімирки (UetC 88-59). ◀ 1. Південнослов. чол. гіпок. ім'я *Пера* або *Перо*, що у болгар, сербів та хорватів відповідає повному імені *Петър, Петар, Перегрип* та ще кільком паронімічним іменам (Илчев 389, Грк 156, Šimundić 445). 2. Менш імовірно, що це слц. апел. *pera* — “губа”, оскільки у сусідніх гов. слц. апел. мови відповідником цієї лексеми є локалізми *gamba* та *varga*. Реальне функціонування антр. **Пера** в Укр. Карпатах підтверджують п-ща XVIII ст. *Perun* у с. Мізунь, *Peranicz* у с. Бітля (ЙМ) та деякі ін.

Пергач — Коритняни. 1682: *Perhats Ivan* — Сіль (UetC 88-59); 1787: п-ща *Perhacz, Perchar* — Барвінок, Вислік Вел., Улюч, Ялин на Лемк (Красовський 120). ◀ Від бойк. або лемк. апел. *пергач*, *пиргач* — “кажан” (Гр III 108, Он II 62, AGB I 78, RiegerLemk 98).

Пергович — В. Ворота. Пор. гуц. прикарп. антр. *Pyrha, Pirhan* (Vincenz 454). ◀ Слов. патр. із суф. *-ович* від антропооснови *perg-* або *prg-*. Правдоподібно, це давньослов. побажальне ім'я *Пърго* (< болг. *пъргав* — “жвавий” — Илчев 413), споріднене з серб. прикм. *prgав* — “гарячий, запальний, нестримний” та ім. *prgвац* у тому ж зн. В укр. мові цю основу можна вбачати в діал. лексемі *perга* — “квітковий пил, який приносять бджоли до вулика” (Гр III 108), а може, й у гуц. *прица* — “собака” (Vincenz 454).

Перда †. 1775: п-ще *Perda* — Мала Копаня (Szabó 393). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *пердіти*.

Пердук — нині п-ще **Пердук** збереглося переважно серед гр.-католиків угорців Ужгородського р-ну. XVIII ст.: кр. *Perduk* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ук* від антр. *Perda*, засвідченого 1775 р. у Малій Копані (Szabó 393), та в гуц. п-щах *Perdij, Perdúch* (Vincenz 470). Див. ще **Пірда**, а також старопол. антр. *Pierdak* (SSNO IV 240).

Пердун †. 1715: вдова *Perdunka* — Рипинний (Bélay 184). На території Польщі п-ще *Pierdun* згадується 1666 р. (Rymut II 234). ◀ Від загальноукр. апел. *пердун* — “той, що спускає вітри” (Гр III 108). Пор. старопол. жін. назву 1461 р. *Pierdzieńska*, чол. назву 1479 р. *Pierdziech* та чол. назву 1497 р. *Pierdoń* (SSNO IV 241).

Пердяк †. 1715: кр. *Ge. Perygak* — Синевир (Bélay 200). На території Польщі п-ще *Pierdziak* згадується 1620 р., а *Pierdziakovic* — 1696 р. (Rymut II 234). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Перда**.

Перебздяк — Вб. XVIII ст.: *Perebsztyák* (!) — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Місц. укр. апел. із суф. *-як* від дієсл. *перебздіти*, тобто назви за діяльністю (див. **Бзду́нич**). ◀ Можливо, цю основу треба вбачати також у бойк. п-щі 1819 р. *Perebźlyn* із с. Церківки Долинського р-ну (ФМ). Пор. ще старопол. п-ще 1415 р. *Przebździbłoto* (SSNO IV 356).

Перебзяк — Вб. ◀ Новий, евфемістичний вар. п-ща **Перебздяк**.

Перевзяк — Вб. ◀ Осучаснений вар. п-ща **Перебздяк**.

Переву́зник — Мк, Уж. 1720: кр. *Fr. Perevuznik* (!) — Вучкове (Bélay 220). П-ща *Przewoznik, Perewoźnyk* є і в Польщі (Rymut II 310). ◀ Місц. вар. назви (зі збереженням голосного /у/ в корені слова) відповідно до загальноукр. апел. *переві́зник* (Гр III 112). Лексема *переву́зник* біля Хуста і біля Мукачева згадується у XVII ст. (ДжеДел 112).

Перега́ня — Тячівські Лази. ◀ Новіший вар. п-ща — *Перега́ня* (див. **Перега́ня**), який виник через бажання точніше записати укр. діал. вимову антропоніма.

Перега́нич [*Перега́нич*] — Вишково. ◀ Укр. утворення з суф. *-нич* п-ща **Перега́ня** або від катойк. *перега́ня* — “жінка або чоловік із с. *Перега́нське*, що на Ів.-Фр.”.

Перега́ня [*Перега́ня*] — Біловарці, Ганичі, Добрянське. ◀ Від катойк. *перега́ня* — “жінка або чоловік із с. *Перега́нське*, що на Ів.-Фр”.

Перега́нець [*Перега́нець*], *-ця* — Березово. Пор. 1819: п-ще *Perehurycz* (!) — Воля Болехівська на Бойк (ФМ). П-ща *Perehiniec, Perehinczuk* є і в Польщі. К. Рымут кваліфікує їх як укр. (Rymut II 307). ◀ Від катойк. *перега́нець* — “виходець із с. *Перега́нське*, що на Ів.-Фр”.

Перега́нський [*Перега́нський*] — Вишково. Пор. 1442: *Johannes Przegiński* (SSNO IV 367). ◀ Від гал. ойк. *Перега́нське*.

Перега́рин — Ужгород. 1420: *pan Janъ Перегриль* — Кам'янець (ССУМ II 135); 1787: п-ще *Ревегрут* — Чарна, Лосе, Тилич на Лемк (Кравецький 120). На Подг п-ще *Peregrimus* засвідчене 1769 р. (Bubak II 24). ◀ Від заст. кал. чол. імені *Перегрил* (ВІЛ 260, Справочник 445, Кпаррová 148), співвідносного з апел. *пілігрим* — “прочанин”, “мандрівний богомалець”. На Зак апел. *перегрил* згадується у XVII ст. (ДжеДел 112).

Передарю́к — Ясиння, Чорна Тиса. У прикарп. гуцулів є п-ща *Perederko, Perederkiv*, які А. Вінценз виводить з дієсл. *peredérти* (Vin cenž 506). ◀ На нашу думку, п-ще легше виводиться від місц. апел. *peredáрь* — “передній, передовик” (Ж-Н 614), “той, що веде перед” (Уж), хоча воно може бути відгомонам якогось давньослов. імені на зразок *Predrag, Predilo, Predmir* (Smailović 44).

Перекста — Пр. ◀ Від місц. апел. *peréksti* — “вихрест”, “той, що перехрестився з однієї віри (як звичайно, з юдейської) на іншу” (Пр). Пор. пол. п-ща XV ст.: *Przekrzta, Przechrzta, Przechrzest...* (SSNO IV 359). Пор. пол. п-ща XV ст. *Przechrzta, Przechszta, Przekuta* (Rymut II 305–306).

Перелесник †. 1618: кр. *Perelesznik Ivan* — Н. Свидник на Маковиці (Mars 68). ◀ Від апел. *perelészник* — первісне зн. якого “спокусник”, “біс у вигляді вогняного змія” (Гр II 124).

Перелетич †. XVIII ст.: кр. *Pereletics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від антропооснови *Pereléta* — правдоподібно, “назва рослини *перелеста*” (Гр III 124).

Переложник †. 1728: *солтес Андрей Переложникъ* — Звала у Слц (ПаПо-І 182). У

хорватів поширені п-ща *Preložnik, Preložnak, Preložnjak* (Leksik 530), пов'язані з дієсл. *pereložiti* — “перекласти” або з хорв. апел. *prelog* — “переліг”, “цілинина”. ◀ Укр. утвор. — з суф. *-ник* від ім. *perelož* — “корчі, судороги” або від *perelig* — “цілина”.

Переня †. 1600: кр. *Gr. Perenie* (!) — В.Руна. ◀ Імовірно, укр. патр. утворення з формантом *-еня(m)* від антр. *Перин* (див. **Перівич**).

Пересоляк — Порошково, Тур'я Бистра. XVIII ст.: *Pereszolyak* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від дієсл. *peresoliti*, власне, від ім. *peresol*. Пор. давню приказку “Недосіла на столі, пересіла на голові” (Гр III 137). 2. Можливо, що спочатку твірна основа пов'язувалася з давнім слов. апел. *prácol* — “дрібний торговець соленою рибою” (Гр III 402), “перекупник солі” (Bubak II 37).

Перєста — Мк, Св, Уж, Ір. 1699, 1704: кр. *Peresztta Janos* — с.Облаз коло Визниці (LchBcr 639, HodGens 11); 1773: *Michael Peresztta* — Шелестово (ДжеДел 311). ◀ Від місц. укр. апел. *перєста* або *перєкста*, що відповідає загальнонаоц. — “перєхрест” (Гр III 143). Пор. ще запис 1601 р. *Perechrysta Stephan* (Тупиков 130). Див. ще **Перєкста**.

Перєстай †. 1704: *Pereszttai Jurko* — В.Тибава (HodGens 5). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ий* від антр. **Перєста**. 2. Менш імовірно, від дієсл. *perestati* — “зупинитися”, “перегородити”.

Перец, -реца — Хс, Тч, Ір. ◀ Від давньоєвр. чол. ос. імені *Перец* (Справочник 39), первісне зн. якого було “роздертя”, “обрізання” (“Рідна мова”. — 1938 р. — № 11. — С. 445, Трубачев 34). П-ще *Peres* є і в Хорватії (Leksik 495).

Перець [*Піриць*], **-риця** — Липча, Липецька Поляна, Липча-Липовець. Пор. 1715: кр. *Perici Prodan* — Липча (Bélay 172). Пор. ще: вдова *Perczo (Percze) domina* — Стремтура (Bélay 202). ◀ 1. Правдоподібно, від місц. апел. *тіриць* “родима пляма” (Ір). 2. Від місц. мадяризму нім. пох. *néreč* “бублик” (Чопей 256). За М.Казмиром (Kázmér 840), угор. п-ще *Peres* походить від п-ка особи, яка випікала *néreč*, тобто “бублики”. Див. ще п-ща **Перцівич, Перчак, Перчук**.

Перечин †. 1444: шл. *Perechen* — Борзова в ком. Сатмар (MaksaySz 119); 1607: *Pereczy* (!) *Janko* — Оноківці (UctC 104-8); 1715: кр. *Mich. Precsina (Precsinye)* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1720: кр. *Jo., Mich. Percsen* — Сокирниця (Bélay 195). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від давньослов. антропооснови *Переча*, яка у східносл. м. Михайловці 1266 р. згадується як *terra domini*

Perecha (Стрипський-1 28), тобто “земля чи володіння Ужгородського жупана пана *Переч*”. Основа *Переча*, окрім кореня *Перед-* (пор. давні слов. імена *Передслава, Передмирь* — *MalecBud 104-105*), містила також суф. *-ча(m)*. Отже, первісний вигляд основи був східнослов., повноголосний — *Передчан-*.

Перечинський — Ярок, Дравці, Ужгород. ◀ Від антр. **Перечин** або від ойк. *Перечин* + суф. **-ський**.

Переш — Іршава, В.Бігань. 1600: гор. *Jac., Mate Peres* — Вишково (Bélay 216); 1696: гор. *El., Lad. Peres* — Хуст (Bélay 152). ◀ П-ще, яке вперше згадується 1391 р. (Kázmér 842), походить від угор. апел. *peres-rörös*, що в перекладі укр. — “захисник прав короля або якоїсь іншої високої особи”. Ми вважаємо, що закарпато-укр. п-ще **Переш** — це хорв. гіпок. чол. ім'я *Pereš*, співвідносно з повним іменем *Petar* (Šimundić 445). До речі, п-ще *Peres* та кілька споріднених із ним відомі і в Хорватії (Leksik 496).

Перинець [*Піриниць*], **-ниця** — Вишково, Кольчино. 1715: вдова *Perinczowa Anna* — Присліп (Bélay 181). П-ще *Perinec, Perinac* та деякі інші, споріднені з ними в своїй основі, є в Хорватії (Leksik 497). ◀ 1. Від антр. *Пера*, що є серб.-хорв. гіпок. вар. чол. імені *Петар* (укр. *Петро*), + *-ниць*. 2. Від слц. метафоризованого апел. *pera* “губа” + суф. *-ниць*.

Перич — Ужгород. Як і попереднє, п-ще *Perič* та кілька його споріднених поширені в Хорватії (Leksik 497). ◀ Від чол. чи жін. імені *Пера*, тобто *Петро* чи *Пётра*, або від слц. апел. *pera* “губа”.

Періг [*Перу'х*], **-рога**. — Див. **Пиріг**.

Перо — Чинадьево. 1570: *Fr. Piero* — Мукачів (UctC 97-29). Можливо, сюди і п-ще голови родини з Сімирок за 1682 р. *Peru Lazur* (UctC 88-59). ◀ 1. Фономорфол. видозміна п-ща **Пєра** за аналогією до укр. імені *Петро*. 2. Наслідок пересомислення загальноукр. апел. *неpо* (Гр III 146).

Перович †. 1570: *Perowicz Stephan* — В.Ворота (Maksay 597), а також п-ще родини *Fran. Piero* з Мукачева цього ж року (UctC 97-29). П-ща *Perowicz, Perow, Perowski* є і в Польщі (Rymut II 223). ◀ Усі вони, як і п-ще *Perović*, походять від серб.-хорв. імені *Пера*, тобто *Петро*. Напевно, звідти походять і гал. бойк. п-ща 1787р. *Peryk* — Славське, *Peryn* — Мізунь, *Peren* — Княжолука (ІМ).

Перожук — Ділове. — Див. **Пирожук**. Пор. 1787: п-ще *Perožka* — Шкляри на Лемк (Красовський 122). ◀ Можливо, якийсь вплив на таку письмову передачу п-ща мав і пол. апел.

pierog “вареник”, “пиріг” та пол. п-ще *Pieróg* (Rymut II 234).

Пéрун — Торунь, Присліп. 1787: п-ще *Perun* на Бойк, *Perun* і *Piorun* — Репедь, Турянське, Жднян, Морохів та ін. на Лемк (ЙМ, Красовський 120). П-ще *Perun* є і в Польщі (Rymut II 241). ◀ 1. Від назви праслов. бога грому і блискавки *Перун*. 2. Від бойк. апел. *перу́н* у бойків у зн. “грим” (Чопей 257, Он II 57). Звідси й лемк. п-ще *Perunski* 1787 р., що в с. Крижівка (Красовський 120). На території Польщі антр. *Pierun*, *Piorun* фіксуються з XIV ст. (SSNO IV 250).

Перцóвич — Дубриничі. П-ще *Percowicz* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 531), п-ще *Pyrca* — у лемк. с. Пулави з 1787 р. (Красовський 122), а п-ща *Perc*, *Percać*, *Percan*, *Percić*, *Percovich* — у Хорватії (Leksik 495). Пор. ще 1787: п-ще *Piercyt* — Біличі, Нагуєвичі (ЙМ) та *Percel*, *Percela*, *Percić*, *Percil* — у Хорватії (Leksik 495). ◀ Очевидно, укр. патр. утворення з суф. -ович від антр. **Пéрець**.

Перча †. 1609: п-ще *Pertha* — Підвиноградів (Szabó 410); 1689: кр. *Percse Simon* — Барц (Bélay 123). Тут же за 1689: *Perczen Angelino*; 1715: *Perczo Szimion* — Говдпоток (Bélay 147); 1787: п-ще *Perch* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, від антр. **Пера** за допомогою суф. -ча(т). 2. Можна припустити, що п-ще **Перча** (а жива укр. вимова могла мати вигляд і *Пі́рча* чи навіть *Пы́рча*) становить застиглу форму род. відмінка антр. **Пирч**.

Перчак — Бобовище, Щасливе, Люта. Пор. 1778: п-ща *Pyrzc*, *Pyrzczak* — Квятонь, Прусик, Мощанець, п-ще *Pircz* — Селиська та *Pirczak* і *Pirczek* — Райське на Лемк (Красовський 123). ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. -ак від серб.-хорв. чол. імені *Perka*, *Perko*, *Perac*, *Perco*, *Pereš*, *Perco*, які співвідносяться з повним іменем *Petar* (Ковачев 406, Šimundić 445). 2. Утворення з тим же суф. від п-ща **Пирч**, в основі якого лежить карп. назва некастрованого цапа *перч*, *пирч* або *пырч* (Гр III 147, Гр 147). 3. Подг. п-ще 1645 р. *Perc* Й.Бубак виводить від апел. *perc* — “стрімка стежина на узгір’ї” (Bubak II 23).

Перчук — Вел.Ком’яти. П-ще *Perczuk* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 491). ◀ Від тієї ж основи, що й **Перчак**. Пор. ще 1705: *Percsu Toder* — Барц (HodOkt 459).

Перша †. 1475: *Perse alio nomine Fich* — Джулешті (Bélay 142); 1542: вл. *To. Perse (Perseeh)* — Джулешті (Bélay 142). ◀ 1. Від антр. **Пера** + суф. -ша. 2. П-ще *Piersza* відоме і в Польщі, а К.Римут виводить його від дієсл. *pierszeć* “простити” (Rymut II 235).

Пестрjóга [*Пистрjóга*] — Забродь. Пор. 1787: п-ща *Pestrak* і *Pestrah* — Босько, Пулави на Лемк (ЙМ). ◀ Від слов. назви риби *пестрjóга* “форель” (Гр III 148), яка у румунів звучить як *păstruga*, в угорців — як *pisztrang*. Стосунок п-ща до місц. укр. апел. *пистра́н*, лемк. *ністрияк* “ластовиння” та ін. подібних (Гр III 188) чи до гуц. назви хвороби *ністрéк* “рак шкіри” (Гр 150) віддалений.

Петак [рідше — **Пéтак**] — Буштино, Свалява. 1570: *Aug. Petak* — Неліпино (UetC 53-14). Пор. 1733: кр. *Gyurka Petakovics* — Коцура в Бачці (ПеПред 324). Пор. ще 1712: *Pitak* — Раковець (Szabó 458). П-ще *Petak* є і в Польщі (Rymut II 225). ◀ 1. Хорв. гіпок. ім’я *Petak* або угор. *Peták* чи чес. *Peták*, що відповідають повному імені *Petar*, тобто *Петрo*, або ще кільком іменам із ініціальним *Пе-* (Šimundić 445, Ladó 204, Moldanová 169). У Хорватії поширені п-ща *Petak*, *Petaković* (Leksik 500), а в старопол. мові XV ст. фіксуються антр. *Piet* і *Pieta* (SSNO IV 245). 2. Від серб.-хорв. апел. *petak* — “п’ятниця”. 3. Від місц. укр. назви піджака *petak* (Гр III 148).

Петак — Мк, Ір, Пр. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Петак** або дериват із суф. -ак від гіпок. чол. імені *Peta* чи *Peto*, співвідносних з іменем *Petar*, тобто *Петрo* (Šimundić 445).

Петейчúк [*Питичúк*] — Руське Поле, Теребля, Вишково. Пор. 1607: *Petteka Kondra* — Порошково (UetC 104-8); 1787: п-ще *Peteyko* — Завадка Руська, Кам’яна на Лемк (Красовський 120). Пор. також 1478: *Pethee (Pethew, Pethew)* — Холмовець (Szabó 365). ◀ Від антр. *Петейко* (див. вище), яке може бути бойк. рефлексом пестл. імені *Петенько* чи якогось ін. деривата від імені *Петрo*. Пор. ще укр. ойк. *Петейці* у сх. Слч.

Петев †. 1603: *Petev Яиош* — Бенедиківці (ЛелПам 223). Пор. 1478: п-ще *Pethew, Pethew* — Холмовець (Szabó 365). ◀ Імовірно, з угор. гіпок. чол. імені *Pető* (< чол. ім’я *Péter*), яке закладене як твірні основа і в п-щі угор. поета *Petőfi*.

Петелка †. 1775: п-ще *Petelka* — Підвиноградів (Szabó 491). ◀ Від місц. укр. *петелька*, що є здр. від *петля* — “сітка з мотузків, у якій носять істи в поле” (Гр 148).

Петелканич †. 1682: *Petelkanits Ivan* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Петелканія* — “дружина Петелки”.

Петéнько [*Питінько*] — Ір, Хс, Вн, Пр. Живучим є прагнення записувати п-ще у вигляді **Петенко**. 1549: гор. *Gr., Lad. Pethenk, Pethenkof* — Хуст (Bélay 151); 1603: *Паля Петенкова* — Бене-

диківці, 1561: кр. *Mich. Pentenko*, а 1605 — кр. *Lad. Petenko* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Petenko* і *Petejko* — Завадка Руська на Лемк (Красовський 120). П-ще *Petenko* є і в Польщі (Rymut II 225). ◀ 1. Укр. здр.-пестл. ім'я *Петенько*, співвідносне з повним іменем *Петро*, як *Гриценько*, *Митенько* з *Грицем*, *Митем*. Пор. також слц. розм. ім'я *Petinko* (SSJ VI 145). 2. Можливо, твірною основою п-ща став антр. **Петеня(т)**.

Петеня †. Пор. 1216: *Petenad reus* (RegVar 187); 1470: п-ще *Petheny* — Карачин (Szabó 379); 1574: п-ще *Petenie* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Укр. патр. утворення *Петеня*т із суф. -*ят*. Див. ще **Петер**. Пор. ще 1353: *Petenyei Laszlo* — Дравці в ком. Берер (LehBer 207).

Петер, -**ера** — Білки. 1314: *a Petro filio Petri dicti Petene* — Земплин (Nagy-1 43, 103); 1600: кр. *Jo. Peter* — Теремля (Bélay 203); 1715: кр. *Jo. Peter* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від нім. або слц. чол. імені *Peter* чи його угор. еквівалента *Péter*.

Петерлик — Пузняківці. ◀ Українізований вар. нім. п-ща *Peterlich*, що з демін. імені *Peterle*, + суф. -*ich*. П-ща *Peterlik*, *Peterlic* і *Peterle* є і в Хорватії (Leksik 501), а також у Польщі (Rymut II 243).

Петерман †. 1419: шл. *Petherman f. Pe.* — Шієв (Bélay 189); 1542: вл. *Sim. Petherman* — Барц (Bélay 123); 1604: вл. *Hel. Peterman* — В.Селище (Bélay 196); 1645: кр. *Peterman Kosztin* — Крачуново (Bélay 169). П-ще *Peterman* фіксується з XIV ст. і на території Польщі (SSNO IV 269). ◀ П-ще, ймовірно, нім. пох.

Петечел, -**ела** — Хс. ◀ 1. Від антр. **Петич** + рум. демін. суф. -*el*. 2. Від місц. рум. апел. *petecel* — “вовняний піджачок” (Тч), співвідносного із закарпатоукр. апел. *пѣтек* — “т. с.” (Гр III 148).

Петечела — Руське Поле. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Петечел**.

Петик — Ужок. ◀ Від антр. *Петьо* “Петро” + -*ик*.

Петин †. 1574: п-ще *Petin* — Виноградів (Szabó 422). Пор. 1478: п-ще *Pethew* і *Petheo* — Холмовець (Szabó 365). Пор. ще п-ще *Petin* у Польщі (Rymut II 225). ◀ Від антр. *Пема*, що з імені *Петро*, + -*ин*. Пор. 1213: *Peta pristaldus* — ком. Бігар (RegVar 156). Пор. також слц. гіпок. ім'я *Peta* та угор. гіпок. *Peta*, що від *Peter* і відповідно *Péter* (Majtán-Považaj 220, Ladó 204).

Петинько [рідше — **Петинько**] — Вн, Ір. 1720: кр. *Nic. Petinco* — Керещькі (Bélay 163). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Петенько**. Пор. болг. жін. здр. ім'я *Петенка* від *Петена* чи *Пема* (Ковачев 407).

Петич †. 1437: *Iwko filius Pethych* — Коромля (Nagy-1 341); 1715: кр. *Petics* (*Peticsak*) *Simon* —

Руське Поле (Bélay 212). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -*ич* від антр. *Пема* (див. **Пѣтах**). 2. Угор. гіпок. ім'я *Péter*, яке фіксується 1462 р. (Kálmán 64, Kázmér 846).

Петичко †. 1699: *Peticska Fedur* — Свалява (Maksay 571); 1787: п-ще *Peticzka* — Мшанець на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -*ко* від антр. **Петик** або **Петич**.

Петій — Уж, Хс. 1545: п-ще *Pethi* — Підвиноградів (Szabó 480); 1715: кр. *Peti* (*Petics*, *Peticsak*) *Simon* — Руське Поле (Bélay 112). ◀ Імовірно, угор. або болг. гіпок. ім'я *Peti*, співвідносне з повним іменем *Péter* (Ladó 204, Kázmér 849, Ковачев 407).

Петійчак †. 1715: кр. *Peticsak Simon* — Руське Поле (Bélay 112). ◀ Позаяк одну й ту ж особу записано і як **Петій**, і як **Петич**, і як *Petičák* (див. **Петій**), вважаємо, що п-ще є дериватом антр. **Петій**.

Петійчук — Тч. ◀ Вар. п-ща **Петейчук**.

Петішко [рідше — **Петішка**] Мирча, Дубриничі. ◀ Укр. демін. утворення з суф. -*ко* від незасвідченого антр. *Pemiu*, що з імені *Петро*. Пор. пол. п-ще *Pieteszko* (Rymut II 236).

Петканич — Довге, В.Студений, Мукачів. 1787: п-ще *Petkanicz* — Хащів на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: п-ще *Pitkanics* (!) — Ужан (ПеУрб 125). Пор. ще запис XVIII ст.: кр. *Pitkanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Від андр. *Петканич* “дружина *Петка*” + -*ич* або від хорв. чи макед. жін. імені *Petkana*, співвідносного з чол. іменем *Petar* (Šimundić 543).

Петко †. 1537: *Martini filii Pethk* (!) — ком. Земплин (Nagy-1 267); 1682: *Petku Ivan, Gyurko* — Стричаво (UetC 88-59). Пор. 1498: *nany Stani-slavu Petkovicu* — Вільна (ССУМ II 140); 1715: кр. *Pe. Petkova* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1743: п-ще *Petka* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Petko*, співвідносне з повним іменем *Петр*, представлене в кількох слов. мовах (Илчев 391, Колесник 9, Ковачев 408, Грк 156, Šimundić 446, Rymut II 225) і навіть у несл. (Ladó 204). Пор. староукр. імена *Петко*, *Петевко* (ССУМ II 143). Пор. ще старопол. жін. назву XV ст.: *domina Katherina alias Piłhkowa* (SSNO IV 246).

Петлак — Косівська Поляна, Кобилецька Поляна. 1787: п-ща *Petlak, Pytlak* — Орів та *Rytlowicz* — Побук на Бойк (ЙМ), *Rytlowany* — Дидня, Яблониця Руська, Явірник Руський на Лемк (Красовський 122). П-ща *Pytlak, Rytlowicz*, які Й. Бубак виводить із пол. апел. *pytel* — “мішок” (Bubak II 41), у XVIII ст. зафіксовані на Подг ◀ 1. Утворення з суф. -*ак* від персоніф. апел. *питель* — “млин, який меле борошно,

мілко просіваючи його” (СУМ II 368). У пол. мові лексема *pytel*, крім цього, ще й “пустомеля, базікало”. Голосний /e/ в корені п-ща — наслідок гуц. обниження артикуляції /и/. На пол. землях п-ща *Pytel, Pytyl, Pytelko* згадуються з XV ст. (SSNO IV 404). 2. Від болг. апел. *netel* — “півень” + -ак. У Болгарії також поширені п-ща з цією основою: *Петелов, Петелко, Петлев, Петлов...* (Илчев 391).

Петраковіч — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Petrak* — Середнє Вел. (Красовський 120). ◀ П-ще *Petraković*, яке поширене й у Хорватії (Leksik 502), утворене за допомогою патр. суф. -ович від південнослов. чол. імені *Петрак*, що від *Петар* (укр. *Петро* — Грк 157, Ковачев 408).

Петралеви́ч і Петрало́ви́ч †. 1648: *Petralewich Iuan* — Задільське та *Petralowich Artim* — В.Ворота (Maksay 536, 549). ◀ Очевидно, від антр. **Петраль** + патр. суф. -ович і відповідно патр. суф. -ович.

Петраль †. 1567, 1570: *Wicz Petrall, Tom., Greg. Petral* — Н.Ворота (UetC 53-12, UetC 53-14). Пор. старопол. антр. 1472 р. *Petrus Potral* (!) (SSNO IV 261, Rymut II 243). ◀ Імовірно, чол. ім'я *Петро* з рідкісним квалітат. суф. -аль.

Петран †. 1689: кр. *Petran Aleksza* — Говдпоток, *Petran Gate* — Хотинешті (Bélay 146, 149); 1715: кр. *Jo. Petran* (!), *Peter* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Petraniv* — Перегінське на Бойк (ЙМ), є воно і в Польщі (Rymut II 243). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Петран*, співвідносно з *Петро* (Керста 123). Ім'я *Петран* див. у записі 1672 р.: кр. *Dzurdzsa Petran* — Луг на Рх (Bélay 173). Пор. також серб.-хорв. та болг. чол. ім'я *Петран* (Грк 157, Илчев 391). 2. Антр. **Петро́** + атрибут. суф. -ан.

Петра́нич — Хуст. 1449: *Iwan Petronicz* (!) — Тарна (Nagy-2 444); 1649: кр. *Petranicz* — Рошоші (LchBer 679). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -нич від місц. андр. *Петра́нія* — “дружина Петра”. 2. Від жін. імені *Петрана*, поширеного у південнослов. народів (Илчев 392, Грк 293, Šimundić 543), + -нич.

Петранчу́к — Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. **Петран** + -чук.

Петрач †. 1437: п-ще *Petrach* — Ремети (Nagy-2 338); 1699: *Petracsi Ferencz* — Н.Ворота (Maksay 596); 1787: п-ще *Petracz* — Бітля, *Petraczko, Petreczko* — Н.Стинава, а *Petreczkow* — Лопушна на Бойк (ЙМ), є воно і в Польщі (Rymut II 241). ◀ Від антр. **Петро́** за допомогою рідкісного атрибут. суф. -ач, як у п-щах на зразок **Голінка́ч**. П-ще *Petrač* поширене в Хорватії (Leksik 502).

Петра́ш — Мж, Хс, Вн. 1359: *папъ пстраишь* — Перемишль (ССУМ II 141); 1437: *Georgius filius Petrach* — Ремети (Nagy-2 338); 1678: кр. *Josip Petras* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1726: *Петраш Бабинцов* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Pietrasz* — Липовець, Явірки на Лемк (Красовський 120), Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Гіпок. чол. ім'я *Петраш* від оф. імені *Петро*, яке на Зак фіксується щонайпізніше з XVI ст. (Bélay 118, 159, 187). Ім'я *Петраш* відоме також болгарам, сербам, молдованам та угорцям (Илчев 392, Грк 157, ДумбрМик 123, Ladó 204).

Петра́шинець †. 1715: кріпаки *Jo., To. Petrasinecz* — Тересва (Bélay 204); 1787: *дяк Тересувски, Петрашинец Юра* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Фонет. відозміна метр. *Петрашинець*, тобто “Петрашин син”, інакше — “син Петра́шки” (див. **Петра́ш**).

Петра́шко — Ір, Мж, Вн. 1648: *Andri Petrasko* — Н.Ворота (Maksay 538); 1638: шл. *Petrasco Bud* — В.Селище (Bélay 196). ◀ Давньоукр. чол. гіпок. ім'я *Петра́шко*, що від *Петро* (Керста 124). Ім'я *Петрашко* здавна відоме також південнослов. народам (Marctić II 95, Грк 157, Илчев 392). У Перемишлі згадується 1359 р. (ССУМ II 140).

Петрашови́ч †. 1715: кр. *Paul. Petrasovecz* — Ясіння (Bélay 167); 1751: *парох Лука Петрашович* — Ужок (Гаджега-Уж 171). ◀ Від антр. **Петра́ш** + -ович.

Петра́чук — Рх. 1755: *петрачук Василь* — Ділове (ПаПо-3 11). ◀ Від антр. **Петра́ш** + -чук або від антр. **Петра́шко** + -юк.

Петре́й †. 1693: п-ще *Petrei* — Нове Село на Вн (Szabó 507). ◀ Від антр. *Пётра* + суф. -ей.

Петре́цький [*Петре́цкий* — Рх, Уж та *Петре́цький* — Уж] — Рх, Уж. 1680: кріпаки *Petreczki Ivan, Lazur* — Ділове, а 1696 р. — кр. *J.Petreczki* — там само (Bélay 208). Пор. також записи п-ща *Pietrecki* в Польщі (Rymut II 242). ◀ Гуц. вимова п-ща **Петри́цький** (з обниженою артикуляцією голосного /и/ та ствердінням суф. /ць/) закріплена в функції оф. п-ща. На утвердження саме такого написання п-ща (*Петре́цький*, а не *Петри́цький*) вплинуло й те, що угор. традиційна графіка не має засобів для відтворення укр. наголошеного /и/ та пом'якшеного /ць/. Первинний вар. п-ща, тобто **Петри́цький**, утворено від антр. **Пётрич** + -ський (див. ще **Петре́ч**).

Петре́ч †. 1696: гор. *Petrecs Istvan* — Тячів (Bélay 198, 207); 1614: гор. *Mich. Petrecz* — Сигіт (Bélay 198). ◀ Фонет. відозміна укр. п-ща **Пётрич** в угорськокомовному середовищі. Пор. також п-ще *Petrič*, що дуже поширене в Хорватії

(Leksik 504–505) та у Польщі (Rymut II 243). Пор. ще 1682: *Petrecset Vasziły* — Сухий (UetC 88-59), яке зберігає праслов. характер звука /ш/.

Петрига [*Petríga*] — Ворочово. ◀ Місц. згр. вар. чол. імені *Петрo* з суф. *-ita*. П-ще відоме й у ін. регіонах України (Редько 178), а також у Польщі (Rymut II 243).

Петриган [*Petrígan*] — Підгірне, Ільниця. ◀ Місц. згр. чол. ім'я *Petrígan*, яке у XVIII ст. інколи пробивалося на сторінки оф. документів як еквівалент імені *Петрo*. Пор. 1715: кріпаки *Pancsinics Iwan, Jacsko, Petrigan* — Міжгір'я (Bélay 178). Тут лексема *Petrigan* однозначно є власним ос. іменем *Петрo*. Лексему **Петриган** утворено від чол. імені *Петрига* за допомогою згр. суф. *-an*. Ім'я *Petriga* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 203).

Петрик — Уж, Пр, Вб, Мк, Ір, Мж, Вн, Хс, Тч. 1492: *Иоан диаконь Петрикоувъ* — Острожниця (ПаПо-1 181); 1570: *Joan Petrik* — Лохово (UetC 97-29); 1680: кр. *Petrik Andras, Danis* — Рус. Поляна (Bélay 180); кріпаки *Petrik Jur, Nekita, Nikolay, Thoma, Szimeon* — Руська Поляна (Пе Пред 309); 1699: кр. *Petriczka Matte* — Павлово (Maksay 579); 1715: *Lad. Petrik* — Ганичі (Bélay 141); 1787: п-ще *Petryk* — Бачина на Бойк, Ждиня на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Петрo* + демін. суф. *-ик*.

Петрикович †. 1681: кр. *Petrikowics (Petrik) Stephan* — Ганичі (Bélay 141); 1787: п-ще *Petrikowicz* — Шляхова на Лемк (Красовський 120). ◀ Від антр. **Петрик** + *-ович*.

Петрила [*Petríla*] — Горяни. Пор. 1787: кр. *Petrylak* — Жидівське, Радоцина на Лемк (Красовський 120). В ін. регіонах Гал п-ще *Petrylo* зафіксоване з XV ст. (SSNO IV 215, Rymut II 242, 243). П-ще *Petrila, Petrilăc* є румунів (Iordan 364). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Петрило* (Керста 123), яке співвідноситься з іменем *Петрo* так само, як імена *Добрило, Негрило, Станило* співвідносилися зі своїми безсуф. еквівалентами. Антр. *Петрило* відбито в староукр. ойк. *Петрилово* (ССУМ II 141).

Петрин, -на — В.Водяне, Водиця, Горінчово. 1787: п-ще *Petryn* — Княжолюка на Бойк (ЙМ). П-ща *Pietrin, Pietryn* відомі й у Польщі (Rymut II 242, 243). ◀ 1. Від жін. імені *Пётра*, співвідносного з чол. іменем *Петрo* (Справочник 517, Илчев 391, Кларрова 276, ДумбрМик 124, Najdú 80), + *-na*. 2. Від болг. або серб. чол. імені *Петриш*, що від *Петар* (Ковачев 408, Грк 157).

Петринец †. 1715: кр. *St. Petrincez* — Горінчово (Bélay 144). Пор. також п-ще *Pietryniec* у Польщі (Rymut II 242). ◀ Від антр. *Пётра*, що з імені *Петрo*, + суф. *-инець*.

Петрина — Горінчово, Сасово. XVII ст.: *Семиоць Петриша* (Яворск 213); 1715: кр. *St. Petrina* — Горінчово (Bélay 144); 1787: п-ще *Petryna* — Торгановичі та *Petrynyszyn i Petrynczyn* — Ластівка на Бойк (ЙМ). Є п-ще *Pietryna* й у Польщі (Rymut II 242). ◀ Здр.-знев. утворення від чол. імені *Петрo* з суф. *-ina*, як і у п-щах *Дячіна, Мигалина, Сепіна*... П-ще *Petrina* є в Хорватії (Leksik 504).

Петринко [рідше — **Петринко́**] — Тч, Хс. 1705: сваяц. *Steph. Petrinko* — Тересва (Hodokm 442); 1720: *Andr. Petrinko* — Липча (Bélay 172). Пор. п-ще *Pietrynko* в Польщі (Rymut II 242). ◀ Укр. утворення з демінутивним формантом *-ка*, від антр. **Петрина**, яке з часом за аналогією до укр. п-щевої моделі *Головка* > *Головко* видозмінилось на п-ще **Петринко**.

Петрицький [*Petríцький* і *Петрицький*, а часто пишуть і *Петрецький*] — Горінчово, Свалява, Лохово. 1715: кріпаки *Paul., Prikop Petricski* — Ділове (Bélay 209); 1787: п-ще *Petrycki* — Завадка Руська на Лемк (Краковський 120). ◀ Укр. утворення з суф. *-ський* від антр. **Петрик** або **Петрич**, а можливо, й від молд. ойк. *Петрика* (ССУМ II 141).

Петрич — Вишково. П-ще *Petrici* дуже поширене в Хорватії (Leksik 503–504). 1437: кр. *Iwko filium Petrych* — Коромля (Nagy-2 341); 1447: п-ще *Petrycz* — с. Дярмат у ком. Сатмар (MaksaySz 143); 1720: кр. *Jo. Petrics* — Тересва (Bélay 205); 1787: п-ще *Petrycz* — Гнила, *Petryczak* — Задільське на Бойк (ЙМ). П-ща *Petrycz, Petryczko, Petryczka* поширені й у Польщі (Rymut II 243). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Пётра* (див. **Петрин**). 2. Серб. чол. ім'я *Petryuh*, що від *Петар*, стало п-щем, яке було перенесене і в Карпати. (Про вживаність чол. імені *Petrici* у сербів див. ще Marčić II 112, а також у Лавр 805).

Петричка [інколи вимовляють *Петри́чка*] — Мж, Мк, Пр. 1699: *Petriczka Matte* — Павлово (Maksay 579). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Петричко**.

Петричко [зрідка вимовляють *Петри́чко*] — Мк, Вн, Хс, Тч, Вб. 1570: кр. *Luc. Petriczka*, а 1579 — *Luc. Petriczko, Lad. Petrichka* — Міжгір'я (Bélay 178); 1704: кр. *Petriczka Jakab, Petricsko Laszlo* — Мале Белебово (HodGens 11); 1787: п-ще *Petryczka* — Войткова на Лемк (Красовський 120) та Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Петрик** або **Петрич** + *-ко*.

Петриш †. 1715: кріпаки *Petris Ivan, Peter* — Липча (Bélay 172); 1715: гор. *Petris Gáspár* — Тячів (Bélay 207); 1787: п-ще *Petrysz* — Липа на Бойк (ЙМ). ◀ Від гіпок. чол. імені *Петриш* із

тим же суф. *-иш*, що й *Гавриш*, *Даніш*, *Павліш*... П-ще *Petris* є в Хорватії (Lcksik 504), а *Pietrysz* — у Польщі (Rymut II 242).

Петришин, -на — Стеблівка, Поляна. 1718: *Vasily Mat'ja Petryshynogo*, а 1729 — *Дякум Петришинь* — Стеблівка (UdAd 74, 76); 1751: *діакоп Василій Петришин* — Н.Селище (Гаджега-М 199); 1787: п-ще *Petryszyn* — Войтківка, Липна та ін. на Лемк (Красовський 121), Спас, Суходіл на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Петр'іха* — “дружина *Петра*” + *-иш*.

Петришинець [*Петришиниць*], -ниця — Ір, Мк. 1705: сваяц. *Ivan Petriszinecz* — Тересва; 1720: кр. *Andr. Petrisinics* (!) — Борша (Bélay 131); 1787: п-ще *Petryszyniec* — В.Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Петр'іха* — “дружина *Петра*” + *-инець*.

Петришка [*Петришка*] — Пр, Мк, Св, Вл. П-ща *Pietryszka*, *Pietryszko*, *Pietryszczak*, *Pietryszcze* є і в Польщі (Rymut II 242). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Петришко**.

Петришко [*Петришко*] — Вл, Пр, Уж, Пор. 1787: п-ще *Petryszkowicz*, а 1819 — *Petryszko* — Мшанець на Бойк (ЙМ, ФМ); 1787: п-ще *Petrysko* — Костева, Яблонця Руська на Лемк (Красовський 120). ◀ Від антр. **Петриш** + *-ко*.

Петрищак [*Петрищак*] — Ворочово, Тур'я Поляна, Циганівці. Пор. 1787: п-ща *Petriszak* — Криниця та *Petryszak* — Жидівське, Костева на Лемк (Красовський 121). ◀ Імовірно, від антр. **Петрище** або й п-ка *Петрисько* + *-як*. Але тверною основою міг бути й антр. *Pétrishi*.

Петрище, -ща — Ір, Вн, Мк, Мж, Пр. 1768: п-ще *Petristye* — Гребля (Szabó 346); 1772: присяжний *Joannes Petrisce* — Ільниця (Удварі-2 300). ◀ Згр. вар. чол. імені *Петро*, як і у випадку з **Павліще**, **Томіще**, **Доміще**.

Петрій †. 1514: п-ще *Pethry* — Тросник (Szabó 470); 1570: *Steph. Petri* — Загаття (UcIC 97-29); 1720: кріпаки *Jo. Petri*, *Laur. Petri* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Від антр. **Петро** + непродукт. суф. *-ій* (пор. **Павлій**).

Петріла — див. **Петріла**.

Петрішка — див. **Петришка**.

Петрішко — див. **Петришко**.

Петрищак — див. **Петрищак**.

Петро — Свалява. 1493: *Petro et Paulo* — Мк (LehAd II 476); 1567: п-ще *Petro* — Теково (Szabó 497); 1720: кр. *Roman Petra* — Терново (Bélay 166); 1715: кр. *Jo. Petro* — Колодне (Bélay 166); 1751: диякон *Василій Петро* — Золотарьово (Гаджега-М 200); 1773: п-ще *Petro* — Гачава (ПеПред 323). ◀ Від укр. вар. чол. імені *Петро*.

Петров, -ова — Бронька, Смолиговиця, Водиця. 1475: *пан Ссмен Петров* — Хвалимичі

(ССУМ II 142); 1570: *Greg. Petrow* — Дусино (UcIC 53-14); 1787: п-ще *Petrow* — Ялинкувате, Н.Рожанка, Урич та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Кн. вар. присвійного прикм. на *-ов* закріплено як п-ще. Пор. 1715: кр. *Jo. Petru* — Присліп (Bélay 134).

Петровай †. 1542; вл. *Pe. Pethroway* (*Petrovay*) — Бедевля (Bélay 126); 1548–1549: кр. *Mich. Petrovay* — Крачуново (Bélay 161); 1550: вл. *St. Pethroway*, а 1600 — *Paul de Petrowa* — Леурдина (Bélay 171); 1605: кр. *Petrovai Filep* — Ділове (Bélay 208); 1751: *пан Антоій Петровай* — Розтоцька Пастіль (Гаджега-Уж 164). ◀ П-ще цього давнього дворянського роду становить угор. катойк., утворений з формантом *-i* від укр. ойк. *Петр'іха*, що на території рум. частини Марамороша.

Петровай †. 1680: шляхтичі *Petrovan Griga*, *Nikita*, *Szimjon*, *Vaszilij* — Петрова (Bélay 179). ◀ Рум. катойк. від назви цього ж мараморського с. *Петр'іха*.

Петрович †. 1645: кенез *Petrovics Demeter* — Котельниця (LehAd-1 161). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович* від антр. **Петро**.

Петрок, -ович — Вн. ◀ Утворення з угор. або укр. гіпок. суф. *-óbka* від імені *Петро*.

Петровський — Баранинці. ◀ Укр. прикм. *пéтровський* від східносл. ойк. *Petrovce* (Majtán 314, Лазорик 60).

Петр'іцїй — Вн, Мк, Ір, Хс, Св, Тч. 1711: пані *Petróczy Gabriella* — Білки (LehBer 160); 1781: *Петрочи Иван* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Угор. п-щеве утворення, яке вперше згадується 1506 р. (Kázmér 853). Походить від ойк. *Petrovce*, який декілька разів представлений у ком. Уж, Земплин та ще в трьох ком. Угорщини (Kázmér 853, Vályi III 87).

Петровчин †. 1781: староста *Петровчинь Григур* — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Від андр. *Петр'івка* — “дружина *Петра*” + суф. *-ин*.

Петрув †. 1715: кр. *Jo. Petru* — Присліп (Bélay 181). ◀ Присвійний прикм. від антр. **Петро** в місц. говірковій вимові.

Петрулинець, -ниця — Пацканьово, Микулівці, Чертіж. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Петрулі* — “дружина *Петра*”.

Петрулич — Худльово, Солотвина, Середне. 1787: п-ще *Petruicz* — Погар на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Петрулі* — “дружина *Петра*” + *-ич*.

Петруляк — Лозянський, Міжгір'я, Вільхівці-Лазі. Пор. 1772: кр. *Thomas Petruyak* — Остурня в ком Спіш (Ud-4 165). ◀ 1. Від андр. *Петрулі* — “дружина *Петра*” + *-як*. 2. Від п-ща *Pietrula*, засвідченого 1792 р. на Подг (Bubak II 28).

Петрунь, -ня — Вб, Уж, Вл. ◀ Укр. здр.-пестл. ім'я від *Петро*.

Петрунько, -ка — Березники. ◀ Від антр. **Петрунь** + -ко. Пор. 1715: вдова *Petrunykanya* — Н.Селище (Bélasz 195).

Петруньо — Кальник, Мукачів, Ужгород. Пор. 1773: кр. *Petrunyov Ilyko, Palko* — Баранинці (ПеПред 321); 1787: п-ще *Petrunio* — Волосате на Лемк (Красовський 121). ◀ Від західноукр. гіпок. чол. імені *Петруньо*, *Петрунь*, співвідносного з *Петро*. Ім'я *Петруньо* та похідні від нього представлені, напр., на прикарп. Гуц (Vincenz 204), як і імена *Грицуньо*, *Михайліньо*, *Федюньо*.

Петруняк — Тч, Мж. П-ще *Петруняк* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 204), а 1804 р. п-ще *Pietruniak* зафіксоване на Подг (Bubak II 28). ◀ Від імені *Петрунь* або *Петруньо* + -ак.

Петрус — Вл, Св, Мк, Вн, Уж. 1364: п-ще *Petrus iudex* — Сасово (Szabó 480); 1548: кр. *Mich. Petrus* — Крачуново (Bélay 161); 1690: *Petrusz Szimko* — Верб'яж (LchBer 784); 1693: *свѣтъ Андрея Петрусового* — Воловець (Яворск 205); 1704: кр. *Petrusz Hricz* — Верб'яж (HodGens 27); XVIII ст.: *Федор Петруса* — Перехресний (Сах 88). П-ще *Петрус* є на прикарп. Гуц (Vincenz 248), на Подг (Bubak II 28). Пор. ще ойк. *Петрусовиця* та *Біласовиця* на Вл. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петрус*, яке в документах довго зберігало лат. форму на -us, — “Петро” (Керста 123). Пор. пол. антр. *Petrus* із 1644 р. (Rymut II 242).

Петрусович †. 1645: *Petrusovics (!) Sandor, Demeter* — Котельниця (Lchber 369). ◀ Від антр. *Петрус* + -ович.

Петрусь [рідше — *Пётрусь*] — Уж, Мк, Вб, Вн, Хс. ◀ Від загальноукр. гіпок. імені *Петрусь* (оф. *Петро*), як і *Маркусь*, *Павлусь*...

Петручко — Ставне. 1682: *Petruska Fedor* — Ставне (UctC 88-59). ◀ Імовірно, від антр. *Петру́к* + -ко.

Петруш — Королево, Чорнотисово. Пор. старопол. п-ще *Pietrusz* (SSNO IV 275), яке згадується 1548 р. (Rymut II 243), хорв. *Petrus* (Ltksik 508), молд. п-ще *Petruşu* (Ер-Кос 96), угор. п-ще *Petrus* (Kázmér 853). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петруш*, що з чол. імені *Петро* (Керста 123).

Петрушак — Св. ◀ Від антр. *Пётруш* + -ак.

Петрушевич — Свалява. П-ща *Petruszewicz, Petruszka* є і в Польщі (Rymut II 243). ◀ Від антр. *Пётруш* + -евич.

Петрушка — Мк, Уж, Ір. Хс. 1787: п-ще *Petruszka* — Гучвиці, Радошинці на Лемк (Краковський 121), *Petruszyn* — Сможе на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Petruszka* зафіксоване 1661 р. (Bubak II 28), а в інших регіонах Польщі — з XIV ст. (SSNO IV 276–277). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петрушка*

або *Петрушко*, співвідносних із іменем *Петро* (Керста 123, ССУМ II 142). Співзвучність із назвою рослини *петрушка* випадкова.

Петрушак — Ярок, Горяни. 1787: п-ще *Petruszczak* — Босько, Улюч на Лемк (Красовський 121), Гребенів, Орявчик на Бойк (ЙМ). П-ще *Petruszczak* є і в Польщі 1687 р. (Rymut II 242). ◀ Від антр. *Петрушка* + -як.

Петько — Вел.Бичків, Мукачів. 1682: *Peuku Petro* — Заричово (UctC 88-59); 1743: п-ще *Petko* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Петько* або *Петко* (ССУМ II 143), співвідносного з *Петро*, яке має прями паралелі в болг. (Илчев 391, Ковачев 410), угор. (Ladó 204) та в деяких ін. мовах Карп.-Дун. ареалу.

Петьовка [*Питьовка*] — Монастирець, Липча. ◀ Можна ставити його в залежність від місц. розм. імені *Петьо* (оф. *Петро*), але більш правдоподібно, що п-ще є вар. давнішого **Пітьовка**.

Петюлич [*Питюлич*, *Пінюлич*] — див. п-ще **Пітюлич**.

Петюшка — Тур'я Бистра. Пор. 1787: п-ще *Petiak* — Дністрок на Бойк (ЙМ). ◀ Іменний дериват із квалітат. суф. -юшка від розм. імені *Петьо* (оф. *Петро*).

П'єха — Вб, Пр. Пор. 1618: кріпачка вдова *Pechania* — Ольшавка на Маковиці (Mag 66); 1787: п-ща *Piech, Peichowicz* — Вафка, Поляна, Ступосяни, В.Рихвальд на Лемк (Красовський 121) та *Pech, Pechó, Piecho, Picho* — Морозовичі, Муроване на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Piecho* зафіксоване 1602 р. (Bubak II 25), а в ін. регіонах Польщі п-ща *Piech, Piecho* зафіксоване з XIV ст. (SSNO IV 226). ◀ 1. Пол. п-ще *Piecha*, яке К.Римут виводить від розм. імені *Piech*, що відповідає повному імені *Piotr* (Rymut II 230). 2. Від пол. п-ща *Pech* чи *Pecha*, яке ономасти пов'язують з апел. *pech* — “нещастя, недолія” (Rymut II 220).

Пехньо, -ня [дав. — **Пехньові**] — Мк, Св. XVIII ст.: *Andreas Peknyo (!)* — Лалово (Лучкай 13. — 205). На території Польщі антр. *Piechno* зафіксований з XIV ст. (SSNO IV 229). ◀ Із давньоукр. чол. імені *Пехньо*, що є вар. імені *Петро* або *Епіфан* (СімУкрЧол 99).

П'єца — Мк, Вн, Уж. 1787: п-ще *Peca* — Орів на Бойк (ЙМ). Пор. 1819: п-ще *Peciszyn* — Бітля на Бойк (ФМ). 1774 р. на Подг зафіксоване п-ще *Pietz* (Bubak II 28). Пор. також лемк. п-ща 1787 р. *Pecylak, Piecuch, Pieciak* (Красовський 121). П-ща від антропооснови *Пец* дуже поширені в Хорватії (Leksik 490–491). ◀ 1. Південнослов. гіпок. ім'я *П'єца* або *Пецо*, яке у сербів,

хорватів, болгар співвідноситься з повними іменами *Петар*, *Предраг*, *Премислав* та ще кількома іменами на *Пе-* (Maretić II 81, Грк 157, Šimundić 445, Илчев 393). Ім'я відоме молдованам (ДумбрМик 124) та угорцям (Hajdú 163). Водночас можна доводити, що п-ще старочес. Пор. чес. п-ще *Peca* (Moldanová 167). 2. Від пол. антропооснови *Pec-*. Пор. пол. апел. *pec*, *peć* — “penis” (Rymut II 220).

Пецак †. 1715: кр. *Ge. (Jura), St. Peczak* — Драгово (Bélay 169); 1751: диякон *Василій Пецак* — Драгово (Гаджега-М 194). ◀ Від антр. **Пецца** + суф. **-ак**.

Пецца — Пр. Пор. 1787: п-ще *Pecij* — Нагуєвич на Бойк (ЙМ) ◀ Від антр. **Пецца** + **-ка**.

Пецканіч †. 1715: кр. *Ge. Peczkanič* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Від андр. *Пецкани* — “дружина **Пецки**” + **-ич**.

Пецкар, **-ря** — Свалява, Чинадьово, Макарьово. ◀ Від місц. укр. діал. *пецкар* — “пичник”, а в метафор. зн. — “лежень” (Ужан).

Пецко — Ір, Св. ◀ Південнослов. гіпок. ім'я *Пецо*, що від *Петар* та ще кількох співзвучних імен (Грк 157), + **-ко**.

Пецкович †. 1558: кенез *Peczkowics Péter* — Гукливий (LehBer 301). ◀ Від антр. **Пецца** або **Пецко** + **-ович**.

Пецуришин, **-на** — Ставне. Пор. 1787: п-ща *Pecylyak, Piesuch* на Лемк (Красовський 121). ◀ Від андр. *Пецуриха* — “дружина **Пецура**” + **-ин**, де *Пецур* — дериват від імені **Пецца**.

Пецяк †. 1607: *Peciak Szanis* (!) — Мокра (UetC 104-8); 1819: п-ще *Peciak* — Сторожі Вел. на Лемк (Красовський 121). Пор. п-ще *Peciak* у Польщі (Rymut II 220). ◀ Від антр. **Пецца** + **-як**.

Пецара — Подобовець. 1618: кр. *Hricz Peczara* — Комлош (Mars 77); 1787: п-ще *Peczara* — Вислік Вел. на Лемк (Красовський 121). Пор. ще старопол. п-ще XIV ст. *Pieczarka* (SSNO IV 231). ◀ Імовірно, від місц. укр. або східносл. апел. *печара*, *печарка* — гриб “печериця” (Гр III 149).

Печенші †. 1672: кр. *Pecsenyisi Jerinko* — Ясиння (Bélay 166). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від угор. слов'янізму *Pecsenyues*.

Печеніяця — Хуст. ◀ Від укр. апел. *печеніяця* — “сушене яблуко” або “сушена груша” (Гр III 148). Пор. 1356: *Pecsenyici fia Miklos* — Дравці в ком. Берг (LehBer 208); 1672: кр. *Pecsenyycsi Jerinko* — Ясиння (Bélay 166).

Пецера — Ужгород. 1771: кр. *Petsera Scsade Ivan* — В.Студений (ДжеДел 275); 1819: п-ща *Peczera, Peczara* — Лавочна на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від південнослов. гіпок. чол. імені *Пепа* або *Пепо*, співвідносних із *Петар*

(Грк 155, Šimundić 445, Илчев 393), + квалітат. суф. **-ера**, як у п-щах на зразок **Симчера**.

Печкан — Синеvir. Пор. подг. п-ще 1786 р. *Pieczka*, яке Й. Бубак виводить із пол. апел. *pieczka* — “сушениця” (Bubak II 26), та пол. п-ще *Peczka*, у якому К.Римут убачає пол. апел. *peć* — “penis” або ім'я *Pets* — “Petrus” (Rymut II 220).

◀ Від антр. **Печко** + **-ан**.

Печканік †. 1720: *Andr., El., Gr. Pecskanik* — Березники (Bélay 127). ◀ Від антр. **Печкан** + суф. **-ик**.

Печкар — див. **Пічкар**.

Печкевич — Чинадьово, Забродь. ◀ Від антр. **Печко** + **-евич**.

Печко — Порошково, Раково, Тур'я Пасіка. 1570: *Peter Peczko* — Бородівка (UetC 97-29); 1720: кр. *Jo. Peczko* — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1704: кр. *Peczke* (!) *Sandor* — Кайданово (HodGefns 14). П-ща *Peczko, Peczkwicz* є і в Польщі (Rymut II 220). ◀ 1. Від гіпок. південнослов. чол. імені *Печко*, співвідносного з повним іменем *Петар* (Илчев 393, Ковачев 410) та з іменем *Пеко* (Šimundić 445). Пор. ще чес. гіпок. ім'я *Peček* (SvoSta 34, 181). 2. Від пол. п-ща *Pek*, яке ономастично виводять із апел. *pek* — “худа, висока людина” (Žabska 86). Пор. 1787: п-ще *Pekow* — Присліп на Бойк (ЙМ). Пор. також старопол. антр. *Picz(z)ko, Pyczko* (SSNO IV 226).

Пецора — Мк, Мж. 1704: кр. *Pieczora Ivan* — Вел. Абранка коло Мукачева (HodGens 28). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Pieczora*, яке К.Римут виводить від апел. *pieczara* “печера” (Rymut II 231). 2. Південнослов. гіпок. ім'я *Пепа*, що з *Петар*, *Предраг*... (Грк 155), або з хорв. *Peša, Pešo* (Šimundić 445), + квалітат. суф. **-ора**. 2. Від місц. рум. *pișor*, що відповідає загальнонац. *fecior* — “син”.

Печунка — Неліпино, Свалява, Тур'я Бистра. Пор. 1451: п-ще *Печуньш* — Луцьк (ССУМ II 144). ◀ Від місц. укр. апел. *печунка* “печінка”.

Пешич [Péuic] — Н.Болотне. ◀ 1. П-ще *Pešić* поширене в Хорватії (Leksik 500), де його, очевидно, й утворено від серб. чи хорв. гіпок. імені *Peša*, яке відповідає повному імені *Петар* (Гр 158). Твірною основою могло стати й чес. п-ще *Peša*, співвідносне з іменем *Peš*, тобт *Peter* (Moldanová 169). 2. Можливо, що твірну основу п-ща треба шукати на Зак, зокрема в с. Іванівці. Пор.: *Sim., Luc. Pesse* (UetC 97-29).

Пешков'ят †. 1682: *Peskoviath Szemko, Andri* — Загорб (UetC 88-59). ◀ Давньоукр. патр. утворення з суф. **-ов'ят** від антр. *Пеуко*, співвідносного з *Петро* (Ковачев 410, Rymut II 235, див. ще **Пешак**).

Пешта — Вб, Пр, Ір (усі з циган). ◀ Від угор. розм. вар. імені *Pesta*, що відповідає оф. *István*, укр. — *Степан* (Ladó 171).

Пещак — Мукачів, Мочола-Хутір. Пор. 1358: “...*per Peskonem*” — офіцер — *Pesconi* — ком. Берег (Дже 14); 1437: шл. *Mich. Peske* — Драгомешті (Bélay 137); 1772: кріпаки *Joan Pecsak (!), Stepan Pecsak (!)* — Липник у ком. Спіш (Ud-4 138). ◀ Утворення з суф. -як від гіпок. імені *Пешкó* (*Пешко* — *Петар* — Грк 158, Ковачев 410) або від пол. імені *Pieszek, Pieszka* (SSNO IV 244). Чол. ім'я *Петро* в перемишльських книгах лавничих часто передається як *Piesz, Pysz* та *Ruch* (Smołka II 158). Графічно віддаленим, але генетично тотожним можна вважати й п-ща, записані 1570 р. в с. Іванівка, що в ком. Берег: *Joan Pysiak, Makar Pystyak* (UeC 97-29).

Пивовар — Плоске, Родниківка. 1785: п-ще *Pilowar (!)* — Виноградів (Szabó 425). На території Польщі п-ще *Piowar* зафіксоване 1473 р. (SSNO IV 284). ◀ Від назви роду занять *пивовар* (Чопей 258). Пор. 1819: п-ще *Piowarczik* — Любинці на Бойк (ФМ); 1449: *Fabiani Piwko* — Винна (Nagy-2 443), Мала Копаня (ПеУрб 125), 1548: кр. *Luc. Ruyko* — Крачуново (Bélay 161).

Пйда — Мирча, Завосина. Пор. 1787: п-ще *Pyda* — Лелюхів на Лемк (Красовський 121), *Pidzik* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, пол. п-ще *Pyda*, що від пол. апел. *pyda* — “бич, нагайка (Rymut II 325). 1. Від давньоукр. чол. імені *Педь*, співвідносного з повним іменем *Федір* (Керста 129). Пор. ще серб. гіпок. імена *Педа, Педо*, співвідносні з *Петар, Предраг* (Грк 155).

Підков'ят — див. Підкóв'ят.

Пижик [*Пъжик*] — Мж, Тч. 1787: *Pyzuk* — Ріп'яна на Бойк (ЙМ), *Pyzuk, Pyz* — Вапенне, Криниця на Лемк (Красовський 121), *Ryżow, Ryżiow*. ◀ Від місц. укр. *пъжик* — “дерев'яний кілок”, “цвях” (Тч, Хс), а в метафор. зн. — “низька на зріст людина” (Мж). Пор. рос. *пъжсок*, а також укр. *пуж* — “вид дитячої гри” (Гр III 150).

Пизда †. 1715: п-ще *Pizda* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від співзвучного апел. у зн. *vulva*. На пол. землях п-ще *Pizda* і його деривати згадуються з XIV ст. (SSNO IV 284, Rymut II 247).

Пиздейчак †. XVIII ст.: *Peszdejsak Alexa* — Ужан (ПеУрб 125); 1773: *Peszdejsak Alexa, Ivan* — Річка (ПеПред 310). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -чак від незасвідченого п-ка *Пиздѣй* (див. *Пизда*).

Пиздицький †. 1682: *Pizditsky Michalo* — Заричово (UeC 88-59). Пор. подг. п-ще 1643 р. *Pizdyk* (Bubak II 31), старопол. п-ща XIV–XV ст. *Pizda, Pizdak, Pizdowski* (SSNO IV 284). ◀ П-ще могло утворитися лише за допомогою суф. -ський від слов. патр. *Піздич*, в основі якого лежить відповідна праслов. лексема зі зн. *vulva*.

Пийтер — Хс, Тч, Вн. 1572: п-ще *Pether* — Нове Село (Szabó 506). ◀ Від угор. чол. кал. імені *Péter* (укр. оф. *Петро*).

Пийч — Бистриця. П-ща *Peiç, Pyiç* популярні в Хорватії (Leksik 492). ◀ Південнослов. гіпок. ім'я *Pejiç* або *Pejco*, що відповідає повним хорв. та серб. іменам *Петар, Петтеуїа* (Грк 155, Šimundić 445, Илчев 386). Пор. ще лемк. п-ща 1787 р. *Peuko, Peiko* (Красовський 119).

Пикуляк — Плоский. 1487: антр. *Пикуль* — Сучава (ССУМ II 145). Пор. 1715: кр. *Pekulinec Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1735: *Pekulinecz* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Можливо, з пол. апел. *pikolak* — “хлопець-розсильний”. Декілька п-щ з основою *Pikul* є і в Польщі (*Pikul, Pikula, Pikula, Pikufo...*), але цю основу К.Римут кваліфікує як полісемантичну (Rymut II 238). 2. Від рум. антр. *Păcul* (Const 341) або молд. антр. *Picul* + -як.

Пилип [зрідка — *Пілип*] — Вн, Ір, Хс, Мк, Уж, Тч. 1550: кр. *Jo. Philep* — Золотарьово (Bélay 179); 1603: кр. *Philep Demeter* — Березово (Bélay 127); 1696: *Данко Пишпув* — Бенедиківці (Лел Пам 230); XVIII ст.: *sece pisciv miter pilipuv* — Осій (ПаПо-2 21); 1787: п-ще *Pilip* — Лавочне, Кобло, Стрільбичі на Бойк (ЙМ), Зиндранова, Волосате, Синява (Красовський 121). ◀ Від традиційного укр. кал. імені *Пилип* (Чопей 259).

Пилипанинець, -нця [інколи пишуть *Пелепанинець*] — Мк. ◀ Від андр. *Пилипана* — “дружина *Пилипа*” + -инець.

Пилипинець, -пипця — Криве. ◀ Утворення передбачає твірну основу *Пилипа*, а такою основою може бути жін. ім'я *Пилипа*, вживане у сербів (Грк 293).

Пилипєць [*Пилипѣць*], -пця [інколи пишуть *Пелепєць*] — Тч, Хс. ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Пилипєць* — “*Филипп*” (Керста 129).

Пилипка — Гукливий, Свалява. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Пилипко*.

Пилипко — Ір, Хс. 1572: *Pr. Fylepko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1819: п-ще *Philipko* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Пилип* + -ко.

Пилипович †. 1605: кр. *Philipovicz Laszlo* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від андр. *Пилип* + суф. -ович.

Пилипув †. 1696: *Данко Пишпув* — Бенедиківці (ЛелПам 23). ◀ Пос. прикм від антр. *Пилип*.

Пилипчак — Білки, Дубрівка на Ір. 1618: кр. *Pilipczak Petro* — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1787: п-ще *Pilipczak* — Росохач, Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Пилипко* або *Пилипєць* + суф. -як.

Пилипчин †. 1772: присяжний *Stephanus Pilipcsin* — Гукливий (Удварі-2 306). ◀ Від андр. *Пиліпка* — “дружина Пилипа” + *-ин*.

Пилипчинець, *-нця* — Мж, Ір, Св, Тч. 1715: кр. *Pelepsinicz* (!) *Mykula*, а 1720 — кріпаки *Mate*, *Sim. Philipsinics* — Міжгір'я (Bélay 178); 1720: кріпаки *Mate*, *Sim. Philipsinics* — Колочава (Bélay 160). ◀ Укр. утворення з суф. *-нець* від андр. *Пиліпка* — “дружина Пилипа”.

Пилипчук — Королево, Вел.Копаня. 1715: кр. *Lad. Philipsuk* — Студений (Bélay 145); 1787: п-ща *Pilirczuk*, *Pulirczuk* — Небилів, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пилип** + *-чук* або від антр. **Пилипо** чи **Пилипець** + *-як*.

Пилип'як — Ужгород. 1787: п-ще *Pilipiak* — Мала Воля на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787, 1819: п-ща *Pilipiatyn*, *Pilipianucz* — Мала Воля на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пилип** + *-як*.

Пильник — див. **Пильник**.

Пильник — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Pilnik* — Гребенів, а 1819 — п-ще *Pilnik* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ 1. П-ще *Pulnyk* побутує і серед прикарп. гуцулів, а походить від місц. апел. *pilnyk* — “напильник” (Vincenz 517). 2. Основою для виникнення п-ща міг бути і карпато-укр. прикм. *pilnyj* — “старанний, ретельний” або той же прикм. у зн. “спішний”, “невідкладний” (ССУМ II 145). На Зак прикм. *pilnyj* у зн. “невідкладний” фіксується з XVII ст. (Дже-Дел 114). До нього міг долучатися субстантивуючий суф. *-як*, як у п-щах **Білик**, **Голик**, **Добрик**, **Мудрик**, **Світлик**, **Щедрик**. Пор. ще подг. п-ще 1665 р.: *Pilniak*, яке Й. Бубак виводить від пол. *pilny* — “швидкий” (Bubak II 29).

Пиндючок, *-чка* — Ясиння. ◀ П-ще передбачає твірну основу *пиндюк*, до якої приєднався демін. суф. *-ок*. Однак оскільки такого апел. з ос. зн. в укр. мові ми не виявили (на Льв у XVIII ст. були п-ща *Пинда*, *Пиндай* — Фаріон-3 262), то припускаємо, що воно все-таки пов'язане з укр. дієсл. *пиндючитися* — “надуватися”, “гоноритися” та з ім. *пінда* — “пиха, “чванство” (Гр III 151) або з пол. апел. *pinda* — “жінка легкої поведінки” (Rymut II 240).

Піндзел [*Піндзел*, *Піндзиль*], *-ла* — Вл, Уж. ◀ 1. Від пол. апел. *pedzel* — “пензель”. 2. Малоімовірно, що від бойк. апел. *пунз* — “рослина чемерник” (Он II 60).

Піндзеник [*Піндзеник*] — Мк, Ір, Св. 1704: кр. *Pinzenik Ivan* — замковий гайдук — Мукачів (HodGens 6). ◀ 1. Імовірно, укр. утворення з суф. *-ик* від пол. пасивного дієприкм. *piędzony* — подібно до **Опалєник**, **Плєтеник**, **Порубаник**... Пор. ще 1820: п-ща *Pindziak* (Мхава), *Pindziola* — Дов-

жиця на Лемк (ФМ). 2. Від пол. п-ща *Pędzin*, що від дієсл. *pędzić* — “швидко бігти” (Rymut II 226), або від пол. п-ща *Pyndzin*, що від знев. назви жінки *pinda* (Rymut II 240), + *-ик*. Пор. ще пол. дієсл. *zapęzić* — “змарніти”, “зникчменіти”, *zapęziały* — “запізнілий, недорослий, карлик” (Reczek 618).

Піндзяник [рідше — **Піндзяник**] — Ір, Вн, Тч. ◀ 1. Вар. п-ща **Піндзеник**. 2. Дериват від рум. п-ща 1625 р. *Pinzu*, що від апел. *pinzã* — “полотно” (Const 452).

Пінзелик [*Піндзелик*] — Мк. ◀ Від антр. **Піндзел**/**Піндзель** + *-ик*.

Пінзель [*Піндзель*], *-ля* — див. **Піндзел**.

Пинзур [*Пиндзур*] — Чопівці. ◀ 1. Правдоподібно, рум. п-ще *Pinzu* (Const 452), що пов'язане з назвою полотна, + укр. атрибут. суф. *-ур*, подібно до **Ганіор**, **Савчур**... 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Pindziór* (Rymut II 240).

Пінтя [*Пінья*, рідше — *Пінтя*] — Тч, Хс, Вн. 1473: шл. *Pynthe Sim.* — Будешті (Bélay 131); 1542: вл. *Pynthe* — Н.Вишава (Bélay 218). Пор. 1567: п-ще *Pinthek* — Сасова (Szabó 480); 1570: *Nic. Pynce* — Голубине (UetC 53-14); 1715: кр. *Jo. Pintye* — Чумальово (Bélay 133). Ім'я *Пинт'я* і патр. *Пинтич* у Коломиї та в Сучаві фіксуються з XV ст. (ССУМ II 280). ◀ Від рум. чи молд. гіпок. імені *Pentea*, *Pinte*, *Pãtea*, співвідносного з повним іменем *Паптелєймоп* (Const 126, Ер-Кос 96, Vincenz 229). Ім'я *Pintye*, *Pinte* в рум. частині Марамороша побутує з XVI ст. (Bélay 135, 140, 150).

Піра [*Піра*] — Тюшка. ◀ 1. Імовірно, від серб. чол. імені *Пира* (≠ *Спиридон* — Грк 158). Аргументом того, що чоловіче іменування *Пира* мусило функціонувати в Карпатах, є похідні від нього лемк. п-ща 1787 р. *Pyryk*, *Pyryn* — Костарівці, Завадка (Красовський 121) та п-ща *Pyryn*, *Peryn* — Мізунь, Княжолука на Бойк (ЙМ). Зміну кореневого голосного /ш/ на /ы/ могла спричинити якась зовнішня аналогія на зразок рум. ононім. апел. *pâr* — “груша” і “волосинка”. 2. Рум. апел. *pîra* — “ябедник”, “наклепник”. 3. Від укр. апел. *піра* — “собака-дворняжка” (Гр III 152).

Пірда — див. **Пірда**.

Піринець [*Піринець*], *-нця* — Мж, Ір, Св. 1699: *Pirinicz Janos* — Чинадьово (Maksay 564); 1715: вдова *Perincova Anna* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Піра** + *-инець*.

Пиріг [*Періх*], *-рога* — Малий Раковець, Вел.Раковець, Мукачів. 1787: *Pierog*, *Pirog* — Ванівка, Ганчова та ін. на Лемк (Красовський 122). На території Польщі п-ще *Pirog* згадується

з XV ст. (SSNO IV 278). ◀ Від апел. *piricé* у місц. його зн. “вареник”.

Пирко́ — див. **Пірка**.

Пирогá, -гй — Иршава, Сільце. 1567: *Pyroha Zen* — В.Ворота; 1772: присяжний *Georgius Piroha* — Сільце (Удварі-2 301). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Пирі́г**.

Пирогáнич — Ужгород. XVIII ст.: *Pirohanics Ivan* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Piroganicz* — Ропиця Руська на Лемк (Красовський 123); XVIII ст.: *Pirohanicz Ivan* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-нич* від андр. *Пирогáня* — “дружина **Пирогá**”.

Пирогович †. 1570: *Mat., Step. Pyrohowych* — В.Ворота (UetC 53-14); 1611: кенез *Pirohovics Lórinzc* — Канора (HodAd I 160); 1648: *Pirochovich Koszt* — В.Ворота (Maksay 549); 1772: присяжний *Ioannes Pirolovics* (!) — В.Ворота (Удварі-2 305). ◀ Від антр. **Пирі́г** + **-ович**.

Пирожу́к [Перо́жѹк] — Дулово. Пор. 1787: п-ще *Pirožak* — Грабівка, Лукове на Лемк (Красовський 122). ◀ Від антр. **Пирі́г** + **-юк**.

Пирч [Пырч] — Пилипець, В.Студений. 1787: п-ще *Pyrzc, Pircz, Pyrdz* — Квятонь, Поляни Малі, Сквіртне та ін. на Лемк (Красовський 122), *Pyrzc* — Вел.Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від рум. апел. *pîrciu* — “цап”, відомого і в укр. говорах Карп. регіону.

Пирча́к [Пырча́к] — Люта, Доробратово. 1748: *Pyrzczak* — Кінське, Мощанець, *Pirczak* — Трусику на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Від антр. **Пирч** + **-ак**. 2. Від серб. або хорв. чол. імені *Перча, Перчо*, що з *Петар* — “Петро” (Грк 156, Šimundić 445), + **-як**.

Писа́к — Ужгород. 1787: п-ще *Pisak* — Щавне, Ялин на Лемк (Красовський 122). П-ща *Pysak, Pysakiuskyj* нині є серед гуцулів Прикарпаття (Vincenz 507). ◀ Від апел. *pisák* — “предмет, яким пишуть, позначають”, “писака” (Гр III 152).

Писанка †. 1715: п-ще *Pisanko* — с. Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПце 319). На території Польщі п-ще *Pisanka* згадується з XIV ст. (SSNO IV 280). ◀ Від місц. апел. *pisanka* — “розмальоване до Великодня яйце” (Чопей 259) або “червоно-біла корова” (Он II 62). Пор. гуц. дієприкм. *pisaniy* — “різноколовий” (Гр 148). Подг. п-ще 1641 р. *Pisany* виводять із пол. прикм. *pisany* — “мальований”, “строкатий”, “узористий” (Bubak II 30).

Писанчин, -ня — Вб. 1787: п-ще *Pysanczyn* — Турка на Бойк (ЙМ); *Pisanicz, Pisaniak* — Граб, Кам'яна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Писанка** + **-ин**.

Писар, -ря — Кваси, Рахів, Приборжавське. 1677: п-ще *Pisar* — Рокосово (Szabó 454). Пор.

1787: п-ща *Pisar, Pisarow* — Перегінське, Ластівка та ін. на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Pisarz* згадується у XIV ст. (SSNO IV 280). ◀ Від давньоукр. *писарь* “діловод у світському та у церковному судах” (ССУМ II 162, ДжеДел 114).

Писару́к — Солотвина. Пор. 1618: кр. *Lazur Pisarczik* — Сташковець на Маковиці (Mars 66). ◀ Від антр. **Писар** + суф. **-ук**.

Писка́ль [Ліска́ль] — Забродь. П-ще *Pyskal* у поляків зафіксоване з 1545 р. К.Римут виводить його з апел. *pysk* — “морда” (Rymut II 326). ◀ Від місц. апел. *пыскаль* — “язиката людина”.

Писка́рський †. 1692: свящ. *Piskarensis Jona Marena* — ком. Сатмар (Лучкай-Іс 42). ◀ Від укр. назви риби *ніска́рь* (Гр III 153) — “ніска́р”, “нічку́р”.

Писка́ч [Лыска́ч] — Присліп, Торунь. Пор. 1682: *Piskacs Olexa* — Стричава (UetC 88-59); 1715: *Lad. Poszkacs* — Присліп (Bélay 181); 1720: кр. *Jo. Poskacs* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від місц. апел. *пыскач* — “язиката людина”, слц. *pyskáč* — “т. с.”. Пор. ще гуц. *пыскач* — “язикач” (Гр 148). П-ще *Piskač* є й у чехів, які виводять його з *piskač* зі зн. “сопілка́р”, “дудар” (Moldanová 172), та у хорватів (Leksik 511).

Пискович †. 1411: *Пыскович* — Зудечів (ССУМ II 280); 1648: *Piszkouich Ivan, Prokup* — Н.Ворота (Maksay 538); 1648: *Piszkowicz Ferenz* — Розтока (Bélay 187); 1787: п-ще *Piskowicz* — Смільна на Бойк (ЙМ). П-ща *Pysko, Pyskowicz* є у Польщі (Rymut II 326). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ович* від пол. антр. *Pysko* або від укр. розм. апел. “*писок, обличчя, морда*” (СУМ VI 364). 2. Від молд. ос. назви *Пискоу*, засвідченої в Сучаві 1483 р. (ССУМ II 148, 149).

Пискош †. XVII ст.: *раб божий пискошуу* *Михаиль* — Стричава (ПаПо II 27). ◀ Можливо, від угор. прикм. *pizkos* — “замурзаний”, “брудний”, “замазаний”, однак це малоімовірно, оскільки п-ще на пол. землях згадується вже з 1204 р. (SSNO IV 281, Rymut II 245).

Писла́р [Лыса́рь] — Хуст. П-ще *Пыслару* є у молдован (Ер-Кос 99). ◀ Рум. п-ще *Pislar(iu)* (Jordan 369), що від апел. *pislar* — “повстяр”.

Пистрю́га — Забродь. ◀ Від рум. апел. *păstruga* — “севрюга”. Пор. ще подгал. п-ще 1794 р. *Pstrag* і *Pstrzag*, яке Й. Бубак інтерпретує як “форель” (Bubak II 39), а також лемк. п-ще 1787 р. *Pstrak* — Гучвиці, Карликів, Нагоряни (Красовський 128).

Пита́х — див. **Петáх**.

Пити́нько — див. **Петéнько**. Пор. ще подг. п-ще 1761 р. *Pyta*, яке Й. Бубак пов’язує з апел. *pyta* — “penis” (Bubak II 41).

Питкóв'ят — див. Підкóв'ят.

Питю́лич — див. Пітю́лич.

Пихнó — Яблунів, Боржавське. Пор. 1787: п-ща *Puch, Pich* — Війське, Мокре та ін. на Лемк, *Puch, Pucho* — Муроване, Торчиновичі, Морозовичі на Бойк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Пихно* або *Пыхно*, співвідносно з повними іменами *Спифан* та *Петро* (СімЧол 99, Керста 136, КарКоб 127). Пор. ще східносл. ойк. *Пихли* (Лазорик 66) та запис 1492 р.: *дякъ мигальныхыиски* — Острожниця (ПаПо-1 181).

Пичка́р [*Пичка́рь*], -ря́ — Св, Мк. — Див. Пічка́р.

Пичке́вич — див. Печке́вич.

Пичко́ — Турички. — Див. Печко́.

Пичо́ра — див. Печо́ра.

Пиш [*Пиш*] — Новоселиця на Мж. 1446: *Pysz Swyrnar* — Перемишль (Smołka II 114); 1787: п-ще *Pyszko* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), *Pyszko* — Голучків, Тиханя на Лемк (Красовський 122), 1819: п-ще *Piszko* — Вільхівка, Балигород на Лемк (ФМ). ◀ Дериват від давнього імені *Пых* (див. Пихнó). Посереднім доказом існування імені *Пых* можуть бути пол. патр. *Pychowicz* (1369 р.) та *Pychewicz*, а змістом основи *пых-* було, напевно, те, що й у пол. апел. *pych* — “витривалість”, “пружність” (Rymut II 325). У сх. слов. антр. *Пыхъ* фіксується з XVI ст. (Тупииков 328).

Пи́шка [*Пи́шка*] — Колочава, Вишково. ◀ 1. Імовірно, від давнього східнослов. антр. *Пыха* (Тупииков 328) + *-ька*. 2. Морфол. видозміна антр. *Пыхко́*, який у давньоукр. пам'ятках фіксується з XV ст. Пор. запис 1435 р. із Сучави: *купиль... о(т)вапы пыхика* (ССУМ II 280); 1787: п-ще *Pyszko* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), *Piszko* — Голучків, Тиханя на Лемк (Красовський 122). На пол. землях п-ща *Pyszko, Pyszek, Pyszowski* згадуються з XV ст. (SSNO IV 403–404). Доп-щева семантика антропооснови *пых*, як вважає К.Римут, була, напевно, “пух”, “пил” (Rymut II 326).

Пи́шний [*Пи́шный*], -ного — Н.Ворота. 1787: п-ще *Piszny* — Барвінок, *Pyszniak, Pyszniakow* — Перелуки, Радошинці, Королик Волоський на Лемк (Красовський 122). Пор. ще подг. п-ще 1631 р. *Pyszny* (Bubak II 41). У центр. р-нах Польщі п-ще *Pyszny* згадується з XV ст. (SSNO IV 404). ◀ Від місц. прикм. *пыхный* — “розкішний”, “гордий” (Гр III 155). У деяких верховинських р-нах клички *Пи́шня, Пи́шня* дають великим коровам, гарним вівцям (Тч, Мж).

Пищалик †. 1715: кр. *Sim. Pistyalik* — Приборжавське (Bélay 221). Пор. давні п-ща *Piszczel, Piszczal, Piszczala, Piszczal* на території Польщі

(Rymut II 245). ◀ Від назви давнього музичного інструмента або давньої вогнепальної зброї *пищаль* (Rymut II 245, ССУМ II 150) + *-ук*.

Пищальник [*Пищальник*] — Вл, Ір. 1699: *Pistalynik Fedur* — Свалява (Maksay 570); 1787: п-ще *Piszczalnik* — Тухля, Либохора, *Piszczelnik* — Климець на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ща *Piszczalnik* і *Piszczelnik* згадуються з XV ст. (SSNO IV 282). ◀ Від місц. апел. *пищальник* — “сопілкар”, “людина, що виготовляє *пищальки* або грає на *пищальці*” (Вл, Св). Пор. ще запис 1715: кр. *Sim. Pistyalik* — Приборжавське (Bélay 221).

Пивка́ч — Вл, Св. 1819: п-ще *Piwkacz* і *Piuczak* — В.Висоцьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від незавідченої назви особи *півкач* — “людина, що *півкас*”, тобто “*пищить* тонким голосом” (Ужан). Пор. п-ще прикарп. гуцулів *Pivkalo*, що від *півкати* (Vincenz 506).

Піганович †. 1679: кр. *Ivan Pihanovics* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Патр. із суф. *-ович* від антр. *Піган*, пов'язаного з діал. прикм. *пиганистий* “п'ямистий” (ССУМ VI 390).

Пігуля́к [*Пігуля́к*] — Рх. Пор. п-ще *Pihulyk* у прикарп. гуцулів, яке А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578); 1787: п-ще *Pihulczyn* (!) — Сторона на Бойк (ЙМ); пол. п-ще 1492 р. *Johannes Piegawka* (SSNO IV 234) та давньоукр. ос. назва 1487 р. *Псгохович* — Краків (ССУМ II 132). П-ще *Pihuleac* поширене серед румунів, але вони вважають його укр. (Jordan 365). ◀ Суф. оформлення п-ща відповідає нормам укр. словотвору, але зн. твірної основи *Пігул-* — не з'ясоване.

Піган — Вб, Пр. На території Польщі є п-ща *Pigan* і *Pigań* із зімкненим *l/l*, але є також п-ще *Pihan* зі щілинним *l/l* (Rymut II 237). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ан* від серб. пестл. жін. імені *Пига*, яке походить від *пирга* у зн. “веснянкувата” (Грк 293). 2. Можливо, від пол. основи *pig-*, що з апел. *pigwa* — “пілоля” (Rymut II 237). Виводити його від пол. *piega* “веснянка”, “ластовиння” не дозволяє коренева *l/l* у п-щі (див. Фасмер III 225).

Пігош — Станев, Стричова, Розтоцька Пастіль. У Польщі є п-ща *Pigas, Pigaszewski* (Rymut II 237). ◀ Від тієї ж слов. антропооснови *пѣг-*, що й *Піган* (пор. хорв. *pjega*, слц. *peha* і чес. *přha* “ластовиння”), + суф. *-ош*.

Підберезький [*Підберіський*] — Синевир, Синевирська Поляна. Пор. 1787: п-ще *Podbereźniak* — Боргне (Красовський 122). ◀ Укр. прикм. із суф. *-ський*, утворений на основі словоформи “під берегом”.

Підгірня́к [*Пудгорня́к*] — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від місц. прикм. *пудгорный* — “той, що під горою”.

Підгірський [*Пудгурський*] — Мк. Пор. 1787: п-ще *Podgórski* — Семушова, Угрин на Лемк (Красовський 122). ◀ Місц. укр. прикм. утворення з суф. *-ський* від словоформи *пуд горів*, тобто “під горою”.

Підгородський [*Підгородський*] — Пр. ◀ Укр. прикм. утворення з суф. *-ський* від назви недалекого східносл. села *Підгородь* (Majtán 321).

Підгорський — Залуж. ◀ Кн. еквівалент п-ща **Підгірський**.

Підковляк [*Підковляк*] — Мукачів. ◀ Модифікований під укр. місцеву фонетику вар. п-ща **Підків'ят**.

Підковлят — Вел.Березний. ◀ Не до кінця адаптований (зі збереженням епентетичного *ль*) вар. традиц. бойк. п-ща **Підків'ят**.

Підков'як [*Підковляк*] — Ужгород. У Польщі є п-ще *Podkowiak* (Rymut II 262). ◀ Трансформоване під більш сучасну словотвірну модель давнє патр. утворення п-ща **Підків'ят** на *-як*.

Підків'ят — Стричава, Княгиня, Вел. Березний. ◀ Від антр. *Підкова*, що з загальноукр. апел. *підкова*, + патр. суф. *-ят*.

Підлатюк — Ясиння, Лазівщина. ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. *-юк* від лексикографічно непідтвердженого антр. *Підлата*, яке, напевне, пов'язане з апел. *підлатка* — “підлатка на полозах у снях” (Гр III 169). 2. Менш імовірна асоціація з ім. *підліота*.

Підлужий — Буштино. ◀ Регулярне укр. прикм. утворення на основі словосполучення *під лужом*. На території Польщі є п-ще *Podluzny*, але К.Римут убачає в ньому дієсл. *podluzyc* “подовжити” (Rymut II 263).

Підмалівський — Рх. ◀ Укр. прикм. утворення з суф. *-ський*, яке постало на основі словосполучення прикарп. словоформи *під Малсвою* (назва гори і потічка біля с. Дора на Ів-Фр).

Підмаліак [*Підмаліак*] — Богдан, Рахів. ◀ Від місц. катойк. *підмаліак* — “той, що з-під *Малсви*”, тобто від тієї ж основи, що й п-ще **Підмалівський**.

Пізняк — Люта, Ужгород. 1787: п-ще *Pozniak*, а 1819 р. — *Pizniak* — Мшанець, Сможе, Стрілки на Бойк (ЙМ). У Польщі є п-ще *Pozdniak* і похідні (Rymut II 289). ◀ Від бойк. *пізняк* — “дитина, що пізно народилася, коли батьки вже були немолодими” (Дрогобиччина), “особа, яка запізнилася” (Он II 72). 1649 р. на Запоріжжі давня лексема *Позняк* ще виконувала роль особового імені, напр., у Черкаському полку служив *Позняк Лещенко* (РВЗ 41).

Пікалюк — Негровець. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від персоніф. апел. *пікало*. Пор. бойк. *пікало* — “дитяча іграшка, що *пікас*” (Он II 72), “той, що *пікас*” (Зак).

Пікляр [*Пікляр*], *-ря* — Страбичово. ◀ Від місц. назви роду занять *пікляр* — “мірошник, що питлює муку” (СУМ VI 369–370).

Пікович †. 1699: п-ще *Pikovics Mate, Timko* — Голубине. Пор. ще 1787: п-ще *Pikowski, Pikosz* — Вірхомля, Святкова на Лемк (Красовський 123), *Pikus, Rykus* — Гривова на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від тієї ж основи, що й антр. 1487 р. *Пикоул* із Сучави (ССУМ II 145).

Пілат — Терново, Тарасівка, В.Водяне. П-ща *Pilatiuk, Pilatyszyn* є і на Гуц (Vincena 532). 1787: п-ще *Pilat* — Гирова, Райське на Лемк (Красовський 123). П-ще *Pilat* поширене в Хорватії (Leksik 508). П-ще *Pilat* на пол. землях фіксується з XV ст. (Rymut II 239). ◀ 1. Від давньоукр. бібл. чол. імені *Пілат*, що з *Оулапей*, *Філарет* (Керста 129, ВІЛ 260), що від імені рим. правителя стародавньої *Іудеї* (Справочник 445). 2. Від бойк. апел. *пілат* — “дивак” (Он II 72), “людина, яка судить справу так, як їй вигідно” (Bubak II 26).

Пілаш — Хуст. У Польщі є п-ща *Pilosz, Pilaszewicz, Pilaszewski* (Rymut II 239). ◀ Недавно перенесене в укр. середовище хорв. п-ще *Pilaš* (Leksik 508).

Пілгович — Середне. Пор. 1820: п-ще *Pilhow* — Кальниця на Лемк (ФМ). Див. **Пелгович**.

Пілка — Павлово, Поляна. ◀ Можливо, п-ще походить від укр. апел. *мілка*, але більш імовірно, що це південнослов. гіпок чол. ім'я *Пилко*, співвідносне з повним іменем *Пилип* (Грк 158, Šimundić 446) або з болг. іменем *Пило*, співвідносним із апел. *пиле* “курча” (Ковачев 411).

Пілцер — Ужгород (після Другої світової війни стали писати **Пільцер**). ◀ 1. П-ще нім. пох. *Pilzer* “грибар”. 2. Нім. прикм. із суф. *-er* від назви пол. м. *Pilca* — суч. *Pilica* (Rymut II 238).

Пінделович †. 1699: *Pindelovics Pap Fedor* — Драгошовиця коло В.Воріт (Maksay 612). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від подг. п-ща *Pindel* (Bubak II 29), яке, своєю чергою, походить від пол. ос. назви *pinda* — “кокетка” (там само). П-ще *Pindel* на пол. землях згадується 1786 р., а К.Римут так само виводить його від пол. діал. *pindel* — “клунок” (Rymut II 240).

Пінджоля — Старе Давидково, Кайданово, Тур'ї Ремети. Пор. 1787: п-ща *Pindziola, Pincziola* на Бойк, 1820: — *Pindziola* — Довжиця на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Можливо, фонет. видозміна

пол. п-ща *Pindziola*, що від апел. *pinda* — “жінка легкої поведінки” (Rymut II 240).

Піндзэлік — Свалява. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пинзэлік**.

Піндзур — Торунь. ◀ Фонет. видозміна пол. п-ща *Pindziór* (див. Rymut II 240).

Піндзяник — Тересва. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пиндзяник**.

Пінковський — Ужгород. П-ще *Pinkowski* побутує і в Польщі (Rymut II 240). ◀ 1. Укр. прикм. від назви підужгородського села *Пинковиці*, що у сх. Слч (Majtán 316). 2. Угор. п-щеve утворення з суф. *-i* від назви цього ж села, власне *Pinkóczy Ferenz* 1608 р. згадується у с. Чома (Szabó 199), а п-ще *Pinkócz* — 1773 р. в с. Часлівці (ПеПред 322). 2. Прикм. від імені *Пинко*, яке згадується 1369 р. (ССУМ II 280).

Пінтера — Богдан, Лази. ◀ 1. Чес. п-ще *Pintera*, що від нім. апел. *Binder* — “бондар” (Moldanová 172). 2. Угор. ос. назва *pintér* “бондар” у формі род. відм. однини. П-ща *Pinter*, *Pintera* та ще кілька споріднених є в Хорватії і Словенії (Leksik 509–510, OnomJug 181).

Пінтюк — Рахів. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Пінтя**.

Пінтя, *-ті* — Новоселиця на Вн. 1605: вл. *Pinte Andras*, а 1664: вл. *Jo. Pinte, Theod., Mihal* — Борша (Bélay 131); 1705: сваяш. *Pinta Pap* — Діброва (HodOkm 443); 1775: кр. *Jo. Pintye* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Рум. п-ще *Pintea*, що походить від розмовного імені *Pentea* або *Pintea* (оф. *Пантелеймон* — Const 126, Vincenz 229). П-ще *Пинтя* є і в Молдові (Ер-Кос 96).

Пінцак — Малий Березний, Мирча, Ворочово. 1599: п-ще *Pincze* — Туртеребеш (Szabó 529); 1787: п-ще *Pinczak* — Вислік Вел., Вороблик Королівський на Лемк (Красовський 123). Пор. 1820: п-ща *Pinciw* і *Pindziak* — Мхава на Лемк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від здр.-пестл. чол. імені *Пеньцо*, яке відповідає гіпок. імені *Пеньо* і повному імені *Петро*.

Піняшко [рідше пишуть **Піняшко**] — Мк, Ір, Св. 1605: кр. *Andr. Piniésko* — Колодне (Bélay 134); 1661: кр. *Pintsko Ivan*, 1715: *Pinyaszko Olexa, Fedor, Kira* — Рускова (Bélay 188), а 1697: *Фѣинъ Пѣняшко* — Рускова (ГаПо-І 144); 1694: кр. *Piniésko Demeter* — Колочава (Bélay 160); 1715: кр. *Pinyescssko Alexa, Fedor* — Рускова (Bélay 188); XVIII ст.: присяжний *Kozma Pinyazko* — Вільховиця (Удварі-2 299). Пор. ще антр. прикарп. гуцулів *Pin'az'ačka* та *Pin'az'akiv* (Vincenz 527). На території Польщі антр. *Pieniáčko* згадується з XIV ст. (SSNO IV 238, Rymut II 233). ◀ Дериват від карпатоукр. арх. *пінязі*

“гроші” (Чопей 321), *пінязь* “монета” + суф. *-ко*, додавання якого супроводилося нерегулярними змінами, засвідченими в укр. записі *пѣняшко* (Гр III 183, Он II 73). Пор. ще запис апел. XVII ст. *pinyázi* у зн. “грошенята” із с. Станово (ДжеДел 139).

Піп [род. — **Попа**] †. 1715: кріпаки *Demian, Gr., Pür (Pur)* — Студений (Bélay 145); 1715: кр. *Pür Jeszko, Petro, Panyko* — Голятин (Bélay 147); 1715: кр. *To. Pür* — Рипиний (Bélay 184). ◀ Від місц. укр. апел. *пип* — “пип”.

Піпа — Вишково. 1715: п-ще *Pipa* — Ботар (ПеПред 313); 1744: п-ще *Pipa* — Дівичне (Szabó 355). На території Польщі антр. *Pipa* згадується 1471 р. (SSNO IV 277). ◀ Від антропооснови *пін*, семантику якої з'ясувати неможливо через її омонімічність. Пор. давній загальноукр. апел. *пін* у зн. “люлька” (Зак), бойк. *пін* — “наріст над котичками у коней” (Он II 73), серб. чол. ім'я *Пипа* — “Пилип” (Гр 158), хорв. *Pipa* (Šimundić 446) чи старопол. *pipa* — “стрижень пташиного пера, вживаного для писання”, “пивна бочка” (Rymut II 244) суч. пол. *pyra* — “соска”.

Піпак — Буковець 1787: п-ще *Pipak*, а 1819 — *Репак* — Гнила на Бойк (ЙМ); 1787: п-ще *Pupiak* — Грозова, *Purciak* — Шандровець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Піпа** + *-ак*. 2. Від укр. апел. *пипак* — “мозоль” (Гр III 152).

Піпар [*Пінарь*] — Сільце. 1715: п-ще *Pirug (!)* — Раковце (Szabó 459). ◀ Від місц. апел. *пінарь* — “людина, що курить *пін*, тобто люльку” (пор. аналогічне утворення у словаків *fajčiar* — “т. с.”) або “той, що виготовляє *пін*, тобто люльки”.

Піпаш, *-ша* — Рх, Хс, Вн. ◀ Від місц. апел. *пінаш* — “людина, що курить люльку” (Чопей 259), уживаного і в угор. мові як *pipás ember*.

Піпин, *-па* [пишуть також **Піпен**] — Верховина Бистра, Клячаново. ◀ Від антр. **Піпа** + *-ни*. Пор. п-ще *Pipinczak* із Криворівні за 1838 р. (Vincenz 578).

Піпка — Ужгород. ◀ Від антр. **Піпа** + суф. *-ка*. П-ще *Pupka* фіксують у гуцулів (Vincenz 513), п-ще *Pipka* — в Польщі (Rymut II 244).

Піпта — Ужгород. 1715: кр. *Mich. Pibte (!)* — Солотвина (Bélay 202). ◀ Пор. ще п-ще *Pupitiuk* у прикарп. гуцулів, яке А.Вінценз виводить від укр. назви курячого захворювання *пінтоль* (Vincenz 483). Можливо, твірну основу *Пінта* треба вбачати також у бойк. п-щі 1787 р. *Purciak* із с. Шандровець (ЙМ).

Піпур †. 1715: п-ще *Pipur* — Раковець (Szabó 459). ◀ Можливо, від антр. **Піпа** + *-ур*.

Піпúсь, -ся — Тч, Мж, Хс. ◀ Суф. *-усь* спонукає шукати етимон серед чол. імен на зразок *Петрúсь, Михась...*, а серед близьких імен є хіба що серб.-хорв. *Пúна*, тобто *Пиуин* (Грк 158, Šimundić 444), та чес. *Пепа* — *Jozef, Peter* (Кпаррová 148).

Піпчак — Тячівські Лазні. Пор. 1458: п-ще *Pipchech* (!) — Горбок (Szabó 480). ◀ Від антр. **Піпка** + **-як**.

Пірда — Мала Копаня, Теково. 1667, 1743: п-ще *Perda, Pirda* — Мала Копаня, Раковець (Szabó 393, 458); 1727: св'яз. *Simeon Pirda* — Крачуново (Лучкай 16. — 197); 1787: п-ще *Pirda* — Виноградів (Szabó 425). Споріднені з цією основою п-ща нині вживають прикарп. гуцули: *Perdy, Perduch, Perdul, Perdun* (Vincenz 470). На Подг п-ща з такою основою згадуються у XVII ст. (Bubak II 26), а в центр. р-нах Польщі п-ща *Pirda, Pyrda, Pierdziączka, Pierdziel, Pirdziwiłk, Pirdziwoł* та ін. згадуються з XV ст. (SSNO IV 278, Rymut II 234). ◀ Давньослов. регресивне утворення від дієсл. основи *prŕdāi* (див. Гр III 108) чи старопол. *pirdzić* — “т. с” (Rymut II 234). Імовірно, до цієї семантичної групи належать і лемк. п-ща XVIII ст.: *Pyrdko, Pirtko, Pyrtko* (Красовський 122).

Пірич — Антонівка, Худльово, Чертіж. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Puryk* — Костарівці та *Puryu* — Завадка Руська (Красовський 121), суч. закарп. п-ща **Піра, Піринець**. Нині п-ще *Pirić* поширене в Хорватії (Leksik 510). ◀ Південнослов. чол. гіпок. ім'я *Pirić* співвідносно *Petar* (Marečić II 112, 88).

Пірка [частіше пишуть **Пірко́**] — Макарьово. Пор. 1787: п-ще *Pirko* — Стрільбичі на Бойк, *Pyrkowicz* — Святкова, *Pyrkañ* — Дудинці на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Правдоподібно, укр. демін. *пірко* — “пірце”, “пір'інка” або угор. ім'я *Piró* (див. **Піров**). 2. П-ще могло постати на основі імені *Пирко*, яке у сербів з давніх-давен було еквівалентом імені *Петар* (ОпотJug III–IV 97).

Піров, -ва — Дешковиця, Брід. Пор. 1715, 1720: п-ще *Pirovsat* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Правдоподібно, угор. гіпок. чол. ім'я *Piró* (оф. *Piramusz*), що з латинізованого гр. імені вавилонського пох. *Pūramosz* (Ladó 204).

Пірош †. 1607: *Piros Kosty* — Люта (UetC 104-8); 1648: *Piros Fedor* — Чинадьово (Maksay 522); 1680: кр. *Piros Miklos* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від угор. прикм. *piros* — “червоний”. На території Польщі антр. *Pirosz* згадується у XIII ст., але він має ін. пояснення (SSNO IV 278).

Пірошка †. 1600: кр. *Jac. Piroasca* — Іза (Bélay 157); 1671: п-ща *Piroska* — Виноградів (Szabó 423); 1715: кр. *Pe. Pirosska* — Горінчово (Bélay

144); 1787: п-ща *Pirozka, Perozko* — Шкляри на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Угор. ос. ім'я *Piroska*, яке постало внаслідок переосмислення імені гр. пох. *Парáска, Параскева*. 2. Наслідок переосмислення антр. *Пірожеко* або *Пірожек*, який на території Польщі згадується у XV ст. Пор. *N. Piroszek* (SSNO IV 278–279).

Пірчак — Доробратово. Пор. 1618: кр. *Pircs Oleksz, Mikula Pircsov* — Андрейова на Маковиці (Mars 98); 1787: п-ще *Purczak* — Кінське, Мошанець, *Pirczak* — Прусик на Лемк (Красовський 122). ◀ 1. Від антр. рум. пох. *Purcz*, який 1787 р. згадується в лемк. селах Квятонь, Поляни Малі, Сквиртне та ін. (Красовський 122), а на доп-щевому рівні означав *цан*, + **-як**. 2. Від антр. **Пірка** чи *Pirko*, який згадується 1787 р. в с. Стрільбичі на Бойк (ЙМ), + суф. **-як**.

Пісний, -сого †. 1751: *Анна дъвица Пъсса Оноковска* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Від місц. укр. прикм. *нісний* — “розплющений” (про ніс), “кирпатий” (Ужан).

Піска — Оноківці. Пор. 1787: п-ще *Pisko* — Войткова на Лемк (Красовський 123), *Pisko, Piska, Piskow* — В.Лужок, Бабина, Скриня, *Piskowicz* — Смільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Писк*, який на території Польщі згадується з XIII ст. Пор. *Pisk, Pysk, Piska, Pyska, Piskadk* (SSNO IV 281). Допрізвищевим зн. антр. було: “пискіт”, “пищання” (СУМ VI 363). 2. Від місц. дит. *ніска* — “пісюлька”.

Піскаль — Забродь — Див. **Піскаль**.

Піскар [*Піскарь*], **-ря** — Доманинці. ◀ Від місц. укр. назви риби *ніскарь* “ніскар” (Гр II 541). Пор. ще запис п-ща 1572 р. *Paszcura* — Заріччя (Szabó 276).

Пісо †. 1570: *Nic. Piso* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Можливо, болг. гіпок. ім'я *Писо*, що є усіченням від імені *Писан* (Илчев 397). Див. ще **Пісний**.

Пістряк †. 1715: кріпаки *Fr., Jo., Luc. Pistriak, Pisztrak*, а 1720 — кр. *Alex. Pisztrak* — Березово (Bélay 127). ◀ Від апел. *ністряк* — “ластовиня”, “прищ” (Гр III 188). П-ще *Pistrak* є і в Польщі, але К.Римут виводить його від діал. *pister* — “худа людина” (Rymut II 245).

Пістряловський †. 1715: *отець Федор пистряловски* — Мукачів (НодОкм 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Пістрялово*.

Пітків'ят — див. **Підків'ят**. Пор. також антр. XV ст. з Сучава *Пътокъ* (ССУМ II 281). Фонет. видозміна п-ща **Підків'ят**.

Пітра — Ір, Св, Мк, Вб, Хс. ◀ 1. Рум. чол. ім'я *Pitrea* (укр. оф. *Петро* — Iordan 368), яке здавна функціонує серед закарп. румунів (Bélay 135). П-ще *Pitra* є в Хорватії (Leksik 512).

2. Перенесене пол. п-ще *Pitra*, яке К.Римут, як і п-ща *Pitrak*, *Pitrala*..., виводить від чол. імені *Piotr* (Румут II 241). Пор. ще ойк. *Піпрова* у сх. Слч (Лазорик 66).

Пітря — Лікоть. ◀ Вар. рум. чол. імені *Pitrea* (Iordan 368), який нині функціонує у закарп. волохів на заході Зак.

Пітуляк [*Пітулєк*] — Луг на Рх. Пор. 1787: п-ще *Pitula* — Бонарівка (Красовський 123). П-ще *Pitulac* є в Румунії (Iordan 368), а також у Польщі (Румут II 246). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від рум. антр. *Пітул*, правдоподібно, пов'язаного з іменем *Петро*. 2. Твірною основою для п-ща могло стати також пол. п-ще *Pitula*, у якому К.Римут убачає основу *pit* — “vulva” або діал. “penis” (Румут II 246).

Пітух [зрідка — **Пітух**] — Грушово, В.Водяне. 1672: п-ще *Pituch* — Раковець (Szabó 458); 1715: п-ще *Pituch* — Ком'яти (Szabó 398); 1787: п-ще *Pituch* — Вислік, Воля Сенькова, Воля Яворова на Лемк (Красовський 123), *Рутун* і *Pitun* — Тисовець на Бойк (ЙМ), а 1820 — п-ще *Pitucz* — Сер. Село на Лемк (ФМ). ◀ 1. Пол. п-ща *Pituch*, *Pietuch* Б.Жабська виводить із пол. діал. *pietuch* — “півень” (Żabska 86, SW 174). 2. Оскільки лексеми *пітух* у Карпатах довго не знали, п-ще легше виводиться від антр. *Pita* (≠ *Петро*), яке у Мараморощі зафіксоване 1715 р. (Bélay 147).

Пітьówka [зрідка — *Цетьówka*] — Мк, Ір. ◀ 1. Угор. гіпок. ім'я *Pityóka* (оф. *István*, тобто *Стенан* — Hajdú 112, 180). В Угорщині антр. фіксується з 1508 р. (Kázmér 858). 2. Від угор. діал. апел. *pityóka* “картоплина” (MNTESz III 219–220).

Пітюліч — Вб. Пор. 1495: *слуга Пітюль* — Ясси (ССУМ II 280). Пор. також запис 1437 р. з Польщі: *Pitulecz* (SSNO IV 282). ◀ Укр. метр. із суф. -ич від андр. *Пітюля* — “дружина *Пітя*, тобто *Пішти* або *Петра*”.

Піфко — Синеvir. ◀ 1. Правдоподібно, п-ще є наслідком фонет. зміни п-ща *Piwko*, яке в Польщі згадується з XIV ст. (SSNO IV 283). Пор. п-ще *Krafäk* замість *Krawczyk*. 2. Менш імовірно, що це усіч.-суф. вар. чол. імені *Епіфаній*.

Піхлер — Обава. ◀ Імовірно, нім.-п-ще *Püchler*, що з *Büchler*, апел. зн. якого — “книжник”.

Піхович †. 1648: *Pichowicz Dmet.* — Голубине (Maksay 526). П-ща *Pichowicz*, *Pichowski* є і в Польщі (Румут II 229). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Пух*, який на Лемк згадується 1787 р. Пор. записи *Puch*, *Pich* із сіл Війське, Завадка Морохівська, Мокре (Красовський 122). Див. ще п-ще **Пиш**.

Піхурович — Чорна Тиса. Пор. 1787: п-ща *Pichur*, *Pihur* — Смільна, Сколе, Лінина, Недільна на Бойк (ЙМ) та п-ща *Pichura*, *Piechura* на Лемк (Красовський 123). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. *Піхур* (апел. зн. — “міхур” — Гр III 180).

Піца — Перечин, Руські Комарівці, Лавки. 1570: *Fran. Piczo* — Мукачів (UetC 97-29). Пор. ще п-ща 1607: *Picziaż Sztanisż* — Мокра (UetC 104-8); 1787: п-ща *Piciak* — Сторона, *Picyk* — Орявчик, Звір, *Picio*, *Piciow* — Лінина, Ільник, *Picyszyn* — Бітля та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, усіч.-суф. укр. чол. ім'я на *Пи-* або *Пѣ-*, як *Пишип*, *Пѣмон* (Илчев 397, Керста 94) чи *Пѣць*, яке фігурує ще в козацьких реєстрах 1649 р., напр., у Брацлавському полку козак *Пѣць Папенко*. 2. Пол. п-ща на *Pic-* можуть бути пов'язані також зі значенням “справа”, “данина”, “vulva” (Румут II 229).

Піцур — Тч, Хс, Вн. 1715: кр. *Sim. Picur*, а 1720 — *Picsur* — Дубове (Bélay 137). Пор. 1478: антр. із Сучави *Пицурко* (ССУМ II 150); 1787: п-ще *Picur* — Черхава, *Picuri* — В.Турів, *Piciurski* — Н.Гусине на Бойк (ЙМ). П-ща *Picur* і *Picura* є і в Польщі. Пол. ономасти вбачають у ньому ту ж основу, що у п-щі *Pica* (Румут II 229). ◀ Від антр. **Піца** + атрибут. суф. -ур.

Піцюра — Рх. ◀ 1. Антр. **Піцур** у формі род. відм. однини. 2. Від антр. **Піца** + квалітат. суф. -ура.

Пічегович †. 1605: кр. *Piczegowicz Jeszko* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ П-ще передбачає твірну антропооснову *Пічєга*, а вона в карп. умовах могла утворитися лише з допомогою згр. суф. -ета з антр. *Піча*, яку наприкінці XVIII ст. зафіксовано в укр. с. Улич у сх. Слч (кр. *Mah Picsa*), а 1821 р. — на Подг у вигляді *Picza*. На думку Й.Бубака, апел. зн. основи *Picza* — “жіночий статевий орган *rudendum muliebre*” (Bubak II 25). До цієї семантичної групи належать також п-ща прикарп. гуцулів *Pička*, *Pičšyn*, які А.Вінценз схильний виводити від укр. *піча*. На території Польщі антр. *Picz*, *Picza* та похідні згадуються з XV ст. (SSNO IV 225, Румут II 229). Такої ж думки про зн. гуц. п-ща *Pičiriga* А.Вінценз (Vincenz 469).

Пічка́р [*Пічка́рь*], -ря — Пр, Св, Вл. ◀ Від апел. *пічка́рь*, який в умовах укр. Зак вживається щонайменше в чотирьох зн.: а) “пічник”; б) “лежень”; в) “кирпатя людина”; г) “вид риби” (Владыков 229).

Пічівка — Вн. 1775: п-ще *Pitsoka* (!) — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Від угор. діал. *picsóka* — “картоплина” (MNTESz III 220).

Пічора †. 1704: кр. *Picsora Ivan* — Вел. Абр-анка біля Мукачеве (HodGens 28). ◀ Імовірно, від антр. *Піча* (див. **Пічогович**) + квалітат. суф. *-ора*.

Пічур †. 1715: кр. *Sim. Picur*, 1720 — *Mati Pícsur* — Дубове (Bélay 137). П-ща *Piczura*, *Piczurczyk*, *Piczuk*, *Piczun* побутують і в Польщі (Rymut II 229). ◀ Від антр. *Піча* (див. **Пічогович**) + *-ур*.

Пішкар [*Пішкаръ*], *-ря* — Мокре. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Пічка́р**.

Пішківцї — Калник, Бобовище, Іванівці. ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-i* від ойк. *Piskolt*, що в ком. Бігар (Vályi III 94). П-ще *Piskolti* вперше згадується 1507 р. (Kázmér 857). Укр. вар. п-ща є давнішим, ніж угор.: на ньому не позначилася невмотивована заміна суф. *-овц-* — гіперправильним угор. звукосполученням *-olt-*, як це сталося зі слц. ойк. *Miškovec*, коли з нього зробили угор. *Miskolc*. Антр. *Piszko* відомий і на Лемк — 1787 р. (Красовський 122, ССУМ II 281), а в Городку п-ще *Пішко* зафіксоване 1443 р.

Пішович †. 1772: староста *Maximilian Piszovics* — Лазі в ком. Берег (Удварі-2 305). П-ща *Piszowicz*, *Piszycz*, *Piszur* є і в Польщі (Rymut II 245). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович*, але семантика твірної основи нечітка.

Пішта — Хс, Мж, Тч, Вн. ◀ Угор. гіпок. чол. ім'я *Pista* (оф. *István*, тобто *Степан* — Kázmér 858), вживане і закарп. українцями.

Піштик — Черевці. ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Пішта**.

Пйобтик, *-тика* — Кушниця. ◀ Пол. п-ще *Piątek*, що від назви дня тижня *piątek* — “п'ятниця”. На Подг фіксується з XVIII (Bubak II 25), а в центр. регіонах Польщі — з XIV ст. (SSNO IV 224, Rymut II 229). Зміну суф. голосного *le/* на голосний *li/* здійснено українцями за аналогією до утворень із суф. *-ик*.

Пйоса — Заричово, Перечин, Турї Ремети. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, від пол. розм. *pijos* — “пийак” або форма род. відм. від пол. п-ща *Pios* чи *Pioś* (Rymut II 241).

Плавайко — Худльово. ◀ Укр. утворення з суф. *-ко* від рум. прикм. основи *plăvai* — “сірувато-жовтий”. Неповноголосна основа лексеми *плав-* широко представлена в серб. та хорв. іменах, як *Плаван*, *Плавко*, *Плавуш*, *Плавша*, *Плавояк* (Грк 158, 293, Šimundić 446, 543), серед хорв. п-щ (Leksik 513), зоонімів, а також серед слц. п-щ (напр., *Плавко*). В Укр. Карпатах основа *плав-* зі зн. “половий”, “білявий”, “русявий”, “світло-рудий” представлена головним чином у зоонімії (пор. клички корів *Плавая*, *Плавюша*, *Плавайко*). У р-ні м. Дукля З.Штібер зафіксував

іменник *plavaja*, а Я.Рігер — апел. *plawajka* у зн. “полова́ корова” (StieberAt 82, RiegerLemk 100).

Плав'яник [*Плавлянік*] — Поляна, Свалява. 1787: *Plawianuk*, *Plawianik* — Опорець, Климець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. катойк. *плавлянік* — “житель с. *Плав'с*, що на Св”. 2. Менш імовірно, що апел. *плав'янік* тут — “людина, що сплавляє плоти”, “плотогон” (Он II 77).

Плакош — Пр, Вб, Уж. Пор. 1787: п-ще *Plaksa* — Чашин на Лемк (Красовський 123) та староукр. п-ще *Плаксичь* 1383 р. із м. Луциці (ССУМ II 150). ◀ Від місц. укр. апел. *плакош* — “плаксі́й, плакса”, утвореного за моделлю таких говіркових іменників, як *сікош*, *фітькош*, *засрош...* (Ужан). Пор. ще старопол. п-ще *Plakoch* 1473 р. (SSNO IV 284).

Пла́нка — Ворочово, Стара Стужиця. ◀ 1. Від серб.-хорв. гіпок. імені *Planka*, що з повного імені *Planinka* (Marčić II 76, Šimundić 446). 2. Від місц. апел. слц. пох. *plánki* — “дика, неприщеплена яблуня”, “дичка” (Rymut II 254).

Планта †. 1579: кр. *Roman Planta* — Рипинний (Bélay 184); 1605: кр. *Roman Plantas* — Драгово (Bélay 168), а за 1720 — кр. *St. Planta* — Драгово (Bélay 169). У Хорватії є п-ща *Plantak* і *Plantan* (Leksik 513). ◀ Імовірно, від рум. *plantă* — “рослина”.

Плантич — В.Водяне, Ділове. 1715: кр. *Lad. Plantics* — Драгово (Bélay 169), а за 1720 — тут же *St. Planta* (Bélay 169). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Планта**.

Плантїч — Водиця. 1526: шл. *Jo. Planthws*, а 1604 — вл. *Andr. Plantos* — Діброва (Bélay 126); 1705: свідок *Plantos Ferencz* — Драгово (HodOkm 427). ◀ Фонет. видозміна рум. п-ща *Plantos* або *Plantuş* (Iordan 369, 370).

Планчак — Вб. ◀ Укр. дериват із суф. *-як* від антр. **Пла́нка**. П-ще наявне у бачв. руснаків (ЧуРусн 108).

Пластун — Костилівка, Ділове. Пор. 1787: п-ще *Plastow* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з атрибут. суф. *-ун* від антр. *Пласт*. Апел. зн. лексеми *пласт* — “гілля хвойного дерева”, “збита купа сіна” (Он II 78, Гр II 191). 2. Від апел. *пластун* — “кубанський козак” (Гр III 192). П-ще **Пластуни** зафіксоване в Черкаському полку реєстрів війська запор. 1649 р. (РВЗ 32).

Пластуня́к [*Пластуня́к*] — Рх. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Пластун**.

Платко — Нова Стужиця. 1618: батрак *Platko* — с. Ладомірова (Mars 59); 1682: *Platko Vaszyly* — Дубриничі (UetC 88-59); 1787: п-ща *Platko* і *Plat* — Лінина, п-ща *Platka* і *Platek* — Галівка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, здр.-пестл.

ім'я *Платко*, що з повного імені гр. філософа *Платона* (Грк 158, Šimundić 446). 2. Менш правдоподібно, місц. укр. апел. *платка* — “заплата на одязі або на взутті”, “пляма на тілі” (Гр III 192, Он II 179). Пор. ще 1705: сваяц. *Jo. Platha* — Широкий Луг (HodOkm 439); 1715: кр. *Alexand. Platany* — Буковець (Bélay 132).

Платкүлич — Лубня. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Платкүля* — “дружина Платка”.

Плэхта — Руське Поле. 1720: кр. *Ge. Plakhta* (!) — Руське Поле (Bélay 212). На Подг п-ще *Plakhta* зафіксоване — 1620 р. (Bubak II 32), а в центр. р-нах Польщі — з 1430 р. (SSNO IV 289, Rymut II 252). П-ще *Plachta* є у чехів (Moldanová 174). ◀ Від апел. *плэхта*, який на Зак означає “простирадло”, “покривало” (Гр III 192–193, Он II 79).

Плахтяк — Ужгород. ◀ Від антр. *Плэхта* + суф. *-як*.

Плеха — Воловиця, Богиревця, Мукачів. 1773: п-ще *Pleha* — с. Карас у ком. Саболч (Пе Пред 320). На території Польщі п-ще *Plech* згадується 1500 р. (SSNO IV 285). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *пліха*, *плеха* (угор. *pléh*) — “накладний жерстяний замок на дверях будівлі”. Пор. ще пол. апел. *plech* — “бляха”. 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Placha*, що від апел. *plęcha* — “блоха” (Rymut II 249).

Плескач [зрідка — **Плискáч**]. 1570: *Steph. Pleskach* — Мідяниця (UetC 97-29); 1704: кр. *Pleszkács Istvan* — Мідяниця (HodGens 8); Пор. 1787: п-ще *Pleskanczak* — Мшанець, а 1819 — *Pleskanka* — Блажів і Воля на Бойк (ЙМ, ФМ). Прикм. *плескачовський* (від антр. **Плескач**) у Луцьку фіксується 1446 р. (ССУМ II 153). ◀ Від апел. *плескач*, який у Карпатах має декілька значень: а) “забава на вечорницях, подібна до гудзика” (Он II 80); б) “вид круглого хліба з плоскими поверхнями” (Гр III 194); в) “базикало”, “ляпас”, “батіг” (Дрогобиччина на Льв). П-ще *Pleskacz* відоме й у Польщі. Пол. ономасти виводять його від дієсл. *pleskać* — “плескати”, “клекотіти” (Rymut II 249).

Плетан — див. **Плитан**.

Плетеник — Ужгород, Доманинці. 1787: п-ще *Pletenik* — Войкова, Розтока Вел. на Лемк (Красовський 123), Вел. Гурів на Бойк (ЙМ). На території Польщі антр. *Pletenic(s)ki* згадується з XV ст. (SSNO IV 287). ◀ Від апел. *плетеник* — “крендель” (Гр III 194) або якась інша *плетена* річ. Пор. ще п-ще прикарп. гуцулів *Pletinczuk* (Vincenz 294).

Плец — Липча, Тюшка. ◀ П-ще, імовірно, пол. пох., але допрізвищева семантика його спірна (Rymut II 249).

Плець [*Плиць*], *-ця* — Синевир, Запереділля, Міжгір'я. ◀ Пох. п-ща не з'ясоване.

Плечинда — Майдан. 1648: кр. *Placsenda* (!) *Kozma* — Завадка (Bélay 221); 1680: кр. *Plecinda* (!) *Timko* — Новоселиця на Мж (Bélay 147); 1715: кр. *Plecsindin Koval* — Присліп (Bélay 181). ◀ 1. Імовірно, рум. або молд. п-ще *Plăcintă*, що з ім. *plăcintă* — “пиріг із листового тіста” (Jordan 370, Ер-Кос 96), видозміненого за аналогією до укр. ім. на *-инда*: (*плагінда*, *дурінда*, *хромінда*). 2. Можливе й укр. утворення від ім. *плеч*.

Плеш †. 1570: *Andr. Plesh* — Верб'яж (UetC 53-14). ◀ Від рум. слов'янізму *pleș* — “лисий” (пор. укр. апел. *п्लीш*, *п्लीшина*) або від пол. апел. того ж кореня *plesz* — “лисина на маківці духовної особи” (Rymut II 250).

Плеша — Мк, Ір, Св, Уж, Бг. Пор. 1499: *Dančiol Плеша* — Сучава (ССУМ II 153); 1648: *Plessa Mihaly*, а 1699 — *Plessa Hricz* — Н.Ворота (Maksay 540); 1700: *Олекса Плеша* — Кальник (ПаПо-1 165); 1684: *Plessa Sztanko* — Мукачів (HodOkm 256). П-ща *Pleša*, *Pleše* дуже поширені в Хорватії (Leksik 514). ◀ Рум. п-ще *Plęsa*, що від рум. діал. слов'янізму *pleș* — “лисий” (Jordan 370); пор. укр. *п्लीш*, *п्लीшина* — “лисина” (СУМ VI 587–588). Пор. ще антр. 1468 р. *Журжъ Плешанъ* із Сучави (ССУМ II 153).

Плешей [*Плеший*] †. 1548: кр. *Ge., Jac., Sim Plesse* — Горінчово (Bélay 144); 1567: *Plesse Andry, Plessey Ihnath* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Joan., Luc. Plessey* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. **Плеша** + суф. *-ей*.

Плешинець, *-ниця* — Хс, Тч. 1607: *Plesentiw* (!) *Zethko* — Костьова Пастіль (UetC 104-8); 1720: кр. *Pletinics* (!) — Горінчово (Bélay 144). ◀ Від антр. **Плеша** + *-инець*.

Плешко — Турї Ремети. 1578: кр. *To. Plesko*, а 1605 — *Sim., To. Pleska* — Горінчово (Bélay 144); 1699: *Plesko Simon* — Підгоряни (Maksay 555, 556). П-ще *Pleško* поширене в Хорватії (Leksik 515) та в Польщі (Rymut II 250). ◀ 1. Слов. дериват із суф. *-ко* від слц., чес. або пол. прикм. *plešivý* — “лисий”. 2. Від рум. апел. *pleș* — “лисий” + суф. *-ко*.

Плешкович †. 1572: *Fren. Pleskouich* — Н.Ворота (UetC 53-15). ◀ Від антр. **Плешко** + *-ович*.

Плешович †. 1607: *Plesaueth Waszily* — Костьова Пастіль (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Плеша** + *-ович*.

Пліска — Тч, Хс, Вн, Мж, Вл, Св, Мк. 1715: п-ще *Pliszka* — Велятин (ПеПред Szabó 307, 487, 476). Пор. 1787: п-ще *Pliska* — Волтушова і *Pliszczak* — Вислік Вел. (Красовський 123), *Plyszczuk* — Лемня, Комарники, *Plyszczyniec* —

Княжолука на Бойк (ЙМ). П-ще *Pliska* є і у чехів (Moldanová 172), а на території Польщі згадується з XV ст. (SSNO IV 228). ◀ 1. Від місц. назви птаха *plіska*. Кличку *Plіska* в Карпатах дають свійським тваринам рябої масті. 2. Від місц. назви риби *plіska* (Владыков 229).

Плита †. 1449: гор. *Demetrii Plytha* — Михайлівці (Nagy-2 443). Пор. 1787: п-ще *Plyta* — Підгородці, *Plitycz* — Чапли, *Plytyniec* — В.Висоцьке та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *nrіma* — “великий плоский камінь” (СУМ VI 584).

Плітан [*Плітан*] — Мж, Мк. ◀ Від антр. **Пліта** + -ан.

Плітка †. 1567: *Plythka Stecz* — Неліпино (UetC 53-12). Пор. 1819: п-ще *Plitzczak* — Комарники на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Пліта** + -ка.

Пліт'як — Мк, Св. 1567: *Jac. Plethyak judex* — Свалява (UetC 53-12); 1611: *Pletyak Janos* — Канора (LehAd I 160, LehBer 332); 1699: *Pletyák Lazar, Fedor* — В.Ворота (Maksay 596). ◀ Від антр. **Пліта** + -як.

Пліщак †. 1618: кр. *Stecz Pliszczak* — Біловежа на Маковичі (Mars 99); 1775: п-ще *Pliszczsak* — Теково (Szabó 498). ◀ Від антр. **Пліска** або **Плішка** + суф. -як.

Пліш — Свалява. 1715: кр. *Ign. Pliss* — Колочава (Bélay 160); 1787: п-ще *Plisz* — Тур'є, а 1819 — *Plisz* — Сливки та Морозовичі на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від укр. апел. *plіш* — “плішина”, “лисина” (СУМ VI 587).

Плішка — Коритняни. 1720: кр. *Sim. Pliska* — Іза (Bélay 157); 1730: *Юрко Плишка* — Вел. Поляни (ПаПо-3 28). Пор. ще п-ща прикарп. гуцулів *Pliszko, Pliszkanowicz, Pliszczuk* (Vsnencz 479). ◀ 1. А.Вінценз не без підстав зіставляє це п-ще з апел. *plіш* — “лисина”. 1787р. п-ще *Pliszczak* засвідчене в с. Вислік Вел. (Красовський 123). 2. Пол. п-ще *Pliszka* Б.Жабська пов'язує з назвою птаха *pliszka* з роду горобцеподібних (Żabska 91, SW 236). 3. Можливо, від укр. апел. *plішка* — “невеликий клин”, “заплішка” (СУМ VI 588, Он II 82, Чопей 362).

Плов'айко — Пр, Св, Мк. Пор. 1753: *плов'айовь алексій* — Заричово (ПаПо-2 31). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від рум. прикм. *plăvai*, якому в пол. мові відповідає *płowy*, у слц. — *plavý*, в укр. — *половій*; усі зі значенням “білявий”, “русявий”, “буланий” і “сірувато-жовтий”. Пор. ще п-ще **Плав'айко** та пол. п-ще 1452 р. *Płowy* (SSNO IV 293, Rymut II 255).

Плов'янин †. 1773: староста *Procopius Plovjanin* — Бистриця (Удварі-2 303). ◀ Правдоподібно, видозмінене п-ще *Плав'янин* — “виходець із с. *Плав'є*”. Див. ще **Плав'яник**.

Плоса — Ужгород. ◀ Пох. п-ща не з'ясоване.

Плоскіна [*Плоск'їна, Плоск'їна*] — Св, Мк. 1223: антр. *Плоск'їна* з Лаврентіївського літопису (ЧуІсто 596); 1649: кенез *Ploszkina Ivan* — Плоскиновиця (LehBer 652); 1773: *iudex Jacobus Ploszkina* — Плоскиновиця біля с. Чинадбово (ДжеДел 305); 1773: присяжний *Paulus Ploszkina* — Неліпино (Удварі-2 302). П-ще *Плоскэ* поширене в Молдові (Ер-Кос 97). ◀ 1. За Б.Жабською, пол. п-ще *Ploska* походить від апел. *ploska* — “смуга ораниці серед лісу” (Żabska 91–92, SW 263), за К.Римутом, — від старопол. прикм. *ploski* — “рівний, плоский” (Rymut II 254). 2. На нашу думку, п-ще утворене від прикм. *плоский* або від антр. *Плоска* за допомогою рідкісного суф. -ьна, як і п-ще **Довг'їна** від прикм. *довгий* чи антр. **Довга** + -ьна.

Плётко — Н.Ворота. 1787: п-ще *Plodko* — с. Перегримка. ◀ Можливо, наслідок оглушення кореневого приголосного /д/ в позиції перед глуким /к/, але могло утворитися й від апел. *пліт* — “тин, огорожа”. Пор. давньоукр. п-ще 1411 і 1499 років із м. Гирлів — *Плотуль* (ССУМ II 154).

Пнівський — Рх. ◀ Прикм. від ойк. *Пнів*, що на Ів-Фр.

Пнівч'ук — Ясин'я. ◀ Катоїк. із суф. -чук від ойк. *Пнів*, що на Ів-Фр.

Побивач †. 1775: п-ще *Pobivacs* — Новоселиця на Вн. (Szabó 474). ◀ Місц. укр. апел. із суф. -ач від дієсл. *побивати* зі зн. “дерев'яний молоток, за допомогою якого набивають обруч на бочку” (Чопей 263).

Побіг'ач — Торунь, Присліп. 1773: п-ще *Pobivacs* (!) — Новоселиця на Вн (ПеПред 315). ◀ Від апел. *побіг'ач* — “слуга”, “побіг'айло”. (Див. ще СУМ VI 614).

Побук — Кушниця. ◀ 1. Від місц. апел. *побук* — “бічна прибудова до клуні” (Ужан — див. ще Он II 84). 2. Фonet. видозміна пол. п-ща *Pobog* (SSNO VI 295).

Повгар [*Повгарь*] — Кобилецька Поляна. 1470: п-ще *Palagar* (!) — Королево (Szabó 381, 385); 1551: кр. *M. Polgar* — Ремети (Bélay 183); 1600: гор. *To. Polgar* — Тячів (Bélay 205). ◀ Від заст. місц. діал. *п'овгарь* — “пацан”, “репук”, “хуліган” (Зак). У бойк. гов. лексема *п'овгар* має ще кілька значень (Чопей 265, Он II 86). Вона походить від угор. *polgár* — “громадянин”, а первісне її зн. — “городянин” (Чопей 265), що від нім. *Bürger* — “т. с.” (MNTESz III 242–243).

Повіда́йчик — Вл. Св, Мк. 1772: присяжний *Joannes Povidajcsik* — Нова Розтока (Удварі-2

303). Пор. 1787: п-ще *Powediak* — Головеське, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ик* від п-ка *Повідайко*. Жителі Вл прозивають своїх зах. сусідів, передусім лютян, *повідайками* за те, що ті замість дієсл. *kazáti* вживають староукр. дієсл. *novidáti*.

Повх — Ір, Хс. 1214: *impetit. Poucam... de villa Voisan* — ком. Саболч (RegVar 180); 1570: *Steph. Plwko* — Неліпино (UetC 53-14); 1773: присяжний *Joannes Pók* — Луково (ДжеДел 296); 1787: п-ще *Pilch* — Вислік, *Pouch* і *Pauch* — Поляни Малі на Лемк (Красовський 123, 124), 1787: п-ще *Pouch* — Нагуевичі, Поляни і Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Від діал. назви гризуна *повх*, яка в різних гов. має дещо ін. зн., як “пільх”, “хом’як”, “вовчок”, “кріт”, “польовий шур”, “польова миша” (Гр III 229, Он II 90, AGB I 71). У пол. мові апел. *pilch* має й метафор. зн. — “скнара” (Bubak II 29). Антропооснову *Повх* можна вбачати і в угор. записах п-ща 1570 та 1572 років *Sim. Poha* з с. Чинадьово (UetC 53-14, UetC 53-15).

Повхан [рідше — **Повхані**] — Уж, Пр. ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від п-ща **Повх**.

Повханіч — Вб, Пр, Уж. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Повхання* — “дружина **Повха**”.

Повч — Горяни, Ужгород. 1214: *reus Poth combustus est* — ком. Саболч (RegVar 12); 1607: *Pochj Istvan judex* — Горяни (UetC 104-8); 1651: крайник *Pócs Lukacs* — Мукачів (LehBer 572). ◀ 1. П-ще *Pócs* в Угорщині вперше згадується 1354 р., а походить від угор. гіпок. імені *Pócs*, що від *Pál*, тобто *Павло* (Kázmér 858). Такої думки про природу п-ща *Pócs* дотримуються Й. Ладо (Ladó 202) та Б. Калман (Kálmán 64). 2. На нашу думку, антр. *Повч* — це закономірний укр. рефлекс давньорус. пос. прикм. *пльчъ* — “полковий”, який легко виділяється з давньослов. двоосновних імен *Свѣтоплѣкъ*, *Яроплѣкъ*...

Пóвчик — Ужгород. 1410: п-ще *Pochyk* — Тросник, а 1775 — п-ще *Potsik* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Від антр. **Повч** + *-ик*. 2. Від антр. *Повка* або *Повк* + *-ик*. Пор. 1351: *Dominici filius Pouka* — ком. Земплин (Nagy-1 228).

Повчій †. 1631: *Pócsi Miklós Istvan* — с. Гече біля с. Варійово (LehBer 261); 1816–1863: еп. *Poczi Alexius* — Мукачів (Лучкай-Іс 131). ◀ Угор. п-щеве утворення з формантом *-і* від ойк. *Pócs*, що в ком. Саболч-Сатмар, або від п-ща **Повч**.

Повша †. 1214: *Pousam de villa Numen* — ком. Саболч (RegVar 180); 1456: шл. *Jo. Pousa* — Біла Церква (Bélay 139). ◀ 1. Гіпок. угор. ім’я від *Pál* (Kázmér 870). Пор. 1335: *Chothou filium Powsa* — ком. Земплин (Nagy-1 85, 86). 2. На нашу думку,

антр. **Повша** — регулярний дериват від антропооснови **Повх** із суф. *-ша*.

Пóвшан — Середне. ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від угор. антр. **Пóвша** або *Повш*. Пор. 1222: *pristaldo Pous de Villa Paul* — ком. Саболч (RegVar 284).

Повшédний, -ного — Волосянка. ◀ Пол. п-ще від прикм. *powszedni* — “повсякденний”.

Пóвщик — Ір, Мк, Вн, Бг, Св. 1774: п-ще *Posik* — Заріччя (Szabó 276); 1787: п-ще *Pouszyk* — Вислік Вел. на Лемк (Красовський 224), а 1819: п-ще *Pouszak* — Бистриця на Бойк — (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Повх**, **Повша** або **Повш**.

Пóгарський [*Пóгарський*], **-кого** — Синевирська Поляна. 1819: п-ще *Poharski* — Славське на Бойк (ФМ). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Пóгарь*.

Погóдич — Малий Березний, Вел. Березний. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Погода*, співвідносного зі співзвучним апел. *nozóda* — “згода” або “стан атмосфери” (Гр III 233, СУМ VI 745).

Погоріляк — Вб, Уж, Вн, Ір, Мж. 1775: п-ще *Pohorilyak* — Широке (Szabó 459); 1743: п-ще *Pohonilak* (!) — Вел. Копаня (Szabó 459). П-ще *Pogorzela* є в Польщі (Rymut II 267). ◀ Від місц. апел. *nozoriljak* — “погорілець”, “погоріла людина” (Гр III 234, СУМ VI 720).

Пóган — Вн, Хс, Тч. 1572: вл. *Pogány Imre*, *Pogány Laszlo* — Заріччя (Szabó 275); 1600: вл. *Pogany György* — Колодне, Горінчово, В. Водяне (Bélay 134, 143, 121); 1600: гор. *Go. Pogan* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. п-ще *Pogány*, що з апел. *pogány* — “нехристиянин”, “язичник”, яке в угорців згадується 1414 р. (Kázmér 861). На угор. пох. закарп. п-ща вказує зімкнене кореневе *л/* та фінальне пом’якшення *ль/*. У поляків п-ще *Pogan* зафіксоване з 1381 р. (SSNO IV 304). У румунів є п-ще *Pogan*, яке фонетично тотожне укр., але рум. ономасти вбачають у ньому прикм. зі зн. “потворний”, “страшний”, “жахливий” (Iordan 372). У чехів є п-ще *Pohan*, що від апел. *pohan* — “маловірна людина”, але вони кваліфікують його як власне за пох. п-ще (Moldanová 176).

Пóгань. 1690: підзупан Марамороша *Poghany Melchior* — Сигіт (Лучкай-Іс 37). ◀ Наслідок угор. субституції п-ща **Пóган**.

Пóдвич [*Лóдвич*] — Руське Поле, Буштино. ◀ 1. На Подг 1632 р. фіксуються п-ща *Podwiczak*, *Podwiczka*, *Podwik*, які Й. Бубак, посилаючись на словники, виводить із пол. апел. *podwika* — “велика біла ситцева хустка”, “жінка”, “спідниця” (Bubak II 34), а 1405 р. в Польщі зафік-

соване антр. *Paulus Podwiczca* (SSNO IV 177). У старопол. мові був апел. *podwiczka* – “невістка” та прикм. *podwiczny* – “бабський, жіночий” (Reczek 339). Наявність пол. п-ща *Podwin* посилює припущення, що мала існувати й антрополоксема *Podwa* (Rymut II 265). 2. Закарп. п-ще *Підвыч* із його голосним /ы/ в другому складі спонукає до думки, що назва могла виникнути як ситуативне п-ко від місц. присл. *підвыч* – “двічі”, “два рази”.

Подгірський — див. **Підгірський**.

Подгасцький †. 1498: *Яль Никлєвичь Подгасцький* — Володимир (ССУМ II 164); XVII ст.: *парох Андрей Подгасцький* — Варадка в ком. Шариш (Яворск 197). ◀ Прикм. від гал. ояк. *Підгайці*.

Подгоряньський †. 1715: *срей Данил Подгоряньски* — Мукачів (HodOkm 637). ◀ Прикм. від місц. ояк. *Подгоряни* (нині *Підгоряни* — мікрорайон м. Мукачів).

Підинський — Рх. ◀ Прикм. від мікротоп. *Підин*, що на території с. Кваси.

Подолей [*Подолій*] — Хс. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ей* від відомого антра. *Поділі*. Пор. 1787: п-ще *Podolak* — Вільхова, Середне Вел. Середне Мале, Улюч на Лемк (ЙФ).

Подольський — Тч. 1450: *Nicolaus filius et Podolska mater* — Перемишль (Smołka II 80); 1819: п-ще *Podolski* — Торчиновичі, Лавочне, Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від ояк. *Поділ* або *Поділля*, яких в Україні декілька, + *-ський*.

Подольчак — Дулово, Свалява. Пор. 1787: п-ще *Podolczak* — Торчиновичі на Бойк (ЙМ), п-ще *Podolec* — Гуманець, Морозовичі на Бойк, п-ще *Podolczyk* — Биківці на Лемк (Красовський 124), П-ще *Podolczak* є і в Польщі (Rymut II 263). ◀ Від п-ща *Подольць* (див. вище) або від катойк. *подольць* — “житель Поділля” + суф. *-як*. Пор. ще ос. назву *Подолсьць* 1455 р. із Банилова (ССУМ II 167).

Подольяк — Синевирська Поляна, Довге, Мукачів. XVIII ст.: п-ще *Podolak* — Ужан (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Podolak* — Вільхова, Волиця, Середне Вел., Середне Мале, Улюч на Лемк (Красовський 124). ◀ Від апел. *подольяк* — “той, що живе по долині, тобто десь у долині”.

Подполозький † 1709: *отец Григорій подполозький* — Перехресний (Сах 88). ◀ Прикм. від закарп. ояк. *Підполоззя* (Вл).

Пожар — Мж, Мк. 1491: антр. *Пожарь* і *Пожар* — Сучава (ССУМ II 172); 1605: п-ще *Pasar* — Тросник (Szabó 477); 1688: кр. *Pasar Ferencz* — В.Бистрий (Bélay 127); 1705: свідок *Pusár (!) Gergely* — Колодне на Тч (HodOkm 433); 1715: кр. *Pozsar Jonucz, Nekita* — Сурдок (Bélay 203); 1720: кр. *Jo. Posar* — Рипинний (Bélay 185). У прикарп. гуцулів є п-ще *Požuruk* (Vincenz 534).

П-ще *Пожар* є серед румунів і молдован (Iordan 373, Ер-Кос 96), серед угорців (Kázmér 872), хорватів (Leksik 527). На території Польщі п-ще *Požar* і споріднені з ним згадуються з XIV ст. (SSNO IV 336). ◀ Від давньослов. захисного імені *Пожарь* (SvoSta 44, Демчук 116), співвідносного з апел. *пожар* — “пожежа” (Чопей 274). Наголос і географія п-ща можуть вказувати на пол. мову як на історичне джерело, звідки п-ще прийшло на Зак. У Польщі п-ще *Požar* та його похідні зафіксовані з XIV ст.

Пожо, -жа — Кобиляри, Середне, Гайдош. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Правдоподібно, має стосунок до давньоукр. апел. *пожога* — “пожежа” (ССУМ II 173). Можливо, що це давня слов. лексема *пожог* з фарингалізацією, а далі й оглушенням та редуцією кінцевого приголосного /r/. Пор. рум. п-ще *Pojoagă* та молд. *Pożog* з первісним зн. “пожежа”, “багаття” (Iordan 573, Ер-Кос 97). На території Польщі п-ще *Požego* побутує з XV ст. (SSNO IV 336). Пор. ще популярні в Хорватії п-ща *Požega, Požgaj* (Leksik 527–528).

Пойзар — Ужгород. 1819: п-ще *Poznar* — Поляни на Лемк (ФМ). ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща нім. пох. *Познер*, власне, *Posner* або *Posener* (Rymut II 290), що від пол. ояк. *Poznań*. Особа *Niclas Pozner* із м. Познань згадується 1447 р. (SSNO IV 336), а антр. *Poiznan* у ком. Земплин — 1219 р. (RegVar 227).

Пойда — Мж, Хс, Вб. 1715: кр. *Karpa Pojda* — Голятин (Bélay 147). Пор. п-ща *Pojda, Pojidak, Pojdyzc...* на території Польщі (Rymut II 268). ◀ Від укр. апел. *пойда* — “побігайка” (Гр III 269).

Пойдак — Виноградів. 1666: п-ще *Pajdák* — Нове Село (Szabó 507); 1773: кр. *Pojdak Hrecz* — Келечин (ПеПред 310); 1775: п-ще *Pujdak (!)* — Матієво (Szabó 411). ◀ Від антр. **Пойда** + **-ак**.

Пойдан — Чертіж. ◀ Від антр. **Пойда** + **-ан**.

Пойдин, -на — Вн. ◀ Від антр. **Пойда** + **-ин**.

Пойдинець, -нця — Бородівка. ◀ Від антр.

Пойда + **-ищєць**.

Пойдич — Буштино, Ужгород. 1682: *Pajdits (!) Ivan* — Стричава (УстС 88–59). ◀ Від антр.

Пойда + **-ич**.

Пойдович †. 1699: *Paidovits Ivan* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від антр. **Пойда** + **-ович**.

Пойтінгер — Рахів. ◀ П-ще нім. пох., утворене за допомогою суф. *-er* від ояк. *Peuting*, що в Баварії (Bahlow 373).

Покипя — Порошково, Тур’я Поляна. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, укр. регресивно-суф. утворення від дієсл. *покіпнути* (Rymut II 268).

Покóвба — Тч, Вн. 1784: п-ще *Pokolba* — Чорнотисово (Szabó 339, а 1652, 1715 — п-ще *Pokol* — Вел.Копаня, Широке (Szabó 548, 348). ◀ На україномовному ґрунті п-ще не піддається успішній етимологізації. Однак просторова і часова близькість давніх його письмових фіксацій (*Pokob* і *Pokolba*) на укр.-угор. прикордонні дає змогу припускати, що йдеться про угор. п-ще *Pokol*, апел. зн. якого — “пекло”, використане в формі непрямого відм. “*Pokolba!*” як улюблену лайку денотата у зн. “До пекла!”.

Покóрба — Розтока. Пор. 1819: п-ще *Pokurban* — Бітля, *Pokurbanicz* — Нижнє, Уріж на Бойк (ФМ). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, має стосунок до дієсл. *покорітися*.

Покривчák — Водиця, В.Водяне. Пор. 1787: п-ще *Pokryszczak* — Криве на Лемк (ЙМ), 1819: п-ще *Pokryska* — Слобода на Бойк (ФМ). ◀ Напевно, місц. укр. утворення з суф. -як від антр. *Пóкривка*. П-ще *Pokrywka* на Подг зафіксоване 1654 р. (Bubak II 34). Є воно і в Хорватії (Leksik 518). А апел. *покривка* в Укр. Карпатах озн. — “покришку” (для посуду). Зв’язок п-ща з і святом *Покрóви* менш імовірний.

Покривчák [Покрúвчák] — Білки. ◀ 1. Катоик. від ойк. *Покривці*, що на Дрогобиччині (Льв). 2. Укр. утворення з патр. суф. -як від антр. *Pokrywies* або *Pokrywka*, які в Польщі згадуються з XVII ст. (Rymut II 269).

Полáга — Руська Мокра. ◀ Від бойк. жін. імені *Полáга* — “Палажка” (Он II 103). Пор. 1787: п-ще *Polahnun* Тяпче на Бойк (ЙМ). Ім’я *Полáга* тут має давню традицію використання. Пор. 1745: *за сго д’твкы Полагы* — Гукливий (Яворск 211); 1715: вдова *Polahna (!) Repineska* — Ізки (Bélay 155).

Полáдій [Полáді], -ія — Чорнотисово. ◀ 1. Від кал чол. імені гр. пох. *Палладій* (ВІЛ 89). 2. Угор. утворення з формантом -і від місц. ойк. *Palágy*. Перша згадка п-ща *Palágyi* в Угорщині зафіксована 1465 р. (Kázmér 813).

Полáжинець [Полáжиниць], -ниця — Вл, Мж, Св, Хс. 1715: кр. *Polasinecz Matyis, Karpa* — Лісковець (Bélay 173); 1787: п-ще *Polažyniec* — Верхнє, а 1819 р. — *Položiak* — Грозова на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ицець від жін. імені *Полáга*, тобто *Пелáгия*.

Поланьчак †. 1715: кр. *Fr., Gr., Marc., To. Palancsak* — Голятин (Bélay 147). ◀ Від місц. вар. укр. жін. пестл. імені *Полáнька* (оф. *Пелáгия*) + суф. -як.

Полегайко †. 1715: кр. *Fr. Polehajko* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Подібні п-ща *Polegaj, Polehoj, Poligaj* на пол. землях схиляють до думки, що п-ще

є укр. суф. утворенням від дієсл. *полягати/полігати* — “лежати” (Rymut II 271) або дериватом від заруб. імені *Палáга (Полáга)*. Див. ще *Полиган*.

Пóлечко — див. *Пóличко*.

Пóливчák — Вел.Лазі. 1787: *Poliwczak, Polewczak* — Близнянка на Лемк (Красовський 14). Пор. 1618: кр. *Waszko Poliewka* — Розтока на Маковиці (Mars 75). П-ща *Polywka, Polywczak* і споріднені поширені на пол. землях (Rymut II 271). ◀ Утворення з суф. -як від антр. *Пóлівка*, який нині асоціюється з місц. укр. назвою страви *пóлівка* — “бульйон”, “суп” (Чопей 280), слц. *poliewka* — “т. с.”. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Polewka, Polifka, Poliwozcka* (Красовський 124) та пол. п-ще XIV–XV ст. *Polewka* (SSNO IV 309). Можливо, що на час виникнення п-ще пов’язувалося з рідкісним кал. іменем *Полісвкт* (Керста 124).

Пóливач †. 1670: п-ще *Polywaz (!)*, а 1572: *Polowacz (!)* — Олешник (Szabó 325). П-ще *Polewacz* наявне і в Польщі (Rymut II 271). ◀ Від місц. апел. *полівáч* — “поливальник”.

Пóлигáн — В.Ворота. ◀ Укр. утворення з суф. -ан від експресивного імені *Полáга* або *Полéга*, яке співвідноситься з жін. іменами *Пóля, Полáня, Полáна...* або з угор. іменем *Pali* (укр. оф. *Павло*).

Пóлин †. 1720: кр. *To. Polin* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Пос. прикм. від жін. імені *Пóля*.

Пóлинець [Пóлиниць], -ниця — Тур’я Поляна. 1715: кр. *Polinicz Danielo* — Міжгір’я (Bélay 178); 1773: п-ще *Polinczi (!)* — с.Балта в ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Пóля*.

Пóлич †. 1570: кр. *Palicz* — Лалово (UetC 97-29); 1682: *Policz Verkola (!)* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від жін. імені *Поля* або *Пола* + -ич. П-ще *Polic’є* й у хорватів.

Пóличко — Вел.Ком’яти. 1570: кр. *Andr., Emer. Policska* — Розтока (UetC 97-29); 1602: кр. *Palaczka (!) Istvan* — Невицьке (UetC 104-8); 1682: *Polyczka Illko* — Сухий (UetC 88-59). Пор. ще 1750: *кума була Марія Пóличкан* — Тополяни біля с.Михайлівці (Гаджега-3 75). ◀ Від антр. **Пóлич** + -ко.

Пóлинчúк — Костилівка. — Див. *Полянчúк*.

Пóловець, -ловця †. 1220: *Polouc* — Тросник (RegVar 244). Пор. 1720: кр. *Paloczny* — Добра в ком. Земплин (ПеПред 317); 1787: п-ще *Polowczak* — Волошинове на Бойк (ЙМ). П-ща *Połowies, Połowczak, Połowczuk* є і в Польщі (Rymut II 274). ◀ Від давньослов. етн. *пóловець*, який містить ту ж прикм. основу, що й прикм. *половій* — “блідо-жовтий” + субстантивуючий суф. -ець.

Половій, -ія — В.Визниця. 1787: п-ще *Року-ву* — Воловець і п-ще *Рокува* — Криниця на Лемк (Красовський 124). Пор. 1787: п-ще *Рокувycz* — Ясениця Замкова, а 1819 — п-ще *Polowu* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Субстантивований прикм. *половій* — “світло-рудий”, “блідно-жовтий”, “кольору спілого жита, пшениці” (СУМ VII 87) з нерегулярною зміною флексійного /ы/ на /і/. В Укр. Карпатах прикм. *половій* нині є арх. На Бойк *половій* — “світло-жовтий” (Он II 106).

Поло́вка — Ір, Вн, Хс. 1787: п-ще *Polowka* — Побук, Воля, Блажіїв на Бойк (ЙМ), *Polowka* і *Polowko* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. зооніма *Поло́вко* — “кличка жовтого вола, жовтої корови” (Он II 106) у формі род. відм. Пор. подг. п-ща 1639 *Plewa, Płowa* (Vubak II 32), п-ще 1787 р. *Polowicz* — Ясениця Замкова на Бойк, Криниця на Лемк (ЙМ). Пор. також 1819: п-ща *Polowkowicz* і *Polowkanicz* — Волосянка та Орів на Бойк (ФМ).

Половко́ — Тч. 1659, 1720: п-ще *Paloka* — Онік (Szabó 375); 1787: п-ще *Polowko* — Побук, Шевченкове на Бойк (ФМ). ◀ Від давнього прикм. *половій* — “білявий”, “русявий”, “блідно-жовтий” за допомогою субстантивууючого суф. -ко, як і в атрибутив. назвах *Кривко́, Куцко́, Сивко́, Сірко́*... Називання биків і волів блідо-жовтої масті кличками *Поло́вко, Половій, Половій, Поло́вка* у Карпатах було поширеним явищем.

Пóллогі́й [Пóллогі́], -ія — Свалява. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -і від п-ща *Палла́г*, що з *Парла́г*. П-ще *Parlagi* в Угор. королівстві згадується 1393 р. На думку М.Казмира (Kázmér 826), п-ще утворене від ойк. *Parlag*, що в ком. Сатмар (Vályi III 23).

Полонус †. XV ст.: *Polonus* — Тросник (Szabó 469); 1694: вихрест *Polonus Stephanus* — ком. Уточа (Лучкай-Іс 296). На території Польщі антр. *Polonus* фіксується з XIV ст. (SSNO IV 311). ◀ Новолат. етн. — *polonus* для “поляк” став п-щем поляка або вихідця з Польщі.

Поло́й — Косівська Поляна. ◀ Від давньоукр. кал. чол. імен *Полуй* або *Полуйн* (оф. *Полісвіт, Полиси* — Керста 124, Осташ-З 62, Демчук 136). На території Польщі п-ще *Polaj* згадується з XIV ст. (SSNO IV 312, Rymut II 273).

Полонча́к — Св, Уж, Ір (п-ще поширене також серед місц. словаків). ◀ 1. Імовірно, від чол. імені *Аполлон(ко)* + -чак. 2. Зв'язок п-ща з укр. апел. *полон* чи пол. *poln* менш імовірний (Rymut II 274).

Полота́й — Чабанівка. Пор. 1819: п-ще

Polotayko — Грабів на Бойк (ФМ). ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Palota*, що в ком. Земплин, Бігар та ін. (Vályi III 13, Majtán 307). Перша згадка — 1512 р. (Kázmér 818).

Полусин †. 1755: *Polusin Vaszil* — Латірка (LehBer 381). ◀ 1. Укр. пос. прикм. з суф. -ин від жін. імені *Поло́ся*, тобто *Поліна*. 2. Укр. утворення з преф. *полу-* та ім. *син* за антр. моделлю *Полукоза, Полулях, Полупан* у Карпатах менш імовірно (див. Rymut II 275).

Полушка †. 1614: кр. *Bl. Poluska* — Буштино (Bélay 132). Пор. 1680: кр. *Poloszuk Nikora* — Рус. Поляна (Bélay 170). ◀ Пох. п-ща спірне.

Полька †. 1770: *Марія Полька* — Мк (Метрика). ◀ Від місц. жін. етн. *пóлька*, співвідносного з чол. назвою *поляк*.

Польна †. 1451: *Polna* — Виноградів (Szabó 420). Пор. 1787: п-ще *Polny* — Березниця Н., Пельня на Лемк (Красовський 124). На території Польщі п-ще *Polny* фіксується з XV ст. (SSNO IV 311). ◀ Правдоподібно, слц. прикм. *polný* — “польовий”.

Польча †. 1570: кріпаки *Thom., Sand., Fran. Poltha* — Чинадзьово (UetC 53-14). ◀ Пол. п-ще нім. пох. *Polcz*, що з нім. ос. назви *Polt* (Rymut II 272) у формі род. відм.

Польчак †. 1607: *Polthak Iuan deserta* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1787: п-ще *Polczak* — Сукватє на Лемк (Красовський 125). ◀ Утворення з суф. -як від антр. *Полька, Польча* або безпосередньо від пол. п-ща нім. пох. *Polcz* (Rymut II 272). Пор. ще пол. п-ща *Polczak, Polczuk, Polczyk* (Rymut II 272-273). У поляків п-ще *Polczak* згадується з XV ст. (SSNO IV 309).

Польчич †. 1567: *Polchýth Zynko, Polchýczuw* — Сусково (UetC 53-12), а 1570 — *Sim., Greg. Polchych* (UetC 53-14); 1570: *St. Polchicz* — Свалява (UetC 53-14); 1590: кенез *Polcsics Mate*, а 1592 — він же ж *Matthei Polczecz* — Пасіка (LehBer 645, LehAd II 54, 55). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ич від антр. *Полька, Польча* або від жін. етн. *пóлька*.

Поля́к [зрідка — **По́ляк**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Ір, Св, Вл, Вн, Хс, Тч, Рх. 1409: шл. *Polyak* — с. Денгелє у ком. Сатмар (MaksaySz 128); 1537: кр. *Stephanus Polyak* — Коромля (Nagy-2 441); 1522: вдова *PolyakJ.* — Дравці (LehBer 214); 1574: *Horvát Kristof maskép Polyak* — Батьово (LehBer 61); 1505: шл. *Jo. Polyak* — Миково (Bélay 214); 1602: *Polyak Miklos* — Горяни і *Polyak Jacsko* — Чертіж (UetC 104-8); 1690: п-ще *Polyak* — Виноградів (Szabó 424); 1715: кр. *Pe. Polyak* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від етн. *поляк*, яким до середини ХХ ст. закарпатці називали не лише

осіб пол. національності, а геть усіх громадян Польщі, передусім галичан. Давнішу назву поляків засвідчує запис антр. 1353 р. *Polyan filio Syke* у ком. Земплин (Nagy-1 292).

Полянин — Монастирець. ◀ Від місц. ойк. *полянїн*, яким жителі навколишніх сіл називають вихідців із Липецької Поляни (Лисичово). Сіл із назвою *Поляна* в Укр. Карпатах понад 10.

Поляннич — Св, Мк. 1787: п-ща *Polanicz, Polanczucz* — Плав'є-Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. ос. назви *Поляна* + *-ич*. Пор. 1448: *Ста(н) Полъна*, а 1478: *Полъна Дан* — Сучава (ССУМ II 188); 1448: *Поляна Станъ* — Сучава (ССУМ II 218–219). Пор. також рос. заст. чол. ім'я *Поляна*, співвідносне з повним іменем *Аполлінарій* (Петровський 344).

Полянкай †. 1574: п-ще *Poliankai* — Підгірне, 1625 — Приборжавське (Szabó 444, 388); 1685: гор. *Polyankai Szabó István* — Ужгород (HoAd 25). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від укр. ойк. *Полянка*, яких у Слч — 8 (Majtán 329, Vályi III 113–114).

Поляно — Ір. 1715: кр. *Laur. Polyanka* — Довге (Bélay 136); 1765: *Калина Полянкь* — Ділове (ПаПо-2 11). ◀ П-ще утворене за допомогою суф. *-ко* від твірної основи *Полян-*. Однак точно з'ясувати семантику твірної основи *Полян-* неможливо. 1. Давня назва поляків (див. **Поляк**). 2. Катоїк. *полян* — “виходець із с. *Поляни*” (пор. п-ща **Довжан**, **Керечан**...). 3. Апел. *полян*: свійським тваринам, які народилися на поляні чи в полі, закарпатці дотепер часто дають клички *Поляна*, *Поляно*, *Полянця*, *Полька*.

Полянковіч — Терново. ◀ Від антр. **Поляно** + *-ович*.

Полянський [рідше — *Польнський*, *Польнський*], **кого** — Св, Пр, Мк, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1767: сваяц. *Petrus Polyansky* — Приборжавське (Лучкай 17. — 172); 1772: присяжний *Joannes Polyanski* — Бистриця (Удварі-2 203), присяжний — В. Бистрий (Удварі-2 298); 1787: п-ще *Polyanski* — Виноградів (Szabó 425), *Polanski* — Орів, Лаврів на Бойк (ЙМ), Воловець, Должиця, Жидівське, Королева на Лемк (Красовський 124). У поляків п-ще *Polanski* згадується з 1379 р. (SSNO IV 308). Пор.: 1819: *Polanski* — Гошів на Бойк, Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Від ойк. *Поляни* чи *Польяна* + *-ський*.

Полянчук [*Полсчук*, *Полнчук*], **-ка** — Рх. ◀ 1. Від місц. катоїк. *полсчук* — “виходець із с. *Польна*, тобто *Поляна*”. 2. Менш імовірно, що це місц. дериват від п-ща **Поляно** + суф. *-юк*.

Полячок [*Полсчок*], **-чка** — Косівська Поляна. 1787: п-ще *Polaczok* — Дубна, Фльоринка на Лемк (Красовський 124). ◀ 1. Від антр. **Поляк** + *-ок*. 2. Від здр. етн. *полячок* — “малий поляк”.

Помелян †. 1649: селянин *Pomelan* — с. Симбрилово біля с. Чинадьево (LehBer 806). ◀ Імовірно, від персоніф. апел. *помелó* — “мітла, віник” (Гр III 24) + суф. *-ян*.

Поміщуляк — В.Водяне. ◀ П-ще передбачає твірну основу *поміщуля* — “поміщиця”, але такої не виявлено. Імовірно, від андр. *Поміщуля* — “дружина чоловіка на п-ще *Pomieszcz*” (див. Rymut II 276) + *-як*.

Помпель, **-пеля** — Антонівка. ◀ Правдоподібно, фонетично спотворене правосл. чол. ім'я *Pamfil* (Rymut II 203).

Понзель [*Пондзиль*], **-дзеля** — В.Ворота, Латірка. ◀ 1. Фонетика назви підказує, що це лемк. (а може, й пол.) утворення з доп-щевим зн. “той, що стосується понеділка”. У с. Пстружне, що на Горличчині, С.Панцьо записала клички свійських тварин, одержані за днями народження, а саме: *Пондзьяла*, *Понзьяла*, *Середьяла*, *П'янтоньяла*, *Собьяла*. Австрійські службовці, які 1819 р. в бойк. с. Мізунь провадили перепис людності Галичини, біля п-ща *Pondzel* у дужках по-нім. дописали слово *Goifrid*. 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Poncelus* або *Poncyleus*, що відповідає кал. імені *Panteleon* (Rymut II 205). Див. ще **Пензель**.

Понділ †. 1743: п-ще *Ponguil* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Очевидно, це той же антр., що й **Понзель**, лише без пол. асциляції звука */д/*.

Поніжан — Голубине, Свалява, Чинадьево. ◀ Дериват від апел. *пониже* — “частина колиски” (Он II 112).

Понниць †. 1648: *Ponicz* (!) *Juan* — Котельниця (Maksay 544). ◀ Укр. утворення з суф. *-ниць* від жін. ос. назви на *-а* або на *-я* на зразок *Понія*.

Понтрич †. 1673: кр. *Gr. Pontricz* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Пох. п-ща спірне; очевидно, пол.

Попута †. 1567: *Ponuta* (!) *Mykola* — Нелипино (UstC 53-12). ◀ Імовірно, від закарп. південнослов'янізму *попуда* — “їжа, яку приносить кума породілі” (Мк).

Понцир [*Поницирь*], **-ря** — Костилівка, Рахів, Білін. Пор. 1787: п-ще *Poncz* — Вислочок, а *Роїччак* — Войткова на Лемк (Красовський 125). ◀ П-ще, імовірно, від давнього германізму *поницер* — “броня” (Гр III 94). На території Польщі п-ще *Pancerz* згадується 1494 р. (SSNO VII 177).

Поп [род. — **Попа**] — Тч, Хс, Ір, Мк, Вн, Рх, Уж. 1404: *Костс Попов* — Сигіт (ССУМ II

196); 1505: шл. *Thywadar Pap (Popsa)* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1525: вл. *Jo. Pap* — Діброва (Bélay 120); 1567: *Alex. Pop* — Бистриця та *Ivan Pop* — Свалява (UeC 53-12); 1648: *Páp Hricz batyko* — Павлово (Maksay 547); 1682: *sacerdos Pop Olexa* — Сімирки (UeC 88-52); 1699: кенез *Pap Vaszil, Olexa* — Жденьово (Maksay 608). ◀ Від угор. апел. *pap* або пол. чи слц. розм. *pop* — “священик” без переходу кореневого /o/ в ін. монофтонг. Чергування /o/ — /i/ на це п-ще поширювалося рідко. Пор. 1682: *Pap Hricz* — Вільшинки (UeC 88-59).

Попа †. 1543: вл. *Mykola Popa* — Діброва (Bélay 120); 1678: кр. *Popa Peter, Prokop* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); 1680: *Popa Andras, Ioan, Iacsko* — Руська Поляна (Bélay 180); 1685: кр. *Popa Markul* — Ділове (Bélay 200); 1751: *парох Димитрій Попа* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від рум. назви роду занять *poră* — “священик”. П-ще *Poră* є в румунів, а також у молдован (Iordan 374, Ер-Кос 97). Як бачимо, на Зак. п-ще **Попа** так само побутує лише в селах, що прилягають до рум. етнічного масиву.

Попадин, **-на** †. 1773: кр. *Popadin Ivan* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ще *Popadyн* — Височани на Лемк (Красовський 125). ◀ Від традиційного апел. *popadja* — “дружина *popă*” (ДжеДел 124) + пос. суф. *-ин*.

Попадинець [*Попади́ниця*], **-ниця** — Хс, Тч, Ір, Уж, Мк. 1652: сваяц. *Jacobo Popadincz* — Гукливій (Лучкай-Іс 70); 1682: *batyko Popadincis Pap Vaszil* — Сасівка (LchBer 708); 1674: кр. *Попади́нці (!) Андри* — Гукливій (ЛелПам 227); 1704: *Popadincz Andri* — Сасівка (HodGens 5); 1706: *Федя Попади́нцьева* — Тур’я Пасіка (Па По-1 171). Пор. ще 1787: п-ще *Popadincis* — Криве, Жданівка на Бойк. ◀ Від апел. *popadja* — “дружина *popă*” + *-иць*. 1704 р. в с. Гукливій на Вл жив і працював сваяц., п-ще якого на іконі записане так: *отець Алексей Гукливьский Попади́нцевич* (Яворск 209).

Попадіч [рідше — **Попадіч**] — Пр, Уж, Рх, Вн. 1618: кр. *Timko Popadicziv* — Собош на Маковиці (Mars 91); 1715: кр. *Jo. Popadics* — Рипинний (Bélay 184); 1773: п-ще *Popadics* — Хорватик у ком. Торна (ПеПред 323). П-ще *Popadić* відоме в Хорватії (Leksik 522). ◀ Від апел. *popadja* — “дружина *popă*” + *-ич*.

Попадіюк — Ясіння, Ділове. ◀ Від апел. *popadja* — “дружина *popă*” + *-юк*.

Попадічюк, **-чкă** — Чорна Тиса, Ясіння. ◀ Від антр. **Попадіюк** + **-ок**.

Попа́нич — Мукачів. 1691: кенез *Popanics* — Збини (LekBer 806). ◀ Від андр. *Popănia* — “дружина **Попа**” або “дружина **Попа**” + *-ич*.

Попдякунік — Білки, Осій, Імстичово. ◀ Двоосновне п-ще, утворене з п-ща **Поп** та п-щевого уточнення **Дякунік**. Останнє функціонує на Бойк з XVIII ст. Пор. 1787, 1819: п-ще *Dziakunik, Diakunik* — Жданівка, Лопушанка на Бойк (ЙМ, ФМ). Див. ще **Дякун**.

Попей [*Попій*], **-ей** — Ужгород. ◀ Від антр. **Попа** + **-ей**.

Попел †. 1690: монах *Popiel Sebastianus* — Мукачів (Лучкай-Іс 21, 296). Пор. п-ще *Popel* на території Польщі (Rymut II 279). ◀ Від апел. *popel*.

Попела †. 1604: шл. *Sim. Popela* — Сер. Водяне (Bélay 121). П-ща *Popiela* і *Popela* є і в Польщі, причому друге засвідчене 1420 р. (Rymut II 279). ◀ Від антр. **Попа** + рум. демін. суф. *-ела*. Можливо, бойк. п-ща *Popel, Popopiel, Popiela, Popieles, Popieluch, Popiol* 1787 і 1819 років (ЙМ, ФМ) так само пов’язані не з апел. *pónil*, а з румунізмом *poră* або *popelă*.

Попеліч — Вл, Св. 1682: *Popelits Ivan* — Кострини (UeC 88-59); 1773: присяжний *Andreas Popelics* — Свалява (Удварі-2 304).. ◀ Від антр. **Попела** + **-ич**.

Попелюц †. 1699: *Popelucz Marko* — Латірка (Maksay 598). ◀ Від антр. **Попела** + рум. демін. суф. *-уц*.

Попеляк — Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Popielak* — Опарівка на Лемк (ЙМ). Є п-ще *Popielak* і на території суч. Польщі (Rymut II 279). ◀ Від антр. **Попела** або укр. п-ща *Pónil* + **-як**.

Попендак — див. **Попи́ндак**.

Попенко — Рх. П-ща *Popienko* і *Popieńko* є і в Польщі (Rymut II 278). ◀ Від антр. **Поп** або від антр. **Попа** + патр. суф. *-енко*, тобто “син *popa*”.

Попенчук — Луги. ◀ Від антр. **Попенко** + суф. *-юк*.

Попік — Ір, Мк, Хс, Св, Вб. 1699: *Popik Janos* — Свалява (Maksay 571); 1787: п-ще *Popik, Popuk* — Лукавиця, Сторожів, Тихана на Лемк (Красовський 125); 1819: п-ще *Popik* — Либихора, *Popuk* — Н.Синьовидне, Славське на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ще побутує і на території суч. Польщі (Rymut II 278). ◀ 1. Від антр. **Поп** або **Попа** чи навіть від **Пуп** + **-ик**. 2. Місц. апел. *póplik* — “молодий піп”, “малий священик”.

Попікув †. 1696: *Андрій Попікув* — Бенедиківці (ЛелПам 230); 1782: *Яцка Попікувове, Аши Попікули* — (Метрика). ◀ Від антр. **Попік** + пос. суф. *-ув* у його діал. рефлексії.

Попіна — Руська Мокра. Пор. дериват із 1715 р.: вдова *Popenyuczka (!)* — В.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Від антр. **Поп** + здр.-пестл. суф. *-ина*, як у п-щах на зразок **Дячіна**. Від місц. апел.

popína — “малий піп” на противагу таким згр. назвам, як *popáta* (Он II 113).

Попиндák — Сваліява. П-ща *Popęda, Popędok*, а також *Popęd, Popęnda* і *Popęndyk* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від апел. *popęd* — “швидкий біг” (Румут II 278). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від місц. апел. *popında* або *popęnda* — “малий піп”.

Попинець, -ниця †. 1715: кр. *Andr. Papinicz* — Горінчово (Bélay 144); 1720: *Andr. Papinecz* — Ізки (Bélay 155); 1743: п-ще *Papinecz* — Виноградів, Шаланки (Szabó 424, 465). ◀ 1. Від антр. **Попа** + -инець. 2. При прочитанні антр. як *Popínic*, тобто з суф. -ич, п-ще треба кваліфікувати як таке, в основі якого антр. **Попіна** або апел. *popína* — “малий піп”.

Попинчák [Попенчák] — Мк. ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Попинець** або від антр. **Попéно**.

Попівняк [Попівнэк] — Рх. 1787: п-ще *Popowniak* — Іванівка, а 1819 — *Popiwniak* — Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. п-ще *Popowniak* на території суч. Польщі (Румут II 278). ◀ Від апел. *popівна* — “дочка *popá*” + -як.

Попка — Тур’я Поляна, Тур’я Бистра, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Popko* — Мушинка на Лемк (Красовський 125). ◀ Від антр. рум. пох. **Попа** або від антр. **Поп** + укр. патр. суф. -ка.

Попля †. 1720: кріпаки *St., Pasz., Jo. Parplya* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ 1. Від ангр. **Поп** або **Попа** + патр. суф. -я(т) з укр. епентетичним /ль/. 2. Дериват від кал. імені *Поплій* (ВІЛ 260, Петровський 182).

Попов †. 1404: *Kostc Попов* — Сигіт (ССУМ II 196); 1787: п-ще *Popow* — Мокре, Зубенсько на Лемк (Красовський 125). ◀ Від антр. **Поп** + пос. суф. -ов без переходу голосного /о/ в інший монофтонг.

Попівич[зрідка — Попович] — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Вл, Мж, Ір, Вн, Хс, Тч, Рх. 1415: *въра пана Стана Поповича* — Сучава (ССУМ II 195); 1567: *Popowicz Stanko* — Сваліява (UeIC 53-12); 1570: *Luc. Popowusch* — Кольчино (UeIC 53-14); 1651: *Игнатко Поповичъ* — Мукачів (Яворск 198); 1692: *парох Попович Михаил* — Косівська Поляна (ПаПо-2 14); 1715: *діакон Василій Попович, ітиак Турчин* — Золотарьово (Гаджета-М 200); 1787: п-ще *Popowicz* — 35 сіл на Лемк (Красовський 125). ◀ 1. Від апел. *popівич* — “син *popá*”. 2. Для якоїсь частини закарп. денотатів п-ще **Попівич** — це не “*popів* син”, а “син *Поба*”.

Попов’ят †. 1492: *а третим был Поповтъ* — Острожниця у сх. Слч (ПаПо-1 181). ◀ Від апел. *pop* або від антр. **Поп** + давньоукр. патр. суф. -ов’ят.

Попп — Уж, Мк. ◀ Наслідок письмової аристократизації п-ща **Поп** через подвоєння кінцевого приголосного /п/. Таке подвоєння приголосних практикується переважно серед угорців.

Попренич †. 1682 р. — *Poprenits Petro* — Вільшинки та *Popernak Olexa* — Туриця (UeIC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Попренич(т)* або від антр. *Попрїна*, які є дериватами від місц. лексеми *popірь* (< із *popéрь*) — “чорний перець” або “чорна родимка на тілі” (Гр III 321).

Поприк — Пр. ◀ Від антр. **Попря** + -ик.

Попрбзман — Березово, Горінчово. ◀ Укр. складення антр. **Поп** + антр. **Рбзман** на зразок п-ща **Попдякунік**, призначенням якого було ідентифікувати родину **Рбзманив** із-поміж інших **Попів**. Отже, компонент **Рбзман**, який на Зак є п-щем, тут став своєрідною прикладкою.

Попря †. 1682: *Popria Ilko* — Заричово (UeIC 88-54). 1705 свец. *Jeremius Popra* — Сер. Водяне (HodOkt 445). ◀ Імовірно, від клички *Попря*, яку (подібно до зоонімів *Попрїня, Пірця, Пирчїля*) в Карпатах дають свійським тваринам з дрібними чорними *перчиками* на морді. Апел. *popéрь*, як і апел. *popрик*, і в зн. “чорного перцю”, і у зн. “родимка на тілі” загальновідомі на Зак (Гр III 321, 336, AGB II 126, RiegerLemk 104).

Попсббзов, -ва — Білки. ◀ Очевидно, складення є витвором угорців (принаймні обидва його компоненти (і *pap*, і *szabó*) нині є угор. лексемами: *pap* — “піп”, а *szabó* — “кравець”), хоча модель таких прізвищ відома багатьом іншим народам Європи. Пор. суч. макед. п-ща *Поплазар, Попнікола, Попандонов, Поп-Костоски*. В угорців п-ще *Papszabó* уперше фіксується 1715 р., і вони так само кваліфікують його як складене. За М.Казмиром (Kázmér 824), для угорця апел. *papszabó* — “кравець, який шиє одяг для попів”.

Попув [род. — **Попового**] †. 1682: *Popu Vaszil* — Кострини (UeIC 88-59). ◀ Місц. діал. пос. прикм. *popів*, якому в загальнонац. мові відповідає *popів, -пова, -пове*.

Попуд †. 1682: *Popud Danik* — Ставне (UeIC 88-59). ◀ Напевно, регресивне утворення від дієсл. *popудити* — “настрашити, прогнати” (Гр II 340). Доп-щева семантика п-ща нагадує закарп. п-ще **Страшко** та серб. чол. ім’я *Поплах* (Грк 159). Пор. ще **Попудник** та **Напуда**. Можливо, п-ще **Попуд** — наслідок адаптації пол. п-ща *Popęd* (Румут II 278).

Попудник [Попїунік] — Луг, Лубня, Волосянка. ◀ Від бойк. апел. особової назви *popуд-*

лик — “блуд”, “лісовик” (Он II 115). Пор. ще пол. п-ща *Popend, Popena, Popendyk* (Rymut II 278).

Попу́ський [*Попу́ський*] — 1720: *Popusky* — Раковець (Szabó 459). ◀ Місц. прикм. від антр. **Поп**, який у транспозиції на укр. літ. норму мав би звучати **Попівський**.

Попфалу́ші [*Попфалу́ші*] — Ір. В угорців п-ще *Papfalusi* вперше згадується 1720 р., а походить від ойк. *Papfalva*, що в ком. Берег (Kázmér 823) та ще в кількох ком. Угорщини (Váluí III 18). ◀ Угор. прикм. *papfulusi* від місц. ойк. *Papfalu* або *Papfalva*, що в перекладі укр. — “Попове село” (суч. оф. — *Попове*).

Попфалу́ші — див. **Попфалу́ші**.

Попча †. 1550: кр. *Onophre, Sebastianus Porchia* — Добрянське (Bélay 177); 1549: шл. *Theod. Papcha* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Від антр. **Поп** або **Попа** + патр. суф. -ча(т).

Попша †. 1407: *nanь Попша* — Сучава (ССУМ II 196); 1506: шл. *Dan Popsa*, а 1542 — вл. *Jo. Poopsa* в с. Сер. Водяне (Bélay 121–122); 1605: кріпаки *St., Fr. Popsa* — Горінчово (Bélay 144). П-ще **Попша** є також у молдован (Ер-Кос 97). ◀ Від антр. **Поп** або **Попа** + рум. демін. суф. -ша.

Поп’юк — Рх. ◀ Від антр. **Поп** або **Попа** + суф. -юк.

Поп’юрка́нич — Білки. XIX ст.: *batyko Jurkanics Pap* — Білки. ◀ Укр. складення з п-ща **Поп** + п-ще-прикладка **Юрка́нич**.

Поп’янош — Білки, Кушниця. ◀ Сполучення антр. **Поп** та **Янош**, яким в укр. мові відповідають *Поп* (апел. “*nin*”) та ім’я *Ivan*. Двоосновні п-ща з першим компонентом **Поп** були поширені в XVI–XVIII ст. серед священників ком. Берег (LehBer 805). П-ща цієї моделі (напр., *Пан-андраш*, *Пангáргай*) побутують серед руснаків колишньої Югославії (ЧуРусн 99), болгар (напр., *Попиванов*, *Попивков*, *Поплуков*, *Пописаков...* — Илчев 403) та деяких ін. народів Європи.

Пора́да — Ір, Хс, Тч. 1673: кр. *Parada Daniel* — Іза (Bélay 156); 1715: кр. *St. Porada* — Горінчово (Bélay 144); 1772: кр. *Illias Porada* — Якуб’яни в ком. Спіш (Ud-4 99), кр. *Andreas Porada* — Липник у ком. Спіш (Ud-4 139); 1787: п-ще *Porada* — Дальова (ДжеДел 125) та *Poradowski* — Бобрка на Лемк (Красовський 125). П-ще *Porada* та споріднені з ним є також у Польщі (Rymut II 280). ◀ Від традиц. місц. укр. апел. *пора́да* (ДжеДел 125) або від давньослов. імені *Порад*, що зі словотвірного ряду імен *Обрад*, *Прерад...* (Грк 159).

Пора́дич — Хс, Тч. ◀ Від антр. **Пора́да** + суф. -ич.

Порей [*Пырий*] †. 1680: *Parej Janos* — Лисичово (Bélay 183). ◀ І. Можливо, від місц.

апел. *пырэй* — “пирій” (Чопей 331). 2. Менш імовірний зв’язок із загальноукр. апел. *пора́* — “час”, а ще менш правдоподібний — із угор. чол. іменем *Pori*, що з ім. *Porfir* (Ladó 205).

Порохна́вець [*Порохна́виць*], -вця — Вл, Св, Мк. 1699: *Porochnavicz Ferencz, Ivan, Maxim* — Кольчино (Maksay 561). Пор. 1787: п-ща *Porochnik, Porochniuk* — Гребенів на Бойк. (ЙМ) та п-ще *Porochniuk* у прикарп. гуцулів (Vincenz 44). ◀ Від давнього апел. нез’ясованої семантики *порохна́вець*. Апел. *порохна́вець* утворено за допомогою субстантивуючого суф. -ць від прикм. *порохна́вий* — “перетлілий”, “прогнилий”, “трухлявий” (Гр III 354, Чопей 290). Для бойків *порохна́вка* — “жаба-ропуха” (Он II 117), для хустян — “стара дерев’яна хата” (Хс).

Поро́шківський [*Поро́шкусський*], -кого. Пор. 1685: п-ще в угор. записі *Poruskoj György* — Ужгород (HodAd 24). Пор. також запис 1633: кр. *Porozka* — Ботарч у ком. Угоча (Szabó 293), а 1720: кр. *Andr. Poreszka* — Ремети (Bélay 183). ◀ 1. Прикм. від назви закарп. села *Поро́шково*. 2. Від антр. **Порошко** + суф. -івський. П-ща *Poroszko, Poroszek* є в Польщі (Rymut II 281).

Порошко †. 1597: кенез *Porosko* — Пузняківці (LehBer 665). ◀ Від антропооснови *Порох*, що з апел. *порох* — “пил” чи від дієсл. *пороштити* — “пилити”.

Порошкович †. Пор. 1572 р.: *Sim., Georg. Prosuskouich* (!) — Н.Ворота (UetC 53-15). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Порошко** або *Порошюк*.

Порошник †. 1732: зайшлий вівчар *Andreas Porosnik* — Підмонастир (Кінах 132); 1772: присяжний *Andreas Porosnik* — Підмонастир (Удварі-2 301). 1776: *Андрій Порошник* (Метрика). ◀ Дериват із субстантивуючим суф. *ик* від прикм. *порошний* — “той, що стосується пороху” (Гр III 535), “той, що стосується пилу”.

Порта́ш — Заріччя, Вел.Ком’яти. 1720: кр. *St. Porta* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Від угор. апел. *portás* — “швейцар”, “сторож” або з пол. п-ща *Portaś*, співвідносного зі старопол. *porta* — “двері” (Rymut II 281).

Портя́ник — Дусино. Пор. 1787: п-ще *Portenka* — Пільняця Бойк (ЙМ), а також п-ща *Portianko, Portjanko* в Польщі (Rymut II 281). ◀ Ім. від західноукр. прикм. *портяній* — “суконний” (Гр II 355).

Пору́баник — Чинадьово, Кольчино, Мукачів. Пор. 1819: п-ща *Porubanicz, Porubanicz* — Бережок на Бойк (ФМ) та п-ща *Porubanicz, Poruba* в Польщі (Rymut II 280). ◀ Субстантив від дієприкм. *пору́баний* — “посічений”.

Порубкай †. 1691: гор. *Porubkai György*. ◀ Угор. утворення з формантом *-ai* від східносл. ойк. *Porubka* (Majtán 333–334).

Посерів, -рово †. 1682: *Poszeriu Stephan* — Ставне (UetC 58–59). Пор. 1682: *Poszeru Mikita* — Сіль (UetC 88–59). ◀ Від чес., слц. або західно-закарп. апел. *noséra* — “засранець” + пос. суф. *-iv*, який додається до всіх ос. назв чол. роду.

Посипанка — Сторожниця (наголос у п-щі — східносл.). XVIII ст.: п-ще *Poszipanka* (ПеУрб 125); 1787: п-ще *Posypanko* — Гирова, Мисцова, Ростайна на Лемк (Красовський 125, Румут II 284). ◀ Субстантивований дієприкм. *posypаний* + суф. *-ko* з подальшим переходом назви до парадигми ім. на -а.

Посирич †. 1570: *Greg. Possyrich* — Сусково (UetC 53–14); 1572: *Grig. Poszyrich* — Сусково (UetC 53–15). ◀ Від місц. антр. *Posýra* або *Poséra* (див. **Посерів**) + *-ич*.

Посівач †. 1648: *Posiuach Dmitr., Fedur* — Ялове (Bélay 537). ◀ Від місц. апел. *posiváč* — “посівник”.

Поскович †. 1648: *Poszkouich (!) Matje* — Н.Верецькі (Maksay 539). ◀ ◀ Можливо, спотворений запис п-ща **Пашковець**, співзвучного з назвою сусіднього села Пашковець на Вл.

Посоленик †. 1715: *Poszobenik (!) Szenko* — Ізки (Bélay 155). Пор. 1787: п-ще *Posolenyk* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від дієприкм. *posoleniy* + субстантивууючий суф. *-ик*.

Постол †. 1567: *Posthol Hricz* — В.Ворота (UetC 53–12). ◀ 1. Усіч. вар. кал. чол. імені *Апостол*, представлений у рум., серб. і в болг. антропонімії (Jordan 377, Грк 159, Илчев 404, Ковачев 415). Пор. ще 1570: *Greg. Poztola* — В.Ворота, *Greg., Steph. Postola* — Н.Ворота (UetC 53–14); 1787: п-ще *Postol* — Гладишів на Лемк (ЙМ). 2. П-ща *Postol, Postolak* є і в Польщі, але К.Римут схильний убачати в них апел. *postoly* — “постоли” (Румут II 283).

Постолівка — Середне. ◀ Імовірно, від антр. **Постол** + формант *-івка*.

Потай †. 1572: вл. *Patay József* — Зарічча (Szabó 275); 1637: п-ще *Patay* — Нове Село (Szabó 507). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Pata* (Vályi III 26, 27) або, що менш імовірно, від укр. присл. *potáy* чи прикм. *пота́ємний*.

Поташник — Ужгород. П-ще *Potasznik* є і в Польщі (Румут II 285). ◀ Від апел. *potášnik* — “робітник поташного заводу”, “людина, яка живе на *поташні*”, “людина, що виробляє *пота́ш*” (Пр). Пор. 1429: п-ще *Patas* — Туртеребеш у ком. Угоча (Szabó 526).

Потена †. 1641: кр. *Sim. Potera* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ 1. Від бойк. апел. *noména* — “повія” (Он II 124). 2. Фонет. адаптація пол. п-ща *Potera* або *Potempa*, які К.Римут виводить від апел. *potera* — “образя”, “осуд” (Румут II 286).

Потка †. 1572: п-ще *Patka i Potka* — Олешник (Szabó 325). ◀ Від місц. апел. *notka* — “vulva” (Хс).

Потокиї — Вн, Уж, Тч. 1565: п-ще *Pattaky* — Чорний Потік (Szabó 343); 1715: кр. *Pataki F.* — Новоселиця на Вн (HodAd 37). ◀ Укр. утворення з формантом *-i* від слов. ойк. *Potok*. На території Угор. королівства ойк. *Пóток* було щонайменше 17 (Vályi III 27). Перший запис цього п-ща зафіксований 1413 р. (Kázmér 830).

Поторії — Мк. 1478: п-ще *Pothor* — Холмовець (Szabó 365). ◀ 1. Угор. утворення від ойк. *Potor* з формантом *-i* з подальшою появою укр. фінального елемента *-й*. 2. П-ще може бути пов'язане з назвою давньої монети *potor* (Const 352).

Потоцький, -кого †. 1678: кр. *Potoczki Ivan* — Ясиння (Bélay 167); 1715: кр. *Jo. Potoszki* — Присліп, *Fr. Potoszki* — Н.Селище (Bélay 195); 1787: п-ще *Potocki* — Ластівка на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Potocki* — Морозовичі на Бойк (ФМ). ◀ Відносний прикм. від топ. *Пóток*.

Пóтрогош — Сокирниця, Велятин, Буштино. 1516: п-ще *Potraach* — Виноградів (Szabó 421); 1575: кр. *To. Pothratws (!)* — Крещтї (Bélay 169). ◀ Угор. п-ще з апел. *patrohos* — “черевач”, “пузач”, що від слов. лексеми *потрохи* (KnieSz 442, Kázmér 872, Он II 126).

Потушніак — Осій, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Potoczniak* — Нагувичі на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Potoczniak* згадується 1714 р. (Bubak II 37), а в Хорватії п-ще *Potošnjak* належить до популярних (Leksik 526). П-ща *Potoczny, Potoczniak* є і в Польщі (Румут II 286). ◀ Місц. укр. вар. катойк. *пoтушні́ак* — “людина, що живе при потоці” зі збереженням голосного */y/* в корені та дисиміляцією групи */чн/* у */шн/*, як у словах *рушні́к, тушні́й, яєшня*. Доп-щевію семантикою лексема *пoтушні́ак* перебуває в колі таких відприкм. дериватів, як *горішні́ак, долишні́ак, тутешні́ак, гірні́ак, лісні́ак*.

Пoфaлу́шії — Горбок, Станово. ◀ Фонетично спотворений вар. п-ща **Пoпfалу́шії**.

Пóхил [*Пóхыл*], **-ла** — Вільхівка, Боржавське. 1715: кр. *Mich. Pokhil* — Присліп (Bélay 181). Пор. п-ща *Pochyuko, Pochyfu* в Польщі (Румут II 258). ◀ Давньоукр. нечленний прикм. *похиль* — “похилый”, “похилений”, “старий” (Ж-Н 726, Гр III 386, СУМ 445, Он II 127).

Пóхилець [*Пóхылиць*], **-льця** — Вел. Ком'яти, Кам'янське. ◀ Від антр. **Пóхил** + **-ець**.

На території Польщі п-ще *Pochulek* згадується 1496 р. (SSNO IV 296).

Похилюк — Рахів. П-ще *Pochyluk* є і в Польщі (Rymut II 258). ◀ Від антр. *По́хил* + *-юк*.

Похиляк — Ужгород. ◀ Від антр. *По́хил* + суф. *-як*.

Поцін [*По́цен*], *-ина* — Гайдош. ◀ 1. Від південнослов. гіпок. імені *Poca*, співвідносного з *Despot*, *Poznan*, *Prodan*, *Prohor*, *Prokopij*, *Protasij* та ін. подібними іменами (Šimundić 446, Грк 294, Илчев 405), + *-ин*. 2. П-ще *Pocin*, яке на пол. землях згадується 1606 р. На думку К.Римута, п-ща *Poc*, *Poca*, *Pocin*, *Pocko* походять від імені *Poc* (< *Iratij* — Rymut II 257).

По́чко — Св. Ір. На території Польщі п-ще *Pocko* згадується 1551 р. (Rymut II 257), а пізніше згадуються п-ща *Pocak*, *Pocik*, *Pociuk* та ін. споріднені. ◀ Імовірно, від пол. гіпок. імені *Poc*, що відповідає оф. *Iratij* (Rymut II 257).

По́цов, *-цова* — Біловарці, Бедевля, Тересва. ◀ Імовірно, від пол. імені *Poc* (див. **По́чко**), болг. гіпок. імені *Поцо* чи якогось ін. південнослов. співвідносного з *Prodan* (Илчев 405), + *-ов*.

Почик †. 1410: п-ще *Pochyk* — Тросник (Szabó 470). Пор. 1214: *Poth reus*, *Potha reus* — ком. Саболч (RegVar 185, 261); 1662: п-ще *Poczia* — Виноградів (Szabó 590); 1605: кр. *Jo. Poczkan* — Золотарьово (Bélay 179); 1715: п-ще *Potsik* — Заріччя (Szabó 276); 1773: кр. *Pocsi* — Держ у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ Від п-ща **Повч** із контракцією *lov*/ до ступеня *lol* + суф. *-ик*.

Почіл, *-чіла* — Горонда. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Почіль — В. Бистрий, Торунь. ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Можливо, фонет. видозміна пол. п-ща *Pociel* (Rymut II 258).

Пошта †. 1570: п-ще *Posta* — Раковець, а 1574 — п-ще *Poszta* у Виноградіві (Szabó 458, 422); 1715: гор. *Jo. Posta* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Антр. *Posta* на території Угорщини вперше згадується 1581 р., а походить від апел. *posta* — “кінний поштар”, “кур'єр” (Kázmér 871). Лексема *пóшта* у зн. “засіб зв'язку” на Зак фіксується з XVIII ст. (ДжеДел 129). На території Польщі п-ще *Poszta* згадується 1429 р. (SSNO IV 297).

Пошта́к — Ір, Вн. Уж. 1572: *Greg. Posztak* — В.Ворота (UetC 53-12); 1659: п-ще *Postak*, а 1671 — *Posta* (Szabó 458). ◀ Від арх. апел. *поштáк*, який на Зак тепер уживається лише як “поштовий голуб”.

Поштарю́к — Лазівщина, Чорна Тиса. У с. Чорна Тиса всіх **Поштарюків** називають

Поштаря́ми. П-ща *Pocztar*, *Pocztaruk* є в Польщі (Rymut II 259). ◀ Від місц. апел. *поштáрь* — “листоноша” + суф. *-юк*.

Правота †. 1570: *Fr. Pravota* — Мукачів (UetC97-29). На території Польщі антр. *Prawota* згадується в 1226 і 1235 роках (Rymut II 294, SSNO IV 340). ◀ Від старопол. ос. назви *Prawota* (MalecStar 72).

Пра́дід — Чабанівка, Дравці, Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Pradidow* — Хітар, Либохора на Бойк, а 1819 — п-ще *Pradid* — там само (ЙМ, ФМ). На Подг п-ще *Pradziad* згадується 1790 р. (Bubak II 37). ◀ Від давнього укр. терміна спорідненості *пра́дід* (ДжеДел 130).

Праничу́к [пишуть здебільшого **Пранечу́к**] — Рх. 1787: п-ща *Prannik*, *Prannikow* — Крушельниця, В.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Праник*, що з апел. *пра́лик* — “знаряддя до великого прання” (Гр III 401), + *-юк*.

Праша́к — Кобилицька Поляна. П-ща *Praszczak* і *Praszczak* є також у Польщі (Rymut II 293). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від бойк. апел. *пра́ца* — “правнук”, “праправнук” (Он II 133). 2. Пол. п-ще *Praszczak*, яке походить від історизму *praszczka* — “давня ручна зброя для метання каменя” (Rymut II 293, СУМ VII 523).

Пращу́р †. 1570: *Fr. Prascchw* (!) — Неліпино (UetC 53-14). ◀ Від апел. *пра́щур* — “далекий предок”, “родоначальник”, “прадідів дід” (Гр III 403, СУМ VII 524).

Пребу́ца — див. **Прибу́ца**.

Пребу́ш — див. **Приби́ш**.

Прега́ра — див. **Прига́ра**.

Предилович †. 1773: присяжний *Nicolaus Predolovics* — Медведжий (Удварі-2 320). ◀ Див. **Прядилович**.

Предович †. 1682: *Predovits Jaczko, Szimko* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від давньослов. гіпок. чол. імені *Predo* або *Preda*, співвідносного з повними іменами *Predimir*, *Predislav*, *Predivoj*, *Premislav...* (Šimundić 446, Ковачев 415), + *-ович*. П-ще *Preda* відоме також у Молдові (Ер-Кос 97).

Пределович — Медведжий, Н.Ворота, Горонда. ◀ 1. П-ще з суф. *-ович* від дієсл. основи *przędę* — “пряду”. Пор. пол. п-ща *Prądo*, *Przędzielewski*, *Przędzelowski* та ін. (Rymut II 305). 2. Слов. утворення з суф. *-ович* від пол. антр. на зразок *Prędoła*, споріднені якого *Prędota*, *Prędocin*, *Předkosz* згадуються в Польщі з XV ст. (SSNO IV 342).

Пресла †. 1428: шл. *Dan Preszla* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Імовірно, від давньослов. чол. імені *Преславь* (MalecBud 20, 59, 104, 113, Šimundić 275, Илчев 407, Ковачев 416).

Прибера †. 1715: укр. *Jo., Juras Pribega*, а 1720 — *Pribega Jur* — Косівська Поляна (Bélay 159). ◀ 1. Слов. згр. утворення з суф. *-era* від давньослов. усіч. чол. імені *Приба* або *Прибо*, що з повного імені *Прибыславъ* (Šimundić 446). Пор. ще 1696: кріпачка *Pribehina Danicha* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). 2. Укр. фонет. адаптація пол. п-ща *Pribieg, Przebig* або *Przybig*, які К.Римут пов'язує з лексемою *przebieg* — “перебіг”, “розвиток” (Rymut II 305).

Прибик — Добрянське. Пор. 1412: *Хмѣль...* *Прибскъ* — Львів (ССУМ II 233); 1632: п-ще *Прибик* — Фанчиково (Szabó 329); 1684: кр. *Pribek Demian, Joanchika* — Кобилецька Поляна (Bélay 159); XVIII ст.: *pan Pribék Ferenczow* — Руські Комарівці (ПеУрб 114). На території Польщі антр. *Przybek, Przybko* згадуються з XIV ст. (SSNO IV 378–379), а в Сербії споріднені йому антр. *Прибаль, Прибих* — із XV ст. (ГркРеч 146). ◀ Давньослов. усіч.-суф. утворення *Прибикъ* від двоосновного імені *Прибыславъ*, яке дотепер зберегли чехи (Кларрová 151), хорвати (Šimundić 446), поляки (MalecStar 179) та навіть угорці, хоч угор. лексема *pribék* — “утікач”, “віровідступник”, “суперник” має й інші пояснення (KnicSz 446, Kázmér 875).

Прибич [здебільшого пишуть **Прібіч**] — Підвиноградів. ◀ Утворення з суф. *-ич* від південнослов. чол. імені *Приба*, що з *Pribislav* (Šimundić 446). П-ща *Pribić, Pribičević* є в Хорватії (Leksik 532).

Прибиш [*Прібыш*] — Широке. На Подг п-ща *Przybysz* з *Przybylski* фіксуються з XVIII ст. (Bubak II 39), а в ін. регіонах Польщі — з XIII ст. (SSNO IV 384). ◀ 1. Давньослов. регресивно-суф. утворення *Прибышь*, співвідносне з праслов. двоосновним іменем *Прибыславъ* (Maretić II 119, SvoSta 102, Гинкен 160, ГркРеч 147). На Зак ім'я *Прибиш* могло потрапити від словаків, до яких у вигляді *Pribiš* воно прийшло від чехів (SSJ VI 145). 2. Від місц. апел. *прібыш* — “пришляк”, “зайда” (Ір, Хс), що відповідає за змістом пол. апел. *przybysz* — “т. с.”. Пор. ще апел. *прибишень* (Ж-Н 739).

Прибош — Вел.Копаня. 1775: п-ще *Prebus* — Мала Копаня (Szabó 393). П-ща *Przybosz* і *Prybusz* є і в Польщі (Rymut II 312). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Прибиш**, власне *Прібыш*. 2. Перенесення серб. чол. імені *Прибош* на укр. ґрунт, де воно стало п-цем.

Прибу́ла — Баранинци, Ужгород. П-ща *Przybuka, Pribuka* та похідні від них є і в Польщі. К.Римут виводить їх від давньослов. двоосновних імен *Przybysław, Przybuwoj* та від дієсл.

przybyć — “прибити” (Rymut II 311). Пор. 1648: *Pribitewich* (!) *Iuan, Simko* — Неліпино (Maksay 548); 1787: п-ща *Prybyła, Pribuło* — Мацина, Розділля та п-ща *Przybjlak* — Зиндранова на Лемк (Красовський 126). Пор. ще серб антр. XV ст.: *Прибыль* і *Прибыловичъ* (ГркРеч 148). ◀ Місц. укр. вар. давньослов. чол. імені *Прибыла* (< *Прибыславъ*), який постав через видозміну фонем */ы/* в підужгородських селах (див. ще Морощкин 158, Maretić II 84).

Прибу́ца — Перечин. ◀ Рум. дериват із суф. *-uță* від давньослов. чол. імені *Приба, Прибе*, тобто *Прибыславъ*.

Пригáра — Хс, Вн, Тч. 1715: кр. *St. Prehara*, а 1720 — *Mich. Prehara* — Н.Селище (Bélay 195); 1787: п-ще *Pryhar* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *пригáра* — “пригорілі частини їжі” (Гр III 410). Пор. ще закарпатоукр. *пригáрь* — “пригорілий тютюн у люльці” (Чопей 307).

Пригóда — Ужгород. Пор. 1787; п-ще *Przygoda* — Поляна на Лемк, а 1819 — Стрільбичі на Бойк (ЙМ, ФМ). На території Польщі поширене п-ще *Przygoda* та його похідні (Rymut II 313). ◀ Від апел. *пригóда* — “випадок” (Гр III 412).

Прийма́к — Вн, Ір, Св, Мк, Уж, Рх, Тч. 1819: п-ще *Preimak* — Сливки на Бойк (ФМ). П-ще є у прикарп. гуцулів (Vincenz 509), а також у Польщі (Rymut II 304). ◀ Від апел. *приймак* — “чоловік, прийнятий у дім дружини” (СУМ VII 623).

Прийма́к-Харба́ка — Богдан. ◀ Двоосновне складення, в якому друге п-ще (**Харба́ка**) виконує роль прикладки.

Прийми́ч — Вл, Мк, Ір. 1567: *Primnithe* (!) *Waachyl*, 1570 — *Lad. Primithi* (!) — Поляна (UetC 53-12, UetC 53-14); 1570: утікач *Lad. Primitha* (!) — Неліпино (UetC 53-14); 1772: староста *Gregorius Primits* — Медведжий (Удварі-2 302). П-ща *Prymicz* та *Przymicz* є і в Польщі (Rymut II 314). ◀ Від бойк. апел. *прі́ймич* — “приймак” (Он II 138).

Прикоп †. 1720: кр. *Gr. Pricop* — Шайов (Bélay 189). П-ще є в Молдові (Ер-Кос 97), у Румунії (Iordan 379) та в Польщі (Rymut II 314). ◀ 1. Рум. популярний еквівалент до укр. чол. імені *Про́кін*. Пор. 1715: кр. *Moran Prikop* — Говдпоток (Bélay 147). 2. Виводити п-ще із пол. діал. *przykopa* — “канава”, “потік” чи від слз. *prickopa* — “т. с.” не дозволяє семантика апелятива.

Прийми́ч — Уж, Мк, Вн, Вл. 1607: *Primicz Hricz* — Сімир (UetC 104-8). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Прийми́ч**.

Прийми́ч — Середне. — Див. **Прийми́ч**.

Приндик †. 1682: *Prenditska Maria* — Домашин (UeC 88-59). Пор. 1787: п-ща *Prynda, Pryndziak* — на Лемк (Красовський 126), п-ща *Prynda, Pryndyn, Prenda* — Танява на Бойк (ЙМ), а п-ще *Pryndeiko* — на прикарп. Гуц (Vincenz 498). ◀ Від апел. *prinda* — “вередлива, примхлива людина”, “суета” (Гр III 429).

Принц [Принц] — Тересва. 1787: п-ще *Prynz* — Ластівка на Бойк. П-ще *Prync* є і в Польщі (Rymut II 304). ◀ Від титулу *принц*.

Прирубич †. 1659: кр. *Prirubicz Stecz* — Студений (Bélay 145). Пор. п-ща *Przerambski, Przyrembel* у Польщі (Rymut II 309). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Прируба*, що від дієсл. *прирубати*, але мотив номінації не зовсім зрозумілий.

Присліпський — Гукливий. Пор. 1787: п-ще — *Przysłowski* — Кам’яна, Чарна на Лемк (Красовський 126). ◀ Прикм. від геогр. номена *prúslip*, де твірна основа може бути назвою с. *Prúslip* або топоапел. зі зн. “перевал, сідловина”, “поле, поляна серед лісу” (Гр 157), “пристінок” (Rymut II 316).

Прислупський — В6, Уж. 1787: п-ща *Przysłowski, Przysłupski* — Городок на Лемк (Красовський 126). П-ща *Przysłupski, Przysłowski* є і в Польщі (Rymut II 316). ◀ Етимологія та ж сама, що й у п-ща Присліп, а найближчий населений пункт із назвою *Присліп* — у сх. Слч (Лазорик 67, Majtán 342).

Прісташ — Уж, Пр. 1696: *Иван Присташъ из зятіомъ Павломъ* — Бенедиківці (ЛелПам 230); 1787: п-ще *Prystasz* — Биківці, Ванівка та ін. на Лемк (Красовський 126). У поляків є п-ща *Przystaś i Przystoś* (Rymut II 316). ◀ Від закарпатоукр. апел. *прісташ* — “приймак” (Чопей 313, Он II 145).

Прістая — Хс. Пор. 1787: п-ще *Prystay, Przystay* — Розточки, Княжолука, Либохора та *Prystaiowicz* — Тершів на Бойк (ЙМ). П-ща *Puzystaj, Przystajko, Przystajczuk* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від дієсл. *прістати* (Rymut II 311). ◀ Від бойк. апел. *прістай* — “приймак” (Он II 145).

Присяжник †. 1648: *Prissaznik Iuan* — Н.Ворота (Maksay 539). Пор. п-ща *Prysiażnik, Przysiażnik, Przysiażnik, Prisieżnik* у Польщі (Rymut II 316). ◀ Від давньоукр. юридичного терміна *присяжник* — “приведений до присяги свідок” (СУМ II 249). На Зак термін *присяжник* є давнім (Джедел 134).

Притискач †. 1735: *Андрей Притискачов зять* — (Метрика); 1787: п-ще *Prytyskacz* — Туринське на Лемк (Красовський 127). ◀ Від апел.

притискач — “пристрій для притискування чого-небудь” (СУМ VIII 62).

Притугла — Ужгород. П-ща *Prytuła i Prytulak* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 507), у Молдові (Ер-Кос 97), а п-ща *Przytuła, Przytuł, Przytułko, Prytulak* є і в Польщі. К.Римут виводить їх від дієсл. *przytulic* — “пригорнути” (Rymut II 317). ◀ А.Вінценз справедливо пов’язує його зі зн. “приголубити”. Однак його могли започаткувати й інші зн. (див. Гр III 157).

Причіна — льниця. 1715: кр. *Mich. Precsina* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. пол. п-ща *Przyczyna, Przyczyn* та ін., які К.Римут виводить від пол. *przyczyna* — “привід” та *przyczynek* — “додаток” (Rymut II 313). ◀ Імовірно, від бойк. апел. *причіна* — “причинок”, “додаток” (Он II 148).

Пришлюк †. 1681: *Prislyuk Janos* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1618: кр.ж *Lukacz Prisly* — с. Бенедиківці на Маковиці, кр. *Prichodny Petro* — Щавник на Маковиці (Mars 84, 86). ◀ Від лексикогр. незасвідченого апел. *пришлюк* — “приходько”, “зайда”.

Пришляк — Ужгород. 1567: *Prislak Iwan, Prysłyak Halyko* — Чинадьово (UeC 53-12); 1572-1575: кр. *Ge., Gr., Marc. Pryslak, Prisliak* — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. ще 1602: *Prisli Lukacs* — Тур’я Бистра (UeC 104-8). П-ща *Przyszlak, Przyslak* є і в Польщі (Rymut II 316). ◀ Від діал. *пришляк* — “приходько”, “зайда”, “новосел”. Жін. апел. *пришлячка* на Зак є традиційним (Джедел 136).

Прібіч — Підвиноградів. — Див. **Прібич**.

Пріміч — див. **Пріймич**.

Принц — див. **Принц**.

Пріц [род. — **Пріца**, рідше — **Пріця**] — Рх, Пр. Пор. 1689: кр. *Pricze Griga* — Барцанфалва (Bélay 123). Пор. ще 1787: п-ще *Pricak* в бойк. селах Опака, Закологь, Воля Блажівська на Бойк (ЙМ), а також 1819: п-ще *Pricak* — Ясениця Сільна на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені *Пріць*, яке співвідноситься з повним іменем *Прокін* та його розм. вар. *Проць*. 2. П-ща *Pric, Prica* є і в Польщі. З приводу останніх К.Римут висловлює думку, що вони походять від дит. *pryt* — “пукнути, перднути” (Rymut II 304).

Прода †. 1696: кр. *Proda Severin* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Серб. або хорв. чол. ім’я *Прода*, яке є гіпок. від повного імені *Продан* (Грк 162, Šimundić 446).

Продан — Тч, Хс, Мж, Ір, Св, Вл, Вн. 1219: *civis Paradan* (!) — кр. замку Красна (RegVar 239); 1428: шл. *Prodan Mihalljlo* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1456: *пан Тоадер Продан* — Васлуй (ССУМ II 257); 1715: кр. *Phil. Prodan* — Добрянське

(Bélay 177); 1726: *Литчей Продаи* — Сокирниця (UdAd 75); 1787: п-ще *Prodan* — Лицівка на Бойк (ЙМ). П-ще поширене серед румунів і молдован (Iordan 380, Ер-Кос 97), болгар, сербів і хорватів (Leksik 534), де функціонує і повне ос. ім'я *Прѣдан*. ◀ Від давньослов. закінального чол. імені *Прѣдан*, яке дотепер побутує у правосл. народів Карп.-Дун. басейну (Илчев 408, Ковачев 416, Колесник 10, Šimundić 276). У XVIII ст. ім'я *Прѣдан* на закарп. Верховині ще побутувало. Пор. запис 1764 р. із с. Розтока на Вл: *с женою своєю Марією и сыном своим продаюмъ* (Сах 83). (Про умови надавання і функціонування цього імені в Укр. Карпатах див. ЧуАнтр. 43–45).

Проданець [*Проданиць*], -ниця — Тч, Хс. У сербів антр. з основою *Продан*- функціонують із XIV ст. (ГркРеч 149–150). 1720: кр. *Prodanicz Kohut* — Студений (Bélay 146); 1720: *Prodanus Prodanecz* — Горінчово (Bélay 144). Пор. серб. чол. ім'я *Проданиц* (Грк 162).

Проданюк — Кваси, Білин, Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Prodanczuk* — Лицівка, Лоп'янка на Бойк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Прѣдан* + -чук.

Прожегач — Неліпно, Сасівка. ◀ Морфемна структура п-ща прозора. Вона — слов'янська. Перший його денотат мав щось *прожигати* — “пропалювати”. Така фонет. ознака п-ща, як збереження зімкненого /t/ та кореневого /e/, змушує кваліфікувати його як п-ще пол. пох. (від дієсл. *przeżegać*), але віднайти ім. *przeżegacz* у словниках пол. мови нам не вдалося.

Прокіп [*Прокун*], -копа — Довге, Лисичово. ◀ Від староукр. чол. імені *Прокоп* зі зміною голосного /o/ на /i/.

Прокіп'юк [*Протін'юк*] — Богдан. Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Прокіп*.

Прокович †. 1699: *Prokovits Mihaly, Vaszil, Hricz* — В.Ворота (Maksay 595). ◀ Утворення з патр. суф. -ович від гіпок. імені *Прока*, або *Проко*, співвідносного з повним іменем *Прѣкоп* (Šimundić 446).

Прѣкоп — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Ір, Вн, Тч, Мж. 1445: *Розозка Прокопъ* — Сучава (ССУМ II 260); 1649; кр. *Prokop* — Н.Визниця (LchBer 795); 1715: кр. *Lad. Prokopi* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Прокопъ* (Керста 124) без чергування кореневого /o/ з /i/.

Прокопаніч — Красна. ◀ Від андр. *Прокопанія* — “дружина *Прѣкопа*” + -ич.

Прокопєць [*Прокопичь*], -пичя — Мк, Уж, Вн. ◀ Від антр. *Прѣкоп* + -єць.

Прокопич — В.Водяне. 1787: п-ще *Prokopicz* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ І. П-ще могло бути

утворене від жін. імені *Прокопа*, яке є, напр., у чехів, болгар (Кларрová 277, Справочник 518, Илчев 408). 2. Імовірно, що його принесено з Хорватії (Leksik 534) чи з якоїсь іншої слов. країни як готове утворення з суф. -ич.

Прокопович †. 1570: *Step. Prokopovich* — Н.Ворота (UetC 53-14). ◀ Від антр. *Прѣкоп* + суф. -ович.

Прокоп'юк [*Прокоплюк*] — Лазівщина, Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. *Прѣкоп* + -юк.

Прокупця †. 1772: староста *Paulus Procupca* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Антр. *Прокупєць* (≠ *Прокопєць*) у формі род. відм.

Прокупцінич — Липча. 1715: кр. *Prokupcanyicz Ivan* — Липча (Bélay 172). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Прокупція* — “дружина *Прокупця*”, тобто малого *Прѣкопа*.

Прокша †. 1570: *Nic. Proksa* — Росош (UetC 97-29). ◀ Від чол. гіпок. імені *Прѣкша* (оф. *Prokin*), відомого більшості мов Карп.-Дун. регіону (Šimundić 446).

Пронтекер — Ключарки. ◀ Нім. п-ще від *Brandtecher* у спотвореній його вимові.

Проньо — Нова Розтока на Вл. Пор. 1487: *Соучак Бѣликович Проко* — Добучини (ССУМ II 261). Пор. 1787: п-ща *Prońko* — Боднарка, *Prończaka* — Явірка на Лемк (Красовський 127), *Prońow, Proniewicz, Pronyszyn, Pronyszyniec* — на Бойк (ЙМ). ◀ Давньоукр. чол. ім'я *Пронь*, яке у сх. слов'ян співвідносилось з повними іменами *Прокін*, *Прохор* (Керста 124, Vincenz 206, Справочник 447), а у півд. — з імені *Прѣдан* (Илчев 408).

Пронюк — Ділове, Росішка. 1787: п-ще *Prońiuk* — Полянниця на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Проньо* або *Пронь*, що є гіпок. від імені *Прокін* (Керста 124, Осташ-3 63).

Проскурник †. 1618: кр. *Andrei Proskurnik* — Н.Мирошів на Маковиці (Mars 82). ◀ Від укр. апел. *проскурник*, співвідносного з жін. ос. назвою *проскурниця*.

Проскурниця †. 1571: кр. *Pryzcornyca (Pozcornyca)* — Вел.Бичків (Bélay 128). Пор. 1550: кр. *Luc., Sim. Prozkorasysytha*, а 1571 — *Sim. Prokwra (!) Sythew* (угор. *proszkura sűő* — “проскурниця” (СУМ XVIII 287) — Руське Поле (Bélay 211); 1715: вдова *Prozkurnicza* — Нанково (Bélay 154). Пор. також 1819: п-ще *Proskurnik* — Грабів на Бойк (ФМ); 1820: п-ще *Pruskurniak* — Мичківці на Лемк (ФМ). П-ще *Praskurnica* 1474 р. згадується в Польщі (Rymut II 300). ◀ Від укр. апел. *проскурниця* “жінка, що виготовляє проскури” (СУМ VIII 287).

Протазич — Королево. Пор. 1819: п-ще *Protasiewicz* — Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀

Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Протáзя*, співвідносного з чол. *Протазь*, *Протасій* (ВІЛ 93).

Профóнчик — Вишково. ◀ Утворення з суф. *-чик* від якогось кал. чол. імені гр. пох. на зразок *Митрофан*.

Прохіра [*Прохíра*] — Терново. Пор. п-ще прикарп. гуцулів *Profir* (Vincenz 235), лемк. п-ще 1787 р. *Proch* із Дубрівки Руської (Красовський 127). ◀ 1. Від давньоукр. кал. чол. імені *Прохирь* або *Прохорь* (Керста 124), а це з гр. імені *Прохоро́с*, апел. зн. якого — “хороводець”. Пор. молд. ім’я *Прохира* — *Профира* (ДумбрМик 126). 2. Від укр. діал. апел. *прохíра* — “знахар” (Он II 157) чи *прохіра* — “лукава, хитра, підступна людина” (Гр III 488).

Проц — Нересниця, Свалява. 1607: *Prutziu* (!) *Vasily* — Суха (UetC 104-8); 1684: *Procz Vaszil* — В.Руна (Bélay 186); 1787: п-ща *Proc*, *Proć* — Босько, Рябе, Синява, Улюч та ін. на Лемк (Красовський 127). ◀ 1. Від популярного в минулому укр. розм. чол. імені *Проць*, співвідносного з повним іменем *Прокін* та *Прохор*, з подальшим ствердінням кінцевого приголосного /ць/. Пор. п-ще **Проць**. 2. К.Римут припускає й ін. етимології (Rymut II 298).

Прóца — Вільхівці, Терново, Округла. ◀ Від гіпок. чол. імені *Прóца*, яке в українців співвідноситься з повним іменем *Прокін* (ВІЛ 93, Гр IV 559), а у сербів і хорватів — також з імені *Продан* (Гр 162, Šimundić 446).

Прóцай — Терново. ◀ Від антр. **Прóца** + формант *-ай*, як у п-щах *Данкай*, *Долинай*, *Ревай*...

Проць — Ір, Св. 1787: п-ща *Proć*, *Proćko* — Босько, Кожушне, Вислік, Воля Н. та ін. на Лемк (Красовський 127), *Procio*, *Prociow* — Лолін, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. гіпок. чол. імені *Проць*, співвідносного з *Прокін* (ВІЛ 93).

Процьок — Ясіння, Білін. 1755: *Proćok Ivan* — Ділове (ПаПо-1 11). ◀ Від антр. **Проць**, **Проц** або **Прóца** + *-юк*.

Прошеник †. 1692: сел. *Прошеник* — Лавки (Лучкай-Іс 44). ◀ Від пасивного дієприкм. *прошений* + субстантивуючий суф. *-ик*.

Пруницький †. 1738: *Pruniczki Josaphatus* — закарп. монах, вихований у Гал (Лучкай-Іс 268). ◀ Від антр. **Пруніця** + *-ський*.

Пруніця [*Пруніца*] — Велятин, Новоселиця на Вн. Пор. п-ща *Pruniak*, *Pruniczki*, *Pruniec*, *Pruniewicz*, *Pruniuk* у Польщі, які К.Римут виводить від імен *Prochor*, *Prokofij*, *Sopron*, що раніше вживалися на сході Польщі (Rymut II 300). ◀

1. Від чол. імені *Прунь*, *Пронь* (≤ *Прокін* — Осташ-3 65) + *-иця*. 2. Дериват із суф. *-іця* від рум. апел. *prun*, *prună* — “слива”.

Прунич †. 1682: *Prunitz Olexa* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Від антропооснови *Пруна*, що з рум. *prună* — “слива”, або від чол. імені *Прў́ня*, + *-ич*. Див. ще **Пруніця**.

Прусин †. 1648: *Prokutt (!) Pruszin* — Щербовець (Maksay 532). Пор. 1787: п-ще *Prusak* — Квятонь на Лемк (Красовський 128); 1680: кр. *Pross Szimion* — Рус. Поляна і тут же *Poroszin (!) Vaszil* (Bélay 189); 1787: п-ще *Prus* — Тершів, Сушиця на Бойк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Prusinkowski* в Польщі (Rymut II 392). ◀ Від етн. *průsini* — “прус”.

Прусович †. 1645: п-ще *Prosovics (!)* — Котельниця (LehBer 370). П-ща *Prus*, *Prusa*, *Prusiński* є в Польщі (Rymut II 302). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від п-ща *Прус* (див. *Прў́син*) або від давнього етн. *прус*.

Пруців †. 1607: кр. *Prutziu Vaszil* — Суха (UetC 104-8); 1720: *Jo. Prucz* — Рипинний (Bélay 185). ◀ Від діал. імені *Пруць* (< *Проць* — *Прокін*) + пос. суф. *-ів*.

Прядилович †. 1699: кенези *Pradolovicz (!) Hricz, Fedur, Lazur, Fetyko* — Медведжий (Maksay 613). Пор. 1414: п-ще *Prathko* — Апа в ком. Сатмар (MaksaySz 109); 1787: п-ще *Pradylicz* — Майдан на Бойк (ЙМ), *Priadka*, *Pryiaiko* — Полонне на Лемк (Красовський 128). ◀ Давньослов. патр. із суф. *-ович*, який на півдні Сербії згадується 1464 р. (ГркРеч 151) у вигляді *Прѣдиловичь*. На перший погляд, твірна основа п-ща *Прядил-* походить від дієсл. *прятити* чи навіть від ім. *пряділя*, який у бойків озн. “пряля” (Он II 159), тобто “пряха” (СУМ VIII 366, 371). Насправді ж *прядішня* тут — новіша мотивація. Первісно антр. *Прѣдиловичь* асоціювався з тим префіксальним компонентом *прѣд-*, що й укр. префікс *перед-*, наявний також в інших давньослов. іменах, як *Прѣдислав*, *Прѣдрагь*, *Прѣмль* (ГркРеч 151–153). Пор. ще суч. серб. імена *Предло*, *Предух* (Грк 160), хорв. чол. гіпок. імена *Preda*, *Predo*, *Predoje*, співвідносні з повними іменами *Predislav*, *Predivoj*, *Premislav*, *Prestlav* (Šimundić 446).

Прядун — Ужгород. Пор. пол. п-ще *Przędzioń* (Rymut II 305). ◀ 1. Від укр. *пряду́н* — “прядильник” (Гр III 494, СУМ VIII 365). 2. Від антр. *Пряди* (див. **Прядилович**) + *-ун*.

Пря́ха — Тюшка, Присліп. ◀ Від апел. *пря́ха* — “пряля”.

Псар [*Псарь*], *-ря* †. 1705: вдова *Pszarjova* — Ізки (Bélay 155). На території Польщі антр. *Pszar*

згадується 1210 р., а антр. *Psar* — 1223 р. (Rymut II 235). ◀ Від давньоукр. апел. *псар* — “особа, що доглядає псів, мисливських собак” (СУМ VIII 372).

Пс'яйка — Вб. ◀ Від місц. назви твердої непридатної для сіна трави *пс'яйка* (Ужан), яку на Бойк називають *пс'яйка*, *пс'яка* і *пс'юка* (Он II 159). Пор. 1787: п-ще *Psiuch* і *Psuk* — Яблунька на Бойк (ЙМ).

Пс'яйкó — Лінці, Стара Стужиця. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща *Пс'яйка*. 2. Зв'язок із заст. канон. іменем *Псой* (Справочник 447) менш імовірний.

Публік — Ужгород. ◀ Здр. вар. заст. чол. імені лат. пох. *Публіій* (ВІЛ 260, Kálmán 24).

Пу́га — Мк, Уж, Ір, Мж. 1570: *Sim. Poha* і *Puha* — Чинадъово (UetC 53-14); 1570: п-ще *Pwha* — Дівичне (Szabó 354); 1715: кр. *Gr. Puhacs* — Колодне (Bélay 134). П-ще *Puha* в Польщі згадується 1498 р. (Rymut II 319). ◀ 1. Від укр. апел. *п'юга* або рум. *puhă* — “т. с.”, який в одних регіонах озн. “сова” (Гр III 493, Reczek 405), а в інших — “великий батіг” (Гр 159), “ціпок”, “палиця”, “пужално” (Он II 180). 2. Від угор. прикм. *puha* — “м'який”, “слабкий”, “розпещений”. В угорців п-ще *Puha* вперше фіксується 1475 р. (Kázmér 876).

Пугач †. 1715: кр. *Gr. Puhacs* — Колодне (Bélay 134). ◀ Від укр. апел. *пугач* — “вид сови” (Гр III 497).

Пуглік — Невицьке, Ужгород. 1787: п-ще *Puchlik* — Яворів, а 1819 р. — *Puhol* — Тухля на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ща *Puchlik*, *Puchly*, *Puchly* поширені в Польщі (Rymut II 319). ◀ Від прикм. *п'ухлий* (пор. закарп. *п'ухлий* — “набухлий” — Чопей 331 та гуц. *puchlyj* — “надутий” — Vincenz 478) + -ик. Дзвінка фонема /г/ на місці глухої /х/ — наслідок угор. або й пол. впливу.

Пудг'ірський [*Пудг'ірський*], -кого — Мк. Див. **Підг'ірський**.

Пудгорняк — Хс. — Див. **Підг'ірняк**.

Пудгороцький [*Пудгороцький*], -кого — Пр. ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Пудгородь*, що на слц. боці укр. державного кордону (Majtán 321).

Пудг'урський †. 1773: присяжний *Nicolaus Puhursky* — Станово (Удварі-2 305). ◀ Місц. укр. прикм., утворений на основі словоформи *пуд горов* — “під горою”.

Пудинець [*Пудиниць*], -ниця — Ізки, Пилипець. Пор. 1787: п-ще *Pudziak* — Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Місц. укр. утворення з суф. -инець від заст. імені *Пуда* (ВІЛ 250), відомого нині сербам (Грк 162). Ім'я *Пуда* та *Пудих*, як і рос. вар. кал. імені *Пуд*, — ім'я лат. пох., співвідносно з дісл. *pudere* — “соромитися” (Пет-

ровський 185, ВІЛ 260). Пор. ще подг. п-ще 1740 р. *Pudzisz*, яке Й. Бубак вважає незрозумілим (Bubak II 40). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з давньою мірою ваги *п'юда*, *пуд* (Rymut II 320), а тим більш — із основою *п'юдити* — “лякати”.

Пудмалюський — див. **Підмалівський**.

Пуднер — Чорнотисово, Холмовець. ◀ П-ще нім. пох.

Пу́за — Загаття. 1715: п-ще *Puzo* — Нехваль-Полянка в ком. Земплин (ПеПред 317). Пор. 1787: п-ще *Puz* — Войтівка і *Puzak* — Вислочок на Лемк (Красовський 128), *Puzycz* — Перегінське, *Puzin* — Підгородці, *Puziow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). П-ще *Puza* є в Польщі (Rymut II 324). ◀ Від апел. *пузо* — “великий живіт”.

Пу́зик — Криве, Тересва. Пор. 1787: *Puzyczka* — Підгородці, *Puziczyn* — Бубниця на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Puzik* згадується 1545 р. (Rymut II 324). ◀ Від антр. *Пу́за*, *Пузо* або *Пуз* (див. *Пу́за*) + -ик.

Пу́зинець [*Пу́зинець*], -ниця — Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. *Пу́за*.

Пу́зник — Ставне. ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. *Пу́зник*, який, своєю чергою, утворено за допомогою суф. -иши від лексеми *Пузо*, *Пузьо* чи *Пуз* із вихідним зн. “великий живіт”. П-ще *Puzyna* є у поляків (Rymut II 325).

Пу́зняк †. 1649: кенез *Puznyák Laszló*, а 1672 — кенез *Puznyak Istvan* і сторож *Puznyák Panko* — Пузняківці (LchBer 665, 666). П-ще *Póznjak* є і в Польщі (Rymut II 289). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Позднякь* у місц. укаючій рефлексії.

Пу́зяк — Люта, Ворочово, Геївці. 1700: *Пузяк Яцько* — Кальник (ПаПо-1 165). Пор. ще 1820: п-ще *Puzio* — Гузелі на Лемк (ФМ). На гал. Гуц п-ще *Puziak* зафіксував А. Вінценз (Vincenz 468). П-ща *Puzzak* і *Puzak* є й у Польщі (Rymut II 324). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Пу́за*.

Пу́зяк'улич — Сімир. Пор. 1787: п-ще *Puzak* — Вислочок на Лемк, Хашів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Пу́зяк'уля* — “дружина Пу́зяка”.

Пу́йк [*Пу́йик*] — Грушово. ◀ 1. Від антр. *Пу́йо* + суф. -ик. 2. Від пол. ос. назви *pija* — “кішка” (Rymut II 320) + -ик.

Пу́йка — Велятин. 1773: п-ще *Pujko* — Велятин (Szabó 538). Пор. 1689: кр. *Pujkar Gavrile*, а 1715 — *Alexand. Pujkar* — Ванцешті (Bélay 214). ◀ Імовірно, від рум. апел. *puică* — “курка”, угор. апел. *pulyka* — “індюк” або від пол. апел. *pija* — “кішка” (Rymut II 320) + -ка.

Пуїю — Мж. 1479: *братіам сго Іоуу и Поуоу и Захарію* — Сучава (СУМ II 275); 1661: кр. *Puj Vaszil* — с. Розавля (Bélay 137). П-ще *Пуя, Пую* поширені серед румунів та молдован (Jordan 382, Ер-Кос 97). ◀ 1. Від рум. чол. імені *Puiu* або від апел. *puî*, основними зн. якого є “пташеня”, “дитя”, “малюк”, “курча” (Ковачев 418). 2. Можливо, від серб. чол. імені на зразок *Пујо*, що з імен на зразок *Путислав, Путишк* (Грк 162).

Пука — Велятин. XIII ст.: родина *Puk* — біля м. Земплин (Nagy-I 567); 1715: кр. *El. Pukalo* — Сопунка (Bélay 193); 1773, 1775: п-ще *Puka* — Велятин (Szabó 358). ◀ Етимологія п-ща спірна. У прикарп. гуцулів є п-ща *Pukan, Pukaniuk, Pukajlo, Pukas*, які А.Вінценз виводить із укр. дієсл. *пúкати* — “розколюватися, розриватися, тріскати” (Vincenz 507). На Подг є п-ще *Рєк*, яке Й.Бубак виводить від апел. *рєк* — “в'язанка”, “вузол” (Bubak II 24). За К.Римутом, пол. п-ще *Puka* походить від дієсл. *pukać* — “стукати”, “тріскати”, “лопатися” (Rymut II 321). За С.Роспондом, *Puka* — це первісне слов. ім'я (Rospond 34). Давньослов. ім'я з первісним зн. “в'язка” вбачає в лексемі *Пук* і Я.Свобода (SvoSta 96).

Пуканці — Тросник. Пор. 1787: п-ща *Pukey* — Стрілки, *Pukalak* — Блажів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пуканя* — “дружина **Пуки**”.

Пукас — В.Водяне. Пор. 1787: п-ща *Pukas* — Тисів, Орів, Н.Кропивник, Сколе, *Pukas* — Орів, Н.Яблунька на Бойк (ЙМ); 1699: *Pukes Olexa, Jazko* — Ганьковиця (Maksay 580). ◀ 1. Суф. *-ас*, як і суф. *-усь*, спонукають убачати в п-щі відіменне пох. 2. Від карп. назви риби *пукас* (Гр III 499, Ж-Н 788).

Пукич †. 1772: присяжний *Michael Pukics* — Ганьковиця (Удварі-2299). ◀ Від антр. *Пука* + суф. *-ич*.

Пукіш — Св. Пор. 1787: п-ще *Pukszyn* — Н.Яблунька, Стрілки на Бойк (ЙМ). П-ща *Pukis, Pukisz* є і в Польщі (Rymut II 321). ◀ 1. Суф. *-іш* у п-щі **Пукіш**, як і суф. утворення *Пукіша*, що в основі п-ща *Пукішин*, ще раз доводять, що це відіменні утворення. 2. Від закарпатоукр. апел. *пúкиш* — “горбун”.

Пукман — Рх. ◀ Імовірно, п-ще нім. пох.

Пула †. 1605: кр. *Pula Prikop* — Розавля (Bélay 187); 1772: присяжний *Lukas Pula* — Вел.Лучки (ДжедеДел 294). Пор. 1689: кр. *Pulak Jonas* — Говдпоток (Bélay 147), а 1672–1696: кр. *St. Puljuk (!)* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Хорв. ім'я *Pula* або *Pulja*. Перше співвідноситься з жін. іменами *Pulcheria, Provoslava*..., а друге — з іменами *Puniša, Prviša, Pirpun* (Šimundić 544, 447).

Пулэй [Пулэй] — Пр. Пор. 1787: п-ща *Pulik, Pulyszzi* — Небилів, *Pulej* — Тур'є на Бойк

(ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Пұла* + *-ей*. Пор. болг. жін. ім'я *Пула*, співвідносне з повним іменем *Пулкунія* (Ковачев 418). 2. Імовірно, що основою став карп. апел. *пуля* — “індика”, “курча” (Грк III 499).

Пұлька — Королево. Крім Зак, п-ще **Пұлька** на початку XIX ст. засвідчують також на Подг (Bubak II 49). ◀ 1. Й.Бубак убаचाє у п-щі *Pulka* діал. назву свійського птаха *pulka* — “індикча”. Можна стверджувати, що п-ще походить від апел. *пұлька* — “індикча” (угор. *pulyka* — Чопей 330). Тим більш, що поряд із п-щем **Пұлька** на Зак здавна функціонує й апел. *пуляк* — “індик”. Та все ж цього недостатньо: антропооснова *Пұльк*-у Карп.-Дун. регіоні давніша, ніж птах *пұлька* та згадана її назва. На території Угор. королівства індики було завезено лише в другій пол. XIV ст. (MNTESz III 308–309). Отже, ця його назва навряд чи могла спричинитися до появи відповідного п-ща. 2. Більш імовірно, що п-ще споріднене з серб. антр. XIV ст. *Пульовић* та *Пульша*, у яких П.Скок, а за ним і М.Гркович пропонують убачати дієсл. основу *пулити* (ГркРеч 153) або болг. імена *Пульо, Пулка, Пулко*, які С.Илчев виводить від гр. *Πονλι* — “пташеня” (Илчев 410).

Пулјак [Пулјек] — Ясіння. 1689: *Pulak Jonas* — Говдпоток (Bélay 147), а 1672–1696: кр. *St. Puljuk (!)* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: *Pulak* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). Пор. 1605: *Pula Prokop* — Розавля (Bélay 187); 1787: п-ща *Pull* — Залокоть, *Pulej* — Тур'є, *Pulik* — Небилів на Бойк, 1819 р. — *Puly* — Тур'є на Бойк (ЙМ, ФМ), а також суч. хорв. п-ща *Puljak, Puljas, Puljek, Puljević, Puljé, Puljko, Puljo* (Leksik 538). П-ще *Pulak* є і в Польщі (Rymut II 321). ◀ 1. Очевидно, закарп. п-ще **Пулјак** має таке ж походження, як і перелічені хорв. п-ща з суф. дериватами південнослов. імен *Пула, Пуља, Пульо, Пулета, Пулша*, частина яких співвідносна з давніми слов. іменами *Првен, Првимоир, Пулиця*, а частина — з іменем *Пульхерія* (Грк 162, Šimundić 446, 544). 2. Місц. діал. відозміна укр. п-ща **Поляк** унаслідок сильного укання ненаголошеного *lo*, як у словах *будяк, Дубрілиці* тощо.

Пумпач †. 1574: п-ще *Pumracz* — Боржавське (Szabó 416). П-ще *Papacz* є і в Польщі (Rymut II 227). ◀ Напевно, утворення з атрибут. суф. *-ач* від пол. апел. *рєр* — “пуп”, “пупець”, первісним зн. якого могло бути “пузан”, “черевань”. Пор. ще пол. апел. *рєрел* — “булька”, “бульбашка”, “пухир”.

Пұмпинець [Пұмпиниць], *-ниця* — Вл. Пор. подг. п-ща XVII ст. *Рєрєк, Рєрєцук, Рєрєцак*, які Й.Бубак виводить від апел. *рєрєк* — “пуп,

пупець” (Bubak II 24). Пор. ще укр. п-ща *Pupa* — Орів, *Pupko* — Бережок, *Puporiz* — Опака, Побук, *Pupcu* — Сколе на Бойк та *Pupczak* — Гирова, *Pupczyk* — Смерековець на Лемк (Красовський 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-ишець* від старопол. антр. *Pepa/Papa* (SSNO IV 221–222), що, поряд із такими, як *Pepak/Parak*, *Peprek/Parpek*, *Pepics/Papicz*, *Pepik/Parik*, *Pepuch/Paruch* та *Pepysz/Papusz*, згадується в пам'ятках XIV–XV ст. (там само). Антр. *Пўмна*, напевно, пов'язаний із *рр* — “пуп” та його дериватами *рреś*, *ррек* — “пупець”, “карапуз”.

Пунько — Ужгород. 1773: кр. *Punyko* — Часлівці (ПеПред 322). Пор. 1787: п-ща *Punak* — Луковиця, *Puna* — Княжолука, а 1819 — п-ще *Puniak* і *Punik* — Княжолука на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще п-ще прикарп. гуцулів *Puniak* із с. Микуличин (Vinssz 578). П-ща *Punio*, *Puń*, *Puńko*, *Puńczyk* є в Польщі (Rymut II 322). ◀ 1. Імовірно, серб. чол. ім'я *Пуно*, що пов'язане з прикм. *пуи* — “повний” (Грк 163), + суф. *-ько*. 2. Від болг. імен *Пуна*, *Пунка*, *Пуно*, *Пунчо*, *Пуньо*, що від *Пауно* (Ковачев 418).

Пуп [род. — *Попа*] †. 1715: кр. *Leskovicz Mihailo*, *Pup*; тут же — *Jurgo Pip* і *Karebenicz Pür* — Ізки (Bélay 155); а далі за цей же рік ще *Pup Maxil* (!) та *Pür Ivan* (там само), а в с. Рипинний за цей же рік запис *Pup Kencs* (*Kincs*) (Bélay 184). ◀ Від назви роду занять *пін* — “свщеник”, яку тут записано у трьох закарп. фонет. вар.

Пупанин, -ного †. 1682: *Pupanin Fedor* — Заричово (UetC 88–59). ◀ Укр. утворення з пос. суф. *-ин* від жін. іменування *Пупанія*, яке могло бути п-ком, даним за ознакою великого *тїна*, але могло бути й андр. від п-ща *Пўна* (див. **Пупанич**).

Пупанич †. 1693: *Лазьрй Пупаничъ* — В.Студений (Сах 79). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пупанія* — “дружина *Попа*” з посиленням укання або від п-ка *Пупанія* — “пузаня”. 2. Можливо, що в основу андр. Пупаня закладено п-ко Пупа, яке в Польщі пов'язується з апел. *пура* — “лялька” та “задок” (Rymut II 322).

Пупена — див. **Пупіна**.

Пупин †. 1610: кенез *Stephan Puppın* — Кичірний (LchAd III 62). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від укр. п-ща *Пўна* (див. **Пупанич**).

Пупіна — Ір, Мж. 1773: кр. *Pupenna* (!) *Fedor* — Ізки (Ud-5 35); 1787: п-ща *Pupa* — Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від антр. *Пўна* + *-ина* (див. **Пупанич**).

Пупинович †. 1672: кенез *Pupinovicz Vaszil* — Кичірний (LchBer 347). ◀ Від **Пупіна** + *-ович*.

Пупко †. 1607: *Ignat Pupko* — Лікіцари (UetC 104–8); 1618: кр. *Pupko Waszil* — Андрейова на

Маковиці (Mars 98). Пор. 1787: п-ще *Pupczyk* — Смерековець, *Pupczak* — Гирова на Лемк, 1787: п-ще *Pupko* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Пуп** + *-ко*.

Пупош †. 1567: п-ще *Pupos* — Сасово (Szabó 480). ◀ Від місц. діал. апел. *пўпош* — “черевань” (Ужан) або від угор. апел. *púpos* — “горбань”.

Пўравець [**Пўравиць**], *-вця* — Хс. 1715: кр. *Daniel Puravicz* (!) — Колодне (Bélay 134). П-ще *Purawiec* є і в Польщі (Rymut II 322). ◀ Від бойк. *пўравец* — “шмаркач”, “молодий недосвідчена людина” (Он II 161) або від пол. *purac* — “пердіти” (Rymut II 322).

Пурганич †. 1715: кр. *Gr. Purganicz* — Кричово (Bélay 170). Пор. 1819: п-ще *Purgacki* — В.Струтинь на Бойк (ФМ), ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пурганія* — “дружина *Пурги*”, однак визначити допрізвищеве зн. антропооснови *purga* важко. Правдоподібно, рум. п-ще *Purcea*, що від лексеми *purga* (Iordan 383), або пол. ім. від дієсл. *purcąc się* — “ковзатися”, “кататися на ковзанах” (Rymut II 323).

Пурдич †. 1689: кр. *Purdits Mihal*, а 1715 — *Dan. Purdics* — Ремети (Bélay 183). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Пўрда*, що з пол. діал. *purda* — “непорядна дівчина” (Rymut II 322).

Пурзак — Ясиння. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від рум. антр. *Purdea* або *Purda*, апел. зн. якого — “циганчук” (Iordan 383).

Пурпура †. 1715: кр. *Purpura Pür* — Керецькі (Bélay 163). П-ща *Purpura* і *Purpur* знають і в Польщі (Rymut II 223). ◀ Форма п-ща спонукає до висновку, що п-ще рум. і походить від прикм. *purpură* — “пурпурний, багрянний”.

Пустай — Вел.Раковець, Вел.Ком'яти. 1715: п-ще *Pusztay* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 319). ◀ Угор. п-ще утворення з формантом *-i* від лексеми *puszta*, яке вперше згадується 1648 р., а первісно означало “той, що стосується угор. *пусти*, тобто степу, ферми” (Kázmér 877).

Путівець [**Путівіць**], *-вця* — Виноградів. Пор. п-ще козака з реєстру 1649 р. *Михайло Путівець*, а також п-ще козацького отамана XVII ст.: *Путівець Тишько*. Пор. ще князь *Иван Путятя* — Київ (ССУМ II 278); 1467: князь *Иван Поутятич* — Луцьк (ССУМ II 278). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-івець* від антропооснови *Пут-*. Пор. 1689: шл. *Puta Wszalie* — Бардфалва (Bélay 124).

Пўтник — Люта, Ялове, Н.Студений. Пор. 1716: п-ще *Putnoki* — Тросник (Szabó 473); 1787: п-ще *Putnik* — Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньої слов. ос. назви *пўтник*, яка на Зак

відома зі зн. “дорожній майстер” (Чопей 330), у слц. мові *putnik* — “мандрівник”, “прочанин”, а в серб. — власне ос. ім’я (Грк 163).

Путраш — Міжгір’я, Березово, Хуст. П-ща *Putrasz* і *Putraszek* є також у Польщі (Rymut II 324). ◀ 1. Імовірно, від місц. арх. *putraш* — “мішок для годівлі коней” (Тч), який етимологічно пов’язаний з апел. *putrya* — “назва страви з вареного ячменю і солодкого квасу” (Гр III 502). 2. Дериват із суф. *-аш* від пол. апел. *putra* — “дійниця на молоко”.

Путрашик — Синевир. ◀ Від **Путраш** + **-ик**.

Путурна †. 1672: кр. *Puturna Szimeon* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Очевидно, від рум. *putoare* — “сморід” або *puturos* — “смердючий”.

Путько †. 1715: кр. *Pe. Puyika* — Сокириця (Bélay 195). Пор. 1787: п-ще *Putiak* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, давньослов. чол. ім’я, похідне від праслов. імен на зразок *Путислав* (пор. давньорус. та серб. імена *Пута*, *Путило*, *Путько*, *Путьша* — ГркРеч 153, Морошкин 160). 2. Від лемк. п-ка *Путья* — “товста баба” (RiegerLemk 110).

Пухір [*Пухірь*], **-ря** — Ужгород. Пор. 1789: п-ща *Puchyr* — Вовче, *Puchyrow* — Коростів на Бойк (ЙМ), п-ща *Puchyr*, *Puchir*, *Pucher* — Волтушова, Граб, Крамна, Святкова на Лемк (Красовський 128). ◀ Від укр. апел. *пухір* — “пузир”, “міхур” (СУМ VIII 407).

Пухляк — Ярок. XVIII ст.: кр. *Puchlyak* — Ужан (ПеПред 125); 1787: п-ще *Puchlak* — Завіз на Лемк (Красовський 128). П-ще *Puchlak* є і в Польщі (Rymut II 319). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від прикм. *пухлий* — “опухлий” або від гуц. п-ка *Puchla* (Vincenz 478). 2. Безпосередньо від готового апел. *пухляк* — “повношока людина” (Пр).

Пуцакүлич — Ворочово. XVIII ст.: кр. *Puczakulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Пуцакүля* — “дружина Пуцака”. П-ще *Pusac* згадується в с. Сливки на Бойк 1819 р. (ФМ) і, очевидно, має стосунок до місц. укр., слц., рум. та угор. апел. *puца*, *puцка* — “membrum virile” (Гр III 503) або до пол. апел. *pus* — “уста”, “шоки”, “черевце” (Rymut II 319). В Укр. Карпатах, як антропооснова, ця лексема належить до давніх. Пор. 1593: шл. *Tuior Pucz, Vazil* — Корнешті (Bélay 190); 1604: вл. *Mich. Puch*, а 1624: шл. *Jo. Puczul Mihaly* — Коболопоток (Bélay 150); 1606: вл. *Bandra Pucz* — Хотешті (Bélay 149); 1689: *Puczani Szolomic* — Ванцешті (Bélay 214); 1720: п-ще *Puczko* — В.Тарна в ком. Уґоча (Szabó 438); 1689: кр. *Pucz Kalina* — Хотешті (Bélay 150); 1689: п-ще *Puczo* —

с. Надьгирче (Szabó 418). Пор. ще антр. XV ст.: *Поуцѣикоул*, *Поуцѣль* на території Молдови (ССУМ II 278); 1787: п-ще *Puculak* — Козаківка, Полянище на Бойк (ЙМ), п-ща прикарп. гуцулів *Pucař, Pucej* (Vincenz 468–469). У XVII ст. серед румунів лексема *Puczul* ще виконувала роль ос. імені (Bélay 149).

Пушкар [*Пушкарь*], **-ря** — Ділове, Тур’я Пасіка. 1607: *Puskar Martha* — Горяни (UetC 104-8); 1682: *Puskaru Kosztyi* — Домашин (UetC 88-59); 1682: *Puskariu Matyi* — Заричово (UetC 88-59); 1715: кр. *Puskar Ivan* — Липча (Bélay 172); 1787: п-ще *Puszkar* — Тинява на Лемк (Красовський 128), а також п-ще 1819 р. *Puszka* — Н. Стинава на Бойк (ФМ). П-ща *Puskar, Puskaric* поширені також у Хорватії (Leksik 540). ◀ Від арх. апел. *пушкар*, який у Карпатах позначав не артилериста, а мав зн. “стрілець”, “сільський поліцей”, “озброєний рушницею” (Гр III 503).

Пушкарєвич — Мукачів. ◀ Від антр. **Пушкар** + **-євич**.

Пушкарєвич — Кольчино, Шелестово. 1570: *Greg. Puskarowych* — В.Ворота (UetC 53-14); 1648: *Puskarovich Petro, Fetyko* — Н. і В.Ворота (Maksay 539); 1648: *Puskarovich Szimko* — Завадка (Maksay 546). ◀ Від антр. **Пушкар** + **-євич**.

Пушкаш [рідше — **Пүшкаш**]. 1565: п-ще *Puskas* — Фанчиково (Szabó 328); 1615: кр. *Puskas Laszlo* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1614: кр. *Mich. Puskas* — Стеблівка (Bélay 192); 1715: кр. *Hrecz Puskass* — Присліп (Угор 181). ◀ Угор. п-ще *Puskás*, яке на території Угор. королівства вперше згадується 1509 р., а походить від апел. *puskás* — “стрілець”, “мисливець із рушницею” (Kázmér 877).

Пчолар [*Пчоларь*], **-ря** — Чертіж. ◀ Від місц. укр. апел. *пчоларь* — “бджоляр”, “пасічник” (Ужан).

Пчолінець [*Пчоліниць*], **-ниця** — Голятин. ◀ 1. Від місц. катоик. *пчолінець*, який позначає “вихідця з с. *Пчоліне*, що у сх. Слч” (Majtán 311). 2. Від бойк. апел. *пчолінець* — “приміщення, в яке ховануть бджолині вулики на зиму”, “пасіка” (Он II 164).

Пчоліньський — Доманинці, Ужгород. ◀ Прикм. від східнослц. ойк. *Пчоліне* (Лазорик 68, Majtán 164).

Пчульник †. 1570: *Jac. Pczulnik* — Голубине (UetC 53-14). ◀ Від місц. укр. апел. *пчульник* — “приміщення, в якому стоять бджолині вулики” (Ужан, Мк).

Пшеградський [*Пшеграцький*] — Новоселиця на Пр. ◀ Прикм. від чес. апел. *přehrada* — “дамба” або від співзвучного ойк.

Пшеничка — Волосянка, Кострини. Пор. 1682: *Psenicsnik Ivan, Psenyutink (!) Michalo* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від апел. *пшеничка*. Лексема *пшениця* як ос. назва на Волині вживається з XV ст. (ССУМ II 279).

Пошник [*П'юшпек*] — Лохово. ◀ Угор. п-ще, яке походить від апел. *püspök* — “єпископ”. За М.Казмиром, п-ще натякає на якийсь

кріпацький, родинний або сусідський зв'язок денотата з єпископом (Kázmér 867), а перша його письмова згадка сягає 1409 р.

П'ятák — Пр, Св, Ір. ◀ Від лексеми *п'ятák*, яка колись була: а) “слов. іменем для дитини, п'ятої за народженням у сім'ї” (SvoSta 46); б) “назвою колоди довжиною 5 метрів” (Он II 65); в) “п'ятикопійковою монетою” (Гр III 505, ДжеДел 140).

Р

Раб †. 1600: гор. *Ge. Rab* — Вишково (Bélay 216); 1618: кр. *Jurko Rab, Rab Marczin* — Поляківці на Маковиці (Mars 93). У Польщі антр. *Rab* фіксується 1403 р. (Rymut II 328). Пор. 1687: *Raba Jonas, Larijon* — Валея-Поркулуй (Bélay 135). ◀ 1. П-ще *Rab* є також у румунів та угорців. І перші, і другі виводять його від давнього слов'янізму *rab* — “раб”, “невільник”, “в'язень” (Jordan 385) або від лексеми *rab* у зн. “раб божий, слуга божий” (Ковачев 420). 2. Від антр. *Граб* унаслідок угор. спрощення ініціального звукосполучення /rgr/, як у п-щах *Решко, Ригор, Ріцко, Рубіт...*

Равас — Доманинці. 1547: гор. *Nic. Ravas* — Хуст (Bélay 151); 1715: єзуїт *Franciscus Ravasz* — Мукачів (HodOkm 651). Перша згадка цього п-ща в угорців датована 1368 р. (Kázmér 887), а в Молдові — 1403 р.: *в'їра пана Равасъ Литовая* — Сучава (ССУМ II 283). ◀ Від староугор. апел. *ravasz*, який раніше означав тварину “лисиця”, а нині — “лукавий”, “хитрий”, “підступний” (MNTESz III 350).

Равич †. 1699: *Ravicz Ihnat, Ravics Matyi* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від хорв. чол. імені *Rava* (≠ *Radovan, Ravajlo* — Šimundić 45).

Рaгель — Кленовець. 1214: *Rachael comes* у півн. Угорщині (RegVar 301); 1787: п-ще *Rachel* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). У Польщі чол. антр. *Rahel* згадується 1224 р. (Rymut II 334). ◀ 1. Імовірно, бібл. ім'я *Рафаїл* (Петровський 187) із нерегулярною субституцією приголосної /fl/. Пор. чes. жін. ім'я *Rachel* (Кнаррoвá 115), укр. бібл. жін. ім'я *Рахїля*. 2. Від серб. чол. імені *Рахелья*, що з *Радомир, Радослав* (Грк 171).

Рагош †. 1672: *Ragos Marika* — Луг на Рх (Bélay 173). П-ща *Ragosz, Ragoszowicz* є також у Польщі, причому друге з них згадується 1409 р. ◀ Угор. п-ще *Ragos* від прикм. *ragos* — “жорстокий” 2. Можливо, від пол. апел. *raga* — “шкапа”, “весільне дерево” (Rymut II 333).

Рад — Солотвина. 1408: шл. *Ivan f. Rad Stanislai f. Leu* — Бирсана (Bélay 143); 1570: *Joan. Rad vigiator* — Лохово (UetC 97-29); 1600: вл. *Lad. Rad* — Діброва (Bélay 120); 1605: кріпаки *Sofron, St. Rad* — Вел.Бичків (Bélay 130). У Польщі п-ще *Rad* фіксується з 1430 р. (Rymut II 330). ◀ Усіч. вар. давньослов. побажального чол. імені на зразок *Радомир, Радослав* (SvoSta 107, Maretic II 135, Karpluk 135, Кнаррoвá 153), які дотепер уживають болгари. Первісне зн. імені, очевидно, побажальне — “Хай радіє і хай радує інших!” (Морошкин 448, Ковачев 420). Давньоукр. ім'я *Рад* уживалося до XVI ст. (Керста 136). У слов. мовах, у румунів та у молдован багато п-щ від антропооснови *Rad*.

Рада — Ужгород, Тячів. П-ще *Rada* є у чехів (Moldanová 187), хорватів (Leksik 542). Пор. 1772: гр.-катол. св'ящ. *Joannes Radi* — Орoш у ком. Саболч (Ud-2 38). У Польщі п-ще *Rada* фіксується з 1494 р. (Rymut II 330). ◀ Від давньослов. чол. гіпок. імені *Рада*, співвідносного з *Радослав, Радивој* (Грк 164). Антропооснова *Rad(a)* представлена в багатьох п-щах Карп. регіону, як *Радай, Радей, Радьо...*

Радванський — Ужгород. 1769: *Георги Радвански* — Вел.Лази (ПаПо-І 169); 1773: кр. *Radvanski* — Добра в ком. Земплин (ПеПред 317); 1787: п-ще *Radwanski* — Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від закарп. ойк. *Радванка* (нині мікрорайон Ужгорода) або від ойк. *Radvaň*, яких аж три у сх. Слч (Majtán 374). У Польщі антр. *Radvański* значиться з XV ст. (SSNO IV 428). 2. Безпосередньо від давньослов. імені *Radvan* або *Radovan* (Šimundić 447).

Радецький [*Радіцький*], -кого — Мукачів. 1787: п-ще *Radecki* — Морохів на Лемк (Красовський 129); 1787: п-ще *Radyski* — Лімна, Висоцьке на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Radecki* фіксується з 1631 р., а в центр. р-нах Польщі —

з XV ст. (SSNO IV 416). ◀ Від антр. *Радець*, *Радета* або *Радча* + -ський.

Радик — Ір, Уж. 1773: п-ще *Radik* — Ботар у ком. Угоча (ПеПред 313); 1787: п-ще *Radyk* — Чорна Вода на Лемк (Красовський 129), Лопушанка на Бойк (ЙМ, Фхаріон-3 270). У поляків п-ща *Radik*, *Rodzik* побутують з XIII ст. (SSNO IV 430). ◀ Від слов. здр.-пестл. чол. імені *Радик*, співвідносного з двоосновними іменами, як *Радомир*, *Милорад*. Пор. чес. ім'я *Radek* (Кнаррová 151, Moldanová 136), молд. ім'я *Радик* (Думбр'як 127).

Раділо — Білин. Пор. 1787: п-ще *Radeliw*, *Radelow* — Волосянка на Бойк (ЙМ). П-ще відоме також серед румунів і молдован (Iordan 332, Ер-Кос 98). Пор. пол. п-ще *Radziob* (Rymut II 331). ◀ Від давньослов. чол. імені *Радило*, співвідносного з іменами моделі *Радомир* (ГркРеч 155, Илчев 416). Пор. ще болг. чол. ім'я *Радил* та жін. ім'я *Радила* (Ковачев 421).

Радиліок — Білин. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від місц. п-ща *Раділо*.

Радич — Лази на Вл. 1773: *Radics Andras* — Берегово (LehBer 102); 1787: п-ще *Radicz* — Кам'янка на Лемк (Красовський 129); 1773: *Radics Stefan* — Річка (ПеПред 310). П-ще *Radic* дуже поширене в Хорватії (Leksik 543–544), як і ім'я *Radic* (Šimundić 448). П-ще *Radzicz* є і в Польщі (Rymut II 331). ◀ П-ще могло утворитися й на укр. ґрунті, але його історія та географія на Зак наводить на думку, що генетично воно є південнослов. утворенням. Пор. ще болг. гіпок. ім'я *Радич* (Илчев 416, Ковачев 422).

Радол †. 1420: шл. *Drag. Radol* — Чумальово (Bélay 133); 1404: *nan Raduly* — Сигіт (ССУМ II 286); 1567: п-ще *Raduly*, 1609 — *Radol*, а 1705 — *Rádulj* — Турц у ком. Угоча (Szabó 523). П-ще *Radof* є і в Польщі (Rymut II 330). ◀ Від південнослов. чол. гіпок. імені *Radol*, співвідносного з *Radomir*, *Radoljub*... (Šimundić 448, Ковачев 422–423).

Радомір †. 1435: шл. *Pe. Radomer* — Сопунка (Bélay 192). ◀ Від слов. двоосновного чол. імені *Радомир* (Ковачев 423).

Радощ †. 1567 — п-ще *Rados*, а 1584 — п-ще *Radosz* — Шаланки (Szabó 463); 1787: п-ще *Radosz* — Жерниця на Лемк (ЙМ), є воно й на Подг (Bubak II 43), а в центр. р-нах Польщі фіксується з 1136 р. (SSNO IV 423). ◀ Давньослов. усіч.-суф. ім'я від котрого є із двоосновних імен *Радослав*, *Милорад*... У сербів фіксується з XIV ст. (ГркРеч 160). Нині функціонує у хорватів (Šimundić 448), як архаїзм — у чехів (Кнаррová 153) та навіть серед угорців (Ladó 206).

Радощович — Подобовець. Пор. 1820: п-ще *Radoszycki* — Студене на Лемк (ФМ). П-ще *Radoszowicz* є в Польщі (Rymut II 331). ◀ Від антр. **Радощ** + -ович. П-ще *Radošević* дуже популярне в Хорватії (Leksik 546).

Радул †. 1404: *nanь радудль вацципань Маримурсискьши* — Сигіт (ССУМ II 286); 1428: шл. *Jo. Thiwadar Radul* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1715: п-ще *Rhadul* — Онік (Szabó 375). П-ща з антропоосновою *Радул*-поширені в Румунії, Молдові та у півд. слов'ян (Iordan 386, Ер-Кос 98, Илчев 418, Šimundić 547–548). ◀ Давнє південнослов. чол. ім'я *Радул*, що з прикм. *рад*- (ГркРеч 160, Šimundić 284, Ковачев 424), + -ул.

Радь — Кушниця, Довге, Іршава. 1565: п-ще *Ragy* — Фанчикуво (Szabó 328); 1715: кр. *Jo. Radí* — Кушниця (Bélay 170). Пор. 1424: *дали ссмо грамоту сыну радсвича* — Олтушков (ССУМ II 284). Пор. ще 1787: п-ще *Radewicz* — Головеське, Бабина на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Radz* фіксується з 1435 р. (Rymut II 331). ◀ Давньослов. усіч. ім'я *Радь*, співвідносне з *Радимир*, *Милорад* та ін., яке у сербів функціонує з XIV ст. у вигляді *Рађ* (ГркРеч 161, Грк 168, Илчев 418).

Радьб [ор. **Радьб**ом] — Виноградів, Іршава. 1577: п-ще *Ragia* — Фанчикуво (Szabó 228); 1620: п-ще *Ragio* — Боржавське (Szabó 416); 1787: п-ще *Ragy* — Виноградів (Szabó 425). Пор. 1787: п-ще *Radio* — Репедь на Лемк (Красовський 129), *Radiak* — Орів, Топільниця на Бойк (ЙМ), а 1819 — п-ще *Radio* — Гуманець на Бойк (ФМ). П-ще *Radzio* в Польщі фіксується з 1494 р. (Rymut II 331). ◀ Усіч.-суф. слов. чол. ім'я *Радьбо*, що від *Радь*, *Радомир*, яке дотепер зберігається у болгар (Илчев 418), частково — у чехів (Кнаррová 151).

Радюк †. 1720: п-ще *Ragyuk* на Вн (Szabó 375). Пор. п-ща *Radziuk* і *Radziukiewicz* у Польщі (Rymut II 330). ◀ Від антр. **Радь** або **Радьб** + суф. -ук.

Райда [зрідка — **Райда́**] — Ір, Тч. 1680: кр. *Rajdo Vaszil* — Суха (Bélay 202); 1787: п-ще *Rajda* — Фльоринка на Лемк (Красовський 129). П-ща *Rajda*, *Rajdak* і похідні є також у Польщі (Rymut II 335). ◀ 1. Болг. чол. ім'я *Райда* або *Райдо*, співвідносне з іменем *Рад* (Илчев 418). 2. Слц. діал. *rajda* — “дрючок”, “дишло у возі та в санях” (SSN I 259, 260), “повія”, “шлюха” (там само). 3. Укр. регресивне утворення від дієсл. *райдати* — “базикати”, “торохтіти” (Ж-Н 795). 4. Пол. *rajdać* — “бридко ходити”, *rejdownać* — “галасливо порпатися в чомусь” (Rymut II 335). Пор. ще серб.-хорв. *арайдату* — “радіти” (РСКНХ XIII 1) та слов. балтизм *педирайда* — “нехлюй” (Лаучпоте 146).

Райко — Мк, Ір. П-ще *Rajko* у Польщі фіксується 1371 р. (Rymut II 334). ◀ 1. Слов. розм.

чол. ім'я *Райко*, яке у сербів, хорватів і болгар співвідноситься з *Радко*, *Радослав* (Грк 169, 168, Šimundić 448, Колесник 11, Илчев 419), а в угорців — із герм. іменем *Raimund* (Ladó 207). Імена *Райко*, *Рай* у сербів зафіксовані з XIV ст. (ГркРеч 162).

Райковіч — Ужгород. 1602: *Rajkovicz Maxim* — Турички (UetC 104-8); 1799: *памітник Симеон Ройкович* — Марківці (Гаджега-3 63). ◀ Від антр. **Райко** + **-ович**.

Райкулінець [*Райкулинець*], -нця — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Райкуля* — “дружина *Райка*”.

Райшич — Кушниця. П-ще *Rajnik* є і в хорватів (Leksik 550). ◀ 1. Імовірно, від південнослов. жін. імені *Rajna* (≅ *Radislava*, *Radomila*... — Šimundić 545, Грк 298, Ковачев 425) або від угор. гіпок. імені *Rajna* (< *Reinhold* — Ladó 207) + суф. *-ич*. 2. Місц. укр. адаптація пол. п-ща *Reiniczy*, що з нім. ос. імені *Rein* (Rymut II 331).

Райович †. 1648: *Raiowich Jaczko, Ihnad* — Н.Ворота (Maksay 539, 540). У Польщі п-ще *Rajowicz* фіксують з 1388 р. (Rymut II 334). П-ще *Raiowici* є також у румунів, але вони вважають його болг. (Jordan 386). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович* від болг. чол. імені *Райо*, що з *Радьо* (Илчев 419).

Райц — Перечин. П-ща *Rajc* і *Rajca* є і в Польщі, причому друге фіксується 1589 р., і К.Римут виводить їх від *radca*, *radzca*, *rajca* (Rymut II 333). ◀ Можливо, від укр. арх. *райця* — “радник”, “член магістрату” (СУМ VIII 443) або від бойк. *райця* — “судовий виконавець” (Комарники на Бойк).

Райчин †. 1682: *Raycsin Andriy* — Сухий (UetC 88-54). ◀ Серб. чол. ім'я *Райчин*, похідне від імені *Райч(а)*, що з *Рай(а)*, а останнє — з повного імені *Радомир*, *Радослав* (Грк 168).

Райчинець [*Райчинець*], -нця — Вл. Св. Мк. Вн. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від жін. імені *Райка* або *Райца*, що з *Радислава* (Maretić II 142, Karpluk 109). 2. Від персоніф. укр. апел. *райка* — “жаба” (Ж-Н 795) + *-инець*.

Райич †. 1699: *Raicsics Stephan* — Свалява (Maksay 509). П-ще *Rajč* є поширене в Хорватії (Leksik 549). ◀ Від тієї ж основи, що й **Райчин**, **Райчинець**, + **-ич**.

Райшел — Вел.Лазі. ◀ П-ще нім. пох. Твірною основою могло бути як слов. чол. ім'я *Райша* (ГркРеч 163), так і нім. ос. імена *Reis*, *Reise*, які беруть початок від герм. складених імен на зразок *Ragin-* (Rymut II 336).

Рак — Тч. Хс. 1474: *Joannes Rak* — Раковець (Гаджега-Ур 41); 1614: п-ще *Rak* — Мала Копаня (Szabó 393); 1715: кр. *Andr. Rak* — Сокирниця (Bélay 195); XVIII ст.: *Василь зять Ракув* — Ков-

басово (ПаПо-2 179); 1676: кр. *Ge. Rak* — Чумальово (Bélay 130); 1721: п-ще *Rak* — Вілька, Гута, Дошно та ін. на Лемк (Красовський 129); 1819: п-ще *Rak* — Лопушанка на Бойк (ФМ). На Подг п-ще *Rak* фіксують із 1612 р. (Bubak II 44), а в ін. р-нах Польщі — з 1125 р. (Rymut II 337). ◀ Від назви тварини *рак*. В угорців п-ще *Rák* фіксується з 1571 р. (Kázmér 883).

Ракáč — Заричово, Визниця. П-ще *Rakacz* є і в Польщі (Rymut II 337). ◀ Серб. чол. ім'я *Ракоч*, що з *Радослав*, *Ракифел* (Грк 169).

Ракіца — Ужгород. ◀ Серб. чол. ім'я *Ракица*, що з *Рак(а)*, + суф. *-ица*, а останнє — з імені *Радослав* (Грк 169).

Раковець, -ківця — Давидково. Пор. XV ст.: *вѣтра пана петри раковица* (ССУМ II 288). У Польщі п-ще *Rakowicz* згадується в 1354–1355 рр. (Rymut II 337). ◀ Укр. патр. із суф. **-овець** від антр. **Рак**. Пор. ще 1819: п-ще *Rakowiecki* — Н.Струтинь на Бойк (ФМ). У Польщі п-ще *Rakowicz* фіксують 1402 р. (SSNO IV 439).

Раковецький, -кого †. XVII ст.: *Rakoweczky Metod* — Мукачів (HodTör 3280); 1691: свцш. *Rakoweczki Joannes* — ком. Угоча (Лучкай-Іс 34). ◀ 1. Можливо, від ойк. *Раковець* + *-ський*. 2. Від антр. **Раковець** + **-ський**.

Раківич — Мукачів. 1721: свцш. *Joannes Rakovits* — Руське Поле (Лучкай 16. — 196). ◀ Від антр. **Рак** + **-ович**.

Раківий †. 1602: *Rakóczy Marko* — Циганівці (UetC 104-8); 1696: кр. *Rakoczy Janos* — Стеблівка (Bélay 192); 1819: п-ще *Rakoczy* — Збоїсько, Воловець на Лемк (ФМ). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Rakóc*, яких у ком. Угоча, Шариш, Гонт, Турц було декілька. Перша згадка п-ща *Rakóczy* походить із 1465 р. (Kázmér 884).

Ракош †. 1662: п-ще *Rakos* — Онік (Szabó 375). У Польщі п-ще *Rakosz* згадується 1679 р. (Rymut II 337). ◀ Імовірно, угор. ойк. *Rakos*, яких на території Угор. королівства було 11, або від угор. апел. *rakos* — “місце, багате на раки”, перенесеного на людину як її п-ще.

Ракушинець [*Ракушинець*], -нця — Королево. 1715: п-ще *Rakosinecz* — Раковець (Szabó 458), а 1775 — *Rakuszinecz* (!) — (там само, с. 459). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Ракушинець**, викликана стягненням звукосполучення /шч/ у /ш/, як у словах *дош*, *дошка* із *доц*, *дошка*.

Ракушинець [*Ракушинець*], -нця — Вн, Хс, Ір. 1755: п-ще *Rakuszinecz* — Крива (Szabó 387); 1743: п-ще *Rakóczynecz*, а 1768 — *Rakuszinecz* — Раковець (Szabó 459). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від персоніф. апел. *ракушка* — “черепашка” (СУМ VIII 446).

Рáкша — Черна, Новоселиця на Вн. ◀ 1. Від антр. **Рак** + суф. -ша. Пор. болг. чол. ім'я *Ракши* (Ковачев 426). 2. Від укр. назви перелітного птаха *ра́кша* — “галка”, “грак” (Ж-Н 395), “сивоворонка” (Гр IV 4, СУМ VIII 446).

Рамаз †. 1470, 1563: п-ще *Ramach* — Сасово (Szabó 480); 1574: п-ще *Ramaz*, 1696 — *Ramoz*, а 1641 — *Ramosz* — Вел. Копаня (Szabó 548); 1715: *To. Ramat* (!) — Рипинний (Bélay 184). У Польщі є п-ще *Ramas* (Rymut II 337). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, з рум. *rămas* — “залишок” (MNTESz III 342).

Ранчії †. 1648: *Rancsi Mikloska* — Свалява (Maksay 528). ◀ 1. Від мадяризованого хорв. чол. імені *Ранче* (Šimundić 449). 2. Хорв. п-ще з етимол. групи *Ranić, Rančak, Rančić...* (Leksik 552).

Раняк — Хс, Ужгород. Пор. 1787: п-ще *Rancio* — Карликів на Лемк (Красовський 129). ◀ Укр. утворення з суф. -як від слов. імені *Раїа*, що від антропооснови *ра̀но* — “ранок” (SvoSta 96, Kларрová 155). Пор. також пол. ім'я XV ст.: *Ranimir* (SSNO IV 144), серб.-хорв. чол. ім'я *Rano*, що від *Hrano*, тобто *Hranimir, Hranislav* (Šimundić 286, 449), та суч. болг. традиційне ім'я *Раньо* (Ковачев 427). В Укр. Карпатах відомі випадки називання свійських тварин за часом їх народження, як *Раня*, *Ранька*, *Раньбиша*.

Рапа — Сімирки, Сімир, Ужгород. Пор. 1787: п-ща *Rapak, Rapko* — Зубенсько, Мшана на Лемк (Красовський 129), *Rapej, Raperjow* — Коростів, *Rapicz* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Південнослов. гіпок. чол. ім'я *Pana*, яке є похідним від *Рафаїл* (Грк 170, 171) або від *Serapion* (Šimundić 287). Варіанти п-ща *Rapacz* — *Rafacz* зафіксовані на Подг (Bubak II 43). У центр. р-нах Польщі п-ще *Rapa* відоме з 1425 р. (SSNO IV 444). 2. У Польщі п-ще *Rapa* вперше згадується 1425 р. К.Римут вважає, що воно походить від апел. *rapa* — “кінь темної масті” (Rymut II 339).

Рапавий [*Рапавийй*], -вого — Тч, Хс. Пор. 1787: п-ще *Rapawu* — Карликів на Лемк (Красовський 129). ◀ Місц. прикм. *рапавийй* — “шорсткий”, “шершавий” (СУМ VIII 452).

Рапач †. 1777: *парох Андрей Рапач* — Німецька Поруба (ПаПо-І 174). ◀ 1. Місц. апел. утворення від прикм. *рапавийй*. 2. Дериват від антр. **Рапа**.

Рапинець [*Рапинець*], -нця — Вел. Лучки. Пор. 1819: п-ща *Rapiniec, Rapiniec, Rapinski* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Рапа**.

Раполтій †. 1614: кр. *Rapolti Istvan* — Вонигово (Bélay 212). ◀ Угор. п-ще утворення з суф.

-i від ойк. *Rápolti*, що в ком. Саболч-Сатмар (Vályi III 178).

Ра́пша — Ужгород. ◀ 1. Від антр. **Рапа** + -ша, як і п-ща **Лúкша**, **Ліпша**, **Тімша**... 2. Бойк. апел. *ра́пша* — “ворона” (Он II 169).

Рапшак †. 1751: “второбрачний Іоан Рапшак” — Вел. Бичків (Гаджера-М 175). ◀ Від антр. **Ра́пша** + -ак.

Ра́рич — Дубове, Новоселиця на Тч. Пор. 1787: п-ще *Rarycz* — Лемня на Бойк (ЙМ). ◀ Структура п-ща слов., але зн. твірної основи нез'ясоване.

Рароський †. 1775: п-ще *Raroszki* — Гетеня (Szabó 373). ◀ Слов. відносний прикм., але твірна основа незрозуміла. Імовірно, пол. п-ще *Rarosz*, яке К.Римут виводить від пол. назви птаха з родини соколів *raróg* (Rymut II 339), + -ський.

Рат †. 1715: кр. *Fr. Rath* — Колодне (Bélay 134). П-ще *Rat* у Польщі зафіксоване 1406 р. (Rymut II 340). ◀ Усіч. вар. слов. чол. імені на зразок *Ratimir, Ratoslav* або лат. ос. імені *Honorat* (Šimundić 450). Пор. ще суч. болг. імена *Ратомир, Ратко* (Ковачев 428) та закарп. ойк. *Ратиуї*.

Ра́точка — Мк. ◀ Правдоподібно, здр.-пестл. вар. серб.-хорв. чол. імені *Ratko*, що з *Bogorad, Ratimil...* (Šimundić 450, Грк 171). Антропооснова *Ратко* здавна відома в Карпатах. Пор. 1787: п-ще *Ratko* — Завадка на Лемк (Красовський 129), *Ratycz* — Дністрик і Ріп'янка та п-ще *Ratica* — Мшана на Бойк (ЙМ, ФМ). Антр. *Ratek* у Польщі згадується з 1271 р., а *Ratko* — 1399 р. (Rymut II 340).

Рах †. 1406: п-ще *Rach* — Ветеш у ком. Сатмар (MaksaySz 234); 1505: п-ще *Rach* — Чорний Потік, 1567 — Вербовець, Теково (Szabó 343, 540, 497). П-ще *Rah* є у румунів (Iordan 388), а походить воно від чол. імені *Rax*, співвідносного з *Рафаїл* (Илчев 422, Грк 171). Перші письмові свідчення антр. приносять південносерб. пам'ятки XIV ст. у вигляді *Рахоль, Рахоль, Рахуль, Рахуль* (Грк Реч 164). ◀ П-ще омонімне: воно може походити як від чол. імені *Rax*, що з *Рафаїл*, так і від слов. імені *Rax*, що з *Радомир, Радослав* (Грк 171, Ковачев 428). Пор. також закарп. ойк. *Рахів*.

Ра́хівський [зрідка пишуть **Ра́ховський**] — Тч, Рх. У поляків антр. *Rachowski* відомий з XV ст. (SSNO IV 410). З XVI–XVII ст. походять і угор. переклади цього антр. Пор. 1550: кріпаки *Lad., Andr. Rahoi* — Рахів (Bélay 187); 1604: кр. *Dan. Rahoy* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Прикм. від закарп. ойк. *Рахів*.

Рахуський — див. Рахівський.

Рац — Вн, Уж, Пр. 1380–1396: комендант Мукачівського замку *Racz Miklos* — Береги (LehBer 77); 1684: гор. *Racz Adam* — Хуст (Bélay 152); 1766–1772: *дворянин Дмитро Рац* — Мукачів (Микитас 5). П-ще *Рац* і його деривати поширені в Хорватії (Leksik 541) та в Румунії (Iordan 388). ◀ П-ще угор. Воно походить від етн. *rác*, яким угорці здавна називають сербів (MNTESz III 326). За М.Казмиром, п-ще також походить від етн. *rác*, а перша його письмова фіксація датована 1401 р. (Kázmér 880). Кінцева етимологія етн. *рац* — слов.: раніше угорці сербів називали *раціанами*, що від імені *Радослав* (Кнаррová 153).

Рацін — Ір, Вн, Св. 1570: кр. *Steph. Racsin* (!) — Свалява (UetC 53-14); 1787: п-ще *Racyn* — Радошинці на Лемк (ЙМ), на Льв (Фаріон-3 271). ◀ Від укр. етн. *рацін* (Хс, Вн), співвідносного з угор. *rác*, ускладненого слов. сингулятивним суф. *-ин*, як *сербин*, *таліянин*, *циганін*.

Рацко †. 1605: кр. *Jo., Laur. Raczko* — Колодне (Bélay 134). ◀ Від антр. **Рац** + **-ко**.

Рацок — Іза. ◀ Укр. утворення з суф. *-ок* від антр. **Рацабо** відспівзвучного зниметн. *рац* — “серб”.

Рачко †. 1335: *hospitis Rachk vocati* — ком. Земплин (Nagy-1 92); 1592: кр. *Raczko* — Колодне (Bélay 134). П-ще *Raczko* є і в Польщі (Rymut II 330). ◀ 1. Від антр. **Рак** + суф. *-ько*. 2. Серб. чол. ім'я *Рачко*, співвідносне з ос. іменем *Рач(а)*, що з імен *Радомир*, *Радослав* (Грк 172, Šimundić 447).

Рачкүлинець [*Рачкүлиниця*], *-нця* — Вел. Лази, Лінці. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Рачкүля* — “дружина Рачка”.

Рачок, *-чкá* — Хс. 1787: п-ща *Raczek* — Бодаки на Лемк (Красовський 129). ◀ Від антр. **Рак** + суф. *-ок*.

Рашкій — Веряця, Н.Ремети. 1592: п-ще *Raszky*, а 1652 — *Raski* — Вел.Копаня (Szabó 548, Const 358); 1772: присяжний *Joannes Rasky* — Щербовець (Удварі-2 304). ◀ 1. Угор. утворення з суф. *-i* від східносл. ойк. *Ráška* (Vályi III 179) — суч. назва села — *Raškovec* (Majtán 350). 2. Угор. утворення з патр. суф. *-i* від слов. антр. **Рашкó**, яке у Польщі згадується у XV ст. (SSNO IV 446).

Рашкó — Кричово. 1575: кр. *Rasko*, а 1577 — *Raska* — Нове Село (Szabó 506). У Польщі п-ще *Raszko* згадується 1265 р. (Rymut II 340). ◀ Слов. здр.-пестл. чол. ім'я *Рашко* від *Рашо* або *Радо*, співвідносне з двоосновними іменами *Радован*, *Радослав*, *Ratibor* (Грк 166, 167, Šimundić 450, Илчев 422–423, Ковачев 429, Moldanová 189, Maretić II 147, 112, Rymut II 340).

Ребар — див. Рибар.

Реберка — Шелестово, Кольчино. ◀ Морфол. видозміна незасвідченого антр. *Реберко*, що з апел. *ребрó*. П-ще *Rzebro*, *Žebro* у полях фіксуються з XV ст. (SSNO IV 539), а п-ще *Žebro* — 1448 р. (Rymut II 758).

Реблян — Вл. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ян* від апел. *грéбля* або від антр. **Гриб** як наслідок угор. субституції ініціальної групи приголосних /*gr/*, як у п-щах *Рабóвський*, *Рүбіш*, *Ріцко* із *Грабóвський*, *Грүбіш*, *Грицькó*. 2. Дериват рум. п-ща *Riblea* (Iordan 393) з суф. *-ан*.

Ребрэй [*Ребрій*] — Ір, Хс. ◀ Від місц. апел. *ребрій* — “ребристий, худий” (пор. п-ща **Головэй**, **Горбэй**, **Чолэй**...).

Ребреш [*Рэбрэш*] — Уж, Мк. 1699: *Reblis* (!) *Fedur, Sztanko, Vaszil* — Заліське (Maksay 605); 1773: кр. *Rebress* — Часлівці (ПеПред 322). ◀ Від місц. апел. *ребреш* — “ребристий, худий”.

Ребрик — Ір, Вн. 1720: п-ще *Hebrik* (!) — Боржавське (Szabó 416, 417). Пор. 1715: п-ща *Michnevat, Matycsat, Rebrecsat, Rebrecsat* (!) — Нехваль-Поляна в ком. Земплин (ПеПред 317). Пол. антр. *Rzebro* і *Žebro* відомі з 1404 р. (SSNO IV 539), а п-ще *Žebryk* — із 1439 (Rymut II 758).

◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Ребрó**. **Ребрич** †. 1772: присяжний *Rebrics Hricz* — Задільське (Удварі –2 306). П-ще *Rebrić* є і в Хорватії. ◀ Імовірно, п-ще хорв. пох. від п-ка *Rebro*.

Ребрій — Хс, Пр. ◀ Фонет. вар. п-ща **Ребрэй**.

Ревай — Вел.Березний. 1593: *Révai Ferencz* — Зняцьово (LehBer 309); 1507: шл. *Rewaj Kwlad* — Джулешті (Bélay 142); XVII ст.: гор. *Révai Adam* — Мукачів (LehBer 587). П-ще *Rewaj* є і в Польщі (Rymut II 350). ◀ 1. Від антр. *Réva* + патр. суф. *-ай*, як у п-щах **Данка́й**, **Капустáй**, **Марушка́й**... Твірною основою *Réva* може співвідноситися також із кал. жін. іменем *Ревека*, з чол. іменем *Ревокáт* (Петровський 347, Šimundić 547), але більш правдоподібно, що це укр. віддієсл. утворення *рэва* — “плакса”, “рюмса” (Ж-Н 798, Гр IV 9). Доказом того, що п-ще *Рева* в Карпатах XVII–XVIII ст. мусило існувати, є п-ще *Rewiniecz*, зафіксоване 1787 р. в Сколе на Льв (ЙМ). Такої ж думки дотримується Й.Бубак за приводу подг. п-щ початку XIX ст. *Rewaj* та *Ruwaj*, які він виводить від дієсл. *rewać* — “ревіти”, “ричати!” (Bubak II 45). Антр. *Réva* Р.Керста фіксує серед українців з XVI ст. (Керста 212). 2. За М.Казмиром, п-ще є угор., воно зафіксоване 1487 р., а походить від ойк. *Réva*, що в ком. Срим (Kázmér 893).

Ревак †. 1618: кр. *Paul Rewak* — Гута на Маковиці (Mars 80). Пор. 1787: п-ща *Rewak*, *Ruwak* — Маластв, Мохначка, Лосе на Лемк (Красовський 129). П-ще *Rewak* є і в Польщі (Rymut II 350). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. *Рева* або від апел. *рэва* — “плакса, рюмса” (див. **Рева́й**).

Рева́ло — Ужгород. ◀ Однозначний місц. апел. віддісл. утворення з суф. -ало, тобто *рэвало* — “горлань”, “плакса” (Зак). Пор. ще споріднені лемк. п-ща 1787 р. *Rewiła*, *Rewiłak* у селах Лелюків, Чарна (Красовський 129) та суч. клички закарп. голосистих тварин *Реву́ля*, *Реву́ха*, *Рева́*, *Реву́н* (ВБ).

Рева́чко — Ужгород. Пор. п-ще *Rewacki* із с. Климець на Бойк (ЙМ), а також п-ще *Rewakowicz* із 1819 р. в с. Бережок на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. *Рева́к* + -ко. 2. Безпосередньо від місц. апел. *рева́ч* — “крикун, ревун” (Чопей 341) + суф. -ко.

Ревес — див. **Рівіс**.

Реві́цький — Жуково, Дубове. П-ще *Rewicz* є і в Польщі (Rymut II 350). ◀ Від антр. *Ревич* (див. **Редько** 187) + -ський.

Реві́с [*Púvíc*] — Чинадьово. 1600: кріпаки *St.*, *Pe. Revez* — Іза (Bélay 156); 1600: гор. *Jo. Revez* — Хуст (Bélay 151); 1600: городяни *Ivan, Luc., Mart. Revez* — Вишково (Bélay 216). ◀ Угор. п-ще *Révész*, що з апел. *révész* — “перевізник”, “паромник”, “човняр”. Перша письм. згадка п-ща припадає на 1406 р. (Kázmér 891).

Рева́ло — Вел.Бичків, Косівська Поляна. ◀ Місц. апел. *рэвало* від дієсл. *рэвкати* — “покрикувати”, подібно до *бэвало*, *гопкало*, *дзэвало* (Ж-Н 799).

Ревта [*Rúvta*] — ВБ, Пр, Вл. Пор. 1421: *nan Andrѣki Revutъ* — Львів (ССУМ II 290). П-ще *Răită* є у румунів (Const 360). За Й.Йорданом, воно походить від нім. антр. *Roth* (Iordan 391). Однак воно не є прямим запозиченням із нім. чи рум. мов. Лексема *рэвта* має відповідники в угор. мові у вигляді прикм. *rőt* — “червоний”, “рудий” (MNTESz III 459), а ще більше — в укр. нар. говорах. Пор. кличку *ревтáня* — “корова світло-червоної або коричневої масті” (Ж-Н 779). У Карпатах кличку *Ревта* дають лише червоному волові, а *Ревтя* — червоній корові. ◀ За М.Казмиром, п-ще *Ră* походить від угор. прикм. *rőt* — “рудий”, а вперше фіксується 1422 р. (Kázmér 901).

Ревтишин †. 1618: кр. *Matiej Rewtissin* — Ядлова на Маковиці (Mars 72). ◀ Від андр. *Ревтіха* — “дружина Ревти або Ревтя” + -ин.

Ревтьо́ [дав. — **Ревтьо́ві**] — Вел.Копаня. 1787: п-ще *Rewtio* — Чаплі на Бойк (ЙМ); 1819:

п-ще *Rewtiow* — Чаплі, Голівське, Орявчик, Тисовиця на Бойк (ФМ). На прикарп. Гуц є п-ще *Rewtiuk*, походження якого А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578). ◀ Укр. утворення від **Ревта** за аналогією до імен на -во на зразок *Васьб*, *Іваньб*, *Федьб*. Див. ще **Ривть** і **Ривтії**.

Ревц †. 1567: *Joan Rejcz* — Свалява (UstC 53-12). ◀ П-ще *Răiță* є у румунів, а Й.Йордан вважає його вар. п-ща *Răit(u)* (Iordan 391).

Рева — Уж, Пр, Мк, Св, Мж є також на Льв (Фаріон 271). ◀ 1. Імовірно, зоонім *Рева* — “назва вола з головою і рогами, подібними на голову і роги бугая” (Гр IV 10). 2. Мадяризований вар. слц. чол. імені *Rehor* або *Hreha* (оф. *Hrehor* і *Gregor* — SSJ VI 136 — укр. *Рухор*).

Ревці́й [*Perúji*] — Черна, Веряця, Королево. 1773: п-ще *Regéczi* — Черна (ПеПред 315). ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Regéc*, що в ком. Абауй (Vályi III 187), або від пол. п-ща нім пох. *Regec*, *Regiec* чи *Regieć* (Rymut II 345). Перша письмова згадка п-ща *Regéci* датована 1638 р. (Kázmér 889).

Регі́йда — Н.Студений. ◀ Імовірно, місц. регресивне прізвиськове утворення від дієсл. *perédami* — “ходити розчепіривши ноги” (Вел.Лучки).

Регнік — Вел.Бичків. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Реднік**.

Регош — Тч. 1715: кр. *St. Regos* — Нересниця (Bélay 176). П-ще наявне і в деяких селах прикарп. Гуц, але його пох. А.Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578). Й.Йордан вважає п-ще пол., прирівнюючи його до лексеми *Regus* (Iordan 392). П-ща *Regosz* і *Regusz* побутують і в Польщі (Rymut II 345). ◀ 1. К.Римут вважає, що пол. п-ща *Regosz*, *Regorz*, *Regusz* походять від нім. ос. назви *Reg*, а та — від двоосновного імені на *Ragin-* (Rymut II 345). 2. На думку М.Казмира, угор. п-ще *Regös* вперше фіксується 1389 р., а походить воно від апел. *regös* або *regős* — “середньовічний розважальник, співак, оповідач” (Kázmér 890). 3. Дериват від п-ща **Рева** або від чол. імені *Rego*, що від лат. апел. *rex, gis* — “король” (Šimundić 289).

Регуш — Угля. Є п-ще *Regusz* у двох селах прикарп. Гуц (Слобідка і Рибно), але пох. п-ща А.Вінценз вважає нез’ясованим (Vincenz 578). ◀ На нашу думку, це фонет. вар. відіменного п-ща **Регош**.

Редá †. 1715: кр. *To. Reda* — Голятин (Bélay 147). ◀ Можливо, твірною основою п-ща стало хорв. жін. ім’я *Reda*, що з імені *Redenta* (Šimundić 289).

Редей [*Риді́й*], -ея — Мж, Хс. ◀ 1. Укр.

утворення з суф. -ей від антр. *Рѣда*. 2. Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Réde*, що в ком. Гевеш і Весприйм. Перша письм. згадка п-ща припадає на 1450 р. (Kázmér 888).

Редник [*Pénnik*] — Вел. Бичків. 1542: вл. *St. Rednek*, а 1591 р. — шл. *Rednik Lazar* — Джулешті (Bélay 142); XVIII ст.: пан *Rednik Istvan* — Діброва (Dezso 24); 1720: кр. *Ridnicsek (!) Makszim* — Ясиння (Bélay 167). П-ще *Rednic* є в румунів (Iordan 392). ◀ 1. Від давньоукр. адміністративного терміна *рѣдникъ* або *урядникъ* — “управитель” (ССУМ II 312). 2. Від болг. апел. *редник* — “рядовий солдат”, “звичайний працівник”. 3. Від рум. апел. серб. пох. *vrednic* — “старанна, працююча людина”.

Реженюк — Рахів. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від рум. жін. імені *Regină*.

Рейка [*Rýika*] — Вб. ◀ Можливо, від апел. *рýйка* — “жук, що живиться гноєм” (Гр IV 16, СУМ VIII 533), або від гуц. апел. *рýйка* — “рило” (Гр 163).

Рейко — Буковець, Ужгород. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Рейка*.

Реківчак — Пилицець, Ізки. — Див. *Риківчак*.

Рекізнник — див. *Ретізнник*.

Рекіта — Мж, Тч. Пор. 1787: п-ща *Rekiyak*, *Rekiciak* — Лолин, Підліски на Бойк (ЙМ). П-ще *Rekita* є і в Польщі (Rumut II 347). ◀ П-ще походить від рум. ботанічної назви *răchită* — “рокита”, “вербова лоза” (Iordan 388). В угорців лексема *Reketty* так само виконує роль п-ща, причому з 1513 р. (Kázmér 890). Вважається, що в давнину лексема *рокіта* була у слов'ян ос. іменем, як і лексема *лоза* (Marčić II 77, SvoSta 49). У болгар лексема *Рекита* дотепер є жін. іменем (Илчев 424).

Ремарик — див. *Римарик*.

Ремепар [*Ремепарь*], -ря — Ужгород. ◀ Від місц. укр. *ремепарь* — “шорник”, “римар”. Можливо, принесене з Хорватії, де воно дуже поширене (Leksik 557).

Ремета — Мк, Уж. 1327: *Remethe Pal* — Н. Ворота (LehBer 675); 1490: п-ще *Remethe* — Вилок (Szabó 513); 1572: кр. *Jo. Remtha (!)* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1603: *Ремета Микула* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Від серб. або угор. арх. *remeta* — “самітник”, “пустельник”, “відлюдько”. Апел. пох. від італ. *remito*, *eremito*, що з лат. *eremita* (MNTESz III 376, Kálmán 90). В угорців п-ще *Remete* вперше згадується 1408 р. (Kázmér 890).

Реметський [*Реміцький*] — Ужгород. 1690: *Demetrius Remezki* — Ужгород (Лучкай 16. — 49). ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Ремети*, яких у басейні Тиси близько 10.

Ремінець †. 1751: *віровідступник Іоани Ремец* — Тячів (Гаджега-М 191). ◀ Від апел. *ремінець*.

Ремітський [*Риміцький*] — Олешник, Онік, Вел. Ком'яти. ◀ Місц. укр. прикм. від закарп. ойк. *Ремети*. Пор. 1715: *Василі реміцькіу срей* — Мукачів (HodOkm 637).

Рендеш — Сасово. ◀ Угор. п-ще *Rendes* із апел. *rendes* — “нормальний”, “охайний”. Перша згадка про п-ще *Rendes* сягає 1715 р. (Kázmér 891).

Репай [*Punáj*] — Виноградів. Пор. 1787: п-ще *Repa* — Ожина на Лемк (Красовський 129). П-ще *Рена* в м. Вільно згадується 1498 р. (ССУМ II 291), антр. *Rzera* у поляків — 1427 р. (SSNO IV 541), а п-ще *Repa* — 1655 р. (Rumut II 382). ◀ Угор. п-ще *Répai*, яке на Зак утворене в ХХ ст. з укр. п-ща *Рѣпа* внаслідок дії закону графа Аппоні. В угорців п-ще *Répa* побутує з 1602 р. (Kázmér 891).

Репарюк — Рх. Укр. п-ще з суф. -юк передбачає твірну основу *рипарь*, але такої ми не виявили.

Рѣпинець [*Рѣпиниць*], -ниця — Мк. Пор. 1614: городяни *Alex., Mich. Repeni* — Хуст (Bélay 152). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від основи *Рена* (див. *Репай*, *Рѣпка* і *Реплюк*). Пор. також лемк. п-ща 1787: *Repa, Repak, Repela, Repka, Replinski, Repicki, Rependa* (Красовський 129). Семантика твірної основи неоднозначна. А.Вінценз зараховує п-ще прикарп. гуцулів із сіл Стебне та Перехресне до нез'ясованих. Шукати її в якомусь неслов. апел. на зразок *repa* — “ріпа, буряк”, “картопля” немає достатніх підстав. Більш правдоподібно, що *répa* тут — “жаба” (Ж-Н 800), але можливо, що це або рум. *gră* — “круча”, “балка”, або серб. *rep* — “хвіст”. Звичай називати істот за ознакою хвоста у слов'ян відомий. Пор. серб. назви овець *Белорепка, Репошко, Длгорепка...* (Оном I 156, 159).

Рѣпка — Н. Солотвина. 1787: п-ще *Repka* — Шляхтова на Лемк (Красовський 129), є воно тепері на території Польщі (Rumut II 382). ◀ Того ж пох., що й *Рѣпинець*, тобто від тієї ж твірної основи *Рѣпа*. П-ща з основою *Рѣпа* є також на Бойк, напр., п-ще 1678 р. *Repeiuw* у с. Вільхівка (ЙМ), хоч останнє може мати стосунок лише до таких п-щ 1819 р. з бойк. с. Любинці, як *Repuch* і *Repech* (ФМ).

Реплюк — Сасово, Буштино, Колочава. Пор. п-ще *Replewicz* у Польщі (Rumut II 382). ◀ Укр. утворення з суф. -юк (при епентетичному /ль/) від тієї ж основи *rep-* або *rena*, що й п-ща *Рѣпинець*, *Рѣпка*.

Реселник — Виноградів. ◀ Морф. структура п-ща, слов., але твірна основа *Ресел*-незрозуміла. Навряд чи можна вбачати в ній угор. дієсл. *reszel* — “стругати, пиляти, терти”.

Ретізник [*Рекізнук*] — Рх. ◀ Від місц. укр. апел. *рекізнук* — “майстер з виготовлення ретязів, тобто ланцюгів”, а в минулому — “дверних замків”, “засовів” (Чопей 342, Гр IV 13). Пор. бойк *рїтязь* — “засув”, “ручка замка”, “клямка” (Он II 175).

Решетар [*Решетарь*], -р'я — Мк, Уж, Тч, Гр. 1618: кр. *Demko Resetar* — Черна на Маковиці (Mars 90); 1773: присяжний кр. *Theodorus Ressetar* — Плоскановиця (Джедел 305); 1787: п-ще *Resetar* — Нова Весь на Лемк (Красовський 130), Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ), а з 1819 р. — Бітля, Бориня на Бойк (ФМ). П-ще *Rešetar* дуже поширене в Хорватії (Leksik 559). ◀ Від місц. укр. апел. *решетар* — “майстер з виготовлення решіт” (Чопей 343, Гр IV 11, СУМ VIII 524).

Решко — Ключарки, Страбичово. XVII ст.: владика *Resko Sofron* — Мукачів (HodTör 249); 1641: *Resko Sofron vladiko* (HodOkt 98, 99). ◀ 1. По сусідству з угорцями п-ще постало фонет. шляхом через втрату початкового /r/ укр. іменем *Гришко*. 2. На території Польщі антр. *Reszek, Reszko* згадуються з XV ст. (SSNO IV 462). К.Римут схильний виводити п-ще від давньослов. імен *Rastlaw, Radoslaw* (Rymut II 340), а п-ще *Rzeszko* — від апел. *rzessa* — “натовп”, “юрба” (Rymut II 383). 3. Від чол. гіпок. імені *Režko, Režo*, яке у словаків співвідноситься з повним іменем *Rudolf* (SSJ VI 146), а в угорців — із *Rezső* (Hajdú 84).

Решук — Ясиння. — Див. **Рішук**.

Рибак — Богдан. Пор. 1787: п-ще *Rybak* — Сколе, *Rybaŷa, Rybaŷo* — Ясениця Сільна, *Rybiak* — Нагуєвичі, *Rybiniec* — Мшанець на Бойк (ЙМ), а 1819: п-ще *Rybak* — Н.Струтинь, Либохора, Новий Кропивник на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *риб'як* — “рибалка” (Он II 172).

Рибар [*Рыбарь*], -р'я — Тч. 1618: кр. *Ribar Waszil* — В.Свидник на Маковиці (Mars 67), кр. *Waniga Ribar* — Н.Свидник (Mars 68); 1772: кр. *Janko Rybar* (Ud-6 48). П-ще *Rybarz* є і в Польщі (Rymut II 374). ◀ Від місц. укр. апел. *рибарь* — “рибалка” (Чопей 353, Он II 172). П-ще *Rybar* поширене також у хорватів (Leksik 560), поляків (Bubak II 50) та словаків.

Рибачин †. 1567: *Kondrat Rabaczin* (!) — Свалява (UetC 53-12). ◀ Укр. утворення з пос. суф. -ин від місц. андр. *Риб'ячки* — “дружина **Рибак**”.

Рибкович †. 1570: *Dem. Rybkowych* — Голубине (UetC 53-14); 1597: кенез *Ripkovics* — Голубине (LehBer 294); 1699: *Ribkovitz Vaszil*, син *Innat* — Голубине (Maksay 575); 1772: присяжний *Basilius Ribkovics* — Голубине (Удварі-2 299). У Польщі п-ще *Rybkowicz* згадується 1664 р., а *Rybkowski* — 1633 р. (Rymut II 374). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від zdeформованого антр. *Грибко*. Пор. 1787: п-ще *Rybka* — Синява і Суравиця та п-ще *Rybczak* того ж року в селах Улюч та Яблониця Руська на Лемк (Красовський 130). П-ща *Rybka* та *Rybkowicz* на Подг зафіксовані 1682 р. (Bubak II 50).

Рибляїн [*Рыбляйн*], -ня — Н.Ворота, Гукливій. Пор. 1775: кр. *Ribjak* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від антр. *Ріба* або *Гриб* + -яїн з епентичним /ль/.

Рибницький — Доманинці. 1787: п-ще *Rybniczki* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). П-ще *Rybnicki* в Польщі згадується 1485 р. (Rymut II 374). ◀ 1. Від мікротоп. *Рібишук*, яких у Карпатах багато, + -ський. 2. Від антр. *Rybnik* — Шандровець на Бойк (ЙМ) + -ський.

Рибович — Руські Комарівці, Середне. П-ще *Rybowicz* є і в Польщі (Rymut II 373). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Ріба*. П-ще *Ryba* є у поляків (Żabska 95). 2. Фонет. видозміна п-ща **Грибович** унаслідок угор. спрощення початкової групи приголосних /rр/, як у п-щах **Решко**, **Ригорчак**, **Рубіш**.

Рибріш — Данилово. — Див. **Рєбреш**.

Риб'яїн — Уклин. — Див. **Рибляїн**.

Рівіс [паралельно з **Рівіс**] — Чинадьово, Хуст. ◀ Угор. п-ще *Révész*, що з апел. *révész* — “перевізник”, “поромник”. В угорців п-ще *Révész* уперше згадується 1406 р. (Kázmér 894). Фонема /li/ в другому складі — наслідок угор. діал. ікавізму.

Ривтій [*Рытамій*] — Мк. Пор. 1715: кр. *Jo. Roth (Röjt)* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Dem. Röt* — Керецькі (Bélay 163); 1678: кр. *Röth Jonucz* — Рахів (Bélay 181). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від антр. **Рєвта** або від ойк. *Ră*, що в ком. Ваш (Vályi III 213). 2. Пол. п-ща *Reut, Rewt* К.Римут виводить від нім. ос. назви *Raut, Reut*, що з північнонім. *riute* — “викорчуване й освоєне місце в лісі” (Rymut II 342).

Ривть [*Рывть*] — Горінчово, Велятин, Латірка. 1638: кр. *Röth* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Від місц. апел. *ривть* — “червонощока людина” (див. **Рєвта**, **Рєвть**). Пор. також запис XVIII ст.: *Иякову Рѣтку* — Розтока (Сах 94).

Ригович †. 1705: свідок *Rihovics Matyi* — Чумальово (HodOkt 432). ◀ Від антр. *Рига*, що з імені *Грига* + суф. -ович.

Ригор †. 1696: кр. *Jac. Rihor* — Рахів (Bélay 182); 1705: свідок *Rihor Janos* — Колодне (HodOkt 433); 1715: кр. *Rihor Prasznyanik* — Синевирська Поляна (Bélay 201). ◀ Від кал. імені *Гріггор*, яке втратило початковий приголосний /г/ під впливом угор. або пол. вимови.

Ригорко †. 1715: кр. *Ge. Rihorko* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від антр. **Ригор** + -ко.

Ригорчак — Вел.Бичків. ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Ригорко**.

Ригур †. 1715: кріпаки *Mich., Pe. Rihur* — Криве на Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Ригор**, власне **Грігор**, в укаючій говірці.

Ригуц †. 1775: п-ще *Rihuzz* — Теково (Szabó 498). ◀ Місц. укр. чол. ім'я *Púza*, що з *Григір*, + рум. демін. суф. -уф.

Рига †. 1715: *Riga Pap* — Тюшка (Bélay 109). ◀ 1. Фонет. видозмінене чол. ім'я *Грига*, тобто *Грігір*. 2. Від рум. п-ка *Ryga*, що з апел. *ryga* — “кремезний, знайдений” (Vincsenz 498).

Риган [*Ріган*] — Вб, Пр. 1682: *Regany Hricz* — Заричово, *Regany Matyu* — Дубриничі (UetC 88-59). Найдавніший запис п-шевої назви *Michaelis Rygan* походить із Польщі — 1426 р. (SSNO IV 530). ◀ 1. Рум. антр. *Răgan* від імені *Drag* (Const 265) + суф. -ан. 2. Рум. п-ко *Ryga*, що з апел. *ryga* — “кремезний”, “знайдений” (Vincsenz 498) + -ан.

Рижак [*Ріжак*], -ка — Щербовець, Ялове, Руські Комарівці. 1772: староста *Joannes Rizsak* — Буковець (Удварі-2298). Пор. 1819: п-ще *Ryżak* — Гусине, Висоцьке на Бойк (ФМ); п-ще *Ryżkiw* на прикарп. Гуц (Vincsenz 427). ◀ 1. Від бойк. прикм. *рижій* — “темно-рудий” (Он II 173); пор. ще бойк. назву гриба *рижак* — “рижок” (AGB II 26). 2. Від антр. *Ryż* записаного в Королику Волоському на Лемк 1787 р. (Красовський 130), + суф. -ак.

Рийзер — Новоселиця на Вн. П-ща *Reisner, Reznar, Reissner, Reysner, Raizner* є і в Польщі (Rymut II 349). ◀ П-ще нім. пох. від нім. ос. назви *Rößner*, що від північнонім. *ros* — “румак, породистий кінь” (Rymut II 349).

Рийпаш — Мал. Березний. ◀ Угор. п-ще *Répás* уперше згадується 1421 р., а походить від апел. *répás* — “буряковий” (Kázmér 891).

Рийпашій — Загорб, Ставне, Розтоцька Пастіль. ◀ Угор. утворення з формантом -і від п-ща **Рийпаш** або від східносл. ойк. *Repaše* (Majtán 352, Лазорик 34).

Рийсег †. 1614: кр. *Lad. Résegh* — Буштино (Bélay 132). ◀ Угор. п-ще від прикм. *részeg* — “п'яний”.

Рийсегеш †. 1447: шл. *Endre Rezeges* — Угтя (Bélay 209). ◀ Угор. апел. *részeges* — “п'як”.

Рійтій — Ир, Мк, Уж. 1629: п-ще *Rethi* — ком. Берез (LchLel 58); 1751: землероб *G. Peñmi* — Калини (Гаджера-М 183). ◀ 1. Від ойк. *Réte* або *Rét*, що в ком. Шаріш та ще в кількох ком. Угор. королівства (Kázmér 895, Vályi III 193), або від апел. *rét* — “луки”. Перша згадка п-ща датована 1416 р. 2. Угор. утворення з формантом -і від угор. жін. імені *Réta*, що з *Margaréta* (Hajdú 83).

Рійці — Хуст. Перша згадка п-ща зафіксована 1490 р. (Kázmér 886). Пор. 1567: *Joan Rejz* — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від угор. апел. *réce* — “різновид качки” (MNTESz III 356) або від ойк. *Recz* (Vályi III 184).

Рик [*Рык*] †. 1580: кріпаки *Röch Ivan, Petro, Theodor* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). П-ще *Ryk* у Польщі згадується 1360 р. (Rymut II 376). ◀ Укр. віддієсл. апел. *рык* від місц. укр. *рыкати* — “вигукувати, кричати” аналогічно до утворень **Гук**, **Крик**.

Рикавець [*Рыкавиць*], -вця — Завадка, Верб'яж. Пор. 1787: п-ще *Rykwieś* — Тухолька, Матків на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *рыкавець* — “крикун, горлан” (Ужан), що з *рыкати* — “ревіти”, “визвірюватися” (Гр IV 16, Он II 173). Пор. ще староукр. антр. 1393 р. *Рикайло Охрѣмъ* (ССУМ II 292). 2. Фонетично спотворений пол. патр. *Rykwieś* від антр. *Ryk*. Пор. пол. п-ща *Rykiewicz, Rykow, Rykowicz, Rykwieś* (Rymut II 376).

Риківчак [здебільшого пишуть **Реківчак**] — Ізки, Пилипець. ◀ Катоїк. від ойк. *Rykwieś*, що на Льв, або дериват із суф. -ак від п-ща *Rykwieś*.

Римар [*Рімарь*], -ра — Верб'яж. 1450: *Joannes Rymar* — Перемишль (Smojka II 79); 1787: п-ще *Rymarz* — Перегінське, *Rymar* — Яблунька на Бойк (ЙМ), Ожина на Лемк (Красовський 130). П-ще *Rymarz* у Польщі згадується 1447 р. (Rymut 377). ◀ Від укр. апел. *рімар* — “лимар”, “ременар”.

Римарік — Калини, Підплеша. ◀ Від антр. **Римар** + демін. суф. -ик.

Риндзій [*Рындзій*], -ея — Пр. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від п-ка *Рындза*, яке походить від бойк. апел. *рындза* — “висушений телячий шлунок” (Он II 174), “вид сиру” (Гр IV 17), що з рум. *rinza* — “живіт”, “воло птаха”. Пор. рум. п-ще *Rinzescu* (Iordan 305) та п-ще прикарп. гуцулів *Ryndzak*, яке А.Вінценз виводить із укр. діал. апел. *ryndza* — “другий шлунок жуйних тварин” (Vincsenz 450). Пор. ще апел. *рындзак* — “т. с.” (Ж-Н 803).

Риндзій — Поляна. ◀ Фонет. вар. п-ща **Риндзій**.

Ринтович †. 1699: *Rintovicz Ivan, Fedor, Hricz* — В. Ворота (Maksay 597). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ович* від рум. п-ща *Ranta* або *Rantă* (Iordan 387). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з місц. укр. прикм. *ріптавий* — “той, що має нерівну поверхню” (Ужан).

Ріпківч — див. **Рибкович**.

Ріплюк — Колочава. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Реплюк**. 2. Від антр. *Púna* + *-юк*. Пор. 1787: п-ще *Rura* — Спас, *Rupak* — Тянява, *Rupiniec* — Козеве, *Rurey* — Перегінське на Бойк (ЙМ). 3. Укр. патр. із суф. *-юк* від п-ща **Ріпа**.

Рисуля †. 1699: кр. *Riszula Ivan* — Щербовець (Maksay 610). У Польщі п-ща *Rysula*, *Rysulak*, *Rysu* називаються з XVII ст. (Rymut II 379). ◀ Можливо, за кличкою рудої корови *Рисуля*, поширеної на Свидниччині, тобто *rusula* — “ряба корова” (Rymut II 379).

Рицов †. 1689: п-ще *Riczu* — Чена (Szabó 314). ◀ Фонетично здеформоване під угор. впливом укр. п-ще *Гриців*, власне, місц. укаючий вар. п-ща *Гриців*.

Риць †. 1772: староста *Jartin Ricz* — Щербовець (Удварі-2 304). ◀ Фонет. видозміна укр. розм. імені *Гриць*, зумовлена угор. субституцією.

Ричко †. 1570: *Petr. Ricsko* — Коноплівці (UetC 97-29), *Thom., Sandr. Recsko* — Горонда (там само). Пор. пол. антр. XIV–XV ст. *Dominus Ryczko, Jacobus Ryczkowitz* (SSNO IV 528–529), *Stanislaus Ryczewol* (там само). ◀ 1. Дериват із суф. *-ко* від антр. **Рич** або від дієсл. *рыкати* — “ревти”, “ричати”, “ревіти” (Он II 173, Срезн III 210). 2. Укр. дериват від рум. п-ща *Rică* або *Ricu* (Iordan 394), апел. зн. якого “сварка”. 3. Графічно спотворене укр. ім'я *Грицько*. Записи цього імені у вигляді *Ryczko, Ryczuk* представлені як у закарп., так і в гал. документах XVIII–XIX ст. (див. Rymut II 375).

Ричківч †. 1597: кенез *Ricskovics Andras et Danko*, 1682 — головний кенез *Ricskovics Jurko*, а 1699 — кенез *Ricskovics Hawrillo* — Стройно (LchBer 746–747); 1704: *Ricskovics Matyij* — Мельничний (HodGens 5). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Ричко**, що, правдоподібно, з п-ща *Рычкó*, тобто від кореня *рык-/рыч-*.

Ришкó — Тросник. — Див. **Рішкó**.

Ришак †. 1682: *Restsak Danko* — Заричово (UetC 88-59). П-ща *Ryczczak, Ryczczan* є й у Польщі (Rymut II 379). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Ришкó** або **Рішкó**. Пор. це запис 1437 р. *Michal filius Ryh* — Німецька Поруба (Nagy-2 328).

Ришук — Чорна Тиса. — Див. **Рішук**.

Рівіс — див. **Рівіс**.

Рігов †. 1560: кр. *Mate Rigo* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Угор. п-ще *Rigó* від апел. *rigó* — “дрізд”.

Різак — Мк, Св, Вл, Пр, Вб. 1692: селянин *Rizak* — Бобовище (Лучкай-Іс 44, 297). Пор. XVIII ст.: *Risak Fedor, Risak Vaszil* — Руські Комарівці (ПеУрб 116); 1819: п-ще *Rizak, Ryzak* — Криве на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *rizák* — “пристрій, на якому різали січку, обрізували солом'яні китиці (снопки) для ушивання стріхи” (Он II 177). 2. Видозміна подг. п-ща *Rzezak*, яке фіксується 1608 р. Й. Бубак виводить його від апел. *rzezak* — “кухонний ніж”, “ремісничий ніж” чи навіть “різник” (Bubak II 53). 3. Менш ймовірно, аби п-ще мало стосунок до імені босн. мусульман *Rizah* (Smailović 436).

Рілець, -льця — Кам'яниця, Невицьке. ◀ 1. Від пол. апел. *rylec* — “різець”. 2. Усіч.-суф. вар. імені *Púlo* з повних імен зразка *Dobril, Gavriilo, Kiril*, відомих хорватам (Štimundić 450), + *-ець*. Імена *Рила, Рилко*, співвідносні з ім. *Кирил*, є і в болгар (Илчев 425).

Ріляк — Ужгород. 1778: п-ще *Rylak* — Вислочок на Лемк (Красовський 130). ◀ П-ща *Rylaki, Rylik* К. Риму́т виводить від апел. *rylo* — “морда” або від *ryl* — “різець” (Rymut II 377).

Рінча — Білки. Пор. 1787: лемк. п-ща *Rynio, Ryniawiec* — Воловець (Красовський 130). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. ім'я *Рінчи* з суф. *-ча(м)*, співвідносне з хорв. іменами *Rino, Rinko*, які відповідають повним іменам *Dobrin, Marin, Severin...* (Štimundić 450). 2. Від болг. чол. імен *Ринко, Рино*, похідних від *Ирш* (Илчев 426), + суф. *-ча(м)*.

Ріпа — Ужгород. ◀ Пор. суч. чes. п-ще *Řipa*, яке Д. Молданова пов'язує з апел. *řepa* — “ріпа” (Moldanová 202). В угорців п-ще *Répa* фіксується 1602 р., М. Казмир так само пов'язує його з назвою рослини (Kázmér 891). Правдоподібно, закарп. п-ще **Ріпа** походить від апел. *pína*. Однак визначити допрізвищеву семантику лексеми *pína* важче, оскільки цей апел. в укр. гов. Карп. регіону щонайменше двозначний: у більшості гов. він має зн. “ріпа”, “буряк”, а в деяких, крім цього, — і зн. “картопля” (Он II 178).

Ріпич — Вел. Березний. 1762: кенез *Ripics Soma* — Скотарський (LchBer 735). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Ріпа**.

Ріпка — Чинадьево. 1787: п-ще *Ripka* — Бобрка на Лемк (Красовський 130). ◀ Від антр. **Ріпа** + *-ка* або безпосередньо від місц. апел. *pínka* — “мала ріпа”, “картоплина”.

Ріпківч — Голубине, Свалява. 1597: кенез *Ripkovics* — Голубине (LchBer 294). ◀ 1. Укр.

утворення з суф. -ович від антр. Ріпка. 2. Фонет. видозміна п-ща Рибкович.

Ріпський — В. і Н.Ремети. ◀ Від антр. Ріпа + -ський.

Ріхтер — Ірлява. 1849: *Richter Moszko* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Нім. п-ще *Richter*, що від співзвучного апел. *Richter* — “староста”, “суддя”.

Ріціняк — Горбки. ◀ Фонетично змінене під угор. впливом укр. п-ще *Грициняк* (≠ *Грициня* + -як). Після 1945 р. один із закарпатців поминає це п-ще на **Гриценко**.

Ріцко — Баранинці, Ракошин. 1659: п-ще *Riczko* — Раковець (Szabó 454); 1787: п-ще *Rycko* — Гирова на Лемк (Красовський 130). П-ще *Rycko* є також на Подг. Й.Бубак вважає, що воно походить з імені *Нрус* (Bubak II 50). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Грицько*, фонетика якого упродовж останніх століть суттєво змінилася під впливом угор., пол. і рум. мов. Пор. давньоукр. антр. *Ryć Kaczor*, у якому Р.Керста справедливо вбачає ім'я *Григорій* (Керста 108); сюди належить запис імені *Rycz* із 1552 р. (Керста 13). Такі записи часто трапляються й на Зак. Пор. 1715: кр. *Bojko Ricz* (Bélay 129), причому не лише для імен, але й для п-щ. Можливо, до таких спотворень належить і запис 1570 р. із с. Горонда: *Tom., Sandr. Recsko*.

Річак — Ужгород. ◀ Укр. утворення з патр. суф. -як від антр. **Рик** або від чол. імені *Грицько*, що зазнало фонет. деформації під впливом угор. вимови (див. це п-ща **Ричак**, **Ришак**).

Річанський †. 1605: *Rheczanczky Pall* — Студений (Bélay 145). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Річка*.

Річкай †. 1751: *napox Ioann Rʹčkaj* — Річка (Гаджега-М 204). ◀ Угор. прикм. *Ricskai* від місц. ойк. *Річка*.

Рішкó — Тч, Хс, Мж. 1485: шляхтичі *Sandr., Sim. Rysko* — Драгово (Bélay 168); 1550: вл. *Jo. Risko*, а 1660 — власники *Lad. Risko, Pe., To. Risko* — Колочава (Bélay 160); 1600: вл. *Paul Risko* — Чумальово (Bélay 133); 1693: кр. *Jo. Risko alias Ivan Fegyanyin* — Драгово (Bélay 168); 1755: *napox Rʹzsko Mux.* — Драгово (Гаджега-М 194). Пор. 1819: п-ще *Ryszkwiecs* — Майдан, *Riszczak* — Риків на Бойк (ФМ). На території Польщі п-щеві назви *Ryszko, Ryszek* паралельно з назвами *Rysko, Rysek* згадуються з XV ст. (SSNO IV 535, Rymut II 379). ◀ Етимологія п-ща, власне його твірна основа, неоднозначна. 1. Найбільш правдоподібно, що це антр. із суф. -ко від пол. назви ссавця *ryś* — “рись” із подальшими фонет. змінами основи на україномовному ґрунті. До

такого висновку спонукає, крім усього іншого, й те, що м'якість кінцевого /s'/ зберігають усі давньопол. патр. та посесиви, утворені від цієї основи. Пор. записи XV ст.: *Rysiw, Rysewicz...* (SSNO IV 535, Rymut II 379). 2. Гіпок. ім'я *Ришко*, яке в білор. мові та у сусідніх є відповідником повних імен зах. пох. *Puxapò, Фрідоріх, Дімпіх* (Суднік 39, Knaprová 156, Rymut II 379). 3. Перенесення угор. назви рудуватої корови *riska* на людину. Угор. лексема *riska* завдячує пох. слц. прикм. *ryšavý* — “рижий”, “рудий” (MNTESz III 422, KnieSz 466). Нагадаємо, що антр. *Ryś* у Слч є частим уже в XIV ст. (SŽK 547). 4. Можливо, від давньослов. побутового імені *Рыжьско*, що з прикм. *рыжсий* — “рудий” (Демчук 121).

Рішкович — Вел.Бичків. У Польщі п-ще *Ryszkwowicz* згадується 1425 р. (Rymut II 379). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Рішкó**.

Рішук [частіше пишуть **Ришук**] — Чорна Тиса. П-ща *Ryszczuk* і *Ryszczuk* є і в Польщі (Rymut II 379). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від п-ща **Рішкó**.

Робак †. 1691: гор. *Robak Istvan koldus*, а за 1690 р. — *Robak Istvan* — Ужгород (HodAd 31). У Польщі п-ще *Robak* згадується 1340 р. (Rymut II 353). ◀ Правдоподібно, наслідок угор. спрощення або й пол. субституції укр. апел. *xrobák* (Rymut II 353).

Робовські [Робовці] — Матієво, Підвиноградів. ◀ Спонтанно мадяризований вар. місц. укр. п-ща **Гرابовський**.

Роботішини, -на — Скотарський. Пор. 1493: *слоузькінашему Работь* — Сучава (ССУМ II 483). Пор. п-ща *Robot, Robut* у Польщі (Rymut II 353). ◀ Укр. утворення з суф. -ин від андр. *Роботіха* — “дружина *Робота* або *Роботи*”. Антр. *Robota* в Польщі згадується в 1470–1480 рр., де фігурує і святи. *Johannes Roboczicz* (SSNO IV 467). Твірною основою андр. могло бути й рум. п-ще *Robotă*, що від апел. *robotă* — “обов'язкова робота”, “важка праця” (Jordan 396).

Робчук — Чорна Тиса. Пор. 1787: п-ща *Robko* — Бітля (ЙМ). П-ще *Robczuk* є і в Польщі (Rymut II 553). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. *Робкó* або *Роб*, який сягає спільнослов. основи **robъ-* — “слуга” і представлений у антропонімії всіх слов'ян (ГркРеч 166). П-ще *Rob* згадується в Польщі 1444 р. (Rymut II 352).

Ровжа — Вишково. ◀ П-ще угор.: серед угорців уперше згадується у XV ст. За пох. є давнім жін. і чол. церк. та світським ім'ям, що від назви рослини *роза* (Kázmég 899). Пор. п-ще *Рожа* на Льв XVIII ст. (Фаріон-3 273).

Ровінський [*Ровільський*] — Н.Ворота. Пор. 1787: п-ще *Rowiński* — Плав'є, Тухолька, *Rowiniec* — Сколе на Бойк (ЙМ). П-ще *Rowieński* у Польщі називається з 1449 р. (Румут II 363). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Pivnia* (Ів-Фр) чи *Pivne* (Льв) або й від топоапел. *roviiŋ* (Он II 179).

Ровка †. 1550: кр. *Mare Roka* — Руське Поле (Bélay 211); 1622: п-ще *Roka* — Вел.Копаня (Szabó 458); 1720: кр. *Jo. Roka* — Кушниця (Bélay 170). ◀ 1. Угор. п-ще від назви ссавця *róka* — “лисиця”. 2. Угор. гіпок. ім'я *Róka*, що від чол. імені *Rókus*, а останнє — з нім. імені на *Roch* (Ladó 209, Knaprová 158).

Ровкамезі †. 1622: *Rokamezei* — Онік, а з 1604 р. — там само *Ravaszmezei* (Szabó 375). ◀ Угор. прикм. з формантом *-i* від давньої угор. назви закарп. с. Лисичово — *Rókamező* (Vályi III 203).

Ровканич — Кушниця. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Ровканич* — “дружина **Ровки**”.

Ровт — Кайданово, Вел.Бичків. ◀ 1. Нім. п-ще *Rot*, що з прикм. *rot* — “червоний”, у мадяризованому його звучанні. 2. Можливо, що нинішній вигляд п-ща є трансформацією давнішої його форми **Ривть**.

Рогалик — Н.Бистрий. ◀ Від антр. **Рогаль** + суф. *-ик*.

Рогаль — Уж. У Польщі п-ще *Rogal* зафіксоване 1409 р. (Румут II 355). ◀ Апел. *rogáľ* — “віл з великими рогами, які не розходяться в сторони” (Гр IV 26). Основа *rog-* широко представлена в місц. кличках рогатої худоби.

Роган †. 1684: *Rohan Laur* — В.Руна (Bélay 188). П-ще *Rohan* і *Rogan* є в Румунії та Молдові (Iordan 397, Ер-Кос 98). ◀ Від укр. апел. *rig* + *-ан*.

Рогач — Бб, Пр, Мж, Вн, Мк. 1715: кр. *Dan. Rohass* (!) — Кошельово (Bélay 163), але 1720 р. він же — *Dan. Rhohacs* (Bélay 164); 1750: вдова *Полазія Рогачка поладя* — Забродь (ПаПо-2 28); 1787: п-ще *Rochacz* — Завої, Зиндранова, Лупків на Лемк (Красовський 131); 1803: *руський учень Stephanus Rohats* — Араньош у ком. Саболч (Ud-2 384). П-ще *Rohacz* є в Польщі (Румут II 355). ◀ Від місц. укр. апел. *rogáč* — “жук-олень”, “круторогий віл” (Гр IV 27, Он II 180) або від лемк. *rógac* — “самець сарни” (Karaš 45, RiegerLemk 112), “дрючок для сушіння сіна” (Karaš 45).

Рогован — Косівська Поляна. ◀ Рум. катойк. від змадяризованого укр. ойк. *Рагів* (укр. *Рахів*) із суф. *-ан*, тобто “рахівчанин”.

Рогівич — Ужгород. ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від давньослов. антр. *Рогъ*, який у Чехії згадується 1196 р. (Моршкін 168). Антр. *Rohun* зі шлілним /h/ 1787 р. згадується в лемк. с. Райське (Красовський 131).

Рогув [Н. одн. іменника, імовірно, **Руг** або **Рога**] †. 1682: *Rohu Szimko, Ivan* — Заричово (UetC 88-59). ◀ Місц. укр. присвійноприкм. утворення, якому не в укаючій говірці, а в загальноукр. мові мав би відповідати вар. *Рогів*.

Рогulich — Сімирки, Дравці, Виноградів. 1819: п-ще *Rohulicz* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від андр. *Рогulich* — “дружина **Рога**” + *-ич*. 2. Від староукр. антр. *Рогulich*, яке в Україні фіксується з XVI ст. (Тупиков 337). Біля Кракова антр. *Wawrzek Rohula* згадується 1489 р. (SSNO IV 476, Румут II 354). 3. Основою для п-ща міг стати бойк. апел. *рогулі* у зн. “корова” (Он II 181).

Рогалич †. 1682: *Rogalits Danik* — Ставне (UetC 88-59). П-ще *Rogalits* згадується у Польщі 1578 р. (Румут II 355). ◀ Зімкнена фонема /g/ в корені п-ща свідчить, що йдеться про пол. п-ще, утворене від антр. *Rogala*, яке на пол. землях згадується 1427 р. (SSNO IV 472). Антропоснова *Rogal* представлена й на Подг (1763), але Й.Бубак убачає в ній зн. “островка, тобто гіллясте дерево, яке вбивають у землю, для сушіння сіна на ньому”, або “олень” (Bubak II 46).

Родак — Ужгород. Пор. 1216: *Rodus civis* — ком. Бігар (RegVar 208). П-щеві назви *Rodak, Rod, Rodzić, Rodko* та споріднені представлені в середньовічній Польщі (SSNO IV 469-470), напр., п-ще *Rodak* — 1403 р. (Румут II 354). П-ще *Rodko* в 1787 р. фіксується у гал. лемків (Красовський 131). Нині п-ща з антропосного *Род-* (*Rod, Rodak, Rodak, Rodaković, Rodik, Roda*), представлені в Хорватії (Leksik 563). П-ще *Rod* є у чехів (Moldanová 183). ◀ 1. Давньослов. п-щеве утворення від праслов. антропоснової *Род-*, що з імен *Родомир, Родолюб* (Грк 173, Кларррва 157), + *-ак*. Побажальне ім'я *Род* дотепер уживане серед болгар (Илчев 427). 2. Від місц. укр. *rodák* “родич” (Гр IV 27) або від слц. *rodák* — “краянин”.

Роданич — Теково. П-ще *Rodanič* є у хорватів (Leksik 563), а ім'я *Родан* — у болгар (Илчев 426). ◀ 1. Від місц. андр. *Роданич* — “дружина **Рода**” або “дружина **Роду**” + *-ич*. 2. Від південнослов. жін. імені *Родана* (Илчев 299, Šimundić 547) + *-ич*.

Родачок †. 1618: кр. *Wacza Rodaczok* — Мироля на Маковиці (Mars 65). ◀ Від антр. **Родак** + *-ок*.

Родинець [*Родиниць*], *-иця* — Довге. ◀ Укр. утворення з суф. *-иць* від жін. або чол. південнослов. імені *Рода*, яке сягає давньослов. імен зразка *Родомир, Родолюб* або кал. імені гр. пох. *Rodion* (Грк 173, 299, Šimundić 450, 547, Илчев 427, SvoSta 96, KarKob 113). Болг. *Roda* —

побажальне ім'я зі значенням “Нехай підтримує свій рід!” (Ковачев 434). У Польщі п-щева назва *Roda* фіксується 1474 р. (Rymut II 354).

Родич — Річка, Тюшка, а XVIII ст. — Льв (Фаріон-3 273). XVII ст.: гор. *Rodics Andras* — Мукачів (LchBer 587). П-ща *Rodić* і *Rodić* нині є серед хорватів (Leksik 563); у XIV ст. п-ще *Rodzicz* було серед поляків (SSNO IV 470). ◀ 1. Давньослов. антр. від чол. або жін. імені *Podā* (див. **Родинець**). 2. Малоімовірно, що це слов. п-ще від апел. *rodich* — “споріднений” (ДжеДел 143).

Родович — Копинівці. Пор. 1787: п-ще *Rotko* — с. Пантна на Лемк (Красовський 131). П-ще *Rodowicz* є і в Польщі, а споріднена п-щева назва *Rodow* згадується там 1392 р. (Rymut II 354). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від давньослов. імені *Pod* або *Podā* (див. **Родак**, **Родинець**, **Родич**).

Родовський [*Родовскі*] — Виноградів. ◀ Слов. утворення з суф. *-овський* від давнього антр. *Pod* або *Podā* (див. **Родак**, **Родинець**, **Родич**).

Рожа †. 1451: п-ще *Rosa* — Виноградів, а 1468 — п-ще *Rwsa* — Тросник (Szabó 420, 471). ◀ Від назви декоративної квітки або відповідного ос. імені *Roža*. Хорв. гіпок. чол. ім'я *Roža*, *Rože*, *Rožo* (≠ *Rožarij* — Šimundić 451), що з лат. *Rosarius* (Šimundić 295).

Рождо, **-ка** — Торунь. Пор. 1787: п-ще *Rožko* — Кожушне, Мощанець, Прибишів, *Rožkanin* — Воля Вижня на Лемк (Красовський 131), *Rožyk* — Лінина на Бойк (ЙМ), а також подг. п-ще *Rožek* (Bubak II 48). П-ще *Rožko* та багато споріднених із ним, що від основи *rog* — “ріг”, поширені в Польщі, а п-щева назва *Rožko* згадується там 1284 р. (Rymut II 355). ◀ 1. Від слов. антропослови *Rog-* (пор. давні імена *Роговолодь*, *Рогай*...) + суф. *-ько*, але залишається нез'ясованим, чому кореневе *ol* в ікаючій бойк. гов. не змінилося на *il*. Можливо, це болг. чол. ім'я *Рошко*, що є демін. від *Рожа*, *Рожь* (Илчев 427). 2. Гіперправильний вар. п-ща **Рошк**.

Розак †. 1720: кр. *Jo. Rozak* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Від антр. *Роза*, що з жін. імені *Роза* або від назви декоративної рослини *роза* — “троянда” + суф. *-ак*.

Розгоній [*Розгоні*] — Веряця, Вел.Ком'яти, Н.Барово. ◀ Угор. п-ще *Rozgonyi*, утворене від ойк. *Rozgony*, що в ком. Абауй (Vályi III 212). Перша згадка п-ща — 1512 р. (Kázmér 889). Однак твірною основою зазначеного угор. ойк. був слов., імовірно, пол., антр. *Rozgon* з первісною семантикою “розгін” (Rymut II 364).

Розенблум — Лецовиця. ◀ Нім. п-ще *Rosenblum*, складене з прикм. *Rosen* — “трояндовий” + *Blume* — “квітка”.

Розенко †. 1618: кр. *Uaszil Rozenko* — Доброслав на Маковиці (Mars 73); 1699: *Rozenka Fedor* — Задільське, *Rozenko Hricz* — Ялове (Maksay 605, 607). ◀ Від антр. *Роза* (чол. ім'я *Роза* відоме болгарам — Ковачев 435) + не типовий для Карпат укр. патр. суф. *-енко*.

Розенкович †. 1618: кр. *Uaszil Rozenko* — Доброслав на Маковиці (Mars 73); 1699: *Rosenkouich Stephan, Andri* — Ялове (Maksay 537). ◀ Від антр. **Розенко** + **-ович**. Припускаємо, що первісний вигляд твірної основи був *Rodzenko* (Rymut II 354).

Розлучай †. 1691: *Rozlucsai Jan. szolgál* — Ужгород (HodAd 32). ◀ Угор. відтопонімний прикм. із формантом *-ai* від укр. ойк. *Розлуч*, що на Льв.

Розман — Тч. Серед поляків прикм. п-ще *Rozmanow, Rozmanowa* фіксується з XV ст. (SSNO IV 500). ◀ Мабуть, від нім. *Roß* — “кінь”, метафор. зн. якого — “той, що торгує кіньми” (Bahlow 427).

Рознай — Хс. 1720: кр. *Ge. Roznai* (Bélay 172). ◀ Угор. прикм. утворення на *-ай* від ойк. *Rozon* або *Rozen* (Vályi III 211).

Розній — Рахів. ◀ П-ще *Roznoi* є і в румунів. Його хибно кваліфікують як укр. апел. *розній*, зіставляючи з рос. ім. *рознь* та присл. *розню* (Iordan 400). В Укр. Карпатах справді побутує дієсл. *рознітїти* — “розпалити” (про вогонь), є присл. *урозню* (напр., у виразі *орати урозню*). Ці ім. зафіксовані лексикографічно (Он II 186), але ім. *розній* там невідомий. Більш імовірно, що п-ще — якийсь новіший гіперизм, орієнтований на антр. *Розівль*, *Розівлята*.

Рознійчук — Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Розній**.

Рознічук — Ділове. ◀ Фонет. вар. п-ща **Рознійчук** з редукцією фонем */il/*, як у гуц. імені *Марі́ка*, що з *Марі́йка*.

Розум †. 1661: *книга куплена ... Розумом Ивановь* — Варадка (Яворск 204). Пор. 1618: кр. *Korcsa Rozumecz* — Кечківці на Маковиці (Mars 74). Антр. з основою *Rozum* щедро представлені в середньовічній Польщі (SSNO IV 501–502), зокрема з 1398 і 1466 років (Rymut II 366), а його еквівалент *Разум* — у середньовічній Сербії (ГркРеч 162) та в Росії (Веселовский 265). ◀ 1. На думку Т.Маретича, основою серб. чол. імені *Разум* став слов. апел. *разум* — “розум”. 2. М.Гркович та С.Илчев допускають, що джерелом імені *Разум* могло стати також кал. ім'я гр. пох. *Εράσιος* (Грк 168, Илчев 418). Фонетика й географія укр. п-ща **Розум** схиляють до думки, що в його основі слов. апел. *ро́зум* — “мудрість”, “розсудливість” (Rymut II 366).

Ройтош †. 1704: кр. *Rojtos Lukacs* — Червеньово (HodGens 15). ◀ Угор. п-ще *Rojtos* від прикм. п-ка *rojtos* — “торочкуватий”.

Рокитовський — Забродь. 1715: *Стефан рокитовський пам'ятник* — Мукачів (HodOkm 638); 1720: кр. *Jo. Rukucski (!)* — Присліп (Bélay 181); 1740: *протопрезвитер Матвію Рокитовський* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 35). ◀ Від східносл. ойк. *Rokytov* (Majtán 356) або від антр. *Rokúta*, який у XVIII ст. згадується на Льв (Фаріон-3 273) + *-ський*.

Рокіцян — Лалово. Пор. 1787: п-ще *Rokicki* — Розточки на Бойк (ЙМ) та подг. п-ща *Rokiciak* і *Rokicki* (Bubak II 46). ◀ 1. Асибіляція /ть > ц/ у п-щі ставить його у зв'язок зі східносл. ойк. *Rokycany* (Majtán 536) та з укр. ботанічним номеном *рокúта* — “вид вербових кущів” (СУМ VIII 874). Назва куща *рокити* є і в антропонімії ін. слов. народів (Илчев 418). 2. Не менш правдоподібно, що п-ще є прямим продовженням рум. п-ща *Răchi(e)anu*, що від топ. *Răchiți* (Iordan 388).

Рокос — Хуст. Пор. 1561: угор. прикм. форма цього п-ща у вигляді *Rakasz* — Рокосово (Szabó 453). У перекладі укр. мовою цей запис слід було б читати *Рокосівський*; 1715: кр. *Alex. Rokosz* — Тересва (Bélay 204). ◀ 1. П-ще *Rokos* нині відоме чехам, а Д. Молданова вбачає у ньому чес. апел. *râkos* — “очерет” (Moldanová 185). 2. Найдавніші записи антр. *Rokos*, *Rokosek*, *Rokosowski*, *Rokosiewski* сягають XIV–XV ст. і походять із Малопольщі (SSNO IV 479). Отже, шукати пох. п-ща слід там. Однак семантику п-ща дотепер не з'ясовано. У прикарп. гуцулів є п-ще *Rokiszczuk*, пох. якого А. Вінценз вважає незрозумілим (Vincenz 578).

Рокосовик — Синевир, Хуст. ◀ Від місц. укр. катойк. *рокосовік* — “виходець із с. Рокосово”.

Рокосі †. 1699: *Rokosi Demeter* — Свалява (Maksay 570). ◀ Графічне спотворення угор. п-ща *Rakasz*, якому відповідає укр. п-ще *Рокосівський* (від закарп. ойк. *Рокосово*), або невдалий запис угор. п-ща *Râkosi*.

Роліч — Черногорова. П-ща *Rola*, *Rol*, *Rolak*, *Rolik* є на Подг. Й. Бубак виводить їх від апел. *rola* — “рілля” (Bubak II 47). У Польщі є п-ще *Rolicz* (Rymut II 358). За нашими спостереженнями, п-ще *Роля* побутує також серед словаків. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Рольа*, що зі слц. *rola* — “рілля”. 2. Від південносл. чол. імен *Рола* або *Роля*, похідних від *Родолюб*, *Роман* (Грк 173) чи від хорв. гіпок. імен *Role* — *Milorad*, *Rodimir* (Šimundić 451). Пор. ще бойк. п-ще 1819 р. *Roleczek* із с. Бориня (ФМ).

Рольо — Доманинці, Циганівці. ◀ Морфол. вар. п-ща *Рольа*.

Ролюк — Рахів, Білин. П-ще *Roluk* є і в Польщі (Rymut II 358). ◀ Укр. утворення із суф. *-ук* від антр. *Рольа*.

Рольа — Оріхівця, Ярок, Циганівці. 1819: п-ще *Rola* — Шимбарк на Лемк (ФМ). У Польщі антр. *Rola* згадується 1350, а антр. *Rol* — 1310 р. (Rymut II 358). ◀ Імовірно, від місц. укр. або від слц. апел. *rola* — “рілля” (Джедел 145). 2. Від серб. чол. імені *Роља*, співвідносного з іменем *Ромил* (Грк 173). Чол. ім'я *Роля* подибувалося й серед козаків 1649 р.: *Роля Ямпольський* (РВЗ 175).

Рольяк — Руські Комарівці, Часлівці. У Польщі п-ще *Rolak* згадується 1788 р. (Rymut II 358). ◀ Від антр. *Рольа* + *-ак*.

Роман — Вн, Хс, Тч, Ір, Уж, Мк, Вб, Мж, Рх. П-ще дуже поширене на гал. Лемк (Красовський 131). 1465: шл. *Roman* — Терново (Bélay 166); 1485: вл. *Romanus f. Ge* — Драгово (Bélay 168); 1570: *Greg., Lad. Roman* — Бобовище (UetC 97-29); 1602: *Roman Paul* — Коритняни (UetC 104-8); 1682: *Roman Vaszil* — Дубриничі (UetC 88-59); 1720: кр. *Dem. Roman* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від кал. чол. імені *Роман* з місц. укр. наголосом.

Романей [*Романій*], *-ея* — Боронява. ◀ Місц. укр. утворення з формантом *-ей* від жін. імені *Романа*.

Романець [*Романіць*], *-нця* — Ір, Мк, Вл, Тч, Уж, Вб. 1688: кр. *Romancsj*, а 1743 — *Romanec* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1699: *Romanec Sandor* — Голубине (Maksay 576); 1707: *Романець Івань* — Імстичово (ПаПо-3 37); 1772: староста *Basilius Romanecz* — Канора (Удвари-2 300). Пор. ще 1787: п-ще *Romanec* — Сторожі Малі на Лемк (Красовський 131). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Романець* (Керста 124).

Романік — Осій, Білки. 1787: п-ще *Romanik* — Глодно, Кам'янка та ін. на Лемк (Красовський 131). ◀ Від давньоукр. здр. чол. імені *Романік* (Керста 124).

Романіч — Куштановиця, Синевирська Поляна. 1648: *Romanich Iuan* — Латірка (Maksay 541); 1672–1696: кр. *Ivan, Koszia, Petras Romanics* (*Roman*) — Боркут (Bélay 130); 1720: кр. *Ge. Romanics* — Іза (Bélay 157); 1787: п-ще *Romanicz* — Рететів на Лемк (Красовський 131), Погар на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Романа*. 2. П-ще принесене з Хорватії, де воно належить до загальновідомих (Leksik 565).

Романішин — Вел.Березний, Малий Березний. 1787: п-ще *Romanyszyn* — Нагуєвичі на Бойк (ЙМ), *Romaniszin* — Кальне, Ціява,

Княжолука, Крушельниця, Красне, Кропивниця, Н.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від андр. *Romaniha* — “дружина Романа”.

Романій — Нанково, Н.Селище. ◀ Фонет. вар. п-ща **Романій**.

Романко — Уж, Рх. Пор. 1787: п-ще *Romanko* — Перегінське на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Romankow* — Ластівка на Бойк (ФМ). ◀ Давньоукр. здр. чол. ім'я *Романко* (Керста 124), що від імені *Роман*.

Романович †. 1648: *Romanouicz Stecz* — Неліпино (Макаш 547); 1699: кенез *Romanovits Vaszil* — Неліпино (Макаш 573); 1725: св'яц. *Іоан Романович* — Бенедиківці (ПаПо-І 192); 1727: св'яц. *Basilio Romanovics* — Черна (Лучкай 16. — 197). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Роман**.

Романовський — Малий Березний, Ужгород. ◀ 1. Прикм. від бойк. ойк. *Romaniw*. 2. Від п-ща **Роман** + слов. патр. суф. *-овський* без переходу суф. */о/* в інший монофтонг.

Романчак — Уж, Пр. 1787: п-ще *Romanczak* — Вишоватка, Синява та ін. на Лемк (Красовський 131), Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Романко**, **Романець** або *Romanchá* + *-як*.

Романчик †. 1602: *Romancsik Mikola* — Малий Березний (UetC 104-8); 1787: п-ще *Romanczyk* — Лукове та ін. на Лемк (Красовський 131). ◀ Від антр. **Романко** або **Романець** + *-ик*.

Романчин †. 1682: *Romantsin Szkosztyi* — Дубриничі (UetC 88-59). Пор. ще 1787: п-ще *Romanczyn* — Цінява на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Романча* — “дружина Романа” + *-ин*.

Романчук — Лазівщина. 1682: *Romantsuk Kuzma* — Ставне (UetC 88-59); 1750: *кума мав Романчука* — Шамодовці (Гаджега-3 65). ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Роман**.

Романюк — Рх, Тч, Хс, Мж. 1715: кр. *Jo. Romanyuk* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1715: кр. *Alex. Romanyun* (!) — Рипинний (Bélay 184); 1787: п-ще *Romaniuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Роман** + *-юк*.

Романяк — Дубино, Пасіка. 1787: п-ще *Romaniak* — Снітниця, Ставища, Мушинка на Лемк (Красовський 132). ◀ Від антр. **Роман** + *-як*.

Ромаш †. 1602: п-ще *Romach* — Бабонь (Szabó 282). П-щева назва *Romacz* у Польщі згадується в 1344–1388 рр. (Rymut II 358), а біля Львова — у XVIII ст. (Фаріон-3 274). ◀ Від укр. гіпок. імені *Ромаш* (оф. *Роман*), що містить той же суф., що й *Лукаш*, *Петраш*.

Ромашко †. 1715: кр. *Romassku Ivan* — Липча (Bélay 184). ◀ Від п-ща **Ромаш** + *-ко*.

Ромжа — Уж, Мк, Ир, Рх. Пор. рум п-ще *Romşa* (Const 139). ◀ Від рум. антр. *Romşa*, що з

усіч. основи імені *Roman*, + *şa* з одзвінченням фонемі */ш/* поряд із сонантом */м/*, як і у місц. апел. *rińdşa* (із *rińca* — “гравій” на Мк).

Ромоча — Вел.Ком'яти, Мукачів. 1342: *vel Ramacha de Geuch* — Геївці (Nagy-1 166); 1397: *Petrus filius Ramacha* — Стричава (Nagy-21); 1398: шл. *Ratocsa Péter* — Ромочевія (LehBer 678); 1563: п-ще *Ramach* — Сасово (Szabó 480); 1691: п-ще *Ratacsai* — Туртеребеш (Szabó 531). ◀ П-ще *Romacea*, Й.Йордан виводить від болг. чол. імені *Ромо*, тобто *Роман*, + суф. *-осца* (Iordan 398).

Ромочівський [*Ромочу'ський*] — Ир, Бг, Вн. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Ромочевія*.

Ромочувський — Вн. ◀ Фонет. вар. п-ща **Ромочівський**.

Ромушко — Тросник, Виноградів. П-ще *Romuszko* є в Польщі (Rymut II 359). ◀ Від чол. імені *Ромуш*, що з *Ромо*, тобто *Роман* (Илчев 429, Петровский 429), + *-ко*.

Ропаніч — Мк, Св, Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Ропаня* — “дружина *Ропи*”. Пор. 1787: п-ще *Ropa* — Ожина на Лемк (ЙМ). Твірна основа *roná* — полісемантична (Гр IV 65, Он II 190). Вона засвідчена і в подг. п-щі XVIII ст. *Ropa* (Bubak II 47). К.Римут, який фіксує її станом на 1795 р. у Польщі, вбачає в ній “мінеральний розчин” та “нагноєння в рані” (Rymut II 360).

Росада — Хс, Мж. ◀ Від місц. апел. *rosáda* — “розсада” (Джедел 145), хоч основою для виникнення п-ща міг стати й серб. апел. *rosada* — “іній”, і рум. термін спорідненості *răsad* (Scurtu 326).

Росілл [род. — **Росо́лла**] — Вл. Пор. 1787: п-ща *Rosol, Rosola* — Шум'яч на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ще 1445 р. *Rosól*, у якому К.Римут убачає апел. *rosól* зі значенням “відвар із м'яса” (Rymut II 361). ◀ Від місц. укр. апел. *rosілл* — “соляний розчин”.

Росілко — Терново, Вільхівці. ◀ Фонет. вар. п-ща **Русілко**.

Росіцан [*Росуца́н*] — В.Водяне. ◀ Місц. катоик. *rosiца́н* — “виходець із с. *Росішка*” (у Сер.Водяному с. *Росішка* називають *Росушка*, а його мешканців відповідно — *росуци́цани*).

Росіцанський [*Росуца́нський*] — В.Водяне, Вел.Бичків. ◀ Прикм. від місц. ойк. *Росішка*.

Роско́ріх — Клячаново. ◀ Давня фонет. видозміна п-ща **Лоско́ріх** внаслідок дистантної асиміляції звуків */л/–/р/*.

Росо́ла — Мк. Пор. 1649: запор. козак *Росола* (Осташ-3 558); 1787: п-ще *Rosolak* — Завадівка на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще **Росілл** у формі род. відм.

Росолик †. 1720: кр. *Rozolik* (!) *Lukacs* — Синевир (Bélay 201). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від місц. укр. персоніф. апел. *rosілл* — “розсілл”.

Росоляник — Чертіж, Стричава. ◀ Від апел. *росолянік* — “любитель розсолу” (Ужан).

Росо́ха — Мж, Хс, Тч, Вн, Ір. 1715: кр. *Pe. Rozzoka* (!) — Колочава (Bélay 160); 1740: *непро росоха* — Колочава-Імшадь (Сах 99). Пор. 1649: запор. козак *Росоха* (Остах-3 358). ◀ Від місц. укр. або пол. апел. *росоха* — “колода”, “дрючок, палиця з виллоподібним кінцем” (Гр IV 58, Reczek 415). Пор. запис спорідненого п-ща 1787 р. *Rosochacki* — Висоцьке на Бойк (ЙМ).

Росо́шій †. 1704: кр. *Roszosi Lukacs, Roszosi Demeter* — Куштановиця (HodGens 9). ◀ Угор. катоик. від формант *-i* від укр. ойк. *Росоши*, що на Св (Vályi III 209).

Роспо́па — Вн, Хс, Тч. Пор. 1442: *слуга наш Миклуш Распопъ* — Сучава (ССУМ II 289). Пор. ще 1542: вл. *Pe. Roz Pap*, а 1551 — *Raz pup* — Н.Вишава (Bélay 218); 1542: вл. *Nyketha Roz Pap fya* — Коньга (Bélay 165); 1550: п-ще вл. *Roz Pap* — Малий Бичків (Bélay 130); 1607: *Ros Pap Mathj* — Солотвина (UetC 104-8); 1648: св'ящ. *Rozzpora L.* — Доробратово (LehBer 142). ◀ Записи ХVІ ст. свідчать, що угор. конскриптори тих часів уже не розуміли первісного зн. номена *розпо́па*, бо розбивали його на дві частини і перекладали як “поганій піп”. Насправді ж лексема *розпо́па* — давньослов. регресивне утворення від дієсл. *розпо́птити* — “розстригти”, “позбавити духовного сану”. Лексема була відома серед усіх правосл., зокрема болгар та румунів. Пор. болг. п-ще *Разпопов*, що з діал. апел. *разпоп* — “особа, яку позбавили духовного сану” (Илчев 418). Пор. ще суч. рум. дієсл. *răspopi* та дієприкм. *răsporit* у тому ж зн. На Зак п-ще прийшло, напевно, від румунів й існує щонайменше два докази цього: а) п-ще *Răspop(a)* поширене в Румунії (Jordan 390); б) п-ще закінчується не на приголосний *-п* як слов. *nip* або *non*, а на голосний *-а*, як і рум. ім. *poră* — “піп”.

Роспо́пін — Ужгород. 1715: кріпаки *Jac., Lad. Rozparin* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Утворення з пос. суф. *-ин* від антр. **Роспо́па**.

Роспопч́ук — Олешник. ◀ Від антр. **Роспо́па** + *-ч́ук*.

Рос́тер — Воловиця. ◀ П-ще, напевно, нім. походження.

Росто́ка — Березово, Горінчово, Монастирець. Пор. споріднені п-ща 1787 р. *Rostocki* і *Rostucki* з гал. Лемк (ЙМ). ◀ П-ще від місц. апел. *росто́ка* — “місце, в якому потік ділиться на два рукави” (Он II 193). Однак з'ясувати мотив називання першого денотата нині важко.

Ростоцький †. 1618: кр. *Roztoczki Waszil* — Рівна на Маковиці (Mars 89); 1747: *при дяку*

Григори Ростоцко́ль — Крива на Хс (ПаПо-2 220); 1768: п-ще *Roztoczki* — Раковець (Szabó 459). ◀ Місц. укр. прикм. від ойк. *Росто́ка*.

Ростяга́й — Н.Гравівниця. ◀ П-ще прізвиськового пох. Воно виникло, імовірно, як індивідуальна назва денотата за якоюсь його діяльністю, пов'язаною з дієсл. *розтяга́ти*. Таких утворень серед п-щ у Карпатах небагато. Пор., 1819: п-ще *Rozmachayko* (ФМ) з — Бітля, що на Бойк, пол. п-ща *Rozdaj, Rozdajbieda* (Rymut II 354).

Росу́л [род. — **Росу́ла**] — Уж, Мк. 1751: кр. *Анна Росульова* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Переконливою однозначною етимологією п-ще не має. 1. Найдавніше письмове свідчення походить із м. Сучава за 1494 р.: “... по столтам *Расуловим...*” (ССУМ II 289). 1. За К. Римутом (Rymut II 361), п-ще 1445 р. *Rosól* пох. із пол. апел. *rosól* “відвар із м'яса”. Прив'язувати п-ще до укр. *розсіл* (род. *розсо́лу*) заважає відсутність чергування кореневого /о/ в закритому складі з голосним /у/. 2. Прийняти рум. версію його пох. зі східнором. апел. *roș* “рудий” та форманта *-ul* не дозволяє те, що у румунів цього п-ща не виявлено. 1418 р. в Галичі зафіксовано антропосову *Рос-*: *Марскорита Росовая* (ССУМ II 303), а в Сучаві 1491 р. записано антр. *Роусул: у дом Роусула от Флочци* (ССУМ II 309). Отже, п-ще, здавалося б, мало походити від антр. *роус-* + *-ул*. 3. Третя можливість пох. п-ща — від мусульм. (араб.) чол. імені *Расул*, власне, *Рсул* (Справочник 448), але вона не відповідає жодному з наукових принципів етимологізації. Тому вважаємо, що збереження кореневого голосного /о/ та стабільність наголосу на передостанньому складі є достатніми аргументами, аби інтерпретувати п-ще не як східнослов. етнічну самоназву *рус* зі зн. “русин”, “варяг” чи зі зн. “блондин” (хоч угорцям відоме обниження артикуляції фонем /u/ до /o/, як у словах *csoda, unoka, orosz, Ong* із *чудо, онук, рус, Унр*), а як звичайний полонізм, а точніше, як перенесення готового пол. п-ща *Rosól* чи *Rosul* (воно справді поширене в Польщі — Rymut II 359–360) в укр. середовище.

Росу́шка †. 1775: п-ще *Rosuska* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Очевидно, дериват із суф. *-ка* від антр. **Росо́ха**. 1640 р. в с. Раковець згадується й п-ще *Rosossai*. Однак останне — угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Росош*, що на Св.

Росуца́н — див. **Росіца́н**.

Росуца́нський — див. **Росіца́нський**.

Рот †. 1680: кр. *Jo. Roth* — Річка (Bélay 183); 1699: *Roth Miklos* — Свалява (Maksay 570); 1720: кр. *Dem. Röt* — Керецькі (Bélay 163); 1773: п-ще

Röth — Велятин (ПеПред 315). ◀ У нашому випадку — письм. вар. п-ща **Ревть**.

Рота †. 1570: *Fran. rota* — Мідяниця (UetC 97-29). Пор. 1462: *щепан рота студеніу* — Сучава (ССУМ II 304). ◀ 1. Спроба писаря відтворити засобами угор. графіки укр. п-ще *Рівта* або рум. п-ще *Răută* (див. **Рівта**). 2. Від староукр. апел. *рота* — “угода” (ДжеДел 145). 3. К.Римут убачає в пол. п-щі *Rota* давній юридичний термін *rota* — “усталений текст присяги” або “назву військової одиниці” (Rymut II 362).

Роткович †. 1645: п-ще *Rotkovics* — Котельничний (LchBer 370). ◀ Хорв. гіпок. ім'я *Rotko*, що з *Rodimir, Rodoljub* (Šimundić 451) або від пол. п-ща *Rotko*, що з *Rota* (Rymut II 363), + суф. *-ович*.

Рох †. 1222: *reus Rochus* — ком. Саболч (RegVar 278). П-ще *Roch* є і в Польщі. Воно могло походити не тільки від нім. усіч. імен зразка *Rochwald*, але й від слов. композит. зразка *Rościsków* (Rymut II 353). ◀ Від імені нім. пох. *Roch*, відомого словаком, чехам і полякам (Majtán-Považaj 221, Klaprová 158, Bubak II 46).

Роша †. 1451: п-ще *Rosa* — Виноградів (Szabó 420); 1520: кр. *Rosa Istvan* — Данилово (Bélay 189); 1600: городяни *Jo., St. Rosa* — Хуст (Bélay 151); 1773: кр. *Rósa* — Гомок біля Берегово (ПеПред 310). ◀ 1. Рум. п-ще *Roşa* (Const 363), що від прикм. *roşu* — “червоний”, “рудий”. 2. Серб. чол. ім'я *Роша*, яке є гіпок. вар. повного чол. імені *Урош* (Грк 174, 200).

Рошінець [*Рошіниць*], -нця — Хс, Тч, Мж, Вл, Вн. 1720: кр. *Alex. Rasinics* (!) — Ганичі (Bélay 141); 1787: п-ще *Rozsiniecz* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. **Рóша**.

Рошіньський, -кого — Вел.Бичків. ◀ Від антр. **Роша** + *-инський*.

Рóшка — Розтока, Рахів. 1539: *патъ Сапа Рошка граматика* — Васлуй (ССУМ II 304); 1484: *Raska Balazs* — капітан Мукачівського замку (LchBer 434); 1661: кріпаки *Roska Jonuc, Odokia* — Розавля (Bélay 187); 1673: кр. *Mathe Roska* — Крачуново (Bélay 161). Нині п-ще *Roşa* побутує головним чином у Румунії та в Молдові (Iordan 399, Ер-Кос 99). ◀ Рум. п-ще *Roşa*, яке походить від прикм. *roş* — “червоний” (Iordan 399).

Рошкан †. 1715: кр. *St. Roskon* (!) — Кошельово (Bélay 163). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ан* від п-ща **Рошкó** або **Рóшка**. 2. Рум. утворення з суф. *-ан* від п-ща *Roş* (Iordan 399, Ер-Кос 99). 3. Видозміна рум. п-ща *Roşcanu* (Iordan 399).

Рошканкóк — Тч, Ір. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від андр. *Рошкáня* — “дружина **Рошкá**”

або “дружина **Рóшки**”. 2. Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Рошкан**.

Рошків, -кового †. 1682: *Rosku Ivan* — Вільшинки, *Rosku Lukacs* — Кострини (UetC 88-59). Пор. ще 1787: п-ще *Roszkow* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Пос. прикм. від антр. **Рошкó**.

Рошкó [зрідка — **Рóшко**] — Мк, Мж, Хс, Тч, Ір, Вл, Уж, Св, Рх, Вб. 1450: *Roschko navigator* — Перемишль (Smołka II 77); 1576: п-ще *Rasko* — Нове Село (Szabó 506); 1600: вдова вл. *Raskó Péter* — Кричово (Bélay 170); 1674: *димитрій рошко обыватель ростоцкии* — Розтока (Сах 83); 1715: кр. *Gr. Rasko* — Келечин (Bélay 162); 1772: присяжний *Theodorus Rosko* — Бистриця (Удвари-2 303); 1787: п-ще *Roszko* — Жупани, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. морфол. адаптація рум. п-ща *Roşca*, апел. зн. якого — “людина з рудим волоссям” (Iordan 399). Пор. болг. гіпок. чол. ім'я *Рошко* від *Рошо*, яке походить від рум. апел. *roşu* — “червонощокій” (Ковачев 440). 2. Угор. гіпок. вар. рум. чол. імені *Rosca* (Kázmér 898). Серед угорців п-ще *Roskó* фіксується з 1626 р. 3. У чехів, поляків та деяких ін. слов. народів п-ще *Roško* могло походити від імен *Rościslav, Jaroš, Jaroslav, Roch, Rochwald, Robert* (SvoSta 32, Majtán-Považaj 221, Kalmán 59, Rymut II 362). 4. Фонет. видозміна п-ща **Рошкó**.

Рошкóвич — Мк, Ір, Св, Мж. 1693: *Дмитрь Рошкóвич* — В.Студений (Сах 79); 1704: кр. *Roskovics Hricz* — Верб'яз (HodGens 41); XVIII ст.: *Roskovics Andri* — В.Студений (Dezso 22); 1819: п-ще *Roszkowicz* — Волошиново на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Рошкó** або **Рóшка** + *-ович*.

Рошкóulich — Ужгород. ◀ Від андр. *Рошкóуля* — “дружина **Рошкá**” + *-ич*. Пор. 1696: андр. *Рошкóуля и ишійи жсоны* — Бенедиківці (ЛелПам 230).

Роштяк †. 1715: кр. *Lad. Rostyak* — Сопунка (Bélay 193). ◀ 1. Від чес. апел. *rošták* — “негідник”, “пустун”. 2. Від антр. **Рóща** + *-ак* або специфічний, але регулярний угор. запис (буквосполучення *stu* замість укр. *ич*) укр. п-ща *Роцáк*, що від **Рошкó**.

Рóща — Мукачів. ◀ Давньоукр. патр. утворення з суф. *-я(т)* від антр. **Рошкó**, **Рóшка** або **Рóшта**, які з часом трансформувалися у п-ще **І** відміни. П-ще *Rosta* згадується 1720 р. в с. Кішгийрче (Szabó 391).

Рошінка [*Рошінка*] — Лисичово. ◀ Від незасвідченого антр. *Рощина* (< **Рошкó** або **Рóшка** чи **Рóща** + *-ина*), аналогічного до п-щ **Дячіна**, **Петріна**, **Федина**, + суф. *-ка*.

Рощук — Росішка, Косівська Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Рошкó**, **Рóшка** або **Рóща**.

Рубайвульха †. 1696: *Петро Рубайвульха* — Бенедиківці (ЛелПам 230). ◀ Укр. ос. назва прізвиського типу, складена з імперативної форми дієсл. *рубáти* і назви дерева *вільха* в місц. укаючій говірці. Пор. пол. п-ще аналогічної структури *Rąbilas, Rębilas* (Rymut II 343).

Рубей [*Рубій*], -ей — Міжгір'я. Пор. 1787: споріднене п-ще *Rubiszyn* — Тилява на Лемк (Красовський 132), п-ще *Rubinow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). П-ща *Ruba, Rubiej* і *Rubij* засвідчено на території Польщі (Rymut II 368). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. *Руба*. Таку основу передбачають наведені вище гал. п-ща, і така основа реально представлена в рум. та в болг. антропонімії (Jordan 400). П-ще походить від побажального болг. жін. імені *Руба*, що з діал. *рўба* — “вбрання нареченої”, “весільний дарунок” (Илчев 430, Ковачев 440). У семантиці твірної основи *руб-* К.Римут убачає діал. дієсл. *rubac* — “рубати” або укр. прикм. *рубійий* з редуктивним початковим щільним /л/ (Rymut II 368).

Рубець [*Рубіць*], -бця — Мж, Ір. 1715: кр. *Rubecz Ivan* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: п-ще *Rubcio, Rurcio* — Вислочок, *Rurczak* — Мощанець на Лемк (Красовський 132). П-ща *Rubiec, Rubieć* фіксують пол. ономасти (Rymut II 368). ◀ 1. Наявність антропооснови *Руб-* у Карпатах, а ще більшою мірою присутність спеціальних відіменних утворень із суф. -цьо, як напр., п-ще **Рубцьо**, є достатнім аргументом на користь того, що п-ще походить від імені *Рўба* (див. **Рубей**) + -ець. 2. Від бойк. апел. *рубіць* — “шов”, “пруг у одязі”, “кусок полотна”, “рубець” (Он II 195). На думку О.Селищева, апел. *рубіць* уже в староруську пору виконував роль власного ос. імені (Селищев 137). 3. Наявність серб.-хорв. чол. імен на зразок *Грубац*, жін. імені *Груба* та відповідних аналогів на Подг й на Ораві в **Рубіш** підтверджують припущення, що п-ще могло утворитися також від прикм. *рубійий* (див. **Рубей**), при втраті початкового /л/ під впливом угор. вимови + суф. -ець.

Рубинович †. 1736: п-ще *Rubinovics* — Гете-ня (Szabó 373). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Рубиш*, який можна кваліфікувати як євр. ім'я *Рубен* чи навіть як назву коштовного каменя *рубін*. П-щева назва *Rubinowicz* на території Польщі зафіксована 1221 р. (Rymut II 369).

Рубій — Свалява. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Рубей**. 2. Чес. чол. ім'я *Rub(y)*, яке є вар. давньоєвр. імені *Ruben* (Кларрová 159).

Рубіш — Вел.Лучки, Горонда, Перечин. Пор. 1219: *Rubizo ioubagio* — ком. Бігар, Саболч (RegVar 220). 1308 р. в Малопольщі згадується антр. *Rubisz* (SSNO IV 509). У XVIII ст.: п-ще *Rubiś* фіксують на Подг (Bubak II 48), а пізніше — як п-ко на Ораві (Galčb 128). ◀ 1. Фонетична видозміна слов. п-ка *Грубіш* “товстун”, яка настала в прикм. антропооснові *груб-* через втрату ініціального щільного /л/ на угор. або пол. мовному ґрунті, як і у п-щах зразка *Грубівський, Гришкó, Грицькó*, що змінилися на п-ща *Rabóski, Reskó, Rickó*. Чол. імена *Грубиш, Грубиша*, пов'язані з цією ж семантикою, властиві й суч. серб. ім. (Грк Реч 68, РСКНХ III 694). Пор. ще суч. хорв. жін. імена *Gruba, Grubana* та чол. ім'я *Gruban* (Šimundić 135). 2. Зі староукр. п-ка *Рубиш*, власне *Рубиш* (Демчук 135), апел. семантика якого непевна.

Руда, -ди — Хуст. Пор. 1618: кр. *Rudy Andrey* — В.Мирошів на Маковиці (Mars 81); 1787: п-ще *Rudy* — Мокре, Ступосяни, Яселко, *Rudyk* — Мокре, Ославця, Смерековець, *Rudawski* — Вороблик Шл., Посада Горішня на Лемк (Красовський 132), 1787: п-ща *Ruday, Rudey, Rudij, Rudyk* — Орява, Бережок, Н.Стинава, Розлуч на Бойк (ЙМ). Перша згадка п-ща *Ruda* для особи чол. статі в Польщі припадає на 1410 р. (Rymut II 369). ◀ 1. За Т.Маретичем, це усіч. вар. слов. імен *Rudomysl* або *Rudoslav* (SvoSta 96, Грк 174), які зберігають в основі прикм. *рудий* — “іржавий”. Пор. ще серб.-хорв. чол. імена того ж пох. *Руд, Руда, Рудан* (Грк 174, Šimundić 295, 451), бойк. апел. *рудá* — “назва породи”, “іржа на полотні”, “сухий дощ” та ін. (Он II 195). 2. Кал. ім'я нім. пох. *Rudo*, що з імені *Rudolf* (Кларрová 159, 160), яке також уживають словаки та угорці (SSJ VI 146, Majtán-Považaj 221). Основа *руд-* представлена у карп. зоонімії кличками *Рудáл, Рудькó, Рўдош* для тварин червоної масті.

Рудák — Грушово. Пор. 1720: кр. *Roman Rudicskanik* (!) — Присліп (Bélay 181); 1750: *донька Маріѣ Рудик* — Михайлівці (Гаджега-Уж 75); 1751: парох *Василій Рудый* — Волиця у сх. Слч (Гаджега-3 110); 1751: *парох Йоан Рудович* — Звала у сх. Слч (Гаджега-3 91). ◀ Від антропооснови *Руд-*, співвіддносної з прикм. *рудий* або з іменем *Рудольф* (Rymut II 369), + -ак.

Рудів, -ова — Баранинці, Довге Поле. Найдавніша згадка п-ща *Rudow* із Польщі припадає на 1350 р. (Rymut II 370). ◀ 1. Місц. укр. прикм. із суф. -ов (без переходу суфіксального голосного /о/ в /у/). Від антропооснови *Руд-* (див. **Рўда**). 2. Фонетично українізований вар. слц., пол. або угор. розм. чол. імені *Rudó*, яке відповідає

офіційному кал. старонім. імені *Rudolf* (Majtán-Považaj 221, Golčb 57). Пор. ще 1618: кр. *Iwan Rutko* — В. Писана на Маковиці (Mars 72).

Рудош — Річка, Тюшка. У Кракові п-ще *Rudusz* згадується у XIV ст. (SSNO IV 514). Пор. 1819: п-ще *Rudosz* — Мочари на Лемк (ФМ). Пор. також пол. п-ща *Rudoszko*, *Rudoś* (Rymut II 370). ◀ 1. Від антропооснови *Руд-* (див. **Руда**) + квалітат. суф. *-oш*. 2. Видозміна рум. п-ща *Rudaş*, що з апел. *rudaş* — “весляр” (Iordan 400).

Ружак †. 1660: шл. *Ruzsak* — Імстичово (LehBer 426); 1711: *Ruzsák Ferencz* — Білки (Lch Ber 160). На пол. землях п-ще *Różak* згадується з 1665 р. (Rymut II 367). ◀ Укр. утворення з суф. *-ак* від хорв. гіпок. чол. імені *Ruža*, що з оф. імені лат. пох. *Ruža* (Šimundić 451), або від місц. назви декоративної рослини *рjúжца* (пор. слц. *ruža*, пол. *ruža* (Rymut II 367)).

Ружела — Вишково. Пор. 1787: п-ща *Ružyła*, *Ružyło* — Новосільці, Бліхнарка на Лемк (Красовський 132), Дністрик на Бойк (ЙМ). На території Польщі багато п-щ з антропоосновною *Ружел/Ружил*: *Rużył*, *Rużyła*, *Rużyło*, *Rožel*, *Rożeluk*... (Rymut II 367). ◀ Рум. утворення з формантом *-ela* від антропооснови *Ружк-*, яка у румунів є п-щем (пор. рум. *Rudja*), а у болгар та сербів — ос. іменем (Илчев 431). Основа *Ружк-* представлена і в зоонімії Карпат серед кличок свійських тварин червоної та рябої масті (пор. *Рjúжа*, *Рjúжска*, *Ружэ́на*).

Рjúжич — Новоселиця на Мж, Завидово, Яблунів. ◀ 1. Дериват із патр. суф. *-ич* від південнослов. жін. імені *Рjúжска*, яке бере початок від назви декоративної рослини (Илчев 430, Грк 174). У XV ст. ім'я *Рjúжска* було актуальним і в Молдові. Пор. за 1493 р. запис із Сучави: *племеници их Ивапко и Олошка и Роужска* (ССУМ II 307). 2. Популярне хорв. п-ще *Ružić* (Leksik 573) перенесено на Зак. 3. Готове серб. чол. ім'я *Ружич*, яке серби співвідносять з іменем *Русимир*, на Зак стало п-щем.

Руна †. 1613: *кенезом став крпнак Руна Јанос* — Жборівці на Мк (LchBer 682). ◀ П-ще нез'ясованого походження. Можливо, від апел. *рjúно* — “овеча вовна”. У Польщі лексема *руно* як п-ще згадується 1409 р. Є й похідні від цієї основи (Rymut II 371).

Рунянін, -на — Уж. ◀ 1. Катойк. *рунянін* — “виходець з східнослц. с. *Руна*” (по-слц. *Rovně*), що біля Гуменного (Majtán 357). 2. Від співзвучного місц. апел. зі зн. “житель рівнини”.

Рус — Вишково, Новоселиця на Вн, Вел. Бичків. 1525: шл. *Laz. Rusz* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1605: кр. *Ge. Rusz* — Данилово (Bélay 189);

1678: кр. *Rusz Lazar, Roman* — Косівська Поляна (Bélay 162), *Rusz Ivan, Kirila, Stephan, Vaszil* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1715: кр. *Paul. Rusz* — Синевир (Bélay 200) та ще з десятком сіл у ком. Мараморощ. П-ще *Рус* поширене в Румунії (Iordan 400), Хорватії (Leksik 571), *Русов* і *Русович* — у Болгарії (Илчев 433), *Русу* — в Молдові (Ер-Кос 99). Перші записи антр. *Рус* походять із Польщі 1136 р. і стосуються теми про трьох єпископів — *Zlauos, Ruz* і *Sul* (SSNO IV 517). До кінця Середньовіччя кількість записів антр. *Rus* та його похідних на території Польщі зростає. На 1368 і 1471 роки припадають записи антр. *Рус* зі Львова та з Сучави (ССУМ II 309). У ком. Унг і Берег з XIII–XIV ст. фіксуються ойк. *Руска*, *Русково*, *Русковиці*. ◀ П-ще має декілька прийнятних етимологій: 1. Від давнього слов. чол. імені *Русь*, співвідносного з нечленим прикм. *рус* — “русий, русявий, білявий, рум'яний”. Ця антропооснова дала багато дериватів у слов. ономастиці, а у деяких народів, напр., у сербів, болгар та їх сусідів, вона дотепер функціонує як власне ос. ім'я (Грк 174, Илчев 432–433, Šimundić 296–297, Const 364–365). У Чехії ім'я *Rus* ще в XII ст. належало до популярних (Profous-Svoboda III 594). На Зак жін. ім'я *Rusa* 1321 р. згадується біля м. Берегово (Györfy 544), а в с. Винне 1442 р. фіксується *Nicolai Rwsa* (Nagy-2444). Чол. ім'я *Рус* у Мараморощі вживалося у XVII ст. Пор. 1672: кр. *Rus Hauriscsuk, Szasz Rusz* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1689: кр. *Rusz Paraszka* — с. Шугатав (Bélay 191). 2. Від давнього етн. *рус*, яким більшість народів Центр. Європи (поляки, словаки, чехи, хорвати, серби, болгари, навіть румуни) віддавна і дотепер синкретично називають усіх східних слов'ян (відрізняючи останніх від норманів). Для трансільванських румунів етн. *Rus* та угор. етн. *Orosz* у XVIII ст. були еквівалентними. Недарма 1715 р. конскриптори у марамороських селах Вад і Н. Руна п-ще *Rusz* перекладали як *Orosz* і в такий спосіб залишили записи на зразок кр. *Orosz (Rusz) Demian, Theod. Orosz (Rusz)* (Bélay 139, 185). 3. На території Румунії для якоїсь частини *Русів* мотивом до виникнення їх п-щ могла стати й рум. назва інсекта *rus* — “тарган” (Iordan 401).

Русан †. 1604. шл. *Jo. Ruzan* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1655: кр. *Csubirka alias Ruszan Ricz* — Тюшка (Bélay 209). Нині п-ще *Русан* побутує в Хорватії, Румунії та Молдові (Leksik 571, Iordan 401, Ер-Кос 99). ◀ П-ще походить від давньослов. чол. імені *Русан*, яке зберегли болгари, серби та хорвати (Илчев 432, Ковачев 443, Грк 174, Šimundić 297) або й

безпосередньо від прикм. *русий* — “білявий” + *-ан*. Перша письмова згадка антр. **Русан** походить зі східнослов. земель. Пор. 1388: *княз Русанъ Плаксич* — м. Лучиця (ССУМ II 307), а антропооснову *Русан-* зберігають укр. п-ща *Русанівський, Русанюк*, пол. п-ща *Rusanow, Rusaniewicz* (Rymut II 372), хорв. п-ще *Rusan* (Leksik 571) та ін. (ССУМ II 307).

Русанок †. 1720: кр. *El. Ruszanok* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Правдоподібно, графічне спотворення укр. п-ща **Русанюк** або п-ща *Русяник* під рукою угор. конскриптора.

Русанюк — Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. **Русан**, яке у болгар, сербів та хорватів дотепер функціонує і як власне ос. ім'я (Илчев 432, Грк 174, Šimundić 271) при жін. його еквіваленті *Русана*.

Русий †. 1689: п-ще *Rusy*, а 1664 п-ще *Rusz* — Чепана на Вн (Szabó 314). ◀ Від прикм. *рýсий* — “блондин”.

Русило †. 1618: кр. *Rusila Iwan* — Собош на Маковиці (Mars 91); 1689: п-ще *Rusilo* — Чепана, а 1691 — Дівичне на Вн (Szabó 354); 1754: п-ще вл. *Rusilo* — Тросник (Szabó 469); 1775: п-ще *Rusilo* — Чедрик у ком. Уг (Szabó 310). Пор. запис патр. 1473 р.: *пань Олехно Русилович* (ССУМ II 308), а також запис 1339 р. антр. *Rusib* з території Польщі (SSNO IV 214). ◀ Давньослов. ім'я з суф. *-ило*, утворене від основи *Рус-* за тією ж моделлю, що й *Войтило, Добрило, Нетрило*. Пор. суч. болг. чол. ім'я *Русил* (Ковачев 444).

Русин — Вл, Св, Мк, Мж, Ір, Бг, Рх, Вб, Тч, Уж, Пр. 1449: *Philippi Rusin* — Кривоштяни (Nagy-2 445); 1471: *поп русин съ своим сыном богданом* — Сучава (ССУМ II 308); 1570: *Luc., Marc. Rusin* — Голубине (YetC 54-14); 1606: *Ruszin Iuan* — Сімир (UetC 104-8); 1682: *Rusin Makar* — Кострини (UetC 88-59); 1648: *Ivanis Ruszin* — Завадка (Maksay 540); 1715: кр. *Ruszin Fedur* — Келечин (ПеПред 310); 1773: присяжний *Onuphrius Ruszin* — Дубровиця, староста *Simeon Ruszin* — Вільховиця (Удварі-2 298) та ін., зокрема, у 24 селах на гал. Лемк (Красовський 132), у с. Завадка та ін. на Бойк (ЙМ). П-ще *Русин* є і в Румунії (Jordan 401), у Хорватії (Leksik 572) та ін. країнах Карп.-Дун. басейну. У Польщі воно фіксується з XIV ст., а точніше — з 1343 р. (Rymut II 372, SSNO IV 519). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Рýсин*, що від нечленного прикм. *рус* — “русий” (див. **Рус, Руско**), який у півд. слов'ян дотепер править за власне ос. ім'я (Илчев 433, Ковачев 444, Грк 174, Šimundić 297). В угорців п-ще *Ruszin* уперше фіксується 1648 р., а став ним етн. *рýсин* у зн. “карп. українець” (Kázmér 902). 2. Від етн.

рýсин, завдяки якому європейці Середньовіччя протиставляли сх. слов'ян варягам. У новіші часи, зокрема і в період стабілізації п-щ, автохтонні закарпатці (долиняни) етн. *рýсин* прозивали пришельців із Гал, тобто власне бойків і гуцулів (ЧуЗак 130-131, ЧуцУкр-слов 27).

Русинич †. 1648: *Ruszinics Makar* — Задільське (Maksay 536). ◀ П-ще, напевно, принесене з тих країв, де суф. *-ич* спроможний був приєднуватися не лише до основ на *-а*, але й до основ на приголосний.

Русініка — Сасово. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Русинко**.

Русінкó — Уж, Мк, Мж, Вн. 1618: кр. *Ruszinco Denko* — Бистра на Маковиці (Mars 61); 1751: *Мухаил Русинко* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1773: *Rusinko Mihajlo* — Бараниці (ПеПред 321); 1787: п-ща *Rusynko, Rusinko* — Маластів, Ростайне, Явір'я на Лемк (Красовський 133). У Польщі п-ще *Rusinko* побутує з XV ст. (SSNO IV 520). ◀ Від антр. **Русин** (а не від етн. *русин*) + *-ко*.

Русинкóвич — Волосанка, Ужок. 1699: свящ. *Rusinkovics Jurko* — Строїно (LehBer 764); 1715: кр. *Ge. Rosenovicz (!)* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). У Польщі п-ще *Rusincovics* зафіксоване в XV ст. (SSNO IV 520). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Русинко**.

Русинчак — Ставне. XVIII ст.: *Ruszintsak* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Русинко**.

Русич — Оріховиця, Доманинці. Крім Зак, п-ще *Rusic* поширене в Хорватії (Leksik 572). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич* від жін. імені *Руска*, яке в XVI ст. згадується на Бг (див. **Рус**). У Болгарії, Сербії та Хорватії лексема *Рýсич* понині функціонує як актуальне жін. ім'я, що співвідноситься з іменами *Рус, Русимир* (Илчев 432, Грк 300, Šimundić 296), зберігаючи давній слов. спосіб іменування людей.

Русініка — Горонда, Загаття. ◀ Угорськомовне написання п-ща **Русинко** піднесено до рангу укр. оф. написання.

Русінко — Мк, Вн, Тч, Мж. ◀ Укр. п-ще **Русинко**, позначене впливом угор. та чес. орфографії.

Рускай †. 1440: *Ruszkai Dobo család Doboruszkai Ferencz* — Чомонин (LehBer 202); 1681: вл. *Ruszkai* — Дівичне (Szabó 353); XVIII ст.: *pana Ruszkai Stephana* — Кузьмино (Dezso 44). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Руска*, який на півдні Ужан згадується з XII ст.

Рускан †. 1684: кр. *Ruszkán Griga* — Н.Руна (Bélay 186). П-ще побутує також у Молдові (Ер-Кос 99) і в Польщі (Rymut II 372). ◀ Укр.

утворення з суф. *-an* від антр. *Руско*. У цьому ж марамороському селі за цей же рік записаний також кр. *Rusz Andras*, а за 1720 р. — вдова *Volph. Ruszkova* (там само), п-ще якої записане в формі прикм. *Русківець*.

Русківець, *-івця* †. 1680: *Ruszkivecz (!) Ivan* — Новоселиця (Bélay 147). ◀ Укр. утворення з суф. *-івець* від антр. *Руско*.

Руско †. 1221: *Ruska reus de villa Simon* — ком. Гемер (RegVar 272); 1671: кр. *Pe. Ruszko*, а 1776 — кріпаки *Ruszko Janos, Laszlo, Péter* — Нанково (Bélay 153–154); 1673: гор. *Ruszko Janos* — Сигіт (Bélay 199); 1673: гор. *Ruszko Laszlo*, а 1715 — *Jo. Ruszko, Lad. Ruszko* — Хуст (Bélay 153). У пол. Освенцімі антр. *Rusko* згадується з XIV ст. (SSNO IV 519); 1787 р. п-ще *Ruszko* зафіксоване в Таняві на Бойк (ЙМ). На території Польщі п-ще *Rusko* згадується 1407 р. (Rymut II 372). ◀ Від давньослов. чол. імені *Руско*, яке є дериватом від антр. *Рус* і функціонує як ім'я у південних слов'ян (Грк 174, Илчев 433, Ковачев 445). На Зак лексема *Руско* як власне ос. ім'я вживалася з XVII ст. Пор. запис 1676 р.: кр. *Ruszko Szil* — Миково (Bélay 124). Угорці свій гіпок. *Ruszkó* пов'язують з іменем *Руслап* (Ladó 209). Жін. ім'я *Руска* у XV ст. вживалося й на Буковині. Пор. 1494: *сс-стра сго Аша и Роуска* — Сучава (ССУМ II 308).

Руслик — Вел. Лучки, Зняцьово. Пор. п-ще *Ruslak* на території Польщі (Rymut II 372). ◀ Завершальний етап творення п-ща (приєднання суф. *-ик*) належав слов'янам, але семантика його твірної основи незрозуміла. Фіналь її нагадує нім. демінутиви на *-el*, напр., запис 1403 р. *Rusel* із території Польщі (SSNO IV 519). Однак можливо, що це побутове слов. автохтонне ім'я *Рослакъ*, яке походить від прикм. *рослий* (Демчук 119).

Руснак [зрідка — *Руснак*] — Рх, Тч, Хс, Мж. У XVIII ст. і пізніше п-ще *Руснак* побутувало в лемк. селах Березка та Зиндранова (Красовський 133), на прикарп. Гуці і на Буковині (Vincenz 327), у Молдові та Румунії (Ер-Кос 99, Iordan 401), у Слч, в Угорщині, а п-ще *Руснаков* — у Болгарії (Илчев 443). Перші записи п-ща приносять писемні пам'ятки Зак XVI–XVII ст. Пор. 1619: *Rusznak L.* — Бистриця (Maksay 560); 1672: кр. *Olexa Rusznak* — Ясинія та *Ivan Rusznak* — Боркут (Bélay 166, 130); 1715: кр. *Rusznak Alexa* — Н. Барово (Bélay 209); 1756: *Иван Руснак* — Терново (ПаПо-1 150); 1773: *Rusznak Onufri* — Рускова (ПеПред 309). На території Польщі п-ще *Rusnak* уперше згадується 1579 р. (Rymut II 372). ◀ 1. Від місц. етн. *руснак*, яким словаки, угорці, румуни та місц. українці традиційно

називають українців низовинних р-нів Зак (MNTESz II 465, Iordan 401), а болгари — усіх сх. слов'ян. На Зак *руснаками* називали себе тільки долиняни, що живуть на захід від р. Терребля (ЧуУкр-слов 27). П-ще *Rusnak* здавна відоме у сх. Слч та на Подг, але тамтешні словаки та поляки *руснаками* називали лише тих своїх сусідів, що визнають сх. церкву (Bubak II 50, Rymut II 372). Для жителів Орави *rusnaci* — це українці (Gołeb 128). 2. Давній слов. дериват із суф. *-ак* від прикм. *руснь* — “русий”, збереженого в болг. ос. імені *Русен* (Илчев 432).

Русначок †. 1618: кр. *Iwanko Rusznacsek* — с. Рівна на Маковиці (Mars 89). ◀ Від антр. *Руснак* + *-ок* або безпосередньо від здр. апел. *русначок*.

Русний †. 1561: п-ще *Luc. Ruzni* — Голубине (UetC 53-12). Пор. ще 1607: *Rützna (!) Jeczko deserta* — Турї Ремети (UetC 104-8). ◀ Записи передбачають існування нечленного прикм. *русен*, як *голодеп*, *побеи*, але такий прикм. зберегли лише болгари. У болгар є чол. ім'я *Русен* та жін. ім'я *Русена* (Ковачев 444).

Русник — Вб. 1720: кр. *Jo. Rusnik* — Колочава (Bélay 160). Пор. п-ще *Rusnikiewicz* у Польщі (Rymut II 372). ◀ Морфемна структура п-ща передбачає прикм. основу *русн-*, подібно до того, як п-ща *Красник*, *Черник* передбачають основи *красьн-*, *русьн-*.

Русняк — Мж, Мк, Тч. У XVIII–XX ст. п-ще *Русняк* функціонувало і в ін. регіонах Австро-Угорщини. Пор. 1787: п-ща *Rusniak* — Вислік Вел., Вірхомля Вел., а п-ще *Rušniak* — Бортне на Лемк (Красовський 133), на прикарп. Гуці (Vincenz 327). Є воно у Слч, в Польщі (Rymut II 372), Угорщині, навіть у Хорватії (Leksik 572). ◀ 1. Походить від етн. *русняк*, яким словаки, угорці, австрійці донедавна називали карп. українців (MNTESz III 465). 2. Від давнього прикм. *руснь* — “русий” + суф. *-як*.

Русул — Мк. Поза Зак п-ще невідоме, але його похідні *Русулиц*, *Русулик* наявні в Молдові та в Румунії (Ер-Кос 98, Iordan 401). Найдавніший запис датований 1491 р.: *оу дом Роусули Флочци* — Сучава (ССУМ II 309). ◀ 1. Від антр. іменного або етн. пох. *Рус* + східнороман. суф. *-ул*. 2. Можливе пох. п-ща від мусульм. імені *Русул*.

Русулович †. 1775: п-ще *Rusolovics (!)* — Фанчико-во (Szabó 300). ◀ Від антр. *Русул* + суф. *-ович*.

Руський — Ясинія. 1607: *Jusko Ruski* — Волосянка (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ще *Ruski* — Струтинь на Бойк (ЙМ). У Польщі п-щева назва *Rusky* згадується на Опіллі в XV ст.: *Vladislaus Opoliensis dux, vocatus Rusky* (SSNO IV 520). ◀ Від прикм. *руський*, яким поляки та словаки доне-

давна (не виокремлюючи) називали всіх сх. слов'ян, тобто людей правосл. та гр.-катол. віросповідання. Пор. ще прикм. *рўський*, який на початку XVIII ст. зарпатці вживали для позначення галичан, тобто всіх північнокарп. українців (Джедел 146).

Руца †. 1715: кр. *Luc. Rustya* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Руско** або **Рўска** + -я(т).

Руцак — Уж, Мк, Вб, Ір, Вн, Хс, Тч, Св. 1618: кріпаки *Uziz Rusczak, Fedur Rusczak* — Порубка, Медведжий на Маковиці (Mars 60, 61); 1713: *Описо Руцаков, Описим Руцак* — Ізки (Яворск 210); 1715: кр. *Jaczko Rusczak* — Келечин (Bélay 162); 1720: кр. *Pe. Rusczak* — Колочава (Bélay 160); 1773: *Ruscsak Olexa, Vaszily* — Бараниці (ПеПред 321); 1775: п-ще *Rustsak* — Велятин (Szabó 538); 1787: п-ще *Rusczak* на гал. Лемк у селах Вірхомля, Кам'янка, Мощанець, Устя Руське та п-ще *Ruszeko* в с. Тілява (Красовський 133). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Руско** або від антр. **Рўський**. Пор. ще болг. чол. ім'я *Русчо*, що від *Руско, Русо* (Ковачев 445).

Руцанин, -на — Лавки, Лохово. ◀ Місц. укр. катойк. *руцагін* — “виходець із села *Рўскова*, що на Мк” (оф. назва *Руське* на Мк.).

Руцапський, -кого — Уж, Мк, Пр. 1630: *пуп Игнат Руцапскій* — Бенедиківці (Лучкай 14. — 167); 1773: кр. *Ruszcanszki Haurilo* — Часлівці (ПеПред 222); 1775: *otec Jurko Ruščanskij* — Мал.Березний (НодОкт 249). ◀ Традиційний прикм. від місц. ойк. *Рўсково* (оф. назва *Руське* на Мк.).

Русик †. 1682: *Rusisik Ilko* — Заричово (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ще *Ruszczyk* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Руско** або від **Рўський**.

Русин †. 1682: *Roscsin (!) Ivan* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Запис *Roscsin* (з кореневим голосним /o/) відображає місц. говіркову вимову, за якою наголошений /y/ вимовляється як /o/, на пр., *госка, капоста* — замість *гўска, капўста*. П-ще утворене за допомогою пос. суф. -ин від місц. жін. ос. назви за етнічною або за релігійною приналежністю *рўска*. Твірною основою п-ща міг бути також андр. *Рўска* — “дружина **Рўса**” або навіть антр. *Русча(т)*, який на території Польщі згадується з XIV ст. Пор. 1381: *Johannes Ruszcza, Nicolao dicto Ruszcza...* (SSNO IV 521).

Русич †. 1602: *Ruscsics Petro* — Люта (UetC 104-8); 1699: *Ruzcsicz Onofer* — Сваліява (Maksay 569). Пор. ще 1819: п-ще *Ruszczyz* — В.Стінава на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Руска* або від *Русца* (див. **Русин**) + -ич.

Ряба, -би — Руське Поле, Буштино, Вонігово. 1715: кр. *Rjaba (Rhaba) Hrihor* — Руське Поле

(Bélay 212). Правдоподібно, до цього п-ща мають прямий стосунок, як твірна основа до деривата, запис антр. 1484 р. з Кракова: *отець дей мои Рабей* (ССУМ II 283) та запис 1489 р.: *Єсько Рабеевичь* (там само). П-ще *Rabej* чи *Rabiej* у Кракові функціонує з XV ст. (ССУМ II 383). ◀ Нечленний прикм. *рябь* у формі род. відм. однини. Первісна мотивація денотата була спрямована на плямистий колір його шкіри або на його віспуватість.

Рябак — Вб, Пр, Уж. ◀ 1. Патр. із суф. -ак від антр. **Ряба**. 2. Від місц. апел. *рябак* — “глиняний горщик” (Ужан).

Рябець [*Рябїць*], -бця — Мж, Вб, Пр, Вн, Ір. Пор. 1787: п-ще *Rabec* — Шевченкове, *Rabczewicz* — Ялинкувате, *Rapciow* — Виців на Бойк (ЙМ). Пор. ще гуц. п-ща *Riabčuk, Riarczuk* (Vincenz 475). ◀ Від апел. *рябець, рябїць*, який на Зак озн. “пструг”, “форель” (Чопей 354), у бойків — “горобина” (Он II 198), а в інших місцевостях України — “вид шуліки” (Гр IV 91).

Рябинчак — Вл. Пор. 1787: п-ща *Rabines, Rabinow* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Патр. від антр. *Рябїнець*, а останній — від *рябїна* — “горобина” (СУМ VIII 920).

Рябич — Мж, Хс, Пр. ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. **Ряба**.

Рябїун [*Ряпїїл*] — Міжгір'я. Див. **Рябїюн**.

Рябїюн — Монастирець. ◀ Від антр. **Рябець** або від **Рябїць** + -ун.

Рябїцьо — Горбки, Веряця. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Рябїць** за аналогією до п-щ на -цьо, як *Андрийцьо, Висильцьо, Гаврильцьо*.

Ряпїї — див. **Рябїї**.

Ряпїцьо — див. **Рябїцьо**.

Ряска — Бронька, Суха, Кушниця. ◀ Від місц. апел. *ряска* — “вид водяної рослини”, “сережка на горісі, кукурудзі, житі і т. ін.” (Гр IV 93, Чопей 354), “кокос вівса” (Он II 199).

Ряско — Доробратово. ◀ Пор. подг. п-ще *Rzasko* з 1663 р., яке Й.Бубак виводить із пол. демінутива *rzaska* — “кокос вівса”, що з *rzasa* — “ряса” (Bubak II 52).

Ряшко — Вл, Св, Мк. 1735: *кураторов Олексїя Ряшко* — Буковець (Сах 78); 1772: присяжний *Raskó Hricz* — Збини (Удварі-2 306). ◀ 1. Наслідок укр. адаптації старопол. ос. імені *Rzeszko*. Пор. 1471: *Jacobus Rzeszko* (SSNO II 543). Пор. також антропооснову *Ряшк-*, наявну в східносл. ойк. *Ряшів* (Лазорик 72), в слц. ойк. *Rešov* та в пол. ойк. *Rzeszów*. 2. Можливо, фонет. видозміна п-ща **Рашко**, як у дієсл. *ряховати* з *рахувати*. 3. Болг. чол. ім'я *Оряшко* (Илчев 370) з редукцією ініціального /o/.

С

Сáбад — Мк, Рх. 1215: *Sabad impetitor* — Півн. Угорщина (RegVar 204); 1638: *Chal alias Szabad* — Туртребеш (Szabó 529). На Прикарпатті поширене п-ще *Sabam*, але воно, очевидно, іншого пох. (Фаріон-3 275), а в Хорватії, зокрема по сусідству з Угорщиною, поширене п-ще *Sabadi* (Leksik 573). ◀ П-ще *Szabad* уперше фіксується 1488 р.; воно є угор. за пох., походить від угор. слов'янізму *szabad* — “звільнений від кріпацтва чи від якихось інших повинностей” (Kázmér 954).

Сабада †. 1715: кр. *Szabada Tamas* — Липча (Bélay 172). ◀ Род. відм. однини від антр. **Сáбад**.

Сабадиш [*Сабадиш*] — Тч, Хс. 1711: *присяжний Ивась Сабадиш* — Сокирниця (UdAd 73). ◀ Від рум. соц.-екон. терміна *sabadis* — “вільновідпущений селянин”, “libertinus” (Const 366). Рум. термін є мадязизмом і походить від угор. *szabados* (див. **Сáбадош**).

Сáбадош — Уж, Мк, Ір, Хс [На Уж п-ще наголошують по-східносл., тобто **Сабадош**, на Мк та Ір — по-угор., тобто **Сáбадош**, а на Хс — по-рум., тобто **Сабадош**]. Крім Зак, п-ще поширене також на території колишнього Угор. королівства. 1458–1459: кр. *Jo. Zabados* — Луг на Рх (Bélay 173); 1571: п-ще *Zabados* — Сасово (Szabó 481); 1600: кріпаки *Fr., Paul., Pe. Zabados* — Іза (Bélay 156); 1715: *боженник Сабадош* — Терново (ПеУрб 131). ◀ П-ще **Сабадош** угор. Воно походить від апел. *szabodos* “вільновідпущений селянин” (Kázmér 955), утвореного від угор. слов'янізму *szabad* — “вільний”, “наділений свободою” (MNTESz III 462–463).

Сабадюк — Ясіння, Лазівщина. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від місц. п-ща **Сáбад**.

Сабара — В.Бистрий. Пор. п-ща *Sabar, Sabaran, Sabari, Sabarić*, які подибуємо в Хорватії (Leksik 573), а також рум. п-ще *Sabaru* (Iordan 403). В Україні п-ще засвідчене 1787 р. в с. Вільшаник на Бойк (ЙМ). Пор. п-ща *Sabara, Sabar, Sabaraju* Польщі (Rymut II 516). ◀ 1. П-ще перегукується з давнім угор. п-щем *Szabari*, яке М.Казмир виводить від угор. ойк. слов. пох. *Собор*, наявного в трьох ком. за Дунаєм (Kázmér 954). 2. Див. ще **Сабарин**.

Сабарин — Люта. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ин від антр. **Сабара**. 2. Фонет. видозміна антр. **Саварин**.

Сабелка — В.Ворота, Лази на Вл. Пор. 1787: п-ще *Szabelka* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ще *Szablowicz* (Rymut II 516). ◀

1. Укр. демінутив від серб. чол. імені *Сáбља*, основою якого стала давньорус. або серб. назва холодної зброї (Фасмер III 541, Грк 175). Лексему *сáбля* в Укр. Карпатах використовують для називання тонкорогих баранів і цапів, а поляки апел. *sabelek* уживають як назву для молодого півня (Reczek 437). 2. Менш імовірне пох. від угор. жін. імені *Szabelka*, що з італ. *Sabella, Sabina* (Hajdu 87).

Сáблич — Ужгород. П-ща *Sablic* і *Sabljic* популярні в Хорватії (Leksik 573, 574) та в Румунії (Iordan 403). Пор. також пол. п-ще *Szablicz* (Rymut II 516). ◀ Слов. патр. із суф. -ич від п-ка *Сáбля*. В Укр. Карпатах *Шаблею* прозивають гостроязку жінку.

Саблович †. 1649: п-ще *Szablovics* — Котельниця (LehBer 370). Пор. пол. п-ще *Szablowicz* (Rymut II 516). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Сáбля* (див. **Сабелка**, **Саблич**). Пор. також 1787 р.: п-ще *Szablowski* — Шумина на Бойк (ЙМ).

Сабляш — Нове Барово, Вонігово. 1515: п-ще *Zablyas* — Тросник (Szabó 470). ◀ В угорців п-ще *Szablyás* засвідчується з 1515 р., а виводять його від апел. *szábyás* — “шаблест”, “людина, озброєна шаблею” або “майстер з виготовлення шабель” (Kázmér 995).

Сáбов [-ва, ор. — **Сáбовом**] — Вб, Пр, Уж, Мк, Св, Вл, Ір, Вн, Тч. П-ще поширене на території колишнього Угор. королівства, зокрема в Хорватії (Leksik 574). Пор. 1478: *Mich. Zabo iudex* — Хуст (Bélay 150); 1567: гор. *Zabo Istvan, Zabo Peter* — Ужгород (HodAd 48); 1602: *Szabó Simon* — Коритняни (UetC 104-8). ◀ Від місц. укр. мадязизму *сaбів, саб'ів, саб'ів* (род. — *сабова*) “кравець”, що з угор. *szabó* — “т. с.”. За М.Казмиром, угор. п-ще *Szabó* походить від апел. *szabó* — “кравець” і вперше фіксується 1349 р. (Kázmér 957).

Сабович †. 1699: *Szabovits Fedur* — Неліпину (Maksay 573–574). ◀ Місц. укр. адаптація хорв. п-ща *Saboljic* (Leksik 574), основа якого зберігає гіперкоректне *III*.

Сабовча †. 1687: з *отцом нашим Сабовча вынлисто з хаици* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ча(т) від антр. **Сáбов**.

Сабовчик — Середне, Гайдош, Доманинци. ◀ Укр. утворення з суф. -чик від антр. **Сáбов**.

Сáболчій — Олешник. ◀ Угор. утворення з формантом -i від давнього ойк. або макротопоніма *Szabolcs* (Vályi III 295–297). Перша згадка п-ща датована 1479 р. (Kázmér 957).

Населеного пункту *Сáболч* нині вже немає. Його назва пов'язана з іменем угор. вождя племені *Szabolcs*, що від слов. *Sobolъсь* (Hajdú 88). Є лише назва *Саболч-Сатмарський комітат* та чол. ім'я *Сáболч*, яке відновив у правах поет М. Верешмарті (Ladó 212).

Сабрич †. 1773: кр. *Szabrics* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Утворення з суф. *-ич* від антр. *Сáбра*, співзвучного з хорв. жін. іменем *Sabra*, що з *Sabrina* (Šimundić 549).

Сáва — Чумальово, Велятин, Хуст. 1570: *Laz. Sawa* — Свалява (UeC 53-14); 1572: кр. *Fedor Zawa* — Нан (Bélay 176); 1581: кр. *Gasp. Zawa* — Руське Поле (Bélay 210); 1720: кр. *Lad. Szawa* — Косівська Поляна (Bélay 162). Пор. ще 1787: п-ще *Sawa* на Лемк (Красовський 133). ◀ Від кал. чол. імені *Сáва* (на півдні Угорщини).

Савай †. 1808: греко-католик, русин *Joannes Szavay* — Марія-Повч (Ud-2 383). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від кал. імені *Сава* або від відомого гідроніма *Сава* (на півдні Угорщини).

Саварин — Довге, Кушниця. Пор. 1787: п-ще *Sawaryn* — Грабів на Бойк (ЙМ) та Поляна на Лемк (Красовський 133); пол. п-ща *Sawaryn, Sawerin, Sawarzyn* (Rymut II 412). ◀ Від новішого вар. кал. імені лат. пох *Severin*. Пор. рум. антр. *Seaverin*, що від *Sever* (Const 143, 145), співвідносного з укр. іменем *Северин* (ВІЛ 85).

Савасько — Воловиця. ◀ Похідне від укр. чол. імені *Савастян*, що відповідає оф. *Севастян* (Гр IV 560). Пор. ще серб. чол. ім'я *Савасија*, що з *Севастіјан* (Грк 175). Укр. чол. ім'я *Савоско* було в Чернігівському полку 1649 р.

Сáвинець [*Сáвиниць*], *-иця* — Мж, Хс, Вн. 1772: присяжний *Demetrius Szavinecz* — Воловець (Удварі-2 306); 1787: п-ще *Sawiniac* — Хітар, Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Сáва*.

Савицький — Страбичово. 1787: п-ще *Савицький* — Стрільбичі, Созань, Н. Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Сáвич* + *-ський*.

Сáвич — Ужгород. 1699: кр. *Savicz Marko* — В. Ворота (Maksay 596). П-ще *Savici* популярне в Хорватії (Leksik 581). ◀ Від антр. *Сáва* + *-ич* або просто з серб. чол. імені *Savuh* (Грк 175).

Сáвка — Вб, Пр, Уж, Мк, Мж, Хс, Тч. 1358: антр. *Zouka* (!) *hospiter* — ком. Земплин (Nagy-1 302); 1447: *super palio Sawcze* — Перемишль (Smołka II 26); 1720: *Szenye alias Szavka* — Чепа (Szabó 314); 1774: присяжний *Petrus Szavka* — Ганьковиця (Удварі-2 299); 1787: п-ще *Sawka* і *Sauka* — Березка, Височани та ін. села на Лемк (Красовський 133–134). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Савка*, що з *Сава*, *Савелій* (Керста 125). Ім'я

Савка традиційне на Зак. Пор. запис 1698 р. з Рахова: кр. *Dranka Szavka* (Bélay 182).

Савкó [зрідка — *Сáвко*] — Ір, Тч, Вн, Св, Хс, Вл, Вб, Мк. 1773: *Szavko Kozma* — Рускова (ПеПред 308). ◀ Від чол. імені *Савкó*, що відповідає оф. іменному вар. *Сáва*.

Савкóвич — Лісковець. 1787: п-ще *Sawkowicz* — Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Савкó* або *Сáвка* + *-ович*.

Савкóulich — Лінці. ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Савкóуля* — “дружинна *Савкá*” або “дружина *Сáвки*”.

Савлó — Вел.Геївці. 1290: ... *Saulo lectore* — Ужгород (Nagy-1 34); 1787: п-ще *Sawlo* — Устя Руське на Лемк (Красовський 134). ◀ Від кал. чол. імені *Савелій*, якому в слц. та чес. мовах відповідає *Saul* (Knaprová 162). Пор. місц. укр. вираз: *ходити од Саула до Павла* (Ужан).

Савлóк — Ужгород. 1781: *Саулюкъ Василь стиротки* — Вел.Бичків (ПеУрб 128). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від чол. імен *Савлю* або *Сава*. Пор. ще білор. чол. ім'я *Савлук*, що від *Савелій* (Суднік 39).

Савлѣк [*Савлѣк*] — Рх. Пор. 1819: п-ще *Sawiak* — Топільниця на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Савлó* + *-як*.

Саву́к — Грушово. ◀ Укр. утворення з суф. *-ук* від антр. *Сáва*.

Савул †. 1689: кр. *Szavul Pal* — Ділове (Bélay 208). У XVI–XVIII ст. на Мараморошині вживалося й чол. ім'я *Савул*. Пор. 1575: кріпаки *Boriz, Jac., Lad., Sauul Ivano* — Луг на Рх (Bélay 173); 1720: кр. *Szavul Kordis* — Окно-Рахів (Bélay 180). У румунів від цього імені утворювалися п-ща, напр., *Săvulescu* (Iordan 408). Пор. ще запис 1672 р. із с. Луг *Sisvak Ivan Szavuly* (Bélay 173). ◀ 1. Укр. фонет вар. чол. кал. імені давньоєвр. пох. *Saul* зі вставним приголосним /v/. 2. Менш імовірно, від апел. *осаву́л* — “давня укр. адміністративно-військова посада” (СУМ V 751).

Саву́ля — Тч. 1819: п-ще *Sawula* — Лаврів, Великосілля на Бойк (ФМ). Ім'я *Савул* є в білгар. (Илчев 436). ◀ Антр. *Савул* у формі род. відм.

Савуляк †. Нині п-ще *Савуляк* побутує на прикарп. Гуц. (Vincenz 230). 1715: кр. *Ge. Szavolyak* (!) — Дубове (Bélay 137); 1787: п-ще *Sawulak* — Уріж на Бойк (ЙМ), Голучків на Лемк (Красовський 134). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Саву́л* або від *Саву́ля*.

Савчу́к †. 1618: кр. *Szawcziak Iwan* — Біловежа (Mars 99). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Сáвка*.

Сáвчик — Драчино, Мукачів. 1363: *Jacobus filius Zouchuk* (!) *de Nempty* і тут же *Zowchuk de Nympty* — В.Німецьке на Ужан (Nagy-1 331);

1819: п-ще *Sawczyk* — В. Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. *Савка* або *Савко* + *-ик* або зі староукр. чол. імені *Савчик*.

Савчин, -на — Вл, Вб, Мк. 1773: присяжний *Andreas Szavcsin* — Вел. Розтока (Ud-2 303); 1787: п-ще *Sawczyn* — Загутина на Лемк (Красовський 134), Шевченкове, Князівське, Перегінське, Лім-на, Сколе та ін. села на Бойк (ЙМ) та на прикарп. Гуц (Vincenz 208). ◀ Від антр. *Савка* + суф. *-ин*.

Савчинець [*Савчиниць*], *-ниця* — Вл, Мк. 1674: *Иван Савчѣнецъ* — Суха (Сах 73); 1787: п-ще *Szawczyniec* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Савка*.

Савчук — Рх, Тч, Ір. 1787: п-ще *Sawczuk* — Князівське, Ластівка, Лопушанка на Бойк (ЙМ), Лосе на Лемк (Красовський 134), кілька сіл на гал. Гуц (Vincenz 208). ◀ Від антр. *Савко* або від імені *Савка* + *-юк*.

Савчур — В. Студений, Н. Студений. XVIII ст.: *Sanczur (!) Danilo* — В. Студений (Deszö 23). ◀ Від антр. *Савка* (імовірно, чол.) + атрибутивний суф. *-юр*, як і в місц. утвореннях *бавчур*, *дівчур*, *Ганчур*.

Сагайдак — Підвиноградів, Виноградів. Крім Зак, п-ще *Сагайдак* відоме й на прикарп. Гуц (Vincenz 528). ◀ 1. Від загальноукр. апел. *sagajdak* — “сумка для стріл”, “лук” (СУМ IX 8). 2. Від п-ща *Сагайда*, представленого в лемк. селах Воля Н. та Воловець (Красовський 134), + *-ак*. П-ще *Sachajda* походить від пол. діал. *sachajda* — “дівуля” (Rymut II 387).

Саглиця [рідше — **Сяглиця**] — Ярок. ◀ П-ще нез’ясованого походження. Див. **Сяглиця**.

Саган — В. Водяне. Пор. 1618: кр. *Iwan Szagani* — Семетківці на Маковиці (Mars 68); 1787: п-ще *Sagan* — Мисцова, Прибишів, Чорноріка, Райське на Лемк (Красовський 134), Березок на Бойк (ЙМ). Пор. також п-ще *Sagaj* на Лемк (Красовський 134). ◀ Від бойк. апел. *sagan* — “глиняна миска для молока”, “широкий горщик без вух”, “дерев’яний посуд для молока”, “велика каструля” (Он II 200).

Садварій — Ір, Мк, Св, Хс. Перші згадки зафіксовані 1559 р. (Kázmér 957). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Szadvár*, що в ком. Торна (Vályi III 298–299).

Садіцький [*Садіцькі*] — Онік. Пор. 1715: п-ще *Zadeczki* — Сигіт (Bélay 119). ◀ Від пол. п-ща *Sadyk* (Rymut II 387), мусульм. чол. імені *Sadik* (Smailović 446).

Садóха — Доробратово, Мукачів. П-ща *Sadoch* і *Sadocha* є і в Польщі (Rymut II 387). ◀ Пох. п-ща спірне. 1. Можливо, від заст. кал. укр. імені *Sadoch* (ВІЛ 260), збереженого росіянами

як *Садок* (Справочник 452). 2. Не виключене й пох. від пол. п-ща *Sado*, яке Й. Бубак виводить із пол. діал. *sady* — “сидий” (Bubak II 53–54), а Т. Шимундич — від імені *Sado*, що походить із *Sadomir* (Šimundić 451). К. Римут схильний убачати в п-щі слов. апел. *cad* (Rymut II 387).

Сай — Керецькі, Кушниця, Вел. Копаня. Крім Зак, п-ще *Сай* 1787 р. засвідчене в кількох лемк. селах (Красовський 134). У Перемишлі п-ко *Sau* згадується 1446 р. (Smolka II 10), а на Зак масово фіксується з кінця XVI ст. Пор. 1600: гор. *Paul. Zay* — Тячів (Bélay 206), 1602: *Zay Ferencz* — Циганівці (UetC 104–8). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Сай*, що постало внаслідок редукції ініціального І з повного кал. імені *Ісай*. (Керста 115, Фаріон-3 277, Rymut II 389), як і *Сак*, *Сидір*, *Гнат*, *Ляш* із *Ісак*, *Ісидор*, *Ігнат*, *Ілляш*.

Сайко — Мк, Вн. Крім Зак, п-ще наявне на прикарп. Гуц (Vincenz 168) та в Хорватії (Leksik 576). Масові свідчення п-ща **Сайко** на Зак зафіксовані наприкінці XVII ст. Пор. 1682: *Szajko Roman* — Загорб, *Szajko Lukats* — Дубриничі (UetC 88–59); 1699: *Szajko Prokop* — Голубине (Maksay 576); 1773: *Szajka Andri, Timko* — Річка (ПеПред 310); 1775: п-ще *Szajko* — Вел. Копаня (Szabó 549) і 1691 р. п-ще *Szajko* в с. Чапа (Szabó 314). На пол. землях п-ще *Sajko* згадується 1662 р. (Rymut II 389). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім’я *Сайко*, *Ісайко*, що з кал. чол. імені *Ісаян* (Керста 115), тобто так само, як і хорв. гіпок. ім’я *Sajko* (Šimundić 451) чи серб. *Sajko* (Грк 175, 176). 2. Менш правдоподібно, що це ім’я босн. мусульман *Сайко*, яке пох. від повного імені *Saik* (Smailović 451). На Бойк є і п-ще *Сайчик* (ЙМ).

Сайков, -ова — Олешник. Подібні п-ща є в поляків (*Sajkow, Sajków, Sakowicz* — Rymut II 389) та угорців. ◀ 1. Могло виникнути з угор. назви птаха *szajkó* — “сойка” (Kázmér 958). 2. Закарп. п-ще **Сайков** не є угор. Це укр. п-ще **Сайко** (див вище), свідомо підігнане у XX ст. під угор., а заодно під рос. словотвірну модель на *-ов*.

Сайлер — Мк, Хс, Св. Крім Зак, п-ще *Sajler* є в Хорватії (Leksik 576) та в Польщі (Rymut II 390). ◀ Нім. п-ще *Seiler* походить від співзвучного з ним апел. у зн. “канатник” (Rymut II 390).

Сайчинин †. 1682: *Szajtsisin Hricz* — Кострини (UetC 88–59). ◀ Від місц. укр. андр. *Сайчиха* — “дружина **Сайка**” + суф. *-ин*.

Сак — Ір, Уж. Крім Зак, п-ще **Сак** представлено на гал. Лемк (Красовський 134), на Бойк (Торчиновичі на Старосамбірщині), на прикарп. Гуц (Vincenz 521) та в Хорватії (Leksik 576). У Польщі п-ще *Sak* згадується 1388 р. (Rymut II 390), 1490: *Мукула Сак* — Луцьк

(ССУМ II 316). Перші записи п-ща Сак на півд. схилах Укр. Карпат зафіксовані в XIV ст. Пор. 1335: *Joannis dicti Zaak* — Михайлівці (Nagy-1 100); 1570: п-ще *Sak* — Олешник (Szabó 325); 1672–1696: кр. *Szaka Sors(!)* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1715: *Saka Petro* — Ізки (Bélay 155); 1773: присяжний *Mathias Szak* — Сільце (Удварі-2 301). ◀ 1. Давньоукр. чол. ім'я *Сак*, що з давнішого *Исаакии* (Керста 17, Гр IV 56, ВІЛ 65). 2. Пох. від місц. укр. апел. *сак* — “сітка для ловлі риб” чи “сітка для носіння трави” (Он II 200) менш імовірно (Rymut II 390).

Сакайло †. 1720: кр. *Fr., Jo., Lad. Sakajlo* — Чумальово (Bélay 133). Пор. пол. п-ще *Szakajb* (Rymut II 390). ◀ Укр. п-кове утворення з суф. *-айло* від дієсл. *сакати*. На Зак *сакати* означає “кричати на когось”, а також “уживати зворотну частку *са* замість *ся*”.

Сакал — Буштино. 1665: кр. *Szakai* — Довге (Bélay 136); 1682: *Szakai Ignat* — Заричово (UetC 88-59). Пор. ще 1686: *Сакал Катрина* — Ізки (Яворск 205); 1742: *Елена Сакалиха* — Підмонастир (Метрика). ◀ Угор. п-ще *Szakál*, яке в угорці уперше згадується у XV ст. (Kázmér 960), а походить від апел. *szakál* — “борода”, “волосяний покрив на підборідді у чоловіка”.

Сакало — Ділове. 1618: кр. *Szakala Hricz* — Бенедиківці на Маковиці (Mars 87); 1775: *Сакало Борбу* — Ділове (ПаПо-3 11). П-ще *Sakala* є і в Польщі (Rymut II 390). ◀ Укр. п-кове утворення з суф. *-ало* від дієсл. *сакати*. Див. **Сакайло**.

Сакалош — Вн, Ір, Хс, Вб. 1334: п-ще *Zakalus* — Нове Село (Szabó 508); 1342: *filii Nicolai dicti Zakalus* — ком. Земплин (Nagy-1 166); 1550: кр. *Alex Zakalos* — Руське Поле (Bélay 211); 1573: кр. *Zakalos Miklos* — Н.Селище (Bélay 195). Пор. також 1488: фонет. румунізований вар. п-ща *Иван Сакальши* — Сучава (ССУМ II 316). ◀ Давнє угор. п-ще *Szakállas*, яке походить від апел. *szakállas* — “бородань, бородач” (Kázmér 960).

Сакаль — Св, Пр, Ір, Мк, Уж. 1699: *Szakaly Janos* — Кольчино (Maksay 562); 1699: *Szakaly Ivan* — Голубине (Maksay 577); 1715: кр. *Fr., Jo. Szakalli, Szakally* — Горінчово (Bélay 144); 1720: кр. *Andr. Matti Szakaly* — Липча (Bélay 172); 1720: кр. *Sim. Szakaly* — Керецькі (Bélay 163); 1819: п-ще *Sakal* — Турів на Бойк (ФМ). П-ща *Sakal, Sakaluk* є й у Польщі (Rymut II 390). Пор. також запис 1653 р.: п-ще *Szakoly* — Виноградів (Szabó 423). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *сакаль* — “розбишака” (Кайданово). 2. Фонет. видозміна п-ща **Сакал**.

Сакань †. 1715: п-ще *Szakany* — Тросник (ПеПред 314). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Мож-

ливо, угор. видозміна п-ща *Сакан*, яке є в Польщі (Rymut II 390) та в Угорщині.

Сакáč — Солочин. 1602: *Sakacs Timko* — Турички (UetC 104-7); 1685: *Szakacs Jakab* — Ужгород (HodAd 26); 1715: кр. *Ge. Szakacs* — Кушниця (Bélay 170). П-ще *Sakacz* є і в Польщі (Rymut II 390). ◀ Угор. п-ще *Szakács*, яке походить від апел. *szakács* — “кухар”, а фіксується з 1403 р. (Kázmér 959). Крім Угорщини, п-ще поширене в Хорватії (Leksik 576). Апел. *сакáč* “кухар”, але частіше вживається апел. *сакáčка* — “кухарка на весіллі”, належить до традиційних лексем і в деяких південнокарп. укр. говорах (Чопей 355).

Сакмарій — Вел.Лазы. 1607: *Zakari Latzur* — Мал.Березний (UetC 104-8); 1773: кр. *Szakari* — с. Тимар у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Угор. п-ще *Szakari* походить від угор. антр. *Szatmári*, а останнє — від ойк. *Szatmár* + формант *-i* (Kázmér 976).

Сакович †. Пор. 1441: *nan Одрей Сакович* — Вільно (ССУМ II 316); 1720: кр. *Lad. Szakovics* — Ізки (Bélay 255). На пол. землях п-щева назва *Sakowicz* згадується 1390 р. (Rymut II 390). ◀ Від антр. **Сак** + **-ович**.

Сакс — Велятин, Свалява. П-ще *Sachs* є й у чехів. У Польщі антр. *Saks* згадується 1394 р. (Rymut II 391). ◀ Від етн. *сакс* — “саксонець”, “саксонський німець”.

Саксич †. 1602: *Zaksics Andras* — с. Вільшинки (UetC 104-8). ◀ Слов. п-щеве утворення з суф. *-ич* від антр. **Сакс** або *Сакса*. Антр. *Saksa* в Польщі згадується з XII ст. (Rymut II 391).

Саксón — Заріччя, Вел.Ком'яти, Лоза. П-ща *Sakson, Saksoń, Saksun* є й у Польщі (Rymut II 391). ◀ Від етн. *саксón* “саксонець” або від чол. імені *Саксон*, що так само з етн. *Saxon* (Справочник 452).

Сакулич — Вб, Пр. 1787: п-ще *Sakulycz* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. андр. *Сакўла* “дружина Са́ка” + *-ич*. 2. Від давньоукр. чол. імені *Sakula*, що з *Исаакии* (Керста 115), + *-ич*.

Салаган †. 1570: *Joan. Szalagan* — Лохово (UetC 97-29). Пор. 1787: п-ща *Salaga* і *Salaha* — Виспик Вел., п-ща *Sakak* і *Sakag* — Морохів на Лемк (Красовський 134). П-ще *Salagan* є і в Польщі (Rymut II 393, 540). ◀ Від пол. ос. назви *salaga* — “нікчема”, “волощого” (Rymut II 393).

Салада — Вел.Березний 1720: кр. *To. Salada* — Березово (Bélay 127); 1819: п-ще *Salada* — Страшевичі на Бойк та Воля Мигова на Лемк (ФМ). Пор. ще запис 1212 р. з ком. Чонград: *Salad pater Gregorii impetoriis* (RegVar 228), а

також лемк. п-ще *Saladiak* із с. Вільхова за 1819 р. (ФМ). ◀ Від угор. слов'янізму *szalad* — “покільчене зерно”, “пивний солод” (MNTESz III 657) як наслідок зворотного запозичення ос. назви у формі род. відм. В угорців нині функціонує п-ще такої самої етимології *Szalados*, тобто суф. дериват від апел. *szalados*. П-ще зафіксоване 1449 р., а походить від апел. *szalad* — “пивний солод”, “покільчене зерно” (Kázmér 962).

Сáладь — В.Ворота, Воловець. ◀ Правдоподібно, від тієї ж основи, що й **Салáда**.

Салáй — Н.Солотвина, Ужгород. 1576: п-ще *Szalai* — Туртеребеш (Szabó 528), а 1429 р. там само і п-ще *Sala*; 1704: *Szalai György* — Загаття (HodGens 7). П-ща *Salaj, Sakjski* є і в Польщі (Rymut II 391). Пор. ще 1787: п-ще *Sakjda* на Лемк (Красовський 134) та в Хорватії (Leksik 576). ◀ П-ще *Szalai* серед угорців фіксується з 1406 р., а походить, імовірно, від назви ком. *Zala-Szala* (Kázmér 963).

Саламóн [пишуть — **Соломон**] — Стрипа. 1219: суддя *Salamon i Solomon* — Саболч (RegVar 226). Пор. 1575: кр. *Lad., Pe. Salamon*, а 1605 — кр. *Kosztá Salamon* — Крачуново (Bélay 169); 1787: п-ще *Salamon* — Крижівка на Лемк (Красовський 134). П-ще *Salamon* є у хорватів (Leksik 576) та поляків (Rymut II 392). ◀ Від бібл. імені *Саламон* (оф. *Соломон*).

Салдобóшій †. 1571: кр. *Zaldobosi Ferencz* — Стеблівка, 1684: руські священики *Szaldobosi György, Péter* (Bélay 132). ◀ Угор. прикм. від давньої назви закарп. с. *Száldobos* (суч. укр. с. *Стеблівка*).

Салéй [*Салéй*] — Тч, Хс. Пор. 1720: кр. *Lad. Szally* — Керецькі (Bélay 163); 1787: п-ще *Salej* — Квятонь на Лемк (Красовський 134); 1819: п-ще *Salejow i Salijow* — Витвиця на Бойк (ФМ). Пор. п-ща *Salej i Salejski* у поляків (Rymut II 390). ◀ Укр. утворення з суф. *-ей* від південнослов. імені *Sala*, що з чол. імені *Salamon* (Šimundić 451, 550, Const 141). П-ще *Sala* згадується 1429 р. в с. Туртеребеш, що в ком. Угоча (Szabó 526).

Салейчик †. 1618: кр. *Timko Szaleiczik* — Варадка на Маковиці (Mars 79). ◀ Від антр. **Салéй** + суф. *-чик*.

Салейчúк — Теребля, Дулово. ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Салéй**.

Сáлко [рідше — **Салкó**] — Вн, Хс, Тч. 1605: кр. *Szalka Gergelli* — Синевир (Bélay 200); 1676: кр. *To. Szalko* — Нове Барово (Bélay 210); 1692: п-ще *Szalka* — Онік (Szabó 375); 1699: *Ruszín Szalko* — Тишів (Maksay 601). Пор. пол. п-ща *Salka, Salko, Salka, Salkowicz, Sało*, що від імені *Salomon* (Rymut II 391). ◀ 1. Імовірно, південно-

слов. або пол. чол. ім'я *Salko*, що відповідає оф. *Salamon, Aleksandar* (Šimundić 451, Илчев 438, Rymut II 391). 2. Можливе й угор. пох. від апел. *szálka* — “скалка”, “заноза”, “остюк”.

Салкович †. 1648: *Szalkouchi Ilnad* — Н.Ворота (Maksay 539). П-ще *Salkovič* є і в Хорватії (Leksik 577). ◀ Від антр. **Салко** + *-ович*.

Салович †. 1570: *Nic. Zalowych* — Кольчино (UetC 53-14). ◀ Від південнослов. чол. імені або від укр. чи пол. п-ща *Salo*, що з *Саламон* або з *Савлó* (Šimundić 451, Илчев 438, Rymut II 391), + суф. *-ович*.

Салóвка — Міжгір'я. Пор. XIII ст.: *Szalóki Miklós* — с. Тіса Адонь (LehBer 9). П-ще *Salówka* є і в Польщі (Rymut II 391). ◀ 1. Від укр. антр. *Сáло*, що з імені *Саламон* або з апел. *сáло*, + патр. суф. *-овка*. 2. Від угор. чол. імені тюрк. пох. *Szalóka* (Ladó 212, Kázmér 966).

Салчак †. 1720: кр. *Dem. Szalczak* — Криве на Тч (Bélay 164). Пор. ще 1715: там само кр. *Phil. Szalczuk (Szalcsik)*. ◀ Від антр. **Салкó** + *-як*.

Самандру́ла — В.Водяне, Вел.Бичків. Пор. 1772: кр. *Simeon, Michael Szmandra* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 115). ◀ Рум. утворення з формантом *-ula* від антр. *Semendra*, що з *Simendru* (Const 144, 43).

Самбóрський — Ясиння. 1787: п-ще *Samborski* — Тиханя на Лемк (Красовський 134), Хітар на Бойк (ЙМ). Серед поляків поширене п-ще *Samborski* (Rymut II 395). ◀ 1. Від гал. ойк. *Самбóр* + *-ський*. 2. Менш імовірно, що безпосередньо від давньослов. чол. імені *Самборь* (SvoSta 97), а тим більше — від назви дерева *самбóр* — (Гр IV 98, Он II 202).

Самбóр — Луг на Рх. ◀ 1. Від давньослов. імені *Самборь* (SvoSta 97, MalecBud 15, 50, 58), яке в пол. джерелах згадується з XII ст. (Rymut II 394). 2. Від апел. *самбóр* “гілка червоної верби” (Он II 202).

Самборі́н — Колочава, Негровець. Пор. 1787: п-ще *Samboryna* — Должиця на Лемк (Красовський 134). ◀ Напевно, від катойк. *самборін* — “виходець із м. *Самбóр*”, подібно до п-щ **Колочава́н**, **Сваляві́н**.

Самбу́р [род. — **Самбура́**] — Мал.Раковець, Вел.Раковець. П-ще *Sambur*, як і п-ще *Самбóр*, є на території Польщі (Rymut II 394). ◀ 1. Давньослов. чол. ім'я *Самборь* (SvoSta 97) у говірковому (укаючому) його звучанні. 2. Від укр. діал. вар. назви рослини *самбóр* (див. **Самбóр**).

Самкó — Тур'ї Ремети. 1715: кр. *St. Samko* — Горінчово (Bélay 144). П-ще вживане серед запорожців 1649 р. (Осташ-3 558), є серед поляків (Rymut II 393). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Самко*, що відповідає повним іменам *Самуиль, Самсонь, Самей* (Керста 136, Гр IV 560).

Самодай — Буковець. Пор. 1819: п-ще *Samura* — Цінява на Бойк (ФМ); 1217: запис антр. *Samud pater* у ком. Сіладь (RegVar 215). П-ще *Samuda* є і в Хорватії (Leksik 578). ◀ Структура п-ща нагадує давньоукр. п-ка *Самодержа*, *Самохват* і т. ін. Пор. 1473: *Самодержа* (ССУМ II 317); 1676: кр. *Jo. Szatokwat* — Вонігово (Bélay 212). На пол. землях п-ще *Samodaj* зафіксоване 1431 р. (Rymut II 394). Утворене за давньою слов. моделлю займ. + дієсл. на зразок *Самовар*, *Самодур*, *Самосуд*, *Самосій*. Пор. ще суч. рідкісне хорв. п-ще *Samodajev* (Leksik 578).

Саморйга [*Саморйга*] — Ір. 1680: кр. *Ge. Samoriga* — Довге (Bélay 136). ◀ 1. П-ще слов. композит. моделі займ. *сам.* + дієсл. (*рѣрати* — пол. *rygać, rzygać*). 2. Укр. утворення зі згр. суф. *-yга* від персоніф. місц. ос. назви угор. пох. *szatár* — “осел” або рум. *samar* — “в’юк”, “в’ючне сідло”.

Самохват †. 1667: кр. *Jo. Szatokwat* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Укр. двоосновне утворення моделі займ. + дієсл. [від *сам* і *хватати*].

Самош †. 1505: шл. *Pe. Zamos* — Хуст (Bélay 150); 1648: кенези *Szamos Ivan, Jeckko* (!) — Підполоззя (Maksay 530); 1699: кенези *Szamos Stephan, Olexa, Fedor* — Романовиця біля Підполоззя (Maksay 534, 585). Таких п-щ багато в Польщі: *Samoschak, Samoś, Samusz, Samuś* та ін. (Rymut II 393). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. вар. чол. імені *Самуїл*, *Самсон* або *Самбір*. Пор. чес., слц. та хорв. ім’я *Samo* (Кнарповá 161, SSJ VI 147, Šimundić 451, Rymut II 393). 2. Менш імовірний зв’язок п-ща з угор. гідронімом *Szamos*.

Самсонич †. 1648: кр. *Szamszonich Stephan* — Н.Ворота (Maksay 540); 1685: замковий десятник *Samson Andras* — Мукачів (HodAd 26). ◀ Від бібл. імені *Самсон*, яке 1787 р. вживалося як п-ще і на гал. Лемк (Красовський 134). Однак кваліфікувати п-ще як місц. укр. утворення не дозволяє валентність суфікса.

Саму́сь — Вл. Св. Пор. 1787: п-ще *Samus* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. чол. ім’я *Саму́сь* від повного вар. *Самі́йно* (пор. імена такої ж структури *Петрусь*, *Павлу́сь* та ін). Пор. ще 1648: *Samuzin* (!) *Mark* — Голубине (Maksay 520).

Самчу́к — Солотвина. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Самко́*.

Сан †. 1458: кр. *To. San Panaz* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ Напевно, усіч вар. чол. імені *Олександр* (Šimundić 452, Rymut II 395).

Сангріт [*Сангріт* і *Сангрін*] — Н.Гравіниця. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, фонет. спотворене пол. п-ще *Stangret*, що з апел. *stangret* — “візник”, “фурман” (Rymut II 472).

Санда †. 1570: *Alex. Sanda* — Лалово (UetC 97-29). Пор. 1819: п-ще *Sandak* — Великосілля на Бойк (ФМ). П-ще *Sanda* є і в румунів (Iordan 404). Пор. ще 1787: п-ще *Sandowicz* — Ждиня на Лемк (Красовський 135). ◀ 1. Розм. ім’я *Санда*, *Саудо* або *Санду*, якому у хорватів, сербів, молдован та деяких ін. народів Карп.-Дун. регіону відповідає повне ім’я *Александр* (Šimundić 451, Грк 176, ДумбрМик 130). 2. Менш імовірно, що п-ще має стосунок до пол. імені *Sądomierz*, до нім. двоосновних імен на *Sand-* (Rymut II 396) чи до бойк. згр. апел. *сандѣра* — “ледар”, “неповоротка, ледача людина” (Он П 203).

Сандей [*Сандій*] — Мукачів. ◀ Від антр. *Са́нда* + *-ей*.

Сандєра — Арданово, В.Коропець. 1787: п-ще *Sandera* — Криниця на Лемк (Красовський 135). ◀ Правдоподібно, видозміна кал. імені *Олександр*, етапом якої у XIV–XV ст. був антр. *Sander* (SSNO V 11).

Санетар — Кобилецька Поляна. — Див. **Синетар**.

Санічко †. 1672: п-ще *Szaniczko* — В.Ком’яти (Szabó 397). ◀ Дериват із суф. *-ко* від давнього антр. *Саніч*, який понині побутує серед підужгородських угорців, або від пол. п-щ *Sanicz* чи *Sanik* (Rymut II 396). Пор. ще суч. хорв. п-ще *Sanić* (Leksik 579).

Санович †. 1570: *Laur Sanowich* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Слов. утворення з патр. суф. *-ович* від усіч. імені *Сан*, що, ймовірно, з *Александр* (Šimundić 452). Пор. також запис імені *Са́нко* з 1648 р.: *Szanko Krasin* — В.Ворота (Maksay 596) та ін. записи з Марамороша.

Сантєй [*Сантїй*] — Мала Копаня. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ей* від жін. імені *Santa*, співвідносного з повними іменами *Aleksandra, Krisanta* (Šimundić 550, Справочник 452, 521). 2. Від пол. п-ща *Santa*, яке має як слов., так і герм. задовільну етимологію (Rymut II 397) + *-ей*.

Санчєла — Дубове. ◀ Утворення з рум. демін. формантом *-ela* від розм. чол. імені *Sanča* або *Sančo* (≠ *Aleksandar* — Šimundić 451). Пор. ще запис 1542 р. з марамороського с. Сачал: *Zanthul Wrsagh* (Bélay 191). Пор. також 1715: кр. *Alex. Sonchal* (!) — Студений (Bélay 145).

Саньо †. 1578: п-ще *Szantio* — Клинове (Szabó 273); 1695: п-ще *Szánya*, а 1715 *Szanyo* — Чапа (Szabó 314). Пор. у поляків п-ще *Sań* за 1402 р., а п-ще *Саня* — за 1445 р. (Rymut II 396). ◀ Від хорв. чол. імені *Сањо*, співвідносного з *Александр* (Šimundić 452).

Санюк †. 1672–1690: кр. *Jo. Szanyuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від антр. *Сањо* + *-ук*.

Сапливий [*Суплівий*] — Красна, Н.Ремети. ◀ Від укр. прикм. *сапливий* “задихливий” (Ж-Н 852) або від старопол. *sapliwy* — “той, що дзичить, гуде, сичить” (Reczek 439).

Сапоранович †. 1659: кр. *Szaporanovicz Havrillo* — Студений (Bélay 145). ◀ П-ще утворене за допомогою патр. суф. *-ович* від незасвідченої антропооснови Сапоран, яка нагадує угор. прикм. *szapor*, що зі слов. “спорий”, “швидкий” та пол. *sapor* — “присмак” (Reczek 439).

Сар †. 1600: городяни *Ge., Mart., St. Saar* — Вишково (Bélay 216). ◀ 1. За М.Казмиром, угор. п-ще *Szár* походить від давньоугор. прикм. *szár* “жовтий”, “рудий”, “світло-жовтого кольору” чи навіть “лисий” (Kér 971). Імовірно, твірною основою п-ща могли бути й ін. семи цього полісемного слова, як “стебло”, “стрижень”, “вуздечка”, “халява”. 2. Пол. п-ще *Sar*, що з апел. *sar* — “самець сарни”, “цап” (SW VI 302).

Сара †. 1572: *Laz. Sara* — Свалява (UetC 53-15). ◀ 1. П-ще *Sar* у формі род. відм. 2. Пол. п-ще *Sara*, що з апел. *sar* — “самець сарни”, “цап” (SW VI 302).

Сарагола — Н.Солотвина. ◀ 1. Рум. утворення з демін. суф. *-ola* від поширеного в Хорватії п-ща *Saraga* (Leksik 580), де воно виводиться з апел. *saraga* — “оселедець”, а метафорично — “худа жінка”. 2. Від рум. тюркізму *sarahol* “придворний служник султана”, що з тур. *seraxor* — “старший на стайні” (KnicSz 491).

Сарай — Хс, Ір, Св, Вб, Пр. 1605: кр. *Szaraj Jakab* — Рипинний (Bélay 184); 1680: кр. *Gr., Lad. Szarai* — Довге (Bélay 136); 1720: *кромѣ Стефаня Сарая* — Полянка на Хс (Гаджега-М 201); 1787: п-ще *Saraj* — Присліп, Шандровець, Яблунька на Бойк (ІМ). П-ща з основою *Сарай* поширені у балк. народів (Leksik 580, Илчев 440). Антр. *Сариевъ* згадується 1500 р. (Туп 378). ◀ 1. Серб. чол. ім'я *Сароје*, яке генетично є гіпок. від етн. *sarahui* — “сарацин” (Грч 176). 2. Пол. п-ще *Saraj* від загальнослов. апел. *saraj* — “стодола” (Rymut II 398). Пор. ще апел. *saraj*, який у мусульм. народів означає “палац” (Reczek 439).

Сарака †. 1715: п-ще *Szaraka* — Нове Село (Szabó 57). Пор. 1775: п-ща *Sarakun* і *Sarachun* — Мушинка і Репедь на Лемк (Красовський 135). П-ще *Sārasi* та споріднені поширені в Румунії (Iordan 407). ◀ Від рум. апел. *sārac* — “бідняк, бідолаха”, “сіромаха”.

Сарафин †. 1699: *Sarafin Stephan* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від хорв. чол. кал. імені *Сарафин* (Šimundić 300), що є еквівалентом гр. і давньоєвр. імені *Serafin* та укр. *Серафим*.

Сарвада — В.Водяне. ◀ Укр. утворення, яке постало шляхом десуфіксації угор. антр. *Szárvádi*.

Сарвадій — Сокирниця, Стеблівка, Хуст. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szárvad*, що в ком. Сер. Солнок (Kázmér 973). Уперше п-ще згадується 1378 р. (там само).

Сарка — Ужгород. 1578: кр. *Fr. Zarka* — Горінчово (Bélay 144); 1676: кр. *Mich. Szarka* — Крайніково (Bélay 174); 1715: кр. *Jo. Szarka* — Драгово (Bélay 169); 1789: *Алексій Сарка* — Колонія у сх. Слч (ПоПо-1 179). ◀ 1. Угор. п-ще *Szarka*, що походить з угор. слов'язизму *szarka* “сорока”. 2. Хорв. гіпон. чол. ім'я *Sarka* або *Sarko*, що з *Cesar. Viskop* (Šimundić 452). 3. Від антр. *Сара* + суф. *-ка*.

Сарканич — Мк, Уж. ◀ Укр. утворення з суф. *-нич* від місц. укр. андр. *Саркани* — “дружина *Сарки*”.

Саркович †. 1648: кріпаки *Szarkouich Luca, Ivan, Andri* ... — Поляна (Maksay 534). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Сарка*. Пор. ще подг. п-ще 1604 р. *Sarkanovicz* (Bubak II 55).

Саровський — Свалява. ◀ Від антр. *Сара* або *Сара* + суф. *-овський*.

Сароз †. 1693: гор. *Száráz Istvan* — Вишково (Bélay 217). ◀ Угор. п-ще *Száráz*, що з прикм. *száráz* — “сухий”. В Угорщині перша згадка про п-ще *Száráz* припадає на 1469 р. (Kázmér 971).

Сартина — Середне. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Сартор †. 1402: п-ще *Sartor* — Королево (Szabó 381), а 1458 р. там називається відповідна особа не по-лат., а по-угор. як *Zabo*, що в укр. перекладі “кравець”. ◀ Від лат. професійної назви XIV ст. *sartor* “кравець” (Rymut II 399).

Сас — Рх, Хс, Ір. 1370: *Zaz et Lucasium filios Lodmerii divigentes* — Ужан (Nagy-1 367); 1550: кріпаки *Pe., Sim. Zaz* — В.Водяне (Bélay 121); 1600: шл. *Ge. Zaz* — Вишково (Bélay 216); 1672–1696: кр. *Szasz Rusz, Szasz Onofri* — Вел.Бичків (Bélay 217); 1755: *Сасъ Юраш* — Ділове (ПаПо-3 11); 1684: кріпаки *Szasz Lazar, Petrus, Stephan* — Рахів (Bélay 182). Крім Зак, п-ще згадується на гал. Лемк 1787: п-ще *Sas* — Височани, Карликів (Красовський 135). Є воно в Румунії, Молдові, Хорватії та в ін. країнах Центр. Європи. У Польщі п-ще *Sas* згадується 1252 р. (Rymut II 399), антр. *Sas(z)* походить з XIII ст. (SSNO V 19), а в Зах. Україні — з 1388 р. (ССУМ II 319). В Угорщині п-ще *Szász* уперше згадується в 1366–1377 р. ◀ Від угор. етн. *szász* — “особа, що належить до трансильв. або до спиських саксонців” (Kázmér 974). У середньовічній Трансильванії лексема *Сас* нерідко вживалася також як власне ос. ім'я.

Сасдүмін — Рахів. ◀ Місц. укр. складення з п-щ **Сас** + **Думин**.

Сасин, -на — Тч, Вн, Ір. 1705: *Petrus Szaszin* — В.Нересниця (HodOkm 439); 1714: *rab Sasin iz Oblaski* — Обласка (Сак 96); 1755: *Sasin Якуб* — Ділове (ПаПо-3 11). Тут же і *Сасешокъ Андрѣй*. 1773: кріпаки *Szaszin Ivan, Vaszily* — Келечин (ПеПред 310), 1787: п-ще *Sasyn* — Бітля на Бойк (ЙМ), а п-ще *Sasynczuk* — у с. Дуба (ЙМ). У Сербії антр. *Сасинь* згадується в XIV ст., а в Польщі — з XIII ст. (ГркРеч 169, SSNO V 18). ◀ 1. Від давньослов. етн. *сасин* — “саксонець”, утвореного від *сас* — “саксонець” за допомогою сингулятивного суф. *-ин*, як *волѣшин*, *рѣсин*, *сѣрбин*, *угрѣин*... 2. Від чол. імені *Сасин*, яке правосл. церква довго вживала як еквівалент до кал. імені давньоєвр. пох. *Сасоній*. В Угорщині п-ще *Szász* уперше згадується в 1366–1377 рр. (Kázmér 399).

Сас-Оринчак [*Сас-Оринчѣк*] — Рахів. ◀ Укр. складення з місц. п-щ **Сас** та **Оринчак**.

Сатанич †. 1743: п-ще *Szatanicz* — Чєпа (Szabó 314). ◀ Від апел. *сатанá* — “чорт” (Чопей 356) + суф. *-ич*.

Сатмарій — Дунковиця, Перечин, Вел. Лази. 1691: кр. *Szatmari J.* — Ужгород (HodAd 40). ◀ Угор. п-ще, яке вперше згадується 1428 р. Воно є угор. прикм. утворенням від назви ком. *Satmár* (Kázmér 976).

Сатур — Мал.Березний, Свалява, Кольчино. ◀ Від заст. чол. кал. імені *Сатур*, що з лат. *saturn* — “ситий”, “багатий” (ВІЛ 260, Суднік 101, Справочник 454).

Саула [див. — **Савула**]. Пор. ще запис 1490 р. з м. Сучава: *Илиян Саула* (ССУМ II 320). ◀ Фонет. адаптація давньоєвр. чол. імені *Шаул*, тобто *Савелій* (Rymut II 525, ВІЛ 96).

Сафарин — Бистриця. ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща **Саварин** під впливом місц. швабської вимови.

Сафронію — Золотарьово. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від чол. імені *Сафрон*, що відповідає оф. імені *Софрон* (ВІЛ 99).

Сахліо †. 1571: *Cozma Zahna* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Сахліо*, співвідносного з *Сафоній*, *Софоній* чи якимось іншим іменем на *Са-* (Керста 136).

Сачко [*Сашкѣ*] — Вішка, Люта. 1787: п-ще *Saczko* — Оперець на Бойк (ЙМ). Пор. 1213: кріпаки *Воитин, filius Sacici, Sytesci*... — Бан у ком. Красна (RegVar 180), 1487: *пан Млѣшко Сачкович* — Добучини (ССУМ II 320); 1607: *Sathko Ivan* — Кострини (UetC 104-8); 1682: *Szatsko Vaszily* — Заричово (UetC 88-59); 1787: п-ще *Saczkowicz* — Гре-

бенів на Бойк (ЙМ). На території Польщі п-ще *Saczko* фіксується з XIV ст. (SSNO V 2). ◀ Від антр. **Сак**, що з кал. чол. імені *Icak*, + *-ко* (Керста 115).

Сачович †. 1682: *Szatsovits Roman* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Слов. утворення з суф. *-ович* від серб. чол. імені *Сахо*, співвідносного з повними іменами *Александр*, *Славољуб* (Грк 176).

Сачок †. 1772: присяжний *Basilius Sácsok* — Веретичів біля Гукливого (Удварі-2 306). ◀ 1. Від антр. **Сак** чи **Icak** + суф. *-ок*. Пор. ще серб. чол. ім'я *Сахо*, співвідносне з *Александр*, *Славољуб* (Грк 176). 2. Від місц. укр. апел. *сак* — “сітка для ловлі риби”.

Свадєба — Пр, Уж. Пор. запис XVIII ст.: кр. *Szvadiba* — Ужан (ПеУрб 125); запис антр. 1452 р. з м. Перемишль *Alberto swadzba* (Smolka II 132), а також чес. п-ща *Svada, Svadoš*, які Д.Молданова виводить з ім. *svada* — “сварка”, “суперечка” (Moldanová 222). Пор. ще гал. п-ще XVIII ст. *Svada* (Фаріон-3 278). ◀ 1. Можливо, закарп. п-ще **Свадєба** також від цієї основи. На Зак вживається й ім. *свада* — “сварка”, і дієсл. *сважѣтися* — “сваритися” (Чопей 357), і рідкісний суф. *-єба* (напр., у п-щах **Куцєба**, **Костєлєба**). 2. Більш імовірно, що антр. **Свадєба** є спробою депатронізації п-ща *Свадєбка* та усунення дзекання з пол. п-ща *Swadziebka* — “весілячко”, що від апел. *swadzba* — “шлюб”, “весілля” (Rymut II 511).

Свалявін — Ір, Мк. 1648: батрак *Szolyovin (!) Ivan* — Сусково (Maksay 524). ◀ Від місц. катойк. *свалявін* — “виходець із м. Свалява” (Мк). Знаменно, що давно вживалося й відповідне угор. позначення особи. Пор. 1648: кр. *Szolvy Szava* — Чинадьово (Maksay 521); 1649: кр. *Szolyva* — Микулівці (LehBer 428); 1668: прикм. п-ще *Szolyvay* — Онік (Szabó 416).

Свалявський †. 1570: *Fran. Zwalawzky* — Кольчино (UetC 53-14); 1715: *срей Свалявській Федор* — Мукачів (HodOkm 637). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Свалява*.

Свалявчик — Зняцьово, Червеньово, Ужгород. ◀ Укр. катойк. від ойк. *Свалява* або *Свалявка*, що на Перечинщині — “виходець із м. Свалява або з с. Свалявка”. Пор. подібне відойк. п-ще в утворення **Турянчик**. Ойк. *Szabalóka (!)* згадується 1704 р. (HodGens 6).

Свалявчук — Кушниця. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від жін. катойк. *свалявка* — “жінка зі Сваляви”.

Сват †. 1337: *dom-us Jannis dict. Zuat* — Михайлівці (Nagy-1 150). ◀ Від укр. терміна свояцтва *сват*.

Свербінка — Забродь. П-ще *Świerzbinka* є і в Польщі (Rymut II 588). ◀ Від місц. укр. назви

хвороби шкіри *свербінка* — “сверблячка” (Ужан).

Свердловіч — Люта, Перечин, Щербовець 1778: п-ще *Swierdłowicz* — Бітля, В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Свердло*, співвідносне з апел. *свердло*. Пор. ще подг. п-ще 1603 р. *Świerlik* (Bubak II 10).

Сверенько [*Свирінько*] — Королево, Чортисово. 1567: родина кенезів *Szverenko* — Голубине (LehBer 94); 1699: *Szverenko Ivan*, син *Szverenko Danko* — Голубине (Maksay 575); 1775: п-ще *Szverenku* — Королево (Szabó 384); 1600: п-ще *Szirinko* (!) — Підгірне (Szabó 445). Раніше антр. *Свирінько* та *Сверенько* були відомі і в ін. регіонах Зак. Напр., у с. Вел.Лучки дотепер уживається стара назва вулиці *Свиріньковиця*, але назводавця вулиці вже ніхто не пам'ятає. ◀ Поштовхом до виникнення п-ща могла стати місц. укр. назва комахи *цвіріньок*, яку, поряд із назвами *цвірчок*, *цвіркун*, *свердан* фіксують дослідники карп. говорів.

Свереньок [*Свиріньок*], *-нька* — Вн. ◀ Від місц. укр. назви цвіркуна *свиріньок* (Мк, Ір, Хс). Пор. вар. *цвіріньок*, *цвіріньчук* (Гр IV 425).

Свереняк [*Свиреняк*] — Веряця, Королево, Виноградів. ◀ Кн. вар. п-ща *Свереньок*, який постав у міжвоєнні роки. Неофіційно членів родини *Свереняків* (Вн) дотепер називають *Свиріньками*.

Сверловіч — Вб, Пр, Вл. ◀ Того ж пох., що й п-ще *Свердловіч*, але з втратою суфіксального /д/.

Сверчок †, п-ще *Swertziołk* — Вел.Березний (UetC 104-8). Пор. 1787: п-ще *Swerczak*; 1819: *Swirczak* — Мочари на Лемк (ЙМ, ФМ), 1787: п-ща *Swierczak*, *Swierczko*, *Swirczak* — Явірки, Ванівка та Вислік Вел. на Лемк (Красовський 135). На Бойк в ті часи були поширені п-ща *Szwerdan* і *Szwerdun* (ЙМ). Пор. ще 1775: п-ще *Szwersok* — Кішгийрче в ком. Саболч-Сатмар (Szabó 391). ◀ Від місц. укр. апел. *сверчок* — “цвіркун” (Ужан).

Светко †. 1437: кенез *Zan dictus Zwethko* — Коромля (Nagy-1 431). ◀ Рефлексія кореневого (ъ) свідчить про південно- або західнослов. належність твірної основи. Пор. хорв. чол. ім'я *Svetko* (Šimundić 458), болг. ім'я *Светко* (Илчев 442) та ін., що від двоосновних слів. імен моделі *Svetozar*, *Svetoslav* (Majtan-Považaj 231).

Светловіч — Ужгород. ◀ Утворення зі сл. патр. суф. *-ович* від антропооснови *Светл-*. Роль такої основи могли виконати південнослов. гіпок. чол. імена на зразок *Светло*, *Svetla* (Илчев 442, Šimundić 458) або західнослов. п-ща, як чes. *Světěl* (Moldanová 223) чи пол.

Światły (SSNO V 376), у яких /ъ/ рефлексується як /el/.

Свид — Тч. 1787: п-ще *Swid* — Спас, *Swiadak*, *Swidowicz* — Погар, *Swidiuk* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). П-ще *Swida* в Польщі фіксують 1398 р. (Rymut II 586). ◀ Від укр. назви виду дерева *свид* — “свидина” (Гр IV 105).

Свіда — Мк, Уж, Ір, Хс. ◀ Від п-ща *Свид* у формі род. відм. На Вл кличку *Свіда* дають кози сивої масті.

Свиндзяк — Колочава. Пор. пол. п-ща *Świądczak*, *Śwędzik* 1610 р. (Rymut II 585). ◀ Фонет. структура п-ща, зокрема звукосполучення /ин/ на місці передбачуваного /el/ та африката /дз/, спонукає шукати його пох. у поляків. На думку К.Римута (Rymut II 512), такою основою було пол. дієсл. *swędzić* — “лоскотати”, “виділяти сморід”. Отже, це полонізм, як і п-ща *Swądzewic*, *Swądziok* (Rymut II 512) або від діал. дієсл. *świądzić* — “swądzic”, тобто “свербіти” (Rymut II 585).

Свириба — Липча, Монастирець, Сокириця. ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща *Свирида* за якоюсь аналогією.

Свирида — Ір, Мк, Вн. ◀ Від давньоукр. кал. чол. імені *Свирід*, що зі *Спиридон* (ВІЛ 97), у формі род. відм. Ім'я *Свирида* в такій його формі є і в білорусів (Бірыла-1 155).

Свистак — Св, Мк, Пр, Ір, Хс, Тч. 1778: п-ща *Swist* — Рететів і *Swistak* — Смерек на Лемк (Красовський 135); 1715: вдова *Svestyjeska* (!) — Ізки (Bélay 155). П-ще *Swistak* у Польщі задується 1645 р. (Rymut II 591). ◀ 1. Правдоподібно, від апел. *свистак* — “свистун”. 2. Від антр. *Свист* + *-ак*.

Свистун — В.Визниця, Мукачів. 1819: п-ще *Swistun*, а 1787 — *Swistunow* — Корчин на Бойк (ФМ, ЙМ). П-ще є і в прикарп. гуцулів (Vincenz 507). У Польщі п-ще *Swistun* фіксують 1558 р. (Rymut II 591). ◀ Від апел. *свистун*, який у бойків озн. “свистун”, “свисток”, “порожній горіх” (Он II 207).

Свигтяк †. 1751: *Андрей Саутяк* — Нове Село на Вн (Гаджега-Ур 18); 1773: *Szvityak Ivan* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від антр. *Свігтя*, співвідносного з назвою верхнього одягу *свігтя*.

Свигтян †. 1715: п-ще *Szvityan* — Гребля (Szabó 346). ◀ Від антр. *Свігтя*, співвідносного з назвою верхнього одягу *свігтя*, + *-ян*. Близькозвучні пол. п-ща *Switak* і *Switan* походять від пол. апел. *swit* — “світанок”, “досвіток” (Rymut II 591).

Свищо — Вн. 1690: п-ще *Szwiscso*, а 1687 — *Szvisztyo* — Олешник (Szabó 325). Пор. ще 1787: п-ще *Swiszcz* — Петруша Воля на Лемк (Красов-

ський 135), Мізунь, Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *sviцy* у зн. “свистун” або у зн. “порожній горіх з отвором” (Гр IV 107, Он II 207). П-ще *Свицy* є і в гуцулів (Vincenz 507). Однак можливі й ін. пояснення, напр., від старопол. апел. *świszcz* — “жартун”, “шельма, пустун...” (Reczek 500), від апел. *świst* — “свист”, “гострий звук” (Rymut II 391).

Світлик — Ір, Вн, Хс. 1659: п-ще *Szvitlik* — Раковець (Szabó 458); 1668: п-ще *Svitlik* — Сасово (Szabó 481); 1715: кр. *Jon. Szvitlik* — Драгово (Bélay 169); 1743: п-ще *Szvitlik* — Королево (Szabó 334); 1727: свящ. *Andreas Svitlik* — Нове Село (Лучкай 16. — 202). П-ща *Świtlyk*, *Świtlik* є в Польщі (Rymut II 585). ◀ Давньослов. ім'я, яке давали дітям за зовнішньою ознакою (SvoSta 46). Пор. болг. імена *Светло*, *Светльо* (Илчев 442).

Світлицець [*Світлицьць*], -ця — Приборжавське. ◀ Укр. утворення з суф. -*ицьць* від антр. *Світла*, яке кореспондує з болг. іменем *Светла*, хорв. іменем *Svetla* (Илчев 442, Šimundić 458) та п-щами *Świtla*, *Świtka*, які є в Польщі (Rymut II 585). Пор. ще чес. жін. ім'я *Světa*, що зі *Světlana*, *Světluše* (Кнаррová 292), а також кличку *Світла* (у вигляді субстантивованого прикм.), яку в Карпатах дають вівці, кози, корові та ін. тваринам світлої масті.

Світлович — Мал.Березний. П-ще *Świtłowicz* є і в Польщі (Rymut II 585). ◀ Слов. утворення, але твірною основою мусила бути чол. назва на зразок болг. імені *Светло* чи хорв. імені *Svetla* (оф. *Svetoslav*, *Svetozar*...).

Світловський — Синевир. ◀ Від тієї ж укр. основи, що й **Світлович**, + -овський.

Свічка †. 1715: п-ще *Szviczsko* — Олешник (Szabó 325); 1732: *Юань Свѣчка* — Присліп (Сах 77); 1775: п-ще *Szviczka* — Онік (Szabó 376). П-ща *Świczka* і *Świcza* є і в Польщі (Rymut II 587). ◀ Від апел. *свічка* у прямому зн. або в лемк. зн. “бурулька” (RiegerLemk 126).

Свічкѣй [*Свічкѣй*], -ей — Вн. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. **Свічка**.

Сворда †. 1715: вдова *Fredoricha (!) Szvordova (!)* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Пох. п-ща незрозуміле. Імовірно, запис спотворений.

Сворінь — Дубриничі. 1751: *griшник Юань Сворѣи* — Забродь (Гаджега-Уж 167); 1787: п-ще *Swornioiw* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). Серед запор. козаків п-ще *Сворень* зафіксоване 1648 р. (Осташ-3 558). У Польщі є п-ще *Sworzeń*, а п-ще *Sworz* там записане 1394 р. (Rymut II 531). ◀ Від апел. *сворінь* (Гр IV 111) в одному з його бойк. зн., власне “шворінь”, “затичка”, “дерев'яний шип” (Он II 209).

Святїня [*Сятїня*] — Синевир. ◀ Імовірно, давньослов. усіч.-суф. ім'я *Святїня*, що від двоосновних імен на зразок *Святобор*, *Святополк*, *Святослав* (як *Борыня*, *Добрыня* від *Борислав*, *Добромир*) або безпосередньо від прикм. *святїий*. Пор. серб. і хорв. ім'я *Svetina*, старопол. ім'я *Świętoja* та ін.

Свеч — див. **Сивч**.

Сег — Хс, Вл. 1530: кр. *Dem. Zegh* — Терново, Вонігово (Bélay 166, 212); 1605: кр. *Ant. Zegh* — Вонігово (Bélay 212); 1773: п-ще *Szegh* — Велятин (Szabó 315). ◀ 1. Угор. п-ще від апел. *szeg* — “цвях”. 2. Угор. п-ще *Szeg* чи його вар. *Szög* уперше фіксується 1520 р., а походить воно від апел. *szeg* або *szög* у зн. “коричневий” (Kázmér 1024).

Сегѣда — Вб. П-ща *Segieda*, *Siegeda*, *Siegieda* є і в Польщі (Rymut II 405). ◀ Наслідок укр. адаптації угор. відтопонімного п-ща *Szegedi* (див. **Сегедій**).

Сегедій [*Céredj*], -ія — Св, Пр. 1604: п-ще *Zegedi* — Туртеребеш (Szabó 529); 1740: *Cerediовъ двурникъ* — Стеблівка (UdAd 79); XVIII ст.: *My kmityi p. Szegedi Gyorgya* — Велятин (Dezso 30). ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Szeged* (Vályi III 330).

Сегляник — Тюшка, Фанчиково. — Див. **Сигляник**.

Сегинь †. 1715: гор. *Alex. Szegény* — Хуст (Bélay 153); 1787: п-ще *Segien* — Горянка на Лемк (ЙМ) та *Segin* — Репедь, Суловиця, Тискова (Красовський 135). ◀ Угор. п-ще від апел. *szegény* — “бідний”, “бідолаха”.

Седлакóвич — Виноградів. ◀ Слов. утворення з суф. -ович від чес. ос. назви *Sedlák* або пол. *Siedlak*, апел. зн. якої — “селянин”, “землероб”. П-ще є також у Хорватії та в Чехії (Leksik 583).

Сѣдлар — Королево. 1787: п-ще *Sedlarz* — Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Від слц. апел. *sedlár* або чес. апел. *sedlár* — “лимар”, “сідельник”.

Сѣкерѣш — Мж, Хс, Вн. 1553: гор. *Bl. Zekeres* — Хуст (Bélay 151); 1567: п-ще *Zekeres* — Сасово (Szabó 480); 1605: кр. *Jo. Szekeres* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Угор. п-ще *Szekeres* вперше згадується 1354 р., а походить від апел. *szekeres* — “візник, їздовий, майстер, що виготовляє вози” (Kázmér 984).

Сѣклѣйдій [*Césljuidj*], -ія — Сасово. ◀ Угор. утворення з формантом -i від назви м. *Cegléd*, що в Угорщині (Kázmér 200). Уперше п-ще згадується 1522 р. (там само).

Секленцей †. 1605: кр. *Szeklenczei* — Копашново, 1684 — кр. *Szeklenczei Daniel* — Терєбля (Bélay 141, 204). ◀ Угор. утворення з формантом

-і від ойк. *Székence* (Vályi III 344), яким угорці іменували укр. село *Сокіриця*.

Селебінко — Вільхівці-Лазі. ◀ Морф. структура п-ща слов., але пох. основи незрозуміле. Можливо, це перекручений вар. давньоукр. чол. імені *Селивоп* + -ко. Пор. п-ще 1787 р. *Salaban* у лемк. с. Войткова (Красовський 134) та п-ще *Seleban* у Польщі (Rymut II 406).

Селеї — Підвиноградів. ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Szele*, що в ком. Пешт і Новград (Vályi III 346). П-ще фіксують з XV ст. (Kázmér 897).

Селеман — Н.Селище. 1715: кр. *Lad. Szeleman* — Н.Селище (Bélay 195); 1775: п-ще *Szeleman* — Рокосово (Szabó 454); 1787: п-ще *Seleman* — Прусик, а п-ще *Selman* — Вислочок на Лемк (Красовський 136). ◀ 1. Рум. чол. ім'я *Sălăman*, співвідносне з укр. кал. іменем *Соломон* (Const 150), пол. *Selemen* (Rymut II 392) або тат. чол. ім'я *Сэлиман* (Справочник 142). 2. Від давнього місц. демононіма *селемэн* — “злий дух”, “нечиста сила”, що з угор. *szellem* — “т. с.” (ДжеДел 150), чи від бойк. апел. *селем* — “чорт” (Он II 210) + суф. -ман. Пор. також пол. п-ще *Selman*, яке К.Римут виводить від нім. ос. назви *Selemann*, а ту — від середньовісн. апел. *sēle* — “душа” (Rymut II 406).

Селемэн — Свалява, Чинадьово. 1279: королівська людина *Gregorio filio Zelemen* — Півн. Угорщина (Nagy-1 22); 1751: *Georgiŷ Zelemen* — Малий Гийрч (Гаджега-Уг 22). П-ще *Selemen* є також у Польщі. К.Римут кваліфікує його як ім'я *Salamon* (Rymut II 406). ◀ 1. Від угор. слов'янізму *szelemen* — “селемено, поздовжня балка в стелі хати”, що з праслов. *slěmę* (КніеSz 496, Machek-2 553). 2. Від давнього місц. демононіма *селемэн* — “злий дух”, “нечиста сила”, що з угор. *szellem* — “т. с.” (ДжеДел 150).

Селемон — Синевир, Новоселиця на Мж. ◀ 1. Фонет. вар. молд. діал. імені *Силмон*, що відповідає оф. *Filimon* (ДумбрМик 133). 2. Контамінація рум. кал. імені *Sălăman* та укр. *Соломон*.

Селеман — Вл, Св, Мк. ◀ Можливо, ім'я араб. пох. *Селих*, що з *salih* — “благочестивий” (Справочник 452), + -ман.

Селиський — Драгово, Кричово. Пор. 1542: п-ще угор. землевласника *Ant. Zelysthey* — В.Селище (Bélay 196); 1605: кр. *Bricc. Szelesthei* — Угля (Bélay 210); 1775: п-ще *Szelisztyei* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Укр. прикм. від назви закарп. села *Селище* (одне з них біля Хуста, а друге — біля м. Сигіт).

Селич — Теребля, Тячівські Лазі. ◀ Серб. чол. ім'я *Селич*, похідне від імені *Села*, співвідносного з *Селимир* та ін. (Грк 178, Šimundić 452).

Селмєнський — Руські Комарівці, Н.Солотвина. 1774: *Василій Селеменский* (!) — Дравці (ПаПо-1 169). ◀ Уперше п-ще згадується 1720 р. (Kázmér 989). Прикм. походить від традиційної назви с. *Селменц*, що на Ужан (суч. оф. назва — *Солощи*).

Селянчин, -на — Чинадьово, Воловець. ◀ Укр. утворення з суф. -ин від жін. катойк. *селянка* — “жителька *Села*” або від апел. *селянка*. Пор. ще давньослов. жін. ім'я *Селянка* (Тупинов 463, 743).

Сема †. 1685: *Семовы 2 пивы* — Кам'янське (ЛелПам 228). П-ще *Sema* є і в Польщі (Rymut II 407). ◀ Від чол. імені *Сема* або *Сима*, співвідносного з повним іменем *Семєн*.

Семак — Ир, Вн, Св, Мк. 1443: гор. *Damiani Zetak*, а 1449 — *Ladislai Zetak* — Михайлівці (Nagy-2 442, 443); 1720: кр. *Jo. Semak* — Горінчово (Bélay 144); 1784: п-ще *Szemak* — Чорнотисово (Szabó 339); 1787: п-ще *Semak* — Лупків, Пулави, Чорна Вода на Лемк (Красовський 136), Мшанець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Давньослов. ім'я, яке давали дитині, котра народилася в сім'ї сьомою (SvoSta 49) або семимісячною (Гг 169). 2. Від номена *семак* — “грошова одиниця XVII ст. вартістю 20 срібних копійок” (Ж-Н 860, ДжеДел 150). 3. Від імені *Сема*, співвідносного з *Семен* (Грк 304, Петровський 354), + -ак.

Семаль — Пр, Уж. На Запоріжжі п-ще *Семаль* існує з 1649 р. (Осташ-3 559). ◀ Укр. атрибут. утворення з суф. -аль, як і місц. укр. апел. *вухаль, губаль, зубаль*, але точну допрізвищеву семантику його не з'ясовано.

Семан — Уж, Рх. 1618: кр. *Szman* — Н.Поляна на Маковиці (Mars 79); 1778: п-ще *Seman* — Зубенсько, Куляшне, Улюч, Чистогорб на Лемк (Красовський 136). П-ще відоме майже у всіх країнах Карп.-Дун. басейну. ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Семан*, співвідносного з *Семен* та *Симеон* (Керста 126). 2. П-ще *Seman* є і в Польщі. К.Римут інтерпретує його як нім. утворення від ос. назви *Seemann*, що з апел. *Seemann* — “моряк” (Rymut II 407).

Семаніч — Виноградів. ◀ 1. Від андр. *Семанія* — “дружина *Сєми*, тобто *Семена*”, + -ич. 2. Менш імовірним є перенесення готового п-ща *Semić*, яке подибується в Хорватії (Leksik 586).

Семанський — Ужгород. ◀ Від антр. *Семан*, що з імені *Семен*, + -ський.

Сема́ч — Руські Комарівці. Пор. п-ще *Semaczek* у Польщі (Rymut II 407). ◀ Імовірно, від антр. *Сема* (≅ *Семен*) + атрибут. суф. -ач.

Сѣмбер [Сѣмбѣрь] — Уж. Пор. 1234: антр. *Sember* — басейн р. Задьва (RegVar 303) та макротоп. *Semberija* в Боснії. ◀ 1. П-ща *Sember*, *Siember*, *Syember*, *Symbor*, *Siebor*, *Siaber* є і в Польщі. Пол. ономасти схильні виводити їх від давньослов. імен на зразок *Sičbor*, *Sambor* (Rymut II 423). 2. Від давньорус. апел. *сѣбрь* — “сусід”, “член однієї громади”, паралелями якого є укр. апел. *сябр*, угор. *cimbora*, алб. *sëmbër* — “товариш” (Фасмер II 824).

Семедій — Ир, Вн, Мк. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szemed*. 2. Від давньоугор. імені *Szemd*, що з апел. *szem* — “око” (Kálmán 42).

Семєн [рідше — **Семєн**] — Вн, Пр, Тч. 1353: *притомбьль Ссмьсь* — Перемишль (ССУМ II 337). ◀ Від кал. імені *Семєн*.

Семєнець [Сѣмѣнецъ], -нця — Веряця. 1787: п-ще *Semines* — Тершів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Семєн* + -ець.

Семєній — Виноградів. ◀ 1. Від антр. *Семєн* + -ій. 2. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Szemenye*, що в ком. *Vas i Zula* (Kázmér 990).

Семєнівч — Ключарки, Мукачів. ◀ Від антр. *Семєн* + -ович.

Семєнцьо — Ромочевця. ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Семєн*.

Семєнѣк — Рх. ◀ Від антр. *Семєн* + -юк.

Семєнѣта — Ужгород. ◀ Здр.-пестл. ім'я *Семєнѣта*, співвідносне з оф. іменем *Семєн*. Пор. п-ще *Васѣта*.

Семєнят †. 1580: кр. *Jo. Zemeniat* (*Zemaniat*) — Кошельово (Bélay 163). ◀ Укр. утворення з суф. -я(т) від антр. *Семєн*.

Семєра †. 1592: *Makzimo Semera* — Угря (Bélay 210). Пор. ще 1219: *Zemera reus* — ком. Саболч (RegVar 237); 1427: шл. *Zemere f. Dragus* — с. Євд (Bélay 157); 1520: *Szemere Andras* — ком. Берг (LehLel 17). В с. Улич у сх. Слч було й п-ще *Семерчин*. ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені на зразок *Семеринь*, *Семерый*, *Semerko*, співвідносних із *Северинь* (Керста 125). 2. Зникле слов. ім'я *Всемир* (Ковачев 462). 3. Угор. п-ще *Szemere*, зафіксоване 1312 р., що походить від світського угор. імені чи від етн. (Kázmér 990), або від апел. *szem* — “око”, “насінина” (Hajdú 89).

Семига †. 1570: *Lad., Mat. Zemiga* — Н. Ворота (UetC 53-14); 1610: кенез *Fellyko Zemegha* — Буковинка (LehAd III 61). ◀ Від антр. *Сема*, співвідносного з кал. іменем *Семєн* + -ига.

Семигин †. 1715: кр. *Jo. Semigin* — Ясіння (Bélay 167). Пор. 1787: п-ще *Semigina* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від антр. *Семига* + -ин.

Семійон — Тур'я Поляна. 1607: *Pop Semion Battko* — Костьова Пастіль (UetC 104-8); 1787:

п-ща *Semioniw*, *Semionuw* — Кальне, Князівське, Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Семіонъ*, тобто *Семен* (Керста 126). Ім'я *Szemion* часто вживалося і серед закарп. волохів.

Семійон — Вб, Пр, Вн, Хс, Мж. П-ща *Siemion*, *Simion* у Польщі фіксується з XIV–XV ст. (Rymut II 569). ◀ Вар. чол. імені *Семен*, уживаний сербами (Грк 178), молдованами (ДумбрМик 141) та деякими ін. сусідніми народами.

Семкó [див. **Симкó**]. Пор. записи 1772: староста *Constantinus Szemko* — Воловець (Удварі-2 306); 1773: кріпаки *Szemko Iván*, *Jatzko*, *Mikula* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від імені *Семен* + -кó.

Семкович †. 1696: кр. *Jo. Szemkovicz* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Семкó**. Ім'я *Семко*, тобто *Семен*, вживали також на Гуц. Пор. 1678: *Orosz Szemko* — Боркут (Bélay 130).

Семпѣон — див. **Семійон**.

Семнянівський — див. **Сем'янівський**.

Семнянський — див. **Сем'янівський**.

Семурник — Тур'я Поляна. ◀ Морф. структура п-ща прозора, але пох. його незрозуміле.

Семчішин — див. **Симчішин**.

Семчіще — див. **Симчіще**.

Семчук — див. **Симчук**.

Сем'янівський [*Semjanjűskűy*], -кого — Тч. ◀ Місц. укр. прикм. утворення з патр. суф. -івський від чол. імені *Семянн*, що є діал. вар. імені *Семен*. Імена *Семіан*, *Исеміан* уживалися в XVI ст. (Керста 133). П-ща від іменного вар. *Сем'ян*, що від *Семен* чи *Симеон*, відомі у Польщі. Пор.: *Siemian*, *Siemianic*, *Siemianik*, *Siemianiuki* (Rymut II 569).

Сем'янівський — див. **Сем'янівський**.

Сенгетóвський — Ужгород, Сторожниця. ◀ Правдоподібно, від якогось мікротоп. + суф. -ський або від пол. п-ща *Sengota* (Rymut II 408) + суф. -овський.

Сєнпріт — Бистриця. Пор. 1787: п-ще *Stangryt* — Полянське на Лемк; 1891 р. п-ще *Sengurin* — Тисів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ П-ще нім. пох.

Сєндѣк — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від пол. п-щевої назви XIII ст. *Sędla*, що від двоосновного імені на зразок *Sędzimir*, *Sędzislaw* чи продовження таких новіших утворень, як п-ща *Sędziuk*, *Sędziuk* (Rymut II 401), або від ос. назви *sędzia* — “суддя”, яка зазнала укр. фонет. адаптації. П-ще *Sędzia* є у прикарп. гуцулів (Vincenz 410).

Сенєвіч — Хс, Св. 1567: *Andr. Zenewicz* — Павлово (UetC 53-12); 1572: *Mich. Zennewich* — Сусково (UetC 53-15); 1787: п-ще *Senewicz* —

Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще *Sieniec* у Польщі згадується 1443 р. (Rymut II 420). ◀ Від антр. **Сень** або **Сеньо** + -евич.

Сенецький †. 1648: *Szeneczky Lukach* — Поляна (Макса 534). ◀ Укр. утворення з суф. -ський від антр. *Сенець*, **Сєник** або **Сєнич**.

Сенечко †. 1607: *Senethko Sinko* — Загорб (UetC 104-8); 1787: п-ще *Seneczko* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). Антр. *Sienieczko* у Польщі згадується 1470 р. (Rymut II 420). ◀ І. Від антр. **Сень(о)** або **Сенько**, тобто *Семен* або *Арсен*, + -ечко. 2. Безпосередньо від zdr. імені *Сенечко* (Керста 126).

Сенеш †. 1772: сваяц. *Jannes Szenes* — Рахив (Лучкай-Іс 203). ◀ Угор. п-ще від прикм. *zszenes* — “вугільний”.

Сенига †. 1567: *Matheus Zenyhga* — Н.Ворота (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Сень** або **Сеньо** + згр.-знев. суф. -ига. Крім суф. -ига, вживався також його вар. -ега. Пор. запис антр. *Seniedzyn* із Ясениці Сільної (ЙМ), що на Бойк.

Сєник [Сєнек] — Богдан. 1272: *Stephanus filius Senyug* — Королево (Szabó 272); 1438: шл. *Sandr. f. Szenik* — Вонігово (Bélay 212). Пор. ще 1819: п-ще *Senikow* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Сень** або **Сеньо**.

Сєніпа [Сєніпа] — Ир, Вн, Мк. ◀ Укр. утворення зі zdr.-знев. суф. -ипа від антр. **Сень** або **Сеньо**, подібно до п-щ **Гриціна**, **Мигаліна**, **Юріна**, **Яціна**...

Сєніпець [Сєніпиць], -иця — Ир, Хс, Св, Вл. 1787: п-ще *Seniniec* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Жін. ім'я *Сєія*, тобто *Ксєія*, + -ицець.

Сєнітár — Бабичі, Ільниця. — Див. **Синетár**.

Сєніч — Вб, Пр. 1787: п-ще *Senucz* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Сєня*, тобто *Ксєія*. У поляків п-ще *Siencz* фіксується з 1448 р. (SSNO V 65).

Сєнічко — Вонігово. Пор. 1787: п-ще *Seniczkow* — Урич на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Сєнич** + -ко.

Сєнін — Холмовець. ◀ Недавня трансформація укр. п-ща **Сєніпа** на рос. кштатл.

Сєнко †. 1219: *Senca reus* — Варадин (RegVar 228); 1489: кр. *Ge. Zenko* — Вел.Бичків (Bélay 127); 1449: *Stephanus Zynko* — Тарна (Nagy-2 444); кр. *Szenko Ferencz* — Керецькі (Bélay 163); 1715: кр. *Senko Waszil* — Рускова (Bélay 188); 1751: *Марія Сєнкова* — Вільшинки (Гаджега-Уж 158); 1787: п-ще *Senko* — Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від chol. імені *Сєно*, співвідносного з *Арсєн*, *Ясєн*, *Сємен*... Укр. ос. імена *Сєнко*, *Сєнко*, *Сєнко* в пам'ятках писемності часто згадуються

з XIV–XV ст. (ССУМ II 337). Пор. XVII–XVIII ст.: *Сєнцьвъ син Федор* — Перехресний (Сах 87).

Сєнкович †. 1378: *nan Bogdan Senkovich* — Перемишль (ССУМ II 357); 1715: кр. *Szenkovics Metr* — Буковець (Bélay 132). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сєнко**.

Сєнков'ят †. 1618: кр. *Uaszil Szenkowiak* — Медведжий на Маковиці (Mars 60). ◀ Від антр. **Сєнко** + патр. суф. -ов'ят.

Сєнтіпál — Горяни, Дравці, Ужгород. ◀ Угор. п-ще утворення з прикм. *szent* — “святий” та власного імені *Pál* — “укр. — Павло” при несподіваному сполучному голосному -i. На території Угор. королівства у XVIII ст. було вісім ойконімів *Szent Pál* (Vályi III 390–391).

Сєнч †. 1769: сваяц. *Basilius Szencs* — Косівська Поляна (Лучкай 17. — 168). ◀ Усіч. вар. п-ща **Сєнча**.

Сєнча — Косівська Поляна. 1607: *Sencho Petro* — Сіль (UetC 104-8). ◀ Давньоукр. утворення з суф. -ча(м) від chol. імені *Сєнь*, тобто *Семен* або *Арсен*.

Сєнчик [Сєнчик] — Вб. Пор. п-ще *Sieńczyk* у Польщі (Rymut II 420). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Сєнчко**.

Сєнчолович †. 1649: кр. *Szinczolicz Fedur* — Рипинний (Bélay 184) ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сєнча**, ускладненого східнором. формантом -ola.

Сєнь †. 1389: *Szen Laszlo* — Дрисино (LehBer 224); 1605: кр. *Fr. Szen* — Грушово (Bélay 167). ◀ Від укр. розм. імені *Сєнь*, що із *Семен*.

Сєнчко [Сєнчко] — Мж, Вл, Св, Мк, Уж, Рх. 1489: кр. *Ge. Zenko* — Вел.Бичків (Bélay 127); 1715: кр. *St. Senko* — Колодне (Bélay 134); 1682: *Szenko Jaczko* — Загорб (UetC 88-59). На пол. землях антр. *Sieńko* зафіксовано 1389 р. (Rymut II 420). ◀ Укр. розм. chol. ім'я *Сєнчко*, що співвідноситься з повним іменем *Сємен* або *Арсєній*.

Сєньо. 1689: п-ще *Senyob* — Чєпа (Szabó 314); 1715: кр. *Mich. Szinyo* — Криве на Тч (Bélay 164). П-ще *Senio* є і в Польщі (Rymut II 420). ◀ Західноукр. вар. chol. імені *Сєнь*, що відповідає оф. *Сємєн*.

Сєнчик — Вб. 1787: п-ще *Senczyk* — Стрільбичі на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Sieńczyk* у Польщі (Rymut II 420). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від антр. **Сєнчко**.

Сєнюк — Ясіння, Лазівщина. 1672: п-ще *Seniuk* — Мізунь, Небилів, Тур'є на Бойк (ЙМ), Бліхарка на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. chol. імені *Сєнюк*, що з *Сєнь*, тобто *Сємєн* (Керста 126).

Сеняк †. 1715: кр. *Andr. Szenjak* — Рипинний (Bélay 184). У Польщі п-ще *Sieniak* згадується 1420 р. (Rymut II 420). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Сень*.

Сепливчак [*Сепливчак*] — Загорб. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -чак від місц. діал. прикм. *сепливый* — “сиплий”, “приглушено-хриплий” (Ужан). 2. Від угор. апел. “*szeplő*” — “ластовиння”.

Сербайло — Вн, Уж. ◀ Від місц. апел. *сербайло* — “той, що *сербас*, тобто *сърбас*”. Пор. лемк. п-ще 1787 р. *Serbalik* у с. Рихвальд (Красовський 136).

Сербак — Чорнотисово. 1715: п-ще *Szerbak* — Фанчиконо (Szabó 330). П-ще *Szerbak* є і в Польщі (Rymut II 410). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від етн. *серб*. Модель із суф. -ак у закарп. етнонімії активна. Пор. *австріяк*, *гуцуляк*, *пімак*, *русак*, *товтяк*, *слезак*...

Сербин, -на — Заричово. Пор. 1675: *архімандрит Михаил Сербин* — Мукачів (Лучкай 14. — 255); 1715: п-ще *Szerbina*, 1720 — *Serbin*, а 1743 — *Szerben* у с. Раковець (Szabó 459); 1787: п-ще *Serbin* — Мичківці, Прусик на Лемк (Красовський 137) (тут же і *Serbiniak*). ◀ Від етн. *сербин* — “серб”.

Сервіцький [*Сервіцький*] — Ужгород, с. Каміонка у сх. Слч. ◀ 1. Прикм. від назви монашого ордену *сервіти*, який діяв у середньовічній Угорщині, або назва монастиря *servita* за службу в Угорщині. 2. Можливо, від чес. п-ща *Servit*, але не з апел. *servitek* — “обрус”, як це намагається показати Д. Молданова (Moldanová 207).

Серегола — Стрипа, Худльово, Невицьке. ◀ 1. Імовірно, від кал. імені *Sergij*, у рум. його звучанні. Пор. давній рум. антр. *Sîrgul* (Const 144). Ім'я *Sergij* ніколи не належало до популярних у Карпатах, але й не було цілком чужим. Пор. запис 1646 р. з с. Н. Визниця: *Андрей Сержга из женопо свожо гафю* (ПаПо-3 24). 2. Від антр. *Серига* у східнорум. формант -*ola*. 3. Фонем. видозміна п-ща *Сарагола*.

Середá †. 1772: кр. *Jaczkó Sereda* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 97); 1773, 1775: п-ще *Szereda* — Ботар у ком. Угоча (ПеПред 289, 319). П-ще *Sereda* і похідні від нього поширені в Польщі (Rymut II 584). ◀ Від назви дня тижня *seredá*.

Середник [*Середник*] — Загорб, Жорнава. XVIII ст.: кр. *Szerednik* — Ужан (ПеУрб 125). Пор. 1787: п-ще *Serednicki* — Кінське на Лемк, Опака, Терло — на Бойк (ЙМ). У Польщі є п-ще *Serednik* (Rymut II 584). ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від прикм. *середній*,

але яке зн. (просторове, часове, ойконімне чи якесь інше) було базовим при утворенні цього п-ща, нині з'ясувати важко.

Середняк [*Середняк*] — Ясиння, Ужгород. П-ще *Seredniak* є і в Польщі (Rymut 584). ◀ Напевно, від апел. *середняк*, але допрізвнище зн. його з'ясувати неможливо.

Середнянський — Н. Солотвина, Руські Комарівці, Ужгород. 1773: кр. *Szerednyanszki Sandor* — Часлівці (ПеПред 322). Латинізований вар. п-ща зафіксований 1648 р.: *Stephanus Archidiaconus Sztrednensis* (Лучкай 14. — С. 186), а угор. вар. *Szerednye* — 1580 р. (Kázmér 1005). ◀ Від назви села *Szeredncs*, що на Ужан.

Серенчі †. 1516: святи *Joannis Szenchy (!) de Bobolista* — Щасливе (LehAd II 484). ◀ Угор. прикм. від місц. ойк. *Серенчіаці* (суч. оф. назва села *Щасливе*) або від ойк. *Szerencs*.

Серенчівський †. 1680: святи. *Szerenciovski Elias* — Лохово (Лучкай-Іс 34). ◀ Укр. прикм. від давнього місц. ойк *Серенчівці* (суч. назва села — *Щасливе*).

Серига †. 1618: кр. *Jaczkó Szeriha* — Ладомирова на Маковиці (Mars 58). ◀ Імовірно, пол. п-ще *Sierżega*, що від апел. *sierzega* — “гостра трава” (Rymut II 422).

Серигаза †. 1653: *Ідиш Серигаза* — Ком'яти (ПаПо-1 157). ◀ П-ще є укр.-угор. гібридом, перший компонент якого — імператив від укр. дієсл. *срати* в II особі однини, а другий — угор. лексема *ház* — “хата, дім”.

Серигул †. 1618: кр. *Szerihun Óleksza* — Н. Комарник на Маковиці (Mars 63). ◀ Укр. утворення з атрибут. суф. -ул від антр. *Серига*.

Сєрнич — Черногорова. ◀ В основі п-ща лежить місц. укр. лексема *сєрня* — “сарна” + суф. -ич. Однак п-ще утворене не безпосередньо від назви тварини *сєрня*, а від ос. назви *Срня*, яка у сербів стала чол. іменем (Грк 184). Пор. ще хорв. п-ще *Srnić* (Leksik 608).

Серпюк — Присліп, В. Водяне. ◀ 1. Імовірно, від назви самця козулі *серпюк* (Ж-Н 862). 2. Утворення з суф. -юк від серб. чол. імені *Срня* (Грк 184).

Сєрняк — Ужгород. 1787: п-ще *Serniak* — Бортне, Перегримка, Явірник на Лемк (Красовський 137). ◀ 1. Від лемк. апел. *сєрняк* — “самець сарни” (RiegerLemk 112, 116). 2. Від антр. *Срня* (див. **Серпюк**) + суф. -як.

Серпюк, -пка — Кошельово, Розтока. 1570: п-ще *Szerepko (!)* — Горбок (UcC 97-29). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Српко*, що з етн. *Срп* (тобто серб), + -ко (Грк 184). 2. Менш імовірним є зв'язок п-ща з назвою давнього знаряддя праці *сєрп*.

Сєршун — Кальник, Копинівці, Хуст. Пор. 1567: п-ще *Zerechien* — Веряця (Szabó 545). ◀ Від укр. діал. назви комахи “шершень”. Пор. бойк. *серсєнь* (Он II 211), середньозакарп. *шершун*, західнозакарп. *шарицїн* і т. ін. П-ще *Saršon* і *Saršon* є й у чехів, але вони пов’язують його з дворучним мечем (Moldanová 226). Пор. також п-ща *Szerszoń* і *Szerszuń* у Польщі (Rymut II 536).

Сєрюга — Грушово, Тересва. Пор. 1682: *Szirygh Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59); Пор. 1787: п-ще *Serylak* — Павлокома на Лемк (Красовський 137). ◀ 1. Правдоподібно, утворення з суф. -юга, як ім. *дрімлюга*, *волоцюга*, *хануга*, від відповідних дієсл. Пор. суч. гуц. антр. з цією основою: *Сіран*, *Сраіак*, *Сєруна*, *Сєришо* (Vincenz 470). Можливо, до цього гнізда належить п-ще 1600 р. *Szirinko* — Підгірне (Szabó 445). 2. Усіч.-суф. утворення від давньослов. двоосновного імені *Sirosław* (Rymut II 420).

Сєряга †. 1646: *Андрей Сєряга из жоною своєю гафою* — Н.Визниця (ПаПо-3 24). Пор. пол. п-ща *Sieraga* та *Sieraga* (Rymut II 420). ◀ 1. Правдоподібно, від тієї ж основи, що й **Сєрюга**, лише з суф. -яга.

Сєстра †. 1696: *Szavol Sesztra* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Правдоподібно, усіч. вар. давньослов. двоосновного чол. імені на зразок *Siestrzemi* (Rymut II 426).

Сивак [На Ужан здебільшого вимовляють як *Сівак*] — Вб, Пр, Уж, Ір, Св, Вн. 1570: *Lauren Zywak* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1715: кріпаки *Гр., Lad. Sivak* — Керцьці (Bélay 163); 1787: п-ще *Sivak* — Сушиця, Бережок, Мшанець на Бойк, Вислік, Дубрівка Руська на Лемк (ЙМ). П-ще *Siwak* зафіксоване на Подг у XVIII ст. (Bubak II 61). У Польщі п-ще *Siwak* згадується 1797 р. (Rymut II 428). ◀ Від апел. *сивак* — “сива, посивіла людина” (Ж-Н 862, Чопей 361), як і *білак*, *синяк*, *червеняк*, причому не лише в укр., але й у сусідніх слов. мовах (Žabska 87, SW VI 87).

Сиванич †. 1751: *парох Василій Сиванич* — Перечин (Гаджега-Уж 156); 1751: *парох Симеон Сиванич* — Розтока (Гаджега-3 10); 1787: п-ще *Sywanicz* — Топільниця на Бойк (ЙМ), п-ще *Siwanicz* — Розтоки, Хревт на Лемк (Красовський 137). ◀ Укр. утворення з метр. суф. -ич від місц. п-ка *Сиваня* — “сивоволоса жінка”.

Сивицький †. 1707: п-ще *Sziveczi* — Іршава (LehBer 319). ◀ Від антр. **Сивич** + -ський.

Сивич †. 1572: *Joan Zéwych* — Свалява (UetC 53-15). Пор. лемк. п-ща 1787 р.: *Siwanicz*, *Siwiec*, *Siwiecki*, *Siwu*, *Sivik*, *Siwulicz* (Красовський 137-138). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від субстанти-

вованого жін. антр. **Сива**. Пор. у Польщі чол. антр. *Siwa* (Rymut II 428).

Сівка — Теково. 1704: кр. *Szčke Pal* — Горонда (HodGens 16); 1773: п-ще *Szčke* — Ачад у ком. Угоча (ПеПред 319). Пор. 1787: п-ще *Siwkut* — Бережок на Бойк (ЙМ). П-ще *Siwko* є й у Польщі (Rymut II 428). ◀ 1. Від закарпатоукр. клички вола білої масті *сівка* (Чопей 361). Пор. ще давньослов. чол. ім’я *Сиво* (Ковачев 466). 2. Зворотно запозичений угор. слов’янізм *szčke* — “блондин”.

Сівний [Сьвний] — Вл. Пор. пол. п-ща *Siwniak*, *Siwnicki* в Польщі (Rymut II 428). ◀ 1. Від укр. прикм. *сівний* — “рясний” (Ж-Н 863). 2. Наявність голосного /ы/ в корені п-ща схилиє до думки, що п-ще *Szönyi* (а воно в угорців зафіксоване 1658 р.) утворене від угор. ойк. *Szöny*, що в ком. Комарно (Kázmér 1027).

Сивоус [зрідка — *Сивовс* чи навіть *Сивовз*] — Мж. ◀ Давньоукр. двоосновний нечленний прикм. *сивоусь* — “сивовусий”, створений за моделлю *білоусий*, *чорногусий*...

Сивоховп — Перечин, Заричово. П-ще відоме з XVIII ст. також у Гал (Фаріон-3 281). Особа під іменуванням *Siwochołp kraynik* у 1648 р. згадується в “Жерелах до історії України-Руси” (IV 45). ◀ Як і п-ще **Сивоус**, п-ще с давньоукр. двоосновним означенням моделі “прикм. + нечленний прикм.” з інтерфіксом /-о-/. Першим компонентом є прикм. *сівний*, а другим — нечленний прикм. від місц. укр. діалектизму *ховп* — “жмут”, “пасмо”, “пелех”. Модель має паралелі майже в усіх суч. слов. мовах (ЕССЯ VIII 41). Отже, етимон п-ща — “сивоховпний”, тобто “той, у кого у волоссі сивий ховп”.

Сивохоп — Дубриничі, Ярок, Барвінок. Пор. 1787: п-ще *Sywochor* на Льв (Фаріон-3 280). ◀ Фонет. видозміна п-ща **Сивоховп**.

Сивулич — Мк, Уж. XVII–XVIII ст: *пазы Сивуличка* — Ужок (Сах 85). Пор. 1787: п-ще *Sywilicz* — Дністрик на Бойк (ЙМ), *Sivulicz* — Вільшня, Тилиява на Лемк (Красовський 138). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. п-ка *Сивуля* (див. **Сивуля**).

Сивулька — Чинадьово. ◀ Від антр. **Сивуля** + суф. -ка.

Сивуля — Довге, Мукачів. Пор. подг. п-ща кінця XVIII ст. *Siwula* і *Siwulak* (Bubak II 61, Rymut II 428). ◀ Від апел. *сивуля* — “стара людина” (Ж-Н 863), бойк. знев. *сєвуля* — “стара дівка” (Он II 242, Гг 169). Лексема *сивуля* в Укр. Карпатах вживається також як кличка сивої корови й назва для відповідного виду гриба.

Сивч — Мк, Уж, Св. 1221: *Seucha de villa Tilos* — ком. Боршод (RegVar 262); 1525: шл. *Lad.*

Zyws — Хуст (Bélay 150); 1567: гор. *Zewcz Janos* — Ужгород (HodAd 48); 1648: *Szűcs Janos* — Чинадьово (Maksay 521); 1699: *Szűcs Demeter* — Сусково (Maksay 581). ◀ 1. Від угор. діал. *szűcs* (літ. — *szűcs*) — “кушнір”. 2. Від болг. демін. імені *Сивчо*, що від імені *Сиво* (Илчев 448, 452).

Сигляк — Уж. 1787: п-ще *Sychlak* — Н.Яблунька, *Syhlak* — Н.Турів на Бойк (ЙМ). ◀ Суф. утворення від бойк. апел. рум. пох. *súgla/séglá* — “густий ліс”, “гірський ліс”, “смерковий ліс” (Он II 213). Отже, *сигляк*, імовірно, — “житель лісу”.

Сигляник — Мж. 1787: п-ще *Sychlanik* — Дністрик на Бойк (ЙМ), *Syglanik* — Скородне на Лемк (Красовський 138). ◀ Від місц. укр. *сиглянік* — “той, що живе в *сиглі*” (пор. рум. *sihlă* — “густий молодий ліс”).

Сигутський †. 1603: *Андрію Сигутський* — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Прикм. від традиційної місц. назви міста *Сигут* (оф. *Мараморош-Цірем*).

Сідор — Вб, Св, Ір, Мк, Вн, Тч. 1607: кенези *Szidor Hricz, Stefan* — Сидоровиця біля Сваляви (HodAd I 160, HodGens 25); 1605: *Roman Szidor* — Вад (Bélay 139); 1772: присяжний *Joannes Szidor* — Руське (ДжеДел 309); 1787: п-ще *Sydor, Sidor* на Лемк (Красовський 138). ◀ Від кал. імені *Сидор*.

Сідора — Костилівка, Розтока, Рахів. 1715: кр. *Szidora Alexa* — Берсана (Bélay 129). У Польщі також є п-ще *Sidora* (Rumut II 323). ◀ П-ще *Сідор* у формі род. відм.

Сидоран — Мж, Вл, Св, Мк. ◀ Від антр. **Сідор + -ан**.

Сидорівич — Ужгород. 1649: *Lad., Luc., St. Szidorovicz* — Ізки (Bélay 155); 1787: п-ще *Sydoorovicz* — Скальне на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Сідор + -ович**.

Сидорчак — Ужгород. 1787: п-ще *Sidorczak* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Сидорко* або *Сидорець + -як*.

Сидоряк — Рх. 1787: п-ще *Sidorak* — Погар, Лопушанка, Грозова, Залокоть, Нагуевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Сідор + суф. -як** зі ствердінням фонему /р/ під рукою угор. конскриптора.

Сидун — Ірлява, Андріївка, Чабанівка. 1213: *Sedun de combustione domus* — Бан у ком. Сіладь (RegVar 163). Пор. п-ща *Sedun, Siedun* і *Siedun* у Польщі (Rumut II 413). ◀ 1. Від апел. *сидун* — “той, що сидить на стелі місці” (Гр IV 118). 2. Укр. утворення з суф. -ун від серб жін. імені *Сида*, що з *Персида* або *Сидонія* (Грк 304).

Сидунчак — Мала Мартинка. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від антр. *Сидунко* або від

андр. *Сидунка* (< *Сидун*). 2. Твірною основою могло стати також чол. ім'я лат. пох. *Сидон* (Majtán-Považaj 87).

Сідур [див. **Сідор**]. 1699: *Szidur Fedur* — Свалява (Maksay 569); 1772: присяжний *Georgius Szidur* — Підгород (Удварі-2 305). ◀ Фонет. видозміна чол. імені *Сидор*. П-ще *Sydur* є і в Польщі (Rumut II 513).

Сійка — Худльово. ◀ Від усіч. вар. якогось чол. імені на -сей, як *Елисей, Алексей, Онусей* (Керста 122), з місц. діал. звуженням кореневого голосного /el/ до ступеня /и/, + суф. здрібності -ка або -ко.

Сійкай — Горонда. ◀ 1. Від **Сійка + -ай**. 2. Угор. утворення від антр. **Сійка + патр. формант -і**.

Сійкель — Визниця, Горонда. Перші письмові згадки п-ща *Székely* з'явилися в 1308 і 1443 р. (Kázmér 982). 1508: шл. *Cl. Zekel*, а 1550 — *Sim. Zekel* — Хуст (Bélay 150); 1548: п-ще *Zekel* — Виноградів (Szabó 421); 1602: *Zekel Marko* — Циганівці (UetC 104-8); 1567: вл. *Székely Antal* — Клинове (Szabó 271). ◀ Від угор. етн. *székely* — “трансільванський угорець”.

Сійп †. Угор. п-ще *Szép* відоме з 1346 р. (Kázmér 1001). 1649: гор. *Szép* — Мукачів (LehBer 440); 1715: п-ще *Szép* — Тросник (ПеПред 314). ◀ 1. Слц. чол. ім'я *Sepp*, співвідносне з *Jozef* (Majtán-Považaj 87). 2. Угор. апел. *szép* — “гарний”, “вродливий”.

Сійпій [*Cüñi*] — Богдан, Усть-Чорна, Теково. ◀ 1. Від п-ща **Сійп + угор. патр. суф. -і**. 2. Угор. гіпок. ім'я *Szepl(ke)*, співвідносне з іменем *József* (Ladó 175).

Сікора — Давидково. 1607: *Sikora Demeter* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1715: кр. *Alexa Szikora* — Горінчово (Bélay 144); 1773: присяжний *Stephanus Szikora* — Мала Розтока (Удварі-2 303). Можливо, що лексему треба вбачати також у записі антр. 1217 р. *Sekur et Lotomas liberiv* ком. Бігар (RegVar 213). ◀ Фонет. вар. п-ща **Сікора**, яке походить від західнослов. назви птаха *sikora* “синичка”, або безпосередньо від західнослов. п-ща *Sikora*, яке на пол. землях фіксується з XIV ст. (Rumut II 423).

Сікюра [*Sikúra*] — Н.Грабівниця, Сняк, Жнятино. ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Сікора**.

Сікюринець [*Sikúriniec*], -нця — Вл. ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Сікюра**.

Силак †. 1682: *Szilak Mihaly* — Ставне (UetC 88-59). ◀ Від місц. укр. *силак* або слц. *silák* — “силач” (Гр IV 119).

Силибінка — Вільхівці, Добрянське, Тячівські Лази. ◀ Припускаємо, що п-ще могло

постати внаслідок діал. адаптації кал. імені *Селивон* + -ко.

Силимóнка — Велятин. ◀ Від молд. чол. імені *С'илимон*, що відповідає оф. *Филимон* (ДумбрМик 133), + -ка. Пор. давньоукр. чол. ім'я *С'елимонъ* (≠ *Силованъ* — Керста 125).

Силия́нік — Лисичово, Рокосово. ◀ Від серб. чол. імені *Сильан*, що з *Силоан* (Грк 179), або укр. заст. імені *Силан* (ВІл 260, Румут II 15) + -ик. Пор. чол. антр. *Силъ* у Сучаві за 1492 р. (ССУМ II 344).

Силия́нчин, -на — Мочола-Хутір. ◀ Фонет. вар. п-ща *Селя́нчин*.

Сим — Чинадьово. 1567: *Laz. Siet* — Свалява (УетС 53-12); 1787: п-ще *Syt* — Граб на Лемк (Красовський 138). ◀ Від заст. укр. чол. імені *Сим*, що з *Симеон* (ВІЛ 260).

Сі́ма — Іза, Липецька Поляна. 1535: *Mate. Suta* — Сокирниця (Вélay 194); 1605: кр. *Lucas Szima* — Бардешті (Вélay 125); 1715: кр. *Szima (Sima) Geörgj, Peter Simeon* — Мал. Бичків (Вélay 130); 1787: п-ще *Syto* — с. Воловець на Лемк (Красовський 138). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Сима*, співвідносного з повним іменем *Симеонъ* (Керста 126). Чол. ім'я *Сима* на Зак вживалося у XVIII ст. (Вélay 212) і пізніше.

Сіма́к — Іршава, Білки, Свалява. 1678: кр. *Simak Vaszil* — Вел. Бичків (Вélay 129). ◀ 1. Від антр. **Сим** або **Сі́ма** + -ак. 2. Безпосередньо від серб. чол. імені *Сима́к*, що з *Симеон* (Грк 179).

Сіма́н — Мукачів. Пор. 1787: п-ще *Sybanko* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Сі́ма** або **Сим** + -ан. 2. Безпосередньо від серб. чол. імені *Сима́н*, що з *Симеон* (Грк 179).

Симбрило †. 1570: *Luc. Zimbrillo Presbiter Rutenus, Fran. Zimbrilla* — Цимбрилово (нині у складі с. Белебово — УетС 93-29); XVI ст.: кенез *Zimbrilla* — Симбрилово, що на захід від с. Чинадьово (LchBer 806). ◀ Від давньої місц. ос. назви *симбри́ло*, яка містить той же іменний суф. -ило, що й *Добри́ло*, *Негри́ло*... Спорідненими цієї назви є рум. *simbraș, simbra* — “супряга”, “супряжник”, що у буков. гов. озн. “наймит”, у гуц. *симбрила* — “заробіток”, “плата за найману працю”, “служба у когось”, “наймитування” (Гг 170), а у бойків — “оплата натурою за річну працю” (Он II 213). На Вл *сембри́ля* — “плата вівчареві за догляд овець”.

Симерчик †. 1699: *Szemersek Olexa* — В. Ворота (Maksay 597). ◀ Від антр. *Сéмер* або незавідченого *Сéмер* + -чик. Пор. запис 1219 р. з ком. Саболч: *Zemer Reus* (RegVar 237).

Сими́га †. 1704: *Szimiga Kuzma* — Биковець на Мк (Hodgens 28). ◀ Від антр. **Сі́ма** + укр. згр. суф. -ига.

Сими́ган — Чумальово. ◀ Від антр. **Сими́га** + суф. -ан.

Сими́к — Св, Мк. 1749: на *Андрея Сими́кового* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1773: присяжний *Gregorius Szimik* — Солочин (Удварі-2 304); 1787: п-ще *Symik* — Мокре на Лемк (Красовський 138). ◀ Від антр. **Сі́ма**, що з кал. імені *Симеон* або *Гарасим*, + -ик.

Сі́минець [*Сі́миниць*], -нця — Вел. Копаня. Пор. 1819: п-ще *Seminec* — Тершів на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Сі́ма** + -инець.

Сі́миник †. 1697: кр. *Sziminek Ferencz* — Драгово (Вélay 168). ◀ Від антр. *Сі́мин* (< **Сі́ма** + -ин) + -ик.

Сі́мирчак †. 1648: *Pavel Szimirchak* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Імовірно, від місц. ойк. *Сі́мирь* (Ужан), а точніше від відповідного катойк. *сі́мирчак* — “виходець із с. *Сі́мир*”. В угорців з 1406 р. фіксується п-ще *Szemeréi*, яке виводять із ойк. *Szemeré*, що представлене на Ужан, у ком. Боршод та ще в кількох комітатах (Kázmér 991). У поляків антр. *Siemierz* зафіксований 1448 р. (SSNO V 59).

Сі́миря́ччик — Горонда, Жнятино. ◀ Укр. утворення з суф. -чик від катойк. *сі́миря́н(ін)* — “виходець із с. *Сі́мирь*, що на Пр”. Пор. аналогічні п-щеві утворення *Сваля́вчик*, *Туря́нчик* та ін.

Сі́мішинець [*Сі́мішиниць*], -нця. 1715: кр. *Jo. Simiczinicz* (!) — Горінчово (Вélay 144); 1751: *Лука Сі́мішинец* — Монастирець (Гаджега-М 197). ◀ Від андр. *Сі́мі́ха* — “дружина **Сі́ми**” + -инець.

Сі́мион †. 1672: *Syimonis Andreka* — Ясинія (Вélay 166); 1715: кр. *Jo. Szimjonu* — Н. Селище (Вélay 195); 1733: из *Іваномъ Сі́миополь* — Нягів у сх. Слч (ПаПо-2 34). ◀ Від чол. імені *Сі́мион*, яке в XVII ст. широко вживали на Гуц та в прилеглих до неї регіонах. Пор. 1678: кр. *Huk Szimjon* — Вел. Бичків (Вélay 128); 1696: вдова *Sophia Szimjonicha* — Луг (Вélay 173); 1678: кр. *Szimjoncsul* — Ясинія (Вélay 167). Пор. ще болг. чол. ім'я *Сі́мьон* (Ковачев 469).

Сі́мка́нінець [*Сі́мка́ниць*], -нця — Осій, Ільниця. ◀ Укр. утворення з суф. -и́нець від місц. андр. *Сі́мка́ня* — “дружина **Сі́мка**”.

Сі́мка́нич — Ір, Хс, Мж, Вн, Пр. 1682: кріпаки *Szimkanits Kuzma, Matyi; Szimkanyits Fedor* — Вільшинки (УетС 88-59); 1819: п-ще *Semkanicz* — Лавочне (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Сі́мка́н* — “дружина **Сі́мка**”.

Сі́мкó — Уж, Вб. 1437: ос. назва *Сі́мкó* — Сучава (ССУМ II 344); 1682: *Szimku Ivan* — Буківцьова (УетС 88-59); 1707: *Сі́мковъ сын на имя Кузма* — Імстичово (ПаПо-3 37); 1720: кр. *Timóth*

Szimko — Добрянське (Bélay 177); 1775: кр. *Szimko* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Симко́*, співвідносного з кал. іменем *Симеон*.

Симківич — Пр, Уж, Ір, Вн, Хс. 1615: кенез *Andr. Szimkovics* — Воловець (LchAd-366); 1678: кр. *Szinkovics (!) Szimjon* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Симко́**.

Симківський — Ворочово. ◀ Від антр. **Симко́** + кн. суф. **-овський**.

Симку́лич — Дравці, Ужгород. XVIII ст.: *Szimkulics* — Ужан (ПеУрб 125); 1819: п-ще *Szymkulicz* — Липа на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Симку́ля* — “дружина *Симка́*”.

Симнянський — див. **Сем'янівський**.

Симович †. 1750: *сын Симеона Симоновича з Михайловець* (Гаджега-Уж 161). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Сим** або **Сіма**.

Симога †. 1682: *Szimoga Szimko* — Туриця (UetC 88-59); 1692: *Ioannes Simoga* — Мк (Лучкай 16. — 60); 1762: *отець Ілія Сімога парох* — Підполоззя (Сах 89); 1751: *парох Андрей Симога* — Сімирки (Гаджега-Уж 60). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. **-ога** від антр. **Сіма** або **Сим**, тобто імені *Симон*.

Симодейко — Лохово, Черевіці, Кальник. 1773: присяжний *Mathias Szémodéko* — Лохово (ДжеДел 291). ◀ Пох. п-ща нечітке. Можливо, має стосунок до антр. 1214 р. з ком. Бігар: *Symond pater centuriones* (RegVar 187). Однак більш правдоподібно, що це фонет. вар. п-ща **Самодейко**.

Симон — Ужгород. 1751: *Георгій Симон* — Часлівці (Гаджега-Уж 60); 1751: *Гавріил Симон* — Діброва (Гаджега-М 179). ◀ Від непопулярного нині кал. імені *Симон*.

Симотянко †. XVII ст.: *селянин Симотянка* — Старе Село (Микитась 34). ◀ Укр. утворення з двоморф. суф. **-яно** від лемк. антр. 1787 р. *Setota*, тобто імені *Сема* (Красовський 137).

Симочка — Олешник. 1685: *Симочко... три ливы* — Кам'янське (ЛелПам 228). ◀ Від п-ща **Симочко** у формі род. відм.

Симочко́ — Пр, Мк, Св. 16324: п-ще *Szitocsko* — Рокосово (Szabó 453). ◀ Від антр. **Симко́** + здр. суф. **-ко**.

Симочок, **-чка** — Тур'ї Ремети. ◀ Від антр. **Симко́** + **-ок**.

Симуліга — Іза. 1684: кріпаки *Szemuliga Andre, Ivan*, а 1696: кр. *Alex. Simulyga* — Рахів (Bélay 182). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. **-ити** від антр. *Симул* або *Семул*, співвідносних з іменем *Сима*, *Сема*. Пор. споріднені п-ща 1448: *Pyesh*

Simuloni — Перемишль (Smolka II 47); 1787: п-ще *Semuloni* — Чистогорба на Лемк (Красовський 137).

Симу́лик [*Сімулир*] — Хс, Тч, Мк. 1715: кр. *Demeter Szimulik* — Іза (Bélay 157). ◀ Укр. патр. утворення з суф. **-ик** від рум. антр. *Simule* (Iordan 416). Рум. ім'я *Simul*, співвідносне з *Симеон*, у Мараморші фіксується з XVII ст. (Bélay 134, 135).

Симурник — Старе Давидково, Чопівці. ◀ Вар. п-ща **Семурник**, але пох. твірної основи до кінця не з'ясоване.

Симчєра [рідше — **Сімчєра**] — Ір, Мк. ◀ Укр. утворення зі згр. суф. **-єра** від антр. **Симко́**.

Сімчик — Ір. 1787: п-ще *Simczyk* — Королєво (Красовський 138). ◀ Від **Симко́** + **-ик**.

Симчіпа — Мк, Ір, Св. ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. **-ина** від **Симко́**. Пор. ще серб. імена *Симча*, *Симче*.

Симчіра — Червеньово. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Симчєра**.

Симчішин, **-на** — Вел.Березний, Ужгород. ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ин** від андр. *Симчіха* — “дружина *Симка́*”.

Симчіще, **-ща** — Худльово, Горяни. ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. **-ище** від антр. **Симко́**.

Симчо́, **-ча́** — Пр. ◀ Від здр.-пестл. імені *Симчо́*, що від *Симко*, як і **Іванчо**, **Юрчо́** та ін.

Симчук — Ужгород. Від антр. **Симко́** + **-юк**. Пор. аналогічне утворення 1715 р. з суф. **-чак**: кріпаки *Isak, Jo... Simszak* — Н.Руна (Bélay 185).

Симшак †. 1649: кр. *Nic. Szinak* — Ізки (Bélay 155); 1672–1696: кр. *Szinak Vaszil* — Вел.Бичків (Bélay 155). Пор. ще 1403: *вѣра п. Сина Бырлича* — Сучава (ССУМ II 345). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ик** від молд. чол. імені *Сина*, співвідносного з гр. *Συνέσιος*, представленого у грамотах XV ст. (ССУМ II 409). 2. Від хорв. кал імені *Sina*, співвідносного з *Simeon* (Šimundić 453), + **-ин**.

Симдзіюк — Водиця, Грушово, Пор. 1787: п-ще *Sendziut (!)* — Вислоchau на Лемк (Красовський 138). П-ща *Sędziuk, Sendziuk, Sędziak, Sędza* є і в Польщі (Rymut II 401). ◀ Укр. утворення з суф. **-юк** від п-ща *Sendzia*, наявного у гуцулів (Vincenz 529), а останнє — від гуц. полонізму *céndзя* — “суддя”.

Синеvir †. 1720: кр. *Lad. Szinaver (!)* — Тересва (Bélay 205). Пор. суч. болг. п-ще *Синевирски* (Илчев 450), який, напевно, пов'язаний з топ. *Синеvir*. ◀ Закарп. ойк. *Синеvir* став п-щем, імовірно, усіченням угор. прикм. форманта **-i**. Отже, проміжним етапом мусив бути угор. прикм. *szinevéri*, тобто “синеvirський”.

Синівич — Ір. ◀ Суч. вар. п-ща постав після Другої світової війни на основі п-ща *Синьович*, а останнє — з імен *Сень* або з *Сеньо*.

Синетар [*Синетарь*] — Ір, Мк, Св. ◀ Етимологія п-ща спірна. 1. На думку Г.Стрипського (“Літературна неділя”. — 1941. — С. 80), марамороська лексема *синетарь* — рум. і походить від рум. апел. *sinator* — “сопілкар”. 2. П-ще могло виникнути також на основі бойк. *сенатарь* — “керівник” (Он II 270). 3. Від апел. *санітарь*, який на Ір, напр., у с.Довге, озн. “багатий вівчар”. 4. У народі ще пам’ятають *сенетарів*, які виготовляли і продавали *сінету*, тобто “синій барвник”. Пор. давньорус. *синета* — “пряжа, тканина синього кольору” (Срезн III 355). 5. За Є.Желхівським (Ж-Н 864), *сінета* — це “синій ліс”. Вважаємо, що в нашому випадку йдеться про апел. *синетарь*, який ще в XIX ст. В.Чопей засвідчив на Зак у зн. “маляр” (Чопей 362).

Синик †. 1715: кр. *Pe. Szinikiw* — Келечин (Bélay 162); 1787: п-ще *Synik* — с. Волошинове на Бойк (ЙМ). ◀ Від терміна спорідненості *сынъ* або від співзвучного з ним молд. кал. імені *Сина* (ССУМ II 345) + *-ик*.

Синиця — Келечин, Онік, Іза. 1618: кр. *Szinicza Iwan* — Біловежа на Маковиці (Mars 99); 1715: кр. *Szinicza Janos* — Іза (Bélay 157); 1773: кр. *Szenetza (!) Petro* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ще *Synica, Sienica* — Вишоватка, Граб, Котань, Ожина на Лемк (Красовський 138). ◀ 1. Від назви птаха *синиця*. 2. Від бойк. ботанічного номена *синиця* — “волошка” або від медичного номена *синиця* — “синець” (Он II 214).

Синичак — Ужгород. 1787: п-ще *Synczak* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Синиця* або від *Синик* + суф. *-як*.

Синичка — Уж, Мк, Тч. 1787: п-ще *Senyczka* — Дубрівка Руська на Лемк (Красовський 138). ◀ 1. Від антр. *Синиця* або *Синик* + *-ка*. 2. Від здр. назви птаха *синичка*.

Синка †. 1715: *Jo. Sonka* — Колодне (Bélay 134); 1661: кріпаки *Sonyko Dan, Gavrilla, Jur, Mihailo* — Рускова (Bélay 188). ◀ Напевно, давньоукр. чол. ім’я *Сына* в його здр.-пестл. формі, яке пов’язане з повними іменами на зразок *Синезіс, Синетос* (ССУМ II 409).

Синко — Вл, Св. 1437: кр. *Wayzo Synko filius* — Коромля (Nagy-2 341); 1648: *Sinko Hrich (!)* — Голубине (Maksay 526); *Szinko Boricz (!)* — Підполоззя (Maksay 529); 1682: *Szinku Matyi* — Буківцьова (UetC 88-59); 1715: *Jo. Szinku* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Припускаємо, що п-ще того ж пох., що й антр. *Синик*. Пор. ще давньоукр. чол. ім’я *Синко*

(Керста 345, ССУМ II 345), яке у XVII ст. вживалося також на Зак (Maksay 541).

Синківич †. 1773: *Joannes Szinkovics* — Підмонастир (Кінах 132). ◀ Від антр. *Синко* + суф. *-ович*.

Синкўлич — Чорнотисово, Заричово. 1682: *Szinkulits Vaszily* — Буківцьова (UetC 88-59). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Синкўля* — “дружина *Синка*” 2. Від чес. п-ща *Sinkula* (Moldanová 29) + *-ич*.

Сїновець [*Сьїновець*], *-нівця* — В.Грабівниця. ◀ Від слц. або пол. апел. *synoves* — “племінник” або від укр. діал. *сьїновець* — “син” (СУМ IX 184).

Синович †. 1572: *Dem. Zenouich* — Свалява (UetC 53-15); 1772: присяжний *Joannes Szinovics* — Стройно (Удварі-2305). ◀ Від антр. *Сьн* + суф. *-ович*.

Синчина †. 1696: кенез *Szinczina Szimko, Mihaly* — В.Ворота (Maksay 395). ◀ Укр. утворення зі здр. суф. *-ина* від антр. *Синко*.

Синчолович †. 1649: кр. *Szinczolicz Fedur* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Сеньчоло*, на якому позначився рум. вплив.

Синька — Н.Бистрий. 1437: кр. *Paulus Synka* — Войнятина (Nagy-2 340). ◀ Видозміна п-ща *Синко* або *Сенько*.

Синько — Мж, Вл, Хс, Тч. 1437: кр. *Zeynko* — Ремети у сх. Слч (Nagy-2 339); 1787: *Synko* — Дубна на Лемк (ЙМ). ◀ Новіший фонет. вар. п-ща *Сенько*.

Синьківич — Мж, Ір. 1787: кр. *Senkowicz* — Красна, Мисцова на Лемк (Красовський 137). ◀ Від антр. *Синько* + *-ович*.

Синькўлинець — Н.Ворота. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Сенькўлинець*.

Синьо [ор. — *Синьом*] — Тч, Хс. 1715: кр. *Mich. Szinyo* — Криве (Bélay 164); 1757: п-ще *Senio* — Чорнотисово (Szabó 339); 1787: п-ще *Senio* — Баниця, Мокре, Надоляни на Лемк (Красовський 137). ◀ Від місц. розм. вар. чол. імені *Сеньо* (оф. *Семен*).

Синьовичий †. 1715: кр. *Mich. Czinyowiczki* — Драгово, вл. *Andr. Szinaviczka* — Кимпулунг (Bélay 169, 149). ◀ Укр. прикм. від гал. ойк. *Синьовідське*.

Синьчак — Зняцьово. ◀ Від антр. *Синько* + *-як* зі звуженням кореневого голосного /e/ в позиції перед пом’якшеним *нь*.

Синява †. 1715: декан *Michael Syniawa* — Мукачів (HodOkt 637). ◀ Правдоподібно, ойк. *Синява*, яких в Україні щонайменше п’ять, став п-щем.

Синяк — Білки, Осій, Оріховиця. 1715: кр. *St. Szinyak* — Новоселиця на Мж, *Lad. Szinjak* — Тюшка (Bélay 147, 209); 1787: п-ще *Syniak* —

Семичів, Гнила, Н. і В. Яблунька на Бойк (ЙМ); 1715: кр. *Andr. Senjak* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Від апел. *суня́к*, який в Укр. Карпатах озн. і медичне поняття, і вид гриба, і вид риби (Гр IV 121, Он II 214, Владыков 230, Чопей 362). 2. Фонет. видозміна п-ща *Сеня́к*, що від імен *Сень* або *Сеньо́*.

Сиринча †. 1751: п-ще *Szirincsa* — Тросник (Szabó 473). ◀ 1. Від місц. укр. мадяризму *сиринча* — “щастя”. 2. Можливо, безпосередньою твірною основою для п-ща стало угор. іменування засновника закарп. села *Сере́нчівці*, що на Мк (суч. оф. назва — *Щасливе*).

Сирітка [*Сирі́тка*] — Чинадьово. 1645: *Демко Сьротка* — Горинчово (Яворск 203). ◀ 1. Від антр. *Сирота* + суф. -ка. 2. Від здр.-пестл. апел. *сирі́тка* — “дитина без батьків” чи в якомусь ін. його значенні.

Сирота — Мукачів. 1654: кр. *Szirota Jonas*, а 1694 — *Sirota Stephan* — В.Водяне (Bélay 121); 1671: кр. *Szirota Tomas* — Буштино (Bélay 132); 1787: п-ще *Sirota* — Страшевичи на Бойк (ЙМ), *Sierota* — Гладишів на Лемк (Красовський 138). У поляків п-ща *Sirota* і *Sirotko* засвідчуються з XV ст. (SSNO V 80), а на Подг — 1689 р. (Вубак II 59). ◀ Від апел. *сирота* — “особа, що втратила батьків”, або в якомусь ін. його значенні (СУМ IX 202).

Сиротя́к — Н.Бистрий, Міжгір'я, Мочола-Хутір. 1787: п-ще *Syrotiak* — Сколе, Славське, Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. *Сирота*.

Сирохма́н — Уж, Мж. 1720: кр. *Lad. Szirokmai* (!) — Присліп (Bélay 181); 1755: *Сирохман Іван* — Ділове (ПаПо-3 11); 1775: *гавріиль сирохманъ* — Присліп (Сах 98); 1787: п-ще *Syrochman* — Луковиця, *Sirochman* — Волосянка на Бойк (ЙМ). Крім Зак і Прикарпаття, п-ще побутує також у сх. Слч, а у гуцулів — у вигляді *Sorochman*, *Sorochmaniuk* (Vincenz 499). ◀ Від бойк. апел. *сирохма́н* — “сирота”, “круглий сирота”, “самітна людина”, “бідняк” (Он II 215, Чопей 362). Апел. *сьрохман* на Зак зафіксований щонайменше з 1772 р. (ДжеДел 160).

Сирюг †. 1682: *Szirugh Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -юг(а) від дієсл.основи *сир/сер/ср*. Пор. ще п-ща прикарп. гуцулів із цим коренем: *Sran*, *Srańek*, *Serun*, *Serylo*, *Seryneńko* (Vincenz 470). 2. У Польщі є п-ща *Seruga*, *Sieruga*, *Szeruga*, але К.Римут вважає, що вони походять від пол. апел. *szaruga* — “доц”, “негода” (Rymut II 524).

Сиса́к [*Сыса́к*] — Буштино. 1618: кр. *Sziszak Iwan* — с. Чернина на Маковиці (Mars 86); 1720:

кр. *Rhihor Sziszak* — Синевир (Bélay 201). П-ще *Сисак* також поширене у сх. Слч та у селах Вислік Вел., Ждиня, Мисцова, Снітиця на гал. Лемк (Красовський 138). ◀ Від укр. діал. апел. *сыса́к* — “сосун” (Гр IV 123, СУМ IX 470), “ягня, поросля, яке ще ссе” (Он II 216). Пор. ще бойк. п-ще 1787 р. *Sysun* (ЙМ).

Сита, -ти — Вел.Бистрий, Майдан, Вишково. П-ще *Sita* є в Хорватії (Leksik 593) та Польщі (Rymut II 427). ◀ Імовірно, від серб.-хорв. *сита* — “комиш”, “ситник”, “оситняк”. Можливо, п-ще пов'язане з давньою ос. назвою кр. *Sytecí*, записаною 1213 р. в с. Бан, що в ком. Красна (RegVar 163), та з п-щем 1787 р. *Sytciov* — с. Майдан на Бойк (ЙМ).

Ситан †. 1715: кр. *Andr. Szitan* — Вел.Бичків (Bélay 129). П-ще *Sitan* та похідні від нього є і в Польщі (Rymut II 427). ◀ 1. Імовірно, від антр. *Сита* + -ан. 2. Менш правдоподібно, що безпосередньо твірною основою п-ща став серб.-хорв. прикм. *ситан* — “дрібний”.

Ситарь [*Сита́рь*, рідше — *Сіма́рь*] — Мж, Пр, Хс, Вн, Тч. 1715: кр. *Paul. Szitar* — Чумальово (Bélay 133); 1772: кр. *Thomas Sitar* — Камйонка в ком. Спіш (Ud-4 121). У Польщі п-ще *Sitarz* зафіксоване з XIV ст. (SSNO V 82). ◀ Від укр. апел. *сита́р* — “майстер, що виготовляє сита, ситник” (СУМ IX 206).

Сита́ш †. 1692: п-ще *Szitas* — Дівичне (Szabó 354); 1719: п-ще *Szítás* — Велятин, а 1773 — Добра (Szabó 357, ПЕПред 317). ◀ Угор. п-ще, еквівалентне укр. апел. *сита́р*.

Ситко †. 1648: *Siko Mihaly* — Бистра (Maksay 523). У Польщі п-ще *Sitko* фіксують 1389 р. (Rymut II 427). ◀ Можливо, демінутив від апел. *сита́о*.

Сітнік — Кушниця, Ужгород. 1449: сел. *Zythnyk* — Кривоштяни (Nagy-2 445); 1820: п-ще *Sytnik* — Веремін на Лемк (ФМ). П-ще *Sitnik* є і в ін. регіонах Польщі (Rymut II 427). ◀ Від апел. *сита́ник* — “майстер, що виготовляє *сита*”.

Сич †. 1618: кр. *Szicz Wancza* — Чернина на Маковиці, кр. *Szicz Iwan* — Курова на Маковиці (Mars 85, 95); 1772: староста *Paulus Szics* — Сусково (Удварі-2 305). На території Польщі п-ще *Sycz* фіксується 1551 р. (Rymut II 513). ◀ 1. Правдоподібно, від укр. назви птаха *сич*. 2. Можливо, від бойк. персоніфікованої назви гадюки *сич* (див. Он II 216).

Сича́к [*Сыча́к*] — Кайданово. 1787: п-ще *Syczak* — Бітля на Бойк (ЙМ), п-ще *Sicz* — Селська на Лемк (Красовський 139). П-ща *Syczak*, *Syczko*, *Syczuk* побутують у Польщі (Rymut II 513). ◀ Від антр. *Сич* + -ак.

Січчик [Сьччик] — Жденьово, Свалява. ◀ Від антр. *Сич* + *-ик*.

Сичкун [Сычкун] — Пилипець. ◀ Від андр. *Сычка* — “дружина *Сыча*” + атрибут. суф. *-ун*. Проміжним етапом на шляху від *Сича* до *Сичкуну* міг бути також антр. *Сичко* або *Сичок*. Пор. 1489: шл. *Zechko f. Naan* — В.Вишава (Bélay 219); 1787: п-ще *Seczok* — Гладишів на Лемк (ЙМ).

Сичув †. 1682: *Szicsu Vaszily* — Смерекова (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ще *Sucz* — Барвінок, Городок, Ситниця, Чертіж на Лемк (Красовський 138). ◀ Місц. укаючий еквівалент загальноукр. присвійнопримк. утворення *Сичів*.

Сівач — Арданово, Дунковиця, Иршава. ◀ Від апел. *сівач* — “сіяч” (Ж-Н 862, Гр IV 125).

Сівич — Перечин. ◀ На місц. ґрунті етимологія цього слов. п-ща не має однозначного пояснення. Можливо, воно є наслідком спонтанної фонет. мадьяризації укр. п-ща *Сивич* або ж принесене з Хорватії (Leksik 593).

Сівогоп — Ярок. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Сивогоп*, яка відбулася під угор. впливом.

Сігетій [Сігеті], *-ія* — Вн, Ир. 1547: п-ще *Szigeti* — Добросілля (LehBer 69); 1775: п-ще *Szigeti* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Угор. п-ще *Szigeti* утворено від ойк. *Sziget*, що в комітатах Бігар і Мараморш (Vályi III 405–406). Перша письм. згадка п-ща в Угорщині зафіксована 1396 р. (Kázmér 1007).

Сідак — Вл, Св, Вб, Хс, Вн. 1819: п-ще *Sidak* — Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. п-ща *Siedak* і *Sedak* у Польщі (Rymut II 413). ◀ 1. Від місц. апел. *сідак* — “дошка для сидіння” (Чопей 388, Ж-Н 867, Гр IV 125), “сідало для курей” (Karas 139), “стілець, який використовують пастухи при доїнні овець” (Он II 217). 2. Від жін. імені *Сіда* (див. Сідей) + *-ак*. Пор. ще 1778: п-ще *Sidan* — с. Волосате на Лемк (Красовський 138).

Сідей [Сідуй] — Мж, Тч, Хс, Вн, Св, Рх, Мк. 1574: п-ще *Zide*, а 1628 — *Sidaj* (!) — Черна (Szabó 306); 1682: *Sidii Petro* — Сімирки (UetC 88-59); 1715: кр. *Jo. Szide* — Кричово (Bélay 146); 1715: кріпаки *Koszt., Lad. Szidej* — Синевир (Bélay 200); 1763: *раба Одотя Сѣдейка* — Колочава (Сах 71). ◀ Від рум. жін. імені *Сіда*, що з імені *Persida* + *-ей*. У словаків ім'я *Side* співвідноситься з *Sidonia* (Majtán-Považaj 221), а у хорватів та сербів — із *Desideria*, *Isidora*, *Kasida* (Šimundić 532, Гр 304). Пор. ще 1583: шл. *Elizabeth Sydy* — Сигіт (Bélay 197).

Сідейович †. 1715: кр. *Jo. Sideovicz* — Студений (Bélay 146). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. Сідей. Пор. ще 1682: *Sidovitsk* (!) *Olexa* — Ставне (UetC 88-59).

Сідин †. 1720: кр. *Luc. Sziden* (!) — Синевир (Bélay 201). ◀ Від того ж жін. імені *Сіда*, що й Сідей, + суф. *-ин*.

Сідич †. 1648: *Sideich Vasil, Sideich Danko* — Латірка, а 1699 — *Siecz* (!) *Pavel* (Maksay 54). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Сіда* (див. Сідей).

Сідлак — Мк. Пор. 1570: *Mart. Szihlak* (!) — Колодне на Ир (UetC 97-29). ◀ Від апел. *сідлак* — “старожил” (Ж-Н 867).

Сідлар [Сідларь], *-ря* — Ільниця, Осій. Пор. 1787: п-ще *Siedlarz* — Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *сідларь* — “сідельник”. Пор. апел. *сідляр* (Грк IV 125).

Сідор — див. Сідор.

Сідоран — див. Сідоран.

Сідун — Мк, Уж, Вн. Пор. 1213: ос. назва *Sedun* — Бан у ком. Красна (RegVar 163); 1343: шл. *Sidon* (!) *Miklos* — с. Саловка (LehBer 709); 1787: п-ще *Sidun* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ Етимологія п-ща неоднозначна. 1. Лексикографічно незасвідчене укр. утворення з суф. *-ун* від дієсл. *сідати*, тобто “той, що сідає, сидить”, як і ім. *брехун, говорун, мовчун*... Пор. п-ща *Siedun, Sieduń*, а також *Sedun* на території Польщі (Rymut II 413). 2. Утворення з суф. *-ун* від примк. *сідуй* — “сивий”, як і *білун, веселун, довгун*... 3. Найменш імовірно, що п-ще зі слц. чол. імені лат. пох. *Sidón* (Majtán-Považaj 221) або хорв. гіпок. чол. імені *Sida* чи *Sido* (оф. *Desiderij, Isidor, Sidonij* — Šimundić 452) + суф. *-ун*.

Сійка †. 1720: кр. *Lad. Szijka* — Ляховець (Bélay 178). ◀ Від укр. діал. назви птаха *сійка* — “сойка” (Ж-Н 867, Он II 217).

Сіка — Люта, Вішка. 1648: *Sika Sticz* (!) — В.Ворота (Maksay 549); 1655: *Sika Peter* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Sika, Syka* — Сушиця, Тершів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від чол. імені *Сіка* або *Сіко*, які є усіч. вар. повного імені *Олексій* (Гуц, Буковина). 2. Від бойк. співзвучної назви птаха *сіка* — “чорний дятел” або риби — “коблик”. У першому випадку йдеться про фонет. зміну в назві птаха *сідка* через вар. *сійка*.

Сікан — Чорноголова, Мирча. 1715: кр. *Jo., Luc. Sikan* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1787: п-ще *Sikanow*, а 1819 — п-ще *Sikan* — Семичів та Шевченкове на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. **Сіка**.

Сікіта — Уж. ◀ Імовірно, від антр. **Сіка** + рідкісний формант *-іта*. П-ще *Sichita* є і в румунів (Jordan 414).

Сікора — Хс, Ир, Мк, Рх. 1607: п-ще *Sikora* — Вел.Березний (UetC 604-8); 1648: *Sikora Fetyko, Simko* — Н.Ворота (Maksay 539). Пор. 1787: бойк. п-ще *Sikorski* в с. Сможе та п-ще *Sikorycz*

у с. Ільник (ЙМ). На Подг п-ще *Sikora* фіксується з 1619 р. ◀ Від західнослов. назви птаха *sikora* — “синиця”. Малоймовірно, що воно пов’язане з подільським *sikóra* — “осокір”.

Сікса — Ужгород. 1758: *Федур Сѣксув з братом Василюм* — Раково (ПаПо-1 172). ◀ Від гал. діал. *сікса* чи *сікса* — “той, що мочить під себе” (Галицько-руські народні приповідки. — XXVII. — С. 91).

Сіксаї — Старе Давидково, Виноградів. 1646: п-ще *Sixay* (Szabó 372). ◀ 1. Від укр. п-ща Сікса + суф. -ай. 2. Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Szikszo*, наявного в комітатах Абауй та Гевеш (Kázmér 1010).

Сікүлинець [*Сікүлинець*], -ця — Мукачів. ◀ Укр. утворення з суф. -иць від андр. *Сікүля* — “дружина Сіки” або від п-ща *Sikula*, яке на Подг зафіксоване 1793 р. (Bubak II 60) і має таку ж етимологію, як і Сікса.

Сікүра — Ужгород. ◀ Відозміна п-ща Сікóra.

Сіладії [*Сіладі*] — Уж, Мк, Хс. 1600: гор. *Mich. Zilagi* — Хуст (Bélay 151). ◀ Перша письм. згадка цього угор. п-ща зафіксована 1424 р. П-ще утворене від топ. *Szilágy*, що в ком. Саболч (Kázmér 1011).

Сілбер — Черногорова, Розтоцька Пастіль. ◀ Нім. п-ще від апел. *Silber* — “срібло”.

Сілваї [після Другої світової війни частіше пишуть Сільваї] — Мукачів, Сусково. 1775: кр. *Szilvai* — Вилок (Szabó 514). ◀ Угор. п-ще *Szilvai*, утворене від ойк. *Szilva*, що в ком. Шариш (Vályi III 412, Kázmér 1013), або від угор. антр. *Szilva* — “слива” + формант -i.

Сілваш — Середне. ◀ Угор. п-ще *Szilvás* уперше згадується 1409 р., а походить від співзвучного апел. *szilvás* у зн. “той, що вирощує сливи”, “той, що гонить слив’янку” (Kázmér 1013).

Сілваїшій [*Сілваїшій*], -ія — Уж, Вн. 1613: п-ще *Szilvasy* — Туртеребеш (Szabó 529); 1715: кр. *Szilvassy* — Бараничці (ПЕПред 321); 1743: кр. *Szilvasi* — Вилок (Szabó 544). ◀ Угор. п-ще утворення з суф. -i від ойк. *Szilvás*, що в комітатах Боршод, Добовка та ще кількох ін. (Vályi III 412, Kázmér 1013). Перша згадка п-ща — 1423 р.

Сілецький †. 1726: *отец Петр. Сѣлецкий* — Заріччя (ПаПо-3 38); 1787: п-ще *Sielicki* — Тур’є на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від ойк. *Сільце*.

Сілцер — Кальчине. ◀ 1. Нім. п-ще, що походить від нім. апел. *Silzer* — “добувач солі”. 2. Виходець із с. *Сільце*.

Сімирчанський †. 1692: архієпископ *Szimircsinski Alexius* — Турянщина (Лучкай-Іс 296). ◀ Від місц. ойк. *Сімиркі* + суф. -яський.

Сімир [*Сімурь*] — Лохово, Мукачів. ◀ 1. Напевно, усіч. (апокопований) вар. давньослов. двоосновного чол. імені моделі *Siemirad* (MalesBud 14, 24, 57, 111, SvoSta 81, 85). Пор. ще рум. п-ще *Simerianu* (Iordan 415). 2. На думку К.Римута, п-ще *Simer* прийшло до поляків від німців (Rymut II 424).

Сімківський — див. **Симківський**.

Сімку — Жнятино. ◀ Мадяризований вар. укр. п-ща **Симко** або його пос. деривата.

Сімович †. 1570: *Luc. Simowuch* — Дусино (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Сіма**, тобто *Симеон*.

Сімчик — Н.Ремети. — Див. **Сімчик**.

Сіпéвич — Свалява. — Див. **Синéвич**.

Сіра́к — Уж, Мк, Вл. 1787: п-ще *Sierak* — Чашин на Лемк (Красовський 139). У Польщі антр. *Sirak* згадується 1136 р. (Rymut II 420), у чехів було ім’я *Sirák* (SvoSta 202), а у XIV ст. воно було й у сербів (ГркРеч 170). ◀ Пох. п-ща неоднозначне. 1. Від давньослов. чол. імені *Сиракь*, співвідносного з двоосновними іменами на зразок *Сирогой* і співзвучного з суч. серб. та болг. іменем *Сирак* (ГркРеч 170). 2. Серб. апел. *сирак* — “сирота” чи його молд. еквівалентом *сэрак* — “бідний”. Пор. болг. чол. ім’я *Сирак*, яке давали хлопцеві, що народився услід після батькової смерті (Илчев 451). 3. Від бойк. давньої назви верхнього одягу *сіра́к* — “свита” (Он II 219, Караš 69, AGB III 135).

Сіраніч — Ужгород. 1787: п-ща *Syranicz* — Білянка, *Syrej* — Воловець на Лемк (Красовський 138). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Сіра́ня* — “дружина *Сіри*”. 2. Від зооніма *Сіра́ня*, який в Укр. Карпатах дають свійським тваринам сірої масті, + -ич.

Сі́рда — Новоселиця на Мж, Присліп. Пор. пол. п-ща *Sierda, Syrdza* та ін., які К.Римут пов’язує з дієсл. *sierdzia się* — “сердитися” (Rymut II 421). ◀ Імовірно, усіч. серб.-хорв. чол. ім’я *Срда* або *Срдо*, що від повного імені на зразок *Добросрда* або *Срдан* (Грк 183, Šimundić 456).

Сі́рера — Богдан. Пор. пол. п-ща *Sieręga* і *Sieraga* (Rymut II 420). ◀ Місц. укр. утворення з квалітат. суф. -era від антр. *Сі́риу* або від апел. *сі́риу*. П-ще *Siry* у лемк. с. Заболотці зафіксоване 1787 р. (Красовський 139). Є воно і на прикарп. Гуц (Vincenz 475).

Сіре́й [*Сі́риу*] — Довге. 1787: п-ще *Syrej, Syrey* — Воловець на Лемк (Красовський 138). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від пол. п-ща *Sira* або *Syra* (Rymut II 420). Антр. *Sira* в Польщі згадується 1136 р. (там само).

Сірка — Мал.Безезний. Крім цього, п-ще поширене в сусідніх селах Слч та на гал. Лемк (Красовський 139). Напр., 1787 р. п-ще *Sierka* в с. Кам'яна. У Польщі антр. *Sirka* фіксується з XVI ст. (SSNO V 79), а К.Римут наводить запис антр. *Sirka* з 1387 р. (Rymut II 420). ◀ 1. Правдоподібно, від місц. клички сірого коня *Сірку* (Чопей 389). 2. Пол. п-ща *Sirka, Sirko, Sierka* і *Sierko* походять від слов. двоосновних імен на зразок *Sierosław* або від старопол. *Siroslaw* (Rymut II 420).

Сірка́нич — Рипинний. ◀ Від андр. *Сірка́ля* — “дружина Сірки або дружина Сірка” + -ич.

Сірко — Вн, Хс, Тч, Уж. 1687: п-ще *Szirko* — Вел.Копаня, а 1751 — Королево (Szabó 548, 384); 1720: гор. *Mich. Sirko* — Хуст (Bélay 168); 1751: кр. о. *Сърко Оноковский* — Невицьке (Гаджега-Уж 156); 1787: п-ще *Sirko* — Смільна на Бойк (ЙМ). Поширене воно і в ін. регіонах України ще з козацької доби. П-ще *Sirko* є й у Польщі (Rymut II 420). ◀ Правдоподібно, від бойк. клички коня сірої масті *Сірко* (Он II 219).

Сіркув †. 1682: *Zirku Ivan* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Місц. укаючий еквівалент загальноукр. пос. прикм. *сірків* від антр. **Сірко**.

Сіркулич †. XVIII ст.: п-ще *Szirkulics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Сірку́ля* — “дружина Сірки” або “дружина Сірка”.

Сірмáй — Уж, Св, Рх. XV ст.: шл. *Szirmai* — Тросник (Szabó 469); 1512: *Szirmai Kristofné* — ком. Берг (LehLel 26); 1526, 1567: шл. *Szirmay Layos* — Підвиноградів (Szabó 489). ◀ 1. Правдоподібно, угор. утворення з формантом -i від ойк. *Szirma* (суч. укр. назва — *Дротинці*). В угорців перша письм. згадка припадає на 1459 р. (Kázmér 1015). 2. Від болг. або серб. імені *Сирма*, що з апел. *сърма* — “срібні або золоті нитки” (Илчев 451), або з серб. тюркізму *срма* — “срібло” + укр. патроніміий суф. -аї.

Сіряк — Жнятино. Пор. 1787: п-ще *Syrnik* — с. Мокра, Тарнава на Лемк (Красовський 138). ◀ Можливо, місц. укр. утворення з суф. -як від серб. чол. імені *Сриа*, в основі якого назва тварини (Грк 179).

Сірогáч †. 1687: п-ще *Szirohacz* — Вел. Копаня (Szabó 548). ◀ Імовірно, п-ще продовжує давньослов. ім'я *Сирогоје* (Грк 179).

Сітар — див. **Сітар**.

Сітка́р [Сітка́рь], -ря — Св, Мк, Ір, Вн. 1592: кенез *Francisco Zittkar* — Пасіка біля Мукачева (LehAd III 55); 1649: *драбаитм Sztikar* — Тростяниця (LehBer 771); 1773: присяжний *Basilius*

Sztikar — Пасіка (Удварі-2 302). ◀ Від апел. *сйткár* — “майстер, що виготовляє сітки”.

Січ [Січ і Сіоч] — Вн, Ір, Св, Хс, Уж. 1574: кр. *Zwch* — Виноградів (Szabó 422); 1602: кр. *Szics Thamas* — Дравці (UetC 104-8). ◀ 1. Угор. п-ще *Szűcs*, яке вперше згадується 1365 р., а походить від апел. *szűcs/szűcs* — “майстер, що виготовляє хутро та одяг” (Kázmér 1033). 2. Фонет. видозмінений (мадяризований) вар. п-ща **Сич**.

Січа́к — Уж, Вб, Мк. 1787: п-ще *Siczak, Syczak* — Бітля на Бойк (ЙМ); 1820: п-ще *Siczak* — Щавне на Лемк (ФМ), 1787: п-ще *Sicz* — Селиська на Лемк (Красовський 139). ◀ 1. Від антр. **Сі́ка** + -як. 2. Фонет. видозміна п-ща **Сича́к**.

Січка — Мк, Уж. 1597: кенез *Zicsko Pal* — Арданово (LehAd-1 160). У Польщі п-ще *Sieczka* та похідні від нього фіксуються з середини XV ст. (SSNO V 49). ◀ 1. Від апел. *січка*, який в одних регіонах озн. “солома, посічена на корм худобі” (СУМ IX 235), у других — “січкаря” (СУМ IX 235), а в третіх — “сікач” (Он II 220). Лексема *січка* у першому зн. вживалася на Зак в XVII ст. (ДжеДел 162). У Польщі антр. *Sieczka*, який К.Римут пов'язує з апел. *sieczka* — “посічена солома”, згадується 1431 р. (Rymut II 417). 2. Укр. утворення з суф. -ка від укр. антр. **Сі́ка**, від серб. імені *Cuha* — *Симеон* (Грк 179) або від хорв. імені *Sika*, що з *Isidor* (Šimundić 150).

Скака́ндій [Скака́нді], -ія — Середнє, Ужгород. 1696: кр. *Pe. Szkakan* — Ясиння (Bélay 167); суч. хорв. п-ще *Skakandić* (Leksik 594). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. У його основі проглядається слов. ос. назва *скока́н* чи *скака́н* — “стрибун”, але фіналь п-ща однозначно угор., хоч ойк. *Szkakánd*, від якого могло утворитися п-ще, ми не виявили.

Скаку́н — Мукачів. ◀ Від апел. *скаку́н* — “особа чи тварина, яка скаче, бігає тощо” (СУМ IX 245).

Скалинча́к — Глибоке, Н.Солотвина. ◀ 1. Імовірно, від болг. побажального чол. імені *Скалин* (Ковачев 471) + -чак. 2. Наслідок спотворення п-ща *Скалнча́к*. Якщо друге припущення правильне, то п-ще походить від слц. ойк. *Skálnik* (Majtán 375).

Ска́ло — Підгірне. 1787: п-ще *Skala* — Воля Н. на Лемк (Красовський 139). ◀ Імовірно, від бойк. або лемк. *ска́ла*, де цей апел. озн. не лише “скелю”, але й звичайну “брилу”, “каменюку”, які в слц. мові. У поляків п-ще *Scala* фіксується з XIV ст. (SSNO V 84).

Ска́ловці — Міжгір'я. ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Szkalóc*, що в ком. Ваш (Vályi III 415).

Ска́льник [Ска́лник] — Імстичово, Луково. П-ще *Skalnik* у Польщі фіксується з XV ст. (SSNO

V 84, Rymut II 428). ◀ 1. Від апел. *skalník* — “поліно, призначене для скіпки, але ще не розколоте” (Гр IV 131). 2. Чес. п-ще *Skalník*, що від апел. *skalník* — “каменяр” (Moldanová 210).

Скальський — Кольчино, Вел.Бичків. П-ще *Skalski* 1787 р. зафіксоване в лемк. с. Устя Руське (Красовський 139), а 1744 р. — на Подг (Bubak II 61). ◀ Від геогр. номена *скала* або від антр. **Скало** + -ський.

Скиба [*Скѣба*] — Мк, Св, Уж, Пр, Вн, Хс. 1607: *Skiba Mihalko* — Заричово (UeC104-8); 1618: кр. *Szkiba Andrej* — Куримка на Маковиці (Mars 90); 1648: *Szkiba Marton*, а 1699 — *Szkibo Hricz* — Неліпино (Maksay 548, 574); 1684: *Szkiba Janos* — Хуст (Bélay 152); 1773: присяжний *Matias Szkiba* — Косино (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Skiba* — Мошанець на Лемк (Красовський 139). На пол. землях п-ще *Skiba* фіксують лише з 1631 р. (Rymut II 431). П-ще *Skyba* є також у чехів (Moldanová 94). ◀ Від апел. *скѣба* — “плоский кусень хліба”, “шар ґрунту з-під плуга” (Чопей 363, СУМ IX 260–261).

Скибович †. 1648: *Szkibovich Hricz, Szkibovicz Fedor* — Неліпино (Maksay 548). ◀ Від антр. **Скиба** + -ович.

Скидар †. 1700: *Скидар Иван* — Кальник (ПаПо-1 165). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Скира [*Скѣра*] — Синевир, Синевирська Поляна. Пор. 1787: п-ща *Skiryecz* — Стрілки, *Skiriniec, Szkiriniec* — Нова Рожанка на Бойк (ЙМ), п-ще *Skircza* — Дарів на Лемк (Красовський 139). ◀ 1. Від бойк. апел. *скѣра* — “шкіра” і “шкура” (Он II 222), ймовірно, зі значенням “дуже худя людина”. 2. Від пол. п-ща *Skiera*, що від апел. *skier* — “шибеник”, “шалапут” (Rymut II 431).

Скирчук [*Скирчѣк*] — Рх. Пор. 1820: п-ще *Skurka* — Ославиця на Лемк (ФМ); 1787: п-ще *Skiryecz* — Стрілки на Бойк (ЙМ); *Skurczak, Skirczak* — Вислік Вел., Дальова, Шклярі на Лемк (ЙМ). П-ще *Skirczuk* є і в Польщі (Rymut II 431). ◀ Від антр. *Скірка* (< *Скира*) + -юк.

Скічка — Торунь, Присліп. Пор. пол. п-ще *Skoczka* в Поморі. П-ще *Skoczko* в Польщі згадується з 1495 р. (Rymut II 433). ◀ Від бойк. апел. *скічка* — “жаба” (Ж-Н 873, Он II 223).

Склавус †. 1458: *Sclavus*, а 1470 — там само антр. *Thot* — Чорнотисово (Szabó 338). ◀ Від лат. епн. *sclavus*, який на території Угор. королівства до кінця XV ст. живився як кн. назва кайкавських хорватів, словінців та словаків (ČuSlov 53).

Скляр [*Склярь*], -ра — Вн, Гр, Хс, Мж, Рх. 1715: кр. *Dem. Szklar* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від укр. назви фаху *скляр*.

Скоба †. 1715: гор. *Fr., Jo. Szkoba* — Хуст (Bélay 153); 1819: п-ще *Skoba* — Князівське на Бойк (ФМ).

П-ще *Skoba* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ Від давнього укр. апел. *скоба* — “зігнута півколом або під кутом металева смужка” (СУМ IX 288).

Скобей †. 1649: п-ще *Szkobei* — Дунковиця (LehBer 639). П-ще *Skobiej* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ Укр. утворення з суф. -ей від антр. **Скоба**.

Скоблѣй [*Скоблѣій*] — Вн, Гр. ◀ Укр. утворення з суф. -ей від п-ща *Скобля*, яке нині функціонує у чехів і болгар як п-ще, а походить від давньочес. апел. *skoble* — “рубанок”, “шкрябачка” (Moldanová 210) чи болг. *скобел* — “т. с.” (Ковачев 471).

Скокан †. 1696: кр. *Pe. Szkakan* — Ясиння (Bélay 167). П-ща *Skokan, Skokun, Skokuń, Skocze* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ 1. Від сл. апел. *skokan* — “стрибун”, “скакун”. 2. Від антр. *Skok*, який у Польщі згадується 1206 р. (Rymut II 433), + -ан.

Скольський †. 1721: свящ. *Simon Szkolszky* — Нове Село (Лучкай 16. — С.196). П-ща *Skolski i Skulski* є і в Польщі (Rymut II 433). ◀ Прикм. від гал. ойк. *Ско́ле* без переходу кореневого /o/ в /i/.

Скопѣць, -пця — Ужгород. Пор. 1661: кр. *Eskope Vaszil* — Стремура (Bélay 202). ◀ Від омонім. апел. *скопѣць*, ймовірно, у зн. “кастрат” (СУМ IX 296, Гр IV 296, Reczek 449), а не у зн. “дійниця” (Ж-Н 878). На Запоріжжі п-ще *Скопѣць* фіксується 1649 р. (Осташ-3 559), а на пол. землях *Skopiecs* записане 1639 р. (Rymut II 434). Пор. ще хорв. п-ще *Skopac* (Leksik 593).

Скоромислѣй [*Скоромыслѣій*], -ей — Гуклибий, Білки. ◀ Місц. укр. утворення з суф. -ей від двоосновного слов. імені **Skoromysla* (пор. старопол. *Skorogostъ*, давньорус. *Осмомысль*, хорв. *Skoromir*) + -ей. Другий компонент п-ща представлений у антр. 1449 р. *Paulus Mysley* (Nag-445). Пор. ще хорв. п-ще *Skoroslavljević* (Leksik 595).

Скорондіяк — Широке, Заболотне. ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Припускаємо, що це місц. утворення з суф. -як від незасвідченого антр. *Скорѣнда*, який перебував у колі таких прізвиськ, як *Дурѣнда, Глухѣнда, Хромѣнда*, але з часом деетимологізувався, втративши зв’язок із прикм. *скорѣй*.

Скорчинога †. 1756: староста *Михайло Скорчиюга* — Терново (ПаПо-1 150). ◀ Місц. двоосновне утворення прізвиськового типу від дієсл. *скорчѣти* та ім. *нога*. Отже, первісним зн. іменування могло бути “людина зі скорченою ногою”.

Скотар [*Скотарь*], -ря — Вонігово. ◀ Від апел. *скотарь* — “той, що займається розведенням скоту”, “пастух рогатої худоби” (СУМ IX 307, Гр IV 141, Чопей 364, Срезн III 385, Reczek 450).

Скотарський †. 1690: *Georgius Skotarski* — Гуклибий (Лучкай 16. — 54); 1751: *Феодосія Скотарска с вояками блудно жїст* — Нягово

(Гаджега-М 186). ◀ 1. Від ойк. *Скотарський*, що на Вл. 2. Від антр. *Скотар* + *-ський* або від апел. *скотарський* — “той, що стосується скотарів”.

Скотець †. 1513: кр. *Skwthec* — Приборжавське (Bélay 220). ◀ Можливо, демінутив від апел. *скот*.

Скочко — Зубівка. Пор. 1787: п-ща *Skocz-kiewicz* — С.Спас, а 1819 — *Skoc* — Страшевичі на Бойк (ФМ, ЙМ), 1787: *Skoczypies* — с. Війське на Лемк (Красовський 139). П-ще *Skok* є у хорватів (Leksik 595) та у чехів (Moldanová 210). У поляків п-ко *Skoczko* фіксується з 1243 р. (SSNO V 81), а пізніше — п-ща *Skoczka*, *Skoczko*, *Skoczeń* та ін. (Rymut II 433). Пор. ще старопол. апел. *skoczek* — “коник”, “танцюрист” (Reczek 448), а *skoczka* — “танцюристка” (там само). ◀ Суф. утворення від дієсл. *скочити*. Первісним зн. утворення було, напевно, “бистронога людина”, *skocz* — “людина, охоча до танців” (Bubak II 62). Пор. ще апел. *скочка* — “лісова миша” (Гр IV 142).

Скраль — Ільниця. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Скрижинський — Ворочово. ◀ П-ще, імовірно, пол. пох. від дієсл. *skrzyżć* — “схрестити”.

Скрип — В6, Пр, Уж. 1787: п-ще *Skrzyp* — Радошиці на Лемк (Красовський 139); 1819 — п-ще *Skrypiec* — В.Стинава на Бойк (ФМ), 1787: — п-ще *Skrzyp* — Бережниця, Лінина, Розлуч на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Szczyp* згадується 1457 р. (SSNO V 102). ◀ Від апел. *скрип*, який в Укр. Карпатах уживається в кількох зн.: “скрипиння”, “стара людина” (Ір), “птах деркач” (Хс), “вид гіркого гриба” (Чопей 364), “білий колір у яличковій лісі” (Он II 227). Тут ідеться, напевно, про звичайне регресивне утворення від дієсл. *скрипити*.

Скрипинець [*Скрипичиць*], -ця — Мк, Св. 1699: *Szkripinecz Janos* — Чинадзово (Maksay 563). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Скріпа*, який побутує в Польщі (Rymut II 440). Пор. пол. п-ще *Skrzypa* (Rymut II 440).

Скрипич — Люта, Ужгород. ◀ Від антропоснови *Скріпа* + *-ич*.

Скрипка — Росішка, Перечин. 1787: п-ще *Skrzypka* — Перегінське на Бойк (ЙМ). Є п-ще *Skrzypka* і в Польщі (Rymut II 440). ◀ Від назви музичного інструмента *скріпка*.

Скрипник — Міжгір’я, Росішка. 1787: п-ще *Skrzypnik* — Яблунів на Бойк (ЙМ). П-ща *Skrzypnik* і *Skripnik* є також у Польщі (Rymut II 440). ◀ 1. Від апел. *скріпник* — “скрипаль” або “майстер, що виготовляє скрипки”. 2. Менш імовірно, що від назви комахи *скріпник* — “*Lamia*” (Гр IV 144, Vincenz 405).

Скріба †. 1743: п-ще *Scriba* — Боржавське (Szabó 417); 1773: присяжний *Jacobus Skriba* — Станово (Удварі-2 304). ◀ Канцелярський тер-

мін лат. пох. *scriba* — “писар”, “секретар”, що закріпився як п-ще (Reczek 451).

Скріпський — див. **Стріпський**.

Скуба — Мк, Ір, Хс, Мж. 1464: п-ще *Scuba* — с. Намен, що в ком. Сатмар (MaksaySz 183); 1682: *Szkuba Roman* — Кострини (UetC 88-59); 1715: п-ще *Szkuba* — Довге Поле (ПеПред 322); 1787: п-ще *Skuba* — Святкова Вел. на Лемк (Красовський 140). Пор. 1618: вдова *Szkubienka* — Раковець на Маковиці (Mars 85). Етимологічне гніздо п-щ з дієсл. основою *skub-*, як і п-ще *Skuba*, поширені в Польщі (Rymut II 440-441). П-ще з основою *Skub-* (*Skubisz*, *Skubiś* та ін.) поширені на Подг (Bubak II 65), а його дериват *Skubiej* у Польщі згадується 1540 р. (SSNO V 103). ◀ 1. Найбільш імовірно, що це усіч. утворення від дієсл. *скубати*, *скубті* (СУМ IX 331); пор. ще давньочеське п-ко *Skub* (SvoSta 129). 2. Фонет. вар. п-ща **Скиба**, де */y/* змінилося на */y/*, як у лексемах *хмърал/хмърпа*, *стърдінл/стърдико*, *дрърлітл/дрърліти*.

Скубанч — Дравці, Вел.Лази, Ярок. XVIII ст.: кр. *Szukanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Скубанч* — “дружина **Скуби**”.

Скубенич — Пр, Уж, Мк. ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченого патр. *Скубеня(т)*.

Скубра †. 1572: *Jac. Scubra* — В.Ворота (UetC 53-15). ◀ Правдоподібно, споріднене з укр. діал. апел. *скубрій* — “хабарник”, “хапуга” (ГрIV 146).

Скулка †. 1682: *Skalku Olexa* — Заричово (UetC 88-59). ◀ П-ще є демінутивом або патр. від п-ка *Скўла*, яке походить від бойк. апел. *скўла* — “болячка”, “болячка під пахвою” (Он II 228) або від апел. *skula* “щока” (Rymut II 441). Антропооснову *Скўла* підтверджує запис андр. *Skuliszyn* із бойк. с. В.Синьовидне з 1819 р. (ЙМ). Заричівська фіксація п-ща *Skulku* засвідчує лише місц. (укаючий) пос. прикм. від нього. А.Вінценз у п-щі *Skula* вбачає зн. “косоокий” (Vincenz 479).

Скўльський — Росішка. 1787: п-ще *Skulski* — Ялинкувате, Плав’є, Волосянка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: п-ща *Skilicz*, *Skilyczki* — Бачина та Опака на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. прикм. від гал. ойк. *Скўле*. Перехід кореневого голосного */o/* в */y/* зумовлений закарпатоукр. або пол. його рефлексцією. Гуц. (ікаючий) вар. цього п-ща **Скільський** та пол. його запис *Skólski* наводить А.Вінценз (Vincenz 351, 352), а угор. еквівалент — А.Годинка. Пор. 1704: угор. п-ще кр. *Zkolyi Laszlo* — Дунковиця (HodGens 10).

Скундз, -дза — Соїми, Вишково. 1572: *Jac. Zkuntz* — В.Ворота (UetC 53-15); Пор. 1720: вдова *Skuncsika* (!) *Naszaphia* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Від

рум. дієприкм. *ascuns*, що від дієсл. *ascunde* — “прихований”, “затасний”, або від ім. *ascunzis* — “сховок”. Середукр. п-щ за семантикою йому відповідає гуц. утворення *Схованик*. 2. Від рум. прикм. *scund*, *-ndă*, *-nzi* — “низькорослий”, “невисокий”.

Скундзак — Приборжавське, Сусково, Буштино. ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. *Скундз*.

Скундзя, -дзі — Боронява, Хуст. ◀ Від антр. *Скундз* + -я(т) із втраченим суф. /т/.

Скунц, -ца — Вел. Бичків, Міжгір'я. ◀ Новіший фонет. вар. п-ща *Скундз* з узаконеним діал. оглушенням кінцевого /дз/.

Скуць — Міжгір'я. ◀ Найновіший орфогр. вар. п-ща *Скундз*.

Скура †. 1704: кенез *Szkura Istvan* — Абранка біля Мукачева (HodGens 7). На території Польщі антр. *Skóra* згадується 1370 р., а *Skórka* — 1282 р. (Rymut II 434–435). ◀ Від місц. укр. апел. *скіра* — “шкіра” і “шкура”. Пор. ще давньоукр. ос. назву 1433 р.: *скора яковъ* — Ланчиця (ССУМ II 349).

Скурка †. 1672: *batyko Szkurka Miklós, batyko Szkurka Olah Danil* — Завидово (LehBer 805). ◀ Укр. утворення від місц. п-ща *Скюра* + -ка.

Скучинець †. 1715: кр. *Andr. Szucsinecz* — Присліп (Bélay 181). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. *Скучка* зі стягненням /чч/ в /ч/. Пор. ще п-ще *Skucz* в Польщі (Rymut II 441).

Скучка — Уж, Мк, Ір. ◀ Вар. п-ща *Скочко*, походить від апел. *скочка* — “лісова миша” з діал. переходом кореневого голосного /о/ в /у/ (Гр IV 142) і співвідноситься з дієсл. *скочити/скакати*, як і в бойк. апел. *скічка* — “жаба” (Он II 233).

Слабак — Гайдош. Пор. 1787: п-ще *Slaby* — Мочари, Улюч на Лемк (Красовський 140), п-ще *Slabyk* — Біличі, *Slabina* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Напевно, від укр. розм. *слабак* — “людина без фізичної сили, волі, знань або без навиків” (СУМ IX 340).

Слабич †. 1567: *Steph. Zabecz* — Підгоряни (UetC 53-12); 1570: *Paul. Slabych* — Підгоряни (UetC 53-14). П-ще *Slabić* є і в Хорватії (Leksik 596). ◀ Від антр. *Slaba*, відомого у Польщі (Rymut II 444), + -ич. П-ще *Slaby* 1787 р. засвідчено в селах Улюч та Мочари на Лемк (Красовський 140). Можливо, що це видозміна п-ща *Славич*, відомого в Гал.

Слабський — Сімирки, Вел. Лази, Шелестово. 1787: п-ще *Slabski* — Бориня, Нижне на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, видозміна гал. катойк. *слабський*, що від назви м. *Славське*.

Слав †. 1406: *Vancha f. Slavi* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1431: шл. *Pe. f. Zlaw* — Діброва (Bélay 120); 1440: кр. *Iwol Zlaw* — Говдпоток (Bélay 146). ◀ Усіч. вар. котрогось давньослов. чол. імені

на зразок *Ярослав, Славомір* (Rymut II 444). Ім'я *Слав* у XV ст. згадується в Сучаві (ССУМ II 351).

Слава — Хс, Тч, Вб. 1705: *Slava Ferenc* — Золотарьово (HodAd 428); 1775: п-ще *Szláva* — Велятин (ПеПред 315). На території Польщі антр. *Slawa* згадується 1255 р. (Rymut II 444). ◀ 1. Усіч. вар. давньослов. двоосновного чол. імені, яке містило як перший або як другий компонент -слав-, напр., *Борислав, Славомір*. У хорватів, напр., кількість таких імен перевищує 200 (Štimundić 453). 2. Від апел. *слава* “добра слава”, “неслава” (Karaš 111).

Славець [*Славіць*], -вця — Пилипець, Н. Студений. Пор. 1819: п-ще *Slawecki* — Бережок на Бойк (ФМ). У Польщі антр. *Slawiec* згадується 1388 р. (Rymut II 444). ◀ Від слов. чол. імені (а може, й від п-ща) *Слава* + -ець. Ім'я *Славиц* є у сербів (Maretić II 140, Грк 180), а п-ще *Slavec* — у хорватів (Leksik 597).

Славінець — Нанково, Ужгород. 1720: кр. *Jo. Szlawinecs* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від місц. антр. *Слава* + -инець. У Гал та Молдові здавна фіксуються п-ща на зразок *Славиц*.

Славік [*Славік*] — Доманінці. 1750: *Anna Славиковова* із *Кривоциан* — Стражське (Гаджега-3 78). У поляків антр. *Slawik* зафіксоване 1204 р. (SSNO V 111). У Польщі антр. *Slawik* згадується 1136 р. (Rymut II 444). ◀ 1. Від слц. апел. *slávik* — “соловей”. 2. Від антр. *Слава* + -ик. 3. Можливо, що це перенесення хорв. п-ща *Slavik* на Зак (Leksik 597).

Славіта — Тч, Хс, Рх, Мж. 1720: кр. *Fr. Szlawita* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще 1787: п-ще *Slawutyecz* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ Від незасвідченого слов. чол. імені *Славіта*. Пор. південнослов. чол. імена *Славута, Славота, Славета* (Илчев 454, Maretić II 106, Грк 180), а також пол. п-ще *Slawieta* (Rymut II 444).

Славічук — Розтока. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Славич* або *Славік*.

Славіський — Ір, Хс, Мж. 1819: п-ще *Slawski* — Мізунь на Бойк (ФМ). ◀ Від ойк. *Славіське*, що на Стрийщині.

Славуник — Новоселиця на Мж. ◀ Здр. утворення з суф. -ик від розм. чол. імені *Славін*, яке у росіян співвідноситься з повним іменем *Борислав* (Петровський 358).

Сламка †. 1699: кенез *Slamka Mikula*, а син *Roman* — В. Ворота (Maksya 595). ◀ Демінутивне утворення від хорв. п-ща *Slama* (Leksik 597), якому в українців мало б відповідати *Соломка*.

Слепик †. 1607: староста *Slephik Georg* — Оноківці (UetC 104-8). ◀ Від слц. прикм. *slepý* — “сліпий” + субстантивуючий суф. -ик.

Слѣпко — Березники, Лисиче. 1665: кр. *Laur. Szlepko* — Керещкі (Bélay 163); 1787: п-ще *Slepko* — Тисовице на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, пол. п-ще *Ślepko* або *Slepko* (Rymut II 557). 2. Видозмінений слц. апел. *slieпка* — “курка”.

Слива — Ужгород. 1787: п-ща *Slywa* і *Sliwa* — Королева Руська, Вел.Розтока (Красовський 140). На Подг п-ще *Sliwa* фіксується впродовж XVII–XIX ст. (Bubak II 98). На території Польщі п-ще *Sliwa* згадується 1482 р. (Rymut II 578). ◀ 1. Від назви дерева *слива* або від назви його плода (СУМ IX 350–351, ДездеЛ 152). 2. Від бойк. апел. *сліва* — “крашанка”, “галушка” (Он II 229).

Сливаніч †. 1715: п-ще *Szliwanics* — Черна (Szabó 307, 315). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-ич** від андр. **Сливаня**.

Слівич — Сімирки, Ворочово, Ужгород. ◀ Укр. антр. із суф. **-ич** від антр. **Слива**.

Сливка — Вб, Пр, Мк, Вл, Мж, Ір, Хс, Тч, Св, Уж. 1515: п-ще *Szlivka* — Вавшари (ПеПред 318); 1682: *Szlivka Demeter* — Сухий (УеІС 88-59); 1715: кр. *Mati Szlioka* — Золотарьово (Bélay 179); 1787: п-ще *Sliwka* — Плаве, Семичів, Орів на Бойк (ЙМ), Вільшня, Душатин та ін. на Лемк (Красовський 140). П-ще *Slivka* є в Хорватії (Leksik 598). У Польщі п-ще *Śliwka* згадується 1373 р. (Rymut II 578), а п-ща *Slywa*, *Slywka* — пізніше (там само). ◀ 1. Від назви дерева *слива* або від назви його плода. 2. Від антр. **Слива** + суф. **-ка**.

Сливіканич — Уж, Мк. 1787: п-ще *Szliwkanicz* — Смільник на Лемк (Красовський 140); XVIII ст.: *Szliwkanics* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Сливіканич* — “дружина **Сливіки**”.

Слигán [*Слыгáл*] — Олександрівка, Нове Барово. 1715: кріпаки *Szligan Andras, Mikito* — Нове Барово (Bélay 210); 1773: п-ще *Zlegan* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Від місц. укр. назви риби *слыгáл*, тобто “слиж” — *Nemachilus barbatus* (ДездеЛ 154, Владыков 230).

Слижук [*Слыжук*] — Рх, Хс. Пор. 1787: п-ща *Slyż, Słyżak* — Андрушівці, Надоляни, Пельня, Радошиці на Лемк (Красовський 140). П-ще є у прикарп. гуцулів (Vincenz 462). ◀ 1. Укр. утворення з суф. **-юк** від антр. *Слиж*, співвідносного з назвою риби *слиж* “коблик” — *Cobitas barbatus* (Ж-Н 883, Гр IV 150, Владыков 230, Он II 229). 2. Від укр. апел. *слиж* — “поперечний брус у стіні з хмизу” (СУМ IX 351).

Сликов †. 1680: *Марко Сликовъ съ Нистасію* — Сухий (Сах 74). ◀ Присвійний прикм. від незавідченого антр. *Слик* або *Сліко* (див. **Сличко**).

Слинка †. 1715: кр. *Timot. Szlinka* — Присліп (Bélay 181). ◀ Здр. утворення від апел. *сліна* (СУМ IX 354).

Сличко — Вл. 1618: кр. *Oleksza Sliczko* — Вишня Писана на Маковиці (Mars 72). П-ще відоме й на півдні України серед циган. ◀ Від антр. *Слик* або *Сліко* (див. **Сликов**). Генетично пов'язане з серб. апел. *слика* — “картина, зображення”, з дієсл. *сличити* — “бути схожим”, *сличан* — “подібний” або з пол. *śliczny* — “гарний” чи бойк. *злічний* — “гарний, хороший” (Он I 311).

Сліпєць [*Сліпінць*], **-пця** — Ужгород. Пор. 1819: п-ще *Slepіecі*, 1787: *Slepіecіow* — В.Лужок на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *сліпєць* — “людина, позбавлена зору” (СУМ IX 361).

Сліпчак †. XVIII ст.: кр. *Szlipcsak Ivan* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ Укр. утворення з суф. **-як** від антр. **Сліпєць** або від апел. *сліпкó*.

Слобоч †. 1672–1696: кр. *Szlobocs Ivan* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, усіч. хорв. ім'я *Slobodan* або спотворене угор. *Szabolcs*.

Слов'як — Вел.Бичків, Косівська Поляна, Кобилецька Поляна. 1715: вдова *To. Szlavak* — Золотарьово (Bélay 179); 1787: п-ще *Slovak* — Жупани, а 1819 — Шевченкове на Бойк (ЙМ, ФМ). На Подг п-ще *Slovak* фіксується з 1610 р. (Bubak II 67). ◀ Від етн. **Словак**.

Словєнка — Неліпино, Сасівка, Воловець. ◀ Правдоподібно, морфол. видозміна серб. чол. імені *Словенко*, яке походить від етн. *Slovenko*. Антропоніма *словен-* у Доманинцях згадується 1363 р.: кр. *Zolouen* (Nagy-1 332).

Слов'як — Доманинці, Ужгород. 1682: *Szlowiak Ignacz* — Кострини (УеІС 88-59). На Подг п-ще *Szlowiak* фіксується з 1601 р. (Bubak II 67). ◀ 1. Від етн. *слов'як*, яким словаки та українці називають частину сх. словаків, інакше — *цотák*. П-ще *Slovjak* є в Хорватії (Leksik 599). У Польщі п-ще *Słowiak* згадується 1604 р. (Rymut II 447). 2. Менш імовірно, аби п-ще постало з антр. *Слав'як* як наслідок угор. субституції. П-ще *Szlowiak* фіксується 1787 р. в бойк. селі Ясениця Сільна (ЙМ).

Слов'ян — Ужгород, Сторожниця. XVIII ст.: п-ща *Szlovjan* і *Slovianin* — Ужан (ПеУрб 125). П-ще подибуємо також серед закарп. угорців. У поляків наявні п-ща *Słowianin*, *Słowień* (Rymut II 447). ◀ 1. Правдоподібно, від давнього етн. *слов'ян* — “слов'янин”. Пор. п-ще *Slowien* у Польщі (Rymut II 444).

Слов'янин — Сімирки, Пузняківці, Вовкові. 1773: присяжний *Alexius Szloujanin* — Павшин (Удварі-2 303). П-ще *Słowianin* у Польщі

згадується 1443 р. (Rymut II 447). ◀ Від етн. слов'яни.

Слогун †. 1648: *Szlogun Koszt* — В.Ворота (Maksya 550). Пор. ще 1787: п-ще *Slagan* — Лінина на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -ун від тієї ж антропологооснови, що й **Слиг'ян**.

Слонич †. 1548: кр. *Jo. Zlonycz* — Драгово (Bélay 168). ◀ 1. Пол. п-ще *Slonicz* утворене від антр. *Slona* або *Slonia*, пов'язаних із дієсл. *slonić* — “нахилити”, “заслонити” (Rymut II 446). 2. Слов. утворення з суф. -ич від хорв. п-ща *Slonija* (Leksik 598).

Слосарч'ук — Росішка. Пор. 1787: п-ще *Slusarz* — Одрехова, *Slusarczyk* — Нова Вєсь на Лемк (Красовський 140). У Перемишлі п-ще *Slossar* згадується 1448 р. (Smolka II 48). Пор. також п-ща *Slosarz*, *Slosarczyk*, *Slosarenko* в Польщі (Rymut II 580). ◀ Від антр. *Слосар*, співвідносного з назвою професії *слосар*, + -чук.

Слота — Ужгород. 1772: кр. *Szlota Misko* — Койшов у ком. Спіш (Ud-4 130); 1787: п-ще *Slota* — Берест, Бліхнарка та ін. на гал. Лемк (Красовський 140). П-ще *Slota* і похідні від нього побувають у Польщі з 1386 р. К.Римут виводить його від апел. *slota* — “негода”, “тривалий дощ” (Rymut II 447). ◀ Від місц. апел. *слота* — “хмарна, сира погода з дощем або мокрим снігом” (Гр IV 153, Он II 230, СУМ IX 390). Пор. давній місц. прикм. *слотавий* — “дощовий” (Джедел 153).

Сл'утий [*Сл'утый*], -ого. 1787: п-ще *Sluty* — Мочари на Лемк (Красовський 140). ◀ Від місц. прикм. *сл'утий* — “паралізований” (Чопей 366). У бойк. гов. — “ледачий”, “повільний”, “зі зламаною ногою або рукою” і т. ін. (Он II 231).

Слюсар [*Сл'юсарь*], -ра — Чинад'ово, Н.Гр'абівниця. 1751: парох *Joan Slosar* — Королево (Гаджега-Уг 10); 1773: присяжний *Basilius Szluszar* — Чинад'ово, (Ud-2 304); 1787: п-ще *Slusarz* — Підгородці, Грозова, Майдан, Нов. Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *сл'юсар*.

Слюсарч'ук — Косівська поляна, Вел. Бичків. 1819: п-ще *Slusarczuk* — Перегінське на Бойк, *Slusarczuk* (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. -чук від антр. **Слюсар**.

Смар'ада — Іршава. ◀ Припускаємо, що п-ще могло з'явитися на основі рідкісного імені *Ізмарад* (ВІЛ 258), яке бере початок від назви коштовного каменя *смар'ад*.

Смекалюк — див. **Смикалюк**.

Смердул — Вел.Бичків. ◀ Рум. утворення з суф. -ул від прикм. *smird* — “брудний, нечистий” або від давньорус. соц.-екон. терміна *смерд* — “феодално залежний селянин-землероб” (ССУМ II 361). Пор. рум. п-ща *Smirdeanu*,

Smirdoiu (Iordan 418). Можливо, що п-ще *Смарда* в записі 1705 р. з с. Тересва цього ж пох. Пор. свящ. *Andr. Smarda* (HodOkm 442).

Смер'єга — Терново. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Смер'єка**, зумовлена дистантною асиміляцією щодо дзвінкості. Одзвінчення /к/ настало внаслідок асиміляції до сонантів /м/ та /р/.

Смер'єка — Ір, Вн, Хс, Уж, Мж. 1556: *Смерека Костевь сынъ* — Ужгород (Яворск 198); 1618: кр. *Szmerek Fedur* — Кружльова на Маковиці (Mars 70); 1720: кр. *Andr. Smereka* — Синевир (Bélay 201); 1819: п-ще *Smereka* — Струтинь на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. назви шпилькового дерева *смер'єка*.

Смереківський — Вл. П-ще *Smerekowski* зафіксоване і в поляків у XV ст. (Rymut II 451). ◀ Очевидно, від ойк. *Смерекова*, що на Пр.

Смерічка — Пилипець. Пор. 1819: п-ще *Smereczka* — Лавочне на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *смерічка*.

Смет'ана — Хс, Тч, Мж. 1715: кр. *Simeon Szmecana* — Березово (Bélay 127). П-ще *Smetana* є також у Польщі (Rymut II 581) і в Чехії. ◀ Від укр. апел. *смет'ана*.

Смет'анка — Порошково. 1773: кр. *Szmetanka Janos* — Часлівці (ПеПред 322); 1819: п-ще *Smytanka* — Труханів на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *смет'анка*, який у Карпатах уже втратив відтінок пестливості. У Погоничах п-ще *Сьмстанька* згадується 1492 р. (ССУМ II 361).

Сметанович †. 1794: в'язень Мукачівського замку *Szmetanowicz* (LchBer 530). ◀ Від антр. **Смет'ана** + -ович.

Сметанюк — Костиликва, Рахів. П-ще *Smetaniuk* є в Польщі (Rymut II 581). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. **Смет'ана**.

Смікало — Діброва. 1672: кр. *Hubati Szmi-kallo* — Ясиння (Bélay 106); 1672–1696: *Szmikalo Havrillo* — Вел.Бичків (Bélay 129). На території Польщі п-ще *Smykala* фіксується з 1600 р. (Rymut II 454). ◀ Укр. п-кове утворення з суф. -ало від дієсл. *смікати*.

Смикалюк — Ясиння. ◀ Від **Смікало** + -юк.

Смічка [*Сл'ычка*] — Тур'я Бистра. Пор. 1787: п-ще *Smyczko* — Висова на Лемк (Красовський 141). На території Польщі п-ще *Smyczka* згадується 1498 р. (Rymut II 455). ◀ 1. Від місц. укр. назви породи дерева *смічка* — “осока” (Гр IV 152). 2. Назва “гака, яким смікають сіно зі стогу” (там само).

Смішко †. 1750: *Михаил Смишко, Марія Смишко* — Стразьке (Гаджега-3 78). У Польщі п-ще *Smyszko* зафіксоване 1396 р. (SSNO V 133). ◀ Від місц. апел. *смішко* — “сміхун, сміхотворець” (СУМ IX 411).

Сможаник — Св, Ир, Пр, Хс. 1787: п-ще *Smozanik* — Хітар, а 1819 — *Smorzanik* — Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від катойк. *smozjanik* — “виходець із с. *Smोजे*, що на Льв”.

Сможаниця — Св, Мк. Пор. 1787: п-ще *Szmożewicz* — Середне Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Те саме, що й **Сможаник**, тільки з суф. -яниця, як і у п-щах **Крайняниця**, **Кручаниця**, **Турияниця**.

Смоланка — Чинадъово. Пор. п-ща *Smolan*, *Smolana*, *Smolanka*, *Smolańy* Польщі (Rymut II 453). ◀ Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. 1. Щось пов'язане зі *смолою*. Можливо, від гуц. апел. *smolánka* — “просмолена сорочка” (Рх), *smolsnki* — “смоляниста дошка” (Гр 174, Ж-Н 888). 2. Від давнього серб. чол. імені *Смолян* (Грк 181).

Смолига †. 1715: кр. *Gr., Jo. Szomoliga* (!), а 1720 — *Szomolega* (!) *Rhihor* — Окно-Рахів (Bélay 182). П-ща *Smoliga*, *Smolaga* є і в Польщі (Rymut II 453–454). ◀ Від антр. *Smolá* (див. **Смóлин**) + квалітат. суф. -ига.

Смóлин — Поляна. 1787; п-ще *Smolen*, *Smoleń* — Городок, Завої та ін. на Лемк (Красовський 141). П-ще *Smolin* є і в Польщі (Rymut II 453). ◀ Від антр. *Smolá*, представленою 1787 р. в с. Гуманець на Бойк (ЙМ), а також у селах Вара і Терепча на Лемк (Красовський 141), + суф. -ин. Апел. *smolá* на початку XVIII ст. в укр. гов. Зак вживався як назва для “липкого пахучого соку, який виділяють хвойні та деякі інші рослини” (Джедел 154, СУМ IX 415).

Смолиняк — Ужгород. ◀ Від антр. **Смóлин** + суф. -як.

Смолиш †. 1715: кр. *Szmlis Fedor* — Руське Поле (Bélay 212). П-ще *Smolisz* у Польщі згадується 1479 р. (Rymut II 453). ◀ Від антр. *Smolá* (див. **Смóлин**) + квалітат. іменний суф. -иш, якщо це не *Смóлич*.

Смолок †. 1746: кр. *Антоній Смолок* — (Метрика). П-ща *Smolko* і *Smolka* є і в Польщі (Rymut II 452–453). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Smolka*, яке в гал. с. Шумина згадується 1787 р. (ЙМ). А останнє належить до того етимологічного гнізда п-щ, що й антр. *Смола*, *Смолéй*, **Смóлин**, **Смоляк** та багато ін., об'єднаних коренем *смол-а*.

Смоляк — Уж, Вл, Св, Ир. 1772: присяжний *Timotheus Szmoljak* — Свалявка (Удварі-2 305); 1773: кр. *Szmolyak Mitro* — Баранинці, *Szmolyak Vasil* — Минай (ПеПред 321, 322); 1787: п-ще *Smolak* — Климець, Липа, Тухля, Тур'є та ін. на Бойк (ЙМ), Збоїсько, Мшана на Лемк (Красовський 141). На Подг п-ще *Smolak* фігурує 1709 р. (Bubak II 68), а в ін. р-нах Польщі — 1626 р. (Rymut II 453). П-ще *Smoljak* є у хорватів (Leksik

601). ◀ П-ще може мати різні етимол. інтерпретації: 1. Від назви роду пол. війська XVII ст. *smolak* (Maksay 584). Гуцули дотепер пам'ятають знев. назву пушкарів *смолéк*, яку ті отримали за “чорний колір їх мундирів” (Гр 174). 2. Від закарп. діал. *смоляк* — “шмаркач”, “смолокур”. 3. Від укр. діал. *смоляк* — “смолисте дерево” (Ж-Н 889). 4. Від місц. назви риби *смоляк* (Владыков 230). 5. Від пол. апел. *smolak* — “смолиста скіпка”. 6. Від антр. *Смолá* або *Смолé* (див. **Смóлин**) + -як.

Смоляр [*Смолярь*], -ря — Перечин, Антонівка. П-ще *Smolař* є в Чехії (Moldanová 213), а у Польщі широко побутує п-ще *Smolar*; запис *Smolarz* фіксують 1445 р. (Rymut II 453). ◀ Від давньої назви роду занять *смоляр* — “смолокур”, “смоловар”, “людина, що збирає або продає смолу”. Крім укр., ця лексема відома також полякам та чехам (Moldanová 213). На Зак *смолярі* згадуються щонайменше з XVII ст. (Maksay 584).

Сморак †. 1715: кр. *Andr. Smorak* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Можливо, фонет. спотворена староукр. ос. назва *Суморокь* (ССУМ II 402). Пол. п-ща *Smorzyk*, *Smorenda* та ін. пов'язують з дієсл. *morzyć* — “морити”, що від *mor* (Rymut II 453).

Смочко — Мк, Уж, Св, Тч. 1485–1500: *свѣдок Сснко Смочко* — Черняхів (ССУМ II 362). ◀ 1. Правдоподібно, укр. утворення з суф. -ко від пол. міфони́ма *Smok* — “дракон”. Напр., *смóком* називала пол. шляхта опришка Олексу Довбуша в горах. П-ще *Smok* є і в поляках з 1305 р. (Rymut II 452), а *Smoczek* згадується з XV ст. (SSNO V 127). Однак виводити закарп. п-ще **Смочко** від пол. апел. *smoczek* — “соска” менше підстав.

Смояк — Н.Солотвина, Підгерб. ◀ Укр. письм. фіксація угор. вимови п-ща **Смоляк**.

Смужаниця — Мк. ◀ Укр. діал. видозміна п-ща **Сможаниця**.

Смулига †. 1704: кр. *Szmuliga Jaczko* — зникле с. Кішлянфолво (Дівичне) біля Мукачева (HodGens 9). Пор. п-ще *Smoliga* в Польщі (Rymut II 453). ◀ Укр. утворення з квалітат. суф. -ига від антр. *Smolá* (див. **Смóлин**). Коренева /y/ — наслідок звуження фонем /o/ в ненаголошеній позиції. Пор. п-ще *Smolega* з території Польщі за 1421 р. (SSNO V 128).

Смўток, -тка — Мукачів. П-ща *Smut*, *Smutek*, *Smutko* наявні у Галичині та в Польщі (Фаріон-3 285, Rymut II 451). ◀ Від давньослов. імені *Смўток*, співзвучного з апел. *смўток* — “сум”. Пор. чес. ім'я *Smutek* (SvoSta 204). Пор. ще 1787:

п-ща *Smutyń, Smutek* (род. — *Smutka*) — Гусине, Комарники, Климець на Бойк (ЙМ).

Снага †. 1682: *Sznaga Vaszily* — Сімирки (UetC 88-59). П-ще *Snaga* є і в Польщі (Rymut II 455). ◀ Від південнослов. апел. *snāga* — “сила”, “намагання” або від пол. *snaga* — “чистота”, про що свідчить зімкнене кореневе /tl/, або від рум. слов'янізму *snagă* — “т. с.”.

Сніозик — Ір. Пор. 1773: кр. *Sznasek Vaszily* — Келечин (пЕПред 310). ◀ Від бойк. апел. *сніозик* — “частина висячої колиски, яку прибивають до причілка” або від апел. *сніоза, снізка, снізи* — “бігун дверей”, “передня частина ярма” (Он II 234). Пор. ще гуц. *сніз* — “заноза в ярмі”, а також лексеми *сніз і снюз* у Б.Грінченка та пол. п-ще *Sniosek* із 1408 р. (SSNO V 133). Правда, пол. п-ще *Snozik* К.Римут виводить від апел. *snoza* — “поперечна дошка у бджолиному вулику” (Rymut II 455).

Собин †. 1648: *Szobin Vaszil* — Голубине (Максау 526); 1787: п-ще *Sobin* — Бортне на Лемк (Красовський 144). Пор. ще 1773: кр. *Sobi (!) Roman* — Річка (ПЕПред 310). ◀ Пос. прикм. від давньослов. імені *Soba*, співвідносного з такими двоосновними іменами, як пол. антр. *Sobietądr, Sobiesąd, Sobiesław* (SSNO V 134–138). У Польщі антр. *Soba* зафіксований 1136 р. (Rymut II 456).

Собко †. 1715: кр. *Szobko Luka* — Міжгір'я (Bélay 173); 1787: п-ще *Sobko* — Куляшне на Лемк (Красовський 141), Демне, Синьовидне на Бойк (ЙМ). Багато п-щ із антропоосовною *Sobk-* є і в Польщі, а перша письмова згадка антр. *Sobko* зафіксована в 1293 р. (Rymut II 456). ◀ Від давньослов. імені *Sobko*, що з *Собъславъ, Собъльмиръ, Собъльсудъ...*

Собов — Вн. — Див. **Сабов**.

Собольович †. 1659: кр. *Szobollyowicz Vaczko* — Студений (Bélay 145). Пор. ще 1600: вл. *Jo. Sobola* — Мойсин (Bélay 175); 1787: п-ще *Sobol* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). Пор. п-ще *Sobolewicz* у Польщі (Rymut II 457). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Sobolъ*, що з назви відповідної тварини.

Собран — Вл. Пор. 1446: *Panotha, filius olim Szobronis* — Перемишль (Smołka II 13). Пор. 1618: кр. *Sobraczko Fedur* — Дубова на Маковиці (Mars 82). ◀ 1. Давня ос. назва в формі пасивного дієприкм. від східнослов. дієприкм. *събрьрати*, подібна за структурою до імені *Найден, Прѡдан, Кънлельгь*. 2. Від рум. прикм. *sobru* — “суворий” + *-ан*.

Собраці †. 1685: кушнір. *Szobrance Istvan* — Ужгород (HodAd 25). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від східносл. ойк. *Sobrance*. Перша згадка п-ща — 1521 р. (Kázmér 1017).

Сова — Іза, Синяк, Ужгород. 1557: *Sowa krajnik* — Нягово біля Гуменного (ПеДрев 42); 1720: кр. *Andr. Szava* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: п-ще *Sowa* — Березовець, Котів, Мокре, Чашик та ін. на Лемк (Красовський 140). У Польщі п-ще *Sowa*, що походить від назви птаха, згадується 1404 р. (Rymut II 465). ◀ Від назви нічного птаха *сова*.

Соббан — Пилипець, Н.Студений, В.Студений. ◀ Від тат. чол. імені *Саубан, Сзубан* (Справочник 142, 143).

Совга — Кам'яниця, Ворочово. ◀ Угор. п-ще *Szolga* в його місц. діал. звучанні *Szóga*, що в перекладі укр. — “слуга”. В угорці п-ще *Szolga* побутує з 1403 р. (Kázmér 1039).

Совинець †. 1715: кр. *Szovinics Andras, Péter* — Іза (Bélay 157), ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Сова*.

Сович †. 1607: *Sowith Michael* — Вел.Березний (UetC 104-8). П-ща *Sowicz* і *Sowycz* є і в Польщі (Rymut II 465). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Сова*. У поляків п-ща *Sowic, Sowicz* фіксується у XV ст. (SSNO V 151).

Совкуп — Вл. ◀ Чес. п-ще *Soukup* — “перекупник” (Moldanová 215).

Совтан — Ір. 1463: князю *Солтану* — Луцьк (ССУМ II 368); 1568: п-ще *Zolthan*, 1580 — *Zoltan*, 1584 — *Szoltan* — Холмовець (Szabó 365); 1672: кр. *Soluten (!) Olexa* — Сойми (Bélay 220). Пор. гуц. п-ще *Savtaniuk* (Vincenz 510). Декілька п-щ із основою *Sultan ~ Sohan* є і в Польщі (Rymut II 507). ◀ 1. Від титулу монарха *султан*, вживаного в мусульм. країнах. 2. Від тат. чол. імені *Солтан* (Справочник 143, 454).

Совтис †. 1570: *Mich. Szotcz* — Лохово (UetC 97-29). Найдавніша згадка п-ща *Sohtys* на пол. землях сягає 1608 р. (Rymut II 462). ◀ Середньовічний соц.-правовий термін *совтис* — “солтис”, який у Карпатах означав “сільського старосту”. Пор. пол. *sohtys*, лат. *scultetus* — “начальник сільської адміністрації”. Див. ще **Шоблгис**.

Содварій [Содварі] — Бородівка. ◀ Угор. п-ще *Szadvár*, яке вперше фіксується 1599 р., а походить від угор. ойк. *Szadvár*, що в ком. Толна (Kázmér 57), + формант *-i*.

Созанський [Созальський] — Вл. 1787: п-ще *Sozanski* — Комарники, Матків, В.Гусине, Созань, Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Созань*, що на Льв. У Польщі п-ще *Sozański* побутує з 1471 р. (SSNO V 152).

Сойка — Вн. 1760: шл. *Szojka* — Вовкове (Szabó 333); 1775: п-ще *Szojka* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1787: п-ще *Soyka* — Лупків, Тихоня на Лемк (Красовський 141), Корчин на Бойк

(ЙМ). У Польщі антр. *Sojka* згадується 1389 р., а *Soja* — 1250 р. (Rymut II 459). ◀ Від назви птаха *сойка*.

Сойма — Тч. 1781: *староста Сойма* — Лопухово, (ПеУрб 130); 1790: *Стефан Сойма, Сойма Петро* — Дубове (ПаПо-2 150); XVIII ст.: *Стефан Микити Сойминого сьн* — Лопухово (ПаПо-2 16). ◀ Від бойк. апел. *сойми* — “скроня” (Самбірщина на Льв). Пор. ще кличку *Сойма*, яку бойки дають “вівці з зарослим лобом”.

Соймик — Хуст. ◀ Від антр. *Сойма* + *-ик*.

Сойник — Дротинці. Пор. 1715: кр. *Sim. Soinka* — Угтя (Вéлау 210). ◀ Імовірно, суф. дериват від пол. п-ща *Sojn* або *Sojna* (Rymut II 519), однак первісна семантика твірної основи неперзора.

Сокай †. 1772: присяжний *Basilius Szakaу* — Буковинка (Удварі-2 298). ◀ Угор. фонет. запис п-ща *Сакаль* або угор. відтопонімне п-ще *Szakólyi* (Kázmér 959).

Сокаль — Мк. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща *Сакаль* під впливом угор. п-ща *Szakál*. 2. Від східнослов. апел. *сокаль* — “їжа”, “кухня” (Rymut II 460).

Сокач — Ір, Св, Вн, Тч. 1567: п-ще *Zakacz* — Королево (Szabó 545); 1600: гор. *St. Zakacz* — Хуст (Béлау 151); 1638: п-ще *Szakacs* — Туртеребеш (Szabó 529); 1787: п-ще *Sokacz* — Боднарка на Лемк (Красовський 141). ◀ Укр. п-ще від місц. апел. угор. пох. *szakács* — “кухар”. В угорців фіксується з 1403 р. (Kázmér 959). Лексема *сокач* була відома в давньорус. мові (Срезн II 458), але досить швидко вийшла з ужитку. На Зах ще дотепер уживають апел. *сокячка* — “кухарка на весілі” (Ужан, Мк). К.Римут вважає, що пол. п-ще *Sokacz* походить від слов. апел. *sok* (Rymut II 459).

Сокачник — Підвиноградів. ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. *Сокач*.

Сокіра [*Сокыра*] — Загорб. 1787: п-ще *Sokyrа* — с. Ісаїв на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційної назви знаряддя праці *сокіра* (Дже Дел 155).

Сокирєца [*Сокырєца*] — Копашново. ◀ Від антр. *Сокира* + рум. демін. суф. *-єца*.

Сокирєць [*Сокырйць*] — Вільшани. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-єць* від антр. *Сокира*.

Сокирка — Виноградів. 1787: п-ще *Sokírka* — Радошинці на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Сокира* + суф. *-ка*.

Сокирлєй — Костилівка. ◀ Утворення з суф. *-єй*, яке передбачає твірну основу (ймовірно, рум.) — *sochirла*.

Сокирницький †. 1727, 1740: свящ. *Петро Сокирницький* — Сокирниця (Удварі-2 233). ◀ Прикм. від с. *Сокирниця* на Хс.

Сокіл [*Сóкол* і *Сóкул*], *-кола* — Тч, Рх, Вб.

1520: *Szokol Ferencz* — ком. Берез (LchLcl 13); 1618: кр. *Iwan Szokol* — Грибів на Маковиці (Marsina 66); 1695: п-ще *Szagal* — Вилок (Szabó 414); 1575: п-ще *Szokolіa* (!) — Матієво (Szabó 410); 1787: п-ще *Sokol* — Залокоть на Бойк (ЙМ, села Гломча, Красна, Чарна та ін. на Лемк (Красовський 141)). П-ща *Sokіl*, *Sokol*, *Sokól* і *Sokul* побутують у Польщі, а перша письмова згадка антр. *Sokol* зафіксована 1125 р. (Rymut II 460). ◀ Від давньослов. простого імені *Сокол*, співвідносного з назвою хижого птаха (Грк 182). У Польщі п-ще *Sokol* згадується з XIII ст. (SSNO V 144).

Соколєцький — Росішка. Пор. 1404: *гришко соколєцкии* — Медика (ССУМ II 367). ◀ 1. Укр. прикм. від антр. *Сокóлич* або *Сокóлик*, відомих у Гал (Красовський 142), + *-ський*. 2. Прикм. від ойк. *Соколець*, що на Поділлі (ССУМ II 367).

Соколичак — Кичірний. Пор. 1787: п-ще *Sokolіcz* — Бліхнарка, Сквiртне, а 1820 — п-ще *Sokolіk* — Кам'янка на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. *Соколич* або *Соколич* + *-як*.

Соколівчак — Розтока, Страбичово. ◀ Від ойк. *соколівчак* — “виходець із с. *Соколівка*, яке є на Льв та на Ів-Фр”.

Соколóвич — Хуст, Ясіння, Горонда. 1699: вл. *Szokolovics Demeter* — Мукачів (LchBcr 496). У Польщі п-ще *Sokolowicz* згадується 1445 р. (Rymut II 460). ◀ Укр. антр. із суф. *-ович* від п-ща *Сóкол*.

Сокольчак — Горонда, Страбичово. ◀ Укр. утворення з суф. *-чак* від антр. *Сóкол*.

Соколюк — Лазівщина. П-ще *Sokoluk* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Сóкіл*.

Сóкул — Довге Поле, Уголька. Пор. 1787: п-ще *Sokula* — Вислік Вел. на Лемк (Красовський 142). У Польщі п-ще *Sokol* згадується з XIII ст. (SSNO V 144). ◀ Від діал. назви хижого птаха *сóкіл*. Пор. 1682: *Szukul Mikula* — Туриця (UetC 88-59); XVIII ст.: *Szokuly Hricz* — Ужан (ПеУрб 125).

Солваї — Вел.Копаня. 1704: кр. *Szolvai Simon* — Кучава (HodGens 7). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від угор. назви міста *Свалєва* (угор. *Szolyva*).

Сóлч — Королево. ◀ Утворення з патр. суф. *-ич* від імені *Сола*, яке у пiвд. слов'ян співвідноситься з повним іменем *Solomon* (Šimundić 456). Пор. ще 1787: п-ще *Sola* — Городок на Лемк (ЙМ).

Сóлкуп — Воловець. ◀ Гіперкоректний вар. п-ща *Сóвкуп*.

Солмаї — Дротинці. ◀ Угор. утворення з патр. суф. *-i* від угор. ж антр. *Szulma* (див. *Солóма*).

Соловейко — Андріївка. П-ща *Solowiejko* і *Sołovejko* є також у Польщі (Rymut II 461). ◀ Від апел. *соловѣйко*.

Соловій [род. — *Соловія*] — Олешник. П-ще *Sołowij* є і в Польщі (Rymut II 461). Пор. 1787: п-ща *Sołowej*, *Sołowieu* — Глодно, Поляна на Лемк (Красовський 142). ◀ Від місц. укр. назви птаха *соловій* — “соловей”.

Солówka — Вел.Раковець, Ільниця, Білки. Пор. 1787: п-ще *Sołowiak* — с. Мощанець на Лемк (Красовський 142). ◀ Угор. чол. ім'я *Szálók*, похідне від імен, які починаються на *Szol-*, *Szal-* (Hajdú 88).

Солода †. Пор. 1694: п-ще *Szalada* — Тросник (Szabó 473); 1787: п-ще *Soloda* — Волосате на Лемк (Красовський 142). ◀ Від антр. *Солод*, відомого в центр. обл. України, у формі род. відм. Апел. зн. основи *солод* — “продукт штучного пророщування зерен хлібних злаків” (СУМ IX 445).

Солодко †. 1715: кр. *Szolołka* (!) *Petro* — Липча (Bélay 172). ◀ Від антр. *Солод* (див. *Солода*) + *-ко*.

Солома — Вишково. Аналогічне п-ще *Soloma* мають поляки Подгалля (Bubak II 66) та ін. регіонів Польщі (SSNO V 116–117) з XV ст. К.Римут справедливо зазначає, що п-ще має укр. фонетику (Rymut II 446). 1715 р. його зафіксовано в угор. вигляді в с. Олешник: *Szalmá* (Szabó 325). ◀ 1. Від апел. *солома*. У Карпатах кличку *Солома* дають тваринам жовтої масті. 2. Можливо, в відправною точкою для п-ща стало бібл. ім'я *Соломон*.

Соломка — Вл, Ір, Мк. На території Польщі є п-ще *Solomko*, яке К.Римут кваліфікує як п-ще з укр. фонетикою (Rymut II 446). ◀ 1. Від апел. *соломка*, який у Карпатах уживається у зн. “соломинка” (СУМ IX 449), а в ін. місцевостях у зн. “вальдшнеп” (Ж-Н 894). 2. Від антр. *Солома* + *-ка*.

Соломон — Уж. 1674: п-ще *Salamon* — Туртереш (Szabó 530); 1787: п-ще *Solomon* — Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від кал. імені *Соломон*.

Соломонка — Буштино. ◀ Імовірно, від здр. імені *Соломонко* у формі род. відм. Пор. п-ще *Solomincea* в записі 1787 р. з с. Вислік Вел. (Красовський 142).

Солом'яник †. XVIII ст.: кр. *Szolomjanik* — Ужан (ПеУрб 125). ◀ 1. Від апел. *солом'ятік* — “предмет (матрац, опудало, короб, капелюх, черевик), зроблений із соломи” (СУМ IX 450). 2. Від антр. *солом'яний* + субстантивуючий суф. *-ик*.

Солонінка — Руське Поле, Теремля. 1787: п-ще *Soloninka* — Воловець на Лемк (Красов-

ський 142). Пор. п-ща *Sołounynka*, *Sołounynko* в Польщі, які К.Римут кваліфікує як укр. (Rymut II 446). Пор. також п-ще подг. поляків *Słonina* XVII ст. (Bubak II 66). ◀ Від апел. *солоніна* — “сало” (СУМ IX 451). Пор. ще гуц. п-ще *Solounyncsuk* (Vincenz 491).

Солопей †. 1715: кр. *Szolopei Jaczko* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від ос. назви *солоній* — “роззява” (Гр IV 167). Пор. ще *Васил Слопович* із XVIII ст. (Микитась 33).

Солотвинський †. 1762: *срей Михаил Солотвинский* — Руська Поляна (ПаПо-2 10). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Солотвина* на Тч.

Солочинець †. 1649: *Szovocsinics* (!) — Котельниця на Мж (LehBer 370); 1720: кр. *To. Szalcsinics* (!) — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Укр. катойк. від місц. ойк. *Солочин* — “виходець із с. *Солочин* (Св)”.

Солочінський — Давидково, Мукачів. ◀ Прикм. від ойк. *Солочин*, що на Св.

Сольвай †. 1772: присяжний *Stephanus Szolyvay* — Куштановиця (Удварі-2 301). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. назви заркарп. ойк. *Сваліява* (угорці називають це місто *Szolyva*).

Солок — Колочава. 1787: п-ще *Soluk* — Бабина на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. назви птаха *солók* — “слонька”, “вальдшнеп” (Он II 236).

Сольяк — Вб. П-ща *Solak*, *Solakiewicz* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ 1. Місц. катойк. *сольяк* — “виходець із с. *Сіль* (Вб)”. 2. Від бойк. назви гриба *сольяк* (Он II 236). 3. Укр. дериват із суф. *-як* від давньослов. двоосновного імені *Солимирь* (Фаріон-3 286).

Сольяник — Вб, Пр, Мж, Вн. 1715: кр. *Luc. Solanik* — Річка (Bélay 183); 1773: *Szolyanek Ivan* — Келечин (ПеПред 310); 1787: п-ще *Solanik* — Нов.Кропивник на Бойк (ЙМ). П-ще *Solanik* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *соліятік* — “солевар” (Мовознавство. — 1984, 2. — С. 42, Осташ-3 559). 2. Антр. *Солья* + *-ик*. П-ще *Solanik* представлене 1787 р. в лемк. селах Середне Вел. та Щавне (Красовський 142). 3. Катойк. *соліятік* — “виходець із с. *Сіль*”.

Сольяно — Ужгород. П-ще *Solanko* є і в Польщі (Rymut II 460). ◀ 1. Від антр. *Сольян* (див. *Сольяник*) + *-ко*. 2. Від апел. *солянка* — “посудина для солі” (Ужан), “соляна вода” (Ж-Н 895).

Соміга [*Сомьга*] — Сільце. ◀ Згр. вар. назви риби *сом*.

Сóмош — Іза, Дротинці. 1505: шл. *Pe. Szamos* — Хуст (Bélay 150); 1648: *Szomos Timko*, *Havrillo, Dmet.* — Підполоззя (Maksay 648); 1704: кр. *Szamos János* — Абранка біля Мукачева

(HodGens 7). ◀ Угор. п-ще *Szamos* уперше згадується 1479 р. Угор. ономасти виводять його від гідроніма *Szamos* (Kázmér 967).

Сонич †. 1618: кр. *Soniocs Iwan* — Гута на Маковиці (Mars 80). ◀ Правдоподібно, від жін. імені *Соля* (див. Šitundić 55) + *-ич*.

Сопка — Олешник. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Сопко*.

Сопко — Мж, Мк, Уж, Вб. 1618: кр. *Szopko Poliak* — Доброслав на Маковиці (Mars 73). 1715: кр. *Szobko Luka* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ 1. Усіч.-суф. слов. ім'я *Собко* (від *Соб'яслав*) або від болг. чол. імені *Събо*, співвідносного з іменем *Съботин* (Ковачев 497), яке зазнало асиміляції дзвінкого /б/ перед глухим /к/. 2. Менш імовірно, що п-ще утворене від дієсл. *continui* — “тяжко дихати” (СУМ IX 462).

Соподей †. 1772: присяжний *Alexander Szopodej* — Жборівці (Удварі-2 303). ◀ Місц. утворення з суф. *-ей*, але семантика твірної основи незрозуміла.

Соріч — Вел.Бичків, Рахів, Ясиння. П-ще *Sorycz* є й у Польщі (Rymut II 463). ◀ 1. Від пол. діал. *sora* — “халява чобота” + *-ич*. 2. Від рум. антр. *Soră*, що від апел. *soră* — “сестра” (Const 373, Iordan 420, Ковачев 477) або від чол. імені *Soare*, + слов. метр. суф. *-ич*. Пор. жін. ос. назву *Сорь* за 1487 р. із Сучави (ССУМ II 370) та назву *Сориць* звідти ж за 1489 р. (ССУМ II 369).

Соровчак — Забродь. ◀ Патр. із суф. *-як* від пол. сілезького п-ща *Sorowka* (Rymut II 509)

Сорока — Пр, Уж, Мк, Мж. 1618: кр. *Szoroka Demeter* — Рівне на Маковиці (Mars 89); 1648: *Szoroka Mihaly*, а 1699 — *Szoroka Vaszil* — Неліпино (Maksay 548, 574); 1685: *Сороковы 2 нивы* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1751: *Георгій Сорока* — Геївці (Гаджега-Уж 160); 1715: кр. *Jo. Szoroka* — Криве (Bélay 164); 1787: п-ще *Soroka* — Бліх-нарка, Брунари та ін. на Лемк (Красовський 142). П-ще *Soroka* в Краківському воєводстві фіксують 1417 р. (Rymut II 471). ◀ Від укр. назви птаха *сорока*.

Сороканинець [*Сороканиниць*], *-нця* — Н.Студений. Пор. 1787: п-ще *Sorokanicz* — Брунари, Поляни на Лемк (Красовський 142). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Сорокания* — “дружина **Сороки**”.

Сорокопуд — Свалява. ◀ Від укр. назви хижого птаха *сорокопуд* (Гр IV 169).

Сорохман — Рахів, Білин. 1672: кр. *Szurohman* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1787: п-ще *Sorochman* — Перегінське, Кобло, Уріж (паралельно з *Syrochman*) на Бойк (ЙМ), Городок на Лемк (Красовський 143). ◀ Того ж пох., що й **Сирохман**.

Сорохманок — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від **Сорохман**.

Сорочак [*Сорочék*] — Чорна Тиса. 1787: п-ще *Soroczak* — Перегінське, Шумина на Бойк (ЙМ). П-ще *Soroczak* є і в Польщі (Rymut II 470). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-як* від антр. **Сорока**.

Соскіда — Мк, Пр. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Його фіналь нагадує гр. патр. на *-id*.

Сосняк — Ужгород. 1787: п-ще *Sośniak* — Брезова, Миків, Мичківці на Лемк (Красовський 143). ◀ Від антр. *Сосни*, співзвучного з назвою дерева, + *-як*. Менш імовірний зв'язок п-ща з назвою гриба *сосняк* (Он II 238).

Сотак — Вел.Лучки, Горяни. 1648: *Sotak Fedur* — Голубине (Maksay 525); 1778: п-ще *Szotak* — Добра в ком. Земплин (ПеПред 317). П-ще поширене також у сх. Слч. ◀ Від етн. *сотак*, що побутує в суміжному з Україною регіоні сх. Слч.

Сотик †. 1570: *Paul. Szotik* — Горонда (UetC 97-29). ◀ Можливо, спотворений запис п-ща **Сотак**.

Сотмарій — Імстичово. ◀ Угор. п-ще утворення з формантом *-i* від угор. назви ком. *Szatmár*. Перша згадка п-ща зафіксована 1428 р. (Kázmér 976). Стосунок до п-ща має і спотворений запис 1607 р.: *Zakmári Latzur* — Мал. Березний (UetC 104-8).

Софілка †. 1688: п-ще *Szofilka* — Свалява (LehBer 739); 1699: *Sofilka Janos, Kuzma, Vaszil* — Свалява (Maksay 571). ◀ Від заст. апел. *софілка* — “сопілка”, “трубочка”, а в перен. зн. *цофілкі* — “тонкі ноги” (Ужан).

Софілканіч — Мк, Св, Вн. 1772: староста *Basilius Sofilkancics*, присяжний *Petrus Sofilkancics* — Лецовиця (Удварі-2 301). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Софілканія* — “дружина **Софілки**” або від апел. *софілканія* — “худа довгонога жінка” (Хс), що з місц. апел. *цофілка* або *уфілка* — “тонка, кістлява довга нога”.

Софрон †. 1680: *Ge. Szofron* — Липецька Поляна (Bélay 180). Пор. ще *Szofronul Mihaly* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від кал. імені *Софрон*, наявного в правосл. святцях. У Польщі п-ща *Szofronow, Szofroniuk* побутують з XV ст. (Rymut II 459).

Софроній †. 1648: *Szoffroni Andrj, Vaszil* — Свалява (Maksay 528). ◀ Від кал. імені *Софроній*.

Сох †. 1751: *парох Михаил Сох* — Туриця (Гаджега-Уж 159). ◀ Можливо, морфол. видозміна п-ка *Сохá* (див. Соханіч).

Соханіч — Пр, Вб. Пор. 1787: п-ща *Socha* — Гирова, Дидня, *Sochańczak* — Гучвиці, Рябе, *Sochań* — Манів на Лемк (Красовський 143), п-ще *Socha* — Бережок на Бойк (ЙМ). П-ща

Sochania, Socha, Socho, Sochowicz є і в Польщі, причому п-ща *Soch* і *Socha* згадуються 1369 р., *Socho* — 1377, а *Sochowicz* — 1489. ◀ 1. На думку К.Римута (Rymut II 458), п-ще *Socha* походить від апел. *socha* — “розгалужене дерево”, “примітивне знаряддя оранки”, а похідні пов’язані з давніми двоосновними іменами на *So-* зразка *Sobieslaw*. 2. Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Соханія* — “дружина *Соху*”, де *соха* — “високий вилоподібний стовп” (Гр IV 170). П-ще *Socha* є у поляків (*Żabska* 95) та у чехів (*Moldanová* 213).

Сохович †. 1648: *Sochouich Roman* — Н.Ворота (Maksy 359). ◀ Укр. або пол. утворення з суф. *-ович* від антр. *Сохачи Сох* (див. *Соханич*).

Сочик †. 1363: *Zochyk de Nempty* — Німецьке (Nagy-2 373); 1420: вл. *Szocsik Janos* — Лісковець коло Мукачева (LchBer 252); 1427: *Joannes filii dicti Zochyk* — Н.Німецьке (Nagy-2 266). ◀ 1. Давній антр. із суф. *-ик*, імовірно, від слов. основи *сокь* — “сік”. Пор. давньоукр. антр. 1409 р. *Сочивичь* — Галич (ССУМ II 370), пол. антр. XV ст. *Soczek* (SSNO V 142) чи навіть запис *Sacicu* 1213 р. кр. русина із с. Бан, що на р. Красна (RegVar 180). Антропооснова *Soč* поширена також у хорватів. Пор. п-ща *Soča, Sočak, Sočan, Soče, Sočča* та ін. (Leksik 602). 2. Менш імовірно, що твірною основою п-ща стала рум. назва бузини *soc*.

Сочка — Ир, Вн, Хс, Тч. 1418–1436: шл. *Zothka* — Беделва (Bélay 126). П-ща *Soczka, Soczko* з середини XVI ст. побутують на Льв (Фаріон-3 287) та в Польщі. К.Римут виводить їх із апел. *soczka* — “ботанічний номен сочевиця” (Rymut II 458), а І. Фаріон — із дієсл. “сочити”, “вистежувати” (Гр IV 171). ◀ 1. Правдоподібно, від апел. *сочка* — “зернина сочевиці” (СУМ IX 478). 2. Дериват із суф. *-ка* від антр. *Соча*. Пор. 1504: шл. *Jo. Zotha* — Біла Церква на Тч (Bélay 139).

Сочкул †. 1733: *Szacskuly Ivan* — Келечин (ПеПред 310). ◀ Утворення зі східнором. суф. *-ul* від антр. *Сочка*.

Сочкулинець †. 1715: кр. *Gr. Szacskulinecz* — Келечин (Bélay 182). ◀ Напевно, укр. утворення з суф. *-инець* від місц. андр. *Сочкуля* — “дружина *Сочки*”.

Спандич †. 1772: присяжний *Spandics Olexa* — В. Грабівниця (Удварі-2 300). ◀ Патр. слов. утворення з суф. *-ич*, але зн. твірної основи нез’ясоване.

Спаський [*Спаський*] — Тч, Рх, Мж, Хс. П-ще є і на Гуц (Vincenz 342). 1783: п-ще *Spaskiy* — Н.Струтинь. ◀ 1. Прикм. із суф. *-ський* від букв. ойк. *Спас*. 2. Від назви свята *Спаса*, що бере початок від ім. *спаситель*. 3. Від антр., власне

від кал. імені *Снас*, відомого болгарам (Ковачев 479), + *-ський*. Пор. 1689: шл. *Iszspasz Timofi* — Десешті (Bélay 134).

Спасюк — Рх. П-ще *Spasiuk* представлено і на прикарп. Гуц (Vincenz 342, 532). 1720: кр. *Timophi Szpaszuk* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. *Снас*, який 1787 р. фіксується в с. Ванівка на Лемк (Красовський 143), а співвідноситься з назвою христ. свята *Спаса* чи відповідним постом у сх. слов’ян (Rymut II 466) або з жін. імені *Снаса* (≠ *Снасеице* — Грк 367).

Спачинський — Лохово, Іванівці, Щасливе. ◀ Правдоподібно, від якогось ойк.

Спашук — Угля, Мала Уголька. ◀ 1. Укр. утворення з патр.суф. *-юк* від антр. *Спаський*. 2. Катойк. від ойк. *Снас*, що на Ів-Фр.

Спишак — Ужгород. 1742: *Андрей Спишак* (Метрика); 1787: *Spizak* — Баниця, Волосате, Ославиця на Лемк (Красовський 143). ◀ Слц. або укр. катойк. *спішак*, що від слц. ойк. *Spíš*, тобто “виходець із ком. *Спіїу*”.

Співак — Вишково, Підвиноградів, Іванівці. 1787: п-ще *Spiwak* — Голмча, Кункова на Лемк (Красовський 143). Приблизно з тих же часів функціонує п-ще *Spiewak* та його споріднені на Подг (Bubak II 100). Перша згадка пол. антр. *Spewiak* походить із 1442 р. (Rymut II 583). ◀ Від укр. апел. *співак*.

Співалюк — Ділове. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від незасвідченого апел. *співало*, який міг належати до тих ос. назв за родом занять, що й *базікало, тугало, тохало, цоркбало*.

Спичкєй [*Спичкій*] — Хуст. Пор. 1787: п-ще *Spiczka* — Зубрик на Лемк (Красовський 143), 1819: п-ще *Spiczak* — Яворів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-єй* від антр. *Спичка*, співвідносного з укр. апел. *спичка, спіця* — “гострокінцева паличка” (Гр IV 176, Чопей 374).

Сподній, -нього — Веряця. Пор. пол. п-ще *Spodniowski* (Rymut II 469). ◀ Від слц. або від пол. прикм. *spodny* — “спідній”.

Ставєнський [*Ставїньський*] — Вішка, Оріховиця. П-ще *Stawiński* з 1793 р. функціонує також на Подг (Bubak II 76). ◀ Укр. прикм. *ставїньський* від ойк. *Ставие*, що на Вб.

Ставровський — Ужгород. П-ще *Ставровський* поширене серед українців сх. Слч та Польщі (Rymut II 479). ◀ Від південнослов. або східнослов. чол. імені гр. пох. *Ставро* (Илчев 461, Ковачев 482, Šimundić 321, Rymut II 479) + пос. суф. *-овський*. Ім’я *Ставр* є і в укр. болгар (Колесник 9).

Стадник [*Стадник*] — Імстичово. 1787: п-ще *Stadnik* — Спас на Бойк (ЙМ) та Пельня на Лемк. ◀ Від укр. апел. *стадиик* — “той, що

випасає коней”, “жеребець при стаді кобил” (Rozczek 468), “бугай при стаді корів” (Гр IV 195). Саме з цими семами К.Римут пов’язує п-ще *Stadnik*, яке фіксує на пол. землях (Rymut II 472), додаючи до них лише сему “кандидат на чоловіка”.

Стан — Тч, Хс. 1360, 1383: шл. *Stean* — Сарвасово (Bélay 133); 1410: шл. *Pe. Sthan* (!) — Терново, а 1419 — шл. *Andr. f. Stan* — Угтя (Bélay 166, 209); 1649: шл. *Pe. Szian* — Сопунка (Bélay 193); 1751: *парох Георгій Стан, Василь Стан* — Угтя (Гаджега-М 189): Антр. *Stan* у Польщі згадується 1136 р. (Rymut II 474). На території Польщі п-ще *Stanik* уперше фіксується в 1375 р. (Rymut II 474). ◀ Давньослов. чол. ім’я *Стан*, яке постало внаслідок усечення повних двоосновних імен *Станислав, Станмир...* (Грк 185, ГркРеч 175, ССУМ II 380, Илчев 463).

Станик †. 1653: староста *Гаврило Станик* — Ком’яти (ПаПо-І 157); 1787: п-ще *Stanik* — Залуж на Лемк (Красовський 143). ◀ Укр. утворення з суф. **-ик** від антр. **Стан**.

Станинець [*Станішиць*], **-иця** — Вн, Ір, Хс. 1819: п-ще *Staniniec* — Славське, Головецьке на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від жін. імені *Стана*, що з повного *Станмира* або *Станислава*. Пор. 1401: *за сестрь моихъ мушж и станж* — Королево (Мик Чу 68); 1405: шл. *dotina Stana* — Солотвина (Bélay 201); 1704: *и за матки сго Стани* — Гукливий (Яворск 209).

Станіч — Доманиці. 1567: *Sthanicz Korpca*, 1570 — *Paul. Stanych* — Неліпино (UetC 53-12, UetC 53-14); 1699: *Sztanicz Matyas* — Підгоряни (Maksay 555); 1715: кр. *Mich. Sztanicz* — Горінчово (Bélay 144); 1743: п-ще *Sztanicz* — Чепа (Szabó 314). П-ще *Stanic* дуже поширене в Хорватії (Leksik 610) і в Польщі (Rymut II 474). ◀ Від давньослов. жін. імені *Стана*, тобто *Станислава* (див. **Станинець**), + **-иц**.

Станислав — Теребля. 1375: шл. *Jo. Crich Stanislaus* — Кричово (Bélay 170); 1383: шляхтич *Stanislaus fiai Jo., Sandr., Steph.* — Довге (Bélay 136); 1415: шляхтич *Stanislaus f. Stan* — Руське Поле (Bélay 211); 1671–1673: кр. *Sztaniszló Lőrincz* — Дулово (Bélay 138); 1673: кр. *Sztaniszló Istvan, Jakub* — Іза (Bélay 156). Пор. 1393: *вѣра нана станислави словѣского* — Сучава (ССУМ II 379); 1401: *Станиславом граматиком многогрѣшним* — Королево (Мик-Чу 64). У Польщі ім’я *Stanislaw* фіксується з XIII ст. (Rymut II 476). ◀ Від давньослов. двоосновного імені *Станислав*.

Станканинець [*Станканиць*], **-иця** — Ужгород, Ільниця, Хуст. ◀ Укр. утворення з суф. **-инець** від місц. андр. *Станканиа* — “дружина *Станка*”.

Станканич — Білки. ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Станканиа* — “дружина *Станка*”.

Станко — Вб, Пр, Уж, Мк, Ір, Хс, Тч. 1418: шл. *Stanko (Stanislaus)* — Бедевля (Bélay 126); 1570: *Jarem, Jos. Ztanko* — Свалаява (UetC 53-14); 1570: *Mat. Ztanko* — Кольчино (UetC 53-12); 1600: вл. *P.Ztanka* — Вел.Бичків (Bélay 130); 1680: кр. *Sztanka Ferencz* — Кушниця (Bélay 170). На території Польщі антр. *Stanko*, згадується 1233 р. (Rymut II 474). ◀ Місц. укр. ос. ім’я *Станко*, яке є усіч.-суф. відповідником повного двоосновного слов. імені *Станислав*. На Ужан та серед українців сх. Слч ім’я *Станко* донедавна передило за оф., а тому багато його носіїв до Другої світової війни і не підозрювали, що є *Станиславом*. Однак ім’я *Станко* вживалося і в ін. регіонах Карпат. Пор. 1653: *староста сільский Станко Удји* — Ком’яти (ПаПо-І 157); 1649: *batyko Pap Sztanko* — В.Тибаво (LchBer 763). Ім’я *Stancu* широко вживане румунами. П-ще *Stanko* є в Хорватії (Leksik 611).

Станкович — Мк, Св, Ір, Вб, Уж, Пр. 1567: *Ztankowicz Jeremij* (UetC 53-12); 1570: *Cosm., Jac. Stankowych* — Бистриця (UetC 53-14); 1682: свящ. *Sztankovics Hritz* — Сасівка (LchBer 708); 1699: *Sztankowicz Simko* — В.Ворота (Maksay 596); 1690: *раба Марка Станковича* — Строїно (Микитась 60). П-ще *Stankowicz* у Польщі згадується 1387 р. (Rymut II 475). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від місц. традиц. слов. імені *Станко*, тобто *Станислав*. Однак п-ще *Stanković* дуже поширене й у Хорватії (Leksik 611).

Станковський — Черногорола, Ужгород, Пор. 1651: п-ще *Stankowski* на Подг (Bubak II 74). ◀ 1. Утворення з суф. **-овський** (без переходу голосного /o/ в голосний /i/) від місц. антр. *Станко*. 2. Слц. прикм. від сцк. ойк. *Stankovec* (Majtain 387) або пол. прикм. від подг. ойк. *Stankowa* (Bubak II 74).

Станковці [*Станковиці*] — Ільниця. Перша письм. згадка п-ща *Stankóci* — 1558 р. (Kázmér 1028). ◀ Угор. утворення з угор. суф. **-і** від слц. ойк. *Stankovec*, що в ком. Земплин або Тренчін (Majtán 387).

Станкув †. 1682: *Sztanku Fedor* — Буківцьова (UetC 88-59); 1715: кр. *Sztanku To.* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Місц. присвійний прикм. із укаючої гов. від антр. *Станко* з переходом суфіксального /o/ в монофтонг /y/ в закритому складі. Менш імовірно, що це рум. чол. ім’я *Stancu*.

Станкулич — Гукливий, Н.Грабівниця. 1699: *Sztankalics* (!) *Demeter* — Н.Ворота (Maksay 592). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від місц. андр. *Станкуліа* — “дружина *Станка*”.

Стано — Ужгород. У Польщі антр. *Stano* згадується 1222–1242 рр. (Rymut II 475). ◀ Від гіпок. імені *Stano*, що з двоосновного імені на зразок *Stanimir*, *Stanislav* (Rymut II 475).

Станушкович †. 1570: *Stan. Stanuzkowych*, а 1772 — *Stan. Sztanuzkowich* — Свалява (UetC 53-14, UetC 53-15). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого місц. антр. *Станусько*, що співвідноситься зі **Стан**, **Станислав**.

Станч — Черна, Королево. 1604: вл. *El., Teod. Ztancz*, а 1621 — *Sztancz* — Серфалва (Bélay 196). ◀ І. Усіч. вар. антр. *Станч* або *Станчо*, подібно до таких, як **Бурч**, **Данч** із **Бурча**, **Данча**. Пор. пол. п-ща *Stanczew* і *Stanczewski* (Rymut II 474). 2. Менш імовірно, що це гуц. апел. *станч* — “клопіт”, “робота” (Гр 177).

Станчак — Підгорб, Ужгород. 1787: п-ще *Stanczak* — Бонарівка, Гладишів, *Stańczak* — Дошниця, Команча, Рихвальд, Сквіртне, Явірки на Лемк (Красовський 143). П-ща *Stanczak* є і в Польщі (Rymut II 474). ◀ Від антр. **Станко**, **Станч** або *Станч* + *-як*. Пор. 1632: вл. *Lad. Stancza* — Драгомирешті (Bélay 137), а також серб. чол. імена *Станча*, *Станче* (Грк 186).

Станчевич †. 1567: *Stanczewicz Arthjemij*, 1570 — *Artim Stanchewych* — Свалява (UetC 53-12, UetC 53-14), а 1572 — *Artim. Stanchouich* — Свалява (UetC 53-15). ◀ Від антр. *Станч* або **Станч** + суф. *-евич*, який у XVI ст. ще міг варіюватися з суф. *-ович* навіть у п-щі однієї й тієї ж особи. Привертає увагу й те, що 1570 р. той же свалявський *Артем Станчевич* раз записаний як *Artim Stanche* (UetC 53-14), а вдруге — як *Artim Stanchowich*.

Станчі †. 1572: *Greg., Jac. Ztanchi* — Свалява (UetC 53-15). ◀ Дериват п-ща *Станч*, що від **Стан** + *-ча(т)* — див. ще **Станчак**.

Станчук — Королево. П-ще *Stanczuk* є і в Польщі (Rymut II 474). ◀ Укр. утворення з суф. *-чук* від антр. **Станко**, *Станч* або **Станч**.

Станьо [дав. — **Станьові**] — Худльово, Ужгород. 1437: *Valentinus Stanyo* — Поростово (Nagy-2 340). Пор. ще запис чол. імені *Стань* з м. Сучава за XV ст. (ССУМ II 380). П-ща *Stanio* і *Staniow* є і в Польщі (Rymut II 474), причому друге згадується 1492 р. ◀ Усіч.-суф. ім'я з формантом *-ьо* від чол. імені *Стан*, тобто *Станіслав*.

Станьов †. 1648: *Sztaniou Ihnad* — Латірка (Maksay 541). ◀ Від антр. **Станьо** + пос. суф. *-ов* у його кн. звучанні.

Старий †. 1618: кр. *Sztari Iwan* — В.Миронів на Маковиці (Mars 81), кр. *Kuzma Sztarow* — Габолтів на Маковиці (Mars 94); 1715: *Phil. Sztari* — Колочава (Bélay 160). П-ще *Stary* було й на Лемк 1787 р. (ЙМ). ◀ Від прикм. *старий*.

Старичак — Мукачів. ◀ Катоик. *старичак* — “виходець із с. *Старича*, що у сх. Слч” (Лазорик 74, Majtán 387). 2. Дериват від серб. чол. імені *Старуні* (Грк 186).

Староста — Хс, Ір, Мк, Пр, Вн, Уж. 1618: кр. *Szarosta Michal* — Раковець на Маковиці (Mars 85); 1699: *Sztaroszta Havrilo* — Свалява (Maksay 569); 1768: п-ще *Sztaroszta* — Раковець (Szabó 459); 1726: сваяц. *Georgius Sztaroszta* — Ільниця (Лучкай 16. — 202); 1772: присяжний *Georgius Sztaroszta* — Мал.Бистрий (Удварі-2 298); 1787: п-ще *Starosta* — Вовче на Бойк (ЙМ), Скородне на Лемк (Красовський 143). Пор. ще 1450: *Petrus Stharostha* — Перемишль (Smołka II 92); 1456: *паль михул старостич* — Васлуй (ССУМ II 382). ◀ Від апел. *старостца*, який на Зак означав “керівник села”, “ведучий на весілля” (Гр IV 199, Чопей 379, Он II 250), а в Польщі — “державний службовець, який керував повітом”, “королівський скарбник” (Rymut II 477).

Старча, *-чі* — Ужгород. Пор. 1449: *domus Urbani Stharczy* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1786: подг. п-ще *Starka* (Bubak II 74). ◀ Нині це лексема відмінюється як ім. першої відміни, але в минулому, очевидно, належала ім. сер. роду основи на *-я(m)* зі зн. “жебраченя” (Гр IV 199). Пор. гуц. *старчук* — “хлопчик, який водить старця” (Гр 177).

Старчевич — Пр. ◀ Укр. утворення з суф. *-евич* від антр. **Старча** або якоїсь ін. спорідненої антропооснови на зразок *Старець*, *Старцьо*, що вживалися в Карпатах у XVII–XVIII ст. Пор. 1787: п-ща *Starciow, Starcynow, Starczyn* у с. Шандровець на Бойк (ЙМ). Пор. також 1788: п-ще *Старець* із с. Нірбатор, що в ком. Саболч та апел. *старчевод* (Гр IV 199). П-ще *Starčević* дуже поширене в Хорватії (Leksik 612).

Старшич †. 1575: кр. *Jo. Starsytyz* — Рахів (Bélay 181); 1681: кр. *Sztarosicz Ivan* — Ганичі, а 1684 — кр. *Sztarsics Aleksza, Makszim* — Косівська Поляна (Bélay 141, 162). Пор. 1478: *дану... Hrydku a Danilu Starszyczom* — Люблін (ССУМ II 839). Пор. ще пол. п-ще 1417 р. *Starszy*, п-ща *Starsz, Starszak* та ін. (Rymut II 477). ◀ Однозначно слов. патр. утворення з суф. *-ич* від прикм. основи вищого ступеня порівняння *старш-*, що не є типовим для південнокарп. говорів. Отже, цей антр., імовірно, принесено з ін. регіонів України (ССУМ II 382), а допрізвищеве зн. лексеми могло характеризувати людину радше за становищем у суспільстві, ніж за віком чи місцем її в родині.

Стасик — Вл. Пор. 1720: кр. *Andr. Sztasak* — Вел.Бичків (Bélay 129), кр. *Sim. Sztasz* — Ізки (Bélay 155); 1778: кр. *Sztasz* — Гачава (ПеПред

323). Пор. ще подг. п-ща 1608 р. *Stasik i Stasiak* (Bubak II 75), лемк. п-ще 1787 р. *Stasiak* із Устя Руського та ін. (Красовський 144), бойк. п-ща того ж року *Stasiuk, Stasiukow* із с. Розточки (ЙМ), гуц. п-ще *Stasiukiv* (Vincenz 258). У Польщі п-ще *Stas* фіксується 1604 р. (Rymut II 478). ◀ Утворення з суф. *-uk* від чол. імені *Стась*, яке є похідним від таких повних імен, як *Анастасій*, *Євстахій* та *Станіслав*. Ім'я *Stas*, як і п-ще *Stas*, поширене також у Польщі (Żabska 98).

Стасьо [дав. — Стасьові] — Уж, Мк. 1542: кр. *Szatho Oroz* — Луг (Bélay 173); 1787: п-ще *Stasio* — Шум'яч, *Stasiow, Stasiszyn* — Цінява та ін. на Бойк (ЙМ), *Stasienko* — Улич на Лемк (Красовський 144). П-ще *Stasio* є і в Польщі (Rymut II 478). ◀ Від чол. імені *Стасьо*, що є вар. імені *Стась*, тобто *Євстафій* або *Станіслав*.

Статник — Іванівці. П-ще *Statnik* є і в Польщі; К.Римут убачає в ньому ту ж основу *stat-*, що й у апел. *постать* (Rymut II 479). ◀ Від лексикографічно незасвідченого ім. *статник*, який утворено за допомогою субстантивуючого суф. *-uk* від бойк. прикм. *статний* — “вигідний”, “гарний”, навіть “Святий (про вечір)” (Он II 251), “заможний” (Гр IV 200).

Стах — Керецькі. 1720: кр. *Sim. Sztak* (!) — Березово (Bélay 127); 1696: кр. *Sztako* (!) *Aleksza* — Стеблівка (Bélay 192). Пор. 1787: п-ще *Stach* — Довге, Свіржова Руська (Красовський 144); Пор. *Stachura* — Поляни (там само). П-ще *Stach* є у поляків (Żabska 88), чехів (Moldanová 216). ◀ Від староруц. чол. імені *Стах*, яке співвідноситься з оф. *Stachii*, *Ostani* (Керста 127), однак, як і в поляків (Rymut II 472), може співвідноситися також із ін. антр. на *Sta-*, передусім із іменем *Станіслав*.

Сташак — Підгорб. 1720: кр. *Andr. Sztasak* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. бойк. п-ща кінця XVIII і поч. XIX ст.: *Staszko, Staszkiw, Staszycz, Staszyszyn* (ЙМ, ФМ). У поляків п-ще *Staszak* фігурує з 1369 р. (Rymut II 478). ◀ Від антр. *Стах* або *Стаха* + *-як*.

Сташкó — Ужгород. Пор. 1422: антр. *Сташко* — Погоничі (ССУМ II 385); 1787: п-ще *Staszkow* — Сторона, а 1819 — п-ще *Staszko* — Н.Стінава на Бойк (ЙМ, ФМ). У Польщі антр. *Staszko* вперше зафіксовано 1313 р. (Rymut II 478). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Стах*, тобто *Stachii*, *Євстахій* чи навіть *Станіслав* (Moldanová 216, Šimundić 457), + *-ко*.

Стеблák — Вел.Лучки, Домбоки, Мукачів, Пор. п-ща 1787 і 1819 років: *Stebelka, Stebiŋka, Steblik, Steblyk, Steblunow*... на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ак* від персоніф. апел.

стеблó, який у Карпатах має такі основні зн.: “стебло”, “стеблина”, “перевесло” (Он II 252). 2. За К.Римутом, пол. п-ща *Stebel, Steblaj, Steblik* походять від нім ос. назви *Stebel*, що з апел. *stebel* — “кийок, дрючок” або від кал. діал. *stebel* — “чопик, яким затикають бочку” (Rymut II 486).

Стеблей †. 1715: кр. *Ge. Sztebli* — Керецькі та за цей же рік кр. *Ge. Stepley* (*Steple*) у сусідньому с. Кушниця (Bélay 163, 170). ◀ Від тієї ж антропооснови, що й **Стеблák**, **Стеблúк**, однак п-щева модель на *-ей* обмежує твірну основу до ім. із кінцевим *-а*.

Стеблúк — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від тієї ж антропооснови, що й п-ще **Стеблák**.

Стеблúк-Шоломчúк — Ясиння. ◀ Новіше складення з дуже поширеного в Ясинні п-ща **Стеблúк** та п-ка *Шоломчúк*.

Стевич †. 1567: *Foder Stewycz myhalko* — Дусино (UetC 53-12). П-ще *Stević* поширене в Хорватії (Leksik 614). ◀ Імовірно, хорв. або серб. утворення з суф. *-іс* від чол. імені *Steva*, що відповідає укр. ім. *Стенáл*.

Стегнэй [*Стегнэй*] — Мк, Уж, Св. ◀ 1. Кал. ім'я гр. пох. *Євстагній* (ВІЛ 58), у якому ненаголошене кореневе *le/* змінилося на *l/* під впливом загальноукр. анат. номена *стегнó* або під впливом бойк. множинного апел. *стéгна* — “передні спиці у возі” (Он II 252). 2. Менш імовірно, що це дериват від давньоукр. чол. імені *Стехно* (≠ *Стефан* — Керста 127), а точніше, його жін. еквівалента *Стéхна*, тобто *Стефанія*, із суф. *-ей*.

Стегún — Середне. 1666: *Мы Стегуны, ѿ Иван и муй отець...* — Руське (Сах 76). ◀ Місц. укр. утворення з суф. *-ун* від антропооснови *Стера*, яку містить декілька хорв. п-щ, як *Stegi, Stegnaja, Stegne, Stegnaji, Stego, Stegu* (Leksik 613), або від пол. п-ща нім пох. *Stega*, яке К.Римут виводить від нім. *Stege* — “сходи” (Rymut II 482).

Стегúра — Св, Пр, Уж, Мк, Ир, Вн. 1699: *Stegura Simon, Sztanko, Ivan* — Кольчино (Maksay 562); 1699: *Stegura Andras, Fedur*, а 1773: присяжний *Mathias Sztegura* — Павлово (Maksay 579, Udvari-2 302). Пор. ще 1787: п-ще *Styguryn, Stegurin* — Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Того ж пох., що й **Стегún**, лише з суф. *-ура*, як у п-щах *Бабúра, Дудúра, Яцúра*... Можливе пох. від старопол. імені *Stygniew*, що зі *Stynigniew, Stojgniew* (Malcc Bud 174).

Степáвський — див. **Стипáвський**.

Степич — див. **Стипич**.

Стенко †. 1570: *Zach. Ztenko* — Неліпино (UetC 53-14). Пор. 1787; п-ще *Seńków* — Новотин на Бойк (ЙМ). П-ща *Stenko, Steńka, Steńko*

побувають і в Польщі, причому перше з них зафіксоване 1385 р., а К.Римут схильний виводити його від імені *Stanislaw* або від нім. імені *Stencel* (Rymut II 485). ◀ Від здр. чол. імені *Стенько*, співвідносного з оф. ім. *Стенан*. Пор. рос. ім'я *Стенька*, гуц. ім'я *Штень, Штеньб, Штеньбк*.

Стéпа — Руське Поле, Вишково. ◀ Усіч. вар. чол. імені *Стенан* (Керста 127). Пор. ще хорв. імена *Stepa, Stepo*, співвідносні зі *Stepan* (Šimundić 457), а також лемк. п-ща 1787 р. *Stepko, Stepiak* (Красовський 144).

Стéпан †. 1437: кр. *Stephanus* — Коромля (Nagy-2 342); 1676: шл. *Laur. Stephan* — Вонігово (Bélay 212); 1672: кр. *Stephan Jur* — Окно-Рахів (Bélay 182); 1787: п-ще *Stepan* — Гломча на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1715: кр. *Jo. Stephani* — Крайніково (Bélay 174). ◀ Від укр. кал. чол. імені *Стенан*.

Стéпаник †. 1715: кр. *Stepanuk Waszylj* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від антр. **Стéпан** + **-ик**.

Стéпанко †. 1772: присяжний *Jacobus Stephan* — Ільниця (Удвари-2 300). ◀ Від антр. **Стéпан** + суф. **-ко**.

Стéпанич †. 1720: кр. *Dan. Stephanics* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Імовірно, п-ще принесено з Хорватії, де утворення *Stepanić* досить поширене (Leksik 614).

Стéпанович — Ужгород. ◀ Від антр. **Стéпан** + суф. **-ович**.

Стéпанченко — Вел.Бичків. П-ще принесене на Зак з Наддніпрянщини після Першої світової війни. ◀ Від укр. антр. **Стéпанко** + патр. суф. **-енко**.

Стéпिताґа †. 1654: кріпаки *Stephytuga Janos, Lukacs* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Укр. утворення з суф. **-яга** від незасвідченого п-ка *Стеніта*, співвідносного, очевидно, зі іменем *Стенан*.

Стéпко †. 1720: кріпаки *Paul. Stepko* — Керецькі (Bélay 163). ◀ Усіч. ім'я *Стенко́* від повного імені *Стенан*.

Стéпович †. 1699: *Stepovits Andre* — Павлово (Maksay 579). П-ще *Stepowicz* є і в Польщі (Rymut II 481). ◀ Від антр. **Стéпа** + **-ович**.

Стéрен †. 1570: *Thom., Martinus Zteren*, а 1572 — *Marc., Georg. Zteren* — Кольчино (UetC 53-14, UetC 53-15). ◀ Можливо, невдалий запис п-ща *Стержесь*, який 1787 р. у лемк. селах Ждиня та Луг згадується як *Sterżń* (Красовський 144). Пор. також записи п-ща *Sterzeń* і *Sterzeń* у словнику К.Римута (Rymut II 484). Якщо наше припущення правильне, то допрізвищева семантика антр. — “осова або опорна частина чоґо-небудь” (СУМ IX 689).

Стéрчо [дав. — **Стерчо́ві**] — Кальник, Кузьмино. 1570: *Georg. Zterczo* — Кольчино (UetC 53-

14). Пор. 1787: п-ще *Styrczak* — Вислік Вел. (Красовський 145). ◀ 1. Місц. укр. дериват від дієсл. *стерчати* — “стирчати”. 2. Рум. антр. *Stírcea*, що з апел. *stírc* — “чорногуз”, “чапля” (Const LII, Iordan 426). 3. Місц. апел. *стырч* — “пеньок зрубаного дерева” (Копашново).

Стецо́вич — Св. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Стецо́вич**. 2. Укр. утворення з суф. **-ович** від чол. імені на *Сте-* на зразок *Стесь* (пор. *Грись, Івась, Фесь*), дериват якого *Стесько* відомий давньоукр. мові (Керста 127), тобто від імені *Стенан*. П-ща *Steś, Steśkiewicz, Steśkowiak* відомі в Польщі (Rymut II 485).

Стецько †. 1715: кр. *Szeszka Tamas* — Стеблівка (Bélay 192). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Стесько*, співвідносного з повним іменем *Стенан* (Керста 127).

Стефа́н †. 1751: *parox Kirul Stefan* — *Солотвина* (Гаджега-М 176). ◀ Від кал. імені *Стефан*.

Стефа́ник †. Перечин. 1715: вдова *Stefanika* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від антр. **Стефа́н** + суф. **-ик**.

Стефа́нич †. 1667: п-ще *Stefanics* — Раковець (Szabó 458). ◀ 1. Оскільки п-ща на **-ич** у південнокарп. гов. могли утворюватися лише від основ на **-а**, то припускаємо, що п-ще принесли хорвати або серби, серед яких воно побуває й нині (Leksik 613). 2. Укр. утворення з суф. **-ич** від жін. імені *Стефана* або *Стефана*.

Стефа́нко †. XVIII ст.: присяжний *Jacobus Stephanko* — Ільниця (Ud-2 300). ◀ Від антр. **Стефа́н** + суф. **-ко**.

Стефа́нчин, -на †. 1715: кр. *Lad. Stefančin* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від андр. **Стефа́нка** — “дружина **Стефана**” або від патр. **Стефа́нка** — “дочка **Стефана**” + **-ин**.

Стецевич †. 1570: *Joan. Ztechewych* — Воливець (UetC 53-14). П-ще *Steciewicz* є і в Польщі (Rymut II 481). ◀ Укр. утворення від антр. **Стець**, тобто Стефан + **-евич**.

Стецик †. 1602: *Stetsik Georg.* — Невицьке (UetC 104-8); 1787: п-ще *Stecyk* — Стрільбичі, Тершів, Присліп на Бойк (ЙМ). П-ще *Stecik* є в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від антр. **Стець** + **-ик**.

Стециків †. 1618: кр. *Jaczko Steczikow* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Укр. утворення з пос. суф. **-ів** від антр. **Стецик**.

Стецов †. 1686: *Силко Стецов* — Пилипець (Яворск 205). ◀ Від антр. **Стець** за допомогою пос. суф. **-ів** у його давньоукр. кн. формі, тобто без переходу */o/* в */i/*.

Стецо́вич — Св, Мк, Пр. 1650: кенез *Sztecycovics* — с. Мельничний біля Плоского (Leh-Ber 423); 1772: староста *Joannesz Szteczovics*, при-

ссяжний *Joannes Szteczovics* — с. Мельничний (Удварі-2 301). Пор. п-ще *Stecewicz* у Польщі (Rymut II 480). ◀ Укр. утворення від антр. **Стець** (із диспалаталізацією суф. /ць/) + **-ович**.

Стецув †. 1682: *Sztetzu Ivan* — Домашин, *Sztetzu Lazar* — Сіль (UeC 88-59). Пор. ще 1607: *Stetheu Hrith* — Бегендятьська Пастіль (UeC 104-8). П-ще *Steciów* є і в Польщі (Rymut II 480) ◀ Від антр. **Стець** (зі ствердінням суф. /ць/) + пос. суф. **-ів** у його місц. укаючому звучанні.

Стець [Стиць], **-ця** — Мж, Мк, Уж, Хс, Тч, Вн. 1462: шл. *Stech* — Нове Барово (Bélay 210); 1542: вл. *Jo. Stecz* — В. Вишава (Bélay 219); 1579: *Pap Ztetch dictus* — Довге (Bélay 136); 1787: п-ща *Stec* і *Stec* — Баниця, Барвінок та ін. на Лемк (Красовський 145), Бітля, Головеське на Бойк (ЙМ). П-ща *Stec* і *Stecz* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від укр. розм. імені *Стець*, співвідносного з оф. іменем *Stefan*. Ім'я *Стець* у Карпатах ніколи не було популярним, але вживалося віками. Пор. 1589: кр. *Ztec Kalinich* — Міжгір'я (Bélay 178; див. ще Керста 127, ССУМ II 387).

Стецько — Лисичово, Кушнина, Приборжавське. 1450: *Paulo Steczko* — Перемишль (Smołka II 76); 1438: шл. *Stheczk (Stephanus)* — Бирсана (Bélay 124); 1592: кр. *Paul Steczko* — Золотарьово (Bélay 179); 1682: *Steczko Vaszil, Ivan* — Кострини (UeC 88-59); 1720: кр. *Григорій Стецько* — Ізки (Гаджега-М 203); 1787: п-ще *Steczko* — Вірхомля В., Мала Розтока (Красовський 145). П-ще *Steczko* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Розм. укр. вар. чол. імені *Stenán*, утворений від імені *Стець* за допомогою форманта **-ко**.

Стецьо [дав. — **Стецьові**] — Буковець, Арданово, Мукачів. 1772: присяжний *Petrus Steczo* — Лінці (Удварі-2 300); 1773: п-ще *Steczó* — Сердагель у ком. Земплин (ПеПред 317). П-ще *Stecio* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від місц. укр. гіпок. імені *Стецьо*, співвідносного з іменем *Stefan*.

Стецьобий — В. Визниця, Кольчино 1773: присяжний *Joannes Sztecsovics (!)* — Мельничний (ДжеДел 302). П-ще *Stecio* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Стець**.

Стецьоблич — Міжгір'я. ◀ Від місц. андр. *Стецьобля* — “дружина **Стеця**” або від п-ща *Stecula* чи *Stecuka*, поширених у Польщі (Rymut II 480), + **-ич**.

Стецьопич — Міжгір'я, Лозянський. ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від антр. *Стецьопя*, що з чол. гіпок. імені *Стецьопьо*, тобто *Стець*.

Стецяк — Порошково, Раково. 1787: п-ща *Steciak, Stecak* — Балутянка, Лубня та ін. (Красовський 145), *Steczak, Styczak* — Корчин, Кальне

на Бойк (ЙМ). П-ще *Steciak* є і в Польщі (Rymut II 480). ◀ Від антр. **Стець** + суф. **-як**.

Стинівський — Терново, Вільхівці, Вільхівці-Лазі. 1715: кр. *Ign. Sinaczki (!)*, а 1720 — *Sztinaszki (!)* — Терново (Bélay 166); 1756: *божешик Василь Федоръ Стинавського* — Терново (ПаПо-1 150); 1787: п-ще *Stynawski* — Ямельниця, Н. Стинава, Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. прикм. від гал. ойк. *Стинава*.

Стинич — Мк, Ір. 1645: *Szenics* — Котельниця (LehBer 370); 1648: кр. *Sztinich Marko* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Укр. утворення з суф. **-ич** від жін. імені *Стіна*, тобто Христиня. Пор. також молд. жін. ім'я *Стіна*, співвідносне з *Юстіна* (ДумбрМик 139), та запис цього імені *Sztinka* з 1684 р. в с. Окно-Рахів (Bélay 182).

Стирчо — Уж, Мк. — Див. **Стерчо**.

Стигун — див. **Стегун**.

Стицько — див. **Стецько**.

Стільник [Сту́льник] — Ір. 1400: *вфра тьмаша столника*, а 1500 — *пань богданъ столникъ* — Сучава (ССУМ II 389). ◀ Від давньоукр. титулу *стольник* — “придворний службовець, який служив при княжому столі під час придворних свят і бенкетів...” (ССУМ II 389). Пор. ще угор. апел. *asztalnok* — “т. с.”. Угор. п-ще *Asztalnok* уперше згадується 1424 р. (Kázmér 53). У словаків, крім цього, апел. *stolník* — ще й “кухар” і “конюх” (SSI II 555).

Стой — Мукачів. П-ще *Stoj* фіксується і в Польщі з 1399 р. (Rymut II 487). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Стой*, яке є усиченням таких двоосновних імен, як серб. *Стоймир*, *Стойслав*, пол. *Stoigniew* (Rymut II 487). (Грк 188), тобто належить до тієї ж групи імен, що й серб. *Стойа*, *Стойо*, хорв. *Stoja*, *Stoje*, *Stojo* (Šimundić 457), болг. *Стойо* (Илчев 466, Maretić II 135, SvoSta 118).

Сто́йка — Тч, Хс, Вн, Вб. Крім Зак, п-ще *Стойка* поширене в Молдові та Румунії (Ер-Кос 100, Const 376, Iordan 426). 1398: шл. *Ge. Jo. To. Ztoyka f. Ztoya*, 1484: шл. *Jo. Zthoyka*, 1564: шл. *Sztójka f. Pe. Sztójka* — Кричово (Bélay 170); 1505: п-ще *Sztójka* — Білки (LehBer 157); 1550: вл. *Mich. Zthoyka (Ztoyka)* — Чумальово (Bélay 133); 1550: вл. вдова *Sim. Zthoyka*, а 1600 — *Ge. Ztoyka* — Драгово (Bélay 168); 1693: *Йосиф Стойка* — Вільхівці (ПаПо-1 152). Пор. ще 1467: антр. *Стойка* — Бірлад (ССУМ II 388); 1819: п-ще *Stoika* — Орів на Бойк (ФМ). П-ща *Stojka, Stoiko, Stojkovicz* та ін. споріднені є і в Польщі, причому перше фіксується 1449 р. (Rymut II 487). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені південнослов. пох. *Стойа*, співвідносного з повними двоосновними іменами *Стоймир*, *Стойслав*, *Stojmil...* (Maretić II 147,

SvoSta 130, Грк 188, Šimundić 457, Илчев 467), за допомогою укр. демін. форманта *-ка*. На Зак чол. ім'я *Стоя* засвідчене 1398 р. (див. вище). Готового чол. імені *Стойка* на Зак ми не виявили, а в ін. слов. народів є лише чол. ім'я *Стойко* з флексією *-о* (Илчев 466, Грк 188, Šimundić 457). 2. П-ще **Стойка** могло також утворитися із антр. *Стойко*, який з давніх-давен і понині виступає у південних слов'ян чол. іменем, отже, через перехід останнього в парадигму імен з основою на *-а*, що дуже характерне для рум. ономастики. У румунів і молдован п-ще *Stoika* так само має формант *-ка*, а не *-ко* (Iordan 427, Ер-Кос 100). Можливо, що п-ще *Стойка* в Укр. Карпатах треба кваліфікувати як румунізм, а поодинокі фіксації вар. п-ща *Stojko*, особливо в наші дні, — як дію аналогії до укр. утворень на *-ко*. 3. Від рум. чол. імені *Stoica*, яке є прямим відповідником південнослов. чол. імені *Стойко*.

Стойко — Вн. Пор. 1820: п-ще *Stoyko* — Тисовець на Лемк (ФМ). ◀ На Зак цей вар. п-ща відносно новий, фактично повосенний і з'являється замість традиційного *Стойка* лише серед укр. інтелігенції.

Стойкович — Ужгород. ◀ Слов. п-щеве утворення з суф. *-ович* від антр. **Стойка** або **Стойко**. П-ще поширене головним чином у Хорватії (Leksik 617).

Столець [*Століць*, род. — *Стільця*] — Мж, Хс, Вн. 1610: кенез *Joanni Sztolecz* — Бовище, Тростяниця (LehAd 60, LehBer 825). ◀ 1. Правдоподібно, дериват із суф. *-ець* від кал. чол. імені *Апостол*, зокрема, таких його усіч. вар., як хорв. *Stola, Stole* (Šimundić 457), чи безпосередньо з серб. чол. імені *Stolac*, що від *Stojislav* (Maretić II 140) адаптацією до фонет. системи укр. мови. 2. Від місц. укр. *століць* — “стілець” в одному з його значень (Он II 255). Пор. запис 1450 р. з Перемишля: *Stanislav Stulek* (Smołka II 88). 3. За К.Римутом (Rymut II 488), пол. п-ще *Stolec* — це германізм, який походить від нім. ос. назви *Stolc*.

Столярчик †. 1716: *Михаиль Столярчик* — Метрика. П-ще *Stolarczyk* є і в Польщі, а п-ще *Stolar* згадується там 1490 р. (Rymut II 488). ◀ 1. Від антр. *Стільяр* + суф. *-чик*.

Стопан †. 1715: кр. *Matyi Stopan* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Імовірно, від п-ща *Stopa*, наявного в Хорватії (Leksik 618).

Стопницький †. 1751: *парох Григорій Стопницький* — Кострини (Гаджега-Уж 168). Пор. пол. п-ще *Stopieński* (Rymut II 489). ◀ Імовірно, від антр. *Стопа* + рідкісний для Укр. Карпат патр. суф. *-ницький*.

Стоян †. 1375: шл. *Jo. dictus Stojan kenezius* — Кричово (Bélay 170); 1404: *пан прочлиик стоян* — Кам'янець (ССУМ II 391); 1499: *опишиа д'ѣда их Стояна* (ССУМ II 391). На території Польщі п-ще *Stojan* зафіксоване 1244 р. (Rymut II 487). ◀ Давньослов. чол. ім'я *Стоян* того ж кореня, що й *устояти, стійкий* (Илчев 467, Грк 188, Šimundić 457, Rymut II 487), є також у молдован (Думбр Мик 140).

Страбичівський †. 1715: *срей Григорій Страбичовскій* — Мукачів (HodOkm 637). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Страбичово*. Пор. 1425: *пан стровць* (!) — Сучава (ССУМ II 394); 1699: *Strevicsko* (!) *Janos* — Кольчино (Maksay 561).

Страбо †. 1738: плебан *Strabo Ioannes* — Мукачів (Лучкай-Іс 256, 296). ◀ 1. Пор. п-ща *Straba, Strabski* в Польщі, які виводять від назви будівельного матеріалу *straba* (Rymut II 490). 2. На нашу думку, в основі п-ща лежить хорв. власне ос. ім'я *Straho*, як і в закарп. ойк. *Страбичово*.

Страндо †. 1720: кр. *To. Strando* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Пох. п-ща незрозуміле.

Странко †. 1694: *Stranko Roman* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Правдоподібно, п-ще південнослов. пох. У хорватів, напр., дуже багато п-щ від неповноголосної антропооснови *stran-* (Leksik 618).

Страшкó — Коритняни. Пор. 1470: *пан Страшко* — Володимир (ССУМ II 393); 1787: п-ще *Straszko* — Тершів на Бойк (ЙМ). У поляків антр. *Strasco* зафіксований 1368 р. (SSNO V 219), у чехів є п-ще *Strásek* (Moldanová 219). 1618: кр. *Sztrach Jasko* — Зборів на Маковиці (Mars 101), кр. *Nesztrach Iwan* — Миросів на Маковиці (Mars 81). ◀ 1. Від давньослов. гіпок. імені *Страшко*, яке співвідноситься з такими повними серб. іменами, як *Страшья*, *Страшилиц* (Грк 190), *Страхомир* (Const 377), *Jevstratij, Stratoslav* (Šimundić 458, Ковачев 495). У XVI ст. в Україні ще функціонувало чол. ім'я *Strach* (Керста 15). 2. Від місц. укр. апел. *страшкó* — “боягуз” (Он II 258).

Страшкóлич — Волосянка, Верховина Бистра, Ужгород. ◀ Від місц. андр. *Страшкóля* — “дружина Страшкó” + *-ич*.

Стрижак [*Стрыжак* і *Стріжак*] — Мк, Уж, Вн, Хс. 1563: *z Andrzejem Strzyżakiem* — Вел. Лазі (Balzer 75); 1609: п-ще *Strzeżak* — на Подг (Bubak II 81); 1775: п-ще *Sztrizak* — Королево (Szabó 384). Крім Зак, п-ще відоме й у ін. регіонах України (Перегінське на Бойк з 1787 р. — ЙМ), є воно і в Хорватії (Leksik 619). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ак* від давньослов. антр. *Streza*, що зі *Strizimir* (Maretić II 85, Грк 190, Šimundić 458). Антр. *Strzeżak* у Польщі згадується 1392 р. (Rymut II

498). 2. Від бойк. апел. *стрижсак* — “однорічне лоша” (Он II 258). 3. Від апел. *стрижсак* — “стрижений солдат” (Ж-Н 927). Пол. п-ще *Stryżak*, як і п-ща *Stryżeń*, *Stryż*, *Stryżko*, *Stryżyk*, виводиться з давнього пол. апел. *stryż* — “шерех, льодяна каша на ріці”, від *strzyż* — “волове очко” та навіть від *strysz* — “крижина, крига” (Rymut II 497).

Стрико †. 1591: шл. *Stryka Janos* — Солотвина (Bélay 201). Пор. 1618: кр. *Sztrik Waszil* — Н.Ядлова на Маковиці (Mars 73); 1787: п-ща *Stryczko* — Голомча і *Stryczny* — Вислочок на Лемк (Красовський 145). ◀ Від місц. укр. назви спорідненості *стрико* — “батьків брат” (Он II 258).

Стримба †. 1720: кр. *Jo. Strimbo* — Леурдина (Bélay 171). ◀ Рум. п-ще *Strîmbu*, що з апел. *strîmb* — “кривий”, “косий”.

Стримтура — Дубове. 1684: кр. *Strimtura Aleksza* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Можливо, від рум. апел. *strîntoara* — “нужда”, “злидні”. Пор. ще топ. *Стримтура* біля Сучави з 1428 р. (ССУМ II 394); 1715: кр. *St. Strimturian* — с.Крачуново (Bélay 169).

Стримтурап †. 1715: кр. *St. Strimturian* — Крачуново (Bélay 169). ◀ Від рум. оїк. *Strimtura* + рум. або укр. катойк. суф. *-an*, тобто “виходець із с. Стримтура (Румунія)”.

Стрипа †. 1715: кр. *Ge. Sztrena* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Рум. п-ще *Strâinu*, що з прикм. *strâin* — “іноземний” (Jordan 427).

Стрипай — Уж. 1602: *Stripai Leonard* — Вел.Лазі (УстС 104-8). ◀ 1. Імовірно, угор. утворення з формантом *-i* від оїк. *Стрїпа*, який міг позначати давнє село в Ужгородському р-ні, потім біля села Геївці того ж р-ну або навіть лемк. с. *Стрїпа*. 2. Від антр. *Стрїпа* зафіксованого в бойк. селах Розточки, Мізунь, Гошів 1787 р. (ЙМ).

Стріпський — Мукачів, Виноградів. 1715: *Феодоръ Стрїпскїй памѣсликъ* — Мукачів (Нод Окт 658). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Стрипай**, але зі слов. суф. *-ський*. Пор. ще 1563: *Fedor Strypow* — Вислік (Balzer 72, 73); 1606: *Иван Стрыпа* (АСО 107).

Стричак — Ужгород. У Польщі п-ще *Stryczak* згадується 1664 р. (Rymut II 497). ◀ Від місц. апел. *стрико* + *-ак*.

Стричинець [*Стрїчишиць*], *-нця* — Мк, Уж. ◀ Від діал. *стрїчишиць*, що озн. те ж саме, що й *стрїчишик* — “син батькового брата” (Он II 259, Jordan 428).

Стричко [*Стрїчко*] — Черногорова, Горяни. 1447: п-ще *Striczko* — Перемишль (Smołka II 26); 1672–1696: кр. *Vaszily Sztricsko* — Боркут (Bélay 130); 1787: п-ще *Stryczko* — Голомча на

Лемк (Красовський 145). Пор. ще подг. п-ща *Stryczek*, *Stryczak* (Bubak II 81–82). П-ще *Stryczko* в Польщі згадується 1398 р. (Rymut II 497). ◀ Від укр. або слц. *стричо* — “дядечко”, “батьків брат”.

Стрїбицький †. 1751: *парох Іоан Стрїбицькій* — Вільшинки (Гаджега-Уж 158). ◀ Імовірно, адаптоване пол. п-ще *Strzebiecki*, що від основи *strzbić* — “клапоть” (Rymut II 499).

Стріпський — Буштино. — Див. **Стріпський**.

Стрічко — див. **Стричко**.

Стрїтей †. 1523: *Ztrithei Pal* — Зняцьово (LehBer 309). ◀ Угор. п-ще з суф. *-i* від якогось оїк. на зразок *Strpime*.

Стрїтильник †. 1720: кр. *Nic. Stritilnik* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Припускаємо, що п-ще пов’язане з христ. святом *Стрїтєння* або з якимось ін. віддієсл. утворенням.

Стрїган — Шелестово. 1638: кр. *Sztrogan Iwan* — Келечин (Bélay 162); 1751: грїшник *Іоанн Стрїган* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174); 1787: п-ща *Strogan, Stroganiw* — Славське на Бойк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ще 1434 р. *Strogan* та пізніше п-ще *Stroganow* (Rymut II 493). ◀ 1. Пасивний дієприкм. від дієсл. *стрїгати* — “щипати”, “прищепити”, “колоти”, “жалити”, “різати” (Ж-Н 929). Наявність зімкненого */t/* дозволяє пов’язувати п-ще і з хорв. п-щем *Stroga* (Leksik 620). 2. Від давньослов. двоосновного імені на зразок *Strogabor, Strogomir* (Rymut II 493).

Стрїїн [*Стрїйшн*], *-на* — Мк. ◀ Укр. п-щеве утворення з пос. суф. *-шн* від південнослов. чол. імені *Строя*, яке співвідноситься з такими повними іменами, як *Стројумир*, *Стројуслав* (Грк 190, Šimundić 458, Илчев 469).

Строй — Мукачів. ◀ Усіч. вар. повного слов. чол. імені *Стројумир* або *Стројуслав* (див. **Стрїїн**), у яких компонент *Строй* пов’язаний з дієсл. *строїти* — “будувати, ремонтувати, прикрашати” (Rymut II 493). На території Польщі антр. *Stroj* фіксується 1125 р. (там само). Правдоподібно, саме цю особову назву треба вбачати в укр. записі 1400 р.: *то ссло даль восвода стросви и иванови* (ССУМ II 394).

Стройчак — Н. і В.Ремети. ◀ Імовірно, від антр. *Стройко* (≠ *Строширь*). Пор. хорв. чол. ім’я *Strojko* (Šimundić 458), пол. п-ще *Strojka* (Rymut II 493) та чес. чол. ім’я *Strojek* (SvoSta 87).

Стропач †. 1682: *Stropacs Ivan* — Заричово (УстС 88-59). ◀ Імовірно, укр. дериват із суф. *-ач* від апел. *стропá* — “ворох, купа” (Гр II 318) або від пол. *stropa* — “стеля” (Rymut II 494).

Строя †. 1362, 1365: *Johannes dictus Stroya* — Коромля (Nag-1 344, 345). П-ща *Stroja, Strojak*,

Strojik є і в Польщі; К.Римут виводить їх від дієсл. *strojic* з давньою семантикою “робити”, “прикрашати”, “одягати” (Rymut II 493). ◀ Південнослов. чол. розм. ім’я *Строжа*, співвідносне з повними іменами *Стројимир*, *Стројислав* (Грк 190, Šimundić 458).

Строян †. 1772: присяжний *Joannes Sztrojan* — Богиревця (Удварі-2 299). П-ща *Strojan*, *Strojony* є і в Польщі (Rymut II 493). ◀ Від антр. **Строя** + суф. -ан.

Стружак [*Стрыжак*] — Загорб. ◀ 1. Пол. п-ще *Stróżak*, що від апел. *stróż* — “сторож” (Rymut II 494). 2. Графічно спотворене при транслітерації місц. лабіальної фонемі /ы/ в корені п-ща **Стрижак**.

Струк — Мукачів. 1720: *Alexand., Dem., Jo., Lad. Struk* — Ясиння (Bélay 167). П-ще *Struk* є і в Польщі (Rymut II 495). ◀ Від місц. апел. *струк* — “качан кукурудзи” (Гр IV 219). П-ще *Struc* є і в румунів (Iordan 429).

Струна †. 1648: *Sztruna Jurko* — Драгошовиця біля В.Воріт (Maksay 551). У поляків п-ще *Struna* зафіксоване 1487 р. (SSNO V 226, Rymut II 495). ◀ Від місц. апел. *стрюна*.

Струнга †. 1715: кр. *Strunga Vaszily* — Сурдок (Bélay 203). ◀ Рум. п-ще *Strunga* від апел. *strungă* — “ущелина”, “загін для доїння овець” (Iordan 429).

Струтин — Богдан, Розтока, Рахів. ◀ Від апел. *стрютин* — “калач” (бойк. с. Гошів).

Струтинський — Кваси, Чорна Тиса. 1819: п-ще *Strutyński* — В.Струтинь, Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від ойк. *Струтинь*, що біля Золочева або Кракова (Rymut II 496).

Стручинський — Лінці. ◀ Твірна основа п-ща нечітка. Можливо, видозміна пол. п-ща *Stręczyński*, яке виводять від ойк. *Stręczyn* на Холмщині (Rymut II 492).

Стрябко — Зняцьово. — Див. **Стряпко**.

Стряпко — Червеньово, Вел.Лучки. Пор. пол. п-ща *Strzępko*, *Strzębka*, *Strzęb* та ін., які К.Римут виводить від пол. дієсл. *strzępić*, *strzębić* — “торочити” (Rymut II 499). ◀ Імовірно, від місц. укр. апел. *стряпка* — “торочки” (Чопей 383) або *стрямба* — “т. с.” (Ужан). Пор. ще *стряпаніна* (Ж-Н 932).

Стубич †. 1505: кр. *Fr. Stubych* — Рипиний (Bélay 184). Пор. 1787: п-ще *Stuban* — Лімна на Бойк (ЙМ). П-ща *Stubičan*, *Stubičar*, *Stubič* поширені в Хорватії (Leksik 620), а п-ща *Stuba*, *Stubacz* — у Польщі (Rymut II 500). ◀ Від антр. *Stuba* + патр. суф. -ич.

Студеняк [*Студенек*] — Ясиння, Кваси. ◀ Укр. утворення з суф. -як від прикм. *студеній* — “холодний”, від закарп. ойк. *Студеній*

або й від антр. на зразок *Студеній*, що згадується в м. Сучава вже 1462 р. (ССУМ II 395).

Студинський — Вішка. Пор. п-ща *Studzienieński*, *Studzinski* в Польщі (Rymut II 500). ◀ Від ойк. *Студінка*, що на Ів-Фр, + суф. -ський.

Стужицький — Вішка. ◀ Місц. прикм. від ойк. *Стїжциця*, що на Зак.

Ступак — Пр, Уж, Вб. 1772: кр. *Stephan Stupak* — Порач у ком. Спіш (Ud-4 179); 1787: кр. *Stupak* — Нова Весь на Лемк (Красовський 146). У Польщі п-ще *Stepak* згадується 1456 р. (SSNO V 207). ◀ Від полісемантичного апел. *стунак* — “ступня” (ГГ 179), “добре крокуючий кінь” (Гр IV 223). У поляків апел. *stupak* — ще й “кат” і “гицель” (Rymut II 501).

Ступнийцький — Кострини. 1819: п-ще *Stupnicki* — Задільське, Лопушне на Бойк (ФМ), а 1787 — п-ще *Stupnik* у с. Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Ступниця* на Льв.

Ступчук — Ясиння, Лазівщина. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Ступка* або *Стїна*, співвідносного з апел. *стїнка* — “пристрій для подрібнення різних речовин” (СУМ IX 804).

Стусюк — Ясиння. Пор. гуц. п-ще *Stusiak* (Vincenz 534). 1787: п-ще *Stuz* — Гнила на Бойк (ЙМ). П-ща *Stus*, *Stusiak*, *Stus* та споріднені є і в Польщі (Rymut II 501). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Стус*, співвідносного з діал. апел. *стус* — “удар, поштохов”, “стусан” (ГГ 179).

Субота — Мж, Хс, Тч. 1787: п-ща *Sobota* — с.Дрида, *Soboňak* — Ступосни Н. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давнього імені, співвідносного з назвою дня *субота* (Селищев 136, Maretić II 78).

Сугай — Хс, Вн, Тч, Мк. 1600: гор. *Nic. Zuhaj* — Кимпулунг (Bélay 148); 1648: вл. *Szuhai Anna* — Білки (LehBer 160); 1772: *боженник Ladislaus Szuhai* — Велятин (ДэжеДел 284). У Польщі п-ще *Szuhaj* фіксують 1528, а п-ще *Suchaj* — 1793 р. (Rymut II 557). ◀ 1. П-ща *Suchaj* і *Szuhaj* походять від співзвучних апел. зі зн. “парубок” (Rymut II 557). 2. Угор. п-ще *Szuhai*, яке вперше згадується 1350 р., утворене від слов. ойк. *Суха* (в ком. Мараморш та Земплин) за допомогою форманта -i (Kázmér 1030). За нашими матеріалами, воно існувало вже 1323 р.: *dictus Simoni de Zohai* — півн. Угорщина (Nagy-1 59).

Судій — Вн. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Suda*, *Sudyk*, *Sudia* (Красовський 146), суч. хорв. п-ща *Sudi*, *Sudić*, *Sudj* (Leksik 622) та давньоукр. особові назви *Судивой*, *Суджимонтович* (ССУМ II 398). ◀ Правдоподібно від апел. *судій(а)* або від давньоукр. апел. *судин* — “суддя”, який згадується 1350 р. (ССУМ II 398).

Сузанський — див. **Созанський**.

Сук †. 1607: *Suk Steth* — Вел.Березний (UctC 104-8). ◀ Від укр. апел. *сук* — “залишок від зрізаного бічного відростка в дощці, колоді” (СУМ ІХ 829), у метафор. зн. — “щось тверде”, “вперте”. П-ще *Suk* є і в чехів, а Д.Молданова пояснює його як “здорова, тверда людина” (Moldanová 221).

Сука †. 1215: *Suca portate ferro* — ком. Бігар (RegVar 200); 1605: кр. *Szuka Jakob* — Крачуново (Bélay 161). Пор. ще п-ще *Suczka* у прикарп. гуцулів (Vincenz 454). П-ще *Suka* поширене і в Польщі (Rymut II 506). ◀ 1. Від апел. *сука* — “самиця свійського собаки” (СУМ ІХ 830, Чопей 384, Rymut II 506) або в перен. зн. — як лайлива назва. 2. Від антр. *Сук* у формі род. відм.

Суківич — Оноківці, Ужгород. 1720: кр. *Jo. Sukovic* — Ясиння (Bélay 167). Пор. 1787: п-ще *Sukow* — Підліски на Бойк (ЙМ) та п-ще *Sukowacz* (!) — Баниця на Лемк (Красовський 146). ◀ Від місц. антр. *Сук* або від *Сука* + *-ович*.

Суківський — Ужгород. ◀ 1. Прикм. від антр. *Сук* або *Сука*. 2. Прикм. від східносл. ойк. *Sukow*, тобто *Суків* (Majtán 396, Лазорик 396).

Суколинєць †. XVIII ст.: *Szukolincez* (!) — Ужан (ПеУрб 122). ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща *Соколінець*.

Сула́й — Вишково. ◀ 1. Слов. утворення з суф. *-ай*, як і п-ща *Добра́й*, *Доли́най*, від усіч. чол. імені *Sula*, яке могло бути дериватом від двоосновних імен *Sulimir*, *Suliskaw*... (SvoSta 87, MalcecStar 75, 106, 107). 2. Від рум. антр. *Sula*, що від апел. *sulă* — “шило” (Iordan 430), + *-ай*.

Сулак †. 1682: *Zulak Istvan* — Ставне (UctC 88-59). Пор. 1787: п-ща *Sulak*, *Sula*, *Sulilow*, *Sulow*, *Sulym* — на Бойк (ЙМ), *Sulycz*, *Sulicz*, *Sulinczyk*, *Sulko*, *Sulim* та ін. на Лемк (ЙМ), молд. п-ще *Сулак* (Ер-Кос 109), *Sulim* та ін. на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1221: *pristaldo Sula* — Чеба в ком. Земплин (RegVar 264). У Польщі також є п-ще *Sulak* (Rymut II 507). ◀ 1. За К.Римутом, п-ще *Sulak* походить від котрогося із двоосновних імен на зразок *Sulimir*, *Sulislaw* + *-ak*. 2. Від місц. укр. апел. *сулак* — “стовп у огорожі” (Ужан; Чопей 385).

Сулатний †. 1715: кр. *Lad. Szuladni* — Кушниця (Bélay 170). Пор. 1787: п-ще *Sulatycki* — Поляниця на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, дериват пол. п-ща *Suleta* або *Suleta*, що з давньослов. імені на зразок *Сулимир* (Rymut II 507).

Суліма — Мк, Ір, Пр, Св. Пор. 1787: п-ща *Sulim*, *Sulym* — Смільник на Лемк (Красовський 146), а 1820 р. у бойк. с. Лучків — п-ще *Sulima* (ФМ). ◀ Усічення давньослов. чол. імені *Сулимир* (SvoSta 87).

Сулиця́к — Ужгород, Баранинці. Пор. 1787: п-ща *Solinczak*, *Solenczak* — Воля В., Воля Н., Райське на Лемк (Красовський 142). ◀ 1. Катоїк. *сулиця́к* — “виходець із с. *Сули*, що в ком. Шаріш і Спіш у сх. Слч.” (Majtán 396). 2. Від пол. антр. *Sulinka* (Rymut II 507) + *-як*. 3. Менш імовірно, від антр. *Szolenko*, засвідченого 1618 р. в с. Ладича на Маковиці (Mars 64), додаванням патр. суф. *-як*.

Суніч †. 1705: парубок *Szunics* — Кричово (HodOkm 429). Пор. 1787: п-ще *Sunicz* — Воля Блажівська на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Суня*. П-ще *Sunjić* є в Хорватії (Leksik 624).

Сунок †. 1715: кр. *Szunyuk Ivan* — Ізки (Bélay 155). Пор. 1614: кр. *Ge. Zunioğ* — Іза (Bélay 156). ◀ 1. Того ж пох., що й *Сунич*. 2. Від угор. апел. *szunyog* — “комар”, уживаного й закарп. українцями. П-ще *Sunjoğ* є і в Хорватії (Leksik 624).

Суня †. 1705: кр. *Szunya Szimjon* — Кричово (Bélay 430, 431). ◀ Молд. чол. ім’я *Су́ня*, що співвідноситься з іменами *Александру* та *Василе* (ДумбрМик 140).

Суп — Кушниця. Пор. 1787: п-ще *Sup* — Вовче на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Supik* — Уріж на Бойк (ФМ). П-ще *Sup* у Польщі згадується 1453 р. (Rymut II 508). ◀ Пох. п-ща від апел. *суп* — “назва страви” (пол. *zupa*) можливе, але в Карпатах воно малоімовірно, оскільки лексема *суп* там відносно нова.

Супер †. 1673: кр. *Aleksza Super*, 1715: кріпаки *Gr., Jo. Supir* — Горинчово (Bélay 144); 1787: п-ще *Superal* — Мушинка (Красовський 146). Пор. п-ще *Supper* у Загребі (Leksik 644). ◀ Від бойк. апел. *супір* — “сварка” (Он II 266).

Супі́л †. 1743: п-ще *Supil* — Сасово (Szabó 481). ◀ Пол. п-ще *Supel*, що від апел. *supel* — “вузол” (Rymut II 508).

Суплі́нча́к — Довге, Бронька, Виноградів. Пор. хорв. п-ще *Suplina* (Leksik 624). Пор. хорв. п-ще *Suplina* (Leksik 624). ◀ Морф. структура п-ща слов., але допрізвищова семантика основи нечітка. Можливо, п-ще походить від пол. ім. *supel*, *-pla* — “вузол”.

Сұра — Хуст. Пор. 1787: п-ще *Surko* — Ославиця на Лемк (Красовський 146). ◀ 1. Від рум. прикм. *sur* — “сірий, сивий”. В Україні, зокрема у сх. Карпатах, назву *сұра* часто застосовують як кличку свійських тварин (*Сұра*, *Сұра́я*, *Сұри́й*, *Сурко́*, *Сұря*). 2. Твірна основа *Сұра* представлена також у давній антропонімії Луцька, а отже, вона навряд чи є рум. Пор. запис 1444 р.: *патъ Суришь писар* — Луцьк (ССУМ II 402). Можливо, це пол. апел. *sur* у зн. “сміття” (Rymut II 560).

Сура́н — Скотарський, Свалявка, Чинадво. 1773: присяжний *Joannes Szuran* — Свалява (Удварі-2 305); 1787: п-ще *Suranowicz* — Тухля, Грабовець та ін. на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Suranowicz* — Орів, Плав'є, Козеве на Бойк (ФМ). П-ще *Suran* є й у румунів (Iordan 430), а прикм. *соураиний* зафіксований в укр. пам'ятці 1408 р. Там же й ос. назва *Суриш* із м. Луцька за 1444 р. (ССУМ II 402). Пор. ще 1787: п-ще *Suray* — Поляни Суровичні на Лемк (Красовський 146). У Польщі 1384 р. згадується п-ще *Suranik* (Rymut II 560). ◀ 1. Рум. п-ще *Suran* (Iordan 430), що від антр. *Су́ра* або *Сур*, + *-ан*. 2. Від старопол. апел. *suran* — “невичинена шкіра” (Rymut II 560).

Сура́нич — Ужгород. Пор. 1787: бойк. п-ща *Surawy, Surecki, Surynicz, Szureczkow* (ЙМ) та лемк. п-ща *Suraj, Surko, Surowski* (Красовський 146). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Сура́ня* — “дружина *Сури*” або від жін. п-ка *Сура́ня* — “сива жінка”.

Су́рдик †. 1567: п-ще *Zurdek* — Підвиноградів (Szabó 490). П-ща *Surdek, Surdik, Surdyk, Surduk* є і в Польщі (Rymut II 509–510). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від рум. антр. *Surd* (Iordan 430), що з прикм. *surd* — “глухий” або від пол. *surdac* — “дуситися” (Rymut II 508).

Су́рдук — Луг, Вел.Бичків. Пор. 1567: п-ще *Zurdek* — Підвиноградів (Szabó 490); 1680: кріпаки *Szurdy Janos* і *Szurduky Iwan* — Розавля (Bélay 187). ◀ Правдоподібно, від мараморського ойк. *Сурдок*, яким угорці називають с. *Strámturá* (ДжебОч 271, Kázmér 1031).

Су́рдюк — Королево, Дротинці. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від рум. п-ща *Surdu* (Ер-Кос 10), яке походить від рум. апел. лат. пох. *surd* — “глухий” (Iordan 430, Const 379).

Су́ре́й [Су́рйі́й], *-ей* — Дубриничі, Заричово, Новоселиця на Пр. ◀ Укр. або рум. утворення з суф. *-ей* від антр. *Су́ра*.

Су́ре́мка — Мж. — 1. Укр. утворення з суф. *-ка* від антр. *Су́рма* зі вставним *le/*. 2. Демінутив від *су́рма* — “військова труба” чи в якомусь ін. зн.

Су́ре́мко — Мж. — Див. Су́ре́мка.

Су́ринець [Су́риниць], *-ниця* — Хс, Ір. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-инець* від антр. *Су́ра*. 2. Дериват із суф. *-инець* від жін. імені *Су́ра*, яке в минулому було популярним серед місц. євреїв. Пор. ще 1819: п-ща *Surycz, Suryczko* — Сянки на Бойк (ФМ).

Су́ркайло †. 1687: *жсона Павла Су́ркайла* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Укр. віддісл. утворення з суф. *-айло*, але семантика твірної основи нечітка.

Су́рма — Стеблівка, Дубрівка на Ір, Мукачів. 1715: кр. *Nic. Szurma* — Сопунка (Bélay 193). У подг. поляків п-ще *Surma* згадується 1608 р.; Й.Бубак схильний виводити його з “назви пастушої труби” (Bubak II 83). ◀ 1. Від болг. імені тур. пох. *Сърма* (Илчев 10, 473). 2. Від апел. *сурма́*, одним зі зн. якого є “чорна фарба для брів, вусів і т. ін.” (СУМ IX 854). Пор. ще 1787: бойк. п-ща *Surmak, Surmic* (ЙМ) та лемк. п-ще *Surmiak* (Красовський 146). 3. Від назви давнього духового інструмента *сурми*. У Польщі антр. *Surma* згадується 1558 р. (Rymut II 509).

Су́рмай — Вб, Пр, Уж, Св, Вл, Мж, Мк, Хс. Великий відсоток носіїв цього п-ща є українськомовними циганами або походить із циган. П-ще *Surmaj* є і в Польщі (Rymut II 509). ◀ Від антр. *Су́рма* + *-ай*.

Су́рман — Тур'я Поляна. ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. *Су́рма*.

Су́рмач †. 1618: кр. *Woiko Surmacz* — Дубова на Маковиці (Mars 89). ◀ Від апел. *сурма́ч*. У Польщі п-ще *Surmacz* згадується з 1676 р. (Rymut II 509).

Су́рме́й †. 1715: кріпаки *Jo., To. Szurmei* — Голятин (Bélay 147). ◀ Укр. або рум. утворення з суф. *-ей* від антр. *Су́рма*.

Су́рович †. 1648: *Szurowich Iwan* — Н.Ворота (Maksay 539). П-ще *Surovicz* є і в Польщі (Rymut II 509). ◀ Укр. утворення із суф. *-ович* від антр. *Су́ра* або від *Су́ру* (Ер-Кос 100).

Су́рокеба †. 1672–1696: кр. *Szurokeba* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. **Су́рохман** — Рх. 1172–1696: кр. *St. Szurokman (!)* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Фонет. вар. п-ща *Сорохман*.

Су́рту́ла — Монастирець. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Су́рупа — Косівська Поляна, Вел.Бичків. Пор. 1787: п-ще *Surupa* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Су́рчук †. 1371: *Jacobus filius Zurchuk* — ком. Земплин (Nagy-1 379). ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від антр. *Су́рчб*. Пор. 1787: п-ще *Су́рко* — Ославиця на Лемк (Красовський 146).

Су́сик — Вільшани. Пор. XVII–XVIII ст.: *vasily gus'vka (!)* — Пилипець (Сах 77); 1715: п-ще *Szuszika* — Олешник (Szabó 326); 1787: п-ще *Susik* — Лукове, Синява на Лемк (ЙМ, Красовський 146), Струтинь на Бойк (ЙМ). У Польщі побутують п-ща *Susik, Suska, susko, Susuk...*, які пол. ономасти виводять із апел. *sus* — “довгий стрибок” (Rymut II 509). ◀ 1. Утворення з суф. *-ик* від христ. імені *Сус*, *Йсус* або *Исус* у його бойк. вар. (Он II 267). 2. Від серб. чол. імені *Суса*, співвідносного з повними іменами на зразок

Самуило, Субота (Грк 190), + -ик. 3. Від гуц. апел. *сус* — “вид короткої сокири” (Vincenz 517). 4. Від місц. апел. *сусік* — “засік”, “скриня” (Гр 178), який у с. Верховина та околицях вживають також у зн. “особа, яка возить дараби”.

Сусік — Колочава, Вишково. ◀ Видозміна п-ща **Сусік**.

Сускарлович †. 1699: *Szuszkarovics (!) Panko* — Н.Ворота (Maksay 591). ◀ Морфол. структура п-ща однозначно слов., але семантика твірної основи *Сускар-* незрозуміла. Можливо, п-ще треба читати по-пол., тобто *Шушкарівич*. У такому разі твірну основу п-ка *Шушкар* треба вбачати в дієсл. *шўшкати* — “шепотіти”.

Суско †. 1453: шл. *Suska f. Mich.*, 1483: шл. *Jo. f. Suska*, 1638: шл. *St. Suska* — Сачал (Bélay 191); 1641: п-ще *Suska* — Боржавське (Szabó 416); 1720: кр. *Nic. Suska* — Бедевля (Bélay 126). П-ща *Susko, Suska* та споріднені є і в Польщі (Rymut II 509). ◀ 1. Укр. утворення з демін. суф. -ко від христ. імені *Ісус* у його бойк. формі, тобто з афереозою початкового *И* (Он II 267). 2. Від пол. антр. *Susko*, який К.Римут виводить від пол. апел. *sus* — “довгий стрибок” (Rymut II 509).

Сусла — Вб, Пр. Пор. 1819: п-ще *Susliniec* — В.Рожанка на Бойк (ФМ). На Подг п-ще *Suseł* згадується 1787 р., *Suslek* — 1789, а пізніше і *Suslowicz* (Bubak II 84), а Й.Бубак виводить їх від назви *сўсел* — “ховрах” (Гр IV 231). У поляків антр. *Susło* згадується з XV ст. (SSNO V 250). ◀ 1. Від апел. *сусло* — “відпресований сік винограду” (СУМ IX 858). 2. Від антр. *Сўсел*, що з апел. *сўсел* — “ховрах”, у формі род. відм.

Сусопара †. Пор. 1715: кр. *Szuszopara (!) Ihnat* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. укр. апел. *сусопарник*, утворений зі словосполучення *суха пара* (ССУМ IX 869), чес. п-ще *Suchopar*, яке виводять із апел. *suchopar* — “випалене сонцем місце” (Moldanová 221). ◀ Правдоподібно, п-ще походить від прикм. *сусопарний* (Гр IV 233) видозміненого внаслідок помилки писаря.

Суськó — Мукачів. Імовірно, за першу фіксацію п-ща слід визнати угор. запис 1775 р. із с. Олешник: *Szuszika* (Szabó 326). Пор. ще записи 1787 р.: п-ще *Susiak* — Мізунь (ЙМ) та п-ще *Suski* — Тилява на Бойк (Красовський 146). ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Суско** або п-ща **Сюськó**.

Суту́ла, -ли — Чумальово. П-ще *Sutuka, Sutub* є і в Польщі, але К.Римут намагається вивести їх від дієсл. *suty* — “багатий” (Rymut II 510). ◀ Від прикм. основи *сутїл-* — “зі згорбленою спиною і висунутими наперед плечима” (СУМ IX 862). Пор. хорв. п-ще *Sutulović* (Leksik 625).

Суфеляк — Порошково, Тур'я Пасіка. ◀ Можливо, укр. утворення з суф. -як від рум. п-ща *Suflea* (Jordan 429).

Суфілка́нич — Макарьово. XVIII ст.: при-сяжний *Joannes Szufilkancis* — Долановиця (Удварі-2 298). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Суфілка́ня* — “дружина *Суфілки*”. (Див. ще **Софілка́нич**).

Сухайдич †. 1750: *Зузана Сухайдича* — Стразьке (Гаджега-3 78). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. *Суха́йда*. Пор. п-ще *Suchay* у лемк. с. Костарівці 1787 р. (Красовський 146).

Суха́н — Ир, Св, Вн, Мк, Рх. 1743: п-ще *Suchan* — Гегеня (Szabó 373); 1772: староста *Lucas Suchan* — Сільце (Удварі-2 301); 1787: п-ще *Suchan* — Ізби, Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). П-ща *Suchan, Suchaniak* є і в Польщі (Rymut II 504). ◀ Від давньорус. чол. імені *Сухаи́гь* (Селищев 146), співвідносного з суч. укр. апел. *суха́н* — “худа людина” (Ужан).

Суханя́к [*Сухыня́к*] — Липча. ◀ Від антр. **Суха́н** + -як або спотворення п-ща *Сухыня́к* (див. **Сухиня́к**), зумовлене невмінням давніх писарів відтворити місц. укр. фонему /ы/.

Суха́р [*Суха́рь*], -ря́ — Чертіж. 1567: п-ще *Suchar*, а 1633 — *Suhar* — Шаланки (Szabó 463, 464). Пор. 1618: кр. *Korpeza Szuchar* — Комлош на Маковиці (Mars 77); 1819: п-ще *Suchar* — Волошинове, Стрілки, Соснівка та п-ще *Suchir* — Н.Яблунька на Бойк (ЙМ). П-ща *Suchar, Suchara* є і в Польщі (Rymut II 504). ◀ Від апел. *суха́р*, імовірно, у зн. “худа, суخورява людина” (СУМ IX 864) або “висохле на корені дерево” (Гр 180). Пор. ще 1787: п-ще *Suchorski* (Красовський 147).

Суха́ра — Тч, Хс. ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Суха́р**, або від якогось ін. апел. з коренем *сux-*, як напр., рос. *суха́ра* — “сухе або обгоріле дерево на корені” (Даль IV 336). П-ще *Suchara*, як і п-ще *Suchar*, є і в поляків. Б.Жабська виводить його від апел. *suchar* — “сушняк” (Żabska 88).

Суха́рюк — Рх. Крім Рх, п-ще *Suchariuk* засвідчено у прикарп. гуцулів, а А.Вінценз виводить його від апел. *суха́рь* — “худа людина” (Vincenz 477). ◀ Від антр. **Суха́р** або **Суха́ра** + -юк.

Сухий †. 1567: *Paul. Szuchj (!)* — Зубівка (UciC 97-29); 1772: кр. *Janko Suhy* — Ториска в ком. Спіш (Ud-4 193); 1778: п-ща *Sychuj, Suchy* — Сквіртне, Новиця та ін. на Лемк (Красовський 146), Бусовицька на Бойк (ЙМ). Антр. *Suchy* в Польщі згадується 1387 р. (Rymut II 504). Там само й запис *Suchuj*. ◀ Від прикм. *сухий* у зн. “худий”.

Сухі́на [*Сухы́на*] — Воловець. Пор. 1787: п-ще *Suchyna* — Полонне на Лемк (Красовський

146). П-ща *Suchyna, Suchynia, Suchyniak* є і в Польщі (Rymut II 505). ◀ Від давньослов. чол. імені *Сухьїна* (пор. суч. рос. підмосковний ойк. *Сухиліччі*), співвідносний із апел. *сухьїна* — “худий, нежирний” (Ж-Н 938).

Сухиняк [*Сухынйяк*] — Березово, Горінчово. 1787: п-ще *Sucheniak* — Ізби, Мохначка Н. на Лемк (Красовський 146); 1819: п-ще *Suchyniak* — Ластівка, *Suchinieć, Suchenicz* — Сухий на Бойк (ФМ). П-ща *Suchyniak, Suchyniuk* є і в Польщі (Rymut II 504). ◀ Від антр. *Сухьїна* + суф. -як.

Сухідрак †. 1715: п-ще *Jo., St. Szuchidrak* — Ганичі (Bélay 141). ◀ 1. Імовірно, сполучення укр. означення *сухий* — “худий” та рум. апел. *drac* — “чорт, диявол”. 2. Пов’язувати п-ще з місц. укр. апел. *суходрачка* — “дратівлива робота” (Вел. Лучки) менше підстав.

Сухітра — Тч. ◀ Напевно, від прикм. *сухий*, *худий*, але фіналь п-ща незрозуміла.

Сухович †. 1648: *Suchouich Haurilo, Olexa* — В. Ворота (Maksay 549, 550). ◀ Від давньослов. чол. імені *Сухъ*, співвідносного з нечленим прикм. *сухий* “худий”, + -ович.

Суховія — Ясиня, Чорна Тиса. Пор. давньоукр. чол. ім’я-прізвисько XIV–XVII ст. *Суховъї* (Демчук 117). ◀ 1. Від апел. *суховій* — “сухий гарячий вітер” (Ж-Н 938, СУМ IX 868). 2. Від пол. діал. апел. *suchowija* — “безсмертки” (Rymut II 504).

Суходільський [*Суходольський*] — Тч, Хс, Вн. Пор. 1787: п-ще *Suchodolski* — Біличі на Бойк (ЙМ), Біла Вода, Явірки на Лемк (Красовський 146). ◀ 1. Укр. прикм. від ойк. *Суходіл*, що на Ів-Фр. 2. Від антр. *Suchodol* або *Suchodola*, наявних у поляків (Żabska 88), + суф. -ський.

Суходульський — див. **Суходільський**.

Сухолєбник †. 1680: винороб *Sukolebnik Ivan*, а 1691 р. — він же *Suholebnik Janos* — Ужгород (HodAd 40, 47). ◀ Напевно, укр. апел. *сухохліб*. Пор. чес. п-ще *Suchochleb*, що є сполученням *suchý* + *chleb* (Moldanová 221). Важче виводиться з пол. словосполучення *suchy łeb* — “суха голова”.

Сухоняк [*Сухынйяк*] — Монастирець. ◀ Орфогр. вар. п-ща **Сухиняк**, який має аналоги серед слц. та пол. утворень, як п-ща *Suchoi* (Bubak II 82), *Suchon, Suchoniek, Suchoniak* (Rymut II 504).

Сухопара †. 1775: кр. *Lad. Szuchopara* (!) — Синевир (Bélay 200). ◀ П-ща *Suchopar, Suchoparski* є і в Польщі. К.Римут пояснює їх як двоосновні утворення зі знач. “суха пара” (Rymut II 504).

Сухорібка †. 1684: кр. *Szuchoribka Timofj* — В. Руна (Bélay 186). ◀ Сполучення прикм. *сухий* — “худий” + та ім. *рїбка*.

Суч — Велятин. 1607: *Swth* — Смерекова (UetC 104-8); 1742: *небоицика покойника Суч* —

Вел. Бичків (ПаПо-1 140). П-ще *Sucz* є і в Польщі (Rymut II 506). ◀ Імовірно, угор. п-ще *Szűcs*, що з апел. *szűcs* — “кушнір” в адаптації до укр. укаючої говірки.

Сучак — Ужгород. 1618: кр. *Lucacz Suczak* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1787: п-ща *Suczak, Sutczak* — Бітля, Кривка на Бойк (ЙМ), *Sudczak* — Тисовиця на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Suczak* згадується 1665 р. (Rymut II 506). Є там і п-ща *Suczuk, Suczyna, Suczka*, а К.Римут виводить їх від антр. *Suka*, що з апел. *suka* — “саміця свійського собаки” (Rymut II 506). ◀ 1. Від антр. *Суч* + -ак. 2. Від антр. *Сук* + -як. 3. Від апел. *сучак* — “щєня” (Гр IV 234). Можливі й інші етимології, напр., від ос. назви *сўдця* — “суддя”, до якої спонукає бойк. п-ще 1787 р. *Sudzak*, чи навіть від метафор. ос. назви *сўчка*, до якої спонукає бойк. п-ще 1787 р. *Suczyniec* із с. Вовче (ЙМ). У подг. гов. п-ще *Suczak* згадується 1665, а *Suczka* — 1610 р. (Bubak II 82).

Сучкович †. 1715: кр. *Jo., Luc. Szuczkwicis (Czuczkwicis)* — Келечин (Bélay 162). ◀ 1. Укр. утворення з патр. суф. -ович від чол. п-ка *Сўчка*, співвідносного з апел. *сўка*. Про реальне існування такого антр. в минулому, крім наведених вище фактів із Подг (див. п-ще **Суч**), свідчить і бойк. п-ще 1787 р. *Suczyni* із с. Новотин (ЙМ). 2. Від демін. апел. *сучок* — “малий сук”.

Сушанин, -на — Ір, Уж. ◀ Місц. традиційний катоик. *сушанин* — “виходець із с. *Суша*, що на Ір”.

Сушанський †. 1649: свѣц. *Szusanski Simon* — Перехресний (LchBer 649). ◀ Місц. прикм. *сушанський* від назви с. *Сухий*, що на Вб.

Сушко — Волосянка, Ужок. 1618: кр. *Suszko Balint* — Зборів на Маковиці (Mars 101); 1787: п-ще *Suszko* — Андрушківці, Команча, Терстяна та ін. на Лемк (Красовський 147); 1819: п-ща *Suszko* — Опака, Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від давньослов. імені *Сухъ*, співвідносного з прикм. *сухий* (SvoSta 46). Пор. ще подг. п-щевий дериват *Suszczak* із 1639 р. (Bubak II 84).

Схóваник — Рахів. ◀ Укр. утворення з субстантивуючим суф. -ик від дієприкм. *схóваний* — “захований” за зразком таких укр. п-щ, як **Кришеник**, **Мальóваник**.

Сюгаї — Колочава. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Сугаї**, яке в Укр. Карпатах має тривалу традицію вживання. Пор. 1323: *dictis Simoni de Sohaj* — півн. Угорщина (Nagy-1 59); 1600: вдова вл. *Szukai Istvan* — Тивадар (LchBer 768).

Сюсько — Голятин. Пор. запис 1641: п-ще *Suska* — Боржавське (Szabó 416); 1787: п-ще *Siuska* — Грабів, Лоп’янка на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Укр. дериват із демін. суф. -ко від молд. чол.

імені *Сјусја*, співвідносного з повним іменем *Сергій* (ДумбрМик 136). 2. Бойк. віддіслівна ос. назва *сюськьо* — “той, що сюсяє” (Стрийщина), утворена за допомогою суф. *-ко*, як і *крутькьо*, *слилькьо*, *хаккьо*, *чвайлькьо*...

Сю́трик — В.Ворота, Лази на Вл. Пор. 1600: гор. *Pe. Sutor* — Хуст (Bélay 151), болг. імена *Сутришко*, *Сутрин* (Илчев 471). П-ща *Sutryk*, *Sutrych* і *Siutryk* є в Польщі, а К.Римут виводить їх із нім. *Schutter* та з *Schütter* (Rymut II 561). ◀ Семантику п-ща до кінця не з'ясовано, але є підстави вбачати в ньому слов. демін. суф. *-ик* та серб. лексема *сјутра* — “вранці”. Отже, першотвір **Сю́трик** міг означати “ранковий”.

Сюч — Руське. ◀ *Суч*. укр. адаптація давнього угор. п-ща *Szücs*, що з апел. *szűcs* — “кушнір” (Kázmér 1033).

Сяглиця — В.Солотвина, Ярок. ◀ Можливо, від пол. п-ща *Sięgło*, що з дісл. *sięgać* — “сягати”, “брати” (Rymut II 423).

Сян †. 1699: сваяц. *Szian Lucz*, *Szian Pop Fedur* —

Свалява (Maksay 569, HodTör 724). ◀ Пох. п-ще нез'ясоване, але можливий зв'язок із прикарп. гідронімом *Сян*.

Ся́тїня [*Сятїля*] — Мж, Тч. Пор. пол. п-ща *Świątynski*, *Świętyński*, в яких К.Римут убаचाє прикм. основу *święty* — “святий” (Rymut II 589). ◀ Традиційна діалектна вимова п-ща **Ся́тїня** з такими її особливостями, як збереження фонем */ь/* та спрощення в групі приголосних */св > сь/*, як і в словах *сјато*, *сјатїти*, *сјатїй* — “свято, освячувати, святий”, а передусім словотвірна структура п-ща **Ся́тїня**, свідчать, що ця лексема за походженням становить давньослов. чол. ос. ім'я з суфіксом *-ьяня* (як і давні імена на зразок *Борьяня*, *Добрыня*, *Сухыня*), утворене усіч.-суф. способом від котрогось із повних двоосновних імен моделі *Святогор*, *Святополк*, *Святослав*.

Сячений †. 1383: шл. *Jo. f. Sacheny* — Липча (Bélay 171). ◀ Від місц. діал. прикм. *сјачєний* — “святий”.

Т

Табак †. 1772: кр. *Stephan Tabak* — Ториска в ком. Спіш (Ud-4 193). Пор. ще хорв. п-ща *Tabak*, *Tabako* (Leksik 669). П-ща *Tabak*, *Tabako*, *Tobak* є в Польщі. К.Римут виводить їх від назви порошкового тютюну (Rymut II 592). ◀ Від діал. апел. *табáк* — “тютюн”.

Табáка — Дубрівка на Уж, Солотвина, Тросник. 1743, 1787: кр. *Tobaka* — Виноградів (Szabó 427). П-ще *Tabacu* є в Румунії (Jordan 440). ◀ Від укр. розм. *табáка* — “нюхальний тютюн” (Ж-Н 943, Гр IV 241). На Зак апел. *табáка* — “тютюн” згадується 1751 р. (Дже Дел 162).

Табакóвич — Пр. Пор. хорв. п-ще *Tabaković* (Leksik 669). ◀ Від антр. **Табáка** або від **Табак** + **-ович**.

Табáнка — Вішка. Пор. 1587: *Tabanuch Maksym* — Кушниця (Bélay 170); XVII ст.: *Юрій Табанко* — В.Свидник (Яворск 204); 1787: *Tabanczuk* — Пор. ще 1787: *Tabanowicz* — Ріпне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Табáн**, що з тур. *taban* — “криця” (Jordan 441, Const 384), + суф. *-ко* з пізнішою зміною його на *-ка*. 2. Пол. п-ща *Taban*, *Tabian*, *Tabanczuk* походять від христ. імені давньоєвр. пох. *Tobiasz* (Rymut II 608).

Табáхар, **-ря** — Кобилецька Поляна, Вел. Бичків. ◀ 1. П-ще *Табáхарь* походить від апел. *табáхар* — “тютюнник” (Vincenz 404), що зближує його зі слн. *tabakar* — “тютюнник, курій”. 2. Із рум. *tăbăcar* — “шкіряник, ду-

бильник, чинбар” (Jordan 440). 3. Можливий зв'язок п-ща з іврит. *tabach* — “різник” (Opomastica XXIII 259).

Тáйстра — Мж, Вн, Хс, Мк. 1668: *раб божий Иван Тастрица* (!) — Суха (Сах 74); 1721: сваяц. *Ioannes Trajsztra* — Рахів (Лучкай 16. — С.188); 1715: кр. *Pe. Taistra* — Сопунка (Bélay 195). ◀ Від традиційного місц. укр. апел. *та́йстра* або старопол. апел. *tajstra* — “торба” (Чопей 389, Гр 180, Ж-Н 944, Гр IV 243, ДжеДел 163, Reczek 501), з нім. *Tornister*. У ком. Угоча в околицях Виногорова з XV ст. функціонує майже співзвучне п-ще *Thariska*, *Taryska* (Szabó 343, 422, 490, 501).

Тáйстрак †. 1782: *Иван Тастраг* (!) — Гусний (Сах 87). ◀ Від антр. **Тáйстра** + **-ак**.

Тáйстрига †. 1787: сваяц. *Василь Тастрица* (!) — Сухий (Сах 87). ◀ Від антр. **Тáйстра** + **квалітат. суф. -ига**.

Тáкач — Довге Поле. 1691: гор. *Takacs György* — Ужгород (HodAd 41). ◀ Зворотне запозичення угор. слов'янізму *takács* — “ткач” (Kázmér 1037). П-ще *Takač* поширене також у Хорватії (Leksik 670).

Талабі́р — Чорногісько. 1600: гор. *Alb. Talabori* — Вишково, а також кр. *Maté*, *Pe. Talabori* — Терєбля (Bélay 216, 203); 1743: кр. *Talabera* — Вел.Копаня (Szabó 549). ◀ Угор. адаптація укр. ойк. або гідр. *Терéбля* по-угор. *Talabor* (Тч). Див.

ще угор. чол. ім'я *Talabor*, яке виводять від назви цієї ж закарп. річки Терєбля (Hajdú 91).

Талабіра — Вн. 1743: кр. *Talabera* — Вел. Копаня (Szabó 549). ◀ Род. відм. від п-ща *Талабір*, яке виводять від марамор. ойк. *Терєблѡ* (Kázmér 1039).

Талабірчук — Королево. ◀ Від антр. **Талабір** + **-чук**.

Талабішка — Мк, Св. ◀ 1. Можливо, з п-ща **Калабішка** внаслідок дистантної дисиміляції. 2. Пов'язувати його з рум. апел. *talaba* (Const 384), на нашу думку, важко.

Талайло — Верб'яз, Мукачів. 1682: *Talala* (!) *Ivan* — Кострини (UetC 88-59); гуц. п-ще XX ст. *Talalaj*, яке А.Вінценз схильний виводити з апел. *talalaj* — “базікало” (Vincenz 497). У Польщі є п-ща *Talaj*, *Talajko* (Rymut II 594). ◀ Утворення з суф. *-айло* від пол. дієсл. *talac* — “точити” (Rymut II 594).

Талапко †. 1740: *книга Талапкова Иванова, раб божїи Йоанъ Талапко* — Майдан (Сах 97). П-ща *Talap*, *Talanczuk*, *Talanczyk* є в Польщі. К.Римут виводить їх від *talent* і *talant* — “талант”. ◀ Від персоніф. апел. *талан* — “щастя” (Rymut II 594).

Талап — Голубине, Свалява. Пор. 1720: *Йоан талапко* (!) — Майдан (Сах 97). ◀ Регресивне утворення від укр. *талáпати* — “йти по болоту”, “говорити нісенітниці” (Гг 180) чи в якомусь ін. зн. (СУМ X 27, Гр IV 244).

Талапа — Вел.Розтока, Порошково, Свалява. ◀ 1. Регресивне утворення від дієсл. *талáпати* — “топтати”, “місити ногами”, “бруднити” (Уж); т. с. у І.Франка (“Галицько-руські народні приповідки” XXVII, 194); пор. ще гуц. п-ще *Zatalapanuj* (Vincenz 480). Такого погляду на пол. п-ще *Talapka* дотримується також К.Римут (Rymut II 594). 2. Рум. п-ще *Talaba* — куманська лексема зі зн. “плуг” або “борона” (Const 384).

Талапканич — Рипинний, Майдан, Гюшка. ◀ Від андр. *Талапканиа* — “дружина **Талапка**” + *-ич*.

Талапко — Драгово, Тячів, Ужгород. 1720: кр. *Jo. Talapko* — Рипинний (Bélay 185). Пор. п-ще *Talapko* в Польщі (Rymut II 594). ◀ 1. Від п-ща **Талап** + **-ко**. Пор. 1816: св. *Талапкович* — м. Лукка в Італії (ПеМатер 202). 2. Безпосередньо від місц. ос. назви *талапкѡ* — “людина, що талапає ногами” (Росішка). П-ще *Talapko* є і в Хорватії (Leksik 670).

Талапчук — Ужок. ◀ Від антр. **Талапко** + **-юк** або від антр. **Талап** + **-чук**.

Талій — Гетеня, Олешник. ◀ 1. Від укр. гіпок. імені *Талій*, що з повного імені *Виталій*. Пор. ще давньоукр. ім'я *Талко* (< *Фалко*, *Фала-*

лей — Керста 137), а також хорв. гіпок. імена *Tala*, *Tale* — *Talijan*, *Vitalij* та ін. (Šimundić 459). 2. Від угор. ойк. *Tál* (Kázmér 1040).

Таліян — Мк, Св. 1782: *Talián Pal* — Добросілля (LehBer 71). ◀ 1. Від чол. імені гр.-лат. пох. *Таліян*, яке сягає назви музи комедії *Thalia*, що в перекладі укр. — “та, що цвіте” (Šimundić 333). 2. Від місц. укр. традиційного етн. *таліан* — “італієць” (Чопей 390, Karas 139, 224).

Таліянни — Свалява. ◀ Від середньозакар. традиційного етн. *таліянни* — “італієць”.

Талпош — Кошельово, Іза. 1671: кр. *Talpas* — Карачин (Szabó 380); 1715: кр. *Jo. Talpos* — Кошельово (Bélay 163); 1787: *Talpasz*, *Tawpas* — Берест, Святкова В., Солотвина на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. ос. назви *talpos* — “пішак” (Kálmán 87, Jordan 441), “широкостопий”, “довгоногий” (Kázmér 1041).

Танасевич — Довге. ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-евич* від чол. імені *Танас*, *Танась*, *Танасій*, яке вживалося в Карпатах як еквівалент до повних імен *Атанасій* і *Анастасій* і XV ст. Пор. 1450: *Thanaso navigator* — Перемишль (Smołka II 95, Керста 105, Vincenz 231, Думбр Мик 143, Колесник 9, Ковачев 501, Ж-Н 947, Грк 193, Šimundić 459 та ін.). У румунів ім'я *Tanase* вживалося й метафорично — “дурник”.

Таниківський — Тур'я Бистра. П-ще *Tanikowski* є і в Польщі (Rymut II 595). ◀ Від укр. здр.-пестл. імені *Таник*, що з *Тана*, *Танасій* (Vincenz 232), + *-овський*. Кр. *Thana* в Міжгір'ї називається 1570 р. (Bélay 178).

Танинець — Мк, Св, Ір. 1819: *Tanyniec* — Орів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від жін. імені *Таня*, яке було відоме не тільки в Карпатах, але й у Чехії (Knappová 293), Слч (Majtán-Považaj 222) та в Сербії (Грк 191) як еквівалент кількох чол. та жін. імен, + *-инець*. 2. Від чол. імені *Tana* (≠ *Tanacuje* — Грк 191) або *Крстаниа* (Грк 312) + *-инець*.

Танич — Сімирки. 1787: кр. *Tanicz* — Маластий, *Tanicki* — Ляджин на Лемк (ЙМ); 1775: п-ще *Tanko* — Теково (Szabó 498). П-ще *Tanicz* відоме в Хорватії (Leksik 671). ◀ 1. Від імені *Тана*, що з *Tanacuj* (Грк 191), + *-ич*. 2. Від жін. імені *Таня*, що з *Тетяна* або з серб. *Крстаниа* (Majtán-Považaj 222, Грк 312), + *-ич*. Пор. ще 1449: *Thomas Thanyak* — Ороска (Nagy-2445); 1570: кр. *Thana* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: *Tanin* — Підбуж, *Tanik* — Тур'є на Бойк (ЙМ).

Танчак [*Таньчак*] — Кострини, Костринська Розтока. 1787: *Tanczak* — Баниця на Лемк та Сможе на Бойк (ЙМ). Пор. 1447: *Tanka stetit* — Перемишль (Smołka II 20); 1572: *Tanko* — Туртеребеш (Szabó 527); 1604: кр. *Tanko* — Туртеребеш

(Szabó 529); 1775: кр. *Tanko* — Теково (Szabó 498); 1787: *Tanczyn*, *Tanczyniec* — Опорець, а 1819 — *Tanczyszyn* — Росохач на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ще *Tančak* відоме хорватам (Leksik 671). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від жін. імені *Танька* (укр. *Таня*, тобто *Тетяна*) або від серб. *Тана*, *Крстана* (Грк 312). 2. Від серб. чи хорв. чол. імені *Танко*, а це з *Тана*, *Танасије*, *Atanasij* (Грк 191, Šimundić 459). Доказом давності жін. імені *Танька* в Карпатах може бути бойк. порівняння *іде як сліпа Танька* (Он II 279).

Танчинець [Танчи́нець], -ниця — Тч, Вн, Рх. 1787: *Tanczyniec* і *Tanczyn* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Танька*, імовірно, з жін. імені *Танасія*, *Крстана* або *Тетяна* (див. вище), + -и́нець. Ім'я *Танька* вживалося на поч. XVII ст. Пор. 1618: вдова *Козурка Танука* — Андрейова на Маковиці (Mars 98).

Танько́ — Ір, Мх. 1572: п-ще *Tanko* — Туртеребеш (Szabó 527). ◀ Від чол. імені *Танко* чи *Танько*, що, ймовірно, із *Атанасій*, *Танасій* (Грк 191).

Тар — Виноградів, Ужгород. 1454: кр. *Tar* — Підвиноградів (Szabó 490); 1600: гор.-*Ja. Tar* — Тячів (Bélay 206). Пор. ще 1649: *Тар Кривулченко* — козак Чигиринського полку. ◀ 1. Від давньоугор. *tár* — “лисий” (Kálmán 42, Ladó 217, Kázmér 1046). 2. Від давньоукр. імені *Нектарій* (Керста 121) або від імені *Тарас* (Осташ-3 73).

Тарабій — Мж. Пор. 1681: *Даниел Тарбай* — Н.Репаші (ПаПо-1 195); 1787: *Taraban* — Сколе на Бойк і *Тарба* — Бодаки, Пантна та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ій від пол. п-ща *Taraba*, співвідносного з *Tarabacz*, *Tarabaj...*, які пов'язують із чес. апел. *taraba* — “незграбна людина” (Rymut II 595). 2. Можливо, співвідносне з апел. *тарабан* — “барабан”, *тарабашити* (Ж-Н 948).

Тарасович — Лавки. 1634: еп. *Basilius Taraszovits* — Мукачів (Лучкай 14. — 175). Пор. 1483: *Tharasyun* — Бичків (Bélay 127); 1570: *Alex. Taraz* — Неліпіно (UetC 53-14); 1787: *Taras* — Лолин, *Tarasik* — Жерестів, *Tarasiewicz* — Розтока, Кам'яна та ін. на Лемк (Красовський 147). ◀ Від чол. імені *Тарас* + -ович.

Тарасюк — Ясіня. 1787: *Tarasiuk* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Від чол. імені *Тарас* + -юк.

Тарахоніч — Рипиний, Міжгір'я. 1715: кр. *St. Tarachonik*, а 1720 р. — кр. *Andr. Jerekonich* (!) — Рипиний (Bélay 184). Пор. 1819: *Tarachonia* — В.Синьовидне, а також *Tarachonin* — Труханів на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від заст. укр. імені *Тарахонія*, що від канон. імен гр. пох. *Тарахъ* або *Тарас* (Керста 127), у перекладі укр. — “хвилювання”

(Справочник 460), + -ич. Пор. також іменний вар. *Тараха* (Сл.вл.імен 199, Петровський 207, Суднік 102) та пол. апел. *taracha* — “гонивітер” (Żabska 88). 2. Близькозвучні пол. п-ща *Tarachonowicz*, *Taracha*, *Tarachon* К.Римут прагне пов'язати з апел. *tarach* “викрут, викрутас”, “дріб'язок”, “полова” (Rymut II 596).

Тарка́й — Виноградів. Пор. 1213: *pristaldo Tarca* — ком. Бігар (RegVar 170); 1567: п-ще *Tarko* — Веряця (Szabó 545); 1570: *Fran. Tarkacz* — Покуття (UetC 97-29). ◀ 1. Імовірно, укр. утворення з суф. -ай (пор. п-ща *Данка́й*, *Капустай*) від антр. **Тарко́**. 2. Угор. утворення з формантом -і від назви зниклого села *Tarka*, що було в ком. Бодрог (Kázmér 1049).

Тарка́нич — Зняцьово. ◀ 1. Від андр. *Тарка́ня* — “дружина **Тарка́**” + -ич. 2. Від п-ка *Тарка́ля* — місц. кличка для рябої тварини, що від угор. *tarka* — “рябий”.

Тарка́ній — Вн, Хс. 1603: *Tarkaniów sztan* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Tarkány* (Kázmér 1049) або від давнього угор. імені хазарського пох. *Tárkány* — “коваль” (Ladó 217).

Тарко́ — Жорнава, Ставне, Стара Стужиця. 1363: *Ladislaum dictum Tarca* — Ужгород (Nagy-1 332); 1567: п-ще *Tarka* — Веряця (Szabó 545); 1699: *Tarko Stephan* — Голубине (Maksay 576); 1787: *Tarko*, *Tarkow* — Лімна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр., чес. або угор. гіпок. вар. імені *Тарас*, *Тарах*, *Аристарх*, *Нектарій* (Керста 127, Кларровá 171, Ladó 217, Šimundić 459, Успенский 203). 2. Від клички свійської тварини рябої масті **Тарко́**, вживаної в Укр. Карпатах (Ж-Н 949, Он II 180, Гг 181), яка пов'язана з місц. прикм. *турка́стий* “рябий”, а останній — із угор. *tarka* “т. с.”. 3. Від пол. *tarka*, що з *trnka* — “терен, кизил”, “терниця”, “тертушка”. 4. Демінутив від п-ща *Тар* із суф. -ко.

Тарко́вич — Св, Хс. 1754–1841: наставник Ужгородської семінарії, перший Пряшівський гр.-католический єпископ *Tarkovics Gregorius* (Лучкай-1с 276, 299). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Тарко́**.

Тарна́й — Вн. Пор. 1600: вл. *Sim. Tarnoczy* — Березово (Bélay 127); 1787: *Tarnawski* — с. Павлокома та ін., *Tarnawczyk* — Сторожі на Лемк (Красовський 147). ◀ Від місц. ойк. *Тарна* (ком. Угоча, Унґ) + угор. формант -і (див. Kázmér 1050).

Тарча́, -чі — Дулово. 1775: кр. *Mich. Tarcsa* — Колодне (Bélay 134). На пол. землях п-ще *Tarcza* фіксується 1453 р. (Rymut II 596). ◀ 1. Від антр. **Тар** + укр. формант -чя(т), який з часом утратив

і елемент /т/, і відтінок здрібнілості. Від цієї ж основи *тар-*, напевно, і бойк апел. *тарч* — “плямистий віл” (Ж-Н 95) і навіть угор. гіпок. ім'я *Tarcsi* (Ladó 217). 2. Можливо, й безпосередньо від клички рябого теляти чи щеняти. Пор угор. п-ще *Tarcsa* (Kázmér 1047). 3. Від укр. діал. назви комахи *тарча* — “щиток” (Ж-Н 950). 4. Від пол. апел. *tarcza* — “диск, циферблат” (Rymut II 596).

Тарчик — Угля. 1572: п-ще *Tarchik* — Чорнотисово (Szabó 338). П-ща *Tarczyk, Tarczyca, Tarczydo, Tarczyn* є і в Польщі (Rymut II 596). ◀ Від антр. **Тарко** або **Тарча** + **-ик**.

Тарчинець [*Тарчишиць*], **-иця** — Мж, Хс. 1715: кр. *Pe. Tarczinicz* — Келечин (Bélay 162). Пор. ще п-ще *Тарка* в бойк. селі Лімна з 1787 р. (ЙМ). ◀ Від антр. *Тарка* (див. **Тарко**) або **Тарча** + **-инець**.

Тасінгер — Мк. ◀ Нім. п-ще *Tassing* із *Dassing*. Дериват із суф. *-inger* указує на ім. *Das* — “болото”, тобто місце проживання денотата (Bahlow 90).

Татарин †. 1570: *laurentius Tatarin* — Кольчино (UetC 53-14); 1607: *Tatarin Janko deserta* — Порошково (UetC 104-8); 1715: кр. *Ge. Tataren* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від слов. етн. *татарин*, який у сербів був також особовим ім'ям (Грк 192).

Татарницький — Ужгород. ◀ Від п-ка *Татарник*, співвідносного з укр. назвою рослини *татарник* (Гр IV 249), + **-ський**.

Татинець [*Татиниць*], **-иця** — Мж, Мк. 1458-1459: *St. Thathenych* — Луги на Рх, 1575 — *St. Tetenych* (!) — там само і кр. *Jo. Thathych* (Bélay 173). Пор. 1787: *Tatyk, Tatusko, Tatusko, Taczyszyn* на Лемк (Красовський 147). ◀ Від чол. або жін. імені *Tata*, вживаного хорватами і поляками як гіпок. вар. до повних імен *Eustatij, Tatimir, Tatiana* (Šimundić 459, 558, Rymut II 598), + суф. **-инець**.

Татомир †. 1404: шл. *Ge. f. Thathomer* — Угля (Bélay 209); 1628: шл. *Thatamer alio nomine Thatul f. Michaelis* — Терново (Bélay 166). П-ще *Tatomir* є і в Польщі (Rymut II 598). ◀ Давньослов. двоосновне ім'я *Татомиръ* (Šimundić 335, Демчук, 38, 40), складене зі слов. апел. *tato* — “батько” + **-мир**.

Татош — Довге. Пор. 1409: шл. *Thathwr* — Вільхівці, 1478: *Thathoul, Tatol, Thathol* — Томашваролю (Bélay 154). Пор. ще 1542: кр. *Pe. Tath* — В.Селище (Bélay 196). П-ще *Tatosz* у Польщі згадується 1479 р. (Rymut II 598). ◀ 1. Гіпокоризм від чол. імені *Татомир* (Rymut II 598). 2. Угор. ос. назва *tátos, táltos* — “жрець”, “чарівник”, “ясновидець”, “шаман” (Kázmér 1041), відома й на Зак (Чопей 390) у вигляді *mátosh* — “баский чарівний кінь”.

Татянович †. 1685: *под Горбком Татяновичовым* — Кам'янське (ЛелПам 228). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від рідкісного чол. імені *Татян*, яке є дериватом від жін. імені лат. пох. *Tatiana* (Šimundić 334).

Татій — Рх. ◀ Від розм. вар. імені *Свстатій* (укр. оф. *Остан*).

Татійчук — Рх. ◀ Від **Татій** + **-чук**.

Татічук — див. **Татійчук**.

Тацак — Пастілки, Вел.Березний. Пор. 1446: *Mathie dicto Taczik* — Перемишль (Smolka II 11); 1746: жінки *Таца* і *Гафа* — Черник (Метрика). ◀ Від чол. імені *Тáца* або жін. імені *Тáца* ~ *Тáця*, вживаного українцями (Гр IV 561), хорватами (Šimundić 459, 558), сербами (Грк 192, 313) та ін. народами Карп. регіону як гіпок. вар. до повних імен *Анастасій, Афанасій, Таїсія, Станислав, Тарасій* та ін., + **-ак**.

Тацей [*Татій*], **-ей**. 1715: кр. *Kosztá Taczé* — Крачуново (Bélay 161). Пор. 1605: кр. *Taca Jakab* — Крачуново (Bélay 161); 1697: *Кушнір Иван из своєю женою Тацею* — Пулипець (Яворск 207); 1773: староста *Theodorus Taczey* — с. Уклин (Удварі-2 305); прикарп. гуц. п-ще *Taczicz* — Стебне, яке А.Вінценз відносить до незрозумілих (Vincsenz 579), та ін. П-ща *Tacej* і *Tacij* є також у Польщі (Rymut II 599). ◀ 1. Від укр. жін. імені *Тáця* (≠ *Тетяна* — Ж-Н 952) або від болг. жін. імені *Таца* (Ковачев 504) + **-ей**. 2. Від південнослов. чол. імені *Taca* (≠ *Atanasij, Tarasij, Tatimir* та ін. — Šimundić 459, Maretić II 85) + **-ей**.

Тацин, **-на** — Синевирська Поляна. 1787: *Tacyn, Tacin* — Гнила на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Taczyszyn* — Нижнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Тáця* (див. **Тацей**) + **-ин**.

Тацинець [*Татиниць*], **-иця** — Келечин, Драчино. 1819: *Tacyniec* — Жупани, Орів на Бойк (ФМ). Пор. також 1787: *Taceniak* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Тáця* або *Тáца* (див. **Тацей**) + **-инець**.

Таціок — Кошельово, Липча, Вишково. Пор. 1715: кр. *Taczyn Hricz* — Кошельово (Bélay 163). П-ще *Taciuk* є і в Польщі (Rymut II 598). ◀ Укр. утворення з патр. суф. **-ук** від жін. антр. *Тáця* (див. **Тацей**) + **-ун**.

Таціак [*Татік*] — Ясіння. 1787: *Taciak* — Комарники, Лімна, Волосянка на Бойк (ЙМ). П-ще *Taciak* є і в Польщі (Rymut II 598). ◀ Від антр. *Тáця* або *Тáца* (див. **Тацей**) + **-як**.

Твердохліб — Неліпино. 1787: *Twardochlib* — Лукове і Середнє Вел. на Лемк (Красовський 148). У різних регіонах Польщі фіксовано п-ща *Twerdochleb, Twerdochlib, Twerdochlip, Twerdochleb, Twiordochleb* та ін. вар. цієї лексеми (Rymut II 630). ◀

Власне укр. утворення за моделлю давньослов. двоосновних імен *Твердомир*, *Твердослав*, *Твердополк*, *Твердомисл* (SvoSta 90, Грк 312, *Majtán-Považaj* 15 та ін.). П-ще *Twerdochlib* побутує також у прикарп. гуцулів (Vincenz 490).

Твердúшка — Мукачів. Пор. п-ща *Twardosz*, *Twardusz* у Польщі (Rymut II 630–631). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені, похідного від *Твердомир* чи *Твердослав* (див. **Твердохліб**), + *-ушка*. Пор. серб. чол. імена *Тврдиша*, *Тврдош*, *Твртко* (Грк 192, Моршкин 191), частина яких, як *Тврдаиь*, *Тврдишиа*, згадується з XIV ст. (ГркРеч 178–179). 2. Від укр. апел. *твердушка* — “твердий окрасць хліба” (Чопей 390, Ж-Н 953). Пор. ще місц. апел. *м'якушка* (Чопей 194).

Тєгза — Хс, Вн, Тч. 1215: *Texa Ysmaelita* — Гайду-Бесермень (RegVar 203); 1226: *Pristaldo Texa* (RegVar 289); 1542: власники *Ge., Nic., Pe., St. Thegze* — Березово (Bélay 127); 1550: вл. *Nic. Teghze*, а 1600 — *Mich. Tegze* — Драгово (Bélay 168); 1600: вл. *Lad. Tegze* — Синевир (Bélay 209). ◀ Від давнього угор. чол. імені *Tegza*, що з апел. *tegez* — “сагайдак” (Hajdú 92).

Тєгза-Болобан [род. — **Тєгзи-Болобанá**] — Березово. 1226: *Pristaldo Texa* — б.м.н. (RegVar 1226). ◀ Додаткове означення *Болобан* при п-щі **Тєгза** закріпилось у селі наприкінці XIX ст. Серед багатьох **Тєгзів**, що живуть у Березові, є й *Тєгзи-Плискуцькі*, *Тєгзи-Рошкунцькі* та ін., але їх записують просто **Тєгза**.

Тєгзе — Гудя. 1215: *Texa Ysmaelita* — Гайду-Бесермень (RegVar 203); 1542: власники *Ge., Nic. Tegze* — Драгово (Bélay 127); 1705: свідок *Ladis. Tegze* — Драгово (HodOkt 427). ◀ Гіперугор. утворення від п-ща **Тєгза** (Див. ще **Кázmér** 1055).

Тєкелій — Кобиляри. ◀ 1. Фонетично адаптоване до укр. мови угор. відтоп. п-ще *Tökölyi* (Kázmér 1084). П-ще у вигляді *Tekeli*, *Tekely*, *Tekieli* та ін. вар. з XV ст. фіксується на території Польщі (Rymut II 600). 2. Мадяризований вар. п-ща **Тєкіль**.

Тєкіль — Сімир. ◀ Імовірно, пол. п-ще, що походить із пол. апел. *tekiel* — “собака-ямник” (Żabska 89, SW VII 38) або від угор. п-ща *Tekely* чи *Tekeli* (Rymut II 600).

Тєлегáзи — Вел.Бичків. ◀ Угор. композит із прикм. *telí* — “повний” або з *téli* — “зимовий” + *ház* — “хата” з формантом *-i*, тобто “той, що з повної хати” або “той, що з зимової хати”.

Тєлегій — Скотарський, Студений. 1787: *Telegey*, *Telegijuw* — Хітар на Бойк, а 1819 — *Telega* — Іздебки на Лемк (ФМ). ◀ 1. Запис 1787 р. спонукає вбачати у п-щі місц. утворення з полонізованої ос. назви *теліга* (про п-ще **Тєліга**

див. далі). 2. Наголос на першому складі, а ще більше зімкнене /r/ на місці сподіваного щільного /r/ схиляє до думки, що це здеформоване українцями відоме угор. п-ще *Teleki* (Kázmér 1058), яке походить від угор. апел. *telek* — “ділянка, парцела”. Пор. 1680: шл. *Andr. Telek* — Коболapotок (Bélay 158). Пор. ще давнє угор. відтоп. п-ще *Telegdi* (Kázmér 1058).

Тєлепáнич — Уж, Мк, Хс. Пор. 1599: *Steц Телепик* — Одрехова (АО 90); 1676: кр. *Telepian Timofi* — Микова (Bélay 214); 1720: кр. *Alex. Telip* — Кушниця (Bélay 170); 1787: *Telep, Telepa, Telepacz, Telepko* — Зиндранова на Лемк (Красовський 148), а також *Telepanin* — Шандровець та *Telepanowicz* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Тєлепáня* — “дружина *Тєлєни*” або “дружина *Тєлєни*” + *-ич*. Антропооснова *тєлєна* — регресивне утворення від загальновідомого дієсл. *тєлєпати* — “чалапати, тьопати” (ГрIV 252, СУМ X 62) чи навіть “шкандибати” (Rymut II 601). Можливе й інше зн. — “жадібно їсти” (Ж-Н 954).

Тєлєпка — Ужгород. П-ща *Telepka*, *Telepko* є і в Польщі (Rymut II 601). ◀ Імовірно, форма род. відм. від п-ща *Тєлє́нко*, яке 1787 р. згадується в прикарп. с. Зиндранова (див. **Тєлєпáнич**).

Тєлєп'як †. 1772: кр. *Ilyas Telepjak* — Ториска в ком. Спіш (Ud-4 191). П-ща *Telipiak* і *Telip* є в Польщі (Rymut II 601). ◀ Укр. утворення з суф. *-як* від тієї ж основи, що й **Тєлєпáнич**, **Тєлє́пка**.

Тєлібрux †. 1618: кр. *Telibruch Jurko* — Н.Вапеник на Маковиці (Mars 75). ◀ З індивід. п-ка, складеного з дієсл. *тєлі́ти(ся)* + ім. *брухо*, перший денотат якого мав бути *череванел*.

Тєлічка — Мж, Св, Мк. 1715: кр. *Gr. Telicska* — Голятин (Bélay 147); 1787: *Teliczka* — Реґетів, *Tyliczka* — Дальова на Лемк (Красовський 148), а також *Teliczka*, *Teliczko* — Страшевичі, Бусовисьько, Плав'є, Мшанець на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Cieliczka* згадується 1696 р. (Rymut 94). ◀ Від апел. *тєлічка* — “молода корова, яка ще ні разу не телилася” (СУМ X 64).

Тєлічко — Подобовець. ◀ 1. Новіший морфол. вар. п-ща **Тєлічка**. Пор. ще 1787: кр. *Teliczko* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). У говорах пол. мови лексема *cieliczko* означає також “тєлятко” (Rymut 94). 2. Зв'язок з молд. чол. іменем *Тє́лики* “Думитру” (ДумбрМнк 158) малоімовірний.

Тєлічúк [Тєлєчúк] — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Від антр. *Тєлі́ця*, співвідносного з апел. *тєлі́ця* (Чопей 391) і *тєлічка* та з п-щем **Тєлічка**, + *-юк*.

Антропооснова *теля* та похідні від неї представлені в антропонімії Укр. Карпат з XII ст. Пор.: *Teluk* (1213), *Telech* (1572), *Telak*, *Telczak* (1787) та ін., а в Польщі антр. *Cielica*, що співвідноситься з укр. *теліця*, записано 1696 р. (Rymut 94).

Теліга — Мк, Св, Вб. 1691: вдова *Teliha Péterne* — Ужгород (HodAd 41); 1720: кр. *Taliga* — ком. Вошвар (ПеПред 318); 1740: *межа піжня* — *Телігова земля* — Стеблівка (Удварі-2 233); 1772: присяжний *Petrus Teliha* — Копинівці (Удварі-2 302); 1819: *Teliha* — Либохора на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. *теліга* — “передня або задня ходова частина воза”, “віз для перевезення дров (без полудрабків)”, “двоколісний віз” (Чопей 391, Он II 283, Уж, Гр 182, Ж-Н 954).

Телюк †. 1217: підсудний селянин *Teluk* — с. Холми в ком. Угоча (RegVar 216). 1787: п-ще *Teluk* — Льв (Фаріон-3 293). П-ще *Cieluk*, як і апел. *cieluk* — “телятко, бичок” є і в Польщі (Rymut I 94). ◀ Від персоніфікованого апел. *теля* + -ук. 2. Від укр. діал. апел. *телюк* — “річне теля” (Фаріон-3 293).

Телятник †. 1775: кр. *Telátnék* — Олешник (Szabó 326). ◀ Від місц. апел. *телятник* — “пастух телят” (Ір).

Теміцький — див. **Тиміцький**.

Темняк — Ужгород. 1605: кр. *Temnak Janos* — Студений (Bélay 145). У Польщі є п-ще *Ciemniak* (Rymut 95). Пор. ще 1819: *Teminczak* — Корчин на Бойк, а також лемк. п-ще *Ciemniski* з 1787 р. (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. *темний* або ім. *тємня* — “тьма, морок” (Гр IV 254) + суф. -як, подібно до п-щ **Біляк**, **Зеленяк**, **Червеняк**. 2. Можливо, п-ще є наслідком укр. адаптації пол. п-ща *Ciemniak*, апел. зн. якого — “невідомо людина”, “невправний”, “нетямущий” (Rymut 95).

Темнянинець [*Темняниниць*], -ниця — Порошково. ◀ П-ще на -ищець передбачає твірну основу *Темняна* або *Темнян*, але такої не виявлено.

Темрьо — Приборжавське. Пор. 1448: *Michael Temritz, Nicolaus Themritz* — Перемишль (Smołka II 53, 47); 1787: п-ще *Tymrochow* з Шандровець на Бойк (ЙМ), а також п-ще *Temriva* з прикарп. Гуц (Vincsz 436). ◀ Нерегулярне укр. утворення від апел. *тємря* — “темрява, тьма, ніч” (Ж-Н 955).

Тенгеричаник — Дравці, Клячаново. ◀ Від місц. апел. *тенгеричаник* — “кукурудзяний хліб”, “кукурудзяний коржик” (Уж), що від прикм. *тенгеричаний* — “кукурудзяний” (Чопей 391) + субстантивуючий суф. -ик.

Тенкáč — Св, Мк. 1607: вл. *Tenkacs Ferencz* — Н.Визниця (LehBer 795). ◀ 1. Нерегулярне ут-

ворення з суф. -ач від якогось антр. на зразок **Голінкач** (від **Голіпка**), **Шульгач** (від **Шульга**). 2. Таку роль у нашому випадку могло виконати п-ще 1567 р. з Підгоряни *Thynko* (див. **Теняк**). Іншу етимологію див. у статті **Тинкач**.

Теняк — Королево, Ужгород. 1787: *Teniak* — Созань на Бойк (ЙМ). Пор. 1787: *Tenicz* — Мохначка Н. на Лемк (ЙМ). 1567: *Thynko* — Підгоряни (UetC 53-12). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як від чол. імені на -тин, як *Августин*, *Костянтин*, *Мартин*, *Валентин*, або аналогічного жін. імені на -тіна, як *Христіна*, *Юстіна* (див. Кпаррová 178, Šimundić 460, 560, Ковачев 506). 2. У Польщі є п-ще *Cieniak*, а К.Римут не без підстав виводить його з пол. діал. *cieniak* — “тінь” (Rymut 95).

Теодорівич — Мукачів. Пор. 1219: *Teodor comes* — ком. Бігар (RegVar 236); 1468: шл. *Theodora* — В.Селище (Bélay 196). П-ще *Theodorowicz* є і в Польщі (Rymut II 602). ◀ Від чол. календ. імені *Teodor* + -ович. П-ще поширене в Хорватії (Leksik 673—674) та в Болгарії (Ковачев 507).

Тербан — Буковець, Підполоззя, Ждєньово. Пор. запис 1720 р. кр. *Lad. Terpan* (!) — Драгово (Bélay 169); XVIII ст.: *Ioanъ Тырбанувъ попович буковскии* — Буковець (Сах 88). Пор. п-ща *Terba*, *Terbak*, *Terbecki* у Польщі (Rymut II 603). ◀ 1. Від дієсл. *térbati* — “тормосити” (Ж-Н 957) + -ан. 2. Від гуц. апел. *терьба* — “кров, велика кількість крові” (Гр 185). Див. ще **Тирбан**.

Тєрек — Чинадьово, Ужгород. 1507: гор. *Theoreok Ferencz* — Ужгород (HodAd 48); 1600: гор. *Jo. Těöreök* — Сигіт (Bélay 198); 1705: кр. *Török Janos* — Золотарьово (HodOkt 428). ◀ Від угор. етн. *török* — “турок” (Kázmér 1088). П-ще *Terek* поширене в Хорватії (Leksik 674).

Тєрєля — Драгово. 1720: *Lad. Terela* — Драгово (Bélay 169). ◀ 1. З рум. антр. *Tirila* (Const LI 390). Див. **Тєрїля**. 2. Пол. п-ща *Terela*, *Terelak* К.Римут схильний виводити від лит. ос. назви *Terela* (Rymut II 64).

Тєрєбей — Тросник. ◀ Можливо, з бойк. апел. *терьбей* — “ручка пилки” (Он II 299).

Тєрєбєць — Довге. ◀ Вар. п-ща **Тєрєбєць**.

Тєрєбєць, -беця — Приборжавське. ◀ Пох. п-ща незрозуміле, хоча нагадує рум. п-ще *Târâmbocâ* (Iordan 445).

Тєрємта — Тросник. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Тєрєнта**, можливо, під впливом угор. *teremteni* — “творити”, “створювати”.

Тєрєнта — Н.Болотне, Заболоття. 1775: кр. *Terenta* — Тросник (ПеПред 314). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Тєрєнтєй* (≠ *Тєрєнтїй* — Керста 127). Пор. ще молд. чол. ім'я *Тєрєнти*, *Тєрєнте* (ДумбрМик 145).

Терентяк — Солотвина. ◀ Від **Терента** + -як.

Тереш — Голятин, Ізки, Новоселиця. 1720: кр. *Ge. Teres* — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ Від давньоукр. імені *Тереш*, яке, подібно до *Терішко* і *Терех*, співвідноситься з повним іменем *Терентій* (Керста 127, Осташ-3 7).

Терешко †. 1437: *Franciscus filius Therezkow* — Ремети (Nagy-2 338); 1445: *Tereszko* — Перемишль (Smolka II 5); 1787: *Tereszko, Tereszczak* — Баниця і Ванівка на Лемк (Красовський 148), *Tereszczuk* — Тур'є, Уріж на Бойк (ЙМ). П-ще *Tereszko* 1420 р. зафіксоване в Польщі (Rymut II 605). ◀ Від загальноукр. чол. імені *Терешко* (оф. *Терентій*) або від антр. **Тереш** + суф. -ко.

Теріля — Мж, Вн, Мк. 1549: шл. *Ge., Sim. Thural* — Драгомирешті (Bélay 137); 1787: *Tyrylak* — Нов.Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Рум. п-ща *Târîlă* і *Tirilă*, що від дієсл. *tîri* — “повзти”, “волочити” + суф. -ilă (Iordan 445, 454).

Терканич — Ужгород. ◀ 1. Від клички *Теркіна*, яку дають рябій корові (Уж). Пор. ще бойк. кличку рябої собаки *Терко* (ОнII 285). 2. Від андр. *Теркіна* — “дружина *Терка*” + суф. -ич. Антр. *Терко* походить від болг. імені *Терьо*, що відповідає повній формі імен *Терапонт*, *Терентій* та ін. (Илчев 483).

Тернавчук — Мж. Пор. 1787: *Tarnawczak*, а за 1819 — *Terniwczak* — Бусовисько на Бойк (ЙМ). Пор. також 1787: п-ще *Ternawski* — Хітар і Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *тернавчук* — “житель с. *Тернава* чи *Тернавка*” (Льв).

Тернішко — Гребля, Вільхівка, Боржавське. ◀ Від здр.-пестл. ім. *тернішко* — “маленький терен” (Ж-Н 959) з подальшим переходом назви до парадигми ім. на -ко. Безпосередньо твірною основою п-ща могло служити серб. жін. ім'я з цим же коренем *Трїшиа* (Грк 315).

Терновай — Дубрівка, Зняцьово. 1520: свящ. *Ternovai Matyás* — Лелес (LehBer 782); 1705: гор. *Lucas Ternovai* — Сигіт (ФодОкм 445). ◀ Від закарп. ойк. *Терново* + угор. номинант -і.

Тернівич — Ужгород. На території Польщі п-ще *Ternowic* згадується 1654 р., є там і п-ще *Tarnowicz* (Rymut II 597). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антропооснови *Терен/Тери*, але в р-ні Укр. Карпат такої нині не виявлено.

Терновський — Королево. 1690: свящ. *Georgius Ternowski* — Вел.Лучки (Лучкай 16. — 49); 1773: кр. *Ternavszki* — Довге Поле (ПеПред 322). ◀ Місц. прикм. *тернівський* від укр. назви села *Терновці* (укр. оф. *Тарнівці* — Уж).

Тернівцїй [*Тернівцї*], -ія — Ір. 1600: вл. *Tarnóczy* — Березово (Bélay 126); 1602: *Tharnoczy*

Benedictus — Дравці (UetC 104-81); 1775: кр. *Ternoczi* — Крива (Szabó 387); 1787: кр. *Tarnoczki* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. ойк. *Терновці* (укр. оф. *Тарнівці* — Уж).

Тернуський — Тч. 1696: кр. *Jon. Ternuszki* — Н.Руна (Bélay 186). ◀ Місц. укр. прикм. від закарп. ойк. *Терново* (Тч).

Тернушак — Рх. ◀ Місц. укр. катойк. із суф. -як від прикм. *тернуський*, утвореного від місц. ойк. *Терново* (Тч).

Терпяньський — Усть-Чорна. ◀ Від болг. чол. імені *Търпян* (Илчев 501) + -ський.

Терпай — Ір, Вн, Мк, Св, Хс. Пор. 1212: сел. *Pet. Terpe* — б.м.н. (RegVar 222, 213); 1590: кр. *Tarpai* — Холмовець (Szabó 367); 1600: гор. *Nic. Tarpai* — Хуст (Bélay 151); 1787: *Terpeñ* — Пантна на Лемк (Красовський 148), *Tyrcicz* — Труханів, а 1819 — *Tyrcyz* — Н.Синьовидне, Міжгір'я на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Tarpa* (Угорщина). 2. Укр. утворення з суф. -ай (пор. *Данкай*, *Капустай*...) від болг. жін. імені *Търпа* або чол. імені *Търпо* (Илчев 501). Дказом того, що такі слов. імена в Карпатах справді були відомі, може бути закарп. п-ще **Терпак**, а особливо — бойк. п-ща *Tyrcicz, Tyrcyz*, які могли утворитися лише від антр. на -а. Пор. ще бойк. п-ще *Терпо* і лемк. п-ще *Terpeñ*.

Терпак — Мк, Ір, Пр, Вб, Тч. 1751: *Александр Терпак* — Дравці (Гаджега-Уж 60); 1773: кр. *Tirpak Joannes* — Баранинці (ПеПред 321); 1775: кр. *Terpak* — Чена (Szabó 314); 1787: *Terpak* — Березова і *Tyrcak* — Ославиця, Дошниця, Зубрик та ще 10 сіл на Лемк (ЙМ, Красовський 148-149). ◀ 1. Найбільш правдоподібно, що це укр. утворення з суф. -ак від слов. імені *Търпо* або *Търпа*, які є дериватами двоосновних слов. імен *Търпимирь*, *Търпигиць*, *Търпиславь* (SvoSta 82, 126, Илчев 501, Грк 199, Šimundić 346 та ін.). 2. Можливо, в якоїсь частині закарп. *Терпак*, *Тирпаків* (особливо — *Тирпаків*) п-ще походить від угор. етн. спірного пох. *tirpák* (так глузливо прозивають угорці частину словаків півн. Угорщини), а кваліфікують його як лексему слц. пох. (MNTESz III 924). Апел. конотація етн. *tirpák* — “дурень, бевзь...” (MNTESz III 924), “вайло” (Moldanová 245). 3. Пол. п-ще *Terpak*, що містить у основі пол. дієсл. *terpać* — “шарпати”, “трусити” (Rymut II 605).

Терпаль — Мукачів. Пор. пол. п-ще 1789 р. *Cierpal* (Rymut 96). К.Римут відносить його до етимологічного гнізда від дієсл. *terpniti*. ◀ П-ще спірного пох. 1. Його можна квалі-

фікувати як фонет. вар. п-ща **Дербаль**, що виник унаслідок місц. швабської (нім.) адаптації.
2. Угор. орфогр. гіперизм до п-ща **Терпай**.
3. Усіченіна чес. п-ща *Trpalek*, котре виводять із чес. діал. *trpalek* — “головня” (Moldanová 254).

Тесла †. 1618: кр. *Teszla Mikula* — Чарне на Маковиці (Mars 90). ◀ Від укр. назви професії *тєсля*, як слц. п-ще *Polak* із *Poliak*.

Теслівич — Мж. 1715: кріпаки *Fr., Luc., Lad. Teslevics* — Буковець (Bélay 132); 1888: *Андрей Теслевич* дяк р'фчанский — Тюшка (Сах 82). П-ще *Cieslewicz* є і в Польщі (Rymut 97). Пор. 1787: кр. *Testluk* — Нагуевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *тєсля* — “тєсляр”, “стольяр” (СУМ X 101) або співзвучного їй антр. *Тєсля* + *-евич*.

Тєсличко — Вел. Ком'яти, Виноградів. 1775: кр. *Teszniczka* (!) — Ком'яти (Szabó 398). ◀ Від демін. *тєслик* — “малий тєсляр” (Гр IV 258) або від незасвідченого патр. *Тєслич* + *-ко*.

Тєсло́вич — Св, Пр, Тч. 1699: кр. *Teslovics Ivan* — Щербовець (Maksay 610); 1715: кріпаки *Teslovics Fedur, Jaczko* — Буковець (Bélay 132); 1773: присяжний *Teszlowics Ivan* — Щербовець (Джедел 315); 1787: *Teslowicz* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Тєсля* або ос. назви *тєсля* — “тєсляр” (СУМ X 101) + *-ович*.

Тєсля †. 1751: свцх. *Іоани Тєсля* — Синевир (Гаджега-М 211). П-ще *Сієсла* в Польщі згадується 1315 р. (Rymut 97). Пор. ще 1618: кр. *Česzla Mikula* — с. Чарне (Mars 90). ◀ Від загальноукр. апел. *тєсля* — “тєсляр”.

Тєтерія [*Тєті́рія*] — Драгово, Копашново. Пор. 1542: кр. *Jo. Thethere* (!) — Драгово (Bélay 168). П-ще *Tetera* є і в Польщі, а пол. ономасти так само схильні виводити його від укр. апел. *тетєря* (Rymut II 599). ◀ Від назви лісового птаха *тетєря* (Гр IV 259), метафор. зн. якого — “нерозумна або вайлувата, неповоротка людина” (СУМ X 102). Пор. болг. п-ще *Тетереков* (Илчев 483).

Тєтинєць [*Тєті́ниць*], -нця — Міжгір'я. Пор. 1542: вл. *Mati Thythe*, а 1571 — *Lad. Thyta* (*Theta*) — Сопунка (Bélay 192–193); 1554: шл. *Fr. Thythe* — Солотвина (Bélay 201); 1715: кр. *Tetinicz Stephan* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Укр. утворення з суф. *-иць*, твірна основа якого має щонайменше дві прийнятні інтерпретації: 1. Від ос. апел. *тєта* — “гітка”. 2. Від чол. антр. *Ті́ма*, який функціонує в Карпатах із XVI ст. (див. вище). Доказом того, що це був чол., а не жін. антр., можуть бути п-щеві деривати 1787 р. *Tetyk* і *Tatyk* — Середне Вел. на Лемк (ЙМ).

Тєтіяк — Буштино, Руське Поле. Пор. 1787:

Tetiek — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від тієї ж основи, що й *Тєтинєць*.

Тєті́нинєць [*Тєті́шиниць*], -нця — Тч, Хс. ◀ Від жін. імені *Тєті́ня* + *-иць*. Ім'я *Тєті́ня* у с. Ділове (Рх) фіксується 1762 р. (ПаПо-І 11).

Тєті́нич — Беделвя, Руське Поле. 1575: кр. *Luc., St. Fetenych* (!) — Луг (Bélay 173); 1600: кр. *Sem. Teciana* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від жін. імені *Тєті́ня* + *-ич*.

Тєшнеро́вський — Ужок. ◀ Від нім. ос. назви *Töschner* — “майстер, що виготовляє чемодани” (див. *Bahlow* 500) + кн. суф. *-овський*.

Ті́ба — Чинадьово. 1215: *...Tiban* — ком. Сатмар (RegVar 196); 1226: *scilicet Jacob Tiban* — ком. Саболч (RegVar 236); 1284: замковий кр. *Tyba* — Ужгород (Nagy-І 30); 1318: шл. *Tyba* — Кольчино (Györfly 543); 1787: *Tyba* — В.Гусине на Бойк (ЙМ). ◀ Від календ. імені *Ті́ба*, яке у хорватів співвідноситься з повним іменем *Tiberij* (Šimundić 459), а в угорців та словаків — із *Tibor* (Hajdú 106, Majtán-Považaj 222) чи з ін. іменами на зразок *Ті́болт*, що з *Dietbold, Tybuzy* (Rymut II 631).

Ті́вадар — Тч. 1542: вл. *Thywadar Thybul* — Будешті (Bélay 131); 1548: шл. *Jo. Thywadar* — Миково (Bélay 214). ◀ Від угор. вар. календ. імені *Tivadar*, що відповідає укр. вар. імені *Теодор*, а останнє календ. імені гр. пох. *Теодор*.

Ті́гір — див. **Ті́дір**.

Ті́дір [*Ті́гір*, род. — **Ті́ді́ра**] — Мк, Ір, Вл, Св. 1404: *Јуван Банко и Тодір* — Сигіт (ССУМ II 434); 1468: шл. *Theodora* — В.Селище (Bélay 196); XIV–XV ст. — молд. вар. цього антр. *Тодєр, Тоадєр* та ін. ◀ Із чол. імені гр.-лат. пох. *Теодор* (у перекладі укр. — *Богдан*) унаслідок багатоголікових фонет. змін, головні етапи яких можна подати за такою схемою *Теодор* > *Теодір* > *Тєдір* > *Тідір* > *Ті́дір*.

Ті́кало [*Ті́кало*] — Угля. 1787: *Tykala* — Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ Від особової назви *тї́кало* “той, хто говорить на *ты*” або від назви якоїсь гри (Ж-Н 962).

Ті́ма — Шелестово. 1220: *pristaldo Tima* — ком. Сатмар (RegVar 247); 1787: *Tyma* — Завіз, *Тимик* — Вислік Вел., *Tymizak* — Городок на Лемк (ЙМ) та ін. У Польщі антр. *Tyma* згадується 1374 р. (Rymut II 633). ◀ Від давньоукр. розм. чол. імені *Ті́ма*, яке співвідноситься з ім. *Тимофій*, *Євті́м*, *Арті́м* (Керста 105, 127, Осташ-3 75, Majtán-Považaj 222) та ін. Приблизно з цими ж повними іменами гіпокоризми *Ті́ма*, *Ті́мо* співвідноситься також у поляків, словаків, чехів, хорватів, сербів, молдован, угорців (Rymut II 633, Knapová 174, SSJ VI 148, Грк 193, Šimundić 460, ДумбрМик 145, Ladó 155, Kázmér 1066).

Тимак — Ужгород. ◀ Від **Тіма** + -ак. Пор. ще молд. чол. ім'я *Тимаки*, що з *Артеміе* (ДумбрМик 145).

Тимар [*Тімарь*], -ря — Мж, Ір. 1584: кр. *Thumar* — Кекенешд (Szabó 404); 1715: городяни *Ge., Mich. Timar* — Сигіт (Bélay 199). ◀ Від угор. арх. ос. назви *timár* — “кожум'яка”, “чинбар” (Kázmér 1066). П-ще *Timar* є і в румунів (Iordan 451).

Тиміцький [*Теміцкій*] — Ясиння, Лазівщина. П-ще *Temicki* побутує і на прикарп. Гуц, зокрема в с. Пнів, але А. Вінценз кваліфікує його як п-ще нез'ясованого пох. (Vincsz 579). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Thimies*, що з *Тимофій* (Керста 127), + -ський. 2. Від укр. п-ща *Турук*, що з імені *Тима* (< *Тимофій*), яке 1787 р. згадується в Підбужжі на Лемк (ЙМ), або рум. п-ща *Timică* (того ж пох. — Iordan 451) + -ський. 3. Від п-ща *Tetycz*, яке 1787 р. фіксується в с. Лопушанка на Бойк (ЙМ), + -ський.

Тимканич — Довге, Сасово, Виноградів. ◀ Від андр. *Тимканиа* — “дружина **Тимка**” + -ич.

Тимко — Мк, Пр, Уж, Св, Мж, Вн, Хс, Тч, зрідка, зокрема в півд.-зах. р-нах, — **Тімко**. 1561: кр. *Thymko* — Велятин (Szabó 537); 1580: кр. *Jo. Timko* — Рипинний (Bélay 184); 1682: *Timko Hricz* — Костьова Пастіль (UetC 88-59); 1603: *Пуп Іван дав Тимкови* — Бенедиківці (ЛелПам 223). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Тимко́*, співвідносного з повним іменем *Тимофій* (Керста 127). П-ща *Timka*, *Timko* знають і угорці (Kázmér 1066).

Тимкович — Вл, Св. 1610: кр. *Timkovics* — Ділок (LehBer 644); 1615: кенез *Olexi, Joannes Timkovics* — Воловець (LehAd III 66); 1704: кр. *Timkovics Ivan* — Попфолво біля Мукачєва (HodGens 7). ◀ Від антр. **Тимко** + -ович. Пор. ще 1787: *Тимович* — Дубна на Лемк (ЙМ).

Тимівка — Мукачів. ◀ Від угор. розм. імені *Timók* (укр. оф. *Тимофій*), яке згадується в с. Миколапоток 1715 р. (Bélay 175; див. ще Ladó 219). Пор. також рум. п-ще того ж пох. *Timos* (Iordan 451).

Тимовфій — Вн, Тч. 1689: вл. *Iszspasz Timofi* — Десешті (Bélay 134). ◀ 1. Угор. вимова укр. імені **Тимофій**, закріпленого як п-ще. 2. Угор. утворення з патр. формантом -fi від антр. на зразок **Тіма**.

Тимофій — Нове Барово. 1715: кр. *Pe. Timofi* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Рідкісне кал. ос. ім'я стало п-щем.

Тимочко — Мукачів. Пор. 1787: *Tymoczko* — Мізунь і Тухля на Бойк (ЙМ). ◀ Від здр.-пестл. імені *Тимко*, тобто *Тимофій*.

Тимочук — Ділове [зрідка — **Тимовчук**] — Іршава. ◀ Від **Тимочко** + -юк зі стягненням звукосполучення /чч/ в один звук.

Тимцьо — Вб. ◀ Від місц. укр. пестл. імені *Тимцьо*, тобто “Тимочко”, “Тимчик”, засвідчене щонайпізніше з XVIII ст. Пор. записи п-ща *Tutciow* 1787 р. у селах Тарніва та Карликів на Лемк (Красовський 149), а також п-ща *Tutciura* — у Черхава на Бойк (ЙМ).

Тимчак — Вел. Бичків. 1787: *Tymczak* — Тисовиця на Бойк (ЙМ) та 5 сіл на Лемк (Красовський 149). ◀ Від **Тимко** або від **Тимцьо** чи **Тимець** + -як.

Тимчик — Хуст, Вишково, Буштино. 1787: *Tymczyk* — Синява, Токарня, Лукове. ◀ Від тієї ж основи, що й п-ще **Тимчак**.

Тимчук — Рх. 1819: кр. *Tymczuk* — Небилів на Бойк (ФМ). ◀ Від **Тимко** + -юк.

Тимша — Біловарці, Терново, Терєсва. 1715: кр. *Ign. Timssa*, а 1720 — кр. *Lad. Timsa* — Луг (Bélay 173). ◀ Від гіпок. імені *Тімшиа* (оф. *Тимофій*), що містить непродуктивний суф. -ша, як і в **Лукша**, **Прокша** та деяких ін. п-щах.

Тиндик †. 1773: кр. *Tindik Fedor* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Укр. утворення з суф. -ик від пол. антр. *Tynda* (Rymut II 602), що з апел. *tenda* — “заслін”, “тенд”.

Тинкаліок — Ясиння. Пор. 1570: кр. *Jo. Thynko* — Вучкове (Bélay 184); 1570: *Paul. Tinko* — Зубівка (UetC 97-29); 1715: *Tinko Usuk* — Річка (Bélay 183). ◀ В основу п-ща справді закладено якесь ім'я на зразок *Костянтинко*, *Валентинко*, *Мартинко*, але на кінцевому етапі вирішальну роль зіграв віддісл. ім. на зразок *Тенькало*, який, на думку А. Вінценза, міг походити від дієсл. *тенькати* — “дзвонити” (Vincsz 508), до якого з часом додався ще суф. -юк (див. ще Гр IV 255).

Тинкач — Св, Мк, Уж. 1607; кр. *Fr. Tenkacs* — Н.Визниця (LehBer 795); 1704: кр. *Tenkacs Deteter* — Кутковиця (HodGens 7). ◀ Імовірно, укр. діал. утворення з суф. -ач від дієсл. *тинкувати* (Ж-Н 963) чи *тинькувати* — “штукатурити”, що відповідало б загальноукр. ім. “тинькар”, тобто “штукатур” (СУМ X 115).

Тінта — Кузьмино, Руська Кучава. 1219: замковий кр. *Tynta* — ком. Солнок Добока (RegVar 237); 1408: *Fynta* (!) — Чорнотисово (Szabó 338). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Тинто* (Илчев 485). 2. Від давно освоєного місц. укр. мадяризму лат. пох. *tintta* (угор. *tinta* — “чорнило” — MNTESz III 921).

Тирбан †. 1772: присяжні *Joannes i Gregorius Tirban* — Буковець (Удварі-2 298). ◀ На думку К.Римути, подібні пол. п-ща *Terba*, *Terbak*, *Terbon*, *Terbus* походять від пол. дієсл. *turać* — “шарпати” (Rymut II 605). Щодо закарп. п-ща **Тербан**, то його, напевно, принесено з Польщі. Див. ще **Тербан**.

Тирканич — див. Терканич.

Тирлич [Търлич] — Кальник, Бобовище. 1715: кр. *Lad. Tilics* (!) — Золотарьово (Bélay 179); 1787: *Tylycz* — Княжолука на Бойк (ЙМ). П-ща *Tyrla, Tyrlicz* є в Польщі, а п-ще *Tyrliczka* фіксується там 1447 р. (Rumut II 635). ◀ 1. Від місц. апел. *търлич* — “гурт, набрид різних людей” — Осій, Брид. 2. Від назви лікарської рослини *търлич* — “*gensiana lutea*” (Гр IV 262, Он II 289). 3. Від рум. антр. *Tîrlea* чи *Târlea*, що з угор. *tarló* — “стерня” (Const 385, 386, 390), + *-ич*. 4. Від чес. п-ща *Třla*, що з апел. *trlo, trdlo* — “терлиця” (Moldanová 253).

Тирпак — Вб, Пр, Уж, Мк, Тч. — Див. Терпак.

Тиса †. 1807: учень *Joanes Tisza* — Марія-Повч (Ud-2 387). П-ще *Tisa* є в словаків. ◀ Від гідр. *Tusa*.

Тисак †. XVIII ст.: присяжний *Tisak Ivan* — В.Грабівниця (Ud-2 300). ◀ П-ща *Tysak, Tysiak, Tys, Tysa* є в Польщі (Rumut II 635) і походять від пішли імен на *-у-*, як *Tumoteusz*, або від назви дерева *tis*.

Тисанчин, -ного — Волосянка. ◀ Від апел. *тисанка* — “одноденниця довгохвоста” (Ж-Н 964) + *-ин*.

Тисячичин, -на — Верховина Бистра, Вел.Березний. ◀ Від жін. катойк. *тисьянка* — “жінка з басейну р. Тиси” або “жителька с. Тисів, що на Бойк”, + *-ин*. Пор. рум. п-ще *Tiseanu* (Iordan 453).

Титар [Титарь], -ря. 1787: *Tytar* — Лопушанка, Стрілки на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *титарь* — “церковний староста” (Ж-Н 965).

Титик — Велятин. ◀ Від кал. чол. імені *Tut* + *-ик*.

Титикало — Данилово. 1819: *Титикало* — Опака на Бойк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ало* від дієсл. *титикати* “заїкатися” (Зак).

Титинець [Титилиць], -щя — Керецькі. 1787. *Тутунієс* — Кривка на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1819: *Тутіак* — Розточки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від чол. антр. *Tuta*, який у Сопунці згадується з XVI ст. Пор. 1571: вл. *Lad. Tutha* (Bélay 192–193). Очевидно, це серб. гіпок. чол. ім'я від *Тихомир* або *Тиослав* (Грк 194). Ще одним аргументом на користь того, що в Укр. Карпатах справді функціонувало чол. іменування *Tuta*, може бути відандронімне п-ще *Tutyszin* 1819 р. з села Княжолука на Бойк (ЙМ). 2. Від місц. вар. жін. імені *Тетяна*, тобто *Тітя*, яке в с. Тюшка фіксується з XVII–XVIII ст. (Сах. 96).

Тітич — Березово. ◀ Того ж пох., що й **Тітинець**.

Тітичко — Ір, Бг, Вл (п-ще поширене також серед місц. циган). 1729: *Титичко Василій* —

Ком'яти (Стрипський-1 58). ◀ 1. Від антр. **Тітик** або **Тітич** + *-ко*, а **Тітич**, своєю чергою, від місц. жін. імені *Тітя*, тобто *Тетяна*. Пор. запис XVII–XVIII ст.: *із женою своєю Титєю* — Тюшка (Сах 96). 2. Від молд. діал. чол. імені *Титікы* (≠ *Костянтин* — ДумбрМик 146) + *-ко*. 3. Від рум. ос. назви *tătic* — “вітчим” (Scurtu 220) + *-ко*.

Тітор — Рх. 1715: кр. *Mich. Titor* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від серб. ос. назви *титор* — “кти-тор”, “титар”.

Тітчак [Титчак] — Люта, Вішка. ◀ Від антр. *Тутко*, яке 1787 р. згадується в Зиндранові на Лемк (Красовський 149), + *-як*. Ім'я *Тутко* й раніше згадується в укр. пам'ятках писемності (Керста 127).

Тіхий, -ного — Мукачев. ◀ 1. Від прикм. основи *тих-*, яка ще у праслов. добу виступала компонентом складених імен зразка *Тихомир, Тихорад, Тихослав*. 2. Для якоїсь частини українців п-ще походить від гр. імені *Єстихій*.

Тихоліс — Ясиння. ◀ Давньослов. чол. ім'я, що є складенням прикм. *тихий* та ім. *ліс*, яке знали і укр., й пол. мови.

Тічка [Тьчка] — Буковець, Пилипець, Кольчино. 1715: кр. *Tecska Fedur* — Буковець (Bélay 132); 1787: *Tyczka* — Чертіжне на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *тьчка* — “тичка”, “жердка”. 2. Від хорв. чи серб. чол. імені *Тіца* або *Тіцо*, що з *Tihomil, Timotej...* (Šimundić 459). 3. Від молд. чол. імені *Тику*, співвідносного з *Думитру, Константин, Тихон* та ін. (ДумбрМик 145), + суф. *-ка*.

Тишанинів †. 1745: *Тишанинов Іван* є *Тихого* — Ужок (Сах 69). ◀ Місц. катойк. *тишанин* — “виходець із с. Тихий” (Вб) + пос. суфікс *-ів*.

Тишанський †. 1719: *отець Григорій Тишанський* — с. Тишів (Сах 92). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Тихий*, власне від катойк. *тишани*.

Тишківич — Мукачев. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Тішко*, що відповідає повному імені гр. пох. *Tixiu, Tixou* (Керста 127) та слов. імені *Тихомир*, + *-ович*. Ім'я *Тишко* в Карп. регіоні зафіксоване в XV ст. Пор. 1452: *idem Thisco* — Перемишль (Smołka II 124). Пор. також відандронімне п-ще 1787 р. *Tyszkanicz* із с. Новиця на Лемк (ЙМ).

Тіба — Н. і В.Ремети, Пістрялово, Лалово. Пор. 1704: кр. *Tibavai* — Жнятино (HodGens 16). Угор. п-ще, опосередковане ойк. *Тибав*. Давніші пропріальні назви від цього імені див. у статті **Тіба**. ◀ Від чол. імені лат. пох. *Tiba*, співвідносного з повним іменем *Tiberius*, що від назви італ. р. *Tібр* або від герм. імені *Theobald*

(Svoboda 179, Šimundić 459, Majtán-Považaj 222, Hajdú 94 та ін.).

Тіболт — Дубриничі, Вел.Березний. 1339: *Tyboldus* — ком. Боршод (Nagy-1 155, 156); 1468: *Tibolt* — Боржава (LehBer 24); 1751: *Стефан Тиболд* — Гостовиця (Гаджега-3 93); 1825: *Јули Туболт* — Кам'янське (ПаПо-1 162). ◀ Угор. чол. ім'я *Tibold*, що з герм. складеного чол. імені *Theobald*, яке в перекладі озн. “сміливий людя” (Knaprová 171–172, Kázmér 1064, Hajdú 94).

Тивадар — Бедевля, Тересва і **Кивадар** — Терново, Тячів. 1428: шл. *Jo. Thivadar* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1498: *Tyvadar vajda de Szíánfalva* — Станово (LehBer II 477); 1773: *дяк Васил Кивадар* — Бедевля (ПаПо-2 14). ◀ Від угор. імені *Tivadar*, що з гр. *Theodor*, а те, своєю чергою, з *Theodorós*, що в перекладі укр. — “божий дар” (Knaprová 172). П-ще *Tivadar* поширене і в Хорватії (Leksik 677). Вар. **Кивадар** — наслідок місц. фонет змін, як у закарп. діалектизмах *кісто*, *скіта* — “тісто”, “стіна”.

Тіводор — Виноградів, Вишково. ◀ Фонетично неадаптований вар. угор. п-ща **Тивадар**.

Тігер [Títyr] — Богиревиця. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Тідір**. Наявність /r/ на місці /дъ/ зумовлена тими ж акомодативними причинами, що й поява звука /к/ у п-щі **Кивадар**.

Тідір [Tídírь], -ра — Мк, Ір, Вл. — Див. **Тідір**.

Тільнак — Кобиляри, Лінці. ◀ Фонет. вар. п-ща **Тільняк**.

Тільняк — Мж, Вн. 1787: *Lesio Tylniak* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. -лк від бойк. прикм. *тільний* — “огрядний” (ОН II 291).

Тімко — Кострини, Дравці. ◀ Фонет. вар. п-ща **Тимко́**, наближений до угор. вимови.

Тімбтій — Клячаново, Лавки. ◀ Недостатньо адаптований вар. угор. календ. імені *Timót*, що з гр. *Thimótheos* — укр. *Тимофій* (Šimundić 340, Hajdú 94).

Тірнак — Куштановиця, Середне — див. **Терпак**. ◀ Від угор. етн. *tírpák* — “словак із області Ніредьгаза” (Kázmér 1067).

Тітічко — Вільхівка — див. **Титічко**.

Тітус — Н.Грабівниця. ◀ Слц. або чес. ім'я (*Titus*), пол. ім'я (*Tytus*) чи угор. (*Titusz*) — усі з лат. чол. імені *Titus*, що відповідає укр. *Тит* (Knaprová 174–175).

Тіхота — Усть-Чорна. ◀ Від давньослов. імені *Tъхота*, яке співвідноситься з такими двоосновними іменами, як *Tъшимирь*, *Войтъхъ* (Грк 192, Šimundić 338 та ін.).

Тішак †. 1772: присяжний *Tisak Ivan* — В.Грабівниця (Удварі-2 300). Пор. пол. п-ща XV ст.

Cisza, Cisza, Ciszakowicz (Rymut 100). Дериват від давньослов. імені, яке містило дієсл. основу *тъшити*, як *Tъхота*, *Войтъхъ*.

Ткалич — Мукачів. ◀ Від п-ща *Ткаля*, наявного на прикарп. Гуц. (Vincenz 400), + -ич.

Ткач — Уж, Рх. 1618: кр. *Maczko Tkacz* — Строчин на Маковиці (Mars 83); 1705: *дяк Alexius Tkacs* — Добрянське (HodOkt 439); 1705: кр. *Ign. Tkacsu* — Нересниця (Bélay 176); 1720: кр. *Gr. Thacs (!)* — Кошельово (Bélay 164); 1772: кр. *Janko Tkacs* — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157); 1787: *Tkacz* — у 13 селах на Лемк (Красовський 150), Демня, Струтинь та ін. села на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. ос. назви *ткач*.

Ткачук — Рх, Бг, Ір. Пор. 1787: кр. *Tkaczyk* — Берест на Лемк (Красовський 150). ◀ Від антр. **Ткач** + -ук.

Тоба — Буковинка, Бистриця, Куштано-виця. Пор. 1772: присяжний *Joannes Toba* — Буковинка (Удварі-2 298); 1787: кр. *Tobjak* — Святкова на Лемк (Красовський 150). Пор. також кличку *Товба* для повної віви чи корови (Св). ◀ 1. Від хорв. або слц. гіпок. імені *Toba*, яке співвідноситься з повними іменами *Tobjal/Tobjajaš* (Šimundić 342, 460, Majtán-Považaj 222) та іменем *Teobald* (Kázmér 1036, 1069). Пор. ще чес. розм. імена *Tobeš*, *Tobik* (Knaprová 175). 2. Від рум. апел. *tobă* — “барабан”.

Тобинець †. 1751: *grішиик Іоан Тобинець* — Студений (Гаджега-М 207). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Тоба**.

Тобіяш [Товбіяш] — Дравці, Горяни, Ужгород. 1469: *Andre Thabyas* — Винне (Nagy-2 444); 1602 і 1607: *Tobias Janosné, Tobias Mihaly* — Горяни (UetC 104-8); 1778: пасічник *Georg. Tobias* — Чинадбово (LehBer 728). ◀ Угор. чол. ім'я *Tobiás*, що з давньоєвр. *Tóbijah* — “Ягве добрий” у златинізованому вигляді (Ladó 219, Moldnová 245).

Тобо́ла — Дротинці, Тросник. 1214: *Tobol filius Peta* — ком. Сатмар (RegVar 178); 1220: *Vztras frater Tubul de villa Hongun* — ком. Угоча біля с. Тросник (RegVar 244); 1412: *Toboly Janos* — Мужієво (LehBer 628); 1775: кр. *Tobola* — Дротинці (Szabó 487). ◀ Від давньоукр. або старопол. апел. *тобола* — “горба”, *тобо́вка* — “т. с.” (Reczek 506), який у чехів дотепер є п-щем (Moldanová 251). Пор. укр. дериват *тоболець* — “малий мішок” (Ж-Н 969), *тобінка/тобівка* — “шкіряна сумка, яку носять через плече на реміні” (Гр IV 241, Чопей 394), серб.-хорв. *тоболац* — “т. с.”.

Товбіяш — Дравці, Горяни, 1284: *Pretereua Tobyas* — Ужан (Nagy-1 30); 1567: вл. *Tóbiás György* — Вербовець (Szabó 539), а на Подг То-

biasz за 1659 р. (Bubak II 104), 1787: *Tobiasz* — Муроване на Бойк (ЙМ). ◀ Календ. ім'я давньоєвр. пох. зі збереженням слідів угор. вимови в кореневій його частині у вигляді звукосполучення /ов/. (Див. ще Kázmér 1069).

Товкán [рідше — **Тóвкán**] — Хс, Св, Вл. 1649: кр. *Tokan Vaszilj* — Річка (Bélay 183); 1819: *Towkan, Toukan* і *Toľkan* — Лавочне (ФМ). Пор. ще 1570: *Laur Tovkach* — Свалява (UetC 53-14). ◀ 1. Імовірно, від середньозакarp. арх. апел. *товкán* — “кастрований спеціальним способом бик” (Тч). Пор. також гуц. членний прикм. *тóвканий* — “кастрований” (Гг 185). 2. Менш правдоподібно, що від апел. *товкán* — “гличик” (Хс) чи “сорт подовгастих яблук” (Вучкове).

Товкánець [*Товкánіць*], -нця — Ір. ◀ 1. Від **Товкán** + -ець. 2. Апел. *тóвкánець* — “кастрований бик” (Зак) або “кремезний чоловік” (Пр).

Тóвлии [*Тóвлии*] — Дравці. ◀ 1. Від слов. чол. імені *Tolin* (≅ *Tolimir* — Margetić II 117) з угор. подовженням кореневого /ol/ до ступеня /ов/. Патр. *Толчичівичь* у Чернігові згадується 1228 р. (ЛР 385, 518), а в старопол. мові вживалося ім'я *Tolislaw*, яке містило дієслівну основу *tolić* “утішати, заспокоювати” (Bubak 300). 2. Від чес., хорв чи серб. гіп. імені *Tola* (≅ *Anatol*, *Apostol*, *Bartolomej* — Кпаррoвá 196, Šimundić 460, Грк 195, Ковачев 514) + -иц, але так само з угор. подовженням голосного /ol/.

Тóвний [*Тóвни*], -ія — Онік, Сасово. ◀ Укр. звукове відтворення угор. чол. гіпок. імені *Tóni* (укр. *Анто́ній*).

Товпогán [частіше пишуть *Tonogán*]. — Пор. 1570: *Fr. Toran* (!) — Завидово (UetC 97-29). Пор. *Sim. Toran* (!) — Зубівка (там само). ◀ Можливо, від ос. назви *товпíга* — “товста незграбна людина” (Ж-Н 970, Гр IV 270).

Товстий — Кобилецька Поляна. ◀ Від укр. *товстий* — “грубий”, “гладкий” (Он II 294). Пор. 1570: *Fran. Tlosta* — Н.Ворота (UetC 53-14), 1787: бойк. п-ща *Towsciakow* і *Tovstulak*, *Towstanicz* (ЙМ).

Товт — Уж, Мк, Ір, Вн, Хс, Мж, Тч, Пр. 1342: кр. *Towth* — Лакашд (MaksaySz 168); 1451: *Thot* — Виноградів (Szabó 420); 1470: *Tomъ Ицфан* — Сучава (ССУМ II 471); кр. *Thoth* — Чорнотисово (Szabó 338); 1508: шл. *Em. Thoth* (Bélay 150); 1602: *Thot Gergely* — Коритняни (UetC 104-8); 1720: кр. *Luc. Toth* — Руське Поле (Bélay 212). П-ще *Tot* дуже поширене в Хорватії (Leksik 685–686). ◀ Від угор. етн. *tót* (із кельт. *tauta* або *tauti*), яким угорці до XIV ст. називали всіх слов'ян Дун. басейну (ДжеОч 39), тобто славонських кайкавських хорватів, словенців та словаків (MNTESz III 951), котрі самі себе

називали *слов'янами*, а з XV ст. — лише словаків (Szabó 233). Від угорців етн. *товт* давно перейняли для словаків і закарп. українці. За В.Шухевичем (Гр IV 27), лексема *товт* у гуцулів — не словак, а “купець”.

Товтик — Горяни, Вел.Березний, Вишково. ◀ Від антр. **Товт** або від етн. *товт* + -ик.

Тóвтин — Уж, Мк, Св, Пр, Вн, Тч. 1682: *Totin* — Дубриничі (UetC 88-59); 1772: присяжні *Basilius Tótin, Joannes Tótin* — Червеньово (Удварі-2 298); 1787: *Taftin* (!) — Висоцьке на Бойк (ЙМ), 1819 — там само *Toutyn* (ФМ). ◀ Від місц. етн. *тóвтин* — “словак” (Чопей 395), що виник за тією ж моделлю, що й етн. *волошин*, *сербин*, *угрин*, *русин*.

Тодавчик — Хуст. ◀ Від антр. *Тодавець* + -ик, який на Зак згадується з початку XVIII ст. Пор. 1715: кр. *Jo. Todavec* — Олександрівка та кр. *Jo. Todavec* — Сопунка (Bélay 189, 193). Антропооснова *Тодав* виникла на півтора століття раніше. Пор. 1570: *Toldal*, 1596 — *Todal*, 1621 — *Thoda*, 1626 — *Tottal* — Холмовець (Szabó 366). Вона походить, імовірно, від південнослов. гіпок. імен *Toda*, *Todo* або *Todela*, які співвідносяться у хорватів із такими повними іменами, як *Metodij*, *Hristodul*, *Todor* (Šimundić 460, Грк 195). Пор. ще нім. п-ще *T(h)ode* (Bahlow 505), угор. гіпок. *Tóda*, *Tódi*, що з *Tódor* (Ladó 220). П-ще *Тодо* в с.Завидово згадується 1570 р.: кр. *Dion. Todo* (UetC 97-29).

Тодавич [зрідка — *Тодóвич*] — Ір, Вн. Пор. 1715: кр. *Mich. Todacsin* — Кошельово (Bélay 164); 1775: кр. *Theodavcsics* — Рокосово, а 1743 — *Todavcsics* — Раковець (Szabó 459). ◀ 1. Укр. гіперкоректний (оф.) вар. п-ща **Тодóвич**. Останній тут сприймається як локалізм, оскільки в місц. говірці ненаголошене /a/ перед фонемою /й/, яка закриває склад (напр., у словах *зáвтра*, *казáв*, *пáвда*) лабіалізується і вимовляється як /ol/: *зóвтра*, *казóв*, *пáвда*. 2. Укр. метр. утворення від розм. імені *Тодóвка* (див. ще **Тодóвич**) + -ич. Пор. також хорв. п-ще *Tudović* (Leksik 692).

Тодавчук — Новоселиця на Тч. ◀ Від тієї ж основи, що й **Тодавець**, + -юк або й від незасвідченої основи (імовірно, угор.), як і у п-щі **Фóдов**, + -чук.

Тóдер — Костилівка. 1451; шл. *Thader*, *Thywarad Tharkas* — Драгомирешти (Bélay 137); 1715: кр. *St. Toder* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від рум. імені *Toder*, що з *Teodor* (Vincenz 232); пор. ще XVIII ст.: кр. *Thoderiska Ivan* — Діброва (Dezsó 27).

Тодерішка †. 1771: присяжний *Toderiska Ivan* — Діброва (Джедел 278). ◀ Від рум. антр. *Toder* + квалітат. суф. *-iuca*. Ім'я *Thoder* у цьому ж селі має кр. *Zubacs Thoder* за цей же рік (там само).

Тодерюк — Рх. ◀ Від **Тóдер** + **-юк**.

Тодікаш — Вел. Бичків. ◀ Від рум. розм. імені *Todika*, що з *Todor* (Iordan 455, Const 162), ускладненого демін. суф. *-aş*. Пор. ще молд. імена *Todíkyi*, *Todikásh*, що з *Tudor* (ДумбрМик 146).

Тодовець †. 1715: кр. *Jo. Todovecz* — Олександрівка (Bélay 169). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ець* від угор. антр. *Todó*, тобто *Tódor*, що з *Teodor*.

Тодовчич — Білки. ◀ Укр. метр. утворення з суф. *-ич* від незасвідченого антр. *Тодовка*, співвідносного з п-щами *Тодóвець*, **Тодáвчик**, **Тодáвчич**, але з формантом **-овка**, як **Матьóвка**, **Пітьóвка**, + **-ич**. Безпосередньо твірною основою п-ща міг стати андр. *Тодóвка* або *Тодóвци* — “дружина *Тодóва*”, де угор. ім'я *Todó* — це *Tódor*, тобто *Todor* або *Metód*. Пор. ще болг. п-ща з цією ж основою: *Тодовичан*, *Тодовичин* (Илчев 486).

Тодорюк — Новоселиця. ◀ Від східнором. або болг. імені *Tódor*, що з *Teodor*, + **-юк**. Пор. іменний вар. *Тодор* у болгар (Илчев 486, Колесник 9), сербів і хорватів (Грк 195, Šimundić 460), у чехів (Кларрová 172), угорців (Ladó 218, Hajdú 95), а головним чином, у румунів (Const 162, ДумбрМик 146). На Зак антр. *Тодор* фіксується з XVI ст. Пор. 1570: *Jac. Todor* — Завидово (UetC 97-29); 1685: кр. *Todor Ivan* — Ділове (Bélay 208).

Тодьор — Терново. ◀ Фонет. вар. антр. (імені) *Tódor* (див. **Тодорюк**).

Токáй — Свалява. 1604: кр. *Tokaj* — Туртеребеш (Szabó 529); 1648: кр. *Vaszil Tokajczin* — Мала Бистра (Maksay 535). ◀ 1. Від давньоукр. чол. імені *Тока*, що відповідає оф. *Фока* (Керста 130), + **-ай**, як у п-щах **Данка́й**, **Стрипа́й**... Пор. ще серб. та хорв. розм. імена *Тока*, *Токо*, співвідносні з *Тодор*, *Тодорка* (Грк 105, 314, Šimundić 460, 560). 2. Угор. утворення з формантом **-і** від ойк. *Токáй* (Угорщина).

Тóкар [**Тóкарь**], **-ра** — Тч, Мк, Ір, Вн, Мж. 1552: кр. *Токар* — Раковець (Szabó 457); 1602: *Tokar Lukacs* — Оноківці (UetC 104-8); 1684; наймит *Tokar Dmiter* — Петрова на Маковниці (Mars 97); 1704: кр. *Tokar Demeter* — Загаття (HodGens 7); 1751: *парохіянц Яков Токарь ... попадаю побив* — Новоселиця на Тч (Гаджега-М 184); 1773: присяжний *Joannes Tokar* — Логово (Джедел 291). ◀ Від ос. назви *токарь* (Чопей 395), яка в Карпатах донедавна означала лише майстра з механічної обробки деревини.

Токарéвич — Воловець, Свалява. Пор. 1682: *Tokarovits Mattyi, Vaszily* — Ставне (UetC 88-59); 1787: *Tokarow* — Урич, Тухля на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Тóкар** + **-евич**.

Токáрський — Пацканьово, Свалява. ◀ Від **Тóкар** + **-ський**.

Токáрчик — Родниківка, Родниківська Гута. 1787: *Tokarczyk* — Злоцьке і Смерек на Лемк (Красовський 150). Від антр. **Токар** + **-чик**.

Токарюк — Кваси, Вел. Бичків. Пор. 1819: *Tokarczuk* — Гошів, *Tokarczycz* — Перегінське, *Tokarczyn* — Урич на Бойк (ФМ). ◀ Від **Тóкар** + **-юк**.

Токáч — Вн, Уж, Рх, Пр, Хс, Ір. 1565: кр. *Thakach* — Сасово (Szabó 480); 1699: *Takacs Janos* — Підгоряни (Maksay 555); 1751: *парох Алексій Токач* — Крива (Гаджега-М 185). ◀ Від угор. слов'янізму *takács* — “ткач”.

Толва́й, -я́ — Н. Барово, Буштино. 1216: *Tolvoy* — б.м.н. (RegVar 211–212); 1649: гор. *Tolvay* — Мукачів (LchBer 440); 1696: гор. *Jo. Tolvaj* — Кимпулунг (Bélay 149). ◀ Угор. п-ще *Tolvaj*, що з апел. *tolvaj* — “злодій”, “розбійник”.

Тóлоборі — Теревля. 1600: гор. *Alb. Talabori* — Вишково (Bélay 216). ◀ Угор. п-ще *Talabori*, утворене від угор. гідроніма *Talabor* або від назви закарп. с. *Talabor*, що від угор. відповідника до укр. ойк. *Теребля*, за допомогою угор. форманта **-і** (Kázmér 1039). Українці здавна називають цю р. *Теребля*, а с. — *Терéбло*. Під час Другої світової війни одна укр. теревльська родина перейшла зі свого традиційного п-ща на це угор. утворення.

Тóлош — Буштино. 1450: кр. *Thalas* — Вел. Копаня, а 1470 — Веряця (Szabó 457, 545); 1574: кр. *Talas* — Королево (Szabó 383); 1600: гор. *Em. Talas (Tolos)* — Сигіт (Bélay 198). ◀ Імовірно, від угор. *tollas* — “пернатий”, “прикрашений пір'ям”, “виготовлювач ручок для писання” (Kázmér 1071).

Тóма — Липецька Поляна, Довге, Олешник, Руске Поле. 1547: кр. *Thoma* — Ботарч (Szabó 292); 1616: кр. *Tama Pettör* — Грушово (Bélay 167); 1705: кр. *Lad. Thoma* — Колодне (Bélay 134); 1726: *Иванъ Томувъ* — Стеблівка (UdAd 75). П-ще *Томан* відоме в Хорватії (Leksik 686). ◀ 1. Від поширеного в минулі століття серед українців та румунів кал. імені *Том* (суч. укр. оф. *Хома*). Пор. 1679: кр. *Toma Osztasovics* — Тюшка (Bélay 209). 2. Можливо, також від давньослов. імені *Томиславо*.

Тóман — Рахів. 1363: злочинець *Thoman fili-um Barathna* — Ужан (Nagy-1 331); 1479: *Thoman de Uglya* (Гаджега-М 156); 1787: *Toman* — Розтока на Лемк (Красовський 150); 1715: кр.

Laz. Tomancsin — Терново (Bélay 166). ◀ 1. Від гіпок. імені *Томан*, яке у хорватів, сербів, словаків та деяких ін. народів відповідає офіційним вар. імен *Томас*, *Томислав* та деякі ін. (Грк 195, Šimundić 461, Majtán-Považaj 222). 2. Від п-ща *Тóма* + *-ан*.

Томáнинець — Мукачів. ◀ 1. Від андр. *Томáня* — “дружина *Тóми*” + *-инець*. 2. Від серб. або хорв. жін. імені *Томана*, похідного від чол. *Тома* (укр. оф. *Хомá*), + *-инець*.

Томаню́к — Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. *Тóман* + *-юк* або від андр. *Томáня* (див. **Томáнинець**) + *-ук*.

Тóмаш [зрідка — **Томáш**] — Мк, Ір, Хс, Вн, Пр, Уж, Тч, Мж. 1548: кр. *Nic. Tomas* — Вел. Бичків (Bélay 128); 1605: вдова *To. Tomas* — Буштино (Bélay 132); 1605: кр. *Gr. Thomas* — Вонігово (Bélay 212); 1787: *Tomasz* — Вислік Вел. (Красовський 150). П-ще *Tomasz* та похідні від нього дуже поширені в Польщі (Rymut II 610–611). ◀ Від календ. чол. імені *Тóмаш* (укр. оф. *Хомá*), яке побутує в угорців, словаків, чехів, поляків та деяких ін. народів Центр. Європи, як і п-ще *Томáш*.

Томáшик — Ужгород. 1787: *Tomaszyk i Tomaszczyk* — Тиханя на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Томáш* + *-ик*.

Томашкó — Нересниця. 1653: *Томашко Петро* — Вел. Ком'яти (ПаПо-1 157); 1715: кр. *Jo. Tomasko* — Угля (Bélay 210). ◀ Від давньоукр. імені *Томашко*, що відповідає суч. оф. імені *Хома* (Керста 130).

Томашóвський — Мк. ◀ 1. Від антр. *Тóмаш* + суф. *-овський* без переходу суф. */ol/* в ін. монофтонг. 2. Від гал. ойк. *Томáшиів* в його пол. або слц. звучанні, тобто *Tomaszów*, з формантом *-овський*.

Томашу́к — Рх. ◀ Від *Тóмаш* + *-ук*.

Томашу́к — Рх. ◀ Від *Томашкó* + *-юк*.

Томéй [*Томі́й*] — Вел. Ком'яти, Заріччя. 1486: *Pe. Thome* — В. Селище (Bélay 196); 1749: дяк *Іван Томей* — Заріччя (ПаПо-3 38). ◀ Від антр. *Тóма* + *-ей*.

Тóмик — Кушниця. 1696: кр. *Ign. Tomik* — Рахів (Bélay 182). ◀ Укр. регулярне пестл. ім'я з суф. *-ик* від *Тóма* (оф. *Хома*). Пор. таке ж розм. ім'я *Томік* — від *Томáш* або від *Томіслав* у чехів (Кпаррová 175).

Тóминець [*Тóминиць*], *-нця*. 1715: кр. *Andr. Tomines* — Студений (Bélay 146); 1773: *Tominecz Vaszily* — Келечин (ПеПред 311); 1773: присяжний *Tominecz Hrenya* — В. Студений (ДжеДел 275). ◀ Від антр. *Тóма* + *-инець*.

Томіну́к — Рх. Пор. 1715: кр. *Jo. Tomin* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Від антр. *Томін*, що з *Тóма*, + *-ин* за допомогою дуже продуктивного на Гуц патр. суф. *-юк*.

Тóмич — Сільце. ◀ Від антр. *Тóма* + *-ич*. П-ще *Томі́ч* поширене також у Хорватії (Leksik 682).

Томішип, -на — Хс, Тч, Ір. 1715: кр. *Tomissin Simko*, а 1720 — кр. *Lad. Tomisin* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від андр. *Томі́ха* — “дружина *Тóми*” + *-иш*.

Томішипець — Тч, Хс. 1705: сваяц. *Demetr. Tomisinecz* — Нересниця (НодОкм 439); 1715: кр. *Mich. Tomisinec i Dem. Tomisinecz* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Від андр. *Томі́ха* — “дружина *Тóми*” + *-ищець*.

Тóмищ — Хс. ◀ 1. Імовірно, з незасвідченого антр. *Томі́ще* (пор. суч. реальні п-ща *Домі́ще*, *Петри́ще* та деякі ін.) як наслідок аналогії до п-щ на фінальний приголосний. Аналогічні усічені утворення на Хс трапляються й серед п-к. Пор. *Михáйлищ* (Іза), замість очікуваного *Михайлі́ще*. 2. Місцева укр. адаптація болг. патр. *Томіши́ть*.

Томіша́к — Ужгород. ◀ Напевно, від антр. *Тóмищ* або *Томі́ще* + *-як*.

Томні́як — Криве. ◀ 1. Від антр. *Тóма* + *-як* зі вставним */л/*, як у словах на зразок *мя́со*, *ті́лля*. 2. Менш імовірно, що від прикм. *то́мний* — “утомлений” (Ж-Н 972), + *-як*. Пор. ще укр. п-ще *Томні́ус* на території Румунії (Iordan 457).

Томча́ній — Уж. ◀ Угор. утворення з суф. *-і* від слц. ойк. *Томча́й*, що біля м. Мартін (Majtán 643, Kázmér 1073).

Тóмчич — Вел. Лази, Підгорб. 1691: вл. *Tomcsics György* — Ужгород (НодАд 38). Пор. ще 1682: *Tamcsak Szimko* — Стричава (УстС 88-59). ◀ Від антр. *Томка*, який згадується 1644 р. в с. Вилок (Szabó 514), + *-ич*. П-ще *Томча́ч* є також у Хорватії (Leksik 681).

Том'яно́вич [*Томляно́вич*] — Хуст. ◀ Від антр. *Том'ян*, що з *Тóма*, + *-ян*, + *-ович*.

Тóній — Вн. 1715: *майстер Павел Тоні́въ* — Ужок (Сах 69). ◀ Від місц. розм. імені *Тоні́й*, що відповідає повному імені *Антоні́й* (Чопей 395).

Тóнка — Веряця. 1693: кр. *Tonka Fedor* — Драгово (Bélay 168); 1775: кр. *Tonko* — Кекенешд (Szabó 406). ◀ Від давньоукр. імені *Тонко*, яке співвідноситься з оф. *Фома*, *Хома* (Керста 130) та з серб. і хорв. *Антон*, *Антоніј* (Грк 196, Šimundić 461).

Топога́н — див. **Товпога́н**.

Тополя́нський — Ворочово, Оріховиця. 1682: *Topolanski Pavel* — Стричава (УстС 88-59). Пор. ще 1787: *Topolnicki* — Сушиця, Недільна на Бойк (ЙМ). ◀ Від східнослц. ойк. *Тополя* (Лазорик 77, Лазорик 77, Majtán 420) + *-янський*.

Тополя́нчик — Ужгород. ◀ Імовірно, від катойк. *тополя́нець* — “житель с. *Тополя*” (див.

Тополянський) або від його жін. еквівалента *тополянка* + *-ик*.

Топтєй [Топтїй] — Хуст. ◀ Від антр. *Tóptia* або *Tóptta* + *-ей*. Пор. 1596: гор. *Тунта* (Тупико 405).

Тор — Хуст. Пор. 1575: кр. *Thora* — Юлівці (Szabó 366). ◀ Пол. п-ще *Tora* походить від ос. назви *Tor*, що з апел. *tor* — “уторований шлях”, “ком’я” (Žabska 89, SW VII 83). Пор. ще бойк. п-ще *Torko* з 1787 р. в селах Церківка та Мізунь (ЙМ), хорв. розм. імена *Toro*, *Torko* (Šimundić 461) та п-ще *Tor* (Leksik 685).

Торба †. 1772: кр. *Petrus Torba* — Липник у ком. Спіш (Ud-c 141). ◀ Від укр. апел. *торба*.

Торбич [Торбіч] — Вел.Березний, Дравці, Синевирська Поляна. 1775: п-ще *Trobics* (!) — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1787: *Torbik* і *Torbyk* — Часин, *Torbay* — Бодаки, Пантна на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Торба*, що з загальноукр. *торба* — “сумка” (Чопей 395) у перен. зн. “горбун” (Синевир). Пор. ще бойк. апел. *торбєй* — “жебрак”, “бідняк” (Он ІІ 296), а також хорв. п-ща *Trbić*, *Torbic* (Leksik 685, 687).

Тордаї — Вишково. 1542: вл. *Tordaj* — Бедевля (Bélay); 1550: вл. *Tordai Miklos* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від трансільв. ойк. *Torda* + угор. формант *-i*.

Торин, *-на* — Латірка, Свалява. Пор. 1219: *Torka reus* — Гайду-Бесермень (RegVar 229); 1567: *Thory Zawa* — Бистриця (UeC 52-12); 1570: кр. *Thora*, 1593 — *Dora*, 1598 — *Thura*, а 1610 — *Torua* — Дротинці (Szabó 486); 1576: кр. *Thora* — Юлівці (Szabó 360); 1787: *Torko* — Церківка, Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від болг. жін. імені *Tora*, що з *Todora* (Илчев 490), + *-ин*. 2. Від хорв. чол. імені *Tora*, що з *Hektor* або *Salvator* (Šimundić 461), + *-ин*.

Торинець [Ториниць], *-нця* — Мк, Пр. 1787: *Torynicz* — Ільник на Бойк (ЙМ). ◀ Того ж пох., що й п-ще **Торин**.

Ториска †. 1607: кр. *Toriska Marton* — Кам’яниця (UeC 104). ◀ Імовірно, від східнослп. ойк. *Torysa* чи *Torysky* (Majtán 420) або від тамтешнього гідр. *Torysa*.

Торма — Дулово. 1500: шл. *Pe. Torma*, а 1600 р. — знову шл. *Pe. Torma* (Bélay 151); 1773: кр. *Torma* — Буль у ком. Саболч (ПеПред 320). Пор. ще 1699: *Tormi Illyko* — Латірка (Maksay 598). ◀ Угор. п-ще від апел. *torma* — “хрін” (Kázmér 1077).

Торола — Люта, Волосянка. ◀ Від антр. **Тор** + суф. *-ола*.

Торомбач — Ворочово. ◀ Від закарпатоукр. апел. *торомбач* — “губань”.

Торомбаш — Худльово. ◀ 1. Від місц. укр. *торомбаш* — “губань”. Пор. 1775: кр. *Torombuleczki* — Чепа (Szabó 314). 2. Від угор. *torombás* — “той, що вкриває стріху околотами”, “той, що плете кошики” (Kázmér 1079).

Тороній [Тороні] — Мк. 1602: *Toroni Miklos* — Горяни (UeC 104-8); 1772: присяжні *Alexius Toronyi*, *Basilius Toronyi* — Павшин (Удварі-2 303). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від закарп. ойк. *Торуль* (у народі — *Торун*), тобто “торунський”.

Тосінгер — Жнятино. ◀ Нім. утворення з формантом *-inger* від якогось нім. ойк.

Тотар — Вн, Хс. 1349: шл. *St. Tatar* — Джулешті (Bélay 142); 1437: *Franciscus Thatar* — Прикола (Nagy-2 343); 1584: кр. *Tatar* — Кекенешд (Szabó 404); 1600: гор. *Ge. Tatar* — Сигіт (Bélay 198); 1684: вдова *Tatár Györgyné* — Мукачів (HodOkm 205). ◀ Від угор. вар. етн. *tatár* — “татарин”, апел. зн. якого у персів — “вісник, кур’єр” (Smailović 505), а у середньовічних румунів функціонував як власне ос. ім’я (Bélay 118).

Тотач — Св. 1699: кенез *Tatács Mikula* — Завадка (Maksay 586). Пох. п-ща нез’ясоване.

Тофельюк — Кобилецька Поляна. Пор. 1542: вл. *Mich. Topha*. ◀ 1. Укр. патр. з суф. *-юк* від імені *Тофіль*, що з календ. імені *Теофіл* чи *Теофілакт*. Пор. ще давньоукр. чол. ім’я *Тофан* (Керста 137), а також нім. п-ще *Toffel* (Bahlow 508). 2. Чес. п-ще *Tojfl*, *Tojfl*, що з нім. *Teufel* — “чорт” (Moldanová 251).

Трагніюк — Ділове. ◀ Укр. утворення, але семантика твірної основи нечітка. Можливо, від серб. *траг* — “слід”.

Трайо — Бобовище. ◀ Від південнослов. розм. імені *Trajo*, що від дієсл. *trajati* — “тривати”, “жити”, а отже, це давньослов. побажальне ім’я (Maretić II 78, Илчев 492), або від лат. імені *Trajanus* (Šimundić 345, 461, Ladó 220, Грк 196).

Трайста — Рх. 1680: кр. *Trayszta Jur, Koszta* — Руська Поляна (Bélay 180); 1684: кр. *Traista Domjanassa* — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від гуц. апел. *трайстра* — “торба” (Гг 187, 180, Чопей 396).

Тракслер — Луг, Ясиння. ◀ Від нім. діал. *Draxler* (літ. *Drechsler*) — “слосар” (Moldanová 58), “токар по дереву”.

Траль, *-ля* — Мк. Пор. 1567: *Trialevics Demian* — Смерекова (HodTör 794); 1787: *Tryal* — Завадівка на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Tral* зафіксоване 1403 р. (Rymut II 615). ◀ Правдоподібно, від нім. ос. назви *Trall* (Rymut II 675) або від південнослов. чол. імені *Trajilo* чи *Trajlo*, що з *Trajan* або *Trajomir* (Šimundić 461).

Транєвич [Траньович] — див. **Траньович**.

Транько́ — Н.Ворота. Пор. 1773: кр. *Tronko* — Минай (ПеПред 322). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Tranń*, яке К.Римут пояснює як похідне від апел. *tran* — “риб’ячий жир” (Rymut II 615), або від відноснослов. чол. імені *Tranko* чи *Trano*, яке відповідає оф. календ. імені *Trankvil* (Šimundić 461) чи *Trano* (< *Петран* — Ковачев 519). До речі, 1649 р. серед козаків Брацлавського полку фігурує ім’я *Транько*, яке видавці пам’ятки кваліфікують як *Трофим*. С.Илчев вважає болг. розм. ім’я *Трано* видозміненою формою імені *Трандафіл* або *Транн* (Илчев 492). 2. Від місц. апел. *трáна* — “людина, яка важко і невиразно говорить” (Мішкаревиця), що, ймовірно, з серб. *травав* — “лінійвий”.

Траньович — Нова Розтока на Вл. В.Ворота. ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. *Траньо* або *Трань* (днв. **Транько́**).

Траньчич — Заричово. ◀ 1. Від південнослов. жін. імені *Tranka*, що відповідає повному імені *Trankvila* (Šimundić 561). 2. Від антр. **Транько́**, + *-ич*. Пор. ще хорв. п-ще *Транџџ* (Leksik 687).

Требуца — Пр. Пор. 1214: *Trebus* — Kükülb (RegVar 189), 1787: *Trybuch* — В.Турів, а з 1819 р. *Trybanicz* — Бітля на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. ще подгал. п-ща *Trebonia*, *Treboń*, *Trebuta*, *Trebutia* XVII ст. (Bubak 106–107). ◀ Від неповноголосної (імовірно, південнослов.) основи *треб-*, якій у сх. слов’ян відповідає вар. *тереб-* (пор. *тереб’їти*), що в ойк. *Терéбло*, *Терєбóвля* (у лемк. п-щі XVIII ст. *Терєб’ик...*), за допомогою рум. суф. *-uša*. Пор. давній закарп. ойк. *Требушáни*, східнослц. ойк. *Trebišov*, серб. ойк. *Тренча*, давньослов. імена *Treboděd*, *Trebohost...* (Majtán-Rovažaj 115) та болг. чол. ім’я *Требел* (Ковачев 519).

Требушан †. 1684: кр. *Tribusan Miron* — В.Руна (Bélay 186). Пор. також пол. п-ща *Trebus*, *Trebuszny* (Rymut II 624). ◀ Імовірно, рум. утворення, пов’язане з ос. іменем *Trebus*, а відповідно і з місц. ойк. *Trebušan* (суч. укр. *Ділове*).

Трельо [Трільо] — Середне. — Днв. **Трільо**.

Трєніч — Маюрки. 1715: кр. *Alex. Trini* (*Trena*) — Кушниця (Bélay 176); 1787: *Trenycz* і *Trennycz* — Хітар на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від слц. жін. імені *Trena* (≠ *Katrena*, тобто *Катерина*) + *-ич*, яке у болгар і сербів співвідноситься з іменем *Трендафина* (Илчев 493, Грк 314). 2. Від бойк. *трíна* — “потерта дрібна солома” (Он II 301) + *-ич*.

Трєса — Свалява. ◀ Можливо, від угор. жін. розм. імені *Tresza* (≠ *Terézia*).

Третішник — Дубрівка на Уж, Ключарки. 1648: *Tretinik Dmítr* — Н.Ворота (Максай 538); 1749: *Третішникъ Иоанъ* — Дубрівка на Уж

(ПаПо-1 167). ◀ Від місц. ос. назви *третішник* — “найманий робітник, що працює за *третину* врожаю” (Уж), “посідає третю частину в чомусь”.

Третяк — Синевир. 1715: кр. *Gr. Tretiak* — Новоселиця на Тч (Bélay 176); 1787: *Trečiak* — Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Третяк*, яке давали третій за народженням дитині в сім’ї (Селищев 147). 1649 р. ос. ім’я *Третяк* записане ще серед реєстрових козаків Прилуцького полку. 2. Від назви давньої грошової одиниці *третяк/тритяк* (Джедел 165). П’ять інших можливих інтерпретацій наводить Б.Грінченко (Гр II 281–282).

Трикур — Ир. Бг. 1715: кр. *Fr. Trikur* — Довге (Bélay 136); 1787: *Trykur* — Верхнє на Бойк. Пор. ще за 1787 р. п-ще *Труног* і *Трунох* із бойк. с. Спас (ЙМ), за 1720 р. п-ще *Труроха* із с. Рипинний (Bélay 184), з 1819 р. п-ще *Труhub* із В. і Н.Турова на Бойк (ФМ). ◀ 1. Пох. п-ща не зовсім зрозуміле. Можливо, від серб. чол. імені *Трика*, співвідносного з *Трифун* (Грк 197). 2. Від пол. п-ща *Трука*, співвідносного з апел. *tryk* — “некастрований баран” (Rymut II 622), + суф. *-ур*. 3. Найбільш імовірно, що п-ще **Трикур** — це такий же субстантивований прикм., як і укр. п-ща *Тригуб*, *Трикоз*, *Трипуз* (Редько 219, Rymut II 622) чи апел. *тризуб* або *трикут* (Гр IV 282–283). Допризвищевим зн. лексеми *трикур* могло бути — “той, що має *три курки* або *три півні*”, подібно до прикм. *триголівий*, *тризубий*, *тригістий*, *триногий* та до ім. на зразок *тризуб*, *трип’їг*, *тричлен*.

Трільо — Глибоке. Пор. 1651: гор. *Trilkovics Maté* — Мукачів (LehBer 571). ◀ 1. Імовірно, від південнослов. чол. імені *Трїле*, що співвідноситься з повним іменем *Трифон* (Грк 197), *Trifun* (Šimundić 461). Можливо, ім’я закладене також у п-щі жителя с. Смерекова з 1564 р. *Triaevics Demjan* (HodTör 704). 2. Можливо, що п-ще пов’язане з дієсл. *терти*. Пор. бойк. *трїля* — “жінка, що трє льон” (Он II 302). 3. Й.Йордан виводить рум. п-ще *Trelea* з гр. *Treli*, *Trellis* (Iordan 460).

Тримбіло †. 1649: наймит *Trimbilo* — Котельниця (LehBer 370). ◀ Від пол. п-ща *Трѣба* + укр. суф. *-ило* (Rymut II 616).

Тримкович †. 1772: присяжний *Joannes Trimkovics* — Воловець (Удварі-2 306). ◀ Слов. патр. із суф. *-ович*, але твірна основа, очевидно, пол. Пор. пол. п-ща з носовим голосним *Трѣк*, *Трѣқаб*, *Трѣқowski*, *Трѣка*, які К.Римут виводить від апел. *trak* — “дзенькіт” (Rymut II 617).

Трина — Кушниця. 1715: кр. *Alex. Trini* (*Trena*) — Кушниця (Bélay 170). Пор. 1787: п-ща

Trynczuk, Trenczuk — Небилів, Перегінське, а також 1819: п-ща *Trynow* і *Trynczyn* — Шевченкове і Перегінське на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *тріна* — “відходи після молотби”, “дрібна солома”, “стерте сіно” (Он II 301); пор. ще гуц. *тріна* — “т. с.” (Гг 188). 2. Від серб.-хорв. *трина* — “дрібниця, крихта”.

Трирога †. 1720: кр. *Jo. Triroha* — Рипинний (Bélay 185). Пор. аналогічне пол. п-ще *Trzynoga* (Rymut II 626). ◀ П-ще постало на основі словосполучення *три роги*, подібно до пол. п-ща *Trybus*, яке К.Римут виводить від апел. *trybas*, тобто “тройног”, — “триніжок” (Rymut II 622).

Тричинець [Тричиниця], -ниця — Вел.Лучки. XVIII ст.: кр. *Jo. Tricsinec* — Руське (Dezső 78). Пор. ще 1682: *Tretsko Andry* — Стричава (UetC 88-59), а також серб. патр. XIV ст. *Трьчковиць* (ГркРеч 182). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ишець від пол. п-ща *Tryka*, що від апел. *tryk* — “некастрований баран” (Rymut II 622). 2. Від давнього серб. жін. імені *Трика*, співвідносного з повним іменем *Тривуна*, *Трифупа* (Грк 197).

Тріска — Ужгород. ◀ Від загальноукр. апел. *тріска* у зн. “скіпка” (Гр IV 285) або у зн. “маленька рибка” (Владыков 230). Пор. 1640: шл. *Vota, Trise Georg* — Вишава (Bélay 220). У народі до *тріски* прирівнюють худу істоту.

Трифан — Терново, Грушово. 1720: кр. *Nic. Triphon* — Батіза (Bélay 125); 1775: п-ще *Tripon* — Хмільник (Szabó 150). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Трифонь* (Керста 128).

Трищак — Ужгород. 1787: *Tryszczak* — Завадівка на Бойк, Поляни на Лемк (ЙМ). ◀ П-ще може мати щонайменше три задовільні інтерпретації: 1. Від антр. **Тріска** + -як. 2. Від п-ка *Триц*, що від лемк. апел. *тріц* — “жовтоносий дрізд” (Гр IV 285), або від місц. назви білки, яка *тріскас* горіхи (Пр), + -як. Пор. 1787: п-ща *Triszcz, Tryszcz* — Лоп’янка на Бойк (ЙМ). 3. Від імені *Тришко* (≠ *Трифон*) + -як.

Трищук — Рх. ◀ П-ще на гал. Гуц фіксує А.Вінценз, який виводить його з апел. *тріщук* — “птах королік” (Vincenz 462). На нашу думку, воно успішно виводиться також від тих же трьох основ, що й п-ще **Трищак**.

Трищұла — Суково, Родниківська Гута. Пор. 1787: кр. *Tryszczuka* — Паворозник, Милик, Мшана на Лемк (Красовський 150), Сухий Потік на Бойк (ЙМ). Пор. пол. п-ща *Tryszczala, Tryszczuka* (Rymut II 623). ◀ Імовірно, від антр. *Триц* (див. **Трищак**) або від дієсл. *тріщати* + -ула.

Тройніщак [рідше — **Троніщак**] — Мирча, Заричово. ◀ 1. Укр. утворення з суф. -як, яке передбачає твірну основу *тройнога*. Бойк.

відповідником такої основи є апел. *трінішки* — “триніжок, на якому варять” і *трінога* — “підставка з ніжками, на якій обертаються вялки” (Он II 301, Чопей 397). 2. Менш певний, але імовірний зв’язок п-ща з болг. чол. побажальним іменем *Тройно*, що з імені *Тройо* (Илчев 494). До того ж друга версія можлива лише при наявності деривата *Тройніш* або андр. *Тройніша*, про які відомостей ми не маємо. 3. Див. ще **Троніщак**.

Тролько — Герцівці. ◀ 1. Пол. п-ще нім. пох. *Trol* або *Trola* (Rymut II 620) + -ко. 2. Вар. болг. побажального чол. імені *Тройо*, *Тройко* чи *Троле* (Илчев 494).

Тромбóла — Імстичово, Виноградів. Пор. 1535: п-ще *Trąbala*, пізніші записи п-щ *Trombala, Trembala* в Польщі (Rymut II 616), а також 1787 р. лемк. п-ща *Trąba, Trąbik, Trubyla* (Красовський 150). ◀ Імовірно, від пол. *trąba* або хорв. п-ще *Tromba* (Leksik 690) + рум. суф. -ола. Пор. ще прикарп. апел. *трóмба* — “кляча”.

Тромбулецький †. 1775: п-ще *Trombuleczki* — Чепа (Szabó 314). П-ща з пол. антропоосною *Trąb-, Tręb-* часто повторюються в Польщі (Rymut II 616–618). ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. *Тромбулич* + -ський.

Тромпак — Страбичово, Мукачів. 1773: староста *Joannes Trompak* — Ключарки (Дже Дел 324). Пор. п-ща *Trompka* і *Trombko* в Польщі (Rymut II 616). ◀ Від місц. апел. *трóмпак* — “високе напівсухе дерево” (Мк).

Троніщак — Заричово. ◀ Від серб. *троног* — “триногий”, *троножак* — “тринога, триноги” + -як або фонет. вар. п-ща **Тройніщак**.

Трофицяк — Пилипець. ◀ Імовірно, від здр. вар. імені *Трофимцьоб* (оф. *Трохим*) + -як з утратою фінального /м/.

Трофіл, -фола — Мішкаревиця, Латірка. Пор. похідні п-ща *Trofilak, Trofiluk* у Польщі (Rymut II 619). ◀ Правдоподібно, наслідок контамінації календарних імен *Трохим* і *Трифілій* з закономірною утратою фінального /іі/.

Троха †. 1772: кр. *Szeman Troha* (!) — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Укр. усіч.-суф. ім’я від повного імені *Трохим* з угор. субституцією укр. приголосного /х/.

Трощак — Мк, Уж, Ір, Св. 1787: кр. *Troszczak* — Вірхомля, Жегестів на Лемк (Красовський 150). Пор. ще 1548: кр. *Pe. Tros* — Крачуново (Bélay 161); 1567: п-ще *Trochia* — Чорногисово (Szabó 338). П-ща *Troczzak, Troszczycz*, а також п-ща *Troszka, Troszko* є й у Польщі (Rymut II 620). ◀ 1. Від укр. розм. чол. імені *Трошко* чи *Троха*, що з повного імені *Трохим*

(Керста 128). 2. Від антропонімізованого апел. *троска* — “шлак”.

Тро́я — Ужгород. П-ще *Troja* є і в Польщі, а жін. антр. *Troja* там зафіксовано 1498 р. (Rymut II 698). ◀ Від серб. розм. чол. імені *Troja* або хорв. *Troja*, які є похідними від повного імені *Trojan* (Šimundić 346), котре у хорватів є іменем-омонімом від *Trajan* і від дієсл. *trojumu* (там само).

Тро́ян — Бг, Ір. 1570: кр. *Paul. Trojan* — Бистриця (UetC 53-14) та Зубівка (UetC 97-29); 1787: *Troian* — Опорець на Бойк, *Trojan, Troian* — Лубна, Павлокома на Лемк (Красовський 150), *Trojanczyk* — Лубна, Ріпник (ЙМ). Пор. 1570: кр. *Marc. Trajan* — Келечин (Bélay 162). У Польщі, де з основою *Troj-* існує близько півсотні п-щ, антр. *Trojan* зафіксовано 1208 р., а *Trojanko* — 1388 р. (Rymut II 619). ◀ 1. Від лат. імені *Traianus*, вживаного багатьма європ. народами (ВІЛ 260, Šimundić 346). На поч. XVII ст. біля с. Чорний Потік існувало с. *Трояновиця*, яке заснували *Trojan Peter* і *Trojan Mihály* (LehBer 839). 2. Від слов. імені *Троји*, що містять у своїй основі числівник *трос* (SvoSta 32, Moldanová 254, Грк 196, ВІЛ 260, Šimundić 346 та навіть Гр IV 288).

Тру́баш — Дубрівка, Ужгород. Пор. п-ща *Trębas, Trembas, Trębasiewicz* у Польщі, що від апел. *trąba* — “труба” (Rymut II 616). ◀ Від місц. укр. ос. назви *труба́ш* — “трубач”, утвореної за допомогою суф. *-аш*, як і *гусля́ш, бубна́ш...*, від ім. *труба́* — “горн”.

Тру́нич — Ужгород. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. *Тру́ня* (імовірно, усіч. вар. жін. імені *Мотруня*, тобто *Мотря*). Пор. запис 1518 р. з Володимирської обл.: *Труня Матуров* (Тупиков 403). 2. Пор. пол. п-ща *Truna, Truniec, Trunik* та ін., які К.Римут схильний виводити з апел. *труна́* (Rymut II 621).

Трус †. 1600: гор. *St. Trus* — Вишково (Bélay 216); 1704: кр. *Trusz Ihnat* — Пасіка (HodGens 6); 1819: *Trus* — Підгородці на Бойк (ФМ). Пор. п-ща *Trus, Trusiak, Trusik, Trusilo, Trusow, Trus* у Польщі, які К.Римут виводить від назви тварини *трус* — “кролик” (Rymut II 621). ◀ 1. Імовірно, усіч.-суф. ім'я *Трус* від *Трухан* чи *Трохим*. 2. Від апел. *трус* — “боягуз”, “той, що труситься”.

Труся́к — Пилипець. П-ще *Trusiak* є і в Польщі (Rymut II 621). ◀ 1. Утворення з суф. *-як* від п-ща *Трус*, співвідносного з апел. *трус* — “кролик” (Гр IV 290, Он II 304). Пор. бойк. *трусак* і *труся́* — “кролик” (Он II 304). 2. Від давньослов. імені *Trusimir* (Majtán-Považaj 15) +

-як. За другу (відіменну) версію промовляє і запис антр. 1685 р. з с. Чепи: кр. *Trusilla* (Szabó 314), а можливо, й ім'я запор. козака *Трус* із Кропивницького полку за 1649 р. Антр. *Трус* в Україні фіксується з XV ст. (Тупиков 403).

Труш — Сойми, Присліп. 1447: *Senko dictus Trusz* — Перемишль (Smolka II 24); 1567: кріпаки *Truzs Waszel, Truzs Mikola* — Дусино (UetC 53-12); 1570: кріпаки *Greg. Thrush, Paul. Thrush* — Свалява (UetC 53-14). Лексема *Труш* часто повторюється як власне ос. ім'я в реєстрах військової запор. 1649 р. У Польщі п-ще *Trusz* згадується 1417, *Truszak* — 1446, *Truzsan* — 1426, *Truszewicz* — 1450, *Truszko* — 1441, *Truszowicz* — 1448 р. (Rymut II 621). ◀ 1. Імовірно, розм. вар. чол. імені *Труфан*, *Трухан*, що з *Мутрофан*. Пор. лемк. п-ща 1787 р. *Truchan, Truchanik, Truchanowicz* (Красовський 151). 2. Менш імовірно, що п-ще походить від апел. *труш* — “гнилизна, пліснява, затхлість” (Ж-Н 990).

Трясі́хвуст [род. відм. в укаючій говірці — *Трясі́хвоста*] — Невичке. XVII ст.: кр. *Treszichwost* — Ужан (ПеУрб 121). У Польщі п-ща моделі *Trzysbroda, Trzysinoga* фіксуються з XV ст. (Rymut II 623). ◀ Від місц. назви птаха *трясі́хвуст* — “трясогузка” (Гр II 292); пор. ще у Е.Желехівського *трясци́цт* (Ж-Н 990), а також хорв. п-ще *Tresiglava* (Leksik 689).

Туда́вець, -вця — Олександрівка. ◀ 1. Видозміна п-ща *Тодовець* або *Тодавець* (див. *Тодовчич*). Пор. ще ойк. *Тудів* на прикарп. Гуц, а також запис 1604 р.: шл. *Jo. Tudiczka* — Драгомирешті (Bélay 137). 2. Менш імовірно, що п-ще пов'язане з хорв. іменем *Tudo* чи *Tuda*, що з *Todor* (Šimundić 347).

Тудовш — Вел.Лучки. ◀ 1. Від угор. ос. назви *tudós* — “знавець”, “філософ”. 2. Від рум. імені *Tudos*, що є вар. імені *Todor* (Const 159, Vincenz 232).

Тудові́шій [Тудові́шій] — Вн, Хс. ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від антр. *Тудовш*.

Тудьор — Терново. ◀ Вар. рум. імені *Тудор*, тобто *Теодор*.

Тужак †. 1772: кр. *Jendrek Tužak* — Орябина в ком. Спіш (Ud-4 167) ◀ Від антр. *Туз* + суф. *-як*.

Тужилья́к [Тужелья́к] — Антонівка. 1787: кріпаки *Tužylak, Tuželak* — Лолин, Підліски на Бойк (ЙМ). У Польщі є також п-ща *Tuż, Tužyk, Tużyna*, які виводять із апел. *туз* — “найвища карта в гри” (Rymut II 630). ◀ Укр. утворення з суф. *-як*, що передбачає твірну основу *тужило*, а така основа наявна лише в серб.-хорв. ім. *тужилац* — “оскаржувач, прокурор” та в укр. дієсл. *тужити* — “сумувати” (Чопей 398). Пор.

хорв. п-ще *Tužlović* (Leksik 696). Пор. ще запис 1495 р.: *Васко Тужилець* (Тупиков 404).

Туземський †. 1738: *а куплено в Івані Туземського* — Арданово (Микитась 68). ◀ Правдоподібно, від слц. прикм. *tuzemský* — “тутешній”, “вітчизняний”.

Тузин — Терново. 1787: кр. *Tuzyn* — Ямельниця, *Tusyn* — Луковиця на Бойк (ЙМ). П-ще *Tuzin* є і в Польщі (Rymut II 630). ◀ 1. Від пол. апел. *tuzin* — “дюжина”. 2. Від давнього алб. родового імені з геогр. термінології *туз* (ГркРеч 183) + *-ин*. Пор. ще прикарп. п-ща 1787 р. *Tuz* — Воловец, Бориня, Радошинці на Лемк та п-ща *Tuz*, *Tus* — Розлуч на Бойк (ЙМ).

Тулайдан — Ясиння, Чорна Тиса, Лазівщина. Пор. ще п-ще *Tuhjdan* у с. Зелена на Гуц (Vincenz 57), яке А.Вінценз вважає незрозумілим. ◀ Угор. п-ще від прикм. *tulajdon* — “власний”, “рідний”.

Тулик — Рх. 1678: кр. *Tulik Stephan* — Вел.Бичків (Bélay 127). У Польщі п-ща від дієсл. антропооснови *tul-* на зразок *Tulaj*, *Tulacz...* згадуються з XV ст. (Rymut II 627). ◀ Від давньослов. захисного імені *Тульо*, співвідносного з дієсл. *туліти(ся)*, *тїлятися* — “ховатися”, відомого болгарам, хорватам та деяким ін. слов. народам (Илчев 497, Šimundić 346). Етимон імені *Тульо* — “Хай буде бережений від біди і хвороб!” (там само). П-ща з дієсл. коренем *тул-* у Карпатах представлені з XVI ст. Пор. 1575: *Thwlas Fedor* — Неліпно (UetC 53-12); 1648: *Tulajka Hricz* — Підполоззя (Maksay 529); 1715: кр. *Tullak Stephan* — Липча (Bélay 172); 1787: *Tuliniec*, *Tulys* — Вишків, Мізунь на Бойк (ЙМ); 1787: *Tula* — Орів, *Tulko* — Реґетів на Бойк (ЙМ), *Tulenik*, *Tulko* — на Лемк (Красовський 151).

Туліпан — Кострини. ◀ Від місц. назви квітки *туліпан* — “тюльпан” (Чопей 399). Пор. угор. жін. ім'я *Tulipán* (Hajdú 195).

Тулзь — Дубрівка на Ір. 1567: *Thwlyas Fedor* — Неліпно (UetC 53-14). Пор. лат. запис антр. XV ст. *Tules*, *Getler et Bogusam, filios Hualonis et Stanislawi* у Польщі (SSNO V 487). ◀ Від давньослов. імені *Тульо* (див. **Тулик**) + іменний суф. *-ась*, як в іменах *Михась*, *Ігнась...*, із наступним одзвінченням кінцевого */сь/*. Пор. ще пол. п-ща *Tulasz*, *Tula*, *Tulus* (Rymut II 627).

Тумир — Лубня. Пор. хорв. п-ще *Tumir* (Leksik 693). ◀ Імовірно, давньослов. двоосновне ім'я з другим компонентом *-мир* на зразок *Татомир* з усіченням першого складу і пересуненням наголосу на інтерфіксальний голосний.

Тупиця — Вн. 1208: *Tumpaica curias comes* — ком. Бігар (RegVar 156); 1574: кр. *Tupicha* —

Надьгйрче, а 1604 — *Tupicia* — там само (Szabó 418); 1705: *Tupica Luka* — Карачин (HodOkm 453); 1720: *Tupicza* — Онік (Szabó 375); 1787: *Tupicza* — Виноградів (Szabó 425); 1819: *Tupica* — Спас, Гошів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1213: *Tupa* (RegVar 176, 180, 182, 195, 215). ◀ Від ос. назви *тупиця* — “тупак” (Гр IV 294) або від пол. *tpica* зі значенням “тупа сокира” (Rymut II 606).

Тур — Вб, Рх. 1493: *per Dominicum de Thur* — Мукачів (HodOkm 8); 1602: *Tur Peter* — Горяни (UetC 104-8); 1607: *Thur Iuan* — Тур'я Бистра (UetC 104-8); 1772: кр. *Thur Gyura* — Койшов у ком. Спіш (Ud-4 130); 1819: *Tur* — Луг на Лемк (ФМ). На території Польщі антр. *Tur* згадується 1388 р. (Rymut II 628). ◀ Від давньослов. назви тварини *тур*.

Тұра — Веряця. 1567: кр. *Thora* — Юлівці (Szabó 360); 1597: *Thura* — Дротинці (Szabó 486); 1715: кріпаки *Ge., Nic. Tura* — Угля (Bélay 210). П-ще *Tura* є і в Польщі (Rymut II 428). ◀ Від антр. **Тур** у формі род. відм. Пор. ще 1787: *Turanicz* — Бітля, Орів на Бойк (ЙМ), *Turycz* — Реґетів на Лемк (Красовський 151).

Турак — Вел.Березний, Черногорола, Колочава. XVI ст. *Турак Капца* — Клокочово (ПаПо-1 175); 1570: кр. *Fr. Turrak* — Н.Ворота (UetC 53-14). На території Польщі п-ще *Turak* згадується 1488 р. (Rymut II 628). ◀ 1. Від антр. **Тур** + **-ак**. Такої ж думки про пох. пол. п-ща *Turak* дотримується К.Римут (Rymut II 628). 2. Із хорв. п-ща *Turak* (Leksik 693).

Тураниї [Турáні] — Макарьово, Горбки. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слц. ойк. *Turañ*, що в ком. Земплин (Majtán 429, Kázmér 1093). Пор. також хорв. п-ще *Turan* (Leksik 693).

Туранич — Ільниця. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Тураїнич**.

Турачко †. 1570: *Paul. Turaczko* — Коропець (UetC 97-59). ◀ Від антр. **Турак** + **-ко**.

Турба †. 1607: вдова *Turba Georgne* — Горяни (UetC 104-8). Пор. пол. п-ща *Turba*, *Turbaj*, *Turbak*, *Turbaś*, *Turbicz* (Rymut II 629). ◀ Від пол. апел. *turba* — “юрба, натовп”.

Турдаї — Березово, Іза, Хуст. 1550: вл. *Tordai Miklos* — Рипинний (Bélay 184); 1542: вл. *Andr. Thordaj* — Бедевля (Bélay 126); 1639: свідок *Tordai Istvan* — Сигіт (HodOkm 74). Пор. ще 1787: *Turdala* і *Turdey* — Фолюш, Ожина на Лемк (Красовський 151). ◀ Угор. п-ще *Гордаї* в антр. *Turda* або від рум. ойк. *Torda*, що кінцево-кінцем зі слов. ос. ім'я *Tvrda*, представленого в *Tvrđimir* чи *Tvrđislav* (Moldanová 256), + угор. формант *-ай* (Kázmér 1076). Антр. *Turda* в Карпатах фіксується з XVI ст. 1565: *Turda*, 1598 — *Torda*, 1621 — *Turdy* —

Матієво (Szabó 410); 1594: кр. *Turda* — Чорний Потік (Szabó 343); 1649: кр. *Proc. Turda* — Розавля (Bélay 187); 1705: дяк *Ladisl. Turda* — Сопунка (HodOkm 435).

Турецький [Турецький] — Ясіння. 1618: вдова *Tureczka Ulyka* — Чарне на Маковиці (Mars 91); 1787: *Turecki* — Мита, Черхава, Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. прикм. *турецький*.

Турза — Ужок. 1775: *Turza* — Велятин (Szabó 358), суч. хорв. п-ща *Turza, Turzan* (Leksik 695). Шляхетський рід *Turza, Turzo* з XVI–XVIII ст. володів великими маєтками в Угорщині, зокрема на землях Слч, Румунії, Хорватії і Польщі, де й понині побутовують відповідні п-ща. Пор. 1612: п-ща *Turza, Turzo, Thurza, Thurzo, Turziak* на Подг (Bubak II 109), 1645: п-ща *Tursa, Tursin* у Румунії (Const 394), до 1623 — в Слч, зокрема в ком. Спіш (НЗМУК 14. — 171). ◀ 1. За Д. Молдановою, п-ще *Turza* походить від середньовісньонім. апел. *Turse* — “велетень” або від *tur* + *-sa* (Moldanová 108, Gottschald 419). 2. Від імені босн. мусульм. *Turso*, що є гіпок. до повного імені *Tursun* (Smailović 512).

Турзай — Хс, Мк. ◀ Від антр. **Турза** + формант **-ай** (див. ще Kázmér 1095).

Турин — Мукачів. П-ща *Turyn* і *Turyna* є також у Польщі (Rymut II 628). ◀ 1. Від антр. **Туря** + пос. суф. **-ин**. 2. Від серб. діал. апел. *túrini* — “рило, морда”.

Туринський — Шелестово. ◀ Від антр. **Турин** + **-ський**.

Турйський — Пр, Уж. Звичайно пишуть **Турецький**, мотивуючи тим, що це, мовляв, прикм., співвідносний із етн. *турок*, а точніше, — з пол. етн. *turek*. ◀ 1. Насправді ж п-ще походить від місц. ойк. *Турйця* (Пр), а отже, і писати і вимовляти його слід як **Турйський**. 2. П-ще могло утворитися також від антр. *Turycz*, яке в с. Рететів на Лемк згадується 1787 р. (Красовський 151).

Турій [Турі] — Ір, Мк. 1600: кріпаки *Sim. Turi* — Іза (Bélay 156); 1691: гор. *Turi Gaspar* — Ужгород (HodAd 35); 1704: кріпаки *Turi Lucaacs, Mikula* — Буковина (HodGens 6). ◀ Угор. утворення від топ. *Tur* або *Tura* (Угорщина), *Tur'я* (Vályi III 536) чи антр. **Тур** або **Туря** + формант **-і** (див. Kázmér 1094). Пор. також записи 1819: укр. п-щеві утворення *Turey* і *Turyi* — Гребенів на Бойк (ФМ).

Туріна — Мк, Ір, Св. ◀ Слов. утворення з суф. **-ина** від антр. **Тур** або **Туря**. Наголос на п-щі спонукає бачити його початки серед хорватів, де воно дуже поширене (Leksik 694).

Турко †. 1548: шл. *Thurko Koszta* — Сер. Водяне (Bélay 122). ◀ Від антр. **Тур** + **-ко**.

Турлік — Дравці, Ужгород. 1448: *Matias Thurlik* — Перемишль (KLP 55); 1602: *Turla Georgie* — Горяни (UetC 104-8). ◀ 1. Правдоподібно, від рум. апел. *turlă* — “вежа, вишка” (Const 394) + укр. суф. **-лік**. 2. П-ще *Turlik* у поляків фіксується 1448 р., а виводять його від дієсл. *turlać* — “точити” (Rymut II 629).

Туріс — Мукачів. Пор. 1572: *Ladis. Thuros* — Дусино (UetC 53-15). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Турович †. 1567: *Petr. Thurowicz* — Павлово (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Тур** + **-ович**.

Турок — Хс, Тч, Ір, Св. 1570: *Fr. Thwrok* — Коропець (UetC 99-27); 1604: шл. *Alex. Turk* — Сер. Водяне (Bélay 121); 1787: *Turok* і *Turek* — Мацина Вел., Криниця та ін. на Лемк (Красовський 151). ◀ Від укр. етн. *турок*.

Турус — Ставне, Верховина Бистра, Богдан. 1219: *Turuzo reus* — ком. Бігар (RegVar 238); 1220: кріпаків *Turhusam, Jacobum et Narad* — Боржава — ком. Берг (RegVar 244); 1220: кр. *Turhus* — Вашарошнамен (Györfi 548); 1787: *Turus* — Полянське на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1570: *Torosko, 1574—Thorozko, 1580—Turosko, 1584—Thuroszko* — Холмовець (Szabó 366). ◀ 1. Фонет. видозміна пол. п-ща *Turos* або *Turos* (Rymut II 628). 2. Від апел. *tur* у лат. огласовці, як і п-ща **Петрус**, **Цірікус**.

Турцанаш — Хижа. ◀ Напевно, від рум. катойк. *turfan* — “виходець із с. *Turf*, що в ком. Угоча, + рум. демін. суф. **-аш**. Пор. 1699: кр. *Thurczai Laszlo* — Підгоряни (Maksay 556); 1773: п-ще кр. *Turcza* — Велятин (ПеПред 315).

Турчин — Хуст, Мукачів. 1572: кр. *Thwrczin*, а 1574 — *Thwrcian* — Крива (Szabó 387); 1715: *священники два Испатій Турчин* — Золотарьово (Гаджега-М 200); 1787: *Turczyn* — Яблунів, Н.Стінава, Гуманець на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. заст. етн. *турчин* — “турок”. 2. Від серб. чол. імені *Турчин* або співзвучного йому етн. (Грк 198) вже з XIV ст.

Турчина — Олександрівка. ◀ Від антр. **Турчин** у формі род. відм. або від ім. спільного роду *турчина* (Чопей 399). Пор. ще 1787: *Turczyniak* — Кобло на Бойк (ЙМ).

Туранія [ор. — Тураніном] — Мк, Ір, Св. 1752: кр. *Turjanen* — Заріччя (Szabó 276); 1773: присяжний *Joannes Turanin* — Негрово (Ud-2 302); 1773: кр. *Turanin* — Квасово (ПеПред 316). ◀ Від закарп. катойк. *турянін* — “житель Туранської долини” (Пр). Пор. ще 1787: *Turyanicz* — Бітля (ЙМ).

Туранія — Мк, Св, Бг, Ір, Уж, Вн. 1648: *Mikhal Turanicz* — Щербовець (Maksay 532);

1693: присяжний *Vasil Turnica* (!) — Лавки (Лучкай 16. — 73); XVIII ст. *Elias Turanicza* — Вел. Лучки (Джедел 54); 1735: Гафа Туряниціова (Метрика); 1704: кр. *Turanecz Stefan* — Лецовиця (HodGens 76); 1772: присяжний *Nicolaus Turjanicza* — Н.Грабівниця (Ud-2 299); 1772: присяжний *Lucas Turanica* — Сусково (Удварі-2 305); 1773: присяжний *Joannes Turanicza* — Солочин (Удварі-2 304). ◀ Від катойк. *туряни́ця* — “житель басейну р. Тур’я (Пр). Пор. інші п-ща цієї ж моделі: **Крайняниця, Сможаниця, Тухляниця...**

Туря́нський — Завадка, Н.Розтока на Вл. 1643: шл. *Thuranszky Maria* — Бєня (LchBer 70); XVIII ст.: *Josephus Turanszky* — Руські Комарівці, Гайдош (ПеУрб 117, 256); 1787: *Turzanski* — Жупани, Корчин, Лопушна на Бойк (ЙМ). ◀ Прикм. від закарп. гідр. *Туря*.

Туря́нчик — Мк, Св. Пор. 1782: *Василій Турянич з Росвигова* (Метрика). ◀ Від катойк. *туря́нчик* — “житель басейну р. Тур’я”. Пор. пол. утворення *Afgańczyk, Belgijczyk, Bretończyk...*

Туря́нчик — Середне, Вовковий, Циганівці. 1773: кр. *Tarancsics (!) Jaczko* — Бараниці (Пе Пред 321). ◀ Від жін. катойк. *туря́нка* — “жінка з Туряньської долини” + *-ич*.

Тухля́ниця — Іза. ◀ Від давнього катойк. *тухля́ниця* — “житель бойк. с. Тухля”. Див. аналогічні закарп. п-ща **Крайняниця, Сможаниця**, а також утворення від ойк. *Тухля*, як-от: угор. ойк. 1715 р. *Tuklai* в с. Чумальово (Bélay 133); 1787: укр. п-ще *Tucholski* — Матків на Бойк (ЙМ); 1819: укр. п-ще *Tuchlak* — Ялинкувате на Бойк (ФМ).

Туцканю́к — Ясіння, Чорна Тиса, Вел. Бичків. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від гуц. ос. назви *туцкán* — “буцмата, товста людина” (Рх). 2. Менш імовірний зв’язок п-ща з серб. чол. іменем *Туца*, яке є гіпок. від *туцак* — “людина, що блукає по світу” (Грк 198). Пор. ще хорв. п-ще *Tusak* (Leksik 692).

Тхур [Тхурь, род. — Тхуря́] — Вел. Березний. 1787: п-ща *Tchir, Thur, Thor, Tchórz* — на Лемк (Красовський 151), *Thorow* — Яблунька, *Tchor, Tchoriw* — Хігар на Бойк (ЙМ), *Tchoryk* —

Улоч, Смерековець на Лемк (ЙМ). Багато п-щ від антропооснови *Tchorz-* у Польщі, причому деякі з них, як *Tchórzewski* фіксуються з XIV ст. (Rumt II 599). ◀ Від місц. назви хижого звірка *тхур’* — “тхір”, переносне зн. якого — “смердюча істота”.

Тюк — Осій, Білки, Льниця. 1550: кр. *Luc. Tyuko* — Крачуново (Bélay 161); 1571: *El. Thyuka* — Окно-Шугатаг (Bélay 190). Пор. ще 1673: кр. *St. Tyukos* — Горінчово (Bélay 144). ◀ Угор. п-ще *Tyúk* від угор. апел. *tyúk* — “курка” (Kázmér 1098).

Тюто́к — Вільхівка. ◀ Можливо, від місц. дит. апел. *тотія* — “курча, курка” (див. ще Гр IV 300) + *-ук*.

Тюх — Мж, Св. ◀ Імовірно, від розм. вар. імені *Артемій* — *Артюх* (Гр IV 549) шляхом аферези. Пор. ще давньоукр. ім’я *Ортюх*.

Тюшка — Мж, Вл, Мк. 1772: староста *Proscopius Tyuska*, присяжний *Theodorus Tyuska* — Гукливий (Удварі-2 305); 1787: *Tiuszka* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Тюх** + суф. *-ко* із подальшою зміною флексії /o/ на /a/. 2. Від місц. апел. *тюшка* — “дерев’яна посудина, в якій косар носить брусок” (Гр 190, 108).

Тягу́р, -ра — Мк. 1773: присяжний *Joannes Tyahur* — В.Визниця (Удварі-2 306). ◀ Від місц. апел. *тягу́р* — “кінь, що добре тягне” (Ворохово). Пор. ще рум. п-ще *Teahal* (Iordan 446).

Тяскáйло — Розтока на Мж. 1771: присяжний кр. *TyaszkaJlo Mihaly* — Ізки. 1773 — присяжні *TyaszkaJla Jura, Kuzma* (Ud-5 35); 1797: *Єрмой Тяскáйло* — Розтока на Вл (Сах 82). ◀ Можливо, від серб. ос. назви *Баскало* — “базіка, брехун” (Лавр 770).

Тяско́ — Тч. 1715: кр. *Lad. Tassko* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. 1819: *Tiaskun* — Бітля на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *тяск* — “камінь для придавлювання капусти або бриндзи в бочці” (Гр 190); пор. давньорус. *тѣскѣ* (Фасмер IV 51, 62), а також рум. п-ще *Tascău* (Const 157).

Тяскoвич †. 1751: *парох Феодор Тяскoвич* — Новоселиця на Тч (Гаджега-М 184); 1772: присяжний *Andreas Teszkovics* — Лопушанка (Удварі-2 298). ◀ Від антр. **Тяско́** + *-ович*.

У

Убляк [*Вубляк*] — Пр. Пор. 1280: *Ubul* — Бодолов (Györfy 523). ◀ 1. Від катойк. *убляк/вубляк* — “житель села *Ўбля/Вўбля*” (сх. Слч). 2. Від місц. апел. *вубляк* “кругляк” (Пр), співвідносного з бойк. *вібляк* — “кругле неотесане дерево в стіні” (Он I 115) та з прикм. *віблій* — “круглий”, “стрункий”, “худий” (там само). 3. Укр. патр. із суф. *-як* від південнослов. побажального імені *Уба*, співвідносного з діал. прикм. *убав* (≠ *хубав*) — “гарний” (Ковачев 525), або з давніми слов. двоосновними іменами на зразок *Ubyslaw* (Mal Star 67).

Ублянич — Кам'яниця. ◀ Від місц. апел. *убляня* — “кругла, товста жінка” + *-ич*.

Увчар — див. **Вівчар**.

Угляр †. 1751: *Петро і Александер Угляр* — Гудя (Гаджега-Уг 22). ◀ Від місц. апел. *углярь* — “вугляр”.

Угрин — Мж, Мк [*Ўгрин* — Уж, Пр]. 1221: *Pristaldó Ugrun (!)* — Руха в ком. Абайи (RegVar 263); 1378: *Kallos Mihaly fia Ugrin* — зникле с. Дравці біля м. Берегово (LehBer 211); 1470: *Ugrin* — Підвиноградів (Szabó 490); 1773: *Uhren Simon* — Річка (ПеПред 310); 1787: *Uhryn, Uchrynik* — Добра, Улюч, Прелуки, Лукова на Лемк (ЙМ), *Uhryn, Uhrynów* — Семичів, Ясеновець, Липа, Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. етн. *угрїн* — “угорець”, який у народів Карп.-Дун. регіону донедавна паралельно виконував (а у сербів та хорватів дотепер виконує) також роль власного ос. імені (див. запис 1378 р.). Ім'я *Угрин* фігурує 1649 р. серед реєстрових козаків Брацлавського полку війська запор. Імена *Угрїна, Угреи, Угринко* є у сербів (Грк 200), хорватів (Šimundić 348) та болгар (Илчев 503).

Угринович †. 1605: кр. *Uhrinovic Miha-ly* — Студений (Bélay 165); 1648: кр. *Uhrinouich Hricz* — Збини (Maksay 532). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антр. **Угрин**.

Угринчик †. 1715: кріпаки *Jo, Nic. Uhrincsik* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Угрин** + *-чик*.

Угринчин †. 1648: кріпаки *Uhrinchin Stephan* — Пересирово біля Н.Воріт (Maksay 545). ◀ Укр. утворення з посес. суф. *-ин* від андр. *Угрїнка* — “дружина **Угринна**” або від жін. патр. *Угрїнка* — “дочка **Угринна**”.

Угринюк — Розтока. ◀ Від антр. **Угрин** + патр. суф. *-юк*.

Угря †. 1542: шл. *Laz. Ugrya* — Угря (Bélay 209); 1720: кр. *Lad. Uhla* — Липча (Bélay 172). ◀ Південнослов. чол. ім'я *Угьва*, що з *Угьвеш*, яке

постало на основі лексеми *угьвен* у зн. “чорний”, “темний” як захисне ім'я (Грк 200, Šimundić 462).

Угльй — Тч, Хс. 1542: вл. *Laz. Wgrya* — Угля (Bélay 209); 1550: кріпаки *Jo, Sim. Ugrya* — Добрянське (Bélay 177); 1705: свящ. *Ioannes Ugryay* — Вільхівці (HodOkt 435); 1715: кр. *Jo. Ughlai* — Сопунка (Bélay 193); 1715: гор. *Laur. Ugryai* — Хуст (Bélay 153); 1787: *Оугльй Никола боженик* — Діброва (ПеУрб 130).

◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Ўгря* (Тч). (Див. ще *Kázmér* 110). 2. Зімкнене *l/l* в корені ойк. *Угря* та в антр. *Угря* вказує на південнослов. належність основи *-угл-*, яка в місц. зоонімії завжди пов'язується з темною, чорною мастю.

Угльян †. 1550: шл. *Andr. Uglean* — Добрянське (Bélay 177); 1604: шл. *El. Uglian* — Сер. Водяне (Bélay 121). ◀ Від укр. антр. *Ўгря* + *-ан*.

Удварі(ї) †. 1691: кр. *Udvári Ferencz* — Ужгород (HodAd 32). ◀ Угор. прикм. *udvari* — “дворовий”.

Удинець †. 1665: п-ще *Udenics*, а 1715 — п-ще *Udinicz* — Раковець (Szabó 458). Пор. ще 1680: кр. *Udinec Demeter* — Борша (Bélay 131). ◀ Укр. утворення з суф. *-инець* від незасвідченого антр. (імовірно, нім.) *Уда*.

Ўдич — Ганичі. 1607: *Uditz Andre* — Заричово (UetC 104-8); 1618: кр. *Waszko Udics, Makszim Udics* Біловежа (Mars 99); 1680: кр. *Udine (!) Demeter* — Борша (Bélay 131); 1715: кр. *Prodan Udics* — Ганичі (Bélay 141). Пор. 1787, 1819: *Udyn* — Сторона на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від чол. імені *Удо/Уда*, відомого угорцям (Hajdú 96), чехам (Кпаррová 178), словакам (SSJ VI 149), а головним чином, німцям, від яких воно й прийшло у вигляді *Udo*, а це — з *Otto* (Кпаррová 176), + *-ич*. 2. Менш імовірно, від слц. апел. *úd* — “член”.

Ўдичко — Королево. ◀ Від антр. **Ўдич** + *-ко*.

Ўдуд [рідише — **Вудуд**] — Хс, Ир, Мж. 1572: кр. *Gr, Odod*, 1678: кр. *Udud Jur* (Bélay 128); 1704: *божий слуга Udud Havrila* — Верховина Бистра (HodGens 6). ◀ Від місц. назви птаха *ўдуд* — “одуд” (Гр IV 321, Ж-Н 1004). Пор. давньоукр. *удодь* — “т.с.” (Тимченко 418).

Ўдут — Мк, Св, Вн, Пр. ◀ Від місц. назви птаха *ўдот* (зах. райони Зак), що є фонет. вар. назви *ўдуд*.

Удян †. 1653: єрей *Міхалі Оуднїъ* — Ком'яти (ПаПо-І 158). ◀ Можливо, від угор. модального слова *ugyan* — “власне”, “однак”.

Ужокі(ї) †. 1695: гончар *Uzoki Janos* — Ужгород (HodAd 31). ◀ Угор. прикм. від закарп. ойк. *Узсок*.

Ўйбарій — Крива. 1751: *Илія Уйбар* — Тересва (Гаджега-М 180). Пор. 1605: кр. *Mich. Ujbarđi* — Тересва (HodOkm 442); 1614: кр. *Gr. Ujbarđi* — Тереля (Bélay 201); 1715: кр. *El. Ujbart* — Тересва (Bélay 205). ◀ Угор. утворення з формантом -i від давнього місц. укр. ойк. *Уйбарьово* (суч. укр. оф. іменування — *Нове Барово*), яке угорці часто називали *Ujbárd*.

Ўйфалушій [*Ўйфалуші*], -ія — Теково, Сасово, Королево. 1622: кр. *Ujfalusi* — Онік (Szabó 375). ◀ Від угор. катойк. *ujfalusi* — “новосільський”, що від ойк. *Ujfalu* — *Новоселиця* (Зак). У XVIII ст. на території Угорського королівства ойк. *Ujfalu* було 50 (Vályi 550).

Ўкста — Клячаново, Мукачів. ◀ Від місц. укр. арх. *ўкста* — “вихрест”, тобто “той, що ся *ўкстив*”.

Улашини — Білки, Луково. Нині пишуть здебільшого **Олашини**. 1604: вл. *Mate. Vlasin* (!) — Діброва (Bélay 120); 1715: кр. *Luc. Pe. Ulasin* — Вільхівці (Bélay 154). Серед козаків Уманського, Брацлавського та деяких ін. полків війська запор. 1649 р. побутувало власне ос. ім'я *Улашини*, яке тоді ідентифікувалося як вар. імені *Власій*. ◀ Від південнослов. етн. *влашин* (пор. болг., серб. *влашин*, хорв. *vlašín* — “волох, волошин, румун, гірський пастух”) через вокалізацію початкового звука /v/ перейшло в /y/. Пор. ще угор. етн. *oláh* — “т. с.” та *olasz* — “італієць”.

Уліганець [*Уліганіць*], -ниця — Св. 1570: кр. *Aug. Vilihanecz* — Н.Ворота (UetC 54-14); 1572: кр. *Aug. Vilihanecz* — Н.Ворота (UetC 53-15); 1699: кенез *Ulihanecz* — Солочин (LehBer 737). ◀ Від арх. пасивного дієприкм. *ўлиганый* — “прив'язаний на мотузок” (пор. *палігувати, палігач* — СУМ V 118) + субстантивуючий суф. -ець. Префікс *ви-* в записях XVI ст. (замість очікуваних на Свалявщині префіксів *вы-* або *у-*) свідчить, що на ту пору там ще не відбувся перехід його в префікс *у-*, або більш правдоподібно, що п-ще *Віліганець* занесено до Сваляви з Прикарпаття, і лише згодом за аналогією до Іліганінець воно набуло нинішнього звучання.

Ўлинець [*Ўлиниць*], -ниця — Мк, Ір, Вн, Св, Мж, Вл. 1699: *Ulinecz Ihnat* — Ждєньово (Maksay 608); 1699: кр. *Ulinecz Laszlo* — Підгоряни (Maksay 555); 1699: кріпаки *Ulinecz Ivan, Ihnat* — Ждєньово (Maksay 608); 1773; присяжний *Lucas Ulinecz* — Чергіж (Ud-5 54); 1715: кр. *Ulinicz Hricz* — Н.Селище (Bélay 195); 1775: кр. *Ulinecz* — Олешник (Szabó 326); 1787: *Ulyniec* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -инець від жін. імені *Уля* (оф. укр. *Уляна*, яке донедавна було популярним на Зак та у Слч — *Majtán-*

Považaj 222). Пор. 1719: *Уля Керечанка* — Студений (Яворській 94, 210), *из зеленою своєю на имя Оулею* — В.Студений (Сах 94). 2. Від чол. прізвищезового іменування *Уля*, яке у Вільшинках зафіксоване 1682 р. Пор. запис: *Уля Hricz, Petro* (UetC 88-59). Див. ще **Ўлич**.

Улітич — Мукачів. 1715: кр. *Gr. Ulitics* — Луг на Рх (Bélay 173). Пор. записи 1787 р. із с.Завадка на Лемк: *Ulita, Ulucki* (Красовський 152). ◀ Від жін. кал. імені *Уліта*, похідного від лат. *Julitta* (ВІЛ 185, Ковачев 525), + суф. -ич.

Улицький — див. **Олицький**.

Ўлич — Рх, Уж, Вб. 1682: *Ulits Ivan* — Ставне (UetC 88-59); 1715: кр. *Lad. Ulics* — Н.Руна, кр. *Laz. Ulicsa* — Крачуново (Bélay 185, 161); 1787: *Ulicz* — Ластівка, *Ullicz* — Славське та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від жін. імені *Ўля*, тобто *Уляна* (ВІЛ 185), + -ич. Крім Зак, ім'я *Уля* популярне також у Слч (SSI VI 149) та в Болгарії (Ковачев 525).

Уличук — В.Водяне. ◀ Від антр. **Ўлич** + -ук.

Уліганець — Голубине, Солочин, Мукачів. ◀ Фонет. вар. п-ща **Уліганець**.

Уліганінець, -ниця — Св, Мк, Хс. Таких двоосновних структур у Карпатах мало. Пор. **Костібабинець, Бабидорич**. ◀ З антр. словосполучення *Улі* + *Ганинець*, тобто “*Уляни Ганинцевой*”, у якому жін. ім'я *Ўля* в формі род. відм. виражає присвійність, а метронімність *Ганинець* — “Ганин син”.

Уліско †. 1648: *Ulizko Vaszil*, а 1699 — *Ulisko Hricz* — Неліпино (Maksay 548, 573); 1715: кр. *Jo. Ulizlo (Uliko)* — В.Водяне (Bélay 121). Пор. п-ща *Ulis, Ulisiak, Ulisiewicz* на території Польщі (Rymut 638). ◀ Можливо, іменний дериват чол. імені *Уліп* із суф. -ко. Пор. угор. жін. ім'я *Juliska* (укр. *Юлія*).

Улічук — див. **Уличук**.

Уліянич — Порошково. — Див. **Улянич**.

Улянич — Ужгород. 1789: *Ulanicz* — Яворів на Бойк (ЙМ). Пор. 1699: кр. *Ulenics* (!) *Lukats* — Неліпино (Maksay 574). ◀ Від жін. імені *Уляна* + суф. -ич.

Умазанець †. 1699: кр. *Umazanicz* (!) *Stephan* — Мала Бистра (Maksay 606), батрак *Umazanicz Mihaly* — В.Грабівниця (Maksay 583). ◀ Від місц. атрибут. назви *ўмазанець* — “вимазаний”.

Умазаник †. 1648: *Umazanik Hric, Ivan* — Мал.Бистра (Maksay 535). ◀ Від пасивного дієприкм. *ўмазаный* — “вимазаний” + субстантивуючий суф. -ик. Пор. ще п-ще *Umazanics* за 1699 р. у селах В.Грабівниця та Мал. Бистрий (Вл), а також у Верховині Бистрій за 1691 р. (Maksay 583, 606 та LehBer 163).

Унгарі(й) †. 1631: гор. *Ungvari Balint* — Ужгород (HodAd 23). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. ойк. *Ungvár* (по-укр. — *Ужгород*).

Унг(й) †. 1600: гор. *Nic. Ungi* — Вишково (Bélay 216). ◀ Угор. прикм. із формантом *-i* від назви ком. *Ung*. Пор. ще 1691: землевласники *Ungai Michal et Stephanus* — Мукачів (Лучкай 2002-40 299).

Упир †. 1403: *Upor (!) László* — с. Тісаадонь у ком. Берег (LehBer 9). Пор.: давньорус. священник XI ст. *Упирь* (Морошкин 197). ◀ Імовірно, від давньоукр. апел. *упірь* — “вампір”, “покійник, що ссе кров живих” (Гр IV 344).

Урам — Мукачів. 1673: гор. *Somodi Uram* — Сигіт (Bélay 199); 1787: *Uram* — Довге, Рябе, Морохів, Фоллош на Лемк (Красовський 152). ◀ З угор. популярної форми звертання *Úram!* — “Мій пане!”.

Урбан †. 1604: вл. *Jac., Mich. Urban* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від катол. кал. імені *Урбан*.

Урда †. 1437: *Michaelis Urda dicti* — Коромля (Nagy-2 341); 1608: кр. *Urda Ivan* — Рахів (Bélay 181); 1678, 1696: кріпаки *Urda Ivan, Mich. Urda* — Рахів (Bélay 182); 1715: кріпачка *Urdaszka, Mich. Urda* — Рахів (Bélay 182). ◀ Від місц. апел. *úrda/úrda* — “сир, виварений із сироватки” (Гр I 259).

Урдяник †. 1618: кр. *Mikula Urgianik* — с. Чарне (Mags 89); 1618: кр. *Urdenik Vaszil* — В.Орлик (Mags 76). Від місц. укр. апел. *урдяник* “любитель урди” (див. *Ўрда*).

Уром — Забродь. — Див. *Ўрам*.

Урс †. 1691: шл. *Ursz Andre* — Ділове (Bélay 208). ◀ Від рум. чол. імені *Ursu*, спорідненого з жін. іменем *Урсула*, що в перекладі укр. — “вовк” і відповідно “вовчиця”. П-ще *Урс* повторюється і в рум. селах Марамороша (Bélay 175). В укр. с. Ділове в 1690 р. називається також удова *Urszenaszka (!)* (Bélay 209).

Ўрста — Ир, Хс, Вн, Тч. ◀ Від місц. укр. арх. *ўрста* — “вихрест”, тобто “той, що ся ўрствив” (Хс).

Урядничок †. 1715: кр. *Maxim Urednicsak* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від апел. *урядник* — “службовець” + суф. *-ок*.

Ўста — Мк. 1720: кр. *Lud. Uszte* — с. Батіза (Bélay 125). Пор. 1819: *Ustyk* — Плав'є на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *ўста* — “вихрест”, тобто “той, що ся ўствив”. 2. Менш імовірно, що це усч. ім'я *Устїм*.

Ўстай — Боржавське. ◀ Від антр. *Ўста* + укр.-патр. суф. *-ай*.

Ўстич — Ир, Бг. ◀ 1. Від антр. *Ўста* + патр. *-ич*. 2. Від укр. імені *Устя* або слц. *Usta* (укр. оф. *Юстича*) + метр. *-ич*. 3. З апел. *ўстич* — “вихрест” (Негрово).

Усока — Вовковії. 1715: кр. *Timko Usuk* — Річка (Bélay 184), *Usu Andri* — Липча (Bélay 172). ◀ Можливо, від антр. *Ус*, що з місц. апел. *ус* — “вус” через патр. *Усюк* + формант *-а*.

Ўторобський [зрідка *Ўдоробський*] — Богдан. ◀ Від назви с. *Уторопи*, що біля м. Коломия, + *-ський*.

Утціоський [*Уціоський*] — Заричово. ◀ Місц. прикм. *уціоський* — “вітцівський”, тобто “батьківський”. Пор. аналогічне п-щеve утворення у чехів (*Otcovský* — *Moldanová* 161) та в угорців за 1600 р.: гор. *Paul. Atiai* — Тячів (Bélay 205), а 1614 р. в м. Хуст — *Luc. Atyai* (Bélay 151).

Ухалевиц †. 1751: парох *Йоан Ухалевиц* — Валашківці у сх. Слч (Гаджега-3 99). ◀ Від антр. *Ухаль* + *-евич*.

Ухаль — Тч, Рх. 1582: кенез *Uchalyl Illes* — Родниківка (LehBer 328); 1584: кенез *Uchal Isivan* — Родниківка (LehAd III 54); 1715: кр. *Uchal Koszt* — Тересва (Bélay 205), *Ucsal (!) Ilko, Jac., Jo., Peiras* — Калини ((Bélay 159); 1787: *Uchal* — Баниця на Лемк (ЙМ); 1819: *Uhal* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. апел. *ухаль* — “вухань” (ССУМ I 789), тільки без протетичного */в/*.

Ухач — Вн. ◀ Від місц. апел. *ухач* — “вухань” (Ж-Н 1021).

Ўштан — Королево. ◀ Можливо, zdeформований вар. п-ща *Гўштан* через усунення ініціального щілинного */r/*.

Ф

Фабіан [*Фабіян*] — Уж, Вн, Рх. 1220: *Fabianus* — б.м.н. (RegVar 252); 1360: *Fabian* — зникле с. Дравці в ком. Берег (LehBer 209); 1435: гор. шл. *Martinus filii Fabiani dicti* — Сигіт (Bélay 197) і 1787: кр. *Fabian* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ Від кал. імені лат. пох. *Fabianus* (ВІЛ 261).

Фабріка — Королево. 1820: *Fabryka* — Гочів на Лемк (ФМ). ◀ Реснимологізований

вар. лат. імені *Fabricius* (див. *Фабріцій*) під впливом місц. укр. апел. *фабріка*.

Фабріка — Веряця. ◀ Те саме, що й антр. *Фабріка*.

Фабріцій — Тч, Хс. ◀ Від хорв. чол. імені лат. пох. *Fabricius*, апел. зн. якого — “коваль, столяр, тесляр, робітник”, що від лат. *Faber*.

Фаб'як — Ділове. ◀ Від імен *Fába* чи від *Fabio*, які є розмовними вар. імені *Фабіан* (Кпаррová 94, Šimundić 111, 418), + -як.

Фавст — Мукачів. ◀ 1. Від нім. п-ща *Faust*, що з апел. *Faust* — “п'ястук, кулак” (Gottschald 180). 2. Від імені лат. пох. *Фауст* (лат. *faustus* — “благословенний, щасливий” — Кпаррová 94). Раніше ім'я *Фауст* вживалося і в Україні (Керста 128).

Фагараш — Страбичово. 1819: *Fagarasz* — Висоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ Від рум. ойк. *Fagăras* або закарп. його еквівалента *Фагараш* (суч. оф. назва села — *Зубівка*).

Фагарашій [*Фагараші*], -ія — Свалява. ◀ Від антр. *Фагараш* або від закарп. ойк. *Фагараш* + угор. прикм. формант -і.

Фазекаш — Жнятино. 1470: *оубоги люди Карлак Ласловь... и Фасскишь* — Сучава (ССУМ П498); 1600: гор. *Rel. St. Fazakas* — Вишково, *Em. Fazakas* — Хуст (Bélay 215, 151); 1720: кр. *El. Fazekas* — Драгово (Bélay 169). Крім цього, п-ще поширене в Угорщині та в Хорватії (Leksik 162). ◀ Угор. п-ще від угор. апел. *fazekas* — “гончар”.

Фазікош — Мк. 1600: гор. *Nic. Fazakas* — Тячів (Bélay 205); 1685: гончар *Fazekas Pal* — Ужгород (HodAd 24). ◀ Фонет. вар. угор. п-ща **Фазекаш**.

Файбиш — Рх. Пор. 1819: п-ще *Faybysz* із с. Князівське на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від нім. ос. назви *Feibusch*, що від назви гр. божества *Phoibos*, яка була п-ком бога Аполлона (Rymut 184).

Файван — Дравці, Баранинці. 1773: кр. *Fa Iván* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ З угор. словосполучення *fa* — “дерев'яний” + ім'я *Iván* — “Іван”. Переносне зн. цього утворення — “незграбний”.

Файник — Перечин. Пор. оравське п-ще *Fajniak* (Golęb 76). ◀ 1. Від традиц. місц. прикм. *файний* — “добрий” + -ик, тобто за моделлю укр. антр. *Добрик*, *Світлик*, *Чесник*. 2. Від нім. п-ща *Fein(e)*, що з *fein* — “ніжний, благородний” (Bahlow 136), + укр. суф. -ик. П-ща *Файн*, *Файнек* є й у хорватів (Leksik 160, 161).

Файнич — Перечин. ◀ Недавно модифікований вар. місц. укр. п-ща **Файник**.

Файфер — Мукачів. Пор. 1787: *Fayfryk* — Ліщини на Лемк (ЙМ). ◀ Від нім. ос. назви *Pfeifer* — “музикант”, “дудар” (Bahlow 375). У австрійській армії *файфери* служили до 1806 р. (Moldanová 65). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 161).

Фала †. 1715: гор. *Fala Mihály* — Тячів (Bélay 207). Пор. 1787: п-ще *Fal* — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ Усіч. вар. давньослов. двоосновного імені на зразок *Хвалимиръ*, *Хвалиславъ*, тобто *Хвала*.

Фалайло — В.Ворота, Лазн. 1787: *Fakajo* — Страшевичі на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, від кал. давньоукр. чол. імені *Фалалей*, *Хвалел'ї* (Керста 128), підігнаного під укр. модель на -айло.

Фалакієвич — Свалява. ◀ Очевидно, що це укр. патр. п-ще на -євич, утворене від слов. імені *Хвалета* (< від *Хвалимиръ*), власне, від ускладненого його вар. *Фалентій*. Пор. ще **Фалетич**.

Фалатович †. 1789: єрей *Симеон Фалатович* — с. Колонія у сх. Слч (ПаПо-1 179). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Фалат*, що від місц. мадяризму *фалат* — “шматок”, “кусень” (угор. *falat* — “т. с.”).

Фалей [*Фалій*], -єя — Хуст. ◀ 1. Від розм. імені *Фалей*, що відповідає оф. імені *Фалалей* (див. **Фалайло** — Керста 118, Петровский 213). 2. Від п-ща *Фали*, що з *Хвали*, + -єй. 1772: *Misko Falja* — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157).

Фалес — Св. 1699: *Fálas Olexa* — Неліпино (Maksay 573); 1773: присяжні *Joannes Falisz*, *Petrus Falisz* — Неліпино (Удварі-2 302). Пор. чес. п-ще *Fales*, яке намагаються виводити із кал. імені *Valentin* (Moldanová 65). П-ще **Фалес** є також у хорватів (Leksik 161). ◀ 1. П-ще могло утворитись усиченням складеного слов. імені *Фалислав*, що з *Хвалислав*, як ім'я *Борис* із *Борислав*. 2. Від імені гр. пох. *Фаласій* або *Фаласей* (Петровский 213), доказом чого може бути і давньоукр. ім'я *Фалець* (Керста 128). 3. Від місц. рум. апел. *falos* — “хвалько” (Біла Церква). 4. Від гр. *φάλλος* — “penis”.

Фалетич — Мукачів. ◀ Від давньослов. імені *Фалета/Хвалета*, що з *Хвалимир* або *Богухвал...*, + -ич.

Фалинець †. XVIII ст.: кр. *Falinetz Andri* — В.Студений (Dezső 23). ◀ Укр. утворення з суф. -инець від антр. **Фала**. Пор. ще п-ща **Фалей**, **Фалюк**.

Фалич — Н.Солотвина. ◀ Від ос. назви **Фала**, власне *Fala*, яку фіксують на Ораві, що з імені *Falimir*, тобто *Хвалимиръ* (Golęb 76).

Фалтінський — Чорнішівсько. ◀ Від нім. ос. назви *Faltin* чи *Foltin*, а та — з імені *Valentin* (Bahlow 132, Moldanová 65, Rymut 185), + -ський.

Фалучка — Горбок. ◀ Від давньоукр. імені *Falutko*, що є здр.-пестл. від повного імені *Фалалей* (Керста 128), унаслідок зближення з угор. апел. *falučka* — “сілице”.

Фальч — Св. Пр. ◀ 1. Імовірно, від здр.-пестл. вар. імені *Фальч/Хвальч* (< *Хвалимир* чи *Богухвал*) унаслідок усичення кінцевого /ol/, тобто як і у п-щах моделі **Данч**, **Станч**, що з **Данчо**, **Станчо**. Пор. пол. чол. ім'я *Falk* (< *Chwa-*

lek). 2. Такому оформленню п-ща міг сприяти бойк. прикм. *фальчівый* — “фальшивий” (Он II 327) та його деривати на зразок *фальч* — “брехня” (Гошів).

Фалюк †. 1735: *Андрусь Фалюксь* (!) — Брестів (ПаПо-3 120); 1819: *Faluk* — Вишків на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. патр. утворення з суф. -ук від давньослов. імені *Фаль*, тобто *Хвал*-, який у Карпатах безперервно вживався упродовж століть. Пор. 1449: кр. *Hodor Falko* — Тарна (Nagy-2 444); 1649: *Хвалко*, *Фалько* (Осташ-3 79); 1787: *Fal* — Морохів на Лемк (ЙМ). Однак ім'я *Фалко* могло утворитися і від кал. імені *Фалалей* (Керста 128).

Фалюковіч — Соїми. Пор. 1787: *Falukiewicz* — Либохора на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антр. **Фалюк** + **-ович**.

Фанта — Вн, Хс, Ір. 1567: *Fantha* — Велятин (Szabó 537); 1600: кр. *Mich. Fanta* — Іза, гор. *Bl. Fanta* — Хуст (Bélay 156, 151); 1676: кріпаки *Jo., Sim. Fanta* — Сокирниця (Bélay 194); 1710: *чесний нямеш Фанта Петро* — Вільхівці (ЛелПам 232); 1715: кр. *Jo. Fanta* — Кошельово (Bélay 163). ◀ 1. Від гіпок. чол. імені *Фанта*, яке постало внаслідок усічення таких гр. імен, як *Феофант*, *Нифантій*, *Герофант*, *Софонтій* (СуперСтрук 28, Керста 122), або від імені *Фантин*. 2. Від апел. *фанта*, який в умовах Карп.-Дун. басейну має багато зн. Напр., у бойк. гов. *фанта* — “білизна, одяг” (Karaš 71, Он II 328), у ін. — “забава” (Ж-Н 1022), у пол. мові *fanta* — “якийсь предмет” (Reczek 93, Кларрová 172, Bahlow 132), у слн. мові апел. *fanta* — “парубок, хлопець”.

Фантич — Сокирниця. 1711: *дяк Іван Фантич* — Стеблівка (UdAd 74). 1752: *парох Петр Фантич* — Сокирниця (ПаПо-1 192). ◀ 1. Від антр. **Фанта** + **-ич**. 2. Зі слн. апел. *fantič* — “хлопчик”.

Фантул †. 1680: кріпаки *Fantul Jur, Roman* та *Fantul Demjen, Ivan* — Рус. Поляна (Bélay 180). ◀ Від антр. **Фанта** + рум. формант **-ul**.

Фанчик — Вн. 1577: п-ще *Fanchyk* — Шаланки (Szabó 464). Пор. 1600: гор. *Jo. Fanczikai* — Хуст (Bélay 151). ◀ Укр. утворення з суф. **-чик** від усіч. імені *Фанчик*, тобто *Стефанчик*. Пор. ще болг. імена *Фанча*, *Фанчо* (Ковачев 527).

Фаньо — Вел. Розтока на Вл. Пор.: перша пол. XVII ст.: *рабъ Божей Фаня Йопъ* — Тур (Яворск 203); пор. ще молд. чол. ім'я *Фан* (= *Штефан* — ДумбрМик 151), чес. ім'я *Fanek* (< *Teofan* — Кларрová 172). ◀ Від імені, що закінчується на **-фан**, як *Стефан*, *Феофан*, або починається з **Фан**-, як *Фантин*, + укр. іменний формант **-ьо**, як у імен *Федьо*, *Товьо*...

Фаріна — Ужгород. ◀ 1. Від бойк. апел. *фаріня* або *фарыня* — “лотерея”, “обманлива гра в карти” (Он II 328, Ж-Н 1026), що з пол. *faruna* — “т. с.”, або з апел. *фаріна* — “шахрайство” (Фаріон-3 298). 2. Від рум. апел. *fară* “родич” або *fără* — “біла пшенична мука”.

Фарінець — Березово. Пор. 1715: *Fozinic* (!) *Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). У Сучаві антр. *фара* згадується 1468 р. (ССУМ II 498). ◀ 1. Найімовірніше, від рум. антр. *Fară* (у Трансільванії), що з рум. апел. *fară* — “народ” (Const 271), який має паралелі у словенців — *fara*, болгар — *фара* та у греків — *фара*, а там і лонгобардське *fara* — “рід, сім'я, вид, сорт” (див.: *Этническое самосознание славянских народов...* — М., 1982. — С. 38). 2. Від бібл. імені *Фара* (так звали Авраамового батька) + **-инець**.

Фарінич — Мк. ◀ Від антр. **Фаріна** + **-ич**. У Білорусі чол. ім'я *Фарыня*, співвідносне з повним іменем *Форвин*, уживалося впродовж XV–XVIII ст. (БірБіл 170).

Фарніок — Ужгород. ◀ Від антр. **Фаріна** + **-юк**.

Фаркаш — Вб, Тч. 1214: *Farkasius* — б.м.н. (RegVar 186); 1451: *Thywadar Thorkos* — Драгомирешті (Bélay 137); 1490: ... *и сестричич сго Пътроу Фаркаш* — Сучава (ССУМ II 498); 1600: кр. *Jac. Farkas* — Дулово, *Gr. Farkas* — Теребля (Bélay 138, 203). Пор. 1711: мікротоп. *Фаркошуськіи Хмеліни* — Сокирниця (UdAd 73). П-ще *Фаркаш* дуже поширене в Хорватії (Leksik 162). ◀ Угор. п-ще від лексеми *farkas* — “вовк”, яка здавна була світським іменем (Kázmér 347). Донедавна лексема *farkas* в угорців функціонувала також як власне ос. ім'я (Hajdú 41). Див. ще **Форкош**.

Фат †. 1605: кр. *Fat Mih.* — с. Приборжавське (Bélay 220). ◀ Імовірно, результат аферики кал. чол. імені *Сафат* або *Йосафат*.

Фатан — Вишково. Пор. 1221: *Fata reus* — ком. Бігар (RegVar 241, 260); 1787: лемк. п-ща *Fat, Fataki, Fatyko* та бойк. п-ще *Fatycz Fedow* (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фатіанъ*, що з *Фотій* (Керста 130).

Фатұла — Уж. 1542: вл. *Fathwl (Fatwl) Iwancho* — Сер.Водяне, 1548 — кр. *Fatul Simon* — Добрянське, 1550: вл. вдова *Phatulis* — Вел. Бичків (Bélay 121, 177, 130); 1550: кр. *Procor. f. Fatulis* — В.Водяне (Bélay 121); 1604: вл. *Gr. Futula* (!) — Сер.Вишава (Bélay 220); 1629: кр. *Fatula* — Турч (Szabó 524); 1772: присяжний *Fatula Andrej* — Вовковиї (Ud-4 348). ◀ Правдоподібно, п-ще з рум. формантом **-ула**, утворене від того ж імені *Фат*, що й антр. **Фатан**.

Фауст — Арданово, Кайданово. ◀ Від імені лат. пох. *Faustus*, апел. зн. якого “щасливий”.

Фегер [*Fégyr*] — Мк, Ір, Вн, Хс, Пр. 1213: *Fehera reus* — б.м.н. (RegVar 167); 1772: присяжний *Joannes Fehér* — Велятин (ДжеДел 284). ◀ Угор. п-ще *Fehér* від прикм. *fehér* — “білий”. П-ще поширене по всій в Угорщині (Kázmér 532) та в Хорватії (Leksik 163).

Фегір — Ір. ◀ Того ж пох., що й **Фегер**.

Федак — Мк, Вн, Хс, Уж, Мж, Тч. 1618: кр. *Roman Fedakow* — Розтока на Маковиці, кр. *Fedak Lipen* — Н.Тварожець (Marsina 75, 96); 1648: кріпаки *Fedak Fetyko*, *Fedak Mikula* — Неліпино (Maksay 547); 1716: кр. *Fedak* — Бикинь (Szabó 302); 1740: дякон *Иоан Федак*, поповича *Михала Федака* — Хуст (Яворск 194); 1787: *Fedak* — Вільшаник, Перегінське, Тухля та ін. на Бойк, Роп’янка, Дошниця, Мшана та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Один із вар. імені *Федір*, як і *Фед*, *Хвед* чи *Хведа* (Керста 128 та ін.), + *-ак*. Пор. 1618: кр. *Fedak Liskow* — с. Бехерів, *Fedak Bakun* — с. Ладомирова (Mars 77, 58).

Федак — Мк. Пор. 1715: кріпака *Fegyaka* (!) Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Федак** + *-а*.

Федакович †. 1740: дяк *Иоан Федакович* — Хуст (Яворск 194). ◀ Від антр. **Федак** + *-ович*.

Федарка — Новоселиця на Пр, Пастілки. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федарко**.

Федарко — Пастілки. ◀ Від давньоукр. імені *Федарко*, співвідносного з оф. вар. імені *Федір* (Керста 128).

Федаско — Ужгород. Пор. 1787: *Fedas* — Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федас* чи *Федась*, що з *Феодосій*, *Федір* (Осташ-3 33, Керста 129), + *-ко*.

Федачик †. 1618: кр. *Fedaszczik* (!) *Andrej* — Кореївці на півд. Лемк (Mars 60). ◀ Від антр. **Федак** + суф. *-ик*.

Федачка — Пр. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федачко**.

Федачко — Вел.Березний. Пор. 1787: кр. *Fedaczkow* — Грабів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Федак** + суф. *-ко*.

Федашук — Рх, Хс. Пор. 1787: *Fedasz Ivan*, *Danko* — Яблунів, Черхава на Бойк, Явірник на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Федаш* (Керста 129) + *-чук* або від антр. **Федаско** + *-юк*.

Феделеш — Мк, Уж, Св, Пр. 1581: кенез *Fedeles* — Крите (LchBcr 247). ◀ Безумовно, іменування давно “підігнане” під угор. прикм. *fedeles* — “покритий кришкою” і вже наприкінці XVI ст. стало основою для ойк. *Феделешівці* (тепер с. Крите на Мк — ДжеОч 250). Однак первинною мотивацією антр. навряд чи могла

бути така неприродна ознака при називанні людини, хоча ойк. *Феделешівці* біля м. Сучава згадується 1491 р. (ССУМ II 498). Більш правдоподібно, що основою для цього п-ща стало кал. ім’я лат. пох. *Fidelis*, що в перекладі укр. — “шанований, вірний, щирий” (Šimundić 114). Пор. оравське п-ко *Fedel* (Golčb 76).

Феделешівський †. 1688 р.: дяк *Феделешовський* — Тростяниця (ПаПо-1 164). ◀ Від місц. укр. ойк. *Феделешівці* (суч. *Крите*) + *-ський* або від п-ща **Феделеш** + *-овський*.

Феделешак — Гайдош, Ужгород. ◀ Від андр. *Феделешка* — “дружина **Феделеша**” або п-ка *Феделешко* + *-як*.

Федик — Лінці. 1787: кр. *Fedyk* — Гуманець, Корчин, Лопушанка та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Федикъ*, що співвідноситься з *Федір*, *Федь*, *Федьо* (Керста 129).

Федиківич — Св, Ір. 1720: кр. *Pe. Foedikovics* — Березники (Bélay 127). ◀ Від антр. **Федик** або п-ща *Федейко*, яке 1787 р. називається в лемк. с. Сурувиця (ЙМ), + *-ович*.

Федіш, *-на* — Мж. 1787: *Fedyu* — Славське на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Феді* (оф. *Федір* — Керста 129) або від жін. імені *Федя* (оф. *Федора*) + *-ш*. Жін. ім’я *Федя* на Зак має давню традицію. Пор. 1785: *со женою своєю Федею...* — Абранка (Сах 76). Пор. ще 1787: *Fedynczak* — Хащів, *Fedenczuk* — Плав’є на Бойк (ЙМ).

Федіна — Дулово, Угля, Міжгір’я. 1639: кр. *Fedina Janos, Mikula* — Синевир (Bélay 200); 1648: кр. *Fodina* (!) *Kosztovicz* — Міжгір’я (Bélay 178); 1720: кріпаки *Andr.*, *Lad. Foedina* — Стеблівка (Bélay 192); 1787: кр. *Fedyna* — Волосянка, Стрільбичі на Бойк, Поляна Мала і Поляна Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федіна*, співвідносного з оф. іменем *Федір* (Керста 129, Осташ-3 77). Пор. ще слц. чол. ім’я *Fedino* — “т. с.” (Majtán-Považaj 214). П-ще фіксується на Зак з XVII ст. Пор. 1671: кр. *Fedina* — Раковець (Szabó 458). Тоді й чол. ім’я *Федина* на Зак не було рідкістю. Пор. 1649: кр. *Fodina Kosztavicz* — Міжгір’я (Bélay 178), *Kuczkwicz Fedina* — Н.Ворота (Maksay 538). Ім’я *Федина* дало низку дериватів: *Фединка*, *Фединчи* та ін.

Фединець, *-нця* — Уж, Хс, Тч, Вл, Мж, Рх. Пор. 1715: п-ще *Fedenich*, а 1720 — *Fedinicz* — Раковець (Szabó 458); 1720: кр. *Feodinics* — Синевир (Bélay 200); 1775: п-ще *Fedinecz* — Рокосово (Szabó 454); 1775: кр. *Fedinecz* — Широке (Szabó 348); 1787: *Fedyniec* — Тухолька, В.Рожанка, Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ Від

чол. імені *Феда* або жін. імені *Федя* (див. **Федин**) + *-ицець*.

Фединич †. 1715: кр. *Sim. Fedinicz* — Терново (Bélay 166). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Федина**.

Фединішинець [*Фединішиниць*], *-нця* — Мж, Св. 1715: кр. *Lad. Fedinisinecz* — Студений (Bélay 145); пор. 1787: кр. *Fedynyszyn* — Корчин, Крушельниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Fediníša* — “дружина **Фединіша**” + *-ицець*. Пор. 1715: вдова *Fedonicha* (!) — Келечин (Bélay 162).

Фединка †. 1730: ... за *Івана Фединку* — Студений (Яворск 211). ◀ Від антр. **Федина** + суф. *-ка*.

Фединчин †. 1730: *Панько Фединчинь* — Студений (Яворск 211). ◀ Від антр. **Фединка** + суф. *-ин*.

Фединський — Доманинці. ◀ Від антр. **Федина** + *-ський*.

Федич — Вб, Уж. 1618: кр. *Fedicz Hricz* — Фрічка на Маковиці (Mars 97) ◀ Від жін. імені *Федя*, тобто *Федора*, яке називається на Мк 1782 р. (Метрика), + *-ич*. Пор. 1785: *Леако со жепою своєю Федею* — Абранка (Сах 76), а також 1787: п-ща *Fedeczko, Fedycz* — Комарники та *Fedeczak* — Біличі на Бойк (ЙМ).

Федичканич — Кострини. 1787: п-ще *Fedeczkanicz* — Яворів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Fedичка* — “дружина **Федичка**” + *-ич*.

Федиш †. 1704: кріпаки *Fedes Ferencz, Jurko, Olexa*... — Феделешівці (тепер *Крпте*) (HodGens 12). ◀ Укр. гіпок. ім'я *Федиш*, що від повного оф. імені **Федір**.

Федишканинець [*Федишканиць*], *-нця* — Рипинний. ◀ Від андр. *Fедишкана* — “дружина **Федишка** або **Федишка**” + *-ич*. Пор. деривати, пов'язані з цим п-щем. 1787: кр. *Fedeszczak* — Страшевичі, *Fedyszczyn* — Тур'є на Бойк (ЙМ).

Федірка [*Федурка*] — Заріччя, Завидово, Яблунів. У с. Завидово пишуть: **Федорко**. Пор. 1787: *Fedyrka* — Лінина, *Fedwka* (!) — Побук на Бойк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федірко**.

Федірко [*Федурко*] — Сільце. 1787: *Fedirko* — Персіпське, а 1819 — *Fedirko* — Синьовидне на Бойк (ЙМ, ФМ); 1572–1575: кр. *Andr. Fedorko* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Здр.-пестл. вар. імені **Федір** із суф. *-ко*.

Федірцан — Рх. Пор. 1654: кр. *Fedorican* (!) *Janocs* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Від здр.-пестл. імені **Федірцьо** (зі ствердінням *fu*, характерним для Рх), + суф. *-ан*.

Федірцьович †. 1567: *Federczyowicz Mihalko* — Жденьово (UetC 53-12). ◀ Від імені **Федірцьо** + суф. *-ович*.

Федірцанин †. 1743: п-ще *Federcsanin* (!) — Гребля (Szabó 320). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від місц. андр. **Федірцанія** — “дружина **Федірця**”.

Федірчанин [*Фидурчанич*] — Лоза. 1743: кр. *Federcsanin* (!), 1775 — *Fedurcsánics* — Гребля (Bélay 127). ◀ Від андр. **Федірчани** — “дружина **Федірча**” + *-ич*. Отже, засновником роду був чоловік на ім'я **Федірчо**, як *Іванчо*, *Толчо*...

Федір'як [*Федур'як*] — Загаття. ◀ Гіперкоректне п-ще (зі збереженням звука */j/* навіть у відкритому складі), утворене за допомогою суф. *-як* від місц. вар. імені **Федур** (оф. **Федір**).

Федович †. 1773: кр. *Fedovics Laczko* — Минай (ПеПред 322). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від усіч. вар. чол. імені **Федір**.

Федор — Уж. 1515: вл. *Ge. Fedor* — Берсана (Bélay 123); 1572: кр. *Fedor Zawa* — Ненешті (Bélay 176); 1715: кр. *Jo. Fedor* — Ганичі (Bélay 141); 1787: *Fedor* — Мощанець на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені **Федор**, яке застигло в такому книжному звучанні в неукраїнському середовищі (укр. оф. **Федір**).

Федора — Ужгород. 1667: п-ща *Fedora, Fedorin* — Раковець (Szabó 428); 1819: кр. *Fedora* — Перегінське на Бойк (ФМ). ◀ Від імені **Федір** у формі род. відм.

Федорак †. 1772: кр. *Mihal Fedorak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164). ◀ Від імені **Федір** + *-ак*.

Федоран — Руська Мокра. 1715: кр. *To. Fedoran* — Добрянське (Bélay 177); 1787: *Fedoranow*, а 1819 — *Fedoran* — Спас, Луги, Риків на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. **Федор** або **Федора**.

Федоранич — Вн. ◀ Від андр. *Федоранія* — “дружина **Федора**” + *-ич*.

Федорець [*Федоріц*, род. **Федірія**] — В.Розтока і Н.Розтока, Міжгір'я. 1715: кр. *St. Fedorecz* — Драгово (Bélay 169); 1819: *Fedorec* — Воля Мигова на Лемк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. імені **Федорець** (оф. **Федір**).

Федорік — Тч, Хс, Мж, Ір. 1672: кр. *Fodorik* (!) *Ilko* — Ясиння (Bélay 166); 1704: кр. *Fedorik Ivan* — Буковець (HodGens 4); 1787: *Fedorik* — Вишоватка, Лоп'янка на Бойк (ФМ). ◀ Від здр.-пестл. імені **Федорик**, співвідносного з **Федір**.

Федорин †. 1667: п-ще *Fedorin* — Раковець (Szabó 458); XVII ст.: *раб божий Федорин крайтик* — Забродь (ПаПо-2 28). ◀ Укр. пос. прикм. від антр. **Федора**.

Федорина — Уж. 1715: кр. *Jo. Fedorina* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Від здр.-знев. імені **Федоріна** (оф. **Федір**), як і **Петріна**, **Юріна** та деякі ін.

Федорич †. 1640: кр. *Fodoricz* (!) *Jaczko alias Jakob Ferencz* — Раковець (Szabó 458); 1715: *Fe-*

dorics Fetyko — Рахів (Bélay 182). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від антр. Федора.

Федоричка — Приборжавське, Довге. ◀ Морфол. видозміна п-ща Федорічко.

Федоричко — Імстичово, Дубрівка на Ір. 1819: кр. *Fedoryczkow* — Гребенів на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. Федорик або Федорич + -ко. Пор. 1787: *Fedorycz* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1787: *Fedoryga* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Федорішин — Тч. 1787: *Fedoryszyn* — Перегінське, Сливки на Бойк та Радошинці, Должиця і Н.Висоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. Федоріха — “дружина Федора” + -ин. Пор. 1715: вдова *Fedoricha* (!) — Крайніково (Bélay 174).

Федорішинець [*Федорішиниць*], -нця. 1729: *Иоан Федорішинець церковникъ* — Ком’яти (Стрипський-1 62); 1787: кр. *Fedoryszyniec* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. Федоріха — “дружина Федора” + -иць.

Федорішка — Довге. ◀ Морфол. видозміна п-ща Федорішко.

Федорішко — Уж. ◀ Від незасвідченого антр. Федорши, підігнаного під угор. чи слл. вимову, + -ко, але твірна основа цього деривата закладена у п-щі *Fedoryszczak* 1819 р. з бойк. с. Орів (ФМ).

Федорка — Хс, Ір, Уж, Пр. ◀ Від давньоукр. чол. імені Федорка (оф. Федір), представлено в козацьких реєстрах 1649 р. (Остах-3 77, Керста 128).

Федорко — Ір, Хс. 1572: кр. *Andr. Fedorko* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Від давньоукр. чол. імені Федорко (оф. Федір).

Федорнак — Вб, Вн. ◀ Від антр. Федора або Федор (≅ Федір) + суф. -ак з невмотивованим інтерфіксом -н, як в утвореннях *Васильнак*, *Завиднак*, етн. *руснак*.

Федорник †. 1704: кр. *Fedornik Stefan* — Буковинка (HodGens 6). ◀ Нерегулярне утворення з несподіваним суф. -ник від антр. Федор.

Федорняк — Кам’яниця, Чорнотисово. ◀ Того ж пох., що й п-ще Федорнак, лише з суф. -як.

Федорнят †. 1704: кр. *Federnat* (!) *Ihuat, Lázar* — Дунковиця (HodGens 6). ◀ Від тієї ж основи, що й Федорняк, але з суф. -ят.

Федорівич — Мукачів, Ужгород. 1751: парох *Василь Федорович* — Дубриничі (Гаджера-Уж 161); 1787: *Fedorowicz* — Кальне на Бойк. ◀ Від імені Федір + -ович.

Федоровчак — Воляска, Ужгород. 1787: *Fedorowczak* — Яблунів, а 1819 — *Fedorowczyszyn* — Вишків на Бойк (ЙМ), (ФМ). ◀ Від розм. чол. імені Федорівка або патр. *Федорівець* + -як.

Федоронько — Липча. ◀ Здр. вар. імені Федір із пестл. суф. -онько.

Федоріц — Луг на Рх. 1676: кр. *St. Fedorucz, Gr. Fedorucz* — Миково (Bélay 214). ◀ Від укр. імені Федір + рум. демін. суф. -и.

Федоріцій — Уж, Мк, Ір. ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. демін. імені Федоріцо, тобто “Федірчик”. Пор. давньоукр. чол. ім’я Федоріцо (< Федоръ - Керста 128).

Федоріяннич [*Фидуріяннич*] — Виноградів. ◀ Від андр. *Фидуріяня* — “дружина Фидурія” + -ич. Пор. 1787: кр. *Fedorciow* на Бойк (ЙМ).

Федорчак — Вел.Копаня. 1787: *Fedorko* — Климківка, Угрин, Ріпки, Тилич та ін. на Лемк, Гниле, Торгановичі, Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. Федорко або Федоріцо + -як.

Федорчанич — Ір. 1775: кр. *Fedurczanics* — Гребля (Szabó 364). ◀ Від андр. *Федорчания* — “дружина Федорча” + -ич.

Федорчук — Лазівщина, Кобилецька Поляна. ◀ Від антр. Федорко, Федоріцо або Федоріцо + -юк.

Федоряк — Уж, *Fedorák* — Рх. 1787: *Fedorac* — Гнилі і Труханів на Бойк (ЙМ). ◀ Від Федір + -як.

Федорянич — Керецькі. ◀ Від андр. *Федоряня* — “дружина Федора” + -ич.

Федуль — Розтока на Мж, В.Г’рабівниця. Пор. 1819: *Feduniow* — Танява на Бойк (ФМ). ◀ Від укр. розм. імені Федуль (оф. Федір).

Федур, -дора — Мочола-Хутір, Свалява, Студений. Пор. 1213: *Chedur genere Ruthenim* — Бан у ком. Красна (RegVar 180). 1715: кр. *Vasil Fedur* — Рипиний (Bélay 184); 1720: кр. *Jo. Foedur* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від місц. діал. укаючого вар. чол. імені Федір — Федур.

Федурканич †. 1715: кр. *Fedurkanicz Hrihur* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Утворення з суф. -ич від місц. андр. *Федурканы* — “дружина Федурка”.

Федуріцьо — Тч, Хс. Пор. 1743: антр. *Fedurcsanin* (!) — Гребля (Szabó 320) ◀ Від місц. діал. вар. імені Федір — Федуріцьо.

Федуріца — Боролява, Ганичі. ◀ Морфол. видозміна п-ща Федуріцьо.

Федурчик — Буштино. ◀ Від антр. *Федурко*, *Федуріцьо* або *Федурчо* + -ик.

Федушка — Жорнава. ◀ Від укр. здр.-пестл. імені *Федуш(ко)*, тобто Федір, + -як. Пор. 1575: кр. *Roman Fadus* (!) — Ясиння (Bélay 166); 1819: *Fedusiak* — Завадівка на Бойк (ФМ).

Федчо †. 1685: *Федчова тива* — Кам’янське (ЛелПам 228). ◀ Укр. здр.-пестл. вар. імені Федьо з суф. -чо, тобто “малий Федір”.

Федьканинець, -нця — Мукачів. ◀ Від андр. *Федьканы* — “дружина Федька, тобто Федора”, + суф. -иць.

Федько́ — Хс, Мж, Вн. 1648: *Fedak Fetyko* — Неліпино (Maksay 547); 1685: *Федкова тива за 1 золотий* — Кам'янське (ЛелПам 228). Тут же і *Бировь Федко*. 1787: *Fedko, Fedkow* — Орявчик та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. розм. вар. імені *Федько* — оф. *Fédip*. Пор. 1648: наймит *Fedyko Kobulin* — Мала Бистра (Maksay 535).

Федькович — Мукачів. 1580: кр. *Jo. Fetkovich* — Рипинний (Bélay 184); 1699: вл. *Fetykovics Péter* — Сасівка (LehBer 703). ◀ Від **Федько́** + **-ович**.

Федьо́ — Уж, Вб, Пр, Ир, Вл. 1574: п-ще *Fedeo* — Боржавське (Szabó 416); 1666: п-ще *Fedő* — Підгірне (Szabó 445); 1772: присяжний *Ioannes Fegyó* — Кам'янське (Удварі-2 301); 1787: *Fedio* — Скородне, Тиханя та ін. на Лемк, *Fediow* — Ільник, Хітар та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. розм. імені *Федьо* (оф. *Fédip*), яке справді було популярне (Karaš 130). Пор. запис 1720 р. *Fegyó Bencsak* у с. Бедевля (Bélay 126).

Федюк — Косівська Поляна. ◀ Від розм. імені *Федьо* (оф. *Fédip*) + **-юк** або й безпосередньо з давньоукр. імені *Федюк* (Керста 129).

Федя́ [Фідя́] — Тч, Хс, Св. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Федьо́**.

Федяк †. 1715: вдова *Fegyaka* (!) — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. **Федьо́** + **-ак**.

Федянин †. 1693: кр. *Ivan Fegyuanin* — Драгово (Bélay 168). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від андр. *Федя́ня* — “дружина *Федя́*, тобто *Федора*”.

Фе́ср — Тч, Хс, Вн, Ир, Рх. 1219: *Feier impretitor* — Борослов у ком. Сатмар (RegVar 226); 1458: *Feyer* — Виноградів (Szabó 420); 1515: шл. *Laz. Feyer*, а 1548 — *Sim. Feyer* — Угля (Bélay 140); 1600: кріпаки *Fr. Lad., Laur, Luc., Feier* — Буштино; 1713: присяжний *Paulus Fejer* — В.Яблунів (Ud-5 53); 1772: присяжний *Paulus Fejer* — Яблуново (Удварі-2 298). ◀ Від угор. діал. (трансільв.) прикм. *fejér* — “білий” (літ. *fehér* — “т. с.”).

Фе́сш — Велятин, Перечин. 1514: кр. *Feyes* — Тросник (Szabó 470); 1600: кр. *Jo. Fejes* — Іза (Bélay 156). ◀ Від угор. п-ща *Fejes*, що з апел. *fejes* — “головатий”, “ватажок”, “упертий” (Kázmér 354).

Фей́ка [Фі́йка] — Уж. 1699: *Feko Ferencz* — Свалява (Maksay 569); 1787: *Feyka* — Лупків, Куляшне на Лемк (ЙМ). Пор. 1691: гор. *Feja Marton* — Ужгород (HodAd 35). ◀ Від кал. імені на **-фей**, як *Досифей*. Пор. хорв. гіпок. ім'я *Feja*, що з *Feodor, Feodosije* (Štimundić 412).

Фейсак — див. **Фийса**.

Фекета́ — Пр. 1222: *Fekethe* — *ioubagio castri* — ком. Новград (Nagy-1 429); 1684: кр. *Fekete Janos*,

Mihaly — Грушово (Bélay 167). ◀ Правдоподібно, угор. п-ще з прикм. *fekete* — “чорний”, адаптованого до укр. ім. на **-а**.

Фекете (невідм.) — Ир, Бг, Мк, Хс, Тч. 1442: шл. *Staan dicit Fekete* — Солотвина (Bélay 201); 1450: кр. *Fekethe* — Веряця (Szabó 545); 1549: гор. *Fe. Fekethe (Negre)* — Хуст (Bélay 150); 1605, 1670: *Fekete Ilyko* — Нове Барово (Bélay 210). П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 163). ◀ Неадаптований угор. прикм. *fekete* — “чорний” став п-щем українців.

Фекешга́зій [Фі́кешга́зі] — Довге Поле. ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від давнього ойк. *Fekesháza*, що у сх. Слч (по-слч. — *Fekišovce* — Majtán 121). Перша згадка п-ща *Fekeshízi* походить із ком. Сатмар за 1518 р. (Див. ще Kázmér 354).

Фелдеші́й [Фі́лдеші́й] — Клячаново. ◀ Від угор. ойк. *Földes*, що в ком. Саболч (Kázmér 375), + угор. формант **-і**.

Фелді́й [Фі́лді́й] — Мк. 1525: кр. *Feuldy* — Данилово (Bélay 189); 1574: *Feoldi* — Виноградів (Szabó 421). ◀ 1. Угор. п-ще *Földi*, що з апел. *földi* — “земляк”, “краянин” (Kázmér 376). Пор. ще 1525: кр. *Laur. Fewldy* — Данилово (Bélay 189). 2. Можливе й нім. пох. — від антропооснови *Feld* “земля” (Bahlow 136).

Фелепча́к — Вел.Лазі. — Див. **Філіпча́к**.

Фелеп'я́к †. 1751: *Ioan Felenyak* — Бегендятьська Пастіль (Гаджега-Уж 164). ◀ Діал. видозміна п-щевої назви *Філіп'я́к*, тобто *Філіп'я́к*.

Фельба́ба — Вл, Мк. ◀ З нім. апел. *Feldweibel* — “фельдфебель”; пор. слч. діал. *feldvébel* — “т. с.” (SSN I 444).

Фельца́н [Фельца́н] — Ир, Мк, Вн. 1649: п-ще *Felczan* — Мідяниця (LehBer 422). Пор. 1271: чол. ім'я *Feliciano* — Береги (Györfy 531); 1284: *magistro Feliciano* — Ужгород (Nagy-1 30); 1509: *Felchen*, 1672 — *Fejczan*, а 1715 — *Phölcén* — Гребля (Szabó 345, 346); 1743: п-ще *Felizan* — Тарна (Szabó 438). ◀ Імовірно, від лат. чол. імені *Felicianus*, що з *Felix*. Словаки дотепер уживають ім'я *Felican*. Пор. ще пол. п-ще *Felician* (Rymut 189).

Фемин 1751: *diakon Ioan Fемин* — Драгово (Гаджега-М 194). ◀ Від жін. імені *Фемі*, що з *Єфимія*, + пос. суф. **-ин**.

Фендик — Св. 1705: п-ще *Fendik* — Вел. Копаня (Szabó 549); 1819: *Fendyk* — Тисів на Бойк (ФМ). Пор. ще 1787: *Fendak* — Орів на Бойк та *Fendas* — Рихвальд на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Босн. мусульм. чол. ім'я *Fendo*, що з тур. *efendi*, — “пан, власник” (Smailović 242). 2. Від нім. п-ща *Fend* — “хлопчик” (Bahlow 137) + укр. суф. **-ик**.

Фендя [Фильдя] — Ужгород. ◀ 1. Можливо, того ж пох., що й **Фендик**. 2. Від слц. назви дівчачої гри *fendia* (SSN I 444).

Феневич †. 1567: *Fenewicz Jurko* — Н.Ворота (UeIC 53-12). ◀ Від антр. **Феньо** або *Фень* + суф. -евич.

Фенєв — Баранинці. Пор. 1787: *Fenio* — Куляшне, Мокре, Терепча, *Fenyko* — Дарів, Грабишів на Лемк (ЙМ), *Fenij, Fenijow* — Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Правдоподібно, з укр. чол. імені *Феньо* або *Фень*, співвідносного з іменами на зразок *Парфеній, Феноген, Федір* (Vincsz 159, Осташ-3 78), яке з часом було підігнане під угор. апел. *fenyő* — “ялиця”. Угор. п-ще *Fenyő* згадується 1435 р. (Kázmér 360).

Фензь [Финдзь] — В.Ворота, Пилипець. ◀ 1. Очевидно, із застарілого здр.-пестл. чол. імені *Феньцьо*, тобто *Феньо*, *Фень*, яке співвідноситься з повним іменем *Федір* (Осташ-3 78, Rymut 183) та деякими ін. іменами на *Фе-* або на *Фен-*. 2. Від нім. *Fehns* — “шум” (Bahlow 135) або від нім. розм. імені *Fenz*, що з повного імені *Stephanus* (Gottschild 179, 474).

Феник †. 1696, 1720: кріпаки *Sim. Fennyik* та *Sim. Fennik* — Ясиння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Феньо** + суф. -ик.

Фенни, -па — Вел.Березний. Пор. 1787: *Fenin* — Небещани на Лемк, *Fennun* — Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. заст. укр. жін. імені *Феня* [Фіня] або *Феня*, яке в Карпатах співвідноситься з іменами *Юхима* (Ж-Н 1027, ВІЛ 188), *Філомена* (Majtán-Považaj 215, SSJ VI 133) та деякими ін. У молдован, крім цього, воно співвідноситься з іменами *Февронія, Серафима* та деякими ін. (ДумбрМик 152, 155), а у болгар — з іменами *Аграфена* і *Русафена* (Ковачев 529). Пор. 1705: *Васил Довгатиц з жепою своєю Феною* — Розтока на Вл (Саз 77). 2. Від лайливого слова (затабуваної угор. назви *вовка*) *фена* (давньоугор. *fene* — “вовк”) + -ин; пор. ще слц. діал. *fena* — “сука” (SSN I 444).

Фенінець [Феніниць], -нія — Св, Пр, Мк. 1691: кенез *Fennencs* (!) — Ганьковиця (LchBer 284); 1699: кріпаки *Fenyinecz Ivan, Vaszil, Simko* — Ганьковиця (Maksay 580); 1773: староста *Joannes Feniecz* — Ганьковиця (Ud-54). ◀ Від вл. ос. імені *Феня* або *Фена* (див. **Фенни**, **Феннич**, **Феньо**) + -инець.

Феннич — Ир, Вн. 1720: кр. *Mich. Fenics* — Ясиння (Bélay 167); 1727: *друзій Федора Фенішого д'юлокъ* — Сокирниця (UdAd 75); 1605: кр. *El. Fenics* — Колодне (Bélay 134); 1787: *Fennyucz* — Тернівка, Головецьке на Бойк. ◀ Від жін. імені *Феня*, співвідносного з повними іменами *Федо-*

ра, Февронія, Феона, Парфенія та ще деякими ін. (Охрим 304, Суднік 107, Петровський 372), + -ич. У с. Дулово жінка *Fenna* називається 1696 р. (Bélay 138), у с. Крайниково вдова *Fenna Gadjova* — 1715 р. (Bélay 174), а в с. Княгинин — 1753 р. (ПаПо-2 26).

Фенцик — Уж, Пр, Вб, Св, Вн. 1716: кр. *Fenzik* (!) — Матієво (Szabó 414); 1820: *Fcsik* — Луг на Лемк (ФМ). ◀ Від чол. імен *Фенцьо* або *Фенець*, які співвідносяться з повними іменами *Парфеній, Сосфен, Федір, Демосфен* (Осташ-3 77, Сл.вл.імен 199, Vincsz 159), + -ик.

Фенцзю †. 1743: п-ще *Fenczű* — Рокосово (Szabó 455). ◀ Пос. прикм. від антр. *Феньцьо* (див. **Фенцик**).

Фенько †. 1695: кр. *Фенько Ивашъ* — Давидово у сх. Слч (ПаПо-1 176). ◀ Від антр. **Феньо** + суф. -ко.

Феньо — Уж, Мк. 1787: *Fenio* — Куляшне, Мокре, Терепча, *Feniko* — Дарів, Прибишів на Лемк (ЙМ). ◀ Від чол. імені, що починається на *Фе-* (напр. *Федір, Феноген*) або закінчується на *-фен*, як *Парфен* (див. **Фенцик**). Пор. пол. п-ща *Fenio, Fieniuk* (Rymut 189).

Феньчак — Мк, Мж. Пор. 1787: *Fenczak* — Торгановичі, Созань на Бойк (ЙМ); 1695: кр. *Фенько Иван* — Давидово (ПаПо-1 176). ◀ 1. Від чол. імені *Фенько* або *Фенцьо* чи *Феніць* (див. **Фенцик**) + суф. -як. 2. Від жін. імені *Фенька* чи *Фенця*, що з *Федора, Феонія* або якогось ін. імені на *Фе-*, + -як. 3. Від слц. діал. ос. назви *fenka* — “запалкана дівчина”, *fenkat* — “рюмсати” (SSNI 444).

Фера — Тч, Хс, Уж. 1681; вл. *Fer Mihaly* — Дюла (Bélay 143); 1720: кр. *Sigism. Fiera* — Окно-Рахів (Bélay 182). ◀ Від чол. власного ос. імені *Фера*, яке в мовах Карп. регіону співвідносилося з повними іменами *Феранонт* (Rymut 189), *Фердінанд* (Hajdú 64), *Ferenc* (Ladó 157), *František* (SSJ VI 134), *Оліфер* та деякими ін.

Фердінанд — Лисичово, Білки, Доманинці. ◀ Від заст. чол. імені нім. пох. *Ferdinand*, що в перекладі укр. — “відважний охоронець миру” (Bahlow 138, Ladó 157, Hajdú 41, Knappová 95, Šimundić 113 та ін.).

Ференц — Рх, Тч, Св, Вл, Ир, Хс. 1548: кр. *Gr. Ferencz* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1522: гор. *Ant. Ferencz* — Хуст (Bélay 150); 1600: кр. *Mich. Ferencz* — Дулово (Bélay 139); *Ferenc* — Висова, Явірник та ін. на Лемк і Бабина, Урич на Бойк (ЙМ). Серед угорців п-ще *Ferenc* фіксується з середини XV ст. (Kázmér 360). ◀ 1. Від угор. чол. кал. імені *Ferenc*, відомого й закарп. українцям, що постало з лат. *Franciscus* через посередництво нім. *Franz* або з італ. *Francesco*

(Ladó 157, Knappová 97). 2. Від старопол. апел. *ferenc* — “бідняк”, “голяк” (Raczek 95).

Ференцик — Уж, Хс. 1699: *Ferenczik Roman* — Чинадьово (Maksay 564). ◀ Від антр. **Ференц** + суф. -ик.

Ференцій — Вн, Пр, Уж, Св. ◀ Угор. утворення з патр. суф. -і від антр. **Ференц**.

Ференчик — Грабівниця, Мукачів. 1783: присяжний *Demetrius Ferencsik* — Чинадьово (Удварі-2 304). ◀ Від антр. *Ференц* + -ик. Чергування ц/ч пояснюється, як і у апел. *хлопець* — *хлопчик*.

Ференчук — Терново, Криве. Пор. 1787: *Ferenczak* — Котів на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Ференц** + -юк.

Ферима — Тч. 1787: *Feryma* — с. Сторожі Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Рум п-ще *Fărimă*, що від апел. *fărimă* — “крихта”, “шматочок” (Const 271, Jordan 196).

Ферко — Мк, Ір, Вб. 1567: кр. *Ferko* — Сасово (Szabó 480); 1618: кр. *Dmitr Ferko* — Розтока на Маковиці (Mars 75); 1787: *Ferko* — Княжолука, Присліп, а 1819 р. — Біньова на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. імені *Ferko*, *Fer*, що з *Олифер*, *Слевферій* чи *Алферій* (Керста 111). 2. У новіші часи основою для творення таких іменувань на Зак могло стати й місц. ім'я *Ферко* (Чопей 415), хорв. чи слц. *Ferko* (Šimundić 412, SSJ VI 134), що з угор. *Feri*, *Ferenc*, *Ferkó*, *Ferdinand* (Kázmér 362).

Феркулич — Худльово. ◀ Від місц. андр. *Феркуля* — “дружина **Ферка**” + -ич.

Ферлюк — Луги. ◀ Укр. патр. утворення з суф. -юк. Твірна основа п-ща нагадує бойк. п-ще *Fereletycz* 1787 р. із сіл Росохач та Висоцьке (ЙМ), але більш імовірно, що твірною основою п-ща було нім. п-ще *Ferl*, *Fehrle* (Bahlow 138, 135).

Фертінський — Вишково. Пор. 1755: п-ще *Fercza* (*Ferczák*) — Заріччя (Szabó 276). ◀ П-ще слов., але твірна основа незрозуміла. Імовірно, якийсь ойк. (див. Kázmér 362).

Ферцик — Нова Стужиця. ◀ Від імені *Ферцьо*, що з *Олифер* або угор. розм. *Feri* (укр. *Fedir*, *Ферцьо*), + -ик. Пор. 1787: п-ща *Fercio*. *Ferciak* — Явірки на Лемк (ЙМ).

Ферцьо †. 1755: п-ще *Fercza* (*Ferczák*) — Заріччя (Szabó 276). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Feri*, що функціонально співвідноситься з угор. іменем *Ferenc*, а відповідіє укр. оф. імені *Fedir*.

Фестоврій [Фестоврі] — Теково. ◀ 1. Можливо, від пол. п-ща *Ferstor*, що з нім. *Forszter* — “старший лісничий” (Rymut 200). 2. Більш імовірно, від канон. імені гр. пох. *Феостирикт*,

апел. зн. якого — “підтримуваний Богом” (Справочник 467).

Фетенич †. 1575: батраки *Luc.*, *St. Fetenych* — Вел.Бичків (Bélay 173); 1605: кріпаки *Fetenich Ivan*, *Luka* — Луг (Bélay 173); 1672: кр. *Fetenics Ivan* — Ясиння (Bélay 173). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від жін. імені *Фетіма*, яке с демін. від болг. імені *Фета* (Илчев 509), або від хорв. імені *Фіта*, що з *Теофіта* (Šimundić 408).

Фетчик †. 1751: парох *Ioan Фетчик* — Турички (Гаджега-Уж 160). ◀ Від антр. **Фетько** + суф. -ик.

Фетько — Хс, Тч, Ір, Вн, Пр, Мж, Вб. 1572: кр. *Mich. Fetyko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1610: кенез *Fetyko Zemega* — Буковинка біля с. Ждєньово (LchAd III 61); 1682: *Fetyko Ivan* — Сіль (UetC 88-59); 1720: кр. *Lad. Fetyka* — Керецькі (Bélay 163); 1751: *Катарина Фетькова Олоковска* (Гаджега-Уж 156). ◀ Фонет. запис місц. укр. імені *Федько* (Karaš 130). Пор. 1610: кенез *Fetyko Zemegha* — Буковинка (LchAd III 61).

Фетькович †. 1580: кр. *Jo. Fetkovich* — Рипиний (Béla 184); 1699: вл. *Fetkovics Péter* — Сасівка (LchBer 708). ◀ Від антр. **Фетько** + суф. -ович.

Фехтел — Станово. ◀ Нім. п-ще з топоапел. *Fechtel* — “мочар” (Bahlow 134).

Фецак †. 1803: гр.-катол. сваяц. *Joannes Fetzak* — Марія-Повч (Ud-2 386). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від антр. **Фецьо** або *Фець*.

Фецин †. 1648: кр. *Feczin Demko* — Неліпино (Maksay 169). ◀ Від жін. імені *Феця*, тобто *Федора*, + суф. -ин.

Фецьо — Синевир. 1701: кр. *Lad. Fecsűw* — Сімир (UetC 115-27). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Федцьо*, *Фецьо* або *Фець*, що відповідає оф. *Fédip* (Керста 137, Караš 228, Bélay 200). 1787 р. на Лемк засвідчено 18 п-щ, утворених на основі цього популярного на той час імені: *Fesak*, *Fecenko*, *Feceszko*, *Fecyk*, *Fecyna*, *Fecus*, *Feciszyn*, *Feciw*, *Feciow*, *Fecinko*, *Fecko*, *Fecula*, *Feculanczyn*, *Feciura*, *Feciuch*, *Feciak*, *Fecko* (Красовський 154-155, Кої 188), структура яких переконливо доводить, що твірною основою їх могло бути лише чол. ім'я *Федь*, *Фець* або *Фецьо*. Пор. 1605: *Bele Feth* — Розавля (Bélay 187). Ці п-ща є і поза Лемк, причому були й давніше. Пор. 1648: *Feczin Demko* — Неліпино (Maksay 169). Багато їх на Бойк (ЙМ), зокрема такі, як *Фецяк*, *Фецько*. Однак було й жін. ім'я *Феця*. Пор. 1648: *Feczin Demko* — Неліпино (Maksay 169).

Фечик — Уж. Пор. 1682: *Fetsiku* (!) *Fettyko* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ 1. Імовірно, фонет. запис імені *Федчик*, що з *Федько* або з *Федець* чи

Федцьо́, зрештою — з імені *Федір*. 2. Від нім. п-ща *Fetsh*, апел. зн. якого — “комиш” (Bahlow 138).

Фéчка — Довге, Вел.Лучки. 1743: п-ще *Fecske* (!) — Гребля (Szabó 346); 1787: *Feczko* — Кам’яна на Лемк (ЙМ); 1787: *Feczko Jacko*, а 1819 — *Feczko* — Гниле на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Можливо, угор. назва птаха *fecske* — “ластівка”. 2. Фонет. запис. лемк. імені *Феццьо́*, шенеляве/ць/ якого закарпатці прирівнюють до м’якого/чь/. Отже, ім’я *Фéцько* тут стало *Фéчко*, а далі — дія аналогії. Запис чол. імені *Фечко* засвідчено 1772 р. в с. Липник, що в ком. Спіш: *Feczko Mamrila* (Ud-4 139).

Фéшко — Уж. Пор. 1787: *Feszko* — Лосє на Лемк, *Feszko Fediow* — Гниле на Бойк. ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фесько* або *Chwesz*, що з *Федір* (Керста 129, 137) у його лемк. чи східносл. вимові, де пом’якшене/сь/ сприймається як /шь/.

Фещу́к — Ясиня. Пор. 1787: *Feszko, Feszczyszyn* — Босько, Улюч на Лемк (ЙМ), а 1819: *Feszczak* — Созань на Бойк (ФМ). ◀ Від чол. імені *Фесько* чи жін. імені *Фéська* (є *Федір* і *Федора*) + суф. -як, а можливо, й безпосередньо від імені **Фешко́**.

Фівді́й [Фівді́] — див. **Фелді́й**.

Фиді́рка [Фиді́рка] — див. **Феді́рка**.

Фийка — Уж. ◀ Можливо, від імен *Дорофій*, *Тимофій*... + -ко з подальшою заміною форманта -ко на -ка.

Фийкешга́зій [Фийкешга́зі], -ія — Уж. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Фекешга́зій**.

Фийнш — Довге Поле. 1600: гор. *Mati Fenies* (!) — Вишково (Bélay 215). ◀ Угор. п-ще від прикм. *fényes* — “блискучий”.

Фийса — Пр, Уж, Рх. 1773: кр. *Fycza* — Ботар (ПеПред 313). П-ще поширене також серед бачв. руснаків (ЧуРусн 109). ◀ Нині сприймається як явний мадяризм, тобто від місц. укр. діал. *фійса* — “сокира”, що з угор. *fejse* — “т. с.”. Можливо, первинна мотивація п-ща ховається в давньоукр. імені *Фесьо́*, *Фесь*, *Фес*, отже, *Федір* (Керста 129, 137). Див. ще **Фийса́к**.

Фийса́к — Розтоцька Пастіль. 1787 і 1819: *Feysak* — Плав’є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Фийса** + -а́к. Написання п-ща у XVIII ст. через літеру *el*, а ще більшою мірою ареал його побутування в ту пору (Прикарпаття), схиляє до думки, що в основі п-ща не угор. *fejse* — “сокира”, а укр. ім’я *Фесь*, тобто *Федір*.

Финдзь — див. **Фензь**.

Фі́ркій [Фі́рки] — Олешник, Н. Ремети і В. Ремети. ◀ Імовірно, угор. утворення з

формантом -і від якогось заст. укр. імені, як *Алферій*, *Оверкій*, *Олефірко* (Керста 11), або угор. розм: *Ferkó* (< *Ferenc*).

Фирца́к [Фы́рца́к] — Ир. Пор. 1448: мікротоп. *Фырцина пастька* — Сучава (ССУМ II 504). ◀ 1. Від давньоукр. імені *Фирцьо*, що з *Олефірцьо* або з якогось імені гр. пох., як *Порфир*, *Никифор*, чи угор. *Feri*, + -ак. Пор. ще 1787: *Ferciak* — Явірки на Лемк (ЙМ). 2. Від рум. *fîrşă* — “непосида” (Const 275) + -ак.

Фи́ца [Фы́ца] — Синевир. 1475: *Ficza Demeter* — Білки (LehBer 156); 1487: кр. *Ge. Fycza* — Джулешті (Bélay 142). ◀ Від рум. *fîţoş* — “гарний”. М.Казмир зближує угор. п-ще *Ficse* з угор. апел. *fice* — “кривий” (Kázmér 363).

Фи́щук — див. **Фещу́к**.

Фі́вгар [Фі́вга́рь], -ря́ — В.Ворота. ◀ П-ще нез’ясованого пох. Можливо, з гр. канон. імені *Філагрій* (< *pholagros* — “люблячий”).

Фі́глер — Кінчеш. 1772: кр. *Petro Figlyar* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 163). ◀ П-ще *Fi(e)gler* утворене від апел. *fiegel* — “жарт”, наявного у поляків (Румут 192). П-ще *Фігель* є у лемків (Красовский 155). У Німеччині є також п-ще *Fiedler* (Bahlow 139). Пор. ще 1671: *при Петрѣ Фидляри* — Бобовище (ПаПо-3 36).

Фі́зер [Фі́зурь] — Св, Пр, Мк, Уж, Вб, Ир, Хс, Вл. 1264: фортеці *Bereg et Fizer castris* — Береги (Györfy 535); 1567: *Füzer Iwko* — Стройно (UetC 53-12); 1607: гор. *Füserj Andras* — Ужгород (UetC 104-8); 1645: кенез *Füzer Demeter* — Свалява (LehBer 180); 1690: сваяц. *Füzer Peter* із родини кенезів — Стройно (LehBer 746); 1704: кр. *Füzer Fedor* — Косино (HodGens 6); 1773: присяжний *Joannes Füzer* — Лопушанка (Ud-5 53); 1778: присяжні *Nicolaus Füzer, Basilius Vüzer* — Стройно (Ud-2 305). ◀ 1. Можливо, пов’язане з нім. ос. назвою *Fiess*, а через неї — з апел. *Fieß* — “підступний ворог” (Румут 196). 2. Безуфіксне угор. утворення *Fyzer* від назви середньовічної (XIII ст.) фортеці і маєтку *Füzer*, розташованого на території ком. Абауй (Kázmér 384). 3. Нім. п-ще *Fiezler* і *Füser* — це ім’я, що відповідає кал. імені *Vincentius* (Gottschald 184).

Фі́кслер — Довге. ◀ Нім. п-ще *Fixler* виводять від давньої герм. іменної основи *Friducho* (Gottschald 191).

Філак — Хуст, Королево. 1772: кр. *Adam Filak* — Сулин у ком. Спіш (Ud-4 186); 1787: *Filak* — Ждиня, Воловець та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. імені *Філ*, що з *Філімон*, *Філарет*, *Філін*, *Теофілакт* (Керста 129, 137, ВІЛ 261,

Majtán-Považaj 215), + -ак. П-ще, як і ім'я *Filak*, є також у Хорватії (Leksik 167, Šimundić 413).

Філевич †. 1697: п-ще *Filevicz* — Тарна в ком. Угоча (Szabó 395). ◀ Від антр. *Філ* або **Фільо** + -евич.

Філей [*Філії*] — Вн, Тч, Вб. 1689: кр. *File Dumitru* — Діснопоток (Bélay 136); 1787: *Filley* — Плав'є, а *Fylycz* — Мізунь на Бойк (ЙМ). ◀ Від розм. імен *Філа* чи *Філя*, які співвідносяться з тими ж іменами, що й *Філ* (див. **Філак**), + -ей.

Філеп — Білки, Підвиноградів. 1605: кр. *Mathe Philer* — Ганичі (Bélay 141); 1715: кр. *Filer Mattyas* — Нанково (Bélay 154); 1729: *Андрей Фолеп* — Ком'яти (Стрипський-1 58); 1787: п-ще *Filer* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Наближене до угор. правописного вар. імені *Філін*, співвідносного з укр. іменем *Пилін*.

Філеш [*Філеш*] — Мж, Ір. 1571: кр. *Makzym Füles (Files)* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1604: вл. *Jac., Nic. Files* — Десешті (Bélay 134); 1671: кр. *Füles* — Раковець (Szabó 458); 1699: *Files Márton* — Кольчино (Maksay 561). ◀ 1. Угор. п-ще *Füles*, імовірно, від угор. апел. *füles* — “вухань” (Kázmér 381). 2. Менш імовірно, від чол. імені *Філь* (< *Теофіл*, *Філімон*, *Панфілій*).

Філіп — Хс, Тч, Вн, Рх, Ір. — Див. **Філіп**.

Філімон — Богдан. 1696: кр. *Filimon Bilas*, де *Філімон* є іменем — В.Руна (Bélay 186). ◀ Від кал. імені *Філімон*. Пор. 1689: кр. *Filemon Kira* — Бардфалва (Bélay 125); 1696: кр. *Filimon Bilas* — В.Руна (Bélay 186).

Філімонце †. 1605: кр. *Filimonecz Jakab* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від антр. **Філімон** + суф. -ець.

Філіп — Хс, Тч, Вн, Рх. 1605: кр. *St. Philer* — Терново (Bélay 166). ◀ Наближений до угор., слц. та пол. вимови вар. кал. імені *Filip* — укр. *Пилип*.

Філіпканич †. 1705: свідок *Kosty Filipkanics* — Добрянське (HodOkm 439). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Філіпкánя* — “дружина *Філіпка*”.

Філіпкович †. 1570: *Laur. Filipkowych* — Мартинка (UetC 53-14). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. *Філіпко*.

Філіпович †. 1652: архідиякон стропковський *Алекс'їй Филитович* (Гаджега-3 30); 1710: сваяч. *Polycarpus Filipovicz* — Мукачів (HodOkm 534). ◀ Від антр. **Філіп** + -ович.

Філіпчик — Зняцьово. Пор. 1787: *Filipczak* на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Філіп** + -чик або від імені *Філіпко* чи *Філіпéц* + -ик.

Філіпчин †. 1720: кр. *Filipcsiny (!) Fedur* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від жін. іменування *Філіпка* — “дружина або дочка *Філіпа*” + пос. суф. -ин.

Філлер †. 1555: кенез *Fillér László, Ladislaus Filler* — Бобовище (LchAd 159); 1715: кр. *Filler Hrinyo* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від назви угор. грошової монети *fillér*.

Філо †. 1773: присяжний *Theodorus Filo* — Чинадьово (Ud-2 304). ◀ Усіч. вар. імен *Філін*, *Філімон* або *Теофіл*.

Фільо — Св, Мк. 1371: *Phile de Korchua* — Карчава (Nagy-1 376); 1690: пан *Petrus Filo* — (Лучкай 16. — С.49); 1371: *Clemens filius File de Korchwa* — Карчава (Nagy I 373); 1787: *Filo* — Чарна, а п-ще *Fil, Fil* — у 13 селах на Лемк (ЙМ, Красовський 155). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Фільо*, яке в ті часи співвідносилося з десятком імен гр. пох., що починалися на *Філ-* або закінчувалися на *-філ*: *Філарет*, *Філімон*, *Філіціан*, *Філін*, *Панфіл*, *Теофіл*... (Див. ще *Мajtán-Považaj 215*).

Фільтюх — Богдан, Розтока. ◀ Утворення однозначно укр., але семантика твірної основи не зовсім чітка. Очевидно, це якесь гр. ім'я, що починається на *Філ-* або закінчується на *-філ*.

Фільцян — Собатин. — Див. **Фельця**н.

Фінгар †. 1773: присяжний *Joannes Fingar* — Драгушовиця на Вл (Ud-5 54). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, від давньоверхньонім. апел. *Fingar* — суч. *Finger* у зн. “палець на руці”.

Фінцик †. 1716: п-ще *Finczik* — Матієво (Szabó 411). ◀ Від якогось імені, що починається на *Фі-* або закінчується на *-фін*, + -ик.

Фірге (невідм.) — Дротинці. ◀ Від угор. п-ща *Fürge*, що з апел. *fürge* — “моторний, спритний” (Kázmér 383).

Фіресник — Тересва. ◀ Укр. утворення з суф. -ник від угор. апел. *fürész* — “пила”, “пилорама”. Імовірно, допрізвнищеве зн. лексеми *fürisnik* — “той, що працює з пилою”.

Фіріс — Іза. 1640: кр. *Firez* — Туртеребеш (Szabó 529); 1673: кр. *Fürész Orban* — Іза (Bélay 168). ◀ Від угор. п-ща *Fürjész*, що з апел. *fürjész* — “птахолов”, або з угор. п-ще *Fürész*, що з апел. *fürész* — “пила”. Можливо також, що первинна мотивація п-ща була пов'язана з кал. іменем *Фірс*, яке в давньоукр. мові було досить популярне (Керста 130). На Гуц побутує п-ще *Fireščuk* (Vincenz 523).

Фірішак [*Фірішэч*] — Рх. ◀ Від антр. **Фіріс** + -чак.

Фірка — Довге, Воловиця, Приборжавське. Пор. 1787: *Firko, Fyrko* — Турка, Бусовисько, *Firkulak* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від старопол. апел. *firka* — “дрібна монета” (Reczek 95). 2. Морфол. видозміна п-ща *Фірко* (див. вище),

яке постало з імені *Фірко* (≠ *Олефірко*, *Замфірко*, *Порфірко*... — Ковачев 535).

Фірстер [*Físter*] -ера — Мал.Березний. ◀ Від нім. ос. назви *Fürst*, а та — з апел. *Fürst* “князь”. П-ще є і в Польщі (Rytm 195).

Фірцак — Вн. — Див. **Фирцак**.

Фіряк — Кобилецька Поляна. ◀ Імовірно, від якогось кал. імені, що закінчується на -*фір*, як *Олефір*, *Замфір*, *Порфір* (Грк 202), + -як.

Фістер — Лубня, Тересва. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Фірстер**.

Фітас — Гукливий, Мідяниця, Скотарський. 1773: присяжний *Joannes Fitasz* — Гукливий (Ud-5 55). Пор. 1715: кр. *Fetyász Ferencz, Mikitya* — Нове Барово (Bélay 210). Пор. 1819: *Fitisz* — Рожанка на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від давньоукр. кал. імені гр. пох. *Неофітас* зі збереженням фінального -ас або з ін. гіпокоризмів, як хорв. *Fita, Fito* (Štimundić 413).

Фіца †. 1475: *Ficza Demeter* — Білки (LchBer 156); 1572–1575: кр. *Mich. Ficze* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1672–1696: кр. *Jo. Ficza* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від локального (генетично волоського) антр. *Фіца*, який у Мараморші в XVI–XVII ст. функціонував як оф. ім'я до *Філін*, тобто Пилип (Bélay 118). 2. Від місц. дієсл. *фіцати* або *фіцати* — “хвицати”. 3. Від хорв. гіпок. імені *Fico*, співвідносного з такими повними іменами, як *Filaret, Filimon, Filip* (Štimundić 413).

Фіцай — Тч, Хс, Вн, Ір. 1449: кр. *Ficzay Jaczko* — Сойми (Bélay 220); 1642: кр. *Ficsai* (!) *Lászlo* — Ганичі (Bélay 141); 1649: кр. *Ficzay Jaczko* — Сойми (Bélay 220); 1715: кр. *St. Ficzej* — Ганичі (Bélay 141); 1751: диякон *Стефан Фіцай* — Ганичі (Гаджега-М 182). ◀ 1. Укр. (історично волоське) патр. утворення з суф. -ай (як і *Данкай*, *Липай*, *Марушкай*) від антр. **Фіца** або від болг. *Фицо* (Илчев 511, Ковачев 535). 2. Рум п-ще *Fîroi*, що з апел. *fîra* — “дитя” (Iordan 202).

Фіцала — Бараничів. ◀ П-ще на початку ХХ ст. принесено з Галичини. 1. Від того ж імені *Фіца*, що і п-ще **Фіцай**, за допомогою рум. форманта -*ала*. 2. Рум. п-ще *Fîşilă* (Iordan 202). Пор. ще лемк. п-ще 1787 р. *Ficula* в с. Дальова (ЙМ).

Фіцаканінець — Мукачів. ◀ Від місц. укр. андр. *Фіцакія* — “дружина **Фіцка**” + -*инець*. Про п-ще **Фіцко** див. далі.

Фіцко — Мукачів. Пор. 1787: *Fecko* — Чистогорб, Залуж, Чертеж на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. дієсл. *фіцкати* “хвицати, брикати” (Он II 331). 2. Від угор. п-ща *Fickó*, апел. зн. якого — “молодий парубок” (Kázmér 364).

Фіця — Боронява. 1453: шл. *Mich. Fycze* — Десешті (Bélay 140). ◀ Від локального чол. імені *Фіца*, що упродовж XVI–XVII ст. у Мараморші виконувало функцію імені *Філін* (див. **Фіцай**).

Фічора — Мж, Мк, Вн, Св. 1715: кріпаки *Lad., Mich. Ficsoren (Fecsoriny)* — Студений (Bélay 143). ◀ Від рум. апел. *fecior* — “хлопець”, “парубок”, “син”, “слуга”. Пор. ще закарп. діал. *фічур* — “хлопець-підліток”, “франт” (Уж).

Фічорин †. 1715: кріпаки *Lad., Mich. Ficsorin* — Студений (Bélay 143). ◀ Посес. прикм. від антр.

Фічора.

Фічора — Чумальово. ◀ Фонет. вар. п-ща

Фічора.

Фічоряк — Подобовець, Сойми. ◀ Від **Фічора** + -як.

Фішер — Тур'я Бистра, Пузняківці. ◀ Нім. п-ще *Fiescher*, що з нім. ос. назви *Fiescher* — “рибалка”.

Фішерюк — Рх. ◀ Від антр. **Фішер** + -юк.

Фія — Уж. ◀ 1. Усіч. вар. котрогось із кал. імен зразка *Тимофій*. 2. Угор. п-ще *Fia*, що від апел. *fiu* — “хлопець”, “син” (Kázmér 363). Пор. 1449: гор. *deserta Michaelis Fyachka* — Михайлівці (Nagy-2 443), тобто “хлопчик, синок”; 1648: кр. *Fias Ferencz* — Чинадьово (Maksay 522).

Фіялка — Мукачів, Ужгород. ◀ Від місц. укр. назви квітки *фіялка*.

Фленько [*Фльнько*] — Уж, Мк, Пр. 1715: кр. *Jo. Flenka, Flenyka* — Драгово (Bélay 168). ◀ Укр. утворення з формантом -*ко* від місц. дієсл. *фльнькати* — “схлипувати, ридати, риумсати” (Ж-Н 1029, Гг 198). Отже, воно належить до тієї ж словотвірної моделі, що й *скачко*, *хвалько*, *чучко*.

Флійса — Данилово, Олександрівка. ◀ Фонет. вар. п-ща **Фліса**.

Флінтич [*Фльнтич*] — Ганичі, Вишково, Нересниця. ◀ Правдоподібно, від карп. апел. *флінтати/флінта* — “мисливська рушниця” (Ж-Н 1029, Гр IV 378) + -*ич*. Підставою для появи п-ща могло стати метафор. зн. апел. — “неохайна, недбала дівка” (Гр IV 378) чи місц. дієсл. *флінтатися* — “вештатися” (Уж).

Фліса — Дулово. Пор. 1715: кр. *Alex Fliszt* — Драгово (Bélay 163), *Lad. Flisko* — Крачуново (Bélay 161). Пор. 1787: кр. *Flis* — Мізунь на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також серед поляків (Rytm 197). ◀ Можливо, від пол. *flis* — “плотар, плотогон” — “моряк” (Reczek 96, Гр IV 378) у формі род. відм.

Флиско †. 1715: кр. *Lad. Flisko* — Крачуново (Bélay 161). ◀ Від антр. **Фліса** + суф. -*ка* з подальшим переходом п-ща у парадигму на -*ко*.

Флі́нтер — Косівська Поляна. Пор. 1819: *Flyntyszyn* — Бориня на Бойк (ФМ). ◀ Від нім. *Flinter* — “озброєний рушницею” (Bahlow 145).

Фло́ря — Рх. 1665: кр. *Jo. Flora* — Петрово, 1772 — *Koszta Flore* — Луг, 1773 — *Andre Flore* — Діснопоток (Bélay 179, 173, 195). ◀ Від давньоукр. імені *Флор* (Керста 130) або рум. чи хорв. імені *Flor* у формі род. відм. Місц. румуни розуміють апел. зн. лексеми *флора* як “квітка”, часто використовуючи її і як чол. ім’я, і як кличку для тварин рябої масті. Пор. болг. і рум. чол. ім’я *Флорьо* та жін. ім’я *Флора* (Ковачев 536).

Фля́шка — Хуст, Солотвина. 1618: кр. *Sztasek Fliaska* — Габолтів (Mars 94). Пор. 1787: *Flaszczyszyn* — Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *фляшка* — “пляшка”.

Фляшкó — Хуст. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Фляшка*.

Фогара́шій — Ір, Мк, Вн. 1751: земле-власник *Золтан Фогарашій* — Велятин (Deszö 28). ◀ Угор. п-щево утворення *Fogarasi* з формантом *-i* від рум. ойк. *Făgărașabo* традиційного місц. ойк. *Фогараші* (суч. оф. *Зубівка* на Мк).

Фогоро́ш — Вел.Копаня, Хуст. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Фогораші*, етимон якого сягає трансільванського ойк. *Фогараші*.

Фодо́р — Жнятино. 1264: *Fodor* — Брід (Györfy 536); 1450: кр. *Fodor* — Виноградів (Szabó 420); 1580: кр. *Bric. Fodor* — Олександрівка (Bélay 189); 1614: кр. *Sim. Fodor* — Дулово (Bélay 138); 1651: шл. *Balint Fodoran* — Серфалва (Bélay 197). ◀ 1. Мадяризований вар. кал. імені гр. пох. *Theodor, Fedor*. 2. Угор. п-щево утворення від прикм. *fodor* — “кучерявий” (Kázmér 368).

Фодорик †. 1672: кр. *Fodorik Ilko* — Ясиння (Bélay 166). ◀ Від антр. **Фодо́р + -ик**.

Фодору́ц †. 1684: кр. *Fodorutz Ivan* — Ро-сішка (Bélay 208). ◀ Від антр. **Фодо́р + рум. демін. суф. -ц**.

Фозекóш — Мк, Вн, Ір, Хс. 1570: *Fazekas* — Сасово (Szabó 481); 1685: *Fazekas Istvan iudex primarius* — Ужгород (HodAd 24). ◀ Угор. п-ще від апел. *fazekas* — “гончар”.

Фозейко́ш — Довге. ◀ Фонет. вар. п-ща **Фозеко́ш**, тобто без скор. кореневого голосного *lé/*.

Фо́зікош — Вел.Лазі. ◀ Угор. говірковий (ікаочий) вар. п-ща *Fazekas*. Див. **Фазекáш**.

Фо́ков — Підвиноградів, Онік. ◀ Угор. п-ще від угор. зооніма *Fakó*, яким угорці та словаки (слц. *fako* — SSN I 436) називають волів і коней блідо-жовтої або блідо-коричневої масті (Kázmér 343).

Фо́кус — Мукачів. ◀ Можливо, в основі п-ща лежить кал. ім’я гр. пох. *Phokus* (укр. *Фокій* — “житель *Фокіди*”), але на ньому позначився також вплив апел. *фокус* у зн. “жарт, вибрик”.

Фо́ліч — Загорб. Пор. 1681: шл. *Fole Jerinka* — Джулешті (Bélay 143). ◀ Слов. утворення з суф. *-ич*, але семантика твірної основи нечітка. Можливо, це видозміна п-ща **Фáлич**, яка коригує угор. передавання кореневого */a/*.

Фолу́чка — Макарьово. ◀ Правдоподібно, морфол. видозміна п-ща **Фáлучка**.

Фолу́чко — Дунковиця. ◀ Укр. десуфікація угор. прикм. *Falucska* (угорці з 1773 по 1920 р. укр. с. *Богуревця* угорці офіційно називали *Falucska* (ДжеОч 250).

Фольо́вка — Вн. 1743: кр. *Fojóka* — Черна (Szabó 307). ◀ 1. Від закарп. мадяризму *фольовка* — “поздовжна балка під стелею” (Ворочово), що з угор. *folyóka* — “т. с.”. 2. Від слц. діал. *foľovka* — “вид бур’яну” (SSN I 555).

Фольовчу́к — Рх. ◀ Від **Фольо́вка + -юк**.

Фондови́ч †. 1648: кр. *Fondonich Jurko* — Свалая (Maksy 528). ◀ 1. Правдоподібно, від тієї ж антропооснови, що й п-ще **Фунда́нич**. 2. Від пол. діал. лексеми *funda* — “проща” (Rymut 207).

Фо́нтош — Мк, Ір (здебільшого цигани). ◀ Нині п-ще сприймається як угор. лексема *fontos* — “важливий”. Більш імовірно, що це угор. адаптація кал. імені гр. пох. *Ксенофонт* чи *Ніфонт*. Пор. 1638: шл. *Theod. Font* — Драгомирешті (Bélay 137); 1715: кр. *Damian, Matyi Fonta* — Солотвина (Bélay 201).

Фо́нчікій [Фо́нчікі], **-ія** — Виноградів. Пор. 1577: кріпаки *Fanczyk, Fanchykai* — Шаланки (Szabó 464); 1600: городяни *Jo., Christ. Fanczikai* — Хуст (Bélay 151). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Fancsika* (по-укр. — *Фанчиково* — Вн).

Фо́ргачій [Фо́ргачі] — Бронька, Лисичово. 1574: шл. *Forgach Imre* — Підгірне (Szabó 444); 1787: кр. *Forgacz* — Паворозник на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. п-ща *Forgács*, де апел. *forgács* — “тріска, стружка, уламок” (Kázmér 371–372) або зі старопол. *forgocz* — “путо” (Reczek 97).

Фо́рес — Ясиння. 1701: свідок *Paulus Foris* (!) — Мукачів (HodOkt 409). Пор. мікротоп. *Фо-рьськес поле* — Верб’яж (Вл). ◀ 1. Усіч. вар. гр. імені на зразок *Никефорос, Христофорос*. 2. Від пол. апел. *forys* — “помічник фурмана” (Rospond I 257, Rymut 200).

Фореско́к — Ясиння. ◀ Від антр. **Фо́рес + -юк**.

Фо́рза́н — Скотарський, Воловець. ◀ Напевно, основою п-ща стала пол. лексема *forsa* — “гроші, монета”.

Форин †. 1772: присяжний *Marcus Forin* — Латірка (Удварі-2 301). ◀ Укр. утворення з суф. *-ин* від тієї ж основи, що й п-ща **Фаріна**, **Фарінець**, **Фарінич**, **Фарніюк**.

Форінець, *-нця* — Мукачів. 1715: *Fozinecz* (!) *Hrihur* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ Правдоподібно, фонет. мадяризований вар. п-ща **Фарінець**.

Форінь [*Форысь*] — Нова Розтока на Вл. 1468: шл. *Fori* — Вишково (Bélay 219); 1550: кр. *Fr. Foris*. 1570 — *Mich. Foris* — Добрянське (Bélay 177); 1574: кр. *Foris* — Велятин (Szabó 537). ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Форес**. 2. Від укр. *фóрес* — “вареник” (Ж-Н 947). 3. Від пол. *forys* — “помічник фурмана”, “ординарець гусарського офіцера”.

Форіш [*Фовриш*] — Кушниця, Підвиноградів. 1550: кр. *Dem. Foris* — Руське Поле (Bélay 211); 1550: кр. *Fr. Foris* — Добрянське (Bélay 177); 1701: свідок *Paulus Foris* — Мукачів (HodOkm 409); 1772: присяжний *Ladislau Foris* — Велятин (Джедел 284). ◀ Угор. кал. ім'я *Fóris*, що з давнішого вар. *Flóris* — *Florian* (Ladó 158, Hajdú 42, Kázmér 373).

Форкавець [*Форкавиць*], *-вця* — Тч. ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від місц. прикм. *фóркавий*, що з *фóркати* — “пирхати” (про коней — див. Он II 332); отже, *фóркавець* — “той, що пирхає”.

Форкович †. 1751: парох *Михаил Форкович* — Бегендятьська Пастіль (Гаджега-Уж 163). ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-ович* від незасвідченого антр. *Форк*, який міг співвідноситися з повним іменем *Христофорк*.

Форкош — Хс, Тч, Рх, Вн, Мк, Уж, Вб, Св. 1222: *dominum Forkos de villa Kemesa* — ком. Саболч (RegVar 280); 1234: *videlicet Forcasis* — ком. Берг (RegVar 300); 1450: кр. *Farkas* — Вел.Копаня (Szabó 547). Більше прикладів див. на **Фаркаш**. ◀ Від угор. лексеми *farkas* — “вовк” (буквально — “хвостатий”), яка до ХХ ст. в угорців виконувала роль власного особового імені, як у сербів *Вук*, у німців — *Wolf*, а у румунів *Lupu*. (Див. ще Kázmér 346–347).

Форос — Мж, Вн. Пор. 1605: кр. *Foroska Ignath* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Видозміна п-ща *Форіс*. 2. Можливо, усіч. вар. з кал. імені гр. пох *Христофорос*.

Фортій [*Фóрти*], *-ія* — Вел.Ком'яти, Виноградів. ◀ Від угор. гіпок. іменного вар. *Forti* чи хорв. гіпок. *Forte*, що з *Fortunat* (Ladó 159, Šimundić 413); пор. ще чес. гіпок. *Forta* з *Fortunat*.

Фортуна — Ужгород. ◀ 1. Від кал. імені лат. пох. *Фортунат*. 2. Від укр. запозиченого апел. *фортуна* — “щастя” або пол. апел. *fortuna* —

“масток” (Reczek 98, Rymut 200). Пор. ще рум. п-ще *Fortună* (Iordan 206).

Фоста †. 1720: кр. *Fr. Fozsta* — Діброва (Bélay 120). ◀ Імовірно, фонет. видозміна п-ща *Хваста* або п-ща *Хвуст*.

Фостей †. 1715: кр. *Jo. Fozstey* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від антр. **Фоста** + суф. *-ей*.

Фостіканич — Порошково. Пор. 1787: *Fozdiuk* (!) на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Фостіканич* — “дружина *Фостіка*, тобто *Хвостіка*”, + *-ич*. Пор. ще 1604 р.: вл. *Nic. Foztyla* — Будешті (Bélay 131).

Фота †. 1775: п-ще *Fota* — Рокосово (Szabó 454). ◀ П-ще тієї ж антропооснови, що й антр. *Фотій*, *Фотул*.

Фотан — Хс, Вн, Св. ◀ Від давньоукр. чол. кал. імені *Фоть*, *Фотинь*, *Фотій* чи *Фотіань* (Керста 130), що в перекладі з гр. — “світло, сонце”, + *-ан*. Див. ще **Фатап**.

Фотул — Св, Мк, Пр. 1480: “*свиюев Фьтоули Иваи*” — Сучава (ССУМ II 504); 1570: *Jac. Fotul* — Строїно (UetC 53-14); 1542: вл. *Jo. Thwthwla* (!) — Вишково (Bélay 219); 1549: вдова вл. *Nic. Thuthula* (!) — В.Селище (Bélay 196); 1704: замковий сторож *Foull Péter* — Косино (HodGens 6); 1787: *Futula* — Солотвини на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1604: вл. *Gr. Futula* (!) — Сер.Вишава (Bélay 220). ◀ Від давньоукр. кал. чол. імені *Фот*, тобто *Фотій* (Керста 130, Справочник 469, Šimundić 417), що в перекладі з гр. — “світло, сонце”, + рум. формант *-ul*.

Фофляк — Ярок, Стрипа. ◀ Від місц. укр. *фофляк* — “гугнявець”, що з *фóфлявий*, *фóфлявий* — “гугнявий”, “шепелявий” (Ж-Н 1030, Гр IV 379, Он II 332). Пор. ще 1787: *Foflawy Iwan* — Бітля на Бойк (ЙМ).

Фраїтик — Пр, Вб. ◀ 1. Нім. *Freitag* — “п'ятниця” (Bahlow 140, Gottschald 190), видозмінено за аналогією до укр. утворень на *-ик*. 2. Від п-ща *Фрайт*, поширеного на Дрогобищині (Льв), + суф. *-ик*.

Фрамута — Пилипець. ◀ У фінальній частині п-ща проглядається укр. іменний суф. *-ута* (пор. *Васюта*, *Генюта*, *Масюта*), але зн. твірної основи нечітке. Можливо, п-ще з хорв. імені *Franota*, що відповідає оф. імені *Francisco* (Šimundić 413).

Фраїній — Дулово, Терново. ◀ Гіпок. чол. ім'я з формантом *-i(й)* від повного імені *Fran-tišek*, *Francisk* та ін. Пор. серб. *Франьо*, хорв. *Frane*, *Franco*, чес. *Fraňa*, *Franta* (Грк 202, Šimundić 413, Knappová 97).

Франіца — Хс. ◀ Від ж імені *Франьо*, як і **Фраїній**, + рум. формант *-ița*. Пор. ще п-ще *Franica* у поляків (Rymut 201).

Франк — Вел.Лазі. Пор. 1715: кр. *Franko* — Минай (ПеПред 322); 1787: *Franko Ivan* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від хол. імені *Франк*, поширеного серед кількох народів Центр. Європи (Bahlow 147, Ковачев 537).

Франко †. 1715: кр. *Franko* — Минай (ПеПред 322). ◀ Від етн. *франк* або від ос. імені *Franko*, пов'язаного з ним (Rymut 202).

Франц — Яблунів. Пор. 1570: кр. *Mark Franczowih* — Келечин (Bélay 162); 1715: кр. *To. Franczi* — Чумальово (Bélay 133); 1787: *Franciak* — Бліхарка на Лемк (ЙМ). ◀ Від хол. імені *Franc*, *Franz*, поширеного в Польщі, Німеччині та деяких інших країнах Центральної Європи (Rymut 201, Ковачев 537).

Франці(й) †. 1715: кр. *To. Franczi* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Угор. патр. від антр. **Франц**.

Францович †. 1570: кр. *Marc. Franczowih* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від антр. **Франц** + суф. **-ович**.

Францұх — Тч, Хс. Пор. 1378: етноніми *Francuch*, *Bavor*, *Švab* (SŽK 116); 1715: вл. *To. Franczi* — Чумальово (Bélay 133). ◀ 1. Від давнього укр. етн. *францұх* — “француз”. 2. Від розм. хол. імені *Franz* + укр. суф. **-ух**.

Фрєвлик — Лубня. — див. **Фривліх**.

Фрєган — див. **Фрїган**.

Фрєнинець, -ниця — Керецькі, Загаття. Пор. 1570: *Clem. Freynak* — Неліпино (UetC 53-12). ◀ 1. П-ще передбачає твірну основу на **-а** подібно до *Фрєліа* чи *Фрєбіа*, що відповідає молд. жін. імені *Февроніе* (ДумбрМик 157). На Зак такої не виявлено, але у словаків є апел. *frířa* — “жінка з фізичними вадами” (SSN I 461). 2. Від болг. жін. імені *Френа*, що з *Френгія* (Ковачев 538), + **-ишець**.

Фрєніс — див. **Фрїніс**.

Френко †. 1691: гор. *Frenko Andras* — Ужгород (HodAd 28). ◀ Правдоподібно, видозміна п-ща **Франк**.

Фрєчка — Хс. 1697: кр. *Freczko Ferencz* — Драгово (Bélay 169); 1705: свідок *Frecsko Bancsuv* — Драгово (HodOkm 426). ◀ Див. **Фрїчка**.

Фривліх — Ставне. Пор. 1567: *Ono Friwerych* (!) — Мартинка (UetC 53-12). Пор. ще 1378: *Frelich*, *Frolich*, *Frulich* (SŽK 167). ◀ Нім. п-ще *Frölich*, *Fröhlich*, що з апел. *fröhlich* — “веселий” (Bahlow 150–153).

Фрїга [*Фрїга*] — Кибляри. Пор. 1715: п-ще *Frigilics* (!) — Нове Село (Szabó 507); 1819: *Fryganicz* — Сянки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від укр. апел. *фрїга* — “дерево завдовжки 7 сажнів” (Гр IV 372). 2. Від пол. назви іграшки *fruga* — “дзига” (Rymut 204), зокрема від метафор. її зн. —

“вертлява людина”, “вертихвіст” (Bubak II 9). Із цим же зн. на Зак вживаються слова *фрїга*, *фрїчка* (Ужан). Пор. ще нім. п-ще *Friege* (Bahlow 151).

Фрїган [*Фрїган*] — Колочава, Королево, Веряця. ◀ Від антр. **Фрїга** + **-ан**. Пор. ще нім. п-ще *Friege* (Bahlow 151).

Фрїз [*Фрїз*] — Ізюл, Пилипець. Пор. 1787: *Fryz* — Тухолька, Гниле, *Fryzow*, *Fryzowicz*, *Fryza* — Бистриця, Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Нім. п-ще *Friese*, що від співзвучного йому етн. (Gottschald 191). 2. Від пол. апел. *fryz* — “битюг, битюк”, “дужий робочий кінь фризської породи” (Reczek 99, Rymut 206). 3. Від пол. *fryz* — “локон, завиток волосся” (Vincenz 450).

Фрїзько †. 1713: п-ще *Frizko* — Довге Поле (ПеПред 322). Пор. ще 1715: кр. *Roman Frisska* — Присліп (Bélay 181). ◀ Від антр. **Фрїз** + **-ко**.

Фрїзькович †. 1772: присяжний *Basilius Friskovics* (!) — Свалява (Удварі-2 304). ◀ Від антр. **Фрїзько** + **-ович**.

Фрїзюк — Лазівщина. ◀ Від антр. **Фрїз** + **-юк**.

Фрїк — Негрово. — Див. **Фрїк**.

Фрїніс [*Фрїніс*] — Мж, Тч. ◀ Нім. п-ще *Fronius* походить від апел. *Frohn* — “той, що належить панові” (Gottschald 192). Пор. ще п-ще *Freins* (Bahlow 149).

Фрїцький †. 1715: декан *Basilius Fricky* — Мукачів (HodOkm 638). ◀ 1. Від антр. **Фрїга** + суф. **-ський**. 2. Від нім ос. імені *Fritz*, тобто *Friedrich* (Rymut 203).

Фрїчка [*Фрїчка*] — Хс. 1697: кр. *Freczko Ferencz* — Драгово (Bélay 168); 1699: *Fricsko Havrillo* — Мала Мартинка, 1715: *Roman Frisska* — Присліп (Bélay 181). ◀ 1. Від антр. **Фрїга** або **Фрїк** + суф. **-чка**. Пор. ще 1445: *dicto Andre Frycz* — Перемишль (Smořka II 6). 2. Могло утворитися від старопол. жартівливої лексеми *fryka* — “шмаркач” або від дієсл. *frykać* — “шмаркати” (Rymut 205).

Фрїдманський — Оріховиця. ◀ Від ойк. *Фрїдман* (Слч) або від нім. п-ща *Friedmann* (Bahlow 151) + **-ський**.

Фрїдрік — Чопівці, Середне. 1787: *Frydryk* — Вороблик Королівський на Лемк (ЙМ). ◀ Один із вар. нім. імені *Friedrich*, що в перекладі укр. — “володар світу” (Šimundić 119).

Фрїк — Смолиговиця. ◀ 1. Від слц. або угор. розм. імені *Frico*, співвідносного з повним іменем *Fridrich*. 2. Пол. п-ще *Fryk* виводять з діал. *fryka* — “прочухан” (Rymut 205).

Фрїнгош — Княгиня. ◀ Імовірно, місц. утворення з суф. **-ош** від слц. дієсл. *fringat* — “фуркати, фурчати” (SSN I 461). Отже, *фрїнгош* — це “той, хто бігає”, “хто швидко сновігає”.

Фрінцко — Лінці. 1787: *Fryncko* — Вапенне, Розділля, *Frenczko* — Святкова на Лемк (ЙМ); 1819: *Frynczak* — Вишків на Бойк (ФМ). ◀ Пол. п-ще *Fryncko* виводять із імені *Francisczek* (Rymut 201–202).

Фроїн — Залуж, Зубівка. ◀ Можливо, з нім. апел. *Freund* — “товариш, родич” (Moldanová 70, Bahlow 150).

Фук — Олександрівка. ◀ Пол. п-ще *Fuk* походить від дієсл. *fukać* — “пійхкати”, “дмухати”, “лаяти”, “фиркати” (Rymut 206).

Фукаляк [Фукалєк] — Рх. ◀ Від місц. ос. назви *фўкало* — “той, хто *фўкас*, тобто *дмухас*” + -як.

Фуко — Водиця. Пор. 1819: *Fuchs* — Новотин на Бойк (ФМ). ◀ Нім. п-ще від апел. *Fuchs* — “лисиця”, який у поляків та у німців має кілька переносних зн. (Rymut 206, Bahlow 153).

Фўла — Хуст. Пор. 1662: п-ще *Fulicska* — Карачин (Szabó 380). ◀ 1. Запис 1787 р. *Fulygan* і *Fulyganow* із с. Опір, а також запис 1819 р. *Fulecz* із с. Головецько на Бойк (ФМ) спонукають до думки, що це якесь ім'я. 2. Пол. п-ще *Fuka* виводять із діал. *fuka* — “придуркувата, незграбна людина” (Rymut 207). 3. Хорв. гіпокоризми *Fula*, *Fulo*, які співвідносять із повним іменем *Trifun* (Šimundić 413).

Фулей [Фунїй], -ей — Мж, Ір. 1720: кр. *Jo. Fulle* — Рипинний (Bélay 184). Пор. ще 1622: *Fulicka* — Карачин (Szabó 380). ◀ Від антр. *Фула* + суф. -ей.

Фўлін — Гукливий, Розтока. Пор. 1773: кр. *Fulics* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від антр. *Фўла* + -ин.

Фулинкашич †. 1715: кр. *Fulinkanecz Ivan* — Ізки (Bélay 155). ◀ Укр. утворення з суф. -ич, яке передбачає андр. *Фулинка́я* — “дружина *Фулінки*”, а андр., своєю чергою, від антр. *Фулі́на* (див. *Фўла*).

Фулитка — Вл, Мж, Хс. ◀ Пох. п-ща нечітке. **Фулич** †. 1773: кр. *Fulics* — Радванка (ПеПред 323). ◀ Від антр. *Фўла* + суф. -ич.

Фуличко †. 1662: п-ще *Fulicka* — Карачин (Szabó 380). ◀ Від антр. *Фулич* + -ко з подальшою зміною форманта -ко на -ка.

Фульówka — Сасово, Королево. — Див. *Фольówka*.

Фунданич — Березово, Ужгород. П-ще *Fundanicz* є також у Польщі (Rymut 207). ◀ 1. Від андр. *Фунда́я* — “дружина *Фўнди*”, а особова назва *пан Фундџ* у Сучаві згадується 1428 р. (ССУМ II 503). Пор. ще лемк. п-ща 1787 р. *Funda*, *Fundałowicz* (Красовський 156). 2. Від нім. ос. назви *Fund* — “знахідка” (Gottschald 194). Пор. 1648: *Fondouich Jurko, Panko, Petro* — Свалява (Maksay 528).

Фундашич †. 1775: кр. *Fundantsik* — Бел.Копаня (Szabó 549). ◀ Від тієї ж основи, що й *Фунданич*, або від антр. *Фунда́нець*.

Фундерак — Люта. ◀ Від нім. ос. назви *Funder* (Rymut I 207) + -ак.

Фундиш †. 1648: *Fundis Prokub* — Задільське (Maksay 536). ◀ Від пол. діал. апел. *funda* — “праща, тобто давня ручна зброя для метання каменя”.

Фундурак — Грушово, Терново. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Фундерак*.

Фур — Вл. 1787: *Furow* — Орява, Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від рум. *fur* — “злодій”. Пор. також угор. п-ще *Fura*, що з апел. *fura* — “жвавий, моторний” (Kázmér 378), та бойк. *фур* — “вітрогін” (Он II 335).

Фуранич †. 1699: *Furanicz Illyes, Janos* — Чинадьово (Maksay 563). ◀ Від місц. андр. *Фурáня* — “дружина *Фўра*” + -ич.

Фурда †. 1715: кр. *Furdo Leszo* — Буковець (Bélay 132). Пор. 1493: молд. імена *Toader* і *Драготь*, і *Триф*, і *Фурдоуоу*, і *Моуша* — Сучава (ССУМ II 503). П-ще *Furda* та споріднені є також у Польщі. ◀ К.Римут виводить п-ще *Furda* з пол. діал. апел. *furda* — “дурниця”, “глупотя” (Rymut 207).

Фурдак — Жденьово, Верб'яж. Пор. 1715: кр. *Furdo Leszo* — Буковець (Bélay 132). ◀ Укр. утворення з суф. -ак від ос. назви *Фўрда*, яка в Карп. регіоні вживається в кількох зн.: 1. Укр. *фўрда* — “дрібниця” (Vincenz 534); рум. *furda* — “покидьки, відходи”. 2. Серб.-хорв. *фурда* — “обідранець, голодранець”. 3. Угор. *furda* — “підкладка у халяві” (Kázmér 378).

Фурданич — Заричово, Доманинці. 1682: *Furdanits Fedor* — Заричово (UetC 88-59). Пор. 1787: *Furdiczka, Furdyn, Furdzyn, Furdzium* — Біличі, Сопіт, Воля Блажівська на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Фурда́я* — “дружина *Фўрди*” + -ич.

Фурдєла — Мк, Св. ◀ Очевидно, від антр. *Фўрда* + рум. демін. суф. -ela. Пор. місц. дієсл. *фурдєлиту* — “хурделити” (Ж-Н 963, Гр I 419).

Фурділа — Микулівці. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Фурдєла*. Пор. місц. укр. апел. *фўрдалка* — “пропелер” (Ужан).

Фурдинець †. 1715: кр. *Furdinecz Ivan* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. *Фурда* + -инець.

Фурдів †. 1691: *сію книгу купиць Фурдџе оуукъ* — Тшошка (Сах 95). ◀ Укр. посес. прикм. від антр. *Фурда* або від *Фурдь*.

Фурдій — Вільхівка. ◀ Від п-ща *Фурдь* + -ій.

Фурдо †. 1715: кр. *Furdo Leszo* — Буковець (Bélay 132). ◀ Морфол. видозміна п-ща *Фурда*.

Фурдь — Мж, Вн, Св. 1691: *Сію книгу купить Фурдьъвъ опукъ* — Тюшка (Сах 95). ◀ Правдоподібно, з антр. **Фурда**.

Фурдьо — Вб, Мк. ◀ Імовірно, з антр. **Фурда**.

Фурдянийк — В. Студений. ◀ Укр. утворення з формантом *-ик*, яке передбачає твірну основу *фурдяний* або антр. **Фурдян**.

Фурик — Вн, Уж. Пор. 1787: *Furyk* — Волишинове на Бойк (ЙМ), а також п-ща *Furow, Furij, Furycz, Furgyec* за той же рік із Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Фур** + *-ик*. У хорватів гіпокоризми *Fura, Fure, Furo* співвідносяться з повними іменами *Furij, Furjan* (Šimundić 413). 2. Менш імовірно, від місц. укр. апел. *фурік* — “тачка”, “візок” (Чопей 416), хоча пол. п-ща *Fur, Fura, Furak, Furan...* К. Римут виводить саме з апел. *fura* — “віз” та з апел. *fur* — “крадій” (Rymut 207).

Фуринець †. 1715: кр. *Jo. Furinecz* — Синевир (Bélay 200). ◀ Від п-ща **Фура**, яке є у поляків (Rymut 207), + *-инець*.

Фурий †. 1751: парох *Андрей Фурий* — Іза (Гаджега-М 200). ◀ Від кал. чол. імені *Furij* (Šimundić 120).

Фурканич †. 1727: свящ. *Олексій Фурканич* — с. Білки (Лучкай-Іс 212). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Фурканя* — “дружина **Фурка**”, а **Фурко** — це або від антр. **Фур** + *-ко*, або віддісл. утворення від *фуркати* (Rymut 207).

Фурман — Тч. 1618: кр. *Mikula Furman* — Бенедиківці на Маковиці, а також кр. *Furmanik Andrey* — Розтока (Mars 87, 75); 1715: кр. *Dem. Furman* (!) — Нересниця (Bélay 176); 1750: *супруга Павла Фурман* — Шамодовці (Гаджега-З 65); 1781: *Фурман Василь боженець* — Н. Нересниця (ПеУрб 130). ◀ Від укр. апел. *фурман* — “візник” (Чопей 416). Антр. *Furman* у Карпатах згадується 1214 р. (RegVar 178).

Фурманік † 1618: кр. *Furmanik Andrey* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Від п-ща **Фурман** + *-ик*.

Фурт — Тч. ◀ Можливо, з нім. п-ща *Furt*, яке М. Готтшальд пов'язує зі зн. “брід, переправа” (Gottschald 195, Rymut 208).

Фу́рта — Стара Стужиця. ◀ 1. Від п-ща **Фурт** + *-а*. 2. Видозміна кал. імені *Фортунат* (Kázmér 379).

Фуртáк — Верб'яж. 1787: *Furtak* — Орава (Golęb 79). ◀ Укр. утворення від п-ща **Фу́рта**.

Фурть — Плав'є. ◀ Вар. п-ща **Фурдь**.

Фу́рча — Веряця. Пор. 1787: *Furcz* — Зубенсько на Лемк, *Furczak* — Біличі, Мала Волосянка, Бистре на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Угор. п-ще *Furcsa*, що з апел. *furcsa* — “дивний”, “дивакуватий” (Kázmér 378). 2. Від укр. дісл. *фурчати*.

Фу́сап — Кам'яниця. ◀ 1. Від пол. п-ща *Fus* + *-an* (Rymut 208). 2. Від рум. апел. *fus* — “веретено” + укр. формант *-ан*.

Фу́ска — Вел. Лазн, Глибока. Пор. 1715: кр. *Pe. Fuszla* (!) — Синевир (Bélay 200); 1715: кр. *Sim. Fuszka* — Горіничово (Bélay 144); 1728: *Demen Fuska* — Перечин (Concr. Fiscates Dom. Ungvaricns). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Фу́скó**.

Фу́скó — Циганівці. 1572: кр. *Laz. Fosko* (!) (*Fuzko*) — Вел. Бичків (Bélay 128). Пор. 1787: *Fuz, Fusow* — Сколе на Бойк (ЙМ). 1715: кр. *Sim. Fusz-kow* — Горіничово (Bélay 144). ◀ 1. Від антр. **Фус**, що з рум. *fus* — “веретено”, + *-ко*. 2. Від нім. апел. *Fuß* — “нога” (Bahlow 155, Rymut 208) + *-ко*.

Фу́сяк — Ганьковиця. 1787: *Fusiak* — Луг на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Фус** (див. **Фу́сап**) + *-як*.

Фу́так †. 1715: кр. *Laver Futak* — Рахів (Bélay 182). ◀ П-ще *Futak* є також у Польщі. К. Римут виводить його від діал. *futać* — “марнувати”, “тринькати” (Rymut 208).

Фу́тинець — В. і Н. Студений. Пор. 1570: *Mich. Futa* — Верб'яж, *Laur. Fuula* — Чинадьово (UetC 53-14); 1614: шл. *Futaki Jo.* — Довге (Bélay 136); 1715: кр. *Laver Futak* — Рахів (Bélay 182); 1787: *Futa* — Брунари Н., Вафка, *Fuula* — Солотвини на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від старопол. *futyńiec* — “франт, жевжик, вітрогон” (Rcczek 95). 2. Від антр. *Фу́та* з невідомим зн. + *-инець*. Можливо, це нім. п-ще *Futh*, яке виходить на середньовірхньонім. *vut* — “vulva” (Bahlow 156).

Фу́тькó — Тч. Пор. 1572: гор. *Fr. Fwtho* (!) — Вишково (Bélay 215). ◀ Укр. віддісл. утворення з суф. *-ко*, як *скачкó*, *смішкó*, *фучкó*, від рум. дісл. основи *future*.

Фу́тькович †. 1715: кр. *Mich. Futykovics* — В. Водяне (Bélay 121). ◀ Від антр. **Фу́тькó** + суф. *-ович*.

Фу́цур — Вл, Св, Мж. 1793: *Фу́цур* — парох *воловський* — Міжгір'я (Папо-156). Пор. 1787: кр. *Fuc* — Ріпки на Лемк (ЙМ); 1214: *Fuc ioubagio* — ком. Бігар (RegVar 187). ◀ Від антр. *Фуц* + *-ур*. Зн. твірної основи нечітке.

Фу́чка — Кальник. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Фу́чкó**.

Фу́чкó — Уж, Вл, Св. 1772: присяжний *Fucsko János* — Вовковиї (UdAd-4 348); 1773: кр. *Fuczko* — с. Ачад (ПЕПред 319); 1787: *Fuczko* — Кам'яна, Нова Весь, *Fuczyla* — Воля Н., Зиндранова, Тилява на Лемк. ◀ 1. Укр. утворення на *-ко* від дісл. *фучати* — “сопіти, важко дихати” (Ж-Н 1031, Гр IV 381). Отже, утворення за моделлю *скачкó*, *сонкó*, *ханкó*. Пор. ще 1637: шл. *Luc. Fuczuga* — Драгомирешті (Bélay 137). 2. Менш імовірно, що це лемк. апел. *фучка* — “булка”, “біле тісто з сиром” (RiegerLemk 49).

Фу́щик — Вел.Ком'яти. ◀ Від **Фу́ска** або **Фуско́** + **-ик**.

Фу́щик — Ір, Вн. 1772: присяжний *Joannis Fustics* — Сільце (Удварі-2 301). ◀ 1. Від антр. **Фу́ска** + **-ич**. 2. Від слц. діал. *fuška* — “незаконно виконуване ремесло” + **-ич**. 3. Укр. утворення з суф. **-ич** від рум. антр. *Fuști* або *Fuști*, що з апел. *fuște* — “палиця”, “кий” (Jordan 211). Наявність

буквосполучення *st* в записі 1772 р. на місці сподіваного *scs*, тобто *ич*, — характерна риса угор. правопису.

Фу́йра — Руське. ◀ Від апел. *фу́йра* — “сопілка” (Чопей 411, Гр IV 381).

Фу́йрош — Плав'є. ◀ Від апел. *фу́йрош* — “майстер, що виготовляє *фу́йри*” (Гр IV 381), або “сопілкар”, тобто “той, що грає на сопілці”.

X

Хабаль — Лозянський, Доманинці. 1787: *Chabal* і *Habal* — Ясеновець, *Chabalik*, *Habalik* — Князівське на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *хабаль* — “коханець, перелобник, волоцюга” (Гр IV 382), “жених, залицяльник” (Ж-Н 1032, Он II 336) або від пол. діал. *chabal* — “єврей”, “гендляр”, “залицяльник” (SW I 268).

Хабиня́к — Пастілки. Пор. 1787: *Habin* і *Chabin* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще може мати щонайменше два пояснення: 1. Утворення з суф. **-як** від антропооснови *Ха́бин*, яка співвідноситься з апел. *хабіна* — “прут, гілка”, “палиця”, метафорично — “худа людина” (Ж-Н 1032, Гр IV 382, SSN I 649). Так пояснює це п-ще у оравських поляків Т.Голембйовська (Golęb 69). 2. Від діал. *хабинá* — “падло, здохлятина” (Он II 336) + **-як**. Д.Молданова у чес. п-щі *Chab* убачає прикм. основу *chab-* “слабкий, кволий” (Moldanová 88), а поляки — основу *chab-* — “слабкий”, “злий” (Rymut 70); у чехів — так само. Отже, апел. *хабина* міг означати “слабина”. Найбільш імовірно, що п-ще походить від східнослц. (земпл.) апел. *chabiniak* — “худа людина” (SSN I 649).

Хавáвка — Пр. Уж. ◀ Імовірно, регресивне утворення від дісл. *хавáвкати* — “видавати своєрідні приглушені звуки” (про перепела, пугача тощо — СУМ XI 7, Ж-Н 1032, Гр IV 382). Можливо, до цієї антропооснови мають стосунок бойк. п-ща кінця XVIII ст.: *Chauk*, *Chawko*, *Chawik*, *Chawczulak* та *Chawandysz* (ЙМ). 2. Менш імовірно, що п-ще є гіперизмом до бойк. апел. *халавка* з переносним зн. “дурень” (Дрогобиччина) чи до бойк. дісл. *хала́вкати* — “швидко, жадібно їсти” (Он II 336).

Хавáн — Мк, Уж. ◀ 1. Правдоподібно, від діал. апел. *ха́ва* — “щелепа” (Ж-Н 1032, Гр IV 382) + **-ан**. 2. Менш імовірно, що п-ще береже пам'ять про західночес. плем'я *chavani* (Бернштейн Очерки 88). 3. Від слц. діал. *chalan* — “парубок” (SSN I 651) з лобовеляризацією звука /i/.

Хавелéй [*Хавелі́й*] — Лавки. ◀ Від укр. діал. *хавéла* — “дiрка в дишлі волячого запряга” (Гр IV 382) + **-ей**.

Хавра †. 1715: кр. *Jo. Chaura* — Синевир (Bélay 200). ◀ Імовірно, видозміна п-ща **Га́вра**.

Хавши́нський — Довге Поле. ◀ Гіперизм до основного вар. п-ща **Гавши́нський** і зближення його з місц. укр. дісл. *ха́вкати* — “позіхати”.

Хайпа́с — Мк. ◀ Новіший вар. п-ща **Хапа́с**.

Халаха́н — Вб, Уж. Пор. 1819: *Chalachola* — Сянки на Бойк (ФМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, має стосунок до укр. діал. *халаштан* — “кастрат” та *халаштун* — “кастратор” (Гр IV 384).

Халудило — Вел.Бичків. Пор. 1787: *Chaladyj*, *Chaladziej* — Мшана на Лемк (ЙМ), а також пол. п-ща *Hakadyj*, *Hakadysz* та ін. (Rymut 293). ◀ Від пол. діал. *haladeja* — “шибеник, шалапут” (Rymut 293).

Хáлуз — Вб, Мж, Мк, Рх. 1213: *iudice vero Kaluz* (RegVar 160); 1570: *Fr. Kalusz* — Бабичі (UctC 97-29); 1648: *Chaluz Simko, Petro, Olexa* — Латірка, Борсучина (Maksay 541, 543); 1699: *Chalus Fettyko* — Мішкаревиця (Maksay 603); 1691: кенез *Khalusz* — Борсучина (LehBer 164); 1715: кр. *Chalusz Stefan* — Рипинний (Bélay 184); 1773: присяжні *Alexius Chalusz, Petrus Chalucz* — Борсучина (Ud-5 53); 1787: *Chalusz* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. діал. *халус* — “ласун” (Ж-Н 1033, Гр IV 384), “ненажера” (Он II 336). Пор. там же *хáлусяця* (про жінку) — “та, що жадібно їсть”.

Халія́вка — Мк, Св. 1787: кр. *Cholawka* — Улюч, Босько на Лемк (ЙМ), *Chalawka* — Ясениця Сільна, *Holewicz*, а з 1819 р. *Cholewicz* — Виців на Бойк (ЙМ, ФМ). Пор. також запис 1787 р. з с. Кункова на Лемк *Chulawicz* (ЙМ). ◀ Від загальноукр. *халіява* чи діал. *холява* в демін. їх формах, які на Дрогобиччині (Льв) мають і перен. зн. “дурень”. Пор. ще бойк. *хала́вкати* — “швидко й жадібно їсти”.

Хам †. 1773: кр. *Cham* — с. Чеке в ком. Земплин (ПеПред 317). ◀ 1 Від бібл. імені Ноевого сина *Хам*. 2. Від апел. *хам* — “нахаба”.

Халявко — Бистриця. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Халявка*.

Хамник [вживають також *Гамнік*] — Руські Комарівці, Циганівці. ◀ 1. На перший погляд, п-ще легко виводиться з місц. традиційного апел. *хамнік* — “густий чагарник, зарості, хаша” (Чопей 417, Ж-Н 1033, Гр IV 485, ДжеДел 175), який постав із *хамнік* унаслідок регресивної асиміляції *би>ми*. 2. Більш вірогідно, від прикм. *хамний* — “гордий, пихатий” (Он II 336, Гр IV 485) за допомогою субстантивуючого суф. -ик.

Хамуто — Копинівці. ◀ Імовірно, п-ще пов’язане з апел. *хамут* — “хомут” (Гр IV 385). На Бойк цю кінську зброю справді називають *хамут*, а не *хомут* (Он II 337).

Ханас — Мк, Уж. 1564: ...*syna Chanasiowiego* — Грабівниця (Balzer 81); 1618: кр. *Haly Chanasz* — В.Вапеник (Mars 75); 1699: *Kanas (!) Olexa* — Щербовець (Maksay 610); 1700: *Димитрій Ханас* — Кальник (ПаПо-2 26); 1733: *Олексей Ханасъ парох...* — с. Стащин (ПаПо-3 26). На Лемк, зокрема в Сяноцькому повіті у XVI–XVII ст. зафіксовано запис *Андрѣвови Ханасъовому* (Керницький 90); 1437: *пап дск Ханас* — Васлуй (ССУМ II 505); 1700: *Димитрій Ханас* — Кальник (ПаПо-1 164). ◀ Від розм. імені *Ханас*, що є укр. адаптацією календ. імені *Афанасій*, тобто *Опанас*.

Ханат — Крайниково. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, це перекручення імені *Ханас* через дефект мовлення денотата.

Хандрá — Приборжавське, Луково. Пор. 1787: кр. *Chądryński* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Імовірно, від апел. *хандра* — “похмурий настрої, нудьга, туга, сум, пригніченість” (Ж-Н 1034, СУМ XI 17). За І.Верхратським, апел. *хандра* — це “чоровита кобила” (Гр IV 385).

Хараїн — Рх. ◀ Можливо, перекручений тюркський етн. *караїм* (див. УРЕ VI 183).

Харанич †. 1648: кр. *Kharanich Waszil* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від місц. андр. *Хараня* — “дружина *Хара*”, тобто *Харитонія* або *Харлампія*.

Харастей [*Гарастій*] — Нанково. ◀ 1. Мадяризована вимова хорв. ос. імені *Hraste* (Šimundić 417). 2. Давній фонет. вар. п-ща *Гарастей*. Пор. ще пол. п-ща *Harasta, Charast*, які К.Римут пов’язує з пол. *harast* — “гарний, добрий” (Rymut 296).

Харбака — Рх. ◀ Від діал. *хорбак* “незнатна особа” (Гр IV 410) або від діал. *хорбак* — “хребет” (СУМ XI 125) у формі род. відм. Ю.Федькович вживає апел. *хорбаки* також у зн. “морда”.

Харкавчук — Грушово. ◀ Укр. утворення з суф. -юк від діал. апел. *харкавець* — “той, що харкає” (пор. аналогічні апел. *слінавець, смолівець* та ін.). Пор. 1751: *грішник Яков Харковий* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174). — Див. ще *Гаркавчук*.

Харко †. 1550: кр. *Alex. Harko* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Імовірно, укр. розм. ім’я *Харко*, що з *Харитон* (ВІЛ 108).

Харковин †. 1751: *грішник Яков Харковин* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174). ◀ Правдоподібно, пов’язане з місц. укр. *харкавий* — “той, що харкає”.

Харляк [Інколи під впливом угор. мови пишуть: *Карляк*] — Баранинці, Довге Поле. ◀ Від місц. апел. *харляк* — “хвороблива, хирлява людина” (Ужан), який (*charlák*) у подібному зн. вживають також на Гуц (Жегуц, Піпаш 155) та у сх. Слч — “хвороблива, худа людина” (SSN I 654). Пор. ще бойк. *харлак* — “бідняк” (Он II 337, Грк 387, СУМ XI 27), а також пол. *charlak, cherlak, chorlak* — “телепень, незграбна людина” (SW II 272).

Хархóла — Уж. ◀ Правдоподібно, від пол. апел. *charchaku, charka ku* — “флегматик” (SW II 272). Відстоювати у п-щі рум. суф. -ola не дозволяє нечітка семантика передсуфіксальної частини.

Хастун — Рх. ◀ Можливо, від п-ща *Хваста + -ун*. Пор. ще апел. *хваст* “бур’ян” (Ж-Н 1035).

Хáща — Мк, Мж, Хс. Пор. 1820: *Chaszczanik* — Полянки на Лемк (ФМ). ◀ Від апел. *хáща* — “молодий густий ліс” (Гр IV 389, ДжеДел 175) або від *хащ* — “хмиз” (там само).

Хвáста — Плоске, Свалява. 1773: староста *Mathias Hvasta* — Плоске (Удварі-2 303). ◀ Від апел. *хвáста* — “хвастун, хвалько”. На Зак 1809 р. записано розмаїття зі словом *хвáста*, але його нині вже не розуміють: *Хваста маста, баба Настя* (ПаПо-3 65).

Хворяк †. 1760: єрей *Стефанг Хворяк родич ск’льський* — Новоселиця на Мж (Сах 82); 1751: парох *Стефан Хворак* — Новоселиця на Мж (Гаджега-М 209). ◀ Від апел. *хворяка* — “хвора людина” (Гр IV 394).

Хвуст [род. — *Хвостá*] — Хс, Св. 1495: *Фофанік Хвост* (Туп 414); 1787: кр. *Chwostryk* — Перегіньське на Бойк, Дошно на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *хвіст* у його місц. укаючому звучанні. У розмовній мові кореневе /y/ чергується з голосним /o/ у відкритому складі: *Хвоста*,

Хвостові, Хвостом. Саме з ім. *chvost* ономасти виводять чес. п-ще *Chvosta* (Moldanová 91).

Хебинець †. 1773: присяжний *Alexius Chebinez* — Свалявка (Удварі-2 305). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Воно передбачає основу *Хеба*, але такої на Зак не виявлено. Можливо, запис треба читати: *Хибинець* або *Чебинець*.

Хйла [Х'ыла], -ли — Ір, Уж, Вб. 1570: *Nic. Chela* — Іванівка (UetC 97-29); 1567: *Chylcz (!) Szianko* — Н.Ворота (UetC 53-12); 1787: *Chyly* — Лабова, Мушинка на Лемк, *Hyl* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від усіч. давньоукр. імені *Хиль/Филь, Хилка, Chilicz, Chwilkow* (Керста 130, 137, Осташ-3). 2. Від місц. *хвілавий* — “кволий, хирлявий” (Ужан). Саме так пояснюють богемисти пох. чес. п-ща *Chýla*, тобто від *chyly* — “кривий” (Moldanová 91).

Хйля — Вб. 1570: *Sim., Franc Hylchowych (!)* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1787: *Chylak, Chilak, Hylak* — Криниця, Більдарова, Конечна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Того ж пох., що й п-ще *Хйла*. Кличку *Хйля* в Карпатах дають вівці, кози чи корові з *похилешми* додолу рогами. 2. Від імені *Хиль* (< *Рахиль, Хилимон*) або *Филь*.

Хйма †. 1581: кр. *Hyma Ferencz* — Сокирниця (Bélay 194); 1689: кр. *Hima Lupul* — Говдпоток (Bélay 146); 1715: кр. *Hima Philip* — Говдпоток (Bélay 147). ◀ Від кал. чол. імені *Хйма* (оф. *Юхим*).

Хймінець [Х'йміниць], -нця — Ір, Мк, Вн, Св, Тч, Пр. 1560: кр. *Jo. Нутупецз* — Кушниця (Bélay 170); 1715: кр. *Pe. Keminecz (!)* — Кричово (Bélay 140); 1773: *Kheminecz Ivan* — Річка (Пе Пред 310); 1787: *Himinez* — Жупани, Тухолька, Бітля, Орів, *Chiminciszyn* — Хітар на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: присяжний *Theodorus Himinez* — Лінци (Ud-2 300). ◀ Від антр. *Хйма*, який у Карпатах донедавна вживали і як чол. ім'я *Юхим*, і як жін. ім'я *Юхима*. Пор. 1687: *Іванъ и шшиа сестра Хима* — Зарічка (ЛелПам 229). Пор. ще рос. чол. ім'я *Хима/Фима*, що від *Ефим* (Справочник 471). 1581 р. в с. Сокирниця антр. *Хйма* зафіксовано як п-ще: кр. *Hyma Ferencz* (Bélay 194). Пор. ще 1682: присвійноприкм. п-ще *Khimen Hricz* — Св (UetC 88-59); 1787: п-ще *Chimin* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ).

Хймич [Х'ймич] — Ір, Мк, Пр, Уж, Вб, Тч. 1567: *Khemutch (!) Fedor* — Голубине (UetC 53-12); 1618: кр. *Timko Chimics* — Н.Поляна на Маковиці (Mars 81); 1772: присяжний *Joannes Chimics* — Іршава (Ud-5 55); 1787: *Hymicz* — Терло, *Chumycz, Chimicz, Chemicz* і *Chemycz* — Гуманець, Вільшаник, Шандровець, Н.Висоцьке, Ластівка на Бойк (ЙМ), *Himycz* — Мис-

цова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Хима* (< жін. ім'я *Хйма* або чол. ім'я *Хйма*) + -ич. Пор. ще 1787: п-ща *Himiak* — Бориня на Бойк та *Chimiak* і *Chumczak* — Терепча, Вапенне на Лемк (ЙМ).

Хймішинець [Х'ймішиниць], -нця — Хс, Ір, Мк, Вн. 1819: *Chymiszyniec* — Тухолька на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Химіша* — “дружина *Хими*” + -инець.

Химчин †. 1618: кр. *Timko Chimcsin* — с. Чарне на Маковиці (Mars 89). ◀ Від жін. імені *Хімка* + пос. суф. -ин.

Химчук [Х'ймчук] — Хс, Рх. Пор. 1447: *Chymka obligata est* — Перемишль (Smolka II 19). ◀ Від жін. імені *Хімка* (< *Юхима*) + -юк.

Хйта — Ставне. Пор. 1458: *om Xumí Oana* — Корочин Камінь (ССУМ II 507); 1787: *Hutyk* — Кривка, а з 1819 р. — *Chit* — Біличі та *Hiciuk* — Вишлів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від болг. чол. імені *Хумо*, що з *Христо* (Илчев 520). 2. П-ща *Chyt, Chyta, Chytka* є також у поляків, які виводять його з дієсл. *chytac* — “хапати, хватати” (Rymut 90).

Хитрипка †. 1550: кріпаки *Kozma, Lazar, Simon Hitrinka* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від укр. апел. *хитріпка*.

Хімінець [Х'йміниць], -нця. ◀ Дуже поширений фонет. та орфогр. невмотивований вар. традиційного укр. п-ща *Хймінець*.

Хіміч. ◀ Дуже поширений фонет., але етимологічно невмотивований вар. п-ща *Хйміч*.

Хіра — Вільхівці. 1535: *Хира Ивашков* — півн.-сх. Росія, 1539, 1618 — *Х'ѣра Зиповевич* (Туп 414); 1605: кр. *Chira Velika* — Сарвасово (Bélay 194), *Chira Lazar* — Слатинка (Bélay 202); 1696: кр. *Alex. Kira (!)* — Ділове (Bélay 208); 1720: кр. *Luc. Kera (!)* — Синевир (Bélay 200); 1756: *Йоанъ Цкура* — Сип. Поляна (Сах 98); 1787: п-ща *Chyro, Chir, Hur* — Полонне, Требишів на Лемк (ЙМ); 1819: п-ще *Churyk* — Н.Кропивник на Бойк (ФМ). У трансільв. угорців у XVII ст. фіксується п-ще *Hira*, що з апел. *hira* — “бруд” (Kázmég 475). Пор. ще суч. м. *Хирів* на Льв та с. *Хирова* в Молдавському князівстві 1495 р. (ССУМ II 507). ◀ 1. Імовірно, від серб. чол. імені *Х'ера*, що з гр. *ήρωος* або лат. *heros* — “герой” (Грк 91), яке у XVII ст. побутувало серед українців Марамороша. Пор. записи з іменем *Хіра*, як 1624: шл. *Chira Nemes*, шл. *Chira, Sofrony Rusz* — Сер. Водяне (Bélay 122); 1689: кр. *Roman Kira (!)* — Горінчово (Bélay 145). 2. Від пол. апел. *chera* — “бідняк, мізера, телепень” (SW I 272) чи лемк. п-ща *Chur, Chir, Hur* (Красовський 157). 3. Від пол. апел. *chyra* — “хвороба” (Rymut 91), пов'язаного з укр. дієсл. *xuríti* — “бути кволим, лежати, спати” (СУМ XI 60). 4. Угор.

п-ще *Hira*, що з діал. апел. *hira* — “бруд” (Kázmér 475). У трансільв. угорців п-ще фіксується з XVII ст. (там само). 5. Від рум. апел. *hiră* — “воша” (Const 295).

Хіріянко †. 1715: кр. *Gr. Chirjanko* — Сине-вир (Bélay 200). ◀ Імовірно, антр. словосполучення *Хіра* + ім'я *Янко*.

Хліагта — Хс, Мж. 1699: кр. *Chlanthi (!) Koszt* — Неліпино (Maksay 573); 1787: *Hlanda (!)* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від лексикографічно незасвідченого ім. *хліагта* — “ненажера”. Пор. діал. прикм. *хліагтлівий* — “ненаситний, обжерливий” (м. Богородчани). Пор. ще бойк. *хлянь* — “безодня” (Он II 340), *хланути* — “бути жадібним” (Ж-Н 1039), гуц. *хліагати* — “жадібно їсти” (Гг 201).

Хліба — Руське Поле. — Див. Глѣба.

Хлицько [*Хлицько*] — Лазі, В.Ворота. XIII–XIV ст.: *Paulus dictus Chlisth* — Семигород (Пан Бол 220). ◀ Від місц. *хлицькати* — “грубо хапати їжу, напій” (Ір, Хс), *хлицькати* — “хлестати”, “жадібно, швидко пити” (Ж-Н 1039, СУМ XI 77). Саме від дієсл. *хлестати* — “ковтати” А.Вінценз виводить гуц. п-ще *Chlystyn* (Vincenz 503).

Хлібник †. 1648: кр. *Khlibnik Dmitr* — Завадка (Maksay 546). ◀ 1. Від апел. *хлібник*. 2. Від прикм. *хлібний* + *-ик*.

Хмара — Хс, Тч, Ір. Пор. 1820: *Hmarycz* — Смільниця на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *хмара* або від імені *Хмара*, яке в Україні фіксується з XVI ст. (Керста 15).

Хмарник — Чумальово. ◀ Від бойк. демоніма *хмарник* — “особа, яка нібито вміє розганяти хмари”; “якась міфологічна істота” (Он II 342). За І.Франком (“Галицько-руські нар. приповідки” XXVII 247), *хмарник* — “непосида”. У східносл. гов. *chmárnik* — також “міфічна істота, чорнокнижник, відьмак” (SSN I 666).

Хмел — Жорнава. 1787, 1819: *Chmiel* — Явір'я, Ожина, Шембарк на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ Від слц. або пол. *chmel*, *chmiel* — “хміль”.

Хмела †. 1773: кр. *Chmela Ivan* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Антр. Хміль у формі род. відм.

Хмельницький — Вл, Мж. ◀ Від ойк. *Хмельнік* + *-ський*.

Хміра [*Хмѣра*] — Угля. 1450: *Chmura posuit* — Перемишль (Stoika II 81). ◀ Правдоподібно, нерегулярний фонет. вар. п-ща *Хмара* або *Хмѣра*. Пор. укр. *хмурий*, *хмуристися*, *хмурий*, бойк. *хмур* — “хмарна погода” (Он II 342) і пол. *chmura* — “імла, тьма” (SW I 286).

Хміль [род. — Хмілія] — Мж, Вл, Св, Хс, Мк. 1412: *Хмѣль крцисн имя Прибск* — Львів (ССУМ II 508); 1773: кр. *Chimly (!) Kuzma* —

Келечин (ПеПред 310). ◀ Від укр. апел. *хміль* (Чопей 419).

Хобаль — Доманинці. ◀ Правдоподібно, фонет. вар. п-ща *Хабаль*.

Ховавка — Вб, Пр. ◀ Новіший фонет. вар. п-ща *Хававка*.

Хованець [*Хованиць*], *-ця* — Баранинці, Горяни. 1787: *Chowaniec, Howaniec* — Білянка, Тилич на Лемк, Н.Яблуниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від бойк. *хованець*, який має щонайменше два зн.: а) “годованець” (Чопей 419, Он II 342); б) “домовик”, власне, міфологічна істота, яка вилуплюється з яйця (там само). У першому зн. апел. *chowanec* знають словаки (SSN I 676), апел. *chowaniec* мають поляки (SW I 295, Reczek 43), а *schovanec* — чехи (Moldanová 208). Співзвучні п-ща — так само.

Хованчик †. 1715: кр. *Alex. Hovancsics* — Широкий Луг (Bélay I 195). У поляків п-ще *Chowaneczyk* зафіксоване 1722 р. (Rymut 83). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Хованка* — “дружина *Хована*” або від *хованка* — “вихованка”.

Ховівка — Білки. ◀ Новий фонет. вар. п-ща *Хававка*.

Ховпа — Негрово, Кам'янське. Пор. 1819: *Chopiak* — Мочари на Лемк (ФМ). ◀ Від місц. антропооснови *ховп* — “чуб”, “хохол”, якій у слц. мові відповідає апел. *chlр* приблизно з тими ж зн. (SSN I 665) у формі род. відм. Пор. ще місц. укр. п-ще *Сивоховп*, *Сивохоп*, а також укр. діал. апел. *ховпак* — “бараняча шапка” (Гр IV 106).

Ховпій [*Ховпій*], *-ей* — Уж, Пр, Мк. ◀ Від антр. *Ховпа* + *-ей*.

Ходак — Ужгород. Від гал. апел. *ходак* — “постіл” (Karaš 72).

Ходан †. 1699: п-ще *Chodan* — Н.Ворота (Maksay 591). П-ще *Ходан* є також на прикарп. Гуц, А.Вінценз виводить його від дієсл. *ходити* (Vincenz 503). На думку М.Гркович, п-ще так само походить від дієсл. основи *ход-* (Грк 203). У Сербії воно фіксується з XV ст. (ГркРеч 187). ◀ Від давньослов. апел. *ходати*, який на Мк дотепер уживається у зн. *ходак*, *ходок* (Кайданово).

Ходанич — Вб, Пр, Уж. Пор. хорв. п-ще *Hodanović* (Maretić II 90). ◀ Оскільки патр. на *-ич* у Карпатах утворюються лише від антропооснов на *-а*, то п-ще треба кваліфікувати лише як новіший вар. п-ща *Худанич*. Фонет. передумови для зміни /o/ > /y/ на заході Зак сприятливі.

Ходаш †. 1772: присяжний *Vaszely Hodás* — Тростяниця (Удварі-2 305). П-ще *Chodasy* і *Hodasy* є в поляків. ◀ Імовірно, від імені *Ходор* (оф. *Федір*) + квалітат. суф. *-аш*.

Ходич †. 1618: кр. *Haurilo Chodicz* — Н.Поляна (Mars 80). П-ще *Chodicz* є і в поляків (Rumut 79). ◀ П-ще передбачає твірну основу *Хода-*, але такої на Зак не виявлено.

Ходор †. 1695: кр. *Hodor Janos* — Синевир (Bélay 200); 1661: кр. *Hodor Onisko* — Леурдина (Bélay 171). ◀ Давній укр. вар. чол. імені *Федір*.

Ходорович †. 1672–1696: кр. *Rhihor Hodorovics* — Боркут (Bélay 130). ◀ Від антр. **Ходор** + суф. **-ович**.

Ходоска — В.Солотвина. ◀ 1. Правдоподібно, переосмислений вар. п-ща **Годоска**. 2. Вар. східноукр. імені *Хтодос* чи *Хведос* (< *Теодосій*) для Зак малоїмовірний. Пор. 1424: *Ходосов* — назва річки в Галицькій землі (ССУМ II 510).

Хойдра — Тихий, Ужок, Люта. ◀ Фонет. вар. п-ща **Гойдра**.

Холод — Хс. Мк. 1715: кр. *Cholod Ihnat* — Липча (Bélay 172); 1787: *Cholod, Holod* — Яблунця, а 1819 р. п-ще *Cholodyu* — Підгородці на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. **холод**.

Хома — Мк, Уж, Ір, Пр, Вб, Вн. 1388: *Хома билоронь* — Лучиця (ССУМ II 511); 1618: кр. *Dzuro Choma* — с. Ладомірова на Маковиці (Mars 58); 1689: кр. *Homa Szidor* — с. Нан (Bélay 176); 1720: кр. *Lad. Koma* — В.Водяне (Bélay 121); 1772: заступник старости *Joannes Choma* — Кольчино (Удварі-2 301); 1787: *Choma* — Воля, Більцарова на Лемк, Чаплі на Бойк (ЙМ); 1789: *Анастасія Хомова* — с. Колоніяца у Слч (Па По-І 179–180). ◀ Від чол. імені *Хома*. Пор. ще закарп. п-ща XVII–XVIII ст. *Хомліч, Холкó, Хомей*.

Хоманіч †. 1648: сваяц. *Komanics Ivan* — Св (HodTör 724); 1690: *Komanicz (!) Ivan* — Свалява (Maksay 571). ◀ Від андр. *Хоманія* — “дружина **Хоми**” + **-ич**.

Хомей †. 1743: п-ще *Komey* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від антр. **Хома** + **-ей**.

Хомечка — Хс. ◀ Від антр. **Хомечко** у формі род. відм.

Хомік — Заріччя. 1445: *Хомѣк* — Ольковець (ССУМ II 512); 1787: *Chomik* — Тисів на Бойк, *Chomuk* — Пулави, Святкова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Хома** + **-ик**. 2. Менш імовірно, що від пол. апел. *chomik* — “хом’як” (SW I 292).

Хоминець [*Хоминиць*], **-ниця** — Н.Студений. 1715: кр. *Komincsu (!) Stephan* — Нове Барово (Bélay 210); 1715: кр. *Chominecz Ivan* — Буковець (Bélay 132). Пор. 1787: *Chominiec* — Розлуч, а *Chominicw* — Станківці на Бойк (ЙМ); 1819: *Hominiec* — Верхне, Яворів на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Хома** + **-инець**.

Хомич — Свалява. 1446: пан *Федко Хомич* — Луцьк (ССУМ II 512); 1787: *Chomucz* — Шум’яч,

а *Chomicziw* — Хітар на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Хома** + **-ич**.

Хомишовський †. 1715: вдова *Chomiszowska* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Напевно, від антр. *Хоміши* (оф. *Хома*) + **-овський**.

Хомовець, -вця †. XVIII ст.: *Раба болягю Яцка Хомовца* — Пилипець (Сах 71). ◀ Від антр. **Хома** + **-овець**.

Хорват †. 1715: кр. *Fr. Chorvat* — Криве на Тч (Bélay 164). ◀ Від етн. *хорват*. Див. **Горват**.

Хоркей [*Хоркэй*], **-ея** — Вел.Лучки. Мукачів. 1582: *Horkai Pal* — ком. Берез (LchLel 106); 1834: сваяц *Chorkej* — Вел.Лучки (Лучкай 14. — С.130). ◀ 1. Від чес. імені *Horek* (Кпаррová 104). 2. Від серб. здр.-пестл. імені *Горка*, похідного від *Гора*, тобто *Горданца* або *Горислава* (Грк 237), + **-ей**.

Хорковий [*Хорковий*] — Волосянка. 1751: *грѣшник Яков Хорковий* — Мала Стужиця (Гаджега-Уж 174). Пор. 1787: *Chorkawiec, Chorkawca* — Топільниця і *Chorkotyn* — Ластівка на Бойк (ЙМ). ◀ Від прикм. *хоркавий* — “хриплий” (Ж-Н 1044) чи *хоркавий* — “гаркавий” (Он II 344); пор. ще *хоркати* — “верещати, пронизливо кричати” (Ж-Н 1044).

Хота †. 1605: кр. *Vaszil Hota* — Хотинешті (Bélay 149). ◀ Давньослов. гіпок. ім’я від котрого із двоосновних імен *Хотимирь, Хотсборь*... (Грк Реч 187).

Хотко †. 1638: шл. *Jo. Hatko (!)* — В.Селище (Bélay 196). Усіч.-суф. утворення від слов. імен *Хотимир, Доброхот*...

Хотя †. 1574: п-ще *Hotia* — Виноградів (Szabó 422). ◀ Давньослов. гіпок. чол. ім’я від повних імен *Хотимирь, Доброхоть*.

Хохідра — Хс. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване, хоча близькозвучні комплекси в Карпатах трапляються. Пор. 1787: *Chochier* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ).

Хохол — Мк. Пор. 1682: *Koklanits (!) Pavvel* — Буківцьова (UetC 88-59); 1787: *Hochal, Hochalyszyn* — Яблунів на Бойк (ЙМ). Пор. ще прикарп. п-ща того ж року *Chochla, Chochlan, Chochlyn, Chochlanik* (ЙМ). У Слч п-ще *Chochol* згадується 1378 р. (SŽK 188). ◀ Від укр. або сли. діал. *chochol* — “чуб” (SSN I 672) або пол. *chochol* — “чуб”, “опудало на горобців” (Rumut 78); пор. ще пол. *chochla* — “дебелий, але незграбний чоловік” (SW I 287).

Хохолік †. 1618: кр. *Waszko Chocholik* — Н.Ядлова на Маковиці (Mars 73). ◀ Від антр. **Хохол** + **-ик**.

Хохрун [*Хухрун*] — Заричово, Мал. Березний. Пор. 1787: *Chochier*, а з 1819 р. — *Chochyr* —

Ялинкувате на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від антрополо-
основи *хухр-*. Пор. укр. діал. дієсл. *хўхрити*
“лузати”, *хўхряти* “сортувати” (Гр IV 421) + *-ун*.
Отже, допрізвищеве зрн. лексеми — “той, що
лузає” або “той, що сортує”.

Хоцан †. 1745: *Григор Хоцань* — Гетеня
(ПаПо-2 20). Пор. пол. п-ще *Chocian* (Rymut 82). ◀
Дериват із суф. *-ан* від усіч. ос. імені *Хот* (у пол.
його вар.), який походить від дієсл. імен *Хоти-*
мирь, *Хотъславъ...*

Хрипак — Уж. ◀ Від місц. апел. *хрипак* —
“хрипун”, “захрипла людина” (Уж), тобто те,
що у східносл. гов. *chrip/oš* (SSN I 683). Пор.
ще гуц. п-ща *Хрыплеjuk*, *Хрыплеjukock*, які
А. Вінценз виводить від дієсл. *хрипїти*
(Vincenz 418).

Хрипта [*Хрыпта*] — Ір, Мк, Св, Вн, Мж.
Пор. 1448: *пан Василей Хребътович* — Луцьк
(ССУМ II 517); 1715: кр. *St. Chripta*, а 1720 р.
кріпаки *Рар*, *St. Kripta* — Синевир (Bélay 200);
1787: *Chrypta* — Семичів, а 1819 р. *Chreptak* —
Бітля на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ща з основою
Chrept- і *Chrypt-* (*Chrepta*, *Chreptak*, *Chreptowicz*,
Chryptak, *Chryptowicz...*), поширені в Польщі,
виводять із пол. діал. *chrept* — “спина, спинка”,
“хребет” (Rymut 84). ◀ 1. Від бойк. апел.
хрїпто, *хрїнто* — “хребет, спина” (Karaš 98,
AGB III 156); пор. ще закарп. *похрѣбтина* —
“хребтовина”. 2. Менш імовірно, від апел.
хрїпит, *хрїпота* — “хрипіння, хрипливість”
(Ж-Н 1046, СУМ XI 145–146).

Христина — Ужгород. Пор. 1548–1550:
кр. *Havrilla Christian* — Берсана (Bélay 190);
1605: кр. *Ofrim Kresztenicz* — Валея-Поркулуй
(Bélay 135); 1571: кр. *Mat. Kryzta* — Окно-
Шугатар (Bélay 190); 1705: кр. *Kriszte György* —
Гернич у Румунії (HodOkm 452). Пор. ще 1682:
Ristely Vaszil (угорці регулярно редукують
щілинні /г, х/ перед /р/) — Кострини (UeC 88-
59); 1819: *Risztey* — Верхне і Нижне на Бойк
(ФМ). ◀ Від серб. чол. імені *Христа*, що з
Христовој, *Христофор...* (Грк 205), + квалітат.
суф. *-ина*, як і у п-щах *Іванїна*, *Сенїна*,
Федїна, *Юрїна*.

Хрїп †. 1618: кр. *Pawel Chrin* — Фіяш на
Маковиці (Mars 86). ◀ Від загальноукр. апел.
хрїп.

Хрїна †. 1618: наймит *Chrina Iwan* —
с. Фрічка (Mars 97). ◀ Від антр. *Хрїп* у формі
род. відм. без зміни кореневого /ъ/ на /о/.

Хрїнь (з пом'якшеним кінцевим /нь/)
[род. — *Хрїня*, тобто без чергування ко-
реневого голосного з /о/] — Дубрівка на Ір.
Пор. 1648: 1787: *Chroniak* — Ріпник на Лемк

(ЙМ). ◀ Від місц. укр. апел. *хрїнь* — “хрін”
(Чопей 421, ДездеЛел 177).

Хрїпта — Вн, Мк, Св. ◀ Фонет. видозміна
п-ща *Хрипта*.

Хромей [*Хромій*], -ея — Тч, Хс, Вн. 1781:
боженникъ Хромей Алексей — Терново (ПеУрб
131). Пор. лемк. *Chromak*, *Chromik*, *Chromczak*
та бойк. *Chromiak*, *Chromanicz*, *Chromaniniec*,
Chromiszyn п-ща XVIII–XIX ст. (ЙМ, ФМ) і суч.
гуц. п-ща *Хромак*, *Хромацїк*, *Хромей*, *Хромїанец*,
Хромїя, *Хромцїк* (Vincenz 484–485). ◀ 1. Ре-
зультат субстантивзації традиційного не-
членного прикм. *хрómий* “кульгавий”, “кри-
вий”. 2. П-ще з календ. імені *Охромей*, власне,
Охрім, тобто *Єврем* (Бірыла-І 74). 3. Мож-
ливо, що твірною основою стало іменування
на -а *Хрома*, що з гр. імені *Хроматїй* (Спра-
вочник 472).

Хромий †. 1700: *Яцко Хромы* — Блажів у Слч
(ЛелПам 231); 1787: *Chromy* — Репедь, *Hromy* —
Суровиця на Лемк, Шум'яч на Бойк (ЙМ). ◀
Від місц. укр. прикм. *хрómий* “кульгавий,
кривий”.

Хромлюк — Кам'яниця. ◀ Від місц. тради-
ційного прикм. *хрómий* — “кривий, кульгавий” +
-юк з епентетичним /ь/. Пор. п-ще *Chromiuk* у
Польщі (Rymut 84).

Хром'як [*Хром'як*] — Вел.Бичків. 1787:
Hromiak — Бресовиця (ЙМ) та з 1819 р.
Chromak — Жирниця на Лемк (ФМ). ◀ Від
апел. *хром'як* — “кульгава людина” (Хс).
Пор. апел. *хром'ак* — “кульгава вівця” (Гр IV
84, Гг 203).

Хруст — Ясиння. 1618: кр. *Jurek Chrust* —
с. Габолтів у сх. Слч (Mars 94). Пор. XVIII ст.:
кр. *Chrosstancics* (!) — Ужан (ПеУрб 124); 1715:
вдова *Frusztalicha* (!) — Н.Селище (Bélay 195). ◀
Від укр. апел. хруст “хворост, хмиз” (Ж-Н 1407)
або від пол. *chrust* — “т. с.”.

Хрустальник — Тереса, Крива. Пор. 1787:
Chrustawka — Морохів на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Най-
легше виводиться із давньорус. *хрусталь* —
“кришталь” + *-ник*, тобто “той, що виготовляє
кришталь”; однак навряд чи в Карпатах виго-
товляли в давнину кришталь. Можливо, пер-
ший *хрустальник* — це той, що “збирав криш-
таль у гірських потоках”. 2. Більш прав-
доподібно, бойк. апел. *хруставнік*, постав як
гіперизм. А бойк. лексема *хруставнік* — “куц,
подібний на порічки (Он I 346) там, де й
хруставець і *хруставка*.”

Хростанич †. XVIII ст.: кр. *Chrosstancics* (!) —
Ужан (ПеУрб 124). ◀ Імовірно, від п-ща *Хруст*
через андр. *Хрустаня* — “дружина *Хруста*” + *-ич*.

Хрущ, -ща — Тересва, Новоселиця на Тч. 1787: *Chruszcz* — Кривка, Підбуж на Бойк, *Chrusz* — Солинка на Лемк (ЙМ) та багато споріднених йому на території Польщі (Rymut 85). ◀ Від укр. апел. *хрущ* чи то вже *травневий*, чи *волицький* (Ж-Н 1047), чи якийсь інший.

Хұда, -ди — Хс, Вб, Вн, Рх, Мж. П-ща: 1667 — *Chuda*, 1715 — *Khuda*, 1720 — *Huda* — Раковець і Виноградів (Szabó 458, 424). Пор. ще 1787: п-ща *Chudio*, *Chudiowicz*, *Chudowicz*, *Chudiak* на Бойк, *Chudko*, *Chudy*, *Chudzaj*, *Chudoka*, *Chudyn* на Лемк (ЙМ) та суч. гуц. п-ща *Xud'ek*, *Xudak*, *Xudan*, *Xudejlo*, *Xudejfluk*, *Xudij*, *Xudyk*, *Xudykuj*, *Xudynka*, які А.Вінценз виводить від прикм. *xud'ij* (Vincenz 474). Крім України (Редько 232), п-ща з основою *худ-* поширені в Польщі та в Чехії (Rymut 87-88, Moldanová 90). ◀ 1. П-ще могло утворитися на основі календ. імені гр. пох. *Xudion*, що в перекладі укр. означає “простий” (Справочник 472). 2. Висока продуктивність твірної основи, а голівне, здатність сполучатися з такими іменними суф., як *-ьо*, *-ан*, *-ко*, *-ій*, є доказом того, що п-ще походить від гіпок. імені *Худ*, повним відповідником якого є давньослов. ім'я *Худислав*, згадуване в XIII ст. (Грк 205). Допропріальне зн. антропооснови *худ-*, імовірно, — “худорлявий, бідний, недобрый”.

Худан [рідше — **Хұдан**] — Вн, Ір, Тч, Вл, Мк. 1773: присяжний *Petrus Chudan* — Воловець (Удварі-2 306). Пор. гуц. п-ще *Xudan*, спів-

звучне пол. п-ще *Chudan* (Vincenz 474, Rymut 87), укр. апел. *худак* — “бідняк” (Гр IV 418) та пол. апел. *chudosz*, *chudziak* — “худорлявий, голодний, бідний” (SW I 306). ◀ Від антр. **Хұда + -ан**.

Худаніч — Ір, Мк. ◀ Від андр. *Худаня* — “дружина Хұди” + *-ич*.

Хұдик — Н.Ворота. 1787: *Chudyk* — Володж, *Chudzik* — Телешниця, Явірник, *Hudyk* — Полянчик на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Chudzik Poliak* — с. Габолтів (Mars 94). ◀ Від антр. **Хұда + суф. -ик**, подібно до **Гóлик**, **Мұдрик**, **Світлик**...

Хұдищець [*Хұдищиць*], -иця — Колочава, Уголька, Вишково. 1743: кр. *Hudinecz* — Раковець (Szabó 459); *Chudyn* — Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Хұда + -ищець**.

Худич †. 1618: кр. *Hricz Hudics* — Корейвці на Маковиці (Mars 60). ◀ Від антр. **Хұда + суф. -ич**.

Худоба †. 1715: *Андрей Ходаба* (!) *сповідник* — Мукачів (НодОкт 638). П-ще *Chudoba* є і в поляків (Rymut 87). ◀ 1. Імовірно, від місц. укр. апел. *худоба* — “убозтво” (Ужан). 2. Від загальноукр. апел. *худоба* — “тварина”, “рогата худоба” (Karaš 86).

Хұстьський [*Хұський*], -кого — Тересва, Терново. 1781: *Хуськи Михайло повега*р — Тересва (ПеУрб 132). ◀ Прикм. від ойк. *Хуст*.

Хұстій [*Хұсті*], -ія — Вел.Ком'яти. ◀ Угор. утворення з суф. *-i* (*Huszi*) від ойк. *Хуст*.

Хухідра — Нанково. — Див. **Хохідра**.

Ц

Цайбер — Волосянка. ◀ Нім. ім'я *Zeibert* (Bahlow 554).

Цаймак — Люта. ◀ Імовірно, видозміна нижньонім. апел. *Segelmacher* — “той, що робить вітрила” (Gottschald 543).

Цалан — Мк. ◀ Від серб. чи хорв. імені *Цала*, *Цало* або *Цале*, що зі *Станислав*, *Александр* (Грк 206, 207, 320, Šimundić 402, 482, Ковачев 535) + *-ан*. Див. ще **Цолан**.

Цанінець [*Цаніниць*], -иця — Ужгород, Мукачів. ◀ Від південнослов. жін. імені *Цана*, що зі *Стана*, *Станислава*, *Anastazija* (Грк 320, Илчев 525, Šimundić 482), або від молд. жін. імені *Цана* (≠ *Валентина*) чи *Цаня* (≠ *Александру* — ДумбрМик 160), + *-инець*.

Цанько — Св, Мк, Хс. 1450: кр. *Chanko* — Вербовець, Веряця (Szabó 527, 545); 1570: *Lad. Caniko* — Лохово (УеС97-29); 1682: свяц. *Cianko* (!) *Ivan* — Бистра (LehBer 163). 1715: кр. *Mich. Czanko* (!) — Калини (Bélay 159); 1772: присяжні *Stephanus*, *Joannes Czanko* — В.Бистра (Удварі-2 208); 1772: присяжні *Theodorus Czanyko* і *Joannes Czanyko* — Черник (Удварі-2 298); 1772: присяжні *Theodorus Czanyko*, *Joannes Czanyko* — Червеньово (Удварі-2 298). ◀ Від південнослов. чол. імені *Цанко*, *Цано* чи *Цаньо*, які співвідносяться зі *Станко*, *Станієтко* (Илчев 525, Ковачев 554, Šimundić 402), *Станієт* (Maretić II 146, Грк 207). Ім'я *Цане* дотепер використовують укр. болгари (Колесник 8).

Цап — Вл, Мк, Пр, Вб, Уж, Хс, Тч. 1695: *Симко Цапъ* — Давидково (ПаПо-1 176); 1705:

свідок *Czap Alexa*, а 1715: кр. *Andr. Czab* (!) — Бирсана, Дубове (Bélay 143, 136); 1764: *Czap* — Чепа (Szabó 314); 1755: *Ioann Цапн* — Сокириця (Гаджега-М 192, 193); 1787: *Сар* — Фолюш, Ославиця, Межибрід та ін. на Лемк, Присліп, Спас на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційної назви тварини *цап* (Чопей 422, ДжеДел 177). Серед угорців апел. *sár* має також зн. “літній вусатий чоловік” (Kázmér 199)

Цапа́р — [Цапа́рь], -ря — Голубине, Свалява. ◀ Від місц. укр. апел. *цапа́рь* — “сукувата жердина для перенесення сіна” (Ж-Н 1049, Гр IV 422; Гр 204).

Цапе́к — Люта, Сімирки. 1715: кр. *Lad. Czapek* — Горінчово (Bélay 144); 1787: *Czapik* — Головецьке на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Цап** + -ик.

Ца́пич — Жорнава, Ворочово. ◀ Оскільки суф. -ич у Карпатах не приєднується до основ на приголосний, то п-ще **Ца́пич** кваліфікуємо як південнослов. утворення від *Сар* чи *сар* за допомогою -і́. Пор. п-ще *Sarić* у хорватів (Leksik 88) та апел. *цапух* — “цапик, цапеня” у сербів.

Цапко́ — Жнятино. 1618: кр. *Timko Czapko* — Собот на Маковиці (Mars 91); 1787: *Сарко* — Чарна, Шавне на Лемк, *Sarkow* — Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Цап** + -ко́. 2. Від апел. *сарко*, який у слц. мові озн. “малий цап”, “стілець для роззування чобіт” (SSN I 197).

Цаплію́к — Присліп, Ужгород. ◀ Від антр. **Цап** + -юк з епенетичним /ль/.

Цапо́вич — Хс. ◀ Від антр. **Цап** + -ович.

Цапу́лич — Мал. і Вел. Березний. ◀ Від андр. *Цапу́ля* — “дружина **Цапа**” + -ич.

Цапу́ряк [Цапу́р'як] — Кваси. ◀ Від антропооснови *Цапу́р*, що з апел. *цапу́р* — “цап”, або з апел. *цапу́ра* — “коза” (Гр IV 422, 423), + -як.

Цапа́вел — Підвиноградів. ◀ Пох. п-ща нім., але семантика нез'ясована.

Цар, -ря́ — Мж, Вб, Вн. 1715: кр. *Fr. Czar* — Дубове (Bélay 136); 1787: *Сар* — Гладішів, Команча та ін. на Лемк, *Cariw* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. апел. *царь* — “цар” (Чопей 422).

Ца́рик — Мк, Мж. 1787: *Caryk* — Костарівці, Середнє Вел. на Лемк, *Sarykow* — Струтинь на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Цар** + -ик.

Ца́риня́к — Вел. Бичків. ◀ Від топоапел. *ца́рина* — “нива, засіяне поле”, “зораний лаз” (Он II 344); “сіножать”, “горód”, “сільський кадастр” (Skok I 253) + -як. Отже, доп-шеве зн. лексеми *ца́риня́к* — “той, що живе на царині”.

Цва́ровський — Свалява. ◀ Антр. західнослов. пох., але семантика твірної основи нечітка.

Цве́йкуш [Цвѐйкуш] — Глибоке. Пор. 1645: кенез *Czvenko László* — Сусково (LchAd I 161). ◀ Від серб. чол. імені *Цвејко*, *Цвејо*, *Цвијо* (≠ ім'я *Цветко* — Грк 206) або хорв. імені *Svejkó* (≠ *Cvetan* — Šimundić 403) + -уш.

Цвепко́ †. 1645: кенези *Czvenko Gergely* — Черник і *Czvenkó Laszlo* — Сусково (LchAd 161). ◀ Можливо, регресивне утворення від дієсл. *цвелькити*.

Цвік — Микулівці, Порошково. ◀ 1. Від слц. діал. *cvik* — “кілок, клин” (SSN I 226); пор. місц. укр. *цвек*, угор. *cöveg* — “т. с.”, гуц. *цвек* — “т. с.” (Гр 205), що з нім. *Zwick* — “цвях, болт, шворінь”. Пор. ще нім. п-ще *Zwick* (Bahlow 572).

Цегийко́ — Копнівці. — Див. **Цигі́ка**.

Цегольня́й — Дравці. ◀ Угор. утворення з формантом -і від укр. мікротоп. *Цегольня* (мікрорайон Ужгорода).

Цегли́дій [Цѐглидій], -ія — Брід. 1648: *Ceghledi Istvan* — Чинадьово (Maksay 522); 1769: *Cegledi Ferenc* — Чинадьово (Maksay 564). ◀ Угор. утворення з формантом -і від ойк. *Cegléd* (Kázmér 200).

Цє́лич — Тч. Пор. 1444: пан *Михайло Цлович* — Ступно (ССУМ II 254). ◀ Від болг. побажального імені *Цела* — “Хай буде здорова!” (Ковачев 557) або від кал. імені *Cela*, що з *Cecilia*, *Cvetana* чи *Cvetisava* (Šimundić 482, Rymut 68), + суф. -ич.

Цє́ллер — Ір. ◀ 1. Угор. п-ще *Cellér*, апел. зн. якого — “перевізник солі”, “торговець сіллю” (Kázmér 201). 2. Від нім. *Zeller* — “келійник”.

Цє́ндра — Мж. 1720: кр. *Lad. Csendra* — Міжгір'я (Bélay 178); 1773: кріпаки *Czendra Ivan*, *Thoma* — Річка (ПеПред 310); 1787: *Zendra*, *Zandra* — Рететів на Лемк, а *Cendryn* — Семичів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *цїндра*, *цїндоря* — “надокучлива людина” (Гр IV 430), “легковажна, кокетлива, пуста жінка” (СУМ XI 25). 2. Від пол. чол. імен *Cendro*, *Cendry*, що з кал. імені *Teodor* (Rymut 604), а також з імені *Zender*, поширеного серед євреїв Німеччини у функції імені *Alexandr* (Gottschald 544).

Цє́нклер — Дравці, Перечин. ◀ 1. Від кал. імені *Синклер*, що з англ. кал. імені *Sinclar*. 2. Від нім. ос. назви *Zänker* (Rymut 69). Див. також *Gottschald 544*.

Центилю́к — Рх. Пор. 1491: *Циттџ* — Сучава (ССУМ I 251). ◀ 1. Імовірно, від пол. терміна *centel* — “десята частина сажня” (Vincentz 528). Пор. пол. п-ща *Centała*, *Centelevicz*, які виводять від назви грошової одиниці *cent* “крейцер”, “сота частина ринського” (Rymut 69).

2. Від місц. ос. назви *центіло* — “огрядна людина” (Рх) + *-юк*. 3. Від рум. антропооснови *fiuta* — “цвях”, ускладненої квалітат. суф. *-іло*.

Ценька [Цішка] — Березово. 1484: *Synko* — Петрово (Szabó 450); 1567: *Rayttko Czenko* — В.Ворота (UetC 53-12); 1570: *Joan Ciniko* — Ділок (UetC 97-29). Пор. 1605: кр. *Cenkovicz Mihali* — Келечин (Bélay 162); 1787: *Cenkow* — Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від серб. або болг. чол. імені *Цево*, *Цено*, *Ценко*, що з *Цветан*, а ці зі *Станимир*, *Станислав* (Грк 207, Ковачев 558). 2. Від письмово незасвідченого антр. *Ценько* або *Цицько*, що міг постати на основі дієсл. *ценькати* або *цількати* (Гр IV 427).

Ценькович †. 1605: кр. *Czenkovicz Mihaly* — Келечин (Bélay 162). ◀ Від антр. **Ценька** або **Цішка** + *-ович*.

Цепенда — Королево. Пор. 1787: *Sepko* — Вислік В., Репедь на Лемк, п-ще *Serpentak* — Дністрик, *Sepak* — Вел.Лужки, *Sepay* — Перегінське на Бойк (ЙМ). ◀ Пол. п-ще *Serpnda*, яке утворене від антропонімізованої назви знаряддя праці *сер* — “ціп” за допомогою суф. *-enda* (Rymut 69).

Цепіньо — див. **Ціпиньо**.

Цеплик — Довге. Пор. 1787: *Ciephj*, *Ciephj* — Босько, Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від пол. або східносл. прикм. *cieply* “теплій” + суф. *-ик*, як і в укр. іменних утвореннях *Добрик*, *Світлик*, *Мудрик*. 2. Від пол. арх. *seplik* — “косичка”, “коса з волосся” (SW I 256, Reczek 37).

Цепурдэй [Цепурдй] — Уж. ◀ Від східносл. ос. назви *Цепурда*, що з апел. *čapurda* — “невідповідна шапка” (SSN I 238), + *-ей*.

Церквіник [Цирькувтік] — Тч, Хс, Вн. 1720: кр. *Fr. Cserkonik* (!) — Криве на Тч (Bélay 164); 1745: *Церковицкь Ивагь* — Гетеня (ПаПо-2 26); 1756: *Церковицкь Иван* — Терново (ПаПо-1 150). ◀ Від традиційної місц. ос. назви *цирькутік* — “паламар” (Чопей 422, Karaš 110, ДездеЛел 178); пор. бойк. *церквіник* — “г. с.” (Он П 353, Гр 206).

Цех — Тч. 1325: *Ceh* — Паньола — в ком. Сатмар (MaksaySz 191); 1452: *Stanislaus Czeh* — Перемишль (Smołka II 133); 1600: гор. *Val. Ceh* — Хуст (Bélay 151); 1787: *Syucha* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від скороченого пол. чол. імені *Ciech*, що з *Cieszysław*, *Ciechosław*, *Dobrociech* або *Wojciech*, тобто від імен з основою *uciecha*, *rosiecha* (Rospon I 130, Rymut 93-94, 111); пор. ще час. ім'я *Těcha*, що з *Dobrotěch*. 2. Від нім. апел. *Zeh* — “палець на носі” (ByNazw 180).

Ціба — Костьова Пастіль. 1689: кр. *Cziba* — Боржавське (Szabó 416); 1770: *Cziba* — Гребля (Szabó 346); 1400: *Цибан* — Сучава (ССУМ II

526); 1787: *Cybow* — Плав'є, а 1819 — *Cyb* — Тухолька та Орів на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀

1. Можливо, від давньослов. чол. імені *Cibislav* (Majtán-Považaj 15). 2. Від пол. діал. апел. *cyba* — “коза”, звідки К.Римут виводить також пол. п-ща *Cybak*, *Cybej*, *Cybel*, *Cybiak* (Rymut 103). 3. Від апел. *цїба* — “довга нога” (Гр IV 428). 4. Від слц. діал. *cib* — “насіннєве стебло цибулі, часнику” (SSN I 205).

Цібак — Ужгород. 1362: *Chybak de Palata* — Полата в ком. Земплин (Nagy-1 124); 1568: *Emericus Czibak* — *спископ великоварадінський* (Лучкай 14. — С. 138); 1820: *Cybak* — Веремін (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Ціба** + *-ак*. 2. Від пол. діал. *cybak* — “цап” (Rymut 103). 3. Угорці виводять п-ще з дохрист. імені *Cibak* (Kázmér 201-202).

Цібаль †. 1570: п-ще *Cibaly* — Холмовець (Szabó 366). ◀ П-ща *Cybal*, *Cyba/i* *Cybalski* є і в Польщі, а пол. ономасти виводять їх із діал. *cyba* — “коза” (Rymut 103).

Цібар [Цїбарь] — Св, Мк. 1567: *Paul Czybar* — Мартинка (UetC 53-12); 1570: *Iwaszko, Mich. Chybarj, Czybari* — Мартинка (UetC 53-14); 1584: *Chybar* (Szabó 366); 1592: кенез *Czibar Mihai* — Визниця (LehBer 762, LehAd III 56); 1689: *Czibar Andras* — Буковинка (LehBer 182); 1704: кр. *Czibar Szimko* — Тибава (HodGens 5); 1715: кр. *Czibor*, він же *Czobor* — Дубове (Bélay 136); 1772: присяжний *Joannes Czibar* — Бистриця (Удварі-2 303), староста *Basilius Czibar* — Вел.Тибава (Удварі-2 305), присяжний *Gregorius Czibur* (!) — Буковинка (Удварі-2 298). ◀ 1. Від давньослов. двоосновного імені *Чьстиборь*, першим компонентом якого є ім. *чьсть*, а другим — той самий *-бор-*, що й у іменах моделі *Борислав* (Rymut 92), але голосний другого компонента звук */o/* змінюється на */a/*. Пор. пол. п-ще *Ciбор* 1362 р. (Rymut 92). 2. Від слц. діал. *cibara*, *cibera* — “рідка маса з розварених слив” (SSN I 205).

Цібеленько — Ір, Вн. 1570: *El. Zebelenko* — Н.Ворота (UetC 53-14). Пор. 1787: п-ще *Cybyla* — Воля Цеклинська на Лемк (ЙМ). Пор. ще пол. п-ща *Cybala*, *Cybelski*, *Cybielski*, *Cybylski* (Rymut 103). ◀ 1. Від антр. *Цибїла* (див. **Ціба**) або *Цібєлі* через ускладнення його квалітат. суф. *-ина* (отже, *Цибилїна*, як *Дячїна*, *Федїїна*) + демін. суф. *-ка*. Поява голосного *el*, пом'яшення звука */i/* та поява кінцевого */o/* — наслідок дії аналогії. 2. Від пол. п-ща *Cybel*, що від діал. *cyba* — “коза” (Rymut 103), + суф. *-енько*. 3. Зв'язок п-ща з хорв. *Cibilin* (≠ *соболь*) менш імовірний.

Цибик — Пр, Вб. 1299: *Cibik* — Замкова гора біля с. Чома в ком. Берг (Györfy 536). Пор. пол. п-ща XVIII ст. *Sybik, Czybyk* (Rymut 103). ◀ 1. Від **Ціба** + -ик. 2. Від апел. *цѣбѣк* — “насинна стрілка часнику” (Вл, Пр — Он II 352).

Цибінога — Брід. ◀ Укр. композит, складений із діал. дієсл. *цѣбати* — “широко ступати” (Гр II 428, СУМ XI 205; там же й ім. *цѣба* “довга нога”, *цѣбань*, прикм. *цѣбатий* — “довгоногий”) та апел. *погѣ*. Отже, допрізвищева семантика лексеми *цибінога* — “довгонога людина”.

Цібла — див. **Цібла**.

Цибулька †. 1652: п-ще *Czibulyka* — Олешник (Szabó 325). П-ща *Sybulka* і *Cebulka* є і в Польщі (Rymut 68). ◀ Від антр. **Цибуля** + -ка.

Цибуля — Солотвина. 1497–1498: в *Цибулі* — б.м.н. (ССУМ II 526); 1585: *Cibulj* (!) — Холмовець (Szabó 366); 1787: *Sybulka* — Воля Цеклинська, *Cebula* — Барновець на Лемк (ЙМ, ФМ). Пор. ще пол. п-ща *Sybulka, Sybulak, Sybulewicz* (Rymut 68). ◀ Імовірно, від назви городної культури *цибуля*. У місц. укр. зоонімії кличку *Цибуля* дають тварині жовтої масті, а також тварині за її великі вирячені очі.

Цибуляк †. 1588: кр. *Alex. Cibylyak*, а 1605 — кр. *And. Cibylyak* — Чумальово (Bélay 133). П-ща *Sybulak* і *Cebulak* є і в Польщі (Rymut 68). ◀ Від антр. **Цибуля** + -ак або безпосередньо від пол. діал. *cebulak* — “зелене пір’я цибулі” (Rymut 68).

Цибуляш — Тячівські Лази. 1672: кр. *Czypulas* (!) — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. 1585: кр. *Alex. Cibulak* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від місц. ос. назви *цибуляш* — “любитель *цибулі*”.

Цибур — див. **Цибар**.

Цігак — Вб, Уж. Пор. 1358: *Cehus Mykche hospitum* — ком. Земплін (Nagy I 302). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Цига*, що є гіпок. від імені *Циганин*. Темношкірі діти одержують це ім’я як п-ко (Грк 207). 2. Від серб. етн. *Цига* — “циган” + -ак. 3. Від слнц. діал. *сіга* — “бурулька”.

Ціганин — Вб, Пр, Св. 1732: *Василя Ціганина* — Присліп (Сах 72); 1745: *Ціганіновъ Іванъ* — Тихий (Сах 69); 1773: присяжний *Joannes Czihanin* — Голубине (Ud-5 46). ◀ Від місц. укр. етн. *циганін* — “циган” (Чопей 423).

Цігика — Пр. Пор. 1787: кр. *Syhunka* (!) — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Регресивне утворення від дієсл. *цигикати* — “різати кінчиком ножика” (Ж-Н 1053), “незграбно грати на скрипці” (Гр IV 429). Отже, допрізвищева зн. слова *цігика* — “скрипаль, музика, що дрібно грає”.

Ціголяс — Лавки. ◀ Видозміна пол. складеного п-ща *Ciholas*, яке виводять зі словосполучення прикм. *cichy* — “тихий” + ім. *las* “ліс” (Rymut 93). Пор. ще 1787: аналогічне п-ще *Szumilas* — Біла Вода на Лемк (ЙМ).

Цігунька — Вб. Пор. 1787: *Syhunka* (!) — Торгановичі на Бойк. ◀ Суф. дериват від пол. п-щ *Cichoń, Cichonia* або *Cihoń*, що виводяться з прикм. *cichy* — “тихий” (Rymut 93), + суф. -ка.

Ціган †. 1437: *где циганъ сидит* — Сучава (ССУМ II 526); 1618: кр. *Czigan Dmitr* — Цернина на Маковиці (Mars 87). Пор. 1648: кр. *Czigan Janos* — Павлово (Maksay 547). ◀ Від місц. етн. *цѣган* — “циган”.

Ціганник — Ужгород, Мукачів. Пор. 1325: *Ciganyi Domokos* — Барабаш у ком. Берг (Györfy 547); 1437: *Blassii Czygan, Czygan Laurentius* — Войнятина (Nagy-2 339); 1474: шл. *Pe. Czygan* — Н.Руна (Bélay 185); 1567: *Haurillo Czigan*, а 1570 — *Laur. Luc. Czygan* — Бистриця (UetC 63-12); 1574: кр. *Czigan* — Тарна (Szabó 104-8); 1787: *Syganik, Sygan* — Солинка, Ступосяни В. на Лемк (ЙМ); *Syhanyk* — Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Циган* або етн. *цѣган* + -ик (Он II 352).

Ціганін — Вб, Пр, Св. ◀ Від місц. етн. *цѣганін* — “циган” (Уж, Пр).

Ціганнич — Кальник. ◀ Від серб.-хорв. демін. *сѣганіс* — “циганчук”.

Ціганович †. 1649: кенез *Cziganovics Demeter* — В.Ворота (LehBer 153). ◀ Укр. утворення з суф. -ович від антр. **Ціган**, що з місц. укр. етн. *цѣган* — “циган”.

Ціганчук [*Циганьчук*] — Рх. Пор. 1743: кр. *Cziganu* — Виноградів (Szabó 424); 1785: *Sygan-czuk* — Дуба на Бойк (ЙМ). ◀ Від місц. демін. етн. *цѣганчук* — “син цигана”, “молодий циган” (Гр IV 429).

Ційпер — Пилипець. ◀ П-ще нім. пох. Допрзвищева зн. *Zehner* у нім. мові — “монета 10 фенігів”, або “десятник” (Bahlow 564).

Цикайло †. 1751: парох *Евстахій Цикайло* — Вел.Бичків (Гаджега-М 174). Пор. 1604: шляхтичі *Јас., Luc. Сікала* — Драгомирешті (Bélay 137). ◀ Укр. утворення з суф. -айло від дієсл. *цѣкати* — “пісяти”. На користь віддієсл. етимології промовляють і споріднені п-ща *Sykosz, Сікаю*, які мають тотожні семантичні відповідники *сікош, сікало* (від місц. дієслова *сѣкати* “пісяти”) в укр. гов. (Зак).

Цікан — Королево. Пор. 1787: *Ciko, Сіков, Сіків* — Синьовидне, *Sykosz, Сікосз, Сікос* — Завадівка та *Сікаю* — Липа, а 1819 — *Сук* — Струтинь на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від чес. етн.

cikan “циган”. 2. Від південнослов. чол. імені *Cika* або *Ciko*, що з *Ciril, Vasil* (Šimundić 402), + суф. *-ан*. 3. Найбільш правдоподібно, що твірною основою для цього суф. утворення стала західнослов. віддієсл. ос. назва *siko*. Пор. слц. діал. *siko* — “той, хто часто пієє”, “пияк” (SSN I 210). Обидва зн. закладені в основі *cikal’* — “пієяти”. Пор. ще гуц п-ще *Sykaniuk* (Vincentz 501).

Цика́нич — Вн. 1787: *Ciekanicz* — Кривка на Бойк. ◀ Від андр. *Цика́ня* — “дружина *Ці́ки*” або “дружина *Ці́ка*” + *-ич*. Пор. хорв. гіпок. ім’я *Seka*, похідне від повних чол. імен *Aksenije, Svetan, Stevan* та ін. (Šimundić 403).

Цильо́ [дав. *Цильо́ві*] — Негрово, Дешковиця. 1773: кр. *Czilo* — Піліш у ком. Саболч (ПеПред 320). ◀ Від місц. вар. укр. імені *Цильо́*, що є гіпок. від *Василь* (Чопей 423); пор. ще болг. *Цело* (Колесник 8), хорв. і серб. *Cile, Циле* — “т. с.” (Šimundić 40, 403, Грк 207) та молд. *Цыли́кы* (ДумбрМик 160).

Цильо́к †. 1500: гор. *Alb. Czylleok* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від антр. *Цильо́* + *-ок*.

Цимба́ла — Олешник, Золотарьово. 1682: *Czimbala Mattyi* — Ставне (UetC 88-59); 1695: *Цимбала Петро* — Давидів (ПаПо-І 176); 1787: *Сymbala, Сymbalik, Cimbak* — Ставища, Присліп та ін. на Лемк, а також п-ще *Сymbaluk* — Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від апел. *цїмбали*, пряме зн. якого — “відомий ударний музичний інструмент”, а метафор. ос. зн. — “телепень”, “дурень” (Гр IV 424, Ж-Н 1054, Фаріон-3 306, Rymut 104). -

Цимба́лош — Вб. Пор. 1696: кр. *Roman Czimprojas* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1743: *Czimbolos* — Сасово (Szabó 481); 1773: кр. *Czimbalmos* — Чома (ПеПред 316); 1787: *Сymbalista, Сymbalistu* — Ізби, Ялин на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарп. діал. *цїмбалош* “цимбаліст” (пор. ще угор. літ. апел. *cimbalmos* — “т. с.”).

Цїмбо́линець [Цїмбо́линець], *-ниця* — Св. ◀ Фонет. вар. п-ща *Цїмбалинець*, що міг виникнути під впливом пол. п-щ *Symbolista, Symbolak, Symbolik, Symboluk* (Rymut 104).

Цїмбри́к — Мукачів. Пор. 1576: *Cimbrak Michalko* — В.Ворота (UetC 53-12); 1787: *Сymbrak* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ Суф. дериват від ос. назви *цїмбра* — “одна колода з дерев’яного зрубу колодязя” (Гр IV 432-433) + *-ик*. Пор. ще *цїмбрїна* — “т. с.” (Ж-Н 1053, Гг 206).

Цїмбри́ла †. 1570: *Fran Zimbrilla* — Белебово (UetC 97-29). ◀ Від діал. ім. *цїмбрїля* — “цямрина, тобто колода у зрубі колодязя” (Гр IV 440).

Цимри́кович — Мукачів. ◀ Імовірно, від **Цїмбри́к** + *-ович* зі спрощенням приголосної групи *-мбр-*.

Цїник — Нова Стужиця. Пор. 1787: *Сунік, Суніцз* — Нижнє, *Cinkovicz, Сynkowicz* — Воля на Бойк (ЙМ). ◀ Від серб. чол. імені *Цїна* (≠ *Станіслав* — Грк 207), хорв. *Cino*, що з *Jacint* (Šimundić 403), або болг. *Цїна* (≠ *Семен* — Илчев 529).

Цїнька — Н.Бистрий. 1462: *уси татаровє на имѣ...* *Цїшка* — Сучава (ССУМ II 526); 1484: *Сynko* — Петрово (Szabó 45); 1682: *Czinka Hricz, Ignat* — Ставне (UetC 88-59); 1704: кр. *Cienka Lukacz, fia Olexa* — В.Визниця (HodGens 210); 1787: *Cinkowicz і Cinkanicz, Cienkow* — Турка, Явора, Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від південнослов. чол. імені *Cino*, що з *Francisko* або *Hijacint* (Šimundić 403). 2. Із угор. п-ща *Cinke*, співзвучного з апел. *cinke* — “синичка” (Kázmér 204), або з молд. апел. *цїнк* — “цукеня”.

Цїпіньо́ — див. **Цїпіньо́**.

Цїрик †. 1705: святих. *Gregor Czirik*, а 1715 — кріпаки *Fr. і Lad. Czirik* — Вільхівці (HodOkt 438, Bélay 154). ▶ Від хорв. усіч.-суф. імені *Сїча* (укр. оф. Кирило) + суф. *-ик*.

Цїрка́йло — Вішка, Ужгород. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-айло* від дієсл. *цїркати* — “гелготати”, “пашекувати”, “базікати” (Ж-Н 1054). 2. Трансформація угор. п-ща *Cirkáló*, апел. зн. якого — “патруль” (Kázmér 206).

Цїркуні́к [Цїрку́нік], *-ка* — Ір та **Цїрківні́к** — Мж. — Див. **Церківні́к**.

Цїря́к †. 1600: п-ще *Syriak* — Фанчиково (Szabó 329). ◀ Від катол. кал. імені гр. пох. *Syriak*, що відповідає правосл. імені *Кирі́як*.

Цїтря́к — Жорнава, Стужиця. 1787: *Сytrak* — Шевченкове, *Citriak* — Комарники на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Цїтра*, що з назви музичного інструмента *цїтра*, + *-як*.

Цїца́к — Білки. 1715: кр. *Fr. Cziczak* — Тересва (Bélay 204); 1772: кр. *Fecko Cicak, Lucas Cicak* — с. Кромпахи в ком. Спіш (Ud-4 62); 1787: *Сусак* — Мичківці на Лемк і *Суса* — Верхнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від пол. діал. *cicak* “сосун” (Rymut 103) або слц. діал. *ciciak* — “т. с.” (SSN I 206). 2. Від антр. *Цїца* (див. **Цїце́й**) + *-ак*.

Цїци́к †. 1649: кр. *Gr. Ciczigh* (!) — Тюшка (Bélay 209); 1715: кр. *Fr. Cziczik* — Тересва (Bélay 204); 1787: *Сусук, Сісу́к* — Плав’є, а 1819 — *Сусік* — В.Рожанка на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від слц. діал. *cicik* — “сосок”, “розбещене дитя” (SSN I 206).

Цїци́ка — Тур’я Пасіка. Пор. 1787: *Сусук, Сісу́к* — Плав’є, *Суса* — Верхнє на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Цїци́к** у формі род. відм., хоч наголос п-ща наштовхує на думку, що воно є віддієсл.

утворенням. Пор. ще 1481: циганські імена *Данукъ* та *Цицул* — Сучава (ССУМ II 527).

Цицкун — Ужгород. ◀ Від апел. *ціцька* — “жіноча груди” (Он II 354) + *-ун*. Отже, допрізвище зн. лексеми — “той, хто має *ціцьки*”.

Цибеленько — Ир, Вн. — Див. **Цибеленько**.

Цібере (невідм.) — Мк, Ир. 1673: кр. *Jo. Czibre* — Тересва (Bélay 204). ◀ Книжний вар. п-ща **Ціберій**, що має угор. етимологію. Угор. *cibere* — “сливовий узвар”, “недоварене повидло” (MNTESz I 425), “хлібний квас” (Kázmér 202).

Ціберій — Мк, Ир. 1508: *Cziberi* — Ракошин (LchBer 678); 1576: кр. *Czybere* — Фанчикуво (Szabó 328). ◀ Адаптований укр. говорами Зак мадаризм *ціберій* — “рідка маса розварених слив” (пор. східносл. *ciberaj* — “т. с.” — SSN I 205), а також “хлібний або огірковий квас” (Уж). Кінцеве *-ей* у п-щі — наслідок аналогії до ін. п-щ на *-ей*.

Цібла — Дуби, Колодне на Ир. ◀ 1. Можливо, пов’язане з серб. прикм. *цибљив* — “хворий”. 2. Від сл. діал. *ciblik* — “жолобок на глечуку для пиття” (SSN I 205).

Ціва — Уж, Мк. Пор. 1787: *Ciwkacz* — Семичів, а з 1819 р. — *Ciwka* — Сянки на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від бойк. *ціва* — “дерев’яна трубка для перемотування ниток” (Он II 354, Гр IV 430–431).

Цільо [дав. відм. — *Цильові*] — Ир, Мк. 1580: *Cielo, Celeo* — Батар (Szabó 288); 1611: кр. *Cziele* — Дівичне (Szabó 354); 1773: *Cziló* — Піліш (Пе Пред 320); 1500: гор. *Alb. Czylleok* — Хуст (Bélay 151). ◀ Від місц. укр. чол. імені *Цільо* (оф. *Василь*). Пор. ще серб. та хорв. чол. ім’я *Циле* (< *Василије, Станислав* — Грк 207, Šimundić 403).

Цімбалінець [*Цімбаліниць*], *-ниця* — Вл, Тч. ◀ Від антр. *Цімбала* (пор. пол. п-ща *Symbala, Cimbala*), що з назви музичного інструмента *цимбали* (Rymut 104), + *-инець*.

Цімболінець — Св. ◀ Фонет. вар. п-ща **Цімболинець**.

Цімбора — Ужгород. Пор. 1787: *Symbor* — Бобрка на Лемк (ЙМ). П-ще *Cimbora* є й серед угорців (Kázmér 204). ◀ Від закарпатоукр. або східносл. діал. *цімбора* — “друг, приятель” (SSN I 211), що з угор. *cimbor* — “т. с.” (MNTESz I 237).

Цімбота — Мж. ◀ Пох. п-ща нечітке.

Ціник — Гукливий. ◀ Від серб. або хорв. гіпок. імені *Цина*, що відповідає повному імені *Станислав* (Грк 207), + *-ик*.

Ціп — Вел. Ком’яти, Иршава. 1574: п-ще *Сурп*, а 1591 — п-ще *Сзер* — Заболотне (Szabó 278). У Ком’ятах запис 1715 р. — *Ссеп*, 1720 *Ссип*,

а 1775 — *Csépes* (Szabó 397). ◀ Від укр. назви знаряддя молотьби *ціп* (Чопей 424, Он II 356).

Ціпанюк — Луги. ◀ Напевно, від незасвідченого антр. *Ціпан*, що від **Ціп**, + *-юк*.

Ціпіньо — Дубове. Пор. 1819: *Cipin* — Шевченкове на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, укр. апел. *ціпильна* — “ручка ціпа” (Гр IV 433).

Ціпкал — Стеблівка. ◀ Усіч. вар. п-ща **Ціпкало**.

Ціпкало — Тч, Хс. Пор. 1715: вдова *Czipkal-ka* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. суф. утворення від дієсл. *ціпкати* — “пищати”. Отже, *ціпкало* — “той, хто *ціпкає*”.

Ціпкал †. 1715: кр. *Sim. Czipkan* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-аи* від письмово незасвідченого антр. *Ціпка*. 2. Від антропонімізованого дитячого апел. *ціпка* — “курча” + *-аи*.

Ціпле — Тч (невідм.). 1542: кріпосник *Мате. Chyple* — Феєрфалва (Bélay 140), 1604 — шл. *Nic. Cziple*, а 1585 — шл. *Jo. Czyple* — там само; 1715: кр. *Jódi Cziple Simon* — Сопунка (Bélay 193); 1771: парох *Феодор Ціпле* — Фередьгаза (Гаджега-М 177). ◀ Рум. утворення від апел. *țiplă* — “бичачий міхур, яким у давнину закладали вікна” (Jordan 470).

Ціпля — Королево. ◀ Фон.-морфол. вар. п-ща **Ціпле**. Пор. рум. п-ще *Țiplea* (Jordan 470).

Ціприч — Вел. Березний. Пор. 1682: *Cipriny* (!) *Vaszil* — Дубриничі (UetC 88–59); пол. п-ща *Сурпа, Сурприч* (Rymut 105). ◀ Від чес. або хорв. розм. іменного вар. *Сурпа* (≠ *Сурпан* — Кпаррová 89, Šimundić 403) або від давньоукр. імені *Алципоръ* (< *Описифор* — Керста 112) + *-ич*. Від імені *Сурпан* виводять також суч. чес. п-ща *Cipra, Сурпа, Cipro, Ciprik* (Moldanová 51).

Ціптак — Мк, Ир. 1773: староста *Joannes Cziptak* — Підгор’яни (Удварі-2 303). ◀ Імовірно, пов’язане з *ціпоти́ти* — “пищати” (про курчат) (СУМ XI 240).

Цірик — Тч. Пор. 1578: *Ciriak* — Кекенешд (Szabó 404); 1787: *Cyrka, Cyrko* — Балутянка, Синява на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від сл. розм. імені *Суро* (≠ *Cyril* — SSJ VI 130, Majtán-Považaj 214). Пор. ще 1610: кр. *Syriak* — Фанчикуво (Szabó 329), а також запис 1680: шл. *Cirilo Pap* — Сарвасово (Bélay 194). 2. Із угор. п-ща *Cirjék*, що з розм. імені *Cirják* (Kázmér 206).

Цірікус — Ужгород. ◀ 1. Лат. форма кал. імені *Syriakus*, що відповідає угор. імені *Cirjék* (Ladó 145). Пор. укр. п-ще *Петрус* із тим же формантом (Див. ще **Чірікус**). 2. Від антр. **Цірик** + лат. формант *-us*.

Ціфра — Вб, Пр, Мк, Вн, Хс. 1715: *Czifra* — Велятин (Szabó 353). 1715: гор. *Czifra* — Хуст (Dezső 36); 1773: присяжний *Andreas Czifra* — Велятин (Джедел 284). ◀ Від полісемант. апел. *цифра*. В угор. гов. Зак, звідки прийшло п-ще *Cifra*, співзвучний апел. озн. “строкатий, розмальований, рябий” (KMNSZ 235, Чопей 423). Кличку *Cifra* угорці давали тваринам рябої масті (Hermán 189). В угор. мові апел. *cifra* озн. “святковий, розкішний, чепурний” щодо одягу (Kázmér 202). Пор. ще бойк. *цифрувати* “прикрашати” (Он II 357), східносл. *cifra* “прикраса, орнамент” (SSN I 208) та пол. *cyfra* — “прикраса на одязі”. Серед укр. козаків була посада *цифра*.

Ціфр'як — Мж, Рх, Св. ◀ Від антропооснови **Ціфра** + **-ак**.

Ціфриниць [*Ціфриниць*], **-иць** — Борсучина. ◀ Від антропооснови **Ціфра** + **-иць**.

Ціфр'як — Синевирська Поляна. ◀ Від антропооснови **Ціфра** + **-як**.

Ціхор †. 1772: староста *Alexander Czichor* — Ільниця (Удварі-2 300). У с. Приборжавське нині побутує п-ще *Дзіхур* (род. — Дзіхора). ◀ П-ща *Czychra* і *Czochur* є і в Польщі, а на думку К.Римута, вони походять від дісл. *czehrac* — “чесати”, “розчісувати” (Rymut 115–116).

Ціц'як — Імстичово. 1773 р. в Карпатах (сх. Слч) було три родини з цим п-щем: *Lazar Cicak*, *Lukas Cicak*, *Jacko Cicak* (див. **Ціц'як**). 1787: *Сусак* — Личківці на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від антропооснови *Ціца*, яка 1787 р. згадується в с. Мисцова на Лемк (ЙМ). Там же називаються і п-ща *Сусоїта* *Cicoi*. 2. Від сл. діал. апел. *cicak* — “сосун” (SSN I 206, Rymut 103). Пор. ще укр. дит. *цицати* — “ссати” (Гр 435, Ж-Н 1056). 3. Від пол. діал. *cięciak* — “розпещена дитина”, “доросла людина з дитячими рисами” (SW I 322). 4. Менш імовірно, що від угор., сл., хорв. або серб. пестл. імені *Cica* (≡ *Cecilia*, *Iлона*, *Cirila*, *Ljubica*, *Milica*, *Slavica* — Kázmér 202, Грк 321, Šimundić 482 та ін.) чи від пестл. апел. *cica* — “киця” (SW I 320).

Ціц'ей [*Ціц'ій*], **-ей** — Мк, Вн. 1649: *Gr. Ciczigh* — Тюшка (Bélay 209); 1784: *Ціц'ей Михайль дяк* — Холмовець (Сах 70); 1751: *парох Іоани Ціц'ей* — Сасово (Гаджега-Уг 25); 1787: *Суца* — Мисцова на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Ціца* (див. **Ціц'як**) + **-ей**.

Ціц'ікан — Косівська Поляна. ◀ Від антр. *Ціц'ик* або жін. імені *Ціц'іка*, що з *Цецилія*, + **-ан**.

Ціціліба — Рипинний, В.Студений. Пор. 1787: *Cicilo* — Маластів на Лемк (ЙМ), а також

п-ща *Tataliba* і *Tateliba* — Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Пох. п-ща нечітке.

Цікура †. 1760: *Іоань Цікура* — Синевирська Поляна (Сах 98). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована.

Цімур — Пр, Уж. ◀ Від місц. діал. апел. *цмур* “сироватка”, якому в сусідніх регіонах відповідає діал. *цмар* — “т. с.”.

Цогірка [*Цогьірка*] — див. **Цугірка**.

Цогла — Ір, Мк, Вн. ◀ На території Польщі фіксуються п-ща *Cochla*, *Cocholek*, що від пол. *cohac* — “трусити, чесати, дряпати” (Rymut 115–116).

Цоглаєвич — Вел.Розтока, Дубрівка на Ір. ◀ Від незасвідченої антропооснови *Цоглай* (див. **Цогла**) + **-евич**.

Цоглан — Клячаново. Пор. 1787: *Cochla*, *Cohlyn*, *Cohlinka* — Сколе на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Цогла** + **-ан**.

Цогорка †. 1775: п-ще *Czohorka* — Заболоття (Szabó 278). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Імовірно, це видозміна п-ща **Цугірка**.

Цоган — Княгиня, Дубриничі. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Цой †. 1715: кр. *Luc. Czoy* — Рипинний (Bélay 184). ◀ 1. Можливо, напис треба читати *Чуй*. 2. Більш імовірно, що це хорв. гіпок. ім'я *Coja* або *Cojo*, співвідносне з іменами *Stoilko*, *Stojan*, *Stojmir* (Šimundić 403).

Цока †. 1751: *диякон Петр Цока* — Нересниця (Гаджега-М 182). ◀ Від південнослов. гіпок. чол. імені *Сока* або *Coko*, що співвідноситься з повними іменами *Stojan*, *Stojimir*, *Stojko*, *Stojša* (Šimundić 403)

Цокало — Ужгород. 1751: *диякон Петр Цока* — Нересниця (Гаджега-М 182); 1780: *из Іваномь Цокаломь* — Негровець (Сах 78). ◀ Віддісл. утворення *цокало* — “особа, що цокас” (Гр IV 435).

Цоклан — Св. 1648: вільні наймити *Choklan Hricz*, *Oleksza*, *Fedur* — Голубине (Maksay 525); 1595: кенез *Csoklya* — Голубине (LehBer 294); 1699: *Csoklan Ilyes*, *Fedur*, *Ivan* — Голубине (Maksay 575). ◀ Від ос. назви *Цокла*, що походить із серб. апел. *цокла* — “гальмо”, а також “черевик”, + **-ан**.

Цола — Хижка. Пор. 1455: *нат Костс Цолич* — Ясси (ССУМ II 527); 1674: п-ще *Csola* (!) — с. Туртереш (Szabó 530); XVII ст.: кенез *Czolan Gergely* — с. Цолановиця коло Лецовиці (LehBer 206); 1743: кр. *Czola* — Фаркашфалва (Szabó 334); 1787: *Colak* — Завадка Руська на Лемк (ЙМ); 1819: *Cole* — Висоцьке, *Colan* — Новотин на Бойк (ФМ). ◀ Від болг. чол. імені *Цола* або *Цоло* чи серб. *Цоле* (≡ *Стоядин*, *Стоян*,

Апостол — Колесник 8, Илчев 530, Ковачев 559, Грк 207, Maretić II 82, Daničić I 819, Šimundić 403).

Цола́н — Розтока на Вл, Тихий, Чинадьово. 1570: *Joan Czolan* — Колодне на Ир (UetC 97-29); XVIII ст.: кезез *Czalan Gergely* — Цолановиця біля Лецовиці (LehBer 206); 1773: присяжний *Theodorus Czolan* — Цолановиця біля Лецовиці (Ud-5 53); 1787: *Colanow* — Семичів, а *Colan* — Новотин на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Цо́ла** + **-ан**.

Цоли́ган — Св. Пор. 1739: *Solygan* — Черник (Метрика); 1787: *Solygan* — Корчин на Бойк (ЙМ). ◀ Від антропооснови **Цо́ла**, ускладненої квалітат. суф. *-ura*, отже, від *Цо́ліга*, + **-ан**.

Цомпель, **-пля** — Вел.Лучки, Доманинці. 1772: кр. *Vanio Czompel* — Якуб'яни в ком. Спіш (Ud-4 96); 1787: *Compel* — Ставище і *Complak* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *цомпель* — “бурулька” (Гр IV 436, Гг 208, 174, RiegerLemk 39). Пор. ще гуц. п-ща *Sompel* і *Sopeluk* того ж пох. (Vincenz 436) зі східносл. апел. *combef*, *compliak* — “т. с.” (SSN I 218).

Цо́нак — Оріховиця. Пор. 1570: *Czano* — Холмовець (Szabó 308); 1787: *Conio* і *Cunio* — Грозова на Бойк (ЙМ). ◀ Від південнослов. чол. імені *Цона* чи *Цоно*, що зі *Стојан*, *Стојимир*, *Стојислав*, *Стојко*... (Daničić I 820, Грк 207, Šimundić 403, Илчев 503, Колесник 8), + **-ак**.

Цо́нинець — Тч, Мк. ◀ Від того ж південнослов. імені *Цона* (див. **Цо́нак**) + **-инець**.

Цо́пок — Веряця. Пор. 1787: *Sorak* — Зиндранова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від серб.-хорв. *цона* — “пов'я” + **-ка** з подальшим переходом у парадигму п-щ на **-ко**. 2. Від сл. діал. *cop* — “зачіска з коєю” (SSN I 211) + **-ко**.

Цо́цко — Кальник, Антонівка. 1719: *Иван Цоцко Федірляк* — Студений (Яворск 210). ◀ Від болг. чол. імені *Цоцко*, що зі *Стојко* (Илчев 531). Пор. ще хорв. гіпок. ім'я *Coca* стосовно повних імен *Стојадин*, *Стојан* (Šimundić 403).

Цубе́ра — Тч, Вн, Ир. — Див. **Цуби́ра**.

Цуби́на [рідше — *Цубы́на*] — Пр, Вб, Уж. ◀ Імовірно, від сл. діал. *cubina* — “щось дуже тверде” (SSN I 219).

Цуби́ра [*Цубы́ра*] — Тч. Пор. 1787: *Cubryn*, *Cubirka* — Гусине, Мита на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від середньозакарп. апел. *цубы́рка* чи бойк. *цубы́рка*, *цубы́рка* — “білка” (Ж-Н 1057, ГрIV 436, ОнII 358, AGB II 102). 2. Менш імовірно, з нім. *Zuber* — “цебер”, з яким пов'язують пол. п-ще *Cubera* (Rymut 102, Bahlow 540).

Цу́га — Вб, Уж. ◀ Від укр. діал. апел. *цўга* — “дзига” (Довге), “деталь у возі” (Волосянка). Пор. ще пол. діал. *cuha* — “спідня сорочка” (SW I 534).

Цу́ганич — Завосина, Доманинці. ◀ Від андр. *Цуга́ня* — “дружина **Цу́ги**” + **-ич**.

Цу́гірка [*Цугы́рка*] — Ир, Хс, Вн. 1775: кр. *Czohorka* — Заболотне (Szabó 278), кр. *Czuhorka* — Широке (Szabó 278, 348); 1787: *Czuhyrka* — Риків на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Із пол. п-ща *Czochera*, *Chocherà* чи *Czochra*, яке виводять із дієсл. *cochrać* — “чухрати”, “шкрябати” (Rymut 115). 2. Від якогось іменного композита з другим компонентом **-гьрляка**, подібного до п-ща **Білогі́рка**.

Цу́горка †. 1775: п-ще *Czuhorka* — Широке (Szabó 348). — Див. **Цу́гірка**.

Цу́дар †. 1398: шл. *Czudar Péter* — Косино (LehBer 334). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, споріднене зі старопол. *Czuder* (Rymut 102).

Цудзу́ра †. 1715: кр. *Mate Czudzura* — Н.Селище (Bélay 195). ◀ Етимологія п-ща нез'ясована, хоч у його будові проглядається суф. **-ура**, як у п-щах **Стегу́ра**, **Стецю́ра**, **Яцу́ра**.

Цулі́ган — див. **Цоли́ган**.

Цу́льба — Мк. ◀ Пох. п-ща невідоме.

Цу́па — Вб. Пор. 1570: *Fr. Cypak* — Мідяниця (UetC 97-29); 1720: кр. *Cypra* — Туртеребеш (Szabó 531); 1787: *Cyp*, *Czyp* — Босько, *Cypra* — Волосате на Лемк, *Ciura* — Лімна, *Cypiniec* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ), *Ciura* — Грабівка, Улюч, *Ciurak* — Дошниця на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно від апел. *цўпа* “темний підвал”, “тюрма” (Гр IV 439), що дорівнює пол. *ciura*.

Цу́панич — Березники. ◀ Від андр. *Цупа́ня* — “дружина **Цу́пи**” + **-ич**.

Цу́пер — Синевир, Бронька. 1787: *Czuper*, а 1819 — *Super* — Стрільбичі, *Cyprow* — Кропивник на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Контамінація іменних вар. *Купрiяни* і *Цупрiяни* (див. Он II 358).

Цу́пик — Сільце, Фанчиково, Тросник. ◀ Від **Цу́па** + **-ик**.

Цу́пра — Тч. 1720: *Czupra* — Ком'яти (Szabó 398); 1743, 1775: кр. *Czupra*, *Csupra* — Раковець (Szabó 459); 1787: *Cypryk* — Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Того ж пох. що й **Цу́пер**. Пор. білор. ім'я *Цупрiяни* (Суднік 31, 45). 2. Від діал. *цўприк* — “кінчик, краєчок” (Ж-Н 1058).

Цу́прович †. 1649: правосл. свящ. *Czuprovics Kosty* — Канора (LehBer 332). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. *Цупер*, що з імені *Купрiяни/Цупрiяни* (Rymut 102).

Цура́нич — Солотвина, Ужгород. Пор. 1787: *Ciura* — Зиндранова, Мисцова та ін. на Лемк, Морозовичі на Бойк (ЙМ); 1787: *Curycz* — Довжки, а 1819 — *Curyk* — Головецьке, *Curiy*, *Ciurak* — Сушиця та ін. на Бойк (ФМ). ◀ Від андр. *Цура́ня* — “дружина **Цу́ри**” + **-ич**. Антро-

пооснова *Цура* — серб., рум. або алб. гіпок. вар. кал. імені *Георг* (Грк 2108).

Цурканич — Мукачів. ◀ Від андр. *Цурканич* — “дружина *Цурка*” + *-ич*. Пор. ще буков. п-ще *Цурканович*.

Цурко — Дравці, Минай, Ужгород. 1751: парох *Петр Цурко* — Н.Яблінка (Гаджега-396); 1787: *Curko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Від серб. гіпок. чол. імені *Цурко*, що з рум. *Цура*, яке є еквівалентом імені *Георг* (Грк 208). 2. Від апел. *цурка* — “паличка для гри” (Гр IV 437–438) або від рум апел. *purcă* з таким же зн. 3. Болг. ім'я *Цурко*, що від імені *Сура*, апел. зн. якого — “русявий, світловолосяий” (Илчев 523).

Цурош †. 1616: п-ще *Czuros* — Гетеня (Szabó 371). ◀ Від місц. атрибут. назви *цурош* — “обірванець”, “лахмітник”.

Цуфілка — Вел.Лучки. ◀ Від місц. апел. *цуфілка* — “довга тонка нога, подібна до сопілки” (Уж).

Цуфілканич — Горонда. ◀ Від андр. *Цуфілкана* — “дружина *Цуфілки*” + *-ич*.

Цуцка — Руські Комарівці, Дубрівка на Уж. 1715: кр. *Andr. Czuczka* — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1787: *Cucej, Cuciw* — Тернівка, *Cisara, Cisarak* — Н.Кропивник на Бойк (ЙМ); 1787: *Cisuniak* — Босько на Лемк (ЙМ); 1819: *Cisuk* — Багнувате на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від болг. гіпок. чол. імені *Цуцо*, що має декілька співвідносних повних імен (Илчев 532, 531). 2. Від пол. апел. *ciuska, ciusko* — “щеня, цуценя” (SW I 341).

Цуцко — Дубрівка на Уж. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Цуцка*.

Цьока — Тч, Хс, Ір, Уж. 1577: *Cioka*, а з 1572 — *Czako* — Туртеребеш (Szabó 527); 1602: *Cziok, Czoka* — Фанчиково (Szabó 328); 1676: *раб божій Василя Цюока* (!) — Суха (Сах 73); 1751: диякон *Петр Цока* — Нересниця (Гаджега-М 182); 1787: *Cioko* — Пантна, *Cioczka* — Черемха на Лемк, *Ciocko, Ciockow* — Задільське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Регресивне утворення від дієсл. *цюкати* — “стукати” (Ж-Н 1057). 2. Від хорв. гіпок. імені *Сока* або *Соко* (≠ *Stojan, Stojko* — Šimundić 403).

Цюканич †. 1605: кр. *Jo. Cziokan* — Вел. Бичків, кр. *Paul Cziokan* — Драгово (Bélay 130, 168). ◀ Від п-ща *Цьока* + *-ан*.

Цюма — Пр, Вб. 1220: антр. *Schoma comes* — ком. Сатмар або Сіладь (RegVar 247); XV ст.: кр. *Сіома* — Холмовець (Szabó 365); 1570, 1597: *Сіома, Czioma* (Szabó 450); 1572: *Fran. Chyomka* — В.Ворота (UetC 53-14); 1597: п-ще *Czioma* — Петрово (Szabó 450); 1605: п-ще *Choma* — Клинове

(Szabó 273). Пор. ще 1682: *Czemicz Ivan* — Кострини (UetC 88-59); 1787: *Ciomka* — Явірник Руський на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. дит. *цюма* — “поцілунок”, *цюмати* — “цілувати” (Уж, Пр, Мк); пор. пол. *ciumać* — “цілувати” (SW I 341).

Цюнка — Усть-Чорна. ◀ Можливо, від дит. *цюнка* — “кінь” (Ж-Н 1057), “свиня” (Гр IV 439).

Цюпа — Торунь. Пор. 1787: п-ще *Сіорка* — Прусик на Лемк (ЙМ), а також на Льв (Фаріон-3 307). ◀ Можливо, від діал. *цюпка* — “крихітка”, “трішечка” (Гр IV 439).

Цюблик — Колочава, Лопухово. ◀ Можливо, від місц. укр. *цюбати* — “скувати”.

Цюка †. 1687: *кутил раб божій Василь Цюока* (!) — Суха (Сах 86). П-ща *Сіука, Сіукаю, Сіукот* є і в Польщі (Rymut 100). ◀ Імовірно, регресивне утворення від дієсл. *цюкати* — “злегка рубати сокирою” (Гр IV 439).

Цюперак [*Цюперек*] — Рх. ◀ Імовірно, від антр. *Цюпер* (з пом'якшенням ініціального /ц/) + суф. *-як*. Можливо, подіяля її аналогія до *цюпрік* — “верхівка” (Гр IV 439).

Цюпик — Вільхівка. Пор. 1787: *Сіура* — Грабівка, Улюч, *Сіурак* — Дошниця, *Сіуріна* — Ясьонка, *Сіурка* — Боднарка та ін. на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від ос. назви *Цюпа*, що з пол. апел. *сіура* — “курка” (SW I 337), + *-ик*. 2. Безпосередньо від пол. апел. *сіурка* — “дурень”, “недолугий” (SW I 341).

Цюцька — Ганьковиця. Пор. 1787: *Сіуциук* — В.Синьовидне, *Сіуциук* — Славське, *Сіуцкович* — Плав'є, *Сіуцук* — Кіндратів на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. апел. *цюцько, цюцька* — “песик, цуценя, щеня”, “комаха” (Гр IV 439; див. ще І.Франко (Галицько-руські нар. приповідки. XXVII 298) або пол. апел. *сіуцка* чи *сіуцко* — “т. с.” (SW I 341).

Цянько — Мк, Ір. Пор. 1649: кенез *Czianko Luka* — В.Бистра (LehBer 163), 1677 — *Czianko Onofri* (там само, 747); 1819: *Ciancio* — Кривка на Бойк (ФМ). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Цянько*.

Цяпєць [*Цятіць*], *-ця* — Хс, Мж. Пор. 1819: *Сіарєс* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ 1. Імовірно, від ос. назви *Цяпа*, що з апел. *сіара* — “сплюх” або *сіарєсія* — “повільна, лінива жінка” (SW I 306). 2. Менш правдоподібно, від діал. *цяпка* “краплина” (Karaš 77), що від місц. дієсл. *цяпати, цяпкати* — “капати” (Гр IV 440).

Цяпцьо — Мукачів. ◀ Від антр. *Цяпєць* за аналогією до імен *Васильцьо, Грицьо, Федірцьо*...

Ч

Чабаній — Доманинці. Пор. 1787: *Czaban* — Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від антр. *Чабан*, який походить від давньої назви тур. пастуха або від угор. ойк. *Csabánu*, що в ком. Пешт (Kázmér 209, Vályi III 355), + формант *-i*.

Чабіна — Ужгород. Пор. 1704: кр. *Csabina György* — Чабини біля В.Визниці (HodGens 12); пор. 1787: *Czabenyak* — Кінське на Лемк (ЙМ). ◀ Від угор. чол. імені *Csaba*, що із тур. *çaba* — “дарунок, талант, хист” (Hajdú 30), + укр. квалітат. суф. *-ина*, як і в утвореннях *Мигаліна*, *Сепіна*, *Іваніна*.

Чабинич †. 1715: кр. *Luc. Csabinics* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від антр. **Чабіна**.

Чабка †. 1715: кр. *Sim. Csabka* — Вільхівці (Bélay 154). ◀ Від антр. *Чаба*, що з угор. чол. імені *Csaba*, + *-ка*.

Чабрик — Косівська Поляна. Пор. 1819: *Czaber* — Воля Сенькова на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Чабря** + *-ик*. 2. Від місц. укр. назви рослини **чабрик** “чебрець” (Чопей 425, ГрIV 442, Ж-Н 1059).

Чабрович †. 1699: кенез *Chabrovics Andrej* — Драгошевиця біля В.Воріт (Maksay 612). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від **Чабря** або від пол. п-щ *Czabor* чи *Czaber* (Rymut 111).

Чабрун — Мж. ◀ 1. Від хорв. апел. *čabrun* — “жердина” (Daničić I 877). 2. Від антр. **Чабря** + *-ун*.

Чабря — Крива на Хс. ◀ Можливо, від серб.-хорв. апел. *čabar* — “цебер”.

Чава — Мукачів. Пор. 1523: *Chawak* — Медеш — ком. Сатмар (MaksaySz 177). Декілька п-щ з основою *čav-* є в Хорватії (Leksik 107). ◀ 1. Від слов. імені *Čava*, співвідносного з назвою птаха. Пор. хорв. і слц. апел. *čava* — “галка” (Daničić I 916, Грк 322). 2. Від двоосновного давньослов. імені *Čava*, що від *Časlav* (Šimundić 403).

Чаварга [частіше — **Чаварга**] — Вб. 1819: *Czawaga* (!) — Орів на Бойк (ФМ). ◀ Від слц. діал. *čavarga* — “волоцюга” (SSN I 242), що з угор. *czavargó* — “т. с.”. В угорці п-ще *Csavargó* фіксується вже 1489 р., а ономасти виводять його з апел. *csavargó* — “волоцюга, мандрівник, блукач” (Kázmér 222).

Чайбин/Чайбен — Вел.Лучки. Пор. 1682: *Czajbik Janos* — Сухий (UetC 88-59). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Чайка — Ужгород, Мукачів. 1681: кр. *Csajke Istvan*, а 1715 — кр. *Matí Csajka* — Ганичі (Bélay 141); 1787: кр. *Czajka* — Вороблик, Мокре на Лемк (ЙМ). Пор. 1618: кр. *Czajka Pawel* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98). ◀ За Я.Свободою (SvoSta 131), *Чайка* — давньослов. двоосновне ім’я, першим компонентом якого є дієсл. *чайти* “чекати”, як і в іменах *Нечай*, *Радочай*, *Časlav*, *Čajkó*, *Čajó* (Грк 209, Šimundić 404). Тепер п-ще асоціюється з назвою птаха *чайка* (Ковачев 568).

Чайкович — Ужгород. ◀ Від антр. **Чайка** + укр. патр. суф. *-ович*.

Чайківський — Перечин. 1787: кр. *Czajkowski* — Галбів, Королик Волоський на Лемк (ЙМ). ◀ Від прикарп. ойк. *Чайкович* + *-ський*. Іменниковий катойк. *чайковець* писемні пам’ятки фіксують 1349 р. (ССУМ II 531).

Чакавий — Вл, Св. Пор. 1682: *Csakiutsin Olexa* — Сіль (UetC 88-59); 1787: кр. *Csakany* — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, хорв. *čakav*, *čakavac* — “хорват, який розмовляє чакавських діалектом”. 2. Від хорв. *čakav* — “помилковий” (Daničić 883) або “той, що вживає займенник *ča* відповідно до укр. *що*”.

Чакан †. XV ст.: шл. *Csákan* — Петрово (Szabó 449); 1648: кр. *Chakan Janos* — Свалява (Maksay 528); 1699: кріпаки *Csakan Demeter*, *Jaczko*... — Ждєньово (Maksaz 608); 1773: присяжний *Joannes Csakany* — Н.Ворота (Удварі-2 305). ◀ 1. Мадяризований вар. укр. п-ща **Чєкан**. 2. Від відомого *Чака* або антр. *Чак* + *-ан*.

Чаканович †. 1648: кр. *Chakanouich Ivan* — Збини (Maksay 532). ◀ Від антр. **Чакан** + *-ович*.

Чаківчин †. 1682: кр. *Csakivtsin Olexa* — Сіль (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Чаківка* — “дружина *Чакова*” (угор. *csakó* — “ківер”) + *-ин*.

Чакієй [Чакієй], *-ія* — Пр, Мк. 1273: *de genere Chak* — ком. Берет (Györfy 530); 1509: кр. *Chakky* — Шаланки (Szabó 462); 1415: кр. *Chak* — Самошар у ком. Сатмар (MaksaySz 209). ◀ 1. Угор. п-ще *Csáki*, яке бере початок від ойк. *Csák*, що в ком. Пешт і Срем, або від ойк. *Csáka*, що в ком. Бийкийш (Kázmér 213). 2. Угор. утворення з суф. *-i* від імені *Чак*, яке походить від дієприкм. *čakan* (SvoSta 462). До речі, п-ще шляхтича *Csakan* у с. Петрово (Вн) фігурує з XV ст. (Szabó 449).

Чаклєй [Чаклєй], *-єй* — Свалява. Пор. 1787: *Czaklosz* — Крапна на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-єй* від антропооснови *Чакля*. В угор. мові *csáklya* — “гак”, а у слц. гов. *čakla* — “довга жердина для досягання недоступних

речей” (Kázmér 213, SSN I 232). 2. Від укр. діал. *чаклі́й* — “чаклун” (Гр IV 443).

Чакош †. 1648: кр. *Chakusz Olexa* — В. Ворота (Maksay 550). ◀ Від угор. апел. *csákos* — “той, що з ківером”.

Чакошович †. 1648: кр. *Chakossouich Simko* — В. Ворота (Maksay 549). ◀ Від антр. **Чакош** + суф. **-ович**.

Чалі́й — Котельниця. ◀ 1. Від південно-слов. чол. ім. *Чале*, що з імені *Часлав* (Грк 209). 2. Від південнослов. апел. *hale* “дядько, свекор” (Šimundić 404). 3. Від укр. прикм. *чалій* — сірувато-коричневої масті (Гр IV 143).

Чалóвка — Хс, Тч, Уж. ◀ Від угор. п-ща *Csalóka*, що з угор. апел. *csalóka* — “облудний, химерний” (Kázmér 215), “обманливий” (Чопей 425).

Чанга́р [*Чанга́рь*], **-ря** — Тч. ◀ Етимологія п-ща спірна. Можливо, рум. п-ще *Ciangiru* (Jordan 108).

Ча́нда — Св. Пор. суч. п-ще *Джа́нда*, а також п-ще *Ченде́й*. ◀ Від болг. чол. імені *Чанда*, співвідносного з *Чано*, *Вылчан* (Илчев 335, 336). Пор. ще 1429: антр. *Chano*, а 1572 — *Czano* — Туртеребеш (Szabó 527); 1450: антр. *Chanko* — Вербовець (Szabó 545).

Чанко †. 1715: кр. *Mich. Csanko* — Калини (Bélay 159). ◀ Імовірно, хорв. гіпок. ім’я *Čanko*, що відповідає повним іменам *Časlav*, *Častimir*, *Stojan...* (Šimundić 104).

Ча́плинець [*Ча́плиниця*], **-нця** — Кольчино. 1448: *Stanislaum Capla* — Перемишль (Smołka II 47); пор. 1787: *Czapla* — Нагуевичі, *Czaplyniec* — Кривка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Чапля*, що з назви птаха *чапля*, + **-инець**.

Чаплю́к — Ясиння. Пор. 1468: *Янько Чапличь* — Острог (ССУМ II 530); 1787: *Czaplak*, *Czaplyk* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Ча́пля*, що з апел. *чапля* (Чопей 425), + **-ук**. Допрізвищеве зн. антропооснови — назва відомого птаха, але має й метафоричні зн. Пор. суч. гуц. *ча́ллс* — “важіль для натягування обручів на колеса до воза” (Гг 209).

Чапу́ра — Неліпино. ◀ Від апел. *чапу́ра* — “чапля” (Ж-Н 1060, Гр IV 444). Пор. рум. *ceapir* — “т. с.”.

Чардан †. 1699: кр. *Csardan János* — Павлово (Maksay 579). ◀ Імовірно, спотворений вар. п-ща. **Ча́рдаш**.

Ча́рдаш — Невизьке. П-ще *Czardasz* є і на Ораві (Golč 72). ◀ 1. На перший погляд, п-ще походить від назви угор. танцю *чардаш*. 2. З ономасіологічної точки зору, п-ще започатковане від угор. апел. *csordás* — “чередник”. У Хусті п-ще **Ча́рдаш** фіксується 1715 р. (Bélay 152),

у с. Крива — 1747 (ПаПо-2 20), а в с. Королево — 1720 р. (Szabó 384). Імовірно, після переселення денотата в нове середовище незрозуміле п-ще реетимологізувалося. До речі, п-ще *Čorduš* поширене й у Славонії (Leksik 114).

Часни — Виноградів. ◀ Правдоподібно, твірною основою п-ща є корінь *час-* (пор. бойк. апел. *часу́н* — “бик, якого вже час запрягати в ярмо” (Он II 363)). Пор. пол. п-ща з цією основою: *Czasak*, *Czasek*, *Czasiewicz*, *Czasiuk* (Rymut 110). Однак безпосередньо твірною основою п-ща могло стати лише південнослов. гіпок. ім’я *Časa*, співвідносне з повними іменами *Časlav*, *Častimir*, *Dobročas* (Šimundić 404).

Часловці(й) †. 1450: *Császlóczy Mihaly* — Баркасово (LehBer 54). ◀ Угор. утворення з формантом **-i** від місц. укр. ойк. *Часловці* (оф. — Часлівці), а останній — від слов. чол. імені *Časlav* (Šimundić 404).

Чафру́н — Буківцьова. ◀ Імовірно, від пол. діал. *czochrun* “людина з розчухраною головою” (SW I 394). Пор. 1787: п-ще *Czafurczak* — Орявчик на Бойк (ЙМ).

Ча́чко — Олешник, Дравці. 1399: *Csák Miklos* — ком. Беґер (LehLel 30); 1649: кр. *Csacska* — Лохово (LehBer 386). Пор. 1691: кр. *Csacska Mihaly* — Ділове (Bélay 208); 1787: кр. *Czaco* — Висова, а *Czaczowski* — Явірки на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Правдоподібно, від слов. імен *Čač* або *Čača*, що з *Čak*, *Časlav*, *Častimir* (< *Čakan* — SvoSta 48, Moldanová 52, Илчев 534, Šimundić 404). 2. Від гал. апел. *чачка* (Karaš 80) або від слц. діал. *čička* — “польова, лугова чи лісова квітка” (SSN I 229). Пор. ще старопол. апел. *czacz* — “іграшка”, “лялька” (Reczek 52).

Чвих †. 1570: кріпаки *Tom., Dan., Fran. Cwich* — Кольчино (UetC 53-14); 1687: присяжний *Чвихъ Гаврило* — Заріччя (ЛелПам 229). ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Чворсю́к — Косівська Поляна. Пор. 1549: шл. *Chorsa* — В.Вишава (Bélay 219). ◀ 1. Від антропооснови *чворс*, апел. зн. якої — “птаха *чворс*”, + **-юк**. Пор. ще гуц. прикм. *чворскій* “черствий” (про хліб) — (Гг 209).

Чеби́на †. 1618: кр. *Narasz Csebina* (!) — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1704: кр. *Csebina Demeter* — Абранка біля Мукачева (Hod Gens 7). ◀ Антр. **Ча́біна** у його гуц. звучанні.

Чебни́к †. 1720: кр. *Mich. Csebinik* (!) — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. **Чеби́на** + суф. **-ик**.

Чеварга — див. **Човарга**.

Чевс — див. **Чивс**.

Чегі́ль — Ир, Вн, Бг, Мк. 1685: *Чегилева ... пи́ва* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1772: при-сжний *Nicolaus Csehily* — Кам'янське (Удварі-2 301); 1773: кр. *Csehil* — Піліш (ПеПред 320); 1775: п-ще *Csehely* — Заріччя (Szabó 276). ◀ 1. Від пол. арх. *czechel, -chla* — “сорочка” (SW I 380) та болг. апел. *чехъл* — “черевик без задника”. 2. Можливо, від бойк. назви птаха *чїглик* — “шиглик” (Он II 368) через її десуфіксацію. Пор. ще назву птаха *чїглик*, яку лексикографи кваліфікують як “кобуз” (Ж-Н 1062) — чес. *stehlik*. Втрата ініціального /ш/ перед /ч/ на угор.-укр. мовній межі — явище непоодинокое (пор. закарп. апел. *чїдрик*, *чїжа*, *чубїлка* < *цїдрик*, *цїжа*, *цубїлка*).

Чїдрекій [*Чїдрекі*] — Веряця, Сасово. Пор. 1229: *Chedreh villa* — Сатмар (RegVar 196); 1567: кр. *Csedreki* — Королево (Szabó 383); 1614: гор. *Andr. Csedreki* — Тячів (Bélay 206). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від слов. назви недалекого села *Чїдрик*, яке місцеві угорці, не розуміючи первісного значення, називають то *Csedrek*, то *Csedreg* (Vályi I 391, Kázmér 224).

Чїдрик — Ир, Вн, Мк. 1775: п-ще *Csedrek* — Заріччя (Szabó 276). Пор. п-ща *Szczedrzyk* та *Czedrzyk*, поширені у Польщі XIV–XV ст. (SSNO 281–282). ◀ Від давньослов. чол. імені *Щїдрик*, що зі *щїдриї*, яке чес. мова зберегла у вигляді *Čedrik* (Klaproná 82).

Чїйпеш — див. **Чийпеш**.

Чїкán [зрідка — **Чїкán**] — Мк, Вл, Вн. 1648: *Chakan (!)Janos* — Свалява (Maksay 528); 1699: *Csekan Stephan* — Ялове (Maksay 607); 1787: *Czekan* — Майдан на Бойк та Вислік на Лемк (ЙМ). Пор. ще 1214: *pro Cheka stetit dominus suus* — ком. Бігар (RegVar 190). ◀ 1. Від давньослов. імені дієприкм. пох. *Чїкánь* — “жданий, очікуваний” (Marceti II 71, SvoSta 46) або від південнослов. гіпок. імені *Čeka*, співвідносного з *Čedomil*, *Čedoslav*, *Četimir* (Šimundić 404). В угор. документах п-ще часто записували як *Чїкánь*. Напр., 1672: свящ. *Csákány* — Лохово (LehBer 383). 2. Від місц. апел. *чїкán* — “кирка” (Чопей 426). Див. ще **Чакан**.

Чїкánюк — Уж. Пор. 1648: *Chakanouich Ivan* — Збини (Maksay 532). Пор. 1606: *Иван Чїкánькь* — с. Фольварок у Слч (ЛелПам 226). ◀ Від антр. **Чїкán** + **-юк**.

Чїкє́та — Вл, Св, Мк. 1570: *Mat. Cheketa* — Н.Ворота (UctC 53-14). ◀ 1. Від давньослов. імені *Чєкь* (див. **Чїкán**) + іменний суф. *-ета*, як у іменах *Добрє́та*, *Малє́та*, *Черїє́та*. Пор. ще серб. ім'я *Ђека*, що від *Стеван* (Грк 199), болг. ім'я *Чєко* (Ковачев 562) та хорв. гіпок. імена

Čeka, *Čeko*, співвідносні з *Čedodrag*, *Česlav* та ін. (Šimundić 404). 2. Можливо, від назви птаха *чєкіт* (Ж-Н 1064, Гр IV 449), отже, є онома-топєичним утворенням. 3. Від. антр. *Щєк* з угор. зміною початкового звукосполучення /шч/ на /ч/ (див. **Щї́ока**) + *-ета*.

Чїкмар [*Чїкмарь*] — Мукачів. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Чїлендák — див. **Чилиндák**.

Чїлі́пка — Пр, Уж. — Див. **Чилі́пко**.

Чїлленю́к — Терново, Грушово. ◀ Від місц. прикм. *чїлленій*, що з *чєрвленій*, — “червоний” (Чопей 426) + **-юк**.

Чїлленю́х — Криве на Тч, Ганичі. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Чєрленю́к** у його кореневій та суф. частинах.

Чїлленя́к — Тч, Хс, Вн. 1828: кр. *Cselenák* — Чорнотисово (Szabó 340). ◀ Від місц. апел. *чїлленя́к* — “червоношока людина” (Вучкове).

Чїля́к — Золотарьово. ◀ 1. Від серб. чол. імені *Ђеле*, співвідносного зі Светислав (Грк 199), + **-як**. 2. Від місц. чол. імені *Чїльо*, тобто *Цїльо*, *Циль* (оф. *Висиль*), або від серб *Чило*, що з *Момчило* (Грк 209), + **-як**. 3. Від рум. *chel* — “лисий” + **-як**.

Чїмердóвський — Хс, Вн. Пор. 1399: пан *Ходко Чїмерович* — Зудечів (ССУМ II 534); 1404: *Ходко Чїмерь* — Медика (ССУМ II 534); 1483: кр. *Thewmer* — с. Філіп у ком. Сатмар (MaksaySz 137); 1787: *Czemerzkiewicz* — Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ). ◀ Від основи *чїмерда*, семантика якої не зовсім зрозуміла.

Чїмерис — Чинадієво. 1787: *Czemerus* — Терло на Бойк, *Czemerysz* — Бахлева на Лемк (ЙМ). ◀ Від етн. *чїмерис*.

Чїмет — Королево. 1775: п-ще *Csemet* — Рокосово (Szabó 454). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *цїмїт* — “тупий бїль” (Зак). 2. Від угор. апел. *csemete* “саджанець”, “дитя” (Kázmér 229).

Чїмсáк — Вб. ◀ Від бойк. *чїмсáк* — “моторна, жвава людина” (Он II 365), що від *чїмсáти*, *чїмсáти* — “швидко йти, бігти” (Ж-Н 1063).

Чїнгері́й [*Чїнгері́*], **-ія** — Свалява. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Csenger* (Vályi I 460, Kázmér 230). Згадка про поселення *чїнгер* у ком. Сатмар зафіксована 1393 р.: *villa Chenger* (Nagy I 530). 2. Менш імовірно, від угор. власного ос. імені спірного пох. *Csenger* (Ladó 145, Hajdú 31).

Чїнде́й [*Чїнде́й*], **-єя** — Тч, Вл. Пор. 1216: *Scendu joubagio* — ком. Бігар (RegVar 208). 1715: кр. *Mich. Csendi* — Дубове (Bélay 136). Пор. 1604: вл. *Jo. Czendes* — Ванч (Bélay 213). ◀ 1. Укр.

утворення з суф. *-ей* від слов. ос. імені *Ченда*, яке у болгар співвідноситься з іменем *Черно* (Илчев 358). 2. Є й інші точки зору на пох. п-ща (Кпаррова́ 83). Пор. рум. п-ще *Chindia*, які виводять від іменникової словоформи *chindie* — “після обіду” (Const 426). П-ще *Чендó* (*Cendo*) є і в румунів, які виводять його з болг. імені *Чендó* (Jordan 109).

Ченькó — Міжгір'я. 1771: кр. *Csenko Timko* — Ізки (Ud-5 35). ◀ Від болг. чол. імені *Ченьо*, що з *Черньо* (Илчев 538), + *-ко*.

Чéпа — Ір, Св, Вн. 1213: *iudice Chera* — Комораш (RegVar 196); 1574: антр. *Czyp*, а 1591 — антр. *Czer* — Заболотне (Szabó 278); 1575: кр. *Nic. Chera* (*Therey*) — Крещешті (Bélay 169); 1787: кр. *Czera* — Павлокома на Лемк (ЙМ); 1819: *Czera* — Жупани на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від серб. або хорв. чол. імені *Чена* (< *Стјеван* — укр. *Стенаи* — Грк 199, Šimundić 404) або від його угор. еквівалента *Csépa* (Kázmér 232, Kálmán 62, 72). 2. Від апел. *чéпа* — “предмет, за який може щось зачетпитися” (Гр IV 451). Від рум. *сер* — “затичка”, “чіп”.

Чéпáк — Ір, Вн, Мк. 1675: свящ. *Joan Ченакъ* — Завидово (Лучкай 14. — 235); 1675: свящ. *Joan Čerakov* — Мукачів (HodOkt 248); 1690: *Ченак* — Вел.Лучки (Лучкай 16. — С. 46); 1787: *Czerpak* на Лемк і *Czypak* на Бойк (ЙМ); XVIII ст.: парох *Лука Ченак* — Мідяниця (Микитась 28). ◀ 1. Від антр. *Чéпа* + *-ак*. 2. Від апел. *чéпáк* — “очіпок” (Чопей 426, Гр IV 451, Ж-Н 1064). 3. Від слц. діал. *čepak* — “глиняний глек для води” (SSN I 245).

Чéпáкун — Дубрівка на Ір. ◀ Від антр. *Чéпáк* + *-ун*.

Чéпан †. 1547: гор. *Mich. Chapan* — Хуст (Bélay 150); 1567: п-ще *Cherphan* — Веряця (Szabó 445); 1720: кр. *Lad. Cserpany* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від південнослов. чол. імені *Čerpan*, що відповідає укр. оф. *Стенаи* (Šimundić 4040).

Чéпáра — Мж, Хс. 1787: *Czypara* — Скородне, а *Czepera*, *Czaperá* — Рихвальд, Скородне на Лемк (ЙМ). ◀ Регресивне утворення від місц. дієсл. *чéпáрити* — “розчепірювати, розпинати” (Чопей 426). Отже, укр. *чéпáра*, як і слц. діал. *čeperak*, — це “кривонога людина” (SSN I 246). П-ща *Czeperak*, *Czoporak*, *Czepidak* є і на Лемк (ЙМ).

Чéпéй [*Ченій*], *-ейя* — Боронява. 1600: гор. *Jo. Czepci* — Вишково (Bélay 215). ◀ 1. Угор. утворення *Czepci* з формантом *-i* від ойк. *Чéпа*, що на Вн (Kázmér 233). 2. Від антр. *Чéпа* + *-ейя* або від ойк. *Чена* (Зак).

Чéпель — Ужгород. 1715: кр. *St. Csepili* — Н.Селище (Bélay 195); 1720: кр. *Mathae Csepil* — Копашново (Bélay 141); 1755: *Чепѣль Иван* —

Ділове (Гаджега-М 11); 1787: п-ще *Czepil* — Бережок на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *чéпель* “складаний ніж” (Гр IV 451), “тупий ніж” (Гр 212) або слц. діал. *čepel* — “вістря ножа” (SSN II 246, Goleb 72). 2. Менш імовірно, що це укр. безсуфіксне утворення від угор. ойк. *Csepel* (Kázmér 233).

Чéпелью́к — Луг на Рх. Пор. 1787: п-ще *Czepaklak* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), *Czepakluk* — на Гуц (Vincenz 517). ◀ Від антр. *Чéпель* + *-ук*.

Чéпера †. 1751: кріпачка *Гелена Чеперова* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *чеперáти*.

Чéпинець [*Чéпиниць*], *-ниця* — Св. ◀ Від антр. *Чéпа* + *-инець*.

Чéпка — Стеблівка. 1720: кр. *Fr. Csepka* — Буштино (Bélay 133). Пор. 1787: *Czepko*, *Czypko* — Вислік на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Чéпа* + *-ка*.

Чéпкáнич — Хс, Тч. ◀ Від андр. *Чепкáня* — “дружина *Чéпки*” + *-нич*.

Чéплик — Довге. ◀ Від демін. апел. *чéплик* — “малий ножи́к” (Мк). Див. ще *Чéпель*.

Чéпрегі́й — Дротинці. Пор. 1684: гор. *Czepregi Janos* — Хуст (Bélay 152); 1787: *Czepykanicz* і *Czepykanyn* — Опорець на Бойк (ЙМ). ◀ Угор. п-щеве утворення з суф. *-i* від ойк. *Czepreg*, що в ком. Шопрон (Kázmér 235), або від укр. діал. *чепрáра* — “гачок, застібка, дівоча оздоба” (Гр 210).

Чéпýра — Ір, Св. ◀ 1. Укр. регресивне утворення на *-а* від дієсл. *чепýритися*. 2. Від антр. *Чéпа* + згруб. суф. *-ура*. 3. Від серб. апел. *чепýра* “пень” (Лавр 776).

Чéпчан †. 1715: кр. *Csebscsan Andri* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від антр. *Чепча*, що із *Чéпа* або *Чéпка*, + *-ан*.

Чéпчєня(г) †. 1715: кр. *Roman Csebscsenyá* — Буковець (Bélay 170). ◀ Від антр. *Чéпка* + суф. *-єняг*.

Чéпчинич †. 1715: кр. *Prokup Csipcsinyicz* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від антр. *Чепчєня* або *Чепчша* + суф. *-ич* (див. *Чéпка*).

Черва †. 1649: кр. *Cserva* — Микулівці (Bélay 428). ◀ Від апел. *червá* “черв'яки” (СУМ XI 295).

Червáк — Вн, Рх, Уж. 1689: *Czervak* — Шаланки (Szabó 464); 1720: п-ще *Cservaky* — с. Ачад у ком. Бігар (ПеПред 319); 1787: *Czervak* — Уріж на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *червáк* — “хробак”, “черв'як” (Чопей 426, Гр IV 458, Ж-Н 1064, Он II 366, Гр 210). 2. Від антр. *Чірва*, який згадується 1649 р. в с. Микулівці: кр. *Cserva* (LchBer 428).

Червачок †. XVIII ст.: *митикъ въвський пѣтъ Червачокъ* — Н.Ворота (Сах 84, 85). ◀ Від антр. *Червáк* + суф. *-ок*.

Червачук — Розтока. ◀ Від антр. **Червак** + суф. -ук.

Червений †. 1775: кр. *Pe. Cserveni* — Чумальово (Bélay 133). Пор. 1648: батрак *Cherneny (!) Jaczko* — Мала Бистра (Maksay 530). ◀ Від місц. прикм. *червёный* — “червоний”.

Червеняк — Уж, Пр. 1773: присяжний *Gregorius Cservenyak* — В.Розтока (Удварі-2 303); 1773: кр. *Cservenyák* — с. Хорватик (ПеПред 323); 1787: *Czerweniak* — Миків, *Czerwieniak* — Явірки на Лемк, Гниле на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *червеняк* — “червонощока людина” (Ужан) або від слц. *červeníak* — “руда або червонолиця людина” (SSN I 253); пор. ше бойк. *червеняк* — “вид гриба” (Он II 366). 2. Від традиційної назви масті в картах *чёрвиль* — “чирва”, яку знають і місц. українці, і словаки (Golč 72), + -ак.

Черейи — Черна. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, морфол. видозміна угор. п-ща *Cserébó*, яке угор. ономасти виводять із апел. *cserébó* — “хрущ” (Kázmér 236). Пор. ще укр. п-ще *Чірибан*.

Черёвка — Вб, Вн, Хс. 1751: *грішник Василій Черёвка* — Нове Село (Гаджега Уг 18); 1775: п-ще *Cserewka* — Новоселиця на Вн (Szabó 476). ◀ 1. Від бойк. апел. *черёвка* — “спалена сонцем конюшина” (Он II 366). Пор. 1787: *Czerewkanicz* — Яворів на Бойк (ЙМ). 2. Від антр. **Черёвко** у формі род. відм.

Черёвко — Тч, Мж. 1715: п-ще *Cserewko* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від укр. здр. апел. *черёвка* — “животик”.

Чередар, -ря — Мк, Уж. 1788: кр. *Чередарь* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеУрб 318). ◀ Від укр. діал. ос. назви *чередарь* — “пастух”, “чередник” (Чопей 427).

Черей †. 1649: кр. *Cserei* — Грибівці (LchVer 330). ◀ Угор. прикм. від місц. ойк. *Черейці*.

Черемиський — Рх. ◀ Від гідр. *Черемош* + *ський*.

Черенко †. 1715: кр. *Fr. Cserenko (!)* — Колочава (Bélay 160); 1773: п-ще *Cserenko* — Велятин (ПеПред 315). ◀ Від укр. апел. *черен* — “деталь у печі” (Гр IV 456).

Чёреп — Сіль. 1701: костельник *Czerep Michael* — Ториска в ком. Спіш (Лучкай-Іс 28); 1787: *Czerep* — Мушинка на Лемк, а також п-ща *Czerep, Czerepik, Czerebkowski* на Бойк (ЙМ). 1. Від *череп* — “скелет голови людини” (Ужан). 2. Від бойк. *чёреп* — “черепиця” (Он II 370) чи гуц. *чёреп, черепок* — “т. с.” (Чопей 427, Гр 211). П-ще *Cserér* властиве й угорцям, які виводять його зі свого апел. *cserép* — “черепиця, черепок” (Kázmér 237).

Черепанинець — Мж. ◀ Від антр. *Черепаня* + *-инець*.

Черепанич — Сусково, Мукачів. 1760: *раб божїи Савька Черепанич* — Буковець (Сах 71). Пор. 1787: *Czerepaniak* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Черепаня** + *-ич*.

Черепанько †. 1743: п-ще *Cserepanyko* — Виноградів (Szabó 424). ◀ Від антр. **Черепаня** + суф. -ко.

Черепаня — Мк, Св. 1552: гор. *Paul. Cherepanye (!)* — Сигіт (Bélay 197); 1603: *Черепаня Иштван* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1787: *Czerepaniak* — Семушова на Лемк (ЙМ); 1819: *Czerepanup* — Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Від апел. *черепаня*, який у Карп. регіоні має декілька зн.: “глиняна лялька”, “білка”, “хата, яка під час дощу затікає” (Он II 367), “покришка на каструлю” (Мк), “сорт яблук” (Хс).

Черепко — Ир, Мж, Св, Тч. 1715: *Czerepka Petro* — Міжгір’я (Bélay 178); 1715: кр. *Lad. Cserepko* — Чумальово (Bélay 133); 1743: п-ще *Cserepko* — Вел.Копаня (Szabó 549); 1787: *Czerepanicz* — на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чёреп** + *-ко*.

Черешня [*Чирішня*] — Макарьово, В.Ремети, Дротинці. 1715: п-ще *Cseresznye* — Шаланки (Szabó 465); 1775: п-ще *Cseresnye* — Вел.Чингава (Szabó 417). ◀ Від апел. *черешня* (Чопей 427), можливо, за червоний колір її плодів.

Черінка — Верховина Бистра, Волосянка. 1704: кр. *Cserinko Demeter* — Косино (HodGens 11). Пор. 1773: кр. *Cserenka* — Велятин (ПеПред 315). ◀ 1. Від апел. *черіль* — “дно печі” (Гр IV 457), “складова частина ткацького берда” (Он II 367) та ін. 2. Від бойк. *чїрінка* — “ширінка” (Гошів на Бойк).

Черкас †. 1720: п-ще *Cserkasz* — Вел.Копаня (Szabó 548). ◀ Імовірно, від етн. *черкас*, тобто “черкасин” (Гр IV 457). У поляків п-ще *Czerkas* зафіксоване 1407 р. (Rymut 113).

Черкун — Сасово. ◀ 1. Див. **Чиркун**. 2. Від дієсл. *чїркати* — “креслити” (Чопей 427, Он II 367) + *-ун*.

Черлений [*Черлёный*] — Біловарці. ◀ Від місц. прикм. *черлений* — “червоний”.

Черленок — Тч. Пор. 1484: *Щефан Черлень* — Сучава (ССУМ II 536); 1787: кр. *Czerleniuch* — Рожнятів на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *чёрлень* — “червонощока або руда людина” (Мк) + *-юк*.

Черленяк — Хс, Мж, Вн. 1603: *дал ... Черленякови* — Бенедиківці (ЛелПам 224); 1720: кр. *St. Cserlenak* — Міжгір’я (Bélay 178). ◀ Від місц. ос. назви *черленяк* — “червонощока, здорова людина”.

Чёрна, -ни — Рх. 1483: кр. *Cherna* — с. Санісло в ком. Сатмар (MaksaySz 211); 1570:

Greg. Chyerna — Бистриця (UetC 53-14); 1648: *Cherna Bronecz Janos* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ Від давньослов. чол. імені *Черна*. Патр. від нього, як і від ін. чол. імен, утворювався за допомогою суф. *-ович*. Пор. 1572: *Joan. Chernouych* — Бистриця (UetC 53-15).

Черна́к [Черна́к] — Вішка. 1607: *Czernak Fedor* — Люта (UetC 104-8); 1773: кр. *Csernak* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 318). ◀ 1. Від антр. **Че́рна** + **-ак**. 2. Від давньослов. імені *Чернак* (Илчев 540), яке в ком. Сатмар згадується 1483 р. (див. **Че́рна**). Пор. ще 1570: *Greg. Chyrno, Ivan Czyernewych* — Бистриця (UetC 53-14).

Черне́га — Орішівця. Пор. 1820: *Czerniga* — Угерці на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньослов. захисного імені *Черна* (Справочник 532) + квалітат. суф. *-ега*.

Черне́й [Черне́й] — Тч, Пр, Ір. 1602: *Czerne Fedor* — Черногорова (UetC 104-8); 1632: *Cserney* — Вилко (Szabó 514); 1648: *Cherny Vaszil* — Романовиця на В. (Maksay 530); 1708: кр. *Timko Cserneli* (!) — Широкий Луг (HodOkm 439); 1715: кр. *Mich. Csernii* — Келечин (Bélay 162). 1715: гор. *Cserncly Pal* — Хуст (Bélay 153). ◀ Від антр. **Че́рна** + **-ей**. (Див. ще Kázmér 240).

Чернекі́й [Чернекі́], **-ія** — Ужгород. 1600: гор. *Laur. Czerneki* — Тячів (Bélay 205). Пор. 1819: кр. *Czernik* — Залокоть на Бойк та Кальниця на Лемк (ЙМ). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від укр. антр. **Черник** (Див. ще Kázmér 240).

Черне́ць [Черне́ць], род. відм. — Чернеці́я (у народі — *Ченеці́я*) — Присліп. 1449: гор. *Petri Chernec* — Михайлівці (Nagy-2 442); 1570: *Jo. Czernecz* — Росвигово, *Helias Czernez* — Балашівці (UetC 97-29); 1787: *Czerniec* — Чаплі на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *чернець* — “монах” (Чопей 427), але й “наклепник” (Ж-Н 1068).

Черне́цький [Черне́цький] — Рахів [Черне́цький] — Середне. 1670: *Czernicki* (!) — Тисакерстур (Szabó 500); 1787: *Czernecski* — Улюч, Мшана, Полонне на Лемк, Сторона — на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Черне́ць** + **-ський**. 2. Від антр. **Че́рник** + **-ський** унаслідок штучного підтягування п-ща під модель на **-ецький**, як і у п-щах **Дрогобе́цький**, **Петре́цький**.

Чернига †. 1751: *parox Ioanș Cherniga* — Карачин (Гаджега-Уг 29). ◀ Від антр. **Че́рна** або **Черний** + квалітат. суф. **-ига**.

Черний †. 1648: кріпаки *Chernij Peter, Lazar* — Бистриця (Maksay 523); 1715: кріпаки *El., Fr., Mich. Cserni* — Келечин (Bélay 162). ◀ П-ще записане за слц. зразком.

Черник †. 1451: кр. *Czernyk* — Виноградів (Szabó 420); 1482: *Chernik* — с. Філіп — юм.

Сатмар (MaksaySz 137); 1462: кр. *Chernyek* — Паньола (MaksaySz 191); 1607: *Csernik Olexa* — Сімирки (UetC 104-8); 1649: кр. *Czernyk Ivasko* — Ізки (Bélay 155); 1787: *Czernik* — Яблониця Руська на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Че́рник*, подібного до *Білик*, *Добрик*, *Мáлик*, *Світлик*, *Ще́дрик*. 2. Від апел. *че́рник* — “ожинові зарості” (Св).

Чернинчич †. 1648: кр. *Cherninchich Pael* — Калитовиця біля Н.Воріт (Maksay 543). ◀ Від незасвідченого антр. *Чернишка* + **-ич**.

Чернічка — Мж, Мк, Вн, Св, Тч, 1449: *Georgii Czernetchka* — Стара (Nagy-2 445); 1766: *при отицу Стефану Черничко* — Вел.Ком'яти (Стрипський-І 58). ◀ Морфол. видозміна п-ща **Черничко**.

Чернічко — Ір, Мк, Вн. 1449: *Mathie Chernyethko* (!) — Кривоштян (Nagy-2 445). ◀ Від антр. **Черник** + **-ко** (див. **Черник**).

Черниша́н — Ужгород. ◀ Від антр. *Черниш* або *Черниш* + **-ан**. Пор. 1337: *hospitem Chernuch* — *et Peter vocatum* — Винна (Nagy-1 132).

Чернобровець †. 1648: кр. *Cherna* (!) *Bronecz* (!) *Janos* — Чинадьово (Maksay 521). ◀ Укр. утворення з суф. *-ець* від складеної основи *чорнобровий*.

Чернович †. 1572: кр. *Joan. Chernouich* — Бистриця (Maksay 523); 1704: кр. *Csernovics Fedor* — В.Мельничний (HodGens 5). ◀ Від антр. **Че́рна** + суф. **-ович**.

Черновський †. 1648: п-ще *Czernóczi* — Веряця. ◀ Імовірно, нерегулярне прикм. утворення від місц. ойк. *Черна*.

Черно́к — Ужгород. ◀ Від антр. **Че́рна** + **-юк**.

Чернявець, **-вця**. — Див. **Чернявець**. Пор. 1787: *Czyrniawski* — Піщини на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньослов. імені *Черня́ва* (Селищев 147) + *-ець*. 2. Від апел. *чорнявець* — “брюнет”, “чорноволосий” зі збереженням кореневого *le*.

Черня́вч — Вишково. ◀ 1. Від давньослов. імені *Черня́ва* (Селищев 147) + *-ич*. 2. Твірною основою п-ща міг стати апел. *чернява*, який в укр. мові вживається в кількох зн., як “рій бджіл” (Ж-Н 1068); “чернь”, “натовп” (Гр IV 458).

Черня́к — Ужгород. Пор. 1773: кр. *Czernak* — Пеніслек (ПеПред 318). ◀ Від антр. **Че́рна** + **-як**.

Черня́н — Чинадьово, Вел.Бичків. ◀ Від антр. або від ойк. *Че́рна* + **-ян**.

Черня́нський — Уж, Вн. 1787: *Czernianski* — Більцарова, Смерековець на Лемк, а 1819 р. *Czernianski* — Матків на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від антр. **Черня́н** + **-ський**. 2. Від закарп. ойк. *Че́рна* + *-янський*, тобто “житель села *Че́рна*”.

Чернянчу́к — Вн, Хс. ◀ Від катойк. *черняничу́к* “житель с. *Че́рна*”.

Черчов †. 1773: присяжний *Timotheus Csercssov* (!) — Гукливий (Ud-5 55). ◀ Посес. утворення з суф. *-ов* від антропооснови *Черч*, співвідносно з назвою птаха *черч* — “жовтоносий дрізд” (Гр IV 457).

Черчівич [*Чирчівич*] — Лоза, Завадка на Вл. Пор. 1787: *Czerczak* — Смерековець на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Черч*, співвідносно з назвою птаха *черч* — “жовтоносий дрізд” (Гр IV 457). Пор. східносл. ойк. *Čič* (Лазорик 80, Majtán 98).

Черяник — Вб, Пр. 1775: п-ще *Cserranik* (!) — Веряк (Szabó 546). ◀ Від місц. укр. пасивного дієприкм. *черягій/чиряний* — “міняний” (Ужан), що відповідає угор. *cserélt*, тобто “вимінаний”, “підмінений” (напевно, йдеться про відомий обряд умовного продажу кволиків дітей, як і імена групи *Куплен*, *Мальованик*, *Продан*, *Схован*), + субстантивууючий суф. *-ик*.

Черянин, *-на* — Завосина. ◀ 1. Від ігії ж основи, що й *Черяник*, + *-ин*. 2. Від серб. хорв. жін. імені *Čerana* (Marečić II 73, 90), + посес. суф. *-ин*. (Див. ще *Черяник*).

Чесак — Руське. 1787: *Czesak* — Межибрід, Мшана на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *чесак*, який у сербів озн. якогось птаха (Dapčić II 138), а у слц. гов. *česák* — “металевий пристрій із зубцями для чесання худоби” (SSN I 250), тобто *граблиця*. Д. Молданова виводить чес. п-ще *Česák* від дієсл. *česat* — “шкрябати”, тобто зі *шкрябачка* (Moldanová 57). 2. Укр. утворення з суф. *-ак* від південнослов. гіпок. імені *Česa*, співвідносного з *Česlav*, *Čestimir* (Šimundić 404).

Чесла — Вб. 1618: кр. *Warchol Czesla* — с. Брезова (Marsina 931). ◀ 1. Правдоподібно, з пол. апел. *cieśla* “тесля” внаслідок укр. субституції початкового пол. *ł/ł*. 2. Не виключені й версії з давньослов. імені *Чеслав* чи пол. *Czeisław*, але вони меншою мірою відповідають вимогам структурної відповідності етимологізування.

Четкович †. XVII ст.: землевласник *Csetkovics* — ком. Берер (HodTör 378, 743, 745); 1648: кр. *Czetkouich Prokup* — Латірка (Maksay 542). ◀ Від південнослов. чол. імені *Četko*, що з *Čedodrag* або *Čedomir* (Šimundić 404), + *-ович*.

Чех — Вн, Мк. Перші згадки цього антр. походять із XIV ст. 1398: *Cseh Potenciana* — Овбегань (LehBer 252); 1357: *Cseh Jakob* — Дравці — ком. Берер (LehBer 28); 1649: *гор. Mich. Cseh* — Мукачів (LehBer 568); 1729: *при курапорѣ ... Федоръ Чехъ* — Ком'яти (Стрипский-І 58); 1677: кр. *Cseh* — Фаркашфалва (Szabó 333); 1787: *Czech* — Загутин на Лемк (ЙМ); Пор, ще

1819: *Czechowicz* — Стрілки на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від етн. *чех*. 2. Від давньослов. імені *Чех*, що з двоосновного імені *Czestimir* (MalecStar 23). 3. Найбільш імовірно, від назви давньої золотої чи срібної грошової одиниці (ГрIV 461), що дорівнює 1/40 частині рейнського форинта (ДжеДел 181). Пор. ще 1787: *Czechura* — Грабівка на Лемк (ЙМ).

Чехівський — Виноградів, Бобовище. ◀ Від антр. *Чех* + суф. *-івський* без переходу суфіксального */o/* в ін. монофтонг.

Чечка — див. *Чичка*.

Чечкович †. 1648: *Czeczouich Petro* — Ждєньово (Maksay 531). ◀ Від антр. *Чечка* + *-ович*.

Чечур [*Чичур*] — Мк, Св, Вн, Уж. 1773: присяжний *Andreas Csecsur* — Копинівці (Удварі-2 302); 1718: *и за раба божія Чечура Васілія* — Ізки (Сах. 94); 1773: присяжний *Andreas Csecsur* — Копинівці (Удварі-2 302); Пор. 1213: *Checha libertina, Checha reus* — (RogVar 216); 1217: *impetit Checham de villa Ceunand* — ком. Угоча (RegVar 216). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Čeha* (≅ *Stjenan* — Їрк 199) + суф. *-ур*. 2. Від апел. *чечура* — “риба стерлядь” (Ж-Н 1070, Гр IV 461).

Чешок, *-шкă* — Вл. ◀ 1. Від антр. *Чех* + *-ок*. 2. Видозміна хорв. гіпок. імені *Češko*, співвідносного з повними іменами *Česlav*, *Čestimir* (Šimundić 404).

Чивс — Теребля. ◀ Угор. п-ще *Csász*, що з апел. *csász* — “польовий сторож” (Kázmér 265).

Чигіль — Вн, Пр. 1715: *Петро Чигиль* — Зарічча (ЛелПам 234). ◀ 1. Від пол. арх. *czehel* (*-chla*) — сорочка (SW I 380) або болг. апел. “чехъл” — “черевик без задника”. 2. Можливо, наслідок десуфіксації бойк. лексеми *чиглик* — “шиглик” (Он II 368). Див. ще *Чегіль*.

Чижмадій — Довге, Бедевя. 1642: свідок *Csizmadia Mihaly* — Мукачів (HodOkm 123). ◀ Угор. п-ще *Csizmadia* від тюркізму *csizmadia* “чоботар” (Kázmér 252).

Чижмар [*Чижмарь*], *-ря* — Уж. Пор. 1787: *Czyżmar* — Ожина на Лемк (ЙМ). Пор. 1770: *жени Чижмарка* (Метрика). ◀ Від місц. укр. *чижмарь* “чоботар” (Гр IV 461); пор. ще слц. діал *čžnár* — “т. с.”.

Чиздєй [*Чиздїй*], *-ея* — Липча, Липча-Липовець. Пор. суч. бойк. п-ща 1787 р.: *Ціздєй*, *Цізда*, *Ціздин* (ЙМ). Укр. утворення з патр. суф. *-єй* від антропооснови *Цізда* (див. вище), допривзищево семантику якої не визначено, але що являє собою твірну основу *чизд-а*, як і її фонет. вар. *цїзда*, невідомо.

Чизмар †. 1750: *донька Георгія Чизмаря* — Шамудовці у сх.Слч, *Георгій Чизмарь* — Топо-

ляни у сх. Слч (Гаджега-3 75). ◀ Від місц. апел. *чїзмарь* — “чоботар”.

Чийка — Ужгород. 1220: суддя *Chyeka* — ком. Феєр (Reg Var 246). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Тика* (≠ *Тирішо* — Грк 199) або від хорв. гіпок. чол. імені *Їеја*, співвідносного з повними іменами *Їєслав*, *Їєстимір*... (Šimundić 404). 2. Від угор. діал. апел. *cséke* — “ходулі, милиці” (KMNSZ 230).

Чийпеш — Вн, Ір, Хс. Пор. 1475: *Csépes*, 1715 — *Csep*, 1720 — *Csip* — Ком’яти (Szabó 397); 1715: п-ще *Csepes* — Заболотне (Szabó 278). ◀ Угор. п-ще від апел. *csépes* — “той, що молотить щіпом” (Kázmér 23). Як припускає А.Казмир, п-ще *Csépes* могло постати також із розм. імені *Csépes*, яке відповідає повному чол. імені *István*, тобто укр. *Стенан*.

Чикало †. 1672–1696: кр. *Const. Csikalo*, 1678 р. — кріпаки *Csikala*, *Csikailo Michila*, а 1678 — запис *Csikajlo Michaila* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *чекати* або *чїкати*.

Чикалович †. 1740: парох *Євстафій Чикалович* — Вел.Бичків (ПаПо-І 147). ◀ Від антр. **Чикало** + **-ович**.

Чиківдя — Березники. Пор. 1572–1575: кр. *Dem. Chycondá (Chyokodych)* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ 1. Можливо, вар. давнього угор. імені *Cseked*, відображеного в суч. угор. п-щі *Cseked* (Kázmér 227). 2. Більш імовірно, від бойк. *чїхóвдатися* “суватися, ковзатися” чи жартівливого *чїхóвднути* — “втєкти” (Он II 373). 3. Можливо від хорв. гіпок. чол. імені *Їіка* або *Їіко*, що з *Dojčil*, *Мотčлн* (Šimundić 404).

Чїкут — Стара Стужиця, Нова Стужиця. 1787: *Sichot* — Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від укр. назви птаха *чекіт* (ГР IV 449, Ж-Н 1063) за крик, який він видає. 2. Від хорв. апел. *čikuta* — “болиголов”, “сопілка з болиголова”. П-ще відбито і в угор. ойк. *Cšekút* (біля м. Веспрійм) та в похідному п-щі *Cšekúti* (Kázmér 228).

Чилина — Худльово. ◀ 1. Від закарпато-укр. вар. чол. імені *Чильо* (≠ *Цильо*, *Василь*) у його здр.-знев. вар., як п-ща **Федина**, **Юріна**, **Яціна**. 2. Твірною основою п-ща могло стати так само болг. усіч. чол. ім’я *Чило* або *Чиль*, що з *Момчил* або *Райчил* (Ковачев 563).

Чилиндák [*Челіндák*]. Пор. 1512: *Chelin* — Ванчфалу (MaksaySz 231); 1682: *Csilindak Vaszily* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Від місц. чол. імені *Чиль* або *Чильо*, тобто *Васіль*, + згр.-знев.суф. *-нда*.

Чиліпко — Невицьке, Заричово. ◀ 1. Імовірно, від молд. розм. імені *Чилип* (≠ *Філін* —

ДумбрМик 161) + *-ко*. 2. Менш імовірно, від дієсл. *челєпати* — “чалапати” (Гр IV 449).

Чинадій — Глибока. 1693: гор. *Csinádi Miha-ly* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. прикм. з формантом *-i* від місц. ойк. *Csinád*, що на Мк, тобто *Чинадьово*.

Чинкáнич — Волосянка. ◀ Від андр. *Чинкáня* — “дружина *Чинкá*” + *-ич*. Антрополого-основа *Чин-кó* може мати двояке пояснення: а) від болг. здр. чол. імені *Чинко*, що з *Чýно*, *Дойчин*, *Райчин* (Илчев 543, Ковачев 564); б) від бойк. апел. *чин* — “талія, тулуб, стан”, “деталь ткацького верстата” (Он II 369). Реальність функціонування антр. *Чинкó* в Карпатах підтверджує патр. п-ще *Czynkowicz*, зафіксоване 1787 р. в с. Ясениця Замкова на Бойк (ЙМ), а також запис антр. *Chyne* з 1490 р. у с. Вилок (Szabó 513) та запис антр. *Csinyu Ivan* із с. Дубриничі за 1682 р. (UetC 88-59).

Чинко †. 1710: лаз *Чинка Мигаля* — Вільхівці (ЛелПам 232). ◀ Етимологію антрополого-основи див. у ст., присвяченій п-шу **Чинкáнич**.

Чиняк — Вел.Березний, Мочар. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-як* від тієї ж антрополого-основи *Чин-*, що й **Чинкáнич**, власне, від основи *Чин-*.

Чинпїяч — Жденьово. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване.

Чирин †. 1751: парох *Лука Чирин* — Невицьке (Гаджега-Уж 155). ◀ Імовірно, посес. прикм. від антр. *Чирня*, що відповідає оф. імені *Купріян*.

Чир †. 1603: *Чирова Таця* — Бенедиківці (ЛелПам 222); 1787: *Czyr* — Созань на Бойк та *Czyrko* — Свіржова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Південнослов. вар. чол. імені *Чирило*. 2. Від місц. укр. назви страви *чир* — “мамалига” (Ж-Н 1071, Гр IV 463, Karaš 61, Гр 212).

Чирик — Мукачів. 1402: *Chyryk* — Паньола в ком. Сатмар (MaksaySz 191); 1705: кр. *Lad. Czirik*, а 1720 — *Pe. Csirik* — Вільхівці (Bélay 154); 1715: *Andr., Jo. Czerik* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Від антр. **Чир-** + суф. *-ик*. 2. Від хорв. гіпок. імені *Їіро*, що з повного імені *Їірил*, + *-ик*.

Чирило †. 1720: *Panyko Cserillo* (!) — Колочава (Bélay 160). ◀ Від хорв. вар. кал. ім. *Їірил* — укр. оф. *Кирило* (Šimundić 404).

Чиріпка — Худльово. — Див. **Чиріпка**.

Чирко †. 1715: гор. *Ge. Csirko* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від антр. **Чир** + **-ко**.

Чиркун — Сасово. 1653: *Чиркун Димитр* — Ком’яти (ПаПо-І 157). Пор. ще 1715: гор. *Ge. Csirko* — Хуст (Bélay 152). ◀ Від андр. *Чурка* — “дружина **Чира**” або від **Чирко** + *-ун*.

Чіряник — див. **Черянік**.

Чихор †. XVIII ст.: староста *Alexander Czi-chor* — Ільниця (Ud-2 300). ◀ Етимологія п-ща нечітка.

Чича †. 1683: шл. *Csecse Illene* — Бардфалва (Bélay 124). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Чіха* (≅ *Cmje-nan* — Грк 199). 2. Від болг. ім. *Чичо*, що з апел. *чичо* — “батьків брат”, “дядько” (Илчев 544).

Чичак — див. **Чічак**.

Чичера †. 1689: кріпаки *Csicsire (Csicsore) Ivan, Nekita, Szimjon* — Ненешті (Bélay 176); 1715: кр. *Sim. Csicsera* — Горінчово (Bélay 144); 1781: ...через *Іустіна Чичера* — Крива, Біловарці (ПеУрб 131). ◀ Від антр. **Чича** + -ера.

Чичіна — див. **Чічіна**.

Чичка †. 1775: п-ще *Czeczka* (!) — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1787: *Czuczko* — Криниця, Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, укр. демін. ім'я від слов. гіпокоризму *Čeko* (< *Cedodrag, Čedomil* — Šimundić 404).

Чичкович †. 1648: кр. *Czeczkouich* (!) *Petro* — Ждєньово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Чичка** + суф. -ович.

Чичур — Ужгород. 1229: кр. *Chichur* (RegVar 297); 1718: *Чычур Василь* — Ізки (Сах 94). ◀ 1. Від антр. **Чича** або укр. дит. *чіча* — “квітка” (Ж-Н 1073) + -ур. 2. Від серб. чол. імені *Чича* або болг. імені *Чичо*, що від загальної ос. назви *чича* — “дядько” (Грк 209) + суф. -ур.

Чичура — Довге, Свалява. Пор. 1668: *Cziczur* (!) — Дротинці (Szabó 486). ◀ 1. Від антропосовни *Чіча* + -ура. 2. Род. відм. однини від антр. **Чичур**.

Чівка — Ужок, Сухий. 1483: кр. *Chywka* — Санісло (MaksaySz 210); 1570: кр. *Chywka* — Чєпа (Szabó 213). ◀ 1. Від бойк. апел. *чівка* — “чуб, чуприна” (Он II 371), тобто “чілка”, “хохол” (Ж-Н 1073, Гр IV 465, Караš 675). 2. Фонет. українізоване хорв. гіпок. чол. ім'я *Čilko*, що відповідає повним іменам *Čiril, Čipran, Motčil*... (Šimundić 404).

Чігір †. 1495: в *татарши* в *Чигиря* — Вільно (ССУМ II 541); 1715: кр. *Mich. Csigér* — Новоселиця на Тч (Bélay 176). ◀ Імовірно, від місц. апел. *чігір* “винний сік низької якості”.

Чіжмар [*Чіжмарь*], -р'я — Хс, Рх, Вн, Уж. Пор. 1787: *Cižmar* — Вислочок на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарпатоукр. ос. назви *чижмарь* — “чоботар”, “швець” (Чопей 430). (Див. ще п-ща **Чіжмар, Чижмарь**).

Чіжмодій — Бедевля. Пор. 1666: *Chizmodia* — Нове Село (Szabó 507). ◀ Від угор. сербізму чи тюркізму *csizmadia* — “чоботар” (КниеSz 137).

Чіжмар [*Чіжмарь*], -ра — Вн, Рх, Уж. Пор. 1600: гор. *Mich. Czizma* — Сигіт (Bélay 198); 1750:

доцька Георгія Чизмаря — Шамудовці (Гад-жега-3 75); 1787: *Cižnar* — Суровиця на Лемк (ЙМ). ◀ Від закарпатоукр. діал. *чіжмарь* — “чоботар” або від його слц. еквівалента *čžmár* (SSN I 269). (Див. ще п-ще **Чіжмарь**).

Чіка — (Пр, Вн, Мх. 1578: кр. *Czika* — Фанчиково (Szabó 328). ◀ 1. Від молд. чол. імені *Чике* або *Чикэ*, що з повного імені *Оттичко*, тобто *Йон* (Думбр 31, ДумбрМик 16). 2. Від південнослов.-ос. назви *чико* — “дядько”, “батьків брат”. 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čika* або *Čiko* співвідносного з повними іменами *Dojčān, Motčil* (Šimundić 404). 4. Від рум. *chică* — “шевелора”.

Чікот — Вб. Пор. 1572–1575: кр. *Chikota, Chykodych* (!) — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ 1. Правдоподібно, регресивне утворення від бойк. дієсл. *чекотати* (про сорók) — “стрекотати” (Он II 364), яке структурою і способом називання повторює п-ща **Грімїт, Дуркот, Дребіт**. 2. Хорв. гіпок. ім'я *Čika* або *Čiko, Dojčil, Motčil*... (Šimundić 404) + -от.

Чікут — Верховина Бистра, Забродь. ◀ 1. Фонет. вар. п-ща **Чікот**. 2. Від хорв. апел. *čikuta* — рослина “болиголов”, “сопілка з болиголова”.

Чіліпка — Пр. ◀ 1. Від молд. чол. імені *Ч'илип* (≅ *Філін* — ДумбрМик 161) + -ка. 2. Від місц. апел. *чіліпка* — “хлопець, що носить спущену на чоло шапку” (Смерєкова).

Чінадій — Ужгород. 1693: гор. *Csinadi Mihaly* — Тячів (Bélay 207). ◀ Див. **Чинадій**.

Чіпчак †. 1720: кр. *Fr. Csincsak* — Драгово (Bélay 169). ◀ Від болг. імені *Чинко*, що є дериватом повних імен моделі *Дойчин, Райчин* (Илчев 543) + -як.

Чіп [Ч'п, род. — **Чіпа**] — Нєгровець. ◀ Від полісемант. ім. *чип* — “дерев'яна затичка для бочки” (Ж-Н 1073), “кусок друска, на якому обертаються нижні бігуни дверей”, “шип, на якому обертаються двері” (Он II 372) та ін. зн.

Чіпо †. 1720: кр. *Mart Csipo* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Čipo*, співвідносного з *Čiril* (Šimundić 104).

Чіприч — Буківцьова, Черногорова. Пор. 1682: *Csiprin Mihaly, Ivan* — Дубриничі (UetC 88-59). ◀ Від серб. або хорв. імені *Чипра, Чипре*, співвідносного з повним іменем *Чипријан, Чипријана* (укр. оф. *Купріян, Купріяна* — Грк 199, Šimundić 404). П-ще *Čiprić* є й у хорватів, але його виводять з імені *Stanimir* (Marečić II 110).

Чірібай — Луг на Рх, Косівська Поляна. ◀ Від тієї ж основи, що й **Чірібан**.

Чірібан — Уж, Пр. Пор. 1684: *Tiriban Miron* — Н.Руна (Bélay 186). ◀ 1. Імовірно, рум. п-ще *Chiriban*,

що з трансільв. ойк. *Chiribis* (Jordan 117). 2. Фонет. видозміна укр. п-ща **Щербан**, зумовлена угор. вимовою, передусім зміною звукосполучення *ич > ч*.

Чірікус — Заричово. ◀ Від здр.-пестл. імені *Чірик*, що з серб. гіпок. *Тири*, тобто *Тирило* (Грк 199 — укр. *Кирило*, *Чурило*), з лат. іменним формантом *-us*. Пор. ще п-ще **Цірікус** та рум. п-ща *Chiric*, *Chiricu*, *Chicuta* (Jordan 117).

Чіріпка — Волосянка, Худльово. ◀ 1. Укр. регресивне утворення від місц. дієсл. *чірпкати* — “цвірінкати, щebetати” (пор. угор. *csiripel*, молд. *чирипит* — “т. с.”) чи навіть безпосередньо від дит. ім. *чірпка* — “пташечка” (Уж). 2. Менш імовірно, від угор. п-ща *Cserip* або *Cserép* (Kázmér 539).

Чіріпканчин †. 1682: *Csiripkantsin Mihaly* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від андр. *Чіріпкалька* — “дружина **Чіріпки**” + пос. суф. *-ни*.

Чісар †. 1574: п-ще *Cziszar* — Виноградів (Szabó 421); 1600: гор. *Bl. Czizar* — Сигіт (Bélay 198); 1614: шл. *Csiszar Laszlo* — Довге (Bélay 136); 1685: цеховий майстер *Csiszár Andras* — Ужгород (HodAd 26); 1720: кр. *Fr. Csiszar* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від слц. діалектизму *čisar* — “цісар” (SSN I 265).

Чіхováляс — Клячаново. ◀ Фонет. вар. п-ща *Ціголяс* (с. Лавки на Мк).

Чічак — Рх. ◀ 1. Укр. патр. утворення з суф. *-як* від антропооснови **Чіча** або **Чіка**, кожна з яких в умовах Закарпаття має по кілька задовільних (переважно південнослов. та угор.) етимологічних інтерпретацій (див. Грк 209, Šimundić 404, Илчев 542, Hajdú 131, Ladó 171). 2. Менш вірогідно, що п-ще пов’язане з бойк. апел. *чічка* — “цяцька” (ОН II 372).

Чічері (невідмінюване) †. 1578: представник короля *Csicseri Péter* — Чинадьово (LehBer 796); 1604: вдова *Csicseri Ilona* — с. Бучу на Бг (LehBer 179); 1672: селянка *Csicserka* — Лохово (LehBer 386); 1690: гор. *Csicseri Mihaly* — Ужгород (HodAd 73). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Чічер* (суч. слц. *Čičerovce* — Majtán 96), що недалеко від Ужгорода.

Чічіна — Угля, Новоселиця на Вн. Пор. 1500: *Опашка Чичина* — с. Яма (Тупиков 430). ◀ 1. Від антр. **Чіка** + здр.-знев. суф. *-нина*. 2. Від антропооснови *чіча*, яка у південнослов. мовах озн. “дядько”, + суф. *-нина*.

Чічканич †. 1819: *Cziczkanicz* — Кривка на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. андр. *Чічкалія* — “дружина **Чічка**” + суф. *-ни*.

Чічко †. 1712: п-ща *Cziczko* та *Csicsko* — Раковець (Szabó 458). Пор. 1787: *Czyczko* — Терстяна на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чічо** + *-ко*.

Чічо †. 1542: вл. *Mich.*, *St. Czyczco* — Будешті (Bélay 131); 1705: *Csicsó Koztin* — Раковець (HodOkm 445). ◀ Від південнослов. апел. *чичо* “дядько” або від співзвучного йому хорв. власного ос. імені *Čičo*, тобто *Čipryan* (Šimundić 404).

Чічур — Річка, Буковець на Мж. 1718: *Ччур Васил* — Ізки (Сах 94). ◀ Від антр. **Чічо** + *-ур*. — Див. **Чічур**.

Чічюра — див. **Чичюра**.

Чловічко — Доманинци. ◀ Від слц. *človek* “людина” + укр. суф. *-ко*. Пор. орав. п-ще *Človíček* (Gołeb 72).

Чмелик †. 1772: кр. *Petrus Csmelik* — с. Орябина в ком. Спіш (Ud-4 109). ◀ Від антр. **Чміль** + *-ик*.

Чмерека — Кам’яниця. ◀ 1. Правдоподібно, від назви дерева *смерека* в її перекрученому вигляді. 2. Менш імовірно, що п-ще має стосунок до п-ща XVII ст. *Чмирь*. Пор. 1602: *Csmier Ivan* — Антонівка (UetC 104-8).

Чмир †. 1607: *Csmier Ivan* — Антонівка (UetC 104-8). ◀ Від укр. апел. *чмирь* — “коротка вовна, що лишається після валяння сукна” (Гр IV 466).

Чміль — Ужгород. 1787: *Czmiel* — Березка на Лемк (ЙМ). Пор. 1648: *Czmuly Ivan* — Н.Ворота (Maksay 539), 1699 р. — зять кенеза *Czmuly Péter* — Яблунове (Maksay 613). ◀ Від назви комахи *чміль* — “джміль” (Чопей 429, Он II 373, Караš 86). На Гуц кличку *Чміль* дають низькорослому коневі чорної масті.

Чмілік — Глинянець. ◀ Від **Чміль** + *-ик*.

Чмовш — Порошково. 1787: *Czmoz, Czmozow* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. укр. апел. *чмовш*, *чмóвшник* — “дятел, синиця” (Чопей 429, Ж-Н 1074). 2. Від західнополіського апел. *чмовш* — “повзик” (Гр IV 467).

Чмулин †. 1648: кріпаки *Czmulin Roman, Fedor* — Н.Ворота (Maksay 538). ◀ Від незасвідченого антр. *Чмуля*, що, очевидно, з **Чмуль**, + *-ни*.

Чмуль †. 1648: кр. *Czmulj Ivan* — Н.Ворота (Maksay 539); 1699: зять кенеза *Csmuly Peter* — Яблунове (Maksay 613). ◀ Від місц. євр. імені *Чмуль*, що зі *Шмуль*, тобто *Самуїл*.

Чобак — Тур’я Поляна. Пор. 1819: *Czobycz* — Стинява на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, угор. фонет. видозміна укр. п-ща **Шобак**. 2. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čoba*, що зі *Slobodan*, + *-ак*. 3. Від угор. ос. імені *Csaba* або *Csoba* (Hajdú 30, Kázmér 209) + укр. патр. суф. *-ак*.

Чобаль — Уж, Пр, Б6. 1341: *Csobai Mihaly* — Матпош (LehBer 419); 1621: кр. *Csobay* — Фанчиконо (Szabó 328); 1673: гор. *Csobolya Sándor* — Хуст (Bélay 152). ◀ Можливо, зі слц. діал. *čobola* — “плоский посуд для перенесення рідини” (SSN I 921). Пор. ще 1478: *Chybal* — Холмовець (Szabó 365).

Чобалька — В.Ворота. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Чобалько*.

Чобан [*Чобáin*] — Ужгород. 1603: *Чобан Федурь* — Бенедиківці (ЛелПам 223); 1605: кр. *Phil. Chyoban* — Приборжавське (Bélay 220); 1644: кр. *Czioban* — Матієво (Szabó 411). ◀ 1. Рум. п-ще *Cioban(u)*, що з апел. *cioban* — “чабан”, “вівчар” (Iordan 123). 2. Від карпатоукр. апел. *чобáin* — “трилітрова дерев'яна посудина на молоко” (Гр IV 467). 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čoba*, що з повного імені *Slobodan* (Šimundić 405) або з угор. чол. імені *Csaba* (Hajdú 30), + суф. *-an*.

Чобаній — Ужгород. ◀ Мадяризований додаванням форманта *-i* вар. укр. п-ща **Чобан**.

Чобанко †. 1751: *Петр Чобанко* — Тересва (Гаджега-М 180). ◀ Від антр. **Чобан** + *-ко*.

Чобей [*Чобéj*] — Дулово, Теремля. 1605: кр. *Cziobe Jakab* — Міжгір'я (Bélay, 178). 1671–1678: вдова *Csabe (!) Janosne* — Дулово (Bélay 178). ◀ Від хорв. гіпок. чол. імені *Čoba*, що з повного імені *Slobodan* (Šimundić 405) або угор. чол. імені *Csaba* (Hajdú 30), + укр. суф. *-ей*.

Чобинич †. 1715: кр. *Luc. Csobinics* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Від укр. антр. *Чобина* (угор. ім'я *Csaba* + укр. суф. *-ина*) + *-ич*.

Чобович †. 1715: *Luc. Csobinics* — Раковець (Szabó 459). ◀ Від угор. антр. *Csaba* + *-ович*.

Чобот †. 1754: вл. *Csobot* — Петрово (Szabó 450). У Луцьку антр. *Чобот* згадується 1445 р. (ССУМ II 545). ◀ Від місц. укр. діалектизму *чобот* — “чобіт”.

Чобота — Теково, Королево. 1445: *Чоботь* — Луцьк (ССУМ II 545); 1720: кр. *Jo. Csobota* — Дубове (Bélay 137); 1754: вл. *Csobot* — Петрово (Szabó 450); пор. 1787: *Czobotowicz* — Головеське на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Род. відм. антр. *Чобіт*, що з назви відповідного взуття (ДжеДел 182). 2. Рум. п-ще *Ciobota* чи *Ciobotă*, що з апел. *ciobată* — “чобіт” (Iordan 123).

Човарга [рідше — *Чавáрга*, *Шьовáрга*] — ком. Берег (LehBerg 157); 1787: *Czowaga (!)* — Опорець на Бойк (ФМ). ◀ Від угор. ос. назви *csavargó* — “гуляка, пройдисвіт”.

Човбан — Мк, Ір, Вн, Уж. ◀ Угор. фонет. адаптація укр. п-ща **Чобан**.

Човганін — Хуст. ◀ 1. Від сингулятивної назви жителя прикарп. с. *Човганіу*, яке тепер називається Межірччя (Ів.-Фр. область), тобто від катойк. *човганін*. Прикм. означення цього катойк. відбите у п-щах *Czolhanski*, *Czowhanski* (1787 та 1819 роки) — Хітар, Лавочне на Бойк (ЙМ, ФМ). 2. Від андр. *Човганя* — “дружина *Човгу*” (пор. 1773: кр. *Csoha* в с. Пеніслек (ПеПред 319), + *-ин*.

Човка †. 1704: кр. *Csóka Gergely* — Макарьово (Hodgens 14). ◀ Хорв. гіпок. чол. ім'я *Čoka*, що зі *Stojan*, *Stojka* (Šimundić 404).

Чой †. — Див. **Цой**.

Чóврий [*Чóвриj*], *-ія* — Мк, Хс. ◀ 1. Угор. вимова укр. п-ща **Чóрий**. 2. Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Csór*, що в ком. Новград і Феєр (Vályi I 440, 441).

Чокан — Синевир. 1574: *Chyakan*, а 1584 — *Chokan* — Надьгийрче (Szabó 418); 1605: кр. *Jo. Cziokany* — Вел.Бичків, кр. *Paul. Cziokan* — Драгово (Bélay 130, 168); 1648: *Chakan Janos* — Свалява (Maksay 528); 1489: *Махоул Чокан* — Сучава (ССУМ II 545); 1682: *Csakany Ivan, Olexa* — Кострини (UetC 88-59). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ан* від хорв. гіпок. чол. імені *Čoka* або *Čoko*, що з повних імен *Stojadin*, *Stojko*... (Šimundić 404) 2. Від гуц. апел. *чóкан* — “кайло, палиця з загнутим металевим кінцем”, “здерця”, “лакей”, “холуй” (Гр 59, 213). 3. Від рум. апел. *ciocan* — “т. с.”.

Чоканаш †. 1680: кр. *Csokanas luon* — Керцькі (Bélay 163). ◀ Від антр. **Чокан** + рум. демін. суф. *-аш*. Пор. рум. п-ще *Ciocănaș* (Iordan 123).

Чокирда †. 1738, 1739: *Феодор Чокырда* — Руська Поруба у Слч (ПаПо-1 187). ◀ Імовірно, співвідносно з рум. п-щем *Ciocirdel* (Iordan 124).

Чокітка †. 1720: кр. *Andr. Csokitka* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Чоклян †. 1699: кріпаки *Csoklyan Fedur, Ivan* — Голубине (Maksay 575). ◀ 1. Укр. дериват із суф. *-ан* від рум. п-ща *Ciokla*, що з апел. *ciOaklă* “санки” (Iordan 124), або від пол. п-ща *Czokiel* (Rymut 99). 2. Більш правдоподібно, що значений угор. запис п-ща слід читати як **Цоклан**. П-ще дотепер поширене в с. Голубине.

Чокнадій — Вл, Св. ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від угор. мікротоп. *Csaknád*.

Чокой — Чорна Тиса. ◀ 1. Угор. утворення з патр. суф. *-i* від антр. *Чока*, який у ком. Саболч згадується 1229 р. (RegVar 296). 2. Угор. катойк. *csokai* від ойк. *Csóka*, що в ком. Марошійк і Торонтал (Kázmér 254). 3. Від рум. п-ща *Ciok*.

Чокриндок — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Місц. укр. патр. від антропооснови *Чухрinda* + *-ок*. Прочитується й морфемна будова п-ка: *Чухрind* — це ос. назва *Чухра* + згр.-знев. суф. *-inda*. Про семантику твірної основи **Чухр-а** див. п-ща **Чухра**, **Чухрала**, **Чухран**.

Чол — Лопухово, Вишково. Пор. 1584: *Chol*, *Czolo* — Надьгийрче (Szabó 418). ◀ Від ос. назви *чолó* — “люб”. Пор. 1787: *Czobwicz* — Верхнє на Бойк (ЙМ) та суч. синонімічне йому п-ще **Лобович**.

Чола — Теково. 1450: кр. *Chwla*, 1475 — *Czola*, 1514 — *Chola*, 1584 — *Csolo*, 1604 — *Ciola*,

1775 — *Czola* — Надгйирче (Szabó 418); 1514: *Chola* — Кішгйирче (Szabó 390); 1674: кр. *Csola* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ 1. Від хорв. гіпок. чол. імені *Čole*, співвідносного зі *Stojadin*, *Stojan*, *Stojko*... (Šimundić 104). 2. Від антр. **Чол** або **Чоло** (див. **Чол**) у формі род. відм.

Чолак — Туриця, Андріївка, Оріховиця. ◀ 1. Від антр. **Чол** або **Чола** + **-ак**. 2. Від апел. *чоллак* “людина з великим лобом” (Он II 374), “шкіра з чола тварин” (Гр IV 468), а в пол. мові *czolak* — “незграбний робітник” (SW I 337). 3. За М.Гркович (Грк 209), *чоллак* — серб. захисне ім'я, яке походить від тур. *çolak* — “той, що має скалічену руку”; те ж саме рум. *ciolác* (див. Iordan 125). Пор. рум. п-ще *Ciolak(u)*, що з апел. *ciolak* — “однорукій”, “скалічений” (Iordan 125).

Чолан — Сокирниця, Боронява. 1570: кр. *Ioan Czolan* — Колодне на Ір (UetC 97-29); 1715: кр. *St. Csolan* — Драгово (Bélay 168). П-ще *Чолан* є також у румунів (Iordan 125) та молдован (Ер-Кос 105). ◀ Від антр. **Чол** або **Чоло** + **-ан**. 2. Від місц. апел. *чолан* — “високочола людина” (Хс), “дерев'яний обід у колесі воза” (Гг 213). 3. Угор. п-ще *Csalán*, апел зн. якого — “кропива” (Kázmér 214).

Чолапинець †. 1773: *Elisabetha Csolavinec* — Підмонастир (Кінах 133). ◀ Місц. укр. утворення з суф. **-пинець** від андр. *Чоліня* — “дружина **Чоли**”.

Чолей [*Чолій*], **-ей** — Королево. 1715: кр. *Yo. Ssolej* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Від антр. **Чола** + **-ей**.

Чолинець [*Чолитиць*], **-иця** — Присліп, Голятин. ◀ Від антр. **Чола** + **-инець**. Пор. ще бойк. *чолінець* — “колюча щітка на мордочці теляти, яка не дозволяє йому ссати корову” (Он II 374).

Чолій — Богдан, Луги. ◀ Від місц. апел. *чолій* “високочола людина” (Рх), тобто тієї ж словотвірної моделі, що й атрибутивні ім. *ребрій*, *стегній* та ін.

Чоло [вимова з угор. наголосом] — Гудя, Теково. 1674: п-ще *Csola* — Туртеребеш (Szabó 530). ◀ Угорська вимова давньослов. імені *Чоло*, опорним апел. якого став анат. номен *чоло* — “лоб”. Ім'я *Чоло* та його вар. *Чола*, *Чольо* дотепер уживають болгари (Ковачев 564), але в останніх воно може співвідноситися з повними іменами *Рачол*, *Ганчол*, *Пачол*.

Чолович †. 1649: кр. *Szim. Czolovicz Fedur* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович** від антр. **Чоло**.

Чоловінець [*Чоловіниць*], **-иця** — Квасово. 1773: вдова *Elisabetha Csolavinec* — Підмонастир (Кінах 133). Можливо, запис треба читати *Чолапинець*. ◀ Твірна основа нечітка, але, ймовірно, пов'язана

з антр. **Чоло** або **Чола**. У п-щі проглядається місц. патр. суф. **-инець**.

Чолос — В.Солотвина. 1217: *Choloz* — ком. Бігар (RegVar 214). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Чома — Виноградів. 1217: *pristaldo Choma de villa Joud* (RegVar 216); 1221: *Shama* — ком. Саболч (RegVar 268); XV ст.: шл. *Csoma* — с. Чеппа (Szabó 318; тут же і село *Csomafalva*); 1470: кр. *Csoma* — Ботар, а 1579 — *Czoma* — Петрово (Szabó 288, 264); 1605: кр. *Choma* — Аклі (Szabó 273). П-ще *Cioma* є і в румунів (Iordan 125). ◀ Від давнього угор. імені *Csoma* (Kálmán 42), походження якого пов'язують зі слов. лексемою *чумá* (MNTESz I 550, Фасмер-4 381).

Чомбовкош — Горяни, Ужгород. ◀ Імовірно, від угор. *csombol* — “вузол”, “клунок” або й безпосередньо з співзвучного угор. п-ща *Csombókös* (Kázmér 257).

Чомка †. 1570: кріпаки *Fran., Thom. Chyonka* — В.Ворота (UetC 53-14). Пор. 1787: *Czomko* — Зиндранова і Добра на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чома** + **-ка**.

Чомоляк — Медведівці, Кальник, Тур'я Поляна. ◀ Імовірно, від незасвідченого антр. *Чомола* + **-як**.

Чомоній [*Чьмоні*], **-ія** — Св. ◀ Угор. утворення з суф. **-і** від місц. укр. ойк. *Чомоніун* (Vályi I 433), який угорці передають як *Csoma* (Kázmér 256).

Чонадій — Гудя. ◀ Угор. утворення з формантом **-і** від угор. ойк. *Csanád*, наявного в кількох обл. Угорщини (Kázmér 216).

Чонговай — Імстичово, Луково, Підвиноградів. 1622: кр. *Cziogovai* — Онік (Szabó 375). ◀ Угор. п-ще, утворене від закарп. ойк. *Чьпгави* (по-угор. *Csongava*, а суч. укр. оф. назва — *Боржавське*) за допомогою форманта **-і**.

Чонда †. 1715: вдова *Fr. Czonda* — Річка (Bélay 183). ◀ Рум. п-ще *Cionda* (Iordan 126).

Чонка — Вн, Тч, Уж, Пр, Хс, Ір. 1370: розбійник *Demetrium dictum Chunka vagabundos* — Ужгород (Nagy I 366); 1530: шл. *Chonka* — Нове Барово (Bélay 210); 1550: вл. *Csonka Janos* — Вільхівці (Bélay 154); 1572: кр. *Phil. Chonka* — Кошельово (Bélay 163); 1604: *Jo. Chonka* — Бедевля (Bélay 126); 1682: *Csonka Vaszily* — Сухий (UetC 88-59); 1649: кр. *Csonka* — Вел.Лучки (Lch-Ver 398); 1710: *nan Чонка Аврам* — Вільхівці (ЛелПам 236). ◀ 1. Угор. п-ще *Csonka* походить від угор. апел. *csonka* — “куций, усічений”. 2. Від болг. чол. імені *Чонко*, що з *Цоно* (Ковачев 560, 564). 3. Від місц. укр. діал. апел. *чонка* — “свиня з коротким, задертим догори рилом” (Брід).

Чонкаш — Виноградів. ◀ Від антр. **Чонка** + суф. **-аш**. Доп-щеве зн. утворення спірне (Kázmér 259).

Чонтович †. 1672: кр. *Csontovics Vaszily* — Луг (Bélay 173). ◀ Укр. утворення з суф. **-ович**

від угор. антр. *Csont* (що з апел. *csont* — “кістка”), який у с. Ремети згадується 1554, а в с. Сигіт — 1600 р. (Bélay 183, 198).

Чоп — Вел. Лучки. 1220: *pristaldo Czyob de villa Tumpa* — ком. Берг (RegVar 248); 1415: кр. *Chap* — Самошгер (MaksaySz 209); 1618: кр. *Czop Oleksza* — Кружльова у сх. Слч (Mars 70); 1697: гор. *Csap János* — Мукачів (LehBer 359); 1715: кр. *Csap* — Вашвар (ПеПред 318); 1756: за *презвитера Василя Чопна* — Синевирська Поляна (Сах 98); 1819: *Czop* — Побуж на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. діал. апел. *чоп* — “чип”, “затичка для бочки”, “кілок”, “клин” (Гр IV 465, 470), апел. відповідає слц. діал. *čar, čop* — “т. с.” (SSN1 234, 276). Пор. ще пол. *czop* у тому ж зн. (Rymut 116), а також у перен. зн. “вайло”, “роззява”, “незграбна, недолуга людина” (SW I 394).

Чопна — Тч, Рх. ◀ 1. Від антр. *Чоп, Чин* або *Чуп* у формі род. відм. 2. Від серб.-хорв. *hona* — “кульгава людина”.

Чопак — Кострини. 1787: *Czopak* — Зубенсько, *Czopiak* — Тиханя на Лемк (ЙМ); 1570: *Fran. Czupák* — Мідяниця (UetC 97-29). ◀ Від антр. **Чип/Чоп/Чуп** + -ак. 2. Від місц. укр. поблажливої назви вола — *чопак* (Уж).

Чопанівський — Луг на Рх. ◀ Від антропооснови, співвідсною з апел. *чопаня* — “недорідна смерека або ялиця край лісу, яка вгорі тонша, а внизу товща” (Он II 374).

Чопей [Чопій] — Мк, Хс, Вн, Бг. 1457: *вѣра пана Чопея постелика* — Бистриця (ССУМ II 457); 1720: кр. *Sim. Csore* — Кошельово (Bélay 164); 1787: кр. *Czorej* — Стрілки на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чопна** + патр. суф. -ей.

Чопенюк †. 1696: наймит *Marc. Csopenyuk* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Укр. утворення з суф. -юк від антр. *Чопей* або *Чопіца*, що від антр. **Чоп** або **Чопна**.

Чопик — Хс, Тч. 1715: п-ще *Csapik* — Рокосово (Szabó 454); 1720: кріпаки *Dem., Pe. Csorik* — Теребля (Bélay 204); 1787: п-ще *Czopik* — Кам'янка, Команча, Явірник на Лемк та на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. **Чип, Чуп** або **Чоп** + -ик. 2. Від апел. *чопик* — “затичка”.

Чопі(й) †. 1699: кріпаки *Csapi Istvan, Janos* — Бистриця (Maksay 559). ◀ Угор. утворення з формантом -i від антр. **Чоп** або від ойк. *Чоп*.

Чопко †. 1602: *Csapka Gyurko* — Сімирки (UetC 88-59). Пор. 1787: п-ще *Czopko* — Монастирце на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Чоп** + -ко.

Чопов †. 1665: п-ще *Csapó* — Вилок (Szabó 514). ◀ Місц. посес. прикм. із суф. -ов від антр. **Чоп**.

Чоповда — Лоза, Дубрівка на Ір. Пор. 1699: кр. *Csapodi Hricz* — Свалява (Maksay 570). ◀ Від місц. апел. *чоповда* — “рубель”, “довга жердина

для притискання сіна, соломи, снопів на возі” (Ір), пов’язаного з угор. діеприкм. *csoró*. Ні фонетика, ні словотвір не дають підстав пов’язувати п-ще з угор. ойк. *Csapad* (Káztmér 219).

Чоповдя — Лоза, Дубрівка на Ір. 1715: кр. *Csorogya* — Кушниця (Bélay 170). ◀ Імовірно, регресивне утворення від місц. діал. *чоповдяти* — “ліниво працювати”, отже, допрізвищеве зн. ос. назви — “ледащо”.

Чопович †. 1570: *Clem Chopowÿtth* — Поляна (UetC 53-14). 1715: кр. *Mati Csapovics* — Рипиний (Bélay 184). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. **Чоп**.

Чоповський — Рх. 1751: *пароха засобля Чиповський (!)* — Гетеня (Гаджега-Уг 23). ◀ Від антр. **Чип, Чопна** або **Чуп** + -овський без переходу суфіксального /o/ в /i/.

Чоповіцї [Чопівцї], -ія — Мк, Бг, Рх. 1649: кр. *Czopóczy* — с. Руське (LehBer 683); 1715: п-ще *Csapoczy* — Сасово (Szabó 481). ◀ Угор. утворення з формантом -i від місц. укр. ойк. *Чопівцї* (по-угор. *Csapóc*).

Чоп'юк — Ясіння, Розтока. Пор. 1682: кріпаки *Csoplak Matyi, Kosztya* — Суха (UetC 88-59); 1787: *Czopiak* — Тиханя на Лемк (ЙМ). ◀ Від антропооснови **Чоп-** (див. **Чип, Чоп, Чуп**) + -юк.

Чора †. 1442: *Андріяшъ и Чорра* — Сучава (ССУМ II 548); 1773: кр. *Csora György* — Руськова (ПеПред 308). ◀ Від серб. апел. *чора* — “кульгава, сліпа людина”.

Чорба — Ір, Вн. 1474: *Georgius Csorba* — Раковець (Гаджега-Уг 41); 1600: кріпаки *Lad., To. Cziorba* — Іза (Bélay 156); 1604: *Chorba* — Олешник (Szabó 325); 1614: кр. *Alexa Cziorba* — Іза (Bélay 156); 1619: кр. *Cziorba* — Клинове, а 1602 — п-ще *Czorba* — Турц (Szabó 273, 524). П-ще *Ciorba* є у румунів (Iordan 127) та молдован (Ер-Кос 105). ◀ 1. Угор. п-ще *Csorba* від угор. ж слов'янізму *csorba* “щербка, щербатий, куций” (Káztmér 261), що з укр. *щербка, щербатий* (KnieSz 617). 2. Від рум. *ciorba*, молд. *чорба* чи серб. *чорба* — “суп, борщ, юшка”.

Чорбан †. 1572: п-ще *Cyorban* — Олешник (Szabó 325). 1699: кр. *Csorban Ivan* — Латірка (Maksay 598); 1704: кр. *Csorbany Mikita* — Солочин (HodGens 5). ◀ Від антр. **Чорба** + суф. -ан.

Чордаш †. 1751: *парох Іоанн Чордаш* — Крива (Гаджега-Уг 20). ◀ Від угор. апел. *csordás* — “пастух”, “чередник”.

Чорей [Чорій], -ея — Тч, Хс. Пор. 1442: антр. *Чорра* — Сучава (ССУМ II 548); 1649: *Csure* — Грибівці (LehBer 300); пор. 1682: *Csorik Ivan* — Стричава (UetC 88-59); 1715: кр. *Joachim Csore* — Криве (Bélay 164); 1773: кр. *Csore Stephan* — Клю-

чарки (Джедел 321). ◀ Від антропооснови *Чора* + патр. суф. *-ей*. На Зак основа *чора* має такі тлумачення: 1. Від рум. *ciora* — “ворона”. 2. Від серб. *чора* — “опудало, свиня”. 3. Від місц. п-ка *Чоря* — “чорний собака, чорний кінь” і т. ін.

Чорій — Мк, Ір. 1333: рід *Chor* — ком. Земплин (Nagy-1 78). ◀ 1. Угор. утворення від ойк. *Csór*, що в ком. Феєрта Новград (Kázmér 262), + формант *-i*. 2. Давне угор. ос. ім'я *Csór*, яке могло бути й етн. (Kázmér 262), + формант *-i*. 3. Угор. утворення з формантом *-i* від рум. *chior* — “сліпий”, “кульганий”, або від серб. *hora* — “одноока, крива людина” + угор. формант *-i*. 4. Від болг. чол. імені *Чори*, що з апел. *чори* — “нехрещене дитя” (Ковачев 564).

Чорнаг — Жуково. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Чорнак**.

Чорнак — Мк, Уж, Пр. 1682: кріпаки *Csornak Andri, Mihaly* — Вільшинки (UetC 88-59). ◀ Від давньослов. імені *Чьръь*, співвідносного з прикм. *чорний*, + *-ак*. Пор. 1221: *Churna de villa Utany* — ком. Боршод (RegVar 272); 1416: *Chornay* — Ветеш (MaksaySz 234).

Чорпанинець †. 1648: кр. *Chornaninecz Iuan* — В.Ворота (Maksay 550). ◀ Від андр. *Чорпана* — “дружина *Чорпи*” + суф. *-инець*.

Чорпаш †. 1720: кр. *Ign. Csornas* — Руське Поле (Bélay 212). ◀ Від антр. **Чорпий** + *-аш*.

Чорнега — Оноківці, Оріховиця, Заричово. 1715: кр. *Const. Csornega* — Колочава (Bélay 160); суч. гуц. п-ще *Czornega* (Vincenz 478). ◀ Від антропооснови *Чорп* + згруб. суф. *-ета*.

Чорній [Чорній], *-ія* — Мж, Вл, Мк, Св. 1648: *Chorni Jaczko* — Завадка (Maksay 546); 1715: кр. *Mich. Czerni (Czorne)* — Келечин (Bélay 162); 1773: кр. *Cserney Andri* — Келечин (ПеПред 310); 1787: *Czarneyko* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). П-ще *Czornei* є і в румунів (Jordan 127). ◀ Від антр. *Чорпа* + *-ей*. (Див. ще **Чорнак**).

Чорнійгі [Чорнійгі], *-ія* — Дравці, Ужгород, Баранці. Пор. 1787: *Czornyganicz* — Грозова на Бойк (ЙМ); 1820: *Czerniga* — Угерці на Лемк (ФМ). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від антр. **Чернига**.

Чорний — Вл, Вб, Пр, Уж, Мк, Хс. 1618: кр. *Iwan Czorni* — с. Сташківці на Маковиці (Marš 67); 1648: *Chorni Jaczko* — Завадка (Maksay 546); 1648: кріпаки *Cherny Peter, Lazar* — Бистриця (Maksay 523); 1726: *од Йвана Чорного* — Сокирниця (UdAd 75); 1751: *парох Петр Чорний* — Стеблівка (Гаджега-М 192); 1773: присяжний *Alexius Czorni* — Завадка (Удварі-2 306); 1787: п-ще *Czarny* — Завадка Руська, Мисцова та ін. на Лемк (ЙМ); 1819: *Czorny* — Бабина на Бойк (ФМ). ◀ Від прикм. *чорний*.

Чорник — Пр. 1787: кр. *Czarnik* — Володж на Лемк (ЙМ). ◀ Давне слов. ім'я з суф. *-як*, як і **Білик**, **Довжик**, **Світлик**.

Чорниханич †. 1697: кр. *Fedo alias Chornichanics (!)* — с. Заболотне (Szabó 298). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від андр. *Чорниханя*.

Чорніш — Богдан, Луги. ◀ 1. Від давньослов. імені *Чорніш*, яке в Україні функціонувало до XVII ст. Пор. записи імен запор. козаків 1649 р. *Чорнішъ, Чорнішъ* (Осташ-3 82). 2. Від апел. *чорніш* — “чорний хліб” (Гр IV 470).

Чорній †. 1751: парох *Петр Чорній* — Стеблівка (Гаджега-М 192). ◀ Від апел. *чорній* — “брюнет”.

Чорніця — Ільниця. Пор. 1819: *Czorniliszyn* — Крушельниця на Бойк (ФМ). ◀ Пов'язане з *кольором*, з *чорним*. Пор. ще рум. апел. *cerneală* — “т. с.”

Чорногуз †. У XVI ст. п-ще було на Св. Пор. 1570: *Steph. Chornohuz* — Свалява (UetC 53-14). ◀ Композит із прикм. *чорний* та нечленим прикм. *гуз* — “гузий”, тобто “той, у кого чорний задок”. Пор. суч. апелятиви з цим же коренем *гузир, гўзка, трясгўзка, підгўзник...*

Чорногузка †. 1772: присяжний *Joannes Csornohyska* — Іршава (Удварі-2 300). ◀ Суф. дериват від прикм. *чорногузий*.

Чорногачич — Сіль. Пор. 1697: кр. *Fedo alias Chornichanics (!)* — с. Заболотне (Szabó 298). ◀ 1. Імовірно, від андр. *Чорнегача* або *Чорнигача* — “дружина *Чорнегач*” + *-ич*. Поява голосного /o/ в другому складі — наслідок аналогії. 2. Менш імовірно, що це андр. *Чорногача*, тобто засновником роду мав бути якийсь *Чорногач*, п-ще якого згадується 1787 р. в селах Рихвальд і Липна на Лемк як *Czarnonoga* (ЙМ), але з часом п-ще зазнало гаплогонії.

Чорнодерак †. 1618: кр. *Waszil Czernoderak* — с. Никлова на Маковиці (Mars 81). ◀ Слов. п-ще утворення з суф. *-ак*, першим компонентом якого є прикм. основа *-чорп-*, а другий залишається спірним. Можливо, це слц. апел. *drick* — “поперек”.

Чорнокішка [Чорнокушка] — Сільце, Іршава. ◀ Дериват від прикм. *чорнокіжий* — “темношкірий” із суф. *-ка*. Його перший компонент — прикм. *чорний*, а другий — місц. традиційний ім. *кіжса*, тобто “шкіра”. Кваліфікувати його як *кішка*, тобто “кіт”, немає підстав, бо ім. *кішка* у Карпатах новий; раніше цю тварину називали в Карпатах *кітка, кіцька і мбчка*, а *шкіру* називали *кіжса і скўра*. Пор. ще аналогічне гуц. п-ще *Czornoknysz* (Vincenz 490).

Чорнолаба †. 1567: кр. *Fr. Cornolaba (!)* — Сусково (UetC 53-12). ◀ Від місц. двоосновного

прикм. *чорнола́бий* — “чорноногий”. Пор. аналогічний антр. 1570 р. з с. Сусково: *Joan Chornolyabyth*; отже, *Іван Чорнола́бий*, тобто “Іван Чорноногого” або “чорноногий”.

Чорноличак — Гребля. ◀ Дериват із суф. *-ак* від укр. прикм. *чорноліций* (див. Ж-Н 1076, СУМ XI 359). Отже, перший **Чорноличак** — “нащадок *чорноліцького*” або й сам “чорноліций”.

Чорнописк †. 1618: кр. *Czarnopiszk Waszil* — с. Кружльова на Маковиці (Mars 70). ◀ Нечленна форма складеного прикм. *чорноліський*, тобто “чорноротий”.

Чорнявєць [*Чорнявіць*] — Тячівські Лази. ◀ Від місц. укр. апел. *чорнявєць* — “брюнет”. Його не фіксують укр. словники, хоча він є регулярним корелятом до назви жінки *чорнявка*.

Чорняк — Вб. ◀ 1. Від антрополоксемі **Чорний** або *Чорни* + *-як*. Пор. місц. апел. *чорняк* — “чорношкіра людина” (Тч), “вид гриба” (Он II 375).

Чоросля †. 1692: кр. *Csoroszlya* — с. Чепа (Szabó 314). ◀ Угор. слов’янізм *csoroszlya* — “чересло, леміш”.

Чорт †. Св. 1570: *Joan Czort* — Свалява (UetC 53-14); 1715: кр. *To. Chort* — Тересва (Bélay 204). Пор. 1466: *Chorthyan* — Самошар (MaksaySz 210); 1720: кр. *Jo. Csorot* (!) — Келечин (Bélay 162). П-ще *Ciort(u)* є і в румунів, які виводять його з апел. *ciort* зі значеннями “циган”, “шибеник”, “гульвіса” (Iordan 128). ◀ Від укр. міфони́ма *чорт*.

Чо́тов — Теково. 1672–1696: кр. *Ivan Csota* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Від давнього угор. імені *Csató*, апел. зн. якого було, мабуть, “пирсарчук” (Kázmér 222).

Чохняй — Іза. ◀ Див. **Чухняй**.

Чочкан †. 1649: вдова *Anna Csoczkan* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ан* від антр. *Csacska*, який 1649 р. згадується в с. Лохово (LehBer 386).

Чуб — Довге. ◀ Від апел. *чуб*. Пор. ще гуц. п-ща *Czuba, Czubej* того ж пох. (Vincenz 446). Пор. 1819: кр. *Czuba* — Вільхівці на Лемк (ФМ); 1787: *Czubik* — Гуманець на Бойк (ЙМ).

Чубан — В.Водяне. 1640: шл. *Ciuban Gaurilla*, а 1680 — *Tsuban Miron* — Сер.Вишава (Bélay 220). ◀ 1. Від антр. **Чуб** або *Чуби* + *-ан*. 2. Від апел. на зразок *чуба́н*, яким називають чубатого коня, барана (Ж-Н 1078).

Чубар — Пр, Уж, Св. ◀ 1. Від давньослов. імені *Чубарь*, співвідносно́го з апел. *чуб* (Селищев 137). Пор. суч. кличку *Чубарь*, яку в Карпатах дають чубатим баранам, коням і півням, та пол. п-ще *Czubar, Czubara* (Rymut 117). 2. Лексема *Чубар* дотепер виступає ос. іменем у сербів (Daničić II 82), але там її співвідносять із

календ. іменем *Kunrijan* (Гк 216). 3. Від рум. п-ща *Ciubār(u)*, що з апел. *ciubar* — “цебер” (Iordan 129).

Чубе́й [*Чубі́й*], *-ея* — Вел.Бичків. ◀ 1. Від укр. антр. *Чуба* + *-ея*. 2. Від серб.-хорв. гіпок. імені *Ћуба*, що від кал. імені *Ћипријана* (Грк 316).

Чубе́лка — Худльово, Шкуратівці. ◀ 1. Можливо, від хорв. п-ща *Čubela*, яке дало і п-ще *Čubelić* (Leksik 115, Maretić II 101), або від пол. п-щ *Czubieli, Czubiela*, що пов’язані з апел. *czub* (Rymut 117). 2. Фонет. мадяризований вар. п-ща **Щубе́лка**.

Чубі́ра [*Чубы́ра*] — Терново. Пор. 1715: кріпаки *Nic, To. Csobora (Csibora)* — Дубове (Bélay 136); 1787: *Czuber* — Звір, *Cziubir, Ciubir* — Росохач на Бойк, *Czuber* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Можливо, від котрогось із давніх пол. п-щ, як *Czuber, Czubera, Czuberka, Czymbura*, які К.Римут виводить від пол. назви *чабру городнього* — *czaber, czabr* (Rymut 111). Пор. ще п-ще *Czumbirczyn* — Мита на Бойк (ЙМ) та п-ще *Czuber* на Ораві (Golęb 73). 2. Імовірно, від хорв. гіпок. чол. імені *Čubra* або *Čubro*, що від повного імені *Čubrile* (Šimundić 404).

Чубі́рка [*Чубы́рка*] — Вн, Ір, Мк, Пр. 1773: присяжний *Petrus Csubirka* — Глухановиця (Ud-5 55). ◀ 1. Від **Чубі́ра** + *-ка*. 2. Від гуц. *чубе́рка* “дійниця” (Гр IV 474). 3. Від болг. демін. імені *Чубе́рка*, а відповідно й від назви рослини *чабер, чубер* (Илчев 546). 4. Від рум. апел. *ciupercă* — “гриб”.

Чубі́рко [*Чубы́рко*] — Ір, Вн, Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Чубі́рка**.

Чубі́ка — Рх. ◀ Від місц. клички *Чубі́ка*, яку дають *чубатій* тварині (Рх). Пор. ще співзвучну кличку тварин *čubika* у хорватів, що з *čuba* (Daničić II 143).

Чубі́рка — Св, Вл, Мк. 1655: кр. *Csubirka alias Russzan Ricz* — Тюшка (Bélay 209); 1772: присяжний *Petrus Csubirka* — Глухановиця (Удварі-2 299). ◀ Фонет. вар. п-ща **Чубі́рка**.

Чубі́рко — Мк. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Чубі́рка**.

Чубі́рчак †. 1761: свец. *Michael Csubircsak* — Ждєньово (ПеМатер 242). ◀ Від антр. **Чубі́рка** або **Чубі́рко** + суф. *-як*.

Чуган †. 1751: *диякон Феодор Чуган* — Новоселиця на Тч (Гаджега-М 184). ◀ Можливо, з назви карп. верхнього одягу *чўгу* (Гр IV 471).

Чуда́й — Луково, Ремети. Пор. 1787: *Czudak* — Уріж, *Czudejovicz* — Орявчик на Бойк, *Cudak* — Опарівка на Лемк (ЙМ). ◀ Пол. п-ща *Ciuday, Ciudel, Czudzaj* походять від апел. *cudo*, тобто “чудо” (Rymut 102–103).

Чук †. 1618: кр. *Chuk Iwan* — Розтока на Маковиці (Mars 75). ◀ Пол. п-ще *Czuka*, як і п-ще *Czuka*, походить від дієсл. *czukać* — “дорікати” (Rymut 100).

Чука — Мала Копаня, Виноградів, Ужгород. 1357: масток *Chukahara, ac Bereh vocatum* (Nagy-1 259–274); 1511: *Chwka* — Медеш (MaksaySz 178); 1570: *Chywka* — Чепа (Szabó 313); 1641: кріпаки *Czuka, Cziuka* — Сасово (Szabó 481); 1784: кр. *Csuka* — Чорнотисово (Szabó 339); 1602: *Czuka* — Турц (Szabó 593). ◀ Із давнього угор. слов'янізму *csuka*, якому в більшості слов. мов відповідає номен *цў́ка*. П-ще *Csuka* часто фігурує в давніх угор. писемних пам'ятках (Kázmég 267).

Чуканич †. XVIII ст.: кр. *Czukanics* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Від андр. *Чуканія* — “дружина Чу́ка або дружина Чу́ки” + *-ич*.

Чукович †. 1715: кр. *Dem. Czukowecz* — Ясінья (Bélay 167). ◀ Від антр. **Чука** + **-ович**.

Чукра́н — Гудя, Чорнотисово. ◀ Звичайна угор. субституція укр. лексеми **Чухра́н** зі зміною щілинного /х/ на зімкнений /к/.

Чула́к — Макарьово, Мукачів. XV ст.: *Thulak* — Паньоні (MaksaySz 191). Пор. 1450: *Chwla* — Надьгийрче (Szabó 418); 1773: староста *Cosma Csulak* — Сер.Визниця (Удварі-2 306); 1787: *Czukak* — Орів на Бойк, Сквіртне на Лемк (ЙМ), чес. п-ща *Čulak* і *Čulík* (Moldanová 54), пол. п-ща *Czulak, Czuly*. ◀ 1. Деякі угор. вчені прагнуть вивести антр. *Csulák* із апел. *csulák* — “діжка, бочка” (Kázmég 208). 2. К.Римут умотивовано виводить п-ще зі слов. *чулий, чутти, чулитися* (Rymut 117–118). Цієї етимології прямо стосується й рум. *ciul, ciuli* “стригти вухами” та серб.-хорв. *чулав* — “карнавухий”.

Чулéй [Чулéй], **-ея** — Хс. 1214: *Chuley* — б.м.н. (RegVar 178); 1715: кр. *Csuley Laszlo* — Нанково (Bélay 154); 1730: *купив у Чулея Гаврилы; Чулей Гаврило* — Буштино (UdAd 77, 76); *Czulik, Czuly* — Орів на Бойк (ЙМ). П-ще *Ciulei* і похідні поширені також серед румунів (Iordan 131), а п-ще *Чуля* є у молдован (Ер-Кос 106). ◀ Від основи *чў́ля* — “шута, коротковуха істота” + *-ей*. У Слч дотепер розводять коротковуху, шуту породу овець, яку називають *čul'a* (SSN I 283).

Чульба — Лінці. ◀ На думку К.Римута, п-ще *Czulba* походить від основи *czuly, czubić* чи *czulic* (Rymut 117).

Чў́ма — Вб, Пр. 1229: антр. *Chuma* — ком. Бігар (RegVar 293). Пор. ще 1772: кр. *Janko Csutak* — В.Словенка в ком. Спіш (Ud-4 70); 1787: п-ще *Czumanowicz* — Жидівське на Лемк (ЙМ); 1819: *Czumiak* — Бориня на Бойк (ЙМ). ◀

Від традиційної назви інфекційної хвороби *чў́ма* “чума”, молд. — *чумэ* (Он II 377). П-ще відоме й угорцям.

Чумалівський †. 1751: *от Епископа Чумаловського* — Терново (Гаджега-М 184). ◀ Прикм. від місц. ойк. *Чумáльво*.

Чумаль † 1685: *Оу Чумаловой лучці Федкова лива* — Кам'янське (ЛелПам 228). Пор. ще 1614: кр. *Csiomalifalysi* — Теребля (Bélay 203), а також назву села *Чумалци* 1445 р. в Молдовському князівстві (ССУМ II 550). ◀ Імовірно, рум. п-ще *Ciimală* (Iordan 131).

Чунда́к — Уж. Пор. 1715: вдова *Fr. Czonda* — Річка (Bélay 183); 1819: п-ща *Czunda* — Церківка на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від болг. імені *Чунде*, що з *Крачуи, Делчуи* (Илчев 548), + *-ак*.

Чундаччин †. 1682: *Csondacsin Demiter* — Смерекова (UetC 88-59). ◀ Укр. посес. прикм. із суф. *-ин* від андр. *Чунда́чка* — “дружина **Чундака́**”.

Чунка †. 1445: *Чунка Стань* — Сучава (ССУМ II 551). XVII ст.: *Чунка Йон, Марта* — б.м.н. (Яворск 207). ◀ Етимологія п-ща нечітка.

Чў́нтул — Рх. 1492: *nan Koste Чўнтул* — Сучава (ССУМ II 552). Пор. ще топ. *Ciunta* в Румунії (Iordan 131). ◀ Від рум. *ciunt* — “однорукий, кудий” + рум. формант *-ul* або й безпосередньо від рум. п-ща *Ciuntu* (Iordan 131).

Чуп [род. відм. **Чў́па** і лише в деяких селах — **Чў́па**] — Мж, Хс. 1570: *Nic. Chiup* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1751: парох *Василій Чуп* — Синевир (Гаджега-М 211). ◀ 1. Від місц. апел. (з укаючої говірки) *чуп* — “чїп, затичка”. 2. Від рум. діал. *ciup* “чуб, чуприна”, а також *ciup* — “хлопчик” (Scurtu 55).

Чў́па — Голятин, Новоселиця на Мж. ◀ Від антр. **Чуп** у формі род. відм.

Чупа́к — Вел.Бичків. 1570: *Fran. Czupak* — Мідяниця (UetC 97-29); 1618: кріпаки *Fedur Czupak, Kopcza Czupak* — Біловежа у сх. Слч (Mars 99). Пор. 1698: вдова *Czupakané* — Теребля (Bélay 204); 1787: *Czupak* — Берест, Білянка та ін. на Лемк (ЙМ), *Czupakowski* — Боднарка (там само). ◀ Від антр. **Чуп** + **-ак**. Пор. ще 1567: *Fran. Czwan* — Підгоряни (UetC 53-12).

Чупик †. 1684: кр. *Czupik Janos* — Теребля (Bélay 204). ◀ Від антр. **Чуп** або **Чў́па** + **-ик**.

Чупил †. 1715: кр. *Jo Csupil* — Річка (Bélay 183). ◀ Морф. видозміна рум. п-ща *Ciuplea* (Iordan 132).

Чў́пкало — Богдан. Пор. 1787: *Czupalo* — Посада Горішня на Лемк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *чупкало* — “той, що *чупкає* ногами” (Гч). Пор. бойк. *чў́пкати* “тупати” (Он II 337), *чў́пнати* “шкандибати” (Ж-Н 1080).

Чупор — Арданово. 1773: *Demetrius Csupor* — Підмонастир (Кінах 134). ◀ 1. Від угор. *csupor* — “горнятко”. 2. Від гал. апел. *чупер* або пол. *czuper* — “чуприна” (SW I 394). Пор. 1773: *Demetrius Csupor* із Польщі — Підмонастир (Кінах); 1787: *Szupor* (!) — Гусине на Бойк (ЙМ).

Чупора †. 1715: кр. *St. Csupora* — Н.Руна (Bélay 185). ◀ Род. відм. від антр. **Чупор**.

Чупра †. 1720: п-ще *Csupra* — Ком’яти (Szabó 398). ◀ 1. Правдоподібно, від гал. апел. чупра — “чуприна” (Karas 96). 2. Від вл. імені *Чуприан* або *Циприан*, тобто *Киприан*.

Чуприк — Виноградів. Пор. 1450: *Chwpros* — Теково (Szabó 497). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ик від апел. *чупер* — “чуб, чуприна” (Гг 214, SW 394), “рило” (SSN I 284). 2. Від місц. *чуприк* — “маточковий цвіт кукурудзи” (Вн). 3. Від південнослов. імені *Чупро*, співвідносного з ос. іменем *Куприян*, + -ик.

Чупринка †. XVIII ст.: п-ще *Csuprinka* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ 1. Укр. дериват від антр. **Чупра** + -инка. 2. Від загальноукр. апел. *чупринка* — “чубик”.

Чупрович †. 1649: сваяц. *Czuprovics Koszty*, а 1699 — *Csuprovics Pap Vaszil* — Канора (LchBer 323). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. **Чупра**.

Чупур — Велятин. ◀ Фонет. вар. п-ща **Чупор**.

Чупчинець †. 1720: кр. *Pe. Csupcsinecs* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Від андр. *Чупка* — “дружина Чупа” + -инець.

Чур †. 1720: кр. *Pe. Csur* — Рипинний (Bélay 184). 1819: *Czur* — Біличі на Бойк (ФМ). ◀ Імовірно, скорочений вар. укр. чол. імені *Чуріло* (оф. *Кирило*).

Чура — Тур’я Бистра. 1787: *Czura, Ciura* — Вишоватка, Прелуки, а 1819 р. *Czura* — Душатин на Лемк (ЙМ, ФМ). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *чюра* — “зброносець” (Ж-Н 1080, Гр IV 478), “слуга” (SW I 342). 2. Від антр. **Чур** + -а. 3. Від південнослов. чол. імені *Чура*, співвідносного з повним вар. *Чудомир* (Грк 210), та з календ. іменем *Кирило* (Богдан 278).

Чурга — В.Водяне, Ужгород. ◀ Імовірно, з чол. імені *Чурка*, *Чурко* (див. **Чюра**) в результаті одзвінчення /к/ по сусідству з сонантом /р/ або за аналогією до таких імен, як *Грїта* чи навіть до угор. паронімних ім. на зразок *csorgó* — “жолоб, лоток”.

Чурович — Вб, Пр, Уж. ◀ Від антр. **Чурга** + -ович.

Чурей [*Чурій*], -ей — Вб. 1567: *Chywe* — Туртеребеш (Szabó 527); 1604: кр. *Czure* — Туртеребеш (Szabó 529). ◀ Від антр. **Чюра** + -ей.

Чурейко †. 1605: кр. *Jac. Czweyko* — Довге (Bélay 136); 1605: кр. *Jac. Czweyko* — Довге (Bélay 176). ◀ Від антр. **Чурей** + -ко.

Чури́ла — Сусково, Пасіка. 1787: *Czuryła* — Височани, Ожина на Лемк (ЙМ). ◀ Морфол. видозміна відіменного п-ща **Чури́ло**.

Чури́ло — Ужгород. 1385: *Чурило Бродовський* — б.м.н. (ССУМ II 552); 1575: кр. *Mich. Chwryll* — Луг на Рх (Bélay 173); 1773: староста *Timotheus Csurilo* — Завадка (Удвари-2 306); 1787: *Czurylo* — Святкова на Лемк (ЙМ); рум. п-ще *Ciurilă* (Iordan 132). ◀ 1. Від давньоукр. апел. *чуріло* або його пол. еквівалента *czurilo* — “полобовник, чепурун, франт”, “сміхун” (Румут 118). 2. Більш правдоподібно, що в давньоукр. чол. імені *Чурило* (≠ *Кириль* — Керста 116). Ім’я кр. Доб’яника *Cziurilo* згадується 1605 р. в с. Драгово (Bélay 168).

Чурилович †. 1715: кр. *Paul. Csurilovics* — Дубове (Bélay 136); 1720: кр. *Panyko Cserilo* (!) — Колочава (Bélay 180). ◀ Укр. утворення з патр. суф. -ович від антр. **Чури́ло**.

Чуринець †. 1648: кр. *Chureniecz Matie* — Голубине (Maksay 526). ◀ Від антр. **Чюра** + суф. -инець.

Чуричка́нич — Черногорова. Пор. 1787: п-ще *Czuryk* — Снігниця на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Чуричка́ня* — “дружина *Чури́чка*”, що від **Чури́к**, + -ич.

Чурій †. 1602: п-ще *Czurija Mikola* — Туриця (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Чур** або **Чюра** + -ій.

Чурканич †. XVIII ст.: кр. *Csurkanics* — Ужан (ПеУрб 124). ◀ Укр. утворення з суф. -ич від андр. *Чурка́ня* “дружина *Чурка́*”.

Чурко́ — Ужгород. 1542: вл. *Andr. Chwrka* (*Thwrka*) — В.Водяне (Bélay 121); XVI–XVII ст.: солтес *Чурко* — Ганьковиця (Яворск 199); 1600: гор. *Sim. Cziurka* — Кимпулунг (Bélay 148); 1689: кр. *Csurka Ivan* — Нанфалва (Bélay 176); 1720: кр. *Csurka Mihalljlo* — Руська Поляна (Bélay 180). Пор. 1787: п-ще *Czurczak* — Гвоздянка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від давньоукр. імені *Чурько*, що з *Кириль* (Керста 116). 2. Укр. утворення з суф. -ко від *чуріти*, *чуріти*, *чуркати* — “мочитися, полоскатися...” (Ж-Н 1080). 3. Фонет. мадяризований вар. укр. антр. *Щурко́*.

Чурович †. 1699: кр. *Csurovics Ivan* — Н.Ворота (Maksay 592). ◀ 1. Від антр. **Чур** + -ович. 2. Фонетично змадяризований вар. п-ща *Щурович*.

Чуряй †. 1603: дал *Чюряєви до воды* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Від антр. **Чур** або **Чюра** + -яй.

Чуса — Лопухово. Пор. 1542: антр. *Chws* — Суньог (MaksaySz 223); 1600: вл. *Csuzi Kristof* — Горінчово (Bélay 143). Пор. 1463: *оу пана Олехна*

Чоуськи — Острог (ССУМ II 551). ◀ 1. Пол. п-ща *Czusz* і *Czusa* походять від особових назв на *Czu-*, як *Czuch-*, *Czuj-* (Румут 118). 2. Можливо, від буков. апел. *джуєс*, *джуєсик* — “малий, але спритний хлопчик” (Головацькій 513).

Чусик — Вишка. XVII–XVIII ст.: *Василь Чусік* — Пилипець (Сах 77). ◀ Від **Чуса** + **-ик**.

Чутко †. 1564: п-ще *Суьтка* — Шаланки (Szabó 463); 1666: п-ще *Csutkó* — Фанчиково (Szabó 329); 1789: *Павел Чоповь Чутковь из Ублѣ* — с. Колониця у сх. Слч (ПаПо-1 180). ◀ 1. Правдоподібно, від угор. апел. *csutka* — “качан”, “стрижень яблука, груши, кукурудзи”. 2. Можливе й рум. пох. п-ща — від *сиута*, що з прикм. *сиут* — “безрогий” (Iordan 133).

Чуткович †. 1567: п-ще *Czytkowicz* (!) — Свалява (UetC 53-12). ◀ Від антр. **Чутко** + суф. **-ович**.

Чутора — Вн, Св. 1459: *Chuthur* — с. Евр, а 1469 р. *Chuthor* — Загар (MaksaySz 236); 1772: присяжний *Joannes Csutora* — Йовбовиця (Удварі-2 360); 1773: кр. *Csutora* — с. Левелек у ком. Саболч (ПеПред 321). Пор. 1773: присяжний *Joannes Csutor* — Луково (ДжеДел 294). П-ще *Сіутурѣ* є і в румунів. ◀ Від апел. *чутора* — “фляга на воду”, “баклажка” (Чопей 430). Апелятив наявний майже в усіх мовах Карп.-Дун. ареалу.

Чуфишук — Рх. ◀ Твірна основа п-ща нечітка, але карп. ареал побутування цього оніма наштовхує на пошуки серед особових імен на *Чу-*, як *Чух-*, *Чуй*. Пор. 1787: п-ще *Czufin* — Терепча на Лемк; 1819: п-ще *Czuf* — Орявчик на Бойк (ЙМ, ФМ).

Чухайло — Бабичі, Коноплівці. ◀ Укр. регресивне утворення з суф. *-айло* від дієсл. *чухати*, тобто “терти, натирати”.

Чухній — Кошельово. ◀ Від власного ос. імені *Чухно*, яке могло співвідноситися з варіантом **Чурило**, + **-ай**.

Чухра — Вел.Березний, Забродь. Пор. 1451: *Veniens Michael Czuchra* — Перемишль (Smołka II 110). ◀ Від апел. *чухра*, який в укр. мові озн. “гілля, зрубане з дерева” (ГрIV 479–480), а у слц. *čuchra* — “розпатлана жінка” (SSN I 275). Пор. ще *чухрати* — “чесати волосся” (Ж-Н 1081).

Чухраль †. 1715: кр. *Jo. Csuhralj* — Рипинний (Bélay 184). ◀ Антр. того ж кореня, що й п-ще **Чухралья**.

Чухралья — Крива на Хс. Пор. 1715: кр. *Jo. Csuhralj* — Рипинний (Bélay 184); 1787: *Czuchrak* і *Czuchray* — Звір, Лужок на Бойк. ◀ Імовірно, від пол. діал. *szochral* — “людина з розчухраним волоссям” (SW I 394); пор. укр. *чухрати*, слц. *čochrat* — “розчісувати волосся, вовну і т. ін.” (Гр IV 480, SSN I 275).

Чухран — Мала Копаня, Виноградів. 1772: кр. *Csukran* (!) *Istvan* — Завадка в ком. Спіш (Ud-5 200); 1787: п-ще *Czuchran* — Явір'я на Лемк. ◀ Від **Чухра** + **-ан** або від апел. *чухран*, який наводить Б.Грінченко, але не в першому його зн. (Гр IV 480).

Чухта — Середнє. 1787: п-ще *Czuchta* — Ждиня на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від ос. назви на зразок *Czuch* (Румут 118). Пор. 1243: антр. *Thuch* — ком. Солнок (RegVar 306); 1423: *Chuch* — Дароц (MaksaySz 127).

Чуч †. 1423: п-ще *Chuch* — с. Дравці в ком. Сатмар (MaksaySz 127); 1572: п-ще *Cziucz*, а 1574 р. *Czucz* — Виноградів (Szabó 422). ◀ П-ще *Czucz* є і в Польщі. К.Римут виводить його з діал. дієсл. *czuczac* — “сидіти навпочіпки”, “куцїти” (Румут 117).

Чуча †. 1602: *Czucsja Fedor* — Туриця (UetC 104-8); 1715: кр. *Andr. Czucz* — Керецькі (Bélay 163). Пор. 1787: п-ще *Czuczuk* — Лукавиця, Монастирець на Лемк (Красовський 166). П-ще *Czucz* є і в поляків (Румут 117). ◀ 1. Від давньослов. усіч. імені *Чудилір* (див. **Чучка**). 2. Регресивне утворення від місц. дит. дієсл. *чўчати* “спатоньки”.

Чучвар — Мк. Пор. 1575: *Csucsva* (!) *Miklos* — с. Герженев у ком. Берг (LchBer 269). ◀ 1. Можливо, п-ще угор. пох. Перший його компонент — угор. *csúcs* “вершина”, “пік”, а другий — *vár* — “фортеця, замок”. 2. Наявність п-ща на Наддніпрянщині XVII ст. (Худаш 143) ставить під сумнів перше припущення.

Чучка — Уж, Хс, Мк. Пор. 1423: антр. *Chuch* — Дароц (MaksaySz 127); 1564: кр. *Суьтка* — Шаланки (Szabó 463); 1787: п-ще *Czuczuk* — Лукавиця, Монастирець на Лемк (ЙМ); 1870: *Parochus D. Andreas Csucska* — Лохово (Schematismus deri greci ritus catolicorum... — Ужгород, 1891, 9). Поза Укр. Карпатами п-ще **Чучка** та його споріднені *Чуча*, *Чучко*, *Чучик*, *Чучук*, *Чучкан*, *Чучак*, *Чучковський*, *Чучилович*, *Чуческул*... є на Черкащині, Полтавщині, Рівненщині, в Молдові, за Середньовіччя фіксуються на території Польщі (Румут 117), Слч (SŽK 107), Хорватії (Maretić II 145, Leksik 115), Болгарії (Илчев 549), Росії (Морошкин 208, Веселовский 173), а в топонімії ще раніше (ЕСЛГНПР 173). ◀ 1. Від апел. *чучко*, *чїчко* — “мовчун”, “соня”, що від дит. дієсл. *чўчати* — “спатки, дрімати”, яке відоме всім мовам Карп. регіону. Пор. бойк. *чўчати* — “сидіти мовчки” (Он II 130), пол. діал. *czuczac* — “сидіти навпочіпки”, угор. дит. *csucsál* — “спатоньки”, слц. *čičat* — “мовчати, дрімати, спати” (SSN I), болг. *чучка* — “подушка”. 2. Від давньослов. усіченого імені *Чуча*, що з *Чудир*, *Чудимир*, *Чудомир* (Илчев 549, Ковачев 564,

Веселовский 358, ЕСЛГНПР 173, SSS I cz. II 307, Морощкин 208, Marcetić II 145, SvoSta 138). 3. Для якоїсь частини закарп. *Чучків* п-ще виводиться також із місц. мадяризму *чучка* — “гичка, качан” (угор. діал. *csucska*, а літ. — *csutka* — “т. с.”) і навіть із угор. апел. *scuka*, що із слов. *щука* (MNTEsz I 571), уживаного українцями Ужан, та суфікса *-ка*. П-ще *Csuka* є також серед угорців.

Чучкович †. 1567: *Czytkowicz* (!) — Свалява (UetC 53-12); 1715: *Jo., Lu. Csucskovics* — Келечин (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з патр. суф. *-ович* від антр. *Чучка*.

Чучука †. 1682: кр. *Csutsuka* (!) *Petro* — Туриця (UetC 88-59). ◀ Від п-ща *Чучук*, яке нині побутує на Ів-Фр та в Польщі (Rymut 117), у формі род. відм.

Ш

Шáбаш — Сторожниця. Пор. п-ща *Szabas*, *Szabas* і *Sabas* у Польщі (Rymut II 516). ◀ Від укр. апел. *шабаш* — “святкування суботи в іудеїв” (Гр IV 481), що пов’язане з такими назвами *суботи*, як *шабас*, *шабес* та *сабаш* (Чопей 430, Ж-Н 108).

Шавло́ — Виноградів. П-ща від чол. імені *Шавло* (з початковим /ш/) є частими в пам’ятках пол. мови XIV–XV ст. (SSNO V 278–279). ◀ Зах. (катол.) вар. біблійного імені євр. пох. *Шаул* (угор. *Saul*, слц. *Šavol*, *Šavel*, чes. *Šavel*, укр. *Савелій*) із укр. формантом *-о*, як *Дмитро*, *Михайло*, *Павло*, *Шавло* (*Шаул*). Це перше ім’я апостола *Павла*, яке у давньоєвр. мові означало “випрошений у Бога” (Hajdú 87, Ladó 210, Knaprová 170, Грк 212). Пор. 1787: п-ще *Szawula* — Орів на Бойк (ЙМ).

Шагур — Вл. 1819: *Shahur* — Либохора на Бойк (ФМ). ◀ Можливо, від назви грошової одиниці *шаг*, що дорівнювала 0,5 копійки (Гр IV 481).

Шáртій [*Шáрті*] — Середне. 1701: свідок *Georgius Sagi Rákosiensis* — Мукачів (HodOkm 407); 1704: кенез *Sagi Péter* — Ракошин (HodGens 14). ◀ Від ойк. *Ság* + угор. формант *-і* (Kázmér 905).

Шайно́ — Дубино. Пор. 1787: п-ще *Szayniak* — Синява, 1819 — *Szayna* — Посада Горішня на Лемк (ЙМ, ФМ). П-ща *Szajna*, *Szayno* та похідні від них є і в Польщі (Rymut II 519). ◀ 1. Від серб. чол. імені *Шайн*. У Хорватії справді поширені п-ща *Sajn*, *Sajna*, *Sajnici*, *Sajnović* (Leksik 629). 2. Від бойк. *шáйний* (про дощ) — “шалений, зливовий” (Он II 378). 3. Від рум. п-ща нім. пох. *Šain* (Iordan 432) або пол. п-ща *Szajna* чи *Szajny*, які К.Римут виводить від нім. антр. *Sein* (Rymut II 519).

Шак — Липча. 1219: *tres homines Shak* — півн. Угорщина (RegVar 238); 1678: *Szak* — Тершів, Торгановичі, Стрільбичі, *Szakeyow* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). ◀ За Я.Свободою (SvoSta 34, 192), — це якесь ім’я, за М.Гркович (Грк 212), — серб. чол. ім’я *Шака*, що з апел. *шах*, а за К.Римутом (Rymut II 390), пол. п-ще *Szak*, яке могло походити від імені *Isak* або від

нім. ос. назви *Schak*. Пор. ще нім. п-ще *Schaack* (Bahlow 438).

Шáко — Мк, Ір. ◀ Того ж пох., що й п-ще **Шак**.

Шалага́й — Імстичово. ◀ Від апел. *шаллага́й* — “дармоїд, гульвіса” (Фасмер IV 397). Пор. пол. антр. *Szalog*, що з апел. *szalaga* — “гультай”, “волоцюга” (Rymut II 393).

Шалáй — Ужгород. Пор. 1787: *Szalkajo* — Бахір та *Szalkajda* і *Czalkajda* — Балутянка на Лемк (ЙМ). П-ще *Šalaj* поширене в Хорватії (Leksik 629), а на території Польщі п-ща *Szalkajo* та *Szalkajowicz* фіксуються з XV ст. (SSNO V 284). ◀ 1. Імовірно, угор. суф. утворення від ойк. *Salló* або *Sal* (Kázmér 909, Vályi III 223). 2. Від укр. *шал* — “біснуватість, шаленство” (Гр IV 482) + *-ай*. Пор. ще 1787: *Szalinda* — Вислік та *Szalkowicz* — Торкарня на Лемк (ЙМ).

Шалáк — Дубрівка на Уж, Ужгород. Пор. 1570: антр. *Szalagan* — Лохово (UetC 97-29). Пор. 1607: *Salako Illies* — Завосино (UetC 104-8). На території Польщі поширені п-ща *Szalk* і *Szalak* та похідні від них, але етимологія антропооснови неоднозначна (Rymut II 391). ◀ 1. Імовірно, пол. п-ще *Szalach* чи *Salach*, що з видозміненого бібл. імені *Соломон* (Rymut II 518, 319) або пол. п-ще *Szalog*, яке пох. з апел. *szalaga* “гультай, волоцюга” (Rymut II 393). 2. Від тур. апел. *salak* — “турецький солдат”. Пор. чes. п-ще *Salak* (Moldanová 203). 3. Від котрогось із вар. слц., чes. чи угор. кал. імені *Šalomon*, *Salamon* (Knaprová 156, Kázmér 907, Ladó 210).

Шаланк †. 1451: п-ще *Salank*, 1458 р. — *Zalanky* (Szabó 420, 421); 1468: п-ще *Salanky* — Тросник (Szabó 470), 1773: кр. *Salanki* — Квасово (ПеПред 316). ◀ П-ще співвідносне з закарп. ойк. *Шалáнки*.

Шаланці †. 1773: присяжний *Lucas Salánczi* — Копинівці (Удвари-2 302). ◀ Угор. утворення з формантом *-і* від ойк. *Saláncz*.

Шалáпка — Доманинці. П-ще *Szalkapka* є у поляків (Rymut II 520). К.Римут виводить його

від пол. діал. *szalapa* — “гонівітер”, “інтриган”, “забіяка”. ◀ 1. Регресивне утворення від місц. дієсл. *шалáпкати* — “незграбно ходити”, “чалапати” (Уж). 2. На думку К.Римута, пол. п-ща *Sakraj, Sakapak, Szalapski* пов’язані з діал. *szalapat, szalapat* (Rymut II 393), а п-ще *Szalapa* — з діал. *szalapa* — “вітрогон” (Rymut II 520).

Шалáта — Уж, Хс. Крім Зак, п-ще поширене також у Галичині та в Хорватії (Leksik 629). ◀ Від місц. назви городньої культури *шалáта* — “салат” (Чопей 431). Див. ще Гр IV 482. Пор. ще угор. п-ще *Saláta* (Kázmér 907).

Шалáха — Баранінці. Пор. п-ща *Szalacha, Szalacha* в Польщі, які К.Римут виводить від апел. *szalucha* — “розпусна жінка” (Rymut II 391). ◀ 1. Як і пол. п-ща *Szalacha* та *Szalacha*, закарп. п-ще **Шалáха** походить від пол. апел. *szalacha* — “розпусна жінка” (Rymut II 391). 2. За іншим припущенням К.Римута, п-ще *Szalach* — це видозміна біблійного імені *Соломон*.

Шалéга — Ужгород. На території Польщі п-ща *Szal, Szalez, Szalko, Szaliga* фіксуються з XIV ст. (SSNO V 272–273). ◀ 1. Від укр. апел. *шалёб, шалёк* — “навіжений”, “придуркуватий”, що від *шаліти* — “дуріти” (Зак), + згр. суф. *-era*. 2. Від серб. апел. *шала* — “жарт” + суф. *-era*. 3. Від пол. п-ща *Szalag*, яке К.Римут зараховує до тієї ж семантичної групи, що й п-ща *Szelag, Szelaga*, тобто до назв мідних монет (Rymut II 532).

Шалéник — Мк. 1570: кріпаки *Alex, Laz, Salenik* — Келечин (Bélay 182); 1783: *Szalenik* — Новосільці, Тилич на Лемк (ЙМ). ◀ Від лемк. апел. *шалéник* — “навіжений”, “шалéний” (Чопей 431).

Шалитра †. 1773: присяжний *Franciscus Salétra* — Велятин (ДжеДел 284). ◀ Імовірно, від давнього угор. латинізму *salétrum* — “салітра” (MNTESz III 480). В ін. документах із того ж року фігурує запис *Szaletra* (ПеПред 315, Szabó 357).

Шаля́ка — Річка. 1715: кр. *Panyka Sajaka* (!) — Річка (Bélay 183). 1820: *Szalak* із с. Сольника та п-ще *Szalanski* із с. Зубенське на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. *Шаля́к* у формі род. відм. Субституція укр. пом’якшеного /ль/ середньоязиковим /й/ та відтворення укр. щілинного /х/ задньоязиковим /к/ є типовою ознакою угор. мови.

Шандáлій — Вн. ◀ 1. Угор. утворення з формантом *-i* від ойк. *Шандал*, що у сх. Слч (Majtán 401). Пор. 1695: *Ioan Шандалский* — Давидів (ПаПо-I 177). 2. Близькозвучне пол. п-ще *Szandała* К.Римут схильний виводити від назви взуття *sandal* або від нім. антр. *Schandel* (Rymut II 396).

Шáндор — Уж, Пр, Мк, Мж, Вн, Хс. 1404: *жупан Баико и Тодъръ и Шандръ* — Сигіт (ССУМ II 554); 1424: шл. *Sandor* — Вонігово (Bélay 212); 1567: п-ще *Sandor* — Підвиноградів (Szabó 490); 1751: *Anna Шандор Доманинска* (Гаджега-Уж 156). ◀ Від угор. імені *Sándor*, відомого й українцям (Чопей 431), що співвідноситься з укр. чол. іменем *Олександр*.

Шандра́ — Ір, Хс. Пор. 1433: пан *Козма Шандрич* — Сучава (ССУМ II 553); 1489: шл. *Sandra* — Ванцешті (Bélay 213); 1419: шляхтичі *Jo., f. Sandrini* — Миково (Bélay 214). П-ще *Szandra* є і в Польщі; пол. ономасти виводять його від нім. ос. назви *Sander*, а останне — від імені *Aleksander* (Rymut II 408). ◀ 1. Імовірно, з род. відм. антр. **Шáндор**. 2. Менш імовірно, що від назви рослини *шандра́* (Ж-Н 1083, Гр IV 483).

Шандрик †. 1603: ...*Шандрикъ із дівкою Чировою Тацею*... — Бенедиківці (ЛелПам 222). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від антр. **Шáндор, Шандра́** або **Шандро́**.

Шандро́ — Керецькі. 1457: пана *Козма Шандровича* — Сучава (ССУМ II 554). П-ще *Szandro* є і в Польщі (Rymut II 408). ◀ Створений українцями вар. чол. імені від угор. **Шáндор**. Пор. ще 1567: *Batyko pop Iwan Sandrowicz* — Н.Ворота (UetC 53-12).

Шáндровський — Хс. 1648: *Sandruszki Szavka* — Ганьковиця (Maksay 527); 1787: п-ще *Szandrowski* — Підбуж на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційного укр. ойк. *Шáндрово* (суч. оф. — *Олександрівка* на Хс) + *-ський*. Пор. ще угор. еквівалент 1614: кр. *Sandorfalusi* — Буштино (Bélay 192).

Шáнта — Ір, Мк, Вб. 1550: вл. *Andr. Santha* — Колодне на Ір. (Bélay 134); 1572: кр. *Phil. Santa* (Santha) — Вел.Бичків (Bélay 128); 1600: вл. *Jo. Santa* — Березово (Bélay 127); 1685: винороб *Sánta Janos* — Ужгород (HodAd 26); 1742: присяжний *Basilius Sánta* — Дунковиця (ДжеДел 320). П-ще поширене і в Хорватії (Leksik 631). На території Польщі кілька разів згадується у XV і в XVII ст. (SSNO V 275, Rymut II 397). ◀ 1. Від угор. апел. *sánta*, пряме зн. якого — “кульгавий, кривий” (Kázmér 912), а переносне — “козирна карта” (Зак). 2. Від назви рослини *шанта* — *Nepeta cataractica* — “котяча м’ята” (Ж-Н 1083, Гр IV), але має й ін. зн. (Он II 378, 786, Bubak II 86, Moldanová 225, Rymut II 397). 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Šanto*, що співвідноситься з повним іменем *Aleksandar* (Šimundić 458) та зі слц. діал. *šanta* — “дурість”, “дрібниця”.

Шарáнич — Вб. Пор. 1773: п-ще *Sarán* — Чума в ком. Берег (ПеПред 316); 1787: *Szaran* — Комарники, *Szarannik* — Завадівка на Бойк,

Szarak — Вислік, *Szary* — Явірник, *Szaryński* — Матієва на Лемк (ЙМ) та подг. п-ще *Szaran* 1787 р., що з пол. апел. *szaran* — “риба короп” (Bubak II 86), співвідносного з серб. назвою *шаравь* — “короп”. ◀ 1. Словотвірна структура п-ща при найсуворішому враховуванні валентності кожної з його морфем дає однозначну відповідь про його пох.: від андр. *Шарáня* — “дружина *Шáрого*” + -ич. Отже, перший *Шарáнич* мав бути сином дружини *Сáрого*. Пор. ще бойк. часовий термін *шáра гудáна*, тобто “сіра частина доби” (Karaš 114). 2. Хорв. п-ще *Šaranić* (Leksik 631), що від ос. назви *šaran* — “короп”, + -ич. Правда, п-ще *Шарáн* є і в українців (Фаріон 312) та й виводиться воно з укр. апел. *шаран* — “короп”, “дрібні осколки льоду на річці” (Гр IV 485).

Шáгрá — Мж, Хс, Ір. 1772: кр. *Janko Sargha* — с. Ториска в ком. Спіш (Ud-4 192). П-ща *Šarga, Šardžuk* знає й Гуц (Vincenz 436), а п-ще *Шаргу* — Молдова (Ер-Кос 105); 1449: *Irisko Sarga* — с. Тарна (Nagy II 444); 1408: п-ко *Sargan (Sarkany)* — Туртеребеш (Szabó 526). ◀ 1. Від бойк. апел. *шáрга* — “вітер зі снігом або дощем”, тобто те, що й пол. *szarga* — “негода, заметіль”, “буря” (Он II 379); пор. ще *шáрга* — “мокра, бурлива погода” (Ж-Н 1083, Reczek 481). 2. Пол. п-ще *Szarga* К.Римут виводить із дієсл. *szargać* — “бруднити”, “нищити” (Rymut II 522). 3. Можна шукати мотивацію п-ща й в угор. апел. *sárga* — “жовтий”, “блідий, замарнілий” чи в рум. *sarg* — “світло-рудий” (Kázmér 914).

Шаркаді́й — Вн. 1600: п-ще. *Casp. Sarkadi* — Хуст (Bélay 151); 1715: п-ще *Sarkady* — Ком’яти (Szabó 398); 1774: *узмеи Герофе́й Шаркади* — Утля (UdAd 80). ◀ Угор. утворення з формантом -i від давнього закарп. ойк. *Шарка́дь* (суч. оф. назва *Горбок* на Ір — див. Kázmér 915) чи ін. співзвучної назви села (Vályi III 234).

Шáркaнь — Вн. 1408: п-ще *Sárkány* — Туртеребеш (Szabó 526); 1410: вл. *Sarkany* — с. Янт у ком. Берег (LehBer 304); 1437: кріпаки *Benedictus, Georgius Sarkan* — м. Поруба (Nagy-2 342); 1761: святи. *Theodorus Sárkány* (Лучкай 18. — С. 98). ◀ Від місц. апел. *шáркaнь*, що з угор. *sárkány* — “дракон” (Kázmér 915–916). 2. Від апел. закарп. волохів *шeркáн* — “райдуга”.

Шáркeзі — Олешник, Дротинці. 1693: гор. *Sárközi Istvan* — Тячів (Bélay 207). ◀ Угор. утворення з формантом -i від ойк. *Sárköz* (ком. Земплин та Сатмар — Vályi III 235), який у перекладі укр. озн. “той, що між болотами” (Kázmér 916).

Шáроді́й — Вн, Хс, Мк, Ір. 1614: кр. *Ge. Sárodi* — Іза (Bélay 155); 1661: кр. *Sáradí* —

Вел.Копаня (Szabó 548). ◀ Угор. утворення з формантом -i від колишнього ойк. *Шарод* на Вн. Угорці називали його *Sárad*, (Vályi III 232, Kázmér 913), а українці 1946 р. перейменували на *Шуро́ке*.

Шáроші — Сасово. 1694: гор. *Sarosi György* — Хуст (Bélay 152). ◀ Утворення з формантом -i від угор. ойк. *Sáros*. Мабуть, це слц. ойк. *Šariš* (Kázmér 918, Vályi III 236, 243), хоч подібних назв на території Угорщини було декілька. В перекладі укр. угор. лексема *sáros* — “болотистий”.

Шáтан — Заричово. 1648: кр. *Mate Satan* — Діброва (Bélay 120). Пор. ще подг. п-ща XVII ст. *Szatan, Szataniak, Satanik*, які Й.Бубак умотивовано пов’язує з назвою *satanu*. На території Польщі п-ще *Szatan* часто згадується з кінця XIV ст. (SSNO V 278). ◀ 1. Від апел. *шáтáн* — “чорт”, відомого українцям (Ж-Н 1084, Karaš 102, Гр IV 487), угорцям, словакам і полякам. 2. Від південнослов. гіпок. чол. імені *Šata* або *Šato*, які співвідносять з повними іменами *Aleksandar, Šakoje* (Šimundić 458), + -ан.

Шáтник — Пилипець. П-ще *Szatnik* є і в поляків (Rymut II 524). ◀ Лексема *шáтник* — слов. утворення з суф. -ик від ім. *шáтня* (слц. *šatňa* — “гардероб”) чи від прикм. *шáтний* (пол. *szatny* — “ошатний, чепурний, вбраний” (Reczek 482).

Шáфар [*Шáфарь*] — Мк, Тч. 1357: *magister Petrus dictus Saphar* — ком. Земплин (Nagy-I 258); 1618: кр. *Jancza Saffar* — Довге Поле на Маковиці (Mars 98); 1715: кр. *Jerem. Saffar* — Дубове (Bélay 137); 1772: кр. *Semeon Saffar* — Вел.Лучки (Удварі-I 113); 1773: староста *Stephanus Saffar* — В.Визниця (Удварі- 2 306). У Польщі п-ще *Szafarz* згадується 1393 р. (Rymut II 517). ◀ 1. Від лексеми баварсько-австр. пох. *Schaffer*, яка в мовах Карп. регіону упродовж століть уживалася в кількох зн., а саме — “керуючий господарством, скарбник, економ, прикажчик, ключар” (Чопей 430, MNTESz III 469, Moldanová 224, Kázmér 904, Rymut II 517), але котре саме з цих зн. лягло в основу п-ща, нині з’ясувати неможливо. 2. Від рум. *șafăr* — “маклер”.

Шáфі́й — Дротинці. ◀ У лемк. с. Радоцин 1787 р. називається п-ще *Szafa*, але виявити зв’язок між ним та п-щем *Шáфі́й*, крім фонет. близькості основ, важко. Правдоподібно, останнє походить від нім. п-ща *Schaaf* — “вівця”, “вівчар” (Bahlow 437).

Шафран †. 1614: кр. *Lad. Saffran* — Іза (Bélay 156); 1648: кр. *Safran Andras* — Свалява (Maksay 528). Пор. 1618: п-ще *Safrancziata* — с. Вагрінс на Маковиці (Mars 59); 1787: *Szafran* — Розтока, Терстяна, *Szafranko* — Лосє на Лемк та Бітля на

Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szafran* фіксується з початку XV ст. (SSNO V 271). П-ще *šafranek* є у чехів (Moldanová 224), у XVII ст. п-ща *Szafranek*, *Szafraniak*, *Szafranice* були також на Подг (Bubak IV 85). ◀ Від назви рослини *шафран*.

Шафрань †. 1689: кр. *Saffranu* — Вел. Копаня (Szabó 548); 1715: кр. *Andr. Saffrány* — Копашново (Bélay 141). ◀ Мадяризований вар. п-ща **Шафран**, на що вказує м'якість фінального -ль.

Шафраньош — Вовковиї, Баранинці. ◀ На думку Й. Бубака, п-ще походить від назви рослини *шафран*, і давали його “людям із рудим волоссям” (Bubak II 85). Попри це м'якість кореневого /ш/ та суф. -ош схилиють до думки, що це угор. утворення (пор. угор. апел. *sáfrány* — “шафран”). З'ясувати допрізвищеве зн. п-ща важче, оскільки суф. -ош у Карпатах виконував декілька функцій, передусім атрибутивну та агентивну. Отже, перший **Шафраньош** міг бути особою з рудим волоссям, вирощувати *шафран*, торгувати ним (див. Kázmér 904).

Шахайда — Пр, Уж, Мк, У поляків є п-ще *Szachaj* (Rymut II 516). ◀ 1. П-ще близьке до закарп. п-ща **Шугайда**, але фонет. відмінності та семантична непрозорість основи не дають змоги установити етимологічний зв'язок між ними. 2. К. Рымут схильний пов'язувати пол. п-ще *Sachajda* з діал. *sachajda* — “дівуля” (Rymut II 387).

Шваб — Тч, Мж, Мк, Св, Уж, Пр. 1743: п-ще *Svabb* — Шаланки (Szabó 465); 1746: *Marin Шванчина д'євка, Марія д'євица Швабова* (Метрика); 1751: *Ladislau Svabi* — Раковець (Гаджега-Уг 41); 1775: п-ще *Svább* — Гегеня (Szabó 373). У Польщі ос. назва *Szwab* фіксується вже 1381 р. (Rymut II 561) ◀ 1. Від етн. *шваб* — “німець” (Чопей 431), який у Жилінській книзі згадується 1357 р. (SŽK 166). У Польщі лексема *S(z)wab*, *Schwab* з XII ст. є частим п-щем (SSNO V 338). 2. Від місц. угр. назви комахи *шваб* — “тарган” (Ж-Н 1085).

Швабік — Тячівські Лази. ◀ Від **Шваб** + -ик.

Швайка — Вб. 1787: кр. *Szwajka* — Лабова, Лабовець, *Szwajczak* — Улюч на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви шевського інструмента *швайка* — “грубе шило”, “протичка” (Ж-Н 1085) і т. ін. (Гр IV 488, Он II 380). 2. У Польщі так само відоме п-ще *Szwajka*, але поляки вбачають у ньому особову назву *Schweik* (Rymut II 562).

Швалігін — Мк. 1704: кр. *Svalagin Laszlo* — Шелестово (HodGens 12); XVIII ст.: староста *Michael Svalegan* (!) — Шелестово (Desző 84). ◀ 1. П-ще передбачає твірну основу *Шваліга*, яка могла постати лише на основі особової назви *шваля* — “швачка” (Гр IV 488), + -ага. 2. Від неза-

свідченої антропооснови *Шваліга* + -ин. Можливо, раніше п-ще мало вигляд *Швалегін* (див. вище).

Шваліга — Мукачів. 1699: кр. *Szvalyiga Janos* — Кольчино (Maksay 562); 1772: присяжний *Michael Svalega* — Шелестово (Удварі-2 304). ◀ Від антр. **Шваля** + суф. згрубілості -ага. У старопол. мові XIV–XV ст. представлені власні ос. назви *Szwałko*, *Szwałek*, морфемна будова яких дуже нагадує чол. імена (SSNO V 338).

Шваля — Теребля, Нове Барово. ◀ 1. Від угр. ос. назви *шваля* — “швачка” (Ж-Н 1085, Гр II 488). 2. Пол. ономасти виводять п-ще *Schwal* та його похідні з нім. антр. *Schwall* та з нім. імені *Oswald* (Rymut II 562).

Шванда — Сімир, Дравці, Ужгород. ◀ 1. Від чес. *švanda*, що є син. до *sranda* — “витівка, жарт”, а також “жартівник” (Moldanová 244). 2. Від пол. основи *swąd* — “сморід”, “задуха” (Rymut II 512). 3. Від нім. ос. назви *Schwand* (там само).

Швардак — Клячаново. ◀ Пол. п-ще *Szwardak*, що з діал. *szwarda* — “перша дошка, зрізана з кльоца” (Rymut II 502), + -ак.

Шварціок — Ясіння. Пор. 1819: *Szwarc* — Залокоть на Бойк (ФМ). Пор. старопол. п-ще *S(z)warz*, *Swarz* (SSNO V 339). ◀ Від антр. *Шварц* + угр. патр. суф. -юк. Основою п-ща могло стати п-ко апел. пох. *шварц* — “вакса, крем для взуття” (Ж-Н 1085, Гр IV 488), що з нім. *schwarz* — “чорний”.

Швед — Уж, Мк, Ір, Пр, Рх. Пор. 1706: вдова *Федя Шведка* — Тур'я Пасіка (ПаПо-1 171); 1715: кр. *Pe. Sved* — Ясіння, кр. *Mihaylo Sved* — Кобилецька Поляна (Bélay 117); 1735: *Єва Шведиха* (Метрика); 1787: *Swed* — Терепча, Вислочок та ін. на Лемк (ЙМ), *Swed*, *Sweduyk* — Жупани, Муроване на Бойк (ЙМ). У Польщі п-ще *Swed* фіксується 1624 р. (Rymut II 536). ◀ Від етн. *швед* (Чопей 431).

Шведа [*Швейда*] — Кальник, Мукачів. 1772: кр. *Stepho Sveda* — Ольшавиця в ком. Спіш (Ud-4 157). ◀ Від антр. **Швед** у формі род. відм. Звуження голосного /e/ до /u/ та його подовження — наслідок впливу угор. вимови.

Шведюк — Рх. 1715: кр. *Alex. Sveduk* — Ясіння (Bélay 167). ◀ Від антр. **Швед** + -юк.

Шведяк — Забродь. ◀ Від антр. **Швед** + -як.

Швейко — Ужгород. ◀ 1. П-ща *Szwejkó*, *Szewejka* є і в Польщі. К. Рымут виводить їх із нім. ос. назви *Schweik*, що з давньовірхньонім. складеного імені *Swindger* (Rymut II 562). 2. Фонетично близьке гуц. п-ще *Швайко* А. Вінценз виводить від імені *Швець* (Vincenz 400).

Швѣнда — Уж, Мк. Пор. 1561: капітан із Кошиць *Schwendi Lazar* — Горяни (HodOkt 19, HodTör 25). ◀ 1. Чес. п-ще *Švenda*, що з середньовісним. *Swende* — “викорчувацій ліс” (Moldanová 244). На території Польщі п-ще *S(z)wend* згадується 1427 р. (SSNO V 441). Є воно і в суч. Польщі (Rymut II 512). 2. Можливо, від укр. *швѣндя* — “непосида” (Гр IV 489), що зі *швѣндити* — “гинятися, блукати” (Ж-Н 1085); пор. ще укр. *швѣндати*, *швѣндати* (Гр IV 489), пол. *szwendać się* — “т. с.”

Швѣцко — Рокосово. ◀ 1. Імовірно, пол. за пох. п-ще *Świecko* або *Świeczek*, що з прикметникового антр. *Świecy*, який на території Польщі фіксується з XIV ст. (SSNO V 390, 384). Основою пол. п-ща *Świecko* міг стати також прикм. антр. *Świecy*, який згадується також у XII ст. (Rymut II 589). 2. Від ос. назви *швець* + суф. *-ко*.

Швець [род. — *Швеція*, зрідка — *Швеція*] — Пр, Мк. 1443: гор. *Luce Swecz* — Михайлівці (Nagy-2 443); 1449: гор. *Johannes Swecze* — Стара (Nagy-2 445); 1618: кр. *Swecz* — Петрова на Маковиці (Mars 97); 1772: присяжний *Georgius Swecz* — Кольчино (Удвари-2 301); 1787: *Swecz* — Криниця, Поляна на Лемк, *Swiec* — Кропивник, Лінина, Бережниця на Бойк (ЙМ). ◀ Від укр. традиц. або старопол. апел. *швець* (Чопей 431).

Швидкій [*Швидкій*] — Нижні Ремети. ◀ Від укр. прикм. *швидкій* (Чопей 431).

Швінгґула — Ужгород. ◀ 1. Імовірно, пов’язане з германізмом *Swinge* — “дрючок”, “терлиця” (Rymut II 564). 2. Від місц. германізму *швінглі*, *швінгловати* — “шахрайство, обманювати”. Пор. пол. п-ща *Schwingiel*, *Schwingol* (Rymut II 589).

Шворда †. 1715: вдова *Fhedoricha (!) Szwordova* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Антропооснова того ж пох., що й у п-щ **Швордак** і **Швардак**.

Швордак — Лавкп. ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Швардак**. 2. Від антропонімізованого апел. *шворда*. За словниками XIX ст., *шворда* — це “свора” (Ж-Н 1086), тобто “зряя”.

Шѣба — Люта, Стричава, Вел.Березний. 1213: *Sebe curiale comite* — ком. Красна (RegVar 162); 1787: *Szeba* — Волосате на Лемк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szeba* згадується 1395 р. (SSNO V 299). ◀ Від чес. імені *Šeba* або слц. розм. *Šebo* чи угор. *Sebő*, що відповідає укр. кал. імені *Севастян*, угор. *Sebestyén* (Kázmér 921, Moldanová 226, SSI VI 148, Hajdú 87, Ladó 210).

Шѣбак — Рипинний. 1720: кр. *Gr. Sebak* — Березово (Bélay 127). ◀ Від антр. **Шѣба** + *-ак*.

Шѣбедяк — Мж, Вн. 1787: *Sebediak* — Рожанка на Бойк (ЙМ). ◀ Однозначно, від *Шѣ-*

beda + суф. *-як*, але що таке *шебеда*, з’ясувати не вдалося.

Шѣбѣла — Мк, Вн, Ір. 1704: кр. *Sebellya Illés Fedor* — Куштановиця (HodGens 9). Пор. 1787: *Siebelik* — Височани (ЙМ). ◀ 1. Чес. п-ще *Šebela*, яке походить від чес. діал. *šebelit se* — “ворушитися” (Moldanová 226). 2. На нашу думку, **Шѣбѣла** — це катол. ім’я *Шѣба* (укр. оф. *Севастян*) + роман. демін. суф. *-ela*.

Шѣбѣтян — Черногорова, Заричово, Костьова Пастіль. 1600: гор. *St. Sebestien* — Хуст (Bélay 203). ◀ Від чес. імені гр. пох. *Šebestián* чи угор. *Sebestyén* (Кларрová 162, Hajdú 87), яке відповідає давньоукр. *Севастіянъ* (Керста 125), суч. *Сѣвастян*.

Шѣбик — Хуст. 1704: кр. *Sebik Demeter* — Косино на Св (HodGens 11); *Sebök Istvan* — Жнятино (HodGens 16). ◀ 1. Від антр. **Шѣба** + *-ик*. 2. Безпосередньо з угор. гіпок. імені *Sebök* (< *Sebestyén* — Ladó 210).

Шѣвѣльо [*Шѣвѣльо*] — Свалява. Пор. 1787: *Szewuku*, *Szewiak*, *Szewow* — на Бойк (ЙМ). П-ща *Szewelak*, *Szewelka* та ін. є і в полякв., К.Римут виводить їх зі східносл. *швелити* — “ворушити” (Rymut II 536). П-ще припускає декілька інтерпретацій, а саме: ◀ 1. Від слц. *ševel* — “шелест, шепіт”. 2. Від тат. чол. імені *Шѣвѣли* (Справочник 148, 149). 3. Від хорв. п-ща *Ševelj* (Leksik 639).

Шѣвѣра — Св, Ір, Мк, Вн, Хс. 1600: кр. *Brice Severe* — Іза, *Paul Severe* — Трєбля (Bélay 156, 203); 1720: кр. *Jo. Severa* — Тєрново (Bélay 166); 1772: присяжний *Stephanus Severa* — Плав’є (Удвари-2 303); 1775: кр. *Severa* — Карачин (Szabó 380); 1680: кр. *Severa Fedor* — Рус. Поляна (Bélay 180). Пор. 1715: кріпачка *Severuszka* — Криве на Тч (Bélay 104). Пор. хорв. п-ще *Šever* (Leksik 639) та пол. п-ща *Szewera*, *Szewiera*, *Sewera* (Rymut II 411). ◀ 1. Пол. п-ща *Szewera* та *Szewiera*, що від кал. імені лат. пох. *Severus*, апел. зн. якого — “суворий”, “поважний” (Rymut II 411), а укр. відповідник — *Северин* (Керста 125).

Шѣвѣря [*Шѣвѣря*] — Вел.Копаня, Мала Копаня, Шаланки. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Шѣвѣра**.

Шѣвчик — Ждєньово. 1787: *Szewczyk*, *Szewczik* — Мочари, Лубна, Вільхівка, Вара, Ждиня на Лемк (ЙМ). На території Польщі антропооснова *Szewcz-* функціонує з XV ст. (SSNO V 305). У XVII ст. п-ще *Szewczyk* зафіксоване також на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Швець** + *-ик* або від ос. назви *шевко* — “шевць” (Ж-Н 1086) + *-ик*.

Шевчук — Кваси. Пор. п-ще *Ševčuk* на гал. Гуц (Vincenz 398) ◀ Від антр. **Швець**, ос. назви *šveць* або від апел. *ševko* — “т. с.” + -юк.

Шега — Бронька. Пор. 1787: *Szoga* — Зубенсько на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. *seg* — “задок”. 2. Від серб. або болг. *šega* — “жарт, глузування”. 3. Від нім. п-ща *Schegg*, апел. зн. якого — “крavecь” (Bahlow 441).

Шеда — Мж, Хс, Тч, Вн. 1775: кр. *Segda Vaszil* — Міжгір'я (Bélay 178). Пор. ще 1787: п-ща *Szegedyn*, *Szegedyna* — Луковиця на Бойк (ЙМ). ◀ Можливо, від угор. ос. назви *segéd* — “помічник, підмайстер”.

Шегута — Вучкове, Колочава. 1715: кр. *Segula (!) Ivan* (Bélay 184). Пор. ще поширене в Хорватії п-ще *Šegota* (Leksik 635). ◀ Можливо, від хорв. п-ща *Šega* (Leksik 635) чи болг. апел. *šega* — “жарт, глузування” + іменний суф. -ути.

Шекета — Мж, Вл, Вн. 1684: кр. *Sekete Illyes* — Рахів (Bélay 182); 1715: кр. *Jo. Sekete (Seketa)* — Чумальово (Bélay 193); 1715: кріпаки *Sekete (Seketa) Ivan, Luka* — Соїми (Bélay 220); 1773: *Soketa (!) Ivan* — Келечин (ПеПред 310); 1819: *Szekieta* — Ялинкувате на Бойк (ЙМ). П-ще *Šeketa* поширене в Хорватії (Leksik 636). ◀ 1. Від угор. діал. *siket* (літ. — *süket*) — “глухий”. 2. Трансформація традиц. п-ща **Фекета** внаслідок тих же фонет. процесів, які у молдован чи у волохів спричинили появу таких діал. вар. імен, як *Шьлінн*, *Шьлімон*, *Шьїра* з імен *Філін*, *Філімон*, *Замфіра* (ДумбрМик 161), тобто через зміну звука /ф/ на /шь/.

Шекмар [*Шекмарь*], -ра — Вл, Св, Ір. 1787: *Szekmar* — Лавочне, Вижлів, 1819 — Жупани на Бойк (ЙМ). ◀ Етимологія п-ща не до кінця прозора. Фіналь п-ща вказує, що лексема колись називала особу за її діяльністю, однак зміст діяльності незрозумілий. Наголос п-ща та географія антр. спонукає шукати його в старопол. або в нім. мовах.

Шекула — Н.Визниця. Пор. 1715: кр. *Segula (!) Ivan* — Рипиний (Bélay 184). ◀ 1. Умотивована фонет. зміна ненаголошеного /л/ в першому складі п-ща **Шикула**. 2. Від давнього ос. імені *Секула* (Морошкин 176), що з угор. етн. *székely* (Грк 177–178). 3. К.Римут прагне виводити пол. п-ще *Szekuka* з лат. молитовної формули *per omnia saecula saeculorum* — “на віки віків” (Rymut II 406).

Шекура — Вел.Лучки. ◀ Можливо, з тат. чол. імені *Шжур* (Справочник 148).

Шелевій [*Шелевій*] — Старе Давидково. ◀ 1. Укр. п-ще з суф. -ей від п-щ *Szelewa* або *Szalewa*, що зі східнослов. апел. *szalawa*, *szelawa* — “волоцюга” або прикм. *szalawuj* — “дурна лю-

дина” (Rymut II 519). 2. Від апел. *šeleвіло* — “непосида” (Гр IV 490).

Шелевэр — Тч, Хс. 1751: *парох Василій Шелевер, посвячений у Молдові* — Бедевля (Гаджега-М 186). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Шелевэра — Липча. ◀ 1. Род. відм. від п-ща **Шелевэр**. 2. Можливо, з апел. *šeleвэра* внаслідок метатези приголосних.

Шелевій — Бородівка. 1787: кр. *Szelewiy* — Вільшаник, Вовче на Бойк (ЙМ), 1820 — Смільник на Лемк (ФМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *šeleвія* — “непосида” чи відповідного дієсл. *šeleвіти* — “дурити” (Он I 381), “колнсати” (СУМ XI 463). 2. Від заст. апел. *šeleвій* — “оловей” (Гошів на Бойк).

Шелэга — Вел.Бичків. Пор. 1433: *Шсликга Сирадскип* — Ланчиця (ССУМ II 555); 1720: кр. *Andr. Chilaga (!)* — Міжгір'я (Bélay 178); 1787: п-ще *Szeliga* — Ропиця, *Szeluga* — Рябе на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від назви давньої австр. валюти *шеляг* (Гр IV 491); пор. ще старопол. п-ще *Szelag* 1390 р. (SSNO V 300) та нім. п-ще *Scheliga* (Bahlow 422). 2. Від дієсл. *šeleгати* — “ковзати (на льоду)” (Ж-Н 1086). 3. Від ос. назви *шэльь*, *шэльько* — “придурок” (Ужан) + суф. згрубілості -ера.

Шелэйю — Середне, Округла. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Шелэлью** під впливом угор. вимови.

Шелэлью [*Шелілью*] — Мк, Ір. 1787: п-ще *Szelelo* — Вовче на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1820: *Szelewka* — Смільник на Лемк (ФМ). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване.

Шелемага — Ужгород. ◀ У п-щі проглядається іменний суф. -ага, але твірна основа нечітка.

Шелэмба — Тч, Хс, Рх. Пор. 1570: *Thom. Szelinbo* — Колодне на Ір (UetC 97-29); 1618: кр. *Waszil Zelemba (!)* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96); 1681: вл. садиби *Selendy* — Холмовець (Szabó 370); 1787: *Szalambawka* — Турка на Бойк (ЙМ); 1803: *Theodorus Seléndy* — русин із с. Бийлтак у ком. Сатмар (Ud-4 382). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. 1. Імовірно, перекручений вар. місц. укр. апел. *селэмба* або *селэмлю* — “брус”, “поперечна балка” (Карпатський атлас, мапа № 133). 2. Близькозвучне пол. п-ще *Szelenda* К.Римут виводить з нім. антр. *Selent* (Rymut II 406) та з п-ща *Szelenda* (Rymut II 532).

Шелемік — Підвиноградів. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Шелеміх** під впливом угор. вимови.

Шелеміх — Мала Копаня. Пор. 1726: сваяц. *Jacobus Selemicha* — Мала Копаня (Лучкай 16. — 202). 1751: парох *Гавріил Силмика* — Рокосово (Гаджега-Уг 31). ◀ Морфол. маскулінізація андр. *Шелеміха* — “дружина *Шелеми*”.

Шелемон — Вб, Пр, Ир. ◀ 1. Із молд. розм. імені *Шылімон*, що відповідає нормативному імені *Філімон* (ДумбрМик 161, Думбр 73). 2. Менш імовірний зв'язок із угор. іменем *Salamon* чи слц. *Šalamún* (укр. оф. *Соломон*).

Шелемончак — Костринська Розтока, Кострини. ◀ Укр. патр. утворення з суф. *-чак* від антр. **Шелемон** або з суф. *-як* від незасвідченого антр. *Шелемонко* чи андр. *Шелемонка* — “дружина **Шелемона**”.

Шелеп — Буковець. 1715: кр. *Seleb* (!) *Fedur* — Буковець (Bélay 132); 1787: *Szelep* — Злоцьке на Лемк (ЙМ). П-ща *Szeperk*, *Szeperkpa*, *Szeperkpa* та *Szelepko* є у поляків (Rymut II 533). ◀ 1. Із молд. діал. імені *Шылін* (оф. *Філін* — Думбр 75, ДумбрМик 161). 2. Від укр. апел. *шелéпа* — “недотепа” (СУМ XI 436) або *шелеп* — “шелест”, “шарудіння” (СУМ XI 437).

Шелéпа — Річка, Мукачів. П-ща *Szelepa*, *Szelepka* є і в Польщі (Rymut II 533). ◀ 1. Род. відм. антр. **Шéлеп**. 2. Від укр. апел. *шелéпа* — “недотепа” (Гр IV 490, СУМ XI 436). Пор. запис 1649 р. п-ща реєстрового козака з Чигиринського полку *Шелепенко*; пор. також укр. дієсл. *шелепнати*, *шелепостити* — “шелестіти, шарудіти” (Ж-Н 1085). 3. Із укр. апел. *целéпа* внаслідок характерної для укр. говорів Зак та для угор. мови зміни звукосполучення /шч/ на /ш/, як у словах *цистя*, *це*, *доц*. 4. Від чес. п-ща *Šelepa*, що з діал. дієсл. *šelepít* — “шептати” (Moldanová 227).

Шелепéць [*Шелетіць*], *-пця* — Вб, Пр, Уж. ◀ Від антр. **Шéлеп** чи **Шелéпа** + *-ець*.

Шелéпко — В.Ремети, Хуст, Мукачів. П-ща *Szelepko* і *Szelep* є і в Польщі (Rymut II 533). ◀ Від антр. **Шéлеп** або **Шелéпа** + *-ко*.

Шелесна́к — Вел.Березний, Мирча. Пор. п-ща *Szeleeny*, *Szelesník* у Польщі (Rymut II 533). ◀ Від прикм. *шелесна́тий* (Ж-Н 1086) + *-ак*.

Шелéст — Мж. 1618: кр. *Timko Seliczth* — Розтока на Маковиці (Mars 76); 1715: *Seleszt Jecsko*, *Stephan Seleszt* — Буковець (Bélay 132). П-ще *Szelesta* на території Польщі згадується з XV ст. (SSNO V 301). ◀ Від апел. *шелест* — “шелестіння”, “шурхіт”.

Шелестáй — Мк. Пор. 1704: кр. *Selesztói Ferencz* — Бобовище (HodGens 12). ◀ 1. Угор. утворення з суф. *-ai* від укр. ойк. *Шелéстovo* (Мк). 2. Угор. п-щеve утворення з суф. *-ай* від п-ща **Шелéст** або від п-ща *Szelesta*, яке в Польщі згадується 1634 р. (Rymut II 533).

Шелестáк — Жуково. 1787: кр. *Szelestak* — Милик, Рететів на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. антр. **Шéлест** + *-ак*.

Шелестéй [*Шелестáй*]. 1673: п-ще *Selestei* (!) — Чорнотисово (Szabó 339); 1704: кр. *Selesztói Ferencz* — Бобовище (HodGens 12). ◀ Угор. утворення з суф. *-ei* від укр. ойк. *Шелéстovo* (Мк) — по-угор. *Selesztó* (Vályi III 249).

Шелестівський †. 1674: *священик Феодор Шелестувски* (!) — Мукачів (ЛелПам 227). ◀ Укр. прикм. від місц. ойк. *Шелéстovo*.

Шелéька [*Шылька*] — Вел.Лучки, Зняцьово. 1570: *Sim. Selyka*, *Lad. Selyko* — Балашівці (UetC 97-29). Там само *Petr Seliko*; 1715: кр. *Jo. Sejka* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Szeliga* — Ропиця на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від бойк. апел. *шелéька* — “шлейка”, “підтяжка”, “тасьма” чи пол. *szelka* — “т. с.”. 2. Від місц. апел. *шелéькó* (Ужан), спорідненого зі старопол. дієсл. *szeleć* — “шаліти, шаленіти”. Пор. пол. п-ще тієї ж основи *Szel* (Rymut II 532).

Шелéькó — Мк. ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Шелéька**. 2. Пол. п-ще *Szelka* походить від апел. *szelka* — “шлейка”, “підтяжка” (Rymut II 533).

Шéмег — Кошельово, Липча, Липовець. ◀ Імовірно, з п-ща *Шемéга*, яке є на Гуц (Vincenz 210). У цьому випадку — від катол. вар. імені *Šima*, тобто *Семен*, + *-ета*.

Шéмет — Мк, Тч, Хс. XV ст.: *продала пану Шемету* — Вільна (ССУМ II 456); 1715: кр. *Semet Lukacs* — Міжгір'я (Bélay 178); 1715: кр. *Andr. Semet* — Вел.Бичків (Bélay 129); 1775: кр. *Semet* — Чепа (Szabó 314); 1787: *Szemeta* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). Пор. ще село *Шеметківиці* на Свидниччині (Лазорик 81). ◀ 1. Регресивне утворення від дієсл. *шеметáтися* — “метушитися”, “вовтузитися” (СУМ I 439). 2. Від місц. апел. *шéмит/шéмет* — “місце в річці, де тихо похлопує вода” (Ясіння). 3. Можливо, фонет. спотворений віддієслівний ім. *цéмит* — “тупий біль” унаслідок зміни /шч/ на /ш/; пор. ще болг. апел. *шемет* — “запаморочення” та пол. п-ще *Szemiot* із 1460 р. (SSNO V 303).

Шемéга — Довге. 1787: *Szemeta* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). ◀ Род. відм. від **Шéмет**.

Шéмець, *-мця* — Хуст. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, це пол. утворення з суф. *-eć* від антр. *Szymon*, як і у п-щ *Szema*, *Szemcecki*, *Szemek*, *Szemko*... (Rymut II 570).

Шéмота — Рх. ◀ 1. Род. відм. від діал. ім. *шéмит* (*цéмит*) — “тупий біль”. Пор. пол. п-ще *Szemat* (Rymut II 533). 2. Від місц. апел. *шэмотка* — “вогнетривка цегла, якою викладають дно та склепіння печі”, укр. літ. — *шамот*.

Шемше́й. ◀ 1. Вар. п-ща **Шимше́й**. Угор. п-ще *Semsei*, що від ойк. *Semse* у ком. Абауй (Kázmér 924, Vályi III 253).

Шеньо́ — Ракошин, Доманинці. Пор. 1787: *Szenczak* — Ясениця на Бойк (ЙМ). ◀ Фонет. видозміна закарп. укр. вар. чол. імені *Щеньо́*, що з *Штеньо́* (< *Штефан* < *Стефан*).

Шеп †. 1671: *Иван Шень* — Куштановиця (ПаПо-3 222). ◀ Пол. п-ще *Szer*, що від старопол. апел. *szer* — “засідатель” (Rymut II 534).

Ше́па — Мк, Вн, Св. 1452: *protestans Scheppe* — Перемишль (Smolka II 129); 1704: кр. *Szera Szeman* — Куштановиця (HodGens 9). ◀ 1. Пол. п-ще *Szera*, що від старопол. апел. *szer* — “засідатель” (Rymut II 534). 2. Від болг. апел. *шепа* — “пригоршня, жменька”. 3. Місц. фонет. видозміна хорв. гіпок. імені *Ščepa* (≠ *Ščepan* — укр. *Степан*), як у п-щі **Шєрба**, що зі **Щєрба**. Пор. хорв. п-ще *šepa* (Leksik 637). Пор. також нім. п-ще *Scheppe*, що з *Schöffe* — “засідатель” (Bahlow 443).

Шепєнда — Страбичово. ◀ 1. Від антр. **Шєпа** + суф. поблажливості **-єнда**, як місц. укр. апел. *скупєнда*, *хромїнда*, *глухїнда*. 2. Від місц. *шепєнда*ти — “шепєлявити”.

Шепєндак — Свалява. ◀ Від **Шепєнда** + **-ак**.

Шепєнтал — Драчино, Свалява. ◀ Нім. утворення від антр. *Sepen* + *Tal* — “долина”.

Шепет †. 1684: вільний селянин *Sepete* (!) *Mihaly* — Буштино (Bélay 132); 1688: кріпаки *Sepete Alexa, Andri* — В.Бистрий коло Хуста (Bélay 127); 1715: кр. *Sim. Sepetu* (!) — Студений (Bélay 145). ◀ 1. Укр. діал. апел. *шепет* — “шепіт”. 2. Пол. п-ще *Szepet*, як і п-ща *Szepetiuk, Szepetka, Szepitko, Szepeta*, що походить від дієсл. *szepać* (Rymut II 535).

Шепета †. 1698: *Sepeta Alexa* — В.Бистрий (Bélay 145). ◀ 1. П-ще **Шепет** у формі род. відм. 2. Регресивне утворення від дієсл. *шепетіти* або *шепетати* — “шептати”.

Шепетій †. 1751: *купив лазь Шепетишовь у Мочари из Шепетийков изь тецєв Гаврилово* — Сокириця (UdAd 79). ◀ Від антр. **Шепета** + суф. **-ій**.

Шепетка †. 1684: кр. *Kondrat Sepetka* — Косівська Поляна (Bélay 162). ◀ Від антр. **Шепета** + суф. **-ка**.

Шепетюк — Мж, Рх. Пор. 1764: сваяш. *Шепетюг* — Студений (ПеМатер 257); XVIII ст.: кр. *Sepetyuk Stefan* — В.Студений (Dezso 23); 1720: кр. *Dirajan Sepetyuk* — Студений (Bélay 146). Пор. суч. гуц. п-ща *Šepetiuk, Šepetkiv* (Vincenz 508). Пор. також 1787: *Szepetiak* — Хітар, Сторона, Майдан на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Шепета**, який на Верховині згадується з XVII ст., + **-юк**.

Шєпик — Копашново. Пор. 1787: *Szeczcyk* — Берест на Лемк (ЙМ). ◀ Від антр. **Шєпа** + **-ик**.

Шєпичак — Перечин. ◀ Від антр. **Шєпик** або *Шєнич* + **-як**. Пор. популярне хорв. п-ще *Šepić* (Leksik 637) та п-ще *Szepiczak* у Польщі (Rymut II 534).

Шєнітка — Хс. 1550: кр. *Mich. Sypitke*, а 1561 — *Fr. Sypytke* — Липча (Bélay 172); 1605: кр. *To. Sepitka* — Кошельово (Bélay 163, 164); 1715: кріпаки *Fr., Jo. Seputku*, 1720: *Fr. Sepitka* — Косівська Поляна (Bélay 162); 1787: *Szepitczak* — Ясениця Сільна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від антр. *Шєнім*, що з віддієсл. ім. *шенім* — “шептання”, гуц. *шепетіишия* — “т. с.” (пор. бойк. антр. 1787 р. *Szeptak, Szpytiak, Szepytcki* у ЙМ), + **-ко** з подальшою зміною форманта **-ко** на формант **-ка**. 2. Від закарп. апел. *шепітка* — “гральна карта найнижчої вартості” (Ужан). Пор. ще п-ща *Szepiet, Szepet, Szepeta, Szepetiuk, Szepit, Szepitko, Szepytiak* у Польщі, що від *szepać, szep* (Rymut II 535).

Шєпівич — Дусино. ◀ Від **Шєпа** або від **Шип** + **-ович**.

Шєп'юк — Лазівщина. ◀ Від **Шєпа** + **-юк**.

Шєрба — Ком'яти. 1550: шл. *Jo. Serba* — с. Калинешті (Bélay 159); 1653: *Шєрба Иван* — Ком'яти (ПаПо-1 157). П-ще *Шєрбу* є серед молдован (Ер-Кос 106). ◀ 1. Фонет. видозміна п-ща **Щєрба**. 2. Рум. п-ще *Șerb(u)*, яке виводять із апел. *șerb* — “кріпак, невільник”, “слов'янин” (Ковачев 566, Jordan 433). 3. Від нім. п-ща *Scherb*, яке виводять із *Scherb* — “горщик” у формі род. відм.

Шєрбан †. 1604: власник *Dan. Serban* — Калинешті (Bélay 159). ◀ Від антр. **Шєрба** + **-ан**.

Шєрбанчук †. 1672–1696: кр. *Jo. Serbantsuk* — Вел.Бичків (Bélay 129). ◀ Укр. утворення з суф. **-чук** від антр. **Шєрбан**.

Шєрбич †. 1678: кр. *Serebecz* (!) *Fodor* — Вел.Бичків (Bélay 123). ◀ Від антр. **Шєрба** + **-ич**.

Шєрєга — Ключарки. Пор. 1567: п-ще *Serega* — Туртеребеш (Szabó 527). ◀ 1. Можливо, від прикм. *щирий* (з місц. фонет. видозміною звукосполучення /ш/ на /ш'/) + **-єга**. 2. Від бойк. *шепєр'євати* — “шикувати в ряди”, що з пол. *szereg* — “ряд”, а останнє, своєю чергою, з угор. *sereg* — “т. с.” (MNTESz III 521). Пор. ще бойк. *шерєга* — “поличка” (с. Гошів).

Шєрєгій [*Шєperi*], **-ія** — Ір, Вн, Мк, Уж. 1720: кр. *Seregi*, а 1743 — *Seregély* — Заріччя (Szabó 276). ◀ Наслідок перекладу укр. п-ща **Шпак** на угор. мову наприкінці XIX ст. Апел. *шпак* по-угор. — *Seregély*. За словами Ольги *Шєрєгій-Грицак*, її дід писався ще **Шпак**.

Шєрємета — Ужгород. Пор. 1490: *запла-тили непоту свосмоу Никоаръ Шєрємстоу* —

Сучава (ССУМ II 557); 1715: кріпаки *El., Lad. Selemetka (Selemetko)* — Сопунка (Bélay 193); 1787: *Szeremeta* — Полонне на Лемк, а 1819 — *Szeremet* — Плав'є, Лопушниця на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Як доводить М.Баскаков, це давнє запозичення з тюрк. (можливо, з чуваської), де воно означало “бідолаха, сіромаха, неборак, небіж”, а в тур. мові — “безсоромний”. В укр. говорах (зокрема, подільських), крім цього, апел. *шеремѣта* — ще й “балакун, базіка” (Vincenz 496, Фаріон-3 314, Rymut II 535).

Шерепко †. 1570: *Joan Szerepko* — Ділок (UetC 97-29); 1649: староста *Serepko Illés* — Горбок (LehBer 688). ◀ 1. Дериват із суф. -ко від антр. **Шеріпа**. 2. Пол. п-ще *Szerepka* походить від дісл. *szerepac* — “лаяти”, “бурчати” (Rymut II 536).

Шеріпа — Осій. 1682: *Seripu Ivan* — Домашин (UetC 88-59). ◀ 1. Від укр. *шерѣпа* — “потворна жінка” (Гр IV 492). 2. Від карп. *шерепа́тий* — “шершавий, кудлатий” (Гр IV 492). Пор. також укр. *шерѣпа* — “напилок, терпуг” (Ж-Н 1082).

Шерішень, -шня — Руське Поле. 1618: кр. *Petro Sirsin (!)* — Кечківці на Маковиці (Mars 74); 1787: п-ще *Szerszeń* — Шкляри на Лемк, Підліски на Бойк (ЙМ). П-ще *Szerszeń* у Польщі згадується 1669 р. (Rymut II 536). ◀ Від назви комах *шершень*.

Шерішун — Мк, Пр, Уж. 1215: *Sceresun* — ком. Сіпадь (RegVar 194, 195). У Польщі є також п-ще *Szerszun* (Rymut II 536). ◀ Від західнозакарп. *шѣришун/шѣришун* — “шершень” (Ужан).

Шестак — Мк, Ір, Вн, Рх. 1648: *Sestak Hricz* — Пересирово (Maksay 545); 1682: *Sestakuv Pavel, Sesztakuv Andri, Dancso* — Свалявщина (UetC 88-59); 1772: присяжний *Joannes Sesztak* — Пересирово (Удварі-у 303); 1787: п-ще *Szysziak* — Комарники на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Давньослов. ім'я, яке давали шостій за чергою народжений дитині (Селищев 136, SvoSta 461). 2. Від назви пол. або австроугор. грошової одиниці, вартістю у 20 крейцерів (6 грошів) — *шестак* (ЖН 1088). Є й ін. інтерпретації номінації (див. Ж-Н 1088). 3. Від місц. апел. *шестак* — “шестипала людина” (Чопей 432).

Шестерак — Дравці. 1773: *Seszterak Mikula* — Баранинці (ПеПред 321). ◀ Від числ. *шестеро* + суф. -ак.

Шестокріл [*Шестокрїл*] — Гукливий. 1773: присяжний *Gregorius Szesztokrily* — Гукливий (Удварі-2 305). ◀ Давній нечленний прикм. *шестокрїл(ий)*, складений із двох основ — числівникової *шість* та іменної *крил(ий)*. До-

прізвище зн. цієї складеної лексеми — “той, що має шість крил”, напр., “шестикрилий змій” (Гр IV 493), “шестикрилий Серафим”. Пор. ще укр. назви міфологічних істот *шестокрилка, дванадцятикрилка...* (там само). Пор. також 1787: *Szostopalec* — Дошниця на Лемк (ЙМ).

Шетєла — Дубове, Лопухово. 1715: кр. *Jo. Setelya (Setela)* — Березово (Bélay 127). ◀ 1. Пол. п-ще нім. пох. *Szetela*, що з нім. антр. *Szhättel* чи з середньовірхньонім. *satel* — “сідло” (Rymut II 537). 2. Від болг. побажального імені *Шета*, пов'язаного з дісл. *шетам* — “ходити”, + формант -ели. Побажання зводилося до того, аби хлопчик виріс *шетав*, тобто “щоб він ходив” (Илчев 555).

Шетелин †. 1715: кріпаки *Jo., St. Setelin* — Колочава (Bélay 160). ◀ Від антр. **Шетєла** або **Шетєла** + суф. -ин.

Шетєлинець [*Шетєлиниць*], -нця — Ужгород. Пор. 1715: кр. *Stetlinecz (!) Panku* — Колочава (Bélay 160); 1787: *Szeteliniec* — Вишнів на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Шетєла** або **Шетєла** + патр. суф. -нєць.

Шетєла [*Шетїля*] — Колочава. 1715: кр. *Jo. Setela, Setelya* — Березово (Bélay 127). ◀ 1. Від того ж самого болг. побажального імені *Шета*, що й **Шетєла** (див. **Шетєла**), + -ели. 2. Пол. п-ще *Szetela*, що з нім. ос. назви *Schättel*, а та — з півн.-нім. *satel* “сідло” (Rymut II 537).

Шєфєр — Широке. П-ще побутує серед усіх народів Карп. регіону. На території Польщі п-ще *Szefer, Schäffer* згадується 1486 р. (SSNO V 300, Rymut II 517). ◀ Від нім. ос. назви *Schäfer* — “вівчар”.

Шєфтер — Мукачів. ◀ Від нім. діал. апел. *Schäfter* — “гендляр”, який (*шефтар*) має тривалу традицію вживання і в укр. гов. Зак.

Шєцко — Пасіка. ◀ 1. Правдоподібно, від п-ка *Шєцко*, яке отримав перший його носій за вживання ним невластивою для даної місцевості східносл. займ. *šec*ко — “все”. 2. К.Римут вважає, що пол. п-ще *Szec* перебуває в генетичному зв'язку з п-щем *Szac*, а отже, з дісл. *szacac się, szacić się* — “одягатися”, “наряджатися” (Rymut II 516).

Шига †. 1773: присяжний *Petrus Siga* — Завадка (Ud-2 306). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Можливо, це видозміна п-ща **Шєра**.

Шідра — Синевир. Пор. 1704: *Sodra Mátyás* — Ракошин (HodGens 14). ◀ Очевидно, п-ще пов'язане з пол. апел. *szycerca, szyderstwo* — “глумильник, глум”, з пол. п-щами *Szeder, Szyderko, Szedrow*, які К.Римут пов'язує з нім. назвою *Szieder* (Rymut II 766), а ін. з болг. чол. іменем *Шидер* (Ковачев 566).

Шийкó — Дулово. 1715: кр. *Jo. Sejka* — Чумальово (Bélay 133); 1787: п-ще *Szyika* — Зиндранова, Полонне на Лемк (ЙМ), *Szyczyn, Szyjczak* — Яблунів, *Szyjowiesc* на Бойк (ЙМ). ◀ Від здр. укр. апел. *ушійка* — “коротка шия”. У Польщі є п-ща *Szyjka* і *Szyjko*, причому перше згадується 1404 р. К.Римут виводить їх від анат. номена *szyja*, тобто “шия” (Rymut II 566).

Шийфер — Вел.Лучки. ◀ Фонет. видозміна п-ща **Ше́фер**.

Шик — Свалява. 1787: *Szyk* — Дарів, Босько, *Szyczak* — Вислік Вел. на Лемк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szyk* згадується 1484 р. (Rymut II 567). ◀ Від пол. апел. *szyk* — “порядок”, “стрій” або від нім. *schick* — “гарний”, “шикарний” (Rymut II 576).

Шикúла — Пр. Уж, Мк. 1213: *pristaldo Sicula* — ком. Саболч (RegVar 226). ◀ 1. Пол. п-ще *Szykula* походить від апел. *szyk* — “порядок”, “спритність” (Rymut II 576). 2. Від серб.-хорв. імені *Секула*, що з угор. етн. *székely* (Maretić II 127, Грк 177). Див. ще **Шекúла**.

Шискура — Вел.Лучки, Знячово. Пор. 1787: п-ще *Szykor* — Станківці, *Szykoryn, Szykorow* — Лецька на Бойк. ◀ 1. Фонет. видозміна відомого пол. п-ща **Сикóра**. 2. Від імені босн. мусульман *Šekur*, що з араб. *šakar* — “вдячний” (Smailović 493).

Шилдик — Іза. ◀ Від пол. або нім. антр. *Schild*, що від давньоверхньонім. апел. *schilt* — “диск”, “коло” (Bahlow 446, Rymut II 567), + суф. *-ик*.

Шилы́о — Див. **Шелёлю**.

Шилька — Вел.Лучки, Знячово. 1570: *Max. Silko* — Іванівці (UetC 97-29); 1819: *Szylo, Szylo* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). П-ща *Szyłka, Szyłko, Szyło, Szył* є у сх. Польщі (Rymut II 567). ◀ 1. Із серб. чол. імені *Шильа*, яке давали дітям як захисне (Грк 212). 2. Можливе й болг. пох. п-ща від чол. імені *Шильо*, що з основного вар. імені *Страшил* (Ковачев 567). 3. Від старопол. ос. назви *szyl* — “зизувата, косоока людина” (Reczek 490) + *-ко*.

Шимерик — В.Ремети. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, укр. утворення з суф. *-ик* від пол. п-ща *Schimer* або *Szimera*, що походять від нім. антр. *Simmer* зі зн. “ківш”, “міра збіжжя” (Rymut II 424).

Шимка — Руське Поле, Буштино. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Шимкó**. Пор. ще 1715: кріпаки *Jur, Timot. Sima* — Вел.Бичків (Bélay 129).

Шимкó — Уж. 1570: *Mich. Szymko* — Завидово; 1720: кр. *St. Simko* — Вел.Бичків, *Adr., Dem. Simkovics* — Буковець (Bélay 129); 1750: *Георгій Шимко* — Шамудовці (Гаджега-3 65); 1773: кр. *Simko Petrus* — Рускова (ПеПред 309); 1787: п-ще

Szymko — Зиндранова, *Szymkow* — Лолин, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. або старопол. чол. імені *Шимко*, що співвідноситься з *Симко*, тобто *Симеон, Семен* (Осташ-3 83). Пор. ще слц. розм. *Šimo* (оф. *Šimon* — Majtán-Považaj 222).

Шимкович †. 1715: кріпаки *Andr., Dem. Simkovics* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від антр. **Шимкó + -ович**.

Шіймон — Хс, Тч, Ір. 1419: шл. *Symon f. Vlad kenezius* — Добрянське (Bélay 177); 1509: кр. *Symon* — Шаланки (Szabó 463); 1581: кр. *Laszlo Simon, Simon Pal* — Крайниково (Bélay 174); 1730: *мятеца Шимониха Шепетийка буштинська* (UdAd 76). ◀ З угор., пол. чи слц. вар. чол. імені *Семен*.

Шимóнка — Липецька Поляна. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Шимóнко**.

Шимóпко — Хс. 1819: п-ще *Szymonko* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ). ◀ Від **Шіймон + -ко**.

Шимонувич †. 1699: кр. *Simonovits Danilo* — Неліпно (Maksay 573). ◀ Від антр. **Шіймон + -ович**.

Шіймончик — Драчино. 1787: *Szymonczyk* — Климківка на Лемк (ЙМ). ◀ Від **Шіймон + -чик**.

Шимончин †. 1715: кр. *Alex. Simoncsin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від антр. **Шимóнка + суф. -ни**.

Шимóпчинець — Строїно. ◀ Від андр. **Шимóнка + -инець**.

Шимонюк — Терново. ◀ Від **Шіймон + -юк**.

Шимóня, -ні — Синевир, Липецька Поляна. Пор. 1820: *Szymowiat* — Стежниця на Лемк (ФМ). ◀ Від **Шіймон + суф. -я(т)**, який з часом трансформувався у формант **-я**.

Шимоняк — Рх, Хс. ◀ Від **Шіймон + -як**.

Шимчук †. 1715: кр. *Dem. Simcsuk* — Кощельово (Bélay 163). ◀ Від антр. **Шимкó + -юк**.

Шимша †. Пор. 1229: сваяц. *Schemcha* — ком. Бігар (RegVar 294); XV ст.: *Szymcha* — Польща (SSNO V 352). У Польщі є п-ще *Szmysza* (Rymut II 424). ◀ Усіч.-суф. утворення від антр. **Шіймон, Ші́ма** чи *Ші́ма* + суф. *-ша*.

Шимше́й [Шимши́й], -ея — Глинянець, Чинадьово. Пор. пол. п-ще XV ст. *Szymchaj* (SSNO V 352). ◀ 1. Від антр. **Шіймша** (≤ **Шіймон + -ша**, як **Лукша, Тімша**) + **-ей**, власне *Ші́ма*. Див. ще п-ще **Шемше́й**. 2. Угор. утворення з формантом **-i** від ойк. *Semse*, що в ком. *Абайу́* (Vályi III 253).

Шингловíч [Шынгловíч], -ча — Вб. Пор. 1447: *Bachlar cum Szyndlar* — Перемишль (Smołka II 18); 1448: *Michaeli pistori pro Schindlarone duus* — Перемишль (Smołka II 42); 1787: антр. *Szyngla, Szyngel* — Торгановичі на Бойк (ЙМ). ◀ Від персоніф. місц. укр. *шингль/шынгля*, що з пол. герм. *szyncl* — “гонт, drankа” (Ужан), + **-ович** (Rymut II 570).

Шинглярк — Середнє, Мукачів. Пор. пол. п-ща *Szyndlak, Szyndlik* (Rymut II 570). ◀ Від антр. *Шінгляр* (див. Шинглович) + -як. Пор. закарп. діал. германізм *шінгляр, шінгляр* — “гонт, drankа, драниця”, що з пол. германізму *szyn del* — “т.с.” (Rymut 570).

Шиндра — Синевир. ◀ 1. Від рум. антр. *Şendrea* чи *Şendre* (< *Alexandru* — Const 154). 2. Від нім. ос. назви *Schinder* — “вуличний грабіжник” (Gottschald 277). П-ща *Szyndra, Szyndrowicz* є в Польщі. К.Римут виводить їх від герм. *Sinder* чи від діал. *szynder* — “гицель” (Rymut II 425). 3. Від рум. *şindră* або від болг. *шіндра* — “гонт, drankа”.

Шинкар [*Шинкарь*], -р'я. Пор. 1448: *Iwanconet Ipanowej Szinkarce* — Перемишль (Smołka II 43); 1787: *Szynkarz* — Побук, Кропивник на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиц. укр. апел. *шинкар, корчмар* (Чопей 432).

Шинкарюк †. 1720: кр. *Lad. Szinkaruk* — Ясиня (Bélay 167). ◀ Від антр. **Шинкар** + -юк.

Шип — Лікіцари. 1570: *Luc. Sip* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1787: *Szyp* — Кривка на Бойк (ЙМ), *Szypak* — Шкляр на Лемк (ЙМ). Серед поляків п-ще *Szyp* функціонує з XIV ст. (SSNO V 355). ◀ 1. Від укр. діал. апел. *шип* — “гострий виступ на тілі деяких рослин і тварин”, “шуп” (Ж-Н 1089, Гр IV 495, СУМ XI 454). 2. За Д.Молдановою (Moldanová 230), чес. п-ще *šip*, походить від назви виду стріли *šip*. Такої ж думки дотримується К.Римут і про пол. п-ще *Szyp*, яке виводить від апел. *szyp* — “стріла” (Rymut II 571). Пор. ще угор. апел. *šip* — “свисток”, “дудка”.

Шипа †. 1787: кр. *Sipa* — Виноградів (Szabó 425). ◀ Від антр. **Шип** у род. відм.

Шипиздяк [з естетичних міркувань зрідка пишуть: *Шепездяк*, а один денотат недавно поміняв п-ще на *Шевченко*] — Свалява. Пор. 1787: *Szepizdiak, Szepizdak*, а 1819: *Szypyzdyn, Szepyzdyn* — Висоцьке на Бойк (ЙМ, ФМ). ◀ Від місц. апел. *шепідза* — “шепелява людина”, “заїка” (Вл) або від відповідного місц. дієсл. *шипідзати* — “шепелявити”, “заїкатися” (Вл).

Шипич †. 1720: кр. *Sim. Sipics* — Приборжавське (Bélay 221). ◀ Укр. утворення від антр. **Шипа** + -ич.

Шипкович †. 1597: кенез *Sipkovicz* — Голубине (LehBer 294). ◀ Укр. патр. утворення від незасвідченого антр. *Шипко* + суф. -ич.

Шипляк — Середнє, Солотвина, Ужгород. Пор. 1563: *i predali ich Szyplakowi na Krywie za 4 talery tamże w Wengrzzech* (Balzer 73). ◀ Імовірно, від **Шип** + -як з епентетичним /л/ або від апел. *шінпля*, який дехто пояснює як “фєбра” (Ж-Н

1089). К.Римут пов'язує пол. п-ще *Szypłak* з дієсл. *szypłéć* — “скубти”, “довбати” (Rymut II 571).

Шипович — Св. 1570: *Jac. Sipowich* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1572: *Jac Sipowich* — Н.Ворота (UetC 53-15); 1648: *Sipovich Olexa* — Павлово (Maksay 547); 1772: присяжні *Sipovics* — Павлово (Удварі-2 302). ◀ Від антр. **Шип** + -ович.

Ширило — Осій. 1648: кр. *Sirilla Ferencz* — Чинадъово (Maksay 521); Пор. 1723: *кресная матка Катюша Ширилка* — б.м.н. (Микитась I 65). ◀ Слов. утворення з суф. -ило, але твірна основа неоднозначна. 1. З болг. *ширá* — “виноградне сусло”. 2. Від рум. *şiră* — “скирда”. 3. Від тур. *şir* — “лев”, “смільвець”. 4. Від молд. діал. вар. імені *Шыра* (< *Замфір*).

Широкан — Тур'я Пасіка. ◀ В основі п-ща лежить прикм. *широкий* + суф. -ан, як і в апел. *широкáлчик* — “горщик з одним вушком якоїсь форми” (Ж-Н 1089) та у кличках тварин на зразок *Ширóка*. Пор. ще п-ще *Ширень* у бойк. с. Боднарка з 1787 р. (ЙМ).

Ширшинь — див. Шершень.

Шившак — Рх. 1672: кр. *Sisvak Ivan*, а 1720 — *St. Sisvak* — Луг на Рх (Bélay 173). ◀ 1. Від місц. дієсл. *шипшвати* — “смоктати шматок хліба” (Рх). 2. Від карп. *шипшак* “бараняча шапка” (Ж-Н 1090, Гр IV 497) або видозміна пол. п-ща *Szyszak* (Rymut II 572) з лабіовеляризацією звука /л/.

Шышка [*Шышка*] — Вл, Мк, Пр. 1498: п-ще *Syska* — Мал.Кароль (MaksaySz 158); 1773: *Siska* — с. Дабоц — ком. Земплин (ПеПред 316); 1787: *Szyszka* — Витвиця, *Szysz, Szyszko* — Тур'є, Вільшаник на Бойк (ЙМ). ◀ П-ще має багато інтерпретацій. Лише у бойків цей апел. уживається у трьох зн.: а) “шышка на шпилькових деревах”; б) “качан кукурудзи”; в) “головка коноплі з насінням” (Он II 383). У чехів *šiška* — “буханець” (Moldanová 230), у болгар *шышко* — “товстун”, у поляків *szysz* — “військовий волонтер” (SW VI 706). П-ще *Szyszka* у поляків відоме з XIV ст. (SSNO V 358).

Шышканиць — Вл, Мк. ◀ Від андр. *Шышкáля* — “дружина Шышки” + -ицьє.

Шышканич — Стара Стужиця. ◀ Від андр. *Шышкáля* “дружина Шышки або Шышкá” + -ич.

Шышóла — Вл. ◀ Від антр. *Шыш* (див. Шышка) + суф. -ола. Пор. діал. *шышóлка* — “стручок”, “зелений горошок” (Ж-Н 1090), хоча корінь *шыш* можна виводити і з п-ща *Szeszoła*, що в с. Мшана на Лемк (ЙМ), а також із болг. імені *Шышо* (Ковачев 567).

Шиян — Пр, Вб, Мж. 1219: п-ще *Chyan* — ком. Земплин (RegVar 227); 1787: *Szyian* — Вільшаник, а з 1819 р. — Гошів, Гориня, Лас-

тівка на Бойк (ЙМ, ФМ). П-ще *Szyjan* є і в Польщі (Rymut II 566) ◀ Імовірно, дериват від апел. *шия*. До речі, п-ще *Шиян* записане вже 1649 р. за козаком Максимом із Чигиринського полку; поширене також у Хорватії (Leksik 639).

Шікало — Рипинний. П-ща *Szykało, Szykała* є і в Польщі (Rymut II 567). ◀ Правдоподібно, від дієсл. *uikatu* — “сичати” (Ж-Н 1088).

Шікет †. 1600: гор. *Andr. Siket* — Хуст (Bélay 159), *Mich. Siket* — Теребля (Bélay 203); 1605: кр. *Jo. Siketth* — Монастирець (Bélay 175); 1673: кр. *Siket Ferencz*, а 1655 р. — *Süket Andras* — Іза (Bélay 156); 1720: кр. *Andr. Sikato* (!) — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ Угор. п-ще від прикм. *süket* — “глухий”.

Шікут — Неліпино. 1572: *Vitalius Sykoth* — Підгоряни (UetC 53-15). ◀ 1. Імовірно, з давньорус. віддієсл. ім. *щскотъ* — “щебетання”. 2. Угор. п-ще *Siket*, що походить з апел. *süket* — “глухий” (Kázmér 931).

Шілінг — Неліпино. Пор. нім. п-ще *Szyling, Schilling*, яке серед поляків функціонує з XIV ст. (SSNO V 346). ◀ Від назви грошової одиниці *Schilling* — “шилінг” або від співзвучної з нею ос. назви (Rymut II 567).

Шіма — Кам'яниця, Ужгород. 1715: кріпаки *Jur, Timot. Sima* — Вел. Бичків (Bélay 129). ◀ 1. Від слц. або чес. імені *šima* (укр. *Семен*). Пор. пол. антр. XI ст. *Szyma* (SSNO V 347). 2. Угор. п-ще *Sima* від прикм. *sima* — “гладкий, рівний”, “обманливий, лукавий” (Kázmér 934).

Шіман — В. Водяне. ◀ Від імені *Шіма* (≅ *Шимон*), тобто *Семен* або *Симон*, + *-ан*.

Шімко — Баранинці, Дравці. 1720: кр. *St. Simko* — Вел. Бичків (Bélay 129); 1773: кр. *Simko Petrus* — Рускова (ПеПред 309); 1787: *Szymko* — Славське, Орів на Бойк (ЙМ). ◀ Від слц. розм. імені *šimko* (оф. *Simon* — укр. *Семен*).

Шімон — Ир, Мк, Уж, Вн, Тч, Мж, Св, Вл, Рх. 1444: шл. *Symon de Kysbochko* — Мал. Бичків (Bélay 130); 1450: кр. *Simon* — Крива (Szabó 387); 1574: кр. *Simon* — Боржавське (Szabó 416); 1715: кр. *Simon Lukacs* — Вонігово (Bélay 213). ◀ Від кал. давньоєвр. імені *Шимон*, яке побутує серед угорців, словаків, поляків і деяких ін. народів Центр. Європи як еквівалент укр. імені *Семен*.

Шімонівський — Вел. Бичків. ◀ Від антр. *Шімон* + слов. суф. *-овський*.

Шімончин †. 1715: кр. *Alex. Simoncsin* — Крайниково (Bélay 174). ◀ Від андр. *Шімонка* — “дружина *Шімона*” + *-ин*.

Шімоня — див. *Шімоня*.

Шімоняк — див. *Шімоняк*.

Шімша — див. *Шимша*.

Шін [*Шун*] — Пр, Уж. 1449: *pro quodam Schip* — Перемишль (Smołka II 68); 1602: *Sipo* (!) *Simko* — Кострини (UetC 104-8). ◀ 1. Від укр. апел. *шун* — “колючий наріст на гілках деяких рослин” (СУМ I 45). 2. Від слц. *šip* — “шипшина”. 3. Від угор. *síp* — “дудка”.

Шіпітка †. 1605: *Jo. Sipitka* — Кошельово (Bélay 163). ◀ Фонет. видозміна п-ща *Шенітка*.

Шіпішо — В6, Пр, Вн. 1442: кр. *Danch Sipus* — Говдпоток (Bélay 46); 1542: кр. *Jo. Sipos* — Сокириця (Bélay 194); 1600: *St. Sipos* — Іза (Bélay 165); 1704: кріпаки *Sipos Illés, Hricz* — Червеньово (HodGens 15). ◀ 1. Угор. п-ще *Sipos* від угор. апел. *sipos* — “дудар”, “сопілкар”. 2. Менш імовірно, що від укр. *шпшоу* — “вид музичного інструмента” (Гр IV 405).

Шіттив — Вн, Ир. 1525: шл. *Paul. Sytheu* — Хуст (Bélay 150); 1570: кр. *Mathe Süth* — Келечин (Bélay 162); 1704: кр. *Sütő Sándor* — Щасливе (HodGens 13). ◀ Угор. п-ще *Sütő* від апел. *sütő* — “пекар”.

Шішка — див. *Шішка*.

Шішбола — див. *Шішбола*.

Шкабей [*Шкабуй*] — Свалява. ◀ 1. Імовірно, від антр. *Шкоба* (при обниженій артикуляції кореневого звука /o/) + *-ей*. 2. Можливо, від чес. *škaba* — “ласун” (Moldanová 230) + суф. *-ей*.

Шкаланда — Лемківці. ◀ Від тієї ж основи, що й *Шкало́вда*.

Шкало́вда [часто пишуть *Шкало́да*] — Дравці, Кобиляри, Середне. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Д. Молданова пов'язує чес. п-ще *Škaloud* з апел. *škalba* — “діра” (Moldanová 231). К. Римут хоче бачити в п-щі *Szkłoda* дієсл. основу *skład-, składać* (Rymut II 432) або п-ща *Szkoład* або *Szkołuda*, допрізвищева семантика яких — “скнара, скупердяй” (Rymut II 433).

Шкарамп †. 1720: кріпаки *Mathe, Mich. Skaramp* — Кошельово (Bélay 164). ◀ Етимологія п-ща нечітка.

Шкарампо́та — Хс, Вн. 1692: *Skarampota* — Дівичне (Szabó 534); 1720: кр. *Skarampota* — с. Ботар (ПеПред 313). Пор. ще серб. п-ща *Kрпмпотух, Крмппотухи* (РСКНХ Х 618) та хорв. п-ще *Škrmeta* (Leksik 648). ◀ Від антр. *Шкарамп* + іменний суф. *-ота*. Пор. ще з пол. апел. *skarżypota* — “ябедник”.

Шка́рта — Хуст. ◀ Можливо, з болг. *шкарта* — “гандж”, “брак”.

Шкару́па — Ільниця. ◀ Від укр. апел. *шкарүпа* — “шкаралупа” (Гр IV 499). Пор. ще 1787: *Szkara* — Галбів на Лемк (ЙМ).

Шкату́лка — Королево. П-ща *Szkatulka, Szkatulka, Szkatulak* є у Польщі (Rymut II 538). ◀ Від апел. *шкату́лка*.

Шкатульчак — Черногорова. ◀ Від **Шка-тұлка** + **-як**.

Шквара — Вб, Пр, Уж. 1772: кр. *Daniel Skvaga* — Камійонка в ком. Спіш (Ud-4 121). Пор. 1787: *Szkwaręło* — Синьовидне на Бойк, *Szkwarła* — Криниця на Лемк (ЙМ). П-ще *Szkwara* в Польщі згадується 1434 р. (Rymut II 442). ◀ 1. Від укр. діал. *шквара* — “спека” (Гр IV 491) або слц. *škvara* — “шлак” чи старопол. *skwara* — “спека, жара”, “опік” (Reczek 453, Rymut II 492). 2. Регресивне утворення від *шкварити*.

Шкварич †. Пор. 1775: п-ще *Skavarics* (!) — Велятин (Szabó 537). ◀ Від антр. **Шквара** + суф. **-ич**.

Шкварчук — Ясинія. ◀ Від ос. назви *Шкварко*, що з апел. *шкварка*, + **-юк**.

Шкверчук — див. **Шкварчук**.

Шкебей — див. **Шкабей**.

Шкибій — Пилипець, Н.Студений. Пор. пол. п-ща *Szkibel, Szkibieli* (Rymut II 431). ◀ Можливо, від антр. **Скиба** під впливом антр. **Шкоба**, **Шкабей**.

Шкіндя — Дубове. ◀ Від місц. дієсл. *шкіндати* — “кульгати” (Тч, Хс), *шкінтати* — “т. с.” (Ужан). Пор. гуц. п-ще *Szkindiuk* (Vincenz 579).

Шкирій — див. **Шкірей**.

Шкірта [*Шкърта*] — Мж. Пор. пол. п-ще *Szkiert* (Rymut II 432). ◀ 1. Можливо, з укр. апел. *скърта*. Пор. 1787: *Skirda* — Березниця на Лемк (ЙМ).

Шкіра — Мк, Рх. Пор. 1715: кріпаки *Jo., Luc. Czkerá* (!) — Синеvir (Bélay 200). ◀ 1. Правдоподібно, від місц. дієсл. *шкірити* (*ся*) — “виставляти зуби”, а також “випулювати очі” (Чопей 433; Ужан).

Шкірей [*Шкірий*] — Мк. 1772: присяжний *Joannes Skirej* — Чабина у ком. Спіш (Удварі-2 298). ◀ Від п-ща **Шкіра** + **-ей**.

Шкірка — Вел.Березний. ◀ Від антр. **Шкіра** + **-ка**.

Шкіря — Ир, Мк. ◀ Від місц. укр. *шкіряти* — “вишкіряти зуби”, “випулювати очі”.

Шкіряк — Доманинці, Ужгород. ◀ Від місц. апел. *шкіряк* — “людина, яка вишкіряє зуби” (Чопей 433). Виводити п-ще з ім. *шкіра* немає достатніх підстав, оскільки такого ім. на Зак донедавна не було. Його семантичними еквівалентами були *кóкса* і *скюра*.

Шкоба — Кальник, Мукачів. Пор. п-ще *Szkob* у Польщі (Rymut II 433). ◀ Від місц. апел. *шкóба* — “скоба”, “гак”, “металева деталь до дверей” (Чопей 432), тобто те саме, що й *чес. škoba* (Moldanová 231).

Шкода — Підгірне, Крайня Мартинка. 1678: *Skoda Feduszie* — Косівська Поляна (Bélay

162); 1715: кр. *Skoda* — Олешник (Szabó 325); 1720: кр. *Paul. Skoda* — Кушниця (Szabó 549); 1787: *Szkoda, Szkodyn* — Бистриця, Вишлів на Бойк (ЙМ). На Подг п-ще *Szkoda* зафіксоване з 1647 р. (Bubak II 91), а в ін. регіонах Польщі воно фігурує з XIV ст. (SSNO V 306–307). П-ще поширене також у Чехії (Moldanová 231) та в Хорватії (Leksik 646). ◀ Від місц. укр. апел. *шкóда* — “збиток, втрата” (ДжеДел 182).

Шкомар [*Шкомарь*], **-ра** — Вл, Мк. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Імовірно, це пол. п-ще *Szkotmar*, яке К.Римут виводить від апел. *скоморóх* — “блазень” (Rymut II 434).

Шкопйтко — Виноградів. ◀ Імовірно, пов’язане зі слц. *škopit, škop* — “каструвати, кастрат”, як і з укр. діал. *скопити* — “каструвати” (Ж-Н 878). Пор. ще бойк. п-ще *Szkopurdan* 1787 р. у с. Семичів (ЙМ).

Шкорка — Терново, Грушово. 1756: кр. *Vasilij Škorcka* — Терново, а 1715 р. тут же кр. *Fr. Skorka* (Bélay 166). ◀ Від апел. *шкóра* або *шкóрка*, але в котрому зі значень — з’ясувати важко.

Шкраб — Ужгород. Пор. п-ща *Szkraba, Szkrabut* у Польщі (Rymut II 438). ◀ 1. Від бойк. або гуц. *шкраб* — “старий постіль” (AGB III 145) 2. Від пол. *szkrab* — “карапуз”, “малюк” (Vincenz 507, RiegerHuts 110). 3. Від назви страви *шкраб* (Гр IV 502).

Шкрабович †. 1699: *Skrabovits Olexa* — Поляна (Maksay 578). Пор. 1648: кенез *Skabroviich* (!) *Petro* — Поляна (Maksay 534). ◀ Від антр. **Шкраб** + **-ович**.

Шкреток [*Шкритóк*] — Вишково. Пор. 1787: *Szkręheta* (!) — Тернівка на Бойк (ЙМ) та апел. *шкретóк* — “шматок поля” (Ж-Н 1093). ◀ Можливо, від пол. антропооснови *Szkręć* — “шнур”, “петля”, “закрут”, яку К.Римут убаचाє в п-щі *Szkręćka* (Rymut II 437), або від слц. апел. *škrیاتok* — “домовик”.

Шкрéца — Боронява. Пор. 1787: п-ще *Skrucky* — Бусовисько на Бойк (ЙМ), а також слц. апел. *škręćok* — “хом’як”, “скнара”. ◀ Правдоподібно, п-ще пов’язане з п-щем **Шкретóк**, а точніше — з пол. п-щами *Szkręćka, Szkręćcki* (Rymut II 437).

Шкріпинець — Мукачів. ◀ Правдоподібно, фонет. видозміна п-ща **Скріпинець**.

Шкріба — Мк, Ир, Уж, Пр, Вн. 1743: *Skriba* — Боржавське (Szabó 417); XVIII ст.: присяжний *Joannes Scriba* — Иршава (Ud-2 300). Пор. 1819: *Szkribak* — Підгородці на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. апел. *шкріба* — “худа мізерна людина чи інша істота” (Хс, Тч, Ир). 2. Можливо, фонет. видозмінений середньовічний лат. апел. *scriba* — “писар”, “секретар”.

Шкрібан †. 1570: *Georg. Scriban* — Завидово (UetC 97-29); 1648: *Skriban Lukach* — Жденьово (Maksay 531). ◀ Від антр. **Шкріба** + -ан.

Шкрібляк [*Шкріблєк*] — Богдан. П-ще *Szkriblek* є і у прикарп. гуцулів. ◀ А.Вінценз виводить його від дієсл. *шкрібати* через ім. *škrib* (Vincenz 507), хоча, на нашу думку, воно просто виводиться з антр. **Шкріба** + -як.

Шкробак — Ужгород. XVII ст.: гор. *Skrobak Istvan* — Мукачів (LehBer 587); 1787: п-ще *Szkrobak* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від дієсл. *шкробати* — “шкрятати” (Ж-Н 1093). Пол. п-ща *Szkroba, Szkrobisz i Szkrobka* К.Римут так само виводить від дієсл. *skrobać* (Rymut II 437). 2. Можливо, від слц. *škrob* — “скнара, скупердяй”.

Шкробинець, -ниця — Хуст. Пор. 1715: кр. *Jo. Jura Strubenecz* (!) — Дубове (Bélay 137); 1720: кр. *Timophaej Skabrinez* (!) — Новоселиця на Мж (Bélay 147). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -*инець* від антр. *Шкроба*. П-ще *Szkroba* є в Польщі, а К.Римут пов’язує його з дієсл. *szkrobać* — “зішкрібувати”, “дряпати” (Rymut II 437). 2. Фонет. видозміна п-ща **Шкробинець**.

Шкробинець, -ниця — Хуст. Пор. 1787: п-ще *Szkromadiniec* (!) — Завадка на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Шкроба* + -*инець*.

Шкроба — Тч, Мж, Хс. ◀ Від місц. апел. *шкроба* — “худа істота” (Тч).

Шкрятатович — Мідяниця. Пор. п-ща *Szkrabat, Szkraba i Szkrobota* в Польщі (Rymut II 438). ◀ Імовірно, від невідтвердженого антр. *Шкрятот*, що від *шкрятати*, + -*ович*.

Шкумачи †. 1603: *дал.. Федорови Шкумачичоу* — Бенедиківці (ЛелПам 224). ◀ Укр. утворення з суф. -*ич* від невідтвердженого антр. *Шкумача*.

Шку́ра — Ужгород, Мукачів. ◀ Від апел. *шкура* — “шкіра”, “шукура” (Чопей 433, Гр IV 502, Он II 385).

Шку́рда — Стара Стужиця. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, як і пол. п-ща *Szkurdo, Szkurda, Szkurdziuk*, від лит. *Skurdėlis* (Rymut II 441).

Шкут †. 1720: кр. *Fr. Skut* — Синевир (Bélay 201). П-ща *Skut* і *Szkuta* в Польщі згадуються 1482 р., а п-ще *Szkutt* — 1706 р. (Rymut II 441). ◀ Від пол. *szkut* — “людина низького зросту”, “карапуз” (Bubak II 91), “хлопчак” (Rymut II 441).

Шку́тка — В.Студений. ◀ Від антр. *Шку́та* + суф. -*ка*. Пор. 1709: пол. п-ще *Szkuta* — Подг (Bubak II 91).

Шлезак — Вел.Березний. Пор. подг. п-ще *Ślezak* зі *Ślęzak* — “сілезець” у Польщі (Bubak II 98), яке згадується 1539 р. (Rymut II 576). В інших регіонах Польщі п-ще *Ślęzak* згадується з XV ст. (SSNO V 364).

Шлепéцький [*Шлспéцький*] — Горяни. 1819: *Ślepecki* — Сушиця на Бойк (ЙМ). П-ще *Ślepecki* є також у Слч та у Польщі (Rymut II 577). ◀ Від східнослц. *šlepec* — “сліпак” або пол. *ślepięc* — “т. с.” + -*ський*.

Шлі́ня [*Шльіня*] — Рипиний. ◀ Пох. п-ща нез’ясоване. Можливо, це пол. *ślina* — “слина”. Пор. пол. п-ща *Ślina, Śliniaka* та ін. (Rymut II 578).

Шлі́нський — Ужгород, Вишково. ◀ 1. Слов. утворення з суф. -*ський* від пол. антр. *Ślina*. Пор. п-ща *Szłinski, Szłinarz, Szłina* в Польщі (Rymut II 578). 2. Можливо, гіперизм стосовно старопол. п-ща *Świński* (SSNO V 410).

Шльомóвич — Колодне на Ір. Пор. 1447: *Słomma ludea est protestata* — Перемишль (Smolka II 26). Дід суч. **Шльомóвича** у с. Колодне походив із вихрестів. На пол. землях євр. ім’я *Szloma* часто згадується уже з XV ст. (SSNO V 309). ◀ Від євр. чол. імені *Шльома*, що відповідає христ. *Соломон*, + -*ович*.

Шля́хта — Уж, Ір. Пор. 1787: п-ще *Szlachta* — Ліщини, *Szlachtycz* — Вислік на Лемк, *Szlachtyн* — Ілемня, *Szlachtianczyn* та ін. на Бойк (ЙМ). На пол. землях п-ще *Szlachta* часто згадується у XIV–XV ст. (SSNO V 308). ◀ Від давньоукр. *шляхта* — “шляхтич”, “дворянин феодальної Польщі” або молд. *шляхтэ* — “т. с.”

Шма́йда — Ужгород. 1787: п-ще *Szmayda* — Гладишів, Завадка Руська на Лемк (ЙМ). На території Польщі п-ще *Szmaydo* згадується 1505 р. (SSNO V 312). ◀ Від пол. апел. *szmajda* — “шульга” (SW VI 637) або від чес. п-ща *šmejda*, що з апел. *šmejď* — “дрібний товар” (Moldnová 233).

Шманько — Мк. 1773: присяжний *Basilius Smanuko* — Копинівці (Удварі-2 302); 1787: *Szmanko* — Яблунів на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Шманьо** + -*ко*.

Шманьо — Хуст. ◀ Від пол. апел. *szmania* — “шульга” (SW VI 638, Rymut II 534).

Шмарго́вич — Медведівці. ◀ Слов. утворення з суф. -*ович* від персонафікованої антропоними *Szmarg*, представленої у пол. п-щах *Szmargol, Szmargiel, Szmargalski, Szmargowski* (Rymut II 450) і співвідносної з дієсл. *zsmargać* — “шпурляти”, “розкидувати”.

Шмиг — Рахів, Костилівка. Пор. 1787: п-ще *Szmęga* — Поляниця на Лемк (ЙМ); 1820: *Szmigowski* — Луків на Лемк (ЙМ). ◀ Від апел. *шміта*, який у говорах Карп. регіону озн. “дрючок, що замінює полоз у полусанках” (Он II 386, Karaś 49), “деталь біля млинового каменя”, “інструмент колісника” і т. ін. (Гр IV 506). Пор. також пол. п-ще *Śmiga* та ін. його споріднені, які К.Римут виводить з дієсл. основи *śnigać* — “махати” (Rymut II 581).

Шмигловіч — Ужгород. ◀ Від нім. антропооснови *Smiegl* — “худий, кволий” (Gottschald 440) + слов. патр. суф. *-ович*.

Шмигелський — Оріховиця. 1787: *Szmi-gielski* — Урич, *Szmeielski* — Тухолька на Бойк (ЙМ). ◀ Від тієї ж основи *Smigiel* — “кий у драбині” (Rymut II 581–582), що й **Шмигловіч**, + *-ський*.

Шмід — Строїно, Антонівка. На Подг п-ще *Schmied* фіксують із 1650 р. (Bubak II 92), а в ін. регіонах Польщі — з XIV ст. (Rymut II 544). ◀ Нім. п-ще *Schmied(t)*, що зі співзвучного апел. у зн. “коваль”.

Шміло — Рахів. Пор. 1787: *Szmił* — Тарнавка на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, з євр. традиційного імені *Шміль*, яке відповідає христ. імені *Самуїл* (Справочник 40). 2. Менш імовірно від давньослов. двоосновного імені з другим компонентом *-миль* (Rymut II 542).

Шміляк [*Шмілєк*] — Рх. 1762: *Михайло Шмѣлякъ* — *зять Дулайки* — Луг (ПаПо-І 146). ◀ Від антр. **Шміло** + *-як*.

Шмулевич †. 1699: кр. *Smulevics Ivan* — Н.Ворота (Maksy 51). ◀ Слов. утворення з суф. *-евич* від місц. євр. імені *Шмуль* (див. **Шмуляк**).

Шмулига — Драгово, Колочава. ◀ 1. Від євр. розм. імені *Шмуль* (див. **Шмуляк**) + укр. суф. згрубілості *-ига*. 2. Від нім. п-ща *Schmohl*, яке пов'язують зі слов. апел. *smolá* (Gottschald 440), + *-иг*.

Шмуляк — Вел.Бичків, Луг, Косівська Поляна. 1787: *Прилиѣ Федоромъ Шмулякъ дякомъ столечнымъ* — Ясіння (ПеУрб 126); 1787: *Szmulak* — Витвиця на Бойк (ЙМ). ◀ Від традиційного євр. чол. імені *Шмуль*, співвідносного з христ. іменем *Самуїл*, + *-як*. П-ще *Šmuleak* поширене також у Румунії (Jordan 435) і в Польщі (Rymut II 395), але румуни вбачають у ньому полонізм.

Шнайдер — Пузняківці. ◀ Від нім. п-ща *Schneider* з первісною семантикою “кравець” (Bahlow 455) або від місц. освоєного співзвучного апел. На Подг п-ще *Schneider* фіксується 1771 р. (Bubak II 92).

Шніцер — Уж, Мк, Пр. ◀ Від ос. назви нім. пох. *шніцер* — “різьбяр” (нім. *Schnitzer* — “т. с.”) або з принесеного німцями готового співзвучного п-ща, яке на території Польщі зафіксоване з XVII ст. як *Sznicer, Śnicer* (Bahlow 456, Rymut II 455).

Шобей [*Шобій*], *-ей* — Тч, Мж. Пор. 1715: кр. *Hricz Sobi* — Буковець (Bélay 132); 1773: присяжний *Sube (!) Mehera* — Ізки (Ud-5 36) ◀ Від антр. *Шоба* + *-ей*. За Д.Молдановою, чес. п-ще *Šoba* походить з чес. імені *Šoba*, що з *Šobor*

(Moldanová 234), а на думку К.Римута, — це гіпокоризм від слов. двоосновного імені на зразок *Sobeslaw* (Rymut II 456).

Шобота — Липча. ◀ Від тієї ж основи, що й **Шобей**. Пор. ще хорв. п-ще *Šobot* (Leksik 651).

Шоваг — Міжгір'я, Монастирещ, Н.Селище. 1654: кр. *Sovagh Szanko* — Добрянське (Bélay 177). ◀ Угор. п-ще *Sóvágó* від угор. апел. *sóvágó* — “солекоп” (Kázmér 947). У с. Бедевля (Тч) усіх жителів с. Округла, де довго функціонував солерудник, дотепер прозивають *шовагами*. П-ще *Suvágáü* поширене також у Румунії (Jordan 439).

Шовагов †. 1570: кр. *To. Sovago* — Добрянське (Bélay 177); 1605: кр. *Danilo Sowago* — Нересниця (Bélay 176). ◀ Місц. п-ще від угор. апел. *sóvágó* — “той, що рубає сіль”, тобто “солекоп”.

Шовак — Мж, Хс, Тч, Вн. 1715: кр. *Mati Sovak* — Н.Селище (Bélay 195); 1715: кр. *Sovak Petro* — Міжгір'я (Bélay 178). ◀ П-ще **Шоваг**, підігнане під укр. утворення на *-ак*, як *різак, рубак*.

Шован — Тур'я Бистра, Раково. 1682: *Sovany Ivan* — Кострини (UetC 88-59). ◀ Угор. п-ще від апел. *sovány* — “худий” (Kázmér 947). 2. Від рум. діал. *șova* — “яструб” + *-ан*.

Шовгенюк — Кваси. П-ще поширене на Гуц (Vincenz 579). ◀ Можливо, від п-ща *Szoga*, яке згадується 1787 р. в с. Зубеньсько на Лемк (ЙМ). Пор. ще прикарп. ойк. *Шегуні* (Лв).

Шовкович — Нанково, Солочин. ◀ Від гуц. п-ща *Шовко*, яке А.Вінценз виводить від персоніфікованого апел. *шовк* (Vincenz 494), + *-ович*.

Шовтис †. Пор. 1732: вдова *Шовтиска Єлена* — Блажів у сх. Слч (ПаПо-І 194). ◀ Від змадряризованої назви середньовічної посади на селі *šovtisc* — *soltérsz* — “війт”.

Шовш — Свалява. 1605: кр. *Mate Soos* — Руське Поле (Bélay 211). ◀ Угор. п-ще *Sós* від апел. *sós* — “солоний”, “солекоп, торговець сіллю” (Kázmér 947).

Шовшка — Керецькі. ◀ Від місц. мадяризму *шовшка* — “щавель” (по-угор. *sóska*).

Шобьогов — Вишково. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Правдоподібно, угор., у якому перший компонент *só* — “сіль”.

Шобла — Голубине, Солочин. ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. На початку XX ст. серед місцевих німців були спроби писати п-ще як *Schossel*.

Шойного — Н. і В.Ремети. 1773: присяжний *Gabriel Sainoha* — В.Визниця (Ud-2 306). ◀ 1. Можливо, род. відм. бойк. прикм. *šájnnyj* — “шалений, зливовий” (Он II 378). Пор. ще п-ще відомого пол. історика XIX ст. чес. пох. *Szajnocha*. 2. На думку К.Римута, пол. п-ща *Szajnoga, Szajnog* походять від пол. діал. *szajnoga* — “кри-

воногий” (Rymut II 390). 3. За Д. Молдановою, чес. п-ще *Šejnoha* походить від нім. складеного ойк. *Schönaich* (Moldanová 227).

Шокало — Ужгород. П-ща *Szokalo i Szokola* є також у Польщі (Rymut II 460). ◀ Укр. утворення від дієсл. *шо́кати* з допрізвищевим зн. “той, що шокас”, тобто вживає займ. *шо* замість “цо”.

Шола †. 1715: п-ще *Solla* — Черна (Szabó 316). ◀ Етимологія п-ща, імовірно, пол. Пор. пол. п-ща *Szoł, Szola, Szolak* (Rymut II 547).

Шо́ланкій — Вел. Ком'яти. 1570: п-ще *Salankj*, 1671 — *Salank*, а 1583 — *Salangi* — Гетеня (Szabó 371); 1600: гор. *Val. Salanki* — Кимпулунг (Bélay 148); 1773: кр. *Salanki* — Квасово (ПЕПред 316). ◀ Угор. утворення з формантом *-i* від місц. ойк. *Шалáнки*, що на Вн (Kázmér 907).

Шо́лар [*Шо́ларь*] — Мукачів. ◀ 1. Фіналь п-ща *-арь* указує, що це назва якогось діяча. За Д. Молдановою, чес. п-ще *Šolar* походить від лат. *scholarius* — “школяр” (Moldanová 234). 2. Не виключено, що твірною основою п-ща став пол. апел. *wsoł* — “воша”.

Шоломóн — Кушниця. ◀ Від угор. вар. ос. імені *Salamon* (укр. оф. *Соломон* — Kázmér 907).

Шоломчúк — Ясиння, Чорна Тиса. ◀ Від євр. чол. імені *Шóлом* чи *Шúлем*, що співвідноситься з христ. іменем *Соломон*, + *-чук*. П-ще *Szolot* у с. Витвиця на Бойк фіксується 1819 р. (ЙМ). На території Речі Посполитої чол. ім'я *Szolot* було вар. євр. імені *Szloma* (SSNO V 316).

Шóлтес [*Шóлтис*] — Вел. Бичків, Макарьово, Середне. 1449: селянин *Paulus Soltez* — Тарна (Nagy-2 444); 1493: *dictum Ladislaum Scultetum* — Страбичово (LehAd 477); 1570: *Mich. Szotetz* — Лохово (UetC 97-29); 1607: *Soltysz Vaszily scultetus* — Раково, *Olexa Sotis scultetus* — Заричово (UetC 104-8). У поляків п-ще має графічний вигляд *Szoltysz, Scholtis* з XIV ст. (SSNO V 317). ◀ Від місц. укр. або старопол. вар. соц.-екон. середньовічного терміна *шо́лтис*, який відповідав угор. *soltész*, прикарп. укр. *со́лтис* та лат. *scultetus* — “засновник поселення на німецькому праві” (Kázmér 940).

Шолька †. 1720: кр. *Andr. Solika* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Від антр. *Шо́ля* + *-ка*.

Шо́ля — Колочава, Н.Селище. 1684: кр. *Solya* — Туртеребеш (Szabó 535); 1720: кр. *Solya* — Королево (Szabó 384). Пор. ще хорв. п-ще *Solja* (Leksik 652). ◀ 1. Від рум. імені *Șolea*, що відповідає укр. імені *Соломóн* (Const 150). 2. На думку К.Римута, пол. п-ще *Szola* походить від діал. *szola* — “ліфт” або від середньовічн. *Scholle* — “дернина” (Rymut II 547).

Шо́ляк — Вб, Уж. 1787: п-ще *Sulyak* — Виноградів (Szabó 425). ◀ 1. Від п-ща *Шо́ля* + *-як*. 2. Від болг. захисного імені *Шо́ле*, яке спочатку давали нехрещеним дітям (Илчев 558). 3. Із пол. подг. п-ща *Wszolak, Szolak*, що від пол. *wsoł, wsoły* — “овід”, “тваринна воша” (Bubak II 129).

Шо́мовк — Підвиноградів, Сасово. Пор. 1631: *Somogh* — Ужгород (HodAd 23); 1775: кр. *Satuk* — Туртеребеш (Szabó 531). ◀ Угор. п-ще від гіпок. імені *Samó(ka)*, що з *Sámuel* — укр. *Самуїл* (Hajdú 87).

Шо́мóвський — Жнятино. Пор. 1600: гор. *Cozta Somi* — Тячів (Bélay 206). ◀ Укр. утворення з суф. *-овський* від угор. чол. імені *Sami* (укр. *Самуїл*).

Шо́модій — Білки. 1604: кр. *Somodi* — Виноградів (Szabó 422); 1701: свідок *Martinus Somodi* — Мукачів (HodOkt 409). ◀ Угор. утворення з суф. *-i* від ойк. *Somod* (Угорщина — див. Kázmér 943).

Шомо́ля †. 1596: п-ще *Somolya* — Вел. Копаня (Szabó 548). Етимологія п-ща нечітка.

Шо́па — Мж, Ір, Вн. 1563: *Sidor Szopa z Smolnika* (Balzer 73); 1604: кр. *Makszim Schiopa* — Барцанфалва (Bélay 123); 1715: кр. *Sopa Vaszil* — Ізки (Bélay 155). На Подг п-ще *Szopa* та похідні зафіксовані з 1646 р. (Bubak II 92), а в інших регіонах Польщі — з XII ст. (SSNO V 318). ◀ 1. Від місц. апел. *шо́па* — “сарай” (Он II 386). 2. Від рум. *șopă* — “дрюк”, “ломака”. 3. Від болг. етн. *шоп*, яким називають жителів півн.-зах. Болгарії, сх. Македонії та сх. Сербії. 4. Від пол. апел. *szop* — “скіпка”, “скалка”.

Шо́пан †. 1673: кр. *Sopan Ferencz* — Іза (Bélay 156). ◀ Від антр. *Шо́па* + суф. *-ан*.

Шопля́к — Мж, Ір. ◀ 1. Укр. утворення від антр. *Шо́па* + *-як*, що підтверджує епентетичне */ь/*. 2. Із серб. *шупљак* — “тупиця”.

Шо́п'як — Теково. 1715: кр. *Sopjak Szauka* — Келечин (Bélay 162); 1773: *Sopjak Alexa, Ivan, Jurko, Vaszily* — Келечин (ПЕПред 310). Пор. 1787: п-ще *Szopiak* — Славське на Бойк (ЙМ), Ванівка на Лемк (ЙМ). ◀ Від *Шо́па* + *-як*.

Шорба †. 1687: кр. *Sorbá* — Боржавське (Szabó 416). ◀ Пох. п-ща нез'ясоване. Й. Йордан вважає його укр. (Jordan 436).

Шо́рбан — Рх. 1574: п-ще *Sorban* — Черна (Szabó 306). Пор. 1572: кр. *Cyorban* — Олешник (Szabó 325); 1720: *Sorban Ilie* — Рахів (Bélay 182). ◀ Фонет. видозміна укр. п-ща *Ще́рбан*.

Шо́рловш — Вишково. 1570: п-ще *Sarlos* — Фертешалмаш (Szabó 350). ◀ Угор. п-ще *Sarlós*, що з апел. *sarlós* — “той, що виготовляє серпи” або “той, що жне” (Kázmér 917).

Шостак — Арданово, Антонівка. 1680: *Павел Шостаков* — Сухий (Сх 74); 1787: *Szostak* — Стрїлки, Тисовиця, *Szostakowicz* — Головецьке на Бойк, *Szost, Szostak* — Злоцьке, Явіркі на Лемк (ЙМ). У поляків п-ще *Szostak* часто згадується з XV ст. (SSNO V 319). У Черкаському та Переяславському полках запор. війська 1649 р. були козаки на ім'я *Шостакь*. ◀ 1. Від давньослов. чол. імені *Шостак*, яке давали *шостїй* за порядком народження дитини. 2. Від давньої назви *шестипалої* людини. 3. Від назви монети у три копійки (Гр IV 508, Ж-Н 1096, Румут II 548). У Польщі срібна монета *szóstak* з'явилася 1528 р. і набула найбільшого поширення в XVII ст.

Шотник — див. **Шатник**.

Шофінець, -ця — Тячівські Лази. ◀ Укр. утворення з суф. *-иць* від тієї ж основи *Шофа-*, що й рум. *şofan* (Iordan 435). На думку К.Римута, пол. п-ще *Szof* походить від нім. ос. назви *Schöff*, а остання — з *schaf* — “вівця” (Румут II 547).

Шоу́ра — Сімир. ◀ Можливо, від болг. чол. імені *Шошо* (Илчев 560) + *-ура*.

Шпак — Вн, Ир, Тч. 1602: *Spak Ivan* — Солотвина (UetC 104-8); 1618: кр. *Jaczo Spak* — Н.Тварожець на Маковиці (Mars 96); 1735: п-ще *Spák* — Заріччя (Szabó 276); 1773: *Шпак* — Гачава в ком. Торна (ПеПред 323); 1787: *Szpak* — Березка, Семушова та ще 15 лемк. сіл (ЙМ), а також у трьох селах на Бойк (ЙМ). У поляків п-ще *Szpak* часто трапляється у XIV ст. (SSNO V 320). ◀ Відукр. назви птаха *шпак* (Чопей 433), переносне зн. якого в пол. мові — “хитрун”.

Шпа́ндич †. 1772: присяжний *Spandics Olexa* — В.Грабівниця (Удварі-2 300). ◀ П-ще утворено від пол. п-ща *Szpada*, а останнє походить від старопол. назви одиниці виміру *spand* або від дієсл. *spadzać* — “зганяти” (Румут 467).

Шпатарю́к — Ясіння, Богдан. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від ос. назви *Шпатар*. Апел. *шпатарь* в Укр. Карпатах має декілька зн.: “весло, за допомогою якого керують плотами”, “жердина, якою в кошарі відгороджують дійних овець”, “палиця для підгортання ватри” (Он II 387), “каганець, лучина” (Гр IV 59) та деякі ін.

Шпéник — Мк, Уж. У с. Жнятино п-ще згадується перед 1600 р. (LehBer 322). Пор. 1780: *Калина Шпеничка* (Метрика). ◀ Від місц. укр. апел. *шпéник* — “черешок, на якому висить плід фруктового дерева” (Уж). Пор. ще антр. **Шпеньобвич**, а також апел. *шпéник* — “кінець стріли або якогось іншого гострого предмета” (Гр IV 509).

Шпеньобвич — Ир. Пор. 1787: *Szpenio, Szpeniow* — Плав'є на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Шне-*

нь або *Шпїнь* + *-ович*, а *шпїнь, шпеньобк* — “кінчик, вершина чогось”, “заноза, стрижень”, “черешок” (Ж-Н 1097, Гр IV 509). Пор. ще 1780: *Калина Шпеньовичка* — Черник (Метрика).

Шпéрик — Королево. 1743: кр. *Sperik* — Рокосово (Szabó 454). Пор. 1787: *Spyrka* — Опарівка, Прусик, а 1819 — *Sperka* — Опарівка, Лукове на Лемк (ЙМ, ФМ). У Польщі п-ще *Szper* згадується 1303 р., а *Szpera* — 1676 (Rumut II 550). Пор. ще пол. п-ща XIV–XV ст.: *S(z)per, Speer, Szperka* (SSNO V 321). ◀ 1. Від пол. п-ща *Szper*, апел. зн. якого виводять від дієсл. *szperać* — “шукати” або від старопол. діал. апел. *szpera* — “чайові для наглядача” (Rumut II 550) + суф. *-ик*. 2. Від хорв. чи серб. чол. імені *Špira, Špirko*, що зі *Špiridon* (укр. — *Спиридон* — Šimundić 459, Грк 212). 3. Менш імовірно, від бойк. апел. *шпéри* — “водоспад на греблі” (Он II 387).

Шпéхта — Ужгород. ◀ Від пол. п-ща *Szpechta* (Rumut II 549) чи від його нім. відповідника *Specht* — “дятел”, “базикало” (Gottschald 465).

Шпїнта́к [Шньїтáк] — Мк, Уж. Пор. гуц. п-ща *Szpynta, Szpynt, Szpyntiuk* — Пасічна, Зелена Дора, Білоберезка, Кути, Слобідка (Vincenz 579), які дослідник відносить до нечітких. ◀ 1. Від місц. укр. апел. *шньїтáк* (а також із метатезою — *штимпáк*) — “пеньок стятої рослини”, “низька на зріст людина” (Уж, Мк), “цурпалок, уламок” (Гр 220). Див. ще **Шпопáк**. 2. Від апел. *шпїнт* — “затичка” + *-ак*.

Шпїнь, -ня́ — Порошково. П-ща *Szpień i Szprienik* є і в Польщі (Rumut II 467). ◀ 1. Від укр. апел. *шпїнь* — “шип” (Гр IV 510), “вершина гори” (Он II 388). Пор. ще старопол. *špień* — “шпеник у пряжці” (Reczek 496). 2. Від давньорус. імені *Шпїнь*, первісне зн. якого “насмїшник” (Селищев 138).

Шпїньобвич — Широке, Дротинці. ◀ Від **Шпїнь** чи **Шпїньоб** + *-ович*. Пор. бойк. *шпїнь* — “стовпчик, на якому обертаються віялки”, “кілок у ручній січкарні”, “пупець на п'ятці коси” (Он II 388).

Шпїткó †. 1715: кр. *Jo., Nic. Spika (Sepika)* — Кошельово (Bélay 183). ◀ Від тієї ж іменної основи, що й п-ще **Шпїток**.

Шпїток — Рх. Пор. 1787: п-ще *Spyta* — Виноградів (Szabó 425). ◀ 1. Найбільш імовірно, що це давньослов. ім'я *Спыткъ*, похідне від композита на зразок *Спытгилъвъ, Спытборъ* чи *Спытимиръ* (Vincenz 258). Цієї ж думки з приводу чес. п-щ *Spyta, Spytek* дотримуються М.Кнаппова (Knapová 167) та К.Римут (Rumut II 470), а Д.Молданова у чес. п-щі *Špeta* вбачає

апел. *špeta* — “крихітка” (Moldanová 235). 2. Малоімовірно, що п-ще походить від діал. *шпункіко* — “підбурювач”, “мрійник” (Ж-Н 1098).

Шпілька — Тч, Хс, Мж. 1715: кр. *Mich. Spilka* — Широкий Луг, *Fr. Spilka* — Синевир (Bélay 195, 200). Пор. 1705: сваяц. *Gregor Spelcsin* — Широкий Луг (HodOkm 440); 1787: *Szpilczyn, Szpiley* — Лицівка, Дубшари на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *шпілька* — “шпилька, булавка”, “листок шпилькових дерев”. Цієї думки з приводу подг. п-ща *Szpila* дотримується і Й. Бубак (Bubak II 93). 2. Від давньорус. *шпиль* — “артист” (Срезн III 1958). 3. Наявність п-ща *Szpiley* у с. Лицівка на Бойк 1819 р. (ЙМ) не заперечує того, що п-ще **Шпілька** є похідним від *Шпіла* або *Шпіля*. Цю думку посилює і п-ще *Szpilak* — Мочари на Лемк (ЙМ), а ще більшою мірою — свідчення 1602 і 1607 років із закарп. села Заричово, зокрема записи кріпаків *Spiliak Demjén* та *Spiliak Demeter* (UetC 104-8). 4. П-ще могло постати на основі чол. імені *Шпіль*, апел. зн. якого “кінчик якогось знаряддя праці” (Гр IV 510). На користь цього припущення свідчать два словотвірні аргументи: запис 1682 р. зі с. Стричава (В6) *Szpeltszo Olexa* (UetC 88-59) та запис гуц. п-ща *Szpylega, Szpyluk* (Vincsz 516), які неможливо утворити від жін. імені.

Шпілька — Хс. Пор. 1705: свідок *Gregor Spilcsin* — Широкий Луг (HodOkm 410). ◀ Фонет. вар. п-ща **Шпілька**.

Шпільцо †. 1682: кр. *Spelczo (!) Olexa* — Стричава (UetC 88-59). ◀ Від антр. *Шпіль* або *Шпиль*, що з апел. *шпиль* — “невисока кругла гора” (Гр IV 510), + -як.

Шпільчак — Турґї Ремети. 1638: *Spilcsak* — Синевир (Bélay 200); 1787: п-ща *Szpilczak, Szpylczak* — Майдан, Матків на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Шпілька**, **Шпілька** або від п-ка *Шпельцо* + -як.

Шпільяк †. 1602 і 1607: кріпаки *Spilak Demjen* та *Spiliak Demeter* — Заричово (UetC 104-8). ◀ Від антр. **Шпіль** + -як.

Шпільня — Турґя Поляна, Порошково. 1819: п-ще *Szpinu* — Славське на Бойк (ФМ). Пор. ще записи похідних п-щ із 1787 р. *Szpiniuw, Szpínko* — Хітар, Гладишів, Рететів на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *шпіль* — “гострий кінець веретена” (Гр 219), якому на Тч. відповідає *шпілька* (Вонігово), а на Буковині — *спіль*. Див. ще **Шпиль**. 2. Від нім. апел. *Spinne* — “павук”.

Шпільович — Станово. ◀ Від **Шпіль** + -ович.

Шпір [*Шпірь*], -рґя — Мал.Раковець, Рокозово. Пор. 1419: *Шпырка Норасвски* — б.м.н. (ССУМ II 562); 1787: *Szpyrka* — Опарівка на Лемк (ЙМ), а 1819 р. там само *Sperka*. ◀ 1. Від

давньорус. назви страви *шпырь* (Гум 26). 2. Від місц. апел. *шпір* — “ланцюг, яким прив'язують корову” (Тч). 3. Від хорв. гіпок. чол. імені *Spiro, Spirko*, що відповідає укр. кал. імені *Спиридон* (пор. також угор. *Spiridon*).

Шпіс — Буштино. ◀ Із нім. *Spieß* — “спис”, “рожен”. Пор. хорв. п-ща *Špis, Špisić* (Leksik 655).

Шпіталь — Ужгород. 1787: *Szpital* — Вовче на Бойк (ЙМ). У поляків з XV ст. фігурує п-ще *Szpitalski* (SSNO V 322). ◀ 1. Від місц. назви богадільні чи лікарні *шпіталь*. Можливо, ця мотивація п-ща вторинна. 2. Не менш імовірно, від нім. апел. *Spital* — “медбрат”.

Шпішак — Ужгород. 1787: *Szpszak* — Баниця, Волосате на Лемк (ЙМ). ◀ Від катойк. *снїшак* — “житель словацького краю *Снїу*”. На Подг п-ще *Szpszak* зафіксоване 1719 р. (Bubak II 72). Поява ініціального /ш/ на місці звука /с/ — наслідок східносл. дистантної асиміляції приголосних.

Шпонтак [*Шпнїтак*] — Уж, Мк, Мж. — Див. **Шпінтак**. 1749: *Ioan Шпонтакъ* — Дубровка на Ужан (ПаПо-І 166). ◀ 1. Поява кореневого голосного /о/ пояснюється неспроможністю угор. та чес. писарів відтворити на письмі місц. звук /ы/. 2. Від апел. *шпунт* — “затичка”.

Шпóra — Брід. ◀ 1. Можливо, від укр. *шпóra* — “острога”, “шип” (СУМ XI 526). Пор. 1682: *Sporjaku Stephan* — Домашин (UetC 88-59). 2. П-ща *Szpora, Szporka* є також у Польщі. К.Римут виводить їх із апел. *spora* “суперечка” (Rymut II 469).

Шпорта †. 1775: п-ще *Sporta* — Тросник (Szabó 314). Пор. пол. п-ща *Szportak, Szportun, Sportuń* (Rymut II 551). ◀ Укр. регресивне утворення від дієсл. *шпóртати* або *шпóртатися* — “копатися, ритися” (Гр IV 514).

Шпóртець, -тґя — Приборжавське. 1775: п-ще *Sportény* — Рокосово (Szabó 454). Пор. ще 1787: п-ще *Szportiak* — Сколе на Бойк (ЙМ), п-ще *Sportiuik* на Гуц. (Vincsz 579). ◀ Імовірно, від антр. *Шпорта* (див. вище) + -иц. Ос. назва *шпóрта*, очевидно, пов'язана з бойк. дієсл. *шпóртати* — “колупати”, “ритися”, “недбало робити” (Ж-Н 1098, Он II 388). М'якість кінцевого /ш/ — вплив угор. вимови.

Шпоряк †. 1682: кр. *Sporjaku Stephan* — Домашин (UetC 88-59). Пор. п-ще *Szpora*, що з апел. *спóra* — “суперечка”, + -як. ◀ Від антр. **Шпóra** + суф. -як.

Шпраха — Данилово, Буштино. Пор. 1600: кр. *Spreka*, 1671 — *Spraka Peter*, 1715 — *Spracha* і *Spraka Janos*, а 1720 — *Gr. Spraka* — Терєбля (Bélay 203–204). ◀ П-ще постало з індивід. п-ка, яким місц. українці прозивали тутешніх сак-

сонських солекопів із с. Вишково за їх нім. слово *schprachen* — “говорити”.

Шпряха — Тч, Хс. Пор. 1600: кр. *Jo. Spreka* — Теребля (Bélay 203); 1772: кр. *Mich. Sproch* — с. Липник (Ud-4 140). Пор. подібні п-ща у Польщі: *Sprach, Spracher, Spracha* (Rymut II 584). ◀ 1. П-ще могло виникнути з діал. слова *шпряха* — “спиця в колесі” (Гр IV 511). 2. Більш імовірно, що воно є фонет. вар. п-ща **Шпраха**, який постав унаслідок нерегулярного пом’якшення звука /р/, як у дієсл.-германізмі *ряховати з раховати*, тобто “рахувати”.

Шрүба — Лопухово. Пор. подібне п-ще *Šruba* в Польщі (Rymut II 584). ◀ Від місц. апел. *шрүба* — “шруб” (Хс), тобто *шурп*.

Штаєр — Колочава, Буштино. ◀ Від ойк. нім. пох. *штáєр* — “житель Штірії, тобто Верхньої Австрії”. Так Д. Молданова пояснює і чес. п-ще *Štajer* (Moldanová 238). На Зак у ХХ ст. *штáєрами* називали породу сильних коней-тягачів, завезених із Австрії, власне зі Штірії. Пор. ще хорв. п-ща *Štajer, Štajerac, Štajerec* (Leksik 657). 2. Те ж саме, що й *Шайгер* (Gottschald 472).

Штаїгер — Синевир. ◀ Від слц. сленгового *štajger* — “гірничий наглядач” (SSJ IV 447), що від нім. *Steiger* — “інженер гірничої справи” (Gottschald 172, Rymut II 482).

Штаїман — Чинадьово. ◀ Нім. п-ще *Steimann* або *Steinmann*, пряме зн. якого — “кам’яна людина” (Gottschald 473, Bahlow 483).

Штегура — Руське, Клячаново, Давидково. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Стегура*.

Штєйфан [*Штїйфан*] — Підвиноградів, Крива, Вишково. 1775: п-ще *Stefan* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від місц. укр. імені *Штефан* (≠ *Стефан*) у його мадяризованій вимові, тобто з наголосом на першому складі та з подовженням кореневого /e/ до ступеня /ий/.

Штелеханич — Вовковиї. — Див. **Штелиханич**.

Штелинь — Мж. Пор. 1715: кр. *Stellinez* (!) *Panku* — Колочава (Bélay 160). ◀ 1. Від п-ща **Штеля** + -инь. 2. Можливо, з нім. п-щ *Stählin* або *Stehling*, що виводиться з апел. *Stahl* — “сталь” (Gottschald 470, Bahlow 485, 488).

Штєлих — Лікіцари. П-ще *Stelich* є також у Польщі (Rymut II 482). ◀ 1. На думку К. Римути, пол. п-ще *Stelich*, як і п-ща *Sztela* та *Steliga*, походить від нім. ос. назви *Stell*, а та, своєю чергою, від апел. *Stell* — “пасовисько” або від *Stela* “надмогильний пам’ятник” (там само). 2. Від давньонім. *Stillirich*, що зі *Stillreich* — “дуже тихий, спокійний” (Gottschald 476).

Штелиха — Пр, Уж. ◀ Від п-ща **Штєлих** у формі род. відм.

Штелиханич — Вовковиї. ◀ Від андр. *Штелиханич* — “дружина **Штелихи**” + -ич.

Штєля [*Штїля*] — Мж, Уж. Пор. п-ща *Sztela, Sztelak, Sztelik, Szteliga* у Польщі (Rymut II 482). ◀ 1. Від укр. апел. *штиль* — “дерев’яний дрючок для переносування кіп сіна, соломи” (Гр IV 513), “топорище”, “ручка ціпа” (Он II 389). 2. Від серб.-хорв. апел. *штиља* — “велике веретено”.

Штєнь — Терново. П-ща *Szteni Szteńe* також у Польщі (Rymut II 481, 555). ◀ Від гуц. вар. імені *Штель* (укр. оф. *Степан*, рос. *Стенька*).

Штенівський — Порошково. ◀ Від антр. **Штен** + слов. суф. -овський.

Штенюк — Богдан, Ясиння. 1787: кр. *Szteniuk* — Новотин на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1607: *Steniewith Andri* — Мирча (UcC 104-8); 1787: *Szteniow* — Шевченкове, Княжолука на Бойк (ЙМ). ◀ Від діал. імені *Штель* чи *Штєньб* (оф. *Степан*) + -ук.

Штєньчук — Рх. ◀ Від антр. *Штель*, *Штєньб* (оф. *Степан*) + -чук.

Штєпа — Мукачів. П-ща *Sztepa* і *Sztepiuk* є також у Польщі (Rymut II 481). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Штена* (суч. оф. *Степан*), яке широко вживалося у XVI ст. (Осташ-3 83, Rymut II 481).

Штєпак — Ужгород. ◀ Від антр. **Штєпа** + ак.

Штєфан — Мала Копаня, Виноградів, Хуст. 1715: кр. *Alex. Steffan* — Фегерпоток (Bélay 140); 1738: *сыном своим Василеви и Шефанови* — Арданово (Микитас 68); 1763: кр. *Stefan* — Чєпа (Szabó 314); 1773: кр. *Stefan* — Минай (ПеПред 322); 1775: п-ще *Stéfan* — Рокосово (Szabó 454). ◀ Від місц. укр. або рум. імені *Stefan*, слц. *Štefan* чи хорв. *Štefan*, яким відповідає укр. оф. *Степан* (Šimundić 332).

Штефанєць [*Штефанїць*] — Пр, Мк, Уж. 1787: п-ще *Stefaniec* — Нижне на Бойк (ЙМ). На Подг лексема *Штефанєць* зафіксована 1659 р. (Bubak II 77). ◀ Від антр. **Штєфан** + -єць.

Штефанік — Дравці, Ужгород. 1819: п-ще *Stefanik* — Біличі на Бойк (ЙМ). ◀ Від **Штєфан** + -ик.

Штефанко — Ір, Вн. ◀ Укр. або слц. пестл. ім’я *Štefanko* (укр. *Степанко*).

Штефанович — Вишково. ◀ Від **Штєфан** + -ович. На Подг п-ще *Stefanowicz* фіксується 1677 р. (Bubak II 77).

Штефанівський [*Шчефанїський*] — Красна. ◀ Народн.-розмовний вар. п-ща підігнано під західнослов. п-щєву модель на -овський без переходу суфіксального /о/ в ін. монофтонг.

Штефанський [*Штефанський*] — Чинадьово. ◀ Від **Штєфан** + -ський.

Штефаньо — Ір. ◀ Укр., слц. або рум. ім'я *Штефан* підігнано під місц. укр. іменну модель на -ьо, як *Іваньо, Гаврильо*.

Штефанок — Рх, Уж. ◀ Від імені *Штефан* + -юк. Пор. 1745: сваяц. *Іоань Штефьцки* — Копинівці (ПаПо-І 163).

Штефаняк — Пр, Ір, Св. ◀ Від *Штефан* + -як.

Штефацко — Мукачів. Пор. 1745: сваяц. *Іоань Штефьцки* — Копинівці (ПаПо-І 163). ◀ Укр. утворення з суф. -ко від іменної основи *Štef(an)*, яка містить рум. демін. формант -af.

Штефель — Довге Поле. 1542: вл. *Jo. Sthepyl* — Ванцешті (Bélay 213); 1699: *Stefilko Vaszil* — Свалява (Maksay 570). ◀ Імовірно, нім. локальне (австр.) утворення з демін. суф. -el від антр. **Штефан**, **Штефій**. Пор. ще хорв. п-ще *Štefl* (Leksik 659).

Штефій — Хс. 1720: кр. *Lad Stepfil* — Вучкове (Belay 220). ◀ Від угор. розм. іменного вар. *Stefi*, що відповідає повному імені *István*, тобто *Штефан*.

Штефко — Уж, Св, Ір. У Польщі п-ще *Szefko* зафіксоване 1614 р. (Rymut II 481). ◀ Від слц. розм.-побут. вар. імені *Štefo, Štefan* — *Štefko* (SSJ VI 148, Majtán-Považaj 222) або від укр. його відповідника *Штефко* (Он II 389).

Штефура — Рх, Св, Тч. 1787: кр. *Stefura* — Карликів, Пилипець на Лемк (ЙМ), *Szefurko* — Смеречка на Бойк (ЙМ), ойк. *Штефурія* у сх. Слч. ◀ Від імені *Штефа*, тобто *Стенан*, + укр. або рум. суф. -ура (Iordan 437).

Штефуровський — Ужгород. 1716: сваяц. *Stefurovski Georgius* — (Лучкай 2002 176). ◀ 1. Від східнослц. ойк. *Штефурія* у його слц. звучанні *Štefurov* (Majtán 407) + -ський. 2. Від антр. **Штефура** + -овський без зміни суф. /о/.

Штефура́к [*Штефурек*] — Рх. ◀ Від антр. **Штефура** + -як.

Штефуца — Хс, Тч. ◀ Від іменної антропоснови *Штеф-* (укр. *Стенан*) + рум. демін. суф. -уца.

Штец — Мк, Св, Вн. 1456–1458: шл. *Jo. Siesz* — Біла Церква. ◀ Від укр. іменного вар. *Штець* (оф. *Стенан*) із подальшою диспалаталізацією кінцевого /ць/ під впливом сусідніх мов, для яких пом'якшена фонема /ць/ невластива.

Штецу́н — Тересва. П-ща *Stecun* і *Stecuka* є також у Польщі (Rymut II 408). ◀ Від антр. **Штец** + укр. атрибут. суф. -ун.

Штець — Тч, Хс, Мк, Пр, Уж, Вн, Ір. 1715: кр. *Lad. Stec* — Колочача (Bélay 160). Ім'я *Штець* у Карпатах фіксується й раніше. Пор. 1677: кенез *Klucskovics Stecs* — Н.Ворота (LehBer 791).

Штецько — Вишково. П-ще *Stecsko* на території Польщі фіксують 1436 р. (Rymut II 480). ◀ Від антр. **Штець** + -ко.

Штечу́к — Рахів, Костилівка. ◀ Від антр. **Штець** або **Штецько** + -юк.

Штібель [*Штібіль*], -бля — Вб, Пр. Серед поляків уже з XV ст. вживається п-ще *S(z)tebel* (SSNO V 328), а пізніше — п-ща *Sztybel, Sztybel* (Rymut II 501). ◀ 1. Нім. п-ще *Stobel*, що від імені *Stüdbald*, де *stüde* — “міцний”, “тупий” (Gottschald 475), або від ос. назви *Styebel* “чобіт” (Rymut II 501). 2. Від слц. діал. *štebel* — “щабель”, “поперечний кілок у драбині” (SSJ IV 451). Пор. ще укр. діал. *штіба* — “палиця, посох, жердина” (Ж-Н 1099). 3. Від рум. п-ща *Šteblea*, яке Й.Йордан виводить із апел. *steblä* — “стебло” (Iordan 436, Чопей 433).

Штіл — Антонівка, Худльово. ◀ Нім. п-ще від апел. *Stiel* — “держак”, “рукоятка”. Пор. подг. п-ща 1603 р. *Sztyl* і *Sztylak*, які Й.Бубак виводить з апел. *sztyl, sztil* — “держак молотка” (Bubak II 93).

Штілюк — Розтока. ◀ 1. Від антр. **Штіля** + -ук. 2. Від антр. **Штіл** + -юк.

Штіма — Мк. 1787: п-ще *Sztyma* — Поляна і Середнє Мале на Лемк та *Sztyt* у с. Лопушна на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. діал. *штім* — “волосся людини”, “дрібна шерсть” (Гр IV 33), “груба вовна” (Vincsenz 494) у формі род. відм. 2. Від молд. міфоніма *штіме* — “істота з обличчям жінки, що охороняє хату і подвір'я” (Scurtu 501), “злий дух, нечиста сила”.

Штіма́к — Пр, Уж, Мк, Св. Пор. ще гуц. п-ща *Sztymiak* і *Sztymiuk* (Vincsenz 494). ◀ Від місц. апел. *штімма́к* — “куций хвіст” (Волосянка).

Штімац — Ужгород, Мукачів. ◀ Українізований вар. п-ща *Штімац*, дуже поширений у Хорватії (Leksik 661). Від тієї ж антропоснови, що й п-ще **Штіма**, але з хорв. демін. суф. -ac, що відповідає укр. суф. -ець.

Шті́глинець, -ниця — Чинадьово, Н.Грабівниця, Свалява. ◀ 1. Від місц. угор. діал. *stiglinc* — назва птаха “циглик”, уживаного й українцями півд. р-нів Зак. 2. Можливо, фонетично мадяризований дериват п-ща *Штєклицець*, що міг постати на основі п-ща *Штєклія/Штїкля*.

Шті́ліха — Уж. На території Польщі у XIV ст. функціонували п-ща *Sülle, Styлле* (SSNO V 331). ◀ 1. Нім. п-ще від апел. *Sillich* — “тихоня”, що зі *still* — “тихий”. 2. Фонет. вар. п-ща **Ште́ліха**.

Штруби́нець †. 1715: кр. *Jura Strubenicz* (!) — Дубове (Bélay 137). ◀ Імовірно, графічне спотворення п-ща **Шкробілиць**.

Штү́глинець, -ниця — Вл, Мк. Пор. 1787: *Sztoğlyn* — Розлуч, Шум'яч, *Sztoğryn* — Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ Від ос. назви *Штү́гля*, що з бойк. апел. *штү́гля* — “протез, милиця” (Он II 391).

Шту́лер [і Шту́ллер] — Св, Мк, Пр. На території Польщі п-ща *S(z)tular, S(z)tulor* виступає 1387 р. (SSNO V 333). ◀ Від нім. *Stuhler* — “той, що виготовляє стільці”.

Шу́ба — Вн, Рх. 1456: гор. *Suba* — Кимпунг (Bélay 148); 1567: *Suba* — Сасово (Szabó 480); 1622: кр. *Suba* — Підгірне (Szabó 445); 1787: *Szuba* — Костарівці, Поляни на Лемк (ЙМ). У Польщі *Dobeslao Szuba* згадується 1386 р. (SSNO V 335). ◀ Від укр. або рум. назви верхнього жіночого одягу *шуба* (Гр IV 517, Karaš 140).

Шубанич †. 1720: кр. *Pe. Subanics* — Келечин (Bélay 162). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від місц. андр. *Шубаля* — “дружина Шуби”.

Шубелка — Оріховиця. ◀ І. Імовірно, фонет. вар. п-ща *Шубелка*. 2. Пол. п-ща *Szubelka, Szubelko*, які К.Римуг пов'язує з апел. *szuba* (Rymut II 557).

Шуберт — Міжгір'я, Хуст. П-ще *Šubert* поширене в Хорватії (Leksik 664), а в Польщі має багато носіїв з XV ст. (SSNO V 335). ◀ Нім. п-ще від назви професії шевця — *Schubert*, що з давньовірхньонім. *Scouh* “черевик” + *Wurte* — “швець” (Moldanová 242).

Шубець, -бця — див. **Шубе́ць**.

Шубе́ць, -бця — Св, Мк. 1648: *Subicz Danko*, а 1699 — *Schubecz Fedur* — Свалява (Maksay 518, 560). ◀ Можливо, від антр. **Шу́ба**, але нетипова валентність суф. *-ець* при основах на *-а*, збереження кореневого наголосу, а головне — твердість фінального /ш/ ставлять під сумнів таке припущення.

Шубік — Бистриця. П-ще *Szubik* є і в ком. Бігар (ПеПред 319). ◀ Від **Шу́ба** + *-ик*.

Шу́га — Чопівці. ◀ Від укр. апел. *шуга́* — “перший лід” (Гр IV 517).

Шуга́й — Угтя, Уголька. 1704: кр. *Sohai János* — Жнятино (HodGens 16); 1787: *Szuhaj, Szuchala* — Розлуч на Бойк (ЙМ). ◀ Від західнослов. ос. назви *шугай* — “парубок”. Пор. подг. п-ще *Szuchaj* з 1793 р., яке Й.Бубак виводить із пол. *szuchaj, siuhaj* — “парубок” (Bubak II 94). Пор. укр. діал. *шуга́й* — “парубок”, “коханець” (Чопей 434), “молода людина”, що зі слц. *šuhaj* (Гр IV 517).

Шуга́йда — Довге, Сімир, Сіль, Ужгород. 1715: кріпаки *Ge., St. Suhajda* — Рипинний, *Alex. Siuhajda* (!) — Березово (Bélay 184); 1760: протоігумен *Suhajda Makár* — Грушово (HodTör 847), він же *Макарий Шугайда* — протоігумен — XVII–XVIII ст. (ЛелПам 93–95); 1773: присяжний *Joannes Suhajda* — Визниця (Удварі-2 306). ◀ Можливо, від дієсл. *шуга́ти*, що вживається в таких зн., як “літати, створюючи шум”, “ходити великими кроками” та ін. (Гр IV 517), + *-айда*.

Шукаль, -ля — Вб, Пр, Уж. 1787: п-ще *Sukał* — Бітля, *Szukadl* (!) — Побук на Бойк (ЙМ). ◀ На Подг п-ща *Szukalski* і *Szukała* зафіксовані 1665 р. Й.Бубак виводить їх із дієсл. *szukać* — “шукати” (Bubak II 94). П-ще наявне також у ін. регіонах Польщі (Rymut II 558). На Ужгородщині всіх жителів с. Горяни прозивають *шукальми*, але дієсл. *шукати* для цієї місцевості є неологізмом.

Шу́ла — В.Ремети, Бородівка. 1514: кр. *Shola* — Кішгийрче (Szabó 390), а 1715 — кр. *Sólla* — Черна (ПеПред 316). Пор. 1787: п-ще *Sulyak* — Виноградів (Szabó 425). П-ще козака *Олекси Шули* згадується 1649 р. в реєстрах війська запор. (Чигиринський полк). 1787 р. в 17 селах гал. Лемк називається 10 п-щ із твірною основою *Шул*: *Szuliga (Suliga), Szulik, Szulicz, Szulisz, Szulowicz, Szulusz, Szulak, Szul, Szul* (Красовський 170). А на Бойк. того ж року зафіксовані п-ща *Szulak, Sulczyk, Szuluk* (ЙМ). ◀ І. Від давньоукр. апел. *шула* — “стовп в огорожі або в стіні будинку, до назв якогокладаються горизонтальні дошки” (Гр IV 517). 2. Від прикм. *шулий* — “шутий” (Ж-Н 1101), який відповідає угор. слов'янізму *sula* — “коротковухий” (KlncSz 818). 3. П-ще *Šula* у чехів виводять із чес. дієсл. *šulit* — “обраховувати, обманювати”, а також від діал. назви риби *šula* (Moldanová 242). 4. Від нім. п-ща *Schula*, що з *Schüler* — “учень, школяр” (Gottschald 448). 5. Рум. п-ще *Šula* виводять із мадяризму *sula* — “горбатий” (Iordan 438). Враховуючи ареал поширеності антропооснови і давність перших письмових фіксацій п-ща, доходимо висновку, що п-ще **Шу́ла**, як і його фонет. відповідники *Сула* та *Сул* (див. Rymut II 507), походять від давньослов. двоосновного імені на зразок *Сулимирь, Сулиславь*.

Шула́к — Річка. 1787: п-ще *Sulyak* — Виноградів (Szabó 425); 1787: *Szulak* — Суковите на Лемк і Созань на Бойк (ЙМ). ◀ Від антропооснови *Шул-*, що у п-щах **Шу́ла**, **Шул**, + *-ак*.

Шулéвка — Вл, Вб. 1820: п-ще *Szulewka* — Смільник на Лемк (ФМ). ◀ Від тієї ж основи, що й **Шу́ла**, **Шула́к**, а точніше — від м'якого вар. антропооснови, наявного у п-щах XVIII ст. *Szul, Szuluk*, за допомогою рідкісного суф. *-евка*.

Шулéнта — Тур'я Пасіка. ◀ Пол. утворення від антропооснови *Szula* з давнім суф. *-ęta* зі збереженням носового /ę/, що мало б відповідати укр. рефлексу *Шулянта*. П-ще *Šulenta* є і в Хорватії (Leksik 665), а в Польщі антр. *Sulęta, Sulenta, Sulętkowicz* зафіксовані в XIII ст. (Rymut II 506).

Шу́линець [*Шу́линець*], *-ниця* — Іза, Хуст. 1787: п-ще *Szulyniec* — Н.Висоцьке на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Шу́ла** + *-инець*.

Шумне́гра — Рх. ◀ Зі слц. словосполучення *šumne* — “гарно” + дієсл. *hrá* — “грає”, але в слов. антропонімії така модель не належить до продуктивних. Польські ономасти засвідчили п-ще *Szumigrāj* (Rymut II 552).

Шу́мський — Вл. ◀ 1. На відміну від лемк. п-ща *Szumilas* 1787 р. (Красовський 170), перший компонент якого однозначно віддієсл. (пор. *шуміти*), майже у всіх бойк. п-щах тих часів (*Szumelak, Szumilak, Szumej, Szumejow, Szumka*) та в суч. гуц. п-щах (*Szumej, Szumejuk, Szumejczuk*) твірна основа п-ща — відіменна і представляє ім. шум в одному з тих восьми зн., які перелічують Б.Грінченко та М.Онишкевич (Гр IV 518, Он II 391). 2. Від ім. *шўма* — “піна” (Он II 392). 3. Найлегше виводиться п-ще з ойк. *Шуми* (Тернопільська та Вінницька обл.).

Шуидорюк — Рх. ◀ Фонет. вар. п-ща **Шуидорюк**.

Шуидорюк — Вишково. ◀ Можливо, деформований вар. антропооснови **Шандор** + -юк під впливом рум. п-щ на зразок *Šāndruc, Šandru* (< *Alexandru* — Const 154).

Шу́нинець [*Шўнинець*], -ниця — Міжгір'я. Пор. 1787: п-ще *Szulucz* — Нижнє на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Імовірно, від болг. або серб. жін. імені *Шўна*, яке відповідає чол. вар. *Шўно* (≅ *Рахут, Ташу, Пахун* — Грк 213, Илчев 561), + -инець. 2. Від місц. укр. експрес. апл. *шўня* — “тихоня, хитрун” (Ужан, Мк) + -инець.

Шупляк — див. **Шопляк**.

Шурдюк — Міжгір'я. Пор. 1787: п-ще *Szurda* — Вислік Вел., *Szurdey* — Ожина на Лемк (ЙМ). ◀ 1. Від угор. ос. імені тюрк. пох. *Surd*, апл. зн. якого — “гідний, поважний” (Hajdú 87), + -юк. 2. Від болг. діал. *шурд* — “дурний” + -юк. 3. Фонет. видозміна п-ща **Сурдюк**.

Шурківський — Н.Ворота. П-ще *Szurko* є в Польщі, а виводять його з апл. *szurk* “задержуватий хлопець” (Rymut II 560). Пор. 1787: *Szurcio* — Воля, Яворове на Лемк. ◀ 1. Імовірно, від пол. чол. імені *Szurek, Szurko* — (SSNO V 337) або від п-ща *Шурко* (див. Редько 245), що зазнало фонет. видозміни /ш/ на /ч/, + -овський. Можливо, це перенесення готового старопол. п-ща XV ст. *Szurkowski* в укр. середовище. 2. Від болг. чол. імені *Шурко*, що з *Шурьо* (Илчев 561), + -овський.

Шуст †. 1585: кр. *Markus Suzt*, а 1673 — *Markus Suzt* — Кричово (Bélay 170); 1592: кріпаки *Fr., Hel. Süzt* — Чумальово (Bélay 133). Антр. *Szuzt* згадується у Польщі 1303 р. (Rymut II 561), а ім'я *Нсшустъ* — у Сербії в XIV ст. (ГркРеч 141). Нині в Хорватії є п-ще *Šustić* (Leksik 666) ◀ Імовірно, давнє регресивне

віддієсл. утворення, яке пол. мовою означає “шелест”, “трепет”, “шум”.

Шўста — Вл, Хс, Ір, Мк. 1695: кр. *Jac. Sust*, а 1715 — *Susztya* — Чумальово (Bélay 133); 1682: *Susta Prokup Hricz* — Смирки (UeIC 88-59); 1673: кр. *Markus Suszt* — Кричово (Bélay 170); 1701: вікарій *Paulo Suszta* — Мукачів (HodOkt 402); 1704: кр. *Suszta pap Laszłó* — гуклівський св'ящ. (HodGens 12). У 1787 і 1819 роках п-ща *Szuztka, Szuztiko* та *Szuztiak* фіксують на Бойк і Лемк (ЙМ і ФМ). ◀ 1. Регресивне утворення від укр. дієсл. *шўстати* — “гасати, сновигати” (Ужан), “облуплювати, облущувати” (Гр IV 520) чи від пол. *szustać* — “робити стрибки” (пор. старопол. п-ща XIV–XV ст. *Szuzt, Szuzstek*, відбиті у SSNO V 33). 2. Від пол. або укр. діал. *шўстка* — “якась монета” (Ж-Н 1102). Цю версію підкріплюють записи п-щ *Szuztka, Szuztka* і *Szuztiko* 1787 р. з бойк. с. Семичів (ЙМ). 3. Від непідтвердженого південнослов. імені *Нсшуст*, яке згадується в хорв. пам'ятці XV ст. (ГркРеч 131). Цю версію підтверджує наявність п-щ *Šusta, Šustić* серед хорватів (Leksik 666).

Шустай †. 1775: п-ще *Susztya* — Дяково (Szabó 411). ◀ Від антр. **Шўста** + суф. -ай.

Шўстер — Вел.Бичків. ◀ Від поширеного в укр. мові германізму *шустер* — “швець” (Зак), що з нім. п-ща *Schuster* (Bahlow 463). Є також у Чехії та Слч. У Польщі лексема *Schuster* виступає п-щом з XV ст. (SSNO V 337).

Шўстур — Хс, Тч. ◀ Від місц. апл. *шўстур* — “швець” (Хс).

Шустяк †. 1707: *исромонах Герасим Шустякъ* — Драгово (ПаПо-2 14). ◀ Укр. утворення з суф. -як від антр. **Шуст** або **Шўста**.

Шутак — Мж, Хс. 1720: кр. *Lad. Sutak* — Ясіння (Bélay 167). 1787 р. п-ща *Szutak, Szuta, Szutowicz, Szutiak, Szuciak* фіксуються на Лемк (Красовський 170), а в XVII–XVIII ст. багато споріднених п-щ із основою *Шум-* називаються на Зак. Пор. 1570: кр. *Mathe Süh* — Келечин (Bélay 162). ◀ 1. Укр. утворення з суф. -ак від прикм. *шўтий* — “безрогий”, “безвухий”, “коротковухий”, “людина з фізичною або душевною вадою” (Илчев 62), наявного в усіх мовах Карп.-Дун. ареалу (Грк 520, Он II 392, Ж-Н I 102, Bubak 95, KnieSz 482–483), або від угор. *suta* — “куций” (Kázmér 951). 2. Від готового місц. апл. *шутак* — “безволоса або коротковолоса людина” (Вн). 3. Від болг. *шутак* — “блазень” (Илчев 562). Пор. ще п-ще *Šutak* у хорватів (Leksik 667).

Шутанич — Вишково, Костринська Розтока. ◀ Від андр. *Шутанія* — “дружина *Шўти*” + -ич. 1602 р. п-ще *Шута* фіксується в Горянах (UeIC

104-8), а 1787 — в Радоціні на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ща *Sutovicz* та *Sutanicz* із Вл та Св XVII ст. (Maksay 541, 543, 602, LehBer 65).

Шу́тій — Мк, Ір. ◀ Від прикм. *шутій* (див. **Шутáк**) або від п-ща *Шу́та* (див. **Шутáнич**).

Шу́тка — Ір, Вн, Мк. 1773, 1775: п-ще *St. Sutka* — Новоселиця на Вн (ПеПред 315, Szabó 476). У Польщі п-ще *Szutka* згадується 1441 р. (Rymut II 561). ◀ 1. Від укр. апел. *шутка* — “ягнятко” (Гр IV 52). 2. Від апел. *шутка* — “пухнаста сережка верби” (там само).

Шутко́ — Хс, Вн, Ір. 1551: гор. *St. Sutko* — Хуст (Bélay 151); 1660: кр. *Sutko Demeter*, а 1715 — кр. *Sutko Timko* — Ізки (Bélay 155). П-ще *Szutko* є і в Польщі (Rymut II 561). ◀ 1. Морфол. видозміна п-ща **Шу́тка**. 2. Дериват із суф. *-ко* від місц. укр. прикм. *шутій* — “безвухий, безволосий” (Гр. IV 520).

Шутя́к — Уж, Вб, Хс. 1618: кр. *Iwan Sutyak* — Мала Ядлова (Mars 73); 1688: кр. *Герасим Шутяк* — Драгово (ПаПо-І 156); 1787: кр. *Szutiak, Szuciak* — Воля Сенькова, Смеречка на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від прикм. *шутій* — “людина з усунутим волоссям” (Гр IV 520) + *-ак*. 2. Від укр. діал. *шутя́к* — “жартівник”, “придворний блазень” (Ж-Н 1002).

Шу́фрїч — Вл, Мк. 1542: вл. *Lad. Swffrygh* (!) — В.Селище (Bélay 196). Пор. п-ща 1787 р. *Szufryn, Szufran* із лемк. с. Сторожі та п-ща того ж року *Szufron, Szufran* із бойк. с. Бітля (ЙМ), а також п-ща *Szyfran, Szupryn* з ін. регіонів Польщі (Rymut II 459). ◀ Укр. утворення з суф. *-ич* від незазв’язаної основи *Шу́фрїя*, яка представляє зрумунизований вар. календ. імені гр. пох. *Софрон* чи *Супрун* (пор.

рум. п-ще *Sofron* (Const 154), а також угор. ойк. *Sopron*).

Шу́ха — Микулівці, Щасливе. Пор. 1787: *Szuchan, Szuchon* — Костарівці на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, від місц. назви одиниці довжини *шух* або від назви міри дров (Гр IV 520).

Шухáйда — Тур’я Поляна. ◀ Фонет. вар. п-ща **Шугáйда**, що виник через пол. діал. незрозуміння звуків /h/ та /ch/.

Шушкó — Гусний, Ужгород. 1787: *Szuszko* — Хащованя, *Szuszkwicz* — Звір на Бойк (ЙМ). П-ще *Szuszko* є в Польщі (Rymut II 510), а *Шушкевич* — у Білорусі. ◀ 1. Від давньослов. імені *Шушко*, яке у сербів зафіксоване XIV ст., а походить від п-ка *Шуша* — “людина, яка шушукає, шепче” (ГркРеч 195). Пор. ще болг. здр. ім’я *Шу́шко* від *Шуше* (Илчев 562) і пол. п-ще *Szuszko* (Rymut II 510). 2. Асимілятивна видозміна п-ща **Сушкó**.

Шу́шман — Кваси, Ділове. 1459: *Исаия Шоушманович* — Сучава (ССУМ II 567); 1470: *папоу Барсоу комисоу и братоу сго Шоушманову* — Сучава (ССУМ II 567); 1484: *Шушман Иванко Олошич* — Брацлав (Мовознавство. — 1974. № 6. — С. 40); 1548: шл. *Dem. Susman* — Угля (Bélay 210). ◀ 1. Болг. ім’я *Шушман*, яке є фонет. вар. імені середньоболг. володарів *Шишман* (Илчев 562, 557; див. ще Грк 213, Jordan 434). 2. Пол. п-ща *Szuszman* і *Susman*, які походять від нім. ос. назви *Süßmann*, а та — від середньовісхонім. прикм. *süeze* — “милий, солодкий” (Rymut II 509).

Шушні́к — Нова Стужиця. ◀ Від місц. апел. *шушні́к* — “сушняк, хмиз” (Гр IV 520, 234).

Шушúра — В.Гейвіці. ◀ Із антр. **Шошúра**.

Щ

Щава †. 1771: кр. *Scsava Vaszily* — с. Ізки (Ud-5 36); 1773: присяжний *Joannes Scsava* — Голубине (Ud-5 46). ◀ 1. Від апел. *щавá* “щавель” (Гр IV 522). 2. Від апел. *щавá* “кисла рідина”, “оцет”, “кисла мінеральна вода” (Гр. IV 522).

Щадéй [*Щадій*], *-ей* — Мк, Хс, Ір, Вн, Тч, Св. 1215: *Scaden* (!) — півн.-сх. Угорщина (RegVar 203). Пор. 1437: *Valentinus Sthedak* — Мала Поруба (Nagy-2 324); 1715: кріпаки *Gr, Jo, Sam. Stadey* — Студений (Bélay 145); XVIII ст.: *Scade Szauka, Luda, Petro* — В.Студений (Dezsb 22, 23). З XVII ст. антропооснова *Щад-* фіксується на півн. схилах Карпат. Пор. 1787: п-ща *Szczadey, Szczadyn* — Славське на Бойк, 1608 — п-ще *Oszeda* на Подг (Bubak II 14). ◀ 1. Від укр. ан-

тропооснови *Щада*, співвідносно́ї з дієсл. *щадити* — “берегти, оберігати, зберегти, економити” (пор. ще закарпатоукр. *щадный* — “ощадний” — Чопей 434), серб. *штeдa* — “охорона”, а можливо, й з укр. *нащадок*, що з *на-с-чад-ьк*, + *-ей*. Пор. ще чес. антр. *Nešćada* (SvoSta 49) і рос. п-ще *Щадов*. 2. Аналогічні пол. п-ща *Szczadzaj, Szczadzina, Szczadz...* К.Римут виводить п-ще зі старопол. апел. *szczad* — “залишок”, “решта” (Rymut II 526).

Щадóвич †. 1649: кріпаки *Ivan, Pe. Sczudowicz* — Тюшка (Bélay 209). ◀ Укр. утворення з суф. *-ович* від антропооснови *Щад* або *Щáда*.

Щелéпа — Річка. Пишуть **Шелéпа**. ◀ Від апел. *щелéпа* — “вилиця, щока” (Ж-Н 1104).

Щему́р — Голятин, Майдан, Сойми. ◀ Можливо, від болг. діал. *цим* — “дрібна, низької якості вовна” (Илчев 563) + рідкісний атрибут. суф. -ур, як у п-щах моделі **Ганю́р, Савчу́р**.

Щепáк — Баранинци. 1787: п-ще *Szczerpak* — Дидна на Лемк (ЙМ). У Польщі п-ще *Szczerpak* згадується 1385 р. (SSNO V 284). ◀ 1. Від чол. імені *Щени*, що з *Šepa* (укр. оф. *Степанг*, пор. хорв. *Šepa* — Šimundić 331, пол. оф. *Szczerpan*), + -ак. У пам’ятках пол. мови п-ще *Szczerpa* фіксується з XIV ст., а п-ще *Szczerpan* — з XIII (SSNO V 284). 2. Від укр. апел. *ципáк* — “щипавка” (Гр IV 525) або від пол. *szczerpak* — “той, хто прищеплює” (Rymut II 357).

Ще́рба — Мк, Рх, Св, Пр. Пор. 1496: *присылать своих послов... до Юря Щербича* — б.м.н. (ССУМ II 568); 1607: *Scerba Artim iudex* — Вел.Березний (UetC 104-8); 1653: *повтарь Щерба Иван* — Ком’яти (Стрипський 61); 1678: кр. *Cserb (!) Ivan* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1787: *Szczerba* — Боднарка, Завадка Руська, Лупків та ін. на Лемк, *Szczyrba* — Кам’янка на Бойк (ЙМ). Багато п-щ із коренем *щерб-* зафіксовано на поч. XX ст. у гуцулів (Vincenz 479). З поч. XVII ст. п-ще *Szczerba* фіксується на Подг (Bubak II 88). Найдавніші записи п-ща *Szczyrba* в різних його графічних вар. на території Польщі датовані початком XIV ст. (SSNO V 297). ◀ Давньослов. лексема *щьрб* — “щербатий, вищерблений, щербина, забулина, шкода” (Гр II 524, СУМ XI 582; пор. ще рум. *şrb*, серб. *штрб* — “т. с.”), яка у формі род. відм. давно стала власним ос. ім’ям (Грк 212).

Ще́рбáк — Боронява. 1682: *Serbak Andris* — Заричово (UetC 88-59); 1733: кр. *Cserbak* — Га-чава (ПеПред 323). У пам’ятках старопол. п-ще *Szczyrbak* згадується 1486 р. (SSNO V 297). ◀ 1. Від антр. **Ще́рба** + -ак. 2. Від апел. *щербáк* — “той, у кого бракує зубів”, “з вищербленими краями” (СУМ VI 582). 3. Від назви рослини *щербáк* (Гр IV 524).

Ще́рба́н — Рх, Хс, Вн, Ір, Мк. 1648: *Scerban Ihnad* — Котельниця (Maksay 544). ◀ 1. Від антр. **Ще́рба** + -ан. Пор. ще п-ща 1787: *Szczerban* — Бусовисько, *Szczerbanowicz* — Орявчик, *Szczerbaniak* — на Бойк, *Szczerbanowski* — Щербанівка, *Szczerbik* — Роп’янка, *Szczerbiuk* — Пельня, *Szczerbiak* — Дарів на Лемк (Красовський 171). 2. Від апел. *щербáн* — “посудина з вищербленим краєм” (Гр IV 524, Ж-Н 1105).

Ще́рба́ник †. 1649: кр. *Scerbanik Simon* — Бедевля (Bélay 126). ◀ Від антр. **Ще́рба́н** + -ник.

Ще́рба́нич — Вб, Пр. ◀ Від андр. *Ще́рба́ни* — “дружина **Ще́рби**” + -ич.

Ще́рбе́й [*Ще́рбу́й*], -ея — Вл. 1773: староста *Styerbei Pavel* — с. Збини (Удвари-2 306). Пор.

1787: п-ще *Szczerby*, а род. відм. — *Szczerbego (!)* — Скриня на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від місц. апел. *щербéй/щербу́й* — “щербавий” (Он II 295), “людина без двох-трьох передніх зубів” (Вл). 2. Від антр. **Ще́рба** + -ей.

Ще́рбівський †. 1648: кр. *Tinko Serbüczkj (!)* — с. Ганьковиця (Maksay 527). ◀ Укр. прикм. від ойк. *Ще́рбовець*, що від антр. **Ще́рба**.

Ще́рбка †. 1726: свяц. *Georgius Scserbka* — Заріччя (Лучкай 16. — С. 202). ◀ Від антр. **Ще́рба** + суф. -ка.

Ще́фану́ський — Красна. ◀ Від місц. укр. вар. імені *Ще́фан* (оф. *Степан* — Он II 395) + місц. суф. -у́ський, що відповідає загальноукр. -івський. Пор. ім’я *Ще́фанг* за 1403 р. (ССУМ II 569); 1745: *Ще́фанг прозвиском Мучичка* — Гукливий (Яворск 211). Пор. ще болг. ім’я *Ще́фан*.

Ще́фко́ — Лисичово. ◀ З місц. укр. ос. імені *Ще́фко́* (оф. *Стефан*). Див. **Ште́фко́**.

Щир †. 1713: *ісромонах Шосиф Щир* — Вільхівці (ПаПо-3 15). ◀ Правдоподібно, нечленний прикм. до повної форми *щирий*.

Щире́цький [*Щирі́цький*], -кого — Вл, Мк. 1674, 1680: *Щирецькии* — Суха (Сах 73). ◀ Від ойк. *Щире́ць*, що на Льв, + -ський.

Що́бак — Вб, Пр, Вл, Мж. 1715: кр. *Scsobak Ivan* — Ізки (Bélay 155); 1819: *Szczobak* — Виців на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від місц. апел. *щобáк*, яким закарп. долиняни прозивають верховинців, зокрема жителів Воловеччини, за вживання ними сполучників *що* та *щоб* (Чопей 435). 2. Фонет. видозміна пол. п-ща *Szczubak*, утвореного від *Szczub* (останній зафіксовано в Польщі 1666 р.) за допомогою суф. -ак. Апел. значення лексеми *щуб* — “щука” (Rymut II 529).

Що́ка — Ір, Мк. Пор. 1226: *Sceca impetitor* — ом. Békés (RegVar 219); 1462: *циган Шока ись чел’вдою* — Сучава (ССУМ II 561); 1773: кр. *Szsoka* — Пеніслек у ком. Сатмар (ПеПред 318); 1787: *Szczecko* — В.Гусине, *Szczekun* — Мита, Криве, *Naszczoczycz* — Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від укр. апел. *щока́* “частина обличчя”, “вилиця” (СУМ XI 604; Karaš 95) або старопол. *szczoka* — “нижня щелепа” (Rcczek 483). 2. Від бойк. *що́ка* або *пащэ́ка* — “частина сничок у візках, у яку закладають орчик або штельвагу” (Он II 396, Он I 481), “вилоподібна накладка на волячому дишлі”, “частина якогось пристрою, механізму” (СУМ XI 604).

Що́кало — Негровець. ◀ П-ще виникло як індивід. п-ко, присвоєне людині за вживання нею невластивого для місцевості питального займ. *що*, подібно до п-к *В’ячало, Гáккло, Кúккло* та ін.

Щорбан — Поляна. ◀ П-ще виникло як гіперкоректний вар. п-ща **Шорбан**.

Щубелка — Уж. Пор. XV ст.: пол. п-ща *Szczubiel, Szczubielka* (SSNO V 203), які сформувались на основі діал. апел. *szczubel* “щупак, самець щуки” (Rymut II 529). ◀ Від пол. апел. *szczubel* — “щупак” + формант *-ко* з подальшою його зміною на *-ка*.

Щубер — В.Студений. Пор. 1787: *Czuber* — Воля Сенькова на Лемк (ЙМ). ◀ Імовірно, гіперизм до місц. германізму *uŋber* — “заслінка, якою перекривається вихід із печі до комина” (Зак).

Щур — Мж, Пр. Мк. Пор. *Fr. Sur* (!) — Рипинний (Bélay 184); пор. 1751: *Styurko György* — руський крелик у *Триаві* (Hajnal I–II 21); 1773: кр. *Stsur Alexa* — Келечин (ПеПред 310); пор. 1775: п-ще *Sturowics* — Бекень у ком. Саболч (Szabó 302); 1776: *Гафа Щурапа* — Черник (Метрика); 1787: п-ща *Szczur, Szczurek, Szczurko* — на Лемк

(Красовський 171), *Szczur, Szczuryk, Szczurow, Szczurovicz* — Новотин, Волосянка, Лавочне та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від апел. *щур* узн. “предок, пращур” або узн. “приблуда, зайда” (Ж-Н 1108). 2. Від назви гризуна *щур* — “пацюк”.

Щурович †. 1775: п-ще *Sturowics* — Бекень у ком. Уг. (Szabó 302). ◀ Укр. патр. із суф. *-ович* від антр. **Щур**.

Щутур — Буковець. Пор. 1715: кр. *Stutur Vaszil* — Буковець (Bélay 132). ◀ Пох. — нез'ясоване.

Щуфан — Боронява. ◀ Фонет. видозміна п-ща чол. імені п-ща *Щэфан/Штэфан*.

Щуфань, -ня — Кошешово, Липча, Липовець. ◀ Нерегулярна видозміна чол. імені *Щуфан*, здійснена під впливом угор. вимови.

Щучканич †. 1715: кр. *Stucskanics Stefan* — Буковець (Bélay 132). ◀ Від андр. *Щучкаля* — “дружина *Щучки*” + *-ич*.

Ю

Югас [рідше — **Югáс**] — Уж, Мк, Вн, Хс, Тч. 1572: *Andr. Juhaz* — Хуст (Bélay 151); 1577: п-ще *Juhaz* — Карачин (Szabó 379); 1600: кр. *Juhaz Kozma* — Дулово (Bélay 138); 1605: *Jac. Juhaz* — Чумальово (Bélay 133); 1618: кр. *Iwan Juhasz* — Раковець на Маковиці (Mars 85); 1787: п-ще *Juchas* — Вислочок, Шкляри на Лемк (ЙМ). П-ще поширене також у Польщі (Rymut 353) та Хорватії (Leksik 268). ◀ Від місц. укр. ос. назви *югáс* — “вівчар”, що з угор. апел. *juhász* — “т. с.”.

Юга (!) 1542: власник *Jo Juga* — В.Селище (Bélay 196). ◀ Від півд.-слов. чол. імені *Juga* або *Jugo* (Štimundić 166).

Юда — Рахів. 1572: кр. *Lad. Yuda* — В.Ворота (УстС 53-13). У поляків ім'я *Juda* функціонує як п-ще з XV ст. (SSNO II 496). ◀ Від рідкісного бібл. імені *Juda* (ВІЛ 261).

Юдик — Уж. Пор. 1628: шл. *Judica* — Коньга (Bélay 165); пор. 1787: п-ще *Judak* — Тисовиця на Бойк (ЙМ), гуц. п-ща XX ст. *Juda, Judak* (Vincsz 532). ◀ Від антр. **Юда** + *-ик*.

Юдичак — Мк. ◀ Від антр. **Юдик** + *-як*.

Юзьо [дав. — **Юзьові**] — Пр. Пор. 1787: п-ща — *Juziow, Juzowski* — Корчів, Сможе, Н.Синьовидне на Бойк (ЙМ). ◀ Від гал. розм. вар. укр. імені *Юзьо*, що відповидає пол. імені *Józef* (укр. оф. *Йосип*), власне — пол. розм. ім'я *Južo*.

Юра — Уж. 1479: *Jura* — Сучава (ССУМ II 574); 1678: *Berdar Jura* — Вел.Бичків (Bélay 129). Пор. ще 1547: кр. *Andr. Jur* — Бербешті (Bélay

124); 1605: *Lacz. Jur*, а 1678 — *Melnik Jur, Udud Jur, Vaskovicz Jur* — Вел.Бичків (Bélay 128). ◀ 1. Від укр. розм. імені *Юра* (оф. *Юрій*). На території Польщі ім'я *Jura* як п-ще також засвідчується здавна (SSNO II 501). 2. Від чол. імені *Юр* (у формі род. відм.), яке на Рх широко живається дотепер.

Юрак — Рх, Ір, Мк. 1437: *Gregorius filius Gyurak* — Ремети (Nagy-2338). П-ще поширене також у Польщі (Rymut 349), де засвідчується з 1427 р. (SSNO II 502), та в Хорватії (Leksik 269). ◀ Від укр. розм. вар. імені *Юр* чи *Юра* (оф. *Юрій*) + *-ак*.

Юранок — Рх. ◀ Від антр. *Юран*, що з імені *Юра* або *Юр*, + *-ок*. П-ще *Юран* відоме на території Польщі та Хорватії (Rymut 349, Leksik 269).

Юраш — Мж, Хс, Тч, Рх, Св. 1715: кр. *Lad. Jurass* — Криве (Bélay 164); 1787: п-ще *Jurasz* — Граб, Явір'я на Лемк (Красовський 171). ◀ Від укр. гіпок. імені *Юраш* (оф. *Юрій*), яке донедавна вживалося навіть у оф. документах. Пор. 1605: *Kovacs Juras* — Біла Церква (Bélay 146); 1678: *Orosz Juras* — Ясиння (Bélay 175). Ім'я *Juraš* нині уживають також серби та молдовани (Грк 109, ДумбрМик 83).

Юрашук — Рх, Хс. ◀ Від антр. *Юрашко* або *Юрисько* (оф. *Юрій*) + *-ук*. П-ще *Juraszko* на території Польщі часто повторюється з XV ст. (SSNO II 502).

Юрець [*Юріць*], **-ця** — Св. 1490: *Юрець* — Луцьк (ССУМ II 574). ◀ Від демін. вар. імені

Юрець (оф. *Юрій*), який в Україні уживався ще в XVI ст. (Керста 130).

Юречка — Хс. ◀ Від антр. **Юречко** у формі род. відм.

Юречко — Хс. 1787: п-ще *Jureczko* — Гнила на Бойк, Зубенсько на Лемк (ЙМ). ◀ Здр.-пестл. вар. імені *Юра*, *Юр*, тобто *Юрій*, яке широко вживалося в Україні в XVI ст. (Керста 130).

Юрик — Мж, Хс, Ір, Мк, Вб, Тч, Уж. 1363: злочинець *Georgium dictum Gurek* — Есенова (Nagy-1 331); 1661: кр. *Jurika Griga* (Bélay 188); 1773: *Jurik Alexander* — Рускова (ПеПред 309). ◀ Від здр.-пестл. вар. імені *Юрик* (оф. *Юрій*), поширеного у XVI ст. (Керста 131).

Юріна — Ір. Пор. 1618: кр. *Petro Jurinow* — Крушинець на Маковиці (Mars 84). Пор. давньоукр. ім'я *Юричко* (Керста 131) і суч. хорв. ім'я *Jurina* (Šimundić 421). ◀ Із здр.-пестл. укр. імені *Юріна* (оф. *Юрій*), як *Селіна*, *Федіна*... Пор. також суч. хорв. п-ще *Jurina* (Leksik 271).

Юрічка — Вб, Пр, Мк. ◀ 1. Род. відм. від п-ща **Юрічко**. 2. Дериват із формантом *-ка* від рум. імені *Juryka*, яке в Марамороші фіксується 1483 р. (Bélay 213), або болг. демін. ім'я *Юричка* від *Юрица* (Ковачев 574).

Юрічко — Вн, Мк, Ір, Уж. 1682: кр. *Juricsko Ivan* — Буківцьова (UetC 88-59). 1772: присяжний *Joannes Juricska* — Червеньово (Удварі-2 298). ◀ Від антр. **Юрик** або **Юрич** + *-ко*.

Юрішин — Хс. 1715: кр. *Mich. Gyurisin* — Добрянське (Bélay 177); 1787: п-ще *Juryszyn* — Бубниць на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Від андр. *Юріха* — “дружина *Юри* або *Юра*” + *-ин*. 2. Менш імовірно, що від серб. чол. імені *Јуриша* (оф. *Јура* — Грк 109) + *-ин*.

Юрішинець [*Юрішиниць*], *-ниця* — Тч, Хс, Ір. 1715: *Alex. Jurifinez* (!) — Ганичі (Bélay 141). ◀ Від андр. *Юріха* — “дружина *Юра* або *Юри*” + *-инець*.

Юріна — Ір. — Див. **Юріна**.

Юріца — Ір. Пор. хорв. п-ще *Jurica* (Leksik 270). ◀ Від хорв. гіпок. імені *Jurica* або серб. *Јурица* (Šimundić 421, Грк 109), що відповідає оф. укр. імені *Юрій*.

Юрічка — Вб, Уж. ◀ Слц. (або серб.-хорв.) утворення з суф. *-ічка* від чол. імені *Juraj*. Пор. слц. *Juričko* (SSJ VI 138).

Юрішка — Ір, Хс. ◀ Укр. утворення з суф. *-ка* від серб. чол. імені *Јуриша* (◀ *Јура* — Грк 109 — укр. *Юрій*).

Юркінич — Св. 1684: *исрмопах Феодосій Юркінич* — Білки (ПаПо-1 161); 1685: свідок *Юркіничъ Павелъ* — Кам'янське (ЛелПам 228); 1699: кр. *Jurkanicz László* — Підгоряни (Maksay

576); 1727: сваяц. *Jurkanics Alexius* — Білки (Лучкай-Іс 218, 300); 1736: *исрмопах Мефодій Юркінич* — Осій (ПаПо-2 22). ◀ Від андр. *Юркіна* — “дружина *Юрка*” + *-ич*.

Юрко — Вб, Пр, Уж. 1370: *Юрко Мошиць* — Львів (ССУМ II 575); 1550: шл. *Jo. Jurko* — Калини (Bélay 159); 1570: кр. *Greg. Jurko* — Підгоряни, Бистриця (UetC 53-14); 1571: кр. *Gurco* — Нове Село (Bélay 211); 1602: кр. *Jurko Jurki* — Волосянка (UetC 104-8); 1720: кр. *Pe. Gyurko* — Кошельово (Bélay 104); 1787: п-ще *Jurko* — Бабина, Гуманець, Лопушниця на Бойк, Мочари на Лемк (ЙМ). ◀ Від укр. розм. імені *Юрко* (оф. *Юрій*).

Юркович — Ір, Мк. 1570: кріпаки *Fran., Joan. Jurkowych* — Н.Ворота (UetC 53-14); 1648: кр. *Jurkouich Ivan* — Голубине (Maksay 526); 1715: кр. *Jo. Jurkovics* — Студений (Bélay 145). П-ще *Jurković* дуже поширене і в Хорватії (Leksik 273). На території Польщі п-ща *Jurko* та *Jurkowicz* згадуються з XIV–XV ст. (SSNO II 506). ◀ Від чол. імені *Юрко* + *-ович*.

Юркіун — Рх. ◀ Від укр. чол. імені *Юрко* + рум. демін. суф. *-ун*.

Юро — Уж. ◀ Від місц. укр. чол. імені *Юро*, слц. розм. *Juro* або серб. *Juro*, співвідносних з укр. оф. *Юрій*.

Юровицький †. 1575: кр. *Jo. Juroviczky* — Рахів (Bélay 181). ◀ Прикм. із суф. *-ський* від п-ща **Юрович** або від ойк. *Юровици*.

Юрович — Рх. XVI ст.: кенез *Jurovics Tamás* — Юровиця (LehBer 645); 1672: кр. *Jurovics Ivan*, а 1678 — *Jurovics Havrilla* — Рахів (Bélay 181); 1755: *Юрович М'хайло* — Ділове (ПаПо-3 11); 1819: *Jurovicz* — Морохів на Лемк (ФМ). П-ще відоме в Хорватії (Leksik 273). ◀ Від антр. **Юра** або *Юр* (оф. *Юрій*) + *-ович*.

Юровський — Уж. Найдавніші записи п-ща *Jurowski* приносять старопол. пам'ятки XV ст. (SSNO II 507). ◀ 1. Від чол. імені *Юр* або *Юра* + *-овський*. 2. Від п-ща **Юро** + *-вський*. Пор. 1787: кр. *Jurow* — Тисів на Бойк (ЙМ).

Юрочко — Уж, Ір. 1787: п-ще *Juroczko* — Волосянка на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. укр. здр.-пестл. вар. від чол. імені *Юрко* (оф. *Юрій*).

Юрош — Вб. ◀ 1. Правдоподібно, серб. вар. чол. імені *Урош* (Грк 109) або хорв. вар. чол. імені *Juraj* (Šimundić 167). 2. Укр. утворення вбачати у п-щі важко, оскільки суф. *-ош* в укр. мові рідко поєднується з ос. іменами.

Юртин — Мж, Вл, Тч. Пор. 1505–1506: кр. *Sim. Irithyn* (!) — Горінчово (Bélay 143); 1648: *Kelemen Jartin* (!) — Щербовець (Maksay 532); 1787: п-ще *Jurta* — Дубрівка на Лемк та *Jurtytow* —

Бітля на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-ии* від місц. розм. імені *Юрта*, зафіксованого нами в с. Колочава як еквівалент до оф. імені *Юрій*. Пор. ще серб. гіпок. ім'я *Јурто*, співвідносне з *Јуро* (РСКНЈ ІХ 9). 2. Виводити п-ще з апел. *јурта* — “юрба” (Ж-Н 1110) або “шатро” заважає семантика останніх.

Юрц'як — Уж. Пор. 1819: п-ще *Jurca* — В.Синьовидне на Бойк (ФМ), а також п-ще *Jurcaba* — Поляна на Лемк (Красовський 172). ◀ Від антр. **Юрц'о** + **-як**.

Юрц'єга — Вб. ◀ Від антр. **Юрц'о** + суф. *-эга*.

Юрц'о — Уж. ◀ Від місц. імені *Юрц'о*, що є фонет. вар. імені *Юрц'о*, тобто *Юрій*.

Юрц'о — Хс. 1787: п-ще *Jurcio* — Вірхомля на Лемк, *Jurciow* — Н.Стинава на Бойк (ЙМ). ◀ Місц. здр.-пестл. вар. імені *Юрій*.

Юрця — Хс. ◀ Морфол. видозміна п-ща **Юрц'о**.

Юрчак †. 1773: присяжний *Gregorius Jurtsak* — Свалява (Ud-2 304). ◀ Від антр. **Юрц'о** + суф. *-як*.

Юрчик — Хс. 1720: кр. *Prodan Jurcsik* — Горінчово (Bélay 144); 1787: п-ще *Jurczyk* — Стрільбичі на Бойк, Босько, Дудинці на Лемк (ЙМ). Пор. ще п-ще *Jurcz* — Ріпки на Лемк (ЙМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-ик* від імені *Юрц'о* або *Юрц'о* чи *Юрц'о*. Пор. ще слц. розм. ім'я *Jurčo* (Majtán-Považaj 217).

Юрчишин — Мк. 1732: *хресний батько Андрей Юрчишин* — Блажив у сх. Слч (ПаПо-І 193); 1787: п-ще *Jurczyszyn* — Сливки, Тисів на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Јурчиша* — “дружина Юрка” + *-ин*.

Юрч'ук — Рх. ◀ Від імені *Юрц'о* або *Юрц'о* + *-ук*.

Юр'як — Тч. ◀ Від розм. імені *Юра* або *Юр* (оф. *Юрій*) + *-як*.

Юса †. 1618: кр. *Jusa Dmitro* — Семетківці на Маковиці (Mars 68). ◀ Від незасвідченого вар. чол. імені *Юсун*.

Юсиба — Пр. ◀ Від антр. **Юсип** у формі род. відм. одини. Зміна фінального /п/ на /б/ зумовлена контамінацією з молд. іменами *Јособ*, *Јособаиш*, *Јосуб*, *Јосубел* (ДумбрМик 83) або з пол. п-щами *Jósba*, *Jurba*, які так само мають за етимон івритське ім'я *Jozēph* — “Нехай Бог примножить!” (Rymut 357, Knaprová 115).

Юсип — Тч, Мж. 1490: *Юсип* — Сучава (ССУМ ІІ 576); 1678: п-ща *Juseph*, *Jusyph*, *Jusyriw* — Кальна, Мізунь на Бойк (ЙМ). Пор. ще 1430: *Семен Юзыпович* — Новоселиця (ССУМ ІІ 574). П-ща *Jusyр*, *Jusipczak* відомі й на території Польщі (Rymut 357). ◀ Від чол. імені *Юсун*,

співвідносного з бібл. іменем *Юсун*. Лексема *Юсун* як власне ос. ім'я на Зак фіксується з XVII ст. Пор. 1694: кріпаки *Ivancso Iusziph*, *Toder* — Сер.Водяне (Bélay 121). 1649 р. ім'я *Юсип* представлене серед запор. козаків (Осташ-3 84) та в Словенії.

Юска — Мк, Уж, Ір. 1570: *Jac. Juska* — Завидово (UeIC97-29); 1641: *Juszka Janos* — Мукачів (HodOkt 86, 98). П-ще *Juzka* наявне і у Польщі (Rymut 358). ◀ 1. Імовірно, п-ще **Юска** — результат морфол. видозміни п-ща **Юск'о**, що з власного ос. імені *Юсиф*. 2. Від антр. **Юса** + суф. *-ка*.

Юск'янич — Уж. 1787: п-ще *Juskanicz* — Незнайова на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Юск'яня* — “дружина Юск'а або Юск'я” + *-ич*.

Юск'о — Мк, Ір, Уж. 1368: *Юско пан, соцкиий Юско* — Львів (ССУМ ІІ 576); 1572: кр. *Laur. Juzko* — Вел.Бичків (Bélay 128); 1604: вл. *St. Juzsko*, а 1649 — шл. *Jo. Juszko* — Н.Вишава (Bélay 218–219); 1648: *Juszko Matyas*, *Juszko Myhalu* — Доробратово (HodGens 25, LehBer 242); 1750: *кїма мав Михайла Дюска* — Шамудовці (Гаджега-з 75); 1781: п-ще *Jusko* — Пулави на Лемк, *Juskow* — Бистриця, Майдан на Бойк (ЙМ). П-ще поширене також у Польщі (Rymut 358). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Юско*, співвідносного з бібл. іменем *Юсиф* (Керста 115).

Юск'ович — Хс. 1570: кр. *Joan. Juzkowych* — Дусино (UeIC 53-14); 1682: кенез *Juszkovics Lazar* — Плав'є (LehBer 652); 1751: диякон *Феодор Юскович* — Горінчово (Гаджега-М 197). ◀ Від антр. **Юск'о** або **Юска** + *-ович*.

Юськ'о — Хс. 1640–1642: еп. *Juszko Sophronius* — Мукачів (Лучкай-Іс 127, 129, 131). ◀ Від розм. чол. імені *Юсько*, яке в одних регіонах співвідноситься з іменем *Юсун*, *Йбсун* (Керста 115, Осташ-3 84), в інших — з іменами *Юрій* та *Юхим*, а у хорватів та поляків — навіть із іменем *Юстин* (Šimundić 421, Rymut 358, 360).

Юц'як — Уж. Пор. 1445: *писар Юшко* — Луцьк (ССУМ ІІ 567); 1787: *Juszcak* — Білянка та ін. на Лемк (ЙМ); 1618: кр. *Lukacz Juszcak* — Розтока на Маковиці (Mars 75). Пор. ще 1787: п-ща *Juszczyk*, *Juszynda* — Волиця, Солотвини, Ялин на Лемк, *Juszcyszyn* — Свидник на Бойк (ЙМ). ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-як* від антр. **Юск'о**, **Юска** чи **Юськ'о** або від давньоукр. чол. імені *Юшко*, *Юлика*, що з *Юхим* або *Юст* (Керста 138). П-ще *Juszcak* та споріднені з ним поширені й на території Польщі (Rymut 360). 2. Виводити його з апел. *юшка* — “суп” немає достатніх підстав.

Я

Яблінський — Мж. 1773: присяжний *Joannes Jablonszki* — Мала Розтока (Удварі-2 303). ◀ Від ойк. *Яблінка*, імовірно, сх.-слч. краю (Лазорик 38), 1787: кр. *Jablonski* — Ступосяни на Лемк, *Jabłoński* — Волошинове, Лавочне на Бойк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Вишня Яблінка*, що на Пряшівщині (Лазорик 38), чи якоїсь ін. *Яблінки* (оф. *Яблунька* — Ів-Фр) + *-ський*.

Яблоніцький — див. **Яблуніцький**.

Яблонський — Вл. 1773: присяжний *Joannes Jablonszki* — Мала Розтока (Удварі-2 303). ◀ Від ойк. *Яблонька* + суф. *-ський*. Відсутність переходу суфіксального /o/ в ін. монофтонг може бути доказом пол. пох. п-ща.

Яблуніцький [**Яблоніцький**] — Рх. ◀ Від ойк. *Яблунця* (Ів-Фр) + *-ський*. У Польщі п-ще *Jabłonicki* згадується 1471 р. (Rymut 324).

Яблунський — Пр. ◀ 1. Від ойк. *Яблунька*, що у сх. Слч (Majtán 165), + *-ський*. 2. Можливо, від серб.-хорв. чол. імені *Јаблан*, що від назви дерева *яблуня* (Грк 203), з фонет. зміною голосного в антропооснові, + *-ський*.

Явінець [**Явшіць**], *-ниця* — Ір. ◀ 1. Від антр. *Јава* + *-ниця*. Основа *Јава* може мати два пояснення: а) жін. ім'я *Јава*, яке у бойків співвідноситься з іменами *Єва* та *Јавдоха* (Он II 40); б) серб. чи хорв. ім'я *Јава* — “Явір, Явора” (Šimundić 419). 2. Мало-ймовірно, що від апел. *јави* — “поява”, як це намагається пояснити К.Римут (Rymut 342).

Явійцький — Вн. ◀ 1. Від незасвідченого антр. *Јавич* (є *Јава* + *-ич*; див. **Явінець**) + *-ський*. 2. Від давньослов. ос. імені *Јавид* + *-ський*.

Яворівський [**Јаворуський**], *-кого* — Рх, Мк. Пор. 1695: дяк *Лукач Јаворовскій* — Бачка в ком. Земплин (ПаПо-1 177). ◀ 1. Від ойк. *Јаворів* (Ів-Фр) + *-ський*. 2. Від антр. *Јавір*, що з серб. чол. імені *Јавор* (Грк 102), + *-івський*. Пор. 1787: п-ще *Javor* — Орів на Бойк, Сторожі на Лемк (ЙМ).

Јаворницький †. 1762: *срей Михаил Јаворницький* — Рус. Поляна (ПаПо-2 9). ◀ Від ойк. *Јаворник* + *-ський*.

Јаворський †. 1619: *срей Андрей Јаворскій* — Присліп (Сах 71). ◀ Від ойк. *Јавори*, поширеного в Прикарпатті (Rymut 343), + суф. *-ський*.

Јаворчак — Вл. ◀ 1. Від катойк. *Јаворчак* — “житель с. Явора на Льв”. 2. Укр. утворення з суф. *-чак* від давньослов. імені *Јавор*, співвідносного з назвою відповідного дерева. Пор. болг. ім'я *Јавор* (Илчев 568), серб. ім'я *Јавор* (Грк 103), а також лемк. п-ще *Јавір*, засвідчене 1783 р. в лемк. с. Сторожі (Красовський 173).

Јагніок — Рх. ◀ 1. Укр. утворення з суф. *-юк* від давньоукр. чол. імені *Агня* (з протетичним *ј*), співвідносного з болг. жін. іменем *Јагна* (Илчев 508), укр. іменем *Агнеса*, а через нього — з апел. *јагня* (Керста 103). Антропооснову *Јагн-Јагнят* зі щільним *г/ј* в корені на території Польщі засвідчують писемні пам'ятки з XV ст. (SSNO II 383). 2. Можливо, що твірна основа п-ща сягає імені *Јахло* чи *Јахла*. Чол. ім'я *Јахло* побутувало й серед запор. козаків. Пор. 1649 р.: *Јахло Васченко* (Осташ-3 87). Р.Керста припускає зв'язок п-ща іменами *Јаків* та *Јаким* (Керста 138).

Јагер — Хс. П-ще поширене на всіх слов. землях, які входили колись до складу Австрії, напр. у Польщі (Rymut 345), Хорватії (Leksik 270), на півдні Слч. ◀ Від нім. ос. назви *Jäger* (< *jegier*), яка на Зак вживалася в таких зн., як “мисливець”, “лісничий”, “воїн гірської частини” (Kázmér 507).

Јакаб — Тч. 1542: вл. *To. Jakab* — Угля (Bélay 209); 1605: кріпаки *Јо., Мате Јакаб* — Золотарьово (Bélay 179); 1681: кр. *Jakab Simon* — Ганичі (Bélay 141); 1773: *Joannes Jakab* — Лохово (Ud-2 302); 1787: п-ще *Jacab* — Сянки на Бойк (ЙМ). ◀ Наслідок українізованої вимови угор. кал. імені *Jakab* — укр. оф. ім'я *Јаків* (Kázmér 507).

Јакім [**Јакым**] — Вл, Св, Мк, Ір, Хс, Вн. 1353: *Јакут* — с. Команя (Nagy-1 232); 1421: *пан Јаким Калінович* — б.м.н. (ССУМ II 580); 1437: *Ondye filius Jaken* (!) — Коромля (Nagy-2 341); 1575: кр. *Fr. Jachimo* — Луг на Рх (Bélay 173); 1787: п-ще *Jakim* — Біличі, Лімна, *Jakimov* — Небилів, Струтинь на Бойк, Забродь Ясьонка на Лемк (ЙМ); XVIII ст.: присяжний *Jakim Ivan* — Ялове (Ud-2 300). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Јаким* (Керста 113), що з давньоєвр. *Іоакім* (Rymut 353). Ім'я *Јаким* у XVII ст. було досить поширене на Зак (ПаПо-2 29). Воно дало декілька п-щ, як *Јакимчи*, *Јакимович*...

Јакіма [**Јакыма**] — Ір, Мк. ◀ Род. відм. від імені *Јакім*.

Јакімеля [**Јакыміля**] — Мж. ◀ Від антр. *Јакім* або *Јакіма* + демін. формант *-еля*. П-ще давнє: 1787 р. у прикарп. с. Хащів фіксується його пос. дериват *Jakimelin* (ЙМ).

Јакимищак [**Јакимищэк**] — Рх. ◀ Гуц. утворення з суф. *-ек* від згр. вар. імені *Јаким* — *Јакимісько* або *Јакиміще*.

Јакимів †. 1575: наймит *Fr. Jachimo* (!) — Луг (Bélay 173). ◀ Від антр. *Јакім* + пос. суф. *-ів*.

Јакимчак †. 1618: кр. *Simko Akimcsak* (!) — Н.Мирошів на Маковиці (Mars 82). ◀ Від антр. *Јаким* + суф. *-чак*.

Якимчук — Рх. 1787: п-ще *Jakimczuk* — Небилів на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. *Jakymiec*, який 1787 р. згадується в лемк. с. Павлокома (ЙМ), або від імені *Якімко* чи *Якімцо* + *-юк*.

Якйца — Пр. ◀ Укр. відіменне утворення з суф. *-иця* від усиченого імені *Як-* (≠ *Яків* або *Яким*), на якому позначився західнослов. вплив.

Якйця — Пр. ◀ Укр. утворення з суф. *-иця* від усиченого імені *Яким* або *Яків*.

Якібчук — Рх. ◀ Фонет. вар. п-ща *Яківчук*.

Яків'юк — Рх. ◀ Від чол. імені *Яків* + *-юк*.

Якіца — Уж. ◀ Серб. або хорв. розм. вар. чол. імені *Яким* чи *Яків* (див. Грк 102, Šimundić 153).

Якоб — Хс, Вн, Мк. 1450: *Johannes Jacobi* — Веряця (Szabó 545); 1542: кр. *Fr. Jakob* — Сокирниця (Bélay 194); 1751: *парох Василь Якоб* — Грушово (Гаджега-М 178). ◀ Від катол. вар. кал. імені *Яків*, наявного в угорців, словаків, поляків, хорватів, навіть у сербів. П-ще *Jakob* поширене у Хорватії.

Якобець [*Якобіць*], *-кібіця* — Хс. 1720: кр. *Mich. Jakobecs* (!) — Кошельово (Bélay 164). ◀ Від п-ща *Якоб* + *-ець*.

Якобишин, -на — Хс. ◀ Від андр. *Якобіха* — “дружина Якоба” + *-иш*.

Якобищук — Рх. ◀ Укр. утворення з суф. *-юк* від згр. імені *Якобіще* або *Якобісько*, тобто “великий Яків”.

Яковець [*Яковіць*], *-ківиця*. ◀ Укр. демінутивне утворення з суф. *-ець* від імені *Яків*.

Якош — Уж. Пор. 1480: *nan Якуш* — Сучава (ССУМ II 582); 1570: *Jac. Jakus* — Мукачів (УетС 97-29). Пор. хорв. гіпок. ім'я *Јакош* від повного імені *Jakob* (Šimundić 419). На території Польщі п-ще *Jakosz* згадується з XV ст. (SSNO II 387). ◀ Усіч.-суф. утворення від повного імені *Якоб*, що відповідає укр. імені *Яків*.

Якуб — Мк, Ір, Мж. 1489: *Якуб Домотканович* — Краків (ССУМ II 582); 1682: кр. *Jakub Hricz* — Домашин (УетС 88-59). 1751: *Анна Якубова Домашинска* — Невицьке (Гаджега — Уж 156). ◀ Від календ. імені *Яків* у його пол., слц. чи чес. формі.

Якуба — Уж, Мк. 1771: присяжний *Jakuba Stéfan* — Діброва (ДжеДел 278); 1751: *Анна Якубова Домашинска* — Невицьке (Гаджега-Уж 156). ◀ Род. відм. антр. *Якуб* (укр. *Яків*).

Якубець [*Якубіць*], *-биця* — Хс, Вн. ◀ Від антр. *Якуб* + *-ець*. Пор. ще антр. *Jakubiec*, який у Польщі згадується з XIV ст. (SSNO II 393).

Якубік — Уж. 1819: п-ще *Jakubik* — Студене на Лемк (ФМ). У Польщі п-ще *Jakubik* згадується у XV ст. (SSNO II 393). ◀ Від антр. *Якуб* + *-ик*.

Якубин, -на — Тч. ◀ Від антр. *Якуба* + *-ин*. П-ще *Jakubin* поширене в Хорватії (Leksik 252).

Якубинський — Уж. ◀ Від *Якуба* + *-инський*.

Якубіч — Мк. 1787: п-ще *Jakubicz* — Довге на Лемк (ЙМ). ◀ Від п-ща *Якуба* + *-ич*.

Якубішин — Хс, Мк. Пор. 1715: кр. *St. Jakobcsiny* (!) — Сокирниця (Bélay 194). ◀ Від андр. *Якубіха* — “дружина Якуба або Якуби” + *-иш*.

Якубович — Вн. 1648: кр. *Jaczbovicz* (!) *Jo.* — Ізки (Bélay 155). У поляків п-ще *Jakubowicz* зафіксоване з 1338 р. (SSNO II 396). ◀ Від *Якуб* + *-ович*.

Якубовський — Мк. 1787: п-ще *Jakubowski* — Андрушківці на Лемк (Красовський 173). Пор. пол. п-ще *Jakubowski* з 1394 р. (SSNO II 396). ◀ Від антр. *Якуб* + слов. суф. *-овський*.

Якубчак — Св. ◀ Від антр. *Якубець* або від *Якубко* + *-як*.

Якуб'як [*Якуб'єк*] — Рх. ◀ Від *Якуб* + *-як*.

Яльч — Пр, Ір. Пор. 1618: кр. *Jalczik Fedur* — Фрічка на Маковиці (Mars 97). ◀ Від місц. ос. назви *яльч* — “тесляр” (Чопей 439).

Ямбор — Тч. ◀ 1. Угор. п-ще від прикм. *jámbor* — “лагідний, сумирний”. 2. Можливо, від серб. чол. імені *Jambro* (≠ *Амвросій* — РСКНІ VIII 550), яке оформилося під впливом пол. імені *Jambroz* (Rymut 331), а пізніше видозмінилося під впливом угор. прикм. *jámbor*. П-ще поширене також у Хорватії (Leksik 253) та Слч.

Ян — Пр. ◀ Від катол. вар. христ. імені *Ян* (укр. оф. *Ivan*) у його слц., чес. або в пол. формі. У Польщі ім'я *Jan* функціонує з XIII ст. (SSNO II 402–405).

Яник — Св, Ір, Хс. 1704: кр. *Janik Péter* — Ільниця (HodGens 11); 1787: п-ще *Janyk* — Недільна на Бойк (ЙМ). У поляків антр. *Janik* побутує з XII ст. (SSNO II 416). ◀ Від імені або п-ща *Ян* + *-ик*.

Яницький — Мк. 1787: п-ще *Janicki* — с. Звір на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Janicki* — Полянське на Бойк, Ляджин на Лемк (ФМ). ◀ Від антр. *Яник* + *-ський*. Пор. 1787: п-ще *Janicz* — Ветлина та Мушинка на Лемк (ЙМ).

Яній — Мк, Св. ◀ Від слц. чи пол. ос. імені *Jan* або угор. імені *Jani* під впливом укр. імен на *-ій*, як *Андрій*, *Олексій*, *Сергій*.

Янійчук — Рх. ◀ Від п-ща *Яній* + *-чук*.

Янічко — Уж. 1699: кр. *Janicsko Ivan* — Н.Ворота (Maksay 591); 1696: кр. *Pribeek Joanicka* — Кобилецька Поляна (Bélay 159). ◀ Слц. здр.-пестл. чол. ім'я *Janičko* — еквівалент укр. імені *Іванко*, що вживається як п-ще.

Янканич — Уж. ◀ Від андр. *Янканя* — “дружина Янка” + *-ич*.

Янкес — Уж. П-ще *Jankes* вживається в Хорватії та Сербії (Leksik 225, РСКНІ VIII 553).

◀ 1. Правдоподібно, місц. суф. дериват від антр. Янко. 2. Можливо, й від серб. апел. *jankec* — “бокова торба” (РСКНІ VIII 557).

Янкó — Тч, Св, Мк. 1450: шл. *Janko* — Руське Поле (Bélay 211); 1551: кр. *Fr. Janka* — Липча (Bélay 172); 1572: п-ще *Janko* — Дротинці (Bélay 486); 1684: кріпаки *Janko Olexa, Andras* — Грушово (Bélay 167); 1704: кр. *Janko Szimko* — Колodne на Ір (HodGens 8); 1787: *Janko Michal* — Підбуж, Спас та ін. на Бойк (ЙМ). ◀ Слц. або пол. ос. ім'я, співвідносне з укр. оф. іменем *Ivanko*. У зах. областях України ім'я *Янкó* вживається з XVI ст. аж дотепер (Керста 114). Пор. 1680: кр. *Kusztiraba Janko* — Лисиче (Bélay 183). П-ще *Janko* поширене в Польщі (Rymut 332) та Хорватії (Leksik 225–226).

Янков, -ова — Тч. ◀ Від угор. гіпок. імені *Jankó*, що відповідає оф. *János* (Ladó 173). В угорців п-ще *Jankó* фіксується з XV ст. (Kázmér 512).

Янкóвич — Пр, Вб, Уж. 1551: кр. *Fr. Jankowych* — Липча (Bélay 172); 1648: кр. *Jankouich Ihnad* (!) — В.Ворота (Maksay 549); 1787: п-ще *Jankovič* — Березова та ін. на Лемк (ЙМ). П-ще поширене в Польщі (Rymut 332) та Хорватії (Leksik 256). ◀ Від антр. **Янкó** + **-ович**.

Янкóвський — Вб, Пр. 1787: п-ще *Jankowski* — Мшанець на Бойк (ЙМ); 1819: п-ще *Jankowski* — Витвиця на Бойк (ФМ). ◀ 1. Від лемк. ойк. *Янківці* + **-ський**. 2. Від антр. **Янкó** + слов. суф. **-овський**.

Янкóлич — Мк, Уж. 1772: присяжний *Basil Jankulics* — Руське (Джедел 305). ◀ Від андр. *Янкúля* — “дружина *Янкá*” + **-ич**.

Яно †. 1567: п-ще *Jano* — Шаланки, 1565: п-ще *Jano* — Чорний Потік (Szabó 463, 343). ◀ Від слц. ос. імені *Jano*, що відповідає укр. імені *Ivan*.

Яно́вич — Св, Уж. 1467: *nan Petr Янович* — староста Луцькій (ССУМ II 584); 1649: сваяц. *Janovics Ivan* — Плав'є (LehBer 651); 1699: кр. *Janovits Jurko* — Свальяна (Maksay 571); 1704: кр. *Janovics Péter* — Ільниця (HodGens 11); 1727: парох *Janovics Constantinus* — Дубрівка (Лучкай-Іс 219, 224); 1772: присяжний *Simon Janovics* — Плав'є (Удварі-2 302). ◀ Від західнослов. імені *Ян* або *Яно*, які фіксуються на Зак з XVI ст. (пор. 1565: п-ще *Jano* в с. Чорний Потік — Szabó 343), + **-ович**. У поляків антр. *Janowicz(z)* вживається з XIII ст. (SSNO II 427).

Яно́вчик — Уж, Пр. ◀ 1. Від укр. патр. *Яновець* або *Яновка* + **-ик**. 2. Від угор. гіпок. імені *Janóka* (оф. *János* — Ladó 173) + укр. формант **-ик**.

Яно́чко — Уж, Ір. ◀ Укр. або слц. демін. від чол. імені *Янко* (укр. оф. *Ivan*).

Янош — Ір. 1548–1549: кр. *Paul Janos* — Крачуново (Bélay 161); 1605: кр. *Ge. Janos* — Крайниково (Bélay 174); 1715: *St. Janos* — Золотарьово (Bélay 179). ◀ Угор. ім'я *János* (укр. оф. *Ivan*).

Яноши́й [Яноши́], **-ія** — Мк, Пр. ◀ Від угор. антр. **Янош** або ойк. *Яноши* (ЗК) + угор. формант **-і** (Kázmér 514).

Янто́лик — Ір. ◀ Від антр. *Антал* (угор. ім'я *Antal* — укр. *Антоній*) з протетичним /i/ + укр. демін. суф. **-ик**.

Яну́та — Мк, Св. П-ще *Januta* поширене в Польщі (Rymut 333). ◀ Від західнослов. імені *Jan* + іменний квалітат. суф. **-ита**.

Янцо́ — Мк, Уж. 1614: кр. *Janczio Eleksze* — Вонігово (Bélay 120). ◀ 1. Від місц. здр.-пестл. імені *Янцоб* (оф. *Ivan*) з подальшою диспалаталізацією /ш/. 2. Від пол. апел. *jancio* — “простий (рядовий) солдат” (SW II 133).

Янчик — Мк, Св, Пр, Тч. 1773: кр. *Jancsik Prodan* — Ізки (Ud-5 36); 1773: кр. *Jantsek Hretz* — Келечин (Bélay 310); 1787: п-ще *Janczyk* — Дошно на Лемк (ЙМ). ◀ Від місц. імені *Янкó*, *Янчó* або *Янцó* (усі три співвідносні з ос. іменем *Ivan*) + **-ик**. Кожне з цих імен має тривалу традицію вживання серед карп. українців. Пор. 1498–1499: шл. *Jo. Jancho* — Вонігово (Bélay 212); давньоукр. ім'я XIV ст. *Янчик* (Керста 114). Ім'я було поширене також серед поляків та білорусів.

Янчи́шин †. 1737: *хресна мати Катрина Янчишина* — Блажів у сх. Слц (ПаПо-1 194). ◀ Укр. утворення з суф. **-ин** від андр. *Янчúха* — “дружина *Янкá* або *Янчá*”.

Янчій — Тч, Ір. 1600: гор. *Em. Jancsi* — Вишково (Bélay 216); 1645: *Дмитрияк Янчúй* — В.Раковець (ПаПо-1 159); 1773: п-ще *Jancsy* — с. Булли в ком. Саболч (ПеПред 320); 1819: кр. *Janczey Iwan* — Завадівка на Бойк (ФМ). ◀ 1. Фонетично українізований вар. угор. імені *Jancsi* (оф. *János* — укр. *Ivan*). Пор. 1649: *Nemes Ferencz, Jancsi* — Бедевля (Bélay 126). 2. Не менш імовірно, що п-ще **Янчій** прийшло на Зак від поляків. На території Польщі антр. *Janczy* часто згадується з XIV ст. (SSNO II 411).

Янчі́ок — Рх. ◀ Від антр. **Янчій** + **-ук**.

Янчо †. 1600: власники *Alex., Andr. Jancho* — Вонігово (Bélay 212). ◀ Від слц. гіпок. імені *Jančo* (укр. оф. *Ivan*).

Яно́к — Рх, Хс. ◀ Від **Ян**, **Яно** або **Янчó** + **-юк**.

Ярем — Хс. П-ще *Jarem* поширене також у Польщі (Rymut 347). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Ярем* (оф. *Ярема, Єремія*), яке ще в середині XVII ст. користувалося популярністю, зокрема

серед реєстрових козаків війська запор. П-ще *Jarem* поширене й у Польщі.

Яре́ма — Хс, Тч, Мж, Вл, Мк. 1687: п-ще *Jarata* (!) — Верцяя (Szabó 546); 1715: кр. *Jeremi Fedur* — Бедевля (Bélay 126); 1787: п-ще *Jarema* — Торгановичі на Бойк, Райське на Лемк (ЙМ). ◀ Із чол. імені *Яре́ма*.

Яремка †. 1715: кр. *Onufrius Jaremka* — Чумальово (Bélay 173). ◀ Від чол. імені *Ярема* + формант *-ка*.

Яремкович †. 1715: кр. *Jaremkovics* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від антр. *Яремко*, що з імені *Ярема*, + суф. *-ович*.

Яремчук — Рх, Тч, Св. 1715: *Onufrius Jaremka* — Чумальово (Bélay 133). ◀ Від чол. імені *Яре́мка* чи *Яре́мко* (< *Ярема*), яке ще у середині XVII ст. в Україні належало до популярних, напр., серед козаків Кальницького, Прилуцького та Чигиринського полків, + *-юк*.

Яри́ма — Тч. Пор. 1787: п-ще *Jarymin* — Дуби на Бойк (ЙМ). ◀ Фонет. видозміна від іменного п-ща *Яре́ма*.

Яримчук — Тч. ◀ Фонет. видозміна п-ща *Яремчук*.

Яри́нич — Тч. ◀ Очевидно, від укр. жін. імені *Яри́на*, яке є повноцінним еквівалентом повного кал. імені *Іри́на* (Сл.вл.імен 126), + *-ич*. Однак наявність п-ща *Jarun* у закарп. селі Вільшани (UetC 88-59) у 1682 р., а також гал. п-щ *Jarynik* та *Jares* у 1787 р. (ЙМ) спонукає думати про можливий слов. етимон цього п-ща.

Яри́ч — Уж. Пор. 1414: *паш Ян Яричевский* — Львів (ССУМ II 585). ◀ 1. Від імені *Яра*, яке відоме в Карпатах з 1580 р. (Szabó 333). 2. Імовірно, від слов. чол. чи жін. імені *Яра*, що зі складень на зразок *Ярославъ*, *Ярогнъвъ*, відомих чехам, словакам і полякам (Кларрová 112, Majtán-Považaj 217, Rymut 336), + *-ич*. 3. Від бойк. апел. *яри́ч* — “їжак” (Он II 403). П-ще *Jarić* нині відоме хорватам (Leksik 257) і полякам (Rymut 336).

Ярі́нко — Рх. ◀ Правдоподібно, від антр. *Яриш*, що з *Яра* + *-ш*, + *-ко*.

Яромис †. 1788: *срей Михаил Яромис* — Блажів у сх. Слч (ПаПо-1 194), 1732 р. — *срей Антоній Яромис* (там само). ◀ Давньослов. двоосновне ім'я *Яромисль* з утраченим кінцевим */л/*.

Яро́цький — Уж. ◀ 1. Прикм. від місц. ойк. *Ярок* (Уж). 2. Менш імовірно, що п-ще є продовженням старопол. п-ща *Jaroc(s)ki*, яке на території Польщі згадується з XIV ст. (SSNO II 440).

Ярош — Уж. 1606: *Михал Ярош* (!) — Фольварок у сх. Слч (ЛелПам 226); 1649: п-ще *Jaroš* — Лавки (LehBer 382); 1787: п-ще *Jarosz* — Височани на Лемк (ЙМ). ◀ Давньослов. ім'я *Ярош*,

співвідносне з кал. іменами *Ярема*, *Ярофій* (Керста 138, ССУМ II 585), а у чехів та словаків — із *Jaroslav*, *Jaromir* та ін. (Кларрová 112, Moldanová 93, Majtán-Považaj 217). У поляків п-ще *Jarosz* фіксується з XV ст. (SSNO II 448). Пор. ще 1819: п-ще *Jaroszo* — Радошинці на Лемк (ФМ).

Ярті́м — Вл. 1648: кр. *Kelemen Jartim* — Щербовець (Maksay 532); 1772: староста *Jartim Ricz* — Щербовець (ДжеДел 315); 1787: п-ще *Jartum* — Нижне на Бойк (ЙМ). П-ще *Jartum* є і в Польщі (Rymut 10). ◀ Від бойк. імені *Яртим* — “Артем” (Он II 404).

Ярчи́ч — Пр. XVIII ст.: до *Івана Ярчич пароха Сьмърчанского* — Сімирки (Микитась 31). П-ще *Jarca* у поляків зафіксоване 1411 р. (SSNO II 428). ◀ 1. Від давньослов. жін. імені *Ярка*, що з *Ярослава* (КарКоб 43, 91, 103, 105) або *Ярмила* (Кларрová 112), + *-ич*. 2. Від місц. апел. *ярка* — “вівця, яка ще не народила ягнят” (Вл), *ярча* — “ягня, що народилося навесні” (Он II 405), “молода тварина” (Rymut 336). 3. Від серб.-хорв. апел. *jarčuh* — “малий цап”, що є похідним від *jarca*. Відси, імовірно, і бойк. п-ще 1787 р. *Ярчук* (ЙМ).

Ясе́вич — Мк. 1819: п-ще *Jasewicz* — Струтинь на Бойк, Луг на Лемк (ФМ). ◀ Укр. утворення з суф. *-евич*, що від імені *Ясь* або *Ясьо*, тобто *Іван* (Vincenz 243, Суднік 47), чи інших імен на *Я-*.

Ясінець, *-нця* †. 1680: кр. *Jasinecz Ilko, Roman* — Довге (Bélay 203). Від антр. *Ясінь* + *-ець*. 2. Катойк. від ойк. *Ясі́ння*.

Ясі́нка — Тч. ◀ Морфол. видозміна п-ща *Ясі́нко*.

Ясі́нко — Тч, Мж. ◀ 1. Від антр. *Ясінь* + *-ко*. 2. Від хорв. імені *Jasenko* (Šimundić 419).

Ясі́ньський — Рх, Тч. 1787: п-ще *Jasiński* — Бориня, Н.Висоцьке, Перегінське на Бойк, Граб, Радочина, Смерковець на Лемк (ЙМ). ◀ Від ойк. *Ясі́ння* (Зак) + *-ський*.

Ясі́нчак [*Ясіньчэк*] — Рх. 1772: кр. *Juro Jasiencak* — Остурня в ком. Спіш (Ud-4 164); 1787: п-ще *Jasińczak* — Баниця на Лемк (ЙМ). П-ще *Jasieńczak* є і в Польщі (Rymut 350). ◀ Від антр. *Ясі́нка* чи *Ясі́нко* або від п-ка *Ясі́нець* + суф. *-як*. Пор. 1680: кр. *Jasinecz Ilko, Roman* — Довге (Bélay 203).

Ясі́нчук — Рх. П-ще *Jasieńczuk* є і в Польщі (Rymut 350). ◀ 1. Від антр. *Ясі́нко*, *Ясі́нка* або *Ясі́нець* (див. *Ясі́нчак*) + *-чук*. 2. Від катойк. *ясі́нчук* — “житель села *Ясі́ння*”.

Ясі́нь — Уж. ◀ 1. Імовірно, від місц. назви дерева *ясінь* — “ясен” (Зак), яке у деяких слов. народів, напр. у болгар, уживалося і як ос. ім'я

(Илчев 572). Пор. ще пол. п-ще *Jasien* (Galęb 90). На території Польщі п-ще *Jasień* згадується з 1457 р. (SSNO II 52). 2. Менш правдоподібно, що це давній східнослов. етн. *ясить* — “осетин”.

Яслигán [*Яслыгán*] — Мж. ◀ П-ще передбачає твірну основу *ясліга*, до якої міг приєднатися суф. *-ин*. Якщо наше припущення правильне, то закарп. п-ще споріднене з пол. п-щами *Jasłak*, *Jaslyk*, *Jaślik*, *Jaślewic*, які К.Римут виводить від старопол. *jaska* — “жолоб для годівлі худоби” (Рымут 340).

Яцько — Уж. 1363: *при папоу Яскоу* — б.м.н. (ССУМ II 586); 1787: *Jaško Wasyl* — Карпатське на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Яськó*, що з *Ясь* або *Ясьо* (оф. *Ivan* — Керста 113, Он II 450). Ім'я *Ясько* довго вживалося на Зак, як і в ін. регіонах України. Пор. 1715: кр. *Kalinics Andri*, *Jasko* — Міжгір'я (Bélay 178).

Яцечко †. 1603: *дав Яцечковому онукови три золот. до Худілова* — Бенедиківці (ЛелПам 223). ◀ Здр.-пестл. вар. чол. імені *Яць*, тобто *Яків*.

Яцик — Пр. 1787: п-ще *Ясук* — Морозовичі, Перегінське та ін. села на Бойк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. здр.-пестл. імені *Яцик*, що від *Яць*, тобто *Яків*, *Яким* (Šimundić 419), або навіть від *Jacenty*, *Huacint* (Vincenz 241, Кнаррová 106).

Яцина — Мк, Ір, Рх. Пор. 1787: п-ща *Ясупун* — Тисів, *Ясупіак* — Княжолука, *Ясєніч* — Лопушанка на Бойк, *Ясєнчук* — Воля Яворова на Лемк (ЙМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Яцьна*, співвідносного з варіантами *Яць*, *Яків*, котрі 1649 р. широко представлені серед козаків війська запор. (Осташ-3 88).

Яциник — Вл. 1819: п-ще *Ясупік* — Воля, В.Лужок на Бойк (ФМ). ◀ Від антр. **Яцина** + *-ик*.

Яцкánич — Ір, Хс, Вн. 1768: п-ще *Jaczkanitz* — Раковець (Szabó 459); 1787: п-ще *Jaczkanicz* — Мушинка, Одрехова на Лемк (ЙМ). ◀ Від андр. *Яцкánя* — “дружина **Яцкá**” + *-ич*.

Яцків, *-кова* — Вб, Ір. 1403: *вѣра пана Яцкова* — Сучава (ССУМ II 586); 1787: п-ще *Jackiw* — Лоп'янка, Лужок, Сторона на Бойк (ЙМ). ◀ Від антр. **Яцкó** чи **Яцькó** + *-ів*.

Яцкó — Пр. 1609: кр. *Ivan Jaczko* — Рипинний (Bélay 184); 1704: св'ящ. *Jaczko Pap Miklos* — Доробратово (HodGens 8). Пор. 1385: *Яцко Ланс-*

вичь — б.м.н. (ССУМ II 586). ◀ Від місц. укр. вар. чол. імені *Яцкó* (укр. оф. *Яків*), яке в Карпатах має тривалу традицію вживання. Пор. 1649: кр. *Bilouz Jaczko* — Річка (Bélay 183).

Яцкóвич — Пр, Мк, Ір, Вн. 1436: *пан Немирка Яцковичь* — Львів (ССУМ II 586); 1567: кр. *Jaczkowicz Myhalko* — Неліпино (UctC 53-12), а 1648 — *Jaczkowicz Illias* (Maksay 547); 1605: кр. *Jeczkowicz Peter* — Ізки (Bélay 155). ◀ Від антр. **Яцкó** чи **Яцькó** + *-ович*.

Яцкóлинець [*Яцкóлиниць*], *-ниця* — Уж. Пор. 1682: кр. *Jacskulin (!) Ivan* — Вільшинки (UctC 88-59). ◀ Від андр. *Яцкóля* — “дружина **Яцкá**” + *-инець*.

Яцкóлич — Уж. 1787: *Нрыс Jackulicz* — Гнила на Бойк (ЙМ). ◀ Від андр. *Яцкóля* — “дружина **Яцкá**” + *-ич*.

Яцóла — Вб, Пр. 1819: п-ще *Jacola* — Яворів на Бойк (ФМ). ◀ Від місц. чол. імені *Яць* або *Яц* (оф. *Яків*) з квалітат. суф. *-ола*.

Яцóля — Уж, Ір. ◀ Фонет. вар. п-ща **Яцóла**. **Яцóга** — Вб. ◀ Від чол. імені *Яц* або *Яць* (оф. *Яків*) + згр. суф. *-уга*.

Яцóр — Ір. ◀ Від чол. імені *Яц* (оф. *Яків*) + атрибут. суф. *-ур*.

Яцóра — Ір, Вн, Мк, Хс, Вб. 1787: п-ще *Jacura* — Завадка на Лемк (ЙМ). ◀ Від імені *Яц* чи *Яцó* + суф. згр. *-ура*.

Яцóрик — Пр. ◀ Від антр. **Яцóра** або **Яцóр** + суф. *-ик*.

Яцóта — Уж. 1819: п-ще *Jacuta* — Жерниця на Лемк (ФМ). ◀ Від давньоукр. чол. імені *Яцута* (від *Яц* + *-ута*), представленого у XVII ст., напр., у козацьких реєстрах 1649 р.

Яцóк — Рх. ◀ Від чол. імені *Яць* (оф. *Яків*) + суф. *-юк*.

Яцькó — Вб, Пр, Уж, Мж, Ір. 1453: *Яцко* — Сучава (ССУМ II 586); 1612: п-ще *Jaczko* — Ком'яті (Szabó 397). ◀ Від місц. чол. імені **Яцькó** (оф. *Яків*), яке здавна фіксується в Карпатах. Пор. 1649: кр. *Ficza Jaczko* — Соїми (Bélay 220). Пор. суч. ім'я *Яцько*, співвідносне у бойків з оф. іменем *Яків* (Он II 406). Пор. також 1704: св'ящ. *Jaczko Pap Miklos* — Доробратово (HodGens 8). Гіпок. ім'я *Jacko* є також у хорватів (Šimundić 419).

ІНВЕРСІЙНИЙ ПОКАЖЧИК ПРІЗВИЩ

Баба	Свириба	Герба	Крива	Лечиґа
Курбаба	Юсиба	Шерба	Ціва	Серюґа
Фельбаба	Тиба	Щерба	Москва	Серяґа
Жаба	Галатиба	Гирба	Доброва	Баґа
Драшкаба	Циба	Горба	Сова	Галаґа
Дряшкаба	Коциба	Покорба	Арва	Кулаґа
Лаба	Біба	Торба	Черва	Маґа
Гербелаба	Ліба	Чорба	Вірва	Шелемаґа
Криволаба	Гліба	Шорба	Косва	Ломаґа
Чорнолаба	Голіба	Ньорба	Дратва	Снаґа
Бараба	Кріба	Турба	Литва	Драґа
Караба	Скріба	Губа	Гольва	Котораґа
Басараба	Шкріба	Скуба	Синява	Бовґа
Костраба	Тіба	Якуба	Блаґа	Ловґа
Кустраба	Лейба	Заруба	Полаґа	Совґа
Варцаба	Галамба	Круба	Маґа	Беґа
Ковба	Гемба	Коструба	Бесаґа	Прибеґа
Поковба	Шелемба	Шуба	Бисаґа	Гаджеґа
Вараховба	Клемба	Кашуба	Бісаґа	Безеґа
Геба	Гимба	Цульба	Ватаґа	Бузеґа
Свадеба	Бімба	Чульба	Довґа	Леґа
Вашкеба	Бомба	Шкрюба	Плеґа	Балеґа
Вошкеба	Гомба	Шрюба	Реґа	Швалеґа
Глеба	Голомба	Коцюрюба	Риґа	Галеґа
Белеба	Бумба	Куцюрюба	Париґа	Мигалеґа
Костелеба	Боба	Ряба	Сериґа	Маталеґа
Дулеба	Доба	Коцяба	Калабіґа	Шалеґа
Кулеба	Худоба	Гава	Теліґа	Мателеґа
Хлеба	Коба	Слава	Цибиноґа	Шелеґа
Греба	Скоба	Дубрава	Скорчиноґа	Білеґа
Курцеба	Шкоба	Сава	Пироґа	Мулеґа
Шеба	Коноба	Чава	Трироґа	Іванеґа
Кужба	Отроба	Гева	Ворґа	Чернеґа
Биба	Костроба	Лева	Гуга	Чорнеґа
Скиба	Тоба	Зарева	Пуга	Ґреґа
Ґалиба	Варахоба	Келечева	Цуга	Ґереґа
Ґлиба	Дзьоба	Ґлива	Шуга	Смереґа
Ціцилиба	Герба	Слива	Бідноґа	Шереґа

Сірега	Балога	Мікловда	Гарайда	Монда
Мацега	Велога	Чоповда	Шахайда	Горонда
Юрцега	Симога	Міцьовда	Шухайда	Чонда
Шега	Варга	Магда	Регийда	Бунда
Бига	Чаварга	Шегда	Гелевойда	Гунда
Жига	Чеварга	Лелигда	Гойда	Дунда
Балига	Човарга	Богда	Логойда	Дзунда
Глига	Гарга	Шведа	Дойда	Дурунда
Смолига	Шарга	Геда	Пойда	Бода
Симулига	Мурга	Негеда	Лопойда	Лобода
Смулига	Чурга	Сегеда	Голда	Завода
Шмулига	Буга	Деда	Шванда	Паливода
Семига	Жуга	Космеда	Джанда	Варивода
Симига	Джуга	Коцмеда	Баланда	Войвода
Ломига	Газуга	Редда	Шкаланда	Года
Сомига	Яцуга	Середа	Панда	Года
Іванига	Мачуга	Газда	Санда	Пригода
Сенига	Іванюга	Горазда	Чанда	Дода
Мінига	Пестрюга	Пизда	Башанда	Кода
Чернига	Пистрюга	Гозда	Бенда	Шкода
Варига	Кляга	Дрозда	Швенда	Колода
Папарига	Гиняга	Свида	Голенда	Солода
Грига	Степитяга	Дида	Цепенда	Брода
Саморига	Бада	Бадида	Шепенда	Заброда
Петрига	Сабада	Ледида	Геренда	Нірода
Тайстрига	Завада	Лидида	Лешенда	Борода
Фрига	Сарвада	Демида	Бошенда	Прода
Шига	Гада	Пида	Блинда	Касарда
Лешига	Магада	Свирида	Минда	Дерда
Біга	Дада	Гірида	Каринда	Перда
Гіга	Салада	Бадіда	Коринда	Легирда
Жіга	Гамада	Соскіда	Босинда	Лигирда
Ліга	Гомада	Даліда	Лечинда	Дирда
Іваніга	Рада	Байда	Плечинда	Чокирда
Гріга	Смарада	Вайда	Личинда	Пирда
Банга	Парада	Кішвайда	Бошинда	Пірда
Герінга	Басарада	Гайда	Бушинда	Сірда
Зонга	Порада	Гайда	Бушінда	Орда
Бунга	Росада	Шугайда	Онда	Борда
Лунга	Габовда	Галайда	Бонда	Сворда
Бора	Гімбовда	Шмайда	Гонда	Шворда
Гора	Шкаловда	Пайда	Конда	Горда
Згога	Микловда	Райда	Болонда	Корда

Морда	Ловза	Голубка	Островка	Чіка
Урда	Тегза	Любка	Готовка	Машіка
Бурда	Буледза	Дзябка	Іштовка	Швайка
Вурда	Гуледза	Орябка	Крiштовка	Кокайка
Левурда	Гидза	Лебавка	Мацовка	Галайка
Дурда	Бендза	Либавка	Човка	Чайка
Фурда	Бриндза	Гававка	Пічовка	Бейка
Буда	Гродза	Хававка	Васильовка	Лейка
Гуда	Глюдза	Ховавка	Фольовка	Рейка
Дуда	Легеза	Бородавка	Фульовка	Андрейка
Мадуда	Булеза	Кавка	Матьовка	Матейка
Джуда	Бреза	Савка	Петьовка	Фейка
Газуда	Береза	Бевка	Пітьовка	Бийка
Напуда	Гомза	Маргевка	Халявка	Сийка
Руда	Гонза	Левка	Кучерявка	Фийка
Даруда	Коза	Шулевка	Дудка	Чийка
Худа	Гроза	Черевка	Колядка	Сійка
Мічуда	Мороза	Ливка	Бека	Матійка
Юда	Мерза	Гливка	Жека	Бойка
Блюда	Борза	Сливка	Кека	Лойка
Коляда	Турза	Кривка	Смерека	Сойка
Вража	Буза	Сивка	Чмерека	Пуйка
Ровжа	Пуза	Постолівка	Морека	Василляка
Гаджа	Табака	Ластівка	Мурека	Псяйка
Биджа	Довбака	Чівка	Ащека	Дувалка
Гренджа	Добака	Бабовка	Божка	Мигалка
Гринджа	Кобака	Либовка	Желізка	Сабелка
Мінджа	Харбака	Хововка	Чорногузка	Чубелка
Боджа	Зубака	Міговка	Цигика	Шубелка
Джурджа	Кубака	Галовка	Ладика	Щубелка
Куліжа	Вака	Саловка	Владика	Петелка
Ромжа	Федака	Чаловка	Зика	Кобилка
Божа	Ломака	Веселовка	Козика	Вовилка
Рожа	Гапака	Головка	Фабрика	Мирилка
Моржа	Сарака	Половка	Мотика	Косовілка
Муржа	Бабка	Соловка	Цицика	Пілка
Геваза	Жабка	Тимовка	Чубіка	Шпілка
Газа	Карабка	Івановка	Меліка	Застілка
Серигаза	Чабка	Пановка	Міліка	Софілка
Кейпаза	Бібка	Ровка	Фабріка	Цуфілка
Кийпаза	Добка	Дубровка	Сіка	Кошілка
Кибза	Щербка	Петровка	Пасіка	Кушілка
Кобза	Дубка	Митровка	Матіка	Булка

Кобулка	Солонинка	Білулка	Герка	Вудмаска
Дулка	Маринка	Мунка	Кучерка	Паска
Вакулка	Воринка	Мерунка	Чубирка	Параска
Микулка	Моринка	Чунка	Білогирка	Ловска
Скулка	Чупринка	Печунка	Цогирка	Плиска
Шкатулка	Хитринка	Вадюнка	Цугирка	Ториска
Застулка	Синка	Дерев'янка	Сокирка	Заніска
Віялка	Косинка	Мидянка	Чубірка	Піска
Нялка	Гусинка	Мідянка	Звірка	Тріска
Сламка	Русинка	Мицянка	Гірка	Годоска
Лемка	Костинка	Бока	Федірка	Ходоска
Гісемка	Густинка	Дока	Фидірка	Гуска
Шимка	Бутинка	Зока	Глоджикірка	Муска
Соломка	Кучинка	Кока	Никірка	Фуска
Чомка	Дячинка	Сорока	Шкірка	Юска
Дзямка	Рощинка	Ростока	Пірка	Ряска
Табанка	Мущинка	Цока	Сірка	Букатка
Гайданка	Гребінка	Щока	Фірка	Лопатка
Майданка	Свербінка	Крьока	Куцірка	Шепетка
Маланка	Голубінка	Цьока	Кучірка	Литка
Меланка	Грубінка	Шалапка	Борка	Плитка
Смоланка	Довгінка	Телепка	Григорка	Фулитка
Планка	Гегінка	Репка	Білогорка	Нитка
Посипанка	Глінка	Чепка	Цогорка	Дребітка
Баранка	Голінка	Пилипка	Цугорка	Чокітка
Писанка	Купінка	Скрипка	Федорка	Лелітка
Сметанка	Здрінка	Челіпка	Зорка	Лилітка
Клочанка	Черінка	Чіліпка	Лазорка	Шепітка
Липчанка	Морінка	Піпка	Шкорка	Шіпітка
Бенка	Русінка	Ріпка	Дьорка	Сирітка
Словенка	Ясінка	Чиріпка	Бабурка	Ботка
Пеленка	Кучінка	Чіріпка	Галабурка	Котка
Дренка	Дячінка	Копка	Вогурка	Потка
Меренка	Бонка	Попка	Бандурка	Костка
Силибинка	Монка	Кропка	Курка	Когутка
Довгінка	Силимонка	Сопка	Ладжикурка	Дутка
Фединка	Шимонка	Крупка	Гладжикурка	Кутка
Годинка	Соломонка	Дзяпка	Глоджикурка	Шкутка
Калинка	Тонка	Федарка	Микурка	Шутка
Глинка	Чонка	Сарка	Скурка	Бабука
Василинка	Цьонка	Кошарка	Мадярка	Дука
Долинка	Бігунка	Реберка	Ковбаска	Кука
Слинка	Гардунка	Куберка	Відмаска	Лука

Пука	Куничка	Ключка	Бобрушка	Усюка
Чука	Гричка	Курячка	Грушка	Цюка
Чучука	Гричка	Кашка	Петрушка	Шалаяка
Парацка	Кричка	Шовшка	Росушка	Біляка
Гецка	Боричка	Лешка	Панюшка	Кабала
Пецка	Федоричка	Маталешка	Тюшка	Цимбала
Мацецка	Петричка	Мателешка	Петюшка	Гала
Кицка	Митричка	Малишка	Бляшка	Гала
Блицка	Куричка	Мишка	Фляшка	Гаргала
Коцка	Фричка	Пишка	Чобалька	Ватрала
Цуцка	Юричка	Федоришка	Бутелька	Гатала
Федачка	Дюричка	Петришка	Шелька	Фала
Мачка	Лисичка	Шишка	Шпілька	Фицала
Бечка	Тичка	Калабішка	Колька	Качала
Алечка	Жентичка	Талабішка	Полька	Цибла
Хомечка	Мотичка	Чорнокішка	Шолька	Цібла
Гречка	Чичка	Малішка	Цибулька	Цогла
Кречка	Мучичка	Михалішка	Кривулька	Дудла
Фречка	Кубічка	Василішка	Сивулька	Кудла
Юречка	Свічка	Плішка	Григулька	Бела
Фечка	Скічка	Мішка	Пулька	Небела
Чечка	Ганічка	Гаврішка	Пасулька	Шебела
Бичка	Смерічка	Тодерішка	Лялька	Бобела
Гичка	Юрічка	Петрішка	Черепанька	Гела
Дичка	Січка	Юрішка	Кривенька	Мегела
Козичка	Мучічка	Шішка	Головенька	Ангела
Гузичка	Бочка	Боішка	Ценька	Фурдела
Музичка	Квочка	Бошка	Динька	Ружела
Кичка	Кочка	Дошка	Минька	Беркела
Галичка	Клочка	Кошка	Синька	Лела
Гличка	Симочка	Рошка	Цинька	Хмела
Кеселичка	Лапочка	Пірошка	Гусонька	Попела
Теличка	Курочка	Гушка	Гунька	Андрела
Виличка	Сочка	Федушка	Цигунька	Гурела
Біличка	Маточка	Твердушка	Нюнька	Гнетела
Смичка	Раточка	Пазушка	Каська	Шетела
Ганичка	Кучка	Безушка	Кіська	Котела
Пшеничка	Скучка	Кушка	Мицька	Бутела
Синичка	Лучка	Галушка	Моцька	Коцела
Барничка	Фалучка	Глушка	Муцька	Петечела
Черничка	Фолучка	Полушка	Цюцька	Санчела
Лесничка	Фучка	Мушка	Клюка	Бучела
Лисничка	Чучка	Марушка	Канюка	Гучела

Кучела	Серегола	Мошкула	Кучма	Купина
Бушела	Гондола	Мула	Гадьма	Пупина
Шозла	Микола	Панула	Козьма	Марина
Кузла	Мошкола	Пула	Кузьма	Фарина
Небила	Торола	Самандрула	Дзяма	Федорина
Кобила	Росола	Фатула	Брана	Трина
Могила	Матола	Притула	Сметана	Петрина
Бадила	Каптола	Мітула	Коцана	Дзуриня
Гайдила	Хархола	Котула	Гривна	Юрина
Гойдила	Цола	Бутула	Гривна	Дюриня
Ондила	Мацола	Фула	Гогна	Пайтина
Фурдила	Коцола	Крецула	Пупена	Дроботиня
Данила	Яцола	Шула	Чабина	Сартина
Кипила	Чола	Кашула	Глебина	Христина
Брила	Шола	Трищула	Чебина	Мацина
Цимбрила	Шишола	Батяла	Кубина	Грицина
Гаврила	Шішола	Дема	Голубина	Куцина
Петрила	Матьола	Єрема	Цубина	Яцина
Курила	Пресла	Ярема	Верховина	Лукачина
Чурила	Тесла	Сема	Довгина	Причина
Хила	Чесла	Козма	Бугина	Чичина
Мицила	Мисла	Джима	Федина	Симчина
Біла	Місла	Зима	Джджина	Панчина
Довгоміла	Саула	Якима	Пазина	Синчина
Петріла	Була	Ферима	Кикина	Бончина
Браїла	Прибула	Ярима	Плоскина	Турчина
Незбайла	Савула	Сима	Мигалина	Бучина
Гайла	Гула	Тима	Калина	Матучина
Кайла	Магула	Штима	Малина	Дячина
Войла	Пагула	Хима	Павлина	Отрошина
Двуйла	Драгула	Куцима	Буглина	Кікіна
Микла	Бегула	Шіма	Веселина	Туріна
Мікла	Бигула	Сойма	Василина	Хріна
Неверкла	Вігула	Дома	Чилина	Юріна
Кукла	Швінгула	Солома	Долина	Маціна
Балла	Дула	Тома	Каролина	Чічіна
Валла	Мандула	Хома	Булина	Война
Кулла	Кула	Чома	Дюлина	Она
Небола	Вакула	Цьома	Іванина	Бона
Тромбола	Шекула	Торма	Сенина	Збона
Тобола	Микула	Бурма	Кваснина	Гобона
Глагола	Шикуча	Дума	Попина	Ворона
Сарагола	Долопікула	Чума	Джупина	Катона

Барна	Цьопа	Хохідра	Чубира	Печора
Черна	Карпа	Хухідра	Кира	Пичора
Путурна	Корпа	Гойдра	Сокира	Пічора
Буна	Лупа	Хойдра	Скира	Фічора
Руна	Шкарупа	Бандра	Цкира	Пеньора
Бруна	Крупа	Александра	Хмира	Цупра
Катуна	Цупа	Олександра	Пира	Чупра
Фортуна	Чупа	Хандра	Прохира	Гатра
Польна	Гульпа	Шандра	Симчира	Шалитра
Коцюна	Кляпа	Цендра	Талабіра	Пітра
Голяна	Бара	Василиндра	Кіра	Готра
Гуляна	Сабара	Шиндра	Шкіра	Сестра
Мряна	Шквара	Кіндра	Хіра	Тайстра
Лапа	Багара	Кондра	Бора	Бура
Палапа	Гагара	Кундра	Габора	Бабура
Талапа	Прегара	Мудра	Забора	Гайдабура
Рапа	Пригара	Кибера	Жбора	Жгебура
Карапа	Маджара	Цубера	Цімбора	Жбура
Ховпа	Козара	Шелевера	Гора	Гура
Мазепа	Кара	Шевера	Загора	Балагура
Кепа	Макара	Гера	Жегора	Стегура
Лепа	Машкара	Гера	Жигора	Штегура
Шелепа	Комара	Багера	Григора	Дідура
Щелепа	Хмара	Вагера	Гігора	Бандура
Клепа	Гонихмара	Бугера	Грігора	Дудура
Гнепа	Запара	Гандера	Гогора	Цудзура
Потепа	Чепара	Сандера	Дора	Козура
Степа	Сара	Будера	Федора	Шекура
Штепа	Печара	Кера	Кидора	Сикура
Чепа	Кошара	Семера	Сидора	Шикура
Шепа	Лібра	Пера	Микора	Сікура
Клипа	Добра	Чепера	Никора	Бедокура
Гнипа	Кобра	Пінтера	Сикора	Скура
Шерипа	Бубра	Фера	Сікора	Паскура
Шипа	Скубра	Печера	Кукора	Шкура
Піпа	Лавра	Кичера	Мора	Чапура
Ріпа	Хавра	Чичера	Чупора	Чепура
Ломпа	Бовра	Кічера	Шпора	Пурпура
Копа	Шумнегра	Симчера	Котора	Тура
Попа	Бугра	Кучера	Гутора	Костура
Роспопа	Горіздра	Купішера	Чутора	Кабаштура
Чопа	Шидра	Жбира	Либохора	Коштура
Шопа	Кенідра	Цубира	Чора	Куштура

Штефура	Корса	Бобіта	Бешота	Шегута
Міцура	Бурса	Славіта	Бошота	Фрамута
Піцура	Закуса	Логіта	Хрипта	Понута
Байцура	Бруса	Маргіта	Піпта	Корнута
Яцура	Чуса	Бакіта	Хріпта	Янута
Чура	Юса	Рекіта	Копта	Зарута
Гачура	Клюса	Сікіта	Барта	Марута
Качура	Коляса	Локіта	Шкарта	Зерута
Чичура	Вата	Паніта	Марта	Крута
Чічура	Лата	Кушпіта	Берта	Яцута
Вінчура	Шалата	Теремта	Шкирта	Вашута
Шошура	Мата	Планта	Бірта	Пашута
Шушура	Лопата	Хланта	Борта	Кошута
Ціфра	Брата	Панта	Шпорта	Плахта
Чухра	Ревта	Фанта	Курта	Шпехта
Юра	Легета	Шанта	Фурта	Ворохта
Баюра	Фекета	Валента	Васта	Кухта
Манюра	Чекета	Молента	Хваста	Чухта
Гуняра	Шекета	Шулента	Булеста	Шляхта
Фуяра	Лета	Терента	Переста	Пешта
Ковбаса	Балета	Тинта	Басиста	Пішта
Васа	Калета	Бота	Газіста	Пошта
Краса	Малета	Бабота	Трайста	Мазюта
Мулеса	Гелета	Дребота	Перекста	Іванюта
Треса	Ремета	Цімбота	Укста	Панюта
Флиса	Шеремета	Бобота	Вукста	Генюта
Миса	Шемета	Чобота	Агоста	Семенюта
Криса	Шелета	Шобота	Богоста	Васюта
Тиса	Верета	Вербота	Коста	Мисюта
Кліса	Керета	Правота	Староста	Карафа
Байса	Кішсуста	Ґота	Фоста	Марфа
Бакайса	Микита	Кота	Вирста	Шалаха
Флийса	Калита	Локота	Урста	Блаха
Фийса	Плита	Дуркота	Вурста	Шпраха
Мойса	Магарита	Балота	Уста	Деха
Бройса	Могрита	Слота	Густа	Пеха
Олекса	Керита	Шемота	Капуста	Вареха
Сікса	Кирита	Шкарампота	Шуста	Блиха
Доса	Могорита	Климпота	Матта	Васелиха
Пйоса	Сита	Рота	Бута	Штелиха
Коса	Хита	Сирота	Ґута	Василиха
Плоса	Лахита	Фота	Палагута	Штіліха
Носа	Бовбіта	Тіхота	Пагута	Садоха

Троха	Пребуца	Копча	Моша	Пасерб
Росоха	Требуца	Попча	Роша	Горб
Муха	Прибуца	Тарча	Рапша	Дуб
Моримуха	Гуца	Старча	Кепша	Зуб
Шуха	Григуца	Берча	Попша	Козуб
Рубайвутьха	Куца	Герча	Лупша	Якуб
Бляха	Луца	Керча	Перша	Голуб
Пряха	Керуца	Перча	Борша	Коструб
Шпряха	Коруца	Гирча	Мурша	Карцуб
Ваца	Куруца	Гирча	Бриндуша	Чуб
Беца	Штефуца	Кирча	Муша	Слав
Геца	Пельца	Мирча	Геруша	Станіслав
Булеца	Бача	Борча	Хаша	Петев
Пеца	Гача	Корча	Ломихаца	Зайцев
Греца	Сабовча	Бурча	Роца	Келечев
Сокиреца	Лукеча	Лазурча	Руца	Фенєв
Шкреца	Бича	Фурча	Колибаб	Ердив
Костреца	Лукича	Микитча	Шваб	Менькив
Кица	Чича	Буча	Якаб	Шігив
Якица	Матейча	Чуча	Криволаб	Вийгшив
Мица	Максимча	Гольча	Бонтлаб	Грабів
Грица	Банча	Кольча	Раб	Фурдів
Фица	Ванча	Польча	Басараб	Бажів
Галамбіца	Іванча	Гуньча	Граб	Ваків
Ондіца	Данча	Ключа	Драб	Стециків
Ракіца	Канча	Баша	Шкраб	Іванків
Якіца	Манча	Каша	Леб	Яцків
Галіца	Панча	Добша	Глеб	Рошків
Міца	Клеменча	Повша	Гриб	Ільків
Франіца	Сенча	Беша	Гліб	Ковалів
Піца	Сиринча	Плеша	Твердохліб	Мигалів
Юріца	Мартинча	Біша	Вовкогріб	Павлів
Фіца	Рінча	Гіша	Окогріб	Іллів
Колца	Дрінча	Бакша	Варахіб	Якимів
Ванца	Бонча	Ракша	Айб	Іванів
Бенца	Івонча	Бокша	Алб	Ганів
Каменца	Бунча	Прокша	Гелб	Кинів
Клемонца	Гоча	Лукша	Кілб	Тишанинів
Климонца	Доча	Тимша	Голомб	Іванишинів
Гоца	Коча	Шимша	Боб	Дякунів
Коца	Ромоча	Шімша	Йокоб	Йосипів
Моца	Вороча	Домша	Якоб	Кампів
Проца	Липча	Коша	Жолоб	Гендрів

Посерів	Кашков	Ватаг	Друзд	Болаж
Лесів	Кушков	Періг	Давид	Дораж
Ігнатів	Ільков	Пиріг	Свид	Париж
Блистів	Гибалов	Дорог	Гид	Кріж
Костів	Данилов	Друг	Жид	Дийж
Гриців	Ласлов	Шоваг	Дамаскид	Одорож
Фенців	Дулов	Газдаг	Прадід	Корж
Пруців	Іванов	Паллаг	Бескід	Рамаз
Калиничів	Крисанов	Парлаг	Шмід	Скундз
Іванчів	Кампов	Чорнаг	Казибрид	Бардз
Пелешів	Попов	Драг	Момухід	Гудз
Андрішів	Чопов	Віраг	Зелд	Глудз
Ілюшів	Карпов	Орсаг	Зилд	Кенез
Драбов	Вакаров	Горсаг	Молд	Кениз
Сабов	Біров	Безег	Фердінанд	Фриз
Домбов	Піров	Мелег	Баленд	Кеніз
Собов	Петров	Шемер	Болонд	Кенийз
Попсобов	Лесов	Берег	Гунд	Лобоз
Івов	Чотов	Герег	Голод	Сароз
Шовагов	Стецов	Сер	Холод	Мороз
Рігов	Рицов	Рийсер	Город	Гарбуз
Шодьогов	Поцов	Герцер	Бард	Кривогуз
Дюгов	Бачов	Шмиг	Удуд	Чорногуз
Жидов	Лукачов	Шілінг	Сорокопуд	Груз
Жідов	Іванчов	Ділонг	Попуд	Мотуз
Рудов	Черчов	Паюнг	Коньопуд	Унгі
Бажов	Станьов	Бог	Леопольд	Ердевді
Боржов	Рогув	Гоздог	Медве	Зелді
Лангазов	Попикув	Балог	Фірге	Оросфелді
Гордзов	Станкув	Болог	Тегзе	Броді
Горзов	Сіркув	Дьолог	Леле	Телегазі
Гузов	Ількув	Сирюг	Ціпле	Буштягазі
Йов	Павлув	Няг	Цібере	Шаркезі
Сликов	Пилипув	Сабад	Фекете	Дубровкі
Сайков	Попув	Влад	Більце	Ужокі
Ілков	Лаврув	Великокклад	Павлище	Робовскі
Янков	Петрув	Рад	Домище	Білецькі
Фоков	Стецув	Град	Петрище	Ільніцькі
Буков	Сичув	Доморад	Грицище	Гаршані
Мицков	Андрішув	Зивд	Семчище	Сподні
Біцков	Андрушув	Швед	Симчище	Бесермені
Волічков	Лецюв	Бездсд	Балаж	Арганіні
Гомічков	Олаг	Дрозд	Блаж	Добоні

Доброні	Черей	Будай	Корослай	Гачай
Чопі	Кашої	Ізай	Булай	Бечай
Унгварі	Кошої	Турзай	Гулай	Бичай
Удварі	Бабай	Бакай	Дулай	Орінчай
Загарі	Бай	Макай	Дюлай	Горінчай
Бігарі	Габай	Порубкай	Солмай	Колочай
Чічері	Чірібай	Лавкай	Сірмай	Берчай
Замборі	Домбай	Добровкай	Березнай	Розлучай
Толоборі	Бобай	Вейкай	Рознай	Кручай
Балагурі	Добай	Вийкай	Долинай	Ключай
Богаті	Дербай	Сийкай	Минай	Кашай
Бішти	Горбай	Волкай	Гомонай	Бокшай
Мурковці	Савай	Дулкай	Нонай	Апшай
Скаловці	Левай	Данкай	Тарнай	Липшай
Часловці	Ревай	Вульшинкай	Краснай	Кашшай
Даровці	Гужвай	Лонкай	Гуснай	Бабей
Митровці	Сілвай	Полянкай	Лепай	Жабей
Рийці	Солвай	Кокай	Репай	Шкабей
Ірголці	Толвай	Сокай	Липай	Довбей
Шаланці	Чонговай	Токай	Терпай	Гебей
Забранці	Терновай	Таркай	Сарай	Шкебей
Собранці	Петровай	Рускай	Брай	Кіжбей
Франці	Дарвай	Буткай	Добрай	Кужбей
Кеменці	Морвай	Дукай	Кірай	Гембей
Бачі	Литвай	Бачкай	Край	Лембей
Мункачі	Желтвай	Річкай	Габурай	Терембей
Данчі	Ілошвай	Бочкай	Сай	Доромбей
Станчі	Сольвай	Бучкай	Сіксай	Добей
Серенчі	Багай	Лучкай	Маргітай	Скобей
Горінчі	Шалагай	Лашкай	Моргітай	Горобей
Грігаші	Магай	Галушкай	Леготай	Котобей
Бузаші	Довгай	Марушкай	Полотай	Чобей
Мікловші	Долгай	Галай	Потай	Шобей
Крішфоловші	Логай	Залай	Шелестай	Гербей
Печенеші	Гаргай	Малай	Перестай	Щербей
Гомбоші	Бугай	Салай	Устай	Гирбей
Рокоші	Шугай	Шалай	Пустай	Горбей
Шароші	Нягай	Чудлай	Шустай	Дубей
Попфолуші	Ростягай	Мелай	Гутай	Гардубей
Ердеї	Мадай	Білай	Ортутай	Гордубей
Ровкамезеї	Самодай	Миколай	Фіцай	Клубей
Пелешкеї	Тордай	Орлай	Процай	Рубей
Селеї	Турдай	Караслай	Бачай	Котубей

Чубей	Лучкей	Черней	Біксеї	Хорковий
Гавей	Ключкей	Чорней	Косей	Кошовий
Шелевей	Пелешкей	Мохней	Галатей	Корчнявий
Говей	Мішкей	Ковпей	Матей	Корошнявий
Головей	Марушкей	Ховпей	Гелетей	Кучерявий
Магей	Салей	Лепей	Китей	Кучірявий
Довгей	Фалей	Чепей	Івантей	Довгий
Бегей	Стеблей	Липей	Сантей	Кий
Богей	Скоблей	Ліпей	Гунтей	Легкий
Гадей	Бублей	Ломпей	Котей	Гладкий
Щадей	Дублей	Копей	Бокотей	Швидкий
Бедей	Павлей	Солопей	Доротей	Дикий
Гедей	Белей	Попей	Топтей	Великий
Редей	Гавелей	Чопей	Куртей	Горкий
Чиздей	Хавелей	Лупей	Мастей	Солотвинський
Сідей	Гелей	Парей	Гарастей	Бобальський
Сандей	Костелей	Гебрей	Харастей	Величкий
Гендей	Билей	Ребрей	Шелестей	Малючкий
Чендей	Білей	Гаврей	Керестей	Підберезький
Гиндей	Філей	Джаврей	Коростей	Подполозький
Міндей	Чаклей	Кудрей	Фостей	Біленький
Горондей	Подолей	Герей	Густей	Вадаський
Соподей	Чолей	Дирей	Капустей	Спаський
Гардей	Сокирлей	Кирей	Лихтей	Слабський
Бордей	Маслей	Гірей	Ліхтей	Уторобський
Гордей	Мислей	Гірей	Дорофей	Славський
Цепурдей	Коромислей	Дірей	Михей	Паславський
Блажей	Скоромислей	Шкірей	Тацей	Ославський
Дужей	Булей	Сірей	Микицей	Стенавський
Базей	Кобулей	Горей	Ціцей	Жорнавський
Риндзей	Гулей	Порей	Секленцей	Гачавський
Бриндзей	Пулей	Которей	Круцей	Колочавський
Нодзей	Фулей	Куторей	Іванчей	Ольшавський
Мезей	Чулей	Чорей	Липчей	Каневський
Бронзей	Хромей	Петрей	Пальчей	Вишневський
Горзей	Томей	Кострей	Плешей	Данашевський
Білкей	Хомей	Гурей	Шемшей	Гукливський
Хоркей	Джумей	Курей	Шимшей	Кривський
Жеткей	Лумей	Чурей	Гакавий	Бобівський
Лукей	Романей	Нюфрей	Чакавий	Дубівський
Свічкей	Стегней	Кресей	Рапавий	Завидівський
Спічкей	Ледней	Мойсей	Сапливий	Березівський
Спічкей	Будней	Биксей	Кривий	Кузівський

Жураківський	Феделешівський	Буковський	Шандровський	Брошнівський
Вовківський	Добошівський	Качковський	Езеровський	Крайникувський
Бенедиківський	Габаївський	Кречковський	Тешнеровський	Свалявський
Крайниківський	Вабовський	Бичковський	Богиоровський	Орлявський
Данківський	Лабовський	Личковський	Бугиоровський	Орявський
Нанківський	Грабовський	Бочковський	Загоровський	Завадський
Дунківський	Грибовський	Вучковський	Григоровський	Варадський
Бичківський	Якубовський	Мішковський	Богоровський	Пшеградський
Ключківський	Оросвиговський	Вальковський	Богоровський	Бродський
Вишківський	Гариговський	Ліньковський	Коровський	Підгородський
Порошківський	Горіговський	Матьковський	Петровський	Пудгородський
Васильківський	Левандовський	Лаловський	Митровський	Обреский
Ганківський	Ландовський	Анталовський	Штефуровський	Селиський
Підмалівський	Родовський	Павловський	Юровський	Обриский
Чумалівський	Чемердовський	Веселовський	Осовський	Череміський
Небелівський	Блажовський	Козловський	Копосовський	Ісайський
Небилівський	Бежовський	Даниловський	Ігнатовський	Осійський
Волівський	Іжовський	Михайловський	Доробратовський	Завойський
Довганівський	Їжовський	Коболовський	Сенгетовський	Туземський
Манівський	Березовський	Світловський	Рокитовський	Климський
Чопанівський	Кваковський	Кобуловський	Голоботовський	Кримський
Ленівський	Борзаківський	Пістряловський	Котовський	Шумський
Кленівський	Губковський	Артимовський	Брестовський	Радванський
Бегинівський	Смерековський	Шомовський	Гутовський	Ганський
Пнівський	Павликовський	Романовський	Блаховський	Жиганський
Сем'янівський	Таниковський	Штефановський	Чеховський	Бережанський
Золотарівський	Вайтиковський	Есеновський	Оріховський	Ізанський
Кухарівський	Войтиковський	Есеновський	Ляховський	Лозанський
Дубрівський	Майковський	Штеневський	Кричовський	Созанський
Яворівський	Чайковський	Копиновський	Білашовський	Канський
Григорівський	Волковський	Волошиновський	Томашовський	Фрідманський
Косівський	Симковський	Шімоновський	Данашовський	Семанський
Шелестівський	Сімковський	Терновський	Хомишовський	Германський
Рахівський	Станковський	Духновський	Гошовський	Панський
Лохівський	Станковський	Сем'яновський	Гушовський	Копанський
Лецівський	Лівінковський	Семняновський	Грушовський	Абранський
Маринцівський	Пінковський	Чоповський	Ольшовський	Задранський
Герцівський	Янковський	Цваровський	Каньовський	Муранський
Летцівський	Шурковський	Можаровський	Драгньовський	Бахтанський
Жудачівський	Метковський	Макаровський	Жденьовський	Штефанський
Ромочівський	Квітковський	Саровський	Леньовський	Маханський
Ворочівський	Вітковський	Дубровський	Вишньовський	Веречанський
Ключівський	Бутковський	Ставровський	Вішньовський	Річанський

Зарічанський	Туринський	Волянський	Кучарський	Скальський
Височанський	Латинський	Полянський	Боберський	Михальський
Копчанський	Метинський	Тополянський	Дедерський	Бедевельський
Батарчанський	Фалтинський	Заднянський	Любомирський	Шмігельський
Сімирчанський	Фертинський	Середнянський	Ластомирський	Добромильський
Лучанський	Костинський	Виднянський	Самбірський	Задільський
Тишанський	Велятинський	Колоднянський	Підгірський	Завольський
Віщанський	Голятинський	Груднянський	Подгірський	Подольський
Росіщанський	Бачинський	Вижнянський	Пудгірський	Скольський
Рущанський	Спачинський	Нижнянський	Дворський	Бобульський
Росущанський	Карачинський	Крайнянський	Яворський	Скульський
Лубенський	Мелечинський	Липнянський	Загорський	Пудмалюський
Ставенський	Перечинський	Тернянський	Підгорський	Іванцюський
Каменський	Микуличинський	Чернянський	Богорський	Утцюський
Селменський	Солочинський	Лютнянський	Дорський	Завацький
Гетенський	Крупчинський	Добрянський	Двурський	Вагацький
Бабинський	Корчинський	Дубрянський	Магурський	Арендацький
Дубинський	Кучинський	Горянський	Нагурський	Орендацький
Якубинський	Кольчинський	Загорянський	Пудгурський	Гузацький
Буковинський	Домашинський	Нагорянський	Брустурський	Опацький
Ровинський	Гавшинський	Подгорянський	Реметський	Лабецький
Верховинський	Хавшинський	Бистрянський	Ремітський	Деребецький
Фединський	Мишинський	Ністрианський	Хустський	Жеребецький
Подинський	Рошинський	Турянський	Сигутський	Дрогобецький
Гординський	Коршинський	Волосянський	Ком'ятський	Лавецький
Дудинський	Бушинський	Закутянський	Кум'ятський	Дравецький
Брежинський	Вульшинський	Лютянський	Бобуський	Надравецький
Скрижинський	Лещинський	Комлоський	Гуський	Наздравецький
Маржинський	Перегінський	Волоський	Драгуський	Кравецький
Брезинський	Яблінський	Рароський	Нягуський	Медвецький
Калинський	Зелінський	Присліпський	Павлуський	Кривецький
Желинський	Шлінський	Ріпський	Щефануський	Грабовецький
Брилинський	Мінський	Скріпський	Тернуський	Раковецький
Білинський	Бенямінський	Прислупський	Семнянуський	Оковецький
Млинський	Ясінський	Біловарський	Симнянуський	Буковецький
Волинський	Яблонський	Погарський	Попуський	Головецький
Голинський	Яблунський	Токарський	Руський	Боголовецький
Долинський	Гвоздянський	Пискарський	Андруський	Ластовецький
Пчолинський	Заводянський	Годемарський	Осуський	Керегецький
Каминський	Балудянський	Ботарський	Рахуський	Радецький
Ліпинський	Горблянський	Скотарський	Герцуський	Балецький
Неліпинський	Кривлянський	Пелчарський	Ромочуський	Галецький
Боринський	Землянський	Бочарський	Кобальський	Малецький

Гелецький	Ревиський	Комарницький	Краснобруцький	Половій
Новоселецький	Кривиський	Татарницький	Білий	Соловій
Білецький	Сивиський	Берницький	Незнайомий	Агій
Сілецький	Ликовицький	Бирницький	Хромий	Довгій
Олецький	Головицький	Сокирницький	Повшедний	Паллагій
Соколецький	Юровицький	Яворницький	Лидний	Вайнагій
Тромбулецький	Гостовицький	Горницький	Будний	Орсагій
Климецький	Синьовицький	Красницький	Червений	Шагій
Сенецький	Сервицький	Яблуницький	Черлений	Телегій
Млинецький	Явицький	Пруницький	Підлужний	Берегій
Горинецький	Киргицький	Кушницький	Копний	Шерегій
Горінецький	Садицький	Мигальницький	Мочарний	Чепрегій
Яблонецький	Пиздицький	Хмельницький	Черний	Чорнигій
Бронецький	Гардицький	Могильницький	Чорний	Поллогій
Чернецький	Зажицький	Ільницький	Русний	Дорогій
Шлепецький	Лужицький	Яницький	Новотний	Георгій
Керепецький	Дружицький	Грицький	Конечний	Сарвадій
Липецький	Козицький	Кирицький	Іваничний	Шаркадій
Коропецький	Балицький	Крицький	Пишний	Сіладій
Обрецький	Кралицький	Борицький	Мотовильний	Поладій
Грецький	Новоселицький	Петрицький	Старий	Мадій
Медрецький	Олицький	Турицький	Мудрий	Чижмадій
Берецький	Демицький	Фрицький	Ціберий	Овнадій
Верецький	Темицький	Лисицький	Керий	Чинадій
Дерецький	Димицький	Костицький	Лисий	Чінадій
Керецький	Іваницький	Мальчицький	Пісий	Чокнадій
Драгомирецький	Рибницький	Кульчицький	Босий	Чонадій
Манастирецький	Грабівницький	Обіцький	Русий	Безевдій
Щирецький	Грабувницький	Тиміцький	Губатий	Гивдій
Борецький	Зеленицький	Іваніцький	Зубатий	Ердивдій
Корецький	Дежницький	Заріцький	Главатий	Зивдій
Петрецький	Березницький	Пасіцький	Головатий	Фивдій
Турецький	Визницький	Лісіцький	Куртий	Бовдій
Затурецький	Возницький	Злоцький	Товстий	Говдій
Костецький	Криницький	Вислоцький	Слутий	Йовдій
Подгаєцький	Крайницький	Доброцький	Тихий	Гарновдій
Драгобицький	Войницький	Яроцький	Парубочий	Маровдій
Дрогобицький	Крамницький	Потоцький	Бабій	Бровдій
Вербицький	Думницький	Ростоцький	Тарабій	Сегедій
Голубицький	Вінницький	Бабуцький	Шкибій	Семедій
Савицький	Колоницький	Богуцький	Бумбій	Ендредій
Левицький	Вороницький	Забруцький	Рубій	Манфредій
Невицький	Затварницький	Добруцький	Шелевій	Кивеждій

Боздїй	Грецкїй	Франїй	Сакмарїй	Матїй
Секлейдїй	Верецкїй	Жовтанїй	Сатмарїй	Карпатїй
Цеглийдїй	Рашкїй	Жолтанїй	Сотмарїй	Боратїй
Фелдїй	Менькїй	Томчанїй	Захарїй	Ривтїй
Алфелдїй	Лїй	Горшанїй	Мочарїй	Тїмовтїй
Бандїй	Мїгалїй	Сивнїй	Ребрїй	Маровтїй
Скакандїй	Шандалїй	Йовнїй	Зубрїй	Кевешлігетїй
Лукандїй	Калїй	Товнїй	Еврїй	Кивешлігетїй
Мандїй	Малїй	Городнїй	Гиврїй	Сїгетїй
Лодїй	Гайналій	Бегенїй	Доврїй	Кметїй
Колодїй	Палїй	Герженїй	Фестоврїй	Петїй
Чїжмодїй	Талїй	Вешеленїй	Човрїй	Шепетїй
Шомодїй	Баталїй	Семенїй	Ченгерїй	Рийтїй
Вародїй	Чалїй	Меренїй	Кириї	Раполтїй
Шародїй	Павлїй	Дерценїй	Шкириї	Вїзантїй
Кородїй	Мадлїй	Рознїй	Нїрїй	Кешкентїй
Гардїй	Брийдлїй	Бегинїй	Букрїй	Гормотїй
Дьордїй	Ерделїй	Бесерминїй	Зомборїй	Верешмортїй
Фурдїй	Текелїй	Кекерчинїй	Горїй	Фортїй
Балажїй	Пастелїй	Кубїнїй	Бїгорїй	Густїй
Йовжїй	Ердилїй	Обонїй	Дорїй	Хустїй
Газїй	Каллїй	Розгонїй	Далекорїй	Гутїй
Будогазїй	Чолїй	Баконїй	Поторїй	Шутїй
Фекешгазїй	Кулїй	Чомонїй	Чорїй	Ком'ятїй
Фийкешгазїй	Єремїй	Торонїй	Купрїй	Тафїй
Кїральгазїй	Комаромїй	Софронїй	Петрїй	Шафїй
Риндзїй	Бучмїй	Тонїй	Куриї	Тїмовфїй
Нодзїй	Чабанїй	Антонїй	Турїй	Штефїй
Гузїй	Губанїй	Чорнїй	Фурїй	Палфїй
Гузїй	Іванїй	Янїй	Чурїй	Тїмофїй
Кїй	Жаданїй	Сийпїй	Онофрїй	Архїй
Бакїй	Ладанїй	Кампїй	Онуфрїй	Кабациї
Вакїй	Жоданїй	Барїй	Дюрїй	Ігнацій
Чакїй	Коворданїй	Уйбарїй	Ап'ярїй	Ґевцій
Чернекїй	Божанїй	Берегварїй	Мадярїй	Ґивцій
Чедрекїй	Канїй	Садварїй	Опїярїй	Ірговцій
Фончкїй	Моканїй	Содварїй	Баркасій	Маковцій
Гомокїй	Тарканїй	Коложварїй	Мересїй	Раковцій
Потокиї	Романїй	Бїловарїй	Алексїй	Станковцій
Фиркїй	Панїй	Овчварїй	Олексїй	Марковцій
Ловскїй	Баранїй	Вошварїй	Макосїй	Морковцій
Лоскїй	Муранїй	Бїгарїй	Макусїй	Драшковцій
Бїлецкїй	Туранїй	Азарїй	Лабатїй	Пїшковцій

Анталовцїй	Каньовшїй	Слабак	Спївак	Бенджак
Терновцїй	Коньовшїй	Табак	Квак	Бинджак
Корновцїй	Фелдешїй	Довбак	Словак	Верджак
Чоповцїй	Егрешїй	Йовбак	Новак	Джурджак
Петровцїй	Герешїй	Жеребак	Шовак	Жижак
Гецїй	Керешїй	Шебак	Червак	Рижак
Реґецїй	Керестешїй	Либак	Литвак	Брижак
Гицїй	Кеменшїй	Рибак	Бритвак	Їжак
Фабрїцїй	Кикинсшїй	Грибак	Дувак	Жїжак
Денцїй	Гернєшїй	Цибак	Шишвак	Мїжак
Меденцїй	Гиришїй	Бїбак	Клювак	Брїжак
Ференцїй	Киришїй	Лїбак	Гак	Їжак
Динцїй	Салдобошїй	Нїбак	Цигак	Мужак
Мидинцїй	Пайкошїй	Колбак	Гадак	Ружак
Марцїй	Комлошїй	Лембак	Федак	Тужак
Федорцїй	Яношїй	Клембак	Гвоздак	Бринджак
Ковачїй	Росошїй	Климбак	Жидак	Скунджак
Ваґачїй	Боршїй	Бомбак	Саґайдак	Барджак
Форґачїй	Завидфалушїй	Бумбак	Пайдак	Борджак
Качїй	Уйфалушїй	Бобак	Пойдак	Буджак
Маґовчїй	Пофалушїй	Добак	Бендак	Шлезак
Повчїй	Попфалушїй	Джобак	Челендак	Кизак
Саболчїй	Кричфалушїй	Кобак	Шепендак	Лизак
Банчїй	Пелушїй	Жолобак	Попендак	Лїзак
Канчїй	Бой	Робак	Дюрендак	Рїзак
Ранчїй	Чокой	Шкробак	Биндак	Козак
Йончїй	Бочкой	Чобак	Чилиндак	Розак
Янчїй	Лой	Щобак	Попиндак	Барзак
Маґочїй	Полой	Дзьобак	Дюриндак	Борзак
Кочїй	Цой	Вербак	Мондак	Пурзак
Барчїй	Чой	Дербак	Чундак	Бузак
Пальчїй	Пашкуй	Сербак	Бодак	Гузак
Гавашїй	Люй	Щербак	Родак	Лалак
Сїлвашїй	Дьордяй	Горбак	Бродак	Шалак
Гриґашїй	Уґляй	Бурбак	Швардак	Стеблак
Алмашїй	Задняй	Дубак	Бордак	Сїдлак
Нанашїй	Крайняй	Зубак	Швордак	Дудлак
Рийпашїй	Чохняй	Рябак	Мордак	Силак
Фаґарашїй	Чухняй	Ревак	Фурдак	Бїлак
Фоґарашїй	Цегольняй	Кивак	Гудак	Фїлак
Андрашїй	Чуряй	Гливак	Рудак	Паллак
Тудовшїй	Бак	Сивак	Балажак	Лолак
Комловшїй	Лабак	Лївак	Грїджак	Чолак

Маслак	Капак	Фундурак	Шестак	Живчак
Петлак	Драпак	Козурак	Свистак	Ливчак
Булак	Штепак	Курак	Нечистак	Гукливчак
Кулак	Чепак	Турак	Костак	Поливчак
Чулак	Щепак	Костурак	Шостак	Сепливчак
Шулак	Хрипак	Ціфрак	Лутак	Покривчак
Бухлак	Піпак	Юрак	Футак	Грабівчак
Мак	Куціпак	Дюрак	Шутак	Гівчак
Гайдамак	Тромпак	Сак	Поштак	Реківчак
Бемак	Гопак	Овсак	П'ятак	Биківчак
Лемак	Чопак	Лесак	Мацак	Риківчак
Семак	Терпак	Чесак	Нацак	Біківчак
Кимак	Тирпак	Лисак	Тацак	Соколивчак
Симак	Тірпак	Мисак	Лецак	Бирівчак
Тимак	Лупак	Писак	Мецак	Покривчак
Артимак	Чупак	Крисак	Пецак	Зорівчак
Штимак	Шпак	Сисак	Фецак	Грабовчак
Німак	Дряпак	Тисак	Мицак	Вовчак
Наймак	Рак	Ісак	Грицак	Жовчак
Цаймак	Бабрак	Лісак	Цицак	Головчак
Приймак	Жебрак	Гайсак	Ціцак	Бировчак
Бесмак	Бобрак	Фейсак	Пінцак	Біровчак
Бисьмак	Кіндрак	Фийсак	Коцак	Федоровчак
Говнак	Мудрак	Бойсак	Герцак	Соровчак
Груднак	Берак	Чемсак	Гирцак	Келешовчак
Знак	Фундерак	Босак	Фирцак	Ледчак
Єдинак	Чорнодерак	Бирсак	Фірцак	Голодчак
Синак	Мізерак	Борсак	Юрцак	Гречак
Вайнак	Цюперак	Корсак	Дуцак	Ластовичак
Ґонак	Шестерак	Гусак	Луцак	Бідичак
Цонак	Бирак	Летак	Брачак	Мандичак
Барнак	Бірак	Петак	Бабчак	Бондичак
Чернак	Сірак	Бритак	Грабчак	Юдичак
Мочернак	Гамрак	Літак	Грибчак	Кичак
Федорнак	ґаборац	Шпинтак	Зубчак	Личак
Чорнак	Дворац	Монтак	Якубчак	Величак
Шелеснак	Федорац	Шпонтак	Голубчак	Біличак
Руснак	Сморац	Котак	Грубчак	Воличак
Ґунак	Ватрац	Сотак	Бородавчак	Соколичак
Кунак	Гатрац	Ліптак	Савчак	Чорноличак
Тільнак	Готрац	Ціптак	Левчак	Іваничак
Пак	Тайстрац	Фуртац	Клевчак	Дубничак
ґапак	Бурац	Шелестак	Євчак	Калиничак

Синичак	Танчак	Лапчак	Дутчак	Лишак
Капичак	Станчак	Фелепчак	Кутчак	Долишак
Шепичак	Бенчак	Пилипчак	Бучак	Мишак
Копичак	Валенчак	Ліпчак	Вучак	Комишак
Бричак	Оленчак	Сліпчак	Дучак	Данишак
Гричак	Карабинчак	Піпчак	Кучак	Оленишак
Сичак	Дубинчак	Копчак	Онучак	Спишак
Матичак	Рябинчак	Крупчак	Жофчак	Гавришак
Костичак	Калинчак	Варчак	Мальчак	Ігнатишак
Гафичак	Скалинчак	Марчак	Ворожилъчак	Мішак
Чичак	Білінчак	Берчак	Копильчак	Шпішак
Бічак	Клинчак	Огерчак	Васильчак	Данчішак
Вічак	Минчак	Гогерчак	Мотильчак	Лошак
Кічак	Папинчак	Перчак	Ільчак	Мошак
Мічак	Попинчак	Бирчак	Більчак	Рапшак
Річак	Маринчак	Гирчак	Зубільчак	Лупшак
Марічак	Старинчак	Гирчак	Дзубільчак	Вершак
Андрічак	Вавринчак	Огирчак	Вільчак	Балушак
Січак	Оринчак	Симирчак	Мільчак	Мушак
Пасічак	Муринчак	Пирчак	Шпільчак	Ганушак
Дансічак	Русинчак	Ірчак	Подольчак	Аннушак
Матічак	Костинчак	Чубірчак	Кольчак	Климпушак
Чічак	Марцинчак	Гірчак	Сокольчак	Копрушак
Брайчак	Бучинчак	Григірчак	Польчак	Петрушак
Пиздейчак	Довбінчак	Пірчак	Вакульчак	Матушак
Матейчак	Зінчак	Яворчак	Микульчак	Бунтушак
Андрійчак	Палінчак	Горчак	Маркульчак	Вашак
Матійчак	Королінчак	Загорчак	Шкатульчак	Парашак
Петійчак	Мінчак	Ригорчак	Ганьчак	Прашак
Бойчак	Ясінчак	Григорчак	Ланьчак	Лешак
Дуйчак	Чінчак	Дорчак	Поланьчак	Феделешак
Галчак	Полончак	Федорчак	Беньчак	Пешак
Салчак	Мончак	Сидорчак	Феньчак	Кишак
Кулчак	Шелемончак	Лазорчак	Ниньчак	Лишак
Демчак	Бунчак	Корчак	Синьчак	Блишак
Якимчак	Довгунчак	Огурчак	Ліньчак	Павлишак
Климчак	Догунчак	Бандурчак	Міньчак	Плишак
Тимчак	Дунчак	Батурчак	Брячак	Мишак
Ганчак	Сидунчак	Юрчак	Шак	Якимишак
Планчак	Дякунчак	Микитчак	Сташак	Томишак
Романчак	Бочак	Литчак	Осташак	Ришак
Гранчак	Дочак	Гритчак	Лешак	Петришак
Дранчак	Сорочак	Титчак	Долешак	Віщак

Драгішак	Ердэк	Приндик	Пуглик	Кутлик
Кішак	Марек	Тиндик	Круглик	Булик
Лішак	Дерек	Моңдик	Мадлик	Магулик
Павлішак	Керек	Додик	Кудлик	Кулик
Колішак	Терек	Ердик	Піндзелик	Симулик
Кулішак	Данишэк	Гудик	Пензелик	Грулик
Нішак	Бик	Дудик	Пинзелик	Тулик
Тройнішак	Швабик	Худик	Лелик	Адамик
Тронішак	Лабик	Юдик	Чмелик	Шелемик
Корнішак	Гребик	Дзядик	Крелик	Климик
Марішак	Шебик	Ежик	Веселик	Симик
Фірішак	Прибик	Пижик	Костелик	Соймик
Трішак	Цыбик	Божик	Ганзлик	Томик
Петрішак	Дримбик	Гожик	Лилик	Хомик
Вошак	Бобик	Іржик	Данилик	Бурмик
Кошак	Гербик	Будзик	Гаврилик	Кумик
Волошак	Дубик	Глюдзик	Курилик	Друмик
Мошак	Кубик	Безик	Василик	Кузьмик
Горошак	Якубик	Пензик	Лик	Банік
Мараморошак	Грубик	Козик	Білік	Щербаник
Трошак	Шубик	Сньозик	Чмілік	Порубаник
Бобушак	Славик	Кузик	Гайлик	Криваник
Бубушак	Межовик	Пузик	Мігайлик	Іванік
Гушак	Рокосовік	Бобалік	Кайлік	Мальованік
Кушак	Брунцвік	Валік	Зейлік	Ганік
Лушак	Радік	Галік	Панклік	Ціганік
Галушак	Марадік	Мігалік	Дяволік	Данік
Білушак	Кедік	Рогалік	Голік	Майданік
Ганушак	Бенедік	Бердалік	Мізолік	Сможанік
Тернушак	Федік	Маскалік	Росолік	Мазанік
Рушак	Газдік	Лалік	Католік	Умазанік
Марушак	Гвоздік	Валалік	Антолік	Печканік
Андрушак	Гоздік	Малік	Янтолік	Келеманік
Петрушак	Жідік	Кралік	Хохолік	Романік
Юшак	Демідік	Анталік	Цеплік	Фурманік
Келюшак	Дідік	Пишчалік	Чеплік	Степанік
Вовк	Джідік	Аблік	Петерлік	Гавранік
Міговк	Майдік	Гоблік	Кірлік	Дранік
Міговк	Шілдік	Бублік	Кірлік	Вісанік
Шомовк	Бендік	Публік	Васлік	Станік
Бек	Опрендік	Цюблік	Руслік	Стефанік
Бебек	Фендік	Павлік	Світлік	Штефанік
Бедек	Міндік	Фрэвлік	Пантлік	Коцанік

Буківчаник	Присяжник	Капарник	Клевзуник	Масляник
Тенгеричаник	Коломазник	Мочарник	Куник	Бітляник
Кочаник	Рекізнак	Черник	Циркуник	Вовняник
Клочаник	Желізнак	Бирник	Попдякуник	Огняник
Гірчаник	Зелізнак	Кикирник	Добруник	Красняник
Кришаник	Ретізнак	Папірник	Козичник	Комлошняник
Глібник	Перевузнак	Федорник	Пасічник	Бряник
Хлібник	Чебник	Корник	Поташник	Гряник
Бубник	Гиник	Чорник	Палешник	Черяник
Церківник	Калиник	Курник	Порошник	Чиряник
Дошчівник	Симиник	Проскурник	Завальник	Бистряник
Дуюговник	Ниник	Мурник	Скальник	Вівсяник
Магник	Гриник	Семурник	Хрустальник	Вісяник
Регник	Синик	Симурник	Пищальник	Вусяник
Левадник	Досиник	Галасник	Кельник	Патяник
Стадник	Циник	Маласник	Мельник	Портяник
Редник	Яциник	Красник	Ворожилъник	Цапик
Середник	Ціник	Небесник	Пильник	Слепик
Огородник	Олайнк	Перелесник	Кукольник	Шепик
Блудник	Брайник	Фіресник	Кукульник	Копик
Попудник	Крайник	Любисник	Вадюник	Кнопик
Гребеник	Файник	Налисник	Яник	Попик
Геник	Олейник	Русник	Доб'яник	Чопик
Деник	Олійник	Статник	Плав'яник	Жупик
З'їденик	Воскобійник	Шатник	Клев'яник	Цупик
Найденик	Олійник	Житник	Дерев'яник	Чупик
Пиндзеник	Сойник	Митник	Клив'яник	Пюшпик
Пензеник	Мелник	Ситник	Крив'яник	Цюпик
Опаленик	Реселник	Обшитник	Солом'яник	Рик
Шаленик	Пилник	Новотник	Медяник	Лазарик
Зеленик	Пчулник	Золотник	Мидяник	Козарик
Посоленик	Хамник	Грамотник	Фурдяник	Ремарик
Келеменик	Безіменник	Шотник	Пиндзяник	Римарик
Шпеник	Третинник	Гутник	Бриндзяник	Боднарик
Греник	Гладоник	Путник	Піндзяник	Дзвонарик
Сеник	Йоник	Телятник	Ізяник	Царик
Плетеник	Коник	Бурятник	Кривляник	Ганчарик
Феник	Вороник	Курятник	Сегляник	Чабрик
Крученик	Антоник	Досятник	Сигляник	Ребрик
Кришеник	Скрипник	Буник	Силяник	Цимбрик
Прошеник	Жупник	Славуник	Моркляник	Бобрик
Бережник	Барник	Довгуник	Соляник	Добрик
Переложник	Хмарник	Межуник	Росоляник	Кобрик

Бубрик	Вісик	Моцик	Повідайчик	Турянчик
Зубрик	Мойсик	Берцик	Крайчик	Бочик
Гаврик	Алексик	Ферцик	Салейчик	Кочик
Чедрик	Олексик	Гурцик	Андрейчик	Почик
Фрідрик	Косик	Куцик	Матійчик	Сочик
Мандрик	Корсик	Луцик	Вуйчик	Філіпчик
Шандрик	Чусик	Муцик	Легелчик	Копчик
Ондрик	Затик	Куруцик	Демчик	Купчик
Кундрик	Гнатик	Яцик	Нсмчик	Варчик
Кудрик	Ігнатик	Ковачик	Симчик	Пекарчик
Мудрик	Товтик	Богачик	Максимчик	Токарчик
Шимерик	Гетик	Гевгачик	Тимчик	Тарчик
Шперик	Петик	Федачик	Сімчик	Симерчик
Жирик	Титик	Гудачик	Банчик	Масрчик
Кирик	Фрайтик	Сокачик	Іванчик	Борчик
Мирик	Войтик	Лукачик	Каганчик	Ворчик
Цирик	Пйонтик	Зубчик	Фунданчик	Григорчик
Чирик	Котик	Додавчик	Канчик	Лазорчик
Кірик	Сотик	Тодавчик	Біланчик	Бурчик
Цірик	Коптик	Кавчик	Манчик	Федурчик
Григорик	Бертик	Міравчик	Романчик	Юрчик
Федорик	Костик	Савчик	Панчик	Мадярчик
Фодорик	Лостик	Шевчик	Баранчик	Малярчик
Лазорик	Когутик	Логівчик	Фанчик	Котлярчик
Корик	Піштик	Варгівчик	Денчик	Фетчик
Морик	Ґрофик	Лохівчик	Ференчик	Бутчик
Гаморик	Вацик	Сабовчик	Сенчик	Логучик
Баторик	Мацик	Вовчик	Динчик	Кучик
Кріштофорик	Мікловцик	Ондовчик	Угринчик	Лучик
Веприк	Жецик	Івановчик	Бучинчик	Кручик
Поприк	Стецик	Яновчик	Кінчик	Ковальчик
Чуприк	Мицик	Повчик	Мінчик	Мігальчик
Петрик	Грицик	Дзуровчик	Івончик	Пальчик
Митрик	Цицик	Гальовчик	Шимончик	Капальчик
Фурик	Іцик	Іваньовчик	Профончик	Михальчик
Яцурик	Міцик	Васьовчик	Янчик	Ільчик
Качурик	Лалцик	Логувчик	Мідянчик	Більчик
Фрик	Іванцик	Свалявчик	Маріянчик	Кольчик
Юрик	Ганцик	Мирявчик	Тополянчик	Беньчик
Дюрик	Ференцик	Фечик	Мінянчик	Меньчик
Стасик	Фенцик	Легезчик	Брянчик	Сеньчик
Овсик	Фінцик	Оленичик	Симирянчик	Міньчик
Лесик	Воцик	Сичик	Бистрянчик	Буньчик

Заячик	Смуток	Павук	Якібчук	Бербеничук
Шик	Ешток	Савук	Жолобчук	Оленичук
Томашик	Червачок	Гук	Робчук	Олейничук
Путрашик	Родачок	Гайдук	Воробчук	Митничук
Повшик	Гудачок	Пердук	Молдавчук	Мельничук
Гошик	Лемачок	Жук	Тодавчук	Копичук
Кошик	Русначок	Боклажук	Гаркавчук	Албічук
Грошик	Рачок	Котораджук	Харкавчук	Славічук
Варшик	Сачок	Гренеджук	Горкавчук	Улічук
Андрушик	Вовчок	Греджук	Ославчук	Рознічук
Ілляшик	Кречок	Гриджук	Тернавчук	Андрічук
Легещик	Бичок	Гарджук	Кравчук	Пасічук
Мсщик	Урядничок	Слижук	Савчук	Матічук
Міщик	Мельничок	Божук	Левчук	Тафічук
Борщик	Бричок	Перожук	Шевчук	Гайчук
Бакущик	Боричок	Пирожук	Лінивчук	Галайчук
Рушик	Лазоричок	Кочержук	Гривчук	Малайчук
Фушик	Бочок	Дужук	Жуківчук	Миколайчук
Панющик	Симочок	Кук	Манівчук	Николайчук
Кувік	Сверчок	Мурмук	Пнівчук	Бабейчук
Цвік	Гирчок	Вакарук	Косівчук	Салейчук
Фрік	Бучок	Боднарук	Вовчук	Белейчук
Пуїк	Гучок	Писарук	Головчук	Білейчук
Вулк	Гайдучок	Андрук	Громовчук	Петейчук
Банк	Лучок	Крук	Бровчук	Бабійчук
Ванк	Попадючок	Митрук	Фольовчук	Недобійчук
Шаланк	Пиндючок	Борсук	Свалявчук	Маковічук
Франк	Павлючок	Фук	Кулявчук	Матвійчук
Венк	Дячок	Кишук	Гередчук	Палійчук
Паюнк	Полячок	Чук	Гиридчук	Кілійчук
Дробок	Чешок	Горбачук	Дудчук	Брехлійчук
Воробок	Будьок	Ковачук	Штечук	Рознійчук
Вок	Пальок	Червачук	Боклажчук	Янійчук
Гудивок	Цильок	Дидачук	Легезчук	Багрійчук
Вупадок	Свереньок	Качук	Бичук	Андрійчук
Мондок	Васьок	Ткачук	Бабичук	Курійчук
Будок	Бутьок	Лукачук	Недобичук	Петійчук
Озимок	Чорнописк	Колачук	Кубичук	Тафійчук
Русанок	Паук	Лемачук	Теличук	Марційчук
Ощипок	Бук	Мохначук	Біличук	Бойчук
Серпок	Бобук	Бабчук	Уличук	Гойчук
Турок	Побук	Карабчук	Кузьмичук	Буйчук
Шпиток	Вук	Драбчук	Праничук	Гуйчук

Палчук	Клеменчук	Дедерчук	Галащук	Варцаб'юк
Адамчук	Попенчук	Дидерчук	Боклащук	Доб'юк
Абрамчук	Ференчук	Перчук	Томашук	Коб'юк
Самчук	Мисенчук	Талабірчук	Спашук	Дуб'юк
Єремчук	Делитенчук	Скірчук	Спашук	Гав'юк
Яремчук	Литвинчук	Кушнірчук	Парашук	Яків'юк
Семчук	Годинчук	Григорчук	Андрашук	Адам'юк
Якимчук	Калинчук	Федорчук	Киращук	Максим'юк
Климчук	Білінчук	Гаморчук	Петрашук	Шеп'юк
Яримчук	Мисинчук	Юрчук	Юрашук	Агип'юк
Симчук	Делятинчук	Матчук	Осташук	Прокіп'юк
Пасимчук	Бучинчук	Лепетчук	Вербешук	Прокіп'юк
Тимчук	Вінчук	Липетчук	Бубешук	Поп'юк
Химчук	Звінчук	Дутчук	Легешук	Чоп'юк
Шимчук	Дзвінчук	Бучук	Немешук	Карп'юк
Німчук	Полінчук	Гучук	Нямешук	Геф'юк
Шоломчук	Ясінчук	Грофчук	Решук	Бадюк
Нямчук	Івончук	Медвідьчук	Марешук	Сабадюк
Шербанчук	Дем'янчук	Маскальчук	Дерешук	Гладюк
Іванчук	Полянчук	Пальчук	Фешук	Попадюк
Мальованчук	Чернянчук	Михальчук	Якобишук	Радюк
Ганчук	Тимочук	Новосельчук	Данишук	Бедюк
Циганчук	Гапчук	Копильчук	Ришук	Шведюк
Йоганчук	Агапчук	Васильчук	Маришук	Демедюк
Данчук	Капчук	Ільчук	Гавришук	Демидюк
Майданчук	Талапчук	Країльчук	Фишук	Найдюк
Довжанчук	Карапчук	Беньчук	Чуфишук	Баландюк
Марканчук	Остапчук	Митеньчук	Грицишук	Лендюк
Баланчук	Пилипчук	Штеньчук	Бішук	Мерендюк
Маланчук	Йосипчук	Вешелинчук	Вербішук	Сендюк
Меланчук	Роспопчук	Гриньчук	Кокішук	Линдюк
Біланчук	Дупчук	Каміньчук	Рішук	Миндюк
Романчук	Шкварчук	Коріньчук	Трішук	Мериндюк
Панчук	Біловарчук	Дячук	Куришук	Мириндюк
Копанчук	Дударчук	Кашук	Гошук	Чокриндюк
Бранчук	Лазарчук	Томашук	Волошук	Міндюк
Дранчук	Ларчук	Книшук	Голошук	Бондюк
Петранчук	Марчук	Мішук	Рошук	Бродюк
Станчук	Боднарчук	Кошук	Гушук	Дердюк
Любенчук	Слосарчук	Агопшук	Міклушук	Лофердюк
Зеленчук	Слюсарчук	Магашук	Ляшук	Дирдюк
Дзеленчук	Берчук	Федашук	Кіляшук	Бурдюк
Оленчук	Шкверчук	Дудашук	Грицяшук	Шурдюк

Дядюк	Небилюк	Борканюк	Сенюк	Чернюк
Базюк	Радилюк	Мацканюк	Мойсенюк	Вечернюк
Мандзюк	Дрежилюк	Мицканюк	Аксенюк	Ковбаснюк
Синдзюк	Дрижилюк	Туцканюк	Штенюк	Кваснюк
Фризюк	Данилюк	Гучканюк	Бойценюк	Гаснюк
Морозюк	Копилюк	Бошканюк	Греченюк	Маснюк
Кузюк	Гаврилюк	Рошканюк	Бойченюк	Махнюк
Паладіюк	Берилюк	Меланюк	Близнюк	Мігальнюк
Вередіюк	Василюк	Біланюк	Каверзнюк	Янюк
Андріюк	Центилюк	Леманюк	Бабинюк	Варварюк
Янчіюк	Штилюк	Романюк	Карабинюк	Передарюк
Кабалюк	Похилюк	Томанюк	Мигалинюк	Звіздарюк
Дримбалюк	Дьорділюк	Сорохманюк	Калинюк	Дужарюк
Співалюк	Михайлюк	Глушманюк	Василинюк	Лазарюк
Ковалюк	Веклюк	Ціпанюк	Білинюк	Козарюк
Галюк	Іллюк	Баранюк	Томинюк	Пекарюк
Смекалюк	Максимлюк	Юранюк	Грапинюк	Шинкарюк
Смикалюк	Хромлюк	Санюк	Джупинюк	Токарюк
Пікалюк	Николюк	Русанюк	Фаринюк	Бочкарюк
Йойкалюк	Соколюк	Ковтанюк	Гринюк	Боднарюк
Дренкалюк	Ролюк	Сметанюк	Угринюк	Репарюк
Тинкалюк	Солюк	Британюк	Катеринюк	Шпатарюк
Даскалюк	Цаплюк	Костанюк	Вечеринюк	Коритарюк
Маскалюк	Чаплюк	Штефанюк	Мойсинюк	Поштарюк
Москалюк	Реплюк	Ерфанюк	Мартинюк	Бобрюк
Малюк	Риплюк	Глуханюк	Ерстинюк	Гаврюк
Фалюк	Карплюк	Грицанюк	Гречинюк	Лаврюк
Михалюк	Ферлюк	Лупшанюк	Микуличинюк	Гендюк
Баблюк	Курлюк	Бубнюк	Михайнюк	Гиндюк
Стеблюк	Микулюк	Драгнюк	Андрійнюк	Гіндюк
Дяблюк	Пришлюк	Трагнюк	Гудимнюк	Бодрюк
Павлюк	Іванюк	Ягнюк	Максимнюк	Шундерюк
Савлюк	Ганюк	Шовгенюк	Конюк	Тодерюк
Моставлюк	Довганюк	Реженюк	Шимонюк	Бронтерюк
Дриглюк	Обладанюк	Корженюк	Гапонюк	Фішерюк
Гавелюк	Болданюк	Челленюк	Воронюк	Кушнірюк
Безелюк	Булданюк	Черленюк	Пронюк	Генрюк
Чепелюк	Проданюк	Семенюк	Сафронюк	Габорюк
Берелюк	Козанюк	Гуменюк	Антонюк	Шундорюк
Новоселюк	Кузанюк	Чопенюк	Вінтонюк	Тодорюк
Телюк	Канюк	Опаренюк	Барніюк	Дохторюк
Гутелюк	Чеканюк	Гренюк	Ковернюк	Митрюк
Тофелюк	Божканюк	Коренюк	Сернюк	Мотрюк

Онофрюк	Бецюк	Лендяк	Кривляк	Липляк
Бендасюк	Мицюк	Белендяк	Підковляк	Шипляк
Дурнасюк	Грицюк	Лешендяк	Грицовляк	Шопляк
Пасюк	Крицюк	Гондяк	Сигляк	Шупляк
Спасюк	Мицюк	Болондяк	Шингляк	Карляк
Парасюк	Іванцюк	Мондяк	Бурмеляк	Харляк
Тарасюк	Процюк	Лопондяк	Попеляк	Бітляк
Красюк	Шварцюк	Скорондяк	Мореляк	Буляк
Настасюк	Луцюк	Гундяк	Веселяк	Цибуляк
Михасюк	Яцюк	Заводяк	Пастеляк	Савуляк
Лесюк	Гільтяук	Пердяк	Челяк	Кривуляк
Форесюк	Баб'як	Кордяк	Кізляк	Пігуляк
Борисюк	Лаб'як	Мордяк	Небиляк	Ондуляк
Мойсюк	Фаб'як	Дьордяк	Жиляк	Зазуляк
Бройсюк	Боб'як	Гудяк	Тужиляк	Микуляк
Олексюк	Якуб'як	Деяк	Бурмиляк	Пикуляк
Досюк	Підков'як	Мазяк	Даниляк	Пашкуляк
Косюк	Слов'як	Пазяк	Мариляк	Шмуляк
Чворсюк	Бров'як	Перебзяк	Бриляк	Гануляк
Корсюк	Хром'як	Перевзяк	Гавриляк	Мануляк
Колясюк	Леп'як	Дзяк	Кириляк	Пуляк
Тюк	Телеп'як	Мандзяк	Мориляк	Друляк
Підлатюк	Фелеп'як	Свиндзяк	Куриляк	Петруляк
Ігнатюк	Лип'як	Бундзяк	Похиляк	Пітуляк
Лопатюк	Пилип'як	Дзюдзяк	Біляк	Гуцуляк
Братюк	Коп'як	Мізяк	Шміляк	Мічуляк
Шепетюк	Шоп'як	Пайзяк	Шпіляк	Гашуляк
Шкретюк	Луп'як	Лойзяк	Ріляк	Мишуляк
Микитюк	Дяк	Лозяк	Погоріляк	Поміщуляк
Койтюк	Вадяк	Пузяк	Дукляк	Фофляк
Клантюк	Завадяк	Зюзяк	Земляк	Пухляк
Пінтюк	Гадяк	Дияк	Боляк	Пришляк
Климпотюк	Ладяк	Кияк	Голяк	Каршляк
Добротюк	Падяк	Гафіяк	Подоляк	Кузьмяк
Костюк	Бедяк	Фукаляк	Гомоляк	Ганяк
Вирестюк	Шебедяк	Підмаляк	Чомоляк	Луканяк
Бутюк	Шведяк	Гаталяк	Смоляк	Маняк
Ворохтюк	Федяк	Жабляк	Поляк	Романяк
Тютюк	Перебздяк	Шкрібляк	Роляк	Раняк
Зятюк	Шипиздяк	Убляк	Соляк	Штефаняк
Мацюк	Гвоздяк	Дубляк	Пересоляк	Гудебняк
Рацюк	Гнидяк	Павляк	Матоляк	Дрібняк
Тацюк	Бідяк	Савляк	Шоляк	Дробняк

Бубняк	Мариняк	Драгуняк	Федоряк	Житяк
Гривняк	Цариняк	Бігуняк	Сидоряк	Плитяк
Попівняк	Ориняк	Богуняк	Лазоряк	Терентяк
Багняк	Вориняк	Гладуняк	Коряк	Сиротяк
Середняк	Катриняк	Мордуняк	Микоряк	Мартяк
Завидняк	Синяк	Маруняк	Никоряк	Куртяк
Голодняк	Гарасиняк	Петруняк	Шпоряк	Мастяк
Брудняк	Мартиняк	Пластуняк	Фічоряк	Костяк
Грудняк	Гортиняк	Настуняк	Дмитряк	Білустяк
Беняк	Чиняк	Костуняк	Цитряк	Шустяк
Дзвеняк	Ріціняк	Кречуняк	Пістриак	Корнутяк
Червеняк	Крайняк	Крехняк	Буряк	Шутяк
Бруженяк	Андрійняк	Міхняк	Багуряк	Плахтяк
Зеленяк	Намняк	Бошняк	Козуряк	Кухтяк
Челленяк	Темняк	Брошняк	Цапуряк	Роштяк
Черленяк	Гудимняк	Каршняк	Брустуряк	Буяк
Жменяк	Томняк	Потушняк	Штефуряк	Тацяк
Пеняк	Моняк	Запотушняк	Концуряк	Пецяк
Бреняк	Шимоняк	Шушняк	Качуряк	Трофицяк
Свереняк	Шімоняк	Васильняк	Клочуряк	Гінцяк
Ореняк	Бороняк	Тільняк	Ціфряк	Луцяк
Катреняк	Вороняк	Дусюняк	Онуфряк	Лопуцяк
Сеняк	Вінтоняк	Вояк	Юряк	Дивал
Теняк	Барняк	Смояк	Масяк	Коновал
Бережняк	Комарняк	Бубряк	Михасяк	Гуновал
Борожняк	Берняк	Беряк	Кресяк	Гал
Березняк	Серняк	Биряк	Гайсяк	Гал
Жалізняк	Катерняк	Киряк	Косяк	Сакал
Залізняк	Черняк	Ладомиряк	Антосяк	Ціпкал
Желізняк	Мочерняк	Пастиряк	Бандусяк	Пацкал
Зелізняк	Бирняк	Циряк	Пандусяк	Пал
Пізняк	Нагірняк	Звіряк	Білусяк	Сентіпал
Возняк	Підгірняк	Дувіряк	Капусяк	Генерал
Пузняк	Сірняк	Федіряк	Копусяк	Антал
Хабиняк	Горняк	Шкіряк	Марусяк	Шепентал
Джіджиняк	Нагорняк	Фіряк	Андрусяк	Абел
Зизиняк	Пудгорняк	Кряк	Трусяк	Габел
Зізиняк	Федорняк	Мумряк	Фусяк	Ковбел
Пузиняк	Чорняк	Габоряк	Жовтяк	Павел
Калиняк	Коцурняк	Криворяк	Веретяк	Цапцавел
Василиняк	Сосняк	Хворяк	Третяк	Енгел
Смолиняк	Русняк	Жигоряк	Тетяк	Веждел
Кулиняк	Буняк	Григоряк	Свитяк	Зайдел

Гейдел	Мигул	Сим	Чорбан	Галаган
Гийдел	Дул	Гарасим	Шорбан	Салаган
Пиндзел	Бадул	Герасим	Щорбан	Маган
Козел	Радул	Максим	Урбан	Драган
Вердекел	Смердул	Гараксим	Вурбан	Саган
Хмел	Бурдул	Гераксим	Губан	Беган
Генел	Будул	Артим	Зубан	Леган
Корнел	Менджул	Яртим	Голубан	Велеган
Попел	Бардзул	Офрім	Чубан	Гелеган
Орел	Кул	Залом	Больбан	Делеган
Котел	Грекул	Уром	Бульбан	Пеган
Фехтел	Бойкул	Розум	Караван	Фреган
Венцел	Сокул	Розенблум	Хаван	Жиган
Дідренцел	Кукул	Бан	Гелеван	Велиган
Монцел	Сочкул	Габан	Живан	Полиган
Мерцел	Іванул	Лабан	Іван	Слиган
Доміначел	Папул	Балабан	Файван	Яслиган
Петечел	Росул	Кострабан	Гуйван	Симиган
Райшел	Русул	Говбан	Рогован	Риган
Андсл	Пантул	Совбан	Молдован	Петриган
Лендел	Фантул	Човбан	Клован	Фриган
Копил	Чунтул	Гебан	Петрован	Циган
Шестокрил	Фотул	Гелебан	Косован	Біган
Штил	Крецул	Бребан	Кричован	Ліган
Похил	Гуцул	Гребан	Шован	Цоліган
Понділ	Нуцул	Гереван	Вишован	Цуліган
Сокіл	Кречул	Грибан	Вішован	Піган
Росіл	Гушул	Коцибан	Вірван	Буздоган
Трофіл	Бадюл	Чірібан	Іштван	Поган
Почіл	Нюл	Шкрібан	Ваган	Дмитроган
Валл	Андял	Гобан	Каган	Цоган
Радол	Гам	Гобан	Довган	Джуган
Антол	Абрагам	Добан	Біган	Дан
Онтол	Адам	Кобан	Боган	Жадан
Постол	Аврам	Доробан	Коган	Обладан
Апостол	Урам	Чобан	Товпоган	Говдан
Хохол	Хам	Тербан	Топоган	Говдан
Чол	Єрем	Шербан	Роган	Богдан
Бумбул	Ярем	Щербан	Кочерган	Богдан
Бобул	Гісем	Гирбан	Корган	Вайдан
Савул	Яким	Тирбан	Чуган	Гайдан
Грегул	Билим	Орбан	Баган	Гайдан
Крегул	Клим	Горбан	Ваган	Тулайдан

Майдан	Вовкан	Коклан	Лахман	Йосан
Пойдан	Товкан	Цоклан	Нахман	Русан
Бодан	Чекан	Болан	Дехман	Фусан
Глодан	Габикан	Цолан	Лехман	Фатан
Глодан	Дикан	Чолан	Селехман	Шатан
Продан	Зикан	Герлан	Лойхман	Ковтан
Ходан	Цикан	Кітлан	Лохман	Совтан
Ардан	Сікан	Котлан	Сирохман	Плетан
Ковордан	Ціцікан	Кутлан	Сорохман	Плитан
Гордан	Зейкан	Гулан	Керецман	Ситан
Гордан	Зийкан	Кофлан	Корицман	Моргітан
Йордан	Дзийкан	Ман	Курицман	Капітан
Гурдан	Білкан	Караман	Глушман	Копітан
Дудан	Вокан	Ватаман	Шушман	Золтан
Худан	Скокан	Деман	Кельман	Култан
Олеан	Мокан	Келеман	Нан	Фотан
Бажан	Широкан	Селеман	Пан	Куртан
Довжан	Чокан	Семан	Степан	Стан
Гріджан	Цьокан	Кіzman	Чепан	Костан
Кережан	Ціпкан	Козман	Туліпан	Гофтан
Поніжан	Маркан	Розман	Кімпан	Каштан
Кріжан	Боркан	Попрозман	Шопан	Уштан
Божан	Блискан	Зиман	Жупан	Гуштан
Кожан	Рускан	Симан	Голупан	Куштан
Зан	Гулаткан	Шіман	Баран	Стефан
Базан	Віткан	Найман	Собран	Штефан
Гойдзан	Луکان	Штайман	Гавран	Тріфан
Гурдзан	Пацкан	Дейман	Кундран	Штейфан
Гудзан	Блецкан	Пукман	Кодран	Ерфан
Гойзан	Блицкан	Калман	Беран	Щуфан
Козан	Печкан	Коман	Чукран	Халахан
Лозан	Гричкан	Роман	Горан	Повхан
Морозан	Очкан	Томан	Федоран	Болахан
Барзан	Чочкан	Гарман	Сидоран	Оріхан
Форзан	Вучкан	Ліберман	Сідоран	Кохан
Кузан	Рошкан	Герман	Катран	Макухан
Мотузан	Ількан	Петерман	Петран	Глухан
Фабіан	Балан	Дорман	Кустран	Пацан
Кан	Цалан	Фурман	Дуран	Мицан
Габакан	Цоглан	Ботман	Шафран	Грицан
Чакан	Білан	Артман	Чухран	Рокіцан
Гевкан	Арділан	Бауман	Сан	Міцан
Гивкан	Біклан	Джахман	Мисан	Боцан

Коцан	Думен	Марилин	Павличанин	Самборин
Хоцан	Стерен	Василин	Лучанин	Федорин
Федірцан	Вайнгартен	Білін	Міщанин	Торин
Маруцан	Штен	Клин	Руцанин	Форин
Круцан	Бабин	Колин	Фенин	Фічорин
Фельцан	Карабин	Лолин	Думнин	Чиприн
Мовчан	Ковбин	Смолин	Жонин	Батрин
Керечан	Черебин	Полин	Плов'янин	Катрин
Кречан	Жребин	Даролин	Слов'янин	Петрин
Кубичан	Чайбин	Васлин	Федянин	Мотрин
Кочан	Собин	Булин	Таліянин	Кострин
Мочан	Сербин	Гулин	Маріянин	Бурин
Чепчан	Якубин	Джулин	Калянин	Курин
Бучан	Колочавин	Кулин	Полянин	Мурин
Лучан	Калвин	Микулин	Бітлянин	Турин
Гольчан	Харковин	Маркулин	Городнянин	Гармасин
Повшан	Свалявин	Готкулин	Гуснянин	Гарасин
Грешан	Багин	Чмулин	Рунянин	Красин
Чернишан	Вагин	Панулин	Черянин	Сасин
Опришан	Швалагин	Олексулин	Мокрянин	Часин
Бокшан	Семигин	Фулин	Бистрянин	Олесин
Кошан	Логин	Фемин	Турянин	Мойсин
Волошан	Попадин	Думин	Гецянин	Олексин
Марошан	Варадин	Сасдумин	Грицянин	Бурсин
Морошан	Ледин	Кузьмин	Федірцянин	Дусин
Боршан	Федин	Дубанин	Піпин	Полусин
Коршан	Сідин	Човганин	Копин	Нусин
Требушан	Пойдин	Циганин	Роспопин	Ганусин
Керещан	Блажин	Циганин	Дупин	Русин
Киришан	Гриджин	Дурданин	Купин	Марусин
Росіщан	Кармазин	Довжанин	Пупин	Прусин
Росушан	Тузин	Бережанин	Сабарин	Батин
Бібен	Кучкин	Палканин	Саварин	Ігнатин
Айбен	Палашкин	Марканин	Марин	Товтин
Лен	Калин	Гайдуканин	Татарин	Петин
Делен	Палин	Гершканин	Сафарин	Мартин
Єлен	Коблин	Маланин	Габрин	Буртин
Клен	Товлин	Біланин	Гебрин	Юртин
Лемен	Белин	Жупанин	Кобрин	Достин
Келемен	Делин	Джупанин	Кубрин	Костин
Селемен	Шетелин	Пупанин	Гаврин	Густин
Семен	Кобилин	Куртанин	Перегрин	Августин
Гумен	Дилин	Керечанин	Угрин	Кухтин

Агоштин	Угринчин	Якубишин	Бляшин	Семньон
Огоштин	Оринчин	Козишин	Паращин	Айнгорн
Буштин	Івончин	Мигалишин	Лещин	Лабун
Делятин	Шимончин	Павлишин	Балушин	Легун
Мацин'ятин	Шімончин	Васелишин	Ганушин	Серигун
Сарафин	Селянчин	Василишин	Рушин	Бігун
Бохин	Силянчин	Куклишин	Вайнагін	Вергун
Рацин	Бистрянчин	Булишин	Зін	Драгун
Тацин	Тисянчин	Томишин	Біланін	Стегун
Голопечин	Дочин	Іванишин	Панін	Маригун
Фецин	Пилипчин	Романишин	Сенін	Слогун
Поцин	Філіпчин	Кунишин	Хрін	Гладун
Марцин	Мисарчин	Лавришин	Матін	Зовдун
Мерцин	Бірчин	Гришин	Хараїн	Сидун
Морцин	Лазірчин	Андришин	Фроїн	Дідун
Кущин	Гондорчин	Григоришин	Клайн	Сідун
Качин	Несторчин	Федоришин	Клейн	Пердун
Савчин	Никифорчин	Лазоришин	Ларивон	Бордун
Чаківчин	Турчин	Петришин	Гедеон	Бурдун
Головчин	Либохурчин	Митришин	Йон	Прядун
Петровчин	Бучин	Буришин	Семійон	Ладжун
Гречин	Кучин	Лазуришин	Семйон	Бержун
Перечин	Лучин	Пецуришин	Симйон	Боржун
Гольничин	Рибаччин	Юришин	Саламон	Березун
Матічин	Коваччин	Матишин	Селемон	Мізун
Райчин	Чундаччин	Ігнатишин	Шелемон	Барзун
Бабійчин	Лукаччин	Ревтишин	Симон	Борзун
Матійчин	Копаччин	Роботишин	Шимон	Кун
Химчин	Буковиччин	Грицишин	Філімон	Скакун
Іванчин	Дідиччин	Марцишин	Шімон	Чепакун
Ганчин	Магудиччин	Клевчишин	Соломон	Дикун
Чіріпканчин	Бобриччин	Сайчишин	Шоломон	Лайкун
Луканчин	Куриччин	Семчишин	Мірон	Йойкун
Келеманчин	Клоччин	Симчишин	Ворон	Лойкун
Романчин	Жиляччин	Янчишин	Морон	Черкун
Писанчин	Михальчин	Марчишин	Софрон	Чиркун
Тисанчин	Васильчин	Юрчишин	Саксон	Ловскун
Олексанчин	Кольчин	Паньчишин	Каритон	Блискун
Стефанчин	Ковбашин	Лещишин	Антон	Біскун
Лучанчин	Влашин	Матішин	Вінтон	Лацкун
Ленчин	Олашин	Матїїшин	Вонтон	Пацкун
Литвинчин	Улашин	Волошин	Маргон	Цицкун
Фединчин	Якобишин	Паршин	Агоштон	Сичкун

Горячкун	Васильцюн	Боян	Гевко	Брайко
Мішкун	Ян	Збоян	Левко	Крайко
Василькун	Риб'ян	Гоян	Гневко	Сайко
Дякун	Дев'ян	Троян	Черевко	Бращайко
Білун	Див'ян	Гебрян	Ливко	Брещайко
Димун	Слов'ян	Гібрян	Кривко	Брящайко
Чабрун	Дам'ян	Свитян	Івко	Бейко
Кудрун	Дем'ян	Івантян	Половко	Соловейко
Дзерун	Зем'ян	Шебестян	Халявко	Швейко
Перун	Дим'ян	Костян	Гладко	Симодейко
Горун	Дом'ян	Мустьян	Жидко	Лейко
Чафрун	Мар'ян	Бахтян	Дідко	Мигалейко
Хохрун	Бур'ян	Фільцян	Солодко	Малейко
Бісун	Гаян	Іво	Бородко	Рейко
Катун	Глодян	Баго	Колядко	Андрейко
Жовтун	Глодян	Шойного	Блажко	Чурейко
Ковтун	Удян	Кедо	Дежко	Матейко
Літун	Шиян	Дідо	Біжко	Митейко
Войтун	Таліян	Фурдо	Божко	Мацейко
Вінтун	Оліян	Пожо	Рожко	Цегийко
Пластун	Голіян	Бендзо	Желізко	Шийко
Хастун	Маріян	Глюдзо	Зелізко	Андрійко
Свистун	Мудріян	Байзо	Лико	Матійко
Рябцун	Крестіян	Трайо	Матіко	Бойко
Кривцун	Реблян	Шелейо	Бачіко	Дойко
Ковцун	Риблян	Павлійо	Машіко	Вуйко
Штецун	Углян	Пуйо	Плавайко	Псяйко
Ряпцун	Омелян	Бако	Наливайко	Балко
Крефцун	Помелян	Вако	Пловайко	Дувалко
Крачун	Білян	Дако	Гайко	Галко
Керечун	Мілян	Шако	Загайко	Мигалко
Кречун	Біклян	Жабко	Полегайко	Мігалко
Керичун	Чоклян	Грибко	Дайко	Палко
Кричун	Землян	Добко	Зайко	Салко
Івончун	Голян	Жолобко	Кокайко	Михалко
Корочун	Луплян	Дробко	Лайко	Павелко
Кошун	Маслян	Воробко	Галайко	Бутелко
Сершун	Бітлян	Собко	Олайко	Данилко
Шершун	Микулян	Губко	Булайко	Копилко
Вадюн	Василинян	Зубко	Майко	Барилко
Лазюн	Чернян	Голубко	Данайко	Гаврилко
Костюн	Бунян	Дзябко	Пайко	Чурилко
Рябцюн	Гунян	Савко	Райко	Білко

Мілко	Бенко	Здрінко	Чопко	Флиско
Смолко	Добенко	Ярінко	Льопко	Миско
Бобулко	Бубенко	Росінко	Пупко	Іваниско
Дулко	Цвенко	Гусінко	Дзяпко	Дениско
Самко	Денко	Русінко	Мадарко	Ониско
Демко	Бузденко	Ясінко	Федарко	Уліско
Лемко	Розенко	Матінко	Лазарко	Гуско
Єремко	Зеленко	Естінко	Марко	Дуско
Семко	Василенко	Бонко	Тарко	Куско
Зазимко	Попенко	Шимонко	Харко	Руско
Озимко	Машкаренко	Бігунко	Мочарко	Бруско
Климко	Деренко	Дунко	Берко	Фуско
Симко	Меренко	Гордунко	Герко	Юско
Тимко	Черенко	Білунко	Ферко	Ряско
Шимко	Френко	Янко	Єрко	Тяско
Тімко	Сенко	Дерев'янка	Чубирко	Батко
Шімко	Метенко	Мидянка	Пирко	Ватко
Домко	Стенко	Мідянка	Чирко	Гагатко
Думко	Бабиченко	Хіріянка	Ірко	Латко
Дзямко	Степан'ченко	Полянка	Чубірко	Платко
Банко	Дяченко	Солянка	Федірко	Булатко
Чобанко	Селебинко	Семнянка	Сірко	Ігнатко
Іванко	Годинко	Симотянка	Ригорко	Братко
Ганко	Василинко	Жапко	Дорко	Светко
Ганко	Кулинко	Капко	Задорко	Петко
Данко	Тернинко	Лапко	Федорко	Житко
Гайданко	Лавринко	Талапко	Лазорко	Литко
Майданко	Воринко	Гарапко	Гурко	Копитко
Занко	Петринко	Цапко	Жмурко	Шкопитко
Лозанко	Куринко	Шелепко	Турко	Шпитко
Таланко	Муринко	Слепко	Цурко	Коритко
Романко	Синко	Черепко	Чурко	Ситко
Панко	Русинко	Шерепко	Юрко	Дребітко
Степанко	Костинко	Степко	Дюрко	Дробітко
Баранко	Грицинко	Липко	Ковбаско	Дітко
Гранко	Чинко	Пилипко	Васко	Жітко
Дранко	Мунчинко	Чиліпко	Федаско	Войтко
Франко	Грубінко	Гопко	Ласко	Кідготко
Станко	Довгінко	Копко	Краско	Котко
Стефанко	Глінко	Паропко	Леско	Плотко
Штефанко	Зелінко	Горопко	Лиско	Боротко
Чанко	Василінко	Сопко	Мигалиско	Бартко
Липчанко	Голінко	Цопко	Михалиско	Бутко

Дутко	Буцко	Парадичко	Ленчко	Дешко
Друтко	Куцко	Удичко	Клинчко	Лешко
Чутко	Цуцко	Жичко	Скочко	Малешко
Шутко	Яцко	Козичко	Михайлочко	Мелешко
Пафко	Матяцко	Личко	Клочко	Пелешко
Штефко	Ачко	Валичко	Симочко	Мателешко
Щефко	Бачко	Величко	Тимочко	Метелешко
Піфко	Зубачко	Теличко	Смочко	Гаврилешко
Бацко	Ревачко	Виличко	Іваночко	Плешко
Вацко	Івачко	Біличко	Даночко	Мешко
Гавацко	Головачко	Воличко	Яночко	Решко
Дацко	Гачко	Поличко	Марочко	Брешко
Лацко	Федачко	Сличко	Крочко	Грешко
Мацко	Зачко	Тесличко	Морочко	Андрешко
Данацко	Лукачко	Фуличко	Юрочко	Терешко
Пацко	Опачко	Іваничко	Бучко	Фешко
Рацко	Рачко	Саничко	Гучко	Дубишко
Штефацко	Брачко	Деничко	Гучко	Кишко
Швецко	Драчко	Сеничко	Фолучко	Малишко
Ґецко	Турачко	Коничко	Безручко	Мишко
Клецко	Сачко	Барничко	Кручко	Іванишко
Пецко	Чачко	Черничко	Петручко	Онишко
Брецко	Чловечко	Пичко	Фучко	Ришко
Ґрецко	Лижечко	Ричко	Леньчко	Гришко
Берецко	Алечко	Ґричко	Нячко	Оришко
Щецко	Олечко	Кричко	Горячко	Петришко
Блицко	Волечко	Федоричко	Вашко	Бішко
Хлицко	Полечко	Петричко	Івашко	Дубішко
Мицко	Гомечко	Митричко	Гашко	Мішко
Оницко	Ганечко	Юричко	Гашко	Смішко
Біцко	Сенечко	Дюричко	Дашко	Рішко
Діцко	Конечко	Лисичко	Кашко	Гаврішко
Оніцко	Печко	Петичко	Олашко	Андрішко
Ріцко	Ґречко	Титичко	Ромашко	Федорішко
Ґріцко	Кречко	Бурчичко	Томашко	Петрішко
Фіцко	Юречко	Вічко	Пашко	Петішко
Фрінцко	Мисечко	Жічко	Рашко	Боішко
Боцко	Місечко	Гомічко	Брашко	Гошко
Ґоцко	Яцечко	Янічко	Андрашко	Мошко
Коцко	Бичко	Дюрічко	Петрашко	Рошко
Моцко	Дубичко	Тітічко	Сташко	Оборошко
Поцко	Гичко	Чічко	Осташко	Ворошко
Цоцко	Дичко	Байчко	Бешко	Горошко

Гершко	Панько	Косько	Чупкало	Мастило
Бушко	Транько	Мусько	Буркало	Крутило
Душко	Танько	Юсько	Скало	Морочило
Безушко	Цанько	Ясько	Даскало	Бурчило
Малушко	Бенько	Батько	Кукало	Кришило
Глушко	Кривенько	Петько	Бачкало	Віло
Ромушко	Ленько	Фетько	Кюкало	Шміло
Аннушко	Цибеленько	Митько	Лало	Філо
Бобрушко	Цібеленько	Готько	Бухало	Країло
Андрушко	Зеленько	Котько	Бурчало	Недбайло
Шушко	Фленько	Костько	В'ячало	Незбайло
Матюшко	Менько	Путько	Павло	Сербайло
Котюшко	Бренько	Непутько	Савло	Дрогайло
Ляшко	Сверенько	Футько	Шавло	Дзьогайло
Бляшко	Сенько	Мацько	Небело	Бодайло
Василяшко	Петенько	Лецько	Бабило	Кайло
Ілляшко	Митенько	Штецько	Бембило	Сакайло
Фляшко	Фенько	Бицько	Тримбило	Цикайло
Піняшко	Ченько	Зицько	Радило	Мікайло
Ряшко	Динько	Грицько	Годило	Циркайло
Федько	Дзелинько	Іцько	Бурдило	Тяскайло
Годько	Василинько	Лопоцько	Халудило	Гачкайло
Фризько	Минько	Яцько	Малило	Талайло
Валько	Нинько	Ревало	Бурмило	Фалайло
Галько	Гринько	Гакало	Думило	Канайло
Мигалько	Синько	Сакало	Данило	Манайло
Мігалько	Петинько	Ревкало	Гранило	Масайло
Малько	Питинько	Смикало	Гранило	Мисайло
Палько	Богонько	Брикало	Корнило	Михайло
Мочалько	Гопонько	Тикало	Грянйло	Чухайло
Шелько	Федоронько	Титикало	Грянйло	Коцайло
Василько	Пунько	Чикало	Симбрило	Качайло
Ілько	Брунько	Кікало	Гаврило	Двуйло
Білько	Петрунько	Шікало	Берило	Міняйло
Тролько	Цянько	Вейкало	Кирило	Чоло
Булько	Васько	Вийкало	Ширило	Долопікуло
Годулько	Савасько	Няйкало	Борило	Климо
Крулько	Ігнасько	Бинкало	Зорило	Стано
Пасулько	Лесько	Бонкало	Журило	Шайно
Лялько	Стесько	Цокало	Дзурило	Гесно
Ганько	Мисько	Шокало	Чурило	Захно
Ланько	Онисько	Щокало	Русило	Сахно
Шманько	Ісько	Ціпкало	Гнетило	Грицахно

Лехно	Канчо	Трильо	Петруньо	Данцьо
Марухно	Янчо	Цильо	Махньо	Семенцьо
Яно	Стерчо	Більо	Пехньо	Ряпцьо
Чіпо	Бурчо	Мільо	Михньо	Цяпцьо
Карпо	Ільчо	Крільо	Пихньо	Ферцьо
Добро	Лешо	Фільо	Гицьно	Федурцьо
Шандро	Дішо	Цільо	Ларьо	Лазурцьо
Перо	Лашо	Михайльо	Негрьо	Юрцьо
Віро	Свищо	Рольо	Темрьо	Луцьо
Катро	Кліщо	Місльо	Митрьо	Михальцьо
Деметро	Бадьо	Гульо	Кустрьо	Гаврильцьо
Петро	Радьо	Грульо	Васьо	Курильцьо
Митро	Бедьо	Ляльо	Стасьо	Васильцьо
Юро	Гедьо	Іваньо	Лесьо	Ільцьо
Пісо	Кедьо	Даньо	Лисьо	Микульцьо
Бруссо	Федьо	Луканьо	Брусьо	Паньцьо
Копито	Гвоздьо	Ланьо	Батьо	Талап
Борто	Бидьо	Маньо	Ігнатьо	Кнап
Хамуто	Кидьо	Шманьо	Ревтьо	Пап
Дахо	Гідьо	Саньо	Пантьо	Остап
Пахо	Годьо	Станьо	Котьо	Цап
Ірхо	Фурдьо	Фаньо	Костьо	Сивоховп
Вацо	Дядьо	Штефаньо	Ільтьо	Шелеп
Мацо	Базьо	Беньо	Вацьо	Філеп
Пацо	Бадзьо	Леньо	Дацьо	Череп
Гецо	Бендзьо	Кленьо	Пацьо	Шеп
Лецо	Байзьо	Меньо	Брацьо	Пилип
Данцо	Кузьо	Бреньо	Рябцьо	Філіп
Янцо	Юзьо	Греньо	Лецьо	Скрип
Юрцо	Князьо	Сеньо	Фецьо	Осип
Луцо	Вальо	Феньо	Близцьо	Йосип
Шпільцо	Гальо	Шеньо	Лицьо	Юсип
Ланьцо	Пальо	Ілиньо	Мицьо	Шип
Бачо	Павльо	Миньо	Грицьо	Прокіп
Федчо	Бельо	Ціпиньо	Крицьо	Філіп
Чічо	Шевельо	Гриньо	Кіцьо	Піп
Вуйчо	Лельо	Синьо	Міцьо	Ціп
Голчо	Шелельо	Міньо	Майцьо	Чіп
Адамчо	Трельо	Цепіньо	Андрійцьо	Шіп
Симчо	Малильо	Ципіньо	Матійцьо	Сийп
Іванчо	Шилильо	Броньо	Тимцьо	Шкарамп
Ганчо	Мильо	Проньо	Іванцьо	Сівогоп
Данчо	Гаврильо	Гісньо	Ганцьо	Прикоп

Прокоп	Мадар	Пішкар	Войнар	Тотар
Гроскоп	Левдар	Дошкар	Болнар	Шафар
Поп	Ливдар	Лошкар	Молнар	Табахар
Короп	Чередар	Бомбушкар	Дзвонар	Захар
Сивохоп	Звїздар	Пушкар	Гонар	Кожухар
Чоп	Дидар	Лар	Конар	Кухар
Папп	Скидар	Седлар	Бернар	Конюхар
Попп	Комендар	Сїдлар	Капар	Цар
Совкуп	Володар	Пчолар	Цапар	Вївчар
Солкуп	Господар	Шолар	Зелепар	Ковчар
Пуп	Бердар	Каплар	Клепар	Увчар
Голопуп	Будар	Пислар	Пїпар	Козичар
Чуп	Цудар	Котлар	Купар	Горничар
Кляп	Мажар	Крамар	Гашпар	Колчар
Грабар	Болдїжар	Гелемар	Сар	Паленчар
Довбар	Божар	Чижмар	Колесар	Гончар
Ребар	Можар	Чїжмар	Мисар	Мочар
Рибар	Пожар	Чизмар	Писар	Горчар
Цибар	Дужар	Чїзмар	Комїсар	Кучар
Гимбар	Лазар	Римар	Чїсар	Обручар
Бумбар	Мазар	Тимар	Мийсар	Кошар
Кубар	Мадзар	Чекмар	Буксар	Гошар
Чубар	Козар	Шекмар	Косар	Горшар
Пивовар	Гузар	Комар	Псар	Цайбер
Бїловар	Акар	Шкомар	Гусар	Ейбер
Воловар	Вакар	Кочмар	Слюсар	Вийбер
Чучвар	Макар	Корчмар	М'ясар	Зїлбер
Бїгар	Далекар	Бланар	Тар	Сїлбер
Огар	Пекар	Дебнар	Лопатар	Ембер
Вогар	Ложкар	Мовнар	Санетар	Сембер
Фївгар	Вийкар	Богнар	Синетар	Бобер
Бовгар	Шинкар	Беднар	Решетар	Зубер
Повгар	Мокар	Боднар	Сенитар	Щубер
Легар	Токар	Гребенар	Коритар	Нойгебавер
Бїгар	Паскар	Каленар	Ситар	Вїзавер
Чангар	Пїскар	Ременар	Титар	Лавер
Фїнгар	Сїткар	Познар	Сїтар	Шелевер
Бонгар	Пецкар	Винар	Лайтар	Кивер
Богар	Печкар	Калинар	Ботар	Блегер
Дрогар	Пичкар	Млинар	Скотар	Фегер
Тивадар	Пїчкар	Гостинар	Золотар	Медзгер
Тївадар	Мишкар	Вощинар	Клопотар	Тїгер
Кадар	Мїшкар	Вїнар	Дротар	Штайгер

Ленгер	Вернер	Синевир	Олефір	Самбур
Тасінгер	Найкснер	Ківир	Зихір	Лобур
Тосінгер	Гігнер	Фегир	Дзихір	Шагур
Пойтінгер	Гартнер	Богир	Кучір	Ригур
Айсбергер	Лаутнер	Дир	Габор	Григур
Гольцбергер	Лампер	Бедзир	Самбор	Тягур
Мецгер	Цупер	Бидзир	Зомбор	Вайгур
Ягер	Гошпер	Владимир	Ямбор	Гангур
Левдер	Нусер	Кажимир	Лигор	Мангур
Шнайдер	Патер	Сімир	Ригор	Федур
Олександр	Деметер	Драгомир	Григор	Сидур
Тодер	Петер	Ладомир	Грегор	Гайдур
Будер	Гмітер	Радомир	Дор	Бандур
Мовзер	Лайтер	Будомир	Задор	Мішиндур
Лангвізер	Оберлайтер	Татомир	Федор	Кондур
Фізер	Пийтер	Тумир	Сидор	Лазур
Вайзер	Флінтер	Чмир	Сідор	Мазур
Пронтекер	Бронтер	Упир	Шандор	Мадзур
Бістрікер	Фістер	Валентир	Кондор	Гедзур
Машталер	Ростер	Воленгир	Тіводор	Піндзур
Фіглер	Фірстер	Волонгир	Фодор	Грудзур
Келер	Шустер	Пухир	Ходор	Пинзур
Сайлер	Галшустер	Понцир	Лазор	Грузур
Ценклер	Шефтер	Чир	Майор	Трикур
Зеллер	Ріхтер	Щир	Мікор	Мускур
Целлер	Мештер	Талабір	Бочкор	Щемур
Міллер	Шефер	Лавір	Гамор	Цмур
Філлер	Файфер	Звір	Чупор	Піпур
Олер	Шийфер	Григір	Тор	Чупур
Тракслер	Онуфер	Жигір	Титор	Тур
Фікслер	Шніцер	Тигір	Доктор	Сатур
Гатлер	Піцлер	Чігір	Кінтор	Линтур
Зайтлер	Сіцлер	Бугір	Сартор	Лінтур
Штулер	Гренцер	Тидір	Пастор	Каптур
Піхлер	Горцер	Тідір	Ністор	Коптур
Дінцлер	Кучер	Лазір	Кіфор	Костур
Дрімер	Фішер	Куцкір	Чихор	Кустур
Лармер	Баср	Кучкір	Ціхор	Шустур
Пуднер	Браср	Жовнір	Модьор	Щутур
Рийзнер	Штаєр	Кучнір	Тодьор	Блихтур
Крайнер	Лендер	Кушнір	Тудьор	Блохтур
Цийнер	Феср	Лупір	Димитр	Бляхтур
Біркнер	Госр	Шпір	Жабур	Кабаштур

Гаштур	Любас	Дінес	Копос	Левляс
Фур	Равас	Форес	Орос	Гливляс
Бахур	Бздиквас	Шолтес	Форос	Чіховляс
Тхур	Ловас	Котес	Коперльос	Циголяс
Мацур	Дугас	Меглис	Іваньос	Баняс
Піцур	Югас	Миглис	Урс	Іваняс
Гоцур	Вадас	Яромис	Макаус	Буряс
Коцур	Кайдас	Денис	Склавус	Кабат
Фуцур	Бендас	Кенис	Дівус	Горват
Яцур	Біндас	Динис	Парвус	Хорват
Чур	Гандреас	Чемерис	Гус	Сват
Качур	Бойкас	Борис	Ігус	Охват
Савчур	Черкас	Совтис	Бардус	Самохват
Чечур	Пукас	Шовтис	Медардус	Гаргат
Чичур	Галас	Кертис	Діус	Димикат
Пічур	Белас	Ревіс	Кус	Пілат
Чічур	Білас	Ривіс	Бакус	Корлат
Ганчур	Олас	Рівіс	Цірікус	Гранат
Панчур	Булас	Кіс	Чірікус	Ханат
Ленчур	Дулас	Тихоліс	Конкус	Гнат
Леньчур	Панас	Куліс	Фокус	Ігнат
Гешур	Атанас	Френіс	Халус	Бернат
Щур	Ханас	Фриніс	Ганус	Рат
Пращур	Гайнас	Шпіс	Магнус	Барат
Віщур	Хайнас	Фіріс	Полонус	Кіндрат
Баюр	Конас	Кріс	Сивоус	Кондрат
Маюр	Дурнас	Туріс	Білоус	Кундрат
Кизюр	Козопас	Кайс	Копус	Контрат
Менюр	Карас	Мийс	Рус	Калістрат
Мадяр	Сас	Кертійс	Брус	Джумурат
Линдяр	Фігас	Гойс	Ґрус	Фат
Олеяр	Возістас	Макс	Трус	Морозчат
Опіяр	Васістас	Сакс	Патрус	Єремчат
Маляр	Кравс	Фукс	Петрус	Банчат
Угляр	Чевс	Кос	Митрус	Баранчат
Пікляр	Чивс	Лакос	Турус	Волошинчат
Скляр	Ревес	Рокос	Матус	Кошарчат
Желляр	Мангес	Ґлос	Тітус	Лазурчат
Жилляр	Макес	Олос	Баюс	Веретчат
Смоляр	Янкес	Волос	Клюс	Миккульчат
Ковбас	Локес	Голос	Нюс	Панющат
Бумбас	Фалес	Чолос	Канюс	Ровт
Горбас	Денес	Лядинос	Лев'яс	Товт

Декет	Фурт	Семенят	Бабух	Малец
Шікет	Фавст	Костенят	Дух	Плец
Чемет	Шелест	Малинят	Падух	Купец
Шемет	Фауст	Федорнят	Бідух	Берец
Неймет	Хвуст	Гайду	Дідух	Перец
Ниймет	Трясихвуст	Ілку	Валух	Крец
Кмет	Хруст	Сімку	Лопух	Штец
Шепет	Шуст	Донку	Леспух	Гіріц
Декит	Бут	Дору	Лиспух	Пріц
Білобрит	Дробут	Госсу	Марух	Райц
Сангрит	Благут	Гроф	Телибрух	Лабанц
Дребіт	Богут	Дзьоф	Ламбрух	Ванц
Дробіт	Когут	Лаутербах	Андрух	Данц
Віт	Драгут	Олах	Несух	Франц
Маргіт	Удут	Матлах	Пітух	Ференц
Кіт	Вудут	Мах	Францух	Принц
Гриміт	Кут	Гайдамах	Бурдюх	Вінц
Пайдишміт	Чикут	Рах	Мандзюх	Ливрінц
Ловпіт	Чікут	Курах	Палюх	Прінц
Лопіт	Шікут	Петах	Баблюх	Скунц
Дупіт	Шкут	Питах	Дрімлюх	Боц
Сенгріт	Гримут	Стах	Женюх	Моц
Тіболт	Кернут	Повх	Челленюх	Мороц
Драбант	Зіфт	Лех	Тюх	Проц
Дишкант	Гехт	Пелех	Вантюх	Герц
Гелебрант	Драговішт	Бурех	Костюх	Буц
Кмент	Минев'ят	Цех	Фільтюх	Жегуц
Кінт	Гудцев'ят	Чех	Лях	Жигуц
Балінт	Луцев'ят	Чвих	Крашовоц	Ригуц
Дребот	Меньків'ят	Мелих	Галац	Жігуц
Чобот	Підков'ят	Штелих	Малац	Куц
Чікот	Підков'ят	Шелемих	Штимац	Палкуц
Дуркот	Сенков'ят	Бурих	Нац	Маркуц
Лопот	Питков'ят	Фривліх	Данац	Юркуц
Рот	Пітков'ят	Лоскоріх	Ігнац	Івануц
Ломбарт	Пешков'ят	Роскоріх	Капац	Йонуц
Ленарт	Попов'ят	Куріх	Рац	Андруц
Ломпарт	Ком'ят	Айх	Ревц	Мандруц
Алберт	Підковлят	Волох	Вошковц	Миндруц
Губерт	Ганят	Мох	Павловц	Федоруц
Шуберт	Зиманят	Рох	Врабец	Фодоруц
Ломперт	Козленят	Горох	Шубец	Патруц
Чорт	Оленят	Сох	Гец	Куруц

Попелюц	Такач	Бабич	Мошкевич	Станчевич
Ач	Півкач	Слабич	Левич	Липчевич
Лабач	Лелекач	Гебич	Галевич	Старчевич
Дебач	Тенкач	Дебич	Мигалевич	Мільчевич
Дибач	Тинкач	Прибич	Малевич	Драгушевич
Бомбач	Мункач	Гелбич	Петралевич	Петрушевич
Торомбач	Сокач	Галамбич	Гуралевич	Ляшевич
Горбач	Токач	Бомбич	Ухалевич	Євич
Котурбач	Деркач	Голомбич	Ілевич	Цогласвич
Кутурбач	Плескач	Бобич	Філевич	Ісаєвич
Бубач	Пискач	Дрогобич	Королевич	Алексеевич
Зубач	Притискач	Вербич	Теслевич	Божієвич
Главач	Друскач	Шербич	Дрислевич	Фалакієвич
Побивач	Ткач	Торбич	Шмулевич	Андрієвич
Поливач	Лукач	Бубич	Траневич	Матієвич
Кривач	Бринькач	Якубич	Беневич	Сливич
Сівач	Колач	Прирубич	Сеневич	Сивич
Посівач	Семач	Гельбич	Феневич	Сівич
Квач	Космач	Гильбич	Гриневич	Квич
Ковач	Гребенач	Любич	Синевич	Нілабович
Головач	Кепенач	Нелюбич	Сіневич	Грабович
Бровач	Рапач	Рябич	Коневич	Шкрабович
Вольовач	Клепач	Андрейкович	Дурневич	Кострабович
Кагач	Пумпач	Биржавич	Гесневич	Сабович
Довгач	Копач	Боржавич	Михневич	Лебович
Прожегач	Корпач	Білавич	Токаревич	Глебович
Легач	Добрач	Равич	Пушкаревич	Скибович
Герегач	Драч	Савич	Зубревич	Рибович
Побігач	Кудрач	Подвич	Геревич	Грибович
Голгач	Петрач	Кордевич	Магеревич	Глібович
Богач	Бурач	Кузевич	Танасевич	Лейбович
Богач	Косач	Будкевич	Есевич	Лобович
Когач	Волосач	Грекевич	Ісевич	Дробович
Ногач	Тотач	Герекевич	Андрусевич	Гербович
Рогач	Пелехач	Галкевич	Ясевич	Пасербович
Сірогач	Ухач	Іванкевич	Стевич	Горбович
Пергач	Севч	Панкевич	Стевич	Дубович
Пугач	Ливч	Білінкевич	Костевич	Зубович
Брадач	Сивч	Ковачкевич	Брухевич	Якубович
Бородач	Повч	Печкевич	Стевич	Голубович
В'язач	Демеч	Дичкевич	Стецевич	Любович
Ракач	Петреч	Пичкевич	Луцевич	Бісагович
Сакач	Бич	Їшкевич	Вічевич	Довгович

Безегович	Гайович	Олексикович	Мункович	Вукович
Пічегович	Райович	Митикович	Янкович	Лукович
Мигович	Ісайович	Войтикович	Полянкович	Чукович
Ригович	Горбейович	Мацикович	Кокович	Пецкович
Мігович	Сідейович	Пікович	Прокович	Яцкович
Пелгович	Кійович	Бобайкович	Рипкович	Качкович
Пілгович	Андрійович	Вайкович	Шипкович	Крачкович
Богович	Лойович	Майкович	Філіпкович	Васечкович
Рогович	Табаківич	Райкович	Ріпкович	Чечкович
Пирогович	Либаківич	Чайкович	Маркович	Божичкович
Дорогович	Гакович	Андрійкович	Саркович	Біличкович
Шмаргович	Федакович	Балкович	Таркович	Ричкович
Пергович	Седлакович	Галкович	Беркович	Васичкович
Чургович	Макович	Мигалкович	Вечеркович	Чичкович
Дугович	Ракович	Малкович	Биркович	Ічкович
Бадович	Жебракович	Палкович	Лазоркович	Гучкович
Гладович	Петракович	Дупалкович	Форкович	Кручкович
Щадович	Сакович	Салкович	Муркович	Чучкович
Предович	Мисакович	Данилкович	Жмуркович	Ключкович
Федович	Босакович	Білкович	Юркович	Білячкович
Дроздович	Грицакович	Демкович	Дюркович	Вашкович
Давидович	Бещакович	Яремкович	Васкович	Івашкович
Жидович	Жабкович	Семкович	Лескович	Кашкович
Демидович	Рибкович	Тримкович	Блискович	Пашкович
Дідович	Грибкович	Симкович	Пискович	Драшкович
Гарайдович	Лобкович	Тимкович	Іскович	Лешкович
Пойдович	Савкович	Шимкович	Воскович	Боболешкович
Миндович	Йовкович	Домкович	Поскович	Плешкович
Босиндович	Шовкович	Думкович	Кускович	Брешкович
Фондович	Ладикович	Зямкович	Брускович	Грешкович
Годович	Федикович	Дзямкович	Юскович	Бишкович
Родович	Козикович	Іванкович	Тяскович	Долишкович
Балажович	Кикович	Данкович	Жаткович	Дулишкович
Вражович	Ликович	Манкович	Гнаткович	Мишкович
Гриджович	Галикович	Панкович	Браткович	Тишкович
Лазович	Микович	Бранкович	Четкович	Ішкович
Кобзович	Кузьмикович	Станкович	Житкович	Бішкович
Ігнадзович	Даникович	Розенкович	Іткович	Дулішкович
Бриндзович	Крайникович	Зеленкович	Діткович	Мішкович
Гейзович	Цимрикович	Сенкович	Роткович	Рішкович
Брензович	Петрикович	Болинкович	Луткович	Гошкович
Грозович	Митрикович	Синкович	Чуткович	Кошкович
Кузович	Мурикович	Русинкович	Букович	Мошкович

Рошкович	Базилевич	Баганович	Дем'янович	Борович
Порошкович	Милович	Ваганович	Том'янович	Горович
Гершкович	Данилович	Довганович	Мар'янович	Грегорович
Ляшкович	Копилович	Циганович	Татянович	Григорович
Ілляшкович	Гаврилович	Біганович	Мустьянович	Дорович
Федькович	Мирилович	Піганович	Остапович	Федорович
Фризькович	Курилович	Долганович	Цапович	Сидорович
Галькович	Чурилович	Жаданович	Степович	Теодорович
Ількович	Мотилевич	Козанович	Степович	Ходорович
Кількович	Білович	Чаканович	Шепович	Лазорович
Ганькович	Михайлович	Блисканович	Пилипович	Корович
Панькович	Клович	Блосканович	Шипович	Цупрович
Ценькович	Волович	Кофланович	Неліпович	Чупрович
Синькович	Голович	Романович	Філіпович	Петрович
Мінькович	Соколович	Германович	Копович	Митрович
Стануськович	Кополович	Панович	Прокопович	Готрович
Фетькович	Каролович	Степанович	Попович	Кострович
Футькович	Королович	Баранович	Чопович	Збурович
Грицькович	Чолович	Сапоранович	Карпович	Дурович
Круцькович	Сенчолович	Санович	Арович	Бандурович
Фалюкович	Синчолович	Крисанович	Божарович	Турович
Павлюкович	Сверлович	Сметанович	Можарович	Піхурович
Дякович	Теслович	Штефанович	Лазарович	Чурович
Деякович	Светлович	Коханович	Макарович	Качурович
Пенякович	Світлович	Кочанович	Пушкарович	Юрович
Крайнякович	Котлович	Кошанович	Амарович	Сович
Галович	Гулович	Бубнович	Винарович	Бендасович
Мигалович	Русулович	Семенович	Вайнарович	Панасович
Гедалович	Мович	Керенович	Войнарович	Тарасович
Чикалович	Гамович	Рубинович	Вівчарович	Лесович
Салович	Козмович	Калинович	Кошарович	Стесович
Масалович	Климович	Долинович	Чабрович	Лисович
Павлович	Кримович	Пупинович	Бобрович	Динисович
Шмиглович	Симович	Угринович	Дубрович	Крисович
Шинглович	Гарасимович	Синович	Зубрович	Борисович
Свердлович	Максимович	Волосинович	Лаврович	Алексович
Кудлович	Артимович	Гунтинович	Бангрович	Олексович
Белович	Куцимович	Тернович	Дудрович	Носович
Менделович	Сімович	Чернович	Герович	Кусович
Пренделович	Гомович	Дякунович	Магерович	Прусович
Пінделович	Шльомович	Ковтунович	Перович	Петрусович
Предилович	Кузьмович	Духнович	Балцерович	Нюсович
Прядилович	Іванович	Янович	Мирович	Шкрябатович

Фалатович	Осташович	Байдич	Веркалич	Сивулич
Ігнатович	Плешович	Вайдич	Ткалич	Дагулич
Кундратович	Дішович	Майдич	Фалич	Рогулич
Микитович	Пішович	Пайдич	Саблич	Варгулич
Войтович	Радшович	Гарайдич	Греблич	Медулич
Балтович	Ордошович	Гойдич	Павлич	Гвоздулич
Ринтович	Кошович	Пойдич	Кудлич	Вайдулич
Чонтович	Чакошович	Гандич	Куделич	Зазулич
Деспототович	Ілляшович	Мандич	Лелич	Мандзулич
Дристович	Кліщович	Спандич	Попелич	Брезулич
Гостович	Бодьович	Шпандич	Дупелич	Зозулич
Костович	Князьович	Гиндич	Селич	Кулич
Коростович	Ковальович	Гриндич	Пакселич	Вакулич
Когутович	Сабльович	Ондич	Целич	Лалакулич
Коряттович	Мильович	Мондич	Бушелич	Сакулич
Курахович	Ільович	Дундич	Кобилич	Пуцакулич
Піхович	Собольович	Дурундич	Данилич	Савкулич
Орохович	Крольович	Погодич	Білич	Левкулич
Горохович	Траньович	Модич	Михайлич	Вовкулич
Сохович	Шпеньович	Родич	Веклич	Микулич
Андрухович	Шпиньович	Бродич	Куклич	Андрікулич
Брюхович	Шпіньович	Ходич	Віллич	Андрійкулич
Ляхович	Коньович	Гордич	Олич	Лалкулич
Гецович	Вишеньович	Пурдич	Боболіч	Симкулич
Лецович	Бабцьович	Удич	Голич	Ванкулич
Стецович	Вулянцьович	Дудич	Глаголич	Данкулич
Єцович	Федірцьович	Напудич	Гоголич	Манкулич
Грицович	Лазурцьович	Худич	Йолич	Панкулич
Францович	Чернявич	Ружич	Ваколич	Станкулич
Перцович	Багич	Протазич	Миколич	Синкулич
Гуцович	Надич	Кобзич	Полич	Янкулич
Луцович	Попадич	Мандзич	Ролич	Маркулич
Бачович	Радич	Легезич	Даролич	Феркулич
Лукачович	Порадич	Березич	Боролич	Сіркулич
Сачович	Магдич	Зизич	Солич	Платкулич
Лептичович	Бедич	Козич	Матолич	Ницкулич
Кончович	Медведич	Кузич	Фолич	Ніцкулич
Копчович	Дедич	Кич	Герлич	Коцкулич
Герчович	Федич	Пакич	Тирлич	Куцкулич
Черчович	Легездич	Пукич	Вірлич	Яцкулич
Кучович	Бідич	Мигалич	Васлич	Лешкулич
Бубашович	Дідич	Рогалич	Улич	Мешкулич
Петрашович	Сідич	Калич	Кобулич	Грешкулич

Рошкулич	Зубанич	Данич	Бойканич	Боротканич
Василькулич	Скубанич	Вайданич	Павелканич	Кутканич
Ганькулич	Шубанич	Логойданич	Петелканич	Луканич
Панькулич	Сливанич	Фунданич	Жилканич	Пуканич
Дякулич	Криванич	Годанич	Гаврилканич	Чуканич
Пузякулич	Сиванич	Роданич	Білканич	Мацканич
Гомулич	Іванич	Ходанич	Мілканич	Клецканич
Дзямулич	Клованич	Морданич	Софілканич	Пецканич
Іванулич	Голованич	Фурданич	Цуфілканич	Яцканич
Ганулич	Ганич	Гуданич	Жулканич	Федичканич
Панулич	Баганич	Худанич	Нялканич	Візічканич
Цапулич	Боклаганич	Лизанич	Симканич	Кичканич
Петрулич	Бесаганич	Лізанич	Тимканич	Величканич
Котулич	Довганич	Козанич	Іванканич	Чуричканич
Фулич	Геганич	Герзанич	Данканич	Ічканич
Мицулич	Мелеганич	Мерзанич	Станканич	Чічканич
Палцулич	Береганич	Мирзанич	Гренканич	Шишканич
Манцулич	Переганич	Морзанич	Фулінканич	Бішканич
Марухлич	Лечиганич	Гузанич	Гринканич	Бошканич
Кедюлич	Біганич	В'язанич	Чинканич	Кожушканич
Конюлич	Доганич	Ваканич	Волошинканич	Галушканич
Петюлич	Ожоганич	Паканич	Янканич	Ільканич
Питюлич	Пироганич	Воробканич	Коканич	Метеньканич
Пітюлич	Марганич	Сливканич	Талапканич	Митеньканич
Костюлич	Ворганич	Мівканич	Лепканич	Вотьканич
Примич	Морганич	Вовканич	Чепканич	Каланич
Максимич	Цуганич	Миговканич	Липканич	Маланич
Химич	Жганич	Ровканич	Філіпканич	Меланич
Приймич	Зганич	Грицьовканич	Марканич	Біланич
Томич	Ізганич	Бородканич	Сарканич	Кайланич
Хомич	Диганич	Кереканич	Тарканич	Кокланич
Кузьмич	Глиганич	Божканич	Терканич	Кукланич
Лабанич	Іваніганич	Даниканич	Тирканич	Моланич
Глебанич	Григанич	Митриканич	Сірканич	Гуланич
Грибанич	Циганич	Фостиканич	Федурканич	Джуланич
Голібанич	Бунганич	Циканич	Фурканич	Дюланич
Бомбанич	Боганич	Маріканич	Цурканич	Караманич
Щербанич	Гоганич	Андріканич	Чурканич	Гелеманич
Горбанич	Чорноганиц	Байканич	Юрканич	Семанич
Гурбанич	Варганич	Майканич	Поп'юрканич	Озиманич
Бубанич	Мурганич	Данайканич	Кусканич	Доманич
Губанич	Пурганич	Белейканич	Юсканич	Романич
Дубанич	Буганич	Андрійканич	Петканич	Хоманич

Германич	Кухтанич	Меренич	Донич	Гулянич
Лахманич	Стефанич	Попренич	Бізониц	Мигулянич
Кузьманич	Повханич	Тренич	Кониц	Микулянич
Панич	Штелеханич	Сенич	Колониц	Федорянич
Кевпанич	Штелиханич	Єсенич	Слониц	Тетянич
Телепанич	Соханич	Ксенич	Мониц	Гецянич
Черепанич	Пазуханич	Фетенич	Нониц	Прокупцянич
Степанич	Безуханич	Стенич	Доброниц	Федорцянич
Кеопанич	Глуханич	Геценич	Ворониц	Капич
Копанич	Марюханич	Чепченич	Сониц	Папич
Прокопанич	Лацанич	Чабиниц	Самсониц	Цапич
Попанич	Мацанич	Бобиниц	Таракониц	Кепич
Ропанич	Бецанич	Фединиц	Барниц	Лепич
Пупанич	Лецанич	Зиниц	Серниц	Скрипич
Крупанич	Іванцанич	Калинич	Бабурниц	Шипич
Цупанич	Коцанич	Малиниц	Куштурниц	Ріпич
Паранич	Луцанич	Долиниц	Масниц	Копич
Харанич	Маруцанич	Кулиниц	Кутниц	Прокопич
Шаранич	Ірчанич	Марухлиниц	Палагуниц	Дупич
Бранич	Федірчанич	Мариниц	Дуниц	Купич
Лендранич	Федорчанич	Фариниц	Бздуниц	Лупич
Сіранич	Лешанич	Бериниц	Дякуниц	Барич
Федоранич	Мешанич	Бириниц	Маруниц	Кубарич
Петранич	Лишанич	Ориниц	Пруниц	Зварич
Гуранич	Мишанич	Яриниц	Труниц	Шкварич
Фураниц	Довбнич	Русиниц	Мотруниц	Бродарич
Цураниц	Добнич	Марусиниц	Гафуниц	Дударич
Кресанич	Дробнич	Мартиниц	Мацуниц	Карич
Крисанич	Дубнич	Крестиниц	Гришуниц	Макарич
Алексанич	Друбнич	Панчиниц	Кахниц	Марич
Олексанич	Зовнич	Бушиниц	Махниц	Рарич
Марусанич	Головнич	Зіниц	Марухниц	Брич
Танич	Бобенич	Райнич	Марюниц	Сабрич
Сатанич	Скубенич	Файнич	Гіяниц	Ребрич
Микитанич	Денич	Зийнич	Діяниц	Добрич
Войтанич	Паденич	Домнич	Уліяниц	Гаврич
Золтанич	Зенич	Думнич	Гафіянич	Негрич
Куртанич	Бойкенич	Феннич	Михаліянич	Бугрич
Станич	Геленич	Бонич	Ублянич	Бедрич
Керестанич	Меленич	Бобонич	Михайлянич	Гандрич
Хростанич	Оленич	Івонич	Голянич	Мандрич
Когутанич	Маренич	Палагонич	Полянич	Олександрич
Шутанич	Беренич	Гарагонич	Улянич	Миндрич

Кондрич	Сич	Костич	Польчич	Кокирч
Кудрич	Гасич	Устич	Мигульчич	Пирч
Берич	Касич	Густич	Траньчич	Корч
Герич	Пасич	Гутич	Кривеньчич	Бурч
Вагерич	Парасич	Пагутич	Міньчич	Гуч
Вакерич	Красич	Когутич	Пелешич	Могуч
Перич	Саксич	Вакутич	Пешич	Кукуч
Бирич	Олексич	Кохтич	Гришич	Чуч
Дирич	Гоксич	Афич	Мошич	Альч
Посирич	Досич	Гафич	Старшич	Фальч
Звірич	Голосич	Малфич	Бушич	Яльч
Пірич	Ганусич	Марфич	Легещич	Брусляч
Крич	Русич	Дуцич	Рущиц	Чипиняч
Букрич	Марусич	Додавчич	Фущиц	Волосяч
Борич	Шкуматич	Тодавчич	Біч	Баш
Галагорич	Натич	Тодовчич	Прібіч	Барабаш
Григорич	Ігнатич	Головчич	Віч	Шабаш
Дорич	Легетич	Павичич	Приміч	Гомбаш
Федорич	Малетич	Крив'яничич	Пріміч	Торомбаш
Бабидорич	Палетич	Бойчич	Хіміч	Бубаш
Бабідорич	Фалетич	Томчич	Січ	Губаш
Гондорич	Гелетич	Хованчич	Гафіч	Зубаш
Корич	Перелетич	Ганчич	Байч	Кубаш
Никорич	Петич	Туранчич	Гайч	Трубаш
Сорич	Парчетич	Лучанчич	Пийч	Ваш
Ціприч	Микитич	Чернинчич	Іванч	Сілваш
Чіприч	Мікитич	Єринчич	Данч	Бироваш
Оприч	Калитич	Мінчич	Станч	Бироваш
Катрич	Улитич	Ларивончич	Кенч	Олегаш
Петрич	Негритич	Турянчич	Сенч	Грігаш
Митрич	Титич	Бочич	Кинч	Богаш
Понтрич	Маргітич	Варчич	Кінч	Мургаш
Мотрич	Плантич	Парчич	Донч	Бугаш
Бурич	Фантич	Золотарчич	Конч	Даш
Гурич	Флентич	Берчич	Слобоч	Говдаш
Галагурич	Готич	Гирчич	Гоч	Гойдаш
Додурич	Котич	Зорчич	Микоч	Комендаш
Дудурич	Глухотич	Ярчич	Бокоч	Арендаш
Дзурич	Бертич	Вальчич	Варкоч	Герендаш
Микурич	Настич	Гальчич	Барч	Орендаш
Никурич	Вукстич	Мигальчич	Керч	Кондаш
Шуфрич	Остич	Мігальчич	Гирч	Бундаш
Ярич	Гостич	Михальчич	Кирч	Ходаш

Кардаш	Рийпаш	Мікеш	Гладиш	Форіш
Чардаш	Гарпаш	Малеш	Федиш	Опріш
Бордаш	Фагараш	Карабелеш	Фундиш	Гуріш
Чордаш	Бабраш	Кебелеш	Малиш	Котіш
Будаш	Анраш	Гелеш	Голиш	Кочіш
Дудаш	Кондраш	Феделеш	Смолиш	Іллийш
Бузаш	Григораш	Келеш	Дулиш	Мойш
Фазекаш	Грігораш	Мелеш	Іваниш	Лабош
Мендикаш	Комораш	Пелеш	Даниш	Прибош
Миндикаш	Петраш	Єлеш	Книш	Гомбош
Тодікаш	Митраш	Філеш	Чорниш	Голомбош
Мужікаш	Думитраш	Меклеш	Пиш	Добош
Палінкаш	Путраш	Плеш	Копиш	Вош
Чонкаш	Юраш	Боркулеш	Гавриш	Рагош
Мункаш	Косаш	Лемеш	Кодриш	Орсагош
Фаркаш	Палаташ	Немеш	Кориш	Довгош
Леткаш	Ситаш	Нямеш	Оприш	Ловгош
Литкаш	Порташ	Бенеш	Петриш	Легош
Кішкаш	Присташ	Сенеш	Лакатиш	Регош
Пушкаш	Осташ	Кінеш	Плантиш	Пігош
Галаш	Буташ	Дийнеш	Мартиш	Долгош
Данилаш	Куташ	Лепеш	Костиш	Фрінгош
Копилаш	Палцаш	Чейпеш	Дубіш	Могош
Пілаш	Вашаш	Чийпеш	Рубіш	Потрогош
Миклаш	Гегедивш	Ребреш	Богіш	Горгош
Гамаш	Тудовш	Береш	Могіш	Лугош
Ромаш	Мікловш	Вереш	Діш	Сабадош
Томаш	Шорловш	Гереш	Ладіш	Кадош
Армаш	Чмовш	Секереш	Дудіш	Радош
Кучмаш	Шовш	Переш	Кіш	Гегедош
Гадьмаш	Гебеш	Тереш	Кокіш	Гайдош
Годьмаш	Гибеш	Біреш	Пукіш	Гойдош
Чоканаш	Левеш	Кіреш	Маліш	Буйдош
Турцанаш	Бегеш	Бийреш	Павліш	Жолдош
Йовнаш	Веґеш	Кентеш	Пліш	Бардош
Оченаш	Івеґеш	Гивстеш	Куліш	Кардош
Отченаш	Рийсеґеш	Керестеш	Леміш	Гордош
Кінаш	Вийґеш	Гедсш	Гайніш	Рудош
Йонаш	Мийґеш	Феєш	Корніш	Козош
Корнаш	Нерґеш	Фийнеш	Гурніш	Гайош
Чорнаш	Рендеш	Прибиш	Папіш	Дьопйош
Паш	Керекеш	Файбиш	Рибріш	Бакош
Піпаш	Микеш	Сабадиш	Гавріш	Плакош

Ракош	Месарош	Буш	Гуляш	Зубаль
Чакош	Місарош	Пребуш	Кеменяш	Каваль
Левкош	Мейсарош	Бобуш	Матяш	Живаль
Чомбовкош	Мийсарош	Драгуш	Томиш	Коваль
Фозекош	Гаврош	Богуш	Кліщ	Мигаль
Фазикош	Кодрош	Драгуш	Борщ	Мігаль
Фозікош	Жирош	Регуш	Хрущ	Ногаль
Пайкош	Жірош	Гегедуш	Саладь	Рогаль
Фозейкош	Пірош	Голдуш	Кокладь	Магаль
Бокош	Борош	Колдуш	Надь	Гарагаль
Кохкош	Фогорош	Цвейкуш	Радь	Бердаль
Маркош	Дорош	Палкуш	Бедь	Гаракаль
Форкош	Майорош	Маркуш	Гвоздь	Сакаль
Буркош	Цурош	Буркуш	Медвідь	Окаль
Пискош	Юрош	Міклуш	Годь	Вокаль
Мочкош	Ярош	Дрімус	Нодь	Сокаль
Якош	Фуярош	Капуш	Горнодь	Маскаль
Балош	Лакатош	Клемпуш	Дердь	Пискаль
Цимбалаш	Братош	Маруш	Дьордь	Піскаль
Сакалош	Татош	Амбруш	Фурдь	Москаль
Малош	Обшитош	Андруш	Дюрдь	Шукаль
Каналош	Апшитош	Гейруш	Валадюрдь	Мацкаль
Палош	Опшитош	Труш	Володюрдь	Семаль
Асталош	Бойтош	Петруш	Гудь	Чумаль
Біклош	Ройтош	Матуш	Гудь	Гайналь
Міклош	Фонтош	Вантуш	Финдзь	Мохналь
Болош	Ботош	Гегедюш	Фензь	Терпаль
Голош	Локотош	Матюш	Гливлязь	Кіраль
Долош	Бартош	Товбіяш	Тулязь	Скраль
Толош	Гацош	Добіяш	Князь	Капраль
Остолош	Капцош	Тобіяш	Кабаль	Траль
Вамош	Вошош	Вербіяш	Хабаль	Ватраль
Сомош	Боршош	Маріяш	Ковбаль	Петраль
Сомош	Карабільош	Захаріяш	Цибаль	Гураль
Кормош	Іваньош	Матіяш	Бобаль	Чухраль
Гойнош	Шафраньош	Крепенціяш	Гобаль	Шпіталь
Янош	Карабиньош	Ляш	Кобаль	Моталь
Поп'янош	Латиньош	Сабляш	Хобаль	Ухаль
Нодянош	Коньош	Кобеляш	Чобаль	Мішаль
Шіпош	Моньош	Василяш	Дербаль	Абель
Талпош	Гатьош	Ілляш	Дирбаль	Габель
Корпош	Ірш	Доляш	Горбаль	Врабель
Пупош	Корш	Цибуляш	Губаль	Ковбель

Дебель	Чмуль	Зінь	Кміть	Диковець
Штибель	Круль	Олінь	Локоть	Крайниковець
Воробель	Зубань	Кемінь	Фурть	Пашковець
Рагель	Кривань	Кремінь	Дюрьт	Яковець
Гергель	Дугань	Шпінь	Гость	Галовець
Івандель	Згань	Лушпінь	Кость	Половець
Базель	Бузигань	Грінь	Ваць	Кополовець
Пензель	Погань	Сворінь	Онаць	Хомовець
Пинзель	Зань	Корінь	Бабець	Синовець
Понзель	Сакань	Хрінь	Терембець	Матишиновець
Сийкель	Дийкань	Есінь	Кобець	Чернобровець
Чепель	Шаркань	Ясінь	Якобець	Гандеровець
Помпель	Пацкань	Бонь	Воробець	Біровець
Цомпель	Гричкань	Загонь	Бубець	Гороховець
Ертель	Шафрань	Мориконь	Дубець	Ляховець
Штефель	Щуфань	Віконь	Якубець	Швець
Кофель	Бень	Маріконь	Голубець	Чернявець
Венцель	Ковбень	Антонь	Рубець	Чорнявець
Ковбашель	Зизень	Федунь	Грубець	Гирявець
Борбиль	Мелень	Джунь	Шубець	Мірявець
Гиргиль	Билень	Кунь	Рябець	Гудець
Ворожиль	Милень	Петрунь	Тудавець	Лець
Гавриль	Олень	Івась	Гакавець	Гавалець
Василь	Липень	Ігнась	Рикавець	Мигалець
Мотиль	Брень	Терембесь	Кікавець	Варкалець
Довгіль	Дурень	Лесь	Деркавець	Малець
Чегіль	Сень	Мись	Диркавець	Манівлець
Чигіль	Лопотень	Грись	Горкавець	Данилець
Греділь	Шпортень	Грись	Форкавець	Манилець
Гряділь	Шершень	Форись	Дуглавець	Копилець
Моржіль	Бинь	Бабусь	Млавець	Гаврилець
Текіль	Сегинь	Дивусь	Славець	Василець
Хміль	Штелинь	Кузусь	Порохнавець	Похилець
Чміль	Кеминь	Маркусь	Кравець	Білець
Курпіль	Шпинь	Білусь	Оравець	Рілець
Гавріль	Бринь	Самусь	Моравець	Михайлець
Пастіль	Гринь	Піпусь	Пуравець	Каролець
Вачіль	Гиштинь	Брусь	Клевець	Плець
Почіль	Кикирчинь	Андрусь	Русківець	Будулець
Мозоль	Ширшинь	Петрусь	Путівець	Микулець
Куколь	Ковбінь	Митрусь	Галаговець	Келемець
Король	Гребінь	Братусь	Тодовець	Шемець
Кукуль	Легінь	Ривть	Раковець	Максимець

Німець	Савинець	Штуглинець	Панулинець	Нанинець
Набиванець	Левинець	Шетелинець	Петрулинець	Чорнанинець
Карбованець	Дівинець	Василинець	Киштулинець	Черепанинець
Дюгованець	Совинець	Красилинець	Кіштулинець	Пилипанинець
Годованець	Верховинець	Блінець	Шулинець	Мудранинець
Вигодванець	Явинець	Злінець	Махлинець	Танинець
Мордованець	Лявинець	Васілинець	Марухлинець	Микитанинець
Бартованець	Перегинець	Пацілинець	Павлюлинець	Станинець
Гартованець	Гладинець	Веклинець	Грицюлинець	Цанинець
Хованець	Попадинець	Цимболинець	Іванцюлинець	Гоцанинець
Мальованець	Магдинець	Цімболинець	Зиминець	Зенинець
Каганець	Фединець	Миголинець	Симинець	Оленинець
Улиганець	Пойдинець	Мішколинець	Химинець	Френинець
Уліганець	Бандинець	Лолинець	Дріминець	Сенинець
Проданець	Одинець	Полинець	Томинець	Фенинець
Умазанець	Годинець	Чолинець	Хоминець	Магининець
Лизанець	Модинець	Пчолинець	Думинець	Калининець
Лізанець	Родинець	Чаплинець	Ганинець	Мининець
Вовканець	Дурдинець	Світлинець	Довганинець	Гайнинець
Товканець	Фурдинець	Улинець	Уліганинець	Думнінець
Божканець	Удинець	Грабулинець	Морданинець	Аннинець
Бошканець	Дудинець	Ґулинець	Дурданинець	Донинець
Романець	Пудинець	Зозулинець	Вовканинець	Монинець
Корпанець	Напудинець	Кулинець	Палканинець	Понинець
Баранець	Худинець	Пекулинець	Симканинець	Цонинець
Штефанець	Балажинець	Сікулинець	Станканинець	Дунинець
Маханець	Палажинець	Гайкулинець	Сороканинець	Шунинець
Семенець	Полажинець	Райкулинець	Марканинець	Темнянинець
Близнець	Гриджинець	Бейкулинець	Луканинець	Мудрянинець
Бабинець	Бежинець	Іванкулинець	Фіцканинець	Тетянинець
Костибабинець	Галужинець	Данкулинець	Федишканинець	Костянинець
Карабинець	Пазинець	Панкулинець	Шишканинець	Гапинець
Хебинець	Лозинець	Інкулинець	Бошканинець	Рапинець
Бомбинець	Гузинець	Маркулинець	Федьканинець	Депинець
Бобинець	Галузинець	Ниткулинець	Ільканинець	Пепинець
Шкробинець	Голузинець	Яцкулинець	Паньканинець	Репинець
Тобинець	Пузинець	Рачкулинець	Беланинець	Чепинець
Шкрьобинець	Цімбалинець	Сочкулинець	Біланинець	Вощепинець
Губинець	Галинець	Машкулинець	Микуланинець	Пилипинець
Дубинець	Далинець	Мишкулинець	Мікуланинець	Скрипинець
Кубинець	Калинець	Мошкулинець	Манинець	Шкрипинець
Чолавинець	Фалинець	Синькулинець	Леманинець	Пумпинець
Славинець	Дублинець	Дякулинець	Томанинець	Копинець

Попинець	Малетинець	Чупчинець	Олексишинець	Пилипець
Карпинець	Тетинець	Тарчинець	Мартишинець	Сліпець
Крупинець	Микитинець	Дорчинець	Марчишинець	Прокопець
Варваринець	Никитинець	Малярчинець	Гальчишинець	Скопець
Гаринець	Литинець	Нитчинець	Бурішинець	Купець
Вакаринець	Титинець	Бучинець	Матїїшинець	Цяпець
Машкаринець	Мартинець	Кучинець	Рошинець	Лазарець
Маринець	Куртинець	Скучинець	Драгушинець	Перець
Запаринець	Настинець	Лучинець	Ракушинець	Сокирець
Фаринець	Вукстинець	Дідиччинець	Ганушинець	Крець
Бубринець	Костинець	Мигальчинець	Марушинець	Борець
Вавринець	Мазутинець	Михальчинець	Грушинець	Габорець
Ливринець	Фуțineць	Ключинець	Бляшинець	Федорець
Богринець	Куштинець	Кардашинець	Ващинець	Лазорець
Бедринець	Мазютинець	Олашинець	Палашинець	Корець
Кудринець	Афинець	Домашинець	Білашинець	Ністорець
Беринець	Гафинець	Андрашинець	Парашинець	Буторець
Говгеринець	Лофинець	Петрашинець	Лещинець	Юрець
Перинець	Шофинець	Плешинець	Вощинець	Маюрець
Пиринець	Марфинець	Мигалишинець	Волошинець	Скотець
Звіринець	Дуфинець	Блишинець	Кушинець	Штець
Доринець	Нащинець	Павлишинець	Ракушинець	Андрієць
Торинець	Ташинець	Василишинець	Марущинець	Лиць
Форинець	Гощинець	Симишинець	Лящинець	Риць
Катринець	Мощинець	Максимишинець	Гребінець	Гриць
Матринець	Палагущинець	Химишинець	Чоловінець	Кунць
Петринець	Качинець	Томишинець	Пазінець	Скунць
Мотринець	Лукащинець	Думишинець	Штіглінець	Проць
Буринець	Ігнащинець	Іванишинець	Ремінець	Луць
Дзуринець	Парачинець	Баранишинець	Хімінець	Заяць
Сикуринець	Савщинець	Ленишинець	Голмінець	Вор'ю
Фуринець	Євщинець	Оленишинець	Марінець	Кеню
Чуринець	Владичинець	Пенишинець	Марїїнець	Гарасим'я
Ціфринець	Бричинець	Фединишинець	Коконець	Пристая
Гасинець	Тричинець	Аннишинець	Філімонінець	Чикивдя
Касинець	Райчинець	Онишинець	Чернець	Чоповдя
Масинець	Данчинець	Лазаришинець	Краснець	Бедя
Настасинець	Танчинець	Кришинець	Бігунець	Федя
Палагущинець	Шимончинець	Федоришинець	Дякунець	Фендя
Ганусинець	Дочинець	Петришинець	Гавлянець	Шкиндя
Марусинець	Солочинець	Буришинець	Микулянець	Бериндя
Татинець	Крепчинець	Юришинець	Костянець	Біндя
Летинець	Пилипчинець	Алексишинець	Шелепець	Дьондя

Годя	Териля	Митуля	Гуня	Хотя
Незгодя	Хиля	Мотуля	Дуня	Калуя
Гудя	Вачиля	Кошуля	Ватуня	Грабиця
Дюдя	Демчиля	Баяля	Мохня	Ковбиця
Бея	Денчиля	Переганя	Черешня	Гузиця
Бендзя	Кишиля	Ганя	Лоя	Якиця
Биндзя	Бабіля	Каня	Троя	Балиця
Скундзя	Бідзіля	Черепаня	Чабря	Галиця
Дзюндзя	Бізіля	Добня	Негря	Саглиця
Лийзя	Чорніля	Ковня	Богря	Киселиця
Бозя	Вачіля	Головня	Кондря	Миця
Каражя	Дикля	Кладня	Кундря	Іваниця
Кія	Ілля	Бодня	Кодря	Сможаниця
Малія	Коромля	Беня	Шеверя	Смужаниця
Захарія	Боля	Геня	Тетеря	Катаниця
Дрія	Воля	Голеня	Микитеря	Кривчаниця
Гататія	Голя	Переня	Кучеря	Кручаниця
Фія	Доля	Петеня	Гиря	Гусениця
Шваля	Пінджоля	Котеня	Пагиря	Печениця
Чухралья	Коля	Чепченя	Лукиря	Кручениця
Євля	Ваколя	Перегиня	Кубіря	Синиця
Богля	Роля	Диня	Гіря	Гуселниця
Угля	Ігнатоля	Покиня	Шкіря	Проскурниця
Джугля	Яцоля	Шлиня	Панчіря	Нересниця
Беля	Шоля	Святиня	Зимомря	Воротниця
Веля	Ціпля	Махиня	Флоря	Пруниця
Куделя	Попля	Глухиня	Фічоря	Крив'яниця
Лея	Тесля	Міня	Попря	Тухляниця
Якимеля	Чоросля	Доня	Митря	Крайняниця
Довгомеля	Цибуля	Бізоня	Пітря	Туряниця
Джумеля	Сивуля	Коня	Мотря	Тупиця
Тереля	Гуля	Моня	Буря	Костриця
Шетеля	Дуля	Шимоня	Бакася	Курця
Штеля	Зазуля	Шімоня	Крася	Фіця
Демчеля	Зозуля	Антоня	Братя	Гинця
Кешеля	Куля	Липня	Пантя	Прокупця
Кошеля	Горуля	Гесня	Блинтя	Федурця
Биля	Пасуля	Гисня	Пинтя	Юрця
Бадиля	Красуля	Буня	Пінтя	Микульця
Довгомиля	Рисуля	Гуня	Котя	Паньця

ЗМІСТ

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІЗНАННЯ ПРІЗВИЩ V	Етимологічна інтерпретація прізвища ... 9
Прізвище як одиниця мови та його правовий статус V	Умовні позначення використаних джерел і літератури..... 12
Глобальні, національні та регіона- льні ознаки прізвища XI	Умовні скорочення назв районів Закарпаття і прилеглих регіонів 28
Ознаки прізвищ українців..... XI	Назви населених пунктів і районів Закарпатської області 29
Поняття “прізвища українців” та “українські прізвища” XV	Умовні скорочення назв, мов, діалектів та інших лінгвістичних термінів 33
Варіантність прізвищ в Україні XVI	
Семантика прізвищевих назв та їх інформативність XVIII	А
Словотвір прізвищевих назв..... XXIII	А́бел 36
Прізвищеві форманти і їх функції XXVII	Б
Етимологія прізвищ XXXIX	Баба 40
Правопис і відмінювання прізвищ. XLVI	В
	Вабóвський 104
	Г
	Габака́н 128
	Ґ
	Ґабай..... 169
	Д
	Даві́д 184
	Е
	Е́врій 220
	Є
	Е́вич 221
	Ж
	Жа́ба 222
	З
	Забо́ра..... 227
	І
	Іва́н 236
	Ї
	Їжа́к 242
	Й
	Йоба́к 243
ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК 1	
Тип словника і його дослідницька спрямованість 1	
Обсяг прізвищевого матеріалу 2	
Джерельна база словника 3	
Словникова систематизація прізвищ 4	
Побудова словникової статті 6	
Реєстрове слово, його правопис, вимова та граматика 6	
Сучасна географія прізвища та його частотність..... 7	
Давні письмові фіксації прізвищевої назви 8	
Відомості про соціальний статус і родовід денотата 9	

К			Ф		
	Кабáла	244		Фаbíан	566
Л			Х		
	Ла́ба	322		Хаба́ль	583
М			Ц		
	Ма́га	352		Ца́йбер	589
Н			Ч		
	Наbíванець	404		Чаба́ній	598
О			Ш		
	Оберла́йтер	413		Ша́баш	616
П			Щ		
	Па́вел	421		Щава	638
Р			Ю		
	Раб	475		Ю́гас	640
С			Я		
	Са́бад	497		Яблі́нський	643
Т					
	Табак	543			
У			ІНВЕРСІЙНИЙ ПОКАЖЧИК		
	Убля́к	564	ПРІЗВИЩ		648

Павло ЧУЧКА

**ПРИЗВИЩА
ЗАКАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ**

Історико-етимологічний словник

Художники *С.І. Іванов,
А. Ковач*

Художній редактор *В.Л. Печарський*

Технічний редактор *С.Д. Довба*

Комп'ютерне складання
та верстання *М.В. Гошовський,
Л.М. Семенович*

Коректори *Р.Р. Гамада,
М.Т. Ломеха,
О.А. Тростянчин,
Б.В. Павлів*

Підп. до друку 17.06.2005.
Формат 70x100¹/₁₆. Гарн. Times. Папір офс. Офс. друк.
Умовн. друк. арк. 60,63. Умовн. фарбовідб. 60,95. Обл.-вид. арк. 79,95.
Тираж 2000. Свідоцтво держ. реєстру: серія ДК № 22.
Вид. № 92. Зам. № 1041.

Державне спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
www.dsv-svit.lviv.ua
e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua

Надруковано з готових діапозитивів
у ВАТ «Видавництво «Закарпаття»»
88011 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 42/1
e-mail: vidzak@tn.uz.ua

Схематична мапа Закарпатської області